ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΤΗΣ

ΘΕΜΙΔΟΣ.

ΤΟΜΟΣ ΔΩΔΕΚΑΤΟΣ.

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ,

ΗΤΟΙ

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΚΑΤ ΑΛΦΑΒΗΤΟΝ
ΣΥΛΛΟΓΗ ΤΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΑΡ. ΠΑΓΟΥ,
ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΚΑΙ ΕΝ ΝΑΥΠΛ.
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ ΤΩΝ ΕΦΕΤΩΝ.

ΥΠΟ

Ν. ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ,

Ἐφέτου.

ΕΚΔΟΘΕΙΣΑ ΔΕ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΛΕΩΝΙΔΑ Λ. ΣΓΟΥΤΑ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ—ΠΟΙΝΗΤΟΡΕΣ.

Α Θ Η Ν Η Σ Ι,

1855.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ Πειθαρχικῶν ποινῶν.

Ἴδε τὴν λέξιν πειθαρχικαὶ ποιναί.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ τῶν εἰς τὸ ἀκροατήριον ἀταξιῶν καὶ θορύβων.

Μέχρι τίνος συγχωρεῖται ἡ ἐκδίκασίς των;

Ἴδε εὑρετ. τόμ. 5 λέξιν *Ἀταξίαι εἰς τὸ ἀκροατήριον*.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ *Ἐπὶ ἐμπορικῶν ὑποθέσεων*.

Περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου θέλω ὁμιλήσει ἐν λέξει *Συναλλαγματική*. Ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲ παραπέμπω τὸν ἀναγνώστην εἰς εὑρετ. λέξιν *Γραμμάτια*, καὶ λέξιν *Κοινωνία*. — Εἰς ἐμπορικὸν δίκαιον τοῦ Κ. Γ. Α. Ῥάλλη τόμ. 2 § 604 καὶ ἑπ. — Εἰς τὰς ἀποφάσ. **9556, 12096, 10061, 2038, 11753, 11416, 9748, 11576** Ἐφετῶν Ἀθηνῶν, καὶ εἰς ἀποφ. **15** τοῦ **1847.—18** τοῦ **1844.—71** καὶ **90** τοῦ **1846.—45** τοῦ **1842.—287** τοῦ **1853.—102** τοῦ **1852**, τοῦ Ἀρείου Πάγου.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ.

Πίναξ λεκτικός.

Ἴδε αὐτὸν ἐν τέλει τοῦ περὶ παραγραφῆς ἄρθρου.

Περίληψις τῶν ὧδε περιεχομένων.

Στοιχεῖα τῆς παραγραφῆς.

§ 1. Μακροχρόνιος παραμέλησις τῆς ἀγωγῆς. Ἴδε Καλλ. περὶ Ῥωμ. Δικ. τόμ. 1 § 288.

§ 2. Διὰ τῆς παραμελήσεως ταύτης ἐξαλείφονται τὰ ἴχνη τῶν γεγονότων, ἐφ' ὧν ἡ ἀγωγὴ στηρίζεται. αὐτόθι § 289.

§ 3. Ἡ παραγραφὴ ἔχει βάσιν λογικήν. Σχετικαὶ θεωρίαι. αὐτ. § 290 καὶ ἐπ.

§ 4. Καλὴ πίστις δὲν ἀπαιτεῖται. αὐτ. § 292.

§ 5. Ἡ ἐκ προοιμίων παραίτησις παραγραφῆς θεωρεῖται ὡς ἀνίσχυρος. αὐτ. § 293.

§ 6. Διαφέρει ἡ χρησιδεσποτεία. αὐτ. § 294.

§ 7. Ὁ νόμος πρέπει νὰ ὁρίζῃ τὸ τέρμα τῆς παραγραφῆς. αὐτ. § 295.

§ 8. Ἱστορικὴ γέννησις τῆς παραγραφῆς.

Πρῶτος ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος καθυπέβαλε τὰς πραγματικὰς ἀγωγὰς εἰς 30 ἐτῶν ἢ 40 ἐτῶν παραγραφήν, ὅταν ἐκινοῦντο κατ' ἐκείνου, ὅστις κατεῖχεν, ἀλλὰ τὸ πλεῖστον μέρος τῶν προσωπικῶν ἀγωγῶν δὲν ὑπέκειτο εἴς τινα παραγραφήν. Ὁ Θεοδόσιος ὁ Β'. (ἐν ἔτει 424) ἐξέτεινε τὴν τριακονταετῆ παραγραγραφὴν τοῦ Κωνσταντίνου ἐφ' ὅλων τῶν ἀγωγῶν, ὅσαι ἄλλοτε δὲν ὑπέκειντο εἰς παραγραφήν, καὶ ἔθεσε τὴν βάσιν τοῦ συστήματος, τὸ ὁποῖον ὁ Ἰουστινιανὸς ἀνέπτυξεν.

» Ὁ Θεοδόσιος εἶχεν ἐξαιρέσει ῥητῶς τὴν ἀγωγὴν περὶ κανονισμοῦ ὁρίων· ἀλλ᾽ ὁ Ἰουστινιανὸς τὴν περιέλαβεν ἐντὸς τοῦ κανόνος τῆς τριακονταετίας. Μόνην ἐξαίρεσιν τοῦ νόμου τοῦ Θεοδοσίου ἐφύλαξε τὴν ὑποθηκιμαίαν ἀγωγὴν κατὰ τοῦ ὀφειλέτου.

» Προβλέπων ὁ Θεοδόσιος καὶ περὶ τῶν ὑπαρχουσῶν ἤδη ἀγωγῶν κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ νόμου, τὰς καθυπέβαλεν ἐπίσης εἰς τὴν εἰσαχθεῖσαν παραγραφὴν, ἀλλ᾽ ὑπὸ τὸν ὅρον, ὅτι τοὐλάχιστον πρέπει ἐντὸς τοῦ διαστήματος τῆς παραγραφῆς νὰ περιέχωνται δέκα ἔτη ἀφότου ὁ νόμος ἐμβῆκεν εἰς ἐνέργειαν. Τοιουτοτρόπως ἐμετρίασε τὴν ὀπισθοδρομικὴν δύναμίν του.

» Ὁ νόμος τοῦ Θεοδοσίου φαίνεται, ὅτι ἄφησεν ἀμφιβολίας ἐπί τινων ἀγωγῶν καὶ ἡ νομολογία ὑπερισχύουσα τὰς ἐξαιροῦσεν ἀπὸ πᾶσαν παραγραφήν. Ὁ Αὐτοκράτωρ Ἀναστάσιος ἐνόμισεν, ὅτι ἀποχρώντως λύει τὰς ἀμφιβολίας, διατάττων τὴν παραγραφὴν τῆς 40ετίας δι᾽ ὅλας τὰς ἐξαιρουμένας ἀγωγάς. Καὶ δι᾽ αὐτοῦ τοῦ νόμου ἐντούτοις φαίνεται, ὅτι ἡ ὑποθηκιμαία ἀγωγὴ δὲν ἐμπεριελαμβάνετο, καθότι ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς ῥητῶς τὴν καθυπέβαλε μετὰ ταῦτα εἰς 40ετίαν. Αἱ πρῶται νομοθετικαὶ διατάξεις δὲν ἠδύναντο νὰ προΐδουν ἀκριβῶς τὸ πᾶν καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ Ἀναστάσιος, ὅστις εἰσήγαγε τὴν τεσσαρακονταετίαν ὡς ἀναπληροῦσαν τὴν τριακονταετίαν καθ᾽ ὅλας τὰς ἐξαιρουμένας περιπτώσεις, ἐνόμισεν ὅτι τὸν παρεξήγησαν ἐφαρμόζοντες τὴν παραγραφὴν ὡς πρὸς δύο ἀγωγὰς, τὰς ὁποίας λέγει, ὅτι δὲν εἶχε κατὰ νοῦν.

» Αὗται εἶναι ἡ ἀγωγὴ τῶν πόλεων κατὰ τῶν προσώπων, τὰ ὁποῖα θέλουν ν᾽ ἀποφύγουν τὰς ὑποχρεώσεις των ὡς μέλη τῆς κοινότητος, καὶ ἡ ἀγωγὴ τοῦ Δημοσίου περὶ καθυστερούντων φόρων.

» Δι᾽ αὐτῆς τῆς ἑρμηνείας, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ὁ Ἀναστάσιος περὶ τοῦ νόμου, ἀντὶ νὰ προσδιορίσῃ τὴν ἔννοιαν, ἔδειξεν ὅτι ἦτο σκοτεινὴ, ὥστε ἤνοιξε πλατύτερον τὸ στάδιον εἰς τὰς παρεξηγήσεις.

» Πότε ἴσχυεν ἡ τριακονταετία καὶ πότε ἡ τεσσαρακονταετία, ἦτον ἐπίσης ἀμφισβητούμενον, καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἰουστινιανὸς, ἀναθεωρῶν τὴν νομοθεσίαν, διὰ τοῦ Κώδηκός του, ἐκ νέου ἐνομοθέτησε περὶ παραγραφῆς.

» Κατ᾽ αὐτὸν, ὅλαι αἱ ἀγωγαὶ ἐντὸς 30ετίας παραγράφονται καὶ μόνη ἡ ὑποθηκιμαία ἐντὸς τῆς 40ετίας. Ἀπαράγραπτοι ἔμειναν αἱ δύο ἀγωγαὶ τῶν πόλεων καὶ τοῦ δημοσίου, καθὼς ἀνεφέραμεν. Μολονότι ὁ νόμος οὗτος τοῦ Ἰουστινιανοῦ καθιστᾷ περιττὸν ἐκεῖνον τοῦ Ἀναστασίου, καὶ μάλιστα γεννᾷ τὴν ἀπάτην, ὅτι ἡ τεσσαρα-

κονταετία περιλαμβάνει διαφόρους ἀγωγάς, ὁ Ἰουστινιανὸς τὸν κατεχώρισε καὶ μόνον ἱστορικῶς ἐρευνῶντες τὴν σειρὰν, ἀποφεύγομεν τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ παραγνωρίσωμεν, ὅτι κατηργήθη καὶ ἔμεινε χωρὶς οὐδεμίαν σημασίαν.

» Τὸ σύστημα, τὸ ὁποῖον μετὰ τοιαύτην διαδοχὴν τῶν νόμων ἐπεκράτησεν, εἶναι λοιπὸν ὅτι, κατὰ γενικὸν κανόνα, ὅλαι αἱ ἀγωγαὶ ὑπόκεινται εἰς παραγραφὴν, ἐκτὸς ὀλίγων τινῶν περιπτώσεων, αἵτινες δὲν ἀνήκουν εἰς τὸ πολιτικὸν δίκαιον, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ δημόσιον. Ἡ τριακονταετὴς παραγραφὴ καταναλίσκει σχεδὸν ὅλας τὰς ἀγωγὰς, ἡ δὲ βραχυτέρα ἢ χρονιωτέρα των ζωὴ εἶναι εἰδικὴ ἐξαίρεσις. Ὡς ἐκ τούτου ἡ τριακονταετία λαμβάνεται ὡς τὸ πέρας τοῦ χρόνου, καὶ ἡ ἀγωγὴ, ἥτις ἐπὶ τοσοῦτον διαρκεῖ, ὀνομάζεται διηνεκὴς (perpetua) pr. J. de perpet act. (4, 12). Καλλ. Ῥωμ. Δίκ. τόμ. 1 σελ. 289, 290).

Ἔναρξις τῆς παραγραφῆς (1).

§ 9. Ἡ ἔναρξις τοῦ τῆς παραγραφῆς διαστήματος συμπίπτει ἀναγκαίως μὲ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀγωγῆς. Πρέπει λοιπὸν αὕτη νὰ ἦναι γεγεννημένη, ἵνα μετρῆται παραγραφή [διάτ. 1 § 1 Κώδ. (7, 40)]. Ἐὰν λοιπὸν δικαίωμά τι ὑπόκηται εἰς ὅρον, ἡ παραγραφὴ δὲν ἄρχεται πρὶν ἢ ὁ ὅρος πληρωθῇ [διάτ. 7 Κώδ. (7, 39)]. Ἄρα ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἡ ἀγωγὴ ἠδύνατο νὰ ἐξασκηθῇ, παρέρχεται ὡς πρὸς αὐτὴν ὁ χρόνος. αὐτ. § 298.

§ 10. Δὲν ἀπαιτεῖται ἡ γνῶσις τοῦ ἐνάγοντος περὶ τῆς ἀγωγῆς του· ἡ γνώμη δὲ αὕτη ὑποστηρίζεται καὶ ἐκ τῶν ὀλίγων ἐξαιρέσεων, ἃς ὁ νόμος καθιέρωσεν. αὐτ. § 299.

§ 11. Ὅρος ἀναστέλλων τὴν ἀγωγὴν καὶ ἐξαρτώμενος ἀπὸ τὸν ἐνάγοντα.

Λαμβάνοντες σημεῖον ἀρχῆς τὴν αἵρεσιν, ἥτις ἀπέκειτο εἰς τὸν ἐνάγοντα καὶ ἐκπληρουμένη ἔδιδε χώραν εἰς ἀγωγὴν, δὲν διακρίνομεν ποίας φύσεως ἦτον ἡ αἵρεσις, ἂν μάλιστα, διότι ἦτον ἐκκρεμὴς ἡ σχέσις, περὶ τῆς ὁποίας πρόκειται, ἐξακολουθῇ ν' ἀνανεοῦται. Ὅταν, διὰ τῆς ἀναστολῆς τῆς αἱρέσεως, ἡ σχέσις ἀδιακόπως ἀνανεοῦται, ἀνανειρρήτως ἡ ἐκπλήρωσις τῆς αἱρέσεως, μὲ τὴν ὁποίαν γεννᾶται ἡ ἀγωγὴ, πρέπει νὰ ἦναι τὸ σημεῖον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἄρχεται ἡ παραγραφή. Τὸ αὐτὸ μᾶς γίνεται φανερὸν διὰ

(1) Ὡς πρὸς τὴν βίαν, ἴδε κατωτέρω.

τοῦ παραδείγματος τοῦ γάμου. Ῥητῶς λέγει ὁ Ἰουστινιανὸς ὅτι ἡ περὶ προικὸς ἀγωγὴ παραγράφεται ἀφ' ὅτου ἔλαβε χώραν ἡ διάλυσις τοῦ γάμου. (Καλλ. τόμ. 1 σελ. 294, περικοπὴ 2. αὐτ. § 300).

§ 12. Αἱ πραγματικαὶ ἀγωγαὶ προϋποθέτουν στέρησιν κατοχῆς, καὶ παραγράφονται ἀφ' οὗ ὁ ἐνάγων ἔπαυσε νὰ κατέχῃ· ἡ στέρησις τῆς κατοχῆς δὲν λαμβάνει χώραν εἰμὴ ἀφοῦ ἄλλος ἀπέκτησε τὴν κατοχὴν, ὅστις ἑπομένως ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ τὸ διάστημα τοῦτο, ἵνα ἀποκλείσῃ τὸν κύριον· ὥστε κατὰ τῶν κατὰ παράκλησιν κατεχόντων δὲν παύει ἡ ἀγωγὴ πρὶν παρέλθῃ τὸ διάστημα τῆς παραγραφῆς, ἀφ' οὗ ἤρχισαν νὰ κατέχωσι δι' ἑαυτούς· [διάτ. 2 καὶ 7 § 6 Κώδ. (7, 39)]. — (αὐτ. § 301).—Ἴδε κατωτ. § 15².

§ 13. Ἀμφιμερῆ συναλλάγματα· ὁ Thibeau ἔθεσε τὴν ἀρχὴν, ὅτι ἐπὶ τούτων, ἄν τις τῶν συναλλαττομένων δὲν ἐξετέλεσε τὸ μέρος του, δὲν ἄρχεται παραγραφὴ διὰ καμμίαν ἐκ τῶν προκυπτουσῶν ἀγωγῶν· καὶ τοῦτο συνεπείᾳ τῆς ἐνστάσεως τοῦ μὴ ἐκπληρωθέντος συναλλάγματος.—Σκέψεις περὶ τῆς γνώμης ταύτης. (Καλλ. αὐτ. § 302).

§ 14. Ἡ ὕπαρξις ἐνστάσεως δὲν ἐμποδίζει τὴν ἔναρξιν τῆς παραγραφῆς· ἀνάπτυξιν περὶ τούτου ἴδε αὐτ. § 303.

§ 15. Μονομερῆ συναλλάγματα, ὧν ἡ διάρκεια ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν θέλησιν τοῦ ἔχοντος δικαίωμα (παρακαταθήκη, δάνειον ἄτοκον, παράκλησις κτλ.). Ὡς πρὸς ταῦτα εἶπόν τινες, ὅτι ἀνάγκην ἀγωγῆς δὲν ἔχει ὁ κύριος τοῦ πράγματος, εἰμὴ ἀφότου ἠρνήθη ὁ ὀφείλων νὰ τὸ ἀποδώσῃ· ἔκτοτε, εἶπον, ἄρχεται ἡ ἀμέλεια τοῦ ἐνάγοντος, καὶ ἑπομένως ἡ παραγραφή (1).

Ὁ Κ. Καλλιγᾶς (αὐτ. § 304) ἐκθέτων τὰς *ὑπὲρ* καὶ *κατὰ* γνώμας ἐπιφέρει « ἀπὸ τὴν ἔποψίν μας, ἥτις βάσιν τῆς παραγραφῆς ἔχει τὴν ἀμφιβολίαν, τὴν ὁποίαν ἐπέφερεν ἡ πάροδος τοῦ χρόνου, λέγει ὅτι ἡ παραγραφὴ ἄρχεται ἀπὸ τὸ τελευταῖον συμβεβηκὸς, δι' οὗ ἦτο συγκεκροτημένη ἡ προκειμένη σχέσις, καὶ ἡ σχετικὴ ἀνάγκη νὰ κινηθῇ ἀγωγὴ εἶναι ὅλως διόλου ἀδιάφορος. αὐτ. § 304.

§ 15² *Νομολογία*.. Ἐγένετο λόγος περὶ τῆς παραγραφῆς τοῦ κατὰ παράκλησιν κατέχοντος. Ἀνεφύη δὲ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων τὸ ζήτημα· « ἂν ἔχῃ τὴν περὶ παραγραφῆς ἔνστασιν ὁ κατὰ παράκλησιν νεμόμενος; » Ἐλύθη δὲ ἀποφατικῶς δι' ἀποφάσεως φερούσης·

---

(1) Trop. § 534.

« Ἐπειδὴ, κατὰ τὸν νόμον 4 Πανδ. de precario, ὁ κατ' ἐντολὴν τοῦ κυρίου κάτοχος, θεωρεῖται ὡς κατὰ παράκλησιν τοιοῦτος· ἀναγκαίως οἱ ἐφεσίβλητοι, μὴ ἀρνούμενοι τὴν ἐπὶ τῆς προκειμένης οἰκίας κυριότητα τοῦ δημοσίου, κατέχουσιν αὐτὴν, ἐν ὀνόματι τοῦ δημοσίου, κατὰ παράκλησιν, ἐπὶ δὲ κατοχῶν ἐκ παρακλήσεων δὲν χωρεῖ παραγραφὴ, καθόσον, κατὰ ῥητὰς τοῦ νόμου διατάξεις, ὁ κύριος ἀείποτε δύναται ν' ἀποβάλῃ τὸν κάτοχον διὰ τοῦ παραγγέλματος de precario, ἢ τῆς τῶν παραγεγραμμένων ἀγωγῆς (Ν. 1 ἐν ἀρχῇ 2 § 2 καὶ Ν. 4 § 4 καὶ 12 § 1. Πανδ. 43, 26)· ἑπομένως ἐσφαλμένως τὸ πρωτοδικεῖον ἀπέῤῥιψε τοῦ δημοσίου τὴν ἀγωγὴν ὡς παραγεγραμμένην. »

Ἀπόφ. Ἐφετ. Ναυπλ. 369 τοῦ 1853 (Νομ. σ. 5784)·—ἀνωτ. § 12.

§ 16. Εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ἀνήκει καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ πωλητοῦ, ὅστις ἐπεφυλάχθη νὰ ἐξαγοράσῃ τὸ πωληθὲν πρᾶγμα. Καὶ ἐνταῦθα ἀπαιτοῦν μήνυσιν. Καθὼς οἱ γλωσσογράφοι διὰ τοῦ ἀξιώματός των ἀπέσπασαν τὴν παραγραφὴν ἀπὸ τὴν ἀγωγὴν, οὕτως αὐτοὶ ἀπέσπασαν τὴν ἀγωγὴν ἀπὸ τὸ δικαίωμα. Ἀλλὰ τὸ δικαίωμα γεννᾷ τὴν ἀγωγὴν, ὅθεν ἡ συγκρότησίς του εἶναι ἡ χρονολογία της, ἡ δὲ προηγουμένη ἄρνησις εἶναι μόνον σχετικὴ ἀνάγκη. Δὲν γεννᾶται ἑπομένως ἡ ἀγωγὴ ἐκ τῆς ἀνάγκης ταύτης, ἀλλ' ἐκ τοῦ δικαιώματος, καὶ ὑπάρχουσα ἤδη χρησιμεύει εἰς τὴν ἀνάγκην. (Καλ. τόμ. 1 σελ. 298). αὐτ. § 305.

§ 17. Πρὶν σβεσθῇ τὸ χρέος, δι' ὃ τὸ ἐνέχυρον ἐδόθη, ὁ ὀφειλέτης δὲν ἔχει τὴν περὶ ἐνεχύρου ἀγωγήν. Ὅταν ὁ ἐνάγων δὲν ἀποδείξῃ τὴν ἐξόφλησιν, δὲν ἔχει καὶ ἀγωγήν. (αὐτ. § 306).

§ 18. Ἐπίσης παρουσιάζουν τοιοῦτον χαρακτῆρα αἱ ἐνοχαὶ, αἵτινες περιέχουν περιοδικὰς χορηγίας, οἷον τὸ ἄτοκον δάνειον. — Διακριτέον τὴν περιοδικὴν χορηγίαν, ἥτις εἶναι παρακολούθημα τῆς ἐνοχῆς, ἥτις ὑπόκειται ὡς βάσις· ὡς πρὸς τὴν ἐνοχὴν εἶναι ἀναντίῤῥητον, ὅτι πᾶσα νέα χορηγία ἐμπεριέχει πρᾶξιν ἀνανεώσεως καὶ νέαν ἀναγνώρισιν, δι' ἧς ἡ ὅλη ἐνοχὴ ἐπαναλαμβάνεται (διάτ. 8 § 4. Κώδ. 7, 39.=Β. ν. 14, 9). αὐτ. § 307.

§ 19. Ἑκάστη τῶν περιοδικῶν χορηγιῶν ἀποτελεῖ χωριστόν τι καθ' ἑαυτὴν, ἑπομένως ἔχει χωριστὰ καὶ τὴν παραγραφήν της, ἐξ ἧς ἐποχῆς ἤρχισε νὰ ἦναι ἀπαιτητέα (διάτ. 7 § 6. Κώδ. 7, 39. = Β. L. 14, 8). αὐτ.

Ἐὰν ὅμως διὰ τῆς ἀρνήσεως τῆς χορηγίας παραγραφῇ τὸ δικαίωμα, συμπαραγράφονται καὶ αἱ χορηγίαι. Β. XXIII, 3, 74. (αὐτόθι).

§ 20. Δὲν συμπαραγράφονται ἀμοιβαῖαι ὑποχρεώσεις.

« Ἡ παραγραφὴ εἰσάγεται, διότι, ἀφοῦ συνεκροτήθη ἡ σχέσις, δὲν ὑπάρχει βεβαιότης, ὅτι σώζεται ἀκεραία ἡ διαδοχὴ τῶν μεταξὺ συμβεβηκότων, διὰ τῶν ὁποίων ἠδύνατο νὰ τροποποιηθῇ. Ὁ τίτλος ὅμως, διαιρούμενος εἰς δύο χωριστὰς ἐνοχὰς, τὰς παραδίδει εἰς χωριστὴν τύχην· ὅστις λοιπὸν καρποῦται πρᾶγμά τι καὶ κατὰ συνέχειαν δὲν ἐπλήρωσεν ἐπικαρπίαν, μετὰ τριάκοντα ἔτη δὲν θέλει ὑποχρεοῦσθαι πλέον, ἐντούτοις δὲν δύναται νὰ παύσῃ ἀπὸ τοῦ νὰ καρποῦται. Ἡ ἄρνησίς του κατὰ τοῦτο τὸ διάστημα δὲν ἐξάγεται πόθεν ἐπήγασε, καὶ τοιουτοτρόπως ἠλλοίωσεν ἐντελῶς τὴν ἀπαίτησιν τοῦ δικαιουμένου. (Καλ. τ. 1 σελ. 300). αὐτ. § 308.

Διακοπὴ καὶ ἀναστολὴ τῆς παραγραφῆς.

§ 21. Ἡ διακοπὴ τῆς παραγραφῆς λαμβάνει χώραν ἢ φυσικῶς ἢ πολιτικῶς. Φυσικῶς, ὁσάκις παύει ἡ στέρησις, χάριν τῆς ὁποίας δίδεται ἀγωγὴ, καὶ τοῦτο συμβαίνει, ὅταν τὸ ἀντικείμενον ἐπανέρχηται εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἔχοντος δικαίωμα. Πολιτικῶς, ἢ δι' ἀμοιβαίας ἀναγνωρίσεως, ἢ ἐξασκουμένης τῆς ἀγωγῆς, ἥτις ἀναγκάζει τὰ μέρη νὰ συνάψουν νέαν σχέσιν (αὐτ. § 309—311).

§ 22. Ἡ ἀναγνώρισις πρέπει νὰ ἦναι τοιαύτης φύσεως, ὥστε ν' ἀποτελῇ αὐθύπαρκτον συμβεβηκὸς, περιέχον ὅλα τὰ στοιχεῖα τῆς σχέσεως.

Τοιούτου εἴδους ἀναγνώρισις εἶναι ἡ ἔκδοσις νέου δικαιογράφου, ἡ πληρωμὴ τόκων, ἡ πληρωμὴ μέρους τοῦ χρέους, ὁσάκις γίνεται λόγος καὶ περὶ τοῦ ἐπιλοίπου, ἡ ἀντιφώνησις ὑπάρχοντος χρέους (constitutum).

Ὁσάκις ὑπάρχουν πολλοὶ συνδανεισταὶ, ἢ πολλοὶ συνυπόχρεοι (duo rei), ἡ ἀναγνώρισις πρὸς τὸν ἕνα ἢ τοῦ ἑνὸς ἰσχύει καὶ ὡς πρὸς τοὺς λοιπούς. » (Καλλ. § 312 τόμ. 1). αὐτ. § 312.

§ 22[1]. Ἡ παραγραφὴ διακόπτεται, ὅταν, διαρκούσης αὐτῆς, ἀναγνωρίσῃ ὁ ὀφειλέτης τὸ χρέος του (Ν. 7 § 5.—Ν. 8 § 4. Κ. (7, 19)=Ν. 18 § 1. Π. (13, 5). Ν. 5. Κ. (8, 40). Ν. 19. Κ. (4, 21)].

Ἀπόφ. 4563 τοῦ 1847 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν.

§ 22[2]. Ὁποιαδήποτε ὁμολογία τοῦ ὀφειλέτου, γενομένη μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ χρόνου τῆς παραγραφῆς καὶ στηριζομένη εἰς τὰ φαινόμενα, δὲν δύναται νὰ ὠφελήσῃ τὸν δανειστὴν εἰς τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ καταστήσῃ ἀπαράδεκτον τὴν ἔνστασιν τῆς παραγραφῆς, διότι δι' αὐτῆς, τεκμαιρομένου νομικῶς τοῦ χρέους ὡς

ἐξωφλημένου, ὁ δανειστὴς ἀπώλεσε πλέον τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν πληρωμὴν τοῦ τοιούτου χρέους, καὶ ἂν πραγματικῶς δὲν ἤθελεν εἶσθαι ἐξωφλημένον, μὴ ὑποκειμένης εἰς ἐξωτερικὸν καταναγκασμὸν τῆς φυσικῆς ὑποχρεώσεως, εἰς ἣν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει μεταβάλλεται ἡ νομικὴ ἐνοχὴ τοῦ ὀφειλέτου.

'Απόφ. 5443 τῶν ἐν 'Αθήν. ἐφετῶν—ἴδε κατωτ. § 51 ἐπ.

§ 22[4]. Ἡ ἀλληλέγγυος ὑποχρέωσις ἀποτελεῖ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐνοχήν· ἄρα ἡ ὑπὸ τοῦ ἑνὸς τῶν ὀφειλετῶν ἀναγνώρισις τοῦ χρέους καθιστᾷ ματαίαν τὴν παραγραφὴν καὶ διὰ τὸ ἕτερον ἐμπορικὸν χρέος.

Απόφ. « Ἐπειδὴ ὀρθῶς τὸ πρωτοδικεῖον ἐθεώρησε τὸ χρέος ὡς ἀναγνωρισθὲν διὰ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Χ. καὶ τὴν ὡς ἐκ τούτου ματαίωσιν τῆς παραγραφῆς ὡς ἰσχυρὰν καὶ διὰ τὸν Π., καθότι ἡ ἀλληλέγγυος τῶν δύο αὐτῶν ὑποχρέωσις ἀποτελεῖ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἰσχύν, καὶ ὀρθῶς ἐπίσης ἐθεώρησε τὰς περὶ ὅρων των προτάσεις τῶν αὐτῶν ὡς ἀπαραδέκτους δυνάμει τοῦ ἄρθρου 729 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, ἐκφραζομένου ἀπολύτως καὶ ἄνευ τινὸς διακρίσεως· ὅθεν αἱ ἐφέσεις τῶν δύο ἐναγομένων δὲν ἔχουν βάσιν. »

'Απόφασις 7147 τοῦ 1850 τῶν ἐν 'Αθήναις ἐφετῶν.

ΣΗΜ. 'Οσάκις ὑπάρχουν πολλοὶ συνδανεισταὶ (duo rei), ἡ ἀναγνώρισις πρὸς τὸν ἕνα ἢ τοῦ ἑνὸς ἰσχύει καὶ ὡς πρὸς τοὺς λοιπούς. (ν. 5 C. (8, 40).)

§ 22[5]. Ἡ κατά τινος τῶν ἀλληλεγγύων ὀφειλετῶν ἀγωγὴ διακόπτει τὴν παραγραφὴν ὡς πρὸς ἕκαστον τῶν ὀφειλετῶν;

Ἴδε Ῥάλλ. ἐμπορ. δίκ. (τόμ. 1 § 191) ἔνθα περὶ συνεταίρων καὶ Βασ. ζ' (26, 3).—ν. 5, Κώδ. (8, 39 ἢ 40) de duobus reis. Trop. presc. n. 629, 630, 636. Pot. oblig. ἀριθ. 665, ἄρθρ. 1206 γαλλ. κώδ.

'Απόφ. ἐφετῶν 'Αθην. 11386.

§ 23. Ἡ διαμαρτυρία δὲν διακόπτει· ἴδε αὐτ. § 313, 318· ἴδε κατωτ. § 109.

§ 24. Ἡ τῆς ἀγωγῆς κοινοποίησις διακόπτει τὴν παραγραφὴν, καὶ δίδει ἀρχὴν εἰς νέαν· 156 § 1, πολ. δικ. διάτ. 3 Κ. (7, 40). (αὐτ. § 314).

§ 25. Ἡ πρὸς ἀπόπειραν συμβιβασμοῦ κλῆσις τὴν διακόπτει, ὅταν ἀπακολουθήσῃ ἡ ἀγωγὴ ἐντὸς 30 ἡμερῶν ἀφοῦ ὤφειλε νὰ ἐμφανισθῇ ὁ κλητευθεὶς, ἢ ἐγένετο ἀτελεσφορήτως ἡ ἀπόπειρα· ἂν ὅμως ἡ δίκη δὲν ὑπέκητο εἰς ἀπόπειραν συμβιβασμοῦ, αὕτη δὲν ὠφελεῖ (αὐτ. § 315). Εὑρ. τ. 2 σ. 385.—Καὶ ἡ αὐθόρμητος ἐμφάνισις ἐνώπιον τοῦ εἰρην. παράγει τὰς αὐτὰς συνεπείας (αὐτ.

§ 316). Εὐρ. τόμ. 2 σελ. 384· ἴδε καὶ Εὐρ. Ραλλ. λέξ. exploit n°. 933.

§ 26. Τὸ αὐτὸ λέγομεν καὶ ὡς πρὸς τὴν περὶ θεραπείας αἰτήσεω (αὐτ.).

§ 27. Ἀγωγὴ ἐνώπιον ἀναρμοδίου δικαστοῦ ἐπιφέρει συνεπείας; Καὶ εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν εὑρίσκομεν τὴν νομολογίαν σταθεράν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τούτου ἔχει μεγίστην ἐπιῤῥοὴν εἰς τὰ ἰδιωτικὰ τῶν πολιτῶν συμφέροντα, θέλω ἐκθέσει ὅτι εὕρηται ἐν τῇ νομολογίᾳ· ἀπόκειται δὲ εἰς τὸν ἀναγνώστην νὰ παραδεχθῇ τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην τῶν γνωμῶν. Ἀνάγκη δὲ ν' ἀνατρέξωμεν κατὰ πρῶτον εἰς τὸ ρωμ. δίκαιον.

α') Κατὰ τὸ ρωμαϊκὸν δίκαιον, ἡ ἐνώπιον ἀναρμοδίου δικαστηρίου ἀγωγὴ δὲν διέκοπτε τὴν παραγραφήν. Τοιαύτην διάταξιν εὑρίσκομεν εἰς τὸν νόμον 7 τοῦ Κώδ. (7, 21), περὶ τῆς ὁποίας εὑρίσκετε παρατηρήσεις τινὰς εἰς τὸ περὶ ρωμαϊκοῦ δικαίου σύστημα τοῦ Κ. Καλλιγᾶ, βιβλ. β' § 317 ἐπ. Ἡ διάταξις αὕτη τοῦ Κώδ. πραγματεύεται περὶ πενταετοῦς παραγραφῆς τῶν περὶ καταστάσεως ἀμφισβητήσεων, καὶ κηρύττει παραγεγραμμένην τὴν ἀγωγὴν, ἥτις ἐκινήθη ἐνώπιον δικαστοῦ μὴ ἁρμοδίου· ἡ διάταξις 11 (XLVIII, 1) Βασιλ. ἡ ἀντιστοιχοῦσα εἰς ἐκείνην, φέρει: «... καὶ οὐδὲ καταστάσεως ζήτησιν παρὰ τῷ ἄρχοντι τῆς ἐπαρχίας, ὅστις περὶ τῆς τοιαύτης ζητήσεως κρίνειν εἴωθεν, ἀλλὰ παρὰ τῷ κουράτορι τῆς πόλεως τῷ μὴ ἁρμοδίῳ δικαστῇ ὑπέμεινε κτλ.»

Ἡ διάταξις λοιπὸν αὕτη ἐννοεῖ ἀναρμοδιότητα λόγῳ ὕλης, καὶ ὄχι λόγῳ προσώπου. Τοιαύτην δ' ἀπόφασιν βλέπετε μνημονευομένην καὶ εἰς Trop. presc. ἀριθ. 596 σημ. 5.

Ἂς ἔλθωμεν εἰς τὴν ἡμετέραν νομολογίαν.

β') Κατὰ τὸ ἐν Ναυπλίῳ ἐφετεῖον (ἀπόφ. 849 τοῦ 1851 Νομικ. σελ. 8271), ἡ ἐνώπιον ἀναρμοδίου δικαστηρίου ἀγωγὴ δὲν χάνει τὰς νομίμους συνεπείας τῆς ἐπιδόσεως (1), διότι ἡ τῆς ἀναρμοδιότητος ἔνστασις, οὖσα ἀναβλητικὴ, δὲν ἐπιφέρει τὴν ἀνατροπὴν εἰσαχθείσης δίκης, ἀλλ' ἁπλῶς τὴν ἀναβολὴν καὶ παραπομπήν της εἰς τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον, ὥστε, δι' ἁπλῆς κλήσεως, ὁ ἐνάγων δύναται νὰ προκαλέσῃ τὴν ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου δικαστοῦ συζήτησίν της.—Τὴν αὐτὴν γνώμην ἐξέφρασαν οἱ ἐν Ναυπλίῳ ἐφέται καὶ διὰ 228 τοῦ 1846 ἀποφάσεώς των (ἣν ἴδε ἐν Νομικ. σελ. 4747), ὡς καὶ διὰ τῆς 109 τοῦ 1847 καὶ 371 τοῦ 1851

---

(1) Ἆρα τρέχουν καὶ οἱ τόκοι; Ἴδε Εὐρετ. Ραλλ. λέξ. exploit n. 933 ἐπ.

(Νομικ. σελ. 5431).—Καὶ κατὰ τὴν 1378 τοῦ 1851 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν (Νομικ. σελ. 5542), ἡ ἐνώπιον ἀναρμοδίου δικαστηρίου εἰσαγωγὴ τῆς δίκης διακόπτει τὴν παραγραφήν, διότι τὸ ἀναρμόδιον δικαστήριον, μὴ ἐπιλαμβανόμενον τῆς δίκης, τὴν ἐγκαταλείπει εἰς ἣν εὑρίσκεται στάσιν (ἄρθρ. 156, 157 πολ. δικον.).

γ') Κατὰ τοὺς ἐν Ἀθήναις ἐφέτας, ἡ ἐνώπιον ἀναρμοδίου δικαστοῦ κινηθεῖσα ἀγωγὴ δὲν ἐπιφέρει διακοπὴν τῆς παραγραφῆς. (Ἴδε ἐν Εὑρετηρίῳ τὴν ὑπ' ἀριθ. 4411 τοῦ 1847 ἀπόφασιν αὐτῶν, ἐν ᾗ ἐπρόκειτο περὶ δίκης, ἥτις ἐκινήθη εἰς τὸ πρωτοδικεῖον, ἐνῷ ἦτον ἐμπορική).

Σημειωτέον ὅμως, ὅτι, ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει, ὁ ἐνάγων ἐκίνησε, μετὰ τὴν περὶ ἀναρμοδιότητος ἀπόφασιν τοῦ πρωτοδικείου, νέαν ἀγωγήν, ἀποδεχθεὶς οὕτω τὴν ἀπόφασιν, δι' ἧς τὸ πρωτοδικεῖον ἐκηρύχθη ἀναρμόδιον.—Ἑτέρα ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ὑπ' ἀριθ. 10690 τοῦ ά. τμήμ. φέρει:

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ τὴν πληρωμὴν τοῦ προκειμένου χρέους ἀπήτησε καὶ ἄλλοτε ὁ ἐνάγων διὰ τῆς ἀπὸ 12 φεβρουαρίου 1847 ἐνώπιον τῶν ἐμποροδικῶν εἰσαχθείσης ἀγωγῆς του, ὡς ἐκ τῶν ἐπ' αὐτῆς ἐκδοθεισῶν ἀποφάσεων τοῦ δικαστηρίου τούτου προκύπτει, μέχρι δὲ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀγωγῆς ταύτης δὲν εἶχε συμπληρωθῆ εἰσέτι, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἐπιδίκου ὁμολόγου, ἤτοι ἀπὸ τῆς 16 σεπτεμβρίου 1814, ὁ τῆς προτεινομένης παραγραφῆς χρόνος, ἀφαιρουμένων τῶν ἐτῶν τῆς ἐπαναστάσεως, οὐδὲ δύναται νὰ μηδενίσῃ τὴν ἐκ τῆς ἐπιδόσεως τῆς εἰρημένης ἀγωγῆς ἐπελθοῦσαν, κατὰ τὸ ἄρθ. 156 τῆς π. δικ. διακοπὴν τῆς παραγραφῆς ἡ περίστασις ὅτι τὴν ἀγωγὴν ταύτην εἰσήγαγεν ἀναρμοδίως ὁ ἐνάγων ἐνώπιον τῶν εἰρηνοδικῶν, καθόσον ἐκ τῆς ἀναρμοδιότητος ταύτης δὲν ἕπεται κατὰ τὸν νόμον ἡ ἀκύρωσις, ἢ ἡ ἀπόῤῥιψις τῆς ἀγωγῆς ὡς ἀπαραδέκτου ἐν γένει, ἀλλὰ παραπομπὴ ἁπλῶς αὐτῆς εἰς τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον, εἰς ἣν καὶ αἱ προαναφερθεῖσαι ἀποφάσεις περιωρίσθησαν· μὴ προτεινομένης δὲ ἀκυρότητος ἢ ἐνστάσεώς τινος ἀπαραδέκτου τῆς εἰρημένης ἀγωγῆς, ἰσχύουν ἀναντιῤῥήτως αἱ νόμιμοι τῆς ἐπιδόσεώς της συνέπειαι, ἐν αἷς καὶ ἡ τῆς παραγραφῆς διακοπή, ὡς εἴρηται. »

δ) *Ἄρειος Πάγος.* Τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἐπεκύρωσε καὶ ὁ Ἄρειος Πάγος, διὰ τῆς 228 τοῦ 1851 ἀποφάσεώς του, σκεφθεὶς ὅτι ἡ παραδοχὴ τῆς περὶ ἀναρμοδιότητος ἐνστάσεως ἐπιφέρει τὸ ἀπαράδεκτον τῆς ἀγωγῆς, διότι τὸ κηρυττόμενον ἀναρμόδιον δικαστήριον δὲν ἐπιλαμβάνεται αὐτῆς, ὡς ὅταν, ἕνεκα ἐλλείψεως τύ-

πων, ἀποφαίνηται αὐτὴν ἄκυρον· — καὶ ὅτι, ἂν ἡ κινηθεῖσα κατὰ πρῶτον ἀγωγὴ διατηρῆται καὶ χρησιμεύῃ πρὸς ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου, τοῦτο δὲν ἔχει ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου, διότι ἡ ἀγωγὴ αὕτη ἔπαυσε διὰ τῆς συναινέσεως τοῦ ἐνάγοντος, παραδεχθέντος τὴν περὶ ἀναρμοδιότητος ἀπόφασιν καὶ κινήσαντος νέαν ἀγωγὴν ἐνώπιον τοῦ ἐμποροδικείου.

έ) Ἑτέρα περίπτωσις ἀναφυεῖσα ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου. Αἱ ἀδελφαὶ Π καὶ Β ἐνήγαγον τὸν Δ διεκδικοῦσαι ἀμπελῶνα, τὸν ὁποῖον ἠγόρασε παρὰ ξένου προσώπου, ἐνῷ ἀνῆκε τῷ πατρί των. Ὁ ἐναγόμενος ἐπρότεινε παραγραφὴν, ἀλλὰ τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν (ἀπόφ. 109 τοῦ 1847) ἀπέῤῥιψε τὴν ἔνστασιν ταύτην· ἐζητήθη ἀναίρεσις ἐπὶ λόγῳ, ὅτι τὸ δικαστήριον αὐτὸ ἐθεώρησεν ὡς διακοπεῖσαν τὴν παραγραφὴν συνεπείᾳ ἀγωγῆς, κινηθείσης κατὰ τὸ 1833 ἐνώπιον εἰρηνοδικείου τινὸς, τὸ ὁποῖον ἦτον ἀναρμόδιον, προκειμένου λόγου περὶ διεκδικήσεως ἀκινήτου· ὁ Ἄρειος Πάγος (ἀπόφ. 195 τοῦ 1848) ἀπέῤῥιψε τὴν ἀναιρέσεως αἴτησιν, σκεφθεὶς, ὅτι κατὰ τὸ 1833 δὲν ὑπῆρχον τακτικὰ ἀνώτερα δικαστήρια (πρᾶγμα πασίγνωστον, ὡς λέγει ἡ ἀπόφασις)· ἄρα ἡ εἰρημένη ἀγωγὴ διέκοψε τὴν παραγραφὴν, καθότι αὕτη ἤθελε διακοπῇ δι' ἐγγράφου, παρουσιαζομένου ἐνώπιον διοικητικῆς ἢ ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς (Ἀρμενόπ. § 8, ά γ')· κατὰ μείζονα λοιπὸν λόγον, διεκόπη δυνάμει τῆς εἰρημένης ἀγωγῆς, ἡ δὲ διάτ. 7 τοῦ Κώδ. (7, 21) ὑποθέτει τὴν ὕπαρξιν ἁρμοδίου δικαστηρίου.

ς') *Ἑτέρα περίπτωσις*. Τὸ δημόσιον ἐνήγαγε τὸν Κ, ἵνα ὑποχρεωθῇ νὰ παραιτήσῃ τὴν νομὴν γαιῶν τινων, ἡ δὲ ἀγωγὴ ἐγένετο δεκτὴ, ἀλλ' ὁ ἐναγόμενος ἐζήτησεν ἀναίρεσιν, λέγων, ὅτι τὸ ἓν ἔτος καὶ ἡ μία ἡμέρα (629 § 1 καὶ 630 τῆς πολιτ. δικον.) παρῆλθον ἀφ' ἧς ὁ ἐναγόμενος κατέλαβε τοὺς ἀγροὺς μέχρι τῆς ἀγωγῆς, καὶ ὅτι κακῶς τὸ ἐν Ναυπλίῳ ἐφετεῖον παρεδέχθη διὰ τῶν 342 καὶ 478 τοῦ 1852 ἀποφάσεών του ὅτι διὰ τῆς κινηθείσης ὑπὸ γεωργῶν τινων ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδικείου . . . . κατ' ἄλλων γεωργῶν ἀγωγῆς περὶ τῶν αὐτῶν γαιῶν, διεκόπη ὁ τῆς παραγραφῆς χρόνος.—Ὁ Ἄρειος Πάγος (ἀπ. 404 τοῦ 1852) ἀπεφήνατο, ὅτι τῷόντι εἶναι ἐσφαλμένη ἡ σκέψις, καθ' ἣν ἡ ἀναρμοδίως κινηθεῖσα ἐκείνη ἀγωγὴ ὑπὸ γεωργῶν τινων, ἐν ἰδίῳ αὐτῶν ὀνόματι, κατὰ ἄλλων γεωργῶν περὶ ἀποκτήσεως ἀπολεσθείσης νομῆς τῶν ἐπιδίκων γαιῶν, διέκοψε τὴν παραγραφὴν τῆς ἀγωγῆς τοῦ δημοσίου (ἄρθρ. 238, 156, 157 πολ. δικον.).

ζ') Ἑτέρα περίπτωσις. — Ἐνώπιον τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν ἀνεφύη τὸ ζήτημα, ἂν ὁ ἐνάγων, ἀπολεσθέντος τοῦ ἐγγράφου τῆς

ἀγωγῆς, ἐπιδώσῃ δεύτερον, μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς παραγραφῆς, διακόπτεται αὕτη;

Εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 383 τοῦ 1851 ἀπόφασίν των (Θαμικ. σελ. 5432), οἱ δικασταὶ ἐδιχοψήφισαν. Κατὰ μὲν τὴν μειονοψηφίαν, αἱ συνέπειαι τῆς διακοπῆς τῆς παραγραφῆς ἔπαυσαν, ἂν ὡς ἀποχὴν ἀπὸ τῆς πρώτης ἀγωγῆς θεωρήσῃ τις τὴν δευτέραν, ἂν δὲ θεωρηθῇ ὑφισταμένη ἡ πρώτη ἀγωγὴ, ἡ δευτέρα δὲν δύναται νὰ ἐνεργήσῃ ἀναδρομικῶς. — Κατὰ τὴν πλειονοψηφίαν, ἡ διακοπὴ τῆς παραγραφῆς ἐγένετο, ἂν ἀποδειχθῇ ἡ ἀπώλεια τῆς πρώτης, τὸ δὲ νέον δικόγραφον θεωρεῖται ὡς ἐπανάληψις τῆς πρώτης ἀγωγῆς (ὡς προέκυπτε μάλιστα ἐξ αὐτοῦ, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου)· ἄρα αἱ συνέπειαι τῆς πρώτης ἀγωγῆς ἐξακολουθοῦν δι' ἓν ἔτος καὶ μίαν ἡμέραν (1) ἀπὸ τῆς ἀπωλείας τῶν δικογράφων μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἐκινήθη ἡ νέα ἀγωγή.

η) Τί γίνεται παρὰ τοῖς Γάλλοις; Παρ' αὐτοῖς εἶχον ἀναφυῆ, πρὸ τοῦ Κώδηκος, τρία διάφορα συστήματα. Τινὲς ἔλεγον, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐφαρμόζηται ἡ εἰρημένη διάτ. 7 τοῦ Κώδηκος. Ἄλλοι (Pot. oblig. n. 662) ἐφρόνουν ὅτι ἡ παραγραφὴ διακόπτεται, ὅταν τὸ δικαστήριον, θεωροῦν ἐπικινδύνους τὰς περιπετείας, αἵτινες συνήθως περιστοιχίζουσι τὰς περὶ ἀναρμοδιότητος ἀποφάσεις, διατηροῦν, διὰ φράσεών τινων, ἐκκρεμῆ τὴν κινηθεῖσαν αγωγὴν, ἵνα δικασθῇ παρὰ τῷ ἁρμοδίῳ δικαστηρίῳ. Ἄλλοι, τελευταῖον, ἐγνωμοδότουν, ὅτι ἡ παραγραφὴ διακόπτεται καὶ δι' ἀγωγῆς κινηθείσης ἐνώπιον ἀναρμοδίου δικαστηρίου. Αὐτὸ δὲ τὸ σύστημα ὑπερίσχυσεν (ἄρθρ. 2246 τοῦ γαλλ. πολ. κ.).

θ') Τὰ προηγούμενα μᾶς ὁδηγοῦν εἰς τὴν ἐξέτασιν ἄλλου ζητήματος, τοῦ ἑξῆς: ὅταν τὸ δικαστήριον κηρύσσηται ἀναρμόδιον, ὁ ἐνάγων δύναται νὰ φέρῃ τὴν ὑπόθεσιν, δι' ἁπλῆς κλήσεως, εἰς τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον;

Κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν (ἴδε ἀνωτέρ. 6') ἁπλῆ κλῆσις, ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, ἀρκεῖ νὰ μεταβιβάσῃ τὴν ὑπόθεσιν ὑπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἄλλο (ἤτοι τὸ ἁρμόδιον) δικαστήριον. — Τὴν αὐτὴν γνώμην ἐξέφρασαν καὶ οἱ ἐν Ἀθήναις ἐφέται διὰ τῆς 4392 ἀποφάσεώς των, ἣν βλέπε εἰς τὸ Εὑρετήριον τόμ. 4 § 135. — Αὐτὴν δὲ τὴν γνώμην, φαίνεται, ἔχει καὶ ὁ Ἄρειος Πάγος. Τί ἄλλο ἐξάγεται ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 228 τοῦ 1851 ἀποφάσεώς του, ἣν ἀνωτέρω ἐμνημόνευσα; ἡ δὲ 73 τοῦ 1853;

---

(1) Ἐπρόκειτο περὶ διαταράξεως νομῆς.

Σημειωτέον ὅμως, ὅτι ἐναντίαν ἀρχὴν εὑρίσκετε εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 153 τοῦ 1840 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, οἵτινες ἐθεώρησαν ἄκυρον τὴν ἀναρμοδίως κινηθεῖσαν ἀγωγήν, ὁ δὲ Ἄρειος Πάγος (ἀπόφ. 38 τοῦ 1842) ἐπεκύρωσε τὴν ἀπόφασιν ταύτην.

§ 27[a]. ὅταν ἡ ἀγωγὴ δὲν γίνῃ δεκτὴ, διακόπτεται ἡ παραγραφή; Ἴδε ὅσα ἐξέθεσα ἐν Εὑρετ. τόμ. 2 σελ. 386—387, τὰ ὁποῖα, χάριν συντομίας, δὲν ἐπαναλαμβάνω. Εἰς τὰ δικαστήρια δὲ ἀνεφύη τὸ ἑξῆς ζήτημα.

§ 27 (τρίς). Ὅταν ἡ ἀγωγὴ ἐκηρύχθη ἀπαράδεκτος ἕνεκα ἐλλείψεως τῆς πρὸς συμβιβασμὸν ἀποπείρας, ἡ παραγραφὴ θεωρεῖται διακεκομμένη δι' αὐτῆς (ἄρθρ. 156, 157 πολιτ. δικον.); ὄχι.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ ἀληθῶς τὴν αὐτὴν ἀγωγὴν ἐκίνησε μετὰ τῆς μητρός του καὶ ὁ ἐκκαλῶν, ἀλλ' αὐτὴν ἀπέρριψεν ἡ εἰρημένη ἀπόφασις ὡς ἄκυρον, ἢ ἀπαράδεκτον, ἕνεκα μὴ ἐγκύρου ἀποπείρας συμβιβασμοῦ, καὶ ἐπομένως διὰ τῆς αὐτῆς ἀγωγῆς δὲν διεκόπη ἡ παραγραφὴ, κατὰ τὰ ἄρθρ. 156 καὶ 157 τῆς πολιτ. δικονομίας. Ἀνυπόστατος δ' εἶναι ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐκκαλοῦντος ὅτι εἶναι εἰσέτι ἐκκρεμὴς ἡ διαληφθεῖσα ἀγωγὴ ὡς ὑποκειμένης εἰς ἔφεσιν παρ' αὐτοῦ τῆς εἰρημένης ἀποφάσεως ὡς μή ποτε κοινοποιηθείσης εἰς αὐτὸν, διότι ἡ εἰσαγωγὴ τῆς προκειμένης τοῦ ἐκκαλοῦντος ἀγωγῆς, ἐχούσης τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἀντικείμενον ἐκείνης τοῦ 1840 τῆς ἀκυρωθείσης, ὡς εἴρηται, διὰ τῆς μνησθείσης ἀποφάσεως, ἀποδεικνύει, κατὰ τὰ ἄρθρ. 485 καὶ 486. 3. τῆς πολιτ. δικον. ὅτι συνήνεσεν εἰς τὴν διαταχθεῖσαν ἀκύρωσιν τῆς προκειμένης ἀγωγῆς του, καὶ ἐπομένως ἀπεδέχθη τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἀπόφασιν· ἄλλως δὲ ἠδύνατο νὰ κινήσῃ νέαν ἀγωγὴν κατὰ τὸ ἄρθ. 475 καὶ ἑπόμ. καὶ νὰ ἐπιμένῃ εἰς ταύτην. »

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθην. 1158 τοῦ 1853, τμῆμ. ά.

§ 28. Ἀποτελέσματα τῆς ἀγωγῆς πρὸς τρίτους. Ἡ ἀγωγὴ δὲν διακόπτει τὴν παραγραφὴν εἰμὴ μεταξὺ τῶν προσώπων τῆς ἀγωγῆς καὶ τῶν διαδόχων των· ὡς πρὸς τρίτους δὲν ἔχει ἐπιῤῥοὴν, ἐκτὸς ἂν οὗτοι ἦναι συνυπεύθυνοι (διάτ. 5 Κώδ. 8, 40.—Β. (26, 3) 7). Ἐπίσης ὅταν ὁ δανειστὴς κινῇ τὴν προσωπικὴν ἀγωγὴν κατὰ τοῦ ὀφειλέτου, διακόπτεται ἡ τῆς ὑποθηκιμαίας, καὶ ἀντιστρόφως (διάτ. 3 Κώδ. (7, 40).—Β. (L. 15) 3.—Καλ. αὐτ. § 322) (1).

(1) Τὸ δικαστήριον ἀποφανθὲν μὴ διακοπεῖσαν τὴν παραγραφὴν διὰ τὸν λόγον, ὅτι αἱ ἐπελθοῦσαι μετὰ τὸ πωλητήριον δίκαι ἐπροκαλέσθησαν συνεπείᾳ ἀγωγῆς ἄλλου καὶ ὄχι τοῦ ἐνάγοντος, συνεμορφώθη μὲ τοὺς

« Ω; πρὸς τὴν ἀκριβῆ ἔκφρασιν τῆς ἀγωγῆς δὲν εἶναι αὐστηροὶ οἱ νόμοι τῆς παραγραφῆς. Ἐὰν ἑπομένως ἔχῃ τις πολλὰς ἀγωγὰς κατά τινος καὶ ἀφίνῃ ἀόριστον εἰς τὸ ἔγγραφον τῆς ἀγωγῆς ποίας κάμνει χρῆσιν, ἡ διακοπὴ ἰσχύει ἐναντίον ὅλων. L. 3 C. de ann. exc. (7, 40). Τοιουτοτρόπως ἔλυσεν ὁ Ἰουστινιανὸς τὴν πρώην ὑπάρχουσαν ἀπορίαν. » (Εὐρ. τόμ. 2 σελ. 388).

§ 29. Διακόπτεται ἡ παραγραφὴ, ὅταν διὰ συνυποσχετικοῦ ὑποβάλληται τοῖς διαιτηταῖς δίκη τίς; (Καλλ. αὐτ.).

« Οἱ διαιτηταὶ ἐπέχουν τόπον δικαστοῦ, ἀλλὰ διαφέρει, ἂν ἐκβιάζωνται ἀπὸ τὸ δικαστήριον, ἢ ἂν διὰ συνυποσχετικοῦ καὶ χωρὶς νὰ ἐπικαλεσθῇ ὁ ἐνάγων τὴν δικαστικὴν μεσολάβησιν, ἀνέλαβον τὰ ἔργα των. Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν, ὅταν διὰ μέσου τῶν δικαστηρίων φθάνουν οἱ διάδικοι εἰς τοὺς διαιτητὰς, δὲν ὑπάρχει ζήτημα, διότι προηγεῖται ἀγωγὴ κλητεύουσα ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου. Εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν, ὅταν τὸ συνυποσχετικὸν προσκαλῇ τοὺς δικαστὰς, ὑπάρχει συναίνεσις καὶ ἑπομένως ἡ παράδοσις τῆς ἀγωγῆς, ἥτις προσκαλεῖ ἐνώπιόν των, ἔχει τὴν αὐτὴν ἰσχύν. L. 5 § 1 C. de rec. arb. (2, 56). (Εὐρ. τ. 2 σ. 388).

§ 30. Ἡ πρὸς πληρωμὴν ἐπιταγὴ διακόπτει τὴν παραγραφὴν ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεώς της. Ἴδε Εὐρετ. τόμ. 2 σελ. 389, καὶ Καλλ. αὐτ. § 324 ἑπ. Ἴδε ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν ἐκδοθεῖσαν τῷ 1848 μεταξὺ Νικολαΐδου καὶ Τσίμα.

§ 31. Ἡ ἀπόφασις σχηματίζει ἀνανέωσιν καὶ ἑπομένως ὑπόκειται εἰς νέαν παραγραφήν. (διάτ. 3 πρ. Κώδ. (7, 54.—Β. IX 3, 88.—αὐτ. § 326.

« Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀνανέωσιν, ἥτις πηγάζει ἐκ τοῦ δικαστικοῦ συναλλάγματος (novatio necessaria), ὅρα Gaius, comm. 111 § 180. — Merlin, rep. novation § 1.—Rauter, cours de proc. civ. § 115 καὶ 145.

» Δὲν εἶναι ἀνωφελὲς (λέγει ὁ Chauveau) νὰ σημειώσωμεν ἐνταῦθα ἐν γένει εἰς τί στηρίζεται ἡ ἀρχὴ, ὅτι δὲν δύναταί τις νὰ προσβάλῃ διὰ τῆς τρίτου ἀνακοπῆς τὴν ἀπόφασιν, ἥτις ἐξεδόθη ὄντος αὐτοῦ διαδίκου, καὶ πῶς ἡ ἰδέα, ἡ χρησιμεύουσα ὡς βάσις αὐτῆς, πρέπει νὰ κανονίζῃ τὴν ἐφαρμογήν της.

νόμους 2 καὶ 10 Κώδ. (7, 33) καὶ μὲ τὸ ἄρθρον 156 τῆς πολιτ. δικον. ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγου 83 τοῦ 1853·—ἴδε ἀνωτ. § 28.

Διὰ τῶν ἀγωγῶν τρίτων δὲν διακόπτεται ἡ παραγραφὴ ὡς πρὸς τοὺς μὴ μετασχόντας αὐτῶν (cass. 30 mars. 1808).

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθην. 11158 τοῦ 1853, τμ. α.—ἴδε ἀνωτ. § 28.

» ὅταν ἀνοίγῃ δίκη τὶς, ἅμα ἐμφανισθέντων τῶν μερῶν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, τοῦ ἑνὸς μὲν ζητοῦντος τὴν παραδοχὴν τῆς ἀγωγῆς του, τοῦ ἑτέρου δὲ ὑπερασπιζομένου κατ' αὐτῆς, σχηματίζεται μεταξὺ τῶν δύο διαφερομένων ἓν σιωπηλὸν συνάλλαγμα, δι' οὗ ὑποτίθενται ὑποχρεούμενοι σιωπηλῶς ὁ εἷς πρὸς τὸν ἕτερον, νὰ ἐκτελέσωσι τὸ ἀποφασισθησόμενον τελεσιδίκως. Τὸ συνάλλαγμα αὐτὸ, ἡ δικαστικὴ αὕτη σύμβασις, δὲν διαφέρει ἀπὸ τὸ διαιτητικὸν συνυποσχετικὸν εἰμὴ καθ' ὅσον ἐκεῖνο δὲν εἶναι, καθὼς τοῦτο, ἑκούσιον ἐκ μέρους τοῦ προκαλουμένου νὰ ὑπερασπισθῇ. Ἄλλως τε δὲ, σχηματιζόμενον ἐκ τῆς ἀμοιβαίας συναινέσεως τῶν διαφερομένων, ἀποτελεῖ μεταξὺ αὐτῶν νέαν ἐνοχὴν, ἓν εἶδος ἀνανεώσεως, τῆς ὁποίας ἀποτέλεσμα εἶναι ν' ἀντικαταστήσῃ ὅλους τοὺς ἄλλους τίτλους διὰ τῆς ἐκδοθησομένης ἀποφάσεως. Litis contestatio contractus est et obligatio nova, nam secuta condemnatione, actio pristina convertitur in actionem judicati atque ita novatur. Cujas, ad legem 29 ff. de nov.). Ὅρα Chauveau sur Carré ζήτ. 1710. Εἰς τὴν λέξιν *συναίνεσις* εὑρίσκετε ἀπόφασιν τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, ἀφορῶσαν τὸ προκείμενον ζήτημα. (Εὐρ. τ. 1 σ. 232 § 11).

§ 31². Ἡ περὶ ἐκτελέσεως ἀπαίτησις εἰσάγει νέαν δίκην, καὶ ἑπομένως σχηματίζει τὴν βάσιν νέας ἀγωγῆς. Ἡ δικονομία μας, ὁμιλοῦσα περὶ διακοπῆς τῆς παραγραφῆς, δὲν μᾶς ἀφίνῃ περὶ τούτου διόλου ν' ἀμφιβάλλωμεν. » (Εὐρ. τόμ. 2 σελ. 390).

§ 31³. Ἡ κατάσχεσις διακόπτει τὴν παραγραφήν (1);

Ἡ συντηρητικὴ κατάσχεσις πρέπει νὰ θεωρῆται, κατὰ τὸν Tropl. (prescr. n. 570) ὡς πρᾶξις διακόπτουσα τὴν παραγραφὴν, διότι, ὡς λέγει, τὸ ἄρθρον 2244 τοῦ γαλλ. πολιτ. Κώδ. δὲν κάμνει καμμίαν διάκρισιν, ἡ δὲ πολιτικὴ δικονομία κατέταξε καὶ τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς κατασχέσεως ὑπὸ τὴν κατηγορίαν τῶν ἀναγκαστικῶν πρὸς ἐκτέλεσιν μέτρων· ἴδε καὶ Vazeille n. 205.

Ἀλλ' ὅμως τὸ ἐν Bordeaux ἐφετεῖον ἀπεφάσισε τὴν 21 μαρτίου 1828, ὅτι ἡ παρὰ τρίτῳ κατάσχεσις, ἔστω καὶ κυρωθεῖσα, δὲν διακόπτει τὴν πενταετῆ παραγραφὴν διὰ τοὺς τόκους γραμματίου εἰς διαταγήν. Ὁ Roger (saisie arrêt n. 476) ἐπικρίνει τὴν ἀπόφασιν ταύτην, ὡς ἀντιβαίνουσαν εἰς τὸ 2244 ἄρθρον τοῦ γαλλ. πολιτ. Κώδηκος.

Δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ θεωρήσωμεν ὡς πράξεις διακοπτούσας τὴν παραγραφὴν τὴν περὶ ἐπιθέσεως σφραγίδων ἐπὶ τῶν πραγμά-

(1) Ἴδε ὅσα ἐν Εὑρετ. τόμ. 2 σελ. 389 ἐπ. ἐξετέθησαν.

των τοῦ ὀφειλέτου αἴτησιν, τὴν εἰς τὴν ἀπογραφὴν παράστασιν, ὡς καὶ τὰ βήματα, ὅσα τείνουν εἰς τὸν διορισμὸν κηδεμόνος σχολαζούσης περιουσίας. Tropl. pres. n. 586. — Vaz. prescr. n. 207.

Τὸ ἀνωτέρω τεθὲν ζήτημα ἀνεφύη ἐσχάτως καὶ ἐνώπιον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, οἱ ὁποῖοι (ἀπόφ. 11386 τοῦ 1853) παρεδέχθησαν α') ὅτι ἡ παρὰ τρίτῳ κατάσχεσις δὲν διακόπτει τὴν παραγραφήν, περὶ ἧς διαλαμβάνει τὸ ἄρθρον 189 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, ὅταν δὲν ἐζητήθη τὸ κῦρός της ἐντὸς τῆς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 925 τῆς πολιτ. δικονομίας ὡρισμένης προθεσμίας (hua, σελ. 939)· — β') ὅτι εἶναι ἀδιάφορον ὡς πρὸς τὸν ἐκδότην τοῦ εἰς διαταγὴν γραμματίου, ἂν ἡ περὶ κύρους τῆς κατασχέσεως ἀγωγὴ ἐκοινοποιήθη εἰς τὸν ὀπισθογράφον τοῦ γραμματίου, καθότι, μὴ γενομένου μάλιστα διαμαρτυρικοῦ, καμμία ἀλληλεγγυότης δὲν συνδέει τοῦτον μὲ ἐκεῖνον, ὥςε νὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ νόμος ζ'.—Βασιλ. (26, 3). Κώδ. (8, 39 ἢ 40). διάτ. 5. Ἴδε Tropl. prescr. ἀριθ. 629, 630, 636.

§ 31[4]. Ὁ χρόνος τῆς παραγραφῆς δὲν λογίζεται εἰς τοὺς διὰ στρατείαν ἀποδημοῦντας, καὶ ἔχουν οὗτοι χρόνον τινὰ πρὸς ἀποκατάστασιν, ἂν καὶ ὄχι πάντοτε, ἐνίοτε δὲ διακόπτεται ἡ παραγραφὴ καὶ κατ' ἄλλον τρόπον. (Ν. 2 Κώδ. (7, 40). Ἀπ. ἐφετῶν Ναυπλ. 70 1845)· ἣν ὅρα ἐν λέξ. *Διεκδίκησις* (Εὑρετ. τόμ. 6 σελ. 253).

Ἀναστολὴ δι' ἀνικανότητα τοῦ ἐνάγοντος.

§ 32. Μὲ τὴν *διακοπὴν* τῆς παραγραφῆς δὲν πρέπει νὰ συγχύσωμεν τὴν *ἀναστολήν*, τὴν ὁποίαν ἐπιφέρουν ἰδιαίτεραί τινες αἰτίαι. Ἡ ἀνικανότης ἀσθενῶν προσώπων νὰ προβλέψουν περὶ τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν, εἶναι ἀποχρῶν λόγος· ὥστε, ἐνόσῳ διαρκεῖ, δὲν δύναται νὰ προκύψῃ ἐπιβλαβὲς ἀποτέλεσμα ἐκ τῆς ἀδρανείας των. (Καλλ. τόμ. 1 § 327).

§ 32[a]. Ἡ τριακονταετὴς καὶ τεσσαρακονταετὴς παραγραφὴ τρέχει καὶ κατὰ τῶν ἐφήβων ἀπὸ τῆς ἐφηβότητός των. (διάτ. 3 Κώδ. de praesc. ting. vel. 40 —διάτ. 4 Κώδ. in. quib. cas.).
Ἀπόφ. 8627 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 32[b]. Κατ' ἀνηλίκων δὲν τρέχει παραγραφὴ (Ν. 11 Β. 1 Τ. 3 τοῦ Ἀρμεν.), ἀλλ' οὔτε ἄρχεται νὰ λογίζηται κατ' αὐτῶν εἰμὴ ἀπὸ τῆς ἐνηλικιότητός των.
Ἀπόφ. 4500 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 32⁴. Η ἀρχαία διάκρισις μεταξὺ χρησιδεσποτείας καὶ μακροῦ χρόνου παραγραφῆς κατηργήθη ἀπὸ τὸν Ἰουστινιανόν· (νόμ. μοναδ. Κώδ. de usucap)· μόναι δὲ παρ' ἡμῖν ἰσχὺν ἔχουσιν αἱ ἀρχαὶ αἱ ἀφορῶσαι τὴν συνήθη μακροῦ χρόνου παραγραφήν, μία τῶν ὁποίων εἶναι ὅτι τὰ πράγματα τῶν ἀνήλικων δὲν ὑπόκεινται εἰς παραγραφήν, καθιερωθεῖσα διὰ τοῦ νόμου 3 βασιλ. (3, 50).

Ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγου 128 τοῦ 1851.

§ 32⁵. Δύναται νὰ ἦναί τις καλῆς πίστεως κάτοχος κτήματος τινός, ἂν καὶ ἔχῃ τίτλον, ὅταν γνωρίζῃ τὰ ἐλαττώματα τοῦ τίτλου του, ἢ ὅτι τὸ κτῆμα εἶναι ἀλλότριον. Ὁ ἔχων δὲ τίτλον δὲν δύναται νὰ λάβῃ αὐτογνωμόνως τὴν κατοχήν, ἀλλ' ὀφείλει νὰ τὴν ζητήσῃ.

Ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγου 127 τοῦ 1851.

§ 32⁶. Δὲν τρέχει παραγραφὴ κατ' ἀνηλίκου ἢ κατὰ τῆς γυναικός, συνεστῶτος τοῦ γάμου.

Ἀπόφ. «Ἐπειδὴ ἐκ μὲν τοῦ ἀπὸ 5 ἰουλίου 1802 ἐγγράφου προκύπτει, ὅτι ἡ Σταυριανὴ Ἀλεξανδρίτσα, φοβουμένη μήπως διὰ τὸ αἰφνίδιον τοῦ θανάτου, δὲν προφθάσῃ νὰ ὑπανδρεύσῃ ἐκ ὅσῳ ζῇ τὴν ψυχοπαίδα της Σοφίαν, κατέγραψε, παρόντων ἀξιοπίστων μαρτύρων, ὅσα πράγματα εἶχεν· ἀποφασίσει πρὸ πολλοῦ νὰ τῆς δώσῃ, λόγῳ προικός, διὰ τὰς πρὸς αὐτὴν πιστὰς ἐκδουλεύσεις της· ἐκ δὲ τοῦ ἀπὸ 5 νοεμβρίου 1802, κατὰ τοῦ ὁποίου μάλιστα οὐδεμία προσβολὴ ἐγένετο ἐφεσίμως παρὰ τῶν ἐκκαλουσῶν, προκύπτει, ὅτι ἡ εἰρημένη Σταυριανὴ συνεφώνησε μετὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐφεσιβλήτου Ἰωάννῃ Μαλενίτη νὰ τῷ δώσῃ τὴν ψυχοπαίδα της Σοφίαν εἰς νόμιμον γάμου κοινωνίαν διδοῦσα εἰς αὐτὴν διὰ προῖκα ὅλα τὰ ἐν τῷ ἀπὸ 5 Ἰουλίου 1802 προμνησθέντι ἐγγράφῳ ἀναφερόμενα πράγματα μεθ' ὧν καὶ τὸ ἐπίδικον περιβόλιον.

» Ἐπειδή, πραγματοποιηθείσης τῆς τῆς Σταυριανῆς Ἀλεξανδρίτσας καὶ τοῦ Ἰω. Μελλιανίτου συμφωνίας (ἐλθόντος τούτου εἰς γάμον μετὰ τῆς Σοφίας), ἅπαντα τὰ ἐν τοῖς εἰρημένοις ἐγγράφοις ἀναφερόμενα κινητὰ καὶ ἀκίνητα πράγματα κατέστησαν προὶξ τῆς Σοφίας, συστηθεῖσα παρὰ τῆς Ἀλεξανδρίτσας, κυρίας αὐτῶν. Ἡ δὲ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ τῶν ἐν Καλάμαις πρωτοδικείων γενομένη ὁμολογία τοῦ ἐφεσιβλήτου· τὴν ὁποίαν ὁ πληρεξούσιος τῶν ἀνακοπτουσῶν ἐπικαλέσθη περὶ τοῦ ὅτι διεκδικεῖ τὸ ἐπίδικον περιβόλιον, ὡς δωρηθὲν παρὰ τῆς Ἀλεξανδρίτσας εἰς τὴν μητέρα αὐτοῦ Σοφίαν, δὲν ἀποκλείει ποσῶς αὐτόν, ὡς ἐσφαλμένως ἰσχυρίσθη ὁ πληρεξούσιος τῶν ἀνακοπτουσῶν, τοῦ νὰ στηρίξῃ τὰ δίκαιά του καὶ ἐπὶ τῶν [illegible] τῶν προερχομένων ἐκ τῆς περιστάσεως του, ὅτι τὸ

διεκδικούμενον κτῆμα κατέστη προῖξ, διότι, εἰπὼν ὁ ἐφεσίβλητος ὅτι διεκδικεῖ τὸ περιβόλιον ὡς δωρηθὲν εἰς τὴν μητέρα του, ἐννόησε νὰ δηλώσῃ ἁπλῶς τὴν ἀληθῆ πηγὴν τῆς κτήσεως τοῦ πράγματος, ἀλλὰ δὲν ἀνέφερε μὲ τοῦτο ἰσχυρισμὸν ἀσυμβίβαστον μὲ τὸ γεγονὸς τοῦ, ὅτι τὸ *δωρηθὲν* ἐδωρήθη ἐπὶ σκοπῷ *προικὸς* καὶ *προικιμαῖον* ἀληθῶς ἀπεκατέστη, καθὼς καὶ διὰ τῆς ἀγωγῆς του αὐτῆς ἐξέθεσεν, ὥςε νὰ ἀποβῇ δῆθεν ἀπαράδεκτος πλέον ἡ ἐπὶ τοῦ γεγονότος τούτου ἐπιστήριξις τῶν δικαιωμάτων καὶ ἀξιώσεών του· ὁ δὲ ἰσχυρισμὸς οὗτος εἶναι καθόλα σύμφωνος μὲ τὰ πράγματα καὶ δὲν ἀνατρέπει ποσῶς τὸ ἐμπεριεχόμενον τοῦ ἀπὸ 5 ἰουλίου 1802 ἐγγράφου, καθότι τῷ ὄντι τὸ εἰρημένον περιβόλιον ἐδωρήθη εἰς τὴν εἰρημένην Σοφίαν παρὰ τῆς κυρίας αὐτῆς Ἀλεξανδρίτσας, ἐδωρήθη δὲ, ὡς προείρηται, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς προῖξ αὐτῆς, ὡς τοιαύτην ἰδιότητα ἔλαβεν, ἀφοῦ ἡ Ἀλεξανδρίτσα τὸ ὑπεσχέθη ὡς προῖκα εἰς τὸν Ἰωάννην Μελλιανίτην, ὅστις καὶ ἐξετέλεσε τὸν γάμον· πᾶσα δὲ παραδοχὴ τῆς δωρεᾶς ταύτης ἐκ μέρους τῆς Σοφίας καθίσταται περιττὴ μετὰ τὴν σύστασιν τοῦ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ Ἰωάννου Μελλιανίτου γάμου, δυνάμει τοῦ ἀπὸ 5 νοεμβρίου 1802 προικοσυμφώνου, ὁ εἰρημένος Μελλιανίτης ἐδύνατο νὰ ἀπαιτήσῃ τὸ ἐπίδικον περιβόλιον ὄχι μόνον παρὰ τῆς Ἀλεξανδρίτσας, ἀλλὰ προσέτι, μετὰ τὸν θάνατον αὐτῆς, καὶ παρὰ τοῦ κληρονόμου της: ὥστε εἶναι ἀδιάφορον ἂν ἡ εἰρημένη ἔλαβεν εἰς τὴν κατοχήν της τὸ ἐπίδικον περιβόλιον πρὸ τοῦ θανάτου, ἢ μετὰ τὸν θάνατον τῆς Σταυρ.ανῆς Ἀλεξανδρίτσας.

» Ἐπειδὴ ἐκ τῶν κατὰ συνέπειαν τῶν ὑπ' ἀριθ. 216 1838 καὶ 43 (1839) προδικαστικῶν ἀποφάσεων τῶν ἐν Καλάμαις πρωτοδικῶν ληφθεισῶν μαρτυριῶν, τῶν Πανάγου Τζελεπῆ, Εὐγενικούλας Γιατρουλίτζας, Γεωργίτζας Τζελοβίτζας, Δημητρίου Πλατάρα, Παύλου Βαρελοπούλου, Παύλου Ταμπάκη, Δημητρίου Βαλοτανοῦ, Παναγιώτου Μπαμπαλοπούλου, Νικολάου Μάντη, Φωτούλας Πλατάρα, Δημητρίου Καρτελιάτη καὶ Πανάγου Λιναρδέα, προκύπτουσι τὰ ἑξῆς περιστατικά· ὅτι ἡ μήτηρ τοῦ ἐφεσιβλήτου ἐνέμετο τὸ διεκδικούμενον περιβόλιον· ὅτι ἔπαυσεν ἡ ἐπὶ τούτου κατοχή της· ὅτι αὕτη ἐχήρευσεν· ὅτι ὁ ἐφεσίβλητος δὲν εἶχε κατὰ τὸ ἔτος 1839 ἡλικίαν ἀνωτέραν τῶν εἴκοσι καὶ ἑπτὰ χρόνων· ὅτι, ὅτε ἐχήρευσεν ἡ μήτηρ τοῦ ἐφεσιβλήτου, οὗτος ἔτρεχε τὸ τρίτον ἔτος τῆς ἡλικίας του, καὶ ὅτι ἡ μήτηρ τοῦ ἐφεσιβλήτου ἀπεβίωσε κατὰ τὸ 1826· ἐξ ὅλων δὲ τούτων συνάγεται, ὡς καὶ τὸ πρωτοδικεῖον Καλαμῶν διὰ τῆς ἐκκληθείσης ἀποφάσεώς του ἐσκέφθη, ὅτι ἡ ἀξιουμένη παρὰ τῶν ἐκκαλουσῶν πολυχρόνιος κατοχὴ ἐπὶ τοῦ διεκδικουμένου περι-

βολίου δὲν συμπληροῖ νομίμως τὴν δεκαετίαν, διὰ νὰ δυνηθῶσιν αὗται ν' ἀποκτήσωσι, δυνάμει τοῦ νόμου 1 τίτλ. γ' § 8 τῆς Ἑξαβίβλου, τὴν ἐπ' αὐτοῦ κυριότητα, καθότι, συμφώνως μὲ τὸν ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀποδειχθέντων διδομένων προκύπτοντα ὑπολογισμὸν, ἡ μήτηρ τοῦ ἐφεσιβλήτου ἔπαυσε τοῦ νὰ κατέχῃ τὸ διεκδικούμενον περιβόλιον τὸ ἔτος 1815, ὁ δὲ ἐφεσίβλητος ἐκίνησε τὴν ἀγωγὴν, περὶ ἧς πρόκειται, ὢν εἰσέτι ἀνῆλιξ· εἰς τρόπον ὥστε, μὴ λογιζομένου τοῦ ἀπὸ 1821 μέχρι τοῦ 1826 (ἐποχῆς καθ' ἣν ἀπεβίωσεν ἡ μήτηρ τοῦ ἐφεσιβλήτου) διαστήματος· καθότι ἐν καιρῷ τοῦ ἐσωτερικοῦ Πανελληνίου πολέμου δὲν ὑπῆρχε νομίμως, φυσικῶς καὶ ἠθικῶς, μέσον καὶ εὐκαιρία εἰς τὴν εἰρημένην Σοφίαν νὰ ἐνεργήσῃ τὰ ἐπὶ τοῦ διεκδικουμένου περιβολίου δικαιώματά της (contra non valentem agere non currit praescriptio), μηδὲ τοῦ ἀπὸ 1826 μέχρι τοῦ 1837, ἐποχῆς καθ' ἣν ἐκίνησεν ὁ ἐφεσίβλητος τὴν προκειμένην ἀγωγὴν (ἑτέρου διαστήματος, καθότι κατὰ τὸ ἐν ἰσχύϊ δίκαιον (βιβ. 1 τίτ. γ' (8, 16) τῆς Ἑξαβ.), κατὰ τὸ ὁποῖον ἀμφότεροι οἱ διάδικοι ἐζήτησαν νὰ δικασθῶσι, παραγραφὴ δὲν τρέχει κατ' ἀνηλίκων, πραγματικῶς δὲν δύναται νὰ λογισθῇ ὑπὲρ τῶν ἐκκαλουσῶν εἰμὴ τὸ ἀπὸ 1815 μέχρι τοῦ 1821 διάστημα, ἤτοι ἓξ χρόνοι.

» Ἐπειδὴ καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει, ὅτι αἱ ἐκκαλοῦσαι, κατὰ τὴν ὁμολογίαν τοῦ ἐφεσιβλήτου ἐμπεριεχομένην εἰς τὴν ἀγωγήν του, κατέχουσι τὸ διεκδικούμενον περιβόλιον ἀπὸ τὸ 1809 ἢ 1810 καὶ οὐχὶ ἀπὸ τὸ 1815, ὡς κατέθεσαν οἱ προμνησθέντες μάρτυρες, πάλιν προικῴου ὄντος, ὡς προείρηται, τοῦ εἰρημένου περιβολίου, παραγραφὴ δὲν ἐδύνατο νὰ λάβῃ χώραν συνεστῶτος τοῦ γάμου κατὰ τῆς γυναικὸς, συμφώνως μὲ τὴν αὐτὴν ἀρχὴν (contra non valentem agere non currit praescriptio L. 16 ff. de fund. dotal.)· ὅθεν ἀποῤῥιπτέα καθίσταται ἡ ἔνστασις αὕτη, ὡς πρός τὴν περὶ ἀκυρώσεως τοῦ ἀπὸ 5 Ἰουλίου 1802 ἐγγράφου ἔνστασιν. »

Ἀπόφ. ἐφετ. Ναυπλ. 196 τοῦ 1842 ἐν Νομικ. σελ. 3276.

§ 32⁷. **Ἐπὶ μακρυνῶν παραγραφῶν, ὁ χρόνος τῆς ἐφηβότητος δὲν ἀποκλείεται.**

Ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγου 448 τοῦ 1852, κυρόνουσα τὰς 8627 καὶ 9389 ἀποφάσεις τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 32⁸. **Διαρκούσης τῆς αἰχμαλωσίας, οἱ νόμοι διατηροῦν σῶα καὶ ἀκέραια τὰ δικαιώματα τῶν ὑπὸ αἰχμ.** (διάτ. 6 Κ. (7, 35) — τεμ. 19 καὶ 12 § 6, Π. (49, 15), **καὶ δὲν συγχωροῦν νὰ τρέχῃ οὐδεμία παραγραφὴ κατ' αὐτῶν, ὡς μὴ δυναμένων νὰ ἐνεργήσωσι**

(διάτ. 1 § 2, τίτλ. 40 — διάτ. 6 Κώδ. βιβλ. 7, τίτλ. 35. — Ἁρμεν. § 36, βιβλ. δ' καὶ 18, βιβλ, έ τίτλ. ή).

Ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγ. 1 τοῦ 1848, ἣν ἐν εὑρετ. λ. Μικτὴ ἐπιτροπή. — Ἡ αὐτὴ ἀρχὴ καθιεροῦται καὶ διὰ τῆς 5367 ἀπ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφ.

§ 33. Ἀναστολή, διότι δεν δύναται νὰ ἐνασκηθῇ ἀγωγή — Αἱ ἀνήκουσαι ἐνταῦθα περιπτώσεις εἶναι αἱ ἑξῆς·

ά) Δὲν παραγράφεται ἡ πραγματικὴ ἀγωγὴ πρὸς διεκδίκησιν τῆς ὕλης, τὴν ὁποίαν ἄλλος μετεχειρίσθη εἰς τὴν οἰκοδομήν του, πρὶν ἀποχωρισθῇ ἀπὸ ταύτης.

β') Αἱ περὶ κληρονομίας ἀγωγαί, διαρκούσης τῆς ἀπογραφῆς καὶ τῆς διασκέψεως.

γ') Ἡ ἀπαίτησις, ἥτις στερεῖται τῆς ἀγωγῆς της, διότι ἐδόθη εἰς τὸν ὀφειλέτην ἀναβολὴ πενταετὴς, ἕνεκα τῆς παραιτήσεως τῶν κτημάτων.

Ὑπὸ αὐτὴν τὴν κατηγορίαν τάττουν οἱ νεώτεροι καὶ τὴν ἔλλειψιν δικαστηρίων, ἰσχυριζόμενοι ὅτι εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ἀναστέλλεται ἡ παραγραφή· εἶναι ἀναντίῤῥητον ὅτι τοιαύτη γνώμη δὲν στηρίζεται εἰς τὰς πηγάς. » (Καλλ. τόμ. 1 σελ. 311, 312. — αὐτ. § 328).

ΣΗΜ. Τὴν περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ πολέμου νομολογίαν, θέλω ἐκθέσει ἐν λέξει Πόλεμος.

§ 33ª. Ἡ διακοπὴ τῆς παραγραφῆς χρέους τινὸς δὲν δίδει χώραν εἰς τὴν τριακονταετῆ εἰμὴ ὅταν ὑπάρχῃ ἀνανέωσις, τὸ δὲ νέον χρέος εἶναι ἐξ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα διὰ τριακονταετίας παραγράφονται.

Τὴν ἀρχὴν ταύτην ὑποστηρίζει διὰ μακρῶν ὁ Troplong (prescr. ἀριθ. 697 ἑπ.), παρεδέχθη τὸ Ἀκυρωτικὸν (ἀπόφ. τῆς 28 νοεμβρίου 1831 καὶ 14 μαρτίου 1838), καὶ ἀναλύει ὁ Marcadé (revue crit. de la législ. et de la jurisp. σελ. 555 ἑπ. φυλλ. τοῦ 1853)· αὐτὸς ὁ ὀρθὸς λόγος λέγει, ὅτι δὲν ἀρκεῖ νὰ ὑπάρχῃ ἀναγνώρισις, ἵνα μεσολαβήσῃ διακοπή, ἐπειδὴ αὕτη δύναται νὰ ἀφήσῃ ὑπάρχον τὸ αὐτὸ χρέος, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ἡ παραγραφὴ συμπληροῦται διὰ τοῦ αὐτοῦ χρονικοῦ διαστήματος. Ἀπαιτεῖται 2) ὥστε ἡ διακοπὴ ν' ἀποτελέσῃ ἀνανέωσιν, καὶ τοῦτο ὅμως δὲν ἀρκεῖ, ἐπειδὴ τὸ νέον χρέος δύναται νὰ ὑπόκηται εἰς τὴν αὐτὴν ἢ βραχυτέραν προθεσμίαν ἄρα ἀπαιτεῖται τρίτον, ὥστε τὸ νέον χρέος νὰ παραγράφηται εἰς βραχύτερον χρόνον.

Πᾶς τις γνωρίζει, ὅτι ἡ διακοπὴ τῆς παραγραφῆς διαφέρει τῆς ἀναστολῆς (suspension), καθ' ὅσον παύει καὶ ματαιόνει τὴν παραγραφήν, ἥτις ἦτον ἐν τῷ τελειοῦσθαι καθ' ἣν στιγμὴν ἐπῆρχετο.

ἡ διακόπτουσα αὐτὴν πρᾶξις, καὶ ἑπομένως πρέπει νὰ λάβῃ χώραν νέα παραγραφή, ἐκ νέου νὰ διέλθῃ ὁλοσχερής. Ὅθεν, ὁ ὀφειλέτης, εἴτε ὁ κάτοχος πράγματος, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ἔτρεξαν ἤδη εἰκοσιοκτὼ ἔτη παραγραφῆς ἐπὶ τριάκοντα, δύναται, ἐὰν γίνῃ ἁπλῆ τῆς παραγραφῆς του ἀναστολή, νὰ φθάσῃ εἰς τὸν σκοπόν του, ἐάν, μετὰ τὴν παῦσιν τῆς ἀναστολῆς, παρέλθωσι δύο ἄλλα ἐπωφελῆ ἔτη, ἐνῷ αὐτὸς οὗτος ὁ ὀφειλέτης ἢ κάτοχος τοῦ πράγματος, ἐάν, ἀπ' ἐναντίας, ἐπέλθῃ διακοπὴ τῆς παραγραφῆς του, δὲν δύναται πλέον νὰ λογαριάσῃ τὸν παρεληλυθότα χρόνον, καὶ ἄλλο δὲν ἀπολείπεται εἰς αὐτὸν εἰμὴ νὰ ἐπικαλεσθῇ νέαν παραγραφήν, εἰς τὴν ὁποίαν οὐδὲν τῶν εἰκοσιοκτὼ προηγουμένων ἐτῶν ὑπολογίζεται. Ὥστε εἰς μὲν τὴν μίαν περίπτωσιν ὑπάρχει μία καὶ ἡ αὐτὴ παραγραφή, ἥτις, ἀναστελλομένη, ἐξακολουθεῖ ὅταν παύῃ ἡ ἀναστολή, εἰς δὲ τὴν ἄλλην, ἀπ' ἐναντίας, ὑπάρχουν δύο παραγραφαί, ὧν ἡ πρώτη ματαιοῦται διὰ τῆς διακοπῆς, καὶ πρέπει ἑπομένως ν' ἀρχίσῃ ἑτέρα.

Πάντες γνωρίζουσι τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο τῆς παραγραφῆς, καὶ πάντες γνωρίζουσιν ὡσαύτως ὅτι μία τῶν αἰτιῶν τῆς διακοπῆς τῆς παραγραφῆς ἐνυπάρχει εἰς τὴν παρὰ τοῦ ὀφειλέτου ἢ τοῦ κατόχου τοῦ πράγματος ἀναγνώρισιν τοῦ δικαιώματος τοῦ καθ' οὗ ἡ παραγραφή· ἀδιάφορον δὲ ἐὰν ἡ ἀναγνώρισις ἦναι ῥητὴ ἢ σιωπηλή.

Ἀλλ' ὅσον ἁπλαῖ καὶ ἂν ὦσιν αἱ ἀρχαὶ αὗται, καὶ ὅσον ἁπλῆ καὶ ἂν φαίνηται ἡ ἐκ τούτων πηγάζουσα συνέπεια, ἡ συνέπεια ὅμως αὕτη ἔδωκε χώραν εἰς πολλὰς ἀποπλανήσεις, ἀπαντωμένας εἰς πολλὰς ἀποφάσεις τῶν γαλλικῶν δικαστηρίων, ὡς καὶ εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ ἐφετείου τῶν Παρισίων τῆς 12 φεβρουαρίου 1853.

Ἀφοῦ ἡ ἀναγνώρισις χρέους τινὸς ἀπὸ μέρους τοῦ ἐν τῷ παραγράφειν διατελοῦντος εἶναι αἰτία διακοπῆς, ἡ δὲ διακοπὴ ματαιόνει τὴν ἐνεστῶσαν παραγραφήν, παρέχουσαν χώραν εἰς νέαν μόνον παραγραφήν, ἕπεται ἐκ τούτου ὅτι ἡ νέα αὕτη παραγραφὴ δύναται κάλλιστα νὰ διαφέρῃ κατὰ πολὺ τῆς πρώτης. Οὕτω, λόγου χάριν, ἐάν, ἐνῷ σ' ἐχρεώστουν 1000 φρ., διὰ γραμματίου εἰς διαταγήν, καὶ τὸ γραμμάτιον τοῦτο, τὸ ὁποῖον παραγράφεται ἐντὸς πενταετίας, εἶναι ἐγγὺς τοῦ νὰ παραγραφῇ, συναινέσω ν' ἀναγνωρίσω τὸ χρέος μου διὰ νέου τίτλου, εἴτε διὰ πράξεως συμβολαιογραφικῆς, εἴτε δι' ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου μὴ περιέχοντός τι τῶν ἐμπορικῶν τύπων, εἶναι φανερὸν ὅτι τὸ νέον τοῦτο χρέος, ὡς συνήθης ὑποχρέωσις, θέλει ὑπόκεισθαι εἰς τὴν συνήθη παραγραφήν, καὶ ἑπομένως, ἀντὶ τοῦ νὰ δύναμαι νὰ τὸ παραγράψω μεταξὺ

πενταετίας, ὡς τὸ πρῶτον, δὲν θέλω δυνηθῇ νὰ τὸ παραγράψω εἰμὴ μετὰ τριακονταετίαν.

Καὶ ὅμως, ἐπειδὴ ἡ ὑποκατάστασις αὕτη μεγαλητέρας παραγραφῆς εἰς παραγραφὴν συντομωτέραν συνεχέστατα παρουσιάζεται, πολλοὶ τῶν παλαιῶν μας συγγραφέων κατήντησαν ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ γενικεύσουν τὴν ἰδέαν καὶ νὰ εἴπουν ἀπολύτως, ὅτι πάσης διακοπῆς παραγραφῆς, καὶ ἰδίως πάσης ἀναγνωρίσεως χρέους, παρέπεται νέα τριακονταετὴς παραγραφή. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι ὀρθόν· ὑποθέσατε ὅτι σᾶς χρεωστῶ 1000 φρ. δυνάμει συμβολαιογραφικῆς πράξεως, καὶ ὅτι βιαζόμενος παρ' ὑμῶν νὰ πληρώσω ἐντὸς τοῦ εἰκοστοῦ ἐννάτου ἔτους τῆς παραγραφῆς, προσφέρω, ἐν ἐλλείψει χρημάτων, νὰ ἀναγνωρίσω ἐκ νέου τὸ χρέος μου, δίδων ὑμῖν, ὡς νέον τίτλον, γραμμάτιον εἰς διαταγήν· δὲν εἶναι σαφὲς ὅτι ἐνταῦθα ἡ πρᾶξις τῆς διακοπῆς, ἀντὶ νὰ ὑποκαταστήσῃ τὴν τριακονταετῆ παραγραφὴν εἰς τὴν πενταετῆ, ὑποκαθίστησιν ἀπ' ἐναντίας τὴν πενταετῆ εἰς τὴν τριακονταετῆ;

Καὶ μολοντοῦτο ἡ ἐσφαλμένη αὕτη ἰδέα, *ὅτι αἱ διακόπτουσαι τὴν παραγραφὴν πράξεις μεταβάλλουσιν εἰς τριακονταετῆ παραγραφὴν τὴν πρότερον τρέχουσαν ἐν βραχυτέρῳ χρόνῳ παραγραφήν*, ἀπαντᾶται καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη πανταχοῦ. Φαίνεται ἐν ἐκτάσει ἀνεπτυγμένη εἰς ἀπόφασιν τοῦ ἐφετείου τῆς Τουλούσης τῆς 20 μαρτίου 1835. Εὕρηται δὲ ἀκόμη καὶ τὸ ἑξῆς εἰς τὴν ἀπὸ 12 φεβρουαρίου 1853 ἀπόφασιν τοῦ ἐφετείου τῶν Παρισίων, ἐν ᾗ ἐπρόκειτο περὶ τοῦ ὑπογράψαντος γραμμάτια εἰς διαταγήν, ὅστις εἰς τὴν, μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τῆς συζύγου του, γενομένην ἀπογραφὴν εἶχε δηλώσει τὴν ὕπαρξιν τῶν γραμματίων· «θεωροῦντες ὅτι, διὰ τῆς γενομένης κατὰ τὴν ἀπογραφὴν δηλώσεως, ἐγένετο ἀναγνώρισις τοῦ χρέους, καὶ οὕτω δὲν ἠδύνατο νὰ λάβῃ χώραν εἰμὴ ἡ τριακονταετὴς παραγραφή.»

Ἐπαναλαμβάνομεν πάλιν ὅτι ἡ ὑποτιθεμένη αὕτη ἀρχὴ εἶναι ὑπερβαλλόντως σφαλερά. Εἰς πολλὰς περιπτώσεις ἀναμφιβόλως, ἴσως δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τὸ χρέος, μετὰ τὴν διακοπήν, δὲν θέλει εἶσθαι παραγραπτὸν εἰμὴ μετὰ τριακονταετίαν, ἀλλὰ μόνον διότι εἰς τὸ ἑξῆς τὸ χρέος θέλει εἶσθαι σύνηθες καὶ παραγραπτὸν μόνον μετὰ τριακονταετίαν: διότι τὸ χρέος, τὸ ὁποῖον κατ' ἀρχὰς ἦτον ἐμπορικόν, ἀνεγνωρίσθη διὰ πράξεώς τινος ὡς πολιτικὸν καὶ σύνηθες· διότι χρέος τόκων, καθυστερούντων ἐκφορίων, ἐνοικίων κλ. (παραγραπτόν, ὡς τοιοῦτον, μετὰ πενταετίαν) μεταβάλλεται δι' ἀγωγῆς, θεωρήσεως τοῦ λογαριασμοῦ, ἢ κατ' ἄλλον τινὰ τρόπον, εἰς χρέος κεφαλαίου· διότι, ἐν ἑνὶ λόγῳ, λαμβάνει χώραν

ἀνανέωσις, καὶ τὸ νέον χρέος παραγράφεται μετὰ τριακονταετίαν. — Ὁ Κ. Τρολόνης τὸ ἐξήγησε κάλλιστα (παραγραφή ἀριθ. 697 καὶ 698), τὸ δὲ Ἀκυρωτικὸν σαφῶς τὸ διέγραψε καὶ ὁ κοινώτερος ὀρθὸς λόγος τὸ ὑπαγορεύει καθαρῶς. — Ὁ ὀρθὸς λόγος λέγει, ὅτι δὲν ἀρκεῖ νὰ ἐπῆλθεν ἀναγνώρισις, ἵνα ἐπέλθῃ διακοπή, ἀφοῦ καὶ μὲ τὴν διακοπὴν δύναται νὰ ὑφίσταται τὸ αὐτὸ χρέος, καὶ ἑπομένως ἡ παραγραφὴ ἐξ ἀνάγκης συμπληροῦται μετὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα. Ἀπαιτεῖται λοιπὸν ἡ διακοπὴ νὰ ἐπέφερεν ἀνανέωσιν· ἀλλὰ καὶ τοῦτο πάλιν δὲν ἀρκεῖ, διότι ὅταν ὑπάρχῃ νέον χρέος, τὸ χρέος τοῦτο δύναται ἢ νὰ ἦναι παραγραπτὸν πάλιν μετὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα, τὸ ὁποῖον ἀπῃτεῖτο διὰ τὸ πρῶτον, ἢ μετὰ βραχύτερον ἔτι χρόνον (ὡς ὑπεδείξαμεν εἰς τὴν ἀνωτέρω διαληφθεῖσαν περίπτωσιν τῆς ὑποκαταστάσεως τοῦ γραμματίου εἰς διαταγήν, εἰς τίτλον συνήθη). Ἀπαιτεῖται λοιπόν, κατὰ τρίτον, τὸ νέον χρέος νὰ παραγράφηται ἐντὸς βραχυτέρου χρονικοῦ διαστήματος παρὰ τὸ παλαιὸν χρέος.

Ὅθεν, δὲν πρέπει νὰ λέγῃ τις, ὡς ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἀπόφασις τοῦ ἐφετείου τῶν Παρισίων καὶ ἄλλαι πρὸ αὐτῆς ἀποφάσεις διαλαμβάνουν, ὅτι ἐπειδὴ *ὑπῆρξεν ἀναγνώρισις* τοῦ χρέους, ἄρα, γενικώτερον, ὑπῆρξε διακοπὴ τῆς παραγραφῆς. Ὅθεν ἡ νέα παραγραφὴ δὲν δύναται νὰ ἦναι τριακονταετής· πρέπει, διὰ νὰ ἦναι λογικὸν τὸ συμπέρασμα τοῦτο, νὰ βεβαιωθῇ ἀλληλοδιαδόχως 1) ὅτι ὑφίστατο διακοπή· 2) ὅτι ἡ διακοπὴ αὕτη ἐπέφερεν ἀνανέωσιν τοῦ χρέους· καὶ 3) ὅτι τὸ νέον χρέος εἶναι παραγραπτέον ἐπὶ τριακονταετίαν.

En résumé, λέγει ὁ Marcadè, tout se réduit à dire ici que, puisque l'interruption anéantit la prescription qui courait et ne laisse place qu'à une autre prescr., celle ci, puisque s'en est une autre, peut donc être, selon les cas, ou plus longue, ou plus courte, ou de même durée que la première et rien n'est plus faut de lors que d'admettre comme principe que l'interruption de la prescription ne laisse place qu'à une prescription trentennaire. Ταῦτα λέγει, ἐπικρίνων ἀπόφασίν τινα τῶν ἐν Παρισίοις ἐφετῶν, μηνολογουμένην τὴν 12 φεβρουαρίου 1853.

33³. Διακόπτει τὴν κτητικὴν παραγραφὴν οἰκίας ἡ ἐπισκευὴ αὐτῆς, ὅταν ὁ τὴν διακοπὴν προτείνων κατῴκει εἰς τὴν οἰκίαν ὡς μισθωτής; Ὄχι.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 753 τοῦ 1853 ἐν Νομικ. σελ. 5848.

33⁴. Μόνον ἡ συνεχὴς καὶ ἀδιάκοπος κατοχὴ ἐπὶ δεκαετίαν ὁλόκληρον ἀποτελεῖ, μετὰ τῶν λοιπῶν προσόντων, τὴν χρησιδε-

σποτείαν· ἄρα, καὶ παρὰ τρίτων ἐὰν ἐγένετο ἡ ἀφαίρεσις, ἡ δεκαετία διακόπτεται.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ ὅμως ὁ ἐκκαλῶν ἰσχυρίζεται ἤδη διὰ τῶν πρὸς τὸ ἐφετεῖον προτάσεών του, ὅτι κατὰ τὸ 1843 ὁ Π καὶ ὁ Κ ἀφήρεσαν ἀπὸ τοὺς ἐφεσιβλήτους τὴν κατοχὴν τοῦ ἐπιδίκου κτήματος, καὶ τὸ γεγονὸς τοῦτο ἐὰν ἀληθεύῃ, ἔχει ἐπιῤῥοὴν καὶ παρὰ τρίτων ἐὰν ἐγένετο ἡ ἀφαίρεσις [ν. 5 Π. (41, 3)], διότι μόνον ἡ συνεχὴς καὶ ἀδιάκοπος κατοχὴ ἐπὶ δεκαετίας ὁλοκλήρου ἀποτελεῖ, μετὰ τῶν λοιπῶν προσόντων, τὴν χρησιδεσποτεῖαν, ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ τὸν εἰρημένον ἰσχυρισμόν του, καθόσον ἀναμφισβήτως κατεχόντων ἤδη τὸ κτῆμα τῶν ἐφεσιβλήτων, καὶ ἐκφράσαντος τοῦ ἐκκαλοῦντος, ὡς προείρηται, διὰ τῶν ἀπὸ 13 μαΐου πρὸς τὸ πρωτοδικεῖον προτάσεών του τὴν ὁμολογίαν (ἂν δὲν δύναται νὰ παραβλάψῃ ὁ διὰ τῶν νῦν ὑποβαλλομένων προτάσεων εἰς τὸ ἐφετεῖον νέος ἰσχυρισμός του κατὰ τὸ ἄρθρ. 176 ἐδ. τελ. καὶ 264 τῆς πολ. δικον. Rollin aveu n. 130), ὅτι τὴν κατοχὴν ταύτην τοῦ ἐπιδίκου κτήματος αὐτὸς ἀπέκτησε δικαστικῶς ἀπὸ τοῦ 1839, ἀφ' ὅτου ζητεῖ παρ' αὐτοῦ καὶ τοὺς καρποὺς ὡς νεμομένου αὐτό, ὑπάρχει ὡς ἐκ τούτου ὑπὲρ τῶν ἐφεσιβλήτων ἀπόδειξις ὅτι οὗτος διετήρησε τὴν κατοχὴν καὶ καθόλου τὸ ἐν τῷ μέσῳ διάστημα, δυνάμει τῆς νομικῆς ἀρχῆς, ὅτι ἀφότου ἤρξατο νομίμως νὰ κατέχῃ, ἀκολουθεῖ κατέχων καὶ τῇ ψιλῇ διανοίᾳ ἄνευ ἐκτελέσεως σωματικῶν ἔργων ἀδιακόπων ἐπὶ τοῦ κτήματος (ν. 4 Κ. (7, 32). ν. 27 Π. (41, 2)). Ἡ δὲ ἀπόδειξις τοῦ εἰρημένου ἰσχυρισμοῦ τοῦ ἐκκαλοῦντος ἐπιτρέπεται καὶ διὰ μαρτύρων, διότι πρόκειται περὶ ἁπλοῦ γεγονότος ἄλλων προσώπων. »

Ἀπόφ. ἐφετ. Ἀθηνῶν 1115 τοῦ 1853 (τμ. ά).

33[5]. Τὸ κώλυμα τοῦ ἐνεργεῖν τὸ δικαίωμα δὲν ἀποτελεῖ λόγον ἀναστολῆς τῆς παραγραφῆς, ἐνόσῳ εἶναι δυνατὴ ἡ ἐξώδικος κοινοποίησις τοῦ ἐγγράφου τοῦ περιέχοντος τὴν ἀξίωσιν τοῦ δικαιώματος. Τοῦτο ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ τῆς ἐκτάκτου κτητικῆς παραγραφῆς. — Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 282 τοῦ 1853· ἴδε κατωτέρω § 108 ἐπ.

Συμπλήρωσις τῆς παραγραφῆς.

§ 34. Ἐκ διαφόρων παραδειγμάτων (Καλ. αὐτ. § 331) μανθάνομεν, ὅτι, κατὰ τοὺς Ῥωμαίους, ὁ μὴν λαμβάνεται πάντοτε ὡς συγκείμενος ἀπὸ 30 ἡμέρας.

Τεθέντος λοιπόν, ὅτι προθεσμία ἑνὸς μηνὸς ἄρχεται ἀπὸ σήμ-

τομον μῆνα, τὸν φεβρουάριον, π. χ. 10 φεβρουαρίου, δὲν θέλει ἐκπνεύσει κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τοῦ αὐτοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ἑπομένου μηνός, ἀλλὰ μετὰ τριάκοντα ἡμέρας, τουτέστι κατὰ τὴν 12 Μαρτίου. Τοῦτο τὸ σύστημα παραδέχεται ἡ πολιτ. δικονομ. ἄρθρ. 194 καὶ ποιν. νόμ. ἄρθρ. 16. Ὁ ἐμπορικὸς νόμος ἔχει βάσιν του τὸ μηνολόγιον. ἄρθρ. 132. (Καλλ. τ. 1 σελ. 314.—αὐτ § 331). —Ἴδε τὴν λέξιν *Μῆνες*.

§ 35. Ἐνιαυτός· ἴδε τὴν λέξιν *ἡμερολόγιον* ἐν Εὑρετ. τόμ. 8 σελ. 136.

§ 36. Μαθηματικὸς ὑπολογισμός (a momento in momento)· ὁ χρόνος τοῦ ἀφήλικος ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν ψηφίζεται, καὶ ἐὰν παρεμπέσῃ βίσεξτον, εἰς μίαν ἡμέραν ψηφίζεται (Καλλ. αὐτ. § 334).

§ 37. Ἐκτὸς τῆς ἀνηλικιότητος, εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν οἱ Ῥωμαῖοι εἶχον τὸ ἀξίωμα, ὅτι ἡ ἡμέρα εἶναι ἀδιαίρετος, καὶ εἰς ὁποιονδήποτε μέρος αὐτῆς συμβῇ εἶναι ἀδιάφορον· οὗτος καλεῖται πολιτικὸς ὑπολογισμός (αὐτ. § 335).

Ἡμέραι λήξεως. Δύω ἡμέραι, κατὰ τὸν μαθηματικὸν ὑπολογισμόν, εἶναι κλασματικαί, ἡ ἡμέρα ἀφ' ἧς ἄρχεται ἡ παραγραφή, καὶ ἡ ἡμέρα καθ' ἣν τελευτᾷ (dies a quo, dies ad quem). Ὅταν ἡ ἡμέρα, ἀφ' ἧς ἄρχεται, λαμβάνεται ὡς ὁλόκληρος, φαίνεται ὅτι ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν τελευτᾷ, δὲν δύναται πλέον ν' ἀριθμῆται, διότι ἤδη ἄνευ ταύτης τὸ ποσὸν τῶν ἡμερῶν εἶναι πλῆρες. Ὡς πρὸς τὴν κτητικὴν παραγραφήν, ἤτοι τὴν χρησικτησίαν (usucapio), τοῦτο ἠκολούθησαν οἱ Ῥωμαῖοι. Περὶ αὐτῆς δὲν ἐνασχολούμεθα τώρα.

Ὡς πρὸς τὴν ἀποσβέννουσαν παραγραφὴν παρεδέχθησαν, ὅτι ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν πίπτει τὸ μαθηματικὸν τέλος τοῦ διαστήματος, δὲν πρέπει ν' ἀφαιρῆται, ἀλλὰ νὰ λαμβάνηται μέχρι τοῦ τέλους της, ἤτοι μέχρι τοῦ μεσονυκτίου» (Καλλ. τόμ. 1 § 336). — αὐτ. § 336. (Ἀνάπτυξιν τῆς ἀρχῆς εὑρίσκετε αὐτόθι § 337—340, ὅπου προσθέτει ὁ συγγραφεύς, ὅτι τὸ ἄρθρ. 193 § 1 τῆς πολιτ. δικον. εἶναι σύμφωνον μὲ τὸ ῥωμ. δίκαιον ὡς πρὸς τὴν παραγραφήν).

§ 38. Πῶς ὑπολογίζεται ἡ ἐμβόλιμος ἡμέρα, ὅταν παρεμπίπτῃ ἐντὸς τῆς προθεσμίας τῆς παραγραφῆς; Πῶς ἐν τῷ μέσῳ, ἐν ἀρχῇ καὶ κατὰ τὴν λῆξιν; (αὐτ. § 341—343).

§ 39. Σύνθετος χρόνος (αὐτ. § 344).

§ 40. Προθεσμίαι παραγραφῆς ὡς πρὸς τὰς ἐκκλησίας καὶ σύλλογους εἰκονικ.

§ 41. Κατὰ τὸ ἔτος 541 ὁ Ἰουστινιανός, διὰ τῆς Νεαρᾶς 111,

περιώρισε τὸ προϋπάρχον προνόμιον εἰς μόνας τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰς εὐσεβεῖς αἰτίας, καὶ μετέτρεψε τὴν ἑκατονταετίαν εἰς τεσσαρακονταετίαν. Ταῦτα ἐπανέλαβεν ὁ Αὐτοκράτωρ (1) καὶ διὰ τῆς Νεαρᾶς 131 κεφ. 6 (Ἀρμεν. Α' γ' § 27).—αὐτ. § 346.

§ 42. Αἱ πόλεις εὑρίσκονται ὑπὸ τὸ (3) κοινὸν δίκαιον.

Καθὼς εἴδομεν, ὁ νόμος τοῦ Κώδηκος, ὅστις καθιέρωσε τὴν ἑκατονταετίαν, ἀνέφερε καὶ τὰς πόλεις. Ἡ Νεαρὰ 111 κατήργησε τὴν ἑκατονταετίαν καὶ ἀντεκατέστησε τὴν τεσσαρακονταετίαν ἄνευ ῥητῆς μνείας τῶν πόλεων. Ἐντεῦθεν ἐσυμπέρανάν τινες, ὅτι διὰ τοῦτο αἱ πόλεις ἀπολαμβάνουν εἰσέτι τὴν ἑκατονταετίαν. Ἐξ ἐναντίας αὕτη ἐντελῶς ἔπαυσεν, ἑπομένως αἱ πόλεις, μὴ μνημονευθεῖσαι ἐπὶ τοῦ προνομίου τῆς τεσσαρακονταετίας, εὑρίσκονται ὑπὸ τὸ κοινὸν δίκαιον. (Καλλ. τ. 1 §. 347).

§ 43. *Δημόσιον* (2).—Περὶ αὐτοῦ ἀπαντῶμεν τὰς ἑξῆς διακρίσεις.

---

(1) Πρὸς παραγραφὴν τῶν ἀκινήτων κτημάτων τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν εὐσεβῶν καταστημάτων ἀπαιτεῖται τεσσαρακονταετία. § 33 Ἀρμ. (2, 1).—Ἀπόφ. 7204 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

(3) Κατὰ ἠθικοῦ προσώπου δὲν ἐπιτρέπεται εἰμὴ τεσσαρακονταετὴς παραγραφὴ (Νεαρὰ 131 κεφ. 6), ὥστε ἀποβαίνει ἄνευ νομίμου ἀποτελέσματος ἡ παρέλευσις ἁπλῆς δεκαετίας· ὅταν ὅμως ὁ ἐνάγων διϊσχυρίζηται ὅτι πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων ἔχῃ τὴν κατοχὴν καὶ ἀποκλειστικὴν χρῆσιν ὕδατός τινος, πρέπει νὰ ἐπιτρέπηται ἡ ἀπόδειξις. — Ἀπόφ. 4864 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

(2) Τὸ Δημόσιον θεωρεῖται παρὸν εἰς ἁπάσας τὰς ἐπαρχίας τοῦ κράτους (ν. 12 Κώδ. (7, 33), 12 (50, 11).—Ἁρμ. Β' Α' 9); ὄχι· καθόσον αἱ οἰκονομικαὶ αὐταὶ ἀρχαὶ ἀντιπροσωπεύουν μὲν τὸ δημόσιον, ἀλλὰ μόνον ἀναφορικῶς ὡς πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων των καὶ ἐντὸς τῶν ὁρίων αὐτῶν, οὐχὶ δὲ καὶ ἐκτὸς αὐτῶν, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἐκτὸς εἴς τινας μόνον περιπτώσεις ῥητῶς ἐξαιρουμένας ὑπὸ τοῦ νόμου, ἢ καὶ ὅταν ἤθελον λάβει εἰδικὴν ῥητὴν πληρεξουσιότητα ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν, ἐν αἷς δὲν ὑπάρχει ἡ προκειμένη· ἄλλως, ἐὰν δηλαδὴ εἰς πᾶσαν περίπτωσιν αἱ οἰκονομικαὶ ἀρχαὶ ἤθελον παριστᾷ τὸ δημόσιον, ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἐὰν ἤθελε θεωρεῖται πάντοτε καὶ ἀνεξαιρέτως παρὸν εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας τοῦ κράτους, ὡς ὁ πληρεξούσιος αὐτοῦ ἰσχυρίζεται, τότε, κατὰ συνέπειαν τῶν ἀρχῶν αὐτῶν, ὅλαι οἱ οἰκονομικαὶ ἀρχαὶ θεωρούμεναι ὡς τὸ ἴδιον αὐτὸ δημόσιον, ἤθελον ἔχει τὸ δικαίωμα, κατὰ τὸ δοκοῦν αὐταῖς, νὰ δέχωνται καὶ κινῶσιν ἀγωγάς, καὶ νὰ κάμουν ὅ,τι ἤθελε φανῇ εἰς αὐτὰς ἀρεστόν, καὶ οὕτως, ἐν ἀγνοίᾳ καὶ ἄκοντος τοῦ ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν, ὅστις εἶναι μόνος κατὰ νόμον ἀντιπρόσωπος τοῦ δημοσίου, ἤθελον ὑποβάλλει αὐτὸ εἰς δίκας καὶ εἰς ἄλλας διαφόρους περιπλοκάς, ὅπερ εἶναι ἄτοπον καὶ νὰ ὑποτεθῇ, καὶ ἡ νομολογία τῶν δικαστηρίων δὲν

α) Αἱ ἀγωγαὶ τοῦ δημοσίου, ὡς ἀρχῆς, παραγράφονται διὰ τῆς παρελεύσεως 20 ἐτῶν, καὶ ὁ κανὼν οὗτος ἐπεκράτησεν ἤδη πρὶν εἰσαχθῇ ἡ παραγραφὴ τῶν ἀγωγῶν. Δύο εἶναι αἱ ἐξαιρέσεις αὐτοῦ τοῦ κανόνος, ὅτι ἡ ἀπαίτησις τοῦ δημοσίου ἐπὶ ἀκλήρου περιουσίας παραγράφεται μετὰ 4 ἔτη, ἐνῷ οἱ καθυστερούμενοι φόροι δὲν παραγράφονται ποτέ.

β') Ἐξ ἐναντίας ἐπὶ τῶν ἀγωγῶν τοῦ κοινοῦ δικαίου, οἷον ἰδιοκτησίας, δανείου κτλ. ἰσχύουν κατὰ τοῦ δημοσίου αἱ κοιναὶ

παρεδέχθη.—Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 753 τοῦ 1853 ἐν Νομικ. σελ. 5848.—Ἴδε κατωτ. § 99 ἐπ.

Ἡ 3 σκέψις τῆς 85 τοῦ 1853 ἀποφάσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου (κυρόνει τὰς 546 τοῦ 1851 καὶ 549 τοῦ 1852 ἀποφάσεις τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν) φέρει:

« Ἐπειδὴ ἡ ἐν τῷ 47 § τοῦ Ἀρμενοπούλου (Β' 1) διάταξις « ἐάν τις νεμηθῇ πρᾶγμα δημόσιον ἐπὶ τέσσαρας ἐνιαυτούς, ἔχει κατὰ τοῦ δημοσίου τὴν τῆς τετραετίας παραγραφήν » εἰς τόσον ἐκτεταμένην ἔννοιαν, ὅπως αἱ λέξεις ἐκφράζουσι, δὲν ὑποστηρίζεται ὑφ' οὐδενὸς αὐτοκρατορικοῦ νόμου, οὔτε ἐκ τῶν ἐν τοῖς Βασιλικοῖς ὑπαρχόντων, ἀλλ' ἔχει τὴν αὐτὴν ἔννοιαν, ἣν καὶ τῶν Βασιλ. (50, 13) πρῶτον κεφάλαιον, ὅπερ, κατὰ τὸ Σχόλιον, ἀδέσποτον θεματίζει τὸ πρᾶγμα καὶ μήπω ἐλθὸν ὑπὸ δεσποτείαν τοῦ δημοσίου· ἄρα καὶ ὁ μνησθεὶς 47 § προβλέπει τὴν αὐτὴν περίπτωσιν τοῦ 52 §, εἰς ἣν οἵ τε τοῦ Πανδέκτου (Ν. 10 πρ. § 1 (44, 3).—Ν. 6 § 7 (39, 4).—Ν. 18 (41, 3).—Ν. 1 § 2 (49, 14) καὶ τοῦ Κώδηκος (Ν. 1 (7, 37) Νόμοι ἀναφέρονται, ὡς καὶ οἱ τῶν Βασιλικῶν (κεφ. 17 (50, 3), κεφ. 9 (51, 3), κεφ. 1 (56, 2).), τὴν τῶν ἀκληρονομήτων πραγμάτων παραγραφὴν ὁρίζοντες. »

Τὰ δικαιώματα τοῦ δημοσίου ἐπὶ ἀδιαθέτων πραγμάτων παραγράφονται ἐντὸς πενταετίας.

« Αἱ εἰς τὸν Ἀρμεν. (βιβλ. β' τίτλ. 1 § 25, 47, 52), εἰς τὰ Βασιλικὰ (βιβ. 4, τίτ. 13, §) καὶ εἰς τὰς εἰσηγήσεις § 25 (11 VI) 9 διατ. ἔχουν μίαν καὶ τὴν αὐτὴν περίπτωσιν ὑπ' ὄψιν, δηλαδὴ τὴν παραγραφὴν τῶν ἀδεσπότων ἢ ἀκληρονομήτων πραγμάτων, τὰ ὁποῖα, μὴ ἀνήκοντα εἰς τοὺς ἰδιώτας, ἀνήκουν εἰς τὸ δημόσιον· ἡ παραγραφὴ δ' αὕτη λαμβάνει χώραν, ὅταν, προηγηθείσης παραγγελίας, τὸ δημόσιον ἠμέλησε νὰ τὰ κυριεύσῃ, ἐντὸς τετραετίας. Μὴ προηγηθείσης δὲ παραγγελίας, δὲν ἁρμόζει ἡ παραγραφὴ αὕτη, ἀλλ' ἡ κτητική, καθ' ἣν περίπτωσιν ὁ διακάτοχος ἔχει τίτλον (διάτ. 1 Κώδ. de quand. pr.—τεμ. 1, 21.—4. 5 Πανδ. de jur fisc.—τεμ. 10 de rer. tenp praef. — τεμ. 18 Πανδ. de usuc.). Ἄρα ἡ πρώτη ἐκείνη παραγραφὴ δὲν χωρεῖ, ὅταν τὸ δημόσιον διεκδικῇ κτῆμά τι ὄχι ὡς ἀδέσποτον, ἀλλ' ὡς κτῆμα, οὗ τινος ἀπέκτησεν ἤδη τὴν κυριότητα καὶ ὡς εἰς αὐτὸ ἀνῆκον. — Ἀπόφασις 546 τοῦ 1851 Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομικ. σελ. 5460).

παραγραφαὶ τῆς τριακονταετίας. (αὐτ. § 348, ὅπου καὶ περὶ τοῦ § 38. Ἀρμεν. Α' Γ'.).

§ 44. Προσθήκη τοῦ χρόνου.—Ἴδε κατωτ. τὴν § 174 ἐπ.

Ἐνέργεια τῆς παραγραφῆς.

§ 46. *Πραγματικαὶ ἀγωγαί.* Διὰ τῆς τριακονταετοῦς χρήσεως, ὁ καλῆς πίστεως κάτοχος, στερούμενος ὅμως τίτλου, γίνεται κύριος, δυνάμενος νὰ κινηθῇ καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ πρώην ἰδιοκτήτου, εἰς ὃν ἤθελε τυχὸν περιέλθει τὸ πρᾶγμα· ἄλλως ὅμως ἔχει τὸ πρᾶγμα ὡς πρὸς τὸν κακῆς πίστεως· ὁ κύριος στερεῖται τῆς ἀγωγῆς κατ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἐκεῖνος δὲν ἔγινεν ἰδιοκτήτης· ἂν λοιπὸν τὸ πρᾶγμα μεταβῇ εἰς χεῖρας τρίτου, οὗτος δὲν δύναται νὰ προτείνῃ τὴν τριακονταετίαν κατὰ τοῦ κυρίου. (αὐτ. § 353).

§ 47. Προσωπικαὶ ἀγωγαί· αὗται δὲν εὑρίσκονταί ποτε ὑπὸ τὴν ἀντίθετον ἐπιῤῥοὴν τῆς καλῆς ἢ κακῆς πίστεως· πῶς λαμβάνει, ἐπ' αὐτῶν, χώραν ἡ παραγραφή, καὶ πῶς ἄνευ ἀγωγῆς φθάνει τις εἰς τὰ δίκαιά του, παραγεγραμμένα ὄντα; αὐτ. § 354 (ἴδε τὰ ἑπόμ.).

§ 48. Ἡ παραγραφὴ δὲν ἐνεργεῖ αὐτοδικαίως. Γνώμη τοῦ Δονέλλου. αὐτ. § 353 ἐπ.

§ 49. Ἐν ἀγνοίᾳ τῆς παραγραφῆς γενόμεναι πράξεις· πληρωμὴ λοιπὸν γενομένη μετὰ τὴν παραγραφήν, εἶναι ἰσχυρά; Ἐπειδὴ ἡ αἰτία, ἥτις ὑπόκειται ὡς βάσις, δὲν ἐπιδέχεται ἀπόδειξιν, παύει ἀπὸ τοῦ νὰ ἦναι ἰσχυρὰ καὶ ἡ πρᾶξις, ἥτις τὴν προϋποθέτει, καὶ ὡς ἐντελῶς ἀστήρικτος, εἶναι ἀνακλητέα. αὐτ. § 357.

§ 50. Ἡ παραγραφὴ καταργεῖ τὴν ἀμφισβήτησιν. αὐτ. § 358.

§ 51. Φυσικὴ ἐνοχή. Ἀφοῦ κατεστράφη ἡ πολιτικὴ ἐνοχή, σώζεται αὕτη; αὐτ. § 359, 360.

§ 52. Τὸ ἀξίωμα τῆς φυσικῆς ἐνοχῆς ἴσχυε, κατὰ τοὺς Ῥωμαίους, ἐπὶ ἐνεχύρων. αὐτόθι § 361. — Ἐπὶ ἐγγυοδοσίας (αὐτ. § 362). — Ἐπὶ ἀντιφωνήσεως (αὐτ. § 363). — Συμψηφισμός (αὐτ. § 365 ἐπ.).

§ 53. Ἐνστάσεις τοῦ πολιτικοῦ καὶ κοινοῦ δικαίου. αὐτόθι § 366.

§ 54. Συμπέρασμα. Ἐκ τούτων ὅλων βλέπομεν, ὅτι ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν κατέχει ἡ ἔνστασις τῆς παραγραφῆς, ἡ ἐνέργεια, μὲ τὴν ὁποίαν εἶναι ἐφωδιασμένη. Ἡ παραγραφὴ εἶναι ἀναντιῤῥήτως τοῦ πολιτικοῦ νόμου, διότι δι' αὐτοῦ εἰσάγεται καὶ

ἀποτελεῖ νόμιμον τεκμήριον. Ἂς προσθέτωμεν δὲ ὅτι τὴν ἀνατροπὴν τῆς *δίκης ῥητῶς* κατέταττον οἱ Ῥωμαῖοι μεταξὺ τῶν πολιτικῶν ἐνστάσεων, καὶ τότε μᾶς εἶναι ἀναμφισβήτητον τὸ συμπέρασμα, ὅτι, κατὰ τὸ ῥωμαϊκὸν δίκαιον, ἡ παραγραφὴ δὲν ἐξαφανίζει τὴν φυσικὴν ἐνοχὴν, ὥστε δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἀναζήτησιν περὶ ἀχρεωστήτου.

Καθαυτὸ ὅμως, διότι τὸ σύστημα τοῦτο τῶν ἰδεῶν σήμερον πλέον δὲν ἰσχύει, πρέπει νὰ εἴπωμεν, ὅτι καὶ κατὰ τὸ μέρος τοῦτο κατηργήθη ἡ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ πολιτικοῦ δικαίου καὶ τῶν ἐθνῶν, ὥστε τὴν σήμερον ὅ,τι δὲν ἰσχύει κατὰ τὸ πολιτικὸν δίκαιον, δὲν ἔχει τὸ ἔδαφος τοῦ ἐθνικοῦ δικαίου, διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ὕπαρξίν του. Εἰς τὰς νέας νομοθεσίας, ἡ φυσικὴ ἐνοχὴ πλέον δὲν ἀπαντᾶται. αὐτ. § 367.

Ἐξαιρέσεις τῆς παραγραφῆς.

§ 55. Ἐξαιροῦνται τῆς παραγραφῆς αἱ μικταὶ ἀγωγαὶ περὶ διαιρέσεως κοινοῦ, περὶ διανομῆς κλήρου, ἢ περὶ κανονισμοῦ ὁρίων.

Ἡ ἀγωγὴ περὶ καθυστερουμένων φόρων. (διάτ. 6 Κώδ. (7, 39). — Ἁρμεν. Α΄ γ΄ § 32).

Ἡ ἀγωγὴ κατὰ τῶν μελῶν τῆς κοινωνίας, ἃ δὲν ἐκπληροῦν τὸ χρέος των. αὐτ. διάτ. 5.

Ἡ ἐλευθερία. Καθαραὶ δυνάμεις. (Καλ. αὐτ. § 368, 369).

§ 56—61. Αἱ ἐνστάσεις ὑπόκεινται εἰς παραγραφήν; — (Πηγαί· Molitor, περὶ ἐνοχῶν τόμ. 3 § 1104 ἑπ. — αὐτ. τόμ. 1. § 33, 34. — Καλλ. περὶ ῥωμ. δικ. τόμ. 1 § 372 ἑπ.)

α΄) Τὸ περὶ παραγραφῆς τῶν ἐνστάσεων ζήτημα ἀμφισβητεῖται. Οἱ ἑρμηνευταὶ ὅμως τοῦ ῥωμαϊκοῦ δικαίου συμφωνοῦσι κατὰ τοῦτο, ὅτι δέχονται τὸν κανόνα: quae ad agendum sunt temporalia, ad excipiendum sunt perpetua: Ἀλλὰ καὶ αὐτὸν οἱ μὲν τὸν παραδέχονται περιωρισμένον, οἱ δὲ μᾶλλον ἀπόλυτον.

Διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς ὀρθοτέραν λύσιν τοῦ ζητήματος αὐτοῦ, θέλομεν διακρίνει τέσσαρας ὑποθέσεις· εἰς τὰς δύο πρώτας, ἡ ἔνστασις εἶναι ἀπαράγραπτος· εἰς τὰς δύο τελευταίας, ἡ ἔνστασις ὑπόκειται εἰς παραγραφήν. Molitor § 1104 τόμ. 3.

β΄) Ἐν γένει παρατηροῦμεν, ὅτι ὡς ἀρχὴν τῆς παραγραφῆς θέτουσιν, ὅτι ἡ ἀμφισβήτησις δὲν ἐπιτρέπεται πλέον, καθ' ὅπου δὲν ὑπάρχει βεβαιότης, ὅτι σώζεται ἀκεραία ἡ σχέσις μεταξὺ τῶν μερῶν. Ἡ ἀγωγὴ δὲν ἐκινήθη ἐντὸς τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἠδύνατο νὰ

πολεμηθῇ, ἀλλ' ἀφοῦ διεκόπη ἡ σειρὰ τῶν συμβεβηκότων, τὰ ὁποῖα ὑπέκειντο ὡς βάσις τῆς ἀμφισβητουμένης σχέσεως.

Ἐπὶ τῶν ἐνστάσεων ὅμως εὑρισκόμεθα εἰς ἄλλο μάχης πεδίον. Ὁ ἔχων τὴν ἔνστασιν εὑρίσκεται εἰς τὴν κατάστασιν, τὴν ὁποίαν ὁ ἐνάγων θέλει ν' ἀνατρέψῃ. Διὰ τῆς ἐνστάσεως λοιπὸν πρόκειται νὰ διατηρηθῇ ἡ ὑπάρχουσα κατάστασις, καὶ νὰ ἐνισχυθῇ ὅ,τι ὁ χρόνος ἐστερέωσεν. Ἡ ἔνστασις δὲν πολεμεῖ κατὰ τοῦ χρόνου, ἄρα δὲν καταστρέφεται, ὡς ἡ ἀγωγή, δι' αὐτοῦ. Ἡ ἔνστασις προσθέτει νέαν ἐπικύρωσιν εἰς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὁ χρόνος διέσωσε. Δύο δὲ σύμφωνα πράγματα πῶς δύνανται ν' ἀνατραπῶσιν;

Ἐκτὸς τούτου, ἡ παραγραφὴ πρέπει ν' ἀντικαταστήσῃ τὰ μέσα τῆς ὑπερασπίσεως, ἥτις διὰ τοῦ χρόνου ἠλλοιώθη, ὅταν ὅμως σώζηται ἡ ὑπεράσπισις, ἔχομεν τὸ ἀκέραιον τῆς σχέσεως. Ἡ ἀγωγὴ ἀποῤῥίπτεται, διότι δὲν συμπληροῦται διὰ τῆς ἀντικρούσεώς της ὁ δικαστικὸς ἀγών· ἀλλὰ πῶς δύναται νὰ ἀποῤῥιφθῇ ἡ ὑπεράσπισις, ἥτις συμπληροῖ τὴν ἀγωγήν; Ἴδε ἀνάπτυξιν εἰς Καλλ. τόμ. 1 § 371.

Καὶ ἀπὸ τὴν συνήθη ἔποψιν, ὅτι ἡ παραγραφὴ εἶναι ποινὴ τῆς ῥαθυμίας, φθάνομεν εἰς τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα. Ὁ βοηθούμενος ἀπὸ τὴν ἔνστασιν ἀπολαμβάνει ἤδη πραγματικῶς ἐκεῖνο, εἰς ὃ ἐχρησίμευεν ἡ ἔνστασις. Ἀμφισβήτησις δὲν ὑπῆρχεν, ὥστε νὰ στοχασθῇ ὅτι ἡ κατάστασις, εἰς ἣν εὑρίσκεται, δύναται νὰ προσβληθῇ καὶ δὲν ἀναγνωρίζεται. Ἄρα ἤθελεν εἶσθαι ἐναντίον τοῦ συμφέροντός του νὰ ἐκθέσῃ τὰ εὖ κείμενα εἰς τὸν κίνδυνον ἀγνώστου δίκης. Δὲν ὑπάρχει λοιπὸν ῥαθυμία, ὅτι δὲν κάμνει χρῆσιν τῆς ἐνστάσεως. Ἴδε Καλλ. τόμ. 1 § 372. Τροπλ. § 827 περὶ παραγρ.

Ἔλθωμεν ἤδη εἰς τὰς διακρίσεις, περὶ ὧν ἔφθημεν ἤδη εἰπόντες ἐν τέλει τοῦ § α'.

γ') Πρόκειται περὶ παραγραφῆς τῆς ἐνστάσεως εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν ὁ ἐπικαλούμενος αὐτὴν δὲν ἔχει εἰμὴ αὐτὸ τὸ μέσον πρὸς ὑπεράσπισιν;

Ὅλοι συμφωνοῦσιν, ὅτι ἡ ἔνστασις δὲν ὑπόκειται εἰς παραγραφήν· ἐπομένως, ἂν ἡ διεκδικητικὴ ἀγωγὴ ἀπεῤῥίφθη, ὁ δὲ ἐνάγων ἢ οἱ κληρονόμοι του κινήσωσι μετὰ τριάκοντα ἔτη νέαν ἀγωγήν, ἡ τοῦ δεδικασμένου ἔνστασις δύναται νὰ προταθῇ καὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τοσούτου χρόνου (τεμ. 15 Π. XLIV 2.—Σαβιγ. ἑ. σελ. 418).

Ἄλλη περίπτωσις ἐφαρμογῆς ἀναφαίνεται εἰς τὸ ῥωμαϊκὸν δίκαιον, ὅταν πρόκηται περὶ δόλου πραχθέντος εἴς τι negotium stricti juris. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἂν ἡ δόλῳ περιειλημμένη

ἐπερώτησις (stipulatio) ἐξετελέσθη, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ λόγος περὶ ἐνστάσεως, ἄρα μήτε περὶ παραγραφῆς αὐτῆς, ἡ δὲ περὶ δόλου ἀγωγὴ εἶναι τὸ μόνον πρὸς θεραπείαν μέσον, ὅπερ δύναται νὰ ἔχῃ ὁ βλαφθείς. Ἂν ἡ ἐπερώτησις δὲν ἐξετελέσθη, ἡ περὶ δόλου ἀγωγὴ δὲν εἶναι ἀναγκαία, ὁ βλαφθεὶς δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν ἔνστασιν. Ὅθεν, ἐπειδὴ, κατὰ κανόνα, ἡ περὶ δόλου ἀγωγὴ, ὡς ἀτιμωτικὴ, ἔχει ἐπιβοηθητικὸν χαρακτῆρα, δηλαδὴ δὲν δύναται νὰ κινηθῇ εἰμὴ ἐν ἐλλείψει παντὸς ἄλλου μέσου, ὁ δόλος εἰς συνομολόγησιν μὴ ἐκτελεσθεῖσαν χορηγεῖ δευτέραν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἡ ἔνστασις εἶναι τὸ μόνον μέσον, ὅπερ δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ ὁ βλαφθεὶς, εἰς ὃν ἀντιτάσσεται ἡ παραγραφὴ, καὶ καθ' ἣν ἡ ἔνστασις αὕτη, κατὰ τὸ τεμ. 5 § 6 Πανδ. XLIV 4, καὶ κατὰ τὴν ὁμόφωνον τῶν συγγραφέων γνώμην, θεωρεῖται απαράγραπτος. Τὸ τεμάχιον αὐτὸ λέγει: ἂν ἡ περὶ δόλου ἀγωγὴ περιορίζηται διὰ τοῦ χρόνου, δὲν ἐφαρμόζεται ὅμως τὸ αὐτὸ καὶ ὡς πρὸς τὴν ἔνστασιν, ἐπειδὴ αὕτη εἶναι διηνεκὴς, διότι ὁ ἐνάγων δύναται εἰς πᾶσαν στιγμὴν νὰ ἐνεργήσῃ τὸ δικαίωμά του, ἐνῷ ὁ ἐναγόμενος πρέπει νὰ κανονίσῃ τὸ πρὸς ὑπεράσπισιν δικαίωμά του ἐκ τῆς διαγωγῆς ἐκείνου (τοῦ ἐνάγοντος).

Καὶ τῷ ὄντι· ὅταν, ὡς ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ νόμου αὐτοῦ, δὲν ἔχῃ τὶς ἀγωγὴν ἵνα προλάβῃ τὴν προσβολὴν, ἵνα ἐπιδιώξῃ τὴν διάῤῥηξιν τῆς ἐπερωτήσεως, ὀφείλει νὰ περιμείνῃ τὴν ἀγωγὴν διὰ νὰ ὑπερασπισθῇ. Ἄρα, εἰς τὴν πρώτην ταύτην ὑπόθεσιν, ὁ καθ' οὗ ἀντιτάσσεται ἡ παραγραφὴ, δὲν ἔχει εἰμὴ μίαν ἔνστασιν διὰ ν' ἀποκρούσῃ τὴν ἀγωγὴν, δὲν εἶχε κανὲν μέσον ἵνα προκαλέσῃ τὴν διάῤῥηξιν τῆς βάσεως τῆς ἀγωγῆς· ἡ παραγραφὴ λοιπὸν εἶναι ἀνέφικτος.—Ἡ ὑπόθεσις αὕτη εἶναι ἀναμφισβήτητος (Μολιτ. τ. 3 § 1105.

Καὶ ὁ Κ. Καλλιγᾶς (τόμ. 1 § 373) λέγει: Εἰς δύο τάξεις δυνάμεθα νὰ διαιρέσωμεν τὰς ἐνστάσεις, ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν ὁποίων δὲν μεταβάλλεται ποσῶς τὸ ζήτημα, τουτέστι παραγραφὴ δὲν χωρεῖ. Καὶ πρῶτον (1) μὲν τοιαῦται εἶναι αἱ ἐνστάσεις, αἵτινες δὲν συνυπάρχουν μὲ ἀγωγήν. Ὁ βοηθούμενος μόνον ἔνστασιν ἠδύνατο ν' ἀντιτάξῃ. Π. χ. ὅταν ἡ ἀγωγὴ τοῦ διεκδικοῦντος ἀποῤῥιφθῇ, δὲν ἀποκτᾷ ὁ κάτοχος ἰδιοκτησίαν, διότι δὲν ἦλθεν εἰς τὴν ἀνάγκην ν' ἀποδείξῃ τὶ πέρὶ αὐτῆς, ἀπέκτησεν ὅμως τὴν ἔνστασιν τοῦ δεδικασμένου· καὶ ταύτην δύναται ἔκτοτε νὰ προ-

(1) Περὶ τῆς ἄλλης τάξεως κατωτέρω.

τείνῃ κατὰ τοῦ διακδικήσαντος καὶ τῶν διαδόχων του (Καλλ. § 373).

δ') *Δευτέρα ὑπόθεσις.* Πρόκειται περὶ τῆς παραγραφῆς τῆς ἐνστάσεως εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν ὁ ἐπικαλούμενος αὐτὴν εἶχε καὶ δικαίωμα ἀγωγῆς, ἵνα ὑπερασπισθῇ;

Ἐνταῦθα ὑπάρχει ἡ διαμφισβήτησις· οἱ μέν, στηριζόμενοι εἰς συμπέρασμα ἐξαγόμενον à contrario ἐκ τῶν αἰτιολογιῶν τοῦ τεμ. 5 § 6, λέγουσιν: ἂν ἡ ἔνστασις κηρύττηται ἀπαράγραπτος, τοῦτο ἐγένετο διὰ τὸν λόγον ὅτι ὁ ἐπικαλούμενος αὐτὴν δὲν δύναται νὰ ὑπερασπισθῇ ἄλλως· ὅταν λοιπὸν ἔχῃ δικαίωμα ἀγωγῆς, δι' ἧς δύναται νὰ προλάβῃ τὴν τοῦ ἀντιδίκου του, ἡ ἔνστασις ὑπόκειται εἰς παραγραφήν (1).

Ἂς ἴδωμεν κατὰ πρῶτον τὰς συνεπείας τοῦ συστήματος αὐτοῦ. Διὰ τῆς βίας ἐλήφθη ὑπόσχεσίς τις, μὴ ἐκτελεσθεῖσα εἰσέτι. Ἐπειδὴ ὁ βλαφθεὶς ἔχει ὄχι μόνον τὴν ἔνστασιν quod metus causa, ἣν δύναται ν' ἀντιτάξῃ κατὰ τῆς ex stipulatu ἀγωγῆς, ἀλλὰ προσέτι τὴν περὶ ἐκβιάσεως ἀγωγὴν (quod metus causa), ἵνα ἐπιδιώξῃ τὴν διάρρηξιν αὐτῆς τῆς ἐπερωτήσεως (2), ἕπεται ὅτι, παραγραφομένης τῆς ἀγωγῆς quod metus causa, παραγράφεται ἐπίσης ἡ ἔνστασις.

Παράδειγμα. Ὁ Α ὑποχωρῶν εἰς τὴν βίαν ὑπεσχέθη νὰ πληρώσῃ, ἐντὸς ἔτους, 1000 φράγκα, καὶ περὶ τῆς ἐπερωτήσεως ταύτης συνετάχθη ἔγγραφον. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ὁ Α ὑπέγραψε τὸ ἔγγραφον αὐτό, ἀπὸ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἀπηλλάγη τῆς βίας, ἠδύνατο νὰ κινηθῇ πρὸς διάρρηξιν τῆς συνομολογήσεως, διὰ τῆς περὶ ἐκβιάσεως ἀγωγῆς. Ἡ ἀγωγή του λοιπὸν παραγράφεται ἐντὸς 30 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ ἐγγράφου, ἐπειδὴ ἡ ἀγωγὴ quod metus παραγράφεται διὰ τριακονταετίας, ὡς rei persecutoria [ὡς ποινική, τείνουσα εἰς τὸ quadruplum, παραγράφεται διὰ τετραετίας] (1). Ἑπομένως, μετὰ τριάκοντα ἔτη ἀπὸ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ ἐγγράφου, ἡ ἀγωγὴ καὶ ἡ ἔνστασις quod metus παραγράφονται, ἡ δὲ ex stipulatu ἀγωγὴ δὲν παραγράφεται εἰμὴ εἰς τριάκοντα ἔτη, ἐπειδὴ οὔσης ὑπὸ προθεσμίαν (terme) τῆς ἐπερωτήσεως, ἡ ἀγωγὴ δὲν γεννᾶται εἰμὴ μετὰ τὴν πτῶσιν τῆς ἐνιαυσίου προθεσμίας. (Ἴδε τὸ παράδειγμα αὐτὸ σαφῶς ἐκτεθειμένον εἰς Καλλ. τόμ. 1 § 371).

---

(2) Τεμ. 9 § 3 Πανδ. IV 2.—Πρβ. ἀριθ. 118, 119 Molit.
(1) Πρβ. Voët εἰς Πανδ. IV 2 ἀριθ. 19.

Ἂς ἴδωμεν μίαν ἄλλην συνέπειαν τοῦ συστήματος αὐτοῦ. Ὁ Α πωλεῖ τῷ Β τεμάχιον γῆς, τὸ τίμημα τοῦ ὁποίου πληρωθήσεται εἰς δύο ἔτη ἀπὸ τῆς πωλήσεως. Ἀλλὰ τὸ συνάλλαγμα μένει ἑκατέρωθεν ἀνεκτέλεστον εἰς διάστημα τριάκοντα ἐτῶν· ἡ ἀγωγὴ τοῦ ἀγοραστοῦ Β θέλει παραγραφῆ, ἐπειδὴ ἡ ἀγωγὴ empti ἐδύνατο νὰ κινηθῇ ἀπὸ τῆς στιγμῆς τοῦ συναλλάγματος· ἡ ἀγωγὴ ὅμως τοῦ πωλητοῦ Α δὲν θέλει εἶσθαι εἰσέτι παραγεγραμμένη, ἐπειδὴ ἡ ἀγωγὴ venditi πρὸς ἀπότισιν τοῦ τιμήματος δὲν ἠδύνατο νὰ κινηθῇ εἰμὴ μετὰ δύο ἔτη ἀπὸ τοῦ συναλλάγματος. Ἄρα, μετὰ 30 ἔτη, ὁ πωλητὴς Α δύναται εἰσέτι νὰ ζητήσῃ τὸ τίμημα, ἀλλ' ὁ ἀγοραστὴς Β δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ τὸ γήπεδον· ταῦτα εἰσὶ συνέπειαι τοῦ συστήματος, ὅπερ ἐξεθέσαμεν. Ἐπειδὴ ὁ ἀγοραστὴς εἶχεν ἐν διαστήματι τριάκοντα ἐτῶν ὄχι μόνον τὴν ἔνστασιν non adimpleti contractus διὰ νὰ ὑπερασπισθῇ κατὰ τῆς ἀγωγῆς τοῦ πωλητοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀγωγὴν empti πρὸς παράδοσιν τοῦ γηπέδου, ἕπεται ἀναγκαίως ὅτι ὁ πωλητὴς δύναται νὰ ζητήσῃ τὸ τίμημα, χωρὶς νὰ ἦναι ὑπόχρεως εἰς τὴν παράδοσιν τοῦ γηπέδου, διότι ἡ ἔνστασις non adimpleti contractus παραγράφεται συγχρόνως μὲ τὴν ἀγωγὴν empti.

Βεβαίως, τὸ σύστημα αὐτὸ ἀντιβαίνει εἰς τὴν ἐπιείκειαν· ἀλλὰ στηρίζεται εἰς τὸ δίκαιον;

Εἴπομεν, ὅτι ἡ γνώμη αὕτη εἶναι πόρισμα συμπεράσματος à contrario, ἐξαχθέντος ὄχι ἀπὸ τὸ διατακτικὸν, ἀλλ' ἀπὸ τὰς αἰτιολογίας τοῦ τεμ. 5 § 6 Πανδ. XLIV 4. Τούτου δ' οὕτως ἔχοντος, δυνάμεθα νὰ τὴν ἀποκρούσωμεν διὰ τῶν συνεπειῶν της, ἀλλὰ δὲν καταντῶμεν ἐδῶ (mais nous n'en sommes pas réduits là). Αὐτὸ τὸ à contrario πόρισμα καταδικάζεται πληρέστατα εἰς τὸ τεμ. 5 Κώδ. VIII 36, καθ' ὃ, παραγραφομένου τοῦ παραγγέλματος, ἡ ἔνστασις διαμένει διηνεκής. Αὕτη λοιπὸν εἶναι διηνεκὴς ὄχι μόνον ὅταν δὲν ἠδύνατό τις νὰ ὑπερασπισθῇ ἑαυτὸν εἰμὴ δι' ἐνστάσεως, ἀλλὰ καὶ ὅταν εἶχεν ἀγωγὴν πρὸς τοῦτο· ὁ Μουλεμβρούχιος λοιπὸν ὀρθῶς εἶπεν· exceptiones vero plerumque non excluduntur tempore, ne tum quidem, si etiam actio, eadem ex causa descendens, praescriptione perempta est. (doctr. Pand. § 481 n. 15).

Εἰς τὰς δύο λοιπὸν ταύτας ὑποθέσεις, εἴτε ὁ ἐναγόμενος δὲν ἔχει εἰμὴ ἔνστασιν ἵνα ὑπερασπισθῇ ἑαυτὸν, εἴτε ἔχει καὶ ἀγωγὴν, καὶ ἂν αὕτη παρεγράφη, ἡ ἔνστασις διαρκεῖ. Καὶ τῷ ὄντι· ὅταν ὁ νόμος, χάριν πλατυτέρας ὑπερασπίσεως, χορηγεῖ ἡμῖν ἔνστασιν καὶ ἀγωγὴν, δὲν ἤθελεν ὑπάρχει ἀντίφασις ἂν αὐτὸς οὗτος ὁ νόμος

μᾶς ὑπεχρέονε νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν ἀγωγὴν (1) ὑπὸ ποινὴν, τὴν ποινὴν τοῦ νὰ κηρυχθῶμεν ἔκπτωτοι τῆς ἐνστάσεως; Ἂν δὲ δὲν θέλωσι νὰ ὑπάρχῃ ἡ ἀντίφασις αὕτη εἰς τὸν νόμον, πρέπει νὰ δεχθῶσιν, ὅτι ἡ ἔνστασις, ὡς μέσον ὑπερασπίσεως, εἶναι ἀπαράγραπτος καθ' ἑαυτὴν, ἡ δὲ συνύπαρξις ἢ ἡ συνδρομὴ (concomitence) καὶ ἀγωγῆς τεινούσης εἰς τὸ αὐτὸ τέλος, δὲν ἀφαιρεῖ τι ἀπὸ τὴν ἰδιότητα ἐκείνην· ὁ νόμος, διὰ νὰ ἦναι συνεπὴς, πρέπει νὰ ἐπιτρέπῃ εἰς τὸν ἐναγόμενον νὰ περιμένῃ τὸ κίνημα τοῦ ἀντιδίκου του, καὶ, ἐνόσῳ τοῦτο δύναται νὰ λάβῃ χώραν, ἡ ἔνστασις πρέπει νὰ συγχωρῆται εἰς τὸν ἐναγόμενον.

Διὰ τὸν λόγον τοῦτον, οἱ Γάλλοι πρακτικοὶ μετέφρασαν τὸ ἀξίωμα: quae ad agendum κτλ., διὰ τοῦ: tant dure la demande, tant dure l'exception, δηλαδὴ, ὅτι ἡ ἔνστασις δύναται νὰ προταθῇ εἰς πάντα καιρὸν, καθ' ὃν ἤθελε λάβει χώραν ἡ προσβολή. Καὶ ἂν ἐξετάσῃ τὶς καλῶς τὴν διάταξιν 5 § 6 τοῦ Κώδηκος, θέλει πεισθῇ ὅτι τοιαύτη εἶναι ἡ ἀληθὴς ἔννοιά του· nam haec (exceptio) perpetua competit, quum actor quidem in sua potestate habeat, quando utatur suo jure, is autem, cum quo agitur; non habeat potestatem, quando conveniatur. Μολιτ. τόμ. 3 § 1106.

Ἐν τούτοις, σημειωτέον τοῦτο, ὡς μέσον ὑπερασπίσεως ὁ νόμος θεωρεῖ τὴν ἔνστασιν ὡς ἀπαράγραπτον, τοῦτο δὲ μᾶς ὁδηγεῖ εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν δύο ἑπομένων ὑποθέσεων.

Ὁ Κ. Καλλιγᾶς, ἀκολουθῶν τὴν σειρὰν τοῦ λόγου, περὶ οὗ ἐγένετο λόγος ἐν τῷ τελευταίῳ ἐδ. τοῦ § δ', προσθέτει εἰς τὸν § 374 τὰ ἑξῆς:

« Τοιαῦτα παραδείγματα εἶναι σπάνια. Τὰ συνεχέστερα ὅμως εἶναι, ὅταν ἡ ἔνστασις συνυπάρχῃ μὲ ἀγωγὴν, ἢ ἡ ἀγωγὴ μετατρέπηται εἰς ἔνστασιν· π. χ. ἐντὸς ἓξ μηνῶν δίδεται ἡ ἀγωγὴ τοῦ ἀγορανόμου περὶ ἀναστροφῆς τοῦ πραχθέντος, ὅταν τὸ ἀγορασθὲν πρᾶγμα ἦτον ἐλαττωματικόν. Ῥητῶς λέγουν αἱ πηγαὶ, ὅτι καὶ ὡς ἔνστασιν δύναται νὰ μεταχειρισθῇ τὴν ἀναστρέφουσαν ἀγωγὴν ὁ ἀγοραστὴς, ὅταν δὲν ἐπλήρωσε τὸ τίμημα (2). Τὸ ζήτημα λοιπὸν εἶναι, ἂν καὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τῶν ἓξ μηνῶν, ἀφοῦ παρεγράφη ἡ ἀγωγὴ, συγχωρῆται ἡ ἔνστασις.

» Ἡ μέμψις τῆς διαθήκης παραγράφεται ἐντὸς πενταετίας· ὅταν

(1) Invitus agere nemo cogitur, λέγει τὸ τεμ. 1 Κώδ. (3, 7).
(2) Τεμ. 59 § 1 Πανδ. (21, 1).

ὁ ἔχων τὸ δικαίωμα τῆς μέμψεως κατέχῃ, δύναται νὰ περιμένῃ τὴν ἀγωγὴν τοῦ ἐκ διαθήκης κληρονόμου, καὶ τότε ὡς ἔνστασιν νὰ μεταχειρισθῇ τὴν μέμψιν (1). Καὶ ἐνταῦθα ἐρωτᾶται, ἂν ἡ ἔνστασις διαρκῇ πέραν τοῦ χρόνου τῆς παραγραφῆς.

» Δὲν δυνάμεθα ν' ἀμφιβάλλωμεν, ὅτι ὁ βοηθούμενος ἀπὸ τοιαύτας ἐνστάσεις, αἵτινες ἤθελαν εἶσθαι ἀγωγαὶ, ἂν δὲν ἀπελάμβανε τὸ ἀντικείμενον αὐτῶν (2), σωστὰ διότι κατέχει, δὲν ἔχῃ τί νέον νὰ ζητήσῃ, εἰμὴ μόνον τὴν διάλυσιν ἐνδεχομένης φιλονεικίας. Ἂν παραδεχθῶμεν τὸ σύστημα τῆς παραγραφῆς, θέλομεν ἀναγκάσει τὸν βοηθούμενον ἀπὸ τὴν ἔνστασιν νὰ ἐγείρῃ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς φιλονεικίας εἰς τὸν ἐναντίον του, ἐνῷ τρόπον τινὰ τὸν ἔχει εἰς τὰς χεῖράς του, καὶ ὁ χρόνος δὲν τίθεται μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς ἀπολαύσεως, διότι συνεχῶς ἀπολαμβάνει. Ἔπειτα εἶναι ἐναντίον παντὸς συλλογισμοῦ, ν' ἀντιτάττῃ τὴν παραγραφὴν τῆς βραδύτητος αὐτὸς, ὅστις ἐβράδυνεν.

» Ἡ οἰκονομία μας εἰσήγαγε τὸ γερμανικὸν σύστημα, ὅτι δύναταί τις νὰ προκαλέσῃ καὶ ἀγωγὴν (81 πολ.). Τοῦτο ὅμως δὲν τροποποιεῖ διόλου τὴν ἀρχὴν, διότι δὲν δύναται νὰ στραφῇ πρὸς βλάβην ὅ,τι δίδεται πρὸς ὠφέλειαν. Ταύτης τῆς γνώμης εἶναι καὶ ὁ Σαβιγ. V σελ. 418.—Καλλ. § 375.»

Ἦτον ἀναγκαία ἡ προηγηθεῖσα συζήτησις, διότι ἀπὸ τὸ κείμενον τοῦ ῥωμαϊκοῦ δικαίου δὲν ἐξάγεται ῥητὴ ἔννοια· εἶναι πρῶτον τὸ ἑξῆς τεμάχιον. Ἡ τοῦ δόλου παραγραφὴ διηνεκής ἐστι, καὶ οὐχ ὡς ἐπὶ τῆς τοῦ δόλου ἀγωγῆς χρόνῳ περικλείεται (3). Καθ' ἣν ἐποχὴν ἔγραφεν ὁ νομοδιδάσκαλος, ἡ ἀγωγὴ τοῦ δόλου ἦτο διπλῆ, ἡ μὲν ἀτιμωτικὴ συντόμως παρεγράφετο, ἀλλ' ἴσχυε πάντοτε ἡ ἀγωγὴ τοῦ δόλου (in factum) μόνον πρὸς διεκδίκησιν τῆς ζημίας, καὶ καθ' ὅσον τότε αἱ ἀγωγαὶ ἦσαν διηνεκεῖς, δὲν ὑπέκειτο αὕτη εἰς παραγραφὴν (4). Ἀφοῦ δὲν ὑπέκειτο ἡ ἀγωγὴ, εἶναι φυσικὸν ὅτι καὶ ἡ ἀγωγὴ ἀπελάμβανε τὸν αὐτὸν διηνεκῆ χαρακτῆρα (5). Ὁ Διοκλητιανὸς λέγει: Μᾶλλον βοηθεῖται ὁ βιαίως

(1) Τεμ. 8 § 13 (5, 2).—Βασιλ. (39. 1) 8.

(2) Ὡς πρὸς τὴν ὑπέρογκον βλάβην, ἴδε Τροπλ. περὶ παράγρ. § 827 καὶ εὑρετ. τόμ. 5 σελ. 310.

(3) Βασιλ. (41, 4) 6·—τεμ. 5 § 6 (44, 4).

(4) Τεμ. 28, 29 (4, 3).—Βασιλ. (X, 3) 28 καὶ 29.

(5) Ἡ συνήθης ἑρμηνεία εἶναι ὅτι ἡ ἀτιμοποιὸς τοῦ δόλου ἀγωγὴ δὲν ἐδίδετο, ὁσάκις ὑπῆρχεν ἔνστασις. L. 1 § 4 de dolo malo (4, 3) B. X 3, 1. L. 40 αὐτ. Unterholzner II § 157, ἀλλ' ἡ ἔνστασις ὑπῆρχεν ἕνεκα τῆς actio doli in factum. Merlin Rep. préscription. Troplong l. c. § 832. L. 1 pr. § 48. L. 3 § 1 de vi (43, 16) B. LX 17, 7 καὶ 9. Σαβιγνὺ Σύστ. έ § 255.

ἐκβληθεὶς καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν νεμόμενος, ἥπερ ὁ δόλου κινήσει τὸ τῆς βίας μὴ νεμόμενος, ἐπειδὴ ἐντὸς ἐνιαυτοῦ μόνον κινεῖται (4). Καὶ τὸ παρὸν τεμάχιον δὲν συναπαντᾶται ἐντελῶς μὲ τὸ ζήτημά μας. Τὸ παράγγελμα ἕνεκα βίας ἐδίδετο μόνον ἐντὸς τοῦ ἔτους, ἀλλ' ἐσυγχωρεῖτο καὶ μετὰ ταῦτα πρὸς διεκδίκησιν τοῦ εἰς τὸν μεταχειρισθέντα τὴν βίαν περιελθόντος καὶ ἐνταῦθα ἑπομένως ὑπῆρχε διηνεκὴς ἀγωγή (5).

Ὁ Διοκλητιανὸς θεσπίζει, ἐὰν γένηται σύμφωνον καὶ ἀντιτίθηται παραγραφή, ἐντεῦθεν διηνεκὴς ἡ περὶ δόλου ἀγωγὴ δύναται ἀντιπαραγράφεσθαι (Βασιλ. LI 4, 23). Δὲν πρόκειται περὶ ἐνστάσεως, ἀλλὰ περὶ ἀνταπολογίας, ὅταν ἀπατηθεὶς ἐσυμφώνησας παραίτησιν, ἐνάγων κατὰ τῆς ἐνστάσεως διηνεκῶς ἀπολογεῖσαι κατὰ τοῦ δόλου. Πρῶτον συνέχεται μὲ τὸ ὅτι προτοῦ ἦτο διηνεκὴς ἡ ἀγωγὴ τοῦ δόλου ἀπὸ τὸ περιελθὸν (in factum). Δεύτερον, ἀφοῦ εἰσήγαγεν ὁ Ἰουστινιανὸς τὴν παραγραφὴν, δὲν ἐφαρμόζεται πλέον τὸ τεμ. τοῦ Κώδ., διότι ἡ ἀγωγὴ αὕτη παραγράφεται καὶ ἡ ἀπολογία δὲν κατορθόνεται νὰ συζητηθῇ. Καλλ. § 376.

ε) Ἐνδέχεται, ὥστε ἡ ἔνστασις νὰ μὴ χρησιμεύῃ ὡς ἔνστασις κατ' ἀγωγῆς ἀπευθυνομένης καθ' ἡμῶν, ἀλλὰ πρὸς ὑποστήριξιν, δι' ἀνταπολογίας, ἀγωγῆς, τὴν ὁποίαν ἡμεῖς ἐπιχειροῦμεν κατὰ τρίτου κατόχου πράγματος τινός.

Ὅθεν ἡ ἀγωγὴ, ὅταν δὲν τείνῃ εἰς διατήρησιν, ἀλλ' εἰς μεταβολὴν κατοχῆς ἢ ἐλευθερίας, ὑπόκειται εἰς παραγραφήν· ἑπομένως καὶ ἡ ἔνστασις, ἥτις δι' ἀνταπολογίας (replique) τείνει εἰς ὑποστήριξιν τῆς ἀγωγῆς, πρέπει ἐπίσης νὰ ὑπόκηται εἰς παραγραφήν.

Ὁ κανὼν οὗτος στηρίζεται εἰς τὸ τεμ. 9 § 4 Π. (12, 2), καθ' ὃ ὅστις, κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀνηλικιότητός του, ἐπήγαγεν ὅρκον εἰς τὸν ὀφειλέτην του, δύναται, μετὰ 4 ἔτη ἀπὸ τῆς ἐνηλικιότητός του, νὰ ζητήσῃ τὴν εἰς ἀκέραιον ἀποκατάστασιν, καὶ ἂν ὁ ὀφειλέτης ἀντιτάξῃ τὴν ἔνστασιν jurisjurandi, θέλει ζητήσει δι' ἀνταπολογίας (replique) τὴν εἰς ἀκέραιον ἀποκατάστασιν κατὰ τῆς ἐπαγωγῆς τοῦ ὅρκου. Ἐὰν ἀφῆλιξ παραγραφῇ (λέγει ἡ τῶν

(4) Διάτ. 5 Κώδ. (8, 36). —Βασιλ. (LI, 4) 22.

(5) Ὄχι ὅτι ἡ ἔνστασις ἐχρησίμευε κατὰ τῆς διεκδικητικῆς ἀγωγῆς, διότι ἡ περὶ κυριότητος δὲν πολεμεῖται διὰ τῆς κατοχῆς, οὔτε ἴσχυεν εἰσέτι τὸ περὶ αὐτοδικίας. L. 7 C. unde vi (8, 4) τοῦ ἔτους 389. Unterholzner II σελ. 24. — Ὁ ἀπολέσας τὴν κατοχὴν τὴν ἀναλαμβάνει πάλιν, ἀλλὰ, διὰ νὰ ἀσφαλισθῇ νομικῶς ἐπὶ τῆς δίκης uti possidetis, μεταχειρίζεται τὴν ἔνστασιν κατὰ τοῦ βιάσαντος. Savigny V σελ. 433.

Βασιλ. 9 διάτ. 22, 5), καθὸ μὴ ὀφείλων ὅρκον ἐπήγαγεν, ἀποκαθίσταται εἴσω τοῦ ὡρισμένου χρόνου. Ἀλλ' ὁ Οὐλπιανὸς θέλει ὥστε, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἡ ἔνστασις νὰ περιορίζηται διὰ τοῦ χρόνου, εἰς ὃν ὁ ἐνῆλιξ γενόμενος δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀποκατάστασίν του. Καὶ τῷ ὄντι ἡ ἀποκατάστασις ἔρχεται ἐδῶ πρὸς ὑποστήριξιν ἀγωγῆς κινηθείσης παρ' ἀνήλικος, ἀγωγῆς δι' ἧς ζητεῖ νὰ ταράξῃ τὴν κατάστασιν τῆς ἐλευθερίας, εἰς ἣν ὁ ἐναγόμενος εὑρίσκεται.

Ἡ ἀποκατάστασις φέρει ἀνατροπὴν τῶν πραγμάτων, καὶ δὲν εἶναι καθὼς ἡ ἁπλῆ ἔνστασις, ἥτις τὰ διατηρεῖ. Εἰς ταῦτα προστίθεται, ὅτι ἡ ἀποκατάστασις πολλάκις ἐλάμβανε χώραν ἀπὸ τὸν Πραίτορα, χωρὶς νὰ παραπεμφθῇ εἰς δίκην, ὥστε νὰ γίνῃ ἀγωγὴ καὶ ἔνστασις. Τὴν γνώμην ταύτην ὑποστηρίζει καὶ ὁ Κ. Καλλιγᾶς τόμ. 1 § 377. Ταῦτα ἐφαρμόζονται καὶ ὅταν ὁ ἀφῆλιξ προσφέρεται ἐγγυητὴς, ἔχει δὲ χρείαν ἀποκαταστάσεως· διὰ νὰ μεταχειρισθῇ ἔνστασιν κατὰ τῆς ἐγγυήσεως. Καὶ ἐγγυώμενος ὁ νέος καὶ ὑποτιθέμενος πρᾶγμα αὐτοῦ ὑπὲρ ἄλλου ἀποκαθίσταται (Βασιλ. Χ, 4, 7.

Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ὡς πρὸς τὴν ἔνστασιν τῆς ἀναργυρίας. Μετὰ τὴν παρέλευσιν τῶν δύο ἐτῶν, τὰ χειρόγραφα ἀποτελοῦν ἀπόδειξιν, ὅτι ἐλήφθησαν τὰ χρήματα, ὥστε ἡ ἔνστασις τῆς ἀναργυρίας δὲν ἰσχύει πλέον. Ἴδε λέξιν *Ἀναργυρία.*—Καλλ. τόμ. 1 § 377.—Τροπ. παραγρ. § 832.

Αἱ ἐνστάσεις λοιπὸν παραγράφονται 1ον ὅταν, ἀντιτασσόμεναι δι' ἀνταπολογίας, τείνωσι πρὸς ὑποστήριξιν ἀγωγῆς (1) ἡμετέρας (Μολιτ. τ. 3 § 1107) ἢ τείνουν ν' ἀνατρέψωσι τὴν ὑπάρχουσαν κατάστασιν καὶ νὰ μεταβάλλουν τὴν θέσιν τῶν πραγμάτων, ὡς λέγει ὁ Καλλ. § 377 αὐτ.

ϛ') Αἱ ἐνστάσεις ὑπόκεινται εἰς παραγραφὴν, ὅταν δὲν πηγάζωσιν ἐκ τῆς αὐτῆς ἐκείνης αἰτίας, ἥτις χρησιμεύει ὡς βάσις τῆς ἀγωγῆς, καθ' ἧς ἀντιτάσσονται. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ὑπόκεινται εἰς παραγραφὴν ὅταν ἦναι ἀνταγωγικαί.

Ὁ Πέτρος ἐνάγεται δυνάμει (du chef) συναλλάγματος· ἀντιτάσσει τὴν ἔνστασιν τοῦ δόλου, τῆς βίας ἢ τοῦ σίνους, καὶ τὴν ἔνστασιν non adimpleti contractus. Ἅπασαι αἱ ἐνστάσεις αὗται εἰσὶ viscerales, ἤτοι συναφεῖς μὲ τὴν ἀγωγήν. Ἄρα δὲν ὑπόκεινται εἰς παραγραφήν· διαρκοῦσιν ἐνόσῳ διαρκεῖ καὶ ἡ ἀγωγή.

---

(1) Τιμ. 5 § 6 Π. XLIV 4.—Διάτ. 5 Κώδ. (8, 36).—Τιμ. 9 § 4 Π. (12, 2)

ὁ αὐτὸς Πέτρος, χωρὶς νὰ ὑπερασπισθῇ κατ' οὐσίαν, ἀντιτάσσει ἀνταγωγικῶς ἄλλην αἴτησιν· ἰσχυρίζεται ὅτι τῷ ὀφείλονται μισθοί. Αὕτη ἡ αἴτησις δὲν εἶναι ἔνστασις viscerale, ἀλλὰ νέα αἴτησις γινομένη ἀνταγωγικῶς, καθ' ἧς ὁ ἀρχικῶς ἐνάγων δύναται νὰ προτείνῃ τὴν παραγραφήν. Ἂν ὅμως ὁ ἐναγόμενος Πέτρος ἀντέταττε χρέος συμψηφιστέον, ὁ ἀρχικῶς ἐνάγων δὲν ἠδύνατο νὰ προτείνῃ τὴν ἔνστασιν τῆς παραγραφῆς εἰμὴ καθ' ὅσον αὕτη ἦτο κεκτημένη πρὸ τῆς γεννήσεως τοῦ δευτέρου χρέους· ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς γεννήσεως ταύτης, ἂν ἡ παραγραφὴ τοῦ πρώτου χρέους δὲν συνεπληρώθη, ὑπάρχει συμψηφισμὸς ipso jure à concurrence de la moindre de deux dettes. Ἂν, ἀπεναντίας, ὁ ἐνάγων συνεπλήρωσε τὴν παραγραφὴν τῆς πρώτης ἐνοχῆς πρὸ τῆς γεννήσεως τῆς πιστώσεως, ἥτις εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς αἰτήσεώς του, συμψηφισμὸν δὲν δύνανται νὰ τῷ ἀντιτάξωσι, διότι τὸ παραγεγραμμένον χρέος δὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς βάσις συμψηφισμοῦ. Μολιτ. αὐτ. § 1108. Ὅτι αἱ ἀνταγωγαὶ τοῦ ἐναγομένου παραγράφονται, ἴδε Καλλ. τόμ. 1 § 378.—Τροπλ. παραγρ. § 833.

Ὅθεν, ἐν περιλήψει, ὁσάκις ἡ ἔνστασις τείνει πρὸς ὑπεράσπισιν, εἶναι ἀπαράγραπτος. Ἂν δὲ τείνῃ πρὸς ὑποστήριξιν ἀγωγῆς ἢ ἀντιτάσσηται ἀνταγωγικῶς, ὑπόκειται εἰς παραγραφήν. Μολιτ. τόμ. 3 § 1109.

§ 61² Τὸ δικαίωμα τῆς εἰς ἀκέραιον ἀποκαταστάσεως παραγράφεται, ὅταν δι' ἐνστάσεως δύναται νὰ προταθῇ; Ἴδε τὴν ὑπ' ἀριθ. 9874 απόφασιν τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἐν σελ. 161 τοῦ 11 τόμου. — Παρβλ. καὶ τὴν 8498 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

Περὶ τῆς ἐξ ἀμνημονεύτων ἀρχαιότητος.

§ 62. Εἰς τὸ αὐτὸ σύγγραμμα (Καλλ. τόμ. 1 σελ. 348 ἐπ.) εὑρίσκετε παρατηρήσεις καὶ περὶ τῶν ἑπομένων:

§ 63. Περιττὴ ἡ ἀρχαιότης, ἔνθα ἰσχύει παραγραφή.

§ 64. Κατὰ τοὺς Ῥωμαίους ἐφηρμόζετο μόνον ἐπὶ τοῦ δημοσίου δικαίου.—Δημοτικαὶ ὁδοί.

§ 65 Ὄμβριον ὕδωρ.

§ 66. Ὑδραγωγεῖα.

§ 67. Ἀπόδειξις.

§ 68. Κανόνες τοῦ Ῥωμαϊκοῦ δικαίου.

§ 69. Αἱ νεώτεραι νομοθεσίαι, οἷον ἡ Γαλλικὴ καὶ ἡ Πρωσσική, δὲν ἐδέχθησαν τὴν ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων ἀρχαιότητα. Διὰ τῆς

προγενεστέρας ἐκθέσεως ἐγνωρίσαμεν, ὅτι εἶναι ἀνεφάρμοστος πρῶτον εἰς τὸ ἰδιωτικὸν δίκαιον, διότι δὲν συμβιβάζεται μὲ τὴν παραγραφήν· δεύτερον εἰς τὸ δημόσιον δίκαιον, διότι σήμερον ἰσχύουν ἄλλαι ἀρχαί. Κατὰ τοῦ δημοσίου δικαίου σήμερον καμμία ἀρχαιότης δὲν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ περιορισμούς, διότι δὲν σχηματίζονται ἰδιωτικὰ δικαιώματα, καθὼς τῆς δουλείας ἐπὶ ῥεόντων ὑδάτων, διὰ βασιλικῶν διαταγμάτων, ἢ διοικητικῶν πράξεων, τὰ ὁποῖα ν' ἀντικαθιστᾷ ἡ ἀρχαιότης. Ὁ νόμος περὶ ἁρμοδιότητος τῶν τακτικῶν δικαστηρίων ἀπὸ 7 μαΐου 1837, ἄρθρ. 1 § 7, λέγων, ὅτι ἀποσπᾶται τῆς τακτικῆς δικαιοδοσίας « Πᾶσα μεταξὺ ἰδιωτῶν διαφορὰ περὶ τῆς χρήσεως τρεχόντων ὑδάτων, *ἐπὶ τῶν ὁποίων δὲν ὑπάρχει ἀποκτημένον ἰδιωτικὸν δικαίωμα* » ἀναγνωρίζει τὴν ἀπόκτησιν ἰδιωτικῆς ἰδιοκτησίας, ἀλλὰ τὸ ζήτημα ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἂν τοιαύτη ἀπόκτησις γίνηται διὰ βασιλικοῦ διατάγματος, τὸ ὁποῖον, κατὰ τοὺς Ῥωμαίους, ἀντεκαθίστα ἡ ἀρχαιότης, ἢ μᾶλλον διὰ παραγραφῆς, ἢ διὰ τακτικῆς ἐκποιήσεως, προηγηθέντος διατάγματος περὶ τούτου, διότι πρόκειται περὶ ἐθνικῆς περιουσίας. Ἂν αἱ ὁδοὶ δὲν γίνωνται ὅλαι διὰ βασιλικοῦ διατάγματος, οἷον αἱ δημοτικαί, πῶς θέλει ἀναζητήσει τὴν κυριότητα τοῦ καταπατηθέντος, διὰ τῆς ὁδοῦ, ἐδάφους του ἐκεῖνος, τοῦ ὁποίου τὸ δικαίωμα τῆς ἀποζημιώσεως παρεγράφη;

Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ περὶ τῆς ῥοῆς τῶν ὑδάτων, κανονισθείσης διοικητικῶς.

Τὸ συμπέρασμά μας εἶναι, ὅτι ἡ ἀρχαιότης εἶναι περιττή, μολονότι μνημονεύεται παρὰ τοῦ Ἀρμενοπούλου.

§ 70. Ἡ βάσις τῆς παραγραφῆς εἶναι ἡ καλῆς πίστεως νομή, ὄχι ὅμως ἡ ἐφήμερος. Προϋποτίθεται ὅτι ὁ καλῆς πίστεως νομεὺς ἔκαμε θυσίας ἐπὶ τοῦ πράγματος, ὅτι παρῆλθε χρονικὸν διάστημα, ὥστε νὰ μάθῃ ὁ κύριος εἰς ποίου χεῖρας εὑρίσκετο· ἄλλως ἤθελεν ὑπάρχει ἔλλειψις πάσης ἀσφαλείας.

Ὅστις δὲν κάμνει καμμίαν χρῆσιν τοῦ κτήματός του, ἰδίως ὅταν δὲν ἐξασκῇ καμμίαν ἐξουσίαν ἐπ' αὐτοῦ, διότι ἀφίνει ἄλλοι νὰ τὸ νέμωνται, ἐκφράζει ὅτι δι' αὐτὸν τὸ πρᾶγμα εἶναι ἄχρηστον καὶ ὡς μὴ ὑπάρχον. Διὰ τὴν κοινωνίαν ἐντούτοις δὲν παύει ἀπὸ τοῦ νὰ ὑπάρχῃ, ἥτις, ὡς τὸ σύνολον παντοίας ἀνάγκης, ἤθελε μένει στερημένη ἑνὸς ἀντικειμένου τοῦ δημοσίου πλούτου, ἐὰν ἀπεσπᾶτό τι ἐξ αὐτοῦ. Ἀπὸ τὴν ἀπόκτησίν του δὲν δύναται ν' ἀποκλείσῃ, εἰμὴ ὅστις τὸ ἔχει καὶ τὸ διατηρεῖ, μεταχειριζόμενος αὐτὸ ὡς μέρος τῆς περιουσίας του, ὁ νόμῳ καὶ πράγματι ἰδιοκτήτης. Εἴπαμεν ἤδη, ὅτι, καθὼς ἀποσπασθῇ ὁ τίτλος καὶ τὸ

δικαίωμα τῆς κυριότητος ἀπὸ τὴν πραγματικότητα, γίνονται ὠχρὰ σκιά.

Ὅστις λοιπὸν ἀποσύρεται ἀπὸ τὸ πρᾶγμα, καθόσον δὲν λαμβάνει πλέον περὶ αὐτοῦ φροντίδα καὶ ἀνέχεται νὰ τὸ νέμηται ἄλλος ὁποιοσδήποτε, ἐκφράζει εἰς τὴν κοινωνίαν τὴν ἐγκατάλειψίν του· ἐκτὸς δὲ τούτου, γεννᾷ καὶ τὸν στοχασμὸν τῆς ἐγκαταλείψεως εἰς τὸν νεμόμενον, τὸν ὁποῖον δὲν ἐμποδίζει ἀπὸ τοῦ νὰ διαθέτῃ ὅπως θέλει περὶ τοῦ πράγματος, καὶ ἐνῷ εἰς τὸν στοχασμὸν τοῦτον ἀναπαύεται, δαπανᾷ τὰς δυνάμεις του διὰ νὰ καταστήσῃ αὐτὸ ὠφέλιμον.

Μετὰ παρέλευσιν χρόνου, ἐνθυμούμενος ὅτι ἄλλοτε εἶχε τὸ πρᾶγμα, διότι τώρα τὸ βλέπει ν' ἀποκαθιστᾷ πλουσιώτερον τὸν ἔχοντα, ἂν ἤθελε τὸ ἀφαιρέσῃ ἀπὸ αὐτόν, ὅστις τὸ ἀνέστησε πάλιν, ἢ τοὐλάχιστον τὸ διετήρησεν, ἡ σκιὰ τοῦ ἀπηρχαιωμένου δικαιώματος ἤθελεν ἀναζήσει μόνον διὰ τῆς μεταμελείας πρὸς καταστροφὴν τῆς ἰσχυρᾶς πραγματικότητος. Ἡ πραγματικότης τῆς ἰδιοκτησίας εἶναι ὅμως τόσον οὐσιῶδες στοιχεῖόν της, ὅσον καὶ τὸ δικαίωμα, τὸ ὁποῖον δὲν ἐπιζῇ εἰς τὴν μεταμέλειαν.

Τὸ ζήτημα ὅμως εἶναι, πρὸς ὄφελος τίνος θέλει ἀποβάλλει ὁ πάλαι ἰδιοκτήτης τὸ πρᾶγμα, περὶ τοῦ ὁποίου ἐβράδυνε νὰ φροντίσῃ, διότι ἂν ἄλλος δὲν ἀποκτήσῃ δικαιώματα, δὲν δύναται νὰ ὑποστήσῃ στέρησιν ἐκεῖνος.

Ὅταν λέγωμεν πρὸς ὄφελος τίνος, ἐννοοῦμεν βέβαια νὰ θέσωμεν τὸ ζήτημα μεταξὺ ἑνός, ὅστις ἐγνώριζεν ἐξ ἀρχῆς ὅτι κατέχει πρᾶγμα ἀλλότριον ἄνευ λόγου εὑρισκόμενον εἰς χεῖράς του, καὶ ἐξ ἄλλου μέρους ἑνός, ὅστις τὸ ἔλαβε, κατὰ νόμιμον τρόπον, ὄχι ὅμως ἀπὸ τὸν ἰδιοκτήτην, ἀλλ' ἀπὸ ἄλλον, τὸν ὁποῖον ἐνόμιζε τοιοῦτον, ἢ κατέλαβε τὸ πρᾶγμα θεωρήσας αὐτὸ ὡς ἀδέσποτον. Ἐννοοῦμεν λοιπὸν νὰ θέσωμεν τὸ ζήτημα τῆς καλῆς ἢ τῆς κακῆς πίστεως. Ὁ ἐν κακῇ πίστει διὰ καμμιᾶς μεταγενεστέρας πράξεως δὲν δύναται νὰ ἐξαλείψῃ τὴν ἄδικον ἀρχήν του. Μόνος του δὲν δύναται νὰ δικαιωθῇ, οὔτε ὁ χρόνος μετατρέπει τὸ ἄδικον εἰς δίκαιον. Ὅ,τι ἐδαπάνησεν, ὅ,τι ἐβελτίωσεν, ἦτο τόλμη καὶ αὐθάδεια, τὴν ὁποίαν ἐνέπνευσεν εἰς αὐτὸν ἡ πρώτη ἀδικία, ὄχι τὸ θάῤῥος καὶ ἡ βεβαιότης, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναπαύεται ὅστις ἔχει τὸ αἴσθημα, ὅτι δὲν ἠδίκησε.

Ἡ βραδύτης τοῦ κυρίου νὰ ζητήσῃ τὸ πρᾶγμά του, δὲν δύναται ν' ἀντιταχθῇ παρὰ τοιούτου κακῆς πίστεως κατόχου, ὡς ἔκφρασις συγκαταθέσεως καὶ ἀμέλεια, διότι ἀποδεικνύων ἐκεῖνος τὴν ἀδικίαν, θέλει εἶναι πάντοτε ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης ἐπικρατέστερος.

διότι τὸν ἄφησεν ὁ κύριος νὰ δαπανᾷ, δὲν δύναται νὰ εἴπῃ ὁ ἐν κακῇ πίστει ὅτι ἐπλανήθη, ἀφοῦ ἅπαξ ἐγνώριζε, καὶ ἡ σιωπὴ τοῦ ἀδικηθέντος δὲν δύναται νὰ ἦναι ἰσχυροτέρα ἀπὸ τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεως τοῦ ἀδικήσαντος.

Ἡ καλὴ πίστις εἶναι ἑπομένως ἀπαραίτητον προσὸν τῆς παραγραφῆς. Σὺ ὁ ἰδιοκτήτης ἐγνώριζες ὅτι δὲν σὲ ἠδίκησα ἐνῷ μὲ βλέπεις νὰ ἔχω τὸ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον οὐδαμόθεν γνωρίζω ὅτι σὲ ἀνήκει. Διατί νὰ μὴ μ' ἐμποδίσῃς ἐγκαίρως ἀπὸ τοῦ νὰ δαπανήσω τὴν περιουσίαν μου ἐπ' αὐτοῦ; Ἡ σιωπὴ ἐνταῦθα εἶναι συγκατάθεσις, διότι γεννᾷ δικαίαν πλάνην, τῆς ὁποίας ὑπαίτιος εἶναι, ὅστις τὴν ἄφησε νὰ στερεωθῇ. Ἀλλὰ τότε πρέπει αὐτός, ὅστις εἶχε καὶ χρέος καὶ συμφέρον νὰ διαλύσῃ τὴν πλάνην, νὰ ὑποστῇ ὅλας τὰς συνεπείας της.

Ἡ βάσις τῆς παραγραφῆς εἶναι λοιπὸν ἡ καλῆς πίστεως νομή, ὄχι ὅμως ἡ ἐφήμερος. Προϋποθέτομεν πάντοτε ὅτι ὁ καλῆς πίστεως νομεὺς ἔκαμε θυσίας ἐπὶ τοῦ πράγματος, ὅτι ἔλαβε χώραν διάστημα, διὰ νὰ μάθῃ ὁ κύριος εἰς ποίου χεῖρας εὑρίσκεται τὸ πρᾶγμα, διότι ἂν ἠναγκάζετό τις νὰ φροντίζῃ καθημέραν περὶ ὅλων του τῶν κτημάτων, ἤθελεν ὑπάρχει ἔλλειψις πάσης ἀσφαλείας. Ὅταν ἦναι πρόσφατα τὰ συμβάντα, δύνανται νὰ διορθωθοῦν, διότι ὁ ἀγοραστὴς δύναται ν' ἀποζημιωθῇ ἀπὸ τὸν πωλητήν του. Ἀφοῦ ὅμως παρῆλθε χρόνος ἱκανός, ὅτε πλέον συνήθισέ τις νὰ θεωρῇ τὸ κτηθὲν ὡς μέρος τῆς περιουσίας του, κατὰ τῆς ὁποίας τὸ προϊὸν κανονίζεται πάντοτε ὁ τρόπος τοῦ ζῆν, ποῖος θόρυβος θέλει γεννηθῆ ἂν αἰφνιδίως ἀναγκασθῇ νὰ τὸ ἀποδώσῃ;

Οὐδενὸς λόγου ἀξία θεραπεία δύναται νὰ ἦναι τότε ἡ προσφορὰ τοῦ ἀληθοῦς κυρίου νὰ παρέξῃ τὸ τίμημα καὶ τὰς δαπάνας, ἐνῷ ἡ ἀξία τῶν πραγμάτων μεταβάλλεται, οὔτε δύναται νὰ εὑρεθῇ ἡ ἀναλογία.

Ὅλη ἡ ἀνάπτυξις αὕτη μᾶς ἀποδεικνύει τοιουτοτρόπως τὴν λογικότητα τῆς παραγραφῆς, ὅτι στηρίζεται εἰς τὴν φύσιν αὐτὴν τῆς ἰδιοκτησίας καὶ δὲν εἶναι, καθὼς ἐνόμισαν, θεσμὸς κατὰ συνθήκην, ἀλλὰ τοῦ φυσικοῦ δικαίου. Τὴν περὶ τούτου πεποίθησίν των κυρίως ἤντλησαν ἐκ τοῦ ὡρισμένου χρόνου τῆς παραγραφῆς. Ἄνευ τοιούτου ἀκριβοῦς τέρματος εἶναι βεβαίως αὐθαίρετος ἡ μετάβασις τῆς κυριότητος ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸν ἄλλον. Τοῦτο εἶναι τωόντι ἔργον τῆς νομοθεσίας νὰ προσδιορίσῃ καὶ νὰ τὸ καταστήσῃ γνωστόν, τὰ στοιχεῖα ὅμως τῆς παραγραφῆς προϋπάρχουν τῆς νομοθεσίας, καὶ ἂν αὐτὴ παρέλιπε νὰ τὰ καθιερώσῃ, ἤθελεν ὑπάρχει χάσμα.

Η παραγραφή αὕτη, τὴν ὁποίαν ὀνομάζουν *κτητικὴν* (acquisitiva), διαφέρει ἀπὸ τὴν ἤδη ἐξετασθεῖσαν *ἀποσβεστικὴν* (extinctiva), τῆς ὁποίας ὁ χρόνος εἶναι, καθὼς εἴδαμεν, τὸ κύριον στοιχεῖον. Καλλ. τόμ. 2 § 122.

§ 71. Ὑπάρχουν λοιπὸν δύο εἴδη παραγραφῆς, ἡ κτητικὴ (acquisitiva) καὶ ἡ ἀποσβεστικὴ (extinctiva), τῆς ὁποίας ὁ χρόνος εἶναι τὸ κύριον στοιχεῖον.

§ 72. Ἀντικείμενα ἐπιδεκτικά· ἐξαιρέσεις. Δὲν ὑπόκεινται, κατὰ τὸ ῥωμαϊκὸν δίκαιον, εἰς παραγραφήν·

§ 73. α') Πράγματα τοῦ δημοσίου. Ἐὰν δὲ ἦναι σχολάζουσα περιουσία, ἀπολαμβάνει τὸ προνόμιον αὐτὸ ἀφοῦ ἀνηγγέλθη εἰς τὸ δημόσιον (ἴδε ἀνωτ. σελ. 27). Κατὰ τὸν νέον περὶ διακρίσεως κτημάτων νόμον, ὑπόκεινται εἰς παραγραφὴν τὰ κτήματα τῆς ἐπικρατείας, καθ' ὅσον δὲν εἶναι ἐξῃρημένα ἀπὸ τὴν συμμεταλλαγήν· τὰ τοῦ βασιλέως; αὐτ. § 124.

§ 74. β') Τ' ἀκίνητα τῶν ἐκκλησιῶν καὶ εὐσεβῶν καταστημάτων. αὐτόθι.

§ 75. Κτήματα ἀνηλίκων. Ὡς πρὸς ταῦτα, φιλονεικεῖται ἂν ὑπόκηνται εἰς παραγραφήν· ἀλλ' ὁ Ἀρμεν. (Α', γ' § 11) ἐκτείνει τὴν διάτ. 5 τοῦ Κώδ. (2, 41) καὶ εἰς τὴν κτητικὴν παραγραφήν, λέγων, ὅτι αὕτη ἄρχεται ἀπὸ τῆς νομίμου ἡλικίας τῶν ἀνηλίκων. Ἴδε ἀνωτ. § 32[4] καὶ 32[6].

§ 76. Κτήματα ὑπεξουσίων. Πράγματα τῆς ἰδιοκτησίας τῶν τέκνων, τῆς ὁποίας ἡ ἐπικαρπία ἀνήκει εἰς τὸν πατέρα (peculium adventitium regulare) ἄρχονται νὰ παραγράφωνται μόνον μετὰ τὴν λύσιν τῆς πατρικῆς ἐξουσίας. Μολονότι δὲν εὑρίσκεται εἰς τὸν Ἀρμενόπουλον, ἕπεται κατὰ τὸν κανόνα, ὅτι δὲν ἰσχύει παραγραφὴ κατὰ τοῦ μὴ δυναμένου νὰ ἐνάξῃ.

Πράγματα, τὰ ὁποῖα, ἕνεκα δευτέρου γάμου τοῦ πατρός, περιέρχονται εἰς τὰ τέκνα του ἐκ πρώτου γάμου, δὲν παραγράφονται (Νεαρὰ 22 κεφ. 24), εἰμὴ διὰ τῆς τριακονταετίας ἀπὸ τῆς λύσεως τῆς ὑπεξουσιότητος καὶ τῆς νομίμου ἡλικίας. Ἀρμεν. Δ' ζ' § 25. (αὐτ. § 126).

§ 77. Κτήματα προικῷα. Ταῦτα δὲν παραγράφονται, διαρκοῦντος τοῦ γάμου. Ὑποτίθεται ὅμως, ὅτι, καθ' ὃν χρόνον ἐδόθησαν εἰς προῖκα, δὲν εὑρίσκοντο εἰς χεῖρας τρίτου δυναμένου νὰ τ' ἀποκτήσῃ διὰ παραγραφῆς. Κατὰ τὸν Ἰουστινιανόν, ὅλα τὰ προικῷα δὲν ὑπόκεινται εἰς παραγραφὴν ἐφ' ὅσον ἡ γυνὴ δὲν δύναται νὰ ἐξασκήσῃ ἡ ἰδία τὰς ἀγωγάς της· ἐπομένως μέχρι τῆς λύσεως τοῦ

γάμου, ἢ τοῦ χωρισμοῦ τῶν κτημάτων. αὐτ. § 127.—Ἴδε ἀνωτέρω § 32β.

§ 78. Κλοπιμαῖα (1) πράγματα δὲν ὑπόκεινται εἰς παραγραφήν· ἀλλὰ τὸ κώλυμα ἐκλείπει, ὅταν τὸ κλεψιμαῖον ἐπανέλθῃ εἰς τὸν κύριόν του. αὐτ. § 128.

§ 79. Ἡ ἀπαγόρευσις δὲν ἐφαρμόζεται, ὅταν αὐτὸς ὁ ἰδιοκτήτης κλέψῃ τὸ πρᾶγμά του εὑρισκόμενον παρά τινι καλῆς πίστεως νομεῖ, ἢ ἐξασκοῦντι δικαίωμά τι παραχωρηθὲν ἐπ' αὐτοῦ. αὐτ.

§ 80. Ὡς πρὸς τὸ ἐνέχυρον, ἀντιφάσκουν αἱ ῥήσεις. αὐτ.

§ 81. Πότε θεωρεῖται τὸ πρᾶγμα ὡς ἐπιστραφὲν εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἰδιοκτήτου; αὐτ.

§ 82. Ὁ Ἰουστινιανὸς διέταξεν, ὅτι θεωροῦνται κλοπιμαῖα καὶ τὰ πωλούμενα ἀπὸ τὸν κακῆς πίστεως νομέα, ἂν δὲ ἦναι ἀκίνητα, καθ' ὅσον ἡ πώλησις ἔγινεν ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ κυρίου. Ἀρμενόπουλος. αὐτ. § 128.

§ 83. Τὰ βίᾳ κτηθέντα δὲν ὑπόκεινται εἰς παραγραφήν. αὐτόθι § 128.—Ἴδε κατωτ. § 83⁴ ἐπ.

§ 83². Τὰ ἐξ ἁρπαγῆς ἀκίνητα εἶναι ἀνεπίδεκτα παραγραφῆς καὶ παρὰ τῶν ἐν καλῇ πίστει νομέων, εἰς τοὺς ὁποίους μετεβιβάσθησαν ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ προκαταρκτικοῦ πλημμελήματος, ἐνόσῳ τὸ ὑπάρχον τοῦτο ἐλάττωμα δὲν ἤθελε, δι' ἄλλου τινὸς νομίμου τρόπου, ἐξαλειφθῇ, τουτέστιν ἐνόσῳ δὲν ἐπανέλθῃ τὸ κτῆμα εἰς τὸν νόμιμον δεσπότην. — Μόνον ἡ ἐν πολέμῳ ὑπὸ τοῦ κατακτητοῦ κατάληψις τῶν ἀκινήτων καὶ ἡ ἀπώλεια τῆς κατοχῆς αὐτῶν, ἕνεκα τῆς τύχης τῶν ὅπλων, δὲν δύνανται ν' ἀποσβέσωσι καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπ' αὐτῶν κυριότητος τῶν τρίτων ἰδιωτῶν, ὁσάκις ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς τοιούτους ἰδιώτας, οἵτινες δὲν ἦσαν οὐδὲ πολέμιοι τοῦ κατακτητοῦ, οὐδὲ παράβασίν τινα ἔπραξαν εἰς τοὺς περὶ τὸν πόλεμον νόμους (ἴδε τὴν λέξιν *πόλεμος*). Ἡ ἀπόφασις 4500 τοῦ 1847 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν φέρει:

« Ἐπειδὴ ἐκ τῶν ἀποδείξεων δὲν ἐξάγεται ὅτι τὸ κτίριον τοῦτο ἦτο μέν, πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως, τοῦ Γ, ἀλλ' αὐθαιρέτως ἥρπασεν αὐτὸ ὁ Α δυναστικῶς, τὸ ἐκράτησε καὶ ἀκολούθως τὸ ἐπροίκισεν εἰς τὴν ἔγγονόν του, ἡ δὲ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις τὸ κατέλαβε μετὰ τὴν ἐπανάστασιν ὡς κτῆμα ὅθεν ὀθωμανικόν, κανὲν τῶν περιστατικῶν τούτων δὲν ἰσχύει διὰ νὰ ἀποσβέσῃ εἰς τὸν

---

(1) Τὰ δὲ προϊόντα των καὶ οἱ τόκοι τῶν θρεμμάτων; Καλλ. τόμ. 2 σελ. 129 σημ. 40.

ἰδιοκτήτην, καὶ κατὰ συνέπειαν εἰς τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ, τὸ δικαίωμα τῆς ἐπὶ τοῦ κτήματος τούτου κυριότητός του, διότι, κατὰ τοὺς ν. 2, 3 καὶ 8 (2, 6) τῶν Εἰσηγ. τὰ ἐξ ἁρπαγῆς ἀκίνητα εἶναι ἀνεπίδεκτα παραγραφῆς καὶ παρὰ τῶν ἐν καλῇ πίστει νομέων, εἰς τοὺς ὁποίους μετεβιβάσθησαν ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ προκαταρκτικοῦ πλημμελήματος, ἐνόσῳ τὸ ἐνυπάρχον τοῦτο ἐλάττωμα δὲν ἤθελε, διά τινος ἄλλου νομίμου τρόπου, ἐξαλειφθῇ, τουτέστιν ἐνόσῳ δὲν ἐπανέλθουν τὰ κτήματα εἰς τὸν νόμιμον δεσπότην· καὶ δεύτερον, μόνη ἡ ἐν πολέμῳ ὑπὸ τοῦ κατακτητοῦ κατάληψις τῶν ἀκινήτων, καὶ ἡ ἀπώλεια τῆς κατοχῆς αὐτῶν, ἕνεκα τῆς τύχης τῶν ὅπλων, δὲν δύνανται ν' ἀποσβέσωσι καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπ' αὐτῶν κυριότητος τῶν τρίτων ἰδιωτῶν, ὁσάκις ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς τοιούτους ἰδιώτας, οἵτινες δὲν εἶναι οὐδὲ πολέμιοι τοῦ κατακτητοῦ, οὐδὲ παράβασίν τινα ἔπραξαν εἰς τοὺς περὶ τὸν πόλεμον νόμους, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Ὅθεν ἡ ὑπὸ τοῦ δημοσίου προτεινομένη παραγραφή, ὡς καὶ ἡ πρότασις αὐτοῦ, ὅτι ἡ ἐν πολέμῳ κατάληψις χορηγεῖ τίτλον κυριότητος κλπ. εἶναι χωρὶς βάσιν, καὶ ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις ἔχει ὀρθῶς. »

§ 83[3]. Τὰ διεκδικούμενα κτήματα εἶναι ἀνεπίδεκτα κτητικῆς παραγραφῆς, ὅταν ἦναι βίᾳ κεκτημένα. Βασιλ. (50, 3) 31.—(60, 12) 86.—Ἀρμεν. (2, 1) 37.—Εἰς τὴν ἐξέτασιν δὲ τῆς ἀποφάνσεως ταύτης ὁ Ἄρειος Πάγος δὲν ἐπεμβαίνει· ἀπόφ. πολιτικὴ Ἀρείου Πάγου 529 τοῦ 1852, κυρόνουσα τὴν 9168 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν (§ 83 καὶ 83[6]).

§ 83[4]. Τὸ ἀνεπίδεκτον τῆς παραγραφῆς, τὸ ἐκ τῆς ἰδιότητος τοῦ βίᾳ κεκτημένου πράγματος προκύπτον, δὲν ἐξαλείφεται καὶ ἂν τὸ ἅπαξ βίᾳ ἀφαιρεθὲν περιέλθῃ ἀμέσως ἢ ἐμμέσως εἰς καλῆς πίστεως νομέα. (2, 6) § 2 καὶ 3 Εἰσηγ.—Ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγου κυρόνουσα τὴν 9168 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 83[5]. Ἐπὶ κτήματος, βίᾳ καταληφθέντος, χωρεῖ παραγραφή;

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ ἐπὶ τοῦ προκειμένου κατὰ συνέπειαν τῆς παρὰ τῶν ἐφεσιβλήτων καὶ παρεμβαινόντων γενομένης παρατηρήσεως ἐπὶ τοῦ ὅτι ἡ ἔνστασις τοῦ δημοσίου περὶ παραγραφῆς, χάριν τῆς ὁποίας διετάχθη ἡ διαλαμβανομένη ἀπόδειξις, δύναται ν' ἀπορριφθῇ ἀμέσως καὶ ἄνευ τῆς ἀποδείξεως ταύτης, ἀλλὰ διὰ τῆς ἁπλῆς ἐκτιμήσεως τῶν λοιπῶν στοιχείων, τὰ ὁποῖα περιέχει ἡ δικογραφία, καὶ ἰδίως τῶν μαρτυριῶν, αἵτινες διεξήχθησαν πρωτοδίκως ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ὑπ' ἀριθ. 291 ἀποφάσεως ἀφορῶντος τὴν διὰ βίας γενομένην παραχώρησιν τοῦ χωρίου πρὸς τὸν Α, ἐγένετο κατ' ἀντιμωλίαν συζήτησις ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν· ὅθεν τὸ δι-

καστήριον, διατελοῦν εἰς θέσιν νόμιμον τοῦ νὰ σκεφθῇ καὶ ἀποφανθῇ ἐπ' αὐτῆς, ἐὰν τυχόντι εὕρῃ περιττὴν τὴν διεξαχθεῖσαν πρὸς ἀπόφασιν τῆς παραγραφῆς ἀπόδειξιν, τὴν ὁποίαν διαλαμβάνει ἡ ὑπ' ἀριθ. 3188 ἀπόφασίς του.

» Ἐπειδὴ τὸ δημόσιον στηρίζει τὴν περὶ παραγραφῆς ἔνστασίν του εἰς δύο παραγραφάς τήν τε ἀρχομένην καὶ ἀποκτηθεῖσαν ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἀπὸ τὸ 1808 μέχρι τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος, καὶ τὴν ἀποκτηθεῖσαν ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸν δημόσιον ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀγῶνος ὡς καλῆς πίστεως κάτοχον, οἱ δὲ ἀντίδικοι ἀντιτάττουσιν εἰς τὰς παραγραφὰς ταύτας ὅτι τὸ κτῆμά των κατελήφθη ἀρχῆθεν διὰ τῆς βίας.

» Ἐπειδὴ τὸ δικαστήριον δὲν δύναται ποσῶς νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς παρὰ τῆς τοπικῆς δημογεροντίας Βονίτζης βεβαιώσεις, τὰς ὁποίας ἐπικαλεῖται τὸ δημόσιον, ὡς οὔσας ἀκύρους κατὰ τὸν ἰσχυρισμὸν τῶν ἀντιδίκων του, διότι ἐλήφθησαν μονομερεῖς καὶ διοικητικῶς πρὸς φωτισμὸν τοῦ δημοσίου καὶ οὐχὶ δικαστικῶς καὶ κατὰ τοὺς νομίμους τύπους.

» Ἐπειδή, ὡς πρὸς τὴν βίαν, ἀπὸ τὰς μαρτυρίας τῆς ἀποδείξεως καὶ ἀνταποδείξεως, αἵτινες ἐλήφθησαν, καὶ τῶν ὁποίων τὸ περιεχόμενον διαλαμβάνεται εἰς τὴν ἐκκληθεῖσαν ὑπ' ἀριθ. 84 ἀπόφασιν τῶν πρωτοδικῶν, τὸ δικαστήριον τοῦτο πείθεται, ὡς καὶ τὸ πρωτοδικεῖον ἐπείσθη, ὅτι ὁ Γ καὶ ὁ Μ μόνον, ὑπείκοντες εἰς τὸν περὶ τῆς ὑπάρξεώς των φόβον τοῦ Ἀληπασᾶ, ἐπαφῆκαν εἰς αὐτὸν τὸ διαληφθὲν χωρίον, τὸ ὁποῖον ἐξ ἡμισείας κατεῖχον.

» Ἐπειδή, τοιαύτης οὔσης τῆς ἀρχῆς τῆς παρὰ τοῦ Ἀληπασᾶ ἀποκτήσεως τοῦ χωρίου, ἤγουν στηριζομένης εἰς τὸν φόβον βεβαίου καὶ ἐπικειμένου κινδύνου καταστροφῆς καὶ εἰς τὴν ἁρπαγήν, παραγραφὴ δὲν ἤρξατο ποτὲ οὔτε ὑπὲρ αὐτοῦ, οὔτε ὑπὲρ τῶν μετ' αὐτὸν νομέων, ὑποτιθεμένων καὶ τούτων καλῆς πίστεως, διότι, κατὰ τοὺς νόμους 2, 3 καὶ 8 (2, 6) Εἰσηγ. τὰ ἐξ ἁρπαγῆς ἀκίνητα εἶναι ἀνεπίδεκτα πάσης παραγραφῆς παρὰ τῶν ἐν κακῇ πίστει καὶ τῶν ἐν καλῇ ἔτι πίστει νομέων, εἰς τοὺς ὁποίους μετεβιβάσθησαν ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ προκαταρκτικοῦ πλημμελήματος, ἐνόσῳ τὸ ἐνυπάρχον τοῦτο ἐλάττωμα δὲν ἤθελε διά τινος ἄλλου νομίμου τρόπου ἐξαλειφθῇ, τουτέστιν ἐνόσῳ δὲν ἐπανέλθουν τὰ κτήματα εἰς τὸν νόμιμον προκαταρκτικὸν δεσπότην, καὶ ἐξ αὐτοῦ εἴς τινα καλῆς πίστεως νομέα, ὅπερ ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν προτείνεται παρὰ τοῦ δημοσίου. Ὅθεν ὀρθῶς ἀπερρίφθη ἡ ἔνστασις παραγραφῆς.

» Ἐπειδὴ καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ἦτο ἀληθὴς ὅτι ὁ ἰσχυρισμὸς

τοῦ δημοσίου ὅτι οἱ ἰδιοκτῆται τοῦ χωρίου Κουδάρη μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν αὐτοῦ παρὰ τοῦ Ἀληπασᾶ, ἐνοικίασαν αὐτοὶ παρὰ τοῦ Σπαχῆ, τὸ αὐτὸ χωρίον, ἡ πρᾶξις αὕτη δὲν δύναται ποσῶς νὰ λογισθῇ ὡς σιωπηρὰ ἀναγνώρισις ἢ παραδοχὴ τῆς κυριότητος τοῦ Ἀληπασᾶ, ὡς τὸ δημόσιον διατείνεται, διότι ἐνόσῳ οὗτος κατεῖχεν ὡς κύριος τὸ διαληφθὲν χωρίον των, ὁ τρόμος καὶ ὁ φόβος ἠκολούθει ὑπάρχων, καὶ ἦτον ἀδύνατος εἰς αὐτοὺς ἡ ἀνάκτησις τῆς ἰδιοκτησίας των, ἐκ τῶν χειρῶν αὐτοῦ, καὶ ἑπομένως αἱ, διαρκούσης τῆς βίας, ἐμφαίνουσαι ἀναγνώρισιν πράξεις τῶν ἰδιοκτητῶν λογίζονται ἀνίσχυροι πρὸς ἀπόδειξιν ἐγκρίσεως· ἀλλ' ἐκτὸς τούτου ἐν τῇ δικογραφίᾳ, εἰς τὴν ὁποίαν ῥητῶς παραπέμπουν αἱ προτάσεις τοῦ πληρεξουσίου τοῦ δημοσίου, δὲν ἀπαντᾶται κανὲν τοιοῦτον ἐνοικιαστήριον τῶν ἰδιοκτητῶν μεταγενέστερον τῆς παρὰ τοῦ Ἀλῆπασᾶ βιαίας ἀφαιρέσεως τοῦ χωρίου των, διαλαμβάνον τι περὶ τοῦ χωρίου αὐτοῦ. Ὅθεν οὐδεμίαν ἐφαρμογὴν νόμιμον ἔχουν ἐπὶ τοῦ προκειμένου οἱ πρὸς ὑποστήριξιν ἁπλῶς τῶν συνεπειῶν τῆς ἀναγνωρίσεως ἀναφερόμενοι ἐν ταῖς προτάσεσι τοῦ δημοσίου νόμοι 2 καὶ 4 τοῦ Κώδ. 2, 20.

» Ἐπειδὴ ἡ ἐν τῇ Ἑλλάδι καθιερωθεῖσα ἀρχή, καθ' ἣν τὸ δημόσιον κατέστη κύριον ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀγῶνος οὐχὶ μόνον τῶν δημοσίων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἰδιωτικῶν ἰδιοκτησιῶν, κατ' ἐξαίρεσιν τῶν γενικῶν περὶ πολέμου παραδεγμένων κανόνων, περιορίζεται ἁπλῶς εἰς τὰς ἰδιοκτησίας τῶν Ὀθωμανῶν, ἤγουν τὰς ἀληθῶς εἰς τούτους ἀνηκούσας δυνάμει τινὸς νομίμου τίτλου κυριότητος, οὐχὶ δὲ καὶ τὰς παρὰ τοῖς Ὀθωμανοῖς μὲν ἁπλῶς κειμένας κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ ἀγῶνος, ἀλλ' ἀνηκούσας δυνάμει νομίμου τίτλου εἰς Ἕλληνας καὶ χριστιανούς. »

Ἀπόφ. 7468 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 83[6]. Ἡ δεκαετὴς καὶ τριακονταετὴς παραγραφὴ δὲν ἐφαρμόζεται, ὅταν πρόκηται περὶ ἁρπαγέντος μονιδρίου, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀνεπίδεκτον πάσης ἐν γένει ἀποκτητικῆς παραγραφῆς (τεμ. 4 § 6 καὶ 28 Π. (41, 3), ἂν καὶ ἔλαβεν αὐτὸ ὁ ἐναγόμενος δυνάμει παραχωρητηρίου ἐγγράφου καλῇ τῇ πίστει, διότι τὸ ὑπάρχον ἐλάττωμα εἰς τὸ πρᾶγμα δὲν καλύπτεται. Ἀπόφ. 9168 τοῦ 1852 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, φέρουσα ἐν τῇ 3 σκέψει τὰ ἑξῆς·

« Ἐπειδή, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, δὲν ἔχει χώραν μὲν ἡ παρὰ τοῦ δημάρχου προτεινομένη δεκαετὴς καὶ τριακονταετὴς παραγραφή, διότι τὸ διαληφθὲν μονίδριον, ὡς ἁρπαγέν, εἶναι μεν κατὰ τὸν νόμον ν. 4 § 6 Π. (41, 3) ἀνεπίδεκτον πάσης ἐν γένει ἀποκτητικῆς παραγραφῆς, ἂν καὶ ἔλαβεν αὐτὸ ἡ κοινότης τῆς Πάρου

ἀπὸ τὸν Μ κατὰ τὸ 1792, καθόσον τὸ ἐνυπάρχον ἐλάττωμα εἰς τὸ πρᾶγμα δὲν ἐκαλύφθη εἰσέτι, οὔτε ἔχει βάσιν τινὰ ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ δημάρχου, ὅτι, δημεύσαντος τοῦ Σουλτάνου τὴν περιουσίαν τοῦ Μ, μεθ' ἧς καὶ τὸ μονίδριον, μετὰ τὴν ἀποκεφάλισιν αὐτοῦ, παραχωρήσαντος ἑπομένως εἰς τὴν σύζυγον αὐτοῦ ἅπασαν τὴν δημευθεῖσαν ταύτην περιουσίαν, ἐκαλύφθη δῆθεν τὸ ἐν τῷ μονιδρίῳ προὸν ἐλάττωμα, καθότι εἰς τὴν γενομένην ταύτην δήμευσιν, ἥτις ἀφορᾷ μόνον τὴν περιουσίαν τοῦ Μ δὲν δύναται νὰ συμπεριληφθῇ καὶ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος μονίδριον, ὅπερ δὲν ἦτο περιουσία τοῦ Μ, ἀλλ' ὁ διαληφθεὶς δῆμος ἤθελεν ἔχει ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὴν ἔνστασιν τῆς ἀποσβεστικῆς παραγραφῆς κατὰ τῆς ἀγωγῆς τοῦ Β, ἕνεκα τῆς παρελεύσεως τριάκοντα ἐτῶν· ἡ ἔνστασις ὅμως αὕτη εἶναι ἀνυπόστατος, διότι ὁ Β μεταβὰς κατὰ τὸ 1819 εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν παραπονέθη κατὰ τῆς κοινότητος Πάρου εἰς τὸν τότε διερμηνέα τοῦ στόλου καὶ ἐζητήθη λόγος περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, ἀλλ' ἕνεκα τῆς ἐπελθούσης ἐπαναστάσεως δὲν ἐδόθη ἀπάντησίς τις, ὡς περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου σκέπτεται τὸ δικαστήριον εἰς τὴν ὑπ' ἀριθμ. 7745 ἀπόφασίν του. ὅθεν διὰ τῆς πράξεως καὶ ἀπαιτήσεως ταύτης διακόπτεται ἡ τριακονταετὴς παραγραφή, καθότι ἀπὸ τὸ 1819 μέχρι τοῦ 1837 δὲν παρῆλθον οὔτε 20 ἔτη. Εἶναι δὲ ἀδιάφορον ἂν ἡ διαληφθεῖσα διαταγὴ τοῦ Μ δὲν ἀνεγνώσθη, διὰ τὴν ἐπέλευσιν τῆς ἐπαναστάσεως, εἰς ὑπήκοον τῶν προκρίτων Πάρου, ἀρκεῖ ὅτι ἐκίνησε τὴν ἀγωγὴν εἰς ἁρμόδιον πρόσωπον καὶ ἔλαβε παρ' αὐτοῦ τὴν ἄνω μνησθεῖσαν διαταγὴν πρὸς τοὺς προκρίτους τῆς Πάρου, διὰ νὰ θεωρήσουν τὴν περὶ τοῦ ἐπιδίκου μονιδρίου διαφοράν, ὅθεν καὶ ἡ αἰτουμένη παρὰ τοῦ δημάρχου ἀπόδειξις ὅτι ἀναγινώσκεται τοιαύτη διαταγὴ εἰς ὑπήκοον τῶν προκρίτων Πάρου καθίσταται περιττή.»

§ 837. Ὁ χρόνος τῆς παραγραφῆς δὲν ἄρχεται εἰμὴ ἀπὸ τῆς παύσεως τῆς βίας.

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ ἐξ οἱασδήποτε ἐποχῆς καὶ ἂν κατεῖχον οἱ Ὀθωμανοὶ Χοσρὲφ καὶ λοιποὶ τὰ ἐπίδικα κτήματα, ἡ δικαστικὴ ἀπόφασις τῶν 1216 ἀνέτρεψε πᾶσαν τυχὸν ὑπάρχουσαν ὑπὲρ αὐτῶν παραγραφήν· ἀπὸ δὲ τῆς ἐποχῆς τοῦ ὀθωμανικοῦ τούτου ἔτους, συμπίπτοντος μὲ τὸ ἡμέτερον 1790, μέχρι τοῦ 1821, ὅτε ὁ Θ. Δάσκαρης κατέλαβε ταῦτα εἰς τὴν κατοχήν του μεσολαβούσης χρονίου, δὲν καταλογίζεται εἰς τὴν παραγραφήν, καθότι, ὡς ἐκ τῆς πράξεως τοῦ Καδῆ τοῦ 1235, συμπίπτοντος μὲ τὸ ἡμέτερον ἔτος 1820 ὡς ἔγγιστα, ἐξάγεται, οἱ εἰρημένοι ὀθωμανοὶ κατεκράτουν τὰ προκείμενα κτήματα διὰ τῆς βίας, ὁ δὲ χρόνος τῆς παραγρα-

φῆς δὲν ἔρχεται εἰς τοιαύτην περίπτωσιν κατὰ τὰς διατάξεις τῶν νόμων τῶν Πανδεκτῶν C. de vi bonorum raptorum et de turba (47, 8) καὶ 33, de usurpationibus et usucapionibus (41, 3) εἰμὴ ἀπὸ τῆς παύσεως τῆς βίας.

» Ἐπειδὴ καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει τοῦ ἐναντίου, ἡ μνημονευθεῖσα πρᾶξις τοῦ Καδῆ διέκοψε τὴν παραγραφήν· ὥστε ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης δὲν παρῆλθε μέχρι τῆς 4ης ὀκτωβρίου 1841 ὁ νόμιμος πρὸς τακτικὴν παραγραφὴν μεταξὺ παρόντων χρόνος, καθότι ὁ Θ. Λάσκαρης, καταλαβὼν τὰ κτήματα τὸ 1821 ἔτος, κατεῖχε ταῦτα μέχρι τοῦ 1824, ὅτε ἀπεβίωσεν· ἀποθανόντος ἐφεξῆς καὶ τοῦ πρεσβυτέρου υἱοῦ αὐτοῦ Ἰωάννου, αἱ ἐφεσίβλητοι ἔμειναν ἀνήλικες, κατὰ τὸν μὴ ἀντικρουσθέντα ἰσχυρισμὸν αὐτῶν, περιεχόμενον ἐν τῷ ἐγγράφῳ τῆς ἀγωγῆς των, μέχρι τοῦ ἰουλίου τοῦ 1840 ἔτους· διαρκοῦντος δὲ τοῦ χρόνου τούτου, δὲν δύναται νὰ καταλογισθῇ εἰς τὴν παραγραφὴν, χωρὶς παραβίασιν τῆς ἀρχῆς τοῦ δικαίου, καθ' ἣν κατὰ τοῦ ἀνικάνου δὲν τρέχει παραγραφή. »

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 294 τοῦ 1845 ἐν Νομικ. σελ. 1224 ἐπ.

§ 83[8]. Δὲν πληροῦται παραγραφὴ διαρκούσης τῆς βίας. Νομικ. σελ. 1881.

§ 83[9]. Τὴν τακτικὴν κτητικὴν παραγραφὴν κωλύει τὸ γεγονὸς, ὅτι τὸ κτῆμα ἀφῃρέθη βίᾳ ἀπὸ τοῦ κυρίου, ἐνόσῳ δὲν ἐπιστραφῇ εἰς αὐτὸν, καὶ ἂν τυχὸν ἀπὸ τοῦ ἅρπαγος περιῆλθεν εἰς τρίτον καλῆς πίστεως νομέα. (Πανδ. (41, 3) 4 § (6, 33). § 2 Βασιλ. (50, 3) 31. Πανδ. (47, 2) 86. Βασιλ. (60, 12) 86. Πανδ. (47, 8) 6 Κώδηκος (7, 26) 5).

Ἀπόφ. πολιτικὴ Ἀρείου Πάγου 62 τοῦ 1854 ἀναιροῦσα τὴν 684 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν.

§ 84. Ἀνάπτυξις τοῦ κανόνος: τόσον παραγράφεται, ὅσον κατέχεται. αὐτ. § 129.

§ 85. Παραγραφὴ μέρους χωριστοῦ.

Πρὸ πάντων αὐθαιρέτως δὲν δύναταί τις, ἀποσπῶν ἔκ τινος πράγματος μέρος, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει αὐτοτελῆ ὕπαρξιν, νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι διὰ παραγραφῆς τὸ ἀπέκτησεν· ἢ ἐπομένως εἶχε κατὰ νοῦν ν' ἀποκτήσῃ τὸ ὅλον, ἢ ἄλλως οὐδὲν ἀπέκτησεν. Ἂν ὅμως τὸ ἀποσπασθὲν μέρος ἀποτελῇ δουλείαν, τότε δὲν ἐκτείνεται πέραν τῆς δουλείας ἡ παραγραφή.

Ἀκόλουθον τούτου εἶναι, ὅτι πολλὰ πράγματα, καθὼς τὸ ἔδαφος, εἶναι ἐπιδεκτικὰ διαιρέσεως, καὶ τότε ἕκαστος δύναται νὰ θέσῃ τὸ ὅριον ὅπου ἔτυχε· δύναμαι π. χ. νὰ παραγράψω μόνον τὸ ἥμισυ κτήματος, ὅταν τὸ κατέχω χωριστά, ἢ νὰ συμπεριλάβω

εἰς κτῆμα μέρος ἄλλου παρακειμένου, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοῦτο τὸ προστεθὲν μέρος πρέπει νὰ ἐκπληρωθοῦν αἱ λοιπαὶ συνθῆκαι τῆς παραγραφῆς (τοῦ τίτλου, τῆς καλῆς πίστεως, τοῦ χρόνου). Ἐξ ἄλλου μέρους πράγματα, τὰ ὁποῖα σχηματίζουν ὁμάδα, καθόσον ἀνήκουν εἰς σύνολον ἰδανικὸν καὶ αὐθαίρετον καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ ὑπάρχουν ὡς συγκεκριμένα, δὲν παραγράφονται ὡς ὁμάς, ἀλλὰ ὡς καθέκαστα. Ἡ ὁμὰς εἶναι αὐθαίρετον ἄθροισμα, ὅθεν δὲν παραγράφεται τὸ ποίμνιον, ἀλλὰ ἕκαστον κτῆνος κατὰ τοὺς ἐκπληρωθέντας ἐπ' αὐτοῦ ὅρους τῆς παραγραφῆς. Τὸ κλεψιμιαῖον ἀναμιχθὲν δὲν συμπαραγράφεται. αὐτ. § 130.

§ 86. Τί γίνεται ὅταν κατέχῃ τις ὅλον συγκείμενον ἀπὸ συναπτὰ μέρη, ὄχι πλέον κατ' αὐθαίρετον ἄθροισιν (ὡς ἡ ἀγέλη), ἀλλὰ σχηματίζοντα ἓν σῶμα εἰς τρόπον ὅμως, ὥστε ἑκάστου τῶν διαφόρων μερῶν ἡ νομὴ ἀνάγεται εἰς ἄλλην αἰτίαν; Ἴδε αὐτ. Καλλ. § 131 τὴν ἀνάπτυξιν.

§ 87—99. Χρόνος τῆς παραγραφῆς.—Τὰ κινητὰ παραγράφονται εἰς διάστημα τριῶν ἐτῶν· τ' ἀκίνητα εἰς δέκα ἔτη ἐπὶ παρόντων, καὶ εἰς εἴκοσιν ἐπὶ ἀπόντων. Παρόντες θεωροῦνται, ὅταν ἀμφότεροι ἐνδημοῦν (ἔχουν τὴν κατοικίαν των) εἰς τὴν αὐτὴν ἐπαρχίαν, ἀδιαφόρως ἂν τὸ πρᾶγμα κῆται ἐντὸς ἢ ἐκτὸς αὐτῆς. αὐτόθι § 144 (1).

§ 100. Αἱ ῥωμαϊκαὶ ἐπαρχίαι περιελάμβανον τόσην ἔκτασιν, ὅσην ἔχει σήμερον τὸ ἑλληνικὸν κράτος, καὶ δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ περιστείλωμεν τὴν ἔκτασιν ταύτην· παράτασις δὲ λαμβάνει χώραν διὰ τοὺς ἐξελθόντας τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους. αὐτ. § 145.

(α) Τὸ δημόσιον θεωρεῖται παρὸν εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας τῆς ἐπικρατείας, ὡς ἀντιπροσωπευόμενον διὰ τῶν οἰκονομικῶν ἐφόρων, κατὰ τὸ ἄρθρον 1 § 6' καὶ ἑ τοῦ ἀπὸ 16 μαΐου 1845 περὶ τῶν ἐπαρχιακῶν ἐφόρων διατάγματος· ἄρα εἰς τὴν τακτικὴν κτητικὴν παραγραφὴν ἀρκεῖ εἰς τὸ δημόσιον ἡ ἐπὶ δέκα ἔτη νομή, καὶ ἂν τὸ κτῆμα εἶναι εἰς Καλάμας.—Ἀπόφ. πολιτικὴ Ἀρείου Πάγου 76 τοῦ 1854· ἀναιρεῖ τὴν 753 τοῦ 1853 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, περὶ ἧς ἀνωτέρω § 43.

Ἐπὶ τῆς τριακονταετοῦς παραγραφῆς, δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ ἀπουσία τοῦ διαδίκου. Κώδ. 7, 39, διάτ. 3. — Ἀπόφ. ἐφετείου Ἀθηνῶν 4411 ἐν Εὑρετ. τόμ. 8 σελ. 505 ἐν τέλει.

Διπλασιάζεται ὁ περὶ παραγραφῆς τῆς ἀγωγῆς χρόνος, ὅταν οἱ διάδικοι διατρίβωσιν εἰς διαφόρους ἐπαρχίας ὑπαγομένας εἰς τὸν αὐτὸν νομόν;

Ὄχι· Διότι τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους αἱ ἐπαρχίαι δὲν δύνανται νὰ ἐξομοιωθῶσι μὲ τὰς τῆς Ῥώμης, αἵτινες ἐξομοιοῦνται μᾶλλον μὲ τοὺς ἡμετέρους νομούς. — Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλίου 677 τοῦ 1853 ἐν Νομικ. σελ. 5841.

Πῶς λογίζεται ἡ δεκαετὴς παραγραφή, ὅταν ὁ μὲν τῶν διαδίκων ἔμενεν εἰς Σύραν, ὁ δὲ εἰς Χαλκίδα;

« Ἐπειδὴ βεβαιωθέντος διὰ τοῦ ὅρκου, τὸν ὁποῖον ὁ Γεώργιος Ἰωάννου Ἀνατολίτης

§ 101. Ἐάν, μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς δίκης, τὰ μέρη μετήλλαξαν τὰς κατοικίας των, πρῶτον ἀριθμοῦνται τὰ ἔτη τῆς παρουσίας, ὅσα δὲ λείπουν μέχρι τοῦ 10 ἔτους, διπλασιάζονται, καὶ οὕτως εὑρίσκεται τὸ διάστημα τῆς παραγραφῆς. Νεαρὰ 119 κ' 8. Ἁρμ. Β' ά § 15 (αὐτ. § 145).

§ 102. Τί συμβαίνει ὅταν οἱ κύριοι τοῦ πράγματος, οἵτινες ἀποβάλλουν διὰ παραγραφῆς, εἶναι πολλοί; Ζήτημα γεννᾶται μόνον καθόσον εἶναι συνιδιοκτῆται ἐξ ἀδιαιρέτου. Ὅταν ἦναι κατὰ διῃρημένα μέρη, εἶναι φανερόν, ὅτι ἕκαστος ὑπόκειται εἰς χωριστὴν παραγραφὴν ὑπολογιζομένην ὡς πρὸς αὐτόν, ἂν ἦναι παρών, ἢ ἀπών.

Ἡ ἐξ ἀδιαιρέτου συνιδιοκτησία τοῦ ἀποδημοῦντος μὲ τὸν ἐνδημοῦντα κάμνει ὅμως, ὥστε καὶ ἐκείνη τοῦ τελευταίου νὰ μὴ παραγράφηται πρὸ τῆς τοῦ πρώτου, μὴ δυναμένου τοῦ παραγράφοντος νὰ προσδιορίσῃ ἑκάστου τὸ μέρος καὶ νὰ καταστήσῃ διὰ τῆς παραγραφῆς του διανομήν, ἥτις δὲν ὑπάρχει. αὐτ. § 146.

§ 103
§ 104 } Ἴδε κατωτέρω § 174 περὶ προσθήκης χρόνου.
§ 105

§ 106—108. Διακοπὴ καὶ ἀναστολὴ τῆς παραγραφῆς διαφέρουσιν. Ἡ διακοπὴ λαμβάνει χώραν ἀφαιρουμένης τῆς νομῆς. Ἀλλ' ὅταν ὁ ἐκβληθεὶς τῆς νομῆς, ἀνακτᾷ αὐτήν, χωρεῖ προσθήκη τοῦ χρόνου; Ἴδε αὐτ. § 150.

§ 109. Διὰ τῆς διαμαρτυρίας διακόπτεται ἡ παραγραφή; Ἴδε ἀνωτέρω § 23.

Ἐκτὸς τῆς φυσικῆς διακοπῆς ὑπάρχει ἡ πολιτική, ἥτις λαμβάνει χώραν ἢ διὰ τῆς ἀγωγῆς, ἢ διὰ τῆς διαμαρτυρίας. Ὁ Ἰου-

---

ἢ Περγαμινὸς ἔδωκεν, ὅτι οὗτος ἀπὸ μὲν τῆς 24 σεπτεμβρίου 1826 μέχρι τοῦ 1834 κατῴκει εἰς Σύρον, ἔκτοτε δὲ μέχρι τοῦ 1842 ἀπεκατεστάθη εἰς Χαλκίδα καὶ μόνον κατὰ τὸ 1834 μετέβη δὶς καὶ τρὶς ἐπὶ ἡμέρας τινὰς εἰς Σύρον. τὸ ἐφετεῖον, κατὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῆς ἀπαιτουμένης διὰ τὴν παραγραφὴν δεκαετίας, θεωρῆσαν τὸν εἰρημένον 'Ανατολίτην ὡς ἀπόντα ἐκ τῆς κατοικίας τῆς ἀντιδίκου αὐτοῦ, ἀπεφάσισε συμφώνως μὲ τὴν 119 Νεαρὰν κεφ. 8. καὶ δὲν παρεβίασε τὴν διάταξιν 12 τοῦ βιβλ. 7, τίτλ. 33 τοῦ Κώδηκος. διότι καὶ κατ' αὐτήν, διὰ νὰ λάβῃ χώραν ἡ δεκαετὴς παραγραφή, ἀπαιτεῖται τὰ μέρη νὰ ἦναι εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, ἤτοι εἰς τὴν αὐτὴν ἐπαρχίαν, ἡ δὲ Χαλκίς, ὅπου ἐπὶ πολλὰ ἔτη, ὡς εἴρηται, κατῴκησεν ὁ Γεώρ. Ἰωάννου Ἀνατολίτης, εἶναι κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν διοικητικὴν διαίρεσιν, ἐπαρχία διάφορος τῆς Σύρου, καὶ ἑκάστη αὐτῶν ὑπάγεται εἰς διάφορον δικαστικὴν δικαιοδοσίαν, ὁ δὲ ἰσχυρισμὸς τοῦ Γεωρ. 'Ιω. 'Ανατολίτου ἢ Περγαμινοῦ ὅτι εἰς Χαλκίδα δὲν εἶχε τὴν κατοικίαν του δὲν εἶναι ὀρθός, διότι, ὡς οὗτος διὰ τοῦ ὅρκου ἐβεβαίωσεν, ἀπεκατεστάθη εἰς Χαλκίδα, ὅπερ ἐστὶ κατῴκησεν ἐκεῖ. » — Ἀπόφ. πολιτικὴ Ἀρείου Πάγου 30 τοῦ 1852.

στινιανὸς ἐθέσπισεν, ὅτι, καθ' ἣν περίπτωσιν δὲν δύναταί τις νὰ κινήσῃ ἀγωγήν, διὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ ἐναγομένου, ἢ δι' ἄλλον τοιοῦτον λόγον, δύναται νὰ διαμαρτυρηθῇ ἐνώπιον τῆς πολιτικῆς ἢ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, ἤ, ἐν ἐλλείψει τούτων, διὰ τοιχοκολλήσεως εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ ἐναγομένου. Συνέπεια τῆς διαμαρτυρίας εἶναι ἡ διακοπὴ τῆς παραγραφῆς [ῥῆξις τοῦ χρόνου] (1). Ἐντεῦθεν ἕπεται ὅτι ἡ διαμαρτυρία δὲν τελεσφορεῖ πάντοτε, ἀλλὰ μόνον ὁσάκις ὑπάρχει εὔλογος ἀφορμή, καθὼς ἐκφράζεται ὁ Ἀρμενόπουλος γενικεύων τὰς λέξεις τοῦ Ἰουστινιανοῦ. Πρὸς τούτοις ἀπαιτεῖ ὁ Ἀρμενόπουλος νὰ γίνηται μνεία τῆς εὐλόγου ἀφορμῆς εἰς τὴν διαμαρτυρίαν (2). Καλλ. τόμ. 2 § 151.

§ 109α. Ἡ διαμαρτυρία ἔχει ἰσχύν; Ἀπόφ. Ἀρείου Πάγου 367 τοῦ 1852 καὶ κατωτ. § 110α.

Ἡ ἐνώπιον τῶν ἐγκληματικῶν δικαστηρίων τοῦ 1833 διαμαρτυρία διέκοπτε τὴν παραγραφήν; Ἴδε Εὕρετ. τόμ. 6 σελ. 133.

Διαμαρτυρία γενομένη κατὰ τὸ 1840 δὲν παράγει ὡς πρὸς τὴν παραγραφὴν διακοπήν τινα; — Ἀπόφ. 9171 τοῦ 1852 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

Διαμαρτύρησις, γενομένη ἐνώπιον τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν, εἰς ἐποχὴν μάλιστα καθ' ἣν δὲν ὑπῆρχον δικαστήρια, διέκοπτε τὴν παραγραφὴν καὶ ἂν δὲν ἤθελε κοινοποιηθῇ αὕτη εἰς τὸν ἀντίδικον. — Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλίου 112 τοῦ 1845, φέρουσα:

« Ἐπειδὴ πρὸ τῆς παρελεύσεως τοῦ ἔτους τούτου, ὁ Γ. Μαραβᾶς, δι' ἐγγράφου παραδοθέντος πρὸ τῆς 14ης Ἰουνίου 1833 πρὸς τὸν ἐπαρχιακὸν εἰρηνοδίκην Καλαμάτας, ἐξέφρασε τὴν πρὸς ἀποκατάστασίν του πρόθεσίν του, διαμαρτυρούμενος κατὰ τῶν κληρονόμων τοῦ ἀγοραστοῦ Ἀθ. Μαραβᾶ· τοιαύτη δὲ διαμαρτύρησις, γενομένη μάλιστα εἰς ἐποχήν, καθ' ἣν δὲν ὑπῆρχον παρ' ἡμῖν πολιτικὰ δικαστήρια, εἶναι ἀποχρῶσα κατὰ ῥητὴν διάταξιν τοῦ νόμου 2 τοῦ Κώδ. (7, 40) πρὸς διακοπὴν τῆς παραγραφῆς· ἑπομένως, κινηθείσης τῆς περὶ ἀποκαταστάσεως ἀγωγῆς κατὰ τὸ 1835 ἔτος ἐνώπιον τῶν ἐν Πύλῳ πρωτοδικῶν, ἡ τῆς παραγραφῆς ἔνστασις τοῦ ἐκκαλοῦντος ἀποβαίνει ἀστήρικτος, ὁ λόγος δ' ὅτι ἡ διαμαρ-

---

(1) L. 2 C. de ann. exc. (7, 40). Ἀρμεν. Α' γ' § 8. Αἱ διαμαρτυρίαι ὡς ἐξώδικοι καὶ μονομερεῖς πράξεις οὔτε εἰς τὴν Γαλλίαν διακόπτουν. Troplong prescript. § 576 καὶ ἑπ.

(2) Σήμερον ἡ διαμαρτυρία εἶναι περιττὴ διὰ τῆς πολιτ. δικονομίας, ἥτις κανονίζει τὰ μέσα τῆς ἐπιδόσεως πρὸς τὸν διάδικον καὶ ἐν ἐλλείψει αὐτοῦ εἰς τὸν εἰσαγγελέα. Ἡ ἐπίδοσις ὅμως διακόπτει· ὅρα Καλλ. τόμ. 1 § 313 καὶ ἑπ.

τύρησις δὲν ἔχει νομίμους συνεπείας, μὴ γνωστοποιηθεῖσα εἰς τὸν ἐκκαλοῦντα, εἶναι ἀνίσχυρος· ά) διότι κατὰ τὸ ἄρθρον 55 καὶ ἄλλας διατάξεις τῆς κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἐν ἰσχύϊ πολιτικῆς δικονομίας, ἡ ἀγωγὴ καὶ πᾶν τῆς διαδικασίας ἔγγραφον, παρεδίδετο εἰς τὸ δικαστήριον· ἐπιμελείᾳ δὲ τούτου ἐνεργεῖτο ἡ ἐπίδοσίς του, τεκμαιρομένης δ' ἐντεῦθεν τῆς ἐπιδόσεως, ἡ δίκη καθίστατο ἐκκρεμὴς ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν δικαστὴν παραδόσεως τοῦ δικαστικοῦ ἐγγράφου· καὶ 6') διότι, κατὰ τὸν μνημονευθέντα ἀνωτέρω νόμον τοῦ Κώδηκος, ἡ ἀπόσβεσις τοῦ δικαιώματος τῆς ἀγωγῆς προλαμβάνεται καὶ ἀπὸ μόνης τῆς ἐπισήμου ἐκφράσεως τῆς προθέσεως τοῦ δικαιούχου, καὶ ἂν ὁ ἕτερος δὲν λάβῃ ταύτης γνῶσιν ἐντὸς τοῦ χρόνου τῆς παραγραφῆς, ὅπως τοῦτο ἀπαιτεῖται ἐπὶ κτητικῶν παραγραφῶν. »

§ 110. Ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀγωγῆς διακόπτεται ἡ παραγραφή (156 § 1 πολ. δικον.). Τί δὲ, κατὰ τὸ ῥωμαϊκὸν δίκαιον; Ἴδε αὐτόθι § 152.—Ἴδε καὶ ἄνωτ.

§ 110². Ἐπὶ τῆς τριακονταετοῦς παραγραφῆς πρέπει ν' ἀποδεικνύηται τὸ ἀδύνατον τῆς ἐνεργείας τοῦ πρὸς διακοπὴν αὐτῆς δικαιώματος· διακόπτεται δὲ, ἐν ἐλλείψει δικαστηρίων, καὶ δι' ἐγγράφου παρουσιαζομένου ἐνώπιον ἐκκλησιαστικῆς ἢ δικαστικῆς ἀρχῆς. — Ἀπόφ. πολιτικὴ Ἀρείου Πάγου 39 τοῦ 1853. — Ἴδε ἀνωτέρω § 33⁵, 109 ἐπ.

§ 111. Ἐξαιρέσεις· ἀνωτέρω σημειώσαμεν τινὰς (πράγματα ἀνηλίκων, προικῷα κτλ.). Προσθέτομεν ἐνταῦθα καὶ τὴν περίπτωσιν τῆς ἀπογραφῆς, καθότι, διαρκούσης αὐτῆς, ὁ κληρονόμος δὲν ἐνάγεται.—Ἐπὶ ἀναβλητικῶν ὅρων, ἡ παραγραφὴ δύναται νὰ λάβῃ ἀρχὴν ἀπὸ τῆς ἐκπληρώσεώς του.

Ἔκτακτος παραγραφή.

§ 112. Ἐάν τις ἐν καλῇ πίστει κατέχῃ 30 ἢ 40 ἔτη κατὰ συνέχειαν, μολονότι δὲν εἶναι ἐφωδιασμένος μὲ τίτλον, ἀποκτᾷ τὸ πρᾶγμα διὰ τῆς παραγραφῆς καὶ δύναται κατὰ παντὸς νὰ τὸ διεκδικήσῃ. Ἐὰν ἐν κακῇ πίστει κατέχῃ, ἔχει μόνον ἔνστασιν παραγραφῆς κατὰ τοῦ ἀληθοῦς κυρίου, μὴ δυναμένου νὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ τὴν κατοχήν.

Ἡ ἀπυβολὴ τῆς ἐπὶ κακῇ πίστει κατοχῆς καὶ μετὰ 30 ἢ 40 ἔτη δίδει πάλιν ζωὴν εἰς τὰ πρὶν ὑπάρξαντα δικαιώματα, διότι ἂν τὸ πρᾶγμα μετῆλθεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ πρὶν κυρίου, κανεὶς

πλέον δὲν δύναται νὰ τὸ ἀφαιρέσῃ, ἂν δὲ μετῆλθεν εἰς ἄλλον ἄδικον κάτοχον, δύναται νὰ τὸ διεκδικήσῃ παρ' αὐτοῦ ὁ πάλαι ἰδιοκτήτης, ἐκτὸς ἐὰν καὶ αὐτὸς προτείνῃ ἰδικήν του 30 καὶ 40 ἐτῶν παραγραφὴν ἐκ νέου ἀρξαμένην.

Ἐν τούτοις προστατεύεται ὅστις κατεῖχε τὸ πρᾶγμα 30 ἢ 40 ἔτη κατὰ τοῦ βιαίως ἁρπάζοντος, καὶ ἂν ἦτον οὗτος κύριος τοῦ πράγματος.

Κατὰ τὸν νόμον, τὰ ἐξ ἁρπαγῆς ἀκίνητα εἶναι ἀνεπίδεκτα παραγραφῆς καὶ παρὰ τοῖς καλῇ πίστει νεμεῦσιν, εἰς τοὺς ὁποίους μετεβιβάσθησαν ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ προκαταρκτικοῦ αὐτῶν πλημμελήματος, ἐνόσῳ τὸ ἐλάττωμα αὐτὸ δὲν ἤθελε δι' ἄλλου νομίμου τρόπου ἐξαλειφθῆ.

Ἀπόφ. 4500 καὶ 5200 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν. — Ἴδε τοὺς ἐν ἄρθρῳ τούτῳ §§ 83 ἑπ., 218, 221[8]—(1).

Ὁ Ἀρμενόπουλος (Α' γ' § 7.—Β' ά § 14) ἀναφέρει μόνον τὸν ἀποσβεστικὸν χαρακτῆρα τῆς τριακονταετοῦς νομῆς, ἀλλοῦ δὲ ἀρνεῖται ὅτι ἡ κακὴ πίστις διὰ τῆς παραγραφῆς φέρει εἰς τὴν δεσποτείαν (Β' ά § 5). Διὰ τοῦτο εἶναι ἀνάγκη νὰ συμπληρωθῇ διὰ τῶν διατάξεων τοῦ Ἰουστινιανοῦ. αὐτ. § 154.

§ 113. Ὄχι μόνον τὰ ἐξηρημένα ἐκ τῆς συμμεταλλαγῆς δὲν ὑπόκεινται εἰς τὴν παραγραφὴν ταύτην, ἀλλὰ καὶ τὰ προικῷα πρὸ τῆς λύσεως τοῦ γάμου· ὡσαύτως τὰ τῆς κυριότητος τῶν τέκνων, τῆς ὁποίας ὁ πατὴρ ἀπολαμβάνει τὴν ἐπικαρπίαν· τὰ τῶν ἀνηλίκων ὅμως ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἥβης των. αὐτ. § 155. Πρλ. § 31, 32[7], 75, 175[2], 210, 77, 173, 202.

§ 114. Ἡ τεσσαρακονταετὴς παραγραφὴ ἀφορᾷ τ' ἀκίνητα τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῆς περιουσίας τοῦ ἡγεμόνος.

§ 115. Τὸ προνόμιον, ὅπερ εἶχε τὸ δημόσιον, τοῦ νὰ καθιστᾷ τὸν ἀγοραστὴν ἀλλοτρίου πράγματος κύριον αὐτοῦ, κατηργήθη ἤδη. αὐτ. § 156. — Ἴδε Κύρετ, τόμ. 5 σελ. 395 § 6.—Νομικ. σελ. 5841.

---

(1) Διὰ τῆς 5200 τὸ δικαστήριον εἶπεν, ὅτι τὸ δημόσιον δὲν προσεκτήσατο διὰ τῆς χρησιδεσποτείας μύλον τινά, τὸν ὁποῖον ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως κατέλαβεν ὡς παρ' Ὀθωμανῶν κατεχόμενον, καθότι ἐβεβαιώθη ὅτι τὸν ἐπίδικον μύλον κατεῖχον μέχρι τῆς ἐπαναστάσεως διάφοροι Ὀθωμανοί, ἀλληλοδιαδόχως, ἐξ ὧν ὁ πρῶτος τὸν ἀφήρεσε βιαίως καὶ αὐθαιρέτως ἀπὸ Ἕλληνα, καὶ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς καταλήψεως ἀποκρούει τὸ τῆς χρησιδεσποτείας δικαίωμα τοῦ κατόχου, καὶ καλῆς πίστεως ἂν ᾖ (Εἰσηγ. βιβλ. 2 τίτλ. 6.—Πανδ. τεμ. 24 de usur.—Κώδ. Διάτ. 7 pro empt.

Καλὴ πίστις (1).

§ 116. Περὶ καλῆς πίστεως, ἴδε Εὑρετήριον τόμ. 9 σελ. 27—50.

§ 117. Περὶ τῆς, ὡς πρὸς τοὺς εἰδικοὺς διαδόχους, καλῆς πίστεως, ἴδε κατωτέρω.

§ 118. Ἡ καλὴ πίστις ὑποτίθεται· ἀπόκειται δὲ εἰς τὸν προτείνοντα τὴν κακὴν πίστιν, ν' ἀποδείξῃ αὐτήν (2268 c. c. διάτ. τελ. Κώδ. de evict.—Τεμ. 51 Π. pro socio.—Voet. de usuc.—Τροπλ. § 929). Πρὸς τοῦτο ἐπιτρέπεται καὶ ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις. Ἴδε Βαζέλλε ἀριθ. 495. Δουραντὼν ἀριθ. 390.

§ 119. Μόνον ὅστις, ἀγνοῶν τὰ δικαιώματα τοῦ πρὶν κυρίου, καὶ μὲ σκοπὸν νὰ κάμῃ νόμιμον ἀπόκτησιν, ἥνωσε τὸ πρᾶγμα μὲ τὴν περιουσίαν του, δύναται ν' ἀντιτάξῃ τὴν πολυχρόνιον κατοχήν.

Ἡ καλὴ πίστις εἶναι ἡ ἐξ ὑποκειμένου συνθήκη τῆς παραγραφῆς· bona fides, λέγει ὁ Ποτ., nihil aliud est quam justa opinio quaesiti dominii. Καλλ. αὐτ. § 132.

Ἀδυνατοῦντες νὰ περιγράψωμεν τὴν χάριν καὶ τὴν εὐκρίνειαν, μὲ τὴν ὁποίαν ὁ Τροπλ. ἐκθέτει καὶ ἀναλύει τὰ περὶ τούτου, ἀρκούμεθα νὰ παραπέμψωμεν εἰς τὸν § 914 ἐπ. τοῦ περὶ παραγραφῆς συγγράμματος αὐτοῦ.

§ 120. Ἀναλύοντες τὴν καλὴν πίστιν εὑρίσκομεν δύο στοιχεῖα ἐντὸς αὐτῆς, ἓν ἀρνητικὸν καὶ ἓν θετικόν. Τὸ ἀρνητικὸν εἶναι ἡ ἄγνοια τῶν δικαιωμάτων ἄλλου (τεμ. 109 Π. de verb. sign. —Β. (2, 2) 106). Τὸ θετικὸν εἶναι ἡ πεποίθησις, ὅτι ἀποκτᾷ τὶς νομίμως. Ἂν ἔχῃ τὶς ἀμφιβολίαν περὶ τῆς εἰλικρινείας καὶ τῆς ἰσχύος τοῦ δικαιώματός του, ἡ καλὴ πίστις ἀποκλείεται.

Ὅθεν δὲν εἶσαι καλῆς πίστεως, ἂν ἀγοράζῃς ἐν γνώσει ἀπὸ ἀνήλικα, ἄνευ τῆς τηρήσεως τῶν νομίμων διατυπώσεων (τεμ. 12 Π. de usuc. — τεμ. 27 Π. de cont. emp. — διάτ. 9 Κώδ. de usuc. pro empt.). Αὐτὸ τοῦτο ἐφαρμόζεται καὶ ὡς πρὸς τὰ προικῷα κτήματα. Καλλ. αὐτ. § 132.

§ 121. Στοιχεῖον τῆς καλῆς πίστεως εἶναι προσέτι τὸ νὰ λάβῃ τὶς τὸ πρᾶγμα διὰ συναλλάγματος, ἐλευθέρου παντὸς δόλου καὶ πλημμελείας· τεμ. 6 Κώδ. de praescr. long. temporis.

Ἐντεῦθεν ἕπεται, ὅτι ἡ κακὴ πίστις δὲν ἐξετάζεται μόνον ὡς πρὸς τὸν τρίτον, ὅστις εἶναι ὁ ἀληθὴς ἰδιοκτήτης, ἀλλὰ ἐξετά-

(1) Ἴδε τοὺς ὧδε §§ 4, 70, 103—105.

ζονται αἱ τοῦ κτήτορος σχέσεις καὶ ὡς πρὸς σχέσεις του μὲ τὸν δικαιοπάροχον, μὲ τὸ πρᾶγμα, μὲ τὸν ἰδιοκτήτην, ὑφ' ὅλας δὲ τὰς σχέσεις ταύτας νὰ ὑπάρχῃ ἀγνότης.

Ὅστις ἀγοράζει λοιπὸν ἐναντίον τῆς ἀπαγορεύσεως τοῦ νόμου, ἢ δέχεταί τι ὡς ἀμοιβὴν διά τι ἀδίκημα, ἢ ἄλλο αἴτιον ἀντιβαῖνον εἰς τὴν ἠθικὴν, εἶναι κακῆς πίστεως (τεμ. 9 Κώδ. de agricol. et censit.). Ματαίως δύναται νὰ εἴπῃ, ὅτι ὡς πρὸς τὸν τρίτον, ὅστις ἀπαιτεῖ τὸ πρᾶγμα, ἦτο καλῆς πίστεως. Τροπλ. περὶ παραγρ. § 918.

§ 122. Ὁ Τροπλὼν (pres. § 927) θέτει ἀπολύτως τὸ ἀξίωμα αὐτὸ, ἀλλὰ δὲν ὁρίζει ἀκριβῶς τί εἶναι *ἀμφιβολία*. Ἡ ἀμφιβολία, ὡς λέγει ὁ Οὐάσκιος (const. II C. 77), πάντοτε ἐνυπάρχει εἰς τὸν λογισμὸν τοῦ ἔμφρονος, ὥστε, παραδεχόμενοι αὐτὴν, καταστρέφομεν τὴν παραγραφήν· ἡ ἀμφιβολία λοιπὸν, ἥτις περιστρέφεται εἰς τὸ δικαίωμα τοῦ κυρίου, ἔχει ἐπιῤῥοήν. Ἄρα πρέπει νὰ δεχθῶμεν τὸ ἀξίωμα: ἡ ἀλήθεια πλέον ἰσχύει τῆς ὑπονοίας. Τεμ. 9 § 4 (22, 6).—Β. (2, 4) 9. Περὶ τῆς ἀμφιβολίας τοῦ δικαίου, κατωτέρω. Καλλ. αὐτ. § 133.

§ 123. Ἐπὶ τῆς καλῆς πίστεως ἔχει ἐπιῤῥοὴν ὁ δόλος, ὃν μετεχειρίσθη τις πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ πράγματος, μολονότι ἀσχέτως πρὸς τὸν τρίτον δικαιοῦχον. Δόλος καὶ καλὴ πίστις δὲν συμβιβάζονται. Διάτ. 6 Κώδ. (7, 33).—Β. (L, 11) 6.—Τροπλ. § 918.

Ὁ Τροπλὼν ἀναπτύσσων τὴν ἀρχὴν ταύτην λέγει, ὅτι καὶ ἂν παραγράφῃ τὸ μέσον, δι' οὗ δύναται νὰ προσβληθῇ ὁ δόλος, μολαταῦτα δὲν παύει ἀπὸ τοῦ νὰ ἐξαλείφῃ τὴν καλὴν πίστιν, ἥτις θεωρεῖται καθ' ἣν στιγμὴν ἔγινεν ἡ ἀπόκτησις τοῦ πράγματος. Καλλ. αὐτ. § 133.

§ 124. Ὅταν ἀποκτῶμεν δι' ἄλλου προσώπου, τὸ ῥωμαϊκὸν δίκαιον διακρίνει.

Ἐὰν μὲν δι' ἐπιτρόπου, ἀποκτῶμεν μόνον ἀφ' ἧς ἔχομεν γνῶσιν περὶ τοῦ γενομένου καὶ ἡ ἰδία μας καλὴ πίστις λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν· ὄχι ἡ τοῦ ἐπιτρόπου, ὅστις ἐνδεχόμενον νὰ ἀπέκρυψεν ὅ,τι ἐγνώριζεν. Les juriconsultes romains decidaient que si j'ai donné à quelqu'un mandat de m'acheter une certaine chose, dont il a pris possession en mon nom, et sans que le sache, je possède bien, il est vrai, par son ministère, avant même d'avoir appris qu'il a pris possession (l. i. c. de acq. vel ret. poss.), mais que je ne commencerai à prescrire que lorsque je l'aurais appris, c'est la désision de Paul dans

la l. 47 ff. de usurp. et usuc. — Δουρ. ἀριθ. 386· ἄλλως δὲ λύει τὸ ζήτημα κατὰ τὸ γαλλ. 1.

Ἐὰν ἀντιπροσωπευόμεθα δι' ὑπεξουσίων ἢ δούλων, καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὸ χρημάτιόν των, ἡ κακὴ πίστις αὐτῶν ἀποφασίζει, διότι καὶ ἀγνοοῦντες παραγράφομεν τεμ. 2 § 10—14.—τεμ. 7 § 8 pro empt.—τεμ. 8 πρ. τεμ. 31 § 3 (41, 3).—Β. (L. 3) § 7, 30.

Μόνον καθ' ἣν στιγμὴν ἀπέκτησαν τὸ πρᾶγμα, ἂν εἶχε καὶ ὁ κύριος γνῶσιν, λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ κακὴ πίστις του· τεμ. 43 § 1 (41, 3).

Τὸ ἀξίωμα, ὅτι τοῦ ἐπιτρόπου ἡ καλὴ ἢ κακὴ πίστις ἀποφασίζει, πρέπει νὰ ἐφαρμόσωμεν καθ' ὅσον πρόκειται περὶ ἀνηλίκων καὶ ἠθικῶν προσώπων. Ἂν ὅμως τὰ λοιπὰ μέλη τοῦ ἠθικοῦ προσώπου, καὶ μάλιστα μόνον τινὰ ἐξ αὐτῶν, ἦσαν ἐν κακῇ πίστει, δὲν ἔχει αὕτη ἐπιρροήν. Τὸ ἠθικὸν πρόσωπον ἐνεργεῖ δι' ἀντιπροσώπου, καὶ ἄλλως δὲν ἔχει ἀτομικὴν συνείδησιν· ἴδε Τροπλ. παραγρ. § 935.—Καλλ. § 134.

§ 125. Κατὰ τοὺς αὐτοὺς σχεδὸν κανόνας κρίνουσιν οἱ συγγραφεῖς περὶ τῆς καλῆς ἢ κακῆς πίστεως κοινότητός τινός· λέγοντες, ὅτι ἐξεταστέον «an membra ejus aut praepositi, traditionis factae tempore, habeant scientiam rei alienae », ὡς λέγει ὁ Boet εἰς Πανδ. de usurp. ἀριθ. 8.

Ἂν ὅλα τὰ μέλη τῆς κοινότητος καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι αὐτῶν, οἵτινες ἦσαν κακῆς πίστεως, ἀπεβίωσαν, ἡ κοινότης δὲν κάμνει ἔναρξιν παραγραφῆς καλῆς πίστεως, ὡς λέγει ὁ Δουνὸδ (σελ. 46), διότι πάντοτε τὸ αὐτὸ σῶμα, ἄνευ μεταβολῆς, κατέχει (Voet de usuc. ἀριθ. 8.—Μερλ. prescr. σελ. 519), καὶ διότι ἡ καλὴ πίστις ἐξετάζεται ὡς πρὸς τὴν ἔναρξιν αὐτῆς· ἴδε καὶ ἀπόφασίν τινα εἰς Τροπλ. § 935.

§ 126. Ἡ καλὴ πίστις δύναται νὰ νοηθῇ ὑπάρχουσα ἐν ἀρχῇ, ὅτε ἀπεκτήθη τὸ πρᾶγμα, περὶ οὗ πρόκειται· ἡ μετὰ ταῦτα κακὴ πίστις δὲν σημαίνει τὶ ὡς πρὸς τὸ προκείμενον. Καλλ. αὐτ. § 135. —Πρλ. Τροπλ. παραγρ. § 936.

§ 127. Διὰ τῆς ἐπιγενομένης γνώσεως δὲν βλάπτεται ἡ καλὴ πίστις· διάτ. 1 Κώδ. (7, 31). Τὸ κανονικὸν δίκαιον περιέχει ἐναντίαν ἀρχήν, ἀλλ' ὁ γαλλ. νόμος ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ῥωμαϊκὴν ἀρχὴν (ἄρθρ. 2269).

Ὁ Τροπλὼν, συζητῶν τὸ πρᾶγμα, παραδέχεται τὴν τοῦ κανονικοῦ δικαίου ἀρχὴν (§ 936), ἀλλ' ὁ Κ. Καλλιγᾶς (αὐτ. § 135), τὸν ἀνασκευάζει διὰ σπουδαίων παρατηρήσεων.

§ 128. Δύναται πᾶς τις νὰ παραιτηθῇ τῆς δεκαετοῦς παραγραφῆς, παρεισάγων καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς παραγραφῆς ἀμφιβολίαν τινὰ ὡς πρὸς τὴν καλὴν πίστιν. Παράδειγμα περὶ τούτου, ἴδε εἰς Τρόπλ. § 46 περὶ παραγραφῆς. Τὴν γνώμην ταύτην ὑποστηρίζει ὁ Βάρτολος ἐπὶ τοῦ τεμ. 1 Π. de usurp.—καὶ ὁ Βόετ εἰς Πανδ. de usurp. ἀρ. 6;—ὡς καὶ ὁ Δουρ. ἀριθ. 118. Ὁ Δουνὸδ (μέρ. 1 κεφ. 14) καὶ ὁ Ούάσκιος ἔχουν ἐναντίαν γνώμην.

§ 129. Ὅταν προηγῆται τῆς παραδόσεως ἡ νόμιμος αἰτία αὐτῆς, ἀπαιτεῖται, κατὰ τὸ ῥωμαϊκὸν δίκαιον, ὥστε ἡ καλὴ πίστις νὰ διαρκῇ ἀπὸ τῆς νομίμου αἰτίας μέχρι τῆς παραδόσεως, διότι ἠδύνατο ὁ μανθάνων τὴν ἀλήθειαν νὰ προνοήσῃ· τεμ. 48 (41, 3). —Β. (L. 3) 46·—ἴδε καὶ τὴν σημ. 81 τοῦ § 136 τοῦ Καλλ. τόμ. 2.

§ 130. Ὡς πρὸς τὰ διαιρετὰ πράγματα ἢ τὰ ἀκίνητα, ἡ καλὴ πίστις πρέπει ν' ἀναφέρηται εἰς τὸ ὁλόκληρον αὐτῶν καὶ ὄχι μόνον εἰς μέρος. Π. χ. ἐάν τις γινώσκῃ, ὅτι μέρος τοῦ ἀκινήτου ἀνήκῃ εἰς ἄλλον καὶ ἀγνοῇ ποῖον εἶναι τοῦτο, δὲν παραγράφει· τεμ. 4 καὶ 6 § 1 (41, 4).—Β. (L, 4) 3, 5.

Ἐὰν δὲ γνωρίζῃ τὸ πηλίκον τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ ἄλλου, παραγράφει τὸ ὑπόλοιπον (τεμ. 4 § 1 αὐτ.). Τροπλ. παραγρ. § 928. Ἐπίσης καὶ ὅταν τὸ μέρος τοῦ ἄλλου ἦναι ἀποκεκριμένον (pro diviso), παραγράφεται τὸ ὑπόλοιπον· τεμ. 43 (41, 2). — Β. (L, 2) 43·—ἴδε καλλ. αὐτ. § 137.

§ 131. Αἱ ἀκυρότητες, ἔστωσαν καὶ τυπικαί, αἴρουσι τὴν καλὴν πίστιν· ἴδε ἀνάπτυξιν εἰς Τροπλ. § 919, 920 ἐπ.—ἴδε καὶ τοὺς ἑπομ. §§ 158 ἐπ. περὶ ἀκυροτήτων.

§ 132. Ἂν ἡ πλάνη στρέφηται εἰς τὸ δίκαιον, ὑπάρχει κακὴ πίστις. Numquam in usucapionibus juris error possessoribus prodest. τεμ. 31 Π. de usuc. Πρβ. Τροπλ. περὶ παραγρ. § 926 καὶ 930. —Κοτέλλε τόμ. 2 σελ. 430.—Προυδῶνα, dom. privé ἀριθ. 454 ἐπ. Δουρ. ἀριθ. 388, ὅπου κάμνει μνείαν τῶν τεμ. 7 καὶ 8 Π. de jur. et fact. ign. καὶ τοῦ παραδείγματος ἐκείνου, ὅστις ἀγοράζει ἀπὸ γενικὸν ἐντολοδόχον.

§ 133. Ὁ νομίζων ἑαυτὸν κληρονόμον, ἐπὶ τῇ βάσει ἀμφιβαλλομένης τινὸς συνηθείας, εἶναι καλῆς πίστεως διακάτοχος μέχρι τῆς ἀγωγῆς; ἴδε τὴν 132 τοῦ 1836 ἀπόφ. τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν ἐν Κόρετ. τόμ. 9 σελ. 30.

§ 134. Ὅταν κατέξῃ τὶς τὴν περιουσίαν τοῦ ἀποβιώσαντος συγγενοῦς του, λόγῳ κληρονομίας, στηριζόμενος εἰς κωδίκελλον

ἄκυρον, δὲν θεωρεῖται κακῆς πίστεως νομεύς· ἴδε ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 16 τοῦ 1841 ἐν Εὑρετ. τόμ. 9 σελ. 29 ἐν ὑποσημ.

§ 135. Οὔσης ἀκύρου τῆς διαθήκης, δυνάμει τῆς ὁποίας νέμεσαι κτήματά τινα, θεωρεῖσαι ὡς κακῆς πίστεως νομεὺς (τεμ. 2 § 15 Πανδ. (41, 4)· διότι ὤφειλες νὰ τὸ γινώσκῃς, ἀφοῦ κανεὶς δὲν ὑποτίθεται ὅτι ἀγνοεῖ τὸν νόμον.—Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 1768 τοῦ 1840.

§ 136. Τὸ δημόσιον ἐσυμφώνησε μὲ τὸν Μ νὰ ἀνταλλάξωσι γαίας τινάς· τὸ δὲ συνάλλαγμα κατηρτίσθη καὶ ἐπραγματοποιήθη, ἀλλὰ βραδύτερον ἀνεφάνησαν τινὲς προτείνοντες ἀξιώσεις ἐπὶ τῶν γαιῶν, ἅς τὸ δημόσιον ἔλαβε, καὶ ἐκίνησαν ἀγωγὴν περὶ ἀποζημιώσεως κατὰ τοῦ δημοσίου, τὸ ὁποῖον ἐπρότεινε παραγραφήν. Εἰς τὴν δίκην λοιπὸν ταύτην τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἀπεφήνατο, ά) ὅτι πρὸς παραγραφὴν ἀπαιτεῖται καλὴ πίστις, τὴν ὁποίαν ἡ μεγίστη ἀμέλεια ματαιόνει (τεμ. 6 καὶ 9 § 2 Πανδ. (22, 6)· — καὶ β') ὅτι ἡ καλὴ πίστις ἐξετάζεται ὡς πρὸς τὴν ἐποχήν, καθ' ἣν κατηρτίσθη (ὄχι δὲ καθ' ἣν ἐξεπληρώθη ἡ ὑποχρέωσις) τὸ συνάλλαγμα. — Ἡ μετέπειτα ἐπελθοῦσα γνῶσις ἀλλοτρίων ἀξιώσεων δὲν καταστρέφει τὴν προϋπάρχουσαν νομίμως καλὴν πίστιν (διάτ. μοναδ. Κώδ. βιβλ. 7 τίτλ. 31).

Ἀπόφ. 8576 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 137. Πρὸς ὕπαρξιν τῆς ἐν καλῇ πίστει νομῆς ἀπαιτεῖται πραγματικῶς τίτλος (Κώδ. διάτ. 5 (7, 33)·—τεμ. 4 (7, 29)· τεμ. 24 (3, 32), ἡ δὲ καλὴ τοῦ νομέως πίστις τεκμαίρεται μέν, ἀλλ' ὅταν ἀποδειχθῇ ὁ τίτλος τῆς κατοχῆς. — Ἀπόφ. πολιτικὴ Ἀρείου Πάγου 157 τοῦ 1848.

§ 138. Δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ τις ὡς κακῆς πίστεως νομεύς, ὅταν ἀγοράσῃ παρ' ἀνθρώπου ἔχοντος εἰς χεῖράς του τίτλον ἐν γένει μεταβιβαστικὸν τῆς κυριότητος, μὴ ἐξελεγχόμενον ἄλλως ὡς ἐν γνώσει αὐτοῦ χαλκευθέντα· τεμ. 109 Πανδ. de reb. sign. — Ἀπόφ. 95 τοῦ 1837 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν (νομικ. σελ. 645).

§ 138^{α}. Οὐδεὶς ἑαυτῷ νομῆς αἰτίαν ἀλλάττει (nemo sibi causam possessionis mutare posse). Ἅμα ἀπαιτεῖται ἡ καλὴ πίστις νὰ βασίζηται ἐπὶ νομίμου αἰτίας (ἂς ἦναι αὕτη καὶ ἡ ἁπλῆ κατάληψις τοῦ νομιζομένου ἀδεσπότου pro possessore), εἶναι ἐν κακῇ πίστει ὅστις ἰσχυρίζεται, ὅτι ἀπέκτησε τὸ πρᾶγμα κατ' ἄλλον τρόπον παρὰ τὸν λαβόντα χώραν, διότι αὐτὸς μόνον ἦτον ἱκανὸς νὰ τὸν πείσῃ καὶ δὲν ἐρευρέθη παρ' αὐτοῦ, διὰ νὰ χρωματίσῃ ἀντιποιήσεις. Ὅταν ἐπρόκειτο περὶ νομῆς, ἀνεπτύξαμεν πῶς οἱ Ῥωμαῖοι ἐσχημάτισαν τὸν κανόνα τοῦτον. Ἡ σημασία του εἶναι ἁπλῆ,

ὅτι οὐδεὶς δύναται διὰ μόνης τῆς παραστάσεώς του χωρὶς νὰ μεσολαβήσῃ ἄλλο συμβεβηκὸς, νὰ μεταλλάξῃ τὸν τίτλον του, ἀξίωμα τὸ ὁποῖον μόνον ἐδῶ ἔχει ἐφαρμογὴν καὶ ἀπὸ τὰς πηγὰς συχνὰ ἐπικυροῦται. Οἱ νεώτεροι τὸ ἐκφράζουν καὶ διὰ τοῦ ἀποφθέγματος **ad primordium tituli semper refertur eventus.**

Τοιουτοτρόπως ὅστις κατέχει τι κατὰ παραχώρησιν τοῦ κυρίου ὡς μισθωτὴς, ἐμφυτευτὴς κτλ. δὲν δύναται διὰ μόνης τῆς θελήσεώς του ν' ἀρχίσῃ νομὴν ὡς κύριος, διότι ἡ θέλησίς του αὕτη εἶναι μόνον ἀρνητικὴ τῆς κυριότητος, δυνάμει τῆς ὁποίας ἔλαβε τὸ πρᾶγμα, ἀλλ' οὔτε ὅστις ἠγόρασε δύναται ν' ἀρνηθῇ τὸν τίτλον του διὰ νὰ πλάσῃ εἰς τὸν ἑαυτόν του ἄλλον, πλέον κατάλληλον. Καλλ. αὐτ. § 143.

Περὶ τίτλου ἐν γένει.

§ 139. Πρὸς κτητικὴν παραγραφὴν, ἀπαιτεῖται οὐ μόνον τὸ νὰ κατέχῃ τις ἐν ἰδίῳ αὐτοῦ ὀνόματι ἐπὶ 10 ἢ 20 (κατὰ τὰς περιστάσεις) ἔτη (ἀνωτ. § 100 ἐπ. καὶ ἀπόφ. 154 τοῦ 1846 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, ἣν ἴδε ἐν Εὑρετ. λέξει *ἐπιφάνεια*), ἀλλὰ προσέτι *καλὴ πίστις* (1) καὶ νόμιμος τίτλος. Απαιτούμενον λοιπὸν ἐπὶ τῆς τακτικῆς παραγραφῆς εἶναι, μεταξὺ ἄλλων, ὁ νόμιμος τίτλος, καὶ περὶ τούτου ἤδη ὁ λόγος.

Ὁ διεκδικῶν λοιπὸν κτῆμά τι ὀφείλει (ἴδε ἐν Εὑρετ. τὴν λέξιν *διεκδίκησις* § 20) ν' ἀποδείξῃ τὸν τίτλον, ἐφ' οὗ στηρίζει τὴν ἀγωγήν του, ἡ δὲ δεκαετὴς (ἢ εἰκοσαετὴς) νομὴ, ἵνα ἔχῃ συνεπείας, ὡς πρὸς τὴν κυριότητα, ἀπαιτεῖται (διάτ. 24 βιβλ. γ' τίτλ. 32 Κώδ. καὶ νόμ. 27 (41, 3) σὺν τοῖς ἄλλοις, νὰ στηρίζηται εἰς νόμιμον τίτλον ἱκανὸν πρὸς μεταβίβασιν τῆς κυριότητος· ἴδε ἀπόφ. Ἀρείου Πάγου 57 τοῦ 1848.

§ 139[2]. Ἄρα οἱ μὴ ἔχοντες κανένα τίτλον, δυνάμει τοῦ ὁποίου κατέχουσιν οἰκίαν τινὰ, δὲν δύνανται νὰ ἀποκτήσωσιν αὐτὴν διὰ τῆς δεκαετοῦς ἢ εἰκοσαετοῦς παραγραφῆς, ἀλλὰ μόνον διὰ τῆς τριακονταετοῦς.—Ἀπόφ. 2002 τοῦ 1845 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 139[3]. Ἡ καλὴ πίστις εἶναι μόνον ἡ ὑπόληψις τοῦ ἔχοντος τὸ πρᾶγμα, ἥτις ἤθελεν εἶσθαι ἁπλῶς ἀτομικὴ καὶ ἑπομένως ψευδὴς, ἐὰν δὲν ἐστηρίζετο εἰς νόμιμον αἰτίαν, χορηγοῦσαν δικαι-

(1) Περὶ ταύτης ἐγένετο λόγος ἀνωτέρω.

ώματα ἐπὶ πραγμάτων. Ἡ καλὴ πίστις καὶ ἡ *νόμιμος αἰτία* (justa causa) εἶναι συσχετικαί, ἀμοιβαίως ὑποστηρίζουσαι ἀλλήλας. Ὅταν ἀπέκτησα διὰ νομίμου τρόπου, ἐγνώριζα ὅμως τὴν ὕπαρξιν ἀλλοτρίων δικαιωμάτων, δὲν ἤμην ἐν καλῇ πίστει, καὶ ὁ νόμιμος τίτλος μου εἶναι ψευδὴς δικαιολόγησις.

Ἀντιστρόφως, ἡ καλὴ πίστις δὲν δύναται νὰ πλάσῃ νέον τρόπον ἀποκτήσεως, ὅστις δὲν ἐνυπάρχει εἰς τὸν νόμον (titulus ad acquirendum habilis).

Ἴσον εἶναι καὶ ὅταν ζητῇ τὶς νὰ παραγράψῃ διὰ τίτλου μὴ χορηγοῦντος κυριότητα καὶ μάλιστα περιέχοντος τὴν κακὴν πίστιν· τεμ. 13 (41, 3) Πανδ.—Ἐνέχυρον δανειστὴς οὐ δεσπόζει διὰ τῆς χρήσεως. Καλλ. τόμ. 2 § 138.

§ 140. Τί εἶναι νόμιμος τίτλος ἢ νόμιμος αἰτία; Νόμιμος αἰτία, juste titre, εἶναι ἐκείνη, ἥτις, ὡς ἐκ τῆς φύσεώς της, μεταβιβάζει τὴν κυριότητα, εἴτε ἑτεροβαρὴς, εἴτε ἀμφοτεροβαρὴς εἶναι. Καλεῖται νόμιμος, ἐπειδὴ εἶναι ἡ ἔκφρασις ἑνὸς τῶν τρόπων, δι' ὧν νομίμως μεταβιβάζεται ἡ ἰδιοκτησία. Ὅ,τι ὡς πρὸς τὴν παραγραφὴν ἀπαιτεῖ ὁ νόμος, εἶναι ἡ ἐνδόμυχος πεποίθησις ἐκ μέρους τοῦ κατόχου ὅτι ἐπῆλθε συμβεβηκός τι, ὅπερ μετεβίβασε τὴν κυριότητα εἰς αὐτόν.

Ἡ νόμιμος αἰτία δὲν εἶναι ἄλλο· (λέγει ὁ Κ. Καλλιγᾶς τόμ. 2 § 120) παρὰ ὁ σκοπὸς νὰ καταστήσῃ τὶς τὸν λαμβάνοντα ἰδιοκτήτην. Ἄλλοτε διέκρινεν μεταξὺ τοῦ τρόπου καὶ τοῦ τίτλου πρὸς ἀπόκτησιν κυριότητος, σήμερον δ' εἶναι ὅλοι σύμφωνοι, ὅτι ὁ τίτλος εἶναι ἡ ἐξιστόρησις τοῦ τρόπου, ἤτοι ἄλλο ὄνομα τοῦ αὐτοῦ πράγματος. Ἐν ἄλλαις λέξεσι, τουτέστιν, ὁ νομεὺς πρέπει ν' ἀποκτήσῃ νομίμως τὴν νομὴν τοῦ πράγματος, ὥστε νὰ ἔχῃ λόγους νὰ νομίζῃ ὅτι εἶναι πραγματικῶς κύριος αὐτοῦ, ἢ, κατὰ τὴν ῥωμαϊκὴν ἔκφρασιν, πρέπει νὰ νέμηται τὸ πρᾶγμα ἐν καλῇ τῇ πίστει ὡς ἰδικόν του (bonà fide pro suo). Μακελδ. § 261.

§ 141. Εἰς εἰκονικὴν πώλησιν δύναται νὰ στηριχθῇ κτητικὴ παραγραφή; Ὄχι.

Παράδειγμα πρῶτον. Ὁ Α, ἰσχυριζόμενος ὅτι πρὸ χρόνων ἠγόρασε κτῆμα, ἐπροκάλεσε τὸν Β νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν, διότι ἐκαυχᾶτο ὅτι ἦτον (οὗτος) κύριος τοῦ κτήματος. — Ὁ προσκληθεὶς κινήσας ἀγωγὴν, ἰσχυρίσθη ὅτι εἰκονικῶς εἶχε πωλήσει τὸ κτῆμα εἰς τὸν προκαλοῦντα. Εἰς τὴν δίκην λοιπὸν ταύτην ἀνεφύη τὸ ἐκτεθὲν ἀνωτέρω ζήτημα. Ὁ Ἄρειος Πάγος, ἐπικυρῶν τὰς 2916 καὶ 3281 ἀποφάσεις τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, καθιέρωσε τὴν ἀρχὴν, διὰ τῆς 177 τοῦ 1848 ἀποφάσεώς του, ὅτι ἡ παραγραφὴ προϋποθέτει τὴν

ὕπαρξιν νομίμου τίτλου, ἡ δὲ εἰκονικὴ πώλησις δὲν συνιστᾷ νόμιμον τίτλον (ἐπρόκειτο περὶ δεκαετοῦς παραγραφῆς).

Τὴν αὐτὴν ἀρχὴν εὑρίσκετε καθιερουμένην καὶ διὰ τῆς 8517 ἀποφάσεως τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

Παράδειγμα δεύτερον. Ὁ Α, στηριζόμενος εἰς συμβόλαιόν τι, κυρωθὲν ὡς εἰκονικόν, ἐπρότεινε κτητικὴν παραγραφήν, πρὸς ἀπόρριψιν τῆς ἀγωγῆς, ἀλλ' ὁ Ἄρειος Πάγος, διὰ τῆς 4 τοῦ 1847 ἀποφάσεως κυρούσης τὴν 4114 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, ἀπέρριψε τὴν πρότασιν, εἰπὼν ὅτι πρὸς ἀπόκτησιν τῆς κτητικῆς παραγραφῆς ἀπαιτεῖται, μεταξὺ ἄλλων, νόμιμος τίτλος, ἤγουν τίτλος φύσει μεταβιβαστικὸς τῆς κυριότητος καὶ στηριζόμενος εἰς ἰσχυρὸν συμβόλαιον (τεμ. 24 c. 3, 32), καὶ νομὴ προσέτι τοῦ πράγματος ὡς ἐν καλῇ πίστει ἰδίου (τεμ. 2 § 1 Π. 41, 4), ἡ δὲ παράδοσις, ἵνα ἐπιφέρῃ νόμιμον μεταβίβασιν, πρέπει νὰ στηρίζηται εἰς νόμιμον αἰτίαν, ἤγουν εἰς προϋπάρχον ἰσχυρὸν συμβόλαιον ἢ σπουδαίαν καὶ ἀληθῆ θέλησιν τοῦ παραδότου περὶ τοῦ νὰ μεταβιβάσῃ τὴν κυριότητα ἢ τὴν νομικὴν νομήν· τεμ. 31 Π. 41, 1.—§ 40, 46 Εἰσ. (2, 1). Τοιαύτην δὲ δὲν παράγει ἡ εἰκονικὴ συμφωνία.

§ 142. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἕπεται, ὅτι ἀπαιτεῖται τίτλος μὴ στηριζόμενος ἐπὶ ἀκύρου, ἢ ἀνισχύρου συμβολαίου· τεμ. 1 § 1, 2 Πανδ. (41, 6).—Β. (50, 2) 7.—τεμ. 26 πρ. Π. (24, 1).—Β. (30, 1) 26.—τεμ. 44 Π. αὐτ.—Σαβιγν. τ. 1 σελ. 270.—Ἴδε κατωτέρω § 160 ἐπ.

§ 143. Ἐὰν δὲ τὸ συμβόλαιον ἦναι ἰσχυρὸν καθ' ἑαυτό, ἀλλὰ μετακλητόν, τοῦτο δὲν ἐμποδίζει τὴν παραγραφήν· τεμ. 13 πρ. τεμ. 33 Π. (39, 6).—Β. (47, 3) 13, 33. Μακ. § 261 σημ. 2.

§ 144. Ὁ τίτλος, ἵνα χρησιμεύσῃ πρὸς παραγραφήν, πρέπει νὰ ἦναι ἔγκυρος· ἄρα ὁ ἄκυρος, ἕνεκεν ἐλλείψεως τύπων, τίτλος, δὲν ἔχει νόμιμον ὑπόστασιν, καὶ διὰ τοῦτο δὲν χρησιμεύει πρὸς παραγραφήν· ὁ τίτλος πρέπει νὰ ἦναι νόμιμος, ἀλλὰ πῶς δύναται νὰ ἦναι τοιοῦτος ὁ μὴ περιβεβλημένος μὲ τὰς διατυπώσεις, μὲ τὰς ὁποίας ὁ νόμος ἀπαιτεῖ νὰ περιβάλλωνται; ὁ νόμιμος τίτλος συνεπιφέρει μεθ' ἑαυτοῦ τὴν ἰδέαν τοῦ ἐγκύρου.

Οἱ Ῥωμαῖοι δὲν εἶχον τόσον καθαρὰν περὶ τούτου διάταξιν. Εἰς αὐτοὺς ἡ χρησιδεσποτεία δὲν ἦτον ἀσυμβίβαστος μὲ τὸν ἄκυρον τίτλον. Τροπλ. περὶ παραγραφῆς § 900.

§ 145. Διὰ νὰ παραγράψῃ τις τὸ δικαίωμα τῆς διεκδικητικῆς ἀγωγῆς ἄλλου διὰ τῆς δεκαετοῦς παραγραφῆς τοῦ διεκδικουμένου κτήματος, προαπαιτεῖται νὰ ἔχῃ νόμιμον τίτλον ἱκανὸν τοῦ νὰ

μεταβιβάσῃ τὴν κυριότητα αὐτοῦ. — Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 171 τοῦ 1839 (Νομικ. σελ. 3691).

Πρὸς χρησιδεσποτείαν μὲν ἀπαιτοῦνται δέκα ἐτῶν ἀνενοχλήτου καὶ ἀδιακόπου κατοχῆς, ἂν ὁ ἐναγόμενος κατέχῃ καλῇ τῇ πίστει καὶ διὰ νομίμου τίτλου, πρὸς παραγραφὴν δὲ τῆς ἀγωγῆς ἀπαιτοῦνται τριάκοντα ἔτη. — Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 61 τοῦ 1840 Νομικ. σελ. 3722.

§ 146. Ἴδε καὶ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 79 τοῦ 1840 ἐν Νομικ. σελ. 3726.

§ 147. Διὰ νὰ δυνηθῇ τις ν' ἀντιτάξῃ τὴν τῆς δεκαετίας παραγραφὴν, ἀπαιτεῖται σὺν τοῖς ἄλλοις νὰ κατέχῃ τὸ ἀκίνητον κτῆμα καλῇ τῇ πίστει, ὅ ἐστι νὰ στηρίζηται ἡ κατοχὴ αὐτοῦ εἰς νόμιμον τίτλον. — Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 150 τοῦ 1845 ἐν Νομικ. σελ. 4161.

§ 148. Ἑτέρα ἀπόφ. — Ἐπειδὴ ἐπὶ τῆς τακτικῆς παραγραφῆς ἀπαιτεῖται, πρὸς τὴν πραγματικὴν καὶ ἀδιάκοπον κατοχὴν, καὶ τίτλος στηριζόμενος ἐπὶ ἐγκύρου καὶ ἰσχυροῦ συμβολαίου (ν. 25, Π. 41, 3. ν. 1 § 1, 2, Π. 41, 6)· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ὁ ἐκκαλῶν Ν. Μανιάκης, ὄχι μόνον δὲν ἔλαβεν, ὡς ἀπὸ αὐτὸ τῆς ἀγωγῆς του τὸ ἔγγραφον ἐξάγεται, τὴν πραγματικὴν κατοχὴν τοῦ ἐπιδίκου κτήματος, ἀλλὰ καὶ τὸ συμβόλαιον, ἐφ' οὗ στηρίζει τὰς ἐπ' αὐτοῦ ἀξιώσεις του, προσβάλλεται ὡς εἰκονικόν.

Ἐπειδὴ τὸ εἰκονικὸν συνάλλαγμα δὲν ὑποχρεοῖ τοὺς συναλλαττομένους, εἰμὴ καθ' ὅσον δι' αὐτοῦ διεννοήθησαν νὰ ὑποχρεώσωσιν ἑαυτούς· ἕπεται, ὅτι ἡ τῆς εἰκονικότητος ἔνστασις προτεινομένη παρὰ τῶν συναλλαξαμένων ἢ τῶν κληρονόμων αὐτῶν, δὲν θεωρεῖται προσβολὴ τῶν ἰδίων πράξεων, ὡς ὁ ἐκκαλῶν ἐσφαλμένως διϊσχυρίσθη· ἑπομένως οἱ κληρονόμοι τοῦ ἀποβιώσαντος Μιχαλοπούλου, νομίζοντες εἰκονικὸν τὸ συμβόλαιον, ἐφ' οὗ ὁ ῥηθεὶς ἐκκαλῶν στηρίζει τὰς ἐπὶ τοῦ ἐπιδίκου κτήματος ἀξιώσεις του, δὲν προσβάλλουσι τὰς πράξεις τοῦ κληρονομουμένου, ἀντιτάττοντες κατὰ τοῦ ῥηθέντος συμβολαίου τὴν ἔνστασιν τῆς εἰκονικότητος.

Ἐπειδὴ καμμία διάταξις τοῦ νόμου δὲν ἀπαγορεύει τὴν ἐπὶ συναλλαγμάτων προσποίησιν, ἐὰν ἐξ αὐτῆς δὲν προσβάλλωνται δικαιώματα τρίτου, ἢ οἱ συμβαλλόμενοι δὲν καλύπτωσι δι' αὐτῆς παράνομον σύμβασιν· ἑπομένως ἡ ἀρχὴ τοῦ δικαίου (Ν. 81, τῶν Β. 2, 2): ἐν τοῖς συναλλάγμασι, τῶν πραγμάτων ἡ ἀλήθεια σκοπείσθω μᾶλλον ὑπὲρ τὸ ἔγγραφον: ἐφαρμόζεται, μὴ διαγραφομένης ἐξαιρέσεώς τινος, καὶ ἐπὶ προικῴων συναλλαγμάτων, οὐδὲ δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀπαγόρευσις τῆς ἐπ' αὐτῶν προσποιήσεως, τὰ προ-

νόμια, μὲ τὰ ὁποῖα ὁ νόμος περιβάλλει τὴν προῖκα, καὶ τὴν περὶ ἐξασφαλίσεως τῆς προικιζομένης πρόνοιαν τοῦ νομοθέτου· ἐντεῦθεν δὲ ἀπὸ τὰς διατάξεις τῶν νόμων 35, 100 καὶ 153 Π. de reg. jur. καὶ τοῦ ἄρθρου 404 τῆς πολιτικῆς δικονομίας προκύπτει, ὅτι ἐκεῖνα τὰ συναλλάγματα δὲν δύνανται νὰ προσβληθῶσιν ἐπὶ εἰκονικότητι ὅσα παράγουσι δικαιώματα ὑπὲρ τρίτων μέν, μὴ συνεργησάντων ὅμως εἰς τὴν σύστασιν τοῦ συναλλάγματος, ὁποία θεωρεῖται ἡ προικιζομένη, ὁσάκις εἰς τῆς προικὸς τὴν σύστασιν δὲν μετέσχεν· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, οἱ ἐφεσίβλητοι προσβάλλοντες τὸ προικοσύμφωνον, ἐφ' οὗ ὁ ἐκκαλῶν στηρίζει τὰς ἀξιώσεις του, ἰσχυρίζονται, ὅτι εἰς τὴν σύστασιν τῆς προικός, καθὼς καὶ εἰς τὸ εἰκονικὸν αὐτῆς, ὡς πρὸς τὸ ἐπίδικον κτῆμα, μετέσχεν ὄχι μόνον ὁ ἐκκαλῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ προικισθεῖσα σύζυγός του· ἐπομένως ἡ ἔνστασις τούτων ὅτι τὸ προικῷον συνάλλαγμα δὲν δύναται νὰ προσβληθῇ ὡς εἰκονικόν, ἀποβαίνει ἀστήρικτος. — Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 214 τοῦ 1845 ἐν Νομικ. σελ. 4190.—Ἴδε ἀπόφ. Ἀρείου Πάγου 4 τοῦ 1847 ἐν λέξει *εἰκονικότης*.

§ 149. Περὶ τῆς δεκαετοῦς παραγραφῆς, ἴδε ἀπόφ. πολιτικὴν Ἀρείου Πάγου 367 τοῦ 1852.

§ 150. Αἱ ἀρχαὶ αὗται ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῆς δουλείας; ἴδε ἀπόφ. 1750 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν (1). Πρβλ. καὶ τὴν λέξιν *δουλεῖαι* § 3, 13, 14 καὶ κατωτ.

§ 151. Ἵνα ἔχῃ ἡ χρησιδεσποτεία νόμιμα ἀποτελέσματα διὰ τῆς δεκαετοῦς κατοχῆς, ἀπαιτεῖται τίτλος ἐρειδόμενος εἰς ἔγκυρον καὶ ἰσχυρὸν συμβόλαιον· ἴδε μεταξὺ ἄλλων καὶ δύο ἀποφάσεις τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, ἤτοι τὴν 175 τοῦ 1838 (ἐν Νομικ. σελ. 2062) καὶ τὴν τῆς 7 Μαΐου 1840 (Νομικ. σελ. 3647).

§ 152. Ἡ ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτήτου παράδοσις τοῦ πράγματος τότε μόνον μεταβιβάζει τὴν κυριότητα εἰς τὸν λήπτην, ὅταν γίνηται κατὰ συνέπειαν νομίμου τινὸς αἰτίας· τεμ. 31 πρ. Πανδ. (41, 1) 30. Β. (50, 1)· ὅ ἐστι πρέπει πάντοτε νὰ προηγῆται τῆς παραδόσεως ἢ συμβόλαιον παράγον ὑπὲρ τοῦ λήπτου πρὸς ἀπόκτησιν τῆς κυριότητος (Μακ. § 256, σημ. γ'), ἢ τοὐλάχιστον ἄλλη τις πρᾶξις, δι' ἧς φανερόνει ὁ παραδότης τὸν σκοπὸν νὰ μεταβιβάσῃ τὴν κυριότητά του εἰς τὸν λήπτην (Μακ. αὐτ. σημ. δ').

---

(1) Δὲν πρόκειται ἐνταῦθα περὶ τῆς διὰ τριακονταετίας παραγραφῆς· ἴδε Εὑρετ. τόμ. 6 σελ. 315 καὶ κατωτέρω.

Όταν λοιπὸν ὁ σκοπὸς τοῦ τε παραδότου καὶ τοῦ λήπτρυ ἀποβλέπει πραγματικῶς τὴν μετάβασιν καὶ τὴν ἀπόκτησιν τῆς κυριότητος, εἶναι ἀδιάφορον, ἂν ἑκάτερος αὐτῶν ὑπέθετεν ἐπὶ τῆς παραδόσεως διάφορον αἰτίαν, ἢ ἂν τὸ συμβόλαιον αὐτό, ἢ ἡ περὶ τῆς πωλήσεως δοθεῖσα πίστωσις ἐπήγαζεν ἐξ ἀπάτης (αὐτόθι σημ. δ').

§ 153. Καὶ ἄκυρος ἂν ἦναι ἡ νόμιμος αἰτία, διὰ τῆς παραδόσεως ὅμως, ἥτις περιέχει πάντοτε τὸν σκοπὸν τῆς ἀπαλλοτριώσεως, μεταβιβάζεται ἡ κυριότης· π. χ. εἶναι ἄκυροι αἱ ἐκ παιγνίων τυχηρῶν ὑποχρεώσεις, ἐν τούτοις ὁ πληρώσας τοιαῦτα χρέη τιμῆς δὲν ἔχει διεκδικητικὴν ἀγωγήν, ἀλλὰ μόνον προσωπικὴν ἀπαίτησιν (condictio)· διάτ. 2 Κώδ. (3, 43).—Β. (LX, 8) 6. —τεμ. 5 § 1 (12, 7).—Καλλ. τόμ. 2 σελ. 120.

§ 154. Ἡ παράδοσις τότε μόνον μεταβιβάζει τὴν κυριότητα εἰς τὸν διεκδικοῦντα, ὅταν συνοδεύηται καὶ μὲ τίτλον παράγοντα ὑπὲρ αὐτοῦ ἀγωγὴν πρὸς ἀπόκτησιν τῆς κυριότητος.—Ἀπόφ. τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν 97 τοῦ 1842, ἣν ἴδε ἐν Εὑρετ. τ. 10 σ. 269.

§ 155. Κατὰ τὸ ῥωμαϊκὸν δίκαιον, πᾶσα πλάνη περὶ τοῦ τίτλου ὅτι χορηγεῖ ἰδιοκτησίαν, ἐνῷ δὲν χορηγεῖ, ἀποκλείει, ὡς ἄγνοια τοῦ νόμου, τὴν παραγραφήν. Ἐν ταῖς διὰ χρήσεως δεσποτείαις ἡ τοῦ φάκτου ἄγνοια συμβάλλεται, οὐ μὲν ἡ τοῦ νόμου· τεμ. 4 (22, 6) Πανδ. — Β. (2, 4) 4. — τεμ. 24 πρ., τεμ. 31 πρ. (41, 3).—Β. (L, 3) 23, 30.

Ὁσάκις ἑπομένως ὑπάρχει ἀπαγόρευσις ἀπαλλοτριώσεως, δὲν δύναταί τις, ἰσχυριζόμενος ὅτι τὴν ἠγνόει, νὰ παραγράψῃ ἐκ τῆς γενομένης ἀθεμίτου ἐκποιήσεως· τεμ. 2 § 15 (41, 4).—Βασιλ. (L, 4) 1.

Ἄλλως ὅμως ἔχει τὸ πρᾶγμα, ὅταν ἡ πλάνη προῆλθεν ἐκ πραγματικῆς ἀγνοίας, οἷον ὅταν ἐνόμιζέ τις ἐνήλικα τὸν ἀνήλικον (αὐτόθι).

Ἐπίσης, ὅταν ἠγνόει τὶς, ὅτι εἰς ὡρισμένον πρόσωπον ἦτον ἀπηγορευμένη ἡ ἀπαλλοτρίωσις καὶ ἠγόρασε παρ' αὐτοῦ· τεμ. 12 (41, 3).—Β. (L, 3) 11.—τεμ. 7 § 5 (41, 4).—Β. (L, 4) 6. —τεμ. 26 (18, 1).—Καλλ. τόμ. 2 § 139.

§ 156. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει, ὅταν ἠγνόει τὶς, ὅτι, ἄκοντος τοῦ κυρίου καὶ ἐν ἀγνοίᾳ του, ἀπέκτησε τὸ πρᾶγμα· τεμ. 109 (50, 16) Π. — Β. (2, 2) 106. — τεμ. 3 (22, 6). — Β. (2, 4) 9.— Καλλ. αὐτ. § 139.

§ 157. Ἡ ἔνστασις τῆς κτητικῆς παραγραφῆς λογιζομένη ἀφ' ὅτου τὸ δημόσιον συνεφώνησεν ὁριστικῶς τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν

πρότερον, λόγῳ μόνον δημοσίας ἀνάγκης, καταληφθέντων γηπέδων; δύναται ν' ἀντιταχθῇ εἰς πάντα, μετὰ τὴν ἔκτοτε παρελθοῦσαν δεκαετίαν, παριστάμενον ὡς κύριον τοῦ γηπέδου, καὶ προτείνοντα δικαιώματα πηγάζοντα ἐκ τῆς κυριότητός του. — Ἀπόφ. 4384 τοῦ 1847 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 158—160. *Περὶ ἀκυροτήτων τοῦ τίτλου.* — Ἀνωτέρω (§ 142—144 ἐπ.) εἴρηται, ὅτι ὁ τίτλος δὲν πρέπει νὰ στηρίζηται εἰς ἄκυρον ἢ ἀνίσχυρον συμβόλαιον. Ἀλλ' ἐνταῦθα πρέπει νὰ προσθέσωμεν τὰ ἑπόμενα, πρὸς ἐξήγησιν τῆς ἰδέας αὐτῆς. Παρατηροῦμεν λοιπόν, ὅτι:

ά) Κατὰ τὸ κοινὸν δίκαιον, ὅταν πρᾶξίς τις ἦναι τυπικῶς ἄκυρος, ἕκαστος ἔχων συμφέρον δύναται νὰ προτείνῃ τὴν ἀκυρότητα, διότι αἱ διατυπώσεις, ὅσαι ἀπαιτοῦνται διὰ νὰ καταστήσωσιν ἔγγραφόν τι ὡς δημόσιον, ἀνήκουν εἰς τὸ δημόσιον δίκαιον. Τροπλ. παραγρ. § 902.

β') Ἂν ὁ διάδικος, ὅστις ἔχει συμφέρον νὰ προτείνῃ τὴν τυπικὴν ἀκυρότητα, ἄφησε νὰ καλυφθῇ, ἡ παραίτησις αὕτη ἀποτελεῖ, ὡς πρὸς τὸν κάτοχον, νόμιμον αἰτίαν, καὶ δὲν δύναται νὰ τοῦ ἀντιταχθῇ (ἴδε τεμ. 27 Π. de usurp. et usuc. καὶ τὸ ἄρθρον 2267 γ, π, κ). Π. χ. δι' ἀκύρου διαθήκης ἀφίνεται ἀκίνητόν τι εἰς τὸν Πέτρον, ἀλλ' ὁ κληρονόμος συναινεῖ νὰ μὴν ἐπικαλεσθῇ τὴν ἀκυρότητα· ἄρα χωρεῖ, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἡ δεκαετὴς ἢ εἰκοσαετὴς παραγραφή. Τροπλ. παραγρ. § 901.

γ') Ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἀκυρωτικαί τινες ἐνστάσεις, οἷον αἱ ἀφορῶσαι τοὺς ἀνήλικας καὶ ἀπηγορευμένους. Ζητεῖται λοιπόν, ἂν χωρῇ δεκαετὴς ἢ εἰκοσαετὴς παραγραφή, ὅταν ὑπάρχωσι τοιαύτης φύσεως ἀκυρότητες;

Τὸ ζήτημα τοῦτο πραγματεύεται ὁ Τροπλών, περὶ παραγραφῆς, ἐν § 902 ἐπ. Διστάζων ὅμως νὰ παραδεχθῶ, ὅτι αἱ παρατηρήσεις του συνᾴδουσι πρὸς τὸ ῥωμαϊκὸν δίκαιον, παραπέμπω τὸν ἀναγνώστην εἰς τοὺς §§ 96—105 τοῦ 3 τόμου τοῦ Κ. Καλλιγᾶ, ἐπιφυλασσόμενος νὰ ἐκθέσω τὰ τῆς νομολογίας, ὅταν τοιαύτη μορφωθῇ.

δ') Αἱ τυπικαὶ ἀκυρότητες δύνανται νὰ καταταχθῶσιν ἐπίσης μεταξὺ τῶν περιπτώσεων ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι αἴρουν τὴν καλὴν πίστιν, διότι αἱ ἀκυρότητες ἐκεῖναι ἀφαιροῦσιν ἀπὸ τὸ ἔγγραφον τὴν νομικὴν ὕπαρξίν του. Δὲν ὑποτίθεται ὅτι ὁ κάτοχος τὰς ἠγνόει, διότι οὐδεὶς ὑποτίθεται ἀγνοῶν τὸν νόμον.

Ὁ Duranton, ἀριθ. 381, σκέπτεται ἄλλως, λέγων, ὅτι ἀκυρότης τις τοῦ ἐγγράφου δὲν καθιστᾷ τὸν κάτοχον κακῆς πίστεως κάτο-

χον, ἑπομένως δὲν τὸν ἐμποδίζει νὰ ἀπολαύσῃ τοὺς καρπούς, ἂν τῷ ὄντι ἦναι καλῆς πίστεως, μολονότι ἄλλως δὲν παραγράφει. Τροπλ. παραγρ. § 920.

§ 160^a. Ἰδοὺ δὲ τί εὕρηται εἰς τὴν νομολογίαν (ἰδ. ά—ζ').

ά) Ὅταν ὁ τίτλος, ἐφ' οὗ στηρίζεται ἡ πρὸς χρησιδεσποτείαν πρότασις, ἦναι ἄκυρος, δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν.

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ τὸ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς δεκαετοῦς παραγραφῆς προσαχθὲν παρὰ τοῦ ἐναγομένου ὑπ' ἀριθμ. 33 τῆς 3 νοεμβρίου 1838 συμβολαιογραφικὸν ἔγγραφον, μὴ φέρον τοὺς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 181 τοῦ δικαστικοῦ ὀργανισμοῦ ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος ἀπαιτουμένους τύπους, καθ' ὅσον οὔτε τὸν τόπον, ὅπου συνετάχθη, οὔτε τὸ ἐπάγγελμα τῶν συναλλαξάμενων καὶ τῶν μαρτύρων φανερόνει, δὲν ἀποτελεῖ τίτλον ἰσχυρὸν πρὸς χρησιδεσποτείαν, ἀφοῦ ἐν καιρῷ τῆς συντάξεως τοῦ συμβολαίου τούτου δὲν ἐδύνατο νὰ μεταβιβασθῇ νομίμως ἡ κυριότης τῶν δι' αὐτοῦ πωληθέντων ἀκινήτων κτημάτων, ἄνευ ἐπισήμου κατὰ τοὺς νομίμους τύπους συντεταγμένου συμβολαιογραφικοῦ ἐγγράφου (ἴδε ἄρθρ. 42 τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου). Ὁ δὲ λόγος τοῦ ἀπαραδέκτου τῆς προσβολῆς τοῦ εἰρημένου τίτλου, ὡς μὴ προταθείσης πρωτοδίκως καὶ καλυφθείσης δῆθεν ὡς ἐκ τούτου, δὲν εἶναι βάσιμος καθ' ὅσον ἡ προκειμένη προσβολή, μὴ ἀποτελοῦσα τυπικὴν ἀκυρότητα τῆς διαδικασίας, καθίσταται παραδεκτή, κατὰ τὸ ἄρθρ. 747 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, καὶ εἰς τὴν πρώτην ἐνώπιον τῶν ἐφετῶν συζήτησιν προτεινομένη, ὡς ἀφορῶσα τὴν ἀντίκρουσιν ἁπλῶς τῆς τοῦ ἀπαραδέκτου τῆς ἀγωγῆς, λόγῳ παραγραφῆς, ἐνστάσεως τοῦ ἐναγομένου καὶ τὴν τῆς ἐφέσεως ὑποστήριξιν. » — Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 11246 τοῦ 1853 (τμ. ά).

6') Ἡ δεκαετὴς παραγραφὴ δὲν χωρεῖ, ὅταν ὁ τίτλος, ἐφ' οὗ στηρίζεται ὁ ἐπικαλούμενος αὐτήν, ἦναι ἄκυρος, οἷον ὅταν ἠγόρασε κτῆμα ἀνήλικος παρὰ τῆς μητρός· ἐνταῦθα δὲν ὑπάρχει μήτε νόμιμος τίτλος, μήτε καλὴ πίστις.—Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθ. 11788 τοῦ 1854 (τμ. 6').

γ') Ὁσάκις τῆς παραγραφῆς ἡ ἔνστασις στηρίζεται εἰς πωλητήριον, δύναται ὁ τρίτος νὰ προσβάλῃ τὸ πωλητήριον, ἀλλὰ μόνον ἕνεκεν ἐλλείψεως τῶν τύπων, οἱ ὁποῖοι ἀπαιτοῦνται διὰ τὸ κῦρος τοῦ ἐγγράφου, ὄχι δὲ καὶ ἕνεκα τοῦ περιεχομένου αὐτοῦ, διότι τότε ὑπάρχει ἔνστασις ἐκ δικαιώματος τρίτου (1).

(1) Ἴδε τὰς λέξεις Πρότασις.—Τρίτος.

δ') Προικοσύμφωνον άκυρον δὲν ἀποτελεῖ τίτλον.—Ἀπόφ. 97 τοῦ 1842 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν ἐν Εὐρ. τ. 9 σ. 269 § 25.

ε) Ἡ ἀποδοχὴ τῆς κληροδοσίας ἀποκλείει τὴν προσβολὴν τῆς διαθήκης ὡς ἀκύρου; ἴδε Εὐρετ. τόμ. 6 σελ. 39—44.— Τροπλ. transact. § 99.

ς') Ἔγγραφον, μὴ συντεταγμένον κατὰ τὸ ἄρθρον 42 τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου, δὲν θεωρεῖται ὡς νόμιμος τίτλος παράγων δικαίωμα δεκαετοῦς παραγραφῆς.

ΣΗΜ. Ἐπρόκειτο περὶ ἀκινήτου κτήματος.—Ἀπόφ. 11495 τοῦ 1853 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν (τμ. 2).

ζ') Ἄκυρα ἰδιωτικὰ πωλητήρια δὲν ἀποτελοῦν νόμιμον τίτλον πρὸς παραγραφήν. — Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 170 τοῦ 1852 ἐν Νομικ. σελ. 5557.

Ἰδιαίτεροι τινὲς τίτλοι παραγραφῆς.

§ 161. Περὶ τῆς ἀπαριθμήσεως τῶν τίτλων, ἴδε Μακελδ. § 261, ὅπου γίνεται μνεία καὶ τῶν συγγραμμάτων, ἐν οἷς γίνεται λόγος περὶ αὐτῶν. Ἄς διέλθωμεν δὲ, διὰ βραχέων, τινὰς ἐξ αὐτῶν.

§ 162. *Titλος pro suo*· ἡ ἔκφρασις αὕτη εἶναι γενική, ἐφαρμοζομένη εἰς ὅλους τοὺς τίτλους. Ὅταν οὗτοι εἶχον εἰδικόν τινὰ χαρακτηρισμὸν (ὡς ἡ ἀγοραπωλησία, ἡ κληρονομία κτλ.), ὁ κάτοχος ἐνέμετο δυνάμει τοῦ τίτλου τῆς ἀγορᾶς, τῆς κληρονομίας κτλ., καὶ ἐν γένει δυνάμει τοῦ τίτλου pro suo. Ὅταν ὁ τίτλος δὲν εἶχεν εἰδικὴν τινὰ ὀνομασίαν, ὅταν τὸ συνάλλαγμα ἦτον ἀνώνυμον, ἡ χρησιδεσποτεία ἐχαρακτηρίζετο ὡς χρησιδεσποτεία pro suo· τεμ. 1 Π. pro suo. Ποτιέρ. n. 76 Τροπλ. n. 875.

Σήμερον σπανίως γίνεται χρῆσις τῆς ἐκφράσεως ταύτης· ἴδε Κοτέλλε τόμ. 2 § 435 ἐπ.

§ 163. *Titulus putativus.*—Διαφέρει τὸ πρᾶγμα, ὅταν τὶς ἐκλαμβάνῃ ὡς ὑπάρχουσαν νόμιμον αἰτίαν, ἥτις δὲν ἔλαβε χώραν (titulus putativus). Αἱ πηγαὶ κατὰ τὸ φαινόμενον ἀντιφάσκουν· χωρία τινὰ λέγουν, ὅτι ὁ νομιζόμενος τίτλος δὲν χορηγεῖ παραγραφὴν (ἴδε τὰ χωρία ταῦτα εἰς σημ. 92 τοῦ § 140 Καλ. τ. 2)· ἄλλα δὲ τὴν συγχωροῦν· τεμ. 3 καὶ 4 § 2 (41, 10).—Β: (L, 9) 3, 4. Ἀλλὰ ἡ πλάνη περὶ τὴν ὕπαρξιν τῆς αἰτίας τότε μόνον ἐπιφέρῃ παραγραφήν, ὅταν ἦναι συγγνωστὴ καὶ πιθανολογουμένη (Savig. σύστ. 1 § 44.—Καλλ. αὐτ. σημ. 94), καὶ ὁ προτείνων τὴν παραγραφήν, ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ πῶς ἠπατήθη.

Καὶ ἂν τις ἐξέλαβεν ἄλλον λόγον, χορηγοῦντα παραγραφὴν, παραγράφει· τεμ. 31 § 6 (41, 3)—Β. (L. 3) 30.

Τὸ αὐτὸ συμβαίνει ὅταν ὑπεξούσιος πλανᾶται περὶ τῆς καταστάσεώς του· τεμ. 44 § 4 αὐτ.

Περὶ τοῦ titulus pulativus ἴδε Τροπλ. § 893 ἐπ.

Ὡς πρὸς τὴν ἄγνοιαν τοῦ νόμου εἶναι τόσον αὐστηρὸν τὸ ῥωμαϊκὸν δίκαιον, ὥστε, ἐὰν τις ἀμφίβαλεν, ἂν ὁ τίτλος χορηγῇ ἰδιοκτησίαν, δὲν δύναται νὰ παραγράψῃ, καθόσον εἰς τοιαύτην περίστασιν δὲν ἔχει θέλησιν καὶ καλὴν πίστιν· τεμ. 32 § 1 (41, 3). —Β. (L, 3) . 1.

Κληρονομία·—Κληροδοσία·—ἴδε περὶ τούτων εἰς τοὺς ἑπομ. §§.

Ὁ Πέτρος κατέχει κτῆμά τι ἐπὶ 10 ἢ 20 ἔτη, φρονῶν, ὅτι ὁ ἐντολοδόχος του, εἰς ὃν ἔδωκεν ἐντολὴν νὰ τὸ ἀγοράσῃ, συνέταξε συμβόλαιον. Ἐπὶ τῇ καλῇ λοιπὸν ταύτῃ πίστει ἀποκρούει τὴν περὶ διεκδικήσεως ἀγωγήν· τί ποιητέον; Ὁ Νεράτιος λύει καταφατικῶς τὸ ζήτημα, quia in alieni ignorantia tolerabibis error est· τεμ. 1 § 1 Π. pro suo· τεμ. 11 Π. pro emptor. — Ἂν διετείνετο ὅτι ἠγόρασεν ὁ ἴδιος, ἡ πλάνη του ἤθελεν εἶσθαι ἀσύγγνωστος (τεμ. 27 Π. de usuc.). — Ἄλλως ἔχει τὸ πρᾶγμα παρὰ τοῖς Γάλλοις. Τροπλ. § 895.

Πλάνη προελθοῦσα ἐκ τῆς ταυτότητος τοῦ ὀνόματος δικαιολογεῖ τὴν ἰδέαν τινὸς, ὅτι εἶναι κληροδόχος τοῦ δεῖνος, ἐνῷ ἀληθῶς δὲν εἶναι; Ἂν ἔλαβε τὸ κληροδότημα, παραγράφει; Κατὰ τὸ ῥωμαϊκὸν δίκαιον (τεμ. 4 § 2 Π. pro suo.—τεμ. 4 Π. pro leg. —Ducaur. Εἰσηγ. τόμ. 1 σελ. 385) τὸ ζήτημα πρέπει νὰ λυθῇ καταφατικῶς. Ἄλλως δὲ, κατὰ τὴν γαλλικὴν νομοθεσίαν. Τροπλ. παραγρ. § 897.

§ 164. *Κληρονομία.*—Οἱ Ῥωμαῖοι εἶχον κατ' ἀρχὰς εἰδικὰς περὶ κληρονομίας διατάξεις (1), καὶ δὲν ἀπήτουν καλὴν πίστιν

---

(1) Ὁ δεῖνα θεωρεῖ ἑαυτὸν κληρονόμον τοῦ δεῖνος, ἐπειδὴ ἀγνοεῖ ἂν ὑπάρχῃ ἄλλος ἐγγύτερος συγγενής· καλῇ δὲ τῇ πίστει καταλαμβάνει τὴν περιουσίαν του. Ζητεῖται, ἂν οὗτος παραγράφῃ τὴν κληρονομιαίαν ἀπαίτησιν μετὰ 10 ἢ 20 ἔτη;

Τὸ ῥωμαϊκὸν δίκαιον λύει καὶ οὕτω καὶ ἄλλως τὸ ζήτημα. Κατά τινα τεμ. τὸ ζήτημα λύεται καταφατικῶς (τεμ. 33 § 1 de usurp. Γλωσσ. ἐπὶ τῆς τελ. διάτ. Κώδ. pro haerede)· κατ' ἄλλα τεμάχια, ἡ παρέλευσις τοῦ χρόνου αὐτοῦ καθιστᾷ ἀπαράδεκτον τὴν κληρονομιαίαν ἀπαίτησιν (διάτ. 4 Κώδ. in quib. caus. cessat.). Πῶς συμβιβάζονται ταῦτα; ἴδε Blondeau χρηστομ. σελ. 343 not. 1.—Τροπλ. παραγρ. § 894, § 1.

Κατὰ τὸ γαλλ. δίκαιον, τὸ ζήτημα λύεται ἀποφατικῶς.

Δὲν χωρεῖ δὲ ἡ δεκαετὴς ἢ εἰκοσαετὴς παραγραφὴ, ὅταν κατέλαβέ τις πράγματα

πρὸς ἀπόκτησιν τῆς κληρονομίας διὰ παραγραφῆς, ἀλλ' οὔτε δικαιώματα κληρονόμου (ἐκαλεῖτο usucapio luccativa. Γάϊος 2 § 52 ἐκ. Τροπλ. παραγρ. § 888). Ὁ Ἀδριανὸς ἐτροποποίησε τὴν παραγραφὴν ταύτην, συγχωρῶν εἰς ὅλους τοὺς κληρονόμους (ἐκτὸς τῶν ἀναγκαίων) ν' ἀκυρώσουν τὴν παραγραφὴν καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσίν της (Καλλ. τόμ. 2 § 141 σημ. 97). Γάϊος § 57. διάτ. 2. h. de usuc. pro harede. Τροπλ. αὐτ.

Εἰς τὰς πηγὰς τοῦ Ἰουστινιανοῦ δὲν ἐπαναλαμβάνεται ἡ παραγραφὴ αὕτη· ἐν τούτοις ὁ τίτλος ἐκ κληρονομίας συγχωρεῖται εἰς τὰς ἑξῆς περιστάσεις.

α') Ὅταν ὁ κληρονόμος λαμβάνῃ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι τῆς κληρονομίας, ὡς ἀνῆκον εἰς αὐτήν· τεμ. 3 (41, 5).—Β. (L, 5) 4.

β') Ὅταν, κατὰ πραγματικὸν λάθος, ὅστις δὲν εἶναι κληρονόμος, νομίζει ὅτι εἶναι (τεμ. 33 § 1 (41, 3).—Β. (L 3) 31).

Ὑπάρχει φιλονεικία, ἂν παραγράφῃ καὶ κατὰ τοῦ κληρονόμου (ὁ Mulemb. § 265 τὸ παραδέχεται)· ὅτι δὲν παραγράφει, προκύπτει ἐκ χωρίων, καθ' ὃ δεν ἰσχύει ἡ παραγραφὴ τῶν 10 καὶ 20 ἐτῶν κατὰ τῆς περὶ κληρονομίας ἀγωγῆς. Διάτ. 7 Κώδ. (3, 31). —Β. (XLII, 1) 65. Καλλ. § 141 σημ. 101, ἔνθα σημειοῦνται καὶ ἄλλοι νόμοι.

Ὅστις λοιπὸν ἐστηρίχθη ἐκ πλάνης εἰς δικαιώματα κληρονομίας, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχει, δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν παραγραφὴν, ἐκτὸς μόνον κατὰ τοῦ ἀληθοῦς κληρονόμου. Καλλ. § 141 τόμ. 2.—Ἴδε καὶ τὸν προηγ. § 163.

Ὁ κληρονόμος, ὅστις, καλῇ τῇ πίστει, ὑπολαμβάνων ὡς κληρονομικὰ πράγματα τρίτων εὑρεθέντα εἰς τὴν περιουσίαν τοῦ ἀποθανόντος, διακατέχει αὐτὰ, δὲν δύναται, τίτλῳ κληρονόμου, νὰ γίνῃ

τοῦ συγγενοῦς του, τὸν ὁποῖον ὑπέθεσεν ἀποθανόντα· τεμ. 1 Π. pro haerede. — Δουρατ. ἀριθ. 362.

Ὁ Παῦλος ἔκαμε διαθήκην τινὰ, εἰς ἣν ἐνεκατέστησεν ὡς κληρονόμον τὸν Πέτρον· ὑστερα ἀνεκάλεσεν αὐτὴν δι' ἄλλης· μετὰ τὸν θάνατόν του, ἀγνοουμένης ταύτης, ὁ Πέτρος καταλαμβάνει τὴν περιουσίαν καὶ τὴν νέμεται ἐπὶ 10 ἢ 20 ἔτη. Ζητεῖται, ἂν παρέγραψε; Τὰ τεμ. 4 καὶ 9 Πανδ. pro legato λύουσι καταφατικῶς τὸ ζήτημα, ἀλλ' ὅμως διημφισβητεῖτο παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις, διότι ὁ Ἑρμογ. λέγει pro legato usucapi post magnas varietates, obtinuit (ἐν τῷ τελ. 9 τεμ.). Παρὰ τοῖς Γάλλοις, λύεται ἀποφατικῶς. Τροπλ. παραγρ. § 898.

Κατὰ τοὺς Ῥωμαίους, ὁ κληροδόχος ὁ ἐγκατασταθεὶς ὡς τοιοῦτος δυνάμει διαθήκης ἀκύρου, ἀλλὰ τῆς ὁποίας ἠγνόει τὰς τυπικὰς ἀκυρότητας, ἀπέκτα διὰ τῆς χρησιδεσποτείας τὸ κληροδοτηθὲν πρᾶγμα (τεμ. 9 Π. pro legato), ἀλλὰ παρὰ τοῖς Γάλλοις ἄλλως τὸ ζήτημα λύεται. Τροπλ. παραγρ. § 899.

διὰ χρησικτησίας ἰδιοκτήτης αὐτῶν, εἰμὴ εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν τὰ πράγματα ταῦτα δὲν εὑρίσκονται ἤδη εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ κληρονομηθέντος, καθότι ἄλλος λαμβάνει αὐτὰ ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἰδιότητα, ὅπως εὑρίσκοντο εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ ἀποθανόντος· τεμ. 4 Π. pro herede. — διάτ. 4 Κώδ. pro her. — τεμ. 19 § 1 Π. hered. pet.—Vang. 1 § 320. — Ἀπόφ. 5047 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, ἣν ὅρα ἐν τῇ λέξει *διεκδίκησις* (Εὑρετ. τ. 6 σ. 219 ἐπ.

§ 164². *Κληροδοσία.* — Ἡ κληροδοσία, μεταβιβάζουσα τὴν ἰδιοκτησίαν (1), εἶναι νόμιμος τίτλος πρὸς παραγραφήν. Οὔλπ. τεμ. 1 Π. pro leg., ὁ δὲ Δέλβινκ. τ. 7 εἰς 8ον σελ. 145 λέγει rémarquer que cela ne s'entend que des legs à titre particulier. Ἴδε κατωτ. τὰ περὶ κληρονομίας.

§ 164³. *Διανομή.* — Διανομή, στηριζομένη εἰς νομικὴν πλάνην (οἷον εἰς τὴν ψευδῆ ὑπόθεσιν ὅτι ἔχει τὶς δικαίωμα κληρονομίας ἐπὶ τῶν διανεμηθέντων πραγμάτων) δὲν ἀποτελεῖ νόμιμον πρὸς παραγραφὴν ἐντὸς δεκαετίας τίτλον. — Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 11652 τοῦ 1854 (τμ. ά.).

Ὁ D. Argentrée συγκαταλέγει τὴν διανομὴν μεταξὺ τῶν μεταβιβαστικῶν τίτλων, ἐπικαλούμενος τὸ τεμ. 29 Π. de usuc., ἀλλ' αὐτὸ εἶναι ἀλλότριον τοῦ ζητήματος, ἠδύνατο δὲ μᾶλλον νὰ ἐπικαλεσθῇ τὸ τεμάχιον 17 Π. de usuc. μολονότι αὐτὸ δὲν ἔχει ἐφαρμογὴν εἰς τὸ γαλλικὸν δίκαιον, τὸ ὁποῖον ἀπονέμει ἀναδρομικὸν ἀποτέλεσμα εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ἐνάρξεως τῆς κληρονομίας κτλ. (883, 1476, 1872 πολ. Κώδ.).

Ἀνάπτυξιν τῶν συνεπειῶν τῆς ἀρχῆς ταύτης, βλέπε εἰς Τροπλ. περὶ παραγραφῆς § 886.

Ἡ διανομὴ κληρονομίας, εἰς τὴν ὁποίαν κατὰ πλάνην ἐγένετο δεκτὸς ἄνθρωπος, ὅστις δὲν εἶχε κληρονομικὸν δικαίωμα, δὲν εἶναι νόμιμος τίτλος, δυνάμενος νὰ χρησιμεύσῃ ὡς βάσις πρὸς παραγραφήν, εἴτε ἀπέναντι τῶν κληρονόμων, εἴτε ἀπέναντι τρίτων· ἐν τῇ περιπτώσει, καθ' ἣν ὁ κληρονόμος δὲν ἦτον εἰμὴ ἁπλοῦς κάτοχος (Δουραντ. ἀριθ 368), διότι, κατὰ τὸ τεμ. 36 Π. familiae erciscundre, non est judicium familiae erciscundae nisi inter cohaeredes. Ἡ πρᾶξις αὕτη δὲν εἶναι εἰμὴ περίπτωσις condi-

(1) Τί περὶ κληροδοτήματος ξένου πράγματος, τὸ ὁποῖον ἐδόθη ζῶντος τοῦ κληροδότου; Οἱ Γάλλοι λέγουσιν, ὅτι, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ὁ κληροδόχος δὲν παραγράφει. ἀλλὰ εἰς τὸ ῥωμ. δίκαιον εὕρηται διαφορετικὴ λύσις, ὅταν ὁ κληροδοτῶν ἐθεώρει ὡς ἴδιον τὸ πρᾶγμ· τεμ. 5 Π. pro leg.—τεμ. 6 Π. dict. tit.—Δουραντ. ἀριθ. 362.

elionis sine causâ, ἡ περὶ τῶν ὁποίων ἀγωγὴ διαρκεῖ ἐπὶ 30 ἔτη. En matière d'usucapion, l'erreur de droit ne profite jamais, λέγει ἡ γαλλικὴ νομολογία.

§ 164[4]. Ὅταν τὶς διένειμε μετ' ἄλλου περιουσίαν τινά, ὑποθέτων ὅτι ὁ τελευταῖος εἶχε κληρονομικὸν δικαίωμα ἐπ' αὐτῆς, ἡ περὶ διανομῆς πρᾶξις χρησιμεύει πρὸς παραγραφήν;

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ ἐν τούτοις, ὡς προκύπτει ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἐγγράφου, ἡ ἐκκαλοῦσα δὲν ἐδήλωσεν, ὅτι ἐννοεῖ νὰ παραχωρήσῃ, οὐδὲ παρεχώρησεν, εἰς τὸν ἐφεσίβλητον τοῦ ἰδίου ἑαυτῆς ἀποκλειστικῶς κληρονομικοῦ δικαιώματος μέρος, ἀλλά, θεωρηθέντος καὶ τούτου ὡς ἔχοντος ἴδιον συγκληρονομικὸν δικαίωμα ἐπὶ τῆς κληρονομίας τοῦ ἐξ ἀδελφοῦ αὐτῆς ἀνεψιοῦ Σ, περὶ τῆς κληρονομίας τοῦ ὁποίου πρόκειται, συνεφώνησε μετ' αὐτοῦ, ἐξαδέλφου ὄντος τοῦ εἰρημένου Σ, περὶ τοῦ τρόπου τῆς διανομῆς. Ἐκ δὲ τοῦ ὅτι, ἀφ' ἑτέρου, τὸ κληρονομικὸν δικαίωμα ἐπὶ τῆς ἐξ ἀδιαθέτου κληρονομίας, μόνον ὑπὸ τοῦ νόμου καθιεροῦται καὶ οὐχὶ ὑπὸ τῆς ἰδιωτικῆς εἰκασίας, ἕπεται ὅτι διὰ τοῦ εἰρημένου συμβολαίου οὔτε μετεβιβάσθη ἀλλότριον, ἤγουν τὸ τῆς ἐναγούσης κληρονομικὸν δικαίωμα, εἰς τὸν ἐφεσίβλητον ἐκ θελήσεως τῆς συμβαλλομένης, οὔτε ἐδημιουργήθη ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἴδιον κληρονομικὸν δικαίωμα, καὶ ὅτι ἐπὶ τοσοῦτον οὗτος τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος δικαίωμα ἔχει, ἐφ' ὅσον ὁ νόμος τὸ χορηγεῖ, ἢ οὔ, εἰς αὐτόν· καὶ ἑπομένως ἑτέρα συνέπεια ἐκ τούτου προκύπτει ὅτι τὸ διαληφθὲν συμβόλαιον δὲν εἶναι νόμιμος τίτλος πρὸς ἀπόκτησιν κυριότητος, δίδων καὶ ἔναρξιν εἰς κτητικὴν δεκαετῆ παραγραφήν, τὴν ὁποίαν ὁ ἐφεσίβλητος ἐπικαλεῖται, ἀλλ' ὁ τίτλος τῆς κυριότητός του εἶναι μόνον τὸ κληρονομικὸν δικαίωμα, ἐὰν αὐτὸς κέκτηται τοῦτο, δυνάμει τοῦ νόμου. » — Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 11985 τοῦ 1853 (τμ. ά.).

§ 165. *Δωρεά.* — Ἡ δωρεὰ χρησιμεύει ἐπίσης ὡς βάσις πρὸς παραγραφήν· ὁ Παῦλος ἔλεγεν: pro donato usucapit cui donationis causa res tradita est. τεμ. 1 Π. pro don.

Δωρεὰ μεταξὺ συζύγων δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς βάσις πρὸς παραγραφήν; ὁ Ποτιέρος, περὶ παραγραφῆς ἀριθ 87, λύει ἀποφατικῶς τὸ ζήτημα, στηριζόμενος εἰς τὸ τεμ. 1 § 2 Πανδ. pro donato, ἀλλ' ὁ Τροπλ. (ἀριθ. 909) ἀποκρούει τὴν γνώμην του, λέγων, ὅτι ἡ ἀκυρότης τῆς δωρεᾶς ἐκείνης εἶναι σχετική, διαταχθεῖσα ὑπὲρ τῶν κληρονόμων τοῦ δωρητοῦ συζύγου, καὶ ὅτι τὸ εἰρημένον τεμάχιον δὲν ἔχει σχέσιν μὲ τὸ προκείμενον ζήτημα, ἡδ' ἑρμηνεία τοῦ Ποτιέρου εἶναι εἰς ἀντίφασιν μὲ τὸ τεμ. 25 Π. de don. inter vir.

Εἰς τὸ σύγγραμμα δὲ τοῦ Κ. Καλλιγᾶ (τόμ. 2 § 142) εὕρηνται ταῦτα.

Ἡ δωρεὰ μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς, ὡς ἀπηγορευμένη, δὲν χορηγεῖ τίτλον παραγραφῆς (τεμ. 1 § 1, 2 (41, 6).—Β. (L, 6) 1.

Ἂν ὅμως εἷς ἐκ τῶν συζύγων ἐδωρήσατο πρᾶγμα ἀλλότριον, καθ᾽ ὅσον δὲν γίνεται πενέστερος, δὲν ἀπαγορεύεται ἡ δωρεὰ, καὶ ἐπομένως ἡ παραγραφὴ συγχωρεῖται· τεμ. 25 (24, 1), Β (30, 1) 25.—τεμ. 3 (41, 6), Β. (L, 6) 3.

§ 166. *Δεδικασμένον*. ά) Τὸ δεδικασμένον χορηγεῖ τίτλον· π. χ. ὅταν ἐπέτυχέ τις διεκδικῶν πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἀνῆκεν εἰς ἄλλον· πρέπει ὅμως νὰ νομίζῃ, ὅτι εἰς τὸν ἡττηθέντα ἀνῆκεν μέχρι τοῦδε ἡ ἰδιοκτησία, διότι ἄλλως ἤθελεν εἶσθαι ἐν κακῇ πίστει· τεμ. 3 § 1 καὶ τεμ. 5 καὶ 7 πρ. (6, 2).—Β. (XV, 3) § 3—6. —Vang. 1 § 320. — Καλλ. τόμ. 2 § 142. — Ἴδε δὲ Μακελδ. § 261 σημ. ά.

Τὸ περὶ δεδικασμένου ζήτημα πραγματεύεται ὁ Τροπλ. (ἀριθ. 883) ἐν ἐκτάσει. Ἀναφέρων δὲ, ὅτι πολλοὶ ἔλυσαν καταφατικῶς τὸ ζήτημα, ὁδηγούμενοι ἀπὸ τὸ ῥωμαϊκὸν δίκαιον, ἐπικρίνει τὴν ἀπὸ 21 φεβρουαρίου 1827 ἀπόφασιν τοῦ Ἀκυρωτικοῦ, ἥτις τὸ ἔλυσεν ἐπίσης καταφατικῶς· ὁ Δουρ. ἀριθ. 374 κατεξανίσταται ὡσαύτως κατ᾽ αὐτῆς· ὁ Ῥάουτερ pr. § 69 τὴν θεωρεῖ ὡς δικαστικὸν συνάλλαγμα, ἀλλ᾽ εἰς τὸν § 1297 παραδέχεται ἀρχήν τινὰ, ἀνατρέπουσαν ἐκείνην. Οἱ ἐκδόται τοῦ Ζαχαρίου λύουσιν ἀποφατικῶς τὸ ζήτημα.

Ἠδύνατο μόνον νὰ ἀμφισβητηθῇ, ἂν ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις δύναται νὰ θεωρηθῇ ἰσχυρὸς πρὸς χρησιδεσποτείαν τίτλος. Ὁ Pigeau λέγει, ὅτι ἡ δικαστικὴ ἀπόφασις δὲν πλάττει δικαιώματα, ἀλλὰ κηρύττει μόνον τὰ ὑπάρχοντα δικαιώματα. Ὁ Rauter λέγει, ὅτι ἀφοῦ ὁ συμβιβασμὸς χρησιμεύῃ ὡς τίτλος, κατὰ μείζονα λόγον ἡ ἀπόφασις. Ὁ Donellus εἶναι τῆς τελευταίας γνώμης στηριζόμενος εἰς τὸν νόμον 136 de reg. juris καὶ 3 de publ. act.

ϐ) Αἱ ἀποφάσεις, αἱ ἐπιδικάζουσαι τὴν κυριότητα, συνιστῶσι νόμιμον τίτλον πρὸς χρησιδεσποτείαν.

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ οἱ ἐφεσίβλητοι τὰς ἀποφάσεις ταύτας δὲν ἀντιτάττουσιν εἰς τὸν ἐκκαλοῦντα ὡς ἐχούσας ἰσχὺν δεδικασμένου καὶ κατ᾽ αὐτοῦ περὶ κυριότητος, ἀλλὰ προτείνουσιν ὡς ἀποτελούσας νόμιμον τίτλον πρὸς χρησιδεσποτείαν. Ἡ δὲ ὑπ᾽ ἀριθμ. 10544 ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου τούτου, τὴν ὁποίαν ὁ ἐκκαλῶν ἐπικαλεῖται, διατεινόμενος ὅτι δι᾽ αὐτῆς τελεσιδίκως ἀπεφασίσθη, ὅτι δὲν ἀποτελοῦσι τοιοῦτον τίτλον, οὐδὲν ἀπεφάσισεν, ὡς ἐξ αὐτῆς

κρατύνετε, ἐπὶ τοῦ ἰσχυρισμοῦ τούτου τῶν ἐφεσιβλήτων, ἀλλὰ μόνον ὅτι αἱ εἰρημέναι ἀποφάσεις δὲν ἔχουσι τὴν ἰσχὺν τῆς τελεσιδικίας καὶ κατὰ τοῦ ἐκκαλοῦντος, ἀναφέρει αὕτη εἰς μίαν ἐκ τῶν αἰτιολογιῶν της.

»Ἐπειδὴ, ὅτι αἱ δικαστικαὶ ἀποφάσεις αἱ ἐπιδικάζουσαι τὴν κυριότητα συνιστῶσι νόμιμον τίτλον πρὸς χρησιδεσποτείαν, καθιεροῦσι ῥητῶς οἱ νόμοι 3 § 1 καὶ 7 ἐν ἀρχῇ Π. 6, 2, οἵτινες εἶναι παρ' ἡμῖν ἐν πλήρει ἰσχύϊ, ὡς ἐκ περισσοῦ δὲ παραδέχονται καὶ ἐκεῖ, ὅπου τὸ ῥωμαϊκὸν δίκαιον δὲν εἶναι ὑποχρεωτικόν (Cass. 21 Fevrier 1827 καὶ 14 Jouillet 1835). Τοιαύτης δι' οὔσης τῆς θετικῆς διατάξεως τοῦ ἐπικρατοῦντος νόμου, πᾶσα ἀμφισβήτησις περὶ τῆς ὀρθότητος ἢ μὴ αὐτῆς καθίσταται ἀπαράδεκτος ἐπὶ δικαστικῆς διενέξεως. Παντάπασι δὲ τοὺς νόμους τούτους δὲν ἀνατρέπουσι τὸ ἄρθρ. 274 τῆς πολιτ. δικονομίας καὶ ὁ § 7 τοῦ προειρημένου 7 τεμαχίου τῶν Πανδεκτῶν 6, 2, τὰ ὁποῖα ὁ ἐκκαλῶν ἐπικαλεῖται, διότι τὸ μὲν ἀνάγεται εἰς τὴν τελεσιδικίαν, περὶ ἧς δὲν πρόκειται ἤδη, τὸ δὲ ἀποτελεῖ ειδικὴν περιοριστικὴν ἁπλῶς ἐξαίρεσιν, ἥτις, ἀντὶ ν' ἀναιρῇ, ἐπικυροῖ τὸν γενικὸν κανόνα, τὸν ὁποῖον οἱ προσημειωθέντες νόμοι καθιεροῦσιν. Ὅτι δὲ αἱ ἐπικαλούμεναι ὡς τίτλοι χρησιδεσποτείας παρὰ τῶν ἐφεσιβλήτων ἀποφάσεις ὑπ' ἀριθ. 2515 τῶν πρωτοδικῶν (14 φεβρουαρ. 1839) καὶ 1218 τῶν ἐφετῶν (26 μαΐου 1839) ἐπεδίκασαν εἰς τοὺς ἐφεσιβλήτους τὴν παραχώρησιν τοῦ ἤδη διεκδικουμένου κτήματος, μετὰ προηγουμένην ἔρευναν τοῦ δικαιώματος τῆς ἰδιοκτησίας των, καὶ ὅτι ἡ τελευταία ἀπόφασις ἐξεδόθη κατ' ἀντιμωλίαν, ἀποδεικνύει αὐτὸ τὸ περιεχόμενον τῶν εἰρημένων ἀποφάσεων.—Ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν 11158 τοῦ 1853 (τμ. α').

§ 167. *Συμβιβασμός*. — Ὁ συμβιβασμὸς (1) εἶναι νόμιμος τίτλος πρὸς παραγραφήν;

Τὸ ζήτημα τοῦτο ἦτον ἄλλοτε πολύκροτον. Ἡ διάτ. 8 τοῦ Κώδ. de usuc. pro empt. et pro trans. φαίνεται, ἐκ πρώτης ὄψεως, αἴρουσα πᾶσαν ἀμφιβολίαν· ἴδε δὲ καὶ τεμ. 29 Π. de usurp. καὶ τεμ. 33 § 2 αὐτόθι· — ἴδε πλέω εἰς Τροπλ. § 882 περὶ παραγραφῆς.

§ 168. *Ἀγοραπωλησία*.—α') Ὁ ἐν ἀγνοίᾳ τὸ ἀλλότριον ἀγοράσας κυριεύει αὐτὸ, διὰ χρήσεως, μετὰ παρέλευσιν 10 ἐτῶν. Ἀρ-

(1) Ἴδε λέξιν συμβιβασμός.

μενόπουλος (3, 3) 23. — Ἀπόφ. πολιτικὴ Ἀρείου Πάγου 32 τοῦ 1853, κυρόνουσα τὴν 6623 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

β') Ὡς πρὸς τὸν ἐξ ἀγοραπωλησίας τίτλον παρατηροῦμεν ὅτι, ἄν τις κατὰ λάθος παρέλαβεν ἄλλο πρᾶγμα παρὰ τὸ πωληθὲν, δὲν παραγράφει· τεμ. 2 § 6 (41, 4).—B. (L, 4) 1. Παραγράφει καὶ ὅστις ἐνόμιζεν ὅτι ἠγόρασεν, ἐνῷ ἀπατᾶται· ἐκ τοῦ τεμ. 48 (41, 3) ἐξάγεται ὅτι κατὰ τὴν καταβολὴν ἀχρεωστήτων ἀρκεῖ τὶς ν' ἀγνοῇ, ὅτι δὲν ὠφείλετό τι εἰς αὐτὸν, κατὰ τὸν ἐξ ἀγοραπωλησίας τίτλον ὅμως πρέπει νὰ νομίζῃ καὶ ὅτι ἠγόρασε. Καλλιγ. τόμ. 2 § 142.

γ') Ὁ νεμόμενος ὡς ἴδιον καλῇ τῇ πίστει, δυνάμει νομίμου τίτλου ἀγοραπωλησίας, ὑπὲρ τὰ δέκα ἔτη, παρόντος καὶ τοῦ ἐναγομένου, κτῆμά τι, ἀπέκτησε τὴν κυριότητα διὰ παραγραφῆς (Νεαρὰ 119 κεφ. 7, διάτ. 24 Κώδ. 3, 32·—διατ. μόνον Κώδ. 7, 31).—Ἀπόφ. 7297 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν.

δ') Διὰ τῆς δεκαετίας παραγράφει ὁ ἀγοράσας κτῆμα τὶ ἀπὸ κάτοχον κακῆς πίστεως; Ὄχι, ἐὰν ὁ ἀληθὴς τοῦ πράγματος ἰδιοκτήτης ἠγνόει τὴν ἀπαλλοτρίωσιν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει μόνον διὰ τῆς τριακονταετίας παραγράφει τὶς κατὰ τοῦ ἀληθοῦς δεσπότου. — Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν . . τῆς 22 ὀκτωβρίου 1853 μεταξὺ Γεωργοπούλου καὶ Κατοχιανοῦ· Νεαρὰ 119 κεφ. 7. — Ἀρμεν. § 15 (B, 1).—Tropl. prescr. § 519.—Καλλ. ῥωμ. δίκ. τόμ. 2 § 128.

ε') Ὅταν τὶς κατέχῃ ὡς ἀγοραστὴς καλῇ τῇ πίστει πλέον τῶν 10 ἐτῶν, ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ εἶναι ἀπαράδεκτος. — Ἀπόφ. 4514 τοῦ 1847 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

ϛ') Ἐπειδὴ ὁ τίτλος, ἤτοι τὸ ἰδιωτικὸν πωλητήριον, ἐκ τοῦ ὁποίου ὁ ἐναγόμενος Α παράγει τὰ ἐπὶ τῶν διεκδικουμένων κτημάτων δικαιώματά του, δὲν ἀναγνωρίζεται ἀπὸ τοὺς ἀντιδίκους του, ἡ δὲ νομιμότης αὐτοῦ δὲν ἀπεδείχθη ἄλλως, ὥστε νὰ δύναται νὰ προτείνῃ τὴν ἔνστασιν τῆς δεκαετοῦς παραγραφῆς, εἰς τοιαύτην δὲ περίπτωσιν λαμβάνει χώραν ἡ τριακονταετὴς προθεσμία, μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς ὁποίας δύναται ὁ νεμόμενος ἡσύχως καὶ ἀδιακόπως ἀκίνητόν τι κτῆμα ν' ἀποκτήσῃ διὰ τῆς χρησιδεσποτείας τὴν κυριότητα αὐτοῦ καὶ νὰ προτείνῃ ἀκολούθως καὶ τὴν ἔνστασιν τῆς παραγραφῆς.—Ἀπόφ. 2472 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν. —Πρλ. ἀνωτ. § 160 ἐπ.

§ 169. *Πληρωμή.* Μὲ τὸν ἐξ ἀγοραπωλησίας τίτλον δύναταί τις νὰ ἐξομοιώσῃ τὴν πρὸς πληρωμὴν δόσιν, διότι dare in solu-

tum est vendere. Η ἀνταλλαγὴ εἶναι τῆς αὐτῆς φύσεως, ὡς καὶ τὰ συναλλάγματα do ut des. (τεμ. 1 Π. pro empt.).

Η γινομένη ἡμῖν πληρωμὴ πράγματός τινος εἶναι νόμιμος τίτλος, μεταβιβάζει τὸ πρᾶγμα αὐτό. Η κατοχὴ ἐκαλεῖτο pro soluto.

Οθεν δύναμαι νὰ παραγράψω pro soluto τὸ πληρωθέν μοι πρᾶγμα, εἴτε μοὶ ἐπληρώθη τὸ ὀφειλόμενόν μοι, εἴτε μοὶ ἐπληρώθη ἐκεῖνο, ὅπερ ἀντ' αὐτοῦ ἠθέλησα νὰ λάβω· τεμ. 46 Π. de usuc.

Εἰδικωτέραν ἀνάπτυξιν περὶ τούτου ἴδε εἰς Τροπλ. περὶ παραγραφῆς ἀριθ. 881.

Τινὲς κάμνουν τὴν παρατήρησιν, ὅτι, μολονότι ἡ πληρωμὴ ὑποθέτει χρέος, μολαταῦτα ἐκεῖνος, εἰς ὃν ἐπλήρωσαν πρᾶγμά τι, τὸ ὁποῖον ἐκ πλάνης ἐθεώρει ὀφειλόμενον αὐτό, παραγράφει· τεμ. 3 Π. pro suo. Τὴν γνώμην ταύτην ἀσπάζεται ὁ Κοτέλλε, τόμ. 2 σελ. 438, ἀλλ' ἀποκρούει ὁ Τροπλ. ἀριθ. 887 περὶ παραγρ.

§ 169α. *Παραχώρησις*. Η παραχώρησις κληρονομικῶν δικαιωμάτων χρησιμεύει ὡς βάσις πρὸς παραγραφὴν ὑπὲρ τοῦ ἐκδοχέως; ἴδε Δουραντ. ἀριθ. 369. Κατὰ τὸ τεμ. 13 § 4 ἐπ. Πανδ. de haer pet., ὅταν πωληθῇ κληρονομία ἢ jus herediterium, ὑπὸ τοῦ ἁπλῶς κατόχου τῆς κληρονομίας, ἡ τῆς κληρονομίας utilis ἀπαίτησις χωρεῖ κατὰ τοῦ κτήτορος, ὡς καὶ ἡ τῆς κληρονομίας ἄμεσος ἀπαίτησις χωρεῖ κατὰ τοῦ κατόχου αὐτοῦ, ὅστις κατέχει εἰσέτι, ἢ ἐκ δόλου ἔπαυσε νὰ κατέχῃ· κατὰ δὲ τὰς διατ. 7 τοῦ Κώδ. de pet. hered. καὶ 4 τοῦ Κώδ. in quib. caus. cessat. κτλ., ἡ τῆς κληρονομίας ἀπαίτησις, ὡς μικτῆς φύσεως, παραγράφεται διὰ τῆς τριακονταετίας.

§ 170. *Ἑταιρία*. Τὸ ἑταιρικὸν συνάλλαγμα μεταβιβάζει τὴν ἰδιοκτησίαν (Ποτ. παραγρ. § 79). Ἐνόσῳ διαρκεῖ, ἀπονέμει εἰς τὸ ἠθικὸν πρόσωπον τὴν κυριότητα τῶν παρ' ἑκάστου τῶν μελῶν τῆς ἑταιρίας εἰσφερομένων. Διαλυομένης ταύτης καὶ κατὰ τὴν διανομὴν τῆς περιουσίας της, ὁ μὲν τῶν συνεταίρων δύναται νὰ λάβῃ ὅ,τι ὁ ἕτερος συνεισέφερεν. Ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται λοιπόν, ὅτι ὁ εἰρημένος τίτλος χρησιμεύει ὡς βάσις πρὸς παραγραφήν· ἀλλ' ἀναφαίνεται πρόσκομμα τί. Ὑποθέσατε δὲ, ὅτι ὁ συνεταῖρος Α συνεισφέρῃ κτῆμά τι ἀλλότριον· ἐνταῦθα ὑπάρχει καλὴ πίστις ἐκ μέρους τῆς ἑταιρίας, ἀφοῦ ὁ εἰσφέρων αὐτὸ ἤξευρεν ὅτι εἶναι ἀλλότριον.

Ὁ Τροπλ. (§ 884) φαίνεται κλίνων εἰς τὴν ἀποφατικὴν λύσιν, λέγει δὲ, ὅτι ἂν ὁ συνεταῖρος ἦναι καλῆς πίστεως, σημαίνει ὅτι ἔχει τίτλον· ἂν δ' ὑπάρχῃ τίτλος, χωρεῖ παραγραφὴ καὶ ἐκ μέρους

τῆς ἑταιρίας, ἥτις εἶναι διάδοχός του· ἄλλως, οὔτε ἡ ἑταιρία παραγράφει.

Περὶ τῆς διανομῆς, ὁμιλεῖ ἐν ἀριθ. 886.

§ 171. *Pro derelicto.* Οἱ Ῥωμαῖοι ἐπεννόησαν καὶ ἄλλον τινὰ τίτλον, τὸν καλούμενον pro derelicto (τεμ. 4 Π. pro derelicto. Pot. ἀριθ. 66). Ὅταν τὶς κατελάμβανε πρᾶγμα, οὗτινος δὲν ἦτον ἰδιοκτήτης, ἡ ἐγκατάλειψις αὐτοῦ ἦτον αἰτία πρὸς χρησιδεσποτείαν ἐκ μέρους τοῦ καταλαμβάνοντος. Σήμερον ὁ τίτλος αὐτὸς δὲν ἔχει εἰμὴ ἐπιστημονικὴν ἁπλῶς ἀξίαν. Τροπλ. § 887.

§ 171². Ἡ δεκαετὴς τῆς χρησικτησίας παραγραφὴ δὲν χωρεῖ εἰς τὴν περίπτωσιν, περὶ ἧς διαλαμβάνουσι τὰ ἄρθρα 2 καὶ 3 τοῦ Διατάγματος τῆς 21 νοεμβρίου 1836.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ ἡ κατὰ τῆς ἀγωγῆς ἀντιταττομένη παρὰ τῆς μονῆς δεκαετὴς παραγραφὴ εἶναι ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀνυπόστατος, διότι αὕτη στηρίζεται παρ' αὐτῆς εἰς τίτλον προηγούμενον τῆς δημοσιεύσεως τοῦ μνησθέντος διατάγματος, ἀλλὰ ὁ εἰρημένος τίτλος, ἐὰν μὲν ἐπαρουσιάσθη ἐμπροθέσμως καὶ ἐνεκρίθη, ἐμπόδιτε τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ διατάγματος ὑπὲρ τοῦ δημοσίου καὶ περιττὴ τότε καθίσταται ἡ παραγραφή, ἂν ὅμως δὲν ἐπαρουσιάσθη, ἐμηδενίσθη ἡ ἰσχύς του ἀπέναντι τοῦ δημοσίου, δυνάμει τῆς ἐξαιρετικῆς διατάξεως τοῦ εἰρημένου διατάγματος, ἥτις ἔκτοτε κηρύττει κύριον τὸ δημόσιον ἀφιλονεικήτως, καὶ ἐπομένως δὲν ἀποτελεῖ νόμιμον τίτλον περὶ παραγραφῆς. » — Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 11201 τοῦ 1853 (τμ. ά). Ἴδε λέξ. *δάση*.

§ 172. Περὶ τῶν κτημάτων, ὅσα τὸ δημόσιον ἀπέκτησε δικαιώματι τοῦ πολέμου, ἴδε τὴν λέξιν *πόλεμος*.

§ 173. *Προίξ.* Περὶ τῆς παραγραφῆς, ἥτις στηρίζεται εἰς τὸν τῆς προικὸς τίτλον, θέλω ὁμιλήσει ἐν λέξει *προίξ*, μὴ δυνηθεὶς ἤδη νὰ συλλέξω τὴν σχετικὴν νομολογίαν.

Ὡς πρὸς τὸ ἀξίωμα· dos aestimata, dos condita, ἴδε τὰ ἐν λέξει *προίξ* τοῦ Εὑρετηρ. ἐκτεθησόμενα· προσέτι δὲ Τροπλ. § 877 σημ. 4, ἐκδ. Βελγ.

Ὁ νόμος τῆς προικοδοτήσεως δὲν ἀναγνωρίζει ὡς κυρίους τοὺς πρὸ εἰκοσαετίας τυχὸν κατέχοντας ἐθνικὰ κτήματα, ἀλλὰ μόνον ἐπιτρέπει πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ εἰς τοὺς ἐνεργήσαντας ἀμπελοφυτείας, ἢ ἄλλας δενδροφυτείας ἐπὶ ἐθνικῶν κτημάτων πρὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ τοῦ νόμου, νὰ λάβουν αὐτὰ ὡς προικοδότησιν ἐπὶ τῇ βάσει ἐκτιμήσεως καὶ ἄνευ δημοπρασίας. — Ἀπόφ. 5130 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

Διάδοχος·—Προσθήκη χρόνου.

§ 174. Πῶς ὑπολογίζεται ὁ χρόνος, ὅταν ἔλαβε χώραν διαδοχὴ (1) προσώπων (accessio temporis); Ἴδε τὰ ἐπ. ἐδ. α—γ καὶ τοὺς ἑπομ. §§ 175—178.

ά) Ἵνα λάβῃ χώραν ἡ προσθήκη αὕτη, ἀπαιτεῖται νὰ ὑπάρχῃ διαδοχὴ μεταξὺ τῶν προσώπων. Καὶ τῷ ὄντι. Πῶς θέλει ἀναφερθῆ εἰς τὸν προγενέστερον, ὅστις δὲν ἔχει τι κοινὸν μετ' αὐτοῦ; Ὁ ἐπικαλούμενος λοιπὸν τὴν παραγραφὴν τοῦ προκατόχου πρέπει νὰ παράγῃ τὸ δικαίωμά του ἀπὸ αὐτὸν, οἷον ὁ κληρονόμος, ὁ ἀγοραστὴς κτλ. Ἀπ' ἐναντίας, ὅστις ἐξ ἰδίας πράξεώς του δίδει ἀρχὴν εἰς δικαίωμά τι, οἷον ὁ καταλαμβάνων τὴν κατοχὴν ἄλλου, ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τούτου, δὲν ἐτέθη εἰς σχέσιν ὡς πρὸς τὸν προκτήτορα, ὥστε ὁ χρόνος τούτου δὲν ὠφελεῖ ἐκεῖνον. Καλλιγ. τόμ. 1 § 349.

β́) Ἡ σειρὰ, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνεπτύχθη ἡ ἀρχὴ αὕτη, εἶναι ἡ ἑξῆς·

Πρότερον μόνον ἐπὶ τῆς χρησικτησίας τὴν παρεδέχοντο, ὁσάκις ὁ διάδοχος ἦτο κληρονόμος καὶ ἐσχημάτιζεν ἓν πρόσωπον μὲ τὸν προκάτοχόν του (2). Ἀπεριορίστως ἐφηρμόσθη εἰς πάντα διάδοχον ἐπὶ τῆς χρονίας παραγραφῆς [longi temporis praescriptio] (3), καθὼς λέγουν κατ' ἐπιείκειαν, διότι ἐνταῦθα δὲν πρόκειται περὶ πολιτικῶν δικαιωμάτων κατὰ τὴν στενὴν σημασίαν (jus civile).

Ὁ Ἰουστινιανὸς ἐξέτεινε τὴν ἀρχὴν ἐπὶ πάσης χρησικτησίας [usucapio] (4). Περίεργον εἶναι ὅτι ῥητῶς περὶ τῆς μακρᾶς παραγραφῆς, τὴν ὁποίαν οἱ Αὐτοκράτορες εἰσήγαγον, δὲν ἐξεφράσθησαν. Βεβαίως ᾐσθάνοντο τόσον ἀναπόφευκτον τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἤδη καθιερωμένης ἀρχῆς, ὥστε ἐνόμισαν περιττὸν νὰ κάμουν ἐκ νέου μνείαν αὐτῆς. Διατί ὁ κληρονόμος ἢ ὁ ἐκδοχεὺς δανείου νὰ μὴ μετροῦν τὴν παραγραφὴν ἀπὸ τὸ πρόσωπον τοῦ δικαιοπαρόχου των καὶ

---

(1) Κατὰ τὸν § 60 (ά, 2) τῆς ἑξαβίβλου Ἀρμεν. ἐπὶ τῆς χρονίας παραγραφῆς καὶ ὁ χρόνος τοῦ προκτήτορος συμψηφίζεται· — ἀπόφ. 2274 τοῦ 1842 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

Ἐὰν, διαρκούσης τῆς πρὸς παραγραφὴν προθεσμίας, πολλάκι διαδεχθῶσιν ἀλλήλοις εἰς τοῦ πράγματος τὴν νομὴν, ἡ νομὴ τοῦ προκατόχου ἐπιλογίζεται εἰς τὴν τοῦ διαδόχου (§ 12. 13. Εἰσηγ. 2—6. Πανδ. 44. 3. Κώδ. 7. 31. Β. 51. 3 (50, 10,·—ἀπόφ. 6227 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

(2) L. 30 pr. ex quib. (4, 6) B. X 35. 30.

(3) L. 14. 15 de div. temp. (44. 3) B. LI 3, 13.

(4) L. 1 § 3 C. de us. transf. (7, 31).

νὰ μὴ δύνανται νὰ μεταχειρισθοῦν τὰς ἐνστάσεις του; Ἀνανέωσις διὰ τῆς μονομεροῦς διαδοχῆς δὲν ἔλαβε χώραν, οὔτε ὀλιγώτερον ἔμειναν σκοτεινὰ τὰ τοῦ μεταξὺ χρόνου. Καλλ. τ. 1 § 350.

γ') Ἐν τούτοις τινὲς τὸ ἐφιλονείκησαν, παρασυρθέντες ἀπὸ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ὅτι ἂν μετὰ τὴν παραγραφὴν μεταβῇ εἰς ἄλλον τινὰ ἡ κατοχὴ, ὁ ἰδιοκτήτης δύναται ἐκ νέου νὰ διεκδικήσῃ (1). Ἡ ἔκφρασις αὕτη ἀπεσπάσθη ἀπὸ τὴν σειρὰν, εἰς ἣν ἀνήκει. Ὁ Ἰουστινιανὸς ὁμιλεῖ ἐνταῦθα ὄχι περὶ διαδόχου, ἀλλὰ περὶ ἀδίκως καταλαβόντος τὴν κατοχήν. *Ἐὰν δὲ μηδὲν δίκαιον ἐν τῷ αὐτῷ πράγματι καθ' οἱονδήποτε καιρὸν ἔσχε, καὶ κατιὼν, ὁ ἄδικος νομεὺς*, ὑποθέτει ἑπομένως, ὅτι δὲν ὑπάρχει συνέχεια μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ προκτήτορος (2). Καλλ. τ. 1 § 351.

Ἀλλ' ἴδωμεν ποῖοι ὅροι εἰσὶν ἀναγκαῖοι, ὥστε ὁ εἰδικὸς διάδοχος νὰ δύναται νὰ ἑνώσῃ μὲ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ νομὴν τὴν τοῦ δικαιοπαρόχου του.

Ἀπαιτεῖται 1ον ἡ κατοχὴ, ἣν ἐπικαλεῖται, νὰ ἦναι τοιαύτη, ὥστε νὰ χρησιμεύῃ πρὸς παραγραφήν· nec vitiosae quidem possessioni ulla potest accedere, nec vitiosa ei quae vitiosa non est. τεμ. 13 § 13 Πανδ. de acq. poss.

Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ ἦναι βιαία, λαθραία, ἢ κατὰ παράκλησιν· τεμ. 13 § 1 Π. αὐτ. Ὅθεν ἂν μεταξὺ πλειόνων δικαιοδόχων ὑπάρχῃ τὶς κακῆς πίστεως, διακόπτεται ἡ ἄλυσις τῆς κατοχῆς, καὶ ὁ μετ' αὐτὸν ἐρχόμενος ὤφειλε νὰ κάμῃ ἔναρξιν νέας παραγραφῆς. Βοέτ. παραγρ. ἀριθ. 16. Τροπλ. § 432· ἴδε τεμ. 13 § 8 Πανδ. de acq. poss.

Κατ' ἀμοιβαιότητα, ἀπαιτεῖται ὥστε ἡ ἐνεστῶσα κατοχὴ, περὶ τῆς συμπληρώσεως τῆς ὁποίας πρόκειται, νὰ ἦναι ἐλευθέρα πλημμελήματος (τεμ. 13 § 1)· π. χ. ἤρξω παραγράφειν μὲ τίτλον καὶ καλῇ τῇ πίστει πρᾶγμα ἀλλότριον, ὅπερ πωλεῖς εἰς ἐμὲ γινώσκοντα ὅτι ἀλλότριον;—Ἐνταῦθα ἡ κατοχή μου δὲν ἰσχυροποιεῖται ἐκ τῆς ἰδικῆς σου· τεμ. 2 § 19 Π. pro empt. (Ταῦτα ἐπὶ τῆς δεκαετοῦς ἢ εἰκοσαετοῦς παραγραφῆς). Τροπλ. § 432.

Διὰ τί ὑπάρχει ἄλλη ἀρχὴ ὡς πρὸς τοὺς καθολικοὺς διαδόχους; Διότι εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῶν δὲν ἄρχεται νέα παραγραφὴ, ἀλλ' εἶναι ὡς νὰ ἐξηκολούθει νεμόμενος ὁ ἀποθανών· τεμ. 2 § 19 pro

---

(1) L. 8 § 1 C. de praescr. (7, 39) B. L 14, 9.

(2) Εἰς τὴν τεσσαρακονταετῆ παραγραφὴν τῶν fundi patrimoniales ῥητῶς ὁ Ἀναστάσιος ἀναφέρει τὴν προσθήκην τῆς νομῆς (accessio possessionis), L. 14 C. de fund. (11, 61). Savigny System V § 247.

empt. Ποτ. Πανδ. τόμ. 3, ἀριθ. 47. Τροπλ. § 432, ὅστις βλέπει ἀνωμαλίαν ἐνταῦθα· ἴδε Δουρ. ἀριθ. 240.

Ἀπαιτεῖται 2ον ὥστε νὰ ἦναι ὁμοιόμορφος ὡς πρὸς τὸ κατεχόμενον πρᾶγμα· διότι, ἂν ὁ δικαιοπάροχος δὲν ἐνέμετο εἰμὴ ἓν τμῆμα αὐτοῦ, ὁ διάδοχος δὲν δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν νομὴν ταύτην ὡς πρὸς τὸ ὅλον. Τροπλ. παραγρ. § 434.

Ἀπαιτεῖται 3ον ὥστε αἱ δύο κατοχαὶ νὰ ἦναι contigues· τεμ. 13 quae situm Π. de acq. poss.

Ἴδε παράδειγμα περὶ τούτου ἐν τῷ τεμ. 13 § 3 αὐτ. καὶ § 433 Τροπλ., ὅστις τὸ ἐκθέτει ἐν ἐκτάσει· ἴδε Μερλ. rép. prescr. § 5 art. 3, ἀριθ. 8. Τροπλ. παραγρ. § 433.

§ 175. *Πρόσθεσις τῆς κατοχῆς τοῦ κληρονόμου* (1). Ἐκ διαφόρων χωρίων τοῦ ῥωμαϊκοῦ δικαίου γίνεται πρόδηλον, ὅτι ἤδη

---

(1) α') Παρατηρητέον ὅτι οἱ καθολικοὶ κληρονόμοι ἀντιπροσωπεύουν τὸν κληρονόμον τοιουτοτρόπως, ὥστε ἀποτελοῦν ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον. Τοιοῦτοι εἶναι οἱ κληρονόμοι, οἱ καθολικοὶ κληροδόχοι, ἡ σχολάζουσα περιουσία (Τροπλ. § 266. τεμ. 31 Π. de usupr.). Ἀπὸ τοῦ προσώπου των δὲν ἄρχεται νέα κατοχή, ἀλλ' ἀκολουθοῦν τὴν τοῦ δικαιοπαρόχου των (auctor). Τὴν λαμβάνουν ἀπὸ τὰς χεῖράς του καὶ τὴν διατηροῦν μὲ τοὺς αὐτοὺς ὅρους καὶ μὲ τὰς αὐτὰς ἰδιότητας, ὥστε ἂν ἦτο πλημμελὴς παρὰ τῷ θανόντι, μένει τοιαύτη καὶ παρὰ τῷ διαδόχῳ (τεμ. 13 § 1 Π. de acp. poss.)· καὶ τ' ἀνάπαλιν, ἂν ἐκεῖνος ἦτο καλῆς πίστεως, θεωρεῖται τοιοῦτος καὶ ὁ διάδοχος, καὶ ἂν ἐπληροφορεῖτο ὅτι τὸ πρᾶγμα ἦτον ἀλλότριον.

Εἰσ. de usuc. § 12. τεμ. 2 § 19 Π. pro empt. τεμ. 11 Π. de div. temp. praesc. τεμ. 59 Π. de reg. jur. Κατοχὴ κατὰ παράδοσιν. Δουραντ. ἀριθ. 238. Ὁ Κοτέλλε τόμ. 2 σελ. 398 σημειοῖ δύο ἐξαιρέσεις ὡς πρὸς τὸν κανόνα αὐτόν.

β') Ὁ ἀληθὴς ἰδιοκτήτης ἀπαλλάττεται πάσης ἀποδείξεως, ἤ, κάλλιον εἰπεῖν, ἀποδεικνύει πληρέστατα τὴν κακὴν πίστιν τοῦ κατόχου, ὅταν ἀποδεικνύῃ ὅτι οὗτος εἶναι κληρονόμος κατόχου κακῆς πίστεως. Εἰς τὸν κληρονόμον μεταβαίνουσιν αἱ πλημμέλειαι τῆς κατοχῆς τοῦ δικαιοπαρόχου, καὶ δὲν δύναται νὰ κάμῃ ἔναρξιν ἀφ' ἑαυτοῦ νομῆς καλῆς πίστεως. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου, τοῦτο διατάττει καὶ ὁ Γαλλικὸς νόμος ἀπέναντι τῆς ἀρχῆς, ἣν καθιέρωσε τὸ κανονικὸν δίκαιον. Τροπλὼν § 932.

γ') Τί δὲ ὡς πρὸς τὸν ἐξ ἀπογραφῆς κληρονόμον; Τινὲς ἐφρόνουν, ὅτι οὗτος δύναται ἐκ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ προσώπου νὰ κάμῃ ἔναρξιν νέας παραγραφῆς, καὶ ἂν ὁ δικαιοπάροχός του ἦτο κακῆς πίστεως, ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη ἀποκρούεται, διότι καὶ αὐτὸς ἀντιπροσωπεύει τὸν ἀποθανόντα, μὴ ὑποχρεούμενος ἁπλῶς νὰ κάμῃ πληρωμὰς ἀνωτέρας ὅσων ἔλαβε. Τροπλ. αὐτ. § 933.

δ') Ἐπειδὴ μόνη ἡ ἀρχικὴ στιγμὴ τῆς κτήσεως ἐξετάζεται, ἕπεται, ὅτι ὅταν τὶς κατεῖχε καλῇ τῇ πίστει κτῆμά τι, ἀλλὰ πρὸ τῆς συμπληρώσεως τῆς παραγραφῆς ἀπεβίωσεν, ὁ κληρονόμος του θέλει ἐξακολουθήσει ἐγκύρως νὰ παραγράφῃ καὶ ἂν ἦναι κακῆς πίστεως. τεμ. 8 § 19 Π. pro empt. (Τροπλ. παραγρ. § 937).

ε') Ἡ ὑπό τινος τῶν κληρονόμων κατοχὴ τῆς κληρονομίας διαιρεῖται ὡς ἡ κληρονομία. Βαζέλλ. ἀριθ. 75.

ς') Περὶ τῆς σχολαζούσης κληρονομίας, ἴδε Βαζέλλε ἀριθ. 73. τεμ. 31 § 5 Π. de usurp. et usuc. καὶ τεμ. 31 § 1 Π. de haer. inst.—13 § 5 quod. vi et clam.

κατὰ τὴν κλασικὴν ἐποχήν του ὁ καθολικὸς κληρονόμος ἐξηκολούθει τὴν παραγραφὴν τοῦ ἀποβιώσαντος καθ' ὅλας τὰς συνθήκας της, ὑπολογίζων αὐτὴν ὅθεν ἐκεῖνος ἤρξατο.

Κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον ἐφαρμόζονται αἱ ἀρχαὶ τῆς παραγραφῆς ἐπὶ τῆς ἐξακολουθήσεως αὐτῆς διὰ τῶν κληρονόμων. Ὁ κληρονόμος, ὡς σχηματίζων ἓν πρόσωπον μὲ τὸν ἀποβιώσαντα, συμπληροῖ τὴν παραγραφήν του ὁποία αὕτη ἦτον. Ἂν ὁ ἀποβιώσας εἶχε τὰς συνθήκας τῆς παραγραφῆς (ἦτο in conditione usucapiendi), δὲν βλάπτεται διόλου ἐκ τῆς κακῆς του πίστεως ὁ κληρονόμος, διότι αὕτη ἀνήκει εἰς τὸ μεταξὺ διάστημα.

Ἀπεναντίας ἂν ὁ ἀποβιώσας ἦτον ἐν κακῇ πίστει, μολονότι ὁ κληρονόμος εἶναι ἐν καλῇ πίστει, δὲν δύναται νὰ παραγράψῃ, ἀλλ' οὔτε ἐκ τοῦ προσώπου του ἄρχεται νέα παραγραφή.

Διὰ νὰ προστεθῇ ὅμως ἡ παραγραφὴ τοῦ ἀποβιώσαντος εἰς τὸν κληρονόμον, δὲν πρέπει ἄλλος εἰς τὸ μεταξὺ διάστημα νὰ καθεῖξε τὸ πρᾶγμα.

Ἀλλ' ἐὰν ἡ κληρονομία ἔμεινε σχολάζουσα, ἡ παραγραφὴ συμπληροῦται, ὥστε ὁ κληρονόμος γίνεται ἰδιοκτήτης ἅμα προσερχόμενος εἰς τὴν κληρονομίαν. Εἶναι φανερὸν ὅτι ἂν πρὸ τοῦ θανάτου του ὁ ἀποβιώσας ἐστερήθη τῆς κατοχῆς, διακόπτεται ἡ παραγραφὴ καὶ δὲν μεταβαίνει εἰς τὸν κληρονόμον, ἐκτὸς ἐὰν πάλιν πρὸ τῆς ἀποβιώσεως τὴν ἀνέλαβεν ἐκεῖνος καὶ τότε ἄρχεται ἐκ τῆς ἐποχῆς ταύτης. Ἐννοεῖται ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ κληρονόμου ἂν ἔλαβε χώραν ἡ στέρησις, τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι τὸ αὐτό.

Αἱ μνημονευθεῖσαι ἀρχαὶ περὶ καλῆς καὶ κακῆς πίστεως ἰσχύουν μόνον καθόσον ἀφορᾷ τὸν καθολικὸν κληρονόμον· ὁ κληροδόχος (legatarius) ὑπάγεται εἰς τὴν κατηγορίαν τοῦ διαδόχου ἐπὶ ειδικῷ τίτλῳ. Καλλ. τόμ. 2 § 148 ἔνθα καὶ οἱ σχετικοὶ νόμοι.

§ 175ª. *Νομολογία* περὶ κληρονόμων. ά) Ὁ κληρονόμος δὲν ἀποκτᾷ τὸ πρᾶγμα, ὅταν ὁ κληρονομηθεὶς δὲν κατεῖχεν αὐτὸ καλῇ τῇ πίστει· οἷον ἂν ὁ κληρονομηθεὶς κατεῖχε τὸ πρᾶγμα κατὰ παράκλησιν, ὁ κληρονόμος δὲν τὸ κυριεύει διὰ τριετοῦς χρήσεως, καθότι τὰ ἐλαττώματα τῆς νομῆς τοῦ ἀποθανόντος μεταβαίνουν καὶ εἰς τὸν κληρονόμον.

β') Ἀπόφ. πολιτικὴ Ἀρείου Πάγου 53 τοῦ 1847, φέρουσα ἐν τῇ 5 σκέψει της:

« Ἐπειδὴ τὸ ἐφετεῖον ἀπέρριψε τὴν αἴτησιν τοῦ ἐνάγοντος περὶ τῆς ἀξίας δύο γουνῶν λόγῳ ὅτι δὲν ἔφερεν οὗτος καμμίαν ἀπόδειξιν ὅτι ἔδωκεν εἰς τὸν ἀδελφόν του Π. Μπάον κατὰ παράκλησιν

αὐτοῦ τὰς δύο γούνας διὰ προσωρινήν του χρῆσιν, καὶ διότι παρεγράφη μετὰ παρέλευσιν τριῶν ἐτῶν κατὰ τὴν τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως σκέψιν, τὴν ὁποίαν καὶ τὸ ἐφετεῖον παραδέχεται, σκεφθὲν, προσέτι, ὅτι ἡ ἐναγομένη, ὡς κληρονόμος τοῦ πατρός της, παρέλαβεν ἐν καλῇ πίστει τὰς γούνας αὐτὰς καὶ οὕτω παρέγραψε τὸ δικαίωμα τῆς ἀγωγῆς· ἀλλὰ τὸ ἐφετεῖον καὶ τὰς περὶ ἀποδείξεων διατάξεις τῆς πολιτικῆς δικονομίας παρεβίασε, διότι ὁ ἐνάγων, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ἀντεφετηρίου ἐγγράφου του, ἐζήτησε ν' ἀποδείξῃ καὶ τοὺς διὰ τὰς γούνας ἰσχυρισμούς του, ὅτι κατὰ παράκλησιν εἰς προσωρινὴν χρῆσιν ἔδωκεν αὐτὰς εἰς τὸν πατέρα τῆς ἐναγομένης, καὶ τοὺς περὶ παραγραφῆς νόμους κακῶς ἐφήρμωσε παραδεχθὲν ὅτι ἂν καὶ ὁ πατὴρ κατὰ παράκλησιν εἶχεν αὐτὰς τὰς γούνας, ἡ κληρονόμος του, ἡ καὶ ἐναγομένη, ἀπέκτησε τὴν κυριότητα αὐτῶν μετὰ παρέλευσιν τριῶν ἐτῶν, καθότι, κατὰ τοὺς ἀριθ. 34 καὶ 39 τοῦ βιβλ. 2, τίτλ. 1 τῆς ἑξαβίβλου τοῦ Ἀρμενοπούλου καὶ τὴν διάταξιν 4 τοῦ Κώδ. βιβλ. 7, τίτλ. 33 καὶ διάταξιν 3 καὶ τὸν 1 § αὐτῆς αὐτόθι τίτλ. 30, ὅταν ἡ νομὴ τοῦ κληρονομουμένου ἐπὶ πράγματός τινος ἦτον ἐλαττωματική, ὁ κληρονόμος δὲν δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι ἦτον τῆς κληρονομίας τὸ πρᾶγμα τοῦτο καὶ τὸ ἐκυρίευσε διὰ τῆς χρήσεως, διότι ὑπολαμβάνεται ὅτι νέμεται κατὰ κακὴν πίστιν, καθόσον τὰ ἐλαττώματα τῆς νομῆς τοῦ ἀποθανόντος μεταβαίνουν καὶ εἰς τὸν κληρονόμον αὐτοῦ· ὥςε τεθέντος, κατὰ τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ ἐνάγοντος, ὅτι ὁ πατὴρ τῆς ἐναγομένης κατὰ παράκλησιν εἶχεν αὐτὰς τὰς γούνας, αὕτη δὲν ἀπέκτησε τὴν κυριότητα αὐτῶν καὶ ἑπομένως δὲν παρεγράφη ἡ ἀγωγὴ τοῦ ἐνάγοντος μετὰ παρέλευσιν τριῶν ἐτῶν, ὡς σκέπτεται τὸ ἐφετεῖον· ὁ δὲ ἰσχυρισμὸς τῆς ἀναιρεσειούσης ὅτι δὲν ἠδύνατο ὁ ἀντίδικος νὰ ζητῇ τὴν ἀξίαν, ἀλλ' αὐτουσίως τὰς γούνας, ἐκτὸς ὅτι οὐδαμῶς ἐνισχύει τὴν σκέψιν τοῦ ἐφετείου, ἐφ' ἧς στηριζόμενον ἀπέρριψε τὴν περὶ τῆς ἀξίας αὐτῆς αἴτησιν, δὲν δύναται καὶ νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν κατὰ πρῶτον προτεινόμενος ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου· ὅθεν ἡ ἀπόφασις τοῦ ἐφετείου ὡς παραβιάζουσα τὰς μνησθείσας περὶ ἀποδείξεως διατάξεις τῆς πολιτικῆς δικονομίας, ἄρθρ. 244 καὶ 248, κατὰ συνέπειαν ἐσφαλμένης ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου, εἶναι ἀναιρετέα καθόσον ἀφορᾷ τὴν διάταξιν, δι' ἧς ἀπέρριψε τὴν περὶ γροσίων 5000 αἴτησιν διὰ τὴν ἀξίαν τῶν διαληφθεισῶν γουνῶν. »

γ') Οἱ ἐναγόμενοι, εὑρόντες τὸ διεκδικούμενον εἰς τὴν κληρονομίαν τοῦ πατρός των, τὸν ὁποῖον ἠδύναντο εὐλόγως νὰ θεωρήσουν κύριον αὐτοῦ, ὅταν μάλιστα εὕρωσι καὶ ἔγγραφον ἀγορᾶς, δὲν θεωροῦνται κακῆς πίστεως κάτοχοι εἰμὴ ἀπὸ τῆς ἀγωγῆς· ἴδε τὴν

255 τοῦ 1844 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν ἐν Εὑρετηρίῳ τόμ. 9 σελ. 29 ἐν ὑποσημ.

δ) Ὅταν ὁ κληρονόμος ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐπικαλῆται τὴν κτητικὴν παραγραφὴν ἐπὶ λόγῳ, ὅτι τὰ περὶ ὧν ἡ δίκη πράγματα, κατεχόμενα παρὰ τοῦ πατρός του, περιῆλθον εἰς αὐτὸν, καὶ κατείχοντο καλῇ πίστει ὡς εἰς τὴν κληρονομίαν ἀνήκοντα, ἀφ' ἑτέρου δὲ δὲν προτείνῃ ὅτι ὁ πατήρ του τὰ κατεῖχε δυνάμει τίτλου καὶ ἐν καλῇ πίστει, ἡ πρότασις αὕτη δὲν τὸν ὠφελεῖ, διότι ὅταν ὁ κληρονομηθεὶς δὲν εὑρίσκηται in conditione usucapiendi, οὔτε ὁ κληρονόμος δύναται νὰ ὑπεισέλθῃ εἰς αὐτήν· τεμ. Πανδ. 11 (44, 3), διάταξις 4 Κώδ. (7, 29), διάτ. 11 Κώδ. (7, 32). — Ἀπόφ. 8296 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

ε) Δὲν συμπληροῦται παραγραφὴ διὰ μόνης τῆς εἰκοσαετοῦς νομῆς κτήματός τινος ἄνευ νομίμου τίτλου, ἡ δὲ καλῇ πίστει κατάληψις τοῦ κτήματος, κληρονομικῷ δικαιώματι, τότε δύναται νὰ ὠφελήσῃ τοὺς νομεῖς, ὅταν καὶ ὁ κληρονομούμενος διετέλει ἐν καλῇ πίστει, ἔχων νόμιμον τίτλον (Εἰσηγ. Β. 2, τίτλ. 6 § 12 καὶ Κώδ. Β. 7, τίτλ. 3 καὶ βιβλ. 7, τίτλ. 32 Π. 11), διότι ἡ νομὴ αὐτοῦ μεταβιβάζεται εἰς τοὺς γενικοὺς διαδόχους μετὰ τῶν πλεονεκτημάτων καὶ ἐλαττωμάτων της. — Ἀπόφ. 5810 τῆς 15 ἰουνίου 1849 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

ϛ') Πότε λογίζεται ἡ ἐξακολούθησις τοῦ χρόνου τῆς παραγραφῆς, ἂν μεσολαβήσῃ θάνατος, οἱ δὲ κληρονόμοι εἰσὶν ἀνήλικες; Ἡ πρὸς ἀπόπειραν συμβιβασμοῦ κλῆσις (1) δὲν ἔχει ἀποτελέσματα ὡς πρὸς τὴν παραγραφὴν, ἂν ἡ ἀγωγὴ δὲν ἐπεδόθη ἐντὸς τῆς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 527 τῆς πολιτ. δικον. ὡρισμένης προθεσμίας.

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ ἀποδεικνυομένου διὰ τοῦ ὅρκου τούτου, ὅτι ἡ μήτηρ τῶν ἐφεσιβλήτων ἐγεννήθη κατὰ τὸ ἔτος 1810, ἕπεται ὅτι ἀμφότεραι αἱ ἐφεσίβλητοι ἦσαν ἔφηβοι κατὰ τὰ τέλη τοῦ ἔτους 1822· ἀπὸ τῆς ἐποχῆς δὲ ταύτης πρέπει νὰ λογισθῇ ἡ ἐξακολούθησις τοῦ χρόνου τῆς πρὸς ἀπόδοσιν τῆς προκειμένης ἀγωγῆς των παραγραφῆς κατὰ τοὺς εἰς τὴν προεκδοθεῖσαν ἀπόφασιν παρατεθέντας νόμους, ὥστε ἡ παραγραφὴ αὕτη ἀρξαμένη, ὡς ἡ προεκδοθεῖσα ἀπόφασις διέλαβε, τὴν 22 φεβρουαρίου 1844, διακοπεῖσα δὲ, ὡς ἐκ τοῦ ἀποδειχθέντος ἀνωτέρω θανάτου τοῦ πατρὸς τῶν ἐφεσιβλήτων, τὸν ἰούλιον τοῦ ἔτους 1821 καὶ ἐξακολουθήσασα, ὡς εἴρη-

(1) Περὶ τοῦ τελευταίου ζητήματος ἴδε τοὺς ὧδε ἐν ἀρχ. §§.

ται, πάλιν ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ ἔτους 1822, συνεπληρώθη τὸν Αὔγουστον τοῦ ἔτους 1844.

» Ἐπειδὴ ἑπομένως ἡ προκειμένη παρέμβασις τῶν ἐφεσιβλήτων καὶ ἡ ἀγωγὴ αὐτὴ τῆς μητρός των περὶ τῆς ἐπιδίκου ἀπαιτήσεως, γενόμεναι ἡ μὲν τὴν 2, ἡ δὲ τὴν 18 ἀπριλίου 1846, καθίστανται ἀπαράδεκτοι, λόγῳ τῆς ἀντιταχθείσης κατ' αὐτῶν παραγραφῆς, καὶ βάσιμος ἡ περὶ τοῦ ἀπαραδέκτου τούτου ἔνστασις τοῦ ἐκκαλοῦντος, οὐδὲ δύναται ν' ἀποκρούσῃ αὐτὴν ὁ λόγος ὅτι ἡ πρὸς συμβιβασμὸν ἀπόπειρα ἐγένετο ἀπὸ τοῦ ἔτους 1843, ἤτοι πρὸ τῆς συμπληρώσεως τῆς παραγραφῆς, καθόσον ἡ ἀπόπειρα αὕτη γενομένη ἐκ μέρους τῆς Σωσάνης Γιάκου δὲν δύναται νὰ ὠφελήσῃ τὰς ἐφεσιβλήτους· ἄλλως τε οὐδὲ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς διακοπῆς τῆς παραγραφῆς δύναται νὰ ἔχῃ ἡ πρᾶξις αὕτη τῆς ἀποπείρας, ἀφοῦ ἡ ἀγωγὴ δὲν ἐπεδόθη ἐντὸς τῆς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 527 τῆς πολιτ. δικονομίας ὡρισμένης προθεσμίας. » — Ἀπόφασις ἐφετῶν Ἀθηνῶν 9389 τοῦ 1852.

§ 176. ά) Ἡ προσθήκη τοῦ χρόνου τῆς νομῆς τοῦ προκτήτορος (auctor) πρὸς ἐκείνην τοῦ διαδόχου (ayant cause) φαίνεται ὅτι ἄλλοτε δὲν εἶχε χώραν καὶ εἰσήχθη διὰ τῶν Αὐτοκρατόρων Σεβήρου καὶ Ἀντωνίνου. Ἕνεκα τούτου αἱ ῥήσεις τῶν Πανδεκτῶν ἔχουν ὑπ' ὄψιν ἢ τὴν longi temp. praescriptio ἢ τὸ interd. utrubi, οὐχὶ ὅμως τὴν ἀρχαίαν usucapio.

Ὁ διάδοχος, διὰ νὰ συμψηφίσῃ τὸν χρόνον τοῦ προκτήτορος, πρέπει καὶ αὐτὸς νὰ ἦναι in conditione usucapiendi, τουτέστι νὰ κατέχῃ μὲ νόμιμον τίτλον, καὶ μάλιστα ὁ κατὰ πλάνην ἀνύπαρκτος τίτλος (titulus putativus), μολονότι χορηγεῖ παραγραφὴν, δὲν ἐπιτρέπει ὅμως τὴν προσθήκην τοῦ χρόνου.

Ἐπίσης ὁ προκτήτωρ πρέπει νὰ ἦτον ἐν τῷ παραγράφειν. Ἡ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ εἰδικοῦ διαδόχου καὶ τοῦ κληρονόμου εἶναι, ὅτι ὁ κληρονόμος δὲν ἠδύνατο κατ' οὐδένα τρόπον νὰ παραγράψῃ, ὅταν ὑπῆρχεν ἐλάττωμα εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἀποβιώσαντος, ὁ διάδοχος ὅμως, ὅταν ἦναι ἐλλειπεῖς αἱ συνθῆκαι τοῦ προκτήτορός του, αὐτὸς ἐκ τοῦ προσώπου του ἄρχεται νὰ παραγράφῃ. Εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ἡ κακὴ πίστις τοῦ προκτήτορος δὲν βλάπτει τὴν ἰδικήν του παραγραφὴν, ἀλλ' ὁ Ἰουστινιανὸς διέταξε τὸ ἐναντίον· ὅρα παράγραφον 128 Καλλ. τόμ. 2 (1).

(1) Ὁ Ἁρμενόπουλος περιέχει ἀμφοτέρας τὰς ἐναντίας διατάξεις Β' ά § 46. Γ' γ' § 37. 40. 85 καὶ Β' ά § 15.

Ἐπὶ τέλους ἀπαιτεῖται ὥστε νὰ μὴ ἔλαβε χώραν διακοπὴ μεταξὺ τῆς νομῆς τοῦ προκτήτορος καὶ τοῦ διαδόχου, ἀλλ' οὔτε κενὸν διάστημα (vacuum tempus).

Ἐννοεῖται ὅτι καὶ ἀπωτέρων προκτητόρων συμψηφίζεται ὁ χρόνος, ὅταν αἱ μνησθεῖσαι συνθῆκαι ἀπαντῶνται καθ' ὅλας τὰς διαδοχὰς συνεχῶς.

Ὁ Τρολὼν ἐκ τοῦ κανόνος, ὅτι ἀρκεῖ ἡ καλὴ πίστις ἐν ἀρχῇ τῆς παραγραφῆς, ἐξάγει ὅτι, κατὰ τὸ γαλλικὸν δίκαιον, αἱ ῥωμαϊκαὶ ἀπαιτήσεις περὶ τῆς καλῆς πίστεως τοῦ ἐπὶ εἰδικῷ τίτλῳ διαδόχου ἢ τῶν μεταξὺ, εἶναι ἁπλῆ λεπτολογία. Κατὰ τὸ γαλλικὸν δίκαιον λοιπὸν ἀρκεῖ ὁ προκτήτωρ νὰ εἶχε τὰς συνθήκας τῆς παραγραφῆς, ἀπὸ τὸν ἐπὶ εἰδικῷ τίτλῳ διάδοχον ὅμως ἀπαιτεῖται μόνον μεταβίβασις νόμιμος τῆς κατοχῆς, συναπτομένη ἀμέσως μὲ ἐκείνην τοῦ δικαιοπαρόχου (possessions contigues et relation juridique entre l'auteur et l'ayant cause). Ἰδε Καλλιγᾶ τόμ. 2 § 149 (1).

β') *Νομολογία.* Ἐπὶ μερικῆς διαδοχῆς δὲν μεταβαίνει, ὡς καὶ ἐπὶ τῆς γενικῆς, ἡ κακὴ πίστις τῶν δικαιοπαρόχων εἰς τοὺς δικαιοδόχους, ὅταν οὗτοι δὲν ἦναι ἐν γνώσει τῆς μὴ νομιμότητος τῶν δικαιωμάτων, τὰ ὁποῖα ἐκεῖνοι τοῖς μεταδίδουσι διὰ τοῦ συναλλάγματος.—Ἀπόφ. 4884 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν (ὅρα τὴν λέξιν *κληρονόμος*).

Ἡ ἐν κακῇ πίστει ἀρξαμένη διακατοχὴ δὲν δύναται νὰ γίνῃ βάσις τῆς χρησιδεσποτείας καὶ ὁ χρόνος αὐτῆς νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τοὺς διαδόχους καίτοι ἐν καλῇ πίστει διακατέχοντας.—Ἀπόφασις πολιτ. Ἀρείου Πάγου 87 τοῦ 1846, ἣν κατωτ. σ. 86 ἐν ἐκτάσει.

γ') *Νομολογία.* Ὅταν ὁ δικαιοπάροχος ἦναι κακῆς πίστεως, τὰ ἔτη τῆς κατοχῆς αὐτοῦ δὲν δύνανται νὰ προστεθῶσιν εἰς τὰ τῆς κατοχῆς τοῦ δικαιούχου.

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ οἱ κατὰ συνέπειαν τῆς ὑπ' ἀριθ. 1684 ἀποφάσεως τῶν πρωτοδικῶν ἐνόρκως ἐξετασθέντες μάρτυρες βεβαιοῦν θετικῶς καὶ ὡρισμένως, προσθέτοντες οἱ τελευταῖοι καὶ τὸν λόγον τῆς γνώσεως, ὅτι ὁ Γ ἐνυμφεύθη κατὰ τὸ 1812 καὶ ὅτι κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 1814 ἐγεννήθη τὸ 1ον τέκνον.

(1) Οἱ εἰδικοὶ διάδοχοι δύνανται ἐπίσης νὰ προσθέσωσιν εἰς τὴν κατοχήν των τὴν τοῦ δικαιοπαρόχου των· ὁ εἰδικὸς διάδοχος δὲν ἀντιπροσωπεύει τὸν δικαιοπάροχον, δὲν ὑπεισέρχεται εἰς τὰς ἕξεις του. Ὑπάρχουσι δύο διακεκριμέναι νομαί, αἵτινες, εἴς τινας περιστάσεις ἑνοῦνται πρὸς συμπλήρωσιν τῆς παραγραφῆς· inter venditorem et emptorem conjugi tempora divi Severus et Ant. rescripserunt (Εἰσηγ. § 13 de usuc.). Τροπλ. § 431.

» Ἐπειδὴ ὁ ἤδη ἰσχύων νέος νόμος περὶ ἐνηλικιότητος, δι' οὗ αὕτη προσδιωρίσθη εἰς τὸ 21ον ἔτος τῆς ἡλικίας, δὲν ἐμβῆκεν εἰς ἐνέργειαν εἰμὴ ἀπὸ τῆς 1ης ἰανουαρίου 1837, ἑπομένως μέχρις αὐτῆς τῆς ἐποχῆς ἡ ἐνηλικιότης πρέπει νὰ κανονισθῇ κατὰ τὸν παλαιὸν νόμον, καθ' ὃν αὕτη συνεπληροῦτο εἰς τὸ 25ον ἔτος τῆς ἡλικίας.

» Ἐπειδὴ ἀπὸ τὸ ἔτος 1814, καθ' ὃν ἐγεννήθη ὁ 1ος υἱὸς, δὲν ἀριθμοῦνται εἰμὴ 23 ἔτη μόνον· ἑπομένως μέχρις αὐτῆς τῆς ἐποχῆς οὐδ' αὐτὸς ὁ μεγαλήτερος ἀδελφὸς εἶχε γείνῃ ἐνῆλιξ.

» Ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς 1ης ἰανουαρίου 1837 μέχρι τῆς 11 ἰουλίου 1846, ὅτε ἐγένετο ἡ πρὸς συμβιβασμὸν ἀπόπειρα, δὲν παρῆλθον εἰμὴ ἐννέα καὶ ἡμίση ἔτη· μὴ παρελθούσης ὅθεν τῆς ἀπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτουμένης ὁλοκλήρου δεκαετίας παραγραφὴ δὲν ὑπάρχει, καὶ ὡς βέβαιον ἂν παραδεχθῇ ὅτι οἱ ἐκκαλοῦντες ἦσαν παρόντες καὶ ἐνδημοῦντες εἰς Λεβαδείαν καθόλον αὐτὸ τὸ διάστημα καὶ ἄνευ τινὸς διακοπῆς.

» Ἐπειδὴ ὡς πρὸς τὴν Φ δὲν ὑπάρχει παραγραφὴ, διότι ἂν καὶ δὲν προσήχθη οὐδεμία ἀπόδειξις περὶ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἐγεννήθη, ἐπειδὴ ὅμως αὐτὴ διϊσχυρίσθη μὲν πρωτοδίκως ὅτι ἐγεννήθη κατὰ τὸ 1812, οἱ δὲ ἐναγόμενοι δὲν φαίνεται ὅτι ἠμφισβήτησαν τὸν ὁρισθέντα αὐτὸν χρόνον τῆς γεννήσεώς της, καθότι οὔτε ἐρωτήθησαν περὶ τούτου κἂν οἱ μάρτυρες, ἕπεται, ὅτι θεωρουμένου ὡς βέβαιον ὅτι ἡ ῥηθεῖσα ἐγεννήθη εἰς τὸ ῥηθὲν ἔτος δὲν συνεπλήρωσε τὸ 25 ἔτος τῆς ἡλικίας της εἰμὴ εἰς τὸ τέλος τοῦ 1836, ἀπὸ δὲ τῆς ἐποχῆς ταύτης μέχρι τῆς ἀποπείρας τοῦ συμβιβασμοῦ δὲν παρῆλθεν ἡ ἀπαιτουμένη δεκαετία.

» Ἐπειδὴ διεκδικούντων τῶν ἐκκαλούντων τὸ ἐπίδικον κτῆμα ὡς κοινὸν μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ ὑπὸ τῶν ἐναγομένων προσκληθέντος εἰς τὴν δίκην θείου των, αἱ παρ' ἀμφοτέρων τῶν ἐφεσιβλήτων προτεινόμεναι παραγραφαὶ τῆς τριακονταετίας καὶ τῆς ἑπταετοῦς τουρκικῆς, ἀναφαίνονται χωρὶς ἀποτέλεσμα, διότι ἂν μὲν ἀναφανῇ τὸ διεκδικούμενον κτῆμα ὡς κοινὴ ἰδιοκτησία, τότε ὡς μὲν πρὸς τὸν προσεπικληθέντα παραγραφὴ δὲν δύναται νὰ λάβῃ χώραν, διότι τὸ κτῆμα ὡς κοινὸν μετὰ τῶν ἐκκαλούντων ἐθεωρεῖτο δὲ καὶ ὑπ' αὐτῶν κατεχόμενον· ὡς πρὸς δὲ τὸν κυρίως ἐναγόμενον, θεωρουμένου τοῦ δικαιοπαρόχου του ὡς κακῆς πίστεως, τὰ ἔτη τῆς κατοχῆς αὐτοῦ δὲν δύνανται, κατὰ νόμον, νὰ προστεθῶσιν εἰς τὰ τῆς κατοχῆς αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, καὶ ἑπομένως δὲν δύναται νὰ προκύψῃ οὐδεμία ὑπὲρ αὐτοῦ παραγραφή. Ἂν δὲ ἀναφανῇ τὸ ἐναντίον, ὅτι δηλαδὴ εἶναι ἰδία ἰδιοκτησία τοῦ δικαιοπαρόχου του,

τότε καὶ χωρίς τινος παραγραφῆς καθίσταται ἀποῤῥιπτέα ἡ ἀγωγή.—Ἀπόφ. 5450 τῆς 4 φεβρουαρίου 1849 (1).

δ') Ἡ χρησιδεσποτεία ἀποκτᾶται μόνον διὰ τῆς ἀρξαμένης ἐν καλῇ πίστει 10 ἢ 20 ἐτῶν συνεχοῦς νομῆς τοῦ, δυνάμει νομίμου τίτλου, κεκτημένου ἀκινήτου· καὶ ὁσάκις διάφοροι κτήτορες διαδεχθῶσιν ἀλλήλους εἰς αὐτὴν τὴν ἐν καλῇ πίστιν διακατοχὴν, ὁ χρόνος τῆς νομῆς τῶν διακατόχων χρησιμεύει εἰς τοὺς δευτέρους πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ εἰρημένου χρονικοῦ διαστήματος, οὐδέποτε δὲ ἡ ἐν κακῇ πίστει ἀρξαμένη διακατοχὴ δύναται νὰ γενῇ βάσις τῆς χρησιδεσποτείας, καὶ ἑπομένως νὰ χρησιμεύσῃ ὡς βάσις αὐτῆς εἰς τοὺς γενικοὺς ἢ εἰδικοὺς διακατόχους, διότι οὗτοι δὲν δύνανται νὰ ἔχουν τὸ ὁποῖον δὲν ἐπιτρέπουν οἱ νόμοι δικαίωμα εἰς τοὺς δικαιοπαρόχους των· ἦτο λοιπὸν καλῆς πίστεως ὁ πρῶτος ἀγοραστὴς κτήματός τινος, οἱ δὲ διαδοχθέντες αὐτὸν ἀλλεπαλλήλως δὲν εἶχον συμπληρώσει τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ὁ ἐνάγων ἀνέλαβε τὴν κατοχὴν τοῦ κτήματος; δὲν συνάπτονται τὰ ἔτη τῆς κατοχῆς τοῦ πρώτου ἀγοραστοῦ καὶ τῶν διαδόχων του.

Ἀπόφ. «Ἐπειδὴ, κατὰ τὴν ἑξάβιβλον τοῦ Ἀρμενοπούλου καὶ τοὺς νόμους τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων, ἡ χρησιδεσποτεία ἀποκτᾶται μόνον διὰ τῆς ἀρξαμένης ἐν καλῇ πίστει δέκα ἢ εἴκοσιν ἐτῶν συνεχοῦς νομῆς τοῦ δυνάμει νομίμου τίτλου κεκτημένου ἀκινήτου· καὶ ὁσάκις διάφοροι κτήτορες διαδεχθῶσιν ἀλλήλους εἰς αὐτὴν τὴν ἐν καλῇ πίστει διακατοχὴν, ὁ χρόνος τῆς νομῆς τῶν πρώτων διακατόχων χρησιμεύει εἰς τοὺς δευτέρους πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ εἰρημένου χρονικοῦ διαστήματος, ἀλλ' οὐδέποτε ἡ ἐν κακῇ πίστει ἀρξαμένη διακατοχὴ δύναται νὰ γενῇ βάσις τῆς χρησιδεσποτείας, καὶ ἑπομένως νὰ χρησιμεύσῃ ὁ χρόνος αὐτῆς εἰς τοὺς γενικοὺς ἢ εἰδικοὺς διακατόχους, διότι οἱ τελευταῖοι δὲν δύνανται νὰ ἔχουν τὸ ὁποῖον δὲν ἐπιτρέπουν οἱ νόμοι δικαίωμα εἰς τοὺς δικαιοπαρόχους των κατὰ τὰς γενικὰς ἀρχὰς τοῦ δικαίου, περὶ ὧν διαλαμβάνουσιν ὁ § 1 τοῦ νόμου 175, βιβλ. 50; τίτλ. 17 καὶ οἱ νόμοι 20 βιβλ. 41, τίτλ. 1 τῶν Πανδεκτῶν, αἱ δὲ περὶ χρησιδεσποτείας εἰρημέναι ἀρχαὶ ἀναφέρονται ῥητῶς εἰς τὸν Ἀρμενόπουλον εἰς τὰ ἄρθρα 2, 13, βιβλ. ά, τίτλ. γ' 15, 34, 39, 46 καὶ 60, βιβλ. β', τίτλ. ά 78 καὶ 119, βιβλ. γ', τίτλ. γ' καὶ

(1) Διὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἀποφαίνεται προσέτι τὸ δικαστήριον ὅτι, ὅταν τὸ κτῆμα εἶναι κοινὸν, παραγραφὴ δὲν χωρεῖ κατὰ τῶν συγκοινώνων.

εἰς τοὺς αὐτοκρατορικοὺς νόμους τίτλ. 6, βιβλ. 2 τῶν Εἰσηγήσεων 3, τίτλ. 30 καὶ μοναδικοῦ τοῦ τίτλου 31=2, 4, 9, 10 καὶ 11 τοῦ τίτλου 33, βιβλ. 7—24, βιβλ. 3, τίτλ. 32 καὶ 2, βιβλ. 7, τίτλ. 22 τοῦ Κώδηκος, εἰς τοὺς νόμους τοῦ τίτλου 4, βιβλ. 41 τῶν Πανδεκτῶν, καθὼς καὶ εἰς τὸν § 13 τοῦ νόμου 13, τοῦ τίτλου 2 αὐτοῦ τοῦ βιβλίου 41· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, τὸ ἐνταῦθα ἐφετεῖον ἀναγνωρίσαν ἀφ' ἑνὸς ὅτι ὁ πρῶτος ἀγοραστὴς Κόλιος Ἀναγνώστης Μωραΐτης, ὅστις ἠγόρασε παρὰ τῆς ἀναιρεσειούσης κατὰ τὰ ἔτη 1805 καὶ 1806 τὸ διαφιλονεικούμενον οἰκόπεδον καὶ τὸ διακατεῖχεν ἄχρι τῆς παρ' αὐτοῦ κατὰ τὸ 1828 γενομένης πρὸς τὸν Κ. Γ. Λήμνιον πωλήσεως, ἦτο κακῇ τῇ πίστει νομεύς, καὶ ἀφ' ἑτέρου ὅτι οἱ ἀλλεπαλλήλως διαδεχθέντες αὐτόν, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶναι καὶ ὁ ἀναιρεσίβλητος, δὲν εἶχον συμπληρώσει ἀπὸ τὸ 1828 μέχρι τοῦ 1836, καθ' ὃν καιρὸν ἀνέλαβεν ἡ ἀναιρεσείουσα πάλιν τὴν διακατοχὴν τοῦ εἰρημένου οἰκοπέδου, τὰ παρὰ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενα δέκα ἔτη, συνῆψε, πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἐλλείποντος χρονικοῦ διαστήματος εἰς τὰ ἔτη τῆς καλῇ πίστει νομῆς τούτων, τὰ ἔτη τῆς κακῇ πίστει προηγουμένης κατοχῆς τοῦ Κόλιου Παναγιώτου Μωραΐτου, κατ' ἐφαρμογὴν (ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν σκέψεων τῆς προσβαλλομένης ὑπ' ἀριθ. 8886 ἀπὸ 4 ἰουνίου ε. ε. ἀποφάσεως) τῶν παραγράφων 46 καὶ 60 βιβλ. ϐ', τίτλ. ά τοῦ Ἀρμενοπούλου καὶ ἑπομένως παρεβίασε προφανῶς τὰς εἰρημένας περὶ χρησιδεσποτείας ἀρχὰς τοῦ δικαίου, καὶ τοὺς ἀνωτέρω μνημονευθέντας αὐτοκρατορικοὺς νόμους, οἵτινες, προκειμένου μάλιστα λόγου περὶ ἐποχῶν προγενεστέρων τοῦ ἀπὸ 23 φεβρουαρίου 1835 Β. Διατάγματος, εἶναι ἰδίως οἱ ἐφαρμοστέοι εἰς τὴν παροῦσαν δίκην νόμοι, καὶ παρεξήγησε προσέτι τοὺς δύο εἰρημένους παραγράφους τῆς ἑξαβίβλου τοῦ Ἀρμενοπούλου, καθότι ὁ μὲν 46 δὲν ἐκθέτει ἄλλο εἰμὴ ὅτι ὁ μερικὸς διάδοχος (πρὸς διαφορὰν τοῦ γενικοῦ, περὶ οὗ γίνεται λόγος εἰς τὸν προηγούμενον παράγραφον 34) δύναται, ὅταν ἦναι ἐν καλῇ πίστει νὰ ἀρχίσῃ τὴν χρησιδεσποτείαν, ἐπ' ὀνόματί του· ὁ δὲ 60 καθιεροῖ μόνον τὴν ἀρχὴν τοῦ συμψηφισμοῦ ἢ τῆς συσωρεύσεως τοῦ χρόνου τοῦ καλῆς πίστεως πρακτήτορος μὲ ἐκεῖνον τῶν διαδόχων αὐτοῦ, καὶ τοῦτο συμφώνως μὲ τὰς προηγουμένας ἄλλας ἀρχάς, εἴτε τοῦ Ἀρμενοπούλου, εἴτε τῶν Αὐτοκρατόρων, καὶ κυρίως μὲ τὸν νόμον μοναδικὸν τίτλ. 31, βιβλ. 7 τοῦ Κώδηκος, ὅπου ῥητῶς ἀναφέρεται aet ut continuetur ei possessio etiam auterioris *justi possessoris* et connumeretur in decennium vel viginti annorum spatium . . . . . ut in omnibus justo titulo possessionis ante-

cessoris justa detentio κτλ. » — ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγου 87 τοῦ 1846, ἀναιροῦσα τὴν 3886 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

ε') Ὁ ἀγοραστὴς κτήματός τινος δύναται μὲν κατὰ νόμον νὰ ὑπολογίσῃ εἰς τὸν χρόνον τῆς ἰδίας αὐτοῦ νομῆς καὶ τὸν τῆς νομῆς τοῦ προκατόχου του, καὶ διὰ τῆς τοιαύτης ἑνώσεως τῆς ἑκατέρωθεν νομῆς νὰ συμπληρώσῃ τὴν κατὰ τοῦ διεκδικοῦντος τὸ κτῆμα ἰδιοκτήτου ἀντιταττομένην δεκαετῆ ἢ εἰκοσαετῆ παραγραφὴν, ἀλλὰ, διὰ νὰ ἐπέλθῃ τὸ ἀποτέλεσμα αὐτὸ τῆς παραγραφῆς, ἀπαιτεῖται νὰ ἦναι ὁ πωλητὴς καλῆς πίστεως κάτοχος. — Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 6179 τοῦ 1849.

ς') Ὁ μερικὸς διάδοχος (οἷον ὁ ἀγοραστὴς) διαδέχεται τὴν κακὴν πίστιν τοῦ προκατόχου του; ἴδε ἀπόφ. Ἀρείου Πάγου 538 τοῦ 1852.

ζ') Ὁ Α εἶχεν ἀνεψιὰν ἐξ ἀδελφῆς τὴν Β, ἥτις ἦλθεν εἰς γάμον μετὰ τοῦ Γ, ἀλλ' ἀπεβίωσε μὴν ἔχουσα ἄλλους, παρ' αὐτὸν, συγγενεῖς.—Ἐν τούτοις ὁ σύζυγος Γ ἐπώλησε τὰ κτήματά της εἰς τὸν Δ, καθ' οὗ ὁ Α ἐκίνησεν ἀγωγήν. — Ὁ ἐναγόμενος ἐπρότεινεν ὅτι παρεγράφη τὸ πρὸς ἀγωγὴν δικαίωμα.—Ἐπὶ τῆς περὶ τούτου λοιπὸν διενέξεως, τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἀπεφήνατο, ὅτι ἡ πρὸς χρησικτησίαν παραγραφὴ τοῦ ἐναγομένου δὲν συμπληροῦται εἰμὴ ἂν προστεθῇ εἰς τὴν, λόγῳ ἀγορᾶς, νομὴν τοῦ ἐναγομένου ἡ νομὴ τοῦ προκατόχου του πωλητοῦ. — Ὅτι αὕτη λογίζεται ἀπὸ τῆς γενομένης αὐτῷ, πρὸ τῆς νυμφεύσεώς του, ὑπὸ τῆς Β πωλήσεως· — ἀλλὰ, ἂν ἡ πώλησις ἦτον εἰκονικὴ, δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ὁ χρόνος αὐτός· — ὡς δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν καὶ ὅταν ὁ σύζυγος ἐπικαλῆται τὸ γαμικὸν συμβόλαιον, δι' οὗ συνεφωνήθη νὰ καθίσταται αὐτὸς, ἂν ἡ σύζυγος προαποθάνῃ, κύριος τῶν κτημάτων της. — Ἀπόφ. 8517 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 177. Τί δὲ, ὅταν πρόκηται περὶ ἀποκτήσεως ἐκ μέρους ἑταιρίας; Φρονῶ πρῶτον, ὅτι πρέπει νὰ ἐξετασθῇ ἡ καλὴ ἢ κακὴ πίστις ἐκείνου τῶν συνεταίρων, ὅστις ἦτον ἐπιφορτισμένος νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἀγορὰν εἰς λογαριασμὸν τῆς ἑταιρίας· ἡ κακὴ αὐτοῦ πίστις ἐμποδίζει τὴν παραγραφὴν, καὶ ἂν οἱ ἄλλοι ὦσι καλῆς πίστεως· διότι εἶναι μέλος τῆς ἑταιρίας, ἡ δὲ πρᾶξίς του ἀντανακλᾷ εἰς τὰς ἑταιρικὰς σχέσεις, εἰς ἃς ὑποτίθεται ἔχων ἐνεργητικὸν καὶ παθητικὸν μέρος (Τροπλ. § 884). Ταῦτα κατὰ τὸ γαλλικὸν δίκαιον, ἀλλὰ ἄλλοι, πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης ταύτης, ἐπικαλοῦνται τὸ τεμ. 2 § 10 Π. pro emptore, καὶ γνωστὸν

εἶναι ὅτι, κατὰ τὸ ῥωμαϊκὸν δίκαιον, αἱ πλημμέλειαι τῆς θελήσεως τοῦ ἐπιτρόπου ἐπενεργοῦσιν αὐτοδικαίως κατὰ τοῦ ἀντιπροσωπευομένου (Τροπλ. § 260). Ἂν ὁ ἀγοράσας συνεταῖρος ἦτο καλῆς πίστεως, οἱ δὲ συνεταῖροι ἐγίνωσκαν τὸ πλημμελὲς τῆς ἀγορᾶς, ἡ ἑταιρία εἶναι κακῆς πίστεως. Πρβλ. τεμ. 43 § 1 Π. de usurp. Τροπλ. § 934.—Ποτ. Πανδ. 3, σελ. 151, 10, 81.

§ 178. Ἡ ἐπελθοῦσα, μετὰ τὴν κτῆσιν, κακὴ πίστις, ἐπιφέρει ὡς ἀποτέλεσμα τὸ νὰ μὴν ἀποκτᾷ τοὺς καρποὺς ὁ κτήτωρ, ἐκτὸς ἂν συμπληρώσῃ τὴν παραγραφήν. Δουρ. § 397. Ἴδε λ. *καρποί*.

Ἄλλην τινὰ διαφορὰν μεταξὺ τῆς παραγραφῆς καὶ τῆς ἀποκτήσεως τῶν καρπῶν, ἴδε αὐτ. § 398.

Ἀποσβεστικὴ παραγραφή.

§ 179—180. Ἡ παραγραφή, ὡς εἴπομεν ἤδη ἀνωτέρω, διαιρεῖται εἰς παραγραφὴν τακτικὴν καὶ εἰς ἔκτακτον. Ἐκείνη (χρησιδεσποτεία, ἢ μακροῦ χρόνου παραγραφὴ) συμπληροῦται διὰ 3, 10 ἢ 20 ἐτῶν· ἡ τακτικὴ ἐγεννήθη ἐκ τῆς συγχωνεύσεως τῆς ἀρχαίας πολιτικῆς usucapio καὶ τῆς Πραιτορίας longi temporis possessio, ἢ praescriptio, τῆς γενομένης ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ εἰς τὴν const. un. Κ. (7, 31)—1 Β. (50, 10)· ὥστε μεταξὺ τούτων δὲν ὑπάρχει σήμερον διαφορά. Ἡ ἔκτακτος εἴτε περιορίζεται ἐντὸς ῥητῆς προθεσμίας (praescriptio 30 vel 40 annorum, ἡ λεγομένη καὶ praes. longissimi temporis acquisitiva, κτητικὴ πολυχρόνιος παραγραφή), εἴτε εἶναι ἀπροσδιόριστος, ὡς ἡ τοῦ ἀμνημονεύτου χρόνου παραγραφὴ (1).

Ὅταν ὑπάρχωσι μὲν τὰ ἐφ' ἑκάστης παραγραφῆς γενικῶς ἀπαιτούμενα, ἐλλείπῃ δὲ θάτερον τῶν ἐπὶ τῆς τακτικῆς παραγραφῆς ἰδίως ἀπαιτουμένων, δύναταί τις νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν ἔκτακτον παραγραφήν. Ἐὰν ὅμως ἐλλείπωσιν ἀμφότερα τὰ ἐπὶ τῆς τακτικῆς παραγραφῆς ἀπαιτούμενα, ὁ παραγράφων δύναται νὰ προσφύγῃ κατὰ μὲν τὸ ῥωμαϊκὸν δίκαιον εἰς τὴν τεσσαρακονταετῆ, κατὰ τὸ

---

(1) Οἱ νεώτεροι ὑποδιαιροῦν τὴν παραγραφὴν 1) εἰς κτητικὴν τῆς κυριότητος καὶ τῶν δουλειῶν (τὴν κατὰ τοὺς Ῥωμαίους usucapio s. longi temporis possessio, τὴν σήμερον δὲ praes. acquisitiva καλουμένην)· 2) εἰς ἀποσβεστικὴν παραγραφὴν (pr. extinctiva) τόσον τῶν δουλειῶν καὶ ἄλλων πραγματικῶν δικαιωμάτων διὰ χρονίας ἀχρηστίας, ὅσον καὶ τῶν ἀγωγῶν διὰ τῆς βραδείας αὐτῶν κινήσεως. Μτκ. § 258.

κανονικὴν δὲ μόνον εἰς τὴν τοῦ ἀμνημονεύτου χρόνου παραγραφήν. Μακ. § 263.

Προθεσμία. Ἐπὶ τῆς ἐκτάκτου παραγραφῆς ἀπαιτεῖται ἐν γένει τριακονταετία. Κατ' ἐξαίρεσιν ὅμως πρὸς παραγραφὴν τῶν κτημάτων τοῦ κράτους καὶ τῶν ἰδιαιτέρων τοῦ ἡγεμόνος, καθὼς καὶ τῶν ἀκινήτων κτημάτων τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν εὐσεβῶν καταστημάτων, ἀπαιτεῖται τεσσαρακονταετία, ἐφ' ὅλων δὲ τῶν πραγμάτων τῆς ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας, τὸ κανονικὸν δίκαιον ἀπαιτεῖ ὁλόκληρον ἑκατονταετηρίδα. Ἡ τεσσαρακονταετία ἐξετέθη ἤδη καὶ εἰς τὰ πράγματα τῶν πόλεων. Ὡσαύτως πράγματα, περὶ ὧν ἤρξατο δίκη μείνασα ἀκολούθως ἐκκρεμής, δύνανται νὰ παραγραφῶσιν ἀπὸ τὸν ἐναγόμενον κατὰ τοῦ ἐνάγοντος μόνον διὰ τῆς παρελεύσεως τεσσαρακονταετίας ἀπὸ τῆς τελευταίας δικαστικῆς πράξεως. Μακ. § 264 (περὶ τούτων πρβλ. τὰ προεκτεθέντα).

§ 180². Κατὰ τὸν νόμον (Ἀρμεν. βιβλ. ά, τίτλ. γ' § 7) ὅταν ἀλλότριον πρᾶγμα κακῇ πίστει νέμηταί τις, τριάκοντα δίδονται χρόνοι τῷ τὴν στέρησιν τοῦ πράγματος ὑπομείναντι, ἵνα ἐντὸς τούτων ἀνακαλῆται τὸ δίκαιον.—Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 223 τοῦ 1845 ἐν Νομικ. σελ. 4190.

§ 181. Ὁ δῆμος διὰ ν' ἀποκτήσῃ διὰ τῆς τριακονταετοῦς παραγραφῆς κτῆμά τι, πρέπει νὰ τὸ κατέχῃ ἀδιακόπως ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη, καὶ εἶναι ἀδιάφορον ἂν ἡ ἐκ τῆς κατοχῆς ἀποβολὴ δὲν προῆλθεν ἀπὸ τὸν καθαυτὸ κύριον, ἀλλ' ἀπὸ τρίτους τινάς. — Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 1801 ἐν Εὑρετ. τόμ. 5 σελ. 646 § 5.

§ 182. Ἡ ἀποσβεστικὴ παραγραφὴ εἶναι καὶ ὡς πρὸς τὰ κινητὰ τριακονταετής.—Ἀπ. 7003 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 183. Κατὰ τὸν νόμον, καὶ ἡ διὰ τριακονταετοῦς παραγραφῆς ἀποκτωμένη κυριότης βάσιν ἔχει τὴν καθ' ὅλον τὸν χρόνον τοῦτον συνεχῆ νομήν, ἤτοι τὴν διανοίᾳ κυρίου κατοχὴν τοῦ παραγραπτέου κτήματος, ἄνευ τῆς ὁποίας νομῆς παραγραφὴ δὲν χωρεῖ.—Ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγου 32 τοῦ 1851.

§ 184. Ἀποδειχθείσης τῆς ἐκτάκτου παραγραφῆς, δὲν ἀπαιτεῖται ἡ ἀπόδειξις τῶν προσόντων τῆς τακτικῆς.—Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 82 τοῦ 1846 ἐν Νομικ. σελ. 2465.

§ 185. Ὁ Ἄρειος Πάγος δὲν ἐπεμβαίνει εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ γεγονότος, ὅτι ἡ παρέλευσις τριάκοντα ἐτῶν συμπληρωμένων ἐμφαίνει τὴν παρέλευσιν καὶ τῆς τελευταίας ὁλοκλήρου ἡμέρας τῆς παραγραφῆς. Βασιλ. (52, 1) 6. — Ἀπόφ. πολιτικὴ Ἀρείου Πάγου 505 τοῦ 1852.

Χρόνος παραγραφῆς εἰς ἰδιαίτερα τινὰ εἴδη συναλλαγμάτων κτλ.

§ 186. Μολονότι περὶ τῶν ἑπομένων ἀντικειμένων γίνεται λόγος εἰς τὰ κατ' εἶδος ἀντικείμενα, ὅμως, πρὸς εὐκολίαν τοῦ ἀναγνώστου σημειῶ, διὰ βραχέων, τὰ ἑξῆς·

§ 187. Διαταχθείσης ἀποδείξεως, δὲν ἀπεδείχθη ὅτι ἐν Πάρῳ ἴσχυον νόμοι ὀθωμανικοὶ περὶ παραγραφῆς. — Ἀπόφ. 7745 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 188. Πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ἴσχυον ἐν Πάρῳ, κατ' ἔθιμον, αἱ περὶ δεκαετοῦς καὶ τριακονταετοῦς παραγραφῆς διατάξεις τοῦ Ἀρμενοπούλου.—Ἀπ. 9168 τοῦ 1852 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν.

§ 189. Παραγραφὴ ἀγωγῆς, δι' ἧς προσβάλλεται διαθήκη διὰ τὴν μὴ ἐγκατάστασιν κληρονόμου· ἴδε ἐν λέξει *διαθήκη* ἀπόφασ. ἐφετῶν Ναυπλ. 1094 τοῦ 1853 ἐν Νομικ. σελ. 5876.

Ἀγωγὴ περὶ μέμψεως κατὰ διαθήκης· ἴδε τὴν λέξιν *διαθήκη*, ἔνθα καὶ ἡ 2043 ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν.

§ 190. Παραγραφὴ τοῦ περὶ προτιμήσεως δικαιώματος· ἴδε τὴν λέξιν *προτίμησις*, ἔνθα καὶ ἡ 15 τοῦ 1849 ἀπόφ. τοῦ Ἀρ. Πάγ.

§ 191. Ἐντὸς πόσου χρόνου προτείνεται ἡ ἔνστασις τῆς ἀναργυρίας; ἴδε τὴν λέξιν *ἀναργυρία*.

§ 192. Ποία παραγραφὴ χωρεῖ εἰς τὴν κατὰ παράκλησινν κατοχήν; ἴδε ἀπόφ. Ἀρείου Πάγου 202 τοῦ 1852 ἐν λέξει *νομή*, ὅτι εἰς τὰς κατὰ παράκλησιν δίκας δὲν χωρεῖ ἡ ἐνιαυσία παραγραφή· ἴδε ἀνωτ. § 9—20.

§ 193. Ἴδε ἀπόφ. 6104 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἐν λέξει *δάση* (Εὑρετ. τόμ. 5 σελ. 610) περὶ τοῦ χρόνου, ὅστις ἐτάχθη πρὸς προσαγωγὴν τῶν τίτλων, οἵτινες ἀφορῶσι δάση.

§ 194. Παραγραφὴ εἰς τὰς ἀγοραπωλησίας, ἴδε τὴν λέξιν *πώλησις*.

§ 195. Ἐπὶ ὑπερμέτρου βλάβης (Εὑρετ. τόμ. 5 σελ. 309 § 8· ἀπόφ. Ἀρείου Πάγ. 3 τοῦ 1850)· ἴδε τὴν λ. *βλάβη ὑπέρμετρος*.

§ 195[a]. Ἀγωγὴ περὶ ἀκυρώσεως ἀνταλλαγῆς, λόγῳ ὑπερμέτρου βλάβης, θεωρεῖται παραγεγραμμένη, ὅταν εἰσαχθῇ μετὰ τετραετίαν· ἀπόφ. 7541 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 196. Ἡ ἀγωγὴ ἡ περὶ ἐπανορθώσεως βλάβης προξενηθείσης δι' απομακρύνσεως τῶν ὑπερθεματιστῶν καὶ κωλύσεως τοῦ εἰς τὸν

πλειστηριασμὸν διαγωνισμοῦ παραγράφεται ἐντὸς διετίας; ὄχι (1)· ἀπ. 479 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφ. (Νομ. σ. 5155).

§ 197—198. Παραγραφὴ τῆς ἀγωγῆς, δι' ἧς ὁ ἀγοραστὴς ζητεῖ μείωσιν τοῦ τιμήματος διὰ τὸ ἔλλειμμα τοῦ πωληθέντος· ἴδε ἀπόφ. 11431 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, ἣν ἴσως ἐν λέξει *πώλησις*.

§ 199. Δικαστήριόν τι παραδεχθὲν ὅτι ἡ ἔνστασις τῆς πρὸς σύστασιν γάμου τινὸς, βίας, ἂν καὶ προτεινομένη μετὰ παρέλευσιν τετραετίας, ἦναι δεκτὴ καθ' ὃ προτεινομένη ὄχι δι' ἀγωγῆς, ἀλλὰ δι' ἐνστάσεως κατὰ τῆς ἀγωγῆς, συνεμμορφώθη μὲ τὴν διάταξιν τοῦ 6 § τοῦ 5 νόμ. τοῦ 4 τίτλ. τῶν 44 Β. τῶν Πανδ.—ἀπόφ. Ἀρείου Πάγ. 17 τοῦ 1843· ἴδε ἀνωτ. § 56—61 περὶ ἐνστάσεων.

§ 200. Ἡ ἔναρξις τῆς πενταετοῦς παραγραφῆς, ἐντὸς τῆς ὁποίας τὸ δωρητήριον πρέπει νὰ προσβληθῇ ἐπὶ ἀστοργίᾳ, ἄρχεται ἀπὸ τῆς θανῆς τοῦ δωρητοῦ, ὅτε ἄρχονται τὰ δικαιώματα τοῦ κληρονόμου, ὅστις ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ ἔκτοτε τὴν κατάστασιν τῶν κληρονομιαίων πραγμάτων καὶ νὰ ἐξασκήσῃ τὰ ἐπ' αὐτῶν δικαιώματά του ἐντὸς τοῦ διὰ τὰς παραγραφὰς ὡρισμένου χρόνου. Ἡ ἀρχὴ δὲ quae ad agendum κτλ. δὲν λαμβάνει χώραν, ὅταν ὁ προσβάλλων τὸ δωρητήριον ἐνάγῃ τοὺς κατόχους τοῦ κτήματος πρὸς ἀπόδοσιν μέρους αὐτοῦ καὶ δὲν κατέχῃ αὐτὸς, ὥστε πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς κατοχῆς του κατὰ τῆς ἀγωγῆς, ν' ἀντιτάξῃ, δι' ἐνστάσεως, τὴν ἀστοργίαν·—ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 8498 (τελ. σκέψ.) τοῦ 1851 (τμ. ά).—Πρβλ. Εὑρετ. τόμ. 6 σελ. 683.

§ 201. Ἡ κατὰ τῆς ἐντολῆς παραγραφὴ δὲν ἄρχεται ἀπὸ τῆς δόσεως αὐτῆς, ἀλλ' ἀπὸ τῆς παύσεως· τεμ. 27, 28, 59 § 5 Π. (17)—127, 58, 59, 19, 1, 14 Β.—ἀπ. 481 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν (Νομικ. σελ. 5157).

§ 202. Ἡ ἐπικαρπία ἀκινήτου κτήματος ἐντὸς πόσων ἐτῶν παραγράφεται; ἴδε ἀπόφ. 7735 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἐν λέξει *ἐπικαρπία*.

§ 203. Ἡ περὶ ἀποζημιώσεως ἕνεκα δόλου ἀγωγὴ ἐντὸς πόσου χρόνου παραγράφεται, καὶ τί διαφέρει τῆς actio doli;

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ ἀμφότεραι αἱ προσβαλλόμεναι ἀποφάσεις περιέχουσι μακρὰς αἰτιολογίας περὶ τοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ εἴδους τῆς προκειμένης ἀγωγῆς ἀποφαινόμεναι, ὅτι δὲν προκύπτει εἰμὴ περὶ τῆς ἀγωγῆς ἀποζημιώσεως ἕνεκα δόλου, οὐχὶ μὲν περὶ τῆς

---

(1) Τεμ. 1, 11, 21 Π. (19, 5).—1, 11 καὶ 21 Β. (20, 4). τεμ. 28 Π. 43, Β. (10, 3) 28. διάτ. 3—8 Κώδ. (7, 39).—9, 10 Β. (50, 14).

ἐν τῷ ῥωμαϊκῷ νόμῳ φερούσης τὴν ὀνομασίαν *actio doli* (ἀτιμωτικῆς ἀγωγῆς βασιλ. (10, 3) 48), ἀλλὰ περὶ τῆς κατ' οὐσίαν εἰς τὴν αὐτὴν βάσιν στηριζομένης, ἥτις ὅμως διαφέρει τῆς actio doli κατὰ τοῦτο ὅτι δὲν συνεπάγεται τὴν ἀτιμίαν, δὲν φέρει τὴν ἀνωτέρω ὀνομασίαν, παραγράφεται μετὰ τριακονταετίαν (Πανδ. (4, 3) 28, 29. βασιλ. (10, 3) 28, 29), καὶ κινεῖται μόνον ἐφ' ὅσον ἐγένετο πλουσιώτερος ὁ ἐναγόμενος ἐκ τῆς τοῦ ὑποστάντος τὸν δόλον ζημίας, οὐδὲ περὶ ἀντιφάσεως τῶν δύο ἀποφάσεων πρὸς ἀλλήλας πρόκειται, διότι ἡ μὲν ἀρνεῖται ὅτι πρόκειται περὶ ἀγωγῆς τοῦ δόλου (actio doli), ἡ δὲ θεωρεῖ τὴν προκειμένην ἀγωγὴν κινηθεῖσαν πρὸς ἀνόρθωσιν τῆς δολίως ἐπενεχθείσης ζημίας.»—ἀπόφ. πολιτικὴ Ἀρείου Πάγου 462 τοῦ 1852. κατωτ. § 221[2].

§ 204. Περὶ τῆς παραγραφῆς τῶν ἀγωγῶν τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπήν, ἴδε τὴν λέξιν *Μικτὴ Ἐπιτροπή* (Εὑρ. τόμ. 10 σελ. 197—222).

Ἐκεῖ δὲν ἐσημείωσα τὰ ἑξῆς·

α) Τὸ περὶ παραγραφῆς ἄρθρον 16 τοῦ ἀπὸ 27 αὐγούστου 1838 περὶ Μικτῆς Ἐπιτροπῆς νόμου δὲν ἐφαρμόζεται εἰς δίκας ὑπαγομένας εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, ὡς καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν τὰ δικαιώματα τοῦ ἐνάγοντος κατέστησαν ἀπαιτητὰ μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς ταχθείσης προθεσμίας, ἀφοῦ ὢν πρότερον αἰχμάλωτος δὲν ἐδύνατο νὰ ἐνεργήσῃ τὰ δικαιώματά του. Ἐφαρμόζεται δὲ καὶ ὅταν ἡ δίκη ὑφίσταται μεταξὺ Ἕλληνος ἀφ' ἑνὸς καὶ Ὀθωμανοῦ ἔχοντος τὸ δικαίωμα τῆς μετανατεύσεως, ἐνῷ ὅταν ἡ δίκη ἀφορᾷ Ἕλληνας κατοίκους τοῦ Βασιλείου δὲν ἐφαρμόζεται, ὅπερ ἰσχύει καὶ ὅταν οἱ Ὀθωμανοὶ ἀνεδέχθησαν τὸ ἀνατολικὸν χριστιανικὸν δόγμα.—ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγ. 32 τοῦ 1850.

β') Τὰ ἄρθρα 16 καὶ 17 τοῦ ἀπὸ 27 αὐγούστου 1838 περὶ Μικτῆς Ἐπιτροπῆς νόμου δὲν ἐφαρμόζονται ὅταν πρόκηται περὶ διαφορᾶς μεταξὺ Ἑλλήνων, ἢ μεταξὺ Ἕλληνος ἀφ' ἑνὸς καὶ βαπτισθέντος Ὀθωμανοῦ ἀφ' ἑτέρου· Ὀθωμανοῦ μάλιστα αὐτόχθονος καὶ μὴ μεταβαλόντος κατοικίαν. — ἀπόφ. 7619 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

γ') Τὸ ἄρθρον 15 τοῦ ἀπὸ 27 αὐγούστου 1838 νόμου δὲν ὁρίζει παραγραφήν τινα ὡς πρὸς τὰς δίκας τὰς μεταξὺ κατοίκων τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους, ἂν καὶ ἐνέχηται εἰς αὐτὰς συμφέρον ὀθωμανικόν.—ἀπόφ. 4886 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 205. Ἐπὶ ναυτοδικείων (1) πᾶσα ἀγωγὴ μετὰ παρέλευσιν

---

(1) Ἴδε τὴν λέξιν *ναυτικὸν δάνειον*

πέντε ἐτῶν σβέννυται· ὥστε δυνάμει τῆς ἀντιταττομένης παραγραφῆς ἀποκλείεται ὁ δανειστὴς ν' ἀπαιτήσῃ παρὰ τοῦ ὀφειλέτου τὸ χρέος, ἄνευ ἐρεύνης τοῦ ἂν ἐπληρώθη ἢ μή (432, 189 ἐμπ. νόμου). Ἴδε Εὑρετ. τόμ. 11 σελ. 361.

Ἀπόφ. « Ἐπειδή, κατὰ τὸ ἄρθρον 432 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, λέγον ὅτι πᾶσα ἀγωγὴ περὶ ναυτικοῦ συμβολαίου παραγράφεται μετὰ πέντε ἔτη ἀπὸ τῆς χρονολογίας τοῦ συμβολαίου, ἄνευ τινὸς διακρίσεως καὶ ἰδίως μὴ περιέχον τὸν ἐν τῷ ἄρθρῳ 189 τοῦ αὐτοῦ νόμου, τῷ ἀφορῶντι τὴν παραγραφὴν τῶν ἐκ συναλλαγματικῶν καὶ γραμματίων εἰς διαταγὴν πηγαζουσῶν ἀγωγῶν, περιεχόμενον ὅρον τῆς τῶν ὀφειλετῶν ἢ τῶν κληρονόμων αὐτῶν κλπ. ὁρκοδοσίας, ἐὰν αὕτη ἀπαιτηθῇ, περὶ τῆς μὴ ὀφειλῆς, ἐννοεῖ βεβαίως, ὅτι ἐπὶ ναυτοδανείων πᾶσα ἀγωγὴ μετὰ παρέλευσιν πέντε ἐτῶν σβέννυται, ὥστε δυνάμει τῆς ἀντιταττομένης παραγραφῆς, ἀποκλείεται ὁ δανειστὴς ν' ἀπαιτήσῃ παρὰ τοῦ ὀφειλέτου τὸ χρέος, ἄνευ ἐρεύνης τοῦ ἂν ἐπληρώθη ἢ μή. Νέον εὑρετ. Δαλλ. λέξ. droit marit. σ. 746.

» Ἐπειδὴ ἂν καὶ ὁ ἐφεσίβλητος ἐξεφράσθη πρωτοδίκως, ὅτι ὑποτίθεται ὅτι ὁ ἐκκαλῶν ἐνεφανίσθη ἐν Λονδίνῳ καὶ ἐπληρώθη ἐκεῖ ἐκ τῆς πωλήσεως τοῦ πλοίου κατὰ τὸ 1846, εἶναι ἐσφαλμένος ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ αὐτοῦ ἐκκαλοῦντος, ὅτι ἔκτοτε μόνον πρέπει νὰ λογίζηται ἡ ἔναρξις τῆς παραγραφῆς, διότι, κατὰ τὴν ῥητὴν διάταξιν τοῦ νόμου, ἡ παραγραφὴ ἄρχεται ἀπὸ τῆς χρονολογίας τοῦ ναυτικοῦ συμβολαίου.

» Ἐπειδὴ αἱ εἰδικαὶ ὀλιγοχρόνιοι παραγραφαὶ δὲν ὑπόκεινται δυνάμει τοῦ νόμου εἰς διπλασιασμὸν τοῦ χρόνου, ἕνεκα τῆς ἀπουσίας τοῦ δανειστοῦ ἢ τοῦ ὀφειλέτου· ἑπομένως εἶναι ἀδιάφορον ἐὰν ὁ Κ. Κοτζιὰς ἦτο δῆθεν, κατὰ τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ ἐφεσιβλήτου, ἀπὼν ἐκ Χαλκίδος.

» Ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς 6 ὀκτωβρίου 1842, χρονολογίας τοῦ συμβολαίου, μέχρι τῆς 12 νοεμβρίου 1848, καθ' ἣν ἐκινήθη ἡ προκειμένη ἀγωγή, περιῆλθε πενταετία. Ὅθεν ἡ ἀγωγὴ αὕτη παρεγράφη. » —ἀπόφ. 5463 (τῆς 3 μαρτίου) τοῦ 1849 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν.

§ 206. Κατὰ τὸ ἄρθρον 432 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, ἡ ἀπὸ ναυτοδανείου πηγάζουσα ἀγωγὴ παραγράφεται διὰ τῆς ἀπράκτου παρελεύσεως πενταετίας, ἀρχομένης ἀπὸ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἐξεδόθη τὸ περὶ δανείου συμβόλαιον· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ σύντομος αὕτη παραγραφὴ στηρίζεται εἰς τὸ τεκμήριον τῆς ἐξοφλήσεως, τὸ τεκμήριον τοῦτο εἶναι δεκτικὸν ἀνταποδείξεως, κατὰ τὰ ἄρθρα 434 καὶ 189 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου. — ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 621 τοῦ 1852 ἐν Νομικ. σελ. 5639. »

ΣΗΜ. Περὶ τῆς, ὡς πρὸς τὰ ναυτικὰ δάνεια παραγραφῆς, ἴδε τὴν λέξιν ναυτικὸν δάνειον § 65 ἐπ. (Εὑρετ. τόμ. 10 σελ. 359 ἐπ.).

§ 207—208. Ἴδε τὴν λέξ. *νομή*, ὡς πρὸς τὴν περὶ αὐτῆς παραγραφήν.

§ 209—210. Τὰ χωρία 14 καὶ 28 τῆς ἐξαβ. (1, 12) καὶ 66 τῶν Β. (10, 4) ἑρμηνευόμενα ἐκ τῆς πηγῆς αὐτῶν (διάτ. 3 Κώδ. 5, 74) κανονίζουσι πενταετῆ ἀπὸ τῆς ἐνηλικιότητος παραγραφὴν ὡς πρὸς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν αὐτὸς ὁ ἀνῆλιξ, ἐνεργῶν μετὰ τοῦ ἐπιτρόπου ἢ κηδεμόνος του, ἀλλ' ἄνευ δικαστικῆς ἀδείας, ἀπαλλοτριόνει τί. Ὅταν δὲ ὁ ἀνῆλιξ συνέπραξε μετὰ τῆς μητρὸς ὡς ἐπιτρόπου, ἐνῷ ἡ ἐπιτροπεία της εἶχε παύσει αὐτοδικαίως ὡς ἐλθούσης εἰς δεύτερον γάμον, ἡ σύμπραξις αὐτῆς θεωρεῖται ὡς μὴ ἔχουσα καμμίαν νόμιμον συνέπειαν· ὥστε ἡ ἄνευ ἐπιτρόπου γενομένη ἀπὸ ἀνήβου ἀπαλλοτρίωσις εἶναι, διὰ τὸν λόγον τῆς ἀνικανότητος τοῦ ἀνήβου, ἄκυρος. Ἀκύρου δ' οὔσης τῆς πωλήσεως, διὰ τὸν λόγον αὐτὸν, δὲν ὑπάρχει περίπτωσις ἐφαρμογῆς τῆς ἀνωτέρω διατάξεως τοῦ Κώδηκος, ἥτις ἀφορᾷ ἐκποίησιν γενομένην ἄνευ δικαστικῆς ἀδείας ὑπὸ ἀνήλικος, συμπράττοντος μετὰ τοῦ ἐπιτρόπου ἢ κηδεμόνος. — ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 6219 τοῦ 1849· ἴδε τὰς λέξεις *ἀποκατάστασις* καὶ *ἐνήλικες* ὡς κ. τ. λ. *κηδεμόνες*.

§ 211. Ἐντὸς πόσων ἐτῶν ζητεῖται ἀποκατάστασις ὑπὸ τῶν ἀνηλίκων, ἐνηλίκων γενομένων, διὰ τὴν ἐκποίησιν κτήματος αὐτῶν; ἴδε τὴν λέξιν *ἀποκατάστασις*, ἔνθα καὶ ἡ ἀπόφασις 10358 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν·—ἴδε καὶ ἀνωτέρω § 161².

§ 212. Παυλιανῆς ἀγωγῆς παραγραφή· ἴδε τὴν λέξ. *Παυλιανὴ ἀγωγή*.

§ 213. Αἱ δὲ περὶ δανείου ἀγωγαὶ παραγράφονται κατὰ τὸ Βυζαντινὸν δίκαιον εἰς 30 ἔτη (Ἀρμεν. βιβλ. α΄ τίτλ. γ΄ § 36 Κώδ. βιβλ. 1 τ. 40 § 7). — ἀπόφ. 2301 τοῦ 1842 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 214. Ἐπὶ Τουρκίας, αἱ περὶ δανείων ἀγωγαὶ μετὰ δεκαπενταετίαν παρεγράφοντο. Μὴ συμπληρωθείσης δὲ τῆς κατὰ τὸ Ὀθωμανικὸν δίκαιον παραγραφῆς, ἐνόσῳ τοῦτο ἐπεκράτει, καὶ ἐπελθόντος τοῦ Ῥωμαϊκοῦ νόμου, ὅστις ἀπαιτεῖ τριακονταετίαν, δικαίωμα κεκτημένον δὲν ὑπάρχει ὑπὲρ τοῦ ὀφειλέτου.—ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθην. 9198 τοῦ 1852.

§ 215. Τῶν μὴ δυναμένων νὰ κατασταθῶσι πλευστῶν ποταμῶν οἱ ἑκατέρωθεν ἰδιοκτῆται ἔχουν ἴσον δικαίωμα ἀποκλειστικῆς χρήσεως τοῦ ῥέοντος ὕδατος, τὸ δὲ δικαίωμα τοῦ ἑνὸς δὲν δύναται νὰ ἀποσβεσθῇ πρὸς ὄφελος τοῦ ἑτέρου διὰ μόνης τῆς πολυχρονίου

ἀχρησίας, διότι ἕκαστος εἶναι ἐλεύθερος νὰ κάμῃ χρῆσιν τοῦ δικαιώματός του ὅταν θέλῃ, ἐκτὸς ἐὰν ἐπιχειρήσας νὰ ἐνεργήσῃ ἀπαντήσῃ ἐναντίωσιν ἐκ μέρους τοῦ ἑτέρου δικαιούχου καὶ ἐφησυχάσῃ, διότι εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην γεννᾶται τὸ δικαίωμα τῆς ἀγωγῆς, ὅπερ ἀποσβέννυται, ἐὰν δὲν ἐνεργηθῇ ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας.—ἀπ. 5249 (τῆς 22 δεκεμβρίου 1848) ἐφετῶν Ἀθηνῶν.

§ 216. Κατὰ τὸν νόμον, τοῦ καταστραφέντος ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ κτήματος ἀποκαθισταμένου, ἀνακτῶνται καὶ τὰ συνημμένα μὲ αὐτὸ δικαιώματα, καὶ παραγραφὴ κατὰ τῆς χρήσεως τῶν, ἕνεκα τούτου, ἀμεληθέντων ἁπλῶς δὲν ἀποκτᾶται.—ἀπόφ. ἐφετ. Ναυπλ. 303 τοῦ 1845 (σελ. 4320 Νομικ.).

§ 217. Τρίτος κάτοχος τοῦ ἐνεχυριασθέντος πράγματος δύναται ν' ἀποκτήσῃ τὸ πρᾶγμα τοῦτο διὰ τῆς χρησιδεσποτείας.—ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 82 τοῦ 1846 (σελ. 2465 Νομικ.).

§ 218. Κατὰ τὸ Ὀθωμανικὸν δίκαιον δὲν παραγράφεται ἡ περὶ ἀποζημιώσεως ἕνεκα ἁρπαγῆς ἀγωγή.—ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 21 τοῦ 1848 (σελ. 4701 Νομικ.).

§ 219. Περὶ τῆς παραγραφῆς τῆς περὶ κληρονομίας ἀγωγῆς, ἴδε τὴν λέξιν *κληρονομία*, ἔνθα καὶ αἱ ἀποφάσεις 4110, 8568, 11381 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν·—αἱ ἐν Νομ. σελ. 4881, 3401, 5073 ἀποφάσεις τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν·—ἡ πολιτικὴ ἀπόφασις τοῦ Ἀρείου Πάγου 505 τοῦ 1852 κτλ. κτλ.—ἴδε καὶ τὴν λέξιν *ἀπογραφὴ* ἐν Βύρετ. τόμ. 2.

§ 220. Ἐκκρεμεῖς ἀγωγαί.—Διὰ τῆς litis contestatio διακόπτεται τόσον ἡ παραγραφὴ τῆς ἀγωγῆς, ὅσον καὶ ἡ χρησιδεσποτεία ἀπὸ μέρους τοῦ ἐναγομένου. Τὴν συνέπειαν δὲ ταύτην, κατὰ τὴν δικονομίαν, ἐπάγεται ἤδη ἡ ἀγωγή (156 π. δικ.).

Κατὰ τὸν νόμον 139 de regulis juris (50, 17) ἡ ἐκκρεμὴς καταστᾶσα ἀγωγὴ δὲν παρεγράφετο (Β. 11. 3, 139) πλέον, ἀλλ' ὁ Ἰουστινιανὸς εἰσήγαγε τεσσαρακονταετίαν, λογιζομένην ἀπὸ τῆς τελευταίας δικαστικῆς πράξεως, μεθ' ἣν οἱ διάδικοι ἐγκατέλιπον τὴν ὑπόθεσιν, ἂν καὶ ἀπ' ἀρχῆς ἤθελε παραγραφῇ καὶ ἐντὸς συντομωτέρας προθεσμίας. Μακελδ. § 198 β' σημ. α.

§ 221. Ὁρίων κανονισμός· ἴδε Βύρετ. τόμ. 11 σελ. 274.

§ 221α. Ὅρα ἐν Βύρετ. τόμ. 4 σελ. 127 τὴν 43 τοῦ 1849 ἀπόφ. τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἐν ᾗ γίνεται λόγος περὶ τῆς παραγραφῆς τῶν ἀγωγῶν, αἵτινες βάσιν ἔχουν τὸν δόλον. — Ἐν τῇ αὐτῇ ἀποφάσει γίνεται λόγος καὶ περὶ τῆς παραγραφῆς τῆς ἀγωγῆς, ἥτις πηγάζει ἐκ τοῦ συναλλάγματος τῆς ἐντολῆς (ἴδε τὴν λέξιν *ἐντολὴ* ἐν Βύρετ. τόμ. 6 σελ. 745). ἴδε ἀνωτ. § 203.

§ 221[3]. Εἰς τὰς περὶ διεκδικήσεως καὶ ἐλευθερίας τοῦ κτήματος ἀγωγὰς πρόκειται περὶ δουλείας καὶ οὐχὶ κανονισμοῦ ὁρίων, ἐπομένως ἐφαρμόζεται εἰς αὐτὰς ἡ δεκαετὴς παραγραφή. ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 154 τοῦ 1849, ἣν ἴδε ἐν λέξει *δουλεία* — ἴδε § 21 τῆς λέξ. *ὁρίων κανονισμός*.

§ 221[4]. Ἐπὶ ἀρνητικῆς δουλείας, ὡς στοιχεῖον τῆς παραγραφῆς ἀπαιτεῖται, πρὸς τοῖς ἄλλοις, καὶ οἱονεὶ κατοχὴ τοῦ δικαιώματος, συνωδευμένη μὲ τὴν τοῦ παραγράψαι πρόθεσιν· — ἀπόφ. πολιτικὴ Ἀρείου Πάγου 291 τοῦ 1849, φέρουσα:

« Ἐπειδὴ, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως, ὁ μὲν ἀναιρεσίβλητος διὰ τῶν ἐν αὐτῇ προτάσεών του ἀξιῶν ἁπλῶς, ὅτι, ἀνεγείρας πρὸ 40 ἐτῶν οἰκίαν ἐπὶ οἰκοπέδου του καὶ ἀνοίξας καλῇ τῇ πίστει 13 παράθυρα βλέποντα εἰς τὸ ἀμέσως παρακείμενον οἰκόπεδον τοῦ ἀντιδίκου, ἀπέκτησεν ἐπὶ τοῦ οἰκοπέδου τούτου διὰ τῆς παραγραφῆς τῆς δουλείας φωτὸς καὶ ἀπόψεως, ὥστε νὰ μὴν δύνανται νὰ τῷ ἐπισκοτισθῶσι δι' ἀνεγέρσεως οἰκοδομῆς ἐπ' αὐτοῦ ἢ ἄλλως πως, ἐζήτει κυρίως μὲν νὰ τοῦ ἀναγνωρισθοῦν τὰ δικαιώματα ταῦτα κλπ., ἐπιβοηθητικῶς δὲ ἐζήτει νὰ ὑποχρεωθῇ ὁ ἀντίδικος νὰ κτίσῃ ἣν ἤρξατο οἰκοδομὴν ἀπέχουσαν δέκα πόδας τῆς ἰδικῆς του, δυνάμει τῆς διατάξεως τοῦ Ἁρμενοπούλου βιβλ. 2 τίτλ. 4, ἀριθ. 33 κλπ. Ὁ δὲ ἀναιρεσείων ἀντέτεινεν ὅτι ὁ ἀντίδικός του δὲν ἀπέκτησεν οἵας ἀξιοῖ δουλείας ἐπὶ τοῦ οἰκοπέδου του, καὶ ὅτι τὸ περὶ οἰκοδομῶν διάταγμα κατήργησε τὴν μνησθεῖσαν διάταξιν τοῦ Ἁρμενοπούλου, ὡς μέτρον ἀστυνομικόν. Ἐπὶ δὲ τούτων τὸ ἐφετεῖον, ἐνῷ ἀφ' ἑνὸς παραδέχεται ὅτι ὁ ἀναιρεσίβλητος δι' ὧν ἰσχυρίζεται μόνον πράξεών του δὲν ἀπέκτησε τὰς ὁποίας ἀξιοῖ δουλείας, ἀφ' ἑτέρου πάλιν σκεπτόμενον ὅτι, ἀφοῦ ὁ ἀναιρεσίβλητος ἀπέκτησεν ἤδη τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ διατηρῇ τὰ βλέποντα πρὸς τὸ οἰκόπεδον τοῦ ἀντιδίκου παράθυρά του, εἶναι ἀνάγκη νὰ τῷ δοθῶσι καὶ τὰ μέσα τῆς χρήσεως τῆς ἀποκτηθείσης δουλείας, ἄλλως αὕτη ἤθελε ματαιωθῆ καὶ καταστραφῆ δι' ἧς ἀνήγειρεν ὁ ἀντίδικος οἰκίας ἐπὶ μόνον ἕνα καὶ ἥμισυ πόδα μακρὰν τῆς ἰδικῆς του, καὶ πρὸς τοῦτο διέταξε νὰ καταδαφίσῃ ὁ ἀναιρεσείων ἣν ἤρξατο οἰκοδομήν του, καὶ νὰ τὴν ἀνεγείρῃ δέκα πόδας μακρὰν τῆς τοῦ ἀναιρεσιβλήτου, ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἀποφαίνεται ὅτι οὗτος ἀπέκτησεν ἃς ἠξίου δουλείας ἐπὶ τοῦ οἰκοπέδου τοῦ ἀναιρεσείοντος μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι περιορίζει ταύτας ὡς πρὸς τὴν ἀπόστασιν, βασιζόμενον πρὸς τοῦτο εἰς τὴν διάταξιν τοῦ Ἁρμενοπούλου βιβλ. 2 τίτλ. 4, ἀριθ. 28, καὶ εἰς τὰς διατάξεις τοῦ Κώδ. 12 καὶ 14 de aedif. priv.

» Ἐπειδὴ στοιχεῖον τῆς τακτικῆς παραγραφῆς τῶν δουλειῶν εἶναι πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ἡ οἱονεὶ κατοχὴ τοῦ δικαιώματος ἡ μετὰ τῆς προθέσεως τοῦ παραγράψαι συνωδευμένη, ἐπὶ δὲ ἀρνητικῆς δουλείας, οἵα εἶναι ἡ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὑπὸ τοῦ ἀναιρεσιβλήτου ἐπιζητουμένη τοῦ μὴ ἐπισκιάσαι τὸ φῶς τῆς παρακειμένης οἰκίας, ἡ ἐξωτερικὴ σχέσις, ἥτις σχηματίζει τὴν οἱονεὶ κατοχὴν, δὲν ἀποκτᾶται διὰ μόνης τῆς περιστάσεως, ὅτι ὁ κύριος τοῦ γηπέδου τοῦ παρακειμένου εἰς τὴν οἰκίαν, περὶ τοῦ φωτὸς τῆς ὁποίας πρόκειται, συνέπεσε τυχαίως νὰ παραλείψῃ ὅ,τι ἂν ὑφίστατο ἡ δουλεία, ὑπεχρεοῦτο νὰ μὴν ἐνεργήσῃ, ἀλλ' ἀπαιτεῖται νὰ ὑποχρεωθῇ ὁπωσδήποτε, εἴτε δι' ὑλικῆς, εἴτε διὰ νομικῆς πράξεως, εἰς τὴν παράλειψιν τῆς ἐνεργείας ταύτης, διότι τότε μόνον παύει νὰ ἦναι τυχαία ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος παράλειψις, καὶ γεννᾶται ἡ μετὰ προθέσεως κατοχὴ τοῦ ἀντιστοίχου δικαιώματος· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ὁ ἀναιρεσίβλητος ἀνεγείρας πρὸ 40 ἐτῶν οἰκίαν ἐπὶ οἰκοπέδου του, καὶ ἀνοίξας παράθυρα βλέποντα εἰς τὸ ἀμέσως παρακείμενον οἰκόπεδον τοῦ ἀντιδίκου του, ἐνήργησε τοῦτο δικαιώματι κυριότητος, καθ' οὗ ὁ ἀναιρεσείων δὲν ἠδύνατο νὰ φέρῃ οὐδὲν πρόσκομμα, ἀλλ' ἐκ τούτου δὲν ἕπεται ὅτι διὰ τῶν πράξεων αὐτῶν ἀπέκτησε καὶ οἵας ἠξίου δουλείας ἐπὶ τοῦ οἰκοπέδου τοῦ ἀναιρεσείοντος, αἵτινες, ὡς εἴρηται δὲν ἀποκτῶνται, εἰμὴ μόνον κατὰ τοὺς ἐκτεθέντας τρόπους, καὶ οὐδένα τούτων οὔτε ἐπρότεινε κἂν ὁμολογουμένως ὁ ἀναιρεσίβλητος· ἑπομένως τὸ ἐφετεῖον, ὑποχρεῶσαν τὸν ἀναιρεσείοντα, τὸν δυνάμει τοῦ ἀπεριορίστου δικαιώματος τῆς κυριότητός του κτίσαντα οἰκίαν ἐπὶ οἰκοπέδου του, νὰ κατεδαφίσῃ ταύτην καὶ νὰ τὴν ἀνεγείρῃ ἀπέχουσαν 10 πόδας τῆς τοῦ ἀναιρεσιβλήτου, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι δι' ὧν οὗτος ἠνέωξε θυρίδων, ὡς εἴρηται, ἀπέκτησε διὰ δουλείας δικαίωμα φωτὸς, παρεβίασε τοὺς ἀνωτέρω νόμους, καὶ παρ' αὐτοὺς ἐφήρμοσε τὴν διάταξιν τοῦ Ζήνωνος, ἥτις ὡς ἀφορῶσα μέτρα ἀστυνομικὰ περὶ οἰκοδομῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀνήκει εἰς τὸ δημόσιον δίκαιον, καὶ ἑπομένως δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς λαβοῦσα νόμου ἰσχὺν δυνάμει τοῦ ἀπὸ 23 φεβρουαρίου 1835 Βασ. διατάγματος, καθ' ὃ μόνον οἱ πολιτικοὶ νόμοι, δηλαδὴ οἱ τὸ ἰδιωτικὸν δίκαιον ἀφορῶντες νόμοι τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων, οἱ ἐν τῇ ἑξαβίβλῳ περιεχόμενοι, θέλουν ἰσχύει, τοῦτο δὲ προκύπτει καὶ ἐκ τοῦ σκοποῦ τῶν διαφόρων ἐν ἐνεργείᾳ διαταγμάτων περὶ ἀνεγέρσεως οἰκοδομῶν, εἴτε εἰς νέας πόλεις, εἴτε καὶ εἰς τὰς ἤδη ὑπαρχούσας, ἐν οἷς ὑπάρχουσι κατὰ τοῦτο ὅλως ἀντιφατικαὶ διατάξεις, ὡς πρὸς ἐκείνας τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων. »

§ 221[5]. ὅταν οἱ ἐναγόμενοι ἢ οἱ δικαιοπάροχοί των δὲν ἦσαν κάτοχοι τῶν κτημάτων, δὲν δύνανται νὰ παραγράψωσι.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ παραδεχθὲν τὸ ἐφετεῖον, διὰ τῆς 9 σκέψεως τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως, ὅτι τὰ περὶ ὧν ἡ δίκη κτήματα βίᾳ καὶ δυναστείᾳ, ὀθωμανοὶ ἥρπασαν αὐτὰ ἀπὸ τὸν πρόπαππον τῶν ἐναγομένων καὶ πάππον τῶν ἐναγόντων, ὅτι κατεῖχον αὐτὰ οἱ ὀθωμανοὶ μέχρι τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, ὅτι μέχρι τότε ὁ πατὴρ τῶν ἐναγόντων δὲν ἐδύνατο νὰ ἐνεργήσῃ πρᾶξιν τινὰ ἐμφαίνουσαν ἀποδοχὴν τῆς κληρονομίας, ὀρθῶς δὲν παρεδέχθη ὅτι ἔλαβε χώραν παραγραφή τις κατὰ τῆς ἀπαιτήσεως τῶν ἐναγόντων, καθόσον οἱ ἐναγόμενοι ἢ οἱ δικαιοπάροχοί των δὲν ἦσαν κάτοχοι τῶν κτημάτων διὰ νὰ δύνανται νὰ παραγράψουν (νόμ. 25, βιβλ. 41, τίτλ. 34 τῶν Πανδεκῶν), μάλιστα δὲ ὅταν καὶ ὁ πατὴρ τῶν ἐναγόντων μετὰ τὴν ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν ἐνήργησε διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῶν κτημάτων τούτων καὶ αὐτοὶ οἱ ἐνάγοντες ἀνεμίχθησαν εἰς τὴν κληρονομίαν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός των, ὡς τὸ ἐφετεῖον παραδέχεται, καὶ τόσῳ μᾶλλον καθόσον, ὡς τὸ ἐφετεῖον διὰ τῶν προηγουμένων τῆς 9ης σκέψεώς του αἰτιολογιῶν βεβαιοῖ, ὅτι οἱ ἐναγόμενοι μὴ ἔχοντες ἀποκλειστικὸν δικαίωμα ἐπὶ τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος κτημάτων ἐνήργησαν καὶ ἔλαβαν αὐτὰ καὶ διὰ τοὺς συγκληρονόμους τοῦ ἐνάγοντος· ὅθεν αἱ αἰτιολογίαι αὗται ἀπαντοῦν ἀποχρώντως εἰς τὸν ἰσχυρισμὸν τῶν ἐναγομένων ὅτι ὁ πρόπαππος αὐτῶν ἀπέθανε πρὸ 70 ἐτῶν καὶ ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀντιδίκων ἢ δικαιοπάροχος αὐτῶν διέκοψε τὴν παραγραφὴν διά τινος πράξεώς του. » ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγου 42 τοῦ 1849.

§ 221[6]. Αἱ δουλεῖαι δύνανται ν' ἀποκτηθῶσι καὶ διὰ τῆς δεκαετοῦς ἢ εἰκοσαετοῦς παραγραφῆς.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ μὴ οὔσης τῆς ἀγωγῆς τῶν ἐναγόντων Α. Ζητουνιάτου καὶ Κ. Τασίκα, περὶ ῥυθμίσεως ὁρίων, ἀλλά, καθὰ ἀπεφάσισε τὸ δικαστήριον τοῦτο τοῦ Ἀρείου Πάγου, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 154 ἔτους παρελθόντος πρώτης ἀποφάσεώς του, φερούσης ταύτης ταύτης τὰ στοιχεῖα τῆς ἀποφατικῆς ἀγωγῆς (actio negatoria), δι' ἧς διεκδικοῦσιν οἱ ἐνάγοντες τὴν ἐλευθερίαν γαιῶν τινων τοῦ χωρίου Ταράτζας, τὰς ὁποίας συμπεριέλαβεν ὁ ἐναγόμενος ἐντὸς τοῦ ὁρίου τῶν λειβαδίων Ἀφράτι καὶ Παλιουργιᾶ, λόγῳ ὅτι ἔχει οὗτος καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν γαιῶν δικαίωμα δουλείας, ὁ ἐναγόμενος Κ. Κρίτζας ἠδύνατο νὰ προτείνῃ κατὰ τῆς προεκτεθείσης αἰτήσεως τῶν ἐναγόντων τὴν ἔνστασιν τῆς δεκαετοῦς κτητικῆς παραγραφῆς, καθότι αἱ δουλεῖαι δύνανται νὰ ἀποκτηθῶσι, πρὸς τοῖς ἄλλοις, καὶ διὰ τῆς δεκαετοῦς ἢ εἰκοσιετοῦς παραγραφῆς κατὰ τὸν νόμον 12

in fin τοῦ κώδηκος κεφ. 7, τίτλ. 33· ὥστε καθίσταται παραδεκτὴ ἡ ἔνστασις τῆς δεκαετοῦς κτητικῆς παραγραφῆς τοῦ Γ. Κρίτζα, κατὰ τῆς προμνημονευθείσης αἰτήσεως τῶν ἐναγόντων.» ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγου 90 τοῦ 1850.

§ 221[7]. Αἱ περὶ ὑπάρξεως παραθύρου εἰς κοινὸν τοῖχον δουλεῖαι ἀποκτῶνται διὰ δεκαετίας· τεμ. 119 Ἀρμεν. (6', δ')·—ἀπόφασις ἐφετῶν Ἀθηνῶν 12099 τοῦ 1854 (τμ. ά).

§ 221[8]. Ἐν Μάννῃ, ἴσχυε, κατὰ τὸ 1814, νόμος περὶ παραγραφῆς τῶν ἀγωγῶν, αἱ ὁποῖαι ἀφορῶσι τὴν ἀπόδοσιν ἁρπαγέντων πραγμάτων. ὄχι· (ἴδε δὲ βιβλ. 2 τίτλ. 10 διάτ. μοναδ. Κώδ.)—ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγου 222 τοῦ 1849.

§ 221[9]. Κατὰ τὸ ὀθωμανικὸν δίκαιον παραγράφεται ἡ περὶ ἀποζημιώσεως, ἕνεκεν ἁρπαγῆς, ἀγωγή; ἴδε Εὑρετ. τόμ. 5 σελ. 129 § 2 καὶ σελ. 132 σημ. 1.

§ 221[10]. Ἡ ἐν τῷ § 47 τοῦ Ἀρμεν. (6, 1) διάταξις, «ἐάν τις νεμηθῇ πρᾶγμα δημόσιον ἐπὶ 4 ἐνιαυτούς, ἔχει κατὰ τοῦ δημοσίου τὴν τῆς τετραετίας παραγραφὴν» ἔχει τὴν αὐτὴν ἔννοιαν, ἣν καὶ τὸ κεφ. 1 τῶν Βασιλ. (50, 13) καὶ προβλέπει τὴν αὐτὴν περίπτωσιν, ἣν καὶ νόμοι τινὲς τῶν Πανδ., τὴν τῶν ἀκληρονομήτων πραγμάτων παραγραφὴν ὁρίζοντες· ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 86 τοῦ 1853.

§ 222. Ὅταν κατὰ τὴν 22 φεβρουαρίου 1814 (π. χ.) ἔληγεν ἡ προθεσμία, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἐναγόμενος ὤφειλε νὰ δώσῃ τὸ ἀντίτιμον τοῦ ὁμολόγου, ἢ αὐτὸ τοῦτο, ἡ ἐποχὴ αὕτη προσδιορίζει τὴν ἔναρξιν τῆς παραγραφῆς· ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγ. 448 τοῦ 1852, κυρόνουσα τὴν 8627 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.—Πρβλ. τὰ ἐν τοῖς ἀνωτ. §§ 56—61[2] καὶ κατωτ. σελ. 112.

§ 223. Πῶς κανονίζεται ἡ παραγραφή, ὅταν ἐπέλθῃ νέος νόμος; Τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι γενικόν, αἱ δὲ ἑπόμεναι παρατηρήσεις α—ζ διασαφηνίζουσιν αὐτό.

ά) Ὁσάκις δικαίωμά τι πηγάζει ἀμέσως ἀπὸ τὸν νόμον αὐτὸν καὶ ὄχι ἐκ πράξεώς τινος, ἐνόσῳ τὸ δικαίωμα αὐτὸ δὲν ἀπεκτήθη, εἶναι φανερὸν ὅτι ὁ νέος νόμος πρέπει νὰ τὸ κανονίζῃ. Λέγοντες δέ, ὅτι δὲν ἀπεκτήθη δικαίωμα, ἐννοοῦμεν ὅτι δὲν ἔλαβε χώραν τὸ γεγονός, ἐφ' οὗ ὁ νόμος στηρίζει τὴν ἀπόκτησιν τοῦ δικαιώματος· π. χ. ἐνόσῳ δὲν συνεπλήρωσέ τις τὸ ἔτος τῆς ἐνηλικιότητος, ὁ νέος νόμος, ὅστις μεταβάλλει τὸν χρονικὸν ὅρον αὐτῆς, ἐφαρμόζεται. Ἄρα ἐὰν συνεπλήρωσέ τις τὴν ἐνηλικιότητά του πρὸ τοῦ νέου νόμου, οὗτος δὲν ἔχει πλέον ἐφαρμογήν, οὐδ' ἐπαναφέρει εἰς τὴν ἀνηλικιότητα τὸν ἤδη ἐνηλικιωθέντα (Καλλ. τόμ. 1 σελ. 56).

ὁ Vangerow 1 § 26, χωρὶς τὴν διάκρισιν ταύτην, ἐφαρμόζει πάντοτε τὸν νέον νόμον (Πρλ. Φεδ. πολ. δ. τ. 1 σ. 40).

β') Τὸ αὐτὸ λέγομεν καὶ περὶ τῆς παραγραφῆς. Αὕτη δὲν ὑπάρχει εἰμὴ ἀφοῦ ὁ χρόνος συμπληρωθῇ. Πρὸ τῆς συμπληρώσεως ταύτης, δὲν ὑπάρχει δικαίωμα κεκτημένον, καὶ, διὰ τοῦτο, ἀναδρομικὴ ἰσχὺς δὲν ἀποδίδεται εἰς τὸν νέον νόμον (Τροπλ. περὶ παραγραφῆς 1095 ἐπ. Καλλ. αὐτ.). Ἡ ἀρχὴ τῆς παραγραφῆς ὑπὸ προγενεστέραν νομοθεσίαν ἀποτελεῖ μόνον τὸ σημεῖον τῆς ἀναχωρήσεως, μόνη δὲ ἡ ἀρχὴ, χωρὶς νὰ ἐπακολουθήσῃ ὅλον τὸ διάστημα, δὲν ἔχει σημασίαν. Εἶναι ἑπομένως ἀναντίῤῥητον, ὅτι ὁσάκις ὁ νέος νόμος καταργεῖ παραγραφὴν, ἡ μήπω συμπληρωθεῖσα δὲν ἐξακολουθεῖ πλέον, διότι ὁ νέος νόμος δὲν ἀφίνει νὰ προσθέσῃ ὁ χρόνος εἰς τὸ παρελθὸν ἄλλα μόρια χρόνου. Ἐπίσης, ὁσάκις ὁ νέος νόμος αὐξάνει τὰς συνθήκας τῆς παραγραφῆς, πρέπει μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ νέου νόμου νὰ γίνῃ νέα ἀρχὴ παραγραφῆς. Καλλ. τόμ. 1 § 24.

γ') Ὅταν ὁ νόμος παρατείνῃ, τὸ διάστημα τῆς νέας πλέον ἐκτεταμένης παραγραφῆς μετρεῖται ἀπὸ τὴν προηγηθεῖσαν ἐποχὴν, διότι ὁ νέος νόμος δὲν ἀφήρεσέ τι ἀπὸ τὸ παρελθὸν, ἀλλ' ἐπρόσθεσεν. Καλλ. τόμ. 1 § 24.

δ') Ὅταν δὲ ὁ νόμος συντέμνῃ τὴν προθεσμίαν, ὁ ὑπολογισμὸς δὲν δύναται νὰ συμπεριλάβῃ τὸν προπαρελθόντα χρόνον. Ἡ νέα νομοθεσία ἀποκόπτει διάστημα ἐκ τοῦ προϊσχύοντος, ἀλλὰ δὲν δύναται ν' ἀφαιρέσῃ τι ἀπὸ τὸ παρελθὸν, χωρὶς νὰ κατασταθῇ ὀπισθενεργός. Μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ νέου νόμου, ὅστις εἰσήγαγε βραχυτέραν παραγραφὴν, ἀπώλεια δικαιώματος δὲν ὑπῆρχεν. Ἂν ἡ νέα νομοθεσία (λέγει ὁ Κ. Καλλιγᾶς αὐτ.) ὑπελόγιζε τὴν βραχυτέραν παραγραφὴν ἐκ τοῦ παρελθόντος ἤδη χρόνου, ἤθελε κηρύξει ἀπωλεσμένα τὰ πρὸ αὐτῆς, ἐνῷ ὁ στερούμενος ἐνόμιζεν ὅτι ἔχει εἰσέτι καιρὸν νὰ προβλέψῃ· ἀπ. Ἀρ. Π. 42 τοῦ 1841, ἣν ἴδε ἐνταῦθα ἐν σ. 103.

ε') Πρὶν ἢ ἔλθω εἰς τὴν νομολογίαν, ἐκθέτω ὅτι εἰς νεώτατόν τι σύγγραμμα (Demol. τόμ. 1 § 61) εὑρίσκετε σχετικάς τινας σκέψεις, τὰς ἑξῆς·

α Θεωρητικῶς, ὁ νεώτερος νόμος, ὅστις τροποποιεῖ τὸν χρόνον ἢ τοὺς ἄλλους ὅρους τῆς παραγραφῆς, ἐφαρμόζεται εἰς τὴν παραγραφὴν τὴν ἤδη, πρὸ τῆς δημοσιεύσεως ἐκείνου, ἀρξαμένην; Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἐσχηματίσθησαν εἰς τὴν Γαλλίαν διάφοροι γνῶμαι. Οἱ μὲν (Δεμάντε τόμ. 3 σελ. 580.=Δουραντὸν τόμ. 1 ἀριθ. 69) φρονοῦν, στηριζόμενοι εἰς τὸ ἄρθρον 2281 τοῦ γαλλικοῦ Κώδ. ἀνάλογον διάταξιν τοῦ ὁποίου δὲν ἔχουν (νομίζω) οἱ Ῥω-

μαῖοι, ὅτι ὁ νομοθέτης των ἐσεβάσθη τὰ κεκτημένα δικαιώματα. Ἄλλοι φρονοῦν ὅτι ἡ διάταξις αὕτη δὲν καθιεροῖ ἀρχὴν, καὶ ὅτι ἐπομένως, ἂν δὲν ὑπῆρχεν, ἔπρεπε νὰ ἐφαρμοσθῶσιν αἱ ἀρχαὶ, αἱ ἰσχύουσαι περὶ τῶν προαρξαμένων παραγραφῶν (Μερλ. Εὕρετ. τόμ. 17 σελ. 410.—Τροπλ. ἀριθ. 1075).

Νομίζω, ὅτι ἑκάτερον τῶν συστημάτων αὐτῶν δύναται νὰ ἔχῃ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἐφαρμογὴν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νέου νόμου.

Ἂν ὁ νέος αὐτὸς βλάπτῃ τὸν ὀφειλέτην ἢ τὸν κάτοχον, ὅστις εἶναι ἐν τῷ παραγράφειν, διότι παρατείνει π. χ. τὸν χρόνον τῆς παραγραφῆς, ἡ δευτέρα γνώμη εἶναι βασιμωτέρα· καθότι ὁ ὀφειλέτης καὶ ὁ κάτοχος ἔχουν τόσον ὀλιγώτερον κεκτημένον δικαίωμα, καθόσον νόμιμός τις πρᾶξις τοῦ ἰδιοκτήτου ἢ τοῦ δανειστοῦ κωλύει τὸ ἀποτέλεσμα ὅλου τοῦ παρεληλυθότος χρόνου.

Ἂν ὁ νέος νόμος βλάπτῃ τὸν δανειστὴν ἢ τὸν κύριον, διότι π. χ. συντέμνῃ τὸν τῆς παραγραφῆς χρόνον, ἐννοεῖται ὅτι ἡ πρώτη γνώμη εἶναι ἐφαρμοστέα, διότι ἀφαιρεῖ κεκτημένον δικαίωμα, τὸ δικαίωμα νὰ κινήσῃ τὴν ἀγωγήν του καθ' ὅλον τὸν χρόνον, ὃν ὥριζεν ὁ παλαιὸς νόμος.

Ἀλλ' ὅμως, εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις, προτιμῶ τὸ δεύτερον σύστημα. Καὶ τῷ ὄντι, ὑπάρχει σύμβασις τοιαύτη μεταξὺ τῶν μερῶν. Οἱ περὶ παραγραφῆς νόμοι δὲν ὑπάγονται εἰς τὴν τάξιν τῶν ἑρμηνευτικῶν ἐκείνων νόμων, οἱ ὁποῖοι δὲν λαμβάνουσιν ἰσχὺν εἰμὴ διὰ τῆς θελήσεως τῶν μερῶν, ἀλλ' εἶναι δημοσίας τάξεως, καὶ διὰ τοῦτο δὲν συγχωρεῖται ἡ παραίτησις ἀπὸ μελλούσης παραγραφῆς (ἄρθρ. 2220 π. γ. κ.—τεμ. 1 Πανδ. de pactis.—Ποτιέρ. oblig. ἀριθ. 700). Θεωρητικῶς λοιπὸν φρονῶ, ὅτι ὁ νέος νόμος ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὰς πρὸ αὐτοῦ ἀρξαμένας παραγραφάς. Ἐν τούτοις εἰς τὸν γαλλικὸν Κώδ. καθιερώθη τὸ ἐναντίον, καὶ, συνεπείᾳ αὐτοῦ, ἐγένοντο διάφοροι ἐφαρμογαὶ, τὰς ὁποίας βλέπε εἰς Demol. § 61 τόμ. 1.

ϛ') Ἂς ἔλθωμεν, μετὰ τὰς παρατηρήσεις ταύτας εἰς τὴν Ἑλληνικὴν νομολογίαν. Ἰδοὺ λοιπὸν αἱ περιπτώσεις, εἰς τὰς ὁποίας αὕτη ἐξεφράσθη.

Περίπτωσις Α'. Ὁ Θ ἐνήγαγεν ἐνώπιον τοῦ ἐμποροδικείου τὸν Τ, ἐκθέσας ὅτι κατὰ τὸ 1821 ἐδάνεισε τοῦτον ἐν Μελίτῃ χρηματικόν τι ποσόν. ὅτι οὗτος ἐξέδωκε τότε συναλλαγματικὴν πληρωτέαν εἰς Πάτρας ἐκ μέρους τοῦ Μ, ὅστις ὅμως δὲν τὴν ἐπλήρωσεν. Ὅθεν ἐζήτησε τὴν πληρωμήν. Πρότασις περὶ παραγραφῆς, ἀλλὰ τὸ ἐν Ναυπλίῳ ἐφετεῖον (ἀπόφασις 96 τοῦ 1839) ἀπέρριψεν αὐτὴν,

λόγῳ ὅτι ἡ πρὸς παραγραφὴν τῆς συναλλαγματικῆς ἐκείνης προθεσμία πρέπει νὰ κανονισθῇ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ τότε ἰσχύοντος πολιτικοῦ δικαίου, καὶ ὄχι κατὰ τὸ ἄρθρον 189 τοῦ ἐμπορ. νόμου, ὅστις ἐμβῆκεν εἰς ἐνέργειαν κατὰ τὸ 1823.—Αἴτησις ἀναιρέσεως, ἣν ὁ Ἄρειος Πάγος παρεδέχθη (ἀπόφ. 42 τοῦ 1841, ἣν ἴδε ἐν Εὑρετ. λέξ. *ἀναδρομικὴ δύναμις*), σκεφθείς, ὅτι τὸ ἐν Ναυπλίῳ ἐφετεῖον ἡρμήνευσε ψευδῶς τὴν ἀρχὴν τοῦ δικαίου, ὅτι ὁ νόμος δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἀναδρομικὴν δύναμιν, καὶ ἐσφαλμένως ἐφήρμοσε τὰς περὶ παραγραφῆς τῶν ἀγωγῶν διατάξεις τοῦ πολιτικοῦ νόμου, καθότι ἡ ἀρχὴ αὕτη τοῦ δικαίου σημαίνει, ὅτι ὁ νεώτερος νόμος δὲν δύναται νὰ καταστρέψῃ τὰ δυνάμει τοῦ ἀρχαιοτέρου ἀποκτηθέντα δικαιώματα·—ὅτι, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, μὴ συμπληρωθείσης τῆς παραγραφῆς, καθ' ἣν ἐποχὴν ἐμβῆκεν εἰς ἐνέργειαν ὁ ἐμπορικὸς νόμος, δὲν εἶχαν ἀποκτήσει κανὲν δικαίωμα οἱ διάδικοι· καὶ διὰ τοῦτο, μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ νεωτέρου νόμου, ἡ παραγραφὴ κανονίζεται κατὰ τὰς διατάξεις αὐτοῦ.

Ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως, δικάζων ὡς ἐφετεῖον ὁ Ἄρειος Πάγος, καθιέρωσε τὴν αὐτὴν ἀρχὴν (ἀπόφ. 45 τοῦ 1842), εἰπών, ὅτι κατὰ τὸν νόμον 21 de oblig. et act. καὶ τὸν νόμ. 19 de jud. et ubi τῶν Πανδ. ὡς πρὸς τὰ συναλλάγματα ἰσχύουσιν οἱ νόμοι τοῦ διὰ τὴν πληρωμὴν ὁρισθέντος τόπου, καὶ ὄχι οἱ τοῦ τόπου τῆς ἐκδόσεώς των.

Περίπτωσις Β΄. Ἡ Φ ἐνήγαγε τὸν Α ζητοῦσα, δικαιώματι προτιμήσεως, κτήματα τινά· ἀλλὰ κατὰ τῆς ἀγωγῆς ἀντετάχθη παραγραφὴ στηριζομένη εἰς τὸ ὀθωμανικὸν δίκαιον, καθ' ὃ ἡ εἰρημένη ἀγωγὴ παραγράφεται ἐντὸς πέντε ἐτῶν. Ἀποῤῥιφθείσης τῆς ἀγωγῆς (διὰ τῆς 105 τοῦ 1844 ἀποφάσεως τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν) ἐζητήθη ἀναίρεσις λόγῳ, ὅτι ἰδίως παρηρμηνεύθησαν οἱ περὶ παραγραφῆς νόμοι, ἀλλ' ὁ Ἄρειος Πάγος ἀπέῤῥιψε τὴν ἀναίρεσεως αἴτησιν, διὰ τῆς 101 τοῦ 1845 ἀποφάσεώς του, ἣν ἴδε ἐν Εὑρετ. τόμ. 3 σελ. 383 ἐπ., σκεφθείς, ὅτι τὰ περὶ προτιμήσεως καὶ περὶ παραγραφῆς ζητήματα κανονίζονται, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, κατὰ τοὺς τουρκικοὺς νόμους, ὑπὸ τὸ κράτος τῶν ὁποίων ἔλαβε χώραν ἡ πώλησις τῶν κτημάτων· — ὅτι, ἂν ἡ παραγραφὴ δὲν συνεπληρώθη ὑπὸ τὸ κράτος αὐτὸ καὶ ἐπῆλθεν ἡ Ἑλληνικὴ νομοθεσία, καθ' ἣν ἀπαιτεῖται δεκαετία, τὸ περὶ προτιμήσεως δικαίωμα ἐν μέρει μὲν κανονίζεται κατὰ τοὺς τουρκικοὺς νόμους, ἐν μέρει δὲ κατὰ τὸν ἐπελθόντα Ἑλληνικὸν νόμον· τουτέστιν, ἡ μὲν παραγραφὴ πρέπει, κατὰ τὸν ἐπελθόντα Ἑλληνικὸν νόμον, νὰ παραταθῇ εἰς δεκαετίαν ἀρχομένην ἀπὸ τῆς πωλήσεως τοῦ κτήματος,

ὁ δὲ χρόνος, ὅσος μὲν ἔτρεξε, νὰ λογισθῇ ὑπὸ τὸ κράτος τῶν τουρκικῶν νόμων κατὰ τὸ τουρκικὸν σεληνολόγιον, ὅσος δ' ἔτρεξε μετὰ τὴν ἐπέλευσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ νόμου, κατὰ τὸ Γρηγοριανὸν (;) μηνολόγιον.

ΣΗΜ. 1. Εἶναι ὀρθὴ ἡ ἀπόφασις αὕτη; Εἰς τὸ Εὐρετ. (τόμ. 3 σελ. 402 ἑπ.) εὕρηνται παρατηρήσεις κατὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης. Κατ' αὐτὰς δέ, ἡ μὲν παραγραφὴ δὲν ἀποκτᾶται εἰμὴ διὰ τῆς συμπληρώσεως ὁλοκλήρου τοῦ χρονικοῦ διαστήματος, τὸ ὁποῖον ὁ νόμος ὥρισεν· ἐνόσῳ δὲ ὁ χρόνος οὗτος δὲν συμπληρωθῇ, οὐδὲν ἄλλο ὑπάρχει ὑπὲρ τοῦ παραγράφοντος εἰμὴ ψιλὴ ἐλπὶς ἀδήλου μέλλοντος· ἕνεκα δὲ τούτου, ὁσάκις ἐπέλθῃ νόμος νεώτερος παρατείνων τὸ χρονικὸν τῆς παραγραφῆς διάστημα, ὁ μεταγενέστερος νόμος ἐπικρατεῖ, καὶ ἡ παραγραφὴ δὲν ἀποκτᾶται ἐνόσῳ δὲν συμπληρωθῇ ὁ χρόνος, ὃν ὁ μεταγενέστερος νόμος ὥρισεν· ὥστε ἀφοῦ ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὰ πέντε σεληνιακὰ ἔτη, ἃ ἀπῄτει ὁ τουρκικὸς νόμος, δὲν εἶχον συμπληρωθῆ ὅτε ἐπῆλθεν ὁ νεώτερος νόμος, ὅστις ἐκτείνει τὸν χρόνον τῆς παραγραφῆς εἰς δέκα ἡλιακὰ ἔτη, ἤτοι ἡμέρας 36,553, ἡ ἐνάγουσα ἠδύνατο νὰ κάμῃ νόμιμον χρῆσιν τοῦ περὶ προτιμήσεως δικαιώματός της καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα, τὸ ὁριζόμενον ἀπὸ τὰ περικλείοντα αὐτὸ δύο σημεῖα τὴν 7ην σεπτεμβρίου 1830 καὶ τὴν 7ην σεπτεμβρίου 1840, χωρὶς νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ μεταξὺ τοῦ σεληνιακοῦ καὶ ἡλιακοῦ ὑπάρχουσα διαφορά· ὁ δὲ ὀθωμανικὸς νόμος δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχῃ ἄλλην, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἐφαρμογὴν εἰμὴ τὸ νὰ προσδιορισθῇ, δυνάμει αὐτοῦ, ὡς σημεῖον ἀναχωρήσεως χρόνου τῆς παραγραφῆς ἡ ἑβδόμη σεπτεμβρίου.

ΣΗΜ. 2. Τὴν ἀπόφασιν ἀποδοκιμάζει (ὡς ἀνωτέρω ἐξέθεσα) καὶ ὁ Κ. Καλλιγᾶς ἐν τόμῳ 1 σελ. 58, λέγων, πρὸς τοῖς ἄλλοις, ἀφοῦ παραδεχόμεθα τὸ παρὰ τοῦ σημερινοῦ νόμου ὡρισμένον τέρμα τοῦ χρόνου, πῶς δυνάμεθα νὰ ὑπολογίσωμεν τὸν χρόνον τοῦτον ἐν μέρει κατὰ συντομώτερον μηνολόγιον;

ΣΗΜ. 3. Tant que la prescription n'est que commencée, et non consommée, elle ne constitue qu'une expectative dont la force n'est pas telle que le législateur doive la respecter· elle pourrait donc, à partir de la promulgation d'une loi nouvelle, être régie pour l'avenir, par cette loi. Marcadé τόμ. 1 σελ. 62.—Δεμολομβ. τόμ. 1 ἀριθ. 61.

Περίπτωσις Γ'. Ἡ παραγραφὴ εἶναι δικαίωμα, τὸ ὁποῖον ἀποκτᾶται διὰ τῆς παρελεύσεως τοῦ παρὰ τοῦ νόμου ὡρισμένου χρόνου· ἐκ τούτου δὲ ἕπεται, ὅτι ὁ χρόνος οὗτος δύναται νὰ κατασταθῇ βραχύτερος ἢ μακρότερος διὰ μεταγενεστέρου νόμου, ὅστις ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς ἐκδόσεώς του κανονίζει τὸν χρόνον, ὅστις ὑπελείπετο κατὰ τὸν νόμον τὸν ἰσχύοντα, ὅτε ἤρχισεν ἡ παραγραφή. Ὅθεν ἂν τὸ περὶ προτιμήσεως δικαίωμά τινος δὲν ἦτο κατὰ τοὺς νόμους τῆς Τουρκίας παραγεγραμμένον, ὅτε ἐμβῆκεν εἰς ἐνέργειαν ἡ Ἑλληνικὴ νομοθεσία, ὁ κατὰ τὸν Ὀθωμανικὸν νόμον ὑπολειπόμενος χρόνος πρὸς συμπλήρωσιν τῆς παραγραφῆς μετρεῖται κατὰ τὸν Ἑλληνικὸν νόμον· ἀπόφ. 2190 τοῦ 1842 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

Περίπτωσις Δ'. Ἡ παραγραφὴ εἶναι δικαίωμα ἀποκτώμενον ὁριστικῶς διὰ τῆς τελείας παρελεύσεως τοῦ ὡρισμένου χρόνου· πρὸ τῆς παρελεύσεως ταύτης, ὁ χρόνος δύναται νὰ συντμηθῇ ἢ παραταθῇ διὰ νέου νόμου· ἀπόφ. 2301 τοῦ 1842 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν.

Περίπτωσις Ε. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ δικαίου, ὅταν ὑπὸ τὸ κράτος νόμου τινὸς ἀρχίσῃ ἡ παραγραφὴ καὶ δὲν συμπληρωθῇ, νέος δὲ νόμος ἐπελθὼν ὁρίσῃ μακροτέραν χρόνου παραγραφὴν, δὲν ὑπάρχει δικαίωμα κεκτημένον, ἀλλὰ προσδοκία ἀποκτήσεως, καὶ ἑπομένως ἡ μὴ συμπληρωθεῖσα ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ παλαιοῦ νόμου ἐξακολουθεῖ ἄνευ τινὸς διακοπῆς, ἀλλὰ μέχρι συμπληρώσεως τοῦ ὁρισθέντος, διὰ τοῦ νέου νόμου, μακροτέρου χρόνου· ἀπόφ. 8568 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

ζ') *Σημ.* Εἰς τὸ περὶ πολιτ. δικαίου σύγγραμμα τοῦ Κ. Φέδερ (τόμ. 1 σελ. 43) εὕρηνται τὰ ἑξῆς·

Ἀρξαμένη δὲ ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ παλαιοῦ νόμου (λέγει ὁ Κ. Φέδερ σ. 43), ἀλλὰ μὴ συμπληρωθείσης τῆς παραγραφῆς ὅτε ἐξεδόθη ὁ νέος νόμος, οἱ μὲν ὑπολαμβάνουσιν ὅτι πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ παλαιὸς (ὅρα καὶ ἄρθρ. 2281 πολιτ. γαλλ. Κώδ.), οἱ δὲ ὅτι ὁ νέος νόμος. Κατὰ τρίτην δὲ τινὰ γνώμην, ἣν ἡμεῖς θεωροῦμεν ἐπιεικεστέραν καὶ πρακτικωτέραν, ἐφαρμόζεται ἐν μέρει ὁ νέος νόμος· εἰς τρόπον ὥστε λ. χ. εἰσαχθείσης διὰ τοῦ νεωτέρου νόμου τῆς πενταετοῦς παραγραφῆς ἀντὶ τῆς δεκαετοῦς, ὁ συμπληρώσας πενταετῆ κατοχὴν, ἰσχύοντος τοῦ παλαιοῦ νόμου, πρέπει νὰ κατέχῃ προσέτι, κατὰ τὸν νεώτερον νόμον, 2 1/2 ἔτη ἀντὶ τῶν κατὰ τὸν παλαιὸν νόμον ἀπολειπομένων πέντε ἐτῶν. Βάνγεροφ τόμ. 1 § 26, ἴδε ὅμως Ζελτσχρίφτ καὶ ἄλλους, εἰς οὓς ὁ Κ. Φέδερ παραπέμπει.

η') Οἱ περὶ παραγραφῆς τῶν ἀγωγῶν νόμοι, ὡς ἀνατρέποντες δικαιώματα, εἶναι νόμοι οὐσιαστικοὶ, καὶ ἑπομένως, κατὰ τὰς γενικὰς ἀρχὰς τοῦ δικαίου, δὲν ἔχουσιν ἀναδρομικὴν δύναμιν· ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. τῆς 26 ἀπριλίου 1840 (ἐν Νομικ. σελ. 2046).

Σημ. *Ἐκδ.* Ὅταν ἡ παραγραφὴ συμπληρωθῇ ὑπὸ τὸ κράτος νόμου τινὸς, ὁ νέος νόμος δὲν δύναται νὰ προσβάλῃ κεκτημένα δικαιώματα· ἄλλως ἤθελεν ἔχει ἀναδρομικὴν δύναμιν.

θ') *Ἀναδρομικὴ ἰσχὺς τῆς συμπληρωθείσης παραγραφῆς*. Ἡ παραγραφὴ ἔχει ἀναδρομικὴν ἰσχὺν ὑποθέτουσαν, ὅτι ὁ παραγράψας ἦτο κύριος κατὰ τὸ διάστημα τῆς κατοχῆς του· ὅθεν 1) οἱ καρποὶ τῶν τελευταίων ἐτῶν δὲν ἀναζητοῦνται ἀπὸ τὸν ἰδιοκτήτην, καθ' οὗ ἐχώρησεν ἤδη ἡ παραγραφή· 2) αἱ ὑποθῆκαι, ὅσας πρὸ τῆς συμπληρώσεως τῆς παραγραφῆς παρεχώρησε, προτιμῶνται τῶν μετὰ τὴν συμπλήρωσιν παραχωρηθεισῶν· 3) αἱ ὑποθῆκαι, ὅσας ὁ ἰδιοκτήτης παρεχώρησε κατὰ τὸ διάστημα τῆς κατοχῆς τοῦ παραγράφοντος, ματαιόνονται ἀπὸ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν συνεπληρώθη ἡ παραγραφή (Δαλλ. λεξ. σελ. 662 ἀριθ. 19).

§ 224. Παράδειγμα κεκτημένου δικαιώματος ὡς πρὸς τὴν παραγραφὴν, ἴδε ἐν Κύμετηρίῳ τόμ. 1 σελ. 93 § 11, ἔνθα περὶ συναλλαγματικῆς, ἐκδοθείσης κατὰ τὸ 1823.

§ 225. Πῶς ὑπολογίζεται ὁ περὶ παραγραφῆς χρόνος, ὅταν ὁ νέος νόμος συνέτεμε τὴν προθεσμίαν;—Ἀποζημίωσις.

Ἡ 3 σκέψις τῆς 222 τοῦ 1849 πολιτικῆς ἀποφάσ. τοῦ Ἀρείου Πάγου φέρει οὕτως:

« Ἐπειδὴ καθιεροῦται καὶ ὑπὸ τοῦ κατὰ τοὺς ἀναιρεσείοντας ἐν ἔτει 1814 ἰσχύοντος νόμου 30 ἐτῶν παραγραφὴ τῆς προκειμένης ἀγωγῆς καὶ ἐκδοθέντος ἐν ἔτει 1829 νέου νόμου, περιορίζοντος (ἄρθρ. 143 τῆς ποιν. διαδικασίας τοῦ 1829) τὸν τῆς παραγραφῆς χρόνον εἰς πέντε ἔτη, ὁ χρόνος οὗτος ἔπρεπε ν' ἀρχίσῃ ἐκ νέου ἀπὸ τοῦ ἔτους 1829, διότι, ἐὰν κατ' αὐτὸν ὑπελογίζοντο τὰ ὑπὸ τὸν προγενέστερον νόμον παρελθόντα 15 ἔτη, ἤθελεν ἀποδοθῇ εἰς τὸν νέον νόμον ὀπισθενεργὸς δύναμις, ἀφαιροῦσα ἀμέσως ἀπὸ τὸν δικαιοῦχον δικαίωμα, ὅπερ εὐλόγως ἐπείθετο κατὰ τὸν προηγούμενον νόμον, ὅτι δύναται νὰ ἐξασκήσῃ, καὶ ὑποβάλλουσα εἰς τὸν νέον νόμον γεγονὸς (τὴν παρέλευσιν τοῦ χρόνου) ἐπελθὸν πρὸ αὐτοῦ· ἀρξαμένης δὲ τῆς νέας παραγραφῆς ἐν ἔτει 1829 καὶ ἐκδοθέντος τὸ 1830 νέου νόμου (τῆς ποιν. διαδικασίας τοῦ 1830), ὁρίζοντος ὅτι πᾶσα ἐξ ἐγκλήματος ἀγωγὴ, τουτέστιν ἥ,τε δημοσία κατηγορία, καὶ ἡ τοῦ βλαφθέντος ἀγωγὴ περὶ ἀποζημιώσεως, ἄρθρον 342, συνδιαζόμενον μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ κεφαλαίου ϘϚ' τῆς ποινικῆς δικονομίας τοῦ 1830), ἡ ἀρξαμένη ἐν ἔτει 1829 παραγραφὴ τῆς προκειμένης ἀγωγῆς ἐξηκολούθησε κατὰ τὸν νεώτερον νόμον, τὸν ἐπεκτείνοντα τὸν χρόνον αὐτῆς, διότι ἐντὸς τοῦ μακροτέρου κατὰ τὸν νόμον τοῦτον διαστήματος, περιείχετο καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχον μικρότερον, ἀλλ' ὅμως, πρὶν ἢ συμπληρωθῶσι κατὰ τὸν τοῦ 1830 ἔτους νόμον τὰ δέκα τῆς παραγραφῆς ἔτη, τουτέστι πρὸ τοῦ ἔτους 1839, ἐπῆλθεν ἕτερος νόμος, ἤτοι ἡ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1835 ἐν ἰσχύϊ ποινικὴ δικονομία, ὁρίζων (ἄρθρ. 10), ὅτι ἡ παραγραφὴ τῆς ἕνεκεν ἀξιοποίνου πράξεως περὶ ἀποζημιώσεως πολιτικῆς ἀγωγῆς ῥυθμίζεται κατὰ τὸν πολιτικὸν νόμον, κατ' αὐτὸν δὲ συνήθως αἱ ἀγωγαὶ παραγράφονται μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα ἐτῶν, ἀφ' ἧς παρήχθη τὸ πρὸς ἀγωγὴν δικαίωμα (Βασιλ. βιβλ. 50 τίτλ. 14, ἐδάφ. 5)· ὅθεν ἡ προσβαλλομένη ὑπ' ἀρ. 21 ἀπόφασις, ἀποφηναμένη ὅτι ἡ προκειμένη ἀγωγὴ δὲν παραγράφη κατὰ τοὺς παρατεθέντας ἐπὶ Κυβερνήτου ἐν ἰσχύϊ νόμους, δὲν παρεβίασε τὰς ἐπὶ τῆς παρούσης ὑποθέσεως ἐφαρμοστέας περὶ παραγραφῆς διατάξεις τοῦ νόμου. »

Ἀπὸ ποίου τόπου νόμον κανονίζεται ἡ παραγραφή;

§ 226. α') Τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι περισπούδαστον, καὶ οὐ μόνον ὑπερβαίνει τὰς δυνάμεις ἡμῶν, ὥστε νὰ τὸ ἐξετάσωμεν ὑφ' ὅλας αὐτοῦ τὰς ἐπόψεις, ἀλλὰ προσέτι καὶ τὰ ὅρια, ἐντὸς τῶν ὁποίων πρέπει νὰ περιορισθῶμεν πραγματευόμενοι αὐτὸ ἐνταῦθα, δὲν ἐπιτρέπουσιν εἰμὴ νὰ σταματήσωμεν εἰς σύντομόν τινα ἔκθεσιν τῶν ἀρχῶν, ὅσαι τὸ ἀντικείμενον τοῦτο διέπουσιν

β') Τὸ ζήτημα τοῦτο λύεται διὰ διακρίσεως μεταξὺ τῆς παραγραφῆς, ἥτις τείνει νὰ μᾶς ἀπαλλάξῃ ἀπό τινα ἀγωγὴν καθαρῶς προσωπικήν, καὶ τῆς παραγραφῆς, ἥτις τείνει πρὸς ἀπόκτησιν ἀκινήτου. Τροπλ. περὶ παραγραφῆς ἀριθ. 37.

γ') Ἡ προσωπικὴ ἀγωγὴ παραγράφεται κατὰ τὸν νόμον, τὸν ἰσχύοντα ἐν τῷ τόπῳ, ὅπου πρέπει νὰ γίνῃ ἡ πληρωμή. Ἀληθὲς μὲν ὅτι πολλοὶ συγγραφεῖς ὑποστηρίζουν, ὅτι ἡ κατοικία τοῦ ὀφειλέτου λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη δὲν εἶναι βάσιμος εἰμὴ ὅταν ἡ πληρωμὴ πρέπῃ νὰ πραγματοποιηθῇ εἰς τὴν κατοικίαν αὐτήν. Ἄλλως, λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ὁ τόπος τῆς πληρωμῆς.

Ὁ λόγος εἶναι ἁπλοῦς· ἡ πρὸς ἀπαλλαγὴν παραγραφὴ εἶναι εἶδος ποινῆς κατὰ τῆς ἀμελείας τοῦ δανειστοῦ. Ἀλλά, ποῦ οὗτος καθίσταται ἔνοχος διὰ τὴν ἔλλειψιν ταύτην; εἰς τὸν τόπον, ἔνθα πρέπει νὰ γίνῃ ἡ ἀπότισις· ἄρα ὁ νόμος τοῦ τόπου αὐτοῦ διέπει τὸ περὶ παραγραφῆς· ἴδε Τροπλ. περὶ παραγρ. § 38.

δ') Μὴ νομίσετε, φίλοι ἀναγνῶσται, ὅτι ἡ ἀρχή, τὴν ὁποίαν ἐθέσαμεν ἀνωτέρω (§ γ) εἶναι ἀναμφισβήτητος· συγγραφεῖς περίδοξοι ὑπεστήριξαν ἄλλοι ἄλλα, καὶ ἀπόδειξις τοῦ λόγου εἶναι τὰ ἑπόμενα, ἐν οἷς βλέπετε, ὅτι τέσσαρα συστήματα, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον διαφέροντα ἀπ' ἀλλήλων, ἐμορφώθησαν ὡς πρὸς τὸ προκείμενον.

Πρῶτον σύστημα.—Ἡ παραγραφὴ κανονίζεται ἀπὸ τὸν νόμον τῆς κατοικίας τοῦ ὀφειλέτου. Μεταξὺ πολλῶν, ἴδε καὶ Voet. β. XLIV τίτλ. 3, ἀριθ. 12· — εἰς Πα.δ. de rer. div. ἀριθ. 30· — de int. rest. ἀριθ. 29 εἰς τέλ.—Μερλ. quest. λ. prescr. ἀριθ. 15.

Δεύτ. σύστημα.—Ὁ Βουλλενοὰ (Η. 10, 530 καὶ 7, 2 σ. 488), ὁ Παρδ. ζ' 1495 δὲν δέχονται τὴν προεκτεθεῖσαν ἀρχὴν εἰμὴ ὅταν τὰ μέρη δὲν ὥρισαν τὸν πρὸς πληρωμὴν ἢ ἐκτέλεσιν τόπον· ἐν ἐλλείψει τούτου, ἐφαρμόζεται κατ' αὐτοὺς ὁ νόμος τοῦ τόπου τοῦ συναλλάγματος.

Τρίτον σύστημα.—Κατὰ τὸν Π. Βόετ. (de stat. τμ. 10, κεφ. 1, ἀριθ. 1 ἐπ.), Οὔβερ ἀριθ. 7, Μέγερ § 48, Γλούκ. περὶ σπουδ. τοῦ

ἰδιωτ. δικ. § 17 ἐπ., Μιττερμάγερ § 31 καὶ ἀρχεῖα τόμ. 13 ἀριθ. 307, Μουλεμβ. § 73, Τίτμαν § 14, Στόρυ § 577 ἐπ. καὶ Κάτ. τόμ. 2 σελ. 461 ἐπ. ἡ παραγραφὴ κανονίζεται κατὰ τὸν νόμον τοῦ τόπου, ὅπου ἡ ἀγωγὴ κινεῖται. Μολονότι ὑπάρχει διαφορά τις εἰς τὰς ἐκφράσεις τῶν νομοδιδασκάλων αὐτῶν, ὅμως ὅλοι φθάνουσιν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ παραγραφὴ ἀποκτᾶται κατὰ τὸν νόμον τὸν ἰσχύοντα εἰς τὸν τόπον, ὅπου ἑδρεύει ὁ δικαστής, ὅστις εἶναι ἁρμόδιος ν' ἀποφασίσῃ ἐπὶ προσωπικῶν ἀγωγῶν, αἵτινες ἐκινήθησαν κατ' ἐκείνου, ὅστις ἐπικαλεῖται τὴν παραγραφήν· ὁ Ι. Βόετ ἐκφράζεται οὕτως: une dette non encore récouvrée est placée sous la puissance du juge du domicile du créancier; car le créancier est obligé de s'adresser au trib. compétent du débiteur: ainsi ce n'est pas le juge du domicile du débiteur qui peut repousser la demande en payement.

Τέτ. σύστημα.—Ὁ Ἕρτ § 65, ὁ Ῥόκκο § 375 καὶ ἄλλοι ἐφαρμόζουν, ὡς πρὸς τὴν παραγραφὴν, τὸν νόμον τοῦ τόπου, ὅπου ἐγένετο ἡ σύμβασις. Αὐτὴν τὴν γνώμην ἀσπάζεται ὁ Δαλλόζιος καὶ ὁ Φέλιξ· ἴδε Revue des revues du droit τόμ. 3 σελ. 365. — Ἴδε δὲ καὶ γαλλικὴν νομολογίαν σύμφωνον μὲ ταῦτα εἰς τὸν Τροπολ. περὶ παραγραφῆς σελ. 24 ἐκδ. Βρυξ.

ε) Ἀλλὰ, ἐκθέσαντες διὰ βραχέων τὰς διαφόρους τῶν νομοδιδασκάλων γνώμας, ἂς ἔλθωμεν εἰς τὴν ἀρχὴν, τὴν ὁποίαν ἠκολούθησαν τὰ Ἑλληνικὰ δικαστήρια.

Ὁ Ἄρειος Πάγος, ὅστις οὐδέποτε ἔπαυσε μεριμνῶν νὰ εἰσαγάγῃ τὸ ὁμοιόμορφον καὶ τὸ κανονικὸν εἰς τὴν νομολογίαν, ὁδηγούμενος ἐκ γνωμῶν περιδόξων νομεπιστημόνων, ὁ Ἄρειος Πάγος, λέγω, παρεδέχθη:

Ὅτι ὁ νόμος τοῦ τόπου, ἔνθα πρέπει νὰ γίνῃ ἡ πληρωμὴ, διέπει καὶ τὸ περὶ παραγραφῆς· καὶ

Ὅτι, ἂν τόπος τις τοιοῦτος δὲν ὡρίσθη, ἡ παραγραφὴ κανονίζεται κατὰ τοὺς νόμους τοῦ τόπου τῆς κατοικίας, ἣν εἶχεν ὁ ὀφειλέτης ὅτε συνῆψε τὴν σύμβασιν.

Ἰδοὺ δὲ, μεταξὺ ἄλλων, αἱ περιπτώσεις, εἰς τὰς ὁποίας τὰς ἀρχὰς ταύτας καθιέρωσεν.

ς') Περίπτωσις Α'. Ὁ Α ἐνήγαγεν ἐνώπιον τοῦ ἐμποροδικείου . . . . . τὸν Γ, ἐκθέσας ὅτι οὗτος κατὰ τὸ 1802, πλοίαρχος ὤν, συνῆψεν ἐν Λιβόρνῳ ναυτικὸν δάνειον, τὸ ὁποῖον μετεβιβάσθη δι' ὀπισθογραφήσεως εἰς τὸν Μ, ὡς κληρονόμος τοῦ ὁποίου ζητεῖ αὐτὸ ὁ ἐνάγων· ὁ ἐναγόμενος ἐπρότεινε παραγραφὴν, ἣν τὸ ἐμποροδικεῖον παρεδέχθη· ἔφεσις εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις ἐφετεῖον, ὅπερ διὰ τῆς

ἀποφάσεως 3192 ἀπέῤῥιψε τὴν ἔφεσιν· ὁ ἐνάγων λοιπὸν ἐζήτησεν ἀναίρεσιν ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι ὁ νόμος τοῦ τόπου, ὅπου συνέστη τὸ συνάλλαγμα, ἢ ὅπου ἔμελλε νὰ ἐκτελεσθῇ, κανονίζει τὴν παραγραφὴν κτλ. Ὁ Ἄρειος Πάγος (ἀπόφ. 32 τοῦ 1845, ἣν ὅρα ἐν Εὑρετηρίῳ, ἐν λέξει *γραμμάτια* § 5) ἀνῄρεσε τὴν ἀπόφασιν, σκεφθεὶς, ὅτι ἡ διάρκεια τῆς παραγραφῆς κανονίζεται ἢ κατὰ τοὺς νόμους τοῦ τόπου, ὅπου συνεφωνήθη νὰ γίνῃ ἡ πληρωμὴ, ἢ (ἂν δὲν ὡρίσθη τοιοῦτος τόπος) κατὰ τοὺς νόμους τοῦ τόπου τῆς κατοικίας, ἣν εἶχεν ὁ ὀφειλέτης· ὅτι, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, τὰ ναυτοδάνεια συνετάχθησαν εἰς Λιβόρνον κατὰ τὸ 1802 καὶ διαλαμβάνουν ὅτι δίδονται διὰ τὸν ἀπὸ Διβόρνον εἰς Σμύρνην καὶ Ψαῤῥᾶ πλοῦν· ὅτι, μετὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ ἐναγομένου εἰς Ψαῤῥᾶ (τόπον τῆς κατοικίας αὐτοῦ), τὸ συνάλλαγμα εἰς Ψαῤῥᾶ ἐπραγματοποιήθη, ἑπομένως καὶ αἱ ἐνοχαὶ τῶν μερῶν κατὰ τοὺς τότε ἐν τῷ τόπῳ αὐτῷ ἰσχύοντας νόμους, πρέπει νὰ κανονισθῶσι. Δὲν ἐφαρμόζονται λοιπὸν οἱ νόμοι τῆς νέας κατοικίας τοῦ ἐναγομένου.

Συνεπῶς μὲ τὰς ἀνωτέρω ἀρχὰς ἀπεφήνατο ὁ Ἄρειος Πάγος (ἀπόφ. 31 τοῦ 1845, ἀναιροῦσα τὴν 3249 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν) ὅτι, ἂν ὁ ἐναγόμενος ἐξέδωκε τὰ εἰς διαταγὴν γραμμάτια ὅτε διέμενεν εἰς Κέρκυραν, οἱ νόμοι τοῦ τόπου αὐτοῦ κανονίζουσι τὰ περὶ παραγραφῆς.

ζ′) Περίπτωσις Β′. Ὁ Κ ἐξέδωκε κατὰ τὸ 1821, ἐν Μελίτῃ, συναλλαγματικὴν εἰς βάρος τοῦ Σ πληρωτέαν εἰς Βαλέτταν τῆς αὐτῆς νήσου τρεῖς μῆνας μετὰ τὴν ἔκδοσιν· ὁ Σ ἐδέχθη τὴν συναλλαγματικὴν, ἀλλὰ δὲν τὴν ἐπλήρωσεν· ὅθεν ὁ Ρ, εἰς ὃν δι' ὀπισθογραφήσεως μετεβιβάσθη, ἐνήγαγε τὸν ἐκδότην Κ κατὰ τὸ 1836; οὗτος ὅμως ἐπρότεινε παραγραφὴν δυνάμει τοῦ ἄρθρου 189 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, ἀλλὰ τὸ ἐν Ναυπλ. ἐφετεῖον (ἀπόφ. 65—1113 τοῦ 1840) ἀπέῤῥιψε τὴν ἔνστασιν· ἐζητήθη λοιπὸν ἀναίρεσις, καὶ ἀνεφύη τὸ ζήτημα, ποίου τόπου νόμος πρέπει νὰ κανονίσῃ τὴν προκειμένην παραγραφήν; ὁ Ἄρειος Πάγος (ἀπόφασ. 118 τοῦ 1850 σκέψ. 7, 2) ἀπεφήνατο, ὅτι ὁ νόμος τοῦ τόπου, ἐνῷ πρέπει νὰ πληρωθῇ συναλλαγματική τις, διέπει καὶ τὴν παραγραφὴν αὐτῆς. Διατί; Διότι ἡ παραγραφὴ θεωρεῖται ἐν γένει ὡς εἶδος ποινῆς κατὰ τοῦ δανειστοῦ ἕνεκα τῆς ἀμελείας του, ὁ δὲ δανειστὴς, αὐτόθι ὀφείλων νὰ ζητήσῃ τὴν πληρωμὴν, ἔχει πρὸ ὀφθαλμῶν καὶ τὸν νόμον τοῦ τόπου τούτου. — Τὴν ἀρχὴν δὲ ταύτην, ὡς πρὸς τὸ δικαίωμα τοῦ ἐνάγειν, ἀναγνωρίζει καὶ ἡ πολιτικὴ δικονομία (ἄρθρ. 22 § 4) καὶ καθιεροῦν κυρίως τὰ τεμ. 1—3 (42, 5) τῶν Πανδ. Ἄλλως, ἐὰν ὁ δανειστὴς ὑπέκειτο εἰς τοὺς νόμους παντὸς τόπου,

όπου ὁ ὀφειλέτης καὶ ἐκ κακῆς πίστεως ἐδύνατο νὰ μεταφέρῃ τὴν κατοικίαν του, ἡ καλὴ πίστις, ἥτις τὰ μέγιστα συντελεῖ εἰς τὸ ἐμπόριον, ἤθελε κλονισθῆ, τοῦ δὲ δανειστοῦ τὰ συμφέροντα ἤθελον διακυβεύεσθαι. — Ἄρα, ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει, ἐφαρμόζεται ὁ νόμος τῆς Μελίτης, ὅπου ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἡ πληρωμὴ, καὶ ὄχι τὸ ἄρθρον 189 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου.

ή) Ἐννοῶ, ὅτι ὁ περίεργος ἀναγνώστης θέλει νὰ μάθῃ τί ἔπραξαν, ὡς πρὸς τὸ ζήτημα αὐτὸ, καὶ τὰ δύο ἐφετεῖα. Μολονότι ἐκ τῶν ἀνωτέρω (§ ς, ζ) φαίνεται, ἐν μέρει, ποίαν γνώμην ταῦτα ἠκολούθησαν, ὅμως, πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ λόγου, σημειῶ καὶ τὰ ἑπόμενα.

θ') Ἐκεῖνοι οἱ νόμοι παραγράφουν τὰς ἀγωγὰς, εἰς τὰς ἐμπορευσίμους μάλιστα ὁμολογίας, οἷον εἰς τὰς συναλλαγματικὰς, ὅσοι ἰσχύουσιν εἰς τὸν τόπον, ἔνθα ὑπεχρεώθη ὁ ὀφειλέτης νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ὑποχρέωσίν του, ἢ εἶχε τὴν κατοικίαν του, ὅταν ὑπέγραψεν· ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 65 τοῦ 1840 ἐν Νομικ. σελ. 3723.

ί) Ὅταν γραμμάτιόν τι εἰς διαταγὴν ἐξεδόθη κατὰ τὸ 1820 ἐν Κερκύρᾳ, καὶ ἔμελλε νὰ πληρωθῇ ἐκεῖ περὶ τὰ τέλη τοῦ αὐτοῦ ἔτους, τὸ δικαίωμα τῆς χρήσεως τῆς παραγραφῆς καὶ ἡ διάρκεια αὐτῆς πρέπει νὰ κανονίζηται κατὰ τὸν νόμον τῆς Κερκύρας, ὅπου ἐξεδόθη καὶ ἔμελλε νὰ πληρωθῇ. Περὶ δὲ τῆς περὶ παραγραφῆς προθεσμίας διετάχθη ἀπόδειξις· ἀπόφ. 2057 τοῦ 1841 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

ιά) Ἐπὶ προσωπικῶν ἀγωγῶν ἡ παραγραφὴ, τὴν ὁποίαν ἀντιτάσσει ὁ ὀφειλέτης, κανονίζεται ἀπὸ τὸν νόμον τοῦ τόπου, ἔνθα κατὰ τὴν συμφωνίαν τῶν συναλλαττομένων ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἡ πληρωμὴ, ἢ ἐκείνου τῆς κατοικίας, τὴν ὁποίαν εἶχεν ὁ ὀφειλέτης ὅταν ὑπεχρεώθη. — Ἀπόφ. 5223 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, ἧς αἱ σκέψεις 1—5 φέρουσιν οὕτως:

« Ἐπειδὴ ἐπὶ προσωπικῶν ἀγωγῶν ἡ παραγραφὴ, τὴν ὁποίαν ἀντιτάσσει ὁ ὀφειλέτης, κανονίζεται ἀπὸ τὸν νόμον τοῦ τόπου, ἔνθα κατὰ τὴν συμφωνίαν τῶν συναλλαξαμένων ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἡ πληρωμὴ, ἢ ἐκείνου τῆς κατοικίας τὴν ὁποίαν εἶχεν ὁ ὀφειλέτης ὅταν ὑπεχρεώθη, διότι ἐν ἐλλείψει συμφωνίας, αὐτόθι ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἡ πληρωμὴ, καὶ ὁ δανειστὴς ἐγίνωσκεν, ἀφ' ἧς τὸ δικαίωμά του κατέστη ἀπαιτητὸν, τὰς συνεπείας τῆς ἐπὶ ὡρισμένον χρόνον παραμελήσεως τῆς ἐξασκήσεως τοῦ δικαιώματος τούτου, μὴ οὔσης τῆς ἀποσβεστικῆς παραγραφῆς εἰμὴ ποινῆς τῆς ὀλιγωρίας τοῦ δανειστοῦ.

» Ἐπειδὴ ἐπὶ τοῦ προκειμένου αἱ ἐκκαλοῦσαι ἐναχθεῖσαι ὡς

κληρονόμοι τοῦ ποτὲ Χ καὶ περὶ πληρωμῆς δρ. 1392, τὰς ὁποίας οὗτος ὤφειλεν ἐκ τρεχουμένου λογαριασμοῦ τοῦ 1811 πρὸς τὸν ποτὲ Σ, ἀντέταξαν ἔνστασιν παραγραφῆς ὡς παρελθόντων ἐπέκεινα τῶν 30 ἐτῶν, ἀρχομένων, κατὰ τὸν ἰσχυρισμόν των, ἀπὸ τὸ 1805 ὅτε ἐπεραιώθη ὁ ὑπὸ τοῦ ἐνάγοντος προσαχθεὶς ἀμφικρεμὴς λογαριασμὸς, καὶ οὐχὶ ἀπὸ τὸ 1811 ἢ 1812 κατὰ τὴν ἀξίωσιν αὐτοῦ τοῦ ἐνάγοντος.

» Ἐπειδὴ ἐκ τοῦ εἰρημένου ἰσολογισμοῦ προκύπτει τῷόντι ὅτι τὴν 31 δεκεμβρίου 1805 ἐπεραιώθη ὁ μεταξὺ τοῦ Μ καὶ τοῦ Σ ἀμφικρεμὴς λογαριασμὸς καὶ ἐχρεώθη ἡ ἑταιρεία αὕτη μὲ πεψᾶς 348, ἑπομένως ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης, καθ' ἣν ὁ Μ εἶχε τὸ δικαίωμα ν' ἀπαιτήσῃ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος χρέος, ἂν ἦτο πραγματικὸν, ἤρξατο καὶ ἡ προθεσμία τῆς παραγραφῆς, ὡς ὀρθῶς ἰσχυρίζονται αἱ ἐκκαλοῦσαι· ἂν δὲ κατὰ τὴν 11 μαρτίου 1811 ὁ Μ ἄνευ τινὸς λόγου ἐνέγραψε καὶ εἰς τὴν στήλην τῶν πιστώσεων αὐτοῦ τοῦ λογαριασμοῦ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ποσότητα, μὲ τὴν ὁποίαν κατὰ τὴν 31 δεκεμβρίου 1805 ἐχρέωσεν ὁριστικῶς τὴν μνημονευθεῖσαν ἑταιρείαν, ἡ μονομερὴς καὶ ματαία αὕτη πρᾶξις δὲν ἐμφαίνει ἀνανέωσιν τινὰ καὶ δὲν διέκοψεν ἑπομένως τὴν πρότερον ἀρξαμένην παραγραφήν.

» Ἐπειδὴ τὰ δύο ἕτερα ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα ὁ ἐφεσίβλητος προσήγαγεν, ἤτοι ἡ ἀπὸ 27 ὀκτωβρίου 1810 ἐπιστολὴ τῶν προσωρινῶν συνδίκων τῆς κληρονομίας τῶν λειψάντων Λ., δι' ἧς προσκαλοῦν τὸν Μ νὰ συνέλθῃ εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον πρὸς ἐκλογὴν ὁριστικοῦ συνδίκου, καὶ ἡ ἀπὸ 24 νοεμβρίου 1812 διαιτητικὴ ἀπόφασις ἐκδοθεῖσα ἐπὶ τῆς διαφορᾶς μεταξὺ τῶν συνεταίρων Μ καὶ Π περὶ ἐκκαθαρίσεως τῆς διαλυθείσης ἑταιρείας των, ἐν ᾗ ἀναφέρεται διηγηματικῶς ὡς ὀφειλέτης καὶ ὁ Σ, δὲν διέκοψε παντάπασι τὴν παραγραφὴν τῆς ἀγωγῆς τοῦ Μ, καθότι τὰ ἔγγραφα ταῦτα οὔτε αὐτὴν ἀφορῶσιν, οὔτε τὴν ἐγνωστοποίησαν.

» Ἐπειδὴ αἱ ἐκκαλοῦσαι ἰσχυρίσθησαν ὅτι ὁ Χ κατὰ τὸ ἀνωτέρω χρονικὸν διάστημα κατῴκει εἰς Λιβόρνον, καθὼς καὶ ὁ Μ εἰς Τεργέστην, καὶ ἑπομένως κατὰ τοὺς νόμους αὐτοῦ τοῦ τόπου συνεπληρώθη ἡ παραγραφὴ, ὁ δὲ ἐφεσίβλητος δὲν συνωμολόγησε τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦτον, διατεινόμενος ἀπεναντίας ὅτι ὁ Χ κατῴκει εἰς Ἰωάννινα καὶ κατὰ τὸ αὐτόθι ἰσχύον τουρκικὸν δίκαιον δὲν συνεπληρώθη ἡ παραγραφή· ὅθεν κατὰ τὰ ἄρθρα 244 καὶ 248 τῆς πολιτ. δικονομίας ὀφείλουν νὰ ἀποδείξουν τὸν ἀνωτέρω ἰσχυρισμόν των, περὶ οὗ δὲν διετάχθη πρωτοδίκως ἀπόδειξις, ὡς ἔχοντα οὐσιώδη ἐπιρροὴν εἰς τὴν ὑπόθεσιν, διότι ἂν τῷ ὄντι ὁ Χ κατῴκει εἰς Λι-

βόρνον ἰδίως καθ' ὃν χρόνον ἐγεννήθη ἡ ὑποχρέωσίς του, κατὰ τοὺς νόμους αὐτοῦ τοῦ τόπου πρέπει νὰ κανονισθῇ ἡ παραγραφή, ὡς εἰς τὴν πρώτην σκέψιν εἴρηται, κατ' αὐτοὺς δὲ καὶ τριακονταετὴς ἂν ἦναι, ὡς ὁ ἐφεσίβλητος διατείνεται, συνεπληρώθη ἤδη πρὸ πολλοῦ.»

ιβ') Ὁ Α εἶχεν εἰς χεῖράς του ὁμόλογόν τι, ὅπερ ἐνεχείρισεν εἰς τὸν Β. διὰ νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς εἰσπράξεως τοῦ ἐν αὐτῷ διαλαμβανομένου χρέους, ἄλλως δὲ νὰ τὸ ἐπιστρέψῃ. — Ἐπειδὴ δὲ ὁ Β δὲν ἔπραξεν οὔτε τοῦτο, οὔτε ἐκεῖνο, ὁ Α τὸν ἐνήγαγε ζητῶν τὸ ποσόν. Εἰς τὴν ἀγωγὴν ταύτην ἀπολογούμενος ὁ Β ἐπρότεινεν 1ον ὅτι τὰ τακτικὰ δικαστήρια εἶναι ἀναρμόδια· καὶ 2ον ὅτι ἡ ἀγωγὴ εἶναι παραγεγραμμένη.

Τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἀπέρριψεν ἀμφοτέρας ταύτας τὰς ἐνστάσεις, σκεφθὲν α') ὅτι ἡ ἐκ μέρους τοῦ ἐναγομένου Β ἀποδοχὴ τῆς ἐντολῆς τοῦ νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ἐξοφλήσεως τοῦ ὁμολόγου, ἢ περὶ τῆς ἐπιστροφῆς του, εἶναι φύσεως πολιτικῆς· — β') ὅτι ἡ ἐποχή, καθ' ἣν ὤφειλε νὰ δώσῃ οὗτος τὸ ἀντίτιμον τοῦ ὁμολόγου, ἢ νὰ ἐπιστρέψῃ τὸ ὁμόλογον αὐτό, κανονίζει τὸν χρόνον τῆς παραγραφῆς, καὶ οὐχὶ ὁ τῆς παρελεύσεως τοῦ ὁμολόγου χρόνος. —Ἀπόφ. 8627 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, ἧς ἡ σχετικὴ σκέψις φέρει:

« Ἐπειδὴ καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει, ὅτι αἱ ἀνακόπτουσαι κατὰ πλάνην καὶ ἄγνοιαν ὡμολόγησαν κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 24 ἀπριλίου 1846 τῶν ἐν Χαλκίδι πρωτοδικῶν, ὅτι ὁ Σ κατὰ τὸν δεκέμβριον 1813 ὅτε χρονολογεῖται καὶ ἡ ἀπόδειξις αὐτοῦ ἀνεχώρησεν εἰς Βασσαραβίαν, ἀλλ' ὅτι κατὰ τὸ 1817 αὐτὸς ὁ Σ ἀνεχώρησεν ὡς ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ οὐδεμίαν ἐπιρροὴν ἔχει ἡ ἀσυμφωνία αὕτη τῆς ὁμολογίας ὡς πρὸς τὸν χρόνον τῆς ἐνάρξεως τῆς παραγραφῆς, διότι ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν ὤφειλε ν' ἀποδώσῃ οὗτος τὸ ἀντίτιμον τοῦ ὁμολόγου ἢ νὰ ἐπιστρέψῃ τὸ ὁμόλογον αὐτὸ κανονίζει τὸν χρόνον τοῦτον καὶ οὐχὶ ὁ τῆς ἀπελεύσεως αὐτοῦ χρόνος, ἡ δὲ παραγραφὴ αὕτη ἤρξατο κατὰ τὴν 22 φεβρουαρίου 1814, διότι τότε ἔληγεν ἡ τῶν 60 ἡμερῶν προθεσμία, ἐντὸς τῆς ὁποίας κατὰ τὴν ἀπόδειξίν του, ὤφειλεν ὁ Σ νὰ συνάξῃ τὰ χρήματα τοῦ ὁμολόγου, καὶ κατ' ἀντίθετον λόγον ἂν δὲν τὰ συνάξῃ νὰ ἐπιστρέψῃ τὸ ὁμόλογον, ὅτε καὶ ἐγεννᾶτο τὸ δικαίωμα τῆς προκειμένης ἀγωγῆς. » Ἴδε ἀνωτ. § 222.

ιγ') Ἡ ἀποσβεστικὴ παραγραφὴ κανονίζεται ὄχι ἀπὸ τοὺς νόμους τοὺς ἰσχύοντας καθ' ἣν ἐποχὴν ἔλαβεν ὕπαρξιν ἡ ἐνοχή, ἢ ἀπὸ τοὺς νόμους τοῦ τόπου, ὅπου αὕτη συνωμολόγηται, ἀλλ' ἀπὸ τοὺς νόμους τῆς κατοικίας τοῦ ὀφειλέτου, τοὺς ἰσχύοντας καθ' ἣν ἐποχὴν

κινεῖται ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγή, καθότι ὁ νόμος, ὁ κηρύττων χρέος τι παραγεγραμμένον, δὲν ἀποσβέννυσι τὸ δικαίωμα τοῦ δανειστοῦ αὐτὸ καθ' ἑαυτό, ἀλλὰ χορηγεῖ μόνον πρὸς ὄφελος τοῦ ὀφειλέτου ἔνστασιν, τὴν ὁποίαν δύναται, κατ' ἀρέσκειαν, ἢ νὰ προτείνῃ ἢ νὰ παραλείψῃ, τὴν δὲ ἔνστασιν ταύτην ὡς μὴ ἀφορῶσαν τὴν οὐσίαν τοῦ συναλλάγματος, οὐδὲ συνδεομένην μὲ τὴν κατοικίαν τοῦ ὀφειλέτου, ἣν εἶχε καθ' ἣν ἐποχὴν ἔλαβεν ὕπαρξιν τὸ συνάλλαγμα αὐτό, κανονίζουσιν οἱ νόμοι τῆς κατοικίας, ἣν ἔχει ὁ ὀφειλέτης καθ' ἣν ἐποχὴν κινεῖται ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγή. Πρόκειται λοιπὸν περὶ δανείου, λαβόντος χώραν ἰσχυόντων τῶν τουρκικῶν νόμων, ἀλλὰ ζητουμένου ἐν Ἑλλάδι ἤδη, ὅτε ἰσχύουσιν οἱ ρωμαϊκοὶ νόμοι; ἡ παραγραφὴ πρέπει νὰ κανονισθῇ ὑπὸ τούτων· ἀπόφ. 548 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν (Νομικ. σελ. 5458).

Τί ὡς πρὸς τὰ ἀκίνητα, ἢ ἄλλα πράγματα;

ιδ') Ἀκόμη καὶ ὅταν πρόκηται περὶ παραγραφῆς ἰδιοκτησίας ἀκινήτου, πρέπει νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν ἡ ἱκανότης τοῦ ἀλλοδαποῦ, κατὰ τὸν προσωπικὸν αὐτοῦ νόμον; Ἂν τὸ ἀκίνητον εὑρίσκηται ἐν Ἑλλάδι, ὁ νόμος ταύτης κανονίζει τὴν παραγραφήν, ὅςις ποτ' ἂν ᾖ ὁ τὴν παραγραφὴν ἐπικαλούμενος. Πρέπει ὅμως (λέγει ὁ Δουρ. ἀριθ. 113) νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν οἱ τῆς πατρίδος του νόμοι, οἱ κανονίζοντες τὴν ἐνηλικιότητα, ὅταν αὕτη ἔχῃ ἐπιρροὴν εἰς τὴν παραγραφήν. Αὐτὸ τοῦτο ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὰς προσωπικὰς ἀγωγάς, ὅταν τὸ περὶ τῆς ἡλικίας ζήτημα ἔχῃ ἐπιρροὴν εἰς τὸ περὶ παραγραφῆς ζήτημα· ἴδε Τροπλ. περὶ παραγραφῆς ζήτ. 39 ἐκδ. Βρυξ.

ιε') Ὅταν πρόκηται περὶ παραγραφῆς πράγματός τινος, ἐφαρμόζεται ὁ νόμος τοῦ τόπου, ἔνθα κεῖται· ἴδε εὑρετ. Μερλ. τμῆμα 1 § 3 ἀριθ. 7 prescr. Ὁ Δουμουλῖνος λέγει· « Aut statutum disponit de præscriptione vel usucapione rerum corporalium, sive mobilium, sive immobilium, et tunc inspicitur indistincte locus, ubi res est. »

ιϛ') Τὸ αὐτὸ λέγομεν καὶ περὶ τῶν πραγματικῶν ἢ ὑποθηκικῶν ἀγωγῶν. Δουνὸδ αὐτ. σελ. 114.—Δουραντ. ἀρ. 113 (Τροπλ. αὐτ. ἀριθ. 39).

§ 226α. Τὸ ζήτημα: ποῖος εἶναι, ἐν περιπτώσει συγκρούσεως τῶν νόμων διαφόρων χωρῶν, ὁ νόμος ὅστις πρέπει νὰ κανονίσῃ τὴν παραγραφήν, δὲν παρέχει δυσκολίαν τινά, ὅταν πρόκηται, εἴτε περὶ τῆς

κτητικῆς ἢ ἀποσβεστικῆς πραγμάτων παραγραφῆς, εἴτε περὶ τῆς κτητικῆς ἢ ἀποσβεστικῆς πραγματικῶν δικαιωμάτων ἐπὶ πραγμάτων παραγραφῆς. Ἀλλὰ τί πρέπει ν' ἀποφασίσῃ τις ὡς πρὸς τὴν ἐπὶ ἀποσβεστικῶν προσωπικῶν ὑποχρεώσεων παραγραφήν; Οἱ παλαιοὶ ἡμῶν συγγραφεῖς (νομολόγοι), ἐκτὸς τοῦ Ποτιέρου, ἤθελον νὰ ἐφαρμόζηται ὁ νόμος τῆς κατοικίας τοῦ ὀφειλέτου (1). Ὁ Ποτιέρος, εἴς τι χωρίον τῆς συγγραφῆς του, ὅπου, καίτοι κατὰ τὸ φαινόμενον πραγματευόμενος μόνον περὶ ζητήματος κτητικῆς παραγραφῆς (prescription acquisitive), πραγματεύεται ὅμως καὶ περὶ τοῦ ἡμετέρου ζητήματος, ἀποφαίνεται, ὑπὲρ τοῦ νόμου τῆς κατοικίας τοῦ δανειστοῦ. Τέλος δὲ ὁ Τρολὸγν (ἀριθ. 38) εἶναι ὑπὲρ τοῦ νόμου τοῦ τόπου, ὅπου ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἡ πληρωμή. Ὁ Δουραντὼν, ἐξερχόμενος τοῦ ζητήματος, περιορίζεται νὰ ἐξετάσῃ δύο περὶ διακοπῆς τῆς παραγραφῆς λόγῳ ἀνηλικιότητος ζητήματα, ἀντὶ νὰ ἐξετάσῃ ποῖος νόμος θέλει προσδιορίζει τὸν χρόνον καὶ τοὺς ἄλλους ἀναγκαίους πρὸς παραγραφὴν ὅρους. Ἀλλ' ἀπέναντι τῶν τριῶν ἀντιθέτων λύσεων τοῦ Κ. Τρολὸγν, τοῦ Ποτιέρου καὶ ὅλων τῶν παλαιῶν μας νομολόγων, δὲν διστάζομεν νὰ εἴπωμεν ὅτι μόνη ἡ τελευταία αὕτη λύσις εἶναι ἀκριβής.

Τῳόντι, δύναταί τις νὰ εἴπῃ, συμφώνως μὲ τὸν Μερλῖνον, ὅτι, ἀφοῦ ἡ παραγραφὴ δὲν ἐξαφανίζει ἀφ' ἑαυτῆς καὶ ipso facto τὸ δικαίωμα τοῦ ὀφειλέτου, ἀλλὰ χορηγεῖ μόνον εἰς τὸν ὀφειλέτην λόγον ἐνστάσεως, τὸν ὁποῖον δύναται νὰ προτείνῃ εἰς τὴν ἀγωγὴν, φυσικώτατα ἡ παραγραφὴ πρέπει νὰ διέπηται ὑπὸ τοῦ νόμου τοῦ τόπου, ὅπου ὁ ὀφειλέτης οὗτος πρέπει νὰ ἐναχθῇ, τουτέστι τοῦ τόπου τῆς κατοικίας του· ἀδιάφορον δὲ ἐὰν ἄλλος προσδιωρίσθη τόπος διὰ τὴν πληρωμὴν, εἴτε εἰς ἄλλον τόπον συνετάχθη τὸ συμβόλαιον, διότι, κατὰ τὸν Ὕδηρον, ὅ,τι κυρίως πρέπει νὰ θεωρήσῃ τις ἐνταῦθα, ὅ,τι στενῶς συνδέεται μὲ τὴν παραγραφὴν, καθὸ ἐπιφέρον τὴν ἀπόσβεσιν αὐτῆς, εἶναι ἡ ἀγωγὴ, καὶ ὄχι τοιαύτη ἢ τοιαύτη περίστασις τῆς συμβάσεως· jus ad actionem pertinet, non ad negocium gestum. Ἀφ' ἑτέρου, καὶ ἐὰν θελήσῃ τις νὰ εἰσδύσῃ περαιτέρω παραβάλλων ταύτην τὴν ἀποσβεστικὴν τῶν προσωπικῶν ὑποχρεώσεων παραγραφὴν μὲ τὴν κτητικὴν τῶν πραγμάτων, δύναται νὰ παρατηρήσῃ μεταξὺ αὐτῶν σχέσιν στενωτέραν ἀφ' ὅ,τι κοινῶς πιστεύεται, ἥτις θέλει μᾶς φέρει πάλιν εἰς τὴν αὐτὴν λύσιν. Ὅταν, λόγου χάριν, ὁ Πέτρος ἀφ' ἑνὸς καὶ ὁ Παῦλος

---

(1) Huberus (jur. univ.) βιβλ. 3 c. 2 § 34. — Voet. Πανδ βιβλ. 44 τ. 3 ἀριθ. 12.—Μερλ. εὑρετ. λέξ. prescription τμ. 1 § 3 ἀριθ. 7.

ἀφ' ἑτέρου παρέγραψαν, ὁ πρῶτος μὲν τὴν ὁποίαν εἶχον ἐγὼ εἰς Νορμανδίαν ἀγροικίαν, ὁ δεύτερος δὲ τὴν ὁποίαν εἶχον ἐπ' αὐτοῦ πίστωσιν 50,000 φράγκων, ὑπάρχει μεταξὺ τῶν δύο περιπτώσεων περισσοτέρα ἀφ' ὅ,τι κατὰ πρῶτον φαίνεται σχέσις· καὶ τῷ ὄντι, τί παρέγραψεν ὁ Πέτρος ἐπ' ἐμοῦ; Ἀπαντῶσι τὴν ἀγροικίαν μου. Ἀλλ' ὑπὲρ τὸ δέον βιαζόμεθα καὶ ἁπτόμεθα ἀμέσως δευτέρας ἰδέας, ἐνῷ εἴχομεν ὑπ' ὄψιν μας προηγουμένην ἰδέαν, ἐφ' ἧς πρέπει ἐνταῦθα νὰ ἐνδιατρίψωμεν. Ὁ Πέτρος, εἴπομεν, παρέγραψεν, ὁ Πέτρος ἀπέσβεσε καὶ κατέστρεψε παρ' ἐμοί, διὰ νὰ ἀποκτήσῃ παρ' ἑαυτῷ τὴν *κυριότητα* (dominum) τῆς ἀγροικίας, τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ ἀκινήτου, τουτέστι καθαρὸν δικαίωμα, ἀσήμαντον πρᾶγμα· ἀπαραλλάκτως καὶ ὁ Παῦλος ἀπέσβεσε καὶ κατέστρεψε τὸ δικαίωμά μου ἐπὶ τῆς πιστώσεως ταύτης, ἥτις μοὶ ἀνήκει, ὡς μοὶ ἀνῆκε καὶ ἡ ἀγροικία. Ἀμφοτέρωθεν ἡ παραγραφὴ κατέστρεψε δικαίωμα, μὲ τὴν μόνην διαφορὰν ὅτι ἀφ' ἑνὸς μέρους τὸ δικαίωμα τοῦτο εἶχεν ὡς παθητικὸν ὑποκείμενον πρόσωπον, τουτέστι τὸν ὀφειλέτην. Τὸ ἓν ἦτο jus in rei καὶ τὸ ἄλλο jus in personam. Ὅθεν, τούτου οὕτως ἔχοντος, βλέπομεν ὅτι οἱ λόγοι δι' οὓς παραδεχόμεθα, διὰ τὸν κανονισμὸν τῆς παραγραφῆς ἐπὶ τῶν πραγματικῶν δικαιωμάτων, τὸν νόμον τοῦ ὑποκειμένου εἰς τὸ παραγραφόμενον δικαίωμα πράγματος τὸν τοῦ τόπου, δηλαδὴ τοῦ πράγματος τούτου, ἐπιτάττουν νὰ παραδεχθῶμεν ὡσαύτως, ἐπὶ τῶν προσωπικῶν δικαιωμάτων, τὸν νόμον τοῦ εἰς τὸ αὐτὸ δικαίωμα ὑποκειμένου προσώπου, τὸν τῆς κατοικίας, δηλαδή, τοῦ προσώπου.

Ὁ κανὼν καὶ εἰς τὰς δύο περιπτώσεις εἶναι τέλος ὁ αὐτός, καὶ ἐφαρμόζεται εἰς ἀμφοτέρας ὁ νόμος τοῦ *τόπου* (situation). Ἂς μὴ ἀντιλέγουν ὅτι τὸ δάνειον, καθὸ καθαρὸν δικαίωμα, δὲν ἔχει *τόπον*· διότι ναὶ μέν, κατ' αὐστηρὸν λόγον, δὲν ἔχει *τόπον*, ἀλλὰ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ τὸ dominium τῆς ἀγροικίας, τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ αὐτὸ καθαρὸν δικαίωμα, δὲν ἔχει ὡσαύτως τόπον, καὶ ἐντούτοις ὁ νόμος οὐχ ἧττον τῷ προσδιορίζει τόπον. Ὁ συλλογισμὸς εἶναι ἐντελῶς ὅμοιος καὶ εἰς τὴν μίαν καὶ εἰς τὴν ἄλλην περίστασιν. Διότι καθὼς λέγομεν, ἐξομοιοῦντες τὸ πραγματικὸν δικαίωμα μὲ τὸ πρᾶγμα ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐνεργεῖται, ἔχω κτῆμα εἰς Νορμανδίαν, ἔχω ἐπικαρπίαν εἰς Παρισίους, ἔχω ὑποθήκην εἰς Βορδιγάλην (ἂν καὶ ἡ ἰδιοκτησία, ἡ ἐπικαρπία, ἡ ὑποθήκη ἦναι καθαρὰ δικαιώματα, μὴ ἔχοντα ὑλικὴν ὕπαρξιν καὶ μὴ δυνάμενα ἑπομένως νὰ κατέχωσι ποῦ τόπον τινά), οὕτως, ἐξομοιοῦντες τὸ προσωπικὸν δικαίωμα μὲ τὸ πρόσωπον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐνεργεῖται, λέγομεν ὡσαύτως καὶ ἐπίσης ὀρθῶς: ἔχω δάνεια εἰς Ἀγγλίαν, ἔχω ἐκφόριον

εἰς Ἀμερικήν. Ὅθεν, καὶ πάλιν τὸ ἐπαναλαμβάνομεν, ὁ κανὼν εἶναι πανταχοῦ ὁ αὐτός, πανταχοῦ ἀκολουθεῖται ὁ νόμος τῆς χώρας, ὅπου κεῖται τὸ δικαίωμα.

Ὁ Ποτιὲρ εἰς τὴν περὶ ἐκφορίου ὑπόθεσίν του, παραδεχόμενος τὸν τόπον τῆς κατοικίας τοῦ δανειστοῦ, ἢ, ὡς λέγει, τοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ ἐκφορίου, στηρίζεται εἰς τὸν λόγον, ὅτι ὁ ἰδιοκτήτης δὲν δύναται νὰ στερηθῇ τοῦ ἀνήκοντος εἰς αὐτὸν πράγματος εἰμὴ διὰ νόμου, εἰς ὃν εἶναι ὑποκείμενος. Ἀλλ' ἓν ἐκ τῶν δύο· ἢ ὁ Ποτιέρος ἐννοεῖ νόμον τινά, εἰς ὃν ὁ δανειστὴς ἢ ὁ ἰδιοκτήτης ὑπόκειται ὁπωσδήποτε, ἐὰν ὄχι ὡς πρὸς τὸ ἄτομόν του, τοὐλάχιστον ὡς πρὸς τὸ παραγραπτέον δικαίωμα, καὶ τότε θέλει τῷ ἀπαντήσει τις, ὅτι ὁ ἐπὶ ἐκφορίου δανειστὴς (credit-rentier), καίτοι γάλλος ὤν, ὑπόκειται ὅμως, ὡς πρὸς τὸ ὁποῖον κέκτηται εἰς Ἀγγλίαν ἐκφόριον, εἰς τὸν ἀγγλικὸν νόμον, ἀφοῦ πρέπει νὰ ἐπιδιώξῃ τὸ δίκαιόν του κατὰ τοὺς ἀγγλικοὺς τύπους, καὶ νὰ ἐνάξῃ ἐνώπιον τῶν ἀγγλικῶν δικαστηρίων τὸν εἰς Ἀγγλίαν κατοικοῦντα ὀφειλέτην τοῦ ἐκφορίου. Ἢ ὁ Ποτιὲρ ἐννοεῖ (καὶ τοιαύτη φαίνεται νὰ ἦναι ἡ ἰδέα του) ὅτι ὁ ἰδιοκτήτης δὲν δύναται νὰ στερηθῇ τοῦ πράγματός του εἰμὴ διὰ νόμου, εἰς ὃν προσωπικῶς ὑπόκειται. Ἀλλὰ τότε ἡ ἰδέα εἶναι ἐσφαλμένη καὶ ἀναιρεῖται ἐκ προοιμίου διὰ τῶν ἐξηγήσεων, τὰς ὁποίας αὐτὸς οὗτος ἔδωκε (ἀριθ. 247), διότι ἐξ αὐτῶν προκύπτει ὅτι ὁ γάλλος ἰδιοκτήτης δύναται κάλλιστα νὰ στερηθῇ τῶν ἀκινήτων κτημάτων, τὰ ὁποῖα κέκτηται εἰς ξένην χώραν διὰ παραγραφῆς τελεσθείσης κατὰ τὸν νόμον τῆς χώρας ἐκείνης, καίτοι μὴ ὑποκείμενος ἀτομικῶς εἰς τὸν νόμον ἐκεῖνον.

Ὁ Κ. Τρολὸγν, ὁ ὑπὲρ τοῦ νόμου τῆς χώρας, ὅπου ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἡ πληρωμή, ἀποφαινόμενος, στηρίζεται εἰς τὸν παράδοξον τοῦτον λόγον, ὅτι ἐπειδὴ ἡ ἀποσβεστικὴ τῶν ὑποχρεώσεων παραγραφὴ εἶναι ἡ ἐν τῷ προσδιωρισμένῳ διὰ τὴν πληρωμὴν τόπῳ τεθειμένη ποινή, τὴν ποινὴν ταύτην τὴν εἰς τὸν συμπεφωνημένον διὰ τὴν πληρωμὴν τόπον προσδιωρισμένην, πρέπει νὰ ὑποστῇ ὁ δανειστής, διότι εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον ὠλιγώρησεν (ἀριθ. 38). Οὕτω Πιδεμόντιός τις, κάτοικος Τουρίνου, διομολογεῖ χρέος πρὸς γάλλον κατοικοῦντα εἰς Παρισίους, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως τοῦ νὰ γίνῃ ἡ πληρωμὴ εἰς Ῥώμην (ὅπου ἄλλως τε πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι δὲν ἐξελέξατο κατοικίαν ὁ ὀφειλέτης, διότι τότε τὸ ζήτημα δὲν ἤθελεν ὑπάρχει πλέον, καθότι ἡ Ῥώμη καθίσταται τόπος κατοικίας). Τὸ χρέος θέλει παραγραφῇ κατὰ τὸν νόμον τῆς Ῥώμης, μολονότι ὁ ὀφειλέτης δὲν εἶχεν ἐκεῖ κατοικίαν, καὶ *ὁ λόγος εἶναι ἁπλοῦς*, λέγει ὁ Κ. Τρολόγκ, ἀφοῦ εἰς Ῥώμην ὠλιγώρησεν ὁ δανειστής.

Τὸ καθ' ἡμᾶς ὁμολογοῦμεν ὅτι ἀντὶ νὰ εὕρωμεν τὸν λόγον τοῦτον ἁπλούστατον, τὸν εὑρίσκομεν, ἀπ' ἐναντίας, παραδοξότατον καὶ ἐσφαλμένον. Καὶ τῷ ὄντι. Πῶς ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὅστις ποτὲ δὲν ἐγκατέλιπε τὰ Παρίσια, μοὶ λέγει, ὅτι ἐπὶ δεκαπέντε, εἴκοσιν ἢ καὶ ἐπέκεινα ἔτη ὠλιγώρησεν *εἰς Ῥώμην*! Εἰς Ῥώμην ἔμεινεν εἰς αὐτὴν τὴν πολυχρόνιον ἀπραξίαν, εἰς Ῥώμην ἀπεκοιμήθη εἰς αὐτὴν τὴν παρατεταμένην ἀκηδίαν, εἰς τὴν Ῥώμην, ἐνῷ αὐτὸς ποτὲ δὲν ἐπάτησεν ἐκεῖ! . . . . Πρέπει λοιπὸν νὰ ἐπαναλάβωμεν ἐδῶ ὅτι prius est, esse quam esse tale, καὶ ὅτι διὰ νὰ θεωρηθῇ τὶς ὡς ἀμελὴς ἢ ἐπιμελὴς, ἄφροντις ἢ ἄγρυπνος, πρέπει πρῶτον νὰ ὑπῆγεν εἰς Ῥώμην . . . Δύναται νὰ εἴπῃ τὶς, ὅτι ὁ δανειστὴς οὗτος παρημέλησε τὴν εἰς Ῥώμην ὑπόθεσίν του, τὸ ἐννοῶ. Ἀλλὰ τὴν ὑπόθεσίν του ταύτην ποῦ τὴν παρημέλησεν; εἰς Παρίσια. Ἀφοῦ ἑπομένως εἰς Παρίσια ἔλαβε χώραν ἡ ἀμέλεια, ἡ ὑποτιθεμένη ἀρχὴ, κατὰ τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἐφαρμόζηται ἡ ἐν τῷ τόπῳ, ὅπου ἔλαβε χώραν ἡ ἀμέλεια, ἰσχύουσα ποινὴ, ἤθελε λοιπὸν φέρει εἰς τὴν ὅλως ἐναντίαν τῆς τοῦ Κ. Τρολὸγν λύσιν· ἤθελε φέρει εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου τῆς κατοικίας τοῦ δανειστοῦ, τουτέστιν ἤθελεν ἐπαναγάγει εἰς τὴν ἐσφαλμένην λύσιν τοῦ Ποτιέρου, τὴν ὁποίαν ὁ Κ. Τρολὸγν ἐπολέμησε . . .

Τὸ ἀληθὲς εἶναι ὅτι δὲν πρέπει νὰ θεωρήσῃ τις μήτε τὴν κατοικίαν τοῦ δανειστοῦ, μήτε τὸν τόπον τῆς πληρωμῆς (ὅταν δὲν ἦναι ὁ αὐτὸς μὲ τὸν τῆς κατοικίας τοῦ ὀφειλέτου). Διότι τῳόντι (καὶ ἐνταῦθα κεῖται τὸ δεύτερον λάθος τοῦ συμπεράσματος τοῦ Κ. Τρολὸγν), ἐὰν ἀκολουθήσωμεν τὴν σειρὰν τῶν ἰδεῶν, τὴν ὁποίαν ὁ πολυμαθὴς οὗτος νομοδιδάσκαλος ἐξέθεσε τόσον ὀλίγον λογικῶς, ἰδοὺ τί λέγει ὁ ὀρθὸς λόγος. Δὲν πρέπει πρέπει ποσῶς νὰ τιμωρῆται σφάλμα τι, ὡς διϊσχυρίζεται ὁ διάσημος οὗτος νομολόγος, ὑπὸ τοῦ νόμου τοῦ τόπου, ὅπου τὸ σφάλμα ἐπράχθη, ἀλλὰ ὑπὸ τοῦ νόμου, τοῦ ὁποίου ἐγένετο παράβασις διὰ τοῦ σφάλματος τούτου, ὑπὸ τοῦ νόμου τοῦ καθιστῶντος πλημμελῆ τὴν πρᾶξιν, ὑπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀπαγορεύοντος τὴν τελεσθεῖσαν πρᾶξιν, ἢ τοῦ διατάττοντος τὴν παραλειφθεῖσαν πρᾶξιν. Ὅθεν, λόγου χάριν, γαλλικός τις νόμος προσκαλεῖ, ἐπὶ τῇ δείνᾳ ποινῇ, τοὺς εἰς Ἀγγλίαν εὑρισκομένους γάλλους ν' ἀναχωρήσωσιν ἐκεῖθεν ἐντὸς τῆς δεῖνος προθεσμίας, ὅσοι μείνουσι μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς προθεσμίας ταύτης δὲν θέλουν βεβαίως εἶσθαι τιμωρητέοι κατὰ τὸν ἀγγλικὸν νόμον, ἀλλὰ κατὰ τὸν γαλλικὸν, εἰς τὸν ὁποῖον παρέλειψαν νὰ ὑπακούσουν. Εἰς τὸ ζήτημα, τὸ ὁποῖον ἐξετάζομεν, ποῖος ὁ νόμος, εἰς ὃν παρέλιπε νὰ ὑπακούσῃ ὁ δανειστής; Διὰ ν' ἀποκριθῶμεν, πρέπει νὰ ἴδωμεν

εἰς τί συνίσταται ἡ ἀμέλειά του. Ὅθεν, ἐρωτῶμεν, ποίων περιστατικῶν ἡ παράλειψις ἀποτελεῖ τὴν πλημμελῆ ἀμέλειαν τοῦ δανειστοῦ καὶ ἐπιφέρει τὴν παραγραφὴν, ἐν ἄλλαις λέξεσι, ποῖα τὰ περιστατικὰ, τῶν ὁποίων ἡ ἀπόσβεσις ἤθελον ἐμποδίσει τὴν πραγματοποίησιν τῆς παραγραφῆς; Ταῦτα βέβαια δὲν εἶναι τὰ γενόμενα εἰς Ῥώμην ταξείδια ἢ ἡ ἀποστολὴ εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην ἐπὶ σκοπῷ παραλαβῆς τῆς πληρωμῆς, τὴν ὁποίαν ὁ ὀφειλέτης δὲν ἐνήργει (καίτοι ὑπόχρεως ὢν νὰ τὴν ἐνεργήσῃ), ἀλλὰ πράξεις δυνάμεναι νὰ τὸν ὑποχρεώσουν εἰς τὴν πληρωμὴν ταύτην, κλητεύσεις, ἀγωγαὶ, καταδιώξεις τακτικῶς γενόμεναι κατὰ τοῦ δυστροποῦντος ὀφειλέτου. Ἀλλὰ κατὰ ποῖον νόμον αἱ καταδιώξεις αὗται ἠδύναντο καὶ ἔπρεπε νὰ ἐνεργηθῶσι; κατὰ τὸν τοῦ Πιδεμοντίου νόμον, διότι ὁ ὀφειλέτης ἔχων τὴν σταθερὰν διαμονήν του εἰς Πιδεμόντιον, δὲν ἠδύνατο νὰ καταδιωχθῇ εἰμὴ ὑπὸ τῶν δικαστικῶν ἀρχῶν καὶ κατὰ τοὺς ἐν ἰσχύϊ τύπους τῆς χώρας ἐκείνης. Ὅθεν πρὸς τὸν Πιδεμόντιον νόμον παρέλειψε νὰ κάμῃ χρῆσιν ὁ δανειστὴς, καὶ ἡ παράλειψις αὕτη τὸν ἔκαμε νὰ ὑποστῇ τὴν παραγραφὴν, ποινὴν τῆς ἀμελείας του, καὶ ἑπομένως ἡ παραγραφὴ κανονίζεται εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν κατὰ τοὺς διαφόρους ὅρους χρόνου τε καὶ λοιπῶν, τοὺς ὁποίους προσδιορίζει ὁ νόμος οὗτος.

Ὅθεν ὁπωσδήποτε καὶ ἂν θεωρήσῃ τις τὸ ζήτημα, ἀφ' οἱανδήποτε σειρὰν ἰδεῶν καὶ ἂν ἀρχίσῃ νὰ τὸ ἐξετάζῃ, πάντοτε καταντᾷ εἰς τὸ σύμφωνον τοῦτο μὲ τὸ δόγμα τῶν παλαιῶν νομολόγων συμπέρασμα, ὅτι πρέπει νὰ θεωρήσωμεν ἐνταῦθα μόνον καὶ μόνον τὴν κατοικίαν τοῦ ὀφειλέτου (ἴδε σελ. 692 τόμ. V τῆς revue de droit κλ., ὅθεν ἡ διατριβὴ μετεφράσθη ὑπὸ φίλου μου τινός).

§ 226³. Ὡς πρὸς τὴν παραγραφὴν τῶν προσωπικῶν ἀγωγῶν σημειωτέον, ὅτι ὀρθοτέρα εἶναι ἡ γνώμη ἡ παραδεχομένη ἐκείνην τοῦ νόμου, ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ ὁποίου ἐγεννήθη ἡ ἀγωγή. Fœlix § 76. Καλλ. τ. 1 § 117.

Περὶ τῆς ἐνστάσεως τῆς παραγραφῆς τῆς ἀγωγῆς (pr. extinctiva), οὐχὶ δὲ περὶ τῆς κτητικῆς (pr. acquisitiva), ἥτις διέπεται ἀπὸ τοὺς νόμους τοῦ τόπου, ὅπου κεῖται (1) τὸ πρᾶγμα (jura rei sitae), πολλοὶ νομοδιδάσκαλοι (Linde, Mittem., Muehlemb., Thibeau.) φρονοῦσιν, ὅτι τὸ παραδεκτὸν αὐτῆς κρίνεται κατὰ τὸν ἐν τῷ τόπῳ τοῦ δικαστηρίου ἰσχύοντα νόμον, διὰ τὸν λόγον, ὅτι ἡ παραγραφὴ τῆς ἀγωγῆς δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς περὶ ἧς

(1) Muehlenbr. § 73 V ἀριθ. 1.

ἡ ἀγωγὴ καὶ δίκη νομικῆς σχέσεως, οὔτε ἔχει ἄλλως κοινόν τι μὲ τὴν γέννησιν αὐτῆς. Μολαταῦτα δὲν ἐδυνήθην μέχρι τοῦδε νὰ πεισθῶ περὶ τῆς ὀρθότητος τῆς γνώμης ταύτης. Ἐκ τοὐναντίου φρονῶ, ὅτι τὰ πρότερον ἐπὶ τοῦ 1ου θέματος ἐκτεθέντα λαμβάνουσιν ἐφαρμογὴν ἐπὶ τοῦ λόγου τούτου τοῦ μὴ παραδεκτοῦ τῆς ἀγωγῆς. Τὸ ἐκ τῆς παραγραφῆς τῆς ἀγωγῆς ἐκπηγάζον δικαίωμα τῆς ἐνστάσεως, ὡς συνέπεια γεγονότος προγενεστέρου τῆς δίκης, δὲν διέπεται ἀπὸ τὸν νόμον τῆς διαδικασίας, διότι αἱ περὶ παραγραφῆς τῶν ἀγωγῶν διατάξεις εἶναι ἀληθεῖς πολιτικοὶ νόμοι. Κατ' ἀναγκαίαν ὅθεν συνέπειαν, ἡ λύσις τοῦ ζητήματος, ἂν ἀγωγή τις παρεγράφη ἢ οὔ, ἤτοι μὲ ἄλλας λέξεις, ἂν ἀπαίτησίς τις δύναται νὰ ἐνεργηθῇ ἔτι διὰ δικαστικῆς ἀγωγῆς, τουτέστιν, ἂν ὁ ἐναγόμενος ἀπέκτησε τὸ δικαίωμα τῆς ἐνστάσεως τῆς παραγραφῆς, ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν περὶ συγκρούσεως πολιτικῶν νόμων παραδεδεγμένων ἀρχῶν, οὐχὶ δὲ ἐκ τῆς μόνον ἐπὶ διαδικαστικῶν νόμων ἐφαρμοζομένης ἀρχῆς, ὅτι ἡ διαδικασία ῥυθμίζεται ἀπὸ τὸν νόμον τοῦ τόπου, ὅπου διεξάγεται ἡ δίκη.

Ἡ ἐναντία γνώμη φέρει, κατ' ἐμὴν κρίσιν, εἰς ἀποτελέσματα ἀσυμβίβαστα μὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ δικαίου, οἷον εἰς τὸ ἀποτέλεσμα ὅτι, παραγραφὴ συμπληρωθεῖσα ἤδη κατὰ τὸν νόμον τοῦ τόπου, ὅπου ἐγένετο τὸ συνάλλαγμα, καθίσταται ἐκ νέου ἐκκρεμὴς ἕνεκα μεταβολῆς τῆς κατοικίας τοῦ ἐναγομένου, ἢ ὅτι ὁ ἐναγόμενος, μετενεγκὼν τὴν μόνιμον κατοικίαν του εἰς τόπον, ἔνθα αἱ τῆς παραγραφῆς προθεσμίαι εἶναι βραχύτεραι, δύναται νὰ ἐμποδίσῃ οὕτω τὴν πραγματοποίησιν τοῦ δικαιώματος τοῦ ἀντιδίκου του. Πρλ. Φέλδερ σελ. 61—62.

Γενικά τινα ζητήματα.

§ 227. Ὅταν ἐξ ἐπιστολῶν τοῦ ἐναγομένου προκύπτῃ ὅτι οὗτος ἀνεγνώρισε τὸ τοῦ ἐνάγοντος δικαίωμα τοῦ νὰ λάβῃ ἀσφάλιστρα, ἀποκρούεται τὸ περὶ τῆς ἐξοφλήσεως τοῦ χρέους προκύπτον ἐκ μόνης τῆς παρελεύσεως τοῦ χρόνου τῆς παραγραφῆς τεκμήριον. ἀπ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 9283 τοῦ 1852.

§ 228. Οἱ ἐπὶ τουρκοκρατίας εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐπιβεβλημένοι τουρκικοὶ περὶ παραγραφῆς νόμοι δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσι νόμοι τῆς Ἑλλάδος, ὥστε καθίσταντι ἀντικείμενον ἀποδείξεως, καθὸ ξένοι (ἄρθρ. 245 § 3 πολ. δικον.).—ἀπ. πολ. Ἀρ. Π. 222 τοῦ 1849.

§ 229. Ὁ ἐνιστάμενος ὑποχρεοῦται ν' ἀποδείξῃ τὰ πραγματικὰ περιστατικὰ τὰ συνιστῶντα τὴν παραγραφήν;

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ τὸ δημόσιον ἀντέτεινε τὴν ἐξαίρεσιν τῆς παραγραφῆς εἰς τὴν παρ' αὐτοῦ διεκδικητικὴν ἀγωγὴν τοῦ ἐφεσιβλήτου περὶ τῶν μνησθέντων ἐλαιοδένδρων, καὶ κατὰ τὸν νόμον 1 Πανδ. de except. τίτλ. 6' βιβλ. Α' τῆς ἐξαβίβλου, ὁ ἐναγόμενος ἐν ταῖς παραγραφαῖς ἐνάγων ἐστί, καὶ ὑπόκειται ταῖς ἀποδείξεσιν, ὀφείλει τὸ ἴδιον δημόσιον, καὶ οὐχὶ ὁ ἀντίδικός του, ν' ἀποδείξῃ δι' ὅλων τῶν νομίμων μέσων, καὶ διὰ μαρτύρων ἔτι, ὅλα τὰ πραγματικὰ περιστατικά, τὰ ὁποῖα συνιστοῦν τὴν προβληθεῖσαν παραγραφήν.

» Ἐπειδή, κατὰ τὴν γενικὴν ἀρχὴν τοῦ δικαίου καὶ τὸ ἄρθρον 543 καὶ ἑπόμ. τῆς πολ. δικονομίας, τὸ δημόσιον, ὡς ἐναγόμενον, ἐδύνατο ν' ἀντιθέσῃ πρὸς ἀπολογίαν κατὰ τῆς ἀγωγῆς τὴν ἀνατρεπτικὴν τῆς παραγραφῆς ἔνστασιν, καθὼς καὶ πᾶσαν ἄλλην ἀναβλητικὴν ἢ ἀνατρεπτικὴν ἔνστασιν διὰ νὰ καταργήσῃ τὰς ἀξιώσεις τοῦ ἐνάγοντος, καὶ ν' ἀποδείξῃ, ὅτι ἔλαβε τὴν ἀρχήν της ἡ προκειμένη ὑπόθεσις πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς πολιτικῆς δικονομίας ἐπὶ τουρκοκρατίας, καθ' ὃν καιρὸν δὲν ἀπηγορεύετο ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις. ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 113 τοῦ 1839 ἐν Νομικ. σελ. 3686.

§ 229². Ὁ ἐναγόμενος ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ ὅτι διὰ τῆς ἐκτάκτου κτητικῆς παραγραφῆς ἀπέκτησε τὴν ὁποίαν ἀντιποιεῖται δουλείαν. ἀπόφασ. πολιτικὴ Ἀρείου Πάγου 154 τοῦ 1849, ἣν ἴδε ἐν λέξει *δουλεία* § 14.

§ 229³. Ἡ περὶ ῥυθμίσεως ὁρίων ἀγωγὴ ὑποθέτει δύο διακεκριμένα γειτονικὰ ἀγροτικὰ κτήματα, περὶ τῶν ὁρίων τῶν ὁποίων ἀμφισβητοῦσιν οἱ γείτονες ἰδιοκτῆται, εἰς δὲ τὰς διὰ τῆς ἀγωγῆς ταύτης ἐπιβαλλομένας αἰτήσεις περὶ διεκδικήσεως μέρους τινὸς τοῦ κτήματος καὶ περὶ ἀποζημιώσεως δύναται ν' ἀντιταχθῇ μόνη ἡ τριακονταετὴς κτητικὴ παραγραφή, κατὰ τὸν νόμ. 2 (39 τίτλ. τοῦ βιβλ. 3 τοῦ Κώδ.). Ἀγωγὴ δὲ ἀντικείμενον ἔχουσα 1) τὴν διεκδίκησιν τῆς ἐλευθερίας γαιῶν τινων, τὰς ὁποίας συμπεριέλαβεν ὁ ἐναγόμενος ἐπὶ λόγῳ ὅτι ἔχει καὶ ἐπ' αὐτῶν δικαίωμα δουλείας· 2) τὸν περιορισμὸν τῆς δουλείας τοῦ ἐναγομένου ἐπὶ μόνης τῆς χειμερινῆς βοσκῆς λειβαδίων τινῶν, καὶ 3) τὴν ἀξίωσιν αὐτῶν εἰς τὸ νὰ ἔχωσι τὰ ζῶά των τὴν χειμερινὴν βοσκήν, ἀφορᾷ ἀγωγὴν περὶ δουλείας, καὶ οὐχὶ κανονισμὸν ὁρίων. ἀπόφ. πολιτικὴ Ἀρείου Πάγου 154 τοῦ 1849, ἣν ἴδε ἐν λέξ. *δουλεῖαι* § 14.

§ 230. Ἡ παραγραφὴ δὲν διαιρεῖται. — Ὅρα τὴν ὧδε 71 τοῦ 1846 ἀπόφασιν Ἀρείου Πάγου.

§ 231. Δὲν δύναται νὰ λάβῃ χώραν παραγραφὴ κατά τινος ἀπαιτήσεως ἐνόσῳ οἱ ἐναγόμενοι, ἢ δικαιοπάροχοι τοῦ ἐνάγοντος,

δὲν ἦσαν κάτοχοι τῶν κτημάτων διὰ νὰ δύνανται νὰ παραγράψουν. ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 42 τοῦ 1849.

§ 232. Κατὰ τὸ 807 ἄρθρ. § 6 τῆς πολιτ. δικονομίας, ἡ ἔλλειψις αἰτιολογικοῦ εἶναι λόγος ἀναιρέσεως· ἐπομένως ὅταν ὁ ἀναιρετείων ἐπρότεινεν ὅτι ἡ παραγραφὴ διεκόπη ἐξ ἀνωτέρων αἰτιῶν, τὸ δὲ δικαστήριον δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὴν πρότασιν ταύτην καὶ δὲν ἔδωσε τὸν λόγον, διὰ τὸν ὁποῖον δὲν τὴν παρεδέχθη, ἡ ἀπόφασίς του εἶναι ἀναιρετέα. ἀπόφ. Ἀρ. Π. 15 τοῦ 1843.

§ 233. Ἀπόφασις ἀποῤῥίπτουσα τὴν περὶ παραγραφῆς ἔνστασιν θεωρεῖται ὡς ὁριστική; — ἴδε τὴν λέξιν *ὁριστικαὶ ἀποφάσεις* ἐν Εὑρετ. τόμ. 11.

§ 234. Κατ' ἀποφάσεως, ἥτις παρεδέχθη πρότασίν τινα περὶ παραγραφῆς, συγχωρεῖται αἴτησις ἀναιρέσεως (481 ποιν. δικον.); ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 39 τοῦ 1851.

§ 235. Τὸ ζήτημα, ἂν συνεπληρώθη ὁ χρόνος τῆς παραγραφῆς καὶ ἂν δὲν διεκόπη ἀπὸ καμμίαν πρᾶξιν, εἶναι πραγματικόν, καὶ ὁ Ἄρειος Πάγος δὲν ἐπεμβαίνει. ἀπ. πολ. Ἀρ. Π. 291 τοῦ 1839.

§ 236. Ὁ Ἄρειος Πάγος δὲν ἐπεμβαίνει εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν περιστατικῶν, τὰ ὁποῖα ἔπεισαν τὸ ἐφετεῖον ὅτι διὰ τῆς χρησιδεσποτείας ἐπῆλθε παραγραφή. ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 52 τοῦ 1845.

§ 237. Ὑπολογισμὸς τῆς παραγραφῆς εἶναι πραγματικὸν ἀντικείμενον ὑπεκφεῦγον τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἀρείου Πάγου. ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Π. 24 τοῦ 1847.

§ 238. Ἡ παραγραφὴ προτείνεται κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης; ἴδε τὴν λέξ. *πρότασις*· — ἴδε τὸ ἐπ. περὶ ποινικῆς παραγραφῆς ἄρθρον.

§ 239. Ἴδε ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 131 τοῦ 1848, σκέψιν τελευταίαν, μὴ περιέχουσαν ζήτημά τι σπουδαῖον.

Λεκτικὸς Πίναξ

τῆς λέξεως ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ (πολ. δίκ.).

ΣΗΜ. Οἱ ἀριθ. σημαίνουσι τοὺς §§ ἀπὸ σελ. 1—121.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ (ἐπὶ ποινικῶν ὑποθέσεων).

Ἴδε Εὑρετ. Ῥολλ. λέξ. prescrip. crim.

Πίναξ λεκτικός.

§ 1. Φύσις τῆς παραγραφῆς ἐπὶ ποινικ. ὑποθέσεων· ἴδε Λεγραβ. τόμ. 1 σελ. 71.

§ 2. Περὶ αὐτῆς γίνεται λόγος εἰς τὴν διάτ. 12 Κώδ. ad leg. Corn. de falsis.

§ 3. Ἀπὸ ποῖον νόμον κανονίζεται ἡ παραγραφή, ὅταν ὁ χρόνος αὐτῆς ἤρξατο ὑπὸ τὸ κράτος μιᾶς νομοθεσίας, καὶ συνεπληρώθη ὑπὸ τὸ κράτος ἄλλης (1);

Τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι πολύκροτον, καὶ διάφοροι γνῶμαι ἐπ' αὐτοῦ ἐμορφώθησαν (ἴδε Εὑρετ. Ῥολλ. τόμ. 10 σελ. 515 ἐπ.), ἀλλὰ φαίνεται ὑπερισχύσασα ἡ γνώμη, καθ' ἣν ἡ παραγραφὴ ἀδικήματος πραχθέντος ὑπὸ τὸ κράτος νομοθεσίας τινός, καταδιωκομένου δὲ ὑπὸ τὸ κράτος ἄλλης, κανονίζεται ὑπὸ τῆς ἐπιεικεστέρας ὡς πρὸς τὸν κατηγορούμενον. αὐτ. § 30 ἐπ. (ὅρα κατωτ. ἀπόφ. Ἀρείου Πάγου 12 τοῦ 1841)· ὅρα τὸν ἐπ. § 8.

§ 4. Ἡ παραγραφὴ εἶναι τῆς δημοσίας τάξεως;

Ἡ παραγραφή, οὖσα τῆς δημοσίου τάξεως, δύναται νὰ προταθῇ καὶ πρέπει νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν ἐν πάσῃ στάσει τῆς δίκης.— Εἶναι δὲ ἀδιάφορον, ἂν τὸ ἀδίκημα, δι' ὃ προτείνεται, εἶναι συναφὲς μὲ ἄλλο ἀδίκημα, δι' ὃ δὲν συνεπληρώθη ἡ παραγραφή. 120 ποιν. νόμ. — ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 9 τοῦ 1851. — Ἴδε Μερλ. Εὑρ. λέξ. delit fur. § 13.—Faustin Helie, inst. τ. 3 σ. 680. Εὑρετ. Ῥολλ. λέξ. prescr. crim. ἀριθ. 37 ἐπ.

§ 5. Οἱ δικασταὶ πρέπει νὰ ἀναπληρόνωσι τὴν παραγραφὴν οἴκοθεν, καὶ ἐπὶ τῶν πολιτ. ἀγωγῶν; ἴδε Εὑρετ. Ῥολλ. τόμ. 10 σελ. 516 ἀριθ. 42 ἐπ.

§ 6. Καὶ τὰ δικ. συμβούλια ἀποφαίνονται περὶ τῆς παραγραφῆς, τὰ δὲ βουλεύματα, ὅταν ἀποῤῥίπτωσι τὴν περὶ αὐτῆς πρότασιν, δὲν δεσμεύουν τὰ δικ. αὐτ. § 51—53.

§ 7. Ἐπὶ ποινικῶν ὑποθέσεων, ὅταν ἐξεδόθη ἐρήμην ἀπόφασις κατὰ τοῦ κατηγορουμένου, ἥτις εἰσέτι δὲν τῷ ἐκοινοποιήθη, ποία παραγραφὴ τρέχει, ἡ τῆς ποινῆς ἢ ἡ τῆς ἀγωγῆς; Πολλοὶ (Εὑρ. Ῥολλ. αὐτ. ἀριθ. 90 ἐπ.) παραδέχονται τὴν τελευταίαν γνώμην, ἀλλ' αὐτόθι εὕρηνται καὶ ἐναντίαι γνῶμαι.

§ 8. Ἡ περὶ τῆς μὴ ἀναδρομικῆς τῶν νόμων ἰσχύος ἀρχὴ ἐφαρμόζεται εἰς τὰς ποινικὰς δίκας; (ἴδε ἀνωτ. § 3).

Εἰς τὴν ποινικὴν δικαιοσύνην ὑπάρχουσι δύο εἴδη παραγραφῆς. Κατὰ τὸ μέν, ποινικὴ διαδικασία δὲν γίνεται καὶ παύει, ἐὰν ἤδη ἤρχισε. Κατὰ τὸ δέ, κωλύεται ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἀπαγγελθείσης καταδίκης. Τὰ δύο ταῦτα εἴδη στηρίζονται εἰς τὴν αὐτὴν ἀρχήν; ἐξεταστέον.

Τὸ πρῶτον εἶδος στηρίζεται εἰς τὴν σκέψιν, ὅτι αἱ ἀποδείξεις

---

(1) Πρλ. Τὰ ἀνωτέρω ἐν σελ. 112—119 ἐκτεθέντα.

ἐκλείπουσι μετὰ παρέλευσιν χρόνου τινός· καὶ ὅτι αἱ ποιναί, ἵνα ὦσιν ἀποτελεσματικαί, δὲν πρέπει νὰ καταγινώσκωνται ἀφοῦ λησμονηθῇ ἡ πρᾶξις.

Ὡς πρὸς τὸ δεύτερον εἶδος δὲν ἐφαρμόζεται ἡ πρώτη σκέψις· ἀλλὰ (λέγουν τινὲς) αἱ ἀνησυχίαι, αἱ ὁποῖαι παρακολουθοῦσι τὸν κατάδικον, ἡ ταραχή, ἥτις τὸν καταβιβρώσκει ὡς σκώληξ ἀκοίμητος, εἶναι τὸ ἀντιστήκωμα, ἐφ' οὗ στηρίζεται καὶ τὸ δεύτερον εἶδος τῆς παραγραφῆς. Πολλοὶ δὲ λύουσι τὸ ἀνωτέρω ζήτημα, ἐπικαλούμενοι τὸ ἄρθρον 2281 τοῦ πολ. νόμ. Κώδ., ἀλλ' ἄλλοι ἀποδοκιμάζουσι τὴν γνώμην ταύτην. Πῶς κανονίζεται λοιπὸν ἡ παραγραφή, ἥτις ἤρξατο πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ νόμου, ὅστις μεταβάλλει τοὺς τῆ. παραγραφῆς ὅρους, ἐπὶ ποινικῶν δικῶν;

Τέσσαρα συστήματα ἐμορφώθησαν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ.

Πρῶτον σύστημα. Ἂν τὸ ἄρθρον 2281 τοῦ πολ. γαλλ. Κώδ. δὲν ἐφαρμόζεται ἀπευθείας ἐπὶ τῶν ποινικῶν δικῶν, ἐφαρμόζεται τοὐλάχιστον κατ' ἀναλογίαν.

Ἂν ὁ παλαιὸς νόμος ἀπήτει τριάκοντα ἔτη πρὸς παραγραφήν, ὁ δὲ νέος δὲν ἀπαιτῇ εἰμὴ δέκα, ἡ κατηγορία ματαιοῦται. Ἂν δὲ ὁ νέος νόμος ἀνεβίβασε τὸν πρὸς παραγραφὴν χρόνον, ὁ νέος νόμος δὲν ἐφαρμόζεται, διότι ἡ θέσις τοῦ ὑποδίκου χειροτερεύει.

Δεύτερον σύστημα. Δὲν πρέπει νὰ ἐφαρμόζωμεν ἀποκλειστικῶς μήτε τὸν παλαιόν, μήτε τὸν νέον νόμον, ἀλλὰ ἀμφοτέρους, ὑπολογίζοντες 1ον τὸν χρόνον, ὅστις παρῆλθεν ὑπὸ τὸν παλαιὸν νόμον, κατ' ἀναλογίαν ὡς πρὸς τὴν τῆς παραγραφῆς διάρκειαν ὑπὸ τὸν νόμον αὐτόν, καὶ 2ον τὸν χρόνον, ὅστις διέτρεξεν ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ νέου νόμου, ἀναλόγως τοῦ χρόνου, τὸν ὁποῖον ὁρίζει πρὸς παραγραφήν.

Ὑποθέσατε, ὅτι ὁ παλαιὸς νόμος ὥριζε τὴν παραγραφὴν εἰς 40 ἔτη, ὁ δὲ νέος τὴν περιώρισεν εἰς 10, παρῆλθον δὲ εἴκοσιν ἔτη ὑπὸ τὸ κράτος ἐκείνου, πέντε λοιπὸν ἀρκοῦσιν ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ νέου. Ὁ Μερλῖνος ὑπεστήριξε τὴν γνώμην ταύτην (rep. prescrip. τμ. 1 § 3 n. 12.—arrêt cass. 25 φεβρουαρίου 1808.—29 απριλίου 1808.—18 αὐγούστου 1808).

Τρίτον σύστημα. Δὲν πρέπει νὰ ἐφαρμόζηται μήτε ἀποκλειστικῶς ὁ παλαιός, μήτε ἀποκλειστικῶς ὁ νέος νόμος, μήτε cumulativement ὁ παλαιὸς καὶ ὁ νέος νόμος, καθ' ὅσον οὗτος ἢ ἐκεῖνος εἶναι μᾶλλον ἤπιος.

Δὲν ἐννοεῖ τὶς ὅτι ἡ κοινωνία ἐφήρμοσε τὸν παλαιὸν νόμον, τὴν τεσσαρακονταετῆ π. χ. παραγραφήν, ὅταν ἀναγνωρίζῃ ὅτι, διὰ τὰ νέα γεγονότα, μετὰ δέκα ἔτη, δὲν δύναται ἀσφαλῶς νὰ καταδιώξῃ.

Διὰ τί δύναται νὰ καταδιώξῃ τὴν παλαιὰν πρᾶξιν ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη; Ἐπειδὴ, ἂν ὁ νέος νόμος αὐξάνῃ τὴν διάρκειαν τῆς παραγραφῆς, πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ παλαιὸς νόμος, καθότι ἐπιβαρύνεται ἡ θέσις τοῦ κατηγορουμένου ἢ τοῦ καταδίκου.

Ἐπειδὴ ἡ τῆς καταδιώξεως παραγραφὴ, καὶ μάλιστα ἡ τῆς ποινῆς, στηρίζεται εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι ἐγένετο ἡ ἐξιλέωσις, οὕτως εἰπεῖν, ἐφαρμόζεται εἰς τὸν τῆς παραγραφῆς νόμον ἡ ἀρχὴ ἡ κανονίζουσα τὴν ποινὴν αὐτήν. Μεταξὺ δὲ τῶν νόμων, οἵτινες καθιεροῦσι διαφόρους ποινὰς, ἐφαρμόζεται ὁ ἠπιώτερος (1).

Τέταρτον σύστημα. Κατὰ τοῦτο, ὅπερ πρεσβεύει ὁ καθηγητὴς Bertault, πρέπει νὰ ἐφαρμόζηται ὁ νεώτερος νόμος, εἴτε συντέμνει, εἴτε ἐκτείνει τὸν χρόνον τῆς παραγραφῆς.

Ἡ παραγραφὴ (λέγει οὗτος) τῆς καταδιώξεως καὶ ἡ παραγραφὴ τῆς καταδίκης στηρίζονται κυρίως εἰς τὴν ἔλλειψιν τοῦ συμφέροντος τῆς κοινωνίας πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς ποινικῆς κυρώσεως, ὅταν ὡρισμένον χρονικὸν διάστημα παρῆλθεν, εἴτε ἀπὸ τῆς πράξεως, εἴτε ἀπὸ τῆς τελευταίας ἀνακριτικῆς πράξεως, εἴτε ἀπὸ τῆς ἀποφάσεως. Καμμία ἀπὸ τὰς παραγραφὰς ταύτας δὲν ὥρισται πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ παραβάτου. Ἡ παραγραφὴ τῆς καταδιώξεως ὑποθέτει ἀκόμη, ὅτι ἡ ὕπαρξις τῆς παραβάσεως, ἢ τοὐλάχιστον ὁ δεσμὸς, ὅστις ἑνόνει μὲ αὐτὴν τὸν παραβάτην, δὲν εἶναι ἐπιδεκτικαὶ βεβαίας τινὸς βεβαιώσεως. — Ἐν τῇ ἀβεβαιότητι καὶ ἀμφιβολίᾳ, ἡ κοινωνία ἀπέχει· ὁ ἔνοχος ὠφελεῖται ἐκ τῆς ἐπιφυλάξεως ταύτης τῆς κοινωνίας, ἀλλ' ὁ σκοπὸς δὲν εἶναι νὰ μὴ ἐπιβληθῇ ἡ δικαία ποινή.

Τὸ τέταρτον τοῦτο σύστημα συνᾴδει, ὑπὸ μίαν ἔποψιν, μὲ τὸ τρίτον, ἀλλ' ἐφαρμόζει τὴν συντομωτέραν παραγραφὴν, ὄχι διότι εἶναι ἡ πλέον περιωρισμένη, ἀλλ' ἐπειδὴ εἶναι ἡ τελευταία ἔκφρασις τῆς γνώμης τῆς κοινωνίας ὡς πρὸς τὸ ἀληθὲς συμφέρον της.

Ἂν ὁ νέος νόμος παρέτεινε τὴν παραγραφὴν, τοῦτο δηλοῖ ὅτι ἡ κοινωνία θεωρεῖ ὅτι ἔχει τοῦ λοιποῦ μέσα διαδικασίας πολλὰ ἀσφαλῆ διὰ νὰ βεβαιώσῃ τὴν ἐνοχὴν, μολονότι παρῆλθεν ὁ χρόνος, ὅστις, ὑπὸ τὸν παλαιὸν νόμον, ἐματαίονε τὴν κατηγορίαν· ὅταν δὲ ἡ κοινωνία θεωρῇ ὅτι ἡ μὴ ἐκτέλεσις τῆς καταδίκης κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα τὸ ὑπὸ τοῦ παλαιοῦ νόμου ὁριζόμενον δὲν ἀρκεῖ,

(1) Cass. 18 ἰουνίου 1812.—5 σεπτεμβρίου 1812.—22 ἀπριλίου καὶ 6 μαΐου 1813.—Μερλ. αὐτ. Λεγραβ. τόμ. 1 σελ. 82.—Ρώυτερ ἀριθ. 852.—Mang. ἀριθ. 295.—Morin repert. λέξ. effet retroactif. ἀριθ. 16.

ὥστε νὰ λησμονηθῇ τὸ ἀδίκημα καὶ ἡ ἀπόφασις, ἡ γνώμη αὕτη θεωρεῖται ἀληθὴς οὐ μόνον διὰ τὰ μεταγενέστερα, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ ἀρχαιότερα γεγονότα.

Κεκτημένον δικαίωμα δὲν ὑπάρχει ἐνόσῳ ἡ παραγραφὴ δὲν συνεπληρώθη· πρὸ τῆς συμπληρώσεως δὲ ταύτης ὁ νόμος ὑπαγορεύει νέους ὅρους.

Ἀνωφελῶς ἀντιτάττουσιν, ὅτι, κατὰ τὸ τέταρτον σύστημα, ἡ εἰσαγγελία ἀφοπλίζεται, διὰ τοῦ νέου νόμου, ἀπὸ τὸ πρὸς καταδίωξιν δικαίωμα καθ' ἣν στιγμὴν ὑποθέτει ὅτι ἔχει ἀκόμη καιρὸν νὰ ἐξασκήσῃ αὐτήν. Ἡ ἀντίρρησις αὕτη δὲν δύναται νὰ γίνῃ εἰμὴ ὡς πρὸς τὸν νόμον τὸν συντέμνοντα τὴν παραγραφήν. Ὁ νόμος οὗτος δὲν ἐγένετο πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ παραγράφοντος, ἀλλὰ πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ καθ' οὗ ἡ παραγραφή· ἡ ἀντίρρησις ὅμως αὕτη ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὸ τρίτον σύστημα, διότι αὐτὸ στηρίζεται εἰς ἐκείνην τῶν δύο παραγραφῶν, ἥτις εἶναι ἡ εὐνοϊκωτέρα πρὸς τὸν κατηγορούμενον ἢ κατάδικον, ἀλλ' ἡ ἀντίρρησις δὲν ἔπεισεν οὔτε τὸ ἀκυρωτικόν, οὔτε τὸν Μερλῖνον· ἐπειδὴ τὸ κοινωνικὸν συμφέρον δὲν μεταβάλλεται μὲ τὴν χρονολογίαν τῶν παραβάσεων καὶ καταδικῶν, εἴτε προγενεστέρα εἴτε μεταγενεστέρα τοῦ νόμου εἶναι αὕτη.

Ἡ ἀρχὴ λοιπόν, ἥτις κανονίζει τὴν παραγραφήν, ἐπὶ τῶν ποινικῶν δικῶν, εἶναι, κατὰ τὸν **Berlault**, ἀπολύτως ἐναντία τῆς ἀρχῆς, τὴν ὁποίαν καθιεροῖ τὸ **2281** ἄρθρον τοῦ πολ. γαλλ. Κώδ.

§ 9. Ἐπὶ ἐγκληματικῶν πράξεων, ὅσαι ἔλαβον χώραν πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς ἐν ἰσχύϊ νομοθεσίας, ἐφαρμόζονται οἱ παλαιοὶ νόμοι, οἱ ἰσχύοντες κατὰ τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἐξετελέσθη ἡ πρᾶξις· κατὰ δὲ τὰς γενικὰς ἀρχὰς τοῦ δικαίου ἐπὶ ἐγκληματικῶν πράξεων, ὁσάκις αὗται δὲν ἐδικάσθησαν κατὰ τοὺς νόμους, τοὺς ἰσχύοντας καθ' ὃν χρόνον ἐτελέσθη ἡ πρᾶξις, πρέπει νὰ ἐφαρμόζωνται πρὸς ὄφελος τοῦ κατηγορουμένου αἱ διατάξεις τῶν μεταγενεστέρων νόμων, ὁσάκις οὗτοι ἦναι εὐνοϊκώτεροι εἰς τὸν κατηγορούμενον. ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου **42** τοῦ **1841**.

ΣΗΜ. Ἴδε καὶ τὴν ἀπόφ. 1439 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἐν Εὐρ. τ. 4 σ. 236.

§ 10. Πῶς δὲ ξετάζεται τὸ περὶ παραγραφῆς, ὅταν πρόκηται περὶ ὑποτροπῆς εἰς κλοπήν; Εἰς τὴν **2** σκέψιν τῆς ὑπ' ἀριθ. **105** ποιν. τοῦ Ἀρ. Π. ἀποφ. τοῦ **1852** εὕρηνται τὰ ἑξῆς·

« Ἐπειδὴ εἴς τε τὸ περὶ παραπομπῆς βούλευμα καὶ τὸ ἐγκλητήριον, ἀναφέρονται ὅλοι οἱ ὅροι τῆς κλοπῆς, ἀλλ', ὡς ἐκτελεσθείσης διὰ τῆς βιαίας κατὰ προσώπων προσβολῆς, ἡ πρᾶξις αὕτη ἐχαρα-

κτηρίζετο ὡς ληστεία, μὴ παραδεχθέντων δὲ τῶν ἐνόρκων τὴν πρᾶξιν τῆς ληστείας, ἀλλ' ἁπλῶς τῆς κλοπῆς, δὲν ἕπεται ὅτι ὁ Χρ. Σκονδριάνος ἐδικάσθη δι' ἄλλην πρᾶξιν, μὴ ἀναφερομένην ἐν τῷ βουλεύματι καὶ τῷ ἐγκλητηρίῳ, διότι ῥητῶς ἀναφέρεται ἡ κλοπή, δι' ἣν ἐκηρύχθη ἔνοχος· τὸ δὲ δικαστήριον τῶν συνέδρων, θεωρῆσαν ὡς ἀποδεδειγμένον ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ προσαχθεισῶν ἀποφάσεων τοῦ ἐν Τριπόλει πλημμελειοδικείου ὑπ' ἀριθ. 97 τοῦ 1846 καὶ ὑπ' ἀριθ. 210 τοῦ 1848, ὅτι ὁ αὐτὸς Χρ. Σκονδριάνος ἐτιμωρήθη ἕνεκα κλοπῆς μὲ φυλάκισιν δίς, δυνάμει τῶν αὐτῶν ἀποφάσεων, ὀρθῶς καὶ συμφώνως μὲ τὸ 374 ἄρθρον § 7 τοῦ ποινικοῦ νόμου κατεδίκασεν αὐτόν, καίτοι κηρυχθέντα ἤδη ἔνοχον εἰς βαθμὸν πλημμελήματος, εἰς τὴν ποινὴν τῆς εἱρκτῆς, καὶ ὀρθῶς δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν ἄν, ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς ἀποπληρωθείσης πρώτης ποινῆς μέχρι τῆς ἐκτελέσεως τῆς νέας πράξεως, παρῆλθεν ὁ διὰ τὴν τιμωρηθεῖσαν πρᾶξιν προσδιωρισμένος χρόνος τῆς παραγραφῆς, καθότι ἡ περίστασις αὕτη λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, κατὰ τὸ 119 ἄρθρον τοῦ ποινικοῦ νόμου, ὅταν αὐτὸς ὁ νόμος δὲν διατάττῃ διὰ τὴν ὑποτροπὴν ἰδίαν τινὰ ποινήν· ἀλλ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁ νόμος ὁρίζει ἰδίαν διὰ τὴν ὑποτροπὴν ποινὴν εἰς τὸ μνησθὲν 374 ἄρθρον § 7.»

§ 11. Ὁ ὑπολογισμὸς τῆς παραγραφῆς εἶναι πραγματικὸν ἀντικείμενον διαφεῦγον τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἀρείου Πάγου. ἀπόφασ. ποιν. Ἀρ. Π. 24 τοῦ 1847.

§ 12. Παραγραφὴ διγαμίας. Εὑρετ. τ. 9 σελ. 289.—Εὑρετήρ. τόμ. 4 σελ. 237. « κατακρατήσεως αὐτ. « πλαστογραφίας αὐτ.

§ 13. Εἰς τὰς περὶ ἀποδράσεως καὶ λειποταξίας κατηγορίας, ἴδε τὴν λέξιν *Λειποταξία* ἐν Εὑρετ. τόμ. 9.

§ 14. Ἐπὶ ἰδιοποιήσει δημοσίων χρημάτων, ἡ παραγραφὴ ἄρχεται ἀφ' ἧς ἡμέρας παρέδωκε τὰ χρήματα εἰς τὸ ταμεῖον καὶ οὐχὶ ἀφ' ἧς εἰσέπραξε ταῦτα ὁ κατηγορούμενος.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ τὸ ἄρθρον 121 τοῦ ποινικοῦ νόμου διατάττει ῥητῶς ὅτι ἡ παραγραφὴ ἄρχεται ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐκτελεσθῇ ἡ πρᾶξις, καὶ τελευτᾷ παρελθούσης τῆς τελευταίας ἡμέρας τῆς παρὰ τοῦ νόμου ὡρισμένης προθεσμίας, παρεκτὸς ἂν συμβῇ διακοπὴ αὐτῆς διά τινος νομίμου ἀνακριτικῆς πράξεως· τὸ δὲ δικαστήριον τῶν ἐν Καλάμαις πλημμελειοδικῶν, ὑπολογίσαν τὴν ἔναρξιν τῆς παραγραφῆς ἀπὸ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἐξετελέσθη ἡ ἀποδιδομένη εἰς τὸν αναιρεσείοντα ἀξιόποινος πρᾶξις, ἀπεφάσισε συμφώνως μὲ τὸν προεκτεθέντα νόμον· ἂν δὲ ὀρθῶς ἢ μὴ ὥρισε τὸ εἰρημένον

πλημμελειοδικεῖον τὴν 25 Ἰουνίου 1838 ὡς ἡμέραν τῆς ἐκτελέσεως τῆς πράξεως, καθ' ἣν ἤρξατο, καὶ ἡ παραγραφή, τοῦτο ὡς ζήτημα πραγματικὸν διαφεῦγον τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἀρείου Πάγου, καθόσον τὸ κατώτερον δικαστήριον ἔχον ὑπ' ὄψιν του ὅλα τὰ πραγματικὰ περιστατικὰ καὶ δικάσαν κατ' οὐσίαν τὴν ὑπόθεσιν, ἦτο ἁρμόδιον νὰ τὸ ἀποφασίσῃ κατὰ τὴν πεποίθησίν του, ἣν ἐσχημάτισεν ἐκ τῆς συζητήσεως· μολοντοῦτο, ὡς ἐκ περισσοῦ, παρατηρεῖ καὶ τὸ δικαστήριον τοῦτο τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὅτι ὀρθῶς ἐσκέφθη τὸ ἐν Καλάμαις πλημμελειοδικεῖον ὁρίσαν ὡς ἡμέραν τῆς ἐκτελέλέσεως τῆς πράξεως καὶ τῆς ἐνάρξεως τῆς παραγραφῆς τὴν 25 Ἰουνίου 1838, καθότι ἂν καὶ πρότερον, κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1837 ἢ ἀρχὰς τοῦ 1838, εἰσέπραξεν ὁ ἀναιρεσείων τὰς δραχμὰς 482, ἢ ἂν ἐσκόπει αὐτὸς ἐσωτερικῶς τότε, ὅτε εἰσέπραξεν αὐτάς, νὰ εἰδοποιηθῇ ἢ τὸ ὅλον ἢ μέρος αὐτῶν, ἐξετέλεσεν ὅμως τὴν πρᾶξιν τῆς ἰδιοποιήσεως κατὰ τὴν εἰρημένην ἡμέραν τῆς 25 Ἰουνίου 1838, ὅτε παρέδωκεν εἰς τὸ ταμεῖον μόνον τὰς δραχμὰς 174, κρατήσας τὰς λοιπὰς δραχ. 308, διότι τότε μόνον ἔδειξεν ἐξωτερικῶς διὰ τῆς πράξεως ταύτης τῆς κρατήσεως αὐτοῦ τοῦ ποσοῦ τὴν πρόθεσίν του περὶ τῆς ἰδιοποιήσεως αὐτοῦ· ἡ δὲ ἀναβολὴ τῆς παραδόσεως τῶν χρημάτων τότε μόνον ἠδύνατο νὰ καταλογισθῇ εἰς αὐτόν, ἐὰν τὸ ταμεῖον ἤθελε ζητήσει παρ' αὐτοῦ τὰ χρήματα πρότερον καὶ οὗτος ἠρνεῖτο τὴν παράδοσιν, καθότι ἐκ τοιαύτης ἐξωτερικῆς πράξεως ἠδύνατο νὰ ἐξαχθῇ ὁ τῆς ἰδιοποιήσεως σκοπός, ἀλλὰ τοιαῦτα περιστατικὰ δὲν ὑπάρχουν ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

» Ἐπειδὴ πᾶσα πρόσκλησις τοῦ εἰσαγγελέως πρός τινα ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον πρὸς ἀνάκρισιν καὶ βεβαίωσιν τῆς καταμηνυθείσης πράξεως θεωρεῖται νόμιμος ἀνακριτικὴ πρᾶξις, ὡς γίνεται φανερὸν ἀπὸ τὰ ἄρθρα 156 καὶ 160 τῆς ποινικῆς δικονομίας· ὅθεν τὸ ἐν Καλάμαις πλημμελειοδικεῖον, συμφώνως μὲ τὸν νόμον, ἐθεώρησε νόμιμον ἀνακριτικὴν πρᾶξιν τὴν παρὰ τοῦ εἰσαγγελέως Καλαμῶν πρὸς τὸν ἀνακριτὴν γενομένην κατὰ τὴν 20 Ἰανουαρίου 1843 διεύθυνσιν τῆς κατὰ τοῦ ἀναιρεσείοντος δοθείσης μηνύσεως πρὸς ἐξέτασιν καὶ βεβαίωσιν τῆς καταμηνυθείσης πράξεως· ἑπομένως, διακοπείσης τῆς παρὰ τοῦ ἀναιρεσείοντος προταθείσης παραγραφῆς διὰ τῆς εἰρημένης ἀνακριτικῆς πράξεως, ὀρθῶς καὶ νομίμως ἀπερρίφθη ἡ ἔνστασις αὐτῆς παρὰ τοῦ διαληφθέντος πλημμελειοδικείου· ὥστε καθίστανται ἀνυπόστατοι οἱ λόγοι καὶ ἡ αἴτησις ἀναιρέσεως τοῦ ἀναιρεσείοντος κατὰ τῆς προμνησθείσης ὑπ' ἀριθμ. 86 ἀποφάσεως. » ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 24 τοῦ 1847.

§ 15. Ἡ παραδοχὴ ἢ οὒ τῆς περὶ παραγραφῆς ἐνστάσεως ἐξήρ-

τηται ἐκ τῆς ἀποδείξεως τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως, καὶ οὐχὶ ἐκ τῆς παρελεύσεως μόνου τοῦ χρόνου τῆς παραγραφῆς τῆς κατ' ἔγκλησιν τιμωρουμένης ἀπαγωγῆς, καθότι ἂν αὕτη ἐγένετο ὑπὸ περιστάσεις, αἵτινες διήγειραν τὴν κοινὴν περιέργειαν καὶ ἐπροξένησαν σκάνδαλον, τότε ἡ πρᾶξις καταδιώκεται αὐτεπαγγέλτως καὶ παραγράφεται μετὰ παρέλευσιν πέντε ἐτῶν. — ἀπόφασ. ποινικὴ Ἀρείου Πάγου 75 τοῦ 1852.

§ 16. Ἡ ἕνεκεν ἀξιοποίνου πράξεως περὶ ἀποζημιώσεως πολιτικῆς ἀγωγῆς παραγραφὴ εἶναι τριακονταετὴς καὶ ἄρχεται ἀφ' ἧς παρήχθη τὸ πρὸς ἀγωγὴν δικαίωμα.—ἀπόφ. πολιτικὴ Ἀρείου Πάγου 222 τοῦ 1849, ἣν ὅρα εἰς τὸ ἀνωτ. περὶ παραγρ. ἄρθρον.

§ 17. Παραγραφὴ ἀπαγωγῆς.—ἴδε ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου 75 τοῦ 1852. ἀνωτ. § 15.

§ 18. Τὸ ἀξιόποινον πλημμελήματός τινος, (καταδιωκομένου κατ' ἔγκλησιν) δύναται νὰ ἐξαλειφθῇ διὰ τῆς παραγραφῆς, ἀφοῦ παρέλθῃ ἓν ἔτος, τὰ δὲ συμβούλια ὀφείλουν καὶ αὐτεπαγγέλτως ν' ἀποφαίνωνται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀφορμὴ πρὸς κατηγορίαν. Βούλ. ἐφετῶν Ναυπλ. 123 τοῦ 1840 (ἐν Νομ. σελ. 2626).

§ 19. Τὸ κλητήριον θέσπισμα εἶναι ἀνακριτικὴ πρᾶξις, διακόπτουσα τὴν παραγραφὴν, καὶ ἂν δὲν ἐπεδόθη εἰς τὸν ἐπὶ πταίσματι, μάλιστα, κατηγορούμενον (121 ποιν. νόμ.).

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ διὰ τῶν λοιπῶν δύο ἀποφάσεων ὁ εἰρηνοδίκης Ψωφίδος θεωρεῖ τὸ κλητήριον θέσπισμα τοῦ δημοσίου κατηγόρου, ὡς μὴ ἀποτελοῦν νόμιμον ἀνακριτικὴν πρᾶξιν πρὶν ἢ ἐπιδοθῇ εἰς τὸν κατηγορούμενον, ἐνῷ ἐκ τῆς ἐννοίας τῶν τοιούτων πράξεων προκύπτει ἀριδήλως ὅτι ἀνακριτικὴ πρᾶξις εἶναι πᾶσα νόμιμος ἐνέργεια τῶν ἀνακριτικῶν ἀρχῶν πρὸς βεβαίωσιν ἢ καταδίωξιν τῶν ἀξιοποίνων πράξεων, ἀνεξαρτήτως τῆς γνώσεως αὐτῆς, τὴν ὁποίαν τυχὸν ἐξ ἐπιδόσεως λαμβάνουσιν οἱ κατηγορούμενοι, ἀφοῦ μάλιστα καὶ αὐτὴν τὴν τοῦ κλητηρίου θεσπίσματος ἐπίδοσιν θεωρεῖ περιττὴν ὁ νόμος ἐπὶ τῆς ἰδιωτικῆς κατηγορίας τῶν πταισμάτων, ἐὰν οἱ κατηγορούμενοι προτιμῶσι νὰ ἐμφανισθῶσιν ἑκουσίως· ὅθεν ὁ εἰρηνοδίκης Ψωφίδος ἐφήρμοσεν ἐσφαλμένως, διὰ τῶν εἰρημένων δύο ἀποφάσεών του, τὸ ἄρθρον 121 τοῦ ποινικοῦ νόμου περὶ τῶν λόγων, οἵτινες διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν, ὅπερ κατὰ τὸ ἄρθρον 360, ἐδ. 6 τῆς ποινικῆς δικονομίας φέρει ἀναίρεσιν. »—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 88 τοῦ 1853.

Ἡ κοινοποίησις τοῦ κλητηρίου θεσπίσματος διακόπτει τὴν παραγραφήν (1). — ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 73 τοῦ 1852.

§ 20. Τὸ παρὰ τοῦ ἀπαριθμητοῦ καὶ τῶν παρακολουθούντων αὐτὸν δύο βοηθῶν συντασσόμενον περὶ τῆς ἀπαριθμήσεως τῶν ζώων πρωτόκολλον (ἄρθρον 6 τοῦ περὶ φορολ. τῶν ζώων τοῦ 1848 νόμου, ἰσχύοντος καὶ διὰ τὸ 1851) εἶναι πρᾶξις ἀνακριτικὴ (69, 70, 186 ποιν. δικον.), διακόπτουσα τὴν παραγραφὴν (121 ποιν. νόμ.), ὡς χρησιμεύουσα πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς πράξεως, καὶ οὖσα μάλιστα τὸ μόνον ἀποδείξεως μέσον.—ἀπόφ. ποινικὴ Ἀρ. Πάγου 59 τοῦ 1853.

§ 21. Ἡ παραγραφὴ διακόπτεται· ἄρχεται δὲ ἀπὸ τῆς τελευταίας δικαστικῆς πράξεως, οἷον ἀπὸ τῆς κλητεύσεως τοῦ κατηγορουμένου.

Ἀπόφ. «Ἐπειδὴ κατὰ τὰ ἄρθρα 119—122 τοῦ ποιν. νόμου, τὸ ἀξιόποινον τῶν ἐγκληματικῶν πράξεων ἐξαλείφεται διὰ τῆς παραγραφῆς, ἥτις ἐπὶ τῶν πταισμάτων προσδιορίζεται εἰς ἓν ἔτος, ἀρχομένης τῆς προθεσμίας ταύτης ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐξετελέσθη ἡ ἐγκληματικὴ πρᾶξις, καὶ ληγούσης μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς τελευταίας ἡμέρας τῆς προθεσμίας τοῦ ἔτους, ἐκτὸς ἐὰν συμβῇ διακοπή, περίπτωσις καθ' ἣν ἡ παραγραφὴ δὲν ἄρχεται πλέον ἀπὸ τὴν στιγμὴν τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἐγκληματικῆς πράξεως, ἀλλ' ἀπ' ἐκείνης τῆς τελευταίας δικαστικῆς πράξεως, ἥτις ἐπιφέρει τὴν διακοπήν, καὶ συμπληροῦται ἓν ἔτος μετὰ παρέλευσιν τῆς τελευταίας ταύτης δικαστικῆς πράξεως· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, τὸ ἀποδιδόμενον εἰς τὸν Ἰωάννην Μαυροζούμην ἐπὶ ὑπεξαιρέσει καὶ προσβολῇ τιμῆς πταῖσμα ἐξετελέσθη τὴν 16 ἰουλίου 1845, ὡς δὲ ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν ἐγγράφων τῆς δικογραφίας, τὴν 15 ὀκτωβρίου 1845, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς καταμηνύσεως τοῦ παθόντος, ἐδόθη παραγγελία ἀπὸ τὸν εἰσαγγελέα τῶν ἐν Χαλκίδι πλημμελειοδικῶν πρὸς τὸν δημόσιον κατήγορον τοῦ πταισματοδικείου Ξηροχωρίου πρὸς καταδίωξιν τοῦ εἰρημένου Μαυροζούμη, ἕνεκα τῆς εἰρημένης κατηγορίας, ὁ δημόσιος οὗτος κατήγορος ἐκλήτευσε τὴν 20 ἰουνίου 1846 τὸν κατηγορούμενον ἐνώπιον τοῦ αὐτοῦ πταισματοδικείου

---

(1) Περὶ τῆς διακοπῆς τῆς παραγραφῆς διὰ τοῦ κλητηρίου θεσπίσματος, ἴδε λέξιν κλητήριον θέσπισμα.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 88 τοῦ 1853.

Ἡ εἰς τὸν κατηγορούμενον κοινοποίησις τοῦ κλητηρίου θεσπίσματος διακόπτει τὴν παραγραφὴν (120, 121 ποιν. νόμου).—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 73 τοῦ 1852.

διὰ νὰ ἐμφανισθῇ τὴν 5 ἰουλίου 1846, ἡ δὲ πρόσκλησις αὕτη ἐκοινοποιήθη πρὸς τὸν Μαυροζούμην τὴν 30 ἰουλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, καὶ, γενομένης συζητήσεως τὴν 5 ἰουλίου, ἀνεβλήθη ἡ δίκη· ὅθεν, πρὶν παρέλθῃ ἀπὸ τῆς ἀξιοποίνου πράξεως τὸ πρὸς παραγραφὴν ἔτος, ἐνεργήθησαν τρεῖς δικαστικαὶ πράξεις, αἵτινες διέκοψαν αὐτὴν καὶ ἐπομένως ὁ πταισματοδίκης Ξηροχωρίου κηρύξας κατὰ τὴν 20 σεπτεμβρίου 1846, τουτέστιν δύο μῆνας μετὰ τὴν τελευταίαν πρᾶξιν, παραγεγραμμένην τὴν κατὰ τοῦ Μαυροζούμη κατηγορίαν καὶ λογιζόμενος τὴν παραγραφὴν, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐγένετο ἡ ἀξιόποινος πρᾶξις καὶ οὐχὶ, ὡς ὤφειλεν, ἀπὸ τὴν τελευταίαν δικαστικὴν πρᾶξιν, ψευδῶς ἡρμήνευσε καὶ ἐσφαλμένως ἐφήρμοσε τὰ εἰρημένα ἄρθρα τοῦ ποινικοῦ νόμου, ἡ δὲ ψευδὴς ἑρμηνεία καὶ ἡ ἐσφαλμένη ἐφαρμογὴ τοῦ ποινικοῦ νόμου ἐπιφέρουν, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 360 τῆς ποινικῆς δικονομίας, ἀναίρεσιν τῆς ἀποφάσεως. »—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 180 τοῦ 1846.

§ 22. Ἡ παραγραφὴ διακόπτεται διὰ νομίμου ἀνακριτικῆς πράξεως. Τοιαύτη εἶναι καὶ ἡ ἔκδοσις βουλεύματος.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ, κατὰ τὰ ἄρθρα 120 καὶ 121 τοῦ ποινικοῦ νόμου, τὰ πταίσματα παραγράφονται μετὰ ἓν ἔτος ἀφ' ἧς ἐκτελεσθῇ ἡ πρᾶξις, ἐκτὸς ἐὰν διακοπῇ διὰ νομίμου τινὸς δικαστικῆς πράξεως ἡ παραγραφὴ, ὅτε αὕτη ἄρχεται ἐκ νέου ἀπὸ τῆς πράξεως ταύτης· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὁ πταισματοδίκης Σπάρτης λογισάμενος τὴν ἔναρξιν τῆς παραγραφῆς τῶν δι' ἃς κατηγορεῖτο πράξεων ὁ Ἰω. Γενναῖος ἀπὸ τῆς ἐκτελέσεως αὐτῶν, γενομένης τὴν νύκτα τῆς 27—28 μαρτίου 1844, χωρὶς νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὸ ὑπ' ἀριθμ. 267 τῆς 11 σεπτεμβρίου 1844 βούλευμα τοῦ συμβουλίου τῶν αὐτόθι πλημμελειοδικῶν, δυνάμει τοῦ ὁποίου διακοπεῖσα ἡ παραγραφὴ, κατὰ τὰ μνησθέντα ἄρθρα τοῦ ποινικοῦ νόμου, ἔπρεπε ν' ἀρχίσῃ ἐκ νέου ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ εἰρημένου βουλεύματος, ἠρμήνευσε καὶ ἐφήρμοσε ψευδῶς τὰ εἰρημένα ἄρθρα τοῦ ποινικοῦ νόμου. »—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 79 τοῦ 1845.

§ 23. Ἡ πρόσκλησις τοῦ εἰσαγγελέως πρός τινα ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον διακόπτει τὴν παραγραφήν.—ἀπόφ. ποινικὴ Ἀρείου Πάγου 24 τοῦ 1847.

§ 24. Ἡ πρώτη σκέψις τῆς 75 τοῦ 1853 ποιν. τοῦ Ἀρ. Πάγου ἀποφάσεως φέρει οὕτως·

« Ἐπειδὴ ὁ ἀναιρεσείων, ὡς ὑποθηκοφύλαξ, ἦτο δημόσιος ὑπάλληλος, διότι ὡς τοιοῦτος ὑπέκειτο εἰς πειθαρχικὰς καταδιώξεις κατὰ τ' ἄρθρα 99 καὶ 100 τοῦ περὶ ὑποθηκῶν νόμου. »

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ (1) ΑΓΩΓΗΣ
(action publique).

1) *Νομικὴ βάσις τῆς παραγραφῆς.*

Πολλοὶ λόγοι δικαιολογοῦσι τὴν εἰς τὸ ποινικὸν δίκαιον εἰσαγωγὴν τῆς θεσμοθεσίας ταύτης. Τὸ ἔγκλημα, μεταβάλλον τὴν ἐν τῇ πολιτείᾳ νόμιμον τάξιν, ἀφίνει διάφορα ἴχνη, τὰ ὁποῖα συλλεγόμενα προσάγονται ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ καὶ χρησιμεύουσιν ὡς μέσα ἀποδείξεως τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἐγκλήματος καὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου. Ὁ χρόνος ὅμως, μεταβάλλων καὶ τροποποιῶν τὴν φύσιν ὁλόκληρον, μεταβάλλει ἀναγκαίως καὶ τὰ μέσα, δι' ὧν ἀποδείκνυται ἡ ὕπαρξις τοῦ ἐγκλήματος· πῶς εἶναι λοιπὸν δυνατὸν ν' ἀποφανθῇ ὁ δικαστὴς ἐν συνειδήσει, ὅτι ἐγένετο ἔγκλημα, καὶ αὐτουργὸς αὐτοῦ εἶναι ὁ δεῖνα, στηριζόμενος εἰς μέσα ἀποδείξεως μετὰ παρέλευσιν πολλοῦ χρόνου ἐνώπιόν του προσαγόμενα; Ὅ,τι εἴπομεν περὶ τῶν μέσων τῆς ἀποδείξεως τῆς κατηγορίας ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὰ μέσα τῆς ἀποδείξεως τῆς ἀθωότητος· πῶς λοιπὸν κατηγορούμενός τις, ὅτι πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἔπραξεν ἔγκλημα, θέλει δυνηθῆ ν' ἀποδείξῃ τὴν ἀθωότητά του; θέλει κατορθώσει ἄρά γε νὰ ἐνθυμηθῇ τοὺς μάρτυρας, οἱ ὁποῖοι γνωρίζουν ὅτι δὲν διέμενεν εἰς τὸν τόπον τοῦ ἐγκλήματος, ὅτε αὐτὸ ἐπράχθη; καὶ ἂν ἐνθυμηθῇ αὐτούς, ἆρά γε ζῶσιν ἐκεῖνοι; καὶ ἂν ζῶσιν, ἆρά γε ἐνθυμοῦνται καὶ αὐτοὶ τὸ περιστατικὸν τοῦτο; Οὐδεμία λοιπὸν βεβαιότης ὑπάρχει ὅτι ἡ δικαιοσύνη θέλει δυνηθῆ νὰ ἀνακαλύψῃ τὴν ἀλήθειαν, ἀπ' ἐναντίας πολὺ πιθανὸν εἶναι, ἐξαπατωμένη ἀπὸ τυχαίους συνδυασμοὺς καὶ ἀπὸ ἐξωτερικὰ φαινόμενα, νὰ θεωρήσῃ ὡς ἔνοχον τὸν ἀθῶον.

Ἐκτὸς ὅμως τούτου, καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ὁ κατηγορούμενος εἶναι ὁ ἀληθὴς αὐτουργὸς τοῦ ἐγκλήματος δὲν ἔμεινεν ἐντελῶς ἀτιμώρητος, διότι ἀρκετὰς ἀγωνίας ὑπέφερε διαμείνας ἐπὶ τόσον χρόνον ὑπὸ τὸν πέλεκυν τῆς δικαιοσύνης· διατελέσας δὲ καθ' ὅλον αὐτὸν τὸν χρόνον ἥσυχος καὶ μὴ ἐγκληματήσας ἀπέδειξεν ὅτι μετεμελήθη καὶ ἠθικῶς ἐβελτιώθη. Τέλος ἡ δικαιοσύνη αὐτὴ δὲν

(1) Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐξήχθη ἐκ τοῦ περὶ δημοσίας καὶ ἰδιωτικῆς ἀγωγῆς συγγράμματος τοῦ Faustin Helie ἀριθμ. 1338—1389, ἐπιμελείᾳ τοῦ πρωτοδίκου Κ. Κωνσταντοπούλου.

ἀπαιτεῖ πλέον τὴν αὐτὴν ἐπανόρθωσιν, ἡ φρίκη τοῦ ἐγκλήματος ἐμετριάσθη εἰς τὰ πνεύματα τῶν ἀνθρώπων, ὁ χρόνος παρερχόμενος συνεπιφέρει τὴν λήθην καὶ τὸ ἔλεος, ἡ δὲ ποινὴ μετὰ τόσον χρόνον ἐπιβαλλομένη, φαίνεταί πως ἄδικος καὶ σκληρά.

Ἡ δικαιοσύνη λοιπὸν αὐτὴ ἀπαιτεῖ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς παραγραφῆς, ἤτοι τὸν προσδιορισμὸν χρονικοῦ διαστήματος ἀπὸ τῆς *τελέσεως τοῦ ἐγκλήματος*, μετὰ παρέλευσιν τοῦ ὁποίου ἡ κοινωνία δὲν δύναται νὰ τιμωρήσῃ. Ἐκ τούτου ἕπεται, ά) ὅτι ἡ παραγραφὴ εἶναι δημοσίας τάξεως, καὶ δὲν δύναται νὰ παραιτηθῇ αὐτῆς ὁ κατηγορούμενος, διότι δὲν εἰσήχθη χάριν αὐτοῦ, ἀλλὰ χάριν τῆς δικαιοσύνης· β΄) ὅτι δύναται νὰ προταθῇ κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης καὶ ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Ἀρείου Πάγου· καὶ γ΄) ὅτι καὶ αὐτεπαγγέλτως ὁ δικαστὴς δύναται νὰ τὴν λάβῃ ὑπ' ὄψιν· τὸ ἄρθρ. 5 ἐδ. 2 τῆς ποιν. Δικονομίας ἐκφράζεται ῥητῶς περὶ τούτου. « Κατὰ πᾶσαν τῆς ἀνακρίσεως κατάστασιν ἡ παραγραφὴ πρέπει νὰ βεβαιώνηται καὶ νὰ κηρύττηται παρὰ τοῦ δικαστηρίου αὐτεπαγγέλτως. »

2) *Προθεσμίαι πρὸς παραγραφήν.*

Τὰς προθεσμίας τῆς παραγραφῆς ὁρίζει τὸ ἄρθρον 120 τοῦ ποιν. Νόμου, τὸ ὁποῖον εἰς τὸν προσδιορισμὸν λαμβάνει ὡς βάσιν πρῶτον τὴν διαίρεσιν τῶν ἐγκλημάτων εἰς αὐτεπαγγέλτως καταδιωκόμενα καὶ εἰς κατ' ἔγκλησιν καταδιωκόμενα, καὶ δεύτερον τὴν διαίρεσιν εἰς κακουργήματα, πλημμελήματα καὶ πταίσματα. Ποῖα καταδιώκονται μόνον κατ' ἔγκλησιν ὁρίζει τὸ ἄρθρον 22 ποιν. Δικον. παραπέμπον καὶ εἰς τὰ προβλέποντα τὰ ἐγκλήματα ταῦτα ἄρθρα τοῦ ποινικοῦ νόμου. Ποῖα δὲ εἶναι κακουργήματα, πλημμελήματα, ἢ πταίσματα ὁρίζει τὸ ἄρθρον 2 ποιν. νόμου, λαμβάνον ὑπ' ὄψιν μόνον τὴν εἰς αὐτὰ ἐπιβαλλομένην ποινήν.

Δύο ζητήματα πιθανὸν νὰ ἀναφανῶσιν ἐνταῦθα.

Πρῶτον· Ἐνδεχόμενον ἀξιόποινός τις πρᾶξις χαρακτηρισθεῖσα ὡς κακούργημα κατὰ τὴν ἀνάκρισιν νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς πλημμέλημα διὰ τῆς ἐτυμηγορίας τῶν ἐνόρκων· τότε ποία προθεσμία ἐφαρμόζεται εἰς τὴν παραγραφὴν αὐτῆς; ἡ τῶν πλημμελημάτων ἢ ἡ τῶν κακουργημάτων; Ἐννοεῖται ὅτι θὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ προθεσμία τῆς παραγραφῆς τῶν πλημμελημάτων, διότι ὁ κατὰ τὴν ἀνάκρισιν πρόσκαιρος χαρακτηρισμὸς τῆς ἀξιοποίνου πράξεως ἐξηλείφθη ἐντελῶς διὰ τῆς ἐτυμηγορίας τῶν ἐνόρκων, κατὰ τὴν ὁποίαν

ἡ πραχθεῖσα ἀξιόποινος πρᾶξις εἶναι πλημμέλημα· ἑπομένως πρέπει νὰ ὑπαχθῇ εἰς τὴν προθεσμίαν τῆς παραγραφῆς τῶν πλημμελημάτων.

Δεύτερον· Ἀξιόποινός τις πρᾶξις τιμωρεῖται κατὰ τὸν νόμον μὲ εἱρκτήν, ἐπειδὴ ὅμως ὁ αὐτουργὸς δὲν συνεπλήρωσε τὸ 14ον ἔτος τῆς ἡλικίας του ἐπιβάλλεται, κατὰ τὸ 84 ἀριθ. 3, ποιν. νόμου, φυλάκισις· τότε ποία προθεσμία ἐφαρμόζεται; Καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην θέλει ἐφαρμοσθῇ ἡ προθεσμία τῆς παραγραφῆς τῶν πλημμελημάτων, διότι κατὰ τὸν νόμον, ὅταν ἡ ἐπιβαλλομένη ποινὴ ἦναι ἐπανορθωτική, ἡ πρᾶξις εἶναι πλημμέλημα· ἀδιάφορον δὲ ἂν διὰ τοῦτον ἢ δι' ἐκεῖνον τὸν λόγον ἐπιβάλλεται τοιαύτη ποινή.

Πάντοτε λοιπὸν, ἵνα προσδιορίσωμεν εἰς ποίαν προθεσμίαν παραγραφῆς ὑπάγεται ἀξιόποινός τις πρᾶξις, ἀνάγκη ν' ἀποβλέψωμεν εἰς τὴν ποινήν, ἡ ὁποία κατὰ τὴν συγκεκριμένην περίπτωσιν πρέπει νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τὸν αὐτουργόν.

3) *Ἔναρξις τῆς παραγραφῆς.*

Ἡ παραγραφὴ ἄρχεται, κατὰ τὴν σαφῆ διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 121 ποιν. Νόμου, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐκτελεσθῇ ἡ πρᾶξις· ἐκ τούτου ἕπεται ὅτι ἡ ἡμέρα τῆς ἐκτελέσεως συμπεριλαμβάνεται εἰς τὴν προθεσμίαν τῆς παραγραφῆς.

Ἀλλὰ πότε τὸ ἔγκλημα θεωρεῖται τετελεσμένον; Ἐν γένει τὸ ἔγκλημα θεωρεῖται τετελεσμένον, ὅταν συμπληρωθῶσι πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενα πρὸς ὕπαρξίν του στοιχεῖα καὶ συνήθως δὲν δύναται νὰ ἐγερθῇ ἀμφιβολία περὶ τοῦ ἂν τὸ ἔγκλημα ἐτελέσθη, ἢ οὔ. Ὑπάρχουσιν ὅμως καί τινα ἐγκλήματα, συνεχῆ καλούμενα, τὰ ὁποῖα δὲν συμπληροῦνται διὰ μιᾶς στιγμιαίας πράξεως, ἀλλὰ συνίστανται ἢ ἀπὸ συνεχῆ τινα πρᾶξιν, ἢ ἀπὸ σειρὰν πράξεων, ἀπαύστως ἀνανεουμένων καὶ ἀλλήλαις συνδεομένων. Τὰ ἐγκλήματα ταῦτα θεωροῦνται τετελεσμένα, ὅταν ἐντελῶς ἐκτελεσθῶσιν, ἤτοι ὅταν παύσωσι πλέον ἐκτελούμενα, ἡ δὲ παραγραφὴ αὐτῶν ἄρχεται, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐκτελεσθῇ ἡ τελευταία πρᾶξις.

Ποῖα ὅμως εἶναι συνεχῆ ἐγκλήματα; Περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ὑπάρχουσι πολλαὶ ἀμφισβητήσεις· θέλομεν διέλθει τινὰ ἐγκλήματα, ἐξετάζοντες ἂν ἦναι ἢ οὒ συνεχῆ.

α) Ἡ παράνομος κατακράτησις εἶναι συνεχὲς ἔγκλημα· διότι

δὲν συνίσταται εἰς μόνην τὴν παράνομον σύλληψίν τινος, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τῆς στερήσεως τῆς προσωπικῆς του ἐλευθερίας· ἑπομένως ἡ παραγραφὴ δὲν ἄρχεται, εἰμὴ ἀφ' ἧς στιγμῆς ἡ παράνομος στέρησις τῆς ἐλευθερίας παύσῃ.

β') Τὸ ἔγκλημα τὸ ἀποτελούμενον, ὅταν ὑπάρξῃ σύστασις ἢ συμμορία, καθ' ἃς περιπτώσεις ὁ νόμος τιμωρεῖ αὐτὰς ὡς τοιαύτας, εἶναι ἐπίσης συνεχές, διότι τὸ ἔγκλημα τοῦτο συνίσταται οὐ μόνον εἰς τὴν συγκρότησιν τοῦ παρανόμου συνδέσμου, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ· ὥστε ἡ παραγραφὴ δὲν ἄρχεται, εἰμὴ ἀφ' ἧς στιγμῆς ὁ σύνδεσμος διαλυθῇ.

γ') Ἡ ἀπόκρυψις τῶν αὐτουργῶν ἢ τῶν ἀντικειμένων ἀξιοποίνου πράξεως ἡ προβλεπομένη ἀπὸ τὸ ἄρθρον 72 ἀριθ. 5 καὶ 74 ἐδ. 1 ποιν. Νόμου εἶναι συνεχὲς ἔγκλημα; Ὁ Faustin Helie φρονεῖ ὅτι εἶναι, διότι τὸ ἔγκλημα ἐξακολουθεῖ ἐνόσῳ ὁ ἀποκρύπτων χορηγεῖ εἰς τοὺς ἐγκληματίας καταφύγιον, ἢ φυλάττει τὰ ἀντικείμενα τῆς ἀξιοποίνου πράξεως. Νομίζομεν ὅμως ὅτι ὀρθοτέρα εἶναι ἡ γνώμη τοῦ Cousturier, ὅτι δηλαδὴ ἡ ῥηθεῖσα ἀπόκρυψις δὲν εἶναι συνεχὲς ἔγκλημα, διότι διὰ τῆς ἀποκρύψεως τὸ ἔγκλημα ἐτελέσθη, ἂν δὲ ὁ ἀποκρύψας ἔχῃ εἰσέτι εἰς τὴν κατοχὴν τὰ ἀποκρυφθέντα ἀντικείμενα εἶναι ἐντελῶς ἀδιάφορον, ὅπως εἶναι ἀδιάφορον διὰ τὴν ἔναρξιν τῆς παραγραφῆς τῆς κλοπῆς, ἂν ὁ κλέπτης ἐξακολουθῇ κατέχων ἢ οὔ τὰ κλοπιμαῖα.

δ') Ἡ ἀπαγωγὴ δὲν εἶναι συνεχὲς ἔγκλημα· διότι, κατὰ τὸ ἄρθρον 331 ποιν. νόμου, συνίσταται εἰς τὸ νὰ ἐπιληφθῇ τις τινὸς καὶ ν' ἀπαγάγῃ αὐτὸν μεθ' ἑαυτοῦ ἐπὶ σκοπῷ ἀκολασίας κτλ. ἡ διάρκεια λοιπὸν τῆς παρανόμου καταχρατήσεως δὲν εἶναι στοιχεῖον τοῦ ἐγκλήματος, τὸ ὁποῖον εἶναι τετελεσμένον ἅμα ἡ ἀπαγωγὴ κατορθωθῇ, καὶ ἀπὸ ταύτης τῆς στιγμῆς ἄρχεται καὶ ἡ παραγραφή.

ε') Ἡ διγαμία ἐπίσης δὲν εἶναι συνεχὲς ἔγκλημα, διότι, κατὰ τὸ ἄρθρ. 283 ποιν. νόμ., συνίσταται εἰς τὴν τέλεσιν δευτέρου γάμου· ἅμα λοιπὸν ἔχει καλῶς (εὐλογηθέντος) τοῦ 2ου γάμου, τὸ ἔγκλημα ἐτελέσθη, καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἄρχεται καὶ ἡ παραγραφή.

4) *Διακοπὴ τῆς παραγραφῆς.*

Κατὰ τὰ συνδυασμένα ἄρθρα 119 καὶ 121 ποιν. νόμ. ἡ παραγραφὴ διακόπτεται α') διὰ πάσης νομίμου ἀνακριτικῆς πράξεως β') ἂν ὁ κατηγορούμενος γείνῃ ἔνοχος νέου τινὸς κακουργήματος ἢ πλημμελήματος. Φρονοῦμεν, ὅτι αἱ διατάξεις αὗται εἶναι ὀρθαί

Διότι πρώτιστος λόγος τῆς παραγραφῆς εἶναι, ὡς εἴδομεν, ἡ ὡς ἐκ τοῦ χρόνου ἀπώλεια τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων· εἷς δὲ τῶν δευτερευόντων, ἡ ὡς ἐκ τῆς καλῆς διαγωγῆς τοῦ κατηγορουμένου τεκμαιρομένη μεταμέλεια αὐτοῦ· ἐκ τῶν λόγων ὅμως τούτων ὁ μὲν πρῶτος ἐξασθενεῖ πολὺ διὰ τῆς ἐνεργείας ἀνακριτικῶν πράξεων, σκοπὸς τῶν ὁποίων εἶναι ἡ συλλογὴ καὶ συντήρησις τῶν ἀποδείξεων, ὁ δὲ δεύτερος ἀποδεικνύεται ἐντελῶς ἀνύπαρκτος διὰ τῆς ἐκτελέσεως νέου κακουργήματος ἢ πλημμελήματος. Εἰς ἀμφοτέρας λοιπὸν τὰς περιστάσεις, ὀρθὸν εἶναι νὰ διακόπτηται ἡ παραγραφή.

Ἐκτὸς τῶν λόγων τούτων, ὑπάρχουσιν ἆρά γε καὶ ἄλλοι διακόπτοντες ἢ κἂν ἀναστέλλοντες τὴν παραγραφήν; Πολλοὶ συγγραφεῖς φρονοῦσιν ὅτι ἡ παραγραφὴ διακόπτεται καὶ ὅταν ἕνεκα νομικοῦ τινος κωλύματος δὲν δύναται νὰ βληθῇ εἰς ἐνέργειαν ἡ δημοσία ἀγωγή, ἐφαρμόζοντες εἰς τοιαύτην περίστασιν τὸ ἀξίωμα contra non valentem agere non currit praescriptio. Ἄλλοι ὅμως, καὶ ἰδίως ὁ Cousturier, ἔχουσιν ἐναντίαν γνώμην, τὴν ὁποίαν θεωροῦμεν ὡς ὀρθοτέραν διότι· α') δεν πρέπει διὰ μόνον τὸν λόγον τοῦ νομικοῦ ἐμποδίου νὰ μὴ δώσωμεν προσοχὴν εἰς τὰς πολυετεῖς ἀγωνίας τοῦ κατηγορουμένου καὶ νὰ κινδυνεύσωμεν νὰ ἀποτύχωμεν περὶ τὴν διανομὴν τῆς δικαιοσύνης· β') διότι ὁ νομοθέτης προσδιορίζων τοὺς λόγους τῆς διακοπῆς τῆς παραγραφῆς ἐγνώριζεν, ὅτι ἐνίοτε ἡ δημοσία ἀγωγὴ δὲν δύναται νὰ ἐξασκηθῇ ἕνεκα νομικῶν κωλυμάτων· ἑπομένως ἂν ἤθελε νὰ διακόπτηται καὶ τότε ἡ παραγραφή, ἠδύνατο νὰ τὸ διατάξῃ· σιωπῶντος ὅμως τοῦ νόμου, δὲν εἶναι δίκαιον νὰ ἑρμηνεύσωμεν τὴν σιωπήν του κατὰ τοῦ κατηγορουμένου. Κατὰ τὸ ἄρθρον ὅμως 307 ἐδ. 2 ἡ παραγραφὴ διακόπτεται, διαρκούσης τῆς ἀνακρίσεως περὶ τῆς ἀληθείας τῆς συκοφαντίας ἢ ἐξυβρίσεως.

Ποῖαι ἀνακριτικαὶ πράξεις διακόπτουν τὴν παραγραφήν; Αἱ κατὰ τὴν προδικασίαν ἐνεργούμεναι ἀνακριτικαὶ πράξεις δύνανται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς ἰδίως ἀνακριτικὰς (actes d'instruction), ὧν σκοπὸς εἶναι ἡ συλλογὴ τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων, καὶ εἰς καταδιωκτικὰς (actes de poursuite), ὧν σκοπὸς εἶναι ἡ εἰς τὸ ἀκροατήριον ἐμφάνισις τοῦ κατηγορουμένου. Ὁ νόμος ἡμῶν λέγων ἐν γένει ἀνακριτικὰς πράξεις ἐννοεῖ ἀμφότερα τὰ εἴδη ταῦτα. Ἐκ τούτου δὲ ἕπεται ὅτι μηνύσεις καὶ ἐγκλήσεις, καθὸ διδοῦσαι μόνον ἀφορμὴν εἰς ἀνάκρισιν καὶ καταδίωξιν, δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀνακριτικαὶ πράξεις, καὶ ἑπομένως δὲν διακόπτουσι τὴν παραγραφήν. Τὸ αὐτὸ καὶ περὶ τῆς ἐνώπιον πολιτικῶν δικαστηρίων ἐπιδιώξεως τῆς ἰδιωτικῆς ἀγωγῆς. Ἐπίσης δὲν διακόπτουσι

τὴν παραγραφὴν αἱ πράξεις τοῦ κατηγορουμένου, π. χ. ἀνακοπαὶ ἐφέσεις κτλ., διότι αἱ πράξεις αὗται, οὖσαι ἁπλᾶ ὑπερασπίσεως μέσα, δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀνακριτικαὶ πράξεις. Διακόπτουσι δὲ τὴν παραγραφὴν καὶ αἱ ἐκθέσεις, διότι δι' αὐτῶν βεβαιοῦται ἡ ὕπαρξις τοῦ ἐγκλήματος καὶ συλλέγονται τὰ ἴχνη αὐτοῦ, καὶ αἱ κλήσεις καὶ τὰ διάφορα ἐντάλματα τοῦ ἀνακριτοῦ, καὶ αἱ ἐξετάσεις μαρτύρων, καὶ ἡ εἰς τὸ ἀκροατήριον κλήτευσις τοῦ κατηγορουμένου, καὶ πᾶσα ἐν γένει ἀνακριτικὴ πρᾶξις κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἔννοιαν τῆς ἐκφράσεως.

Πᾶσα ὅμως ἀνακριτικὴ πρᾶξις, ἵνα διακόψῃ τὴν παραγραφὴν, ἀπαιτεῖται, κατὰ τὸ ἄρθρον **121**, νὰ ἦναι νόμιμος. Ἐκ τούτου ἕπεται ὅτι αἱ ὑπὸ ἀναρμοδίου ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου γενόμεναι ἀνακριτικαὶ πράξεις, μὴ οὖσαι νόμιμοι, δὲν διακόπτουσι τὴν παραγραφήν. Παρεδέχθησαν ὅμως ὅτι ἡ ἐνώπιον ἀναρμοδίου δικαστηρίου κλήτευσις τοῦ κατηγορουμένου διακόπτει τὴν παραγραφήν· διότι καίτοι ὄντος ἀναρμοδίου τοῦ δικαστηρίου, ἡ κλήτευσις οὐχ ἧττον ἐγκύρως καὶ νομίμως ἐγένετο καὶ ἑπομένως διακόπτει τὴν παραγραφήν.

Διακοπείσης τῆς παραγραφῆς, τὰ ἐγκλήματα δὲν καθίστανται ἀπαράγραπτα· ἀλλ' ἡ παραγραφὴ ἄρχεται ἐκ νέου κατὰ τὸ ἄρθρον **122** ποιν. νόμου, ἔχον οὕτως· « Ἐὰν ἀρξαμένη τις ἀνάκρισις ἕνεκα τοῦ πρώτου ἢ ἑνὸς νέου κακουργήματος ἢ πλημμελήματος διακοπῇ, ἢ ἐὰν παραλειφθῇ ἡ ἀπόφασις, ἢ τέλος ἐὰν ἐκδοθῇ μὲν ἀπόφασις, ὁ πράξας ὅμως δὲν καταδικασθῇ, ἡ παραγραφὴ πρέπει μετὰ τὴν διακοπὴν της νὰ ἀρχίσῃ ἐκ νέου ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς τελευταίας πράξεως ». Πρὸς ἀκριβῆ κατανόησιν τοῦ ἄρθρου τούτου ἀνάγκη νὰ διακρίνωμεν τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἡ παραγραφὴ διεκόπη δι' ἀνακρίσεως ἀφορώσης τὴν αὐτὴν ἀξιόποινον πρᾶξιν, ἀπὸ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν διεκόπη δι' ἀνακρίσεως ἀφορώσης νέαν ἀξιόποινον πρᾶξιν. Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν οὐδεμία παρουσιάζεται δυσκολία, ἡ παραγραφὴ ἄρχεται ἐκ νέου ἀπὸ τῆς τελευταίας ἀνακριτικῆς πράξεως. Εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν ἢ ἡ ἀρξαμένη ἀνάκρισις ἔπαυσεν, ἢ ὁ κατηγορούμενος ἠθωώθη ἢ κατεδικάσθη. Εἰς τὰς δύο πρώτας περιπτώσεις πότε ἄρχεται ἡ παραγραφή; Ἀπὸ τῆς τελευταίας ἀνακριτικῆς πράξεως ὁρίζει τὸ ἄρθρον **122** ποιν. νόμου. Ἀλλὰ ποίαν πρᾶξιν ἀφορᾷ ἡ ἀνακριτικὴ πρᾶξις, τὴν ἀρχαίαν ἢ τὴν νέαν; Ἐκ τῆς πρώτης ἀναγνώσεως τοῦ ἄρθρου φαίνεται ὅτι τὸ ἄρθρον ἐννοεῖ ἀπὸ τῆς τελευταίας ἀνακριτικῆς πράξεως τῆς ἀφορώσης τὴν νέαν ἀξιόποινον πρᾶξιν· φρονοῦμεν ὅμως ὅτι δὲν εἶναι τοιαύτη ἡ ἔννοια τοῦ νόμου. Κατὰ τὰ ἄρθρα **119** καὶ **121**

ποιν. νόμου ἡ παραγραφὴ διακόπτεται, οὐχὶ ὅταν ἀρχίσῃ ἀνάκρισίς τις ἀφορῶσα νέον κακούργημα ἢ πλημμέλημα, ἀλλ' ὅταν ὁ κατηγορούμενος γενῇ ἔνοχος νέου τινὸς κακουργήματος ἢ πλημμελήματος. Εἰς τὰς προκειμένας δὲ περιπτώσεις, εἰ μὲν ἡ ἕνεκα νέου ἐγκλήματος ἀρξαμένη ἀνάκρισις διεκόπη, οὐδεμίαν ἔχομεν ἀπόδειξιν, ὅτι ὁ κατηγορούμενος ἐγένετο ἔνοχος νέου κακουργήματος ἢ πλημμελήματος· εἰ δὲ ἠθωώθη, ἔχομεν τὴν ἐναντίαν ἀπόδειξιν ὅτι δὲν ἐγένετο ἔνοχος τοιούτων πράξεων. Εἰς ἀμφοτέρας λοιπὸν τὰς περιπτώσεις, ἡ παραγραφὴ τοῦ πρώτου ἐγκλήματος δὲν διεκόπη, διότι δὲν ὑπάρχει ἀποδεδειγμένον ὅ,τι ὁ νόμος πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖ, ἤτοι ὅτι ὁ κατηγορούμενος κατέστη ἔνοχος νέου κακουργήματος ἢ πλημμελήματος. Πῶς λοιπὸν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας ἡ παραγραφὴ τοῦ πρώτου ἐγκλήματος ἄρχεται ἀπὸ τῆς τελευταίας ἀνακριτικῆς πράξεως τοῦ νέου ἐγκλήματος; Πῶς δύναται νὰ γείνῃ λόγος περὶ νέας ἐνάρξεως παραγραφῆς οὐδέποτε κατὰ τὰ ἀνωτέρω διακοπείσης; Φρονοῦμεν λοιπὸν ὅτι, κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ ἄρθρου 122, ἐπισυμβάσης ἀνακρίσεως ἕνεκα νέου τινὸς ἐγκλήματος καὶ μὴ ἐπελθούσης καταδικαστικῆς ἀποφάσεως, ἡ παραγραφὴ τοῦ πρώτου ἐγκλήματος μὴ διακοπεῖσα ἐξακολουθεῖ, ὡς καὶ ἂν δὲν ἐπήρχετο ἡ ἀνάκρισις· ἐξακολουθεῖ, δηλαδὴ, ἀπὸ τῆς τελευταίας ἀνακριτικῆς πράξεως τῆς ἀφορώσης ὅμως τὸ ἀρχαῖον ἔγκλημα, ἂν ἐγένετο τοιαύτη, ἄλλως ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀρχαίου ἐγκλήματος. Εἰς τὴν τρίτην ὅμως περίπτωσιν, ἤτοι ὅταν ὁ κατηγορούμενος καταδικασθῇ, ἀπὸ πότε ἄρχεται ἡ παραγραφή; Τὸ ἄρθρον 122 σιωπᾷ ἐντελῶς περὶ τῆς περιπτώσεως ταύτης. Οὐχ ἧττον ὅμως φρονοῦμεν ὅτι καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἡ παραγραφὴ τοῦ ἀρχαίου ἐγκλήματος διακοπεῖσα καθ' ἣν στιγμὴν τὸ νέον κακούργημα ἢ πλημμέλημα ἐξετελέσθη, ἄρχεται ἐκ νέου ἀπὸ αὐτῆς ταύτης τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν διεκόπη· φρονοῦμεν, δηλαδὴ, ὅτι αἱ ἐπιγενόμεναι ἀνακρικαὶ πράξεις αἱ ἀφορῶσαι τὸ νέον ἔγκλημα δὲν διακόπτουσι πλέον τὴν παραγραφὴν τοῦ πρώτου ἐγκλήματος.

Σημ. Εἰς τὰς σελ. 130—134 ἐγένετο λόγος περὶ πολλῶν ζητημάτων περιεχομένων ἐν τῇ διατριβῇ ταύτῃ.

ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΩΝ.

Παράδοσις κακούργων συγχωρεῖται; Περιλαμβάνει καὶ τὰ πειστήρια; Ἴδε κατωτέρω τὴν λέξιν *πειστήρια*

ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ. Ἴδε τὴν λέξιν *πώλησις*, ἔνθα θέλω καταχωρίσει τὰ περὶ παραδόσεως, μὴ δυνηθεὶς νὰ συλλέξω ἤδη τὴν ὕλην.

ΠΑΡΑΔΟΧΗ. Ἴδε τὴν λέξιν *συναίνεσις*.

ΠΑΡΑΘΕΣΙΣ εἰσηγήσεων, Πανδεκτῶν, Κώδηκος καὶ Νεαρῶν πῶς γίνεται; σελ. 122 τῆς μεταφρ. Ἱστορ. Γίββ. — Μακελδ. (§ 65, 68, 70, 73) —Θέμ. τόμ. 1 σελ. 189—224.

ΠΑΡΑΘΕΣΙΣ ΝΟΜΩΝ.

§ 1. Εἰς τὰς ἀποφάσεις πρέπει νὰ παρατίθηται τὸ προσῆκον ἄρθρον τοῦ ποινικοῦ νόμου· ἐκ δὲ τῆς εἰς τὴν παράθεσιν παραλείψεως λέξεών τινων δὲν προκύπτει ἀβεβαιότης ἢ βλάβη. — Ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου ϞνΖ′ τοῦ 1840, ἣν ἐν λέξει *ἀπόφασις ποιν*.

§ 2. Ἡ παράθεσις τοῦ καταλλήλου ἄρθρου πρέπει νὰ γίνηται εἰς τὴν ἀπόφασιν, ἥτις ἕπεται τῆς κατὰ τὴν συνεδρίασιν συζητήσεως περὶ τῆς ἐφαρμοστέας ποινῆς, διότι αὕτη εἶναι ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις.—Ἀπόφ. ποινικὴ Ἀρ. Πάγου σκά τοῦ 1838.

§ 3. Διὰ τῆς παραθέσεως ἐννοεῖ ὁ νομοθέτης ὄχι τὴν ἁπλῆν μνείαν, ἀλλὰ τὴν ὁλόκληρον καταχώρησιν τοῦ ἐφαρμοστέου ἄρθρου. — Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου ρϞβ′ τοῦ 1838 καὶ τμβ′ τοῦ 1839.

§ 4. Τὸ 81 καὶ 407 ἄρθρα τῆς ποιν. δικον. διατάττουσιν, ὥςε αἱ ἀποφάσεις νὰ περιέχωσιν ὁλόκληρον τὸ ἄρθρον, καὶ ὄχι ἁπλῆν μνείαν αὐτοῦ.—Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 7 τοῦ 1835, ἣν ἐν λέξει *ἀπόφασις ποινική*.

§ 5. Τὰ ἄρθρα τοῦ νόμου δὲν καταχωρίζονται ὁλόκληρα, ὅταν ἓν μέρος αὐτῶν δὲν ἔχῃ σχέσιν μὲ τὸ προκείμενον. — Ἀπόφ. ποινικὴ Ἀρ. Πάγου τπγ′ τοῦ 1839 (σελ. 174 τόμ. 4 τῆς Νομολ.).

§ 6. Ὁ σκοπὸς τοῦ νομοθέτου εἰς τὴν διάταξιν περὶ τῆς εἰς τὰς ποινικὰς ἀποφάσεις παραθέσεως τοῦ προσήκοντος ἄρθρου τοῦ ποιν. νόμου εἶναι τὸ νὰ προλαμβάνῃ τὸ αὐθαίρετον εἰς τὴν διαχείρισιν τῆς ἐγκληματικῆς δικαιοσύνης, καὶ νὰ χορηγῇ εἰς τοὺς καταδικασθέντας τὰ μέσα τοῦ νὰ βεβαιῶνται, ὅτι ἡ κατ' αὐτῶν ἀπαγγελθεῖσα ποινὴ εἶναι αὐτὴ ἐκείνη, τὴν ὁποίαν προσδιορίζει ὁ νόμος, καὶ νὰ ζητῶσι τὴν διόρθωσιν τῆς ἀποφάσεως, ἂν ἐπεβλήθη ἄλλη· ὁ οἰκεῖος δὲ τόπος τῆς παραθέσεως τοῦ ἄρθρου τοῦ ποιν. νόμου εἶναι μόνη ἡ περὶ ἐφαρμογῆς τῆς ποινῆς ἀπόφασις, ἥτις εἶναι συνέπεια τῆς προηγηθείσης περὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου. — Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. οθ′ τοῦ 1836, ἣν ἐν λέξει *ἀπόφασις ποινική*.

§ 7. Ἡ περὶ παραθέσεως διατύπωσις δὲν εἶναι ἀπαραίτητος, ὅταν ἀποῤῥίπτηται ἀνακοπή τις. Εὑρετ. τόμ. γ′. σελ. 183 § 6.

§ 8. Ἡ παράθεσις τοῦ οἰκείου νόμου γίνεται εἰς τὸ περὶ ἐφαρμογῆς τῆς ποινῆς μέρος τῆς ἀποφάσεως· ἡ παραβολὴ δὲ καὶ ἀνοι-

καίου ἄρθρου μὴ ἐπιφέρουσα βλάβην τινὰ δὲν δίδει ἀφορμὴν εἰς ἀναίρεσιν·—ἀπόφ. ποινικὴ Ἀρείου Πάγου ρμέ τοῦ 1837 καὶ σξά τοῦ 1838.

§ 9. Ἡ ἐσφαλμένη παράθεσις ἄρθρου τινὸς, μὴ ἔχουσα ἐπιῤῥοὴν εἰς τὸ διατακτικὸν, δὲν δίδει χώραν εἰς ἀναίρεσιν·—ἀπόφ. ποινικὴ Ἀρείου Πάγου 9 τοῦ 1845.

§ 10. Ἡ μὴ παράθεσις τοῦ ἀνήκοντος ἄρθρου τοῦ νόμου δύναται νὰ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς μεταῤῥύθμισιν τοῦ βουλεύματος.—Βούλ. ἐφ. Ναυπλ. 5 τοῦ 1835 ἐν Νομικ. σελ. 2664.

§ 11. Τοῦ διατακτικοῦ ὄντος ὀρθοῦ, δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη πρὸς μεταῤῥύθμισιν τοῦ βουλεύματος, ἂν ἐσφαλμένως παρετέθησαν παράγραφοι ἄρθρου ἄλλοι ἀντ' ἄλλων.—Βούλ. ἐφετῶν Ναυπλ. 154 τοῦ 1841 ἐν Νομικ. σελ. 2213.

§ 12. Ἡ μὴ παράθεσις τοῦ § 2 τοῦ ἄρθρου 366 τοῦ ποιν. νόμου δὲν φέρει ἀναίρεσιν, ὅταν παρετέθη τὸ ἐδ. 5 τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου, διότι ἡ παράθεσις καὶ ἐκείνου δὲν ἔχει ἐπιῤῥοὴν εἰς τὴν ποινήν· — ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου ρμζ' τοῦ 1837 (σελ. 207 τόμ. β'. τῆς Νομολ.).

§ 13. Ἡ παράθεσις ἄρθρου μὴ φέροντος χαρακτῆρα ποιν. νόμου δὲν ἀπαιτεῖται ἀναγκαίως· τοιοῦτος νόμος εἶναι τὸ περὶ ὁπλοφορίας διάταγμα· — ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου τγ' τοῦ 1838, ἣν ἐν λέξει *ἀπόφασις ποινική*.

§ 14. Ἡ ψευδὴς ἑρμηνεία τῶν διαδικαστικῶν διατάξεων δὲν δίδει χώραν εἰς ἀναίρεσιν· παράθεσις δὲ δικονομικῶν διατάξεων δὲν εἶναι ἀναγκαία. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν· εἰς τὴν καταδικαστικὴν ἀπόφασιν πρέπει νὰ γίνηται ἡ παράθεσις τοῦ ἀνήκοντος ἄρθρου τοῦ ποινικοῦ νόμου.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 10 τοῦ 1835, ἣν ἐν λ. *βουλεύματα*.

§ 15. Ὅταν πρόκηται λόγος περὶ ἀποζημιώσεως, παράθεσις νόμου δὲν λαμβάνει χώραν· αὕτη ἀπαιτεῖται, ὁσάκις δυνάμει ποιν. νόμου ἐπιβάλλεται ποινή· — ἀπόφ. ποινικὴ Ἀρείου Πάγου τκή τοῦ 1839.

§ 16. Τὸ 30 ἄρθρον τοῦ ποινικοῦ νόμου διαλαμβάνον, ὅτι οἱ καταδικαζόμενοι διὰ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀξιόποινον ἐνέχονται ἀλληλεγγύως εἰς τὰ δικαστικὰ ἔξοδα, περιέχει ἐν ἑαυτῷ τὴν αἰτιολογίαν τῆς ἐνοχῆς, καὶ εἶναι ἀδιάφορον ἂν εἰς τὸ σκεπτικὸν ἢ τὸ διατακτικὸν μέρος γίνεται μνεία αὐτοῦ·—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. ϡκϐ' τοῦ 1840, ἣν ἐν λέξει *ἀπόφασις ποινική*. Εὑρ. τόμ 3.

§ 17. Ὁσάκις τὰ συμβούλια ἀναπέμπουν δίκην τινὰ εἰς τὸ ἀκρο-

ατήριον, δικάζουσι μόνον ἂν ἡ πρᾶξις τοῦ κατηγορουμένου ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ δικαστηρίου, εἰς ὃ ἀναπέμπεται, ἡ δὲ ἐπιμέτρησις τῆς ποινῆς, τουτέστιν ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου, ἀνήκει εἰς τὸ δικαστήριον·—ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου νά, μϐ΄ τοῦ 1835 (σελ. 52, 53, τόμ. ά. τῆς Νομολ.).

§ 18. Παράθεσις ἄρθρου δὲν ἀπαιτεῖται ὡς πρός τινα συγκατηγορούμενον ἀπολυόμενον·—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 69 τοῦ 1850.

§ 19. Ἡ παράλειψις τῆς ἐν τῇ ποινικῇ ἀποφάσει παραθέσεως τοῦ ἀνήκοντος ἄρθρου τοῦ ποινικοῦ νόμου εἶναι λόγος ἰσχυρὸς νὰ φέρῃ αὐτῆς τῆς ἀποφάσεως τὴν ἀναίρεσιν· διὰ τῆς παραθέσεως δ' ἐννοεῖ ἀναμφιϐόλως ὁ νομοθέτης ὄχι τὴν ἁπλῆν μνείαν, ἀλλὰ τὴν ὁλόκληρον καταχώρησιν τοῦ ἐφαρμοστέου ἄρθρου·—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 342 τοῦ 1839 ἐν Νομ. σελ. 1096.

§ 20. Εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ἀναιρεῖται μὲν ἡ ἀπόφασις, ἀλλ' ὁ Ἄρειος Πάγος χωρὶς ν' ἀποφανθῇ τὴν παραπομπὴν, ἐφαρμόζει ἢ παρατίθησιν αὐτὸς οὗτος τὸ ἄρθρον τοῦ νόμου· — ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 342 τοῦ 1839 ἐν Νομ. σελ. 1096

§ 21. Ἡ ἐκ τῆς παραθέσεως τοῦ ἄρθρου τοῦ ποιν. νόμου παράλειψις λέξεών τινων δὲν ἐπιφέρει βλάϐην, δίδουσαν ἀφορμὴν εἰς ἀκύρωσιν τῆς ἀποφάσεως·—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. τῆς 15 Ἰουλ. 1840 ἐν Νομ. σελ. 2379.

§ 22. Ὁσάκις τὸ δικαστήριον διατάττει τὴν δημοσίευσιν τῆς ἀποφάσεώς του, δὲν ἀπαιτεῖται ἀναγκαίως νὰ παρατίθεται εἰς αὐτὴν τὸ ἄρθρον 29 τοῦ ποινικοῦ νόμου, διότι ἡ δημοσίευσις αὕτη λαμϐάνει χώραν δυνάμει τοῦ νόμου καὶ ἂν δὲν διαταχθῇ διὰ τῆς ποινικῆς ἀποφάσεως·—ἀπόφ. ποινικὴ Ἀρ. Π. 105 τοῦ 1842.

ΠΑΡΑΘΥΡΟΝ. Ἴδε Εὑρετ. τόμ. 5 σελ. 674 ἐν ἀρχ. — Ἴδε τὰς λέξεις *δουλεία*·=*γήπεδον*·=*σχέδια πόλεων*, ἔνθα ἐν ἐκτάσει καὶ περὶ παραθύρων.

ΠΑΡΑΙΤΗΣΙΣ. Τὰ περὶ ταύτης ἐκτεθήσονται ἐν λ. *συναίνεσις*.

ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΕΣΙΣ δικαστική. Ἴδε Μακελδ. § 491, δ΄.

ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ. Μακελδ. § 402, 403, 495.—Περὶ μεσεγγυήσεως αὐτ. § 405.

Πίναξ λεκτικός.

§ 1. Ὁρισμὸς τῆς παρακαταθήκης· τεμ. 1 (16, 3)· — Βασιλ. (ιγ', 2) 1·—Θέμ. τόμ. γ'. σελ. 15.

§ 2. Πρῶτον τὸ πρᾶγμα δύναται νὰ ἦναι μόνον ἐκ τῶν κινητῶν. Δεύτερον ἡ φύλαξις πρέπει νὰ ἦναι ἄμισθος, διότι ἄλλως ὑπάρχει συνάλλαγμα μισθώσεως ἢ ἀνώνυμον· δὲν ἀποκλείεται ὅμως ἡ χάριν εὐγνωμοσύνης ἀνταμοιβή. Ἴδε ἀνάπτυξιν εἰς Καλλ. βιβλ. γ'. § 172.

§ 3. Ὑποχρεώσεις τοῦ θεματοφύλακος. Ὁ θεματοφύλαξ ὑποχρεοῦται νὰ φυλάξῃ τὸ πρᾶγμα, καὶ μάλιστα, ἂν συμβῇ βλάβη προερχομένη ἐκ τοῦ δόλου του, ἢ ἀσυγγνώστου ἀμελείας του, ὑπόκειται εἰς ἀποζημίωσιν (1). Ἂν συμφωνήσουν περὶ πάσης ἀμελείας, ἢ περὶ τυχηρῶν, ἐνέχεται καὶ περὶ τούτων ὁ θεματοφύλαξ (2). Ἰδίως

(1) § 3 J. quib. mod. (3, 14), L. 1 § 1, 8, 47 depos (16, 3) B. XIII 2, 1, L. 5 § 2 commod. (13, 6) B. XIII 1, 5.
(2) L. 1 § 6, 35 dep. (16, 3) B. XIII 2, 1, L. 1 C. dep. (4, 34) B. XIII 2, 35.

ἐνέχεται διὰ πᾶσαν ἀμέλειαν ὅστις ἐπρόσφερεν ἑαυτὸν νὰ τὸν ἐμπιστευθοῦν τὴν παρακαταθήκην (1), καὶ τοιαῦται εἶναι αἱ ὑποχρεώσεις τοῦ λαμβάνοντος ὠφέλειαν ἐκ τῆς παρακαταθήκης (2). Ἀσύγγνωστος ἀμέλεια εἶναι καὶ ἡ παράλειψις τῆς ἐπιμελείας, οἵαν καταβάλλει ὁ θεματοφύλαξ εἰς τὰ ἴδια (3).

Ἅμα ζητηθῇ ἀπὸ τὸν θεματοφύλακα τὸ πρᾶγμα, ὀφείλει νὰ τὸ ἀποδώσῃ ἄνευ ἀναβολῆς, καὶ εἶναι ἀδιάφορον ἂν προσδιωρίσθη προθεσμία (4).

Δικαίωμα παρακατασχέσεως δὲν ἔχει κατ' οὐδένα λόγον, οὔτε χάριν συμψηφισμοῦ, οὔτε χάριν δαπάνης πρὸς διατήρησιν τοῦ πράγματος (5).

Δὲν δύναται ὁ θεματοφύλαξ ν' ἀντιτάξῃ εἰς τὸν ἐμπιστευθέντα τὴν παρακαταθήκην, ὅτι δὲν εἶναι ἰδιοκτήτης. Εἰς τοιαύτην συζήτησιν δὲν δικαιοῦται ποσῶς νὰ ἐπέμβῃ (6). Ἂν ὅμως ὁ θεματοφύλαξ εὕρῃ ὅτι ἡ παρακαταθήκη εἶναι ἰδιοκτησία του, δύναται νὰ ἐναντιωθῇ (7), διότι ἐπὶ ἰδίου πράγματος δὲν ὑπάρχει παρακαταθήκη.

Αἱ πηγαὶ πραγματεύονται καὶ τὸ περίεργον ζήτημα, ὅταν ὁ κλέπτης δίδῃ εἰς ἄλλον νὰ φυλάξῃ τὰ κλοπιμαῖα. Κατὰ τὸ ἀξίωμα (suum cuique) λέγουν, ὅτι ὁ θεματοφύλαξ δύναται νὰ δώσῃ τὰ πράγματα εἰς τὸν κλαπέντα. Καλλ. αὐτ. § 173.

§ 4. Ὁ λαμβάνων τὴν παρακαταθήκην μόνον διὰ δόλον καὶ μεγάλην ἀμέλειαν ἐνέχεται, ἂν δὲν συνεφωνήθη τὶ εἰδικώτερον. Διάτ. 1 Κώδ. de dep.—Ἀρμεν. (3, 9) 14·— ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγ. 60 τοῦ 1836.

§ 5. Ἄρθρον 919 τῆς πολιτικῆς δικονομίας. — Περὶ τοῦ ζητήματος, εἰς ὃ δίδει χώραν τὸ ἄρθρον αὐτό, ἴδε Εὑρετ. τόμ. 8 σελ. 280 ἐπ. (λέξ. *κατάσχεσις*) κατωτ. § 15.

§ 6. Ὁ λαβὼν παρακαταθήκην καὶ παρακαταθέμενος ἑτέρῳ ἐγγράφως, δὲν δύναται ν' ἀρνηθῇ τὴν ἀποκατάστασιν, ἀλλ' ἀναγ-

---

(1) L. 1 § 35 dep. (16, 3) B. XIII 2, 1.

(2) L. 4 pr. de R. C. (12, 1) B. XXIII 1, 4, παράδοσις παρακαταθήκης μετατρεπομένης μετ' ὀλίγον εἰς δάνειον ἔχοντός τινος χρείαν ν' ἀγοράσῃ πράγματα.

(3) L. 32 dep. (16, 3) B. XIII 2, 32.

(4) L. 1 § 22, 29, 45, 46 depos (16, 3) B. XIII 2, 1.

(5) L. 11 C. dep. (4, 34) B. XIII 2, 44, L. 14 § 1 C. de comp. (4, 31) B. XXIV 10, 38.

(6) L. 11 C. dep. (4, 34) B. XIII 2, 44, Νεαρὰ 88 κεφ. α΄.

(7) L. 15, L. 21 § 1 depos (16, 3) B. XIII 2 § 15, 31.

κάζεται νὰ παραχωρήσῃ εἰς τοῦτον τὰς κατὰ τοῦ ἄλλου ἀγωγάς. — ἀπόφ. 371 τοῦ 1845 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν ἐν Νομικ. σελ. 4261.—Πρλ. τὴν λέξιν *παραχώρησις*.

§ 7. Ὁ κινήσας ἀγωγὴν περὶ παρακαταθήκης δὲν δύναται νὰ τὴν μεταβάλῃ εἰς διεκδικητικήν, οὔτε ὠφελίμως νὰ κάμῃ χρῆσιν αὐτῆς, διότι ἡ ὠφέλιμος ἀγωγὴ δὲν χορηγεῖται εἰμὴ εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἔδωκαν εἰς τὸν παρακαταθέτην παραγγελίαν νὰ δώσῃ τὰ πράγματά των εἰς φύλαξιν τοῦ θεματοφύλακος, ἢ ὁ παρακαταθέτης ἀπεφάνθη ὅτι εἰς αὐτοὺς ν' ἀποδοθῇ. τεμ. 1 § 11 καὶ 26 Πανδ. (16, 3).—ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθην. 5498 τοῦ 1849.

§ 8. Εἰς τίνα ἁρμόζει ἡ ἐκ τῆς παρακαταθήκης ἀγωγή; Τὴν περὶ παραθήκης ἀγωγὴν ἐνασκεῖ ὁ καταθέσας αὐτός, ἂν δὲ κατέθεσέ τις πρᾶγμα ἄλλου, ἢ κατ' ἐντολήν, ἢ ἐνῷ ἦτο θεματοφύλαξ αὐτοῦ, δὲν ἐνάγει ἀπ' εὐθείας ὁ εἰς ὃν ἀνήκει τὸ πρᾶγμα, ἀλλ' ὁ καταθέσας· δύναται ὅμως ν' ἀπαιτήσῃ ἀπὸ τὸν καταθέσαντα τὴν ἐκχώρησιν τῆς περὶ παραθήκης ἀγωγῆς του, ἢ πλαγιαστικῶς μεταχειρίζεται τὴν ἀγωγὴν ταύτην καὶ ὁ εἰς ὃν ἀνήκει τὸ πρᾶγμα. Ὅταν ἐντούτοις ἐχρησίμευσέ τις ὡς κομιστὴς (nuntius) καταθέτων τὸ πρᾶγμα ἐν ὀνόματι ἐκείνου, δι' ὃν τὸ ἐκόμισεν, ἐννοεῖται ὅτι εἰς τοῦτον ἁρμόζει ἡ ἀγωγή. Οἱ Αὐτοκράτορες ἐπέτρεψαν πλαγιαστικὴν ἀγωγὴν εἰς ἐκεῖνον, πρὸς ὃν συνεφώνησεν ὁ καταθέσας ν' ἀποδοθῇ τὸ πρᾶγμα. Ἐννοεῖται ὅτι ὁ κύριος τοῦ πράγματος ἔχει τὴν διεκδικητικὴν ἀγωγήν, τὴν ὁποίαν δύναται νὰ προπαρασκευάσῃ διὰ τῆς περὶ παραστάσεως (ad exhibendum).

Ὅταν κατετέθησαν χρήματα παρά τινος, δύναται ἕκαστος τῶν κληρονόμων τοῦ καταθέσαντος ν' ἀπαιτήσῃ τὸ ἐπιβάλλον μέρος του. Μάλιστα καὶ ἐσφραγισμένα ἂν ὑπῆρχον τὰ χρήματα, λύονται αἱ σφραγίδες ἐνώπιον δικαστικῆς ἀρχῆς καὶ ἀξιοπίστων μαρτύρων, ἀφοῦ δὲ λάβῃ ὁ αἰτῶν τὸ μέρος του, τὸ ὑπόλοιπον σφραγίζεται ἐκ νέου ἐνώπιον τῆς αὐτῆς ἀρχῆς, ἢ, ἂν προτιμᾷ ὁ θεματοφύλαξ, καταθέτει αὐτὰ ἐνώπιον ἁρμοδίας ἀρχῆς, διὰ ν' ἀπαλλαχθῇ πάσης εὐθύνης. Ἐὰν τὰ κατατεθέντα πράγματα δὲν ἐπιτρέπουν διαίρεσιν, ἕκαστος κληρονόμος ἀπαιτεῖ τὸ ὅλον, ἀλλὰ δίδει ἐγγύησιν διὰ τὸ ὑπὲρ τὴν μερίδα του. Ἂν ἀρνῆται νὰ δώσῃ ἐγγύησιν, δύναται ὁ θεματοφύλαξ διὰ καταθέσεως ἐνώπιον δημοσίας ἀρχῆς νὰ ἐλευθερωθῇ πάσης εὐθύνης. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει ὁσάκις δύω τινὲς φιλονεικοῦν περὶ τῆς κληρονομίας, εἰς ἣν ἀνήκει τὸ παρατεθέν. Ὅταν δύω κατέθεσαν συνάμα, εἰ μὲν ὥστε ἕκαστος ν' ἀπαιτῇ τὸ ὅλον, εἰς ἕκαστον αὐτῶν ἁρμόζει ἡ περὶ τοῦ ὅλου ἀγωγή· εἰ δὲ ὥστε

ἕκαστος ν' ἀπαιτῇ τὸ μέρος του, περὶ τούτου μόνου ἕκαστος ἐνάγει. Καλλ. αὐτ. § 175.

§ 9. Κατὰ τίνος ἁρμόζει ἡ ἐκ τῆς παρακαθήκης ἀγωγή; Ὅταν δύω ἦναι οἱ θεματοφύλακες τοῦ αὐτοῦ πράγματος, ὁ καταθέσας ἐνάγει ὅν τινα θέλει ἐξ αὐτῶν καὶ, ἂν δὲν λάβῃ τὸ ἱκανὸν, ἐνάγει τὸν ἕτερον. Δὲν ἐνέχεται ὅμως ὁ ἕτερος διὰ τὸν δόλον τοῦ ἑτέρου (1).

Καὶ ὁ κληρονόμος τοῦ θεματοφύλακος φέρει τὰς αὐτὰς ὑποχρεώσεις (2), μάλιστα ἐνέχεται καὶ διὰ τὸν δόλον τοῦ τελευτήσαντος, οὐχὶ καθόσον μόνον κατέστη πλουσιώτερος, ἀλλ' εἰς ἀκέραιον (3). Ἂν ὅμως ὁ θεματοφύλαξ ἔφερε μείζονα ὑποχρέωσιν παρὰ τὴν τοῦ δόλου, δὲν μεταβαίνει αὕτη εἰς τὸν κληρονόμον (4), οἷον ὅταν προσέφερεν ἑαυτὸν καὶ ἑπομένως ἐνείχετο διὰ πᾶσαν ἀμέλειαν. Ἂν οἱ κληρονόμοι ἦναι πολλοὶ, ἐνέχονται ἀναλόγως τῆς κληρονομικῆς των μερίδος διὰ τὰς πράξεις τοῦ τελευτήσαντος, διὰ τὰς ἰδίας των ὅμως ὡς νὰ ἦσαν πολλοὶ συνάμα θεματοφύλακες (5).

Ὁ κληρονόμος ἐν ἀγνοίᾳ ἐκποιήσας τὰ παρὰ τῷ ἀποβιώσαντι κατατεθέντα, ὑποχρεοῦται μόνον εἰς ἀπόδοσιν τοῦ ὅσον ἔλαβεν ἀντ' αὐτῶν, ἢ παραχωρεῖ τὰς ἀγωγάς του, ἂν εἰσέτι δὲν ἔλαβέ τι (6). αὐτ. § 176.

§ 10. Ἀντικείμενον τῆς ἀγωγῆς.—Παρακολουθήματα. — Πῶς ἀποδεικνύεται ἡ ὕπαρξις;—Ἴδε Καλλ. αὐτ. § 177.

§ 11. Παρακαταθήκη ἐν καιρῷ ἀνάγκης. — Ἀποδεικνύεται διὰ μαρτύρων· ἡ καταδίκη εἰς τὸ διπλάσιον δὲν ἰσχύει πλέον. αὐτ. § 178.

§ 12. Τροπὴ τῆς παρακαταθήκης εἰς δάνειον. Ἡ τροπὴ τῆς παρακαταθήκης εἰς δάνειον ὑπόκειται εἰς ὅρους, δι' ὧν μόνον ἐκπληροῦται. Πρῶτον ἡ ἄδεια τῆς χρήσεως πράγματος μὴ ἀντικαταστατοῦ δὲν συνεπάγεται τὴν τροπὴν εἰς δάνειον, διότι φύσις τοῦ δανείου εἶναι νὰ γίνηται ὁ δανειζόμενος δεσπότης τοῦ πράγματος, ὑποχρεούμενος εἰς ἀπόδοσιν ἄλλου πράγματος τοῦ αὐτοῦ γένους. Δεύτερον ἐπὶ ἀντικαταστατῶν, διὰ νὰ γίνῃ τροπὴ καταστρέφουσα

---

(1) L. 1 § 43 αὐτόθι.
(2) L. 1 § 1 αὐτ. § 17 J. de act. (4, 6).
(3) L. 7 § 1 depos (16, 3) B. XIII 2, 7. Διὰ τὰς πράξεις τοῦ τελευτήσαντος δὲν καταδικάζεται ὁ κληρονόμος εἰς τὸ διπλάσιον. L. 1 § 1, L. 18 αὐτ.
(4) L. 12 de O. et A. (44, 7) B. LII 1, 11.
(5) L. 9, 10, 18 depos (16, 3) B. XIII 2 § 9, 10, 18.
(6) L. 1 § 41 αὐτόθι.

ἐντελῶς τὴν σχέσιν τῆς παρακαταθήκης, πρέπει νὰ γίνῃ ῥητὴ ἀνανέωσις. Ἄλλως διὰ τῆς ἀδείας τῆς χρήσεως τῶν ἀντικαταστατῶν, συνυπάρχει ἡ παρακαταθήκη μετὰ τοῦ δανείου. Ἐὰν ἡ ἄδεια τῆς χρήσεως χρημάτων δὲν ἐδόθη συνάμα μὲ τὴν παρακαταθήκην, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα, παραχρῆμα συγκροτεῖται δάνειον, ἄνευ ἰδιαιτέρας πράξεως καταλήψεως. Τοιαύτη πρᾶξις ὅμως ἀπαιτεῖται, ἐὰν ἡ ἄδεια τῆς χρήσεως ἐδόθη ὑπὸ τὸν ὅρον, ἐὰν ὁ θεματοφύλαξ θέλῃ. Προσυπακούεται ὅμως ἀνέκαθεν ἡ ἄδεια, ἐὰν τὰ χρήματα ἐδόθησαν ἀριθμηθέντα, ὥστε ν' ἀποδοθοῦν ἄλλα ὅμοια, ὅταν δὲ σὺν αὐτῇ τῇ ἀδείᾳ τῆς χρήσεως χρημάτων συμφωνῆται τόκος, ἀπαιτεῖται οὗτος διὰ τῆς περὶ παρακαταθήκης ἀγωγῆς. Καλλ. αὐτ. § 181.

§ 13. Ἡ μεσεγγύησις λαμβάνει χώραν, ὅταν, εἴτε κατὰ συναίνεσιν τῶν διαφερομένων ἢ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ δικαστοῦ, ἀνατίθηται ἡ φύλαξις τοῦ πράγματος εἴς τινα, ὑποχρεούμενον, ἅμα παύσῃ ἡ αἰτία τῆς μεσεγγυήσεως, νὰ παραδώσῃ αὐτὸ εἰς ὅντινα ἀνήκει. Εἶναι δὲ εἶδος παρακαταθήκης, ὅταν ὑπάρχωσι τ' ἀπαιτούμενα προσόντα.—ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Π. 216 τοῦ 1838, ἣν βλ. ἐν Εὑρ. τόμ. 8 σελ. 243 (λέξ. *κατάσχεσις*).

ΣΗΜ. Ἀπὸ τὴν παρακαταθήκην διαφέρει ἡ μεσεγγύησις, καθόσον γίνεται ἀπὸ δύω διαφερομένους, οἵτινες παραδίδουν τὸ πρᾶγμα πρὸς φύλαξιν μέχρι διαλύσεως τῆς διαφορᾶς των.

Ἡ μεσεγγύησις διακρίνεται εἰς ἑκουσίαν καὶ ἀναγκαστικήν. Ἑκουσία λέγεται, ὅταν οἴκοθεν οἱ διαφερόμενοι ἐμπιστεύωνται τὸ πρᾶγμα, ἀναγκαστικὴ δέ, ὅταν κατὰ συνέπειαν δικαστικῆς πράξεως, καθὼς ἐπὶ κατασχέσεων (πολιτικὴ δικονομία, ἄρθρα 888, 889, 919, 956).

Εἶναι φανερόν, ὅτι ὁ μεσεγγυοῦχος δὲν δύναται νὰ παραδώσῃ τὸ πρᾶγμα, πρὸ τῆς διαλύσεως τῆς διαφορᾶς, μετ' αὐτὴν ὅμως τὸ ἀποδίδει εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἀποδειχθῇ, ὅτι ἔχει δικαίωμα νὰ τὸ λάβῃ.

Ἐὰν ὁ μεσσεγγυοῦχος θέλῃ ν' ἀπαλλαχθῇ τῆς εὐθύνης πρὸ τῆς διαλύσεως, ὀφείλει δικαστικῶς νὰ ζητήσῃ τὴν ἐλευθέρωσίν του.

Εἰς τὸν μεσεγγυοῦχον δίδεται πολλάκις ἡ νομικὴ κατοχὴ τοῦ πράγματος, διὰ νὰ δύναται νὰ κάμῃ χρῆσιν τῶν περὶ νομῆς ἀγωγῶν.

Ἐὰν οἱ διάδικοι παρέθεσαν ὡς ἀναχωροῦντες τῆς νομῆς, διακόπτεται ἡ παραγραφή των· ἂν δὲ μόνον ἐπὶ παραφυλακῇ, ὁ χρόνος τοῦ μεσεγγυητοῦ προστίθεται εἰς τὴν νομὴν τοῦ νικῶντος (Καλλ. αὐτ. § 179).

§ 14. Εἰς τὰς μεσεγγυήσεις τὰς ἐνεργηθείσας ὑπὸ τὸ κράτος τῆς παλαιᾶς διαδικασίας ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 925 τῆς πολιτ. δικον.—Ἴδε τὴν νομολογίαν τῶν δικαστηρίων μας ἐν Εὑρετ. τόμ. 8 σελ. 261 § 35 (λέξ. *κατάσχεσις* § 35).

§ 15. Μετὰ τὴν εἰς χεῖρας τρίτου μεσεγγύησιν, πᾶσα παραχώρησις τοῦ ὀφειλέτου εἶναι ἄκυρος (ἀνωτ. § 5).

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ πρὸ τῆς παραχωρήσεως ἀπὸ μέρους τοῦ Χ. Νικολαΐδου πρὸς τὸν Γ. Ἀθανασίου τῶν δέκα χιλιάδων δραχ. κατὰ

τὴν 22 ὀκτωβρίου 1840, τὸ δημόσιον, διὰ τοῦ διοικητικοῦ ταμίου Ἀθηνῶν, τὴν 16 σεπτεμβρίου 1839 εἶχεν ἤδη μεσεγγυήσει εἰς χεῖρας τῶν ἀδελφῶν Παπασίμου τὰς ὀφειλομένας εἰς τὸν Χ. Νικολαΐδην 10,000 δραχ., τὰς ὁποίας οὗτοι κατεδικάσθησαν νὰ πληρώσωσι πρὸς τὸν Χ. Νικολαΐδην ἕνεκα χρέους τοῦ Χ. Νικολαΐδου πρὸς τὸ δημόσιον, προερχόμενον ἀπὸ ἐγγυήσεις διαφόρους, τὴν δὲ μεσεγγύησιν ταύτην ὁ Χ. Παπασίμου εἶχε κοινοποιήσει καὶ εἰς τὸν Χ. Νικολαΐδην πρὸ τῆς παραχωρήσεως.

» Ἐπειδὴ ἡ γενομένη ἐκ μέρους τοῦ δημοσίου μεσεγγύησις εἰς χεῖρας τῶν ἀδελφῶν Παπασίμου ἐγένετο συμφώνως μὲ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 5 τοῦ περὶ καταδιώξεως τῶν καθυστερούντων νόμου, ὡς ἤδη ἀπεφασίσθη καὶ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 21 ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου τούτου· ἑπομένως ἡ γενομένη πρὸς τὸν Γ. Ἀθανασίου παραχώρησις τὴν 22 ὀκτωβρίου 1840 τῶν δραχ. 10,000 ἐκ τῶν ἤδη μεσεγγυηθεισῶν ἐκ μέρους τοῦ δημοσίου εἰς χεῖρας τῶν ἀδελφῶν Παπασίμου εἶναι ἄκυρος καὶ μὴ οὖσα κατὰ τὰ ἄρθρα 926, 963 καὶ 964 τῆς πολ. δικον., ὁρίζοντα ὅτι, ἀφοῦ γίνῃ ἐγκαίρως μεσεγγύησις παρὰ τρίτῳ τινί, ὁ πρωτοφειλέτης στερεῖται τοῦ δικαιώματος νὰ διαθέσῃ τὰ μεσεγγυηθέντα ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος πάσης ἀπαλλοτριώσεως· ὅθεν καὶ ἡ δυνάμει τῆς παραχωρήσεως ταύτης γενομένη μεσεγγύησις εἰς χεῖρας τοῦ λογιστοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν ναυτικῶν Μ. Ξανθοπούλου κατὰ παραγγελίαν τοῦ Γ. Ἀθανασίου ἐπὶ τοῦ ἑνὸς τετάρτου τῶν μισθῶν τοῦ Χ. Παπασίμου καὶ ἡ ἀπὸ 6 ἀπριλίου ἀγωγὴ αὐτοῦ πρὸς ἐπικύρωσιν τῆς κυρίας ἀπαιτήσεως καὶ τῆς γενομένης μεσεγγυήσεως τὴν 5 ἀπριλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους εἶναι ἄκυρος καὶ ἀνυπόστατος.

» Ἐπειδή, διὰ τοῦ ἀπὸ 3 μαρτίου 1844 διατάγματος, τὸ δημόσιον ἐδωρήσατο εἰς τοὺς ἀδελφοὺς Χρ. καὶ Σπ. Παπασίμου τὰς εἰς χεῖρας αὐτῶν μεσεγγυηθείσας δραχ., τὰς ὀφειλομένας παρ' αὐτῶν πρὸς τὸν Χ. Νικολαΐδην, κατὰ τὴν ὑπ' ἀρ. 329 τῆς 16 σεπτεμβρίου 1839 ἀπόφασιν τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς καὶ διετάχθη νὰ ἐκπεσθῶσιν ἄλλαι τόσαι ἐκ τῶν παρὰ τοῦ Χ. Νικολαΐδου ὀφειλομένων ἀπὸ ἐνοικιάσεις προσόδων τοῦ ἔτους 1835 πρὸς τὸ δημόσιον ἐπὶ τῷ ὅρῳ, ὅτι οὗτος (ὁ Χ. Νικολαΐδης) δὲν θέλει ζητήσει τὸ περὶ οὗ πρόκειται ποσὸν παρὰ τῶν ἀδελφῶν Παπασίμου· ἑπομένως οἱ ἀδελφοὶ Παπασίμου ὑπεισελθόντες εἰς τὰ δικαιώματα τοῦ δημοσίου ἠδύναντο νὰ προτείνωσι καὶ ἁπάσας τὰς ἐνστάσεις, ὅσας ἠδύνατο νὰ προτείνῃ καὶ τὸ δημόσιον κατὰ τῆς παραχωρήσεως, τῆς γενομένης ἀπὸ τὸν Χ. Νικολαΐδην καὶ τῆς μεσεγγυήσεως τοῦ Γ. Ἀθανασίου. Ἂν δὲ ἐπὶ τέλους τοῦ διατάγματος ἀναφέρηται ἡ περίοδος α ἐπὶ

τῷ ὅρῳ, ὅτι οὗτος δὲν θέλει ποτὲ ζητήσει τὸ περὶ οὗ πρόκειται ποσὸν παρὰ τῶν Παπασίμων » τοῦτο δὲν καθιστᾷ τὴν δωρεὰν ὑφ' ὅρον, ἀλλ' ἡ περίοδος αὕτη δὲν εἶχεν ἄλλον σκοπόν, εἰμὴ νὰ ἐκφράσῃ, ὅτι θέλουν ἐκπεσθῆ ἀπὸ τὸν λογαριασμὸν τοῦ χρέους του πρὸς τὸ δημόσιον ἄλλαι τόσαι δραχμαί, καὶ ὅτι, ἐκπεσθέντος ἤδη ἀναλόγου ποσοῦ, ἤτοι 11,000 δραχ., οὗτος δὲν ἔχει μετὰ ταῦτα δικαίωμα ἀγωγῆς κατὰ τῶν ἀδελφῶν Παπασίμου. »—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 2 τοῦ 1845.

§ 16. Ἡ γινομένη μεσεγγύησις παρὰ τοῦ δημοσίου εἰς χεῖρας τρίτου εἶναι ἰσχυρὰ καὶ ἄν δὲν κοινοποιηθῇ εἰς τὸν πρωτοφειλέτην. —ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 21 τοῦ 1844, ἣν ἐν λέξει *καθυστεροῦντα* ἐν Εὑρετ. τόμ. 8.

§ 17. Ἔξοδα μεσεγγυούχου παρὰ τίνος ἀπαιτοῦνται; Εὑρετ. τόμ. 5 σελ. 596 § 14. Καλλ. τόμ. 3 § 177 ἐν τέλει.

§ 18. Μόνον ὅταν ἡ παρακαταθήκη παρεδόθη ἐσφραγισμένη, δὲν εἶναι ἀναγκαία ἡ περιγραφή, ἀλλὰ τότε πρέπει νὰ περιγράφηται ἐν τῇ ἀγωγῇ ἀκριβῶς τὸ ἐξωτερικὸν σχῆμα τοῦ μέρους, εἰς ὃ εἶναι ἐσφραγισμένα τὰ παρακατατεθέντα καὶ ἡ σφράγισις αὐτή.—ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 371 τοῦ 1845 (σελ. 4261 Νομ.).

§ 19. Οἱ εἰς παρακαταθήκην δεχόμενοι ἀσφράγιστα χρήματα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ ν' ἀποδώσωσιν ἴσον ποσόν, καὶ ἕνεκα τούτου γενόμενοι κύριοι αὐτῶν, καθὸ μὴ ὀφείλοντες αὐτὰ τὰ ἴδια, ὑφίστανται εἰς τὴν ἀπώλειαν αὐτῶν ὁπωσδήποτε συμβᾶσαν.

Ἀπόφ. α Ἐπειδή, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως, ὁ μὲν ἀναιρεσίβλητος διὰ τῆς ἀγωγῆς του ἐξέθεσεν ὅτι, ὀφείλων εἰς τὸ δημόσιον ἐξ ἐνοικίων δραχ. 220, ἐπλήρωσεν αὐτὰς εἰς τὸν ἀναιρεσείοντα, ταμίαν ὄντα Λοκρίδος, καὶ ἐζήτησεν ἐξοφλητικόν, ἀλλ' οὗτος ἠρνήθη καὶ εἰσέτι κατακρατεῖ τὰς δραχμὰς αὐτάς, ἐνῷ τὸ δημόσιον καταδιώκει τὸν ἀναιρεσίβλητον διὰ τὴν πληρωμὴν αὐτῶν, ἐζήτησεν ὅμως νὰ καταδικασθῇ ὁ ἀναιρεσείων εἰς τὴν πληρωμὴν αὐτῶν κτλ., οὗτος δὲ ὁμολογῶν ὅτι ἔλαβε τὸ ποσὸν αὐτό, καὶ ὅτι δι' ἔλλειψιν δικαιολογητικῶν ἐγγράφων δὲν ἔδωκεν ἐξοφλητικόν, προσθέτει ἐπὶ τέλους ὅτι παρακληθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀναιρεσιβλήτου ἐκράτησε τὸ εἰρημένον ποσὸν μέχρις οὗ τὴν ἐπιοῦσαν φέρει τὰ δικαιολογητικὰ ἔγγραφα, τὸ δὲ πρωτοδικεῖον ἐπὶ τῆς ἀγωγῆς καὶ τῶν ὁμολογιῶν τούτων, χαρακτηρίσαν αἰτιολογημένως τὸ συνάλλαγμα ὡς παρακαταθήκην, καὶ καταδικάσαν τὸν ἀναιρεσείοντα εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν δραχ. 220 κτλ. κἄντε αὗται ἀληθῶς ἐκλάπησαν, ὡς ἐξαγαγὸν ἐπίσης ἐκ τῆς ὁμολογίας τοῦ ἀναι-

ρεσείοντος, ὅτι αἱ δραχμαὶ αὗται δὲν τῷ παρεδόθησαν περικεκλεισμέναι ἢ ἐσφραγισμέναι, ἀλλὰ τῷ ἐμετρήθησαν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ ν' ἀποδώσῃ τὴν ἐπιοῦσαν ἢ ποσὸν ἴσον ἢ τὸ ἐξοφλητικὸν, οὔτε τὴν βάσιν τῆς ἀγωγῆς μετέβαλεν, οὔτε παρεβίασε τοὺς περὶ ἀποδείξεως κανόνας, οὔτε κακῶς ἐφήρμοσεν οὓς ἐπικαλεῖται νόμους τῶν Πανδεκτῶν 30 Locati conducti καὶ 25 § 1 depositi vel contra, ὡς ἰσχυρίζεται ὁ ἀναιρεσείων, διότι τὸ πρωτοδικεῖον, ἀνακαλέσαν τὴν προδικαστικὴν ἀπόφασίν του, ἐξετίμησεν ἐντὸς τῶν καθηκόντων του τὴν ἀγωγὴν ὡς πηγάζουσαν ἐκ παρακαταθήκης, διότι ἐξάγει τὰ γεγονότα ἐκ τῆς ὁμολογίας τοῦ ἰδίου ἀναιρεσείοντος, καὶ διότι οἱ ἐπικαλούμενοι νόμοι, καθ' ἣν ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς ὀρθὴν ἔννοιαν τὸ πρωτοδικεῖον, ἐννοοῦσιν ὅτι οἱ εἰς παρακαταθήκην δεχόμενοι ἀσφράγιστα χρήματα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ ν' ἀποδώσωσιν ἴσον ποσὸν αὐτῶν, καὶ ἕνεκα τούτου γινόμενοι κύριοι αὐτῶν, καθὸ μὴ ὀφείλοντες αὐτὰ τὰ ἴδια, ἀλλ', ὡς ἐῤῥέθη, ἴσον ποσὸν τοῦ γένους αὐτῶν, ὑφίστανται εἰς τὴν ἀπώλειαν αὐτῶν, ὁπωσδήποτε συμβᾶσαν.—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 285 τοῦ 1850.

ΣΗΜ. Ὅταν δίδωνται πρὸς φύλαξιν πράγματα ἀντικαταστατὰ, τὰ ὁποῖα, ἄνευ ἀδείας ἢ μετ' ἀδείας τοῦ παραθέσαντος, καταναλίσκει ὁ θεματοφύλαξ, καθαυτὸ ἡ σχέσις τῆς παρακαταθήκης δὲν ὑπάρχει πλέον, μολονότι ὁ θεματοφύλαξ εἶναι ἕτοιμος ν' ἀποδώσῃ ἄλλα τοῦ αὐτοῦ εἴδους καὶ τῆς αὐτῆς ποιότητος.

Ὅταν ὁ θεματοφύλαξ λαμβάνῃ ἐσφραγισμένα ἢ ἀσφράγιστα χρήματα, ὑποσχόμενος ν' ἀποδώσῃ αὐτὰ ταῦτα, ὑπάρχει καθαυτὸ παρακαταθήκη, καὶ ἂν θέσῃ χεῖρα ἐπ' αὐτῶν, γίνεται ἔνοχος κλοπῆς. Τόκοι εἰς τοιαύτην περίστασιν χρεωστοῦνται πρὸς ποινὴν ἕνεκα τῆς κλοπιμαίας χρήσεως.

Ὅταν ὅμως ἐδόθησαν πρὸς φύλαξιν χρήματα ἐπὶ συμφωνίᾳ ν' ἀποδοθῶσιν τόσα, ὅσα ἠριθμήθησαν, οὐχὶ δὲ αὐτὰ ταῦτα, δὲν ἠδύνατο, κατὰ τοὺς Ῥωμαίους, ἐξ ἁπλῆς συνεννοήσεως ν' ἀπαιτηθῇ τόκος διὰ τῆς περὶ δανείου ἀγωγῆς (actio mutui), ἕνεκα τῶν τυπικῶν περιορισμῶν, εἰς οὓς ὑπέκειτο. Ἐξ ἐναντίας, καίτοι ὑπερβαινούσης τοὺς ὅρους τῆς παρακαταθήκης τῆς σχέσεως ταύτης, ἡ ἐκ τῆς παρακαταθήκης ἀγωγὴ ἦτο χρησιμωτέρα, διότι, οὖσα καλῆς πίστεως, ἐπέτρεπε τὴν ἀπαίτησιν τόκων. Τοιαύτη λοιπὸν σχέσις παραδόσεως ἀντικαταστατῶν, ὥστε ν' ἀποδοθοῦν ὄχι τὰ αὐτὰ, ἀλλ' ἴσα τοῦ αὐτοῦ γένους καὶ τῆς αὐτῆς ποιότητος, μετεῖχε τοῦ δανείου ὡς πρὸς τὴν ἀπόδοσιν, καὶ τῆς παρακαταθήκης ὡς πρὸς τοὺς τόκους. Οἱ νεώτεροι ἔπλασαν ἐντεῦθεν τὴν ἀνώμαλον παρακαταθήκην (depositum irregulare), ἀντὶ νὰ ἐννοήσουν τὴν συνύπαρξιν δύω σχέσεων, μὴ συγχωνευθεισῶν δι' ἀνανεώσεως (Καλλ. τ. γ. § 180).

§ 20. Ὁ ἀπαιτῶν παρακαταθήκην χρυσοῦ, ἢ ἀργύρου, ἢ ἄλλου τινὸς πράγματος, ὀφείλει ν' ἀναφέρῃ εἰς τὴν ἀγωγὴν καὶ τὸ εἶδος καὶ τὸν βαθμὸν, καὶ μόνον ἐὰν, ἀναφέρων τὸ εἶδος, διϊσχυρίζεται, ὅτι ἀγνοεῖ τὸν βαθμὸν, καὶ τοῦτο βεβαιοῖ ἐνόρκως, συγγινώσκεται· ἄλλως ἀποβάλλεται ἡ ἀγωγή του. — ἀπόφ. 371 τοῦ 1845 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν ἐν Νομικ. σελ. 4261.

§ 21. Ἡ περίστασις ὅτι δημόσιός τις ὑπάλληλος (οἷον πρόξενος)

ἐκλήτευσέ τινα εἰς τὸ κατάστημά του, καὶ κλείσας αὐτὸν εἴς τι δωμάτιον, ἀπήτησε τὴν κατάθεσιν χρημάτων, διὰ νὰ τὸν ἀπολύσῃ, καὶ τὸν ἠπείλησεν, ἐὰν δὲν καταθέσῃ τὰ ζητούμενα χρήματα, νὰ τὸν ἐξορίσῃ εἰς τὰ λατομεῖα, ἀποτελεῖ τὴν ἐκ τῆς διατάξεως 9 τοῦ κώδ. (2, 20) προνοουμένην περίπτωσιν, τουτέστιν εἶναι περιστατικὰ δεινά.—ἀπόφ. 5228 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

Ἡ αὐτὴ ἀπόφασις λύει καὶ τὰ ἑξῆς ζητήματα.

ά) Ὁ Α ἐβιάσθη ὑπὸ τοῦ Β νὰ παρακαταθέσῃ χρηματικόν τι ποσόν· παρεκατέθεσε δὲ αὐτὸ ὁ Α, κατ' αἴτησίν του, εἰς τὸν Γ, καὶ οὗτος ἀπέστειλε τὰ χρήματα εἰς τὸν Δ. Ζητεῖται ἤδη ἂν ὁ Δ ἦναι ὑπόχρεως ἀπέναντι τοῦ Α. Τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἀπεφήνατο, ὅτι ἂν ὁ Δ καθ' ἣν ἐποχὴν περιῆλθον αὐτῷ τὰ χρήματα ἐγίνωσκε τὴν διὰ βίας κατάθεσιν τῶν χρημάτων, ἐνέχεται· ἐὰν δὲ τοιαύτη ἀπόδειξις δὲν προσαχθῇ, ὁ Α ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ τὴν ἐπὶ τῶν χρημάτων κυριότητά του, καθότι ὁ Δ δὲν διατελεῖ ἀπέναντι τοῦ ἐνάγοντος εἰς σχέσιν θεματοφύλακος πρὸς παρακαταθέτην.—Παράβ. τὰ ἐν τῇ λέξει *ἀγωγαὶ* ἐκτεθέντα.

β') Θεωρεῖται ὡς θεματοφύλαξ ἐκεῖνος, ὅστις ἠνάγκασε τινὰ νὰ παρακαταθέσῃ χρήματα, ἅτινα ὅμως κατετέθησαν εἰς χεῖρας τρίτου κατ' αἴτησιν τοῦ τυχὸν βιασθέντος; ὄχι· εἶναι ὅμως ὑπεύθυνος ἕνεκα τῆς τυχὸν ἐπενεχθείσης βίας. — ἀπόφ. 5228 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, ἣν ἴδε ἐν Εὑρετ. τόμ. 5 σελ. 289—292.

§ 22. Κατὰ τὰ ἄρθρα 999 § 5 καὶ 1002 τῆς πολιτ. δικον. δὲν δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ προσωπικὴ κράτησις (1) κατὰ θεματοφύλακος, ἄνευ προηγουμένης ἀποφάσεως, ἐκδιδομένης παρὰ τοῦ δικαστηρίου. Εἰς ἐναντίαν περίπτωσιν, ὁ διατάξας τὴν προσωπικὴν κράτησιν ὀφείλει ἀποζημίωσιν εἰς ἐκεῖνον (τεμ. 14 καὶ 132 Πανδ. de reg. juris·—τεμ. 5 § 1 καὶ 27 § 5 Πανδ. ad leg. aquil. (IX, 2)—καὶ διάτ. μον. Κώδ. (VII, 47). — ἀπόφασ. 213 τοῦ 1845 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομικ. σελ. 4189).

§ 23. Ἡ ἀπόδοσις τῆς παρακαταθήκης πρέπει νὰ βεβαιοῦται δι' ἐκθέσεως, εἰς ἣν πρέπει ν' ἀναφέρηται ὁ λόγος τῆς ἀποδόσεως (ἐγκ. ὑπουργ. δικαιοσ. 1841) ἐν Νομικ. σελ. 2486.

§ 24. Παρακατάσχεσις ἢ παρακράτησις· ὅρα τὰς λέξ. *ἐπίσχεσις*, *παράκλησις* καὶ Καλλ. βιβλ. γ'. § 142, 144.

---

(1) Ὅρα τὴν λέξιν κράτησις § 11.

§ 25. Τίνι γίνεται ἡ παρακαταθήκη τοῦ τιμήματος εἰς προτιμήσεις ἀγορῶν; Ἴδε τὴν λέξ. *προτίμησις* (1).

§ 26. Ὁ θεματοφύλαξ ὀφείλει τόκους; Ἴδε τὴν λέξιν *τόκοι*, ἔνθα θέλω καταχωρίσει τὰ περὶ τούτου.

§ 27. Αἱ παρακαταθῆκαι γίνονται ὑπὸ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ δημοσίου καὶ οὐχὶ τῆς προσωπικῆς τοῦ ὑπαλλήλου πίστεως.—ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 67 τοῦ 1849.—Ἴδε Εὑρετ. τόμ. 8 σελ. 283 ἐπ. (λέξ. *κατάσχεσις*).

§ 28. Ἀπόδειξις διὰ μαρτύρων τῆς παρακαταθήκης. Ἴδε ἀπόφ. Ἀρ. Πάγ. 133 τοῦ 1852 ἐν λέξει *μάρτυρες*.

§ 29. Κατὰ τὸν περὶ ἐντολῆς νόμον, ἀφοῦ ὁ Α κατ' ἐντολὴν τοῦ Β ἔλαβε παρὰ τοῦ Γ παρακαταθήκην τινά, ὀφείλει νὰ τὴν ἀποδώσῃ εἰς τὸν ἐντολέα, καὶ δὲν ἔχει δικαίωμα αὐτός, ἀλλ' ὁ Γ, ἂν κατεδιώκετο ἐκ νέου, ν' ἀντιτάξῃ τὸ ἀχρεώστητον.—ἀπόφασ. πολιτ. Ἀρ. Πάγ. 326 τοῦ 1852, κυροῦσα τὴν 892 τοῦ 1849 ἀπόφ. τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν.

§ 30. Ὁ θεματοφύλαξ πότε ἐνέχεται;

Ἀπόφ. « Ἐπειδή, κατὰ τὸν νόμον 32 τῶν Πανδ. depos καὶ 1 τοῦ Κώδηκος αὐτόθι, ὁ θεματοφύλαξ ὀφείλει νὰ καταβάλλῃ εἰς τὴν φύλαξιν τῶν παρ' αὐτῷ κατατεθειμένων τὴν αὐτὴν ἐπιμέλειαν, τὴν ὁποίαν δύναται νὰ ἔχῃ καὶ διὰ τὰ ἴδιά του πράγματα· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, τὸ ἐν Μεσολογγίῳ πρωτοδικεῖον βεβαιοῖ μὲν γενικῶς καὶ ἀορίστως ὅτι παρεκατατέθησαν εἰς τὸν ἀναιρεσίβλητον ὡς συμβολαιογράφον αἱ 312 δραχμαὶ καὶ ὅτι οὗτος οὔτε δόλον ἔπραξεν, οὐδ' ἀμέλειαν μεγάλην ἔδειξε, φυλάττων ἐν τῷ αὐτῷ ὑπογείῳ ἁπάσας τὰς παρ' αὐτῷ γενομένας παρακαταθήκας, δὲν βεβαιοῖ ὅμως ὅτι κατέβαλεν αὐτὸς εἰς τὴν φύλαξιν καὶ αὐτῆς τῆς παρακαταθήκης τὴν αὐτὴν ἐπιμέλειαν, τὴν ὁποίαν εἶχε διὰ τὰ ἰδικά του πράγματα, τουτέστιν ἐὰν τὰ ἰδικά του χρήματα ἢ ἄλλα πολύτιμά του πράγματα ἐφύλαττεν εἰς τὸ συμβολαιογραφικὸν αὐτοῦ γραφεῖον, ὅπου εἶχε τὴν εἰρημένην κλαπεῖσαν παρακαταθήκην, ἐνῷ ὤφειλεν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ περιστατικοῦ, ἂν ὑπῆρχεν ἀποδεδειγμένον, νὰ στηρίξῃ τὴν ἀπόφασίν του, ἢ καὶ νὰ διατάξῃ περὶ τούτου ἀπόδειξιν· ὅθεν τὸ διαληφθὲν δικαστήριον, ἀποῤῥίψαν τὴν περὶ παρακαταθήκης ἀγωγὴν τοῦ ἀναιρεσείοντος ἐπὶ μόνῳ τῷ

(1) Αὐτόθι αἱ ἀποφάσ. 9112, 11106 κλ. τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, ἡ 6 τοῦ 1849 Ἀρείου Πάγου κτλ.

λόγῳ ὅτι ὁ ἀναιρεσίβλητος δὲν εἶναι ἔνοχος δόλου ἢ μεγάλης ἀμελείας, χωρὶς νὰ διατάξῃ ἀπόδειξιν ἂν οὗτος ἐφύλαττε καὶ τὰ ἰδικά του πολύτιμα πράγματα καὶ χρήματα εἰς τὸ συμβολαιογραφικὸν αὐτοῦ γραφεῖον, ὅπου εἶχεν ἐναποτεθειμένην τὴν κλαπεῖσαν παρακαταθήκην καὶ ὅτι κατέβαλε καὶ εἰς τὴν φύλαξιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν αὐτὴν ἐπιμέλειαν, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐπὶ τῶν ἰδίων του, παρεβίασε τοὺς προμνημονευθέντας νόμους καὶ τὰς περὶ ἀποδείξεως ἀρχὰς τοῦ δικαίου, ἰδίως δὲ τὸ ἄρθρον 244 τῆς πολιτ. δικονομίας· ὥστε καθίσταται ἀναιρετέα ἡ ὑπ' ἀριθ. 701 ἀπόφασις. »—ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 74 τοῦ 1852.

ΠΑΡΑΚΛΗΣΙΣ (precarium). Ἴδε Μακελδ. § 430. ὅρα τὴν ἐν τῷ Εὑρετ. τόμ. 6 σελ. 67 λέξιν *ἔνστασις* § 40 (ὅτι προτείνεται καὶ κατ' ἔφεσιν)·—ὡσαύτως Εὑρετ. τόμ. 10 σελ. 50 (λέξ. *νομή*).

Ἀποδεικνύεται διὰ μαρτύρων; Ἴδε Εὑρετ. τόμ. 10 σελ. 7 (λέξ. *μάρτυρες* § 114²)· — ἴδε καὶ ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγου 153 τοῦ 1852 καὶ 48 τοῦ 1852.

§ 1. Ἡ παράκλησις εἶναι παραπλησία μὲ τὴν χρῆσιν, ἡ δὲ διαφορά των εἶναι μᾶλλον ἱστορική, καθόσον ἡ χρῆσις ἀνεπτύχθη ἐντὸς τῶν συναλλαγμάτων, ἡ παράκλησις ὅμως ἐστηρίχθη ἐπὶ τῆς νομῆς. Ὁ κατὰ παράκλησιν λαμβάνων γίνεται νομεὺς καὶ ὁ δίδων ἔχει τὸ δικαίωμα, ὅποτε θέλει, ν' ἀνακαλέσῃ τὴν παραχωρηθεῖσαν νομήν, χωρὶς νὰ περιμείνῃ τὸ τέλος τῆς χρήσεως. Καλλ. τόμ. 2 § 76 καὶ τόμ. 3 § 144 ἐν τέλει.

§ 2. Κατὰ τοῦ κατὰ παράκλησιν κατέχοντος κινεῖται ἡ διεκδικητικὴ ἀγωγή. Οὗτος δὲ προσεπικαλεῖ εἰς τὴν δίκην τὸν κύριον διάδικον· Ἴδε ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 11914 (1).

§ 3. Ὁ κατὰ παράκλησιν κάτοχος ἔχει τὴν περὶ νομῆς ἀγωγήν; ὁ κατὰ παράκλησιν κατέχων ἐνάγεται; Ἴδε τὴν λέξιν *νομή*.

§ 4. Ὁ ἀγοράσας οἰκοδομὴν ὑπάρχουσαν εἰς ἐθνικὸν οἰκόπεδον, κατὰ παράκλησιν διακατεχόμενον, δύναται νὰ διεκδικήσῃ τοῦτο; Ἴδε ἀπόφ. 11178 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 5. Ἴδε τὴν ἀπόφασιν 4500 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν—καὶ τὴν 53 τοῦ 1847 ἀπόφ. Ἀρείου Πάγου ἐν λέξει *παραγραφή*.

---

(1) Ἡ διεκδικητικὴ ἀγωγὴ κινεῖται κατὰ τοῦ ὁπωσδήποτε κατέχοντος τὸ κτῆμα καὶ κατὰ παράκλησιν ἐὰν διακατέχῃ (ἴδε Εὑρετ. τόμ. 6 σελ. 233 λέξ. Διεκδίκησις § 23)· ἴδε καὶ ἀπόφ. Ἀρείου Πάγου 51 τοῦ 1846.

§ 25. Τίνι γίνεται ἡ παρακαταθήκη τοῦ τιμήματος εἰς προτιμήσεις ἀγορῶν; Ἴδε τὴν λέξ. *προτίμησις* (1).

§ 26. Ὁ θεματοφύλαξ ὀφείλει τόκους; Ἴδε τὴν λέξιν *τόκοι*, ἔνθα θέλω καταχωρίσει τὰ περὶ τούτου.

§ 27. Αἱ παρακαταθῆκαι γίνονται ὑπὸ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ δημοσίου καὶ οὐχὶ τῆς προσωπικῆς τοῦ ὑπαλλήλου πίστεως.—ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 67 τοῦ 1849.—Ἴδε Εὑρετ. τόμ. 8 σελ. 283 ἐπ. (λέξ. *κατάσχεσις*).

§ 28. Ἀπόδειξις διὰ μαρτύρων τῆς παρακαταθήκης. Ἴδε ἀπόφ. Ἀρ. Πάγ. 133 τοῦ 1852 ἐν λέξει *μάρτυρες*.

§ 29. Κατὰ τὸν περὶ ἐντολῆς νόμον, ἀφοῦ ὁ Α κατ' ἐντολὴν τοῦ Β ἔλαβε παρὰ τοῦ Γ παρακαταθήκην τινά, ὀφείλει νὰ τὴν ἀποδώσῃ εἰς τὸν ἐντολέα, καὶ δὲν ἔχει δικαίωμα αὐτός, ἀλλ' ὁ Γ, ἂν κατεδιώκετο ἐκ νέου, ν' ἀντιτάξῃ τὸ ἀχρεώστητον.—ἀπόφασ. πολιτ. Ἀρ. Πάγ. 326 τοῦ 1852, κυροῦσα τὴν 892 τοῦ 1849 ἀπόφ. τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν.

§ 30. Ὁ θεματοφύλαξ πότε ἐνέχεται;

Ἀπόφ. « Ἐπειδή, κατὰ τὸν νόμον 32 τῶν Πανδ. depos καὶ 1 τοῦ Κώδηκος αὐτόθι, ὁ θεματοφύλαξ ὀφείλει νὰ καταβάλλῃ εἰς τὴν φύλαξιν τῶν παρ' αὐτῷ κατατεθειμένων τὴν αὐτὴν ἐπιμέλειαν, τὴν ὁποίαν δύναται νὰ ἔχῃ καὶ διὰ τὰ ἴδιά του πράγματα· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, τὸ ἐν Μεσολογγίῳ πρωτοδικεῖον βεβαιοῖ μὲν γενικῶς καὶ ἀορίστως ὅτι παρεκατατέθησαν εἰς τὸν ἀναιρεσίβλητον ὡς συμβολαιογράφον αἱ 312 δραχμαὶ καὶ ὅτι οὗτος οὔτε δόλον ἔπραξεν, οὐδ' ἀμέλειαν μεγάλην ἔδειξε, φυλάττων ἐν τῷ αὐτῷ ὑπογείῳ ἁπάσας τὰς παρ' αὐτῷ γενομένας παρακαταθήκας, δὲν βεβαιοῖ ὅμως ὅτι κατέβαλεν αὐτὸς εἰς τὴν φύλαξιν καὶ αὐτῆς τῆς παρακαταθήκης τὴν αὐτὴν ἐπιμέλειαν, τὴν ὁποίαν εἶχε διὰ τὰ ἰδικά του πράγματα, τουτέστιν ἐὰν τὰ ἰδικά του χρήματα ἢ ἄλλα πολύτιμά του πράγματα ἐφύλαττεν εἰς τὸ συμβολαιογραφικὸν αὐτοῦ γραφεῖον, ὅπου εἶχε τὴν εἰρημένην κλαπεῖσαν παρακαταθήκην, ἐνῷ ὤφειλεν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ περιστατικοῦ, ἂν ὑπῆρχεν ἀποδεδειγμένον, νὰ στηρίξῃ τὴν ἀπόφασίν του, ἢ καὶ νὰ διατάξῃ περὶ τούτου ἀπόδειξιν· ὅθεν τὸ διαληφθὲν δικαστήριον, ἀποῤῥίψαν τὴν περὶ παρακαταθήκης ἀγωγὴν τοῦ ἀναιρεσείοντος ἐπὶ μόνῳ τῷ

(1) Αὐτόθι αἱ ἀποφάσ. 9112, 11106 κλ. τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, ἡ 6 τοῦ 1849 Ἀρείου Πάγου κτλ.

λόγῳ ὅτι ὁ ἀναιρεσίβλητος δὲν εἶναι ἔνοχος δόλου ἢ μεγάλης ἀμελείας, χωρὶς νὰ διατάξῃ ἀπόδειξιν ἂν οὗτος ἐφύλαττε καὶ τὰ ἰδικά του πολύτιμα πράγματα καὶ χρήματα εἰς τὸ συμβολαιογραφικὸν αὐτοῦ γραφεῖον, ὅπου εἶχεν ἐναποτεθειμένην τὴν κλαπεῖσαν παρακαταθήκην καὶ ὅτι κατέβαλε καὶ εἰς τὴν φύλαξιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν αὐτὴν ἐπιμέλειαν, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐπὶ τῶν ἰδίων του, παρεβίασε τοὺς προμνημονευθέντας νόμους καὶ τὰς περὶ ἀποδείξεως ἀρχὰς τοῦ δικαίου, ἰδίως δὲ τὸ ἄρθρον 244 τῆς πολιτ. δικονομίας· ὥστε καθίσταται ἀναιρετέα ἡ ὑπ' ἀριθ. 701 ἀπόφασις. »—ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 74 τοῦ 1852.

ΠΑΡΑΚΛΗΣΙΣ (precarium). Ἴδε Μακελδ. § 430. ὅρα τὴν ἐν τῷ Εὑρετ. τόμ. 6 σελ. 67 λέξιν *ἔνστασις* § 40 (ὅτι προτείνεται καὶ κατ' ἔφεσιν)·—ὡσαύτως Εὑρετ. τόμ. 10 σελ. 50 (λέξ. *νομή*).

Ἀποδεικνύεται διὰ μαρτύρων; Ἴδε Εὑρετ. τόμ. 10 σελ. 7 (λέξ. *μάρτυρες* § 114[2])·—ἴδε καὶ ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγου 153 τοῦ 1852 καὶ 48 τοῦ 1852.

§ 1. Ἡ παράκλησις εἶναι παραπλησία μὲ τὴν χρῆσιν, ἡ δὲ διαφορά των εἶναι μᾶλλον ἱστορική, καθόσον ἡ χρῆσις ἀνεπτύχθη ἐντὸς τῶν συναλλαγμάτων, ἡ παράκλησις ὅμως ἐστηρίχθη ἐπὶ τῆς νομῆς. Ὁ κατὰ παράκλησιν λαμβάνων γίνεται νομεὺς καὶ ὁ δίδων ἔχει τὸ δικαίωμα, ὁπότε θέλει, ν' ἀνακαλέσῃ τὴν παραχωρηθεῖσαν νομήν, χωρὶς νὰ περιμείνῃ τὸ τέλος τῆς χρήσεως. Καλλ. τόμ. 2 § 76 καὶ τόμ. 3 § 144 ἐν τέλει.

§ 2. Κατὰ τοῦ κατὰ παράκλησιν κατέχοντος κινεῖται ἡ διεκδικητικὴ ἀγωγή. Οὗτος δὲ προσεπικαλεῖ εἰς τὴν δίκην τὸν κύριον διάδικον· Ἴδε ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 11914 (1).

§ 3. Ὁ κατὰ παράκλησιν κάτοχος ἔχει τὴν περὶ νομῆς ἀγωγήν; ὁ κατὰ παράκλησιν κατέχων ἐνάγεται; Ἴδε τὴν λέξιν *νομή*.

§ 4. Ὁ ἀγοράσας οἰκοδομὴν ὑπάρχουσαν εἰς ἐθνικὸν οἰκόπεδον, κατὰ παράκλησιν διακατεχόμενον, δύναται νὰ διεκδικήσῃ τοῦτο; Ἴδε ἀπόφ. 11178 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 5. Ἴδε τὴν ἀπόφασιν 4500 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν—καὶ τὴν 53 τοῦ 1847 ἀπόφ. Ἀρείου Πάγου ἐν λέξει *παραγραφή*.

---

(1) Ἡ διεκδικητικὴ ἀγωγὴ κινεῖται κατὰ τοῦ ὁπωσδήποτε κατέχοντος τὸ κτῆμα καὶ κατὰ παράκλησιν ἐὰν διακατέχῃ (Ἴδε Εὑρετ. τόμ. 6 σελ. 233 λέξ. *Διεκδίκησις* § 23)· Ἴδε καὶ ἀπόφ. Ἀρείου Πάγου 51 τοῦ 1846.

§ 6. Ποία παραγραφὴ χωρεῖ εἰς τὴν κατὰ παράκλησιν κατοχήν; Ἴδε ἀπόφ. 202 Ἀρ. Πάγ. τοῦ 1852 ἐν λέξει *νομή*.

ΠΑΡΑΚΟΙΝΩΝΟΣ (croupier) ὀνομάζεται ὁ ξένος τῆς ἑταιρίας τρίτος, πρὸς ὅν τις τῶν συνεταίρων παραχωρεῖ ὡρισμένην ἐπὶ τῆς ἑταιρικῆς μερίδος του μετοχήν, καθιστῶν αὐτὸν οὕτως ἰδιαίτερον αὐτοῦ συνεταῖρον. Ὅρα πραγμ. Ῥάλλ. περὶ ἐμπορ. δικ. § 194.—Πρβλ. τὴν λ. *κοινωνία*.

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΜΑΤΑ. Μακελδ. § 153. = Καλλ. εἰς τὸ περὶ ὑποθήκης.

ΠΑΡΑΛΑΒΗ τῶν πραγμάτων τοῦ ὁδοιπόρου. Μακελδ. § 431.

ΠΑΡΑΛΗΠΤΩΡ. Ἴδε τὴν λέξιν *ναυτιλία*.

Ὁ Παραλήπτης τοῦ ἐμπορεύματος ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ τὴν ἔλλειψιν αὐτοῦ; Ποία ἡ ἀποδεικτικὴ ἰσχὺς τῶν φορτωτικῶν;

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ αἱ μὲν παραγγελίαι τῶν ἐμπόρων ὑπάγονται εἰς τοὺς περὶ ἐντολῆς κανόνας· ἡ δὲ παραγγελία πρὸς ἀγορὰν καὶ φόρτωσιν, ἐκπληροῦται ἅμα ἡ φόρτωσις γίνῃ καὶ αἱ φορτωθεῖσαι ἐμπορίαι περιοδεύσουν εἰς κίνδυνον τοῦ πρὸς ὅν ἀνήκουν· ἀπόδειξις δὲ τῆς φορτώσεως εἶναι ἡ λῆψις φορτωτικῆς, ὑπογεγραμμένη ἀπὸ τὸν πλοίαρχον, καὶ ἡ ἀποστολὴ αὐτῆς εἰς τὸν παραγγελιοδότην, διὰ νὰ παραλάβῃ τὰς φορτωθείσας πραγματείας, δυνάμει αὐτῆς, ἀπὸ τὸν πλοίαρχον, καὶ ἡ περὶ τῶν φορτωθεισῶν ποσοτήτων ἀπόδειξις, ὁσάκις εἰς τὴν φορτωτικὴν δὲν ἀναφέρονται κατ' ἀκρίβειαν, συμπληροῦται διὰ τῶν συνοδευουσῶν τὴν ἀποστελλομένην φορτωτικὴν τιμολογίων καὶ ἐπιστολῶν, καὶ εἰς ταῦτα συγκεφαλαιοῦται ἡ ἀπόδειξις, τὴν ὁποίαν συνήθως ὁ ἐκτελέσας τὴν παραγγελίαν ὀφείλει· ἡ δὲ ἐξέλεγξις πάσης ἐλλείψεως καὶ ἀσυμφωνίας μὲ τὰς ἀποδείξεις ταύτας, ἀπόκειται εἰς τὸν παραλήπτην (ἄρθρα 92, 100, 415 καὶ 408 τοῦ ἐμπορ. νόμου)· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ἡ ἀγωγὴ εἶναι περὶ ἐλλείψεως ἐκ τῶν κατὰ παραγγελίαν φορτωθεισῶν πραγματειῶν· ἄρα ἡ τῆς ἀξιουμένης ἐλλείψεως ἀπόδειξις ἐν γένει ἀνήκει εἰς τὸν ἐνάγοντα.

» Ἐπειδὴ αἱ ἐμπορικαὶ πράξεις ἐνεργοῦνται ὑπὸ τὸ κράτος τῆς καλῆς πίστεως καὶ τῶν ἐμπορικῶν συνηθειῶν, καὶ ἑπομένως ἡ καλὴ πίστις πάντοτε ὑποτίθεται, ἡ δὲ κακὴ πίστις καὶ ὁ δόλος ποτὲ δὲν προϋποτίθενται, ἀλλὰ πρέπει ν' ἀποδεικνύωνται· ὅθεν ὁ ἰσχυριζόμενος ἔλλειψιν, καὶ μάλιστα ἔλλειψιν ἐκ δόλου, δὲν συγχωρεῖται νὰ ὑπεκφύγῃ τὴν ἐπιβαλλομένην εἰς αὐτὸν ἀπόδειξιν τοῦ δόλου, διὰ μόνης τῆς ἀρνήσεως, ἢ τῆς προφάσεως τῆς ἀγνοίας, οὐδὲ πρέπει

νὰ ἀπαιτῶνται ἀπὸ τὸν ἐναγόμενον ἀποδείξεις ἄλλαι παρ' ἐκείνας τὰς ὁποίας, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς φορτώσεως, ὤφειλε νὰ λάβῃ, οὐδὲ τοιαύτας, ὁποίας μετὰ ταῦτα εἶναι ἴσως ἀδύνατον νὰ συλλέξῃ καὶ νὰ ἐκτίθεται εἰς ἀγῶνα, καθ' ὃν εἶναι ἐνδεχόμενον δι' ἀδυναμίαν συλλογῆς ἀποδείξεων, ἐξ ἀρχῆς μὴ ὀφειλομένων, νὰ διακινδυνεύσῃ ἡ ἀθωότης, ἡ τιμὴ του καὶ ἡ ἐμπορικὴ πίστις, διότι οὐδὲν πλέον τῆς ἀγαθῆς πίστεως χρεωστεῖ· διότι ὅταν ἐν καλῇ πίστει λαμβάνεται ἡ φορτωτική, συντάσσονται τὰ τιμολόγια καὶ γράφονται αἱ ἐπιστολαί, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ προΐδῃ τις τὰ μέλλοντα συμβῆναι τυχαίως, οὐδὲ ναυάγιον, οὐδὲ ἀβαρίαν, οὐδὲ πτώχευσιν, οὐδ' ἄλλην τινὰ τυχαίαν περίστασιν, καὶ διότι ἡ ἐν ταῖς φορτωτικαῖς προφυλακτικὴ ὑπὲρ τοῦ πλοιάρχου ῥήτρα, *λέγει εἶναι*, δὲν ἐλαττόνει τὴν τῶν εἰρημένων ἐγγράφων πίστιν μεταξὺ τοῦ παραγγελέως καὶ τοῦ παραγγελιοδόχου, ἐὰν τοὐναντίον δὲν ἐξελεγχθῇ δι' ἄλλων μέσων.

» Ἐπειδὴ τὰ βιβλία καὶ τὰ ἄλλα ἔγγραφα τῆς τελωνιακῆς ὑπηρεσίας, ὡς καὶ πάσης ἄλλης οἰκονομικῆς ἀρχῆς, εἶναι μὲν δημόσια ἔγγραφα καὶ παρέχουν ἀπόδειξιν ἐντελῆ ὡς πρὸς τὰ περιεχόμενα ἐν αὐτοῖς· ἀλλὰ ταῦτα προωρισμένα διὰ τὴν ἀπόδειξιν τῶν σχέσεων τοῦ δημοσίου μετὰ τῶν φορολογουμένων καὶ ἔλεγχον τῶν πράξεων τῶν ὑπαλλήλων, ὡς πρὸς τὰς σχέσεις τῶν φορολογουμένων μετ' ἄλλων, ἀποδεικνύουν μέν, ἐν ἐλλείψει ἄλλων ἀποδείξεων, ἀλλ' ἀποδεικνύουν μόνον τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἐγγράφου, οἷον ὅτι χρεωστεῖται, ἢ ὅτι ἐπληρώθη τὸ ἐν αὐτῷ διαλαμβανόμενον ποσόν, καὶ διὰ τὴν ἐν αὐτῷ διαλαμβανομένην αἰτίαν, ἄρθρον 400 καὶ ἐπ. τῆς πολιτ. δικονομίας, καὶ δὲν παρέχουν ἀπόδειξιν οὐδεμίαν πέραν τούτων, οὔτε ἀποκλείουν πᾶσαν ἐναντίαν ἰδέαν, οὔτε ἐξασθενοῦν τὴν ἀποδεικτικὴν δύναμιν τῶν ἄλλων νομίμων ἀποδεικτικῶν ἐγγράφων, οἷον τὰ φορτωτικά, οὐδὲ ἐξελέγχουν αὐτὰ ψευδῆ, οὔτε ἀπαλλάττουν τὸν παραλήπτην τῆς ὑποχρεώσεως νὰ βεβαιώσῃ, παραλαμβάνων, τὴν ἔλλειψιν, ἢ τὸ λάθος τυχὸν τοῦ περιεχομένου τῶν φορτωτικῶν, διότι, κατὰ τὸ ἄρθρον 403 τοῦ ποινικοῦ νόμου καὶ τὰς ἰδιαιτέρας περὶ τελωνείων διατάξεις, δὲν συνεπάγονται καὶ ταῦτα ὡς συνέπειαι νόμιμοι τῆς ὑπεκφυγῆς τῆς πληρωμῆς τοῦ νομίμου τέλους. » — ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 618 τοῦ 1849 ἐν Νομικ. σελ. 5196.

ΠΑΡΑΛΙΑ.

Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἀπόδειξις τοῦ ἐθίμου, καθ' ὃ ὅλα τὰ ἐν Σύρῳ παράλια ἐθεωροῦντο ὡς ἰδιωτικὴ περιουσία, διότι τοῦτο ἀντιβαίνει εἰς τὴν δημοσίαν τάξιν [§ 3 Εἰσηγ. (2, 1). Θεόφ. (ϐ', ἀ) § 3

τεμ. 96, 112 (50, 16). Πανδ. καὶ Βασιλ. (2, 1) § 93, 108].
—ἀπόφ. 11519 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

ΠΑΡΑΜΕΛΗΣΙΣ καθήκοντος. Ἴδε τὰς λέξεις *καθηκόντων παράβασις* καὶ *ὑπηρεσία*.

ΠΑΡΑΜΟΡΦΩΣΙΣ.

Ἡ παραμόρφωσις τῶν παρὰ τῶν διαδίκων ἐκτεθειμένων περιστατικῶν, ἢ τῆς ὁμολογίας αὐτῶν ἐπιφέρει ἀναίρεσιν. — ἀποφάσ. πολιτ. Ἀρείου Πάγου 187 καὶ 189 τοῦ 1851. Ἴδε τὰς λέξεις *ὁμολογία—ἀναίρεσις*.

ΠΑΡΑΝΟΜΟΣ ΣΥΝΟΙΚΗΣΙΣ.

§ 1. Παράνομος συνοίκησις ἀνδρὸς καὶ γυναικός, πρὸς κοινὸν σκάνδαλον, ὑπάρχει καὶ ὅταν ἓν ἐκ τῶν προσώπων τούτων ἦναι ἔγγαμον.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ τὸ ἄρθρον 658 τοῦ ποινικοῦ νόμου διατάσσει ῥητῶς « ὅσοι πρὸς κοινὸν σκάνδαλον συνοικοῦσι, μὴ ὑπάρχοντος γάμου, ἡνωμένοι ὡς ἀνὴρ καὶ γυνή, τιμωροῦνται μὲ κράτησιν τὸ πολὺ δύω ἑβδομάδων ἢ μὲ πρόστιμον, καὶ χωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων », ἐκ δὲ τῆς διατάξεως ταύτης γίνεται πρόδηλον ὅτι ὁ νομοθέτης προέθετο νὰ τιμωρήσῃ ὅσους πρὸς κοινὸν σκάνδαλον συνοικοῦσιν ὡς ἀνὴρ καὶ γυνή, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ μεταξὺ αὐτῶν γάμος, ἀδιαφόρως ἂν ὁ ἀνὴρ ἢ ἡ γυνὴ ἢ καὶ ἀμφότεροι ἦναι ἄγαμοι ἢ ἔγγαμοι μετ' ἄλλων προσώπων· ὅθεν τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ναυπλίῳ πλημμελειοδικῶν ἡρμήνευσε ψευδῶς τὸ εἰρημένον ἄρθρον τοῦ ποινικοῦ νόμου, ἀποφανθὲν, διὰ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεώς του, ὅτι ὁ νόμος δὲν τιμωρεῖ ὅσους συνοικοῦσιν ἡνωμένοι ὡς ἀνὴρ καὶ γυνὴ ἐὰν αὐτοὶ ἢ εἷς ἐξ αὐτῶν ἦναι ἔγγαμος, ἐν ἄλλαις λέξεσιν ὅτι δῆθεν δὲν ὑπάρχει ὅρος τις τοῦ ποινικοῦ νόμου τιμωρῶν τὴν συνοίκησιν ἐγγάμου τινὸς ἀνδρὸς μετὰ γυναικός· καὶ ὅτι ἐπομένως δὲν δύναται νὰ ἐπιβληθῇ ἡ παρὰ τοῦ διαληφθέντος νόμου διατασσομένη ποινὴ εἰς τὴν Ἐλισάβετ Α. Μπαλαφᾶ, συνοικοῦσαν μετὰ τοῦ Γιαννάκου Φουντᾶ, ὡς γυναῖκα μετ' ἀνδρός, ὄντος τούτου ἐγγάμου. Ἡ δὲ ψευδὴς αὕτη ἑρμηνεία τοῦ νόμου δίδει χώραν εἰς ἀναίρεσιν κατὰ τὸ ἄρθρον 407 § 11 τῆς ποινικῆς δικονομίας. » — ἀπόφ. ποινικὴ Ἀρ. Πάγου 9 τοῦ 1850.

§ 2. Πότε ὑπάρχει μεταβολὴ κατηγορίας; Εὑρετ. λέξ. *κατηγορία* § 22.

ΠΑΡΑΠΟΙΗΣΙΣ νομισμάτων κτλ. ὅρα τὰς λέξεις *χαρτόσημον*· —*στέρησις δικαιωμάτων*· — *δήμευσις*· — *νομίσματα*· — *πλαστογραφία*.

§ 1. Τὸ 245 ἄρθρον τοῦ ποινικοῦ νόμου δὲν τιμωρεῖ εἰμὴ μόνον τοὺς εἰσάγοντας ἢ τοὺς διαδίδοντας ἀπηγορευμένα νομίσματα· διάδοσις δὲ εἶναι τὸ νὰ βάλῃ τὶς εἰς κυκλοφορίαν ταῦτα.—ἀπόφ. ποινικὴ Ἀρείου Πάγου 34 τοῦ 1835, ἣν ἴδε ἐν Εὑρετ. τόμ. 5 σελ. 521 ἑπ.

§ 2. Τὰ ἀπηγορευμένα νομίσματα δὲν δημεύονται κατὰ τὸν ποινικὸν νόμον. — ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου οά. τοῦ 1836.—Πρβλ. τὴν λέξιν *δήμευσις*.

§ 3. Ὅταν τινὲς ἀπεφάσισαν νὰ παραποιήσουν ἀπηγορευμένα νομίσματα, κατέβαλον χρήματα, κατεσκεύασαν τοὺς τύπους νομισμάτων, ἀλλὰ παρῄτησαν ἐκ τύχης τὴν ἐπιχείρησιν, διότι οἱ τύποι δὲν ἔφεραν τὴν προσήκουσαν ὁμοιότητα, δὲν ὑπάρχει ἀπόπειρα. Τὸ ἄρθρον δὲ 238 τοῦ ποινικοῦ νόμου περιέχει ἐξαίρεσιν τῶν περὶ ἀποπείρας διατάξεων. — ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 107 τοῦ 1842, ἣν ἐν λέξει *ἀπόπειρα* (Εὑρετ. τόμ. 2).

Ὅταν ἡ πρᾶξις τῆς παραποιήσεως μείνῃ ἀνεκτέλεστος, διότι οἱ παρὰ τοῦ κατηγορουμένου κατασκευασθέντες τύποι δὲν ἐμιμοῦντο μὲ μεγάλην ὁμοιότητα τὸν τύπον τῶν γνησίων νομισμάτων, καὶ ὄχι διὰ τὴν παντελῆ ἀνεπιτηδειότητα τῶν ἐργαλείων, τὰ ὁποῖα ὁ ἐπιχειρήσας ἐκ μόνης εὐηθείας ἐνόμιζεν ἐπιτήδεια, δὲν λαμβάνει ἐφαρμογὴν τὸ ἄρθρον 53 τοῦ ποινικοῦ νόμου.

Πρέπει τὶς νὰ παραιτηθῇ ἑκουσίως τῆς πράξεως τῆς παραποιήσεως διὰ νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 51 τοῦ ποινικοῦ νόμου.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 107 τοῦ 1842 ἐν νομικ. σ. 3564.

§ 4. Ὁ καταδικασθεὶς, ἕνεκα διαδόσεως κιβδήλων, δύναται νὰ ἐξετασθῇ ὡς μάρτυς εἰς δίκην τινά.—ἀπόφ. ποινικὴ Ἀρείου Πάγου 10 τοῦ 1848.

§ 5. *Ἐργαλεῖα*. Ἡ ποινικὴ τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀπόφασις 76 τοῦ 1843 φέρει οὕτως·

« Ἐπειδὴ ὁ νόμος τιμωρῶν τὸν προμηθευόμενον ἐργαλεῖα πρὸς παραποίησιν νομισμάτων δὲν προσδιορίζει ποῖα ἤδη ἐργαλεῖα πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς εἰδικῶς συντείνοντα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ὥστε ἐν περιπτώσει κατηγορίας τοιαύτης, ἡ ἐκτίμησις τοῦ ἂν τὰ εὑρεθέντα ἐργαλεῖα ἦναι πρόσφορα εἰς νομισματοποιίαν, ἢ μὴ, ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν κρίσιν τοῦ δικάζοντος δικαστοῦ· ἑπομένως τὸ δικαστικὸν συμβούλιον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, παρα-

δεχθὲν ἐπὶ τοῦ προκειμένου, κατὰ συνέπειαν τῆς γνωμοδοτήσεως τῶν πραγματογνωμόνων καὶ τῶν λοιπῶν ἀποδείξεων, ὅτι τὰ προμνησθέντα παρὰ τῶν κατηγορουμένων ἐργαλεῖα καὶ ἄλλα ἦσαν πρόσφορα καὶ ἐπιτήδεια πρὸς παραχάραξιν νομισμάτων ἐνήργησεν ἐντὸς τῶν καθηκόντων του, χαρακτηρίσαν δὲ τὴν πρᾶξιν ταύτην ὡς ὑπαγομένην ὑπὸ τὸ ἄρθρον 238 τοῦ ποινικοῦ νόμου καὶ παραπέμψαν τοὺς ἀναιρεσείοντας ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῶν κακουργιοδικῶν, ἐπὶ παραβάσει τοῦ ῥηθέντος ἄρθρου τοῦ ποινικοῦ νόμου, ἐφήρμοσε τὸν νόμον ὀρθῶς. »

ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ἐπὶ πολιτικῶν δικῶν.

§ 1. Δὲν ἐξαιροῦνται οἱ δικασταί, ὅταν οἱ λόγοι τῆς ἐξαιρέσεως προτείνωνται παρὰ ἀνθρώπου μὴ ἔχοντος συμφέρον· ἡ ἀρχὴ δὲ αὕτη ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὰς περὶ παραπομπῆς αἰτήσεις.—ἀπόφ. πολιτικὴ Ἀρείου Πάγου 173 τοῦ 1838.

§ 2. Καὶ κατὰ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ζητεῖται ἡ παραπομπὴ ἕνεκεν ἐξαιρέσεως, ὁ νόμος ἀπαιτεῖ νὰ ἀκουσθῶσιν ἀμφότεροι οἱ διάδικοι· ὅθεν ὁ αἰτῶν τὴν παραπομπὴν ὀφείλει νὰ κλητεύσῃ τὸν ἀντίδικόν του κατὰ τοὺς συνήθεις τύπους.—ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγου 16 τοῦ 1842, περὶ ἧς καὶ ἐν λέξει *ἐξαίρεσις* § 21.

§ 3. Ἀπαράδεκτος καθίσταται ἡ περὶ παραπομπῆς αἴτησις, ὅταν δὲν κλητευθῇ ὁ ἀντίδικος.—ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγου 15 τοῦ 1844.

§ 4. Κατὰ τὸ 51 ἄρθρον τῆς πολιτικῆς δικονομίας, τὸ δικαστήριον τοῦ Ἀρείου Πάγου δὲν δικάζει περὶ ἐξαιρέσεως δικαστῶν προβαλλομένης εἴτε παρ' αὐτῶν τῶν ἰδίων, εἴτε παρὰ τῶν διαδίκων, καὶ στηριζομένης εἰς ὅσας τὸ 36 ἄρθρον τῆς αὐτῆς δικονομίας ἀναφέρει αἰτίας, εἰ μὴ ὅταν ζητῆται παραπομπὴ τῆς ἐκκρεμοῦς δίκης δι' ἔλλειψιν δικαστῶν, ἢ διὰ τὴν ὁποίαν ὁ 3 § τοῦ ἄρθρ. 49 προβλέπει περίπτωσιν· ὥστε ἡ ἐξαίρεσις προτείνεται εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον μόνον ὡς μέσον ἐπιτυχίας τῆς παραπομπῆς, οὐχὶ ὅμως ὡς ἀντικείμενον αὐθύπαρκτον.—ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 53 τοῦ 1836, ἣν ἐν λέξει *Ἄρειος Πάγος*.

§ 5. ὅταν δὲν βεβαιωθῶσιν οἱ λόγοι τῆς ἐξαιρέσεως, δὲν διατάττεται παραπομπὴ εἰς ἄλλο δικαστήριον.—ἀπόφ. Ἀρ. Π. 168 τῆς 11 σεπτεμβρίου 1848.

§ 6. Ἐχούσης τῆς ἀποφάσεως διατακτικόν, δι' οὗ ἀποῤῥίπτει αἰτήσεις τινάς, τῶν ὁποίων ὁ αἰτῶν παρῃτήθη, καθίσταται μὲν ἀναιρετέα, ἀλλ' οὐχὶ καὶ παραπεμπτέα εἰς ἄλλο δικαστήριον, καθόσον

δὲν πρόκειται νὰ διεξέλθῃ οὐδεμίαν διαδικασίαν.—ἀπόφ. πολιτικὴ Ἀρείου Πάγου 53 τοῦ 1849.

§ 7. Οἱ ἐφέται, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ Ἄρειος Πάγος παρέπεμψε, συνεπείᾳ ἀναιρέσεως, δίκην τινὰ, δύνανται νὰ καταδικάσωσι τὸν προκαλέσαντα τὴν ἀναίρεσιν εἰς τὰ ἔξοδα τῆς ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ τῶν ἄλλων ἐφετῶν δίκης;

Ναὶ, κατά τινα ἀπόφασιν τῶν ἐν Παρισίοις ἐφετῶν. Ἴδε ὅμως ἀξιόλογον ἐπίκρισιν ἐν σελ. 76 τῆς rev. crit. de la jurisprud τόμ. 3.

§ 8. Ὁ Ἄρειος Πάγος ἀνήρεσεν ἀπόφασιν τινὰ καὶ παρέπεμψεν αὐτὴν ἐνώπιον ἄλλου δικαστηρίου ἐφετῶν. Ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου λοιπὸν τούτου συγχωρεῖται νὰ κάμῃ ἔφεσιν ὁ διάδικος κατ' ἄλλης ἀποφάσεως, ἐκδοθείσης ἐπὶ τῆς αὐτῆς δίκης; Ὄχι.—ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 17 καὶ 18 τοῦ 1849, ἐξ ὧν ἡ 17 φέρει:

« Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἄρθρον 834 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, ἀναιρουμένης ἀποφάσεώς τινος οἱ διάδικοι ἐπανέρχονται εἰς ἣν ἦσαν κατάστασιν πρὸ τῆς ἀναιρεθείσης ἀποφάσεως, φέροντες τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἀκροατήριον τοῦ πρὸς ὃ παρεπέμφθη αὕτη δικαστηρίου, ὅπου συζητεῖται καὶ ἀποφασίζεται· ἄρα τὸ δικαστήριον τοῦτο κατὰ τὸ μνησθὲν ἄρθρον δὲν ἐπιλαμβάνεται τῆς ὑποθέσεως εἰμὴ εἰς ἣν ἦτον αὕτη κατάστασιν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, τοῦ ὁποίου ἡ ἀπόφασις ἀνῃρέθη, ἄλλως ἤθελε προκύψει σύγχυσις τῆς δικαιοδοσίας τῶν δικαστηρίων καὶ τὰ μέρη ἤθελον στεροῦνται οὕτω τῶν φυσικῶν αὐτοῦ δικαστῶν εἰς ἀντικείμενον τῆς παραπεμφθείσης δίκης μὴ δικασθέντων πρότερον ὑπὸ τούτων· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου τὸ πρωτοδικεῖον Ἀθηνῶν, ἐπ' ἀνακοπῇ τοῦ Ἰω. Γκρὶν κατὰ τοῦ ἀπὸ 20 ἀπριλίου 1343 πίνακος κατατάξεως τοῦ εἰρηνοδίκου Πειραιῶς, μετερρύθμισε τοῦτον διὰ τῆς ἐρήμην τοῦ Ν. Χ. Μιχαὴλ ὑπ' ἀριθμ. 8896 ἀποφάσεώς του, τὴν ἀνακοπὴν δὲ τούτου κατὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης παραδεχθὲν κατὰ τύπους διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 9505 ἀποφάσεώς του ἀπέρριψεν αὐτὴν κατ' οὐσίαν, κατὰ δὲ τῆς ἀποφάσεως ταύτης μόνης ἐκκληθείσης ὑπὸ τοῦ Ν. Χ. Μιχαὴλ, Ἰω. Γκρὶν ἐπρότεινε τὴν ἐξαφάνισίν της ὡς παραδεχθείσης, μὴ συγχωρουμένης ἀνακοπῆς κατὰ τῆς ἐρήμην ἐκδοθείσης ὑπ' ἀριθμ. 8896 ἀποφάσεως, τὸ δὲ ἐφετεῖον Ἀθηνῶν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 4008 τοῦ 1846 ἀποφάσεώς του ἀπέρριψε τὴν πρότασιν ταύτην τοῦ Γκρὶν, ἀλλ' ἡ ἀπόφασις αὕτη ἀναιρέθη διὰ τὸν λόγον τοῦτον διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 44 τοῦ 1847 ἀποφάσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ παρεπέμφθη ἡ ὑπόθεσις πρὸς νέαν συζήτησιν ἐνώπιον τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, ἑπομένως τὸ ἐφετεῖον τοῦτο, ἐπιληφθὲν τῆς ὑποθέ-

σεως μόνον καθόσον ἀφορᾷ τὴν ἔφεσιν κατὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 9505 ἀποφάσεως καὶ ἐξαφανίσαν ταύτην διὰ τῆς παραδοχῆς τῆς προτάσεως τοῦ Γκρὶν περὶ τοῦ ἀπαραδέκτου τῆς ἀνακοπῆς τοῦ Ν. Χ. Μιχαὴλ κατὰ τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως τῶν ἐν Ἀθήναις πρωτοδικῶν ὑπ' ἀριθ. 8896, δυνάμει τῶν ἄρθρων 994 καὶ 951 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, ὀρθῶς ἐκηρύχθη ἀναρμόδιον νὰ δικάσῃ τὴν κατὰ πρῶτον ἐνώπιόν του γενομένην ἔφεσιν τοῦ Ν. Χ. Μιχαὴλ κατὰ τῆς μνησθείσης ὑπ' ἀριθμ. 8896 ἀποφάσεως, ὡς μήτε παραπεμφθεῖσα ἐνώπιόν του διὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου, μήτε ὑπάρχουσα τοιαύτη ἐνώπιον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν πρὸ τῆς ἀναιρέσεως τῆς ἀποφάσεώς των.

» Ἐπειδή, ὡς εἴρηται, τὸ πρωτοδικεῖον Ἀθηνῶν παραδεχθὲν τὴν ἀνακοπὴν τοῦ Ν. Χ. Μιχαὴλ κατὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 8896 ἐρήμην αὐτοῦ ἐκδοθείσης ἀποφάσεώς του ἐξέδωκε τὴν ὑπ' ἀριθ. 9505 ἀπόφασίν του, τὸ δὲ ἐν Ναυπλίῳ ἐφετεῖον ἐξαφανίσαν ταύτην, ὡς ἐκδοθεῖσαν ἐπὶ ἀνακοπῇ ἐρήμην ἀποφάσεως παρὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 954 καὶ 991 τῆς πολιτικῆς δικονομίας καὶ μὴ ὂν ὡς ἐκ τούτου πλέον ἐπειλημμένον τῆς ὑποθέσεως, καὶ καθὸ κηρυχθὲν ἀναρμόδιον ἐπὶ τῆς κατὰ πρῶτον ἐνώπιόν του γενομένης ἐφέσεως κατὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 8896 ἀποφάσεως ἔπραξεν ὀρθῶς, μὴ ἀποφασίσαν ἐπὶ τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως. »

ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ (ἐπὶ ποινικῶν δικῶν). Ἴδε Εὑρ. τ. 7 σ. 37 ἐπ.

§ 1. Ἡ ἁπλῆ πρότασις ὅτι ὁ δικαστὴς μέλλει νὰ προτείνῃ τὴν ἐξαίρεσίν του, δὲν ἀποτελεῖ λόγον πρὸς παραπομπὴν τῆς δίκης. Ἡ ἁπλῆ τῆς ἐξαιρέσεως πρότασις, μὴ στηριζομένη εἰς νομίμους καὶ βεβαιωμένους λόγους, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἰσχυρὸς πρὸς παραπομπὴν λόγος, ἂν καὶ ἡ ἐξαίρεσις δὲν προτείνεται ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου ὡς ἀντικείμενον αὐθύπαρκτον, ἀλλ' ὡς μέσον ἐπιτυχίας τῆς παραπομπῆς.—ἀπόφ. ποινικὴ Ἀρ. Πάγου 120 τοῦ 1846, ἣν ἐν Εὑρετ. τόμ. 3 σελ. 250 λέξ. *Ἄρειος Πάγος*.

§ 2. Παραπομπὴ τῆς δίκης ἀπὸ δικαστηρίου εἰς δικαστήριον ἰσόβαθμον καὶ ὁμοειδὲς δύναται νὰ γίνῃ, πρὸς τοῖς ἄλλοις, καὶ ὅταν ἦναι ὑποψία ὅτι κινδυνεύει ἡ δημόσιος ἀσφάλεια ἐκ τῆς εἰς ὡρισμένον τινὰ τόπον συζητήσεως τῆς ὑποθέσεως.—ἀπόφ. ποινικὴ Ἀρ. Π. 27 τοῦ 1853.

§ 3. Τὸ 60 ἄρθρον § 3 τῆς ποινικῆς δικονομίας προβλέπει μόνον ἐκεῖνον τὸν κίνδυνον τῆς δημοσίου ἀσφαλείας, ὅστις δύναται νὰ ἀκολουθήσῃ εἰς ὡρισμένον τόπον, ὅπου γίνεται ἡ συζήτησις τῆς

δίκης, καὶ διὰ τούτου δὲν ἐννοεῖ εἰμὴ τὴν διατάραξιν τῆς κοινῆς ἡσυχίας, τὴν ὁποίαν πολλοὶ κάτοικοι τῆς πόλεως, ὅπου ἑδρεύει τὸ δικαστήριον, ἐμποροῦν δι' αἰτίας προσωπικοῦ συμφέροντος, διὰ σχέσεις συγγενικὰς ἢ δι' ἄλλην ἀφορμὴν νὰ προξενήσουν, ἐνόσῳ διαρκεῖ ἡ συζήτησις τῆς δίκης. — ἀπόφ. ποινικὴ Ἀρ. Πάγου λέ. τοῦ 1835, ἣν ἐν λέξει *απόδρασις*· ἴδε καὶ τὴν συνή. τοῦ 1838 ποιν. ἀπόφ. τοῦ Ἀρ. Πάγου.

§ 4. Ὁσάκις ἀναιρεῖ ὁ Ἄρειος Πάγος διὰ τὴν εἴς τινα ἐτυμηγορίαν ὑπάρχουσαν ἀντίφασιν· ὀφείλει πάντοτε νὰ παραπέμπῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς ἄλλο δικαστήριον;

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ, διὰ τὸν προεκτεθέντα λόγον, καθίσταται ἀναιρετέα ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις μόνον καθόσον ἀφορᾷ τὸν Σπῦρον Καρασταθόπουλον, καὶ διὰ μὲν τὴν ἀπόπειραν τῆς ἀνθρωποκτονίας πρέπει, κατὰ τὸ ἄρθρον 498 τῆς ποινικῆς δικονομίας, νὰ παραπεμφθῇ εἰς ἄλλο κακουργιοδικεῖον, διὰ νὰ δικασθῇ ἐκ νέου, διὰ δὲ τὴν λῃστείαν πρέπει, κατὰ τὸ ἄρθρον 500 τῆς αὐτῆς δικονομίας, τὸ δικαστήριον τοῦτο τοῦ Ἀρείου Πάγου νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ ἀνῆκον ἄρθρον τοῦ ποινικοῦ νόμου, καθόσον τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιβάλῃ ποινὴν καὶ διὰ τὴν ἀπόπειραν, ἀλλ' ὤφειλεν, ὡς προεξετέθη, νὰ παραπέμψῃ τοὺς ἐνόρκους πρὸς ἔκδοσιν νέας μὴ ἀντιφατικῆς ἐτυμηγορίας· ἂν δὲ ἡ ἀπόπειρα αὕτη ἐθεωρήθη ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων ὡς ἐπιβαρυντικὴ περίστασις εἰς τὴν πρᾶξιν τῆς λῃστείας, δὲν ἕπεται ἐκ τούτου ὅτι δύναται ὁ ἀναιρεσείων Καρασταθόπουλος νὰ δικασθῇ ἐκ νέου καὶ διὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην, καθόσον ἡ πρᾶξις αὕτη τῆς λῃστείας εἶναι ἄσχετος καὶ μὴ συναφὴς μὲ τὴν ἀπόπειραν, ἥτις ἔλαβε χώραν μίαν ἡμέραν μετὰ τὴν λῃστείαν, καὶ ὡς προκύπτει ἐκ τῆς δικογραφίας ἄνευ προηγουμένων συμφωνιῶν. Ἐκτὸς δὲ τούτου δὲν βλάπτεται ὁ ἀναιρεσείων, καθότι ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἤθελε κηρυχθῇ εἰς τὴν νέαν δίκην ἔνοχος τῆς ἀποπείρας, ἡ ποινὴ τῶν δεσμῶν, ἥτις ἤθελε καταγνωσθῇ εἰς αὐτὸν ἕνεκα τῆς πράξεως ταύτης θέλει συγχωνευθῇ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν μὲ τὴν ποινὴν τῆς λῃστείας, καὶ ἡ μικροτέρα, ἢ βραχυτέρα ποινὴ θέλει συγχωνευθῇ εἰς τὴν μεγαλητέραν.—ἀπ. ποινικὴ Ἀρ. Πάγου 66 τοῦ 1851.

§ 5. Ὁ νόμος δὲν προέβλεψε τὴν εἰς ἄλλο δικαστήριον παραπομπὴν τῶν ἀναιρουμένων ἀποφάσεων, εἰμὴ διὰ νὰ μὴν ἀναγκάσῃ τοὺς ἤδη ἀποφασίσαντας δικαστὰς νὰ μεταδικάσουν τὸ αὐτὸ ἀντικείμενον· ὁσάκις ὅμως ἡ παραπομπὴ αὕτη εἶναι ἀνωφελὴς, τὴν ἀπαγορεύει ῥητῶς, καὶ τοῦτο γίνεται ἀκόμη φανερὸν ἀπὸ τὸ 500 ἄρθρον τῆς ποινικῆς δικονομίας, μάλιστα ἀπὸ τὸ 497 τῆς αὐτῆς

δικονομίας, ὅπου, ἀποφασιζομένης τῆς οὐσίας ἀπὸ τὴν ἀναιρετικὴν ἀπόφασιν, ἡ παραπομπὴ καταντᾷ περιττή· ὅθεν παραπομπὴ δὲν διατάττεται, ὅταν τὸ δικαστήριον, τοῦ ὁποίου ἀναιρεῖται ἡ ἀπόφασις, ἀπέῤῥιψεν ἔφεσίν τινα ὡς μὴ ὑποκειμένης δῆθεν τῆς ἀποφάσεως εἰς ἔφεσιν.—ἀπόφ. Ἀρείου Πάγου ριθ΄. τῆς 18 φεβρουαρίου 1837, ἣν βλέπε ἐν λέξ. *ἔφεσις* ἐπὶ ποιν. ὑποθ.

§ 6. Ἡ αἴτησις διαδίκου τινὸς τὸ νὰ ἐξετασθῇ τὶς τῶν δικαστῶν ὡς μάρτυς εἰς αὐτὴν ἐκείνην τὴν δίκην, εἰς ἣν μέλλει νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ δικαστικά του καθήκοντα, ἰσοδυναμεῖ μὲ πλαγίαν αὐτοῦ ἐξαίρεσιν, καὶ ἑπομένως ἡ ἐπὶ τῆς αἰτήσεως ταύτης διαδικασία πρέπει νὰ γίνῃ κατὰ τοὺς ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπὶ ἐξαιρέσει δικαστῶν ἀπαιτουμένους τύπους. Ὅθεν προκειμένης ἐξαιρέσεως πολλῶν μελῶν δικαστηρίου τινὸς, ὥστε τὰ λοιπὰ μέλη νὰ μὴ συμπληρῶσι τὸν ἀπαιτούμενον πρὸς ἐκδίκασιν ἀριθμὸν, ἡ περὶ παραπομπῆς αἴτησις γίνεται εἰς τὸν παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ εἰσαγγελέα, ἄλλως καθίσταται ἀπαράδεκτος. — ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 4 τοῦ 1842, ἣν ἐν λέξει *ἐξαίρεσις* (Εὑρετ. τόμ. 7)·—ἀπ. ποιν. Ἀρείου Πάγου 13 τοῦ 1842, ἣν αὐτ.

§ 7. Παραπομπὴ τῆς δίκης λαμβάνει χώραν ὁσάκις οἱ δικασταὶ θεωροῦσιν ἑαυτοὺς προσβεβλημένους παρὰ τοῦ κατηγορουμένου. — ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 82 τοῦ 1847.

§ 8. Εἰς τὰ περὶ ἐξαιρέσεως καὶ παραπομπῆς κεφάλαια ὁ νόμος διατάσσει ἰδιαιτέραν διαδικασίαν, συνοπτικωτέραν τῆς συνήθους, καὶ εἰς τὸ ἄρθρον 56 διακρίνει τὸν εἰσαγγελέα ἀπὸ τοὺς διαδίκους. ἐκ τούτου δὲ γίνεται φανερὸν, ὅτι ὁ εἰσαγγελεὺς φέρει τὸν λόγον ὑπὲρ τοῦ νόμου.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου τπς΄. τοῦ 1839, ἣν ἐν λέξει *ἐξαίρεσις* § 43.

§ 9. Ἀναιρουμένης ἀποφάσεώς τινος ἕνεκεν ἁρμοδιότητος, γίνεται παραπομπή.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. ϡχθ΄. τοῦ 1839.

§ 10. Ὅλα τὰ ἐντὸς τῆς περιφερείας τῶν εἰρηνοδικῶν πραχθέντα πταίσματα ὑπάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν αὐτόθι πταισματοδικῶν. Γινομένης δὲ ἀναιρέσεως ἕνεκεν ἁρμοδιότητος, διατάττεται παραπομπή.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. ρκζ΄. τοῦ 1837.

§ 11. Πρέπει τις νὰ παραιτηθῇ ἑκουσίως τῆς πράξεως τῆς παραποιήσεως διὰ νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 51 τοῦ ποινικοῦ νόμου.—ἀπόφ. ποιν κὴ Ἀρείου Πάγου 107 τοῦ 1848.

§ 12. Τὸ δικαστήριον πρὸς ὃ ὁ Ἄρειος Πάγος κανονίζων τὴν ἁρμοδιότητα παρέπεμψεν ὑπόθεσίν τινα ἕνεκα ἐξαιρέσεως τῶν δικα-

στῶν τοῦ δικαστηρίου, ὅπου αὕτη ὑπήγετο, δὲν δύναται νὰ κηρύξῃ ἑαυτὸ ἀναρμόδιον, ἐπὶ λόγῳ ὅτι ἔπαυσεν ἡ αἰτία, ἕνεκα τῆς ὁποίας παρεπέμφθη ἐνώπιόν του ἡ ὑπόθεσις.—ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 391 τοῦ 1848 ἐν νομικ. σελ. 4912.

§ 13. Ἀναιρεθείσης ἀποφάσεώς τινος ἕνεκεν ἀναρμοδιότητος, ἡ ὑπόθεσις παραπέμπεται εἰς τὸ ἴδιον δικαστήριον.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 8 τοῦ 1845.

§ 14. Ἀναιρουμένης ἀποφάσεώς τινος ἕνεκεν ἁρμοδιότητος, γίνεται παραπομπή.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου τκθ'. τοῦ 1849 (σελ. 85 τόμου 4 τῆς νομολογίας).

ΠΑΡΑΠΟΤΑΜΙΟΙ γείτονες. Ἴδε τὴν λέξιν *ποταμός*.

ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ exhibere. Ἴδε Καλλ. τόμ. 3 § 372 ἐπ.

ΠΑΡΑΡΓΗΜΑΤΑ Μακελδ. § 148, 153.

ΠΑΡΑΤΑΣΙΣ προθεσμίας. Ἴδε τὴν λέξιν *προθεσμία*.

ΠΑΡΑΤΑΣΙΣ ἁρμοδιότητος. Ἴδε τὴν λέξιν *παρέκτασις ἁρμοδιότητος*.

ΠΑΡΑΦΕΡΝΑ.

Ἴδε α') Εὑρετήριον τόμ. 5 σελ. 549 § 14 καὶ Εὑρετ. τόμ. 6 σελ. 448 § 52, περὶ τοῦ ἂν δι' αὐτὰ παρίστανται αἱ γυναῖκες ἐπὶ δικαστηρίων;

β') Τὴν λέξιν *προίξ*.

γ') Εὑρετ. τόμ. 9 σελ. 393.

δ') Τὰς λέξεις *μάρτυρες—δαπάναι*—Μακελδ. § 529.

§ 1. Αἱ ἐπὶ προικῴων κτημάτων ἐπιγενόμεναι δι' ἐξόδων τοῦ συζύγου καὶ συναινέσει τῆς συζύγου οἰκοδομαὶ καὶ ἐμφυτεύσεις, θεωρούμεναι ὡς ἐπωφελεῖς δαπάναι καὶ προσαυξήσεις τῆς προικός, ἀνήκουσιν εἰς τὴν προῖκα, καὶ ἑπομένως οἱ σύζυγοι δὲν δύνανται νὰ διαθέσωσι τὰ περὶ αὐτῶν. Προκειμένου δὲ λόγου περὶ ἐξωπροίκων, ἐπὶ τῶν ὁποίων δι' ἐξόδων τοῦ συζύγου ἐγένοντο βελτιώσεις, ὁ δανειστὴς τούτου δὲν ἔχει εἰμὴ ἁπλῶς τὸ τῆς προσωπικῆς περὶ ἀποζημιώσεως ἀγωγῆς κατὰ τῆς συζύγου, ὄχι δὲ καὶ τὸ δικαίωμα νὰ κατάσχῃ τὸ κτῆμα, ἐκτὸς ἂν ἡ σύζυγος ἰδιοκτήτρια συνήνεσε νὰ ὑποθηκευθῇ αὐτό, λόγῳ τῶν βελτιώσεων, ὅπερ δὲν ἔχει σχέσιν μὲ τὰς ἀπηγορευμένας διὰ τῆς ἰδίας αὐτῆς περιουσίας ἀναδοχὰς

τῶν γυναικῶν.—ἀπόφ. 4443 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, ἣν ἴδε ἐν Εὑρετ. τόμ. 6 σελ. 616 ἑπ.=Ἴδε ἐν Εὑρετ. τόμ. 5 καὶ τὴν λέξιν *δαπάναι*.

§ 2. Ὡς πρὸς τὰ παράφερνα τὰ μὴ δωρηθέντα τῷ ἀνδρὶ καὶ τὰ ὁποῖα αὐτὸς παρακρατεῖ, ἔχει ἡ γυνὴ καὶ τὴν περὶ ἀποδόσεως αὐτῶν ἀγωγήν. τεμ. 9 § 3 Π. de jure dot. — ἀπόφ. 7487 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

ΠΑΡΑΦΡΑΣΙΣ τῶν Εἰσηγ. ὑπὸ Θεοφίλου. Μακελδ. § 67.

ΠΑΡΑΦΡΟΝΕΣ (1).

§ 1. Ὅταν τις δὲν ἐκηρύχθη εἰς κατάστασιν παραφροσύνης, παρίσταται ἐπὶ δικαστηρίου; ἴδε τὴν 8717 ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν.

§ 2. Παράφρονα τίς κληρονομεῖ; Θέμ. τόμ. 1 σελ. 329.

§ 3. Ὑποτάσσονται ὡς πρὸς τὴν ἀναδοχὴν τῶν ὑποχρεώσεών των; ἴδε Θέμ. τόμ. 5 σελ. 64 σημ. 84.

§ 4. Ἰσχύει ἡ εἰς παράφρονα ἐπίδοσις; ἴδε τὴν 8785 ἀπόφασ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν.

§ 5. Ἀπαιτεῖται τὸ δικαστικὸν συμβούλιον ν' ἀναβάλλῃ τὴν ἔκδοσιν τοῦ βουλεύματος περὶ τῆς εἰς δίκην παραπομπῆς τοῦ ἐγκαλουμένου, ὅστις μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀδικήματος ἔπεσεν εἰς παραφροσύνην. βούλ. πλ. Lille 10 ὀκτωβρ. 1838 (σ. 636 νομικ.).

§ 6. Ἀπόκειται εἰς τὸ δικαστικὸν συμβούλιον νὰ ἀναβάλλῃ τὴν ἔκδοσιν τοῦ βουλεύματος περὶ τῆς εἰς δίκην παραπομπῆς τοῦ ἐγκαλουμένου, ὅστις μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀδικήματος ἔπεσεν εἰς παραφροσύνην; ἴδε τὴν λέξιν *βουλεύματα* ἐν Εὑρετ. τόμ. 5 σελ. 330 ἐν τέλει.

§ 7. Ἴδε Εὑρετ. τόμ. 7 σελ. 264 § 43 περὶ τοῦ ὅτι τίθεται ζήτημα περὶ παραφροσύνης κτλ.

§ 8. Ἴδε τὰς λέξεις *ἀναφορὰ* ἐν Εὑρετ. τόμ. 1· = *κηδεμόνες* ἐν Εὑρετ. τόμ. 9·=*διαθήκη*.

ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΙΣ ἐθνικῶν γαιῶν πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου τῆς πόλεως Πατρῶν·—ἴδε τὰς λέξεις *Πάτραι* καὶ *σχέδιον*.

ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΙΣ ἐθνικῶν γαιῶν· ἴδε λέξ. *ἐθνικαὶ γαῖαι*.

---

(1) Μακελδ. § 158 σημ.—244, 465.

ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΙΣ μετοχῶν πῶς γίνεται; Ῥάλλ. ἐμπορ. δίκ. σ. 195 τόμ. 1. Τίνες αἱ συνέπειαι; αὐτ. σελ. 196. Πρβλ. τὴν λέξ. *κοινωνία*.

ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΙΣ ἐθνικῶν γαιῶν εἰς Κρῆτας. Ἴδε Εὑρετήρ. τόμ. 9 σελ. 259 λέξ.. *Κρήτη*· ἴδε προσέτι ἀπόφ. πολιτικὴν Ἀρείου Πάγου 93 τοῦ 1845·—ἀποφάσ. 11518, 11664, 10686, 11245 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν·—καὶ ἀπόφ. 215 τοῦ 1854 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν ἐν νομ. σελ. 5895. (Περὶ αὐτῶν θέλει γίνει λόγος ἐν λέξει *Κρήτη* ἐν τῷ παραρτήματι).

ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΙΣ οἰκοπέδων ἐν Πειραιεῖ. Ἴδε τὰς λέξεις *Πειραιεύς*·—*Ὑδραῖοι* καὶ *Χῖοι*· ἴδε ἀπόφ. 11217 καὶ 11406 ἐφετ. Ἀθηνῶν·—καὶ 86 τοῦ 1854 Ἀρ. Πάγου.

ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΙΣ χώρας. Ἄρθρον 26 τοῦ Συντάγματος.

ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΙΣ (περιουσίας) (1).

Τὰ ἄρθρα 687 καὶ 688 τῆς πολιτικῆς δικονομίας εἶναι οὐσιαστικαὶ διατάξεις, καὶ διαγράφουσι πότε γίνεται παραχώρησις, ποῖα τὰ ἀποτελέσματα καὶ εἰς ποῖα πρόσωπα χορηγεῖται τὸ εὐεργέτημα τοῦτο.

Παρατηροῦμεν, ὅτι·

1) Τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἀναφέρεται εἰς τὴν παραχώρησιν τὴν καταναγκαστικὴν, διότι ἡ ἑκουσία ὑπάγεται εἰς τὰς περὶ συμβολαίων γενικὰς διατάξεις.

2) Τὸ Ῥωμαϊκὸν δίκαιον περιέχει διάταξιν ἀνάλογον τοῦ ἄρθ. 687 μὲ προσθήκην τινά· ὁ γαλλικὸς νόμος ἔχει τὸ ἄρθρ. 1270, ἀλλ' ἡ δικονομία δὲν ἔχει τὴν διάταξιν ταύτην, μολονότι τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἐλήφθη ἀπὸ τὸν γαλλ. νόμον. Φρονοῦμεν δὲ, ὅτι ἰσχύει τὸ Ῥωμ. δίκαιον ἔχον ἰδιαιτέραν διάταξιν, ὅτι ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς εὐπορίας. (Ἴδε Πανδ. (46, 1) 21 § 1—(60, 7) Π. de cess. bon.—Κώδ. qui bon. ced. poss.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ πρόσωπα, ὅσα δύνανται νὰ ἐπικαλεσθῶσι τὸ εὐεργέτημα αὐτὸ, προβλέπει τὸ ἄρθρον 687 τῆς πολιτικῆς δικονομίας· ἡ παραχώρησις εἶναι μία ἐξαίρεσις, καὶ δὲν πρέπει νὰ χορηγῆται εἰς τὸν ἐνεργοῦντα δολίως κατὰ τὴν περὶ παραχωρήσεως διαδικασίαν ἢ κατὰ τὰ συμβόλαιά του, ἢ καὶ εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἐξ ἀμελείας ἢ ἀσωτείας ἠλάττωσε τὴν περιουσίαν του· ἡ ἔκφρασις

(1) Μακιλδ. § 486 β΄, γ΄. 487 α΄.

τοῦ νόμου «ἕνεκα δυστυχημάτων» ἀποκλείει καὶ τοὺς ἄνευ κακῆς πίστεως, ἀλλ' ἀπὸ πολυτέλειαν καὶ ἐλαφρόνοιαν παρασυρομένους καὶ ὑποπεσόντας εἰς χρέη· ἡ νομοθεσία μας λοιπὸν ἀποκλείει τὴν ἐπιεικεστέραν ἑρμηνείαν τῆς γαλλικῆς νομολογίας μὴ περιέχουσα οὐδὲ τὴν ἔκφρασιν «debiteurs malheureux».

Αἱ εἰδικαὶ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 688 τῆς πολιτικῆς δικονομίας διαιροῦνται εἰς δύο τάξεις· ἡ μὲν τρίτη διάταξις αὐτοῦ εἶναι ἐφαρμογὴ τῆς ἀνωτέρω ἀρχῆς εἰς εἰδικὴν περίπτωσιν. Τὸ δὲ 1 καὶ 2 ἐδάφιον εἶναι περιορισμὸς τῆς γενικῆς ἀρχῆς· ἡ κατάστασις τῶν ἀλλοδαπῶν δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἀποδειχθῇ, ἡ δὲ ἀπόφασις δὲν δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ ἐκτὸς τῶν ἐγκαταστάντων.

Περὶ τῆς παραχωρήσεως τῆς περιουσίας τῶν ἐμπόρων προβλέπει ὁ ἐμπορικὸς νόμος· ἀπὸ τὸ ἄρθρον 575 τούτου ἐξάγεται, ὅτι ὁ ἔμπορος ἔχει τὸ δικαίωμα αὐτὸ καὶ εἰς περιστάσεις, καθ' ἃς ὁ μὴ ἔμπορος δὲν τὸ ἔχει· μόνον οἱ δόλιοι χρεοκόποι ἀποκλείονται· ἡ διαφορὰ αὕτη δικαιολογεῖται ἀπὸ τὰς ἰδιαιτέρας σχέσεις τοῦ ἐμπόρου.

Διαδικασία.

Ἄρθρα 689—693 πολιτ. δικον. καὶ 566 ἐμπορ. νόμου.

Τὸ ἄρθρον 689 διατάττει τὸν τρόπον, καθ' ὃν συντάσσεται ἡ περὶ παραχωρήσεως ἀναφορά, καὶ παραδέχεται ἐξαίρεσιν ὡς πρὸς τὴν ἀρχὴν actor sequitur forum rei καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἁρμοδιότητα, καθότι, ὡς λέγει ὁ Thomin, εὐκολώτερα λαμβάνονται αἱ πληροφορίαι εἰς τὸν τόπον τῆς διαμονῆς.

Ἡ γαλλικὴ νομολογία ἀπεφάνθη, ὅτι τὸ δικαστήριον ἐξετάζει αὐτεπαγγέλτως, ἂν ἦναι ἁρμόδιον, τουτέστιν ἂν εἰς αὐτὸ ὑπάγηται ἡ μόνιμος κατοικία τοῦ ὀφειλέτου· ἡ δὲ ἀπόφασις αὕτη συμφωνεῖ καὶ μὲ τὸ ἄρθρον 25 τῆς πολιτ. δικονομίας.

Πρέπει νὰ διακρίνωμεν τὴν περὶ ἀναστολῆς τῆς περὶ ἐκτελέσεως τῆς ἀποφάσεως διαδικασίαν ἀπὸ ἐκείνην, ἡ ὁποία τείνει εἰς τὴν ὁριστικὴν ἀπόφασιν, τὴν περὶ τῆς παραχωρήσεως τῶν κτημάτων.

Ἡ πρώτη αἴτησις γίνεται μονομερῶς, χωρὶς νὰ προσκληθῶσι δανεισταί. Τὸ 900 ἄρθρον τῆς πολ. γαλλ. δικονομίας λέγει, parties appelés· ὁ ἐπισπεύσας δὲ τὴν ἐκτέλεσιν, ἀλλὰ μὴ καλεσθεὶς δανειστής, δύναται νὰ ἐκκαλέσῃ τὴν περὶ ἀναστολῆς; Εἶναι διάδικος, ἑπομένως ἐκκαλεῖ, διότι αἱ περὶ ἐκτελέσεως πράξεις παριστῶσι τὸν προκαλέσαντα αὐτὰς ὡς ἀντίδικον τοῦ πτωχεύσαντος. Εἰς τὴν παρατήρησιν ταύτην δὲν ὑπάγονται καὶ οἱ λοιποὶ δανεισταί.

Ἡ ἀναστολὴ δὲν πρέπει νὰ συγχέηται μὲ τὴν παῦσιν τῶν ληφθέντων μέτρων, διότι τὸ δικαστήριον δύναται νὰ διατάξῃ νὰ μὴ φυλακισθῇ, ὄχι ὅμως καὶ νὰ ἐκφυλακισθῇ.

Ὡς πρὸς τὴν ὁριστικὴν ἀπόφασιν πρέπει νὰ διακρίνωμεν, ἂν ἡ αἴτησις ἦναι τακτική· ἂν δὲν ἔχῃ τὰ νόμιμα προσόντα, ἀποῤῥίπτεται χωρὶς νὰ ἀπαιτῆται ἡ κλήτευσις τῶν δανειστῶν, ἡ παραχώρησις δὲ δὲν ἀποφασίζεται εἰμὴ κλητευθέντων τούτων· ἡ ἀναφορὰ λοιπὸν ἐπιδίδεται εἰς τοὺς δανειστάς, οἱ ὁποῖοι κλητεύονται.

Ἄρθρα 690—692.

Κατὰ τὴν γαλλικὴν δικονομίαν, ὅταν τὸ δικαστήριον θεωρήσῃ δεκτὴν τὴν περὶ παραχωρήσεως αἴτησιν ἐκδίδει ἀπόφασιν, διατάττουσαν ὅτι ἡ αἴτησις εἶναι δεκτή, βεβαιοῖ (donne acte) τὴν παραχώρησιν τῶν κτημάτων καὶ ὑποχρεόνει τὸν παραχωροῦντα νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν αἴτησιν ἐνώπιον τῶν ἐμποροδικῶν, παρόντων τῶν δανειστῶν, μετὰ δὲ τὴν ἐκκλήρωσιν τῶν διατυπώσεων αὐτῶν εἶναι ἀπηλλαγμένος πάσης περαιτέρω καταδιώξεως. Ἡ ἀπόφασις αὕτη δύναται νὰ ἐκδοθῇ χωρὶς νὰ κλητευθῶσιν οἱ δανεισταί, οἵτινες κλητεύονται μόνον εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον. Προταθεισῶν δὲ ἐνστάσεων ἐκ μέρους τῶν δανειστῶν, γίνεται συζήτησις, καὶ ἑπομένως ἐκδίδεται νέα ἀπόφασις περὶ τῆς δηλώσεως· δὲν ἐκδίδεται δὲ ἄλλη ἀπόφασις, ἂν δὲν γίνωσιν ἐνστάσεις, ἀλλ' ἐκδίδεται ἀπόγραφον τῆς πρώτης, ἐξ ἧς δημοσιεύεται περίληψις.

Κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον (ἄρθρον 690 πολιτικῆς δικονομίας) ἡ παραχώρησις κηρύττεται δεκτή, προηγηθείσης προσκλήσεως τῶν δανειστῶν καὶ συζητήσεως, ἐκ δὲ τοῦ ἄρθρου 691 προκύπτει, ὅτι ἡ ἀπόφασις τῆς παραχωρήσεως ἐκδίδεται μετὰ τὴν ἐνώπιον τῶν ἐμποροδικῶν δήλωσιν· ἡ δὲ διαδικασία γίνεται ὡς ἀκολούθως.

Ἐπὶ τῆς περὶ παραχωρήσεως αἰτήσεως προσδιορίζεται, κατὰ τὰ ἄρθρα 633 καὶ 690, δικάσιμος, διὰ νὰ ἀποφασισθῇ, ἂν δὲν ἦναι διόλου ἀβάσιμος. Εἰς ταύτην δὲν εἶναι ἀναγκαία ἡ κλήτευσις τῶν δανειστῶν· ἂν τὸ δικαστήριον θεωρήσῃ παραδεκτὴν τὴν αἴτησιν, διατάττει, πρὶν ἀποφασίσῃ ὁριστικῶς, τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 691 ζητουμένην δήλωσιν, προσδιορίζον τὴν ἡμέραν αὐτήν, συγχρόνως δὲ ἀποφασίζει καὶ περὶ τῆς ἀναστολῆς, ἂν ἐζητήθη κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν κλητεύονται οἱ δανεισταί· ἡ δευτέρα λοιπὸν ἀπόφασις εἶναι ὁριστική.

Τὸ ἄρθρον 695 τῆς πολιτικῆς δικονομίας προβλέπει περὶ τῶν συνεπειῶν. Δυνάμει τῆς ἀποφάσεως ὁ ὀφειλέτης ἀπολύεται, οἱ δα-

νεισταὶ δὲν γίνονται κύριοι τῶν κτημάτων του, ἀλλὰ δύνανται μόνον νὰ τὰ πωλήσωσι· τὴν ἐκποίησιν προκαλεῖ ἕκαστος δανειστὴς, ἀναφερόμενος εἰς τὸ δικαστήριον κατὰ τὰ ἄρθρα 1076 καὶ 1077 τῆς πολιτ. δικον.

Ἡ ἐκ τῆς φυλακῆς ἀπόλυσις λαμβάνει χώραν ipso jure, καὶ ἂν ὁ δικαστὴς παρέλιπε νὰ ἀποφασίσῃ.

Νομολογία.

§ 1. Ἔρχομαι ἤδη εἰς τὴν νομολογίαν, ἥτις ἔλυσε τὰ ἑξῆς ζητήματα.

§ 2. Ἡ τῆς περιουσίας ἐκχώρησις καὶ αὐτὴ ἡ πτώχευσις τοῦ ὀφειλέτου τὸν καθιστᾷ ἀνίκανον πρὸς τὸ παρίστασθαι; ἴδε τὴν λέξιν *νομιομποίησις* § 25.

§ 3. Εἰς τὰς περὶ παραχωρήσεως τῆς περιουσίας δίκας ἁρμόδιον εἶναι μόνον τὸ δικαστήριον τῆς κατοικίας τοῦ ὀφειλέτου.—ἀπόφ. 1266 τοῦ 1839 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετ., ἣν ἐν Εὑρετ. τ. 4 σελ. 243.

§ 4. Ἡ κτηματικὴ παραχώρησις, ἂν καὶ ὑποθέτῃ τὴν ἀπορίαν τοῦ ὀφειλέτου, δύναται ὅμως νὰ προηγηθῇ τῆς πτωχεύσεως καὶ νὰ τὴν ἐμποδίσῃ· ὥστε οὐδεὶς ἐκ τῶν δανειστῶν τῶν παραδεχθέντων τὴν παραχώρησιν δὲν δύναται μετὰ ταῦτα νὰ προκαλέσῃ τὴν πτώχευσιν τοῦ ὀφειλέτου, ὅταν οὗτος ἐξεπλήρωσε τὴν ὑπόσχεσίν του. —Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 2450 τοῦ 1842.

§ 5. Ὅταν οἱ δανεισταὶ λαμβάνωσιν ἑκουσίως ὅσα ὁ ὀφειλέτης τοῖς παρέχει, δὲν ἀπαιτεῖται ἡ ἐκπλήρωσις τοῦ ἄρθου 678.

Ἀπόφ. «Ἐπειδὴ τότε μόνον, ὅταν οἱ δανεισταὶ δὲν εὐχαριστῶνται οἰκειοθελῶς νὰ λάβωσι παρὰ τοῦ ὀφειλέτου ὅσα οὗτος τοῖς προσφέρει πρὸς ἐξόφλησιν τῶν χρεῶν των, οὗτος δὲ θελήσῃ ν' ἀπολαύσῃ, παρὰ τὴν θέλησιν αὐτῶν, τὰ εὐεργετήματα τῆς παύσεως πάσης περαιτέρω καταδιώξεως, καὶ ἰδίως τῆς προσωπικῆς κρατήσεως, δύναται νὰ μεταχειρισθῇ τὴν διαδικασίαν, τὴν ὁποίαν διαγράφει τὸ ἄθρον 687 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, τηρουμένων τῶν ἐκεῖσε διατεταγμένων διατυπώσεων· εἰς πᾶσαν δ' ἄλλην περίπτωσιν, ὅταν οἱ δανεισταὶ στέργωσιν ἑκουσίως νὰ δεχθῶσι πρὸς ἐξόφλησίν των ὅσα ὁ ὀφειλέτης παρέχει αὐτοῖς, ἔστω καὶ ὁλόκληρον ἀπαρτίζοντα τὴν περιουσίαν του, καμμία ὑποχρέωσις δὲν ὑπάρχει τοῦ ν' ἀκολουθῶσι τὴν διὰ τοῦ εἰρημένου ἄρθρου 678 διαγραφομένην διαδικασίαν· ἀλλά, παρεκτὸς τούτου, ἡ ἐκκαλοῦσα παρῃτήθη πρωτοδίκως τοῦ λόγου τούτου τῆς ἀκυρώσεως, ὡς βεβαιοῖ ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις.

» Ἐπειδὴ πᾶς ὀφειλέτης ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ πληρώσῃ τοὺς

δανειστάς του μὲ τὰ ἐνόντα αὐτῷ μέσα, καὶ ὁ μετὰ τὴν πληρωμὴν ταύτην ἐμφανιζόμενος δανειστὴς, ὅστις ἄλλως δὲν εἶχεν ἔγγράφει ὑποθήκην τινὰ, ἢ ἐνεργήσῃ κατάσχεσίν τινα ἐπὶ τῶν κτημάτων, δι' ὧν ὁ ὀφειλέτης ἐξώφλησεν ἅπαξ τοὺς προηγουμένους δανειστάς του, δὲν ἔχει νόμιμον δικαίωμα, καὶ περιουσίαν ἂν δὲν εὕρῃ πλέον, νὰ προσβάλῃ ἐπὶ ἀκυρότητι τὰς ἐκτελεσθείσας τῶν προηγουμένων δανειστῶν ἐξοφλήσεις, ἐκτὸς ἐὰν ἤθελεν ἰσχυρισθῇ καὶ ἀποδείξῃ ταύτας ὡς ἁπλῶς εἰκονικῶς διαπραχθείσας. Ἐπομένως ὁ Γεώργ. Χ. Γρόπιος, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν δύο πρώτων ἄρθρων τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1253 τῆς 23 ἰανουαρίου 1844 συμβολαίου, ἐξώφλησε τοὺς ἐν αὐτῷ μνημονευομένους δανειστάς του, ὑπάρχοντας τότε ἀφιλονεικήτους (ἐν οἷς δὲν συμπεριέλαβε ποσῶς τὴν σύζυγον αὐτοῦ, ὡς ἐσφαλμένως ἰσχυρίζεται ἡ ἐκκαλοῦσα, διότι μνεία τις περὶ τῆς συζύγου δὲν ὑπάρχει) μὲ τὰ ἐν αὐτοῖς μνημονευόμενα τῆς περιουσίας του εἴδη, μεταξὺ τῶν ὁποίων συγκαταριθμεῖται καὶ τὸ νῦν ἐπίδικον οἰκόπεδον, καίτοι ἀποτελοῦντα τὸ ὅλον τῆς περιουσίας του (ἐκτὸς τῶν 3/4 τοῦ μισθοῦ του), ἡ εἰρημένη Ταρσίτσα Βελισσαρίου λαβοῦσα μετὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην, καὶ ὅταν ἀπεπεράτώθη ἡ δίκη του, δικαίωμα καταδιώξεως κατὰ τοῦ εἰρημένου Γροπίου λόγῳ ὀφειλῆς του πρὸς αὐτὴν, δὲν ἔχει νόμιμον δικαίωμα νὰ ζητήσῃ τὴν ἀκύρωσιν τῆς διαληφθείσης πράξεως, τὴν ὁποίαν ἄλλως διὰ τῆς ἀγωγῆς της δὲν προσέβαλεν οὔτε ὡς εἰκονικὴν, οὔτε ὡς μὲ δολίαν πρόθεσιν κατ' αὐτῆς ἐνεργηθεῖσαν, ἀλλ' οὔτε ὑπάρχει πιθανότης εἰκονικότητος, ἀφοῦ μένει ἀναμφισβήτητον, ὅτι οἱ μετὰ τοῦ Γροπίου συμβαλλόμενοι ἦσαν τῷόντι δανεισταὶ ὀγδοήκοντα ὡς ἔγγιστα χιλιάδων δραχμῶν, καὶ ἐπομένως τὸ συμφέρον των εἰς τὸ νὰ πληρωθῶσι πραγματικῶς καὶ ἀληθῶς ἦτο τόσον σημαντικὸν, ὥστε ἀποκρούει τὴν ἰδέαν του ὅτι ἠδύναντο νὰ τὸ θυσιάσωσι πρὸς ἁπλῆν φιλαρέσκειαν.

» Ἐπειδὴ οἱ εἰρημένοι δανεισταὶ, γνωρίζοντες ὅτι ἡ σύζυγος τοῦ εἰρημένου Γροπίου ἔχουσα προῖκα ἐκτιμημένην, ἥτις ἀποδεικνύεται δι' ἐπισήμου συμβολαίου κατατεθειμένου ἐν τῇ δικογραφίᾳ, ἐδικαιοῦτο ὑπὲρ τῆς προικός της νὰ κινήσῃ ἀπαίτησιν κατὰ τοῦ συζύγου της πρὸς διακράτησιν τῆς οὐσίας αὐτοῦ πίπτοντος εἰς ἀπορίαν ἕνεκα τῶν καταδιώξεων τῶν δανειστῶν του, ἠδύναντο καὶ εὐλόγως καὶ νομίμως νὰ συμβάλλωνται μετ' αὐτῆς ἐπὶ τῷ ὅτι αὕτη νὰ μὴ ἐμποδίσῃ διὰ τοιαύτης ἀπαιτήσεως (ἥτις ἤρξατο ἀπὸ τὴν ἰδίαν αὐτῆς προαίρεσιν, καὶ ὑπὲρ τῆς ὁποίας μάλιστα αὕτη εἶχε προενεργήσει συντηρητικὴν κατάσχεσιν ἐπὶ τῶν ἐπίπλων τοῦ συζύγου της, καὶ ἀγωγὴν περὶ κύρους αὐτῆς, καὶ εἶχεν ἐγγεγραμ-

μένην ὑποθήκην καὶ ἐπὶ τῶν ἀκινήτων τοῦ συζύγου της δυνάμει τοῦ ἄρθρου 61 τοῦ περὶ ὑποθηκῶν νόμου, ὡς ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὰ ἐν τῇ δικογραφίᾳ ἐπίσημα καὶ ἀναμφισβήτητα ἁρμόδια ἔγγραφα), τὴν ἀπόφασιν τοῦ ἀνδρός της περὶ τοῦ νὰ παραχωρήσῃ εἰς αὐτοὺς τὴν περιουσίαν του εἰς ἐξόφλησιν τῶν δανείων των, συμφωνοῦντες μετ' αὐτῆς νὰ τῇ δώσωσιν αὐτοὶ μετὰ τὴν πρὸς αὐτοὺς παραχώρησιν μέρος τῆς περιουσίας ταύτης, ἐφ' ὅσον ἤθελον μετ' αὐτῆς ἐξισασθῇ (καὶ τοιαύτη ἐξάγεται ἰδίως ὅτι εἶναι ἡ ἔννοια τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ μνησθέντος συμβολαίου), καθὼς καὶ ν' ἀποτρέψωσιν αὐτὴν δι' ἑνὸς συμβιβασμοῦ ἀπὸ τὰ δικαιώματα ἀγωγῆς, τὰ ὁποῖα κατ' αὐτῶν τῇ ἐχορήγει ἥ τε προηγουμένη συντηρητικὴ κατάσχεσις, καὶ αἱ προϋπάρχουσαι ὑποθῆκαι ἐπὶ τῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρός της· καὶ ἐπομένως μὴ ὀρθὸς εἶναι ὁ ἰσχυρισμὸς τῆς ἐκκαλούσης περὶ τοῦ ὅτι ἡ ἐν τῷ τετάρτῳ ἄρθρῳ τοῦ εἰρημένου συμβολαίου περιεχομένη ὡς πρὸς τοῦτο σύμβασις μεταξὺ τῆς συζύγου τοῦ Γ. Γροπίου καὶ τῶν δανειστῶν αὐτοῦ, εἶναι ἄκυρος, καθὸ μὴ διαλαμβάνουσα δῆθεν τὰ χαρακτηριστικά, ἢ τὰ ἀναγκαῖα στοιχεῖα τοῦ συμβιβασμοῦ, καὶ ὡς ἐκ τούτου εἶναι ἄκυρος τάχα καὶ ἡ πρὸς τὴν σύζυγον τοῦ Γροπίου γενομένη ὑπὸ τῶν δανειστῶν παροχὴ τῶν ἐν τῇ εἰρημένῃ συμβάσει πραγμάτων.

» Ἐπειδὴ καὶ ἂν ὑπῆρχε κατὰ τοῦτο ἀκυρότης εἰς τὴν ἐν τῷ εἰρημένῳ τετάρτῳ ἄρθρῳ διαλαμβανομένην σύμβασιν, ἐπειδὴ δι' αὐτῆς οἱ δανεισταὶ παρεχώρησαν εἰς τὴν Θεοφανίαν Γροπίου ἴδιόν των πρᾶγμα, ἤγουν ἓν τῶν ἀντικειμένων, τὰ ὁποῖα ὁ σύζυγός της Γρόπιος ἐκ τῆς περιουσίας του εἶχε μεταβιβάσει ἤδη εἰς τὴν κυριότητα αὐτῶν, ὥσπερ ἀνωτέρω ἐῤῥέθη, αὐτοὶ μόνοι, ἢ οἱ δανεισταὶ αὐτῶν (καὶ τοιαύτη δὲν παρίσταται ἡ Ταρσίτσα Βελισσαρίου) ἔχουσι δικαίωμα νὰ προσβάλλωσι τὴν σύμβασιν ταύτην πρὸς ἀνάκτησιν τῶν ἀνηκόντων αὐτοῖς πραγμάτων, οὐχὶ ὅμως ὁ σύζυγος, ὅστις ἀπηλλοτρίωσεν ἤδη τὰ πράγματα ταῦτα, καὶ οὐδὲν ἔχει πλέον ἐπ' αὐτῶν δικαίωμα, καὶ κατὰ συνέπειαν οὐδὲ οἱ ἄλλοι δανεισταὶ αὐτοῦ, ἐν οἷς καὶ ἡ Ταρσίτσα. — ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 4586 τοῦ 1850.

§ 6. Ἵνα λάβῃ χώραν τὸ περὶ παραχωρήσεως περιουσίας εὐεργέτημα (ἄρθρ. 687 πολ. δικ.), πρέπει νὰ ἔχῃ περιουσίαν τινὰ ὁ παραχωρῶν αὐτήν· ἄρα ὁ ἐντελῶς ἀκτήμων δὲν δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ τὸ εὐεργέτημα αὐτό. — ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 10821 τοῦ 1853 τμ. Β'. (Βότσης).

§ 7. Ἐὰν τὸ δικαστήριον σχηματίσῃ κατὰ τοῦ ὀφειλέτου τοῦ αἰτοῦντος νὰ παραχωρήσῃ τὴν περιουσίαν του ἐναντίαν πεποίθησιν

παρ' ὅ,τι ὁ νόμος ἀπαιτεῖ πρὸς χορήγησιν τοῦ εὐεργετήματος τούτου, δύναται καὶ αὐτεπαγγέλτως ν' ἀποῤῥίψῃ τὴν αἴτησιν, χωρὶς νὰ προβῇ εἰς τὰ περαιτέρω.—ἀπόφ. πολιτικὴ Ἀρείου Πάγου 282 τοῦ 1850.

§ 8. Ὁ θέλων νὰ παραχωρήσῃ τὴν περιουσίαν του εἰς τοὺς δανειστάς του τίμιος ὀφειλέτης, ἐὰν ἡ ἐνεργητική του κατάστασις ἦναι κατωτέρα τῆς παθητικῆς, ἀπολαύει τοῦ εὐεργετήματος τοῦ ν' ἀπαλλαγῇ πάσης περαιτέρω καταδιώξεως, καὶ ἰδίως τῆς προσωπικῆς κρατήσεως, ὡς ἀπολαύει τοῦ αὐτοῦ εὐεργετήματος καὶ ὁ ἔχων τὴν ἐνεργητικὴν ἀνωτέραν τῆς παθητικῆς παραχωρῶν ὀφειλέτης.—ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 323 τοῦ 1843 (σελ. 3414 νομ.).

§ 9. Ἡ παραχώρησις τῆς περιουσίας τότε μόνον δύναται νὰ λάβῃ νομίμως χώραν, ὅταν τὰ δυστυχήματα, ἕνεκα τῶν ὁποίων ὁ ὀφειλέτης ἀδυνατεῖ νὰ ἱκανοποιήσῃ τοὺς δανειστάς του, ἦναι μεταγενέστερα τῶν χρεῶν του· ἄλλως προγενέστερα δυστυχήματα ἤθελον καλύπτει τὰ ἐξ ἀσώτου βίου καὶ καταχρήσεων γενόμενα μετὰ ταῦτα χρέη, ὅπερ δὲν συμβιβάζεται μὲ τὴν ἀπὸ τὸν νόμον ἀπαιτουμένην τιμιότητα.—ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 351 τοῦ 1845 ἐν νομικ. σελ. 4247.

§ 10. Ἐκεῖνος μόνος δύναται νὰ παραχωρήσῃ τὴν περιουσίαν του, ὅστις προτείνει δυστυχήματα μεταγενέστερα τῆς ἐποχῆς τῶν παρ' αὐτοῦ ἀναδεχθέντων χρεῶν. — ἀπόφ. 813 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 11. Μόνα τὰ δυστυχήματα δίδουν δικαίωμα πρὸς παραχώρησιν τῶν κτημάτων, δυστυχήματα δὲ ὁ νόμος ἐννοεῖ τὰς ἐκ τύχης καὶ ἀνεξαρτήτως τῆς θελήσεως τοῦ ὀφειλέτου συμβαινούσας ζημίας, οὐχὶ δὲ καὶ ἀπὸ πράξεις ἐξαρτωμένας ἀπὸ τὴν θέλησιν αὐτοῦ, ὁποία ἡ προίκισις θυγατρός.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ ἡ ἀπὸ τὸ ἄρθρον 687 τῆς πολιτικῆς δικονομίας διαγραφομένη πρὸς τὸ συμφέρον τῶν τιμίων ὀφειλετῶν παραχώρησις τῶν κτημάτων τότε μόνον δύναται νὰ λάβῃ νομίμως χώραν, ὅταν τὰ δυστυχήματα, ἕνεκα τῶν ὁποίων ὁ ὀφειλέτης ἀδυνατεῖ νὰ ἱκανοποιήσῃ τοὺς δανειστάς του, εἶναι μεταγενέστερα τῶν χρεῶν του· ἄλλως προγενέστερα δυστυχήματα ἤθελον καλύπτει τὰ ἐξ ἀσώτου βίου καὶ καταχρήσεων γενόμενα μετὰ ταῦτα χρέη, ὅπερ δὲν συμβιβάζεται μὲ τὴν ἀπὸ τὸν νόμον ἀπαιτουμένην τιμιότητα· ἑπομένως τὰ δυστυχήματα, ὅσα ὁ ὀφειλέτης Ἡρώδης Μερκούρης ὑπέστη διαρκούσης τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, μετ' αὐτὴν καὶ μέχρι τῆς ἐποχῆς, ὅτε ἐπεβαρύνθη μὲ χρέη, δὲν πρέπει νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν.

» Ἐπειδή, κατὰ τὸ διαληφθὲν ἄρθρον, μόνα τὰ δυστυχήματα δίδουσι δικαίωμα πρὸς παραχώρησιν τῶν κτημάτων· δυστυχήματα δὲ ὁ νόμος ἐννοεῖ τὰς ἐκ τύχης καὶ ἀνεξαρτήτως τῆς θελήσεως τοῦ ὀφειλέτου συμβαινούσας ζημίας, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ ἀπὸ πράξεις ἐξαρτωμένας ἀπὸ τὴν θέλησιν αὐτοῦ, ὁποία εἶναι ἡ προίκισις θυγατρός· ἐπομένως δὲν πρέπει νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν οὐδὲ αἱ προῖκες, τὰς ὁποίας ὁ Ἠρώδης ἰσχυρίζεται, ὅτι ἔδωσεν εἰς τὰς θυγατέρας του.— ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 351 τοῦ 1845 ἐν νομικ. σελ. 4207.

§ 12 Ὅταν ὁ παραχωρῶν τὴν περιουσίαν του δὲν ἀποδείξῃ, ὅτι ἕνεκα δυστυχημάτων ἀπώλεσε τὰ δανεισθέντα αὐτῷ χρήματα, καὶ ὅτι δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ τίμιος ὀφειλέτης, ἡ αἴτησις ἀποῤῥίπτεται.

Ἀπόφ. « Ἐπειδή, κατὰ τὸ ἄρθρον 687 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, μόνον ὁ τίμιος ὀφειλέτης, ὅστις δύναται ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἕνεκα δυστυχημάτων δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ εὐχαριστήσῃ τοὺς δανειστάς του, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ παραχωρήσῃ τὴν περιουσίαν του εἰς αὐτούς, καὶ ν' ἀπαλλάξῃ οὕτως ἑαυτὸν τῆς προσωπικῆς κρατήσεως· ἐκ δὲ τοῦ ἄρθρου τούτου συνδυασμένου καὶ μὲ τὰ ἄρθρα 689 καὶ 690 τῆς αὐτῆς δικονομίας, προκύπτει ἀριδήλως, ὅτι ὁ θέλων ν' ἀπολαύσῃ τοῦ εὐεργετήματος τούτου τοῦ νόμου, ὀφείλει, εἰς τὴν πρὸς τοῦτο αἴτησίν του, νὰ ἐπισυνάψῃ καὶ τ' ἀναγκαῖα δικαιόγραφα, βιβλία καὶ ἄλλας ἀποδείξεις, ὅπως τὸ δικαστήριον, ἐξετάζον αὐτὰ καὶ αὐτεπαγγέλτως, δυνηθῇ ἐξ αὐτῶν νὰ κρίνῃ εὐλόγως ὅτι τῷ ὄντι, ὁ αἰτῶν εἶναι τίμιος ὀφειλέτης, καὶ ὅτι ἕνεκα δυστυχημάτων ἀνεξαρτήτων τῆς θελήσεώς του δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ ἱκανοποιήσῃ τοὺς δανειστάς του, ὅτε καὶ μόνον δύναται τὸ δικαστήριον ἀναστέλλον τὴν περαιτέρω καταδίωξιν, νὰ διατάξῃ τὰ κατὰ νόμον περὶ τῆς παραδοχῆς ἢ μὴ τῆς αἰτήσεώς του· ἐὰν ὅμως ἐκ τῶν προσαχθεισῶν ἀποδείξεων, τὸ δικαστήριον σχηματίσῃ κατὰ τοῦ αἰτοῦντος τὴν ἐναντίαν πεποίθησιν παρ' ὅ,τι ὁ νόμος ἀπαιτεῖ πρὸς χορήγησιν τοῦ εὐεργετήματος τῆς παραχωρήσεως, ὀφείλει καὶ αὐτεπαγγέλτως ν' ἀποῤῥίψῃ τὴν αἴτησιν, χωρὶς νὰ προβῇ εἰς τὰ περαιτέρω. Ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως (τῆς ὁριστικῆς), τὸ ἐφετεῖον, κρίνον, ἐκ τῶν κατὰ συνέπειαν τῆς παρεμπιπτούσης περὶ ἀποδείξεως ἀποφάσεώς του προσαχθέντων ἐγγράφων, ὅτι ὁ ἀναιρεσείων δὲν ἀπέδειξεν ὅτι ἕνεκα δυστυχημάτων ἀπώλεσεν ὅλα τὰ εἰς αὐτὸν δανεισθέντα χρήματα, καὶ ὅτι δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ τίμιος ὀφειλέτης, καὶ ἀποῤῥίψαν αὐτεπαγγέλτως τὴν αἴτησίν του, δὲν παρεβίασεν, ὡς ἰσχυρίζεται ὁ ἀναιρεσείων, τὰ προμνησθέντα

ἄρθρα καὶ τὰς περὶ ἀποδείξεως διατάξεις, ἀλλὰ συνεμορφώθη ἀκριβῶς μὲ αὐτάς.—ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 282 τοῦ 1850.

§ 13. Ὡς δυστυχήματα, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἄρθρ. 687 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, πρέπει νὰ θεωρῶνται συμβάντα ἀνεξάρτητα τῆς θελήσεως τοῦ παραχωροῦντος τὴν περιουσίαν του ὀφειλέτου, καὶ ὡς πρὸς τὰ ὁποῖα εἶναι οὗτος ἀναίτιος· διότι τὰ συμβάντα, ὅσων αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶναι ὑπαίτιος, δὲν δύνανται, ἐνῷ ἀφ' ἑνὸς παράγονται ἐξ ἰδίου του ἁμαρτήματος, νὰ τῷ παρέχωσιν ἀφ' ἑτέρου δικαίωμα πρὸς ἀπόκτησιν νομίμων ὠφελημάτων· ὥστε τὸ ὑπὸ τοῦ διαδίκου προτεινόμενον δυστύχημα τῆς καταδιώξεως καὶ φυλακίσεως αὐτοῦ ἐπὶ τραύματι δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς δυστύχημα κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ νόμου, καὶ νὰ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς παραχώρησιν τῆς περιουσίας.—ἀπόφ. 6253 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 14. Ὅταν ὁ παραχωρῶν τὴν περιουσίαν του ἰσχυρίζηται ὅτι εἶναι ἄπορος, καὶ δὲν δύναται νὰ εἰσπράξῃ τὰ ὀφειλόμενα αὐτῷ, ἡ αἴτησίς του δὲν εἰσακούεται. — ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 7068 τοῦ 1850.

§ 15. Κατὰ τὸ 694 ἄρθρον τῆς πολιτικῆς δικονομίας, αἱ περὶ παραχωρήσεως κτημάτων διατάξεις τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου ἐφαρμόζονται ἀδιαφόρως εἰς τοὺς πτωχεύσαντας καὶ μὴ ἐμπόρους. Ἄρα ἡ παραχώρησις ἐμπόρου πρέπει νὰ γίνῃ κατὰ τὰς ἐν τῷ ἐμπορικῷ νόμῳ ὡρισμένας διατυπώσεις, κατὰ δὲ ταύτας προσωρινὴ ἀναστολὴ δὲν δύναται νὰ διαταχθῇ, ἐὰν δὲν κλητευθῶσιν οἱ δανεισταὶ τοῦ τὴν παραχώρησιν ἐπισπεύδοντος (570 ἐμπορ. νόμου).—ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 7762 τοῦ 1850.

§ 16. Ὁ πτωχεύσας ἔμπορος δύναται νὰ κάμῃ παραχώρησιν τῆς περιουσίας του, ἀλλ' ἁπλῆ ἐπ' ἀναφορᾷ αἴτησις πρὸς τὸ πρωτοδικεῖον, περὶ παραχωρήσεως τῆς περιουσίας ταύτης, δὲν ἐμποδίζει τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεώς του. — ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 7892 τοῦ 1851, φέρουσα ἐν ταῖς σκέψεσι 1, 2 καὶ 3.

α Ἐπειδὴ ἐκ τοῦ ἄρθρου 569 καὶ ἐπ. τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου συνδυασμένου μὲ τὰ ἄρθρα 689, 690 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, συνάγεται, ὅτι ὁ πτωχεύσας ἔμπορος δύναται κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν νὰ κάμῃ παραχώρησιν πρὸς τοὺς δανειστάς του τῆς περιουσίας αὐτοῦ, εἴτε ἑκουσίαν, εἴτε δικαστικήν, καὶ ν' ἀπαλλάξῃ οὕτως ἑαυτὸν πάσης περαιτέρω καταδιώξεως καὶ ἰδίως τῆς προσωπικῆς κρατήσεως, ἐὰν δὲν ὑπάγηται εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένας ἐξαιρέσεις, ἀλλ' ἡ ἁπλῆ ἐπ' ἀναφορᾷ αἴτησις πρὸς τὸ δικαστήριον τῶν πρωτοδικῶν περὶ παραχωρήσεως περιουσίας δὲν ἐμπο-

διζει τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεώς του ὡς ἐμπόρου ἀπὸ τὸ ἁρμόδιον ἐμποροδικεῖον, καὶ τὴν κατὰ συνέπειαν αὐτῆς διαδικασίαν πρὸς ἐξακρίβωσιν τῶν δικαιωμάτων τῶν δανειστῶν του, οὔτε ἡ ὁριστικὴ ἀπόφασις τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου, δι' ἧς ἀπαγγέλλεται ἡ παραχώρησις, ἐμποδίζει τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως, ἵνα προσδιορισθῇ ἡ ἔναρξις αὐτῆς καὶ ἐξακριβωθῶσι τὰ δικαιώματα τῶν δανειστῶν, ἐμποδίζουσα μόνον εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην τὴν χρῆσιν μέτρων καταδιώξεως κατὰ τοῦ πτωχεύσαντος (ὅρα Pardessus § 1110, Boulay-Paty, des faillites § 5950).

» Ἐπειδή, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἐκ τῆς ἐγγραφῆς προκύπτει καὶ ὁμολογεῖται ὑπὸ τῶν διαδίκων, ὅτι καθ' ἣν ἐποχὴν ἐξεδόθη ἀπὸ τὸ ἐμποροδικεῖον ἡ κήρυξις τῆς πτωχεύσεως τοῦ Ἰω. Ῥάλλη, οὗτος εἶχε ζητήσει μὲν δι' ἀναφορᾶς του πρὸς τὸ πρωτοδικεῖον τὴν παραχώρησιν τῆς περιουσίας του, ἀλλὰ τὸ δικαστήριον ἐκεῖνο δὲν εἶχεν ἀπαγγείλλει ὁριστικῶς τὴν παραχώρησιν, διατάξαν μόνον τὴν προσωρινὴν ἀναστολὴν τῆς περαιτέρω καταδιώξεως, ἥτις κατόπιν ἀνετράπη ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τούτου τῶν ἐφετῶν· ὅθεν οὐδεὶς νόμιμος λόγος ὑπῆρχε κωλύων τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως ὑπὸ τοῦ ἐμποροδικείου.

» Ἐπειδὴ τὸ ἐμποροδικεῖον ἀντὶ νὰ κηρύξῃ τὴν πτώχευσιν, παρεξηγῆσαν ἢ μὴ λαβὸν ὑπ' ὄψιν τὴν γαλλικὴν νομολογίαν καὶ τὰς γνώμας τῶν νομοδιδασκάλων, περὶ ὧν κάμνει λόγον, ἀπέρριψεν ὡς ἀπαράδεκτον τὴν αἴτησιν τῆς ἐκκαλούσης, καὶ οὕτως ἐδίκασε κακῶς, παραβιάσαν τὰς περὶ πτωχεύσεως τῶν ἐμπόρων διατάξεις τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου.

§ 19. Προκειμένου λόγου περὶ δικαστικῆς παραχωρήσεως περιουσίας ἐμπόρου, ἐφαρμόζονται τὰ ἐν τῷ ἐμπορικῷ νόμῳ ὡρισμένα (ἄρθρ. 694 πολ. δικ.), τὸ δὲ ἄρθρ. 575 τοῦ ἐμπορ. νόμου ὁρίζει ποῖοι ἐξαιροῦνται τοῦ εὐεργετήματος αὐτοῦ· ἀλλὰ εἰς τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην δὲν ὑπάγονται οἱ ἁπλοῖ χρεωκόποι.—ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 164 τοῦ 1840 ἐν νομικ. σελ. 3740.

§ 20. Ὅσοι ἀπεδέχθησαν τὴν ὑπὸ τοῦ ὀφειλέτου ἐμπόρου γενομένην παραχώρησιν, δύνανται νὰ προκαλέσωσι τὴν πτώχευσίν του; ἴδε τὴν λέξιν *πτώχευσις*, ἔνθα ἡ 2450 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 21. Κατὰ τὸν νόμον 3, Ν. 5 Πανδ. 42, 3 καὶ Ν. 2 Ν. 4, Κώδ. 7, 71, ἀπὸ τῆς δηλώσεως τῆς παραιτήσεως, ἡ περιουσία τοῦ ὀφειλέτου μεταβαίνει εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν δανειστῶν, καὶ κατὰ συνέπειαν πᾶσα ἐκ μέρους τοῦ παραχωροῦντος διάθεσις αὐτῆς ἐμφαίνει κακὴν αὐτοῦ πίστιν.

Ἀπόφ. α Ἐπειδή, κατὰ τὰς διατάξεις τῶν Ν. 3, 5 τῶν Πανδεκτῶν (42, 3) καὶ Ν. 2, 4 τοῦ Κώδηκος (7, 71), ἀπὸ τῆς δηλώσεως τῆς παραιτήσεως ἡ περιουσία τοῦ ὀφειλέτου μεταβαίνει εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν δανειστῶν, καὶ κατὰ συνέπειαν πᾶσα ἐκ μέρους τοῦ παραχωροῦντος διάθεσις αὐτῆς ἐμφαίνει κακὴν αὐτοῦ πίστιν· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὁ Ἡρώδης Μερκούρης ὄχι μόνον μετὰ τὴν δήλωσιν τῆς παραιτήσεώς της διέθετο μέρος αὐτῆς ὑπὲρ τῶν γαμβρῶν του, ὡς ἀπὸ τὰ ὑπ' ἀριθ. 39, 63, 76 συμβόλαια, συντεταγμένα ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου Λαμπίας, ἐξάγεται, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ αὐτῆς ὑπεθήκευσεν εἰς τὸν Ἀναγνώστην Μερκούρην μέρος τῆς ἀκινήτου περιουσίας πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ πρὸς αὐτὸν χρέους του ἐκ δραχ. 1500, τὰς ὁποίας ἔπειτα ὁ Ἀναγνώστης Μερκούρης ἀποφαίνεται διὰ συμβολαίου ὑπ' ἀριθ. 23 ὡς ἀνηκούσας δῆθεν εἰς τὴν σύζυγον τοῦ Ἡρώδου Μερκούρη· οὗτος δὲ οὐδὲ τὰ κτήματα ταῦτα συγκαταλέγει μεταξὺ τῆς ἐνεργητικῆς του περιουσίας, οὐδὲ τὸ χρέος σημειοῖ εἰς τὸν κατάλογον τῶν λοιπῶν χρεῶν του· ἡ ἀποσιώπησις δὲ αὕτη, ἡ μικρὸν μετὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ διοικητικοῦ δικαστηρίου Πατρῶν, καὶ ἡ πρὸ τῆς δηλώσεως τῆς παραχωρήσεως γινομένη ὑποθήκευσις παρέχουσιν ἀφορμὴν ὑπονοιῶν περὶ τῆς εἰλικρινείας τῆς διαγωγῆς τοῦ Ἡρώδου.—ἀπόφ. ἐφετ. Ναυπλ. 351 τοῦ 1845 (σελ. 4247 νομικ.).

§ 22. Περὶ παραχωρήσεως περιουσίας, ἴδε Καλλ. τόμ. γ'. § 598 ἐπ.

§ 23. Εἰς τὸν ἐπικαλούμενον τὴν κτηματικὴν παραχώρησιν ἐπίκειται ν' ἀποδείξῃ ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐκ μέρους του κακὴ πίστις (ἄρθρ. 687 πολ. δικον.). Καλλ. τόμ. γ' § 600.

§ 24. Ὁ ἐκστὰς τῶν ὑπαρχόντων προστατεύεται διὰ τοῦ εὐεργετήματος τῆς εὐπορίας, καθ' ἣν ἀπέκτησε μετὰ τὴν ἔκστασιν περιουσίαν. Καλλ. αὐτ. § 604 σημ. 41 ἐπ.

ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΙΣ (1) τῶν ἀπαιτήσεων. Μακελδ. § 333—338, 197 γ', 380, 389, 495·—τῆς ἐπικαρπίας 281·—ἴδε καὶ Καλλ. τόμ. γ'. § 356·—ἴδε ἀποφάσεις 5442 τοῦ 1849 καὶ 7153 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν·=ἀπόφ. Ἀρείου Πάγου πολιτικὴν 102 τοῦ 1847.—Πρβλ. καὶ τὴν λέξιν *προίξ*.—Ἴδε τὴν λέξ. *Παυλιανὴ ἀγωγή*.

(1) Τὸ ἄρθρον 867 τῆς πολιτικῆς δικονομίας ἀφορᾷ τὰς ἀμέσους ἀναγκαστικὰς ἐκτελέσεις, καὶ δὲν ἐφαρμόζεται, ὅταν κινῆται ἀγωγή· ἴδε ἀπόφ. 7388 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

Περίληψις.

Διάφορα ζητήματα.

1. Ἡ ἀπαίτησις δὲν δύναται νὰ μεταβιβασθῇ ὅπως ἡ κυριότης.
2. Δυσχέρειαι τῶν Ῥωμαίων.
3. Μεταγενεστέρα τῆς ἀγωγῆς τοῦ ἐκδοχέως παραχώρησις δὲν ἐνισχύει τὴν ἀγωγήν.
4. Εἰκονικὴ παραχώρησις δὲν ἐμποδίζει τὴν ἐκ μέρους τοῦ κυρίου καταδίωξιν.
5. Πότε περιττὴ ἡ ἐκχώρησις;
6. Ἡ παραχώρησις τῶν μισθῶν κωλύει τὴν κατάσχεσιν;
7. Μετὰ τὴν μεσεγγύησιν, συγχωρεῖται;
8. Ἀπόλλυσι τὸ τῆς ἀλληλεγ. δικ. ὁ καταστήσας ἀνωφελῆ τὴν παραχώρησιν τῶν ἀγωγῶν;
9. Συῤῥοὴ πολλῶν δανειστῶν ἐν περιπτώσει παραχωρήσεως.
10. Διὰ τῆς ἐκχωρήσεως παύει ἡ ἐντολή.
11. Οἱ δανεισταὶ ἐνάγουσιν, ἄνευ ἐκχωρήσεως, ἐν ὀνόματι τῶν ὀφειλετῶν.
12. Ἐκχώρησις ἀγωγῶν ἐγγυητῶν.
13. Διαφορὰ μεταξὺ ἐγγυητοῦ καὶ παραχωρητοῦ.
14. Ποῖοι νόμοι ἰσχύουσιν ὡς πρὸς τὴν παραχώρησιν; Ἀρμενόπουλος.
15. Ἡ παραχώρησις ποίας συνεπείας ἔχει καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ δημόσιον, πρὸς ὃ εἶναι ἐπιβλαβής.
16. Ἀπαιτεῖται ἡ συναίνεσις τοῦ ὀφειλέτου εἰς τὴν παραχώρησιν;
17. Θέλησις τοῦ ἐκχωροῦντος καὶ τοῦ ἐκδοχέως.
18. Ἂν δὲν ἐδόθη τὸ ἀντάλλαγμα;

18^{2}. Ὑποθήκευσις ἀπαιτήσεως καὶ δικαιώματα ἐκδοχέως.

18^{3}. Παραχώρησις ὑποθήκης.

18^{4}. Ἐπιλογῆς δικαίωμα.

Πράγματα δυνάμενα νὰ γίνωσιν ἀντικείμενον παραχωρήσεως § 19 ἐπ.

Πηγαὶ τῆς ἐκχωρήσεως. — Πρόσωπα δυνάμενα νὰ κάμωσιν ἐκχώρησιν § 42 ἐπ.
Διατυπώσεις, καθ' ἃς ἐνεργεῖται ἡ ἐκχώρησις § 46 ἐπ.
Κοινοποίησις τῆς παραχωρήσεως § 51 ἐπ.
Συνέπειαι τῆς παραχωρήσεως § 61 ἐπ.
Ἐνέχεται ὁ παραχωρῶν; Προσεπίκλησις αὐτοῦ § 87 ἐπ.
Δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις τοῦ ἐκδοχέως § 94 ἐπ.
Ἐνστάσεις.—Ἀναστασιανὸς νόμος. — Τελεσιδικία. — Βλάβη ὑπέρμετρος § 98 ἐπ.
Ἀναγκαστικὰ μέτρα λαμβανόμενα ὑπὸ τῶν ἐκδοχέων § 135 ἐπ.

Διάφορα ζητήματα.

§ 1. Ἡ ἀπαίτησις δὲν δύναται νὰ μεταβιβασθῇ ὅπως ἡ κυριότης. Αἱ προσωπικαὶ ἀπαιτήσεις εἶναι σχετικὰ δικαιώματα, μὴ ἐκτεινόμενα πέραν τῶν ὡρισμένων προσώπων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπάρχουν, οὔτε τρίτος τὶς δύναται αὐθαιρέτως νὰ ἐπέμβῃ· ἡ προσωπικὴ λοιπὸν ἀπαίτησις δὲν καθυποβάλλει πρᾶγμά τι εἰς τὴν ἀπόλυτον ἐξουσίαν μας, ἀλλ' ὑποχρεοῖ πρόσωπον εἰς τὸ νὰ πράξῃ, νὰ δώσῃ ἢ νὰ ἐπιτρέψῃ τὶ εἰς ἡμᾶς· ὥστε τὰ μέσα, δι' ὧν μεταβιβάζεται πραγματικὸν δικαίωμα, δὲν ἐφαρμόζονται ἐπὶ τῶν προσωπικῶν, ἀλλὰ καθὼς δυνάμεθα νὰ παραχωρήσωμεν εἰς ἄλλον τὸ χορηγούμενον ἡμῖν, ἅμα μεταβῇ εἰς τὴν περιουσίαν μας, οὕτω δυνάμεθα νὰ κάμωμεν τὴν παραχώρησιν καὶ πρὸ τῆς ἐκτελέσεως, διότι καὶ τότε εἶναι περιουσία ἡμῶν. Ἴδε ἀνάπτυξιν εἰς Καλλ. τόμ. γ' § 387.

§ 2. Δυσχέρειαι τῶν Ῥωμαίων.—Ἡ παραχώρησις ἐγίνετο δι' ἀνανεώσεως, συναινοῦντος καὶ τοῦ ὀφειλέτου ν' ἀναγνωρίσῃ εἰς τὸ ἑξῆς ἄλλον δανειστήν. Ἀλλ' ἂν ὁ ὀφειλέτης δὲν συναινῇ; Κατέφυγον εἰς τὴν δικαστικὴν ἐντολὴν, ἥτις καθίστα κύριον τῆς δίκης τὸν ἐπίτροπον· ἀλλὰ καὶ τὸ μέσον τοῦτο ἀπεδείχθη ἀνεπαρκὲς (αὐτ. § 388), πρὸς θεραπείαν δὲ παρεχώρησαν εἰς τὸν ἐκδοχέα τὸ μέσον τῆς μηνύσεως, μετὰ τὴν ὁποίαν οὐδεμίαν πρᾶξιν ἠδύνατο πλέον νὰ ἐνεργήσῃ ὁ ὀφειλέτης μετὰ τοῦ δανειστοῦ (Βασιλ. κέ, 5 § 20, 23). Κατόπιν ἐφήρμοσαν τὰς πλαγιαστικὰς ἀγωγάς (αὐτ. § 390).

§ 3. Ἡ τῶν δικαιωμάτων παραχώρησις δι' ὀπισθογραφήσεως πρέπει νὰ ἦναι ῥητὴ καὶ σαφής. Μεταγενεστέρα δὲ τῆς ἀγωγῆς τοῦ ἐκδοχέως παραχώρησις δὲν ἐνισχύει τὴν ἀγωγὴν, κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 432 τοῦ 1849 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν.

§ 4. Ὅταν ὁ δανειστὴς παραχωρήσῃ εἰκονικῶς τὴν ἀπαίτησίν του, ἔχει δικαίωμα νὰ καταδιώξῃ μετὰ ταῦτα τὸν ὀφειλέτην του; Ἴδε ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγου 198 τοῦ 1854 ἐν λέξει *κατάσχεσις ἀναγκαστικὴ* (εἰς τὸ τυπωθ. παράρτ.)

§ 5. Πότε εἶναι περιττὴ ἡ παραχώρησις; Ἴδε τὴν λέξιν *ἐντολὴ* § 14 (Εὑρετ. τόμ. 6 σελ. 714 ἐν ἀρχ.).

§ 6. Ἡ γενομένη ὑπό τινος ὑπαλλήλου πρὸς δανειστήν του παραχώρησις τοῦ νὰ πληρόνηται βαθμηδὸν ἐκ τῶν μισθῶν του τὸ χρέος του εἶναι νόμιμον κώλυμα, ὥστε οἱ λοιποὶ δανεισταὶ νὰ μὴ δύνανται νὰ κατάσχωσι τὸν μισθόν;

Ὁ Α ὑπάλληλος παρεκάλεσε τὸ δημόσιον νὰ τῷ δώσῃ χρηματικόν τι ποσὸν ἐκπεσθησόμενον, βαθμηδὸν, ἐκ τῶν μισθῶν του· τὸ δὲ δημόσιον ἀπεδέχθη τὴν αἴτησιν ταύτην, λαβὸν καὶ ἐγγυητήν. Μετὰ ταῦτα ὁ Β κατέσχε τὸ τέταρτον τοῦ μισθοῦ. Γενομένης δὲ δηλώσεως ὑπὸ τοῦ δημοσίου ἀνέκοψεν αὐτὴν ὁ Γ ἐξαιτούμενος νὰ διανεμηθῇ οὗτος συμμέτρως, καὶ προτείνων ὅτι παραχώρησις μισθῶν μὴ δεδουλευμένων δὲν συγχωρεῖται. Ἐνταῦθα ἀνεφύη τὸ ἀνωτέρω ἐκτεθὲν ζήτημα, καὶ τὸ ἐν Ἀθήναις ἐφετεῖον (ἀπόφ. 11342 τοῦ 1853 τμ. 2) παρεδέχθη τὴν ἀνακοπὴν, στηριχθὲν ἰδίως εἰς τὸν λόγον, ὅτι οἱ μισθοὶ δὲν ἦσαν ἤδη δεδουλευμένοι, ὅταν ἐγένετο ἡ παραχώρησις, ἡ δὲ κατάσχεσις ἀφορᾷ τοὺς ἀπὸ τῆς κατασχέσεως μισθούς· ἴδε Καρ. ζ. 1951[a] καὶ 1974· — ἔτι Κύρετ. Ῥολλ. λέξ. *transport*·—καὶ κατωτ. § 21 καὶ 28[a].

§ 7. Μετὰ τὴν εἰς χεῖρας τρίτου μεσεγγύησιν, πᾶσα παραχώρησις τοῦ ὀφειλέτου εἶναι ἄκυρος (ἄρθρ. 926, 963 καὶ 964 πολ. δικονομίας). — ἀπόφ. πολιτικὴ Ἀρ. Πάγου 2 τοῦ 1845, ἣν ὅρα ἐν λέξει *μεσεγγύησις* ἐν Κύρετ. τόμ. 10· — ἴδε καὶ τὴν λέξιν *παρακαταθῆκαι*.

§ 8. Ὁ ἔχων ἀλληλεγγύους συνοφειλέτας, ἢ ἐγγυητὰς, ἀπόλλυσι τὸ δικαίωμα τῆς ἀλληλεγγυότητος, ἂν κατέστησεν ἀνωφελῆ τὴν παραχώρησιν τῶν ἀγωγῶν; ἴδε τὴν λέξιν *ἀλληλεγγυότης* (εἰς τὸ τυπωθησ. παράρτ.).

§ 9. Ποίαν ὁδὸν πρέπει νὰ διατρέχωμεν, ὅταν πρόκηται περὶ τῆς συῤῥοῆς πολλῶν δανειστῶν εἴς τινα κατάσχεσιν, ὅταν τὸ ποσὸν ἐν μέρει, ἢ ἐν ὅλῳ παρεχωρήθη εἴς τινα; ἴδε διατριβὴν εἰς τόμ. 3 βιβλ. 2 σελ. 113 τῆς rev. crit. de la jurispr.

§ 10. Διὰ τῆς ἐκχωρήσεως παύει ἡ ἐντολή; ἴδε ἀπόφ. Ἀρείου Πάγου 200 τοῦ 1851 ἐν λέξει *ἐντολή*.

§ 11. Οἱ δανεισταὶ κινοῦν ἀγωγὰς ἐν ὀνόματι τῶν ὀφειλετῶν των; ἴδε τὰς λέξεις *δανεισταὶ* καὶ *χρεῶσται*. Προσέτι ἴδε τὴν λέξ. *ἔφεσις* § 118. Τέλος ἴδε τὴν 8502 καὶ 9727 ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν καὶ τὴν 9204 τῶν αὐτῶν ἐφετῶν, ὡς καὶ τὴν 10665 τῶν αὐτῶν ἐφετῶν. Καλλ. τόμ. 3 § 409.

§ 12. Ἐκχώρησις τῶν ἀγωγῶν. Εἰς τὸν ἐγγυητὴν πότε ἐκχωροῦνται αἱ ἀγωγαί; ἴδε τὴν 8570 ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν ἐν λέξ. *ἐγγύησις* (εἰς τὸ τυπωθησόμενον παράρτημα). = Πρβλ. Καλλ. τόμ. 3 § 356.

§ 13. Ποία διαφορὰ ὑπάρχει μεταξὺ ἐγγυητοῦ καὶ παραχωρητοῦ; ἴδε ἀπόφ. 11894 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν.

§ 14. Αἱ περὶ παραχωρήσεως διατάξεις εἶναι διατάξεις τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων, ἐξ ὧν ἠρανίσθη καὶ ὁ Ἁρμενόπουλος τὴν ἑξάβιβλον. Ὅθεν τὸ δικαστήριον δὲν παραβιάζει τὸν ἀπὸ 23 φεβρουαρίου 1835 νόμον, ἐφαρμόζον ἐπὶ ζητημάτων, ἐφ' ὧν σιωπᾷ ὁ Ἁρμενόπουλος, ὁρισμοὺς περιεχομένους εἰς τὰς πηγὰς αὐτῶν.— ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 136 τοῦ 1848, σύμφωνος μὲ τὴν 160 (172) τοῦ 1848 ἀπόφ. τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν·—ἴδε τὴν λέξιν *νόμοι* ἐν Εὑρετ. τόμ. 11 σελ. 105 ἑπ.

§ 15. Εἶναι ἀδιάφορος τοῦ ἐκδοχέως ἡ γνῶσις, ἢ ἡ μὴ γνῶσις, ὅτι ὁ παραχωρητὴς ἦτον ὀφειλέτης πρὸς τὸ δημόσιον καὶ ὅτι δὲν εἶχε περιουσίαν ἄλλην (Π. 49, 14, τεμ. 18 § 10 καὶ τεμ. 21)· αἱ διατάξεις δὲ αὗται δὲν ἀποτελοῦσι προνόμιον μὴ ἰσχύον σήμερον, ἀλλ' ἀποφαίνονται τὸ δημόσιον ἁπλῶς εἰς κρείττονα τῶν ἄλλων δανειστῶν θέσιν ὡς πρὸς τὰς ἐπιζημίους αὐτῷ παραχωρήσεις ἀπαιτήσεων τὰς ὑπὸ τῶν ὀφειλετῶν του γινομένας.—ἀπόφ. 6831 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 16. Ἡ μὴ συναίνεσις τοῦ ὀφειλέτου πρὸς τὴν παραχώρησιν ἐκ μέρους τοῦ δανειστοῦ πρὸς τρίτον τινὰ τῆς ἐκ τοῦ δανείου πηγαζούσης ἀπαιτήσεως τότε μόνον χορηγεῖ ἔνστασιν τοῦ ἀπαραδέκτου τῆς ἀγωγῆς εἰς τὸν μὴ συναινέσαντα, ὅταν ἤθελε πληρώσει πρὸ αὐτῆς εἰς τὸν δανειστὴν τὸ χρέος του.— ἀπόφ. 5264 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν (ἐν νομικ. σελ. 5008).

§ 17. Προκειμένου λόγου περὶ ἐκχωρήσεως ἀγωγῆς ἐκ κληρονομίας, ἀπαιτεῖται, πρὸς κατάρτισιν τῆς συμβάσεως, ἡ σύμφωνος θέλησις τοῦ τε ἐκχωροῦντος καὶ τοῦ ἐκδοχέως· οὗτος, ἐν τῇ συμβάσει ταύτῃ, δὲν εἶναι τρίτον πρόσωπον. — ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγου 215 τοῦ 1853, κυρόνουσα τὴν 10466 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 18. Καὶ ἂν δὲν ἐδόθη τὸ ἀντάλλαγμα, ἐφ' ᾧ ἐγένετο παραχώρησις κληρονομικοῦ δικαιώματος, ἡ περίστασις αὕτη δὲν καθιστᾷ τὸ συνάλλαγμα ἄκυρον. Τὸ συνάλλαγμα δ' αὐτό, ἔχον νομικὴν ὑπόστασιν, ἀνήκει εἰς τὰ τοῦ πολιτ. δικ. συναλλάγματα. — ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγου 25 τοῦ 1844· ἴδε κατωτ. περὶ κληρονομίας.

§ 18[2]. Ἐνεχυρίασις καὶ ὑποθήκευσις ἐπὶ ἀπαιτήσεως.—Δικαιώματα ἐκδοχέως· ἴδε Καλλ. τόμ. 2 § 296.

§ 18[3]. Παραχώρησις ὑποθήκης (αὐτ. § 550 ἑπ.).

§ 18[4]. Ἐπιλογῆς δικαίωμα. Καλλ. τόμ. 3 § 30.

Πράγματα δυνάμενα νὰ γίνωσιν ἀντικείμενα παραχωρήσεως (1).

§ 19. Τὸ ὄνομα τῆς ἀγωγῆς εἶναι γενικὸν, καὶ ἐπομένως ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὰς πραγματικὰς ἀγωγάς· ὥστε καὶ αὗται ἐκχωροῦνται· δὲν μεταβιβάζεται ὅμως, διὰ τῆς ἐκχωρήσεως ταύτης, κυριότης ἢ πραγματικὸν δικαίωμα, ἀλλὰ μόνη ἡ ἀγωγὴ, κατὰ μίμησιν τῆς παρὰ δανειστοῦ ἐκχωρήσεως ἀπαιτήσεως. Καλλ. τ. 3 § 390.

§ 20. Συγχωρεῖται ἐκχώρησις φυσικῶν ἐνοχῶν, αἵτινες μεταβαίνουν καὶ εἰς τοὺς κληρονόμους (αὐτ. § 391).

§ 21. Τὸ ἀβέβαιον τῆς ἀπαιτήσεως δὲν ἀντίκειται εἰς τὴν ἐκχώρησιν· οὕτως ἰσχύει πώλησις πράγματος μέλλοντος καὶ ἐλπιζομένου, ὡς ἰσχύει καὶ ἐκχώρησις ἀπαιτήσεως ἀβεβαίας. Καλλ. τόμ. 3 § 393 (2). Ἴδε ἀνωτ. § 6.

§ 22. Ὡσαύτως δύναται νὰ ἐκχωρηθῇ καὶ ἀπαίτησις ὑποκειμένη εἰς αἵρεσιν, ἢ τῆς ὁποίας τὸ ποσὸν εἶναι ἀβέβαιον (3). τεμ. 17 καὶ 5 (18, 4).

§ 23. Τὸ συνάλλαγμα τῆς παραχωρήσεως θεωρεῖται πλῆρες, καὶ ἂν ἐγένετο συμφωνία ὥστε νὰ πληρωθῇ, ὅταν ὁ ἐκδοχεὺς λάβῃ ὁριστικὴν ἀπόφασιν κατὰ τοῦ ἐκχωρηθέντος ὀφειλέτου, καθότι διὰ τῆς συμφωνίας αὐτῆς προθεσμία πρὸς πληρωμὴν παραχωρεῖται, ἀλλὰ ἡ περὶ τῆς ὑπὸ ὅρον ἢ ὑπὸ προθεσμίαν πληρωμῆς συμφωνία, ἀφοῦ ὁ ὅρος οὗτος ἐξεπληρώθη, λαβόντος τοῦ ἐκδοχέως ὁριστικὴν ἀπόφασιν κατὰ τοῦ τρίτου παραχωρηθέντος ὀφειλέτου, ὡς ἦτον ἡ συμφωνία, δὲν ματαιόνει τὸ συνάλλαγμα. — ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 208 τοῦ 1853.

§ 24. Ἐκχώρησις πράγματος, ἐξαρτωμένου ὑπὸ ὅρον, συγχωρεῖται.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ οἱ ἐκκαλοῦντες ἰσχυρίζονται ὅτι (ἐπειδὴ δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐκδοθῇ παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν ἡ ἔγκρισις τῆς ἐπὶ δημοπρασίας ἐνοικιάσεως καὶ κατακυρώσεως, ἐπ' ὀνόματι τοῦ Δ, τῶν περὶ ὧν ἡ δίκη προσόδων, οὔτε κατὰ τὴν 22, οὔτε κατὰ τὴν 27 ἰουνίου 1852, ὁπόταν ἐγένοντο αἱ σχετικαὶ

---

(1) Ἴδε Εὑρετ. Ῥολλ. λέξ. transport § 21 ἐπ.

(2) Τί περὶ κληρονομίας; (Καλλ. αὐτ.)

(3) Καὶ ἡ ἀπαίτησις αὐτὴ δύναται νὰ ἐκχωρηθῇ μὲ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς. Καλλ. γ. § 393.

μεταξὺ τῶν διαδίκων συμφωνίαι) ἐνοικίασις δὲν ὑφίστατο δῆθεν τότε, καὶ ἐπομένως οὐδὲ μετοχὴ τοῦ ἐφεσιβλήτου εἰς αὐτήν· ὅθεν τοῦ ἀντικειμένου τῆς πωλήσεως ἢ παραχωρήσεως, περὶ ὧν διαλαμβάνουν αἱ εἰρημέναι συμφωνίαι, μὴ ὑπάρχοντος, ὅταν αὗται συνήφθησαν, ἄκυροι καθίστανται αὗται ἢ ἄνευ πραγματικῆς αἰτίας, ἀλλ' ἀνυπόστατος εἶναι ὁ ἰσχυρισμὸς οὗτος τῶν ἐκκαλούντων, διότι, κατὰ τὸ περιεχόμενον τῶν εἰρημένων συμβολαίων, ὑπῆρχε συμπεφωνημένον μεταξὺ τῶν διαδίκων πρὸ τῆς δημοπρασίας νὰ γίνῃ εταιρικὴ ἡ ἐνοικίασις τῶν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Δ, ὡς μόνου φαινομένου ὑπερθεματιστοῦ, κατακυρωτέων προσόδων· ἐπελθούσης δὲ τῆς κατακυρώσεως, ὡς δὲν ἀμφισβητεῖται, ἡ ἐνοικίασις ἔκτοτε καθίστατο ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν ὑπερθεματιστὴν ἀπέναντι τοῦ δημοσίου, ἡ δὲ μέλλουσα ἔγκρισις τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν ἀπετέλει μέλλοντα ὅρον τῆς σχετικῆς ὑποχρεώσεως τοῦ δημοσίου· ὥστε, ὅταν ἐγένοντο τὰ προειρημένα συμβόλαια, ὑφίσταντο τό τε ἀντικείμενον τῆς ἐνοικιάσεως, ἤγουν αἱ πρόσοδοι, καὶ ἡ εἰς αὐτὴν ὑποχρεωτικὴ συμμετοχὴ τοῦ ἐφεσιβλήτου· ἐὰν δὲ ἡ πραγματοποίησις τῆς ἐνοικιάσεως, διὰ τῆς προσδοκωμένης ἐγκρίσεως τοῦ ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν, ἐξήρτητο ἐκ τοῦ ὅρου τούτου, δὲν καθιστᾷ ἡ περίστασις αὕτη τήν, διαρκοῦντος τοῦ ὅρου, πώλησιν ἢ ἐκχώρησιν ἄκυρον, διότι, κατὰ τὸν νόμον, οὐχὶ μόνον πράγματος ὡρισμένου, τὸ ὁποῖον θέλει ἀνήκει εἰς ἡμᾶς ὑπό τινα μέλλοντα ὅρον, ἀλλὰ καὶ πάντῃ ἀλλοτρίου καὶ μέλλοντος, καὶ ἁπλῶς ἐλπιζομένου πράγματος, ἰσχύει ἡ πώλησις καὶ παραχώρησις. — ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν **10663** τοῦ **1853** (τμ. ά.).

§ **25.** Κατὰ τὸν νόμον **9** κώδ. (**4, 39**) καὶ νόμον **32** Βασιλ. (**19, 4**) ἐκχωροῦνται καὶ αἱ πραγματικαὶ ἀγωγαί, ἃς δύναται νὰ κινήσῃ χρησίμως καὶ ὁ ἐκδοχεύς, καὶ ἂν δὲν παραλάβῃ τὸ πρᾶγμα, εἰς ὃ ἡ ἀγωγὴ ἀναφέρεται. Ὅθεν ἔχει ἐπιῤῥοὴν ὁ ὅρκος τοῦ ἂν ἐκοινοποιήθησαν εἰς τὴν ἐναγομένην τὰ παραχωρητήρια ἔγγραφα πρὸ τοῦ συμβιβασμοῦ, ὃν συνωμολόγησεν αὕτη μετὰ τῆς δικαιοπαρόχου τοῦ ἐνάγοντος. — ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγου **156** τοῦ **1854**, ἀναιροῦσα τὴν **11123** τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν.

§ **26.** Ὁποιαδήποτε καὶ ἂν ἦναι ἡ πηγὴ τῆς ἀπαιτήσεως, ἅμα ἀπεκτήθη εἰς τὴν περιουσίαν, εἶναι ἐπιδεκτικὴ ἐκχωρήσεως.

Οὕτω δύνανται νὰ ἐκχωρηθοῦν χρηματικαὶ ἀπαιτήσεις ἐξ ἀδικημάτων. Καὶ αὐτὰ τὰ περὶ κατοχῆς παραγγέλματα ἐκχωροῦνται (**interdicta possessoria**).

Δὲν ἀποκλείονται τῆς ἐκχωρήσεως τὰ προσωπικὰ προνόμια,

ὁσάκις ἐξ αὐτῶν πηγάζει ἀπαίτησις, διότι κυρίως ἐκχωρεῖται ἡ ἐξάσκησίς των.

Οὕτω δὲν δύναταί τις νὰ ἐκχωρήσῃ τὴν ἰδιότητα τοῦ κληρονόμου κτλ., ἀλλὰ δύναται νὰ μεταφέρῃ εἰς ἄλλον τὴν κληρονομίαν, τὸ καταπίστευμα καὶ τὰ παρόμοια.

Ἐν γένει λοιπὸν τὸ κεκτημένον δικαίωμα, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ ἀπαίτησιν χρηματικήν, ἢ ἐκτιμητέαν, παραχωρεῖται, καὶ τοιαύτη εἶναι ἡ ἐκ τελεσιδικίας (res judicata) πηγάζουσα ἀπαίτησις. Καλλ. τόμ. 3 § 394.

§ 27. Δεδικασμένον παραχωρεῖται;

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ κατὰ τὴν 24 σεπτεμβρίου 1836, ὅτε ὁ Γ παρεχώρησε διὰ συμβολαιογραφικοῦ ἐγγράφου πρὸς τὸν Β τὸ δικαίωμα τῶν κατὰ τοῦ Κ ἀπαιτήσεών του, τὸ δικαίωμα τοῦτο εἶχεν ἤδη τελεσιδίκως καὶ ὁριστικῶς ἀποφασισθῆ διὰ τῆς ἀπὸ 15 ἰουνίου 1828 καὶ ὑπ' ἀριθ. 325 ἀποφάσεως τῆς ἀντιθαλασσίου δικαστηρίου ἐπιτροπῆς, ὡς καὶ ἀπεφάνθησαν αἱ ἀπὸ 28 ἰουνίου 1836 καὶ ὑπ' ἀριθ. 91 τοῦ δικαστηρίου τούτου καὶ ἀπὸ 3 νοεμβρίου 1836 ὑπ' ἀρ θ. 96 τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀποφάσεις, ὥστε εἶναι ἀνυπόστατον ὅτι, ὡς διϊσχυρίζεται ὁ Κ, ὁ Β ἠγόρασεν ἐκκρεμῆ δίκην, οὔτε δύνανται νὰ καταστήσουν ἐκκρεμὲς τὸ δεδικασμένον ἅπαξ πρᾶγμα οἱ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τυχὸν δισταγμοὶ καὶ ἀντιῤῥήσεις τῶν μερῶν, τῶν ὁποίων κατὰ νόμον δὲν δύναται πώποτε νὰ γίνῃ ἀντικείμενον ἡ ἐκ νέου ἀμφισβήτησις τοῦ δικασθέντος δικαιώματος.

» Ἐπειδὴ ἡ πρότασις, τὴν ὁποίαν κάμνει ὁ Κ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τούτου, ὅτι δὲν χρεωστεῖ νὰ πληρώσῃ δυνάμει τοῦ Ἀναστασιανοῦ νόμου εἰς τὸν Β, εἰμὴ ὅσα οὗτος πραγματικῶς ἐπλήρωσεν εἰς τὸν μνησθέντα Γ διὰ τὴν γενομένην παραχώρησιν τῶν ἀπαιτήσεων τούτων κατὰ τοῦ Δ, μὴ προβληθεῖσα κατὰ τὴν πρωτόδικον δίκην εἶναι ἀπαράδεκτος, μὴ γενομένη κατὰ τὴν πρωτόδικον δίκην καθὸ νέα πραγματικὴ πρότασις, μὴ δυναμένη ποσῶς νὰ θεωρηθῇ ὡς παρεπόμενον τῆς κυρίας αἰτήσεως περὶ ἀκυρώσεως τῶν πράξεων τοῦ Β, ἀγοραστοῦ δίκης ἐκκρεμοῦς, καὶ ἀκυρώσεως τοῦ πλειστηριασμοῦ, τοῦ ὁποίου δὲν προηγήθησαν αἱ ἀπαιτούμεναι δημοσιεύσεις.—ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 1389 τοῦ 1839.

§ 28. Ὁ ὑπὲρ οὗ ἐξεδόθη ἀπόφασίς τις ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ παραχωρήσῃ τὸ τῆς ἐκτελέσεως μόνον τῆς ἀποφάσεως δικαίωμα, ὥστε νὰ λάβῃ ὁ ἐκδοχεὺς ὅ,τι ὀφείλεται εἰς τὸν παραχωρητήν. Ἡ ἁπλῆ αὕτη παραχώρησις δὲν εἶναι παραχώρησις τῆς δίκης. — ἀπόφ. 3321 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 28². Παραχώρησις μελλόντων τῆς ὑπηρεσίας μισθῶν δύναται νὰ γίνῃ.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ ἐπὶ τῆς παραχωρήσεως, ὡς καὶ ἐπὶ τῆς ἀγοραπωλησίας, ἡ παραχωρουμένη ἢ ἀπαλλοτριουμένη ἀπαίτησις δύναται νὰ ἦναι ἐνεστῶσα ἢ μέλλουσα (διάταξ. 3 τοῦ κώδηκ. βιβλ. 8 τίτλ. 54)· ὅθεν ὁ Καμβιὸλ, διατελῶν διδάσκαλος τῆς ἐν Πειραιεῖ στρατιωτικῆς σχολῆς, ἠδύνατο νὰ παραχωρήσῃ τοὺς μισθοὺς τῆς διδασκαλικῆς του ὑπηρεσίας καίτοι μέλλοντας.—ἀπόφ. πολιτικὴ Ἀρείου Πάγου 66 τοῦ 1849. Ἡ δὲ 21 τοῦ 1851 φέρει:

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει νόμος ἐπιτρέπων εἰς τὸ δημόσιον τὸ δικαίωμα νὰ προσβάλῃ ἢ ὑποστηρίξῃ δικαστικῶς ἄνευ ἰδίου συμφέροντος τὰ μεταξὺ τῶν πολιτῶν συναλλάγματα· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ἀντικείμενον τῆς δίκης εἶναι ἡ παρὰ τοῦ διαθεσίμου ἀξιωματικοῦ Α. Πασχάλη γενομένη παραχώρησις πρὸς τὸν δανειστήν του Κ. Παναγιώτου ἐκ δραχ. 75 ἀνὰ ἕκαστον μῆνα ἐπὶ τοῦ δεδουλευμένου μισθοῦ τοῦ πρώτου, τουτέστιν ἀντικείμενον ἀφορῶν μόνον τὸν δανειστὴν καὶ τὸν ὀφειλέτην, καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποίου τὸ δημόσιον δὲν προτείνει ἴδιον ἐαυτοῦ συμφέρον, ἄρα δὲν δύναται νὰ προσβάλῃ τὴν παραχώρησιν ταύτην, καθότι εἶναι πάντῃ ἀδιάφορον, ἂν μέρος τοῦ πρὸς τὸν Πασχάλην ὀφειλομένου μισθοῦ πληρωθῇ εἰς τοῦτον ἢ εἰς τὸν δανειστήν του, καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ ἀναιρέσεως τοῦ δημοσίου αἴτησις εἶναι δι' ἔλλειψιν συμφέροντος ἀπαράδεκτος (ἄρθρ. 67 καὶ 68 τῆς πολιτ. δικονομίας)· ἄλλως τε καὶ κατ' οὐσίαν, ὡς ἐκ περισσοῦ ἐξεταζομένη, δὲν εἶναι βάσιμος, καθότι τὰ ἄρθρα 17 καὶ 18 τοῦ γενικοῦ οἰκονομικοῦ κανονισμοῦ τοῦ στρατοῦ, τὰ ὁποῖα ἐπικαλεῖται τὸ δημόσιον, καὶ ἂν ὑποτεθῶσιν ἰσχὺν νόμου ἔχοντα, ἀφοροῦν τοὺς ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικοὺς, ὁ δὲ Ἀντ. Πασχάλης, ὡς βεβαιοῖ τὸ δικάσαν δικαστήριον διὰ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεώς του, καὶ ὡς δὲν ἠρνήθη ὁ πληρεξούσιος τοῦ δημοσίου, εἶναι ἀξιωματικὸς διαθέσιμος· ἄρα δὲν ἔχουσιν ἐφαρμογὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου. »—Ἴδε ἀνωτ. § 6.

§ 29. Ἡ σχέσις τοῦ συναλλάγματος δὲν εἶναι ἐπιδεκτικὴ ἐκχωρήσεως. Οὕτω μᾶς λέγουν αἱ πηγαὶ, ὅτι ὁ ἐντολοδόχος δύναται ν' ἀναθέσῃ εἰς ἄλλον τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐντολῆς, οὗτος ὅμως δὲν ἀντικαθίσταται εἰς τὴν ἀρχικὴν ἐντολὴν, οὔτε ἐξ αὐτῆς ἔχει ἀγωγὴν κατὰ τοῦ πρώτου ἐντολέως, ἀλλὰ κατὰ τοῦ ἐντολοδόχου, ὅστις τὸν ἀντεκατέστησεν εἰς τὴν θέσιν του (1). Οὐδεὶς ὅμως θέλει

(1) L. 28 de neg. gest. (3, 5) B. XVII 1, 28, L. 8 § 3 mand. (17, 1).

ὁσάκις ἐξ αὐτῶν πηγάζει ἀπαίτησις, διότι κυρίως ἐκχωρεῖται ἡ ἐξάσκησίς των.

Οὕτω δὲν δύναταί τις νὰ ἐκχωρήσῃ τὴν ἰδιότητα τοῦ κληρονόμου κτλ., ἀλλὰ δύναται νὰ μεταφέρῃ εἰς ἄλλον τὴν κληρονομίαν, τὸ καταπίστευμα καὶ τὰ παρόμοια.

Ἐν γένει λοιπὸν τὸ κεκτημένον δικαίωμα, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ ἀπαίτησιν χρηματικήν, ἢ ἐκτιμητέαν, παραχωρεῖται, καὶ τοιαύτη εἶναι ἡ ἐκ τελεσιδικίας (res judicata) πηγάζουσα ἀπαίτησις. Καλλ. τόμ. 3 § 394.

§ 27. Δεδικασμένον παραχωρεῖται;

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ κατὰ τὴν 24 σεπτεμβρίου 1836, ὅτε ὁ Γ παρεχώρησε διὰ συμβολαιογραφικοῦ ἐγγράφου πρὸς τὸν Β τὸ δικαίωμα τῶν κατὰ τοῦ Κ ἀπαιτήσεών του, τὸ δικαίωμα τοῦτο εἶχεν ἤδη τελεσιδίκως καὶ ὁριστικῶς ἀποφασισθῇ διὰ τῆς ἀπὸ 15 ἰουνίου 1828 καὶ ὑπ' ἀριθ. 325 ἀποφάσεως τῆς ἀντιθαλασσίου δικαστηρίου ἐπιτροπῆς, ὡς καὶ ἀπεφάνθησαν οἱ ἀπὸ 28 ἰουνίου 1836 καὶ ὑπ' ἀριθ. 91 τοῦ δικαστηρίου τούτου καὶ ἀπὸ 3 νοεμβρίου 1836 ὑπ' ἀρ θ. 96 τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀποφάσεις, ὥστε εἶναι ἀνυπόστατον ὅτι, ὡς διϊσχυρίζεται ὁ Κ, ὁ Β ἠγόρασεν ἐκκρεμῆ δίκην, οὔτε δύνανται νὰ καταστήσουν ἐκκρεμὲς τὸ δεδικασμένον ἅπαξ πρᾶγμα οἱ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τυχὸν δισταγμοὶ καὶ ἀντιῤῥήσεις τῶν μερῶν, τῶν ὁποίων κατὰ νόμον δὲν δύναται πώποτε νὰ γίνῃ ἀντικείμενον ἡ ἐκ νέου ἀμφισβήτησις τοῦ δικασθέντος δικαιώματος.

» Ἐπειδὴ ἡ πρότασις, τὴν ὁποίαν κάμνει ὁ Κ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τούτου, ὅτι δὲν χρεωστεῖ νὰ πληρώσῃ δυνάμει τοῦ Ἀναστασιανοῦ νόμου εἰς τὸν Β, εἰμὴ ὅσα οὗτος πραγματικῶς ἐπλήρωσεν εἰς τὸν μνησθέντα Γ διὰ τὴν γενομένην παραχώρησιν τῶν ἀπαιτήσεων τούτων κατὰ τοῦ Δ, μὴ προβληθεῖσα κατὰ τὴν πρωτόδικον δίκην εἶναι ἀπαράδεκτος, μὴ γενομένη κατὰ τὴν πρωτόδικον δίκην καθὸ νέα πραγματικὴ πρότασις, μὴ δυναμένη ποσῶς νὰ θεωρηθῇ ὡς παρεπόμενον τῆς κυρίας αἰτήσεως περὶ ἀκυρώσεως τῶν πράξεων τοῦ Β, ἀγοραστοῦ δίκης ἐκκρεμοῦς, καὶ ἀκυρώσεως τοῦ πλειστηριασμοῦ, τοῦ ὁποίου δὲν προηγήθησαν αἱ ἀπαιτούμεναι δημοσιεύσεις.—ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 1389 τοῦ 1839.

§ 28. Ὁ ὑπὲρ οὗ ἐξεδόθη ἀπόφασίς τις ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ παραχωρήσῃ τὸ τῆς ἐκτελέσεως μόνον τῆς ἀποφάσεως δικαίωμα, ὥστε νὰ λάβῃ ὁ ἐκδοχεὺς ὅ,τι ὀφείλεται εἰς τὸν παραχωρητήν. Ἡ ἁπλῆ αὕτη παραχώρησις δὲν εἶναι παραχώρησις τῆς δίκης.— ἀπόφ. 3321 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 28α. Παραχώρησις μελλόντων τῆς ὑπηρεσίας μισθῶν δύναται νὰ γίνῃ.

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ ἐπὶ τῆς παραχωρήσεως, ὡς καὶ ἐπὶ τῆς ἀγοραπωλησίας, ἡ παραχωρουμένη ἢ ἀπαλλοτριουμένη ἀπαίτησις δύναται νὰ ἦναι ἐνεστῶσα ἢ μέλλουσα (Διάταξ. 3 τοῦ κώδηκ. βιβλ. 8 τίτλ. 54)· ὅθεν ὁ Καμβιόλ, διατελῶν διδάσκαλος τῆς ἐν Πειραιεῖ στρατιωτικῆς σχολῆς, ἠδύνατο νὰ παραχωρήσῃ τοὺς μισθοὺς τῆς διδασκαλικῆς του ὑπηρεσίας καίτοι μέλλοντας.—ἀπόφ. πολιτικὴ Ἀρείου Πάγου 66 τοῦ 1849. Ἡ δὲ 21 τοῦ 1851 φέρει:

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει νόμος ἐπιτρέπων εἰς τὸ δημόσιον τὸ δικαίωμα νὰ προσβάλῃ ἢ ὑποστηρίξῃ δικαστικῶς ἄνευ ἰδίου συμφέροντος τὰ μεταξὺ τῶν πολιτῶν συναλλάγματα· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ἀντικείμενον τῆς δίκης εἶναι ἡ παρὰ τοῦ διαθεσίμου ἀξιωματικοῦ Α. Πασχάλη γενομένη παραχώρησις πρὸς τὸν δανειστήν του Κ. Παναγιώτου ἐκ δραχ. 75 ἀνὰ ἕκαστον μῆνα ἐπὶ τοῦ δεδουλευμένου μισθοῦ τοῦ πρώτου, τουτέστιν ἀντικείμενον ἀφορῶν μόνον τὸν δανειστὴν καὶ τὸν ὀφειλέτην, καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποίου τὸ δημόσιον δὲν προτείνει ἴδιον ἑαυτοῦ συμφέρον, ἄρα δὲν δύναται νὰ προσβάλῃ τὴν παραχώρησιν ταύτην, καθότι εἶναι πάντῃ ἀδιάφορον, ἂν μέρος τοῦ πρὸς τὸν Πασχάλην ὀφειλομένου μισθοῦ πληρωθῇ εἰς τοῦτον ἢ εἰς τὸν δανειστήν του, καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ ἀναιρέσεως τοῦ δημοσίου αἴτησις εἶναι δι' ἔλλειψιν συμφέροντος ἀπαράδεκτος (ἄρθρ. 67 καὶ 68 τῆς πολιτ. δικονομίας)· ἄλλως τε καὶ κατ' οὐσίαν, ὡς ἐκ περισσοῦ ἐξεταζομένη, δὲν εἶναι βάσιμος, καθότι τὰ ἄρθρα 17 καὶ 18 τοῦ γενικοῦ οἰκονομικοῦ κανονισμοῦ τοῦ στρατοῦ, τὰ ὁποῖα ἐπικαλεῖται τὸ δημόσιον, καὶ ἂν ὑποτεθῶσιν ἰσχὺν νόμου ἔχοντα, ἀφορῶσιν τοὺς ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικούς, ὁ δὲ Ἀντ. Πασχάλης, ὡς βεβαιοῖ τὸ δικάσαν δικαστήριον διὰ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεώς του, καὶ ὡς δὲν ἠρνήθη ὁ πληρεξούσιος τοῦ δημοσίου, εἶναι ἀξιωματικὸς διαθέσιμος· ἄρα δὲν ἔχουσιν ἐφαρμογὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου. »—Ἴδε ἄνωτ. § 6.

§ 29. Ἡ σχέσις τοῦ συναλλάγματος δὲν εἶναι ἐπιδεκτικὴ ἐκχωρήσεως. Οὕτω μᾶς λέγουν αἱ πηγαί, ὅτι ὁ ἐντολοδόχος δύναται ν' ἀναθέσῃ εἰς ἄλλον τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐντολῆς, οὗτος ὅμως δὲν ἀντικαθίσταται εἰς τὴν ἀρχικὴν ἐντολήν, οὔτε ἐξ αὐτῆς ἔχει ἀγωγὴν κατὰ τοῦ πρώτου ἐντολέως, ἀλλὰ κατὰ τοῦ ἐντολοδόχου, ὅστις τὸν ἀντεκατέστησεν εἰς τὴν θέσιν του (1). Οὐδεὶς ὅμως θέλει

---

(1) L. 28 de neg. gest. (3, 5) B. XVII 1, 28, L. 8 § 3 mand. (17, 1).

ἀρνηθῇ, ὅτι ὁ πρῶτος ἐντολοδόχος δύναται νὰ ἐκχωρήσῃ τὴν ἐκ τῆς ἐντολῆς ἀπαίτησιν κατὰ τοῦ πρωτοτύπου ἐντολέως, καθὼς καὶ ἐκείνην κατὰ τοῦ ἀντικατασταθέντος ἐντολοδόχου.

Ὡσαύτως ἐπὶ τῆς ἑταιρίας δύναταί τις νὰ προσλάβῃ συνέταιρον εἰς τὸ μέρος, καθ' ὃ μετέχει, ἐντούτοις ὁ προσληφθεὶς μένει ἐντελῶς ξένος εἰς τὸν ἕτερον τῶν συνεταίρων (1). Αἱ ἐκ τῆς ἑταιρίας ἀπαιτήσεις ὅμως ἐκχωροῦνται, ὥστε ὁ μονομερῶς προσληφθεὶς γίνεται συνιδιοκτήτης καὶ δύναται νὰ ἐνασκήσῃ τὴν περὶ διαιρέσεως κοινοῦ ἀγωγήν (2).

Ἄλλο παράδειγμα τοῦ αὐτοῦ εἴδους μᾶς προσφέρει ἡ ἐνοικίασις. Ὁ ἐνοικιαστὴς ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς μεταμισθώσεως, μὴ γενομένης ἐξαιρέσεως αὐτοῦ, ἀλλ' ὁ μεταμισθωτὴς δὲν ὑποκαθίσταται εἰς τὴν ἀρχικὴν ἐνοικίασιν, οὔτε ὑπόκειται εἰς τὸν ἀρχικῶς ἐνοικιάσαντα (3). Οὕτω καὶ ὁ ἀγοραστὴς τοῦ πράγματος, καίτοι ὑποχρεωθεὶς ν' ἀφίνῃ ἀνενόχλητον τὸν ἐνοικιαστήν, δὲν ἔχει κατ' αὐτοῦ ὡς ἐκ τῆς ἀγοραπωλησίας ἀγωγήν, ἀλλὰ πρέπει νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν πωλητήν του τὴν ἐκχώρησιν τῆς ἀγωγῆς του (4).

Ἂν ὁ ἐργολάβος δύναται ν' ἀναθέσῃ εἰς ἄλλον τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου, τοῦτο ἐξηγεῖται ὅπως καὶ ἡ ἐντολή (5), ἀλλὰ καὶ τοῦτο δὲν ἐπιτρέπεται, ἅμα ὁ συμφωνήσας τὸ ἔργον ἀπέβλεψεν εἰς τὴν ἐξιδιασμένην τοῦ ἐργολάβου τέχνην (6). Ἀντιστρόφως δὲν ἐκχωροῦνται ὑπηρεσίαι, αἵτινες, γινόμεναι πρὸς ἄλλον παρὰ τὸν συμφωνήσαντα, μεταβάλλουν φύσιν (7).

Μὲ ταῦτα ἐντελῶς συμφωνεῖ, ὅτι ὁ κληροδόχος, ὡς εἰδικὸς διάδοχος (successor singularis), δὲν ἐκδέχεται καὶ τὴν συμφωνίαν μετὰ τοῦ μισθωτοῦ, ὅστις ἐκβαλλόμενος ἔχει ἀπαιτήσεις μόνον κατὰ τοῦ κληρονόμου (8).

---

(1) L. 17 pr. L. 19 pro socio (17, 2) B. XII 1 § 17, 19. Ὁ προσληφθεὶς παρὰ τοῦ κοινωνοῦ μου κοινωνός, αὐτοῦ μόνον κοινωνός ἐστι καὶ οὐκ ἐμοῦ. L. 3 C. de commun. (4, 52). Ἀρμεν. περὶ κοιν. § 37. Ὅρα § 340 Καλλ. αὐτ.

(2) L. 31 pro socio (17, 2) B. XII 1, 31.
(3) L. 58 pr. locati (19, 2) B. XX 1, 58· ὅρα § 292.
(4) L. 13 § 30 de act. emti (19, 1) B. XIX 8, 6· ὅρα § 295.
(5) L. 38 § 21 de V. O. (45, 1).
(6) L. 31 de solut. (46, 3) B. XXVI 5, 21.
(7) L. 9 § 1 de oper. lib. (38, 1) B. XLIX 3, 8.

(8) Ὅτι καὶ ὁ κληρονόμος δὲν δύναται νὰ καταναγκάσῃ τὸν μισθωτὴν εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τῆς καλλιεργείας, ἕπεται ἐκ τοῦ ὅτι δὲν ἔχει συμφέρον, μετελθούσης εἰς τὸν κληροδόχον τῆς κυριότητος. L. 32 locati (19, 2) B. XX 1, 31.

Εἰς τὸν ἰδιοκτήτην ἐξαιρετικῶς ὑπόκεινται λόγῳ ἐνεχύρου καὶ τοῦ μεταμισθωτοῦ τὰ ἔπιπλα κατὰ τὸ ποσὸν τοῦ χρεωστουμένου παρ' αὐτοῦ ἐνοικίου. Ὁ *Οὐλπιανὸς* λέγει, ὅτι ὑποτίθεται σιωπηρὰ συμφωνία τοῦ μεταμισθωτοῦ μετὰ τοῦ κυρίου περὶ τούτου (9). Ἀκριβέστερον ἦτον, ἂν ἔλεγεν, ὅτι θεωρεῖται σιωπηρὰ ἐκχώρησις εἰς τὸν κύριον τῆς ἀπαιτήσεως τοῦ ἐνοικίου κατὰ τοῦ μεταμισθωτοῦ. Καλλ. αὐτ. § 395.

§ 30. Δὲν ἐπαληθεύει τὸ ἀξίωμα, ὅτι δὲν ἐκχωροῦνται τὰ κατὰ στενὴν ἔννοιαν προσωπικὰ δικαιώματα, ἢ τ' αναμεμιγμένα μὲ ἀμοιβαίας ὑποχρεώσεις (ἴδον αἱ περὶ διατροφῆς ἀπαιτήσεις). Κατὰ ῥητὴν διάταξιν δὲν ἐπιτρέπεται, ἄνευ δικαστ. ἐγκρίσεως, συμβιβασμὸς ἐπὶ διατροφῆς, δωρηθείσης αἰτίᾳ θανάτου καὶ ὄχι δι' ἐλευθέρας συμφωνίας ἀποκτηθείσης. Ἄρα οὔτε ἐκχώρησις συγχωρεῖται. Καλλ. αὐτ. § 396.

§ 31. Εἰς τὸν ἀπολαύοντα οἴκησιν δὲν συγχωρεῖται νὰ τὴν δωρήσῃ. αὐτόθι.

§ 32 Δὲν ἐκχωροῦνται τὰ μὴ εἰς τὴν περιουσίαν ἀνήκοντα. Ὅθεν δὲν ἐκχωροῦνται δημοτικαὶ ἀγωγαὶ, ὡς καὶ αἱ περὶ ὕβρεως, ἐκτὸς μετὰ τὴν κάταρξιν τῆς δίκης. αὐτ. § 397.

§ 33. Τ' αὐτὰ λέγομεν καὶ περὶ τῆς ἀγωγῆς περὶ μέμψεως τῆς διαθήκης· ἐνταῦθα δὲ πρέπει νὰ συγκαταριθμήσωμεν καὶ τὴν ἀνάκλησιν τῆς δωρεᾶς ἕνεκα ἀχαριστίας. αὐτ.

§ 34. Καὶ τὸ εἰς τὴν περιουσίαν ἀνῆκον δικαίωμα δύναται νὰ ἦναι ἀνεπίδεκτον ἐκχωρήσεως, καθόσον ἀποτελεῖ παρακολούθημα ἀναπόσπαστον ἄλλου κυρίου δικαιώματος.

Οὕτω δὲν ἐπιτρέπεται ἐκχώρησις δουλείας ἄνευ τοῦ κτήματος, εἰς ὃ ἀνήκει.

Ὡσαύτως δὲν ἔχει σκοπὸν ἡ ἐκχώρησις τῆς κατὰ τοῦ ἐγγυητοῦ ἀπαιτήσεως ἄνευ τῆς κυρίας, τὴν ὁποίαν ἐξασφαλίζει. Ἀλλὰ διαφόρου γνώμης εἶναι οἱ νεώτεροι ὡς πρὸς τὸ ζήτημα, ἂν ἐπιτρέπεται ἐκχώρησις τοῦ ἐκ τοῦ ἐνεχύρου ἢ τῆς ὑποθήκης πραγματικοῦ δικαιώματος, ἄνευ τῆς ἐκχωρήσεως τοῦ δι' αὐτῶν ἐξασφαλιζομένου δανείου.

Δὲν δικαιούμεθα εἰς τὴν παραδοχὴν καταφατικῆς περὶ τοῦ ζητήματος τούτου λύσεως, στηριζόμενοι εἰς τοῦ Αὐτοκράτορος Γορδιανοῦ τὰς λέξεις, ὅτι καίτοι ἀποσβεσθείσης τῆς προσωπικῆς ἀγωγῆς ὁ δεσμὸς τοῦ ἐνεχύρου διαρκεῖ. Τοῦτο δύναται ν' ἀφορᾷ

---

(9) L. 11 § 5 de pign. act. (13, 7) B. XXV 1, 11.

μόνην τὴν περίστασιν, ὅτε ὑπολειπομένης φυσικῆς ἐνοχῆς τὸ ἐνέχυρον δὲν ἀποσβέννυται.

Οἱ Ῥωμαῖοι πώποτε δὲν λέγουν, ὅτι ἐκχωρεῖται μόνον τὸ δικαίωμα τοῦ ἐνεχύρου ἢ τῆς ὑποθήκης. Δέχονται μὲν ὅτι τὸ ἐνέχυρον δύναται νὰ ὑπενεχυριασθῇ, ἀλλ' ἐξακολουθοῦν νὰ τὸ θεωροῦν ἐξαρτώμενον ἀπὸ τὴν ἀπαίτησιν, ὥστε, ἐὰν ὁ πρωτοφειλέτης πληρώσῃ εἰς τὸν πρωτότυπον δανειστὴν, τὸ δικαίωμα τῆς ὑπενεχυριάσεως ἀποσβέννυται. Ἕπεται λοιπὸν, ὅτι ἂν συγχρόνως μὲ τὴν ὑπενεχυρίασιν δὲν ὑποτεθῇ καὶ ἡ ἀπαίτησις, δὲν ὑπάρχει ἀσφάλεια. Ἀλλ' εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ὑπενεχυριάσεως ἐσυγχωρεῖτο ἀγωγὴ τοῦ δευτέρου δανειστοῦ κατὰ τοῦ πρωτοφειλέτου, ὥστε ἐθεωρεῖτο αὐτοδικαίως ὑποτεθεῖσα ἡ κυρία ἀπαίτησις.

Ἐπίσης ἐδέχοντο ἐνεχυρίασιν τῆς ἀπαιτήσεως καὶ τότε ἐθεώρουν, ὅτι παρακολουθοῦν τὴν τύχην τῆς ἀπαιτήσεως τὰ ἐνέχυρα καὶ αἱ ὑποθῆκαι αὐτῆς.

Μὲ ταῦτα συμφωνεῖ ὁ περὶ ὑποθηκῶν νόμος μας (ἄρθρον 37 τόμ. 2 § 548), ὅστις παραδέχεται ἐκχώρησιν τῆς ὑποθήκης ὁμοῦ μὲ τὴν ἀπαίτησιν καὶ ὄχι χωριστά. Καλλ. αὐτ. § 398.

§ 35. Κατὰ ῥητὴν τοῦ νόμου διάταξιν δὲν ἐπιτρέπεται ἐκχώρησις, δι' ἧς παρεμβάλλεται δυνατός. Δικηγόροι αὐτ. § 399 ἐπ. Ἁπλῶς δ' ἡ ἐκχώρησις ἀπαιτήσεως εἰς ἰσχυρότερον δὲν ἀπαγορεύεται, ἀλλ' ἡ κατ' οἰκονομίαν μὲ τὸν δόλιον σκοπὸν ν' ἀντιταχθῇ εἰς τὸν ἀσθενῆ ὀφειλέτην ἀντίπαλος ἀκαταμάχητος (αὐτ. § 401). Ἀχρηστία τῆς διατάξεως ταύτης (αὐτ. § 402).

§ 36. Ὁ ὑπεξούσιος δὲν ἔχει ἀγωγὰς κατὰ τοῦ πατρὸς, ἐκ τούτου ὅμως δὲν ἕπεται ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται ἐκχώρησις πρὸς ὑπεξούσιον τῆς κατὰ τοῦ πατρὸς ἀπαιτήσεως, ἀλλ' ὅτι, διαρκούσης τῆς ὑπεξουσιότητος, ἡ ἐκχωρηθεῖσα ἀγωγὴ ἠρεμεῖ.

Καθόσον ἀφορᾷ ὅμως τὸ στρατιωτικὸν καὶ οἱονεὶ στρατιωτικὸν χρημάτιον (peculium castrense καὶ quasi-castrense), δὲν ὑπάρχει τοιοῦτον κώλυμα. Καλλ. τόμ. 3 § 405.

§ 37. Συγχωρεῖται ἡ παραχώρησις ἐπιδίκου πράγματος μετὰ τὴν περὶ αὐτοῦ *ἐμπορικὴν ἀπόφασιν*; Ναὶ, κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 11726 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, ἡ δευτέρα σκέψις τῆς ὁποίας φέρει οὕτως: « Ἐπειδὴ (ὡς ἐκ περισσοῦ) αἱ ἐμπορικαὶ ἀποφάσεις εἰσὶ προσωρινῶς ἐκτελεσταὶ (ἄρθρ. 733 πολ. δικον.), ἑπομένως ὅλα τὰ μέτρα, ὅσα δυνάμει αὐτῶν λαμβάνονται, καίτοι γενομένης ἐφέσεως, τότε μόνον ἀνατρέπονται, ὅταν ἐπέλθῃ ἀπόφασις ἀνατρέπουσα ἐκείνην· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου παρεχωρήθη μὲν εἰς τὸν Ζήσην Σωτηρίου τὸ ποσὸν, ὅπερ ἐπεδικάσθη διὰ τῆς

ὑπ' ἀριθ. 147 τοῦ 1846 ἀποφάσεως τῶν ἐν Ἀθήναις ἐμποροδικῶν, ἥτις καὶ ἐξεκαλέσθη, ἀλλ' ἡ ἔφεσις αὕτη ἐκηρύχθη ἀνατετραμμένη διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 693 ἀποφάσεως τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, ὥστε ἡ ἔφεσις ἔμεινεν ἄνευ ἀποτελέσματός τινος, καὶ διὰ τοῦτο ἡ παραχώρησις, ἥτις ἐγένετο δυνάμει τῆς εἰρημένης ἐμπορικῆς ἀποφάσεως, δὲν θεωρεῖται ἀντιβαίνουσα εἰς τὸν Ἀναστασιανὸν νόμον. »

Περὶ ἐπιδίκων πραγμάτων, ἴδε τὴν λέξιν ταύτην (Εὑρ. τόμ. 7 σελ. 81 ἐπ.).—Προσέτι τὴν λέξιν *ἐνέχυρον* § 15· ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 173 τοῦ 1838 καὶ 218 τοῦ 1851. Καλλ. τόμ. 3 § 403.

Ἐπίδικος ἀπαίτησις εἶναι παραχωρητέα; Δι' οὐδενὸς νόμου ἀπαγορεύεται, ὥστε ὁ ὀπισθογράφος, εἰς διαταγὴν τοῦ ὁποίου ἐκδίδεται γραμμάτιόν τι, νὰ μὴ δύναται νὰ ἐξωφλήσῃ τὴν ἐπισυναλλαγματικήν, τὴν ὁποίαν τῷ πέμπει ἄλλος μεταγενέστερος ὀπισθογράφος, ὅστις ἐπλήρωσεν εἰς τὸν κομιστὴν τὸ μὴ πληρωθὲν ὑπὸ τοῦ ἐκδότου γραμμάτιον, καὶ ἀκολούθως ἐκίνησεν ἀγωγὴν καθ' ὅλων τῶν πρὸ αὐτοῦ ὀπισθογράφων καὶ τοῦ ἐκδότου· ὥστε δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ἐπίδικος ἡ ἀπαίτησις εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴν ἠδύνατο νὰ παραχωρηθῇ ἡ ἀγωγὴ τοῦ πληρώσαντος τὸ γραμμάτιον ὀπισθογράφου. — ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 435 τοῦ 1854 (ἐν νομικ. σελ. 5940).

§ 38. Ὅταν τὶς ἐν γνώσει ἐδέχθη ἐκχώρησιν ἀλλοτρίων δικαιωμάτων, ἀνηκόντων εἰς ἀνήλικας, ἡ πρᾶξις αὕτη ἀκυροῦται, κατ' αἴτησιν τούτων.—ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 7363 τοῦ 1850.

Σημ. Παρβλ. ὅσα ἐσημείωσα εἰς Εὑρετ. τόμ. 9 λέξ. *κηδεμονία* § 193, 211[3].

§ 39. Οἱ κηδεμόνες παραχωροῦσιν, ἄνευ ἀδείας, ἀπαιτήσεις διὰ χρέος τοῦ ὀρφανοῦ; ἴδε τὴν 110 τοῦ 1851 ἀπόφασιν Ἀρείου Πάγου ἐν λέξει *κηδεμονία* (1).

---

(1) Κατὰ ῥητὴν διάταξιν τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς κηδεμόνας ν' ἀποκτήσουν καθ' ὁποιονδήποτε τρόπον ἀπαιτήσεις κατὰ τῶν κηδεμονευομένων, ὅπως πρότερον ἐπετρέπετο. Κατὰ τὴν διάταξιν ταύτην, ὄχι μόνον ἡ ἐκχώρησις εἶναι ἀνίσχυρος, ἀλλ' ὁ κηδεμονευόμενος ἐντελῶς ἀπαλλάττεται ἀπὸ τὸ χρέος, τὸ ὁποῖον δυνάμει τοῦ νόμου καταργεῖται. Μολονότι τὸ κεφάλαιον τοῦτο τῆς Νεαρᾶς ὁμιλεῖ μόνον περὶ κηδεμόνων, ἐννοεῖ καὶ τοὺς ἐπιτρόπους, καθὼς ἐκ τοῦ συνόλου τῆς Νεαρᾶς ἐξάγεται. Προσέτι διὰ τῆς λέξεως κ η δ ε μ ὼ ν περιλαμβάνεται καὶ ὁ ἐπίτροπος, ὅπως μᾶς διδάσκει ὁ Θ ε ό φ ι λ ο ς.

Ἡ ἀπαγόρευσις δὲν ἀφορᾷ μόνον τὸ διάστημα τῆς κηδεμονίας, ἀλλὰ καὶ τὸ μετὰ ταῦτα, ἐννοεῖται ὅμως καθόσον αἱ ἀπαιτήσεις παράγονται ἀπὸ ἐποχὴν προγενεστέραν τῆς παύσεως τῆς κηδεμονίας ταύτης.

§ **40.** Δύναται νὰ γείνῃ παραχώρησις χρηματικῶν ἐνταλμάτων. —ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 139 τοῦ 1845 (νομικ. σελ. 4144).

Πηγαὶ τῆς ἐκχωρήσεως.—Πρόσωπα δυνάμενα νὰ κάμωσιν ἐκχώρησιν (1).

§ **41—42.** Αἱ πηγαὶ τῆς ἐκχωρήσεως εἶναι δύο εἰδῶν, ἢ ἡ ἰδιωτικὴ θέλησις, ἢ ὁ νόμος. Εἶναι δ' ἀδύνατον νὰ ἐκθέσωμεν ὅλας τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς χωρεῖ, δυνάμει τοῦ νόμου, ἡ πρὸς ἐκχώρησιν ἐκβίασις. Καλλ. τόμ. 3 § 406.

§ **43.** Ἴδε τοιαύτης φύσεως παραδείγματα περὶ ἐντολοδόχου καὶ διαχειριστοῦ.—Περὶ τοῦ ὀφείλοντος νὰ χορηγήσῃ πρᾶγμά τι.—Περὶ θεματοφύλακος.—Περὶ τοῦ ὑποκειμένου εἰς ἀποζημίωσιν διὰ τὴν ἀπώλειαν πράγματος.—Περὶ τοῦ βεβαρημένου μὲ κληροδότημα ὁμολογίας. — Περὶ τοῦ ἀναδεχθέντος χρέος δι' ἄλλον·— εἰς Καλλ. τόμ. 3 § 407.

§ **44.** Ὁ μὴ ὢν κύριος τοῦ κτήματος δὲν δύναται νὰ παραχωρήσῃ ἐπ' αὐτοῦ δικαιώματα, καὶ αἱ πράξεις του δὲν ὑποχρεόνουν τὸν τρίτον κύριον.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ, κατὰ νόμον, αἱ μεταξὺ ἄλλων γενόμεναι συμφωνίαι δὲν εἶναι ὑποχρεωτικαὶ διὰ τοὺς τρίτους (Πανδ. βιβλ. 2, τίτλ. 15, νόμ. 3), τὸ δὲ ἐφετεῖον παραδέχεται, ὅτι ὁ Ἀπόστολος Φραγγιᾶς ὡς κληρονόμος τοῦ Π. Πεῤῥοῦ, ἐνῷ δὲν ἦτο τοιοῦτος, παρεχώρησεν ἐπὶ ὡρισμένον χρόνον τὴν νομὴν τοῦ ἐπιδίκου κτήματος, καὶ ὅτι τὸ ἐπὶ τῆς περιουσίας τοῦ Πεῤῥοῦ κληρονομικὸν δικαίωμα ἀνήκει εἰς τὴν ἀναιρεσείουσαν· ἄρα, κατὰ τὰ πραγματικὰ ταῦτα γεγονότα, ὁ Φραγγιᾶς μὴ ὢν κύριος τοῦ κτήματος δὲν ἠδύνατο νὰ παραχωρήσῃ δικαίωμα, τὸ ὁποῖον δὲν εἶχε (Πανδ. βιβλ. 50, τίτλ. 17, νόμ. 54), καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ περὶ παραχωρήσεως νομῆς σύμβασις εἶναι δυνάμει τοῦ νόμου ὡς πρὸς τὴν ἀναιρεσείουσαν ἀνίσχυρος καὶ μὴ οὖσα.

Περὶ τῆς μητρὸς καὶ μάμμης, καθόσον ἐπιτροπεύουν, δὲν ὁμιλεῖ ἡ διάταξις, οὔτε δυνάμεθα νὰ τὴν ἐπεκτείνωμεν.

Ἡ ἔννοια τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης, καθὼς ἐξηγεῖται ὁ Ἰουστινιανὸς, εἶναι, ὅτι ὁ κηδεμὼν, ἔχων εἰς χεῖρά του τὰς ὑποθέσεις καὶ τὰ ἔγγραφα τοῦ κηδεμενευομένου, δύναται νὰ ἐξαλείψῃ τὰ μέσα τῆς ὑπερασπίσεώς του, καὶ οὕτω νὰ φέρῃ εἰς φῶς ἀπαιτήσεις ἀπεσβεσμένας, ἢ ψευδεῖς διὰ τῆς νοθεύσεως τῶν πραγμάτων. Καλλ. τόμ. 3 § 404.

(1) Εὑρετ. Ρολλ. λέξ. transport § 43 ἐπ.

» Ἐπειδὴ τὸ ἐφετεῖον θεωρεῖ τὴν σύμβασιν ταύτην ὑποχρεωτικὴν καὶ διὰ τὴν ἀναιρεσείουσαν, λόγῳ ὅτι αὕτη καθὸ διάδοχος ὡς πρὸς τὰς ὠφελείας τοῦ Φραγγιᾶ ὀφείλει ν' ἀναδεχθῇ καὶ τὰ βάρη τῆς διαχειρίσεώς του, καὶ ὅτι οὗτος, ὡς καὶ οἱ ἀναιρεσίβλητοι, ἐνήργησαν ἐν καλῇ πίστει, ἡ δὲ βάσις αὕτη τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἐφετείου ἐνῷ ἀφ' ἑνὸς παραβιάζει τοὺς εἰρημένους νόμους, ἀφ' ἑτέρου καταστρέφεται ἐκ τῶν ἰδίων παρὰ τοῦ αὐτοῦ ἐφετείου παραδεχομένων περιστατικῶν, καθότι ὁ Φραγγιᾶς οὐχὶ ὡς διαχειριστὴς ξένης περιουσίας παρεχώρησε τὴν νομὴν τοῦ κτήματος, ἀλλ' ὡς κύριος αὐτοῦ, ἐνῷ δὲν ἦτο τοιοῦτος, κατὰ τὴν ἰδίαν τοῦ ἐφετείου ἀπόφασιν, καθότι οἱ ἀναιρεσίβλητοι, ὡς βεβαιοῖ τὸ αὐτὸ δικαστήριον, κατέχουσι τὸ κτῆμα ἐν ὀνόματι τοῦ Φραγγιᾶ· ἄρα ἀφοῦ οὗτος τελεσιδίκως κατεδικάσθη νὰ τὸ ἀποδώσῃ εἰς τὴν ἀναιρεσείουσαν (σκέψις 7 τοῦ ἐφετείου), οἱ κατέχοντες ἐν ὀνόματι τοῦ καταδικασθέντος εἶναι ὑπόχρεοι νὰ τὸ ἀποδώσωσι, καὶ καθότι ἡ καλὴ πίστις τοῦ τε Φραγγιᾶ καὶ τῶν ἀναιρεσιβλήτων δίδει μόνον δικαίωμα εἰς αὐτοὺς νὰ ἀπαιτήσωσι τὰς ἐπὶ τοῦ κτήματος παρ' αὐτῶν γενομένας δαπάνας πρὸς βελτίωσιν αὐτοῦ, ἀλλὰ δὲν καθιστᾷ ὑποχρεωτικὴν ἀπέναντι τῆς ἀναιρεσειούσης τὴν ἀρχικὴν παράνομον τοῦ Φραγγιᾶ συμφωνίαν· ὅθεν ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις τοῦ ἐφετείου Ἀθηνῶν εἶναι, κατὰ τὸ ἄρθρον 807 § 7 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, ἀναιρετέα, ἕνεκα παραβιάσεως τῶν ῥηθέντων νόμων.—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 92 τοῦ 1850.

§ 45. Περὶ τῶν ἐπιτροποκηδεμόνων ἴδε προηγ. § 39.

Διατυπώσεις, καθ' ἃς ἐνεργεῖται ἡ ἐκχώρησις (1).

§ 46. Ἡ παραχώρησις δικαιώματος δύναται νὰ γενῇ ὄπισθεν τοῦ ἐμφαίνοντος τὴν ὑποχρέωσιν ἐγγράφου; ἴδε Εὑρετ. τόμ. 6 σελ. 714 § 14 καὶ 17.

§ 47. Πᾶσα πολιτικὴ ἀπαίτησις πρέπει νὰ παραχωρῆται ὄχι

(1) Εὑρετ. Ῥαλλ. λέξ. ἐ κ χ ώ ρ η σ ι ς § 47 ἐπ. — Καλλ. τόμ. 3 § 408· οὗτος λέγει, πρὸς τοῖς ἄλλοις, τὰ ἑξῆς· « Περὶ τῆς ἁπλῆς κατοχῆς τοῦ ἐγγράφου τῆς ἀπαιτήσεως, ὅτι ἐμφαίνει ἐκχώρησιν, ποσῶς δὲν ἀναφέρουν αἱ πηγαὶ, οὔτε σήμερον ὑπάρχει ἄλλος τις λόγος διὰ νὰ τὸ παραδεχθῶμεν.

»Ἰδίως ὡς πρὸς τὴν ἐνεχυρίασιν διατάττει ῥητῶς ὁ περὶ ἐνεχυριάσεως νόμος, ἄρθρον 3, ὅτι δὲν ἀποκτᾶται προνόμιον εἰς τὸν δανειστὴν ἐπὶ τῆς ἐνεχυριασθείσης ἀπαιτήσεως, ἂν δὲν κοινοποιηθῇ εἰς τὸν ὀφειλέτην ἔγγραφον ἰδιωτικὸν φέρον βεβαίαν χρονολογίαν, ἢ δημόσιον περὶ τῆς γινομένης ἐνεχυριάσεως (τόμ. 2 § 349).

»Διαφέρουν τὰ εἰς τὸν κομιστὴν γραμμάτια (au porteur), τὰ ὁποῖα εἶναι συνήθη

δι' ὀπισθογραφήσεως, ἀλλὰ δι' ἰδιαιτέρου παραχωρητηρίου.—ἀπ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 351 τοῦ 1852. = Ἴδε ἐν Εὑρετ. τόμ. 5 τὴν λέξιν *δάνεια*.

§ 48. Ἡ περὶ παραχωρήσεως ἀκινήτου (1) συμφωνία πρέπει νὰ συντάσσηται κατὰ τὸ 42 ἄρθρον τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου· ἴδε τὴν λέξιν *χαρτόσημον*, ἔνθα ἡ 615 τοῦ 1852 ἀπόφασ. ἐφετῶν Ναυπλ. = Ἴδε § 47—66 τῆς λέξεως *transport* τοῦ Εὑρετηρίου τοῦ Ῥολλ.

§ 49. Τὸ παραχωρητήριον, δι' οὗ παραχωρεῖ ὁ μὲν τῷ δὲ τὸ δικαίωμα νὰ λάβῃ ὁ πρῶτος τοὺς μισθοὺς τοῦ δευτέρου, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἦναι διμερὲς, ὅταν δὲν περιέχῃ καμμίαν ἀπέναντι τῆς παραχωρήσεως ταύτης ἐνοχὴν τοῦ ἐκδοχέως, οὐδ' ἀπαγορεύεται ἡ παραχώρησις δικαιωμάτων εἰς ἄλλον ἄνευ ἀντιπαροχῆς.—ἀπ. 1113 τοῦ 1853 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετ. (τμ. ά.).

§ 50. Ἡ μετὰ τὴν λῆξιν τῆς πρὸς πληρωμὴν προθεσμίας ὀπισθογράφησις τῶν εἰς διαταγὴν γραμματίων δὲν ἀπαγορεύεται (ἄρθρ. 136 ἐμπ. νόμ.). Ἂν δὲ ὑπάρχῃ ἀμφισβήτησις ἂν ἔχῃ ὅλα τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐμπροθέσμως γενομένης ὀπισθογραφήσεως, οὐδεὶς δισταγμὸς ὑπάρχει ὅτι φέρει καὶ τὰ ἀποτελέσματα ἁπλῆς ἐκχωρήσεως, χορηγούσης τῷ κομιστῇ τὸ δικαίωμα ν' ἀπαιτήσῃ παρὰ τοῦ ἐκχωρηθέντος ὀφειλέτου τὴν πληρωμὴν τοῦ χρέους.—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 11 τοῦ 1853.

Κοινοποίησις τῆς παραχωρήσεως (2).

§ 51. Ὁ τρόπος τῆς γνωστοποιήσεως δὲν ὁρίζεται ἀπὸ τὰς πηγὰς, φαίνεται ὅμως ὅτι ὑπῆρχεν ἀνάγκη ἐπισήμου τινὸς τύπου, ὁποῖον ἐκφράζει ἡ λέξις denuntiatio. Καλλ. τόμ. 3 § 411.

§ 52. Δὲν εἶναι ἀληθὲς, ὅτι ἡ γνωστοποίησις εἶναι περιττὴ, ὅταν ἄλλως πως ἔχει γνῶσιν ὁ ὀφειλέτης. αὐτόθι.

εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ μεταβιβάζονται δι' ἁπλῆς κατοχῆς, ὡς τὰ γραμμάτια τῆς Τραπέζης.

»Ἰδίως παρατηροῦμεν ὅτι ἡ ἐπικρατοῦσα συνήθεια νὰ προστίθεται εἰς τὰ δανειστικὰ συμβόλαια, ὅτι ὁ ὀφειλέτης ὑποχρεοῦται νὰ πληρώσῃ εἰς τὸν δανειστὴν ἢ εἰς διαταγήν του, εἶναι ἐντελῶς ἄσκοπος, διότι καὶ ἄνευ τοιαύτης ῥητῆς συμφωνίας ὁ δανειστὴς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μεταβιβάσῃ τὴν ἀπαίτησιν εἰς ὅποιον θέλει. Πάντοτε ὅμως, ἢ εἰς τὴν μίαν, ἢ εἰς τὴν ἄλλην περίπτωσιν, πρέπει νὰ γίνῃ περὶ τῆς ἐκχωρήσεως ἰδιαιτέρα πρᾶξις.»

(1) Περὶ τῶν ἐθνικῶν γαιῶν, ἴδε τὴν λέξιν ἐθνικαὶ γαῖαι.

(2) Εὑρετ. Ῥολλ. λέξ. transport § 67 ἐπ.

§ 53. Εἶναι δὲ περιστάσεις τινὲς, καθ' ἃς ἡ γνωστοποίησις εἶναι περιττή. Μία ἐξ αὐτῶν ἀφορᾷ τὸν ὀφειλέτην κληρονομίας ἐν περιπτώσει γενικῆς καταπιστεύσεως ἢ ἐκποιήσεως αὐτῆς. — Προσέτι ὅταν τὶς συναλλάττηται ὡς ἐντολοδόχος καὶ ῥητῶς γίνεται μνεία περὶ τούτου, δὲν ἔχει ἀνάγκην ὁ ἐντολεὺς νὰ ζητήσῃ ἐκχώρησιν καὶ νὰ τὴν γνωστοποιήσῃ εἰς τὸν ὀφειλέτην. Τὸ συνάλλαγμα αὐτὸ τὸν διδάσκει, ποῖος εἶναι ὁ δανειστής του· ὅταν ἡ ἀπαίτησις ἔχῃ τὰ προσόντα τοῦ εἰς διαταγὴν γραμματίου, μεταβαίνει δι' ἁπλῆς ὀπισθογραφήσεως. Καλλ. αὐτ. § 412.

§ 54. Σήμερον ἡ γνωστοποίησις δὲν δύναται ν' ἀποδειχθῇ διὰ μαρτύρων, ἅμα τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀπαιτήσεως ὑπερβαίνει τὰς 50 δραχ., ὅθεν ἀπαιτεῖται ἐπιδοτήριον· συγχωρεῖται δὲ καὶ ὅρκος. αὐτ. § 413 (ἴδε κατωτ. § 56 ἐπ.).

§ 55. Ἄνευ τῆς εἰς τὸν ὀφειλέτην κοινοποιήσεως τοῦ ἐκχωρητηρίου, ὁ ἐκδοχεὺς δύναται νὰ λάβῃ ἀναγκαστικὰ μέτρα; ὄχι· ἴδε τὴν 154 τοῦ 1853 ἀπόφ. τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐν λέξ. *κατάσχεσις ἀναγκαστική*.

§ 56. Ἡ κοινοποίησις τῆς παραχωρήσεως πρὸς τὸν ὀφειλέτην δύναται νὰ ἐξαχθῇ ἐκ διαφόρων περιστατικῶν, καὶ δύναται νὰ γίνῃ καὶ δι' ἄλλων μέσων παρὰ τὸν διαγραφόμενον ἐν τῇ πολιτ. δικονομίᾳ.—ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 96 τοῦ 1847 (ἴδε ἀνωτ. § 54).

§ 57. Οἱ διέποντες τὰς παραχωρήσεις ἀπαιτήσεων νόμοι, καὶ καθ' οὓς ὁ ὀφειλέτης καθίσταται ὑπεύθυνος πρὸς τὸν ἐκδοχέα ἀπὸ τῆς εἰς αὐτὸν τὸν ὀφειλέτην γενομένης γνωστοποιήσεως τῆς παραχωρήσεως, δὲν διαγράφουν ὡρισμένον τινὰ τρόπον, καθ' ὃν πρέπει νὰ γίνηται ἡ γνωστοποίησις αὕτη· ἄρα ἡ γνωστοποίησις δύναται νὰ γίνῃ καὶ δι' ἄλλου τρόπου παρὰ τὸν ἐν τῇ πολ. δικον. διαγραφόμενον.—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 208 τοῦ 1849 (ὅρα τὸν προηγ. §).

§ 58. Ἡ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένη παραγγελία (denuntiatio) τοῦ ἐκδοχέως (Βασιλ. § 37 (26, 4).—Κώδ. (8, 17) 4) πρὸς τὸν ἐκχωρηθέντα ὀφειλέτην, δι' ἧς ἐξασφαλίζει τὴν ἐκχωρηθεῖσαν ἀπαίτησιν κατὰ πάσης περαιτέρω ἐνεργείας τοῦ ἐκχωρητοῦ, δὲν εἶναι δικόγραφον ὑπὸ διαδίκου εἰς διάδικον παραδιδόμενον, ὥστε ν' ἀπαιτῆται, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, νὰ κοινοποιῆται διὰ κλητῆρος, συντάσσοντος τακτικὸν περὶ τούτου ἐπιδοτήριον (ἄρθρ. 140 ἐπ. πολ. δικον.). Ἄρα ἡ κοινοποίησις αὕτη δὲν δύναται ν' ἀποδειχθῇ εἰμὴ δι' ἐγγράφων, δι' ὅρκου, ἢ διὰ δικαστικῆς ὁμολογίας.—ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 1 τοῦ 1853.—Τ' αὐτὰ καὶ διὰ τῆς 208 τοῦ 1849, ἣν ἴδε ἐν Εὑρετ. τόμ. 7 σελ. 92 (λέξ. *ἐπίδοσις*).

Σημ. Τὸ ἐν Ναυπλίῳ ἐφετεῖον ἀπήτησεν ἐπιδοτήριον (ἀπ. 596, (743) τοῦ 1852).—Ἴδε ἀποφ. 5740 καὶ 5569 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἐν τοῖς ἑπ. §§.

§ 59. Ἐκ τοῦ νόμου 17 (46, 2) τῶν Πανδ. ἐξάγεται, ὅτι δικαστικὴ πρᾶξις ἢ τακτικὴ κλήτευσις πρὸς γνωστοποίησιν τοῦ ὀφειλέτου περὶ τῆς γενομένης παραχωρήσεως τοῦ χρέους του ἐκ μέρους τοῦ δανειστοῦ εἰς τρίτον τινά, δὲν ἀπαιτεῖται· ἀπ' ἐναντίας μάλιστα ἐπιτρέπεται νὰ γίνηται καθ' οἱονδήποτε τρόπον γνωστὴ ἐκ μέρους τοῦ ἐκδοχέως πρὸς τὸν ὀφειλέτην ἡ παραχώρησις, καὶ μετὰ τὴν τοιαύτην τοῦ ὀφειλέτου γνῶσιν παράγει νομίμως ὁ ἐκδοχεὺς ὑπὲρ ἑαυτοῦ δικαιώματα κατά τε τοῦ ὀφειλέτου καὶ κατὰ τῶν τρίτων δανειστῶν τοῦ παραχωρητοῦ.—ἀπόφ. 5569 τῆς 8 ἀπριλίου 1849 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν.

§ 60. Κατὰ τοὺς περὶ παραχωρήσεως νόμους ἀληθῶς μὲν ἡ εὐθύνη τοῦ παραχωρηθέντος ὀφειλέτου πρὸς τὸν ἐκδοχέα τοῦ παραχωρητοῦ ἄρχεται ἀπὸ τῆς γνωστοποιήσεως, ὑπὸ τοῦ δευτέρου πρὸς τὸν πρῶτον, τῆς παραχωρήσεως, ἀλλ' ὅμως δὲν ἀπαιτεῖται ὡς πρὸς τὴν ἰσχὺν τῆς τοιαύτης γνωστοποιήσεως νὰ γίνῃ αὕτη δι' ἐπιδόσεως, καὶ ἀρκεῖ ὁ ἐκδοχεὺς νὰ κάμῃ γνωστὴν εἰς τὸν ὀφειλέτην τὴν ὕπαρξιν τῆς τοιαύτης παραχωρήσεως καὶ κατ' ἄλλον ἀναμφισβήτητον τρόπον (νόμ. τελ. Πανδ. de traditionibus). *Glück K. T.* 16 § 1020 καὶ 422· οὐδεμίαν δὲ ἐφαρμογὴν ἔχουν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου τὰ ἄρθρα 138, 140, 867 § 2 τῆς πολιτ. δικον.—ἀπόφ. 5740 τῆς 30 μαΐου 1849 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

Συνέπειαι παραχωρήσεως (1).

§ 61. Διὰ νὰ συνάψῃ ὁ ἐκδοχεὺς σχέσιν μετὰ τοῦ ὀφειλέτου, ὥστε νὰ μὴ δύναται οὗτος νὰ συνεννοηθῇ πλέον μετὰ τοῦ κυρίου δανειστοῦ, ὀφείλει νὰ γνωστοποιήσῃ εἰς τὸν ὀφειλέτην τὴν ἐκχώρησιν.—Βασιλ. XXV, 5, 23·—διάτ. 4 Κώδ. (8, 17).

§ 61[a]. Ἀλλὰ καὶ ἄνευ τῆς γνωστοποιήσεως ὁ ὀφειλέτης δύναται νὰ συνεννοηθῇ μὲ τὸν ἐκδοχέα, ὅταν θέλῃ, διότι αὐτὸς ἐγένετο εἰς τὸ ἑξῆς κύριος τῆς ἀπαιτήσεως καὶ δύναται νὰ τὴν μεταβιβάσῃ καὶ εἰς ἄλλον, καθὼς προσέτι αὐτοδικαίως μεταβαίνει εἰς τοὺς κληρονόμους του.

(1) Εὑρετ. Ῥολλ. λέξ. transport, § 125, 176, 258 ἑπ.

ὅταν ὁ ὀφειλέτης ἔχῃ τὰ μέσα ν' ἀποδείξῃ τὴν ἐκχώρησιν, ἀπωθεῖ τὴν ἀγωγὴν τοῦ πρώτου δανειστοῦ διὰ τῆς ἐνστάσεως τοῦ δόλου (exceptio doli), καὶ ἐν γένει ὁ ἐκδοχεὺς προτιμᾶται ἀπὸ τὸν κύριον δανειστήν.

Εἶναι φανερὸν ὅτι ὁ ἐκδοχεὺς δὲν ἀποκτᾷ δικαίωμα ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἀπαιτήσεως, ἀλλὰ μόνον τὴν ἐξ αὐτῆς ἀγωγήν, διότι τοιαύτη εἶναι ἡ φύσις τῶν προσωπικῶν ἀπαιτήσεων. Ἐὰν ὑποθέτωμεν ἑπομένως, ὅτι ὁ δανειστὴς παρεχώρησεν εἰς διαφόρους τὴν αὐτὴν ἀπαίτησιν, θέλει προτιμηθῆ ἐκεῖνος, ὅστις πρῶτος ἐγνωστοποίησεν εἰς τὸν ὀφειλέτην, ἀλλέως ἔχει μόνον τὴν πρὸς ἐγγύησιν ἀγωγὴν κατὰ τοῦ ἐκχωρήσαντος. Καλλ. αὐτ. § 414.

§ 62. Αἱ πηγαὶ δέχονται, ὅτι δύναται νὰ γίνῃ ἐκχώρησις ὑπὸ αἵρεσιν. Τί δὲ γίνεται, ὅταν δὲν ἔφθασεν ὁ καιρὸς τῆς ἀναβληθείσης αἱρέσεως, ἀλλὰ τὸ χρέος εἶναι ἤδη ἀπαιτητὸν καὶ ὁ ὀφειλέτης θέλει ν' ἀπαλλαχθῇ; ἂν δὲ ἡ ἐκχώρησις ὑπέκειτο εἰς ἀνατρεπτικὴν αἵρεσιν; ἴδε Καλλ. αὐτ. § 415.

§ 63. Ὁ ἐκδοχεὺς δὲν ἔχει πλειότερα δικαιώματα ἀπὸ τὸν πρωτότυπον δανειστήν· τ' ἀπολαμβάνει ὅμως ὅλα (ἐνέχυρα, ὑποθήκας, ἀποκατάστασιν κτλ.). Καλλ. αὐτ. § 416.

§ 64. Προνόμια ἑνωμένα μὲ τὸ πρόσωπον μεταβαίνουν; ἴδε αὐτ. § 417.

§ 65. Προνόμια τοῦ ἐκδοχέως· δημόσιον· διαδικασία (ἐπανάληψις, ἀποκατάστασις). αὐτ. § 418.

§ 66. Ὅταν συμβῇ παραχώρησις δικαιωμάτων, ὁ νέος δανειστὴς ὀφείλει νὰ γνωστοποιήσῃ εἰς τὸν χρεώστην τὴν παραχώρησιν ταύτην, πᾶσα δὲ πληρωμὴ γενομένη εἰς τὸν παλαιὸν δανειστὴν πρὸ τῆς γνωστοποιήσεως εἶναι νόμιμος. — ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 94 τοῦ 1836.

§ 67. Ἡ τοῦ ἐκδοχέως πρὸς τὸν ἐκχωρηθέντα ὀφειλέτην κοινοποίησις τῆς ἐκχωρήσεως, διὰ νὰ ἔχῃ ἀποτελέσματα πρέπει νὰ γίνηται ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἐκδοχέως, ἢ τοῦ πληρεξουσίου του πρὸς τὸν ἐκχωρηθέντα ὀφειλέτην, ἢ τὸν πληρεξούσιον αὐτοῦ. Βασιλ. (26, 4) 37.—Κώδ. (8, 17) 4. — Ὅθεν ἡ ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν ὑποθηκῶν ἐγγραφὴ τῆς ἐκχωρηθείσης ἐνυποθήκου ἀπαιτήσεως δὲν ἀναπληροῖ τὴν ἔλλειψιν τῆς κοινοποιήσεως.—ἀπ. πολ. Ἀρ. Π. 1 τοῦ 1853.

Σημ. Ὁ λόγος τῆς ἀναιρέσεως ἦτον, ὅτι τὰ βιβλία τῶν ὑποθηκῶν σκοποῦσι τὴν δημοσιότητα καὶ γνωστοποίησιν τῶν τε τρίτων καὶ αὐτῶν τῶν ὀφειλετῶν· ἄρα ἡ κοινοποίησις τῆς εἰρημένης ἐκχωρήσεως καθίστατο περιττή, ἀφοῦ ἐνεγράφη εἰς τὰ βιβλία τῶν ὑποθηκῶν.

§ 68. Ἐπὶ ἀντιδόσεως ἀπαλλάττεται ὁ πρῶτος ὀφειλέτης, καὶ ἐὰν ὁ δεύτερος ἦναι ἄπορος (Ν. 45 § 7 Πανδ. 17, 1).—ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 87 τοῦ 1846 (σ. 4648 νομικ.).

§ 69. Κατὰ τὰς γενικὰς τοῦ δικαίου ἀρχὰς καὶ ἰδίως κατὰ τὸν νόμον 11 Πανδ. (46), διὰ τῆς ἀνανεώσεως ἐξαλείφεται ἡ ὑποχρέωσις τοῦ ἐκχωροῦντος ὀφειλέτου, παύει πᾶσα κατ' αὐτοῦ ἀπαίτησις τοῦ δανειστοῦ, καὶ παραδέχεται οὗτος τὸν ἐκχωρούμενον ὀφειλέτην, καθ' οὗ μόνον δύναται ν' ἀπευθύνῃ τὰς ἀπαιτήσεις του (1). Ἀπόφ. 9151 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν φέρουσα:

« Ἐπειδὴ, κατὰ τὰς γενικὰς τοῦ δικαίου ἀρχὰς καὶ ἰδίως κατὰ τὸν νόμον, διὰ τῆς ἀνανεώσεως ἐξαλείφεται ἡ ἀρχαία ὑποχρέωσις τοῦ ἐκχωροῦντος ὀφειλέτου, παύει πᾶσα κατ' αὐτοῦ ἀπαίτησις τοῦ δανειστοῦ καὶ παραδέχεται οὗτος τὸν ἐκχωρούμενον ὀφειλέτην, καθ' οὗ δύναται μόνον νὰ ἀπευθύνῃ τὰς ἀπαιτήσεις του· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὡς βεβαιοῦται ἐκ τῆς πρὸς πληρωμὴν ἐπιταγῆς τοῦ ἐκκαλοῦντος πρὸς τὸν ἐφεσίβλητον, ὁ πρῶτος κοινοποιήσας πρὸς τὸν δεύτερον τὴν ἔκθεσιν τῶν πραγματογνωμόνων, καὶ ζητήσας τὸ τίμημα 145 τετραγωνικῶν πήχεων δραχ. 802, ἐπεφυλάχθη ῥητῶς παντὸς δικαιώματός του κατὰ τοῦ Κ· ἀνανέωσις ἐπομένως δὲν ἔλαβε χώραν, καθόσον δὲν παρεδέχθη ὁ ἐκκαλῶν τὸν ἐκχωρούμενον ὀφειλέτην, ἀπεναντίας ἐπεφυλάχθη, ὡς εἴρηται, παντὸς κατὰ τοῦ Κ δικαιώματός του.

» Ἐπειδὴ ὁ ἐφεσίβλητος δὲν ὑπεσχέθη πρὸς τὸν ἐκκαλοῦντα τὴν πληρωμὴν τοῦ χρέους τοῦ Κ, προερχομένου ἐκ τῆς, ὡς εἴρηται, ἀποφάσεως τῶν πραγματογνωμόνων, διότι οὗτος ὁ ἐκκαλῶν δὲν ἔλαβε μέρος εἰς τὸ μεταξὺ τοῦ ἐφεσιβλήτου καὶ τοῦ Κ συνταχθὲν συμβόλαιον· ἐκτὸς δὲ τούτου, ὁ αὐτὸς ἐκκαλῶν ἐπεφυλάχθη, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη, παντὸς δικαιώματός του κατὰ τοῦ Κ. Ἡ ἰσχυριζομένη ἐπομένως ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἐκκαλοῦντος ἀναδοχὴ τοῦ χρέους παρὰ τοῦ ἐφεσιβλήτου δὲν προκύπτει, διότι καὶ εἰς τὴν ἀναδοχὴν τοῦ χρέους ἀπαιτεῖται, κατὰ νόμον, ἡ συναίνεσις τοῦ δανειστοῦ καὶ ἡ ἐξάλειψις τῆς πρώτης ὑποχρεώσεως.

» Ἐπειδὴ καὶ ἀληθὴς ἂν ὑποτεθῇ ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐκκαλοῦντος,

---

(1) Ἰδοὺ πῶς ἔχει τὸ ἱστορικόν· ὁ Β ἠγόρασε παρὰ τοῦ Κ οἰκόπεδον, ὃ ἔλαβε μετρήσας τὸ τίμημα, τὴν δ' ἐπιοῦσαν ἐγίνετο ἕτερον συμβόλαιον, δι' οὗ ὁ Β ἀναλαμβάνει εἰς βάρος του τὴν εὐθύνην τῶν ἐπὶ τοῦ οἰκοπέδου ἀξιώσεων περὶ ἀποζημιώσεως τοῦ Δ, ὅστις ἔχων ἔκθεσιν πραγματογνωμόνων ἀναγνωρίζουσαν τὸν πωλητὴν Κ ὡς ὑπόχρεων πρὸς ἀποζημίωσιν, ἐκοινοποίησεν ἐπιταγὴν πρὸς πληρωμὴν πρὸς τὸν ἀγοραστὴν Β.

ὅτι ὁ ἐφεσίβλητος εἶχεν ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ συμβολαίου τὴν τῶν πραγματογνωμόνων ἀπόφασιν, ἡ περίστασις αὕτη δὲν δίδει πρὸς αὐτὸν, κατὰ τὰ ἐκτεθέντα, δικαίωμα ἀγωγῆς κατὰ τοῦ ἐφεσιβλήτου, καὶ μόνον ὁ Κ, ζητούμενος διὰ τὴν πλήρωμὴν τοῦ, ὡς εἴρηται, ποσοῦ, ἠδύνατο νὰ προσκαλέσῃ εἰς τὴν δίκην τὸν ἐφεσίβλητον, ἂν τυχὸν οὗτος ἦναι ὑπόχρεως πρὸς ἀποζημίωσιν, δυνάμει τοῦ αὐτοῦ συμβολαίου. »

§ 70. Πότε ὁ ὀφειλέτης ὀφείλει ν' ἀναγνωρίσῃ τὸν ἐκδοχέα, προκειμένης παραχωρήσεως τῶν κατ' αὐτοῦ δικαιωμάτων τοῦ παραχωρητοῦ, καὶ τοῦ ἐκδοχέως περὶ τῆς ὁριστικῆς μεταθέσεως αὐτῶν; — ἀπόφασις ἐφετῶν Ναυπλ. 160 τοῦ 1848 (σελ. 1759 νομικ.).

§ 71. Μετὰ τὴν παραχώρησιν, προτείνεται συμψηφισμός; ἴδε τὴν λέξιν *συμψηφισμός*.

§ 72. Ποῖα ἀποτελέσματα ἔχει ἡ εἰκονικότης τῆς παραχωρήσεως εἰς τὸν καλῆς πίστεως τρίτον, ὅστις συμμορφοῦται μὲ τὸ παραχωρητήριον ἔγγραφον; ἴδε ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγου 388 τοῦ 1852.

§ 73. Ὅταν ἡ αὐτὴ ἀπαίτησις παρεχωρήθη εἰς πλείονας, προτιμᾶται ἐκεῖνος, ὅστις πρῶτος ἐκοινοποίησεν εἰς τὸν ὀφειλέτην τὸ παραχωρητήριον, καθότι μόνον διὰ τῆς κοινοποιήσεως ταύτης συνδέεται ἀμετάκλητος σχέσις μεταξὺ ἐκδοχέως καὶ ὀφειλέτου. Κώδ. διάτ. 3 (8, 42)=διάτ. 4 (8, 17) Βασιλ.—τεμ. 23 (25, 5) Πανδ.—ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 170 τοῦ 1853, ἀναιρ. ἀπόφ. τοῦ πρωτοδ. Ἀθηνῶν.

§ 74. Ὁ ἐκδοχεὺς, διὰ τῆς παραχωρήσεως, προσαποκτᾷ τὸ δικαίωμα ν' ἀπαιτήσῃ τὴν πρὸς αὐτὸν πλήρωμὴν τοῦ παραχωρηθέντος ποσοῦ· ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως δὲ τῆς παραχωρήσεως τὰ δικαιώματα τοῦ ἐκδοχέως γίνονται ἐπικρατέστερα τῶν τοῦ παραχωρηθέντος ὀφειλέτου, καθ' ὅσον οὗτος ἀπὸ τῆς παραχωρήσεως δὲν δύναται πλέον οὔτε τὸν συμψηφισμὸν (1) νὰ προτείνῃ (ἄρθρ. 927 πολ. δικον.).—ἀπόφ. 7352 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν.

§ 75. Ποῖαι αἱ σχέσεις τοῦ ἐκδοχέως πρὸς τὸν παραχωρητὴν καὶ τὸν ὀφειλέτην μετὰ τὴν εἰς τοῦτον κοινοποίησιν τῆς παραχωρήσεως;

Ὁ Α παρεχώρησε τῷ Β συμβόλαιόν τι, δι' οὗ ὁ Γ ἐδανείσθη ποσόν τι ἀπὸ τὸν Α.—Μετὰ τὴν παραχώρησιν ὁ Β ἐκοινοποίησε

---

(1) Ἴδε τὴν λέξιν συμψηφισμός.

τὸ παραχωρητήριον εἰς τὸν ὀφειλέτην Γ, ὅστις διωμολόγησε, διὰ νέου ἐγγράφου, ὅτι ὀφείλει εἰς τὸν Β (τὸν ἐκδοχέα) τόσον ποσὸν, ὅσον ἐφαίνετο ὀφειλόμενον ἐκ τοῦ πρώτου ἐκείνου συμβολαίου, καὶ ἐξηκολούθησε μάλιστα πληρόνων ἐπί τινα χρόνον τόκον εἰς τὸν Β.—Μετὰ ταῦτα ἐνήγαγε τὸν Α, διατεινόμενος ὅτι τὸ χρέος του ἦτο, πρὸ τῆς παραχωρήσεως, ἀποπληρωμένον· ὅτι μάλιστα, διὰ τῶν μικρὸν κατὰ μικρὸν καταβολῶν, ἐπλήρωσε πλείονα, καὶ ἐζήτησε τὴν ἐπιστροφὴν αὐτὴν, προκαλέσας καὶ τὸν ἐκδοχέα Β νὰ παρεμβῇ εἰς τὴν κατὰ τοῦ παραχωρητοῦ Α ἀγωγὴν αὐτοῦ.—Ἀνεφύη λοιπὸν τὸ ζήτημα, ἂν ὁ ἐκδοχεὺς ἦναι ὑπόχρεως νὰ παρεμβῇ εἰς τὴν δίκην ταύτην; Τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἐσκέφθη οὕτως·

« Ἐπειδὴ ὁ Α διὰ τῆς παρεμπιπτούσης πρὸς τὸν Β προσκλήσεώς του ἐκλήτευσεν αὐτὸν εἰς ἀναγκαστικὴν παρέμβασιν ἐπὶ τῆς μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς παραχωρητοῦ τοῦ χρέους του γυναικὸς ἐκκρεμοῦς δίκης, διὰ τὸ ἀποτέλεσμα, ὡς αὐτὸ τὸ δικόγραφον τῆς παρεμβάσεως διαλαμβάνει, τοῦ νὰ θεωρηθῇ καὶ ἀπέναντι αὐτοῦ τοῦ ἐκδοχέως ἀποφασισμένον πᾶν ὅ,τι περὶ τοῦ προκειμένου χρέους ἀποφασισθῇ μεταξὺ τοῦ Κ καὶ τῆς Σ, ἤγουν τὸ ἀληθὲς ποσὸν, ὅπερ ὀφείλετο εἰς αὐτὴν, ὅτε ἐγένετο ἡ παραχώρησις.

» Ἐπειδὴ μετὰ τὴν ἐκχώρησιν μιᾶς ἀπαιτήσεως καὶ τὴν ἐκ μέρους τοῦ ἐκδοχέως γνωστοποίησιν τῆς ἐκχωρήσεως πρὸς τὸν ὀφειλέτην, ἥτις ὁμολογουμένως ἔλαβε χώραν ἐπὶ τοῦ προκειμένου, διότι ὁ Κ ὁμολογεῖ ὅτι ἐπὶ πολλὰ ἔτη μετὰ τὴν ἐκχώρησιν ἐπλήρωσε τὸν τόκον τοῦ ἐκχωρηθέντος δανείου πρὸς τὸν ἐκδοχέα Δ, παύει ἡ σχέσις μεταξὺ τοῦ ὀφειλέτου καὶ τοῦ πρώτου δανειστοῦ τοῦ καὶ παραχωρητοῦ, γίνεται δὲ κύριος τῆς ἀπαιτήσεως ὁ ἐκδοχεύς· ὅθεν ὁ πρῶτος δανειστὴς δὲν ἀντιπροσωπεύει ἔκτοτε τὸν ἐκδοχέα, καὶ ἑπομένως πᾶσα μετὰ ταῦτα γενομένη μεταξὺ τοῦ ὀφειλέτου καὶ τοῦ παραχωρητοῦ συνεννόησις, συμφωνία, ὁμολογία, ἢ ἀντιδικία περὶ τοῦ ἐκχωρηθέντος δανείου, ὡς λαμβάνουσα χώραν μεταξὺ τοῦ ὀφειλέτου καὶ τοῦ μὴ κυρίου τῆς ἀπαιτήσεως, εἶναι παράνομος, οὐδὲν ἔχουσα ἰσχυρὸν ἀποτέλεσμα καὶ μηδεμίαν δυναμένη νὰ ἔχῃ ἐπιῤῥοὴν καὶ νὰ φέρῃ βλάβην εἰς τὸν κύριον τῆς ἀπαιτήσεως ἐκδοχέα.

» Ἐπειδὴ, δυνάμει τῶν ἀρχῶν τούτων, ἂν καὶ ἐγένετο δεκτὴ μετὰ τὴν ἐκχώρησιν καὶ τὴν γνωστοποίησιν αὐτῆς πρὸς τὸν Δ. ἡ τοῦ Κ. κατὰ τῆς Σ. ἀγωγὴ κυρία, διότι αὕτη εἶχεν ἀντικείμενον ἀπαίτησιν ἀποδόσεως ἑνὸς ποσοῦ, ὡς ὑπὲρ τὴν πλήρη ἐξόφλησιν τοῦ τε δανείου καὶ τῶν νομίμων τόκων πληρωθέντος δῆθεν

ὑπ' αὐτοῦ εἰς αὐτήν, ἡ δὲ τοιαύτη τῆς ἀποδόσεως αἴτησις βεβαίως μόνον κατὰ τοῦ λαβόντος τὸ περιπλέον ἠδύνατο νὰ ἀποταθῇ· κατ' οὐδένα τρόπον ὅμως δύναται νὰ κηρυχθῇ ὑποχρεωτική, ὡς ἡ προκειμένη πρόκλησις ἐξαιτεῖται, διὰ τὸν ἐκδοχέα Δ, ὅ,τι παρεμπιπτόντως περὶ τῆς τύχης τοῦ ἐκχωρηθέντος εἰς τὴν κυριότητα αὐτοῦ δανείου ἤθελε τυχὸν ἀποφασισθῇ ἐν τῇ μεταξὺ τῶν εἰρημένων προσώπων, τοῦ τε ὀφειλέτου καὶ τοῦ πρώτου δανειστοῦ, δίκῃ· ἀλλ' ἂν ὁ ὀφειλέτης θέλῃ νὰ ἀπαλλαχθῇ τῆς κατ' αὐτοῦ ἀπαιτήσεως τοῦ Δ, κατ' αὐτοῦ μόνου, ὡς κυρίου διαδίκου, καθὸ κυρίου ἤδη καταστάντος τῆς ἀπαιτήσεως, δύναται καὶ ὀφείλει διὰ κυρίας ἀγωγῆς νὰ προτείνῃ τὰς ἀξιώσεις του καὶ τὰς ὁποιασδήποτε ἐνστάσεις του, καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἀνάγκασις τοῦ Δ εἰς τὸ νὰ παρεμβῇ αὐτὸς ἄκων, ἐπὶ τῷ εἰρημένῳ κατ' αὐτοῦ ἀποτελέσματι, εἰς τὴν δίκην, τὴν ὁποίαν τὰ διαλειφθέντα πρόσωπα ἐξασκοῦσιν ἐπὶ τῆς τύχης τοῦ εἰς αὐτὸν μόνον ἤδη ἀνήκοντος δανείου, εἶναι παράνομος, καὶ αὐτὸς δὲν ὑποχρεοῦται νὰ ὑποκύψῃ εἰς αὐτὴν ὡς μὴ ἔχων εἰς αὐτὴν ἔνδικον συμφέρον πρὸς ἀνακοπήν, κατὰ τὴν ἔννοιαν τῶν ἄρθρων 89, 232, 241—243 τῆς πολ. δικονομίας. —ἀπόφ. 10302 τοῦ 1853 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν (τμ. ά.— Δάρας καὶ Καλαποδᾶς).

§ 76. Ἂν μετὰ τὴν κοινοποίησιν τοῦ παραχωρητηρίου ὁ ὀφειλέτης πληρώσῃ μέρος τοῦ ποσοῦ, ὁ δανειστὴς τοῦ ὀφειλέτου δύναται νὰ προσβάλῃ τὴν πληρωμὴν ταύτην;

Ἀπόφ. « Ἐπειδή, τούτων οὕτως ἐχόντων, ἡ μὲν εἰκονικότης τῆς εἰρημένης ἐκχωρήσεως δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ προταθεῖσα πρὸ τῆς εἰρημένης ἐποχῆς, ἤτοι πρὸ τῆς 4 ἀπριλίου 1847, ἀφοῦ ἡ πρότερον γενομένη εὐλόγως ἐθεωρήθη ἀπαράδεκτος, καὶ ἄνευ τινὸς ἀποτελέσματος· τὸ δὲ δημόσιον ἠδύνατο πρὸ τῆς αὐτῆς ἐποχῆς νὰ καταβάλῃ εἰς τοὺς ἐκδοχεῖς συζύγους Μάνου τὸ ποσὸν τῆς ἐκχωρηθείσης ἀπαιτήσεως, θεωροῦν τὴν ἐκχώρησιν σπουδαίαν, θεωρεῖται πᾶσα σύμβασις μέχρις ἐναντίας ἀποδείξεως, διότι, ὑποτιθεμένης τῆς σπουδαιότητος τῆς ἐκχωρήσεως, ἡ παρ' αὐτῷ γενομένη πολὺν χρόνον μετ' αὐτὴν κατάσχεσις δὲν ἀνεφέρετο εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ δημοσίου δυνάμει τῆς ἐκχωρήσεως, πρὸς τοὺς συζύγους Μάνου, ἀλλ' εἰς τὰ πρὸς τὸν Αἰνιᾶνα ὀφειλόμενα· τοιαῦτα δὲ μετὰ τὴν ἐκχώρησιν δὲν ὑπάρχουν παρὰ τῷ δημοσίῳ, ὥστε τὸ παρὰ τοῦ νόμου ὁριζόμενον, διὰ τοῦ ἄρθρου 927 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, ἀποτέλεσμα τῆς εἰς χεῖρας τρίτου κατασχέσεως χρημάτων, δὲν ἐφαρμόζεται ἐνταῦθα εἰς τὰ πρὸς τοὺς συζύγους Μάνου ὀφειλόμενα.

» Ἐπειδή, καὶ ἂν ὑποτεθῇ ἀληθὲς ὅτι τὸ δημόσιον ἐπλήρωσε

μετὰ τὴν κοινοποίησιν τῆς ἐκχωρήσεως, ὑποτιθεμένης αὐτῆς σπουδαίας, μέρος τῆς ἐκχωρηθείσης ποσότητος εἰς τὸν Γεώργιον Αἰνιᾶνα, οὐχὶ ὡς πληρεξούσιον τῶν τῆς ἀπαιτήσεως τοῦ Χριστοδούλου Αἰνιᾶνος ἐκδοχέων συζύγων Μάνου, τοῦτο οὐδεμίαν ἔχει ἐπιῤῥοὴν εἰς τὴν μετὰ τοῦ δημοσίου σχέσιν τοῦ ἐφεσιβλήτου, ὅστις οὐδὲν δικαίωμα ἠδύνατο νὰ παραγάγῃ ἐκ τούτου, ὅτι τὸ δημόσιον παραβιάσαν τὴν μετὰ τὴν κοινοποίησιν τῆς ἐκχωρήσεως παραχθεῖσαν πρὸς τοὺς ἐκδοχεῖς συζύγους Μάνου ὑποχρέωσίν του, κατέβαλεν εἰς ἄλλον, ἤτοι τὸν Γ. Αἰνιᾶνα, μέρος τῶν εἰς αὐτοὺς μόνους δυνάμει τῆς κοινοποιηθείσης ἐκχωρήσεως ὀφειλομένων. Κώδ. (8, 17) 4, Βασιλ. (25, 5) 23.—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 388 τοῦ 1852.

§ 77. Ἡ πρὸς τὸν δανειστὴν γενομένη καταβολὴ μετὰ τὴν πρὸς ἄλλον παραχώρησιν μὲν τοῦ δανείου, ἀλλὰ πρὶν ἢ γνωστοποιηθῇ εἰς τὸν ὀφειλέτην ἡ παραχώρησις, ἔχει κῦρος;

Δεξιπροθέσμου ὄντος τοῦ χρέους, ὁ ὀφειλέτης δύναται νὰ πληρώσῃ εἰς τὸν πρωτοδανειστὴν τὸ χρέος πρὶν ἢ τῷ κοινοποιηθῇ ἡ παραχώρησις αὐτοῦ. Τοῦτο δὲ ἂν τὸ ὁμόλογον ἦναι ἁπλοῦν χρεωστικὸν ἔγγραφον, καὶ ὄχι γραμμάτιον εἰς διαταγήν. Καὶ ἐπὶ αὐτῶν δὲ τῶν εἰς διαταγὴν γραμματίων, ὁ ὀφειλέτης ἀποκλείεται νὰ προτείνῃ τὴν πρόωρον πληρωμὴν, ὅταν ἡ ἀπαίτησις γίνῃ ἐντὸς τῆς προθεσμίας παρὰ τοῦ πρὸς ὃν ἡ παραχώρησις.—Ὅταν ὅμως ἡ ἀπαίτησις (ἢ ἡ χρῆσις) γίνῃ βραδέως, ἀρκεῖ ν' ἀποδείξῃ ὁ ὀφειλέτης τὴν ἔγκυρον καταβολήν.—Ἐκ τούτων ἕπεται ὅτι (γενομένης ἐμπροθέσμως τῆς μεταβιβάσεως καὶ τῆς πρὸς πληρωμὴν ἀπαιτήσεως ἐκ μέρους τοῦ ἐκδοχέως γενομένης μετὰ μῆνας ἀπὸ τῆς πρὸς πληρωμὴν προθεσμίας) ὁ ὀφειλέτης ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προτείνῃ καὶ κατ' αὐτοῦ, ὡς διαδόχου τοῦ δικαιώματος, ὅσας κατὰ τὴν προθεσμίαν τῆς πληρωμῆς ἢ καὶ μέχρι τῆς ἀπαιτήσεως, ἔκαμεν εἰς τὸν ἐκδοχέα καταβολὰς, καὶ εἶχε τότε τὸ δικαίωμα νὰ ἀντελλογίσῃ.—ἀπόφ. 764 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν (νομικ. σελ. 5236).

§ 77². Ὁ Γ. Νικολάου, ἔχων ἀπαιτήσεις κατὰ τοῦ Γκίκα Χρήστου, κατέσχεν εἰς χεῖράς του ὅ,τι ὤφειλε τῷ ῥηθέντι Γκίκᾳ καὶ τὴν εἴσπραξιν τοῦ ὁποίου οὗτος παρεχώρησε πρὸς τὸν Χρῆστον Γεωργίου, ἐνεργοῦντα δι' ἑαυτὸν καὶ ὡς πληρεξούσιον τοῦ Μόσχου. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐκίνησεν ἀγωγὴν πρὸς ἐπικύρωσιν τῆς κατασχέσεως· ἡ ἀγωγὴ ἀπεῤῥίφθη· ἐζητήθη λοιπὸν ἀναίρεσις, καὶ, μεταξὺ ἄλλων, ἐπρότεινεν ὁ Γ. Νικολάου, ὅτι κακῶς ἀπεφασίσθη, καταστάντος αὐτοῦ δανειστοῦ τοῦ Γκίκα Χρήστου, ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ κατάσχῃ εἰς χεῖράς του ὅ,τι ὤφειλεν αὐτῷ, διότι παρεχωρήθη εἰς

ἄλλον, ἐνῷ διὰ τῆς παραχωρήσεως δὲν μεταβάλλονται αἱ μεταξὺ δανειστοῦ καὶ ὀφειλέτου σχέσεις. Τὸ δικαστήριον ἐσκέφθη οὕτως· « Ἐπειδὴ, ὡς παραδέχεται τὸ ἐφετεῖον, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 8401 ἀποφάσεως, ὅτε οἱ ἐκδοχεῖς τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ Χ. κατὰ τοῦ Ν, ἐκοινοποίησαν εἰς τοῦτον τὴν γενομένην εἰς αὐτοὺς ἐκχώρησιν, ὁ Χ. δὲν ἦτον ὀφειλέτης τοῦ Ν, διότι οὗτος πολὺ μετὰ ταῦτα ἀπέκτησε δι' ἐκχωρήσεως τρίτων ἀπαιτήσεις κατὰ τοῦ Χ· ὅθεν, μὴ ὄντος τοῦ Χ. ὀφειλέτου τοῦ Ν, καθ' ὃν καιρὸν εἰς τοῦτον ἐκοινοποιήθη ἡ ἐκχώρησις τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ Χ, ὀρθῶς παρεδέχθη τὸ ἐφετεῖον ὅτι ὁ ὑπὸ τοῦ Ν. προτεινόμενος συμψηφισμὸς κατὰ τῶν Μ. καὶ Σ. δὲν ἦτο νόμιμος, διότι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἐκχωρήσεως εἰς τούτους καὶ οὐχὶ εἰς τὸν Χ. ἦτον ὀφειλέτης. Σκεπτόμενον δὲ τὸ ἐφετεῖον, ὅτι ὁ Ν. δὲν δικαιοῦται νὰ προτείνῃ συμψηφισμὸν, συνεπτυγμένως σκέπτεται, ὅτι οὔτε συντηρητικὴ κατάσχεσις ἠδύνατο νὰ γίνῃ διὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῶν Μ. καὶ Σ.—ἀπ. πολ. Ἀρ. Π. 200 τοῦ 1851, ἐπικυρ. τὰς 8401, 8126 καὶ 7842 ἀποφ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφ.

§ 78. Ἡ εἰς ἄλλον παραχώρησις τῶν ὁποίων κατέσχε τὶς συντηρητικῶς χρημάτων εἰς χεῖρας τρίτων δὲν στερεῖ τὸν παραχωρητὴν τοῦ δικαιώματος νὰ παρασταθῇ εἰς τὴν δίκην, ἐνόσῳ ὁ πρὸς ὃν ἐγένετο ἡ παραχώρησις δὲν κατέστη κύριος διὰ κοινοποιήσεως τῆς παραχωρήσεως πρὸς τοὺς ἐκχωρηθέντας ὀφειλέτας, καὶ ἐπὶ ὑποθέσει ὅτι εἶναι εἰσπράξιμα τὰ χρήματα και ὅτι πραγματικῶς ὀφείλονται. —ἀπόφ. 8372 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 79. Ὁ παραχωρητὴς τῶν δικαίων του δύναται νὰ ἐνάξῃ ἀπ' εὐθείας τὸν ὀφειλέτην, ἐνόσῳ ὁ ἐκδοχεὺς δὲν ἀναγγείλῃ τὴν γενομένην παραχώρησιν τῶν ἀπαιτήσεων (διάτ. 3 Κώδ. de novat. (8, 42).—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 178 τοῦ 1847, ἣν κατεχώρισα ἐν λέξει *ὅρκος* (Εὐρ. τόμ. 11 σελ. 295).

§ 80. Κατὰ τὸν νόμον 16 πρ. Πανδ. (214), διάτ. 3 Κώδ. (8, 41) μεταξὺ τοῦ παραχωρητοῦ ἀπαιτήσεώς τινος καὶ τοῦ παραχωρηθέντος ὀφειλέτου ὑφίσταται ἔτι νομικὴ σχέσις καὶ δύναται ὁ πρῶτος νὰ ἐνεργήσῃ κατὰ τοῦ δευτέρου μόνον μεχρισοῦ κοινοποιηθῇ εἰς τὸν ὀφειλέτην ἡ γινομένη παραχώρησις, ἢ κινηθῇ κατ' αὐτοῦ ἡ ἀγωγὴ τοῦ ἐκδοχέως· ἅμα ὅμως λάβῃ χώραν τοιαύτη κοινοποίησις ἢ ἀγωγὴ, διαλύεται πᾶσα μεταξὺ τοῦ παραχωρητοῦ καὶ τοῦ παραχωρηθέντος νομικὴ σχέσις.—ἀπόφ. 4466 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 81. Ἡ παραχώρησις ἔχει κράτος ἅμα συναφθῇ, ἡ δὲ μὴ ἐγκαίρως γενομένη κοινοποίησις αὐτῆς εἰς τὸν ὀφειλέτην, ἐκθέτει ἁπλῶς τὸν ἐκδοχέα εἰς τὸν κίνδυνον τοῦ ν' ἀπολέσῃ τὸ ἐκ τῆς

παραχωρήσεως ἀποκτηθὲν δικαίωμά του, ἂν ὁ ὀφειλέτης, πρὸ τῆς γνωστοποιήσεως τῆς παραχωρήσεως, ἀποτίσῃ τὸ χρέος του διὰ καταβολῆς ἢ συμψηφισμοῦ πρὸς τὸν ἀρχικὸν δανειστὴν ἢ πρὸς ἄλλον, κατ' ἐντολήν του, τὸ δὲ ἄρθρον 867 § 2 τῆς πολιτ. δικον. δὲν ἔχει ἐνταῦθα ἐφαρμογήν τινα, διότι ἀφορᾷ τὴν ἀναγκαστικῶς ἐκβιαζομένην ἀμέσως ἐκτέλεσιν ἐγγράφου χρεωστικοῦ, ἐκτελουμένου ὑπὸ τοῦ ἐκδοχέως· — ἄρα ὁ ἰσχυρισμός, ὅτι ὁ ἐκδοχεὺς δὲν ἔχει δικαίωμα ἀγωγῆς, μὴ κοινοποιήσας τὴν παραχώρησιν, εἶναι ἀνυπόστατος.—ἀπόφ. 9234 τοῦ 1852 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν.

§ 82. Ὁ παραχωρητὴς τῆς ἀπαιτήσεως δύναται νὰ συμφωνήσῃ, ὥστε ἡ ἐνέργεια τῆς εἰσπράξεως νὰ μένῃ παρὰ τῷ ἰδίῳ παραχωρητῇ.

Ἀπόφ. α Ἐπειδή, κατὰ τὸν νόμον 4 τοῦ βιβλ. 18 τίτλ. 4 τῶν Πανδεκτῶν, τὰ μέρη δύνανται νὰ συμφωνήσωσιν ἄλλως περὶ τῶν συνεπειῶν, τῶν πηγαζουσῶν ἐκ τοῦ νόμου δυνάμει τῆς γενομένης παραχωρήσεως, ὅθεν καὶ ἂν κατὰ τὴν ὡς εἴρηται γενομένην παραχώρησιν τὰ μέρη ἐσυμφώνησαν, ὥστε ἡ παραχωρήτρια νὰ ἐνεργήσῃ τὴν εἴσπραξιν τῶν παραχωρηθεισῶν ἀπαιτήσεων καὶ νὰ ἦναι εἰς βάρος αὐτῆς ὅλοι οἱ κίνδυνοι, ἐκ τούτου δὲν ἕπεται ὅτι δὲν ὑπάρχει παραχώρησις, ἀφοῦ, ὡς εἴρηται, τοιαῦται συμφωνίαι οὐχὶ μόνον δὲν ἀπαγορεύονται, ἀλλὰ καὶ ῥητῶς ἐπιτρέπονται, πρὸς δὲ τούτοις ἡ παραχωρήτρια ἀναλαβοῦσα τὴν εἴσπραξιν τῶν πιστώσεων, εἵπετο, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἔχῃ καὶ τοὺς τίτλους αὐτῶν, ἀλλ' ὁ περὶ τῶν τίτλων τούτων ἰσχυρισμὸς τοῦ ἀναιρεσείοντος δὲν εἶναι ἐν τέλει ἀληθής, καθόσον ἐκ τοῦ διαληφθέντος συμβολαίου ἀποδεικνύεται ὅτι αὕτη ἔδωκεν εἰς τὸν δανειστήν της κατάλογον τῶν παραχωρηθεισῶν πιστώσεων.—ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 119 τοῦ 1848, κυροῦσα τὴν 169 τοῦ 1848 ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ.

§ 83. Τὰ μέρη δύνανται νὰ συμφωνήσωσιν ἄλλως πως περὶ τῶν συνεπειῶν τῶν πηγαζουσῶν ἐκ τοῦ νόμου δυνάμει τῆς παραχωρήσεως (1).—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 119 τοῦ 1848, κυροῦσα τὴν 169 τοῦ 1848 ἀπόφ. τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν.

---

(1) Οἱ λόγοι τῆς αἰτήσεως ἀναιρέσεως διετυπώθησαν οὕτω πως· Διότι τὸ ἐφετεῖον, ἐνῷ βεβαιοῖ ἐν τῇ ἀποφάσει του ὅτι ἡ Μαρία Ῥάλλη εἰποῦσα, ὅτι παραχωρεῖ εἰς τὸν Σ. Γιαλίστραν πιστώσεις πρὸς πληρωμὴν ἐκράτησε μολαταῦτα ἐν αὐτῇ τὸ δικαίωμα τῆς ἀπαιτήσεως αὐτῶν, ἐκ τοῦ συμβολαίου δὲ προκύπτει ὅτι ἡ λεγομένη αὕτη παραχωρήτρια ἀνέλαβε καὶ ὅλους τοὺς κινδύνους καὶ διέμεινε πᾶσα ζημία εἰς βάρος αὐτῆς, τὸ ἐφετεῖον παρεβίασε τὰς περὶ παραχωρήσεως ἀρχὰς

§ 84. Ἡ περίπτωσις ὅτι ὁ παραχωρητὴς μετὰ τὴν παραχώρησιν ἐξηκολούθησεν ἐν ἰδίῳ ὀνόματι τὴν δίκην, μέρος τῆς ὁποίας ἀπετέλει ἡ παραχώρησις, δὲν καθιςᾷ ἀνίσχυρον τὴν παραχώρησιν, οὐδ' ἐμφαίνει ὅτι οἱ συναλλαγέντες δὲν συνήνεσαν νὰ μεταβάλλωσι τὰς σχέσεις τοῦ ὀφειλέτου, καθότι ἐκ τῆς μὴ συμπράξεως τοῦ ἐκδοχέως δὲν ὑποτίθεται οὗτος ὡς παραιτηθεὶς τῶν δικαίων του, οὐδ' ἕπεται ὅτι ὁ παραχωρήσας τὴν ἀπαίτησίν του ἐνήργει κατὰ τὴν μετὰ ταῦτα ἐκ μέρους του ἀπαίτησιν τῆς ἀποζημιώσεως δι' ἑαυτόν, διότι κατὰ τὸν νόμον 3 κεφ. 35 Β. 4 καὶ 3 κεφ. 42 βιβλ. 8 τοῦ κώδ. καὶ μετὰ τὴν παραχώρησιν τῶν δικαίων του εἰς ἄλλο πρόσωπον δύναται ὁ παραχωρητὴς νὰ ἐπιχειρήσῃ δίκας κατὰ τοῦ ὀφειλέτου, θεωρούμενος ὅτι ἐνεργεῖ ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τοῦ ἐκδοχέως.—ἀπόφ. 5740 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 85. Ὁ παραχωρητὴς δύναται μετὰ τὴν εἰς ἄλλον παραχώρησιν τῆς πιστώσεώς του νὰ ἐνάγῃ τὸν ὀφειλέτην πρὸς πληρωμὴν τοῦ χρέους πρὶν ἢ οὗτος εἰδοποιηθῇ ὑπὸ τοῦ ἐκδοχέως περὶ τῆς παραχωρήσεως, ἀλλ' ὑποτίθεται ὅτι ὁ ὀφειλέτης δὲν ἔχει συμφέρον νὰ διαφιλονεικήσῃ εἰς τὸν παραχωρητὴν δανειστήν του, ὅτι δὲν εἶναι κύριος πλέον τῆς ἀπαιτήσεως· ὅταν ὅμως ὁ ὀφειλέτης ἔχῃ συμφέρον ν' ἀντιτάξῃ εἰς τὸν παραχωρητὴν τὴν ἔνςασιν ταύτην, δὲν εἶναι ἀπαράδεκτος ἡ πρότασις, καθότι τὸ συμφέρον εἶναι τὸ μέτρον πάσης ἀγωγῆς καὶ ἐνστάσεως.—ἀπ. 4355 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν.
Ὅταν ἡ παραχώρησις δὲν ἐκοινοποιήθη, διατηρεῖται εἰς τὸν παραχωρητὴν τὸ δικαίωμα τῆς κατὰ τῶν ὀφειλετῶν αὐτοῦ ἀπαιτήσεως καὶ ἀγωγῆς (Ν. 3 κώδ. (4, 35) καὶ Ν. 3 κώδ. (8, 42) —Ν. 4 κώδ. (8, 17), καὶ εἰς μόνον τὸν ἐκδοχέα ἀπόκειται τοῦ νὰ προτείνῃ τὴν ἔνστασιν τοῦ ὅτι ὁ παραχωρητὴς δὲν ἔχει δικαίωμα ἀγωγῆς, ὄχι δὲ καὶ εἰς τοὺς ὀφειλέτας, ὡς πρὸς τοὺς ὁποίους ἡ ἔνστασις εἶναι ἐκ δικαιώματος τρίτου (552, 3)· ὥστε καὶ ὁ ἐπαγόμενος περὶ τούτου ὅρκος δὲν ἔχει ἐπιῤῥοήν.—ἀπ. 6217 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 86. Ὁ παραχωρητὴς δικαιώματός τινος δύναται καὶ μετὰ τὴν παραχώρησιν νὰ ἐνάξῃ ἐν ἰδίῳ ὀνόματι τὸν ὀφειλέτην, θεω-

---

τοῦ δικαίου καὶ αὐτοὺς τοὺς ἰδίους νόμους 4 καὶ 5 f. 18, 4, τοὺς ὁποίους προτείνουν νὰ ἐφαρμόσῃ· — καὶ διότι παραχώρησις ἡ πώλησις δανείων δὲν ὑπάρχει ἄνευ παραδόσεως καὶ τοῦ τίτλου, ἡ δὲ Ῥάλλη, ὡς βεβαιοῖ καὶ τὸ ἴδιον ἐφετεῖον, ἐκράτησεν ἡ ἰδία τοὺς τίτλους διὰ νὰ συνάξῃ τὰς πιστώσεις. Τιμ. 31 ff de actionibus empti et venditi.

ρούμενος ὡς ἐντολοδόχος τοῦ πρὸς ὃν ἡ παραχώρησις ἐγένετο.—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 208 τοῦ 1849.

Ἐνέχεται ὁ παραχωρῶν (1); *Προσεπίκλησις αὐτοῦ.*

§ 87. Εἰς τὰς ἐκχωρήσεις τῶν ἀπαιτήσεων δὲν ἀπαγορεύει ὁ νόμος (τεμ. 10, 13 Πανδ. (18, 4) τὴν συμφωνίαν τοῦ νὰ μὴν ἐνέχηται ὁ ἐκχωρητὴς μήτε διὰ τὴν ὕπαρξιν τῆς ἐκχωρουμένης ἀπαιτήσεως. Τοῦτο δὲ ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὸ τῆς ἐπικαρπίας δικαίωμα, ὅπερ τὸ δημόσιον παραχωρεῖ εἰς ἰδιώτας καθόσον ἀφορᾷ τὰ παρ' αὐτῶν καλλιεργούμενα ἐθνικὰ κτήματα.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ εἰς τὸν ἀναιρεσείοντα παρεχώρησε τὸ δημόσιον (ὡς ἐκ τῆς ἀγωγῆς προκύπτει καὶ τὸ ἐφετεῖον παραδέχεται) τὸ τῆς ἐπικαρπίας δικαίωμα τῶν ἐθνικῶν ἐλαιοδένδρων τῆς ἐπαρχίας Τριφυλίας, ἤτοι τῶν ἐλαιοδένδρων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἐθνικὰ ὄντα καλλιεργοῦσιν ἰδιῶται, πληρόνοντες εἰς τὸ δημόσιον ὡς ἰδιοκτῆται αὐτῶν δικαίωμα ἐπικαρπίας· ἑπομένως ἡ πρᾶξις ἡ λαβοῦσα χώραν μεταξὺ τοῦ δημοσίου καὶ τοῦ ἀναιρεσείοντος, ἐξ ἧς ἐπήγασεν ἡ προκειμένη δίκη, εἶναι κυρίως ἐκχώρησις ἀπαιτήσεως διὰ πωλήσεως ἐνεργηθεῖσα. Εἰς τὰς ἐκχωρήσεις δὲ τῶν ἀπαιτήσεων δὲν ἀπαγορεύει ὁ νόμος, ὡς προκύπτει ἐκ τῶν τεμ. 10, 13 Πανδ. (18, 4), τὴν συμφωνίαν τοῦ νὰ μὴν ἐνέχηται ὁ ἐκχωρητὴς μήτε διὰ τὴν ὕπαρξιν τῆς ἐκχωρουμένης ἀπαιτήσεως· ὅθεν οὐδένα τοῦ δικαίου κανόνα προσέβαλε τὸ ἐφετεῖον, ἀποφηνάμενον, ὅτι κατὰ τὸ συνάλλαγμα, τὸ μεταξὺ δημοσίου καὶ ἀναιρεσείοντος, τὸ δημόσιον δὲν ἐνέχεται καὶ ὅν τινα τῶν ἐλαιοδένδρων κατείχοντο διανοίᾳ κυρίου ὑπὸ τῶν ἰδιωτῶν, ἤτοι ἐκχθέντες, ὅτι τὸ δημόσιον εἶναι ἀνεύθυνον, καίτοι ἀνυπάρκτου ἐκχωρηθείσης ἀπαιτήσεως.»—ἀπ. πολ. Ἀρ. Π. 187 τοῦ 1852, κυρ. τὴν 9292 ἐφετ. Ἀθην.

§ 88. Ὁ παραχωρητὴς δὲν ἐγγυᾶται μὲν περὶ τοῦ ἀξιοχρέου τοῦ ὀφειλέτου, ἐγγυᾶται ὅμως περὶ τῆς ἀληθείας τῆς παραχωρουμένης ἀπαιτήσεως (2).

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ, κατὰ τὸν νόμον 4 τοῦ βιβλ. 18, τίτλ. 4 τῶν Πανδεκτῶν, ὁ παραχωρητὴς δὲν ἐγγυᾶται μὲν περὶ τοῦ ἀξιοχρέου τοῦ ὀφειλέτου, ἐγγυᾶται ὅμως ὅτι εἶναι ὀφειλέτης τῆς παρα-

---

(1) Εὑρετ. Ῥαλλ. λέξ. transport. § 177 ἐπ.

(2) Ὁ δανειστὴς ἐνέχεται μόνον, λόγῳ ἐγγυήσεως, διὰ τὴν ἀληθῆ ὕπαρξιν τῆς ἀπαιτήσεως (nomen verum), ὄχι ὅμως καὶ διὰ τὸ ἀξιόχρεων τοῦ ὀφειλέτου (nomen bonum). Λέγοντες δὲ ὅτι ἡ ἀπαίτησις πρέπει νὰ ἦναι ἀληθὴς, ἐννοοῦμεν ὄχι μόνον ὅτι ἔλαβε νόμιμον ὕπαρξιν, ἀλλὰ καὶ ὅτι δὲν κατεστράφη δι' ἀνατρεπτικῆς ἐνστάσεως· οὔτε ἀποτελεῖ ἐξαίρεσιν εἰς τοὺς κανόνας αὐτοὺς ἡ περίστασις, ὅτι ἡ ἀπαίτησις ἐξεχωρήθη ἀντὶ καταβολῆς. Διὰ τῆς ἐκχωρήσεως ἐννοεῖ τις νὰ παραδώσῃ εἰς τὸν ἐκδοχέα τὸν ὀφειλέτην του, ἄλλως εἶναι περιττὴ, διότι ἤρκει νὰ μένῃ αὐτὸς ὀφειλέτης. Ὁ κίνδυνος ἑπομένως ἀφορᾷ τὸν ἐκδοχέα. Καλλ. τόμ. 3 § 426.

Ἐξαίρεσις τῆς ἀρχῆς ταύτης ὑπάρχει, ὅταν ὁ ἐκχωρήσας μετῆλθε δόλον, ἢ ῥητῶς ἀνεδέχθη τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐγγυᾶται καὶ διὰ τὸ ἀξιόχρεων. Τινὲς προσθέτουν καὶ τὴν περίστασιν, ὅταν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐκχωρήσεως δὲν ἦτο πλέον ἀξιόχρεως ὁ ὀφειλέτης. Καλλ. αὐτ. § 427.

χωρουμένης ἀπαιτήσεως· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὡς βεβαιοῖ τὸ ἐν Λαμίᾳ πρωτοδικεῖον διὰ τῆς δευτέρας σκέψεως τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεώς του ὑπ' ἀριθ. 71, ὁ Θεόφιλος Γεωργίου παρεχώρησεν εἰς τὸν Ἀργύρην Παπαγεωργίου τὸ ὑπ' ἀριθ. 85 τῆς 27 ἀπριλίου 1841 ἔνταλμα τοῦ δημάρχου Λαρύμνης πρὸς τὸν εἰσπράκτορα τοῦ αὐτοῦ δήμου, διὰ νὰ εἰσπράξῃ ἀπὸ τὸν αὐτὸν δῆμον τὰς ὁποίας ἐπλήρωσεν εἰς τὸν παραχωρητὴν αὐτοῦ δρχ. 193, ὅτι ὁ Ἀργύρης Παπαγεωργίου ἐνήγαγεν εἰς τὸ πρωτοδικεῖον Λαμίας τὸν εἰρημένον δῆμον διὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ διαληφθέντος ἐντάλματος, ἀλλὰ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 189 ἀποφάσεώς του, τελεσιδίκου καταστάσης, ἀπερρίφθη ἡ ἀγωγὴ αὕτη, λόγῳ ὅτι ὁ δῆμος δὲν ὤφειλε τὴν παραχωρηθεῖσαν ποσότητα, ἄρα θεωρεῖται ἤδη ὡς ἀλήθεια, καθὸ δεδικασμένον, ὅτι ὁ εἰρημένος δῆμος δεν εἶναι ὀφειλέτης τῆς παραχωρηθείσης κατ' αὐτοῦ ἀπαιτήσεως. ἑπομένως ὁ παραχωρητὴς Θεόφιλος Γεωργίου εἶναι, κατὰ τὸν διαληφθέντα νόμον, ὑπόχρεως πρὸς τὸν ἐκδοχέα Ἀργύρην Παπαγεωργίου, καὶ οὕτως ἀποφασίσαν τὸ πρωτοδικεῖον ἐφήρμωσεν ὀρθῶς τὸν νόμον, μὴ ὄντος ὑποχρέου τοῦ ἐκδοχέως νὰ ἐνάξῃ ὡς ἰδιώτην τὸν ἐκδόντα τὸ ἔνταλμα δήμαρχον, καθότι οὐχὶ κατὰ ἰδιώτου, ἀλλὰ κατὰ τοῦ δήμου ἦτον ἡ παραχωρηθεῖσα ἀπαίτησις.

» Ἐπειδὴ οὔτε ἐκ τῶν πρακτικῶν τοῦ πρωτοδικείου Λαμίας ἐπὶ τῆς προκειμένης δίκης, οὔτε ἐκ τῶν ἐνώπιον αὐτοῦ γενομένων προτάσεων τοῦ Θεοφίλου Γεωργίου ἀποδεικνύεται ὅτι οὗτος ἐζήτησε ν' ἀποδείξῃ δι' ἄλλων μέσων παρὰ διὰ μαρτύρων τὴν περὶ εἰκονικότητος πρότασίν του, μόνον περὶ τοῦ μέσου τούτου τῆς ἀποδείξεως ἔκαμε ῥητὴν αἴτησιν καὶ τὸ δικαστήριον ἀπεφάσισεν· ὅθεν μὴ ὑπαρχούσης ἄλλης ῥητῆς αἰτήσεως, τὸ δικαστήριον δὲν ἦτον ὑπόχρεων νὰ διατάξῃ τὴν δι' ἄλλων μέσων ἀπόδειξιν, ἀφοῦ πρότασις καὶ αἴτησις τοιαύτη δὲν ἐγένετο ῥητῶς.— ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 109 τοῦ 1848, κυροῦσα ἀπόφ. τῶν ἐν Λαμίᾳ πρωτοδικῶν.

§ 89. Ὁ παραχωρητὴς δικαιώματος ὡρισμένου ἐνέχεται διὰ τὴν ὕπαρξιν καὶ πραγματικότητά του κατὰ τὸν χρόνον τῆς παραχωρήσεως (τεμ. 74 § τελ. de evio); — ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 114 τοῦ 1845 ἐν νομικ. σελ. 4149.

§ 90. Ὅταν ἐπὶ παραχωρήσεως ὁ ὀφειλέτης ἰσχυρίζηται ὅτι ἐξώφλησε τὸ παραχωρηθὲν χρέος, ὀφείλει ὁ ἐκδοχεὺς νὰ προσεπικαλέσῃ εἰς τὴν δίκην τὸν παραχωρητήν· ἄλλως στερεῖται παντὸς κατ' αὐτοῦ τοῦ τελευταίου δικαιώματος, ἂν ἀποῤῥιφθῇ ἡ κατὰ τοῦ ὀφειλέτου ἀγωγή. — ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 247 τοῦ 1848 (σελ. 4821 νομικ.).

§ 91. Οἱ παραχωρηταί, οἵτινες κατὰ τὰ ἄρθρα 69 καὶ 609 τῆς πολιτ. δικονομίας δύνανται νὰ προσκληθῶσι πρὸς συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως, ἔχουν χαρακτῆρα ἐνδιαφερομένου διαδίκου, καὶ οὐχὶ τρίτου μάρτυρος — ἀπόφασις πολιτικὴ Ἀρείου Πάγου 37 τοῦ 1843.

§ 92. Κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τῶν συνδυασμένων νόμων 49 καὶ 55 τῶν Πανδεκτῶν de actionibus καὶ τὴν διάταξιν ὀγδόην τοῦ Κώδηκος, κεφ. 46 καὶ 51 τῶν Βασιλικῶν βιβλ. 19 τίτλ. 11,— κεφ. 7 τῶν αὐτῶν Βασιλ. βιβλ. 19 τίτλ. 19, (αἵτινες διατάξεις εἶναι ἐφαρμοστέαι καὶ ἐπὶ τῶν παραχωρήσεων τῶν δανείων ἢ ἄλλων δικαιωμάτων, διότι ἡ παραχώρησις εἶναι εἶδος πωλήσεως), ἐὰν ὁ ἀγοραστὴς ἢ ὁ ἐκδοχεὺς δὲν ἀναγγείλῃ τὴν δίκην εἰς τὸν πωλητὴν ἢ παραχωρητὴν, ὅταν ἠδύνατο νὰ τὴν ἀναγγείλῃ, δὲν ἔχει δικαίωμα ἀγωγῆς κατ' αὐτοῦ περὶ ἀποζημιώσεως, ἐὰν ἐκνικηθῇ τὸ ὁποῖον ἠγόρασε πρᾶγμα ἢ ἀποφασισθῇ ὅτι τὸ παραχωρηθὲν δάνειον ὑπῆρξεν ἐξωφλημένον. — ἀπόφ. 247 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν (σελ. 4821 νομικ.)·—ἴδε τὴν λέξ. *ἐκνίκησις*.

§ 93. Ὁ παραχωρητὴς καταδιώκεται δι' ἀγωγῆς, ὄχι δι' ἁπλῆς ἐπιταγῆς; ἴδε Εὑρετ. Ῥολλ. λέξ. execution des actes § 132 ἐπ.

Δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις τοῦ ἐκδοχέως (1).

§ 94. Ὁ ἐκδοχεὺς δύναται νὰ ἀμφισβητήσῃ τὰ περὶ πληρωμῆς ἀποδεικτικὰ τοῦ παραχωρητοῦ;

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ τοῦ Γ. μὴ ἀμφισβητήσαντος τὴν γνησιότητα τῶν ὑπογραφῶν τοῦ Δ. (ὅρα σκέψιν 11 τῆς ὑπ' ἀριθ. 205 ἀποφάσεως τοῦ ἐφετείου) τῶν ἐν τοῖς ἀποδεικτικοῖς τούτου περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Τ. παραδόσεως σταφιδοκαρποῦ του εἰς πληρωμὴν τοῦ χρέους του, μηδὲ ἰσχυρισθέντος ὅτι ὁ Τ. εἶχεν εἰς τὸν Δ, ἢ εἰς αὐτὸν τὸν Γ. ἄλλο παρὰ τὸ προκείμενον χρέος, τέλος δὲ μὴ ζητήσαντος τοῦ Γ. νὰ ἀποδείξῃ ὅτι τὰ ἀποδεικτικὰ ταῦτα ἐγένοντο πρὸς βλάβην αὐτοῦ κατὰ δολίαν συνεννόησιν τοῦ Δ. ὑποχρεωτικὰ διὰ τὸν ἐκδοχέα αὐτοῦ Γ, ὡς διάδοχον τῶν δικαιωμάτων τοῦ Δ, ὅθεν ἥ τε διεξαχθεῖσα ἐμμάρτυρος ἀπόδειξις περὶ τῆς βεβαίας χρονολογίας τῶν εἰρημένων ἀποδεικτικῶν καὶ οἱ ἐπιβληθέντες ὅρκοι περί τε τῆς βεβαίας χρονολογίας καὶ περὶ τοῦ ὅτι ὁ παραδοθεὶς σταφιδοκαρπὸς ἀφορᾷ τὸ προκείμενον χρέος ἦσαν περιττοί, καὶ ἑπομένως

(1) Εὑρετ. Ῥολλ. λέξ. transport § 252.

οἱ προτεινόμενοι λόγοι ἀναιρέσεως ἄνευ ἐπιῤῥοῆς. — ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Π. 351 τοῦ 1852.

§ 95. Ποῖα μέσα ἀποδείξεως ἐπιτρέπονται εἰς τοὺς ἐκδοχεῖς, καὶ τοὺς δανειστάς, τοὺς ἐν ὀνόματι τῶν ὀφειλετῶν των παρισταμένους; ἴδε τὴν 10009 ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν.

Σημ. Ἴσως τὸ ἀντικείμενον τοῦτο ἐκτεθήσεται ἐν λέξ. *τρίτοι*.

§ 96. Ὁ διὰ παραχωρήσεως κύριος οἰκοπέδου τινὸς καταστὰς δικαιοῦται ν' ἀπαιτήσῃ ὁλόκληρον τὴν διὰ τὸ γήπεδον τοῦτο ὑπὸ τοῦ ἐναγομένου ὀφειλομένην, δυνάμει τελεσιδίκου πρὸ τῆς παραχωρήσεως ἐκδοθείσης ἀποφάσεως, ἀποζημίωσιν.—ἀπόφ. 9123 τοῦ 1852 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 97. Ὁ ἐκδοχεὺς δικαιοῦται ν' ἀπαιτήσῃ τὰς δαπάνας τοῦ παραχωρητοῦ; ἴδε τὴν 9422 ἀπόφ. ἐφετ. Ἀθην.

Ἐνστάσεις (1).

§ 98. Εἰς δύω κατηγορίας πρέπει νὰ διαιρέσωμεν τὰς ἐνστάσεις τοῦ ὀφειλέτου, πρῶτον τὰς πηγαζούσας ἐκ τοῦ προσώπου τοῦ κυρίου δανειστοῦ καὶ δεύτερον ἐκ τοῦ ἐκδοχέως.

Ἐκ τοῦ προσώπου τοῦ κυρίου δανειστοῦ εἶναι ἀναντίῤῥητον, ὅτι ὁ ὀφειλέτης δύναται νὰ προτείνῃ πᾶσαν ἔνστασιν, ἥτις, στηριζομένη εἰς ἐλάττωμα τῆς ἀπαιτήσεως αὐτῆς, καταστρέφει τὴν ἰσχύν της. Τοιαύτη εἶναι ἡ ἔνστασις τοῦ δόλου, ὅστις συνέχεται μὲ τὴν βάσιν τῆς ἀπαιτήσεως. Ἡ διάκρισις τῶν νεωτέρων περὶ δόλου αἰτιατικοῦ ἢ παρεμπίπτοντος (causam dans, incidens), δὲν εὑρίσκεται εἰς τὰς πηγάς, οὔτε λογικῶς ὑποστηρίζεται, διότι κατὰ τί διαφέρει ὁ δόλος, ὅταν ἔλαβε χώραν εἰς τὴν συγκρότησιν τοῦ συναλλάγματος, εἰς τὸ ὁποῖον δὲν προσῆλθέ τις ἐξ ἀπάτης; Οἱ Ῥω-

(1) Ἡ ἐκχώρησις ἐπιφέρει ἀντικατάστασιν προσώπων. Οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει ὅτι ὁ ἐκδοχεύς, ἐναγόμενος παρὰ τοῦ ἐκχωρηθέντος ὀφειλέτου, ἀντιτάσσει καὶ τὴν ἐκχωρηθεῖσαν ἀπαίτησιν [τεμ. 18 πρ. (16, 2)—Βασ. (XXIV, 10) 18], κατὰ μὲν τὸ ἀρχαιότερον δίκαιον ἀπὸ τῆς καταρτάξεως τῆς δίκης, κατὰ δὲ τὸ νεώτερον ἀπὸ τῆς μηνύσεως, ἀφ' ἧς ὁ ἐκχωρηθεὶς ὀφειλέτης δὲν δύναται πλέον νὰ συνεννοηθῇ μετ' ἄλλου (Muehl. cess. § 47). Δὲν πρέπει νὰ ἀμφιβάλλωμεν ὅτι ὁ ἐκχωρηθεὶς ὀφειλέτης δύναται νὰ προτείνῃ πρὸς συμψηφισμὸν κατὰ τοῦ ἐκδοχέως καὶ τὰς κατὰ τοῦ ἐκχωρήσαντος ἀπαιτήσεις του, καθόσον τὰ προσόντα τοῦ συμψηφισμοῦ ὑπῆρχον πρὸ τῆς εἰς τὸν ἐκχωρηθέντα ὀφειλέτην μηνύσεως [τεμ. 23 § 1 (18, 4)—Β. (19, 4) 2], διότι εἰς τὸν ἐκδοχέα ἀντιτάσσονται ὅλαι αἱ πρὸ τῆς γνωστοποιηθείσης ἐκχωρήσεως κατὰ τοῦ πρωτοτύπου δανειστοῦ ἐνστάσεις (Καλλ. τόμ. 3 σελ. 565).

μαῖοι ῥητῶς λέγουν ὅτι τὸν ἕλκοντα ἐξ ἄλλου τὸ δικαίωμα βλάπτει ὁ δόλος τούτου καὶ εἶναι ἀδιάφορον, ἂν κατὰ τὴν συγκρότησιν τοῦ συναλλάγματος ἔλαβεν οὗτος χώραν, ἢ μετὰ ταῦτα, ἀρκεῖ μόνον πρὸ τῆς εἰς τὸν ὀφειλέτην γνωστοποιήσεως τῆς ἐκχωρήσεως.

Διαφέρει ἡ παραχώρησις τῆς ἰδιοκτησίας. Κατ' αὐτὴν ὁ δόλος τοῦ δικαιοπαρόχου δὲν βλάπτει τὸν ἀποκτῶντα, εἰμὴ ὅταν ἀποκτᾷ ἀπὸ ἐπικερδῆ αἰτίαν (ex causa lucrativa), τουτέστι δωρεὰν κ.τ.λ.

Ἐπίσης ἀντιτάσσονται κατὰ τοῦ ἐκδοχέως ὅλαι αἱ ἐνστάσεις αἱ στηριζόμεναι εἰς τὸ ὅτι ἡ ἀπαίτησις ἀνετράπη, καθὼς π. χ. διὰ καταβολῆς, ἐξοφλήσεως κτλ., καὶ εἶναι ἀδιάφορον ἂν ἡ ἀνατροπὴ ἐνεργῇ αὐτοδικαίως (ipso jure), ἢ δι' ἐνστάσεως (per exceptionem).

Ὁ συμψηφισμὸς ἐπικληθεὶς ἐνεργεῖ οἴκοθεν κατὰ τὸ Ῥωμαϊκὸν Δίκαιον· ἅμα ἑπομένως ὑπάρχει ἡ αἰτία αὐτοῦ, πρὶν γνωστοποιηθῇ εἰς τὸν ὀφειλέτην ἡ ἐκχώρησις, ἐνεργεῖ ὑπὲρ αὐτοῦ.

Κατὰ φυσικὸν λόγον ἀντιτάσσεται εἰς τὸν ἐκδοχέα καὶ ἡ συμφωνία μετὰ τοῦ πρωτοτύπου δανειστοῦ, νὰ μὴ ἀπαιτήσῃ ἐνόσῳ ζῇ.

Ἡ παραγραφὴ ἄρχεται ἐκ τοῦ προσώπου τοῦ πρωτοτύπου δανειστοῦ.

Ἐννοεῖται ὅμως ὅτι ὁ ὀφειλέτης δὲν δύναται ν' ἀντιτάξῃ τοιαύτας ἐνστάσεις κατὰ τοῦ ἐκδοχέως, αἵτινες, ἀναγόμεναι εἰς τὴν διαδικασίαν, ἀφοροῦν μόνον τὸ πρόσωπον τοῦ ἐκχωροῦντος, οἷον τὴν ἔνστασιν τῆς ἐγγυοδοσίας, ἐὰν ὁ ἐκχωρῶν ἦναι ἀλλοδαπός, ἐνῷ ὁ ἐκδοχεὺς εἶναι ἡμεδαπός. Καλλ. τόμ. 3 § 419.

§ 98². Αἱ ἐνστάσεις, τὰς ὁποίας ὁ ὀφειλέτης δύναται ν' ἀντιτάξῃ εἰς τὸν ἐκδοχέα ὡς ἐκ τοῦ προσώπου αὐτοῦ τούτου, εἶναι δύω εἰδῶν, ἢ καθότον ἀφορᾷ τὴν νομιμοποίησίν του, ἢ ἕνεκα προσωπικῶν σχέσεων μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ὀφειλέτου. Αἱ ἐνστάσεις τῆς νομιμοποιήσεως ἀφοροῦν τὴν ἐκχώρησιν αὐτήν, τουτέστι τὴν ἀπόδειξιν τῆς νομίμου αἰτίας, ἢ τῆς πράξεως, δι' ὧν μετεβιβάσθη ἡ ἀπαίτησις.

Αἱ ἐνστάσεις ἐκ προσωπικῆς σχέσεως ἀποβλέπουν τὴν ὕπαρξιν ἰδιαιτέρας τινὸς συμφωνίας μεταξὺ ἐκδοχέως καὶ ὀφειλέτου, ἢ περίστασιν συμψηφισμοῦ. Ἐπίσης ἀντιτάσσεται καὶ ἡ ἔνστασις τοῦ δόλου, ἐὰν καὶ αὐτὸς ὁ ἐκδοχεὺς ἐδολιεύθη. Καλλ. αὐτ. § 420.

§ 99. Περὶ τοῦ δικαιώματος τῆς εὐπορίας, ἴδε Καλλ. τόμ. 3 § 421 καὶ Εὑρετ. τόμ. 7 σελ. 272 ἑπ.

§ 100. Αἱ ἐνστάσεις αἱ συνεχόμεναι μὲ τὴν ὑποχρέωσιν, ἐξ ἧς ὁ ἀγοραστὴς παράγει τὸ δικαίωμα τῆς ἀγωγῆς του, ἀντιτάσσονται

καὶ κατ' αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ χρεώστου.—ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 42 τοῦ 1847.

§ 101. Ποῖαι ἐνστάσεις δύνανται νὰ προταθῶσι κατὰ τοῦ ἐκδοχέως; Κατὰ τὸ τεμ. 4 § 27, βιβλ. 4, τίτλ. 4 τῶν Πανδεκτῶν, αἱ ἐνστάσεις, αἵτινες συνέχονται μὲ τὴν ὑποχρέωσιν, ἐξ ἧς παράγει ὁ ἀγοραστὴς τὸ δικαίωμα τῆς ἀγωγῆς του, ἀντιτάττονται καὶ κατ' αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ χρεώστου· ὥστε κατὰ τοῦ ἐκδοχέως δύναται νὰ προτείνῃ τις ὅσα δικαιώματα παραχωρεῖ ὁ νόμος κατὰ τοῦ ἰδίου παραχωρητοῦ.—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 5 τοῦ 1843.

§ 102. Ὁ ἐκδοχεὺς παραχωρήσεώς τινος δὲν δύναται νὰ ἀντιτάξῃ εἰς τὸν παραχωρητὴν, ζητοῦντα τὴν ἀνατροπὴν τῆς παραχωρήσεως, ὅτι παρεχώρησε τὸ αὐτὸ ἀντικείμενον καὶ εἰς ἄλλον, ἑπομένως ὅτι δὲν ἔχει δικαίωμα παραστάσεως, διότι ἡ ἔνστασις αὕτη εἶναι ἐκ δικαιώματος τρίτου.—ἀπόφ. 7394 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 103. Ὁ ὀφειλέτης δύναται ν' ἀντιτάξῃ εἰς τὸν δικαιοῦχον τὰς κατὰ τοῦ δικαιοπαρόχου του ἐνστάσεις, ἄρα καὶ τὰς πληρωμὰς, ὅσας ἔκαμεν εἰς τοῦτον πρὸ τῆς παραχωρήσεως τῆς χρεαπαιτήσεως.—ἀπ. ἐφετῶν Ἀθην. 4638 τοῦ 1848 ἐν νομ. σελ. 5160.

§ 104. Ὁ ὀφειλέτης δύναται νὰ προτείνῃ τὴν εἰκονικότητα τῆς εἰς ἄλλον παραχωρήσεως τοῦ χρέους, διότι ἡ πρότασις αὕτη ἀφορᾷ τὴν πρὸς τὴν δίκην νομιμοποίησιν· ἄλλως τε δὲ ἔχει καὶ συμφέρον, διότι, ἐπανερχομένης τῆς ἀπαιτήσεως εἰς τὸν ἀρχικὸν αὐτῆς κύριον, ἐπάγεται καὶ ὅρκος μετὰ πληρεστέρας ἐλπίδος ἐπιτυχίας.—ἀπ. ἐφετ. Ἀθην. 12007 τοῦ 1854 (τμ. ά).

§ 105. Ὁ ὀφειλέτης δὲν ἔχει, ἀπολύτως θεωρουμένου τοῦ πράγματος, τὸ δικαίωμα νὰ προσβάλῃ τὰς ὑπὸ τοῦ δανειστοῦ αὐτοῦ γενομένας παραχωρήσεις, ὅταν δὲν προτείνῃ συμφέρον τὶ, οἷον ὅτι καὶ ὁ ὀφειλέτης ἔχει νὰ λάβῃ παρὰ τοῦ ἐκχωρητοῦ ἕτερον ποσόν.—ἀπ. 11814 τοῦ 1854 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν.

§ 106. Ὁ τὰ τοῦ ὀφειλέτου του δίκαια ἐξασκῶν δύναται ν' ἀντιτάξῃ εἰς τὸν κατασχόντα καὶ τὸν συμψηφισμὸν, ἐὰν ὁ λόγος προϋπῆρχε τῆς κατασχέσεως (ἄρθρ. 927 πολ. δικον.).

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ, κατὰ τὸν νόμον, ὁ τὰ τοῦ ὀφειλέτου δίκαια ἐξασκῶν δανειστὴς δὲν δύναται νὰ ἔχῃ πλείονα ὧν εἶχαιρεν ὁ ὀφειλέτης δικαιωμάτων· ἐκ δὲ τούτων ἕπεται ὅτι ὁ παρ' ᾧ ἐνεργεῖται κατάσχεσις τρίτος δύναται νὰ ἀντιτάξῃ εἰς τὸν κατασχόντα, ἐὰν ὁ λόγος ὑπῆρχε πρὸ τῆς κατασχέσεως, πᾶσαν ἔνστασιν, ἣν ἠδύνατο ν' ἀντιτάξῃ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ, ἐν ὀνόματι τοῦ ὁποίου ἐνεργεῖ, ὁ δανειστὴς ἑπομένως καὶ τὴν τοῦ συμψηφισμοῦ, ἡ δὲ τοῦ

ἄρθρου 927 τῆς πολιτικῆς δικονομίας διάταξις, καθ' ἣν ἀπαγορεύεται ὁ συμψηφισμὸς ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς περὶ κύρους κατασχέσεως ἀγωγῆς ἀποβλέπει προφανῶς τὰς τοῦ τρίτου ἀπαιτήσεις, ὅσαι ἀναφύονται μετὰ τὴν κατάσχεσιν. — ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 10654 τοῦ 1853, τμ. β',—(Καστάνιας καὶ δημόσιον).

§ 107. Προκειμένου λόγου περὶ παραχωρήσεως ἀπαιτήσεως, ὁ ἐναγόμενος δικαιοῦται ν' ἀντιτάξῃ κατὰ τοῦ ἐκδοχέως ὅλας τὰς ἐνστάσεις ὅσας εἶχε κατὰ τοῦ παραχωρητοῦ.—Τοιαύτη εἶναι καὶ ἡ ἔνστασις, ὅτι ἡ κατέχουσα τὰ διεκδικούμενα ἔχει δικαίωμα κληρονομικὸν ὡς ἄπροικος καὶ ἄπορος. — ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 10386 τοῦ 1853.

§ 108. Ὁ ὀφειλέτης δύναται νὰ προτείνῃ τὴν ἔνστασιν τοῦ ἀχρεωστήτου καὶ κατὰ τοῦ ἐκδοχέως, ἂν οὗτος ἐν καλῇ πίστει συνηλλάχθη ; Ναί.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ τὸ ὑπ' ἀριθ. 36 παραχωρητήριον εἶναι ἔγγραφον περιεκτικὸν ἀπαιτήσεως προσωπικῆς κατὰ τοῦ δημοσίου, ὡς ὑποχρεωθέντος δι' αὐτοῦ νὰ παραχωρήσῃ εἰς τὸν Κρῆτα Ζ. Π. στρέμματα τεσσαράκοντα ἐθνικῶν γαιῶν, καὶ οὐχὶ τίτλους κυριότητος ἀποκεκτημένης, διότι πρὸς ἀπόκτησιν τοιούτου πραγματικοῦ δικαιώματος δὲν ἀρκεῖ ἡ περὶ ἀπαλλοτριώσεως συμφωνία, ἀλλ' ἀπαιτεῖται ἀναγκαίως καὶ ἡ παράδοσις τοῦ ἀπαλλοτριωθέντος, ἐπὶ δὲ ἐθνικῶν γαιῶν ἡ καταμέτρησις αὐτῶν καὶ ἡ εἰς αὐτὰς ἐγκατάστασις τοῦ κομιστοῦ τοῦ παραχωρητηρίου εἰς τὸν ἐκκαλοῦντα Δ, θεωρουμένη ὡς παραχώρησις ἀπαιτήσεως προσωπικῆς κατὰ τοῦ δημοσίου, ἤτοι ἐνοχῆς, ὑπόκειται εἰς τὰς περὶ παραχωρήσεως ἀπαιτήσεων (cessio nominis) διατάξεις τοῦ ἰσχύοντος παρ' ἡμῖν Ῥωμαϊκοῦ Δικαίου.

» Ἐπειδή, κατὰ τὰς διατάξεις ταύτας, ὁ καθ' οὗ ἡ ἀπαίτησις ὀφειλέτης δύναται ν' ἀντιτάξῃ κατὰ τοῦ ἐκδοχέως πᾶσαν ἔνστασιν τὴν σύστασιν τῆς ἐνοχῆς προσβάλλουσαν, ἢ τὴν κατάργησιν αὐτῆς σκοποῦσαν, λαβοῦσαν δὲ τὴν ἀρχὴν της πρὸ τῆς παραχωρήσεως, ἰδίως δὲ τὴν ἔνστασιν, ὅτι δόλῳ τοῦ δικαιοπαρόχου συνέστη ἡ ἐνοχὴ (Ν. 2 § 2, Ν. 4 § 17 καὶ 27 de doli mali exc. καὶ 22 § 5 de liberali causa)· τοῦ δικαιώματος δὲ τούτου στερεῖται τὸ δημόσιον ὡς πρὸς ἐκείνας μόνας τὰς δημοσίας ἐνοχάς, αἵτινες ἐκδίδονται ἀνωνύμως ὑπὲρ παντὸς κομιστοῦ καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ κυκλοφορῶσιν εἰς τὸ κράτος ἐλευθέρως.

» Ἐπειδὴ τὸ ὑπ' ἀριθ. 36 παραχωρητήριον δὲν ἐξεδόθη προφανῶς οὔτε ἀνωνύμως, οὔτε πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐκ τῆς κυκλοφορίας

κοινῆς ὠφελείας, ἀλλὰ μόνον πρὸς ὄφελος τοῦ Κρητὸς Ζ. Π, ἤτοι πρὸς ἀποκατάστασιν αὐτοῦ ἐν Ἑλλάδι καὶ περίθαλψιν, ἑπομένως τὸ δημόσιον δύναται ν' ἀντιτάξῃ κατὰ τοῦ ἐκκαλοῦντος ἐκδοχέως τὴν ὁποίαν προτείνει ἔνστασιν δόλου, ὅτι δηλαδὴ ὁ δικαιοπάροχος Κρὴς δόλῳ ἐπροκάλεσε τὴν ἔκδοσιν τοῦ παραχωρητηρίου, καὶ κατέστησε δι' αὐτοῦ ὑπόχρεων τὴν κυβέρνησιν εἰς παραχώρησιν τεσσαράκοντα στρεμμάτων γῆς, καθόσον προικοδοτηθεὶς πρότερον ἀπέκρυψεν ἐξεταζόμενος τὴν προικοδότησιν ταύτην.—ἀπόφ. 646 τοῦ 1852 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (ἐν νομικ. σελ. 5648)· — ἴδε κατωτ. § 113.

§ 109. Ὁ ὀφειλέτης δύναται ν' ἀντιτάξῃ κατὰ τοῦ ἐκδοχέως ὅλας τὰς ἐνστάσεις, ὅσας ἠδύνατο νὰ προτείνῃ καὶ κατὰ τοῦ παραχωρητοῦ, ἄρα καὶ τὴν τῆς ἀναργυρίας καὶ τὴν τοῦ ἀχρεωστήτου. —ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 355 τοῦ 1843, ἣν ἴδε ἐν Εὑρετ. τόμ. 1 σελ. 244 § 20.

§ 110. Οὔτε ἡ παραχώρησις, οὔτε ἡ δηλοποίησις αὐτῆς δύναται νὰ φέρῃ βλάβην εἰς τὰ δικαιώματα τοῦ ὀφειλέτου, ὅστις δύναται ν' ἀντιτάξῃ πρὸς τὸν ἐκδοχέα ὅλας τὰς ἐνστάσεις, ὅσαι ἠδύναντο νὰ προταθῶσι κατὰ τοῦ παραχωρητοῦ. — ἀπόφ. 2335 τοῦ 1842 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 111. Ὁ Α. ἐνήγαγε τὸν Β. ζητῶν ποσόν τι· ὁ ἐναγόμενος ἀντέτεινεν, ὅτι τὸ ποσὸν ὀφείλει τῷ Γ, ἀλλ' ὁ Α. προσήγαγεν ἐπίσημον ἔγγραφον, μεταγενέστερον τῆς ἀγωγῆς, δι' οὗ ὁ Γ. ὡμολόγει ὅτι παρεχώρησε τῷ Α. τὴν, περὶ ἧς ὁ λόγος, ἀπαίτησιν. Ζητεῖται λοιπὸν, ἂν τοιαύτη παραχώρησις ἰσχύῃ; ὁ Ἄρειος Πάγος (1) ἔλυσε τὸ ζήτημα αὐτὸ, εἰς ἀπόφασίν του τινὰ, ἣν βλέπε εἰς τὰ παροράματα ἐν τέλει τοῦ τόμου.

§ 111[a]. Ἂν μετά τινα ἀγωγὴν ὁ ἐνάγων παρεχώρησε μέρος τῶν ἐπιδίκων κτημάτων ἢ δικαιωμάτων του εἰς τρίτον τινὰ, ὁ δὲ ἐναγόμενος δὲν ἀνεγνώρισε τὴν παραχώρησιν ταύτην, ἡ ἰδιαιτέρα μεταβιβαστικὴ συμφωνία, ἡ μεταξὺ τοῦ παραχωρητοῦ καὶ τοῦ ἐκδοχέως, δὲν βλάπτει τὸν ἐναγόμενον· ὅλα δὲ τὰ μεταξὺ τῶν κυρίων

(1) Ὁ Α. παρεχώρησεν εἰς τὸν Β. γήπεδόν τι, ἐφ' οὗ οὗτος ᾠκοδόμησεν οἰκίαν μὲ τὴν συμφωνίαν νὰ τὴν νέμηται ἐπὶ ῥητὸν χρόνον καὶ ἐπὶ πληρωμῇ ἐτησίου ἐνοικίου. Ὁ Β. μετεβίβασε τὴν αὐτὴν οἰκίαν, διὰ δημοσίου ἐγγράφου, εἰς τὸν Γ.— Ζητεῖται λοιπὸν ἂν ὁ Γ. οὗτος ἦναι τρίτος;—Ὅρα τὴν νομολογίαν ἐν τῇ λέξει δικαιοπάροχος σελ. 263 τοῦ 6 τόμ. τοῦ Εὑρετ.

διαδίκων, ὡς πρὸς τὴν ὑφισταμένην δίκην αὐτῶν, πεπραγμένα εἶναι ἰσχυρὰ ὡς νὰ μὴν εἶχε γίνη μεταβολή, καὶ ὑποχρεωτικά· ἑπομένως ὑπὲρ τοῦ ἐναγομένου καὶ κατὰ τοῦ ἐκδοχέως, τὸν ὁποῖον κατὰ τὴν δίκην νομίμως παρίστανεν ὁ παραχωρητής (Βασιλ. βιβλ. 27 τίτλ. 1)· ὥστε ὁ ἐκδοχεὺς δὲν δύναται νὰ παραπονεθῇ ἂν ὁ παραχωρητὴς αὐτοῦ ὑπέβαλεν εἰς διαιτησίαν τὴν διαφοράν, χωρὶς νὰ συμπράξῃ καὶ αὐτός.—ἀπόφ. 4853 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 112. ὅταν τὶς κινῇ ἀγωγήν τινα, στηριζόμενος εἰς παραχωρητήριον ἀπαιτήσεώς τινος ἔγγραφον, ὁ ἐναγόμενος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προτείνῃ τὴν εἰκονικότητά τοῦ ἐγγράφου (1).—ἀπόφ. 4408 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 113. Ὁ ὀφειλέτης δύναται νὰ προτείνῃ κατὰ τοῦ ἐκδοχέως τῆς ἀπαιτήσεως ὅσας ἐνστάσεις ἠδύνατο νὰ προτείνῃ καὶ κατὰ τοῦ παραχωρητοῦ, μάλιστα τὴν τοῦ δόλου, οἷον ἂν ὁ ἐκδοχεὺς ἀπέκρυψεν ὅτι εἶχον παραχωρηθῆ ἤδη γαῖαι δυνάμει τῶν περὶ Κρητῶν ψηφισμάτων.—ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγου 86 τοῦ 1854·—ἴδε ἀνωτ. § 108.

§ 114. Ὁ ἐκχωρούμενος ὀφειλέτης δύναται ν' ἀντιτάξῃ κατὰ τοῦ ἐκδοχέως τὰς πρὸ τῆς γνωστοποιήσεως τῆς παραχωρήσεως (ὅταν τὸ ἐκχωρούμενον δάνειον δὲν ἦναι εἰς διαταγὴν) γενομένας πρὸς τὸν παραχωρητὴν πληρωμάς.

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ τὸ ὑπὸ τοῦ Γ. ἐκτελούμενον ὑπ' ἀριθ. 1082 συμβόλαιον δὲν εἶναι εἰς διαταγήν, ὡς ἐσφαλμένως ἰσχυρίζεται οὗτος, παρεχωρήθη δὲ εἰς αὐτὸν δι' ὀπισθογραφήσεως καὶ οὐχὶ δι' ἰδιαιτέρου συμβολαίου, ὡς ἀπαιτεῖται νὰ παραχωρῆται πᾶσα πολιτικὴ ἀπαίτησις, οἵα εἶναι καὶ ἡ προκειμένη, διότι οἱ συμβαλλόμενοι Δ. δανειστὴς καὶ Τ. ὀφειλέτης, συνεφώνησαν νὰ δύναται ὁ πρῶτος νὰ παραχωρήσῃ τὴν κατὰ τοῦ δευτέρου ἀπαίτησιν δι' ἁπλῆς ὀπισθογραφήσεως τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1082 συμβολαίου, ἀλλά, ὡς τὸ τῆς οὐσίας δικαστήριον ἐντὸς τῆς ἐξουσίας του παραδέχεται (ὅρα σκέψιν 7ην τῆς ὑπ' ἀριθ. 205 ἀποφάσεως καὶ σκέψιν 1 τῆς ὑπ' ἀριθ. 764), ἡ συμφωνία αὕτη ἀπέβλεπε μόνον τὸν τρόπον τῆς μεταβιβάσεως, οὐχὶ δὲ νὰ ἐξομοιώσῃ τὸ διαληφθὲν συμβόλαιον ἐντελῶς μὲ τὰ εἰς διαταγὴν ἐμπορικὰ γραμμάτια, ἢ νὰ θέσῃ τὸ

---

(1) Δύναται ὁ ἐκδότης γραμματίου νὰ ἀντιτάξῃ εἰς τὸν κομιστὴν τὴν ἔνστασιν ὅτι τὸ γραμμάτιον εἶναι εἰκονικόν;—Ὅρα τὴν λέξιν γ ρ α μ μ ά τ ι α § 31.—Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 509.

συμβόλαιον εἰς κυκλοφορίαν διὰ τῆς ὀπισθογραφήσεως, ὅθεν μὴ διαλαμβανομένου ἐν τῷ περὶ οὗ ὁ λόγος συμβολαίῳ τοῦ ὅρου *εἰς διαταγήν*, ὀρθῶς καὶ συμφώνως μὲ τὸν νόμον τὸ ἐφετεῖον παρεδέχθη, ὅτι ὁ Τ. κατέστη ὀφειλέτης πρὸς τὸν Γ. ἀφ' ἧς τῷ ἐγνωστοποιήθη, ὅτι ὁ Γ. ἐγένετο ἐκδοχεύς, ἤτοι τὴν 13 Ἰουνίου 1846, καὶ ὅτι ἠδύνατο νὰ ἀντιτάξῃ κατὰ τοῦ αὐτοῦ Γ. τὰς πρὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης πληρωμάς, τὰς ὁποίας ἔκαμεν εἰς τὸν Δ, τὸν παραχωρητήν, διὰ τὸ αὐτὸ χρέος (διάτ. 4 τοῦ Κώδ. βιβλ. 8 τίτλ. 17 καὶ διάτ. 5 τοῦ Κώδ. βιβλ. 4 τίτλ. 39). — ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγου 351 τοῦ 1852.

§ 115. Κατὰ τοῦ ἐκδοχέως τοῦ συζύγου, ἡ σύζυγος δύναται νὰ προτείνῃ τὸ εὐεργέτημα τῆς εὐπορίας, μάλιστα κατ' ἔφεσιν; ἴδε ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 436 τοῦ 1852 ἐν λέξει *εὐεργέτημα εὐπορίας*.

§ 116. Ὁ ὀφειλέτης δύναται νὰ προτείνῃ κατὰ τοῦ ἐκδοχέως καὶ ἀνταγωγικὰς ἀπαιτήσεις. Κατὰ τὸ ἄρθρον 564 τῆς πολ. δικ. ἡ ἀνταγωγὴ δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ στηρίζηται εἰς ἀπαίτησιν συναφῆ μετὰ τῆς ἀγωγῆς· ἴδε ἀνάπτυξιν εἰς Καλλ. § 425.

§ 117. Χωρεῖ συμψηφισμός, ὅταν ἡ ὀφειλομένη ποσότης παρεχωρήθη πρὶν ἢ κατασταθῇ ἀπαιτητέα; ἴδε τὴν λέξ. *συμψηφισμὸς*, ἔνθα καὶ ἡ 208 τοῦ 1854 πολ. τοῦ Ἀρ. Πάγ. ἀπόφασις.

Ἀναστασιανὸς νόμος (1).

§ 118. Μεγάλη ὑπάρχει μεταξὺ τῶν νεωτέρων ἐναντιοφωνία περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς διατάξεως τοῦ Ἀναστασίου. Οὗτος ἁπλῶς ὥρισεν, ὅτι ὁ ἐκδοχεὺς δὲν δύναται ν' ἀπαιτήσῃ ἀπὸ τὸν ὀφειλέτην πλέον ἢ ἔδωκε, δὲν ἐστέρησεν ὅμως τὸν ἐκχωροῦντα τοῦ δικαιώματός του ν' ἀπαιτήσῃ τὸ πλέον τοῦτο. Ὁ Ἰουστινιανὸς ἐπρόσθεσε καὶ τὴν στέρησιν ταύτην τοῦ ἐκχωροῦντος, ἀλλ' ἡ διάταξίς του πραγματεύεται μόνον περὶ τῆς γενομένης ὑπὸ τὸ πρόσχημα ἐν μέρει ἢ καθ' ὁλοκληρίαν δωρεᾶς ἐκχωρήσεως. Τὸ ζήτημα λοιπὸν εἶναι, ἂν ὁ Ἰουστινιανὸς ἐξέτεινε τὴν διάταξιν τοῦ Ἀναστασίου ἐπὶ τῆς κατὰ πρόσχημα δωρεᾶς, ἢ ἂν ἐκαινοτόμησεν. Οὐδόλως μᾶς ἐπιτρέπεται νὰ διστάσωμεν περὶ καινοτομίας, ἀφοῦ ῥητῶς

(1) Ἐπάγεται ὅρκος, ἀντικείμενον ἔχων τὸν Ἀναστασιανὸν νόμον, ἐνόσῳ δὲν γενῇ ἀναγγελία εἰς τὸν ὀφειλέτην περὶ τῆς παραχωρήσεως; (Εὑρετήριον τόμ. 11 σελ. 294).

τὸ σχόλιον τῶν Βασιλικῶν μνημονεύει αὐτὴν, τὴν δὲ διάταξιν τοῦ Ἀναστασίου θεωρεῖ μὴ ὁρίζουσαν τὴν στέρησιν τοῦ ἐκχωροῦντος.

Συμπεραίνομεν ἑπομένως ὅτι ὑπαρχούσης πωλήσεως, ὁ ἐκδοχεὺς ἀπαιτεῖ ὅ,τι ἔδωκε, τὸ δὲ περιττὸν ὁ πρωτότυπος, ἂν ὅμως ὑπάρχῃ προσποίησις δωρεᾶς ὅλης ἢ μέρους τῆς ἀπαιτήσεως, οὔτε ὁ ἐκδοχεὺς, οὔτε ὁ ἐκχωρήσας ἀπαιτοῦν τὸ πλέον τοῦ δοθέντος.

Ἐννοεῖται ὅτι εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν οὔτε φυσικὴ ἐνοχὴ διαμένει (1). Καλλ. τόμ. 3 σελ. 425.

---

(1) Πολύῤῥητον καὶ μάχιμον μέχρι τῆς σήμερον τυγχάνει τὸ περὶ τοῦ βάρους τῆς ἀποδείξεως τοῦ Ἀναςασιανοῦ νόμου ζήτημα (1). Κατὰ τὴν ἐκνικήσασαν γνώμην ἐπίνειται τῷ ἐκδοχεῖ ἡ ἀπόδειξις ὅτι κατέβαλεν εἰς τὸν ἐκχωρητὴν ὅσα διὰ τῆς ἀγωγῆς αὐτοῦ αἰτεῖ (2). Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐναντία δόξα οὐδέποτε ὑπερμάχων ἔρημος κατελήφθη (3). Νεωστὶ δὲ καὶ ἀρτίως ἀπεφήνατο γνώμην ἰδίαν ὁ Brackenhofft ὅτι τὸ βάρος τῆς ἀποδείξεως εἶναι διάφορον κατὰ τὴν διάφορον τοῦ νόμου ἐπίκλησιν· δηλ., κατὰ τὸν συγγραφέα τοῦτον, εἰ μὲν ὁ ἐναγόμενος ἀμφισβητεῖ περὶ τῆς νομιμοποιήσεως τοῦ ἐκδοχέως, ἐπικαλούμενος ἰδίως τοῦ Ἀναστασίου τὸν νόμον (Νόμ. 22 K. mandati), ἐπίκειται τῷ ἀντιδίκῳ ἡ ἀπόδειξις, εἰ δὲ ἰσχυρίζεται ἐξόφλησιν τῆς ἀπαιτήσεως ὁλικὴν ἢ μερικὴν, εἰς τοῦ Ἰουστινιανοῦ προσφεύγων τὸν νόμον (Νόμ. 23 K. αὐτ), ὀφείλει αὐτὸς ν' ἀποδείξῃ. Ἡ γνώμη ὅμως αὐτοῦ αὕτη δὲν χρῄζει μακρᾶς ἀντικρούσεως, καθὸ στηριζομένη εἰς τὴν ἰδιάζουσαν δόξαν τοῦ συγγραφέως τούτου περὶ τῆς πρὸς ἀλλήλας σχέσεως τῶν διατάξεων τοῦ Ἀναστασίου καὶ Ἰουστινιανοῦ. Τῶν δύο δ' ἑτέρων θεωριῶν δὲν εἶναι κατορθωτὴ ἡ ἐκ τῶν προτέρων δικαιολόγησις, διότι ἀμφότεραι εἰσὶ νομικῶς δυναταί· ὥστε τὸ ζήτημα πρέπει οὕτως νὰ τεθῇ· « Τί πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὀρθὸν κατὰ τὸ ῥῆμα καὶ πνεῦμα τῶν νόμων 22 καὶ 23 K. mandati. ». Οἱ τῆς κοινῆς γνώμης ὑπερασπισταὶ ἰσχυρίζονται, ὅτι κατὰ τοὺς μνησθέντας νόμους ἀνήκει εἰς τὴν βάσιν τῆς ἀγωγῆς τὸ περιστατικὸν ὅτι ὁ ἐκδοχεὺς κατέβαλεν ὅσα διὰ τῆς ἀγωγῆς του ζητεῖ· ἑπομένως, λέγουσιν, ἡ περι τούτου ἀμφισβήτησις τοῦ ἐναγομένου εἶναι ἀρνητικὴ ἀπαίτησις· οἱ ἐναντίοι δὲ ἀντι-

---

(1) Ἴδε ἐκ τῶν νεωτέρων Spangenberg tr. quaestionem sistens: num leg. Anast. exceptio, quam vulgo nunenpant, vera sit exceptio, an potius ad negativ. lit. contest. referenda. Muehlenbruch Cessiòn σελ. 605. Bannwarth. Ueber Beweislast u. Beweisfuehrung bei Anwendung der Anast. Verosdnung Wurzburg 1821. Burhardi Covictrebio τόμ. 18, 8. Brackenhoeft αὐτόθι τόμ. 23, 6. Rosshirt ἐν τῇ ἑαυτοῦ ἐφημερίδι τόμ. 2 σελ. 369.

(2) Gluck Comment τόμ. 16 σελ. 471. Unterholzner I, σελ. 608. Puchta Rechts lexicon II, σελ. 651.

(3) Weber ueber die Herbind. zur Beweisfuhrung et VI § 29. Bethmann. Versuche etc. σελ. 357. Knappe, Versuch einer Ent. des Begriffs der. Exceptionen § 43, πρὸ πάντων δὲ ὁ Βουρχάρδης E. A.

§ 119. Ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος, καίτοι μὴ περιεχόμενος ἐν τῇ ἑξαβίβλῳ, ἰσχύει· ὁ νόμος δὲ αὐτὸς δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ ἐκδοχεὺς ἀναδέχεται τοὺς κινδύνους διαφόρων συμπαραχωρουμένων ἀπαιτήσεων κατὰ διαφόρων ὀφειλετῶν. —ἀπόφ. 4326 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, ἣν ἴδε ἐν Εὔρετ. τόμ. 3 σελ. 367 (λέξ. *Ἀρμενόπουλος*). = Καλλ. τόμ. 3 § 424.—Ἴδε καὶ ἀπόφ. 4284 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν ἐν Εὔρετ. τόμ. 3 σελ. 370· —Ἴδε προσέτι ἀπόφ. 4466 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφ. — ἐναντίαν δὲ τῶν ἐν Ἀθήναις πρωτοδικῶν ὑπ' ἀριθ. 15990.

τάττουσιν ὅτι μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν νόμων ἐκείνων, καὶ τῆς ἐκχωρήσεως τὸ γεγονὸς ὑποστηρίζει ἐντελῶς τὴν ἀγωγήν, ὁ ἰσχυρισμὸς δὲ ὅτι ὁ ἐνάγων ἐπλήρωσεν εἰς τὸν ἐκχωρητὴν ὀλιγώτερα ἀφ' ὅσα ζητεῖ, εἶναι, κατ' αὐτούς, περιστατικὸν κ α τ α ρ γ ο ῦ ν ἐν μέρει τὴν ἀγωγήν, ἑπομένως ἀπαρτίζον ἀληθῆ ἔνστασιν. Δὲν διστάζω δὲ ν' ἀσπασθῶ τὴν κρατοῦσαν θεωρίαν· διότι ὅ τε νόμος 22

«— — — ita tamen, ut si quis datis pecuniis hujus modi subierit cessionem, usque ad ipsam tantummodo solutarum pecuniarum quantitatem — — — actiones exercere permittatur.»

καὶ ὁ νόμος 23

«— — et neque si, qui cessit actiones, neque ei, qui eas suscipere curavit— —aliquam contra debitores— —e s s e utrique eorum actionem.»

σαφῶς λέγουσιν ὅτι ὁ ἐκδοχεὺς ἔχει ἀγωγὴν διὰ τοσοῦτον ποσόν, ὅσον εἰς τὸν ἐκχωρητὴν ἐπλήρωσε· τοῦτο δὲ ὄχι βεβιασμένως ἑρμηνευόμενον δὲν σημαίνει ἄλλο εἰμὴ ὅτι ἡ αἰτουμένη ποσότης ἀνήκει εἰς τὴν β ά σ ι ν τῆς ἀγωγῆς. Εἰς τὰς λέξεις δὲ ταύτας δὲν πρέπει νὰ ὑποβληθῇ ἄλλη ἔννοια καὶ διότι ἄλλως ἤθελε μένει ὡσεπιτοπολὺ ἄχρηστος ὁ τοῦ Ἀναστασίου νόμος· ἐπειδή, ἐὰν ἐπιτεθῇ εἰς τὸν ἐκχωρηθέντα ὀφειλέτην τὸ τῆς ἀποδείξεως βάρος, σπανίως οὗτος θέλει ὠφελεῖται ἐκ τῆς προστασίας τοῦ νόμου, καθὸ μὴ δυνάμενος, ἄνευ εὐτυχῶν περιστατικῶν, νὰ φέρῃ ἄλλας ἀποδείξεις, ἢ τὴν ἐπικίνδυνον τοῦ ὅρκου ἐπαγωγήν· ἐνῷ εὐκολώτερα εἰσὶν τὰ μέσα τῆς ἀποδείξεως εἰς τὸν ἐκδοχέα· διότι δύνανται νὰ τῷ χρησιμεύσωσιν ἀναμφιβόλως πρὸς τὴν ἀπόδειξιν ταύτην τά τε παραχωρητήρια ἔγγραφα καὶ πᾶσα ἄλλη ἔγγραφος ἢ προφορικὴ τοῦ ἐκχωρητοῦ δήλωσις. Ἐσφαλμένως δὲ φρονοῦσί τινες, ὅτι τοιαῦτα ἔγγραφα, ὡς ἰδιωτικὰ καὶ συμπαιγνίας ὕποπτα, δὲν ἀποδεικνύουσι κατὰ τρίτων· διότι ἔγγραφον, δι' οὗ ὁ ἐκδότης ἐπιχειρεῖ ἢ διαδηλοῖ δ ι ά τ α ξ ι ν ἐκ τῆς ἐλευθέρας αὐτοῦ θελήσεως ἐξαρτωμένην, δεν ὑπάγεται εἰς τὰς κοινὰς περὶ ἰδιωτικῶν ἐγγράφων ἀρχάς, ἑπομένως ἀποδεικνύει καὶ κατὰ τρίτων· καθὼς δὲ ὁ ἐκχωρηθεὶς ὀφειλέτης, ἐὰν ἐ π ὶ π α ρ ο υ σ ί ᾳ α ὐ τ ο ῦ πωλήσῃ ὁ δανειστὴς ἀνθ' ὡρισμένης ποσότητος· τὴν κατ' αὐτοῦ ἀπαίτησίν του, δὲν δύναται ἄλλας παρὰ ταύτην ν' ἀπαιτήσῃ ἀποδείξεις, οὕτω δὲν ἐμπορεῖ ν' ἀπαιτήσῃ πλειοτέρας ἀποδείξεις, ὅταν ὁ ἐκδοχεὺς προκομίσῃ γνήσιον ἔγγραφον τοῦ ἐκχωρητοῦ, ἐνῷ οὗτος ὁμολογεῖ ὅτι πωλεῖ ἢ ἐπώλησεν εἰς τὸν ἐκδοχέα τὴν ἀπαίτησίν του ἀντὶ ὡρισμένου τιμήματος. Ἐὰν δὲ ὁ ἐνα-

§ 120. Ἐπὶ συμβολαίων ἀφορώντων σύμβασιν δανείου καὶ ὄχι παραχώρησιν ἀπαιτήσεως, δὲν ἐφαρμόζεται ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος. —ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 11840 τοῦ 1854 (τμ. ά).

§ 121. Ἐπὶ γραμματίων εἰς διαταγὴν ἐφαρμόζεται ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος; ὅρα ἐν Κύρετ. τόμ. 5 σελ. 492 § 1 τὴν λέξιν *γραμμάτια*·—ὅρα καὶ ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 10362.

§ 122. Ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος ἐφαρμόζεται, ὅταν πρόκηται νὰ πληρωθῇ τὸ τίμημα κτήματός τινος ἐθνικοῦ διὰ φαλαγκιτικῶν γραμματίων.

γόμενος δὲν εὐχαριστῆται εἰς τὴν ἀπόδειξιν ταύτην, πρέπει νὰ φέρῃ αὐτὸς τὴν ἀπόδειξιν ὑπαρχούσης συμπαιγνίας· διότι νὰ θεωρηθῇ αὕτη κατὰ τεκμήριον ὡς ὑπάρχουσα, καὶ νὰ ἐπιβληθῇ τῷ ἐνάγοντι τοῦ ἐναντίου ἡ ἀπόδειξις, δὲν ὑπάρχει ἔννομος λόγος (1).

Ἂν καὶ ἀναμφίβολον θεωρῶ ὅτι εἰς τὸν ἐκδοχέα ἐπίκειται τῆς ἀποδείξεως τὸ βάρος, ἀντιτάσσονται μολοντοῦτο διάφοροι ὄχι ὅλως ἀπίθανοι λόγοι, οἵτινες πληρέστερον ἀναπτύσσονται ὑπὸ τοῦ Βουρχάρδου. Ἐὰν παραλείψωμεν τοὺς τῆς ἐπιεικείας λόγους, εἰς τοὺς ὁποίους καὶ ὁ Βουρχάρδης αὐτὸς δὲν ἀποδίδει μεγάλην σημασίαν, ἀποκρουομένους, ἐκτὸς τούτου, καὶ ἐκ τῶν ὅσα ἀνωτέρω περὶ ἀποδείξεως εἴπομεν, ἰδοὺ ποίους ἐπικαλεῖται ὁ συγγραφεὺς οὗτος

1) Ὅτι κατὰ κανόνα εἰς οὐδὲν φέρει ἀποτέλεσμα ἡ εἰς τὸν ἐκδοχέα ἐπιβολὴ τῆς ἀποδείξεως· διότι καὶ ἂν οὗτος ἐκπρόθεσμος γένηται ἢ ἀποτύχῃ περὶ τὴν ἀπόδειξιν, τὸ συμπέρασμα νομικῶς θέλει εἶσθαι τοῦ ὅτι δὲν ἔδωκε τίποτε πρὸς ἀπόκτησιν τῆς ἐκχωρηθείσης ἀπαιτήσεως· ἀλλ' ἐπὶ τῶν δωρεὰν κτωμένων ἀπαιτήσεων, ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος δὲν ἐφαρμόζεται· ἄρα ὁ ἐκδοχεὺς καὶ τότε δικαιοῦται ν' ἀπαιτήσῃ τὸ ὅλον! — Πλὴν ἡ σκέψις αὕτη στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἐσφαλμένης βάσεως, ὅτι ἡ ἀμεληθεῖσα ἢ ἀποτυχοῦσα ἀπόδειξις εἶναι τεκμήριον δωρεὰν γενομένης ἐκχωρήσεως, ἐνῷ, κατὰ δικονομικοὺς κανόνας, ἡ ἀποτυχία τῆς ἀποδείξεως φέρει ἄνευ βοηθείας τεκμηρίου τινὸς ἀπώλειαν τῆς δίκης.

2) Ὁ Ἀναστάσιος, λέγει, θεωρεῖ τὴν παρὰ τιμὴν ἀγορασίαν ἀπαιτήσεων ὡς φαύλην καὶ ἐξ αἰσχροκερδείας ὑπαγορευθεῖσαν πρᾶξιν. Εἶναι δὲ ἀνήκουστον, προστίθησι, νὰ παραδεχθῇ τις τεκμαιρόμενον κατὰ τῶν ἐκδοχέων τὸν δόλον καὶ ἰσχύουσαν τὴν πρᾶξιν αὐτῶν εἰς ἀπάτην μεχρισοῦ ἀποδείξωσι τὸ ἔντιμον αὐτῆς. Ἀλλὰ καταφανὴς πρόκειται ἐνταῦθα ἡ σύγχυσις τοῦ νομοθετικοῦ τεκμηρίου τοῦ δόλου πρὸς τὸ δικαστικόν· διότι ἀναμφιβόλως θεωρεῖ ὁ νομοθέτης τὴν εἰς εὐτελῆ τιμὴν ἀγορασίαν ἀπαιτήσεων ὡς ἀγενῆ φιλοκέρδειαν· ἵνα δὲ παρεμποδίσῃ αὐτήν,

---

(1) Ἴδε Gensler, Civil. Archiv II σελ. 4. Bannwarth E. A. σελ. 36. Muehlenbruch und Unterholzner E. A.

Ἀπόφ. « Ἐπειδή, ἀναιρεθείσης τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἐφετείου δι' ἐσφαλμένην ἑρμηνείαν τοῦ νόμου, δύναται ὁ Ἄρειος Πάγος, ὅστις ἔχει νὰ ἑρμηνεύσῃ αὐτὸς τὸν νόμον, νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν καὶ ἐξετάσῃ ὅλα τὰ ζητήματα, ὅσα πρὸς τὴν ἑρμηνείαν ταύτην σχέσιν ἔχουσι· τοιοῦτον δὲ ζήτημα εἶναι τὸ περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Ἀναστασιανοῦ νόμου.

» Ἐπειδὴ τὸ περὶ καθιερώσεως τοῦ ἑξαβίβλου τοῦ Ἀρμενοπούλου διάταγμα τῆς 23 φεβρουαρίου 1835 κηρύττει μὲν ἰσχύοντας ἐν Ἑλλάδι τοὺς ἐν τῷ Ἀρμενοπούλῳ περιεχομένους νόμους τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων, δὲν καταργεῖ ὅμως τοὺς μὴ περιεχομένους ἐν αὐτῷ Αὐτοκρατορικοὺς νόμους· διότι δὲν λέγει ὅτι μόνοι οἱ ἐν τῇ ἑξαβίβλῳ ὑπάρχοντες νόμοι ἰσχύουσιν· ὅθεν, λαβόντων ἰσχὺν

ἐνομοθέτησε, νὰ μὴ δύναται νὰ ζητήσῃ ὁ ἐκδοχεὺς πλείω τῶν ὅσα ἔδωκεν. Ἐὰν λοιπόν, κατὰ τὴν νομοθετικὴν ταύτην διάταξιν, ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ ὁ ἐκδοχεὺς ὅτι κατέβαλε τῷόντι ὅσα αἰτεῖ, τοῦτο γίνεται ὄχι διότι ἐν τῷ προκειμένῳ θέματι ὑποπτεύει αἰσχρότητά τινα ὁ δικαστής, ἀλλὰ διότι πᾶς ἐνάγων βαρεῖται ταῖς ἀποδείξεσι τῶν ἀπαρτιζόντων τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ γεγονότων.

3) Ὁ Βουρχάρδης διατείνεται προσέτι, ὅτι ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος εἶναι εὐεργέτημα ὑπὲρ τοῦ ὀφειλέτου εἰσαχθέν· κατὰ γνωστὴν δὲ ἀρχὴν οὐδεὶς δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ ὑπὲρ ἑαυτοῦ εὐεργέτημα τοῦ νόμου, ἐὰν δὲν ἀποδείξῃ ὑπαρχούσας εἰς αὐτὸν τὰς πραγματικὰς αὐτοῦ προϋποθέσεις. Εἰς τὸ αὐτὸ δέ, λέγει, ἀποτέλεσμα φθάνει τις καὶ ἐὰν σκεφθῇ ὅτι διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Ἀναστασιανοῦ νόμου καταργεῖται μέρος τῆς ἀπαιτήσεως· ἄρα ἡ ἐπίκλησις τοῦ νόμου τούτου εἶναι κυρίως ἔνστασις καταβολῆς (exceptio solutionis). — Ἀλλ' ὀρθοτέρα φαίνεται ἡ σκέψις οὕτω πως γινομένη· ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος σκοπὸν ἔχει κυρίως νὰ εἰσάξῃ νέαν προϋπόθεσιν διὰ τὴν ἀγωγὴν τοῦ ἐκδοχέως. Ἐὰν δὲ ὠφελῆται ἐκ τούτου ὁ ἐκχωρηθεὶς ὀφειλέτης, ἀποσβεννυμένης κατὰ μέρος τῆς ἀπαιτήσεως, τοῦτο εἶναι δευτερεύουσα συνέπεια, οὐδεμίαν πρὸς τὸ βάρος τῆς ἀποδείξεως σχέσιν ἔχουσα.

4) Τέλος ἀποδίδει ὁ Βουρχάρδης μεγάλην βαρύτητα εἰς τὸν κανόνα, ὅτι ὁ ἐνάγων ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ μόνον τὰ γενετικὰ τοῦ δικαίου ὄχι δὲ καὶ τὰ κωλυτικὰ ἢ καταστρεπτικὰ αὐτοῦ πραγματικὰ περιστατικά· τῶν δευτέρων ἡ ἀπόδειξις ἐπίκειται εἰς τὸν ἐναγόμενον. Ἀλλά, κατὰ τὰ μέχρι τοῦδε ἐκτεθέντα, τὸ περὶ ὅτι ὁ ἐνάγων κατέβαλεν ὅσα αἰτεῖ, ἀνήκει εἰς τὰ γενετικὰ καὶ ὄχι τὰ κωλυτικὰ ἢ καταστρεπτικὰ τοῦ δικαίου γεγονότα, ἑπομένως ἡ ἀπόδειξις δὲν ἐπίκειται εἰς τὸν ἐναγόμενον (1).

---

(1) Μετεφράσθη ὑπὸ τοῦ ἀρειοπαγίτου Κ. Οἰκονομίδου ἀπὸ Vangerow III σελ. 129.

νόμου, δυνάμει προγενεστέρων διατάξεων καὶ ἰδίως τοῦ 91 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος τῆς Ἐπιδαύρου, πάντων τῶν νομοθετημάτων τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων, ἰσχύει καὶ ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος καίτοι ἐν τῷ Ἀρμενοπούλῳ μὴ περιεχόμενος. — ἀπόφ. πολιτικὴ Ἀρείου Πάγου 384 τοῦ 1852.

§ 123. Ὅταν ὁ ὀφειλέτης ἐναχθῇ ὑπὸ τοῦ ἐκδοχέως δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ ὑπὲρ αὐτοῦ τὰς διατάξεις τοῦ Ἀναστασιανοῦ νόμου. —ἀπόφ. 4355 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 124. Ὁ Ἀναστάσιανὸς νόμος δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ ἐκδοχεὺς ἀναδέχεται τοὺς κινδύνους διαφόρων συμπαραχωρουμένων ἀπαιτήσεων κατὰ διαφόρων ὀφειλετῶν. — ἀπόφ. 4326 τοῦ 1847 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφ., ἣν ἴδε ἐν Εὑρετ. τόμ. 3 σελ. 367.—Πρβλ. Καλλ. τόμ. 3 § 424.

§ 125. Ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος διατάττει, ὅτι ὁ ἀγοράζων ἀπαίτησίν τινα εἰς τιμὴν εὐτελεστέραν τῆς πραγματικῆς ἀξίας της, δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν ὀφειλέτην περισσότερον ἀφ' ὅσον αὐτὸς (ὁ ἀγοραστὴς) κατέβαλεν, μετὰ τῶν νομίμων τόκων.—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 78 τοῦ 1847, ἣν ἴδε ἐν λέξει *νόμος* (Εὑρ. τόμ. 11).

§ 126. Κατὰ τὸν Ἀναστασιανὸν νόμον, ὁ ἀγοράζων εἰς τιμὴν εὐτελεστέραν ἀπαίτησιν τινὰ δὲν δύναται ν' ἀπαιτῇ περισσότερα ἀφ' ὅσα αὐτὸς ἐπλήρωσε.

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος διατάττει, ὅτι ὁ ἀγοράζων ἀπαίτησίν τινα εἰς τιμὴν εὐτελεστέραν τῆς πραγματικῆς ἀξίας της νὰ μὴ δύναται νὰ ἀπαιτῇ παρὰ τοῦ ὀφειλέτου περισσότερον ἀφ' ὅσον αὐτὸς (ὁ ἀγοράσας) κατέβαλεν, ὁμοῦ μὲ τοὺς νομίμους τόκους· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, μὴ ἀποδειχθέντος, ὡς διαλαμβάνει ἡ προσβληθεῖσα ἀπόφασις, ὅτι ὁ ἀναιρεσίβλητος ἐκδοχεὺς κατέβαλεν ὀλιγώτερα εἰς τὸν παραχωρητὴν παρ' ὅσα αὐτὸς ἀπαιτεῖ παρὰ τοῦ ἀναιρεσείοντος ὀφειλέτου, ἰδίως διὰ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος πίστωσιν, τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν δὲν ἐδύνατο νὰ ἐφαρμόσῃ τὸν Ἀναστασιανὸν νόμον καὶ νὰ διατάξῃ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ζητουμένου ποσοῦ· ὥστε ἀπεφάσισεν ὀρθῶς καὶ νομίμως ἀποῤῥίψαν τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ ἀναιρεσίοντος διὰ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεώς του· ἂν δὲ ἀπεδείχθη ἢ μή, τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἐξετάσῃ ὁ Ἄρειος Πάγος, καθὸ πραγματικὸν ἐξαγόμενον ἀπὸ τὴν συνείδησιν καὶ τὴν κρίσιν τοῦ κατωτέρου δικαστηρίου τοῦ δικάζοντος τὸ πραγματικὸν τῆς ὑποθέσεως· ὅθεν καὶ ὁ λόγος οὗτος εἶναι ἀνίσχυρος.—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 78 τοῦ 1847.

§ 127. Γενομένης παραχωρήσεως συνεπείᾳ συμβιβασμοῦ ἐπὶ

τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ ἐκδοχέως καὶ οὐχὶ πρὸς πληρωμὴν καθαρῶς δανείου, ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος, ἐξ ἀναλογίας τῆς διατάξεως 4 Κώδ. (8, 45) δὲν εἶναι ἐφαρμοστέος.

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ τὸ ἐφετεῖον παραδεχόμενον ὅτι ἔλαβε χώραν ἐναλλαγὴ τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ Α. καὶ Ν. δὲν ἐννοεῖ, ὡς ἰσχυρίζεται ὁ ἀναιρεσείων, ὅτι ὁ Ν. παρεχώρησε τὴν ἀπαίτησίν του εἰς τὸν Α. διὰ μόνον τὸ δάνειον τοῦ τελευταίου πρὸς τὸν πρῶτον ἐκ δραχμῶν 650, ἀλλ' ἐννοεῖ ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ἐπὶ τῆς αὐτῆς δίκης ἐκδοθείσης ὑπ' ἀριθμὸν 5740 ἀποφάσεώς του, ὅτι ἡ ἐναλλαγὴ αὕτη ἀποτελεσμα τοῦ μεταξύ των συμβιβασμοῦ, περὶ οὗ ἐπεβλήθη ὅρκος, καὶ ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Α, συνίστατο εἰς τὴν ἐκ μέρους τοῦ Ν. παραχώρησιν τῆς ἀπαιτήσεώς του διὰ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ Α. ἕνεκα τῶν διαφόρων ὑπερασπίσεων, τὰς ὁποίας ὁ τελευταῖος προσέφερεν ἐπὶ τῶν ὑποθέσεων τοῦ πρώτου, ὥστε, ὅταν ἡ παραχώρησις ἐγένετο χάριν τοῦ συμβιβασμοῦ πρὸς διάλυσιν πάσης ἀπαιτήσεως τοῦ Α, καὶ ἐν τῷ θέματι τοῦ ὅρκου διαλαμβάνεται, δὲν ὑπῆρχε περίπτωσις διὰ νὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος ἐξ ἀναλογίας τῆς διατάξεως 4 τοῦ Κώδηκος βιβλ. 8 τίτλ. 45, ὡς διατείνεται ὁ ἀναιρεσείων, καθόσον ἡ παραχώρησις δὲν ἐγένετο πρὸς πληρωμὴν καθαρῶς δανείου, ἀλλὰ κατὰ συνέπειαν τοῦ συμβιβασμοῦ, ἐπὶ τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ ἐκδοχέως. — ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 208 τοῦ 1849.

§ 128. Εἰς τὴν περὶ τὴν ἐκτέλεσιν δίκην δύναται νὰ προταθῇ ἡ εἰς τὸν Ἀναστασιανὸν νόμον στηριζομένη ἔνστασις.

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ μολονότι ἐδύνατό τις νὰ εἴπῃ, ὅτι ἡ ἑτέρα περὶ τοῦ Ἀναστασιανοῦ νόμου πρότασις, τὴν ὁποίαν πρωτοδίκως γενομένην ἐπικαλεῖται κατ' ἔφεσιν ὁ ἐκκαλῶν, δὲν συγχωρεῖται κατὰ τὴν περὶ ἐκτελέσεως δίκην, δι' οὓς λόγους δὲν ἐπιτρέπεται, ὡς ἐῤῥέθη, καὶ ἡ περὶ τῆς εἰκονικότητος, ἢ ἄλλως παραδεχομένης αὐτῆς ὡς ἐπιτρεπομένης, ὅτι ὁ προτείνων τὴν περὶ τοῦ Ἀναστασιανοῦ νόμου ἔνστασιν, μὴ δυνάμενος ὡς τρίτος νὰ ἔχῃ ἀκριβῆ γνῶσιν τοῦ καταβληθέντος μικροτέρου ποσοῦ, ὥστε νὰ τὸ προσδιορίσῃ, μηδὲ ὀφείλων νὰ προαποδείξῃ ὡς μὴ δυνάμενος νὰ προσαγάγῃ ἀπόδειξιν ἔγγραφον περὶ αὐτοῦ, ἤρκει νὰ προτείνῃ ὅτι τὸ ἀληθὲς καταβληθὲν εἶν' ἔλαττον διὰ νὰ τῷ δοθῇ ἡ ἄδεια ν' ἀποδείξῃ τοῦτο διὰ μαρτύρων, οἵτινες ἤθελον προσδιορίσει καὶ τὸν τόπον, καὶ ἑπομένως ὅτι ἔπρεπε νὰ τῷ συγχωρηθῇ ἡ ἀπόδειξις διὰ παντὸς μέσου καὶ διὰ μαρτύρων ὑπὸ τοὺς τεθέντας ἐν τῷ ῥηθέντι νόμῳ περιορισμούς· μολοντοῦτο:

» Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἄρθρον 910 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, ἐὰν ὁ ὀφειλέτης κάμῃ ἀντιῤῥήσεις ἕνεκεν ἀταξίας τῆς διαδικασίας, ἕνεκα γενομένης ἤδη πληρωμῆς κτλ. γίνεται ἡ ἐν τοῖς ἄρθροις 871 καὶ ἐπ. ἐνδιαλαμβανομένη διαδικασία.

» Ἐπειδὴ ἐκ τῆς φράσεως κτλ. πρόδηλον γίνεται, ὅτι πλὴν τῶν ἐνστάσεων τῆς ἀταξίας τῆς διαδικασίας καὶ τῆς πληρωμῆς ὁ νόμος παραδέχεται καὶ ἄλλας, καὶ τοιαῦται ἀναντιῤῥήτως εἶναι αἱ δυνάμεναι νὰ προταθῶσι κατὰ νόμον καὶ περὶ τὴν ἐκτέλεσιν, οἷον τοῦ ψηφίσματος τῆς ἐπιεικείας· τοῦ εὐεργετήματος τῆς εὐπορίας· τοῦ Βαλεϊανείου δόγματος ἐπὶ συμβολαίων.

» Ἐπειδὴ μὲ τὰς ἐνστάσεις ταύτας ἐξομοιοῦται καὶ ἡ ἐκ τοῦ Ἀναστασιανοῦ νόμου φυομένη· διότι ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος χορηγῶν εἰς τὸν ὀφειλέτην τὸ εὐεργέτημα τοῦ νὰ πληρώσῃ πρὸς τὸν διώκοντα ἐκδοχέα τῶν δικαιωμάτων ἄλλου ὄχι ὅσα ὑπεχρεώθη, ἀλλ' ὅσα ὁ διώκων κατέβαλεν, ἀναντιῤῥήτως παρέχει εἰς αὐτὸν τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ τὸν ἐπικαλεσθῇ διωκόμενος· ἑπομένως καὶ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν, προκειμένου ἐκτελεστοῦ συμβολαίου, ὡς ἤδη συμβαίνει. — ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 107 τοῦ 1848 (ἐν νομικ. σελ. 4733).

§ 129. Ὁ προτείνων τὴν ἔνστασιν τοῦ Ἀναστασιανοῦ νόμου ὀφειλέτης ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ τὴν ἔνστασιν ταύτην. — ἀπ. ἐφετῶν Ναυπλ. 107 τοῦ 1848 (σελ. 4733 νομικ.).

§ 130. Ἀνωτέρω (σελ. 214) εὑρίσκεται ἐκτεταμένην τινὰ περὶ τούτου ἔκθεσιν (1).

§ 130². Κατηργήθη, δι' ἐθίμου, ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος; ἴδε ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 204 τοῦ 1854.

§ 130³. Ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος ἀργεῖ εἰς τὰς συναλλαγματικὰς καὶ εἰς τὰ εἰς διαταγὴν γραμμάτια, χάριν τῆς ταχύτητος τῆς κυκλοφορίας τῶν συναλλαγῶν αὐτῶν· ἀλλὰ τοῦτο ἐφαρμόζεται μόνον, ὅταν ἡ εἰς ἄλλο πρόσωπον μεταβίβασις τῆς συναλλαγματικῆς ἢ τοῦ γραμματίου γίνεται δι' ὀπισθογραφήσεως, ἤτοι δι' ἐμπορικῆς ἐκχωρήσεως, ἥτις μεταφέρει ταχεῖαν ἐπὶ τῆς μεταβιβασθείσης ἀπαιτήσεως ἰδιοκτησίαν, ὄχι ὅμως καὶ ἐπὶ τῶν κοινῶν ἐκχωρήσεων τῶν γραμματίων, ἐφ' ὧν, μὴ ὑπαρχούσης τῆς ἀνάγκης τῆς ταχείας κυκλοφορίας, ἐφαρμόζονται αἱ τοῦ κοινοῦ δια-

(1) Ἴδε δὲ Καλλ. τόμ. 3 § 423.

τάξεις, αἱ ἐπιτρέπουσαι τὸν Ἀναστασιανὸν νόμον.—ἀπόφ. 7377 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

Τελεσιδικία.—Βλάβη ὑπέρμετρος (1).

§ 131—132. Ἡ ἔνστασις τῆς ὑπερμέτρου βλάβης χωρεῖ εἰς τὴν παραχώρησιν δικαιωμάτων ἢ ἀπαιτήσεων;

Οἱ ἐν Ἀθήναις ἐφέται ἐξεφράσθησαν οὕτω, διὰ τῆς 9285 τοῦ 1852 ἀποφάσεώς των,

« Ἐπειδὴ τὸ μεταξὺ τῶν διαφερομένων μερῶν γενόμενον συνάλλαγμα, οὗτινος ζητεῖται ἡ διάῤῥηξις δι' ὑπέρογκον βλάβην, φέρει χαρακτῆρα ἐκχωρήσεως δικαιωμάτων περὶ ἀποζημιώσεως ἢ ἀπαιτήσεως, προκύπτοντος τούτου ἔκ τε τῶν ὑπ' ἀρ. 6525 καὶ 7164 συμβολαίων, τῶν πραγμάτων αὐτῶν καὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς προκειμένης διαφορᾶς· ἐκ τῶν συμβολαίων μὲν, διότι ἀναφερομένου ῥητῶς ἐν αὐτοῖς ὅτι τὸ γήπεδον εἶχεν ἤδη καταληφθῆ ὑπὸ τῆς κάτω τῶν ἀνακτόρων πλατείας καὶ τῆς πρὸς ἄρκτον ταύτης ὁδοῦ, ἡ περὶ πωλήσεως τοῦ γηπέδου συνομολόγησις πρέπει νὰ θεωρηθῇ οὐχὶ ὡς κύριος σκοπὸς τῶν συναλλαξαμένων, ἀλλ' ὡς ἔκφρασις τυχαία τυχαίου συμβάντος προνοοῦσα τὴν περίπτωσιν· ἐκ τῶν πραγμάτων δὲ, διότι ἀπαίτησιν ἐξήσκησεν ὁ ἐκκαλῶν Τ. καὶ ταύτην ἐπεδίκασεν ἡ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐκδοθεῖσα ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου τούτου ὑπ' ἀριθμ. 8553, καὶ διότι τὸ γήπεδον κατέχεται, ὡς καὶ κατείχετο, ὅτε συνέστη τὸ συνάλλαγμα, ὑπὸ τῆς πλατείας τῶν ἀνακτόρων· ἐκ δὲ τοῦ ἀντικειμένου τῆς διαφορᾶς, διότι ζητεῖται ἡ ἀπόδοσις τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐξασκηθείσης ἀπαιτήσεως.

» Ἐπειδὴ, ἐπὶ ἐκχωρήσεως ἀπαιτήσεων, ἡ περὶ διαῤῥήξεως, ὑπερόγκου βλάβης ἕνεκεν, ἀγωγὴ δὲν συγχωρεῖται διὰ τοὺς λόγους· α) ὅτι αἱ ἐν τῷ Κώδ. διατάξεις 2 καὶ 8 (de resc. vendit.) καὶ ἡ ἐν τῷ Ἀρμενοπούλῳ 60 (Β. 3 Τ. 3), αἱ κανονίζουσαι τὰς περὶ ὑπερόγκου βλάβης, λαλοῦσι περὶ πωλήσεως πραγμάτων (Πούχτα § 364 περὶ Πανδεκτῶν)· κατὰ δὲ τὴν γνώμην τοῦ Βαγκερῶ 73 σελ. 329 μόνον περὶ πωλήσεως ἀκινήτων· β') ὅτι ἡ ἐκχώρησις ἀπαιτήσεως εἶναι συνάλλαγμα συγγενὲς μὲν μὲ τὸ τῆς ἀγοραπωλησίας,

(1) Τινὲς ἀνεκίνησαν τὸ ζήτημα, ἂν ἐπιτρέπηται ἀνατροπὴ τῆς πωλήσεως ἀπαιτήσεως διὰ ὑπέρογκον βλάβην. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι αἱ πηγαὶ ὁμιλοῦν μόνον περὶ τῆς πωλήσεως πραγμάτων. Ἀλλὰ τί ἤθελε σημαίνει πλέον ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος, ἂν ἐπετρέπετο ἀνατροπή; Καλλ. τόμ. 3 § 428.

ἀλλ' εἰδικὸν κατ' εἰδικοὺς κρινόμενον νόμους, ὥστε οἱ περὶ ἀγοραπωλησίας νόμοι τότε μόνον ἐφαρμόζονται εἰς τὴν ἐκχώρησιν, ὅταν δὲν ἀντίκηνται εἰς τὰς εἰδικὰς περὶ αὐτῆς διατάξεις τοῦ νόμου· γ') ὅτι ὁ περὶ ὑπερόγκου βλάβης ἀντίκειται εἰς τὸν Ἀναστασιανὸν νόμον, τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἑνὸς ἀποκλειούσης τῆς τοῦ ἑτέρου, καὶ δ') ὅτι ἡ ἀρχὴ τοῦ νόμου 3 Κώδ. (Β. 3, Τ. 38), ἐπὶ τῆς ὁποίας ἰδίως στηριζόμενοι διάφοροι τῶν νομοδιδασκάλων ἐπεξέτειναν τὴν περὶ ὑπερόγκου βλάβης εἰς ἅπαντα τὰ ἀμφοτεροβαρῆ συναλλάγματα, ἀπαιτεῖ ἰσότητα δικαιωμάτων, ἥτις δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἐπὶ ἐκχωρήσεως ἀπαιτήσεως, καθόσον ἀφορᾷ τὸν ἐκδοχέα, ὡς ἐκ τῆς διατάξεως, καθ' ἣν ὁ παραχωρητὴς δὲν ἐγγυᾶται διὰ τὸ ἀξιόχρεων τοῦ παραχωρουμένου ὀφειλέτου, συνεπείᾳ τῆς ὁποίας ὁ ἐκδοχεὺς, καὶ ἂν ἐλάχιστον λάβῃ μέρος ἐκ τῆς παραχωρηθείσης ἀπαιτήσεως, δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν διάῤῥηξιν τῆς ἐκχωρήσεως λόγῳ ὑπερόγκου βλάβης. »

Τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἀνήρεσεν ὁ Ἄρειος Πάγος, ἐκφρασθεὶς οὕτως·

« Ἐπειδὴ, κατὰ τὸν ἐν τῇ ἑξαβίβλῳ τοῦ Ἀρμενοπούλου ὑπὸ τὸν ἀριθ. 72 τοῦ βιβλ. 3 τίτλ. 3 περιεχόμενον νόμον 66 τῶν Βασιλ. τοῦ βιβλ. 19 τίτλ. 10, ἡ ἀγοραπωλησία ἀνατρέπεται ὅταν τὶς πωλήσῃ πρᾶγμα εἰς τίμημα μικρότερον τοῦ ἡμίσεως τῆς ἀξίας του καὶ ὁ ἀγοραστὴς δὲν θέλῃ νὰ πληρώσῃ τὸ ἄξιον τίμημα, ἡ δὲ λέξις πρᾶγμα, κατὰ τὴν νομικὴν αὐτῆς σημασίαν, περιλαμβάνει ὄχι μόνον τ' ἀκίνητα, ἀλλὰ καὶ τὰ κινητὰ καὶ τὰ δικαιώματα (ὅρα νόμ. 5 καὶ 21 τῶν Βασιλ. βιβλ. 2 τίτλ. 2)· ὅθεν καὶ ἂν, ὡς παραδέχεται τὸ ἐφετεῖον, ὁ Μ. ἀπαίτησιν κατὰ τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων ἐξεχώρησε δι' ἀγοραπωλησίας πρὸς τὸν Τ, ἠδύνατο ὁ ῥηθεὶς Μ, νὰ ζητήσῃ τὴν ἀνατροπὴν τῆς ἀγοραπωλησίας ταύτης, ἕνεκα ὑπερμέτρου βλάβης, τὸ ἐναντίον δὲ ἀποφασίσαν τὸ ἐφετεῖον ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι αἱ διατάξεις 2 καὶ 8 τοῦ Κώδηκος (de rescindenda venditione) ἀφορῶσι τὴν ἀγοραπωλησίαν ἀκινήτων, καὶ ὅτι ἡ ἀνατροπὴ ἀγοραπωλησίας ἀπαιτήσεως ἀντίκειται εἰς τὸν Ἀναστασιανὸν νόμον, ἐσφαλμένως ἐφήρμωσε τοὺς νόμους τούτους, καθότι αἱ μὲν διατάξεις τοῦ Κώδηκος συμπληροῦνται ἐκ τοῦ διαληφθέντος νόμου τῶν Βασιλικῶν, ὁ ὁποῖος εἶναι ἐν ἰσχύει, δυνάμει τοῦ ἀπὸ 23 φεβρουαρίου 1835 διατάγματος, ὁ δὲ Ἀναστασιανὸς νόμος ἀφορᾷ τὴν σχέσιν τοῦ ἀγοραστοῦ, ἢ τοῦ ἐκδοχέως τῆς ἀπαιτήσεως, μετὰ τοῦ ὀφειλέτου, καὶ οὐχὶ τὴν σχέσιν τοῦ πωλητοῦ μετὰ τοῦ ἀγοραστοῦ, ἕνεκα δὲ τῆς ἐσφαλμένης ταύτης ἐφαρμογῆς τῶν νόμων, καὶ τῆς παραβιάσεως τῶν περὶ ἀποδείξεως διατάξεων

τῆς πολιτικῆς δικονομίας (ἄρθρον 248), διότι χωρὶς νὰ ἐξετάσῃ τὸ ἐφετεῖον κατ' οὐσίαν τὸ βάσιμον ἢ μὴ τῆς ἀγωγῆς, ἀπέῤῥιψεν αὐτήν, ἡ ἀπόφασίς του εἶναι ἀναιρετέα κατὰ τὸ ἄρθρον 807 ἐδ. 5 καὶ 7 τῆς αὐτῆς πολιτ. δικονομίας. — ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 212 τοῦ 1852.

Οἱ ἐν Ναυπλίῳ ἐφέται, εἰς οὓς παρεπέμφθη ὑπὸ τοῦ Ἀρείου Πάγου τὸ αὐτὸ ζήτημα, ἐξεφράσθησαν οὕτως·

« Ἐπειδὴ ἐκ τῶν προσαγομένων συμβολαίων ὑπ' ἀρ. 6474 τῆς 27 σεπτεμβρίου 1849 καὶ 6525 τῆς 4 ὀκτωβρίου 1849 καὶ τοῦ τελειωτικοῦ τῆς ἀγοραπωλησίας ὑπ' ἀρ. 7164 τῆς 16 μαρτίου 1850 ἐξάγεται, ὅτι ὁ Σ, ὡς πληρεξούσιος τοῦ ἐνάγοντος Μ, παρεχώρησεν ὅλα τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ἀγωγάς, ὅσας οὗτος εἶχε περὶ τοῦ γηπέδου τοῦ ἐν τοῖς συμβολαίοις περιγραφομένου κατὰ τὰ ὅρια αὐτοῦ, εἰς τὸν ἐναγόμενον Γ. διὰ δραχ. 8000 πληρωθείσας κατὰ τὴν συμφωνίαν των, συνεφωνήθη δὲ ἐὰν ὁ ἐναγόμενος δὲν δυνηθῇ νὰ λάβῃ, εἴτε τὸ ἀποτελοῦν μέρος τῆς πλατείας τῆς πόλεως Ἀθηνῶν γήπεδον, εἴτε ἀποζημίωσιν ἐξ οἱασδήποτε αἰτίας, νὰ μὴν ὑπόκηται ὁ ἐνάγων εἰς ἀποζημίωσιν, ἀλλὰ μόνον περὶ τῆς ἐπὶ τοῦ γηπέδου τούτου κυριότητος αὐτοῦ νὰ ἦναι ὑπεύθυνος.

» Ἐπειδὴ ὁμολογούμενον εἶναι, ὅτι ὁ ἐναγόμενος ἤδη κατὰ τὴν 13 ἰουλίου 1850 δι' ἀγωγῆς του, ἐξαιτησάμενος παρὰ τοῦ δημοσίου δυνάμει τῶν εἰρημένων παραχωρητηρίων συμβολαίων ἀποζημίωσιν διὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ γηπέδου, ἐδικαιώθη, ἐπιδικασθείσης αὐτῷ ἀποζημιώσεως ἐκ δραχ. 61180, συνισταμένης διὰ τὴν κατὰ τὸ 1840 γενομένην ἀφαίρεσιν τοῦ γηπέδου.

» Ἐπειδὴ ὁ ἐνάγων μετὰ τὴν δίκην ταύτην, κατασχὼν 50000 δραχ. ἐκ τῶν ἐπιδικασθεισῶν εἰς τὸν ἀντίδικόν του εἰς χεῖρας τοῦ δήμου, προσέβαλε τὴν γενομένην παραχώρησιν τῶν κατὰ τοῦ δήμου ἀπαιτήσεών του ὡς ἄκυρον, ἐπὶ μόνῳ τῷ λόγῳ τῆς ὑπερμέτρου βλάβης, τὸ δὲ δικάσαν πρωτοδικεῖον, θεωρῆσαν τὴν παραχώρησιν ταύτην ὡς πώλησιν ἀκινήτου κτήματος, ἀπεφήνατο παραδεκτὴν τὴν ἀγωγήν, ἐὰν ἡ ἀξία τοῦ γηπέδου ὅτε ἐπωλήθη, ἤτοι τῷ 1849, ὑπερβαίνῃ τὸ διπλάσιον τοῦ δοθέντος τιμήματος τῶν 8000 δραχ. καὶ διέταξεν ἀπόδειξιν περὶ τῆς ἀξίας ταύτης.

» Ἐπειδὴ ἡ παραχώρησις τῶν δικαιωμάτων καὶ ἀγωγῶν τοῦ ἐνάγοντος, περὶ ἧς πρόκειται, εἶναι πώλησις, ἡ παραχώρησις ἀπαιτήσεων (cessio nominis) καὶ οὐχὶ πώλησις ἀκινήτου κτήματος διὰ τοὺς ἑξῆς μάλιστα λόγους· ά) διότι τοῦ γηπέδου ἀποτελοῦντος κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀγοραπωλησίας μέρος δημοσίου πλατείας, καὶ μὴ κατεχομένου διὰ τοῦτο παρὰ τοῦ ἐνάγοντος, ἐπωλήθη εἰς

τὸ σχόλιον τῶν Βασιλικῶν μνημονεύει αὐτὴν, τὴν δὲ διάταξιν τοῦ Ἀναστασίου θεωρεῖ μὴ ὁρίζουσαν τὴν στέρησιν τοῦ ἐκχωροῦντος.

Συμπεραίνομεν ἑπομένως ὅτι ὑπαρχούσης πωλήσεως, ὁ ἐκδοχεὺς ἀπαιτεῖ ὅ,τι ἔδωκε, τὸ δὲ περιττὸν ὁ πρωτότυπος. ἂν ὅμως ὑπάρχῃ προσποίησις δωρεᾶς ὅλης ἢ μέρους τῆς ἀπαιτήσεως, οὔτε ὁ ἐκδοχεὺς, οὔτε ὁ ἐκχωρήσας ἀπαιτοῦν τὸ πλέον τοῦ δοθέντος.

Ἐννοεῖται ὅτι εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν οὔτε φυσικὴ ἐνοχὴ διαμένει (1). Καλλ. τόμ. 3 σελ. 425.

---

(1) Πολύῤῥητον καὶ μάχιμον μέχρι τῆς σήμερον τυγχάνει τὸ περὶ τοῦ βάρους τῆς ἀποδείξεως τοῦ Ἀναςασιανοῦ νόμου ζήτημα (1). Κατὰ τὴν ἐκνικήσασαν γνώμην ἐπίκειται τῷ ἐκδοχεῖ ἡ ἀπόδειξις ὅτι κατέβαλεν εἰς τὸν ἐκχωρητὴν ὅσα διὰ τῆς ἀγωγῆς αὐτοῦ αἰτεῖ (2). Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐναντία δόξα οὐδέποτε ὑπερμάχων ἔρημος κατελήφθη (3). Νεωστὶ δὲ καὶ ἀρτίως ἀπεφήνατο γνώμην ἰδίαν ὁ Brackenhoffl ὅτι τὸ βάρος τῆς ἀποδείξεως εἶναι διάφορον κατὰ τὴν διάφορον τοῦ νόμου ἐπίκλησιν· δηλ., κατὰ τὸν συγγραφέα τοῦτον, εἰ μὲν ὁ ἐναγόμενος ἀμφισβητεῖ περὶ τῆς νομιμοποιήσεως τοῦ ἐκδοχέως, ἐπικαλούμενος ἰδίως τοῦ Ἀναστασίου τὸν νόμον (Νόμ. 22 K. mandati), ἐπίκειται τῷ ἀντιδίκῳ ἡ ἀπόδειξις, εἰ δὲ ἰσχυρίζεται ἐξόφλησιν τῆς ἀπαιτήσεως ὁλικὴν ἢ μερικὴν, εἰς τοῦ Ἰουστινιανοῦ προσφεύγων τὸν νόμον (Νόμ. 23 K. αὐτ), ὀφείλει αὐτὸς ν' ἀποδείξῃ. Ἡ γνώμη ὅμως αὐτοῦ αὕτη δὲν χρήζει μακρᾶς ἀντικρούσεως, καθὸ στηριζομένη εἰς τὴν ἰδιάζουσαν δόξαν τοῦ συγγραφέως τούτου περὶ τῆς πρὸς ἀλλήλας σχέσεως τῶν διατάξεων τοῦ Ἀναστασίου καὶ Ἰουστινιανοῦ. Τῶν δύο δ' ἑτέρων θεωριῶν δὲν εἶναι κατορθωτὴ ἡ ἐκ τῶν προτέρων δικαιολόγησις, διότι ἀμφότεραι εἰσὶ νομικῶς δυναταί· ὥστε τὸ ζήτημα πρέπει οὕτως νὰ τεθῇ· « Τί πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὀρθὸν κατὰ τὸ ῥῆμα καὶ πνεῦμα τῶν νόμων 22 καὶ 23 K. mandati. ». Οἱ τῆς κοινῆς γνώμης ὑπερασπισταὶ ἰσχυρίζονται, ὅτι κατὰ τοὺς μνησθέντας νόμους ἀνήκει εἰς τὴν βάσιν τῆς ἀγωγῆς τὸ περιστατικὸν ὅτι ὁ ἐκδοχεὺς κατέβαλεν ὅσα διὰ τῆς ἀγωγῆς του ζητεῖ· ἑπομένως, λέγουσιν, ἡ περι τούτου ἀμφισβήτησις τοῦ ἐναγομένου εἶναι ἀρνητικὴ ἀπαίτησις· οἱ ἐναντίοι δὲ ἀντι-

---

(1) Ἴδε ἐκ τῶν νεωτέρων Spangenberg tr. quaestionem sistens: num leg. Anast. exceptio, quam vulgo nunenpant, vera sit exceptio, an potius ad negativ. lit. contest. referenda. Muehlenbruch Cessiôn σελ. 605. Bannwarth. Ueber Beweislast u. Beweisfuehrung bei Anwendung der Anast. Verosdnung Wurzburg 1821. Burhardi Covictrebio τόμ. 18, 8. Brackenhoeft αὐτόθι τόμ. 23, 6. Rosshirt ἐν τῇ ἑαυτοῦ ἐφημερίδι τομ. 2 σελ. 369.

(2) Gluck Comment τόμ. 16 σελ. 471. Unterholzner I, σελ. 608. Puchta Rechts lexicon II, σελ. 651.

(3) Weber ueber die Herbind. zur Beweisfuhrung et VI § 29. Bethmann. Versuche etc. σελ. 357. Knappe, Versuch einer Ent. des Begriffs der Exceptionen § 43, πρὸ πάντων δὲ ὁ Βουρχάρδης Ε. Α.

§ 119. Ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος, καίτοι μὴ περιεχόμενος ἐν τῇ ἐξαβίβλῳ, ἰσχύει· ὁ νόμος δὲ αὐτὸς δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ ἐκδοχεὺς ἀναδέχεται τοὺς κινδύνους διαφόρων συμπαραχωρουμένων ἀπαιτήσεων κατὰ διαφόρων ὀφειλετῶν. —ἀπόφ. 4326 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, ἣν ἴδε ἐν Εὑρετ. τόμ. 3 σελ. 367 (λέξ. *Ἀρμενόπουλος*). = Καλλ. τόμ. 3 § 424.—Ἴδε καὶ ἀπόφ. 4284 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν ἐν Εὑρετ. τόμ. 3 σελ. 370· —Ἴδε προσέτι ἀπόφ. 4466 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφ. — ἐναντίαν δὲ τῶν ἐν Ἀθήναις πρωτοδικῶν ὑπ' ἀριθ. 15990.

τάττουσιν ὅτι μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν νόμων ἐκείνων, καὶ τῆς ἐκχωρήσεως τὸ γεγονὸς ὑποστηρίζει ἐντελῶς τὴν ἀγωγὴν, ὁ ἰσχυρισμὸς δὲ ὅτι ὁ ἐνάγων ἐπλήρωσεν εἰς τὸν ἐκχωρητὴν ὀλιγώτερα ἀφ' ὅσα ζητεῖ, εἶναι, κατ' αὐτοὺς, περιστατικὸν κ α τ α ρ γ ο ῦ ν ἐν μέρει τὴν ἀγωγὴν, ἑπομένως ἀπαρτίζον ἀληθῆ ἔνστασιν. Δὲν διστάζω δὲ ν' ἀσπασθῶ τὴν κρατοῦσαν θεωρίαν· διότι ὅ τε νόμος 22

«— — — ita tamen, ut si quis datis pecuniis hujus modi subierit cessionem, usque ad ipsam tantummodo solutarum pecuniarum quantitatem — — — actiones exercere permittatur.»

καὶ ὁ νόμος 23

«— — et neque si, qui cessit actiones, neque ei, qui eas suscipere curavit— —aliquam contra debitores— —e s s e utrique eorum actionem.»

σαφῶς λέγουσιν ὅτι ὁ ἐκδοχεὺς ἔχει ἀγωγὴν διὰ τοσοῦτον ποσὸν, ὅσον εἰς τὸν ἐκχωρητὴν ἐπλήρωσε· τοῦτο δὲ ὄχι βεβιασμένως ἑρμηνευόμενον δὲν σημαίνει ἄλλο εἰμὴ ὅτι ἡ αἰτουμένη ποσότης ἀνήκει εἰς τὴν β ά σ ι ν τῆς ἀγωγῆς. Εἰς τὰς λέξεις δὲ ταύτας δὲν πρέπει νὰ ὑποβληθῇ ἄλλη ἔννοια καὶ διότι ἄλλως ἤθελε μένει ὡσεπιτοπολὺ ἄχρηστος ὁ τοῦ Ἀναστασίου νόμος· ἐπειδὴ, ἐὰν ἐπιτεθῇ εἰς τὸν ἐκχωρηθέντα ὀφειλέτην τὸ τῆς ἀποδείξεως βάρος, σπανίως οὗτος θέλει ὠφελεῖται ἐκ τῆς προστασίας τοῦ νόμου, καθὸ μὴ δυνάμενος, ἄνευ εὐτυχῶν περιστατικῶν, νὰ φέρῃ ἄλλας ἀποδείξεις, ἢ τὴν ἐπικίνδυνον τοῦ ὅρκου ἐπαγωγήν· ἐνῷ εὐκολώτερα εἰσὶν τὰ μέσα τῆς ἀποδείξεως εἰς τὸν ἐκδοχέα· διότι δύνανται νὰ τῷ χρησιμεύσωσιν ἀναμφιβόλως πρὸς τὴν ἀπόδειξιν ταύτην τά τε παραχωρητήρια ἔγγραφα καὶ πᾶσα ἄλλη ἔγγραφος ἢ προφορικὴ τοῦ ἐκχωρητοῦ δήλωσις. Ἐσφαλμένως δὲ φρονοῦσι τινὲς, ὅτι τοιαῦτα ἔγγραφα, ὡς ἰδιωτικὰ καὶ συμπαιγνίας ὕποπτα, δὲν ἀποδεικνύουσι κατὰ τρίτων·, διότι ἔγγραφον, δι' οὗ ὁ ἐκδότης ἐπιχειρεῖ ἢ διαδηλοῖ δ ι ά τ α ξ ι ν ἐκ τῆς ἐλευθέρας αὐτοῦ θελήσεως ἐξαρτωμένην, δεν ὑπάγεται εἰς τὰς κοινὰς περὶ ἰδιωτικῶν ἐγγράφων ἀρχὰς, ἑπομένως ἀποδεικνύει καὶ κατὰ τρίτων· καθὼς δὲ ὁ ἐκχωρηθεὶς ὀφειλέτης, ἐὰν ἐ π ὶ π α ρ ο υ σ ί ᾳ α ὐ τ ο ῦ πωλήσῃ ὁ δανειστὴς ἀνθ' ὡρισμένης ποσότητος· τὴν κατ' αὐτοῦ ἀπαίτησίν του, δὲν δύναται ἄλλας παρὰ ταύτην ν' ἀπαιτήσῃ ἀποδείξεις, οὕτω δὲν ἐμπορεῖ ν' ἀπαιτήσῃ πλειοτέρας ἀποδείξεις, ὅταν ὁ ἐκδοχεὺς προκομίσῃ γνήσιον ἔγγραφον τοῦ ἐκχωρητοῦ, ἐνῷ οὗτος ὁμολογεῖ ὅτι πωλεῖ ἢ ἐπώλησεν εἰς τὸν ἐκδοχέα τὴν ἀπαίτησίν του ἀντὶ ὡρισμένου τιμήματος. Ἐὰν δὲ ὁ ἐνα-

τὸ σχόλιον τῶν Βασιλικῶν μνημονεύει αὐτήν, τὴν δὲ διάταξιν τοῦ Ἀναστασίου θεωρεῖ μὴ ὁρίζουσαν τὴν στέρησιν τοῦ ἐκχωροῦντος.

Συμπεραίνομεν ἑπομένως ὅτι ὑπαρχούσης πωλήσεως, ὁ ἐκδοχεὺς ἀπαιτεῖ ὅ,τι ἔδωκε, τὸ δὲ περιττὸν ὁ πρωτότυπος, ἂν ὅμως ὑπάρχῃ προσποίησις δωρεᾶς ὅλης ἢ μέρους τῆς ἀπαιτήσεως, οὔτε ὁ ἐκδοχεύς, οὔτε ὁ ἐκχωρήσας ἀπαιτοῦν τὸ πλέον τοῦ δοθέντος.

Ἐννοεῖται ὅτι εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν οὔτε φυσικὴ ἐνοχὴ διαμένει (1). Καλλ. τόμ. 3 σελ. 425.

---

(1) Πολύῤῥητον καὶ μάχιμον μέχρι τῆς σήμερον τυγχάνει τὸ περὶ τοῦ βάρους τῆς ἀποδείξεως τοῦ Ἀναςασιανοῦ νόμου ζήτημα (1). Κατὰ τὴν ἐκνικήσασαν γνώμην ἐπίνειται τῷ ἐκδοχεῖ ἡ ἀπόδειξις ὅτι κατέβαλεν εἰς τὸν ἐκχωρητὴν ὅσα διὰ τῆς ἀγωγῆς αὐτοῦ αἰτεῖ (2). Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐναντία δόξα οὐδέποτε ὑπερμάχων ἔρημος κατελήφθη (3). Νεωστὶ δὲ καὶ ἀρτίως ἀπεφήνατο γνώμην ἰδίαν ὁ Brackenhofft ὅτι τὸ βάρος τῆς ἀποδείξεως εἶναι διάφορον κατὰ τὴν διάφορον τοῦ νόμου ἐπίκλησιν· δηλ., κατὰ τὸν συγγραφέα τοῦτον, εἰ μὲν ὁ ἐναγόμενος ἀμφισβητεῖ περὶ τῆς νομιμοποιήσεως τοῦ ἐκδοχέως, ἐπικαλούμενος ἰδίως τοῦ Ἀναστασίου τὸν νόμον (Νόμ. 22 K. mandati), ἐπίκειται τῷ ἀντιδίκῳ ἡ ἀπόδειξις, εἰ δὲ ἰσχυρίζεται ἐξόφλησιν τῆς ἀπαιτήσεως ὁλικὴν ἢ μερικήν, εἰς τοῦ Ἰουστινιανοῦ προσφεύγων τὸν νόμον (Νόμ. 23 K. αὐτ), ὀφείλει αὐτὸς ν' ἀποδείξῃ. Ἡ γνώμη ὅμως αὐτοῦ αὕτη δὲν χρήζει μακρᾶς ἀντικρούσεως, καθὸ στηριζομένη εἰς τὴν ἰδιάζουσαν δόξαν τοῦ συγγραφέως τούτου περὶ τῆς πρὸς ἀλλήλας σχέσεως τῶν διατάξεων τοῦ Ἀναστασίου καὶ Ἰουστινιανοῦ. Τῶν δύο δ' ἑτέρων θεωριῶν δὲν εἶναι κατορθωτὴ ἡ ἐκ τῶν προτέρων δικαιολόγησις, διότι ἀμφότεραι εἰσὶ νομικῶς δυναταί· ὥστε τὸ ζήτημα πρέπει οὕτως νὰ τεθῇ· « Τί πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὀρθὸν κατὰ τὸ ῥῆμα καὶ πνεῦμα τῶν νόμων 22 καὶ 23 K. mandati. ». Οἱ τῆς κοινῆς γνώμης ὑπερασπισταὶ ἰσχυρίζονται, ὅτι κατὰ τοὺς μνησθέντας νόμους ἀνήκει εἰς τὴν βάσιν τῆς ἀγωγῆς τὸ περιστατικὸν ὅτι ὁ ἐκδοχεὺς κατέβαλεν ὅσα διὰ τῆς ἀγωγῆς του ζητεῖ· ἑπομένως, λέγουσιν, ἡ περι τούτου ἀμφισβήτησις τοῦ ἐναγομένου εἶναι ἀρνητικὴ ἀπαίτησις· οἱ ἐναντίοι δὲ ἀντι-

---

(1) Ἴδε ἐκ τῶν νεωτέρων Spangenberg tr. quaestionem sistens: num leg. Anast. exceptio, quam vulgo nunenpant, vera sit exceptio, an potius ad negativ. lit. contest. referenda. Muehlenbruch Cessión σελ. 605. Bannwarth. Ueber Beweislast u. Beweisfuehrung bei Anwendung der Anast. Verosdnung Wurzburg 1821. Burhardi Covictrebio τόμ. 18, 8. Brackenhoeft αὐτόθι τόμ. 23, 6. Rosshirt ἐν τῇ ἑαυτοῦ ἐφημερίδι τομ. 2 σελ. 369.

(2) Gluck Comment τόμ. 16 σελ. 471. Unterholzner I, σελ. 608. Puchta Rechts lexicon II, σελ. 651.

(3) Weber ueber die Herbind. zur Beweisfuhrung et VI § 29. Bethmann. Versuche etc. σελ. 357. Knappe, Versuch einer Ent. des Begriffs der. Exceptionen § 43, πρὸ πάντων δὲ ὁ Βουρχάρδης Ε. Α.

§ 119. Ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος, καίτοι μὴ περιεχόμενος ἐν τῇ ἑξαβίβλῳ, ἰσχύει· ὁ νόμος δὲ αὐτὸς δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ ἐκδοχεὺς ἀναδέχεται τοὺς κινδύνους διαφόρων συμπαραχωρουμένων ἀπαιτήσεων κατὰ διαφόρων ὀφειλετῶν. —ἀπόφ. 4326 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, ἣν ἴδε ἐν Εὑρετ. τόμ. 3 σελ. 367 (λέξ. *Ἀρμενόπουλος*). = Καλλ. τόμ. 3 § 424.—Ἴδε καὶ ἀπόφ. 4284 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν ἐν Εὑρετ. τόμ. 3 σελ. 370· —Ἴδε προσέτι ἀπόφ. 4466 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφ. — ἐναντίαν δὲ τῶν ἐν Ἀθήναις πρωτοδικῶν ὑπ' ἀριθ. 15990.

τάττουσιν ὅτι μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν νόμων ἐκείνων, καὶ τῆς ἐκχωρήσεως τὸ γεγονὸς ὑποστηρίζει ἐντελῶς τὴν ἀγωγὴν, ὁ ἰσχυρισμὸς δὲ ὅτι ὁ ἐνάγων ἐπλήρωσεν εἰς τὸν ἐκχωρητὴν ὀλιγώτερα ἀφ' ὅσα ζητεῖ, εἶναι, κατ' αὐτούς, περιστατικὸν καταργοῦν ἐν μέρει τὴν ἀγωγὴν, ἐπομένως ἀπαρτίζον ἀληθῆ ἔνστασιν. Δὲν διστάζω δὲ ν' ἀσπασθῶ τὴν κρατοῦσαν θεωρίαν· διότι ὅ τε νόμος 22

«— — —ita tamen, ut si quis datis pecuniis hujus modi subierit cessionem, usque ad ipsam tantummodo solutarum pecuniarum quantitatem — — — actiones exercere permittatur.»

καὶ ὁ νόμος 23

« — — et neque si, qui cessit actiones, neque ei, qui eas suscipere curavit— —aliquam contra debitores— —esse utrique eorum actionem.»

σαφῶς λέγουσιν ὅτι ὁ ἐκδοχεὺς ἔχει ἀγωγὴν διὰ τοσοῦτον ποσὸν, ὅσον εἰς τὸν ἐκχωρητὴν ἐπλήρωσε· τοῦτο δὲ ὄχι βεβιασμένως ἑρμηνευόμενον δὲν σημαίνει ἄλλο εἰμὴ ὅτι ἡ αἰτουμένη ποσότης ἀνήκει εἰς τὴν βάσιν τῆς ἀγωγῆς. Εἰς τὰς λέξεις δὲ ταύτας δὲν πρέπει νὰ ὑποβληθῇ ἄλλη ἔννοια καὶ διότι ἄλλως ἤθελε μένει ὡσεπιτοπολὺ ἄχρηστος ὁ τοῦ Ἀναστασίου νόμος· ἐπειδὴ, ἐὰν ἐπιτεθῇ εἰς τὸν ἐκχωρηθέντα ὀφειλέτην τὸ τῆς ἀποδείξεως βάρος, σπανίως οὗτος θέλει ὠφελεῖται ἐκ τῆς προστασίας τοῦ νόμου, καθὸ μὴ δυνάμενος, ἄνευ εὐτυχῶν περιστατικῶν, νὰ φέρῃ ἄλλας ἀποδείξεις, ἢ τὴν ἐπικίνδυνον τοῦ ὅρκου ἐπαγωγήν· ἐνῷ εὐκολώτερα εἰσὶν τὰ μέσα τῆς ἀποδείξεως εἰς τὸν ἐκδοχέα· διότι δύνανται νὰ τῷ χρησιμεύσωσιν ἀναμφιβόλως προς τὴν ἀπόδειξιν ταύτην τά τε παραχωρητήρια ἔγγραφα καὶ πᾶσα ἄλλη ἔγγραφος ἢ προφορικὴ τοῦ ἐκχωρητοῦ δήλωσις. Ἐσφαλμένως δὲ φρονοῦσι τινὲς, ὅτι τοιαῦτα ἔγγραφα, ὡς ἰδιωτικὰ καὶ συμπαιγνίας ὕποπτα, δὲν ἀποδεικνύουσι κατὰ τρίτων, διότι ἔγγραφον, δι' οὗ ὁ ἐκδότης ἐπιχειρεῖ ἢ διαδηλοῖ διάταξιν ἐκ τῆς ἐλευθέρας αὐτοῦ θελήσεως ἐξαρτωμένην, δεν ὑπάγεται εἰς τὰς κοινὰς περὶ ἰδιωτικῶν ἐγγράφων ἀρχὰς, ἐπομένως ἀποδεικνύει καὶ κατὰ τρίτων· καθὼς δὲ ὁ ἐκχωρηθεὶς ὀφειλέτης, ἐὰν ἐπὶ παρουσίᾳ αὐτοῦ πωλήσῃ ὁ δανειστὴς ἀνθ' ὡρισμένης ποσότητος· τὴν κατ' αὐτοῦ ἀπαίτησίν του, δὲν δύναται ἄλλας παρὰ ταύτην ν' ἀπαιτήσῃ ἀποδείξεις, οὕτω δὲν ἐμπορεῖ ν' ἀπαιτήσῃ πλειοτέρας ἀποδείξεις, ὅταν ὁ ἐκδοχεὺς προκομίσῃ γνήσιον ἔγγραφον τοῦ ἐκχωρητοῦ, ἐνῷ οὗτος ὁμολογεῖ ὅτι πωλεῖ ἢ ἐπώλησεν εἰς τὸν ἐκδοχέα τὴν ἀπαίτησίν του ἀντὶ ὡρισμένου τιμήματος. Ἐὰν δὲ ὁ ἐνα-

τὸ σχόλιον τῶν Βασιλικῶν μνημονεύει αὐτὴν, τὴν δὲ διάταξιν τοῦ Ἀναστασίου θεωρεῖ μὴ ὁρίζουσαν τὴν στέρησιν τοῦ ἐκχωροῦντος.

Συμπεραίνομεν ἑπομένως ὅτι ὑπαρχούσης πωλήσεως, ὁ ἐκδοχεὺς ἀπαιτεῖ ὅ,τι ἔδωκε, τὸ δὲ περιττὸν ὁ πρωτότυπος, ἂν ὅμως ὑπάρχῃ προσποίησις δωρεᾶς ὅλης ἢ μέρους τῆς ἀπαιτήσεως, οὔτε ὁ ἐκδοχεὺς, οὔτε ὁ ἐκχωρήσας ἀπαιτοῦν τὸ πλέον τοῦ δοθέντος.

Ἐννοεῖται ὅτι εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν οὔτε φυσικὴ ἐνοχὴ διαμένει (1). Καλλ. τόμ. 3 σελ. 425.

---

(1) Πολύῤῥητον καὶ μάχιμον μέχρι τῆς σήμερον τυγχάνει τὸ περὶ τοῦ βάρους τῆς ἀποδείξεως τοῦ Ἀναςασιανοῦ νόμου ζήτημα (1). Κατὰ τὴν ἐκνικήσασαν γνώμην ἐπίνειται τῷ ἐκδοχεῖ ἡ ἀπόδειξις ὅτι κατέβαλεν εἰς τὸν ἐκχωρητὴν ὅσα διὰ τῆς ἀγωγῆς αὐτοῦ αἰτεῖ (2). Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐναντία δόξα οὐδέποτε ὑπερμάχων ἔρημος κατελήφθη (3). Νεωστὶ δὲ καὶ ἀρτίως ἀπεφήνατο γνώμην ἰδίαν ὁ Brackenhofft ὅτι τὸ βάρος τῆς ἀποδείξεως εἶναι διάφορον κατὰ τὴν διάφορον τοῦ νόμου ἐπίκλησιν· δηλ., κατὰ τὸν συγγραφέα τοῦτον, εἰ μὲν ὁ ἐναγόμενος ἀμφισβητεῖ περὶ τῆς νομιμοποιήσεως τοῦ ἐκδοχέως, ἐπικαλούμενος ἰδίως τοῦ Ἀναστασίου τὸν νόμον (Νόμ. 22 Κ. mandati), ἐπίκειται τῷ ἀντιδίκῳ ἡ ἀπόδειξις, εἰ δὲ ἰσχυρίζεται ἐξόφλησιν τῆς ἀπαιτήσεως ὁλικὴν ἢ μερικὴν, εἰς τοῦ Ἰουστινιανοῦ προσφεύγων τὸν νόμον (Νόμ. 23 Κ. αὐτ), ὀφείλει αὐτὸς ν' ἀποδείξῃ. Ἡ γνώμη ὅμως αὐτοῦ αὕτη δὲν χρήζει μακρᾶς ἀντικρούσεως, καθὸ στηριζομένη εἰς τὴν ἰδιάζουσαν δόξαν τοῦ συγγραφέως τούτου περὶ τῆς πρὸς ἀλλήλας σχέσεως τῶν διατάξεων τοῦ Ἀναστασίου καὶ Ἰουστινιανοῦ. Τῶν δύο δ' ἑτέρων θεωριῶν δὲν εἶναι κατορθωτὴ ἡ ἐκ τῶν προτέρων δικαιολόγησις, διότι ἀμφότεραι εἰσὶ νομικῶς δυναταί· ὥστε τὸ ζήτημα πρέπει οὕτως νὰ τεθῇ· « Τί πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὀρθὸν κατὰ τὸ ῥῆμα καὶ πνεῦμα τῶν νόμων 22 καὶ 23 Κ. mandati. ». Οἱ τῆς κοινῆς γνώμης ὑπερασπισταὶ ἰσχυρίζονται, ὅτι κατὰ τοὺς μνησθέντας νόμους ἀνήκει εἰς τὴν βάσιν τῆς ἀγωγῆς τὸ περιστατικὸν ὅτι ὁ ἐκδοχεὺς κατέβαλεν ὅσα διὰ τῆς ἀγωγῆς του ζητεῖ· ἑπομένως, λέγουσιν, ἡ περι τούτου ἀμφισβήτησις τοῦ ἐναγομένου εἶναι ἀρνητικὴ ἀπαίτησις· οἱ ἐναντίοι δὲ ἀντι-

---

(1) Ἴδε ἐκ τῶν νεωτέρων Spangenberg tr. quaestionem sistens: num leg. Anast. exceptio, quam vulgo nunenpant, vera sit exceptio, an potius ad negativ. lit. contest. referenda. Muehlenbruch Cessión σελ. 605. Bannwarth. Ueber Beweislast u. Beweisfuehrung bei Anwendung der Anast. Verosdnung Wurzburg 1821. Burhardi Covictrebio τόμ. 18, 8. Brackenhoeft αὐτόθι τόμ. 23, 6. Rosshirt ἐν τῇ ἑαυτοῦ ἐφημερίδι τόμ. 2 σελ. 369.

(2) Gluck Comment τόμ. 16 σελ. 471. Unterholzner I, σελ. 608. Puchta Rechts lexicon II, σελ. 651.

(3) Weber ueber die Herbind. zur Beweisfuhrung et VI § 29. Bethmann. Versuche etc. σελ. 357. Knappe, Versuch einer Ent. des Begriffs der. Exceptionen § 43, πρὸ πάντων δὲ ὁ Βουρχάρδης Ε. Α.

§ 119. Ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος, καίτοι μὴ περιεχόμενος ἐν τῇ ἑξαβίβλῳ, ἰσχύει· ὁ νόμος δὲ αὐτὸς δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ ἐκδοχεὺς ἀναδέχεται τοὺς κινδύνους διαφόρων συμπαραχωρουμένων ἀπαιτήσεων κατὰ διαφόρων ὀφειλετῶν. —ἀπόφ. 4326 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, ἣν ἴδε ἐν Εὑρετ. τόμ. 3 σελ. 367 (λέξ. *Ἀρμενόπουλος*). = Καλλ. τόμ. 3 § 424.—Ἴδε καὶ ἀπόφ. 4284 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν ἐν Εὑρετ. τόμ. 3 σελ. 370· —Ἴδε προσέτι ἀπόφ. 4466 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφ. — ἐναντίαν δὲ τῶν ἐν Ἀθήναις πρωτοδικῶν ὑπ' ἀριθ. 15990.

τάττουσιν ὅτι μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν νόμων ἐκείνων, καὶ τῆς ἐκχωρήσεως τὸ γεγονὸς ὑποστηρίζει ἐντελῶς τὴν ἀγωγήν, ὁ ἰσχυρισμὸς δὲ ὅτι ὁ ἐνάγων ἐπλήρωσεν εἰς τὸν ἐκχωρητὴν ὀλιγώτερα ἀφ' ὅσα ζητεῖ, εἶναι, κατ' αὐτούς, περιστατικὸν καταργοῦν ἐν μέρει τὴν ἀγωγήν, ἑπομένως ἀπαρτίζον ἀληθῆ ἔνστασιν. Δὲν διστάζω δὲ ν' ἀσπασθῶ τὴν κρατοῦσαν θεωρίαν· διότι ὅ τε νόμος 22

«— — — ita tamen, ut si quis datis pecuniis hujus modi subierit cessionem, usque ad ipsam tantummodo solutarum pecuniarum quantitatem — — — actiones exercere permittatur.»

καὶ ὁ νόμος 23

«— — et neque si, qui cessit actiones, neque ei, qui eas suscipere curavit— —aliquam contra debitores— —esse utrique eorum actionem.»

σαφῶς λέγουσιν ὅτι ὁ ἐκδοχεὺς ἔχει ἀγωγὴν διὰ τοσοῦτον ποσόν, ὅσον εἰς τὸν ἐκχωρητὴν ἐπλήρωσε· τοῦτο δὲ ὄχι βεβιασμένως ἑρμηνευόμενον δὲν σημαίνει ἄλλο εἰμὴ ὅτι ἡ αἰτουμένη ποσότης ἀνήκει εἰς τὴν βάσιν τῆς ἀγωγῆς. Εἰς τὰς λέξεις δὲ ταύτας δὲν πρέπει νὰ ὑποβληθῇ ἄλλη ἔννοια καὶ διότι ἄλλως ἤθελε μένει ὡσεπιτοπολὺ ἄχρηστος ὁ τοῦ Ἀναστασίου νόμος· ἐπειδή, ἐὰν ἐπιτεθῇ εἰς τὸν ἐκχωρηθέντα ὀφειλέτην τὸ τῆς ἀποδείξεως βάρος, σπανίως οὗτος θέλει ὠφελεῖται ἐκ τῆς προστασίας τοῦ νόμου, καθὸ μὴ δυνάμενος, ἄνευ εὐτυχῶν περιστατικῶν, νὰ φέρῃ ἄλλας ἀποδείξεις, ἢ τὴν ἐπικίνδυνον τοῦ ὅρκου ἐπαγωγήν· ἐνῷ εὐκολώτερα εἰσὶν τὰ μέσα τῆς ἀποδείξεως εἰς τὸν ἐκδοχέα· διότι δύνανται νὰ τῷ χρησιμεύσωσιν ἀναμφιβόλως πρὸς τὴν ἀπόδειξιν ταύτην τά τε παραχωρητήρια ἔγγραφα καὶ πᾶσα ἄλλη ἔγγραφος ἢ προφορικὴ τοῦ ἐκχωρητοῦ δήλωσις. Ἐσφαλμένως δὲ φρονοῦσι τινές, ὅτι τοιαῦτα ἔγγραφα, ὡς ἰδιωτικὰ καὶ συμπαιγνίας ὕποπτα, δὲν ἀποδεικνύουσι κατὰ τρίτων, διότι ἔγγραφον, δι' οὗ ὁ ἐκδότης ἐπιχειρεῖ ἢ διαδηλοῖ διάταξιν ἐκ τῆς ἐλευθέρας αὐτοῦ θελήσεως ἐξαρτωμένην, δεν ὑπάγεται εἰς τὰς κοινὰς περὶ ἰδιωτικῶν ἐγγράφων ἀρχάς, ἑπομένως ἀποδεικνύει καὶ κατὰ τρίτων· καθὼς δὲ ὁ ἐκχωρηθεὶς ὀφειλέτης, ἐὰν ἐπὶ παρουσίᾳ αὐτοῦ πωλήσῃ ὁ δανειστὴς ἀνθ' ὡρισμένης ποσότητος· τὴν κατ' αὐτοῦ ἀπαίτησίν του, δὲν δύναται ἄλλας παρὰ ταύτην ν' ἀπαιτήσῃ ἀποδείξεις, οὕτω δὲν ἐμπορεῖ ν' ἀπαιτήσῃ πλειοτέρας ἀποδείξεις, ὅταν ὁ ἐκδοχεὺς προκομίσῃ γνήσιον ἔγγραφον τοῦ ἐκχωρητοῦ, ἐνῷ οὗτος ὁμολογεῖ ὅτι πωλεῖ ἢ ἐπώλησεν εἰς τὸν ἐκδοχέα τὴν ἀπαίτησίν του ἀντὶ ὡρισμένου τιμήματος. Ἐὰν δὲ ὁ ἐνα-

§ 120. Ἐπὶ συμβολαίων ἀφορώντων σύμβασιν δανείου καὶ ὄχι παραχώρησιν ἀπαιτήσεως, δὲν ἐφαρμόζεται ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος. —ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 11840 τοῦ 1854 (τμ. ά).

§ 121. Ἐπὶ γραμματίων εἰς διαταγὴν ἐφαρμόζεται ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος; ὅρα ἐν Κύρετ. τόμ. 5 σελ. 492 § 1 τὴν λέξιν *γραμμάτια*·—ὅρα καὶ ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 10362.

§ 122. Ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος ἐφαρμόζεται, ὅταν πρόκηται νὰ πληρωθῇ τὸ τίμημα κτήματός τινος ἐθνικοῦ διὰ φαλαγκιτικῶν γραμματίων.

γόμενος δὲν εὐχαριστῆται εἰς τὴν ἀπόδειξιν ταύτην, πρέπει νὰ φέρῃ αὐτὸς τὴν ἀπόδειξιν ὑπαρχούσης συμπαιγνίας· διότι νὰ θεωρηθῇ αὕτη κατὰ τεκμήριον ὡς ὑπάρχουσα, καὶ νὰ ἐπιβληθῇ τῷ ἐνάγοντι τοῦ ἐναντίου ἡ ἀπόδειξις, δὲν ὑπάρχει ἔννομος λόγος (1).

Ἂν καὶ ἀναμφίβολον θεωρῶ ὅτι εἰς τὸν ἐκδοχέα ἐπίκειται τῆς ἀποδείξεως τὸ βάρος, ἀντιτάσσονται μολοντοῦτο διάφοροι ὄχι ὅλως ἀπίθανοι λόγοι, οἵτινες πληρέστερον ἀναπτύσσονται ὑπὸ τοῦ Βουρχάρδου. Ἐὰν παραλείψωμεν τοὺς τῆς ἐπιεικείας λόγους, εἰς τοὺς ὁποίους καὶ ὁ Βουρχάρδης αὐτὸς δὲν ἀποδίδει μεγάλην σημασίαν, ἀποκρουομένους, ἐκτὸς τούτου, καὶ ἐκ τῶν ὅσα ἀνωτέρω περὶ ἀποδείξεως εἴπομεν, ἰδοὺ ποίους ἐπικαλεῖται ὁ συγγραφεὺς οὗτος

1) Ὅτι κατὰ κανόνα εἰς οὐδὲν φέρει ἀποτέλεσμα ἡ εἰς τὸν ἐκδοχέα ἐπιβολὴ τῆς ἀποδείξεως· διότι καὶ ἂν οὗτος ἐκπρόθεσμος γένηται ἢ ἀποτύχῃ περὶ τὴν ἀπόδειξιν, τὸ συμπέρασμα νομικῶς θέλει εἶσθαι τοῦ ὅτι δὲν ἔδωκε τίποτε πρὸς ἀπόκτησιν τῆς ἐκχωρηθείσης ἀπαιτήσεως· ἀλλ' ἐπὶ τῶν δωρεὰν κτωμένων ἀπαιτήσεων, ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος δὲν ἐφαρμόζεται· ἄρα ὁ ἐκδοχεὺς καὶ τότε δικαιοῦται ν' ἀπαιτήσῃ τὸ ὅλον! — Πλὴν ἡ σκέψις αὕτη στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἐσφαλμένης βάσεως, ὅτι ἡ ἀμεληθεῖσα ἢ ἀποτυχοῦσα ἀπόδειξις εἶναι τεκμήριον δωρεὰν γενομένης ἐκχωρήσεως. ἐνῷ, κατὰ δικονομικοὺς κανόνας, ἡ ἀποτυχία τῆς ἀποδείξεως φέρει ἄνευ βοηθείας τεκμηρίου τινὸς ἀπώλειαν τῆς δίκης.

2) Ὁ Ἀναστάσιος, λέγει, θεωρεῖ τὴν παρὰ τιμὴν ἀγορασίαν ἀπαιτήσεων ὡς φαύλην καὶ ἐξ αἰσχροκερδείας ὑπαγορευθεῖσαν πρᾶξιν. Εἶναι δὲ ἀνήκουστον, προστίθησι, νὰ παραδεχθῇ τις τεκμαιρόμενον κατὰ τῶν ἐκδοχέων τὸν δόλον καὶ ἰσχύουσαν τὴν πρᾶξιν αὐτῶν εἰς ἀπάτην μεχρισοῦ ἀποδείξωσι τὸ ἔντιμον αὐτῆς. Ἀλλὰ καταφανὴς πρόκειται ἐνταῦθα ἡ σύγχυσις τοῦ νομοθετικοῦ τεκμηρίου τοῦ δόλου πρὸς τὸ δικαστικόν· διότι ἀναμφιβόλως θεωρεῖ ὁ νομοθέτης τὴν εἰς εὐτελῆ τιμὴν ἀγορασίαν ἀπαιτήσεων ὡς ἀγενῆ φιλοκέρδειαν· ἵνα δὲ παρεμποδίσῃ αὐτήν,

---

(1) Ἴδε Gensler, Civil. Archiv II σελ. 4. Bannwarth E. A. σελ. 36. Muehlenbruch und Unterholzner E. A.

Ἀπόφ. α Ἐπειδή, ἀναιρεθείσης τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἐφετείου δι' ἐσφαλμένην ἑρμηνείαν τοῦ νόμου, δύναται ὁ Ἄρειος Πάγος, ὅστις ἔχει νὰ ἑρμηνεύσῃ αὐτὸς τὸν νόμον, νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν καὶ ἐξετάσῃ ὅλα τὰ ζητήματα, ὅσα πρὸς τὴν ἑρμηνείαν ταύτην σχέσιν ἔχουσι· τοιοῦτον δὲ ζήτημα εἶναι τὸ περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Ἀναστασιανοῦ νόμου.

» Ἐπειδὴ τὸ περὶ καθιερώσεως τοῦ ἑξαβίβλου τοῦ Ἁρμενοπούλου διάταγμα τῆς 23 φεβρουαρίου 1835 κηρύττει μὲν ἰσχύοντας ἐν Ἑλλάδι τοὺς ἐν τῷ Ἁρμενοπούλῳ περιεχομένους νόμους τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων, δὲν καταργεῖ ὅμως τοὺς μὴ περιεχομένους ἐν αὐτῷ Αὐτοκρατορικοὺς νόμους· διότι δὲν λέγει ὅτι μόνοι οἱ ἐν τῇ ἑξαβίβλῳ ὑπάρχοντες νόμοι ἰσχύουσιν· ὅθεν, λαβόντων ἰσχὺν

ἐνομοθέτησε, νὰ μὴ δύναται νὰ ζητήσῃ ὁ ἐκδοχεὺς πλείω τῶν ὅσα ἔδωκεν. Ἐὰν λοιπὸν, κατὰ τὴν νομοθετικὴν ταύτην διάταξιν, ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ ὁ ἐκδοχεὺς ὅτι κατέβαλε τῷ ὄντι ὅσα αἰτεῖ, τοῦτο γίνεται ὄχι διότι ἐν τῷ προκειμένῳ θέματι ὑποπτεύει αἰσχρότητα τινὰ ὁ δικαστὴς, ἀλλὰ διότι πᾶς ἐνάγων βαρεῖται ταῖς ἀποδείξεσι τῶν ἀπαρτιζόντων τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ γεγονότων.

3) Ὁ Βουρχάρδης διατείνεται προσέτι, ὅτι ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος εἶναι ε ὐ ε ρ γ έ τ η μ α ὑπὲρ τοῦ ὀφειλέτου εἰσαχθέν· κατὰ γνωστὴν δὲ ἀρχὴν οὐδεὶς δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ ὑπὲρ ἑαυτοῦ εὐεργέτημα τοῦ νόμου, ἐὰν δὲν ἀποδείξῃ ὑπαρχούσας εἰς αὐτὸν τὰς πραγματικὰς αὐτοῦ προϋποθέσεις. Εἰς τὸ αὐτὸ δὲ, λέγει, ἀποτέλεσμα φθάνει τις καὶ ἐὰν σκεφθῇ ὅτι διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Ἀναστασιανοῦ νόμου κ α τ α ρ γ ε ῖ τ α ι μέρος τῆς ἀπαιτήσεως· ἄρα ἡ ἐπίκλησις τοῦ νόμου τούτου εἶναι κυρίως ἔ ν σ τ α σ ι ς κ α τ α β ο λ ῆ ς (exceptio solutionis). — Ἀλλ' ὀρθοτέρα φαίνεται ἡ σκέψις οὕτω πως γινομένη· ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος σκοπὸν ἔχει κυρίως νὰ εἰσάξῃ νέαν π ρ ο ϋ π ό θ ε σ ι ν διὰ τὴν ἀγωγὴν τοῦ ἐκδοχέως. Ἐὰν δὲ ὠφελῆται ἐκ τούτου ὁ ἐκχωρηθεὶς ὀφειλέτης, ἀποσβεννυμένης κατὰ μέρος τῆς ἀπαιτήσεως, τοῦτο εἶναι δευτερεύουσα συνέπεια, οὐδεμίαν πρὸς τὸ βάρος τῆς ἀποδείξεως σχέσιν ἔχουσα.

4) Τέλος ἀποβλέπει ὁ Βουρχάρδης μεγάλην βαρύτητα εἰς τὸν κανόνα, ὅτι ὁ ἐνάγων ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ μόνον τὰ γ ε ν ε τ ι κ ὰ τοῦ δικαίου ὄχι δὲ καὶ τὰ κ ω λ υ τ ι κ ὰ ἢ κ α τ α σ τ ρ ε π τ ι κ ὰ αὐτοῦ πραγματικὰ περιστατικά· τῶν δευτέρων ἡ ἀπόδειξις ἐπίκειται εἰς τὸν ἐναγόμενον. Ἀλλὰ, κατὰ τὰ μέχρι τοῦδε ἐκτεθέντα, τὸ περὶ ὅτι ὁ ἐνάγων κατέβαλεν ὅσα αἰτεῖ, ἀνήκει εἰς τὰ γενετικὰ καὶ ὄχι τὰ κωλυτικὰ ἢ καταστρεπτικὰ τοῦ δικαίου γεγονότα, ἑπομένως ἡ ἀπόδειξις δὲν ἐπίκειται εἰς τὸν ἐναγόμενον (1).

---

(1) Μετεφράσθη ὑπὸ τοῦ ἀρεοπαγίτου Κ. Οἰκονομίδου ἀπὸ Vangerow III σελ. 129.

νόμου, δυνάμει προγενεστέρων διατάξεων καὶ ἰδίως τοῦ 91 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος τῆς Ἐπιδαύρου, πάντων τῶν νομοθετημάτων τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων, ἰσχύει καὶ ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος καίτοι ἐν τῷ Ἁρμενοπούλῳ μὴ περιεχόμενος. — ἀπόφ. πολιτικὴ Ἀρείου Πάγου 384 τοῦ 1852.

§ 123. Ὅταν ὁ ὀφειλέτης ἐναχθῇ ὑπὸ τοῦ ἐκδοχέως δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ ὑπὲρ αὐτοῦ τὰς διατάξεις τοῦ Ἀναστασιανοῦ νόμου. —ἀπόφ. 4355 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 124. Ὁ Ἀναστάσιανὸς νόμος δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ ἐκδοχεὺς ἀναδέχεται τοὺς κινδύνους διαφόρων συμπαραχωρουμένων ἀπαιτήσεων κατὰ διαφόρων ὀφειλετῶν. — ἀπόφ. 4326 τοῦ 1847 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφ., ἣν ἴδε ἐν Εὑρετ. τόμ. 3 σελ. 367.—Πρβλ. Καλλ. τόμ. 3 § 424.

§ 125. Ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος διατάττει, ὅτι ὁ ἀγοράζων ἀπαίτησίν τινα εἰς τιμὴν εὐτελεστέραν τῆς πραγματικῆς ἀξίας της, δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν ὀφειλέτην περισσότερον ἀφ' ὅσον αὐτὸς (ὁ ἀγοραστὴς) κατέβαλεν, μετὰ τῶν νομίμων τόκων.—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 78 τοῦ 1847, ἣν ἴδε ἐν λέξει *νόμος* (Εὑρ. τόμ. 11).

§ 126. Κατὰ τὸν Ἀναστασιανὸν νόμον, ὁ ἀγοράζων εἰς τιμὴν εὐτελεστέραν ἀπαίτησιν τινὰ δὲν δύναται ν' ἀπαιτῇ περισσότερα ἀφ' ὅσα αὐτὸς ἐπλήρωσε.

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος διατάττει, ὅτι ὁ ἀγοράζων ἀπαίτησίν τινα εἰς τιμὴν εὐτελεστέραν τῆς πραγματικῆς ἀξίας της νὰ μὴ δύναται νὰ ἀπαιτῇ παρὰ τοῦ ὀφειλέτου περισσότερον ἀφ' ὅσον αὐτὸς (ὁ ἀγοράσας) κατέβαλεν, ὁμοῦ μὲ τοὺς νομίμους τόκους· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, μὴ ἀποδειχθέντος, ὡς διαλαμβάνει ἡ προσβληθεῖσα ἀπόφασις, ὅτι ὁ ἀναιρεσίβλητος ἐκδοχεὺς κατέβαλεν ὀλιγώτερα εἰς τὸν παραχωρητὴν παρ' ὅσα αὐτὸς ἀπαιτεῖ παρὰ τοῦ ἀναιρεσείοντος ὀφειλέτου, ἰδίως διὰ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος πίστωσιν, τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν δὲν ἐδύνατο νὰ ἐφαρμόσῃ τὸν Ἀναστασιανὸν νόμον καὶ νὰ διατάξῃ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ζητουμένου ποσοῦ· ὥστε ἀπεφάσισεν ὀρθῶς καὶ νομίμως ἀποῤῥίψαν τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ ἀναιρεσίοντος διὰ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεώς του· ἂν δὲ ἀπεδείχθη ἢ μή, τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἐξετάσῃ ὁ Ἄρειος Πάγος, καθὸ πραγματικὸν ἐξαγόμενον ἀπὸ τὴν συνείδησιν καὶ τὴν κρίσιν τοῦ κατωτέρου δικαστηρίου τοῦ δικάζοντος τὸ πραγματικὸν τῆς ὑποθέσεως· ὅθεν καὶ ὁ λόγος οὗτος εἶναι ἀνίσχυρος.—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 78 τοῦ 1847.

§ 127. Γενομένης παραχωρήσεως συνεπείᾳ συμβιβασμοῦ ἐπὶ

τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ ἐκδοχέως καὶ οὐχὶ πρὸς πληρωμὴν καθαρῶς δανείου, ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος, ἐξ ἀναλογίας τῆς διατάξεως 4 Κώδ. (8, 45) δὲν εἶναι ἐφαρμοστέος.

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ τὸ ἐφετεῖον παραδεχόμενον ὅτι ἔλαβε χώραν ἐναλλαγὴ τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ Α. καὶ Ν. δὲν ἐννοεῖ, ὡς ἰσχυρίζεται ὁ ἀναιρεσείων, ὅτι ὁ Ν. παρεχώρησε τὴν ἀπαίτησίν του εἰς τὸν Α. διὰ μόνον τὸ δάνειον τοῦ τελευταίου πρὸς τὸν πρῶτον ἐκ δραχμῶν 650, ἀλλ' ἐννοεῖ ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ἐπὶ τῆς αὐτῆς δίκης ἐκδοθείσης ὑπ' ἀριθμὸν 5740 ἀποφάσεώς του, ὅτι ἡ ἐναλλαγὴ αὕτη ἀποτελεσμα τοῦ μεταξύ των συμβιβασμοῦ, περὶ οὗ ἐπεβλήθη ὅρκος, καὶ ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Α, συνίστατο εἰς τὴν ἐκ μέρους τοῦ Ν. παραχώρησιν τῆς ἀπαιτήσεώς του διὰ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ Α. ἕνεκα τῶν διαφόρων ὑπερασπίσεων, τὰς ὁποίας ὁ τελευταῖος προσέφερεν ἐπὶ τῶν ὑποθέσεων τοῦ πρώτου, ὥστε, ὅταν ἡ παραχώρησις ἐγένετο χάριν τοῦ συμβιβασμοῦ πρὸς διάλυσιν πάσης ἀπαιτήσεως τοῦ Α, καὶ ἐν τῷ θέματι τοῦ ὅρκου διαλαμβάνεται, δὲν ὑπῆρχε περίπτωσις διὰ νὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος ἐξ ἀναλογίας τῆς διατάξεως 4 τοῦ Κώδηκος βιβλ. 8 τίτλ. 45, ὡς διατείνεται ὁ ἀναιρεσείων, καθόσον ἡ παραχώρησις δὲν ἐγένετο πρὸς πληρωμὴν καθαρῶς δανείου, ἀλλὰ κατὰ συνέπειαν τοῦ συμβιβασμοῦ, ἐπὶ τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ ἐκδοχέως. — ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 208 τοῦ 1849.

§ 128. Εἰς τὴν περὶ τὴν ἐκτέλεσιν δίκην δύναται νὰ προταθῇ ἡ εἰς τὸν Ἀναστασιανὸν νόμον στηριζομένη ἔνστασις.

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ μολονότι ἐδύνατό τις νὰ εἴπῃ, ὅτι ἡ ἑτέρα περὶ τοῦ Ἀναστασιανοῦ νόμου πρότασις, τὴν ὁποίαν πρωτοδίκως γενομένην ἐπικαλεῖται κατ' ἔφεσιν ὁ ἐκκαλῶν, δὲν συγχωρεῖται κατὰ τὴν περὶ ἐκτελέσεως δίκην, δι' οὓς λόγους δὲν ἐπιτρέπεται, ὡς ἐῤῥέθη, καὶ ἡ περὶ τῆς εἰκονικότητος, ἢ ἄλλως παραδεχομένης αὐτῆς ὡς ἐπιτρεπομένης, ὅτι ὁ προτείνων τὴν περὶ τοῦ Ἀναστασιανοῦ νόμου ἔνστασιν, μὴ δυνάμενος ὡς τρίτος νὰ ἔχῃ ἀκριβῆ γνῶσιν τοῦ καταβληθέντος μικροτέρου ποσοῦ, ὥστε νὰ τὸ προσδιορίσῃ, μηδὲ ὀφείλων νὰ προαποδείξῃ ὡς μὴ δυνάμενος νὰ προσαγάγῃ ἀπόδειξιν ἔγγραφον περὶ αὐτοῦ, ἤρκει νὰ προτείνῃ ὅτι τὸ ἀληθὲς καταβληθὲν εἶν' ἔλαττον διὰ νὰ τῷ δοθῇ ἡ ἄδεια ν' ἀποδείξῃ τοῦτο διὰ μαρτύρων, οἵτινες ἤθελον προσδιορίσει καὶ τὸν τόπον, καὶ ἐπομένως ὅτι ἔπρεπε νὰ τῷ συγχωρηθῇ ἡ ἀπόδειξις διὰ παντὸς μέσου καὶ διὰ μαρτύρων ὑπὸ τοὺς τεθέντας ἐν τῷ ῥηθέντι νόμῳ περιορισμούς· μολοντοῦτο:

» Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἄρθρον 910 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, ἐὰν ὁ ὀφειλέτης κάμῃ ἀντιῤῥήσεις ἕνεκεν ἀταξίας τῆς διαδικασίας, ἕνεκα γενομένης ἤδη πληρωμῆς κτλ. γίνεται ἡ ἐν τοῖς ἄρθροις 871 καὶ ἐπ. ἐνδιαλαμβανομένη διαδικασία.

» Ἐπειδὴ ἐκ τῆς φράσεως κτλ. πρόδηλον γίνεται, ὅτι πλὴν τῶν ἐνστάσεων τῆς ἀταξίας τῆς διαδικασίας καὶ τῆς πληρωμῆς ὁ νόμος παραδέχεται καὶ ἄλλας, καὶ τοιαῦται ἀναντιῤῥήτως εἶναι αἱ δυνάμεναι νὰ προταθῶσι κατὰ νόμον καὶ περὶ τὴν ἐκτέλεσιν, οἷον τοῦ ψηφίσματος τῆς ἐπιεικείας· τοῦ εὐεργετήματος τῆς εὐπορίας· τοῦ Βαλεῖανείου δόγματος ἐπὶ συμβολαίων.

» Ἐπειδὴ μὲ τὰς ἐνστάσεις ταύτας ἐξομοιοῦται καὶ ἡ ἐκ τοῦ Ἀναστασιανοῦ νόμου φυομένη· διότι ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος χορηγῶν εἰς τὸν ὀφειλέτην τὸ εὐεργέτημα τοῦ νὰ πληρώσῃ πρὸς τὸν διώκοντα ἐκδοχέα τῶν δικαιωμάτων ἄλλου ὄχι ὅσα ὑπεχρεώθη, ἀλλ' ὅσα ὁ διώκων κατέβαλεν, ἀναντιῤῥήτως παρέχει εἰς αὐτὸν τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ τὸν ἐπικαλεσθῇ διωκόμενος· ἑπομένως καὶ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν, προκειμένου ἐκτελεστοῦ συμβολαίου, ὡς ἤδη συμβαίνει. — ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 107 τοῦ 1848 (ἐν νομικ. σελ. 4733).

§ 129. Ὁ προτείνων τὴν ἔνστασιν τοῦ Ἀναστασιανοῦ νόμου ὀφειλέτης ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ τὴν ἔνστασιν ταύτην.—ἀπ. ἐφετῶν Ναυπλ. 107 τοῦ 1848 (σελ. 4733 νομικ.).

§ 130. Ἀνωτέρω (σελ. 214) εὑρίσκεται ἐκτεταμένην τινὰ περὶ τούτου ἔκθεσιν (1).

§ 130². Κατηργήθη, δι' ἐθίμου, ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος; ἴδε ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 204 τοῦ 1854.

§ 130³. Ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος ἀργεῖ εἰς τὰς συναλλαγματικὰς καὶ εἰς τὰ εἰς διαταγὴν γραμμάτια, χάριν τῆς ταχύτητος τῆς κυκλοφορίας τῶν συναλλαγῶν αὐτῶν· ἀλλὰ τοῦτο ἐφαρμόζεται μόνον, ὅταν ἡ εἰς ἄλλο πρόσωπον μεταβίβασις τῆς συναλλαγματικῆς ἢ τοῦ γραμματίου γίνεται δι' ὀπισθογραφήσεως, ἤτοι δι' ἐμπορικῆς ἐκχωρήσεως, ἥτις μεταφέρει ταχεῖαν ἐπὶ τῆς μεταβιβασθείσης ἀπαιτήσεως ἰδιοκτησίαν, ὄχι ὅμως καὶ ἐπὶ τῶν κοινῶν ἐκχωρήσεων τῶν γραμματίων, ἐφ' ὧν, μὴ ὑπαρχούσης τῆς ἀνάγκης τῆς ταχείας κυκλοφορίας, ἐφαρμόζονται αἱ τοῦ κοινοῦ δια-

(1) Ἴδε δὲ Καλλ. τόμ. 3 § 423.

τάξεις, αἱ ἐπιτρέπουσαι τὸν Ἀναστασιανὸν νόμον.—ἀπόφ. 7377 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

Τελεσιδικία.—Βλάβη ὑπέρμετρος (1).

§ 131—132. Ἡ ἔνστασις τῆς ὑπερμέτρου βλάβης χωρεῖ εἰς τὴν παραχώρησιν δικαιωμάτων ἢ ἀπαιτήσεων;

Οἱ ἐν Ἀθήναις ἐφέται ἐξεφράσθησαν οὕτω, διὰ τῆς 9285 τοῦ 1852 ἀποφάσεώς των,

« Ἐπειδὴ τὸ μεταξὺ τῶν διαφερομένων μερῶν γενόμενον συνάλλαγμα, οὗτινος ζητεῖται ἡ διάῤῥηξις δι' ὑπέρογκον βλάβην, φέρει χαρακτῆρα ἐκχωρήσεως δικαιωμάτων περὶ ἀποζημιώσεως ἢ ἀπαιτήσεως, προκύπτοντος τούτου ἔκ τε τῶν ὑπ' ἀρ. 6525 καὶ 7164 συμβολαίων, τῶν πραγμάτων αὐτῶν καὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς προκειμένης διαφορᾶς· ἐκ τῶν συμβολαίων μὲν, διότι ἀναφερομένου ῥητῶς ἐν αὐτοῖς ὅτι τὸ γήπεδον εἶχεν ἤδη καταληφθῆ ὑπὸ τῆς κάτω τῶν ἀνακτόρων πλατείας καὶ τῆς πρὸς ἄρκτον ταύτης ὁδοῦ, ἡ περὶ πωλήσεως τοῦ γηπέδου συνομολόγησις πρέπει νὰ θεωρηθῇ οὐχὶ ὡς κύριος σκοπὸς τῶν συναλλαξαμένων, ἀλλ' ὡς ἔκφρασις τυχαία τυχαίου συμβάντος προνοοῦσα τὴν περίπτωσιν· ἐκ τῶν πραγμάτων δὲ, διότι ἀπαίτησιν ἐξήσκησεν ὁ ἐκκαλῶν Τ. καὶ ταύτην ἐπεδίκασεν ἡ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐκδοθεῖσα ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου τούτου ὑπ' ἀριθμ. 8553, καὶ διότι τὸ γήπεδον κατέχεται, ὡς καὶ κατείχετο, ὅτε συνέστη τὸ συνάλλαγμα, ὑπὸ τῆς πλατείας τῶν ἀνακτόρων· ἐκ δὲ τοῦ ἀντικειμένου τῆς διαφορᾶς, διότι ζητεῖται ἡ ἀπόδοσις τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐξασκηθείσης ἀπαιτήσεως.

» Ἐπειδὴ, ἐπὶ ἐκχωρήσεως ἀπαιτήσεων, ἡ περὶ διαῤῥήξεως, ὑπερόγκου βλάβης ἕνεκεν, ἀγωγὴ δὲν συγχωρεῖται διὰ τοὺς λόγους· α') ὅτι αἱ ἐν τῷ Κώδ. διατάξεις 2 καὶ 8 (de resc. vendit.) καὶ ἡ ἐν τῷ Ἀρμενοπούλῳ 60 (Β. 3 Τ. 3), αἱ κανονίζουσαι τὰς περὶ ὑπερόγκου βλάβης, λαλοῦσι περὶ πωλήσεως πραγμάτων (Πούχτα § 364 περὶ Πανδεκτῶν)· κατὰ δὲ τὴν γνώμην τοῦ Βαγκερῶ 73 σελ. 329 μόνον περὶ πωλήσεως ἀκινήτων· β') ὅτι ἡ ἐκχώρησις ἀπαιτήσεως εἶναι συνάλλαγμα συγγενὲς μὲν μὲ τὸ τῆς ἀγοραπωλησίας,

(1) Τινὲς ἀνεκίνησαν τὸ ζήτημα, ἂν ἐπιτρέπηται ἀνατροπὴ τῆς πωλήσεως ἀπαιτήσεως διὰ ὑπέρογκον βλάβην. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι αἱ πηγαὶ ὁμιλοῦν μόνον περὶ τῆς πωλήσεως πραγμάτων. Ἀλλὰ τί ἤθελε σημαίνει πλέον ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος, ἂν ἐπιτρέπετο ἀνατροπή; Καλλ. τόμ. 3 § 428.

ἀλλ' εἰδικὸν κατ' εἰδικοὺς κρινόμενον νόμους, ὥστε οἱ περὶ ἀγοραπωλησίας νόμοι τότε μόνον ἐφαρμόζονται εἰς τὴν ἐκχώρησιν, ὅταν δὲν ἀντίκηνται εἰς τὰς εἰδικὰς περὶ αὐτῆς διατάξεις τοῦ νόμου· γ') ὅτι ὁ περὶ ὑπερόγκου βλάβης ἀντίκειται εἰς τὸν Ἀναστασιανὸν νόμον, τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἑνὸς ἀποκλειούσης τῆς τοῦ ἑτέρου, καὶ δ') ὅτι ἡ ἀρχὴ τοῦ νόμου 3 Κώδ. (Β. 3, Τ. 38), ἐπὶ τῆς ὁποίας ἰδίως στηριζόμενοι διάφοροι τῶν νομοδιδασκάλων ἐπεξέτειναν τὴν περὶ ὑπερόγκου βλάβης εἰς ἅπαντα τὰ ἀμφοτεροβαρῆ συναλλάγματα, ἀπαιτεῖ ἰσότητα δικαιωμάτων, ἥτις δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἐπὶ ἐκχωρήσεως ἀπαιτήσεως, καθόσον ἀφορᾷ τὸν ἐκδοχέα, ὡς ἐκ τῆς διατάξεως, καθ' ἣν ὁ παραχωρητὴς δὲν ἐγγυᾶται διὰ τὸ ἀξιόχρεων τοῦ παραχωρουμένου ὀφειλέτου, συνεπείᾳ τῆς ὁποίας ὁ ἐκδοχεὺς, καὶ ἂν ἐλάχιστον λάβῃ μέρος ἐκ τῆς παραχωρηθείσης ἀπαιτήσεως, δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν διάρρηξιν τῆς ἐκχωρήσεως λόγῳ ὑπερόγκου βλάβης. »

Τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἀνήρεσεν ὁ Ἄρειος Πάγος, ἐκφρασθεὶς οὕτως·

« Ἐπειδὴ, κατὰ τὸν ἐν τῇ ἑξαβίβλῳ τοῦ Ἀρμενοπούλου ὑπὸ τὸν ἀριθ. 72 τοῦ βιβλ. 3 τίτλ. 3 περιεχόμενον νόμον 66 τῶν Βασιλ. τοῦ βιβλ. 19 τίτλ. 10, ἡ ἀγοραπωλησία ἀνατρέπεται ὅταν τὶς πωλήσῃ πρᾶγμα εἰς τίμημα μικρότερον τοῦ ἡμίσεως τῆς ἀξίας του καὶ ὁ ἀγοραστὴς δὲν θέλῃ νὰ πληρώσῃ τὸ ἄξιον τίμημα, ἡ δὲ λέξις πρᾶγμα, κατὰ τὴν νομικὴν αὐτῆς σημασίαν, περιλαμβάνει ὄχι μόνον τ' ἀκίνητα, ἀλλὰ καὶ τὰ κινητὰ καὶ τὰ δικαιώματα (ὅρα νόμ. 5 καὶ 21 τῶν Βασιλ. βιβλ. 2 τίτλ. 2)· ὅθεν καὶ ἂν, ὡς παραδέχεται τὸ ἐφετεῖον, ὁ Μ. ἀπαίτησιν κατὰ τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων ἐξεχώρησε δι' ἀγοραπωλησίας πρὸς τὸν Τ, ἠδύνατο ὁ ῥηθεὶς Μ, νὰ ζητήσῃ τὴν ἀνατροπὴν τῆς ἀγοραπωλησίας ταύτης, ἕνεκα ὑπερμέτρου βλάβης, τὸ ἐναντίον δὲ ἀποφασίσαν τὸ ἐφετεῖον ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι αἱ διατάξεις 2 καὶ 8 τοῦ Κώδηκος (de rescindenda venditione) ἀφορῶσι τὴν ἀγοραπωλησίαν ἀκινήτων, καὶ ὅτι ἡ ἀνατροπὴ ἀγοραπωλησίας ἀπαιτήσεως ἀντίκειται εἰς τὸν Ἀναστασιανὸν νόμον, ἐσφαλμένως ἐφήρμωσε τοὺς νόμους τούτους, καθότι αἱ μὲν διατάξεις τοῦ Κώδηκος συμπληροῦνται ἐκ τοῦ διαληφθέντος νόμου τῶν Βασιλικῶν, ὁ ὁποῖος εἶναι ἐν ἰσχύει, δυνάμει τοῦ ἀπὸ 23 φεβρουαρίου 1835 διατάγματος, ὁ δὲ Ἀναστασιανὸς νόμος ἀφορᾷ τὴν σχέσιν τοῦ ἀγοραστοῦ, ἢ τοῦ ἐκδοχέως τῆς ἀπαιτήσεως, μετὰ τοῦ ὀφειλέτου, καὶ οὐχὶ τὴν σχέσιν τοῦ πωλητοῦ μετὰ τοῦ ἀγοραστοῦ, ἕνεκα δὲ τῆς ἐσφαλμένης ταύτης ἐφαρμογῆς τῶν νόμων, καὶ τῆς παραβιάσεως τῶν περὶ ἀποδείξεως διατάξεων

τῆς πολιτικῆς δικονομίας (ἄρθρον 248), διότι χωρὶς νὰ ἐξετάσῃ τὸ ἐφετεῖον κατ' οὐσίαν τὸ βάσιμον ἢ μὴ τῆς ἀγωγῆς, ἀπέῤῥιψεν αὐτήν, ἡ ἀπόφασίς του εἶναι ἀναιρετέα κατὰ τὸ ἄρθρον 807 ἐδ. 5 καὶ 7 τῆς αὐτῆς πολιτ. δικονομίας. — ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 242 τοῦ 1852.

Οἱ ἐν Ναυπλίῳ ἐφέται, εἰς οὓς παρεπέμφθη ὑπὸ τοῦ Ἀρείου Πάγου τὸ αὐτὸ ζήτημα, ἐξεφράσθησαν οὕτως·

« Ἐπειδὴ ἐκ τῶν προσαγομένων συμβολαίων ὑπ' ἀρ. 6474 τῆς 27 σεπτεμβρίου 1849 καὶ 6525 τῆς 4 ὀκτωβρίου 1849 καὶ τοῦ τελειωτικοῦ τῆς ἀγοραπωλησίας ὑπ' ἀρ. 7164 τῆς 16 μαρτίου 1850 ἐξάγεται, ὅτι ὁ Σ, ὡς πληρεξούσιος τοῦ ἐνάγοντος Μ, παρεχώρησεν ὅλα τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ἀγωγάς, ὅσας οὗτος εἶχε περὶ τοῦ γηπέδου τοῦ ἐν τοῖς συμβολαίοις περιγραφομένου κατὰ τὰ ὅρια αὐτοῦ, εἰς τὸν ἐναγόμενον Γ. διὰ δραχ. 8000 πληρωθείσας κατὰ τὴν συμφωνίαν των, συνεφωνήθη δὲ ἐὰν ὁ ἐναγόμενος δὲν δυνηθῇ νὰ λάβῃ, εἴτε τὸ ἀποτελοῦν μέρος τῆς πλατείας τῆς πόλεως Ἀθηνῶν γήπεδον, εἴτε ἀποζημίωσιν ἐξ οἱασδήποτε αἰτίας, νὰ μὴν ὑπόκηται ὁ ἐνάγων εἰς ἀποζημίωσιν, ἀλλὰ μόνον περὶ τῆς ἐπὶ τοῦ γηπέδου τούτου κυριότητος αὐτοῦ νὰ ἦναι ὑπεύθυνος.

» Ἐπειδὴ ὁμολογούμενον εἶναι, ὅτι ὁ ἐναγόμενος ἤδη κατὰ τὴν 13 ἰουλίου 1850 δι' ἀγωγῆς του, ἐξαιτησάμενος παρὰ τοῦ δημοσίου δυνάμει τῶν εἰρημένων παραχωρητηρίων συμβολαίων ἀποζημίωσιν διὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ γηπέδου, ἐδικαιώθη, ἐπιδικασθείσης αὐτῷ ἀποζημιώσεως ἐκ δραχ. 61180, συνισταμένης διὰ τὴν κατὰ τὸ 1840 γενομένην ἀφαίρεσιν τοῦ γηπέδου.

» Ἐπειδὴ ὁ ἐνάγων μετὰ τὴν δίκην ταύτην, κατασχὼν 50000 δραχ. ἐκ τῶν ἐπιδικασθεισῶν εἰς τὸν ἀντίδικόν του εἰς χεῖρας τοῦ δήμου, προσέβαλε τὴν γενομένην παραχώρησιν τῶν κατὰ τοῦ δήμου ἀπαιτήσεών του ὡς ἄκυρον, ἐπὶ μόνῳ τῷ λόγῳ τῆς ὑπερμέτρου βλάβης, τὸ δὲ δικάσαν πρωτοδικεῖον, θεωρῆσαν τὴν παραχώρησιν ταύτην ὡς πώλησιν ἀκινήτου κτήματος, ἀπεφήνατο παραδεκτὴν τὴν ἀγωγήν, ἐὰν ἡ ἀξία τοῦ γηπέδου ὅτε ἐπωλήθη, ἤτοι τῷ 1849, ὑπερβαίνῃ τὸ διπλάσιον τοῦ δοθέντος τιμήματος τῶν 8000 δραχ. καὶ διέταξεν ἀπόδειξιν περὶ τῆς ἀξίας ταύτης.

» Ἐπειδὴ ἡ παραχώρησις τῶν δικαιωμάτων καὶ ἀγωγῶν τοῦ ἐνάγοντος, περὶ ἧς πρόκειται, εἶναι πώλησις, ἢ παραχώρησις ἀπαιτήσεων (cessio nominis) καὶ οὐχὶ πώλησις ἀκινήτου κτήματος διὰ τοὺς ἑξῆς μάλιστα λόγους· ά) διότι τοῦ γηπέδου ἀποτελοῦντος κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀγοραπωλησίας μέρος δημοσίου πλατείας, καὶ μὴ κατεχομένου διὰ τοῦτο παρὰ τοῦ ἐνάγοντος, ἐπωλήθη εἰς

τοῖτον ἡ διεκδικητικὴ τοῦ γηπέδου ἀγωγὴ κατὰ τοῦ δήμου· πᾶσα δὲ πώλησις ἀγωγῆς οἱασδήποτε θεωρεῖται κατὰ νόμον ὡς παραχώρησις ἀπαιτήσεως, καὶ κανονίζεται ὑπὸ τῶν περὶ παραχωρήσεων ἐνοχῶν διατάξεων, καὶ β') διότι τὸ γήπεδον ἀποτελοῦν μέρος δημοσίας πλατείας, δὲν ἠδύνατο καθὸ (res communis καὶ extra commercium) νὰ ἦναι ἀντικείμενον συναλλαγῆς, καὶ διὰ τοῦτο ἡ περὶ ἧς ἡ δίκη ἀγοραπωλησία, καθόσον μὲν ἀφορᾷ τὴν πώλησιν αὐτοῦ τοῦ γηπέδου, ἢ τῆς διεκδικητικῆς κατὰ τοῦ δημοσίου ἀγωγῆς, εἶναι ἄκυρος καὶ μὴ οὖσα, ἰσχυρὰ δὲ μόνον ὡς πρὸς τὴν παραχωρηθεῖσαν ἀγωγὴν περὶ ἀποζημιώσεως διὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ γηπέδου, ἧς καὶ μόνης ἔκαμε χρῆσιν καὶ ὁ ἐναγόμενος ὡς τοῦτο ὁμολογεῖται.

» Ἐπειδὴ ἂν καὶ αἱ περὶ διαῤῥήξεως συναλλάγματος ἕνεκεν ὑπερμέτρου βλάβης διατάξεις τοῦ Ρωμαϊκοῦ δικαίου (N. 2 καὶ 8 de resc. vend.) μόνην τὴν ἀγοραπωλησίαν μνημονεύουσιν, οὐχ ἧττον ὅμως ἐφαρμόζονται ἐπὶ παντὸς ἀμφοτεροῦς συναλλάγματος, ἐν οἷς καὶ τὰ περὶ παραχωρήσεως ἀπαιτήσεων διὰ τοὺς ἑξῆς λόγους· α') διότι ὁ προκαλέσας τὰς διατάξεις ταύτας λόγος, ἤτοι ἡ ἐπιείκεια, καταδεικνύει ἀρκούντως τὸν σκοπὸν τοῦ νομοθέτου τοῦ νὰ καθιερώσῃ δι' αὐτῶν γενικὸν κανόνα, ἰσχύοντα ἐπὶ παντὸς συναλλάγματος, δι' οὗ ὅσον ὑπερμέτρως ὁ ἕτερος βλάπτεται· β') διότι ὁ ἐν τῇ ἑξαβίβλῳ τοῦ Ἀρμενοπούλου ὑπὸ τὸν ἀριθ. 76 τοῦ βιβλ. 3 τίτλ. 3 περιεχόμενος νόμος 66 τῶν Βασιλ. τοῦ βιβλ. 19 τίτλ. 10 ἐπιτρέπει τὴν ἕνεκεν ὑπερμέτρου βλάβης διάῤῥηξιν παντὸς συναλλάγματος ἀφορῶντος πώλησιν πράγματος, πράγματα δὲ λέγονται γενικώτερον κατὰ νόμον οὐ μόνον τ' ἀκίνητα, ἀλλὰ καὶ τὰ κινητὰ καὶ αὐταὶ αἱ ἀπαιτήσεις ἢ ἐνοχαί (obligationes)· γ') διότι τὴν γενικωτέραν ἐφαρμογὴν τῶν εἰρημένων διατάξεων καθιέρωσεν ἤδη καὶ ἡ νομολογία τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ τῶν κατωτέρων δικαστηρίων, ἐφαρμοζόντων αὐτὰς ὁσημέραι καὶ ὑπὲρ τοῦ ἀγοραστοῦ ἀκινήτου κτήματος· καὶ δ') διότι ἡ ἐπὶ παραχωρήσεως ἀπαιτήσεων ἐφαρμογὴ τῶν αὐτῶν διατάξεων δὲν ἀντίκειται, οὐδ' εἶναι ἀσυμβίβαστος πρὸς τὸν Ἀναστασιανὸν νόμον, καθόσον αἱ διατάξεις αὗται ἐφαρμόζονται, ὅταν ὁ ὀφειλέτης δὲν κάμῃ χρῆσιν τοῦ Ἀναστασιανοῦ νόμου, εἴτε κατὰ παραδρομήν, εἴτε διότι δὲν ὑπάρχει περίπτωσις τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ, ὡς ἐπὶ τῆς προκειμένης ἀπαιτήσεως.

» Ἐπειδὴ ἀνεφάρμοστοι μὲν εἶναι αἱ περὶ διαῤῥήξεως ἕνεκεν ὑπερμέτρου βλάβης διατάξεις ἐπὶ τυχηρῶν ὅλως συναλλαγμάτων ὡς ἐχόντων ἀντικείμενα μὴ ὑπάρχοντα κατὰ τὴν σύστασιν

αὐτῶν, ἡ προκειμένη ὅμως παραχώρησις τῆς κατὰ τοῦ δήμου ἀγωγῆς περὶ ἀποζημιώσεως δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς τυχηρὸν συνάλλαγμα, διότι μόναι αἱ παραχωρήσεις ἀπαιτήσεων, τῶν ὁποίων οἱ ὀφειλέται ἀφερέγγυοι ὅλως εἶναι, καθ' ὃν χρόνον γίνεται ἡ παραχώρησις, δύνανται νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὰ τυχηρὰ συναλλάγματα· ὁ δὲ δῆμος Ἀθηνῶν, τακτικὸν ἔχων ἐτήσιον εἰσόδημα, δὲν δύναται νὰ ὑποτεθῇ ὡς ὅλως ἀφερέγγυος ὀφειλέτης ὑπάρχων, ὅτε ἡ κατ' αὐτοῦ περὶ ἀποζημιώσεως αἴτησις παρεχωρήθη εἰς τὸν Τ.

» Ἐπειδὴ οὐδεὶς τῶν ὅσων ἐν ταῖς προτάσεσιν αὐτοῦ ἀναφέρει ὁ ἐναγόμενος λόγων δύναται νὰ καταστήσῃ τὸ συνάλλαγμα, περὶ οὗ πρόκειται, τυχηρόν, ἢ νὰ ἀποστερήσῃ ἄλλως τὸν ἐνάγοντα τοῦ δικαιώματος τῆς διαῤῥήξεως τοῦ συναλλάγματος ἕνεκεν ὑπερμέτρου βλάβης· α') διότι ἂν διὰ τῶν εἰρημένων συμβολαίων συνεφωνήθη νὰ ἦναι ὁ ἐνάγων πάσης εὐθύνης ἀπηλλαγμένος, ἂν ὁ ἐναγόμενος δὲν δυνηθῇ, ἢ τὸ γήπεδον νὰ παραλάβῃ, ἢ νὰ ἀποζημιωθῇ δι' αὐτό, ἐκ τῆς ἀπαλλαγῆς ταύτης, ἥτις καὶ ἄλλως νόμιμος εἶναι, οὐδεμίαν νὰ ὑποστῇ βλάβην ἐκινδύνευεν ὁ ἐναγόμενος διὰ τὸν λόγον ὅτι, ἡ περὶ ἀποζημιώσεως ἀπαίτησις τοῦ ἐνάγοντος ἐστηρίζετο εἰς τὸν νόμον, καὶ διὰ τοῦτο ἀσφαλὴς ἦτον, ὡς ἐξάγεται καὶ ἐκ τῶν προσαγομένων ἀποφάσεων τῶν ἐν Ἀθήναις πρωτοδικῶν καὶ ἐφετῶν, αἵτινες ἐπεδίκασαν αὐτὴν εἰς τὸν ἐκδοχέα· β') διότι περιγραφομένου τοῦ γηπέδου κατὰ τὰ ὅρια αὐτοῦ, ἡ ἔκτασις αὐτοῦ ἐδύνατο εὐκόλως νὰ ἐξακριβωθῇ καὶ οὕτω νὰ μὴν ὑποστῇ ζημίαν τινὰ ὁ ἐναγόμενος· γ') διότι ἐγγυηθέντος, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, τοῦ ἐνάγοντος διὰ τὴν τοῦ γηπέδου δεσποτείαν αὐτοῦ, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὁ ἐναγόμενος ὡς ἀναδεχθεὶς τὸν κίνδυνον τῆς ἀποδείξεως τῆς κυριότητος τοῦ ἐνάγοντος· δ') διότι ἂν ὁ ἐνάγων ἦναι ἀφερέγγυος, ὡς ὁ ἐναγόμενος διατείνεται, ὁ λόγος οὗτος δὲν καθιστᾷ τὸ συνάλλαγμα τυχηρόν, διὰ τὸν λόγον ὅτι, καὶ ἡ ἐφερεγγυότης τοῦ πωλητοῦ ἀκινήτου πράγματος δὲν μεταβάλλει τὴν ἀγοραπωλησίαν εἰς τυχηρὸν συνάλλαγμα· διότι ὁ ἐναγόμενος ἠδύνατο ν' ἀποφύγῃ τοὺς κινδύνους τοῦ δικαστικοῦ ἀγῶνος, προσεπικαλῶν εἰς παρέμβασιν τὸν δικαιοπάροχόν του· ς') διότι ὁ ἰσχυρισμός, ὅτι ὁ ἐνάγων ἐγίνωσκε τὴν ἀξίαν τοῦ γηπέδου ἀποδεικνύεται ἀβάσιμος ἐκ τῆς ἀπὸ 9 νοεμβρίου 1849 ἐπιστολῆς του πρὸς τὸν Π, τὴν ὁποίαν αὐτὸς ὁ ἐναγόμενος προσάγει. Πρὸς δὲ ὁ λόγος οὗτος καὶ ἐπὶ πωλήσεων ἀκινήτων κτημάτων δὲν ἀποκλείει τὸ δικαίωμα τῆς διαῤῥήξεως ἕνεκεν ὑπερμέτρου βλάβης· ζ') διότι ὁ λόγος ὅτι παρητήθη σιωπηλῶς τῆς διαῤῥήξεως ταύτης ὁ ἐνάγων ὡς λαβὼν τὸ λείψανον τοῦ τιμήματος, ἤτοι δραχ. 700,

ἀφοῦ ἔμαθε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μεταξὺ τοῦ ἐναγομένου καὶ τοῦ δήμου δίκης, εἶναι ἀνυπόστατος, καθότι τοιαύτη πρᾶξις δὲν ἐμφαίνει ἀναμφιλέκτως σιωπηλὴν παραίτησιν, διότι ἀφοῦ ῥητῶς ἐν τοῖς συμβολαίοις γίνεται μνεία τοῦ ὅτι τὸ γήπεδον συμπεριελήφθη εἴς τινα πλατεῖαν τῆς πόλεως Ἀθηνῶν, καὶ κατὰ νόμον ὁ δῆμος ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν τῶν ἰδιοκτητῶν διὰ τοιαύτας ἀφαιρέσεις οἰκοπέδων, ὁ ὀφειλέτης δῆμος, καίτοι μὴ ἀναφερόμενος ἐν τοῖς συμβολαίοις, δὲν ἠδύνατο ν' ἀντικρούσῃ διὰ τοῦτο τὰς ἀξιώσεις τοῦ ἐναγομένου.

β' Ἐπειδή, κατὰ τὰ προεκτεθέντα, ὁ ἐνάγων δύναται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν διάῤῥηξιν τοῦ τῆς παραχωρήσεως τῶν ἀπαιτήσεών του συναλλάγματος, ἐὰν τῆς ἀληθοῦς ἀξίας (justi pretii) αὐτῶν οὐδὲ τὸ ἥμισυ δὲν ἀποτελεῖ τὸ πληρωθὲν τίμημα, καὶ ὁ ἐναγόμενος δὲν προτιμᾷ νὰ συμπληρώσῃ τὸ ἐλλεῖπον τῆς ἀληθοῦς ἀξίας.—ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 650 τοῦ 1852 (νομικ. σελ. 5662—5664).

§ 133. *Τελεσιδικία.* Περὶ τοῦ χαρακτῆρος, τὸν ὁποῖον φέρουσιν αἱ μεταξὺ παραχωρητοῦ καὶ ὀφειλέτου ἐκδοθεῖσαι ἀποφάσεις, ἴδε τὴν λέξιν *τελεσιδικία* καὶ ἀποφάσ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 8984, 9403.

§ 134. Ἡ μετὰ τὴν παραχώρησιν ὁμολογία τοῦ παραχωρητοῦ ποίαν ἐπιῤῥοὴν ἔχει ὡς πρὸς τὸν ἐκδοχέα; ἴδε ἐν λέξ. *ὁμολογία* τὴν 132 τοῦ 1853 ἀπόφ. τοῦ Ἀρ. Π.

Ἀναγκαστικὰ μέτρα λαμβανόμενα ὑπὸ τῶν ἐκδοχέων (1).

§ 135. Ὁ ἐκδοχεὺς τῶν δικαιωμάτων τινὸς παριστᾷ αὐτὸν καὶ θεωρεῖται ὡς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον μὲ τὸν παραχωρητὴν ὡς πρὸς τὸ παραχωρηθὲν δάνειον, ὥστε ὅλαι αἱ ἐνεργηθεῖσαι ὑπὸ τοῦ παραχωρητοῦ δικαστικαὶ πράξεις πρὸ τῆς παραχωρήσεως τοῦ δανείου, ἔγγυροι οὖσαι καὶ νόμιμοι, διατηροῦν τὸ κῦρος αὐτῶν καὶ μετὰ τὴν παραχώρησιν, καὶ ὡς τοιαύτας δὲν εἶναι ὑπόχρεως ὁ ἐκδοχεὺς νὰ τὰς ἐπαναλάβῃ.—ἀπόφ. 3517 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν.

§ 136. Τὸ 867 ἄρθρον τῆς πολ. δικονομίας δὲν διατάττει ὅτι καὶ τὸ περὶ παραχωρήσεως ἔγγραφον πρέπει νὰ φέρῃ τὸν τύπον τῆς

(1) Ἴδε Εὑρετ. Ῥολλ. λέξ. execution des actes § 112—116 ἐπ. καὶ ἡμέτ. Εὑρετ. τόμ. 6 σελ. 566 (τὴν ὑποσημ.).

ἐκτελέσεως, ἀλλ' ἀρκεῖ ἡ ἁπλῆ πρὸς τὸν ὀφειλέτην κοινοποίησις αὐτοῦ (1).—ἀπόφ. 3517 τοῦ 1845 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν.

§ 137. Ὁ ἐκδοχεὺς δικαιώματός τινος δύναται νὰ ἐκτελέσῃ τὸ συμβόλαιον χωρὶς νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν πρὸς πληρωμὴν ἐπιταγὴν, ὅταν αὕτη προεγένετο· κατὰ τὸν νόμον μάλιστα, τὸ τῆς παραχωρήσεως ἔγγραφον δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ φέρῃ τὸν τύπον τῆς ἐκτελέσεως.—ἀποφ. 3426 (4326;) τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν.

§ 138. Συμβόλαιον παραχωρήσεως ἐξαρτώμενον ἀπὸ ὅρον δὲν εἶναι ἐκτελεστὸν, πρὸ τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ ὅρου αὐτοῦ.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ 854 ἄρθρον, ἐδ. 2 τῆς πολ. δικον., διὰ νὰ ἐκτελεσθῇ ἔγγραφόν τι ἀπαιτεῖται πρὸς τοῖς ἄλλοις ἡ ἐκτελεστέα ἀπόδοσις νὰ μὴν ἐξαρτᾶται πλέον ἐξ οὐδεμιᾶς συμφωνίας· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, τό τε ἐφετεῖον διὰ τῆς τετάρτης σκέψεως τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεώς του παραδέχεται καὶ ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 20884 συμβολαίου ἀποδεικνύεται, ὅτι ἡ ἀντίδικος τοῦ Σ. Γιαλίστρα Μαρία Ἰω. Ῥάλλη πρὸς ἐξόφλησιν τοῦ ἐν τῷ συμβολαίῳ τούτῳ διαλαμβανομένου χρέους της παρεχώρησεν εἰς τὸν δανειστήν της Γιαλίστραν διαφόρους πιστώσεις, τῶν ὁποίων ὑποχρεοῦται μὲν αὕτη νὰ ἐνεργήσῃ τὴν εἴσπραξιν, ἀλλὰ διὰ λογαριασμὸν τοῦ δανειστοῦ της, πρὸς ὃν δίδει καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἀπαιτήσεως παρ' αὐτῶν τῶν ὀφειλετων· ἐκ τούτων δὲ γίνεται δῆλον ὅτι ὑπάρχει μεταξὺ τῶν μερῶν συμφωνία νὰ πληρωθῇ τὸ ἐν τῷ μνησθέντι συμβολαίῳ δάνειον ἀπὸ τὰς παραχωρηθείσας πιστώσεις· ἄρα ὀρθῶς τὸ ἐφετεῖον καὶ συμφώνως μὲ τὸ μνησθὲν ἄρθρον παραδέχεται ὅτι τὸ συμβόλαιον τοῦτο δὲν εἶναι ἀμέσως ἐκτελεστὸν κατὰ τῆς ὀφειλέτιδος, ἐνόσῳ αἱ παραχωρηθεῖσαι ἀπαιτήσεις δὲν ἐξηλέγχθησαν ψευδεῖς, ὁ δὲ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἀναιρεσείοντος ὅτι τὸ ἐφετεῖον δὲν ἐφανέρωσε ποίου εἴδους ὅρος ὑπάρχει ἐν τῷ εἰρημένῳ συμβολαίῳ, ἕνεκα τοῦ ὁποίου θεωρεῖ αὐτὸ μὴ ἐκτελεστὸν, δὲν εἶναι ὀρθὸς, διότι ῥητῶς ἐκθέτει, ὡς ἐῤῥέθη, τὴν ὑπάρχουσαν ἐν τούτῳ συμφωνίαν, ἐξ ἧς ἐξαρτᾶται ἡ ἀπόδοσις τοῦ δανείου.—ἀφόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 119 τοῦ 1848· ἴδε τὴν λέξιν *ἐκτέλεσις* ἐν Εὑρετ. τόμ. 6 σελ. 545—560.

---

(1) Ἴδε Καῤῥ. πολ. δικ. ζήτ. 1898 bis καὶ quater· ἴδε Εὑρετ. τόμ. 2 σελ. 58 ἐπ.—καὶ τὴν μεταξὺ Πλεύζου καὶ Κουροπούλου ἀπόφασιν τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἐκδοθεῖσαν κατὰ μάϊον 1852, περὶ ἧς ἄλλοτε.

Πίναξ λεκτικὸς

τῆς λέξ. ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΙΣ (ἀπαιτήσεων).

ΠΑΡΑΚΛΗΣΙΣ. Μαχ. § 430· ἴδε τὴν λέξ. *νομή*.

ΠΑΡΑΤΙΤΛΑ.

Εἶναι, κατὰ τὸν Ματθαῖον Βλάσταρην, τὰ « καθ' ἕκαστον τίτλον ἀναπληρώσεις ἔχοντα τῶν παραλελειμμένων χρησίμων ». Τουτέστιν ἐξηγητικαὶ προσθῆκαι εἰς ἕκαστον τίτλον, εἰλημμέναι ἐξ ἄλλων τῶν πηγῶν χωρίων, τὰ ὁποῖα πρὸς τὸν προκείμενον τίτλον στενὴν ἔχουσι σχέσιν.

Ὅρα ἀνάπτυξιν ἐν Θέμιδι τόμ. 1 σελ. 191. Ἄλλην σημασίαν ἔχει ἐν τῷ παραρτήματι τοῦ ἐπηυξημένου προχείρου ἡ ἐπιγραφὴ *παράτιτλα*. (Ὅρα πρόχ. νόμον σελ. XLXI ἐκδ. ὑπὸ τοῦ Ζαχαρ. τοῦ Λιθαγγέλη). — Ἐν δὲ Βασιλ. (ἐκδ. Εἵμπ. II σελ. 483 καὶ ἐκδ. Φαβρ. VII σελ. 387 σχ. n σημαίνει τὴν ἄλλως καλουμένην legem fugitivam.). Θέμ. τόμ. 1 σελ. 191.

ΠΑΡΕΔΡΟΙ.

Ἴδε τὰς λέξεις *σύνθεσις*·—*σφράγισις*·—*ὅρκος*.

§ 1. Οἱ εἰρηνοδίκαι καὶ οἱ πάρεδροι, καταδικαζόμενοι ἕνεκα

πράξεως ἀναγομένης εἰς τὸν δημόσιον χαρακτῆρά των ὑπόκεινται εἰς τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 24 τοῦ ποινικοῦ νόμου.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. ριδ'. τοῦ 1837.

§ 2. Δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ἦναί τις εἰρηνοδίκης ἢ δικηγόρος διὰ νὰ διορισθῇ πάρεδρος.—ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 71 τοῦ 1847.

§ 3. Ἀπαιτεῖται εἰκοσιπενταετὴς ἡλικία διὰ τοὺς παρέδρους; ἴδε ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 133 τοῦ 1835 (ἐν νομικ. σελ. 3279).

§ 4. Ἐκ τῶν παρέδρων τῶν εἰρηνοδικείων εἷς τοὐλάχιστον πρέπει νὰ κατοικῇ εἰς τὴν ἕδραν τοῦ εἰρηνοδικείου, τῶν δὲ πρωτοδικείων δύο (όργ. 5, 6). Περὶ τῆς κατοικίας τῶν παρέδρων τῶν ἐφετείων καὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου, τριῶν ὄντων, σιωπῶσι τὰ διατ. τῆς 25 φεβρ. 1836 περὶ συνθέσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ 10 ἀπριλίου 1838 περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν παρ' ἐφέταις. Πρβλ. Οἰκον. πολ. δικ. § 36 σημ. 2.

ΠΑΡΕΚΤΑΣΙΣ ἁρμοδιότητος.

Οἱ διάδικοι δύνανται νὰ παρατείνωσι τὴν τοῦ εἰρηνοδίκου ἁρμοδιότητα εἰς διαφορὰς, καθ' ἃς οὗτος δὲν εἶναι ἁρμόδιος. Ἑπομένως παντὸς εἴδους ἀναρμοδιότητα τοῦ εἰρηνοδίκου δύναται νὰ καταργήσῃ τῶν δικαζομένων ἡ θέλησις. — ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 380 τοῦ 1852.

Περὶ παρεκτάσεως ἁρμοδιότητος, ἴδε Εὑρετ. τόμ. 4 σελ. 348 357·—ὅρα καὶ τὴν λέξ. *ἁρμοδ. ἐμπ.* § 47, ὡς καὶ τὴν λ. *ἔφεσις*, ὅπου ποῦ ἐκκαλοῦνται αἱ ἀποφάσεις, ἃς ἐκδίδει τὸ κατὰ παράτασιν δικαιοδοσίας δικάζον δικαστήριον.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΙΣ.

Ἴδε τὴν λέξιν *προσεπίκλησις*, ἔνθα θέλουν συμπεριληφθῇ καὶ τὰ περὶ παρεμβάσεως.

ΠΑΡΕΠΟΜΕΝΑΙ συνθῆκαι. Μακελδ. § 170.

ΠΑΡΕΠΟΜΕΝΟΝ. Μακελδ. § 152, 297, 362.

ΠΑΡΕΜΠΙΠΤΟΝΤΑ ζητήματα. Ἴδε Εὑρ. τ. 8 σελ. 53—85.

ΠΑΡΕΜΠΙΠΤΟΥΣΑΙ ἀποφάσεις. Ἴδε τὴν λέξιν *ὁριστικαὶ ἀποφάσεις* ἐν Εὑρετ. τόμ. 11.

ΠΑΡΕΜΠΟΔΙΣΙΣ κατὰ διαταγὴν δυνάμεως βαρύνει τὸν ἀσφαλιστήν. Ῥάλλ. ἐμπ. δίκ. τόμ. 2 σελ. 373. — Ἐκτὸς ἂν ἀφορμὴν ἔδωκεν ὁ ἀσφαλιζόμενος. αὐτ.

ΠΑΡΘΕΝΙΑ.

Ἂν ἡ σύζυγος δὲν εὑρέθη παρθένος, λύεται ὁ γάμος; Καλλ. τ. 3 σελ. 56 ἐν ὑποσημ. καὶ Εὑρετ. λέξ. *διαζύγιον*.

ΠΑΡΟΣ.

Ἰσχύει ἐν Πάρῳ ἔθιμον, καθ' ὃ τὸ τελευταῖον παρὰ τοῖς γονεῦσιν αὐτῶν μένον ἀπροίκιστον τέκνον, ἄῤῥεν ἢ θῆλυ, λογίζεται μόνος κληρονόμος αὐτῶν, τὰ δὲ προικισθέντα δὲν μετέχουσι τῆς κληρονομίας; Ὄχι. — ἀπόφ. 10409 τοῦ 1853 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.=Πρβλ. τὴν λέξιν *ἔθιμα* ἐν Εὑρετ. τόμ. 6·=Ἴδε καὶ ἀπ. ἐφετῶν Ἀθην. 8881.

Ἔθιμον ἐν Πάρῳ περὶ παραγραφῆς ἴδε ἀπόφ. 9168 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

ΠΑΣΙΔΗΛΟΝ.

§ 1. Ὡς πασίδηλον θεωρεῖται πᾶν ὅ,τι εἶναι οὕτω κοινῶς γνωστὸν, ὥστε δὲν ὑπάρχει εὔλογός τις αἰτία διὰ ν' ἀμφιβάλῃ τὶς περὶ αὐτοῦ (ἄρθρ. 246 πολ. δικων.).

§ 2. Τὸ πασίδηλον, ἐὰν ἀμφισβητῆται, πρέπει ἀναγκαίως ν' ἀποδειχθῇ (ἄρθρ. 246 ἐδ. 2 πολ. δικ.). Καὶ εὐλόγως, διότι ἄλλως ὁ δικαστὴς ἤθελεν εἶσθαι συγχρόνως μάρτυς καὶ δικαστὴς (Καρ. ἀριθ. 975 tert. καὶ Εὑρετ. λέξ. *απόδειξις* ἀρ. 30), ἐνῷ ὁ δικαστὴς ὀφείλει ν' ἀποφασίζῃ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν στοιχείων τῆς ἀποδείξεως, τὰ ὁποῖα οἱ διάδικοι ὑποβάλλουν εἰς αὐτὸν καὶ συζητοῦν ἐνώπιόν του·—Ἴδε ἀνάπτυξιν εἰς Ῥουσσ. περὶ ἀποδ. σελ. 85.

§ 3. Ὁ νόμος θεωρεῖ πασίδηλον πᾶν ὅ,τι εἶναι κοινῶς γνωστὸν, ὥστε δὲν ὑπάρχει εὔλογος αἰτία, διὰ νὰ ἀμφιβάλῃ τὶς, ἀλλὰ πασίδηλα δὲν δύνανται νὰ ἦναι τὰ τοπικὰ περιστατικὰ, ὁ σχηματισμὸς καὶ ἡ κατάστασις λίμνης τινὸς κτλ. (ἄρθρ. 246 πολ. δικ.). —ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 104 τοῦ 1837.

§ 4. Κατὰ τὸ 246 ἄρθρον τῆς πολιτικῆς δικονομίας ὡς πασίδηλον θεωρεῖται πᾶν ὅ,τι εἶναι οὕτω κοινῶς γνωστὸν, ὥστε δὲν ὑπάρχει ἔλλογος αἰτία διὰ νὰ ἀμφιβάλῃ τὶς περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐὰν ἦναί τι γνωστὸν μόνον εἰς ἐπαρχίαν ἢ τόπον τινὰ, ἢ ἐὰν ἀμφισβητῆται τὸ πασίδηλον αὐτοῦ, πρέπει ἀναγκαίως νὰ ἀποδειχθῇ π. χ. ἂν ἦναι ἢ δὲν ἦναί τις στρατιωτικός.—ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 138 τῆς 2 νοεμβρίου 1837 (σελ. 137 τόμ. 2 τῆς νομολ.).

§ 5. Πασίδηλον δὲν ὑπάρχει, ὅταν φιλονεικῆται ἡ ὕπαρξις πράγματός τινος ἢ περιστατικοῦ, π. χ. ἂν ὑπῆρχεν ἄλλη ἀρχὴ

παρὰ τὴν τοῦ Καδῆ καὶ Βεζύρη ἔχουσα δικαστικὴν ἐξουσίαν.—ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 163 τῆς 22 φεβρουαρίου 1838, ἀναιρ. τὴν 362 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 6. Τότε μόνον ἐπιβάλλεται ἀπόδειξις, ὅταν τὸ πασίγνωστον ἀμφισβητῆται, ἢ ὅταν πρόκηται περὶ περιστατικοῦ τινός, γνωστοῦ μόνον εἰς ἐπαρχίαν ἢ τόπον τινά, ἢ ἐὰν ἀμφισβητῆται τὸ πασίδηλον αὐτοῦ.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶναι πασίγνωστον, ὅτι τὸ γρόσιον ἦτον ἐπὶ Τουρκοκρατίας νόμισμα ἰδανικόν, ὑποκείμενον εἰς συνεχεῖς αὐξομοιώσεις.—ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 55 τοῦ 1848.

§ 7. Ἐκ τοῦ ὅτι ἡ Ἑλλὰς ὑπέκειτο τὸ 1844 εἰς τὴν Τουρκικὴν ἐξουσίαν, δὲν ἕπεται ἀναγκαίως τὸ πασίδηλον « ὅτι αἱ μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων διενέξεις ἐῤῥυθμίζοντο κατὰ τοὺς τουρκικοὺς νόμους ».—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 222 τοῦ 1849.

§ 8. Τότε μόνον ἐπιβάλλεται ἀπόδειξις, ὅταν τὸ πασίδηλον ἀμφισβητῆται.—ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 55 τοῦ 1848.

ΠΑΤΗΡ. ΠΑΤΡΙΚΗ ἐξουσία.

Ἴδε Ἱστορ. Γίββ. (μετάφρ.) σελ. 55 ἐπ. Περιορισμὸς αὐτῆς. αὐτ. σελ. 57·—ἴδε Μακελδ. § 544, 161, 260, 398, ά, 422, 539—541, 558, 506·—ἴδε τὰς λέξεις *γνησιότης τέκνων·—παίσματα·—προίξ·—πώλησις.*

§ 1. Ζῶντος τοῦ πατρός, διορίζεται κηδεμὼν τοῦ τέκνου; ἴδε τὴν λέξιν *κηδεμονία*, ἔνθα ἡ 10290 ἀπόφ. τοῦ 1853 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 2. Ἡ ὑπεξουσιότης πότε θεωρεῖται ὡς λελυμένη;

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ ὁ ἐφεσίβλητος διὰ τῆς ἀγακοπῆς του καὶ διὰ τῶν ἀπὸ 1 ὀκτωβρίου 1846 προτάσεών του, τὰς ὁποίας ἐπικαλεῖται, ἰσχυρίζεται μέν, ὅτι ὁ Α. καὶ ἡ ἀδελφή του Κ, διετέλουν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατρός των Β. Ρ, καὶ ὅτι διὰ τοῦτο ἡ δωρεὰ δὲν ἰσχύει, ἀλλὰ ἐνῷ τὸ μὲν ὑπ' ἀριθ. 741 δωρητήριον ἔγγραφον μνημονεύει ὅτι ἡ Κ. κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς δωρεᾶς ἦτον σύζυγος τοῦ Ν, ὁ δὲ ἐκκαλῶν διὰ τῶν τελευταίων προτάσεών του διατείνεται ὅτι, ἀφότου ἐδωρήθησαν πρὸς αὐτὸν τὰ εἰρημένα κτήματα ἦτον αὐτεξούσιος, διότι ἔκτοτε ἦτον ἔγγαμος, εἶχεν ἰδίαν κατοικίαν καὶ ἰδίαν διαχείρισιν, ὁ ἐφεσίβλητος δὲν ἀρνεῖται τὰ πραγματικὰ ταῦτα γεγονότα, ὡς ὤφειλε νὰ ἀρνηθῇ, ἐὰν δὲν ἐπαραδέχετο τὴν ὕπαρξίν των· καὶ ἐπομένως τεκμαίρεται ἀναγκαίως, ὅτι παραδέχεται μὲν ταῦτα, ἀλλὰ φρονεῖ ὅτι δὲν ἀποτελοῦν τὴν αὐτεξουσιότητα.

» Ἐπειδὴ ὅμως, παραδεχομένων τῶν γεγονότων αὐτῶν, ἐξάγεται, ὅτι ὁ μὲν Α. σιωπῶντος τοῦ πατρός του ἐν γνώσει καὶ συναινέσει αὐτοῦ διῆγε κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ (§ 7 Ἀρμεν. Α', ΙΖ', καὶ Νεαρὰ 25 Λέοντος), ἡ δὲ Κ, σύζυγος οὖσα καὶ ὑποκειμένη εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀνδρός της, ἀποτελοῦσα μέρος ἄλλης οἰκογενείας καὶ διάγουσα κατὰ τὴν θέλησιν τούτου, δὲν ὑπόκειτο συνάμα καὶ εἰς ἐκείνην τοῦ πατρός της· ἐντεῦθεν δὲ ἐξάγεται ὅτι, ὅτε ἐκκαλῶν καὶ ἡ ἀδελφή του Κ. συναινέσει τοῦ πατρός των Ρ. ἀπηλλάγησαν ἐκ τῆς πατρικῆς του ἐξουσίας ἄνευ ἄλλης τινὸς διατυπώσεως, ἥτις ἄλλως παρ' ἡμῖν δὲν εἶναι πλέον καὶ ἐν χρήσει, καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ πρὸς αὐτοὺς γενομένη δωρεὰ εἶναι ἔγκυρος καὶ νόμιμος κατὰ τοὺς προσημειωθέντας νόμους. — ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 817 τοῦ 1849 (ἐν νομικ. σελ. 5255)·—Ἴδε τὴν λέξ. *κηδεμονία*.

§ 3. Ὁ πατὴρ κινεῖ ἀγωγὰς ἀφορώσας τὰ τέκνα; Εὑρετ. τ. 9 σελ. 113 (λέξ. *κηδεμόνες* § 235—237). Ἴδε τὸν ἐπ. § 5.

§ 4. Διὰ τὸν φόνον τοῦ υἱοῦ ὁ πατὴρ δικαιοῦται ν' ἀπαιτήσῃ ὑπὸ τοῦ φονέως ἱκανοποίησιν διὰ τὸν φόνον αὐτοῦ, διότι ὁ πατὴρ ἔχει πάντοτε δικαίωμα νὰ διατρέφηται καὶ περιποιῆται παρὰ τῶν τέκνων του· ἑπομένως ὑπέστη ζημίαν· οἱ ἀδελφοὶ ὅμως τοῦ φονευθέντος δὲν ἔχουν τοιοῦτον δικαίωμα, καθότι ἡ πρὸς τὸν φονευθέντα σχέσις των δὲν εἶναι οἵα ἡ τοῦ πατρός, ὅταν ἄλλως δὲν ἐκθέτωσι περιστατικὰ δικαιολογοῦντα τὴν ἀξίωσίν των· ὡς ἐκ παραχωρήσεως ὅμως τοῦ πατρὸς δύνανται νὰ κινήσωσι τοιαύτης φύσεως ἀγωγήν.—ἀπ. 7887 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν.

§ 5. Ὁ πατὴρ δύναται νὰ παρασταθῇ ἐπὶ δικαστηρίου ὡς ἐπίτροπος τοῦ τέκνου του εἰς ὑπόθεσιν, ἀφορῶσαν τὸ τέκνον, ἢ πρέπει νὰ παρασταθῇ ἐν ἰδίῳ ὀνόματι;

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ ὁ σκοπός, δι' ὃν ὁ νομοθέτης, διὰ τοῦ ἄρθρου 181 τῆς πολ. δικονομ., δὲν ἐπέτρεψε τὴν ἔφεσιν κατὰ τῶν παρεμπιπτουσῶν ἀποφάσεων πρὸ τῆς ὁριστικῆς, εἶναι τοῦ νὰ προληφθῇ ἡ διὰ τῆς χρήσεως τοῦ μέσου τῆς ἐφέσεως κατὰ τῶν τοιούτων ἀποφάσεων παράτασις τῶν δικῶν· ἐντεῦθεν δ' ἕπεται τὸ συμπέρασμα, ἐκπηγάζον ἐκ τῆς ταὐτότητος τοῦ λόγου, ὅτι ἂν μετά τινα παρεμπίπτουσαν ἀπόφασιν, μὴ ἐπιδεκτικὴν ἐφέσεως πρὸ τῆς ὁριστικῆς, ἐκδοθῇ ἄλλη τις ἀπόφασις, ἥτις, καίτοι παρεμπίπτουσα, εἶναι ὅμως ἐκκλητέα πρὸ τῆς ὁριστικῆς, δύναται καὶ ἡ προεκδοθεῖσα νὰ συνεκκαλεσθῇ μετ' αὐτῆς.

» Ἐπειδὴ ἡ ἐκτέλεσις τῶν παρεμπιπτουσῶν ἀποφάσεων, οὐσῶν ἐκ τοῦ νόμου (ἄρθρ. 185 πολ. δικον.) ἐκτελεστῶν, δὲν ἐμφαίνει

ἀποδοχήν· ἄλλως τε ἡ διαληφθεῖσα ἀπόφασις ἐξεκαλέσθη μόνον ὡς πρὸς τὴν διάταξιν, δι' ἧς ἀπεῤῥίφθη ἡ περὶ νομιμοποιήσεως ἔνστασις τοῦ ἐκκαλοῦντος;· ὡς δὲ προκύπτει ἐκ τῆς ἀπὸ 28 δεκεμβρίου 1847 ἐκθέσεως τοῦ εἰσηγητοῦ εἰρηνοδίκου Τριπόλεως περὶ τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων τῆς ἀποδείξεως, ῥητῶς ὁ ἐκκαλῶν ἐπεφυλάχθη τοῦ δικαιώματος τῆς ἐφέσεως κατὰ τῆς ῥηθείσης διατάξεως.

» Ἐπειδή, ἂν καὶ δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ὅτι κατὰ τὸ τεμάχιον πρῶτον ἐν ἀρχῇ καὶ δέκατον § 3 τῶν Βασιλ. βιβλ. 45 τίτλ. 4 τ' ἀντιστοιχοῦντα μὲ τὰς διατάξεις 1 τοῦ Κώδ. βιβλ. 6 τίτλ. 60 καὶ 6 καὶ 8 § 3 τίτλ. 61 αὐτόθι, ἡ διαχείρισις τοῦ ἀπροσπορίστου χρηματίου τῶν τέκνων, τοῦ προερχομένου ἐκ τῆς μητρῴας περιουσίας των, ἀνήκει εἰς τὸν πατέρα αὐτῶν, καὶ εἰς αὐτὸν τοῦτον ἀνήκουν αἱ ἐξ αὐτοῦ πηγάζουσαι ἀγωγαί, καὶ μόνον ὅταν τὰ τέκνα ἦναι ἐνήλικα καὶ παρόντα ζητεῖται ἡ συναίνεσις αὐτῶν· ὅθεν ὁ πατήρ, τὰς τοιαύτας ἀγωγὰς ὀφείλει ἐν ἰδίῳ ὀνόματι νὰ κινῇ ὡς διαχειριστὴς τοῦ ἀπροσπορίστου χρηματίου τῶν τέκνων του, οὐχὶ δὲ ὡς ἐπίτροπος αὐτῶν, καὶ ὅτι ἐκ τοῦ περιεχομένου τῆς ἀγωγῆς δὲν πρέπει νὰ ὁρίζηται ἡ ἰδιότης, ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἐκινήθη αὕτη, ἀλλ' ἀπαιτεῖται νὰ ἐκφράζηται ῥητῶς ἡ ἰδιότης τοῦ ἐνάγοντος. Μολαταῦτα·

» Ἐπειδή, κατὰ τὰς διατάξεις τῶν Βασιλ. βιβλ. 45 τίτλ. 4 κεφ. ά. καὶ Βασιλ. βιβλ. 4 τίτλ. 6 κεφ. ά. ὁ πατήρ, προκειμένου περὶ ἀπροσπορίστου χρηματίου τῶν τέκνων του, ἐνάγει καὶ ἐνάγεται ὡς διαχειριστὴς αὐτοῦ· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ἐκ τοῦ περιεχομένου τῆς ἀγωγῆς τοῦ Μ. γίνεται καταφανές, ὅτι ἡ ἀγωγὴ αὕτη ἐκινήθη παρ' αὐτοῦ ὡς διαχειριστοῦ τοῦ, περὶ οὗ πρόκειται, κήπου, διότι, ὡς ἐν αὐτῇ ἀναφέρεται, ὁ περὶ οὗ πρόκειται κῆπος ἀνήκει μὲν πρὸς τ' ἀνήλικα τέκνα του, ὡς περιελθὼν εἰς αὐτὰ ἐκ κληρονομίας, ἀλλὰ κατέχεται παρ' αὐτοῦ ἐν ὀνόματι τῶν τέκνων του, ὥστε ἂν καὶ ἐν αὐτῇ γίνεται χρῆσις τῆς λέξεως *ἐπίτροπος* ἀντὶ διαχειριστής, ἡ λέξις *ἐπίτροπος* δὲν μεταβάλλει τὴν ἰδιότητα, ὑφ' ἣν ἐκινήθη αὕτη· ὅθεν ἡ ἤδη ἐφεσίμως γενομένη πρότασις τοῦ ἐκκαλοῦντος, καθ' ἧς οὐδεὶς λόγος ἀπαραδέκτου ἐπροτάθη παρὰ τοῦ ἐφεσιβλήτου, περὶ τοῦ ἀπαραδέκτου τῆς ἀγωγῆς, λόγῳ ὅτι ὁ ἐφεσίβλητος ὤφειλε νὰ κινήσῃ τὴν προκειμένην ἀγωγὴν ἐν ἰδίῳ ὀνόματι ὡς διαχειριστὴς τοῦ χρηματίου τῶν τέκνων του, οὐχὶ δὲ ὡς ἐπίτροπος αὐτῶν, δὲν εἶναι βάσιμος.—ἀπόφ. 902 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν (ἐν νομικ. σελ. 5284).—ἀνωτ. § 3.

§ 6. Ὁ εὔπορος πατὴρ ἀναγκάζεται νὰ διαθρέψῃ τὴν σύζυγον

τοῦ ἀπόρου καὶ ζῶντος υἱοῦ του.—ὅρα τὴν λέξιν *διατροφὴ* ἐν Εὑρετ. τόμ. 6.

§ 7. Διὰ τὸν φόνον τοῦ υἱοῦ ὁ πατὴρ δικαιοῦται ν' ἀπαιτήσῃ ὑπὸ τοῦ φονέως ἱκανοποίησιν διὰ τὸν φόνον αὐτοῦ, διότι ὁ πατὴρ ἔχει πάντοτε δικαίωμα νὰ διατρέφηται καὶ περιποιῆται παρὰ τῶν τέκνων του· ἑπομένως ὑπέστη ζημίαν· οἱ ἀδελφοὶ ὅμως τοῦ φονευθέντος δὲν ἔχουν τοιοῦτον δικαίωμα, καθότι ἡ πρὸς τὸν φονευθέντα σχέσεις των δὲν εἶναι οἵα ἡ τοῦ πατρὸς, ὅταν ἄλλως δὲν ἐκθέτωσι περιστατικὰ δικαιολογοῦντα τὴν ἀξίωσίν των·—ὡς ἐκ παραχωρήσεως ὅμως τοῦ πατρὸς δύνανται νὰ κινήσωσι τοιαύτης φύσεως ἀγωγήν.—ἀπ. 7887 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν.

§ 8. Ἡ μήτηρ τότε μόνον προτιμᾶται νὰ ἔχῃ παρ' ἑαυτῆς τὰ τέκνα, ὅταν, διὰ τὴν νηπιώδη ἡλικίαν αὐτῶν, χρῄζουσι τῆς μητρικῆς περιθάλψεως. Ἄλλως ἀποδίδονται τῷ πατρί.—ἀπ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 7536 τοῦ 1850.

§ 9. Ἡ μήτηρ ἔχει δικαίωμα ἀγωγῆς κατὰ τοῦ πατρὸς τοῦ φονέως τοῦ υἱοῦ της; ἡ δὲ ἀδελφή; ἴδε τὴν 1201 τοῦ 1853 ἀπόφ. τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν.

§ 10. Διὰ τὸν φόνον τοῦ υἱοῦ, ὁ πατὴρ δικαιοῦται ν' ἀπαιτήσῃ ὑπὸ τοῦ φονέως ἱκανοποίησιν διὰ τὸν φόνον αὐτοῦ, διότι ὁ πατὴρ ἔχει πάντοτε δικαίωμα νὰ διατρέφηται καὶ περιποιῆται παρὰ τῶν τέκνων του· ἑπομένως ὑπέστη ζημίαν· οἱ ἀδελφοὶ ὅμως τοῦ φονευθέντος δὲν ἔχουν τοιοῦτον δικαίωμα, καθότι ἡ πρὸς τὸν φονευθέντα σχέσις των δὲν εἶναι οἵα ἡ τοῦ πατρὸς, ὅταν ἄλλως δὲν ἐκθέτωσι περιστατικὰ δικαιολογοῦντα τὴν ἀξιωσίν των·—ὡς ἐκ παραχωρήσεως ὅμως τοῦ πατρὸς δύνανται να κινήσωσι τοιαύτης φύσεως ἀγωγήν.—ἀπ. 7887 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 10α. Πατρὸς ἐπικαρπία· ὅρα λέξ. *ἐπικαρπία*.

§ 11. Ἐπιλογῆς δικαίωμα. Καλλ. τόμ. 3 § 30.

§ 12. Ὁ ὑπεξούσιος δέχεται ὑπὲρ τοῦ πατρὸς ὑπόσχεσιν ἄλλου; αὐτ. § 92.

§ 13. Ἰσχύει τὸ συνάλλαγμα τοῦ πατρὸς περὶ χορηγίας γενησομένης εἰς τὸν ὑπεξούσιον; αὐτ. § 91.

§ 14. Διὰ τὰ χρέη τοῦ ὑπεξουσίου ἐνέχεται ὁ πατήρ; αὐτ. § 95.

§ 15. Πότε ἐνέχεται ὁ πατὴρ διὰ τὰς πράξεις τοῦ ὑπεξουσίου; Καλλ. τόμ. 3 § 486.

§ 16. Ἴδε ἀπόφασιν 6944 ἐφετῶν Ἀθηνῶν.

§ 17. Ἐφαρμογὴ τῆς ἀρχῆς τῆς τελεσιδικίας, ὅταν ὁ λόγος περὶ τῆς οἰκογενειακῆς τάξεως. Καλλ. τόμ. 3 § 550.

ΠΑΤΜΟΣ.

Ἔθιμον περὶ συντάξεως ὑποθηκῶν ἐν Πάτμῳ. Ἴδε τὴν 8874 ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

ΠΑΤΡΑΙ.

Ἴδε τὴν λέξιν *προθεσμία*, ἔνθα ἡ 791 ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

Γήπεδα Πατρῶν· ἴδε ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 12052· — προσέτι δὲ τὰς ἐν τῷ Εὔρετ. λέξ. *γήπεδα* καὶ *σχέδια*·—προσέτι ἀπόφασ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 296 τοῦ 1852.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΩΝ δίκαιον.

Ἴδε σελ. 79 (σημ. 143) τῆς μεταφρ. τῆς ἱστορ. τοῦ Γίββωνος. Δικαστικὴ ἐξουσία αὐτῶν· ἴδε Εὔρετ. τόμ. 3 λέξιν *ἀπόφασις* § 6.

Ἴδε τὴν λέξιν *ἐκκλησία*·—τὴν λέξ. *μοναί*·—τὴν λέξ. *νόμος*.

ΠΑΥΛΙΑΝΗ ἀγωγή (1) [action pauliane ἢ revocatoire].

Ἴδε Ζαχαρίαν περὶ πολ. γαλλ. Κώδ. τόμ. 2 σελ. 341—350· —αὐτ. τόμ. 4 σελ. 266—268, ἔνθα περὶ ἀποδοχῆς κληρονομίας·—αὐτ. τόμ. 4 σελ. 424—429, ἔνθα περὶ διανομῆς·—αὐτ. τόμ. 4 σελ. 288—290, ἔνθα περὶ ἀποποιήσεως κληρονομίας·—αὐτ. τόμ. 3 σελ. 474 ἐπ., ἔνθα περὶ χωρισμοῦ κτημάτων.

§ 1. Ἀπὸ τὸ σύγγραμμα τοῦ Κ. Καλλιγᾶ μεταφέρω, ἐν περιλήψει, τὰ ἑξῆς· εἰς τοὺς §§, ἔνθα παραπέμπω, εὑρίσκετε τὴν παράθεσιν τῶν νόμων.

§ 2. Ὠνομάσθη Παυλιανὴ ἀγωγὴ ἐκ τοῦ εἰσαγαγόντος αὐτὴν Πραίτορος· τεμ. 38 § 4 Πανδ. de usuris (22, 1).— Τὸ Ῥωμ. δίκαιον περιέχει πλείστας περὶ αὐτῆς διατάξεις.

Εἰσ. § 6 de act. (6, 4).
Π. . . . . . . (42, 8).
Κ. . . . . . . (7, 75).

Ἐν τῷ γαλλ. Κώδ. μόνον ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 1167 εὕρηται.

---

(1) Ἴδε τὰς λέξεις α΄) *δανεισταί*· — β΄) *δόλος*· — γ΄) *εἰκονικότης* Μακελδ. § 487 γ΄, δ΄.

§ 3. Ἡ ἀγωγὴ αὕτη (1) συγχέεται ἐνίοτε μὲ τὴν περὶ εἰκονικότητος (Merl. rep. λέξ. créancier ἀριθ. 33.—Ζαχαρ. τόμ. 2 σημ. 2 τοῦ § 313), ἀλλ' εἶναι ἄτοπον· ἡ πρώτη τείνει εἰς τὴν ἐκμηδένισιν πράξεων σπουδαίων μὲν, ἀλλὰ δολίων, διὰ δὲ τῆς δευτέρας σκοπεῖται ἡ ἀνατροπὴ πράξεως μὴ ἀληθοῦς. Τὰ ἐν τῇ πράξει ἀποτελέσματα τῆς θεωρίας ταύτης ἴδε εἰς Ζαχ. αὐτ.

§ 4. Ἡ Παυλιανὴ ἀγωγὴ, ὡς καὶ τὸ ἰδιαίτερον παράγγελμα interdictum fraudatorium, οὗτινος μόνον τὸ ὄνομα διεσώθη, εἶναι βοήθημα, τὸ ὁποῖον ὁ νόμος χορηγεῖ κατὰ τῶν πράξεων τοῦ ὀφειλέτου, δι' ὧν, ἐλαττόνων τὴν περιουσίαν του, ἀποστερεῖ ἑαυτὸν καὶ τοὺς δανειστὰς τῶν μέσων τῆς ἐκτελέσεως. Καλλ. πραγμ. περὶ Ῥωμ. δικαίου τόμ. 3 § 607.

§ 5. Βάσις τῆς ἀγωγῆς ταύτης εἶναι πρᾶξις νομικὴ τοῦ ὀφειλέτου πρὸς τοὺς δανειστὰς, ἡ παράλειψις, ὅταν ὁ ὀφειλέτης ἀπέχει ἀπὸ τοῦ νὰ ἐνεργήσῃ τὸ περιελθὸν εἰς αὐτὸν δικαίωμα. Πᾶσα λοιπὸν ἐκποίησις (καὶ αὐτὴ ἡ παραχώρησις ὑποθήκης) πρὸς ἕνα τῶν δανειστῶν, ὅταν γίνωνται ἐπὶ σκοπῷ βλάβης τῶν ἄλλων, ὑπάγονται εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην. — Ὡσαύτως, ὅταν ὁ ὀφειλέτης παραιτῆται δικαιώματος, ἢ ἀφίνῃ νὰ παραγραφῇ, ἢ ἐναγόμενος δὲν παρίσταται ἐπὶ δικαστηρίου, ἢ ἀναδέχεται ὑποχρέωσιν ἐπιζήμιον.—Δὲν συμπαραλαμβάνεται ὅμως ἡ παράλειψις τοῦ ὀφειλέτου νὰ περιποιήσῃ εἰς ἑαυτὸν κέρδος τυχαῖον, οἷον ν' ἀποδεχθῇ κληρονομίαν. αὐτ. § 608.

§ 6. Διὰ νὰ προσβληθῶσιν αἱ εἰρημέναι πράξεις, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐγένοντο μὲ σκοπὸν ἐξαπατήσεως τῶν δανειστῶν, ἤτοι ν' ἀποστερηθοῦν οὗτοι τῶν μέσων τῆς ἱκανοποιήσεως. αὐτ. § 609.

§ 7. Ἡ ἀπόδειξις ἐπίκειται εἰς τοὺς δανειστὰς, ἀλλ' ὁ σκοπὸς τῆς ἐξαπατήσεως εἰκάζεται, ὅταν ὁ ὀφειλέτης ἀποξενοῦται ὅλης του τῆς περιουσίας· ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει εἶναι ἀδιάφορον, ἂν οἱ παραλαμβάνοντες ἔχωσι γνῶσιν περὶ τούτου. αὐτ.

§ 8. Δὲν θεωρεῖται ἐξαπατῶν ὁ ὀφειλέτης καταβάλλων κατὰ τὴν προθεσμίαν εἰς τὸν δανειστήν του, καίτοι εἰδότα ὅτι οἱ ἄλλοι δὲν ἔχουσι πῶς νὰ ἱκανοποιηθῶσιν. αὐτ.

§ 9. Οἱ αὐτοὶ λόγοι ἐφαρμόζονται, ὅταν καὶ πρὸ τῆς προθεσμίας λαμβάνῃ ὁ δανειστὴς τὰ ὀφειλόμενα, ἀλλὰ τότε ὑπολογίζεται τὸ κέρδος τοῦ μέσου χρόνου καὶ χάριν αὐτοῦ μόνον δίδεται ἡ Παυλ. ἀγωγή. αὐτ.

---

(1) Ἴδε κατωτ. § 20.

§ 10. Ὅταν γίνηται ὑπόσχεσις προικὸς ἐπὶ βλάβῃ δανειστῶν, καὶ τὸ γινώσκει ὁ λαμβάνων, ἡ πρᾶξις προσβάλλεται διὰ τῆς Παυλ. ἀγωγῆς. αὐτ.

§ 11. Ἐπίσης ἁρμόζει ἡ Παυλιανὴ ἀγωγὴ, ὅταν μὲ χρήματα τοῦ ἀνήβου πληρόνηται ἐν γνώσει ὁ δανειστὴς τοῦ ἐπιτρόπου. αὐτ.

§ 12. Ἡ παραχώρησις ὑποθήκης καὶ τὸ ἀντὶ καταβολῆς δοθὲν ἐπὶ βλάβῃ τῶν δανειστῶν προσβάλλονται, ὅταν γίνωνται ἐν γνώσει τοῦ λαμβάνοντος. αὐτ.

§ 13. Ἐπὶ τέλους, ἐκτὸς τοῦ σκοποῦ τῆς ἐξαπατήσεως, ἀπαιτεῖται ἀποτέλεσμα βλάβης (ut fraus eventum habuerit). αὐτ.

§ 14. Ἐνάγοντες εἶναι οἱ βλαφθέντες δανεισταὶ (1), οἱ ἔχοντες προγενεστέρας τῆς ἐπιβλαβοῦς πράξεως ἀπαιτήσεις· οἱ δὲ ἔχοντες μεταγενεστέρας (2), τότε μόνον κάμουν χρῆσιν τῆς Παυλιανῆς ἀγωγῆς, ὅταν μὲ τὰ χρήματα αὐτῶν ἐπληρώθησαν οἱ προγενέστεροι.—Ἐναγόμενος εἶναι ἐκεῖνος, πρὸς ὄφελος τοῦ ὁποίου ἐνήργησεν ὁ ὀφειλέτης τὴν ἐλάττωσιν τῆς περιουσίας του.—Τί δὲ ἀποδίδεται; τόκοι, δαπάναι. αὐτ. § 610.

§ 15. Ἐὰν ὁ δι' οὗ ἐγένετο ἡ βλάβη δὲν εἶχε γνῶσιν, ἀλλ' εἶχεν ὁ πληρεξούσιός του, διὰ τοῦ ὁποίου ἐνήργησεν, ἐνέχεται μόνον εἰς τὸ εἰς αὐτὸν περιελθὸν (in quantum ad eum pervenit).

Ὑπαρχούσης ἀγνοίας καὶ τοῦ δι' οὗ ἐγένετο ἡ βλάβη καὶ τοῦ πληρεξουσίου αὐτοῦ, ἐνέχεται μόνον ἐκεῖνος, καθόσον ἀπέκτησε κατὰ δωρεὰν (ex causa lucrativa), οὐχὶ δὲ πλέον τοῦ εἰς αὐτὸν περιελθόντος. Ὡσαύτως ὁ κληρονόμος ἐνέχεται μόνον εἰς τὸ περιελθόν.

Ὅτι ὁ ὀφειλέτης αὐτὸς ἐνέχεται, καθόσον πρᾶγμά τι ἀπωλέσθη, χωρὶς νὰ δύναται ἄλλος νὰ εναχθῇ, ἔχει μόνην ἔννοιαν, καθόσον ὁ ὀφειλέτης ἀπέκτησε νέαν περιουσίαν. αὐτ.

§ 16. Ἡ ἀγωγὴ ἐπιτρέπεται μόνον ἐντὸς ἑνὸς ἔτους ἀπὸ τῆς πράξεως, κατὰ σύνθετον ὑπολογισμὸν (annus utilis), τούτέστι καθ' ὅσον δὲν ὑπῆρχε κώλυμα. Μετὰ τὸ ἔτος αὐτὸ, ἐπιτρέπεται μόνον διὰ τὸ περιελθόν· ὑπόκειται δὲ εἰς τὴν κοινὴν παραγραφήν. αὐτ. § 611.

§ 17. Τὸ δημόσιον δύναται νὰ μεταχειρισθῇ τὴν Παυλιανὴν ἀγωγὴν καὶ ὅταν ὁ ὀφειλέτης ἀπέχῃ ἀπὸ τοῦ νὰ περιποιήσῃ εἰς ἑαυτὸν κέρδος, ἢ ἐπλήρωσε χρέος του· οὔτε ἔχει ὡς πρὸς τὸ δημό-

(1) Καὶ αὐτοὶ οἱ ἔχοντες ὑποθήκην ἐπὶ τοῦ παραχωρηθέντος κτήματος § 313 σημ. 3 καὶ § 294 σημ. 40 Ζαχαρ.

(2) Ἴδε κατωτ. § 19.

σιον ἐπιῤῥοὴν ἡ περίστασις, ὅτι ἡ ἐκποίησις ἐγένετο ληφθέντος τοῦ ἀνταξίου ἢ ὄχι. αὐτ. § 612.

§ 18. Μεταβαίνω εἰς τὴν νομολογίαν.

§ 19. Δύνανται νὰ κάμωσι χρῆσιν ταύτης καὶ οἱ δανεισταί, τῶν ὁποίων ὁ τίτλος εἶναι μεταγενέστερος τῆς δολίας πράξεως τοῦ ὀφειλέτου των;

Τὸ ζήτημα τοῦτο ἦτον ἀμφισβητούμενον εἰς τὴν Γαλλίαν· διὰ πλείστων δὲ ἀποφάσεων ἐλύθη ἀποφατικῶς, ἀλλ᾽ ἐσχάτως τὸ Ἀκυρωτικὸν (2 φεβρουαρίου 1852) τὸ ἔλυσε καταφατικῶς.

Ἀνάλυσιν τῶν διαφόρων γνωμῶν ἴδε εἰς τὴν revue crit. τοῦ 1852 σελ. 412 ἐπ.=ἴδε δὲ ἀνωτ. § 14.

Ποῖοι δανεισταὶ δύνανται νὰ κινήσωσι τὴν Παυλιανὴν ἀγωγὴν, κατὰ τὸ ἄρθρον 1167 τοῦ πολιτ. γαλλ. Κώδηκος; Προγενέστεροι, μεταγενέστεροι.—Ἴδε σελ. 13—16 τῆς revue critique (τόμ. 3 livr. 1re).

Αἱ περὶ ἀπαλλοτριώσεως πράξεις ὑπὸ μόνων τῶν προγενεστέρων τῆς ἀπαλλοτριώσεως δανειστῶν τοῦ ἀπαλλοτριοῦντος δύνανται νὰ προσβληθῶσιν ἕνεκα δόλου· ὁ ἀγοραστὴς δὲ δὲν δύναται νὰ προσβάλῃ προγενεστέραν δωρεὰν ἕνεκα δόλου.—ἀπ. ἐφετῶν Ναυπλ. 8 τοῦ 1853 (ἐν νομικ. σελ. 5744)·—ἴδε ἀνωτ. § 14.

§ 20. Αἱ περὶ Παυλιανῆς ἀγωγῆς διατάξεις τοῦ νόμου δὲν ἐφαρμόζονται εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ᾽ ἣν προτείνεται ἁπλῶς ἡ εἰκονικότης τῆς πράξεως, καθότι ἐκείνη μὲν λαμβάνει χώραν ὅταν προκαλῆται ἡ ἀκύρωσις, ἥτις εἶναι αὐτὴ καθ᾽ ἑαυτὴν σπουδαία, ἀλλὰ δολία πρᾶξις, ἡ δὲ εἰκονικότης ἔχει χώραν ὅταν οἱ διάδικοι ζητῶσι νὰ θεωρηθῶσιν ὡς μὴ γενόμεναι πράξεις, αἵτινες ἀληθῶς καὶ σπουδαίως δὲν ἔλαβον χώραν (Ζαχαρ. § 313 σημ. 2).—ἀπόφ. 5326 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν (νομικ. σελ. 5032)·=ἴδε ἀνωτ. § 3.=ὅρα τὴν λέξιν *δανεισταί*, ἔνθα ἡ 146 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν.

§ 21. Ἡ ἐκ τῆς Παυλιανῆς ἀγωγῆς πηγάζουσα ἔνστασις χωρεῖ κατὰ τῶν μετὰ τοῦ ὀφειλέτου συναλλαξαμένων;

Ἡ πρώτη σκέψις τῆς 913 τοῦ 1854 ἀποφάσεως τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (νομικ. σελ. 6014) φέρει οὕτως·

« Ἐπειδὴ ἡ εἰκονικότης τῶν ἐπὶ ζημίᾳ τῶν δανειστῶν γενομένων ἀπαλλοτριώσεων, ὡς καὶ πᾶσα πρᾶξις τοῦ ὀφειλέτου τείνουσα πρὸς περιγραφὴν τοῦ δανειστοῦ, παράγει ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν Παυλιανὴν ἀγωγὴν, ὥσπερ δὲ ἡ τοιαύτη ἀγωγὴ κινεῖται κατὰ τῶν μετὰ τοῦ ὀφειλέτου συναλλαχθέντων, οὕτω καὶ ἡ ἐκ ταύτης πηγάζουσα ἐν-

στασις δύναται ν' ἀντιταχθῇ κατ' αὐτῶν· ὅθεν ἡ ἔνστασις τῆς Μ. χήρας Δ. Χ, περὶ τοῦ ἀπαραδέκτου τῆς περὶ εἰκονικότητος τοῦ ὑπ' ἀριθ. 334 καὶ ἀπὸ 10 μαΐου 1839 συμβολαίου γενομένου μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ ποτὲ συζύγου της Δ. Χ, λόγῳ ὅτι ἡ εἰρημένη ἔνστασις δὲν ἁρμόζει κατ' αὐτῆς, δὲν εἶναι βάσιμος. »

§ 22. Ἐπέρχεται τελεσιδικία κατὰ τῶν δανειστῶν ἐκ τῶν ἀποφάσεων, εἰς τὰς ὁποίας ὁ κηδεμὼν περιέπεσεν εἰς δόλον τινὰ ἢ ἀπάτην; ἴδε Εὑρετ. τόμ. 6 σελ. 266 ἐπ.

§ 23. Ἰδοὺ περίπτωσίς τις, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ ἐν Ἀθήναις ἐφετεῖον (ἀπόφ. 11264 τοῦ 1853 τμ. ά.) δὲν ἐθεώρησεν ἐφαρμοστέαν τὴν Παυλιανὴν ἀγωγήν.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ ἀπαιτοῦσα ἡ ἐνάγουσα τὴν ἀκύρωσιν τῆς προσβαλλομένης ὑποθήκης δὲν προτείνει δόλον τινὰ τοῦ παραχωρήσαντος πρὸς τὴν εναγομένην τὸ δικαίωμα τῆς ὑποθήκης ταύτης ὀφειλέτου της Α, οὐδὲ ἰσχυρίσθη ὅτι ἐν καιρῷ τῆς παραχωρήσεως ταύτης ἦτον ἤδη δανειστὴς αὐτοῦ, ὥστε νὰ ὑποτεθῇ, τοὐλάχιστον, ὅτι προτείνει βλάβην τινὰ προελθοῦσαν αὐτῷ ἐκ τῆς παραχωρήσεως τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ὑποθήκης, καὶ ὅτι ἕνεκα τῆς βλάβης ταύτης προσβάλλει τὸ κῦρος τῆς σχετικῆς ὑποθήκης, καὶ ἀνεξαρτήτως τῆς ὑπάρξεως ἢ μὴ τῆς ἀπαιτήσεως, πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ὁποίας ἐνεγράφη αὕτη, ἀλλὰ διατείνεται ῥητῶς ὅτι τὸ ἀπὸ 15 μαρτίου 1836 ἐν Παρισίοις συνταχθὲν ἔγγραφον, ἐξ οὗ πηγάζει δῆθεν ἡ διὰ τῆς προσβαλλομένης ὑποθήκης ἐξασφαλισθεῖσα ἀπαίτησις τῆς ἐναγομένης εἶναι ἄκυρος καὶ ἀνίσχυρος κατὰ τὸν νόμον, καὶ ὅτι ἑπομένως ἄκυρος καὶ ἀνίσχυρος καθίσταται καὶ τῆς προσβαλλομένης αὐτῆς ὑποθήκης ἡ ἐγγραφή.

» Ἐπειδὴ, τοιαύτης οὔσης τῆς ἀγωγῆς, ἣν ἐξ ὀνόματος τοῦ ὀφειλέτου αὐτῆς Α. ἠδύνατο νὰ ἐξασκήσῃ, ὡς ἔπραξεν, ἡ ἐνάγουσα δυνάμει τοῦ ἄρθρου 1025 § 2 τῆς πολ. δικον., δὲν ἔχουν ἐφαρμογήν τινα αἱ περὶ τῆς Παυλιανῆς ἀγωγῆς διατάξεις τοῦ νόμου, ἐφ' ὧν οὐκ ὀρθῶς ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις ἐστηρίχθη.— ἀπ. 11264 τοῦ 1853 (τμ. ά) τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 24. Οἱ δανεισταὶ δύνανται νὰ προσβάλωσι τὴν δολίαν ἐκποίησιν; τὴν ἀπὸ τῆς κληρονομίας παραίτησιν; ἴδε τὰς ὑπὸ τὸ ἄρθρ. 788 τοῦ γαλλ. πολ. Κώδ. ἐπιγραφομμένου codes annotés σημ.

§ 25. Ἡ Τράπεζα εἶχεν ἐγγράψει ὑποθήκην, λόγῳ δανείου, ἐπί τινος κτήματος· ἀλλ' ἐζητήθη ἡ διαγραφὴ τῆς ὑποθήκης, ὡς ἐγγραφείσης ἐπὶ προικῴου κτήματος. Κατὰ τὴν δίκην ταύτην ἡ Τράπεζα ἐπρότεινεν, ὅτι τὸ δάνειον ἐχρησίμευσεν εἰς τὴν βελτίωσιν

τοῦ κτήματος αὐτοῦ, μολονότι ἡ σύζυγος ἐδανείσθη τὰ χρήματα, καὶ τὰ δικαστήρια παρεδέχθησαν ὅτι ἡ ὑποθήκη πρέπει νὰ διαγραφῇ, καὶ ὅτι τῷ ὄντι τὸ δάνειον ἐδαπανήθη ἐπὶ τοῦ κτήματος αὐτοῦ (ἴδε τὰς ἀποφ. 226 τοῦ 1847—καὶ τὴν 49 καὶ 130 τοῦ 1850 τοῦ Ἀρ. Πάγ.). — Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἡ σύζυγος διέθεσε τὸ εἰρημένον κτῆμα δωρήσασα αὐτὸ ἐν μέρει, καὶ δοῦσα αὐτὸ εἰς προῖκα ὡς πρὸς τὸ ὑπόλοιπον, ἡ Τράπεζα λοιπὸν ἐκίνησε τὴν Παυλιανὴν ἀγωγὴν, ζητοῦσα νὰ ἐπανέλθῃ ἡ περιουσία εἰς τὴν σύζυγον.—Εἰς τὴν δίκην λοιπὸν ταύτην ἀνεφύησαν, ἰδίως, τὰ ἑξῆς ζητήματα· 1) ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει χωρεῖ ἡ Παυλιανὴ ἀγωγή; 2) ἡ καλὴ πίστις τοῦ δωρεολόχου ἔχει ἐπιῤῥοὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου; 3) ἡ καλὴ πίστις τοῦ προικισθέντος ἔχει ἐπιῤῥοήν;

Τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἐσκέφθη οὕτως·

α Ἐπειδὴ, ὡς ἐξάγεται σαφῶς ἐκ τῶν ἐν τῇ δικογραφίᾳ ὑπ' ἀριθ. 226 τοῦ 1847, 49 καὶ 130 τοῦ 1850 ἔτους ἀποφάσεων τοῦ Ἀρείου Πάγου, τὸ δικαστήριον τοῦτο παρεδέχθη μὲν τὴν ἀγωγὴν τῆς Ε. καὶ διέταξε τὴν ἐξάλειψιν τῆς ὑπὸ τῆς Τραπέζης ἐνεργηθείσης ὑποθήκης ἐπὶ τῆς προκειμένης οἰκίας, ἀπήλλαξεν αὐτὴν τῆς συνομολογηθείσης ὑπὸ τοῦ πρώην συζύγου της Β. ἀλληλεγγυότητος ἐπὶ τοῦ δανείου τῆς Τραπέζης δρ. 6000, ἕνεκα τοῦ ὅτι ἡ οἰκία αὕτη προικῷα οὖσα μὴ δυναμένη κατὰ νόμον νὰ ὑποχρεωθῇ διαρκοῦντος τοῦ γάμου, καὶ ὅτι ἀλληλεγγύη, ὡς ἀναδοχὴ τῆς γυναικὸς, κατὰ νόμον δὲν ἐπιτρέπεται, ἀνεγνώρισεν ὅμως καὶ παρεδέχθη, κατὰ συνέπειαν διεξαχθείσης ἀποδείξεως καὶ δοθέντος ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῆς Τραπέζης ὅρκου, ὅτι ὁλόκληρον τὸ εἰρημένον δάνειον ἐχρησίμευσεν ὑπὲρ τῆς γυναικὸς εἰς ἀνέγερσιν τῆς προκειμένης οἰκίας ἐπὶ τοῦ προικῴου αὐτῆς ἐδάφους, καὶ ὡς ἐκ τοῦ λόγου τούτου ἀπέῤῥιψε τὴν αἴτησιν τῆς Ε. τοῦ νὰ περιορισθῇ ἡ ὑποχρέωσις αὐτῆς ἐπὶ τοῦ ἡμίσεως τοῦ διαληφθέντος δανείου ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 1290 συμβολαίῳ ἐνδιαλαμβανομένου, ὥστε δικαστικῶς καὶ τελεσιδίκως μετὰ τὰ εἰρημένα ἀποφασισθέντα μεταξὺ τῆς Ε. ὡς ἐναγούσης καὶ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης ὡς ἐναγομένης, ὅτι ἡ πρώτη ὀφείλει ὄχι μόνον ἐν ἥμισυ τοῦ δανείου, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς δὲν ἠμφισβήτησεν, ἀλλὰ τὸ ὅλον ὡς χρησιμεῦσαν ὁλόκληρον εἰς τὸ προικῷόν της κτῆμα, καθὼς ἡ Τράπεζα ἰσχυρίσθη, δὲν εἶναι ὀρθὴ ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις τὸ ἐναντίον παραδεχθεῖσα, ὅτι δηλαδὴ ἐκ τῶν εἰρημένων ὑπ' ἀριθ. 1290 συμβολαίου καὶ τῆς ὑπ' ἀρ. 130 ἀποφάσεως δὲν ἀποδεικνύεται ἡ Τράπεζα ὡς δανειστὴς τῆς Ε. ἐπὶ τοῦ διαληφθέντος ποσοῦ τῶν 6000 δραχ. Τὸ δὲ ὅτι δι' ἄλλους λόγους τῶν ἀνωτέρω ἀπηλλάγη τῆς ὑποθηκεύσεως τὸ κτῆμα καὶ δὲν ἀνε-

γνωρίζεται ἡ ἀλληλεγγύη, δὲν ἔχει ἐπιῤῥοήν τινα ὡς πρὸς τὴν προκειμένην ὀφειλὴν τῆς Ε.

» Ἐπειδὴ ἀφοῦ ἡ Τράπεζα εἶναι ἡ ἀνωτέρω δανειστὴς τῆς Ε. ἐκ δραχ. 6000, ἠδύνατο νὰ κινήσῃ τὴν προκειμένην Παυλιανὴν ἀγωγὴν καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν κατάργησιν τοῦ μεταξὺ τῶν ἐφεσιβλήτων συνομολογηθέντος συμφώνου, δι' οὗ διατίθεται τὸ ἐπίδικον κτῆμα ὑπὲρ τοῦ Φ, τὸ μὲν ἥμισυ λόγῳ προγαμιαίας δωρεᾶς, τὸ δ' ἕτερον ἥμισυ λόγῳ προικὸς, ἐὰν διὰ τῆς διαθέσεως ταύτης πραγματικῶς ζημιοῦται ἡ Τράπεζα, ἤτοι ἐὰν δὲν ἔχῃ ἄλλην περιουσίαν ἡ Ε. πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς ὀφειλῆς πρὸς τὴν Τράπεζαν. Τεμ. 1 § 1, 10, § 1 καὶ 6 quae infr. cred.

» Ἐπειδὴ τὸν ἰσχυρισμὸν τῆς Τραπέζης ὅτι ἡ Ε. οὐδεμίαν ἄλλην περιουσίαν ἔχει ἐκτὸς τῆς ἐπιδίκου οἰκίας δὲν ἀρνοῦνται οἱ ἐφεσίβλητοι. Τὸ δὲ ἂν τὰ ἐκ τοῦ πρώτου της γάμου τέκνα δύνανται νὰ ἔχουν περιουσίαν οὐδεμίαν ἐπιῤῥοὴν ἔχει, διότι πρόκειται περὶ ὀφειλῆς καὶ κτημάτων αὐτῆς ταύτης καὶ οὐχὶ τοῦ πρώτου συζύγου της.

» Ἐπειδὴ, προκειμένου λόγου περὶ ἀπαλλοτριώσεως διὰ δωρεᾶς τοῦ κτήματος τοῦ ὀφειλέτου ἐν τῇ ἀνωτέρω περιπτώσει, ἡ καλὴ πίστις τοῦ δωρεοδόχου δὲν τὸν ὠφελεῖ, καὶ κατὰ τὸν ἀνωτέρω νόμον εἶναι τὸ συνάλλαγμα ἀνατρεπτέον, ὥστε ὡς πρὸς τὸ ἥμισυ τῆς εἰρημένης οἰκίας, μόνης ἰδιοκτησίας τῆς Ε, ὡς εἴρηται, διατεθὲν ὑπ' αὐτῆς ὑπὲρ τοῦ νῦν συζύγου της λόγῳ προγαμιαίας δωρεᾶς εἶναι ἀνατρεπτέον ἄνευ περαιτέρω ἐξετάσεως.

» Ἐπειδὴ, ὡς πρὸς τὸ ἕτερον ἥμισυ ὅπερ λόγῳ προικὸς διετέθη, ἀπαιτεῖται ἡ κακὴ πίστις τοῦ προικιαθέντος πρὸς διάῤῥηξιν τοῦ συναλλάγματος, ἤτοι ἡ γνῶσίς του ὡς πρὸς τὸν δόλον τῆς Ε, διότι ἂν οὗτος ἠγνόει ὅτι διὰ τῆς διαθέσεως ταύτης ἡ σύζυγός του δὲν εἶχεν ἄλλην περιουσίαν, ὥστε νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸ δάνειόν της ἡ Τράπεζα, δὲν ἐνοχοποιεῖται παντάπασι κατὰ τὸν νόμον 14, 10 § 14 καὶ 25 § 1 quae in fr. creditorum.

» Ἐπειδὴ ἡ γνῶσις τοῦ εἰρημένου ὡς πρὸς τὸ ὅτι ἡ Τράπεζα μὲν εἶναι δανειστὴς τῆς συζύγου του, αὐτὴ δὲ δὲν εἶχεν ἄλλο κτῆμα παρὰ τὸ προκείμενον πρὸς ἱκανοποίησιν τοῦ δανειστοῦ της, προκύπτει ἐκ τοῦ περιστατικοῦ, ὅτι τὸ μὲν εἰρημένον συνάλλαγμα περὶ προικὸς καὶ προγάμου δωρεᾶς ἐγένετο κατὰ τὴν 2 ἀπριλίου 1846, ἡ μεταξὺ δὲ τῆς Ε. καὶ τῆς Τραπέζης δίκη, ἀντικείμενον τῆς ὁποίας ἦτο τό τε προκείμενον δάνειον, κατὰ τὸ ἥμισυ τοὐλάχιστον, ἀπ' ἀρχῆς ὑπὸ τῆς ὀφειλέτιδος καὶ ἡ προκειμένη οἰκία ὡς μόνον κτῆμα αὐτῆς, τὸ ὁποῖον ἐζήτει ἡ Τράπεζα πρὸς ἐξασφάλισιν

τοῦ δανείου της, ἦτον ἐνεργητικῆς κατὰ τὸν χρόνον τοῦ συμβολαίου, ἀρξαμένη τὴν 12 σεπτεμβρίου 1845; καὶ ὅτι ἄρα μετὰ τὴν ἀνωτέρω συμφωνίαν νυμφευθεὶς ἐξηκολούθησε τὴν δίκην συνάμα μετὰ τοῦ συζύγου της, ὥστε οὗτος εὑρίσκετο, πρὸ καὶ μετὰ, ἐν πλήρει γνώσει τῆς ἐνεργητικῆς καὶ παθητικῆς καταστάσεως τῆς συζύγου του, καὶ ἑπομένως δεχθεὶς ὡς προῖκα τὸ ἥμισυ, τὸ προκείμενον κτῆμα προωρισμένον ὡς ἐκ τοῦ νόμου νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸ δάνειον τῆς Τραπέζης, ἐσυμμέθεξε τοῦ δόλου τῆς συζύγου του διαθεσάσης ἐν γένει αὐτὸ καὶ μὴ δυναμένης ἄλλως ὡς ἀπόρου νὰ πληρώσῃ τὸ πρὸς τὴν Τράπεζαν χρέος της.—ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 10084 τοῦ 1852.

§ 26. Ὁ ἐπὶ ὑποθήκῃ δανειστὴς δύναται νὰ προσβάλῃ τὴν ὑπὸ τοῦ ὀφειλέτου του ἐκποίησιν τῆς ὑπολοίπου περιουσίας του;

Ἀπόφ. «Ἐπειδὴ, ὡς ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ νόμου συνάγεται, ὁ δανειστὴς ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς προσβολῆς πάσης πράξεως τοῦ ὀφειλέτου αὐτοῦ, τὴν ἰδιοκτησίαν αὐτοῦ ἀφορώσης, ἐὰν ἐξ αὐτῆς παραβλάπτωνται τὰ νόμιμα αὐτοῦ συμφέροντα· ἐντεῦθεν ἕπεται, ὅτι ὁ δανειστὴς, οὗτινος ἡ ἀπαίτησις ἐξασφαλίζεται δι' ὑποθήκης, ἢ διὰ τῆς ὑπάρξεως ἄλλης περιουσίας τοῦ ὀφειλέτου μὴ διατεθείσης, δὲν δύναται νὰ προσβάλλῃ τὰ συναλλάγματα αὐτοῦ, ἂν ταῦτα ὦσι προσποίητα. — ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλίου 361 τοῦ 1854 (ἐν νομικ. σελ. 5905).

§ 27. Κατὰ τὸν ἐν ἰσχύϊ πολιτικὸν νόμον (Βασιλ. 9, 28, Ν. 1 καὶ 10 καὶ Πανδ. βιβλ. 42, 18, Ν. 1 πρ. καὶ Ν. 10 πρ. καὶ § 18), ἡ Παυλιανὴ ἀγωγὴ ἡ τείνουσα πρὸς ἀκύρωσιν ἐκποιήσεων γενομένων εἰς περιγραφὴν τῶν δανειστῶν κινεῖται ἐντὸς ἐνιαυτοῦ, ἐνῷ ἠδύνατο κινεῖν, ἤτοι ὄχι ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐκποιήσεως, ἥτις προσβάλλεται ὡς πρὸς περιγραφὴν γενομένη, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ χρόνου τῆς ἐκποιήσεως τῶν τοῦ χρεώστου πραγμάτων, διότι τότε μόνον δύναταί τις κινεῖν, ἐπειδὴ πρότερον δὲν εἶναι βέβαιον ἂν ἐκ τῶν πραγμάτων τῶν μενόντων εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ ὀφειλέτου δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ πληρωθῶσιν οἱ δανεισταὶ αὐτοῦ, καὶ ἑπομένως ἂν οἱ δανεισταὶ ἐβλάφθησαν ὡς ἐκ τῆς πωλήσεως.—ἀπόφ. 2858 τοῦ 1844 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 28. Ἡ τετραετὴς παραγραφὴ τῆς Παυλιανῆς ἀγωγῆς δὲν ἄρχεται ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἐγένετο ἡ ὡς εἰκονικὴ καὶ πρὸς βλάβην τῶν δανειστῶν γενομένη ἀπαλλοτρίωσις τῶν κτημάτων τοῦ ὀφειλέτου, ἀλλ' ἀφοῦ οἱ δανεισταὶ λάβουν γνῶσιν αὐτῆς.—ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 913 τοῦ 1854 (ἐν νομικ. σελ. 6014).

§ 29. Ἡ τῆς εἰκονικότητος τῆς πωλήσεως ἀκινήτου τινὸς ἔνστασις καὶ ἡ Παυλιανὴ ἀγωγὴ χωροῦσιν ὅταν ὁ ὀφειλέτης ἔχῃ περιουσίαν νὰ πληρώσῃ τοὺς δανειστάς του; ἴδε Εὑρετ. τόμ. 6 σελ. 464 § 4 καὶ σελ. 475.

§ 30. Ὁ ὀφειλέτης θεωρεῖται, ὅτι ἀπαλλοτριόνει δολίως πρὸς βλάβην τῶν δανειστῶν τὴν περιουσίαν του, ὅταν οἱ δανεισταί, καταστάντος αὐτοῦ προηγουμένως πένητος, ἔλαβον τὴν κατοχὴν τῶν κτημάτων του. — ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 50 τοῦ 1838 (ἐν Εὑρετ. τόμ. 6 σελ. 304).

§ 31. Ἡ παρὰ τοῦ ὀφειλέτου γενομένη πώλησις θεωρεῖται ὡς γενομένη πρὸς βλάβην τῶν δανειστῶν καὶ ἀνατρέπεται τότε μόνον, ὅταν ὁ ὀφειλέτης μὲ δολίαν πρόθεσιν τοῦ νὰ ζημιώσῃ τοὺς δανειστάς του ἐνήργησεν αὐτήν, ἐλαττόνων οὕτω τὴν περιουσίαν του, ὥστε νὰ μὴ δυνηθῶσιν οἱ δανεισταὶ νὰ πληρωθῶσιν· ἄρα ὁ ζητῶν τὴν ἀνατροπὴν τοῦ συναλλάγματος τῆς ἀγοραπωλησίας ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ τὴν μεταξὺ τοῦ ὀφειλέτου πωλητοῦ καὶ τοῦ ἀγοραστοῦ τῶν κτημάτων του δολίαν συνεννόησιν (τίτλ. 8 βιβλ. 42 Πανδεκτῶν), καὶ πρὸς τοῦτο ἐπιτρέπεται καὶ ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις.—ἀπόφασις ἐφετῶν Ναυπλίου 21 τοῦ 1842 (ἐν νομικ. σελ. 2790). — Ἴδε καὶ τὴν λέξιν *κατάσχεσις* τόμ. 8 σελ. 247 παράγρ. 17.

§ 32. Ἡ δολία παραχώρησις διὰ νὰ κηρυχθῇ ἄκυρος, πρέπει νὰ γινώσκῃ τὸν δόλον καὶ ὁ ἐκδοχεύς.—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 106 τοῦ 1851, φέρουσα·

« Ἐπειδή, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως, ὁ ἀναιρεσείων ἰσχυριζόμενος ὅτι τὰς ὑπ' αὐτοῦ κατασχεθείσας δρ. 840 παρὰ τῷ Ν, δολίως καὶ πρὸς βλάβην του ὁ εἰς ὃν ἀνῆκον αὗται ὀφειλέτης του Σ. Π. παρεχώρησεν εἰκονικῶς πρὸς τὸν Τ. τόσον τὰς δραχμὰς αὐτάς, ὅσον καὶ ἄλλα κτήματα ὡς κηδεμὼν τοῦ ἀδελφοῦ του Χ. Π, καὶ ὡς εἰς τοῦτον δῆθεν ἀνήκοντα, ἐζήτει διὰ τῆς ἀγωγῆς του κλπ. Ἐπὶ δὲ τούτων καὶ παραδεχόμενον, ὅτι κατὰ τοῦ ἐκδοχέως Τ. ὁ ἀναιρεσείων ἐπρότεινε μόνον εἰκονικότητα τῆς παραχωρήσεως, δηλαδὴ ὅτι δὲν κατέβαλε δι' αὐτὴν τὰς δραχ. 1680, τὸ ἐφετεῖον, ἀφοῦ ἀπεφάνθη περὶ τοῦ βασίμου τῆς περὶ δόλου ἐνστάσεως τοῦ Τ. κατὰ τοῦ ἀναιρεσείοντος, ὡς ἐξασκοῦντος ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὰ δικαιώματα τοῦ ὀφειλέτου του Σ. Π, τοῦ παραχωρήσαντος ὡς κηδεμόνος τοῦ ἀδελφοῦ του Χ. τὴν προκειμένην ἀπαίτησιν τῶν δραχ. 840 ὡς εἰς τοῦτον ἀνηκουσῶν, ἐπὶ τέλους

ἀποφαίνεται προσέτι, σύμφωνα μὲ τὸν ὁποῖον ἐπικαλεῖται νόμον 6 § 8 βιβλ. 42 τίτλ. 8 τῶν Πανδ., διὰ μὲν τῆς 5 σκέψεώς του, ὅτι, καὶ ὡς βέβαια θεωρούμενα τὰ ὅσα ἰσχυρίζεται ὁ ἀναιρεσείων, διὰ νὰ ἦναι δεκτὰ, ἔπρεπε νὰ ἦναι καὶ ὁ Τ. ἐν γνώσει τοῦ δόλου καὶ ἐν κακῇ πίστει, ἀλλὰ κατ' αὐτοῦ, ὡς εἴρηται, ἐπρότεινε μόνον ὁ ἀναιρεσείων, καὶ ὑποχρεώθη ν' ἀποδείξῃ τὴν μὴ καταβολὴν τῶν δραχ. 1680, ἕνεκα τῆς εἰς αὐτὸν γενομένης παραχωρήσεως· διὰ δὲ τῆς 6 σκέψεώς του ἐκτιμῆσαν, ὡς ῥητῶς λέγει, τὰς πρὸ τοῦτο προσαχθείσας μαρτυρίας, καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 7448 τοῦ συμβουλίου τῶν ἐνταῦθα πλημμελειοδικῶν βούλευμα, ἐκδοθὲν κατὰ συνέπειαν τῆς ἐπὶ ψευδορκίᾳ ἐγκλήσεως τοῦ Ν. κατὰ τοῦ Τ, ἕνεκα τῆς μεταξὺ τούτων πολιτικῆς δίκης περὶ τῆς αὐτῆς προκειμένης ἀπαιτήσεως, καὶ μορφῶσαν τὴν πεποίθησίν του ἐκ τεκμηρίων ἐντεῦθεν προκυπτόντων, ὡς εἶχε τὸ δικαίωμα, μὴ ἐξαγομένου ἐκ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως ὅτι προσήχθησαν ἄλλα ἔγγραφα πρὸς ἀπόδειξιν τῆς μὴ καταβολῆς τῶν δραχ. 1680, ἀποφαίνεται ὡς μὴ ἀποδεδειγμένον τὸ εἰκονικὸν τῆς πρὸς τὸν Τ. παραχωρήσεως, εἰς δὲ τὴν ἐκτίμησιν ταύτην δὲν ἐπεμβαίνει ὁ Ἄρειος Πάγος· ἑπομένως δυνάμει τῶν σκέψεων τούτων στηριζομένων εἰς τὸν ἐπικαλούμενον νόμον, ἅπαντες οἱ λόγοι τῆς αἰτήσεως καὶ τῶν προτάσεων αὐτοῦ εἶναι ἀνυπόστατοι. »

§ 33. Ὁ δόλῳ λαβὼν πράγματα ὑποχρεοῦται εἰς τὴν ἀπόδοσίν των. Ἄρα καὶ ὁ ἐκδοχεύς του, καὶ ἂν ᾖ καλῆς πίστεως.

Ἀπόφ. «Ἐπειδὴ, κατὰ νόμον, ὁ δόλῳ λαβὼν πρᾶγμά τι δύναται νὰ ὑποχρεωθῇ εἰς ἀπόδοσιν αὐτοῦ· ἡ αὐτὴ δὲ ὑποχρέωσις ἐπιβάλλεται καὶ εἰς τὸν ἐκδοχέα διὰ τὸν λόγον, ὅτι κατὰ τὰ προεκτεθέντα δύναται καὶ κατ' αὐτοῦ ν' ἀντιταχθῇ ἡ τοῦ δόλου τοῦ δικαιοπαρόχου ἔνστασις, ὡς παράγοντος ἐκ τούτου τὰς κατὰ τοῦ ὀφειλέτου ἀξιώσεις του· ἑπομένως ὀρθῶς ἀπεφήνατο τὸ πρωτοδικεῖον ὑποχρεῶσαν τὸν ἐναγόμενον ν' ἀποδώσῃ εἰς τὸ δημόσιον τὸ ὑπ' ἀριθ. 36 γραμμάτιον, ὡς δόλῳ τοῦ δικαιοπαρόχου Κρητὸς ἐκδοθέν.—ἀπόφ. 646 τοῦ 1852 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (ἐν νομικ. σελ. 5649).

§ 34. Ὁ ὀφειλέτης ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ παραιτηθῇ κληρονομίας τινὸς, ἢ ν' ἀποβάλῃ τὸ ὁποῖον ἠδύνατο ν' ἀπολαύσῃ κέρδος, ἡ δὲ πρᾶξις αὕτη δὲν χορηγεῖ δικαίωμα εἰς τοὺς δανειστὰς νὰ κινήσωσι τὴν Παυλιανὴν ἀγωγήν.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ, κατὰ τοὺς νόμους τῶν Πανδ. 1, 2, 3, 4, 5 καὶ 6 (βιβλ. 42 τίτλ. 8) 28 (βιβλ. 50 τίτλ. 16) 134 (50, 17) 1 § 6 (38, 5), τοὺς ὁποίους τὸ ἐν Ναυπλίῳ δικαστήριον ἐφήρ-

μοσιν ὀρθῶς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὁ ὀφειλέτης δὲν δύναται μόνον ν' ἀπαλλοτριώσῃ τὴν ἤδη ἀποκτημένην περιουσίαν του, ἢ ἄλλως νὰ τὴν ἐλαττώσῃ διαθέτων αὐτὴν δολίως πρὸς βλάβην τῶν δανειστῶν του, ὡς ὑποκειμένην εἰς τὰς πρὸς αὐτοὺς ὑποχρεώσεις του, καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἔχουσιν οὗτοι τὴν ἐξουσίαν νὰ ζητήσωσι διὰ τῆς Παυλιανῆς ἀγωγῆς τὴν ἀκύρωσιν τῆς γενομένης τυχὸν ἐκποιήσεως, δύναται ὅμως νὰ παραιτηθῇ κληρονομίας τινός, ἢ νὰ ἀποβάλῃ τὸ ὁποῖον ἠδύνατο ν' ἀπολαύσῃ κέρδος, διότι ἡ πρᾶξις αὕτη δὲν φέρει τὸν χαρακτῆρα τῆς ἐκποιήσεως πρὸς βλάβην τῶν δανειστῶν του, τοῦτο δὲ ἐξάγεται καθαρῶς καὶ ἐκ τοῦ εἰδικωτέρου νόμου τῶν Πανδεκτῶν 26 (49, 14), καθ' ὃν ὁ ὀφειλέτης τοῦ δημοσίου δὲν ὑποτίθεται ὅτι πράττει δόλον πρὸς βλάβην αὐτοῦ, χειραφετῶν τὸν υἱόν του ἐπὶ σκοπῷ τοῦ ν' ἀποκτήσῃ αὐτὸς κληρονομίαν· ὅθεν νομίμως τὸ δικάσαν ἐφετεῖον δὲν ἐπέτρεψε τὴν ἀπόδειξιν, ὅτι οἱ Π. καὶ Α. Πικραμένοι παρῃτήθησαν τῆς κληρονομίας τῆς μητρός των δολίως πρὸς βλάβην τοῦ δημοσίου, οὔσης περιττῆς τῆς ἀποδείξεως ταύτης, ἀφοῦ ἠδύναντο οὗτοι, κατὰ τὰς προμνημονευθείσας διατάξεις, νὰ παραιτηθῶσιν αὐτῆς τῆς κληρονομίας, ἀδιαφόρως ἂν ἔπραξαν τοῦτο δολίως πρὸς βλάβην τοῦ δημοσίου.—ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 42 τοῦ 1854, ἀναιροῦσα τὴν 594 τοῦ 1853 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν.

ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΑΙ ποιναί (1).

Ἐκ τῆς φύσεως καὶ τοῦ σκοποῦ τῆς πειθαρχικῆς ἐξουσίας προκύπτει (2).

---

(1) Φιδ. πολ. δικον. § 12.—Οἰκ. πολ. δικ. § 37.

(2) Ὁ νόμος ὁρίζει·

1) Τὰ εἰδικὰ τῶν δικαστικῶν προσώπων καθήκοντα, ὧν ἡ παραβίασις ἐπάγεται πειθαρχικὴν τιμώρησιν. Καταλέγονται δὲ ταῦτα γενικῶς μὲν ἐν τοῖς ἄρθροις 273—292 τοῦ ὀργ., ἀλλὰ καὶ ἐν ἑτέροις ἄρθροις τῆς νομοθεσίας. Πρβλ. Οἰκον. πολ. δικον. § 37.

2) Τὰ πειθαρχικὰ ἐπιτίμια. Ταῦτα δὲ εἰσὶν ἐπίπληξις, πρόστιμον, καταψήφισις (καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος) εἰς τὴν δικαστικὴν δαπάνην καὶ προσωρινὴ παῦσις (ἄρθρ. 293 ὀργαν.). Τῶν πειθαρχικῶν τούτων ἐπιτιμίων, τὸ τελευταῖον, ἡ προσωρινὴ παῦσις, ἐπάγεται πρόσκαιρον στέρησιν παντὸς δημοσίου ὠφελήματος καὶ τελείαν ἀνικανότητα πρὸς ἐπιχείρισιν δικαστικῶν πράξεων.

Ἡ ἐπαγομένη πειθαρχικὴν τιμώρησιν πρᾶξις φέρει ἐνίοτε καὶ ἄλλας συνεπείας, οἷον ποινικὴν καταδίωξιν (Ἐνριὸν σελ. 435. Καρρὶ 6', 138. Οἰκον. αὐτ.), ἀκυρότητα τῆς πράξεως καὶ ὑποχρέωσιν εἰς ἀποζημίωσιν (ὀργαν. ἄρθρ. 296). Περὶ τῆς ἀκυρότητος καὶ τῆς ἀποζημιώσεως κρατεῖ ὁ κανών, α') πᾶσα πρᾶξις ἄκυρος διὰ

1) Ὅτι ἡ πειθαρχικὴ ἐξουσία δὲν πρέπει νὰ ἐπεμβαίνῃ εἰς δικαστικὰ καθήκοντα, μεταρρυθμίζουσα ἢ ἀκυροῦσα τὰς ὑπὸ δικαστικῶν ὑπαλλήλων ἐνεργουμένας πράξεις (ἄρθρ. 297 ὀργ).

2) Ἡ πειθαρχικὴ τιμώρησις σκοπὸν ἔχει τὴν διόρθωσιν τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου· ἐπομένως ὁ παύσας ἐκτελῶν δημόσια καθήκοντα δὲν καταδιώκεται πειθαρχικῶς. Καρν. ὑπὸ τὸ ἄρθρ. 360 τῆς ποιν. διαδ. τῆς γαλλ. τόμ. 4 σελ. 403 (ἐκδ. Βελγ.).

3) Ἡ ποινικὴ καταδίωξις δὲν ἀντίκειται εἰς τὴν κατάγνωσιν πειθαρχικῆς ποινῆς ἕνεκα τῆς αὐτῆς πράξεως.

Ὡς πρὸς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐχόντων δικαίωμα νὰ ἐπιβάλωσι πειθαρχικὰς ποινάς, εἶναι περιττὸν νὰ εἴπω τι· παραπέμπω δὲ τὸν ἀναγνώστην εἰς τὴν σύντομον καὶ εὐκρινῆ ἀνακεφαλαίωσιν τοῦ Κ. Φέδερ (σελ. 124 ἐπ. τοῦ 1 τόμ. τοῦ περὶ πολ. δικον. συγγράμματος αὐτοῦ).

Ἐκ τοῦ ἄρθρου 299 τοῦ δικ. ὀργ. ἀναφύεται τὸ ζήτημα, ἂν, κατὰ τὰς προνοουμένας ἐν αὐτῷ περιπτώσεις, ἡ ἁρμοδιότης τῶν δικαστηρίων ἦναι ἀποκλειστική, ἢ ἂν ὁ εἰσαγγελεὺς δύναται νὰ φέρῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ συμβούλιον, ὅταν τὸ δικαστήριον δὲν ἐνεργήσῃ παραχρῆμα; ἐν τῇ Γαλλίᾳ, οἱ μὲν λύουσι καταφατικῶς τὸ ζήτημα (Legrav. τόμ. 1 ἀρ. 190.—Carré, pr. civ. ἄρθρ. 429

παρατυπίαν ἢ ζημίας ἁπλῶς πρόξενος ὑποβάλλει τὸν ἐνεργήσαντα αὐτὴν δικαστικὸν ὑπάλληλον, ἐκτὸς τῆς πειθαρχικῆς τιμωρήσεως, καὶ εἰς ἀποζημίωσιν, β') ἡ ἀκυρότης καὶ ἀποζημίωσις δὲν δύναται νὰ ἐπιδιωχθῇ διὰ τῆς πειθαρχικῆς ὁδοῦ, ἀλλὰ κατ' αἴτησιν τῶν διαδίκων καὶ ἐπὶ ἀκροατηρίου (ὀργ. ἄρθρ. 297 ἐπ. Φέδ. 119).

3) Τὴν διαδικασίαν. Περιττὴ ἡ περὶ ταύτης ἀνακεφαλαίωσις τῶν διατάξεων τοῦ νόμου, ἔπιθι δὲ Οἴκον. πολ. δικ. § 37. Παρατηρῶ μόνον·

α') Ὅτι ἡ συζήτησις δὲν γίνεται δημοσίως (ὀργαν. ἄρθρ. 303).

β') Ὅτι εἰς τὴν Γαλλίαν, ὁλόκληρον τὸ δικαστήριον συνέρχεται ἐν συμβουλίῳ, ἵνα δικάσῃ πειθαρχικὰ παραπτώματα. Κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Κ. Οἴκον. (αὐτ.) καὶ παρ' ἡμῖν ὁλόκληρον το δικαστήριον πρέπει νὰ δικάζῃ τὰ πειθαρχικὰ παραπτώματα.

γ') Ὅτι αὐτεπαγγέλτως τὸ συμβούλιον δὲν ἐπιλαμβάνεται πειθαρχικῆς δίκης (ἄρθρ. 299 ἐδ. 2, 302 ὀργ.). Οἱ Γάλλοι παραδέχονται τὸ ἐναντίον· Καρρ. comp. ἄρθρον 71.

δ') Ὅτι ὁ διωκόμενος ἀπολογεῖται αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἀντιπροσώπου. Καρρ. σελ. 98.

ε') Ἐκτὸς τῶν δικαστικῶν συμβουλίων καὶ τοῦ ὑπουργείου τῆς δικαιοσύνης δύνανται τὰ ἐπὶ ἀκροατηρίῳ πραττόμενα ἢ ἀνακαλυπτόμενα παραπτώματα νὰ τιμωρηθῶσι καὶ ὑπὸ τοῦ συνεδριάζοντος δικαστηρίου. Τότε δὲ ἡ κλήτευσις τοῦ πταίστου δὲν εἶναι ἀναγκαία, συγχωρεῖται ὅμως ἀνακοπὴ καὶ ἀναίρεσις κατὰ τῆς ἀποφάσεως (Φέδ. 126.—Ἀρ. Π. 40, 87 του 1851.—Οἴκον. αὐτ.), ἀλλὰ πάλιν αἱ τοιαῦται ἀποφάσεις δὲν ὑπόκεινται εἰς τὴν ἐπίκρισιν τοῦ ὑπουργείου τῆς δικαιοσύνης.

ἐδ. 2 κτλ., οἱ δὲ ὑποστηρίζουν τὴν ἐναντίαν γνώμην (Chassan τόμ. 1 σελ. 69—97, τόμ. 3 σελ. 60, 64, 69—97).—Ὁ Κ. Φέδερ (πολ. δικον. σελ. 126 τόμ. 1) συμφωνεῖ μὲ τὴν πρώτην γνώμην.

Αἱ περὶ πειθαρχικῶν ποινῶν ἀποφάσεις ὑπόκεινται εἰς ἔνδικα μέσα;

Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 304 εἶναι γενική, ὥστε πρέπει νὰ συμπεράνῃ τις, ὅτι ἐφαρμόζεται ἐπὶ παντὸς εἴδους δικαστικῶν ἀποφάσεων, μὴ ἐξαιρουμένων μηδὲ τῶν ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει, συμφώνως μὲ τὰ ἄρθρα 299 καὶ 149 τοῦ όργαν. τῆς πολιτ. δικον. καὶ 370 τῆς ποιν. δικ. ἐκδιδομένων.

Καὶ τῷ ὄντι, οὔτε τὸ ἄρθρον 299, οὔτε τὰ μνησθέντα σχετικὰ ἄρθρα, ὑποδεικνύουσιν, ὅτι ὁ νομοθέτης ἐσκόπει νὰ ἐξαιρέσῃ τῆς γενικῆς ἀρχῆς, τὴν ὁποίαν καθιεροῖ τὸ 304 ἄρθρον, τὰς ἐν τῇ δημοσίᾳ συνεδριάσει ἐκδιδομένας πειθαρχικὰς ἀποφάσεις. Μολαταῦτα σκεπτόμενοι, ὅτι ὁ νομοθέτης ἀκολουθεῖ, ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, τὴν γαλλικὴν νομοθεσίαν καὶ νομολογίαν, ἥτις ἐπιτρέπει κατὰ τοιούτων ἀποφάσεων τὰ συνήθη ἔνδικα μέσα· ὅτι τὸ 306 ἄρθρον, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀπόρροια καὶ συνέπεια τῆς ἀπαγορευτικῆς διατάξεως τοῦ 304 ἄρθρου τοῦ ὀργανισμοῦ, δὲν κάμνει μνείαν τοῦ 299 ἄρθρου, καὶ ὅτι τὸ 203 ἄρθρον τῆς πολ. δικον., προνοοῦν τὴν πειθαρχικὴν τιμώρησιν τοῦ δικαστικοῦ ὑπαλλήλου, ἕνεκα τῆς ὁποίας ἐπροξένησεν οὗτος ἀκυρότητα πράξεώς τινος, διατάττει ῥητῶς, ὅτι ἡ τοιαύτη ἀπόφασις προσβάλλεται διὰ τῶν συνήθων ἐνδίκων μέσων, κλίνομεν μᾶλλον εἰς τὴν γνώμην, ὅτι τὸ 304 ἄρθρον ἐφαρμόζεται μόνον εἰς τὰς ὑπὸ τῶν δικαστικῶν συμβουλίων ἐκδιδομένας ἀποφάσεις.

Τὸ ἄρθρον 304 τοῦ δικαστικοῦ ὀργαν. ἀποκλείει καὶ τὴν ὑπὲρ τοῦ νόμου αἴτησιν ἀναιρέσεως; Τὸ ἀκυρωτικὸν παρεδέχθη τοιαύτας αἰτήσεις, ἀλλ' ὁ Κ. Φέδερ (αὐτ. σελ. 127) δὲν εὑρίσκει ὀρθὴν τὴν νομολογίαν ταύτην. Παράβλ. Carré, organ. τόμ. 2 § XLV, ἀριθ. 105 σελ. 114—116.

§ 1. Ἐπιβάλλεται ποινὴ πειθαρχικὴ κατὰ τῶν δικηγόρων διὰ τὰς ἀτελεῖς προτάσεις των; ἴδε τὴν λέξιν *προτάσεις*.

§ 2. Δὲν ὑπάρχει λόγος πειθαρχικῆς ποινῆς ἐκ τῆς στενῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθρου 78 τῆς ποινικῆς δικονομίας.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 29 τοῦ 1853.

§ 3. Ποινὴ δὲν ἐπιβάλλεται εἰς τὰς παραδρομὰς τὰς ἐκ κακῆς ἑρμηνείας προερχομένας. Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 499 τῆς ποινικῆς

δικονομίας εἶναι ἁπλῶς δυνητικὴ καὶ ὄχι ἀπόλυτος καὶ διατακτική.—ἀπ. ποινικὴ Άρ. Π. 41 τοῦ 1851.

§ 4. Ὁ δικαστικὸς ὑπάλληλος, ἐκ τῆς ἀσυγγνώστου παραδρομῆς τοῦ ὁποίου ἐπῆλθεν ἡ ἀκυρότης τῆς ἀποφάσεως, δύναται νὰ καταδικασθῇ εἰς χρηματικὴν ποινήν. — ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Π. 73, 100, τοῦ 1852.

§ 5. Ὑπάρχει λόγος πρὸς πειθαρχικὴν ποινὴν, ὅταν ὁ δικαστὴς λόγῳ ἐπιεικείας ἐπιβάλῃ πρόστιμον μικρότερον καὶ τοῦ ἐλαχίστου ὅρου τοῦ ὑπὸ τοῦ νόμου ὡρισμένου. — ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 7 τοῦ 1852.

§ 6—8. Οἱ δυνάμει τοῦ νόμου τῆς 10 νοεμβρίου 1840 παριστάμενοι, ὡς πληρεξούσιοι, παρὰ τοῖς εἰρηνοδικείοις, ὑπόκεινται εἰς τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 146—148 τοῦ δικαστ. ὀργανισμοῦ; —Ἴδε ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγ. 25 τοῦ 1843 ἐν Εὑρετ. τόμ. 1 σελ. 340 (λέξ. *ἀντιποίησις ἀρχῆς*).

§ 9. Τὰ κατὰ τὴν δημοσίαν συνεδρίασιν πραχθέντα ἢ ἀνακαλυφθέντα πειθαρχικὰ παραπτώματα, μὴ κριθέντα ἀμέσως, καταδιώκονται πλέον; ἴδε Εὑρετ. τόμ. 4 σελ. 376 ἐπ.

§ 10. Ἡ πειθαρχικὴ ἐξουσία τοῦ Ἀρείου Πάγου δὲν ἐκτείνεται ἐπὶ τῶν πλημμελειοδικῶν· ἐκτὸς δὲ τούτου πειθαρχικὴ ποινὴ δὲν ἐπιβάλλεται πρὸ τῆς ἀπολογίας τοῦ καταδιωκομένου.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ, κατὰ τὰ ἄρθρα 299 καὶ 303 τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων καὶ συμβολαιογράφων νόμου, δὲν ἐπιβάλλεται πειθαρχικὴ ποινὴ, ἂν πρῶτον δὲν ἀπολογηθῇ ἢ τοὐλάχιστον δὲν προσκληθῇ ὁ κατηγορούμενος δικαστικὸς ὑπάλληλος ἢ ὑπηρέτης, καὶ ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν τὰ πειθαρχικὰ παραπτώματα πράττονται καὶ ἀνακαλύπτονται κατὰ τὴν δημοσίαν συνεδρίασιν, εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν ταῦτα δὲν ἐπιδικάζονται, εἰμὴ ἐν τῷ δικαστικῷ συμβουλίῳ· κατὰ δὲ τὸ 300 ἄρθρον τοῦ αὐτοῦ νόμου, ἡ πειθαρχικὴ ἐξουσία τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἐκτὸς τῆς ῥηθείσης περιπτώσεως, ἐκτείνεται ἐπὶ μόνων τῶν συνέδρων, τῶν ἐφετῶν καὶ τῶν δικαστῶν ἐκτάκτου τινὸς δικαστηρίου, οὐχὶ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν πλημμελειοδικῶν, οἵτινες, κατὰ τὸ εἰρημένον ἄρθρον, ὑπάγονται εἰς τὴν πειθαρχικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐφετῶν.

» Ἐπειδὴ ἐκ τῆς ἐκφράσεως τοῦ 499 ἄρθρου τῆς ποινικῆς δικονομίας, ὅτι ὁ δικαστικὸς ὑπάλληλος ἐκ τῆς ἀσυγγνώστου παραδρομῆς τοῦ ὁποίου προῆλθεν ἡ ἀκυρότης δύναται νὰ καταδικασθῇ καὶ εἰς πειθαρχικὰς καὶ ἄλλας ποινὰς, δὲν ἐξάγεται ὁ σκοπὸς τοῦ νομοθέτου τοῦ νὰ ἀφαιρέσῃ κατὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου, τὸ δικαίωμα τῆς ὑπερασπίσεως ἀπὸ τὸν δικαστικὸν ὑπάλληλον,

οὔτε νὰ παρατείνῃ τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐναντίον τῶν προειρημένων διατάξεων τοῦ περὶ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων καὶ συμβολαιογράφων νόμου, καὶ τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 40 μέχρι 43 τῆς ποινικῆς δικονομίας, αἱ ὁποῖαι κανονίζουσι τὴν διαδικασίαν καὶ τὴν ἁρμοδιότητα τῶν δικαστηρίων, ἐνώπιον τῶν ὁποίων εἰσάγονται ἢ ἐπὶ πταίσμασιν, ἢ πλημμελήμασιν, ἢ κακουργήμασι κατηγορούμενοι δικαστικοὶ ὑπάλληλοι. Ἐκ δὲ τούτων γίνεται δῆλον, ὅτι τὸ εἰρημένον 499 ἄρθρον δὲν δύναται νὰ ἑρμηνευθῇ ἄλλως, εἰμὴ ὡς καθιεροῦν μόνον τὴν ἀρχὴν, ὅτι ἕνεκα τῆς ἐν αὐτῷ ἀναφερομένης περιπτώσεως δύνανται νὰ καταδικασθῶσι πειθαρχικῶς ἢ καὶ ποινικῶς οἱ δικαστικοὶ ὑπάλληλοι, κατὰ τὰς εἰδικὰς περὶ πειθαρχικῆς καὶ ποινικῆς καταδιώξεως διατάξεις· τοῦτο δὲ γίνεται ἔτι σαφέστερον καὶ ἐκ τῆς περὶ τῆς αὐτῆς περιπτώσεως διατάξεως τοῦ 835 ἄρθρου τῆς πολιτικῆς δικονομίας διαλαμβάνοντος ῥητῶς, τὸ α ἐπιφυλαττομένης τῆς πειθαρχικῆς καὶ τῆς ἔτι μείζονος ποινῆς »· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὁ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ εἰσαγγελεὺς ἐζήτησε τὴν εἰς πειθαρχικὴν ποινὴν καταδίκην τῶν ἐν Ἀθήναις πλημμελειοδικῶν, χωρὶς νὰ πρόκηται περὶ παραπτώματος πραχθέντος καὶ ἀνακαλυφθέντος κατὰ τὴν δημοσίαν συνεδρίασιν, καὶ χωρὶς νὰ ἀκουσθῶσιν ἢ προσκληθῶσιν οἱ κατηγορούμενοι δικαστικοὶ ὑπάλληλοι. — ἀπόφ. ποινικὴ Ἀρείου Πάγ. σό. τοῦ 1838.

§ 11. Ὁ νόμος ἀπαιτεῖ τὴν ἀκρόασιν τοῦ κατηγορουμένου ὄχι μόνον ἐπὶ τῆς ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου διαδικασίας, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ἐνώπιον τοῦ ἀκροατηρίου· τὸ ἄρθρ. 499 τοῦ ποιν. νόμου δὲν χορηγεῖ εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἐπιβάλλῃ πειθαρχικὰς ποινὰς κατὰ τοῦ δικαστηρίου, τοῦ ὁποίου ἀναιρεῖται ἡ ἀπόφασις, καὶ μάλιστα ὅταν πρόκηται ὄχι περὶ ἀκυρότητος, ἀλλὰ περὶ ἐσφαλμένης ἐφαρμογῆς ἢ ψευδοῦς ἑρμηνείας τοῦ ποιν. νόμου (ἄρθρ. 499 ποιν. δικ.). — ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. ϟξά, ἣν ἐν λέξ. *Ἄρειος Πάγος* ἐν Κύρετ. τόμ. 3 σελ. 248.

§ 12. Πειθαρχικὴ ποινὴ κατὰ δικηγόρων, ὅταν παρορῶσι τὸ ὀφειλόμενον σέβας·—ἴδε ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 31 τοῦ 1842.

§ 13. Δημοτικός τις ὑπάλληλος, ἀποποιούμενος τὴν ἰδίαν αὐτοῦ συμμετοχὴν εἰς ἐκδικαζομένην τινὰ ὑπόθεσιν, εἰς ἣν ἐνεργεῖ οὗτος μὲ χαρακτῆρα δημόσιον, μὴ προταθείσης κατ' αὐτοῦ ἐξαιρέσεως, δὲν δύναται νὰ τιμωρηθῇ πειθαρχικῶς.—Βούλ. ἐφετῶν Ναυπλ. 78 τοῦ 1839 (ἐν νομικ. σελ. 2595).

§ 14. Ὅταν τὸ δικαστήριον ἀκυροῖ διαδικαστικὴν πρᾶξιν, δὲν δύναται διὰ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως, χωρὶς νὰ προσκληθῇ ὁ κατη-

γορούμενος ὑπάλληλος ἢ ὑπηρέτης νὰ καταδικάσῃ αὐτὸν εἰς πειθαρχικὴν ποινήν.—ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 393 τοῦ 1840 (ἐν νομικ. σελ. 2475).

§ 15. Ὁ νομοθέτης ἀνέθεσεν εἰς τὸ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργεῖον, τὸ τὴν ἀνωτάτην ἐπὶ τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων ἐξουσίαν ἔχον, τὴν ἐπικύρωσιν ἢ μεταῤῥύθμισιν τῶν τε κατὰ τὴν δημοσίαν συνεδρίασιν καὶ τῶν ἐν τῷ δικαστικῷ συμβουλίῳ ἐκδιδομένων πειθαρχικῶν ἀποφάσεων (γνωμοδ. δικηγ. συλλ. Ναυπλ.)· ὅρα τὴν γνωμοδότησιν ταύτην ἐν Εὑρετ. τόμ. 4 σελ. 375 § 330.

§ 16. Εἰς τὴν νομικὴν ἐφημερίδα (σελ. 955—958, 979) εὕρηται συζήτησις ἐπὶ τῶν ἑξῆς ζητημάτων·

α') Ἐὰν ἀπόφασις τῆς γραμματείας τῆς δικαιοσύνης, ἐπιβάλλουσα πειθαρχικὴν ποινὴν κατὰ δικαστικοῦ ὑπαλλήλου ἐπὶ λόγῳ, ὅτι βραδύνει τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον νὰ ἀποφασίσῃ περὶ αὐτῆς, ἰσχύῃ, ἐνῷ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος δικαστήριον ἀπήγγειλε πρὸ ἐκείνης τὴν ἀπόφασίν του;

β') Ἐὰν ἡ πειθαρχικὴ ποινὴ τῆς ἐπιπλήξεως, ἐπιβληθεῖσα ἀπό τι δικαστήριον, δύναται νὰ ἐπιταθῇ δι' ἀποφάσεως τῆς γραμματείας;

§ 17. Ἡ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης γραμματεία δύναται νὰ ἐπιτείνῃ καὶ νὰ μεταβάλλῃ τὴν καταψηφισθεῖσαν πειθαρχικὴν ποινὴν (διατρ. ἐν νομικ. σελ. 979).

§ 18. Πειθαρχικὴ καταδίωξις μετὰ τὴν ἀθώωσιν τοῦ κατηγορηθέντος δικαστικοῦ ὑπαλλήλου καὶ ὑπηρέτου συγχωρεῖται; Ναί· ἴδε τὴν ἐν νομικ. σελ. 1097 διατριβήν.

§ 19. Ἡ πειθαρχικὴ καταδίωξις εἶναι ὅλως ἀνεξάρτητος τῆς ἐγκληματικῆς, εἰς τρόπον ὥστε ὁ κατηγορούμενος καὶ ἀπολυθεὶς δικαστικὸς ὑπάλληλος ἢ ὑπηρέτης, δύναται νὰ τιμωρηθῇ πειθαρχικῶς διὰ τὴν αὐτὴν πρᾶξιν, χωρὶς νὰ παραβιασθῇ τὸ ἀξίωμα οὐδεὶς ἐπὶ τῷ αὐτῷ.—ἀπόφ. Ἀκυρωτ. Γαλλ. ἐν νομικ. σελ. 681.

§ 20. Ἡ εἰς τὴν ποινικὴν δικονομίαν διαλαμβανομένη παραγραφὴ δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὴν πειθαρχικὴν καταδίωξιν, ἥτις στηρίζεται εἰς λόγους ἀνεπιλήπτου ἠθικῆς καὶ ἐγγυήσεως ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ, καθ' ἣν δὲν ὑπάρχει παραγραφή· ἑπομένως ἡ ἀρχαιότης τῆς πειθαρχικῆς καταδιωκομένης πράξεως δὲν δύναται εἰμὴ κατὰ τὰς περιστάσεις νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν καὶ νὰ ἐκτιμηθῇ ἀπὸ μόνους τοὺς δικαστὰς τῆς πράξεως ταύτης· —ἴδε διατριβὴν καὶ νομολ. τοῦ Ἀκυρωτ. τῆς Γαλλ. (ἐν νομικ. σελ. 804).

§ 21. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 293 § 3 τοῦ δικαστικοῦ ὀργανισμοῦ ἐκ

πειθαρχικὴ ποινὴ δύναται νὰ ἐπιβληθῇ καὶ ἡ καταψήφισις τῶν δικαστικῶν ἐξόδων, αἱ δὲ περὶ πειθαρχικῶν ποινῶν ἀποφάσεις ὑπόκεινται εἰς ἀνακοπὴν καὶ εἶναι ἀδιάφορον ἂν ἐξεδόθησαν ὑπὸ τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου, ἢ ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου (ἄρθρ. 304, 302 όργαν.);—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 87 τοῦ 1851

§ 22. Πειθαρχικὴ ἀπόφασις ἀνακόπτεται;

Ἀπόφ. α Ἐπειδή, κατὰ τὰς γενικὰς τῆς ποινικῆς δικονομίας διατάξεις (ἄρθρα 335, 337, 403, 462 καὶ 475) ὁ δι' ἀποφάσεως ποινικοῦ δικαστηρίου ἐρήμην καταδικασθεὶς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προσβάλῃ δι' ἀνακοπῆς ἐνώπιον τοῦ ἰδίου δικαστηρίου τὴν καταδικάζουσαν αὐτὸν ἀπόφασιν, καὶ ἐξαίρεσις τῶν διατάξεων τούτων δὲν ὑπάρχει ὡς πρὸς τὰς ἀποφάσεις τῶν ποινικῶν δικαστηρίων, τὰς καταγινωσκούσας πειθαρχικὰς ποινάς, τὸ δὲ ἄρθρον 304 τοῦ δικαστικοῦ ὀργανισμοῦ ἀφορᾷ μόνον τὰς ἀποφάσεις τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου, καὶ καθὸ ἐξαιρετικὸν δὲν ἐπιδέχεται παράτασιν. Ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως, ὁ κλητὴρ Μ. διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 49 ἀποφάσεως τῶν ἐνταῦθα πλημμελειοδικῶν κατεδικάσθη ἐρήμην ἕνεκα πειθαρχικοῦ παραπτώματος εἰς πρόστιμον πεντήκοντα δραχμῶν, καὶ γενομένης παρ' αὐτοῦ ἀνακοπῆς, τὸ αὐτὸ πλημμελειοδικεῖον τὴν ἐκήρυξεν ἀπαράδεκτον, ἐπὶ λόγῳ ὅτι αἱ πειθαρχικαὶ ἀποφάσεις δὲν δύνανται, κατὰ τὸ ἄρθρον 304 τοῦ δικαστικοῦ ὀργανισμοῦ, νὰ προσβληθῶσι δι' οὐδενὸς ἐνδίκου μέσου· ἑπομένως καθ' ὑπέρβασιν τῶν καθηκόντων του παρεβίασε τὰς εἰρημένας περὶ ἀνακοπῆς διατάξεις τῆς ποινικῆς δικονομίας, καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις εἶναι ἀναιρετέα (ἄρθρ. 477 ἀρ. 1 ποιν. δικον.).—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 40 τοῦ 1851. Ἴδε τοὺς ἐπ. §§.

§ 22². Αἱ πειθαρχικαὶ ἀποφάσεις δὲν δύνανται νὰ προσβληθῶσι δι' οὐδενὸς ἐνδίκου μέσου.

Ἀπόφ. α Ἐπειδή, καθόσον ἀφορᾷ τὸ ἐπιβληθὲν πρόστιμον τῶν δέκα δραχ. κατὰ τὸ ἄρθρον 293 τοῦ περὶ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων καὶ συμβολαιογράφων νόμου, τὸ πρόστιμον εἶναι πειθαρχικὴ ποινή, κατὰ δὲ τὸ ἄρθρον 304 τοῦ αὐτοῦ νόμου αἱ πειθαρχικαὶ ἀποφάσεις δὲν δύνανται νὰ προσβληθῶσι δι' οὐδενὸς ἐνδίκου μέσου καὶ μόνον ἡ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης γραμματεία δύναται, κατὰ τὸ ἄρθρον 307, νὰ μετριάσῃ τὴν ἐπιβληθεῖσαν πειθαρχικὴν ποινήν, ἢ ν' ἀπαλλάξῃ ἐντελῶς αὐτῆς· ἑπομένως τὸ δικαστήριον τοῦτο τῶν ἐφετῶν δὲν εἶναι ἁρμόδιον διὰ νὰ δικάσῃ περὶ τῶν πειθαρχικῶν διατάξεων τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως τοῦ ἐν Σύρῳ

δικαστηρίου τῶν ἐμποροδικῶν. — ἀπόφ. 560 τῆς 22 ὀκτωβρίου 1837 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

Σημ. ὅρα τὴν γαλλικὴν νομολ. ἐν Εὑρετ. τόμ. 7 σελ. 377

§ 23. Συγχωρεῖται ἀνακοπὴ κατ' ἀποφάσεως, δι' ἧς ἐρήμην κατεδικάσθη τις εἰς πειθαρχικὸν πρόστιμον (ἄρθρ. 304 ὀργαν.).

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 304 τοῦ περὶ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων νόμου, ἀναφέρεται εἰς μόνας τὰς ὑπὸ τῶν δικαστικῶν συμβουλίων κατὰ τὸ ἄρθρον 304 τοῦ αὐτοῦ νόμου ἐκδιδομένας πειθαρχικὰς ἀποφάσεις, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν ὁρισμῶν τοῦ ἄρθρου 403 καὶ ἑπόμ. αὐτοῦ, οἵτινες καθιεροῦντες τὸ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης ἀνῆκον δικαίωμα τοῦ νὰ ἀναθεωρῇ καὶ νὰ μεταῤῥυθμίζῃ ἢ νὰ ἐπικυροῖ τὰς τοιαύτας ἀποφάσεις, ὡς ῥυθμίζοντες τὸν τρόπον τῆς ἐνεργείας τοῦ δικαιώματος τούτου, ἀναφέρονται ῥητῶς εἰς μόνας τὰς ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ἄρθρου 300 ἐκδιδομένας πειθαρχικὰς ἀποφάσεις, ὥστε ἐπὶ τῶν ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τῶν πλημμελειοδικῶν ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει κατὰ τὸ ἄρθρον 299 τοῦ αὐτοῦ νόμου ἐκδιδομένων πειθαρχικῶν ἀποφάσεων, ἐφ' ὧν δὲν καθιεροῦται τὸ ἀνωτέρω ἐκτεθὲν δικαίωμα τοῦ ἐλέγχου, ἰσχύει τὸ κοινὸν δίκαιον, καθ' ὃ πᾶς καταδικασθεὶς ὑπὸ δικαστηρίου πλημμελειοδικῶν, χωρὶς νὰ ἦναι παρὼν κατὰ τὴν συζήτησιν διὰ νὰ ὑπερασπίσῃ ἑαυτὸν, δικαιοῦται ν' ἀνακόψῃ τὴν ἐκδοθεῖσαν ἀπόφασιν καὶ νὰ προσκαλέσῃ οὕτω νέαν συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως· ὅθεν τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Σπάρτῃ πλημμελειοδικῶν, ἀποφηνάμενον, διὰ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως δυνάμει τοῦ ἄρθρου 304 τοῦ περὶ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων νόμου, ἀπαράδεκτον τὴν ἀνακοπὴν τῶν ἀναιρεσειόντων κατὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 136 ἀποφάσεως, δι' ἧς κατεδίκασεν αὐτοὺς ἀπόντας εἰς πειθαρχικὸν πρόστιμον, παρεβίασε τοὺς ὁρισμοὺς τῶν ἄρθρων 403, 336—341 τῆς ποινικῆς δικονομίας, τῶν ὁποίων ἡ παράβασις φέρει κατὰ τὸ ἄρθρον 407, 2 ἀναίρεσιν. — ἀπόφ. ποινικὴ Ἀρείου Πάγου 66 τοῦ 1852. Ἴδε τοὺς ἀμέσως προηγ. §§.

§ 24. Ἀπόφασις πειθαρχικὴ, ἐρήμην τοῦ καταδικασθέντος ἐκδοθεῖσα, ἀνακόπτεται. — ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 40 τοῦ 1851.

§ 25. Ἡ ἀναιρέσεως αἴτησις εἶναι ἀπαράδεκτος κατ' ἀποφάσεως, ἀποῤῥιπτούσης τὴν περὶ ἀπαραδέκτου τῆς ἀνακοπῆς τοῦ ἀναιρεσιβλήτου κατὰ τῆς ἐρήμην αὐτοῦ ἐκδοθείσης πειθαρχικῆς ἀποφάσεως πρότασιν, καὶ διατασσούσης τὴν πρόοδον τῆς δίκης (ἄρθρ. 479 ποιν. δικ.). — ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 15 τοῦ 1850.

§ 26. Κατὰ τῶν πειθαρχικῶν ἀποφάσεων συγχωροῦνται ἔνδικα μέσα;

[illegible] ἐπειδὴ ὁ δικαστικὸς ὀργανισμὸς οὐδαμοῦ ἀπαγορεύει τὰ ἔνδικα μέσα κατὰ τῶν πειθαρχικῶν ἀποφάσεων τῶν ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει ἐπαγγελομένων· τὸ δὲ ἄρθρον 304 αὐτοῦ λέγον ὅτι αἱ πειθαρχικαὶ ἀποφάσεις δὲν προσβάλλονται δι' οὐδενὸς ἐνδίκου μέσου, δὲν εἶναι γενικόν, ἀλλ' ἀφορᾷ ἰδίως καὶ μόνον τὰς παρὰ τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου ἐκδεδομένας· τοῦτο δὲ συνάγεται ἐκ τοῦ προηγουμένου ἄρθρου 303 ὁρίζοντος μόνον περὶ τῶν πειθαρχικῶν ἀποφάσεων τῶν δικαστικῶν συμβουλίων, καὶ ἐκ τῶν ἑπομένων ἄρθρων αὐτοῦ (ἄρθρ. 305 καὶ ἑπ.), καθ' ἃ κατὰ τῶν τοιούτων ἀποφάσεων ὑπάρχει προσφυγὴ εἰς τὸ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργεῖον, ἐνῷ, ἂν τὸ ἄρθρον 304 ἦτο γενικόν, ὁ νομοθέτης ἤθελε συγχωρήσει τὸ μέσον τοῦτο τῆς προσφυγῆς καὶ κατὰ τῶν ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει παρά τινος δικαστηρίου ἀπαγγελλομένων, χωρὶς ν' ἀποκλείῃ αὐτὰς τοῦ μέσου τούτου· ἄρα σιωπήσας περὶ τούτων, καὶ περιορίσας τὴν προσφυγὴν εἰς μόνον τὰς παρὰ τῶν δικαστικῶν συμβουλίων ἐκδεδομένας, προέθετο νὰ ὑποβάλῃ τὰς ἐπὶ δημοσίᾳ συνεδριάσει ἀπαγγελλομένας εἰς τὰ ἔνδικα μέσα, τὰ ὁποῖα ὁρίζουσιν αἱ γενικαὶ διατάξεις τῆς ποινικῆς δικονομίας (ἄρθρα 352, 353, 403, 406 καὶ 457)· καθότι οὐδ' αὐταὶ αἱ διατάξεις, οὐδ' ἄλλος τις νόμος ἀπαγορεύει τὰ κατὰ τῶν τοιούτων ἀποφάσεων ἔνδικα μέσα, οὔτε εἶναι δίκαιον ὁ πειθαρχικῶς ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει καταδικασθεὶς νὰ στερῆται πάσης ἐγγυήσεως, ἤτοι ἐνδίκου μέσου κατά τινος τυχὸν αὐθαιρέτου ἢ ἀπερισκέπτου τιμωρήσεως, ἐνῷ καὶ αὐτὸς ὁ παρὰ τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου καταδικασθεὶς ἔχει τὸ μέσον τῆς προσφυγῆς ἢ τῆς ἀναθεωρήσεως τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως ἀπὸ τὸ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργεῖον· ὥστε κατὰ τὰς προεκτεθείσας διατάξεις τῆς ποινικῆς δικονομίας (ἄρθρ. 352 καὶ 353) τὸ ἔνδικον τῆς ἐφέσεως μέσον συγχωρεῖται κατὰ τῶν παρὰ τοῦ πταισματοδίκου ἐκδοθεισῶν ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει πειθαρχικῶν ἀποφάσεων, ἐὰν ἡ ἐπιβληθεῖσα ποινὴ ὑπερβαίνῃ τὸ δεκάδραχμον πρόστιμον· εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν ἡ ἀπόφασις εἶναι ἀνέκκλητος· περίστασιν δὲ καθιστῶσαν ἀνέκκλητον τὴν ἀπόφασιν [illegible] ὁ νόμος εὐλόγως, ἐὰν ἡ καταγνωσθεῖσα ποινὴ ἦναι μικροτέρα τοῦ προστίμου τῶν δέκα δραχμῶν, ἐὰν ὅμως ἦναι βαρυτέρα ἢ ἐπιβάλλεται προσωρινὴ παῦσις, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἥτις εἶναι πολὺ ἐπιβλαβεστέρα εἰς τὸν ἀναιρεσείοντα παρὰ τὸ πρόστιμον τῶν δέκα δραχμῶν, τότε ἡ ἀπόφασις τοῦ πταισματοδίκου ὑπόκειται εἰς ἔφεσιν. Ὅθεν τὸ ἐν Ἀθήναις δικαστήριον τῶν πλημμελειοδικῶν, ἀπορρῖψαν τὴν ἔφεσιν τοῦ ἀναιρεσείοντος κατὰ τῶν ὑπ' ἀριθ. 217, 218 καὶ 219 πειθαρχικῶν ἀποφάσεων τοῦ πται-

σματοδικείου τῆς Βορείου πλευρᾶς Ἀθηνῶν ὡς ἀπαράδεκτον, ἐπὶ λόγῳ ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται κατ' αὐτῶν ἔφεσις, παρεβίασε τὰς προσκτεθείσας διατάξεις τῆς ποινικῆς δικονομίας καὶ τὸ ἄρθρον 304 τοῦ δικαστικοῦ ὀργανισμοῦ, ἡ δὲ παραβίασις αὕτη δίδει χώραν εἰς ἀναίρεσιν.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου 65 τοῦ 1853. — Ταὐτὰ καὶ διὰ τῆς 63 τοῦ 1853.

§ 27. Ὅταν συμβολαιογράφος τὶς κατεδικάσθη ὑπὸ πολιτικοῦ τινὸς δικαστηρίου εἰς πειθαρχικὴν ποινὴν ὑποκειμένην εἰς ἔφεσιν, ποία πρὸς ἔφεσιν προθεσμία χωρεῖ, ἡ ἐν τῇ πολιτικῇ ἢ ἐν τῇ ποινικῇ δικονομίᾳ ὡρισμένη; Κατὰ τὴν ἀπὸ 27 δεκεμ. 1852 (Dev. καὶ Car. 1853, 1, 9) ἀπόφ. τῶν ἐν Montpellier ἐφετῶν ἡ ἔφεσις πρέπει νὰ γίνῃ ἐντὸς τῆς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 203 τῆς ποιν. γαλλ. δικον. ὡρισμένης προθεσμίας. Τὴν νομολογίαν ταύτην ἀποκρούει, διὰ μακρῶν, ὁ Delisle (rev. crit. de leg. τοῦ 1853 σελ. 464 ἑπόμ.).

§ 28. Ἐπιβάλλεται πειθαρχικὴ ποινὴ καὶ κατὰ ὑπαλλήλου, ὅστις εἶναι καὶ βουλευτής; Ὅρα Chassan, ἐν πίνακι, λέξ. *chambre des députés.*—Σαριπ. περὶ συντάγμ.—Βούλ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν ἐκδοθὲν κατὰ σεπτέμβριον 1851 καὶ ἀφορῶν τὸν Κ. Μιτσάκην.—Τέλος τὰς κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην (σεπτέμβρ. 1851) ἀγορεύσεις ἐν τῇ βουλῇ.

§ 29. Ἴδε Ῥάλλ. ἐμπορ. δίκ. § 658.

§ 30. Ἐξ ἐγγράφου τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείου πληροφορούμεθα, ὅτι διάφοροι διοικητικαὶ ἀρχαὶ ἐπιβάλλουσαι πειθαρχικὰς ποινὰς εἰς ὑποδεεστέρας, καὶ ἰδίως εἰς τοὺς δημάρχους, δημοτικοὺς συμβούλους κλ. ἐπὶ παραβάσει τῶν καθηκόντων αὐτῶν, συνειθίζουσι νὰ ἐκδίδωσι μίαν καθ' ὅλων ἀπόφασιν, ἀρκεῖ ἡ προκαλοῦσα τὴν πειθαρχικὴν ποινὴν πρᾶξις νὰ ἦναι ὁμοία κατ' εἶδος· πέμπουσι δὲ εἰς τὸ ταμεῖον μόνον κατάστασιν δι' ὅλους τοὺς ἐπιπληττομένους ἢ προστιμουμένους ὑπαλλήλους, θηρεύουσαι τοιουτοτρόπως τὴν εὐκολίαν μόνον τῆς ὑπηρεσίας των, μὴ λαμβάνουσαι ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐπιφέρουσι προσκόμματα εἰς τὸ λογιστικὸν τῆς ὑπηρεσίας καὶ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου, διότι, ἂν καὶ παρ' ὅλων τῶν προστιμουμένων πρέπῃ νὰ εἰσπραχθῇ τὸ ἀνῆκον τέλος τῆς ἀποφάσεως, ὡς τιμωρούσης ἰδίᾳ ἕνα ἕκαστον, ἐκ πρώτης ὄψεως ὅμως δύναται νὰ θεωρηθῇ ἐσφαλμένη ἐκτέλεσις τῶν περὶ χαρτοσήμου διατάξεων, διότι ἐπὶ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἐγγράφου δύω ἢ καὶ περισσότερα τέλη εἰσπράττονται.

Πρὸς διόρθωσιν ὅθεν τοῦ ἀτόπου τούτου τῆς ἐπὶ τοῦ προκει-

μένου ἐνεργείας, σᾶς προσκαλοῦμεν, κύριε, ὁσάκις πρόκηται νὰ ἐπιβάλητε πειθαρχικὴν ποινὴν εἰς ὑπαλλήλους, διατελοῦντας ὑφ' ὑμᾶς, νὰ ἐκδίδητε ἰδίαν ἀπόφασιν περὶ ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν, σύμφωνα μὲ τὸς ἐπὶ τούτῳ διατάξεις τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου, καὶ ἀκολούθως νὰ διευθύνητε ἰδίᾳ τὴν περὶ τοῦ τιμωρηθέντος ὑπαλλήλου κατάστασιν εἰς τὸ ἁρμόδιον ταμεῖον, διὰ νὰ φροντίζῃ περὶ τῆς εἰσπράξεως τοῦ προστίμου καὶ τοῦ τέλους τοῦ χαρτοσήμου, κατὰ τὰ περὶ τούτου νομοθετημένα (ἐγκ. ὑπ' ἀριθ. 113 τοῦ ὑπουργ. τῶν ἐσωτερικῶν).

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ.

Περὶ τῆς ἀποζημιώσεως τῶν ἐν αὐτῷ γηπέδων, ἅτινα ἀφαιροῦνται ἀπὸ τοὺς ἰδιοκτήτας των, ὅρα τὴν ὑπ' ἀριθ. 68 τοῦ 1846 ἀπόφασιν τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐν Εὑρετ. τόμ. 4 σελ. 342 § 305. — Ἴδε προσέτι τὴν λέξιν *γήπεδα* ἐν Εὑρετηρίῳ τόμ. 5 σελ. 462 ἑπ.—Πρβλε καὶ τὴν λέξιν *σχέδια πόλεων*· ἴδε ἀποφάσ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 11217 καὶ 11406, ἐν λέξει *Ὑδραῖοι*. — Περὶ τῆς προκυμαίας, ἴδε τὴν λέξιν ταύτην.

ΠΕΙΡΑΤΕΙΑ.

§ 1. Ἡ πειρατεία προβλέπεται ἀπὸ τὸ ἄρθρον 364 τοῦ ποινικοῦ νόμου.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. τλδ'. τοῦ 1839.

§ 2. Τὰ δικαστήρια τῶν ἐφετῶν ἐκδικάζουσι τὰς πειρατείας, κατὰ τὸν ἀπὸ 30 μαρτίου 1845 νόμον, ἂν καὶ διὰ τοῦ βουλεύματος παρεπέμφθη ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ κακουργειοδικεῖον.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ ἡ κυρία πρᾶξις, διὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἀναιρεσείων κατηγορήθη, ἦτον ἡ πειρατεία· ἡ δὲ ἐκδίκασις αὐτῆς ὑπάγεται, κατὰ τὸν ἀπὸ 30 Μαρτίου 1845 νόμον, εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐφετῶν· ἐπομένως ὁ λόγος ὅτι τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἐδίκασεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀναρμοδίως εἶναι ἀνίσχυρος, καὶ ὡς τοιοῦτος ἀποῤῥιπτέος.

« Ἐπειδὴ παραπεμφθέντος τοῦ ἀναιρεσείοντος διὰ βουλεύματος τοῦ ἐν Χαλκίδι πλημμελειοδικείου εἰς δικαστήριον τῶν κακουργιοδικῶν παρὰ τὰς διατάξεις τοῦ εἰρημένου περὶ ναυταπάτης καὶ πειρατείας νόμου, ὁ παρὰ τοῖς ἐνταῦθα ἐφέταις εἰσαγγελεὺς ἐδύνατο νὰ εἰσαγάγῃ τὴν δίκην εἰς τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον, δυνάμει τοῦ 267 ἄρθρου τῆς ποινικῆς δικονομίας, εἰς τὸ ὁποῖον, ἂν καὶ δὲν ἀναφέρηται ῥητῶς ἡ εἰδικὴ περίπτωσις τῆς ἀναρμοδιότητος, ἐμπεριλαμβάνεται ὅμως συνεπτυγμένως, καθόσον ἡ μὴ εἰς ἁρμόδιον δικαστήριον παραπομπὴ δύναται νὰ ἔχῃ αἰτίαν τὴν μὴ προσήκουσαν τοῦ ἐγκλήματος χαρακτήρισιν· ὅθεν καὶ ὁ δεύτερος λόγος τοῦ

αναιρεσείοντος, ὅτι ὁρισθέντος ἅπαξ τοῦ δικαστηρίου, ὅπου ἔμελλε νὰ ἐκδικασθῇ ἡ κατ' αὐτοῦ κατηγορία, δὲν ἐδύνατο τὸ ἐφετεῖον νὰ ἐπιληφθῇ αὐτῆς, εἶναι ὡσαύτως ἀνίσχυρος. — ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 38 τοῦ 1846.

§ 3. Ἡ μετὰ τῆς κυρίας πράξεως τῆς πειρατείας συνάφεια ἄλλης ἐγκλημ. πράξεως (οἷον τῆς παραβιάσεως τῶν ὑγειονομ. μέτρων) καθιστᾷ τοὺς ἐφέτας ἁρμοδίους καὶ εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς πράξεως ταύτης.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 38 τοῦ 1846. Ἴδε τὴν λ. *συνάφεια*.

§ 4. Λῄστευσις προσωρμισμένου πλοίου, διὰ πλοιαρίου γενομένη, θεωρεῖται πειρατεία.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 38 τοῦ 1846, ἣν ἴδε ἐν λέξ. *ληστεία*.

§ 5. Οἱ ἐπιπίπτοντες κατὰ προσώπων, τὰ ὁποῖα ἐπιβιβάζονται εἰς τὸ πλοῖόν των διὰ νὰ μετακομισθῶσιν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, πράττουσι πειρατείαν· ἄρα πειρατεία εἶναι καὶ ἂν ἡ ἐπίπτωσις τῶν πειρατῶν δὲν ἐγένετο ἀπὸ ἄλλο πλοῖον, ἀλλ' ἀπὸ τοὺς ἰδίους ναύτας κατὰ τῶν ἐπιβατῶν.

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ ἡ πειρατεία καὶ ἡ ληστεία, κατὰ τὸ ἄρθρον 363 καὶ 364 ἀριθ. 4 τοῦ ποινικοῦ νόμου, εἶναι κακουργήματα ὁμογενῆ, καθότι συνίστανται ἀπὸ τὰ αὐτὰ στοιχεῖα, ἐνεργοῦνται διὰ τῆς ἐπιπτώσεως κατὰ προσώπων, καὶ ἔχουσι τὸ αὐτὸ τέλος, ἤτοι τὴν διὰ βίας ἀφαίρεσιν τῆς ξένης περιουσίας καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν τοῦ νὰ τὴν ἔχωσιν οἱ πράττοντες αὐτὴν ἀδίκως ὡς ἰδιοκτησίαν των, διαφέρουσι δὲ κυρίως κατὰ τὸν τόπον, καθ' ὃν αὗται ἐκτελοῦνται· καθότι ἡ μὲν πράττεται εἰς τὴν θάλασσαν, ἡ δὲ ληστεία εἰς τὴν ξηρὰν, ὥστε, κατὰ τὴν κοινῶς παραδεδεγμένην ἀρχὴν, ὅ,τι εἶναι ληστεία εἰς τὴν ξηρὰν, εἶναι πειρατεία εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ εἶναι ἀδιάφορον ἂν ἡ ἐπίπτωσις τῶν πειρατῶν ἐγένετο κατὰ τῶν ἐπιβατῶν τῶν εὑρισκομένων ἐντὸς τοῦ ἰδίου πλοίου, ἢ κατὰ προσώπων ὑπαρχόντων ἐντὸς ἄλλου πλοίου, καθὼς ἐπίσης εἶναι ἀδιάφορον εἰς τὴν ληστείαν, καθ' οἱουδήποτε προσώπου καὶ ἂν ἤθελε πραχθῇ αὕτη· ὁ δὲ ὁρισμὸς, τὸν ὁποῖον ἰσχυρίσατο ὁ πληρεξούσιος τῶν ἀναιρεσειόντων ἐπικαλεσθεὶς τινὰς νομολόγους, ὅτι πειρατείαν πράττουσι μόνον ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἤθελον ἐπιπέσει μὲ τὸ πλοῖόν των κατὰ προσώπων εὑρισκομένων ἐντὸς ἄλλου πλοίου, ἢ ἤθελον προσβάλει ἄλλα πλοῖα, δὲν συνᾴδει μὲ τὴν ἑλληνικὴν νομοθεσίαν, καθότι τὸ ἄρθρον 364 § 4 τοῦ ποινικοῦ νόμου, καθὸ ἐτιμωροῦντο πρότερον, οἱ πειραταὶ δικαζόμενοι παρὰ τῶν κακουργιοδικῶν, δὲν κάμνει οὐδεμίαν διαστολὴν, ἀλλὰ θεωρεῖ ὡς πειρατὰς ἐκείνους, οἵτινες ἤθελον ἐκτελέσει εἰς τὴν θάλασσαν πρᾶξιν, ἔχουσαν τὰ στοιχεῖα τοῦ ἄρθρου 363 τοῦ αὐτοῦ ποινικοῦ

νόμου, ὁ δὲ ἀπὸ 30 μαρτίου 1845 περὶ ναυταπάτης καὶ πειρατείας νόμος, ὁ ἀκυρώσας τὸ εἰρημένον τέταρτον ἄρθρον, καθόσον ἀφορᾷ τὴν μεταβολὴν τῆς ποινῆς, δὲν δίδει οὐδένα ὁρισμὸν τῆς πειρατείας, ὥστε καὶ ἐκ τούτου συνάγεται ἀδιστάκτως, ὅτι ἡ εἰρημένη γενικὴ ἀρχὴ δὲν ἐτροπολογήθη, οὔτε περιωρίσθη παντάπασιν. Ἐκτὸς τούτου· ἀφοῦ εἶναι πειραταὶ ὅσοι μὲ τὸ πειρατικὸν πλοῖόν των προσβάλλουσιν ἄλλα πλοῖα ἢ ἐπιπίπτουσι κατὰ τῶν ἐν αὐτοῖς εὑρισκομένων προσώπων, κατὰ μείζονα λόγον πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ἀκόμη πειραταὶ καὶ ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐπιπίπτουσι κατὰ προσώπων, τὰ ὁποῖα ἐπιβιβαζόμενα εἰς τὸ πλοῖον αὐτῶν διὰ νὰ μετακομισθῶσιν ἀπό τινος τόπου εἰς ἄλλον, ἐμπιστεύονται εἰς αὐτοὺς καὶ ζωὴν καὶ περιουσίαν, καὶ ὅμως αὐτοὶ καταχρώμενοι τῆς ἐμπιστοσύνης ταύτης, τὸ ὁποῖον εἶναι περιστατικὸν ἐπιβαρυντικὸν, ἐπιπίπτουσι κατ' αὐτῶν καὶ τοὺς ἀφαιροῦν διὰ τῆς βίας τὴν περιουσίαν των. Ὅθεν, οὔσης τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος πράξεως πειρατείας, τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ὀρθῶς καὶ νομίμως ἐπελήφθη αὐτῆς καὶ ἐδίκασε τοὺς ἀναιρεσείοντας κατὰ τὸν προμνημονευθέντα νόμον, ὥστε ὁ πρῶτος ἀναιρέσεως λόγος καθίσταται ἀνυπόστατος. —ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 53 τοῦ 1846.

§ 6. Πειρατεία τελεσθεῖσα χωρὶς κίνδυνον ζωῆς τιμωρεῖται μὲ δεσμά.

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, κηρύξαν τοὺς ἀναιρεσείοντας ἐνόχους πειρατείας, ὅτι ὑπὸ κοινοῦ συμφέροντος κινούμενοι καὶ συναποφασίσαντες πρὸς ἀλλήλους ἀμοιβαίαν συνδρομὴν, θέλοντες δὲ νὰ λάβωσιν εἰς τὴν κατοχήν των αὐτογνωμόνως ξένην κινητὴν περιουσίαν, διὰ νὰ τὴν ἔχωσιν ἀδίκως ὡς ἰδιοκτησίαν, τὴν νύκτα τῆς 21—22 σεπτεμβρίου 1844 ἐντὸς τοῦ ἁλιευτικοῦ πλοίου ὁ ἅγιος Νικόλαος ὑπὸ σημαίαν ἑλληνικὴν, κατὰ τὸν διάπλουν των ἀπὸ τὸν ἐν τῇ θέσει τοῦ Βώλου τοῦ Κατάραγα τὸ μνῆμα πρὸς τὴν Ἀμαλιάπολιν, ἐπέπεσαν κατὰ τῶν ἐν τῷ αὐτῷ πλοιαρίῳ τῶν τριῶν ἐπιβατῶν Ἀράβων καὶ ἀφήρεσαν διὰ τῆς βίας ἀπὸ αὐτοὺς διάφορα χρυσᾶ τουρκικὰ νομίσματα, δύο πιστόλας, ἓν γελέκι, ἓν ζωνάρι καὶ μίαν φοῦντα, χωρὶς ὅμως διὰ τῆς ἐπενεχθείσης βίας νὰ βάλωσιν εἰς κίνδυνον τὴν ζωὴν τῶν ἐπιβατῶν τούτων, ἢ νὰ ἐπιφέρωσιν εἰς αὐτοὺς ἄλλην σωματικήν τινα βλάβην, δὲν ἠδύνατο παρὰ νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ ἄρθρον 8 τοῦ περὶ πειρατείας καὶ ναυταπάτης νόμου, καθότι αὐτὸ καὶ μόνον ἐφαρμόζεται ἐπὶ τῆς εἰρημένης πράξεως· ὥστε ὀρθῶς ἐφήρμοσεν αὐτὸ ἐπιβαλὸν τὸν ἐλάχιστον ὅρον τοῦ τρίτου βαθμοῦ τῆς ποινῆς, ἡ δὲ εἱρκτὴ δὲν ἐδύνατο νὰ καταγγωσθῇ εἰμὴ εἰς τοὺς μὴ ἐκτελέσαντας εἰσέτι τὴν

πειρατικὴν πρᾶξιν, καὶ τοιοῦτον γεγονὸς δὲν ἔλαβεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου χώραν. Ὅθεν ὁ περὶ κακῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου ἰσχυρισμὸς εἶναι ἀνίσχυρος, τοιοῦτος δὲ ἐξελέγχεται καὶ ὁ περὶ τοῦ ἀναιτιολογήτου, καθότι σκεφθὲν τὸ δικαστήριον ὅτι ἐπὶ τῆς πράξεως, δι' ἣν ἐκήρυξεν ἐνόχους τοὺς ἀναιρεσείοντας, ἐφαρμόζεται τὸ ὄγδοον ἄρθρον τοῦ νόμου, αἰτιολογεῖ ἀρκούντως τὴν ἀπόφασίν του, καὶ δὲν εἶχεν ἀνάγκην νὰ σκεφθῇ διατὶ δὲν ἐφαρμόζεται τὸ ἄρθρον 9 τοῦ αὐτοῦ νόμου.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 53 τοῦ 1846.

§ 7. Κατὰ τί διαφέρει ἡ λῃστεία ἀπὸ τὴν πειρατείαν;—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 53 τοῦ 1846, ἣν ἴδε ἀνωτέρω ἐν § 5 καὶ 6.

§ 8. Ὁ περὶ ναυταπάτης νόμος δὲν ἐτροπολόγησε τὰς περὶ πειρατείας ἀρχὰς τοῦ ποινικοῦ νόμου.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγ. 53 τοῦ 1846, ἣν ἀνωτ.

§ 9. Ἡ ἐπὶ τῆς ἐλευθέρας θαλάσσης πειρατεία καταδιώκεται καὶ ἐν Ἑλλάδι (ἄρθρ. 2 ποιν. δικ.—12 τοῦ περὶ ναυταπ. νόμ.).

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ τὸ 2 ἄρθρον τῆς ποινικῆς δικονομίας ἀποφαίνεται μὲν ἀναρμόδια τὰ ἑλληνικὰ δικαστήρια νὰ δικάσωσιν ἀλλοδαπόν, ἐὰν οὗτος κατ' ἀλλοδαποῦ καὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἐκακούργησεν· ἀλλ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ πειρατεία, δι' ἣν ἐκηρύχθησαν ἔνοχοι οἱ ἀναιρεσείοντες Μ. καὶ Φ, ἐπράχθη ἐπὶ τῆς ἐλευθέρας θαλάσσης, ἥτις οὔτε ἀλλοδαπή, οὔτε ἡμεδαπή εἶναι, ἀλλὰ διατελεῖ κοινὸν πάντων τῶν ἐθνῶν κτῆμα, εἰς τὴν ἀπεριόριστον αὐτῶν χρῆσιν ὑποκείμενον· ἑπομένως τὸ ἐφετεῖον Ἀθηνῶν, ἀπορρῖψαν τὴν περὶ ἀναρμοδιότητος τῶν ἑλληνικῶν δικαστηρίων ἔνστασιν, οὐδένα κείμενον νόμον παρεβίασεν· ἀπεναντίας μάλιστα ἐφήρμοσεν ὀρθῶς τὸ 12 ἄρθρον τοῦ περὶ ναυταπάτης καὶ πειρατείας νόμου, κατὰ τὸ ὁποῖον, ὡς ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ αὐτοῦ μὲ τὸ ἀπὸ 27 μαρτίου 1835 διάταγμα περὶ πειρατείας προκύπτει, ὑπόκεινται εἰς τὴν ἑλληνικὴν δικαιοδοσίαν πάντες οἱ κατὰ θάλασσαν συλλαμβανόμενοι ὑπαίτιοι πειρατικῶν πράξεων, εἴτε ἡμεδαποί, εἴτε ἀλλοδαποὶ ὦσι, καθὸ καταστάντες κοινοὶ πάντων τῶν ἐθνῶν ἐχθροί· ὅθεν ὁ πρῶτος τῆς ἀναιρέσεως λόγος εἶναι ἀνυπόστατος.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 76 τοῦ 1851.

§ 10. Ἡ περὶ ἐνοχῆς ἀπόφασις εἶναι αὐτοτελὴς τῆς περὶ καταδίκης, καὶ ὡς τοιαύτη πρέπει νὰ ὑπογράφηται ἀδιακρίτως παρ' ὅλων τῶν εἰς τὴν συζήτησιν παρευρεθέντων καὶ εἰς τὴν ἀπόφασιν συμπραξάντων δικαστῶν καὶ τοῦ γραμματέως. — Τοῦτο ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τοὺς ἐφέτας, δικάζοντας περὶ ναυταπάτης (ἄρθρ. 88, 397 πολ. δικ.) δυνάμει τοῦ ἀπὸ 30 μαρτίου 1845 νόμου.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ 18 ἄρθρον τοῦ ἀπὸ 30 μαρτίου 1845 περὶ ναυταπάτης νόμου, εἰς τὴν ἐνώπιον τῶν ἐφετῶν διαδικασίαν ἐφαρμόζονται τ' ἄρθρα 378—402 τῆς ποινικῆς δικονομίας, κατὰ δὲ τὸ μεταξὺ τούτων περιλαμβανόμενον 397 ἄρθρον, ἡ ἀπαγγέλλουσα τὴν ἐνοχὴν ἀπόφασις εἶναι αὐτοτελὴς, καὶ ὡς τοιαύτη πρέπει, κατὰ τὸ ἄρθρον 88 τῆς αὐτῆς δικονομίας, νὰ ὑπογράφηται παρ' ὅλων τῶν εἰς τὴν συζήτησιν παρευρεθέντων καὶ εἰς τὴν ἀπόφασιν συμπραξάντων δικαστῶν καὶ τοῦ γραμματέως, καὶ δὲν θεωρεῖται ὡς ὑπογραφεῖσα, ὅταν μόνον ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις ἦναι ὑπογεγραμμένη, ἂν καὶ αὕτη συνέχηται μὲ τὴν τῆς ἐνοχῆς ἀπόφασιν, διότι, ἂν καὶ συνέχωνται εἰς ἓν ἔγγραφον, εἶναι ὅμως δύο κατὰ τὸν νόμον ἀποφάσεις διακεκριμέναι καὶ αὐθύπαρκτοι, διὰ τοῦτο καὶ δημοσιεύονται κατὰ τὸν νόμον χωριστὰ καὶ εἰς διάφορα χρονικὰ διαστήματα, ὥστε διὰ νὰ ὑφίσταται ἑκάστη, πρέπει νὰ ἦναι, ὡς ἐῤῥέθη, ὑπογεγραμμένη· ἀλλ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἡ περὶ ἐνοχῆς ἀπόφασις δὲν εἶναι ὑπογεγραμμένη παρὰ τῶν συμπραξάντων εἰς αὐτὴν δικαστῶν, οὔτε παρὰ τοῦ γραμματέως, οὔτε γίνεται ἐν αὐτῇ ἢ ἐν τοῖς πρακτικοῖς ὁπωσδήποτε λόγος περὶ τῆς ἐλλείψεως ταύτης τῶν ὑπογραφῶν, ἂν δὲ ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις ἦναι ὑπογεγραμμένη, αἱ ὑπογραφαὶ ταύτης ἰσχύουσι μόνον διὰ τὸ κῦρος αὐτῆς, οὐχὶ δὲ καὶ διὰ τὴν περὶ ἐνοχῆς, ἥτις ἔπρεπεν, ὡς εἴρηται, νὰ ἦναι ἐπίσης ὑπογεγραμμένη· ὅθεν μὴ ὑπαρχούσης περὶ ἐνοχῆς ἀποφάσεως, οὐδὲ ἡ περὶ καταδίκης ἀπόφασις δύναται νὰ ὑφίσταται· ἑπομένως ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις εἶναι ἀναιρετέα διὰ τὴν οὐσιώδη ταύτην ἔλλειψιν, οὐχὶ ὅμως καὶ ἀπολυτέος ὁ καταδικασθεὶς, καθότι θεωρεῖται ὡς μὴ δικασθείς.— ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 42 τοῦ 1850.

§ 11. Οἱ ἐφέται, δικάζουσι τὰς ναυταπάτας δυνάμει τοῦ ἀπὸ 30 μαρτίου 1845 νόμου περὶ ναυταπάτης. Δὲν ὑπάρχει δὲ λόγος πρὸς ἀναίρεσιν τῆς ἀποφάσεώς των, ὅταν δὲν γίνηται ἐν αὐτῇ μνεία τοῦ νόμου.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου 42 τῆς 19 ἰουλίου 1845.

ΠΕΙΡΑΣΕΙΣ.

Πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας· ἴδε Ἐφημ. Μαθητῶν ἀριθ. 8 καὶ 11.

ΠΕΙΣΤΗΡΙΑ.

§ 1. Ὅρα τὴν ὑπ' ἀριθ. 2 (τοῦ 1844) ποινικὴν ἀπόφασιν τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἐκ τῆς ὁποίας προκύπτει, ὅτι τὰ δικαστήρια δύ-

νανται νὰ διατάξωσι τὴν ἀπόδοσιν τῶν πειστηρίων καὶ ἐν περιπτώσει ἀθωώσεως τοῦ κατηγορουμένου.

Ἐπειδὴ δὲ πρόκειται περὶ πειστηρίων, θεωροῦμεν ὄχι ἀπόσκοπον νὰ προσθέσωμεν ἐνταῦθα, ὅτι ἔκ τινος βουλεύματος τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, ἐκδοθέντος ἐπὶ τῇ ἀπὸ 27 αὐγούστου 1842 ὑπ' ἀριθ. 14719 προτάσει τῆς εἰσαγγελίας, προκύπτει ὅτι τὰ ἄρθρα 85, 86, 448 καὶ 449 τῆς ποινικῆς δικονομίας δὲν ἀφορῶσι τὰ πειστήρια· ὅτι ἡ ἀπόδοσις τῶν πειστηρίων εἰς τὸν ἰδιοκτήμονα πρέπει νὰ διατάσσηται εἰς πᾶσαν ἀπόφασιν, χωρὶς νὰ γίνηται διάκρισις, ἂν ἦναι ἀθωωτικὴ ἢ καταδικαστική· καὶ ὅτι τοῦτο ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὰ βουλεύματα, τὰ ἀποφαινόμενα ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀφορμὴ πρὸς κατηγορίαν.

Ἡ παῦσις τῆς περαιτέρω καταδιώξεως τοῦ ἐπί τινι δολίᾳ χρεωκοπίᾳ κατηγορηθέντος δὲν ἐμποδίζει τὴν εἰς αὐτὸν ἢ εἰς ἄλλον ἀπόδοσιν τῶν ὡς πειστηρίων κατατεθέντων βιβλίων, ἐπὶ λόγῳ, ὅτι δύνανται ν' ἀναφανῶσι νέαι ὑπόνοιαι (ἔγγρ. 9670 τῆς εἰσαγγ. τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν).

Πότε πρέπει ν' ἀποδίδωνται τὰ πειστήρια; Κατὰ τὸν Chauveau (τόμ. 1 σελ. 270 ἔκδ. Παρ.) ἡ ἀπόδοσις διατάττεται μετὰ τὸ πέρας τῆς δίκης· δικασθέντος δέ τινος τῶν κατηγορουμένων ἐρήμην, τί γίνεται; ὅρα τὰς παρατηρήσεις τοῦ εἰρημένου συγγραφέως αὐτόθι.

§ 2. Τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων δὲν εἶναι ἁρμόδιον νὰ δικάσῃ ἂν καλῶς ἢ κακῶς κατεσχέθησαν τὰ πειστήρια, ἀφοῦ ἐπελήφθη ἤδη τὸ ἁρμόδιον πρωτοδικεῖον τῆς περὶ αὐτῶν δίκης. — ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου 25 τοῦ 1846, ἣν ἐν Εὑρετ. τόμ. 7 λέξει *ζητήματα ἐνόρκοις.*

§ 3. Τὰ πειστήρια δὲν διατάττεται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος νὰ ἐπιδεικνύωνται ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ κατὰ τὴν συζήτησιν.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 41 τοῦ 1847.

§ 4. Τὸ δημόσιον εὐθύνεται διὰ τὰ πειστήρια, ἃ κατέσχε παρά τινι, παραδοθέντι εἰς ἄλλην κυβέρνησιν; ἴδε τὴν λέξιν *παράδοσις κατηγορουμένων.*

§ 5. Τὰ πειστήρια περιλαμβάνονται, παραδιδομένου εἰς ἄλλην κυβέρνησιν κατηγορουμένου τινός; ἴδε ἀπόφ. Ἀρείου Πάγου 204 τοῦ 1851.

§ 6. Τὸ δημόσιον εἶναι ὑπεύθυνον πρὸς ἀποζημίωσιν διὰ τὴν ἀξίαν τῶν πειστηρίων, τὰ ὁποῖα (κατασχεθέντα παρά τινι δραπέ-

φεύσαντι ἐκ τῆς Τουρκίας καὶ κατηγορουμένῳ ὅτι τὰ ὑπεξῄρεσε), παρέδωκεν εἰς τὴν τουρκικὴν ἀρχήν;

Απόφ. « Ἐπειδὴ διὰ τὴν κατάσχεσιν καὶ ἀπόδοσιν εἰς τὴν ὀθωμανικὴν ἀρχὴν τῶν χρημάτων, τὸ δημόσιον οὐδόλως εὐθύνεται ὑπὲρ τοῦ Π, διότι ὡς ἐκ τῶν ἐκτεθέντων ὄχι μόνον εἶχε βάσιμον ἀφορμὴν νὰ πιστεύῃ ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις, ὅτι ταῦτα προερχόμενα ἐκ κλοπῆς δὲν ἀνῆκον εἰς τὸν εἰρημένον, ἀλλὰ πρὸς τούτοις καὶ διότι εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ παραδώσῃ, ὡς ἔπραξε, ζητουμένη ταῦτα, καθότι, κατὰ τὸ ἀπὸ 4 φεβρουαρίου 1834 Β. διάταγμα, δυναμένη νὰ συλλάβῃ καὶ παραδώσῃ εἰς τὴν τουρκικὴν ἀρχὴν καὶ αὐτὸν τοῦτον τὸν Π. ὡς ὀθωμανὸν ὑπήκοον καὶ ὡς καταδιωκόμενον ἐπὶ κακουργήματι ἐν τῇ ὀθωμανικῇ ἐπικρατείᾳ κατὰ ὀθωμανοῦ πραχθέντι καὶ καταφυγόντα ἐν τῇ ἑλληνικῇ, ἠδύνατο οὐχ ἧττον νὰ παραδώσῃ καὶ τὰ ὡς πειστήρια ὑπὸ τῆς καταδιωκούσης ὀθωμανικῆς ἀρχῆς χαρακτηρισθέντα καὶ εἰς αὐτὸν εὑρεθέντα ἀντικείμενα, εἴτε συνάμα μὲ τὴν παράδοσιν αὐτοῦ, εἴτε καὶ ἀνεξαρτήτως ταύτης μὴ ἐγκριθείσης ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἀφοῦ καὶ διὰ τῆς παραδόσεως αὐτῶν μόνων ἡ κυβέρνησις, ὡς μόνη ἁρμοδία, ἐθεώρησεν ἀσφαλιζομένας τὰς ἐνυπαρχούσας φιλικὰς τῶν δύο ὁμόρων ἐπικρατειῶν σχέσεις, αἵτινες καὶ τὸ διάταγμα αὐτὸ καὶ τὸ δίκαιον τῶν ἐθνῶν ἔχοντα ὑπ' ὄψιν δὲν ἀπαγορεύουν τὰς τοιαύτας ἀποδόσεις.

» Ἐπειδή, προκειμένου λόγου περὶ τοιούτων χρημάτων ὡς πειστηρίων παρὰ τῆς ὀθωμανικῆς ἀρχῆς χαρακτηρισθέντων καὶ ζητηθέντων, τῶν ὁποίων ἡ ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως παράδοσις κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἐπιτρέπεται, ἡ σύμπραξις τῆς ἑλληνικῆς δικαστικῆς ἀρχῆς οὐδόλως ἀπαιτεῖτο, διότι τὰ τοιαῦτα μέτρα ὅλως κυβερνητικὰ ὄντα ὑπὸ τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς μόνης λαμβάνονται, καὶ διότι ἐκ τῶν ἀξιοποίνων ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ μεταξὺ ἀλλοδαπῶν πράξεων ἡ ἑλληνικὴ δικαστικὴ ἀρχὴ δὲν ἔχει νόμιμον δικαιοδοσίαν νὰ ἐπιληφθῇ ἀνακριτικῶν ἐργασιῶν. Δὲν ἀπητεῖτο δὲ πρὸς τούτοις ὡς πρὸς τὸ κῦρος τῆς εἰρημένης πράξεως τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως ἡ ἔγκρισις τοῦ βασιλέως, α') διότι ἐπρόκειτο περὶ παραδόσεως οὐχὶ τοῦ καταδιωκομένου Π, ἀλλὰ τῶν ἐπ' αὐτοῦ εὑρεθέντων καὶ κατασχεθέντων πειστηρίων· β') διότι ἡ παράδοσις αὕτη ἐγένετο μετὰ τὴν συνταγματικὴν ἀντιπολίτευσιν, καθ' ἣν τοιαῦται πράξεις ὅλως κυβερνητικαὶ οὖσαι ἐνεργοῦνται ὑπ' εὐθύνην τῶν ὑπουργῶν καὶ παρὰ τούτων, καὶ γ') διότι καὶ ἄλλως ἡ ἔλλειψις τοιαύτης ἐγκρίσεως οὐδόλως δίδει χώραν εἰς ἀκύρωσιν τῆς πράξεως ὑποκειμένης ἁπλῶς εἰς ἔλεγξιν ἐνώπιον τῶν βουλῶν, ἂν ἐξ αὐτῆς βλάβη τις

προέκυψεν, ἐνῷ, ἀπεναντίας, ὡς ἐξήχθη ἐκ τῆς συζητήσεως διὰ τῆς πράξεως ταύτης τῆς κυβερνήσεως οὐδεμία βλάβη προῆλθεν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐθνικὴ ὠφέλεια, διατηρηθεισῶν τῶν φιλικῶν μεταξὺ τῶν κυβερνήσεων σχέσεων.

» Ἐπειδὴ τὸ τελευταῖον ἐδάφιον τοῦ εἰρημένου διατάγματος, σκοπὸν προθέμενον νὰ χορηγήσῃ δικαίωμα ἀγωγῆς εἰς τοὺς παθόντας περὶ τῶν πολιτικῶν ἀξιώσεών των ἐνώπιον τῶν ἑλληνικῶν δικαστηρίων, οὐδόλως ἐπέτρεψεν εἰς τὴν ἑλληνικὴν κυβέρνησιν, τὸ ὁποῖον, κατὰ τὰ ἐκτεθέντα, ἔχει δικαίωμα τοῦ νὰ παραδώσῃ τὰ ὡς πειστήρια ὑπὸ τῆς ὀθωμανικῆς ἀρχῆς ζητούμενα καὶ ἐπὶ τῶν καταδιωκουμένων καὶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἐπικράτειαν καταφυγόντων εὑρεθέντα.—ἀπ. 8546 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν.

Σημ. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐπεκυρώθη διὰ τῆς 204 τοῦ 1851 πολιτ. ἀποφ. τοῦ Ἀρ. Πάγ.

ΠΕΛΑΤΕΙΑ (ἐμπορική).

Ἡ ἀγορὰ αὐτῆς εἶναι ἐμπορική; ὅρα ἐμπορ. δίκ. Ῥάλλ. τόμ. 1 σελ. 17·—ὅρα Εὑρετ. τόμ. 5 λέξ. *ἁρμοδιότης ἐμπορική*.

ΠΕΝΗΤΕΣ (ἐπὶ πολιτικῶν δικῶν).

Πενίας εὐεργέτημα.

Ἴδε σελ. 1 ἐπ. τοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος τοῦ Κ. Εὐκλείδους κτλ., ἔνθα διάφορα περὶ πενίας ἔγγραφα τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργείου·—ἴδε τὴν ἐν Εὑρετηρίῳ λέξιν *ἔξοδα δικαστικά*.

Ὁ διὰ πενίαν μὴ δυνάμενος νὰ φέρῃ τῆς δικαστικῆς δαπάνης τὸ βάρος, ἀδυνατεῖ, φυσικῷ τῷ λόγῳ, καὶ νὰ ἐπικαλεσθῇ τῶν δικαστηρίων τὴν προστασίαν. Ἀλλ' ἡ στέρησις τῆς πολυτίμου ταύτης προστασίας διὰ μόνον τοῦτον τὸν λόγον προφανὴς φαίνεται ἀδικία. Διὰ τοῦτο ἡ νομοθεσία ἀπονέμει εἰς τοὺς ἐνδεεῖς διαδίκους τὸ τῆς πενίας εὐεργέτημα. Ἀλλ' ἵνα τὸ εὐεργέτημα τοῦτο τυγχάνῃ τοῦ ἀγαθοῦ αὐτοῦ σκοποῦ καὶ μὴ ἐξοκέλλῃ εἰς κατάχρησιν, δέον νὰ ἔχωσιν ἄκραν τιμιότητα καὶ εὐσυνειδησίαν οἱ ἐπιτετραμμένοι τὴν ἔκδοσιν τῶν πρὸς ἀπόκτησιν αὐτοῦ ἀναγκαίων πιστοποιητικῶν.

Τὰ περὶ τοῦ εὐεργετήματος δὲ τούτου ὡρίσθησαν παρ' ἡμῖν οὕτως·

α') Ὁ θέλων ν' ἀποκτήσῃ αὐτὸ πρέπει νὰ φέρῃ τοῦτο μὲν πιστοποιητικὸν τῆς ἁρμοδίας διοικητικῆς ἀρχῆς, ὅτι ἡ κατάστασις καὶ αἱ πρόσοδοι αὐτοῦ δὲν ἀρκοῦσι πρὸς πληρωμὴν τῆς δικαστικῆς δαπάνης, χωρὶς νὰ περιορισθῶσιν ἐντεῦθεν τὰ πρὸς διατροφὴν αὐτοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας του ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα, νὰ βεβαιώσῃ δὲ τοῦτ' αὐτὸ καὶ δι' ὅρκου (ὅρα τὴν λέξιν *ψευδορκία*), ὑποσχόμενος συνάμα ὅτι θέλει πληρώσει αὐτὴν, ἐὰν εἰς τὸ μέλλον βελτιωθῇ ἡ κατάστασις αὐτοῦ· τοῦτο δὲ, μαρτυρικὸν δικηγόρου, ὅτι ἡ δίκη δὲν φαίνεται προφανῶς παράλογος, προφανῶς ἄδικος καὶ ἀστήρικτος.

β') Τὸ τῆς πενίας εὐεργέτημα παρέχει ὁ εἰσαγγελεὺς τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου, ἔτι δὲ ὁ εἰρηνοδίκης καὶ ὁ πρόεδρος τῶν ἐμποροδικῶν, δι' ἐγγράφου ἐπὶ τούτῳ ἐκδιδομένου, δι' οὗ διορίζεται συγχρόνως καὶ δικηγόρος ὡς πληρεξούσιος καὶ ἀντίκλητος τοῦ πένητος, προσέτι δὲ συμβολαιογράφος καὶ κλητήρ.

γ') Τὸ εὐεργέτημα τῆς πενίας ἀπαλλάττει τῶν δικαστικῶν προκαταβολῶν ἀμφοτέρους τοὺς διαδίκους· ἐὰν δὲ ἐπὶ τέλους καταδικασθῇ εἰς τὴν δαπάνην ὁ ἀντίδικος τοῦ πένητος, ὑποχρεοῦται οὗτος εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν τε τοῦ χαρτοσήμου τελῶν, ὡς καὶ τῶν δικαιωμάτων δικηγόρων, κλητήρων κτλ., ἐνῷ ὁ πένης καταδικασθεὶς ἀπαλλάσσεται προσωρινῶς μὲν τῆς πληρωμῆς τῶν εἰς δικηγόρους κλπ. ὀφειλομένων δικαιωμάτων, διὰ παντὸς δὲ τῶν τελῶν τοῦ χαρτοσήμου (ἄρθρ. 37 χαρτ.), ἀλλὰ τοῦ ἀντιδίκου αὐτοῦ τὰς δαπάνας ὀφείλει παραχρῆμα ν' ἀποτίσῃ, διότι τούτων οὐδεὶς νόμος τὸν ἀπαλλάττει (ἀπόφ. Ἀρ. Πάγ. 3 τοῦ 1841).— Ἐκ τῶν περὶ πολ. δικ. τοῦ Κ. Οἰκον. § 81.

Ὁ ἀπολαύων τοῦ εὐεργετήματος τῆς πενίας δὲν στερεῖται τοῦ δικαιώματος τοῦ διορίζειν ἕτερον πληρεξούσιον· μόνον ὑπόχρεως δὲν εἶναι οὗτος νὰ ὑπηρετήσῃ ἀμισθί. αὐτ.

§ 1. Ὁ πένης δύναται δι' εὔλογον αἰτίαν νὰ ὁρκισθῇ εἰς τὸν τόπον τῆς κατοικίας του πρὸς ἀπόλαυσιν τῶν τῆς πενίας ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου δικαιωμάτων. — ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 268 τοῦ 1849.

§ 2. Τὸ 221 ἄρθρον τῆς πολιτικῆς δικονομίας δὲν ἀπαιτεῖ, ὥστε ὁ γραμματεὺς τοῦ εἰρηνοδίκου νὰ προσυπογράφῃ τὸ ὑπὸ τοῦ τελευταίου ἐκδιδόμενον ἔγγραφον περὶ τῆς πρὸς ἀπόλαυσιν τῶν δικαιωμάτων τῶν πενήτων συγχωρήσεως. — ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγου 112 τοῦ 1848.

§ 3. Τιμωρεῖται ἐπὶ ψευδορκίᾳ ὁ ὁρκιζόμενος περὶ τῆς πενίας

του; Ὄχι· ὅρα τὴν λέξιν *ὅρκος*, ἐν Βύρετ. τόμ. 11 σελ. 355, ἔνθα ἡ ποινικὴ 29 τοῦ 1847 ἀπόφ. τοῦ Ἀρ. Πάγ. = Πρβλ. τὴν λέξ. *ψευδορκία*.

§ 4. Ἡ μὲν ἔλλειψις τοῦ ἀριθμοῦ ἐν τῷ ἀντικλητηρίῳ εἶναι ὅλως ἐπουσιώδης, καθότι οὔτε ἀπὸ τὸν νόμον ἀπαιτεῖται, οὔτε χρησιμεύει ποσῶς διὰ τὴν ἐπισημότητα ἢ τὸ κῦρος τοῦ ἐγγράφου, ἀλλ᾽ ἁπλῶς διὰ τὴν εὐκολίαν τῆς εὑρέσεώς του. — Ἡ δὲ ἔλλειψις τῆς ἐπιθέσεως τῆς σφραγῖδος τοῦ εἰρηνοδίκου δὲν εἶναι, ἐπίσης, οὐσιώδης.—ἀπ. πολ. Ἀρ. Π. 112 τοῦ 1848.

§ 5. Ἡ ἔκδοσις τοῦ ἀντικλητηρίου εἶναι τῆς ἁρμοδιότητος τῶν εἰσαγγελέων (ἄρθρ. 221 πολ. δικ.), ἐκτὸς τῶν ἀφορώντων ἐμπορικὰς ὑποθέσεις·—ἑπομένως τὰ δικαστήρια δὲν ἔχουν δικαίωμα νὰ ἐξετάσωσιν ἂν καλῶς ἢ μὴ ἐξεδόθη τὸ ἀντικλητήριον —ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 14 τοῦ 1852, ἀναιροῦσα τὴν 476 τοῦ 1850 ἀπόφ. τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν.

Σημ. Ἴδε καὶ ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγ. 13 τοῦ 1849, ὅτι τὸ ἀντικλητήριον ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς ἐκδοθὲν φέρει πλήρη ἀπόδειξιν, ἐκτὸς ἂν προσβληθῇ ὡς πλαστογραφημένον ἢ νοθευμένον.

§ 6. Ἂν καὶ κατὰ τὸν νόμον ὁ ἐξ ἐπαγγέλματος διοριζόμενος εἰς πένητά τινὰ ἀντίκλητος ὀφείλει νὰ παριστᾷ αὐτὸν, ὁ νόμος ὅμως δὲν ἀπαγορεύει εἰς τὸν διάδικον νὰ διορίζῃ καὶ ἕτερον δικηγόρον.—ἀπόφ. 5013 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 7. Οἱ πένητες ὑπόκεινται εἰς τὴν ποινὴν τὴν ἐν τῷ ἄρθρῳ 526 καὶ 531 τῆς πολ. δικ. ὁριζομένην; ἴδε ἀπόφ. Ἀρ. Π. 366 τοῦ 1852 ἐν λέξει *ἀπόπειρα πρὸς συμβιβ.*

§ 8. Ὁ Ἄρειος Πάγος κηρύσσει ἀπαράδεκτον τὴν ἀναιρέσεως αἴτησιν, ὅταν δὲν κατατίθεται τὸ νόμιμον παράβολον, ἢ δὲν ὑπάρχῃ ἀντικλητήριον. Ματαιοῦται λοιπὸν καὶ ἡ τυχὸν γενομένη συζήτησις, καὶ ὁ Ἄρειος Πάγος δὲν ἐπανέρχεται πλέον (ἄρθρ. 823 πολ. δικ.).—ἀπόφ. Ἀρ. Πάγ. 4 τοῦ 1853.

§ 9. Ὅταν μεταξὺ πολλῶν διαδίκων ὁ εἷς ἀπολαμβάνῃ τὰ δικαιώματα τῶν πενήτων, τὰ δικόγραφα γράφονται εἰς ἄσημον χάρτην· ὅθεν ὠφελεῖται τῆς ἀπαλλαγῆς ταύτης καὶ ὁ ἀντίδικος τοῦ πένητος (1). — ἀπόφ. τῆς 20 ἰουνίου 1840 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (ἐν νομικ. σελ. 2125).

§ 10. Οἱ ἀλλοδαποὶ δὲν δύνανται ν᾽ ἀπολαύσωσι τὰ δικαιώματα

(1) Περὶ τούτων γενήσεται ἀκριβέστερα λόγος ἐν λέξει χαρτόσημον.

τῶν πενήτων· οἱ δὲ φιλέλληνες δύνανταί ν' ἀποκτήσωσί τὰ δικαιώματα ταῦτα (1).

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ 1 ἄρθρον ἐδ. 3 τοῦ ἀπὸ 15 μαΐου 1835 νόμου περὶ ἑλληνικῆς ἰθαγενείας, ὡς Ἕλληνες θεωροῦνται καὶ ὅσοι τοὐλάχιστον διετίαν ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας ἀνεξαρτησίας ὑπερμαχήσαντες φιλέλληνες· οἱ τοιοῦτοι δὲ δὲν ἔχουν ἀνάγκην πολιτογραφήσεως διὰ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ἀστυκῶν καὶ πολιτικῶν δικαιωμάτων· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὡς ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὸ ὑπ' ἀριθ. 632 ἔγγραφον τοῦ ὑπουργείου τῶν στρατιωτικῶν τῆς 15 ἰανουαρίου 1846 ὁ Β. ἐμέθεξε τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος ἀγῶνος καὶ διὰ τοῦτο τῷ ἀπενεμήθη κατὰ Β. διαταγὴν τὸ χαλκοῦν ἀριστεῖον· ἄρα ὁ εἰρημένος Β. λαβὼν μέρος εἰς τὸν ἀγῶνα τὸν ἑλληνικὸν, οὐχὶ μόνον ἐπὶ διετίᾳ, ἀλλὰ καθ' ὅλον αὐτὸν, ὡς δύναται νὰ ἐννοηθῇ ὀρθῶς ἑρμηνευόμενον τὸ εἰρημένον ἔγγραφον, θεωρεῖται καὶ εἶναι ἕλλην κατὰ τὸν μνησθέντα νόμον, καὶ διὰ τοῦτο ἠδύνατο, κατὰ τὸ ἄρθρον 220 τῆς πολ. δικον. ν' ἀπολαύσῃ, ὡς ἀπήλαυσε τὰ δικαιώματα τοῦ πένητος καὶ ὡς τοιοῦτος ἠδύνατο νὰ συντάξῃ τὰ δικόγραφα αὐτοῦ εἰς ἁπλοῦν χάρτην καὶ νὰ μὴ προκαταβάλῃ παράβολον διὰ τὴν παρ' αὐτοῦ γενομένην αἴτησιν ἀναιρέσεως, ὁ δὲ ἰσχυρισμὸς τοῦ Φ, ὅτι ὁ ἀντίδικός του ἀπέβαλε τὴν ἑλληνικὴν ἰθαγένειαν λαβὼν ἐσχάτως ὡς γάλλος ἐξωτερικὸν διαβατήριον παρὰ τῆς γαλλικῆς πρεσβείας δὲν εἶναι ἰσχυρὸς, διότι δὲν ὑπάγεται εἰς οὐδεμίαν τῶν εἰς τὸ 10 ἄρθρον τοῦ εἰρημένου νόμου προβλεπομένων περιπτώσεων, καθ' ἃς ἀποβάλλεται ἡ ἑλληνικὴ ἰθαγένεια.—ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγ. 188 τοῦ 1848 =Πρλ. Εὐρ. τόμ. 1 σελ. 81 § 32.

§ 11. Ἡ αἴτησις ἀναιρέσεως δὲν εἶναι ἄκυρος, ὅταν, πρὶν ἀποκτήσῃ ὁ διάδικος τὰ δικαιώματα τοῦ πένητος, γράψῃ αὐτὴν εἰς ἁπλοῦν χάρτην· ἀρκεῖ μόνον νὰ εἶχε τὰ δικαιώματα ταῦτα ὁ ἀναιρεσείων, καθ' ἣν στιγμὴν ἐπεδόθη αὕτη εἰς τὸν ἀναιρεσίβλητον.

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ τὸ ἐπὶ ἀσήμου χάρτου γεγραμμένον ἀναιρέσεως ἔγγραφον φέρει μὲν χρονολογίαν τῆς 14 ἰουνίου 1848, ἐπεδόθη ὅμως εἰς τὸν ἀναιρεσίβλητον τὴν 16 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς, ὅτε εἶχεν ἤδη ἀποκτήσει ὁ ἀναιρεσείων καὶ ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου τὰ τῶν πενήτων δικαιώματα, ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2348 ἀντικλητηρίου ἐγγράφου τοῦ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ εἰσαγγελέως, ὥστε καθ' ἣν ἐποχὴν τὸ τῆς ἀναιρέσεως ἔγγραφον ἔλαβεν ὡς πρὸς

---

(1) Ἴδε τὴν λέξιν ἰθαγένεια.

τὸν ἀναιρεσίβλητον νόμιμον ὕπαρξιν, ὁ ἀναιρεσείων εἶχεν ἤδη ἀποκτήσει τὰ τῶν πενήτων δικαιώματατα. — ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγ. 230 τοῦ 1848.

§ 12. Ἡ αἴτησις ἀναιρέσεως, ὡς καὶ τὸ ἐπιδοτήριον ταύτης, δύνανται νὰ γραφῶσιν εἰς ἁπλοῦν χάρτην, καθότι αἱ πράξεις αὗται εἰσὶν ἐξακολούθησις τῆς δίκης, καθ' ἣν ὁ ἀναιρεσείων ἀπέκτησε τὰ τῶν πενήτων δικαιώματα.—ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 64 τοῦ 1850.

§ 13. Ἂν τὸ δικόγραφον ἐγράφη εἰς ἁπλοῦν χάρτην, ὁ δὲ διάδικος μεταγενεστέρως ἀπέκτησε τὰ τῆς πενίας δικαιώματα; ἴδε τὴν 8850 ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν.

§ 14. Τελευτήσαντος τοῦ ἀπολαύσαντος δικαιώματα πενίας, καὶ τῶν κληρονόμων του δεχομένων τὴν κληρονομίαν ὑπὸ τὸ εὐεργέτημα τῆς ἀπογραφῆς, ἀπολαμβάνουσιν οὗτοι τὰ τοῦ πένητος δικαιώματα;

Ἀπόφ. «Ἐπειδή, κατὰ τὸ ἐν τῇ δικογραφίᾳ ἀντικλητήριον, ὁ Ι. εἶχεν ἀπολαύσει τὸ δικαίωμα τῶν πενήτων ἀπὸ τῆς 1 σεπτεμβρίου 1846 διὰ πράξεως τοῦ παρὰ τοῖς πρωτοδίκαις εἰσαγγελέως εἰς τὴν προκειμένην δίκην· ὅθεν, τελευτήσαντος αὐτοῦ διαρκούσης τῆς δίκης, ἡ κληρονομία του ἔκειτο εἰς κατάστασιν πενίας, καὶ αἱ διαληφθεῖσαι ἀνακόπτουσαι, δεχθεῖσαι τὴν κληρονομίαν ταύτην ὑπὸ τὸ εὐεργέτημα τῆς ἀπογραφῆς, καὶ ὡς τοιαῦται παριστάμεναι κατὰ τὴν δίκην ταύτην, δικαιωματικῶς ἠδύναντο ὡς τοιαῦται νὰ μεταχειρισθῶσιν ὅλα τὰ δικαιώματα τῆς κληρονομίας, καὶ ἑπομένως καὶ ἐκεῖνο τοῦ νὰ δικάζωνται αὗται μὲ τῆς εἰς τοὺς πένητας παρὰ τοῦ νόμου χορηγουμένης ὠφελείας, καὶ διὰ τοῦτο νομίμως συνέταξαν ἐπὶ ἀσήμου χάρτου τὴν ἀνακοπήν των.—ἀπόφ. 4873 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 15. Ἀποδεικτικὸν περὶ πενίας τῶν ζητούντων ἀναίρεσιν· ἴδε τὴν λέξιν *παράβολον.*

§ 16. Ὁ μὴ πένης παρεμβαίνων εἰς ἐκκρεμῆ τινὰ δίκην μεταξὺ πενήτων, πρέπει νὰ κάμῃ χρῆσιν ἐνσήμου χάρτου, τὸ δὲ εἰς ἁπλοῦν χάρτην ἔγγραφον τῆς παρεμβάσεως αὐτοῦ δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν (1).—ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. τῆς 1 ὀκτωβρίου 1840 (ἐν νομ. σελ. 2268).

Σημ. Ἡ 106 τοῦ 1840 ἀπόφασις τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν φέρει οὕτως·

(1) Τὸ τελευταῖον εἶναι ὀρθόν; ἴδε Εὑρετ. τόμ. 7 σελ. 321 § 39 (λέξ. ἔφεσις)· ἴδε καὶ Εὑρετ. τόμ. 10 σελ. 48 § 267 (λέξ. μάρτυρες).

« Ἐπειδὴ ἡ διὰ τοῦ ἄρθρου 37 τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου παραχωρουμένη εἰς τὸν ἔχοντα τὰ δικαιώματα τῆς πενίας ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τῆς χρήσεως τοῦ χαρτοσήμου ἄρχεται, κατὰ τὸ ἄρθρον 223 τῆς πολ. δικον., ἀφ' ἧς ἡ συγχώρησις τῶν τῆς πενίας δικαιωμάτων· ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲ τὸ τῆς συγχωρήσεως ταύτης ἔγγραφον τοῦ Τ. ἐξεδόθη ἀπὸ τὸν παρὰ τῷ δικαστηρίῳ τούτῳ εἰσαγγελέα τὴν 22 μαΐου ε. ε., τὸ δὲ περὶ ἐπαναλήψεως ἔγγραφον, χρονολογουμένον τὴν 20 αὐγούστου π. ε. ἐπεδόθη εἰς τὸν Ο. κατὰ τὸ παρὰ τοῦ Τ. παρουσιασθὲν ἀποδεικτικὸν τοῦ ἐν Σπέτζαις κλητῆρος Α. τὴν 30 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καὶ ἔτους, ἑπομένως τὸ περὶ ἐπαναλήψεως τῆς διαδικασίας ἔγγραφον καὶ τὸ περὶ ἐπιδόσεως αὐτοῦ ἀποδεικτικὸν τοῦ μνησθέντος κλητῆρος, ὡς γενόμενον πρὸ τῆς πρὸς τὸν Τ. συγχωρήσεως τῶν τῆς πενίας δικαιωμάτων, ἔπρεπε νὰ γραφῶσιν ἐπὶ τοῦ διατεταγμένου διὰ τὰ τοιαῦτα ἔγγραφα χαρτοσήμου, ὥσπερ δὲν ἔγινεν. »

§ 17. Τὸ περὶ τῆς πενίας ἔγγράφον δὲν ἀποδεικνύει ἰθαγένειαν· ἴδε λέξ. *ἰθαγένεια* § 8 (Εὑρετ. τόμ. 8 σελ. 155).

§ 18. Τέλη πληρονόμενα διὰ τὴν ἀποστολὴν δικογράφων πενήτων. Εὑρετ. τόμ. 1 σελ. 82 § 34, 39.

§ 19. Ὁ ἀντίδικος τοῦ πένητος ὑποχρεοῦται νὰ προκαταβάλῃ τὰ ἔξοδα διὰ τὸν δαπανηθησόμενον χάρτην.—ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγ. 202 τοῦ 1838, ἣν ἴδε ἐν Εὑρετ. τόμ. 7 σελ. 52.

§ 20. Κατὰ τὸν νόμον, ἀπαλλάττεται ὁ πένης διάδικος, ἡττηθείς, ἀπὸ τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξόδων· δι' αὐτῶν ὅμως ἐννοοῦνται μόνον τὰ εἰς τὸ δικαστήριον ὀφειλόμενα, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ πρὸς τὸν ἀντίδικον.—ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγ. 3 τοῦ 1841.

§ 21. Ὅταν μεταξὺ πολλῶν διαδίκων ὁ εἷς ἀπολαμβάνῃ τὰ δικαιώματα τῶν πενήτων, τὰ δικόγραφα γράφονται εἰς ἄσημον χάρτην· ὅθεν ὠφελεῖται τῆς ἀπαλλαγῆς ταύτης ὁ ἀντίδικος τοῦ πένητος.—ἀπόφ. τῆς 20 ἰουνίου 1840 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν (νομικ. σελ. 2125).

§ 22. Περὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 220 τῆς πολιτικῆς δικονομίας ἠγέρθη ἔκ τινος χρόνου ἀμφιβολία, ἂν τὰ κατ' αὐτὸ προαπαιτούμενα πρὸς ἀπόλαυσιν τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων ἀρκῇ νὰ τηρῶνται ἅπαξ μόνον ἐφ' ἑκάστης δίκης κατὰ τὴν ἔναρξιν αὐτῆς, ἢ ἂν πρέπῃ νὰ ἐκπληρῶνται αὐστηρῶς καὶ κατὰ τὴν διόδευσιν αὐτῆς εἰς τὰ ἀνώτερα δικαστήρια. Καί τινες μὲν τῶν εἰσαγγελέων τὴν ἐφάπαξ ὑπὸ τῆς δημοσίου ἀρχῆς γενομένην πιστοποίησιν τῆς πενίας, καὶ τὴν κατὰ συνέπειαν αὐτῆς

ἀπαιτηθεῖσαν ὁρκομωσίαν παραδεχόμενοι, ἐπέτρεψαν ἄνευ ἐπαναλήψεως τῶν διατυπώσεων τούτων, τὸ πενητικῶς παρίστασθαι πρὸ τῶν ἀνωτέρων δικαστηρίων, ἄλλοι δὲ πάλιν, ἀσπαζόμενοι τὴν αὐστηροτέραν ἑρμηνείαν, ἀπήτησαν ἀνελλειπῆ ἐπανάληψιν τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ διατεταγμένων κατὰ πᾶσαν ἐμφάνισιν τῆς αὐτῆς δίκης ἐνώπιον παντὸς ἀνωτέρου δικαστηρίου, μηκέτι ἐπειλημμένου αὐτῆς.

Ἐπειδὴ ἡ ἀμφιβολία περὶ τὴν ἔννοιαν τοιαύτης οὐσιώδους διατάξεως τοῦ νόμου καθ' ἑκάστην ἐφαρμοζομένου, καὶ παράπονα δίκαια δύναται νὰ ἐγείρῃ, καὶ ἄλλα δυσάρεστα ἐπακολουθήματα νὰ συνεπιφέρῃ, κρίνομεν σκόπιμον ν' ἀποτείνωμεν πρὸς ὑμᾶς τὰς ἐφεξῆς παρατηρήσεις, καθ' ἃς θέλετε βαίνει τοῦ λοιποῦ εἰς τὴν ἑρμηνείαν καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 220 τῆς πολ. δικον.

Ἀληθῶς τὸ γράμμα τοῦ ἄρθρου τούτου δὲν σαφηνίζει ἀρκούντως, ἂν ὁ ἅπαξ ἐπιτυχὼν κατ' αὐτὸ τῶν τῆς πενίας δικαιωμάτων ὀφείλει νὰ ζητήσῃ νέαν περὶ τῆς πενίας πιστοποίησιν παρὰ τῆς ἀρχῆς, καὶ νὰ ὀμόσῃ νέον ὅρκον πρὸς τὸ ἀνώτερον δικαστήριον, εἰς ὃ φέρει δι' ἐφέσεως, ἢ δι' αναιρέσεως, τὴν δίκην αὐτοῦ, ἢ ἂν δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ ἀδαπάνως, ἐπικαλούμενος καὶ τὴν δικαιοσύνην τῶν ἀνωτέρων δικαστηρίων διὰ τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν, δυνάμει τῶν ἤδη ἐνώπιον τῶν κατωτέρων τετελεσμένων διατυπώσεων· εἰς τοιαύτην ἀσαφῆ τοῦ γράμματος τοῦ νόμου ἔννοιαν, ἀνάγκη νὰ ἐμβατεύσωμεν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου, καὶ ν' ἀσπασθῶμεν τὴν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νομοθέτου μᾶλλον συνάδουσαν ἑρμηνείαν τοῦ γράμματος.

Σκοπὸς βέβαια τοῦ νομοθέτου εἰσαγαγόντος καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν νομοθεσίαν τὰς περὶ πενήτων διατάξεις, ἦτο νὰ καταστήσῃ εἰς τοὺς ἐνδεεῖς καὶ ἀπόρους ἐφικτὴν τὴν εἰς τὰ δικαστήρια προσέλευσιν, μὴ ἀνεχόμενος νὰ στερῶνται οὗτοι ἕνεκα τῆς ὑπαρχούσης πενίας των, τῆς ὁποίας οἱ εὔποροι ἀπολαύουσι δικαιοσύνης, ἀλλὰ καὶ νὰ μὴ ἐπιτρέψῃ εἰς αὐτοὺς κτησαμένους περιουσίαν τινά, νὰ μείνωσιν ἀσυντελεῖς πρὸς τὴν δικαιοσύνην, παραβιαζομένης κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τῆς ἁπανταχοῦ τῆς νομοθεσίας ἐπιλαμπούσης ἀρχῆς τῆς ἰσότητος, διὰ τοῦτο καὶ ἐπιτρέπει μὲν τὴν ἀδάπανον εἰς τὰ δικαστήρια προσέλευσιν, ὅταν πιστοποιηθῇ παρὰ τῆς ἀρχῆς, καὶ ἐπιβεβαιωθῇ δι' ὅρκου τῆς πενίας ἡ ὕπαρξις, φροντίζει ὅμως διὰ αὐτῆς τῆς ἐνωμότου ὑποσχέσεως, νὰ ὑποχρεώσῃ τὸν εὐεργετούμενον διάδικον εἰς ἀπότισιν τῶν νομίμων τελῶν, ἅμα βελτιωθῇ ἡ κατάστασις τῆς περιουσίας του. Ἐκ τούτου φαίνεται ὅτι συμφερωτέρα πρὸς τὸν εὐεργετικὸν τοῦ νομοθέτου σκοπὸν ἑρμηνεία εἶναι τῆς μὴ κατὰ πᾶσαν ἐμφάνισιν τῆς αὐτῆς δίκης εἰς τὰ ἀνώ-

τερα δικαστήριᾳ ἐπαναλήψεως τῶν διατυπώσεων τούτων, ἥτις καὶ νέα ἔξοδα προξενεῖ καὶ χρόνου κατατριβὴν ὄχι μικρὰν ἐπιφέρει, καὶ δυσκολίαι ἄλλαι μεθ' ἑαυτοῦ συνέρχονται, δὲν καθίσταται εἰς τὸν εὐεργετηθέντα ἄκαρπος ἡ εὐεργεσία, οὐδὲ ἀποστερεῖται οὗτος τῶν μέσων ν' ἀπολαύσῃ τὴν ὁποίαν ἐπιθυμεῖ καὶ σπεύδῃ νὰ ἐπιτύχῃ πλήρη δικαιοσύνην· ἡ ἑρμηνεία αὕτη, ἡ συναγομένη ἐκ τοῦ πνεύματος τοῦ νόμου καὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ νομοθέτου, ἐνισχύεται προσέτι καὶ ἐκ τῆς κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐφαρμογῆς τῶν περὶ πενίας διατάξεων τῶν γερμανικῶν νομοθεσιῶν, ὅθεν μετήνεγκεν αὐτὰς εἰς τὴν ἡμετέραν νομοθεσίαν, ὁ νομοθέτης τῆς Ἑλλάδος.

Κατὰ ταῦτα λοιπόν, πρὸς ἀπόλαυσιν τῆς ἀδαπάνου παραστάσεως ἐνώπιον τοῦ κατ' ἔφεσιν δικάζοντος δικαστηρίου, ἢ τοῦ Ἀρείου Πάγου, θέλετε θεωρεῖ ἀρκοῦσαν τὴν ἐνώπιον τοῦ πρώτου ἐπιλαβομένου τῆς ὑποθέσεως δικαστηρίου τήρησιν τῶν ἐν τοῖς δυσὶ πρώτοις ἐδαφίοις τοῦ ἄρθρου 220 τῆς πολιτικῆς δικονομίας ὁριζομένων διατυπώσεων, καὶ ἐπιτρέπει τὴν συνεχῆ παράστασιν, ἀρκούμενοι εἰς μόνην τὴν ἐπὶ ἁπλοῦ χάρτου βεβαίωσιν δικηγόρου, ὅτι ἡ ἐκκλητή, ἢ ἀναιρεσίβλητος δίκη, δὲν φαίνεται ἄλογος, ἄδικος καὶ ἀνυποστήρικτος, ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ παραβιάζηται ἄνευ κατεπειγούσης καὶ δικαιολογουμένης ἀνάγκης ἡ οὐσιωδεστάτη τῆς ἰσότητος ἀρχή, πρέπει οἱ μὲν εἰσαγγελεῖς τῶν πρωτοδικῶν νὰ ἦναι λίαν προσεκτικοὶ εἰς τὴν τῶν δικαιωμάτων τῆς πενίας παραχώρησιν, καὶ νὰ μὴ ἐνδίδωσιν, ἂν προηγουμένως δὲν πληροφορηθῶσιν, ὅτι ἀληθῶς οἱ αἰτοῦντες εἶναι πένητες, συμφώνως μὲ τὸ παρουσιαζόμενον πιστοποιητικόν, οἱ δὲ παρ' ἐφέταις καὶ ὁ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ εἰσαγγελεῖς ὀφείλουν, ἅμα ὑπονοήσωσιν, ὅτι ἐβελτιώθη ἡ, κατ' ἀρχάς, ὡς πένητος τοῦ παραστάντος περιουσία, ν' ἀρνῶνται τὴν ἔκδοσιν ἀντικλητηρίων πρὸς ἀπόλαυσιν τῶν πενητικῶν δικαιωμάτων ἐνώπιον τῶν ἀνωτέρων δικαστηρίων, καὶ νὰ ἀνακαλῶσι τὰ ἤδη ἐκδοθέντα ἀντικλητήρια, ἂν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς δίκης βεβαιωθῶσιν ὅτι ὁ ὡς πένης παραστὰς δι' ἐξαπατήσεως τῆς ἀρχῆς κατώρθωσε νὰ βάλῃ εἰς χεῖρας ψευδῆ τὴν τῆς πενίας πιστοποίησιν (ἐγκ. ὑπουργ. δικ. ὑπ' ἀρ. 4073 τοῦ 1852 ὑπὸ Κ. Προβελεγίου).

§ 23. Παρατηροῦμεν μὲ λύπην μας, ὅτι ἡ εὐεργετικὴ διάταξις τοῦ ἄρθρου 220 τῆς πολιτ. δικονομίας, σκοπὸν ἔχουσα τὴν διευκόλυνσιν τῶν ἀληθῶς πενήτων διαδίκων, πρὸς δικαστικὴν ἐπιδίωξιν τῶν ἀμφισβητουμένων δικαίων των, καταδολιεύεται ἀπροκαλύπτως ὑπὸ διαδίκων, οἵτινες, καίτοι εὔποροι καὶ ἱκανοὶ νὰ ὑποστῶσι τὰ τέλη χαρτοσήμου ὧν ἔχουσι δικῶν ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, χωρὶς νὰ περιορισθῶσι τὰ πρὸς διατροφὴν ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα

τῆς οἰκογενείας των ἔξοδα, παρίστανται ὅμως καὶ ὁρκίζονται εἰς αὐτὰ ὡς πένητες, βοηθούμενοι πρὸς τοῦτο παρὰ πιστοποιητικῶν τῶν ἁρμοδίων δημοτικῶν ἀρχῶν.

Τοιαύτη κατάχρησις ἐπιφέρει ἀναντιῤῥήτως τὰ δυσάρεστα ἀποτελέσματα α΄) τοῦ νὰ ζημιοῦται ἱκανὰ τὸ δημόσιον ἐν περιπτώσει καταδίκης τῶν τοιούτων ψευδοπενήτων, παραλειπομένης τῆς γενομένης εἰς τοὺς ἁρμοδίους δικαστικοὺς ὑπαλλήλους ζημίας· καὶ β΄) τοῦ νὰ ἐμπαίζηται ἡ δικαιοσύνη ὑπὸ τῶν τοιούτων, οἱ ὁποῖοι ἀπηλλαγμένοι τῆς πληρωμῆς τῶν τελῶν χαρτοσήμου εἰς οὐδὲν λογίζονται τὴν ἐπιχείρισιν ἢ ἀναδοχὴν ἀνυποστάτων δικῶν, ἐμβάλλοντες παραλόγως εἰς δικαστικὸν ἀγῶνα τοὺς ἀντιδίκους των, καὶ παρουσιάζοντες οὕτω προσκόμματα καὶ βραδύτητα εἰς τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης.

Ὀφείλοντες νὰ προνοήσωμεν περὶ τῆς καταπαύσεως τῆς τοιαύτης καταχρήσεως, παρεκαλέσαμεν τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν νὰ διατάξῃ τὰς δημοτικὰς καὶ διοικητικὰς ἀρχάς, ἵνα προσέχωσιν αὐστηρῶς, αἱ μὲν πρῶται εἰς τὴν ἔκδοσιν πιστοποιητικῶν πενίας, σημειοῦσαι ἐπὶ ἑκάστου αὐτῶν, 1) τὸ ἐπάγγελμα τοῦ αἰτοῦντος, 2) τὸν ἀριθμὸν τῶν μετ' αὐτοῦ συζώντων μελῶν τῆς οἰκογενείας του, καὶ 3) τὰ κτήματα αὐτοῦ κατ' εἶδος, προστιθεμένης καὶ τῆς ὡς ἔγγιστα ἐτησίας ἀποφορᾶς ἑκάστου αὐτῶν καὶ συμπεριλαμβανομένου τοῦ ἐτησίου εἰσοδήματος, τὸ ὁποῖον ὁ αἰτῶν ἀπολαμβάνει ἐκ τοῦ ἐπιτηδεύματός του· αἱ δὲ διοικητικαὶ ἀρχαί, εἰς τὴν ἀκριβῆ καὶ εὐσυνείδητον βεβαίωσιν τοῦ περιεχομένου τῶν τοιούτων πιστοποιητικῶν.

Ἐπροσθέσαμεν εἰς τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον νὰ ἐφελκύσῃ τὴν προσοχὴν τῶν εἰρημένων ἀρχῶν, εἰς τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν τοῦ ὅρου *ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα* τοῦ ἄρθρου 220 § 1 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, διὰ νὰ ἀποφαίνωνται ἐν γνώσει περὶ τῆς πενίας τοῦ αἰτοῦντος.

Ἡ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον σύνταξις καὶ βεβαίωσις τῶν τοιούτων πιστοποιητικῶν θέλει παρέχει τὴν προσήκουσαν εὐκολίαν, ὥστε τὰ δικαστήρια καὶ οἱ εἰσαγγελεῖς νὰ γνωρίζωσιν, ἂν ἐκ τῶν σημειουμένων εἰς αὐτὰ λεπτομερειῶν, ὁ αἰτῶν δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ πληρώσῃ τὰ δικαστικὰ ἔξοδα τῆς ἐπιχειρισθησομένης δίκης του, χωρὶς νὰ περιορισθῶσιν ἐκ τούτου τὰ ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα ἔξοδά του, κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου, καὶ καθ' ἣν περίπτωσιν ὁρκισθέντος τοῦ παρουσιάζοντος τοιοῦτον, εὕρωσιν ἀντίφασιν μεταξὺ τοῦ πιστοποιητικοῦ καὶ τῆς πιστοποιουμένης πενίας τοῦ αἰτοῦντος, ὀφείλουν νὰ ἐνεργοῦν τὰ πρὸς καταδίωξιν τῶν μὲν ἁρμοδίων δημοτικῶν καὶ διοικητικῶν ἀρχῶν ἐπὶ πιστοποιήσει ψευδῶν πραγμάτων,

τοῦ δὲ ὀμόσαντος, ἐπὶ ψευδορκίᾳ (;) διὰ νὰ ἱκανοποιῆται κατὰ συνέπειαν ὁ ἐμπαιζόμενος παρ' ἀμφοτέρων νόμος· οὕτω θέλουν πράττει αἱ ἁρμόδιοι δικαστικαὶ ἀρχαὶ καὶ ὁσάκις πληροφορηθῶσιν ἐξωδίκως, ὅτι ἐπί τινος πιστοποιητικοῦ παρελείφθη προφανῶς ἡ ἀληθὴς πρόσοδος τοῦ πένητος διαδίκου ἢ κτῆμά τι αὐτοῦ προσοδοφόρον.

Διὰ νὰ φθάσωμεν ὅμως εἰς τὸ σκοπούμενον ἀποτέλεσμα, θεωροῦμεν καλὸν νὰ συστήσωμεν εἰς τὰ δικαστήρια νὰ μὴ παραδέχωνται ἐφεξῆς οὐδὲν πιστοποιητικὸν πενίας μὴ συντεταγμένον κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον.

Δὲν κρίνομεν ἐντούτοις ἔξω τοῦ προκειμένου νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι, ἂν ἡ πιστοποίησις τῆς περιουσίας καὶ τοῦ ἐτησίου εἰσοδήματος τῶν αἰτούντων πιστοποιητικὰ ἦναι ἔργον τῶν δημοτικῶν καὶ διοικητικῶν ἀρχῶν, αἱ δικαστικαὶ οὐχ ἧττον εἶναι ἁρμόδιαι νὰ ἐξετάζωσιν ἂν οἱ ἐμφανιζόμενοι πρὸς ὁρκοδοσίαν δὲν μέλλωσι νὰ κατασταθῶσι προδήλως ὑπαίτιοι ψευδορκίας, διὰ νὰ διατάττωσιν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὰς ἀνηκούσας καταδιώξεις κατὰ τῶν ψευδορκούντων (;) καὶ τῶν ψευδῆ πράγματα πιστοποιησάντων δημοτικῶν καὶ διοικητικῶν ὑπαλλήλων, καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται.

Ἀπόκειται ὅθεν καὶ εἰς τὰ δικαστήρια καὶ τοὺς εἰσαγγελεῖς, ἵνα συμμορφούμενοι μὲ τὴν παροῦσαν, ἐνεργήσωσι τὸ καθ' ἑαυτοὺς πρὸς περιστολὴν τῆς ἐξακολουθούσης καταχρήσεως εἰς τὴν ἔκδοσιν πιστοποιητικῶν πενίας.

Ἀντίτυπον τῆς παρούσης θέλει κοινοποιήσει ἕκαστος εἰσαγγελεὺς εἰς τὸ παρ' ᾧ διατελεῖ δικαστήριον, οἱ δὲ παρὰ πρωτοδίκαις καὶ εἰς τοὺς κατὰ τὴν περιφέρειάν των εἰρηνοδίκας (ἐγκ. ὑπουρ. δικ. ὑπ' ἀριθ. **4914** τοῦ **1848**).

ΠΕΝΙΑ ἐπὶ ποινικῶν δικῶν (1).

§ **1**. Ὅταν τὸ πιστοποιητικὸν τοῦ δημάρχου διαλαμβάνῃ ὅτι ἡ κατάστασις καὶ ἡ πρόσοδος τοῦ ἀναιρεσείοντος δὲν ἐξαρκοῦσι νὰ πληρόνῃ δικαστικὰ ἔξοδα, εἰς τὴν σημείωσιν ταύτην ἐμπεριλαμβάνεται πᾶν εἶδος δικαστικῶν ἐξόδων, ὡς καὶ τὸ πρόστιμον (ἄρθρον **486** ποιν. δικ.).—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. **94** τοῦ **1851**.

§ **2**. Τὸ παρὰ τοῦ δημάρχου ἐκδιδόμενον πιστοποιητικὸν πενίας (ἄρθρον **486** § **4** ποιν. δικον.), δὲν πρέπει νὰ περιέχῃ εἰμὴ τὴν

(1) Ἴδε τὴν λέξιν πρόστιμον.

βεβαίωσιν ἁπλῶς αὐτῆς ταύτης τῆς καταστάσεως, ὄχι δὲ καὶ σημείωσιν τῶν δικῶν.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 63 τοῦ 1853.

§ 3. Εἰς τοὺς ὑπευθύνους τῶν ἐφημερίδων συντάκτας δὲν ἐφαρμόζονται οἱ περὶ πενίας ὁρισμοί· ὥστε πρέπει, ζητοῦντες ἀναίρεσιν, νὰ καταθέσωσι τὸ νόμιμον παράβολον.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγ. 52 τοῦ 1843.

§ 4. Ἡ περὶ πενίας ὁρκωμοσία γινομένη μετὰ τὴν ἀναιρέσεως αἴτησιν καθιστᾷ ἀπαράδεκτον αὐτήν (ἄρθρ. 485, 486 ποιν. δικ.). —ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 97 τοῦ 1845.

§ 5. Ἂν τὸ περὶ πενίας τοῦ ἀναιρεσείοντος ἀποδεικτικὸν (ποιν. δικον. ἄρθρ. 485, 486, νόμ. τῆς 10 αὐγούστου 1836) συνταχθῇ μετὰ τὴν ἀναιρέσεως αἴτησιν, αὕτη εἶναι ἀπαράδεκτος. — ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 13 τοῦ 1847.

ΠΕΝΘΕΡΟΣ.

Ἴδε Μακελδ. § 491 β', 511. — Ὁ μνηστὴρ δύναται νὰ ἦναι κληρεξούσιος τοῦ πενθεροῦ; ἴδε τὴν 1321 τοῦ 1851 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν ἐν λέξει *μνηστεία*.=Ἴδε τὰς λέξ. *γάμος*· —*προίξ*· —*μνηστεία*.=Ἴδε καὶ τὴν λέξιν *εὐεργέτημα εὐπορίας* ἐν Εὑρετ. τόμ. 7 σελ. 273—278. — Δὲν ὀφείλεται διατροφὴ τῇ πενθερᾷ.—ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγ. 127 τοῦ 1849.

ΠΕΝΘΙΜΟΝ ἔτος.

Καλλ. τόμ. 1 § 31 περὶ τὸ τέλος. Μακελδ. § 511. Ἐπιζήμιοι συνέπειαι τῆς παραβάσεως αὐτοῦ. αὐτ. § 537.

§ 1. Διατροφὴ τῆς συζύγου κατὰ τὸ πένθιμον ἔτος· ἴδε τὴν λέξιν *διατροφή*.

§ 2. Κατὰ τὸ πένθιμον ἔτος ἡ μήτηρ ἔχει δικαίωμα διατροφῆς; ἴδε τὴν λέξιν *διατροφή*.

§ 3. Κατὰ τὸ πένθιμον ἔτος διατρέφονται αἱ χῆραι; ἴδε τὴν ἀπόφ. 8969 ἐφετῶν Ἀθηνῶν καὶ τὸν ἑπ. §.

§ 4. Ἡ γυνὴ ἔχει δικαίωμα διατροφῆς ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ συζύγου κατὰ τὸν χρόνον τοῦ πενθίμου ἔτους (1);

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ ἡ Α. δὲν ἀπέδειξε, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου τούτου, διὰ τῶν ἐξετασθέντων μαρτύρων της τὸ ἐπικαλούμενον παρ' αὐτῆς ἐν Ἀθήναις ἔθιμον, εἰς τὸ ὁποῖον στηρίζει τὴν

(1) Ἴδε ὅμως Εὑρετ. τόμ. 6 σελ. 181 λέξ. διατροφή.

περὶ διατροφῆς της διὰ τὸ πένθιμον ἔτος ἀπαίτησίν της, ἰσχυριζομένη ὅτι δυνάμει αὐτοῦ πᾶσα χήρα ἔμπροικος ἢ ἄπροικος ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀπαιτήσῃ τὰ ἔξοδα τῆς διατροφῆς της κατὰ τὸ πένθιμον ἔτος, καθότι οἱ εἰρημένοι μάρτυρες δὲν κατέθεσαν ὡρισμένον περιστατικόν τι καὶ παραδείγματα, ἐξ ὧν ν' ἀποδεικνύηται σαφῶς καὶ καθιερωμένον τὸ ἔθιμον ἀπὸ πολυχρόνιον, ἀδιάκοπον καὶ γενικὴν συνήθειαν, ἀλλὰ μόνον κατέθεσαν τρία ἀνίσχυρα παραδείγματα περὶ συμβιβασμοῦ, μεταξὺ τῆς ἐπιζησάσης συζύγου καὶ τῶν συγγενῶν τοῦ ἀποθανόντος συζύγου αὐτῆς, περὶ τῆς τοιαύτης ἀπαιτήσεώς της, ἐξ οὗ ἐμφαίνεται ὅτι ὑπῆρχε διένεξις περὶ αὐτῆς μεταξὺ αὐτῶν, καὶ μόνον εἷς μάρτυς καταθέτει, ὅτι ὁ συμβιβασμὸς ἀπέβλεπε τὸ ποσὸν τῶν ἀποδοτέων ἐξόδων τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος διατροφῆς· ἐπομένως ἡ περὶ διατροφῆς κατὰ τὸ πένθιμον ἔτος ἀπαίτησις ὀρθῶς ἀπεῤῥίφθη. — ἀπόφ. 10496 τοῦ 1853 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, τμ. ά. (Σκούφου σύζυγος).

ΠΕΠΩΝ. Μακελδ. § 80.

ΠΕΡΙΔΟΣΙΣ.

Ῥάλλ. ἐμπορ. δίκ. § 823. Μακελδ. § 443.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ συγγράμματα.

Οἱ ἐκδόται περιοδικῶν συγγραμμάτων θεωροῦνται ἔμποροι; ἴδε ἀπόφ. 10356 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν· = ἴδε τὴν λέξ *ἐλευθεροτυπία* ἐν Εὑρετ. τόμ. 6.

ΠΗΓΑΣΙΑΝΟΝ δόγμα.

Ἴδε σελ. 89 τῆς μεταφρ. ἱστορ. Γίββ.

ΠΗΔΑΛΙΟΝ.

Ἴδε σελ. 46 ἐπ. τῆς μεταφρ. τοῦ περὶ τῆς Ἀνατολ. ἐκκλ. φιλολογικοῦ σχεδίου.

ΠΙΝΑΚΙΟΝ.

ὅρα τὰς λέξεις *ἀνακοπή*·—*ἔφεσις*·—*ἀνατροπή*· — Εὑρετ τ. 7 σελ. 314 —316, ἔνθα διάφορα ζητήματα.

§ 1. Ἡ εἰς τὸ πινάκιον ἐγγραφὴ διακόπτει τὸν πρὸς παραγραφὴν χρόνον; ἴδε τὴν λέξιν *ἀνατροπή*.

§ 2. Ἐγγραφὴ ἀνακοπῶν.—ἀπόφ. 9202 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 3. Ἀπὸ πότε ἄρχεται ἡ πρὸς ἀνατροπὴν προθεσμία, ἂν ὑπόθεσίς τις ἐνεγράφη; ἴδε τὴν ἀπόφ. 9037 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν εἰς λέξιν *ἀνατροπή* (ἐν τῷ τυπωθησομένῳ παραρτήματι).

§ 4. Ἡ περὶ διαγραφῆς δίκης τινὸς ἐκ τοῦ πινακίου αἴτησις

δὲν ἀφορᾷ χρηματικὸν ποσὸν, ἀλλ' ἀμφισβήτησιν δικαιώματος· ἄρα ὑπάγεται εἰς ἔφεσιν· ἂν δὲ ἡ ἀπόφασις ἐκκαλῆται μόνον καθόσον ἀφορᾷ τὰ ἔξοδα, ταῦτα ὡς παράρτημα τῆς κυρίας δίκης ἀκολουθοῦν τὴν τύχην ἐκείνης, καὶ ἐπομένως καὶ ἡ περὶ αὐτῶν διάταξις εἶναι ἐφέσιμος.—ἀπόφ. 19382 τοῦ 1841 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν·—ἴδε Εὑρετ. τόμ. 4 σελ. 287 § 268.

§ 5. Ἡ δεκαπενθήμερος προθεσμία τοῦ ἄρθρου 540 τῆς πολιτ. δικον. χορηγεῖται πρὸς τὸ συμφέρον μόνον τοῦ ἐφεσιβλήτου, ἵνα δυνηθῇ νὰ ἑτοιμάσῃ τὰ μέσα τῆς ὑπερασπίσεως του· ἐπομένως; δυνάμενος νὰ παραιτηθῇ τῆς προθεσμίας ταύτης, δύναται νὰ ἐγγράψῃ καὶ πρότερον τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ πινάκιον.—ἀπόφ. 9092 τοῦ 1852 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 6. Ὅταν ὑπόθεσίς τις συνήθης ἐνεγράφη εἰς τὸ πινάκιον τῶν συνοπτικῶν, διαγράφεται ἀπὸ τοῦτο.—ἀπόφ. 5726 τῆς 28 μαΐου 1849 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 7. Ἐγγραφὴ εἰς τὸ πινάκιον τῶν ἐφέσεων τῶν εἰς συνήθεις δίκας γινομένων· ἴδε τὴν λέξιν *ἔφεσις* § 20ª (Εὑρ. τ. 7 σ. 315).

§ 8. Ἐγγράφεται εἰς τὸ πινάκιον ἡ ἀντέφεσις § αὐτ. § 20.

§ 9. Χρόνος, καθ' ὃν ἐγγράφονται αἱ δίκαι· ἐπί τινος δίκης, τὸ ἐν Ἀθήναις δικαστήριον τῶν ἐφετῶν ἐξέδωκεν ἐρήμην ἀπόφασιν περὶ ἀποδείξεως· τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἀνέκοψεν ὁ ἕτερος τῶν διαδίκων. Ἀργότερα δὲ οἱ ἀνακοπτόμενοι ἐκίνησαν ἀγωγὴν περὶ ἀνατροπῆς τῆς ὅλης δίκης.—Ἐν τοσούτῳ, ὁ ἀνακόπτων ἐνέγραψεν εἰς τὸ πινάκιον τὴν κυρίαν δίκην, ἐκφωνηθείσης τῆς ὁποίας οἱ ἀντίδικοί του ἐπρότειναν τὴν διαγραφὴν ἐπὶ λόγῳ ὅτι ἐγένετο μετὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἀποδείξεως.—Τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν (ἀπόφ. 10707 τοῦ 1853 τμ. ά) ἐσκέφθη οὕτως·

Ἀπόφ. «Ἐπειδὴ διεξαχθείσης ἤδη τῆς μαρτυρίας τοῦ Ο. Κ, τὴν ὁποίαν ἐπέτρεψεν ἡ κατ' ἐρήμην ἀπόφασις ὑπ' ἀριθ. 6288, ἡ κατ' αὐτῆς ἀνακοπὴ δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἄλλο ἀποτέλεσμα παρὰ ἢ νὰ θεωρηθῇ ὡς ὀρθῶς ἐπιτραπεῖσα ἡ εἰρημένη μαρτυρικὴ ἐξέτασις, καὶ ἐπομένως ληπτέα αὕτη ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν οὐσίαν τῆς κυρίας ὑποθέσεως, ἢ μὴ ὀρθῶς ἐπιτραπεῖσα καὶ ἐπομένως μὴ ληπτέα ὑπ' ὄψιν· ὡρίμου δ' οὔσης τῆς κυρίας ὑποθέσεως, πρέπει, κατὰ τὰς ῥητὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 225, 227 καὶ 294, 3 τῆς πολ. δικον. νὰ ἑνωθῇ τὸ παρεμπίπτον τῆς ἀνακοπῆς ζήτημα μετὰ τῆς συζητήσεως τῆς κυρίας ὑποθέσεως, ἵνα ἐκδικασθῇ συγχρόνως μετ' αὐτῆς, καὶ διὰ τοῦτο ὀρθῶς ἐνεγράφη εἰς τὸ πινάκιον πρὸς προσδιορισμὸν τῆς συζητήσεως ἡ ὥριμος ἤδη κυρία ὑπόθεσις· οὐδὲ ὑπῆρχεν ἀνάγκη νὰ ἐγγραφῇ προηγουμένως καὶ ἡ διαληφθεῖσα

παρεμπίπτουσα ἀνακοπὴ, διότι συνέπεια ἀναγκαία τῆς ἐγγραφῆς καὶ τῆς εἰς τὸ ἀκροατήριον, δυνάμει αὐτῆς, εἰσαγωγῆς καὶ ἐκφωνήσεως τῆς κυρίας ὑποθέσεως εἶναι καὶ ἡ εἰσαγωγὴ καὶ συζήτησις τῶν μετ' αὐτῆς συγχρόνως ἐκδικαστέων παρεμπιπτόντων ζητημάτων, περὶ ὧν ἑπομένως δὲν ἀπητεῖτο ἰδιαίτερος προσδιορισμὸς ἐν τῷ πινακίῳ.

» Ἐπειδὴ διὰ τοὺς λόγους τούτους ἀνυπόστατοι εἶναι αἱ αἰτήσεις τῆς Σ. Α, τῆς Β. Α, τοῦ Κ. Τ, τοῦ Π. Α. καὶ τῆς Γ. χήρας Ι. Α. ἐπιτρόπου τῶν ἀνήβων τέκνων της, περὶ τοῦ νὰ διαγραφῇ ἐκ τοῦ πινακίου ἡ ἐγγραφὴ τῆς κυρίας ὑποθέσεως ὡς γενομένη προώρως καὶ παρανόμως λόγῳ τῆς παρεμπιπτούσης ἀνακοπῆς κατὰ τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως ὑπ' ἀριθ. 6288, καὶ περὶ τοῦ νὰ μὴ συζητηθῇ ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἀνακοπὴ ὡς μὴ ἐγγραφεῖσα ἰδίως εἰς τὸ πινάκιον.

» Ἐπειδὴ ἂν καὶ οἱ τρεῖς πρῶτοι τῶν εἰρημένων διαδίκων ἐπέδωκαν εἰς τὸν Π. τὴν ἀπὸ 6 νοεμβρίου 1852 παρεμπίπτουσαν περὶ ἀνατροπῆς τῆς προκειμένης κυρίας δίκης ἀγωγήν των, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ἐπιμένουσι κατὰ τὸ περιεχόμενον τῶν προτάσεών των, ἐπικαλούμενοι καὶ αὐτὴν πρὸς ἀναστολὴν τῆς συζητήσεως τῆς ἀνακοπῆς τοῦ ἀντιδίκου των Π, ἡ παρεμπίπτουσα αὕτη ἀγωγὴ, ἥτις τείνει εἰς τὴν κατάργησιν τῆς ὅλης δίκης δὲν δύναται καὶ αὐτὴ δυνάμει τῶν εἰρημένων ἄρθρων 225, 227 καὶ 294 καὶ λόγων νὰ ἐμποδίσῃ τὴν σύγχρονον διεκδίκασιν τῆς διαληφθείσης ἀνακοπῆς καὶ τῆς ὡρίμου κυρίας δίκης, ἀλλὰ μόνον ὡς ἐκ τῆς φύσεώς της πρέπει ἡ περὶ αὐτῆς συζήτησις νὰ προηγηθῇ κατὰ τὴν τάξιν τῆς συζητήσεως τῶν λοιπῶν. »

§ 10. Παράτασις προθεσμίας, ἕνεκα ἀποστάσεως, λαμβάνει χώραν, ὅταν πρόκηται περὶ τῆς πρὸς ἀπολογίαν ὡρισμένης προθεσμίας (ἄρθρ. 195, 196 πολ. δικ.); Πότε ἐγγράφεται ἡ ἔφεσις εἰς τὸ πινάκιον;

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ ἐπιδοθείσης πρὸς τοὺς ἐφεσιβλήτους τῆς ἐφέσεως τοῦ Δ. κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν ἐν Μεσολογγίῳ πρωτοδικῶν τὴν 10 σεπτεμβρίου 1853, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν ὑπὸ τὴν αὐτὴν χρονολογίαν ἀποδεικτικῶν ἐπιδοτηρίων τοῦ κλητῆρος τῶν ἐν Μεσολογγίῳ πρωτοδικῶν, ἡ πρὸς ἀπάντησιν προθεσμία τῶν 15 ἡμερῶν ἡ διαλαμβανομένη εἰς τὸ ἄρθρον τῆς πολ. δικ. ἔληξε τὴν 25 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς, καὶ ἑπομένως ὀρθῶς κατὰ τὴν 26 σεπτεμβρ. ἐνεγράφη ἡ δίκη εἰς τὸ πινάκιον· παράτασις δὲ τῆς προθεσμίας λόγῳ ἀποστάσεως δὲν λαμβάνει χώραν ἐπὶ τοῦ προκειμένου, διότι

δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἐμφανισθῇ ὁ ἐφεσίβλητος εἰς τὸ ἀκροατήριον τῶν ἐφετῶν, καθ' ἣν περίπτωσιν δίδεται ἡ προθεσμία τῆς ἀποστάσεως, λογιζομένης ἀπὸ τῆς κατοικίας του μέχρι τῆς ἕδρας τοῦ δικαστηρίου τούτου, κατά τε τὸ γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα τῶν ἄρθρων 195 καὶ 196 τῆς πολ. δικ., ἀλλὰ μόνον νὰ ἐπιδώσῃ τὸ ἀπολογητήριον κατὰ τῆς ἐφέσεως, ἡ δὲ τῆς παρατάσεως τῆς προθεσμίας διάταξις δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐξ ἀναλογίας εἰμὴ μόνον ὅταν ὑπάρχῃ ἀπόστασις τόπου μεταξὺ τῆς κατοικίας τοῦ ἀπολογουμένου καὶ ἐκείνου τοῦ διαδίκου, εἰς ὃν τὸ ἀπολογητήριον θέλει ἀποδοθῆ, περίστασις, ἥτις ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν ἔχει χώραν.—ἀπόφασ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 11225 τοῦ 1853 (τμ. ά).

§ 11. Ἴδε ἀπόφασ. 824 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἐν Εὑρετηρίῳ τόμ. 4 σελ. 227 (ἡ ἐγγραφὴ ἐπιφέρει τὸ ἀμετάβλητον τῆς δικαιοδοσίας).

§ 12. **Πότε δύνανται νὰ συζητηθῶσιν αἱ συνήθεις δίκαι, μὴ ἐμφανισθέντος τοῦ ἐναγομένου;**

§ 13. Μὴ ἐγγραφείσης τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ ἁρμόδιον πινάκιον κατὰ τὸ ἄρθρον 569 τῆς πολ. δικ. καὶ μὴ ἐκτεθείσης αὐτῆς κατὰ τὰ ἄρθρα 577 καὶ 578 τῆς πολ. δικον., ἡ ὑπόθεσις, ἀντιτείνοντος τοῦ ἐκκαλοῦντος, δὲν δύναται νὰ συζητηθῇ.—ἀπόφ. ἐφετ. Ν. 709 τοῦ 1851 (ἐν νομικ. σελ. 5490).

§ 14. Ἐγγραφὴ εἰς τὸ πινάκιον, γενομένη πρὸ τῆς παρελεύσεως τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 569 τῆς πολ. δικ. ὡρισμένων προθεσμιῶν, δὲν δύναται νὰ λάβῃ χώραν.—ἀπόφ. 709 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (νομικ. σελ. 5489 ἐν τέλ.).

§ 15. Κατὰ τὸ ἄρθρον 864 τῆς πολιτ. δικον. ὅταν ἀπόφασίς τις ἀναιρεθῇ, φέρεται ἡ ὑπόθεσις, ἄνευ περαιτέρω προδικασίας, εἰς τὸ ἀκροατήριον τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου· ὅθεν, συνοπτικῶς εἰσαγομένης τῆς ὑποθέσεως, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ παρέλθωσι 15 ἡμέραι ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς πρὸς συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως κλήσεως, ἀλλὰ ἐγγράφεται ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ πινάκιον ἀμέσως μετὰ τὴν παράδοσιν τῆς κλήσεως (ἄρθρ. 770, 516, 623 πολιτ. δικ.).—ἀπόφ. 8624 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

ΠΙΝΑΞ ἀποστάσεων.

Ἴδε τὴν περὶ αὐτῶν συλλογὴν τοῦ Κ. Παπαντωνοπούλου.—Πρβλ. προσέτι τὰς ἐν τῷ Εὑρετηρίῳ λέξεις *ἀπόστασις*·—*προθεσμία*.

ΠΙΝΑΞ κατατάξεως (1).

§ 1. Κατάταξις πολλῶν δανειστῶν εἰς τὸ ἐκπλειστηρίασμα κινητῶν ἄρθρ. 936—953· —ἀκινήτων ἄρθρ. 986—997.

§ 2. Ἡ περὶ διανομῆς τοῦ ἐκπλειστηριάσματος, συνεπείᾳ κατατάξεως, διαδικασία καλεῖται γαλλιστὶ distribution par contribution, ὅταν πρόκηται περὶ ἐκπλειστηριάσματος κινητῶν· ordre δέ, ὅταν πρόκηται περὶ ἐκπλειστηρ. ἀκινήτων.

§ 3. Αἱ περὶ κατατάξεως διατάξεις εἶναι ἢ οὐσιαστικαὶ (ὅσαι ὁρίζουσι τὴν θέσιν, εἰς ἣν τάττεται ἑκάστη ἀπαίτησις· ἄρθρ. 940—945, 991, 992 πολ. δικ.), ἢ διαδικαστικαί, αἱ διαγράφουσαι τὰς διατυπώσεις· περὶ τῶν οὐσιαστικῶν θέλω ὁμιλήσει ἐν λέξει *προνόμια*.

§ 4. Ὡς πρὸς τὰς διατυπώσεις, ὁ ἡμέτερος νομοθέτης ἀκολουθεῖ τὸ σύστημα τοῦ concursus particulares, ἤτοι τὸ τοῦ γαλλικοῦ, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ὅμως εἶναι ἁπλούστερον.

§ 5. Ὁ τῆς κατατάξεως πίναξ εἶναι ἐκτελεστός; Εὑρετ. Ῥολλ. λέξ. exécution des actes § 186.

§ 6. Εἰς τὴν διανομὴν τοῦ ἐκπλειστηριάσματος ὁ ἐπισπεύδων δανειστὴς δὲν χρεωστεῖ νὰ κάμῃ καὶ δευτέραν πρόσκλησιν εἰς τοὺς ἐνυποθήκους δανειστάς, ἐκτὸς τῆς ἀπὸ τὸ ἄρθρον 971 τῆς πολ. δικον. προνοουμένης.—ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγ. 34 τοῦ 1846.=Πρβλ. τὴν λέξιν *κατάσχεσις* § 88², 171², 174.

§ 7. Καὶ ὁ ἐπισπεύδων τὸν πλειστηριασμὸν δανειστὴς πρέπει νὰ προσκαλῆται κατὰ τὴν κατάταξιν.—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 24 τοῦ 1843.=Ὅρα τὴν λέξ. *κατάσχεσις* § 138 ἐπ.

§ 8. *Εἴδη ἀνακοπῆς.—Τρόποι τῆς συντάξεώς της.* Κατὰ τὸ ἄρθρον 949 τῆς πολ. δικον. ἡ κατὰ τοῦ πίνακος τῆς κατατάξεως ἀνακοπὴ εἶναι ἀπαράδεκτος, ὅταν οὔτε κοινοποιῆται, οὔτε ἀπευθύνηται εἰς τὸν ἐπὶ τῆς κατατάξεως εἰσηγητήν, καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι εἶναι εἰς καιρὸν εἰσέτι νὰ τὸν ἀνακόψῃ.—ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγ. 233 τοῦ 1849 ἐν Εὑρετ. τόμ. 8 σελ. 327 ἐν τέλει.

§ 9. Ὅταν οἱ ἀναγγείλαντες ἑαυτοὺς δανεισταὶ δὲν διώρισαν εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως ἀντίκλητον, ἡ ἐπίδοσις τῆς προσκλήσεως τοῦ ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ ὑπαλλήλου δύναται νὰ γίνῃ εἰς τὸν γραμματέα τῶν πρωτοδικῶν; Ναί· (ἄρθρ. 909, 865, 937, 150 πολ. δικ.).

---

(1) Περὶ τῆς ἀναγγελίας, ἴδε Εὑρετ. λέξ. κατάσχεσις § 138—149.

Απόφ. « Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἄρθρον 909 τῆς πολ. δικον. οἱ ἀπαγγείλοντες ἑαυτοὺς δανεισταὶ ὀφείλουσιν, ἐὰν δὲν κατοικῶσιν εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως, νὰ διορίσωσιν αὐτόθι ἀντίκλητον, εἰς τὸν ὁποῖον νὰ γίνωνται αἱ κατὰ τὴν περὶ κατατάξεως διαδικασίαν κοινοποιήσεις (ἄρθρον 865 τῆς πολ. δικ.)· εἰς τὰς κοινοποιήσεις δὲ ταύτας ἀνήκει καὶ ἡ παρὰ τοῦ ἄρθρου 937 τῆς αὐτῆς δικον. ἀπαιτουμένη πρόσκλησις τῶν ἀναγγειλάντων ἑαυτοὺς δανειστῶν, διὰ νὰ προσάξωσιν ἀποδείξεις, ἐφ' ὧν στηρίζονται αἱ ἀξιώσεις των.

» Ἐπειδὴ ὁ ἐκκαλῶν Ζ. καίτοι μὴ κατοικῶν εἰς Χαλκίδα, τόπον τῆς ἐκτελέσεως, δὲν διώρισεν ἀναμφισβητήτως αὐτόθι ἀντίκλητον, ἑπομένως ὁ ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ ὑπάλληλος, ὅστις κατὰ τὸν νόμον (ἄρθρον 937 τῆς πολ. δικ.) ἦτον ἁρμόδιος, καὶ ὤφειλε νὰ προσκαλέσῃ τοὺς ἀναγγείλαντας ἑαυτοὺς δανειστὰς νὰ προσάξωσιν ἐντὸς ὡρισμένης προθεσμίας τὰς ἀποδείξεις των, ἐν ἐλλείψει ἀντικλήτου κατὰ τὸ ἄρθρον 150 τῆς αὐτῆς δικονομίας, νομίμως ἐπέδωκε τὴν πρόκλησίν του εἰς τὸν παρὰ τῷ δικαστηρίῳ τῶν ἐν Χαλκίδι πρωτοδικῶν γραμματέα.

» Ἐπειδὴ τὸ ἄρθρον 150 τῆς πολ. δικον. κατατεταγμένον εἰς τὸ γενικὸν μέρος τῆς αὐτῆς δικονομίας, κανονίζει ὅλα τὰ εἴδη τῶν διαδικασιῶν, κατὰ συνέπειαν δὲ καὶ τῆς περὶ κατατάξεως τῶν δανειστῶν, οἷα εἶναι ἡ προκειμένη, ἀφοῦ μάλιστα δὲν ὑπάρχει ἰδία τις διάταξις ἐναντία τῶν διὰ τοῦ προμνησθέντος ἄρθρου διατεταγμένων.

» Ἐπειδὴ παραδεχομένης τῆς ἐναντίας ἀρχῆς, ἐὰν οἱ ἀπαγγείλαντες ἑαυτοὺς δανεισταὶ κατοικῶσι μακρὰν τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως, ἤθελεν ἐπ' ἄπειρον ἀναβάλλεται ἡ κατάταξις τῶν δανειστῶν ἐναντίον τῶν διατάξεων τῆς πολ. δικον., καθ' ἃς αἱ περὶ τὴν ἐκτέλεσιν δίκαι εἶναι συνοπτικαὶ (ἄρθρ. 781), καὶ ὡς τοιαῦται πρέπει νὰ ἐκδικάζωνται μὲ ταχύτητα. Τούτων δ' οὕτως ἐχόντων, ὀρθῶς τὸ πρωτοδίκως δικάσαν δικαστήριον παρεδέχθη, ὅτι νομίμως ἐπεδόθη ἡ πρόκλησις τοῦ ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ ὑπαλλήλου.— ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 1085 τοῦ 1852 (ἐν νομικ. σελ. 5729).

§ 10. Τὸ ἄρθρον 949 τῆς πολ. δικον., προνοοῦν περὶ τῆς ἀνακοπῆς κατὰ τοῦ πίνακος τῆς κατατάξεως διαγράφει πρὸς τοῦτο δύο τρόπους, ἢ τὴν προφορικὴν ἀνακοπὴν, συνταττομένης ἐκθέσεως, ἢ τὴν ἔγγραφον· ὅθεν ὁ Δ. συντάξας ἔγγραφον ἀνακοπὴν διαλαμβάνουσαν, ὅτι αὕτη γίνεται παρὰ τῷ ἐπιτετραμμένῳ τὴν κατάταξιν, καὶ ἐπιδοὺς αὐτὴν εἰς αὐτὸν καὶ τὸν ἀντίδικόν του, συνεμορφώθη μὲ τὸν νόμον.—ἀπόφ. 4921 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 11. Η ἀνακοπὴ τοῦ πίνακος τῆς κατατάξεως γίνεται ἐγγράφως παρὰ τῷ ἐπιτετραμμένῳ τὴν κατάταξιν, καὶ δὲν ἀπαιτεῖται σύνταξις ἐκθέσεως δι' ἀμφοτέρους τοὺς τρόπους τῆς συντάξεως τῆς ἀνακοπῆς, τουτέστι τῆς τε ἐγγράφου καὶ προφορικῆς (ἄρθρον 949 τῆς πολ. δικ.). — ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγου 190 τῆς 21 ὀκτωβρίου 1848.

Εἰς τὴν τῆς ἀνακοπῆς πίνακος κατατάξεως δίκην συζητεῖται μόνον ἡ ὕπαρξις τῶν κατὰ τοῦ κοινοῦ ὀφειλέτου ἀπαιτήσεων τῶν δανειστῶν· οὐδέποτε δὲ ὑποβάλλονται κατὰ τὴν δίκην ταύτην ἀπαιτήσεις τινῶν τῶν δανειστῶν κατὰ τῶν λοιπῶν. — ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 140 τοῦ 1849.

§ 12. Αἱ προφορικαὶ ἀνακοπῆς κατὰ πίνακος κατατάξεως ἐκθέσεις (ἄρθρον 949 πολ. δικ.) δεν θεωροῦνται ἔγκυροι, ὅταν δὲν συνυπέγραψεν εἰς αὐτὰς γραμματεύς (ἄρθρ. 133 πολ. δικ.).

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ κατὰ τὸ ἄρθρον 133 τῆς πολ. δικ. ὡς οὐσιῶδες ἀπαιτούμενον πάσης δικαστικῆς ἐκθέσεως μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀπαιτεῖται καὶ τὸ νὰ ἦναι ὑπογεγραμμένη ὑπό τε τοῦ συντάσσοντος αὐτὴν δικαστοῦ καὶ ὑπὸ τοῦ γραμματέως· ἂν δὲ ἡ διατύπωσις αὕτη τῆς προσλήψεως καὶ ὑπογραφῆς δικαστικοῦ γραμματέως παραληφθῇ, ἡ ἔκθεσις κατὰ τὸ ἄρθρον 135 τῆς ἰδίας δικονομίας θεωρεῖται, καθὸ δημόσιον ἔγγραφον, ὡς ἄκυρος καὶ μὴ οὖσα. Τὸ δὲ ἄρθρον 949 τῆς αὐτῆς δικονομίας οὐχὶ μόνον δὲν θέτει ἐξαίρεσίν τινα τῆς διατυπώσεως ταύτης, ἀλλ' ἐξεναντίας τὴν ἐπιβεβαιοῖ, καθότι ὁρίζον, ὅτι ὁ ἐπιτετραμμένος τὴν κατάταξιν ὑπάλληλος, γενομένης προφορικῆς ἀνακοπῆς, ὀφείλει νὰ συντάξῃ ἔκθεσιν, ἐννοεῖ προφανῶς ἔκθεσιν συντεταγμένην κατὰ τὰς νομίμους διατυπώσεις. Ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου τὸ ἐφετεῖον διὰ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεώς του βεβαιοῖ, ὅτι αἱ ἀνακοπαὶ τῆς ἑταιρίας Μ. καὶ Α. Μ, ἑταιρίας Φ. Μ. ἐγένοντο προφορικῶς, ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ δικαστοῦ καὶ συνετάχθησαν παρ' αὐτοῦ ἐκθέσεις, χωρὶς νὰ προσληφθῇ γραμματεὺς καὶ νὰ ὑπάρχωσιν αὗται παρὰ τούτου ὑπογεγραμμέναι· ἑπομένως θεωρῆσαν ἐγκύρους τὰς ἀνακοπὰς ταύτας καὶ ἀποῤῥίψαν τὴν ἔνστασιν τοῦ ἀναιρεσείοντος περὶ ἀκυρότητος αὐτῶν, ἐπὶ λόγῳ, ὅτι τὸ ἄρθρον 949 τῆς πολ. δικ. δὲν ἀπαιτεῖ τὴν σύμπραξιν γραμματέως καὶ τὴν ὑπογραφὴν του πρὸς κῦρος τῶν δικαστικῶν περὶ προφορικῶν ἀνακοπῶν ἐκθέσεων, παρεβίασε τὰς εἰρημένας τοῦ ἄρθρου 133 τῆς πολ. δικ. ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος διατεταγμένας διατυπώσεις, καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις εἶναι κατὰ τὸ ἄρθρον 807 § 5 τῆς πολ. δικ. ἀναιρετέα. — ἀπόφ. πολ.

Ἀρ. Πάγ. 203 τοῦ 1853, ἀναιροῦσα τὴν 496 τοῦ 1852 ἀπόφ. τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν.

Σημ. Ἐπρόκειτο περὶ ἀνακοπῆς, συνταχθείσης ἐνώπιον εἰσηγητοῦ δικαστοῦ.

§ 13. Ἡ ἔκθεσις τῆς προφορικῆς ἀνακοπῆς κατὰ πίνακος κατατάξεως πρέπει νὰ ὑπογράφηται καὶ ἀπὸ τὸν γραμματέα (ἄρθρα 937, 133 καὶ 135 πολ. δικον.).

Ἀπόφ. « Ἐπειδή, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως, κατὰ τοῦ πίνακος τῆς κατατάξεως ἐγένοντο ὑπὸ τῶν Α. Α, Α. Κ. καὶ Ν. Σ. προφορικαὶ ἀνακοπαὶ ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ εἰρηνοδίκου, ὅστις συνέταξε περὶ αὐτῶν ἐκθέσεις μὴ ὑπογραφείσας καὶ ὑπὸ τοῦ γραμματέως, ἀκυρωθεισῶν δὲ τούτων ὑπὸ τοῦ πρωτοδικείου, κατ' ἔνστασιν τῶν ἀναιρεσειόντων, τὸ ἐφετεῖον, καίτοι προτεινάντων τῶν ἀναιρεσειόντων τὴν ἀπόρριψιν τῆς ἐφέσεως τῶν εἰρημένων, ἐκήρυξεν αὐτὰς ἐγκύρους, κατὰ παραβίασιν τῶν συνδυασμένων ἄρθρων 937, 133 καὶ 135 τῆς πολ. δικ., διότι τὸ ἄρθρον 937, ἀπαιτοῦν νὰ συντάσσηται ἔκθεσις περὶ τῶν προφορικῶς γενομένων ἀνακοπῶν, ἐννοεῖ ἀδιστάκτως ἔκθεσιν κατὰ τὸ ἄρθρον 133, καθ' ὃ ῥητῶς ἡ ἔκθεσις πρέπει νὰ ὑπογράφηται καὶ ὑπὸ τοῦ γραμματέως, ἄλλως εἶναι ἄκυρος κατὰ τὸ ἄρθρον 135.— ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 190 τοῦ 1852 ἀναιροῦσα τὴν 483 τοῦ 1851 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν.

§ 14. Τὸ ἔγγραφον τῆς ἀνακοπῆς κατὰ τοῦ πίνακος τῆς κατατάξεως εἶναι ἄκυρον, ἐὰν ἐπὶ κεφαλῆς ἀναφέρῃ ὅτι γίνεται ἐνώπιον τοῦ δεῖνος πρωτοδικείου; Ἡ 394 τοῦ 1849 ἀπόφασις τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν φέρει:

« Ἐπειδὴ ὡς ἐκ τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 945, 946 καὶ 949 τῆς πολ. δικ. συνάγεται, ὁ νόμος τάττων ῥητὴν προθεσμίαν πρὸς ἀνακοπὴν τοῦ πίνακος τῆς κατατάξεως δεκαπέντε ἡμερῶν, ὑποθέτει ἀκριβῆ διατήρησιν τῶν εἰρημένων διατάξεών του, τουτέστι τὴν παρὰ τοῦ προέδρου τῶν πρωτοδικῶν ἐπιστροφὴν τοῦ πίνακος τῆς κατατάξεως πρὸς τὸν ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ ὑπάλληλον, παρὰ τῷ ὁποίῳ καὶ μόνῳ πρέπει, ἐπὶ ποινῇ ἀποκλείσεως νὰ γίνηται ἡ ἀνακοπή· ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅμως αἱ διατάξεις αὗται ὄχι μόνον δὲν ἐτηρήθησαν ἀκριβῶς, ἀλλὰ καὶ παρέγκλισις αὐτῶν ἔλαβε χώραν τοιαύτη, ὁποία ἀναγκαίως ἔπρεπε νὰ φέρῃ σύγχυσιν, ὡς πρός τε τὸν ὑπάλληλον, παρὰ τῷ ὁποίῳ ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἡ ἀνακοπή, καὶ ὡς πρὸς τὴν προθεσμίαν, διότι ὡς δηλοῦται ἐκ τῆς πράξεως τοῦ προέδρου τῶν ἐνταῦθα πρωτοδικῶν ὑπ' ἀριθ. 439 τῆς 14 δεκεμβρίου 1848, φερούσης προσθήκης τῆς 30 δεκεμβρίου

π. ε. καὶ 9 ἰανουαρίου ε. ε., ὁ εἰρημένος πρόεδρος ἐν πρώτοις μὲν ἐδήλωσεν εἰς τοὺς ἀναγγείλαντας ἑαυτοὺς δανειστὰς, ὅτι μεταῤῥυθμίσας τὸν παρὰ τοῦ εἰρηνοδίκου Σπετζῶν συνταχθέντα πίνακα ἀπέστειλεν αὐτὸν πρὸς τὸν αὐτὸν εἰρηνοδίκην, ὑπάλληλον ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ· ἔπειτα δὲ παρήγγειλε τὸν ἐνταῦθα διατελοῦντα κλητῆρα Γ. νὰ ἐπιδώσῃ πρὸς τοὺς δανειστὰς ἐνταῦθα τὴν εἰρημένην δήλωσιν, ἐν ᾗ προσέθηκεν, ὅτι ὁ πίναξ κατετέθη παρὰ τῷ γραμματεῖ τῶν ἐνταῦθα πρωτοδικῶν, καὶ τέλος ἀνέθετο τὴν ἐπίδοσιν τῆς δηλώσεως εἰς κλητῆρα διατελοῦντα εἰς Σπέτζαις, καὶ ἤγγειλε πάλιν, ὅτι ὁ πίναξ ἀπεστάλη πρὸς τὸν εἰρηνοδίκην Σπετζῶν· πᾶσα ἑπομένως παρέλευσις χρόνου δὲν δύναται κατόπιν τοιαύτης ἀταξίας νὰ θεωρηθῇ ὡς ὑπέρθεσις· ὅθεν ἡ ἔνστασις τοῦ ἐφεσιβλήτου Ψ. περὶ τοῦ ἀπαραδέκτου τῆς ἀνακοπῆς τῶν ἐκκαλούντων ὡς ἐκπροθέσμου δὲν εἶναι βάσιμος, καὶ ἑπομένως οὐδ' ἡ παραδεχθεῖσα αὐτὴν πρωτόδικος ἀπόφασις ὀρθή.

» Ἐπειδὴ ὁ νόμος ἀπαιτῶν νὰ γίνηται ἡ ἀνακοπὴ παρὰ τῷ ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ ὑπαλλήλῳ, ἔχει σκοπὸν νὰ προλάβῃ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ πίνακος μετὰ τὴν πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίαν· ὅθεν ἐπιδιδομένου τοῦ ἐγγράφου τῆς ἀνακοπῆς πρὸς τὸν εἰρημένον ὑπάλληλον, ὁ σκοπὸς τοῦ νόμου πληροῦται ἐντελῶς· εἶναι δὲ ἀδιάφορον ἂν ὁ ἀνακόπτων ἐπικαλῆται διὰ τοῦ εἰρημένου ἐγγράφου τὴν δικαιοσύνην τοῦ δικαστηρίου· δὲν ἀποτελεῖ ἄρα λόγον ἀκυρότητος ἡ περίστασις, ὅτι ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἐγγράφων τῆς ἀνακοπῆς τῶν ἐκκαλούντων σημειοῦται ὅτι αὕτη γίνεται ἐνώπιον τοῦ πρωτοδικείου.» (νομικ. σελ. 5084).

§ 15. Ἡ κατὰ τοῦ πίνακος τῆς κατατάξεως ἀνακοπὴ, ἡ ἐνώπιον συμβολαιογράφου γινομένη, δύναται νὰ γίνῃ καὶ ἀπὸ δικηγόρου ἢ συγγενῆ.—ἀπόφ. 525 τοῦ 1853 τῶν ἐν Ἀθήν. πρωτ.= ἀπόφ. τοῦ 1853 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετ. (Σοφ., Μαρβοὰ καὶ Πετσάλ.).

§ 16. *Προθεσμία πρὸς ἀνακοπήν*. Ἡ δεκαπενθήμερος πρὸς ἀνακοπὴν τοῦ πίνακος τῆς κατατάξεως προθεσμία ἄρχεται ὄχι ἀφ' ἧς ἡμέρας ὁ πίναξ ἀποσταλῇ πρὸς τὸν ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ, ἀλλ' ἀφ' ἧς ὁ πρόεδρος τῶν πρωτοδικῶν προσκαλέσῃ τοὺς ἀναγγείλαντας ἑαυτοὺς δανειστὰς νὰ λάβωσι γνῶσιν αὐτοῦ (ἄρθρ. 946, 947 πολ. δικ.).—ἀπόφ. ἐφετ. Ναυπλ. 39 τοῦ 1848 (ἐν νομικ. σελ. 4707)·=ἴδε προσέτι νομ. σελ. 4657.

§ 17. Κατὰ τὰ ἄρθρα 946 καὶ 947 τῆς πολ. δικ. διὰ νὰ θεωρηθῇ ἡ κατὰ πίνακος κατατάξεως ἀνακοπὴ ἐκπρόθεσμος πρέπει νὰ συντρέξωσι δύο ὅροι· 1) νὰ ἐπιστραφῇ πρὸς τὸν ἐπὶ τοῦ πλει-

στηριασμοῦ ὑπάλληλον ὁ τῆς κατατάξεως πίναξ, καὶ νὰ προσκληθῇ συγχρόνως ὁ δανειστής· 2) νὰ παρέλθωσι 15 ἡμέραι ἀπὸ τῆς ἐπιστροφῆς καὶ τῆς προσκλήσεως.—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 235 τοῦ 1854, κυρόνουσα τὴν 11435 ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν.

§ 18. Ἡ πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμία κατὰ τοῦ πίνακος τῆς κατατάξεως δὲν ἄρχεται ἀπὸ τῆς ὑπὸ τοῦ προέδρου προσκλήσεως τῶν δανειστῶν, εἰμὴ ὅταν συγχρόνως ἐπιστραφῇ εἰς τὸν ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ ὁ τῆς κατατάξεως πίναξ· ἀπὸ τῆς ἐπιστροφῆς λοιπὸν ταύτης λογίζεται ἡ προθεσμία, κατὰ τὸ ἀξίωμα nemo tenetur κτλ.—ἀπ. ἐφ. Ἀθ. 11435 τοῦ 1853 (τμ. δ')· ὅρα τὸν προηγ. §.

§ 19. Ὅταν ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν λήγει ἡ πρὸς ἀνακοπὴν κατὰ πίνακος κατατάξεως προθεσμία, ἦναι κυριακή, συγχωρεῖται νὰ γίνῃ ἡ ἀνακοπὴ ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου καὶ κατὰ τὴν ἐπιοῦσαν (ἄρθρ. 193 πολ. δικ.).—ἀπόφ. 525 τοῦ 1853 πρωτ. Ἀθην. =ἀπόφ. τοῦ 1853 ἐφετῶν Ἀθηνῶν (Πετσάλης καὶ Σοφ. Μαρβοά).

§ 20. Μέχρι ποίας ἐποχῆς συγχωρεῖται ἡ προσαγωγὴ τῶν δικαιογράφων;

Τὸ ἄρθρον 938 τῆς πολ. δικον. φέρον ὅτι: *πᾶσα βραδυτέρα προσαγωγὴ* (τῶν ἐγγράφων), *ἢ βραδύτερον γενομένη παρατήρησις εἶναι ἀπαράδεκτος*: δίδει ἀφορμὴν εἰς το ζήτημα, ἂν ἡ διάταξις αὕτη ἦναι ἀπόλυτος, ὥστε νὰ μὴ συγχωρῆται ἡ προσαγωγὴ ἢ ἡ παρατήρησις οὐδ' εἰς τὸ δικαστήριον αὐτὸ μετὰ τὴν κατὰ τοῦ πίνακος τῆς κατατάξεως ἀνακοπήν.

Καὶ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἡ νομολογία τοῦ Ἀρείου Πάγου δὲν εἶναι σύμφωνος, καθότι·

ά) Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 140 τοῦ 1849 πολιτ. ἀποφάσεώς του παρεδέχθη ὅτι οἱ πρὸς κατάταξιν ἀναγγείλαντες ἑαυτοὺς δανεισταὶ (οἵτινες δὲν ὑπέβαλον ἐντὸς τῆς ἐν τῷ ἄρθρῳ 938 τῆς πολ. δικον. ὡρισμένης προθεσμίας, ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τῆς κατατάξεως ὑπαλλήλου, τὰς παρατηρήσεις των κατὰ τῶν ἀπαιτήσεων τῶν λοιπῶν δανειστῶν, τῶν ὁποίων δι' ἀνακοπῆς προσβάλλουσι τὴν κατάταξιν) δύνανται νὰ κάμωσι τὰς παρατηρήσεις των κατὰ τῶν τοιούτων ἀπαιτήσεων συνεπείᾳ τῆς ἀνακοπῆς των.—Ὅτι, ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ἡ παράλειψις τῶν παρατηρήσεων ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τῆς κατατάξεως ὑπαλλήλου δὲν ἔχει ἐπιρροὴν ὡς πρὸς τὴν ἀνακοπήν, τὴν ὁποίαν κατὰ τοῦ πίνακος τῆς κατατάξεως δύναται νὰ κάμῃ ἕκαστος ἀναγγείλας ἑαυτὸν δανειστής. — Συνεπῶς μὲ τὰ ἀνωτέρω ἀπεφήνατο ὁ Ἄρειος Πάγος (ἀπόφ. πολ. 374 τοῦ 1852, δι' ἧς ἀναιρεῖ τὴν 8411 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν), ὅτι οἱ δανεισταί, δυνάμενοι ν' ἀνα-

κόψωσιν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τὸν τῆς κατατάξεως πίνακα, δύνανται καὶ νὰ τὴν ὑποστηρίξουν διὰ τῶν νομίμων ἀποδεικτικῶν μέσων, καθότι ἀφοῦ ὁ νόμος ἐπιτρέπῃ τὸ ἀποτέλεσμα δὲν δύναται εἰμὴ νὰ ἐπιτρέψῃ καὶ τὰ μέσα, δι' ὧν δύναται ὁ διάδικος νὰ φθάσῃ εἰς αὐτό·—καὶ ὅτι τὸ ἄρθρον 938 ἀφορᾷ μόνον τὴν ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τῆς κατατάξεως ὑπαλλήλου ταχεῖαν ἀποπεράτωσιν τῆς διαδικασίας, ἀλλὰ δὲν ἀποκλείει τὸν μὴ ἐμφανίσαντα, ἐνώπιον αὐτοῦ, τὰς ἀποδείξεις του ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἀνακοπῆς του.

ϐ') Διὰ τῆς 147 τοῦ 1853 πολιτικῆς ἀποφάσεως ἐπικυρούσης τὴν 1085 τοῦ 1852 ἀπόφασιν (1) τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετ. ὁ Ἄρειος Πάγος καθιέρωσε τὰ ἐναντία, ἐκφρασθεὶς οὕτως:

α Ἐπειδὴ τὸ ἄρθρ. 938 τῆς πολιτικῆς δικονομίας ὁρίζει ῥητῶς καὶ σαφῶς, ὅτι τὸ βραδύτερον δεκατέσσαρας ἡμέρας μετὰ τὴν παράδοσιν τῆς ἐν τῷ ἄρθρῳ 937 ἀναφερομένης προσκλήσεως, ὀφείλουν οἱ δανεισταὶ νὰ προσαγάγωσι τὰς ἀποδείξεις των, καὶ νὰ αἰτήσωσι τὴν κατάταξιν, καὶ ὅτι πᾶσα βραδυτέρα προσαγωγὴ ἢ βραδύτερον γενομένη παρατήρησις ἐπὶ τῶν προσαχθέντων ἐγγράφων εἶναι ἀπαράδεκτος, καὶ ἀποῤῥίπτεται παρὰ τοῦ εἰρηνοδίκου ἢ συμβολαιογράφου. Τὸ δὲ ἄρθρον 949 τῆς αὐτῆς δικονομίας, τὸ ὁποῖον ἐπιτρέπει εἰς τοὺς δανειστὰς νὰ ἀνακόψουν τὸν πίνακα τῆς κατατάξεως, ἐννοεῖ ὅτι δύνανται οὗτοι νὰ παραπονεθῶσι διὰ τῆς ἀνακοπῆς των ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, πρὸς ἐπανόρθωσιν τῆς ἀδικίας, τὴν ὁποίαν τυχὸν ἐπέφερεν ὁ ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ, ὅστις συνέταξε τὸν πίνακα, ἢ ὁ πρόεδρος, μὴ λαβὼν ὑπ' ὄψιν τὰς προσαχθείσας ἀποδείξεις, ἢ μὴ ἐκτιμήσας αὐτὰς ὀρθῶς, ἢ παραβιάσας τὰς περὶ κατατάξεως διατάξεις τοῦ νόμου, καὶ οὐχὶ ὅτι ἔχουν τὸ δικαίωμα οἱ δανεισταὶ νὰ προσάξωσι διὰ τῆς ἀνακοπῆς των ἀποδείξεις, ἢ ἄλλα δικαιολογητικὰ ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα νομίμως ἀπέῤῥιψεν ὁ ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ, ὡς μὴ προσαχθέντα ἐνώπιόν του ἐντὸς τῆς ταχθείσης προθεσμίας, διότι ἂν τὸ εἰρημένον ἄρθρον εἶχε ταύτην τὴν ἔννοιαν, τότε καθίστατο ματαία ἡ ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τῆς κατατάξεως συμβολαιογράφου ἢ εἰρηνοδίκου διαδικασία, ἀλλ' ἕκαστος δανειστὴς ἠδύνατο νὰ ζητήσῃ ἀπευθείας ἐνώ-

(1) Προκειμένης συντάξεως πίνακος κατατάξεως, πρέπει, ἐπὶ ποινῇ ἀποκλείσεως, νὰ γίνωνται εἰς τὸν ἐπὶ τῆς κατατάξεως ὑπάλληλον αἱ παρατηρήσεις, ὅσας οὗτος δὲν εἶναι ὑπόχρεως νὰ γινώσκῃ (ἄρθρον 938 πολ. δικ.), ἀλλὰ μὲ τοῦτο δὲν ἐννοεῖ ὁ νόμος καὶ παρατηρήσεις ἀναγομένας εἰς τὸ δίκαιον.—ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 312 τοῦ 1848 (Εὑρετ. τόμ. 8 σελ. 337).

πιον τοῦ δικαστηρίου τὴν κατάταξίν του, καὶ νὰ ὑποστηρίξῃ τὰς αἰτήσεις του, προσάγων αὐτόθι κατὰ πρῶτον τὰς ἀποδείξεις του, χωρὶς νὰ παρουσιασθῇ ποσῶς ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τῆς κατατάξεως· ἐκτὸς δὲ τούτου, ὁ νόμος οὗτος δὲν ἤθελεν ἐκφράζεσθαι τοσσοῦτον αὐστηρῶς καὶ ἀποκλειστικῶς· ὅθεν μὴ προσαγαγόντος τοῦ ἀναιρεσείοντος, ἐντὸς τῆς παρὰ τοῦ νόμου διατεταγμένης προθεσμίας, ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τῆς κατατάξεως συμβολαιογράφου, τὰς ἀποδείξεις του, ἢ τὰ δικαιολογητικὰ ἔγγραφα, πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ δανείου του, καὶ τοῦ προνομίου αὐτοῦ, καθὰ βεβαιοῖ τὸ ἐν Ναυπλίῳ ἐφετεῖον, τὸ δικαστήριον τοῦτο συμφώνως μὲ τὸ εἰρημένον ἄρθρον 938 ἀπέῤῥιψεν ὡς ἀπαράδεκτον τὴν προσαγωγὴν τῶν μετὰ ταῦτα παρουσιασθεισῶν ἀποδείξεων, καὶ ἑπομένως τὴν ἀπαίτησιν αὐτοῦ.»

Σημ. 1. Τὴν αὐτὴν (μὲ τὴν 147 τοῦ 1853) νομολογίαν ἠκολούθησαν οἱ ἐν Ἀθήναις ἐφέται διὰ τῆς 13132 ἀποφάσεώς των τοῦ 1855, ἴδε κατωτ. § 27.

Σημ. 2. Ἴδε Καῤῥ. ζήτ. 2173.

§ 21. Περὶ τῆς ἀναγγελίας ἴδε τὰ ἐν λ. *κατάσχεσις* ἐκτεθέντα.

§ 22—26. Ποία εἶναι ἡ ἔννοια (1) τοῦ ἄρθρου 213 τοῦ ἐμπ. νόμου, καθ' ὃ οἱ δανεισταὶ χρεωστοῦν νὰ προσφέρωσιν εἰς τὸ γραφεῖον τὰς χρεωστικὰς ἀποδείξεις των ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν μετὰ τὴν κλῆσιν;

Ἰδοὺ ὅ,τι εὕρηται ἐν τῇ νομολογίᾳ.

ά) Ἡ παρὰ τοῦ ἄρθρου 213 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου περὶ καταθέσεως τῶν χρεωστικῶν ἀποδείξεων προθεσμία δὲν ἀφορᾷ τὸν ἐπισπεύδοντα τὸν πλειστηριασμὸν δανειστήν, ἀλλὰ τοὺς λοιποὺς δανειστάς, καθότι κατὰ τὸ ἄρθρον 204 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, ὁ ἐπισπεύδων δανειστὴς πρέπει νὰ φανερώσῃ διὰ τῶν διακηρύξεων τὰ ἔγγραφά του, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων ἐκτελεῖται ὁ πλειστηριασμός· ἄρα ὁ τίτλος του γίνεται γνωστὸς εἰς πάντα πρὸ τῆς κατακυρώσεως; διότι οὗτος κλητεύει τοὺς ὑπολοίπους δανειστὰς πρὸς ἐμφάνισιν τῶν ἀποδείξεων· ἑπομένως ἡ προθεσμία δὲν τρέχει κατ' αὐτόν, ἀλλὰ κατὰ τῶν κλητευομένων (ἄρθρ. 193, ἐδ. 2 πολ. δικ.), καὶ καθότι, διὰ νὰ θεωρηθῇ ὑποχρεωτικὴ ἡ δευτέρα τοῦ ἄρθρου 213 ἐμπ. νόμου διάταξις, ὀφείλει ὁ ἐπικαλούμενος αὐτὴν νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν πρώτην, δηλαδὴ νὰ κλητεύσῃ τὸν δανειστήν. —ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγ. 35 τοῦ 1851.

β') Τὸ ἄρθρον 213 τοῦ ἐμπορ. νόμου διατάσσει μὲν ὅτι οἱ δανεισταί, μὴ προσαγαγόντες τὰ δικαιόγραφά των ἐντὸς 3 ἡμερῶν

(1) Ἴδε τὸν προηγούμενον §.

ἀφ' ἧς κληθῶσι πρὸς τοῦτο, δὲν συμμετέχουσιν εἰς τὴν διανομὴν, ἀλλ' ἡ διάταξις αὕτη, σκοπὸν ἔχουσα τὴν ἀπόδειξιν τῶν ἀπαιτήσεων τῶν δανειστῶν, δὲν ἀποκλείει τοὺς βραδύτερον μὲν, ἀλλὰ πρὶν ἡ περαιωθῇ ἡ διανομὴ, προσάγοντας τὰς ἀποδείξεις των δανειστάς.—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 190 τοῦ 1852.

γ') Τὸ ἄρθρον 213 τοῦ ἐμπορ. νόμου ἐννοεῖ, ὅτι μετὰ τρεῖς ἡμέρας δὲν ἀναστέλλεται ἡ ἐνέργεια τῆς διανομῆς, καὶ τότε οἱ μὴ παρουσιάσαντες τὰς ἀποδείξεις των δὲν συμμετέχουσι. Δὲν ἐννοεῖ ὅμως τὰς μετὰ τὰς 3 ἡμέρας προσφερομένας ἀποδείξεις καὶ ἐνόσῳ ἡ διανομὴ δὲν ἐγένετο νὰ κηρύξῃ ἀπαραδέκτους καὶ ν' ἀποκλείσῃ τοὺς ἔχοντας δικαιώματα νὰ συμμεθέξωσιν εἰς τὴν διανομήν· ἂν οὗτος ἦτον ὁ σκοπὸς τοῦ νόμου, ἤθελεν ἐκφρασθῇ ὡς εἰς τὸ ἄρθρον 212, καθ' ὃ καὶ ἡ μὴ γενομένη κατὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας ἀνακοπὴ εἶναι ἀπαράδεκτος.—ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγ. 25 τοῦ 1853, ἀναιροῦσα τὴν 9039 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

δ') Προκειμένου λόγου περὶ διανομῆς πλειστηριάσματος πλοίου, ὀφείλουν οἱ ἀναγγείλαντες ἑαυτοὺς δανεισταὶ νὰ διαμφισβητήσωσιν ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ τοὺς τίτλους τῶν λοιπῶν; ὄχι· ὁ ἐμπορικὸς νόμος, ὁ ὑπεραισχύων εἰς τὰ περὶ πλοίων, δὲν διαγράφει τοιοῦτο τί.

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ αἱ τὴν ἀναγκαστικὴν ἐκποίησιν πλοίου καὶ τὴν σύνταξιν πίνακος κατατάξεως τοῦ ἐπὶ τοῦ πλοίου δανείου ἀφορῶσαι διατάξεις τοῦ ἐμπ. νόμου, εἰδικαὶ οὖσαι, ἀποτελοῦσιν ἐξαίρεσιν τῶν διατάξεων τῆς πολιτ. δικονομίας, ἀφορωσῶν τὴν συνήθη περὶ τὴν κατάταξιν καὶ διαδικασίαν, αἱ ἀπὸ ταύτης ἄρα διαγραφόμεναι διατυπώσεις δὲν λαμβάνουσιν ἐφαρμογὴν προκειμένης συντάξεως πίνακος κατατάξεως ἐπὶ τοῦ ἐκπλειστηριάσματος πλοίου· ὅθεν μὴ ἀπαιτούσης διατάξεώς τινος τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου τὴν ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ τοῦ πλοίου εἰσηγητοῦ ἀμφισβήτησιν τῶν δικαιογράφων τῶν ἀναγγειλάντων ἑαυτοὺς δανειστῶν, οὐδὲ τὴν ἐκ προοιμίων ἔκθεσιν τῶν λόγων, τοὺς ὁποίους εἰς ἀνακοπὴν τοῦ πίνακος φέρουσιν, ἡ ἔνστασις τῶν Α. καὶ Σ, ὅτι οἱ ἀντίδικοι αὐτῶν δὲν ἠμφισβήτησαν τοὺς τίτλους των ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ, οὐδ' ἐπρότειναν τοὺς διὰ τῆς ἀνακοπῆς των ἀντιτασσομένους κατὰ τοῦ πίνακος τῆς κατατάξεως λόγους ἀποβαίνει ἀστήρικτος.—ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 913 τοῦ 1852 (νομικ. σελ. 3710).

§ 27. Δανεισταὶ, ἀναγγείλαντες ἑαυτοὺς, ἀλλὰ μὴ ὑποβαλόντες παρατηρήσεις ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ ὑπαλλήλου, στεροῦνται τοῦ δικαιώματος ν' ἀνακόψωσι τὸν τῆς κατατάξεως πίνακα (ἄρθρ. 938 πολ. δικ.);

Ὄχι, κατὰ τὴν 140 τοῦ 1849 πολιτ. ἀπόφασιν τοῦ Ἀρείου

Πάγου (Εὑρετ. τόμ. 9 λέξ. *κατάσχεσις* σελ. 328. — Τοιαύτην ἔννοιαν φαίνεται ἔχουσα καὶ ἡ 374 τοῦ 1853 πολ. ἀπόφασις τοῦ Ἀρείου Πάγου. — Ὁμοίας φύσεως νομολογίαν ἔχουσι καὶ οἱ ἐν Ἀθήναις ἐφέται (ἴδε τὴν κατὰ ὀκτώβρ. 1853 ἐκδοθεῖσαν μεταξὺ Μίλωνος, δημοσίου κλ. ἀπόφασιν), ἀποφανθέντες, ὅτι τὸ ἄρθρον 938 ἀφορᾷ τὴν διαδικασίαν τὴν ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τῆς κατατάξεως ὑπαλλήλου.

Ἄλλην ὅμως φαίνεται καθιερῶν νομολογίαν ὁ Ἄρειος Πάγος, ἀποφανθεὶς ὅτι, ὅταν ὁ ζητῶν νὰ καταταχθῇ εἰς τὸ ἐκπλειστηρίασμα κτήματός τινος δὲν προσήγαγεν ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τῆς κατατάξεως ὑπαλλήλου τὰς ἀποδείξεις, ἢ τὰ δικαιολογητικὰ ἔγγραφά του, πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ δανείου του καὶ τοῦ προνομίου του, δὲν συγχωρεῖται ἡ βραδυτέρα διὰ τῆς ἀνακοπῆς προσαγωγή των (ἄρθρ. 938, 937, 949 πολ. δικ.). — ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 147 τοῦ 1853, ἣν ἴδε ἀνωτ. ἐν § 20, κυροῦσα τὴν 1085 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (νομ. σελ. 5730), ἔχουσαν οὕτως:

« Ἐπειδὴ ὁ ἐκκαλῶν Ζ. ἐντὸς τῆς παρὰ τοῦ ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ ὑπαλλήλου ταχθείσης προθεσμίας, καὶ τῶν παρὰ τοῦ ἄρθρου 938 πολ. δικ. ὡρισμένων προθεσμιῶν, οὔτε προσήγαγεν ἀπόδειξιν τινὰ πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἰδίων του ἀξιώσεων, οὔτε ἔκαμε τὰς παρατηρήσεις του ὡς πρὸς τὰς παρὰ τῶν ἄλλων δανειστῶν προσαχθείσας ἀποδείξεις· ἑπομένως κατὰ τὰς συμφώνους διατάξεις τοῦ ἄρθρου 938 τῆς πολ. δικ. πᾶσα βραδυτέρα προσαγωγή, ἢ βραδύτερον γενομένη παρὰ τοῦ ἐκκαλοῦντος παρατήρησις εἶναι ἀπαράδεκτος.

» Ἐπειδὴ ἐπιτρέπεται μὲν εἰς τοὺς ἀναγγείλαντας ἑαυτοὺς δανειστὰς ν' ἀνακόψωσι τὸν πίνακα τῆς κατατάξεως, ἀλλὰ συνδυαζομένων τῶν ἄρθρων 938, 949 καὶ 950 τῆς πολ. δικ., ἐξάγεται ἀριδήλως, ὅτι μόνον οἱ δανεισταί, οἵτινες ἐντὸς τῆς παρὰ τοῦ νόμου προσδιοριζομένης διορίας, προσήγαγον τὰς ἀποδείξεις των, καὶ ἔκαμον τὰς παρατηρήσεις των ὡς πρὸς τὰς ἀποδείξεις τῶν ἄλλων, δύνανται ν' ἀνακόψωσι τὸν πίνακα τῆς κατατάξεως, καθότι, ἀφοῦ ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τοῦ πληστηριασμοῦ ὑπαλλήλου οὐδεμία ἀμφισβήτησις ἔλαβε χώραν παρὰ τοῦ ἐκκαλοῦντος ὡς πρὸς τὰς ἀξιώσεις τῶν ἐφεσιβλήτων, οὐδεμία ἀντιδικία ὑπάρχει πλέον μεταξὺ τοῦ ἐκκαλοῦντος καὶ τῶν ἐφεσιβλήτων, καὶ ὁ πρῶτος μὴ παρουσιάσας τοὺς τίτλους, οὐδὲ ἀμφισβητήσας τὰς τῶν ἄλλων, θεωρεῖται ὅτι παρῃτήθη πάσης ἀξιώσεως, καὶ καθότι παραδεχομένου τοῦ ἐναντίου, ματαία ἤθελεν εἶναι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 938 τῆς πολ. δικ., καθ' ἣν ἀπορρίπτεται ὡς ἀπαράδεκτος πᾶσα βραδυτέρα

προσαγομένη ἀπόδειξις, ἡ βραδύτερον γενομένη παρατήρησις ἐπὶ τῶν ἀποδείξεων τῶν ἄλλων δανειστῶν.

» Ἐπειδὴ κατὰ τὸν πίνακα τῆς κατατάξεως, τὸν ὁποῖον ἀνέκοψεν ὁ ἐκκαλλῶν, τὸ ἐκπλειστηρίασμα ἐξαντλεῖται καθολοκληρίαν ἀπὸ τὰ προνομιοῦχα δάνεια τῶν ἐφεσιβλήτων· ἐπομένως τότε μόνον ὁ ἐκκαλῶν ἐδύνατο βραδύτερον νὰ παρουσιάσῃ τὰς ἀποδείξεις, ὅταν ἤθελεν ὑπάρχει ἐκ τοῦ ἐκπλειστηριάσματος περίσσευμά τι, ὅπερ ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν ὑπάρχει. Τούτων οὕτως ἐχόντων ἡ ἔφεσις τοῦ Ζ. δὲν εἶναι βάσιμος, ἂν καὶ ἀμφιβάλλων δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ὅτι οἱ ἀναγγείλαντες ἑαυτοὺς δανεισταὶ δύνανται ἀνακόπτοντες τὸν πίνακα τῆς κατατάξεως νὰ προσάξωσι κατὰ πρῶτον ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῶν πρωτοδικῶν τὰς ἀποδείξεις, καὶ νὰ κάμωσι τὰς παρατηρήσεις των ὡς πρὸς τὰς ἀποδείξεις τῶν ἄλλων, καθότι, ἀφοῦ ἐπιτρέπεται εἰς αὐτοὺς ν' ἀνακόψωσι τὸν πίνακα τῆς κατατάξεως, πρέπει ἀναγκαίως νὰ τοῖς χορηγοῦνται καὶ τὰ μέσα νὰ ὑποστηρίξωσι τὴν ἀνακοπήν των. »

§ 28. *Κλήτευσις.* Ἡ παράλειψις (1) τῆς ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου κλητεύσεως τοῦ δανειστοῦ, οὗτινος ἡ κατάταξις προσβάλλεται, καθιστᾷ ἀπαράδεκτον τὴν κατὰ τοῦ πίνακος τῆς κατατάξεως ἀνακοπήν; Ἡ 3 σκέψις τῆς 657 τοῦ 1849 ἀποφάσεως τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν (νομ. σελ. 5220) φέρει:

« Ἐπειδὴ κατὰ τὸ ἄρθρον 950 τῆς πολ. δικ. καλεῖται μὲν εἰς τὸ ἀκροατήριον ἐκεῖνος, τοῦ ὁποίου ἡ κατάταξις προσεβλήθη δι' ἀνακοπῆς, ἀλλ' ἡ ἔλλειψις τῆς τοιαύτης κλήσεως δὲν καθιστᾷ ἀπαράδεκτον τὴν ἐμπρόθεσμον ἀνακοπὴν καὶ μόνον ἀναβολήν, ἢ ἄλλα τινὰ ἀποτελέσματα δύναται νὰ ἐπιφέρῃ, ἀφοῦ ὅμως παρασταθῇ εἰς τὸ δικαστήριον αὐθόρμητος ὁ καθ' οὗ ἡ ἀνακοπὴ καὶ ὑπερασπισθῇ χωρὶς νὰ ζητήσῃ ἀναβολήν, ἡ κλῆσις ἀποβαίνει καὶ περιττὴ καὶ ματαία, καὶ ἡ ἔλλειψίς της οὐδὲν ἀποτέλεσμα ἔχει, διότι εἰς τὴν ἐν τῷ ἄρθρῳ 949 προθεσμίαν περικλείεται μόνον ἡ ἀνακοπή, οὐχὶ καὶ ἡ ἀποδεικνυομένη ἐν τῷ ἄρθρῳ 950 κλήτευσις· ἄρα καλῶς ἀπεφάνθη τὸ πρωτοδικεῖον περὶ τῆς ἐνστάσεως καὶ ἡ κατὰ τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς ἔφεσις τῶν Φ, δὲν εἶναι βάσιμος. »

§ 29. Ἡ κατὰ τοῦ πίνακος τῆς κατατάξεως ἀνακοπὴ καὶ ἡ ἐπελθοῦσα τυχὸν ἔφεσις κατὰ τῆς ἀποφάσεως, ἥτις τὴν ἀφορᾷ, πρέπει νὰ κοινοποιῆται καὶ εἰς τοὺς δανειστάς, ὧν ἡ κατάταξις δὲν προσβάλλεται; Ὄχι, ὡς προκύπτει ἐκ τῶν ἄρθρων 950 καὶ 951 τῆς πολ. δικ.—ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 318 τοῦ 1854 (νομικ. σ. 5901).

(1) Δὲν ἀπαιτεῖται, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, νὰ κοινοποιῆται ἡ ἀνακοπὴ εἰς τὸν προσκαλούμενον, ἀλλ' ἀρκεῖ καὶ ἁπλῆ κλῆσις.—ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 86 τοῦ 1848.

§ 30. Κατὰ τὰ ἄρθρα 949 καὶ 950 τῆς πολ. δικ., ἡ ἀνακοπὴ κατὰ τοῦ πίνακος τῆς κατατάξεως γίνεται παρὰ τῷ ἐπιτετραμμένῳ τὴν κατάταξιν αὐτὴν, καὶ φέρεται, ἄνευ περαιτέρω ἐγγράφου προδικασίας, εἰς τὸ ἀκροατήριον, προσκαλουμένου ἐκείνου μόνου, τοῦ ὁποίου ἡ κατάταξις προσβάλλεται· ἐκ τούτων δὲ γίνεται φανερὸν, ὅτι δὲν ἀπαιτεῖται, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, νὰ κοινοποιηθῇ ἡ ἀνακοπὴ αὕτη εἰς τὸν προσκαλούμενον, ἀλλ' ἀρκεῖ ἁπλῶς ἡ κλῆσις πρὸς τοῦτο.—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 86 τοῦ 1848.

§ 31. Ὁ καθ' οὗ ἀπευθύνεται ἡ ἀνακοπὴ κατὰ τοῦ πίνακος τῆς κατατάξεως ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀποκρούσῃ τὴν ἀνακοπὴν καὶ τὰς ἐφέσεις τοῦ ἀνακόπτοντος, ὑποστηρίζων τὸν πίνακα εἴτε διὰ τῶν ἐν αὐτῷ λόγων, εἴτε καὶ διὰ νέων μὴ προταθέντων ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ, τὸ δὲ 938 ἄρθρον τῆς πολ. δικον. ἀφορᾷ τὸ ἀπαράδεκτον τῶν ἀποδείξεων καὶ τῶν παρατηρήσεων ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ, ἐὰν προσαχθῶσιν ἐκτὸς τῆς ὡρισμένης προθεσμίας. — ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 3 τοῦ 1852, κυροῦσα τὰς 4672, 7596, 8610 καὶ 8875 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετ. (Βαφιοδάκη καὶ καὶ Αἰκ. Σταθοπούλου).

§ 32. Ἡ κατὰ τοῦ πίνακος τῆς κατατάξεως ἀνακοπὴ φέρεται εἰς τὸ πρωτοδικεῖον, καὶ δὲν ἀπαιτεῖται νὰ γίνῃ ἄλλη πολιτικὴ δίκη ὡς πρὸς τὸ κῦρος τῶν προσαγομένων τίτλων·—ὅρα Εὑρετ. τόμ. 4 σελ. 155 § 159.

§ 33. Ὁ παρὰ τοῦ ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ ὑπαλλήλου συντασσόμενος πίναξ κατατάξεως εἶναι δημόσιον ἔγγραφον οὐ μόνον ὡς πρὸς τὴν κατάταξιν αὐτὴν, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὰς ἐπ' αὐτοῦ γραφομένας ἐκ μέρους τῶν καταταχθέντων δανειστῶν ἐξοφλήσεις, γινομένας καὶ ταύτας ὑπὸ τὴν δημοσίαν πίστιν τοῦ αὐτοῦ ὑπαλλήλου· ὅθεν, ὡς δημόσιον ἔγγραφον, ἀποδεικνύει τὰ ἐν αὐτῷ ἀναφερόμενα γεγονότα καὶ κατὰ τρίτων (ἄρθρ. 400 πολ. δικ.)· ἄρα χρησιμεύει καὶ ὡς ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως. — ἀπόφ. πολιτικὴ Ἀρ. Πάγ. 234 τοῦ 1854, κυροῦσα τὴν 11486 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 34. Ἐπὶ τῆς περὶ κατατάξεως διαδικασίας δὲν συζητεῖται μόνον ἡ προνομιοῦχος ἰδιότης, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἡ ὕπαρξις τῶν ἀπαιτήσεων τῶν ἀναγγελλόντων ἑαυτοὺς δανειστῶν (ἄρθρα 937, 938 πολ. δικ.).—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 233 τοῦ 1849, ἣν βλέπε ἐν Εὑρετ. τόμ. 8 σελ. 329 ἐν τέλει.

§ 35. Αἱ ἀποφάσεις αἱ ἐρήμην ἐκδιδόμεναι ἐπὶ πίνακος κατατάξεως ὑπόκεινται εἰς ἀνακοπήν ; Ὄχι, κατὰ τὴν 364 τοῦ 1854 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν (νομικ. σελ. 5909).

§ 36. Ποῖαι βάσεις κανονίζουσι τὸ ἐκκλητὸν ἢ μὴ ἐπὶ διαφορῶν, αἱ ὁποῖαι ἀναφύονται ἐκ τοῦ πίνακος τῆς κατατάξεως; ὅρα Εὑρετ. τόμ. 4 σελ. 83 ἐν τέλει· — καὶ ἀπόφ. 9203 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 37. Ὁ ἀνακόπτων πίνακα κατατάξεως ὀφείλει, ἂν ἦναι ἀλλοδαπός, νὰ δώσῃ ἐγγύησιν.—ἀπόφ. 168 τῶν ἐν Ναυπλίῳ πρωτ. —Καῤῥὲ ζήτ. 698.

§ 38. Ἡ περὶ κατατάξεως διαδικασία εἶναι τῆς δημοσίας τάξεως, καὶ τὰ δικαστήρια, ἂν τοιαύτη διαδικασία εἰσαχθῇ ἐνώπιόν των, πρέπει νὰ παραπέμπωσι τὰ μέρη ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τῆς κατατάξεως ἁρμοδίου ὑπαλλήλου. — ἀπόφ. τῆς 10 ἰανουαρίου 1841. τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν (ἐν νομικ. σελ. 2468).

§ 39. Ἐὰν πρωτοδίκως ἐζητήθη ἡ μεταῤῥύθμισις τοῦ πίνακος τῆς κατατάξεως ἐπὶ τῷ λόγῳ τῆς προτιμήσεως ἕνεκα σιωπηρᾶς προγενεστέρας ὑποθήκης, δύναται νὰ προστεθῇ ἐφεσίμως καὶ ὁ λόγος τῆς ἀκυρώσεως τῆς ἐγγραφῆς τῆς ὑποθήκης διὰ τὴν ἔλλειψιν τίτλου χορηγοῦντος δικαίωμα πρὸς ἀπόκτησιν ὑποθήκης.—ἀπόφ. τῆς 7 σεπτεμβρίου τοῦ 1839 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν (ἐν νομικ. σελ. 984).

§ 40. Εἰς τὴν περὶ κατατάξεως διαδικασίαν δύνανται νὰ προταθῶσι, δι' ἀνακοπῆς κατὰ τοῦ τῆς κατατάξεως πίνακος, ἐνστάσεις εἰκονικότητος, καὶ ἄλλαι ὅμοιαι τοῦ τίτλου τοῦ, καθ' οὗ ἡ ἀνακοπή, δανειστοῦ, καὶ τὸ πρωτοδικεῖον, τὸ δικάσαν τὴν ἀνακοπὴν ταύτην, ὀφείλει καὶ ἄνευ τακτικῆς ἀγωγῆς νὰ ἐκδικάσῃ τὰς ἐνστάσεις ταύτας.—ἀπόφ. 181 τοῦ 1845 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν (νομικ. σελ. 4173), ἣν ἐν Εὑρετ. τόμ. 4 σελ. 617 § 159.

ΠΙΣΤΕΩΣ (καλῆς ἢ κακῆς) κάτοχος.

Ἴδε τὴν λέξιν *κάτοχος* καλῆς πίστεως ἐν Εὑρετ. τόμ. 9.

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Ἀποτελεῖ ἀπόδειξιν πιστοποίησις τοῦ ἁρμοδίου μηχανικοῦ περὶ τῆς ὑπὸ τούτου διδομένης γραμμῆς πρὸς οἰκοδομήν; ἴδε ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγου 230 τοῦ 1852 ἐν λέξει *σχέδια*. = πρβλ. τὴν λέξ. *ἔγγραφα δημόσια*.

ΠΙΣΤΩΣΙΣ.

Πότε ἡ ἀγορὰ πιστώσεως εἶναι πρᾶξις ἐμπορική; Ῥάλλ. ἐμπ. δίκ. τόμ. 1 σελ. 16.

Ἡ τοῦ τιμήματος πίστωσις τελειοποιεῖ τὴν ἀγοραπωλησίαν; αὐτ. σελ. 359 ἐπ.

ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ἐπιστολή,

ὅρα ἐμπ. δίκ. Ράλλ. τόμ. 1 σελ. 35. Ἡ ἔκδοσις αὐτῆς δὲν εἶναι πάντοτε πρᾶξις ἐμπορική. αὐτ. σελ. 37. — Πρβλε τὴν λέξ. *ἔνταλμα χρημ.* ἐν Βύρετ. τόμ. 6.

ΠΛΑΝΗ.

Ἴδε τὰς λέξεις *διαθήκη*—*ἔγγραφα*—*μάρτυρες*—*ὁμολογία*=Μαχελδ. § 165, 261, 469.

§ 1. *Ὁρισμός*. Πλάνη (error) εἶναι ἡ ἀντίφασις, ἥτις εἰσεχώρησεν ἐντὸς τῆς ἐννοίας αὐτῆς, δι' ἧς προσδιορίζεται ἡ ἔκφρασις, ὥστε ὑπάρχει ἔλλειψις κατὰ τοῦ οὐσιῶδες τοῦ συναλλάγματος, τὴν συνεννόησιν.

Τὰ στοιχεῖα τοῦ συναλλάγματος εἶναι α) τὰ συμβαλλόμενα πρόσωπα·—β') ἡ σχέσις, τὴν ὁποίαν θέλουν νὰ συνάψωσιν (ἀγορά, μίσθωσις κτλ.), καὶ γ') τὸ ἐξωτερικὸν ἀντικείμενον, περὶ τὸ ὁποῖον στρέφεται τὸ συνάλλαγμα· ἕκαστον λοιπὸν αὐτῶν πρέπει νὰ συμπαραβάλωμεν μὲ τὴν πλάνην. Καλλ. Ρωμ. δίκ. τόμ. 3 § 51.

§ 2. *Πλάνη περὶ τὸ πρόσωπον*. Εἰσφρησάσης πλάνης περὶ τὸ πρόσωπον, δυσκόλως δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ τὶς δεσμὸς συναλλάγματος, ὅστις εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἐλευθέρας ἐνεργείας τῶν προσώπων καὶ δι' αὐτῆς μόνον ὑπάρχει.

Οἱ Ρωμαῖοι δὲν ἔχουν περὶ τούτου γενικὸν κανόνα, ἀλλὰ διάφορα παραδείγματα τὸν ὑποστηρίζουσι (1). Σαβιγ. σύς. 3 § 136. —Καλλ. τόμ. 3 § 52.

§ 3. *Ἰδιότης τοῦ προσώπου*. Διὰ τοῦ προσώπου ἐννοοῦμεν τὸ γνωστὸν εἰς ἡμᾶς ἄτομον, ὄχι δὲ τὰς ἰδιότητάς του· αἱ ἰδιότητες τοῦ προσώπου εἶναι σκέψεις ἀτομικαί, αἱ ὁποῖαι δὲν ἀποτελοῦν στοιχεῖον τοῦ συναλλάγματος· ἄρα ἡμεῖς φέρομεν τὴν εὐθύνην τῆς πράξεώς μας. Κατὰ τὴν φάσιν δὲ ταύτην περὶ τὸ πρόσωπον ἓν μόνον παράδειγμα ἀναφέρουν αἱ πηγαὶ (τεμ. 65 § 2 (12, 6)·—Βασιλ. (κδ', 6) 65), λέγουσαι, ὅτι, ὅταν ἐνόμιζα ἐσφαλμένως ὅτι χρεωστῶ χάριτας εἴς τινα καὶ τῷ ἐδώρησά τι, δὲν δύναμαι ν' ἀπαιτήσω τὸ δοθέν, μαθὼν τὴν ἀλήθειαν (2). Καλλ. αὐτ. § 53.

§ 4. *Πλάνη περὶ τὸ εἶδος τοῦ συναλλάγματος*. Εἶναι πρό-

(1) Τί δὲ ὅταν σοὶ δώσω χρήματα, ἵνα τὰ προσφέρῃς εἰς τὸν Γ. ἐξ ὀνόματός μου ὡς δωρεάν, καὶ σὺ τὰ προσφέρῃς ἐξ ὀνόματός σου; Διεκδίκησις τῶν χρημάτων. Σαβιγ. συστ. 4 § 161.—Καλλ. αὐτ. § 52.

(2) Σύστημα τῆς γαλλ. νομοθεσίας· ἴδε Καλλ. αὐτ. § 53.

δηλον, ὅτι ἐὰν ἕκαστος ἐννοῇ ἄλλην σχέσιν, οὐδεμία δύναται νὰ ὑπερισχύσῃ ἐξ αὐτῶν· ἐὰν τὶς ἐφρόνει νὰ δωρήσῃ καὶ ὁ ἕτερος νὰ δανεισθῇ, δὲν ὑπάρχει συνάλλαγμα.

Τὸ τοιοῦτον ὅμως ἐλάττωμα πλάνης πάσχον συνάλλαγμα μεταβιβάζει ἰδιοκτησίαν (τεμ. 36, 41, 1·—Καλλ. τόμ. 2 § 120).

Ἐὰν ὅμως ἐπλανήθησαν μόνον περὶ τὸ ὄνομα οἱ συναλλαττόμενοι, καὶ εἶναι σύμφωνοι περὶ τῶν ὅρων (negotium gestum), ἰσχύει τὸ πραχθέν. Βασιλ. (12, 1) 83· — Βασιλ. (30, 1) 5. Καλλ. τόμ. 3 § 54.

§ 5. *Πλάνη περὶ τὸ ἀντικείμενον τοῦ συναλλάγματος* (error ἢ dissensus in corpore). Ὅταν ἐγὼ ἐννοῶ νὰ πωλήσω τὸν λευκὸν ἵππον μου, ὁ δὲ νὰ ἀγοράσῃ τὸν ψαρὺν, τὸ συνάλλαγμα δὲν ἔχει ἀντικείμενον. Ἐπὶ τοιαύτης πλάνης οὔτε ἰδιοκτησία μεταβιβάζεται, οὔτε νομὴ πρὸς χρησιδεσποτείαν. Βασιλ. (L, 2) 33·— αὐτ. (L, 4) 1. Καλλ. αὐτ. § 55, ὅπου καὶ αἱ σχετικαὶ διατάξεις (1).

Τὰ πράγματα δύνανται νὰ ληφθῶσι κατὰ τὸ γένος των, καθόσον δύναται νὰ ἦναι ἀδιάφορον τὸ ἄτομον (οἷον ἐπὶ σίτου, κριθῆς κτλ.). Ἂν ἕκαστος ἐννοῇ ἄλλο γένος, τὸ συνάλλαγμα δὲν ἔχει ἀντικείμενον. Βασιλ. (19, 1) 4·—Ἁρμ. Γ′ γ′ § 3. Καλλ. τόμ. 3 § 55.

Ὅταν ἡ πλάνη περιορίζηται εἰς προσάρτημά τι, τὸ συνάλλαγμα περὶ τοῦ κυρίου πράγματος δὲν βλάπτεται, ἀλλὰ τὸ προσάρτημα λαμβάνεται ὅπως τὸ ἐννόει ὁ ὑποσχεθείς. Βασιλ. (19, 1) 34. Τὸ δὲ λάθος περὶ τὴν ὀνομασίαν εἶναι ἄνευ ἀποτελέσματος. Καλλ. αὐτ. § 55 ἐν τέλει.

§ 5ª. *Πλάνη περὶ τὸ ποσὸν ἐν γένει.* Οἱ Ῥωμαῖοι διακρίνουν τὰς ἑτεροβαρεῖς ὑποσχέσεις ἀπὸ τὰς ἀμφιβαρεῖς. Κατὰ τὰς ἑτεροβαρεῖς, ὅταν τὶς ὑπεσχέθη 20 καὶ ὁ ἕτερος ἐδέχθη 10, ἰσχύουν τὰ 10, διότι ὡς πρὸς αὐτὰ ὑπάρχει συμφωνία, ἐμπεριεχομένων τῶν 10 ἐντὸς τῶν 20. Βασιλ. XLIII, 1, 1 καὶ 30.

Εἰς τὰ ἀμφιβαρῆ συναλλάγματα δὲν ἰσχύει τὸ αὐτὸ, διότι ἑκατέρωθεν ὑπάρχει δόσις, ὥστε πρέπει ν' ἀποβλέψωμεν εἰς τὸ ἀντάλλαγμα. Ὅταν τὶς ὑπόσχηται 20, καὶ ὁ πωλητὴς (ἢ ὁ μισθωτὴς κτλ.) ἐννοοῦσε 10, ἰσχύει τὸ συνάλλαγμα διὰ τὰ 10, διότι τὸ ἀντάλλαγμα δὲν ὑπερβαίνει τὸ ποσὸν τοῦτο κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ πωλητοῦ καὶ τὸ ποσὸν τῶν 10 περιέχεται ἐντὸς τοῦ ἀπαγγελ-

---

(1) Τί δὲ ὡς πρὸς τὴν κατὰ τὰς δίκας τοιαύτης φύσεως πλάνην; Καλλ. τόμ. 3 § 55 ὑποσημ.—Σαβιγ. σύστ. 3 § 136 σελ. 274.

θέντος. Ἂν ὅμως ὑπεσχέθη τὶς 10, ἐνῷ ὁ δώσων ἀντ' αὐτῶν ἄλλο τὶ ἐννοοῦσεν 20, δὲν ὑπάρχει συνάλλαγμα, διότι τὰ 10 δὲν ἐμπεριέχονται εἰς τὰ 20· τεμ. 52 (19, 2). Καλλ. αὐτ. § 56.

§ 6. Ὅστις παραδίδει πλέον τοῦ ὑποσχεθέντος, ἔχει τὴν περὶ τοῦ ἀχρεωστήτου ἀγωγὴν διὰ τὸ περισσεῦον, ὡσαύτως ὅμως ἔχει τὴν ἐκ τοῦ συναλλάγματος ἀγωγὴν πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἐλλείποντος, ὅστις ἔλαβεν ὀλιγώτερον τοῦ συμφωνηθέντος· ὁ ἐν γνώσει ὅμως παραδίδων πλέον τοῦ ὑποσχεθέντος, δὲν ἔχει τὴν περὶ ἀχρεωστήτου ἀγωγὴν, διότι δὲν ὑπάρχει πλάνη. Καλλ. αὐτ. § 57.

Ἄλλη περίπτωσις εἶναι, ὅταν τὸ τίμημα ἐκανονίσθη κατ' ἀριθμὸν, μέτρον ἢ σταθμὸν ἐπὶ ποσοῦ τινὸς, διότι λαμβάνει χώραν ἀνάλογος αὔξησις ἢ μείωσις τοῦ τιμήματος, καθόσον μετρούμενον τὸ πρᾶγμα ἀποδεικνύεται πλέον ἢ ἧττον τοῦ ὑπολογισθέντος (1).

§ 7. *Ἰδιότητες τοῦ πράγματος*. Αὗται εἶναι προτρεπτικαὶ ἀφορμαὶ πρὸς σύναψιν συναλλάγματος, ἀλλὰ δὲν ἀποτελοῦν συστατικὸν στοιχεῖον αὐτοῦ, διότι περὶ τῶν ἰδιοτήτων οὐδεὶς ἐξεφράσθη, ἡ δὲ ἔλλειψις τῆς περὶ τοῦτο ἀκριβείας εἶναι εἰς βάρος του (2). Ἂν ὅμως τὰ μέρη ἔκαμον λόγον περὶ τῆς ἰδιότητος, ἣν ἀποδίδουν εἰς τὸ πρᾶγμα, γίνεται αὕτη κοινὴ ἔννοια καὶ ἀποτελεῖ συνθήκην οὐσιώδη τοῦ συναλλάγματος (ἴδε ἀνάπτυξιν εἰς Καλλ. τόμ. 3 § 58, εἰδικὰ δὲ παραδείγματα εἰς τὸν § 59).

§ 8. *Ὕπαρξις τοῦ πράγματος*. Ὅταν ἡ πλάνη ἀφορᾷ τὴν

---

(1) Καλλ. αὐτόθι, ὅστις εἰς τὸ τελευταῖον ἐδάφ. τοῦ § 57 λέγει·
« Διαφέρει ἐπὶ τέλους ὅταν τὸ πρᾶγμα ἐξεποιήθη ὡς ὅλον καὶ ὄχι κατὰ ποσοστὰ μέρη, εἰς δὲ τῶν συμβαλλομένων τὸ ἐνόμιζε μεῖζον ἢ ἔλαττον. Ἀδιαφόρως ἂν τὸ συνάλλαγμα ἦναι ἀμφιβαρὲς ἢ ἑτεροβαρὲς, πρέπει νὰ εἴπωμεν ὅτι τοιαύτη πλάνη εἶναι ἄνευ ἀποτελέσματος, διότι ἡ ὑπόληψις τοῦ πλανηθέντος δὲν περιστρέφεται εἰς τὰ τῆς συμφωνίας, τῆς ὁποίας ἀντικείμενον ἦτο τὸ σύνολον καὶ ὄχι τὸ ποσόν. Ἂν ὅμως ἡ συμφωνία εἶχε μὲν ἀντικείμενον τὸ σύνολον, ἀλλ' ἐσημειώθη καὶ τὸ μέγεθος αὐτοῦ, ἐνῷ κατόπιν ἀποδεικνύεται μικρότερον, ἐπὶ μὲν ἑτεροβαρῶν συναλλαγμάτων ἀπαιτεῖται τὸ ἐνδιαφέρον, ἐπὶ δὲ ἀμφιβαρῶν ἀνάλογος μείωσις τοῦ τιμήματος. Μάλιστα ἂν ἦτο ἐν κακῇ πίστει ὁ ἐκποιῶν δὲν ὠφελεῖ, ὅτι π. χ. ἐπὶ γηπέδου διὰ προσχώσεως (alluvione) προστίθεται τὸ ἐλλεῖπον. Ὅστις ὅμως ἐξεποίησεν οὕτω πλανηθεὶς, δὲν ἔχει ἀπαίτησιν διὰ ν' ἀναλάβῃ ὅ,τι ἔδωκε πλέον τοῦ σημειωθέντος ποσοῦ, μάλιστα ἐνέχεται εἰς τὴν ἐκνίκησιν καὶ ἂν δι' αὐτῆς ἀποβάλλεται τόσον, ὥστε μένει τὸ σημειωθὲν ποσόν. Ἂν ὅμως ἐξεποιήθησαν συνάμα πολλὰ ἀντικείμενα καὶ τὸ μὲν εἶναι μικρότερον, τὸ δὲ μεγαλήτερον τοῦ συμφωνηθέντος ποσοῦ, ἡ διαφορά των συμψηφίζεται πρὸς ἄλληλα.

(2) Διαφέρει ἂν ἐξηπατήθη διὰ τῶν ψευδῶν παραστάσεων τοῦ ἑτέρου, διότι τότε ὑπάρχει δόλος, περὶ οὗ δὲν πρόκειται ἐνταῦθα, ὅπου ὑποθέτομεν τὴν καλὴν πίστιν.

ὕπαρξιν τοῦ πράγματος, εἶναι ἄκυρον τὸ συνάλλαγμα, καθ' ὅσον πρὶν συνομολογηθῇ, εἶχε παύσει ἀπὸ τοῦ νὰ ὑπάρχῃ καθ' ὁλοκληρίαν τὸ ἀντικείμενον αὐτό. Βασιλ. (19, 1) 7, 14. Καλλ. αὐτ. § 60.

§ 9. Ὡσαύτως εἶναι ἄκυρον, ὅταν κατεστράφη τὸ κύριον πρᾶγμα, εἰς ὃ ἀπέβλεπον οἱ συμβαλλόμενοι· π. χ. ἡ ἀγορὰ δάσους ἢ οἰκήματος ἐμπρησθέντων πρὶν τελεσθῇ ἡ πώλησις, εἶναι ἄκυρος, ἂν καὶ σώζηται τὸ ἔδαφος. Βασ. (19, 1) § 55 ἐπ.—Β. (LII, 1) 1. Καλλ. αὐτ. § 60.

Ἂν τὸ κύριον πρᾶγμα κατεστράφη ἐν μέρει; Ἐπὶ μὲν ἑτεροβαρῶν συναλλαγμάτων ἐννοεῖται, ὅτι ὁ ὑποσχεθεὶς τὸ πρᾶγμα θέλει τὸ παραδώσει εἰς οἱανδήποτε εὑρίσκεται κατάστασιν, χωρὶς νὰ ἔχῃ ἀπαίτησιν ὁ εἰς ὃν ἐγένετο ἡ ὑπόσχεσις. Ἐπὶ δὲ ἀμφιβαρῶν συναλλαγμάτων κάμνουν διάκρισίν τινα, ἣν ὅρα εἰς Καλλ. αὐτ. § 60.

§ 10. *Νομικὴ σχέσις τῶν συμβαλλομένων πρὸς τὸ πρᾶγμα.* Ἡ πλάνη περὶ τὴν νομικὴν σχέσιν ἑνὸς τῶν συμβαλλομένων πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦ συναλλάγματος δὲν καθιστᾷ αὐτὸ ἐμπαθές, διότι τὸ συνάλλαγμα στηρίζεται εἰς προσωπικὴν ὑποχρέωσιν· ἂν δὲ τὸ πρᾶγμα δὲν δύναται νὰ μεταβιβασθῇ εἰς ἄλλον δι' ἔλλειψιν δικαιώματος, λαμβάνει χώραν ἀποζημίωσις, ἅμα ὑπάρχει τὸ μέτρον αὐτῆς ἐπὶ τῇ βάσει ὡρισμένου πράγματος. Πώλησις ἀλλοτρίου· πώλησις ἰδίου πράγματος· ἴδε Καλλ. τόμ. 3 § 61.

§ 11. Πλάνη ἔχει ἐπιῤῥοὴν ὡς πρὸς τὸν συμβιβασμόν; ἴδε τὴν λέξιν *συμβιβασμός.*

§ 12. Ἡ πραγματικὴ πλάνη ἢ τ' ἀπαρτίζοντα αὐτὴν γεγονότα δύνανται ν' ἀποδειχθῶσι καὶ διὰ μαρτύρων. — ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 62 τοῦ 1851.

§ 13. Ἐπὶ τῆς ἀγωγῆς ἀχρεωστήτου ἐπιτρέπεται ἡ μαρτυρικὴ ἀπόδειξις τῶν ἀφορώντων τὴν πλάνην γεγονότων. — ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγ. 66 τοῦ 1853.

§ 14. Τὸ γεγονὸς τῆς κατὰ πλάνην δόσεως πλέον τῶν ὀφειλομένων δὲν εἶναι πρᾶξις τοῦ ἀρνουμένου ὅτι ἔλαβε πλέον τῶν ὀφειλομένων, οὔτε ἀποτελεῖ ἀδίκημα ἢ οἱονεὶ ἀδίκημα, τιμωρούμενον ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ νόμου.—ἀπ. πολ. Ἀρ. Π. 66 τοῦ 1853.

§ 15. Ἄγνοια τῶν ἀκυροτήτων τῆς διαθήκης· ἴδε τὴν λέξιν *διαθήκη.*

§ 16. Πότε εἶναι συγγνωστὴ ἡ πλάνη; ἴδε τὴν λέξιν *ἀχρεώστητον* (παράρτ. δημοσιευθ.), ἔνθα ἡ 69 τοῦ 1851 ἀπόφ. Ἀρ. Πάγ.

§ 17. Ἡ πλάνη ὡς πρὸς τὸν ὡς κληρονόμον ἐγκαθισταμένον

πρόσωπον ἔχει συνεπείας; ἴδε τὴν λέξ. κληρονόμος, ἔνθα ἡ 681 τοῦ 1852 ἀπόφ. τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν.

§ 18. Διανομὴ πραγμάτων στηριζομένη εἰς νομικὴν πλάνην χρησιμεύει ὡς βάσις παραγραφῆς; Ὄχι· ἴδε ἀπόφ. 11652 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 19. Πλάνη περὶ τὰ γεγονότα καὶ περὶ τὸ δίκαιον ποίαν ἐπιφορὰν ἔχει εἰς τὸ συνάλλαγμα τῆς ἀγοραπωλησίας; ἴδε τὴν 247 τοῦ 1853 πολιτ. τοῦ Ἀρ. Πάγ. ἀπόφ. (ἴσως ἐν λέξ. πώλησις).

§ 20. Κατὰ γενικὸν μὲν κανόνα, ἡ περὶ τὸ δίκαιον πλάνη δὲν συγχωρεῖται, κατ' ἐξαίρεσιν δὲ εἶναι συγγνωστὴ εἴτε ἕνεκα τῆς ἰδιότητος τοῦ πλανηθέντος (ὅταν οὗτος ἦναι στρατιωτικός), εἴτε ἕνεκα ἰδιαιτέρων περιστάσεων. — ἀπόφ. πολιτικὴ Ἀρείου Πάγ. 36 τοῦ 1852.

§ 21. Περὶ πλάνης περὶ τὸ δίκαιον, ἴδε ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγ. 422 τοῦ 1852, κυροῦσαν τὴν 377 τοῦ 1852 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν.

§ 22. Πλάνη ὡς πρὸς τὴν πληρωμὴν ἀχρεωστήτου. Καλλ. τόμ. 3 § 158 ἐπ.

ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑ ἐπὶ τῶν συναλλαγματικῶν. Ῥάλλ. ἐμπόρ. δίκ. τόμ. 2 σελ. 95.

Ὁ ἀνακαλύψας αὐτὴν πληρωτὴς ἀρνεῖται τὴν πληρωμήν. αὐτ.

Δὲν τὴν ἀνακαλεῖ ὅμως γενομένην. αὐτ.

Ἂν καὶ προϋπῆρχε τῆς ἀποδοχῆς, δὲν ἀντιτάσσεται εἰς τὸν καλῇ τῇ πίστει κομιστήν. αὐτ. σελ. 96.

ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑ συνεπείᾳ παρεμπιπτούσης ἀγωγῆς (1).

Ῥουσσ. περὶ ἀποδ. σελ. 260 ἐπ. (ἐν περιλήψει εὕρηται ἐνταῦθα ὅ,τι ἐκεῖ ἐν ἐκτάσει περιλαμβάνεται). — Εὑρετ. Ῥολλ. λέξ. faux incident.

Περίληψις.

Διάφορα § 1 ἐπ.

Σχέσεις τῆς ποινικῆς ἐπὶ πλαστογραφίᾳ ἀγωγῆς μετὰ τῆς παρεμπιπτούσης § 8 ἐπ.

Παρεμπίπτουσα ἐπὶ πλαστογραφίᾳ ἀγωγὴ μετὰ τὴν ἐπὶ τῆς κυρίας ἀγωγῆς ἀπόφασιν § 14 ἐπ.

---

(1) Ἴδε καὶ τὸ ἑπόμενον ἄρθρον περὶ πλαστογραφίας ποινικῶς τιμωρητέας.

Ποινικὴ καταδίωξις· ἐκτελέσεως ἀναστολὴ § 16 ἐπ.
Ποῖα ἔγγραφα προσβάλλονται διὰ τῆς παρεμπιπτούσης ἐπὶ πλαστογραφίᾳ ἀγωγῆς· ἔγγραφα ἀποδειχθέντα γνήσια § 19 ἐπ.
Ἁρμοδιότης § 30 ἐπ.
Διαδικασία § 33 ἐπ.

Ὅτι πρέπει νὰ προτείνωνται τὰ πρὸς ἀπόδειξιν μέσα § 35 ἐπ.
Μέσα ἀποδείξεως· ποῖοι μάρτυρες ἐξετάζονται;
Τίς ἀποδεικνύει;
Ἀγόρευσις εἰσαγγελέως.
Ἀποτυχία τῆς ἀποδ.—Χρηματ. ποινή.

Διάφορα.

§ 1. Πλαστὸν ἔγγραφον καὶ γραμματικῶς καὶ νομικῶς θεωρεῖται τὸ μὴ γνήσιον.—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 229 τοῦ 1849.

§ 2. Κατὰ τί διαφέρει ἡ πλαστογραφία ἀπὸ τὴν νόθευσιν; Πλαστογραφημένον λέγεται τὸ ὑπόμνημα, ὅταν ἀπ' ἀρχῆς κατεσκευάσθη πλαστόν· νενοθευμένον δὲ, ὅταν, γνήσιον ἀπ' ἀρχῆς κατασκευασθὲν, ἔλαβεν ὕστερον ἀλλοίωσιν. — Καῤῥ. ἄρθρον 214 σημ. 2.

§ 3. Πότε εἶναί τις ὑπόχρεως πρὸς ἀποζημίωσιν διὰ τὴν ἀποδοθεῖσαν παρ' αὐτοῦ εἰς ἄλλον πλαστογραφίαν; ἴδε ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 7457.

§ 4. Δὲν ὑπάρχει δολιότης ἢ ἀκυρότης τοῦ ἐγγράφου λόγῳ πλαστογραφίας, ἂν κατὰ συνεννόησιν, ἀφοῦ συμφωνηθῇ ἡ ἀγοραπωλησία μεταξὺ τοῦ πωλητοῦ καὶ ἀγοραστοῦ, καὶ μετρηθῶσι τὰ χρήματα εἰς τὸν ἴδιον πωλητὴν, τὸ πωλητήριον ἔγγραφον συνταχθῇ ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ πωλητοῦ καὶ ὑπογράψῃ τὸν πωλητὴν ὁ υἱός του κατ' ἐντολήν του, καὶ προσυπογραφῶσιν ὡς μάρτυρες πρὸς τοῦτο καὶ οἱ στενώτεροι αὐτοῦ συγγενεῖς. — ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 221 τοῦ 1839 (νομ. σελ. 3703).

§ 5. Οἱ ἰσχυρισμοὶ οὗτοι δύνανται νὰ προταθῶσιν ἐφεσίμως.— ἀπ. ἐφετ. Ναυπλ. 221 τοῦ 1839.

§ 6. Αἱ ἀποφάσεις, δι' ὧν τὰ δικαστήρια παραδέχονται ἢ ἀποῤῥίπτουσι τὴν περὶ πλαστογραφίας παρεμπίπτουσαν ἔνστασιν τῶν διαδίκων, εἶναι ὁριστικαὶ καὶ δὲν ἀνακαλοῦνται, ἂν καὶ ἐξεδόθησαν

χωριστά, καὶ πρὸ τῆς οὐσιαστικῆς ἀποφάσεως.—ἀπόφ. τοῦ 1838 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν, μνημονευομένη ἐν νομικ. σελ. 430.= Πρβλ. δὲ τὴν λέξιν *ὁριστικαὶ ἀποφάσεις*.

§ 7. Ποία διαφορὰ ὑπάρχει μεταξὺ τῆς διαδικασίας, ἥτις ἀφορᾷ τὴν ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος τῶν ἐγγράφων, καὶ τῆς περιστρεφομένης εἰς τὴν παρεμπίπτουσαν περὶ πλαστογραφίας ἀγωγήν; Εὕρετ. Ῥολλ. λέξ. faux incident. § 23 ἑπ.

Σχέσεις τῆς ποινικῆς ἐπὶ πλαστογραφίᾳ ἀγωγῆς μετὰ τῆς παρεμπιπτούσης (1).

§ 8. Κατὰ δύο κυρίως τρόπους δύναταί τις νὰ προσβάλῃ ὡς πλαστὸν τὸ ἔγγραφον, ἤγουν ποινικὴν ἢ πολιτικὴν δίκην εἰσάγων. Εἰς ποινικὴν δίκην δίδει ἀφορμήν, ὅταν, εἰς ὁποιανδήποτε στάσιν τῆς πολιτικῆς δίκης, προσάπτῃ τὴν πλαστογραφίαν ἢ τὴν νόθευσιν εἰς ὡρισμένον ἄνθρωπον. Εἰς πολιτικὴν δίκην δύναταί τις νὰ προτείνῃ τὴν πλαστογραφίαν ἢ τὴν νόθευσιν, ὅταν ἢ προσάπτῃ μὲν αὐτὴν εἰς ὡρισμένον ἄνθρωπον, ὅστις ὅμως δὲν δύναται πλέον ποινικῶς νὰ καταδιωχθῇ (διὰ θάνατον, παραγραφὴν κτλ.), ἢ δὲν προσάπτῃ αὐτὴν καθ' ὡρισμένου προσώπου, ἀλλ' ἀπευθύνῃ τὴν προσβολήν του κατὰ μόνου τοῦ ἐγγράφου.

§ 9. Εἰς μόνην τὴν πρώτην περίστασιν δύναται ἡ πλαστογραφία ἢ ἡ νόθευσις νὰ χρησιμεύσῃ ὡς βάσις κυρίας πολιτικῆς ἀγωγῆς περὶ ἀποζημιώσεως κατ' αὐτοῦ τοῦ πλαστογράφου, ἐὰν οὗτος ζῇ καὶ μόνον παρεγράφη ἡ ποινικὴ κατηγορία, ἢ κατὰ τῶν κληρονόμων του, ἐὰν ἐκεῖνος ἀπέθανεν.

§ 10. Εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν δύναταί τις μόνον ἐν παρόδῳ, διαρκούσης τῆς πολιτικῆς δίκης, νὰ προσβάλῃ τὸ ἔγγραφον δι' ἀγωγῆς παρεμπιπτούσης. Ἂν δὲ κατὰ τὴν διεξαγωγὴν ταύτης προκύψῃ ὑπόνοια καθ' ὡρισμένου προσώπου, καταλείπεται ἡ παρεμπίπτουσα ἀγωγή, καὶ εἰσάγεται ποινικὴ δίκη (ἄρθ. 459 πολ. δικ.). — Εὕρετ. Ῥολλ. λέξ. faux incident. § 31 ἑπ.

§ 11. Ἐὰν τὸ ὡς πλαστὸν προσβαλλόμενον ἔγγραφον (οἷον ἐπιδοτήριον) ἦναι, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου, ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον πρὸς ἀπόφασιν τῆς κυρίας δίκης, ὡρισμένος δέ, ἀφ' ἑτέρου, ἄνθρωπος (οἷον ὁ κλητὴρ) ἐγκαλῆται ὡς πλαστογράφος, ἡ πολιτικὴ συζήτησις ἀναβάλλεται μέχρι τέλους τῆς ποινικῆς διαδι-

(1) Εὕρετ. Ῥολλ. λέξ. faux incident. § 31—34.

κασίας (ἄρθρ. 452 πολ. δικ.).—ἀπόφασις πολιτ. Ἀρείου Πάγου 3 τοῦ 1836.

§ 12. Ὁ συμβολαιογράφος θεωρεῖται ὡς πλαστογράφος, ὅταν ἀποδειχθῇ, ἐναντίον τῆς ἐν τῇ διαθήκῃ διαβεβαιώσεώς του, ὅτι ὁ διαθέτης δὲν εἶχε σώας τὰς φρένας του· ἴδε Εὑρετ. τόμ. 6 σελ. 13 ἐπ.

§ 13. Ἐπειδὴ πρόκειται περὶ πλαστογραφίας ἢ νοθεύσεως ἐγγράφου προσαγομένου εἰς πολιτικήν τινα δίκην, ἀπαιτεῖται.

α') Νὰ θέλῃ ὁ προσάγων αὐτὸ νὰ τὸ μεταχειρισθῇ· διότι ἐνδέχεται, ἀφοῦ ἀκούσῃ τὰς κατ' αὐτοῦ παρατηρήσεις, νὰ φανερώσῃ ὅτι δὲν τὸ μεταχειρίζηται (ἄρθρ. 457 ἐπ. πολ. δικ.).

β') Ἀπαιτεῖται νὰ ἦναι τὸ ἔγγραφον ἀναγκαῖον εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς δίκης (ἄρθρ. 455 πολ. δικ.).

Ἐννοεῖται, ὅτι τὰ δικαιώματα τῆς εἰσαγγελίας εἶναι ἀνεξάρτητα τῶν εἰρημένων περιπτώσεων.

Παρεμπίπτουσα ἐπὶ πλαστογραφίᾳ ἀγωγὴ μετὰ τὴν ἐπὶ τῆς κυρίας ἀγωγῆς ἀπόφασιν (1).

§ 14. Περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἴδε ὅσα ἐσημείωσα εἰς Εὑρετ. τόμ. 8 σελ. 53 ἐπ. (λέξ. *ζητήματα προδικαστικά*)· ἰδίως τοὺς αὐτόθι §§ 25, 40 ἐπ.

Μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ εἰρημένου ἄρθρου (περὶ προδικαστικῶν ζητημάτων) ἐξεδόθησαν καὶ ἄλλαι σχετικαὶ ἀποφάσεις, ἰδίως περὶ πλαστογραφίας, αἱ ἑξῆς·

Ἀποφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγου 3 καὶ 194 τοῦ 1849.
Ὁμοίως . » . . » . . » . . . 279 τοῦ 1852.
Ὁμ. . » . . » . . » . . . 225 τοῦ 1851.
Ὁμ. . » . . » . . » . . . . 8 τοῦ 1853.
Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 11922 καὶ ἀπόφ.
πολιτ. Ἀρείου Πάγου 13 . . . . . τοῦ 1843.

ἀλλά, χάριν τῆς ἁρμονίας καὶ ἑνώσεως, δὲν τὰς σημειῶ ἐνταῦθα, ἐπιφυλαττόμενος νὰ τὰς δημοσιεύσω, ὑπὸ τὴν αὐτὴν λέξιν, ὅταν ἐκδώσω τὸ παράρτημα.

§ 15. Ἡ παραγραφὴ τῆς ποινικῆς ἐπὶ πλαστογραφίᾳ δίκης δὲν κωλύει τὴν παρεμπίπτουσαν ἐπὶ πλαστογραφίᾳ δίκην. — Εὑρετήρ. Ῥολλ. λέξ. faux incident. § 47 ἐπ.

---

(1) Εὑρετ. Ῥολλ. λέξ. faux incident. § 35 ἐπ.

Ποινικὴ καταδίωξις· ἐκτελέσεως ἀναστολή.

Περὶ τῆς ποινικῆς καταδιώξεως, βλέπε ὅσα ἐκθέτει ὁ Ῥολλῖνος, ἐν λέξει faux incident. § 50—78.

§ 16. Τὸ δικαστήριον δύναται νὰ κρίνῃ, ἂν ἔχωσιν ἐπιῤῥοὴν αἱ περιστάσεις, τὰς ὁποίας προτείνει ὁ προσβάλλων ὡς ψευδές καὶ πλαστὸν ἔγγραφόν τι (οἷον ὀθωμανικὴν ἀπόφασιν):—ἀπόφ. πολιτ. Αἰ: Πάγ. 33 τοῦ 1846.

§ 17. Ἐκ τοῦ ἄρθρου 408 τῆς πολ. δικον. προκύπτει, ὅτι ἡ ἁπλῆ πρότασις τῆς πλαστογραφίας ἢ νοθεύσεως ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν (1) τοῦ ἐγγράφου· πρβλ. διάτ. 2 Κώδ. (9, 22) καὶ Booth σελ. 482. Τὰ ἄρθρα 455, 458, 450 καὶ 452 τῆς πολ. δικ. ἐνισχύουσι τὴν προεκτεθεῖσαν γνώμην. Διὰ νὰ ματαιωθῇ δὲ ὁ νόμος τὰ μέτρα τῆς στρεψοδικίας, ἔλαβε τὰ μέτρα, περὶ ὧν τὰ ἄρθρα 396, 405, 406, 442, 443, 461, 460, 818.

§ 18. Ζητεῖται ἂν τὸ ἐν μέρει πλαστὸν τοῦ ἐγγράφου ἀνατρέπῃ ἐξ ὁλοκλήρου τὴν πίστιν αὐτοῦ; Τὸ λογικώτερον εἶναι νὰ διακρίνωμεν, ὡς τὸ Ῥωμ. δίκ., ἐὰν τὰ κεφάλαια τοῦ ἐγγράφου, τὰ μὴ προσβληθέντα ἐπὶ πλαστογραφίᾳ, δύνανται νὰ ὑπάρξωσιν αὐτοτελῶς καὶ ἀνεξαρτήτως τῶν πλαστῶν ἢ ὄχι. Κώδ. (2, 4) 42.—Βασιλ. (11, 2) rd.

Ποῖα ἔγγραφα προσβάλλονται διὰ παρεμπιπτούσης ἐπὶ πλαστογραφίᾳ κατηγορίας· ἔγγραφα ἀποδειχθέντα ἢ μὴ ἀμφισβητηθέντα γνήσια (2).

§ 19. Ἴδε Εὑρετ. Ῥολλ. λέξ. faux incident. § 138 ἑπ., ἔνθα περὶ τῶν ἀποφάσεων, τῶν διαθηκῶν, τῶν δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν ἐγγράφων, τῶν πρὸς συμπαραβολὴν ἐγγράφων κτλ.

§ 20. Χωρὶς νὰ προσβληθῇ ὡς πλαστὴ ἡ περὶ πλειστηριασμοῦ ἔκθεσις, συγχωρεῖται ὅρκος ἐπακτὸς περὶ τῆς μὴ τηρήσεως τῶν ἀπαιτουμένων διατυπώσεων; Ὄχι· ἴδε τὴν 875 τοῦ 1853 ἀπόφ. τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν ἐν λέξει *ὅρκος*.

§ 21. Ἐὰν ὁ κλητὴρ βεβαιώσῃ ψευδῶς, ὅτι ὁ κατὰ τὴν τοιχοκόλλησιν παρευρεθεὶς μάρτυς εἶναι γείτων, πρέπει νὰ προσβληθῇ τὸ

(1) Ἴδε δὲ Εὑρετ. Ῥολλ. λέξ. faux incident. § 74 ἑπ.
(2) Ὅρα Εὑρ. τόμ. 6 σελ. 383 ἑπ., ἔνθα καὶ ἄλλα σχετικὰ ζητήματα.

ἔγγραφον ὡς πλαστόν; ὅρα τὴν λέξιν *ἐπίδοσις* ἐν Εὑρετ. τόμ. 7 σελ. 97—103.

§ 22. Πότε ὑπάρχει πλαστογραφία εἰς τὴν χρονολογίαν τῶν συναλλαγματικῶν; ἴδε τὴν 2265 ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 23. Καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως ἀναγνωρισθέντα ὡς γνήσια ἔγγραφα δύνανται νὰ προσβληθῶσι παρεμπιπτόντως ὡς πλαστά.

Ἀπόφ. α Ἐπειδή, ἂν καὶ ἡ δευτέρα περίοδος τοῦ ἄρθρου 453 τῆς πολ. δικον. λαλῇ περὶ ἐγγράφων ἰδιωτικῶν, ἀποδειχθέντων γνησίων μόνον διὰ συμπαραλαδῆς πρὸς ἄλλα χειρόγραφα, ἡ ἔκφρασις αὕτη δὲν δύναται νὰ ἐκληφθῇ εἰμὴ ἁπλῶς ὡς ἐξηγητική, πρὸς διάλυσιν τῆς ἀμφιβολίας, τὴν ὁποίαν ἐδύνατο ἴσως νὰ γεννήσῃ ἡ ὁριστικὴ διάταξις τοῦ ἄρθρου 298 τῆς πολ. δικον., εἰς τὸ ὁποῖον τὸ ἄρθρον 447 παραπέμπει, καὶ κατὰ τὴν ὁποίαν διάταξιν ἡ περὶ συμπαραβολῆς ἀπόφασις τῶν πραγματογνωμόνων κηρύττεται ὑποχρεωτικὴ διὰ τὰ δικαστήρια, καὶ ἀποτελοῦσα, ὡς πρὸς τὸ προκαταρκτικὸν ζήτημα, τελείαν ἀπόδειξιν· ἀλλὰ δὲν δύναται εὐλόγως νὰ ἑρμηνευθῇ ὡς ἀποκλειστικὴ τῆς περὶ πλαστογραφίας ἀγωγῆς κατὰ ἰδιωτικῶν ἐγγράφων, ἀποδειχθέντων γνησίων κατὰ τὸ ἄρθρ. 448 καὶ διὰ τῶν ἄλλων τῆς ἀποδείξεως μέσων τῶν προνοουμένων ἀπὸ τὸ ἄρθρον 440· διότι πρῶτον μὲν ἡ πρώτη περίοδος τοῦ διαληφθέντος ἄρθρου 453 εἶναι γενική, καὶ συμπαραλαμβάνει πᾶν εἶδος ἐγγράφου· ἐπομένως καὶ τὰ ὁπωσδήποτε ἀποδειχθέντα γνήσια· β´) δὲ τὰ δι᾽ὁποιουδήποτε μέσου ἀποδειχθέντα ἐκ τῶν νομίμων μέσων γνήσια ἀπολαμβάνουν ὅλα ἐπίσης καὶ ἄνευ τινὸς μεταξὺ αὐτῶν διαστολῆς κατὰ τὰ ἄρθρα 448 καὶ 412 τὴν αὐτὴν ἰσχὺν, τὴν ὁποίαν ἔχουσι καὶ τὰ δημόσια, τὰ ὁποῖα εἶναι γνήσια ἐνώπιον τοῦ νόμου ἐνόσῳ δὲν ἀποδειχθῶσι πλαστά (ἄρθρον 435)· ὅταν δὲ τὰ τελευταῖα ταῦτα ὑπόκηνται εἰς τὴν περὶ πλαστογραφίας προσβολήν, ἕπεται ὅτι καὶ ὅλα τὰ κατασταθέντα ἰσοδύναμα αὐτῶν ἰδιωτικά, πρέπει ὡσαύτως καὶ ἀνεξαιρέτως νὰ ὑπόκηνται εἰς τὴν αὐτὴν προσβολήν, καὶ τελευταῖον τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἄρθρον 453 διασαφηνίζεται ἐντελῶς, ἑρμηνευόμενον ἀπὸ τὸ ἄρθρον 455 συνδυασμένον μὲ τὸ 445, ὅπου ῥητῶς ἐκεῖνο παραπέμπει, καὶ ἀπὸ τὸ ἄρθρον 404 συνδυασμένον μὲ τὸ εἰς αὐτὸ παραπέμπον 412, διότι καὶ εἰς τὰ δύο διαληφθέντα ἄρθρα 455 καὶ 404 γίνεται λόγος περὶ ἀγωγῆς πλαστογραφίας κατ᾽ ἰδιωτικῶν ἐγγράφων ἀποδειχθέντων γνησίων κατὰ τὸ ἄρθρον 448 δι᾽ ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν μέσων τῆς ἀποδείξεως, τὰ ὁποῖα τὸ ἄρθρον τοῦτο ἔχει ὑπ᾽ ὅ-

ψιν, λαλοῦν περὶ τῆς ἐπιτυχίας τῆς ἐπὶ γνησιότητι ἀγωγῆς· ὅθεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου, μολονότι ἡ ἀπὸ 6 αὐγούστου 1836 ὁμολογία ἐκηρύχθη γνησία, κατὰ συνέπειαν οὐχὶ μόνον συμπαραβολῆς, ἀλλὰ καὶ προσέτι ἐξετάσεως μαρτύρων, δὲν δύναται διὰ τοὺς εἰρημένους λόγους ἡ κατ' αὐτῆς ἐπὶ πλαστογραφίᾳ ἀγωγὴ ν' ἀποφασισθῇ ὡς ἀπαράδεκτος, ὥσπερ ὀρθῶς ἐδίκασε τὸ πρωτοδικεῖον ἀποῤῥίψαν τὴν ἔνστασιν ταύτην. — ἀπόφασ. ἐφετῶν Ναυπλ. 234 τοῦ 1839 (ἐν νομικ. σελ. 3703).

§ 24. Τὰ ἰδιωτικὰ ἔγγραφα, ἀποδειχθέντα γνήσια, δύνανται νὰ προσβληθῶσιν ὡς πλαστά; Ἡ 8 σκέψις τῆς 125 τοῦ 1851 πολ. ἀποφάσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου φέρει τὰ ἑξῆς·

« Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἄρθρον 412 τῆς πολ. δικον., ἔγγραφον ἰδιωτικὸν, ἀναγνωρισθὲν ὡς γνήσιον, ἔχει τὴν αὐτὴν, ὡς καὶ τὰ δημόσια ἔγγραφα, ἀποδεικτικὴν ἰσχὺν, πᾶν δὲ δημόσιον ἔγγραφον δύναται νὰ προσβληθῇ ὡς πλαστὸν ἢ νενοθευμένον κατὰ τὰ ἄρθρα 403, 436 καὶ 453 τῆς πολ. δικ. ὅθεν ἡ ἔκφρασις τοῦ τελευταίου παραταθέντος ἄρθρου 453 « τὰ δὲ ἰδιωτικὰ ἔγγραφα (δύνανται νὰ προσβληθῶσιν ὡς πλαστὰ) καὶ ὅταν διὰ συμπαραβολῆς πρὸς ἄλλα χειρόγραφα ἀπεδείχθησαν γνήσια » ἔχει προδήλως τὴν ἔννοιαν ὅτι τὰ ἰδιωτικὰ ἔγγραφα δύνανται νὰ προσβληθῶσιν ὡς πλαστὰ, ὅταν ἀποδειχθῶσι γνήσια οὐ μόνον διὰ τῶν λοιπῶν ἀποδεικτικῶν μέσων, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ὑπὸ πραγματογνωμόνων συμπαραβολῆς πρὸς ἄλλα ἔγγραφα, ἐνῷ συνήθως ἡ γνωμοδότησις αὐτῶν εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὰ δικαστήρια, τὰ ὁποῖα δὲν δύνανται περὶ τοῦ εἰς τοὺς πραγματογνώμονας ὑποβληθέντος καὶ ὡσαύτως λυθέντος κατὰ τοὺς νομίμους τύπους ζητήματος νὰ καταρτίσωσιν ἐναντίαν τῆς γνωμοδοτήσεως πεποίθησιν· ὅτι δὲ τοιαύτη ἡ ἔννοια τοῦ ἄρθρ. 453 ἐξάγεται ἀριδήλως καὶ ἐκ τοῦ ἄρθρου 455, καθ' ὃ ἡ τῆς πλαστογραφίας προσβολὴ δύναται νὰ γίνῃ καὶ κατὰ ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου, ἀναγνωρισθέντος ὡς γνησίου κατὰ τὸ ἐν τῷ αὐτῷ ἄρθρῳ παρατεθειμένον ἄρθρον 478, ἤτοι ἀναγνωρισθέντος ὡς γνησίου διὰ παντὸς ἀποδεικτικοῦ μέσου· ὅθεν τὸ ἀνεκκλήτως δικάσαν δικαστήριον, ἀποφηνάμενον διὰ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως, ὅτι ἰδιωτικὰ ἔγγραφα, ἀποδειχθέντα γνήσια, δύνανται νὰ προσβληθῶσιν ἐπὶ πλαστογραφίᾳ μόνον, ὅταν ἡ τῆς γνησιότητος ἀπόδειξις προσήχθη διὰ συμπαραβολῆς αὐτῶν πρὸς ἄλλα χειρόγραφα, οὐχὶ δὲ καὶ ὅταν ἡ γνησιότης ἀπεδείχθη δι' ἄλλων ἀποδεικτικῶν μέσων, ἤτοι περιορίσαν τὸ παραδεκτὸν τῆς ἐπὶ πλαστογραφίᾳ ἰδιωτικῶν ἐγγράφων προσβολῆς εἰς μόνα τὰ διὰ συμπαραβολῆς πρὸς ἄλλα ἔγγραφα ἀποδειχθέντα γνήσια, καὶ οὕτως ἀποῤῥίψαν τὴν περὶ

πλαστογραφίας τῆς ἀπὸ 7 ὀκτωβρίου 1831 ἐπιστολῆς τοῦ ἀναιρεσείοντος ἀγωγὴν αὐτοῦ, παραβίασε τὴν διάταξιν τοῦ παρατεθέντος ἄρθρου 453 τῆς πολ. δικον., ἥτις εἶναι οὐσιώδης, καθότι καὶ διὰ μόνης τῆς ἀκριβοῦς τηρήσεως αὐτῆς δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἡ βεβαιότης, ὅτι ὁ δικαστὴς δὲν θέλει θέσει ὡς βάσιν τῆς ἀποφάσεώς του ἔγγραφα ψευδῆ, παραχθέντα ἐκ κακουργήματος· ὅθεν ἡ παράβασις αὐτῆς φέρει ἀναίρεσιν κατὰ τὸ ἄρθρον 807 § 5 τῆς πολιτ. δικον. »

§ 25. **Τὰ ἰδιωτικὰ ἔγγραφα δύνανται νὰ προσβληθῶσιν ὡς πλαστὰ ὅταν ἀποδειχθῶσι γνήσια οὐ μόνον διὰ τῶν λοιπῶν ἀποδεικτικῶν μέσων, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ὑπὸ πραγματογνωμόνων συμπαραβολῆς πρὸς ἄλλα ἔγγραφα.**—ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγ. 125 τοῦ 1851, ἥτις προηγεῖται.

§ 26. **Ἡ ἔνστασις τῆς ἀκυρότητος δὲν ἀποκλείει τὴν ἔνστασιν τῆς νοθεύσεως, καθότι ἡ τῆς ἀκυρότητος προσβολὴ δὲν περιέχει ἀναγκαίως τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ ἐγγράφου ὡς μὴ πλαστοῦ.**

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ τὸ δικαστήριον, τὸ ὁποῖον δὲν ἐθεώρησεν ὡς δὲν θεωρεῖ τοὺς Γ. ὑποχρέους ν' ἀποδείξωσιν αὐτοὶ τὴν γνησιότητα τοῦ ἐγγράφου τούτου, διότι τὴν περὶ μὴ ἀναγνωρίσεως αὐτοῦ ἔνστασιν δὲν ἔκαμε τὸ δημόσιον πρωτοδίκως εἰς τὴν πρώτην ἐπὶ ἀκροατηρίου συνεδρίασιν, ὡς, ἐπὶ ποινῇ ἀποκλεισμοῦ τοιαύτης ἐνστάσεως, ἀπαιτοῦν αἱ διατάξεις τῆς πολ. δικ., ἐθεώρησεν ὅμως παραδεκτὴν, καίτοι ἐρεσίμως γενομένην, τὴν περὶ πλαστογραφίας ἀγωγὴν τοῦ δημοσίου διὰ τοὺς λόγους τοὺς ἐνδιαλαμβανομένους εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 118 παρεμπίπτουσαν ἀπόφασίν του, διότι προσέτι, ἐναντίον τοῦ ἰσχυρισμοῦ τῶν ἀνακοπτόντων, τὸ δημόσιον ἀμέσως ἐπρότεινε τὰ μέσα τῆς ἀποδείξεως, καὶ διότι ἡ ἐ αντίον ἄλλου ἰσχυρισμοῦ τῶν αὐτῶν ἀνακοπτόντων περίστασις τοῦ ὅτι πρωτοδίκως τὸ δημόσιον προσέβαλε τὸ εἰρημένον ἔγγραφον ὡς ἄκυρον, δὲν ἀποκλείει τὴν μετὰ ταῦτα προσβολὴν αὐτοῦ ὡς πλαστοῦ, καθόσον ἡ τῆς ἀκυρότητος προσβολὴ δὲν περιέχει ἀναγκαίως τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ ἐγγράφου ὡς μὴ πλαστοῦ, καθόσον συγχωρεῖται δυνάμει τῆς δικονομίας μας ἡ πρότασις καὶ ἀντιφατικῶν προσέτι ἐνστάσεων, καὶ καθόσον, ὡς ἐκ περισσοῦ, ἡ ἀρχὴ αὕτη ὑποστηρίζεται ὡς ὀρθὴ, καὶ ἐκ τοῦ ὅτι φαίνεται ἀναμφισβητήτως παραδεδεγμένη ἀπὸ τὴν γαλλικὴν νομολογίαν τὴν στηριζομένην εἰς τὰς αὐτὰς νομικὰς, ὡς καὶ τὰς παρ' ἡμῖν διατάξεις.—ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 152 τοῦ 1842 (ἐν νομικ. σελ. 3041).

§ 27. **Ἰδιωτικὸν ἔγγραφον δύναται νὰ προσβληθῇ ὡς πλαστὸν**

καὶ παρ' ἐκείνου τοῦ διαδίκου, ὅστις ἔκαμε χρῆσιν καὶ ἀνεγνώρισεν αὐτό;

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ, κατὰ τὰ ἄρθρα 438 καὶ 453 τῆς πολ. δικ., πᾶν ἔγγραφον δύναται νὰ προσβληθῇ ὡς πλαστὸν, τὰ δὲ ἰδιωτικὰ καὶ ὅταν διὰ συμπαραβολῆς πρὸς ἄλλο χειρόγραφον ἀπεδείχθησαν γνήσια ἢ ἀνεγνωρίσθησαν ὡς τοιαῦτα· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου τὸ δικαστήριον τῶν ἐνταῦθα ἐφετῶν ἀποῤῥίψαν τὴν πρότασιν τοῦ Μ, προσβαλόντος ὡς πλαστὸν τὸν ἀπὸ 5 φεβρουαρίου 1827 ἰδιωτικὸν κατάλογον ἐκ διαφόρων νομισμάτων ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι τὸν κατάλογον αὐτὸν παρέστησε καὶ ἀνεγνώρισεν ὡς γνήσιον ὁ Μ, παρεβίασε τὰ ῥηθέντα ἄρθρα, τὰ ὁποῖα ῥητῶς συγχωροῦσι τὴν τοιαύτην προσβολὴν, καὶ καθ' ἣν περίπτωσιν ἤθελεν ἀναγνωρίσει ὁ διάδικος ὡς γνήσιον ἰδιωτικόν τι ἔγγραφον, ἢ ἤθελεν ἀποδειχθῇ τοιοῦτον ἐκ συμπαραβολῆς πρὸς ἄλλα ἔγγραφα γνήσια.

» Ἐπειδὴ, ἑπομένως, ἡ ὑπ' ἀριθ. 2129 ἀπόφασις τῶν ἐφετῶν εἶναι ἀναιρετέα, καθόσον ἀπέῤῥιψεν ὡς ἀπαράδεκτον τὴν περὶ πλαστογραφίας αἴτησιν τοῦ ἀναιρεσείοντος, κατὰ συνέπειαν δὲ ἀναιρετέα εἶναι καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 3217 ἀπόφασις τῶν αὐτῶν ἐφετῶν, καθόσον ἐπεκύρωσε τὸ πρῶτον κεφάλαιον τῆς ὑπ' ἀρ. 7891 ἀποφάσεως τῶν ἐν Ἀθήναις πρωτοδικῶν, δι' οὗ κατεδικάσθη ὁ ἀναιρεσείων, δυνάμει τοῦ ἀνωτέρω προβληθέντος καταλόγου, νὰ πληρώσῃ δραχ. 2958 μετὰ τοῦ τόκου ἀπὸ τῆς 9 νοεμβρίου 1828, διπλασιασθέντας πρὸ τῆς κινήσεως τῆς ἀγωγῆς καὶ ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεώς της ἁπλῶς ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου μόνον μέχρι τῆς ἐξοφλήσεως. — ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 26 τοῦ 1845.

§ 28. La même partie pourrait, après avoir échoué dans la procedure de verification, prendre la voie de faux incident. Mais on ne pourrait proceder de la maniere inverse et demander la verification après avoir epuisé la procedure de faux incident.—Εὑρετ. Ῥολλ. λέξ. faux incident § 28.

§ 29. Ἐκ τῶν ἄρθρων 453 καὶ 438 τῆς πολ. δικ. προκύπτει, ὅτι δὲν δύνανται νὰ προσβληθῶσιν ἐπὶ πλαστογραφίᾳ ἰδιωτικὰ ἔγγραφα ἀποδειχθέντα γνήσια, εἰμὴ ὁσάκις ἡ ἀπόδειξις ἐγένετο διὰ συμπαραβολῆς πρὸς ἄλλα ἔγγραφα, οὐχὶ δὲ ὁσάκις ἡ γνησιότης προκύψῃ καὶ ἐξ ἄλλων ἀποδεικτικῶν μέσων· διότι 1) διὰ τοῦ μέσου τῆς παραβολῆς ὁ νόμος ἐννόησε νὰ ἐξαιρέσῃ τῆς προσβολῆς τὰ ἔγγραφα, ὅσα ἀπεδείχθησαν γνήσια διὰ τῶν λοιπῶν τῆς ἀποδείξεως μέσων· ἄλλως ἤθελε καθιερωθῇ γνώμη ἀντιβαίνουσα εἰς τὸ ἄρθρον 273 τῆς πολ. δικον: 2) ἡ ἐν τῷ ἄρθρῳ 439 φράσις « καὶ ὅταν διὰ συμπαραβολῆς πρὸς ἄλλα ἔγγραφα ἀπεδείχθησαν

γνήσια » δὲν εἶναι δεικτική, ἀλλ' ἀποκλειστική· 3) διότι ἡ γνησιότης ἀποκλείει τὴν περὶ πλαστότητος ἰδέαν· ἐπομένως διαταττομένης τῆς διὰ μαρτύρων ἀποδείξεως τῆς γνησιότητος, ὁ καθ' οὗ ἡ ἀπόδειξις δύναται νὰ φέρῃ ἀνταπόδειξιν, ἥτις δύναται νὰ ἦναι ἡ τῆς πλαστότητος. — ἀπόφασ. 253 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν (ἐν νομικ. σελ. 5323).—Πρλ. ὅμως τὸν § 24 ἐπ.

Ἁρμοδιότης.

§ 30. Ἴδε Εὑρετ. Ῥολλ. λέξ. faux incident § 158 ἐπ.

§ 31. Τὰ ἐμποροδικεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα ἀνήκει ἡ ἐκτίμησις τῶν μεταξὺ ἐμπόρων συμβολαίων καὶ ἐγγράφων, ὀφείλουσιν, ὁσάκις εἰς ἐμπορικήν τινα δίκην ἔγγραφόν τι παρουσιασθὲν προσβληθῇ ὡς μὴ γνήσιον ἢ πλαστογεγραμμένον, νὰ παραπέμψωσιν εἰς τὸ ἁρμόδιον πολιτικὸν δικαστήριον τὴν περὶ τοῦ παρεμπίπτοντος ζητήματος δίκην (1);—Ἴδε Εὑρετ. τόμ. 5 σελ. 11 λέξιν *ἁρμοδιότης ἐμποροδικείων*.= Εὑρετ. τόμ. 6 σελ. 389 ἐπ. λέξ. *ἔγγραφα*.= Ἴδε καὶ ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 53 τοῦ 1849, μολονότι ἀφορᾷ γενικώτερον τὸ ζήτημα.

§ 32. Τὸ περὶ πλαστογραφίας ἐπὶ διοικητικῶν ὑποθέσεων ζήτημα ὑπάγεται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια;—ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγ. 94 τοῦ 1854.

Διαδικασία.

§ 33. Ὁ ἀναγνωρίσας τὴν ὑπογραφήν του τὴν ἐνυπάρχουσαν εἰς ἰδιωτικὸν ἔγγραφον, διὰ νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ τῆς πλαστογραφίας κατὰ τοῦ ἰδίου ἐγγράφου ἔνστασίς του, ἐπὶ λόγῳ δῆθεν ὅτι εἶναι τοῦτο μεταβεβλημένον ἐν ἀπουσίᾳ αὐτοῦ, χρεωστεῖ νὰ τὴν προτείνῃ εἰς τὴν πρώτην ἐπὶ ἀκροατηρίου συνεδρίασιν, ἄλλως εἶναι ἀπαράδεκτος.—ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. τῆς 8 ἰουλίου 1841 (νομ. σελ. 2510).

§ 34. Ἡ περὶ πλαστογραφίας παρεμπίπτουσα ἀγωγὴ εἶναι παραδεκτὴ κατὰ πᾶσαν τῆς δίκης στάσιν.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ ὁ ἐκκαλῶν διὰ τῆς ἀπὸ 17 μαΐου 1838 πα-

---

(1) Εἰς τὰς ἐνώπιον τῶν ἐμποροδικῶν προτεινομένας παρεμπιπτούσας περὶ πλαστογραφίας αἰτήσεις, δὲν πρέπει νὰ προτείνωνται ἀμέσως καὶ τὰ πρὸς ἀπόδειξιν μέσα, καὶ οἱ λόγοι.—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 28 τοῦ 1842.

ρεμπιπτούσης αιτήσεώς του και διὰ τῶν ἐγγράφων προτάσεών του προσέβαλεν ἀπευθείας τὸ εἰρημένον ἔγγραφον ὡς νόθον, ἢ μὴ γνήσιον καὶ πλαστὸν, ἀναδεχθεὶς τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ ν' ἀποδείξῃ αὐτό. Κατὰ δὲ τὸ ἄρθρον 454 καὶ ἐπ. τῆς πολ. δικον. ἐὰν μὲν ἐγκαλῆται ὡς πλαστογράφος ὡρισμένος τις ἄνθρωπος, δύναται ἡ πλαστογραφία ἢ ἡ νόθευσις τοῦ ἐγγράφου νὰ προβληθῇ εἰς πᾶσαν στάσιν τῆς πολιτικῆς δίκης καὶ νὰ καταδιωχθῇ κατὰ τὴν ποιν. δικον., ἐὰν δὲ ὁ κακουργήσας ἀπέθανεν ἢ ἡ κατηγορία παρεγράφη καὶ πρόκειται νὰ γίνῃ ἕνεκα πλαστογραφίας ἀγωγὴ περὶ ἀποζημιώσεως κατὰ τοῦ κακουργήσαντος, ἢ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ, δύναται νὰ εἰσαχθῇ καὶ πολιτικῶς κυρία ἀγωγή· κατὰ πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν εἰσάγεται, ἐν παρόδῳ, ἡ ἕνεκα πλαστογραφίας ἢ νοθεύσεως πολιτικὴ ἀγωγή, διαρκούσης τῆς κυρίας δίκης.

» Ἐπειδὴ ἐκ τῶν ἐκτεθέντων ἄρθρων ἐξάγεται, ὅτι καὶ πολιτικῶς εἰσαγομένη παρεμπίπτουσα ἕνεκα πλαστογραφίας ἀγωγὴ δύναται νὰ γίνῃ διαρκούσης τῆς κυρίας δίκης κατὰ πᾶσαν στάσιν αὐτῆς, τόσον μᾶλλον, ὅσον κατὰ τὸ ἄρθρον 785 § 5 τῆς πολιτ. δικον. συγχωρεῖται νὰ γίνῃ καὶ ἐπανάληψις τῆς διαδικασίας καὶ ἀνατροπὴ τελεσιδίκου ἀποφάσεως, ὅταν αὕτη στηρίζηται εἰς πλαστὰ καὶ νοθευμένα ἔγγραφα, ἀφοῦ μετὰ ταῦτα ἀναγνωρισθῶσι δικαστικῶς ὡς τοιαῦτα.—ἀπόφασ. ἐφετῶν Ναυπλ. 137 τοῦ 1838 (ἐν νομικ. σελ. 3639).

§ 35. *Ὅτι πρέπει νὰ προτείνωνται τὰ πρὸς ἀπόδειξιν μέσα.*

§ 35². Κατὰ τὸ 405 ἄρθρον τῆς πολ. δικον., ἂν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ γίνῃ ἔνστασις κατὰ δημοσίου ἢ μὴ ἐγγράφου, πρέπει συγχρόνως νὰ φανερωθῶσιν τὰ πρὸς ἀπόδειξιν μέσα.—Ἴδε Εὑρετήριον τόμ. 6 σελ. 353—354 καὶ σελ. 381—388.

§ 36. Ἐὰν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ γείνῃ τὶς ἔνστασις κατὰ δημοσίου ἐγγράφου, πρέπει συγχρόνως νὰ φανερωθοῦν καὶ τὰ πρὸς ἀπόδειξιν μέσα (ἄρθρ. 405 πολ. δικ.). Προτείνεις λοιπὸν ὅτι ὁ ὀθωμανὸς, ὅστις ἐξέδωκε ταπίον τὶ, πλαστῶς ἐσημείωσε τὸν τόπον, ὅπου τὸ ἐξέδωκεν, ἅμα ὅτι δὲν εἶχεν ἁρμοδιότητα, καὶ δὲν προτείνεις συγχρόνως τὰ μέσα τῆς ἀποδείξεως τῆς ἐνστάσεως; ἡ πρότασις ἐκείνη δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν.—ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 328 τοῦ 1840, κυροῦσα τὴν 1286 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 37. Ὁ προσβάλλων ἔγγραφόν τι (οἷον ὀθωμανικὴν ἀπόφασιν) ὡς ψευδῆ καὶ πλαστὴν, ὀφείλει παραχρῆμα νὰ προτείνῃ τὰ μέσα

τῆς ἀποδείξεως [ἄρθρ. 405, 436, 438, 441 πολ. δικ.] (1).— ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 33 τοῦ 1846.

§ 38. Προκειμένου λόγου περὶ ἐξετάσεως μαρτύρων πρὸς ἀπόδειξιν πλαστογραφίας τινός, πρέπει (ἄρθρ. 442, 458 πολ. δικ.) νὰ ὀνομάζωνται παραχρῆμα οἱ μάρτυρες καὶ δι' αὐτῶν ἐννοοῦνται πρόσωπα ὡρισμένα, ἃ καὶ μόνον καὶ ὄχι ἄλλα ἀντ' αὐτῶν δὲν δύνανται νὰ ἐξετασθῶσιν, — ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 41 τοῦ 1848, κυροῦσα τὰς 67 καὶ 247 τοῦ 1847 ἀποφ. τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετ.

§ 39. Κατὰ τ' ἄρθρα 458, 440 καὶ 442 τῆς πολ. δικ. ἡ περὶ πλαστογραφίας ἀπόδειξις δύναται νὰ γίνῃ διὰ τῶν συνήθων ἀποδείξεως μέσων, ἀπαιτεῖται δὲ νὰ ὀνομασθῶσιν οἱ μάρτυρες παραχρῆμα· ὅθεν ἄγνωστοι δὲν ἐξετάζονται. — ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 8 τοῦ 1853.

§ 40. Ὁ προσβάλλων ἔγγραφόν τι ὡς πλαστὸν ἢ νενοθευμένον, ὀφείλει ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει, ἐὰν πρόκηται ν' ἀποδείξῃ τὴν πλαστότητα ἢ τὴν νόθευσιν δι' ἐγγράφων ἢ διὰ μαρτύρων, ἐκεῖνα μὲν νὰ ἐμφανίσῃ, τούτους δὲ νὰ ὀνομάσῃ παραχρῆμα.—ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγ. 258 τοῦ 1849.

§ 41. Ἵνα γίνῃ δεκτὴ ἡ παρεμπίπτουσα περὶ πλαστογραφίας ἀγωγή, πρέπει νὰ προταθῶσι παραχρῆμα καὶ τὰ τῆς ἀποδείξεως μέσα, καὶ νὰ ὀνομασθῶσιν οἱ μάρτυρες. — ἀπόφ. ἐφετ. Ναυπλ. 35 τοῦ 1839 (ἐν νομικ. σελ. 3672).

§ 42. Ἡ 80 τοῦ 1847 πολιτ. ἀπόφασις τοῦ Ἀρείου Πάγου φέρει οὕτως·

« Ἐπειδὴ ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἄρθρων 391, 396, 405, 436, 442 καὶ 458 τῆς πολ. δικον. ἐξάγεται, ὅτι ἡ ὑποχρέωσις, ἥτις ἐπιβάλλεται εἰς τὸν διάδικον, τὸν προσβάλλοντα ὡς πλαστὸν ἔγγραφόν τι ἰδιωτικὸν ἢ δημόσιον, ἐπιρροὴν ἔχον εἰς τὴν οὐσίαν τῆς δίκης, τοῦ νὰ φανερώσῃ συγχρόνως τὰ μέσα τῆς ἀποδείξεως, ἢ νὰ φέρῃ τὴν περὶ νοθεύσεως ἀπόδειξιν, ὀνομάζων καὶ τοὺς μάρτυρας, καὶ ἐμφανίζων τὰ ἔγγραφα παραχρῆμα, καὶ ν' ἀρχίσῃ τὴν ἀπόδειξιν ταύτην ἀμέσως, ἀφορᾷ μόνον τὰ καθυποβεβλημένα ἢ

(1) Ὁ λόγος τῆς ἀναιρέσεως ἔφερεν, ὅτι τὸ δικαστήριον ἐφήρμοσεν ἐσφαλμένως τὸ ἄρθρον 458 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, κηρύξαν ἀπαράδεκτον τὴν περὶ πλαστογραφίας πρότασιν, καθότι οἱ κάτοχοι τῶν ἐγγράφων ἦσαν τρίτοι καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ παρουσιασθῶσι παραχρῆμα, ὥστε τότε μόνον ἐδύναντο νὰ παρουσιασθῶσιν αἱ ἀποδείξεις ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ὅταν ἦσαν πρόχειροι, καὶ ἑπομένως οὐδεὶς ὑποχρεοῦται εἰς τὰ ἀδύνατα.

παρακατατεθειμένα ἔγγραφα, καὶ ὄχι ἐκεῖνα, τῶν ὁποίων ὁ διάδικος ζητεῖ, καὶ τὸ δικαστήριον διατάττει ῥητῶς τὴν παρακατάθεσιν πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν διαφόρων διατυπώσεων τῶν ἀφορωσῶν τὴν περὶ νοθεύσεως δίκην, καὶ τοῦτο μάλιστα καθ' ὅσον αἱ λέξεις παραχρῆμα καὶ ἀμέσως ἢ συγχρόνως, μὴ οὖσαι ἀποκλειστικαὶ πάσης τινὸς προθεσμίας, παρ' ἰδιαιτέρων περιπτώσεων ἀπαιτουμένης, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ δικαίου (νόμος 1 § 8 βιβλ. 35 τίτλ. 2—135 § 2 καὶ 3, 137 § 1 βιβλ. 43, τίτλ. 1, 13 καὶ 195 βιβλ. 46, τίτλ. 3 τῶν Πανδ.) οὐδὲ συνοδευόμεναι, ὡς αἱ εἰς τὰ εἰρημένα ἄρθρα 160, 202 καὶ 582 τῆς πολ. δικ. ἀπὸ τὴν ποινὴν τῆς ἀποκλείσεως, ἢ τοῦ ἀπαραδέκτου, ἔχουσι μόνον ἀπειλητικὴν καὶ ὄχι ἀποκλειστικὴν δύναμιν. Ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ὁ ἀναιρεσείων τόσον εἰς τὰ προλεγόμενα τῆς παρεμπιπτούσης περὶ πλαστογραφίας ἀγωγῆς τῆς 17 μαΐου 1838, ὅσον εἰς τὰς ἐνώπιον τοῦ εἰρημένου ἐφετείου κατὰ τὴν συνεδρίασιν γενομένας προτάσεις, περὶ ὧν ἐξεδόθη ἡ μὴ προσβαλλομένη ὑπ' ἀριθ. 138 ἀπόφασις, ἐζήτησε ῥητῶς τὴν παρακατάθεσιν τοῦ πρωτοτύπου αὐτοῦ τοῦ (ὡς τὸ ὀνομάζει) λεγομένου ταπίου, τὸ ὁποῖον προσβάλλει ὡς πλαστὸν ἂν ὑπάρχῃ, πρὸς ταχυτέραν ἀποπεράτωσιν τῆς δίκης, ὥστε δὲν ἠδύνατο τὸ εἰρημένον ἐφετεῖον, ἐνῷ ἀναγνωρίζει τὸ χρέος καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς παρακαταθέσεως αὐτοῦ, νὰ ἐπιβάλῃ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, καὶ ὡς πρὸς τὰ ὁποῖα ὁ ἀναιρεσείων επρόσθεσεν ἀμέσως εἰς τὴν πρώτην συνεδρίασιν μετὰ τὴν παρακατάθεσιν τοῦ ταπίου ἄλλα μέσα ἀποδείξεως, τὴν ποινὴν τῆς ἀποκλείσεως καὶ τοῦ ἀπαραδέκτου, ἡ ὁποία δὲν ἐπιβάλλεται ῥητῶς ἀπὸ τὸν νόμον, οὔτε ἐξάγεται ἐκ τῆς ἐννοίας αὐτοῦ, μάλιστα δὲ ἀντιβαίνει εἰς τὴν γενικὴν ἀρχὴν τοῦ δικαίου, καθ' ἣν αἱ ἀποδείξεις πρέπει νὰ διευκολύνωνται πρὸς ἔρευναν τῆς ἀληθείας, προκειμένου λόγου μάλιστα περὶ ἐγκλήματος, ὡς ἡ πλαστογραφία, καθόσον δὲν περιορίζονται αὗται ὑπὸ ῥητοῦ νόμου (νόμ. 34 § 4 βιβλ. 1 τίτλ. 2 τοῦ Κώδ. καὶ Νεαρὰν 90)· ἑπομένως τὸ εἰρημένον ἐφετεῖον παρεξήγησε τὰ εἰρημένα ἄρθρα, τῶν ὁποίων αἱ διατάξεις εἶναι οὐσιώδεις, καὶ παραβίασε τοὺς περὶ ἀποδείξεως τύπους τῆς πολ. δικ., στερῆσαν τὸν ἀναιρεσείοντα τῶν νομίμων μέσων τῆς ἀποδείξεως, καὶ διὰ τοῦτο εἶναι κατὰ τὸ ἄρθρον 807 τῆς πολ. δικ. ἀναιρετέα ἡ ὑπ' ἀριθ. 35 ἀπόφασις. »

§ 43. *Μέσα ἀποδείξεως· ποῖοι μάρτυρες ἐξετάζονται;*

§ 43[a]. Χωρὶς νὰ προσβληθῶσιν ὡς πλαστὰ τὰ δημόσια ἔγγραφα συγχωρεῖται ὅρκος κατὰ τοῦ περιεχομένου των; — Ἴδε τὴν λέξιν *ἔγγραφα δημόσια.*

Ἡ 229 τοῦ 1849 πολιτ. τοῦ Ἀρ. Πάγ. ἀπόφασις φέρει·

« Ἐπειδὴ ἡ λέξις γνήσιον δηλοῖ τὸ μὴ πλαστὸν, ὥστε καὶ γραμματικῶς καὶ νομικῶς, ὡς ἐξάγεται καὶ ἀπὸ τὸ ἄρθρον 461 τῆς πολ. δικ., τὸ γνήσιον εἶναι τὸ ἐναντίον τοῦ πλαστοῦ· ἄρα προκειμένου περὶ τοῦ πλαστοῦ τοῦ ἀπὸ 6 νοεμβρίου 1845 χρεωστικοῦ πρὸς τὸν Α ὁμολόγου τοῦ ποτὲ Γ καὶ μὴ ἐξαχθέντων ἐκ τῆς διαταχθείσης ἀποδείξεως ὑπὲρ τοῦ ἰσχυρισμοῦ τῆς ἀναιρεσειούσης περὶ τοῦ πλαστοῦ τοῦ εἰρημένου ἐγγράφου εἰμὴ ἀσθενῶν τεκμηρίων, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ ἔχοντος δικαίωμα νὰ ἐκτιμήσῃ ταῦτα δικαστηρίου τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, τὸ δικαστήριον τοῦτο ὀρθῶς καὶ συμφώνως μὲ τὸ ἄρθρον 379 τῆς αὐτῆς δικονομίας ἐπέβαλεν εἰς τὸν καθ' οὗ ἡ ἔνστασις τοῦ πλαστοῦ ἀναιρεσίβλητον τὸν ἀπαλλακτικὸν ὅρκον, περὶ τοῦ ἐὰν τὸ διαληφθὲν ἔγγραφον εἶναι γνήσιον.

» Ἐπειδὴ, προταθείσης ἐν παρόδῳ τῆς ἐνστάσεως περὶ τοῦ πλαστοῦ τοῦ προμνημονευθέντος ἐγγράφου, ἐνῷ διήρκει ἡ κυρία δίκη περὶ ἐξοφλήσεως αὐτοῦ, καὶ μὴ κατηγορηθέντος τοῦ ἀναιρεσιβλήτου ἐπὶ πλαστογραφίᾳ, οὐδ' ἀναδειχθέντος αὐτοῦ ἢ ἄλλου τινὸς ῥητοῦ προσώπου ὡς ὑπόπτου τοιαύτης πράξεως, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ἀποφάσεως, τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἔπραξε συμφώνως μὲ τὰ ἄρθρα 458 καὶ 440 τῆς πολ. δικ., ἐπιβαλὸν τὸν ἀπαλλακτικὸν ὅρκον εἰς τὸν ἀναιρεσίβλητον, καθόσον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, κατὰ τὰς διατάξεις ταύτας, δύναται νὰ γίνῃ ἡ ἀπόδειξις τῆς γνησιότητος ἢ τοῦ πλαστοῦ ἐγγράφου τινὸς δι' ὅλων τῶν νομίμων μέσων καὶ δι' ὅρκου, εἴτε ἐπακτοῦ, εἴτε παρὰ τοῦ δικαστηρίου ἐπιβαλλομένου· ἄλλως τε τὸ αὐτὸ δικαστήριον δὲν ἠδύνατο ν' ἀναβάλῃ τὴν πολιτικὴν δίκην καὶ νὰ παραπέμψῃ τὴν περὶ πλαστογραφίας ἔνστασιν εἰς τὸ ποινικὸν δικαστήριον, καθόσον δὲν ἀνεφάνησαν, ὡς προείρηται, σημεῖα κατά τινος ῥητοῦ προσώπου ὡς πλαστογράφου, καθ' ἃ ἀπαιτεῖ τὸ ἄρθρου 459 τῆς πολ. δικ.

§ 44. Ἡ πλαστογραφία δὲν δύναται ν' ἀποδειχθῇ δι' ἄλλων μαρτύρων παρὰ μόνον διὰ τῶν ὀνομασθέντων ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ, διότι, προσβαλλομένου τοῦ ἐγγράφου, πρέπει νὰ ὀνομάζωνται παραχρῆμα καὶ οἱ μάρτυρες (ἄρθρ. 442, 458 πολ. δικ.).—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 41 τοῦ 1848, κυροῦσα τὴν 67 τοῦ 1847 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν.

§ 45. Δὲν δύνανται νὰ ἐξετασθῶσιν ἄλλοι μάρτυρες παρὰ τοὺς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ παραχρῆμα προταθέντας πρὸς ἀπόδειξιν τῆς πλαστογραφίας· ὁ δὲ ἰσχυρισμὸς ὅτι δὲν ὑπάρχουσι δῆθεν οἱ ἐπὶ ἀκροατηρίου προταθέντες, χωρὶς νὰ αἰτιολογηθῇ ἡ ἔλλειψίς των, δὲν

εἶναι λόγος πρὸς παραδοχὴν νέων μαρτύρων. — ἀπόφασις ἐφετῶν Ναυπλ. 67 τοῦ 1847 (ἐν νομικ. σελ. 4816), κυρωθεῖσα διὰ τῆς 41 τοῦ 1848 πολ. ἀποφ. τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Ἡ 259 τοῦ 1846 ἀπόφασις τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν φέρει: « Ἐπειδὴ τὸ δεύτερον ἐδάφιον τοῦ ἄρθρου 312 ἀπαλλάττον τὸν ἀποδεικνύοντα τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ νὰ γνωστοποιῇ τὰ ὀνόματα τῶν ἐξεταστέων μαρτύρων, ἐὰν ταῦτα περιέχωνται εἰς τὴν παρεμπίπτουσαν περὶ ἀποδείξεως ἀπόφασιν, δὲν ἐννόησε ν' ἀποκλείσῃ τοὺς μάρτυρας ὅσους τυχὸν ὁ ἀποδεικνύων καλεῖ, καίτοι μὴ μνημονευομένους ἐν τῇ ῥηθείσῃ ἀποφάσει· ἄλλως τε ἡ προσαγωγὴ νέων μαρτύρων εἶναι πάντοτε παραδεκτὴ γενομένη πρὸ τῆς ἐξετάσεως τοῦ πρώτου μάρτυρος. » (νομικ. σελ. 4752).

Σημ. Ἐὰν τὸ ἄμεσον καὶ τὸ παραχρῆμα (ἄρθρ. 442 πολ. δικ.) ἦναι δυνατά, ὁ νόμος πρέπει νὰ ἐφαρμόζηται ἀκριβῶς. Εἰς τὰ ἀδύνατα ὅμως κανεὶς δὲν ὑποχρεοῦται, ὁ δὲ δικαστὴς δὲν δύναται νὰ ἐφαρμόσῃ κατὰ γράμμα τὸν νόμον, χωρὶς νὰ στερήσῃ τὸν διάδικον τῶν μέσων τῆς ἀποδείξεως (ἀπ. πολ. Ἀρ. Π. 80 τοῦ 1847). Κριτὴς τοῦ δυνατοῦ τούτου εἶναι ὁ δικαστὴς τῆς οὐσίας.—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 33 τοῦ 1846 καὶ 41 τοῦ 1848.

§ 46. Τὰ δικαστήρια εἰς τὰς περὶ τὴν ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος τῶν ἐγγράφων διαδικασίας δύνανται νὰ στηριχθῶσιν εἰς μὴ συνεγγράφους μάρτυρας (ἄρθρ. 440 πολ. δικ.); — ἴδε Εὑρετ. τ. 6 σελ. 387 ἐπ.

§ 47. Τὸ ἄρθρον 438 ἐδ. 2 τῆς πολ. δικ. ἐφαρμόζεται, ὅταν προσκληθῇ ὁ διάδικος ῥητῶς πρὸς ἀναγνώρισιν ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου εἰς ὡρισμένην πρὸς τοῦτο συνεδρίασιν· ἄλλως ἐφαρμόζεται τὸ ἄρθρον 339 τῆς πολ. δικ. — ἴδε ἀπόφ. 5564 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἐν Εὑρετ. τόμ. 6 σελ. 388.

§ 48. Διὰ μαρτύρων δύναται ν' ἀποδειχθῇ ψευδές τι γεγονὸς ἐν τῷ ἐπιδοτηρίῳ ἀναφερόμενον, καὶ ἂν δεν ἀποδειχθῇ τὸ ἐπιδοτήριον πλαστόν.—ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγου 17 τοῦ 1847, ἣν ἐν λέξει *ἐπίδοσις* (Εὑρετ. τόμ. 7 σελ. 101).

§ 49. *Τίς ἀποδεικνύει ;*

§ 50. Ὁ προσβάλλων τὸ ταπίον ὡς πλαστὸν, ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ τὴν πλαστογραφίαν (ἄρθρ. 453, 458 πολ. δικ).

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ ἐκτὸς τοῦ ὅτι δὲν ἐγείνετο ἀμφισβήτησις ἐκ μέρους τῆς ἐναγούσης περὶ τοῦ ὅτι τὸ παρὰ τῶν ἀντιδίκων τῆς προσαχθὲν ταπίον δὲν εἶναι δημόσιον ἔγγραφον, καὶ ἐπομένως δὲν ἦτον ὑπόχρεον τὸ δικαστήριον νὰ αἰτιολογήσῃ καὶ ἀποφασίσῃ

αὐτεπαγγέλτως περὶ τῆς ἐπισημότητος τοῦ ἐγγράφου τούτου (ἄρθρ. 170 πολ. δικ.), ἐκτὸς τούτου ἡ ἐνάγουσα, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ὑπὸ χρονολογίαν 30 αὐγούστου 1844 ἐφέσεώς της, καὶ ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 3370 ἀποφάσεως τοῦ ἐφετείου, προσέβαλε τὸ ταπίον τοῦτο ὡς πλαστὸν, καὶ κατὰ συνέπειαν τὸ ἐφετεῖον ὤφειλεν, ὡς ἔπραξεν, συμφώνως μὲ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 453 καὶ 458 τῆς πολ. δικ., νὰ ἐπιβάλῃ εἰς τὴν ἐνάγουσαν τὴν ὑποχρέωσιν ν' ἀποδείξῃ τὴν ἔνστασίν της ταύτην· ὅθεν δὲν ὑπάρχει παράβασις τῶν περὶ ἀποδείξεως τοῦ δικαίου ἀρχῶν ἢ τῶν ἄρθρων 437 καὶ 438 τῆς πολ. δικ. ὡς ἰσχυρίζεται ἡ ἀναιρεσείουσα. — ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 64 τοῦ 1848, κυροῦσα τὴν 3370 ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν·—Ἴδε τὴν διατριβὴν « τίς ἀποδεικνύει; ».

Σημ. 1. Ὁ προτείνων ἔνστασίν τινα ἐναντίον δημοσίου τινὸς ἐγγράφου, ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ αὐτήν.—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 239 τοῦ 1838, ἣν βλέπε εἰς Εὑρετ. τόμ. 6 σελ. 354.

Σημ. 2. Ὁ προσάγων ἔγγραφόν τι ἰδιωτικὸν, ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ τὴν γνησιότητα αὐτοῦ.—Ἐὰν ὅμως τὸ ἔγγραφον αὐτὸ προσβάλληται ὡς πλαστὸν ἢ νενοθευμένον, ὁ προτείνων τὴν ἔνστασιν ταύτην ὀφείλει νὰ φέρῃ τὴν ἀπόδειξιν.—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 258 τοῦ 1849.

§ 51. Τὸ 398 ἄρθρον τῆς πολ. δικον. διαλαμβάνον, ὅτι γενομένων μεταβολῶν εἴς τι ἔγγραφον, πρέπει ν' ἀποδείξῃ ὁ διεξάγων τὴν διὰ τούτου ἀπόδειξιν κτλ. δὲν ἀφορᾷ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν τὸ ἔγγραφον προσβάλλεται καὶ ὡς πλαστὸν ἢ νενοθευμένον, ἀλλὰ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἁπλῶς δὲν ἀναγνωρίζεται· ὅθεν δὲν ἔχει ἐφαρμογήν τινα ἐν περιπτώσει ἀγωγῆς περὶ πλαστογραφίας. — ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 258 τοῦ 1849.

§ 52. *Ἀγόρευσις εἰσαγγελέως.* — Εὑρετ. Ῥολλ. λέξιν faux incident § 497 ἑπ.

§ 52². Ὁ εἰσαγγελεὺς ὀφείλει ν' ἀγορεύῃ εἰς τὰς διαδικασίας περὶ ἐγγράφων προσβαλλομένων ὡς μὴ γνησίων ἢ πλαστῶν, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὰς περὶ εἰκονικότητος τῶν συμβολαίων (ἄρθρον 588 § 10 πολ. δικ.). — ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 17 τοῦ 1842, ἣν ἐν Εὑρ. τόμ. 6 σελ. 385.

§ 53. *Ἀποτυχία τῆς ἀποδείξεως· χρηματικὴ ποινή.* — Ἴδε Εὑρετ. Ῥολλ. λέξ. faux incident § 402 ἑπ., 441 ἑπ.

§ 54. Ὅταν τὶς, προσβαλὼν χοτσέτιόν τι συνταχθὲν πρὸ τοῦ 1835, δὲν ἀποδείξῃ τὴν πλαστογραφίαν, ὑπόκειται εἰς τὴν ποινὴν, τὴν ὁποίαν προνοεῖ τὸ ἄρθρον 461 τῆς πολ. δικ. — ἀπόφ. 5538 τῆς 9 μαρτίου 1849 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 55. Ἂν ἀπέτυχεν ἡ περὶ πλαστογραφίας ἀπόδειξις, καὶ εὑρέθη τὸ ἔγγραφον γνήσιον, καταδικάζεται ὁ προβαλὼν αὐτὸ εἰς χρηματικὴν ποινὴν, εἰς ἀποζημίωσιν καὶ εἰς τὴν τῶν ἐξόδων πληρωμὴν, εἰσπράττεται δὲ ἡ χρηματικὴ ποινὴ διὰ προσωπικῆς κρατήσεως, κατὰ τὸ ἄρθρον 999 § 11 τῆς πολ. δικ. — ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγου 161 τοῦ 1854.

§ 56. Τὸ ἄρθρον 461 τῆς πολ. δικον. δὲν ἐννοεῖ ὅτι ἡ ἐν αὐτῷ ποινὴ δὲν ἐπιβάλλεται, ὁσάκις ὁ προσβολεὺς δὲν συμμορφοῦται μὲ τὰς περὶ ἀποδείξεως τῆς πλαστότητος ἢ νοθεύσεως διατάξεις τῆς πολ. δικ., ἀλλ' ὅταν ἡ προσβολὴ ἀποβῇ ματαία ἀναγνωριζομένου ἄλλως ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου γνησίου τοῦ προσβληθέντος ἐγγράφου. —ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 258 τοῦ 1849.

§ 57. Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 461 κτλ. τῆς πολ. δικ. δὲν ἐφαρμόζεται μόνον ὑπὲρ τοῦ προσάγοντος καὶ χρησαμένου τὸ ὡς γνήσιον εὑρεθὲν ἔγγραφον, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τοῦ προσεπικληθέντος εἰς παρέμβασιν συντάκτου τοῦ ὡς πλαστοῦ προσβληθέντος ἐγγράφου. —ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 102 τοῦ 1850.

ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑ ἐπὶ ποινικῶν ὑποθέσεων (1).

Χαρακτηριστικὰ τῆς πλαστογραφίας· τί πρέπει νὰ βεβαιοῖ ἡ ἀπόφασις (2);

§ 1. Κατὰ τὸ ἄρθρον 247 τοῦ ποινικοῦ νόμου ἔνοχος πλαστογραφίας εἶναι ὅστις ἐκδίδει ἔγγραφα ἐν ὀνόματι ἄλλου, ὡς νὰ ἦσαν παρ' αὐτοῦ τούτου ἐκδεδομένα κτλ.

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ 247 ἄρθρον τοῦ ποινικοῦ νόμου, ἔνοχος πλαστογραφίας εἶναι ὅστις ἐκδίδει ἔγγραφα ἐν ὀνόματι ἄλλου καὶ ὡς νὰ ἦσαν παρ' αὐτοῦ τούτου ἐκδεδομένα, ὅστις μιμῆ-

(1) Ἴδε ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου 33 τοῦ 1852·—ὅρα ἐν λέξ. φορολογικὰ διπλότυπα τὴν 97 τοῦ 1851 ποιν. Ἀρ. Πάγ. ἀπόφασιν.

Ὅταν ἔπαυσεν ὁριστικῶς ἡ περὶ πλαστογραφίας ἀνάκρισις, προχωρεῖ ἡ ἐκδίκασις τῆς κυρίας δίκης, εἰς ἣν τὸ ζήτημα ἐκεῖνο παρενέβη; ἴδε τὸ προηγούμενον ἄρθρον (σελ. - § .)·—ὅρα καὶ τὸ προηγούμενον περὶ πλαστογραφίας ἄρθρον.

(2) Trois conditions sont indispensables pour l'existance du crime de faux en écriture· 1º l'altération par écrit de la vérité· 2º l'intention crim· 3º et un prejudice réel ou possible pour autrui. cass. 19 dec. 1835. —ἴδε Εὑρετ. Ῥολλ. λέξ. faux § 33 ἑπ.

ται εἴς τι ἔγγραφον τὴν ὑπογραφὴν ἢ τὴν σφραγίδα ἄλλου, ἢ καταχρᾶται ταύτας εἰς νόθον τι ἔγγραφον μὴ ἐκδιδομένον παρ' ἐκείνου· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου τὸ συμβούλιον τῶν ἐν Πάτραις πλημμελειοδικῶν ἀπεφάνθη, ὅτι τὸ ἐξοφλητικὸν ἔγγραφον, διὰ τὸ ὁποῖον κατηγορεῖτο ὁ Μ ἐπὶ πλαστογραφίᾳ, δὲν ἀπεδείχθη ὅτι ἦτο νόθον ἢ παραμορφωμένον κατὰ τὴν ἔννοιαν, καὶ ὅτι ἡ ὑπογραφὴ τοῦ Γ ἐτέθη εἰς τὸ ἔγγραφον αὐτὸ ἀπὸ τὸν Μ· ἑπομένως θεωρῆσαν μὴ ἀποδεδειγμένην τὴν πρᾶξιν τῆς πλαστογραφίας καὶ τὸν κατηγορούμενον μὴ ἔνοχον ἑρμήνευσεν ὀρθῶς τὸ 247 ἄρθρον τοῦ ποινικοῦ νόμου.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. σπϐ'. τοῦ 1838.

§ 2. Ἡ παρὰ τοῦ ἄρθρου 255 § 1 τοῦ ποιν. νόμου προνοουμένη πλαστογραφία δὲν ἀπαιτεῖ, ὥστε νὰ προέκυψε βλάβη ἢ ὠφέλεια ἐκ τῆς πράξεως (1).

Ἀπόφ. «Ἐπειδὴ τὸ 255 ἄρθρον τοῦ ποινικοῦ νόμου, τὸ ὁποῖον ἐφήρμοσεν ἡ προσϐαλλυμένη ἀπόφασις, καταδικάσασα εἰς εἱρκτὴν τὸν ἀναιρεσείοντα, δὲν ἀπαιτεῖ διὰ τὴν ἀπαγγελίαν τῆς εἱρκτῆς νὰ προέκυψε βλάβη, ἢ ὠφέλεια ἐκ τῆς πράξεως· διότι ἡ περίπτωσις αὕτη προβλέπεται ἐν τῷ 2 ἐδαφ. τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου καὶ τιμωρεῖται μὲ πρόσκαιρα δεσμά. — ἀπόφ. ποινικὴ Ἀρ. Πάγ. 80 τοῦ 1851.

«Ἐπειδὴ ἡ προσϐαλλομένη ἀπόφασις τοῦ πλημμελειοδικείου παραδέχεται, ὅτι τῶν πλαστογραφημένων διπλοτύπων, καίτοι ἀκύρων, ἐγένετο ἔναρξις ἐκτελέσεως· ἑπομένως ὀρθῶς ἐφηρμόσθη ὁ νόμος, ὅστις δὲν ἀπαιτεῖ νὰ ἐπέλθῃ ἐκ τῆς πλαστογραφίας πραγματικὴ βλάβη, ἀλλὰ τὸ δυνατὸν μόνον τῆς βλάβης ἀρκεῖ, ὅπερ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὑπάρχει, ὥστε ὁ πρῶτος καὶ δεύτερος τῆς ἀναιρέσεως λόγος δὲν εἶναι βάσιμος.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 96 τοῦ 1851.

§ 3. Ἄνευ τοῦ σκοποῦ τῆς βλάβης ἢ ὠφελείας δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ κολάσιμος πρᾶξις, ὡς ἐκ τῆς χρήσεως πλαστοῦ ἐγγράφου.

Ἀπόφ. «Ἐπειδὴ διὰ τῆς 6 καὶ ἰδίως τῆς 10 σκέψεως τῆς ῥηθείσης ἀποφάσεως τὸ πλημμελειοδικεῖον λέγει μὲν ὅτι κατὰ τὴν πεποίθησίν του ὁ Φ γινώσκων, ὅτι ἡ ἐπιστολή, περὶ ἧς ὁ λόγος, ἦτον πλαστή, ἔκαμε χρῆσιν αὐτῆς διὰ τῆς ἐπιδείξεως εἰς διαφόρους ἀνθρώπους ἐπὶ σκοπῷ νὰ βεβαιώσῃ αὐτοὺς τὴν ὕπαρξιν αὐτῆς

(1) Κατὰ τοὺς Γάλλους, ἀπαιτεῖται préjudice. — Εὑρετήρ. Ῥολλ. λέξ. faux § 325 ἐπ.

καὶ νὰ βλάψῃ τὰ ἐν αὐτῇ ἀναφερόμενα πρόσωπα, ἀλλὰ τῆς πεποιθήσεώς του ταύτης περιστρεφομένης μόνον εἰς τὸν ὅρον τοῦ ποιν. νόμου δὲν δίδει, ὅπως ὤφειλε κατὰ τὰ 97 καὶ 81 ἄρθρα τῆς ποιν. δικονομίας, λόγον τινά, ἀλλ' ἐπεριορίσθη νὰ ἐκφράσῃ ὅτι ὁ ποινικὸς νόμος παρεβιάσθη ἐπὶ τοῦ προκειμένου χωρὶς νὰ αἰτιολογῇ ποσῶς τὴν παραβίασιν αὐτήν, ὡς πρὸς τὴν ὕπαρξιν τῆς βλάβης, ἡ ἔλλειψις δὲ αὕτη τοῦ αἰτιολογικοῦ εἶναι λόγος πρὸς ἀναίρεσιν, ὡς γίνεται δῆλον ἐκ τοῦ ἄρθρου 407 § 10, παραπέμποντος καὶ εἰς τὸ ἄρθρον 397, ὅπερ συνδυάζεται ὡσαύτως μὲ τὰ μνησθέντα ἄρθρα 92 καὶ 81 τῆς ἰδίας ποινικῆς δικονομίας· ὁ ἰσχυρισμὸς ἐπομένως τῶν πληρεξουσίων τῶν πολιτικῶς ἐναγόντων, ὅτι διὰ τὴν χρῆσιν τῆς ὡς εἴρηται πλαστῆς ἐπιστολῆς δὲν ἀπαιτεῖτο αἰτιολογία τις, διὰ τὴν ὕπαρξιν τοῦ σκοποῦ τῆς βλάβης, δὲν εἶναι ὀρθός, διότι ἄνευ τοῦ σκοποῦ τῆς βλάβης ἢ ὠφελείας δὲν ὑπάρχει καὶ κολάσιμος πρᾶξις, καθὼς ἄνευ τοῦ σκοποῦ τούτου δὲν ὑπάρχει κολάσιμος πρᾶξις οὔτε διὰ τὴν πλαστογραφίαν τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 257 τοῦ ποιν. νόμου ἀναφερομένων ἐγγράφων, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶναι καὶ αἱ ἐπιστολαί.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 89 τοῦ 1846.

§ 4. Τὸ 493 ἄρθρον τοῦ ποιν. νόμου ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τοὺς δημοτικοὺς ὑπαλλήλους· ὅθεν μένουσιν οὗτοι ἀκαταδίωκτοι, ὅταν ἐν ἀγνοίᾳ μαρτυρῶσι περὶ τῆς ἀκτημοσύνης τινός, ἐφ' ᾧ δὲν εἶναι ἀκτήμων.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. τλς'. τοῦ 1839.

§ 5. Ἡ κατασκευὴ σφραγίδος ἀνυπάρκτου ἀρχῆς δὲν εἶναι κολάσιμος (ἄρθρ. 261 ποιν. νόμ.).

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ ὁ ἀναιρεσείων διὰ τῆς ετυμηγορίας τῶν ἐνόρκων ἐκηρύχθη ἔνοχος, ὅτι β') ἐξέδωκε τὴν ἀπὸ 10 σεπτεμβρίου 1850 ἐπιστολὴν ἐν ὀνόματι τοῦ Μ, ὡς νὰ ἦτον ἐκδεδομένη παρὰ τούτου ἐν Ἀθήναις μὲ τὴν ἰδιωτικὴν αὐτοῦ ὑπογραφήν, καὶ ἐπλαστογράφησεν αὐτὴν μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ὠφελήσῃ οὕτως ἑαυτὸν μὲ βλάβην ἄλλου τοῦ Γ· γ') ἐξέδωκε τὴν ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ ἐπικύρωσιν ἐν ὀνόματι στρατιωτικοῦ ἀξιωματικοῦ καλουμένου δῆθεν Ν. Π, ὡς νὰ ἦτον ἐκδεδομένη παρ' αὐτοῦ τούτου ὡς διοικητοῦ τῆς γ' μοίρας τοῦ Ἱππικοῦ, ἐφ' ᾧ τοιαύτη μοῖρα τοῦ Ἱππικοῦ πώποτε δὲν συνέστη, οὐδὲ διοικητὴς μοίρας ἐχρημάτισε ποτὲ Νικόλαός τις Παπαδόπουλος, καὶ δ') κατεσκεύασε δι' ἑαυτὸν νόθον σφραγίδα φέρουσαν σύμβολα ὁμοιάζοντα μὲ τὰ τῶν σφραγίδων τῶν δημοσίων ἀρχῶν, δι' ἧς ἐπεκύρωσε τὴν ὑπογραφὴν αὐτοῦ τοῦ διοικητοῦ, καὶ ὅτι ἔκαμε χρῆσιν αὐτῶν τῶν πλαστογραφιῶν, καὶ δυνάμει αὐτῶν ἔλαβε παρὰ τοῦ Γ δραχ. 270, κατὰ δὲ τὸ πραγματικὸν τοῦτο μέρος τῆς κατηγορίας ὀρθῶς μὲν ἐφαρμόσθησαν τ' ἄρθρα

247 καὶ 257 τοῦ ποινικοῦ νόμου, ἐσφαλμένως ὅμως ἐφηρμόσθη τὸ ἄρθρον 261, τὸ ὁποῖον τιμωρεῖ τὴν ἀθέμιτον κατασκευὴν τῆς σφραγῖδος τοῦ κράτους, ἢ μιᾶς δημοσίας ἀρχῆς, πραγματικῶς ὅμως ὑπαρχούσης, καὶ ὡς τοιαύτη παρὰ τῆς κυβερνήσεως ἀναγνωρισμένη· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου οἱ ἔνορκοι παρεδέχθησαν μὲν ὅτι ὁ ἀναιρεσείων κατεσκεύασε νόθον σφραγῖδα, ἀλλ' ἀνυπάρκτου ἀρχῆς, ἡ δὲ πρᾶξις αὕτη, ἂν καὶ ἐγένετο ἐπὶ σκοπῷ ἀπάτης (περὶ τῆς ὁποίας ὅμως ὁ ἀναιρεσείων δὲν κατηγορεῖται) δὲν φέρει διὰ τ' ἀνωτέρω ἐκτεθέντα τὸν ἐγκληματικὸν τῆς ἀθεμίτου κατασκευῆς σφραγῖδος δημοσίας ἀρχῆς χαρακτῆρα, καὶ ἐπομένως ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις εἶναι κατὰ τοῦτο ἀναιρετέα, ὁ δὲ ἀναιρεσείων πρέπει νὰ τιμωρηθῇ καθὰ διατάττουσι τ' ἄρθρα 247 καὶ 257 τοῦ ποινικοῦ νόμου.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 53 τοῦ 1853.

§ 6. Δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς πλαστογραφία ἡ δι' ἐντολῆς ὑπογραφὴ τοῦ στελέχου τοῦ διπλοτύπου βιβλίου· ἀρκεῖ νὰ βεβαιοῦται ἡ ἐντολὴ αὕτη.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 61 τοῦ 1853.

§ 7. Ὅταν ὁ κλητὴρ ψευδῶς βεβαιώσῃ εἰς τὸ ἐπιδοτήριον, ὅτι ἐνήργησεν αὐτοπροσώπως τὴν ἐπίδοσιν, ἡ πρᾶξις αὕτη προβλέπεται ἀπὸ τὸ ἄρθρον 235 τοῦ ποιν. νόμου, καθότι ἡ βεβαίωσις αὕτη ἐγένετο ἐπὶ τῇ ἐπισημότητι τῆς ἀρχῆς.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου 16 τοῦ 1843.

Δὲν τιμωρεῖται ἡ ἐπιδοτηρίου τινὸς πλαστογράφησις, ὅταν ἡ ἐπίδοσις αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν δὲν ἠδύνατο, καὶ ἔγκυρος ἂν ἦτον, νὰ φέρῃ ἀποτέλεσμά τι·—ἴδε βούλ. ἐν Εὑρετ. τόμ. 5 σελ. 343.

Κλητὴρ βεβαιῶν, ἄνευ δόλου, ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτοῦ ὅτι ἐπέδωκε κλητήριον τὶ θέσπισμα εἰς τὸν κατηγορούμενον, ἐνῷ πραγματικῶς τὸ ἐπέδωκεν εἰς τὸν πάρεδρον τοῦ χωρίου τῆς κατοικίας τοῦ κατηγορουμένου, πράττει πλαστογραφίαν; ὄχι· ἄρθρον 38 τοῦ ποιν. νόμου (βούλ. 10 τοῦ 1846 νομικ. σελ. 4960).

§ 8. Δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ὁρίζηται ἐν τῇ ἀποφάσει τὸ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ἐβλάφθη ὡς ἐκ τῆς χρήσεως τῆς πλαστῆς ἐπιστολῆς.—ἀπόφ. ποινικὴ Ἀρείου Πάγου 89 τοῦ 1846, ἣν ἴδε ἐν λέξ. *ἀπόφασις ποινικὴ* (Εὑρετ. τόμ. 3 σελ. 211).

§ 9. Ἡ περὶ νοθεύσεως τῶν ψηφοδελτίων πρᾶξις, ἵνα ἦναι τιμωρητέα, δὲν εἶναι ἀνάγκη ν' ἀνακαλυφθῇ παραχρῆμα καὶ νὰ συλληφθῇ ὁ αὐτουργὸς αὐτῆς ἐπ' αὐτοφόρῳ (1).

---

(1) Ἡ περὶ ἀστυκῶν δικαιωμάτων διάταξις τοῦ ἄρθρου 191 τοῦ ποινικοῦ νόμου δὲν ἐτροπολογήθη ἀπὸ τὸ Β. διάταγμα τῆς 20 μαΐου 1836.

Ἂν δὲν φυλαχθῇ ἡ ἀπὸ τὸ ἄρθρον 316 ἐπ. τῆς ποιν. δικονομίας ἡ διατεταγμένη

Απόφ. «Επειδὴ ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις τῶν ἐν Καλάμαις πλημμελειοδικῶν εἶναι ἀρκούντως αἰτιολογημένη καὶ διὰ τὴν ὕπαρξιν τῆς νοθεύσεως καὶ διὰ τοὺς αὐτουργοὺς αὐτῆς· καθότι ἀναφέρων ῥητῶς ὅτι τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ψηφοδέλτια ἔφερον μεταλλαγὰς δι' ἀλλοίας χειρὸς καὶ μελάνης καὶ ξύσματα δι' ὀργάνου κοπτεροῦ, ἀναφέρει προσέτι ἐν πλάτει τὰ περιστατικά, ἐξ ὧν ἐπείσθη τὸ δικαστήριον, ὅτι αὐτουργοὶ τῶν νοθεύσεων τούτων ὑπῆρξαν οἱ καταδικασθέντες.

» Επειδὴ ἡ αὐτὴ ἀπόφασις κηρύξασα διὰ τοῦ διατακτικοῦ αὐτῆς τοὺς κατηγορουμένους ἐνόχους, ὅτι ὁ μὲν ὡς δημαιρεσιάρχης τοῦ νεοσχηματισθέντος δήμου Οἰχαλίας, οἱ δὲ ἕτεροι ὡς γραμματεῖς αὐτοῦ, εἰς τὰς γενομένας δημαιρεσίας αὐτάς, ἐνόθευσαν τὰ ἀρχαιρεσιακὰ ψηφοδέλτια τὰ φέροντα τοὺς ἀριθμ. 13, 18, 20 κτλ., ὥρισεν ἀποχρώντως τὸν χρόνον καὶ τὸν τόπον τῆς πράξεως, ὁ ἀκριβέστερος δὲ ὁρισμὸς τῶν περιστατικῶν τούτων δὲν ἦτον ἐπὶ τοῦ προκειμένου τόσον οὐσιώδης, ὥστε ἡ ἔλλειψις αὐτοῦ νὰ φέρῃ ἀκύρωσιν, καθότι δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἐξαχθοῦν ἐκ τοῦ χρόνου καὶ τοῦ τόπου ἐπιχειρήματα περὶ παραγραφῆς τῆς ποινῆς, ἢ περὶ ἐφαρμογῆς ἄλλων διατάξεων παρὰ τὰς τοῦ ἰσχύοντος ποινικοῦ νόμου.

» Επειδὴ τὸ διατακτικὸν τῆς διαληφθείσης ἀποφάσεως δὲν ἀναφέρει τὸν τρόπον, δι' οὗ ἐπράχθη ἡ νόθευσις τῶν ψηφοδελτίων, ὅπως τὸ ἀναφέρει τὸ αἰτιολογικὸν αὐτῆς, ἐκθέτον, ὅτι ἡ ὑπόθεσις ἔγεινε διὰ μεταλλαγῶν καὶ ξυσμάτων, τοῦτο δὲν ἀπαιτεῖται ἀπὸ τὸν νόμον ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, οὐδ' ἔχει ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐπιῤῥοὴν ἐπὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ποινῆς. — ἀπόφ. ποινικὴ Ἀρείου Πάγου 9 τοῦ 1842.

§ 10. Ἡ διάῤῥηξις ἀντιγράφου, τοῦ ὁποίου ἡ ἐξαφάνισις δὲν ἔχει ἐπιβλαβεῖς συνεπείας εἰς τὰ δικαιώματα τοῦ κατόχου, ἀποτελεῖ πλαστογραφίαν; ὄχι· διότι ἀπαιτεῖται ά) τὸ ἔγγραφον νὰ ἦναι γνήσιον καὶ β') ἡ ἐξαφάνισίς του νὰ ἔχῃ ἐπιβλαβεῖς συνεπείας εἰς τὰ δικαιώματα τοῦ κατόχου· ἀποτελεῖ ὅμως βλάβην ξένης ἰδιοκτησίας (βούλ. 27 τοῦ 1846 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν νομικ. σελ. 4961).

§ 11. Εἰς τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου δὲν ἀπαι-

ἀνάκρισις ἐπὶ νοθεύσεως ἐγγράφων, τοῦτο ἀποτελεῖ ἁπλῶς ἀταξίαν περὶ τὴν προανάκρισιν, ἥτις ἠδύνατο νὰ προταθῇ κατὰ τὸ τελευταῖον ἐδάφ. τοῦ ἄρθρου 458 τῆς αὐτῆς δικονομίας μόνον ἐνώπιον τοῦ δικάσαντος δικαστηρίου. — ἀπόφ. ποινικὴ Ἀρ. Πάγ. 9 τοῦ 1842 (νομ. σελ. 3130).

τεῖται ἡ βεβαίωσις, ὅτι ἐγένετο χρῆσις τοῦ ἐγγράφου, ἀλλὰ τῆς ἐξαφανίσεως αὐτοῦ.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ οὐσιώδη στοιχεῖα ἀπαιτούμενα παρὰ τῶν ἄρθρων **424** καὶ **256** τοῦ ποινικοῦ νόμου εἶναι ἡ βλάβη, ἥτις γίνεται εἰς ἄλλον ἐκ τῆς ἐπιχειρουμένης ἐξαφανίσεως γνησίου τινὸς ἐγγράφου δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ, καὶ ἡ ἀπόδειξις δικαίων καὶ ἐναχῶν, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἔχῃ ὡς ἀντικείμενον τὸ ἐξαφανισθὲν ἔγγραφον· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου τὰ στοιχεῖα ταῦτα ὑπάρχουν εἰς τὴν ἐτυμηγορίαν τῶν ἐνόρκων, ὡς γίνεται ἐξ αὐτῆς φανερόν, καθότι οὗτοι ἐκήρυξαν ἔνοχον τὸν ἀναιρεσείοντα, ὅτι ἐπεχείρησε πρὸς ὠφέλειαν ἑαυτοῦ καὶ πρὸς βλάβην ἄλλου, ἤτοι τοῦ Ζ τὴν διὰ διαῤῥήξεως ἐξαφάνισιν τοῦ ἀπὸ **1** ἰουλίου **1845** γνησίου ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου ὁμολόγου, ὄντος προσδιωρισμένου καὶ χρησιμεύοντος πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ πρὸς τὸν Ζ χρέους του ἐκ δραχμῶν ἑκατὸν δεκαοκτώ, ἂν δὲ ἡ ἐτυμηγορία δὲν ἀναφέρῃ πρὸς τοῖς ἄλλοις ὅτι τὸ ἐξαφανισθὲν ἔγγραφον ἦτον ἔγκυρον καὶ νομίμως συντεταγμένον καὶ ὅτι ἔφερε τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ὀφειλέτου ὁλοκλήρως ὑπογεγραμμένην μὲ στοιχεῖα ἀλφαβητικά, οἱ ὅροι ὅμως οὗτοι ἐμπεριλαμβάνονται σιωπηλῶς εἰς τὴν περὶ τῆς γνησιότητος καὶ τῆς ἀποδεικτικῆς ἰσχύος τοῦ ἐγγράφου, περὶ ὧν ἀπεφάνθησαν καταφατικῶς οἱ ἔνορκοι, διότι, ἐὰν ἤθελεν εἶσθαι μὴ γνήσιον τὸ ἐξαφανισθὲν ἔγγραφον καὶ ἀνυπόγραφον, δὲν ἤθελεν ἀποτελεῖ καμμίαν ἀπόδειξιν ὑπὲρ τοῦ δανειστοῦ καὶ κατὰ τοῦ χρεώστου, καὶ ἑπομένως δὲν ἤθελον κηρύξει αὐτὸν ἔνοχον οἱ ἔνορκοι· ἄλλως δὲ εἶναι καὶ ἀπαράδεκτος ὁ λόγος οὗτος, καθότι δὲν ἐπροτάθη εἰμὴ κατὰ πρῶτον ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου· ὅθεν ὀρθῶς τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Πάτραις συνέδρων ἐφήρμοσε τὰς προμνημονευθείσας διατάξεις τοῦ ποινικοῦ νόμου, ὥστε ὁ πρῶτος ἀναιρέσεως λόγος καθίσταται ἀνίσχυρος.

» Ἐπειδὴ ὁ δεύτερος λόγος, ὅτι οὐδὲ ὠφέλειαν παρέσχεν εἰς τὸν ὀφειλέτην, οὐδὲ ζημίαν ἐπροξένησεν εἰς τὸν δικαιοῦχον ἡ γενομένη ἐξαφάνισις τοῦ ἐγγράφου εἶναι πραγματικὸς καὶ ὁ Ἄρειος Πάγος δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ ἐπιληφθῇ τῆς ἐξετάσεως αὐτοῦ· ὥστε εἶναι καὶ οὗτος ἀπαράδεκτος.

» Ἐπειδή, ἀποφανθέντων τῶν ἐνόρκων ὅτι μετὰ τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ ἐγγράφου ἔκαμε χρῆσιν ὁ ἀναιρεσείων τῆς ἐξαφανίσεως, ἀρνηθεὶς τὴν ἐνοχήν του ἢ διϊσχυρισθεὶς ὅτι ἐπλήρωσε τὸ χρέος του, ὀρθῶς τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων ἐφήρμοσε καὶ τὸν § **2** τοῦ ἄρθρου **256** τοῦ ποινικοῦ νόμου, διότι, ὑπαρχούσης ἐξαφανίσεως ἢ ὑπεξαγωγῆς ἐγγράφου τινός, καθ' ἣν ἐφαρμόζονται τὰ ἄρθρα

424 καὶ 256 τοῦ ποινικοῦ νόμου, ὁ νόμος δὲν ἐννοεῖ ὅτι γίνεται χρῆσις τοῦ ἐγγράφου, καθότι χρῆσις τοῦ ἐγγράφου τότε δὲν γίνεται, οὐδὲ δύναται νὰ γίνῃ μὴ ὑπάρχοντος πλέον αὐτοῦ ὡς ἐξαφανισθέντος, ἀλλ' ἐννοεῖ τὴν χρῆσιν τῆς πράξεως, ἤτοι τῆς γενομένης ἐξαφανίσεως, ἐκ τῆς ὁποίας θέλει νὰ παράξῃ εἰς ἑαυτὸν ὠφέλειαν ὁ ἐξαφανίσας, ὡς ἔπραξεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁ ἀναιρεσείων, διϊσχυρισθεὶς μετὰ τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ ἐγγράφου, ὅτι δὲν χρεωστεῖ εἰς τὸν δανειστήν του, καθὰ δηλοῦται ἐκ τῆς μνησθείσης ἐτυμηγορίας· ὥστε ὁ τρίτος λόγος καθίσταται ἀνίσχυρος.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 34 τοῦ 1846.

Πλαστογραφία εἰς δημόσια ἔγγραφα ἢ βιβλία (1).

§ 12. Ὑπάρχει πλαστογραφία, ὅταν ὁ γραμματεὺς εἰρηνοδικείου τινὸς ἐσημείωσεν εἰς τὸ βιβλίον τῶν ἐξερχομένων, ὅτι τῷ ἐχορηγήθη ἄδεια ἀπουσίας (ἄρθρ. 247 ποιν. νόμ.);

Ἀπόφ. «Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ὑπ' ἀριθμ. 170 βούλευμα τοῦ συμβουλίου τῶν ἐν Ναυπλίῳ πλημμελειοδικῶν, τὴν ὑπ' ἀριθ. 4246 γνωμοδότησιν τοῦ παρὰ τοῖς ἐν Ναυπλίῳ ἐφέταις εἰσαγγελέως, τὴν ὁποίαν παραδέχεται τὸ ἐφετεῖον καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 350 βούλευμα τοῦ αὐτοῦ ἐφετείου, ἡ κατὰ τοῦ ἀναιρεσείοντος κατηγορία δὲν περιστρέφεται εἰς τὸ αὐτὸ ὅτι οὗτος ἐπλαστογράφησεν ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἄδειαν ἀπουσίας, ἢ ἔκαμε χρῆσιν τοιαύτης πλαστογραφημένης ἀδείας, ὅτι ἐπὶ τῇ ἐπισημότητι τῆς ἀρχῆς ἐβεβαίωσε ψευδῆ πράγματα ὡς ἀληθῆ, ἀλλ' ὅτι, γραμματεὺς ὢν παρὰ τῷ εἰρηνοδικείῳ Τρικάλων, ἀναχωρήσας δι' Ἀθήνας, κατεχώρησεν εἰς τὸ τῶν ἐξερχομένων τοῦ αὐτοῦ εἰρηνοδικείου βιβλίον ἔγγραφον δεκαπενταημέρου ἀδείας ἀπουσίας ἐπὶ ὀνόματί του, χωρὶς νὰ λάβῃ τοιαύτην ἄδειαν παρὰ τοῦ προϊσταμένου του, ἡ δὲ πρᾶξις αὕτη τοῦ ἀναιρεσείοντος καὶ ἂν ὑπῆρχεν ἀποδεδειγμένη, δὲν ἠδύνατο νὰ χαρακτηρισθῇ πλαστογραφία, διότι δὲν φέρει τὰ παρὰ τοῦ νόμου (ἄρθρ. 247 καὶ ἑπόμενα τοῦ ποινικοῦ νόμου) ἀπαιτούμενα στοιχεῖα πρὸς ἀπαρτισμὸν τῆς ἐγκληματικῆς τῆς πλαστογραφίας πράξεως, καθότι ἡ καταχώρησις τοῦ σχεδίου μιᾶς ἀδείας ἀπουσίας οὐδεμίαν αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν βεβαιοῖ ἐπίσημον πρᾶξιν, ἂν δὲν ἐπεδόθη ἄδεια τῆς προϊσταμένης ἀρχῆς, καθότι τῆς τοιαύτης ἁπλῆς

(1) Ἴδε Εὑρετ. Ῥολλ. λέξ. faux incident. § 397—547.

καταχωρήσεως δὲν ἠδύνατο νὰ γίνῃ οὐδεμία χρῆσις, καὶ καθότι ἡ ἄλλη καταχώρησις δὲν ἰσοδυναμεῖ μὲ ἔκδοσιν ἐπισήμου ἐγγράφου, ὡς ἀπαιτεῖ τὸ ἄρθρον 247 τοῦ ποινικοῦ νόμου διὰ νὰ ὑπάρχῃ ἡ πλαστογραφία, τέλος διότι ὁ ἀναιρεσείων δὲν εἶχεν ἁρμοδιότητα διὰ νὰ βεβαιώσῃ ὑπὲρ ἑαυτοῦ ὅτι τῷ παρεχωρήθη ἄδεια· ἑπομένως τὸ ἐν Ναυπλίῳ ἐφετεῖον παῦον τὴν ἐπὶ πλαστογραφίᾳ περαιτέρω καταδίωξιν ἐπὶ πράξεως δυναμένης μὲν νὰ ἐπιφέρῃ κατὰ τοῦ ἀναιρεσείοντος ἄλλην, μὴ ποινικὴν ὅμως τιμωρίαν, παρεβίασε τὰς περὶ πλαστογραφίας διατάξεις τοῦ ποινικοῦ νόμου, καὶ κατὰ συνέπειαν τὸ προσβαλλόμενον βούλευμα εἶναι κατὰ τὰ ἄρθρα 208 καὶ 263 ἀριθ. 1 τῆς ποινικῆς δικονομίας ἀναιρετέον. — ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 77 τοῦ 1850.

§ 13. Δημαρχικὸς πάρεδρος, πιστοποιήσας ψευδῶς, ὅτι ὁ . . εἶναι ἐγγεγραμμένος εἰς τὰ ληξιαρχικὰ καὶ προικοδοτικὰ βιβλία, εἶναι ἔνοχος παραβιάσεως τοῦ ἄρθρου 255 τοῦ ποιν. νόμου.

Ἀπόφ. α Ἐπειδή, κατὰ τὸ ἄρθρον 255 τοῦ ποιν. νόμου, ἔνοχος πλαστογραφίας καθίσταται ὁ δημόσιος ὑπάλληλος, ὅστις ἐπὶ τῇ ἐπισημότητι τῆς ἀρχῆς βεβαιοῖ καὶ ἐπιμαρτυρεῖ ἐν γνώσει μὴ ἀληθῆ πράγματα ὡς ἀληθῆ· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, τὸ ἐφετεῖον Ναυπλίας διὰ τοῦ προσβαλλομένου βουλεύματός του παραδέχεται, ὡς καὶ τὸ πλημμελειοδικεῖον Πατρῶν, διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1121, ὅτι ὁ Μ, δημαρχικὸς πάρεδρος τοῦ δήμου Μυρτουντίων, διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 739 ἀπὸ 22 ἰουλίου 1851 πιστοποιητικοῦ του, ἐπὶ τῇ ἐπισημότητι τῆς ἀρχῆς, ἐβεβαίωσε καὶ ἐπεμαρτύρησε ψευδῆ πράγματα ὡς ἀληθῆ, τουτέστιν ὅτι ὁ Σ εἶναι ἐγγεγραμμένος εἰς τὰ τοῦ δήμου Μυρτουντίων ληξιαρχικὰ καὶ προικοδοτικὰ βιβλία, καὶ κατὰ συνέπειαν χαίρει τὸ δικαίωμα τῆς προικοδοτήσεως, συμφώνως μὲ τὸν περὶ προικοδοτήσεως τῶν ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν νόμον, ἐνῷ ἐκ τῶν βιβλίων τούτων προκύπτει τὸ ἐναντίον, τουτέστιν, ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ Σ δὲν περιλαμβάνεται εἰς τὰ βιβλία ταῦτα τοῦ εἰρημένου δήμου, ἡ δὲ πρᾶξις αὕτη ἀποτελεῖ τὴν παρὰ τοῦ ἄρθρου 255 τοῦ ποινικοῦ νόμου προβλεπομένην πλαστογραφίαν, καθότι τὸ εἰρημένον ἔγγραφον τοῦ δημοτικοῦ παρέδρου Μυρτουντίων ἐξεδόθη παρ' αὐτοῦ καθὸ δημοσίου ὑπαλλήλου καὶ ἐντὸς τῆς ἁρμοδιότητός του, προκειμένου περὶ δημοτικῶν βιβλίων καὶ δημοτικῶν πράξεων, φέρει ἀπόδειξιν μέχρις ἀποδείξεως τῆς πλαστογραφίας, περὶ τῶν ἐν αὐτῷ ἐμπεριλαμβανομένων, τέλος ἠδύνατο, κατὰ τὸ ἄρθρον 7 καὶ 9 τοῦ ἀπὸ 21 ἰουνίου 1835 περὶ προικοδοτήσεως τῶν ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν νόμου, νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ δικαιώματος τῆς προικοδοτήσεως· ὅθεν τὸ ἐφε-

τεῖον ἀποφαινόμενον ὅτι δὲν πρέπει νὰ γένῃ κατηγορία, διότι ἡ εἰρημένη πρᾶξις δὲν ἀπαρτίζει τὸ ἔγκλημα τῆς πλαστογραφίας, ψευδῶς ἡρμήνευσε τὸ ἄρθρον 255 τοῦ ποινικοῦ νόμου, καὶ ἑπομένως τὸ προσβαλλόμενον βούλευμα εἶναι, κατὰ τὸ ἄρθρον 263 ἀριθ. 3 τῆ. πο ν. δικον., ἀναιρετέον.

» Ἐπειδὴ διὰ τοῦ βουλεύματος τοῦ πλημμελειοδικείου Πατρῶν, βεβαιοῦται ὅτι ἐκ τῆς ἀνακρίσεως προέκυψεν, ὅτι ὁ Σ, καθ' ὃν χρόνον εξεδόθη τὸ ῥηθὲν πιστοποιητικὸν, διετέλει ὡς γραμματεὺς παρὰ τῇ δημαρχίᾳ Μυρτουντίων, ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος συνέταξε διὰ χειρός του καὶ πρὸς ὠφέλειάν του τὸ σχέδιον τοῦ πιστοποιητικοῦ τούτου, μονογραφημένου παρὰ τοῦ κατηγορουμένου παρέδρου, καὶ ὅτι ἡ πρᾶξις ἀμφοτέρων τῶν κατηγορουμένων τούτων ἐγένετο ἐκ συστάσεως· ὅθεν ὁ μὲν πάρεδρος πρέπει νὰ δικασθῇ ὡς ὑπαίτιος πλαστογραφίας, ὁ δὲ Σ ὡς συναίτιος τῆς πλαστογραφίας ταύτης ἐκ συστάσεως ἐνεργηθείσης, τουτέστιν ἐπὶ παραβάσει τῶν ἄρθρων 255 καὶ 57 τοῦ ποινικοῦ νόμου.—ἀπόφ. ποινικὴ Ἀρ. Πάγου 19 τοῦ 1852.

§ 14. Ἡ ἐν ἐπισήμῳ συμβολαίῳ, ἐν γνώσει τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου, παρ' αὐτοῦ γενομένη βεβαίωσις καὶ ἐπιμαρτυρία μὴ ἀληθῶν περιστατικῶν ἀποτελεῖ πλαστογραφίαν (ἄρθρ. 255 ποιν. νόμου).

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ, τὸ συμβούλιον τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, σταθμίσαν ἐντὸς τῆς ἁρμοδιότητός του τὰ ἐκ τῆς ἀνακρίσεως προκύψαντα περιστατικὰ, ὅτι ὁ ἀναιρεσείων εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 891 ἐπίσημον συμβόλαιον ἀγοραπωλησίας ἐβεβαίωσεν ὅτι ἡ Ζ γνωστὴ εἰς αὐτὸν, ἐμφανισθεῖσα ἐνώπιόν του ἐξέφρασε τὴν περὶ τῆς πωλήσεως συναίνεσίν της, καὶ δὲν ὑπέγραψεν ὡς μὴ γινώσκουσα, κατὰ τὴν δήλωσίν της, γράφειν, ἐνῷ αὕτη δὲν ἐνεφανίσθη ἐνώπιόν του οὔτε αὐτοπροσώπως, οὔτε διὰ πληρεξουσίου, παραδέχεται διὰ τοῦ βουλεύματός του, ὅτι τὰ ἀνωτέρω ψευδῆ περιστατικὰ ἐπεβεβαιώθησαν καὶ ἐπεμαρτυρήθησάν ἐν γνώσει (τουτέστι παρὰ τοῦ ἀναιρεσείοντος) ὡς ἀληθῆ, εἰς δὲ τὴν στάθμισιν καὶ παραδοχὴν ταύτην δὲν δύναται νὰ ἐπεμβῇ ὁ Ἄρειος Πάγος, ὡς ἀφορῶσαν πραγματικὰ γεγονότα, καὶ ἑπομένως διαφεύγουσαν τὴν ἁρμοδιότητά του· ἄρα ὀρθῶς ἐφηρμόσθη, πρὸς παραπομπὴν εἰς δίκην τοῦ ἀναιρεσείοντος, τὸ ἄρθρον 255 τοῦ ποινικοῦ νόμου, κατὰ τὸ ὁποῖον ἡ ἐν ἐπισήμῳ συμβολαίῳ ἐν γνώσει τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου παρ' αὐτοῦ γενομένη βεβαίωσις καὶ ἐπιμαρτυρία μὴ ἀληθῶν ὡς ἀληθῶν πραγμάτων, χαρακτηρίζεται πλαστογραφία.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 22 τοῦ 1851.

§ 15. Οἱ διὰ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ ταμίου κυρούμενοι κατάλογοι τῶν ἐκ δημοσίων φόρων καθυστερούντων, καὶ παραδιδόμενοι πρὸς εἴσπραξιν εἰς τὸν εἰσπράκτορα, δὲν εἶναι ἁπλᾶ σημειωματάρια, ἀλλὰ πηγάζουσιν ἐκ δημοσίων ἐγγράφων· ὅθεν ἡ διὰ τῆς μιμήσεως πλαστογραφία τῆς ἐν αὐτοῖς ὑπογραφῆς τοῦ ταμίου ὑπάγεται εἰς τὰς διατάξεις τῶν §§ 2 καὶ 4 τοῦ 248 ἄρθρου τοῦ ποινικοῦ νόμου.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 118 τοῦ 1852.

§ 16. Ὁ πλαστογράψας ἐξωτερικὰ διαβατήρια τιμωρεῖται κατὰ τὸ ἄρθρον 249 τοῦ ποινικοῦ νόμου καὶ οὐχὶ κατὰ τὸ 248.

Ἀπόφ. α Ἐπειδή, κατηγορουμένου τοῦ ἀναιρεσείοντος ἐπὶ πλαστογραφίᾳ ἐξωτερικοῦ διαβατηρίου καὶ ἐπισήμου πιστοποιητικοῦ τοῦ δημάρχου Θηβῶν, ὡς ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὸ προσβαλλόμενον ὑπ' ἀριθ. 1625 τῆς 29 ἰανουαρίου ε. ε. βούλευμα τοῦ συμβουλίου τῶν ἐνταῦθα ἐφετῶν, ἤτοι περὶ δύω ἀξιοποίνων πράξεων ῥητῶς προνοουμένων ἀπὸ τὸ ἄρθρον 249 τοῦ ποινικοῦ νόμου, τὸ εἰρημένον συμβούλιον τῶν ἐφετῶν δὲν ἐδύνατο νὰ παραδεχθῇ, πρὸς βλάβην μάλιστα τοῦ κατηγορουμένου διάκρισιν, τὴν ὁποίαν τὸ ἄρθρον τοῦτο δὲν κάμνει μεταξὺ ἐξωτερικῶν καὶ ἐσωτερικῶν διαβατηρίων, ὥστε νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ ἄρθρον 248 ἀριθ. 1, τὸ ὁποῖον προβλέπει ἐν γένει περὶ ἐγγράφων φερόντων τὴν ὑπογραφὴν καὶ τὴν σφραγίδα τινὸς τῶν Β. ὑπουργείων, ἐνῷ ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 249 εἶναι εἰδικὸς νόμος ἀφορῶν παντὸς εἴδους διαβατήρια καὶ ὡς τοιοῦτος ἐπικρατέστερος τῶν γενικῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 248 (Ἀρμεν. ἄρθρ. 21 βιβλ. 1 τίτλ. 1)· ὥστε καθίσταται ἀναιρετέον τὸ εἰρημένον ὑπ' ἀριθμ. 1625 βούλευμα κατὰ τὸν ἀριθ. 3 τοῦ ἄρθρου 263 τῆς ποιν. δικον., καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὀφείλει ὁ Ἄρειος Πάγος, κατὰ τὸ 500 ἄρθρον τῆς αὐτῆς δικονομίας, νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ ῥηθὲν 249 ἄρθρον.—ἀπόφασις ποινικὴ Ἀρ. Πάγου 5 τοῦ 1848.

§ 17. Κατὰ τὸ 250 ἄρθρον τοῦ ποινικοῦ νόμου δὲν τιμωρεῖται εἰμὴ ὅστις ὑπὸ πλαστὸν ὄνομα λαμβάνει διαβατήριον παρὰ τῆς ἀρχῆς· ὅταν δὲ συμπεριέλαβεν εἰς τὸ διαβατήριόν του ἄλλα πρόσωπα, τῶν ὁποίων δὲν μετέπλασε τὰ ὀνόματα, ἀλλὰ παρέστησε μόνον σχέσεις μὴ ὑπαρχούσας ὡς πρὸς ἑαυτόν, ἡ πρᾶξις αὕτη δὲν τιμωρεῖται·—ὅρα τὴν λ. *διαβατήρια* ἐν Εὑρετ. τ. 5 σ. 774 ἐπ.

§ 18. Πᾶν ἔγγραφον ἐκδιδόμενον ἀπὸ δημοσίαν ἀρχὴν φέρει ἀπόδειξιν μέχρις ἀποδείξεως τῆς πλαστογραφίας περὶ τῶν ἐν αὐτῷ διαλαμβανομένων.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 19 τοῦ 1852.

§ 19. Δὲν τιμωρεῖται ποινικῶς ὑπάλληλός τις, ὅταν οὗτος ἐπὶ

τῇ ἐπισημότητι τῆς ἀρχῆς βεβαιοῖ καὶ ἐπιμαρτυρεῖ πρᾶγμα, μὴ δυνάμενον νὰ χορηγήσῃ ἢ ν' ἀφαιρέσῃ δικαίωμά τι τρίτου, οὔτε ὡς ἐκ τούτου δύναται νὰ γεννηθῇ κανὲν ἀποτέλεσμα, μηδὲ νὰ προξενηθῇ βλάβη τις.—Βούλ. ἐφετῶν Ναυπλ. 67 τοῦ 1841, ὃ ἐν Εὑρετ. τόμ. 5 σελ. 342 ἐπ.

Πλαστογραφία εἰς ἰδιωτικὰ ἔγγραφα (1).

§ 20. Ὑπάρχει πλαστογραφία, ὅταν ἐκεῖνος, εἰς ὃν ἐνεπιστεύθη λογαριασμός τις μὲ τὴν ἐν λευκῷ ὑπογραφήν του, ὅπως διαπραγματευθῇ ἐκεῖνος τὴν ἐξόφλησιν, πληροῖ τὸ κενὸν μέρος; ὄχι, διότι ἐνήργησε δυνάμει τῆς ἀπεριορίστου ἐντολῆς, ἣν εἶχεν (ἄρθρ. 247 § 2 καὶ 257 τοῦ ποιν. νόμου).

Ἀπόφ. « Ἐπειδή, κατὰ τὰ συνδυασμένα ἄρθρα 247 § 2 καὶ 257 τοῦ ποινικοῦ νόμου, πλαστογραφία ὑπάρχει καὶ ὅταν μιμῆταί τις εἴς τι ἔγγραφον τὴν ὑπογραφήν, ἢ τὴν σφραγίδα ἄλλου, ἢ καταχρᾶται ταύτης εἰς νόθον τι ἔγγραφον, μὴ ἐκδεδομένον παρ' ἐκείνου· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου τὸ ἐφετεῖον παραδέχεται, 1) ὅτι ὁ ἀναιρεσείων, ὡς ἰσχυρίσθη ἐν τῇ ἀνακριτικῇ του ἐκθέσει, ἐνεπιστεύθη τὸν περὶ οὗ ἡ δίκη λογαριασμὸν μετὰ τῆς ὑπ' αὐτὸν ἐν λευκῷ ὑπογραφῆς του εἰς τὸν ἀναιρεσίβλητον, ὅπως οὗτος διαπραγματευθῇ ἰδίως αὐτὸς τὴν ἐξόφλησιν αὐτοῦ μετὰ τοῦ ὀφειλέτου Κ, καὶ 2) ὅτι οὔτε ὁ ἀναιρεσείων ἰσχυρίσθη, οὔτε ἐκ τῆς ἀνακρίσεως προέκυψεν, ὅτι ἦτον ἀπηγορευμένον εἰς τὸν ἀναιρεσίβλητον νὰ διατυπώσῃ, ὡς διετύπωσε, τὸ ἄνωθεν τῆς ὑπογραφῆς κενὸν τοῦ λογαριασμοῦ δι' ὀπισθογραφήσεως ἐπ' ὀνόματί του, καὶ νὰ ἐπαφήσῃ αὐτὸς ἰδίως ἐξόφλησιν πρὸς τὸν ὀφειλέτην, ἐκτιμῶν δὲ τὰ γεγονότα ταῦτα καὶ συνάγον ἐξ αὐτῶν, ὅτι ὁ ἀναιρεσίβλητος ἠδύνατο ἀπεριορίστως νὰ πληρώσῃ τὸ ἄνωθεν τῆς ὑπογραφῆς κενόν, ὅπως ἤθελε νομίσῃ καταλληλότερον, εἰς ἣν ἐκτίμησιν δὲν ἐπεμβαίνει ὁ Ἄρειος Πάγος, δὲν παρεβίασε τὸν νόμον, διότι, ὡς ἐξετίμησε τὸ ἐφετεῖον ταῦτα τὰ γεγονότα, τὸ ὑπὸ τοῦ ἀναιρεσιβλήτου ἄνωθεν τῆς ὑπογραφῆς τοῦ ἀναιρεσείοντος τεθὲν ἔγγραφον, καθὸ τεθὲν δυνάμει τῆς ἣν εἶχεν ἀπεριορίστου ἐντολῆς, θεωρεῖται ὡς ἐκδεδομένον ὑπὸ τοῦ ἀναιρεσείοντος αὐτοῦ, καὶ ἑπομένως δὲν συντρέχει

(1) Ἴδε Εὑρετ. Ῥαλλ. λέξ. πλαστογραφία § 604—622.

ὁ ὑπὸ τοῦ μνησθέντος νόμου ἀπαιτούμενος ὅρος. — ἀπόφ. ποινικὴ Ἀρ. Πάγ. 20 τοῦ 1853.

§ 21. Διπλότυπα, φέροντα ἰδιωτικὴν ὑπογραφὴν, καὶ ἔχοντα ὡς ἀντικείμενα τὴν ἀπόδειξιν ἢ ὕπαρξιν ἀνυπάρκτου ἐνοχῆς ἢ ὑποχρεώσεως τῶν φορολογουμένων, δὲν εἶναι δημόσια ἔγγραφα, καθότι δὲν στηρίζονται εἰς ἐπίσημον διαβεβαίωσιν, οὔτε ἀφορῶσιν ἀπογραφὴν φόρων ὑπὸ τὴν πίστιν τῆς δημοσίας ἀρχῆς γενομένην, ὁποίαν ἐννοεῖ τὸ ἄρθρον 248 § 4 τοῦ ποιν. νόμου.—ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 33 καὶ 60 τοῦ 1852.

§ 22. Ὑπάρχει πλαστογραφία εἰς τὰ στελέχη, ὅταν καὶ ὁ ἐνοικιαστὴς καὶ οἱ φορολογούμενοι ἐξ συμφώνου ἠθέλησαν νὰ γραφῇ ὅ,τι ψευδῶς ἐγράφη ἐν τοῖς διπλοτύποις; ὄχι, ὁ δὲ ἐνοικιαστὴς δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς δημόσιος ὑπάλληλος.

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ, παραδεχθὲν τὸ ἐν Πάτραις πλημμελειοδικεῖον ἐν τῇ προσβαλλομένῃ ἀποφάσει του τὰ γεγονότα ταῦτα, ὅτι ὁ μὲν εἷς ἐκ τῶν ἀναιρεσειόντων, ἤτοι ὁ Ο, ὡς ἐνοικιαστὴς δημοσίων προσόδων, συνέταξε καὶ ἐξέδοτο διπλότυπα φορολογίας, ἀποδεικνύοντα ψευδεῖς φόρους, μηδόλως παραχθέντας παρ' ἐκείνων, ἐν ὀνόματι τῶν ὁποίων ἐξεδόθησαν, οἱ δὲ λοιποὶ δύο, τουτέστιν οἱ φορολογούμενοι αὐτοὶ, Τ καὶ Α, ὑπέγραψαν ἰδιοχείρως τὰ ἀντιστοιχοῦντα στελέχη τῶν εἰρημένων διπλοτύπων πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἐπιτύχῃ ἡ μερίς των εἰς τὴν δημοτικὴν ἐκλογὴν, ἐσφαλμένως συνήγαγεν ἐντεῦθεν πρᾶξιν πλαστογραφίας, τελεσθεῖσαν ἀπὸ κοινοῦ, προβλεπομένην δὲ καὶ τιμωρουμένην ὑπὸ τῶν ἄρθρων 247 καὶ 255 τοῦ ποινικοῦ νόμου, καθότι τὸ τελευταῖον ἐδάφιον τοῦ 247 ἄρθρου, ὅπερ ἐθεωρήθη ἰδίως ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐφαρμοζόμενον, ἀναφέρον γνήσιον, κατηρτισμένον καὶ τετελεσμένον ἔγγραφον, τοῦ ὁποίου παραμορφόνεται ἡ ἔννοια διὰ μεταβολῆς, προσθήκης ἢ ἐξαλείψεως λέξεων κτλ. εἴτε ὑλικῶς ἤθελε γενῆ τοῦτο, εἴτε κατὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ 255 ἄρθρου τυπικῶς (faux intellectuel), ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τούτῳ δημοσίου ὑπαλλήλου· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ὅ τε ἐνοικιαστὴς καὶ οἱ φορολογούμενοι ἐκ συμφώνου ἠθέλησαν νὰ γραφῇ ὅ,τι ψευδῶς ἐγράφη ἐν τοῖς διπλοτύποις, οὔτε δύναται ἄλλως νὰ θεωρηθῇ ὁ γράψας ἐνοικιαστὴς ὡς δημόσιος ὑπάλληλος, τὸν ὁποῖον μόνον ὁ νόμος (ἄρθρ. 255) ἐννοεῖ καὶ τιμωρεῖ πράττοντα τοιοῦτον ἔγκλημα· ὅθεν ἦσαν πάντῃ ἀνεφάρμοστοι εἰς τὴν συγκεκριμμένην περίπτωσιν αἱ διατάξεις τῶν εἰρημένων ἄρθρων.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 34 τοῦ 1854.

—

Ἁρμοδιότης (1).

§ 23. Ἡ πλαστογραφία εἶναι ἔγκλημα τοῦ τύπου, ὥστε νὰ δικάζηται ὑπὸ τῶν ἐνόρκων;

Λωόφ. « Ἐπειδὴ τὸ πλημμελειοδικεῖον εἰς τὴν τρίτην σκέψιν τῆς ἀποφάσεώς του ταύτης εἰπὸν, ὅτι οὐδεμία τῶν εἰς τὴν πρώτην σκέψιν τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως ἀναφερομένων πράξεων, διὰ τὰς ὁποίας ἐκατηγορήθησαν οἱ νῦν ἀναιρεσείοντες, εἶναι πολιτικὸν ἔγκλημα, καθότι ὡς πολιτικὰ ἐγκλήματα ὁ νομοθέτης θεωρεῖ τὰ κατὰ τοῦ κράτους πραττόμενα, δεικνύει ἀρκούντως, ὅτι δὲν θεωρεῖ τὰς προκειμένας πράξεις ὡς ἐγκλήματα κατὰ τοῦ κράτους, ἀλλὰ κατ' ἰδιωτῶν, ὡς τοῦτο ἐξήγησεν εἰς τὰς ἀκολούθους σκέψεις του καὶ ἰδίως εἰς τὴν τελευταίαν· ἄρα δὲν ἀφῆκε πρὸς τοῦτο ποσῶς ἀναιτιολόγητον τὴν ἀπόφασίν του ὅπως οἱ ἀναιρεσείοντες ἰσχυρίζονται, ἂν δὲ ὑπάρχῃ ἀτέλειά τις αἰτιολογικοῦ εἰς τὴν τρίτην σκέψιν ὡς πρὸς τὰ ὁποῖα οἱ ἀναιρεσείοντες ἀναφέρουν περιστατικὰ, δὲν εἶναι λόγος πρὸς ἀναίρεσιν.

» Ἐπειδὴ, παραδεχθέντος, ὡς εἴρηται, τοῦ πλημμελειοδικείου ὅτε αἱ πράξεις, διὰ τὰς ὁποίας ἐκατηγορήθησαν οἱ ἀναιρεσείοντες, δὲν ἦσαν πολιτικὰ κατὰ τοῦ κράτους ἐγκλήματα, ἦτον περιττὸν διὰ νὰ ἐξετάσῃ ταύτας σχετικῶς ὡς πρὸς τὰ ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἀναφερόμενα ἄλλα πρόσωπα, παρὰ τὰ ὁποῖα, κατὰ τὴν κατηγορίαν, προσεβλήθησαν, περὶ ὧν ἡ ἀπόφασις ἐκθέτει, καθόσον αἱ πράξεις ἀποβλέπουσιν αὐτά.

» Ἐπειδὴ ἀνεξαρτήτως τῆς τετάρτης σκέψεως τῆς ῥηθείσης ἀποφάσεως, δι' ἧς τὸ πλημμελειοδικεῖον αἰτιολογεῖ ὅτι δὲν εἶναι ἔγκλημα τοῦ τύπου ἡ πλαστογραφία, περὶ ἧς ἤδη δὲν πρόκειται, καθὼς καὶ ἡ ἐν γνώσει χρῆσις τῆς πλαστῆς ἐπιστολῆς, διὰ τῆς πέμπτης σκέψεώς του λέγον, ὅτι αἱ πράξεις, δι' ἃς κατηγοροῦνται, ἀφορῶσι τὴν παράστασιν πράξεως, ἀναγομένης εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον τοῦ ὑποτιθεμένου ὡς γράψαντος καὶ ἐπιστείλαντος τὴν διαληθεῖσαν ἐπιστολὴν, καθόσον οὗτος παρίσταται ὡς ἀνακοινῶν ἰδιωτικῶς πρὸς φίλον του πράγματα, τὰ ὁποῖα μόνον ὡς ἐκ τῆς ἐμπιστοσύνης, τὴν ὁποίαν ἰδιωτικῶς ἀπελάμβανε παρ' ἄλλων, ἐγνώριζεν, αἰτιολογεῖ ἀποχρώντως διὰ τῆς ἐκθέσεώς του ταύτης, ὅτι αἱ πράξεις ἀφορῶσι τὸν ἰδιωτικὸν βίον, διότι αὐτὴ ἡ ἀνακοίνωσις πραγμάτων, τὰ ὁποῖα τὶς ἐξ ἐμπιστοσύνης παρέλαβεν, εἶναι

(1) Ἴδε Εὐρετ. Ῥελλ. λέξ. faux § 718 ἑπ.

ὡς ἐκ τῆς φύσεώς της πρᾶξις τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου· ὥστε δὲν ἦτο κἂν ἀνάγκη νὰ ἐκθέσῃ ἡ ἀπόφασις τὰ ἀνακοινωθέντα καὶ νὰ εἴπῃ ἂν ταῦτα ἔχουν χαρακτῆρα πολιτικὸν ἢ μή, ὡς ἰσχυρίζονται οἱ ἀναιρεσείοντες.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 89 τοῦ 1846.

ΠΛΑΤΑΝΟΣ.

Ἴδε τὴν λέξιν *ἔθιμον* ἐν Εὑρετ. τόμ. 6, ἔνθα καὶ ἡ ἀπ. 1388 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

ΠΛΑΤΕΙΑΙ.

Περὶ τῆς τοῦ πανεπιστημίου, ἴδε τὴν λέξιν *Πανεπιστήμιον*.—Περὶ τῆς τοῦ ναοῦ τοῦ Σωτῆρος, ἴδε τὴν λέξιν γήπεδα § 14·= ἴδε δὲ τὰς ἐν τῷ Εὑρετ. λέξεις *γήπεδα*—καὶ *σχέδια πόλεων*.

ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΟΣ.

Ἴδε τὴν λέξιν *πίναξ κατατάξεως*.

Σημ. Περὶ πλειστηριασμοῦ ὡμίλησα ἐν λέξει *κατάσχεσις*, ἤτοι ἐν Εὑρετ. τόμ. 8 σελ. 287 ἐπ., 319 ἐπ. Ἀλλ' ἐπειδή, μετὰ ταῦτα, περιῆλθον εἰς γνῶσίν μου καὶ τὰ ἑπόμενα, καταχωρῶ αὐτὰ ἐνταῦθα, δυναμένου τοῦ ἀναγνώστου νὰ τὰ συνδυάσῃ μὲ τὰ ἤδη αὐτόθι ἐκτεθέντα. Ἀλλὰ πρὸς εὐκολίαν του, σημειῶ ὅτι αὐτόθι γίνεται, ἰδίως, λόγος περὶ τῶν ἑξῆς·

ά) Περὶ τῆς, δι' ὑποσχέσεων, ἀπομακρύνσεως τῶν συναγωνιζομένων (λέξ. *Κατάσχεσις* § 16 ιά, 125).

β΄) Περὶ τοῦ ἂν οἱ συμβολαιογράφοι ἢ οἱ κλητῆρες κάμνουν τὰς κοινοποιήσεις ὅταν πρόκηται περὶ πραγματοποιήσεως τῆς διανομῆς διὰ πλειστηριασμοῦ (αὐτ. § 16 γ΄).

γ΄) Περὶ βλάβης ὑπὲρ τὸ ἥμισυ (αὐτ. § 84 ἐπ.).

δ΄) Ὅτι οἱ δανεισταὶ ἐξακολουθοῦν τὸν πλειστηριασμὸν ἢ τὸν ἐμποδίζουν (αὐτ. § 95).

έ) Ὅτι ὁ πλειστηριασμὸς μετατίθεται εἰς ἄλλον δῆμον (αὐτ. § 115).

ς΄) Τίς ἐνεργεῖ τὸν πλειστηριασμόν (αὐτ. § 130);

ζ΄) Ποῖα δικαιώματα ἀποκτᾷ ὁ ὑπερθεματιστής (αὐτ. § 135).

ή) Ἡ ἔκθεσις τῆς κατακυρώσεως κηρύσσεται ἐκτελεστὴ (αὐτ. § 137).

θ΄) Ἐπιστροφὴ τοῦ τιμήματος (αὐτ. § 99 β΄, 99 γ΄, 99 δ΄.

ί) Δικαιώματα ὑπερθεματιστοῦ (αὐτ. § 135).

Περίληψις τῶν ἐπ.

1. Πλειστηριασμὸς δυνάμει ἐρήμην ἀποφάσεως, ἥτις κατόπιν μετετράπη. Διεκδίκησις.
2. Ἐπισπεύδεται ὁ πλειστηριασμὸς ἕνεκα ἄλλης ἀπαιτήσεως, ὅταν δὲν ἐγένετο διὰ ταύτην ἐπιταγὴ πρὸς πληρωμήν;
3. Ἐπιδιώκεται ὁ πλειστηριασμὸς πρὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως, δι' ἧς ἀποῤῥίπτεται ἡ ἀνακοπή;
4. Αἴτησις περὶ ἀναστολῆς πλειστηριασμοῦ εἶναι ἀπαράδεκτος, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ κυρία αἴτησις.
5. Τίνι τρόπῳ βεβαιοῦται ἡ διὰ κηρύξεως δηλοποίησις;
6. Τὸ πρόγραμμα δὲν τοιχοκολλᾶται εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κηδεμόνος.
7. Ἀναβληθέντος τοῦ πλειστηριασμοῦ, τί πρέπει νὰ ἐνεργηθῇ;
8. Ἀναβληθέντος τοῦ πλειστηριασμοῦ, καλύπτονται αἱ ἀκυρότητες;
9. Εἶναι ἄκυρος ὁ πλειστηριασμὸς ὁ γενόμενος πρὸ τῆς παρελεύσεως τῶν προθεσμιῶν;
10. Ὅρκος περὶ τηρήσεως τῶν διατυπώσεων.
10α. Ἰσχὺς ἀποδεικτικὴ τῆς ἐκθέσεως.
11. Γνωστοποίησις τῆς ἡμέρας τοῦ πλειστηριασμοῦ.
12. Ἡ ἔκθεσις τῆς κατακυρώσεως τί πρέπει νὰ βεβαιοῖ;
12α. Περὶ τοῦ αὐτοῦ.
13. Δὲν ἔχει αὕτη κῦρος, ἂν δὲν συνέπραξαν καὶ μάρτυρες.
14. Ὁ διὰ τρίτου πλειστηριάζων ὀφείλει νὰ καταθέσῃ τὸ πληρεξούσιον. Ἄλλως θεωρεῖται ὡς ὀφειλέτης.
15. Ἀκυροῦται ὁ πλειστηριασμὸς ὅταν τὸ κτῆμα δὲν ἔχῃ τὰς συνομολογηθείσας ἰδιότητας;
16. Τίς ἐνάγεται διὰ τὰ ἐλλείμματα τοῦ πλειστηριασθέντος;
17. Ἐνάγεται τὸ δημόσιον διὰ βλάβην ἐπελθοῦσαν εἰς τὸ πλειστηριασθὲν μετὰ τὸν πλειστηριασμόν;
18. Ἀκυρουμένου τοῦ πλειστηριασμοῦ, συνακυροῦται καὶ ὁ αναπλειστηριασμός;
18α. Ὑπαρχούσης ἐκκρεμοῦς τῆς περὶ ἐκνικήσεως δίκης, συγχωρεῖται ἀναπλειστηριασμός;
19. Ἀγωγή, δι' ἧς ζητεῖται ἡ ἀντιμισθία διὰ τὴν παῦσιν τοῦ συναγωνισμοῦ, ἀπαράδεκτος.
20. Ὁ ὑπὸ τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς ἐνεργηθεὶς πλειστηριασμὸς πρὸς ἀπότισιν ἐράνου, ἀκυροῦται διὰ διοικητικῆς πράξεως;
21. Μετὰ τὸν πλειστηριασμόν, συγχωρεῖται προσβολὴ κατ' αὐτοῦ;
22. Τίνι κοινοποιεῖται ἡ ἀνακοπή;
23. Βάσις αἰτήσεως πότε μεταβάλλεται;
24. Ποία ἡ ἔννοια τοῦ ἄρθρου 975 τῆς πολ. δικονομίας, καθ' ὃ ὁ ὀφειλέτης δὲν δύναται οὔτε δι' ἄλλων νὰ προσφέρῃ;
25. Συνέπειαι τῆς μὴ καταβολῆς τοῦ τιμήματος.
26. Βραδεῖα κατάθεσις τοῦ τιμήματος.
27. Ὁ ὀφειλέτης μέχρι ποίας ἡμέρας διατελεῖ κύριος τοῦ πλειστηριασθέντος καὶ τῶν παρακολουθημάτων;
28. Οἱ τόκοι τοῦ πλειστηριασθέντος τίνι ἀνήκουσιν;
29. Ἐγκατάστασις.

30. Ἀπόπειρα συμβιβασμοῦ.
31. Παραγραφή.
32. Πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ παραχωρητηρίου, αἱ ἐθνικαὶ γαῖαι μεταβαίνουν εἰς τὴν κυριότητα τοῦ ἀγοραστοῦ;
33. Ἁρμοδιότης. — Ἐπιχειρήσεις πλειστηριάσεως ὑπάγονται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον.
34. Ἁρμοδιότης· εἰς ποίου δικαστηρίου τόπον ὑπάγεται ἡ περὶ ἀκυρώσεως πλειστηριασμοῦ ἀγωγή;

---

§ 1. Ὅταν οἰκία τὶς ἐπλειστηριάσθη συνεπείᾳ ἐρήμην ἀποφάσεως, ἥτις κατόπιν ἀνετράπη, ὁ κύριος δύναται νὰ διεκδικήσῃ τὴν οἰκίαν εἰς οἱουδήποτε χεῖρας καὶ ἂν μετέβη.—Ἀδιάφορος δὲ εἶναι ἡ καλὴ πίστις τῶν ἀγοραστῶν (1)

Ἀπόφ. α Ἐπειδή, ἀφοῦ ἀνετράπη δι' ἄλλης τελεσιδίκου ἀποφάσεως ἡ ἐρήμην ἀπόφασις ὑπ' ἀριθ. 1048, δυνάμει τῆς ὁποίας ἐπλειστηριάσθη ἡ διεκδικουμένη οἰκία, τὰ τέκνα τοῦ Σ, ὡς κύριοι τῆς οἰκίας ταύτης, εἶχον τὸ δικαίωμα κατὰ τοὺς νόμους, τοὺς ὁποίους ἀναφέρει καὶ ἐφήρμοσεν ὀρθῶς τὸ δικάσαν ἐφετεῖον, νὰ κινήσωσι τὴν διεκδικητικὴν ἀγωγὴν κατὰ παντὸς κατόχου αὐτῆς, καθότι, ὡς παραδέχεται τὸ αὐτὸ δικαστήριον, ἡ ἐρήμην αὕτη ἀπόφασις ἦτο μὲν τίτλος, ἀλλὰ τίτλος μετακλητὸς περιέχων ἐν ἑαυτῷ τὸν διαλυτικὸν ὅρον τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν πραγμάτων, εἰς ἣν ἦσαν πρὸ τοῦ πλειστηριασμοῦ στάσιν, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἤθελεν ἀνατραπῇ ἡ ἐρήμην αὕτη ἀπόφασις· αἱ δὲ μεταγενέστεραι πωλήσεις ὑπόκεινται ἐπίσης εἰς τὸν αὐτὸν διαλυτικὸν ὅρον ὡς μὴ δυναμένου τοῦ πρώτου ἀγοραστοῦ, κατὰ τὸν νόμον 20 τῶν Πανδ. βιβλ. 41 τίτλ. 1, νὰ μεταβιβάσῃ εἰς τὸν δεύτερον πλειότερα παρ' ὅσα εἶχεν ἐκεῖνος δικαιώματα· ὥστε γενομένων τῶν πωλήσεων ὑπὸ αὐτὸν τὸν διαλυτικὸν ὅρον, εἶχον τὸ δικαίωμα οἱ κύριοι τῆς οἰκίας νὰ κινήσωσι τὴν διεκδικητικὴν ἀγωγήν, ἀδιαφόρως ἂν οἱ ἀγορασταὶ ἠγόρασαν ἐν καλῇ πίστει τὴν οἰκίαν, καὶ δὲν ὤφειλον νὰ παρεμβάσωσιν εἰς τὴν δίκην τὸν ἐνεργήσαντα τὸν πλειστηριασμὸν καὶ

---

(1) Ὁ ἐνεργούμενος πλειστηριασμὸς ἐπὶ τῇ βάσει μὴ τελεσιδίκου, ἀλλὰ προσωρινῶς ἐκτελεστῆς ἀποφάσεως, καὶ αἱ δυνάμει αὐτῆς ἐνεργηθεῖσαι ἐκθέσεις εἰσὶν ἄκυροι, ἂν ἡ ἀπόφασις μεταρρυθμισθῇ· ἑπομένως πρέπει νὰ γίνωσι νέαι ἐκθέσεις. — ἀπόφ. τῆς 26 σεπτεμβρίου 1839 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν ἐν νομικ. σελ. 930. = Πρβλ. Εὑρετήρ. τόμ. 8 σελ. 289 § 74.

νὰ ἐνάξωσιν αὐτὸν πρὸς ἀποζημίωσιν, ἔχοντος δικαίωμα πρὸς τοῦτο μόνον τοῦ ἀγοραστοῦ, οὔτε νὰ ζητήσωσι τὴν ἀκύρωσιν τοῦ πλειστηριασμοῦ ὡς παρὰ τοὺς τύπους δῆθεν γενομένου, καθότι διεκδικοῦντες τὴν ἰδιοκτησίαν των ῥιζικῶς προσέβαλλον τὴν ἀπαλλοτρίωσιν διὰ τὸν λόγον ὅτι ὁ προκαταρκτικὸς τίτλος, ἤτοι ἡ ἐρήμην ἀπόφασις, δυνάμει τῆς ὁποίας ἐγένετο ἡ ἀπαλλοτρίωσις, ἐμηδενίσθη δι' ἄλλης ἀποφάσεως, καὶ κατὰ συνέπειαν ἔλαβον τὴν αὐτὴν τύχην καὶ ὅλαι αἱ συνέπειαι καὶ οἱ μετὰ ταῦτα ἐπελθόντες τίτλοι ὡς στηριζόμενοι εἰς μετακλητὸν καὶ ἀνίσχυρον τίτλον, ἤτοι τὴν ἀνακληθεῖσαν ἐρήμην ἀπόφασιν.

» Ἐπειδή, ἂν δὲν ὑπάρχῃ ἤδη ἡ διεκδικουμένη οἰκία, ὡς ὑπῆρχεν ἐν καιρῷ τοῦ πλειστηριασμοῦ, ἀλλὰ τὸ οἰκόπεδον αὐτῆς συνδεθὲν μὲ ἄλλο οἰκόπεδον ἀπαρτίζει ἄλλην νέαν οἰκίαν οἰκοδομηθεῖσαν ἐπὶ τῶν δύω γηπέδων, δὲν ἀπώλεσαν ὅμως οἱ κύριοι τοῦ εἰρημένου οἰκοπέδου τὰ ἐπ' αὐτοῦ πραγματικὰ δικαιώματά των, καθόσον οὐδεὶς νόμος τοὺς στερεῖ τοῦ τοιούτου δικαιώματος ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἀλλὰ καθίστανται συγκύριοι ἐπὶ τῆς νέας οἰκίας ἐξ ἀδιαιρέτου μετὰ τοῦ κυρίου τοῦ ἄλλου οἰκοπέδου, ἤτοι τοῦ Κ, καὶ ἀναλόγως τῶν μέτρων τοῦ οἰκοπέδου ἑκάστου, καθ' ἃ προελέχθη εἰς τὴν τρίτην σκέψιν. — ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 538 τοῦ 1852, κυροῦσα τὰς 7356 καὶ 8823 ἀποφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν.

§ 2. Δύναται ὁ κατασχὼν κτῆμά τι νὰ ἐπισπεύσῃ τὸν πλειστηριασμὸν αὐτοῦ δυνάμει ἀπαιτήσεως, ἣν ἔχει κατὰ τοῦ ὀφειλέτου (ἄλλης παρὰ τὴν δι' ἣν ἐγένετο ἐξ ὑπαρχῆς ἡ κατάσχεσις), χωρὶς νὰ προηγηθῇ κοινοποίησις μετ' ἐπιταγῆς πρὸς πληρωμὴν (1) αὐτῆς; ὄχι· ἄρθρ. 863 πολ. δικ.—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 177 τοῦ 1854, κυροῦσα τὴν 282 τοῦ 1854 τῶν ἐν Ναυλ. ἐφετῶν.

§ 3. Ὁ πλειστηριασμὸς δὲν ἐπιδιώκεται, πρὶν ἢ κοινοποιηθῇ ἡ ἀπόφασις, ἡ ἀποῤῥίπτουσα τὴν κατὰ τῆς κατασχέσεως γενομένην ἀνακοπήν. — ἀπόφ. 797 τοῦ 1852 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν (ἐν νομικ. σελ. 5674).

§ 4. Αἴτησις περὶ ἀναστολῆς πλειστηριασμοῦ εἶναι ἀπαράδεκτος, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ κυρία διαφορά, οἷον ἀνακοπὴ κατὰ τῆς κατασχέσεως διεκδικητική· καὶ τοῦτο, διότι πᾶσα παρεμπίπτουσα αἴτησις ὑποθέτει κυρίαν δίκην (ἄρθρα 874, 910, 634, 225, 226

---

(1) Περὶ τῆς πρὸς πληρωμὴν ἐπιταγῆς, βλέπε λέξ. κατάσχεσιν § 77 ἐπ.

πολ. δικ.). — ἀπόφασις ἐφετῶν Ἀθηνῶν 8941 τοῦ 1851 τμ. Β' (Δ. Στουρνάρη καὶ Ἀγγ. Παπαδοπούλου).

§ 5. Τίνι τρόπῳ βεβαιοῦται ἡ διὰ κηρύξεως τελευταία δηλοποίησις; Ἡ διὰ κηρύξεως τελευταία δηλοποίησις τοῦ πλειστηριασμοῦ πρέπει νὰ βεβαιοῦται δι' ἀποδεικτικοῦ τοῦ κήρυκος, ἡ δὲ ἁπλῆ περὶ τούτου βεβαίωσις (1) τοῦ ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ δὲν ἀρκεῖ (ἄρθρα 895—897, 970 καὶ 973 πολ. δικ.).—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 131 τοῦ 1852, κυροῦσα τὴν 7490 τῶν ἐν Ἀθήναις

---

(1) Ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ἔκθεσις κλητῆρος, βεβαιοῦσα ὅτι ἐγένετο ἡ διακήρυξις πλειστηριασμοῦ τινός, οὗτος εἶναι ἄκυρος, διότι πᾶσα πρᾶξις ἀναγκαστικὴ ἐκτελέσεως γίνεται διὰ κλητῆρος (ἄρθρα 870, 967 πολιτ. δικον.).—ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 7490 τοῦ 1850.

Ἡ κατὰ τὸ ἄρθρον 973 τῆς πολ. δικον. γενομένη διὰ κηρύξεως κοινοποίησις τοῦ πλειστηριασμοῦ πρέπει νὰ βεβαιοῦται δι' ἐκθέσεως τοῦ κλητῆρος.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ ἡ κατὰ τὸ ἄρθρον 973 τῆς πολ. δικ. κατὰ τὴν ἡμέραν καὶ τὸν τόπον τοῦ ἐνεργηθησομένου πλειστηριασμοῦ, ἀμέσως πρὸ τῆς ἐνάρξεως αὐτοῦ γενομένη διὰ κηρύξεως κοινοποίησις τοῦ πλειστηριασμοῦ, δὲν εἶναι πρᾶξις ἀπαρτίζουσα μετὰ τῆς κηρύξεως, τῶν ἕνεκα τοῦ πλειστηριαζομένου πράγματος γενομένων προσφορῶν καὶ τῶν λοιπῶν τῆς κατακυρώσεως προηγουμένων πράξεων, αὐτὸν τὸν πλειστηριασμόν, ὥστε, ἀμφισβητουμένης τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς, ν' ἀποδεικνύηται διὰ τῆς ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ πλειστηριασμοῦ γινομένης περὶ αὐτῆς μνείας ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ ὑπαλλήλου, ἀλλὰ πρᾶξις προηγουμένη αὐτοῦ καὶ περαιουμένη ἤδη ἅμα οὗτος ἀρχίσῃ· ὅθεν πρέπει ν' ἀποδεικνύηται δι' ἰδίας βεβαιώσεως τοῦ κλητῆρος, ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ διὰ κηρύξεως κοινοποιήσεις κατὰ τὸ ἄρθρον 970 τῆς αὐτῆς δικονομίας· ἑπομένως ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις, ἀποφηναμένη ὅτι ἡ εἰρημένη ἀμέσως πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ πλειστηριασμοῦ κήρυξις, τῆς ὁποίας τὴν ὕπαρξιν ἠρνήθη ὁ νῦν ἀναιρεσείων, ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτοῦ μνείας, ἐνῷ οὐδόλως εἶναι ἁρμόδιος νὰ βεβαιώσῃ ὁ ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ δι' ἐκθέσεως τὰ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ πλειστηριασμοῦ συμβάντα, παρεβίασε τοὺς περὶ τῶν οὐσιωδῶν στοιχείων καὶ τῆς ἀποδεικτικῆς ἰσχύος τῶν δημοσίων ἐγγράφων ὁρισμοὺς τῶν ἄρθρων 398 καὶ 400 τῆς πολ. δικ. καὶ τὸν τοῦ ἄρθρ. 970 τῆς αὐτῆς δικονομίας ὁρισμόν, οἵτινες ὁρίζοντες τὰ στοιχεῖα τῶν πλήρη παρεχόντων ἀπόδειξιν ἐγγράφων περὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν διαδίκων, καὶ τὸν τρόπον τῆς ἀποδείξεως τῶν προφορικῶν κηρύξεων τῶν πλειστηριασμῶν, εἰσὶν οὐσιώδεις· ἡ δὲ παραβίασις αὐτῶν φέρει ἀναίρεσιν κατὰ τὸ ἄρθρον 807, 5 τῆς πολιτ. δικον.. — ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 498 τοῦ 1852, ἀναιροῦσα τὰς 641 καὶ 788 ἀποφάσεις τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν.

Ἡ κατὰ τὸ ἄρθρον 973 τῆς πολιτ. δικον. κατὰ τὴν ἡμέραν καὶ τὸν τόπον τοῦ πλειστηριασμοῦ ἀμέσως πρὸ τῆς ἐνάρξεως αὐτοῦ γενομένη προφορικὴ διὰ κηρύξεως κοινοποίησις τοῦ πλειστηριασμοῦ δὲν εἶναι

ἐφετῶν·=ἴδε τὰς ὑπ' ἀριθμ. 95 τοῦ 1849 καὶ 257 τοῦ 1850 πολιτ. τοῦ Ἀρ. Πάγ. ἀποφάσεις ἐν λέξ. *κατάσχεσις* § 111 ἐπ., ἔνθα ἡ αὐτὴ λύσις.

§ 6. Τὸ πρόγραμμα τοῦ πλειστηριασμοῦ πρέπει νὰ τοιχοκολλᾶται εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ὀφειλέτου (ἄρθρ. 968 πολ. δικ.) καὶ ὄχι εἰς τὴν τοῦ κηδεμόνος (1).—ἀπόφ. 5383 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν (ἐν νομικ. σελ. 5081).

§ 7. Ἀναβληθέντος πλειστηριασμοῦ τινὸς μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν πασῶν τῶν μέχρι τῆς ἐνάρξεώς του διαταττομένων διατυπώσεων, ἕνεκα τῆς ἐκουσίας παραχωρήσεως προθεσμίας πρὸς πληρωμὴν τοῦ χρέους, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ προηγηθῇ τοῦ μετὰ τὴν ἄρσιν τοῦ κωλύματος ἐνεργηθέντος πλειστηριασμοῦ ἄλλη παρὰ τὴν ἐν τῷ ἄρθρῳ 895 διαγραφομένην (2) κοινοποίησιν (ἄρθρ. 913 πολ. δικ.).

πρᾶξις ἀπαρτίζουσα, μετὰ τῶν προσφορῶν καὶ τῶν λοιπῶν τῆς κατακυρώσεως προηγουμένων πράξεων, αὐτὸν τὸν πλειστηριασμόν, ὥστε, ἀμφισβητουμένης τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς, ν' ἀποδεικνύηται διὰ τῆς ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ πλειστηριασμοῦ γινομένης περὶ αὐτῆς μνείας ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ ὑπαλλήλου, ἀλλὰ πρᾶξις προηγουμένη αὐτοῦ καὶ περατουμένη ἅμα οὗτος ἀρχίσῃ· ὅθεν πρέπει νὰ βεβαιόνηται δι' ἰδίας ἐκθέσεως τοῦ κλητῆρος.—ἀπόφ. πολιτ. 'Αρ. Πάγ. 257 τοῦ 1850, ἀναιρέσασα τὴν 678 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν, καὶ παραπέμψασα εἰς τοὺς ἐν 'Αθήναις ἐφέτας, οἵτινες παρεδέχθησαν ὅ,τι ὁ Ἄρειος Πάγος δι' ἀποφάσεως 8726 τοῦ 1851.

(1) Ἴδε περὶ τοιχοκολλήτου γραμματίου τὴν λέξ. κατάσχεσις § 171², 112 ἐπ.

(2) Ἴδε ὁμοίαν λύσιν εἰς τὰς ὑπ' ἀριθμ. 22 τοῦ 1846 καὶ 225 τοῦ 1850 πολιτικὰς τοῦ 'Αρείου Πάγου ἀποφάσεις ἐν Εὑρετ. λέξ. κατάσχεσις § 116, 116² ἐπ.

'Εὰν μετὰ τὰς κοινοποιήσεις, περὶ ὧν ὁρίζουσι τὰ ἄρθρα 967 καὶ 969 τῆς πολ. δικον., ἀνεβλήθη ὁ πλειστηριασμὸς ἕνεκα παρεμπίπτοντός τινος, προσδιορίζεται νέα ἡμέρα διὰ τὸν πλειστηριασμόν, καὶ γίνεται μόνη ἡ ἐν τῷ ἄρθρῳ 895 γεγραμμένη δηλοποίησις διὰ κηρύξεως κατὰ τὴν ἐπιτόπιον συνήθειαν. Εἶναι δὲ ἀδιάφορον, ἂν ὁ προσδιορισμὸς τῆς νέας ἡμέρας τοῦ πλειστηριασμοῦ γίνηται 8 ἢ 20 ἡμέρας πρὸ αὐτοῦ (ἴδε Εὑρ. τόμ. 8 σελ. 315—317). — ἀπόφ. 446 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν ἐν νομικ. σελ. 5116.

'Εὰν ὁ πλειστηριασμὸς ἀναβληθῇ, ὑποσχεθέντος τοῦ ὀφειλέτου νὰ καταβάλῃ τὸ ὀφειλόμενον μετὰ προσθήκης τῶν τόκων καὶ δαπανῶν, καὶ ἐπὶ συμφωνίᾳ νὰ προβῇ ὁ πλειστηριασμὸς ἐὰν ἡ πληρωμὴ δὲν πραγματοποιηθῇ, ὁ δανειστὴς δύναται, μὴ ἐκπληρωθείσης τῆς ἀνωτέρω συμφωνίας, νὰ κάμῃ νέας κοινοποιήσεις, πλὴν τῆς διὰ τοῦ ἄρθρου 895 διατασ-

—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 307 τοῦ 1852, κυροῦσα τὴν 318 τοῦ 1851 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν.

§ 8. Ἀναβληθέντος, συνεπείᾳ διαταγῆς τοῦ προέδρου, τοῦ πλειστηριασμοῦ, αἱ περὶ τὴν ἐκτέλεσιν ἀταξίαι καὶ ἀκυρότητες (1) καλύπτονται;

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ κατὰ μὲν τὸ ἄρθρον 970 συνδυασμένον καὶ μὲ τὸ ἄρθρον 897, ἐὰν ἡ ἀπόδειξις τῶν ῥηθεισῶν ἐμπροθέσμων κοινοποιήσεων λείπῃ, ὁ πλειστηριασμὸς δὲν γίνεται, κατὰ δὲ τὸ ἄρθρον 913 μόνον ὅταν ἀναβληθῇ κοινοποίησίς τις ἢ ὁ πλειστηριασμὸς αὐτὸς διά τινος παρεμπίπτοντος, τότε μόνον ἐπαναλαμβάνεται καὶ προσδιορίζεται νέα ἡμέρα, τῆς ὁποίας πρέπει νὰ προηγῆται ἡ ἐλλείπουσα ἔτι, οὐχὶ καὶ ὅταν αἱ γενόμεναι ἦναι ἄκυροι, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πρέπει νὰ ἐπαναληφθῶσιν ὁλόκληροι καὶ ἐντὸς τῶν εἰρημένων προθεσμιῶν· ὅθεν ἡ ὑπὸ τοῦ προέδρου διαταχθεῖσα τὴν 6 μαρτίου ἀναστολὴ τοῦ πλειστηριασμοῦ καὶ τὸ ἐκ ταύτης ἐμπόδιον τοῦ πλειστηριασμοῦ κατὰ τὴν 8, δὲν καλύπτει τὴν ῥηθεῖσαν ἀκυρότητα, ἀποκτήσαντος τέως τοῦ Α τὸ δικαίωμα τῆς προτάσεως αὐτῆς· ὅθεν ὡς πρὸς τοῦτο δὲν ἐδίκασεν ὀρθῶς τὸ πρωτοδικεῖον, ἑπομένως ἡ ἔφεσις κατὰ τοῦτο εἶναι βάσιμος.—ἀπ. ἐφετῶν Ναυπλ. 1018 τοῦ 1853 (νομ. σελ. 5866).

§ 9. Πλειστηριασμὸς γενόμενος κατὰ τὴν προσδιορισθεῖσαν μὲν διὰ τῆς δηλοποιήσεως ἡμέραν, ἀλλὰ πρὸ τῆς παρελεύσεως τῶν πρὸς κοινοποίησιν αὐτῆς προθεσμιῶν, εἶναι ἄκυρος (2); ἴδε νομικ. σελ. 5866, ἔνθα ἡ 1018 τοῦ 1853 ἀπόφασις ἐφετῶν Ναυπλ.

§ 10. Χωρὶς νὰ προσβληθῇ ὡς πλαστὴ ἡ περὶ πλειστηριασμοῦ ἔκθεσις, συγχωρεῖται ὅρκος περὶ τῆς μὴ τηρήσεως τῶν ἀπαιτου-

---

σομένης; ὄχι· μόνον ἡ ἐν τοῖς ἄρθροις 895 καὶ 913 τῆς πολ. δικονομίας ὁριζομένη διατύπωσις πρέπει νὰ ἐκπληρωθῇ.—ἀπόφασις 318 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν (νομικ. σελ. 5423).

(1) Περὶ τῶν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἀκυροτήτων, ἴδε τὴν λέξιν κατάσχεσις § 117 ἐπ. 51, 53, 61, 95, 98 καὶ κατωτ. σελ. 338.

(2) Περὶ τῶν προθεσμιῶν ἴδε τινὰ ἐν λέξει κατάσχεσις § 108—110.

Ἐπὶ καρπῶν ὑποκειμένων εἰς φθορὰν, ἡ προθεσμία τοῦ πλειστηριασμοῦ συντέμνεται.—ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 231 τοῦ 1849 ἐν Εὑρετηρίῳ τόμ. 8 σελ. 310 § 110.

Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει πᾶσα διὰ δημοσίου φύλλου δημοσίευσις καθίσταται περιττή (ἡ αὐτὴ ἀπόφ.).

μένων (1) διατυπώσεων; όχι· ἴδε τὴν 875 τοῦ 1853 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν καὶ τὴν λέξ. ὅρκος.

§ 10ª. Ἡ τοῦ ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ ὑπαλλήλου ἔκθεσις, ἥτις διαλαμβάνει ὅτι ὁ πλειστηριασμὸς ἐγένετο μετὰ τὴν κοινοποίησιν, τοιχοκόλλησιν καὶ δημοσίευσιν τῶν ἐκθέσεων, ἀποτελεῖ ἀπόδειξιν μέχρις οὗ ἀποδειχθῇ πλαστογραφία ἢ νόθευσις (ἄρθρα 398, 400 πολ. δικ.).—ἀπόφ. 107 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν (ἐν νομικ. σελ. 5308)·=ὅρα τὸν προηγ. § 5.

§ 11. Δὲν ὑπάρχει ἀκυρότης τὶς, ὅταν ἡ τοῦ πλειστηριασμοῦ ἡμέρα γνωστοποιῆται ὄχι ἐν τῇ περὶ κατασχέσεως ἐκθέσει (ἄρθρ. 958 πολ. δικ.), ἀλλὰ δι' ἄλλου ἐγγράφου· ἀρκεῖ νὰ φυλάττωνται οἱ περὶ τῆς κοινοποιήσεως τύποι καὶ προθεσμίαι (2).—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 245 τοῦ 1853, κυροῦσα τὰς 1090 τοῦ 1851, 192 καὶ 464 τοῦ 1853 ἀποφάσεις τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν.

§ 12. Ἡ κατακύρωσις πλειστηριασθέντος κτήματος δὲν ἔχει κῦρος, ὅταν βεβαιοῦται ὅτι δὲν παρῆλθον τρία λεπτὰ ἀπὸ τῆς τελευταίας προσφορᾶς· ἂν δὲ ταῦτα παρῆλθον μετὰ τὴν κατακύρωσιν, χωρὶς νὰ φανῇ πλειοδότης τὶς, εἶναι ἀδιάφορον, διότι, γενομένης τῆς κατακυρώσεως, δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ἐμφανισθῇ πλειοδότης τίς.—Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 974 τῆς πολ. δικ. εἶναι (3) οὐσιώδης (ἴδε τὸν ἐπ. §).—ἀπόφ. 334 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (νομικ. σελ. 5425).

§ 12ª. Τί πρέπει νὰ περιέχῃ ἡ ἔκθεσις τῆς κατακυρώσεως; ἴδε ἀπόφ. 8257 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν·=ἴδε τὸν προηγούμενον §.

---

(1) Ἴδε τὴν λέξιν κ α τ ά σ χ ε σ ι ς § 164·—ἴδε καὶ τὸν ὧδε § 10ª.

(2) Εἶναι ἄκυρος ὁ πλειστηριασμὸς ἂν εἰς τὴν τῆς κατασχέσεως καὶ ἐκτιμήσεως ἔκθεσιν δὲν προσδιορίζεται ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν θέλει γίνει ὁ πλειστηριασμός.—ἀπόφ. πολ Ἀρ. Πάγ. 93 τοῦ 1836.

(3) Περὶ τῶν προσόντων τῆς ἐκθέσεως τῆς κατακυρώσεως ἴδε τὴν λέξιν κατάσχεσις § 174.

Χαρτοσημαίνεται·—ἴδε τὴν λέξ. κατάσχεσις § 136.

Ἐν τῇ περὶ πλειστηριασμοῦ ἐκθέσει, ἐὰν δὲν ἀναφέρηται ὡρισμένως ὅτι ἐνεργήθησαν αἱ ἀπαιτούμεναι κοινοποιήσεις, ὁ πλειστηριασμὸς ἀκυροῦται. — ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγ. 78 τοῦ 1846.

Δὲν πρέπει ἀναγκαίως νὰ ἐκφράζηται εἰς τὸ περιεχόμενον τῆς ἐκθέσεως τῆς κατακυρώσεως τὸ ὄνομα τοῦ συντάσσοντος αὐτὴν ὑπαλλήλου· ἀρκεῖ νὰ ἐμφαίνηται ἐκ τῆς ὑπογραφῆς του (ἄρθρα 979, 902 καὶ 133 § 4 τῆς πολ. δικον.).—ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 279 τοῦ 1839 (νομικ. σελ. 3705).

Ὅτι χωριστὴ ἡ τοῦ πλειστηριασμοῦ ἔκθεσις ἀπὸ τὴν τῆς κατακυρώσεως (αὐτόθι § 174).

§ 13. Η τοῦ πλειστηριασμοῦ ἔκθεσις ἔχει κῦρος, ἐὰν οἱ συμπράξαντες μάρτυρες δὲν παρευρέθησαν εἰς τὸν πλειστηριασμὸν ἐξ ὑπαρχῆς (4);

Κατὰ τὰ ἄρθρα 979 καὶ 902 τῆς πολ. δικον. δὲν ἔχει κῦρος· ἡ λέξις *τυχὸν* τοῦ ἄρθρου 902 ἀναφέρεται εἰς τοὺς μάρτυρας.— ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 875 τοῦ 1853 (ἐν νομικ. σελ. 5858).

§ 14. Ὁ διὰ τρίτον τινὰ πλειστηριάζων, ὀφείλει νὰ καταθέσῃ τὸ πληρεξούσιον. Ἄλλως θεωρεῖται ὡς ὀφειλέτης.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ κατὰ τὰ ἄρθρα 976 καὶ 977 τῆς πολ. δικον., οἱ διὰ τρίτους πλειστηριάσαντες ὀφείλουν ἀμέσως μετὰ τὴν κατακύρωσιν, πρὶν ἔτι ὑπογράψουν, νὰ ἀναγγείλουν διὰ ποῖον ἐπλειστηρίασαν, καὶ ἂν ὁ ὑπερθεματιστὴς δὲν ἔχῃ εἰς χεῖράς του ἔγγραφον πληρεξουσιότητα τοῦ τρίτου, δι' ὃν ἐπλειστηρίασε, προσάγεται ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς κατακυρώσεως ἡ ἐκ μέρους τοῦ τρίτου ἀποδοχή, τῆς ὁποίας δήλωσις γίνεται παρὰ τοῦ τρίτου αὐτοῦ ἢ διά τινος πληρεξουσίου του, συντάσσοντος ἔκθεσιν τοῦ ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ· ἐὰν δὲ ἡ δήλωσις αὕτη δὲν γίνῃ ἐντὸς τῆς διαγεγραμμένης προθεσμίας, θεωρεῖται ὁ διὰ τὸν τρίτον πλειστηριάσας ὡς ἀπευθείας ὑπερθεματιστής· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, καὶ ὡς ἀληθὲς ἂν ὑποτεθῇ, ὅτι ὁ ἐφεσίβλητος ἐπλειστηρίασεν εἰς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος οἰκίαν διὰ λογαριασμὸν τοῦ Β κατὰ τὸν ἰσχυρισμὸν τῶν ἐκκαλούντων συζύγων, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ, κατὰ τὸ μνημονευθὲν 977 ἄρθρον τῆς πολ. δικον., ὡς ἀπευθείας ὑπερθεματιστής, εἰμὴ αὐτὸς ὁ πλειστηριάσας ἐφεσίβλητος, διότι δὲν ἀνήγγειλεν ἀμέσως μετὰ τὴν κατακύρωσιν, πρὶν ἔτι ὑπογράψῃ, κατα τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 976 τῆς πολ. δικ., ὅτι διὰ τὸν Β ἐπλειστηρίασεν, οὔτε ἔγεινεν ἡ κατὰ τὸ ἄρθρον 977 τῆς αὐτῆς δικονομίας δήλωσις ἀποδοχῆς παρὰ τοῦ Β αὐτοῦ, ἢ διά τινος πληρεξουσίου του, ἐντὸς τῆς ἀνωτέρω δεκαπενθημέρου προθεσμίας, ἐκτὸς δὲ τούτου καὶ ἡ ἔκθεσις τῆς κατακυρώσεως ἀπευθείας εἰς ὄνομα τοῦ ἐφεσιβλήτου ἐγένετο.

» Ἐπειδή, ἂν καὶ δὲν κατεβλήθη παρὰ τοῦ ἐφεσιβλήτου ἀμέσως

---

(4) Κατὰ τὰ ἄρθρα 979 καὶ 902 τῆς πολ. δικ. διὰ τὴν βεβαίωσιν τῶν διαφόρων προσφορῶν καὶ τῆς κατακυρώσεως ἀπαιτεῖται καὶ ἡ ὑπογραφὴ δύο μαρτύρων, οἱ μάρτυρες δ' οὗτοι πρέπει νὰ ἦναι παρόντες κατὰ τὴν ὥραν τῆς προσφορᾶς καὶ κατὰ τὴν κατακύρωσιν· διότι ἄλλως παραλαμβανόμενοι εἰς τὴν ἀνάγνωσιν δὲν βεβαιοῦν ἄλλο τι εἰμὴ τὴν ἀποδοχὴν τῆς κατακυρώσεως ἐκ μέρους τοῦ ὑπερθεματιστοῦ· ὄχι ὅμως καὶ ὅτι οὗτος ἦτον ὁ τελευταῖος, ἢ ὅτι μείζων προσφορὰ δὲν προσεφέρθη.—ἀπόφ. 334 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν (ἐν νομικ. σελ. 5425).

μετὰ τὴν κατακύρωσιν ὁλόκληρος ἡ τιμὴ τῆς κατακυρώσεως ἐκ δραχ. 19200, ἀλλὰ μόνον δραχ. 1758, τοῦτο ἠδύνατο κατὰ τὸ ἄρθρον 982 τῆς πολ. δικ. νὰ ἐπιφέρῃ κατ' αὐτοῦ μόνον τὸν αναπλειστηριασμὸν τῆς εἰρημένης οἰκίας δαπάναις τοῦ ἰδίου· τούτου δὲ μὴ γενομένου, ἕπεται, ὅτι οἱ ἐκκαλοῦντες σύζυγοι εὐχαριστήθησαν νὰ μὴ ἀναπλειστηριασθῇ ἡ οἰκία, καὶ νὰ ἔχῃ κῦρος ἡ εἰς τὸν ἐφεσίβλητον κατακύρωσις τῆς οἰκίας, ὥστε ἔμειναν ἀκέραια τὰ, δυνάμει τῆς κατακυρώσεως, κεκτημένα δικαιώματα τοῦ ἐφεσιβλήτου μέχρι τῆς 23 ἰανουαρίου 1847, καθ' ἣν ἡμέραν ἐπλήρωσεν οὗτος πρὸς τὸν συμβολαιογράφον Ἀθηνῶν Π ὅλην τὴν τιμὴν τῆς κατακυρώσεως, καὶ ἔλαβε παρ' αὐτοῦ ἀντίγραφον ἐκτελεστὸν τῆς διαληφθείσης ἐκθέσεως κατακυρώσεως πλειστηριασμοῦ, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ἀπὸ 23 ἰανουαρίου 1847 ὑπ' ἀριθμ. 746 ἐκθέσεως τοῦ αὐτοῦ συμβολαιογράφου Π.

» Ἐπειδὴ ὁ ἐφεσίβλητος, λαβὼν τὸ ἀνωτέρω ἐκτελεστὸν ἀντίγραφον τῆς ἐκθέσεως κατακυρώσεως μετὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ ὅλου τῆς τιμῆς τῆς κατακυρώσεως, ὡς εἴρηται, καὶ ἐγκατασταθεὶς δυνάμει τῆς ἐκθέσεως ταύτης ὑπὸ τοῦ κλητῆρος Κ εἰς τὴν κατοχὴν τῆς πλειστηριασθείσης οἰκίας, ὡς ἐκ τῆς ἀπὸ 28 ἰανουαρίου 1847 ἐκθέσεως ἐγκαταστάσεως ἀποδεικνύεται, ἐκοινοποίησε κατὰ τὴν 29 ἰανουαρίου 1847 πρὸς τὸν Σ, ὅστις ἦτον ὁ καθαυτὸ ὀφειλέτης καὶ κάτοχος τῆς οἰκίας, τῆς ὁποίας ἡ ἀπαλλοτρίωσις διετάχθη δι' ἀποφάσεως τοῦ ἐφετείου τούτου πρὸς πληρωμὴν χρέους αὐτοῦ, καὶ ἥτις ἑπομένως διετάχθη κατ' αἴτησιν τῆς αὐτῆς συζύγου του, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 12150 περὶ χωρισμοῦ κτημάτων ἀποφάσεως τῶν ἐνταῦθα πρωτοδικῶν νὰ ἀποδώσῃ πρὸς τὴν σύζυγόν του ὡς προικῷον αὐτῆς, μόνον τὸ ὑπόλοιπον τοῦ ἐκπλειστηριάσματος τῆς οἰκίας, τὰς ἀνωτέρω ἐκθέσεις κατακυρώσεως καὶ ἐγκαταστάσεως, προσκαλῶν αὐτὸν νὰ ἐκκενώσῃ τὴν μνησθεῖσαν οἰκίαν ἐντὸς 24 ὡρῶν ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως· ὡς ἐκ περισσοῦ δὲ ἐκοινοποίησε κατὰ τὴν 30 ἰανουαρίου 1847 καὶ πρὸς τὴν σύζυγον τοῦ Σ τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐγκαταστάσεως, ἐν ᾗ ἀναφέρεται, ὅτι ὁ κλητὴρ ἐγκατέστησε τὸν ἐφεσίβλητον εἰς τὴν κατοχὴν τῆς εἰρημένης οἰκίας, δυνάμει τοῦ ἀνὰ χεῖράς του ἐκτελεστοῦ ἀπογράφου τῆς ἐκθέσεως κατακυρώσεως, προσκαλῶν ὡσαύτως αὐτὴν εἰς τὴν ἐκκένωσιν τῆς οἰκίας ἐντὸς τῆς ἀνωτέρω προθεσμίας, ὡς ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὰ ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἡμερομηνίαν ἐπιδοτήρια τοῦ διαληφθέντος κλητῆρος Κ· ὅθεν ὤφειλον οἱ ἐφεσείοντες σύζυγοι νὰ παραιτήσουν κατὰ τὸ ἄρθρον 980 τῆς πολ. δικ. εἰς τὸν ἐφεσίβλητον τὴν διακατοχὴν τῆς πλειστηριασθείσης οἰκίας, τὸ ὁποῖον δὲν ἔπραξαν.

» Ἐπειδὴ ὁ προτεινόμενος παρὰ τῆς ἐκκαλούσης συζύγου χωρισμὸς τῶν κτημάτων ἀπ' ἐκείνων τοῦ συζύγου της, δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἔννομόν τινα ἐπιῤῥοὴν εἰς τὴν προκειμένην δίκην, καθὸ μεταγενέστερος τοῦ πλειστηριασμοῦ τῆς εἰρημένης οἰκίας, καὶ διότι κατὰ τὴν περὶ χωρισμοῦ κτημάτων ἄνω μνησθεῖσαν ἀπόφασιν, ἡ ἐκκαλοῦσα σύζυγος δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ λάβῃ παρὰ τοῦ συζύγου της ὡς προικῷόν της, εἰμὴ μόνον τὸ ὑπόλοιπον ἐκπλειστηρίασμα τῆς ἐκπλειστηριασθείσης οἰκίας μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ πρὸς τὴν Ρ καὶ τὴν θυγατέρα αὐτῆς Δ χρέους τοῦ συζύγου της Σ, πρὸς πληρωμὴν τοῦ ὁποίου διετάχθη ὁ πλειστηριασμὸς τῆς οἰκίας, δυνάμει ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου τούτου, ὡς εἴρηται.

» Ἐπειδὴ δὲν δύναται ἐπίσης νὰ βλάψῃ ποσῶς τὰ ἐπὶ τῆς ἐπιδίκου οἰκίας κεκτημένα δικαιώματα τοῦ ἐφεσιβλήτου ἡ γενομένη παρὰ τοῦ Σ κατάσχεσις ἐπὶ μέρους τοῦ, εἰς διὰ λογαριασμὸν δῆθεν τοῦ Β κατατεθέντος τιμήματος τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος οἰκίας, καὶ δι' ὅσα δῆθεν χρεωστεῖ πρὸς αὐτὸν ὁ Β, οὔτε νὰ θεωρηθῇ ἐκ τούτου ὁ ἐφεσίβλητος ὡς μὴ ἐκπληρώσας τὰς ὑποχρεώσεις του, καθότι οὗτος εἶναι τρίτος ὡς πρὸς τὰς μεταξὺ τοῦ Σ καὶ τοῦ Β ἀνωτέρω διαφοράς, καὶ διότι, κατὰ τὰ ἐν ἀρχῇ λεχθέντα, ἀνυπόστατος εἶναι ὁ ἰσχυρισμὸς τῶν ἐκκαλούντων, ὅτι ὁ πλειστηριασμὸς ἐγένετο διὰ τὸν Β, ὥστε νὰ θεωρηθῇ τὸ παρὰ τοῦ ἐφεσιβλήτου Σ εἰς τὸν ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ ὑπάλληλον κατατεθὲν τίμημα, ὡς τίμημα τοῦ Β, καθόσον, ὡς προελέχθη, ὁ ἀληθὴς ὑπερθεματιστὴς εἶναι ὁ Σ κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ νόμου, καὶ τὸ κατατεθὲν ὑπ' αὐτοῦ τίμημα, εἶναι ἴδιον τίμημα αὐτοῦ, ὁποιοσδήποτε καὶ ἂν ᾖ ὁ δοὺς αὐτῷ τὰ χρήματα, ἀφοῦ δὲν ὑπάρχῃ προηγούμενον τῆς καταθέσεως ἐπίσημόν τι ἔγγραφον μεταβιβάσεως τῆς κατακυρωθείσης οἰκίας παρὰ τοῦ Σ πρὸς τὸν Β (ἄρθρον 40 τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου).

» Ἐπειδὴ ὡσαύτως ὁ παρὰ τῶν ἐκκαλούντων ἐπαχθεὶς πρὸς τὸν ἐφεσίβλητον ὅρκος, περὶ τοῦ ἂν ἠγόρασεν οὗτος σπουδαίως καὶ πραγματικῶς τὴν ἐπίδικον οἰκίαν ἐν ἰδίῳ αὐτοῦ ὀνόματι καὶ δι' ἴδιον αὐτοῦ λογαριασμὸν, καὶ ἂν κατέθεσεν ἐξ ἰδίων τὸ τίμημα, δὲν ἔχει ὡσαύτως καμμίαν νόμιμον ἐπιῤῥοὴν εἰς τὴν προκειμένην δίκην, καθότι, ὡς ἐξετέθη διὰ τῶν ἀνωτέρω σκέψεων, ὁ ἐφεσίβλητος θεωρεῖται ὡς ἀπευθείας ὑπερθεματιστὴς δυνάμει τοῦ νόμου, καὶ μόνος κύριος τῆς μὴ νομίμως μεταβιβασθείσης εἰς τὸν Β οἰκίας· ἑπομένως, δυνάμει τῶν λόγων τούτων, ὀρθῶς τὸ δικαστήριον τῶν πρωτοδικῶν θεωρῆσαν ὡς ἀποῤῥιπτέον καὶ τὸν ὅρκον, διέταξε διὰ τῆς ἐκκληθείσης ἀποφάσεώς του τοὺς ἐκκαλοῦντας συζύγους νὰ ἐκ-

κενώσουν τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος οἰκίαν, ἐπιτρέπον εἰς τὸν ἐφεσίβλητον νὰ ἐξώσῃ αὐτοὺς διὰ τῆς βίας, καὶ ἀπαγγέλλον καὶ προσωπικὴν κράτησιν κατὰ τοῦ συζύγου Σ ἐν περιπτώσει μὴ ἐκουσίας ἐκκενώσεως.—ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 4480 τοῦ 1847.

§ 15. Ἀκυροῦται ὁ πλειστηριασμὸς, ὅταν τὸ κατασχεθὲν δὲν ἔχῃ τὰς συνομολογηθείσας ἰδιότητας; ἴδε ἀπόφ. 11432 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.=Πρβλ. καὶ τὴν λέξ. *πώλησις*.

§ 16. Τίς ἐνάγεται πρὸς μείωσιν τοῦ τιμήματος, ὅταν τὸ πλειστηριασθὲν κτῆμα ἔχῃ ἐλλείμματα; ἴδε ἀπόφ. 10317 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν (1).

§ 17. Ἐνέχεται τὸ δημόσιον διὰ βλάβην ἐπελθοῦσαν εἰς τὸ πλειστηριασθεν κτῆμα μετὰ τὸν πλειστηριασμόν; ἴδε ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 8364 τοῦ 1851.

§ 18. Ὅταν ἀκυροῦται ὁ πλειστηριασμὸς, συνακυροῦται καὶ ὁ ἀναπλειστηριασμός (2);

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ, ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ γράμματος καὶ τῆς ἐννοίας τοῦ ἄρθρου 241 τῆς πολ. δικον., παραδεκτῆς κατὰ τύπους οὔσης τῆς τρίτου ἀνακοπῆς, ὁ καθ' οὗ αὕτη ἀπευθύνεται δύναται νὰ προτείνῃ, ἐὰν, ὡς ἐκ τούτου, δὲν μεταβάλλεται ἡ βάσις καὶ τὸ εἶδος τῆς ἐπιδικασθείσης ἀγωγῆς του, νέα πρὸς ὑποστήριξιν ταύτης νομικὰ ἐπιχειρήματα καὶ νέους πραγματικοὺς ἰσχυρισμούς. Ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὁ παρὰ τοῦ Κ. πρὸς ὑποστήριξιν τῆς, διὰ τῆς ἀνακοπείσης ἀποφάσεως, ἐπιδικασθείσης αἰτήσεώς του προτεινόμενος λόγος, ὅτι ἀκύρου ὄντος τοῦ πλειστηριασμοῦ, ἀκυρωτέος καθίσταται καὶ ὁ ἀναπλειστηριασμὸς, καίτοι διάφορος ὢν τοῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου στηρίζεται ἡ ἀνακοπεῖσα ἀπόφασις, δὲν μεταβάλλει τὴν φύσιν τῆς ἐπιδικασθείσης αἰτήσεώς του, ὡς ἀναγόμενος εἰς τὸ αὐτὸ εἶδος ἀγωγῆς.

» Ἐπειδὴ, κατὰ τὸν νόμον, ὅταν ἡ τοῦ πλειστηριασμοῦ διαδικασία κηρυχθῇ ἄκυρος, οὐ μόνον ἀκυρωτέα καθίσταται καὶ ἡ τοῦ

---

(1) Ἡ ἀφορῶσα τὴν ἐκνίκησιν πραγμάτων πλειστηριασθέντων ἀγωγὴ πρέπει νὰ ἀποτείνηται κατ' ἐκείνων, εἰς τοὺς ὁποίους μετεβιβάσθη, διὰ τοῦ γενομένου πλειστηριασμοῦ, ἡ κυριότης τῶν κτημάτων, καὶ ὄχι κατὰ τοῦ ἐπισπεύσαντος την ἀπαλλοτρίωσιν.—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 31 τοῦ 1842.

Ἡ ἀφορῶσα τὴν ἐκνίκησιν πραγμάτων ἀγωγὴ πρέπει ν' ἀποτείνηται κατ' ἐκείνων, εἰς οὓς μετεβιβάσθη, διὰ τοῦ πλειστηριασμοῦ, ἡ κυριότης τοῦ κτήματος, καὶ ὄχι κατὰ τοῦ ἐπισπεύσαντος τὸν πλειστηριασμόν (ἡ αὐτὴ ἀπόφ.).

(2) Περὶ ἀναπλειστηριασμοῦ, ἴδε τὴν λέξ. κατάσχεσις § 170—172.

ἀναπλειστηριασμοῦ, ἀλλὰ καὶ ὡς συνακυρωθεῖσα θεωρεῖται διὰ τοὺς λόγους, α') ὅτι ὁ ἀναπλειστηριασμὸς προϋποτίθησιν ἀναγκαίως τὴν ἐνέργειαν, καὶ εἶναι συνέπεια ματαιωθέντος μὲν, προϋπάρξαντος ὅμως πλειστηριασμοῦ, ὥστε ἐὰν πλειστηριασμὸς δὲν ὑπῆρξε, δὲν δύναται νὰ λάβῃ χώραν ἀναπλειστηριασμός· β') ὅτι ὁ πλειστηριασμὸς ὅταν ἀκυροῦται, θεωρεῖται ὡς μὴ ὑπάρξας, ἐνῷ ὅταν ὁ ὑπερθεματιστὴς δὲν καταβάλῃ τὴν τιμὴν τῆς κατακυρώσεως, ματαιοῦται μὲν κατὰ τοῦτο, καθόσον δὲν ἐπέρχονται αἱ συνέπειαι τῆς κατακυρώσεως, θεωρεῖται ὅμως ὡς ὑπάρξας, διὸ καὶ ἔχει συνεπείας ἐπωφελεῖς μὲν διὰ τοὺς δανειστὰς καὶ τὸν ὀφειλέτην, ἐπιζημίας δὲ διὰ τὸν ὑπερθεματιστήν· γ') ὅτι, ἀκυρουμένου τοῦ πλειστηριασμοῦ, αἱ νόμιμοι τοῦ ἀναπλειστηριασμοῦ συνέπειαι, αἱ ἀπολύτως μὲ τὴν διαδικασίαν ταύτην συνδεόμεναι, δεν δύνανται νὰ λάβωσι χώρων, καὶ δ') ὅτι αἰτία τοῦ ἀναπλειστηριασμοῦ εἶναι ἡ μὴ ἐκπλήρωσις τῆς, πρὸς καταβολὴν τῆς τιμῆς τῆς κατακυρώσεως, ὑποχρεώσεως τοῦ ὑπερθεματιστοῦ, ἀφοῦ δὲ ἡ αἰτία παύει, ἀκυρουμένου τοῦ πλειστηριασμοῦ, παύουσι κατὰ τὸν νόμον καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτοῦ· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὁ πλειστηριασμὸς, τοῦ ὁποίου ματαιωθέντος κατὰ πρῶτον διὰ τὴν μὴ καταβολὴν τῆς τιμῆς τῆς κατακυρώσεως, ἐγένετο ὁ ἀναπλειστηριασμὸς, καθ' ὃν παρέστη ὡς ὑπερθεματιστὴς ὁ ἀνακόπτων Σ, ἐκηρύχθη ἄκυρος δι' ἀποφάσεως τελεσιδίκου τῆς ὑπ' ἀριθ. 7490 ἐκδοθείσης ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τούτου εἰς δίκην μεταξὺ τῶν αὐτῶν διαδίκων. — ἀπ. 9275 τοῦ 1852 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 18². Δύναται νὰ γίνῃ ἀναπλειστηριασμὸς ἕνεκα μὴ καταβολῆς τοῦ τιμήματος, ὅταν τὸ ἀντικείμενον ἐκνικᾶται;

Ὁ ἀγοραστὴς ἐν περιπτώσει ἐκνικήσεως, ἔχει ἀγωγὴν κατὰ τοῦ πωλητοῦ περὶ τοῦ τιμήματος ἢ περὶ μειώσεως αὐτοῦ· ἐν περιπτώσει δὲ ἀναβολῆς, ἔχει ἀγωγὴν περὶ τῆς τοῦ πωληθέντος παραδόσεως καὶ περὶ τοῦ διαφέροντος· ἐὰν δὲ πρὸ τῆς παραδόσεως τοῦ πράγματος ἐκνικηθῇ τοῦτο, ἔχει δικαίωμα ν' ἀναβάλῃ τὴν πληρωμὴν μέχρις οὗ ἐξασφαλισθῇ χωρὶς νὰ λογίζηται διὰ τοῦτο ὑπερήμερος (τεμ. 18 § 1 Παιδ. (18, 6) 12, Βασιλ. (19, 6), διότι, ἔχων νόμιμον λόγον ἀναβολῆς, δὲν λογίζεται τοιοῦτος· οἱ δ' ὁρισμοὶ αὐτοὶ ἀφορῶσι καὶ τοὺς πλειστηριασμούς· ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἕπεται ὅτι ἀναπλειστηριασμὸς δὲν δύναται νὰ λάβῃ χώραν ἐνόσῳ μένει ἐκκρεμὴς ἡ περὶ ἐκνικήσεως δίκη. — ἀπόφ. 351 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν (νομικ. σελ. 5431).

§ 19. Ἀγωγὴ, δι' ἧς ζητεῖ τὶς τὴν πληρωμὴν ἀντιμισθίας ὑποσχεθείσης διὰ ν' ἀποσύρῃ τὴν περὶ ἀναπλειστηριάσεως ἐνοικιάσεως

δημοτικοῦ κτήματος ἀναφορὰν του, εἶναι ἀπαράδεκτος (1).—ἀπ. πολιτ. Ἀρ. Πάγ. 234 τοῦ 1849.

§ 20. Ὁ ὑπὸ τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς ἐνεργηθεὶς πλειστηριασμὸς πρὸς ἀπότισιν ἐράνου νομίμως κανονισθέντος δὲν δύναται ν' ἀκυρωθῇ διὰ πράξεως διοικητικῆς.—ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 94 τοῦ 1849, ἣν ἴδε ἐν Εὑρετ. τόμ. 6 σελ. 295.

§ 21. Μετὰ τὸν πλειστηριασμὸν, συγχωρεῖται προσβολὴ κατ' αὐτοῦ;

Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἔγραψά τινα ἐν λέξει *κατάσχεσις* σελ. 345—180. Ἐνταῦθα προσθέτω τὰ ἑπόμενα, ἅτινα μετὰ ταῦτα περιῆλθον εἰς γνῶσίν μου, ὁ δὲ ἀναγνώστης δύναται νὰ συνδυάσῃ ταῦτα μὲ ἐκεῖνα. Βλέπε λοιπὸν τὰ ἑπόμενα ἐδάφια α—ιϐ.

ά) Ἡ 9 σκέψις τῆς 7578 τοῦ 1850 ἀποφάσεως τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν φέρει·

« Ἐπειδὴ ὁ εἰδικὸς κηδεμὼν ἠδύνατο μὲν νὰ προσϐάλῃ τὸν πλειστηριασμὸν τῆς οἰκίας τῶν ἀνήϐων, ἐὰν δὲν ἤθελον διατηρηθῆ αἱ ἀπαιτούμεναι, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, διατυπώσεις, διότι οὐδεμία διάταξις ἀπαγορεύει ἐν γένει τοιαύτην προσϐολὴν μετὰ τὴν κατακύρωσιν, ὡς ἐσφαλμένως ἐσκέφθη τὸ πρωτοδικεῖον· ἀλλ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου, διὰ τοὺς προεκτεθέντας λόγους, εἶναι ἀνυπόστατος ἡ περὶ ἀκυρώσεως τοῦ πλειστηριασμοῦ αἴτησις, μὴ ἀποδεικνυομένης παραβιάσεως τινὸς νομίμου διατυπώσεως.»

ϐ') Δύναται νὰ γίνῃ ἀνακοπὴ κατὰ τῆς ἐκτελέσεως μετὰ τὸν πλειστηριασμόν; Ἀνακοπὴ δύναται νὰ γίνῃ μέχρι τῆς ἀπὸ τῆς διακατοχῆς τοῦ πλειστηριασθέντος ἀκινήτου παραιτήσεως ἢ ἀποϐολῆς τοῦ ὀφειλέτου (ἄρθρα 987, 896 πολ. δικ.). — ἀπόφ. 885 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (ἐν νομικ. σελ. 5279).

γ') Ἴδε τὴν 2 σκέψιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 8257 τοῦ 1851 ἀποφάσεως τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

δ) Ὅταν τὶς παρῄτησε τὴν κατοχὴν τοῦ πλειστηριασθέντος κτήματος καὶ ἐσιώπησεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη, ὑπολογίσας μάλιστα καὶ τὸ τίμημα ἀπέναντι τοῦ χρέους του, δὲν δύναται πλέον νὰ προσϐάλῃ τὸν πλειστηριασμόν.—ἀπόφ. 8803 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

---

(1) Περὶ τῆς παύσεως τοῦ κατὰ τὸν πλειστηριασμὸν συναγωνισμοῦ, ἴδε τὴν λέξιν κατάσχεσις § 133, 134.

ε) Συγχωρεῖται ἀνακοπὴ κατὰ ἐκτελέσεως διὰ πλειστηριασμοῦ ἀκινήτου, μετὰ τὴν κατακύρωσιν καὶ τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ ὑπερθεματιστοῦ εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ πλειστηριασθέντος κτήματος;

Οἱ ἐν Ναυπλίῳ ἐφέται (ἀπόφ. 1123 τοῦ 1853 ἐν νομικ. σελ. 5878) ἀπεφήναντο, ὅτι τὸ στάδιον τῆς ἐκτελέσεως διὰ τοῦ πλειστηριασμοῦ ἀκινήτων περαιοῦται διὰ τῆς ἐγκαταστάσεως τοῦ ὑπερθεματιστοῦ εἰς τὸ πλειστηριασθέν. Ἄρα ἀνακοπὴ δὲν χωρεῖ, περαιωθείσης τῆς ἐκτελέσεως.

ς΄) Ὁ Α ἐκίνησεν ἀγωγὴν κατὰ τοῦ Β ὡς κατέχοντος κτῆμά του συνεπείᾳ κατακυρώσεως, στηριζομένης εἰς ἄκυρον πλειστηριασμόν· ὁ ἐναγόμενος ἰσχυρίσθη, ὅτι ἡ ἀγωγὴ εἶναι ἀπαράδεκτος, διότι ὁ ἐνάγων ἦτο παρὼν εἰς τὸν πλειστηριασμόν· ἐγίνωσκεν ὅτι ἡ εἰς τὸ κτῆμα ἐγκατάστασις τοῦ ἐναγομένου ἐγένετο δυνάμει τῆς κατακυρώσεως, καὶ ἐν τούτοις δὲν ἀντέτεινεν, ἀλλ᾽ ἐσιώπησεν ἐπὶ τέσσαρα ἔτη· ὥστε συνῄνεσε καὶ παρεδέχθη τὸν πλειστηριασμὸν ὡς ἔγκυρον.

Τὸ δικαστήριον τῶν ἐφετῶν ἐθεώρησε τὰς προτάσεις ταύτας τοῦ ἐναγομένου ὡς καθιστώσας, ἂν ἀποδειχθῶσιν, ἀπαράδεκτον τὴν ἀγωγήν, καθὸ καλυπτούσας τὰς δικονομικὰς ἀκυρότητας· ἐπέτρεψε δὲ τὴν ἀπόδειξιν τῶν εἰρημένων ἰσχυρισμῶν διὰ παντὸς νομίμου καὶ διὰ μαρτύρων, εἰπὸν οὕτως·

« Ἐπειδή, ἀρνουμένης τῆς ἐκκαλούσης τὸν περὶ συναινέσεως αὐτῆς ἰσχυρισμὸν τῶν ἐφεσιβλήτων, οὗτοι ὀφείλουν ν᾽ ἀποδείξουν τοὺς ἀνωτέρω ἰσχυρισμοὺς των κατὰ τὰ ἄρθρα 244 καὶ 248 τῆς πολιτ. δικον., ὡς ἔχοντας οὐσιώδη ἐπιῤῥοὴν εἰς τὴν ὑπόθεσιν, καθότι, ἐὰν ἀποδειχθῇ δι᾽ αὐτῶν ἡ συναίνεσις, ἡ ἀγωγὴ τῆς ἐκκαλούσης καθίσταται ἀπαράδεκτος, καθὸ καλυφθεισῶν τῶν δικονομικῶν ἀκυροτήτων, καθ᾽ ὧν αὕτη ἤδη παραπονεῖται, ἡ δὲ ἀπόδειξις δύναται νὰ γενῇ διὰ παντὸς νομίμου μέσου καὶ διὰ μαρτύρων κατὰ τὸ ἄρθρον 304 § 2 τῆς πόλ. δικον., καθότι, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς κατὰ τὸν ἀναπλειστηριασμὸν ὑπ᾽ ἀριθ. 97 ἐκθέσεως κατακυρώσεως, ἡ ἀναπλειστηριασθεῖσα οἰκία ἦτον εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ κατὰ τὸν πρῶτον πλειστηριασμὸν ὑπερθεματιστοῦ Α, ὅστις καὶ μόνος παρηγγέλθη δι᾽ αὐτῆς νὰ παραχωρήσῃ τὴν κατοχὴν τῆς οἰκίας εἰς τὸν ἐφεσίβλητον δεύτερον ὑπερθεματιστήν, ἡ δὲ ἔκθεσις τῆς ἐγκαταστάσεως, ἡ μόνη δηλαδὴ εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ἔγγραφος ἀπόδειξις, τὴν ὁποίαν ἠδύναντο νὰ ἔχουν οἱ ἐφεσίβλητοι, βεβαίως δὲν ἠδύνατο ν᾽ ἀναφέρῃ καὶ τὴν ἐκκαλοῦσαν ὡς διάδικον, οὔτε νὰ διαλαμβάνῃ τι περὶ συναινέσεως ἢ μὴ καὶ αὐτῆς, καθί-

σταται πρόδηλον, ὅτι ἦτον ἀδύνατον εἰς τοὺς ἐφεσιβλήτους νὰ προμηθευθῶσιν ἔγγραφον περὶ τῆς συναινέσεώς της ἀπόδειξιν » (1). —ἀπόφ. 5925 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν (τμ. ά).

ζ') Ὁ διὰ τῆς βίας ἀποβαλλόμενος τῆς κατοχῆς πλειστηριασθέντος κτήματος δὲν χάνει τὸ δικαίωμα νὰ προσβάλῃ τὸν πλειστηριασμὸν δι' ἀγωγῆς (2). — ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 479 τοῦ 1849 (ἐν νομικ. σελ. 5156).

ή) Ἡ διὰ βίας ἐγκατάστασις τοῦ ὑπερθεματιστοῦ εἰς τὸ πλειστηριασθὲν κτῆμα δὲν ἀποπερατόνει τὴν περὶ ἐκτελέσεως δίκην, ὅταν πρὸ τοῦ πλειστηριασμοῦ ἐγένετο ἀνακοπὴ κατὰ τῆς ἐκτελέσεως.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ ἐκ τῶν συνδυασμένων διατάξεων τῶν ἄρθρων 975, 979, 981 καὶ 699 § 9 τῆς πολιτ. δικον. προκύπτει, ὅτι τότε θεωρεῖται τετελεσμένος ὁ πλειστηριασμὸς κτήματος τινὸς, καὶ ἀποπερατωμένη ἥ τε διαδικασία καὶ ἡ δίκη τῆς ἐκτελέσεως, ὅταν ὁ ὑπερθεματιστὴς ἐκπληρώσῃ ἀποδεδειγμένως ὅλας τὰς περὶ τῆς πωλήσεως συμφωνίας, λάβῃ περίληψιν τῆς κατακυρωτικῆς ἐκθέσεως, καὶ ἐγκατασταθῇ εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ κτήματος, εἴτε δι' ἑκουσίας παραλείψεως τῆς κατοχῆς ὑπὸ τοῦ ὀφειλέτου, εἴτε καταναγκασθέντος εἰς τοῦτο τοῦ ὀφειλέτου διὰ προσωπικῆς κρατήσεως, ἀπαγγελθείσης κατ' αὐτοῦ διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως.

» Ἐπειδὴ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἂν καὶ ὁ ἐφεσίβλητος ὑπερθεματιστὴς Π ἔλαβε περίληψιν τῆς ἐκθέσεως ὑπ' ἀριθ. 6556 τῆς 28 ὀκτωβρίου 1851 τοῦ συμβολαιογράφου Πατρῶν, δι' ἧς κατεκυρώθη εἰς αὐτὸν ἡ πλειστηριασθεῖσα οἰκία τῆς ἐκκαλούσης καὶ ἀνακοπτούσης, ὡς ἐπιτρόπου τοῦ τέκνου της, δὲν ἔλαβεν ὅμως καὶ τὴν κατοχὴν τῆς αὐτῆς οἰκίας πρὸ τῆς ἀνακοπῆς, ἡ δὲ ἐκ μέρους τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ τῶν ὑπ' αὐτὴν ἐργαστηρίων ἐνοικούντων ἐνοικιαστῶν Κ καὶ Ο ἀναγνώρισις τοῦ ὑπερθεματιστοῦ ὡς κυρίου τῆς αὐτῆς οἰκίας, καὶ ἡ ἐντεῦθεν προκύπτουσα δῆθεν παράλειψις τῆς κατοχῆς, ὡς καὶ ἡ μεταξὺ τοῦ ὑπερθεματιστοῦ καὶ αὐτῶν γενομένη συμφωνία περὶ ἐνοικιάσεως τῆς αὐτῆς οἰκίας καὶ τοῦ ἐργαστηρίου, πρὸς δὲ καὶ ἡ δυνάμει ἀποφάσεως τῶν ἐν Πάτραις πρωτοδικῶν βιαία ἔξωσις τῆς ἀνακοπούσης ἐκ τῆς οἰκίας, δὲν δύνανται ν' ἀποτελέσωσι παράλειψιν κατοχῆς ἐκ μέρους τῆς ἐκκαλούσης καὶ κατοχὴν ὑπὲρ τοῦ ὑπερθεματιστοῦ, διότι οἱ μὲν ἐνοικιασταὶ μὴ

---

(1) Ἴδε σχετικὰ ζητήματα ἐν Εὐρετ. τόμ. 8 σελ. 345—354 καὶ ἀνωτ. § 8.
(2) Ἴδε Εὐρετ. τόμ. 8 σελ. 346 ἐπ.

κατέχοντες ἐν ἰδίῳ αὐτῶν ὀνόματι, ἀλλ' ἐν ὀνόματι τῆς ἐκκαλούσης ἐπιτρόπου, δὲν ἠδύναντο νὰ παραλείψωσιν ἰσχυρῶς καὶ νομίμως κατοχὴν κτήματος ἀνήκοντος εἰς αὐτὴν ἄνευ συγκαταθέσεως καὶ ἀδείας της, ἡ δὲ βιαία ἔξωσις αὐτῆς δυνάμει τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως, ὡς γενομένη μετὰ τὴν ἀνακοπὴν, δὲν δύναται νὰ καταστήσῃ ἀποπερατωμένην τὴν δίκην τῆς ἐκτελέσεως, ἐκκρεμοῦς εἰσέτι οὔσης διὰ τὴν μὴ παράλειψιν τῆς κατοχῆς καὶ τὴν γενομένην ἀνακοπὴν, ὥστε νὰ θεωρηθῇ νομίμως ὅτι ἔλαβε χώραν καὶ ἡ ἀπαιτουμένη πρᾶξις τῆς κατοχῆς· ἀποῤῥιπτέα ὅθεν ἡ περὶ τοῦ ἀπαραδέκτου τῆς ἀνακοπῆς ἔνστασις τῶν ἀντιδίκων τῆς ἀνακοπτούσης καὶ μεταῤῥυθμιστέα καθίσταται ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις.—ἀποφ. ἐφετων Ναυπλ. 797 τοῦ 1852 (ἐν νομ. σ. 5673).

θ') Ἡ μὴ συμφώνως μὲ τὸν νόμον ἐνεργηθεῖσα ἐγκατάστασις ὑπερθεματιστοῦ τινὸς ἀποκλείει τὴν μετὰ διεκδικήσεως συνεχομένην ἀνακοπήν; ὄχι. — ἀπόφ. 449 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν (ἐν νομικ. σελ. 5139).=Πρβλ. Εὐρ. τ. 8 σελ. 338 ἑπ.).

ι') Ὁ κύριος τοῦ πλειστηριασθέντος πράγματος μέχρι ποίας ἐποχῆς δύναται νὰ κάμῃ χρῆσιν τοῦ ἐνδίκου μέσου τῆς ἀνακοπῆς κατὰ τῆς κατασχέσεως τοῦ πλειστηριασμοῦ; Μετὰ τὴν κατακύρωσιν, ἡ κυριότης τοῦ πράγματος μεταβαίνει εἰς τὸν ἀγοραστὴν, καὶ ἀφοῦ οὗτος παραλάβῃ τὸ πωληθὲν, ἡ τῆς κατασχέσεως διαδικασία τελειόνει καὶ ἡ πώλησις καθίσταται ἀμετάβλητος (ἄρθρα 906, 979, 980 πολ. δικ.). Ἐὰν δὲ τὸ πωληθὲν κατέχηται εἰσέτι ὑπὸ τοῦ ὀφειλέτου καὶ ἀνήκῃ εἰς τρίτον, δύναται οὗτος νὰ τὸ διεκδικήσῃ δι' ἀνακοπῆς κατὰ τοῦ δανειστοῦ καὶ τοῦ ὀφειλέτου, ἐνόσῳ διαρκεῖ ἡ τοῦ πλειστηριασμοῦ διαδικασία· μετὰ τὸ τέλος ὅμως αὐτῆς καὶ τὴν παράδοσιν τοῦ πράγματος, ἐὰν θέλῃ νὰ τὸ διεκδικήσῃ, δύναται νὰ κάμῃ τοῦτο μονον διὰ κυρίας ἀγωγῆς κατὰ τοῦ ἀγοραστοῦ ὡς ἐκδοχέως τοῦ ὀφειλέτου, καὶ δὲν δύναται νὰ συνδέσῃ αὐτὴν μὲ ἀνακοπὴν διεκδικήσεως. Ὁ ἀγοραστὴς ὀφείλει μόνον νὰ ὑπερασπισθῇ τὴν καλὴν πίστιν του, καὶ αἱ ἀποδιδόμεναι εἰς αὐτὸν ἀταξίαι τοῦ πλειστηριασμοῦ δὲν τὸν ἐπιβαρύνουσιν, οὖσαι ἀπαράδεκτοι (1) κατ' αὐτοῦ. — ἀπόφ. 321 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν (νομικ. σελ. 5094).

ιά) Κατὰ τῆς ἐκτελέσεως τρίτος δύναται νὰ κάμῃ ἀνακοπὴν μετὰ τὸν πλειστηριασμὸν τοῦ κατασχεθέντος πράγματος; ναί· διότι καμμία διάταξις δὲν ἀνατρέπει τὴν διάταξιν τῶν ἄρθρ. 89

(1) Ἴδε Εὐρετ. λέξ. κατάσχεσις § 98, 119.

καὶ 235 τῆς πολ. δικ.—ἀπόφ. 105 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν ἐν νομικ. σελ. 5389 (1).

ιβ') Κατὰ τὰ ἄρθρα 871, 910, 911 καὶ 985 τῆς πολιτ. δικονομίας πᾶς ὁ ἔχων συμφέρον τότε μόνον δύναται νὰ προσβάλῃ δι' ἀνακοπῆς, χωρὶς ν' ἀπαιτῆται νὰ κινήσῃ κυρίαν ἀγωγὴν, τὸν γενόμενον πλειστηριασμὸν, ὅταν ἡ περὶ τὴν ἐκτέλεσιν δίκη δὲν ἀπεπερατώθη διὰ τῆς πληρωμῆς τοῦ ἐκπλειστηριάσματος καὶ τῆς τοῦ ὑπερθεματιστοῦ ἐγκαταστάσεως εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ κτήματος, οὐχὶ δὲ καὶ ὅταν ὁ ὑπερθεματιστὴς ἐπλήρωσε τὸ ἐκπλειστηρίασμα καὶ τὸ κατακυρωθὲν κτῆμα μετέβη εἰς τὴν κυριότητά του καὶ κατέστη ἀμετάκλητος ἡ κατακύρωσις, διότι, ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, πρέπει νὰ προηγηθῇ ἀπόπειρα πρὸς συμβιβασμόν.—ἀπόφ. 8980 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν (τμ. β'). Ἴδε κατ. § 31.

§ 22. Τίνι κοινοποιεῖται ἡ ἀνακοπή; Ἴδε τὴν λέξιν *ἐπίδοσις* § 84 (ὡς πρὸς τοὺς ταμίας)· = Ἴδε Εὑρετ. τόμ. 8 σελ. 359 ἐπ. καὶ τὴν ἀπόφ. 4788 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 23. Ὁ διὰ τῆς ἀνακοπῆς του ἐξαιτούμενος τὴν ἀκύρωσιν τῆς κατακυρώσεως, δύναται ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ νὰ ζητήσῃ καὶ τὴν ἀκύρωσιν τῆς κατασχέσεως; ὄχι· Ἴδε Εὑρετ. τόμ. 5 σελ. 262 § 7 (λέξ. *βάσις ἀγωγῆς*).

§ 24. Ποία εἶναι ἡ ἔννοια τοῦ ἄρθρου 975 τῆς πολιτ. δικον., καθ' ὃ ὁ ὀφειλέτης δὲν δύναται οὔτε δι' *ἄλλων* νὰ προσφέρῃ;

Εἰς τὴν Γαλλίαν ἀνεφύη τὸ ζήτημα αὐτὸ, καὶ ἐλύθη διαφοροτρόπως· διότι τινὲς μὲν (Εὑρετ. Ῥολλ. λέξ. saisie immob. ἀριθ. 718—721) φρονοῦν, ὅτι εἶναι ἰσχυρὰ ἡ σύμβασις, δι' ἧς ὑποχρεοῦταί τις να πλειστηριάσῃ ὑπὲρ τοῦ ὀφειλέτου, ὅταν ἄλλως ἔχῃ τὴν δέουσαν ἱκανότητα. Ἄλλοι δὲ (cass. 18 φεβρουαρ. 1846) κάμνουν διάκρισίν τινα, λέγοντες ὅτι, ὅστις σπουδαίως ἠγόρασεν ἐπὶ πλειστηριασμοῦ δύναται νὰ διαλέσῃ τὸ πρᾶγμα ὑπὲρ τοῦ ὀφειλέτου, ἀλλὰ τοῦτο δὲν λαμβάνει χώραν, ὅταν ὁ ὀφειλέτης αὐτὸς καὶ ὄχι τρίτος τις (ὅστις ἐπλειστηρίασεν) ἠγόρασε τὸ κτῆμα: Ἴδε Καῤῥὲ ὑπὸ Cheveau ζήτ. 2395 ἐν τέλ. καὶ 2396.

Τὸ ἐν Ἀθήναις ἐφετεῖον, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου τὸ ζήτημα αὐτὸ ἀνεφύη, παρεδέχθη, ὅτι ὁ νόμος ἐμποδίζει τὴν δι' ἐντολοδόχου προσφορὰν τοῦ ὀφειλέτου· ἐσκέφθη δὲ οὕτως·

« Ἐπειδὴ ὁ τρόπος, καθ' ὃν ὑπάρχει συντεταγμένον τὸ ἄρθρον

---

(1) Κατὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης εὕρηται ἐπίκρισίς τις ἐν τῇ νομ. σ. 5387.

975 τῆς πολ. δικον., δηλοῖ προφανῶς, ὅτι ἡ περίοδος ἡ ὁρίζουσα, ὅτι « μόνον ὁ ὀφειλέτης δὲν δύναται νὰ προσφέρῃ οὔτε αὐτὸς, οὔτε δι' ἄλλων » δὲν εἶναι, εἰμὴ ἐξαίρεσις τοῦ ἐν τῷ αὐτῷ ἄρθρῳ περιεχομένου γενικοῦ κανόνος, ὅτι, « ἕκαστος τῶν παρόντων, καθόσον προσφέρει τὴν ἀναγκαίαν ἀσφάλειαν, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ πλειστηριάζῃ δι' ἑαυτὸν, ἢ δι' ἄλλον », ὁπότε, κατὰ τὸ ἑπόμενον ἄρθρ. 976, ὁ δι' ἄλλον πλειστηριάσας ὀφείλει ἀμέσως μετὰ τὴν κατακύρωσιν, πρὶν ἔτι ὑπογράψῃ, ν' ἀναγγείλῃ διὰ ποῖον ἐπλειστηρίασε, καὶ χρείας καλούσης νὰ δώσῃ ἀσφάλειαν· ἡ ἐξαίρεσις ὅθεν πρέπει νὰ συσχετίζηται μὲ τοὺς κανόνας, καὶ ὅπως ὁ κανὼν ἐννοεῖ, ὅτι πᾶς τις δύναται νὰ πλειστηριάζῃ ἢ δι' ἑαυτὸν, ἢ δι' ἄλλον, ὡς *φανερὸς ἐντολοδόχος τούτου*, οὕτω καὶ ἡ ἐξαίρεσις ἐννοεῖ, ὅτι ὁ ὀφειλέτης δὲν δύναται νὰ προσφέρῃ δι' ἑαυτὸν, οὐδ' ἄλλος τὶς δύναται νὰ προσφέρῃ δι' αὐτὸν, *ὡς φανερὸς ἐντολοδόχος του*, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς πλειστηριαστικῆς πράξεως καὶ ἀποζημιώσεως, καὶ τοῦτο ἐξηγεῖ καὶ τὸ ῥῆμα τοῦ νόμου λέγον, ὅτι ὁ ὀφειλέτης δὲν δύναται νὰ προσφέρῃ δι' ἄλλων, ὅπερ ἐννοεῖ, ὅτι ἡ προσφορὰ γίνεται προφανῶς ὡς προσφορὰ τοῦ ὀφειλέτου αὐτοῦ· ὁ δὲ λόγος εἶναι πρόδηλος, διότι ἡ προσφορὰ τοῦ ὀφειλέτου, ἢ ἄλλου ἀντιπροσώπου του, δύναται νὰ ματαιώσῃ τὸν πλειστηριασμὸν, οὐδετεροῦσα πάντα σπουδαῖον συναγωνισμόν· τὸ νὰ προσφέρῃ ὅμως τρίτος τὶς ἐν ἰδίῳ ὀνόματι, ὁπότε κατὰ τὸ ἄρθρον 975 δὲν γίνεται ἄλλως δεκτὸς, ἐὰν δὲν παρέχῃ καὶ τὴν ἀπαιτουμένην ἀσφάλειαν, καίτοι ποιῶν τοῦτο μυστικῶς διὰ λογαριασμὸν τοῦ ὀφειλέτου, ἐκτὸς ὅτι δὲν συμπεριλαμβάνεται εἰς τὸν ὅρον τῆς ἐξαιρέσεως τοῦ εἰρημένου ἄρθρου 975 ὀρθῶς ἑρμηνευομένου, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη, οὔτε ἐπιφέρει τὰς ἐπιζημίους συνεπείας, αἱ ὁποῖαι συνιστῶσι κυρίως τὸν λόγον τῆς ἐξαιρέσεως τοῦ ὀφειλέτου καὶ τοῦ φανεροῦ ἀντιπροσώπου του, ἢ ἐντολοδόχου, διότι ὁ ἐπ' ἰδίῳ ὀνόματι καὶ τὴν προσήκουσαν ἀσφάλειαν παρέχων τρίτος ὑπερθεματιστὴς, ἀντὶ νὰ βλάπτῃ, ὠφελεῖ τὸν συναγωνισμὸν, καὶ ἀντὶ νὰ οὐδετερόνῃ τὸν πλειστηριασμὸν πρὸς ζημίαν τῶν δανειστῶν, τὸν καθιστᾷ τελεσφόρον, ἀπαραλλάκτως ὡς νὰ μὴν εἶχε ποσῶς συνεννοηθῇ ἰδιαιτέρως μετὰ τοῦ ὀφειλέτου περὶ τοῦ νὰ λάβῃ τὴν κατακύρωσιν πρὸς μυστικὸν λογαριασμὸν τούτου, διότι αὐτὸς γίνεται ἀπέναντι τῶν τρίτων κύριος τοῦ κατακυρωθέντος πράγματος, καὶ αὐτὸς καταβάλλει ὑπὲρ τῶν δανειστῶν τὸ κατὰ συνέπειαν τοῦ ἐλευθέρου συναγωνισμοῦ τελευταῖον πλειοδοτηθὲν τίμημα, ὡς πᾶς ἄλλος τρίτος· ἑπομένως ἀδιαφόρου καθιστωμένης τῆς τοιαύτης μυστικῆς συνεννοήσεως διὰ τὸ ἀβλαβὲς τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῆς

δὲν δύναται νὰ ὑποτεθῇ ὅτι ὁ νόμος ἠθέλησε ν' ἀπαγορεύσῃ αὐτὴν ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος καὶ ἐπὶ ἀποζημιώσει ζημίας, ποσῶς μὴ προσγενομένης εἴς τινα· ὡς ἐκ περισσοῦ δὲ καὶ ἐν Γαλλίᾳ, ὅπου ἡ αὐτὴ κατὰ τοῦ ὀφειλέτου ἀπαγόρευσις ὑπάρχει (ἄρθρον 713), ἂν καὶ ἐσχάτως ἐξεδόθη ἀπόφασις τοῦ Ἀκυρωτικοῦ, ἥτις διὰ συνοπτικωτάτης αἰτιολογίας παραδέχεται ἐναντίαν τῆς εἰρημένης ἑρμηνείαν (8 Fevrier 1846 Journal du Palais tom. 2 1846, page 19), συμφώνως μὲ αὐτὴν ἐκφράζονται ὅμως ὅλοι οἱ νομοδιδάσκαλοι καὶ ἡ ἐπαναλειπτικὴ νομολογία τῶν ἐφετείων· ὅρα Ledru-Rollin, saisi immobil. N. 718 et suivaut καὶ Carré. Chauv, Adolphe, quest. 2895 ἐν τέλει καὶ 2896).

» Ἐπειδὴ τούτων οὕτως ἐχόντων, καὶ στηριζομένης τῆς, περὶ ἀκυρότητος τοῦ πλειστηριασμοῦ, προτάσεως, τὴν ὁποίαν τὸ πρωτοδικεῖον παρεδέχθη, εἰς τὸν λόγον τῆς τοῦ Τ μετὰ τοῦ ὀφειλέτου Σ, οὗτινος τὰ κτήματα ἐπλειστηριάσθησαν, μυστικῆς συνεννοήσεως τοῦ νὰ ὑπερθεματίσῃ ὁ Τ διὰ λογαριασμὸν μὲν τοῦ ὀφειλέτου, ἀλλ' οὐχὶ ἐπ' ὀνόματι τούτου, καθ' ὅσον ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς κατακυρώσεως ὁ εἰρημένος Τ δὲν ἐδήλωσεν, ὅτι προσέφερε τιμὴν κατ' ἐντολὴν τοῦ διαληφθέντος ὀφειλέτου, ἀλλ' ἐξεπλήρωσεν ἐν ἰδίῳ ὀνόματι τὰ τοῦ ὑπερθεματιστοῦ καθήκοντα, καταβαλὼν τὸ τίμημα κτλ., ματαίως διετάχθη περὶ τοῦ ἰσχυρισμοῦ τούτου τοῦ δημοσίου ἀπόδειξις διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1761 ἀποφάσεως, καὶ μὴ ὀρθῶς διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 656 ἀποφάσεως ἐπεδικάσθη, διὰ τὸν εἰρημένον λόγον, ὡς ἀποδειχθέντα παρὰ τῶν μαρτυριῶν, ἡ ἀγωγὴ τοῦ δημοσίου, ἐπικυρωθείσης τῆς ἐρήμην ὑπ' ἀριθ. 3674 ἀποφάσεως, ἐνῷ ἔπρεπεν ἡ πρότασις αὕτη τῆς ἀκυρότητος ν' ἀποῤῥιφθῇ.—ἀπ. 11462 τοῦ 1853.

§ 25. Ὁ μὴ καταβαλὼν τὸ ἐκπλειστηρίασμα τοῦ εἰς αὐτὸν κατακυρωθέντος κτήματος δὲν ὑπόκειται, ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως ταύτης, εἰς ἄλλην συνέπειαν εἰμὴ εἰς ἐκείνην τοῦ νὰ ὑποστῇ τὰ ἔξοδα, καὶ τὴν διαφορὰν τῆς τιμῆς τοῦ ἀναπλειστηριασμοῦ.— ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 7131 τοῦ 1850.

§ 26. Ἡ βραδέως γινομένη συμπλήρωσις τοῦ ἐκπλειστηριάσματος ποῖα ἀποτελέσματα ἐπιφέρει;

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ ἡ βραδέως γινομένη παρὰ τοῦ ἤδη ἐκκαλοῦντος συμπλήρωσις τοῦ ὅλου ἐκπλειστηριάσματος δὲν δύναται κατὰ τὸν νόμον νὰ θεωρηθῇ εἰμὴ ὡς βραδέως γινομένη παρακαταθήκη, τουτέστιν, ὡς πέραν τοῦ νομίμου χρόνου ἀναβληθεῖσα κατάθεσις χρημάτων, τὰ ὁποῖα, καὶ ἐγκαίρως ἐὰν ἤθελον κατατεθῇ, δὲν ἤθελον

διὰ τοῦτο κατασταθῇ προσοδοφόρα, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ φυλαχθῶσιν ἀνέπαφα μέχρι τῆς διανομῆς· ὅθεν ἡ ἐνάγουσα καὶ ἤδη ἐφεσίβλητος, μὴ προτείνουσα ὅτι ἡ παράλειψις τῆς καταθέσεως τοῦ ὅλου ἔγεινεν αἰτία τῆς ἀναβολῆς τῆς διανομῆς καὶ τῆς εἰς αὐτὴν πληρωμῆς τοῦ μόνου ἀνήκοντος αὐτῇ μετὰ τὴν διανομὴν ὑπολοίπου, δὲν ἔχει οὐδὲν ἀπαιτήσεως δικαίωμα ὡς ἐκ τῆς βραδέως γενομένης, ὡς εἴρηται, παρακαταθήκης τοῦ ὅλου χρηματικοῦ ποσοῦ παρὰ τῷ ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ συμβολαιογράφῳ. — ἀπ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 6833 τοῦ 1850.

§ 27. Ὁ ὀφειλέτης μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν πληρωθῇ καὶ παραδοθῇ εἰς τοὺς δανειστὰς τὸ ἐκπλειστηρίασμα, διατελεῖ κύριος αὐτοῦ, ἑπομένως καὶ τῶν παρακολουθημάτων ἢ καρπῶν αὐτοῦ (ἄρθρον 981 πολ. δικ.).—ἀπ. πολ. Ἀρ. Π. 485 τοῦ 1852.

§ 28. Περὶ τῶν τόκων τοῦ τιμήματος (1), ἴδε ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγ. 142 τοῦ 1850 ἐν λέξει *τόκοι*·=ἴδε καὶ ἀπόφ. 9730 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 29—30. *Ἐγκατάστασις*.—Περὶ ταύτης ἴδε τὴν λέξ. *κατάσχεσις* § 164—169· ὧδε προσθέτω τὰ ἑξῆς (ἐδ. ά—γ').

ά) Ὁ ὑπερθεματιστὴς δύναται αὐτοδυνάμως νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ κατακυρωθέντος αὐτῷ κτήματος; ὄχι, ὡς ἐκ τῶν ἄρθρων 980 καὶ 999 § 9 τῆς πολ. δικον. προκύπτει, ἀλλ' ὀφείλει, γνωστοποιῶν τὴν κατακυρωτικὴν ἔκθεσιν, νὰ ζητήσῃ, ὥστε ὁ κάτοχος νὰ παραιτήσῃ τὴν κατοχήν, οὗτος δ' ἐν γνώσει τῆς πωλήσεως τοῦ ὑπὸ ὑποθήκην κτήματος νὰ κάμῃ χρῆσιν τοῦ ὑπὸ τοῦ νόμου χορηγουμένου αὐτῷ ἐκλεκτικοῦ δικαιώματος τοῦ νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος καὶ νὰ κρατήσῃ τὸ κτῆμα, ἢ νὰ τὸ παραχωρήσῃ. —ἀπ. ἐφετ. Ναυπλ. 357 τοῦ 1854 (ἐν νομικ. σελ. 5905).

β') Ὁ ὑπερθεματιστὴς δύναται βιαίως νὰ ἐγκατασταθῇ εἰς τὸ πλειστηριασθὲν κτῆμα; ὄχι· ἴδε τὴν 556 τοῦ 1853 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν ἐν λεξει *νομή*.

γ') Ἴδε καὶ τὸ ἀνωτ. ἐδάφιον τοῦ § 21.

§ 31. Ἴδε περὶ ἀποπείρας πρὸς συμβιβασμὸν ἀνωτ. σελ. 341 ἐν ἀρχ.—ἀποφ. 6316 καὶ 7119 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν καὶ τὴν λέξιν *ἀπόπειρα συμβιβ.* § 30—33 ἐπ. Περὶ αὐτῶν ἄλλοτε.

§ 32. *Παραγραφή*. Ἴδε ἐν τῇ λέξει ταύτῃ (παραγραφὴ) τὴν 479 τοῦ 1849 ἀποφ. τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν.

---

(1) Ἴδε καὶ τὴν 110 τοῦ 1850 ἀπόφ. τοῦ Ἀρ. Πάγ. ἐν λ. κατάσχεσις § 137[3].

§ 33. Πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ παραχωρητηρίου, αἱ ἐθνικαὶ γαῖαι μεταβαίνουν εἰς τὴν κυριότητα τοῦ ἀγοραστοῦ; ἴδε τὴν λ. *ἐθνικαὶ γαῖαι*.

§ 34. *Ἁρμοδιότης*. Αἱ ἐπιχειρήσεις πλειστηριάσεως κατετάχθησαν μεταξὺ τῶν ἐμπορικῶν πράξεων.—Ῥάλλ. ἐμπ. δ. τ. 1 § 42.

§ 35. *Ἁρμοδιότης*. Τὸ περὶ ἁρμοδιότητος ζήτημα, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ περὶ κατασχέσεως κεφάλαιον, πραγματευόμεθα ἐν λέξει *κατάσχεσις* (§ 199—209)· ἐνταῦθα προσθέτω μόνον τὸ ἑξῆς·

« Ἡ περὶ ἀκυρώσεως τοῦ πλειστηριασμοῦ ἀγωγή, ἀφορῶσα πρᾶξιν ἀναγκαστικῆς ἐκτελέσεως, συνεχομένην μὲ τὴν κατάσχεσιν, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας ἐνεργήθη ὁ προσβαλλόμενος πλειστηριασμός, ἀνήκει εἰς τὰς περὶ τὴν ἐκτέλεσιν ἀναφυομένας διαφοράς· ἑπομένως ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ πρωτοδικείου, ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ ὁποίου ἐνεργήθη ἡ κατάσχεσις (ἄρθρον 19 § 4 τῆς πολ. δικ.)».—ἀπ. 7119 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΟΣ πλοίων.

Σημ. Ἴδε Εὑρετήριον τόμ. 8 σελ. 223 ἐπ. (λέξ. κατάσχεσις πλοίων), ἔνθα ἐγένετο λόγος περὶ κατασχέσεως πλοίων. Ἐνταῦθα λοιπὸν σημειῶ μόνον ὅ,τι ἐκεῖ παρέλιπον· = ἴδε καὶ τὴν λέξιν *πίναξ κατατάξεως*· = ἴδε τὸ προηγ. ἄρθρ.—ἴδε καὶ Ῥάλλ. τόμ. 2 σελ. 147 ἐπ., 180 ἐπ.

§ 1. Τὸ κατὰ τὸν διάπλουν εὑρισκόμενον πλοῖον δὲν δύναται νὰ κατασχεθῇ εἰμὴ διὰ χρέη τοῦ τελευταίου τούτου πλοῦ, ἢ διὰ χρέη γενόμενα εἰς τὸν τόπον, ὅπου τυχαίως προσωρμίσθη τὸ πλοῖον, ἡ δὲ ἀπόδειξις τοῦ ἀπόπλου καὶ κατάπλου πρέπει νὰ προκύπτῃ ἐκ τῶν πρὸς διάπλουν ἀναγκαίων ἐγγράφων· ἐκ τῆς λέξεως δὲ *τῆς προθεσμίας τοῦ διπλώματος* δὲν ἀποδεικνύεται ἡ ἀναχώρησις καὶ ὁ προσδιορισμὸς τῶν πλοίων, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν ἀποδεικνύεται ἡ ἐκ μέρους τῆς κυβερνήσεως ἀναγνώρισις τοῦ πλοιάρχου, ἡ ἄδεια τοῦ νὰ διευθύνῃ τὸ πλοῖον καὶ ἡ διάρκεια τῆς ἀδείας ταύτης.—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 84 τοῦ 1851, δι' ἧς ἐπεκυρώθη ἡ 7777 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, φέρουσα, ὡς πρὸς τὸ τελευταῖον ζήτημα οὕτως·

« Ἐπειδὴ τὸ πλοῖον λογίζεται ἕτοιμον πρὸς ἀπόπλουν, ὅταν ὁ πλοίαρχος ἐφοδιασθῇ μὲ τὰ πρὸς τὸν διάπλουν ἀναγκαῖα ἔγγραφα (ἄρθρ. 215 ἐμπορ. νόμου)· ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὸ ναυτιλιακὸν δίπλωμα (congè) τοῦ περὶ οὗ ἡ δίκη πλοίου ἐξεδόθη τὴν 19 ἰουλίου 1849, ἡ δὲ προθεσμία τοῦ ἐκδοθέντος δι' ἓν ἔτος κατὰ τὸ

ἄρθρον 20 τοῦ ἀπὸ 4 νοεμβρίου 1836 νόμου περὶ ναυτιλίας, ἔληξεν ἡμέρας τινὰς πρὸ τῆς ἐν Σύρῳ προσορμίσεως, λαβούσης χώραν τὴν 24 ἰουλίου 1850, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ἐν τῇ δικογραφίᾳ πιστοποιητικοῦ τοῦ λιμενάρχου Σύρου· ὄπισθεν δὲ αὐτοῦ (τοῦ ναυτιλιακοῦ ἐγγράφου) δὲν ὑπάρχει σημείωσίς τις ἐμφαίνουσα, ὅτι ἁρμοδία τὶς ἀρχὴ παρέτεινε τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους πρὸς ἐπιχείρισιν νέου πλοῦ μέχρι Κωνσταντινουπόλεως. Τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων, τὸ πλοῖον ἐκεῖνο φθάσαν εἰς τὸν λιμένα τῆς Σύρου, εἰς ὃν ἀνῆκε, δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν πλοῦν του μέχρι Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὡς ἀληθὲς, ὅτι μετέφερεν αὐτόθι πράγματα, διότι δὲν ἦτον ἐφωδιασμένον μὲ τὸ οὐσιωδέστερον ἔγγραφον, τὸ ναυτιλιακὸν, τουτέστι, δίπλωμα.

» Ἐπειδὴ, ἐκτὸς τῆς ἀνωτέρω σκέψεως, ὁ πλοίαρχος τοῦ αὐτοῦ πλοίου ἀπεβιβάσθη ἐν Λιβόρνῳ, ἡ δὲ αὐτόθι προξενικὴ ἀρχὴ ἀντεκατέστησεν ὡς πλοίαρχον τὸν Σ, λαβόντα ἄδειαν νὰ τὸ διευθύνῃ μέχρι Σύρου, ὅπου εἶναι ἡ κατοικία τοῦ ἰδιοκτήτου· τοῦτο δὲ προκύπτει ἐκ τοῦ ἐν τῇ δικογραφίᾳ ἐγγράφου τῆς προξενικῆς ἀρχῆς, μηνολογουμένου τὴν 13/25 ἰουλίου 1850.

» Ἐπειδὴ συνέπεια τῆς παρατηρήσεως ταύτης εἶναι, ὅτι τὸ εἰρημένον πλοῖον δὲν ἠδύνατο, κατὰ τοὺς περὶ ναυτιλίας κειμένους νόμους, νὰ ἐπιχειρήσῃ πλοῦν, πρὶν ἢ ὁ ἰδιοκτήτης διορίσῃ πλοίαρχον, ἐφοδιαζόμενος καὶ μὲ τὸ ἀναγκαῖον δίπλωμα· ἀλλὰ, μὴ ἀνανεωθέντος τοῦ διπλώματος καὶ μὴ διορισθέντος πλοιάρχου, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἕτοιμον πρὸς ἀπόπλουν· ἄρα ἡ κατὰ τὴν 10 αὐγούστου 1850 ἐνεργηθεῖσα κατάσχεσις αὐτοῦ, δὲν ἀντιβαίνει εἰς τὸν νόμον, ἀφοῦ ἡ προξενικὴ ἀρχὴ ἀντεκατέστησε τὸν πλοίαρχον ἐξ ἀναλογίας τοῦ ἄρθρου 50 τοῦ περὶ ναυτιλίας νόμου μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ πλοίου εἰς Σύρον, ἔνθα διαμένει ὁ ἰδιοκτήτης του· ἐν Σύρῳ δὲ, δὲν ἐπροκαλέσθη, πρὸ τῆς κατασχέσεως, διορισμὸς πλοιάρχου καὶ ναυτιλιακοῦ διπλώματος· ἄρα, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς κατασχέσεως, τὸ πλοῖον δὲν ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ ἕτοιμον πρὸς διάπλουν, ἢ νὰ ἐξακολουθήσῃ αὐτόν. »

§ 2. Ἐκ τῶν ἄρθρων 201 καὶ 210 τοῦ ἐμπ. νόμου προκύπτει, ὅτι ὁ πλειστηριασμὸς τῶν πλοίων ἐκτελεῖται ἐν τῷ καταστήματι τοῦ ἐμποροδικείου, καὶ ἂν τὸ πλειστηριαζόμενον πλοῖον ἦναι εἰς ἄλλον τόπον παρὰ τὸν τοῦ δικαστηρίου, ὅπου ἐνεργεῖται ὁ πλειστηριασμός (ἄρθρ. 200, 204 ἐμπ. νόμ.).—ἀπόφ. 870 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν ἐν νομικ. σελ. 5277.

§ 3. Τὸ ἄρθρον 199 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου δὲν ἀπαιτεῖ νὰ προσκαλῆται, προκειμένου πλειστηριασμοῦ πλοίου τινὸς, ὁ συνιδιοκτή-

της αὐτοῦ, καθ' οὗ δὲν ὑπάρχει ἀπαίτησις τίς.—ἀπόφ. 870 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (νομικ. σελ. 5276).

§ 4. Ὁ ἐμπορ. νόμος (ἄρθρ. 200) δὲν διατάττει, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, τὴν ἀκύρωσιν τῆς περὶ κατασχέσεως ἐκθέσεως, ἐὰν δὲν σημειοῦται ἐν αὐτῇ ἡ γενομένη ἐκλογὴ τῆς κατοικίας (ὁ διορισμὸς ἀντικλήτου)· ἐν τῇ περιπτώσει τῆς ἐλλείψεως ταύτης ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τῆς πολ. δικ., καθ' ἃς ἡ παράλειψις τῆς μνείας τοῦ ἀντικλήτου ἐπιφέρει ἄλλας παρὰ τὴν ἀκυρότητα συνεπείας (ἄρθρα 533, 638 πολ. δικ.). — ἀπόφ. 870 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν (νομικ. σελ. 5276).

§ 5. Γενομένης παρὰ τοῦ δανειστοῦ, δυνάμει ἐκτελεστοῦ ἐγγράφου, ἀναγκαστικῆς κατασχέσεως πλοίου τινός, ὁ δανειστὴς δὲν ὀφείλει εἰμὴ νὰ κοινοποιήσῃ εἰς τὸν ἀντίδικον τὸ ἀντίγραφον τῆς ἐκθέσεως τῆς κατασχέσεως καὶ νὰ κλητεύσῃ αὐτὸν πρὸς ἐμφάνισιν ἐνώπιον τῶν πρωτοδικῶν πρὸς διορισμὸν εἰσηγητοῦ διὰ τὴν ἐκποίησιν τοῦ κατασχεθέντος πλοίου καὶ πρὸς παρεύρεσιν τοῦ ὀφειλέτου εἰς τὴν ἐκποίησιν ταύτην (ἄρθρα 201, 205 ἐμπορ. νόμου)· ὁ νόμος δὲ δὲν ἀπαιτεῖ ἰδιαιτέραν ἀπόφασιν διατάττουσαν τὴν ἀπαλλοτρίωσιν τοῦ πλοίου, ὅταν ἡ κατάσχεσις ἐγένετο δυνάμει ἐκτελεστοῦ ἐγγράφου.—ἀπ. πολ. Ἀρ. Π. 84 τοῦ 1851.

§ 6. Ἔχει δικαίωμα διεκδικητικῆς ἀγωγῆς ὁ κύριος τοῦ πωληθέντος πλοίου μετὰ τὴν κατακύρωσιν, ἐὰν δὲν ἔλαβε νομίμως γνῶσιν τῆς ἐκθέσεως τῆς κατασχέσεως; Κατὰ μὲν τὴν μειονοψηφίαν δὲν ἔχει τοιοῦτον δικαίωμα, κατὰ δὲ τὴν πλειονοψηφίαν ἔχει, καθότι, κατὰ τὴν γνώμην ταύτης, ἡ ἀληθὴς ἔννοια τῶν ἄρθρ. 210 καὶ 212 τοῦ ἐμπορ. νόμου εἶναι, ὅτι τότε μόνον εἶναι ἀπαράδεκτος ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἀγωγή, ὅταν κοινοποιηθῇ κατὰ τὸ ἄρθρον 201 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου ἡ περὶ κατασχέσεως τοῦ πλοίου ἔκθεσις εἰς τὸν διεκδικοῦντα ἰδιοκτήτην, διότι τότε θεωρεῖται (1) ὡς ἀμελήσας τὰ ἐπὶ τοῦ πλοίου δικαιώματά του. — ἀπόφ 315 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν (νομικ. σελ. 5067) =ἴδε ὅσα ἐξέθεσα ἐν λέξ. *πλειστηριασμός* § 21 ἐπ.

ΠΛΗΓΑΙ τοῦ ναύτου· ἴδε τὴν λέξ. *τραύματα.*

Ῥάλλ. ἐμπορ. δίκ. τόμ. 2 σελ. 275. Κατὰ τὴν ἐν τῷ πλοίῳ ὑπηρεσίαν (αὐτ.). Ἐκτὸς αὐτοῦ ἄνευ ἀδείας (αὐτ.).

---

(1) Ἴδε Εὑρετ. λέξ. κατάσχεσις § 174—177, ἔνθα σχετικὰ ζητήματα.

ΠΛΗΜΜΕΛΗΜΑΤΑ.

Εἰς τὸ περὶ ἐμπορ. δίκ. σύγγραμμα τοῦ Κ. Ῥάλλη εὕρηνται παρατηρήσεις τινὲς ἐν σελ. 429 ἐπ. τόμ. 1.

Ἴδε ά) τὴν κατωτέρω λ. *ποινικὴ ἁρμοδιότης*· = β') τὴν λέξιν *κατηγορία*· = γ') τὴν λέξιν *ἀπόπειρα ποινικὴ*· = δ') τὴν λέξιν *ἀπόφασις ποινική*.

ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΣ.

Σημ. Ἐπειδὴ τὸ περὶ πληρεξουσιότητος συνδέεται καὶ μὲ τὰ περὶ δικαιωμάτων καὶ καθηκόντων τῶν συνηγόρων, θέλω ἐκθέσει τὰ περὶ πληρεξουσιότητος ἐν λέξει *συνήγοροι*.

ΠΛΗΡΩΜΗ· Ἴδε τὴν λέξιν *συναλλαγματικαί*.

Σημ. Ὅ,τι ἀνάγεται εἰς τὸ περὶ πληρωμῆς ἄρθρον, ἰδίως περὶ καταλογισμοῦ καὶ νομισμάτων, θέλω ἐκθέσει ἐν λέξει *χρέος*, μὴ δυνηθεὶς ἤδη νὰ προσλάβω τὰς ὑπὸ τοῦ Savig. εἰς τὴν περὶ ἐνοχῶν πραγματείαν του ἐκθετομένας χρησιμωτάτας παρατηρήσεις.

ΠΛΟΙΑΡΧΟΙ· ΠΛΟΙΑ.

Περίληψις.

—

§ 1. *Σημ*. 1. Εἰς τὸ περὶ ἐμπορ. δικαίου σύγγραμμμα τοῦ Κ. Ῥάλλη εὑρίσκετε παρατηρήσεις περὶ τῶν ἑπομένων (1).

Πλοίαρχος. Ὁρισμὸς 201.—Τίς τὸν διορίζει; αὐτ. — Ἰδιότητες αὐτ. καὶ σχολ. 203.—Κατὰ τί διαφέρει τοῦ κυβερνήτου; 204.—Εἶναι ἐντολοδόχος τοῦ ἐφοπλιστοῦ 208. — Πότε τῷ ὀφείλεται ἀποζημίωσις ἐν περιπτώσει ἀποβολῆς ἀπὸ τῆς πλοιαρχίας; 212, 213.—Τί ἴδιον δικαίωμα ἔχει ὅταν ἦναι συνιδιοκτήτης; 220.—Πῶς δύναται νὰ δανεισθῇ ναυτικῶς ἐπὶ τοῦ πλοίου; 222, 242.—Δὲν δύναται νὰ τὸ ἐκποιήσῃ ἄνευ εἰδικῆς ἀδείας τοῦ κυρίου 178.—Ἐκτὸς ἐὰν γίνῃ ἀνίκανον εἰς πλοῦν 223.—Νὰ ἐνεχυριάσῃ ἢ νὰ ἐκποιήσῃ πραγματείας 242, 244. — Ὁ ἐφοπλιστὴς δὲν ὑποχρεοῦται ἂν δὲν ἐκπληρωθῶσιν αἱ νόμιμοι διατυπώσεις 243. — Ὁ πλοίαρχος δὲν δύναται νὰ χρησιδεσπόσῃ τὸ πλοῖον αὐτ.—Ἐκτὸς ἂν ἔχῃ τίτλον αὐτ. — Ἐξουσία αὐτοῦ ὡς πρὸς τὴν ἐφόπλισιν τοῦ πλοίου εἰς τὸν τόπον τῆς διαμονῆς τοῦ ἰδιοκτήτου ἢ τοῦ ἐπιτρόπου αὐτοῦ αὐτ.—Ἢ μακρὰν αὐτῆς αὐτ.—Ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τοῦ πληρώματος αὐτ. 229.—Κανόνες, καθ' οὓς ἡ ἐκλογὴ αὕτη γίνεται αὐτ.—Πότε ὁ κύριος θεωρεῖται παρών; 224.—Εὐθύνη αὐτοῦ καὶ περὶ τῶν ἐλαφροτάτων παραδρομῶν αὐτ. — Παραδείγματα τοιούτων παραδρομῶν αὐτ. — Ἐμπόριον ἀπηγορευμένων εἰς τὸν κατὰ μετοχὴν ἐπὶ τοῦ κέρδους κυβερνῶντα 226.—Δήμευσις τῶν παρανόμως ἐπιβιβασθέντων πρὸς ὄφελος τῶν μετόχων 227.—Ἡ ποινὴ δὲν ἐκτείνεται εἰς τὸν κατὰ μετοχὴν ἐπὶ τοῦ ναύλου κυβερνῶντα αὐτ.—Τὰ κέρδη αὐτοῦ ἢ φιλοδωρήματα διανέμονται μεταξὺ ὅλων τῶν μετόχων.—Ὀφείλει ν' ἀποπερατώσῃ τὸν πλοῦν πρὸς ὃν ὑπεχρεώθη αὐτ.—Ἀπαλλάττεται διὰ περιστάσεων ἀνωτέρας βίας αὐτ. Πῶς ἀναπληροῦται; 228.—Εὐθύνη αὐτοῦ ἂν ὑποκαταστήσῃ ἄλλον οἴκοθεν ἐκτὸς ἀνάγκης αὐτ.—Ὁ ὑποκαταστὰς, ἂν καὶ ἐναντίον τῆς θελήσεως τοῦ ἐφοπλιστοῦ, καθίστησι τὸ πλοῖον ὑπέγγυον πρὸς τοὺς ἐν καλῇ πίστει τρίτους αὐτ.—Ἀπαγορεύεται πᾶν μέσον διαφθορᾶς πρὸς ναύτας μισθωμένους εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἑτέρου πλοίου 230.—Φροντὶς περὶ ἐπισκέψεως τοῦ πλοίου αὐτ.—Ἐπιτηρεῖ τὴν φόρτωσιν τῶν ἐμπορευμάτων 231.—Εὐθύνη αὐτοῦ περὶ τῆς συντηρήσεως καὶ ἀποδόσεως αὐτῶν αὐτ. — Πρέπει νὰ φορτωθῶσιν εἰς τὸ συνομολογηθὲν πλοῖον 232. — Ἀπαλλάττεται τῆς εὐθύνης διὰ περιστάσεων ἀνωτέρας βίας 231. — Οὐχὶ δὲ ὅταν δὲν τὰ ἐτοποθέτησεν εἰς τὸ προσῆκον μέρος 232.—Τίνα ἔγγραφα ἀπαιτεῖται νὰ ἔχῃ ἐν τῷ

(1) Οἱ ἀριθμοὶ σημαίνουσι τὰς σελ. τοῦ 2 τόμου.

πλοίῳ; 173. — Βιβλίον τοῦ πλοίου 233. — Ἀποδεικτικὴ αὐτοῦ ἰσχὺς αὐτ.—Ὀφείλει νὰ μὴ ἀπομακρύνηται τοῦ πλοίου ἰδίως εἰς ἐπικινδύνους θέσεις 234. — Καὶ νὰ λαμβάνῃ ναυαγωγοὺς αὐτ.— Δὲν δύναται νὰ τὸ ἐγκαταλείψῃ ἄνευ τῆς γνώμης τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τῶν ἐπισημοτέρων τοῦ πληρώματος 235. — Τί ὀφείλει νὰ διασώσῃ; αὐτ.—Εὐθύνη αὐτοῦ ἂν ἐγκαταλείψῃ τὸ πλοῖον ἄνευ τῶν νομίμων διατυπώσεων αὐτ.—Ὀφείλει ν' ἀκολουθῇ τὸν ἐπιχειρηθέντα πλοῦν 239. — Ἔκθεσις τῶν λόγων τῆς παρεγκλίσεως τοῦ πλοῦ αὐτ.—Ἔκθεσις ἐν περιπτώσει ναυαγίας 240.—Φροντὶς περὶ διασώσεως τῶν ναυαγίων αὐτ. — Ἐν ἐλλείψει ζωοτροφιῶν ὁ πλοίαρχος πῶς ὑποχρεοῖ τοὺς ἔχοντας νὰ τὰς καταβάλωσιν ἐν κοινῷ; 244.—Ἄλλως ὁ πλοίαρχος ἀγοράζει 245 —Ἐκπληροῖ καθήκοντα ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου αὐτ.—Ἐξασκεῖ πειθαρχικὴν ἐξουσίαν αὐτ. Καὶ ληξιάρχου 245. — Πιστοποιεῖ τὰς κατὰ τὸν πλοῦν γεννήσεις αὐτ.—Καὶ τὰς ἀποβιώσεις αὐτ. — Συντάττει τὰς διαθήκας τῶν ἐπὶ τοῦ πλοίου 246.—Ὁποίαν ὁ ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς ἀποπλέων σημείωσιν ὀφείλει νὰ πέμπῃ πρὸς τοὺς ἐφοπλιστὰς 247.—Μετὰ τὸν κατάπλουν δὲν ἐπιτρέπει εἴς τινα νὰ ἐξέλθῃ πρὸ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν νομίμων διατυπώσεων 248. — Ὁ παραβιάζων τὰς ὑγειονομικὰς διατάξεις πῶς τιμωρεῖται; αὐτ.—Τοποθέτησις τοῦ πλοίου αὐτ.—Θεώρησις τοῦ βιβλίου τοῦ πλοίου καὶ ἔκθεσις 249. Δικαίωμα ἀνταποδείξεως 250. — Ὀφείλει λόγον τῶν πράξεών του πρὸς τὸν ἐφοπλιστὴν αὐτ. — Ὑποχρεοῖ διὰ τῶν πράξεών του τὸν κύριον τοῦ πλοίου 252. — Παῦσις τῆς εὐθύνης ταύτης διὰ τῆς ἐγκαταλείψεως τοῦ πλοίου καὶ τοῦ ναύλου 252.—Ἕνεκα ὅλων τῶν πράξεων τοῦ πλοιάρχου ἐνέχεται ὁ ἐφοπλιστής, καὶ δι' ὅλας ἀπαλλάττεται διὰ τῆς ἐγκαταλείψεως 253.

§ 2. *Σημ.* 2. Εἰς τὸ αὐτὸ σύγγραμμα εὕρηνται παρατηρήσεις περὶ τῶν ἑπομένων.

Πλοῖον. Ὁρισμὸς σ. 165. Τί περιλαμβάνει; αὐτ. Κινητὸν 166. —Ἐθνικότης τοῦ κυρίου τοῦ πλοίου 167.—Ἐπιτρέπεται εἰς ἀλλοδαπὸν νὰ μετέχῃ ἑλληνικοῦ πλοίου ἕως τῆς ἡμισείας ἀξίας του αὐτ.—Τίνα εἶναι ἑλληνικά; 168. — Ὑπὸ τίνας ὅρους δύναται νὰ φέρῃ τὴν ἑλληνικὴν σημαίαν; 172.—Ἀναγνώρισις αὐτοῦ ὡς ἐθνικοῦ πῶς γίνεται; αὐτ. καὶ 170 σχόλ. — Καταμέτρησις αὐτ. 173.— Καταχώρησις εἰς τὸ νηολόγιον αὐτ. καὶ 169 σχόλ. — Ἐγγύησις διδομένη 173 καὶ 169 σχόλ.—Ἔγγραφα μὲ τὰ ὁποῖα ἀπαιτεῖται νὰ ἐφοδιασθῇ 174.—Πῶς ἀποκτᾶται ἡ ἐπ' αὐτοῦ κυριότης; 166. —Διὰ ναυπηγήσεως 177.—Δι' ἑκουσίας ἀγοραπωλησίας 178.— Ὁ πλοίαρχος δὲν δύναται νὰ ἐκποιήσῃ τὸ πλοῖον ἄνευ εἰδικῆς πλη-

ρεξουσιότητος αὐτ.—Τύποι ἀπαιτούμενοι διὰ ν' ἀπαλλαχθῇ ὁ ἀγοραστὴς ἀπὸ τὰς ἐπιδιώξεις τῶν δανειστῶν 180. — Ἡ κατὰ τὸν πλοῦν πώλησις αὐτοῦ δὲν βλάπτει τοὺς δανειστὰς 181. — Δικαστικὴ 180.—Κατάσχεσις αὐτοῦ πότε γίνεται; αὐτ.—Ἂν τὸ πρὸς ἀπόπλουν ἕτοιμον δύναται νὰ κατασχεθῇ; 182. — Προνόμια ἐπὶ τοῦ πλοίου 191.—Πῶς διανέμεται τὸ ἐκπλειστηρίασμα τοῦ πλοίου; 190. — Συγκυριότης πλοίου 195. — Πῶς διαιρεῖται συνήθως τὸ ἀπὸ κοινοῦ δεσποζόμενον πλοῖον; 196. — Πῶς καταρτίζεται ἡ πλειονοψηφία μεταξὺ τῶν μετόχων τοῦ πλοίου; αὐτ. — Ἐπὶ τίνων ἀντικειμένων ἀποφασίζει ἡ πλειονοψηφία; αὐτ.—Ἡ ἐκουσία ἀπαλλοτρίωσις τοῦ πλοίου δὲν εἶναι ἐκ τῶν εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς πλειονοψηφίας ὑπαγομένων μέτρων 147.—Ἀπαιτεῖται οἱ ζητοῦντες τὴν ἐκποίησιν τοῦ κοινοῦ πλοίου μέτοχοι νὰ μετέχωσιν ὁμοῦ τοῦ ἡμίσεως αὐτοῦ αὐτόθι.

Κυριότης καὶ ἀγοραπωλησία πλοίων· πῶς ἀποδεικνύεται ἡ κτῆσίς των (1);

§ 3. Δὲν δύναται ὁ ἀλλοδαπὸς νὰ μετέχῃ ἑλλ. πλοίου πλέον τοῦ ἡμίσεως. Ῥάλλ. ἐμπ. δ. τόμ. 1 σελ. 91. καὶ τ. 2 σ. 167 ἐπ.

§ 4. Πλοίου ἀγορὰ πότε λογίζεται τετελεσμένη; ἴδε ἀπόφ. 9977 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 5. Ὁ μὴ ἐκπληρώσας τὰς διατάξεις τοῦ περὶ ναυτιλίας νόμου δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἰδιοκτήτης τοῦ πλοίου.

Ἀπόφ. «Ἐπειδὴ τὸ δικαστήριον τῶν ἐνταῦθα ἐφετῶν διὰ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεώς του παραδέχεται, ὅτι καθ' ὃν καιρὸν ἐσυστήθη τὸ χρέος, πρὸς ἐξόφλησιν τοῦ ὁποίου ἐπλειστηριάσθη τὸ εἰρημένον πλοῖον, οἱ ἀναιρεσείοντες δὲν ἦσαν κατὰ νόμον ἰδιοκτῆται τοῦ ἡμίσεως τοῦ διαληφθέντος πλοίου, καθότι κατὰ τὸ ἄρθρον 8 τοῦ ἀπὸ 15 δεκεμβρίου 1836 περὶ ἀστυνομίας τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας νόμου, τὸ ὁποῖον ὀρθῶς ἐφήρμοσε τὸ δικάσαν ἐφετεῖον, καὶ τὸ ὁποῖον δεν ἀφορᾷ μόνον τὸ τοῦ δημοσίου, ἀλλὰ καὶ τὸ τῶν πολιτῶν συμφέρον, ἰδιοκτήτης ἐμπορικοῦ ἑλληνικοῦ πλοίου θεωρεῖται μόνον ἐκεῖνος, ὅστις ἐκπληρώσας τοὺς ὅρους τῶν ἄρθρων 6 καὶ 12 τοῦ ἀπὸ 14 νοεμβρίου 1836 περὶ ἐμπορικῆς ναυτιλίας

(1) Ἴδε τὴν λέξιν πώλησις=Ἴδε καὶ ἀπόφ. 7527 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν περὶ εἰκονικῆς πωλήσεως πλοίου=Ἴδε καὶ τὴν λέξιν εἰκονικότης.

νόμου, ἀνεγνωρίσθη ὡς ἰδιοκτήτης καὶ κατεγράφη (1) ὡς τοιοῦτος εἰς τὸ νηϊολόγιον τοῦ ἁρμοδίου λιμένος, οἱ δὲ ἀναιρεσείοντες, ὡς βεβαιοῖ τὸ ἐφετεῖον, δὲν εἶχον παντάπασι συμμορφωθῆ μὲ τὰς εἰρημένας διατάξεις τοῦ νόμου, καθ' ὃν καιρὸν εἶχε συστηθῆ ἐν ὀνόματι ἄλλου ἰδιοκτήτου τὸ δάνειον τοῦ ἀναιρεσιβλήτου· ἄρα οἱ ἀναιρεσείοντες, μὴ ὄντες νόμιμοι συνιδιοκτῆται τοῦ πλοίου δὲν εἶχον καὶ δικαίωμα, ὡς ὀρθῶς ἐπίσης σκέπτεται τὸ ἐφετεῖον, νὰ προσβάλλουν τὰ ἤδη νομίμως διὰ τοῦ δανείου ἀποκτηθέντα ἐπὶ τοῦ πλοίου παρὰ τοῦ ἀναιρεσιβλήτου δικαιώματα, ὁ δὲ παρὰ τῶν ἀναιρεσειόντων προτεινόμενος λόγος, ὅτι τὸ ἐφετεῖον ὤφειλε ν' ἀναφέρῃ ἐν τῇ ἀποφάσει του, ὅτι οἱ παρὰ τοῦ ἀναιρεσιβλήτου δανεισθέντες Γρυπαῖοι ἦσαν πρὸ τῶν ἀναιρεσειόντων ἐγγεγραμμένοι, διὰ νὰ τοὺς θεωρήσῃ ὡς μόνους ἰδιοκτήτας τοῦ πλοίου, οὐδεμίαν ἔχει ὑπόστασιν, καθότι εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀναιρεσείοντας ἐναπέκειτο τὸ χρέος ν' ἀποδείξουν, ὅτι ἦσαν συνιδιοκτῆται τοῦ πλοίου καὶ οὐχὶ εἰς τὸν ἐναγόμενον, ἢ εἰς τὸ δικαστήριον νὰ βεβαιώσῃ τὰ ἐπὶ τοῦ πλοίου δικαιώματα τοῦ ἐναγομένου, ἀφοῦ ἡ ἀγωγὴ ἦτον ἀνυπόστατος (ἄρθρον 77 § 1 τῆς πολ. δικον.). —ἀπόφ. πολιτικὴ Ἀρ. Πάγου 176 τοῦ 1848, κυροῦσα τὴν 4031 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν.

§ 6. Ἰδιοκτήτης πλοίου θεωρεῖται μόνον ἐκεῖνος, ὅστις ἐκπληρώσας τοὺς ὅρους τῶν ἄρθρων 6 καὶ 12 τοῦ ἀπὸ 14 νοεμβρίου 1836 περὶ ἐμπορικῆς ναυτιλίας νόμου ἀνεγνωρίσθη καὶ κατεγράφη, ὡς τοιοῦτος, εἰς τὸ νηϊολόγιον τοῦ ἁρμοδίου λιμένος (2).

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ κατὰ τὰς ἐπιτακτικὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 8 τοῦ ἀπὸ 15 δεκεμβρίου 1836 περὶ ἀστυνομίας τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας νόμου, τὸ ὁποῖον δὲν ἀφορᾷ μόνον τὸ τοῦ δημοσίου, ἀλλὰ καὶ τὸ τῶν ἰδιωτῶν συμφέρον, ἰδιοκτήτης ἐμπορικοῦ ἑλληνικοῦ πλοίου θεωρεῖται μόνον ἐκεῖνος, ὅστις ἐκπληρώσας τοὺς ὅρους τῶν ἄρθρων 6 καὶ 12 τοῦ ἀπὸ 14 νοεμβρίου 1836 περὶ ἐμπορ. ναυτιλίας νόμου, ἀνεγνωρίσθη καὶ κατεγράφη ὡς ἰδιοκτήτης εἰς τὸ νηϊολόγιον τοῦ ἁρμοδίου λιμένος, αἱ δὲ διατάξεις τῶν ἄρθρων 193, 195 καὶ 196 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου δὲν ἀντίκεινται εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τῶν εἰρημένων νόμων, ἐξ ἐναντίας καὶ ἐξ αὐτῶν προκύπτει, ὅτι διὰ ν' ἀντιταχθῇ ἡ ἑκουσία πώλησις τῶν πλοίων εἰς τοὺς τρίτους δανειστὰς πρέπει αὕτη νὰ γενῇ εἰς τρόπον ὥστε νὰ δύνανται οὗτοι νὰ λάβωσι γνῶσιν αὐτῆς· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὡς βεβαιοῖ τὸ δικάσαν ἐφετεῖον, διὰ τῶν σκέψεων τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεώς του, καὶ ἐκείνων τῆς ὑπ' ἀριθ. 73 ἀποφάσεως

(1) Ἴδε Ῥάλλ. ἐμπορ. δίκ. τόμ. 2 σελ. 168—178.=(2) Ἴδε αὐτ.

τοῦ πρωτοδικείου Σύρου, τὰς ὁποίας παραδέχεται, ἀμφότεροι οἱ διάδικοι ὡμολόγησαν ὅτι τὸ ναυτοδάνειον τοῦ Γ ἐγένετο τὴν 17 σεπτεμβρίου 1844, τὸ δὲ τοῦ Β τὴν 5 μαρτίου 1845· ὅτι, ὅτε ὁ Β ἐναυτοδάνεισε πρὸς τὸν Σ ἐπὶ τῶν 3/4 τῆς σακολέβας ἡ Ἀθηνᾶ, εἶχεν ἤδη ὁ αὐτὸς Σ πωλήσει μὲν τὰ δύο τρίτα πρὸς τὸν Α καὶ Κ, χωρὶς ὅμως νὰ γενῇ καμμία σημείωσις περὶ τῆς μεταβιβάσεως τῆς ἰδιοκτησίας, πρὸ τῆς ἐποχῆς τῆς συμβάσεως τοῦ ναυτοδανείου τοῦ Β, εἰς τὸ νηϊολόγιον τῆς ἐν Σύρῳ λιμενικῆς ἀρχῆς, εἰς τὸ ὁποῖον ἦτον ἐγγεγραμμένη ἡ εἰρημένη σακολέβα· ἑπομένως ὀρθῶς τὸ ἐφετεῖον παρεδέχθη ὅτι ἡ ἐκποίησις αὕτη δὲν ἐδύνατο νὰ ἐπιφέρῃ βλάβην εἰς τὰ δικαιώματα τοῦ Β, καὶ ὅτι τὸ πλοῖον ὑπῆρχεν ὑπέγγυον πρὸς τοῦτον διὰ τὸ ναυτοδάνειόν του, ἀφοῦ οἱ ὡς ἀγορασταὶ ἀναφερόμενοι δὲν θεωροῦνται δυνάμει τοῦ νόμου ἰδιοκτῆται ὡς πρὸς αὐτόν, ἑπομένως ὁ πρῶτος τῆς ἀναιρέσεως λόγος δὲν εἶναι βάσιμος. — ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγου 245 τοῦ 1850, κυροῦσα τὴν 3928 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 7. Ἡ ἀγορὰ πλοίου δὲν θεωρεῖται ἔγκυρος, ἂν δὲν ἐγγραφῇ εἰς τὸ νηϊολόγιον;

Ὁ Α ἦτον ἰδιοκτήτης πλοίου τινός, τὸ ὁποῖον ἐπώλησε τῷ Β, ὅστις δὲν ἐνέγραψε τὴν πρᾶξιν ταύτην εἰς τὸ νηϊολόγιον, ἀλλὰ μετά τινα καιρὸν τὸ μετεβίβασεν εἰς τὸν Γ, ὅστις ἔκαμε τὴν δέουσαν σημείωσιν εἰς τὸ νηϊολόγιον. — Μετὰ ταῦτα κατέσχε τὸ πλοῖον αὐτὸ ὁ Δ διὰ ναυτοδάνειον πρὸς τὸν Α, ἀλλ' ὁ Γ ἀντέτεινε λέγων, ὅτι τὸ πλοῖον μετεβιβάσθη εἰς αὐτόν, ἐγγράψαντα τὰ εἰκότα εἰς τὸ νηϊολόγιον.—Εἰς τὴν δίκην λοιπὸν ταύτην ἀνεφύη τὸ ἀνωτέρω ζήτημα, οἱ δὲ ἐν Ἀθήναις ἐφέται (ἀπ. 8793 τοῦ 1851) ἐθεώρησαν ἄκυρον τὴν πώλησιν, διότι ὁ Β δὲν ἐνέγραψεν αὐτὴν εἰς τὸ νηϊολόγιον (ἄρθρον 8 τοῦ ἀπὸ 15 δεκεμβρίου 1836 περὶ ἀσυν. τῆς ναυτιλ. νόμου).

Κατὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἀντιτάττουσι τινὲς α') ὅτι «l'effet de la transcription à l'égard des tiers c'est la consommation du transport, la consolidation de la proprieté sur la tête du nouveau propriétaire (Delamarre, contrat de commiss. τόμ. 4 σ. 195),–καὶ β') τὸ τ. 28 Π. de cont. empt.—Ἀνηρ. κατ. § 162.

§ 8. Μόνον διὰ τῆς εἰς τὸ νηϊολόγιον ἐγγραφῆς ὑποχρεοῦνται οἱ τρίτοι νὰ ἀναγνωρίσωσι τὴν μεταξὺ πωλητοῦ καὶ ἀγοραστοῦ σύμβασιν περὶ ἀγοραπωλησίας πλοίου (1). Δὲν ἰσχύει δὲ ἡ εἰς

(1) Ἰδοὺ πῶς ἔχει τὸ ἱστορικὸν τῆς ὑποθέσεως.

Ἡ Β ἔχουσα προνόμια ἐπὶ πλοίου τινὸς τὸ ἐξέθεσε διὰ χρέος τοῦ πλοιάρχου εἰς πλειστηριασμόν· ὁ Τ ἀνέκοψεν αὐτὸν διατεινόμενος ὅτι ἠγόρασε τὸ πλοῖον αὐτὸ

τινα πώλησις καὶ ὅταν οὗτος ἐνεργήσῃ τὴν ἀπαιτουμένην ἐγγραφὴν εἰς τὸ νηϊολόγιον, ἂν ὁ δικαιοπάροχός του παρημέλησε τὴν ἐγγραφὴν ταύτην, διότι ἕνεκα τῆς παραλείψεως ταύτης δὲν ἀπέκτησε τὴν νόμιμον κυριότητα, καὶ ἐπομένως οὔτε εἰς ἄλλον ἠδύνατο νὰ τὴν μεταβιβάσῃ.—άπ. 7893 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν.

§ 9. Ὁ τίτλος τῆς ἀγορᾶς (1) πλοίου ἔχει ἰσχὺν ἀπέναντι τρίτου, ὄχι μόνον ὅταν ἦναι ἀποδεδειγμένον διὰ συμβολαιογραφικοῦ ἐγγράφου ὅτι ἠγόρασέ τις πλοῖόν τι, ἡ ἀγορὰ τοῦ ὁποίου κατεχωρίσθη εἰς τὸ νηϊολόγιον, ἀλλὰ προσέτι ὅταν ὑπάρχῃ ἀπόδειξις, ὅτι ὁ ἀγοραστὴς κατεγράφη ὡς ἰδιοκτήτης εἰς τὸ τῆς ἐθνικότητος ἐπίσημον ἔγγραφον ἰδιοκτησίας.

Ἀπόφ. « Ἐπειδή, κατὰ τὸ ἄρθρον 8 τοῦ ἀπὸ 15 δεκεμβρίου 1836 νόμου, ἰδιοκτήτης ἑλληνικοῦ ἐμπορικοῦ πλοίου ἀναγνωρίζεται μεταξὺ ἄλλων ἐκεῖνος, ὅστις, ἀποκτήσας τακτικῶς πλοῖον, ἐφρόντισε νὰ γενῇ εἰς τὸ ἁρμόδιον νηϊολόγιον ἡ ἀντικατάστασις τοῦ ὀνόματός του καὶ νὰ ἐκδοθῇ τὸ ἀνῆκον νέον ἔγγραφον ἰδιοκτησίας· ὅτι δὲ ὁ νόμος δὲν ἐννοεῖ διὰ τῆς τελευταίας περικοπῆς « νὰ ἐκδοθῇ τὸ ἀνῆκον νέον ἔγγραφον ἰδιοκτησίας » τὸ μεταξὺ τοῦ νέου ἀγοραστοῦ καὶ τοῦ παλαιοῦ ἰδιοκτήτου ἔγγραφον τῆς ἀγορᾶς, ἀλλὰ τὸ τῆς ἐθνικότητος, δι' οὗ ἐπισήμως ἀποδεικνύεται ἡ ἰδιοκτησία, προκύπτει ἐκ τοῦ ἰδίου ἄρθρου ὁρίζοντος ἐν τῷ πρώτῳ παραγράφῳ, ὅτι οἱ ἰδιοκτῆται τῶν πλοίων πρέπει νὰ καταγράφωνται εἰς τὸ ἔγγραφον τῆς ἰδιοκτησίας, ὅπερ ὑποθέτει ὕπαρξιν ἰδιοκτησίας διὰ νὰ ἕπηται καταγραφή· ἐκ τοῦ δευτέρου παραγράφου ὁρίζοντος, ὅτι καὶ οἱ τακτικῶς κληρονομήσαντες πλοῖον ὀφείλουσι νὰ φροντίσωσι νὰ ἐκδοθῇ νέον ἔγγραφον ἰδιοκτησίας, ὅπερ βεβαίως ἐννοεῖ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς ἤδη ὑπαρξάσης ἰδιοκτησίας· ἐκ τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ ἀπὸ 14 νοεμβρίου Β. διατάγματος, ὁρίζοντος, ὅτι πᾶς Ἕλλην ἰδιοκτήτης ἐμπορικοῦ πλοίου ὀφείλει νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναγνώρισίν του, ἀφοῦ παραδώσῃ τὸ ἐπίσημον ἔγγραφον τῆς ἰδιοκτησίας του, ἄρα τὸ ἔγγραφον τῆς ἀναγνωρίσεως ἕπεται μετὰ τὸ τῆς ἰδιοκτησίας· τέλος ἐκ τοῦ ἄρθρου 15 τοῦ ἰδίου διατάγματος, κατὰ τὸ ὁποῖον μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν ἐκ μέρους τοῦ ἰδιοκτήτου ὅλων τῶν διατυπώσεων, τότε χορηγεῖται παρὰ τῆς κυβερνήσεως

ἀπὸ τὸν Κ, καὶ ἐνέγραψε τὰ εἰκότα εἰς τὸ νηϊολόγιον· ὅτι ὁ Κ τὸ ἠγόρασεν ἀπὸ τὸν πλοίαρχον, ἀλλ' ὁ Κ δὲν ἐνήργησε τὴν δέουσαν σημείωσιν εἰς τὸ νηϊολόγιον.

(1) Ἡ διεκδίκησις τῶν πλοίων συγχωρεῖται ὅταν ὁ διεκδικῶν δὲν ἔχῃ τὰς ἀποδείξεις, περὶ ὧν διαλαμβάνει ὁ περὶ ναυτιλίας νόμος; ἴδε ἐν Εὑρετ. τόμ. 6 σ. 257 ἀπόφασίν τινα τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, ἥτις λύει, ὄχι ὀρθῶς νομίζω, καταφατικῶς τὸ ζήτημα.

εἰς αὐτὸν τὸ τῆς ἀναγνωρίσεως τοῦ πλοίου του ἔγγραφον ὡς ἑλληνικοῦ ἐθνικοῦ, καὶ τὸ ὁποῖον κατὰ τὸ ἄρθρον 23 τοῦ ἰδίου διατάγματος ὀφείλει νὰ ἔχῃ πάντοτε πᾶς πλοίαρχος ἢ ἰδιοκτήτης ἑλληνικοῦ ἐμπορικοῦ πλοίου· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου τὸ ἐφετεῖον διὰ τῆς προσϐαλλομένης ἀποφάσεώς του ἐθεώρησεν ἀπέναντι τρίτων (τῶν ἀναιρεσειόντων) τὸν Σ ὡς ἰδιοκτήτην τοῦ 1/5 τοῦ ἐκπλειστηριασθέντος πλοίου μόνον, διότι ὑπῆρχεν ἀποδεδειγμένον διὰ συμϐολαιογραφικοῦ ἐγγράφου, ὅτι οὗτος ἠγόρασεν παρὰ τοῦ Γ κυρίου τοῦ πλοίου τὸ 1/5 καὶ ἐφρόντισε νὰ καταχωρηθῇ ἡ ἀγορὰ αὕτη εἰς τὸ νηϊολόγιον τοῦ ἁρμοδίου λιμένος, χωρὶς νὰ βεϐαιωθῇ οὐδὲ ν' ἀπαιτήσῃ παρὰ τοῦ Σ τὴν ἀπόδειξιν, ὅτι κατεγράφη ὡς ἰδιοκτήτης εἰς τὸ τῆς ἐθνικότητος ἐπίσημον ἔγγραφον τῆς ἰδιοκτησίας, περίστασις, καθ' ἣν ὁ τίτλος του ἤθελεν εἶσθαι ὑποχρεωτικὸς καὶ ἀπέναντι τῶν τρίτων· ἄρα τὸ ἐφετεῖον παρεϐίασε τὰς εἰρημένας διατάξεις τῶν σημειωθέντων νόμων καὶ τὰς περὶ ἀποδείξεως οὐσιώδεις διατάξεις τῆς πολ. δικον. (ἄρθρ. 244 καὶ 248), κατὰ τὰς ὁποίας πᾶς διάδικος ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ ἐκεῖνα τὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦνται ἀναγκαίως πρὸς ὑποστήριξιν τῆς αὐτοτελοῦς αἰτήσεως ἢ ἀνταπαιτήσεώς του, ἡ δὲ παραϐίασις αὕτη ἐπιφέρει κατὰ τὰ ἄρθρα 201 καὶ 807 § 5 τῆς ἰδίας δικονομίας ἀναίρεσιν τῆς ἀποφάσεως.—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 35 τοῦ 1851, ἀναιροῦσα τὴν 6539 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 10. Κατὰ τὸ ἄρθρον 195 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου ἡ ἀγοραπωλησία τῶν πλοίων πρέπει νὰ γίνηται ἐγγράφως· ἡ δὲ εἰκονικότης τῆς πωλήσεως πλοίου δὲν δύναται ν' ἀποδειχθῇ διὰ μαρτύρων.—Ἐν ἄλλαις λέξεσιν, εἰς τὴν ἀγοραπώλησίαν τῶν πλοίων μαρτυρικὴ ἀπόδειξις δὲν ἐπιτρέπεται, διότι κατὰ τὸ ἄρθρον 195 τοῦ ἐμπορ. νόμου αὕτη πρέπει νὰ γίνηται ἐγγράφως (1).—ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγ. 179 τοῦ 1851, κυροῦσα τὴν 88 τοῦ 1850 ἀπόφασιν ἐφετ. Ναυπλ.=Πρϐλ. τὴν λέξιν *ἐντολὴ* (Εὑρετ. τόμ. 6 σελ. 720), ὅπου ἡ ἐπ. 90 τοῦ 1848 πολ. τοῦ Ἀρ. Π. ἀπόφ.

§ 11. Προκειμένου περὶ παραγγελίας πρὸς ἀγορὰν πλοίου ἐπι-

---

(1) Αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ ἀπὸ 3 φεβρουαρίου 1828 ψηφίσματος τοῦ Κυϐερνήτου, καὶ αἱ διατάξεις τῶν περὶ ναυτιλίας διαταγμάτων τῶν 14 νοεμϐρίου καὶ 13 δεκεμϐρίου 1836, αἱ ἀφορῶσαι τὴν κυριότητα τῶν ἑλληνικῶν ἐμπορικῶν πλοίων, τείνουσαι πρὸς τὴν διαϐεϐαίωσιν τῆς ἐθνικότητος τῶν πλοίων, καὶ μὴ διαγραφόμεναι ὡς τὰ μόνα πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἐπ' αὐτῶν κυριότητος μέσα, δὲν δύνανται ν' ἀποκλείσωσι τοῦ δικαιώματος τῆς διεκδικήσεώς των ἀπὸ τοὺς ἀληθεῖς αὐτῶν κυρίους, ὅταν ἐξ ἄλλων ἐγγράφων ἢ μέσων ἀποδείξεως βεϐαιοῦται τὸ δι-

τρέπεται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις; Ναὶ, κατὰ τὴν 90 τοῦ 1848 ἀπόφασιν τοῦ Ἀρείου Πάγου (Εὑρ. τ. 6 σελ. 721), ἀλλ' ἀφίνεται πάντοτε εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου νὰ τὴν συγχωρήσῃ ἐὰν ὑπάρχωσι περιστάσεις εὔλογοι. Τὸ ἄρθρον 195 τοῦ ἐμπορ. νόμου δὲν ἐμποδίζει τὴν ἀπόδειξιν ἐκείνην.

§ 11ª. Ὁ κληρονομήσας πλοῖόν τι δὲν εἶναι ὑπόχρεως νὰ ἐπιμεληθῇ περὶ τῆς εἰς τὸ ἁρμόδιον νηϊολόγιον ἀντικαταστάσεως τοῦ ὀνόματός του καὶ περὶ τῆς ἐν τῷ ἐγγράφῳ τῆς ἰδιοκτησίας σημειώσεως τῆς μεταβολῆς ταύτης, ἀφοῦ τὰ ὑπάρχοντα ἔγγραφα ἐμφαίνουσιν ὡς ἰδιοκτήτην ἐκεῖνον, ἐκ τῆς κληρονομίας τοῦ ὁποίου παράγει ἐκεῖνος τὰ δικαιώματά του, καὶ καμμία μεταβολὴ τῆς ἰδιοκτησίας δὲν ἐπῆλθεν (ἄρθρον 8 τοῦ περὶ ναυτιλίας νόμου).— ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθην. 9220 τοῦ 1852.

§ 12. Αἱ ἑκούσιαι τῶν πλοίων πωλήσεις πρέπει ν' ἀποδεικνύωνται ἐγγράφως· ἑπομένως δὲν συγχωρεῖται ἡ μαρτυρικὴ ἀπόδειξις, ἂν δὲν ὑπάρχῃ, τοὐλάχιστον, ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως· τὸ δὲ περιστατικὸν ὅτι ὁ ἀγοραστὴς ἦτον εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως, καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ συντάξῃ ἔγγραφον πωλητήριον, δὲν τὸν θέτει εἰς τὰς ἐξαιρέσεις τοῦ ἄρθρου 304 πολ. δικον.—ἀπόφ. 4699 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν (νομικ. σελ. 5193).

§ 13. Ἡ ἐπὶ τοῦ πλοίου μετοχὴ δὲν δύναται ν' ἀποδειχθῇ ὡς πρὸς τοὺς τρίτους εἰμὴ διὰ τοῦ νηϊολογίου κατὰ τὸν ἀπὸ 14 νοεμβρίου 1836 περὶ ἐμπορικῆς ναυτιλίας νόμον (ἄρθρα 6, 8, 11 καὶ 19), κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ μερὶς ἑκάστου συνιδιοκτήτου πρέπει νὰ ἦναι καταχωρημένη εἰς τὸ οἰκεῖον νηϊολόγιον· ὅθεν ἡ ἁπλῆ, διὰ δημοσίου συμβολαίου, ἀγορὰ μέρους πλοίου τινὸς δὲν ἀρκεῖ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς κυριότητος, πρὶν ἡ καταχωρηθῇ εἰς τὸ νηϊολόγιον, καὶ πρὸς τοὺς τρίτους. — ἀπόφ. 315 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν (νομικ. σελ. 5068).

§ 13ª. Ἡ ἐσωτερικὴ τῶν πλοίων διοίκησις διέπεται ἀπὸ τοὺς

καίωμα αὐτῶν ἐπὶ τοῦ πλοίου.—ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 306 τοῦ 1845, ἣν ἐν Εὑρ. τόμ. 6 λέξ. διεκδίκησις.

Αἱ ἑκούσιαι τῶν πλοίων πωλήσεις πρέπει ν' ἀποδεικνύωνται ἐγγράφως· ἑπομένως δὲν συγχωρεῖται ἡ μαρτυρικὴ ἀπόδειξις, ἂν δὲν ὑπάρχῃ, τοὐλάχιστον, ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως. Τὸ περιστατικὸν δὲ ὅτι ὁ ἀγοραστὴς ἦτον εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως καὶ δεν ἠδύνατο νὰ συντάξῃ ἔγγραφον πωλητήριον, δὲν τὸν θέτει εἰς τὰς ἐξαιρέσεις τοῦ ἄρθρου 304 τῆς πολιτ. δικον.—ἀπόφ. 4699 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν (ἐν νομικ. σελ. 5193).

νόμους τοῦ κράτους, εἰς ὃ ὁ πλοίαρχος ἀνήκει· ὅθεν ὁ ὀθωμανὸς πλοίαρχος δὲν εἶναι ὑπόχρεως νὰ ἔχῃ βιβλίον καταχωρήσεως.— ἀπ. 8072 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 14. Πώλησις πλοίου ἑκουσία παρά τινος γίνεται; Ῥάλλ. ἐμπ. δίκ. τόμ. 2 σελ. 178. Τύπος αὐτῆς αὐτ.

Πότε ἐπιφέρει τὴν απόσβεσιν τῶν ἐπ' αὐτοῦ δικαιωμάτων τῶν δανειστῶν; αὐτ. σελ. 179.

Δικαστικὴ πότε γίνεται; αὐτ. σελ. 181.

Ἀβαρίαι καὶ χύσεις (1).

§ 15. Ἴδε τὴν λέξιν *ἀβαρίαι* (ἐν τῷ τυπωθησομένῳ παραρτ.), ἔνθα ἡ 9439 ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν.

§ 16. Ἔννοια τοῦ ἄρθρου 408 τοῦ ἐμπορ. νόμου, ἴδε τὴν 8599 ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν ἐν λέξει *ἀβαρίαι* (εἰς τὸ δημοσιευθησόμενον συμπλήρωμα τοῦ Εὑρετ.)

§ 17. Βλάβη πραγματειῶν θεωρεῖται οὐ μόνον ἡ μερικὴ, ἀλλὰ καὶ ἡ γενικὴ ἀβαρία· ἄρα εἰς τὰ ἄρθρα 435 καὶ 436 τοῦ ἐμπορ. νόμου συμπεριλαμβάνονται οὐ μόνον αἱ ἀγωγαὶ περὶ μερικῶν ἀβαριῶν κατὰ τῶν ἀσφαλιστῶν, ἀλλὰ και αἱ περὶ γενικῶν.—ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 11416 τοῦ 1853 (τμ. ά).

§ 18. Τὸ ἐμποροδικεῖον δὲν δύναται νὰ προβῇ εἰς τὸν διορισμὸν δοκιμαστῶν πρὸς ἐκτίμησιν χυθέντων ἢ βλαβέντων πραγμάτων κατὰ τὸν διάπλουν πλοίου τινὸς, ὅταν εἰς τὴν ἀναφορὰν τοῦ αἰτοῦντος πλοιάρχου δὲν συνάπτωνται καὶ βεβαιώσεις, δοθεῖσαι ἐνώπιον ἐμποροδικείου, ἢ ἄλλης τινὸς ἐκ τῶν εἰς τὸ ἄρθρον 243 τοῦ ἐμπορ. νόμου ἀναφερομένων ἀρχῶν.

Αἱ δοθεῖσαι ἀναρμοδίως περὶ χύσεως βεβαιώσεις ἐνώπιον ἄλλης παρὰ τὰς εἰς τὸ ἄρθρ. 243 τοῦ ἐμπορ. νόμου ἀναφερομένας ἀρχὰς, καίτοι ἔνορκοι, δὲν λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν παρὰ τοῦ ἐμποροδικείου, καὶ δὲν θεωροῦνται ὡς ἀποτελοῦσαι ἀπόδειξιν. — ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 106 τοῦ 1843 (ἐν νομικ. σελ. 3367).

Ἀσφάλειαι (2).

§ 19. Ἡ ἁπλῆ ἀποσιώπησις, ἢ μὴ δήλωσις συμβεβηκότος τινὸς

(1) Ἴδε τὴν λέξιν ἀβαρίαι εἰς τὸ τυπωθησόμενον συμπλήρωμα.
(2) Ἴδε τὴν λέξ. ἀσφάλειαι, εἰς τὸ τυπωθησόμενον συμπλήρωμα.

ἀναγομένου εἰς τοὺς κινδύνους, ἀκυροῖ τὴν συμφωνίαν τῆς ἀσφαλείας (ἄρθρ. 348 ἐμπ. νόμου)· εἶναι δὲ ἀδιάφορον, ἐὰν ἡ ἀποσιώπησις ἢ ἡ μὴ ἀληθὴς δήλωσις ἐγένετο δολίως ἢ ἐξ ἁπλῆς μόνον ἀγνοίας τοῦ ἤδη ὑπάρχοντος συμβεβηκότος, διότι εἰς ἀμφοτέρας ταύτας τὰς περιπτώσεις ἡ συναίνεσις ἐδόθη ἐπὶ ἀπάτης ἀναγομένης εἰς ἀντικείμενα οὐσιώδη τῆς συμφωνίας, οἷα εἰσὶν οἱ κίνδυνοι ὡς πρὸς τὰ ἀσφαλιστικὰ σύμφωνα (τεμ. 116 de reg. jur.).—ἀπόφ. ἐφετ. Ναυπλ. 10 τοῦ 1839 (ἐν νομικ. σελ. 3667).

§ 20. Ὅτι ἐγένετο ὑπερτίμητις τοῦ ἀσφαλισθέντος· ἴδε τὴν ἀπ. 9779 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 21. Ἡ περὶ ἀσφαλείας παραγγελία ποῦ ὑπάγεται; ἴδε τὴν λέξ. *ἁρμοδ. ἐμπ.*

Μετακόμισις διὰ γῆς ἢ ὕδατος (1).

§ 22—23. Κατὰ τὰ ἄρθρα 96, 303 τοῦ ἐμπορ. Κώδ. ὁ ἀναδεχόμενος τὴν διὰ γῆς καὶ ὕδατος μετακόμισιν εἶναι ὑπεύθυνος περὶ τῆς ἀπωλείας τῶν διαπιστευθέντων αὐτῷ πραγμάτων, ἐὰν αὕτη δὲν προῆλθεν ἐξ ἀκαταμαχήτου δυνάμεως· ὁ δὲ νόμος ἀκαταμάχητον δύναμιν ἐννοεῖ ἐκεῖνο τὸ συμβεβηκός, τὸ ὁποῖον ἀνθρώπινος νοῦς δὲν δύναται νὰ προΐδῃ, ἢ προβλέπων δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ, ἐξ οὗ ἡ ὑποχρέωσις, ἥτις ἄλλως τε ἐπιβάλλεται ἀπὸ τοὺς προεκτεθέντας νόμους εἰς τὸν ἀναδεχόμενον τὴν μετακόμισιν, τῆς ἄκρας ἐπιμελείας, πρὸς ἀποτροπὴν ἐνδεχομένου δυστυχήματος· ἑπομένως δὲν ἀρκεῖ ἡ ἐκ μέρους τοῦ ἀναδεχομένου τὴν μετακόμισιν ἀπόδειξις τοῦ δυστυχήματος μόνον, ἀλλ' ἀπαιτεῖται συγχρόνως καὶ ἡ ἀπόδειξις, ὅτι δὲν ἐδυνήθη νὰ τὸ προλάβῃ.—ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 353 τοῦ 1845 (ἐν νομικ. σελ. 4248).

§ 24. Τὸ ἄρθρον 106 τοῦ ἐμπορ. νόμου δὲν ἐφαρμόζεται, εἰμὴ εἰς τὴν διὰ ξηρᾶς μετακόμισιν, ὅπερ γίνεται ἔτι φανερώτερον ἐκ τοῦ ἄρθρου 107 τοῦ αὐτοῦ νόμου, ἄνευ τοῦ ὁποίου δὲν ἠδύνατο νὰ ἐφαρμοσθῇ μήτε εἰς τοὺς λεμβάρχους, δηλαδὴ εἰς τὴν ἐσωτερικὴν διὰ ποταμῶν καὶ διωρύγων μετακόμισιν.—ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 1671, περὶ ἧς ἐν Εὑρετ. τόμ. 1 σελ. 59.

§ 25. Ἡ γενικότης τῆς ἐκφράσεως τοῦ νόμου «μετακόμισις διὰ γῆς ἢ ὕδατος» δὲν ἐπιτρέπει νὰ διαστείλῃ τις τὴν διὰ θαλάσ-

(1) Ἴδε τὴν λέξ. παραγγελιοδόχος, ἔνθα καὶ περὶ ἀγωγιάτου·—ἴδε καὶ Εὑρετ. τόμ. 1 σελ. 58 ἐπ.

σης ἀπὸ τὴν διὰ διωρύγων ἢ ποταμῶν μετακόμισιν καὶ ν' ἀποφασίσῃ, ὅτι μόνον τὴν τελευταίαν ἀφορᾷ τὸ μέρος Β' τοῦ αὐτοῦ τμήματος τοῦ ἐμπορ. νόμου, καὶ ὅτι, ὅταν ὁ παραγγελιοδόχος ἢ παραλήπτωρ τῶν πραγματειῶν τὰς λαμβάνῃ ἀπὸ πλοῖον πλέον ἐπὶ τῆς θαλάσσης, κατὰ τὸ ἄρθρον 285 τοῦ ἐμπορ. νόμου, δὲν χαίρει ἢ αὐτὸς ἢ ὁ πλοίαρχος τὸ δικαίωμα, τὸ ὁποῖον ἤθελεν ἔχει κατὰ τὸ ἄρθρον 106 τοῦ ἐμπορ. νόμου ἐν περιπτώσει ἀποποιήσεως ἢ διαφορᾶς, ὡς πρὸς τὴν παραλαβὴν τούτων, νὰ ζητήσῃ ὁ ἕτερος αὐτῶν νὰ ἐξετασθῇ καὶ βεβαιωθῇ ἡ κατάστασίς των ὑπὸ δοκιμαστῶν, διοριζομένων κατὰ τὸν σύντομον καὶ πρόχειρον τρόπον τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου, ἐὰν καὶ αἱ αὐταὶ πραγματεῖαι μετεκομίζοντο δι' ἁμάξης ἢ διὰ πλοίου, πλέοντος ἐπὶ ποταμοῦ ἢ διώρυγος.—ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 1717, ἣν ἐν Εὑρετ. τ. 1 σ. 59.

Ναυλώσεις·—φορτωτικά (1).

§ 26. Ἀπὸ τὸ ἄρθρον 288 τοῦ ἐμπορ. νόμου προκύπτει, ὅτι ὁ ναυλωτὴς δύναται νὰ διαλύσῃ τὴν περὶ τοῦ πλοῦ συμφωνίαν ἄνευ τινὸς λόγου, πληρόνων μόνον τὸ ἥμισυ τοῦ συμφωνηθέντος ναύλου, ὁ δὲ πλοίαρχος δὲν ἔχει ἄλλο δικαίωμα εἰμὴ νὰ ζητήσῃ τὸ ἥμισυ τοῦ ναύλου, ὄχι δὲ νὰ ἐκβιάσῃ τὸν ναυλωτὴν νὰ φορτώσῃ τὸ συμφωνηθὲν φορτίον. — ἀπόφ. 2195 τοῦ 1842 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 27. Ὁ ναῦλος ἀποδεικνύεται διὰ μαρτύρων; — ἀπόφ. 955 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν ἐν λέξ. *μάρτυρες*.

§ 28. Τὰ ναυλωτικὰ καὶ αἱ φορτωτικαὶ πρέπει νὰ συντάσσωνται ἐγγράφως (ἄρθρα 273, 281 ἐμπορ. νόμου)· ἐπομένως ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις αὐτῶν δὲν ἐπιτρέπεται, καθὼς προσέτι δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἀπόδειξις ἐθίμου ἀντιβαίνοντος εἰς τὰς διατάξεις ἐκείνας.—ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 375 τοῦ 1848, ἣν ἐν Εὑρετ. λέξ. *ἔθιμα*.

§ 29. Δύναται ν' ἀποδειχθῇ διὰ μαρτύρων ἡ ναύλωσις πλοίου καὶ ἡ περὶ ναύλου συμφωνία; ὄχι, κατὰ τὸ ἄρθρον 272 τοῦ ἐμπ. νόμου.—ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 955 τοῦ 1851 (νομ. σ. 5512)·—ἴδε τὴν λέξ. *μάρτυρες*.

---

(1) Ἴδε Εὑρετ. τόμ. 11 σελ. 320 ἐπ. (λέξ. ναῦλος καὶ ναύλωσις)·—ἴδε καὶ τὴν λέξιν φορτωτικαί.

Πλοῖα μετὰ τὴν κατάσχεσιν ἐπιχειροῦσι διάπλουν; ἐνεχυρίασις.

§ 30. Μετὰ τὴν κατάσχεσιν τοῦ πλοίου, ὁ πλοίαρχος, γινόμενος ἁπλοῦς μεσεγγυοῦχος αὐτοῦ καὶ ὀφείλων ἑπομένως νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς φυλάξεως αὐτοῦ εἰς τὸν τόπον τῆς κατασχέσεως μέχρι παραδόσεως αὐτοῦ εἰς τὸν ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ, κατὰ τὰ ἄρθρ. 1039, 1040 καὶ 889 τῆς πολ. δικον., δὲν δύναται νομίμως νὰ ἐπιχειρήσῃ πλοῦν, καὶ μάλιστα ἐκτὸς τοῦ κράτους (ἄρθρον 215 ἐμπ. νόμου, 892 πολ. δικ.)· ἂν δὲν τὸ κάμῃ, οἱ δανεισταὶ δὲν χάνουν τὸ προνόμιόν των, περὶ οὗ τὸ 11 ἄρθρον § 1 καὶ 191 τοῦ ἐμπορ. νόμου (1). — ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγ. 30 τοῦ 1845, ἣν ἐν λέξει *ναυτοδάνειον*.

§ 31. Τὸ ἄρθρον 1031 τῆς πολ. δικ. προνοεῖ ὑπὲρ τῶν πλοίων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα διὰ τῆς κατασχέσεως ἐμποδίζονται ἀπὸ τοῦ νὰ διαπλεύσωσιν. Δὲν ἐφαρμόζεται λοιπὸν ἐπὶ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα δὲν ἦσαν εἰς κατάστασιν νὰ διαπλεύσωσιν, ὡς μὴ ἔχοντα π. χ. τὴν ἀναγκαίαν ἐπισκευήν. — ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 50 τοῦ 1838 (ἐν νομικ. σελ. 2162).

§ 32. Τὸ πλοῖον κατασχεθὲν διὰ χρέος ἑνὸς τῶν συνιδιοκτητῶν αὐτοῦ δὲν δύναται νὰ ἐπιχειρίσῃ διάπλουν.—ἀπόφ. ἐφετ. Ναυπλ. 832 τοῦ 1852 (ἐν νομικ. σελ. 5701).

§ 33. Τὸ πλοῖον εἶναι ἀνεπίδεκτον κατασχέσεως, ὅταν ὁ πλοίαρχος ἔχῃ ἤδη εἰς χεῖρας τὰ πρὸς τὸν ἀπόπλουν ἀναγκαῖα ἔγγραφα, καὶ τὸ χρέος, διὰ τὸ ὁποῖον καταδιώκεται, δὲν συνεφωνήθη χάριν τοῦ μελετωμένου διάπλου, κατὰ λογικὴν δὲ συνέπειαν τὸ πλοῖον εἶναι τοιοῦτον μέχρι τοῦ εἰς τὸν προωρισμένον τόπον κατάπλου του, παρεκτὸς ἐὰν τὸ δάνειον συνεφωνήθη εἰς τὸν τόπον τῆς προσορμήσεως.—ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 172 τοῦ 1846, ἣν ἐν Εὑρετ. τόμ. 4 σελ. 331 § 294.

§ 34. Τὰ πλοῖα ὑπόκεινται εἰς ἐνεχυρίασιν; ἔννοια τοῦ ἄρθρου 218 τοῦ ἐμπορ. νόμου· ὅρα ἐν λέξει *ἐνέχυρον* § 89 (Εὑρετ. τ. 6 σελ. 639—643) καὶ τὴν 63 τοῦ 1845 ἀπόφ. τοῦ Ἀρ. Πάγ.

---

(1) Ἐν ἄλλαις λέξεσιν· « Ἡ διὰ τὴν μὴ ἀναχώρησιν τοῦ πλοίου ἀντίστασις τῶν προμηθευτῶν ὕλης πρὸς κατασκευὴν πλοίου ἀρκεῖ πρὸς διατήρησιν τῶν προνομίων των, καίτοι τοῦ πλοιάρχου αὐθαιρέτως ἀποπλεύσαντος. »

Ἰδιοκτητῶν καὶ πλοιάρχων δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις.

§ 35. Περὶ τῆς διαλύσεως τῆς εἰς πλοῖα κοινωνίας (1) ἡ ὑπ' ἀριθμὸν 75 τοῦ 1854 πολιτ. ἀπόφ. τοῦ Ἀρ. Πάγ. φέρει οὕτως·

« Ἐπειδὴ τὸ ἐφετεῖον, ἑρμηνεῦσαν τὸ ἀπὸ 10 ἰουνίου 1849 μεταξὺ τῶν συναλλαττομένων μερῶν συμφωνητικὸν, παραδέχεται, ὅτι σκοπὸς τούτων ἦτο διὰ τοῦ ἐν τῷ συμβολαίῳ ἐμπεριεχομένου ὅρου νὰ ἀποφύγῃ ἕκαστον αὐτῶν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ δεχθῇ ὡς συνιδιοκτήτην τοῦ πλοίου οἱονδήποτε τρίτον, πρὸς ὃν ὁ ἕτερος ἐδύνατο ἄνευ τοῦ εἰρημένου ὅρου νὰ παραχωρήσῃ δι' ἑκουσίας πωλήσεως τὴν μετοχήν του, οὐχὶ ὅμως καὶ νὰ καταστήσωσιν ἀδιάλυτον ἄνευ τῆς συναινέσεως ἀμφοτέρων τὴν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος πλοίου κοινωνίαν των, διὰ δὲ τῆς ἑρμηνείας ταύτης οὔτε τὰ πράγματα μετεβλήθησαν, οὔτε ἀρχὴ τοῦ δικαίου παρεβιάσθη· ἄρα καὶ ἂν ὑποτεθῇ ἐσφαλμένη, τοῦτο, κατὰ τὸ ἄρθρον 810 τῆς πολ. δικον. δὲν εἶναι λόγος ἀναιρέσεως, τὸ δὲ ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ἀποδεδειγμένη ἡ ἀνάγκη τῆς τοῦ πλοίου ἐκποιήσεως, ἀφ' ἑνὸς εἶναι καθαρῶς πραγματικὸν ἀντικείμενον καὶ τὴν τοῦ Ἀρείου Πάγου ἁρμοδιότητα διαφεύγει, ἀφ' ἑτέρου δὲν εἶναι ὅρος ἀπαραίτητος πρὸς ἐκποίησιν πλοίου, καθότι ὑπάρχοντος ὁμολογουμένου ὅτι ὁ ἀναιρεσίβλητος ἦτο κύριος τοῦ ἡμίσεως πλοίου, ἐδύνατο συμφώνως μὲ τὸ ἄρθρον 220 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, μὴ ὑπαρχούσης ἐναντίας συμφωνίας, ὡς τὸ ἐφετεῖον βεβαιοῖ, ν' ἀπαιτήσῃ δικαστικῶς τὴν διὰ πλειστηριασμοῦ ἐκποίησιν αὐτοῦ. »

§ 36. Ὁ συγκοινωνὸς δύναται νὰ πωλήσῃ τὴν ἐπὶ πλοίου τινὸς μερίδα του; ἴδε τὴν 8972 ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθην. (κατωτ. § 41).

§ 37. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐμπορ. δικαίου ἐπὶ ἰδιοκτησίας πλοίων ὁ ἰδιοκτήτης δύναται νὰ διορίσῃ εἰς τόπον μάλιστα, ὅπου αὐτὸς δὲν διατρίβει, ἄλλον ἐπίτροπον διὰ τὰς χρείας τοῦ ἐμπορίου. —ἀπ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 2964 τοῦ 1844.

§ 38. Δύναται εἷς τῶν συνιδιοκτητῶν πλοίου νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ναύλωσιν αὐτοῦ, ἐνῷ οἱ ἄλλοι προτιμῶσι νὰ μένῃ τὸ πλοῖον ἐν ἀργίᾳ;

---

(1) Ἴδε τὴν λέξιν κοινωνία ἐν Εὑρετ. τόμ. 9.

Τὸ ζήτημα αὐτὸ ἐπαρουσιάσθη ἐνώπιον τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, οἵτινες διῃρέθησαν. Κατὰ τὴν μειονοψηφίαν δὲν συγχωρεῖται ἡ ναύλωσις· κατὰ τὴν πλειονοψηφίαν συγχωρεῖται. Ἰδοὺ ἡ ἀπόφασις.

« Ἐπειδὴ καὶ ἂν ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ, ὅτι ἡ ἀγωγὴ καθίσταται ἐξ ὑπαρχῆς ἀποῤῥιπτέα διὰ τοὺς ἑξῆς μάλιστα λόγους· διότι αἱ διατάξεις τοῦ ἰσχύοντος παρ' ἡμῖν Ῥωμαϊκοῦ δικαίου ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ ἐμπορικῶν ὑποθέσεων, καθόσον δὲν κατηργήθησαν οὐδὲ ἐτροποποιήθησαν διὰ τοῦ νεωτέρου καὶ εἰδικωτέρου ἐμπορ. νόμου· διότι κατὰ ῥητὴν τοῦ Ῥωμ. δικαίου διάταξιν, ὁ συνεταῖρος ἢ συνιδιοκτήτης δύναται ν' ἀπαγορεύσῃ εἰς τὸν συνεταῖρον ἢ συνιδιοκτήτην αὐτοῦ πᾶσαν ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς κοινῆς περιουσίας, ὅταν μάλιστα ἐξ αὐτῆς ἦναι δυνατὸν νὰ προςγενῇ βλάβη τις εἰς τὰ συμφέροντά του (νόμ. 28 Communi divid καὶ νόμ. 27 (26) § 1 de serv. urb. ἴδε καὶ ἄρθρον 1859 τοῦ πολ. γαλλ. Κώδ.)· αἱ διατάξεις δ' αὗται, προκειμένου περὶ κοινοῦ πλοίου, δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς κατηργημέναι, εἰμὴ καθόσον τὸ ἄρθρον 220 τοῦ ἐμπορ. νόμου τὴν πλειονοψηφίαν τῶν συνιδιοκτητῶν κυριάρχην κατέστησεν ὡς πρὸς ὅλα, ὅσα τὸ κοινὸν συμφέρον ἀφορῶσι· διότι τὸ εἰρημένον ἄρθρον οὐδὲν ἄλλο δικαίωμα παρέσχεν εἰς τὴν ἰσοψηφίαν, ἢ τὸ τῆς πλειστηριάσεως τοῦ πλοίου, ἤτοι τὸ τῆς διαλύσεως τῆς ἑταιρίας δικαίωμα· διότι ὁ ἀπόπλους ἀπαιτεῖται παρὰ τοῦ ἐνάγοντος πρὸς ἐπιχείρησιν ἐμπορικὴν, τὸ κοινὸν ἀφορῶσαν συμφέρον, εἰς τοῦτο δὲ δυνάμενον νὰ ἔχῃ καὶ ἐπιβλαβεῖς συνεπείας δὲν δύναται κατὰ τὸ ἄρθρον 220 τοῦ ἐμπορ. νόμου νὰ ὑποχρεωθῇ ὁ ἐναγόμενος ὡς ὑποψηφῶν.

» Ἐπειδὴ ὁ νόμος 28 τῶν Πανδ. Communi dividundo (10, 3) ἀποβλέπει τὴν περίστασιν, καθ' ἣν εἷς τῶν συνεταίρων ἤθελε προτίθεσθαι νὰ κάμῃ μεταβολὰς εἰς τὸ κοινὸν γήπεδον οἰκοδομῶν αὐτὸ, διότι τοιουτοτρόπως, ὅπως καὶ ὁ νόμ. 11 τῶν Πανδ. (8, 5) ἐκφράζεται, ὁ ἐπιχειρῶν τὴν οἰκοδομὴν συνεταῖρος ἐναντίον τῆς θελήσεως τοῦ συνεταίρου του, κάμνει χρῆσιν *αὐθαίρετον* (arbitrium) τοῦ κοινοῦ κτήματος καὶ ἐπιβαρύνει αὐτὸ, δὲν προβλέπουσιν ὅμως οἱ νόμοι οὗτοι τὴν περίστασιν, καθ' ἣν ὁ συνεταῖρος θέλει νὰ κάμῃ τὴν χρῆσιν ἐκείνην, δι' ἣν προσδιωρίσθη ἐξ ἀρχῆς τὸ κτῆμα, κατὰ θέλησιν τῶν συνεταίρων καὶ ἡ ὁποία ὑπεννοεῖται εἰς τὸ ἑταιρικὸν συνάλλαγμα, καὶ ὅταν οἱ συνεταῖροι ἀποκτήσωσι κοινῶς κτῆμά τι ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς μισθώσεως, ὅπως καὶ οἱ συνιδιοκτῆται τοῦ πλοίου.

» Ἐπειδὴ, ἀπεναντίας, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ὁπόταν δηλαδὴ πρόκηται νὰ γίνῃ χρῆσις συμφώνως μὲ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ

πλοίου, ἤτοι διὰ νὰ ναυλωθῇ καὶ ταξειδεύσῃ, ἕκαστος τῶν συνεταίρων ἔχει τὸ τοιοῦτον δικαίωμα, ἐξ ἀναλογίας τοῦ νόμου 12 § 1 τῶν Πανδ. Ζ' ά, διότι ἡ πρὸς τοῦτο θέλησις τῶν συνεταίρων ἐννοεῖται ἐκπεφρασμένη κατὰ τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν ἐγένοντο συνιδιοκτῆται τοῦ ἐμπορικοῦ πλοίου· ὥστε ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ συνεταῖρος θέλων νὰ κάμῃ χρῆσιν τοῦ πλοίου δύναται νὰ ἐνεργήσῃ τοῦτο, καὶ εἰς τὸν συνεταῖρόν του δὲν μένει ἄλλο δικαίωμα εἰμὴ νὰ προτείνῃ ἂν ἔχῃ ἐπωφελεστέραν χρῆσιν, ἤτοι ἐπὶ πλοίων ἐπωφελέστερον ταξείδιον (ἴδε Pothier de contrat de societé νόμ. 84 καὶ 85)· ὅθεν καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ὁ ἐμπορικὸς νόμος ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τῶν πλοίων, ἀνηκόντων εἰς πολλοὺς συνιδιοκτήτας, δὲν προέβλεψεν εἰμὴ μόνον τὴν περίστασιν, καθ' ἣν ὑπάρχει ἰσοψηφία μεταξὺ τῶν μετόχων, καὶ τῶν μὲν θελόντων νὰ ναυλωθῇ τὸ πλοῖον, τῶν δὲ νὰ μένῃ ἀργὸν εἰς τὸν λιμένα, τότε κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ κοινοῦ δικαίου πρέπει νὰ ναυλωθῇ,« διότι τοιοῦτος ἦτον ὁ προορισμός των καὶ τοιαύτη ὑπῆρχεν ἡ κοινὴ θέλησις τῶν συνιδιοκτητῶν ὅταν συνῆλθον εἰς ἑταιρίαν, καὶ οὗτοι ὑπεχρεώθησαν, ὁ δὲ ἰσοψηφῶν καὶ μὴ θέλων τὴν ἔκπλευσιν τοῦ πλοίου δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν πώλησιν αὐτοῦ· ὅθεν ἡ αἴτησις τοῦ Φ ἔχοντος τὸ ἥμισυ τῆς μετοχῆς τοῦ πλοίου, τοῦ νὰ ἐπιτραπῇ εἰς αὐτὸν νὰ τὸ θέσῃ εἰς κατάστασιν πλοῦ διὰ νὰ ταξειδεύσῃ, εἶναι βάσιμος.

» Ἐπειδὴ ὅμως καὶ κατ' αὐτὸν τὸν ἐμπορικὸν νόμον ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς ἰσοψηφοῦντας νὰ ἐνεργήσωσι τὴν ναύλωσιν τοῦ πλοίου μὴ στεργέντων τῶν λοιπῶν, διότι ἀφοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 220 τοῦ ἐμπ. νόμου ὁ μετέχων ἐπὶ τοῦ ἡμίσεως τοῦ πλοίου δύναται νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν πώλησιν τοῦ ὅλου πλοίου, ὅπερ δὲν ἐπιτρέπεται κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ κοινοῦ δικαίου· νόμ. 68 τῶν Πανδ. (17, 2)· πολὺ περισσότερον ἔχει τὸ δίκαιον τοῦ νὰ ζητήσῃ νὰ τεθῇ εἰς κίνησιν καὶ νὰ ἐκπλεύσῃ ἐπομένως, καὶ ἐξ ἀναλογίας τῆς τελευταίας διατάξεως τοῦ ἄρθρου 220 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου· ἴδε Boul. Patis, de droit commercial maritime tom. 1 tit. 3 sect. 107 καὶ τοὺς αὐτόθι σημειουμένους συγγραφεῖς. — ἀπόφ. 573 τοῦ 1852 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν (νομικ. σελ. 5612).

§ 39. Δύναται ὁ συνεταῖρος μετὰ τὴν παραλαβὴν τῶν ναυτιλιακῶν ἐγγράφων νὰ ἐμποδίσῃ τὸ πλοῖον ἀπὸ τοῦ νὰ ἀποπλεύσῃ; ὄχι.—ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 119 τοῦ 1839 (νομικ. σ. 839).

§ 40. Ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ πλοίου εἶναι ὑπεύθυνος ἕνεκα βλάβης προξενηθείσης εἰς τὸ φορτίον ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου;

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἄρθρ. 216 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, πᾶς

ἰδιοκτήτης πλοίου εἶναι πολιτικῶς ὑπεύθυνος περὶ τῶν πράξεων τοῦ πλοιάρχου, καθόσον ἀφορῶσι τὸ πλοῖον καὶ τὴν ἀποςολήν του, καὶ ἐπομένως ἡ προκειμένη ἀγωγὴ κατὰ τῶν ἰδιοκτητῶν περὶ ἀποδόσεως τοῦ φορτίου καὶ ἀποζημιώσεως διὰ τὴν ἔλλειψιν καὶ βλάβην τοῦ φορτίου καὶ ἄλλων παρεπομένων ζημιῶν, σχέσιν ἐχουσῶν μὲ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ πλοιάρχου, καὶ μὲ τὴν συνομολογηθεῖσαν παρ' αὐτοῦ ὑποχρέωσιν τῆς μεταβιβάσεως τοῦ φορτίου, δὲν εἶναι ἀπαράδεκτος, ἀποδειχθεισῶν ὑπὸ τοῦ ἐνάγοντος τῶν ἐλλείψεων τούτων.—ἀπ. ἐφετ. Ναυπλ. 327 τοῦ 1852 (νομικ. σ. 5582).

§ 41. Ἐκ τοῦ ὑπάρχοντος ἐν τῷ συμφωνητικῷ ἐγγράφῳ ὅρου, καθ' ὃν οὐδεὶς τῶν διαδίκων δύναται νὰ πωλήσῃ εἰς ἄλλον τὴν εἰς τὸ ἐπίδικον πλοῖον συμμετοχήν του, ἐὰν ἀμφότεροι δὲν συναινέσωσιν εἰς τὴν ἐκποίησιν τοῦ πλοίου, προκύπτει ὅτι οἱ συναλλαξάμενοι δὲν προέθεντο εἰμὴ ν' ἀποφύγῃ ἕκαστος αὐτῶν τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ νὰ δεχθῇ ὡς συνιδιοκτήτην οἱονδήποτε τρίτον, πρὸς ὃν ὁ ἕτερος ἠδύνατο, ἄνευ τοῦ ὅρου ἐκείνου, νὰ πωλήσῃ δι' ἐκουσίας παραχωρήσεως τὴν μετοχήν του, οὐχὶ δὲ καὶ νὰ καταστήσωσιν ὑποχρεωτικὴν εἰς ἑαυτοὺς καὶ ἀδιάλυτον ἄνευ τῆς συναινέσεως ἀμφοτέρων τὴν ἐπὶ τοῦ πλοίου κοινωνίαν των, ἐναντίον τῶν περὶ διανομῆς τῶν κοινῶν πραγμάτων ἀρχῶν τοῦ δικαίου, καὶ αὐτῆς τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 220 τοῦ ἐμπορ. νόμου, ἥτις δὲν τὰς τροποποιεῖ εἰμὴ καθ' ὅσον ἀπαιτεῖ, πρὸς διάλυσιν τῆς ἐπὶ τῶν πλοίων κοινωνίας, νὰ ζητηθῇ αὕτη παρὰ τῶν ἐχόντων τὸ ἥμισυ, τοὐλάχιστον, τοῦ πλοίου ἰδιοκτητῶν.—Ὅθεν, καὶ ὑπάρχοντος τοῦ ὅρου ἐκείνου, ὁ συνιδιοκτήτης δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν διὰ πλειστηριασμοῦ πώλησιν τοῦ πλοίου πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς διαλύσεως τῆς κοινωνίας.—ἀπ. 8972 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν (τμ. α').

§ 42. Κατὰ τὸ 218 ἄρθρον τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου ὁ ἰδιοκτήτης δύναται νὰ ἀποβάλῃ τὸν πλοίαρχον· ἐὰν δὲ ὑπάρχωσι πολλοὶ συνιδιοκτῆται πλοίου τινός, εἰς ὅλα, ὅσα ἀφορῶσι τὸ κοινὸν συμφέρον αὐτῶν, ὑπερισχύει ἡ γνώμη τῶν πλειόνων.—ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγου 263 τοῦ 1839.

§ 43. Δύναται ν' ἀποβληθῇ ὁ πλοίαρχος, ὅστις εἶναι συμμέτοχος, ἐκ τοῦ πλοίου, πρὶν ἢ λάβῃ τὸ τίμημα;—Δύναται ν' ἀποβληθῇ τοῦ πλοίου πρὶν πληρωθῇ τὸν μισθόν του;

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ δύναται μέν, κατὰ τὰ ἄρθρα 218 καὶ 220 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ πλοίου ν' ἀποβάλῃ τὸν πλοίαρχον καὶ πρὸ τοῦ ἀπόπλου καὶ κατὰ τὸν πλοῦν αὐτόν, προσέτι ὁπωσδήποτε καὶ καθ' ὁποιονδήποτε χρόνον καὶ ἂν ἦτο διωρι-

σμένος, ἀλλ' ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἑπόμ. 219 ἄρθρον, δίδεται συνάμα καὶ εἰς τὸν πλοίαρχον, ἐὰν ἦναι συνιδιοκτήτης καὶ δὲν θέλῃ νὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ ἦναι πλέον συμμέτοχος, νὰ παραιτήσῃ τὴν ἐπὶ τοῦ πλοίου συμμετοχήν του εἰς τὸν συνιδιοκτήτην καὶ νὰ λάβῃ παρ' αὐτοῦ τὴν πληρωμὴν τοῦ ἰσοτίμου αὐτῆς κεφαλαίου κατ' ἐκτίμησιν πραγματογνωμόνων, ἕπεται ἀναμφιβόλως ἐκ τῆς τελευταίας αὐτῆς μάλιστα διατάξεως τοῦ νόμου, ὅτι ὁ μὲν πλοίαρχος δύναται ν' ἀπαιτήσῃ νὰ πληρωθῇ τὸ ποσὸν αὐτὸ πρὶν ἢ ἀποβληθῇ τῆς πλοιαρχίας καὶ παραδώσῃ τὸ πλοῖον εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἰδιοκτήτου, οὗτος δὲ εἶναι ὑπόχρεως εἰς τοῦτο· ά) διότι ἄλλως, ἐὰν δηλαδὴ πρὶν πληρωθῇ τὸ μνησθὲν ποσὸν εἰς τὸν πλοίαρχον ἀπὸ τὸν ἰδιοκτήτην, οὗτος ἐδύνατο νὰ τὸν ἀποβάλῃ καὶ νὰ λάβῃ τὸ πλοῖον εἰς τὴν ἐξουσίαν του, ἡ ἐκτίμησις τοῦ πλοίου ἤθελεν ἀποβαίνει πολλάκις ἀνέφικτος, καθότι ὁ ἰδιοκτήτης ἐδύνατο εὐκόλως, ἔχων τὸ πλοῖον εἰς τὴν ἐξουσίαν του, ν' ἀποπλεύσῃ ἀμέσως μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐπομένως οἱ πραγματογνώμονες, μὴ ἔχοντες ὑπ' ὄψιν των τὸ πλοῖον διὰ νὰ παρατηρήσωσιν ἰδίοις ὄμμασι τὴν κατάστασίν του, δὲν ἤθελον δύνανται νὰ κάμωσιν οὐδεμίαν αὐτοῦ ἐκτίμησιν· β') διότι, ἐνῷ ὁ νομοθέτης ἠθέλησε διὰ μέσου αὐτοῦ τοῦ τρόπου νὰ προσδιορίζηται τὸ ποσὸν, τὸ ὁποῖον ὀφείλεται εἰς τὸν πλοίαρχον, οὗτος βεβαίως, ἐναντίον τῆς θελήσεως τοῦ νομοθέτου, καὶ τὴν ἰδιοκτησίαν του ἤθελε στερεῖται καὶ τὸ ἀντίτιμον αὐτῆς δὲν ἤθελε δύναται νὰ λάβῃ, ὡς μὴ δυνάμενον, καὶ νὰ προσδιορισθῇ διὰ πραγματογνωμόνων· γ') διότι, ἐξομοιουμένης τῆς παραιτήσεως τῆς μετοχῆς τοῦ πλοιάρχου πρὸς τὸν ἰδιοκτήτην μὲ ἀγοραπωλησίαν, οὗτος, ὡς ἀγοραστὴς, ὀφείλει κατὰ νόμον νὰ πληρώσῃ προηγουμένως τὸ τίμημα, διὰ νὰ ἔχῃ ἐπομένως τὸ δικαίωμα νὰ παραλάβῃ τὸ πωληθὲν εἰς αὐτὸν πρᾶγμα.

» Ἐπειδὴ, κατὰ τὰ ἄρθρα 271 καὶ 272 τοῦ ἐμπορ. νόμου, τὸ πλοῖον εἶναι μὲν ὑπέγγυον πρὸς πληρωμὴν τοῦ μισθοῦ τοῦ πλοιάρχου, ἔχοντος προνόμιον κατὰ τὸ ἄρθρον 191 § 6 τοῦ αὐτοῦ νόμου, δὲν ἕπεται δὲ ἐκ τούτου καὶ ὅτι δὲν δύναται ν' ἀποβληθῇ τῆς πλοιαρχίας πρὶν ἢ πληρωθῇ τὸ μίσθωμα.—ἀπόφασις ἐφετῶν Ναυπλ. 145 τοῦ 1850 (νομικ. σελ. 5310).

§ 44. Ὁ ἰδιοκτήτης ἑνὸς πλοίου δύναται πάντοτε καὶ χωρὶς ν' ἀναφέρῃ τὰς αἰτίας, ν' ἀποβάλῃ τὸν πλοίαρχον, ἂν καὶ οὗτος ἦναι συνιδιοκτήτης τοῦ πλοίου καὶ ἡ πλοιαρχία τοῦ ἐδόθη διὰ τοῦ ἑταιρικοῦ συμβολαίου; Ναί· —ἀπόφ. ἐφετῶν Παρ. τῆς 15 μαΐου 1838 (νομικ. σελ. 918).

§ 45. Προκειμένου λόγου περὶ ἴσης συμμετοχῆς, ἡ γνώμη τοῦ

πλοιάρχου περὶ τοῦ νὰ ἐξακολουθήσῃ ὁ πλοῦς, ὑπερισχύει.—ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 119 τοῦ 1837, ἣν ἐν λέξει *διαμαρτυρία* (Εὑρετ. τόμ. 6).

§ 46. Πλοίαρχος παραχωρεῖ εἰς ἄλλον τὴν διεύθυνσιν τοῦ πλοίου; Ὅταν, κατὰ τὴν συμφωνίαν τῶν συνιδιοκτητῶν, πλοῖόν τι ἔπρεπε νὰ πλοιαρχῆται ὑπὸ τοῦ Α, οὗτος ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ συνιδιοκτήτου δὲν δύναται νὰ παραχωρήσῃ τὴν διεύθυνσιν τοῦ πλοίου εἰς ἄλλον· παραχωρήσας δ' αὐτὴν εἶναι ὑπεύθυνος πρὸς τὸν συνιδιοκτήτην διὰ τὴν διαχείρησιν τοῦ ὑποκατασταθέντος ὑπ' αὐτοῦ μόνου πλοιάρχου, καὶ ὀφείλει νὰ δώσῃ λόγον περὶ αὐτοῦ· ὅταν δὲ τὰ προτεινόμενα παρ' αὐτοῦ ἐμπόδια δὲν καθιστῶσιν ἀδύνατον εἰς αὐτὸν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν διοίκησιν τοῦ πλοίου, δὲν ἀπαλλάσσεται τῆς εὐθύνης.—ἀπόφ. 8648 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 47. *Πλοίαρχος* δὲν δύναται νὰ ἦναι ἀλλοδαπός. Ῥάλλ. ἐμπ. δίκ. τόμ. 1 σελ. 93.

§ 48. Ἡ διοίκησις τοῦ πλοίου, παραχωρηθεῖσα, δυνάμει ῥητῆς μεταξὺ τῶν συνιδιοκτητῶν συμφωνίας, εἰς ἕνα ἐξ αὐτῶν, δὲν θεωρεῖται ὡς ἁπλῆ ἐντολὴ ἀνακλητέα κατ' ἀρέσκειαν, διότι τὰ ἄρθρα 218 καὶ 219 τοῦ ἐμπορ. νόμου ἀποβλέπουν τὸ ἀπὸ τὸν νόμον χορηγούμενον δικαίωμα τῆς ἀποβολῆς τοῦ πλοιάρχου· ἑπομένως ἡ ἀπόφασις τῶν ἐφετῶν δὲν εἶναι ἀναιρετέα, ἂν παραδεχθῇ, ὅτι, κατὰ τὰς μεταξὺ τῶν συνιδιοκτητῶν συμφωνίας, εἶχεν ὁ Α δυνάμει αὐτῶν τὸ δικαίωμα ν' ἀναλάβῃ τὴν πλοιαρχίαν.—ἀπόφ. πολιτικὴ Ἀρείου Πάγου 9 τοῦ 1841.

§ 49. Ὁ ὑπὸ τὸν πλοίαρχον διατελῶν γραμματεὺς τοῦ πλοίου δὲν εἶναι ὑπόλογος ἕνεκα τῆς παρὰ τοῦ πλοιάρχου γενομένης διαχειρίσεως τοῦ πλοίου. — ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 206 τοῦ 1846, ἣν ἐν Εὑρετ. τόμ. 5 λέξ. *ἁρμοδ. ἐμπορ.* § 40.

§ 50. Τὸ 228 ἄρθρον τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου κηρύττει τὸν πλοίαρχον ὑπεύθυνον ἕνεκεν ὅλων τῶν, καίτοι τυχαίων, συμβεβηκότων, ἐὰν δὲν παρευρέθη εἰς τὸ πλοῖον· τὸ δὲ ἄρθρον 228 καθιεροῖ ἁπλοῦν ἔννομον τεκμήριον, ἐναντίον τοῦ ὁποίου συγχωρεῖται ἔτι ἀπόδειξις (1).—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 274 τοῦ 1839, ἣν ἴδε ἐν λέξ. *λιμενάρχης* (Εὑρετ. τόμ. 9 σελ. 339 ἐπ.).

§ 51. Οἱ πλοίαρχοι ὑπάγονται εἰς τὰς περὶ πτωχεύσεως διατάξεις; ἴδε τὴν λέξιν *πτώχευσις*.

---

(1) Ἴδε τὴν λέξιν ναυάγια.

§ 52. Πᾶς πλοίαρχος, ἐκτὸς τῆς πρὸ παντὸς ἀπόπλου ἐπισκέψεως τοῦ πλοίου του, περὶ τῆς ἱκανότητός του πρὸς πλοῦν καὶ τῶν ἄλλων ἐγγράφων, ὀφείλει νὰ ἔχῃ ἀκριβῆ ἀπογραφὴν τῶν ἐπίπλων τοῦ πλοίου, ἥτις ἐξελέγχεται κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς καὶ ἐπιβεβαιοῦται ἡ ἀκρίβεια αὐτῆς· 2) νὰ κρατῇ βιβλίον (ἡμερολόγιον) ἠριθμημένον καὶ μονογραφημένον, ἐνῷ ἐγγράφονται ὅλα τὰ κατὰ τὸν διάπλουν ληφθέντα μέτρα, τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα τοῦ πλοίου καὶ ἐν γένει πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ φορτίον του, καὶ πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς παράδοσιν λογαριασμοῦ ἢ καὶ ἀπαίτησιν οἱανδήποτε· 3) νὰ παρουσιάζῃ τὸ βιβλίον τοῦτο πρὸς ἐπιθεώρησιν ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν, ἀφ' ἧς προσορμισθῇ εἰς οἱονδήποτε λιμένα καὶ νὰ κάμῃ τὴν ἔκθεσίν του περὶ τῶν κατὰ τὸν διάπλουν δυστυχημάτων, ἅτινα ἐπιβεβαιοῦνται ἐνόρκως· 4) ἐν περιπτώσει ἀνάγκης χύσεως πρὸς κοινὴν διάσωσιν τοῦ πλοίου καὶ τοῦ φορτίου, νὰ λαμβάνῃ τὴν γνώμην τῶν ἐν τῷ πλοίῳ εὑρισκομένων μετόχων τοῦ φορτίου καὶ τῶν ἐπισημοτέρων τοῦ πληρώματος, καί, γενομένης τῆς διασκέψεως, νὰ συντάσσηται ἔγγραφον ὑπογεγραμμένον ἀπὸ τοὺς διασκεψαμένους ἢ βεβαιοῦν τοὺς λόγους, δι' οὓς δὲν ἠθέλησαν νὰ ὑπογράψουν, καὶ φανερόνον τὰ αἴτια τὰ ὑπαγορεύσαντα τὴν χύσιν, τὰ ἐκχυθέντα ἢ βλαφθέντα πράγματα, τὸ δὲ ἔγγραφον διάσκεμμα νὰ καταχωρῆται εἰς τὸ ἡμερολόγιον, καί, ἂν τὸ κατεπεῖγον τοῦ κινδύνου δὲν ἐπέτρεψε τὴν ἔκθεσιν τῆς διασκέψεως, νὰ βεβαιοῦται ἡ περίστασις αὕτη μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ κινδύνου, καὶ 5) εἰς τὸν πρῶτον λιμένα τῆς προσορμίσεως, νὰ βεβαιώσῃ ἐνόρκως τὰ ἐν τῷ ἡμερολογίῳ καὶ τῷ διασκέμματι διαλαμβανόμενα. Ἐκ τούτων δ' ἕπεται ὅτι αἱ ἀνωτέρω διατυπώσεις εἶναι οὐσιώδεις ἀφορῶσαι τὰ συμφέροντα τῶν μετόχων τοῦ πλοίου καὶ τοῦ φορτίου, καί, ἐν περιπτώσει μὴ ἐκπληρώσεως αὐτῶν, μόνη ἡ ἔκθεσις τοῦ πλοιάρχου καὶ ἡ ἔνορκος ἐπιβεβαίωσις αὐτῶν ἐνώπιον τῆς ἁρμοδίας λιμενικῆς ἢ διοικητικῆς ἀρχῆς, δὲν ἀποτελεῖ ὑπὲρ τοῦ πλοιάρχου ἐντελῆ ἀπόδειξιν τῶν κατὰ τὸν διάπλουν ἀβαριῶν καὶ ἄλλην οὐδεμίαν ἐγγύησιν ἤθελεν παρέχει, περὶ τῆς καλῆς καὶ εὐσυνειδήτου ἐκπληρώσεως τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ πλοιάρχου πρὸς τοὺς ἔχοντας συμφέρον, καθόσον μάλιστα τὰ θαλάσσια συμβάντα δὲν ὑποπίπτουν εἰς τὰς αἰσθήσεις τοῦ κοινοῦ διὰ νὰ δύνανται εὐκόλως νὰ βεβαιωθῶσιν.—ἀπόφ. 7170 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 52². Ὅταν κατὰ τὴν συμφωνίαν τῶν συνιδιοκτητῶν, πλοῖόν τι ἔπρεπε νὰ πλοιαρχῆται ὑπὸ τοῦ Α, οὗτος ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ συνιδιοκτήτου δὲν δύναται νὰ παραχωρήσῃ τὴν διεύ-

θυνσιν τοῦ πλοίου εἰς ἄλλον· παραχωρήσας δ' αὐτὴν εἶναι ὑπεύθυνος πρὸς τὸν συνιδιοκτήτην διὰ τὴν διαχείρισιν τοῦ ὑποκατασταθέντος ὑπ' αὐτοῦ μόνου πλοιάρχου, καὶ ὀφείλει νὰ δώσῃ λόγον περὶ αὐτοῦ· ὅταν δὲ τὰ προτεινόμενα παρ' αὐτοῦ ἐμπόδια δὲν καθιστῶσιν ἀδύνατον εἰς αὐτὸν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν διοίκησιν τοῦ πλοίου, δὲν ἀπαλλάσσεται τῆς εὐθύνης. — ἀπόφ. 8648 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

Ἱκανότης πλοιάρχου κατὰ ποίους νόμους κρίνεται;

§ 53—55. Ἡ ἱκανότης τοῦ πλοιάρχου κατὰ ποίους νόμους κρίνεται; ἴδε τὴν λέξιν *ναυτικὰ δάνεια* § 82 (Εὑρετ. τόμ. 11 σελ. 376).

Μισθοί (1).

§ 56. Ὁ ἀναδεχθεὶς τὴν πλοιαρχίαν πλοίου τινὸς ἐπὶ μισθῷ δι' ἓν μόνον ταξείδιον δὲν δύναται ν ἀπαιτήσῃ τὴν αὔξησιν τοῦ μισθοῦ του μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ταξειδίου, καθότι δὲν ἦτον ὑπόχρεως νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν πλοιαρχίαν (ἄρθρ. 238 ἐμπορικοῦ νόμου), καὶ ἠδύνατο νὰ τὴν παραιτήσῃ ἐν περιπτώσει ἐπιτυχίας ἐπωφελεστέρας μετὰ τοῦ ἰδιοκτήτου συμφωνίας· ἡ περίστασις δὲ ὅτι, μετὰ τὴν κατάσχεσιν τοῦ πλοίου διωρίσθη φύλαξ, δὲν τῷ προσδίδει ἄλλο δικαίωμα εἰμὴ τὸ τῆς ἀπαιτήσεως τῆς ἀντιμισθίας τοῦ φύλακος [ἄρθρα 191 καὶ 192 ἐμπορ. νόμου] (2).—ἀπ. 9011 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν (τμ. α').

§ 57. Ὑπὸ τὴν ἔκφρασιν « οἱ μισθοὶ τῶν ναυτικῶν κατὰ τὸν τελευταῖον διάπλουν » ἐννοεῖ προφανῶς ὁ νόμος τοὺς μισθοὺς τῶν ναυτῶν ἐφ' ὅσον χρόνον κατὰ τὸν τελευταῖον διάπλουν ὑπηρέτησαν ἐν τῷ πλοίῳ, κατὰ τὴν μετὰ τοῦ πλοιάρχου συμφωνίαν των, ὡς τοῦτο ἐξάγεται καὶ ἐκ τοῦ ἄρθρου 252 τοῦ ἐμπορ. νόμου (ἄρθρον 191 § 6 ἐμπ. ν.)·—ἀπόφ. πρωτοδ. Σύρου 337 τοῦ 1843 (νομικ. σελ. 3255).

(1) Ἴδε τὴν περὶ ἐμπορ. δικαίου πραγματείαν Κ. Ῥάλλη, τόμ. 2 σελ. 261 ἐπ. καὶ ἰδίως τὸν § 676·—ἴδε καὶ Εὑρετ. τόμ. 10 σελ. 267 ἐπ.

(2) Ὁ ἐνάγων ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐξηκολούθησε τὴν πλοιαρχίαν καὶ μετὰ τὸ ἔτος ἄνευ τινὸς νέας συμφωνίας.

§ 58. Κατὰ τὸν νόμον (ἄρθρ. 208 ἐμπ. ν.) ὁ πλοίαρχος παύει τῆς πλοιαρχίας του διὰ τῆς κατακυρώσεως τοῦ πλοίου, ἐκ δὲ τῆς διατάξεως ταύτης καὶ ἐκ τῆς τοῦ ἄρθρου 200 ἐδαφ. τελευταίου τοῦ αὐτοῦ νόμου, ὁρίζοντος, ὅτι ὁ κατασχὼν πλοῖον κλητὴρ διορίζει ἕνα φύλακα αὐτοῦ, μὴ λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς θέσεως, τῆς καταστάσεως καὶ τοῦ μεγέθους τοῦ πλοίου, ἐξάγεται, ὅτι αἱ τῶν ναυτῶν μετὰ τοῦ πλοιάρχου περὶ τῆς ὑπηρεσίας των συμφωνίαι, καὶ ἑπομένως ἡ ὑποχρέωσις αὐτῶν τοῦ νὰ ὑπηρετῶσιν ἐν τῷ πλοίῳ κατὰ τὰς εἰρημένας συμφωνίας, διαρκοῦσι μέχρι τῆς κατακυρώσεως τοῦ πλοίου, ἐὰν πρὸ αὐτῆς δὲν ἔληξεν ὁ χρόνος τῆς ὑπηρεσίας των (ἡ αὐτὴ ἀπόφ.).

§ 59. Ὁ νόμος (ἄρθρον 191 § 5 τοῦ ἐμπ. νόμου) δὲν ἀπονέμει προνόμιον εἰς τὴν ἀπαίτησιν τῶν ναυτῶν περὶ ἀποζημιώσεως ἕνεκα τοῦ διακοπέντος πλοῦ καὶ περὶ τῶν ἐξόδων τῆς ἐπιστροφῆς αὐτῶν (ἡ αὐτὴ ἀπόφ.).

§ 60. Αἱ ἀποφασίζουσαι τὰς τοιαύτης φύσεως ἔριδας ἀποφάσεις ἐκτελοῦνται προσωρινῶς, καὶ τὸ δικαστήριον δύναται νὰ διατάξῃ τὴν προσωρινὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεώς του (ἡ αὐτὴ ἀπόφ.).

Δάνειον.—Ἀπαιτήσεις τῶν δανειστῶν κατὰ τῶν ὑπεγγύων πλοίων.—Προνόμια.

§ 61. Δάνεια συνομολογούμενα ὑπὸ πλοιάρχων· ἔννοια τῶν ἄρθρων 216 καὶ 234 τοῦ ἐμπορ. νόμου· ὅρα ἐν Εὑρετ. τὴν λέξιν *ναυτικὸν δάνειον* § 66—84. Ἐνταῦθα δημοσιεύω καὶ τὰς ἑπομένας νεωτάτας ἀποφάσεις, πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐκεῖ λεχθέντων.

« Ἐπειδὴ καὶ ἐπὶ ὑποθέσει, ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ συνιδιοκτήτης δανειζόμενος ἐπὶ τοῦ πλοίου, ἐκτὸς τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς τῶν ἄλλων συνεταίρων του, εἶναι ὑπόχρεως νὰ τηρήσῃ ὡς ὁ ἁπλοῦς πλοίαρχος τὰς εἰς τὸ ἄρθρον 234 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου διατυπώσεις, διὰ νὰ καταστήσῃ οὕτω τὸ ληφθὲν δάνειον κοινὸν καὶ ὑποχρεωτικὸν καὶ δι' αὐτούς, ἀλλ' οὐχ ἧττον καὶ χωρὶς τῆς διατηρήσεως αὐτῶν, τὸ δάνειον ὡς πρὸς τὸν ἐκκαλοῦντα ἐν καλῇ πίστει δανειστὴν, εἶναι ἔγκυρον καὶ ἰσχυρὸν, καθότι αἱ διατυπώσεις αὗται ἀφορῶσι μόνον τὰς μεταξὺ τῶν ἰδιοκτητῶν καὶ τοῦ πλοιάρχου σχέσεις, οὐχὶ δὲ καὶ τὰς μεταξὺ τῶν ἐν καλῇ πίστει τρίτων δανειστῶν καὶ τῶν ἰδιοκτητῶν, ὁποῖοι οἱ ἐν τῇ προκειμένῃ δίκῃ διάδικοι· ὅτι δὲ τοιαύτη εἶναι ἡ ἔννοια τοῦ ῥηθέντος ἄρθρου, προκύπτει ἐκ τῶν ἐφεξῆς παρατηρήσεων·

1) Διότι ὁ πλοίαρχος καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ πλοῦ ἀντιπροσωπεύει τοὺς ἰδιοκτήτας, εἰς πᾶν ὅ,τι ἀνάγεται εἰς τὸ πλοῖον καὶ τὰς πραγματείας, καὶ κατὰ συνέπειαν ὅλαι αἱ σχετικαὶ πρὸς τὰ ἀντικείμενα ταῦτα πράξεις αὐτοῦ εἶναι ὑποχρεωτικαὶ διὰ τοὺς ἰδιοκτήτας ἀπέναντι τῶν μετ' αὐτοῦ συναλλαξαμένων τρίτων (ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως δολίας αὐτῶν συνεννοήσεως) κατὰ τὰς συμφώνους διατάξεις τοῦ τε ἄρθρου 216 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου καὶ τῶν νόμων 1, 5 § 2 ff. (14, 1) καὶ § 2 Εἰσηγ. Ἰουστ. 48.

2) Διότι αἱ διατυπώσεις αὗται μοναδικὸν ἀντικείμενον ἔχουν τὸ νὰ θέσουν καὶ τὸν πλοίαρχον εἰς κατάστασιν νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἀνάγκην τοῦ ληφθέντος δανείου, καὶ ἀποκρούσῃ οὕτω πᾶσαν καθ' αὐτοῦ ἀγωγὴν ἐκ μέρους τῶν ἰδιοκτητῶν, ἀφοῦ ὁ νόμος ἐπρόβλεψεν ὅσον ἦτον δυνατὸν περὶ τῆς ἐξασφαλίσεως τῶν συμφερόντων τῶν ἰδιοκτητῶν, καταστήσας τὸν πλοίαρχον ὑπεύθυνον ἀπέναντι αὐτῶν δι' ὅλα τὰ δάνεια, ὅσα χωρὶς ἀνάγκης ἤθελε λάβῃ ἐπὶ τοῦ πλοίου ἐν ὀνόματί των, καὶ δὲν ἀνάγονται ποσῶς εἰς τοὺς ἐν καλῇ πίστει μετὰ τοῦ πλοιάρχου συναλλαξαμένους δανειστάς, μὴ ὑποβαλλομένους ὑπὸ τοῦ νόμου εἰς οὐδεμίαν δικαιολόγησιν πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ ναυτοδανείου των, καθόσον ἄλλως, κατὰ τὴν ἐναντίαν δηλαδὴ ἀρχήν, οἱ ἀλλοδαποὶ δανεισταὶ ἤθελον εἶσθαι ὑπόχρεοι νὰ γνωρίζουν ὅλων τῶν διαφόρων ἐθνῶν τὰς νομοθεσίας, ἢ νὰ χάνουν τὰ δάνειά των, ὅπερ δὲν δύναται νὰ ὑποτεθῇ εὐλόγως, ὅτι ἦτον ἡ θέλησις καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ νομοθέτου.

3) Διότι καὶ πρὸ τοῦ ἐμπορ. νόμου τὸ 19 ἄρθρον τοῦ περὶ πλοιάρχου τίτλου τῆς περὶ ναυτιλίας διατάξεως τοῦ 1681, ὅπερ ἀπαιτεῖ ἀπὸ τὸν πλοίαρχον, ὡς τὸ ἄρθρον 234, τὴν τήρησιν ὁμοίων διατυπώσεων, οὕτως ἡρμηνεύετο καὶ ἐφηρμόζετο, κατὰ τὴν σύμφωνον διαβεβαίωσιν καὶ γνώμην τῶν τότε περιφήμων συγγραφέων Βαλλίνου καὶ Ἐμεριγῶνος.

4) Διότι, τοιαύτης οὔσης τῆς ἐννοίας καὶ ἐφαρμογῆς τοῦ προγενεστέρου αὐτοῦ νόμου, ἐὰν ὁ νομοθέτης τοῦ μεταγενεστέρου ἐμπορικοῦ νόμου ἤθελε θελήσει, ὥστε ἡ παράλειψις τῶν διατυπώσεων τοῦ ῥηθέντος 234 ἄρθρου νὰ δύναται νὰ προταθῇ ἐπίσης καὶ κατὰ τῶν ἐν καλῇ πίστει τρίτων δανειστῶν, βεβαίως δὲν ἤθελε παραδεχθῇ μίαν καινοτομίαν τόσον οὐσιώδη καὶ σημαντικήν, χωρὶς νὰ ὑποβάλῃ ῥητῶς ἑκατέρους, πλοίαρχον δηλαδὴ καὶ δανειστήν, εἰς τὴν δικαιολόγησιν τῆς ἐκπληρώσεως τῶν διατυπώσεων αὐτῶν, καθ' ὅσον μάλιστα οὔτε τὸ ἄρθρον αὐτὸ περιέχει ῥητὴν θετικὴν καὶ καθαρὰν ὡς πρὸς τοῦτο διάταξιν, οὔτε ἐκ τῶν παρατηρήσεων

καὶ τῆς συζητήσεως, αἵτινες προηγήθησαν τῆς τελευταίας ὁριστικῆς συντάξεώς του, προκύπτει ὁλοτελῶς, ὅτι συνελήφθη ἰδέα καὶ σκοπὸς τροπολογίας καὶ μεταβολῆς τοῦ διαληφθέντος 19 ἄρθρου.

5) Διότι ἡ ἀληθὴς αὕτη ἔννοια τοῦ ἄρθρου 234 διαδηλοῦται τρανώτατα διὰ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 236 τοῦ αὐτοῦ ἐμπορ. νόμου, ἀποκαθιστώσης τὸν ἄνευ ἀνάγκης δανειζόμενον πλοίαρχον ὑπεύθυνον ἀπέναντι τῶν ἰδιοκτητῶν καὶ προσωπικῶς ὑπόχρεον εἰς τὴν ἀπότισιν τῶν χρημάτων καὶ πραγμάτων, ὅπερ ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ ἰδιοκτήτης, ἐξαιρέσει τοῦ δικαιώματος τῶν ἀναγωγῶν κατὰ τοῦ πλοιάρχου, ὀφείλει ν' ἀποζημιώσῃ τοὺς τρίτους, ὡς πρὸς τοὺς ὁποίους εὑρίσκεται ὑποχρεωμένος διὰ τοῦ νομίμου ἐντολοδόχου του· ἄλλως, ἐὰν δηλαδὴ ὡς ἐκ τῆς παραλείψεως τῶν διατυπώσεων τοῦ ἄρθρου 234, τὸ δάνειον ἤθελεν εἶσθαι ἄκυρον ὡς πρὸς τὸν δανειστὴν ἀπέναντι τῶν ἰδιοκτητῶν, τότε ἤθελεν εἶσθαι μία ἀντίφασις τοῦ νόμου τοῦ νὰ ἐκβιάζῃ διὰ τοῦ ἄρθρου 236 τὸν πλοίαρχον ν' ἀποτίσῃ εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας ποσότητας, τὰς ὁποίας δὲν ἐπλήρωσεν, καὶ ν' ἀποζημιοῖ αὐτοὺς διὰ ζημίας, ἃς δὲν ὑπέστησαν.

6) Διότι, κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 312 τοῦ αὐτοῦ νόμου, ὁ ναυτοδανειστὴς δὲν ὑποχρεοῦται εἰς τὰς διατυπώσεις τοῦ ἄρθρου 234, εἰμὴ μόνον διὰ τὴν διατήρησιν τοῦ προνομίου του, ἐξ οὗ προκύπτει κατ' ἀναγκαίαν συνέπειαν, ὅτι ἂν καὶ ἀπόλλυσι τὸ προνόμιόν του, διατηρεῖ ὅμως τὰ δικαιώματά του καὶ τὸν τίτλον του κατὰ τοῦ ἰδιοκτήτου.

7) Διότι τὸ ἄρθρον 313 τοῦ αὐτοῦ νόμου ἐξομοιοῦν μὲ τὰ ἐμπορικὰ γραμμάτια, τὰ ὁποῖα κυκλοφοροῦν καὶ μεταβιβάζονται διὰ μόνης τῆς ὀπισθογραφήσεως, τὰ συναλλάγματα τῶν εἰς διαταγὴν ναυτοδανείων, οἷον καὶ τὸ προκείμενον, ἀποκρούει καὶ ἀπωθεῖ τὴν ἰδέαν τοῦ ὅτι ὁ ναυτοδανειστὴς, ὁ κατέχων τὸ συνάλλαγμα τοῦ ναυτοδανείου διὰ τακτικῆς ὀπισθογραφήσεως, ἤθελεν εἶσθαι ἠναγκασμένος νὰ προσθέτῃ εἰς τὸν τίτλον του καὶ ἄλλα ἔγγραφα δικαιολογητικὰ τῆς γνωμοδοτήσεως τοῦ πληρώματος τοῦ πλοίου καὶ τῆς ἀδείας τῆς δικαστικῆς, ἢ ἄλλης ἁρμοδίας ἀρχῆς, καθότι τοῦτο ἤθελεν ἀντίκειται εἰς τὴν ταχύτητα τῆς κυκλοφορίας τῶν ὡς μετρητῶν θεωρουμένων αὐτῶν ἐγγράφων, ὡς παρεχόντων πλείονας καὶ εὐχερεῖς ἀφορμὰς εἰς προσβολὴν κατ' αὐτῶν.

8) Διότι ἂν καὶ ἡ εὐρύτης τῆς ἐξουσίας, ἡ διδομένη ἐνίοτε εἰς ἀναξίους πίστεως ἐντολοδόχους, ἐπιφέρει ἀτοπήματα καὶ ζημίας ἰδιωτικάς, ἀλλ' ὁ νομοθέτης ἀποβλέπει πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἐμπόρου, τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖ νὰ ἐνισχυθῇ καὶ ἐνθαρυνθῇ ἡ χρῆσις

1) Διότι ὁ πλοίαρχος καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ πλοῦ ἀντιπροσωπεύει τοὺς ἰδιοκτήτας, εἰς πᾶν ὅ,τι ἀνάγεται εἰς τὸ πλοῖον καὶ τὰς πραγματείας, καὶ κατὰ συνέπειαν ὅλαι αἱ σχετικαὶ πρὸς τὰ ἀντικείμενα ταῦτα πράξεις αὐτοῦ εἶναι ὑποχρεωτικαὶ διὰ τοὺς ἰδιοκτήτας ἀπέναντι τῶν μετ' αὐτοῦ συναλλαξαμένων τρίτων (ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως δολίας αὐτῶν συνεννοήσεως) κατὰ τὰς συμφώνους διατάξεις τοῦ τε ἄρθρου 216 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου καὶ τῶν νόμων 1, 5 § 2 ff. (14, 1) καὶ § 2 Εἰσηγ. Ἰουστ. 48.

2) Διότι αἱ διατυπώσεις αὐταὶ μοναδικὸν ἀντικείμενον ἔχουν τὸ νὰ θέσουν καὶ τὸν πλοίαρχον εἰς κατάστασιν νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἀνάγκην τοῦ ληφθέντος δανείου, καὶ ἀποκρούσῃ οὕτω πᾶσαν καθ' αὐτοῦ ἀγωγὴν ἐκ μέρους τῶν ἰδιοκτητῶν, ἀφοῦ ὁ νόμος ἐπρόβλεψεν ὅσον ἦτον δυνατὸν περὶ τῆς ἐξασφαλίσεως τῶν συμφερόντων τῶν ἰδιοκτητῶν, καταστήσας τὸν πλοίαρχον ὑπεύθυνον ἀπέναντι αὐτῶν δι' ὅλα τὰ δάνεια, ὅσα χωρὶς ἀνάγκης ἤθελε λάβῃ ἐπὶ τοῦ πλοίου ἐν ὀνόματί των, καὶ δὲν ἀνάγονται ποσῶς εἰς τοὺς ἐν καλῇ πίστει μετὰ τοῦ πλοιάρχου συναλλαξαμένους δανειστάς, μὴ ὑποβαλλομένους ὑπὸ τοῦ νόμου εἰς οὐδεμίαν δικαιολόγησιν πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ ναυτοδανείου των, καθόσον ἄλλως, κατὰ τὴν ἐναντίαν δηλαδὴ ἀρχήν, οἱ ἀλλοδαποὶ δανεισταὶ ἤθελον εἶσθαι ὑπόχρεοι νὰ γνωρίζουν ὅλων τῶν διαφόρων ἐθνῶν τὰς νομοθεσίας, ἢ νὰ χάνουν τὰ δάνειά των, ὅπερ δὲν δύναται νὰ ὑποτεθῇ εὐλόγως, ὅτι ἦτον ἡ θέλησις καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ νομοθέτου.

3) Διότι καὶ πρὸ τοῦ ἐμπορ. νόμου τὸ 19 ἄρθρον τοῦ περὶ πλοιάρχου τίτλου τῆς περὶ ναυτιλίας διατάξεως τοῦ 1681, ὅπερ ἀπαιτεῖ ἀπὸ τὸν πλοίαρχον, ὡς τὸ ἄρθρον 234, τὴν τήρησιν ὁμοίων διατυπώσεων, οὕτως ἡρμηνεύετο καὶ ἐφηρμόζετο, κατὰ τὴν σύμφωνον διαβεβαίωσιν καὶ γνώμην τῶν τότε περιφήμων συγγραφέων Βαλλίνου καὶ Ἐμεριγῶνος.

4) Διότι, τοιαύτης οὔσης τῆς ἐννοίας καὶ ἐφαρμογῆς τοῦ προγενεστέρου αὐτοῦ νόμου, ἐὰν ὁ νομοθέτης τοῦ μεταγενεστέρου ἐμπορικοῦ νόμου ἤθελε θελήσει, ὥστε ἡ παράλειψις τῶν διατυπώσεων τοῦ ῥηθέντος 234 ἄρθρου νὰ δύναται νὰ προταθῇ ἐπίσης καὶ κατὰ τῶν ἐν καλῇ πίστει τρίτων δανειστῶν, βεβαίως δὲν ἤθελε παραδεχθῇ μίαν καινοτομίαν τόσον οὐσιώδη καὶ σημαντικήν, χωρὶς νὰ ὑποβάλῃ ῥητῶς ἑκατέρους, πλοίαρχον δηλαδὴ καὶ δανειστήν, εἰς τὴν δικαιολόγησιν τῆς ἐκπληρώσεως τῶν διατυπώσεων αὐτῶν, καθ' ὅσον μάλιστα οὔτε τὸ ἄρθρον αὐτὸ περιέχει ῥητὴν θετικὴν καὶ καθαρὰν ὡς πρὸς τοῦτο διάταξιν, οὔτε ἐκ τῶν παρατηρήσεων

καὶ τῆς συζητήσεως, αἵτινες προηγήθησαν τῆς τελευταίας όριστικῆς συντάξεώς του, προκύπτει όλοτελῶς, ὅτι συνελήφθη ἰδέα καὶ σκοπὸς τροπολογίας καὶ μεταβολῆς τοῦ διαληφθέντος 19 ἄρθρου.

5) Διότι ἡ ἀληθὴς αὕτη ἔννοια τοῦ ἄρθρου 234 διαδηλοῦται τρανώτατα διὰ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 236 τοῦ αὐτοῦ ἐμπορ. νόμου, ἀποκαθιστώσης τὸν ἄνευ ἀνάγκης δανειζόμενον πλοίαρχον ὑπεύθυνον ἀπέναντι τῶν ἰδιοκτητῶν καὶ προσωπικῶς ὑπόχρεον εἰς τὴν ἀπότισιν τῶν χρημάτων καὶ πραγμάτων, ὅπερ ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ ἰδιοκτήτης, ἐξαιρέσει τοῦ δικαιώματος τῶν ἀναγωγῶν κατὰ τοῦ πλοιάρχου, ὀφείλει ν' ἀποζημιώσῃ τοὺς τρίτους, ὡς πρὸς τοὺς ὁποίους εὑρίσκεται ὑποχρεωμένος διὰ τοῦ νομίμου ἐντολοδόχου του· ἄλλως, ἐὰν δηλαδὴ ὡς ἐκ τῆς παραλείψεως τῶν διατυπώσεων τοῦ ἄρθρου 234, τὸ δάνειον ἤθελεν εἶσθαι ἄκυρον ὡς πρὸς τὸν δανειστὴν ἀπέναντι τῶν ἰδιοκτητῶν, τότε ἤθελεν εἶσθαι μία ἀντίφασις τοῦ νόμου τοῦ νὰ ἐκβιάζῃ διὰ τοῦ ἄρθρου 236 τὸν πλοίαρχον ν' ἀποτίσῃ εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας ποσότητας, τὰς ὁποίας δὲν ἐπλήρωσεν, καὶ ν' ἀποζημιοῖ αὐτοὺς διὰ ζημίας, ἃς δὲν ὑπέστησαν.

6) Διότι, κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 312 τοῦ αὐτοῦ νόμου, ὁ ναυτοδανειστὴς δὲν ὑποχρεοῦται εἰς τὰς διατυπώσεις τοῦ ἄρθρου 234, εἰμὴ μόνον διὰ τὴν διατήρησιν τοῦ προνομίου του, ἐξ οὗ προκύπτει κατ' ἀναγκαίαν συνέπειαν, ὅτι ἂν καὶ ἀπόλλυσε τὸ προνόμιόν του, διατηρεῖ ὅμως τὰ δικαιώματά του καὶ τὸν τίτλον του κατὰ τοῦ ἰδιοκτήτου.

7) Διότι τὸ ἄρθρον 313 τοῦ αὐτοῦ νόμου ἐξομοιοῦν μὲ τὰ ἐμπορικὰ γραμμάτια, τὰ ὁποῖα κυκλοφοροῦν καὶ μεταβιβάζονται διὰ μόνης τῆς ὀπισθογραφήσεως, τὰ συναλλάγματα τῶν εἰς διαταγὴν ναυτοδανείων, οἷον καὶ τὸ προκείμενον, ἀποκρούει καὶ ἀπωθεῖ τὴν ἰδέαν τοῦ ὅτι ὁ ναυτοδανειστὴς, ὁ κατέχων τὸ συνάλλαγμα τοῦ ναυτοδανείου διὰ τακτικῆς ὀπισθογραφήσεως, ἤθελεν εἶσθαι ἠναγκασμένος νὰ προσθέτῃ εἰς τὸν τίτλον του καὶ ἄλλα ἔγγραφα δικαιολογητικὰ τῆς γνωμοδοτήσεως τοῦ πληρώματος τοῦ πλοίου καὶ τῆς ἀδείας τῆς δικαστικῆς, ἢ ἄλλης ἁρμοδίας ἀρχῆς, καθότι τοῦτο ἤθελεν ἀντίκειται εἰς τὴν ταχύτητα τῆς κυκλοφορίας τῶν ὡς μετρητῶν θεωρουμένων αὐτῶν ἐγγράφων, ὡς παρεχόντων πλείονας καὶ εὐχερεῖς ἀφορμὰς εἰς προσβολὴν κατ' αὐτῶν.

8) Διότι ἂν καὶ ἡ εὐρύτης τῆς ἐξουσίας, ἡ διδομένη ἐνίοτε εἰς ἀναξίους πίστεως ἐντολοδόχους, ἐπιφέρει ἀτοπήματα καὶ ζημίας ἰδιωτικάς, ἀλλ' ὁ νομοθέτης ἀποβλέπει πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἐμπόρου, τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖ νὰ ἐνισχυθῇ καὶ ἐνθαρυνθῇ ἡ χρῆσις

αὐτοῦ τοῦ τόσον ἐπωφελοῦς εἰς τὴν ἐμπορικὴν ναυτιλίαν συναλλάγματος, καὶ διὰ τὴν ἀσφάλειαν, εὐκολίαν καὶ ταχύτητα τῶν διαπραγματεύσεων, θέλων νὰ ἐμπνεύσῃ πίστιν εἰς τοὺς ναυτεκοδανειστάς, ἐθεώρησεν ὅτι ὤφειλε νὰ θυσιάσῃ εἰς τὸ κοινὸν καλὸν ἰδιωτικά τινα συμφέροντα, ὁ δὲ λόγος, ὅτι ὁ νομοθέτης πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν δικαιωμάτων καὶ συμφερόντων τῶν ἰδιοκτητῶν, τὰ ὁποῖα ὁ πλοίαρχος, ἀπόντων αὐτῶν, καταχρώμενος τῆς ἐξουσίας του δύναται νὰ ἐκθέσῃ εἰς κίνδυνον, ἠθέλησε δῆθεν νὰ ὑποχρεώσῃ καὶ τοὺς τρίτους δανειστὰς εἰς τὴν τήρησιν τῶν διατυπώσεων τοῦ ἄρθρου 234 ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τοῦ δανείου των ἀπέναντι τῶν ἰδιοκτητῶν, ὡς γενομένων δῆθεν ἄνευ ἐντολῆς, εἶναι ἀνίσχυρος διά τε τοὺς ἐκτεθέντας λόγους, καὶ προσέτι διότι, ἂν ὁ πλοίαρχος ἤθελε καταχρασθῆ τῆς ἐντολῆς καὶ ἐμπιστοσύνης τοῦ ἐντολέως του ἰδιοκτήτου, οὗτος πρέπει νὰ αἰτιᾶται ἑαυτὸν διὰ τὴν ὁποίαν ἔκαμε κακὴν ἐκλογὴν τοῦ προσώπου, εἰς τὸ ὁποῖον ἐνεπιστεύθη τὴν διεύθυνσιν τοῦ πλοίου του καὶ τὰ συμφέροντά του· ἀλλ᾽ ἐκ τῆς ὁποίας αὐτὸς ὁ ἴδιος ἔκαμε κακῆς ἐκλογῆς καὶ τῆς ὑπὸ τοῦ οὕτως ἐκλεχθέντος προσώπου τυχὸν γενομένης παραβάσεως ὅρων τινῶν τῆς ἐντολῆς, δὲν δύναται νὰ παραγάγῃ ὑπὲρ ἑαυτοῦ δικαιώματα κατὰ τῶν τρίτων ἐν καλῇ πίστει συναλλαξαμένων μετὰ τοῦ πλοιάρχου, οὐδ᾽ εἶναι δίκαιον αὐτοὶ νὰ ὑποστῶσιν οὐδεμίαν βλάβην καὶ ζημίαν, ἕνεκα παραλείψεως πράξεων, ἡ τήρησις τῶν ὁποίων δι᾽ οὐδεμιᾶς ῥητῆς τοῦ νόμου διατάξεως ἐπεβλήθη εἰς αὐτό.—ἀπ. ἐφετῶν Ναυπλ. 823 τοῦ 1855 (νομ. σελ. 6087).

§ 61². Ὁ πλοίαρχος δὲν δύναται ἄνευ ἐντολῆς τοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ πλοίου νὰ λάβῃ θαλασσοδάνεια εἰμὴ εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 234 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου προβλεπομένας περιπτώσεις καὶ μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν αὐτόθι μνημονευομένων διατάξεων.—ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 165 τοῦ 1854.

§ 61³. Τὰ ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου λαμβανόμενα θαλασσοδάνεια ἄνευ ἐντολῆς τοῦ ἰδιοκτήτου καὶ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν διατεταγμένων τύπων δὲν ὑποχρεοῦσι τὸν ἰδιοκτήτην, ἐκτὸς ἂν ὁ δανειστὴς ἀποδείξῃ, ὅτι τὸ δάνειόν του ἐγένετο διὰ πραγματικὰς τοῦ πλοίου ἀνάγκας καὶ πρὸς ὄφελος τοῦ ἰδιοκτήτου (ἡ αὐτὴ ἀπόφ.).

§ 62. Τὰ διὰ τοῦ ἄρθρου 191 τοῦ ἐμπορ. νόμου χορηγούμενα προνόμια εἰς τὰ κατὰ τὸν τελευταῖον διάπλουν τοῦ πλοίου διδόμενα θαλασσοδάνεια εἰς τὸν πλοίαρχον δι᾽ ἀνάγκας τοῦ πλοίου, τότε ἔχουν ἰσχὺν καὶ προτιμῶνται ἀπὸ τὰ μεταγενέστερα δάνεια, ὅταν, κατὰ τὸ ἄρθρ. 192 § 7 τοῦ αὐτοῦ νόμου, οἱ δανεισταὶ πρὸς δικαιολόγησιν καὶ ἀπόδειξιν τῶν δανείων των, ἤθελαν παρακατα-

θέσει τὰ πρωτότυπα ἢ τὰ ἀντίγραφα τῶν συμβολαιογραφικῶν ἢ ἰδιογράφων συναλλαγμάτων ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς χρονολογίας των εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ἐμποροδικείου, καί, ἂν τὸ συμβόλαιον ἐγένετο ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ἐκεῖσε ἑλληνικοῦ προξένου ἢ τῆς ἐπιτοπίου ἀρχῆς, ἀφοῦ ἤθελε βεβαιωθῇ ἡ περὶ δανείου ἀνάγκη κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ἄρθρου 234 τοῦ αὐτοῦ νόμου· ἄλλως ἡ ὕπαρξις τοῦ θαλασσοδανείου καὶ ἡ χρονολογία τοῦ συμβολαίου δὲν θέλει ἔχει τὴν ἀπαιτουμένην βεβαιότητα καὶ πίστιν, καί, παρεκτὸς τούτου, δύναται νὰ εἰσχωρήσῃ τέλος καὶ ἀπάτη πρὸς βλάβην τρίτων, τοὺς ὁποίους διὰ ν' ἀσφαλίσῃ ὁ νομοθέτης ἐπρονόησε καὶ ἔθεσε τὰς ἀνωτέρω διατάξεις.—ἀπ. ἐφετ. Ναυπλ. 121 τοῦ 1836 (νομικ. σελ. 394).

§ 63. Ἐπὶ δικαστικῆς κατασχέσεως καὶ πωλήσεως πλοίου, γενομένου πίνακος κατατάξεως, παρὰ τοῦ ἐπὶ τῆς πωλήσεως τοῦ πλοίου εἰσηγητοῦ, ἡ ἐκδίκασις τῶν ἀνακοπῶν τοῦ πίνακος τούτου ἀνήκει εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ δικαστηρίου τῶν πρωτοδικῶν. — ἀπόφ. πρωτ. Ναυπλ. 168 τοῦ 1849 (ἐν νομικ. σελ. 4947).

§ 64. Αἱ ἀναγγελίαι τῶν δανειστῶν ἐπὶ τοῦ ἐκπλειστηριάσματος τοῦ πλοίου πρέπει νὰ γίνωνται ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ, αἱ δὲ ἔγγραφοι ἀποδείξεις ἐγχειρίζονται εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ δικαστηρίου κατὰ τὸ ἄρθρον 213 τοῦ ἐμπορ. νόμου (ἡ αὐτὴ ἀπόφ.).

§ 65. Ἡ ἀνακοπὴ τοῦ πίνακος τῆς κατατάξεως εἶναι ἀπαράδεκτος, ἂν δὲν γενῇ ἐνώπιον τοῦ ἐπιτετραμμένου τὴν σύνταξιν, καὶ δὲν λάβῃ οὗτος γνῶσιν τῆς ἀνακοπῆς· εἶναι δὲ ἄτακτος ἡ ἀνακοπή, ἂν γίνῃ διὰ δικογράφου ἀπευθυνομένου πρὸς τὸ δικαστήριον, καὶ κοινοποιηθέντος εἰς τοὺς δανειστὰς χωρὶς κἂν νὰ κοινοποιηθῇ εἰς τὸν ἐπιτετραμμένον τὴν κατάταξιν (ἡ αὐτὴ ἀπόφ.)· ἴδε λέξιν *πίναξ κατατάξεως*.

§ 66. Ὁ ἀναγγέλλων ἑαυτὸν ὡς δανειστὴν διὰ νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν εἰς τὴν κατάταξιν, καὶ ἀνακόπτων ἑπομένως τὸν πίνακα τῆς κατατάξεως, ἀλλοδαπὸς ὤν, εἶναι ὑπόχρεως πρὸς ἐγγύησιν διὰ τὰ ἔξοδα (ἡ αὐτὴ ἀπόφ.).

§ 67. Ἀλλ' ἡ ἀνακοπὴ εἶναι παραδεκτή, ἂν ὁ καθ' οὗ αὕτη δὲν ἐζήτησε νὰ δοθῇ ἡ ἐγγύησις, ἀλλὰ περιορίζεται μόνον νὰ προσβάλῃ τὴν ἀνακοπὴν δι' ἔλλειψιν ἐγγυήσεως (ἡ αὐτὴ ἀπόφ.).

§ 68. Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 193 καὶ 194 τοῦ ἐμπορ. Κώδ. ἀφορῶσιν ἀπόσβεσιν προνομίων τῶν δανειστῶν μετὰ ἕνα διάπλουν ἀπὸ τῆς πωλήσεως τοῦ πλοίου, καὶ οὐχὶ τῶν ἰδιοκτητῶν τῶν πλοίων.—ἀπόφασις ἐφετῶν Ναυπλ. 306 τοῦ 1845, ἣν ἐν λέξει *διεκδίκησις* (Εὑρετ. τόμ. 6).

§ 69. Αἱ μνησθεῖσαι διατάξεις τῶν ἄρθρων 193 καὶ 194 δὲν ἐφαρμόζονται ὅταν ἡ πώλησις προσβάλληται ὡς εἰκονικὴ (ἡ αὐτὴ ἀπόφασις).

§ 70. Ἐὰν ἡ ἀξία τοῦ ὑπεγγύου πλοίου κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ πλειστηριασμοῦ δὲν ἐξαρκῇ πρὸς ἐξόφλησιν τοῦ ναυτικοῦ δανείου, στερεῖται ὁ δανειστὴς τοῦ δικαιώματος τοῦ νὰ ἐπιληφθῇ τῆς λοιπῆς περιουσίας τοῦ χρεώστου; ὄχι· — ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 31 τοῦ 1837, ἣν ἴδε ἐν νομικ. σ. 513.=Πρβλε τὴν λ. *κατάσχεσις*.

§ 71. Ἡ διὰ τὴν μὴ ἀναχώρησιν τοῦ πλοίου ἀντίστασις τῶν προμηθευτῶν ὕλης πρὸς κατασκευὴν πλοίου ἀρκεῖ πρὸς διατήρησιν τῶν προνομίων των, καίτοι τοῦ πλοιάρχου αὐθαιρέτως ἀποπλεύσαντος.—ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 30 τοῦ 1845, ἣν ἴδε ἐν λέξει *ναυτικὸν δάνειον* § 57.

Διάφορα ζητήματα περὶ ἁρμοδιότητος.

§ 72. Ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐμποροδικῶν ζητεῖται τὸ τίμημα πωληθέντος πλοίου; ἴδε ἀπόφ. 8074 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετ.

§ 73. Ἡ μίσθωσις τῆς χρήσεως πλοίου φέρει ἐμπορικὸν χαρακτῆρα.—ἴδε ἀπόφ. 10724 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 74. Ποῦ ὑπάγεται ἡ περὶ διεκδικήσεως πλοίου δίκη; ἴδε τὴν λέξιν *ἁρμοδιότης ἐμπορ.*, ἔνθα ἡ 618 τοῦ 1852 ἀπόφ. τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν·=ἴδε καὶ τὴν λέξιν *κατάσχεσις*.

§ 75. Τὰ παρὰ τοῦ πλοιάρχου γενόμενα δάνεια φέρουν χαρακτῆρα ἐμπορικότητος; — ἀπόφ. 1199 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν ἐν λέξει *ἁρμοδιότης ἐμπορ*.

§ 76. Ἡ ἀγορὰ πλοίων εἶναι πρᾶξις ἐμπορική; ἴδε τὴν 783 ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἐν Εὑρετηρίῳ.

§ 77. Τὸ περὶ τοῦ μεγέθους τῆς μετοχῆς εἰς πλοῖον ζήτημα μεταξὺ τῶν συνιδιοκτητῶν ὑπάγεται εἰς τοὺς ἐμποροδίκας.—ἀπ. ἐφετῶν Ναυπλ. 206 τοῦ 1846, ἣν ἐν λέξ. *ἁρμοδ. ἐμπορ.* § 40.

§ 78. Ἡ παρ' ἑνὸς τῶν συμμετόχων πλοίου τινὸς αἴτησις περὶ τῆς ἀπαλλοτριώσεως τοῦ πλοίου ὑπάγεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον.—ἀπόφ. ἐφετ. Ναυπλ. 128 τοῦ 1846 (νομικ. σελ. 4671).

§ 79. Ἴδε τὴν λέξιν *ἁρμοδιότης ἐμπορ.* (Εὑρετ. τόμ. 5 σ. 23 ἐν ἀρχῇ).

§ 80. Ἴδε αὐτόθι σελ. 65—68.

Ποινικαὶ διατάξεις.

§ 81. Τὰ πλοῖα δὲν θεωροῦνται ὡς κατοικημένα κτίρια·— βούλ. ἐφετῶν Ναυπλ. 4 τοῦ 1836 (ἐν νομικ. σελ. 2665·=ἴδε τὴν λέξιν *κλοπή*.

§ 82. Ὁ πλοίαρχος, ὅστις δέχεται ἐπὶ τοῦ πλοίου του ἐπιβάτας ἄνευ τακτικῶν διαβατηρίων διὰ νὰ τοὺς μεταφέρῃ εἰς τὰ ξένα μέρη, πρέπει νὰ καταδικασθῇ ὄχι μόνον εἰς πρόστιμον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν στέρησιν τοῦ διπλώματος τῆς πλοιαρχίας ἐπὶ ἓν μέχρι τριῶν ἐτῶν.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. σνβ' καὶ σοθ' τοῦ 1838.

Ναυάγια (1).

§ 83. Ὁ χρόνος τῆς εἰς τὰς δημοσίους ἀρχὰς παρουσιάσεως τῶν κατὰ νόμον ἐκθέσεων τῶν πλοιάρχων ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν βιβλίων τῆς καταχωρίσεως.—ἀπόφασις 8072 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 84. Ὁ πλοίαρχος εἶναι ὑπεύθυνος ἀπέναντι τοῦ φορτωτοῦ πρὸς παράδοσιν ἐν καλῇ καταστάσει τῶν πραγματειῶν, ὡς τὰς παρέλαβε, καὶ διὰ τὰς πλέον ἐλαφρὰς παραδρομάς του (ἄρθρ. 221 καὶ 222 ἐμπ. ν.). Πρὸς βεβαίωσιν δὲ ὅτι ζημίαι συμβᾶσαι κατὰ τὸν διάπλουν δὲν προῆλθον ἐξ οἰκείας παραδρομῆς του, ἀλλ' ἐξ ἀνωτέρας δυνάμεως, ὁ νόμος ἐπιτρέπει νὰ πλάσῃ αὐτὸς ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἀπόδειξιν· τουτέστιν (ἐκτὸς τῆς εἰς τὸ βιβλίον τοῦ πλοίου καταχωρίσεως τῶν εἰς τὸν διάπλουν συμβάντων) τὴν ἐντὸς 24 ὡρῶν ἀπὸ τοῦ κατάπλου του ἔκθεσιν περὶ τῶν περιστάσεων τοῦ πλοῦ, ἐν ᾗ πρέπει ν' ἀναφέρωνται καὶ τὰ συμβάντα δυστυχήματα, ἔκθεσιν δοτέαν ἢ εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ ἐμποροδικείου ἢ εἰς τὸν εἰρηνοδίκην (ἄρθρα 242, 243 ἐμπορ. νόμου), ἢ εἰς τὸν λιμενάρχην κατὰ τὸ ἄρθρον 57 τοῦ ἀπὸ 15 δεκεμβρίου 1836 διατάγματος, καὶ τῆς ὁποίας ὀφείλει νὰ λάβῃ ἀντίγραφον, ἡ δὲ διάταξις αὕτη, ὡς ἀστυνομική, ὑποχρεοῖ καὶ τοὺς ξένους πλοιάρχους τοὺς καταπλέοντας εἰς ἑλληνικὸν λιμένα καὶ ὀφείλοντας νὰ παραδώσωσι πραγματείας εἰς Ἕλληνας. Τότε δὲ μόνον ἡ προθεσμία αὕτη δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς μὴ ὑποχρεωτική, ὅταν περιστάσεις δικαιολογημέναι

(1) Ἴδε τὴν λέξιν ναυάγια ἐν Εὑρετ. τόμ. 10 σελ. 314 ἑπ.

ἐμεσολάβησαν· μὴ δικαιολογῶν δὲ διὰ νομίμου μέσου τὴν ζημίαν, ὡς προελθοῦσαν ἐξ ἀνωτέρας βίας, δὲν δύναται νὰ τὸ ἀποδείξῃ διὰ μαρτύρων (ἄρθρα 221, 222, 98 ἐμπορικοῦ νόμου. — Pard. 528, 543).—ἀπ. 8072 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν.=Πρβλ. Εὑρετ. τόμ. 10 σελ. 314 ἑπ.

§ 85. Ἐκ παροράματος κατὰ τὴν ἀντιγραφὴν τῆς ὑπ' ἀρ. 1701 καὶ ἀπὸ 28 μαΐου 1851 ἐγκυκλίου τῶν ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης, τῶν ἐσωτερικῶν καὶ τῶν ναυτικῶν ὑπουργείων, ἐτέθη ἐν τῷ 6 καὶ 8 ἄρθρῳ αὐτῆς· « Ἐὰν παρουσιασθῇ ὁ ἰδιοκτήτης καὶ πλοίαρχος τοῦ πλοίου ἢ τῶν πραγμάτων, ἀντὶ τοῦ ἐὰν παρουσιασθῇ ὁ ἰδιοκτήτης ἢ πλοίαρχος κτλ. » ὡς ὀρθῶς ἐν τῷ ἐπισήμῳ γαλλικῷ τῆς αὐτῆς ἐγκυκλίου μεταφράσει ἔχει. Θέλοντες ὅθεν νὰ προλάβωμεν πᾶσαν ἐνδεχομένην ἀμφιβολίαν, ἢ παρεξήγησιν ὡς ἐκ τῆς μνησθείσης ἐλλείψεως, προσκαλοῦμεν ὑμᾶς, κύριοι, ὅπως διορθώσητε τὴν καθ' ἃ εἴρηται ἐγκύκλιον κατὰ τὴν μετάφρασιν αὐτῆς, ἥτις μόνη φαίνεται εἰς ὑμᾶς συνᾴδουσα πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ δικαίου. Καθότι εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι τὸ πλοῖον διὰ τῆς διαλύσεως τῶν μερῶν, ἅτινα ἀπήρτιζον αὐτό, μὴ ὑπάρχον πλέον, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχῃ καὶ πλοίαρχον, οὗτινος τὰ δικαιώματα καὶ αἱ ὑποχρεώσεις παύουσιν ὁλοτελῶς μετὰ τὴν ναυαγίαν, οὐχ ἧττον ὅμως ὑπάρχει πρόδηλον, ὅτι ἡ συνέπεια αὕτη δὲν ἀναφέρεται ἢ εἰς τὸ μέλλον, καὶ οὕτω πῶς, ὥστε ὁ πλοίαρχος δὲν δύναται πλέον, καθὸ τοιοῦτος, νὰ ἐπιχειρήσῃ νέας πράξεις· οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὸ παρελθὸν καὶ εἰς τὰς κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτοῦ ἀναφανείσας σχέσεις, ὡς πρὸς τὰς ὁποίας τὸ ἐπελθὸν τῆς ναυαγίας συμβεβηκὸς οὐδεμίαν δύναται νὰ ἔχῃ ὀπισθενεργὸν συνέπειαν· τούτου ἕνεκα θεωρούμενος ὁ πλοίαρχος καὶ κατὰ τὸν νόμον ὡς ἐξακολουθῶν ν' ἀντιπροσωπεύῃ τὸν πλοιοκτήτην, ὡς πρὸς τὰς πρὸ ταύτης ἀναδεχθείσας παρ' αὐτοῦ ὑποχρεώσεις, ὁρίζει, ἐν τῷ ἄρθρῳ 296 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, ὅτι ἂν τὸ πλοῖον δὲν δύναται νὰ πλεύσῃ περαιτέρω, ὀφείλει ὁ πλοίαρχος νὰ ναυλώσῃ ἄλλο πρὸς ἀποστολὴν τῶν πραγματειῶν· ἐν τῷ ἄρθρῳ 303 τοῦ αὐτοῦ νόμου, ὅτι ὁ πλοίαρχος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ λάβῃ ναῦλον μέχρι τοῦ τόπου τῆς ναυαγίας κλπ., ὁρίζει δὲ ἐν τῷ αὐτῷ ἄρθρῳ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ παραπλήσια, ὅτι ὁ πλοίαρχος δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ καὶ τὸν ναῦλον ὁλόκληρον, ὅταν συνεισφέρῃ εἰς τὴν ἀπολύτρωσιν τῶν πραγματειῶν, ἕπεται ἀναμφιλέκτως, ὅτι ἔχει δικαίωμα καὶ ὑποχρέωσιν νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν διάσωσιν τῶν ναυαγίων, καὶ ὅτι κατὰ συνέπειαν ἡ ἀνωτέρω μνησθεῖσα διόρθωσις τοῦ κειμένου, στηρίζεται καὶ ἐπὶ τῶν διατάξεων αὐτοῦ τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου (ἐγκύκλ. ὑπ' ἀριθμὸν 10177 τῆς 17 σεπτεμβρίου 1853

τῶν ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης, τῶν ἐσωτερικῶν καὶ τῶν ναυτικῶν ὑπουργείων).

Διάφορα ζητήματα.

§ 86. Περὶ τῆς ἐπιδόσεως εἰς τοὺς ἐν πλοίοις· ἴδε ἀπ. 11678 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.=Πρβλ. καὶ τὴν λέξιν *ἐπίδοσις* ἐν Εὑρετηρίῳ τόμ. 7 § 94.

§ 87. Εἶναι ὀρθὸς ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι ἐνόσῳ τὸ πλοῖον δὲν καταπλεύσῃ πάλιν εἰς τὸν αὐτὸν λιμένα, τὸ πλοῖον ὡς πρὸς ἕκαστον τῶν διαφόρων δανειστῶν πρέπει νὰ θεωρῆται, ὡς πρὸς ἕκαστον αὐτῶν, ὡς διαπλέον· ἑπομένως ὡς μὴ δυνάμενον νὰ πωληθῇ; ὄχι.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ ὁ ἐφεσίβλητος ναυτοδανειστὴς ἰσχυριζόμενος, ὅτι αἱ διάφοροι πωλήσεις τοῦ ὑπεγγύου εἰς αὐτὸν πλοίου, καθὸ γενόμεναι εἰς ἄλλον λιμένα παρὰ τὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἐκτελεσθεῖσαι διαπλέοντος τοῦ εἰρημένου πλοίου, καὶ ἑπομένως μὴ βλάπτουσαι αὐτὸν (ἄρθρ. 196 ἐμπ. ν.) στηρίζει τὴν πρότασίν του ταύτην οὐχὶ ἐπὶ τῷ ἰσχυρισμῷ, ὅτι τὸ πλοῖον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔδωσε τὸ ναυτοδάνειόν του, ἐφόρτωσε δῆθεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ ἐκεῖθεν ἀπέπλευσεν ἐπὶ ἐπιστροφῇ, ὥστε ὁ πλοῦς ἐκεῖνος νὰ θεωρῆται ἐκ τούτου ἀποπερατωμένος μόνον διὰ τὴν εἰς τὸν αὐτὸν λιμένα ἐπάνοδον, καὶ ἑπομένως νὰ διαταχθῇ ἀπόδειξις τοῦ πραγματικοῦ τούτου ἰσχυρισμοῦ, ἀλλ' ἁπλῶς ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ νόμου, ἐνόσῳ τὸ πλοῖον δὲν καταπλεύσει πάλιν εἰς τὸν αὐτὸν λιμένα ἑκάστου τῶν διαφόρων ναυτοδανειστῶν, πρέπει νὰ θεωρῆται ὡς πρὸς ἕκαστον τῶν ναυτοδανειστῶν ὡς διαπλέον, καὶ ἐπὶ τοιαύτης ἀρχῆς στηρίζεται καὶ ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις.

» Ἐπειδὴ ἡ ἀρχὴ αὕτη εἶναι ἐσφαλμένη, διότι ἂν τὸ πλοῖον, ἀποπλέον ἐκ τοῦ λιμένος εἰς τὸν ὁποῖον κατὰ τὸ νηολόγιον κυρίως ἀνήκει, καὶ ἐπιχειροῦν ταξείδιον ἐπὶ ἐπιστροφῇ εἰς αὐτόν, λαβὸν δὲ κατὰ τὸν διάπλουν τοῦτον ἀνάγκην ναυτοδανείου τινός, συνωμολόγησε τοιοῦτον ἔν τινι λιμένι, διὰ τοῦ ὁποίου προσωρινῶς διέβη, καὶ ἔπειτα ἐπανῆλθεν εἰς τὸν λιμένα τῆς προκαταρκτικῆς ἀποπλεύσεώς του, πρέπει νὰ θεωρῆται ὡς ἀποπερατῶσαν τὸν πλοῦν, τὸν ὁποῖον ἐπεχειρίσθη, καὶ δύναται εὐλόγως νὰ θεωρηθῇ ὡς διαπλέον ἔτι, διότι δὲν ἐπέστρεψε πλέον εἰς τὸν λιμένα, ὅπου κατοικεῖ ὁ ναυτοδανειστής, ὅθεν στιγμιαίως εἶχε διέλθῃ, καὶ ὅπου οὐδεμίαν εἶχε πρὸς ἐπάνοδον αἰτίαν· ἀπόκειται δὲ εἰς τοὺς ναυτοδανειστὰς

τοὺς κατοικοῦντας εἰς τοὺς λιμένας, ὅθεν τὸ πλοῖον κατὰ συγκαιρίαν διέβη, καὶ ὅπου τυχὸν ἐγένοντο ἐπ' αὐτοῦ ναυτοδάνεια, νὰ διορίζωσιν ἐντολοδόχους των ἐν τῷ λιμένι, ὅπου μέλλει ν' ἀποπερατωθῇ ὁ διάπλους τοῦ εἰρημένου πλοίου, ἵνα ζητήσωσι τὴν ἐξόφλησιν τῶν δανείων των, καὶ ν' ἀντισταθῶσιν, ἐὰν τὸ πλοῖον πωλούμενον ἐκεῖσε μέλλῃ νὰ ἐπιχειρίσῃ νέον πλοῦν ὑπὸ τὸ ὄνομα καὶ μὲ κίνδυνον τοῦ ἀγοραστοῦ.

» Ἐπειδή, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, πωληθὲν τὸ περὶ οὗ ἡ δίκη πλοῖον ἐν τῷ λιμένι τῶν Πετσῶν, ὅπου ἦτο καταχωρημένον εἰς τὸ νηϊολόγιον, ὅπου ἦτον ἡ κατοικία τοῦ ἰδιοκτήτου αὐτοῦ Φ, εἰς τὸν ὁποῖον ἑπομένως ἀνῆκε τὸ αὐτὸ πλοῖον, καὶ ἀπὸ τὸν ὁποῖον εἶχεν ἀρχίσει τὸν πλοῦν του, πωληθὲν ἐν τῷ λιμένι τούτῳ, ἀφοῦ ἐκ τῶν εἰρημένων διάπλων του ἐπανῆλθεν εἰς αὐτὸν (ὥσπερ βεβαιοῦσιν οἱ μὴ ἀμφισβητηθέντες ἰσχυρισμοὶ τοῦ ἐκκαλοῦντος) δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς πωληθὲν διαρκοῦντος τοῦ πλοῦ, ἀλλ' ὡς προσωρμισμένον μετὰ τὸν πλοῦν, κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 195 ἐμπορ. νόμου, ἐκτὸς μόνον, κατ' ἐξαίρεσιν, ἐὰν ὅτε κατέπλευσεν εἰς τὸν εἰρημένον λιμένα Πετσῶν, δὲν διευθύνετο εἰς αὐτόν, ὡς εἰς τὸν καθ' αὐτὸ ὅρον του πρὸς ἀποπεράτωσιν τοῦ πλοῦ του, ἀλλὰ διευθυνόμενον μὲ φορτίον πρὸς ἄλλον τινὰ λιμένα, διέβη ἁπλῶς διὰ τῶν Πετσῶν, καθότι τότε βεβαίως ἡ πώλησις ἐγένετο ἐν Πέτσαις διαρκοῦντος τοῦ πλοῦ ἐκείνου. — ἀπόφ. 4784 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν (νομικ. σελ. 5282).

§ 88. Τὸ πλοῖον μὴ ὂν ἐκτεθειμένον εἰς θαλασσίους κινδύνους δὲν δύναται νὰ κατασταθῇ ὑπέγγυον εἰς δάνειον, εἰμὴ καθ' ὅσον ἡ ἀξία του ἤθελεν εἶσθαι ἀνωτέρα τοῦ ποσοῦ καὶ κατὰ τοσοῦτον μόνον, τοῦτο δὲ προτείνεται καὶ δι' ἐνστάσεως.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ ἑπομένως τὸ πλοῖον τοῦτο, μὴ ὂν ἐκτεθειμένον εἰς θαλασσίους κινδύνους, δὲν ἠδύνατο νὰ κατασταθῇ ὑπέγγυον εἰς τὸ ληφθέν, ὡς εἴρηται, δάνειον, εἰμὴ καθ' ὅσον ἡ ἀξία του ἤθελεν εἶσθαι ἀνωτέρα τοῦ τῆς ἀσφαλείας ποσοῦ καὶ κατὰ τοσοῦτον μόνον, οὐδενὸς ὑπάρχοντος ἐκ μέρους τοῦ λήπτου δόλου, ἐπιφέροντος τὴν ὁλοσχερῆ τοῦ ναυτικοῦ συμβολαίου ἀκύρωσιν κατὰ τὸ ἄρθρον 316 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, δύναται τὸ συμβόλαιον τοῦτο νὰ διατηρήσῃ τὸ κῦρός του, ἀκυρούμενον πάντοτε ὡς πρὸς τὸ περιπλέον, δι' ἔλλειψιν ὑπεγγύου πράγματος, ἐκτεθειμένου εἰς θαλασσίους κινδύνους, καὶ ἀδιαφόρως ἂν τὴν ἔλλειψιν ταύτην ἐγίνωσκεν ὁ δανειστὴς (ἄρθρον 317 τοῦ αὐτοῦ νόμου)· ὁ δὲ λόγος, ὅτι ὤφειλεν ὁ ἐναγόμενος ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ἀκύρωσιν ταύτην δι' ἀγωγῆς του, καὶ ὅτι παραλείψας νὰ πράξῃ τοῦτο, ἀπεκλείσθη δῆθεν τοῦ δικαιώματος

νὰ προτείνῃ δι' ἐνστάσεως ἤδη τὴν προκειμένην ἀκυρότητα, δὲν στηρίζεται εἰς διάταξίν τινα τοῦ νόμου, καθ' ὅσον μάλιστα ἱκανοποιηθεὶς ἐγκαίρως διὰ τοῦ συμψηφισμοῦ ὁ ἐναγόμενος, δὲν εἶχεν ἀφορμήν τινα πρὸς ἐξάσκησιν τοιαύτης ἀγωγῆς. — ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 9748 τοῦ 1852 (Ν. Γεωργίου καὶ Ξιρουδάκη).

§ 89. Τὸ πλοῖον πότε θεωρεῖται ἕτοιμον πρὸς ἀπόπλουν; ἴδε τὴν 8642 ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 90. Ὁ πλοίαρχος δύναται ν' ἀμφισβητήσῃ τὴν ὀπισθογραφὴν τῆς φορτωτικῆς; ἴδε τὴν λέξιν *φορτωτική*.

§ 91. Τὰ δικαστήρια δύνανται νὰ διατάξωσι τὴν ἔκδοσιν ἀποδημητηρίων πλοίων; ἴδε ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 36 τοῦ 1854.

§ 92. Ἡ ὑπέρ τινος δανειστοῦ ἀπόφασις κατὰ τοῦ πλοιάρχου ποίας συνεπείας ἔχει ὡς πρὸς τοὺς ἄλλους δανειστάς; ἴδε τὴν λ. *τελεσιδικία*.

§ 93. Τίς ἐνέχεται διὰ κλοπὴν συμβᾶσαν ἐν πλοίῳ ναυαγήσαντι; ἴδε ἀπόφ. 8307 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 94. Ἡ ἕνεκα ἐργασίας εἰς τὴν κατασκευὴν πλοίου ὀφειλομένη ἀντιμισθία δύναται ν' ἀποδειχθῇ διὰ μαρτύρων, ἵνα θεωρηθῇ δάνειον προνομιαῖον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πλοίου· ἴδε ἀπόφ. 944 τοῦ 1853 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν ἐν λέξ. *μίσθωσις ὑπηρεσίας*.

§ 94². Εἰς τὸ Εὑρετ. τοῦ Κ. Ἀξελοῦ (λέξ. *πλοῖα*) εὕρηνται καὶ τὰ ἑξῆς (1) § 95—117.

§ 95. Οἱ κίνδυνοι, τοὺς ὁποίους διατρέχουν τὰ ὑπέγγυα πράγματα, δίδουν εἰς τὸ συνάλλαγμα τὸν ἐπικύβιον (aléatoire) αὐτοῦ χαρακτῆρα διὰ νὰ ὑπάρξῃ· ὅθεν τὸ συνάλλαγμα ἀπαιτεῖται νὰ ὑποκύψῃ ὁ δανειστὴς εἰς τοὺς κινδύνους αὐτούς· ἐκ τούτου ἕπεται, ὅτι δὲν ὑπάρχει ναυτικὸν δάνειον· 1) εἰς δάνεια γενόμενα ὑπὸ σχῆμα ἁπλοῦ στοιχήματος· 2) ἐνόσῳ ὁ κίνδυνος δὲν ἤρξατο (Ν. 3 Πανδ. de naut foen)· 3) ἐὰν ὁ λαβὼν τὸ δάνειον καταναλώσῃ εἰς τὴν ξηρὰν τὴν δανεισθεῖσαν αὐτῷ ποσότητα (Ν. 1 Πανδ. αὐτ.). Εὑρετ. Ἀξελ. λέξ. *πλοῖα* § 87 ἐπ.

§ 96. Οἱ κίνδυνοι οὗτοι εἶναι, καθόσον ἀφορᾷ τὴν εὐθύνην τοῦ δανειστοῦ, μόνον ἡ ἐκ τυχαίου συμβάντος ἢ ἐξ ἀνωτέρας δυνάμεως ἀπώλεια.

§ 97. Αἱ λέξεις *τυχαῖον συμβὰν καὶ ἀνωτέρα δύναμις* ση-

---

(1) Οἱ ἐπ. §§ 95—111⁸ ἐλήφθησαν ἐξ ἀποφάσεως, ἥτις μνημονεύεται εἰς τὴν τελευτ. § 111⁸.

μαίνουν τ' ἀνωτέρω θαλάσσια δυστυχήματα· ὅθεν εἰς βάρος τῶν ναυτοδανειστῶν λογίζεται πᾶσα φθορὰ καὶ βλάβη, προξενηθεῖσα εἰς τὰ ὑπεγγυωθέντα πράγματα ἐξ αἰτίας τρικυμίας, ναυαγίας, καθίσματος, τυχαίας συγκρούσεως (abordage fortuit), βιαίας ἀλλαγῆς πορείας πλοῦ ἢ πλοίου, χύσεως (jet), πυρὸς, ἁλώσεως, διαρπαγῆς, ἐμποδίσεως γενομένης κατὰ διαταγὴν δυνάμεώς τινος, διακηρύξεως πολέμου, ἀντεκδικήσεως (représsailles) καὶ ἐν γένει ἐκ παντὸς ἄλλου θαλασσίου συμβεβηκότος.

§ 98. Ἄρα ἡ φύρα, ἡ ἐλάττωσις καὶ ἡ ἀπώλεια, αἱ προερχόμεναι ἀπὸ ἴδιον τοῦ πράγματος ἐλάττωμα, καὶ αἱ ζημίαι, αἱ ἐξ αἰτίας τοῦ λαβόντος τὸ δάνειον, δὲν εἶναι εἰς βάρος τοῦ δανειστοῦ, διότι τὰ τοιαῦτα δὲν εἶναι θαλάσσια συμβεβηκότα· εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπάγεται καὶ ἡ ἐπί τινος σκοπέλου συντριβὴ τῆς ἀγκύρας.

§ 99. Μόνη ἡ περίστασις, ὅτι συνέβη ἢ δύναται νὰ συμβῇ ἓν ἐκ τῶν προαναφερθέντων ἀνωτέρω δυστυχημάτων, δὲν δύναται νὰ καταστήσῃ ὑπεύθυνον τὸν δανειστήν· μ' ἄλλας λεξεις, καὶ ὅταν τὸ ὑπέγγυον πρᾶγμα ὑπέκυψεν εἰς τοιοῦτόν τι δυστύχημα, δὲν προκύπτει ἐκ τούτου ἡ πραγματοποίησις τοῦ διὰ τὴν νομικὴν ὕπαρξιν τοῦ ναυτικοῦ δανείου ἀπαιτουμένου τρίτου ὅρου· ἀλλ' ἀπαιτεῖται προσέτι νὰ πραγματοποιηθῶσιν οἱ κίνδυνοι, 1) εἰς τὸν προσδιορισθέντα τόπον καὶ χρόνον, καὶ 2) εἰς τὸ προσδιορισθὲν πλοῖον.

§ 100. Ἀπώλεια, συμβᾶσα εἰς τὸν τόπον τοῦ κινδύνου, ὅταν συμβῇ εἰς τὸν δρόμον, τὸν ὁποῖον μέλλει νὰ διατρέξῃ τὸ πλοῖον, ἐκτὸς ἐὰν μετεβλήθη ὁ δρόμος ὡς ἐκ τῆς ἀντιπνοίας τῶν ἀνέμων, ἤτοι ἐκ τυχαίου συμβάντος.

§ 101. Τὰ συναλλαττόμενα μέρη δύνανται νὰ συμφωνήσωσιν, ὅτι ἐν περιπτώσει εὐοδόσεως, ὁ δανειστὴς θέλει λάβει, ὡς ναυτικὴν ὠφέλειαν, μέρος τῶν κερδῶν· ἀλλ' εἰς τὴν περίστασιν ταύτην τὸ συνάλλαγμα ἀποτελεῖ μᾶλλον ἑταιρίαν ἢ δάνειον.

§ 102. Ἡ ὑποχρέωσις τοῦ δανειζομένου τοῦ ν' ἀποδώσῃ τὸ δανεισθὲν πρᾶγμα μέ τινα ὠφέλειαν, δὲν εἶναι εἰμὴ ὑπὸ ὅρον, δηλαδὴ ὁ δανεισθεὶς ὑποχρεοῦται εἰς τὴν ἀπόδοσιν ταύτην, ἐὰν ὅρος τις ἐκπληρωθῇ, τουτέστιν ἐὰν τὸ πλοῖον εὐοδοθῇ ἐντὸς τοῦ προσδιορισθέντος χρόνου.

§ 103. Ὁ δανειστὴς δὲν δύναται ν' ἀπαιτήσῃ ἀπὸ τὸν δανειζόμενον ναυτικὸν τόκον, ἂν τὸ πλοῖον ἀνεχώρησε, διακοπέντος τοῦ ταξειδίου πρὸ τοῦ ἀπόπλου· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἐὰν μὲν ἡ

διακοπὴ τοῦ πλοῦ ἔλαβε χώραν ἄνευ τῆς συναινέσεως τοῦ δανεισθέντος, αὕτη θεωρεῖται ὡς τυχαῖον συμβεβηκός, καὶ οἱ τόκοι δὲν ὀφείλονται, εἰμὴ ἀπὸ τῆς ἀπαιτήσεως· ἐάν, ἀπ' ἐναντίας, ἡ διακοπὴ ἔλαβε χώραν συναινέσει τοῦ δανεισθέντος, οἱ τόκοι ὀφείλονται ἀπὸ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἐμετρήθησαν τὰ χρήματα (ἐπιχείρημα ἐκ τῶν ἄρθρων 317 καὶ 349 τοῦ ἐμπορ. νόμου).

§ 104. Ἡ ἀπώλεια τοῦ πλοίου καὶ τοῦ φορτίου δὲν ἀρκεῖ ν' ἀπαλλάξῃ τοῦ χρέους τὸν λαβόντα ναυτικὸν δάνειον ἐπὶ πραγματειῶν, ἀποτελουσῶν, κατ' αὐτόν, μέρος τοῦ φορτίου· πρέπει προσέτι ν' ἀποδείξῃ, ὅτι εἶχε διὰ λογαριασμόν του πράγματα ἀξίας ἴσης μὲ τὴν ποσότητα τοῦ ληφθέντος δανείου. Ἡ ἀπόδειξις αὕτη δύναται νὰ προκύψῃ ἐκ παντὸς εἴδους ἐμπορικῆς ἀποδείξεως, καθότι ὁ νόμος δὲν διέγραψεν ὡς πρὸς τοῦτο ἰδιαίτερόν τινα κανόνα, τὸ φορτωτικὸν ὅμως εἶναι πάντοτε ἡ καλητέρα ἀπόδειξις, ἡ δὲ ἀξία τῶν πραγματειῶν δύναται νὰ ὁρισθῇ (ἄρθρον 339 ἐμπ. νόμου) διὰ τῶν τιμολογίων ἢ διὰ τῶν βιβλίων, καὶ ἐν ἐλλείψει τούτων δι' ἐκτιμήσεως.

§ 105. Ἀβαρία κοινὴ ἢ γενικὴ εἶναι πᾶσα θυσία ἢ πᾶν ἔξοδον, ἐπωφελῶς γενόμενον εἰς τὴν περίστασιν ἐπικειμένου τινὸς κινδύνου, καὶ δυνάμει αἰτιολογημένων διασκεμμάτων πρὸς κοινὴν ὠφέλειαν καὶ σωτηρίαν τοῦ πλοίου καὶ τῶν πραγματειῶν ἀπὸ τῆς φορτώσεως τῶν πραγματειῶν καὶ τοῦ ἀπόπλου μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς καὶ ἐκφορτώσεως, ὡς τὰ κατὰ σύμβασιν καὶ λόγῳ ἐξαγορᾶς τοῦ πλοίου καὶ τῶν πραγματειῶν διδόμενα πράγματα.

§ 106. Ἀβαρία γενικὴ ἢ ἁπλῆ εἶναι πᾶν ἔξοδον καὶ πᾶσα ζημία, συμβᾶσα εἰς μόνον τὸ πλοῖον ἢ εἰς μόνας τὰς πραγματείας ἀπὸ τῆς φορτώσεως τῶν πραγματειῶν καὶ τοῦ ἀπόπλου μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς καὶ τῆς ἐκφορτώσεως αὐτῶν· ὡς ἡ, ἐκ τρικυμίας ἢ ἄλλου θαλασσίου συμβεβηκότος, ἀπώλεια καμίλων, ἀγκυρῶν, πανίων, ἱστῶν καὶ σχοινίων.

§ 107. Οἱ ἔγγυοι τόκοι τοῦ ναυτοδανείου ἄρχονται αὐτοδικαίως ἀπὸ τῆς παύσεως τῶν κινδύνων.

§ 108. Δύναται ὁ ὀφειλέτης νὰ ὑποχρεωθῇ εἰς τὴν πληρωμὴν ἐγγείου τόκου ἐπὶ τὸ κεφάλαιον καὶ τὴν ναυτικὴν ὠφέλειαν.

§ 109. Ἐὰν εἰς τὸν τόπον, ὅπου μέλλῃ νὰ γίνῃ ἡ πληρωμή, δηλαδὴ ἐκεῖ, ὅπου οἱ συμφωνηθέντες κίνδυνοι παύουν, δὲν ὑπάρχει τίς, δυνάμενος νὰ δεχθῇ αὐτήν, ὁ λήπτης δύναται νὰ κάμῃ τὴν δικαστικὴν παρακατάθεσιν τῶν χρημάτων, ἢ νὰ φέρῃ αὐτὰ μὲ τὸ πλοῖόν του, ἀλλ' εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην περίστασιν, ἀπαλλάτ-

τεται τοῦ ἐγγύου τόκου μέχρι τῆς ἀφίξεώς του, ὁ κίνδυνος ὅμως τῶν μετρητῶν ἢ τῶν ἐμπορευμάτων, τὰ ὁποῖα λαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ, εἶναι εἰς βάρος του.

§ 110. Τακτικῶς πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἔγγραφόν τι πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ναυτικοῦ συμβολαίου, χωρὶς ὅμως τὸ κῦρος τῆς πράξεως νὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν διατύπωσιν ταύτην, διότι ὁ νόμος δὲν ἀπαιτεῖ ἔγγραφον τὴν πρᾶξιν ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος.

§ 111. Ἡ ὁμολογία τῶν μερῶν, ὁ διαλυτικὸς ὅρκος καὶ ἡ ἀλληλογραφία δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς μέσα πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ναυτοδανείου.

§ 111². Τὸ ἄρθρον 216 τοῦ ἐμπορ. Κώδ., καθ' ὃ ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ πλοίου παύει τοῦ νὰ ἦναι ὑπεύθυνος περὶ τῶν πράξεων τοῦ πλοιάρχου, ἐγκαταλείπων τὸ πλοῖον καὶ τὸν ναῦλον, εἶναι ἀνεφάρμοστον, ὅταν πρόκηται περὶ ὑποχρεώσεων, συνομολογηθεισῶν ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου, ἐντὸς τῶν τῆς ἐξουσίας του ὁρίων.

§ 111³. Ἰδίως, ὅταν ὁ πλοίαρχος κατὰ τὸν διάπλουν λάβῃ ναυτικὸν δάνειον πρὸς ὄφελος τοῦ πλοίου, δὲν δύναται ὁ ἰδιοκτήτης νὰ ὑπεκφύγῃ τὴν πληρωμὴν τοῦ δανείου τούτου, ἐγκαταλείπων τὸ πλοῖον καὶ τὸν ναῦλον.

§ 111⁴. Οἱ παρὰ τοῦ Κώδ. διαγραφόμενοι τύποι διὰ τὴν βεβαίωσιν τῆς εἰς πλοῦν ἀνικανότητος τοῦ πλοίου δὲν διατάσσονται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, ἀπολύτως οἱ δικασταὶ ὀφείλουν νὰ θεωρήσουν τὴν φύσιν τῶν συμβεβηκότων, τὴν ἀπόστασιν τῶν τόπων, τὸ ἀδύνατον τῆς ἐκπληρώσεως τῶν νομίμων διατυπώσεων, καὶ κατὰ τοῦτο ἡ ἐκτίμησίς των ὡς πρὸς τὸ πραγματικὸν καὶ νομικὸν μέρος, δὲν ὑπόκειται εἰς τὴν ἐπίκρισιν τοῦ Ἀκυρωτικοῦ.

§ 111⁵. Ἰδίως ἐν περιπτώσει ἀναγκαστικῆς προσορμίσεως εἰς ξένον τόπον, ὅπου δὲν ὑπάρχει γαλλικὸς πρόξενος, ἀλλ' εἰρηνοδίκης, ἡ εἰς πλοῦν ἀνικανότης τοῦ πλοίου δύναται νὰ βεβαιωθῇ διὰ δηλώσεως τοῦ πλοιάρχου ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου τοῦ τόπου, διὰ πιστοποιήσεως τῶν λιμενικῶν ἀρχῶν, καὶ βεβαιώσεως ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου τοῦ τόπου, ὅστις μετὰ τὴν πώλησιν τοῦ πλοίου ἐπικυροῖ ταῦτα πάντα.

§ 111⁶. Ἡ ἀπόφασις, ἥτις εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας κηρύττει ὅτι ὁ πλοίαρχος, καθ' οὗ ἄλλως δὲν προσάπτεται δόλος, κατέφυγεν εἰς ὅλα τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα τὸν ἐπέτρεπεν ἡ νομοθεσία τοῦ τόπου, ὅπου ἠναγκάσθη νὰ προσορμισθῇ, καὶ ὅτι ἡ εἰς πλοῦν ἀνικανότης τοῦ πλοίου ἀρκούντως ἀπεδείχθη διὰ τῶν δικογράφων, δὲν ὑπόκειται εἰς ἀναίρεσιν.

§ 111[7]. Ἡ περὶ ἐγκαταλείψεως πρᾶξις, ὅταν πρόκηται περὶ ἀσφαλείας, δὲν ἦναι ἄκυρος, διότι ὁ ἀσφαλισθεὶς παρέλειψε ν' ἀναφέρῃ εἰς αὐτὴν τὰ ὁποῖα ἔλαβε ναυτικὰ δάνεια, ἡ δὲ παράλειψις αὕτη δὲν ἔχει ἄλλο ἀποτέλεσμα, εἰμὴ νὰ παρατείνῃ τὴν προθεσμίαν τῶν ἀσφαλισθεισῶν ποσοτήτων μέχρις οὗ τακτοποιηθῇ ἡ ἐγκατάλειψις διὰ τῆς κοινοποιήσεως τῆς νομίμου δηλώσεως (ἄρθρον 379 ἐμπορ. νόμου).

§ 111[8]. Ὁ πλοίαρχος ὀφείλει νὰ παραδώσῃ τὰς εἰς τὸ πλοῖόν του φορτωθείσας πραγματείας εἰς τὸν φέροντα τὴν φορτωτικὴν, μὴ λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς εἰς χεῖρας τοῦ πλοιάρχου ἐνεργηθείσης κατασχέσεως τῶν πραγματειῶν τούτων ἐκ μέρους τῶν δανειστῶν τοῦ φορτωτοῦ. — ἀπ. ἐφετῶν Bordeau τῆς 1 ἰουνίου 1837 (νομ. σελ. 2014).

§ 111[9]. Τὸ ἄρθρον 220 τοῦ ἐμπορ. Κώδ., κατὰ τὸ ὁποῖον εἰς ὅσα ἀφορῶσι τὸ κοινὸν συμφέρον τῶν ἰδιοκτητῶν πλοίου τινὸς, ὑπερισχύει ἡ γνώμη τῶν πλειόνων, δίδει μὲν τὸ δικαίωμα εἰς τὴν πλειονοψηφίαν ταύτην ν' ἀποφασίζῃ περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ ἐπισκευθῇ τὸ πλοῖον, ἀλλ' ὄχι καὶ νὰ προσδιορίζῃ αὐθαιρέτως τὴν φύσιν καὶ τὸ μέγεθος τῶν ἐπισκευῶν τούτων, ὥστε ἡ μειονοψηφία δύναται ν' ἀμφισβητήσῃ τὸ δαπανηθὲν ποσὸν διὰ τὰς ἐπισκευὰς, καὶ τὰ δικαστήρια δύνανται ἐπίσης νὰ διορίζωσι πραγματογνώμονας πρὸς ἐκτίμησιν τῆς δαπάνης ταύτης.—ἀπ. ἐφετῶν D. Aix. τῆς 12 φεβρουαρίου 1837 (νομικ. σελ. 1072).

§ 112. Ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ πλοίου, ὅστις ἐπληρώθη διὰ μετακόμισιν ἐπιβάτου τινὸς, ὀφείλει νὰ ἐπιστρέψῃ τὴν πληρωμὴν ταύτην, ἂν τὸ πλοῖον δὲν ἐκπλεύσῃ. — ἀπ. ἐμπορ. Havre τῆς 18 ἰουνίου 1837 (νομικ. σελ. 2092).

§ 113. Διὰ νὰ κινηθῇ ἡ περὶ ἀποζημιώσεως ἀγωγὴ ἀπὸ τὸν ἰδιοκτήτην τοῦ πλοίου καὶ τοῦ φορτίου του, ἢ παρὰ τοῦ παραλήπτου κατὰ τῶν διαφόρων ἀσφαλιστῶν τῶν πραγματειῶν ἕνεκα κοινῶν ἀβαριῶν, δὲν ἀπαιτεῖται ἡ τήρησις τῶν ἄρθρων 414 καὶ ἐπ. τοῦ ἐμπορ. Κώδ. τῶν ἐπὶ τῶν περὶ χύσεως καὶ συνεισφορᾶς τίτλων.—ἀπ. Ἀκυρωτ. Γαλλ. τῆς 16 φεβρουαρίου 1841 (νομικ. σελ. 2440).

§ 114. Ἑπομένως ἡ ἀγωγὴ αὕτη πρέπει νὰ φέρηται οὐχὶ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τοῦ τόπου τῆς ἐκφορτώσεως τῶν πραγματειῶν, ἀλλ' ἐνώπιον ἐκείνου τῆς κατοικίας τῶν ἀσφαλιστῶν (ἡ αὐτὴ ἀπόφ.).

§ 115. Ὁ κανονισμὸς τῶν θαλασσοζημιῶν, ὅσαι συνέβησαν κατὰ

τὸν διάπλουν, ἐὰν ὑπῆρξεν ἀδύνατον νὰ γίνῃ εἰς τὸν τόπον τῆς φορτώσεως, ἐμπορεῖ νὰ λάβῃ χώραν καὶ ἀλλοῦ. — ἀπόφ. Ἀκυρωτ. Γαλλ. τῆς 13 αὐγούστου 1840 (νομικ. σελ. 3357).

§ 115[2]. Τὸ ἀδύνατον τοῦτο εἶναι ἀρκούντως ἀποδεδειγμένον, ὅταν ὁ πλοίαρχος δὲν ἐδυνήθη νὰ ὁδηγήσῃ τὸ πλοῖόν του ἕως εἰς τὸν τόπον τοῦ προσδιορισμοῦ του, οὔτε ἐδυνήθη νὰ προμηθευθῇ τοὺς λογαριασμοὺς τῶν πωλήσεων, τῶν γενομένων κατὰ τὸν διάπλουν, καὶ τέλος πάντων ὅταν οἱ παραλήπτορες, οἱ ὡρισμένοι εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκφορτώσεως, διήγειραν δυσκολίας καὶ ἀπεποιήθησαν νὰ πληρώσουν τὸν ναῦλον (ἡ αὐτὴ ἀπόφ.).

§ 117. Ὅταν πλοῖόν τι ἤρχισε νὰ κάμῃ νερά, κατὰ συνέπειαν τρικυμίας τινός, ἐὰν διὰ τὸ κοινὸν συμφέρον καὶ πρὸς ἀποφυγὴν ὁλοκλήρου ἀπωλείας, γνωμοδοτήσαντος καὶ τοῦ πληρώματος, ἀπεφασίσθη ἡ εἰς τὸν πλησιέστερον λιμένα ἐφόρμησις (relache), δύνανται τότε νὰ καταλογισθῶσιν εἰς τὰς κοινὰς ἀβαρίας τὰ ἔξοδα τῆς ἐκφορτώσεως καὶ μεταφορτώσεως τῶν ἐμπορευμάτων, ἂν καὶ ἡ ἐκφόρτωσις αὕτη ἄλλον τινὰ σκοπὸν δὲν εἶχε, παρὰ τὴν εὐκολωτέραν διόρθωσιν τῆς βλάβης, τὴν ὁποίαν ὑπέστη τὸ πλοῖον. —ἀπ ἐμπορ. Rouen τῆς 27 μαΐου 1841 (νομικ. σελ. 3453).

§ 118. Ὅρα ἐν λέξει *διαχείρησις* (Εὑρετ. τόμ. 6 σελ. 199) τὴν 34 τοῦ 1847 ἀπόφ. τοῦ Ἀρ. Πάγου.

§ 119. Ὅρα τὴν λέξιν *ἐγκατάλειψις* ἐν Εὑρετ. τόμ. 6 σελ. 427—431·=τὴν λέξ. *ναυτιλία* ἐν Εὑρετ. τόμ. 11.

§ 119[2]. Πότε τὸ πλοῖον θεωρεῖται ὡς ἐν καταστάσει πλοῦ, ἢ δυνάμενον νὰ πλεύσῃ, ὥστε νὰ μὴν ὑπόκηται εἰς κατάσχεσιν; —ὅρα τὴν 7777 ἀπόφασιν τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἐν παραγράφῳ 1 τῆς ἀνωτ. σελ. 345.

§ 119[3]. Ποία εἶναι ἡ ἔννοια τοῦ ἄρθρου 201 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ ἡ ἀπὸ 11 αὐγούστου 1850 κλῆσις τοῦ Κ, φέρουσα οὕτω· « Διὰ ταῦτα, γνωστοποιῶ εἰς τὸν ἀντίδικον τὴν κατάσχεσιν ταύτην διὰ νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν διαδικασίαν τῆς πωλήσεως τοῦ πλοίου τούτου, τὸν προσκαλῶ νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ πρωτοδικείου τούτου, μετὰ τὴν νόμιμον προθεσμίαν ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως διὰ νὰ γενῇ ἡ συζήτησις, ἐφ' ὅσον ἐξαιτοῦμαι· νὰ διορισθῇ εἷς δικαστής, ὡς εἰσηγητής, ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ τοῦ αὐτοῦ διὰ νὰ ἐνεργήσῃ τὴν πώλησιν αὐτοῦ, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου »· περιέχει τὰ παρὰ τοῦ ἄρθρου 201 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα, καθότι ἡ διάταξις αὕτη

δὲν ἀπαιτεῖ δικαστικὴν περὶ τῆς ἐκποιήσεως τοῦ πλοίου διάταξιν, ὅταν ἄλλως ὁ ἐπισπεύδων δανειστὴς ἔχῃ, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἐκτελεστὸν τίτλον. — ἀπόφασις 7777 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 120. Περὶ πλειστηριασμοῦ πλοίων, ἴδε ἀνωτ. σελ. 345 ἐπ.

Ἀνακεφαλαίωσις τῆς νομολογίας τοῦ Ἀρείου Πάγου.

§ 121. Πρὸς εὐκολίαν τοῦ ἀναγνώστου, σημειῶ ἐνταῦθα, ὅτι ὁ Ἄρειος Πάγος ἀπὸ τοῦ 1835—1854 ἐξέδωκε τὰς ἑξῆς, ἐν συντομίᾳ, περὶ πλοίων καὶ σχετικῶν ἀντικειμένων ἀποφάσεις, περὶ ὧν ὡμίλησα ἐν ἐκτάσει εἰς τὰ μέρη, ὧν γίνεται μνεία ἐν τῷ τέλει ἑκάστου §.

§ 122. Ὁ πλοίαρχος, ὅστις δέχεται ἐπὶ τοῦ πλοίου του ἐπιβάτας ἄνευ τακτικῶν διαβατηρίων, διὰ νὰ τοὺς μεταφέρῃ εἰς τὰ ξένα μέρη, ὀφείλει νὰ καταδικασθῇ ὄχι μόνον εἰς πρόστιμον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν στέρησιν τοῦ διπλώματος τῆς πλοιαρχίας ἀφ' ἑνὸς μέχρι τριῶν ἐτῶν. — ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Π. σνϐ', σοθ'. τοῦ 1838 (ἀνωτ. § 82).

§ 123. Ὁ ἰδιοκτήτης ἑνὸς πλοίου δύναται πάντοτε, καὶ χωρὶς ν' ἀναφέρῃ αἰτίας, ν' ἀποϐάλῃ τὸν πλοίαρχον, ἂν καὶ οὗτος ἦναι συνιδιοκτήτης τοῦ πλοίου καὶ ἡ πλοιαρχία τοῦ ἐδόθη διὰ τοῦ ἑταιρικοῦ συμϐολαίου. — ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγου 263 τοῦ 1839 (ἀνωτ. § 42).

§ 124. Ἡ ἐνώπιον τοῦ λιμενάρχου γενομένη ἔκθεσις τοῦ ναυαγίου ἐν ἐλλείψει τῆς ἁρμοδίου ἀρχῆς ἔχει κῦρος.

Κατὰ τοῦ νομίμου τεκμηρίου, τὸ ὁποῖον προκύπτει ἐκ τοῦ ἄρθρου 228 τοῦ ἐμπορ. νόμου κατὰ τοῦ πλοιάρχου, μὴ παρευρεθέντος ἐν τῷ πλοίῳ κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ ναυαγίου, συγχωρεῖται ἔτι ἀπόδειξις. — ἀπ. πολ. Ἀρ. Π. 274 τοῦ 1839 (ἀνωτ. § 49).

§ 125. Ἡ διοίκησις τοῦ πλοίου, παραχωρηθεῖσα δυνάμει ῥητῆς μεταξὺ τῶν συνιδιοκτητῶν συμφωνίας εἰς ἕνα ἐξ αὐτῶν, δὲν θεωρεῖται ὡς ἁπλῆ ἐντολὴ ἀνακλητέα κατ' ἀρέσκειαν, διότι τὰ ἄρθρ. 218 καὶ 219 τοῦ ἐμπορ. νόμου ἀποϐλέπουν τὸ ἀπὸ τὸν νόμον χορηγούμενον δικαίωμα τῆς ἀποϐολῆς τοῦ πλοιάρχου.

Ἑπομένως ἡ ἀπόφασις τῶν ἐφετῶν δὲν εἶναι ἀναιρετέα, ἂν παραδεχθῇ ὅτι κατὰ τὰς μεταξὺ τῶν συνιδιοκτητῶν συμφωνίας εἶχεν ὁ Α. δυνάμει αὐτῶν τὸ δικαίωμα ν' ἀναλάϐῃ τὴν πλοιαρχίαν. — ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 9 τοῦ 1841 (ἀνωτ. § 48).

§ 126. Οἱ δικασταὶ δὲν δύνανται ν' ἀναπληρώσωσιν αὐτεπαγγέλτως τὸ πραγματικὸν περιστατικὸν, ὅτι τὸ ναυάγιον, ἐκ τοῦ ὁποίου πηγάζει ἡ ἀπαίτησις τοῦ ἐνάγοντος, συνέβη ἐκ δόλου ἢ σφάλματος τοῦ ἐναγομένου πλοιάρχου. — ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 11 τοῦ 1841.

§ 127. Οὐδεὶς νόμος ἀπαλλάττει τοὺς ναύτας τῆς ποινῆς τῶν παρ' αὐτῶν, κατὰ διαταγὴν τοῦ ἡμεδαποῦ ἢ ἀλλοδαποῦ πλοιάρχου των, πραχθεισῶν ἀξιοποίνων πράξεων. — ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 38 τοῦ 1843.

§ 128. Οἱ ναυτοδανείσαντες εἰς πλοίαρχον ξένον, προσωρμισθέντα εἰς ξένον τόπον, εἰς τοῦ ὁποίου τὸ πλοῖον οἱ φορτωταὶ ἦσαν Ἕλληνες, τὸ δὲ φορτίον ἔμελλε νὰ ἐκφορτωθῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα, χρεωστοῦσι νὰ συμμορφωθῶσι μὲ τοὺς νόμους τῆς πατρίδος τοῦ πλοιάρχου, καὶ οὐχὶ μὲ τοὺς νόμους τοῦ τόπου, ἔνθα ἐγένετο τὸ ναυτοδάνειον. — ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 24 τοῦ 1845 (ἴδε λέξιν *ναυτικὸν δάνειον*).

§ 129. Κατὰ τὸ ἄρθρον 313 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου πᾶν ναυτικὸν συμβόλαιον δύναται νὰ πραγματευθῇ δι' ὀπισθογραφήσεως, ἐὰν ἦναι εἰς διαταγήν· εἰς ταύτην δὲ τὴν περίπτωσιν, ἡ διαπραγμάτευσις τοῦ ἐγγράφου τούτου ἔχει τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα, ὡς καὶ ὅλαι αἱ περὶ τῶν ἐμπορικῶν γραμματίων πραγματεύσεις. — ἀποφ. πολιτικαὶ Ἀρ. Πάγ. 28 καὶ 61 τοῦ 1845 (ἴδε λέξ. *ναυτικὸν δάνειον*).

§ 130. Κατὰ τὰ ἄρθρα 246 καὶ 247 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου ὁ ναυαγήσας πλοίαρχος χρεωστεῖ νὰ κάμῃ τὴν ἔκθεσίν του ἐνώπιον τῶν εἰς τὸ ῥηθὲν ἄρθρον ἀναφερομένων ἀρχῶν, ἤτοι πρέπει νὰ βεβαιωθῇ προσέτι κατὰ τὸν εἰς τὰ ἄρθρα 246 καὶ 247 τοῦ αὐτοῦ νόμου διαγραφόμενον τρόπον διὰ νὰ παρέχῃ πίστιν εἰς τὸ δικαστήριον· ἑπομένως ἁπλοῦν πιστοποιητικὸν πράκτορος δὲν δύναται ν' ἀποτελέσῃ ἀπόδειξιν τοῦ ναυαγίου. — ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 306 τοῦ 1837.

§ 131. Περὶ τῆς διαλύσεως τῆς εἰς πλοῖα κοινωνίας, ἴδε ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 75 τοῦ 1854 (ἀνωτ. § 35).

§ 132. Μετὰ τὴν κατάσχεσιν τοῦ πλοίου ὁ πλοίαρχος εἶναι ἁπλοῦς μεσεγγυοῦχος αὐτοῦ καὶ ὀφείλει νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς προφυλάξεώς του εἰς τὸν τόπον τῆς κατασχέσεως. — ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Π. 30 τοῦ 1845 (ἀνωτ. § 30).

§ 133. Ἡ διὰ τὴν μὴ ἀναχώρησιν τοῦ πλοίου ἀντίστασις τῶν προμηθευτῶν ὕλης πρὸς κατασκευὴν πλοίου ἀρκεῖ πρὸς διατήρησιν

τῶν προνομίων των, καίτοι τοῦ πλοιάρχου αὐθαιρέτως ἀποπλεύσαντος (αὐτόθι).

§ 134. Ὁ ἐμπορικὸς νόμος εἰς τὸν ἀριθ. 1 § 1 τοῦ ἄρθρου 191, συγκαταλέγων μεταξὺ τῶν ἐπὶ τοῦ πλοίου προνομιούχων χρεῶν τὰ εἰς τοὺς προμηθευτὰς ὕλης πρὸς κατασκευὴν τοῦ πλοίου ὀφειλόμενα χρήματα, προσθέτει ὡς ὅρον τῆς ἰσχύος τοῦ τοιούτου προνομίου τὴν μήπω ἔτι γενομένην ἀπόπλευσιν τοῦ πλοίου, διότι θεωρεῖ τὴν ἀπόπλευσιν ταύτην ὡς σιωπηρὸν τεκμήριον τῆς θελήσεως τῶν πιστωτῶν περὶ παραιτήσεως τῶν προνομίων των· ὅταν ἐπομένως ὁ πιστωτὴς ἐνεργήσῃ ὅ,τι ἀπαιτεῖ ὁ νόμος διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἀπόπλευσιν, ἡ ῥητὴ αὕτη ἀντίστασις καταστρέφει τὸ ἐκ τοῦ περιστατικοῦ τῆς ἀποπλεύσεως πηγάζον νόμιμον τεκμήριον, καὶ ἀρκεῖ πρὸς διατήρησιν τοῦ προνομίου (αὐτόθι).

§ 135. Ἐν περιπτώσει ἑκουσίας πωλήσεως τοῦ πλοίου, ἡ εἰς τὴν ἀπόπλευσιν αὐτοῦ γενομένη ἀντίστασις τῶν πιστωτῶν τοῦ πωλητοῦ ἀρκεῖ πρὸς διατήρησιν τῶν προνομίων των (αὐτόθι).

§ 136. Ἐπομένως κατασχεθέντος τοῦ πλοίου διὰ προνομιοῦχον δάνειον, οἱ μετὰ τὴν κατάσχεσιν τοῦ πλοίου ναυτοδανείσαντες εἰς τὸν ἀποπλεύσαντα αὐθαιρέτως πλοίαρχον, δὲν δύνανται νὰ προτιμηθῶσι τῶν κατασχόντων τὸ πλοῖον (αὐτόθι).

§ 137. Ἡ ὑπὸ πλοιάρχου ξένου εἰς ξένον τόπον γενομένη δήλωσις ἀτυχήματος, δὲν απαιτεῖται νὰ ἔχῃ τοὺς τύπους τοῦ ἄρθρου 242 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου.—ἀπ. πολ. Ἀρ. 45 τοῦ 1845.

§ 138. Ἐπίσης ἡ δήλωσις τοῦ ναυαγίου ὑπὸ ἕλληνος πλοιάρχου γενομένη, δὲν ἀπαιτεῖται νὰ γίνηται ἐνώπιον τοῦ προξένου, ἀλλ' ἐνώπιον τῆς ἐπιτοπίου ἀρχῆς (αὐτόθι).

§ 139. Αἱ περὶ φορτωτικῶν διατάξεις τοῦ ἄρθρου 282 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου δὲν διαγράφονται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, τὸ δὲ περὶ τῆς ἀποδεικτικῆς ἰσχύος αὐτῶν ἐν γένει καὶ τὸ περὶ ἀποδείξεως τῆς φορτώσεως ζήτημα ἀνατίθενται εἰς τὴν κρίσιν τῶν δικαστηρίων, ὡς ἐξάγεται καὶ ἀπὸ τὸ ἄρθρον 292 τοῦ ἐμπ. νόμου, τὸ ὁποῖον παραδέχεται τὴν σύστασιν τοῦ συναλλάγματος τῆς ναυλώσεως καὶ εἰς περιστάσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ἐφορτώθησαν πραγματεῖαι ἐπὶ τοῦ πλοίου, χωρὶς νὰ προηγηθῇ ἡ σύνταξις φορτωτικοῦ ἐγγράφου (αὐτόθι).

§ 140. Εἰς τὴν νομικὴν τῆς ναυταπάτης ἰδέαν (baraterie de patron) ὑπάγεται πᾶσα ζημία, προελθοῦσα εἰς τὸ ἀσφαλισθὲν ἀντικείμενον ἐξ ἐλλείψεως τοῦ πλοιάρχου ἢ τοῦ πληρώματος, συνδεδεμένης μετὰ θαλασσίου ἀτυχήματος (αὐτόθι)· — Ἴδε τὴν λέξιν *ναυταπάτη*.

§ 141. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ δανειστής, δυνάμει τοῦ συμβολαίου, ἀποκτᾷ ἐπὶ τοῦ πλοίου πραγματικὸν δικαίωμα καὶ τὴν κατοχήν, καθὼς καὶ δικαίωμα ἐπισχέσεως μέχρι τῆς τελείας ἐξοφλήσεως τοῦ δανείου. — ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 63 τοῦ 1845, ἣν ἴδε ἐν λέξει *ναυτικὸν δάνειον*.

§ 142. Αἱ διατυπώσεις, τὰς ὁποίας διατάττει τὸ ἄρθρ. 234 τοῦ ἐμπ. Κώδ. πρὸς βεβαίωσιν τῆς ὑπαρχούσης ἀνάγκης τοῦ πλοίου, δὲν ἀναφέρονται εἰς μόνον τὸν πλοίαρχον, ὥστε διὰ τῆς διατηρήσεως αὐτῶν ν' ἀποβάλληται οὗτος τῆς εὐθύνης πρὸς τὸν ἰδιοκτήτην, ἀλλ' ἀφορῶσι καὶ τὸν δανειστήν, ὅστις ὀφείλει διὰ τὴν νομιμότητα καὶ ἰσχὺν τοῦ διδομένου δανείου νὰ βεβαιοῦται, ὅτι ὁ πλοίαρχος ἐξεπλήρωσε τὰς ἐν τῷ ἄρθρῳ 234 διαλαμβανομένας διατυπώσεις, καθότι ὁ νόμος παραχωρῶν εἰς τὸν πλοίαρχον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὴν ἄδειαν τοῦ δανείζεσθαι ἄνευ ἰδιαιτέρας ἐντολῆς τοῦ ἰδιοκτήτου, θεωρεῖ ὑποχρέους ἀμφοτέρους καὶ δανειστὴν καὶ δανειζόμενον εἰς τὴν διατήρησιν τῶν διαλαμβανομένων διατυπώσεων, παρεχουσῶν ἐγγύησιν περὶ τῆς καλῆς διαγωγῆς τοῦ πλοιάρχου, τὸν ὁποῖον οἱ ἰδιοκτῆται ἄλλως δὲν δύνανται νὰ διατηρῶσι, τοῦτο δὲ γίνεται σαφέστερον καὶ ἐκ τῆς ἐννοίας τοῦ ἄρθρου 236, τὸ ὁποῖον ἀποκαθιστᾷ καὶ προσωπικῶς ὑπεύθυνον τὸν πλοίαρχον, ὅταν ἐλεγχθῇ ὅτι χωρὶς ἀληθοῦς ἀνάγκης, ἀλλὰ πλαστῶς προφασισθεὶς τοιαύτην, δανεισθῇ κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ἄρθρου 234.— ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγ. 49 τοῦ 1835, ἣν ἴδε ἐν λέξει *ναυτικὸν δάνειον*.

§ 143. Ἡ ἑξάμηνος προθεσμία πρὸς ἐγκατάλειψιν τοῦ ἀσφαλισθέντος πράγματος, ἄρχεται ἀπὸ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἔλαβε γνῶσιν τοῦ ναυαγίου ὁ ἀσφαλίσας παραγγελιοδόχος, καὶ ὄχι ὁ παραγγελεύς.—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 90 τοῦ 1846.

§ 144. Τὰ ναυάγια δύνανται ν' ἀποδειχθῶσι καὶ διὰ μαρτύρων, καὶ ἂν ὁ πλοίαρχος παρημέλησε νὰ κάμῃ τὴν περὶ τούτου ἔκθεσιν (αὐτόθι).

§ 145. Ἡ ἀπόδειξις τοῦ ναυαγίου ἐν ἐλλείψει τῆς περὶ τούτου ἐκθέσεως δύναται ν' ἀποδειχθῇ διὰ μαρτύρων.—ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγ. 192 τοῦ 1847.

§ 146. Ὁ παραγγελιοδόχος, ὁ διὰ λογαριασμὸν ἄλλου ἀσφαλίσας ἐμπορεύματα, δύναται νὰ κινήσῃ ἐν ἰδίῳ ὀνόματι ἀγωγήν, ἀφορῶσαν τὰ ἀσφαλισθέντα πράγματα. — ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 90 τοῦ 1846.

§ 147. Ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ πλοίου δὲν ἐνέχεται εἰς τὰ παρὰ τοῦ πλοιάρχου ἐνεργούμενα ναυτοδάνεια, ἂν οὗτος δὲν ἐξεπλήρωσε τὰς

παρὰ τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου ὑποχρεώσεις, καθότι ἡ τῶν διατυπώσεων τοῦ ἄρθρου 234 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου ἐκπλήρωσις πρὸς βεβαίωσιν τῆς ὑπαρχούσης τοῦ πλοίου ἀνάγκης δὲν ἀφορᾷ μόνον τὰς τοῦ πλοιάρχου μετὰ τοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ πλοίου σχέσεις, ἀλλ' εἶναι ὑποχρεωτικὴ καὶ διὰ τὸν δανειστήν. — ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 206 τοῦ 1847, ἣν ἴδε ἐν λέξει *ναυτικὸν δάνειον*.

§ 148. Ὁ πλοίαρχος καταδιώκεται ἕνεκα ναυταπάτης διὰ πᾶσαν ἀπάτην, προξενηθεῖσαν πρὸς ὄφελος αὐτοῦ καὶ βλάβην τῶν φορτωτῶν του· τοιαύτη δὲ θεωρεῖται ἡ παράστασις ἐν γνώσει πλαστοῦ δυστυχήματος.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 36 τοῦ 1847, ἣν ἴδε ἐν λέξ. *ναυταπάτη*.

§ 149. Ἡ ὑπὸ πλοίαρχον ὑφαίρεσις τοῦ φορτίου τιμωρεῖται κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ περὶ ἀπάτης 396 ἄρθρου. — ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 42 τοῦ 1845, ἣν ἴδε ἐν λ. *ναυταπάτη*.

§ 150. Εἰς τὴν ἀγοραπωλησίαν τῶν πλοίων μαρτυρικὴ ἀπόδειξις δὲν ἐπιτρέπεται, διότι, κατὰ τὸ ἄρθρον 195 ἐμπορ. νόμου, αὕτη πρέπει νὰ γίνηται ἐγγράφως. — ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 179 τοῦ 1851 (ἴδε ἀνωτ. § 10).

§ 151. Ἡ ἐντολὴ δύναται νὰ ἔχῃ ἀντικείμενον τὴν ἀγορὰν πλοίου, ἥτις δύναται ν' ἀποδειχθῇ διὰ μαρτύρων, ὅταν ἐγένετο μεταξὺ ἐμπόρων. — ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγ. 90 τοῦ 1848 (ἴδε ἀνωτ. § 10).

§ 152. Εἰς τὰ ἐμπορικὰ ἐνέχυρα εἶναι δεκτὴ ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις.—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 63 τοῦ 1845 (ἴδε ἀνωτ. § 34).

§ 153. Καὶ τὰ πλοῖα δύνανται νὰ ἐνεχυριασθῶσιν (αὐτόθι).

§ 154. Τὸ κατὰ τὸν διάπλουν εὑρισκόμενον πλοῖον δὲν δύναται νὰ κατασχεθῇ εἰμὴ διὰ χρέη τοῦ τελευταίου τούτου πλοῦ, ἢ διὰ χρέη γενόμενα εἰς τὸν τόπον, ὅπου τυχαίως προσωρμίσθη τὸ πλοῖον, ἡ δὲ ἀπόδειξις τοῦ ἀπόπλου καὶ κατάπλου πρέπει νὰ προκύπτῃ ἐκ τῶν πρὸς διάπλουν ἀναγκαίων ἐγγράφων· ἐκ τῆς λέξεως δὲ *τῆς προθεσμίας τοῦ διπλώματος* δὲν ἀποδεικνύεται ἡ ἀναχώρησις καὶ ὁ προσδιορισμὸς τῶν πλοίων, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν ἀποδεικνύεται ἡ ἐκ μέρους τῆς κυβερνήσεως ἀναγνώρισις τοῦ πλοιάρχου, ἡ ἄδεια τοῦ νὰ διευθύνῃ τὸ πλοῖον καὶ ἡ διάρκεια τῆς ἀδείας ταύτης.—ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγ. 84 τοῦ 1851 (ἴδε ἀνωτ. σελ. 345 ἐπ.).

§ 155. Ἐπὶ κατασχέσεως πλοίων ἐφαρμόζεται ὁ ἐμπορικὸς νόμος καὶ ὄχι ἡ πολιτικὴ δικονομία. — ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγ. 7 τοῦ 1847.

§ 156. Ὁ ὑπολογισμὸς τῆς παρὰ τοῦ ἄρθρου 198 τοῦ ἐμπορ. νόμου ὡρισμένης προθεσμίας τῶν 24 ὡρῶν γίνεται κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς αὐτοῦ τοῦ ἐμπορ. νόμου καὶ οὐχὶ τῆς πολιτ. δικονομίας, τουτέστιν ἄρχεται ἁπλῶς ὥρας 24 μετὰ τὴν περὶ πληρωμῆς τοῦ χρέους πρόκλησιν, ἤγουν μετὰ τὴν ὥραν, καθ' ἣν ὁ ὀφειλέτης προσεκλήθη εἰς τὴν πληρωμὴν (αὐτόθι).

§ 157. Οἱ ὑγειονομοφύλακες δύνανται νὰ βεβαιώσωσι διὰ πιστωτικοῦ ὅτι δεν ἀνεχώρησαν πλοῖα, οὐχὶ δὲ καὶ τὴν αἰτίαν τῆς μὴ ἀναχωρήσεώς των καὶ τὸ ἀδύνατον τοῦ νὰ ἐκπλεύσῃ πλοῖον ἐκ τοῦ λιμένος.—ἀπ. πολ. Ἀρ. Π. 73 τοῦ 1847.

§ 158. Ὁ μὴ ἐκπληρώσας τὰς διατάξεις τοῦ περὶ ναυτιλίας νόμου δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἰδιοκτήτης πλοίου· ἐν ἄλλαις λέξεσι τὸ ἄρθρον 8 τοῦ ἀπὸ 15 δεκεμβρίου 1836 περὶ ἀστυνομίας τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας νόμου δὲν ἀφορᾷ μόνον τὸ τοῦ δημοσίου, ἀλλὰ καὶ τὸ τῶν πολιτῶν συμφέρον· ἑπομένως ἰδιοκτήτης ἐμπορικοῦ πλοίου θεωρεῖται μόνον ἐκεῖνος, ὅστις ἐκπληρώσας τοὺς ὅρους τῶν ἄρθρων 6 καὶ 12 τοῦ ἀπὸ 14 νοεμβρίου 1836 περὶ ἐμπορικῆς ναυτιλίας νόμου ἀνεγνωρίσθη ὡς ἰδιοκτήτης καὶ κατεγράφη ὡς τοιοῦτος εἰς τὸ νηολόγιον τοῦ ἁρμοδίου λιμένος.—ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγ. 176 τοῦ 1848 (ἴδε ἀνωτ. § 5).

§ 159. Ἰδιοκτήτης πλοίου θεωρεῖται μόνον ἐκεῖνος, ὅστις ἐκπληρώσας τοὺς ὅρους τῶν ἄρθρων 6 καὶ 12 τοῦ ἀπὸ 14 νοεμβρίου 1836 περὶ ἐμπορικῆς ναυτιλίας νόμου, ἀνεγνωρίσθη καὶ κατεγράφη ὡς τοιοῦτος εἰς τὸ νηολόγιον τοῦ ἁρμοδίου λιμένος.—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 245 τοῦ 1850 (ἴδε ἀνωτ. § 6).

§ 160. Κατὰ τὸ ἄρθρον 8 τοῦ ἀπὸ 15 δεκεμβρίου 1836 νόμου ἰδιοκτήτης ἑλληνικοῦ ἐμπορικοῦ πλοίου ἀναγνωρίζεται μεταξὺ ἄλλων ἐκεῖνος, ὅστις, ἀποκτήσας τακτικῶς πλοῖον, ἐφρόντισε νὰ γενῇ εἰς τὸ ἁρμόδιον νηολόγιον ἡ ἀντικατάστασις τοῦ ὀνόματός του καὶ νὰ ἐκδοθῇ τὸ ἀνῆκον ἔγγραφον ἰδιοκτησίας. ὅτι δὲ ὁ νόμος δὲν ἐννοεῖ διὰ τῆς τελευταίας περικοπῆς «νὰ ἐκδοθῇ τὸ ἀνῆκον νέον ἔγγραφον ἰδιοκτησίας» τὸ μεταξὺ τοῦ νέου ἀγοραστοῦ καὶ τοῦ παλαιοῦ ἰδιοκτήτου ἔγγραφον τῆς ἀγορᾶς, ἀλλὰ τὸ τῆς ἐθν κύτητος, δι' οὗ ἐπισήμως ἀποδεικνύεται ἡ ἰδιοκτησία, προκύπτει ἐκ τοῦ ἰδίου ἄρθρου ὁρίζοντος, ὅτι οἱ ἰδιοκτῆται τῶν πλοίων πρέπει νὰ καταγράφωνται εἰς τὸ ἔγγραφον τῆς ἰδιοκτησίας, ὅπερ ὑποθέτει ὕπαρξιν ἰδιοκτησίας. — ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγου 35 τοῦ 1851 (ἴδε ἀνωτ. § 9).

§ 161. Ἡ ἰδιοκτησία τῶν πλοίων μεταβιβάζεται ἰσχυρῶς διὰ

δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου, καὶ ἡ ἐκποίησις διὰ τοὺς συμβαλλομένους εἶναι ὑποχρεωτική. — ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 167 τοῦ 1854.

§ 162. Οἱ ἀποκτήσαντες διὰ τακτικῆς ἀγορᾶς ἑλληνικὰ πλοῖα, διὰ νὰ ἀντιτάξωσιν ἰσχυρῶς εἰς τοὺς τρίτους τὰ ἐπὶ τῶν πλοίων δικαιώματά των, ὀφείλουν νὰ ἐγγράψωσιν εἰς τὸ νηϊολόγιον τοῦ ἁρμοδίου λιμένος τὴν ἰδιοκτησίαν των (ἡ αὐτὴ ἀπόφ.). — Πρβλ. ἀνωτ. § 7.

Πίναξ Λεκτικὸς

τῆς λέξεως ΠΛΟΙΑΡΧΟΙ· ΠΛΟΙΑ.

—

§ 1. Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἐπισώρευσις τῶν ποινῶν, καὶ ὅταν πολλαὶ ἀποφάσεις ἐκδοθῶσιν ἐναντίον ἑνὸς προσώπου, ἡ δ' ἐκτέλεσις αὐτῶν ἐνεργῆται συγχρόνως. — Ἐν ἄλλαις λέξεσι· πᾶσα ποινικὴ ἀπόφασις ἐκτελεῖται ἅμα κατασταθῇ τελεσίδικος· ἂν δὲ πλείονες ποινικαὶ ἀποφάσεις κατὰ τοῦ αὐτοῦ προσώπου ἐκδοθεῖσαι κατασταθῶσι τελεσίδικοι, ἡ ἐκτέλεσις ἄρχεται ἅμα κατασταθῇ ἑκάστη τελεσίδικος. — ἀποφάσεις ποιν. Ἀρ. Πάγ. 32 καὶ 33 τοῦ 1844, ἃς ἐν Εὑρετ. τόμ. 3 σελ. 192.

§ 2. Ἂν ὁ ἔνοχος πολλῶν ἀξιοποίνων πράξεων δὲν δικασθῇ συγχρόνως δι' ὅλας αὐτάς, ἀλλ' ἀλληλοδιαδόχως, δὲν πρέπει νὰ ὑποστῇ οὗτος ὅλων αὐτῶν τὰς ποινάς, ἤτοι τὴν μίαν κατόπιν τῆς ἄλλης, ἀλλὰ μίαν, τὴν βαρυτέραν (ἄρθρον 109 ποιν. νόμου). Ἄρα ἡ ἐπισώρευσις τῶν ποινῶν δὲν ἐπιτρέπεται καὶ ὅταν τὶς δὲν δικασθῇ συγχρόνως, δι' ὅσας πράξεις ἐξετέλεσεν.

Ἀπόφ. α Ἐπειδή, κατὰ τὸ 109 ἄρθρον τοῦ ποινικοῦ νόμου, ὁ ἔνοχος πολλῶν ἀξιοποίνων τοῦ αὐτοῦ ἢ διαφόρου εἴδους πράξεων κλπ. τιμωρεῖται κατ' ἐκείνην τὴν πρᾶξιν, εἰς ἣν εἶναι ἐπιβεβλημένη ἡ βαρυτέρα ποινή, αἱ δὲ λοιπαί, ἐπιμετρουμένης τῆς ποινῆς, πρέπει νὰ θεωρῶνται ὡς ἰδιαίτεραι ἐπιβαρυντικαὶ περιστάσεις· ἐκ τούτου ἄρα ἕπεται, ὅτι καὶ ἂν ὁ ἔνοχος πολλῶν ἀξιοποίνων πράξεων δὲν δικασθῇ συγχρόνως δι' ὅλας αὐτάς, ἀλλ' ἀλληλοδιαδόχως, δὲν πρέπει νὰ ὑποστῇ οὗτος ὅλων αὐτῶν τὰς ποινάς, ἤτοι τὴν μίαν κατόπιν τῆς ἄλλης, διότι ὁ νόμος δὲν ἐπιτρέπει τὴν συσσώρευσιν τῶν ποινῶν, μίαν δὲ ὀφείλει νὰ ὑποστῇ ποινήν, τὴν βαρυτέραν, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν ἄλλων πράξεων ὡς ἐπιβαρυντικῶν περιστάσεων· ὅθεν τὸ δικαστήριον, ὅπερ δικάζει τὴν πρὸ ἑτέρας καταδίκης τελεσθεῖσαν ἀξιόποινον πρᾶξιν, δύναται, ἐὰν μὲν αὕτη ἐπισύρῃ βαρυτέραν ποινὴν τῆς ἤδη καταγνωσθείσης, νὰ ἐπιβάλῃ ταύτην λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν καὶ τῆς ἤδη ἐκδικασθείσης πράξεως ὡς ἐπιβαρυντικῆς περιστάσεως, ἐντὸς τοῦ μέτρου τῆς βαρυτέρας ποινῆς, ὅπερ ὁ νόμος ὁρίζει, ἐὰν δὲ εἰς τὴν πρὸ τῆς καταδίκης τελεσθεῖσαν πρᾶξιν ὁ νόμος ἐπιβάλῃ ἐλαφροτέραν τῆς ἤδη καταγνωσθείσης ποινῆς, καὶ αὕτη εἶναι δεκτικὴ ἐπιτάσεως, ὡς μὴ ἐπιβληθεῖσα κατὰ τὸν ἀνώτατον αὐτῆς ὅρον, τὸ δικαστήριον δύναται νὰ ἐπιτείνῃ ταύτην, ἐντὸς τοῦ μέτρου τὸ ὁποῖον ὁ νόμος ὁρίζει, διά τε τὴν κατὰ πρῶτον δικασθεῖσαν καὶ μετέπειτα δικαζομένην πρᾶξιν· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, διὰ μὲν τῆς ἀπὸ 16 νοεμβρίου 1850 ὑπ' ἀριθ. 85 ἀποφάσεως τοῦ ἐν Πάτραις δικαστηρίου τῶν συνέδρων, ὁ Δ κατεδικάσθη εἰς δύω ἐτῶν φυλάκισιν, ἤτοι τὸν ἀνώτατον ὅρον τῆς ποινῆς, τὴν ὁποίαν ὁ νόμος ὁρίζει διὰ

τὴν πρᾶξιν, δι' ἣν οὗτος διὰ τῆς ἐτυμηγορίας τῶν ἐνόρκων ἐκηρύχθη ἔνοχος, ὅτι ἀπρομελετήτως εἰς βρασμὸν ψυχικῆς ὁρμῆς καὶ εἰς ἀπαρασκευάστους διαπληκτισμοὺς ἀπεφάσισε καὶ ἐτραυμάτισε διὰ πυροβόλου τὸν Π, στερηθέντα τῆς ζωῆς ἐκ τοῦ τραυματισμοῦ, ἐρεθισθεὶς δὲ ὁ Δ διὰ βαρείας αἰκίας καὶ χαλεπῶν ὀνειδισμῶν καὶ ὕβρεων· διὰ δὲ τῆς ἀπὸ 23 νοεμβρίου 1851 ὑπ' ἀριθ. 756 ἀποφάσεως τοῦ ἐν Καλάμαις πλημμελειοδικείου, ὁ αὐτὸς Δ κατεδικάσθη ὡς συνεργὸς μοιχείας, πραχθείσης πρὸ τῆς πρώτης καταδίκης αὐτοῦ, εἰς τρίμηνον φυλάκισιν· ἄρα τῆς μὲν ἐπὶ τραύμασι καταγνωσθείσης εἰς τὸν ῥηθέντα Δ ποινῆς, μὴ οὔσης δεκτικῆς ἐπιτάσεως, τῆς δὲ ἐπὶ συνεργείᾳ μοιχείας, οὔσης ἐλαφροτέρας ἐκείνης, ὀρθῶς τὸ ἐν Καλάμαις πλημμελειοδικεῖον δὲν παρεδέχθη τὴν αἴτησιν τοῦ παρ' αὐτῷ ἀντεισαγγελέως νὰ διατάξῃ, ἵνα ἡ διὰ τῆς διαληφθείσης ὑπ' ἀριθμ. 756 ἀποφάσεώς του ἐπιβληθεῖσα ποινὴ ἐκτελεσθῇ μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 85 ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων καταγνωσθείσης, καθότι ἡ αἴτησις αὕτη ἀντίκειται εἰς τὴν διάταξιν τοῦ 109 ἄρθρου τοῦ ποινικοῦ νόμου, καθ' ὃ ἡ συσσώρευσις τῶν ποινῶν δὲν ἐπιτρέπεται· ὅθεν ἂν καὶ τὸ ἐν Καλάμαις πλημμελειοδικεῖον ὄχι ὀρθῶς σκέπτηται καὶ ἀποφασίζῃ, ὅτι ἡ ἐκτέλεσις τῆς διὰ τῆς ὑπ' ἀρ. 756 ἀποφάσεώς του ἐπιβληθείσης ποινῆς, πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀρξαμένη ἀπὸ τῆς 23 νοεμβρίου 1851, μολοντοῦτο ἡ περὶ ἀναιρέσεως αἴτησις τοῦ εἰρημένου ἀντεισαγγελέως εἶναι ἀποῤῥιπτέα, ὡς στηριζομένη εἰς τὸν λόγον τῆς κακῆς δῆθεν ἐφαρμογῆς τοῦ 109 ἄρθρου τοῦ ποινικοῦ νόμου.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 21 τοῦ 1852.

§ 3. Ὁ καταδικασθεὶς ἕνεκα ἀξιοποίνου πράξεως εἰς τὴν βαρυτέραν τοῦ θανάτου ποινήν, καὶ ἀπαλλαγεὶς ἑπομένως ταύτης, διὰ βασιλικῆς χάριτος, δύναται νὰ καταδικασθῇ εἰς τὴν αὐτὴν ποινὴν τοῦ θανάτου καὶ ἕνεκεν ἄλλης ἀξιοποίνου πράξεως, προγενεστέρας τῆς ἀποφάσεως (ἄρθρον 109 ποιν. νόμου).

Απόφ. α Ἐπειδὴ τὸ ἄρθρον 109 τοῦ ποινικοῦ νόμου ὁρίζει ῥητῶς, ὅτι ἔνοχος πολλῶν τοῦ αὐτοῦ ἢ διαφόρου εἴδους ἀξιοποίνων πράξεων, ἢ ὁ ἐξακολουθήσας ἐπὶ πολὺν χρόνον ἢ διὰ πολλῶν μερικωτέρων πράξεων τὴν αὐτὴν ἀξιόποινον πρᾶξιν, τιμωρεῖται κατ' ἐκείνην, εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι ἐπιβεβλημένη ἡ βαρυτέρα ποινή· αἱ δὲ λοιπαί, ἐπιμετρουμένης τῆς ποινῆς, πρέπει νὰ θεωρῶνται ὡς ἰδιαίτεραι ἐπιβαρυντικαὶ περιστάσεις. Ἐκ δὲ τοῦ σαφοῦς ῥήματος αὐτοῦ τοῦ νόμου προκύπτει, ὅτι ὁ νομοθέτης δὲν ἐπιτρέπει τὴν συσσώρευσιν τῶν ποινῶν· ὥστε ὁ καταδικασθεὶς ἅπαξ εἰς τὴν βαρυτέραν ποινήν, δὲν πρέπει νὰ καταδικασθῇ ἔπειτα καὶ δι' ἄλλην

ἀξιόποινον πρᾶξιν, προγενεστέραν μὲν τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως, ἐπισύρουσαν δὲ ἐλαφροτέραν ποινὴν, ἀλλ' ἐπιτείνεται ἡ ποινὴ ἕνεκα τῆς δευτέρας πράξεως, ἐὰν ἦναι ἐπιδεκτικὴ ἐπιτάσεως· δὲν ἀπαγορεύει ὅμως νὰ καταδικάζηται ὁ ἔνοχος ἔπειτα, καὶ ἕνεκεν ἄλλης ἀξιοποίνου πράξεως, προγενεστέρας τῆς ἀποφάσεως, ἐὰν ἡ πρᾶξις αὕτη ἐπισύρῃ τὴν ὑπερτάτην τῶν ποινῶν, ἥτις πρότερον κατεγνώσθη εἰς αὐτὸν, καὶ ἡ ὁποία εἶναι ἀνεπίδεκτος ἐπιτάσεως, ὥστε ἡ συσσώρευσις τῶν ποινῶν καθίσταται ἀδύνατος· καθότι, ἂν καὶ διὰ τῆς διπλῆς ταύτης καταδίκης δὲν θέλῃ ὑποστῇ ὁ καταδικασθεὶς, εἰμὴ μόνον θατέραν τῶν ποινῶν, αὗται ὅμως εἶναι ἀνεξάρτητοι ἀπ' ἀλλήλων, ὥστε, ἂν ἡ πρώτη ἤθελεν ἐξαλειφθῇ διά τινος τῶν παρὰ τοῦ ἄρθρου 548 τῆς ποινικῆς δικονομίας διατατταμένων μέσων, ἡ δευτέρα ὅμως μένει ἀκεραία καὶ δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ. Ὅθεν τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ναυπλίῳ συνέδρων ἀπεφάσισε νομίμως, καὶ χωρὶς νὰ παραβιάσῃ ποσῶς τὸ εἰρημένον ἄρθρον 109 τοῦ ποινικοῦ νόμου, ἀποῤῥίψαν τὰς αἰτήσεις τῶν ἀναιρεσειόντων Κ καὶ Ψ τοῦ νὰ μὴ δικασθῶσι καὶ καταδικασθῶσι διὰ τὴν προηγουμένην τῆς πρώτης καταδικαστικῆς ἀποφάσεως ἀξιόποινον πρᾶξίν των, τὴν ἐπισύρουσαν ὁμοίαν τῆς πρώτης ποινήν.— ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 84 τοῦ 1851.

Ἡ τελευταία σκέψις τῆς 86 τοῦ 1851 ποιν. ἀποφ. τοῦ Ἀρείου Πάγου ἔχει οὕτως·

« Ἐπειδὴ τὸ 109 ἄρθρον τοῦ ποινικοῦ νόμου, ὁρίζον, ὅτι ὁ ἔνοχος πολλῶν ἀξιοποίνων πράξεων κλπ. τιμωρεῖται κατ' ἐκείνην τὴν πρᾶξιν, εἰς ἣν εἶναι ἐπιβεβλημένη ἡ μεγαλητέρα ποινὴ, αἱ δὲ λοιπαὶ, ἐπιμετρουμένης τῆς ποινῆς, πρέπει νὰ θεωρῶνται ὡς ἰδιαίτεραι ἐπιβαρυντικαὶ περιστάσεις, δὲν συγχωρεῖ μὲν τὴν συσσώρευσιν τῶν ποινῶν, δηλαδὴ πρὸς τῇ μεγαλητέρᾳ ποινῇ νὰ ἐπιβάλλωνται ἄλλαι μικρότεραι ποιναὶ, ἕνεκα ἄλλων ἀξιοποίνων πράξεων, διότι αὗται λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν μόνον ὡς ἰδιαίτεραι ἐπιβαρυντικαὶ περιστάσεις, ὁσάκις ἡ μεγαλητέρα ποινὴ εἶναι δεκτικὴ ἐπιτάσεως, ἀλλὰ καταγνωσθείσης ἤδη τῆς ὑπερτάτης τῶν ποινῶν, καὶ προκειμένης πράξεως ἐπαγομένης τὴν αὐτὴν ποινὴν, ὁ νόμος δὲν ἀπαγορεύει νὰ ἐπιβληθῇ ἡ ἴση αὕτη ποινὴ, ἀφοῦ ἡ πρῶτον καταγνωσθεῖσα δὲν εἶναι δεκτικὴ ἐπιτάσεως καὶ ἑπομένως ἡ συσσώρευσις τῶν ποινῶν εἶναι ἀδύνατος, ἀδιάφορον δὲ εἶναι ἂν ἡ κατὰ πρῶτον ἐπιβληθεῖσα ἀνῃρέθη ἐντελῶς ἢ μετεβλήθη διὰ βασιλικῆς χάριτος, διότι ἡ ἀναιρεθεῖσα ἢ μεταβληθεῖσα διὰ τῆς βασιλικῆς χάριτος ποινὴ ἀφορᾷ ἄλλην πρᾶξιν· ὅθεν ἂν καὶ ὁ Κ κατεδικάσθη πρότερον ἕνεκα ἄλλης πράξεως εἰς τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου, ἠδύνατο καὶ

αὖθις νὰ καταδικασθῇ ἕνεκα ἄλλης πράξεως πρὸ τῆς πρώτης καταδίκης τελεσθεῖσα εἰς τὴν αὐτὴν ποινὴν τοῦ θανάτου.

§ 4. Ἡ προφυλάκισις δὲν ἐξαλείφει τὸ ἀξιόποινον, ἀλλ' ἁπλῶς καταλογίζεται εἰς τὴν ἐπιμέτρησιν τῆς ποινῆς, ἥτις τυχὸν καταγινώσκεται εἰς τὸν προφυλακισθέντα ὡς ὕποπτον κακουργήματος ἢ πλημμελήματος, καταδικασθέντα δὲ ἐπὶ πταίσματι.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 73 τοῦ 1852.

§ 5. Τὸ δικαστήριον δὲν ὀφείλει νὰ ἐκθέσῃ ἐν τῇ ἀποφάσει τὸν λόγον, δι' ὃν ἐπέβαλε ποινὴν μεγάλην· ἀρκεῖ νὰ ἦναι αὕτη ἐντὸς τῶν ὅρων τοῦ νόμου (1).—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 48 τοῦ 1852.

§ 6. Ὅταν ἡ κατηγορία ἦναι περὶ αὐτοδικίας καὶ ἐμπρησμοῦ, ἤτοι περὶ πράξεων συναφῶν, καὶ κηρυχθῇ ὁ κατηγορούμενος ἀθῶος διὰ τὴν πρώτην πρᾶξιν, δὲν δύναται αὕτη νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐπιβαρυντικὴ αἰτία τοῦ ἐμπρησμοῦ, ἢ τ' ἀνάπαλιν, κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ποινῆς.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 45 τοῦ 1841.

§ 7. Δὲν εἶναι τιμωρητέος ἐκεῖνος, τοῦ ὁποίου τὸ ζῶον, μὴ ἔχον μὲν κακοήθη ἰδιώματα, ἔβλαψεν ὅμως τινὰ (ἄρθρ. 614 ποιν. νόμου).—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 47 τοῦ 1844, ἣν ἴδε ἐν Εὑρετ. λέξ. *κύων*.

§ 8. Ἐκκαλοῦνται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια αἱ περὶ χαρτοσήμων ἀποφάσεις ; ἴδε τὴν 9415 ἀπόφασιν ἐφετῶν Ἀθηνῶν.—Πρβλ. τὴν λέξ. *χαρτόσημον*.

§ 9. Πότε ἐπιβάλλεται ἡ ποινή, περὶ ἧς τὸ ἄρθρον 880 § 3 τῆς πολιτικῆς δικονομίας ; ἴδε τὴν ἀπόφ. 9367 ἐφετ. Ἀθηνῶν.

§ 10. Κατὰ τὸ ἄρθρον 109 τοῦ ποινικοῦ νόμου, οὐ μόνον δὲν διακρίνει μεταξὺ ἐγκληματικῶν πράξεων εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν συζήτησιν, ἢ χωριστὰ καὶ κατὰ διαφόρους χρόνους δικασθησομένων, καὶ ἐπομένως οὔτε ὁ δικαστὴς δύναται νὰ παραδεχθῇ διάκρισιν μὴ ἐν τῷ νόμῳ ὡρισμένην, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας ἐκ τοῦ γράμματος καὶ τῆς ἐννοίας αὐτοῦ καὶ τοῦ ἑπομένου ἄρθρου καὶ ἐκ τῶν περὶ ποινῶν ἀρχῶν τοῦ ποινικοῦ δικαίου, προκύπτει, ὅτι ὁ ἤδη διὰ τελεσιδίκου ἀποφάσεως καταδικασθείς, δικασθησόμενος ἀκολούθως δι' ἀξιοποίνους πράξεις, προγενεστέρας τῆς πρώτης καταδίκης, καὶ κηρυχθεὶς διὰ τῶν δευτέρων πράξεων ἔνοχος, πρέπει, ἂν αἱ πράξεις αὗται δὲν τιμωροῦνται διὰ βαρυτέρων ποινῶν τῆς πρώ-

(1) Περὶ τῶν αἰτιολογιῶν βλέπε τὰ ἐν λέξει ἀπόφασις ποινική.

της ἐπιβληθείσης ποινῆς (περίπτωσις, καθ' ἣν ἡ πρώτη ποινὴ συγχωνεύεται μετὰ τῆς βαρυτέρας, μεταγενεστέρως ἐπιβληθείσης) νὰ τιμωρηθῇ θεωρουμένων τῶν δευτέρων τούτων πράξεων ὡς ἐπιβαρυντικῶν τῆς πρώτης, καὶ τοῦτο μέχρι συμπληρώσεως τοῦ ἀνωτάτου ὅρου τῆς ἐπιβληθείσης πρώτης ποινῆς, τότε δὲ μόνον αἱ ποιναὶ τῶν δευτέρων πράξεων συγχωνεύονται μὲ τὴν πρώτην, ὅταν αὕτη ἐπεβλήθη ἤδη, διὰ τῆς πρώτης ἀποφάσεως κατὰ τὸν ἀνώτατον αὐτῆς ὅρον, καὶ αἱ δεύτεραι πράξεις τιμωροῦνται διὰ ποινῶν ἐλαφροτέρων κατά τε τὸ εἶδος καὶ τὴν διάρκειαν.=ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 61 τοῦ 1854.

ΠΟΙΝΗΤΟΡΕΣ.

§ 1. Οἱ παρὰ τοῦ ἐπάρχου διοριζόμενοι ποινήτορες, μηνύτορες καὶ κατασχεταί, καίτοι μὴ ὄντες ἐκ τοῦ προσωπικοῦ του, θεωροῦνται δημόσιοι ὑπάλληλοι, καὶ αἱ κατ' αὐτῶν ἀντιστάσεις καὶ ἐξυβρίσεις θεωροῦνται ὡς εἰς δημοσίους ὑπαλλήλους γενόμεναι.— ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 49 τοῦ 1851.

§ 2. Οἱ ποινήτορες εἶναι δημόσιοι ὑπάλληλοι; ἴδε τὴν 49 τοῦ 1851 ποιν. Ἀρ. Πάγ. ἀπόφ. ἐν λέξ. *δημόσιοι ὑπάλληλοι.*

§ 3. Οἱ ποινήτορες καταδιώκονται ἐπὶ καταπιέσει; ἴδε τὴν λέξιν *καταπίεσις*·—ἴδε καὶ τὴν λέξ. *ὑπάλληλοι.*

§ 4. Ἴδε τὴν λέξ. *ἔφεσις* § 387 γ'. ἐν σχ. (Εὑρετ. τόμ. 7)·— καὶ τὴν λέξ. *καθυστεροῦντα.*

ΠΟΙΝΙΚΗ ῥήτρα.

Ἴδε τὴν λέξιν *ῥήτρα ποινική.*

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΙΒ'. ΤΟΜΟΥ.

της ἐπιβληθείσης ποινῆς (περίπτωσις, καθ' ἣν ἡ πρώτη ποινὴ συγχωνεύεται μετὰ τῆς βαρυτέρας, μεταγενεστέρως ἐπιβληθείσης) νὰ τιμωρηθῇ θεωρουμένων τῶν δευτέρων τούτων πράξεων ὡς ἐπιβαρυντικῶν τῆς πρώτης, καὶ τοῦτο μέχρι συμπληρώσεως τοῦ ἀνωτάτου ὅρου τῆς ἐπιβληθείσης πρώτης ποινῆς, τότε δὲ μόνον αἱ ποιναὶ τῶν δευτέρων πράξεων συγχωνεύονται μὲ τὴν πρώτην, ὅταν αὕτη ἐπεβλήθη ἤδη, διὰ τῆς πρώτης ἀποφάσεως κατὰ τὸν ἀνώτατον αὐτῆς ὅρον, καὶ αἱ δεύτεραι πράξεις τιμωροῦνται διὰ ποινῶν ἐλαφροτέρων κατά τε τὸ εἶδος καὶ τὴν διάρκειαν.=ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 61 τοῦ 1854.

ΠΟΙΝΗΤΟΡΕΣ.

§ 1. Οἱ παρὰ τοῦ ἐπάρχου διοριζόμενοι ποινήτορες, μηνύτορες καὶ κατασχεταί, καίτοι μὴ ὄντες ἐκ τοῦ προσωπικοῦ του, θεωροῦνται δημόσιοι ὑπάλληλοι, καὶ αἱ κατ' αὐτῶν ἀντιστάσεις καὶ ἐξυβρίσεις θεωροῦνται ὡς εἰς δημοσίους ὑπαλλήλους γενόμεναι.— ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 49 τοῦ 1851.

§ 2. Οἱ ποινήτορες εἶναι δημόσιοι ὑπάλληλοι; ἴδε τὴν 49 τοῦ 1851 ποιν. Ἀρ. Πάγ. ἀπόφ. ἐν λέξ. *δημόσιοι ὑπάλληλοι*.

§ 3. Οἱ ποινήτορες καταδιώκονται ἐπὶ καταπιέσει; ἴδε τὴν λέξιν *καταπίεσις*·—ἴδε καὶ τὴν λέξ. *ὑπάλληλοι*.

§ 4. Ἴδε τὴν λέξ. *ἔφεσις* § 387 γ'. ἐν σχ. (Εὑρετ. τόμ. 7)·— καὶ τὴν λέξ. *καθυστεροῦντα*.

ΠΟΙΝΙΚΗ ῥήτρα.

Ἴδε τὴν λέξιν *ῥήτρα ποινική*.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΙΒ'. ΤΟΜΟΥ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΤΗΣ

ΘΕΜΙΔΟΣ.

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ,

ΗΤΟΙ

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΚΑΤ' ΑΛΦΑΒΗΤΟΝ
ΣΥΛΛΟΓΗ ΤΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΑΡ. ΠΑΓΟΥ,
ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΚΑΙ ΕΝ ΝΑΥΠΛ.
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ ΤΩΝ ΕΦΕΤΩΝ.

ΥΠΟ

Ν. ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ,

Ἐφέτου.

ΕΚΔΟΘΕΙΣΑ ΔΕ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΛΕΩΝΙΔΑ Λ. ΣΓΟΥΤΑ.

ΠΟΙΝ. ΑΡΜΟΔ. — ΠΡΟΙΞ.

ΑΘΗΝΗΣΙ,

1856.

ΠΟΙΝΙΚΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΣ.

Σ. Σ. Πρὶν ἢ ἐκθέσω ἀναλυτικώτερον (κατ. σ. 13 ἐπ.) τὰ περὶ ποιν. ἁρμοδιότ., θεωρῶ καλὸν νὰ σημειώσω ἐνταῦθα, διὰ βραχέων, τὰς ἀποφάσεις, ὅσας ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐξέδωκεν ὁ Ἄρειος Πάγος. Προβαίνω δὲ ἐν μέρει κατὰ χρονολογικὴν σειράν (1).

§ 1. Κατὰ τὸ ἄρθρον 29 τῆς ποιν. δικονομίας, ἁρμόδιοι πρὸς τὸ ἀποφασίζειν καὶ ἐκδικάζειν εἶναι οἱ καθεδρεύοντες δικασταὶ εἰς τὸν τόπον, ὅπου συνέβη ἡ ἀξιόποινος πρᾶξις· κατὰ δὲ τὸ ἄρθρον 333 τῆς αὐτῆς δικονομίας, ὅλα τὰ ἐντὸς τῆς περιφερείας τῶν εἰρηνοδικῶν πραχθέντα πταίσματα, ὑπάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν αὐτόθι πταισματοδικῶν.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. ραζ′. τοῦ 1837.

§ 2. Αἱ περὶ ἁρμοδιότητος τῶν δικαστηρίων διατάξεις τοῦ νόμου εἶναι δημοσίας τάξεως καὶ ἡ παραβίασις αὐτῶν φέρει ἀναίρεσιν (ἡ αὐτὴ ἀπόφ.).

§ 3. Εἰς τὰς κατ᾽ ἐντολὴν πράξεις τῶν δικαστικῶν κλητήρων μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν ἐντολέων των, δύναται νὰ ὑποτεθῇ ἀθέμιτος καὶ τιμωρητέα πρᾶξις, χωρὶς πρῶτον νὰ ὑπάρξῃ πολιτικὴ ἀγωγή. Ἑπομένως πᾶσα, ἐνώπιον τῶν ποινικῶν δικαστηρίων προτεινομένη, ἔνστασις ἀνήκει εἰς τὴν ἁρμοδιότητα αὐτῶν, ἐὰν αἱ πράξεις αἱ χρησιμεύουσαι ὡς βάσις αὐτῆς δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς στοιχεῖα τοῦ ὑπὸ δίκην ἐγκλήματος, καὶ ἀναρμοδιότης ὡς πρὸς τοῦτο δὲν ὑπάρχει, εἰμὴ ὅταν ἡ πρᾶξις, ἐφ᾽ ἧς στηρίζεται ἡ ἔνστασις, εἶναι διόλου πολιτική, καὶ ὑποτεθεῖσα ἀληθής, ἤθελεν ἐξαλείψει ἐξ ὁλοκλήρου τὴν ὕπαρξιν τοῦ ἐγκλήματος (1).—ἀπόφ. ποινικ. Ἀρ. Πάγ. ριγ′. τοῦ 1837.

§ 4. Ὅταν, κατὰ τὴν συζήτησιν ἐνώπιον τῶν συνέδρων, παρουσιασθῇ συμβιβαστικὸν ἔγγραφον μεταξὺ τῶν γονέων τοῦ κατηγορουμένου καὶ τοῦ παθόντος, καὶ ὁ πρόεδρος τῶν συνέδρων δὲν θέσῃ ζήτημα εἰς τοὺς ἐνόρκους, διὰ ν᾽ ἀποφασίσωσιν ἂν ἔγεινε

(1) Ἐνταῦθα εὑρίσκει ὁ ἀναγνώστης ὅ,τι ὑπάρχει, σχετικῶς μὲ τὸ προκείμενον θέμα, 1ον εἰς τὸ εὑρετήριον τοῦ Κ. Ἀξελοῦ, ἐν λέξει ἁ ρ μ ο δ ι ό τ η ς, καὶ 2ον ὅ,τι ὑπάρχει εἰς τοὺς πίνακας, οὓς ἐξέδωκε τὸ γραφεῖον τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀπὸ τὸ ἔτος 1844—1854, ὑπὸ τὸν ὅρον ἁ ρ μ ο δ ι ό τ η ς. Ἀπὸ τὰ ἔργα ταῦτα μάλιστα ἐσχηματίσθη ἡ προκειμένη περίληψις.

(1) Ἴδε τὴν λέξιν Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον—καὶ ζητήματα προδικαστικά.

συμβιβασμὸς μεταξὺ τοῦ ἐγκαλοῦντος καὶ τοῦ ἐγκαλουμένου πρὸ τῆς ἐγκλήσεως, ἀλλ' ἀποφασίσῃ περὶ τῆς ἰσχύος αὐτοῦ τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων, ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τῆς ἁρμοδιότητός του (1).—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. ρνδ'. τοῦ 1837.

§ 5. Οἱ προτρέποντες εἰς λειποταξίαν ἐν καιρῷ εἰρήνης ἢ εἰς ἀποφυγὴν τῆς δι' ὅπλων ὑπηρεσίας τῆς πατρίδος πολῖται, εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων ὑπάγονται (2).—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 7 τοῦ 1839.

§ 6. Οἱ προτρέποντες εἰς λειποταξίαν πολῖται ὑπάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν τακτικῶν δικαστηρίων (3).—ἀπόφ. ποινικὴ Ἀρ. Πάγ. τκθ'. τοῦ 1839.

§ 7. Κατὰ τὰ ἄρθρα 27 καὶ 28 τοῦ ἀπὸ 18 σεπτεμβρίου 1835 Β. διατάγματος οἱ εἰς τὴν Β. φάλαγγα κατατεταγμένοι ἀξιωματικοὶ ὑπόκεινται εἰς τοὺς ποινικοὺς νόμους τοῦ στρατοῦ καὶ εἰς ὅλας τὰς ὑποχρεώσεις τῶν ἐν ἐνεργείᾳ στρατιωτικῶν· κατὰ δὲ τὸ ἄρθρον 37 τῆς ποινικῆς δικονομίας, οἱ ἐν ἐνεργείᾳ στρατιωτικοί, ὅταν δὲν ἦναι εἰς ἀπουσίαν, ἢ εἰς κατάστασιν λειποταξίας, ὑπάγονται, διὰ τὰ παρ' αὐτῶν πραττόμενα πταίσματα, πλημμελήματα καὶ κακουργήματα, εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων (4).—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. σς'. τοῦ 1838.

§ 7². Στρατιωτικοὶ ἐγκληματίσαντες μὲ πολίτας ἀθωωθέντας διὰ βουλεύματος δικάζονται ἀπὸ τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 45 τοῦ 1850.

§ 7³. Τὰ ἐγκλήματα, τὰ ὁποῖα πράττει ὁ στρατιωτικὸς, ἐκτὸς τοῦ τόπου τῆς ἐφεδρείας του εὑρισκόμενος κατὰ συνέπειαν προφορικῆς ἐπιτρέψεως τοῦ διοικητοῦ τοῦ τάγματός του τοῦ νὰ μένῃ ἐλεύθερος τῆς ἐφημέρου ὑπηρεσίας, εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων ὑπάγονται.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. υπά. τοῦ 1840.

§ 7⁴. Τὰ πολιτικὰ ἐγκλήματα τῶν ἐκτὸς ἐνεργείας στρατιωτικῶν, εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων ὑπάγονται.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 19 τοῦ 1841.

§ 7⁵. Αἱ γυναῖκες διὰ μόνον τὸν λόγον ὅτι εἶναι σύζυγοι ἐν ἐνεργείᾳ στρατιωτικῶν, δὲν ὑπόκεινται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 24 τοῦ 1841.

---

(1) Ἴδε τὴν λέξιν ζητήματα τοῖς ἐνόρκοις καὶ συνέδρων δικαστήριον.
(2) Ὡμίλησα περὶ τούτου ἐν λέξει λειποταξία.
(3) Ὁμοίως.
(4) Ἴδε τὰς λέξεις φάλαγξ καὶ στρατιωτικοί.

§ 7[6]. Ἡ εἰς τὸ νοσοκομεῖον εἰσαγωγὴ τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ στρατιωτικοῦ ἐπιφέρει τὴν ἐκ τοῦ σώματος ἀπουσίαν αὐτοῦ, καὶ τὰ κατὰ τὴν ἐκ τοῦ νοσοκομείου ἔξοδόν του πραττόμενα κοινὰ ἐγκλήματα, εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων ὑπάγονται.—άπ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 25 τοῦ 1841.

§ 7[7]. Τὰ ὑπὸ στρατιωτικῶν ἐκ συμφώνου μὲ χωροφύλακας πραττόμενα πταίσματα, πλημμελήματα ἢ κακουργήματα, ὑπάγονται εἰς τὰ τακτικὰ ποινικὰ δικαστήρια.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγ. 86 τοῦ 1842.

§ 7[8]. Ὁ στρατιωτικὸς συγκατηγορούμενος μὲ πολίτας, οἵτινες ἠθωώθησαν προηγουμένως, δύναται κατ' ἀνακοπὴν νὰ προτείνῃ τὸ ἀναρμόδιον τοῦ δικαστηρίου.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 11 τοῦ 1847.

§ 7[9]. Ὁ ἐν ἀδείᾳ διατελῶν στρατιωτικός, ὅτε ἐξετέλεσε κοινήν τινὰ ἀξιόποινον πρᾶξιν, ὑπάγεται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 4 τοῦ 1848.

§ 7[10] Καὶ οἱ στρατιωτικοὶ ὑπάγονται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, ὅταν εἰς τὴν ἀξιόποινον πρᾶξιν αὐτῶν συνεμέθεξαν καὶ πολῖται τινές.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 4 τοῦ 1848.

§ 8. Κατὰ τὸ ἄρθρον 333 τῆς ποινικῆς δικονομίας, εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ δικαστηρίου τῶν πταισματοδικῶν ὑπάγονται μόνον τὰ πταίσματα, ὅσα πράττονται ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ εἰρηνοδικείου, αἱ δὲ ἐπὶ τῶν πταισμάτων κατὰ τὰ ἄρθρα 2, 3 καὶ 4 τοῦ ποινικοῦ νόμου ἐπιβαλλόμεναι ποιναί, εἶναι αἱ ἀστυνομικαί, τουτέστιν ἡ κράτησις καὶ τὸ πρόστιμον· ἑπομένως ὁ πταισματοδίκης δὲν δύναται νὰ δικάσῃ ὑπεξαίρεσιν ὑπερβαίνουσαν τὰς 20 δραχμάς· πρᾶξιν, ἥτις, κατὰ τὸ ἄρθρον 388 τοῦ ποινικ. νόμου, χαρακτηρίζεται πλημμέλημα.—ἀπόφ. ποινικὴ Ἀρείου Πάγου σιή. τοῦ 1838.

§ 9. Ὁσάκις ἀμφιβάλλεται ἂν πρᾶξίς τις ὑπάγηται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τακτικῶν ἢ ἐκτάκτων δικαστηρίων, οὔσης τῆς ἁρμοδιότητος τούτων ἐξαιρετικῆς, προτιμῶνται τὰ τακτικὰ δικαστήρια. —ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. σκϐ'. τοῦ 1838.

§ 10. Καὶ εἰς τὰς ποινικὰς ὑποθέσεις ἐφαρμόζεται ἡ ἀρχὴ ὅτι, ὁ ἐπὶ τῆς οὐσίας ὑποθέσεώς τινος δικαστὴς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀποφασίζῃ περὶ τῶν ἐνστάσεων, αἵτινες προτείνονται ἐναντίον τῆς ἀγωγῆς (1).—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. τλέ. τοῦ 1839.

§ 10[a]. Ἑπομένως τότε μόνον τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, κατὰ τὸ

---

(1) Ἴδε τὴν λέξιν, ζητήματα προδικαστικά.

ἄρθρον 11 τῆς πολ. δικον. ἀποφασίζουν κατ' ἐξαίρεσιν προηγουμένως περὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, ὁσάκις ἡ πολιτικὴ ἀποτελεῖ ζήτημα προδικαστικὸν, ἀφορῶν τὴν ποινικὴν δίκην· τουτέστιν, ὅταν ὑπάρχῃ ἀληθὴς πολιτικὴ δίκη καὶ πολιτικὴ ἀγωγὴ (ἡ αὐτὴ ἀπόφασις).

§ 10³. Ἄρα δὲν ἐφαρμόζεται εἰς ἁπλῆν ἔνστασιν, γενομένην πρὸς τὸν σκοπὸν ν' ἀπαλλαγῇ ὁ κατηγορούμενος τῆς ποινῆς, οὐχὶ δὲ διὰ νὰ ἐπιδικασθῇ εἰς αὐτὸν πολιτική τις ἀπαίτησις (ἡ αὐτὴ ἀπόφασις).

§ 10⁴. Ἡ ἔνστασις τῆς ἀκυρώσεως τοῦ γάμου δικάζεται ἁρμοδίως ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου, προτεινομένη μόνον πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ προσβληθῇ τὸ τοῦ παθόντος δικαίωμα τοῦ ἐγκαλεῖν τὸν κατηγορούμενον (ἡ αὐτὴ ἀπόφ.).

§ 10⁵. Ὁσάκις ὁ ἐπὶ μοιχείᾳ κατηγορούμενος προτείνει δι' ἐνστάσεως, ὅτι περὶ τῆς ἀκυρώσεως τοῦ γάμου ὑπάρχει ἐκκρεμὴς δίκη ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων, τὸ ποινικὸν πρέπει νὰ ἀπέχῃ καὶ νὰ παραδεχθῇ τὴν ἀναβλητικὴν ταύτην ἔνστασιν.— ἀπ. ποίν. Ἀρ. Πάγ. υπ'. τοῦ 1840.

§ 10⁶. Ἰδίως ὅταν ἡ ἐγκαλουμένη σύζυγος προτείνῃ, ὅτι ὁ γάμος μετὰ τοῦ ἐγκαλοῦντος συζύγου της ἐγίνετο διὰ τῆς βίας, καὶ ὅτι προϋπῆρχε μετ' αὐτῆς ἄλλος γάμος ἔγκυρος μὴ διαλυθεὶς, ὁ λόγος αὐτὸς, ἂν ἤθελεν ἀποδειχθῇ, ἀποτελεῖ ἀπόλυτον κώλυμα τοῦ δευτέρου γάμου, ὅστις αὐτοδικαίως καθίσταται ἄκυρος ὡς ἀντιβαίνων εἰς ῥητὸν ἀπαγορευτικὸν νόμον, καὶ οὕτως ἡ κατηγορουμένη πρᾶξις μὴ δυναμένη νὰ φέρῃ ἀληθῶς χαρακτῆρα μοιχείας, δὲν ἠδύνατο νὰ ἐκδικασθῇ ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου ἄνευ παραβιάσεως τοῦ νόμου (ἡ αὐτὴ ἀπόφ.).

§ 10⁷. Τὰ ποινικὰ δικαστήρια ἢ καὶ αὐτὰ τὰ συμβούλια, εἶναι ἁρμόδια νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν καὶ νὰ ἐκτιμήσωσι τοὺς πρὸς ἀκύρωσιν τοῦ πρώτου γάμου προτεινομένους λόγους σχετικῆς ἀκυρότητος (βούλ. ἐφετῶν Ναυπλ. 12 τοῦ 1839).

§ 10⁸. Τὸ δικαστικὸν συμβούλιον δύναται νὰ δικάσῃ παρεμπιπτόντως τὸ περὶ τῆς καταστάσεως τῶν προσώπων ζήτημα (βούλ. ἐφετ. Ναυπλ. 11 τοῦ 1841).

§ 10⁹. Ἡ πρότασις περὶ ἀκυρώσεως τοῦ γάμου δύναται ν' ἀποφασισθῇ παρὰ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου, ἂν ἀποτελῇ προδικαστικὸν ζήτημα δυνάμενον ν' ἀναστείλῃ τὴν πρόοδον τῆς δίκης.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 49 τοῦ 1847.

§ 10¹⁰. Τὰ πολιτικὰ δικαστήρια μόνον δύνανται ν' ἀποφασί-

ζωσι περὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς ἰσχύος καὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν συναλλαγμάτων, ὅσων ἡ παραβίασις δὲν συνεπάγει εἰμὴ πολιτικὰς ἀποζημιώσεις (διατριβὴ ἐν νομικ. σελ. 2503).

§ 10[11]. Τὰ ποινικὰ δικαστήρια δύνανται καὶ ὀφείλουν ν' ἀποφασίζωσι περὶ τῶν συναλλαγμάτων, ὅσων ἡ παραβίασις ἀναφέρεται εἰς τὸ ἄρθρον 408 τοῦ γαλλικοῦ ποινικοῦ νόμου (περὶ παρακαταθήκης)· ὁσάκις δὲ ἐνώπιον αὐτῶν ἀρνῆται τὴν ὕπαρξιν τοῦ συναλλάγματος ὁ ἕνεκα τῆς παραβιάσεως αὐτοῦ καταδιωκόμενος διάδικος, τὰ δικαστήρια ὀφείλουν νὰ δικάζωσι τὸ προδικαστικὸν ζήτημα περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ συναλλάγματος, εἴτε ὁ ἐγκαλῶν προσάγει τὸ συμβόλαιον, εἴτε ἔχει εἰς χεῖράς του ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως (αὐτ.).

§ 10[12]. Πρὸς ἀπόφασιν ὅμως, εἴτε ὅτι τὸ μὴ ἀναγνωριζόμενον συμβόλαιον ἔλαβε χώραν, εἴτε ὅτι ὑπάρχει ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως, ὥστε νὰ γίνῃ παραδεκτὴ ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις, τὰ πλημμελειοδικεῖα πρέπει ν' ἀκολουθῶσι τοὺς διὰ τῶν ἄρθρων 1341 καὶ 1347 τοῦ πολιτικοῦ νόμου διαγραφομένους κανόνας (ἄρθ. 300, 301, 304 § 3 καὶ 405 τῆς πολιτ. δικον.), αὐτ.

§ 10[13]. Τὸ πλημμέλημα τῆς τοκογλυφίας δύναται ν' ἀποδειχθῇ διὰ μαρτύρων (αὐτ.).

§ 10[14]. Ἐὰν ἐνώπιον τοῦ πλημμελειοδικείου ἢ τοῦ πταισματοδικείου προτείνῃ ὁ κατηγορούμενος τὴν ἔνστασιν τῆς κυριότητος, ἀναβάλλεται ἡ ποινικὴ δίκη καὶ παραπέμπεται ἡ ἐκδίκασις τῆς ἐνστάσεως εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, τὰ ὁποῖα ἀποφασίζουν περὶ τῆς κυριότητος τῶν ἀκινήτων (αὐτ.).

§ 10[15]. Ἀλλ' ἐὰν τῆς κυριότητος ἡ ἔνστασις ἀνάγηται εἰς κινητὰ ἀντικείμενα, τὰ ποινικὰ δικαστήρια εἶναι ἁρμόδια νὰ δικάσωσι περὶ αὐτῶν (αὐτ.).

§ 10[16]. Ὁσάκις ἡ ἔνστασις ἀναφέρηται εἰς τὴν διακατοχὴν ἀκινήτου πράγματος, δὲν πρέπει αὕτη νὰ δικασθῇ παρὰ τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων ὡς προδικαστικὸν ζήτημα, εἰμὴ καθ' ἣν περίπτωσιν ἡ ἀπόδειξις τῆς προτεινομένης διακατοχῆς ἤθελε συνεπάγει μεθ' ἑαυτῆς τὴν ἀπόδειξιν τῆς κυριότητος, ἢ ἡ διακατοχὴ αὕτη ἦτο συνέπεια τίτλου ὑποθέτοντος τὴν κυριότητα (αὐτ.).

§ 10[17]. Ὅταν ἡ περί τινος πλημμελήματος ἢ πταίσματος ἀπόφασις ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἑρμηνείας ἐγγράφου τινὸς ἢ συμβολαίου, τὸ δικάζον τὸ πλημμέλημα ἢ τὸ πταῖσμα δικαστήριον καθίσταται ἁρμόδιον ν' ἀποφασίσῃ, ἐὰν κατὰ τὸ παρουσιαζόμενον ἔγγραφον ἢ συμβόλαιον τὸ πλημμέλημα ἢ τὸ πταῖσμα ὑπάρχῃ ἢ δὲν ὑπάρχῃ· εἰς αὐτὸ ἄρα ἀνήκει ἡ ἐξέτασις τοῦ ἐγγράφου ἢ τοῦ συμβο-

λαίου, ὥστε νὰ ἐξερευνήσῃ ἢ νὰ προσδιορίσῃ τὴν ἔννοιαν, τὰς συνεπείας καὶ τὴν ἐνοχὴν αὐτῶν (αὐτ.).

§ 10^{18}. Ἐὰν ὁ ἐπὶ διγαμίᾳ κατηγορούμενος προτείνῃ εἰς ὑπεράσπισίν του τὴν ἀκυρότητα τοῦ πρώτου γάμου, τὸ συμβούλιον ἢ τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων ἀναβάλλει τὴν εἰς δίκην εἰσαγωγὴν ἢ τὴν ἐκδίκασιν ἢ τὴν καταδίκην καὶ παραπέμπει τὴν ἐκδίκασιν τῆς ἐνστάσεως ταύτης εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον, ἂν ἡ ἀκυρότης ἦναι ἀπόλυτος· ἂν ὅμως ἦναι σχετική, ἀποφασίζῃ περὶ αὐτῆς αὐτὸ τοῦτο τὸ ποινικὸν δικαστήριον (αὐτ.).

§ 10^{19}. Ὅταν ὁ υἱοθετηθεὶς κατηγορῆται ὡς φονεὺς τοῦ υἱοθετήσαντος αὐτόν, διαφιλονεικῇ δὲ ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου τὸ κῦρος τῆς υἱοθεσίας, καὶ ἑπομένως ζητῇ νὰ μὴ θεωρηθῇ ὡς πατροκτόνος, τὸ ποινικὸν δικαστήριον δύναται νὰ διερευνήσῃ καὶ νὰ ἀποφασίσῃ περὶ τῆς προσωπικῆς καταστάσεως τοῦ υἱοθετηθέντος (αὐτόθι).

§ 11. Εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν τακτικῶν δικαστηρίων ὑπάγονται τὰ παρὰ τῶν στρατιωτικῶν ἀπόντων ἐν ἀδείᾳ, ἢ ὑπὸ λειποτακτῶν, πραττόμενα κοινὰ ἐγκλήματα (1). — ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. τῆς 8 ἀπριλ. τοῦ 1840.

§ 12. Τὰ παρὰ τῶν ναυτικῶν ἀξιωματικῶν ἢ τῶν ὑπαλλήλων τῆς ναυτικῆς ὑπηρεσίας πραττόμενα κοινὰ ἐγκλήματα, δὲν ὑπάγονται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, εἰμὴ ὁσάκις ταῦτα πράττονται ὑπ' αὐτῶν ἀπόντων δι' ἀδείας ἢ ὑπὸ λειποτακτῶν, ἄλλως δὲ ἀνήκουν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ναυτοδικῶν (2). — ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. τῆς 8 μαΐου τοῦ 1840.

§ 13. Οἱ χωροφύλακες ὑπάγονται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια ἕνεκα τῶν κοινῶν κακουργημάτων, πλημμελημάτων καὶ πταισμάτων, καὶ ἰδίως ἐκείνων, τὰ ὁποῖα πράττουν ἐνῷ ἐνεργοῦσιν ἐξ ἐπαγγέλματος ὡς δικαστικῆς ἀστυνομίας ὑπάλληλοι (3). — ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. υξή. τοῦ 1840.

§ 13^{2}. Ὁ ἀξιωματικὸς τῆς χωροφυλακῆς διὰ τὸ ἔγκλημα τῆς δωροδοκίας καὶ τοῦ σφετερισμοῦ ξένων πραγμάτων, πραχθὲν ἐνῷ διετέλει οὗτος διοικητὴς τοῦ μεταβατικοῦ σώματος, ὑπάγεται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Στρατοδικείων. — ἀπόφ. ποινικὴ Ἀρείου Πάγ. 12 τοῦ 1841.

§ 13^{3}. Τὰ κοινὰ τῶν χωροφυλάκων ἐγκλήματα εἰς τὴν δικαιο-

(1) Ἴδε τὴν λέξιν στρατιωτικοί.
(2) Ἴδε τὴν λέξιν ναυτικοί.
(3) Ἴδε τὴν λέξιν χωροφύλακες.

δοσίαν τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων ὑπάγονται.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 20 τοῦ 1841.

§ 13[4]. Ὑπάγονται ταῦτα εἰς τὰ αὐτὰ δικαστήρια ὅταν συγκατηγορῶνται καὶ στρατιωτικοὶ ἐν ἐνεργείᾳ (ἡ αὐτὴ ἀπόφ.).

§ 14. Προτιμᾶται τὸ δικαστήριον τῆς κατοικίας τοῦ κατηγορουμένου καὶ οὐχὶ τοῦ τόπου, ἔνθα ἐπράχθη τὸ ἔγκλημα, ὅταν αὐτὸ τὸ τῆς κατοικίας δικαστήριον ἐπελήφθη πρῶτον τῆς ὑποθέσεως.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 9 τοῦ 1841.

§ 15. Ἡ διὰ τὸν πρωταίτιον ἁρμοδιότης ἐκτείνεται καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς συνενόχους καὶ συναιτίους, ἐκτὸς ἂν ὑπάρχουν ἰδιαίτεροι λόγοι ὑπαγορεύοντες τὸν χωρισμὸν τῆς δίκης, περὶ ὧν ἀποφασίζουν τὰ δικαστήρια (ἡ αὐτὴ ἀπόφ.).

§ 16. Οἱ ἐπὶ τῶν λιμένων ἀξιωματικοὶ καὶ λιμενάρχαι μὴ ὄντες ἐν ἀδείᾳ ἢ λειποτάκται, καὶ ἐνεργήσαντες ἀξιόποινόν τινα πρᾶξιν, δὲν δύνανται νὰ δικασθῶσιν ἀπὸ τὰ τακτικὰ δικαστήρια, ἀλλ' ἀπὸ ναυτοδικεῖα (1).—βουλεύμ. ἐφετῶν Ναυπλ. 61 καὶ 69 τοῦ 1841.

§ 17. Κατὰ τὸ ἄρθρον 31 τῆς ποινικῆς δικονομίας ἐπὶ κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων, πραττομένων μὲν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, τιμωρητέων δὲ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, ἡ ἁρμοδιότης ἀκολουθεῖ τὸν τοπον τῆς τελευταίας κατοικίας ἢ τῆς ἐφημέρου διαμονῆς τοῦ κατηγορουμένου.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 34 τοῦ 1841.

§ 17[2]. Καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ἕνεκα τῆς ἐφημέρου διαμονῆς ἢ τῆς τελευταίας κατοικίας τῶν κατηγορουμένων, εἶναι ἁρμόδια καὶ ἄλλα δικαστήρια, προτιμᾶται μ' ὅλα ταῦτα, κατὰ τὸ ἄρθρον 31 τῆς ποινικῆς δικονομίας, τὸ δικαστήριον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐπελήφθη πρῶτον τῆς ἀνακρίσεως (ἡ αὐτὴ ἀπόφ.).

§ 18. Ὁσάκις ἡ ἐνώπιον τῶν πταισματοδικῶν κατηγορουμένη πρᾶξις ἀναφαίνηται πλημμέλημα, ὀφείλουν τὰ πταισματοδικεῖα νὰ κηρυχθῶσιν ἀναρμόδια· εἰς τοιαύτην δὲ περίστασιν ὁ νόμος δὲν χορηγεῖ εἰς αὐτοὺς τὸ δικαίωμα νὰ ἐξετάζωσιν, ἂν ὑπάρχουν ἢ μὴ ἀρκεταὶ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς εἰς τοὺς κατηγορουμένους ἀποδιδομένης πράξεως ἀποδείξεις.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 39 τοῦ 1841.

§ 19. Ὁ ἀστυνόμος εἶναι ἁρμόδιος νὰ ἐπιχειρήσῃ ἀνακρίσεις ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τοῦ ὑπαστυνόμου, ὅστις καθὸ τοιοῦτος δύναται, κατὰ τὸ ἄρθρον 72 τῆς ποινικῆς δικονομίας, νὰ συμπράττῃ εἰς τὰς παρ' ἄλλων ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων γενομένας προανακρίσεις·

---

(1) Ἴδε τὴν λέξιν λιμενάρχαι.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΤΗΣ

ΘΕΜΙΔΟΣ.

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΤΗΣ

ΘΕΜΙΔΟΣ.

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΤΗΣ

ΘΕΜΙΔΟΣ.

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ,

ΗΤΟΙ

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΚΑΤ' ΑΛΦΑΒΗΤΟΝ
ΣΥΛΛΟΓΗ ΤΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΑΡ. ΠΑΓΟΥ,
ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΚΑΙ ΕΝ ΝΑΥΠΛ.
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ ΤΩΝ ΕΦΕΤΩΝ.

ΥΠΟ

Ν. ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ,
Ἐφέτου.

ΕΚΔΟΘΕΙΣΑ ΔΕ ΕΠΙΜΕΛΕΙᾼ

ΛΕΩΝΙΔΑ Λ. ΣΓΟΥΤΑ.

ΠΟΙΝ. ΑΡΜΟΔ. — ΠΡΟΙΞ.

Α Θ Η Ν ΗΙ Σ Ι,

1856.

ΠΟΙΝΙΚΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΣ.

Σ. Σ. Πρὶν ἢ ἐκθέσω ἀναλυτικώτερον (κατ. σ. 13 ἑπ.) τὰ περὶ ποιν. ἁρμοδιότ., θεωρῶ καλὸν νὰ σημειώσω ἐνταῦθα, διὰ βραχέων, τὰς ἀποφάσεις, ὅσας ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐξέδωκεν ὁ Ἄρειος Πάγος. Προβαίνω δὲ ἐν μέρει κατὰ χρονολογικὴν σειράν (1).

§ 1. Κατὰ τὸ ἄρθρον 29 τῆς ποιν. δικονομίας, ἁρμόδιοι πρὸς τὸ ἀποφασίζειν καὶ ἐκδικάζειν εἶναι οἱ καθεδρεύοντες δικασταὶ εἰς τὸν τόπον, ὅπου συνέβη ἡ ἀξιόποινος πρᾶξις· κατὰ δὲ τὸ ἄρθρον 333 τῆς αὐτῆς δικονομίας, ὅλα τὰ ἐντὸς τῆς περιφερείας τῶν εἰρηνοδικῶν πραχθέντα πταίσματα, ὑπάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν αὐτόθι πταισματοδικῶν.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. ρα'ζ'. τοῦ 1837.

§ 2. Αἱ περὶ ἁρμοδιότητος τῶν δικαστηρίων διατάξεις τοῦ νόμου εἶναι δημοσίας τάξεως καὶ ἡ παραβίασις αὐτῶν φέρει ἀναίρεσιν (ἡ αὐτὴ ἀπόφ.).

§ 3. Εἰς τὰς κατ' ἐντολὴν πράξεις τῶν δικαστικῶν κλητήρων μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν ἐντολέων των, δύναται νὰ ὑποτεθῇ ἀθέμιτος καὶ τιμωρητέα πρᾶξις, χωρὶς πρῶτον νὰ ὑπάρξῃ πολιτικὴ ἀγωγή. Ἑπομένως πᾶσα, ἐνώπιον τῶν ποινικῶν δικαστηρίων προτεινομένη, ἔνστασις ἀνήκει εἰς τὴν ἁρμοδιότητα αὐτῶν, ἐὰν αἱ πράξεις αἱ χρησιμεύουσαι ὡς βάσεις αὐτῆς δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς στοιχεῖα τοῦ ὑπὸ δίκην ἐγκλήματος, καὶ ἀναρμοδιότης ὡς πρὸς τοῦτο δὲν ὑπάρχει, εἰμὴ ὅταν ἡ πρᾶξις, ἐφ' ἧς στηρίζεται ἡ ἔνστασις, εἶναι διόλου πολιτική, καὶ ὑποτεθεῖσα ἀληθής, ἤθελεν ἐξαλείψει ἐξ ὁλοκλήρου τὴν ὕπαρξιν τοῦ ἐγκλήματος (1).—ἀπόφ. ποινικὰ Ἀρ. Πάγ. ριγ'. τοῦ 1837.

§ 4. Ὅταν, κατὰ τὴν συζήτησιν ἐνώπιον τῶν συνέδρων, παρουσιασθῇ συμβιβαστικὸν ἔγγραφον μεταξὺ τῶν γονέων τοῦ κατηγορουμένου καὶ τοῦ παθόντος, καὶ ὁ πρόεδρος τῶν συνέδρων δὲν θέσῃ ζήτημα εἰς τοὺς ἐνόρκους, διὰ ν' ἀποφασίσωσιν ἂν ἔγεινε

(1) Ἐνταῦθα εὑρίσκει ὁ ἀναγνώστης ὅ,τι ὑπάρχει, σχετικῶς μὲ τὸ προκείμενον θέμα, 1ον εἰς τὸ εὑρετήριον τοῦ Κ. Ἀξιλοῦ, ἐν λέξει ἁ ρ μ ο δ ι ό τ η ς, καὶ 2ον ὅ,τι ὑπάρχει εἰς τοὺς πίνακας, οὓς ἐξέδωκε τὸ γραφεῖον τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀπὸ τὸ ἔτος 1844—1854, ὑπὸ τὸν ὅρον ἁ ρ μ ο δ ι ό τ η ς. Ἀπὸ τὰ ἔργα ταῦτα μάλιστα ἐσχηματίσθη ἡ προκειμένη περίληψις.

(1) Ἴδε τὴν λέξιν ἐλεγκτικὸν Συνέδριον—καὶ ζητήματα προδικαστικά.

συμβιβασμὸς μεταξὺ τοῦ ἐγκαλοῦντος καὶ τοῦ ἐγκαλουμένου πρὸ τῆς ἐγκλήσεως, ἀλλ' ἀποφασίσῃ περὶ τῆς ἰσχύος αὐτοῦ τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων, ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τῆς ἁρμοδιότητός του (1).—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. ρνδ'. τοῦ 1837.

§ 5. Οἱ προτρέποντες εἰς λειποταξίαν ἐν καιρῷ εἰρήνης ἢ εἰς ἀποφυγὴν τῆς δι' ὅπλων ὑπηρεσίας τῆς πατρίδος πολῖται, εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων ὑπάγονται (2).—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 7 τοῦ 1839.

§ 6. Οἱ προτρέποντες εἰς λειποταξίαν πολῖται ὑπάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων (3).—ἀπόφ. ποινικὴ Ἀρ. Πάγ. τκθ'. τοῦ 1839.

§ 7. Κατὰ τὰ ἄρθρα 27 καὶ 28 τοῦ ἀπὸ 18 σεπτεμβρίου 1835 Β. διατάγματος οἱ εἰς τὴν Β. φάλαγγα κατατεταγμένοι ἀξιωματικοὶ ὑπόκεινται εἰς τοὺς ποινικοὺς νόμους τοῦ στρατοῦ καὶ εἰς ὅλας τὰς ὑποχρεώσεις τῶν ἐν ἐνεργείᾳ στρατιωτικῶν· κατὰ δὲ τὸ ἄρθρον 37 τῆς ποινικῆς δικονομίας, οἱ ἐν ἐνεργείᾳ στρατιωτικοί, ὅταν δὲν ἦναι εἰς ἀπουσίαν, ἢ εἰς κατάστασιν λειποταξίας, ὑπάγονται, διὰ τὰ παρ' αὐτῶν πραττόμενα πταίσματα, πλημμελήματα καὶ κακουργήματα, εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων (4).—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. ϛ'. τοῦ 1838.

§ 7[2]. Στρατιωτικοὶ ἐγκληματίσαντες μὲ πολίτας ἀθωωθέντας διὰ βουλεύματος δικάζονται ἀπὸ τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 45 τοῦ 1850.

§ 7[3]. Τὰ ἐγκλήματα, τὰ ὁποῖα πράττει ὁ στρατιωτικός, ἐκτὸς τοῦ τόπου τῆς ἐφεδρείας του εὑρισκόμενος κατὰ συνέπειαν προφορικῆς ἐπιτρέψεως τοῦ διοικητοῦ τοῦ τάγματός του τοῦ νὰ μένῃ ἐλεύθερος τῆς ἐφημέρου ὑπηρεσίας, εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων ὑπάγονται.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. υπά. τοῦ 1840.

§ 7[4]. Τὰ πολιτικὰ ἐγκλήματα τῶν ἐκτὸς ἐνεργείας στρατιωτικῶν, εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων ὑπάγονται.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 19 τοῦ 1841.

§ 7[5]. Αἱ γυναῖκες διὰ μόνον τὸν λόγον ὅτι εἶναι σύζυγοι ἐν ἐνεργείᾳ στρατιωτικῶν, δὲν ὑπόκεινται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 24 τοῦ 1841.

---

(1) Ἴδε τὴν λέξιν ζητήματα τοῖς ἐνόρκοις καὶ συνέδρων δικαστήριον.
(2) Ὡμίλησα περὶ τούτου ἐν λέξει λειποταξία.
(3) Ὁμοίως.
(4) Ἴδε τὰς λέξεις φάλαγξ καὶ στρατιωτικοί.

§ 7⁶. Η εἰς τὸ νοσοκομεῖον εἰσαγωγὴ τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ στρατιωτικοῦ ἐπιφέρει τὴν ἐκ τοῦ σώματος ἀπουσίαν αὐτοῦ, καὶ τὰ κατὰ τὴν ἐκ τοῦ νοσοκομείου ἔξοδόν του πραττόμενα κοινὰ ἐγκλήματα, εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων ὑπάγονται.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 25 τοῦ 1841.

§ 7⁷. Τὰ ὑπὸ στρατιωτικῶν ἐκ συμφώνου μὲ χωροφύλακας πραττόμενα πταίσματα, πλημμελήματα ἢ κακουργήματα, ὑπάγονται εἰς τὰ τακτικὰ ποινικὰ δικαστήρια.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγ. 86 τοῦ 1842.

§ 7⁸. Ὁ στρατιωτικὸς συγκατηγορούμενος μὲ πολίτας, οἵτινες ἠθωώθησαν προηγουμένως, δύναται κατ' ἀνακοπὴν νὰ προτείνῃ τὸ ἀναρμόδιον τοῦ δικαστηρίου.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 11 τοῦ 1847.

§ 7⁹. Ὁ ἐν ἀδείᾳ διατελῶν στρατιωτικός, ὅτε ἐξετέλεσε κοινήν τινὰ ἀξιόποινον πρᾶξιν, ὑπάγεται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 4 τοῦ 1848.

§ 7¹⁰ Καὶ οἱ στρατιωτικοὶ ὑπάγονται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, ὅταν εἰς τὴν ἀξιόποινον πρᾶξιν αὐτῶν συνεμέθεξαν καὶ πολῖται τινές.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 4 τοῦ 1848.

§ 8. Κατὰ τὸ ἄρθρον 333 τῆς ποινικῆς δικονομίας, εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ δικαστηρίου τῶν πταισματοδικῶν ὑπάγονται μόνον τὰ πταίσματα, ὅσα πράττονται ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ εἰρηνοδικείου, αἱ δὲ ἐπὶ τῶν πταισμάτων κατὰ τὰ ἄρθρα 2, 3 καὶ 4 τοῦ ποινικοῦ νόμου ἐπιβαλλόμεναι ποιναί, εἶναι αἱ αστυνομικαί, τουτέστιν ἡ κράτησις καὶ τὸ πρόστιμον· ἑπομένως ὁ πταισματοδίκης δὲν δύναται νὰ δικάσῃ ὑπεξαίρεσιν ὑπερβαίνουσαν τὰς 20 δραχμάς· πρᾶξιν, ἥτις, κατὰ τὸ ἄρθρον 388 τοῦ ποινικ. νόμου, χαρακτηρίζεται πλημμέλημα.—ἀπόφ. ποινικὴ Ἀρείου Πάγου σιῄ. τοῦ 1838.

§ 9. Ὁσάκις ἀμφιβάλλεται ἂν πρᾶξίς τις ὑπάγηται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τακτικῶν ἢ ἐκτάκτων δικαστηρίων, οὔσης τῆς ἁρμοδιότητος τούτων ἐξαιρετικῆς, προτιμῶνται τὰ τακτικὰ δικαστήρια.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. σκϐ'. τοῦ 1838.

§ 10. Καὶ εἰς τὰς ποινικὰς ὑποθέσεις ἐφαρμόζεται ἡ ἀρχὴ ὅτι, ὁ ἐπὶ τῆς οὐσίας ὑποθέσεώς τινος δικαστὴς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀποφασίζῃ περὶ τῶν ἐνστάσεων, αἵτινες προτείνονται ἐναντίον τῆς ἀγωγῆς (1).—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. τλέ. τοῦ 1839.

§ 10². Ἑπομένως τότε μόνον τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, κατὰ τὸ

---

(1) Ἴδε τὴν λέξιν, ζητήματα προδικαστικά.

ἄρθρον 11 τῆς πολ. δικον. ἀποφασίζουν κατ' ἐξαίρεσιν προηγουμένως περὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, ὁσάκις ἡ πολιτικὴ ἀποτελεῖ ζήτημα προδικαστικὸν, ἀφορῶν τὴν ποινικὴν δίκην· τουτέστιν, ὅταν ὑπάρχῃ ἀληθὴς πολιτικὴ δίκη καὶ πολιτικὴ ἀγωγή (ἡ αὐτὴ ἀπόφασις).

§ 10³. Ἄρα δὲν ἐφαρμόζεται εἰς ἁπλῆν ἔνστασιν, γενομένην πρὸς τὸν σκοπὸν ν' ἀπαλλαγῇ ὁ κατηγορούμενος τῆς ποινῆς, οὐχὶ δὲ διὰ νὰ ἐπιδικασθῇ εἰς αὐτὸν πολιτική τις ἀπαίτησις (ἡ αὐτὴ ἀπόφασις).

§ 10⁴. Ἡ ἔνστασις τῆς ἀκυρώσεως τοῦ γάμου δικάζεται ἁρμοδίως ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου, προτεινομένη μόνον πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ προσβληθῇ τὸ τοῦ παθόντος δικαίωμα τοῦ ἐγκαλεῖν τὸν κατηγορούμενον (ἡ αὐτὴ ἀπόφ.).

§ 10⁵. Ὁσάκις ὁ ἐπὶ μοιχείᾳ κατηγορούμενος προτείνει δι' ἐνστάσεως, ὅτι περὶ τῆς ἀκυρώσεως τοῦ γάμου ὑπάρχει ἐκκρεμὴς δίκη ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων, τὸ ποινικὸν πρέπει νὰ ἀπέχῃ καὶ νὰ παραδεχθῇ τὴν ἀναβλητικὴν ταύτην ἔνστασιν.— ἀπ. ποίν. Ἀρ. Πάγ. υπ'. τοῦ 1840.

§ 10⁶. Ἰδίως ὅταν ἡ ἐγκαλουμένη σύζυγος προτείνῃ, ὅτι ὁ γάμος μετὰ τοῦ ἐγκαλοῦντος συζύγου της ἐγίνετο διὰ τῆς βίας, καὶ ὅτι προϋπῆρχε μετ' αὐτῆς ἄλλος γάμος ἔγκυρος μὴ διαλυθείς, ὁ λόγος αὐτὸς, ἂν ἤθελεν ἀποδειχθῇ, ἀποτελεῖ ἀπόλυτον κώλυμα τοῦ δευτέρου γάμου, ὅστις αὐτοδικαίῳ; καθίσταται ἄκυρος ὡς ἀντιβαίνων εἰς ῥητὸν ἀπαγορευτικὸν νόμον, καὶ οὕτως ἡ κατηγορουμένη πρᾶξις μὴ δυναμένη νὰ φέρῃ ἀληθῶς χαρακτῆρα μοιχείας, δὲν ἠδύνατο νὰ ἐκδικασθῇ ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου ἄνευ παραβιάσεως τοῦ νόμου (ἡ αὐτὴ ἀπόφ.).

§ 10⁷. Τὰ ποινικὰ δικαστήρια ἢ καὶ αὐτὰ τὰ συμβούλια, εἶναι ἁρμόδια νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν καὶ νὰ ἐκτιμήσωσι τοὺς πρὸς ἀκύρωσιν τοῦ πρώτου γάμου προτεινομένους λόγους σχετικῆς ἀκυρότητος (βούλ. ἐφετῶν Ναυπλ. 12 τοῦ 1839).

§ 10⁸. Τὸ δικαστικὸν συμβούλιον δύναται νὰ δικάσῃ παρεμπιπτόντως τὸ περὶ τῆς καταστάσεως τῶν προσώπων ζήτημα (βούλ. ἐφετ. Ναυπλ. 11 τοῦ 1841).

§ 10⁹. Ἡ πρότασις περὶ ἀκυρώσεως τοῦ γάμου δύναται ν' ἀποφασισθῇ παρὰ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου, ἂν ἀποτελῇ προδικαστικὸν ζήτημα δυνάμενον ν' ἀναστείλῃ τὴν πρόοδον τῆς δίκης.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 49 τοῦ 1847.

§ 10¹⁰. Τὰ πολιτικὰ δικαστήρια μόνον δύνανται ν' ἀποφασί-

ζωσι περὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς ἰσχύος καὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν συναλλαγμάτων, ὅσων ἡ παραβίασις δὲν συνεπάγει εἰμὴ πολιτικὰς ἀποζημιώσεις (διατριβὴ ἐν νομικ. σελ. 2503).

§ 10^{11}. Τὰ ποινικὰ δικαστήρια δύνανται καὶ ὀφείλουν ν' ἀποφασίζωσι περὶ τῶν συναλλαγμάτων, ὅσων ἡ παραβίασις ἀναφέρεται εἰς τὸ ἄρθρον 408 τοῦ γαλλικοῦ ποινικοῦ νόμου (περὶ παρακαταθήκης)· ὁσάκις δὲ ἐνώπιον αὐτῶν ἀρνῆται τὴν ὕπαρξιν τοῦ συναλλάγματος ὁ ἕνεκα τῆς παραβιάσεως αὐτοῦ καταδιωκόμενος διάδικος, τὰ δικαστήρια ὀφείλουν νὰ δικάζωσι τὸ προδικαστικὸν ζήτημα περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ συναλλάγματος, εἴτε ὁ ἐγκαλῶν προσάγει τὸ συμβόλαιον, εἴτε ἔχει εἰς χεῖράς του ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως (αὐτ.).

§ 10^{12}. Πρὸς ἀπόφασιν ὅμως, εἴτε ὅτι τὸ μὴ ἀναγνωριζόμενον συμβόλαιον ἔλαβε χώραν, εἴτε ὅτι ὑπάρχει ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως, ὥστε νὰ γίνῃ παραδεκτὴ ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις, τὰ πλημμελειοδικεῖα πρέπει ν' ἀκολουθῶσι τοὺς διὰ τῶν ἄρθρων 1341 καὶ 1347 τοῦ πολιτικοῦ νόμου διαγραφομένους κανόνας (ἄρθ. 300, 301, 304 § 3 καὶ 405 τῆς πολιτ. δικον.), αὐτ.

§ 10^{13}. Τὸ πλημμέλημα τῆς τοκογλυφίας δύναται ν' ἀποδειχθῇ διὰ μαρτύρων (αὐτ.).

§ 10^{14}. Ἐὰν ἐνώπιον τοῦ πλημμελειοδικείου ἢ τοῦ πταισματοδικείου προτείνῃ ὁ κατηγορούμενος τὴν ἔνστασιν τῆς κυριότητος, ἀναβάλλεται ἡ ποινικὴ δίκη καὶ παραπέμπεται ἡ ἐκδίκασις τῆς ἐνστάσεως εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, τὰ ὁποῖα ἀποφασίζουν περὶ τῆς κυριότητος τῶν ἀκινήτων (αὐτ.).

§ 10^{15}. Ἀλλ' ἐὰν τῆς κυριότητος ἡ ἔνστασις ἀνάγηται εἰς κινητὰ ἀντικείμενα, τὰ ποινικὰ δικαστήρια εἶναι ἁρμόδια νὰ δικάσωσι περὶ αὐτῶν (αὐτ.).

§ 10^{16}. Ὁσάκις ἡ ἔνστασις ἀναφέρηται εἰς τὴν διακατοχὴν ἀκινήτου πράγματος, δὲν πρέπει αὕτη νὰ δικασθῇ παρὰ τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων ὡς προδικαστικὸν ζήτημα, εἰμὴ καθ' ἣν περίπτωσιν ἡ ἀπόδειξις τῆς προτεινομένης διακατοχῆς ἤθελε συνεπάγει μεθ' ἑαυτῆς τὴν ἀπόδειξιν τῆς κυριότητος, ἢ ἡ διακατοχὴ αὕτη ἦτο συνέπεια τίτλου ὑποθέτοντος τὴν κυριότητα (αὐτ.).

§ 10^{17}. Ὅταν ἡ περί τινος πλημμελήματος ἢ πταίσματος ἀπόφασις ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἑρμηνείας ἐγγράφου τινὸς ἢ συμβολαίου, τὸ δικάζον τὸ πλημμέλημα ἢ τὸ πταῖσμα δικαστήριον καθίσταται ἁρμόδιον ν' ἀποφασίσῃ, ἐὰν κατὰ τὸ παρουσιαζόμενον ἔγγραφον ἢ συμβόλαιον τὸ πλημμέλημα ἢ τὸ πταῖσμα ὑπάρχῃ ἢ δὲν ὑπάρχῃ· εἰς αὐτὸ ἄρα ἀνήκει ἡ ἐξέτασις τοῦ ἐγγράφου ἢ τοῦ συμβο-

λαίου, ὥστε νὰ ἐξερευνήσῃ ἢ νὰ προσδιορίσῃ τὴν ἔννοιαν, τὰς συνεπείας καὶ τὴν ἐνοχὴν αὐτῶν (αὐτ.).

§ 10[18]. Ἐὰν ὁ ἐπὶ διγαμίᾳ κατηγορούμενος προτείνῃ εἰς ὑπεράσπισίν του τὴν ἀκυρότητα τοῦ πρώτου γάμου, τὸ συμβούλιον ἢ τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων ἀναβάλλει τὴν εἰς δίκην εἰσαγωγὴν ἢ τὴν ἐκδίκασιν ἢ τὴν καταδίκην καὶ παραπέμπει τὴν ἐκδίκασιν τῆς ἐνστάσεως ταύτης εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον, ἂν ἡ ἀκυρότης ἦναι ἀπόλυτος· ἂν ὅμως ἦναι σχετική, ἀποφασίζῃ περὶ αὐτῆς αὐτὸ τοῦτο τὸ ποινικὸν δικαστήριον (αὐτ.).

§ 10[19]. Ὅταν ὁ υἱοθετηθεὶς κατηγορῆται ὡς φονεὺς τοῦ υἱοθετήσαντος αὐτόν, διαφιλονεικῇ δὲ ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου τὸ κῦρος τῆς υἱοθεσίας, καὶ ἑπομένως ζητῇ νὰ μὴ θεωρηθῇ ὡς πατροκτόνος, τὸ ποινικὸν δικαστήριον δύναται νὰ διερευνήσῃ καὶ νὰ ἀποφασίσῃ περὶ τῆς προσωπικῆς καταστάσεως τοῦ υἱοθετηθέντος (αὐτόθι).

§ 11. Εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν τακτικῶν δικαστηρίων ὑπάγονται τὰ παρὰ τῶν στρατιωτικῶν ἀπόντων ἐν ἀδείᾳ, ἢ ὑπὸ λειποτακτῶν, πραττόμενα κοινὰ ἐγκλήματα (1). — ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. τῆς 8 ἀπριλ. τοῦ 1840.

§ 12. Τὰ παρὰ τῶν ναυτικῶν ἀξιωματικῶν ἢ τῶν ὑπαλλήλων τῆς ναυτικῆς ὑπηρεσίας πραττόμενα κοινὰ ἐγκλήματα, δὲν ὑπάγονται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, εἰμὴ ὁσάκις ταῦτα πράττονται ὑπ' αὐτῶν ἀπόντων δι' ἀδείας ἢ ὑπὸ λειποτακτῶν, ἄλλως δὲ ἀνήκουν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ναυτοδικῶν (2).—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. τῆς 8 μαΐου τοῦ 1840.

§ 13. Οἱ χωροφύλακες ὑπάγονται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια ἕνεκα τῶν κοινῶν κακουργημάτων, πλημμελημάτων καὶ πταισμάτων, καὶ ἰδίως ἐκείνων, τὰ ὁποῖα πράττουν ἐνῷ ἐνεργοῦσιν ἐξ ἐπαγγέλματος ὡς δικαστικῆς ἀστυνομίας ὑπάλληλοι (3).—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. υξή. τοῦ 1840.

§ 13[2]. Ὁ ἀξιωματικὸς τῆς χωροφυλακῆς διὰ τὸ ἔγκλημα τῆς δωροδοκίας καὶ τοῦ σφετερισμοῦ ξένων πραγμάτων, πραχθὲν ἐνῷ διετέλει οὗτος διοικητὴς τοῦ μεταβατικοῦ σώματος, ὑπάγεται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Στρατοδικείων.—ἀπόφ. ποινικὴ Ἀρείου Πάγ. 12 τοῦ 1841.

§ 13[3]. Τὰ κοινὰ τῶν χωροφυλάκων ἐγκλήματα εἰς τὴν δικαιο-

(1) Ἴδε τὴν λέξιν στρατιωτικοί.
(2) Ἴδε τὴν λέξιν ναυτικοί.
(3) Ἴδε τὴν λέξιν χωροφύλακες.

δοσίαν τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων ὑπάγονται.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 20 τοῦ 1841.

§ 13[a]. Ὑπάγονται ταῦτα εἰς τὰ αὐτὰ δικαστήρια ὅταν συγκατηγορῶνται καὶ στρατιωτικοὶ ἐν ἐνεργείᾳ (ἡ αὐτὴ ἀπόφ.).

§ 14. Προτιμᾶται τὸ δικαστήριον τῆς κατοικίας τοῦ κατηγορουμένου καὶ οὐχὶ τοῦ τόπου, ἔνθα ἐπράχθη τὸ ἔγκλημα, ὅταν αὐτὸ τὸ τῆς κατοικίας δικαστήριον ἐπελήφθη πρῶτον τῆς ὑποθέσεως.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 9 τοῦ 1841.

§ 15. Ἡ διὰ τὸν πρωταίτιον ἁρμοδιότης ἐκτείνεται καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς συνενόχους καὶ συναιτίους, ἐκτὸς ἂν ὑπάρχουν ἰδιαίτεροι λόγοι ὑπαγορεύοντες τὸν χωρισμὸν τῆς δίκης, περὶ ὧν ἀποφασίζουν τὰ δικαστήρια (ἡ αὐτὴ ἀπόφ.).

§ 16. Οἱ ἐπὶ τῶν λιμένων ἀξιωματικοὶ καὶ λιμενάρχαι μὴ ὄντες ἐν ἀδείᾳ ἢ λειποτάκται, καὶ ἐνεργήσαντες ἀξιόποινόν τινα πρᾶξιν, δὲν δύνανται νὰ δικασθῶσιν ἀπὸ τὰ τακτικὰ δικαστήρια, ἀλλ' ἀπὸ ναυτοδικεῖα (1).—βουλεύμ. ἐφετῶν Ναυπλ. 61 καὶ 69 τοῦ 1841.

§ 17. Κατὰ τὸ ἄρθρον 31 τῆς ποινικῆς δικονομίας ἐπὶ κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων, πραττομένων μὲν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, τιμωρητέων δὲ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, ἡ ἁρμοδιότης ἀκολουθεῖ τὸν τόπον τῆς τελευταίας κατοικίας ἢ τῆς ἐφημέρου διαμονῆς τοῦ κατηγορουμένου.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 34 τοῦ 1841.

§ 17[a]. Καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ἕνεκα τῆς ἐφημέρου διαμονῆς ἢ τῆς τελευταίας κατοικίας τῶν κατηγορουμένων, εἶναι ἁρμόδια καὶ ἄλλα δικαστήρια, προτιμᾶται μ' ὅλα ταῦτα, κατὰ τὸ ἄρθρον 31 τῆς ποινικῆς δικονομίας, τὸ δικαστήριον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐπελήφθη πρῶτον τῆς ἀνακρίσεως (ἡ αὐτὴ ἀπόφ.).

§ 18. Ὁσάκις ἡ ἐνώπιον τῶν πταισματοδικῶν κατηγορουμένη πρᾶξις ἀναφαίνηται πλημμέλημα, ὀφείλουν τὰ πταισματοδικεῖα νὰ κηρυχθῶσιν ἀναρμόδια· εἰς τοιαύτην δὲ περίστασιν ὁ νόμος δὲν χορηγεῖ εἰς αὐτοὺς τὸ δικαίωμα νὰ ἐξετάζωσιν, ἂν ὑπάρχουν ἢ μὴ ἀρκεταὶ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς εἰς τοὺς κατηγορουμένους ἀποδιδομένης πράξεως ἀποδείξεις.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 39 τοῦ 1841.

§ 19. Ὁ ἀστυνόμος εἶναι ἁρμόδιος νὰ ἐπιχειρήσῃ ἀνακρίσεις ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τοῦ ὑπαστυνόμου, ὅστις καθὸ τοιοῦτος δύναται, κατὰ τὸ ἄρθρον 72 τῆς ποινικῆς δικονομίας, νὰ συμπράττῃ εἰς τὰς παρ' ἄλλων ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων γενομένας προανακρίσεις

---

(1) Ἴδε τὴν λέξιν λιμενάρχαι.

ἐπομένως ἡ ἔκθεσις τῆς ἐξετάσεως τοῦ κατηγορουμένου ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἔχει κῦρος.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 40 τοῦ 1841.

§ 20. Ἡ πρὸς τὸν συνεργὸν ἁρμοδιότης δὲν ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τοὺς πρωταιτίους.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 147 τοῦ 1846.

§ 21. Οἱ εἰρηνοδίκαι εἶναι ἁρμόδιοι δι' ὅλα τὰ πταίσματα καὶ πλημμελήματα τὰ πηγάζοντα ἀπὸ τὰς προξενουμένας εἰς ἀγροὺς βλάβας.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 88 τοῦ 1845·—ἴδε λ. *βοσκαί*.

§ 22. Ἡ ἁρμοδιότης τῶν πταισματοδικῶν κανονίζεται ἀπὸ τὸν τόπον, ἔνθα πράττονται τὰ πταίσματα.—ἀπόφ. ποινικὴ Ἀρείου Πάγ. 88 τοῦ 1842.

§ 23. Τὰ δικαστήρια τῶν συνέδρων εἶναι ἁρμόδια νὰ δικάζωσι τὸ ζήτημα, ἂν ὁ κατηγορούμενος ἦναι ἡμεδαπὸς ἢ ἀλλοδαπός (1). —ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 54 τοῦ 1843.

§ 24. Τὸ ποινικὸν δικαστήριον δὲν εἶναι ἁρμόδιον νὰ δικάσῃ τὰς ἀποζημιώσεις τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος, ὅταν ἀπεδείχθη μὲν ἡ πρᾶξις, δὲν εἶναι δὲ κολάσιμος (2).—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 47 τοῦ 1844.

§ 25. Ἡ μὴ ἐκπλήρωσις τοῦ τύπου τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 322 τῆς ποινικῆς δικονομίας δοτέας ἀδείας τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς, δὲν δύναται νὰ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς τὴν περὶ κανονισμοῦ τῆς ἁρμοδιότητος αἴτησιν (3).—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. σϐ'. τοῦ 1838.

§ 26. Ἡ διοικητικὴ προανάκρισις δὲν ἀποτελεῖ πρᾶξιν δικαστικῆς ἀνακρίσεως, ἐπομένως δὲν δύναται νὰ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς κανονισμὸν ἁρμοδιότητος.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 1 τοῦ 1841.

§ 26[2]. Ὁσάκις ἀμφισβητῆται ἡ ἁρμοδιότης ἐπίσης ἁρμοδίων καὶ μὴ ὑποκειμένων ἀλλήλοις δικαστηρίων, εἴτε τακτικῶν, εἴτε ἐκτάκτων, ὡς τῶν ἐμποροδικείων, τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων κλπ., προσδιορίζει αὐτὴν ὁ Ἄρειος Πάγος, καὶ ἀπὸ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ δὲν ἐξαιροῦνται εἰμὴ μόνον τὰ διοικητικὰ δικαστήρια.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. σκϐ'. τοῦ 1838 καὶ τῆς 15 ἰουλ. 1840.

§ 26[3]. Ὅταν ἀμφότερα τὰ δικαστικὰ συμβούλια κηρυχθῶσιν ἀναρμόδια, ὁ Ἄρειος Πάγος κανονίζει τὴν ἁρμοδιότητα καὶ παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν κατὰ τὸν τόπον, ὅπου συνέϐη ἡ πρᾶξις, ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 18 τοῦ 1842.

---

(1) Ἴδε τὴν λέξιν ζητήματα τοῖς ἐνόρκοις καὶ συνέδρων δικαστήριον.
(2) Ἴδε τὴν λέξιν πολιτικὴ ἀγωγή.
(3) Ἐν ἐκτάσει τὰ περὶ τούτων ἐν λέξει κανονισμὸς ἁρμοδιότητος.

§ 26^4. Κανονισμὸς ἁρμοδιότητος δὲν λαμβάνει χώραν ὁσάκις ἡ σύγκρουσις εἶναι μεταξὺ δικαστηρίου καὶ ὑπουργείου.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 53 τοῦ 1845.

§ 26^5. Κατὰ τὸ ἄρθρον 373 § 2 τῆς ποιν. δικον. τὸ δικαστήριον τῶν πλημμελειοδικῶν, ὅταν ἡ εἰς αὐτὸ παραπεμφθεῖσα πρᾶξις φέρῃ σημεῖον κακουργήματος, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ παραπέμψῃ αὐτὴν εἰς τὸ δικαστήριον τῶν κακουργιοδικῶν, εἰς τρόπον ὥστε καταστηνομένου διὰ τῆς παραπομπῆς ταύτης ἁρμοδίου τοῦ δικαστηρίου τῶν κακουργιοδικῶν, παύει ἡ ἰσχὺς τοῦ βουλεύματος τοῦ χαρακτηρίσαντος τὴν ἰδίαν πρᾶξιν ὡς πλημμέλημα καὶ παραπέμψαντος αὐτὴν εἰς τὸ δικαστήριον τῶν πλημμελειοδικῶν, καὶ ἑπομένως δὲν ὑπάρχει ἀφορμὴ κανονισμοῦ ἁρμοδιότητος.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 104 τοῦ 1842.

§ 26^6. Κανονισμὸς ἁρμοδιότητος λαμβάνει χώραν πρὸ τοῦ τὸ δικαστήριον νὰ ἐπιληφθῇ τῆς ὑποθέσεως καὶ νὰ ἀποφανθῇ περὶ τῆς ἁρμοδιότητός του (1).—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 8 τοῦ 1843.

§ 27. Ὁ νόμος διατάττει τὴν εἰς ἄλλο δικαστήριον παραπομπὴν τῶν ἀναιρουμένων ἀποφάσεων, διὰ νὰ μὴ καταναγκάζῃ τοὺς ἤδη ἀποφασίσαντας δικαστὰς νὰ μεταδικάσουν τὸ αὐτὸ ἀντικείμενον· ἑπομένως δύναται νὰ παραπεμφθῇ ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ αὐτὸ δικαστήριον, τοῦ ὁποίου ἡ ἀπόφασις ἠκυρώθη, ἂν προδικαστικῶς μόνον εἶχαν ἀποφασίσει, καὶ ἰδίως ἐπὶ τῆς ἐνστάσεως τῆς ἀναρμοδιότητος (2).—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. ριό. τοῦ 1837.

§ 28. Ὅταν ἀμφότερα τὰ δικαστικὰ συμβούλια κηρυχθῶσιν ἀναρμόδια, ὁ Ἄρειος Πάγος κανονίζει τὴν ἁρμοδιότητα καὶ παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν κατὰ τὸν τόπον, ὅπου συνέβη ἡ πρᾶξις, ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον (3).—ἀπόφ. ποινικὴ Ἀρ. Πάγ. 18 τοῦ 1842.

§ 28^2. Καὶ καθ' ἣν περίπτωσιν ζητεῖται ἡ παραπομπὴ ἕνεκεν ἐξαιρέσεως ὁλοκλήρου δικαστηρίου ἢ τόσων δικαστῶν, ὥστε οἱ λοιποὶ δὲν ἀποτελοῦν πλέον τὸν πρὸς συζήτησιν νόμιμον ἀριθμόν, ἀπαιτεῖται καὶ ἡ κλήτευσις τοῦ ἀντιδίκου διὰ νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου.—ἀπ. πολιτ. Ἀρ. Π. 16 τοῦ 1842.

§ 28^3. Ἡ ἁπλῆ πρότασις ὅτι ὁ δικαστὴς μέλλει νὰ προτείνῃ τὴν ἐξαίρεσίν τοι δὲν ἀποκαθιστᾷ λόγον πρὸς παραπομπὴν τῆς δίκης.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 120 τοῦ 1846.

---

(1) Ὡσαύτως.
(2) Ἐν ἐκτάσει τὰ περὶ τούτου ἐν λέξει παραπομπή.
(3) Ὡσαύτως.

§ 29. Τὸ ποινικὸν δικαστήριον δὲν εἶναι ἁρμόδιον νὰ δικάσῃ τὰς ἀποζημιώσεις τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος, ὅταν ἀπεδείχθη μὲν ἡ πρᾶξις, δὲν εἶναι δὲ κολάσιμος. — ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγ. 47 τοῦ 1844·—ἴδε λέξ. *πολιτικὴ ἀγωγή*.

§ 30. Ἁρμόδιον δικαστήριον εἶναι ἐκεῖνο, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου ἐγένετο ἡ πρᾶξις καὶ κατοίκει ὁ κατηγορούμενος, ὄχι δὲ ἐκεῖνο, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν περιφέρειαν προσωρινῶς διέμενε καὶ συνελήφθη.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 8 τοῦ 1845.

§ 31. Ἀναιρεθείσης ἀποφάσεώς τινος ἕνεκεν ἁρμοδιότητος, ἡ ὑπόθεσις παραπέμπεται εἰς τὸ ἴδιον δικαστήριον. — ἀπόφ. ποινικὴ Ἀρ. Πάγ. 13 τοῦ 1845.

§ 32. Τὰ δικαστήρια δὲν καθίστανται ἁρμόδια, δυνάμει τοῦ παραπομπῆς βουλεύματος, εἰς ὑποθέσεις μὴ οὔσας τῆς ἁρμοδιότητός των.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 88 τοῦ 1845.

§ 33. Ὁ εἰσαγγελεὺς τῶν ἐφετῶν ἔχει τὸ δικαίωμα, καίτοι μὴ ἀνακόψας τὸ βούλευμα, νὰ εἰσαγάγῃ τὴν δίκην εἰς τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 38 τοῦ 1846.

§ 34. Ἡ ἐκτίμησις ἂν τὸ κατηγορούμενον ἄρθρον ἐφημερίδος τινὸς ὑπάγηται εἰς τοὺς ἐνόρκους, ὑπεκφεύγει τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Ἀρείου Πάγου.—ἀποφάσ. ποιν. 77 καὶ 189 τοῦ 1846.

§ 35. Ἡ ὡς πρὸς τὸν συνεργὸν ἁρμοδιότης δὲν ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τοὺς πρωταιτίους.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 147 τοῦ 1846.

§ 36. Ἡ ἀναρμοδιότης δύναται νὰ προταθῇ καὶ κατὰ τὴν κατ' ἀνακοπὴν δίκην.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 11 τοῦ 1847.

§ 37. Ὁ στρατιωτικὸς συγκατηγορούμενος μὲ πολίτας, οἵτινες ἠθωώθησαν προηγουμένως, δύναται κατ' ἀνακοπὴν νὰ προτείνῃ τὸ ἀναρμόδιον τοῦ δικαστηρίου (ἡ αὐτὴ ἀπόφ.).

§ 38. Τὸ ποινικὸν δικαστήριον εἶναι ἁρμόδιον νὰ ἐξετάσῃ ἂν τὸ πολιτικὸν ζήτημα ἔχῃ ἐπιῤῥοὴν εἰς τὴν ὑπόθεσιν, ἂν προτείνηται σπουδαίως καὶ ἂν δὲν ἀνατρέπηται ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἀποδείξεων.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 49 τοῦ 1847.

§ 39. Ὁ ἐν ἀδείᾳ διατελῶν στρατιωτικὸς ὅτε ἐξετέλεσε κοινήν τινα ἀξιόποινον πρᾶξιν ὑπάγεται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια.— ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 4 τοῦ 1848.

§ 40. Καὶ οἱ στρατιωτικοὶ ὑπάγονται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, ὅταν εἰς τὴν ἀξιόποινον πρᾶξιν αὐτῶν συνεμέθεξαν καὶ πολῖται τινὲς (ἡ αὐτὴ ἀπόφ.).

§ 41. Ὅταν ἐκ τῆς συζητήσεως ἀναφανῶσι περιστατικὰ ἔχοντα χαρακτῆρα κακουργήματος, τὸ πλημμελειοδικεῖον δὲν δύναται νὰ διαιρέσῃ τὴν δίκην παραπέμπον τοὺς μὲν ἐκ τῶν κατηγορηθέντων

εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον, τοὺς δὲ εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 32 τοῦ 1848.

§ 42. Ἁρμόδιον δικαστήριον πρὸς ἐκδίκασιν ἐγκληματικῆς πράξεως εἶναι ἐκεῖνο, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου ἀνεκαλύφθη ἡ πρᾶξις καὶ κατῴκει ὁ κατηγορούμενος. — ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 10 τοῦ 1852.

§ 43. Ὁ ἁρμόδιος ἐπὶ τῆς οὐσίας δικαστὴς εἶναι καὶ ἁρμόδιος πρὸς ἐκδίκασιν τῶν ἐνστάσεων, ὁσάκις αὗται εἶναί σχετικαὶ μὲ τὴν κοινὴν πρᾶξιν καὶ δὲν ἀφορῶσιν ἀντικείμενα ἀποκλειστικῶς ὑπαγόμενα εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια.—ἀπόφ. ποινικὴ Ἀρ. Πάγ. 86 τοῦ 1852.

§ 44. Στρατιωτικὸς κατηγορούμενος εἴτε διὰ κοινά, εἴτε διὰ στρατιωτικὰ ἐγκλήματα, ὁσάκις συγκατηγοροῦνται καὶ ἁπλοῖ πολῖται ὡς μετασχόντες εἰς αὐτά, ὑπάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν τακτικῶν ποινικῶν δικαστηρίων.—ἀποφάσ. ποιν. Ἀρ. Π. 14, 88, 116 τοῦ 1852.

§ 45. Ἐάν τις κατηγορηθῇ διὰ παραβίασιν τῶν καθηκόντων τῆς ὑπηρεσίας του (ἄρθρ. 487 ποιν. νόμου) ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ πλημμελειοδικείου καὶ οὐχὶ τοῦ πταισματοδικείου.— ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 121 τοῦ 1852.

§ 46. Ὁ εἰρηνοδίκης εἶναι ἁρμόδιος μόνον νὰ ἀναθεωρήσῃ τὴν περὶ παιγνιοχάρτων ἔκθεσιν μὴ τυχὸν ἔλαβε χώραν ἀταξία τις περὶ τὴν σύνταξίν της, καὶ ἑπομένως νὰ τὴν παραπέμψῃ εἰς τὸ ἀνῆκον ταμεῖον τοῦ κράτους ὁμοῦ μὲ τὰ κατασχεθέντα παιγνιόχαρτα, δὲν ἔχει δὲ ποσῶς δικαίωμα νὰ ἐξετάσῃ ἂν ὁ κατηγορούμενος ἔπραξε τὴν παραβίασιν ἢ οὔ, καὶ νὰ καταδικάσῃ ἢ ἀθωώσῃ. —ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 57 τοῦ 1852.

§ 47. Ὁ μετὰ τοῦ ὑπηκόου ἕλληνος καὶ καθ' ἑλλήνων ὑπηκόων ἐνεργήσας ἀξιοποίνους πράξεις ἀλλοδαπός, ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ ὑπηκόου ἕλληνος.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 47 τοῦ 1853.

§ 48. Εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων ὑπάγονται καὶ οἱ ἀπόμαχοι διὰ τὰς περὶ τὴν ἐνέργειαν τῆς ὑπηρεσίας των πραττομένας ἀξιοποίνους πράξεις. — ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγ. 60 τοῦ 1853.

§ 48α. Ἡ ψευδορκία στρατιώτου, προσκληθέντος ὡς μάρτυρος, καὶ ἀπομακρυνθέντος τοῦ στρατιωτικοῦ τοῦ σώματος δι' ἀδείας ἢ διαταγῆς τῆς προϊσταμένης του ἀρχῆς, ὑπάγεται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 80 τοῦ 1853.

§ 49. Οἱ χωροφύλακες ὑπάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν τακτικῶν δικαστηρίων, ἕνεκα τῶν ἐγκλημάτων ἐκείνων, ἅτινα

πράττουσιν ἐνῷ ἐνεργοῦσιν ἐξ ἐπαγγέλματος, ὡς δικαστικῆς ἀστυνομίας ὑπάλληλοι.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 49 τοῦ 1853.

§ 50. Τὰ δικαστήρια ἁρμόδια ὄντα νὰ δικάσωσι τὴν κατηγορίαν, ὀφείλουσι νὰ ἐπιληφθῶσι καὶ τῶν προτεινομένων ἐνστάσεων τῶν σχετικῶν μετ' αὐτῆς καὶ μὴ ἀποκλειομένων τῆς ἁρμοδιότητός των.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 123 τοῦ 1853.

§ 51. Ὅταν ἡ πολιτικὴ δίκη περιέχῃ προδικαστικὸν ζήτημα, ἀφορῶν τὴν ποινικὴν δίκην, μὴ συνδεόμενον ἀμέσως μὲ ταύτην, ἀποφαίνονται κατ' ἐξαίρεσιν πρῶτα τὰ πολιτικὰ δικαστήρια περὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς. — ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 1 τοῦ 1849· ἴδε τὴν λέξιν *ζητήματα προδικαστικά*.

§ 52. Τὸ ποινικὸν δικαστήριον ὀφείλει νὰ δικάσῃ τὴν περὶ κατοχῆς ἔνστασιν συναφῆ καὶ σχετικὴν οὖσαν μὲ τὴν κυρίαν ἐγκληματικὴν ὑπόθεσιν. — ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πέγ. 49 τοῦ 1849· ἴδε τὴν λέξ. *ζητήματα προδικαστικά*.

§ 53. Πολιτικὸν ζήτημα, ὅπερ εἶναι οὐσιῶδες στοιχεῖον τῆς κατηγορίας μὴ ὂν ἐκκρεμὲς ἐνώπιον πολιτικοῦ δικαστηρίου δικάζεται παρεμπιπτόντως ἀπὸ τὸ ποινικὸν δικαστήριον, ἂν ὁ νόμος δὲν κάμνῃ ἐξαίρεσιν ῥητήν. — ἀποφάσ. ποιν. Ἀρ. Π. 70 καὶ 111 τοῦ 1849· ἴδε τὴν λέξιν *ζητήματα προδικαστ.*

§ 53². Ὁ ποινικὸς δικαστὴς εἶναι ἁρμόδιος διὰ τὴν ἐκδίκασιν καὶ τῶν παρεμπιπτόντων εἰς τὴν ποινικὴν δίκην πολιτικῶν ζητημάτων.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 78 τοῦ 1849· ἴδε τὴν λέξ. *ζητήματα προδικ.*

§ 54. Τὸ ποινικὸν δικαστήριον εἶναι ἁρμόδιον ν' ἀποφασίζῃ καὶ περὶ τῶν ἰδιωτικῶν ἀπαιτήσεων, τῶν μὴ χρῃζουσῶν διασαφίσεων. —ἀποφάσ. ποιν. Ἀρ. Π. 49 καὶ 56 τοῦ 1849· ἴδε τὸ κατωτέρω ἄρθρον *πολιτικὴ ἀγωγή*.

§ 55. Τὸ δικαστήριον, ὅπερ δικάζει ἐπὶ τοῦ βαρυτέρου ἀδικήματος, εἶναι ἁρμόδιον πρὸς ἐκδίκασιν καὶ ὅλων τῶν ἐλαφροτέρων. —ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 26 τοῦ 1849.

§ 56. Τὰς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ γενομένας ἀξιοποίνους πράξεις δικάζουσι παραχρῆμα τὰ δικαστήρια, ἐνώπιον τῶν ὁποίων ἐγένοντο.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 59 τοῦ 1849· ἴδε τὴν λέξ. *ἀταξίαι εἰς τὸ ἀκροατήριον*.

§ 57. Κατασταθέντος τελεσιδίκου τοῦ περὶ παραπομπῆς βουλεύματος, δὲν δύναται πλέον ὁ κατηγορηθεὶς νὰ προσβάλῃ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ τὴν προδικασίαν καὶ τὸ βούλευμα ὡς ἄκυρον λόγῳ ἀναρμοδιότητος.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 42 τοῦ 1849· ἴδε τὴν λέξιν *βουλεύματα*.

§ 58. Ὁ γραμματεὺς τοῦ προξενείου ἐξετάζει ἁρμοδίως τοὺς ἐν ἀλλοδαπῇ διατρίβοντας μάρτυρας. — ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 80 τοῦ 1849· ἴδε τὴν λέξιν *πρόξενοι*.

§ 59. Εἰς τὸ κακουργοδ. ὑπάγονται καὶ τὰ συναφῆ πλημμελήματα τὰ λαβόντα χώραν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ κακουργήματος. —ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 45 τοῦ 1854.

ΠΟΙΝΙΚΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΣ·—*ἴδε τὸ προηγ. ἄρθρον.*

Περίληψις τῶν ἑπομένων.

Πίναξ λεκτικὸς

Ἴδε αὐτὸν ἐν τῷ τέλει τοῦ ἄρθρου.

Σημ. Ἴδε τὰς ἐν τῷ Εὑρετηρίῳ λέξεις *βουλεύματα* ἐν Εὑρετ. τόμ. 5, ἔνθα καὶ περὶ τῆς τῶν δικαστικῶν συμβουλίων ἁρμοδιότητος.—*Ἀταξίαι* εἰς τὸ ἀκροατήριον ἐν Εὑρετ. τόμ. 5 σελ. 203 ἑπόμ.—*Κανονισμὸς* ἁρμοδιότητος ἐν Εὑρετ. τόμ. 8 σελ. 194 ἐπ. —*Παραπομπὴ* ἐν Εὑρ. τόμ. 12·—*Στρατιωτικοί*·—*Χωροφύλακες*·—*Ζητήματα προδικαστικά*·—*Συνέδρων δικαστήριον*·—*Λιποταξία*·—*Ναυτικοί*·—*Λιμενάρχαι*.

Περὶ τῶν διαφόρων εἰδῶν τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης (1).

§ 1. Πρὸς ἐνέργειαν καὶ ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τῆς ποινικῆς νομοθεσίας ὑπάρχουσι δύο εἴδη δικαιοδοσίας, ἐξ ὧν τὸ μὲν περι-

---

(1) Εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ ἄρθρου τούτου ἠκολούθησα τὴν τάξιν, ἣν ἐτήρησεν ὁ Ledru Rolin, rep. v° compétence criminelle.

λαμβάνει α´) τὴν ἀνάκρισιν· β´) τὸ συμβούλιον τῶν τε πλημμελειοδικῶν καὶ ἐφετῶν· — τὸ δὲ δεύτερον, τὰ δικαστήρια, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ μὲν ἔχουν γενικὴν δικαιοδοσίαν, τὰ δὲ ειδικὴν (Ledru, rep. v° compétence criminelle § 1—6).

§ 2. Γενικὴν δικαιοδοσίαν ἔχουν τὰ δικαστήρια, εἰς τὰ ὁποῖα ὁ νόμος ὑποβάλλει τὰ κακουργήματα· τὰ δὲ λοιπὰ δικαστήρια ἀποφαίνονται μόνον περί τινων πράξεων, αἱ ὁποῖαι ῥητῶς ὑποβάλλονται αὐτοῖς· τοιαῦτα εἶναι τὰ πταισματοδικεῖα καὶ πλημμελειοδικεῖα. — Ὡς πρὸς τὴν Γερουσίαν, ὅρα τὸ ἄρθρον 83 τοῦ συντάγματος· αὐτ. § 7—11·—Σαριπ. πραγμ. σελ. 534.

§ 3. Δικαιοδοσίαν ἰδιάζουσαν, εἰς στενωτέραν σημασίαν, ἔχουν α´) τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια· β´) τὰ ναυτοδικεῖα· αὐτ. § 12·— ἴδε καὶ Εὑρετ. τ. 10 σελ. 380 ἐπ. καὶ τὴν λ. *στρατιωτικοί*.

§ 4. Ὁ στρατὸς τῆς ξηρᾶς ἔχει, κατὰ τὴν γαλλικὴν νομοθεσίαν, δύο δικαιοδοσίας· ἡ πρώτη εἶναι ἡ τῶν διαρκῶν στρατιωτικῶν συμβουλίων, ἥτις ἀποφαίνεται α´) περὶ ὅλων τῶν πράξεων τῶν στρατιωτικῶν, ὅσαι ἀντιβαίνουσιν εἰς τὰς πειθαρχικὰς διατάξεις· β´) περὶ ὅλων τῶν ἀδικημάτων, καὶ αὐτῶν τῶν κοινῶν, τῶν πραττομένων ὑπὸ στρατιωτικῶν ἐν ἐνεργείᾳ, διατελούντων παρὰ τῷ στρατιωτικῷ αὐτῶν σώματι ἢ ἐφεδρευόντων (1)· (ὅρα κατωτέρω καὶ τὸ ἄρθρον *στρατιωτικοί*)· ἡ δευτέρα εἶναι ἡ τῶν διαρκῶν ἀναθεωρητικῶν συμβουλίων, ἥτις ἐξετάζει ἂν ἡ πρώτη παρεβίασε τὰς διατάξεις τοῦ νόμου· αὐτ. § 13.

§ 5. Τὰ πταίσματα ὑπόκεινται εἰς ἔφεσιν (ὅρα κατωτ. καὶ τὴν λέξ. *ἔφεσις* ἐν Εὑρετ. τόμ. 8 σελ. 47 ἐπ.), τὰ δὲ πλημμελήματα δὲν ἐκκαλοῦνται, κατὰ τὸ σύστημα τῆς ἡμετέρας νομοθεσίας.

Φύσις τῶν περὶ ἁρμοδιότητος διατάξεων.

§ 6. Ὅλοι οἱ περὶ ἁρμοδιότητος νόμοι εἶναι δημοσίας τάξεως, καὶ διὰ τοῦτο ἑκάστη δικαιοδοσία πρέπει νὰ περιορίζηται ἐντὸς τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου διαγραφομένων ὁρίων· παρέκτασις δι' ἐπαγωγῆς δὲν συγχωρεῖται· αὐτ. § 46 ἐπ.—Ἴδε κατ. § 12 ἐπ. καὶ ἀν. σ. 1 § 2.

§ 7. Ἑπομένως τὰ πταισματοδικεῖα δὲν δύνανται, συναινέσει τῶν μερῶν, νὰ δικάσωσι πλημμελήματα (Cass. 7, ὀκτ. 1809).

---

(1) Ἄρθρον 37 τῆς ποιν. δικον. — Διάτ. τῆς 18 σεπτεμβρίου 1838 (φύλλ. Βασ. ἐφημ. 49 καὶ σελ. 178 τῆς Β. ἐφημ. τοῦ 1833).

§ 8. Τὰ ἔχοντα δύο διακεκριμένας δικαιοδοσίας δικαστήρια δὲν δύνανται νὰ τὰς συγχέωσιν· ἂν ἐπιληφθῶσιν ὑπὸ μίαν ἰδιότητα ὑποθέσεώς τινος, τὴν ὁποίαν δὲν δύνανται νὰ δικάσωσιν εἰμὴ ὡς δικασταὶ ἄλλης τάξεως, πρέπει νὰ κηρυχθῶσιν ἀναρμόδια (Cass. 24, αὐγ. 1838.—Ledru, αὐτ. 57, 58).

§ 9. Ὅθεν ὅταν τὸ πλημμελειοδικεῖον ἐπελήφθη δι' ἐφέσεως πταίσματός τινος, δὲν δύναται νὰ δικάσῃ περὶ τῆς πράξεως, τῆς ὁποίας οὕτω πως ἐπελήφθη, ἂν ἐκ τῆς συζητήσεως προκύψῃ ὅτι ἡ πρᾶξις φέρει χαρακτῆρα πλημμελήματος (Ledru, αὐτ.).

§ 10. Τὸ πλημμελειοδικεῖον εἶναι ἀναρμόδιον ν' ἀκυρώσῃ ἀπόφασιν τοῦ εἰρηνοδίκου, καὶ ἂν οὗτος ἀναρμοδίως κατέγνω ποινήν τινά (Ledru, αὐτ. 59).

§ 11. Τὸ πλημμελειοδικεῖον δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ κρίνῃ, ἂν ὁδός τις ἦναι δημοσία ἢ ἰδιωτική. Τὸ ζήτημα αὐτὸ, ἀναγόμενον εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν, ὑπάγεται εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον (1). αὐτ. §. 63.

Τὰ δικαστήρια πρέπει νὰ κηρύττωνται ἀναρμόδια ὅταν ἦναι ἀναρμόδια (1).

§ 12. Πᾶν δικαστήριον, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου φέρεται ὑπόθεσίς τις μὴ ὑπαγομένη εἰς αὐτὸ, ὀφείλει νὰ κηρύττηται ἀναρμόδιον. Τοῦτο εἶναι συνέπεια ἀναγκαία τῆς ἀρχῆς, ὅτι οἱ περὶ ἁρμοδιότητος νόμοι εἶναι δημοσίας τάξεως. αὐτ. § 87 καὶ ἀν. σ. 1 § 2.

§ 13. Ἐν γένει, εἶναι ἀδιάφορον, ἂν ἡ ὑπόθεσις παρεπέμφθη εἰς αὐτὸ ἀπὸ ἀνώτερόν τι δικαστήριον. αὐτ. § 89.

§ 14. Ὅθεν τὰ βουλεύματα δὲν καθιστῶσιν ἁρμόδια τὰ πταισματοδικεῖα ἢ τὰ πλημμελειοδικεῖα (2). Ὁ νόμος μάλιστα ἀπαιτεῖ νὰ κηρύττωνται ἀναρμόδια τὰ δικαστήρια ταῦτα, ἂν ἀναγνωρίσωσιν ὅτι ἡ πρᾶξις, περὶ ἧς μέλλουν νὰ δικάσουν, ἀποτελεῖ πλημμέλημα ἢ κακούργημα μὴ ὑπαγόμενον εἰς αὐτά. Ἡ γαλλικὴ νομολογία καὶ οἱ συγγραφεῖς συμφωνοῦσιν εἰς τοῦτο (Carnot, ποιν.

---

(1) Ὅρα κατωτέρω, καὶ τὰς ἐν τῷ Εὑρετ. λέξεις ζήτημα προδικαστικόν.
(1) Ἴδε ἀνωτ. § 6 καὶ ἐπ.
(2) Τὰ περὶ παραπομπῆς βουλεύματα (φέρει ἡ 73 τοῦ 1845 ποιν. ἀπόφασις τοῦ Ἀρείου Πάγου) δὲν ἀποτελοῦσι τελεσιδικίαν δεδικασμένου, μὴ δικάζοντα ὁριστικῶς· —ἑτέρα ἀπόφασις τοῦ Ἀρείου Πάγου (ὑπ' ἀριθ. 88 τοῦ 1845) φέρει· ὅτι τὰ δικαστήρια δὲν καθίστανται ἁρμόδια δυνάμει τοῦ περὶ παραπομπῆς βουλεύματος.

λαμβάνει α) τὴν ἀνάκρισιν· β') τὸ συμβούλιον τῶν τε πλημμελειοδικῶν καὶ ἐφετῶν·—τὸ δὲ δεύτερον, τὰ δικαστήρια, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ μὲν ἔχουν γενικὴν δικαιοδοσίαν, τὰ δὲ εἰδικὴν (Ledru, rep. v° compétence criminelle § 1—6).

§ 2. Γενικὴν δικαιοδοσίαν ἔχουν τὰ δικαστήρια, εἰς τὰ ὁποῖα ὁ νόμος ὑποβάλλει τὰ κακουργήματα· τὰ δὲ λοιπὰ δικαστήρια ἀποφαίνονται μόνον περί τινων πράξεων, αἱ ὁποῖαι ῥητῶς ὑποβάλλονται αὐτοῖς· τοιαῦτα εἶναι τὰ πταισματοδικεῖα καὶ πλημμελειοδικεῖα. — Ὡς πρὸς τὴν Γερουσίαν, ὅρα τὸ ἄρθρον 83 τοῦ συντάγματος· αὐτ. § 7—11·—Σαριπ. πραγμ. σελ. 534.

§ 3. Δικαιοδοσίαν ἰδιάζουσαν, εἰς στενωτέραν σημασίαν, ἔχουν α') τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια· β') τὰ ναυτοδικεῖα· αὐτ. § 12·— ἴδε καὶ Εὑρετ. τ. 10 σελ. 380 ἐπ. καὶ τὴν λ. *στρατιωτικοί.*

§ 4. Ὁ στρατὸς τῆς ξηρᾶς ἔχει, κατὰ τὴν γαλλικὴν νομοθεσίαν, δύο δικαιοδοσίας· ἡ πρώτη εἶναι ἡ τῶν διαρκῶν στρατιωτικῶν συμβουλίων, ἥτις ἀποφαίνεται α') περὶ ὅλων τῶν πράξεων τῶν στρατιωτικῶν, ὅσαι ἀντιβαίνουσιν εἰς τὰς πειθαρχικὰς διατάξεις· β') περὶ ὅλων τῶν ἀδικημάτων, καὶ αὐτῶν τῶν κοινῶν, τῶν πραττομένων ὑπὸ στρατιωτικῶν ἐν ἐνεργείᾳ, διατελούντων παρὰ τῷ στρατιωτικῷ αὐτῶν σώματι ἢ ἐφεδρευόντων (1)· (ὅρα κατωτέρω καὶ τὸ ἄρθρον *στρατιωτικοί*)· ἡ δευτέρα εἶναι ἡ τῶν διαρκῶν ἀναθεωρητικῶν συμβουλίων, ἥτις ἐξετάζει ἂν ἡ πρώτη παρεβίασε τὰς διατάξεις τοῦ νόμου· αὐτ. § 13.

§ 5. Τὰ πταίσματα ὑπόκεινται εἰς ἔφεσιν (ὅρα κατωτ. καὶ τὴν λέξ. *ἔφεσις* ἐν Εὑρετ. τόμ. 8 σελ. 47 ἐπ.), τὰ δὲ πλημμελήματα δὲν ἐκκαλοῦνται, κατὰ τὸ σύστημα τῆς ἡμετέρας νομοθεσίας.

Φύσις τῶν περὶ ἁρμοδιότητος διατάξεων.

§ 6. Ὅλοι οἱ περὶ ἁρμοδιότητος νόμοι εἶναι δημοσίας τάξεως, καὶ διὰ τοῦτο ἑκάστη δικαιοδοσία πρέπει νὰ περιορίζηται ἐντὸς τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου διαγραφομένων ὁρίων· παρέκτασις δι' ἐπαγωγῆς δὲν συγχωρεῖται· αὐτ. § 46 ἐπ.—Ἴδε κατ. § 12 ἐπ. καὶ ἀν. σ. 1 § 2.

§ 7. Ἑπομένως τὰ πταισματοδικεῖα δὲν δύνανται, συναινέσει τῶν μερῶν, νὰ δικάσωσι πλημμελήματα (Cass. 7, ὀκτ. 1809).

---

(1) Ἄρθρον 37. τῆς ποιν. δικον. —Διάτ. τῆς 18 σεπτεμβρίου 1835 (φύλ. Βασ. ἐφημ. 49 καὶ σελ. 178 τῆς Β. ἐφημ. τοῦ 1833).

§ 8. Τὰ ἔχοντα δύο διακεκριμένας δικαιοδοσίας δικαστήρια δὲν δύνανται νὰ τὰς συγχέωσιν· ἂν ἐπιληφθῶσιν ὑπὸ μίαν ἰδιότητα ὑποθέσεώς τινος, τὴν ὁποίαν δὲν δύνανται νὰ δικάσωσιν εἰμὴ ὡς δικασταὶ ἄλλης τάξεως, πρέπει νὰ κηρυχθῶσιν ἀναρμόδια (Cass. 24, αὐγ. 1838.—Ledru, αὐτ. 57, 58).

§ 9. Ὅθεν ὅταν τὸ πλημμελειοδικεῖον ἐπελήφθη δι' ἐφέσεως πταίσματός τινος, δὲν δύναται νὰ δικάσῃ περὶ τῆς πράξεως, τῆς ὁποίας οὕτω πως ἐπελήφθη, ἂν ἐκ τῆς συζητήσεως προκύψῃ ὅτι ἡ πρᾶξις φέρει χαρακτῆρα πλημμελήματος (Ledru, αὐτ.).

§ 10. Τὸ πλημμελειοδικεῖον εἶναι ἀναρμόδιον ν' ἀκυρώσῃ ἀπόφασιν τοῦ εἰρηνοδίκου, καὶ ἂν οὗτος ἀναρμοδίως κατέγνω ποινήν τινά (Ledru, αὐτ. 59).

§ 11. Τὸ πλημμελειοδικεῖον δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ κρίνῃ, ἂν ὁδός τις ἦναι δημοσία ἢ ἰδιωτική. Τὸ ζήτημα αὐτό, ἀναγόμενον εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν, ὑπάγεται εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον (1). αὐτ. § 63.

Τὰ δικαστήρια πρέπει νὰ κηρύττωνται ἀναρμόδια ὅταν ἦναι ἀναρμόδια (1).

§ 12. Πᾶν δικαστήριον, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου φέρεται ὑπόθεσίς τις μὴ ὑπαγομένη εἰς αὐτό, ὀφείλει νὰ κηρύττηται ἀναρμόδιον. Τοῦτο εἶναι συνέπεια ἀναγκαία τῆς ἀρχῆς, ὅτι οἱ περὶ ἁρμοδιότητος νόμοι εἶναι δημοσίας τάξεως. αὐτ. § 87 καὶ ἀν. σ. 1 § 2.

§ 13. Ἐν γένει, εἶναι ἀδιάφορον, ἂν ἡ ὑπόθεσις παρεπέμφθη εἰς αὐτὸ ἀπὸ ἀνώτερόν τι δικαστήριον. αὐτ. § 89.

§ 14. Ὅθεν τὰ βουλεύματα δὲν καθιστῶσιν ἁρμόδια τὰ πταισματοδικεῖα ἢ τὰ πλημμελειοδικεῖα (2). Ὁ νόμος μάλιστα ἀπαιτεῖ νὰ κηρύττωνται ἀναρμόδια τὰ δικαστήρια ταῦτα, ἂν ἀναγνωρίσωσιν ὅτι ἡ πρᾶξις, περὶ ἧς μέλλουν νὰ δικάσουν, ἀποτελεῖ πλημμέλημα ἢ κακούργημα μὴ ὑπαγόμενον εἰς αὐτά. Ἡ γαλλικὴ νομολογία καὶ οἱ συγγραφεῖς συμφωνοῦσιν εἰς τοῦτο (Carnot, ποιν.

---

(1) Ὅρα κατωτέρω, καὶ τὰς ἐν τῷ Εὑρετ. λέξεις ζήτημα προδικαστικόν.

(1) Ἴδε ἀνωτ. § 6 καὶ ἑπ.

(2) Τὰ περὶ παραπομπῆς βουλεύματα (φέρει ἡ 73 τοῦ 1845 ποιν. ἀπόφασις τοῦ Ἀρείου Πάγου) δὲν ἀποτελοῦσι τελεσιδικίαν δεδικασμένου, μὴ δικάζοντα ὁριστικῶς· —ἑτέρα ἀπόφασις τοῦ Ἀρείου Πάγου (ὑπ' ἀριθ. 88 τοῦ 1845) φέρει· ὅτι τὰ δικαστήρια δὲν καθίστανται ἁρμόδια δυνάμει τοῦ περὶ παραπομπῆς βουλεύματος.

δικαστ. ὑπὸ τὸ ἄρθρον 129 καὶ 408.—Legrav. τόμ. 1 σ. 443 καὶ 450.—Merlin quest. λεξ. incomp. § 1 ἄρθρ. 2 n. 6).

§ 15. Αἱ παραπεμπόμεναι ὅμως εἰς τὰ κακουργοδικεῖα (1) ὑποθέσεις, ὅταν τὸ βούλευμα μείνῃ ὁριστικὸν (κατὰ τὴν γαλλικὴν νομολογίαν), πρέπει νὰ ἐκδικάζωνται ἀπὸ αὐτά, διότι ἔχουν γενικὴν δικαιοδοσίαν. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ προσήκουσα ποινὴ κατὰ τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν φύσιν τῆς πράξεως.—Ledru, αὐτ. n. 91.

§ 16. Εἰς τὴν Γαλλίαν παραδέχονται, ὅτι τὰ κακουργοδικεῖα δὲν πρέπει νὰ κηρύττωνται ἀναρμόδια καὶ ὅταν οἱ κατηγορούμενοι προτείνωσιν ὅτι εἶναι στρατιωτικοί.—Cass. 25 ἀπριλ. 1816·—19 ἰουλίου 1816.

§ 17. Τὰ κακουργοδικεῖα (κατὰ τὴν γαλλικὴν τοὐλάχιστον νομολογίαν), ὅταν τὸ βούλευμα ἔμεινεν ὁριστικόν, δὲν δύνανται νὰ κηρύττωνται ἀναρμόδια ὡς πρὸς πλημμελήματα, τὰ ὁποῖα ἀνεκρίθησαν ὑπὸ πλειόνων δικαστηρίων μὴ ὑπαγομένων εἰς τὸ αὐτὸ ἐφετεῖον, ἀλλὰ τὰ ὁποῖα ὁριστικῶς συμπεριελήφθησαν εἰς μίαν κατηγορίαν.—Cass. 27 ἰουλίου 1820·—19 ὀκτωβρ. 1820.

§ 18. Τί γίνεται ὅταν ἡ παραπομπὴ διετάχθη ἀπὸ τὸν Ἄρειον Πάγον; ὁ Carnot (ἄρθρ. 439 τῆς ποιν. δικον.), λέγει, ὅτι τὸ δικαστήριον δὲν δύναται κατ' οὐδένα τρόπον νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιον. Τὴν γνώμην ταύτην παρεδέχθη καὶ τὸ ἀκυρωτικὸν δι' ἀποφάσεως τῆς 12 σεπτεμβρίου 1811.

§ 19. Ἤδη δὲ παραδέχονται εἰς τὴν Γαλλίαν ὅτι τὸ δικαστήριον, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου παρεπέμφθη ἡ ὑπόθεσις, δύναται νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιον, καὶ τοῦτο δίδει ἀφορμὴν εἰς κανονισμὸν ἁρμοδιότητος (2).—Ledru, αὐτ. 97 καὶ λέξ. Cassation matières Crom. n. 1174 καὶ ἐπ.

§ 20. Ἀλλὰ συμβούλιον ἐφετῶν ἐπιληφθὲν ὑποθέσεώς τινος κατὰ παραπομπὴν τοῦ Ἀρείου Πάγου, δὲν δύναται νὰ παραπέμψῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς δικαστήριον μὴ ὑπαγόμενον εἰς τὴν δικαιοδοσίαν του.—Merlin. réper. v° renvoi après Cass. § 3. Legrav. τόμ. 2 σελ. 439 n. 5.

§ 21. Οἱ δικασταί, κηρυττόμενοι ἀναρμόδιοι, δὲν δύνανται νὰ παραπέμψουν τὴν ὑπόθεσιν ἐνώπιον ὡρισμένου δικαστηρίου. Τὰ

---

(1) Ὅρα τὰς προσημειωθείσας ἀποφάσεις τοῦ Ἀρείου Πάγου.

(2) Ἀπόφασίς τις τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἐκδοθεῖσα ὅμως ἐπὶ πολιτικῆς δίκης (Μωραΐτης καὶ δημόσιον) καθιέρωσε τὴν αὐτὴν ἀρχήν.

περαιτέρω εἶναι ἔργα τοῦ εἰσαγγελέως.—Carnot. ἄρθρ. 129 ποιν. δικον. τόμ. 1 σελ. 496 n. 10.—Cass. 28 φεβρ. 1807.

§ 22. Πᾶσα ἀπόφασις, εἴτε τὴν ἀναρμοδιότητα, εἴτε τὴν οὐσίαν ἀφορᾷ, ἐξαντλεῖ τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ ἐκδόντος αὐτὴν δικαστηρίου, καὶ ἑπομένως δὲν δύναται νὰ τὴν μεταῤῥυθμίσῃ τὸ αὐτὸ δικαστήριον.—Mangin n. 375. — Legrav. τόμ. 2 σελ. 352 (ἴδε ἡμέτ. Εὑρετ. τόμῳ δευτέρῳ σελ. 100 § 132 καὶ ἑπ.—καὶ τόμῳ τρίτῳ σελ. 105 § 106 καὶ ἑπ.).

§ 23. Οἱ δικασταὶ δὲ, οἱ ὁποῖοι ἐκηρύχθησαν ἀναρμόδιοι, δύνανται κατόπιν νὰ ἐπιληφθῶσι τῆς ἰδίας ὑποθέσεως, ἂν, πρὸ τῆς ἐκδικάσεως τῆς οὐσίας, ἡ αἰτία τῆς ἀναρμοδιότητος ἐξέλιπεν. Ἰδίως τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια δύνανται νὰ δικάσουν στρατιωτικὸν, τὸν ὁποῖον προηγουμένως παρέπεμψαν εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, ὡς συγκατηγορούμενον μὲ πολίτας. — Cass. 29 μαΐου 1833·—19 φεβρουαρ. 1829·—13 μαρτίου 1835.

Σημ. Βλέπε τὰς ογ'. (τῆς 2 Ἰουνίου 1836) καὶ ριθ'. (τῆς 18 φεβρουαρίου 1837) ἀποφάσεις τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Εἶναι ἀπηγορευμένον ν' ἀποφαίνωνται τὰ δικαστήρια διὰ κανονιστικῶν διατάξεων.

§ 24. Φυσικὴ συνέπεια καὶ ἀπόῤῥοια τῆς θέσεως καὶ τῶν καθηκόντων τοῦ δικαστοῦ, ὡς ἐκτελεστοῦ τοῦ νόμου διὰ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ ἐπὶ ἀμφισβητουμένων νομικῶν σχέσεων, εἶναι ἡ ἡ ἀρχὴ, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς δικαστὰς νὰ ἐκδίδωσι γενικὰς καὶ κανονιστικὰς διατάξεις, ὑποχρεωτικὰς δι' ἄλλους παρὰ τοὺς δικαζομένους (1). Ἡ ἔκδοσις γενικῶν κανονιστικῶν διατάξεων εἶναι ἔργον τοῦ νομοθέτου καὶ οὐχὶ τοῦ δικαστοῦ, ὅστις ἔχει μὲν τὸ δικαίωμα καὶ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἑρμηνεύῃ τὸν νόμον πρὸς αἰτιολογίαν τῶν ἀποφάσεών του, παραβαίνει δὲ τὰ καθήκοντά του ἅμα δηλώσῃ γενικῶς καὶ ἀπολύτως, ὅτι τὸ δικαστήριον θέλει ἔχει τοῦ λοιποῦ ὡς ὑπογραμμὸν τῶν ἀποφάσεών του τὴν δεῖνα ἢ δεῖνα ἑρμηνείαν. — Bonc. τόμ. 1 σελ. 519 καὶ ἑπ. — τόμ. 2 σελ. 423, ἐκδ. Παρ.—Φέδ. σελ. 130.

§ 25. Τὴν ἀρχὴν ταύτην, προκύπτουσαν ἐκ τῆς ἰδιότητος τῶν

---

(1) Ἄρθρον 5 c. c. — arg. er leg. 12 § 1 cod. de leg.—Πανδ. βιβλ. 1 τίτλ. 14 de legib.

δικαστικῶν καθηκόντων, ἀναγνωρίζει καὶ ἡ ἑλληνικὴ νομοθεσία. Τὸ ἄρθρον 476 τοῦ ποινικοῦ νόμου ἀπαγορεύει εἰς τοὺς δικαστὰς ν' ἀντιποιῶνται νομοθετικὴν ἐξουσίαν, ἐκδίδοντες διατάγματα περιεκτικὰ νομικῶν ὁρισμῶν.

§ 25². Κατ' ἐξαίρεσιν μόνον τὸ ἄρθρον 262 τοῦ ἑλληνικοῦ δικ. ὀργανισμοῦ ἐπιτρέπει εἰς τὰ πολυμελῆ δικαστήρια (ὅρα τὴν ἐν τῷ Εὑρετηρίῳ λέξιν *σύνθεσις*) νὰ προνοῶσι δι' ἰδιαιτέρου κανονισμοῦ, ὑποκειμένου ὅμως καὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργείου (ὅρα τὴν ἡμέ. ποιν. ἀπόφασιν τοῦ Ἀρείου Πάγου σελ. 354 τοῦ 1840 ἔτους), περὶ τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας τοῦ δικαστηρίου καὶ τῶν παρ' αὐτῷ δικαστικῶν ὑπαλλήλων, οἷον γραμματέων καὶ κλητήρων (1).

§ 25³. Ὡς συνεπείας τῆς μνησθείσης (§ 24) ἀρχῆς σημειοῦμεν τὰ ἑξῆς.

§ 26. α') Τὸ ἀκυρωτικὸν ἀνῄρεσεν ἀπόφασιν τῶν ἐν Παρισίοις ἐφετῶν, διότι τὸ δικαστήριον τοῦτο ἄνευ προτάσεως τῶν διαδίκων ἀπεφάνθη, ὅτι οἱ εἰσαγγελεῖς δὲν δύνανται νὰ παρευρίσκωνται εἰς τὰς κατὰ συνέπειαν τῆς πτωχεύσεως διαδικαστικὰς πράξεις.

§ 27. β') Τὸ αὐτὸ ἀκυρωτικὸν ἀπεψήφισατο ἄλλοτε, ὅτι ποινικὸν δικαστήριον ἐκδίδον ἀστυνομικὰς διατάξεις, ἵνα προλάβῃ ἐγκλήματα, καὶ ἀπαγορεῦόν τι εἰς πρόσωπα μὴ δικαζόμενα ἐνώπιον αὐτοῦ, παραβιάζει τὴν ἐκτεθεῖσαν ἀρχήν. — Legr. τόμ. 2 σ. 30. =Carré, org. τόμ. 1 § 5 σελ. 161. — Cod. annotés par Sirey ὑπὸ τὸ ἄρθρον 5 τοῦ πολιτικοῦ γαλλ. Κώδ.—Φέδερ σελ. 131.

§ 28. γ') Ὅθεν τὰ δικαστήρια δὲν ἔχουν δικαίωμα ν' ἀποφανθῶσιν ἂν πρᾶξίς τις διοικητικῶν ὑπαλλήλων, ἐνεργούντων ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν καθηκόντων των, εἶναι παράνομος· π. χ. δὲν δύνανται νὰ ἐξετάσωσι τὴν νομιμότητα τοῦ διορισμοῦ δημάρχου τινός, ὅστις ἐξέδωκεν ἀστυνομικήν τινὰ διάταξιν, τὴν ὁποίαν κατηγορούμενός τις παρεβίασε. — Cass. 9 ἰουνίου 1832. (Πρβλ. τὴν ὑπ' ἀρ. 57 τοῦ 1848 τοῦ Ἀρείου Πάγου ποιν. ἀπόφασιν).

§ 29. δ') Ἐντούτοις δύνανται νὰ ἐξετάσωσιν, ἂν αἱ ἀστυνομικαὶ διατάξεις, αἱ δίδουσαι ἀφορμὴν εἰς ἐφαρμογὴν ποινῆς τινός, ἐξεδόθησαν ἐντὸς τῶν νομίμων ὁρίων τῆς ἁρμοδιότητος τῆς ἀρχῆς.

---

(1) Ἐν τῇ Γαλλίᾳ ἐπετρέπετο εἰς τ' ἀνώτερα δικαστήρια νὰ ἐκδίδωσι κανονιστικὰς διατάξεις, λεγομένας arrêts de réglement, ὅταν τὰ συνέδρια ταῦτα (les parlements) ἐνήργουν συγχρόνως καὶ δικαστικὰ καθήκοντα. Τὸ δικαίωμα τοῦτο κατήργησεν ἡ νεωτέρα γαλλικὴ νομοθεσία.

—Cass. 18 ἰανουαρίου 1838 (ὅρα τὰς ἐν τῷ Εὑρετηρίῳ λέξεις ἀστυνομικὴ διάταξις).

§ 30. ε') Δικαστήριον ἀποφαινόμενον περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐκτελέσεως καταδίκης τινὸς ὑπερπηδᾷ τὰ καθήκοντά του. — Cass. 11 ἰουνίου 1821.

§ 31. ς') Ὑπάρχει ὑπέρβασις ἐξουσίας, ὅταν τὸ πταισματοδικεῖον, καταδικάζον τινὰ ἕνεκα ὕβρεων, τὸν ἀπαγορεύει νὰ προσεγγίζῃ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἐξυβρισθέντος κτλ. — Merlin, répet v° injure § 2. — Carno, ποιν. δικον. ὑπὸ τὰ ἄρθρα 137 καὶ 153.

Πότε δύναται νὰ προταθῇ ἡ ἀναρμοδιότης.

§ 32. Ἴδομεν ἀνωτέρω, ὅτι οἱ νόμοι οἱ κανονίζοντες τὴν ποινικὴν ἁρμοδιότητα εἶναι δημοσίας τάξεως· ἐντεῦθεν δ' ἕπεται ὅτι ἡ ἀναρμοδιότης δύναται νὰ προταθῇ κατὰ πᾶσαν τῆς δίκης στάσιν, καὶ κατὰ πρῶτον ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου (Cass. 26 αὐγ. 1825 καὶ 25 ἰανουαρ. 1810), ἐκτὸς ἂν ὑπάρχῃ συναίνεσις. — Cass. 3 ἰανουαρίου 1829. Legr. τόμ. 2, κεφ. 4 σελ. 410. — Carno ὑπὸ τὸ ἄρθρον 479 τῆς ποιν. δικον. — Merlin quést. v° incompetence § 1 art. 1er.

§ 33. Ὅθεν ἡ ἀναρμοδιότης πλημμελειοδικείου τινὸς πρὸς ἐκδίκασιν κλοπῆς, ἥτις φέρει χαρακτῆρα κακουργήματος, ἐγκύρως δύναται κατὰ πρῶτον νὰ προταθῇ ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως. — Cass. 12 μαρτίου 1812.

§ 34. Ὁ ἕνεκα κακουργήματος καταδικασθεὶς ἀπὸ πλημμελειοδικεῖον δύναται, μολονότι τρέχει κίνδυνον νὰ καταδικασθῇ εἰς βαρυτέραν ποινήν, νὰ προτείνῃ ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου τὸ ἀναρμόδιον. — Cass. 30 ἀπριλίου 1812.

§ 35. Ὅταν ποινικόν τι δικαστήριον ἐδίκασε περὶ πολιτικῆς διενέξεως, χωρὶς νὰ προταθῇ ἡ ἀναρμοδιότης του, ἡ ἀπόφασις εἶναι ἀναιρετέα. — Cass. 23 ἰουλίου 1807.

§ 36. Αἱ ἀρχαὶ αὗται ἐφαρμόζονται ὅταν ἡ à raison de la matière (ἀπόλυτος) ἀναρμοδιότης προκύπτῃ ἔκ τινος ἐξαιρετικοῦ νόμου;

§ 37. Τὸ ζήτημα δὲν ἐπιδέχεται ἀμφιβολίαν τινά, ὅταν ἡ ἐξαιρετικὴ διάταξις ἐνυπάρχῃ εἴς τινα συνταγματικὸν νόμον. — Merlin, quest., l. c. — Carno ὑπὸ τὸ ἄρθρον 539.

Ὡς πρὸς ἀδικήματα, τὰ ὁποῖα ὑπάγονται εἰς ἐξαιρετικήν τινα δικαιοδοσίαν, ἥτις δὲν συνδέεται μὲ συνταγματικήν τινα διάταξιν,

τὸ ζήτημα ἀμφιταλαντεύεται. Κατὰ τὸν παρὰ τῷ Ἀκυρωτικῷ εἰσαγγελέα Moure, τὰ τακτικὰ δικαστήρια εἶναι πάντοτε ἁρμόδια, ὅταν ἡ ἀναρμοδιότης δὲν ἐπροτάθη ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου, ἢ ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως.—Ledru, αὐτ. n. 156.

Ὁ Μερλῖνος, αὐτόθι, παρετήρησεν ὅτι ἡ ἀρχὴ αὕτη δὲν εἶναι ῥητῶς διαγεγραμμένη ἔν τινι νόμῳ.

Ἐπὶ πολιτικῶν δικῶν, εἶναι ἀληθές, ἡ σιωπὴ τῶν μερῶν καλύπτει τὴν ἀναρμοδιότητα τὴν ἔν τινι ἐξαιρετικῷ νόμῳ διαγραφομένην, διότι ὁ ἐξαιρετικὸς οὗτος νόμος ἀφορᾷ ἰδιωτικὰ συμφέροντα· ἐπὶ ποινικῶν ὅμως ὑποθέσεων, ὁ ἐξαιρετικὸς νόμος ἐπροκαλέσθη ὄχι ἀπὸ λόγους μόνον ἰδιωτικῶν συμφερόντων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ λόγους κοινωνικούς· ὅθεν ὁ κατηγορούμενος, καὶ ὀλιγώτερον ἀκόμη ὁ εἰσαγγελεύς, δὲν δύναται νὰ παραιτηθῇ ἀπὸ αὐτόν.—Ledru, αὐτ. 158.

Ἐπὶ πολιτικῶν δικῶν (1) διακρίνεται ἡ ἀπόλυτος ἀναρμοδιότης,

---

(1) Τὸ Ῥωμ. Δίκαιον καὶ αἱ νεώτεραι νομοθεσίαι καθιεροῦσιν οὐσιώδη διαφορὰν μεταξὺ νόμων ἐχόντων ἄμεσον καὶ κύριον ἀντικείμενον τὸ συμφέρον τῆς κοινωνίας, ἄρα τὴν κοινὴν τάξιν (l'ordre public et les bonnes maurs), οἱ ὁποῖοι λογίζονται ὡς ἀποτελοῦντες μέρος τοῦ δημοσίου δικαίου, καὶ νόμων, οἵτινες ἀποβλέπουσι μόνον τὰ ἰδιωτικὰ δικαιώματα καὶ συμφέροντα τῶν πολιτῶν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἕκαστος δύναται νὰ παραιτηθῇ κατὰ τὴν ἀρχήν, omnes licentiam habent his, quae pro se introducta sunt, renunciare. Περὶ δὲ τῶν εἰς τὴν κοινὴν εὐταξίαν ἀναγομένων νόμων ἰσχύει ἡ ἀρχή, ὅτι οὐδεὶς δύναται δι' ἰδιαιτέρων συμφωνιῶν νὰ παρεκτραπῇ ἀπὸ τοὺς νόμους, τοὺς ἀφορῶντας τὴν κοινὴν τάξιν καὶ τὰ χρηστὰ ἤθη.—Νόμ. 6 Κώδ. (2, 3).—Ὅρα καὶ νόμ. 38 Πανδ. (2, 16)· ὅθεν

α) Κατὰ τὴν ἀρχὴν ταύτην τὸ διαδικαστικὸν δίκαιον, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ κυρίως μέρος τοῦ δημοσίου δικαίου, διέπει τὴν ἐνέργειαν τοῦ τε δικαστοῦ καὶ τῶν διαδίκων· ὥστε, κατὰ γενικὸν κανόνα, δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν δικαστὴν ν' ἀπομακρύνηται τῶν διατάξεων αὐτοῦ, οὔτε μὲ τὴν συγκατάθεσιν τῶν διαδίκων.

β) Ἰδίως δὲ τοιαύτη τῶν διαδίκων συμφωνία εἶναι ἄκυρος ἀπέναντι τῶν ὀργανικῶν νόμων· ἕνεκα τούτου 1) ἡ κακὴ σύνθεσις δὲν νομιμοποιεῖται διὰ τῆς συμφωνίας τῶν διαδίκων·— 2) Αἱ περὶ τῶν βαθμῶν τῆς δικαιοδοσίας καὶ περὶ δικαστικῆς ἱεραρχίας διατάξεις εἶναι ἀπολύτως ὑποχρεωτικαὶ διὰ τὸν δικαστὴν καὶ τοὺς διαδίκους· ἑπομένως δὲν συγχωρεῖται εἰς τοὺς διαδίκους νὰ ἐκλέξωσιν, ὡς δεύτερον βαθμὸν τῆς δικαιοδοσίας, δικαστήριον ἐφετῶν, εἰς ὃ δὲν ὑπάγεται τὸ περὶ τῆς ὑποθέσεως ἀποφανθὲν πρωτοδικεῖον, οὔτε νὰ συμφωνήσωσι περὶ τρίτου βαθμοῦ δικαιοδοσίας, ἢ νὰ εἰσαγάγωσιν ὑπόθεσιν εἰς δικαστήριον ἐφετῶν, παραλειπομένου τοῦ κατωτέρου δικαστηρίου.

γ) Παρομοίως ἡ συμφωνία τῶν διαδίκων δὲν δύναται ν' ἀπονείμῃ εἰς δικαστήριον δικαιοδοσίαν ἐπὶ ἀντικειμένων, τὰ ὁποῖα ἐξαιροῦνται ἀπολύτως τῆς δικαιοδοσίας αὐτοῦ (ἀπόλυτος ἀναρμοδιότης).

δ) Ἀπὸ διατάξεις ἀφορώσας μόνον τὴν ὠφέλειαν τῶν δικαζομένων δύνανται διὰ προηγουμένης συμφωνίας νὰ παραιτηθῶσιν οἱ διάδικοι· εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἀνάγεται ἡ λεγομένη σχετικὴ ἀναρμοδιότης (incompetentinc rationae personae).—Carré, proc. intr. § 43—45.

ἢ ἐκ τῆς φύσεως τῆς ὑποθέσεως πηγάζουσα, ἀπὸ τὴν σχετικὴν ἀναρμοδιότητα, ἥτις πηγάζει μόνον ἐκ τῆς θέσεως τοῦ ἐπιληφθέντος τῆς ὑποθέσεως δικαστηρίου. Μόνον ἡ πρώτη δύναται νὰ προταθῇ κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης, λαμβανομένη ὑπ' ὄψιν καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος. Ἡ δευτέρα καλύπτεται, ὅταν ὁ διάδικος δὲν τὴν προτείνῃ ἐγκαίρως (ἴδε ἐν τῷ Εὑρετηρίῳ τὴν λέξ. *ἔνστασις*).

Ὁ Carnot φρονεῖ ὅτι (ἄρθρον 408 ποιν. δικον.) ἡ διάκρισις αὕτη πρέπει νὰ γίνηται καὶ εἰς τὸ ποιν. δίκαιον, καὶ ὅτι κρέμαται ἀπὸ τὰ μέρη νὰ καταςαθῇ ἁρμόδιον τὸ δικαςήριόν. si, ὡς λέγει, la jurisdiction ne pouvait être declinée qu à raison de la qualitè du prevenu, ou du lieu où le délit aurait été commis.

Ὁ Merlin (quest. v° incompetense § 1 art. 2) ἔχει ἐναντίαν γνώμην· « Ἡ διάκρισις αὕτη, λέγει, τὴν ὁποίαν ἔκαμνεν ἐνίοτε ἡ ἀρχαία νομολογία, πρέπει ἤδη νὰ μὴ γίνηται πλέον, διότι ἀντιβαίνει εἰς τὴν ἀρχὴν, ἀρχὴν δημοσίας τάξεως, ὅτι πᾶσα ἔνστασις, στηριζομένη εἰς ἐξαιρετικόν τινα ποινικὸν νόμον, κανονίζεται πάντοτε ἀπὸ τὸ κοινωνικὸν συμφέρον.

Κατὰ τὸ σύστημα δὲ αὐτὸ ἀπεφασίσθη, ὅτι ὁ καταδικασθεὶς ἀπὸ ποινικὸν δικαστήριον, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου δὲν ἐτελέσθη ἡ πρᾶξις, δὲν κατοικεῖ, οὔτε διαμένει ὁ κατηγορούμενος, δύναται νὰ προτείνῃ κατὰ πρῶτον τὴν ἔνστασιν τῆς ἀναρμοδιότητος ἐνώπιον τῶν ἐφετῶν.—Ledru, αὐτ. n. 163.

Ἐν τούτοις τὸ Ἀκυρωτικὸν ἀπεφάσισεν·

α') Ὅτι δεν δύναται νὰ προταθῇ ἐνώπιόν του λόγος ἀναρμοδιότητος, ὅταν προταθεὶς ἀπεῤῥίφθη καὶ δὲν ἐπανελήφθη ἐνώπιον τῶν ἐφετῶν.—Cass. 22 φεβρουαρίου 1828.

β') Ὅτι λόγος ἀναρμοδιότητος ἐπὶ πταισμάτων δὲν δύναται νὰ προταθῇ ἐνώπιόν του, ὅταν δὲν ἐπροτάθη κατ' ἔφεσιν.—Cass. 30 μαρτίου 1833.

γ') Ὅτι ὁ κατηγορούμενος, ὅστις δὲν προσέβαλε τὸ βούλευμα ἐπὶ λόγῳ ὅτι ἡ ἀνάκρισις ἀναρμοδίως, ἕνεκα τῆς προσωπικῆς ἢ τοπικῆς σχέσεως, διεξήχθη, δὲν δύναται νὰ προτείνῃ τὴν ἀναρμοδιότητα μετὰ τὴν καταδίκην.—Cass. 21 δεκεμβρίου 1840.

Ἐκ τούτων ὅλων ὁ Ledru (αὐτ. n. 166) συμπεραίνει οὕτω πως· « On pourrait conclure de ces decisions diverses que l'exception d'incompétence est bien recevable en toute état de cause, et même en appel, umais qu'elle n'est pas proposable poer la première fois en cassation. — Cepedant il nous parait difficile d'admettre une pareille distinction si l'incompétence est pu-

rement relative, elle doit se couvrir par le silence de la partie devant les premiers juges; Si, au contraire, elle est absolue, si elle interesse l'ordre public, on est encore en droit de l'invoquer devant la cour de cassation.—Ἴδε τὴν ἀμέσως προηγουμένην ὑποσημείωσιν.

Βάσεις πρὸς προσδιορισμὸν τῆς ἁρμοδιότητος.

§ 37. Ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἁρμοδιότητος τῶν δικαστηρίων ἐξήρτηται ἀπὸ τὴν φύσιν καὶ τὸν μέγιστον ὅρον τῆς ποινῆς, τὴν ὁποίαν ὁ νόμος καταγινώσκει εἰς τὰς ἀξιοποίνους πράξεις. Δὲν λαμβάνεται δὲ ὑπ' ὄψιν ἡ περίπτωσις, ὅτι ἐνδέχεται, ἕνεκα ἰδιαιτέρων λόγων, νὰ ἐπιβληθῇ ἐλαφροτέρα ποινή.—Βλ. Εὑρετ. τόμ. 3 σελ. 15 § 17.=Cass. 20 νοεμβρ. 1806·—16 ἰανουαρ. 1807·—25 ἰουνίου 1813·—4 ἰουνίου 1824·—20 ἰανουαρίου 1825.=Ledru, αὐτ. § 177, 178.

§ 38. Τὰ δικαστήρια ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ χαρακτηρίζωσι τὰ ἀδικήματα οὕτως ἢ ἄλλως, μὴ ὄντα ὑποχρεωμένα νὰ ἀκολουθῶσι τὸν ὑπὸ τῶν μηνυόντων γινόμενον χαρακτηρισμόν.—Cass. 17 ἰανουαρίου 1829·—15 ἰανουαρίου 1830.=Ἴδε τὴν ἐν τῷ Εὑρετ. λέξ. *χαρακτηρισμός*.

§ 29. Ὡς πρὸς τὴν δικαιοδοσίαν δὲν ὑπάρχουν κεκτημένα δικαιώματα· ἡ ἀρχὴ τῆς μὴ ἀναδρομικῆς τῶν ποινικῶν νόμων ἐνεργείας δὲν ἐφαρμόζεται εἰμὴ εἰς τὴν ποινήν, δηλ. κατ'.οὐσίαν (1).

§ 40. Ἂν λοιπὸν νεώτερος ποινικὸς νόμος μετριάζῃ τὴν ποινὴν καὶ τὴν ὑποβιβάζῃ εἰς τὴν κλάσιν τῶν πλημμελημάτων ἀπὸ τὴν τῶν ἐγκλημάτων, ὁ νέος αὐτὸς νόμος τροπολογεῖ τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ δικαστηρίου, εἰς ὃ ὑπήγοντο αἱ τοιαύτης φύσεως παραβάσεις, καὶ ἂν ἐξετελέσθησαν πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ νέου νόμου.—Ledru, αὐτ.

§ 41. Τὸ ἁρμόδιον ἕνεκα τοῦ λόγου μόνον τῆς ποινῆς δικαστήριον δὲν δύναται νὰ ἦναι πλέον ἁρμόδιον, ἀφοῦ ὁ νεώτερος νόμος τὴν ἐμετρίασεν. La cause tue l'effet, λέγουν οἱ Γάλλοι.—Legr. τόμ. 2 σελ. 30.—Lesellyer τόμ. 4 n. 1459.

§ 42. Ἐν τούτοις, ἐπειδὴ ὁ ἠπιώτερος νόμος πρέπει πάντοτε νὰ προτιμᾶται (in pacralibus causis begnignius interpretandum

(1) Ὅρα τὰς ἐν τῷ Εὑρετ. λέξεις ἀναδρομικὴ δύναμις.

νόμ. 197 § 2 Πανδ. de reg. juris), ἂν ὁ νέος νόμος, ἐπιβαρύνων τὸν χαρακτῆρα τῆς πράξεως, τιμωρῇ αὐτὴν αὐστηρότερα, ἡ ἁρμοδιότης ἡ ἀπὸ τὸν ἀρχαιότερον νόμον κανονιζομένη, δὲν μεταβάλλεται.—Leg. τόμ. 2 σελ. 32.—Le Sellyer τόμ. 4 n. 1458.—Merlin rep. v° effet retroactif sect. 3 § 7.

§ 43. Ὅθεν 1) Ἡ μὴ ἀναδρομικὴ δύναμις τῶν νόμων ἐφαρμόζεται εἰς τὴν οὐσίαν καὶ ὄχι εἰς τὰς περὶ τῆς καταδιώξεως διατυπώσεις.—Merlin rép. v° compétence.—Grattier, sur la presse τόμ. 2 σελ. 224.

§ 44. Οἱ νόμοι, δι' ὧν καθιερόνονται νέαι περὶ ἀνακρίσεως καὶ διαδικασίας διατυπώσεις, θέτουν, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ἐναντία διάταξις, ὑπὸ τὸ κράτος αὐτῶν τὰς μὴ ἐκδικασθείσας εἰσέτι ὁριστικῶς ὑποθέσεις.—Cass. 13 νοεμβρίου 1835·—ἴδε καὶ Εὑρετήριον τόμ. 4 σελ. 25 ἐπ.

§ 45. Ὅταν, δυνάμει προγενεστέρου νόμου, ὑπόθεσίς τις ὑπάγηται εἰς ἐξαιρετικόν τι δικαστήριον, ἀλλὰ νεώτερος νόμος τὴν ὑποβάλλῃ εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, ταῦτα καθίστανται ἁρμόδια.—Cass. 16 ἀπριλίου 1831.—Ledru, αὐτ. n. 193—195.

§ 46. Τὸ αὐτὸ ἐφαρμόζεται καὶ ἐν τῇ περιπτώσει, καθ' ἣν ὁ νέος νόμος ἀφαιρεῖ πολιτικόν τι ἀδίκημα ἀπὸ τὸ κακουργειοδικεῖον καὶ τὸ ὑποβάλλει εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον, τοὐλάχιστον ὡς πρὸς τὰς ὑποθέσεις, αἱ ὁποῖαι μέχρι τῆς δημοσιεύσεως τοῦ νέου νόμου δὲν παρεπέμφθησαν εἰς τὸ κακουργειοδικεῖον. — Cass. 10 μαΐου 1822.

Ὑπάρχει καὶ ἐναντία ἀπόφασις τοῦ Ἀκυρωτικοῦ δικαστηρίου, σύμφωνος οὖσα μὲ τὴν γνωμοδότησιν τοῦ Merlin, ὅστις ἐπεκαλέσθη τὴν ἀρχήν: ubi acceptum est semel judicium, ibi et finem accipere debet. νόμ. 30 ff. de judiciis.

Ὁ Chauveau (dr. pén. τόμ. 1 σελ. 46—51), λέγει, ὅτι ἡ ἁρμοδιότης δὲν τροπολογεῖται ἀπὸ τὸν νεώτερον νόμον, διότι ἡ μὴ ἀναδρομικὴ δύναμις τῶν νόμων εἶναι ἐκ τῶν ἀμεταβλήτων ἀρχῶν.

Ἂν δικαστήριόν τι ἐπελήφθη ὑποθέσεώς τινος διὰ παραπομπῆς τοῦ Ἀρείου Πάγου, καὶ κατηργήθη πρὸ τῆς ἐκδικάσεως τῆς ὑποθέσεως, λαμβάνει χώραν κανονισμὸς ἁρμοδιότητος. — Ledru, αὐτ. n. 199.

§ 47. Μετὰ τὰ ἀνωτέρω, θεωροῦμεν ὠφέλιμον νὰ ὑπομνήσωμεν εἰς τὸν ἀναγνώστην τὰς παρατηρήσεις τοῦ Κ. Φέδερ (Εὑρετ. τ. 4 σελ. 25 ἐπ.—φυλλ. 2 σελ. 49 καὶ ἐπ.), τινὲς τῶν ὁποίων δὲν

συμφωνοῦσιν ἐντελῶς μὲ τὰ ἀνωτέρω, ὡς ἀναφέρεται ἰδίως εἰς τὸ πολιτικὸν δίκαιον.

Συνάφεια·—Συνέργεια.

§ 48—63. Περὶ συναφείας καὶ συνεργείας θέλω ὁμιλήσει ὑπὸ τὰς λέξεις ταύτας.

Προδικαστικὰ ζητήματα.

§ 64—76. Περὶ τῶν προδικαστικῶν ζητημάτων, ὅρα τὰ ἐκτεθέντα εἰς Εὑρετ. τόμ. 8 σελ. 51 ἐπ.

Ἁρμοδιότης ὡς ἐκ τοῦ προσώπου.

§ 77. Ἰδιάζουσαν δικαιοδοσίαν ἔχουν τὰ πρόσωπα, περὶ ὧν διαλαμβάνουσι τὰ ἄρθρα 36 καὶ ἐπ. τῆς ποινικῆς δικονομίας.

Βλέπε καὶ τὰ ἄρθρα 83 ἐπ. τοῦ συντάγματος· — καὶ προσέτι τὸ ἐν τῷ Εὑρετηρίῳ ἄρθρον *ἀνάκρισις διοικητική*.

Ἁρμοδιότης ὡς ἐκ τοῦ τόπου (1).

§ 78. Πρὸς μὲν τὸ ἀνακρίνειν εἶναι ἁρμόδιοι καὶ ὑπόχρεοι οἱ κατὰ τὸν τόπον, ἔνθα συνέβη ἡ πρᾶξις, ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι· πρὸς δὲ τὸ ἀποφασίζειν καὶ ἐκδικάζειν, οἱ αὐτόθι καθεδρεύοντες δικασταί. Ἐπὶ δὲ πλημμελήμασι καὶ κακουργήμασι καὶ οἱ τοῦ τόπου, ἔνθα κατοικεῖ ἢ διαμένει προσωρινῶς ὁ κατηγορούμενος (ἄρθρ. 29 ποιν. δικον.)

§ 79. Ἐπὶ κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων, πραττομένων μὲν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, τιμωρητέων δὲ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, ἡ ἁρμοδιότης ἀκολουθεῖ τὸν τόπον τῆς τελευταίας κατοικίας ἢ ἐφημέρου διαμονῆς τοῦ κατηγορουμένου (ἄρθρ. 30 ποιν. δικον.).

§ 80. Ἀδίκημα ἀρξάμενον ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, ἀλλὰ τελεσθὲν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, δικάζεται ὑπὸ τῶν ἑλληνικῶν δικαστηρίων;

Ὁ Mangin (ἄρθρον 72) ὁμιλεῖ ἐν ἐκτάσει περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, καὶ ὁ ἀναγνώστης δύναται νὰ τὸν συμβουλευθῇ.

§ 81. Τὸ Ἀκυρωτικὸν τῆς Γαλλίας δικαστήριον ἀπεφάσισεν ὅτι

(1) Βλ. φύλλ. Β. ἐφημ. τοῦ 1841, σελ. 25 ἀριθ. 9.

καταδιώκεται ἐν τῇ Γαλλίᾳ ἐκεῖνος, ὅστις ἐκ τῆς Γαλλίας ἀπευθύνει ἐπιστολὴν πρὸς ἄνθρωπον, διαμένοντα ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, καὶ ἐξυβριζόμενον ἐξ αὐτῆς.—Ledru, αὐτ. n. 277.

§ 82. Κατὰ τὴν γαλλικὴν νομολογίαν, ἡ ἁρμοδιότης τῶν γαλλικῶν δικαστηρίων ἐκτείνεται ἀκόμη· ά) ἐν τῇ περιπτώσει, καθ' ἣν ἐξετελέσθη φόνος τις διὰ πυροβολήματος, τὸ ὁποῖον ἐγένετο παρ' ἀνθρώπου εὑρισκομένου εἰς τὰ ὅρια τῆς Γαλλίας κατ' ἀνθρώπου, ὄντος εἰς ὅρια ἄλλης ἐπικρατείας (αὐτ. 279).

§ 83. 6') ἐν τῇ περιπτώσει, καθ' ἣν ἄτομόν τι ἐξετέλεσεν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φόνον πρὸς ἀπόκρυψιν πραγμάτων, ἅτινα ἐκλάπησαν ἐν τῇ Γαλλίᾳ (αὐτ. n. 280).

§ 84. Οἱ αὐτουργοὶ συναφῶν καὶ ἀλληλοδιαδόχων πράξεων, ἀρξαμένων ἐν τῇ Γαλλίᾳ καὶ ἐξακολουθησασῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ἢ τἀνάπαλιν, ὑπάγονται, κατὰ τὴν γαλλικὴν νομολογίαν, εἰς τὰ γαλλικὰ δικαστήρια, ἅτινα ὅμως θεωροῦνται ἀναρμόδια νὰ κρίνωσι περὶ κλοπῆς, τῆς ὁποίας, τελεσθείσης ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, τὰ ἀντικείμενα ἐπωλήθησαν ἐν τῇ Γαλλίᾳ (αὐτ. 281, 282).

§ 85. Ἀπαγωγή, λαβοῦσα χώραν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, κατὰ προσώπου ἀπαχθέντος ἐν τῇ Γαλλίᾳ, δὲν ὑπάγεται εἰς τὰ δικαστήρια ταύτης.

§ 86. Κλοπή, πραχθεῖσα ἐν γαλλικῷ πλοίῳ εὑρισκομένῳ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ὑπάγεται εἰς τὰ δικαστήρια ταύτης· διότι, κατὰ τὸ ἐθνικὸν δίκαιον, τὰ πλοῖα θεωροῦνται ὡς μέρη τῆς στερεᾶς. (αὐτ. 284, 285.

§ 87. Τί δὲ περὶ ἀδικημάτων πραχθέντων εἰς γαλλικοὺς λιμένας ἐντὸς πλοίου οὐδετέρου, ἀπὸ ἄνθρωπον τοῦ πληρώματος πρὸς ἕτερον ἄνθρωπον τοῦ πληρώματος; Κατὰ τὴν γνώμην διαφόρων, ἡ ἐπιτόπιος ἐξουσία δὲν ἀναμιγνύεται, ὅταν δὲν προκαλῆται ἡ συνδρομή της, ἢ δὲν διαταράττεται ἡ ἡσυχία τοῦ λιμένος (αὐτόθι n. 286). — Γνωμοδότησις ὅμως τις τοῦ ἐν Γαλλίᾳ συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας, μηνολογημένη τὴν 20 νοεμβρίου 1806, ἀντιβαίνει εἰς τὴν γνώμην ἐκείνην (αὐτ. 287).

§ 88. Ἡ γνωμοδότησις αὕτη, κατὰ τὸν Pauter (n. 57) δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα.

§ 89.

Ἔρχομαι ἤδη εἰς τὴν νομολογίαν μας.

§ 90. Ἡ ἀπόπειρα, λαμβανομένη αὐτὴ καθ' ἑαυτήν, καὶ ἀνεξαρτήτως ἀπὸ τὸ ἔγκλημα, τὸ ὁποῖον ἀρχίζει, δὲν ἀποτελεῖ καμμίαν ἀνθύπαρκτον πρᾶξιν, ἀλλὰ πρέπει νὰ φέρῃ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἐγκλήματος, τὸ ὁποῖον τιμωρεῖ ὁ νόμος· ὁ δὲ προσδιορισμὸς τῆς

ἁρμοδιότητος τῶν δικαστηρίων ἐξάρτεται ἀπὸ τὴν φύσιν καὶ τὸν μέγιστον ὅρον τῆς ποινῆς, τὴν ὁποίαν ὁ νόμος καταγινώσκει εἰς τὰς ἀξιοποίνους πράξεις. Ἡ ἀπόπειρα λοιπὸν τοῦ βιασμοῦ ὑπάγεται εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον.—ἀποφ. ποινικαὶ Ἀρείου Πάγ. 17 καὶ 18 τοῦ 1835, ὡς ἐν Εὑρετ. τόμ. 3 σελ. 14 ἐπ.

§ 91. Ἡ κατὰ τῶν ἐρήμην ἀποφάσεων τοῦ πλημμελειοδικείου ἀνακοπὴ δὲν ἔχει μόνον ἀναστέλλουσαν δύναμιν, ἀλλ' ἔχει καὶ τὴν δύναμιν τοῦ νὰ καθιστάνῃ ὁλοτελῶς ἀκύρους τὰς κατ' ἐρήμην ἀποφάσεις· ὅθεν μετὰ τὴν ἀνακοπὴν τὴν κατά τινος ἐρήμην ἀποφάσεως, ὁ ἀνακόπτων δύναται νὰ προτείνῃ τὴν ἀναρμοδιότητα τοῦ δικαστηρίου, καὶ αὐτὴν τὴν ἐπελθοῦσαν μετὰ τὴν ἐρήμην συζήτησιν.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 11 τοῦ 1847.

§ 92. Ἐξομολόγησις ληφθεῖσα ἀπὸ ἀναρμόδιον ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον, δὲν πρέπει νὰ παραδίδηται εἰς τοὺς ἐνόρκους (1).—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. ρλέ. τοῦ 1837·—ἴδε τὴν λέξιν *κατηγορούμενοι* ἐν Εὑρετ. τόμ. 9 σελ. 1 ἐπ.

§ 93. Παραπεμφθείσης ἅπαξ δίκης τινὸς ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν εἰς τὸ ἀκροατήριον πρὸς ἐκδίκασιν, ἵνα παραπεμφθῇ αὖθις ὑπὸ τούτου εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον, πρέπει, κατὰ τὸ ἄρθρον 373 τῆς ποινικῆς δικονομίας, νὰ προκύψῃ ἐκ τῆς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ διαδικασίας, ὅτι ἡ πρᾶξις φέρῃ σημεῖον κακουργήματος· ἑπομένως δὲν πρέπει νὰ ἀποφασίζηται ἡ παραπομπὴ αὕτη ἅμα ἀρξαμένης τῆς συζητήσεως. — ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. υγ'. τοῦ 1836.

§ 94. Ὁ εἰρηνοδίκης εἶναι ἁρμόδιος μόνον ν' ἀναθεωρήσῃ τὴν περὶ παιγνιοχάρτων ἔκθεσιν μὴ τυχὸν ἔλαβε χώραν ἀταξία τις περὶ τὴν σύνταξίν της καὶ ἑπομένως νὰ τὴν παραπέμψῃ εἰς τὸ ἀνῆκον ταμεῖον τοῦ κράτους, ὁμοῦ μὲ τὰ κατασχεθέντα παιγνιόχαρτα· δὲν ἔχει δὲ ποσῶς δικαίωμα νὰ ἐξετάσῃ ἐὰν ὁ κατηγορούμενος ἔπραξε τὴν παράβασιν ἢ οὔ καὶ νὰ καταδικάσῃ ἢ ἀθωώσῃ.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 57 τοῦ 1852.

§ 95. Τὴν παράβασιν τοῦ ἄρθρ. 44 τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου, μόναι αἱ διοικητικαὶ ἀρχαὶ ἐξετάζουσιν (ἡ αὐτὴ ἀπόφ.).

§ 96. Ἐὰν τὶς κατηγορηθῇ διὰ παράβασιν τῶν καθηκόντων τῆς ὑπηρεσίας του (ἄρθρον 487 ποιν. νόμου) ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ πλημμελειοδικείου καὶ οὐχὶ τοῦ πταισματοδικείου. —ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 121 τοῦ 1852.

(1) Ὅρα τὴν ἐν τῷ Εὑρετ. λέξιν ἔγγραφα.

§ 97. Τὰ ποινικὰ δικαστήρια δικάζουσι περὶ κατασχέσεως·— ἴδε τὴν 42 τοῦ 1853 ποινικὴν τοῦ Ἀρ. Πάγ. ἀπόφασιν ἐν λέξει *κατάσχεσις*· — ἴδε καὶ τὴν 46 τοῦ 1853 ποιν. ἀπόφ. ἐν λέξει *πολιτικὴ ἀγωγή*.

§ 98. Ἡ περὶ ἀποζημιώσεως πηγάζουσα ἔκ τινος ἀδικήματος πολιτικὴ ἀγωγὴ ὑπάγεται πάντοτε εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια; ἴδε τὴν λέξ. *πολιτικὴ ἀγωγή*.

§ 99. Ἀπόφασις ἀποφαινομένη ἐπὶ τῆς περὶ ἀναρμοδιότητος ἐνστάσεως εἶναι προδικαστική·—ἴδε Εὑρετ. τόμ. 11 λ. *ὁριστικαὶ ἀποφ.* σελ. 273 ἐπ.

§ 100. Ἡ κατὰ τῆς ἀρχῆς βλασφημία δι' ἀναφορᾶς πρὸς τὴν βουλὴν δὲν θεωρεῖται ὡς πολιτικὸν ἀδίκημα, ἵνα ὑπάγηται εἰς τὰ κακουργιοδικεῖα (ἄρθρ. 21 τοῦ περὶ ἐξυβρ. νόμου, ἄρθρ. 93 συντάγματος).

Ἀπόφ. «Ἐπειδὴ οἱ ἀναιρεσείοντες, ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ προσβαλλομένου βουλεύματος, κατηγοροῦνται ἐπὶ βλασφημίᾳ κατὰ τῆς ἀρχῆς διὰ τὰ ἔργα τῆς ὑπηρεσίας της κλπ, πραχθείσῃ ἐγγράφως διὰ τῆς πρὸς τὴν βουλὴν διευθυνθείσης ἐνστάσεως περὶ ἀκυρώσεως τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς Ξηροχωρίου, ἐπὶ παραβάσει τοῦ 21 ἄρθρ. τοῦ περὶ ἐξυβρίσεως ἐν γένει καὶ περὶ τύπου νόμου, ἡ δὲ πρᾶξις αὕτη, ὡς ἀντικειμένη εἰς τὸ πρὸς τὴν ἀρχὴν ὀφειλόμενον σέβας, δὲν δύναται, καθὰ ἰσχυρίζονται οἱ ἀναιρεσείοντες, νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς πολιτικὸν ἔγκλημα, διὰ νὰ ὑπαχθῇ εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν κακουργιοδικῶν, κατὰ τὸ ἄρθρον 93 τοῦ συντάγματος, διότι, μὴ ὁρισθέντων τῶν πολιτικῶν ἐγκλημάτων, ὡς τοιαῦτα θεωροῦνται ἐν γένει, κατὰ τὸν ποινικὸν νόμον, τὰ ἀφορῶντα τὴν ἀσφάλειαν τοῦ κράτους, ἢ τὴν θεμελιώδη πολιτικὴν κατάστασιν αὐτοῦ, καὶ ἡ προκειμένη πρᾶξις δὲν εἶναι ἐκ τῶν τοιούτων· ἑπομένως ὀρθῶς παρεπέμφθησαν οἱ ἀναιρεσείοντες νὰ δικασθῶσιν εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον Χαλκίδος δι' ἣν κατηγοροῦνται πρᾶξιν. — ἀπ. ποινικὴ Ἀρ. Π. 40 τοῦ 1852.

§ 101. Ὁ κατηγορούμενος μὴ εὐχαριστούμενος εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ προέδρου, δύναται νὰ προκαλέσῃ ἀπόφασιν ὁλοκλήρου τοῦ δικαστηρίου· δὲν εἶναι δὲ καθῆκον μόνον τοῦ προέδρου, γενομένης ἐνστάσεως, νὰ προσδιορίζῃ τὴν τάξιν, καθ' ἣν πρέπει νὰ ἐξετασθῶσιν οἱ μάρτυρες.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 129 τοῦ 1846·—ἴδε τὰς λέξεις *πρόεδρος* καὶ *σύνεδροι*.

§ 102. Πότε τὸ ποινικὸν δικαστήριον ἔχει δικαίωμα νὰ ἐπιβάλῃ νέαν ἀπόδειξιν; ὅρα Εὑρετ. τόμ. 2 σελ. 167 § 6.

§ 103. Τὰ δικαστήρια δὲν δύνανται νὰ δικάσουν αὐτεπαγγέλτως περὶ ἀντικειμένου ἀλλοτρίου τῆς αἰτήσεως τοῦ κατηγορουμένου. Ἕπεται ἡ ἀπόφασις.

« Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἄρθρον 400 τῆς ποινικῆς δικονομίας, ὅλοι οἱ κατὰ τὴν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ διαδικασίαν προκύψαντες δισταγμοὶ, καὶ αἱ αὐτόθι γενόμεναι μετὰ συνοπτικὴν συζήτησιν προτάσεις, ἀποφασίζονται παραχρῆμα ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τῶν πλημμελειοδικῶν, ἤτοι ὁριστικῶς· ἢ ἂν τυχὸν αἱ πρὸς τοῦτο ἀναγκαῖαι ἀποδείξεις δὲν ὑπάρχουν, μόνον προδικαστικῶς· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς συνεδριάσεως τῶν ἐν Χαλκίδι πλημμελειοδικῶν τῆς 12 μαρτίου 1846, συζητουμένης τῆς κατὰ τοῦ Α ἐπὶ καταπιέσει κατηγορίας, ὁ συνήγορός του ἐζήτησε τὴν ἀκύρωσιν ὅλης τῆς κατὰ τοῦ ἐντολέως του γενομένης ἀνακρίσεως, διὰ τὸν λόγον ὅτι ὁ Κ, πρώην ἀστυνόμος Ἱστιαίων καὶ ὁ Β πάρεδρος τοῦ εἰρηνοδικείου Ξηροχωρίου ἔλαβον μέρος ὡς ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι εἰς τὴν κατὰ τοῦ ἐντολέως του ἀνάκρισιν, ἐνῷ ὡς ἐχθροί του ἔπρεπε νὰ ἐξαιρεθῶσι, τὸ δὲ δικαστήριον, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 58 ἀποφάσεώς του, ἀντὶ νὰ περιορισθῇ, ὡς ὤφειλεν, εἰς τὴν περὶ ἀκυρώσεως πρότασιν τοῦ κατηγορουμένου παρεχώρησεν εἰς αὐτὸν πενταήμερον προθεσμίαν διὰ νὰ κάμῃ ἂν θέλῃ τὴν περὶ ἐξαιρέσεως αἴτησίν του κατὰ τῶν εἰρημένων ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, τουτέστιν αὐτεπαγγέλτως, ἄνευ προτάσεως τοῦ κατηγορουμένου, ἐδίκασε περὶ ἀντικειμένου ἀλλοτρίου τῆς αἰτήσεως, καὶ ὑπερέβη τοιουτοτρόπως τὰ καθήκοντά του· ἡ δὲ τῶν καθηκόντων ὑπέρβασις θεωρεῖται ἀπὸ τὸν νόμον ὡς λόγος ἀναιρέσεως (ἄρθρ. 477 καὶ 481 ποιν. δικον.).—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 50 τοῦ 1846.

§ 104. Τὰ δικαστήρια δύνανται νὰ μεταβάλλωσι τὸ ἀντικείμενον τῆς κατηγορίας;—Ἴδε Εὑρετ. τόμ. 8 σελ. 381 ἐπ. (λέξιν *κατηγορία*).

§ 105. Αἱ ἀποφάσεις, δι' ὧν ἀποφαίνονται τὰ δικαστήρια μόνον περὶ τοῦ τῆς ἁρμοδιότητος ζητήματος, δὲν ὑπάγονται εἰς ἀναίρεσιν, ὅταν ἡ οὐσιαστικὴ ἀπόφασις ὑπόκηται εἰς ἔφεσιν (1).—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 51 τοῦ 1847·—Ἴδε τὴν λέξιν *ἀναίρεσις*.

---

(1) Αἴτησις ἀναιρέσεως κατὰ παρεμπιπτουσῶν ἀποφάσεων συγχωρεῖται μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς ὁριστικῆς ἀποφάσεως καὶ ὄχι πρότερον.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 57 τοῦ 1842.

Κατὰ τὸ 359 ἄρθρον τῆς ποινικῆς δικονομίας δὲν συγχωρεῖται ἀναίρεσις κατ' ἀποφάσεως ἐπὶ πταίσματι ἐκδοθείσης, εἰμὴ ἐὰν αὕτη ἐξεδόθη ἀναρ-

§ 106. Οἱ δημαρχικοὶ πάρεδροι ἐπιθέτουσι σφραγῖδας, κατὰ δὲ τὸ 154 ἄρθρον τοῦ ποινικοῦ νόμου τιμωρεῖται ὅστις ἐν γνώσει, ἐξεπίτηδες καὶ αὐτογνωμόνως διαῤῥηγνύει, λύει ἢ βλάπτει σφραγῖδας δικαστηρίου ἢ ἄλλης ἀρχῆς· ὅστις λοιπὸν παραβιάζει σφραγῖδας ἐπιτεθείσας παρὰ δημαρχικοῦ παρέδρου, ἀρχῆς δυναμένης νὰ ἐκτελέσῃ τοιαύτας ἐπισήμους πράξεις, τιμωρεῖται. — ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. ρνβ'. τοῦ 1837.

§ 107. Ὁ σκοπὸς τοῦ νόμου, ὅστις ἀποτρέπει τὴν ἄνευ ἀδείας τῆς κυβερνήσεως καταδίωξιν τῶν διοικητικῶν ὑπαλλήλων, πληροῦται, ὁσάκις ἡ κυβέρνησις διατάξῃ κατά τινος διοικητικοῦ ὑπαλλήλου προανάκρισιν, καὶ κατὰ συνέπειαν ταύτης δώσῃ ἄδειαν πρὸς ἐγκληματικὴν καταδίωξιν· δὲν εἶναι ἄκυρος λοιπὸν ἡ πρᾶξις, ὁσάκις αὕτη διεταχθῇ παρὰ τῆς ἀνωτέρας κεντρικῆς ἀρχῆς, καὶ ἡ προανάκρισις ἔγεινεν ἀπὸ ἀναρμοδίαν ἀρχήν· — ἴδε ἐν ἐκτάσει τὰ περὶ τούτου ἐν Εὑρετ. τόμ. 1 σελ. 215 ἑπ.

§ 108. Ἀπόκειται εἰς τὸ δικαστικὸν συμβούλιον νὰ ἀναβάλῃ τὴν ἔκδοσιν τοῦ βουλεύματος περὶ τῆς εἰς δίκην παραπομπῆς τοῦ ἐγκαλουμένου, ὅστις μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀδικήματος ἔπεσεν εἰς παραφροσύνην.—Τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι ὅλως διόλου νέον εἰς τὰ δικαστικὰ χρονικά· ὁ Legraverand νομίζει, ὅτι τὸ δικαστικὸν συμβούλιον εἶναι ἁρμόδιον νὰ ἀπαγγείλῃ τὴν ἀναβολὴν τῆς καταδιώξεως. ἐνῷ κατὰ τὸν Rauter τὸ μέτρον τοῦτο δὲν δύναται νὰ ληφθῇ εἰμὴ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ὁριστικῆς ἐξετάσεως. Τὸ δικαστικὸν συμβούλιον τοῦ πλημμελειοδικείου τῆς Lille ἀπεφήνατο τὴν 10 ὀκτωβρίου 1838, ὅτι ἀναβάλλεται ἡ ἀπόφασις περὶ τῆς

κλήτως. Ἂν λοιπὸν ἡ μὲν κατηγορία ἀπέβλεπε παραβίασιν τοῦ ἄρθρου 688 τοῦ ποινικοῦ νόμου, ἥτις δύναται νὰ ἐπισύρῃ ποινὴν βαρυτέραν τοῦ προστίμου τῶν 40 δραχ., τὸ δὲ δικαστήριον ἐκηρύχθη ἀναρμόδιον, συγχωρεῖται ἔφεσις κατὰ τῆς ἀποφάσεως, καὶ μόνον μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς πρὸς ἔφεσιν προθεσμίας δύναται νὰ συζητηθῇ ἀναίρεσις.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. υπέ. τοῦ 1840.

Ἀπόφασις, δι' ἧς δὲν κηρύττεται τὸ πταισματοδικεῖον οὐχὶ διὰ παντὸς, ἀλλὰ μόνον πρὸς τὸ παρὸν ἀναρμόδιον, δὲν εἶναι τελεσίδικος, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ὑπόκειται εἰς ἀναίρεσιν.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. 26 τοῦ 1847.

Αἱ παρεμπίπτουσαι ἀποφάσεις τῶν πταισματοδικείων ἐκκαλοῦνται, ὅταν καὶ ἡ κυρία ἀπόφασις ὑπόκειται εἰς ἔφεσιν. — ἀπόφασις ποινικὴ Ἀρείου Πάγου ριθ'. τοῦ 1837.

Ἀπόφασις, διὰ τῆς ὁποίας πταισματοδικεῖον τι κηρύττεται ἀναρμόδιον, ὑπόκειται εἰς ἔφεσιν, ὅταν ἡ κυρία πρᾶξις δύναται νὰ ἐπισύρῃ ποινὴν προστίμου βαρυτέραν τῶν 40 δραχμῶν. — ἀπ. ποιν. Ἀρείου Πάγου υπέ. τοῦ 1840.

εἰς δίκην παραπομπῆς ἕνεκα παραφροσύνης τοῦ ἐγκαλουμένου, ἐπισυμβάσης μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀδικήματος· ἡ ἐπισυμβᾶσα δὲ παραφροσύνη φέρει ἁπλῶς προσωρινὸν κώλυμα εἰς τὴν καταδίωξιν. —Ἴδε τὴν λέξιν *βλάκες* ἐν Εὑρετ. τόμ. 5.

§ 109. Τὸ ἄρθρον 255 τῆς ποιν. δικον., ὅπου γίνεται λόγος κατασχέσεων, ἐννοεῖ κατάσχεσιν πραγμάτων καὶ ὄχι τὰ κατασχετήρια, τὰ δὲ συμβούλια διατάττουσι κατασχέσεις. — Ἴδε τὴν λέξιν *βουλεύματα*.—Βούλ. 8 τοῦ 1837 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν (νομικ. σελ. 2606).

§ 110. Τὰ δικαστικὰ συμβούλια ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ διατάττωσι κατασχέσεις ἢ ἄλλα μέτρα συντείνοντα πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν ἀξιοποίνων πράξεων, οὐχὶ μόνον, ὅταν μεταξὺ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων προϋπῆρξεν ἀμφισβήτησις περὶ τούτου, ἀλλὰ καὶ ὅταν δὲν προηγήθη τοιαύτη (ἴδε τὴν λέξιν *βουλεύματα*).—Βούλ. 46 τοῦ 1841 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν (νομικ. σελ. 2643).

§ 111. Τὸ δικαστήριον ὀφείλει νὰ αθωόνῃ ἢ νὰ καταδικάζῃ, μὴ ἀποφαινόμενον ὅτι ἀπέχει νὰ δικάσῃ, ἀλλ' ὁ συλλεκτικὸς ἐνάγων δὲν ἔχει συμφέρον νὰ ζητήσῃ ἀναίρεσιν ἀποφάσεως, φερούσης, ὅτι τὸ δικαστήριον ἀπέχει νὰ δικάσῃ·—Ἴδε τὰ περὶ τούτου εἰς Εὑρετ. τόμ. 3 σελ. 194 ἑπ.

§ 112. Ἡ ἐκδίκασις τῶν πλημμελημάτων διὰ τὰς βλάβας τῶν δενδροφυτειῶν τὰς προξενουμένας εἴτε ἐκ ζώων, εἴτε ἐξ ἀνθρώπων, ὑπάγεται εἰς τοὺς εἰρηνοδίκας; ἴδε τὰ εκτεθέντα ἐν ταῖς λέξεσι *βλάβαι ἰδιοκτησίας* καὶ *δενδροφυτεῖαι*.

§ 113. Περὶ ὑπεξαιρέσεων ὑπερβαινουσῶν τὰς 20 δραχ. δὲν δικάζουν τὰ πταισματοδικεῖα.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. σιή. τοῦ 1838.

§ 114. Ἀπαιτεῖται ἀπόφασις τοῦ ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου, διὰ νὰ καταδιωχθῇ ὑπάλληλός τις κατηγορούμενος ὡς ἔνοχος ὑπεξαιρέσεων χρημάτων τοῦ κράτους (1); ἴδε τὴν λέξιν *ζητήματα προδικαστικὰ* ἐν Εὑρετ. τ. 8·—προσέτι δὲ Εὑρ. τ. 5 σελ. 583 ἑπ.

§ 115. Τὰ ποινικὰ δικαστήρια δύνανται νὰ κρίσωσι περὶ τῶν ἐνστάσεων, αἱ ὁποῖαι ἀναφύονται ἐνώπιόν των (2); ἴδε τὰ ἐκτεθέντα ἐν Εὑρ. τόμ. 8 σελ. 51—85·—ἴδε καὶ τοὺς εἰς τὸ προηγ. ἄρθρον §§ 3, 10, 11, 38, 43, 50—53[2].

---

(1) Ὅρα Εὑρετ. τόμ. 1 λέξ. ἀνάκρισις διοικητική. — Βλ. σελ. 323 τῶν ἀποφάσ. τοῦ 1840 Ἀρ. Πάγ.

(2) Τὰ δικαστήρια ἁρμόδια ὄντα νὰ δικάσωσι τὴν κατηγορίαν, ὀφείλουσι νὰ ἐπιληφθῶσι καὶ τῶν προτεινομένων ἐνστάσεων τῶν σχετικῶν μετ' αὐτῆς καὶ μὴ ἀποκλειομένων τῆς ἁρμοδιότητός των.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 123 τοῦ 1853.

§ 116. Τὰ ποινικὰ δικαστήρια εἶναι ἁρμόδια νὰ κρίνωσιν ἄν τις ἐξετέλεσε τὰς περὶ ἰθαγενείας διατυπώσεις. — ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 185 τοῦ 1846.

§ 117. Τὰ δικαστήρια δὲν καθίστανται ἁρμόδια δυνάμει τοῦ περὶ παραπομπῆς βουλεύματος εἰς ὑποθέσεις μὴ ὑπαγομένας εἰς τὴν ἁρμοδιότητά των. — ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 88 τοῦ 1845.

§ 118. Τὰ συμβούλια τῶν ποινικῶν δικαστηρίων ὁσάκις ἀναπέμπουν δίκην τινὰ εἰς τὸ ἀκροατήριον, δικάζουσι, διὰ τοῦ βουλεύματός των, κατὰ τὰ ἄρθρα 256 καὶ 257 τῆς ποιν. δικονομίας, ἂν ἡ πρᾶξις ὑπάγηται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ δικαστηρίου, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναπέμπηται· ἡ δὲ ἐπιμέτρησις τῆς ποινῆς, τουτέστιν ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ποινικοῦ νόμου, ἀνήκει εἰς τὸ ἁρμόδιον νὰ δικάσῃ τὴν πρᾶξιν δικαστήριον, ὡς πρὸς τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει κἀμμίαν ὑποχρεωτικὴν δύναμιν τὸ βούλευμα· ἑπομένως εἴτε πρόκειται νὰ δικασθῇ τὶς ἐπὶ παραβάσει τοῦ ἄρθρου 374 § 5 τοῦ ποιν. νόμου, εἴτε ἐπὶ παραβάσει τοῦ ἄρθρου 375 § 2 καὶ 376 § 7, ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν κακουργιοδικῶν· ἑπομένως τὸ διατακτικὸν τοῦ βουλεύματος εἶναι σύμφωνον μὲ τὸν νόμον. — ἀποφάσ. ποιν. Ἀρ. Π. νά. τοῦ 1836 καὶ μϐ΄. τοῦ 1835.

§ 118[a]. Ὁσάκις τὰ συμβούλια ἀναπέμπουν δίκην τινὰ εἰς τὸ ἀκροατήριον, δικάζουσι μόνον ἂν ἡ πρᾶξις τοῦ κατηγορουμένου ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ δικαστηρίου, εἰς ὃ ἀναπέμπεται, ἡ δὲ ἐπιμέτρησις τῆς ποινῆς, τουτέστιν ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου, ἀνήκει εἰς τὸ δικαστήριον. — ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου νά. τοῦ 1836 καὶ μϐ΄. τοῦ 1835.

§ 119. Περὶ τῆς ἀμνηστείας ἀποφαίνονται οἱ σύνεδροι ἢ οἱ ἔνορκοι; Περὶ τούτου καὶ περὶ ἄλλων σχετικῶν ζητημάτων βλέπε εἰς Εὐρετ. τόμ. 8 σελ. 89—129 λέξ. *ζητήματα τοῖς ἐνόρκοις*.

§ 120. Εἰς ποῖα δικαστήρια ὑπάγονται οἱ στρατιωτικοί, οἱ φαλαγγῖται καὶ οἱ χωροφύλακες; Ἴδε τὰ ἐκτεθησόμενα ἐν λέξει *στρατιωτικοί*· — Ἴδε καὶ τὴν λέξιν *ἐθνοφύλακες*· — Ἴδε καὶ ἀνωτ. σελ. 5—7 § 11—14, 37, 39, 40, 44, 48 ἐπ.

§ 121. Περὶ ναυταπάτης καὶ πειρατείας ποῖοι δικάζουσιν; — Ἴδε τὴν λέξιν *πειρατεία* καὶ Εὐρετ. τόμ. 10 σελ. 322 ἐπ. καὶ σελ. 377 ἐπ. καὶ τὸν ἐπ. § 123.

Ὁ ἁρμόδιος ἐπὶ τῆς οὐσίας δικαστὴς εἶναι καὶ ἁρμόδιος πρὸς ἐκδίκασιν τῶν ἐνστάσεων, ὁσάκις αὗται εἶναι σχετικαὶ μὲ τὴν κοινὴν πρᾶξιν καὶ δὲν ἀφορῶσιν ἀντικείμενα ἀποκλειστικῶς ὑπαγόμενα εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστ. — ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 86 τοῦ 1852.

§ 122. Περὶ ναυτοδικείων ἴδε τὴν λέξιν ταύτην ἐν Εὑρετηρίῳ τόμ. 10 σελ. 380 ἐπ.

§ 123. Ὁ εἰσαγγελεὺς τῶν ἐφετῶν ἔχει τὸ δικαίωμα, καίτοι μὴ ἀνακόψας τὸ βούλευμα, νὰ εἰσαγάγῃ τὴν δίκην εἰς τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον. Ἕπεται ἡ ἀπόφασις·

« Ἐπειδὴ ἡ κυρία πρᾶξις, διὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἀναιρεσείων κατηγορήθη, ἦτον ἡ πειρατεία· ἡ δὲ ἐκδίκασις αὐτῆς ὑπάγεται, κατὰ τὸν ἀπὸ 30 μαρτίου 1845 νόμον, εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐφετῶν· ἐπομένως ὁ λόγος ὅτι τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἐδίκασεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀναρμοδίως εἶναι ἀνίσχυρος, καὶ ὡς τοιοῦτος ἀποῤῥιπτέος.

» Ἐπειδή, παραπεμφθέντος τοῦ ἀναιρεσείοντος διὰ βουλεύματος τοῦ ἐν Χαλκίδι πλημμελειοδικείου εἰς δικαστήριον τῶν κακουργειοδικῶν παρὰ τὰς διατάξεις τοῦ εἰρημένου περὶ ναυταπάτης καὶ πειρατείας νόμου, ὁ παρὰ τοῖς ἐνταῦθα ἐφέταις εἰσαγγελεὺς ἐδύνατο νὰ εἰσαγάγῃ τὴν δίκην εἰς τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον, δυνάμει τοῦ 267 ἄρθρου τῆς ποινικῆς δικονομίας, εἰς τὸ ὁποῖον, ἂν καὶ δὲν ἀναφέρηται ῥητῶς ἡ εἰδικὴ περίπτωσις τῆς ἀναρμοδιότητος, ἐμπεριλαμβάνεται ὅμως συνεπτυγμένως, καθόσον ἡ μὴ εἰς ἁρμόδιον δικαστήριον παραπομπή, δύναται νὰ ἔχῃ αἰτίαν τὴν μὴ προσήκουσαν τοῦ ἐγκλήματος χαρακτήρισιν· ὅθεν καὶ ὁ δεύτερος λόγος τοῦ ἀναιρεσείοντος ὅτι ὁρισθέντος ἅπαξ τοῦ δικαστηρίου, ὅπου ἔμελλε νὰ ἐκδικασθῇ ἡ κατ' αὐτοῦ κατηγορία, δὲν ἐδύνατο τὸ ἐφετεῖον νὰ ἐπιληφθῇ αὐτῆς, εἶναι ὡσαύτως ἀνίσχυρος.

» Ἐπειδή, ἐναντίον τῆς διϊσχυρίσεως τοῦ ἀναιρεσείοντος, ἡ μετὰ τῆς κυρίας πράξεως τῆς πειρατείας συνάφεια μετ' ἄλλης ἐγκληματικῆς πράξεως τῆς παραβιάσεως τῶν ὑγειονομικῶν μέτρων, διὰ τὴν ὁποίαν συνάμα ἐκατηγορήθη οὗτος, προκύπτει σαφῶς ἐκ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως· ἐπομένως καὶ ὁ λόγος ὅτι ἐδίκασε περὶ ταύτης ἀναρμοδίως τὸ ἐφετεῖον, εἶναι ἐπίσης ἀνίσχυρος. Ἄλλως δὲ ἐπειδὴ τὸ δικαστήριον ἐπιβαλὸν τὴν ἀνωτάτην ποινὴν εἰς τὸν κατηγορούμενον ἕνεκα τῆς πρώτης πράξεως, τῆς ὁποίας ἐκηρύχθη ἔνοχος, ἐθεώρησε περιττὸν νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὸ ἀξιόποινον τῆς δευτέρας, ὁ καταδικασθεὶς δὲν ἔχει οὐδὲν συμφέρον νὰ παράξῃ ἐντεῦθεν λόγον ἀναιρέσεως.

» Ἐπειδὴ ὁ λόγος ὅτι ἐλήφθησαν μαρτυρίαι παρ' ἀναρμοδίου ὑπαλλήλου δὲν εἶναι βάσιμος, διότι ἡ ὑπ' ἀριθ. 23 ἀπόφασις τοῦ ἐφετείου βεβαιοῖ τὸ ἐναντίον.

» Ἐπειδὴ καὶ ὁ τελευταῖος λόγος ὅτι ἡ ὑπεράσπισις δὲν ἔγεινε

πλήρης, εἶναι ἀνυπόστατος, καθόσον δὲν βεβαιοῦται δι' οὐδενὸς νομίμου μέσου.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 38 τοῦ 1846.

Ἁρμοδιότης ὡς ἐκ τοῦ τόπου.

§ 124. Κατὰ τὸ 29 ἄρθρον τῆς πολιτικῆς δικονομίας πρὸς τὸ ἀποφασίζειν καὶ ἐκδικάζειν ἐπὶ πλημμελήμασι καὶ κακουργήμασιν ἁρμόδιοι δικασταὶ εἶναι καὶ οἱ τοῦ τόπου, ἔνθα διαμένει προσωρινῶς ὁ κατηγορούμενος· προσωρινὴ δὲ διαμονὴ εἶναι ἡ πρὸς ὥραν καὶ ὀλιγόστιγμος διατριβὴ εἰς τὸν τόπον, ὅπου ἤθελεν εὑρεθῇ ὁ κατηγορούμενος.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. κζ'. τοῦ 1836.

§ 125. Κατὰ τὰ ἄρθρα 29 καὶ 333 τῆς ποινικῆς δικονομίας ὅλα τὰ ἐντὸς τῆς περιφερείας τῶν εἰρηνοδικῶν πραχθέντα πταίσματα ὑπάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν αὐτόθι πταισματοδικῶν. Γενομένης δὲ ἀναιρέσεως διὰ παραβίασιν τῶν περὶ ἁρμοδιότητος διατάξεων διατάττεται παραπομπή.—ἀπόφ. ποινικὴ Ἀρ. Πάγ. ρκζ'. τοῦ 1837.

§ 126. Ἡ πρότερον καλέσασα τὸν κατηγορούμενον ἀρχὴ προτιμᾶται ὡς πρὸς τὴν ἁρμοδιότητα (ἄρθρ. 31 ποιν. δικον.).—ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 88, 94 καὶ 144 τοῦ 1846.

Περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου εὕρηνται διάφοροι ἀποφάσεις εἰς τὸ ἄρθρον *κανονισμὸς ἁρμοδιότητος* (Εὑρ. τόμ. 8 σελ. 194 ἐπ.).

§ 127. Πρὸς ἐκδίκασιν ἀδικήματός τινος εἶναι ἁρμόδια τὰ δικαστήρια εἴτε τοῦ τόπου, ἔνθα συνέβη ἡ πρᾶξις, εἴτε τοῦ τόπου, ἔνθα κατοικεῖ ἢ διαμένει προσωρινῶς ὁ κατηγορούμενος. — ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 46 τοῦ 1844.

§ 128. Προτιμῶνται αἱ ἐπίσης ἁρμόδιοι ἀνακριτικαὶ ἀρχαί, αἵτινες πρῶται ἐπελήφθησαν τῆς ἀνακρίσεως (ἄρθρ. 31, 158 ποιν. δικον.).—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 87 τοῦ 1850.

§ 129. Ἁρμόδιον δικαστήριον πρὸς ἐκδίκασιν ἐγκληματικῆς πράξεως εἶναι ἐκεῖνο, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου ἀνεκαλύφθη ἡ πρᾶξις καὶ κατῴκει ὁ κατηγορούμενος. — ἀπόφ. ποινικὴ Ἀρείου Πάγ. 10 τοῦ 1852.

§ 130. Ὅταν κατηγορία τις, πλαστογραφίαν ἀφορῶσα, ἔχῃ συνάφειαν μὲ ἑτέραν περὶ χρεωκοπίας, ἧς ἐπελήφθη τὸ δικαστήριον ἀποπερατῶσαν ἤδη ὁριστικῶς αὐτήν, ἐκείνη πρέπει ν' ἀνακριθῇ ὑπὸ τῶν δικαστῶν, εἰς τὴν περιφέρειαν τῶν ὁποίων ἀνεκαλύφθη ἡ πρᾶξις, μένει καὶ ἐξετάσθη ὁ κατηγορούμενος (ἄρθρον 29 ποινικῆς δικον.).—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 10 τοῦ 1852.

§ 131. Ὁ μετὰ ὑπηκόου ἕλληνος καὶ καθ' ἑλλήνων ὑπηκόων ἐνεργήσας ἀξιοποίνους πράξεις ἀλλοδαπὸς ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ ὑπηκόου ἕλληνος.— άπ. ποιν. Ἀρ. Π. 47 τοῦ 1853.

§ 132. Ἕλλην, κατηγορηθεὶς ὅτι ἔπραξε λῃστείαν ἐν τῇ τουρκικῇ ἐπικρατείᾳ, δικάζεται ἀπὸ τὰ ἑλληνικὰ δικαστήρια.

Ἀπόφ. «Ἐπειδή, κατὰ τὸ τρίτον ἄρθρον τῆς ποινικῆς δικονομίας, ἕλληνες ἕνεκα τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀξιοποίνων πράξεών των ὑποβάλλονται εἰς δίκην ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, καὶ τιμωροῦνται κατὰ τοὺς ἐγχωρίους νόμους, ὡς ἂν ἤθελον γενῇ ἔνοχοι ἀξιοποίνων πράξεων ἐντὸς τοῦ κράτους, ὅθεν ὁ ἀναιρεσείων Γ ὡς ἕλλην, καίτοι κατηγορηθεὶς ὅτι ἔπραξε λῃστείαν ἐν τῇ τουρκικῇ ἐπικρατείᾳ, νομίμως ἐδικάσθη ἐνώπιον τοῦ ἐν Σύρῳ κακουργειοδικείου.

» Ἐπειδή, καθόσον ἀφορᾷ τὸν συγκατηγορηθέντα καὶ συνδικασθέντα ὡς συνένοχον κατὰ τὴν αὐτὴν πρᾶξιν τῆς λῃστείας Σ, μολονότι εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι οὗτος δὲν εἶναι ὑπήκοος ἕλλην ὡς γεννηθεὶς ἐν Σάμῳ, καὶ ἔχων τὴν κατοικίαν του ἐν Σμύρνῃ, οὐδὲν ἧττον ὅμως ὑπόκειται, ἂν ὄχι, ὡς τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων ἐσφαλμένως παραδέχεται, δυνάμει τοῦ 32 ἄρθρου τῆς ποιν. δικονομίας, καθ' ὃ ἡ ὡς πρὸς τὸν πρωταίτιον ἁρμοδιότης ἐπεκτείνεται καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς συνενόχους, πάντας δὲ δυνάμει τοῦ 2 ἄρθρου § 1 τῆς αὐτῆς δικονομίας, ὀρθῶς καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐθνικοῦ δικαίου ἑρμηνευομένου, καθόσον δηλονότι ἡ παρὰ τοῦ ξένου ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ συνεκτελεσθεῖσα μετὰ ἡμεδαποῦ ἀξιόποινος πρᾶξις ἔφερε βλάβην καὶ εἰς ἕλληνας ὑπηκόους, καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ προσβαλλομένη τῶν συνέδρων ἀπόφασις βεβαιοῖ ὅτι κατὰ τὴν γενομένην ἀνάκρισιν καὶ τὰ ἐν τῇ δικογραφίᾳ ἔγγραφα μεταξὺ τῶν λῃστευθέντων πραγμάτων εὑρίσκοντο καὶ χρήματα ὑπηκόων ἑλλήνων, ἤτοι τῆς ἐμπορικῆς ἑταιρίας Σ καὶ Δ. ἥτις ἐκίνησε καὶ πολιτικὴν περὶ τούτων αγωγὴν εἰς τὸ ἐν Σύρῳ πρωτοδικεῖον, ὅπου παρασταθέντες ἀμφότεροι οἱ εἰρημένοι συγκατηγορούμενοι δὲν ἠρνήθησαν τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἀπαίτησιν.—ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 47 τοῦ 1853.

§ 133. Ὑπήκοοι τῆς Τουρκίας, οἵτινες ἔπραξαν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ λῃστείαν, τιμωροῦνται ἐν Ἑλλάδι, ὅταν ἐκ τῆς λῃστείας προσεβλήθησαν καὶ ἕλληνες (ἄρθρ. 2 ποιν. δικον.). — ἀπ. ποιν. Ἀρείου Πάγ. 47 τοῦ 1853, ἣν ὧδε ἐν § 132.

§ 134. Ὁ καταδικασθεὶς δὲν δύναται νὰ προτείνῃ κατὰ πρῶτον ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου ὅτι εἶναι ἀλλοδαπός, ἡ δὲ πρᾶξις ἐπράχθη ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἔπρεπε νὰ καταδιω-

χθῇ· ὁ γεγέννημένος μάλιστα ἐν Ἑλλάδι ὑποτίθεται, ἕως οὗ ἀποδείξῃ τὸ ἐναντίον, ὡς ἡμεδαπός (ἄρθρ. 3 ποιν. δικ.). — ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 66 τοῦ 1850.

§ 135. Ἀλλοδαποὶ δὲν τιμωροῦνται ἐν τῇ ἡμεδαπῇ διὰ τὰς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ γενομένας μεθ' ἑλλήνων κλοπὰς καὶ ἂν οἱ κλέπται συνελήφθησαν ἐντὸς τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους, καὶ τὰ κλοπιμαῖα ἐξησφαλίσθησαν ἐντὸς αὐτοῦ. — ἀπόφασις ποιν. Ἀρείου Πάγου 13 τοῦ 1844, φέρουσα·

« Ἐπειδή, κατὰ τὸ 2 ἄρθρον τῆς ποιν. δικον. οἱ ξένοι δὲν τιμωροῦνται ἐν τῇ ἡμεδαπῇ ἕνεκα τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ κατὰ ξένων πραχθέντων κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὁ ἀναιρεσείων εἶναι ξένος καὶ ἔπραξε τὴν κλοπήν, διὰ τὴν ὁποίαν κατεδικάσθη, εἰς τὸ ὀθωμανικὸν κράτος, καὶ πρὸς βλάβην ὀθωμανῶν, ἑπομένως δὲν ἐδύνατο νὰ καταδιωχθῇ δι' αὐτήν, οἱ δὲ λόγοι, τοὺς ὁποίους ἀναφέρει ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις, ὅτι οἱ κλαπέντες ἵπποι ἠσφαλίσθησαν ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος, ὅτι ὁ ἀναιρεσείων ἐνήργησε τὴν ῥηθεῖσαν κλοπὴν μεθ' ἑλλήνων καὶ ὅτι αἱ λοιπαὶ πράξεις, δι' ἃς οὗτος ἐκηρύχθη ἔνοχος, εἶναι συναφεῖς μὲ τὴν κλοπήν, εἶναι ἀνίσχυροι, διότι ἡ μὲν κλοπὴ θεωρεῖται ὡς τετελεσμένη πρὸ τῆς ἐξασφαλίσεως τῶν κλαπέντων, μάλιστα ἡ ἐξασφάλισις αὕτη ὑποθέτει προϋπάρχουσαν τὴν κλοπήν, ἡ δὲ συμμετοχὴ διαφόρων προσώπων καὶ ἡ συνάφεια πολλῶν πράξεων, ἰσχύει ὡς πρὸς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἁρμοδιότητος μόνον ὅταν ὅλαι αἱ πράξεις ἦναι ἀξιόποινοι καὶ ὅλα τὰ πρόσωπα ἀξιοτιμώρητα.

§ 136. Πρᾶξις, λαβοῦσα χώραν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ καὶ ἀπὸ ἀλλοδαπούς, δὲν ὑπάγεται εἰς τὰ ἑλληνικὰ δικαστήρια.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ ἡ ληστρικὴ πρᾶξις ἡ ἀποδιδομένη ἀπὸ τὸν Μ εἰς τούς, ὡς οὗτος ἀξιοῖ, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Τ λῃστάς, ἔλαβε χώραν εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν καὶ ἀμφότεροι, ὅ τε Μ καὶ Τ, ἦσαν καὶ εἶναι ἔτι ἀλλοδαποί, καθότι ὁ μὲν πρῶτος οὕτω χαρακτηρίζεται εἰς τὸ πληρεξούσιον ἔγγραφον πρὸς τὸν δικηγόρον Π, ὁ δὲ ἕτερος ἦτο τότε ὁπλαρχηγὸς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Τουρκίας, καὶ μολονότι μετῴκησε μετὰ ταῦτα εἰς τὴν Ἑλλάδα, δὲν ἀπέδειξεν ὅμως ὅτι συ επλήρωσε τοὺς ἀπὸ τὸν περὶ ἰθαγενείας νόμον ἀπαιτουμένους ὅρους διὰ νὰ γενῇ πολίτης ἕλλην· ἐπειδὴ ἡ πρᾶξις αὕτη μὴ ὑπαγομένη, κατὰ τὰ ἄρθρα 1 καὶ 2 τῆς ποινικῆς δικον., εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ἑλληνικῶν ποινικῶν δικαστηρίων, δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἀντικείμενον ποινικῆς διαδικασίας· ἑπομένως μὴ ὑπαρχούσης καὶ μὴ δυναμένης νὰ ὑπάρξῃ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ποινικῆς διαδικασίας, τὸ δικαστήριον τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἀνα-

ὅλη τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν τὴν εἰσαχθεῖσαν ἀπὸ τὸν Μ εἰς τὸ πολιτικὸν τῆς Λαμίας δικαστήριον καὶ ν' ἀκυρώσῃ τὰς πρωτοδίκως γενομένας πράξεις, ὡς αἰτεῖ ὁ Τ.— ἀπόφ. 660 τοῦ 1838 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 137. Ὁ δημαρχικὸς πάρεδρος ἄλλου δήμου παρ' ἐκεῖνον, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου ἔγινεν ἡ ἀποδιδομένη εἰς τοὺς κατηγορουμένους πρᾶξις, δὲν εἶναι ἁρμόδιος νὰ ἐκδώσῃ κλητήριον θέσπισμα (ἄρθρ. 31 ὀργ. 29 ποιν. δικ.). — ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 43 τοῦ 1851.

§ 138. Τὰ πταίσματα ὑπάγονται εἰς τὸ πταισματοδικεῖον κατὰ τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου ἐπράχθησαν. — ἀπ. ποιν. Ἀρείου Πάγ. ρκζ'. τοῦ 1837.

§ 139. Ὅταν ἡ ἀπόφασις περιέχῃ τοὺς λόγους, ἕνεκα τῶν ὁποίων τὸ πταισματοδικεῖον εἶναι ὡς ἐκ τοῦ τόπου ἁρμόδιον νὰ δικάσῃ τὸ πταῖσμα, λόγος ἀναιρέσεως δὲν ὑπάρχει.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 10 τοῦ 1847.

§ 140. Ὅταν ἐπράχθη ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ κλοπή τις, τὰ δὲ ἀντικείμενα αὐτῆς ἐπωλήθησαν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, τὰ δικαστήρια ταύτης εἶναι ἁρμόδια νὰ ἐπιληφθῶσι τῆς κατὰ τῶν ἡμεδαπῶν ἀγοραστῶν, τῶν ὡς συνεργῶν κατηγορουμένων, κατηγορίας; ἴδε Βύρετ. Ῥαλλ. λέξ. comp. crim. § 281 ἑπ.

§ 141. Ἕλληνες ἕνεκα τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀξιοποίνων πράξεών των ὑποβάλλονται εἰς δίκην ἐν τῇ ἡμεδαπῇ (ἄρθρον 2 ποιν. δικ.)· ἀλλὰ πῶς ἀποδεικνύεται ἡ ἰθαγένεια; ἴδε ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 47 τοῦ 1853, ἡ β'. σκέψις τῆς ὁποίας φέρει οὕτως·

« Ἐπειδή, κατὰ τὸ 3ον ἄρθρον τῆς ποιν. δικον., Ἕλληνες ἕνεκα τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀξιοποίνων πράξεών των ὑποβάλλονται εἰς δίκην ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, καὶ τιμωροῦνται κατὰ τοὺς ἐγχωρίους νόμους ὡς ἂν ἤθελον γενῇ ἔνοχοι ἀξιοποίνων πράξεων ἐντὸς τοῦ κράτους· ὅθεν ὁ ἀναιρεσείων Γ ὡς Ἕλλην, καίτοι κατηγορηθεὶς ὅτι ἔπραξε λῃστείαν ἐν τῇ Τουρκικῇ ἐπικρατείᾳ, νομίμως ἐδικάσθη ἐνώπιον τοῦ ἐν Σύρῳ κακουργιοδικείου. »

§ 142. Ἀλλοδαπός, ὅστις μεθ' Ἕλληνος ἐξετέλεσε παράνομόν τινὰ πρᾶξιν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ὑπάγεται εἰς τὰ ἑλληνικὰ δικαστήρια; Ἡ γ' σκέψις τῆς 47 ποιν. ἀποφ. τοῦ Ἀρ. Πάγ. τοῦ 1853 ἔχει οὕτως·

« Ἐπειδή, καθόσον ἀφορᾷ τὸν συγκατηγορηθέντα καὶ συνδικασθέντα ὡς συνένοχον κατὰ τὴν αὐτὴν πρᾶξιν τῆς λῃστείας Σ, μολονότι εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι οὗτος δὲν εἶναι ὑπήκοος Ἕλλην ὡς γεννηθεὶς ἐν Σάμῳ, καὶ ἔχων τὴν κατοικίαν του ἐν Σμύρνῃ, οὐδὲν

ἧττον ὅμως ὑπόκειται, ἂν ὄχι, ὡς τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων ἐσφαλμένως παραδέχεται, δυνάμει τοῦ 32 ἄρθρου τῆς ποιν. δικον., καθ' ὃ ἡ ὡς πρὸς τὸν πρωταίτιον ἁρμοδιότης ἐπεκτείνεται καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς συνενόχους, πάντας δὲ δυνάμει τοῦ 2 ἄρθρου § 1 τῆς αὐτῆς δικονομίας, ὀρθῶς καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐθνικοῦ δικαίου ἑρμηνευομένου, καθόσον δηλονότι ἡ παρὰ τοῦ ξένου ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ συνεκτελεσθεῖσα μετὰ ἡμεδαποῦ ἀξιόποινος πρᾶξις ἔφερε βλάβην καὶ εἰς Ἕλληνας ὑπηκόους, καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ προσβαλλομένη τῶν συνέδρων ἀπόφασις βεβαιοῖ, ὅτι κατὰ τὴν γενομένην ἀνάκρισιν καὶ τὰ ἐν τῇ δικογραφίᾳ ἔγγραφα μεταξὺ τῶν ληστευθέντων πραγμάτων εὑρίσκοντο καὶ χρήματα ὑπηκόων ἑλλήνων, ἤτοι τῆς ἐμπορικῆς ἑταιρίας Σ καὶ Δ, ἥτις ἐκίνησε καὶ πολιτικὴν περὶ τούτων ἀγωγὴν εἰς τὸ ἐν Σύρῳ πρωτοδικεῖον, ὅπου παραστοθέντες ἀμφότεροι οἱ εἰρημένοι συγκατηγορούμενοι δὲν ἠρνήθησαν τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἀπαίτησιν.»

Πίναξ λεκτικὸς

τῆς λέξ. ΠΟΙΝΙΚΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΣ.

—

ΠΟΛΕΙΣ.

Ἴδε τὰς λέξεις *σχέδια πόλεων* καὶ *γήπεδα* ἐν Εὑρετ. τ. 5. —Ἴδε τὴν λέξιν *ἀγωγὴ* § 76[3] ἐν Εὑρετ. τόμ. 1.

ΠΟΛΕΜΟΣ· ἴδε τὴν λέξ. δήμευσις καὶ τὴν λ. Τουρκία.

Πίναξ Λεκτικός.

ὅρα αὐτὸν ἐν τῷ τέλει τοῦ ἄρθρου.

§ 1. Εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν ἀνήκει τὸ δικαίωμα τῆς κηρύξεως τοῦ πολέμου· ἴδε Σαριπ. περὶ Συντ. σελ. 569.

§ 2. Περὶ οὐδετερότητος· ἴδε Πανελλ. φύλλ. 60 καὶ 69.

Δικαιώματα ἐκ τοῦ πολέμου πηγάζοντα.

§ 3. ά) Περὶ τοῦ jus occupationis βλέπε βιβλ. μά. τίτλ. ά. Δίγ. 5 θέμα 7· = βιβλ. 50 θεμα 1. — Εἰσαγ. § 17 (2, 1). — Thib. Πανδ. § 739·—καὶ τὰ ἐπ. ἐδ. ά—ή.

§ 4. 6′) Κτῆμα ἀνῆκον εἰς ὀθωμανὸν μέχρι τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, καὶ ὡς τοιοῦτον περιελθὸν εἰς τὸ δημόσιον, δικαιώματι τοῦ πολέμου, δὲν δύναται νὰ διεκδικηθῇ ὑπὸ ἕλληνος, ἀγοράσαντος αὐτὸ μετὰ ταῦτα.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ, διαταχθείσης τῆς ἀποδείξεως ἂν τὸ ἐπίδικον κτῆμα ἀνῆκεν εἰς τὸν ὀθωμανὸν Σουλεημάναγα μέχρι τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, καὶ ἂν μετ' αὐτὴν κατεῖχεν αὐτὸ τὸ δημόσιον διανοίᾳ κυρίου, καὶ ἂν τὸ προσαγόμενον ἰδιωτικὸν πωλητήριον ἦναι γνήσιον καὶ ἀληθῶς συντεταγμένον κατὰ τὴν ὁποίαν φέρει χρονολογίαν, τὸ ἀνεκκλήτως δικάσαν δικαστήριον, ἐκτιμῆσαν τὰς προσαχθείσας ὑπὸ ἑκατέρου τῶν διαδίκων ἀποδείξεις, ἀποφαίνεται, ὅτι ἀπεδείχθη ἐξ αὐτῶν ἡ ἐπὶ τοῦ ἐπιδίκου κτήματος κυριότης τοῦ Σ μέχρι τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, καὶ ἡ μετ' αὐτὴν μετάβασις τῆς κυριότητος εἰς τὸ δημόσιον δικαιώματι κατακτήσεως, τὸ ἀνίσχυρον τοῦ ἐπὶ τοῦ ἀναιρεσείοντος προσαγομένου ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου, πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ὁποίας οὗτος προτείνει ἀγοραπωλησίας, ὅπερ κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου δὲν ἀπεδείχθη ὅτι ἐγένετο καθ' ἣν ἐποχὴν χρονολογεῖται, εἰς δὲ τὴν ἐκτίμησιν ταύτην δὲν δύναται νὰ ἐπεμβῇ ὁ Ἄρειος Πάγος.—ἀπ. πολιτ. Ἀρ. Πάγ. 13 τοῦ 1852 (Δημόσιον καὶ Τουφεξάκης)· — ἴδε τὴν λέξιν *παραγραφή*.

§ 5. γ′) Περὶ τῆς κτήσεως τῆς κυριότητος διὰ τῆς ἐν πολέμῳ λείας, ἡ 141 τοῦ 1854 πολιτ. τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀπόφασις ἔχει οὕτως (1)·

« Ἐπειδὴ, ὡς παραδέχεται ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις, ἡ τοῦ δημοσίου κατὰ τῶν ἀναιρεσιβλήτων ἀγωγὴ δὲν εἶχε βάσιν τὴν εἰς

---

(1) Οἱ λόγοι τῆς ἀναιρέσεως εἶχον οὕτως· « Διότι τὸ ἐν Ναυπλίῳ δικαστήριον τῶν ἐφετῶν, κατεχόμενον ἀπὸ τὴν ἐσφαλμένην ἀρχὴν, ὅτι τὸ δημόσιον κατέστη μόνον κύριον τῶν κτημάτων, ἅτινα εὑρέθησαν εἰς τὴν κατοχὴν τῶν ὀθωμανῶν κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ περὶ ἐλευθερίας ἀγῶνος, καὶ οὐχὶ καὶ ἐκείνων, ἅτινα ὀθωμανικῆς ὄντα ἰδιοκτησίας, κατείχοντο ἄνευ δικαιώματος καὶ τίτλου παρὰ τρίτων, ἀπήλλαξε τοὺς ἀναιρεσιβλήτους τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ ν' ἀποδείξωσι τὴν ἐπὶ τοῦ ἐπιδίκου ἀγροῦ κυριό-

τὰ τῆς περιουσίας δικαιώματα ἐν γένει τῶν ὀθωμανῶν, καὶ ἰδίως εἰς τὰς ἀγωγὰς αὐτῶν, διαδοχὴν τοῦ δημοσίου, ἀλλὰ τὴν διὰ τῆς ἐν πολέμῳ λείας κτῆσιν τῆς κυριότητος τοῦ ἐπιδίκου κτήματος, καθὸ ἀνήκοντος, κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, εἰς ὀθωμανόν, τοῦ δὲ γεγονότος τούτου ἡ ἐκτίμησις διαφεύγει τὸν ἔλεγχον τοῦ Ἀρείου Πάγου, μὴ προτεινομένης διαστροφῆς τῶν ἰσχυρισμῶν, εἰς οὓς ἐστηρίχθη ἡ προκειμένη ἀγωγή.

» Ἐπειδὴ τὸ αὐτὸ δικαστήριον ἐπείσθη ἐκ τῶν ἀποδείξεων, ὅτι τὸ οὐσιῶδες τῆς τοιαύτης καταλήψεως στοιχεῖον, ἤτοι ἡ ὑπὸ τοῦ δημοσίου ἀπόκτησις τῆς νομῆς τοῦ ἐπιδίκου κτήματος, δὲν ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ προκειμένου· ὅθεν ὀρθῶς ἀπέρριψε τὴν εἰς τὸν τρόπον τοῦτον τῆς κτήσεως τῆς κυριότητος στηριζομένην ἀγωγὴν τοῦ δημοσίου· οἱ δ' ἐν τῷ ἀναιρετηρίῳ λόγοι, ἀναφερόμενοι εἰς τὸν τίτλον τῆς κυριότητος τῶν ἐναγομένων, οὐδεμίαν ἔχουσιν ἐπιῤῥοὴν εἰς τὴν παροῦσαν δίκην, καθ' ἣν πρὸ πάντων ἔπρεπε ν' ἀποδειχθῇ, ὡς καὶ ἀπεδείχθη, ἂν ὁ ἐνάγων ἦτο κύριος τοῦ διεκδικουμένου κτήματος, οὐχὶ δ' ἐν τίνι δικαιώματι νέμονται αὐτὸ οἱ ἐναγόμενοι.»

§ 6. δ') Ὡς πρὸς τὰ δικαιώματα, τὰ ὁποῖα περιῆλθον εἰς τὸ δημόσιον δυνάμει τῶν περὶ κατακτήσεως τῶν πραγμάτων τοῦ ἐχθροῦ ἀρχῶν, εὕρηνται, ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 24 τοῦ 1854 ἀποφάσει τοῦ Ἀρείου Πάγου, αἱ ἑξῆς σκέψεις·

« Ἐπειδὴ τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν ὁρίζει τὸ δικαίωμα, ὅπερ, ἀνῆκον εἰς τοὺς δικαιοδότας τῶν ἀναιρεσιβλήτων, περιῆλθεν εἰς αὐτοὺς ὡς δικαίωμα τῆς ἐκποιήσεως τῆς καρπώσεως καὶ τῶν λοιπῶν ἐκ τῆς δεσποτείας πηγαζουσῶν ἐξουσιῶν, ἐπὶ τῇ καταβολῇ ὡρισμένου ἐδαφικοῦ τελέσματος ἢ κανόνος εἰς τὸν κεκτημένον τὴν ψιλὴν κυριότητα, τὸ δὲ δικαίωμα τοῦτο δὲν ἀντιβαίνει εἰς τοὺς ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς νομοθεσίας ἀνεγνωρισμένους θεσμούς, ἀπεναντίας μάλιστα ταυτίζεται μὲ τὸ ὑπὸ τοῦ ἐν ἰσχύϊ νόμου καθιερωμένον δικαίωμα τῆς ἐπιφανείας. Πανδ. (43, 18) 1 πρ. 6 καὶ 6. Βασιλ. (19, 1). 30. Πανδ. (30) 39 § 5, 71 § 5, 81,

---

τητά τινων κατὰ τὸ ἰσχῦον τότε δίκαιον, τὸ κανονίζον τὸν τρόπον τῆς μεταβιβάσεως πραγματικῶν δικαιωμάτων, ἀφοῦ αὐτοὶ ἐπεκαλέσθησαν παράγωγον τρόπον κτήσεως· ἐκ δὲ τούτου παρεβίασε α') τοὺς νόμους 31 Πανδ. de jure fisci. 20 § 1. Πανδ. de captivis et de postliminio, καθ' οὓς τὰ ἀκίνητα τῶν ἐχθρῶν περιέρχονται εἰς τὴν δεσποτείαν τοῦ δημοσίου β') τὴν ἀρχήν, ὅτι τ' ἀποδεικτικὰ μέσα κανονίζονται ἀπὸ τὸ ἰσχῦον δίκαιον, καθ' ὃν χρόνον ἐπεκλήθη τὸ δικαίωμα· γ') τὸν νόμον 15 Πανδ. de regulis juris, καθ' ὃν ὁ ἔχων τὴν ἀγωγήν, ἔχει καὶ τὸ πρᾶγμα.

§ 3, 86 § 4. Βασιλ. (2, 2) 211, (42, 3). 10, (25, 1) 16, οὐδὲ καθίστησι τὴν ἀπόφασιν ἀναιτιολόγητον ἡ ἔλλειψις τῆς ῥητῆς μνείας τῆς συνταυτίσεως τῶν δικαιωμάτων τούτων, ἀφοῦ αὕτη συνάγεται ἐκ τῆς παραβολῆς τοῦ ἐν τῷ αἰτιολογικῷ τῆς ἀποφάσεως περιγραφομένου δικαιώματος πρὸς τοὺς παρατεθέντας νόμους.

» Ἐπειδή, ἀναγνωρίσαντος τοῦ ἐφετείου ὅτι οἱ ἀναιρεσίβλητοι κέκτηνται τοιοῦτον δικαίωμα τοῦ νέμεσθαι, χρῆσθαι, καρποῦσθαι καὶ ἐκποιεῖν τὸ ἐπίδικον κτῆμα καὶ ὅτι δὲν ἀμφισβητοῦσι τὴν εἰς τὸ δημόσιον περιελθοῦσαν ἀπὸ τῆς Σουλτάνας κυριότητα, ὀρθῶς ἀπέῤῥιψε μὲν τὴν ἀγωγήν, δι' ἧς ἐζητεῖτο τὸ δημόσιον τὴν εἰς αὐτὸ παράδοσιν τοῦ κτήματος, οὐδὲν δὲ ἀπεφάσισε περὶ τῆς ψιλῆς κυριότητος τοῦ δημοσίου, διότι αὕτη δὲν ἠμφισβητήθη· ἄλλως δὲ τὸ ἀσαφὲς τοῦ διατακτικοῦ τῆς ἀποφάσεως δὲν εἶναι λόγος περὶ αναίρεσιν. »

Σημ. Ὡς λόγος ἀναιρέσεως ἐπροτάθη εἰς τὴν δίκην ταύτην ὁ ἑξῆς· α ὅτι τῆς ὀθωμανικῆς νομοθεσίας καταργηθείσης ἐν τῇ Ἑλλάδι καθ' ὁλοκληρίαν, μόναι ἐκεῖναι αἱ ὑπὸ τῆς ὀθωμανικῆς νομοθεσίας καθιερωθεῖσαι νομικαὶ σχέσεις ἀκολουθοῦν νὰ ἔχωσι καὶ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἑλληνικῆς νομοθεσίας νόμιμα ἀποτελέσματα, ὅσαι πηγάζουν ἀπὸ θεσμοὺς τοῦ δικαίου, οἵτινες ἀναγνωρίζονται καὶ ὑπὸ τῆς τελευταίας· ὅτι τὸ ἐφετεῖον δὲν ἐβεβαίωσεν ἐν τῇ ἀποφάσει ὅτι ὁ νομικὸς θεσμὸς τοῦ Ἰτζαρὲτ τοῦ ὀθωμανικοῦ δικαίου ταυτίζεται μὲ ἄμεσον θεσμὸν τῆς ἑλληνικῆς νομοθεσίας· ὅτι ἑπομένως ἡ αὐτὴ ἀπόφασις ἀναγνωρίζουσα ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς κυριότητος ἐπὶ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος γηπέδου ἀνῆκεν εἰς τὸν Σουλτάνον, ἀφοῦ μετέβη εἰς τὸ δημόσιον τῆς Ἑλλάδος, ὤφειλε νὰ παραδεχθῇ τὴν διεκδικητικὴν ἀγωγὴν τοῦ δημοσίου, ἀφοῦ δὲν ἀνεγνώρισεν εἰς τοὺς ἀντιδίκους οὐδὲν δικαίωμα ἀνεγνωρισμένον ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς νομοθεσίας.

§ 7. ε') Καθίστασαι κύριος δικαιώματι τοῦ πολέμου; § 17 (2, 1) Εἰσηγ.—ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 148 τοῦ 1853.

§ 8. ς') Κυριότης κτήματος βίᾳ ἁρπαγέντος δικαιώματι τοῦ πολέμου. Ἡ τελευταία σκέψις τῆς 71 τοῦ 1851 πολ. ἀποφάσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου φέρει·

« Ἐπειδὴ τὸ ἐφετεῖον παραδεχθέν, συνεπείᾳ τῶν εἰς αὐτὸ ὑποβληθεισῶν ἀποδείξεων, ὅτι ὁ Π διὰ τῆς βίας κατέλαβε τὸ διαληφθὲν χωρίον καὶ ὅτι ἡ νόμιμος τουρκικὴ ἐξουσία μετὰ τὴν καταστροφὴν τούτου τοῦ Π, διέταξε τὴν ἀπόδοσιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος χωρίου εἰς τὸν κύριον αὐτοῦ, τὸν Μ, υἱὸν τοῦ προαποθανόντος Γ, ὀρθῶς καὶ νομίμως ἐθεώρησεν ὑπόχρεων τὸ δημόσιον εἰς

τὰ τῆς περιουσίας δικαιώμ[…] […], καθότι τούτου μὴ
εἰς τὰς ἀγωγὰς αὐτ[…] […] τινός, οὔτε ἰδιοκτη-
ἐν πολέμῳ λεί[…] […] κατέστη κύριον αὐτοῦ δικαι-
καθὸ ἀνήκοντ[…] […] δικαίωμα τοῦτο δὲν δύναται νὰ
εἰς ὀθωμανὸν […] τῶν πολεμίων. »
ἔλεγχον τ[…] 7468 ἀπόφασις τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.
ἰσχυρισμῶ[…] ἐν Ἀθήναις κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς
» Ἐπε[…] […]ωμανῶν, οἵτινες καὶ αὖθις τὰς ἀνέκτη-
τὸ οὐσι[…] τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.
δημοσ[…] ἐνήγαγε τὸν Κ, διεκδικοῦν οἰκίαν τινά,
χει ἐ[…] ἐκείνου, ἀνῆκεν εἰς τὸ ὀθωμανικὸν δημό-
τοῦ[…] […]ην κυβέρνησιν παραδόσεως τῆς πόλεως
δη[…] ὅτι περιῆλθεν εἰς αὐτό, *δικαιώματι κατακτή-*
τ'[…] ἀντέταξεν, ὅτι, καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι τὸ διεκ-
[…] ἀνῆκεν ἄλλοτε εἰς τὸ ὀθωμανικὸν δημόσιον,
[…] τὸ 1824, ὅτε ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις κατέκτησε τὰς
[…] ἐπώλησεν εἰς τὸν ἐναγόμενον τὸ κτῆμα αὐτό· ἐπομένως
[…] ἔπειτα οἱ ὀθωμανοὶ ἀνέκτησαν τὰς Ἀθήνας, ἐπειδὴ ὁ πόλε-
μος ἀπεπερατώθη διὰ τῆς εἰς τὴν ἑλληνικὴν κυβέρνησιν παραδό-
σεως τῆς Ἀττικῆς, ἡ κυβέρνησις αὕτη ἀπέκτησε μὲν τελειωτικῶς
τὴν κυριαρχίαν τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ἀλλ' ὄχι καὶ τὰς ἰδιωτικὰς
τῶν ὑπηκόων της ἰδιοκτησίας, διότι ἕκαστος ἰδιώτης ἔμεινε κύριος
τῆς ἰδιοκτησίας του.

Τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν (ἀπόφ. 11426 τοῦ 1853) ἐσκέφθη, ὅτι, ἂν τὸ ἐπίδικον κτῆμα ἀνῆκεν εἰς τὸ ὀθωμανικὸν δημόσιον, τὸ ἐπιχείρημα τοῦ ἐναγομένου δὲν ἔχει ὑπόστασιν, διότι τότε μόνον ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ ὀρθόν, ἐὰν ἡ τελευταία καὶ ὁριστικὴ παρὰ τῆς Ἑλλην. κυβερνήσεως ἀπόκτησις τῶν Ἀθηνῶν εἶχε λάβει χώραν δυνάμει τῶν ὅπλων καὶ τῆς τοῦ πολέμου κατακτήσεως, ἀλλ' ἡ ἐπαρχία Ἀττικῆς παρεχωρήθη δυνάμει συνθήκης ἀπέναντι χρηματικῆς ποσότητος, καὶ οὕτως ἡ ὀθωμανικὴ Πύλη μετεβίβασεν εἰς μὲν τὴν κυριαρχίαν τῆς Ἑλλάδος τὴν ἐξουσίαν τῆς ἐπαρχίας, εἰς δὲ τὴν κυριότητα τῆς κυβερνήσεως, ἤτοι τοῦ δημοσίου, ὅλα τὰ δημόσια ὀθωμανικὰ ἐν Ἀθήναις κτήματα· ἂν δὲ ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις κατὰ τὸ 1825 ἐπώλησεν εἰς τὸν ἐναγόμενον τὸ κτῆμα ἐκεῖνο, ἡ ὀθωμανικὴ κυβέρνησις, ἥτις ἀνέκτησε πάλιν τὰς Ἀθήνας, δὲν ὑπεχρεοῦτο νὰ σεβασθῇ τὰς παρὰ τῆς Ἑλλην. κυβερνήσεως ἐνεργηθείσας ἐκποιήσεις· ἄρα ὁ μὲν ἐναγόμενος ἀπώλεσεν οὕτω τὸ κτῆμα, ἡ δὲ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἀπέκτησεν αὐτὸ μετὰ ταῦτα διὰ τοῦ ἀντιτίμου, ὅπερ προσέφερεν εἰς τὴν ὀθωμανικὴν Πύλην.

Παραγραφὴ ἐκ τοῦ τῆς, δυνάμει τοῦ πολέμου, καταλήψεως τίτλου.

§ 11. ά) Ἴδε τὴν λέξιν *παραγραφή*, ἔνθα περὶ τοῦ τίτλου τῆς ἐν πολέμῳ κατακτήσεως· ἴδε καὶ ἀπόφασιν 10726 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 12. β') Ὁ κατακτητὴς παραγράφει τὸ δικαίωμα ἰδιώτου τινὸς ἐπὶ κτήματος, ὅπερ ἐκ παρακλήσεως ὀθωμανός τις κατεῖχεν; ἴδε ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 4500 ἀνωτ. ἐν § 16.

§ 13. γ') Τὸ δημόσιον, ὅπερ κατέλαβεν ἀγρόν τινα δυνάμει τῆς πολεμικῆς κατακτήσεως καὶ ὅπερ ἐνεμήθη αὐτὸν, καλῇ τῇ πίστει, ὡς τοιοῦτον ὑπὲρ τὰ δέκα ἔτη, δύναται νὰ προτείνῃ τὴν τῆς χρησιδεσποτείας ἔνστασιν, καὶ ἂν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς καταλήψεως κατεῖχε τὸν ἀγρὸν ἄλλην, ἂν δὲν ἀποκρούηται ἡ καλὴ πίστις του.

Ἀπόφ. «Ἐπειδὴ ὅμως, καὶ κατὰ τὴν ἐν τῇ ἀγωγῇ διαλαμβανομένην ὁμολογίαν τοῦ πατρὸς τῶν ἐναγόντων, οἱ ἐπίδικοι ἀγροὶ, ἀνήκοντες ἀρχικῶς εἰς τὴν κυριότητα τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας, καὶ παρὰ ταύτης πρὸς αὐτὸν παραχωρηθέντες, κατελήφθησαν (ὡς κτήματα ὀθωμανικὰ) παρὰ τοῦ δημοσίου ἀπὸ τοῦ ἔτους 1835, καὶ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης οἱ ἐνάγοντες, καλλιεργοῦντες αὐτοὺς, ἀπέδιδον πρὸς τὸ δημόσιον τὸν παρ' αὐτοῦ, ὡς κυρίου, ἀπαιτούμενον φόρον τῆς ἐπικαρπίας.

» Ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς καταλήψεως ταύτης μέχρι τῆς ἀγωγῆς παρῆλθον ἐπέκεινα τῶν δέκα ἐτῶν, ἡ δὲ καθ' ὅλον τὸν χρόνον τοῦτον ἀνενόχλητος νομὴ τοῦ δημοσίου, ἐπὶ τῇ καλῇ πίστει, ὅτι οἱ ἐπίδικοι ἀγροὶ, ὡς ὀθωμανικὰ κτήματα, περιῆλθον εἰς αὐτὸ, δυνάμει τοῦ νομίμου τῆς πολεμικῆς κατακτήσεως τίτλου, ὑποστηρίζει ἀρκούντως τὴν ἐπὶ τῆς χρησιδεσποτείας στηριχθεῖσαν ἔνστασιν τῆς παραγραφῆς, ἐφ' ἧς παρέλειψε ν' ἀποφασίσῃ τὸ πρωτοδικεῖον· ὁ δὲ λόγος, ὅτι ἐν καιρῷ τῆς ὑπὸ τοῦ δημοσίου καταλήψεως τῶν ἐπιδίκων ἀγρῶν δὲν κατείχοντο οὗτοι παρ' ὀθωμανῶν, ἀλλὰ παρὰ τοῦ πατρὸς τῶν ἐναγόντων, εἰς τὴν κυριότητα τοῦ ὁποίου παρεχωρήθησαν πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ὑπὸ τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας, δὲν δύναται ν' ἀποκρούσῃ τὴν ἐπὶ τῆς προκειμένης νομῆς καλὴν πίστιν τοῦ δημοσίου, ἀφοῦ οἱ ἐνάγοντες δὲν διατείνονται, οὐδ' ἐπρότεινον ν' ἀποδείξωσιν, ὅτι τὸ δημόσιον ἐγίνωσκεν ἐν καιρῷ τῆς καταλήψεως τὴν παρὰ τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας πρὸς τὸν πατέρα-των γενομένην δῆθεν παραχώρησιν, ὥστε νὰ ἐκλείψῃ τὸ στοιχεῖον τῆς καλῆς αὐτοῦ πίστεως, τεκμαιρομένης ὑπὸ τοῦ νόμου μέχρι τῆς τοῦ ἐναντίου ἀποδείξεως, καὶ ὑποστηριζομένης μάλιστα

ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐκ τῆς περιστάσεως, ὅτι οὔτε ὁ πατὴρ τῶν ἐναγόντων ἐν καιρῷ τῆς καταλήψεως τῶν ἐπιδίκων ἀγρῶν ὑπὸ τοῦ δημοσίου, οὔτε οἱ ἐνάγοντες αὐτοὶ ἀκολούθως ἐν διαστήματι δεκαπέντε περίπου ἐτῶν, ἀντέταξαν πώποτε εἰς τὸ δημόσιον τὰς περὶ κυριότητος τῶν ἀγρῶν τούτων ἀξιώσεις των, ἀπεναντίας μάλιστα ἐξηκολούθουν καλλιεργοῦντες αὐτοὺς ἐπὶ ἀποδόσει τοῦ τῆς ἐπικαρπίας φόρου.—ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 10726 τοῦ 1853 τμ. ά. (δημόσιον καὶ Λογοθέται).

§ 14. δ') Περὶ τῆς ἐπιῤῥοῆς, τὴν ὁποίαν ἡ ἁρπαγὴ ἔχει εἰς τὴν παραγραφήν, ἴδε τὴν λέξιν *παραγραφή* § 83 ἐπ., 112, 218, 221ᵃ.

§ 15. ε') Ὅταν τὸ δημόσιον ἀποδείξῃ, ὅτι τὸ ἐπίδικον κτῆμα κατέλαβεν ἐπὶ τῇ πεποιθήσει ὅτι ἀνῆκεν εἰς ὀθωμανόν, καὶ ὅτι ἐπὶ δεκαετίαν τὸ κατεῖχεν, ἡ περὶ δεκαετοῦς παραγραφῆς ἔνστασίς του καθίσταται βάσιμος, διότι ἡ μὲν κατάληψις κτήματος ἐγκαταλελειμμένου, γενομένη ἐν τῇ πεποιθήσει ὅτι ὁ καταλιπὼν ἦτο κύριος αὐτοῦ, ἀποτελεῖ νόμιμον πρὸς παραγραφὴν τίτλον (τεμ. 6 Πανδ. 41, 7)· ἡ δὲ πεποίθησις αὕτη περιέχει καὶ τὴν καλὴν πίστιν.—ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 50 τοῦ 1854 (νομικ. σελ. 5888).

§ 16. ς') Ὅταν κτῆμά τι, ἀνῆκον πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως εἰς Ἕλληνα, ἐδόθη ὡς ἐνέχυρον εἰς ὀθωμανόν τινα, τὸ δημόσιον δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ κτητικὴν παραγραφήν. — ἀπόφ. 4500 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 17. ζ') Τὸ δημόσιον ἐκεῖνα μόνον τὰ κτήματα δυνάμει τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος διεδέξατο εἰς πλήρη κυριότητα, ὅσα οἱ ὀθωμανοὶ αὐτοὶ κατεῖχον ὡς κύριοι, ἀλλ' ὄχι καὶ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἀνήκοντα εἰς χριστιανούς, κατεῖχον ἐκεῖνοι ἢ κατὰ παράκλησιν ἢ παρανόμως. — ἀπ. τῆς 9 ἀπριλίου 1840 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (νομικ. σελ. 2046).

§ 18. η') Ἂν κτῆμά τι ἔκειτο, ἐπὶ τῆς ἐνάρξεως τοῦ περὶ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος, εἰς τὴν ἐξουσίαν ὀθωμανοῦ τινός, καὶ ἔκτοτε, ἐπὶ τῇ εὐλόγῳ ὑποθέσει ὅτι ἐκεῖνο ἦτον ὀθωμανικὴ ἰδιοκτησία, κατελήφθη ὑπὸ τοῦ δημοσίου καὶ ἐπὶ δεκαετίαν ἐκρατήθη ἀνενοχλήτως ὡς ἴδιον τοῦ δημοσίου (pro suo), ἤγουν ὡς ἐθνικόν, δυνάμει τῆς ἐκ τοῦ πολέμου καθιερωθείσης δημεύσεως, τότε (νόμ. 3, 5 Πανδ. (41, 10) ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐνάγοντος ὅτι ἦτον 4 ἐτῶν, ὅτε τὸ δημόσιον ἀφήρεσε τὸ κτῆμα ἐκεῖνο παρὰ τοῦ ἐπιτρόπου του, εἶναι ἄσκοπος, καθότι ἡ παραγραφὴ ἦτον ἤδη συμπληρωμένη.—ἀπόφ. 13381 τοῦ 1855 ἐφετ. Ἀθην. (τμ. ά).

§ 19. θ') Περὶ τῆς ἐκ τοῦ δικαιώματος τοῦ πολέμου παραγομένης ὑπὲρ τοῦ δημοσίου παραγραφῆς, ἡ δευτέρα σκέψις τῆς 13415 τοῦ 1855 ἀποφάσεως τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν φέρει τὰ ἑξῆς·

« Ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς καταλήψεως ταύτης μέχρι τοῦ 1851, ὅτε ἐκινήθη ἡ προκειμένη ἀγωγή, παρῆλθον ἐπέκεινα τῶν δέκα ἐτῶν, ἡ δὲ καθ' ὅλον τὸν χρόνον τοῦτον ἀνενόχλητος νομὴ τοῦ δημοσίου ἐπὶ τῇ καλῇ πίστει, ὅτι οἱ ἐπίδικοι ἀγροί, ὡς ὀθωμανικὰ κτήματα, περιῆλθον εἰς αὐτό, δυνάμει τοῦ νομίμου τῆς πολεμικῆς καταλήψεως τίτλου, ὑποστηρίζει ἀρκούντως τὴν ἐπὶ τῆς χρησιδεσποτείας στηριχθεῖσαν ἔνστασιν τῆς παραγραφῆς, ἣν ἀντέταξε πρωτοδίκως, καὶ ἤδη ἐπαναλαμβάνει διὰ τῆς ἐφέσεώς του τὸ δημόσιον· ὁ δὲ λόγος, ὅτι ἐν καιρῷ τῆς ὑπὸ τοῦ δημοσίου καταλήψεως τῶν ἐπιδίκων ἀγρῶν, δὲν κατείχοντο οὗτοι παρ' ὀθωμανῶν, ἀλλὰ παρ' αὐτοῦ τοῦ ἐνάγοντος, ὡς καὶ πρότερον παρὰ τοῦ πατρός του, εἰς τὴν κυριότητα τοῦ ὁποίου παρεχωρήθησαν πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ὑπὸ τοῦ Π ὡς ὁ ἐνάγων ἀξιοῖ, δὲν δύναται ν' ἀποκρούσῃ τὴν ἐπὶ τῆς προκειμένης νομῆς καλὴν πίστιν τοῦ δημοσίου, διότι ὁ ἐνάγων δὲν διατείνεται, οὐδ' ἐπρότεινε ν' ἀποδείξῃ ὅτι τὸ δημόσιον ἐγίνωσκεν ἐν καιρῷ τῆς καταλήψεως τὴν ἀξιουμένην, ὡς εἴρηται, πρὸς τὸν πατέρα του παραχώρησιν, ὥστε νὰ ἐκλείψῃ τὸ στοιχεῖον τῆς καλῆς αὐτοῦ πίστεως, τεκμαιρομένης ὑπὸ τοῦ νόμου μέχρι τῆς τοῦ ἐναντίου ἀποδείξεως, καὶ ὑποστηριζομένης μάλιστα ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐκ τοῦ ὅτι ὁ ἐνάγων οὔτε ἐν καιρῷ τῆς καταλήψεως τῶν ἐπιδίκων ἀγρῶν ὑπὸ τοῦ δημοσίου, μηδ' ἀκολούθως ἐν διαστήματι δεκαπέντε περίπου ἐτῶν ἀντέταξε πώποτε εἰς τὸ δημόσιον τὰς περὶ τῆς κυριότητος τῶν ἀγρῶν τούτων ἀξιώσεις του, ἀπεναντίας ἐξηκολούθει καλλιεργῶν αὐτοὺς ἐπὶ ἀποδόσει τοῦ τῆς ἐπικαρπίας φόρου· ὥστε πᾶν δικαίωμα τοῦ ἐνάγοντος ἐπὶ τῆς κυριότητος τῶν, περὶ ὧν ὁ λόγος, ἀγρῶν, ἀπεσβέσθη διὰ τῆς τοῦ μακροῦ χρόνου παραγραφῆς, ἣν ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἀπέκτησεν, ὡς εἴρηται, τὸ δημόσιον (νόμ. 5 § 1 Πανδ. 41, 10 pro suo)· ὁ δὲ λόγος ἐν τῇ ἀγωγῇ, ὅτι διὰ τῆς βίας δῆθεν εἰσέπραττε τὸ δημόσιον, ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι ὅλως ἀόριστος, μὴ ὁρίζοντος τοῦ ἐνάγοντος εἰς τί συνίστατο αὕτη, δὲν δύναται καὶ νὰ ὑποτεθῇ κἂν, ὅτι ἠδύνατο νὰ λάβῃ χώραν, διότι ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ὁ ἐνάγων ἠδύνατο νὰ τὴν ἀποκρούσῃ, καταφεύγων εἰς τὴν προστασίαν τῶν νόμων. » (δημόσιον καὶ Φούντας).

§ 20. Δυνάμει τοῦ δικαιώματος τοῦ πολέμου καὶ τὰ πράγματα τῶν ὁμογενῶν κυριεύονται, ἂν ταῦτα εὑρίσκωνται εἰς πλοῖον,

βάλη τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν τὴν εἰσαχθεῖσαν ἀπὸ τὸν Μ εἰς τὸ πολιτικὸν τῆς Λαμίας δικαστήριον καὶ ν' ἀκυρώσῃ τὰς πρωτοδίκως γενομένας πράξεις, ὡς αἰτεῖ ὁ Τ. — ἀπόφ. 660 τοῦ 1838 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 137. Ὁ δημαρχικὸς πάρεδρος ἄλλου δήμου παρ' ἐκεῖνον, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου ἔγινεν ἡ ἀποδιδομένη εἰς τοὺς κατηγορουμένους πρᾶξις, δὲν εἶναι ἁρμόδιος νὰ ἐκδώσῃ κλητήριον θέσπισμα (ἄρθρ. 31 ὀργ. 29 ποιν. δικ.). — ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 43 τοῦ 1851.

§ 138. Τὰ πταίσματα ὑπάγονται εἰς τὸ πταισματοδικεῖον κατὰ τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου ἐπράχθησαν. — ἀπ. ποιν. Ἀρείου Πάγ. ρκζ'. τοῦ 1837.

§ 139. Ὅταν ἡ ἀπόφασις περιέχῃ τοὺς λόγους, ἕνεκα τῶν ὁποίων τὸ πταισματοδικεῖον εἶναι ὡς ἐκ τοῦ τόπου ἁρμόδιον νὰ δικάσῃ τὸ πταῖσμα, λόγος ἀναιρέσεως δὲν ὑπάρχει. — ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 10 τοῦ 1847.

§ 140. Ὅταν ἐπράχθη ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ κλοπή τις, τὰ δὲ ἀντικείμενα αὐτῆς ἐπωλήθησαν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, τὰ δικαστήρια ταύτης εἶναι ἁρμόδια νὰ ἐπιληφθῶσι τῆς κατὰ τῶν ἡμεδαπῶν ἀγοραστῶν, τῶν ὡς συνεργῶν κατηγορουμένων, κατηγορίας; ἴδε Εὑρετ. Ῥαλλ. λέξ. comp. crim. § 281 ἑπ.

§ 141. Ἕλληνες ἕνεκα τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀξιοποίνων πράξεών των ὑποβάλλονται εἰς δίκην ἐν τῇ ἡμεδαπῇ (ἄρθρον 2 ποιν. δικ.)· ἀλλὰ πῶς ἀποδεικνύεται ἡ ἰθαγένεια; ἴδε ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 47 τοῦ 1853, ἡ β', σκέψις τῆς ὁποίας φέρει οὕτως·

« Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ 3ον ἄρθρον τῆς ποιν. δικον., Ἕλληνες ἕνεκα τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀξιοποίνων πράξεών των ὑποβάλλονται εἰς δίκην ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, καὶ τιμωροῦνται κατὰ τοὺς ἐγχωρίους νόμους ὡς ἂν ἤθελον γενῇ ἔνοχοι ἀξιοποίνων πράξεων ἐντὸς τοῦ κράτους· ὅθεν ὁ ἀναιρεσείων Γ ὡς ἕλλην, καίτοι κατηγορηθεὶς ὅτι ἔπραξε λῃστείαν ἐν τῇ Τουρκικῇ ἐπικρατείᾳ, νομίμως ἐδικάσθη ἐνώπιον τοῦ ἐν Σύρῳ κακουργιοδικείου. »

§ 142. Ἀλλοδαπὸς, ὅστις μεθ' ἕλληνος ἐξετέλεσε παράνομον τινὰ πρᾶξιν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ὑπάγεται εἰς τὰ ἑλληνικὰ δικαστήρια; Ἡ γ' σκέψις τῆς 47 ποιν. ἀποφ. τοῦ Ἀρ. Πάγ. τοῦ 1853 ἔχει οὕτως·

« Ἐπειδὴ, καθόσον ἀφορᾷ τὸν συγκατηγορηθέντα καὶ συνδικασθέντα ὡς συνένοχον κατὰ τὴν αὐτὴν πρᾶξιν τῆς λῃστείας Σ, μολονότι εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι οὗτος δὲν εἶναι ὑπήκοος Ἕλλην ὡς γεννηθεὶς ἐν Σάμῳ, καὶ ἔχων τὴν κατοικίαν του ἐν Σμύρνῃ, οὐδὲν

ἧττον ὅμως ὑπόκειται, ἂν ὄχι, ὡς τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων ἐσφαλμένως παραδέχεται, δυνάμει τοῦ 32 ἄρθρου τῆς ποιν. δικον., καθ' ὃ ἡ ὡς πρὸς τὴν πρωταίτιον ἁρμοδιότης ἐπεκτείνεται καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς συνενόχους, πάντας δὲ δυνάμει τοῦ 2 ἄρθρου § 1 τῆς αὐτῆς δικονομίας, ὀρθῶς καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐθνικοῦ δικαίου ἑρμηνευομένου, καθόσον δηλονότι ἡ παρὰ τοῦ ξένου ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ συνεκτελεσθεῖσα μετὰ ἡμεδαποῦ ἀξιόποινος πρᾶξις ἔφερε βλάβην καὶ εἰς Ἕλληνας ὑπηκόους, καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ προσβαλλομένη τῶν συνέδρων ἀπόφασις βεβαιοῖ, ὅτι κατὰ τὴν γενομένην ἀνάκρισιν καὶ τὰ ἐν τῇ δικογραφίᾳ ἔγγραφα μεταξὺ τῶν ληστευθέντων πραγμάτων εὑρίσκοντο καὶ χρήματα ὑπηκόων ἑλλήνων, ἤτοι τῆς ἐμπορικῆς ἑταιρίας Σ καὶ Δ, ἥτις ἐκίνησε καὶ πολιτικὴν περὶ τούτων ἀγωγὴν εἰς τὸ ἐν Σύρῳ πρωτοδικεῖον, ὅπου παρασταθέντες ἀμφότεροι οἱ εἰρημένοι συγκατηγορούμενοι δὲν ἠρνήθησαν τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἀπαίτησιν. »

Πίναξ λεκτικὸς

τῆς λέξ. ΠΟΙΝΙΚΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΣ.

βάλη τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν τὴν εἰσαχθεῖσαν ἀπὸ τὸν Μ εἰς τὸ πολιτικὸν τῆς Λαμίας δικαστήριον καὶ ν' ἀκυρώσῃ τὰς πρωτοδίκως γενομένας πράξεις, ὡς αἰτεῖ ὁ Τ. — ἀπόφ. 660 τοῦ 1838 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 137. Ὁ δημαρχικὸς πάρεδρος ἄλλου δήμου παρ' ἐκεῖνον, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου ἔγινεν ἡ ἀποδιδομένη εἰς τοὺς κατηγορουμένους πρᾶξις, δὲν εἶναι ἁρμόδιος νὰ ἐκδώσῃ κλητήριον θέσπισμα (ἄρθρ. 31 ὀργ. 29 ποιν. δικ.). — ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 43 τοῦ 1851.

§ 138. Τὰ πταίσματα ὑπάγονται εἰς τὸ πταισματοδικεῖον κατὰ τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου ἐπράχθησαν. — ἀπ. ποιν. Ἀρείου Πάγ. ρκζ'. τοῦ 1837.

§ 139. Ὅταν ἡ ἀπόφασις περιέχῃ τοὺς λόγους, ἕνεκα τῶν ὁποίων τὸ πταισματοδικεῖον εἶναι ὡς ἐκ τοῦ τόπου ἁρμόδιον νὰ δικάσῃ τὸ πταῖσμα, λόγος ἀναιρέσεως δὲν ὑπάρχει. — ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 10 τοῦ 1847.

§ 140. Ὅταν ἐπράχθη ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ κλοπή τις, τὰ δὲ ἀντικείμενα αὐτῆς ἐπωλήθησαν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, τὰ δικαστήρια ταύτης εἶναι ἁρμόδια νὰ ἐπιληφθῶσι τῆς κατὰ τῶν ἡμεδαπῶν ἀγοραστῶν, τῶν ὡς συνεργῶν κατηγορουμένων, κατηγορίας; ἴδε Εὑρετ. Ῥαλλ. λέξ. comp. crim. § 281 ἐπ.

§ 141. Ἕλληνες ἕνεκα τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀξιοποίνων πράξεών των ὑποβάλλονται εἰς δίκην ἐν τῇ ἡμεδαπῇ (ἄρθρον 2 ποιν. δικ.)· ἀλλὰ πῶς ἀποδεικνύεται ἡ ἰθαγένεια; ἴδε ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 47 τοῦ 1853, ἡ β'. σκέψις τῆς ὁποίας φέρει οὕτως·

« Ἐπειδή, κατὰ τὸ 3ον ἄρθρον τῆς ποιν. δικον., Ἕλληνες ἕνεκα τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀξιοποίνων πράξεών των ὑποβάλλονται εἰς δίκην ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, καὶ τιμωροῦνται κατὰ τοὺς ἐγχωρίους νόμους ὡς ἂν ἤθελον γενῇ ἔνοχοι ἀξιοποίνων πράξεων ἐντὸς τοῦ κράτους· ὅθεν ὁ ἀναιρεσείων Γ ὡς Ἕλλην, καίτοι κατηγορηθεὶς ὅτι ἔπραξε λῃστείαν ἐν τῇ Τουρκικῇ ἐπικρατείᾳ, νομίμως ἐδικάσθη ἐνώπιον τοῦ ἐν Σύρῳ κακουργιοδικείου. »

§ 142. Ἀλλοδαπός, ὅστις μεθ' Ἕλληνος ἐξετέλεσε παράνομον τινὰ πρᾶξιν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ὑπάγεται εἰς τὰ ἑλληνικὰ δικαστήρια; Ἡ γ' σκέψις τῆς 47 ποιν. ἀποφ. τοῦ Ἀρ. Πάγ. τοῦ 1853 ἔχει οὕτως·

« Ἐπειδή, καθόσον ἀφορᾷ τὸν συγκατηγορηθέντα καὶ συνδικασθέντα ὡς συνένοχον κατὰ τὴν αὐτὴν πρᾶξιν τῆς λῃστείας Σ, μολονότι εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι οὗτος δὲν εἶναι ὑπήκοος Ἕλλην ὡς γεννηθεὶς ἐν Σάμῳ, καὶ ἔχων τὴν κατοικίαν του ἐν Σμύρνῃ, οὐδὲν

ἧττον ὅμως ὑπόκειται, ἂν ὄχι, ὡς τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων ἀσφαλμένως παραδέχεται, δυνάμει τοῦ 32 ἄρθρου τῆς ποιν. δικον., καθ' ὃ ἡ ὡς πρὸς τὸν πρωταίτιον ἁρμοδιότης ἐπεκτείνεται καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς συνενόχους, πάντας δὲ δυνάμει τοῦ 2 ἄρθρου § 1 τῆς αὐτῆς δικονομίας, ὀρθῶς καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐθνικοῦ δικαίου ἑρμηνευομένου, καθόσον δηλονότι ἡ παρὰ τοῦ ξένου ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ συνεκτελεσθεῖσα μετὰ ἡμεδαποῦ ἀξιόποινος πρᾶξις ἔφερε βλάβην καὶ εἰς Ἕλληνας ὑπηκόους, καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ προσβαλλομένη τῶν συνέδρων ἀπόφασις βεβαιοῖ, ὅτι κατὰ τὴν γενομένην ἀνάκρισιν καὶ τὰ ἐν τῇ δικογραφίᾳ ἔγγραφα μεταξὺ τῶν ληστευθέντων πραγμάτων εὑρίσκοντο καὶ χρήματα ὑπηκόων ἑλλήνων, ἤτοι τῆς ἐμπορικῆς ἑταιρίας Σ καὶ Δ, ἥτις ἐκίνησε καὶ πολιτικὴν περὶ τούτων ἀγωγὴν εἰς τὸ ἐν Σύρῳ πρωτοδικεῖον, ὅπου παρασταθέντες ἀμφότεροι οἱ εἰρημένοι συγκατηγορούμενοι δὲν ἠρνήθησαν τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἀπαίτησιν. »

Πίναξ λεκτικὸς

τῆς λέξ. ΠΟΙΝΙΚΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΣ.

βάλῃ τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν τὴν εἰσαχθεῖσαν ἀπὸ τὸν Μ εἰς τὸ πολιτικὸν τῆς Λαμίας δικαστήριον καὶ ν' ἀκυρώσῃ τὰς πρωτοδίκως γενομένας πράξεις, ὡς αἰτεῖ ὁ Τ.— ἀπόφ. 660 τοῦ 1838 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 137. Ὁ δημαρχικὸς πάρεδρος ἄλλου δήμου παρ' ἐκεῖνον, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου ἔγινεν ἡ ἀποδιδομένη εἰς τοὺς κατηγορουμένους πρᾶξις, δὲν εἶναι ἁρμόδιος νὰ ἐκδώσῃ κλητήριον θέσπισμα (ἄρθρ. 31 ὀργ. 29 ποιν. δικ.). — ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 43 τοῦ 1851.

§ 138. Τὰ πταίσματα ὑπάγονται εἰς τὸ πταισματοδικεῖον κατὰ τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου ἐπράχθησαν. — ἀπ. ποιν. Ἀρείου Πάγ. ρκζ'. τοῦ 1837.

§ 139. Ὅταν ἡ ἀπόφασις περιέχῃ τοὺς λόγους, ἕνεκα τῶν ὁποίων τὸ πταισματοδικεῖον εἶναι ὡς ἐκ τοῦ τόπου ἁρμόδιον νὰ δικάσῃ τὸ πταῖσμα, λόγος ἀναιρέσεως δὲν ὑπάρχει.—ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 10 τοῦ 1847.

§ 140. Ὅταν ἐπράχθη ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ κλοπή τις, τὰ δὲ ἀντικείμενα αὐτῆς ἐπωλήθησαν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, τὰ δικαστήρια ταύτης εἶναι ἁρμόδια νὰ ἐπιληφθῶσι τῆς κατὰ τῶν ἡμεδαπῶν ἀγοραστῶν, τῶν ὡς συνεργῶν κατηγορουμένων, κατηγορίας; ἴδε Εὑρετ. Ῥαλλ. λέξ. comp. crim. § 281 ἐπ.

§ 141. Ἕλληνες ἕνεκα τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀξιοποίνων πράξεών των ὑποβάλλονται εἰς δίκην ἐν τῇ ἡμεδαπῇ (ἄρθρον 2 ποιν. δικ.)· ἀλλὰ πῶς ἀποδεικνύεται ἡ ἰθαγένεια; ἴδε ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 47 τοῦ 1853, ἡ β', σκέψις τῆς ὁποίας φέρει οὕτως·

« Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ 3ον ἄρθρον τῆς ποιν. δικον., Ἕλληνες ἕνεκα τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀξιοποίνων πράξεών των ὑποβάλλονται εἰς δίκην ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, καὶ τιμωροῦνται κατὰ τοὺς ἐγχωρίους νόμους ὡς ἂν ἤθελον γενῇ ἔνοχοι ἀξιοποίνων πράξεων ἐντὸς τοῦ κράτους· ὅθεν ὁ ἀναιρεσείων Γ ὡς Ἕλλην, καίτοι κατηγορηθεὶς ὅτι ἔπραξε λῃστείαν ἐν τῇ Τουρκικῇ ἐπικρατείᾳ, νομίμως ἐδικάσθη ἐνώπιον τοῦ ἐν Σύρῳ κακουργιοδικείου. »

§ 142. Ἀλλοδαπὸς, ὅστις μεθ' Ἕλληνος ἐξετέλεσε παράνομόν τινὰ πρᾶξιν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ὑπάγεται εἰς τὰ ἑλληνικὰ δικαστήρια; Ἡ γ' σκέψις τῆς 47 ποιν. ἀποφ. τοῦ Ἀρ. Πάγ. τοῦ 1853 ἔχει οὕτως·

« Ἐπειδὴ, καθόσον ἀφορᾷ τὸν συγκατηγορηθέντα καὶ συνδικασθέντα ὡς συνένοχον κατὰ τὴν αὐτὴν πρᾶξιν τῆς λῃστείας Σ, μολονότι εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι οὗτος δὲν εἶναι ὑπήκοος Ἕλλην ὡς γεννηθεὶς ἐν Σάμῳ, καὶ ἔχων τὴν κατοικίαν του ἐν Σμύρνῃ, οὐδὲν

ἧττον ὅμως ὑπόκειται, ἂν ὄχι, ὡς τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων ἐσφαλμένως παραδέχεται, δυνάμει τοῦ 32 ἄρθρου τῆς ποιν. δικον., καθ' ὃ ἡ ὡς πρὸς τὴν πρωταίτιον ἁρμοδιότης ἐπεκτείνεται καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς συνενόχους, πάντας δὲ δυνάμει τοῦ 2 ἄρθρου § 1 τῆς αὐτῆς δικονομίας, ὀρθῶς καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐθνικοῦ δικαίου ἑρμηνευομένου, καθόσον δηλονότι ἡ παρὰ τοῦ ξένου ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ συνεκτελεσθεῖσα μετὰ ἡμεδαποῦ ἀξιόποινος πρᾶξις ἔφερε βλάβην καὶ εἰς Ἕλληνας ὑπηκόους, καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ προσβαλλομένη τῶν συνέδρων ἀπόφασις βεβαιοῖ, ὅτι κατὰ τὴν γενομένην ἀνάκρισιν καὶ τὰ ἐν τῇ δικογραφίᾳ ἔγγραφα μεταξὺ τῶν ληστευθέντων πραγμάτων εὑρίσκοντο καὶ χρήματα ὑπηκόων ἑλλήνων, ἤτοι τῆς ἐμπορικῆς ἑταιρίας Σ καὶ Δ, ἥτις ἐκίνησε καὶ πολιτικὴν περὶ τούτων ἀγωγὴν εἰς τὸ ἐν Σύρῳ πρωτοδικεῖον, ὅπου παρασταθέντες ἀμφότεροι οἱ εἰρημένοι συγκατηγορούμενοι δὲν ἠρνήθησαν τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἀπαίτησιν.»

Πίναξ λεκτικὸς

τῆς λέξ. ΠΟΙΝΙΚΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΣ.

—

ΠΟΛΕΙΣ.

Ἴδε τὰς λέξεις *σχέδια πόλεων* καὶ *γήπεδα* ἐν Εὑρετ. τ. 5. —Ἴδε τὴν λέξιν *ἀγωγὴ* § 76[3] ἐν Εὑρετ. τόμ. 1.

ΠΟΛΕΜΟΣ· ἴδε τὴν λέξ. δήμευσις καὶ τὴν λ. Τουρκία.

Πίναξ λεκτικός.

ὅρα αὐτὸν ἐν τῷ τέλει τοῦ ἄρθρου.

§ 1. Εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν ἀνήκει τὸ δικαίωμα τῆς κηρύξεως τοῦ πολέμου· ἴδε Σαριπ. περὶ Συντ. σελ. 569.

§ 2. Περὶ οὐδετερότητος· ἴδε Πανελλ. φύλλ. 60 καὶ 69.

Δικαιώματα ἐκ τοῦ πολέμου πηγάζοντα.

§ 3. ά) Περὶ τοῦ jus occupationis βλέπε βιβλ. μά. τίτλ. ά. Δίγ. 5 θέμα 7· = βιβλ. 50 θεμα 1. — Εἰσηγ. § 17 (2, 1).— Thib. Πανδ. § 739·—καὶ τὰ ἐπ. ἐδ. ά—ή.

§ 4. 6′) Κτῆμα ἀνῆκον εἰς ὀθωμανὸν μέχρι τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, καὶ ὡς τοιοῦτον περιελθὸν εἰς τὸ δημόσιον, δικαιώματι τοῦ πολέμου, δὲν δύναται νὰ διεκδικηθῇ ὑπὸ ἕλληνος, ἀγοράσαντος αὐτὸ μετὰ ταῦτα.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ, διαταχθείσης τῆς ἀποδείξεως ἂν τὸ ἐπίδικον κτῆμα ἀνῆκεν εἰς τὸν ὀθωμανὸν Σουλεημάναγα μέχρι τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, καὶ ἂν μετ' αὐτὴν κατεῖχεν αὐτὸ τὸ δημόσιον διανοίᾳ κυρίου, καὶ ἂν τὸ προσαγόμενον ἰδιωτικὸν πωλητήριον ἦναι γνήσιον καὶ ἀληθῶς συντεταγμένον κατὰ τὴν ὁποίαν φέρει χρονολογίαν, τὸ ἀνεκκλήτως δικάσαν δικαστήριον, ἐκτιμῆσαν τὰς προσαχθείσας ὑπὸ ἑκατέρου τῶν διαδίκων ἀποδείξεις, ἀποφαίνεται, ὅτι ἀπεδείχθη ἐξ αὐτῶν ἡ ἐπὶ τοῦ ἐπιδίκου κτήματος κυριότης τοῦ Σ μέχρι τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, καὶ ἡ μετ' αὐτὴν μετάβασις τῆς κυριότητος εἰς τὸ δημόσιον δικαιώματι καταχτήσεως, τὸ ἀνίσχυρον τοῦ ἐπὶ τοῦ ἀναιρεσείοντος προσαγομένου ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου, πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ὁποίας οὗτος προτείνει ἀγοραπωλησίας, ὅπερ κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου δὲν ἀπεδείχθη ὅτι ἐγένετο καθ' ἣν ἐποχὴν χρονολογεῖται, εἰς δὲ τὴν ἐκτίμησιν ταύτην δὲν δύναται νὰ ἐπεμβῇ ὁ Ἄρειος Πάγος.—ἀπ. πολιτ. Ἀρ. Πάγ. 13 τοῦ 1852 (Δημόσιον καὶ Τουφεξάκης)· — ἴδε τὴν λέξιν *παραγραφή*.

§ 5. γ′) Περὶ τῆς κτήσεως τῆς κυριότητος διὰ τῆς ἐν πολέμῳ λείας, ἡ 141 τοῦ 1854 πολιτ. τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀπόφασις ἔχει οὕτως (1)·

« Ἐπειδὴ, ὡς παραδέχεται ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις, ἡ τοῦ δημοσίου κατὰ τῶν ἀναιρεσιβλήτων ἀγωγὴ δὲν εἶχε βάσιν τὴν εἰς

---

(1) Οἱ λόγοι τῆς ἀναιρέσεως εἶχον οὕτως· « Διότι τὸ ἐν Ναυπλίῳ δικαστήριον τῶν ἐφετῶν, κατεχόμενον ἀπὸ τὴν ἐσφαλμένην ἀρχὴν, ὅτι τὸ δημόσιον κατέστη μόνον κύριον τῶν κτημάτων, ἅτινα εὑρέθησαν εἰς τὴν κατοχὴν τῶν ὀθωμανῶν κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ περὶ ἐλευθερίας ἀγῶνος, καὶ οὐχὶ καὶ ἐκείνων, ἅτινα ὀθωμανικῆς ὄντα ἰδιοκτησίας, κατείχοντο ἄνευ δικαιώματος καὶ τίτλου παρὰ τρίτων, ἀπήλλαξε τοὺς ἀναιρεσιβλήτους τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ ν' ἀποδείξωσι τὴν ἐπὶ τοῦ ἐπιδίκου ἀγροῦ κυριό-

τὰ τῆς περιουσίας δικαιώματα ἐν γένει τῶν ὀθωμανῶν, καὶ ἰδίως εἰς τὰς ἀγωγὰς αὐτῶν, διαδοχὴν τοῦ δημοσίου, ἀλλὰ τὴν διὰ τῆς ἐν πολέμῳ λείας κτῆσιν τῆς κυριότητος τοῦ ἐπιδίκου κτήματος, καθὸ ἀνήκοντος, κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, εἰς ὀθωμανὸν, τοῦ δὲ γεγονότος τούτου ἡ ἐκτίμησις διαφεύγει τὸν ἔλεγχον τοῦ Ἀρείου Πάγου, μὴ προτεινομένης διαστροφῆς τῶν ἰσχυρισμῶν, εἰς οὓς ἐστηρίχθη ἡ προκειμένη ἀγωγή.

» Ἐπειδὴ τὸ αὐτὸ δικαστήριον ἐπείσθη ἐκ τῶν ἀποδείξεων, ὅτι τὸ οὐσιῶδες τῆς τοιαύτης καταλήψεως στοιχεῖον, ἤτοι ἡ ὑπὸ τοῦ δημοσίου ἀπόκτησις τῆς νομῆς τοῦ ἐπιδίκου κτήματος, δὲν ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ προκειμένου· ὅθεν ὀρθῶς ἀπέῤῥιψε τὴν εἰς τὸν τρόπον τοῦτον τῆς κτήσεως τῆς κυριότητος στηριζομένην ἀγωγὴν τοῦ δημοσίου· οἱ δ' ἐν τῷ ἀναιρετηρίῳ λόγοι, ἀναφερόμενοι εἰς τὸν τίτλον τῆς κυριότητος τῶν ἐναγομένων, οὐδεμίαν ἔχουσιν ἐπιῤῥοὴν εἰς τὴν παροῦσαν δίκην, καθ' ἣν πρὸ πάντων ἔπρεπε ν' ἀποδειχθῇ, ὡς καὶ ἀπεδείχθη, ἂν ὁ ἐνάγων ἦτο κύριος τοῦ διεκδικουμένου κτήματος, οὐχὶ δ' ἐν τίνι δικαιώματι νέμονται αὐτὸ οἱ ἐναγόμενοι.»

§ 6. δ') Ὡς πρὸς τὰ δικαιώματα, τὰ ὁποῖα περιῆλθον εἰς τὸ δημόσιον δυνάμει τῶν περὶ κατακτήσεως τῶν πραγμάτων τοῦ ἐχθροῦ ἀρχῶν, εὕρηνται, ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 24 τοῦ 1854 ἀποφάσει τοῦ Ἀρείου Πάγου, αἱ ἑξῆς σκέψεις·

« Ἐπειδὴ τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν ὁρίζει τὸ δικαίωμα, ὅπερ, ἀνῆκον εἰς τοὺς δικαιοδότας τῶν ἀναιρεσιβλήτων, περιῆλθεν εἰς αὐτοὺς ὡς δικαίωμα τῆς ἐκποιήσεως τῆς καρπώσεως καὶ τῶν λοιπῶν ἐκ τῆς δεσποτείας πηγαζουσῶν ἐξουσιῶν, ἐπὶ τῇ καταβολῇ ὡρισμένου ἐδαφικοῦ τελέσματος ἢ κανόνος εἰς τὸν κεκτημένον τὴν ψιλὴν κυριότητα, τὸ δὲ δικαίωμα τοῦτο δὲν ἀντιβαίνει εἰς τοὺς ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς νομοθεσίας ἀνεγνωρισμένους θεσμοὺς, ἀπεναντίας μάλιστα ταυτίζεται μὲ τὸ ὑπὸ τοῦ ἐν ἰσχύϊ νόμου καθιερωμένον δικαίωμα τῆς ἐπιφανείας. Πανδ. (43, 18) 1 πρ. 6 καὶ 6. Βασιλ. (19, 1). 30. Πανδ. (30) 39 § 5, 71 § 5, 81,

---

τητά τιων κατὰ τὸ ἰσχῦον τότε δίκαιον, τὸ κανονίζον τὸν τρόπον τῆς μεταβιβάσεως πραγματικῶν δικαιωμάτων, ἀφοῦ αὐτοὶ ἐπεκαλέσθησαν παράγωγον τρόπον κτήσεως· ἐκ δὲ τούτου παρεβίασε α') τοὺς νόμους 31 Πανδ. de jure fisci. 20 § 1. Πανδ. de captivis et de postliminio, καθ' οὓς τὰ ἀκίνητα τῶν ἐχθρῶν περιέρχονται εἰς τὴν δεσποτείαν τοῦ δημοσίου β') τὴν ἀρχὴν, ὅτι τ' ἀποδεικτικὰ μέσα κανονίζονται ἀπὸ τὸ ἰσχῦον δίκαιον, καθ' ὃν χρόνον ἐπεκλήθη τὸ δικαίωμα· γ') τὸν νόμον 15 Πανδ. de regulis juris, καθ' ὃν ὁ ἔχων τὴν ἀγωγὴν, ἔχει καὶ τὸ πρᾶγμα.

§ 3, 86 § 4. Βασιλ. (2, 2) 211, (42, 3). 10, (25, 1) 16, οὐδὲ καθίστησι τὴν ἀπόφασιν ἀναιτιολόγητον ἡ ἔλλειψις τῆς ῥητῆς μνείας τῆς συνταυτίσεως τῶν δικαιωμάτων τούτων, ἀφοῦ αὕτη συνάγεται ἐκ τῆς παραβολῆς τοῦ ἐν τῷ αἰτιολογικῷ τῆς ἀποφάσεως περιγραφομένου δικαιώματος πρὸς τοὺς παρατεθέντας νόμους.

» Ἐπειδή, ἀναγνωρίσαντος τοῦ ἐφετείου ὅτι οἱ ἀναιρεσίβλητοι κέκτηνται τοιοῦτον δικαίωμα τοῦ νέμεσθαι, χρῆσθαι, καρποῦσθαι καὶ ἐκποιεῖν τὸ ἐπίδικον κτῆμα καὶ ὅτι δὲν ἀμφισβητοῦσι τὴν εἰς τὸ δημόσιον περιελθοῦσαν ἀπὸ τῆς Σουλτάνας κυριότητα, ὀρθῶς ἀπέῤῥιψε μὲν τὴν ἀγωγήν, δι' ἧς ἐζητεῖτο τὸ δημόσιον τὴν εἰς αὐτὸ παράδοσιν τοῦ κτήματος, οὐδὲν δὲ ἀπεφάσισε περὶ τῆς ψιλῆς κυριότητος τοῦ δημοσίου, διότι αὕτη δὲν ἠμφισβητήθη· ἄλλως δὲ τὸ ἀσαφὲς τοῦ διατακτικοῦ τῆς ἀποφάσεως δὲν εἶναι λόγος περὶ ἀναίρεσιν. »

Σημ. Ὡς λόγος ἀναιρέσεως ἐπροτάθη εἰς τὴν δίκην ταύτην ὁ ἑξῆς· α ὅτι τῆς ὀθωμανικῆς νομοθεσίας καταργηθείσης ἐν τῇ Ἑλλάδι καθ' ὁλοκληρίαν, μόναι ἐκεῖναι αἱ ὑπὸ τῆς ὀθωμανικῆς νομοθεσίας καθιερωθεῖσαι νομικαὶ σχέσεις ἀκολουθοῦν νὰ ἔχωσι καὶ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἑλληνικῆς νομοθεσίας νόμιμα ἀποτελέσματα, ὅσαι πηγάζουν ἀπὸ θεσμοὺς τοῦ δικαίου, οἵτινες ἀναγνωρίζονται καὶ ὑπὸ τῆς τελευταίας· ὅτι τὸ ἐφετεῖον δὲν ἐβεβαίωσεν ἐν τῇ ἀποφάσει ὅτι ὁ νομικὸς θεσμὸς τοῦ Ἰτζαρὲτ τοῦ ὀθωμανικοῦ δικαίου ταυτίζεται μὲ ἄμεσον θεσμὸν τῆς ἑλληνικῆς νομοθεσίας· ὅτι ἑπομένως ἡ αὐτὴ ἀπόφασις ἀναγνωρίζουσα ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς κυριότητος ἐπὶ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος γηπέδου ἀνῆκεν εἰς τὸν Σουλτάνον, ἀφοῦ μετέβη εἰς τὸ δημόσιον τῆς Ἑλλάδος, ὤφειλε νὰ παραδεχθῇ τὴν διεκδικητικὴν ἀγωγὴν τοῦ δημοσίου, ἀφοῦ δὲν ἀνεγνώρισεν εἰς τοὺς ἀντιδίκους οὐδὲν δικαίωμα ἀνεγνωρισμένον ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς νομοθεσίας.

§ 7. ε) Καθίστασαι κύριος δικαιώματι τοῦ πολέμου; § 17 (2, 1) Εἰσηγ.—ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 148 τοῦ 1853.

§ 8. ς') Κυριότης κτήματος βίᾳ ἁρπαγέντος δικαιώματι τοῦ πολέμου. Ἡ τελευταία σκέψις τῆς 71 τοῦ 1851 πολ. ἀποφάσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου φέρει·

« Ἐπειδὴ τὸ ἐφετεῖον παραδεχθέν, συνεπείᾳ τῶν εἰς αὐτὸ ὑποβληθεισῶν ἀποδείξεων, ὅτι ὁ Π διὰ τῆς βίας κατέλαβε τὸ διαληφθὲν χωρίον καὶ ὅτι ἡ νόμιμος τουρκικὴ ἐξουσία μετὰ τὴν καταστροφὴν τούτου τοῦ Π, διέταξε τὴν ἀπόδοσιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος χωρίου εἰς τὸν κύριον αὐτοῦ, τὸν Μ, υἱὸν τοῦ προαποθανόντος Γ, ὀρθῶς καὶ νομίμως ἐθεώρησεν ὑπόχρεων τὸ δημόσιον εἰς

τὴν παραχώρησιν τοῦ κτήματος τούτου, καθότι τούτου μὴ ὄντος οὔτε ἰδιωτικῆς ἰδιοκτησίας ὀθωμανοῦ τινός, οὔτε ἰδιοκτησίας τοῦ Σουλτάνου, τὸ δημόσιον δὲν κατέστη κύριον αὐτοῦ δικαιώματι τοῦ πολέμου, καθότι τὸ δικαίωμα τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἀποκτηθῇ εἰμὴ ἐπὶ τῆς ἰδιοκτησίας τῶν πολεμίων. »

ΣΗΜ. Δι' αὐτῆς κυροῦται ἡ 7468 ἀπόφασις τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 9. ζ') Γαῖαι ἀγορασθεῖσαι ἐν Ἀθήναις κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐξ αὐτῶν ἐξώσεως τῶν ὀθωμανῶν, οἵτινες καὶ αὖθις τὰς ἀνέκτησαν· ἴδε ἀπόφ. 10153 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 10. η) Τὸ δημόσιον ἐνήγαγε τὸν Κ, διεκδικοῦν οἰκίαν τινά, ἥτις, κατὰ τὸν ἰσχυρισμὸν ἐκείνου, ἀνῆκεν εἰς τὸ ὀθωμανικὸν δημόσιον πρὸ τῆς εἰς τὴν ἑλληνικὴν κυβερνησιν παραδόσεως τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν· ἄρα ὅτι περιῆλθεν εἰς αὐτὸ, *δικαιώματι κατακτήσεως*·—ὁ ἐναγόμενος ἀντέταξεν, ὅτι, καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι τὸ διεκδικούμενον κτῆμα ἀνῆκεν ἄλλοτε εἰς τὸ ὀθωμανικὸν δημόσιον, ὅμως κατὰ τὸ 1824, ὅτε ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις κατέκτησε τὰς Ἀθήνας, ἐπώλησεν εἰς τὸν ἐναγόμενον τὸ κτῆμα αὐτό· ἑπομένως καὶ ἂν ἔπειτα οἱ ὀθωμανοὶ ἀνέκτησαν τὰς Ἀθήνας, ἐπειδὴ ὁ πόλεμος ἀπεπερατώθη διὰ τῆς εἰς τὴν ἑλληνικὴν κυβέρνησιν παραδόσεως τῆς Ἀττικῆς, ἡ κυβέρνησις αὕτη ἀπέκτησε μὲν τελειωτικῶς τὴν κυριαρχίαν τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ἀλλ' ὄχι καὶ τὰς ἰδιωτικὰς τῶν ὑπηκόων της ἰδιοκτησίας, διότι ἕκαστος ἰδιώτης ἔμεινε κύριος τῆς ἰδιοκτησίας του.

Τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν (ἀπόφ. 11426 τοῦ 1853) ἐσκέφθη, ὅτι, ἂν τὸ ἐπίδικον κτῆμα ἀνῆκεν εἰς τὸ ὀθωμανικὸν δημόσιον, τὸ ἐπιχείρημα τοῦ ἐναγομένου δὲν ἔχει ὑπόστασιν, διότι τότε μόνον ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ ὀρθόν, ἐὰν ἡ τελευταία καὶ ὁριστικὴ παρὰ τῆς Ἑλλην. κυβερνήσεως ἀπόκτησις τῶν Ἀθηνῶν εἶχε λάβει χώραν δυνάμει τῶν ὅπλων καὶ τῆς τοῦ πολέμου κατακτήσεως, ἀλλ' ἡ ἐπαρχία Ἀττικῆς παρεχωρήθη δυνάμει συνθήκης ἀπέναντι χρηματικῆς ποσότητος, καὶ οὕτως ἡ ὀθωμανικὴ Πύλη μετεβίβασεν εἰς μὲν τὴν κυριαρχίαν τῆς Ἑλλάδος τὴν ἐξουσίαν τῆς ἐπαρχίας, εἰς δὲ τὴν κυριότητα τῆς κυβερνήσεως, ἤτοι τοῦ δημοσίου, ὅλα τὰ δημόσια ὀθωμανικὰ ἐν Ἀθήναις κτήματα· ἂν δὲ ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις κατὰ τὸ 1825 ἐπώλησεν εἰς τὸν ἐναγόμενον τὸ κτῆμα ἐκεῖνο, ἡ ὀθωμανικὴ κυβέρνησις, ἥτις ἀνέκτησε πάλιν τὰς Ἀθήνας, δὲν ὑπεχρεοῦτο νὰ σεβασθῇ τὰς παρὰ τῆς Ἑλλην. κυβερνήσεως ἐνεργηθείσας ἐκποιήσεις· ἄρα ὁ μὲν ἐναγόμενος ἀπώλεσεν οὕτω τὸ κτῆμα, ἡ δὲ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἀπέκτησεν αὐτὸ μετὰ ταῦτα διὰ τοῦ ἀντιτίμου, ὅπερ προσέφερεν εἰς τὴν ὀθωμανικὴν Πύλην.

Παραγραφὴ ἐκ τοῦ τῆς, δυνάμει τοῦ πολέμου, καταλήψεως τίτλου.

§ 11. ά) Ἴδε τὴν λέξιν *παραγραφή*, ἔνθα περὶ τοῦ τίτλου τῆς ἐν πολέμῳ κατακτήσεως· ἴδε καὶ ἀπόφασιν 10726 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 12. 6') Ὁ κατακτητὴς παραγράφει τὸ δικαίωμα ἰδιώτου τινὸς ἐπὶ κτήματος, ὅπερ ἐκ παραχωρήσεως ὀθωμανός τις κατεῖχεν; ἴδε ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 4500 ἀνωτ. ἐν § 16.

§ 13. γ') Τὸ δημόσιον, ὅπερ κατέλαβεν ἀγρόν τινα δυνάμει τῆς πολεμικῆς κατακτήσεως καὶ ὅπερ ἐνεμήθη αὐτὸν, καλῇ τῇ πίστει, ὡς τοιοῦτον ὑπὲρ τὰ δέκα ἔτη, δύναται νὰ προτείνῃ τὴν τῆς χρησιδεσποτείας ἔνστασιν, καὶ ἂν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς καταλήψεως κατεῖχε τὸν ἀγρὸν ἄλλην, ἂν δὲν ἀποκρούηται ἡ καλὴ πίστις του.

Ἀπόφ. «Ἐπειδὴ ὅμως, καὶ κατὰ τὴν ἐν τῇ ἀγωγῇ διαλαμβανομένην ὁμολογίαν τοῦ πατρὸς τῶν ἐναγόντων, οἱ ἐπίδικοι ἀγροὶ, ἀνήκοντες ἀρχικῶς εἰς τὴν κυριότητα τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας, καὶ παρὰ ταύτης πρὸς αὐτὸν παραχωρηθέντες, κατελήφθησαν (ὡς κτήματα ὀθωμανικὰ) παρὰ τοῦ δημοσίου ἀπὸ τοῦ ἔτους 1835, καὶ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης οἱ ἐνάγοντες, καλλιεργοῦντες αὐτοὺς, ἀπέδιδον πρὸς τὸ δημόσιον τὸν παρ' αὐτοῦ, ὡς κυρίου, ἀπαιτούμενον φόρον τῆς ἐπικαρπίας.

» Ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς καταλήψεως ταύτης μέχρι τῆς ἀγωγῆς παρῆλθον ἐπέκεινα τῶν δέκα ἐτῶν, ἡ δὲ καθ' ὅλον τὸν χρόνον τοῦτον ἀνενόχλητος νομὴ τοῦ δημοσίου, ἐπὶ τῇ καλῇ πίστει, ὅτι οἱ ἐπίδικοι ἀγροὶ, ὡς ὀθωμανικὰ κτήματα, περιῆλθον εἰς αὐτὸ, δυνάμει τοῦ νομίμου τῆς πολεμικῆς κατακτήσεως τίτλου, ὑποστηρίζει ἀρκούντως τὴν ἐπὶ τῆς χρησιδεσποτείας στηριχθεῖσαν ἔνστασιν τῆς παραγραφῆς, ἐφ' ἧς παρέλειψε ν' ἀποφασίσῃ τὸ πρωτοδικεῖον· ὁ δὲ λόγος, ὅτι ἐν καιρῷ τῆς ὑπὸ τοῦ δημοσίου καταλήψεως τῶν ἐπιδίκων ἀγρῶν δὲν κατείχοντο οὗτοι παρ' ὀθωμανῶν, ἀλλὰ παρὰ τοῦ πατρὸς τῶν ἐναγόντων, εἰς τὴν κυριότητα τοῦ ὁποίου παρεχωρήθησαν πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ὑπὸ τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας, δὲν δύναται ν' ἀποκρούσῃ τὴν ἐπὶ τῆς προκειμένης νομῆς καλὴν πίστιν τοῦ δημοσίου, ἀφοῦ οἱ ἐνάγοντες δὲν διατείνονται, οὐδ' ἐπρότεινον ν' ἀποδείξωσιν, ὅτι τὸ δημόσιον ἐγίνωσκεν ἐν καιρῷ τῆς καταλήψεως τὴν παρὰ τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας πρὸς τὸν πατέρα των γενομένην δῆθεν παραχώρησιν, ὥστε νὰ ἐκλείψῃ τὸ στοιχεῖον τῆς καλῆς αὐτοῦ πίστεως, τεκμαιρομένης ὑπὸ τοῦ νόμου μέχρι τῆς τοῦ ἐναντίου ἀποδείξεως, καὶ ὑποστηριζομένης μάλιστα

ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐκ τῆς περιστάσεως, ὅτι οὔτε ὁ πατὴρ τῶν ἐναγόντων ἐν καιρῷ τῆς καταλήψεως τῶν ἐπιδίκων ἀγρῶν ὑπὸ τοῦ δημοσίου, οὔτε οἱ ἐνάγοντες αὐτοὶ ἀκολούθως ἐν διαστήματι δεκαπέντε περίπου ἐτῶν, ἀντέταξαν πώποτε εἰς τὸ δημόσιον τὰς περὶ κυριότητος τῶν ἀγρῶν τούτων ἀξιώσεις των, ἀπεναντίας μάλιστα ἐξηκολούθουν καλλιεργοῦντες αὐτοὺς ἐπὶ ἀποδόσει τοῦ τῆς ἐπικαρπίας φόρου.—ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 10726 τοῦ 1853 τμ. ά. (δημόσιον καὶ Λογοθέται).

§ 14. δ΄) Περὶ τῆς ἐπιῤῥοῆς, τὴν ὁποίαν ἡ ἁρπαγὴ ἔχει εἰς τὴν παραγραφήν, ἴδε τὴν λέξιν *παραγραφὴ* § 83 ἐπ., 112, 218, 221ª.

§ 15. ε΄) ὅταν τὸ δημόσιον ἀποδείξῃ, ὅτι τὸ ἐπίδικον κτῆμα κατέλαβεν ἐπὶ τῇ πεποιθήσει ὅτι ἀνῆκεν εἰς ὀθωμανόν, καὶ ὅτι ἐπὶ δεκαετίαν τὸ κατεῖχεν, ἡ περὶ δεκαετοῦς παραγραφῆς ἔνστασίς του καθίσταται βάσιμος, διότι ἡ μὲν κατάληψις κτήματος ἐγκαταλελειμμένου, γενομένη ἐν τῇ πεποιθήσει ὅτι ὁ καταλιπὼν ἦτο κύριος αὐτοῦ, ἀποτελεῖ νόμιμον πρὸς παραγραφὴν τίτλον (τεμ. 6 Πανδ. 41, 7)· ἡ δὲ πεποίθησις αὕτη περιέχει καὶ τὴν καλὴν πίστιν.—ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 50 τοῦ 1854 (νομικ. σελ. 5888).

§ 16. ς΄) ὅταν κτῆμά τι, ἀνῆκον πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως εἰς ἕλληνα, ἐδόθη ὡς ἐνέχυρον εἰς ὀθωμανόν τινα, τὸ δημόσιον δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ κτητικὴν παραγραφήν. — ἀπόφ. 4500 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 17. ζ΄) Τὸ δημόσιον ἐκεῖνα μόνον τὰ κτήματα δυνάμει τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος διεδέξατο εἰς πλήρη κυριότητα, ὅσα οἱ ὀθωμανοὶ αὐτοὶ κατεῖχον ὡς κύριοι, ἀλλ' ὄχι καὶ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἀνήκοντα εἰς χριστιανούς, κατεῖχον ἐκεῖνοι ἢ κατὰ παράκλησιν ἢ παρανόμως. — ἀπ. τῆς 9 ἀπριλίου 1840 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (νομικ. σελ. 2046).

§ 18. η΄) Ἂν κτῆμά τι ἔκειτο, ἐπὶ τῆς ἐνάρξεως τοῦ περὶ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος, εἰς τὴν ἐξουσίαν ὀθωμανοῦ τινός, καὶ ἔκτοτε, ἐπὶ τῇ εὐλόγῳ ὑποθέσει ὅτι ἐκεῖνο ἦτον ὀθωμανικὴ ἰδιοκτησία, κατελήφθη ὑπὸ τοῦ δημοσίου καὶ ἐπὶ δεκαετίαν ἐκρατήθη ἀνενοχλήτως ὡς ἴδιον τοῦ δημοσίου (pro suo), ἤγουν ὡς ἐθνικόν, δυνάμει τῆς ἐκ τοῦ πολέμου καθιερωθείσης δημεύσεως, τότε (νόμ. 3, 5 Πανδ. (41, 10) ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐνάγοντος ὅτι ἦτον 4 ἐτῶν, ὅτε τὸ δημόσιον ἀφήρεσε τὸ κτῆμα ἐκεῖνο παρὰ τοῦ ἐπιτρόπου του, εἶναι ἄσκοπος, καθότι ἡ παραγραφὴ ἦτον ἤδη συμπληρωμένη.—ἀπόφ. 13381 τοῦ 1855 ἐφετ. Ἀθην. (τμ. ά).

§ 19. θ') Περὶ τῆς ἐκ τοῦ δικαιώματος τοῦ πολέμου παραγομένης ὑπὲρ τοῦ δημοσίου παραγραφῆς, ἡ δευτέρα σκέψις τῆς 13415 τοῦ 1855 ἀποφάσεως τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν φέρει τὰ ἑξῆς·

« Ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς καταλήψεως ταύτης μέχρι τοῦ 1851, ὅτε ἐκινήθη ἡ προκειμένη ἀγωγή, παρῆλθον ἐπέκεινα τῶν δέκα ἐτῶν, ἡ δὲ καθ' ὅλον τὸν χρόνον τοῦτον ἀνενόχλητος νομὴ τοῦ δημοσίου ἐπὶ τῇ καλῇ πίστει, ὅτι οἱ ἐπίδικοι ἀγροί, ὡς ὀθωμανικὰ κτήματα, περιῆλθον εἰς αὐτό, δυνάμει τοῦ νομίμου τῆς πολεμικῆς καταλήψεως τίτλου, ὑποστηρίζει ἀρκούντως τὴν ἐπὶ τῆς χρησιδεσποτείας στηριχθεῖσαν ἔνστασιν τῆς παραγραφῆς, ἣν ἀντέταξε πρωτοδίκως, καὶ ἤδη ἐπαναλαμβάνει διὰ τῆς ἐφέσεώς του τὸ δημόσιον· ὁ δὲ λόγος, ὅτι ἐν καιρῷ τῆς ὑπὸ τοῦ δημοσίου καταλήψεως τῶν ἐπιδίκων ἀγρῶν, δὲν κατείχοντο οὗτοι παρ' ὀθωμανῶν, ἀλλὰ παρ' αὐτοῦ τοῦ ἐνάγοντος, ὡς καὶ πρότερον παρὰ τοῦ πατρός του, εἰς τὴν κυριότητα τοῦ ὁποίου παρεχωρήθησαν πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ὑπὸ τοῦ Π ὡς ὁ ἐνάγων ἀξιοῖ, δὲν δύναται ν' ἀποκρούσῃ τὴν ἐπὶ τῆς προκειμένης νομῆς καλὴν πίστιν τοῦ δημοσίου, διότι ὁ ἐνάγων δὲν διατείνεται, οὐδ' ἐπρότεινε ν' ἀποδείξῃ ὅτι τὸ δημόσιον ἐγίνωσκεν ἐν καιρῷ τῆς καταλήψεως τὴν ἀξιουμένην, ὡς εἴρηται, πρὸς τὸν πατέρα του παραχώρησιν, ὥστε νὰ ἐκλείψῃ τὸ στοιχεῖον τῆς καλῆς αὐτοῦ πίστεως, τεκμαιρομένης ὑπὸ τοῦ νόμου μέχρι τῆς τοῦ ἐ αντίου ἀποδείξεως, καὶ ὑποστηριζομένης μάλιστα ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐκ τοῦ ὅτι ὁ ἐνάγων οὔτε ἐν καιρῷ τῆς καταλήψεως τῶν ἐπιδίκων ἀγρῶν ὑπὸ τοῦ δημοσίου, μηδ' ἀκολούθως ἐν διαστήματι δεκαπέντε περίπου ἐτῶν ἀντέταξε πώποτε εἰς τὸ δημόσιον τὰς περὶ τῆς κυριότητος τῶν ἀγρῶν τούτων ἀξιώσεις του, ἀπεναντίας ἐξηκολούθει καλλιεργῶν αὐτοὺς ἐπὶ ἀποδόσει τοῦ τῆς ἐπικαρπίας φόρου· ὥστε πᾶν δικαίωμα τοῦ ἐνάγοντος ἐπὶ τῆς κυριότητος τῶν, περὶ ὧν ὁ λόγος, ἀγρῶν, ἀπεσβέσθη διὰ τῆς τοῦ μακροῦ χρόνου παραγραφῆς, ἣν ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἀπέκτησεν, ὡς εἴρηται, τὸ δημόσιον (νόμ. 5 § 1 Πανδ. 41, 10 pro suo)· ὁ δὲ λόγος ἐν τῇ ἀγωγῇ, ὅτι διὰ τῆς βίας δῆθεν εἰσέπραττε τὸ δημόσιον, ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι ὅλως ἀόριστος, μὴ ὁρίζοντος τοῦ ἐνάγοντος εἰς τί συνίστατο αὕτη, δὲν δύναται καὶ νὰ ὑποτεθῇ κἂν, ὅτι ἠδύνατο νὰ λάβῃ χώραν, διότι ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ὁ ἐνάγων ἠδύνατο νὰ τὴν ἀποκρούσῃ, καταφεύγων εἰς τὴν προστασίαν τῶν νόμων. » (δημόσιον καὶ Φούντας).

§ 20. Δυνάμει τοῦ δικαιώματος τοῦ πολέμου καὶ τὰ πράγματα τῶν ὁμογενῶν κυριεύονται, ἂν ταῦτα εὑρίσκωνται εἰς πλοῖον,

ἐπὶ τοῦ
ἐναγόν-
δημοσ'
πέντε
κυριό
ἐξηκ
πία
(δτ

τ

16 φέρον τουρκικὴν σημαίαν, καὶ ὁ ἐμπορικὴ ΠΟΛΕΜΟΣ ἀντισταθῇ δι' ὅπλων κατὰ τῆς ἑλληνικῆς σημαίας — ἐπόμ. πολιτικὴ Ἀρ. Πάγου 298 τοῦ 1839.

§ 21. Πᾶν ὅ,τι διὰ τοῦ πολέμου ἀποκτήσῃ τις παρὰ τοῦ ἐχθροῦ, παύει νὰ ἦναι τοῦ πρώτου κυρίου καὶ μεταβαίνει εἰς τὸν καταλαβόντα. — Ἀπ. ἐφετῶν Ναυπλ. 76 τοῦ 1839 (νομ. σ. 3679).

§ 21α. Ἡ 12969 ἀπόφασις τοῦ 1855 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν φέρει ταῦτα:

« Ἐπειδὴ τὸ δημόσιον, εὑρὸν κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐπαναστάσεως, τὴν ἐπίδικον σταφιδάμπελον εἰς χεῖρας τούρκου, καὶ θεωρῆσαν αὐτὴν ἐκ τούτου ὀθωμανικὴν, κατέλαβεν ἔκτοτε αὐτὴν δικαιώματι τοῦ πολέμου, καὶ ἔκτοτε, ἤτοι ἀπὸ τοῦ ἔτους 1821, ἐπὶ τῇ εὐλόγῳ διανοίᾳ ὅτι ἀνήκει εἰς τὸ ἔθνος, ὡς ὀθωμανικὸν κτῆμα, κατέχει αὐτὴν καὶ νέμεται ἀδιακόπως καὶ ἀνενοχλήτως μέχρι τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀγωγῆς, καὶ ἰδίως πρὸ τούτου μέχρι τοῦ ἔτους 1833, ὅτε ἀπεβίωσεν ὁ πατὴρ τοῦ εἰρημένου Μ.

» Ἐπειδὴ ἡ ἐν καλῇ πίστει ἀδιάκοπος τοῦ δημοσίου κατοχὴ τῆς ἐπιδίκου σταφιδαμπέλου ὡς ἰδίας αὐτοῦ, ὑπὲρ τὰ δέκα ἔτη πρὸ τοῦ 1833, δυνάμει τίτλου νομίμου πρὸς μεταβίβασιν τῆς κυριότητος εἰς τὸ δημόσιον καὶ ἐπὶ τῇ εὐλογοφανῇ ὑποθέσει τοῦ ὅτι ἦτο ὀθωμανικὸν κτῆμα, διότι παρ' ὀθωμανῷ εὑρέθη, ἐκραγέντος τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος, ἀποτελεῖ ὑπὲρ τοῦ δημοσίου τὸ δικαίωμα τῆς κτητικῆς παραγραφῆς, καὶ ἑπομένως ἡ περὶ ταύτης ἔνστασις τοῦ ἀντιπροσωπεύοντος τὸ δημόσιον ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν εἶναι βάσιμος· ὁ δὲ ἰσχυρισμὸς τῆς εἰρημένης Μ, ὅτι δῆθεν δὲν ἔχει ἀληθῆ τίτλον ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὸ δημόσιον, ἀλλὰ ψευδῆ, διότι, κατὰ τὸν ἰσχυρισμόν της, ἂν καὶ ἡ ἐπίδικος σταφιδάμπελος ἔκειτο παρ' ὀθωμανῷ, δὲν ἦτον ὅμως ἀληθῶς κτῆμα αὐτοῦ, ἀλλὰ χριστιανοῦ, δὲν βλάπτει τὸ δημόσιον, διότι καὶ ἀληθὴς ἂν θεωρηθῇ ἡ τελευταία αὕτη ἀξίωσις τῆς ἐκκαλούσης, περὶ τοῦ ὅτι δὲν ἦτον ἰδιοκτησία τοῦ κατέχοντος ὀθωμανοῦ ἡ εἰρημένη σταφιδάμπελος, ἡ πραγματικὴ ἀπάτη τοῦ δημοσίου, ἡ ἐπ' ἀλλοτρίου ἀντικειμένου περιστρεφομένη καὶ ἐξ εὐλόγου αἰτίας προερχομένη, δὲν κωλύει τὴν ἔναρξιν τῆς χρησιδεσποτείας τοῦ ὡς ἴδιον νεμομένου πρᾶγμά τι. »

§ 22. Κατὰ ποίους νόμους κανονίζεται ἡ περίπτωσις, καθ' ἣν ἕλλην τις εἶχε πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως δικαίωμα ἐνεχύρου ἐπὶ ὀθωμανικοῦ κτήματος, τὸ ὁποῖον θεωρεῖται, μετὰ τὸν πόλεμον, ὡς

δημευθέν. — Ἡ 13502 τοῦ 1855 ἀπόφασις τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν φέρει (1)·

« Ἐπειδὴ ἀπὸ τὴν συμπαραβολὴν καὶ τὸν συνδυασμὸν τῶν ληπτέων ὑπ' ὄψιν μαρτυριῶν τῆς τε ἀποδείξεως καὶ ἀνταποδείξεως, τὰς ὁποίας καὶ ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις λεπτομερῶς ἐπαναλαμβάνει εἰς τὸ αἰτιολογικὸν αὐτῆς μέρος, προκύπτει, κατὰ τὴν πεποίθησιν τοῦ δικαστηρίου τούτου, ἡ ἀπόδειξις τῶν ἑξῆς γεγονότων· τουτέστιν, ὅτι τὰ ἐπίδικα ζευγοστάσια ἀνῆκον πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως εἰς τοὺς ὀθωμανούς, τοὺς ὁποίους ἡ ἀγωγὴ ὀνομάζει, ὅτι τρία ἢ τέσσαρα ἔτη, ἢ μικρὸν πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως, ἡ κατοχὴ αὐτῶν μετεδόθη παρὰ τῶν κυρίων εἰς τὸν Δ, οὐχὶ ὡς εἰς ἁπλοῦν σούμπασην ἢ ἐπιστάτην, ὡς ἡ ἀγωγὴ διατείνεται, οὐδὲ λόγῳ ἀγορᾶς, ὡς οἱ ἐναγόμενοι ἀπολογούμενοι κατὰ πρῶτον λόγον ἀντιτάττουσιν, ἀλλ' ἀληθῶς λόγῳ ἐνεχύρου, ὡς παρεδέχθη καὶ τὸ πρωτοδικεῖον, πρὸς ἀσφάλειαν χρηματικῆς τινος ποσότητος, δανεισθείσης παρ' αὐτοῦ εἰς τοὺς κυρίους ὀθωμανούς, ὅτι ἔκτοτε ὁ Δ διεχειρίζετο τὰ ζευγοστάσια ταῦτα φαινόμενος ὡς ἰδιοκτήτης, ὅπερ ἐστὶν ἀπολαμβάνων δι' ἴδιόν του λογαριασμὸν τοὺς καρπούς, καὶ διὰ τοῦτο ἐξάγεται, ὅτι τὸ ἐνέχυρον τοῦτο ἐδόθη εἰς ἀντίχρησιν, ὅτι ἡ αὐτὴ κατάστασις τῆς νομῆς ἐξηκολούθησε καὶ μετὰ τὴν ἔκρηξιν τοῦ ἀγῶνος, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ὁποίου ἐφονεύθησαν οἱ κύριοι τῶν κτημάτων ὀθωμανοί, καὶ μέχρι τῆς ἀγωγῆς νεμομένων τὰ κτήματα τοῦ τε Δ, ἐνόσῳ ἔζη, καὶ τῶν ἐναγομένων υἱῶν του μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, δυνάμει τοῦ ἀρχικοῦ τίτλου τοῦ ἐνεχύρου, τοῦτο δὲ προσεπιβεβαιοῦται καὶ ἀπό τε τὸ ἀνὰ χεῖρας τῶν ἐναγομένων καὶ παρ' αὐτῶν προσαχθὲν ἔγγραφον ὑπ' ἀριθ. 736 τῆς 15 ἰουλίου 1822 τοῦ προέδρου τοῦ ἐκτελεστικοῦ ἐν Μεσολογγίῳ πρὸς τοὺς τότε δανειστάς, δι' οὗ τὸ τζιφλίκιον Χασάραγα χαρακτηρίζεται ὡς ἐνέχυρον τοῦ Δ, καὶ εὑρισκόμενον εἰς χεῖρας τῶν κληρονόμων αὐτοῦ τοῦ ἰδίου δικαιούχου, καὶ ἐν πλήρει γνώσει τῶν πραγμάτων, διότι, προσφάτων τότε ὄντων τῶν γεγονότων, καὶ παρόντων τῶν γινωσκόντων προσώπων, αἱ πληροφορίαι, ἐπιτοπίως μάλιστα ληφθεῖσαι, δὲν ἠδύναντο εἰμὴ νὰ ἦναι γνήσιαι καὶ θετικαί, καὶ ἀπὸ τὴν τῆς 28 ὀκτωβρίου 1834 ἀναφορὰν τοῦ Δ πρὸς τὸν γενικὸν ἔφορον Αἰτωλοακαρνανίας, δι' ἧς ἐκφράζεται οὗτος, ὅτι *κατέχει διαδοχικῶς τὸ ζευγοστάσιον Χασάραγα*, τοῦ ὁποίου μέρος ἀντεποιοῦντο τότε κάτοικοί τινες

(1) Ἡ ἀπόφασις ἀφορᾷ καὶ ἄλλα ζητήματα, περὶ ὧν ἐν οἰκείῳ τόπῳ γενήσεται λόγος, μολονότι ἀφῆκα ἐνταῦθα τὰς σκέψεις, ἵνα μὴ ἐπέλθῃ σύγχυσίς τις ἐκ τοῦ κατακερματισμοῦ.

Ματαράγκας, καὶ ὑποθήκη ἐνεχυριασμένη παρὰ τῶν ἰδιοκτητῶν ἐπὶ τῇ ἀσφαλείᾳ χρηματικῶν κεφαλαίων δανεισθέντων αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός του.

» Ἐπειδὴ, τοιαύτης οὔσης τῆς σχέσεως τῶν διαδίκων πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς τὸ ἐπίδικον κτῆμα, ἀντὶ τῆς βάσεως τῆς προκειμένης ἀγωγῆς περὶ ἁρπαγῆς τῆς νομῆς παρὰ τοῦ Δ, καὶ ἀντὶ τῆς ἀπολογίας τῶν ἐναγομένων περὶ ἰδίας κυριότητος λόγῳ ἀγορᾶς, ἕπονται αἱ ἑξῆς νόμιμοι συνέπειαι κατὰ τὸ ἰσχύον δίκαιον, τὸ ὁποῖον ἀμφότερα τὰ μέρη ἐπικαλοῦνται.

» Ἐπειδὴ δὲν δύναται νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τὸ δημόσιον ἡ ἀπόδειξις τοῦ ὅτι ἐπὶ Τουρκίας διὰ τὸ κῦρος τοῦ συναλλάγματος τοῦ ἐνεχύρου ἀπαιτεῖτο ταπὶ καὶ χοτζέτιον, διότι τὸ δημόσιον δὲν διεδέχθη τὰς προσωπικὰς τῶν ὀθωμανῶν περὶ ἀκυρώσεως τῶν ὑπὸ τούτων παρὰ τοὺς τύπους συνομολογηθέντων καὶ ἤδη ἐκπληρωθέντων συναλλαγμάτων πρὸς χριστιανούς (ὅρα καὶ ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 148 τοῦ 1855)· ἄλλως τε τοῦτο ἤθελεν εἶσθαι ἀσυντελὲς, διότι καὶ ἀκυρουμένου τοῦ συναλλάγματος, πάντοτε ἔπρεπε νὰ ἐπιστραφῇ προηγουμένως τὸ δάνειον, ἀφοῦ ἐν καλῇ πίστει, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἐνεχύρου, ἐδόθη πρὸς τοὺς ὀθωμανοὺς, καὶ οὗτοι παρεχώρησαν λόγῳ αὐτοῦ πραγματικῶς τὸ κτῆμα εἰς τὸν δανειστὴν πρὸς ἀντίχρησιν, ὡς ἀπεδέχθη· οὐδὲ νὰ ἐπιτραπῇ ἡ ἑτέρα ἀπόδειξις, ἣν ἐπικαλεῖται τοῦ ὅτι εἰσέπραττε τὸ δημόσιον δῆθεν ἐκ τῶν ἐπιδίκων ζευγοστασίων δικαίωμα ἐπικαρπίας, διότι καὶ τοῦτο, ἀφορῶν τὴν κατοχὴν, περιλαμβάνεται εἰς τὸ θέμα τῆς ἀποδείξεως, περὶ ἧς ἐξετάσθησαν ἤδη μάρτυρες πρωτοδίκως· ἄλλως δὲ ὁ ἰσχυρισμὸς οὗτος, ἐκτὸς τοῦ ὅτι δὲν προκύπτει ἀπὸ τὰ προσαγόμενα παρὰ τοῦ δημοσίου πρακτικὰ δημοπρασίας τῶν προσόδων τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης, ἀντιβαίνει εἴς τε τὴν ἄνω μνησθεῖσαν διαταγὴν τοῦ προέδρου τοῦ ἐκτελεστικοῦ, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀγῶνος, καὶ εἰς τὴν ὁμολογίαν τῆς ἀγωγῆς, ὅτι ἀπὸ τὸ 1828 οἱ ἐναγόμενοι καρποῦνται τὰ ζευγοστάσια ὡς ἰδιόκτητα, τουτέστι πληρόνοντες οὐχὶ φόρον ἐπικαρπίας, ἀλλ' ἁπλοῦν δέκατον, διότι τὸ δημόσιον ἀπαιτεῖ τὴν ἀπόδοσιν τῶν καρπῶν ἔκτοτε· ἕπονται λοιπὸν αἱ ἑξῆς συνέπειαι.

» Ὅτι ἡ κυριότης (dominium) τῶν εἰρημένων κτημάτων, καίτοι ἐνεχυριασθέντων καὶ παραδοθέντων εἰς τὸν δανειστὴν, διέμεινε πάντοτε εἰς τοὺς πρώην ἰδιοκτήτας ὀθωμανοὺς, καὶ ἡ νομικὴ κατοχὴ, ἡ πρὸς χρησιδεσποτείαν δηλαδὴ φέρουσα (1), ἀλλ' ἡ φυ-

(1) Διάτ. 9 Κώδ. (4, 24)·—τεμ. 24 Πανδ. (20, 1)—τεμ. 35 § 4 Π. (13, 7)·—τεμ. 1 § 15, τεμ. 36 Πανδ. (41, 1)·—τεμ. 16 Πανδ. (41, 3).

σικὴ κατοχὴ (possessio naturalis) καὶ νομή, ὡς πραγματικὸν βάρος τῶν κτημάτων, εἶχε μεταβῆ εἰς τὸν δανειστὴν Δ, καὶ δικαιωματικῶς διέμενε παρ' αὐτῷ καὶ τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ μέχρι τελείας ἐξοφλήσεως τοῦ δανείου του καὶ ἱκανοποιήσεως πλήρους (1).

» Ὅτι ἡ κυριότης τῶν κτημάτων τούτων ἠδύνατο νὰ μεταβιβασθῇ ἐκ τῶν κυρίων ὀθωμανῶν εἰς ἄλλον κύριον, ἀλλὰ τὸ πραγματικὸν βάρος τὸ ἐκ τοῦ ἐνεχύρου καὶ τῆς ἀντιχρήσεως πηγάζον διετηρεῖτο πάντοτε ὑπὲρ τοῦ δανειστοῦ· —διάτ. 12 Κώδ. (8, 28)· —τεμ. 18 § 2 Πανδ. (13, 7).

» Ὅτι ὁ ἐνεχυριοῦχος δὲν δύναται ποτὲ νὰ ἰδιοποιηθῇ τὸ ἐνέχυρον, ἀλλ' ὀφείλει νὰ τὸ ἀποδώσῃ, ὅταν τῷ προσφερθῇ ἡ ἱκανοποίησις, τὴν ὁποίαν δικαιοῦται νὰ λάβῃ, καὶ δὲν ὑπάρχει συμπεφωνημένη τις προθεσμία πρὸς ἐπιστροφὴν τοῦ δανείου· —διάτ. 3 Κώδ. (8, 31).

» Ὅτι, δυνάμει τῆς παραδεχθείσης, δικαιώματι καὶ πράγματι, ἀρχῆς, τῆς καθιερωθείσης καὶ ἀπὸ τὸ πρωτόκολλον τῆς 1 ἰουλίου 1830, κατὰ τὴν ὁποίαν οὐχὶ μόνον αἱ δημόσιαι, ἀλλ' ἐξαιρετικῶς καὶ αἱ ἰδιωτικαὶ τῶν ὀθωμανῶν ἰδιοκτησίαι, ὅσαι ἔκειντο εἰς τὰς ἐπαρχίας, τὰς ὁποίας τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος, διαρκοῦντος τοῦ ἀγῶνος, διὰ τῶν ὅπλων ἀνεκτήσατο (ἀπελάσαν, ἢ αἰχμαλωτίσαν, ἢ φονεύσαν ἐν μάχαις τοὺς ἐν αὐταῖς ὀθωμανοὺς) ἐδημεύθησαν, ἐπὶ τῇ δικαίᾳ βάσει τοῦ ὅτι ὁ ἑλληνικὸς ἀγὼν δὲν ἦτο κοινὸς πόλεμος, ὑπαγόμενος εἰς τὰς γενικὰς ἀρχὰς τοῦ ἐθνικοῦ δικαίου, ἀλλ' ἐθνεγερσία λαοῦ καταικισθέντος καὶ βίᾳ διατηρηθέντος, παρὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐθνικοῦ δικαίου, εἰς διηνεκῆ κατάστασιν δουλείας ἐν τῇ οἰκείᾳ καὶ πατρῴᾳ αὐτοῦ γῇ, κατὰ τῆς ὁποίας βίας, μηδέποτε διὰ συνθήκης, ἢ ἑκουσίας συγχωρήσεως καθαρισθείσης, τὰ δίκαια διέμειναν ἀπαράγραπτα, δυνάμει τῆς καθιερωθείσης, ὡς εἴρηται, ἀρχῆς ταύτης τῆς δημεύσεως, καὶ τὰ προκείμενα κτήματα κατέστησαν, τούτῳ τῷ νομίμῳ λόγῳ, ἰδιοκτησία τοῦ δημοσίου, ἀφοῦ ὀθωμανοί, ὡς προελέχθη, εἶχον αὐτὰ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀγῶνος ὡς ἰδιοκτησίαν των, ἔχοντες, τουτέστι, κατὰ τὰ προηγούμενα, τήν τε κυριότητα καὶ τὴν νομικὴν κατοχὴν αὐτῶν. Δὲν ἀπῃτεῖτο δέ, διὰ νὰ λάβῃ νόμιμον ἀποτέλεσμα ἡ δήμευσίς των ὑπὲρ τοῦ δημοσίου, οὔτε πράξεις κηρύττουσαι τὴν δήμευσιν αὐτῶν, διότι αὕτη πραγμα-

---

(1) Τεμ. 16 Πανδ. (41, 3)· — τεμ. 23 Πανδ. (20, 1)· — τεμ. 3 § 15 Πανδ. (10, 4)· — διάταξις 6 Κώδ. (8, 28)· — τεμ. 4 Πανδ. (13, 7). — Gluk τόμ. 18 σελ. 183—184.

Μα ...
ἀπ
π

...ετο εἰς τὴν κήρυξιν αὐτὴν τῆς
...ς τῆς κατοχῆς τῶν ἐπιδίκων
...μενοι, διότι ἡ δήμευσις ἐπενήργει
...ς πράγματι παρῄτησαν διὰ παντὸς
... τὸ δημεῦσαν ἔθνος, ἀντικατασταθὲν ἀμέ-
...κυριότητα αὐτῶν διὰ τῆς ἐνόπλου κατα-
...ς τῶν ἐπαρχιῶν, εἰς ἃς αἱ ἰδιοκτησίαι
...ὰ ἐπειδὴ ὁ ἀγὼν δὲν ἀπέβλεπεν εἰς τὸ νὰ βλά-
...α δικαιώματα τῶν μελῶν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους,
... ἡ δήμευσις ἔλαβε χώραν διατηρουμένων τῶν πραγ-
...ων, ὅσα αἱ ἰδιοκτησίαι αὗται ἔφερον καὶ πρὸ τῆς
...ως ὑπὲρ τῶν χριστιανῶν, ἤγουν, ἐπὶ τοῦ προκειμένου,
...ων τῶν πραγματικῶν τοῦ ἐνεχυριούχου δικαιωμάτων
...ῆς κατοχῆς καὶ ἀντιχρήσεως ἐπὶ τῶν ἐπιδίκων κτημά-
... κατοχῆς, ἥτις δὲν ἠδύνατο νὰ οὐδετερώσῃ τὴν δήμευσιν, ὡς
... ἐναγόμενοι ἰσχυρίζονται, καθόσον ἐκείνη μόνη ἡ κατοχὴ ὀθω-
μανικῶν κτημάτων δύναται νὰ ὠφελήσῃ ἀπέναντι τῆς δημεύσεως τοὺς πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως κατόχους χριστιανούς, τὴν ὁποίαν οὗτοι εἶχον τότε διανοίᾳ κυρίου, animo domini, διὰ τίτλου τουτέστιν ἐπιδεκτικοῦ μεταβιβάσεως τῆς κυριότητος, καὶ οὐχὶ ἐκείνη, τὴν ὁποίαν οὗτοι εἶχον ἀλλοτρίῳ ὀνόματι, ἤγουν ἐν ὀνόματι τῶν ὀθωμανῶν καὶ ἐπὶ ἐνεχύρῳ, ὡς προεῤῥέθη (τεμ. 13 πρ. Πανδ. (41, 3)· — τεμ. 13 § 1 Πανδ. 6, 2). Ὅθεν ἀνυπόστατοι εἶναι ὅλαι αἱ ἐνστάσεις τῶν ἀδελφῶν Δ κατὰ τοῦ περὶ δημεύσεως καὶ κυριότητος δικαιώματος τοῦ δημοσίου, αἱ στηριζόμεναι εἰς τὴν ἔλλειψιν πράξεως κηρυττούσης τὴν δήμευσιν, εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι τὴν κατοχὴν τῶν ἐπιδίκων κτημάτων εἶχεν ὁ πατὴρ αὐτῶν Δ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ μετ' αὐτήν, καὶ ταύτην ειδικῶς δὲν ἔλαβε τὸ δημόσιον, εἰς τὰς γενικὰς περὶ πολέμου καὶ τὰς συνεπείας αὐτοῦ ἀρχὰς τοῦ ἐθνικοῦ δικαίου, εἰς τοὺς νόμους περὶ καταλήψεως τῶν ἀδεσπότων κτημάτων καὶ εἰς τοὺς ῥητοὺς πρὸ αὐτῶν μνημονευομένους νόμους τοῦ Ῥωμαϊκοῦ δικαίου περὶ καταλήψεως τῶν πολεμίων πραγμάτων ἐν καιρῷ πολέμου, νόμους ἄλλως ἀναγομένους προφανῶς μόνον εἰς τὴν κατάληψιν τῶν κινητῶν ἐχθρικῶν πραγμάτων, διότι καθόσον ἀφορᾷ τὰ ἀκίνητα καὶ αὐτὸ τὸ Ῥωμ. δίκαιον παραδέχεται, ὅτι ταῦτα ἐδημεύοντο, τουτέστι καθιςῶντο ἰδιοκτησία τοῦ δημοσίου τοῦ νικῶντος ἔθνους καὶ οὐχὶ τῶν ἰδιωτῶν τούτου (τεμ. 20 Πανδ. (49, 15).

» Ὅτι ἡ ἑτέρα τῆς ἀποσβεστικῆς παραγραφῆς ἔνστασις τῶν ἀδελφῶν Δ εἶναι ὡσαύτως ἀνυπόστατος, διότι καὶ ἂν παραδεχθῇ τις,

κατὰ τὴν ἀξίωσίν των, ὅτι ἡ τριακονταετία καὶ οὐχὶ ἡ τεσσαρακονταετία ἀποσβέννυσι καὶ τοῦ δημοσίου τὰς ἀγωγάς, ἡ παραγραφὴ ὅμως αὕτη δὲν ἄρχεται, εἰ μὴ ἀφότου ἡ ἀγωγὴ ἐγεννήθη (1), ἡ δὲ ἀγωγὴ τοῦ δημοσίου δὲν ἐγεννήθη ἐπὶ τοῦ προκειμένου, καθὰ ἰσχυρίζονται οἱ ἐναγόμενοι, ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀγῶνος, ἤγουν ἀπὸ τοῦ 1821, διότι ὁ πατήρ των καὶ αὐτοὶ ὄντες, ὡς ἀπεδείχθη, ἐνεχυριοῦχοι εἶχον τὰ κτήματα εἰς τὴν φυσικὴν μόνον κατοχήν των, καὶ μὲ τὸ πραγματικὸν δικαίωμα νὰ τὰ διακατέχωσιν ἀπέναντι ὁποιουδήτοτε μέχρις οὗ ὁλοσχερῶς ἱκανοποιηθῶσι (νόμ. 16 § 3 Πανδ. (20, 1)·—διάτ. 15 Κώδ. 8, 14)· ὅθεν σχετικῶς μὲν πρὸς τὸ δικαίωμα τοῦτο, ἡ ἀγωγὴ τοῦ κυρίου πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ πράγματος δὲν γεννᾶται, εἰμὴ μετὰ τὴν πλήρη ἱκανοποίησιν τοῦ ἐνεχυριούχου, κατ' ἀναλογίαν τῆς ῥητῆς διατάξεως τῶν νόμων 9 § 3 καὶ 4 Π. (13, 7) καὶ τεμ. 33 (αὐτόθι), καὶ ἡ ἱκανοποίησις αὕτη δὲν ἔλαβεν εἰσέτι χώραν· σχετικῶς δὲ πρὸς τὸ εἶδος τῆς κατοχῆς δὲν γεννᾶται, ἐνόσῳ οἱ ἐνεχυριοῦχοι κατέχουσιν ἐπὶ ἐνεχύρῳ, τουτέστιν *ἐν ἀλλοτρίῳ ὀνόματι*, κατὰ τὰς ῥητὰς ἐκφράσεις τῶν νόμων 13 ἐν ἀρχ. Πανδ. (41, 3), 13 § 1 Πανδ. (6, 2) καὶ Γλοὺκ τόμ. 18 σελ. 184. Ὅπερ ἐστὶν ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου, διότι ἐνόσῳ ὁ κύριος ἔχει διὰ τοῦ ἐνεχυριούχου τὴν νομικὴν κατοχήν, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐρρέθη, δὲν ὑφίσταται ἡ ἀφορμὴ τῆς παρ' αὐτοῦ διεκδικητικῆς ἀγωγῆς, κατὰ τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν τοῦ νόμου 7 § 6 ἐν τέλει Κώδ. (7, 39) (ὅρα καὶ Πύχτα Πανδέκτας § 99 σημ. h. καὶ Σαβιν. σύστ. τόμ. 5 § 239 περιόδ. ὀγδόη)· οἱ δὲ ἐναγόμενοι κατεῖχον ὡς ἐνεχυριοῦχοι ἀπέναντι τοῦ κυρίου, ἐν σῷ διὰ προφανῶν πράξεων, ἢ διὰ ῥητῆς δηλώσεως πρὸς αὐτὸν δὲν ἤρχισαν σφετεριζόμενοι τὴν κυριότητα ἐν ἰδίῳ ὀνόματι, αὐτογνωμόνως μεταβάλλοντες τὸν ἀρχικὸν τῆς φυσικῆς κατοχῆς των τίτλον, τοῦτο δὲ δὲν ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν μαρτύρων ἢ ἐξ ἄλλων ἐγγράφων τῆς δικαιογραφίας, ὅτι οἱ ἐναγόμενοι ἔπραξαν πρὸ τοῦ 1828, ὅτε ἡ ἀγωγὴ ἦλθεν τὸ ἀποδίδει εἰς αὐτούς, καὶ ἀφότου δὲν συνεπληρώθη ἡ τριακονταετία· ἀπεναντίας δὲ ἀπὸ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ ἑνὸς ἐκ τῶν ἐναγομένων, ἤγουν τοῦ Δ Ν τῆς 28 ὀκτωβρίου 1834 πρὸς τὸν γενικὸν ἔφορον Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, ἐξάγεται, ὅτι ἕως τότε, ἤγουν ἕως τοῦ ὀκτωβρίου 1834, οἱ ἐναγόμενοι κατεῖχον λόγῳ ἐνεχύρου καὶ οὐχὶ ὡς κύριοι, τοῦτο δὲ βεβαιοῖ αὐτὸς ὁ γράψας τὴν ἀναφορὰν δικαῖκος.

(1) Διάτ. 1 § 1 Κώδ. (7, 40)·—διάτ. 3 Κώδ. (7, 39)·—διάτ. 30 Κώδ. (5, 12).

ικῶς καὶ σιωπηλῶς περιελαμβάνετο εἰς τὴν κήρυξιν αὐτὴν τῆς ἐθνεγερσίας, οὔτε εἰδικὴ κατάληψις τῆς κατοχῆς τῶν ἐπιδίκων ἀγρῶν, ὡς διατείνονται οἱ ἐναγόμενοι, διότι ἡ δήμευσις ἐπενήργει κατὰ τῶν ὀθωμανῶν, οἵτινες πράγματι παρήτησαν διὰ παντὸς τὰς ἰδιοκτησίας των εἰς τὸ δημεῦσαν ἔθνος, ἀντικατασταθὲν ἀμέσως εἰς τὴν πραγματικὴν κυριότητα αὐτῶν διὰ τῆς ἐνόπλου καταλήψεως καὶ διατηρήσεως τῶν ἐπαρχιῶν, εἰς ἃς αἱ ἰδιοκτησίαι αὗται ἔκειντο, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ἀγὼν δὲν ἀπέβλεπεν εἰς τὸ νὰ βλάπτῃ τὰ κεκτημένα δικαιώματα τῶν μελῶν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἐννοεῖται, ὅτι ἡ δήμευσις ἔλαβε χώραν διατηρουμένων τῶν πραγματικῶν βαρῶν, ὅσα αἱ ἰδιοκτησίαι αὗται ἔφερον καὶ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ὑπὲρ τῶν χριστιανῶν, ἤγουν, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, διατηρουμένων τῶν πραγματικῶν τοῦ ἐνεχυριούχου δικαιωμάτων τῆς φυσικῆς κατοχῆς καὶ ἀντιχρήσεως ἐπὶ τῶν ἐπιδίκων κτημάτων· κατοχῆς, ἥτις δὲν ἠδύνατο νὰ οὐδετερώσῃ τὴν δήμευσιν, ὡς οἱ ἐναγόμενοι ἰσχυρίζονται, καθόσον ἐκείνη μόνη ἡ κατοχὴ ὀθωμανικῶν κτημάτων δύναται νὰ ὠφελήσῃ ἀπέναντι τῆς δημεύσεως τοὺς πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως κατόχους χριστιανούς, τὴν ὁποίαν οὗτοι εἶχον τότε διανοίᾳ κυρίου, animo domini, διὰ τίτλου τουτέστιν ἐπιδεκτικοῦ μεταβιβάσεως τῆς κυριότητος, καὶ οὐχὶ ἐκείνη, τὴν ὁποίαν οὗτοι εἶχον ἀλλοτρίῳ ὀνόματι, ἤγουν ἐν ὀνόματι τῶν ὀθωμανῶν καὶ ἐπὶ ἐνεχύρῳ, ὡς προεῤῥέθη (τεμ. 13 πρ. Πανδ. (41, 3)· — τεμ. 13 § 1 Πανδ. 6, 2). Ὅθεν ἀνυπόστατοι εἶναι ὅλαι αἱ ἐνστάσεις τῶν ἀδελφῶν Δ κατὰ τοῦ περὶ δημεύσεως καὶ κυριότητος δικαιώματος τοῦ δημοσίου, αἱ στηριζόμεναι εἰς τὴν ἔλλειψιν πράξεως κηρυττούσης τὴν δήμευσιν, εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι τὴν κατοχὴν τῶν ἐπιδίκων κτημάτων εἶχεν ὁ πατὴρ αὐτῶν Δ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ μετ' αὐτήν, καὶ ταύτην εἰδικῶς δὲν ἔλαβε τὸ δημόσιον, εἰς τὰς γενικὰς περὶ πολέμου καὶ τὰς συνεπείας αὐτοῦ ἀρχὰς τοῦ ἐθνικοῦ δικαίου, εἰς τοὺς νόμους περὶ καταλήψεως τῶν ἀδεσπότων κτημάτων καὶ εἰς τοὺς ῥητοὺς παρ' αὐτῶν μνημονευομένους νόμους τοῦ Ῥωμαϊκοῦ δικαίου περὶ καταλήψεως τῶν πολεμίων πραγμάτων ἐν καιρῷ πολέμου, νόμους ἄλλως ἀναγομένους προφανῶς μόνον εἰς τὴν κατάληψιν τῶν κινητῶν ἐχθρικῶν πραγμάτων, διότι καθόσον ἀφορᾷ τὰ ἀκίνητα καὶ αὐτὸ τὸ Ῥωμ. δίκαιον παραδέχεται, ὅτι ταῦτα ἐδημεύοντο, τουτέστι καθιστῶντο ἰδιοκτησία τοῦ δημοσίου τοῦ νικῶντος ἔθνους καὶ οὐχὶ τῶν ἰδιωτῶν τούτου (τεμ. 20 Πανδ. (49, 15).

» Ὅτι ἡ ἑτέρα τῆς ἀποσβεστικῆς παραγραφῆς ἔνστασις τῶν ἀδελφῶν Δ εἶναι ὡσαύτως ἀνυπόστατος, διότι καὶ ἂν παραδεχθῇ τις,

κατὰ τὴν αξίωσίν των, ὅτι ἡ τριακονταετία καὶ οὐχὶ ἡ τεσσαρακονταετία ἀποσβέννυσι καὶ τοῦ δημοσίου τὰς ἀγωγάς, ἡ παραγραφὴ ὅμως αὕτη δὲν ἄρχεται, εἰ μὴ ἀφότου ἡ ἀγωγὴ ἐγεννήθη (1), ἡ δὲ ἀγωγὴ τοῦ δημοσίου δὲν ἐγεννήθη ἐπὶ τοῦ προκειμένου, καθὰ ἰσχυρίζονται οἱ ἐναγόμενοι, ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀγῶνος, ἤγουν ἀπὸ τοῦ 1821, διότι ὁ πατήρ των καὶ αὐτοὶ ὄντες, ὡς ἀπεδείχθη, ἐνεχυριοῦχοι εἶχον τὰ κτήματα εἰς τὴν φυσικὴν μόνον κατοχήν των, καὶ μὲ τὸ πραγματικὸν δικαίωμα νὰ τὰ διακατέχωσιν ἀπέναντι ὁπωσδήποτε μέχρις οὗ ὁλοσχερῶς ἱκανοποιηθῶσι (νόμ. 16 § 3 Πανδ. (20, 1) —διάτ. 15 Κώδ. 8, 14)· ὅθεν σχετικῶς μὲν πρὸς τὸ δικαίωμα τοῦτο, ἡ ἀγωγὴ τοῦ κυρίου πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ πράγματος δὲν γεννᾶται, εἰμὴ μετὰ τὴν πλήρη ἱκανοποίησιν τοῦ ἐνεχυριούχου, κατ' ἀναλογίαν τῆς ῥητῆς διατάξεως τῶν νόμων 9 § 3 καὶ 4 Π. (13, 7) καὶ τεμ. 33 (αὐτόθι), καὶ ἡ ἱκανοποίησις αὕτη δὲν ἔλαβεν εἰσέτι χώραν· σχετικῶς δὲ πρὸς τὸ εἶδος τῆς κατοχῆς δὲν γεννᾶται, ἐνόσῳ οἱ ἐνεχυριοῦχοι κατέχουσιν ἐπὶ ἐνεχύρῳ, τουτέστιν *ἐν ἀλλοτρίῳ ὀνόματι*, κατὰ τὰς ῥητὰς ἐκφράσεις τῶν νόμων 13 ἐν ἀρχ. Πανδ. (41, 3), 13 § 1 Πανδ. (6, 2) καὶ Γλοὺκ τόμ. 18 σελ. 184. ὅπερ ἐστὶν ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου, διότι ἐνόσῳ ὁ κύριος ἔχει διὰ τοῦ ἐνεχυριούχου τὴν νομικὴν κατοχήν, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐῤῥέθη, δὲν ὑφίσταται ἡ ἀφορμὴ τῆς παρ' αὐτοῦ διεκδικητικῆς ἀγωγῆς, κατὰ τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν τοῦ νόμου 7 § 6 ἐν τέλει Κώδ. (7, 39) (ὅρα καὶ Πιύχτα Πανδέκτας § 99 σημ. h. καὶ Σαβίν. σύστ. τόμ. 5 § 239 περιόδ. ὀγδόη)· οἱ δὲ ἐναγόμενοι κατεῖχον ὡς ἐνεχυριοῦχοι ἀπέναντι τοῦ κυρίου, ἐν σῷ διὰ προφανῶν πράξεων, ἢ διὰ ῥητῆς δηλώσεως πρὸς αὐτὸν δὲν ἤρχισαν σφετεριζόμενοι τὴν κυριότητα ἐν ἰδίῳ ὀνόματι, αὐτογνωμόνως μεταβάλλοντες τὴν ἀρχικὸν τῆς φυσικῆς κατοχῆς των τίτλον, τοῦτο δὲ δὲν ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν μαρτύρων ἢ ἐξ ἄλλων ἐγγράφων τῆς δικαιογραφίας, ὅτι οἱ ἐναγόμενοι ἔπραξαν πρὸ τοῦ 1828, ὅτε ἡ ἀγωγὴ ἦλθεν τὸ ἀποδίδει εἰς αὐτούς, καὶ ἀφότου δὲν συνεπληρώθη ἡ τριακονταετία· ἀπεναντίας δὲ ἀπὸ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ ἑνὸς ἐκ τῶν ἐναγομένων, ἤγουν τοῦ Δ Ν τῆς 28 ὀκτωβρίου 1834 πρὸς τὸν γενικὸν ἔφορον Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, ἐξάγεται, ὅτι ἕως τότε, ἤγουν ἕως τοῦ ὀκτωβρίου 1834, οἱ ἐναγόμενοι κατεῖχον λόγῳ ἐνεχύρου καὶ οὐχὶ ὡς κύριοι, τοῦτο δὲ βεβαιοῖ αὐτὸς ὁ γράψας τὴν ἀναφορὰν διάδικος.

---

(1) Διάτ. 1 § 1 Κώδ. (7, 40) — διάτ. 3 Κώδ. (7, 39) — διάτ. 30 Κώδ. (5, 12).

τὴν παραχώρησιν τοῦ κτήματος τούτου, καθότι τούτου μὴ ὄντος οὔτε ἰδιωτικῆς ἰδιοκτησίας ὀθωμανοῦ τινός, οὔτε ἰδιοκτησίας τοῦ Σουλτάνου, τὸ δημόσιον δὲν κατέστη κύριον αὐτοῦ δικαιώματι τοῦ πολέμου, καθότι τὸ δικαίωμα τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἀποκτηθῇ εἰμὴ ἐπὶ τῆς ἰδιοκτησίας τῶν πολεμίων. ».

ΣΗΜ. Δι' αὐτῆς κυροῦται ἡ 7468 ἀπόφασις τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 9. ζ') Γαῖαι ἀγορασθεῖσαι ἐν Ἀθήναις κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐξ αὐτῶν ἐξώσεως τῶν ὀθωμανῶν, οἵτινες καὶ αὖθις τὰς ἀνέκτησαν· ἴδε ἀπόφ. 10153 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 10. η) Τὸ δημόσιον ἐνήγαγε τὸν Κ, διεκδικοῦν οἰκίαν τινά, ἥτις, κατὰ τὸν ἰσχυρισμὸν ἐκείνου, ἀνῆκεν εἰς τὸ ὀθωμανικὸν δημόσιον πρὸ τῆς εἰς τὴν ἑλληνικὴν κυβέρνησιν παραδόσεως τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν· ἄρα ὅτι περιῆλθεν εἰς αὐτό, *δικαιώματι κατακτήσεως*·—ὁ ἐναγόμενος ἀντέταξεν, ὅτι, καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι τὸ διεκδικούμενον κτῆμα ἀνῆκεν ἄλλοτε εἰς τὸ ὀθωμανικὸν δημόσιον, ὅμως κατὰ τὸ 1824, ὅτε ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις κατέκτησε τὰς Ἀθήνας, ἐπώλησεν εἰς τὸν ἐναγόμενον τὸ κτῆμα αὐτό· ἑπομένως καὶ ἂν ἔπειτα οἱ ὀθωμανοὶ ἀνέκτησαν τὰς Ἀθήνας, ἐπειδὴ ὁ πόλεμος ἀπεπερατώθη διὰ τῆς εἰς τὴν ἑλληνικὴν κυβέρνησιν παραδόσεως τῆς Ἀττικῆς, ἡ κυβέρνησις αὕτη ἀπέκτησε μὲν τελειωτικῶς τὴν κυριαρχίαν τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ἀλλ' ὄχι καὶ τὰς ἰδιωτικὰς τῶν ὑπηκόων της ἰδιοκτησίας, διότι ἕκαστος ἰδιώτης ἔμεινε κύριος τῆς ἰδιοκτησίας του.

Τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν (ἀπόφ. 11426 τοῦ 1853) ἐσκέφθη, ὅτι, ἂν τὸ ἐπίδικον κτῆμα ἀνῆκεν εἰς τὸ ὀθωμανικὸν δημόσιον, τὸ ἐπιχείρημα τοῦ ἐναγομένου δὲν ἔχει ὑπόστασιν, διότι τότε μόνον ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ ὀρθόν, ἐὰν ἡ τελευταία καὶ ὁριστικὴ παρὰ τῆς Ἑλλην. κυβερνήσεως ἀπόκτησις τῶν Ἀθηνῶν εἶχε λάβει χώραν δυνάμει τῶν ὅπλων καὶ τῆς τοῦ πολέμου κατακτήσεως, ἀλλ' ἡ ἐπαρχία Ἀττικῆς παρεχωρήθη δυνάμει συνθήκης ἀπέναντι χρηματικῆς ποσότητος, καὶ οὕτως ἡ ὀθωμανικὴ Πύλη μετεβίβασεν εἰς μὲν τὴν κυριαρχίαν τῆς Ἑλλάδος τὴν ἐξουσίαν τῆς ἐπαρχίας, εἰς δὲ τὴν κυριότητα τῆς κυβερνήσεως, ἤτοι τοῦ δημοσίου, ὅλα τὰ δημόσια ὀθωμανικὰ ἐν Ἀθήναις κτήματα· ἂν δὲ ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις κατὰ τὸ 1825 ἐπώλησεν εἰς τὸν ἐναγόμενον τὸ κτῆμα ἐκεῖνο, ἡ ὀθωμανικὴ κυβέρνησις, ἥτις ἀνέκτησε πάλιν τὰς Ἀθήνας, δὲν ὑπεχρεοῦτο νὰ σεβασθῇ τὰς παρὰ τῆς Ἑλλην. κυβερνήσεως ἐνεργηθείσας ἐκποιήσεις· ἄρα ὁ μὲν ἐναγόμενος ἀπώλεσεν οὕτω τὸ κτῆμα, ἡ δὲ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἀπέκτησεν αὐτὸ μετὰ ταῦτα διὰ τοῦ ἀντιτίμου, ὅπερ προσέφερεν εἰς τὴν ὀθωμανικὴν Πύλην.

Παραγραφὴ ἐκ τοῦ τῆς, δυνάμει τοῦ πολέμου, καταλήψεως τίτλου.

§ 11. α') Ἴδε τὴν λέξιν *παραγραφή*, ἔνθα περὶ τοῦ τίτλου τῆς ἐν πολέμῳ κατακτήσεως· ἴδε καὶ ἀπόφασιν 10726 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 12. β') Ὁ κατακτητὴς παραγράφει τὸ δικαίωμα ἰδιώτου τινὸς ἐπὶ κτήματος, ὅπερ ἐκ παρακλήσεως ὀθωμανός τις κατεῖχεν; ἴδε ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 4500 ἀνωτ. ἐν § 16.

§ 13. γ') Τὸ δημόσιον, ὅπερ κατέλαβεν ἀγρόν τινα δυνάμει τῆς πολεμικῆς κατακτήσεως καὶ ὅπερ ἐνεμήθη αὐτόν, καλῇ τῇ πίστει, ὡς τοιοῦτον ὑπὲρ τὰ δέκα ἔτη, δύναται νὰ προτείνῃ τὴν τῆς χρησιδεσποτείας ἔνστασιν, καὶ ἂν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς καταλήψεως κατεῖχε τὸν ἀγρὸν ἄλλην; ἂν δὲν ἀποκρούηται ἡ καλὴ πίστις του.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ ὅμως, καὶ κατὰ τὴν ἐν τῇ ἀγωγῇ διαλαμβανομένην ὁμολογίαν τοῦ πατρὸς τῶν ἐναγόντων, οἱ ἐπίδικοι ἀγροί, ἀνήκοντες ἀρχικῶς εἰς τὴν κυριότητα τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας, καὶ παρὰ ταύτης πρὸς αὐτὸν παραχωρηθέντες, κατελήφθησαν (ὡς κτήματα ὀθωμανικὰ) παρὰ τοῦ δημοσίου ἀπὸ τοῦ ἔτους 1835, καὶ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης οἱ ἐνάγοντες, καλλιεργοῦντες αὐτούς, ἀπέδιδον πρὸς τὸ δημόσιον τὸν παρ' αὐτοῦ, ὡς κυρίου, ἀπαιτούμενον φόρον τῆς ἐπικαρπίας.

» Ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς καταλήψεως ταύτης μέχρι τῆς ἀγωγῆς παρῆλθον ἐπέκεινα τῶν δέκα ἐτῶν, ἡ δὲ καθ' ὅλον τὸν χρόνον τοῦτον ἀνενόχλητος νομὴ τοῦ δημοσίου, ἐπὶ τῇ καλῇ πίστει, ὅτι οἱ ἐπίδικοι ἀγροί, ὡς ὀθωμανικὰ κτήματα, περιῆλθον εἰς αὐτό, δυνάμει τοῦ νομίμου τῆς πολεμικῆς κατακτήσεως τίτλου, ὑποστηρίζει ἀρκούντως τὴν ἐπὶ τῆς χρησιδεσποτείας στηριχθεῖσαν ἔνστασιν τῆς παραγραφῆς, ἐφ' ἧς παρέλειψε ν' ἀποφασίσῃ τὸ πρωτοδικεῖον· ὁ δὲ λόγος, ὅτι ἐν καιρῷ τῆς ὑπὸ τοῦ δημοσίου καταλήψεως τῶν ἐπιδίκων ἀγρῶν δὲν κατείχοντο οὗτοι παρ' ὀθωμανῶν, ἀλλὰ παρὰ τοῦ πατρὸς τῶν ἐναγόντων, εἰς τὴν κυριότητα τοῦ ὁποίου παρεχωρήθησαν πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ὑπὸ τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας, δὲν δύναται ν' ἀποκρούσῃ τὴν ἐπὶ τῆς προκειμένης νομῆς καλὴν πίστιν τοῦ δημοσίου, ἀφοῦ οἱ ἐνάγοντες δὲν διατείνονται, οὐδ' ἐπρότεινον ν' ἀποδείξωσιν, ὅτι τὸ δημόσιον ἐγίνωσκεν ἐν καιρῷ τῆς καταλήψεως τὴν παρὰ τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας πρὸς τὸν πατέρα των γενομένην δῆθεν παραχώρησιν, ὥστε νὰ ἐκλείψῃ τὸ στοιχεῖον τῆς καλῆς αὐτοῦ πίστεως, τεκμαιρομένης ὑπὸ τοῦ νόμου μέχρι τῆς τοῦ ἐναντίου ἀποδείξεως, καὶ ὑποστηριζομένης μάλιστα

τὴν παραχώρησιν τοῦ κτήματος τούτου, καθότι τούτου μὴ ὄντος οὔτε ἰδιωτικῆς ἰδιοκτησίας ὀθωμανοῦ τινός, οὔτε ἰδιοκτησίας τοῦ Σουλτάνου, τὸ δημόσιον δὲν κατέστη κύριον αὐτοῦ δικαιώματι τοῦ πολέμου, καθότι τὸ δικαίωμα τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἀποκτηθῇ εἰμὴ ἐπὶ τῆς ἰδιοκτησίας τῶν πολεμίων. ».

ΣΗΜ. Δι' αὐτῆς κυροῦται ἡ 7468 ἀπόφασις τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 9. ζ') Γαῖαι ἀγορασθεῖσαι ἐν Ἀθήναις κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐξ αὐτῶν ἐξώσεως τῶν ὀθωμανῶν, οἵτινες καὶ αὖθις τὰς ἀνέκτησαν· ἴδε ἀπόφ. 10153 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 10. η') Τὸ δημόσιον ἐνήγαγε τὸν Κ, διεκδικοῦν οἰκίαν τινά, ἥτις, κατὰ τὸν ἰσχυρισμὸν ἐκείνου, ἀνῆκεν εἰς τὸ ὀθωμανικὸν δημόσιον πρὸ τῆς εἰς τὴν ἑλληνικὴν κυβέρνησιν παραδόσεως τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν· ἄρα ὅτι περιῆλθεν εἰς αὐτό, *δικαιώματι κατακτήσεως*·—ὁ ἐναγόμενος ἀντέταξεν, ὅτι, καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι τὸ διεκδικούμενον κτῆμα ἀνῆκεν ἄλλοτε εἰς τὸ ὀθωμανικὸν δημόσιον, ὅμως κατὰ τὸ 1824, ὅτε ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις κατέκτησε τὰς Ἀθήνας, ἐπώλησεν εἰς τὸν ἐναγόμενον τὸ κτῆμα αὐτό· ἐπομένως καὶ ἂν ἔπειτα οἱ ὀθωμανοὶ ἀνέκτησαν τὰς Ἀθήνας, ἐπειδὴ ὁ πόλεμος ἀπεπερατώθη διὰ τῆς εἰς τὴν ἑλληνικὴν κυβέρνησιν παραδόσεως τῆς Ἀττικῆς, ἡ κυβέρνησις αὕτη ἀπέκτησε μὲν τελειωτικῶς τὴν κυριαρχίαν τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ἀλλ' ὄχι καὶ τὰς ἰδιωτικὰς τῶν ὑπηκόων της ἰδιοκτησίας, διότι ἕκαστος ἰδιώτης ἔμεινε κύριος τῆς ἰδιοκτησίας του.

Τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν (ἀπόφ. 11426 τοῦ 1853) ἐσκέφθη, ὅτι, ἂν τὸ ἐπίδικον κτῆμα ἀνῆκεν εἰς τὸ ὀθωμανικὸν δημόσιον, τὸ ἐπιχείρημα τοῦ ἐναγομένου δὲν ἔχει ὑπόστασιν, διότι τότε μόνον ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ ὀρθόν, ἐὰν ἡ τελευταία καὶ ὁριστικὴ παρὰ τῆς Ἑλλην. κυβερνήσεως ἀπόκτησις τῶν Ἀθηνῶν εἶχε λάβει χώραν δυνάμει τῶν ὅπλων καὶ τῆς τοῦ πολέμου κατακτήσεως, ἀλλ' ἡ ἐπαρχία Ἀττικῆς παρεχωρήθη δυνάμει συνθήκης ἀπέναντι χρηματικῆς ποσότητος, καὶ οὕτως ἡ ὀθωμανικὴ Πύλη μετεβίβασεν εἰς μὲν τὴν κυριαρχίαν τῆς Ἑλλάδος τὴν ἐξουσίαν τῆς ἐπαρχίας, εἰς δὲ τὴν κυριότητα τῆς κυβερνήσεως, ἤτοι τοῦ δημοσίου, ὅλα τὰ δημόσια ὀθωμανικὰ ἐν Ἀθήναις κτήματα· ἂν δὲ ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις κατὰ τὸ 1825 ἐπώλησεν εἰς τὸν ἐναγόμενον τὸ κτῆμα ἐκεῖνο, ἡ ὀθωμανικὴ κυβέρνησις, ἥτις ἀνέκτησε πάλιν τὰς Ἀθήνας, δὲν ὑπεχρεοῦτο νὰ σεβασθῇ τὰς παρὰ τῆς Ἑλλην. κυβερνήσεως ἐνεργηθείσας ἐκποιήσεις· ἄρα ὁ μὲν ἐναγόμενος ἀπώλεσεν οὕτω τὸ κτῆμα, ἡ δὲ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἀπέκτησεν αὐτὸ μετὰ ταῦτα διὰ τοῦ ἀντιτίμου, ὅπερ προσέφερεν εἰς τὴν ὀθωμανικὴν Πύλην.

Παραγραφὴ ἐκ τοῦ τῆς, δυνάμει τοῦ πολέμου, καταλήψεως τίτλου.

§ 11. ά) Ἴδε τὴν λέξιν *παραγραφή*, ἔνθα περὶ τοῦ τίτλου τῆς ἐν πολέμῳ κατακτήσεως· ἴδε καὶ ἀπόφασιν 10726 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 12. β') Ὁ κατακτητὴς παραγράφει τὸ δικαίωμα ἰδιώτου τινὸς ἐπὶ κτήματος, ὅπερ ἐκ παρακλήσεως ὀθωμανός τις κατεῖχεν; ἴδε ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 4500 ἀνωτ. ἐν § 16.

§ 13. γ') Τὸ δημόσιον, ὅπερ κατέλαβεν ἀγρόν τινα δυνάμει τῆς πολεμικῆς κατακτήσεως καὶ ὅπερ ἐνεμήθη αὐτὸν, καλῇ τῇ πίστει, ὡς τοιοῦτον ὑπὲρ τὰ δέκα ἔτη, δύναται νὰ προτείνῃ τὴν τῆς χρησιδεσποτείας ἔνστασιν, καὶ ἂν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς καταλήψεως κατεῖχε τὸν ἀγρὸν ἄλλην, ἂν δὲν ἀποκρούηται ἡ καλὴ πίστις του.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ ὅμως, καὶ κατὰ τὴν ἐν τῇ ἀγωγῇ διαλαμβανομένην ὁμολογίαν τοῦ πατρὸς τῶν ἐναγόντων, οἱ ἐπίδικοι ἀγροὶ, ἀνήκοντες ἀρχικῶς εἰς τὴν κυριότητα τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας, καὶ παρὰ ταύτης πρὸς αὐτὸν παραχωρηθέντες, κατελήφθησαν (ὡς κτήματα ὀθωμανικὰ) παρὰ τοῦ δημοσίου ἀπὸ τοῦ ἔτους 1835, καὶ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης οἱ ἐνάγοντες, καλλιεργοῦντες αὐτοὺς, ἀπέδιδον πρὸς τὸ δημόσιον τὸν παρ' αὐτοῦ, ὡς κυρίου, ἀπαιτούμενον φόρον τῆς ἐπικαρπίας.

» Ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς καταλήψεως ταύτης μέχρι τῆς ἀγωγῆς παρῆλθον ἐπέκεινα τῶν δέκα ἐτῶν, ἡ δὲ καθ' ὅλον τὸν χρόνον τοῦτον ἀνενόχλητος νομὴ τοῦ δημοσίου, ἐπὶ τῇ καλῇ πίστει, ὅτι οἱ ἐπίδικοι ἀγροὶ, ὡς ὀθωμανικὰ κτήματα, περιῆλθον εἰς αὐτὸ, δυνάμει τοῦ νομίμου τῆς πολεμικῆς κατακτήσεως τίτλου, ὑποστηρίζει ἀρκούντως τὴν ἐπὶ τῆς χρησιδεσποτείας στηριχθεῖσαν ἔνστασιν τῆς παραγραφῆς, ἐφ' ἧς παρέλειψε ν' ἀποφασίσῃ τὸ πρωτοδικεῖον· ὁ δὲ λόγος, ὅτι ἐν καιρῷ τῆς ὑπὸ τοῦ δημοσίου καταλήψεως τῶν ἐπιδίκων ἀγρῶν δὲν κατείχοντο οὗτοι παρ' ὀθωμανῶν, ἀλλὰ παρὰ τοῦ πατρὸς τῶν ἐναγόντων, εἰς τὴν κυριότητα τοῦ ὁποίου παρεχωρήθησαν πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ὑπὸ τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας, δὲν δύναται ν' ἀποκρούσῃ τὴν ἐπὶ τῆς προκειμένης νομῆς καλὴν πίστιν τοῦ δημοσίου, ἀφοῦ οἱ ἐνάγοντες δὲν διατείνονται, οὐδ' ἐπρότεινον ν' ἀποδείξωσιν, ὅτι τὸ δημόσιον ἐγίνωσκεν ἐν καιρῷ τῆς καταλήψεως τὴν παρὰ τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας πρὸς τὸν πατέρα-των γενομένην δῆθεν παραχώρησιν, ὥστε νὰ ἐκλείψῃ τὸ στοιχεῖον τῆς καλῆς αὐτοῦ πίστεως, τεκμαιρομένης ὑπὸ τοῦ νόμου μέχρι τῆς τοῦ ἐναντίου ἀποδείξεως, καὶ ὑποστηριζομένης μάλιστα

τὴν παραχώρησιν τοῦ κτήματος τούτου, καθότι τούτου μὴ ὄντος οὔτε ἰδιωτικῆς ἰδιοκτησίας ὀθωμανοῦ τινός, οὔτε ἰδιοκτησίας τοῦ Σουλτάνου, τὸ δημόσιον δὲν κατέστη κύριον αὐτοῦ δικαιώματι τοῦ πολέμου, καθότι τὸ δικαίωμα τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἀποκτηθῇ εἰμὴ ἐπὶ τῆς ἰδιοκτησίας τῶν πολεμίων. D.

ΣΗΜ. Δι' αὐτῆς κυροῦται ἡ 7468 ἀπόφασις τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 9. ζ') Γαῖαι ἀγορασθεῖσαι ἐν Ἀθήναις κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐξ αὐτῶν ἐξώσεως τῶν ὀθωμανῶν, οἵτινες καὶ αὖθις τὰς ἀνέκτησαν· ἴδε ἀπόφ. 10153 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 10. η') Τὸ δημόσιον ἐνήγαγε τὸν Κ, διεκδικοῦν οἰκίαν τινά, ἥτις, κατὰ τὸν ἰσχυρισμὸν ἐκείνου, ἀνῆκεν εἰς τὸ ὀθωμανικὸν δημόσιον πρὸ τῆς εἰς τὴν ἑλληνικὴν κυβέρνησιν παραδόσεως τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν· ἄρα ὅτι περιῆλθεν εἰς αὐτό, *δικαιώματι κατακτήσεως*·—ὁ ἐναγόμενος ἀντέταξεν, ὅτι, καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι τὸ διεκδικούμενον κτῆμα ἀνῆκεν ἄλλοτε εἰς τὸ ὀθωμανικὸν δημόσιον, ὅμως κατὰ τὸ 1824, ὅτε ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις κατέκτησε τὰς Ἀθήνας, ἐπώλησεν εἰς τὸν ἐναγόμενον τὸ κτῆμα αὐτό· ἑπομένως καὶ ἂν ἔπειτα οἱ ὀθωμανοὶ ἀνέκτησαν τὰς Ἀθήνας, ἐπειδὴ ὁ πόλεμος ἀπεπερατώθη διὰ τῆς εἰς τὴν ἑλληνικὴν κυβέρνησιν παραδόσεως τῆς Ἀττικῆς, ἡ κυβέρνησις αὕτη ἀπέκτησε μὲν τελειωτικῶς τὴν κυριαρχίαν τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ἀλλ' ὄχι καὶ τὰς ἰδιωτικὰς τῶν ὑπηκόων της ἰδιοκτησίας, διότι ἕκαστος ἰδιώτης ἔμεινε κύριος τῆς ἰδιοκτησίας του.

Τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν (ἀπόφ. 11426 τοῦ 1853) ἐσκέφθη, ὅτι, ἂν τὸ ἐπίδικον κτῆμα ἀνῆκεν εἰς τὸ ὀθωμανικὸν δημόσιον, τὸ ἐπιχείρημα τοῦ ἐναγομένου δὲν ἔχει ὑπόστασιν, διότι τότε μόνον ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ ὀρθόν, ἐὰν ἡ τελευταία καὶ ὁριστικὴ παρὰ τῆς Ἑλλην. κυβερνήσεως ἀπόκτησις τῶν Ἀθηνῶν εἶχε λάβει χώραν δυνάμει τῶν ὅπλων καὶ τῆς τοῦ πολέμου κατακτήσεως, ἀλλ' ἡ ἐπαρχία Ἀττικῆς παρεχωρήθη δυνάμει συνθήκης ἀπέναντι χρηματικῆς ποσότητος, καὶ οὕτως ἡ ὀθωμανικὴ Πύλη μετεβίβασεν εἰς μὲν τὴν κυριαρχίαν τῆς Ἑλλάδος τὴν ἐξουσίαν τῆς ἐπαρχίας, εἰς δὲ τὴν κυριότητα τῆς κυβερνήσεως, ἤτοι τοῦ δημοσίου, ὅλα τὰ δημόσια ὀθωμανικὰ ἐν Ἀθήναις κτήματα· ἂν δὲ ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις κατὰ τὸ 1825 ἐπώλησεν εἰς τὸν ἐναγόμενον τὸ κτῆμα ἐκεῖνο, ἡ ὀθωμανικὴ κυβέρνησις, ἥτις ἀνέκτησε πάλιν τὰς Ἀθήνας, δὲν ὑπεχρεοῦτο νὰ σεβασθῇ τὰς παρὰ τῆς Ἑλλην. κυβερνήσεως ἐνεργηθείσας ἐκποιήσεις· ἄρα ὁ μὲν ἐναγόμενος ἀπώλεσεν οὕτω τὸ κτῆμα, ἡ δὲ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἀπέκτησεν αὐτὸ μετὰ ταῦτα διὰ τοῦ ἀντιτίμου, ὅπερ προσέφερεν εἰς τὴν ὀθωμανικὴν Πύλην.

Παραγραφὴ ἐκ τοῦ τῆς, δυνάμει τοῦ πολέμου, καταλήψεως τίτλου.

§ 11. α) Ἴδε τὴν λέξιν *παραγραφή*, ἔνθα περὶ τοῦ τίτλου τῆς ἐν πολέμῳ κατακτήσεως· ἴδε καὶ ἀπόφασιν 10726 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 12. β') Ὁ κατακτητὴς παραγράφει τὸ δικαίωμα ἰδιώτου τινὸς ἐπὶ κτήματος, ὅπερ ἐκ παρακλήσεως ὀθωμανός τις κατεῖχεν; ἴδε ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 4500 ἀνωτ. ἐν § 16.

§ 13. γ') Τὸ δημόσιον, ὅπερ κατέλαβεν ἀγρόν τινα δυνάμει τῆς πολεμικῆς κατακτήσεως καὶ ὅπερ ἐνεμήθη αὐτόν, καλῇ τῇ πίστει, ὡς τοιοῦτον ὑπὲρ τὰ δέκα ἔτη, δύναται νὰ προτείνῃ τὴν τῆς χρησιδεσποτείας ἔνστασιν, καὶ ἂν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς καταλήψεως κατεῖχε τὸν ἀγρὸν ἄλλην; ἂν δὲν ἀποκρούηται ἡ καλὴ πίστις του.

Ἀπόφ. «Ἐπειδὴ ὅμως, καὶ κατὰ τὴν ἐν τῇ ἀγωγῇ διαλαμβανομένην ὁμολογίαν τοῦ πατρὸς τῶν ἐναγόντων, οἱ ἐπίδικοι ἀγροί, ἀνήκοντες ἀρχικῶς εἰς τὴν κυριότητα τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας, καὶ παρὰ ταύτης πρὸς αὐτὸν παραχωρηθέντες, κατελήφθησαν (ὡς κτήματα ὀθωμανικὰ) παρὰ τοῦ δημοσίου ἀπὸ τοῦ ἔτους 1835, καὶ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης οἱ ἐνάγοντες, καλλιεργοῦντες αὐτούς, ἀπέδιδον πρὸς τὸ δημόσιον τὸν παρ' αὐτοῦ, ὡς κυρίου, ἀπαιτούμενον φόρον τῆς ἐπικαρπίας.

» Ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς καταλήψεως ταύτης μέχρι τῆς ἀγωγῆς παρῆλθον ἐπέκεινα τῶν δέκα ἐτῶν, ἡ δὲ καθ' ὅλον τὸν χρόνον τοῦτον ἀνενόχλητος νομὴ τοῦ δημοσίου, ἐπὶ τῇ καλῇ πίστει, ὅτι οἱ ἐπίδικοι ἀγροί, ὡς ὀθωμανικὰ κτήματα, περιῆλθον εἰς αὐτό, δυνάμει τοῦ νομίμου τῆς πολεμικῆς κατακτήσεως τίτλου, ὑποστηρίζει ἀρκούντως τὴν ἐπὶ τῆς χρησιδεσποτείας στηριχθεῖσαν ἔνστασιν τῆς παραγραφῆς, ἐφ' ἧς παρέλειψε ν' ἀποφασίσῃ τὸ πρωτοδικεῖον· ὁ δὲ λόγος, ὅτι ἐν καιρῷ τῆς ὑπὸ τοῦ δημοσίου καταλήψεως τῶν ἐπιδίκων ἀγρῶν δὲν κατείχοντο οὗτοι παρ' ὀθωμανῶν, ἀλλὰ παρὰ τοῦ πατρὸς τῶν ἐναγόντων, εἰς τὴν κυριότητα τοῦ ὁποίου παρεχωρήθησαν πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ὑπὸ τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας, δὲν δύναται ν' ἀποκρούσῃ τὴν ἐπὶ τῆς προκειμένης νομῆς καλὴν πίστιν τοῦ δημοσίου, ἀφοῦ οἱ ἐνάγοντες δὲν διατείνονται, οὐδ' ἐπρότεινον ν' ἀποδείξωσιν, ὅτι τὸ δημόσιον ἐγίνωσκεν ἐν καιρῷ τῆς καταλήψεως τὴν παρὰ τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας πρὸς τὸν πατέρα-των γενομένην δῆθεν παραχώρησιν, ὥστε νὰ ἐκλείψῃ τὸ στοιχεῖον τῆς καλῆς αὐτοῦ πίστεως, τεκμαιρομένης ὑπὸ τοῦ νόμου μέχρι τῆς τοῦ ἐναντίου ἀποδείξεως, καὶ ὑποστηριζομένης μάλιστα

ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐκ τῆς περιστάσεως, ὅτι οὔτε ὁ πατὴρ τῶν ἐναγόντων ἐν καιρῷ τῆς καταλήψεως τῶν ἐπιδίκων ἀγρῶν ὑπὸ τοῦ δημοσίου, οὔτε οἱ ἐνάγοντες αὐτοὶ ἀκολούθως ἐν διαστήματι δεκαπέντε περίπου ἐτῶν, ἀντέταξαν πώποτε εἰς τὸ δημόσιον τὰς περὶ κυριότητος τῶν ἀγρῶν τούτων ἀξιώσεις των, ἀπεναντίας μάλιστα ἐξηκολούθουν καλλιεργοῦντες αὐτοὺς ἐπὶ ἀποδόσει τοῦ τῆς ἐπικαρπίας φόρου.—ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 10726 τοῦ 1853 τμ. ά. (δημόσιον καὶ Λογοθέται).

§ 14. δ') Περὶ τῆς ἐπιῤῥοῆς, τὴν ὁποίαν ἡ ἁρπαγὴ ἔχει εἰς τὴν παραγραφὴν, ἴδε τὴν λέξιν *παραγραφὴ* § 83 ἐπ., 112, 218, 221ᵃ.

§ 15. ἐ) Ὅταν τὸ δημόσιον ἀποδείξῃ, ὅτι τὸ ἐπίδικον κτῆμα κατέλαβεν ἐπὶ τῇ πεποιθήσει ὅτι ἀνῆκεν εἰς ὀθωμανὸν, καὶ ὅτι ἐπὶ δεκαετίαν τὸ κατεῖχεν, ἡ περὶ δεκαετοῦς παραγραφῆς ἔνστασίς του καθίσταται βάσιμος, διότι ἡ μὲν κατάληψις κτήματος ἐγκαταλελειμμένου, γενομένη ἐν τῇ πεποιθήσει ὅτι ὁ καταλιπὼν ἦτο κύριος αὐτοῦ, ἀποτελεῖ νόμιμον πρὸς παραγραφὴν τίτλον (τεμ. 6 Πανδ. 41, 7)· ἡ δὲ πεποίθησις αὕτη περιέχει καὶ τὴν καλὴν πίστιν.—ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 50 τοῦ 1854 (νομικ. σελ. 5888).

§ 16. ς') Ὅταν κτῆμά τι, ἀνῆκον πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως εἰς ἕλληνα, ἐδόθη ὡς ἐνέχυρον εἰς ὀθωμανόν τινα, τὸ δημόσιον δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ κτητικὴν παραγραφήν. — ἀπόφ. 4500 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 17. ζ') Τὸ δημόσιον ἐκεῖνα μόνον τὰ κτήματα δυνάμει τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος διεδέξατο εἰς πλήρη κυριότητα, ὅσα οἱ ὀθωμανοὶ αὐτοὶ κατεῖχον ὡς κύριοι, ἀλλ' ὄχι καὶ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἀνήκοντα εἰς χριστιανοὺς, κατεῖχον ἐκεῖνοι ἢ κατὰ παράκλησιν ἢ παρανόμως. — ἀπ. τῆς 9 ἀπριλίου 1840 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (νομικ. σελ. 2046).

§ 18. ή) Ἂν κτῆμά τι ἔκειτο, ἐπὶ τῆς ἐνάρξεως τοῦ περὶ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος, εἰς τὴν ἐξουσίαν ὀθωμανοῦ τινὸς, καὶ ἔκτοτε, ἐπὶ τῇ εὐλόγῳ ὑποθέσει ὅτι ἐκεῖνο ἦτον ὀθωμανικὴ ἰδιοκτησία, κατελήφθη ὑπὸ τοῦ δημοσίου καὶ ἐπὶ δεκαετίαν ἐκρατήθη ἀνενοχλήτως ὡς ἴδιον τοῦ δημοσίου (pro suo), ἤγουν ὡς ἐθνικὸν, δυνάμει τῆς ἐκ τοῦ πολέμου καθιερωθείσης δημεύσεως, τότε (νόμ. 3, 5 Πανδ. (41, 10) ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐνάγοντος ὅτι ἦτον 4 ἐτῶν, ὅτε τὸ δημόσιον ἀφῄρεσε τὸ κτῆμα ἐκεῖνο παρὰ τοῦ ἐπιτρόπου του, εἶναι ἄσκοπος, καθότι ἡ παραγραφὴ ἦτον ἤδη συμπληρωμένη.—ἀπόφ. 13381 τοῦ 1855 ἐφετ. Ἀθην. (τμ. ά).

§ 19. θ') Περὶ τῆς ἐκ τοῦ δικαιώματος τοῦ πολέμου παραγομένης ὑπὲρ τοῦ δημοσίου παραγραφῆς, ἡ δευτέρα σκέψις τῆς 13415 τοῦ 1855 ἀποφάσεως τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν φέρει τὰ ἑξῆς·

« Ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς καταλήψεως ταύτης μέχρι τοῦ 1851, ὅτε ἐκινήθη ἡ προκειμένη ἀγωγή, παρῆλθον ἐπέκεινα τῶν δέκα ἐτῶν, ἡ δὲ καθ' ὅλον τὸν χρόνον τοῦτον ἀνενόχλητος νομὴ τοῦ δημοσίου ἐπὶ τῇ καλῇ πίστει, ὅτι οἱ ἐπίδικοι ἀγροί, ὡς ὀθωμανικὰ κτήματα, περιῆλθον εἰς αὐτό, δυνάμει τοῦ νομίμου τῆς πολεμικῆς καταλήψεως τίτλου, ὑποστηρίζει ἀρκούντως τὴν ἐπὶ τῆς χρησιδεσποτείας στηριχθεῖσαν ἔνστασιν τῆς παραγραφῆς, ἣν ἀντέταξε πρωτοδίκως, καὶ ἤδη ἐπαναλαμβάνει διὰ τῆς ἐφέσεώς του τὸ δημόσιον· ὁ δὲ λόγος, ὅτι ἐν καιρῷ τῆς ὑπὸ τοῦ δημοσίου καταλήψεως τῶν ἐπιδίκων ἀγρῶν, δὲν κατείχοντο οὗτοι παρ' ὀθωμανῶν, ἀλλὰ παρ' αὐτοῦ τοῦ ἐνάγοντος, ὡς καὶ πρότερον παρὰ τοῦ πατρός του, εἰς τὴν κυριότητα τοῦ ὁποίου παρεχωρήθησαν πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ὑπὸ τοῦ Π ὡς ὁ ἐνάγων ἀξιοῖ, δὲν δύναται ν' ἀποκρούσῃ τὴν ἐπὶ τῆς προκειμένης νομῆς καλὴν πίστιν τοῦ δημοσίου, διότι ὁ ἐνάγων δὲν διατείνεται, οὐδ' ἐπρότεινε ν' ἀποδείξῃ ὅτι τὸ δημόσιον ἐγίνωσκεν ἐν καιρῷ τῆς καταλήψεως τὴν ἀξιουμένην, ὡς εἴρηται, πρὸς τὸν πατέρα του παραχώρησιν, ὥστε νὰ ἐκλείψῃ τὸ στοιχεῖον τῆς καλῆς αὐτοῦ πίστεως, τεκμαιρομένης ὑπὸ τοῦ νόμου μέχρι τῆς τοῦ ἐ αντίου ἀποδείξεως, καὶ ὑποστηριζομένης μάλιστα ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐκ τοῦ ὅτι ὁ ἐνάγων οὔτε ἐν καιρῷ τῆς καταλήψεως τῶν ἐπιδίκων ἀγρῶν ὑπὸ τοῦ δημοσίου, μηδ' ἀκολούθως ἐν διαστήματι δεκαπέντε περίπου ἐτῶν ἀντέταξε πώποτε εἰς τὸ δημόσιον τὰς περὶ τῆς κυριότητος τῶν ἀγρῶν τούτων ἀξιώσεις του, ἀπεναντίας ἐξηκολούθει καλλιεργῶν αὐτοὺς ἐπὶ ἀποδόσει τοῦ τῆς ἐπικαρπίας φόρου· ὥστε πᾶν δικαίωμα τοῦ ἐνάγοντος ἐπὶ τῆς κυριότητος τῶν, περὶ ὧν ὁ λόγος, ἀγρῶν, ἀπεσβέσθη διὰ τῆς τοῦ μακροῦ χρόνου παραγραφῆς, ἣν ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἀπέκτησεν, ὡς εἴρηται, τὸ δημόσιον (νόμ. 5 § 1 Πανδ. 41, 10 pro suo)· ὁ δὲ λόγος ἐν τῇ ἀγωγῇ, ὅτι διὰ τῆς βίας δῆθεν εἰσέπραττε τὸ δημόσιον, ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι ὅλως ἀόριστος, μὴ ὁρίζοντος τοῦ ἐνάγοντος εἰς τί συνίστατο αὕτη, δὲν δύναται καὶ νὰ ὑποτεθῇ κἄν, ὅτι ἠδύνατο νὰ λάβῃ χώραν, διότι ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ὁ ἐνάγων ἠδύνατο νὰ τὴν ἀποκρούσῃ, καταφεύγων εἰς τὴν προστασίαν τῶν νόμων. » (δημόσιον καὶ Φούντας).

§ 20. Δυνάμει τοῦ δικαιώματος τοῦ πολέμου καὶ τὰ πράγματα τῶν ὁμογενῶν κυριεύονται, ἂν ταῦτα εὑρίσκωνται εἰς πλοῖον,

φέρον τουρκικὴν σημαίαν, καὶ ὁ ὁμογενὴς ἀντισταθῇ δι' ὅπλων κατὰ τῆς ἑλληνικῆς σημαίας. — ἀπόφ. πολιτικὴ Ἀρ. Πάγου 298 τοῦ 1839.

§ 21. Πᾶν ὅ,τι διὰ τοῦ πολέμου ἀποκτήσῃ τις παρὰ τοῦ ἐχθροῦ, παύει νὰ ἦναι τοῦ πρώτου κυρίου καὶ μεταβαίνει εἰς τὸν καταλαβόντα. — ἀπ. ἐφετῶν Ναυπλ. 76 τοῦ 1839 (νομ. σ. 3679).

§ 21α. Ἡ 12969 ἀπόφασις τοῦ 1855 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν φέρει τάδε·

« Ἐπειδὴ τὸ δημόσιον, εὑρὸν κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐπαναστάσεως, τὴν ἐπίδικον σταφιδάμπελον εἰς χεῖρας τούρκου, καὶ θεωρῆσαν αὐτὴν ἐκ τούτου ὀθωμανικὴν, κατέλαβεν ἔκτοτε αὐτὴν δικαιώματι τοῦ πολέμου, καὶ ἔκτοτε, ἤτοι ἀπὸ τοῦ ἔτους 1821, ἐπὶ τῇ εὐλόγῳ διανοίᾳ ὅτι ἀνήκει εἰς τὸ ἔθνος, ὡς ὀθωμανικὸν κτῆμα, κατέχει αὐτὴν καὶ νέμεται ἀδιακόπως καὶ ἀνενοχλήτως μέχρι τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀγωγῆς, καὶ ἰδίως πρὸ τούτου μέχρι τοῦ ἔτους 1833, ὅτε ἀπεβίωσεν ὁ πατὴρ τοῦ εἰρημένου Μ.

» Ἐπειδὴ ἡ ἐν καλῇ πίστει ἀδιάκοπος τοῦ δημοσίου κατοχὴ τῆς ἐπιδίκου σταφιδαμπέλου ὡς ἰδίας αὐτοῦ, ὑπὲρ τὰ δέκα ἔτη πρὸ τοῦ 1833, δυνάμει τίτλου νομίμου πρὸς μεταβίβασιν τῆς κυριότητος εἰς τὸ δημόσιον καὶ ἐπὶ τῇ εὐλογοφανῇ ὑποθέσει τοῦ ὅτι ἦτο ὀθωμανικὸν κτῆμα, διότι παρ' ὀθωμανῷ εὑρέθη, ἐκραγέντος τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος, ἀποτελεῖ ὑπὲρ τοῦ δημοσίου τὸ δικαίωμα τῆς κτητικῆς παραγραφῆς, καὶ ἑπομένως ἡ περὶ ταύτης ἔνστασις τοῦ ἀντιπροσωπεύοντος τὸ δημόσιον ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν εἶναι βάσιμος· ὁ δὲ ἰσχυρισμὸς τῆς εἰρημένης Μ, ὅτι δῆθεν δὲν ἔχει ἀληθῆ τίτλον ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὸ δημόσιον, ἀλλὰ ψευδῆ, διότι, κατὰ τὸν ἰσχυρισμόν της, ἂν καὶ ἡ ἐπίδικος σταφιδάμπελος ἔκειτο παρ' ὀθωμανῷ, δὲν ἦτον ὅμως ἀληθῶς κτῆμα αὐτοῦ, ἀλλὰ χριστιανοῦ, δὲν βλάπτει τὸ δημόσιον, διότι καὶ ἀληθὴς ἂν θεωρηθῇ ἡ τελευταία αὕτη ἀξίωσις τῆς ἐκκαλούσης, περὶ τοῦ ὅτι δὲν ἦτον ἰδιοκτησία τοῦ κατέχοντος ὀθωμανοῦ ἡ εἰρημένη σταφιδάμπελος, ἡ πραγματικὴ ἀπάτη τοῦ δημοσίου, ἡ ἐπ' ἀλλοτρίου ἀντικειμένου περιστρεφομένη καὶ ἐξ εὐλόγου αἰτίας προερχομένη, δὲν κωλύει τὴν ἔναρξιν τῆς χρησιδεσποτείας τοῦ ὡς ἴδιον νεμομένου πρᾶγμά τι. »

§ 22. Κατὰ ποίους νόμους κανονίζεται ἡ περίπτωσις, καθ' ἣν Ἕλλην τις εἶχε πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως δικαίωμα ἐνεχύρου ἐπὶ ὀθωμανικοῦ κτήματος, τὸ ὁποῖον θεωρεῖται, μετὰ τὸν πόλεμον, ὡς

δημευθέν. — Ἡ 13502 τοῦ 1855 ἀπόφασις τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν φέρει (1)·

« Ἐπειδὴ ἀπὸ τὴν συμπαραβολὴν καὶ τὸν συνδυασμὸν τῶν ληπτέων ὑπ' ὄψιν μαρτυριῶν τῆς τε ἀποδείξεως καὶ ἀνταποδείξεως, τὰς ὁποίας καὶ ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις λεπτομερῶς ἐπαναλαμβάνει εἰς τὸ αἰτιολογικὸν αὐτῆς μέρος, προκύπτει, κατὰ τὴν πεποίθησιν τοῦ δικαστηρίου τούτου, ἡ ἀπόδειξις τῶν ἑξῆς γεγονότων· τουτέστιν, ὅτι τὰ ἐπίδικα ζευγοστάσια ἀνῆκον πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως εἰς τοὺς ὀθωμανούς, τοὺς ὁποίους ἡ ἀγωγὴ ὀνομάζει, ὅτι τρία ἢ τέσσαρα ἔτη, ἢ μικρὸν πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως, ἡ κατοχὴ αὐτῶν μετεδόθη παρὰ τῶν κυρίων εἰς τὸν Δ, οὐχὶ ὡς εἰς ἁπλοῦν σούμπασην ἢ ἐπιττάτην, ὡς ἡ ἀγωγὴ διατείνεται, οὐδὲ λόγῳ ἀγορᾶς, ὡς οἱ ἐναγόμενοι ἀπολογούμενοι κατὰ πρῶτον λόγον ἀντιτάττουσιν, ἀλλ' ἀληθῶς λόγῳ ἐνεχύρου, ὡς παρεδέχθη καὶ τὸ πρωτοδικεῖον, πρὸς ἀσφάλειαν χρηματικῆς τινος ποσότητος, δανεισθείσης παρ' αὐτοῦ εἰς τοὺς κυρίους ὀθωμανούς, ὅτι ἔκτοτε ὁ Δ διεχειρίζετο τὰ ζευγοστάσια ταῦτα φαινόμενος ὡς ἰδιοκτήτης, ὅπερ ἐστὶν ἀπολαμβάνων δι' ἰδιόν του λογαριασμὸν τοὺς καρπούς, καὶ διὰ τοῦτο ἐξάγεται, ὅτι τὸ ἐνέχυρον τοῦτο ἐδόθη εἰς ἀντίχρησιν, ὅτι ἡ αὐτὴ κατάστασις τῆς νομῆς ἐξηκολούθησε καὶ μετὰ τὴν ἔκρηξιν τοῦ ἀγῶνος, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ὁποίου ἐφονεύθησαν οἱ κύριοι τῶν κτημάτων ὀθωμανοί, καὶ μέχρι τῆς ἀγωγῆς νεμομένων τὰ κτήματα τοῦ τε Δ, ἐνόσῳ ἔζη, καὶ τῶν ἐναγομένων υἱῶν του μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, δυνάμει τοῦ ἀρχικοῦ τίτλου τοῦ ἐνεχύρου, τοῦτο δὲ προσεπιβεβαιοῦται καὶ ἀπό τε τὸ ἀνὰ χεῖρας τῶν ἐναγομένων καὶ παρ' αὐτῶν προσαχθὲν ἔγγραφον ὑπ' ἀριθ. 736 τῆς 15 ἰουλίου 1822 τοῦ προέδρου τοῦ ἐκτελεστικοῦ ἐν Μεσολογγίῳ πρὸς τοὺς τότε δανειστάς, δι' οὗ τὸ τζιφλίκιον Χασάαγα χαρακτηρίζεται ὡς ἐνέχυρον τοῦ Δ, καὶ εὑρισκόμενον εἰς χεῖρας τῶν κληρονόμων αὐτοῦ τοῦ ἰδίου δικαιούχου, καὶ ἐν πλήρει γνώσει τῶν πραγμάτων, διότι, προσφάτων τότε ὄντων τῶν γεγονότων, καὶ παρόντων τῶν γινωσκόντων προσώπων, αἱ πληροφορίαι, ἐπιτοπίως μάλιστα ληφθεῖσαι, δὲν ἠδύναντο εἰμὴ νὰ ἦναι γνήσιαι καὶ θετικαί, καὶ ἀπὸ τὴν τῆς 28 ὀκτωβρίου 1834 ἀναφορὰν τοῦ Δ πρὸς τὸν γενικὸν ἔφορον Αἰτωλοακαρνανίας, δι' ἧς ἐκφράζεται οὗτος, ὅτι *κατέχει διαδοχικῶς τὸ ζευγοστάσιον Χασάναγα*, τοῦ ὁποίου μέρος ἀντεποιοῦντο τότε κάτοικοί τινες

(1) Ἡ ἀπόφασις ἀφορᾷ καὶ ἄλλα ζητήματα, περὶ ὧν ἐν οἰκείῳ τόπῳ γενήσεται λόγος, μολονότι ἀφῆκα ἐνταῦθα τὰς σκέψεις, ἵνα μὴ ἐπέλθῃ σύγχυσίς τις ἐκ τοῦ κατακερματισμοῦ.

Ματαράγκας, καὶ ὑποθήκη ἐνεχυριασμένη παρὰ τῶν ἰδιοκτητῶν ἐπὶ τῇ ἀσφαλείᾳ χρηματικῶν κεφαλαίων δανεισθέντων αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός του.

» Ἐπειδή, τοιαύτης οὔσης τῆς σχέσεως τῶν διαδίκων πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς τὸ ἐπίδικον κτῆμα, ἀντὶ τῆς βάσεως τῆς προκειμένης ἀγωγῆς περὶ ἁρπαγῆς τῆς νομῆς παρὰ τοῦ Δ, καὶ ἀντὶ τῆς ἀπολογίας τῶν ἐναγομένων περὶ ἰδίας κυριότητος λόγῳ ἀγορᾶς, ἕπονται αἱ ἑξῆς νόμιμοι συνέπειαι κατὰ τὸ ἰσχύον δίκαιον, τὸ ὁποῖον ἀμφότερα τὰ μέρη ἐπικαλοῦνται.

» Ἐπειδὴ δὲν δύναται νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τὸ δημόσιον ἡ ἀπόδειξις τοῦ ὅτι ἐπὶ Τουρκίας διὰ τὸ κῦρος τοῦ συναλλάγματος τοῦ ἐνεχύρου ἀπαιτεῖτο ταπὶ καὶ χοτζέτιον, διότι τὸ δημόσιον δὲν διεδέχθη τὰς προσωπικὰς τῶν ὀθωμανῶν περὶ ἀκυρώσεως τῶν ὑπὸ τούτων παρὰ τοὺς τύπους συνομολογηθέντων καὶ ἤδη ἐκπληρωθέντων συναλλαγμάτων πρὸς χριστιανούς (ὅρα καὶ ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 148 τοῦ 1855)· ἄλλως τε τοῦτο ἤθελεν εἶσθαι ἀσυντελές, διότι καὶ ἀκυρουμένου τοῦ συναλλάγματος, πάντοτε ἔπρεπε νὰ ἐπιστραφῇ προηγουμένως τὸ δάνειον, ἀφοῦ ἐν καλῇ πίστει, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἐνεχύρου, ἐδόθη πρὸς τοὺς ὀθωμανούς, καὶ οὗτοι παρεχώρησαν λόγῳ αὐτοῦ πραγματικῶς τὸ κτῆμα εἰς τὸν δανειστὴν πρὸς ἀντίχρησιν, ὡς ἀπεδέχθη· οὐδὲ νὰ ἐπιτραπῇ ἡ ἑτέρα ἀπόδειξις, ἣν ἐπικαλεῖται τοῦ ὅτι εἰσέπραττε τὸ δημόσιον δῆθεν ἐκ τῶν ἐπιδίκων ζευγοστασίων δικαίωμα ἐπικαρπίας, διότι καὶ τοῦτο, ἀφορῶν τὴν κατοχήν, περιλαμβάνεται εἰς τὸ θέμα τῆς ἀποδείξεως, περὶ ἧς ἐξετάσθησαν ἤδη μάρτυρες πρωτοδίκως· ἄλλως δὲ ὁ ἰσχυρισμὸς οὗτος, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ποσῶς δὲν προκύπτει ἀπὸ τὰ προσαγόμενα παρὰ τοῦ δημοσίου πρακτικὰ δημοπρασίας τῶν προσόδων τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης, ἀντιβαίνει εἴς τε τὴν ἄνω μνησθεῖσαν διαταγὴν τοῦ προέδρου τοῦ ἐκτελεστικοῦ, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀγῶνος, καὶ εἰς τὴν ὁμολογίαν τῆς ἀγωγῆς, ὅτι ἀπὸ τὸ 1828 οἱ ἐναγόμενοι καρποῦνται τὰ ζευγοστάσια ὡς ἰδιόκτητα, τουτέστι πληρόνοντες οὐχὶ φόρον ἐπικαρπίας, ἀλλ' ἁπλοῦν δέκατον, διότι τὸ δημόσιον ἀπαιτεῖ τὴν ἀπόδοσιν τῶν καρπῶν ἔκτοτε· ἕπονται λοιπὸν αἱ ἑξῆς συνέπειαι.

» Ὅτι ἡ κυριότης (dominium) τῶν εἰρημένων κτημάτων, καίτοι ἐνεχυριασθέντων καὶ παραδοθέντων εἰς τὸν δανειστήν, διέμεινε πάντοτε εἰς τοὺς πρώην ἰδιοκτήτας ὀθωμανούς, καὶ ἡ χομικὴ κατοχή, ἡ πρὸς χρησιδεσποτείαν δηλαδὴ φέρουσα (1), ἀλλ' ἡ φυ-

(1) Διάτ. 9 Κώδ. (4, 24)·—τεμ. 24 Πανδ. (20, 1)·—τεμ. 35 § 1 Π. (13, 7)·—τεμ. 1 § 15, τεμ. 36 Πανδ. (41, 1)·—τεμ. 16 Πανδ. (41, 3).

σική κατοχὴ (possessio naturalis) καὶ νομή, ὡς πραγματικὸν βάρος τῶν κτημάτων, εἶχε μεταβῆ εἰς τὸν δανειστὴν Δ, καὶ δικαιωματικῶς διέμενε παρ' αὐτῷ καὶ τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ μέχρι τελείας ἐξοφλήσεως τοῦ δανείου του καὶ ἱκανοποιήσεως πλήρους (1).

» Ὅτι ἡ κυριότης τῶν κτημάτων τούτων ἠδύνατο νὰ μεταβιβασθῇ ἐκ τῶν κυρίων ὀθωμανῶν εἰς ἄλλον κύριον, ἀλλὰ τὸ πραγματικὸν βάρος τὸ ἐκ τοῦ ἐνεχύρου καὶ τῆς ἀντιχρήσεως πηγάζον διετηρεῖτο πάντοτε ὑπὲρ τοῦ δανειστοῦ·—διάτ. 12 Κώδ. (8, 28)·—τεμ. 18 § 2 Πανδ. (13, 7).

» Ὅτι ὁ ἐνεχυριοῦχος δὲν δύναται ποτὲ νὰ ἰδιοποιηθῇ τὸ ἐνέχυρον, ἀλλ' ὀφείλει νὰ τὸ ἀποδώσῃ, ὅταν τῷ προσφερθῇ ἡ ἱκανοποίησις, τὴν ὁποίαν δικαιοῦται νὰ λάβῃ, καὶ δὲν ὑπάρχει συμπεφωνημένη τις προθεσμία πρὸς ἐπιστροφὴν τοῦ δανείου·—διάτ. 8 Κώδ. (8, 31).

» Ὅτι, δυνάμει τῆς παραδεχθείσης, δικαιώματι καὶ πράγματι, ἀρχῆς, τῆς καθιερωθείσης καὶ ἀπὸ τὸ πρωτόκολλον τῆς 1 Ἰουλίου 1830, κατὰ τὴν ὁποίαν οὐχὶ μόνον αἱ δημόσιοι, ἀλλ' ἐξαιρετικῶς καὶ αἱ ἰδιωτικαὶ τῶν ὀθωμανῶν ἰδιοκτησίαι, ὅσαι ἔκειντο εἰς τὰς ἐπαρχίας, τὰς ὁποίας τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος, διαρκοῦντος τοῦ ἀγῶνος, διὰ τῶν ὅπλων ἀνεκτήσατο (ἀπελάσαν, ἢ αἰχμαλωτίσαν, ἢ φονεῦσαν ἐν μάχαις τοὺς ἐν αὐταῖς ὀθωμανούς) *ἐδημεύθησαν*, ἐπὶ τῇ δικαίᾳ βάσει τοῦ ὅτι ὁ ἑλληνικὸς ἀγὼν δὲν ἦτο κοινὸς πόλεμος, ὑπαγόμενος εἰς τὰς γενικὰς ἀρχὰς τοῦ ἐθνικοῦ δικαίου, ἀλλ' ἐθνεγερσία λαοῦ καταπιεσθέντος καὶ βίᾳ διατηρηθέντος, παρὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐθνικοῦ δικαίου, εἰς διηνεκῆ κατάστασιν δουλείας ἐν τῇ οἰκείᾳ καὶ πατρῴᾳ αὐτοῦ γῇ, κατὰ τῆς ὁποίας βίας, μηδέποτε διὰ συνθήκης, ἢ ἑκουσίας συγχωρήσεως καθαρισθείσης, τὰ δίκαια διέμειναν ἀπαράγραπτα, δυνάμει τῆς καθιερωθείσης, ὡς εἴρηται, ἀρχῆς ταύτης τῆς δημεύσεως, καὶ τὰ προκείμενα κτήματα κατέστησαν, τούτῳ τῷ νομίμῳ λόγῳ, ἰδιοκτησία τοῦ δημοσίου, ἀφοῦ ὀθωμανοί, ὡς προελέχθη, εἶχον αὐτὰ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀγῶνος ὡς ἰδιοκτησίαν των, ἔχοντες, τουτέστι, κατὰ τὰ προηγούμενα, τήν τε κυριότητα καὶ τὴν νομικὴν κατοχὴν αὐτῶν. Δὲν ἀπῃτεῖτο δέ, διὰ νὰ λάβῃ νόμιμον ἀποτέλεσμα ἡ δήμευσίς των ὑπὲρ τοῦ δημοσίου, οὔτε πράξεις κηρύττουσαι τὴν δήμευσιν αὐτῶν, διότι αὕτη πραγμα-

(1) Τεμ. 16 Πανδ. (41, 3)· — τεμ. 23 Πανδ. (20, 1)· — τεμ. 3 § 15 Πανδ. (10, 4)· — διάταξις 6 Κώδ. (8, 28)· — τεμ. 4 Πανδ. (13, 7). — Gluk τόμ. 18 σελ. 183—184.

εικῶς καὶ σιωπηλῶς περιελαμβάνετο εἰς τὴν κήρυξιν αὐτὴν τῆς ἐθνεγερσίας, οὔτε εἰδικὴ κατάληψις τῆς κατοχῆς τῶν ἐπιδίκων ἀγρῶν, ὡς διατείνονται οἱ ἐναγόμενοι, διότι ἡ δήμευσις ἐπενήργει κατὰ τῶν ὀθωμανῶν, οἵτινες πράγματι παρήτησαν διὰ παντὸς τὰς ἰδιοκτησίας των εἰς τὸ δημεῦσαν ἔθνος, ἀντικατασταθὲν ἀμέσως εἰς τὴν πραγματικὴν κυριότητα αὐτῶν διὰ τῆς ἐνόπλου καταλήψεως καὶ διατηρήσεως τῶν ἐπαρχιῶν, εἰς ἃς αἱ ἰδιοκτησίαι αὗται ἔκειντο, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ἀγὼν δὲν ἀπέβλεπεν εἰς τὸ νὰ βλάπτῃ τὰ κεκτημένα δικαιώματα τῶν μελῶν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἐννοεῖται, ὅτι ἡ δήμευσις ἔλαβε χώραν διατηρουμένων τῶν πραγματικῶν βαρῶν, ὅσα αἱ ἰδιοκτησίαι αὗται ἔφερον καὶ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ὑπὲρ τῶν χριστιανῶν, ἤγουν, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, διατηρουμένων τῶν πραγματικῶν τοῦ ἐνεχυριούχου δικαιωμάτων τῆς φυσικῆς κατοχῆς καὶ ἀντιχρήσεως ἐπὶ τῶν ἐπιδίκων κτημάτων κατοχῆς, ἥτις δὲν ἠδύνατο νὰ οὐδετερώσῃ τὴν δήμευσιν, ὡς οἱ ἐναγόμενοι ἰσχυρίζονται, καθόσον ἐκείνη μόνη ἡ κατοχὴ ὀθωμανικῶν κτημάτων δύναται νὰ ὠφελήσῃ ἀπέναντι τῆς δημεύσεως τοὺς πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως κατόχους χριστιανούς, τὴν ὁποίαν οὗτοι εἶχον τότε διανοίᾳ κυρίου, animo domini, διὰ τίτλου τουτέστιν ἐπιδεκτικοῦ μεταβιβάσεως τῆς κυριότητος, καὶ οὐχὶ ἐκείνη, τὴν ὁποίαν οὗτοι εἶχον ἀλλοτρίῳ ὀνόματι, ἤγουν ἐν ὀνόματι τῶν ὀθωμανῶν καὶ ἐπὶ ἐνεχύρῳ, ὡς προεῤῥέθη (τεμ. 13 πρ. Πανδ. (41, 3) — τεμ. 13 § 1 Πανδ. 6, 2). Ὅθεν ἀνυπόστατοι εἶναι ὅλαι αἱ ἐνστάσεις τῶν ἀδελφῶν Δ κατὰ τοῦ περὶ δημεύσεως καὶ κυριότητος δικαιώματος τοῦ δημοσίου, αἱ στηριζόμεναι εἰς τὴν ἔλλειψιν πράξεως κηρυττούσης τὴν δήμευσιν, εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι τὴν κατοχὴν τῶν ἐπιδίκων κτημάτων εἶχεν ὁ πατὴρ αὐτῶν Δ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ μετ' αὐτήν, καὶ ταύτην εἰδικῶς δὲν ἔλαβε τὸ δημόσιον, εἰς τὰς γενικὰς περὶ πολέμου καὶ τὰς συνεπείας αὐτοῦ ἀρχὰς τοῦ ἐθνικοῦ δικαίου, εἰς τοὺς νόμους περὶ καταλήψεως τῶν ἀδεσπότων κτημάτων καὶ εἰς τοὺς ῥητοὺς πρ' αὐτῶν μνημονευομένους νόμους τοῦ Ῥωμαϊκοῦ δικαίου περὶ καταλήψεως τῶν πολεμίων πραγμάτων ἐν καιρῷ πολέμου, νόμους ἄλλως ἀναγομένους προφανῶς μόνον εἰς τὴν κατάληψιν τῶν κινητῶν ἐχθρικῶν πραγμάτων, διότι καθόσον ἀφορᾷ τὰ ἀκίνητα καὶ αὐτὸ τὸ Ῥωμ. δίκαιον παραδέχεται, ὅτι ταῦτα ἐδημεύοντο, τουτέστι καθιςῶντο ἰδιοκτησία τοῦ δημοσίου τοῦ νικῶντος ἔθνους καὶ οὐχὶ τῶν ἰδιωτῶν τούτου (τεμ. 20 Πανδ. (49, 15).

» Ὅτι ἡ ἑτέρα τῆς ἀποσβεστικῆς παραγραφῆς ἔνστασις τῶν ἀδελφῶν Δ εἶναι ὡσαύτως ἀνυπόστατος, διότι καὶ ἂν παραδεχθῇ τις,

κατὰ τὴν ἀξίωσίν των, ὅτι ἡ τριακονταετία καὶ οὐχὶ ἡ τεσσαρακονταετία ἀποσβέννυσι καὶ τοῦ δημοσίου τὰς ἀγωγάς, ἡ παραγραφὴ ὅμως αὕτη δὲν ἄρχεται, εἰ μὴ ἀφότου ἡ ἀγωγὴ ἐγεννήθη (1), ἡ δὲ ἀγωγὴ τοῦ δημοσίου δὲν ἐγεννήθη ἐπὶ τοῦ προκειμένου, καθὰ ἰσχυρίζονται οἱ ἐναγόμενοι, ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀγῶνος, ἤγουν ἀπὸ τοῦ 1821, διότι ὁ πατήρ των καὶ αὐτοὶ ὄντες, ὡς ἀπεδείχθη, ἐνεχυριοῦχοι εἶχον τὰ κτήματα εἰς τὴν φυσικὴν μόνον κατοχήν των, καὶ μὲ τὸ πραγματικὸν δικαίωμα νὰ τὰ διακατέχωσιν ἀπέναντι ὁποιουδήποτε μέχρις οὗ ὁλοσχερῶς ἱκανοποιηθῶσι (νόμ. 16 § 3 Πανδ. (20, 1)—διάτ. 15 Κώδ. 8, 14)· ὅθεν σχετικῶς μὲν πρὸς τὸ δικαίωμα τοῦτο, ἡ ἀγωγὴ τοῦ κυρίου πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ πράγματος δὲν γεννᾶται, εἰμὴ μετὰ τὴν πλήρη ἱκανοποίησιν τοῦ ἐνεχυριούχου, κατ' ἀναλογίαν τῆς ῥητῆς διατάξεως τῶν νόμων 9 § 3 καὶ 4 Π. (13, 7) καὶ τεμ. 33 (αὐτόθι), καὶ ἡ ἱκανοποίησις αὕτη δὲν ἔλαβεν εἰσέτι χώραν· σχετικῶς δὲ πρὸς τὸ εἶδος τῆς κατοχῆς δὲν γεννᾶται, ἐνόσῳ οἱ ἐνεχυριοῦχοι κατέχουσιν ἐπὶ ἐνεχύρῳ, τουτέστιν *ἐν ἀλλοτρίῳ ὀνόματι*, κατὰ τὰς ῥητὰς ἐκφράσεις τῶν νόμων 13 ἐν ἀρχ. Πανδ. (41, 3), 13 § 1 Πανδ. (6, 2) καὶ Γλεὺκ τόμ. 18 σελ. 184. ὅπερ ἐστὶν ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου, διότι ἐνόσῳ ὁ κύριος ἔχει διὰ τοῦ ἐνεχυριούχου τὴν νομικὴν κατοχήν, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐρρέθη, δὲν ὑφίσταται ἡ ἀφορμὴ τῆς παρ' αὐτοῦ διεκδικητικῆς ἀγωγῆς, κατὰ τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν τοῦ νόμου 7 § 6 ἐν τέλει Κώδ. (7, 39) (ὅρα καὶ Πούχτα Πανδέκτας § 99 σημ. b. καὶ Στδνγ. σύστ. τόμ. 5 § 239. περιόδ. ὀγδόης)· οἱ δὲ ἐναγόμενοι κατεῖχον ὡς ἐνεχυριοῦχοι ἀπέναντι τοῦ κυρίου, ἐν σφ διὰ προφανῶν πράξεων, ἢ διὰ ῥητῆς δηλώσεως πρὸς αὐτὸν δὲν ἤρχισαν σφετεριζόμενοι τὴν κυριότητα ἐν ἰδίῳ ὀνόματι, αὐτογνωμόνως μεταβάλλοντες τὸν ἀρχικὸν τῆς φυσικῆς κατοχῆς των τίτλον, τοῦτο δὲ δὲν ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν μαρτύρων ἢ ἐξ ἄλλων ἐγγράφων τῆς δικαιογραφίας, ὅτι οἱ ἐναγόμενοι ἔπραξαν πρὸ τοῦ 1828, ὅτε ἡ ἀγωγὴ δῆθεν τὸ ἀποδίδει εἰς αὐτούς, καὶ ἀφότου δὲν συνεπληρώθη ἡ τριακονταετία· ἀπεναντίας δὲ ἀπὸ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ ἑνὸς ἐκ τῶν ἐναγομένων, ἤγουν τοῦ Δ Ν τῆς 28 ὀκτωβρίου 1834 πρὸς τὸν γενικὸν ἔφορον Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, ἐξάγεται, ὅτι ἕως τότε, ἤγουν ἕως τοῦ ὀκτωβρίου 1834, οἱ ἐναγόμενοι κατεῖχον λόγῳ ἐνεχύρου καὶ οὐχὶ ὡς κύριοι, τοῦτο δὲ βεβαιοῖ αὐτὸς ὁ γράψας τὴν ἀναφορὰν διάδικος.

(1) Διάτ. 1 § 1 Κώδ. (7, 40)·—διάτ. 3 Κώδ. (7, 39)·—διάτ. 30 Κώδ. (5, 12).

» Ἐπειδὴ ἀνυπόστατος εἶναι καὶ ἡ ἑτέρα ἔνστασις τῶν ἐναγομένων τοῦ ὅτι τὸ δημόσιον στερεῖται δικαιώματος ἀγωγῆς, διότι, κατεχόντων αὐτῶν ἐπὶ ἐνεχύρῳ, δὲν ἠδύνατο νὰ κινηθῇ κατ' αὐτῶν εἰμὴ ἡ pignoratitia actio, αὕτη δ' εἶναι προσωπική, ἡ πηγάζουσα ἐκ τοῦ συναλλάγματος τῆς ἐνεχυριάσεως, ἀλλὰ τοιαύτην προσωπικὴν ἀγωγὴν δὲν ἔχει τὸ δημόσιον, διότι δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ συναλλαξάμενον πρόσωπον, καὶ διότι τὸ δημόσιον δὲν εἶναι κληρονόμος τῶν ὀθωμανῶν, ὥστε νὰ διαδεχθῇ τὰς προσωπικὰς αὐτῶν ἀγωγάς, περίσταται δὲ στηριζόμενον εἰς τίτλον ἴδιον καὶ ἄσχετον πρὸς τὰ προσωπικὰ τῶν ὀθωμανῶν δικαιώματα, ὡς καὶ πρὸς τὰς προσωπικὰς ἐνοχάς των, ἤγουν τὸν τοῦ πολέμου· εἶναι δὲ ἀνυπόστατος ἡ ἔνστασις αὕτη τοῦ ἀπαραδέκτου ἕνεκα μὴ νομιμοποιήσεως πρὸς τὴν δίκην, διότι, ἂν καὶ ἀληθὲς ἦναι ὅτι τὸ δημόσιον δὲν διεδέχθη τὰς προσωπικὰς νομικὰς σχέσεις τῶν ὀθωμανῶν, καὶ δὲν ἔχει τὴν προσωπικὴν τῆς ἐνεχυριάσεως ἀγωγὴν (actionem pignoratitiam), τὴν ὁποίαν καὶ πραγματικῶς δὲν ἐξήσκησεν, ἔχει ὅμως ἰδίαν αὐτοτελῆ πραγματικὴν ἀγωγήν, ὡς κύριον καταστὰν τῶν ἐνεχυριασμένων πραγμάτων, τὴν τῆς διεκδικήσεως, ἐπὶ τῇ προσφορᾷ πρὸς τοὺς ἐνεχυριούχους τοῦ δανείου καὶ πάσης ἱκανοποιήσεως αὐτῶν, τὴν ὁποίαν ῥητῶς τῷ χορηγεῖ ὁ νόμος 9 Κώδ. (8, 14), νόμ. 46 Βασιλ. (25, 2).

» Ἐπειδὴ ὅμως ἀφοῦ οἱ ἐναγόμενοι εἶναι ἐνεχυριοῦχοι, καὶ ὡς τοιοῦτοι νόμιμοι κάτοχοι τῶν διεκδικουμένων κτημάτων πρὸς ἀσφάλειαν καὶ ἀντίχρησιν τοῦ δανείου αὐτῶν, βάσιμος εἶναι ἡ ἔνστασις τῶν ἐναγομένων περὶ ἀπαραδέκτου τῆς προκειμένης ἀγωγῆς, τὴν ὁποίαν τὸ δημόσιον ἐκίνησε κατ' αὐτῶν, διότι αὕτη δὲν στηρίζεται κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ μνησθέντος νόμου 9 Κώδ. (8, 14) ἐπὶ τῇ ἀληθεῖ καὶ πραγματικῇ βάσει τῶν ἐκ ταύτης τῆς θέσεως τῶν ἐναγομένων ὑφισταμένων νομίμων, ὡς εἴρηται, ἀμοιβαίων τῶν διαδίκων δικαιωμάτων καὶ ἐνοχῶν, ἀλλ' ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ δικαιώματος τῆς τε κυριότητος καὶ πλήρους νομῆς τοῦ δημοσίου καὶ τῆς παρὰ τοῦ πατρὸς τῶν ἐναγομένων καὶ αὐτῶν ἁρπαγῆς καὶ παρανόμου διακρατήσεως τῆς νομῆς, ἡ ὁποία βάσις, διὰ τῆς ἐπιτραπείσης εἰς τὸ δημόσιον πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἀγωγῆς του ἀποδείξεως, ἀπεδείχθη ἀνυπόστατος, διαρκούσης δὲ τῆς δίκης, δὲν συγχωρεῖται ἡ μεταβολὴ τῆς βάσεως τῆς ἀγωγῆς, καθὰ ἐνίστανται οἱ ἐναγόμενοι, διότι ἀντιβαίνει εἰς τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 533, 158 καὶ 745, καὶ εἰς τὴν ἀρχήν, ἐφ' ἧς στηρίζεται τὸ ἄρθρον 531 τῆς πολ. δικον., ἀλλ' ἂν καὶ τοῦτο παρεβλέπετο, τὸ δημόσιον οὔτε πρὸ τῆς ἀγωγῆς ἀπέδωκεν εἰς τοὺς ἐναγομένους,

ἵνα δικαιωθῇ νὰ ἀπαιτήσῃ ἀπ' αὐτῶν τὰ κτήματα, τὴν πλήρη ἱκανοποίησίν των, κατ' ἀναγκαίαν ἀναλογίαν τοῦ νόμου τεμ. 9 § 3 Πανδεκτῶν (13, 7) καὶ τεμάχ. 33 αὐτοῦ, ἐνῷ τὸ δημόσιον καὶ ἐνάγον ὤφειλε νὰ γνωρίσῃ εἰς τί συνίσταται τὸ δικαίωμά του (actor certus esse debet) καὶ πραγματικῶς ἐγνώριζεν αὐτὸ, διότι, ὡς εἴρηται, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐπαναστάσεως, κατὰ τὴν διαταγὴν τοῦ προέδρου τοῦ ἐκτελεστικοῦ, ἀπελάμβανε μόνον δέκατον ἐκ τῶν ἐπιδίκων κτημάτων, ἐπὶ τῷ λόγῳ τοῦ ὅτι ταῦτα ἔκειντο ὡς ἐνέχυρα παρὰ τῷ Δ, πατρὶ τῶν ἐναγομένων, οὔτε προσήνεγκε κἂν ῥητῶς, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς δίκης, ὥσπερ ἐπιτρέπουσιν, ὅταν κινηθῇ ἡ ἁρμόζουσα καὶ ἀληθὴς ἀγωγὴ, ὅ τε νόμος 9 § 5 Πανδ. (13, 7) καὶ ὁ προμνησθεὶς νόμος Κώδ. (8, 14) τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἐναγομένων δανειστῶν (ὅρα καὶ Γλούκ τόμ. 18 σελ. 180), καθὰ βεβαιοῦται ἔκ τε τῶν προτάσεών του, ὅπου οὐδαμοῦ διαλαμβάνεται τοιαύτη προςφορὰ, ἀλλ' ἀπεναντίας ἀποκρούεται καὶ ἐκ τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως, ἐν ᾗ μόνον διηγηματικῶς ἀναφέρεται ἔν τινι αἰτιολογίᾳ, ὅτι κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς 12 νοεμβρίου ὁ πληρεξούσιος τοῦ δημοσίου περιωρίσθη προφορικῶς καὶ ἐν παρόδῳ νὰ προκαλέσῃ τὸν πληρεξούσιον τῶν ἐναγομένων νὰ ἐξηγηθῇ ἁπλῶς εἰς τί συνίσταται τὸ δάνειον τούτων καὶ νὰ τὸ προσδιορίσῃ. »

Ἀναστολὴ παραγραφῆς ὡς ἐκ τοῦ πολέμου κτλ. (1).

§ 23. **Ὁ πόλεμος, ὁ λιμὸς (peste) καὶ ἄλλαι τοιαύτης φύσεως συμφοραὶ ἀναστέλλουσι τὸν δρόμον τῆς παραγραφῆς (2);**

Τὸ ζήτημα τοῦτο πραγματεύεται μὲ ἀκρίβειαν ὁ Μερλῖνος (répert. λέξει prescription), ἀποκρούων τὴν γνώμην τοῦ Dunod, ὅστις, ἄνευ διακρίσεώς τινος, λύει ἀποφατικῶς τὸ ζήτημα, ἀλλ' ὁ ὀρθὸς λόγος ἀπαιτεῖ, ὅτι, ὁσάκις αἱ μάστιγες ἐκεῖναι διέκοψαν τὴν συγκοινωνίαν μεταξὺ τοῦ ὀφειλέτου καὶ τοῦ δανειστοῦ, ἢ διέκοψαν τὸν δρόμον τῆς δικαιοσύνης, νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν τὸ ἀδύνατον τῆς ἐνεργείας, ὅπερ ἐκ μείζονος τινὸς

(1) Ἴδε τὴν λέξιν παραγραφὴ § 33.

(2) Ἴδε καὶ τὴν λέξιν τυχηρὰ, ἔνθα καὶ ἡ 23 τοῦ 1847 ἀπόφασις τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Οἱ ἐξ αὐτοῦ κίνδυνοι εἶναι εἰς βάρος τοῦ ἀσφαλιστοῦ. — Ῥάλλ. ἐμπορδίκαιον τόμ. 2 σελ. 374.

Δὲν ἐπιφέρει αὐτοδικαίως αὔξησιν τοῦ ἀσφαλίστρου (αὐτ. »

αἰτίας πηγάζει. Τὴν διάκρισιν ταύτην κάμνει ὁ Brodeau, ὁ Δουμουλῖνος καὶ ἄλλοι.

Οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, λέγει ὁ Meillart, τῶν ὁποίων ὁ τόπος εἶναι τὸ θέατρον τοῦ πολέμου, ἔνθα δὲν ὑπάρχει ἐλευθέρα κοινωνία ἕνεκα τῆς ἐπιδρομῆς ἢ εἰσβολῆς τῶν φίλων ἢ τῶν ἐχθρῶν, ἔχουσι προνόμια, ἡ δὲ παραγραφὴ κοιμᾶται.

Ἐνώπιον τοῦ ἐν Γαλλίᾳ συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας, κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 25 ἰανουαρίου 1814, προκειμένου περὶ τοῦ ἂν οἱ κομισταὶ συναλλαγματικῶν, οἵτινες, ἕνεκα τῆς εἰσβολῆς τῶν ἐχθρῶν, δὲν διεμαρτυρήθησαν ἐγκαίρως, κατέστησαν ἔκπτωτοι τῶν δικαιωμάτων, τὰ ὁποῖα ἡ διαμαρτυρία ἤθελε τοῖς διατηρήσει, ἀνεφύη τοιοῦτον ζήτημα, τὸ δὲ συμβούλιον αὐτὸ ἀπεφήνατο, ὅτι ἡ ἐκ τῆς κρείττονος βίας ἔνστασις χωρεῖ καὶ ὅταν πρόκηται περὶ πολέμου ἢ ἐπιδρομῆς ἐχθρῶν.—Ἡ ἀπόφανσις μάλιστα αὕτη ἐνεκρίθη τὴν 27 ἰανουαρίου 1814 ἀπὸ τὸν τότε ἀρχηγὸν τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως, κατεχωρίσθη εἰς τὴν συλλογὴν τῶν νόμων, καὶ ἔλαβε κῦρος νομοθετικῆς ἰσχύος (Μερλ quést de droit, λέξ. protêt § 8).

Δὲν ἀρκεῖ τοῦτο· αἱ ἀπὸ 9 ἀπριλίου 1818 καὶ 5 αὐγούστου 1817 ἀποφάσεις τοῦ Ἀκυρωτικοῦ καθιερόνουσιν, ἐν γένει, τὴν αὐτὴν ἀρχήν. Εἰς τὴν πρᾶξιν ὅμως ἡ ἐφαρμογὴ δὲν πρέπει νὰ γίνηται ἀπολύτως. Ὁ πόλεμος, ὁ λιμὸς καὶ τὰ τοιαῦτα δὲν ἔχουν καμμίαν ἐπὶ τῆς παραγραφῆς συνέπειαν, ὅταν δὲν ἐπέφεραν πρόσκομμά τι εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ εἰς τὸν δρόμον τῆς δικαιοσύνης. Ὅθεν καὶ τὸ Ἀκυρωτικὸν (ἀπόφ. τῆς 4 αὐγούστου 1829) ἀπεφήνατο, ὅτι ὁ πόλεμος δὲν σημαίνει τὶ ὡς πρὸς τὴν παραγραφὴν, ὅταν ὁ δανειστὴς ἠδύνατο ν' ἀπαιτήσῃ τὴν πληρωμὴν εἰς τόπον ἄλλον παρὰ τὸν ὑπὸ ἀποκλεισμὸν (blocus) διατελοῦντα.

Ἡ λογικὴ ἀπαιτεῖ νὰ προσθέσωμεν ὅτι ἂν τὸ κώλυμα, ὅπερ ὁ πόλεμος, ὁ λιμὸς κτλ. ἐπιφέρουσιν, ἐπέρχεται ἐν τῷ μεταξὺ καὶ ὄχι πλησίον τοῦ χρόνου τῆς πτώσεως τῆς παραγραφῆς, δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, ἂν ὁ δανειστὴς εἶχε καιρὸν ἀργότερα νὰ καταδιώξῃ τὸν ὀφειλέτην του· ἴδε Tropl. prescr. § 727—732· εἰς δὲ τοὺς § 594, 646, 670 καὶ 683 ἐκθέτει καὶ ἄλλας περιπτώσεις de suspension.

Παρατηρητέον, λέγει ὁ Μερλῖνος, ὅτι τὸ Ῥωμ. δίκ. δὲν περιέχει μὲν σαφεῖς ὡς πρὸς τὴν ὁποίαν ἐκάμαμεν διάκρισιν διατάξεις, ἀλλὰ τὴν προϋποθέτουσιν εἰς τὸ τεμ. τελ. § 11 Πανδ. de jure deliberandi, εἰς τὴν τελευταίαν διάταξιν § 3 Κώδ. communia deleg. καὶ εἰς τὴν διάτ. 30 Κώδ. de jure dot. ὁ Vazeille θεωρεῖ τὴν ἔνστασιν ταύτην ὡς ζήτημα πραγματικὸν καὶ τὸ ἀφίνει εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ, συμφώνως μὲ δύο ἀποφάσεις τοῦ Ἀκυρωτικοῦ.

Ὡς πρὸς τοὺς τόπους ἐκείνους, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ πόλεμος δὲν ἐπιφέρει τὴν παῦσιν τῶν δικαστηρίων, εἰς δύο περιστάσεις ἀναβάλλεται αὐτο-

δικαίως ή παραγραφή· 1) όταν εκείνος, καθ' ού τρέχει, ήναι στρατιώτης, καὶ 2) ὅταν ἐκεῖνος, καθ' οὗ τρέχει, ἦναι ὑπήκοος τῆς πολεμίου δυνάμεως, καὶ ἡ κυβέρνησις δι' εἰδικοῦ διατάγματος διέταξε τὴν ἀναστολὴν τῶν ἐκ μέρους τῶν ὑπηκόων της ἀγωγῶν κατὰ τῶν κατοίκων τῆς πολεμίου δυνάμεως. Τότε ἐφαρμόζεται τὸ ἀξίωμα contra non valentem agere non currit praescriptio (Μερλ. αὐτ.).

Ὁ Κύριος Καλλιγᾶς (τόμ. 1 § 328), ὁμιλῶν περὶ τῆς διακοπῆς τῆς παραγραφῆς, λέγει ὡς πρὸς τὸ προκείμενον ζήτημα ταῦτα·

« Ὑπὸ αὐτὴν τὴν κατηγορίαν τάττουν οἱ νεώτεροι καὶ τὴν ἔλλειψιν δικαστηρίων, ἰσχυριζόμενοι ὅτι εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ἀναστέλλεται ἡ παραγραφή· εἶναι ἀναντίῤῥητον ὅτι τοιαύτη γνώμη δὲν στηρίζεται εἰς τὰς πηγάς. Ὁ Ἰουστινιανὸς μάλιστα, καθὼς εἴδαμεν, διέταξεν, ὅτι εἰς τοιαύτην περίστασιν κοινοποιεῖται ἡ ἀγωγὴ εἰς τὸν ἐπίσκοπον ἢ τὸν συνήγορον τῆς κοινότητος, ἢ τοιχοκολλᾶται εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ ἐναγομένου, καὶ ἔκτοτε ἄρχεται ἀναστολὴ τῆς παραγραφῆς, ὅπως μνημονεύει καὶ ὁ Ἀρμενόπουλος (1). Κατὰ τὸ σύστημα τῆς δικονομίας μάλιστα ἡ ὕπαρξις δικαστηρίου δὲν εἶναι κυρίως ἀναγκαία διὰ νὰ διακοπῇ ἡ παραγραφή, διότι ἀρκεῖ ἡ ἐπίδοσις τῆς ἀγωγῆς. Μόνον λοιπὸν ὑπαρχούσης ἀπορίας τῶν μέσων τῆς ἐπιδόσεως δύναται νὰ γεννηθῇ τὸ ζήτημα, ἀλλὰ καὶ τότε ἡ ἀναφερομένη εἰς τὸν Ἀρμενόπουλον διάταξις δὲν μᾶς ἐπιτρέπει νὰ παραδεχθῶμεν αὐτοδικαίως ἀναστολὴν τῆς παραγραφῆς (2) ».

—

§ 24. Μεταβαίνω ἤδη εἰς τὴν νομολογίαν (3).

---

(1) Ἀρμεν. Α' γ' § 8. L. 2 C. de ann. exc. (7, 40).
(2) Vangerow I § 373.
(3) ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ἐφετῶν Ἀθηνῶν. — Κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 5375 τοῦ 1849 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, τὰ ἔτη τῆς ἐπαναστάσεως δὲν ἐξαιροῦνται ἀπὸ τὸν πρὸς παραγραφὴν χρόνον, διότι διὰ τῆς διαμαρτυρίας οἱ διάδοχοι ἠδύναντο νὰ διακόψωσιν ἐκείνην.—Διὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης οἱ ἐφέται ἀπεφάνθησαν ἰδίως, ὅτι εἰς Σίφνον ὑπῆρχε τοπικὴ ἀρχή, εἰς ἣν ἠδύναντο οἱ ἔχοντες συμφέρον νὰ διαμαρτυρηθῶσιν, ἵνα διακόψωσιν, ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως, τὸν χρόνον τῆς παραγραφῆς. Ἄρα ὡς πρὸς τὸν τόπον αὐτόν, τὰ ἔτη τῆς ἐπαναστάσεως δὲν λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν.
Κατὰ τὴν ὑπ' ἀρ. 4411 τοῦ 1847 (κατ. § 28) ἀπ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν τὰ ἔτη τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος δὲν συνυπολογίζονται εἰς τὸν χρόνον τῆς παραγραφῆς. — Τὴν αὐτὴν ἀρχὴν εὑρίσκετε καὶ εἰς τὰς 5041, 5443, 9198 ἀποφάσεις τῶν αὐτῶν ἐφετῶν.

58 § 25. α) Νομολογία Ἀρείου Πάγου. — Διὰ τῆς 19 τοῦ 1846 πολιτ. ἀποφάσεώς του ὁ Ἄρειος Πάγος ἀπεφήνατο, ἐπικυρῶν τὴν 3025 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, ὅτι ἀπὸ τοῦ ἔτους 1828 ἠδύνατο νὰ ἐνεργήσῃ τις, ἐν Ἀθήναις, πράξεις διακοπτούσας τὴν παραγραφήν, διότι δὲν διήρκει πλέον ἡ ἑλληνικὴ ἐπανάστασις, ἡ δὲ Ἀττικὴ ἦτον εἰς εἰρηνικὴν κατάστασιν καὶ ὁ ἐνάγων ἠδύνατο νὰ ἐξασκήσῃ τὰ δικαιώματά του, ὄντων ἐν Ἀθήναις τουρκικῶν καὶ τοπικῶν ἀρχῶν (ἐκκλησιαστικῶν καὶ διοικητικῶν).

§ 26. β') Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ἀττικήν, εὕρηται καὶ ἡ 101 τοῦ 1845 πολ. ἀπόφασις τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἥτις, ἐπικυροῦσα τὴν 105 τοῦ 1844 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, ἀποφαίνεται ὅτι ἡ Ἀττικὴ μετέβη ὑπὸ τὴν ἑλληνικὴν ἐξουσίαν κατὰ τὴν 10 φεβρουαρίου 1833· ὅτι, μετὰ τὴν εἰς τὸ ἑλληνικὸν κράτος συμπε-

---

Διὰ τῆς 9682 τοῦ 1852 ἀποφάσεώς των, οἱ αὐτοὶ ἐφέται προέβησαν μάλιστα μακρύτερα, ἀποφανθέντες ὅτι τὰ ἔτη τῆς ἐπαναστάσεως ἀφαιροῦνται ἀπὸ τὸν ὡρισμένον πρὸς παραγραφὴν χρόνον, καὶ ἂν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς διέτρεξαν· ἰδοὺ πῶς ἔχει ἡ εἰρημένη ἀπόφασις (9682)·

« Ἐπειδὴ ἡ εἰς τὴν ἐκκαλουμένην ἀπόφασιν αἰτιολογία, δυνάμει τῆς ὁποίας ἀπεῤῥίφθη ἡ προταθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐκκαλοῦντος ἔνστασις τῆς παραγραφῆς, εἶναι ὀρθὴ καὶ νόμιμος· ἐκτὸς δὲ τούτου, κατὰ τὴν γενικὴν ἀρχὴν τοῦ δικαίου, παραγραφὴ δὲν τρέχει κατὰ τοῦ μὴ δυναμένου νὰ ἐνεργήσῃ τὰ δικαιώματά του· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, εἶναι ἀναντίῤῥητον, ὅτι κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, ἤτοι ἀπὸ τὸ ἔτος 1821 μέχρι τοῦ ἔτους 1828, ἡ Ἑλλὰς ἅπασα ἦτο πεδίον τῆς μάχης, καὶ οἱ κάτοικοι ἅπαντες ἕνεκα τοῦ πολέμου κατεγίνοντο ν' ἀσφαλίσωσι τὴν φυσικὴν των ὕπαρξιν, οὔτε νοῦς, οὔτε εὐκαιρία ὑπῆρχεν εἰς αὐτούς, ἐνασχολουμένους εἰς τὰ τοῦ πολέμου, καὶ φροντίζοντας περὶ τῆς ὑπάρξεώς των, νὰ ἐνεργήσωσι τὰ πρὸς διατήρησιν τῶν δικαιωμάτων των· ἑπομένως ὁ λόγος τῆς ἐφέσεως, ὅτι δῆθεν κακῶς τὸ πρωτοδικεῖον δὲν παρεδέχθη τὴν τῆς παραγραφῆς ἔνστασιν τοῦ εἰρημένου ἐκκαλοῦντος, δὲν εἶναι βάσιμος. »—ἀπόφ. 9682 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

Ὅταν ὁ ἐνάγων εὑρίσκετο, ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως, εἰς μέρος μὴ ὑπαγόμενον εἰς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἔλαβον τὰ ὅπλα, δὲν λογίζονται τὰ ἔτη τῆς ἐπαναστάσεως· ἴδε σκέψιν δευτέραν τῆς 8334 τοῦ 1851 ἀποφάσεως τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν καὶ τὴν ἀπὸ 1 αὐγούστου 1829 ἀπόφασιν τοῦ Ἀκυρωτικοῦ τῆς Γαλλίας (Vazeille σελ. 366)· ὅρα καὶ τὴν 8334 ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

Τὰ ἔτη τῆς ἐπαναστάσεως δὲν μετροῦνται εἰς τὴν παραγραφήν.—ἀπ. 6856 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

Τὰ ἔτη τῆς ἐπαναστάσεως ἀφαιροῦνται ἀπὸ τὸν ὡρισμένον πρὸς παραγραφὴν χρόνον· ἀπὸ δὲ τῆς συστάσεως τῶν δικαστηρίων, ἥτις ἐν μέρει διὰ τὴν Πελοπόννησον καὶ τὰς νήσους διετάχθη τὴν 16 μαρτίου 1829,

βίληψιν τῆς Ἀττικῆς, ἡ ἐν αὐτῇ ἔλλειψις δικαστηρίων δὲν καθιστᾷ νόμιμον τὴν περὶ τῆς εἰς τὰ ἔτη τῆς ἐπαναστάσεως στηριζομένης παραγραφῆς πρότασιν, καθότι ὁ ἐνάγων ἠδύνατο νὰ συμμορφωθῇ μὲ τὸν ἐν Ἀττικῇ ἔκτοτε ἰσχύοντα νόμον (Ἀρμ. § 8 ά, γ΄).

§ 27. γ΄) Διὰ τῆς 195 τοῦ 1848 ἀποφάσεώς του ὁ Ἄρειος Πάγος, ἐπικυρῶν τὴν 109 τοῦ 1847 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, παρεδέχθη, ὅτι μόνον μετὰ τὴν παῦσιν τοῦ ἀγῶνος ἄρχεται ὁ τῆς παραγραφῆς χρόνος, κατὰ τὴν ἀρχὴν ὅτι κατὰ τοῦ μὴ δυναμένου νὰ πράξῃ δὲν τρέχει παραγραφή. Αὐτὴν δὲ ταύτην τὴν ἀρχὴν παρεδέχθη καὶ εἰς μερικωτέραν τινὰ περίπτωσιν, ὅπου ἐζητεῖτο νὰ κηρυχθῇ ἔκπτωτος τῆς ὁρκωμοσίας διάδικός τις, ὅστις

διὰ δὲ τὴν Στερεὰν τὴν 15 αὐγούστου 1830, ὄχι πλέον. — ἀπ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 9674 τοῦ 1852.

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ἐφετῶν Ναυπλίας. — Διὰ τῶν 132 τοῦ 1836 καὶ διὰ τῆς 46 τοῦ 1841 ἀποφάσεών του (νομικ. σελ. 3754) τὸ ἐν Ναυπλίῳ ἐφετεῖον ἀπεφήνατο, ὅτι παραγραφὴ δὲν ἔτρεχε κατὰ τὸ διάστημα ἐκεῖνο τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἡ Ἑλλὰς ἦτο στρατόπεδον, εἰς ὃ διεφιλονεικεῖτο ἡ ἐθνικὴ καὶ ἀτομικὴ ὕπαρξις, δικαστήρια δὲ δὲν ὑπῆρχον, καὶ οἱ πολῖται δὲν εἶχον ἡσυχίαν καὶ εὐκαιρίαν, ἵνα προνοήσωσι περὶ τῆς διατηρήσεως τῶν δικαιωμάτων των (ἐπρόκειτο περὶ παραγραφῆς τῆς περὶ προτιμήσεως ἀγωγῆς). — Τὴν αὐτὴν ἀρχὴν εὑρίσκετε εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 254 τοῦ 1838 ἀπόφασιν (νομικ. σελ. 3661 καὶ ὧδε § 27) τῶν αὐτῶν ἐφετῶν. — Εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 100 τοῦ 1847 (νομικ. σελ. 4832), ἔνθα ἐπρόκειτο περὶ ἐνηλικιώσεως γενομένης, μετὰ τὴν ἐπανάστασιν καὶ περὶ ἀποκαταστάσεως ὀρφανοῦ τινός, οὗτινος τὸ κτῆμα ἐξεποιήθη, ὡς καὶ εἰς τὴν ὑπ' ἀριθμὸν 170 τοῦ 1842 (νομικ. σελ. 3261) ἀπόφασιν τῶν αὐτῶν ἐφετῶν, ἔνθα ἐπρόκειτο περὶ διεκδικήσεως ἀκινήτων. — Εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 158 τοῦ 1852 ἀπόφ. (ἀναιρεθεῖσαν, ὡς κατωτέρω, διὰ τῆς 89 τοῦ 1853), ἔνθα ἐπρόκειτο περὶ διεκδικήσεως νερομύλου καὶ ἐπροτάθη ἡ παραγραφή, στηριζομένη εἰς τὸν λόγον τῆς ἐπὶ 35 ἔτη κατοχῆς ἐκ μέρους τοῦ ἐναγομένου.

Ἡ ἀπὸ τοῦ 1832 μέχρι τοῦ 1835 παῦσις τῶν ἑλληνικῶν δικαστηρίων δὲν διακόπτει τὸν χρόνον τῆς παραγραφῆς, διότι ὑπῆρχον ὁμολογουμένως πάντοτε ἄλλαι ἀρχαὶ πολιτικαί, καὶ ἐνώπιον αὐτῶν διὰ διαμαρτυρήσεως ἢ ἄλλως ἠδύνατό τις νὰ διακόψῃ τὴν παραγραφὴν πρὸς διατήρησιν τῶν δικαιωμάτων του. — ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 91 τοῦ 1842 (νομ. σ. 2951).

Ὁ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐθνικῆς πάλης διατρέξας χρόνος, δὲν λογίζεται πρὸς παραγραφήν, καθότι ἀδύνατον ἦτον τότε εἰς τοὺς Ἕλληνας ὁπότε ἡ Ἑλλὰς ἦτον ὅλη στρατόπεδον, εἰς τὸ ὁποῖον διεφιλονεικεῖτο ἡ ἐθνικὴ ὕπαρξις αὐτή, καὶ ὁπότε δὲν ὑπῆρχον παντάπασι δικαστήρια διὰ ν' ἀποδίδωσιν ἑκάστῳ τὸ δίκαιον. — ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 176 τοῦ 1840 (νομικ. σελ. 2066).

ἐμπροθέσμως ἐδήλωσε μὲν ὅτι δέχεται τὸν ὅρκον, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸν δώσῃ κατὰ τὴν ταχθεῖσαν ἡμέραν, μὴ σχηματισθέντος δικαστηρίου.—ἀπ. πολ. Ἀρ. Π. 45 τοῦ 1845.

§ 28. δ') Ὁ κανὼν, καθ' ὃν ἡ παραγραφὴ δὲν τρέχει κατὰ τοῦ μὴ δυναμένου νὰ ἐξασκήσῃ τὸ δικαίωμα αὐτοῦ, ἐννοεῖ τὴν ἀπόλυτον ἀδυναμίαν τὴν ἐξ ἀνυπερβλήτων καὶ ἀκαταμαχήτων περιστάσεων προερχομένην· ὅθεν ὅταν ὁ διάδικος δὲν εὑρέθη εἰς τοιαύτην ἀπόλυτον ἀδυναμίαν κατὰ τὰ ἔτη τῆς ἐπαναστάσεως (διότι π. χ. τῶν γραμματίων, ἐξ ὧν πηγάζει ἡ ἀπαίτησις, ἐκδοθέντων εἰς Βιέννην, ἠδύνατο ὁ ἐνάγων νὰ κινήσῃ ἐκεῖ τὴν ἀγωγήν του κατὰ τοῦ ἐναγομένου, ἔχοντος αὐτοῦ τὴν κατοικίαν του καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐκδόσεως τῶν γραμματίων καὶ πολλὰ ἔτη μετὰ ταῦτα) ἡ παραγραφὴ δὲν διεκόπη.—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 228 τοῦ 1851, κυροῦσα τὴν 4411 ἐφετῶν Ἀθηνῶν.

§ 29. ε') Τὸ ἑπταετὲς διάστημα τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως δὲν ἐξαιρεῖται ἐκ τοῦ χρόνου τῆς παραγραφῆς, ὅταν ὁ ἐναγόμενος ἔμεινεν ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος εἰς μέρος, ὅπου ἠδύνατο νὰ καταδιωχθῇ. — ἀπόφ πολιτ. Ἀρείου Πάγου 448 τοῦ 1852, κυροῦσα τὰς 8627 καὶ 9389 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 30. ς') Ἡ νεωτέρα (1) ὅμως καὶ περιεργοτέρα νομολογία τοῦ Ἀρείου Πάγου εἶναι ἡ διὰ τῆς 39 τοῦ 1853 (2) ἀποφάσεως καθιερουμένη· δι' αὐτῆς ἀποφαίνεται ὁ Ἄρειος Πάγος, ὅτι οὐδὲν κώλυμα, καθιστῶν δύσκολον ἢ ἀδύνατον τὴν κίνησιν τῆς ἀγωγῆς ἀναστέλλει τὸν χρόνον τῆς παραγραφῆς, ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τῶν ἰδίων νόμων ὡρισμένων περιπτώσεων· — Βασιλ. (50, 15) τεμ. 5, 6· Κώδ. (7, 39) νόμ. 3, 4 (7, 40), νόμ. 1 Ἁρμενοπ. (1, 12) τεμ. 32. — Ὅτι αἱ ἀρχαὶ αὗται ἰσχύουσι καὶ ἐπὶ τῆς τριακονταετοῦς ἐκτάκτου κτητικῆς παραγραφῆς, ἥτις παρήχθη ἐκ τῆς ἀπο-

(1) Ἡ 144 τοῦ 1851 πολιτ. τοῦ Ἀρ. Πάγ. ἀπόφασις φέρει·

« Ἐπειδὴ ὁ λόγος οὗτος εἶναι ἀπαράδεκτος, ὡς μὴ προταθεὶς ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐφετῶν· ἄλλως τε καθίσταται καὶ ἀνυπόστατος, καθόσον ἂν δὲν ὑπῆρχον πολιτικὰ δικαστήρια ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ τοῦ ἔτους 1833 μέχρι τέλους τοῦ 1834, ὑπῆρχον ὅμως τάξις πραγμάτων καὶ ἄλλαι ἀρχαὶ, ἐνώπιον τῶν ὁποίων ἡ ἀναιρεσείουσα ἠδύνατο ν' ἀναφερθῇ πρὸς διακοπὴν τῆς ἀντιταχθείσης αὐτῇ παραγραφῆς· ὥστε τὸ δικάσαν ἐφετεῖον δὲν παρεβίασε κανένα νόμον, μὴ καταλογίσαν εἰς τὸν χρόνον τῆς παραγραφῆς καὶ τὰ εἰρημένα δύο ἔτη.»

(2) Ἀναιρεῖται ἡ 158 τοῦ 1852 ἀπόφασις τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν.

σ..εστικῆς παραγραφῆς τῆς περὶ κυριότητος ἀγωγῆς. — Τὰ ἔτη λοιπὸν τῆς ἐπαναστάσεως ἐξαιροῦνται ἀπολύτως, λόγῳ ὅτι δὲν ὑπῆρχον δικαστήρια, καὶ ἀδύνατον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἦτον νὰ διακοπῇ ἡ παραγραφὴ διὰ νομίμου διαμαρτυρήσεως; ὄχι· καθότι ἡ ἔλλειψις δικαστηρίων δὲν εἶναι, δυνάμει τοῦ νόμου, λόγος ἀναστέλλων τὴν περαιτέρω παραγραφὴν, καὶ καθότι, ἂν καὶ αἱ ἐξαιρετικαὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης περιστάσεις, ἡ δικαιοσύνη καὶ τὸ ἐθνικὸν συμφέρον ἀπαιτοῦν ἐπὶ τῆς τριακονταετοῦς παραγραφῆς νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ ἀρχὴ, ὅτι ἐναντίον τοῦ μὴ δυναμένου νὰ ἐνεργῇ τὰ δικαιώματά του δὲν τρέχει παραγραφὴ, οὐχ ἧττον ὅμως τὸ ἀδύνατον τοῦτο πρέπει ν' ἀποδειχθῇ, μόνη δὲ ἡ ἔλλειψις τῶν δικαστηρίων δὲν τὸ ἀποδεικνύει, διότι ὁ νόμος (Ἀρμεν. τεμ. 8 (1, 3) —διάτ. 2 Κώδ. (7, 40) χορηγεῖ εἰς τὸν διάδικον, οὗτινος τὰ δικαιώματα κινδυνεύουν ὡς ἐκ τῆς παραγραφῆς, τὸ μέσον τοῦ νὰ τὴν διακόψῃ δι' ἐγγράφου παρουσιαζομένου ἐνώπιον ἐκκλησιαστικῆς ἢ διοικητικῆς ἀρχῆς· —ὥστε τὸ δικαστήριον, ὅπερ ἐξαιρεῖ τὰ ἔτη τῆς ἐπαναστάσεως, ὀφείλει νὰ βεβαιοῦται καὶ νὰ ἐκθέτῃ τὸ ἐπὶ τοσοῦτον ἢ τοσοῦτον χρόνον ἀνυπέρβλητον κώλυμα τῆς διατηρήσεως τοῦ δικαιώματος τοῦ διαδίκου, ὅστις ἐπικαλεῖται τὰ ἔτη τῆς ἐπαναστάσεως· ἄλλως ἡ ἀπόφασις (1) ἀναιρεῖται (ἄρθρα 248, 552, 807 § 1 καὶ 201 πολ. δικ.).

§ 31. ζ') Πᾶν κώλυμα, καθιστῶν ἀδύνατον νὰ κινηθῇ ἀγωγὴ, δεν ἀναστέλλει τὸν χρόνον τῆς μακροχρονίου παραγραφῆς, ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπομένων περιπτώσεων· ἡ 79 τοῦ 1854 πολιτ. ἀπόφασις (2) τοῦ Ἀρ. Πάγ. (ἀναιροῦσα τὰς 39 τοῦ 1849 καὶ 626 τοῦ 1853 ἀποφάσεις τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετ.) φέρει·

α Ἐπειδὴ πᾶν κώλυμα, καθιστῶν ἀδύνατον νὰ κινηθῇ ἀγωγὴ, δὲν ἀναστελλει τὸν χρόνον τῆς μακροχρονίου, ὡς ἡ προκειμένη τῶν 20 ἐτῶν, παραγραφῆς, ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπομένων περιπτώσεων (Βασιλ. τεμ. 2 βιβλ. 50 τίτλ. 15, ἀλλὰ καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι αἱ ἐν τῷ νόμῳ τούτῳ διατάξεις ἐκτείνονται

(1) Ὁ πόλεμος διακόπτει τὴν παραγραφὴν, ὅταν ἡ ἐξ αὐτοῦ πηγάζουσα σύγχυσις καὶ ἀνωμαλία, σχετικῶς πρὸς τοὺς δικαζομένους, εἶναι τοιαύτη, ὥστε καθιστᾷ ἀδύνατον ὄχι μόνον τὴν κίνησιν τῆς ἀγωγῆς ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, ἀλλὰ καὶ τὴν κοινοποίησιν αὐτῆς εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένας ἀρχὰς, ἢ τὴν ἐνώπιον τριῶν μαρτύρων τοιχοκόλλησιν αὐτῆς εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ ἐναγομένου.—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 172 τοῦ 1854, ἀναιροῦσα τὰς 7181 καὶ 9198 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

(2) Ἴδε καὶ τὸν ἑπόμ. § 32.

τικῶς καὶ σιωπηλῶς περιελαμβάνετο εἰς τὴν κήρυξιν αὐτὴν τῆς ἐθνεγερσίας, οὔτε εἰδικὴ κατάληψις τῆς κατοχῆς τῶν ἐπιδίκων ἀγρῶν, ὡς διατείνονται οἱ ἐναγόμενοι, διότι ἡ δήμευσις ἐπενήργει κατὰ τῶν ὀθωμανῶν, οἵτινες πράγματι παρῄτησαν διὰ παντὸς τὰς ἰδιοκτησίας των εἰς τὸ δημεῦσαν ἔθνος, ἀντικατασταθὲν ἀμέσως εἰς τὴν πραγματικὴν κυριότητα αὐτῶν διὰ τῆς ἐνόπλου καταλήψεως καὶ διατηρήσεως τῶν ἐπαρχιῶν, εἰς ἃς αἱ ἰδιοκτησίαι αὗται ἔκειντο, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ἀγὼν δὲν ἀπέβλεπεν εἰς τὸ νὰ βλάπτῃ τὰ κεκτημένα δικαιώματα τῶν μελῶν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἐννοεῖται, ὅτι ἡ δήμευσις ἔλαβε χώραν διατηρουμένων τῶν πραγματικῶν βαρῶν, ὅσα αἱ ἰδιοκτησίαι αὗται ἔφερον καὶ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ὑπὲρ τῶν χριστιανῶν, ἤγουν, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, διατηρουμένων τῶν πραγματικῶν τοῦ ἐνεχυριούχου δικαιωμάτων τῆς φυσικῆς κατοχῆς καὶ ἀντιχρήσεως ἐπὶ τῶν ἐπιδίκων κτημάτων κατοχῆς, ἥτις δὲν ἠδύνατο νὰ οὐδετερώσῃ τὴν δήμευσιν, ὡς οἱ ἐναγόμενοι ἰσχυρίζονται, καθόσον ἐκείνη μόνη ἡ κατοχὴ ὀθωμανικῶν κτημάτων δύναται νὰ ὠφελήσῃ ἀπέναντι τῆς δημεύσεως τοὺς πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως κατόχους χριστιανούς, τὴν ὁποίαν οὗτοι εἶχον τότε διανοίᾳ κυρίου, animo domini, διὰ τίτλου τουτέστιν ἐπιδεκτικοῦ μεταβιβάσεως τῆς κυριότητος, καὶ οὐχὶ ἐκείνη, τὴν ὁποίαν οὗτοι εἶχον ἀλλοτρίῳ ὀνόματι, ἤγουν ἐν ὀνόματι τῶν ὀθωμανῶν καὶ ἐπὶ ἐνεχύρῳ, ὡς προεῤῥέθη (τεμ. 13 πρ. Πανδ. (41, 3)· — τεμ. 13 § 1 Πανδ. 6, 2). Ὅθεν ἀνυπόστατοι εἶναι ὅλαι αἱ ἐνστάσεις τῶν ἀδελφῶν Δ κατὰ τοῦ περὶ δημεύσεως καὶ κυριότητος δικαιώματος τοῦ δημοσίου, αἱ στηριζόμεναι εἰς τὴν ἔλλειψιν πράξεως κηρυττούσης τὴν δήμευσιν, εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι τὴν κατοχὴν τῶν ἐπιδίκων κτημάτων εἶχεν ὁ πατὴρ αὐτῶν Δ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ μετ' αὐτήν, καὶ ταύτην εἰδικῶς δὲν ἔλαβε τὸ δημόσιον, εἰς τὰς γενικὰς περὶ πολέμου καὶ τὰς συνεπείας αὐτοῦ ἀρχὰς τοῦ ἐθνικοῦ δικαίου, εἰς τοὺς νόμους περὶ καταλήψεως τῶν ἀδεσπότων κτημάτων καὶ εἰς τοὺς ῥητοὺς παρ' αὐτῶν μνημονευομένους νόμους τοῦ Ῥωμαϊκοῦ δικαίου περὶ καταλήψεως τῶν πολεμίων πραγμάτων ἐν καιρῷ πολέμου, νόμους ἄλλως ἀναγομένους προφανῶς μόνον εἰς τὴν κατάληψιν τῶν κινητῶν ἐχθρικῶν πραγμάτων, διότι καθόσον ἀφορᾷ τὰ ἀκίνητα καὶ αὐτὸ τὸ Ῥωμ. δίκαιον παραδέχεται, ὅτι ταῦτα ἐδημεύοντο, τουτέστι καθιςῶντο ἰδιοκτησία τοῦ δημοσίου τοῦ νικῶντος ἔθνους καὶ οὐχὶ τῶν ἰδιωτῶν τούτου (τεμ. 20 Πανδ. (49, 15).

» Ὅτι ἡ ἑτέρα τῆς ἀποσβεστικῆς παραγραφῆς ἔνστασις τῶν ἀδελφῶν Δ εἶναι ὡσαύτως ἀνυπόστατος, διότι καὶ ἂν παραδεχθῇ τις,

κατὰ τὴν αἴτησίν των, ὅτι ἡ τριακονταετία καὶ οὐχὶ ἡ τεσσαρακονταετία ἀποσβέννυσι καὶ τοῦ δημοσίου τὰς ἀγωγάς, ἡ παραγραφὴ ὅμως αὕτη δὲν ἄρχεται, εἰ μὴ ἀφότου ἡ ἀγωγὴ ἐγεννήθη (1), ἡ δὲ ἀγωγὴ τοῦ δημοσίου δὲν ἐγεννήθη ἐπὶ τοῦ προκειμένου, καθὰ ἰσχυρίζονται οἱ ἐναγόμενοι, ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀγῶνος, ἤγουν ἀπὸ τοῦ 1821, διότι ὁ πατήρ των καὶ αὐτοὶ ὄντες, ὡς ἀπεδείχθη, ἐνεχυριοῦχοι εἶχον τὰ κτήματα εἰς τὴν φυσικὴν μόνον κατοχήν των, καὶ μὲ τὸ πραγματικὸν δικαίωμα νὰ τὰ διακατέχωσιν ἀπέναντι ὁποιουδήποτε μέχρις οὗ ὁλοσχερῶς ἱκανοποιηθῶσι (νόμ. 16 § 3 Πανδ. (20, 1)·—διάτ. 15 Κώδ. 8, 14)· ὅθεν σχετικῶς μὲν πρὸς τὸ δικαίωμα τοῦτο, ἡ ἀγωγὴ τοῦ κυρίου πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ πράγματος δὲν γεννᾶται, εἰμὴ μετὰ τὴν πλήρη ἱκανοποίησιν τοῦ ἐνεχυριούχου, κατ' ἀναλογίαν τῆς ῥητῆς διατάξεως τῶν νόμων 9 § 3 καὶ 4 Π. (13, 7) καὶ τεμ. 33 (αὐτόθι), καὶ ἡ ἱκανοποίησις αὕτη δὲν ἔλαβεν εἰσέτι χώραν· σχετικῶς δὲ πρὸς τὸ εἶδος τῆς κατοχῆς δὲν γεννᾶται, ἐνόσῳ οἱ ἐνεχυριοῦχοι κατέχουσιν ἐπὶ ἐνεχύρῳ, τουτέστιν *ἐν ἀλλοτρίῳ ὀνόματι*, κατὰ τὰς ῥητὰς ἐκφράσεις τῶν νόμων 13 ἐν ἀρχ. Πανδ. (41, 3), 13 § 1 Πανδ. (6, 2) καὶ Γλοὺκ τόμ. 18 σελ. 184. Ὅπερ ἐστὶν ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου, διότι ἐνόσῳ ὁ κύριος ἔχει διὰ τοῦ ἐνεχυριούχου τὴν νομικὴν κατοχήν, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐρρέθη, δὲν ὑφίσταται ἡ ἀφορμὴ τῆς παρ' αὐτοῦ διεκδικητικῆς ἀγωγῆς, κατὰ τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν τοῦ νόμου 7 § 6 ἐν τέλει Κώδ. (7, 39) (ὅρα καὶ Πούχτα Πανδέκτας § 99 σημ. h. καὶ Σαβίγ. σύστ. τόμ. 5 § 239 περιόδ. ὀγδόης)· οἱ δὲ ἐναγόμενοι κατεῖχον ὡς ἐνεχυριοῦχοι ἀπέναντι τοῦ κυρίου, ἐν σῷ διὰ προφανῶν πράξεων, ἢ διὰ ῥητῆς δηλώσεως πρὸς αὐτὸν δὲν ἤρχισαν σφετεριζόμενοι τὴν κυριότητα ἐν ἰδίῳ ὀνόματι, αὐτογνωμόνως μεταβάλλοντες τὸν ἀρχικὸν τῆς φυσικῆς κατοχῆς των τίτλον, τοῦτο δὲ δὲν ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν μαρτύρων ἢ ἐξ ἄλλων ἐγγράφων τῆς δικαιογραφίας, ὅτι οἱ ἐναγόμενοι ἔπραξαν πρὸ τοῦ 1828, ὅτε ἡ ἀγωγὴ δῆθεν τὸ ἀπολίδει εἰς αὐτούς, καὶ ἀφότου δὲν συνεπληρώθη ἡ τριακονταετία· ἀπεναντίας δὲ ἀπὸ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ ἑνὸς ἐκ τῶν ἐναγομένων, ἤγουν τοῦ Δ Ν τῆς 28 ὀκτωβρίου 1834 πρὸς τὸν γενικὸν ἔφορον Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, ἐξάγεται, ὅτι ἕως τότε, ἤγουν ἕως τοῦ ὀκτωβρίου 1834, οἱ ἐναγόμενοι κατεῖχον λόγῳ ἐνεχύρου καὶ οὐχὶ ὡς κύριοι, τοῦτο δὲ βεβαιοῖ αὐτὸς ὁ γράψας τὴν ἀναφορὰν διάδικος.

---

(1) Διάτ. 1 § 1 Κώδ. (7, 40)·— διάτ. 3 Κώδ. (7, 39)·— διάτ. 30 Κώδ. (5, 12).

κικῶς καὶ σιωπηλῶς περιελαμβάνετο εἰς τὴν κήρυξιν αὐτὴν τῆς ἐθνεγερσίας, οὔτε εἰδικὴ κατάληψις τῆς κατοχῆς τῶν ἐπιδίκων ἀγρῶν, ὡς διατείνονται οἱ ἐναγόμενοι, διότι ἡ δήμευσις ἐπενήργει κατὰ τῶν ὀθωμανῶν, οἵτινες πράγματι παρῄτησαν διὰ παντὸς τὰς ἰδιοκτησίας των εἰς τὸ δημεῦσαν ἔθνος, ἀντικατασταθὲν ἀμέσως εἰς τὴν πραγματικὴν κυριότητα αὐτῶν διὰ τῆς ἐνόπλου καταλήψεως καὶ διατηρήσεως τῶν ἐπαρχιῶν, εἰς ἃς αἱ ἰδιοκτησίαι αὗται ἔκειντο, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ἀγὼν δὲν ἀπέβλεπεν εἰς τὸ νὰ βλάπτῃ τὰ κεκτημένα δικαιώματα τῶν μελῶν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἐννοεῖται, ὅτι ἡ δήμευσις ἔλαβε χώραν διατηρουμένων τῶν πραγματικῶν βαρῶν, ὅσα αἱ ἰδιοκτησίαι αὗται ἔφερον καὶ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ὑπὲρ τῶν χριστιανῶν, ἤγουν, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, διατηρουμένων τῶν πραγματικῶν τοῦ ἐνεχυριούχου δικαιωμάτων τῆς φυσικῆς κατοχῆς καὶ ἀντιχρήσεως ἐπὶ τῶν ἐπιδίκων κτημάτων κατοχῆς, ἥτις δὲν ἠδύνατο νὰ οὐδετερώσῃ τὴν δήμευσιν, ὡς οἱ ἐναγόμενοι ἰσχυρίζονται, καθόσον ἐκείνη μόνη ἡ κατοχὴ ὀθωμανικῶν κτημάτων δύναται νὰ ὠφελήσῃ ἀπέναντι τῆς δημεύσεως τοὺς πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως κατόχους χριστιανούς, τὴν ὁποίαν οὗτοι εἶχον τότε διανοίᾳ κυρίου, animo domini, διὰ τίτλου τουτέστιν ἐπιδεκτικοῦ μεταβιβάσεως τῆς κυριότητος, καὶ οὐχὶ ἐκείνη, τὴν ὁποίαν οὗτοι εἶχον ἀλλοτρίῳ ὀνόματι, ἤγουν ἐν ὀνόματι τῶν ὀθωμανῶν καὶ ἐπὶ ἐνεχύρῳ, ὡς προσρρέθη (τεμ. 13 πρ. Πανδ. (41, 3)· — τεμ. 13 § 1 Πανδ. 6, 2). Ὅθεν ἀνυπόστατοι εἶναι ὅλαι αἱ ἐνστάσεις τῶν ἀδελφῶν Δ κατὰ τοῦ περὶ δημεύσεως καὶ κυριότητος δικαιώματος τοῦ δημοσίου, αἱ στηριζόμεναι εἰς τὴν ἔλλειψιν πράξεως κηρυττούσης τὴν δήμευσιν, εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι τὴν κατοχὴν τῶν ἐπιδίκων κτημάτων εἶχεν ὁ πατὴρ αὐτῶν Δ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ μετ' αὐτήν, καὶ ταύτην εἰδικῶς δὲν ἔλαβε τὸ δημόσιον, εἰς τὰς γενικὰς περὶ πολέμου καὶ τὰς συνεπείας αὐτοῦ ἀρχὰς τοῦ ἐθνικοῦ δικαίου, εἰς τοὺς νόμους περὶ καταλήψεως τῶν ἀδεσπότων κτημάτων καὶ εἰς τοὺς ῥητοὺς παρ' αὐτῶν μνημονευομένους νόμους τοῦ Ῥωμαϊκοῦ δικαίου περὶ καταλήψεως τῶν πολεμίων πραγμάτων ἐν καιρῷ πολέμου, νόμους ἄλλως ἀναγομένους προφανῶς μόνον εἰς τὴν κατάληψιν τῶν κινητῶν ἐχθρικῶν πραγμάτων, διότι καθόσον ἀφορᾷ τὰ ἀκίνητα καὶ αὐτὸ τὸ Ῥωμ. δίκαιον παραδέχεται, ὅτι ταῦτα ἐδημεύοντο, τουτέστι καθιστῶντο ἰδιοκτησία τοῦ δημοσίου τοῦ νικῶντος ἔθνους καὶ οὐχὶ τῶν ἰδιωτῶν τούτου (τεμ. 20 Πανδ. (49, 15).

» Ὅτι ἡ ἑτέρα τῆς ἀποσβεστικῆς παραγραφῆς ἔνστασις τῶν ἀδελφῶν Δ εἶναι ὡσαύτως ἀνυπόστατος, διότι καὶ ἂν παραδεχθῇ τις,

κατὰ τὴν ἀξίωσίν των, ὅτι ἡ τριακονταετία καὶ οὐχὶ ἡ τεσσαρακονταετία ἀποσβέννυσι καὶ τοῦ δημοσίου τὰς ἀγωγάς, ἡ παραγραφὴ ὅμως αὕτη δὲν ἄρχεται, εἰ μὴ ἀφότου ἡ ἀγωγὴ ἐγεννήθη (1), ἡ δὲ ἀγωγὴ τοῦ δημοσίου δὲν ἐγεννήθη ἐπὶ τοῦ προκειμένου, καθὰ ἰσχυρίζονται οἱ ἐναγόμενοι, ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀγῶνος, ἤγουν ἀπὸ τοῦ 1821, διότι ὁ πατήρ των καὶ αὐτοὶ ὄντες, ὡς ἀπεδείχθη, ἐνεχυριοῦχοι εἶχον τὰ κτήματα εἰς τὴν φυσικὴν μόνον κατοχήν των, καὶ μὲ τὸ πραγματικὸν δικαίωμα νὰ τὰ διακατέχωσιν ἀπέναντι ὁποιουδήποτε μέχρις οὗ ὁλοσχερῶς ἱκανοποιηθῶσι (νόμ. 16 § 3 Πανδ. (20, 1) —διάτ. 15 Κώδ. 8, 14)· ὅθεν σχετικῶς μὲν πρὸς τὸ δικαίωμα τοῦτο, ἡ ἀγωγὴ τοῦ κυρίου πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ πράγματος δὲν γεννᾶται, εἰμὴ μετὰ τὴν πλήρη ἱκανοποίησιν τοῦ ἐνεχυριούχου, κατ' ἀναλογίαν τῆς ῥητῆς διατάξεως τῶν νόμων 9 § 3 καὶ 4 Π. (13, 7) καὶ τεμ. 33 (αὐτόθι), καὶ ἡ ἱκανοποίησις αὕτη δὲν ἔλαβεν εἰσέτι χώραν· σχετικῶς δὲ πρὸς τὸ εἶδος τῆς κατοχῆς δὲν γεννᾶται, ἐνόσῳ οἱ ἐνεχυριοῦχοι κατέχουσιν ἐπὶ ἐνεχύρῳ, τουτέστιν *ἐν ἀλλοτρίῳ ὀνόματι*, κατὰ τὰς ῥητὰς ἐκφράσεις τῶν νόμων 13 ἐν ἀρχ. Πανδ. (41, 3), 13 § 1 Πανδ. (6, 2) καὶ Γλοὺκ τόμ. 18 σελ. 184. ὅπερ ἐστὶν ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου, διότι ἐνόσῳ ὁ κύριος ἔχει διὰ τοῦ ἐνεχυριούχου τὴν νομικὴν κατοχήν, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐρρέθη, δὲν ὑφίσταται ἡ ἀφορμὴ τῆς παρ' αὐτοῦ διεκδικητικῆς ἀγωγῆς, κατὰ τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν τοῦ νόμου 7 § 6 ἐν τέλει Κώδ. (7, 39) (ὅρα καὶ Πούχτα Πανδέκτας § 99 σημ. h. καὶ Σαβίγ. σύστ. τόμ. 5 § 239 περιόδ. ὀγδόης)· οἱ δὲ ἐναγόμενοι κατεῖχον ὡς ἐνεχυριοῦχοι ἀπέναντι τοῦ κυρίου, ἐν σῷ διὰ προφανῶν πράξεων, ἢ διὰ ῥητῆς δηλώσεως πρὸς αὐτὸν δὲν ἤρχισαν σφετεριζόμενοι τὴν κυριότητα ἐν ἰδίῳ ὀνόματι, αὐτογνωμόνως μεταβάλλοντες τὸν ἀρχικὸν τῆς φυσικῆς κατοχῆς των τίτλον, τοῦτο δὲ δὲν ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν μαρτύρων ἢ ἐξ ἄλλων ἐγγράφων τῆς δικαιογραφίας, ὅτι οἱ ἐναγόμενοι ἔπραξαν πρὸ τοῦ 1828, ὅτε ἡ ἀγωγὴ δῆθεν τὸ ἀποδίδει εἰς αὐτούς, καὶ ἀφότου δὲν συνεπληρώθη ἡ τριακονταετία· ἀπεναντίας δὲ ἀπὸ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ ἑνὸς ἐκ τῶν ἐναγομένων, ἤγουν τοῦ Δ Ν τῆς 28 ὀκτωβρίου 1834 πρὸς τὸν γενικὸν ἔφορον Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, ἐξάγεται, ὅτι ἕως τότε, ἤγουν ἕως τοῦ ὀκτωβρίου 1834, οἱ ἐναγόμενοι κατεῖχον λόγῳ ἐνεχύρου καὶ οὐχὶ ὡς κύριοι, τοῦτο δὲ βεβαιοῖ αὐτὸς ὁ γράψας τὴν ἀναφορὰν διάδικος.

---

(1) Διάτ. 1 § 1 Κώδ. (7, 40) — διάτ. 3 Κώδ. (7, 39) — διάτ. 30 Κώδ. (5, 12).

τικῶς καὶ σιωπηλῶς περιελαμβάνετο εἰς τὴν κήρυξιν αὐτὴν τῆς ἐθνεγερσίας, οὔτε εἰδικὴ κατάληψις τῆς κατοχῆς τῶν ἐπιδίκων ἀγρῶν, ὡς διατείνονται οἱ ἐναγόμενοι, διότι ἡ δήμευσις ἐπενήργει κατὰ τῶν ὀθωμανῶν, οἵτινες πράγματι παρήτησαν διὰ παντὸς τὰς ἰδιοκτησίας των εἰς τὸ δημεῦσαν ἔθνος, ἀντικατασταθὲν ἀμέσως εἰς τὴν πραγματικὴν κυριότητα αὐτῶν διὰ τῆς ἐνόπλου καταλήψεως καὶ διατηρήσεως τῶν ἐπαρχιῶν, εἰς ἃς αἱ ἰδιοκτησίαι αὗται ἔκειντο, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ἀγὼν δὲν ἀπέβλεπεν εἰς τὸ νὰ βλάπτῃ τὰ κεκτημένα δικαιώματα τῶν μελῶν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἐννοεῖται, ὅτι ἡ δήμευσις ἔλαβε χώραν διατηρουμένων τῶν πραγματικῶν βαρῶν, ὅσα αἱ ἰδιοκτησίαι αὗται ἔφερον καὶ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ὑπὲρ τῶν χριστιανῶν, ἤγουν, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, διατηρουμένων τῶν πραγματικῶν τοῦ ἐνεχυριούχου δικαιωμάτων τῆς φυσικῆς κατοχῆς καὶ ἀντιχρήσεως ἐπὶ τῶν ἐπιδίκων κτημάτων· κατοχῆς, ἥτις δὲν ἠδύνατο νὰ οὐδετερώσῃ τὴν δήμευσιν, ὡς οἱ ἐναγόμενοι ἰσχυρίζονται, καθόσον ἐκείνη μόνη ἡ κατοχὴ ὀθωμανικῶν κτημάτων δύναται νὰ ὠφελήσῃ ἀπέναντι τῆς δημεύσεως τοὺς πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως κατόχους χριστιανούς, τὴν ὁποίαν οὗτοι εἶχον τότε διανοίᾳ κυρίου, animo domini, διὰ τίτλου τουτέστιν ἐπιδεκτικοῦ μεταβιβάσεως τῆς κυριότητος, καὶ οὐχὶ ἐκείνη, τὴν ὁποίαν οὗτοι εἶχον ἀλλοτρίῳ ὀνόματι, ἤγουν ἐν ὀνόματι τῶν ὀθωμανῶν καὶ ἐπὶ ἐνεχύρῳ, ὡς προεῤῥέθη (τεμ. 13 πρ. Πανδ. (41, 3)· — τεμ. 13 § 1 Πανδ. 6, 2). Ὅθεν ἀνυπόστατοι εἶναι ὅλαι αἱ ἐνστάσεις τῶν ἀδελφῶν Δ κατὰ τοῦ περὶ δημεύσεως καὶ κυριότητος δικαιώματος τοῦ δημοσίου, αἱ στηριζόμεναι εἰς τὴν ἔλλειψιν πράξεως κηρυττούσης τὴν δήμευσιν, εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι τὴν κατοχὴν τῶν ἐπιδίκων κτημάτων εἶχεν ὁ πατὴρ αὐτῶν Δ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ μετ' αὐτήν, καὶ ταύτην εἰδικῶς δὲν ἔλαβε τὸ δημόσιον, εἰς τὰς γενικὰς περὶ πολέμου καὶ τὰς συνεπείας αὐτοῦ ἀρχὰς τοῦ ἐθνικοῦ δικαίου, εἰς τοὺς νόμους περὶ καταλήψεως τῶν ἀδεσπότων κτημάτων καὶ εἰς τοὺς ῥητοὺς πρὸ αὐτῶν μνημονευομένους νόμους τοῦ Ῥωμαϊκοῦ δικαίου περὶ καταλήψεως τῶν πολεμίων πραγμάτων ἐν καιρῷ πολέμου, νόμους ἄλλως ἀναγομένους προφανῶς μόνον εἰς τὴν κατάληψιν τῶν κινητῶν ἐχθρικῶν πραγμάτων, διότι καθόσον ἀφορᾷ τὰ ἀκίνητα καὶ αὐτὸ τὸ Ῥωμ. δίκαιον παραδέχεται, ὅτι ταῦτα ἐδημεύοντο, τουτέστι καθιστῶντο ἰδιοκτησία τοῦ δημοσίου τοῦ νικῶντος ἔθνους καὶ οὐχὶ τῶν ἰδιωτῶν τούτου (τεμ. 20 Πανδ. (49, 15).

» Ὅτι ἡ ἑτέρα τῆς ἀποσβεστικῆς παραγραφῆς ἔνστασις τῶν ἀδελφῶν Δ εἶναι ὡσαύτως ἀνυπόστατος, διότι καὶ ἂν παραδεχθῇ τις,

κατὰ τὴν ἀξίωσίν των, ὅτι ἡ τριακονταετία καὶ οὐχὶ ἡ τεσσαρακονταετία ἀποσβέννυσι καὶ τοῦ δημοσίου τὰς ἀγωγάς, ἡ παραγραφὴ ὅμως αὕτη δὲν ἄρχεται, εἰ μὴ ἀφότου ἡ ἀγωγὴ ἐγεννήθη (1), ἡ δὲ ἀγωγὴ τοῦ δημοσίου δὲν ἐγεννήθη ἐπὶ τοῦ προκειμένου, καθὰ ἰσχυρίζονται οἱ ἐναγόμενοι, ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀγῶνος, ἤγουν ἀπὸ τοῦ 1821, διότι ὁ πατήρ των καὶ αὐτοὶ ὄντες, ὡς ἀπεδείχθη, ἐνεχυριοῦχοι εἶχον τὰ κτήματα εἰς τὴν φυσικὴν μόνον κατοχήν των, καὶ μὲ τὸ πραγματικὸν δικαίωμα νὰ τὰ διακατέχωσιν ἀπέναντι ὁποιουδήτοτε μέχρις οὗ ὁλοσχερῶς ἱκανοποιηθῶσι (νόμ. 16 § 3 Πανδ. (20, 1)—διάτ. 15 Κώδ. 8, 14)· ὅθεν σχετικῶς μὲν πρὸς τὸ δικαίωμα τοῦτο, ἡ ἀγωγὴ τοῦ κυρίου πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ πράγματος δὲν γεννᾶται, εἰμὴ μετὰ τὴν πλήρη ἱκανοποίησιν τοῦ ἐνεχυριούχου, κατ' ἀναλογίαν τῆς ῥητῆς διατάξεως τῶν νόμων 9 § 3 καὶ 4 Π. (13, 7) καὶ τεμ. 33 (αὐτόθι), καὶ ἡ ἱκανοποίησις αὕτη δὲν ἔλαβεν εἰσέτι χώραν· σχετικῶς δὲ πρὸς τὸ εἶδος τῆς κατοχῆς δὲν γεννᾶται, ἐνόσῳ οἱ ἐνεχυριοῦχοι κατέχουσιν ἐπὶ ἐνεχύρῳ, τουτέστιν *ἐν ἀλλοτρίῳ ὀνόματι*, κατὰ τὰς ῥητὰς ἐκφράσεις τῶν νόμων 13 ἐν ἀρχ. Πανδ. (41, 3), 13 § 1 Πανδ. (6, 2) καὶ Γλοὺκ τόμ. 18 σελ. 184. ὅπερ ἐστὶν ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου, διότι ἐνόσῳ ὁ κύριος ἔχει διὰ τοῦ ἐνεχυριούχου τὴν νομικὴν κατοχήν, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐῤῥέθη, δὲν ὑφίσταται ἡ ἀφορμὴ τῆς παρ' αὐτοῦ διεκδικητικῆς ἀγωγῆς, κατὰ τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν τοῦ νόμου 7 § 6 ἐν τέλει Κώδ. (7, 39) (ὅρα καὶ Πούχτα Πανδέκτας § 90 σημ. h. καὶ Σαβίν. σύστ. τόμ. 5 § 239 περιόδ. ὀγδόης)· οἱ δὲ ἐναγόμενοι κατεῖχον ὡς ἐνεχυριοῦχοι ἀπέναντι τοῦ κυρίου, ἐν σῷ διὰ προφανῶν πράξεων, ἢ διὰ ῥητῆς δηλώσεως πρὸς αὐτὸν δὲν ἤρχισαν σφετεριζόμενοι τὴν κυριότητα ἐν ἰδίῳ ὀνόματι, αὐτογνωμόνως μεταβάλλοντες τὸν ἀρχικὸν τῆς φυσικῆς κατοχῆς των τίτλον, τοῦτο δὲ δὲν ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν μαρτύρων ἢ ἐξ ἄλλων ἐγγράφων τῆς δικαιογραφίας, ὅτι οἱ ἐναγόμενοι ἔπραξαν πρὸ τοῦ 1828, ὅτε ἡ ἀγωγὴ ἦθεν τὸ ἀποδίδει εἰς αὐτούς, καὶ ἀφότου δὲν συνεπληρώθη ἡ τριακονταετία· ἀπεναντίας δὲ ἀπὸ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ ἑνὸς ἐκ τῶν ἐναγομένων, ἤγουν τοῦ Δ Ν τῆς 28 ὀκτωβρίου 1834 πρὸς τὸν γενικὸν ἔφορον Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, ἐξάγεται, ὅτι ἕως τότε, ἤγουν ἕως τοῦ ὀκτωβρίου 1834, οἱ ἐναγόμενοι κατεῖχον λόγῳ ἐνεχύρου καὶ οὐχὶ ὡς κύριοι, τοῦτο δὲ βεβαιοῖ αὐτὸς ὁ γράψας τὴν ἀναφορὰν δικάζικος.

(1) Διάτ. 1 § 1 Κώδ. (7, 40)· — διάτ. 3 Κώδ. (7, 39)· — διάτ. 30 Κώδ. (5, 12).

» Ἐπειδὴ ἀνυπόστατος εἶναι καὶ ἡ ἑτέρα ἔνστασις τῶν ἐναγομένων τοῦ ὅτι τὸ δημόσιον στερεῖται δικαιώματος ἀγωγῆς, διότι, κατεχόντων αὐτῶν ἐπὶ ἐνεχύρῳ, δὲν ἠδύνατο νὰ κινηθῇ κατ' αὐτῶν εἰμὴ ἡ pignoratitia actio, αὕτη δ' εἶναι προσωπικὴ, ἡ πηγάζουσα ἐκ τοῦ συναλλάγματος τῆς ἐνεχυριάσεως, ἀλλὰ τοιαύτην προσωπικὴν ἀγωγὴν δὲν ἔχει τὸ δημόσιον, διότι δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ συναλλαξάμενον πρόσωπον, καὶ διότι τὸ δημόσιον δὲν εἶναι κληρονόμος τῶν ὀθωμανῶν, ὥστε νὰ διαδεχθῇ τὰς προσωπικὰς αὐτῶν ἀγωγὰς, παρίσταται δὲ στηριζόμενον εἰς τίτλον ἴδιον καὶ ἄσχετον πρὸς τὰ προσωπικὰ τῶν ὀθωμανῶν δικαιώματα, ὡς καὶ πρὸς τὰς προσωπικὰς ἐνοχάς των, ἤγουν τὸν τοῦ πολέμου· εἶναι δὲ ἀνυπόστατος ἡ ἔνστασις αὕτη τοῦ ἀπαραδέκτου ἕνεκα μὴ νομιμοποιήσεως πρὸς τὴν δίκην, διότι, ἂν καὶ ἀληθὲς ἦναι ὅτι τὸ δημόσιον δὲν διεδέχθη τὰς προσωπικὰς νομικὰς σχέσεις τῶν ὀθωμανῶν, καὶ δὲν ἔχει τὴν προσωπικὴν τῆς ἐνεχυριάσεως ἀγωγὴν (actionem pignoratitiam), τὴν ὁποίαν καὶ πραγματικῶς δὲν ἐξήσκησεν, ἔχει ὅμως ἰδίαν αὐτοτελῆ πραγματικὴν ἀγωγὴν, ὡς κύριον καταστὰν τῶν ἐνεχυριασμένων πραγμάτων, τὴν τῆς διεκδικήσεως, ἐπὶ τῇ προσφορᾷ πρὸς τοὺς ἐνεχυριούχους τοῦ δανείου καὶ πάσης ἱκανοποιήσεως αὐτῶν, τὴν ὁποίαν ῥητῶς τῷ χορηγεῖ ὁ νόμος 9 Κώδ. (8, 14), νόμ. 46 Βασιλ. (25, 2).

» Ἐπειδὴ ὅμως ἀφοῦ οἱ ἐναγόμενοι εἶναι ἐνεχυροῦχοι, καὶ ὡς τοιοῦτοι νομίμως κάτοχοι τῶν διεκδικουμένων κτημάτων πρὸς ἀσφάλειαν καὶ ἀντίχρησιν τοῦ δανείου αὐτῶν, βάσιμος εἶναι ἡ ἔνστασις τῶν ἐναγομένων περὶ ἀπαραδέκτου τῆς προκειμένης ἀγωγῆς, τὴν ὁποίαν τὸ δημόσιον ἐκίνησε κατ' αὐτῶν, διότι αὕτη δὲν στηρίζεται κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ μνησθέντος νόμου 9 Κώδ. (8, 14) ἐπὶ τῇ ἀληθεῖ καὶ πραγματικῇ βάσει τῶν ἐκ ταύτης τῆς θέσεως τῶν ἐναγομένων ὑφισταμένων νομίμων, ὡς εἴρηται, ἀμοιβαίων τῶν διαδίκων δικαιωμάτων καὶ ἐνοχῶν, ἀλλ' ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ δικαιώματος τῆς τε κυριότητος καὶ πλήρους νομῆς τοῦ δημοσίου καὶ τῆς παρὰ τοῦ πατρὸς τῶν ἐναγομένων καὶ αὐτῶν ἁρπαγῆς καὶ παρανόμου διακρατήσεως τῆς νομῆς, ἡ ὁποία βάσις, διὰ τῆς ἐπιτραπείσης εἰς τὸ δημόσιον πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἀγωγῆς του ἀποδείξεως, ἀπεδείχθη ἀνυπόστατος, διαρκούσης δὲ τῆς δίκης, δὲν συγχωρεῖται ἡ μεταβολὴ τῆς βάσεως τῆς ἀγωγῆς, καθὰ ἐνίστανται οἱ ἐναγόμενοι, διότι ἀντιβαίνει εἰς τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 533, 158 καὶ 745, καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν, ἐφ' ἧς στηρίζεται τὸ ἄρθρον 531 τῆς πολ. δικον., ἀλλ' ἂν καὶ τοῦτο παρεβλέπετο, τὸ δημόσιον οὔτε πρὸ τῆς ἀγωγῆς ἀπέδωκεν εἰς τοὺς ἐναγομένους,

ἵνα δικαιωθῇ νὰ ἀπαιτήσῃ ἀπ' αὐτῶν τὰ κτήματα, τὴν πλήρη ἱκανοποίησίν των, κατ' ἀναγκαίαν ἀναλογίαν τοῦ νόμου τεμ. 9 § 3 Πανδεκτῶν (13, 7) καὶ τεμάχ. 33 αὐτοῦ, ἐνῷ τὸ δημόσιον καὶ ἐνάγον ὤφειλε νὰ γνωρίσῃ εἰς τί συνίσταται τὸ δικαίωμά του (actor certus esse debet) καὶ πραγματικῶς ἐγνώριζεν αὐτό, διότι, ὡς εἴρηται, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐπαναστάσεως, κατὰ τὴν διαταγὴν τοῦ προέδρου τοῦ ἐκτελεστικοῦ, ἀπελάμβανε μόνον δέκατον ἐκ τῶν ἐπιδίκων κτημάτων, ἐπὶ τῷ λόγῳ τοῦ ὅτι ταῦτα ἔκειντο ὡς ἐνέχυρα παρὰ τῷ Δ, πατρὶ τῶν ἐναγομένων, οὔτε προσήνεγκε κἂν ῥητῶς, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς δίκης, ὥσπερ ἐπιτρέπουσιν, ὅταν κινηθῇ ἡ ἁρμόζουσα καὶ ἀληθὴς ἀγωγή, ὅ τε νόμος 9 § 5 Πανδ. (13, 7) καὶ ὁ προμνησθεὶς νόμος Κώδ. (8, 14) τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἐναγομένων δανειστῶν (ὅρα καὶ Γλοὺκ τόμ. 18 σελ. 180), καθὰ βεβαιοῦται ἔκ τε τῶν προτάσεών του, ὅπου οὐδαμοῦ διαλαμβάνεται τοιαύτη προσφορά, ἀλλ' ἀπεναντίας ἀποκρούεται καὶ ἐκ τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως, ἐν ᾗ μόνον διηγηματικῶς ἀναφέρεται ἔν τινι αἰτιολογίᾳ, ὅτι κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς 12 νοεμβρίου ὁ πληρεξούσιος τοῦ δημοσίου περιωρίσθη προφορικῶς καὶ ἐν παρόδῳ νὰ προκαλέσῃ τὸν πληρεξούσιον τῶν ἐναγομένων νὰ ἐξηγηθῇ ἁπλῶς εἰς τί συνίσταται τὸ δάνειον τούτων καὶ νὰ τὸ προσδιορίσῃ. »

Ἀναστολὴ παραγραφῆς ὡς ἐκ τοῦ πολέμου κτλ. (1).

§ 23. Ὁ πόλεμος, ὁ λιμὸς (peste) καὶ ἄλλαι τοιαύτης φύσεως συμφοραὶ ἀναστέλλουσι τὸν δρόμον τῆς παραγραφῆς (2);

Τὸ ζήτημα τοῦτο πραγματεύεται μὲ ἀκρίβειαν ὁ Μερλῖνος (répert. λέξει prescription), ἀποκρούων τὴν γνώμην τοῦ Dunod, ὅστις, ἄνευ διακρίσεώς τινος, λύει ἀποφατικῶς τὸ ζήτημα, ἀλλ' ὁ ὀρθὸς λόγος ἀπαιτεῖ, ὅτι, ὁσάκις αἱ μάστιγες ἐκεῖναι διέκοψαν τὴν συγκοινωνίαν μεταξὺ τοῦ ὀφειλέτου καὶ τοῦ δανειστοῦ, ἢ διέκοψαν τὸν δρόμον τῆς δικαιοσύνης, νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν τὸ ἀδύνατον τῆς ἐνεργείας, ὅπερ ἐκ μείζονος τινὸς

---

(1) Ἴδε τὴν λέξιν παραγραφὴ § 33.

(2) Ἴδε καὶ τὴν λέξιν τυχηρά, ἔνθα καὶ ἡ 23 τοῦ 1847 ἀπόφασις τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Οἱ ἐξ αὐτοῦ κίνδυνοι εἶναι εἰς βάρος τοῦ ἀσφαλιστοῦ. — Ῥάλλ. ἐμπορ. δίκαιον τόμ. 2 σελ. 374.

Δὲν ἐπιφέρει αὐτοδικαίως αὔξησιν τοῦ ἀσφαλίστρου (αὐτ.)

αἰτίας πηγάζει. Τὴν διάκρισιν ταύτην κάμνει ὁ Brodeau, ὁ Δουμουλῖνος καὶ ἄλλοι.

Οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, λέγει ὁ Meillart, τῶν ὁποίων ὁ τόπος εἶναι τὸ θέατρον τοῦ πολέμου, ἔνθα δὲν ὑπάρχει ἐλευθέρα κοινωνία ἕνεκα τῆς ἐπιδρομῆς ἢ εἰσβολῆς τῶν φίλων ἢ τῶν ἐχθρῶν, ἔχουσι προνόμια, ἡ δὲ παραγραφὴ κοιμᾶται.

Ἐνώπιον τοῦ ἐν Γαλλίᾳ συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας, κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 25 ἰανουαρίου 1814, προκειμένου περὶ τοῦ ἂν οἱ κομισταὶ συναλλαγματικῶν, οἵτινες, ἕνεκα τῆς εἰσβολῆς τῶν ἐχθρῶν, δὲν διεμαρτυρήθησαν ἐγκαίρως, κατέστησαν ἔκπτωτοι τῶν δικαιωμάτων, τὰ ὁποῖα ἡ διαμαρτυρία ἤθελε τοῖς διατηρήσει, ἀνεφύη τοιοῦτον ζήτημα, τὸ δὲ συμβούλιον αὐτὸ ἀπεφήνατο, ὅτι ἡ ἐκ τῆς κρείττονος βίας ἔνστασις χωρεῖ καὶ ὅταν πρόκηται περὶ πολέμου ἢ ἐπιδρομῆς ἐχθρῶν.—Ἡ ἀπόφανσις μάλιστα αὕτη ἐνεκρίθη τὴν 27 ἰανουαρίου 1814 ἀπὸ τὸν τότε ἀρχηγὸν τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως, κατεχωρίσθη εἰς τὴν συλλογὴν τῶν νόμων, καὶ ἔλαβε κῦρος νομοθετικῆς ἰσχύος (Μερλ. quést de droit, λέξ. protêt § 8).

Δὲν ἀρκεῖ τοῦτο· αἱ ἀπὸ 9 ἀπριλίου 1818 καὶ 5 αὐγούστου 1817 ἀποφάσεις τοῦ Ἀκυρωτικοῦ καθιερόνουσιν, ἐν γένει, τὴν αὐτὴν ἀρχήν. Εἰς τὴν πρᾶξιν ὅμως ἡ ἐφαρμογὴ δὲν πρέπει νὰ γίνηται ἀπολύτως. Ὁ πόλεμος, ὁ λιμὸς καὶ τὰ τοιαῦτα δὲν ἔχουν καμμίαν ἐπὶ τῆς παραγραφῆς συνέπειαν, ὅταν δὲν ἐπέφεραν πρόσκομμά τι εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ εἰς τὸν δρόμον τῆς δικαιοσύνης. Ὅθεν καὶ τὸ Ἀκυρωτικὸν (ἀπόφ. τῆς 4 αὐγούστου 1829) ἀπεφήνατο, ὅτι ὁ πόλεμος δὲν σημαίνει τὶ ὡς πρὸς τὴν παραγραφὴν, ὅταν ὁ δανειστὴς ἠδύνατο ν' ἀπαιτήσῃ τὴν πληρωμὴν εἰς τόπον ἄλλον παρὰ τὸν ὑπὸ ἀποκλεισμὸν (blocus) διατελοῦντα.

Ἡ λογικὴ ἀπαιτεῖ νὰ προσθέσωμεν ὅτι ἂν τὸ κώλυμα, ὅπερ ὁ πόλεμος, ὁ λιμὸς κτλ. ἐπιφέρουσιν, ἐπέρχεται ἐν τῷ μεταξὺ καὶ ὄχι πλησίον τοῦ χρόνου τῆς πτώσεως τῆς παραγραφῆς, δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, ἂν ὁ δανειστὴς εἶχε καιρὸν ἀργότερα νὰ καταδιώξῃ τὸν ὀφειλέτην του· ἴδε Tropl. prescr. § 727—732· εἰς δὲ τοὺς § 594, 646, 670 καὶ 683 ἐκθέτει καὶ ἄλλας περιπτώσεις de suspension,

Παρατηρητέον, λέγει ὁ Μερλῖνος, ὅτι τὸ Ῥωμ. δίκ. δὲν περιέχει μὲν σαφεῖς ὡς πρὸς τὴν ὁποίαν ἐκάμαμεν διάκρισιν διατάξεις, ἀλλὰ τὴν προϋποθέτουσιν εἰς τὸ τεμ. τελ. § 11 Πανδ. de jure deliberandi, εἰς τὴν τελευταίαν διάταξιν § 3 Κώδ. communia deleg. καὶ εἰς τὴν διάτ. 30 Κώδ. de jure dol. ὁ Vazeille θεωρεῖ τὴν ἔνστασιν ταύτην ὡς ζήτημα πραγματικὸν καὶ τὸ ἀφίνει εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ, συμφώνως μὲ δύο ἀποφάσεις τοῦ Ἀκυρωτικοῦ.

Ὡς πρὸς τοὺς τόπους ἐκείνους, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ πόλεμος δὲν ἐπιφέρει τὴν παῦσιν τῶν δικαστηρίων, εἰς δύο περιστάσεις ἀναβάλλεται αὐτο-

δικαίως ἡ παραγραφή· 1) ὅταν ἐκεῖνος, καθ' οὗ τρέχει, ἦναι στρατιώτης, καὶ 2) ὅταν ἐκεῖνος, καθ' οὗ τρέχει, ἦναι ὑπήκοος τῆς πολεμίου δυνάμεως, καὶ ἡ κυβέρνησις δι' εἰδικοῦ διατάγματος διέταξε τὴν ἀναστολὴν τῶν ἐκ μέρους τῶν ὑπηκόων της ἀγωγῶν κατὰ τῶν κατοίκων τῆς πολεμίου δυνάμεως. Τότε ἐφαρμόζεται τὸ ἀξίωμα contra non valentem agere non currit praescriptio (Μερλ. αὐτ.).

Ὁ Κύριος Καλλιγᾶς (τόμ. 1 § 328), ὁμιλῶν περὶ τῆς διακοπῆς τῆς παραγραφῆς, λέγει ὡς πρὸς τὸ προκείμενον ζήτημα ταῦτα·

« Ὑπὸ αὐτὴν τὴν κατηγορίαν τάττουν οἱ νεώτεροι καὶ τὴν ἔλλειψιν δικαστηρίων, ἰσχυριζόμενοι ὅτι εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ἀναστέλλεται ἡ παραγραφή· εἶναι ἀναντίῤῥητον ὅτι τοιαύτη γνώμη δὲν στηρίζεται εἰς τὰς πηγάς. Ὁ Ἰουστινιανὸς μάλιστα, καθὼς εἴδαμεν, διέταξεν, ὅτι εἰς τοιαύτην περίστασιν κοινοποιεῖται ἡ ἀγωγὴ εἰς τὸν ἐπίσκοπον ἢ τὸν συνήγορον τῆς κοινότητος, ἢ τοιχοκολλᾶται εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ ἐναγομένου, καὶ ἔκτοτε ἄρχεται ἀναστολὴ τῆς παραγραφῆς, ὅπως μνημονεύει καὶ ὁ Ἀρμενόπουλος (1). Κατὰ τὸ σύστημα τῆς δικονομίας μάλιστα ἡ ὕπαρξις δικαστηρίου δὲν εἶναι κυρίως ἀναγκαία διὰ νὰ διακοπῇ ἡ παραγραφή, διότι ἀρκεῖ ἡ ἐπίδοσις τῆς ἀγωγῆς. Μόνον λοιπὸν ὑπαρχούσης ἀπορίας τῶν μέσων τῆς ἐπιδόσεως δύναται νὰ γεννηθῇ τὸ ζήτημα, ἀλλὰ καὶ τότε ἡ ἀναφερομένη εἰς τὸν Ἀρμενόπουλον διάταξις δὲν μᾶς ἐπιτρέπει νὰ παραδεχθῶμεν αὐτοδικαίως ἀναστολὴν τῆς παραγραφῆς (2) ».

---

§ 24. Μεταβαίνω ἤδη εἰς τὴν νομολογίαν (3).

---

(1) Ἀρμεν. Α' γ' § 8. L. 2 C. de ann. exc. (7, 40).

(2) Vangerow I § 373.

(3) ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ἐφετῶν Ἀθηνῶν. — Κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 3375 τοῦ 1849 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, τὰ ἔτη τῆς ἐπαναστάσεως δὲν ἐξαιροῦνται ἀπὸ τὸν πρὸς παραγραφὴν χρόνον, διότι διὰ τῆς διαμαρτυρίας οἱ διάδικοι ἠδύναντο νὰ διακόψωσιν ἐκείνην.—Διὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης οἱ ἐφέται ἀπεφάνθησαν ἰδίως, ὅτι εἰς Σίφνον ὑπῆρχε τοπικὴ ἀρχή, εἰς ἣν ἠδύναντο οἱ ἔχοντες συμφέρον νὰ διαμαρτυρηθῶσιν, ἵνα διακόψωσιν, ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως, τὸν χρόνον τῆς παραγραφῆς. Ἄρα ὡς πρὸς τὸν τόπον αὐτόν, τὰ ἔτη τῆς ἐπαναστάσεως δὲν λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν.

Κατὰ τὴν ὑπ' ἀρ. 4441 τοῦ 1847 (κατ. § 28) ἀπ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν τὰ ἔτη τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος δὲν συνυπολογίζονται εἰς τὸν χρόνον τῆς παραγραφῆς. — Τὴν αὐτὴν ἀρχὴν εὑρίσκετε καὶ εἰς τὰς 5011, 5443, 9198 ἀποφάσεις τῶν αὐτῶν ἐφετῶν.

§ 25. *α') Νομολογία* Ἀρείου Πάγου. — Διὰ τῆς 19 τοῦ 1846 πολιτ. ἀποφάσεώς του ὁ Ἄρειος Πάγος ἀπεφήνατο, ἐπικυρῶν τὴν 3025 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, ὅτι ἀπὸ τοῦ ἔτους 1828 ἠδύνατο νὰ ἐνεργήσῃ τις, ἐν Ἀθήναις, πράξεις διακοπτούσας τὴν παραγραφήν, διότι δὲν διήρκει πλέον ἡ ἑλληνικὴ ἐπανάστασις, ἡ δὲ Ἀττικὴ ἦτον εἰς εἰρηνικὴν κατάστασιν καὶ ὁ ἐνάγων ἠδύνατο νὰ ἐξασκήσῃ τὸ δικαίωμά του, οὐσῶν ἐν Ἀθήναις τουρκικῶν καὶ τοπικῶν ἀρχῶν (ἐκκλησιαστικῶν καὶ διοικητικῶν).

§ 26. β') Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ἀττικήν, εὕρηται καὶ ἡ 101 τοῦ 1845 πολ. ἀπόφασις τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἥτις, ἐπικυροῦσα τὴν 105 τοῦ 1844 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, ἀποφαίνεται ὅτι ἡ Ἀττικὴ μετέβη ὑπὸ τὴν ἑλληνικὴν ἐξουσίαν κατὰ τὴν 10 φεβρουαρίου 1833· ὅτι, μετὰ τὴν εἰς τὸ ἑλληνικὸν κράτος συμπε-

---

Διὰ τῆς 9682 τοῦ 1852 ἀποφάσεώς των, οἱ αὐτοὶ ἐφέται προέβησαν μάλιστα μακρύτερα, ἀποφανθέντες ὅτι τὰ ἔτη τῆς ἐπαναστάσεως ἀφαιροῦνται ἀπὸ τὸν ὡρισμένον πρὸς παραγραφὴν χρόνον, καὶ ἂν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς διέτρεξαν· ἰδοὺ πῶς ἔχει ἡ εἰρημένη ἀπόφασις (9682)·

« Ἐπειδὴ ἡ εἰς τὴν ἐκκαλουμένην ἀπόφασιν αἰτιολογία, δυνάμει τῆς ὁποίας ἀπεῤῥίφθη ἡ προταθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐκκαλοῦντος ἔνστασις τῆς παραγραφῆς; εἶναι ὀρθὴ καὶ νόμιμος· ἐκτὸς δὲ τούτου, κατὰ τὴν γενικὴν ἀρχὴν τοῦ δικαίου, παραγραφὴ δὲν τρέχει κατὰ τοῦ μὴ δυναμένου νὰ ἐνεργήσῃ τὰ δικαιώματά του· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, εἶναι ἀναντίῤῥητον, ὅτι κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, ἤτοι ἀπὸ τὸ ἔτος 1821 μέχρι τοῦ ἔτους 1828, ἡ Ἑλλὰς ἅπασα ἦτο πεδίον τῆς μάχης, καὶ οἱ κάτοικοι ἅπαντες ἕνεκα τοῦ πολέμου κατεγίνοντο ν' ἀσφαλίσωσι τὴν φυσικήν των ὕπαρξιν, οὔτε νοῦς, οὔτε εὐκαιρία ὑπῆρχεν εἰς αὐτούς, ἐνασχολουμένους εἰς τὰ τοῦ πολέμου, καὶ φροντίζοντας περὶ τῆς ὑπάρξεώς των, νὰ ἐνεργήσωσι τὰ πρὸς διατήρησιν τῶν δικαιωμάτων των· ἑπομένως ὁ λόγος τῆς ἐφέσεως, ὅτι δῆθεν κακῶς τὸ πρωτοδικεῖον δὲν παρεδέχθη τὴν τῆς παραγραφῆς ἔνστασιν τοῦ εἰρημένου ἐκκαλοῦντος, δὲν εἶναι βάσιμος. »—ἀπόφ. 9682 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

Ὅταν ὁ ἐνάγων εὑρίσκετο, ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως, εἰς μέρος μὴ ὑπαγόμενον εἰς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἔλαβον τὰ ὅπλα, δὲν λογίζονται τὰ ἔτη τῆς ἐπαναστάσεως· ἴδε σκέψιν δευτέραν τῆς 8334 τοῦ 1851 ἀποφάσεως τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν καὶ τὴν ἀπὸ 1 αὐγούστου 1829 ἀπόφασιν τοῦ Ἀκυρωτικοῦ τῆς Γαλλίας (Vazeille σελ. 366)· ὅρα καὶ τὴν 8334 ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

Τὰ ἔτη τῆς ἐπαναστάσεως δὲν μετροῦνται εἰς τὴν παραγραφήν.—ἐκ. 6856 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

Τὰ ἔτη τῆς ἐπαναστάσεως ἀφαιροῦνται ἀπὸ τὸν ὡρισμένον πρὸς παραγραφὴν χρόνον· ἀπὸ δὲ τῆς συστάσεως τῶν δικαστηρίων, ἥτις ἐν μέρει διὰ τὴν Πελοπόννησον καὶ τὰς νήσους διετάχθη τὴν 16 μαρτίου 1829,

μίληψιν τῆς Ἀττικῆς, ἡ ἐν αὐτῇ ἔλλειψις δικαστηρίων δὲν καθιστᾷ νόμιμον τὴν περὶ τῆς εἰς τὰ ἔτη τῆς ἐπαναστάσεως στηριζομένης παραγραφῆς πρότασιν, καθότι ὁ ἐνάγων ἠδύνατο νὰ συμμορφωθῇ μὲ τὸν ἐν Ἀττικῇ ἔκτοτε ἰσχύοντα νόμον (Ἀρμ. § 8 ά, γ').

§ 27. γ') Διὰ τῆς 195 τοῦ 1848 ἀποφάσεώς του ὁ Ἄρειος Πάγος, ἐπικυρῶν τὴν 109 τοῦ 1847 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, παρεδέχθη, ὅτι μόνον μετὰ τὴν παῦσιν τοῦ ἀγῶνος ἄρχεται ὁ τῆς παραγραφῆς χρόνος, κατὰ τὴν ἀρχὴν ὅτι κατὰ τοῦ μὴ δυναμένου νὰ πράξῃ δὲν τρέχει παραγραφή. Αὐτὴν δὲ ταύτην τὴν ἀρχὴν παρεδέχθη καὶ εἰς μερικωτέραν τινὰ περίπτωσιν, ὅπου ἐζητεῖτο νὰ κηρυχθῇ ἔκπτωτος τῆς ὁρκωμοσίας διάδικός τις, ὅστις

διὰ δὲ τὴν Στερεὰν τὴν 15 αὐγούστου 1830, ὄχι πλέον. — ἀπ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 9674 τοῦ 1852.

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ἐφετῶν Ναυπλίας. — Διὰ τῶν 132 τοῦ 1836 καὶ διὰ τῆς 46 τοῦ 1841 ἀποφάσεών του (νομικ. σελ. 3754) τὸ ἐν Ναυπλίῳ ἐφετεῖον ἀπεφήνατο, ὅτι παραγραφὴ δὲν ἔτρεχε κατὰ τὸ διάστημα ἐκεῖνο τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἡ Ἑλλὰς ἦτο στρατόπεδον, εἰς ὃ διεφιλονεικεῖτο ἡ ἐθνικὴ καὶ ἀτομικὴ ὕπαρξις, δικαστήρια δὲ δὲν ὑπῆρχον, καὶ οἱ πολῖται δὲν εἶχον ἡσυχίαν καὶ εὐκαιρίαν, ἵνα προνοήσωσι περὶ τῆς διατηρήσεως τῶν δικαιωμάτων των (ἐπρόκειτο περὶ παραγραφῆς τῆς περὶ προτιμήσεως ἀγωγῆς). — Τὴν αὐτὴν ἀρχὴν εὑρίσκετε εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 254 τοῦ 1838 ἀπόφασιν (νομικ. σελ. 3661 καὶ ὧδε § 27) τῶν αὐτῶν ἐφετῶν. — Εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 109 τοῦ 1847 (νομικ. σελ. 4832), ἔνθα ἐπρόκειτο περὶ ἐνηλικιώσεως γενομένης, μετὰ τὴν ἐπανάστασιν καὶ περὶ ἀποκαταστάσεως ὀρφανοῦ τινός, οὗτινος τὸ κτῆμα ἐξεποιήθη, ὡς καὶ εἰς τὴν ὑπ' ἀριθμὸν 176 τοῦ 1842 (νομικ. σελ. 3261) ἀπόφασιν τῶν αὐτῶν ἐφετῶν, ἔνθα ἐπρόκειτο περὶ διεκδικήσεως ἀκινήτων. — Εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 158 τοῦ 1852 ἀπόφ. (ἀναιρεθεῖσαν, ὡς κατωτέρω, διὰ τῆς 89 τοῦ 1853), ἔνθα ἐπρόκειτο περὶ διεκδικήσεως νερομύλου καὶ ἐπροτάθη ἡ παραγραφή, στηριζομένη εἰς τὸν λόγον τῆς ἐπὶ 35 ἔτη κατοχῆς ἐκ μέρους τοῦ ἐναγομένου.

Ἡ ἀπὸ τοῦ 1832 μέχρι τοῦ 1835 παῦσις τῶν ἑλληνικῶν δικαστηρίων δὲν διακόπτει τὸν χρόνον τῆς παραγραφῆς, διότι ὑπῆρχον ὁμολογουμένως πάντοτε ἄλλαι ἀρχαὶ πολιτικαί, καὶ ἐνώπιον αὐτῶν διὰ διαμαρτυρήσεως ἢ ἄλλως ἠδύνατό τις νὰ διακόψῃ τὴν παραγραφὴν πρὸς διατήρησιν τῶν δικαιωμάτων του. — ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 91 τοῦ 1842 (νομ. σ. 2951).

Ὁ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐθνικῆς πάλης διατρέξας χρόνος, δὲν λογίζεται πρὸς παραγραφήν, καθότι ἀδύνατον ἦτον τότε εἰς τοὺς Ἕλληνας ὁπότε ἡ Ἑλλὰς ἦτον ὅλη στρατόπεδον, εἰς τὸ ὁποῖον διεφιλονεικεῖτο ἡ ἐθνικὴ ὕπαρξις αὐτῆς, καὶ ὁπότε δὲν ὑπῆρχον παντάπασι δικαστήρια διὰ ν' ἀποδίδωσιν ἑκάστῳ τὸ δίκαιον. — ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ, 176 τοῦ 1840 (νομικ. σελ. 2056).

ἐμπροθέσμως ἐδήλωσε μὲν ὅτι δέχεται τὸν ὅρκον, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸν δώσῃ κατὰ τὴν ταχθεῖσαν ἡμέραν, μὴ σχηματισθέντος δικαστηρίου.—ἀπ. πολ. Ἀρ. Π. 45 τοῦ 1845.

§ 28. δ') Ὁ κανὼν, καθ' ὃν ἡ παραγραφὴ δὲν τρέχει κατὰ τοῦ μὴ δυναμένου νὰ ἐξασκήσῃ τὸ δικαίωμα αὐτοῦ, ἐννοεῖ τὴν ἀπόλυτον ἀδυναμίαν τὴν ἐξ ἀνυπερβλήτων καὶ ἀκαταμαχήτων περιστάσεων προερχομένην· ὅθεν ὅταν ὁ διάδικος δὲν εὑρέθη εἰς τοιαύτην ἀπόλυτον ἀδυναμίαν κατὰ τὰ ἔτη τῆς ἐπαναστάσεως (διότι π. χ. τῶν γραμματίων, ἐξ ὧν πηγάζει ἡ ἀπαίτησις, ἐκδοθέντων εἰς Βιέννην, ἠδύνατο ὁ ἐνάγων νὰ κινήσῃ ἐκεῖ τὴν ἀγωγήν του κατὰ τοῦ ἐναγομένου, ἔχοντος αὐτοῦ τὴν κατοικίαν του καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐκδόσεως τῶν γραμματίων καὶ πολλὰ ἔτη μετὰ ταῦτα) ἡ παραγραφὴ δὲν διεκόπη.—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 228 τοῦ 1851, κυροῦσα τὴν 4411 ἐφετῶν Ἀθηνῶν.

§ 29. ε') Τὸ ἑπταετὲς διάστημα τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως δὲν ἐξαιρεῖται ἐκ τοῦ χρόνου τῆς παραγραφῆς, ὅταν ὁ ἐναγόμενος ἔμεινεν ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος εἰς μέρος, ὅπου ἠδύνατο νὰ καταδιωχθῇ. — ἀπόφ πολιτ. Ἀρείου Πάγου 448 τοῦ 1852, κυροῦσα τὰς 8627 καὶ 9389 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 30. ς') Ἡ νεωτέρα (1) ὅμως καὶ περιεργοτέρα νομολογία τοῦ Ἀρείου Πάγου εἶναι ἡ διὰ τῆς 39 τοῦ 1853 (2) ἀποφάσεως καθιερουμένη· δι' αὐτῆς ἀποφαίνεται ὁ Ἄρειος Πάγος, ὅτι οὐδὲν κώλυμα, καθιστῶν δύσκολον ἢ ἀδύνατον τὴν κίνησιν τῆς ἀγωγῆς ἀναστέλλει τὸν χρόνον τῆς παραγραφῆς, ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τῶν ἰδίων νόμων ὡρισμένων περιπτώσεων· — Βασιλ. (50, 15) τεμ. 5, 6· Κώδ. (7, 39) νόμ. 3, 4 (7, 40), νόμ. 1 Ἀρμενοπ. (1, 12) τεμ. 32. — Ὅτι αἱ ἀρχαὶ αὗται ἰσχύουσι καὶ ἐπὶ τῆς τριακονταετοῦς ἐκτάκτου κτητικῆς παραγραφῆς, ἥτις παρήχθη ἐκ τῆς ἀπο-

---

(1) Ἡ 144 τοῦ 1851 πολιτ. τοῦ Ἀρ. Πάγ. ἀπόφασις φέρει·
« Ἐπειδὴ ὁ λόγος οὗτος εἶναι ἀπαράδεκτος, ὡς μὴ προταθεὶς ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐφετῶν· ἄλλως τε καθίσταται καὶ ἀνυπόστατος, καθόσον ἂν δὲν ὑπῆρχον πολιτικὰ δικαστήρια ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ τοῦ ἔτους 1833 μέχρι τέλους τοῦ 1834, ὑπῆρχον ὅμως τάξεις πραγμάτων καὶ ἄλλαι ἀρχαὶ, ἐνώπιον τῶν ὁποίων ἡ ἀναιρεσείουσα ἠδύνατο ν' ἀναφερθῇ πρὸς διακοπὴν τῆς ἀντιταχθείσης αὐτῇ παραγραφῆς· ὥστε τὸ δικάσαν ἐφετεῖον δὲν παρεβίασε κανένα νόμον, μὴ καταλογίσαν εἰς τὸν χρόνον τῆς παραγραφῆς καὶ τὰ εἰρημένα δύο ἔτη.»

(2) Ἀναιρεῖται ἡ 158 τοῦ 1852 ἀπόφασις τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν.

σβεστικῆς παραγραφῆς τῆς περὶ κυριότητος ἀγωγῆς. — Τὰ ἔτη λοιπὸν τῆς ἐπαναστάσεως ἐξαιροῦνται ἀπολύτως, λόγῳ ὅτι δὲν ὑπῆρχον δικαστήρια, καὶ ἀδύνατον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἦτον νὰ διακοπῇ ἡ παραγραφὴ διὰ νομίμου διαμαρτυρήσεως; ὄχι· καθότι ἡ ἔλλειψις δικαστηρίων δὲν εἶναι, δυνάμει τοῦ νόμου, λόγος ἀναστέλλων τὴν περαιτέρω παραγραφὴν, καὶ καθότι, ἂν καὶ αἱ ἐξαιρετικαὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης περιστάσεις, ἡ δικαιοσύνη καὶ τὸ ἐθνικὸν συμφέρον ἀπαιτοῦν ἐπὶ τῆς τριακονταετοῦς παραγραφῆς νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ ἀρχὴ, ὅτι ἐναντίον τοῦ μὴ δυναμένου νὰ ἐνεργῇ τὰ δικαιώματά του δὲν τρέχει παραγραφὴ, οὐχ ἧττον ὅμως τὸ ἀδύνατον τοῦτο πρέπει ν' ἀποδειχθῇ, μόνη δὲ ἡ ἔλλειψις τῶν δικαστηρίων δὲν τὸ ἀποδεικνύει, διότι ὁ νόμος (Ἀρμεν. τεμ. 8 (1, 3) —διάτ. 2 Κώδ. (7, 40) χορηγεῖ εἰς τὸν διάδικον, οὗτινος τὰ δικαιώματα κινδυνεύουν ὡς ἐκ τῆς παραγραφῆς, τὸ μέσον τοῦ νὰ τὴν διακόψῃ δι' ἐγγράφου παρουσιαζομένου ἐνώπιον ἐκκλησιαστικῆς ἢ διοικητικῆς ἀρχῆς·—ὥστε τὸ δικαστήριον, ὅπερ ἐξαιρεῖ τὰ ἔτη τῆς ἐπαναστάσεως, ὀφείλει νὰ βεβαιοῦται καὶ νὰ ἐκθέτῃ τὸ ἐπὶ τοσοῦτον ἢ τοσοῦτον χρόνον ἀνυπέρβλητον κώλυμα τῆς διατηρήσεως τοῦ δικαιώματος τοῦ διαδίκου, ὅστις ἐπικαλεῖται τὰ ἔτη τῆς ἐπαναστάσεως· ἄλλως ἡ ἀπόφασις (1) ἀναιρεῖται (ἄρθρα 248, 552, 807 § 1 καὶ 201 πολ. δικ.).

§ 31. ζ') Πᾶν κώλυμα, καθιστῶν ἀδύνατον νὰ κινηθῇ ἀγωγὴ, δὲν ἀναστέλλει τὸν χρόνον τῆς μακροχρονίου παραγραφῆς, ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπομένων περιπτώσεων· ἡ 79 τοῦ 1854 πολιτ. ἀπόφασις (2) τοῦ Ἀρ. Πάγ. (ἀναιροῦσα τὰς 39 τοῦ 1849 καὶ 626 τοῦ 1853 ἀποφάσεις τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετ.) φέρει·

« Ἐπειδὴ πᾶν κώλυμα, καθιστῶν ἀδύνατον νὰ κινηθῇ ἀγωγὴ, δὲν ἀναστελλει τὸν χρόνον τῆς μακροχρονίου, ὡς ἡ προκειμένη τῶν 20 ἐτῶν, παραγραφῆς, ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπομένων περιπτώσεων (Βασιλ. τεμ. 2 βιβλ. 50 τίτλ. 15, ἀλλὰ καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι αἱ ἐν τῷ νόμῳ τούτῳ διατάξεις ἐκτείνονται

(1) Ὁ πόλεμος διακόπτει τὴν παραγραφὴν, ὅταν ἡ ἐξ αὐτοῦ πηγάζουσα σύγχυσις καὶ ἀνωμαλία, σχετικῶς πρὸς τοὺς δικαζομένους, εἶναι τοιαύτη, ὥστε καθιστᾷ ἀδύνατον ὄχι μόνον τὴν κίνησιν τῆς ἀγωγῆς ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, ἀλλὰ καὶ τὴν κοινοποίησιν αὐτῆς εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένας ἀρχὰς, ἢ τὴν ἐνώπιον τριῶν μαρτύρων τοιχοκόλλησιν αὐτῆς εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ ἐναγομένου.—ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 172 τοῦ 1854, ἀναιροῦσα τὰς 7181 καὶ 9198 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

(2) Ἴδε καὶ τὸν ἑπόμ. § 32.

εἰς πᾶν γεγονὸς κωλύον νὰ κινηθῇ ἀγωγή, πάλιν τὸ τοιοῦτον γεγονὸς τότε μόνον δύναται ν' ἀποτελέσῃ λόγον ἀναστολῆς τῆς παραγραφῆς, ὅταν ἀποδειχθῇ ὅτι διὰ τὸ κώλυμα τοῦτο ὑπῆρξεν ἀδύνατον εἰς τὸ πρόσωπον ἐκείνου, καθ' οὗ ἀντιτάττεται ἡ μακροχρόνιος παραγραφὴ οὐ μόνον τὸ δικαίωμά του νὰ ἐνεργήσῃ, κινουμένης τῆς ἀγωγῆς, ἀλλὰ καὶ νὰ κοινοποιήσῃ αὐτὴν εἰς τὰς ἐν τῷ εἰρημένῳ νόμῳ ἀναφερομένας ἀρχάς, ἢ νὰ τὴν τοιχοκολλήσῃ ἐνώπιον τριῶν μαρτύρων εἰς τὴν τοῦ ἐναγομένου κατοικίαν· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, τὸ δικαστήριον τῆς οὐσίας, διὰ τῆς ὑπ' ἀρ. 39 ἀποφάσεώς του, παραδέχεται, ὅτι ἡ παρὰ τοῦ δημοσίου προταθεῖσα εἰκοσαετὴς παραγραφὴ δὲν συνεπληρώθη, διότι πρέπει νὰ ἀφαιρεθῶσι τὰ ἑπτὰ τῆς ἐπαναστάσεως ἔτη, καθ' ἃ ἡ Ἑλλὰς ἅπασα ἦτο πεδίον μάχης, καὶ οἱ κάτοικοι ἅπαντες κατεγίνοντο ν' ἀσφαλίσωσι τὴν φυσικὴν των ὕπαρξιν, καὶ οὔτε νοῦς, οὔτε εὐκαιρία ὑπῆρχεν εἰς αὐτοὺς διὰ νὰ ἐνεργήσωσι τὰ πρὸς διατήρησιν τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν, πείθεται δὲ περὶ ὅλων τούτων ἄνευ ἰδιαιτέρων ἀποδείξεων, ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῶν ἐκτεθεισῶν περιστάσεων, ὅθεν παρεβίασε τὸν εἰρημένον τῶν Βασιλικῶν νόμον, καὶ τὰς οὐσιώδεις περὶ ἀποδείξεως διατάξεις τῆς πολιτικῆς δικονομίας (ἄρθρ. 244 καὶ 248), καθότι χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἀποδεδειγμένον ὅτι ἡ ἐναγομένη αὐτὴ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐνεργήσῃ τοὐλάχιστον τὴν ἀνωτέρω ἐξώδικον κοινοποίησιν, ἀφήρεσεν ὑπὲρ αὐτῆς ἐκ τοῦ τῆς παραγραφῆς χρόνου τὰ ἑπτὰ τῆς ἐπαναστάσεως ἔτη, ὥστε ἡ ἀνωτέρω ὑπ' ἀριθ. 39 ἀπόφασις εἶναι κατὰ τὰ ἄρθρα 807 § 5 καὶ 7 καὶ 201 πολιτ. δικονομίας ἀναιρετέα, συναναιρετέα δὲ εἶναι καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 626 μεταγενεστέρως συνεπείᾳ τῆς πρώτης ἐκδοθεῖσα.»

§ 32. η) Τὰ ἔτη (1) τῆς ἐπαναστάσεως δὲν ἀναστέλλουν τὸν χρόνον τῆς μακροχρονίου παραγραφῆς· ἡ 12969 τοῦ 1855 ἀπόφασις τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν φέρει·

«Ἐπειδὴ καὶ ὁ ἕτερος ἰσχυρισμὸς τῆς Μ, ὅτι δῆθεν πρέπει νὰ ἀφαιρεθῶσι τὰ ἑπτὰ ἔτη τῆς ἐπαναστάσεως δὲν εἶναι βάσιμος, καθότι πᾶν κώλυμα, καθιστῶν ἀδύνατον νὰ κινηθῇ ἀγωγή, δὲν ἀναστέλλει τὸν χρόνον τῆς μακροχρονίου, ὡς ἡ προκειμένη τῶν δέκα ἐτῶν, παραγραφῆς, ἐκτὸς τῶν παρὰ τοῦ νόμου προβλεπομένων περιπτώσεων (Β. τιμ. 1 ἐπ. (50, 15)· ἀλλὰ καὶ ἂν ὑποτεθῇ, ὅτι αἱ ἐν τῷ νόμῳ τούτῳ διατάξεις ἐκτείνονται εἰς πᾶν γεγονός, κωλύον εἰς τὸ νὰ κινηθῇ ἡ ἀγωγή, πάλιν τὸ τοιοῦτον γεγονὸς

---

(1) Ἴδε τὸν προηγούμενον § 31.

τότε μόνον δύναται ν' ἀποτελέση λόγον ἀναστολῆς τῆς παραγραφῆς, ὅταν ἀποδειχθῇ, ὅτι διὰ τὸ κώλυμα τοῦτο ὑπῆρξεν ἀδύνατον εἰς τὸ πρόσωπον ἐκείνου, καθ' οὗ ἀντιτάττεται ἡ μακροχρόνιος παραγραφὴ, οὐ μόνον τὸ δικαίωμά του νὰ ἐνεργήσῃ κινουμένης τῆς ἀγωγῆς, ἀλλὰ καὶ νὰ κοινοποιήσῃ αὐτὴν εἰς τὰς ἐν τῷ εἰρημένῳ νόμῳ ἀναφερομένας ἀρχὰς, ἢ νὰ τὴν τοιχοκολλήσῃ ἐνώπιον τριῶν μαρτύρων εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ ἐναγομένου· τοιαύτην δὲ ἀπόδειξιν οὔτε προσήγαγεν ἡ διαληφθεῖσα Μ., οὔτε ἐζήτησε νὰ τῇ συγχωρηθῇ νὰ προσαγάγῃ.»

§ 33. ϛ') Τὸ κώλυμα τοῦ ἐνεργεῖν τὸ δικαίωμα δὲν ἀποτελεῖ λόγον ἀργίας (ἀναστολῆς) τῆς παραγραφῆς, ἐνόσῳ εἶναι δυνατὴ ἡ ἐξώδικος κοινοποίησις τοῦ ἐγγράφου τοῦ περιέχοντος τὴν ἀξίωσιν τοῦ δικαιώματος.

Ἀπόφ. «Ἐπειδὴ ἡ ἔκτακτος λεγομένη κτιτικὴ παραγραφὴ παρήχθη ἐκ τῆς ἀποσβεστικῆς παραγραφῆς τῆς περὶ κυριότητος ἀγωγῆς (Βασιλ. 50, 14, 9)· ὅθεν ὁ ἐπὶ τῆς τελευταίας ταύτης ἰσχύων κανὼν, ὅτι πᾶν κώλυμα, καθιστῶν ἀδύνατον νὰ κινηθῇ ἡ ἀγωγὴ, δὲν ἀναστέλλει τὸν χρόνον τῆς παραγραφῆς, ἐκτὸς τῶν ῥητῶς ὑπὸ τοῦ νόμου ὡρισμένων περιπτώσεων (Βασ. 50, 14) 5 καὶ 6 Κώδ. (17, 39) 34, Κώδ. (7, 40) 1, Ἁρμ. (1, 12), 32, ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ τῆς ἐκτάκτου κτιτικῆς παραγραφῆς, ἣν ἐπεκαλέσθη ὁ ἀναιρεσίβλητος πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἀγωγῆς του, καὶ ἂν ὑποτεθῇ, ὅτι ἡ διάταξις τῶν Βασιλικῶν (7, 4) 3 καὶ (50, 15) 2 ἐκτείνεται εἰς πᾶν γεγονὸς κωλῦον νὰ κινηθῇ ἡ ἀγωγὴ, πάλιν τὸ τοιοῦτον γεγονὸς τότε μόνον δύναται ν' ἀποτελέσῃ λόγον ῥήξεως τῆς παραγραφῆς, ὅταν ἀποδειχθῇ, ὅτι διὰ τὸ κώλυμα τοῦτο ὑπῆρχεν ἀδύνατον οὐ μόνον νὰ ἐνεργηθῇ τὸ δικαίωμα, κινουμένης περὶ αὐτοῦ ἀγωγῆς ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, ἀλλὰ καὶ νὰ κοινοποιηθῇ αὕτη εἰς τὰς ἐν ταῖς εἰρημέναις διατάξεσιν ἀναφερομένας ἀρχὰς, ἢ νὰ τοιχοκολληθῇ ἐνώπιον τριῶν μαρτύρων εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ ἐναγομένου· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, τὸ τῆς οὐσίας δικαστήριον παραδέχεται μὲν, ὅτι ὁ ἀναιρεσείων ἐνεμήθη 33 ἢ 34 ἔτη τὸν ἐπίδικον μύλον, ἀλλ' ἀφαιρεῖ τὰ τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως ἑπτὰ ἔτη, διότι ἐκ τῶν γνωστῶν περιστάσεων αὐτῆς δὲν ἠδύνατο οὔτε ὁ ἐναγόμενος καὶ νῦν ἀναιρεσίβλητος νὰ ἐνεργήσῃ τὰ δικαιώματά του ἐπὶ τοῦ διεκδικουμένου μύλου· περὶ δὲ τούτου πείθεται τὸ αὐτὸ δικαστήριον καὶ ἄνευ ἰδιαιτέρας ἀποδείξεως ἐκ τῆς φύσεως τῶν ἐκτεθεισῶν περιστάσεων, καθ' ἃς ὁ ἔσχατος καὶ ἀδιάλειπτος κίνδυνος τῆς πατρίδος ἀπησχόλει ἀκαταπαύστως ἅπαντας τοὺς Ἕλληνας, καὶ πρὸ πάντων τοὺς στρατιωτικοὺς, οἷος εἶναι καὶ ὁ ἐνα-

γόμενος· ὅθεν τὸ εἰρημένον δικαστήριον τῶν ἐφετῶν ἐσφαλμένως ἐφήρμοσε τὸν εἰρημένον νόμον τῶν Βασιλ. (50, 15) 2· καθ' ὃν τὸ κώλυμα τοῦ ἐνεργεῖν τὸ δικαίωμα, δὲν ἀποτελεῖ λόγον ἀργίας [ἀναστολῆς] τῆς παραγραφῆς, ἐνόσῳ εἶναι δυνατὴ ἡ ἐξώδικος κοινοποίησις τοῦ ἐγγράφου τοῦ περιέχοντος τὴν ἀξίωσιν τοῦ δικαιώματος· ὥστε ἡ ἀπόφασίς του εἶναι ἀναιρετέα κατὰ τὸ ἄρθρ. 807, 7) τῆς πολιτ. δικονομίας· δικάσαντος δὲ ἤδη τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν καὶ τοῦ ἐν Ναυπλίῳ ἐφετείου, πρέπει νὰ δικάσῃ αὐτὴν ὁ Ἄρειος Πάγος, ἀναλαμβάνων καθήκοντα ἐφετείου κατὰ τὸν ἀπὸ 8 Ἰουλ. 1838 νόμον. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 282 τοῦ 1843 ἀναιρ. τὴν 10809 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 34. Ὅταν τὸ δημόσιον δὲν ἀποδείξῃ ὅτι ὁ ἐναγόμενος κατεῖχε τὸ, περὶ οὗ ἡ δίκη, κτῆμα πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως, οὐχὶ ὡς κύριος, ἀλλ' ἐπ' ὀνόματι ὀθωμανοῦ τινος ὑπόχρεως ὢν νὰ πληρόνῃ αὐτῷ φόρον ἐπικαρπίας, ἡ περὶ κυριότητος, δυνάμει τοῦ δικαιώματος τοῦ πολέμου, ἀγωγή του, ἀποβαίνει ἀνυπόστατος. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 79 τοῦ 1855, κυροῦσα τὴν 455 τοῦ 1854 τῶν ἐν Ναυπλ. Ἐφετῶν.

§ 35. Τὸ δημόσιον δὲν ἀπέκτησε, δυνάμει τοῦ δικαιώματος τοῦ πολέμου, τὰς ὀθωμανικὰς ἐκείνας γαίας, ἃ, πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως παρεχωρήθησαν εἰς Ἕλληνας πρὸς φύτευσιν. Τὴν ἀκυρότητα δὲ τοῦ παραχωρητηρίου δὲν δύναται νὰ προτείνῃ τὸ Δημόσιον, διότι δὲν διεδέχθη τὰ προσωπικὰ δικαιώματα τῶν ὀθωμανῶν.— ἡ 13313 τοῦ 1855 ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθ. Ἐφ. φέρει.

Ἐπειδὴ ὁ τίτλος, δυνάμει τοῦ ὁποίου τὸ δημόσιον κατέστη κύριον τῶν ὀθωμανικῶν κτημάτων, δημοσίων τε καὶ ἰδιωτικῶν, εἶναι ἡ ἐν πολέμῳ κατάληψις· ἀλλ' αὕτη, οὖσα πρωτότυπος τῆς ἀποκτήσεως τῆς ἰδιοκτησίας τρόπος, προϋποτίθησι χώραν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν κατεχομένην καὶ παρ' αὐτῶν ἐγκαταλειφθεῖσαν. Ὅθεν τὸ δημόσιον δὲν ἐδύνατο νὰ γίνῃ κύριον δι' αὐτῆς εἰμὴ μόνον τῶν παρὰ τῶν ὀθωμανῶν κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐπαναστάσεως κατεχομένων, διαρκοῦντος δὲ τοῦ πολέμου ἐγκαταλειφθεισῶν γαιῶν, οὐχὶ δὲ καὶ κτημάτων, ὀθωμανικῶν μὲν ἔκπαλαι, περιελθόντων δὲ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως εἰς Ἕλληνας δυνάμει νομίμου αἰτίας, καὶ ἀκυρωτέας κατὰ τὸ Τουρκικὸν δίκαιον, διότι εἰς τὸ δημόσιον δυνάμει τοῦ δικαιώματος τοῦ πολέμου δὲν ἠδύνατο νὰ περιέλθωσιν εἰμὴ τὰ πραγματικὰ τῶν ὀθωμανῶν δικαιώματα, οὐχὶ δὲ καὶ αἱ προσωπικαὶ ἀγωγαὶ τῶν ὀθωμανῶν περὶ διαρρήξεως καὶ ἀκυρώσεως συναλλαγῶν, καθ' ὅσον τὸ δημόσιον δὲν παρέχει

ἐκ τοῦ προσώπου τῶν ὀθωμανῶν τὰ δικαιώματά του, ἀλλ' ἐκ τίτλου πρωτοτύπου, τοῦ τῆς ἐμπολέμου καταλήψεως.

Ἐπειδή, διὰ τῆς δευτέρας σκέψεως τῆς ὑπ' ἀριθ. 1261 ἀποφάσεώς του τὸ δικαστήριον τοῦτο παρεδέχθη ὡς ἀποδεδειγμένον, (καὶ εἰς τὴν σκέψιν του ταύτην ἐμμένει καὶ ἤδη) ὅτι αἱ περὶ ὧν ἡ δίκη γαῖαι ἀνῆκον μὲν ἔκπαλαι εἰς ὀθωμανούς, ἀλλ' ὅτι, πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως, παρεχωρήθησαν παρὰ τούτων λόγῳ κυριότητος εἰς τοὺς ἐναγομένους ἢ τοὺς παρ' αὐτῶν κληρονομουμένους διὰ νὰ φυτευθῶσιν ἄμπελοι, καὶ ἐφυτεύθη πραγματικῶς τοιαύτη· ὥστε αἱ ἐπίδικοι γαῖαι κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐπαναστάσεως δὲν ἀνῆκον εἰς ὀθωμανούς, ἀλλ' εἰς χωρικοὺς Ἕλληνας, καὶ ἑπομένως, κατὰ τὰ ἐκτεθέντα, τὸ δημόσιον οὐδὲν ἠδύνατο νὰ ἀποκτήσῃ ἐπ' αὐτῶν δικαίωμα δυνάμει τῆς ἐν πολέμῳ καταλήψεως· ὅτι δὲ κατὰ τὸ Τουρκικὸν δίκαιον ἡ παραχώρησις τῶν γαιῶν αὐτῶν ἐκ μέρους τῶν ὀθωμανῶν ἔπρεπε νὰ γίνῃ διὰ ταπίου καὶ ἡ ἔλλειψις τῆς ἐκδόσεως τούτου καθίστησιν ἄκυρον τὴν παραχώρησιν, εἶναι ἄνευ σημασίας ἐπὶ τοῦ προκειμένου, διότι τὴν ἀκυρότητα ταύτην, χορηγοῦσαν πρὸς τοὺς ὀθωμανοὺς ἁπλῆν προσωπικὴν πρὸς διάλυσιν τοῦ συναλλάγματος ἀγωγήν, δὲν δικαιοῦται νὰ τὴν προτείνῃ τὸ δημόσιον, καθόσον τὰ προσωπικὰ δικαιώματα δὲν μεταβαίνουσιν ἄλλως εἰς τρίτα πρόσωπα εἰμὴ διὰ τῆς μερικῆς ἢ γενικῆς διαδοχῆς, τὸ δὲ δημόσιον δὲν φέρει τὴν ἰδιότητα αὐτὴν τοῦ γενικοῦ, οὔτε τοῦ μερικοῦ δικαιοδόχου τῶν ὀθωμανῶν, εἰς οὓς ἀνῆκον αἱ ἐπίδικοι γαῖαι.

Πίναξ λεκτικὸς

τῆς λέξεως ΠΟΛΕΜΟΣ.

Σημ. Οἱ ἀριθ. σημαίνουν τοὺς §§, ἂν δὲν σημειοῦται σελ.

Κανόν. ἴδε τέλεσμα
Κήρυξις πολέμου 1.
Νόμοι καθ' οὓς κανονίζονται τὰ δικαιώματα 22.
Ὀθωμανικὰ κτήματα περιελθόντα εἰς τὸ δημόσιον 4 ἑπ.
Ὅπλα 20.
Οὐδετερότης εἰς τὸν πόλεμον 2.
Παραγραφὴ § 10 – 13 – 16, 17 ἑπ. σελ. 50 ἀναστολὴ παραγρ. ὡς ἐκ τοῦ πολέμου § 23 ἑπ.
Παράκλησις 12.
Πλοῖον 20.
Πόλεμος. — Ἀναστολὴ παραγραφῆς 28 ἑπ.
Πόλεμος — Τίς κηρύττει; 1. Οὐδετερότης. 2 Δικαιώματα ἐκ τοῦ πολέμ. πηγάζοντα. 3 Κτήματα ὀθωμανικῶν περιελθόντα εἰς τὸ δημόσιον 4 ἑπ. βίᾳ ἁρπαγέντα 8, 14.
Παραγραφὴ ὡς πρὸς τὰ εἰς τὸ δημόσιον παρελθόντα ὡς ὀθωμανικὰ κτήματα, § 10 – 18 ἑπ. ἂν Ἕλλην εἶχε δικαίωμα ἐνεχύρου ἐπὶ ὀθωμ. κτήματος. § 22.
Προτάσεις ποίας δὲν δύναται νὰ κάμῃ τὸ δημόσιον; σελ. 40 § 35.
Ταπὶ σελ. 48.
Τέλεσμα ἐδαφικὸν 6.
Χοτσέτι σελ. 48.

ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΑΔΙΚΗΜΑΤΑ.

Ὅρα τὴν λέξιν Πλαστογραφία, ἔνθα ἡ 89 τοῦ 1846 ποιν. ἀπόφ. τοῦ Ἀρ. Πάγου.— Τὴν λέξιν Ἐλευθεροτυπία ἐν Θέμ. τόμ. 6.— Τὴν λέξιν Στάσις.— Τὴν λέξιν, Ποινικὴ Ἁρμοδιότης.— Τὴν ποιν. Ἀρ. Πάγου ἀπόφ. 40 τοῦ 1852 ἐν λέξει ποινικὴ ἁρμοδιότης.

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ θάνατος.

§ 1. Τὴν περὶ καταργήσεως τοῦ πολιτικοῦ θανάτου ἔκθεσιν πρὸς τὴν ἐθνικὴν συνέλευσιν τῆς Γαλλίας, ἴδε εἰς τόμ. 3, φυλλ. 2 σ. 98 τῆς revue crit. de legisl.

§ 2. Ὁ πολιτικὸς θάνατος πότε ἐπιφέρει διάλυσιν τοῦ γάμου; ἴδε τὴν λ. γάμος.

§ 3. Ἡ ἀπονεμηθεῖσα εἰς τινα καταδικασθέντα εἰς ποινήν, συνεπιφέρουσαν πολιτικὸν θάνατον, ἀμνηστεία ἀναζωοποιεῖ αὐτοδικαίως τὸν γάμον; Nal. cass. 8. δεκ. 1851, Devill. 52, 1, 215. revue crit. σ. 468 ἑπ.

§ 4. Ἡ ἀναιρέσεως αἴτησις ἡ ἀφορῶσα τὸ ζήτημα ἂν ὁ γάμος

ἦναι διαλελυμένος, ἔχει ἀνασταλτικὴν δύναμιν, τόσον ὅταν ἡ διάλυσις πηγάζῃ ἐκ πολιτικοῦ θανάτου, ὅσον καὶ ὅταν πηγάζῃ ἐκ διαζυγίου, ἴδε τὴν λέξιν διαζύγιον.

§ 5. Ὁ ὑποστὰς τὸν πολιτικὸν θάνατον δύναται μετελθεῖν τὸ ἐμπόριον; Ῥαλλ. ἐμπ. δίκ. τ. 1 σελ. 93.

§ 6. Πρβ. Εὐρ. τ. 8. σ. 137 ἐπ.—Καλλ. τ. 1 §. 197.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ (action civile).

Πολ. δίκ. 10—12.— Ποιν. δικ. 6. ἐπ. 302 ἐπ.— Παραίτησις 306 δικαιώματα τοῦ πολ. ἐνάγοντος. 402. 449. Πρλ. Παπαρ. περὶ ἐνοχῶν σελ. 35 ἐπ.— Οἰκ. πολ. δικον. §. 92.

Πίναξ λεξικός.

1. Εἰς τὸ Εὐρ. (τόμ. 2 σελ. 183—241) ἐξέθεσα διαφόρους παρατηρήσεις περὶ τῆς ἀποζημιώσεως, τὴν ὁποίαν συνεπάγονται τὰ

ἀδικήματα. Αὐτόθι εὑρίσκετε, ἰδίως, παρατηρήσεις περὶ τῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς χωρεῖ πολιτικὴ ἀγωγή.— Περὶ τοῦ ποῖος δύναται νὰ παρασταθῇ ὡς πολ. ἐνάγων, πότε καὶ κατὰ ποίας διατυπώσεις, (βλάβη, ἱκανότης, προδικασία).— Κατὰ ποίων κινεῖται πολιτικὴ ἀγωγή.— Ἐνώπιον ποίου δικαστηρίου.— Περὶ ἐνδίκων μέσων καὶ δικαιωμάτων τοῦ πολιτικοῦ ἐνάγοντος.— Περὶ ἀποφάσεως, ἀποχῆς καὶ παραγραφῆς.— Περὶ ἐκτελέσεως.

Εἰς ἕτερον ἄρθρον, ἐπιγραφόμενον Ζητήματα προδικαστικὰ (Εὐρ. τόμ. 8 σελ. 53 ἐπ.) ἐξέθεσα τὰ περὶ ἐπιρροῆς, τὴν ὁποίαν ἔχουν αἱ τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων ὡς πρὸς τὰς πολιτικάς, καὶ τ' ἀνάπαλιν.

Θεωρῶ περιττὸν νὰ τὰ ἐπαναλάβω ἐνταῦθα. Ὅθεν θέλω περιορισθῇ μόνον εἰς τὰ ζητήματα, ὅσα, ὡς πρὸς τὴν πολιτικὴν ἀγωγήν, ἔλυσεν ἡ νομολογία τῶν ἡμετέρων δικαστηρίων.

2. Ἡ ἀποζημίωσις καὶ ἡ ἱκανοποίησις δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς ὅλα τὰ εἴδη τῶν ἐγκληματικῶν πράξεων (6 ποιν. δικ.).— Ἄρα καὶ εἰς τὸ περὶ τραυμάτων. Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 82 τοῦ 1843. — Ὡς καὶ εἰς τὸ περὶ παραβιάσεως τῆς περὶ τὸν γάμον πίστεως. Ἀπόφασις Ἐφ. Ἀθηνῶν τοῦ φεβρ. 1851, τοῦ Λελόπουλον ἀφορῶσα.

3. Ἀνήλικες καὶ ἄλλα ὑπὸ ἐπιμέλειαν διατελοῦντα πρόσωπα ἔχουν τὸ δικαίωμα τῆς ἐγκλήσεως, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ δικαίωμα νὰ ἐνεργῶσιν αὐτοπροσώπως πολιτικὰς πράξεις.— Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 90 τοῦ 1846, ἣν ἴδε εἰς Εὐρ. τόμ. 2 σελ. 242.

4. Τίς θεωρεῖται ὡς πολιτικῶς ἐνάγων; (1).

Ἡ νομολογία δὲν μοὶ φαίνεται σταθερὰ ὡς πρὸς τὸ ζήτημα αὐτό· ἰδοὺ δὲ τί εὕρηται εἰς αὐτήν.

α') Ὅστις διὰ τῆς πρὸς τὸν εἰσαγγελέα μηνύσεώς του ἐζήτησε τὴν ἀπόδοσιν τῶν χρημάτων του καὶ τὴν πρὸς τὸν κατηγορούμενον γνωστοποίησιν τῶν ἀπαιτήσεών του, θεωρεῖται ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, καὶ ὡς τοιοῦτος δύναται, κατὰ τὰ ἄρθρ. 260 καὶ 302 τῆς ποιν. δικονομίας, νὰ ἐνεργήσῃ καὶ ἀργότερα, δυνάμενος νὰ ἀνακόψῃ καὶ τὸ βούλευμα· ἀλλὰ ἂν διαμένῃ εἰς ἄλλον τόπον παρὰ τὴν ἕδραν τοῦ δικαστηρίου, καὶ δὲν διώρισεν ἀντίκλητον εἰς τὴν ἕδραν τοῦ δικαστηρίου, δὲν δύναται νὰ παραγάγῃ ὑπὲρ αὐτοῦ κανὲν νόμιμον ἀποτέλεσμα, δηλαδὴ νὰ ἀνακόψῃ τὸ βούλευμα μετὰ παρέλευσιν 24 ὡρῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεώς του, καὶ ἂν δὲν τῷ

(1) Ἴδε καὶ Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 372 διατριβήν τινα περὶ τοῦ ἂν δύνανται οἱ μηνυταὶ νὰ προσβάλωσι τὰ βουλεύματα διὰ τῶν εἰδικῶν μέσων.

ἐπεδόθη· ἴδε βούλευμα. Βούλ. ἐφ. Ναυπλ. ἐν Κύρ. τόμ. 1 σελ. 54 §. 53.

β') Διὰ νὰ παρασταθῇ τις ὡς πολιτ. ἐνάγων, ἀρκεῖ ἁπλῆ ἡ περὶ τούτου δήλωσις; Ναί, ἡ δὲ ἐπίδοσις τῆς ἀγωγῆς διατάττεται ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ γνωρίσῃ ὁ κατηγορούμενος τὰς ἀξιώσεις τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος, διὰ νὰ δύναται νὰ τὰς ἀμφισβητήσῃ κατὰ τὴν ἐπὶ ἀκροατηρίου ἀνάκρισιν· ὥστε καὶ πρὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀγωγῆς ὁ ἀδικηθεὶς δύναται νὰ παρίσταται ὡς πολιτικῶς ἐνάγων καὶ ἐπὶ τῇ ἁπλῇ τῆς προθέσεως δηλώσει. Βούλ. 61 τοῦ 1846 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν.

γ') Κανεὶς δὲν δύναται νὰ ἐμφανισθῇ ὡς πολ. ἐνάγων, ἂν δὲν ζητήσῃ πρῶτον τὰς ἰδιωτικὰς ἀπαιτήσεις δι' ἐγγράφου συντασσομένου καὶ παραδιδομένου κατὰ τὰς περὶ τούτου διατάξεις τῆς πολ. δικονομίας, οὔτε νὰ λάβῃ χαρακτῆρα ἰδιωτικοῦ κατηγόρου πρὶν ἐξαιτηθῇ ἐγγράφως καὶ ὑποχρεωθῇ δι' ἐγγυήσεως εἰς τὰς ἀπαιτουμένας ἀποζημιώσεις· ἁπλῆ ἡ ἔγκλησις ἢ ἡ προφορικὴ δήλωσις, ἐπελθοῦσα μάλιστα μετὰ τὴν ἀναιρέσεως αἴτησιν, δὲν χορηγεῖ τοιοῦτον χαρακτῆρα. Ἀπόφ. ποινικ. Ἀρ. Πάγου πζ' τοῦ 1836.

δ') Οἱ μὴ παρασταθέντες ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντες δὲν ἔχουν δικαίωμα ν' ἀνακόπτωσι τὰ βουλεύματα, καὶ ἐὰν μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ ἐγκαλουμένου ὑπῆρξε δίκη τὶς πολιτικὴ (ἥτις πρὸ πολλοῦ ἤδη ἐπεραιώθη) ἀναγομένη εἰς τὴν ἰδίαν ὑπόθεσιν, τὴν ὁποίαν ἀφορᾷ ἡ ἀνάκρισις· ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 24 τῆς 1 ἀπρ. 1843.

ε') Πολιτικῶς ἐνάγων δὲν θεωρεῖται εἰμὴ ὁ παρασταθεὶς εἰς τὴν ἀνάκρισιν ἢ εἰς τὸ δικαστήριον. Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου σκζ' τοῦ 1838.

ϛ') Κατὰ τὰ ἄρθρα 303 καὶ 260 τῆς ποινι. δικονομίας, ὁ ἀδικηθεὶς λαμβάνει τὸ δικαίωμα νὰ συμμετέχῃ εἰς τὰς ἀνακριτικὰς πράξεις καὶ νὰ ἀνακόπτῃ τὰ βουλεύματα ἀφ' ἧς στιγμῆς παρέδωκεν ἀγωγήν· ἁπλῆ καταμήνυσις δὲν χορηγεῖ τοιαῦτα δικαιώματα· ἴδε βούλευμα. Βούλ. ἐφ. Ναυπλίου.

5. Ἡ χήρα καὶ τὰ ὀρφανὰ τέκνα ἔχουν ἄμεσον συμφέρον παρέχον αὐτοῖς τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσωσιν ἀποζημίωσιν ἀπὸ τὸν φονέα τοῦ συζύγου καὶ πατρός· εἶναι δὲ ἀδιάφορον, ἂν ὁ φόνος ἐγένετο ἐκ προθέσεως ἢ ἐξ ἀμελείας, ἢ ἂν δὲν ἔχωσι κληρονομικὸν δικαίωμα (οἱ ἐνάγοντες) ἢ ἀπέβαλον τὴν κληρονομίαν. Πολ. δίκ. 67— Κύρ. Ῥολλίνου λέξ. action civ. ἀρ. 63. ἀπόφ. 10069 τοῦ 1852 τῶν ἐν Ἀθ. Ἐφετῶν.

68

α. Τὰ τέκνα πατρὸς φονευθέντος παρ' ἄλλου δύνανται νὰ ζητήσωσιν ἀπὸ τοῦτον ἱκανοποίησιν καὶ ἀποζημίωσιν ὥστε νὰ διατρέφωνται παρ' αὐτοῦ μέχρι τοῦ 18 ἔτους τῆς ἡλικίας των, ὅτε δύνανται οἴκοθεν νὰ πορισθῶσι τὰ ἀναγκαῖα τοῦ ζῆν. Ἀπόφ. 8948 τοῦ 1851 Ἐφ. Ἀθηνῶν (τμ. β')— Ἠλ. Σταματόπουλος. Σημ. ἡ 1779 ἀπόφασις τῶν ἐν Ἀθ. Ἐφετῶν ἔχει οὕτως.

Ἀπόφ. Ἐπειδή, κατὰ τὸ ἄρθρον 12 τῆς πολ. δικονομίας, ἀποφασισθέντος ἅπαξ τοῦ προκαταρκτικοῦ ζητήματος παρὰ τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου, δὲν δύναται πλέον τὸ ἄλλο δικαστήριον, εἴτε πολιτικὸν εἴτε ποινικόν, νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν ἀνάκρισιν τοῦ αὐτοῦ ζητήματος· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, τὸ ἐν Ἀθήναις πλημμελειοδικεῖον διὰ τῆς ἀπὸ 23 ὀκτωβρίου 1839 ὑπ' ἀριθ. 819 ποινικῆς ἀποφάσεώς του κατεδίκασε τὸν Ματθαῖον Βουρνὼ ὡς ἔνοχον, ὅτι κατὰ τὸν μαΐον 1839 διὰ χαλεπῶν ὀνειδισμῶν καὶ ὕβρεων ἐρεθισθείς, ἐτραυμάτισε μὲ ξίφος τὴν κεφαλήν, καὶ τὴν δεξιὰν χεῖρα τοῦ Μιχαὴλ Ἰωάννου, νοσήσαντος καὶ καταστάθεντος ἐκ τούτου ἀνικάνου πλέον τῶν 30 ἡμερῶν, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν τριῶν μηνῶν, ἑπομένως ἐξ ἑνὸς κατέστη πλέον ἀπαράδεκτος, κατὰ τὴν πολιτικὴν δικονομίαν, ὁ διϊσχυρισμὸς τοῦ Ματ. Βουρνὼ ὅτι ἐπλήγωσε τὸν Μιχαὴλ Ἰωάννου, εὑρισκόμενος εἰς κατάστασιν νομίμου ἀμύνης, ἐξ ἄλλου ἂν τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις πρωτοδικῶν δὲν ὤφειλε νὰ διατάξῃ τὴν ἀπόδειξιν ὅτι ἡ ἀνικανότης τοῦ Μ. Ἰωάννου διήρκησεν ὑπὲρ τοὺς τρεῖς μῆνας, τίποτε ὅμως δὲν ἐμπόδιζε τοῦ νὰ συγχωρήσῃ εἰς τοῦτον ν' ἀποδείξῃ, ὡς ἔπραξε διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 3587 ἀποφάσεώς του, ὅτι διὰ τὴν θεραπείαν τῶν τραυμάτων τῆς κεφαλῆς καὶ δεξιᾶς χειρός του. . . . ἐπεσκέφθη ἀπὸ ἰατρὸν τέσσαρας μῆνας, καὶ ὅτι διὰ τὴν θεραπείαν ταύτην ἐξώδευσε 250 δραχμάς, καθότι ἡ θεραπεία αὕτη ἠδύνατο νὰ ἐπεκτανθῇ περισσότερον τῆς ὡς ἐκ τῆς πληγῆς ἀνικανότητος τοῦ Μ. Ἰωάννου πρὸς τὰ ἔργα τοῦ ἐπαγγέλματός του.

Ἐπειδὴ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον δὲν ὤφειλε τὸ αὐτὸ δικαστήριον διὰ τῆς μνημονευθείσης ἀποφάσεώς του νὰ διατάξῃ τὴν ἀπόδειξιν ὅτι ὡς ἐκ τοῦ τραύματος τούτου ἡ χείρ του κατέστη ὅλη ἢ ἐν μέρει ἄχρηστος πρὸς ἐργασίαν διὰ παντός, καθότι ἡ πρᾶξις τοῦ Μ. Βουρνὼ ἤθελε τότε ὑπάγεσθαι εἰς τὸ ἄρθρον 307 §. 2 τοῦ ποινικοῦ νόμου, τὸ δὲ ἁρμόδιον ποινικὸν δικαστήριον ἀπεφάσισεν ὅτι δὲν ὑπῆρξεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἄλλη ἢ ἡ ἀνωτέρω ἀνικανότης τῶν τριῶν μηνῶν.

Ὡς πρὸς τὴν ἔφεσιν κατὰ τῆς ἀπὸ 26 ἀπριλίου 1840 ὑπ' ἀριθ. 3770 ἀποφάσεως τῶν ἐνταῦθα πρωτοδικῶν.

Ἐπειδὴ ἂν καὶ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 819 καὶ ἀπὸ 23 ὀκτωβρίου 1839 ἀποφάσεως τῶν ἐνταῦθα πλημμελειοδικῶν, καὶ τῆς ἀπὸ 24 σεπτεμβρίου 1840 ἀποφάσεως τοῦ πταισματοδικείου τῆς Βορείου πλευρᾶς ἀποδεικνύεται ὅτι ὁ Μιχαὴλ Ἰωάννου ἠρέθισε προηγουμένως τὸν Μ. Βουρνῶ διὰ χαλεπῶν ὀνειδισμῶν καὶ ὕβρεων, τοῦτο οὔτε δικαιολογεῖ τὴν πρᾶξιν τοῦ Μ. Βουρνῶ, διὰ τῆς ὁποίας ἐτραυμάτισε τὸν Μ. Ἰωάννου κατὰ τὴν χεῖρα, οὔτε τὸν ἀπαλλάττει τοῦ χρέους τῆς ἀποζημιώσεως τῶν προκυψασῶν εἰς τὸν Μ. Ἰωάννου τυχὸν ζημιῶν, αἱ ὁποῖαι ὁρίζονται ὡς ἀκολούθως ἀπὸ τὸν νόμον 7 τῶν Βασιλ. βιβλ. 60 τίτλ. δ'. ἐπὶ ἐλευθέρου βλαβέντος ἡ καταδίκη γίνεται εἰς τὰς δαπάνας τῆς ἐπιμελείας, καὶ τὴν ἐργασίαν ἧς ἐστέρηται, καὶ μέλλει στερεῖσθαι· τῶν οὐλῶν δὲ καὶ τῆς ἀμορφίας ἐπιτίμησις οὐ γίνεται, σῶμα γὰρ ἐλεύθερον οὐ διατιμᾶται, καὶ νόμον 3 τῶν Βασιλ. βιβλ. 60 τίτλ. 2 καὶ Ν. 5 τοῦ Ἀρμεν. βιβλ. 5 τίτλ. ά.

Ἐπειδὴ ἀποφασισθέντος ἅπαξ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 619 καὶ ἀπὸ 23 ὀκτωβρίου 1839 ἀποφάσεως τῶν ἐνταῦθα πλημμελειοδικῶν ὅτι ἡ πρὸς ὑπηρεσίαν ἀνικανότης, τὸν Μ. Ἰωάννου δὲν διήρκησε πλέον τῶν τριῶν μηνῶν, κακῶς τὸ ἐν Ἀθήναις δικαστήριον τῶν πρωτοδικῶν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 3770 ἀποφάσεώς του ἐπεδίκασεν εἰς τὸν Μ. Ἰωάννου δραχμὰς ἑκατὸν διὰ στέρησιν μισθοῦ, τεσσάρων μηνῶν ἀνὰ 25 δραχμὰς τὸν μῆνα, ἐν ᾧ προκύπτει ἐκ τῆς προμνησθείσης ποινικῆς ἀποφάσεως νόμιμον τεκμήριον, κατὰ τοῦ ὁποίου δὲν συγχωρεῖται ἀπόδειξις ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἀνικανότης δὲν ὑπερβαίνει τὰς τρεῖς μῆνας.

Ἐπειδὴ, ὅμως ἐκ τῶν κατὰ τὴν πρωτόδικον καὶ κατ' ἔφεσιν δίκην ἐξετασθέντων μαρτύρων, συνδυαζομένων μὲ τὴν ἀνωτέρω ἀναφερθεῖσαν ποινικὴν ἀπόφασιν, συνάγεται ὅτι ἡ ἀνικανότης αὕτη διήρκεσε τρεῖς μῆνας, ὁ δὲ Μ. Ἰωάννου, πρὶν τοῦ τραυματισμοῦ του ἐλάμβανεν ὡς ὑπηρέτης μισθὸν 25 δραχμῶν, καὶ ὅτι τὰ ἔξοδα τῆς θεραπείας του, συμποσοῦνται εἰς δραχμὰς διακοσίας πεντήκοντα.

Ἐπειδὴ ἐκ τοῦ συνόλου τῶν αὐτῶν μαρτυριῶν δὲν ἀπεδείχθη ἀδιστάκτως ὅτι ἡ ἐνεστῶσα κατάστασις τοῦ δακτύλου τοῦ Μ. Ἰωάννου προῆλθεν ὡς ἐκ τῆς κακῆς θεραπείας, διότι οὐδεὶς τῶν ἐξετασθέντων ἢ δημοσίων μαρτύρων ἀπεφάνθη ὅτι δύναται νὰ βεβαιώσῃ τοῦτο θετικῶς, ἐκ δὲ τῆς καταθέσεως τοῦ Μ. Ἰατράκου εἰπόντος ὅτι «ὅταν ἦλθεν εἰς αὐτὸν ζητῶν θεραπείαν ὁ Μ. Ἰωάννου τὸ δάκτυλόν του εἶχε γάγγραιναν, κτλ.» ἀποδεικνύεται μὲν ἀμέλειά τις ἐκ μέρους τοῦ Μ. Ἰωάννου εἰς τὸ νὰ προλάβῃ τ' ἀποτελέ-

σματα τῆς πληγῆς του, ἐπικαλούμενος ἐγκαίρως τὴν βοήθειαν τῆς τέχνης, ἀλλ'εἰς τὴν ἀμέλειαν ταύτην, δὲν δύναται ν' ἀποδοθῇ μετὰ βεβαιότητος ἡ ἐνεστῶσα κατάστασις τοῦ δακτύλου τοῦ Μ. Ἰωάννου, καὶ ἑπομένως δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἐπιῤῥοὴν, εἰμὴ ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τῶν διεκδικουμένων ἀποζημιώσεων.

Ἐπειδὴ ἂν καὶ, κατὰ τὰ προῤῥηθέντα, τὸ δικαστήριον δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὰς καταθέσεις τῶν πρωτοδίκως ἐξετασθέντων μαρτύρων δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθ. 3687 προδικαστικῆς ἀποφάσεως, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα, ὅτι ἡ χεὶρ τοῦ Μ. Ἰωάννου κατέστη διὰ παντὸς ἄχρηστος πρὸς ἐργασίαν, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 819 ποινικὴν ἀπόφασιν λογίζεται ὡς ἀλήθεια ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ προκειμένου «παντελὴς ἀποβολὴ χρήσεως ἑνὸς τῶν μελῶν τοῦ Μ. Ἰωάννου» ἐκ τῆς γενομένης ὅμως μεταξὺ τῶν διαδίκων συζητήσεως, καὶ ἐξ ὅσων ἀντελάβετο τὸ δικαστήριον ἰδίαις αἰσθήσεσι κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς προκειμένης ὑποθέσεως, ὡς πρὸς τὴν κατάστασιν τοῦ δακτύλου τοῦ Μ. Ἰωάννου, ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ κατάστασις αὕτη συνίσταται εἰς διαρκῆ καὶ ὄχι μικρὸν περιορισμὸν τῆς χρήσεως τῆς χειρὸς τοῦ Μ. Ἰωάννου, προελθόντα ὡς ἐκ πράξεων τοῦ Μ. Βουρνῶ.

Ἐπειδὴ, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς προῤῥηθείσης ἀμελείας, τῆς ἐκ μέρους τοῦ Μ. Ἰωάννου ἀθεμίτου διαγωγῆς, διὰ τῆς ὁποίας ἠρέθισε τὸν Μ. Βουρνῶ, καὶ τέλος τῆς περιστάσεως ὅτι ὁ ῥηθεὶς Μ. Ἰωάννου δὲν κατέστη διὰ τὸ μέλλον ἀνίκανος πρὸς ὑπηρεσίαν, ἀλλὰ μόνον ἐπεριορίσθη ἡ ἱκανότης του, ἡ παρὰ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως ἐπιψηφισθεῖσα ἀποζημίωσις 3000 χιλιάδων δραχμῶν εἶναι ὑπέρογκος, διότι, λογιζομένου τοῦ νομίμου τόκου τοῦ κεφαλαίου τούτου ἀνὰ 12 τοῖς 0/0 ἰσοδυναμεῖ μὲ μηνιαίαν ἐπιχορήγησιν 30 δραχμῶν, τὴν ὁποίαν, ὡς ἀπεδείχθη, δὲν ἐλάμβανεν ὁ Μ. Ἰωάννου οὔτε πρὶν τῆς πληγώσεώς του.

Ἐπειδὴ ἐκ τοῦ προμνησθέντος περιορισμοῦ τῆς ἱκανότητος τοῦ Μ. Ἰωάννου ὡς ἐκ τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως τοῦ δακτύλου του, προκύπτει ἐκ τούτου μέλλουσα ζημία, ἡ ὁποία διὰ τῆς προῤῥηθείσης ἐλλείψεως τοῦ Μ. Ἰωάννου διὰ τὸ δυνατὸν τοῦ νὰ εὕρῃ διὰ τῆς ἐργασίας πόρον ζωῆς, ἂν καὶ μὴ ἴσον μὲ ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἤθελεν ἔχει ἄνευ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς κατ' αὐτοῦ πράξεως τοῦ Μ. Βουρνῶ, δικαίως δύναται νὰ ἐκτιμηθῇ εἰς δραχμὰς χιλίας.

Ἐπειδὴ ἐκ τῶν συνδυασμένων ἄρθρων 181, 185 §. 1 καὶ 583 τῆς πολιτικῆς δικονομίας συνάγεται προφανῶς, ὅτι ὡς ὁριστικαὶ ἀποφάσεις θεωροῦνται ὑπὸ τοῦ νόμου ἐκεῖναι, δι' ὧν εἴτε ἀποπε-

ρατοῦται ἡ δίκη, εἴτε γίνεται δεκτὴ ἔνστασίς τις, καὶ τοιουτοτρόπως ἀπεκδύεται ἐντελῶς τὸ ἐκδοῦν αὐτὰς δικαστήριον, τῆς ὅλης ὑποθέσεως, αἱ δὲ λοιπαὶ θεωροῦνται ὡς προδικαστικαὶ καὶ παρεμπίπτουσαι ἀποφάσεις, καὶ δὲν ἐκκαλοῦνται μόναι ἀλλὰ συγχρόνως μὲ αὐτὴν, ἐκτὸς μόνον τῶν περὶ ἀποδείξεως παρεμπιπτουσῶν ἀποφάσεων, τὰς ὁποίας οἱ διάδικοι δύνανται καὶ πρὸ τῆς ὁριστικῆς καὶ συνάμα.»

7. Τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων, δικάζον ἐπὶ τῶν πολιτικῶν ἀπαιτήσεων, δὲν παραβιάζει τὸν νόμον, ἐπιδικάζον ποσὸν ἀνώτερον τοῦ διὰ τῆς ἐτυμηγορίας παραδεχθέντος. Ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου 24 τοῦ 1852.

8. Ὁ πατὴρ ἐνάγεται πρὸς ἀποζημίωσιν διὰ τὰς ἐξ ἀδικημάτων κτλ. πράξεις τοῦ υἱοῦ του; Ἴδε τὴν 13 τοῦ 1846 ἀπόφασιν τοῦ Ἀρ. Πάγου εἰς Εὐρ. τόμ. 2 σελ. 238. Πρλ. Τουλλ. τόμ. 11 σελ. 270—Καλλ. τόμ. 3. §. 486.

9. Ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ ἀναβάλλεται ἕνεκα τῆς ποινικῆς; Ἴδε διάφορα σχετικὰ ζητήματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἀνήκουσιν ἐνταῦθα, εἰς Εὐρ. τόμ. 2 σελ. 233, συνδυάζων αὐτὰ μὲ τοὺς §. 16, 17, 21, 27 τοῦ ἄρθρου ζητήματα προδικαστικὰ (Εὐρ. τόμ. 8). Πρλ. καὶ πολ. δίκ. Οἰκ. §. 92.—κατωτ. §. 17.

10. Ὑπάρχει ἀκυρότης διαδικασίας, ἂν ἠκούσθησαν μάρτυρες τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος, ὅστις παρῃτήθη τῆς ἀγωγῆς του, ἢ ἂν αὕτη ἀπεῤῥίφθη δι' ἄλλον τινὰ λόγον; 85. 306 ποιν. δικ.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ οἱ λόγοι οὗτοι εἶναι ἀπαράδεκτοι, μὴ προταθέντας ἐνώπιον τῶν συνέδρων ὅπου, ὡς προκύπτει ἐκ τῶν πρακτικῶν, κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς δίκης καὶ διεξαγωγὴν τῶν ἀποδείξεων, ὁ ἀναιρεσίων δὲν ἐπρότεινεν εἰμὴ τὴν κακῶς ἐπιδοθεῖσαν αὐτῷ ἀγωγὴν, τὸ δὲ ἀπαράδεκτον ταύτης ὡς ἐκ τοῦ δεδικασμένου ἐπρότεινε μόνον μετὰ τὴν ἐτυμηγορίαν τῶν ἐνόρκων· ἐκτὸς δὲ τούτου οὔτε βάσιμοι εἶναι, διότι οἱ παρὰ τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος καλούμενοι μάρτυρες, ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἐκλητεύθησαν ὑπὸ τοῦ ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντος παρασταθέντος ἀναιρεσιβλήτου, καθὸ κοινοποιούμενοι εἰς τὸν κατηγορούμενον, ὅπως καὶ οἱ τῆς κατηγορίας θεωροῦνται καὶ ὡς μάρτυρες τῆς κατηγορίας, καὶ ἐπομένως ἡ ἐφ' ὅλων ὁμοῦ τῶν μαρτύρων τούτων στηριζομένη ἐτυμηγορία τῶν ἐνόρκων καὶ ἡ ἐπὶ ταύτης ἐκδεδομένη ἀπόφασις ποινικὴ δὲν εἶναι ἄκυροι διὰ τὴν εἰς τὴν δίκην ταύτην μεσολάβησιν τοῦ πολιτ. ἐνάγοντος, εἴτε οὗτος παραιτηθῇ τῆς ἀγωγῆς του τυχὸν, ἢ παραπεμφθῇ αὕτη εἰς τὸ πολιτ. δικαστήριον, κατὰ τὰ ἄρθρ. 85 καὶ 306 τῆς ποιν. δικονομίας· ἢ καὶ ἐὰν τυχὸν ἡ πολιτικὴ

ἀγωγὴ ἀποῤῥιφθῇ ὡς ἀπαράδεκτος δι' οἱονδήποτε ἀνατρεπτικὸν λόγον. Ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 85 τοῦ 1851.

11. Συνεπεία τῆς ἀνακοπῆς ἐπέρχεται ἡ ὁλοσχερὴς ἀκύρωσις τῆς ἀνακοπείσης ἀποφάσεως ἐξαιρουμένων τῶν ἐξόδων (1), ἄρα τὸ δικαστ. πρέπει ν' ἀποῤῥίπτῃ τὴν ἀγωγὴν τοῦ μὴ ἐμφανισθέντος πολιτικῶς ἐνάγοντος (342, 338, 403, 404. ποιν. δικον.) ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 57 τοῦ 1851.

12. Εἰς τὴν ἐπὶ ψευδορκίᾳ ἐνώπιον τῶν κακουργιοδικῶν δίκην δὲν δύναται νὰ παρασταθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων ὁ εἰς πολιτικὴν δίκην ἀντίδικος τοῦ κατηγορουμένου, ἐφ' ἧς ἐδόθη ὁ δῆθεν ψευδὴς ὅρκος. 382, 357 πολ. δικ.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ, κατὰ τὰ συνδυασμένα ἄρθρ. 382 καὶ 357 τῆς πολιτ. δικονομίας, ὁ γενόμενος ὅρκος εἴτε ἐπακτὸς, εἴτε δικαστικὸς εἶναι, ἀποτελεῖ μεταξὺ τῶν διαδίκων, τῶν κληρονόμων καὶ ἄλλων ἀντιπροσώπων αὐτῶν ἐντελῆ ἀπόδειξιν. Πᾶσα δὲ ἀνταπόδειξις, καὶ αὐτὴ προσέτι ἡ περὶ ψευδορκίας ἀπόδειξις, εἶναι ἀπαράδεκτος, ἐπιφυλαττομένης τῆς ποινικῆς καταδιώξεως· διὰ δὲ τοῦ ῥητοῦ καὶ σαφοῦς γράμματος τῶν ἄρθρων τούτων, ὁ νομοθέτης ὡς ἐκ τῆς δόσεως τοῦ ἐπακτοῦ ὅρκου ἢ τοῦ δικαστικοῦ ἀπέκλεισεν ἀπολύτως πᾶν μέσον ἐπανόδου πρὸς τὸ ἤδη πολιτικῶς ἀποφασισθὲν ἀντικείμενον, κἄν τε τοῦτο ἤθελε ζητεῖται ὑπ' ἄλλην ἔποψιν καὶ ἐνώπιον πολιτικοῦ δικαστηρίου· διότι ἐνώπιον τούτου, πρὸς περιστολὴν τῶν ψευδορκούντων, καὶ μόνον πρὸς τὸ συμφέρον τῆς κοινωνίας ὁ νομοθέτης ἐπεφύλαξε ῥητῶς μόνην τὴν ποινικὴν τῆς ψευδορκίας καταδίωξιν. Ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 5957 τοῦ ἔτους 1849 ἀποφάσεως τῶν ἐνταῦθα Ἐρετῶν, καὶ ἐκ τῆς προσβαλλομένης τῶν συνέδρων, διὰ τοῦ ἐπιβληθέντος διὰ τῆς πρώτης εἰς τὸν ἀναιρεσείοντα ἀπαλλακτικοῦ ὅρκου καὶ δοθέντος ὑπὸ τούτου, κατασταθείσης ἐντελῶς ἀναποδείκτου καὶ ἑπομένως ἀποῤῥιφθείσης τῆς ἀγωγῆς τοῦ ἀναιρεσιβλήτου, ἀντικείμενον ἐχούσης τὴν μεταξὺ τούτου καὶ τοῦ ἀναιρεσείοντος σύστασιν ἐμπορικῆς ἑταιρείας εἰς παντοπωλεῖον ἐνταῦθα, καὶ τὴν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον κατάθεσιν δραχμῶν 948 : 28 ὑπὸ τοῦ ἀναιρεσιβλήτου, δὲν ἦτον πλέον οὗτος δεκτὸς, δυνάμει τῶν μνημονευθέντων ἄρθρων, νὰ παρασταθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων ἐνώπιον τοῦ ἐνταῦθα Κακουργιοδικείου, ὅπου ὁ ἀναιρεσείων κατεδιώκετο ποινικῶς, ὡς ψευδῶς δοὺς τὸν ὡς εἴρηται ἐπιβλη-

(1) Οἰκ. §. 80 σημ. 16.

θέντα αὐτῷ ἀπαλλακτικὸν ὅρκον, καὶ νὰ ἐπανέλθῃ ζητῶν πλαγίως τὸ ἤδη, ὡς εἴρηται, δικασθὲν ἀντικείμενον ὑπὸ τὸ κάλυμμα τῆς ἀποζημιώσεως· ἑπομένως τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων, παραδεχθὲν τοιαύτην δικασθεῖσαν ἤδη ἀγωγήν, παρεβίασε τὰ μνησθέντα ἄρθρα, ἡ δὲ παραβίασις αὐτῶν φέρει ἀναίρεσιν, δυνάμει τοῦ ἄρθρ. 807 § 5 τῆς πολιτικῆς δικονομίας. Ἀπόφ. ποιν Αρ. Πάγου 85 τοῦ 1851.

13. Ἡ ἀπόφασις ἡ δικάσασα περὶ τῶν πολιτικῶν ἀπαιτήσεων, χωρὶς νὰ κλητευθῇ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων, εἶναι ἄκυρος. 162, 163, 164. 357 ποιν. δικ.

Ἐπειδή, κατ' ἀΐδιον ἀρχήν, οὐδεὶς δικάζεται χωρὶς ν' ἀκουσθῇ ἢ κλητευθῇ πρὸς τοῦτο κατὰ τοὺς νομίμους τύπους· ἄλλως τοιαύτη ἀπόφασις, ὡς αὐθαίρετος, εἶναι ἀνύπαρκτος. Σύμφωνα μὲ τὴν ἀρχὴν ταύτην καὶ ἡ ποινικὴ δικονομία ὄχι μόνον ἀπαιτεῖ ῥητῶς, διὰ τοῦ ἄρθρ. 357, νὰ καλῆται κατὰ τὰ ἄρθρα 162 καὶ 163 καὶ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων, ἐπιμελείᾳ τοῦ εἰσαγγελέως, κατὰ τὴν ἔφεσιν τῆς τοῦ πταισματοδίκου ἀποφάσεως, ἀλλὰ διατάσσει ὥστε ἡ διαδικασία νὰ ἦναι ἄκυρος κατὰ τὰ ἄρθρα 164 καὶ 360, ἐὰν ἐν τῇ κλήσει δὲν τηρηθῶσιν αἱ νόμιμοι προθεσμίαι· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως, ἡ ἀναιρεσείουσα, ἐπὶ τῇ ἐφέσει τοῦ ἀναιρεσιβλήτου κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ πταισματοδικείου Μεγάρων, δι' ἧς τῇ ἐπεδικάσθησαν ὡς πολιτικῶς ἐναγούσῃ πολιτικαὶ ἀπαιτήσεις, ἐδικάσθη ὡς πρὸς ταύτας χωρὶς οὐδόλως νὰ κλητευθῇ, ἐναντίον τῶν ῥητῶν καὶ ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῶν ἀνωτέρω διατάξεων, καθ' ἃς ὤφειλε τὸ πλημμελειοδικεῖον νὰ διατάξῃ αὐτεπαγγέλτως καὶ τὴν κλῆσιν τῆς πολιτικῆς ἐναγούσης· διὰ δὲ τὴν ἔλλειψιν ταύτην ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις εἶναι ἀναιρετέα ὡς πρὸς τὸ πολιτικὸν αὐτῆς μόνον μέρος δυνάμει τοῦ ἄρθρου 360 § 4. Ἀπόφ. ποιν. Αρ. Πάγου 94 τοῦ 1851.

14. Ἀναβληθείσης τῆς ποινικῆς δίκης ἕνεκα τοῦ παρεμπίπτοντος πολιτικοῦ ζητήματος, ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται ἡ ἔκβασις τῆς κατηγορίας, τὸ δικαστήριον ὀφείλει, κατ' αἴτησιν τοῦ εἰσαγγελέως, νὰ ὁρίσῃ προθεσμίαν, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὁ κατηγορούμενος πρέπει νὰ παρουσιάσῃ ἀπόφασιν τοῦ πολιτ. δικαστηρίου· ἴδε τὴν λέξιν ζητήματα προδικαστικά, ἔνθα καὶ ἡ ποινικὴ τοῦ Αρ. πάγου 29 τοῦ 1848 ἀπόφασις.

15. Ὁ πολιτικῶς ἐνάγων παραιτούμενος τῆς ἀγωγῆς καταδικάζεται εἰς μόνα τὰ ἐκ ταύτης γενόμενα ἔξοδα. ἀπόφ. ποιν. Αρ. Πάγου 8 τοῦ 1853.

16. Ὁ πολιτικῶς ἐνάγων πρέπει νὰ λαμβάνῃ γνῶσιν τῶν κατὰ τὴν ἀνάκρισιν συμβαινόντων εἴτε ἀμέσως αὐτός, ὅταν κατοικῇ εἰς τὴν ἕδραν τοῦ δικαστηρίου, εἴτε διὰ τοῦ ἀντικλήτου αὐτοῦ. ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου ποιν. 113 τοῦ 1853.

Ὁ πολιτικῶς ἐνάγων κλητευόμενος ὡς μάρτυς εἴς τινα ποινικὴν ὑπόθεσιν ἐξετάζεται ἐνόρκως, καθ' ὅσον παρίσταται, ἐν τῇ πολιτικῇ ἀγωγῇ ὑπὸ τὴν ἰδιότητα τοῦ ἐπιτρόπου τῶν τέκνων του; ἴδε ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 64 τοῦ 1851 ἐν λέξει Κηδεμονία § 129, λύουσαν καταφατικῶς τὸ ζήτημα, καὶ τὰς 138 τοῦ 1846 καὶ 33 τοῦ 1847 ἀποφάσεις τοῦ Ἀρ. Πάγου ἄλλως αὐτὸ λυούσης· (Κύρ. λέξ. ὅρκος σελ. 356).

17. Καὶ ἄνευ αἰτήσεως ὁ πολιτ. ἐνάγων ἐξετάζεται ἀνωμοτὶ ὡς μάρτυς· ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 67 τοῦ 1852.

18. Πολιτικῶς ἐνάγων παρασταθεὶς εἰς τὴν συζήτησιν νομίμως καὶ μετὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ πρώτου μάρτυρος, εἶναι δεκτός, δυνάμενος νὰ παρασταθῇ ἐπὶ δικαστηρίου καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ἀπαγγελίαν τῆς περὶ ἐνοχῆς ἀποφάσεως (302, 306 καὶ 342 ποιν. δικ.) ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Ἀρ. Πάγου 42 τοῦ 1851.

19. Οἱ συστασιῶται ἐνέχονται εἰς ἀποζημίωσιν, ὅταν εἷς ἐξ αὐτῶν ἐξετέλεσε τὸ ἀδίκημα; ἴδε ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 183 τοῦ 1854.

20. Ὁ πολιτ. ἐνάγων καλεῖται, ἐπιμελείᾳ τοῦ εἰσαγγελέως, κατὰ τὴν ἐκδίκασιν τῆς ἐφέσεως τῆς ἀποφάσεως τοῦ πταισματοδίκου. ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 94 τοῦ 1851.

21. Αἱ πολιτικαὶ ἀποζημιώσεις λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν, ὅταν πρόκηται περὶ τοῦ παραδεκτοῦ τῆς ἐφέσεως κατ' ἀποφάσεως εἰρηνοδίκου; Εὐρ. τόμ. 8 σελ. 51 §. 25².

22. Πότε δύναται νὰ κάμῃ ὁ παθὼν ἀνακοπὴν ἢ ἀναίρεσιν κατὰ βουλευμάτων; ἴδε τὴν λέξιν Βουλεύματα § 55—94.

Ὁ πολιτικὸς ἐνάγων, ὅστις δὲν διώρισεν ἀντίκλητον, ὀφείλει νὰ ὑποβάλῃ τὴν περὶ ἀναιρέσεως αἴτησίν του, κατὰ βουλεύματος συμβουλίου τινὸς Ἐφετῶν, ἐντὸς 24 ὡρῶν, ἀφοῦ δὲν διώρισεν ἀντίκλητον. 263, 268, 27, 304 ποιν. δικον. (ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 74 τοῦ 1850).

23. Ὁ πολιτικῶς ἐνάγων δύναται νὰ ζητήσῃ ἀναίρεσιν κατ' ἀποφάσεώς τινος τότε μόνον, ὅταν κατεδικάσθη εἰς τὰ ἔξοδα. — Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου σλζ' τοῦ 1838.

Ἐπεμβαίνει εἰς τὴν ἀνάπτυξιν;

Κατὰ τὸ 402 ἄρθρον τῆς ποινικῆς δικονομίας, ὁ πολιτικῶς ἐνάγων ἔχει τὰ διὰ τῶν ἄρθρων 365. 372. 383. 392 καὶ 400 εἰς

τὸν εἰσαγγελέα ἀνατεθειμένα δικαιώματα καὶ καθήκοντα· ἐκ τῆς διατάξεως δὲ ταύτης προκύπτει ἐναργῶς, ὅτι ὁ πολιτικῶς ἐνάγων, ὅστις κατὰ φυσικὸν λόγον ἔχει οὐσιῶδες συμφέρον εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς κατηγορίας, δύναται, κατὰ τὸν νόμον, νὰ ἐπεμβῇ εἰς τὴν συζήτησιν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν ἀφορώντων τὴν κατηγορίαν ἀντικειμένων, χωρὶς νὰ περιορίζηται ἀπὸ καμμίαν διάταξιν εἰς τὰς πολιτικὰς ἀπαιτήσεις του. Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου σλζ' τοῦ 1838.

24. Ἂν ζητήσῃ τὴν ἀναίρεσιν τῆς ἀποφάσεως ὁ πολιτικῶς ἐνάγων, ὀφείλει οὗτος (484 ποινικῆς δικονομίας) νὰ ἐνεργήσῃ τὴν εἰς τὴν ἀναιρεσίβλητον ἐπίδοσιν αὐτῆς· ἄλλως εἶναι ἀπαράδεκτος. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 76 τοῦ 1853.

25. Ὁ μεταξὺ τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος καὶ τοῦ κατηγορουμένου συμβιβασμὸς καθιστᾷ ἀπαράδεκτον τὴν ἀναιρέσεως αἴτησιν τοῦ τελευταίου; Ὄχι· ἴδε τὴν 25 τοῦ 1853 ποιν. τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀπόφασιν.

26. Ἡ παρὰ τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος γενομένη κοινοποίησις τῆς ποινικῆς ἀποφάσεως δὲν καθιστᾷ τὸν κατηγορούμενον ὑπερήμερον πρὸς ἀνακοπήν. (ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 24 τοῦ 1849).

27. Ἐκδοθέντος βουλεύματος, παύσαντος προσωρινῶς τὴν ἀνάκρισιν, ἡ πολιτικὴ δίκη προχωρεῖ· οὔσης ὅμως ἐκκρεμοῦς τῆς ποινικῆς δίκης, ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ ἀναστέλλεται.

Ὅρα τὴν Νομολ. εἰς τὸ Βόρ. τόμῳ 8, λέξει Ζητήματα προδικ. §. 17 καὶ ἀνωτ. §. 9.

27². Ἡ ἀθώωσίς τινος τὸν ἀπαλλάττει τῆς περὶ ἀποζημιώσεως ἀγωγῆς; Ἴδε αὐτόθι, καὶ τὴν 245 τοῦ 1849, ὡς καὶ 184 τοῦ 1854 πολιτ. τοῦ Ἀρ. Πάγου ἀπόφασιν.

28. Τὸ ποινικὸν δικαστήριον δὲν εἶναι ἁρμόδιον νὰ δικάσῃ τὰς ἀποζημιώσεις τοῦ πολιτικοῦ ἐνάγοντος, ὅταν ἀπεδείχθη μὲν ἡ πρᾶξις, δὲν εἶναι δὲ κολάσιμος. Ἀπόφασις ποιν. Ἀρ. Πάγου 47 τοῦ 1844.

Ἐν περιπτώσει ἀθωώσεως, τὸ ποινικὸν δικαστήριον δικάζει περὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς;

Κατὰ τὸ 6 ἄρθρον τῆς ποιν. δικονομίας, τὰ ποινικὰ δικαστήρια δὲν εἶναι ἁρμόδια νὰ δικάζωσι πολιτικὰς ἀπαιτήσεις εἰμὴ καθ' ὅσον αὗται στηρίζονται εἰς τὴν ποινικὴν ἀπόφασιν καὶ ἔχουν βάσιν αὐτήν· ἄλλως δὲ τοιαῦται πολιτικαὶ ἀγωγαὶ παραπέμπονται εἰς τὰ ἁρμόδια πολιτικὰ δικαστήρια. Κατὰ τὸ 86 ἄρθρον τῆς ποιν. δικονομίας μόνον εἰς τὸν κατηγορούμενον δίδεται τὸ δικαίωμα νὰ παραστήσῃ ἐνώπιον τοῦ ποιν. Δικαστηρίου τὰς περὶ ἀποζημιώσεως, ἱκανοποιήσεως καὶ ἐξόδων ἰδιωτικὰς ἀπαιτήσεις του,

χωρὶς νὰ γίνηται μνεία τοῦ πολιτικοῦ ἐνάγοντος, κατὰ δὲ τὸ ἄρθρον 449 τῆς ποινικῆς δικονομίας, σύμφωνα μὲ τὰ προειρημένα ἄρθρα, οὐδὲ κατὰ τὰς ἐνώπιον τῶν κακουργιοδικῶν δίκας ὁ πολιτικῶς ἐνάγων δύναται νὰ κάμῃ τὰς περὶ ἀποζημιώσεως προτάσεις εἰμὴ ἂν κηρυχθῇ ἔνοχος ὁ κατηγορούμενος· ὥστε γίνεται φανερὸν, ὅτι ὁ νομοθέτης εἰς τὸ ἄρθρον 85 μὲ τὴν λέξιν *ἀπόφασις* ἐννοεῖ καταδικαστικήν. Ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου ξά τοῦ 1836.

Πρλ. καὶ τὴν 44 τοῦ 1841 ποινικὴν τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀπόφασιν.

ΣΗΜ. Εὕρηται καὶ ἀρχαιοτέρα τις ἀπόφασις, ἐναντίας ἀρχὰς περιέχουσα· ἴδε Εὐρ. τόμ. 1, σελ. 56, §. 63.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 85 τῆς ποιν. δικονομίας, τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων δικάζει καὶ περὶ τῶν πολιτικῶν ἀπαιτήσεων, ὡς καὶ περὶ τῆς κατασχέσεως, ὅταν δὲν ἀπαιτῆται περαιτέρω τις διευκρίνισις· ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 46 τοῦ 1853.

29. Ὁ πολιτικῶς ἐνάγων δύναται νὰ παραιτηθῇ τῆς ἀγωγῆς του κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης;

Κατὰ τὸ ἄρθρον 306 τῆς ποινικῆς δικονομίας, ὁ πολιτικῶς ἐνάγων δύναται νὰ παραιτηθῇ τῆς ἀγωγῆς του κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης, ἂν καὶ μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς δίκης ἔπραξεν ὅ,τι ὁ νόμος τῷ ἐπέτρεπεν· ἂν δὲ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων, πρὶν παραιτηθῇ, δὲν ἔφερε τὸν λόγον εἴς τινα τῶν παρεμπιπτόντων ζητημάτων, τοῦτο δὲν εἶναι ἰσχυρὸν νὰ δώσῃ εἰς τοὺς κατηγορηθέντας *λόγον ἀναιρέσεως, ὡς μὴ βλαφθέντων ἐκ τούτου τῶν συμφερόντων των*· ὁ λόγος δὲ, ὅτι τὸ δικαστήριον δὲν ἐξέδωκεν ἀπόφασιν περὶ τῆς παραιτήσεως τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος, ἀφορᾷ *δικαίωμα τρίτου*, τὸ ὁποῖον δὲν δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ ὁ κατηγορηθείς. Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ Πάγου ρμά τοῦ 1837.

30. Ἡ 4121 ἀπόφασις τῶν ἐν Ἀθήναις Ἐφετῶν φέρει οὕτως.

Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ 531 ἄρθρον, πρὶν ἢ γείνῃ ἀπόπειρα συμβιβασμοῦ, ἤτοι ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου εἰρηνοδίκου, ἢ ἐνώπιον συμβιβαζόντων δικαστῶν, δὲν δύναται νὰ εἰσαχθῇ ἐνώπιον Δικαστηρίου Πρωτοδικῶν, κυρία ἀγωγὴ, περιέχουσα ἀφορμὴν εἰς ἐντελῆ νέαν δίκην, ἐὰν οἱ διάδικοι εἰς τὸ ἀντικείμενον τῆς διαφορᾶς ἔχουν τὰς πρὸς συμβιβασμὸν ἀναγκαίας ἰδιότητας, παρεκτὸς τῶν εἰς τὸ ἑπόμενον ἄρθρον 632 ἀναφερομένων ὑποθέσεων, καθ' ἃς ἀπόπειρα πρὸς συμβιβασμὸν δὲν εἶναι ἀναγκαία, καὶ ἰδίως ὁσάκις πρέπει ν' ἀκουσθῇ ὁ εἰσαγγελεὺς, κατὰ τὰ ἄρθ. 588 620 καὶ 621.

Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἄρθ. 107 τῆς πολ. δικονομίας, καὶ ἐπὶ πολιτικῶν ἀπαιτήσεων προερχομένων ἐκ πράξεως ἀξιοποίνου, ἐπιτρέπε-

ται ὁ συμβιβασμός, ἐκ τούτου ἕπεται, ὅτι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 532 §. 6 τῆς αὐτῆς δικονομίας, καθ' ἣν ἡ ἀπόπειρα τοῦ συμβιβασμοῦ δὲν εἶναι ἀναγκαία εἰς ὅλας τὰς ὑποθέσεις, ἐπὶ τῶν ὁποίων, κατὰ τὸ ἄρθρον 587 τῆς αὐτῆς δικονομίας, πρέπει ν' ἀκουσθῇ ὁ εἰσαγγελεύς, καὶ ἰδίως ἐπὶ πάσης ὑποψίας κολασίμου πράξεως, μὴ συγχωρουμένου εἰς τοιαύτας ὑποθέσεις τοῦ συμβιβασμοῦ, δὲν ἐφαρμόζεται ἐπὶ διαφορῶν ἀντικείμενον ἐχουσῶν πολιτικὰς ἀπαιτήσεις, ἢ ἀποζημιώσεις προερχομένας ἐκ πράξεως ἀξιοποίνου, περὶ τῶν ὁποίων ἐπιτρέπεται ὁ συμβιβασμὸς κατὰ τὸ προμνησθὲν ἄρθρον 107· ἑπομένως εἰς τοιαύτην διαφοράν, ἐὰν δὲν προηγήθη ἡ ἀπαιτουμένη ἀπόπειρα συμβιβασμοῦ, ἡ ἀγωγὴ εἶναι ἀπαράδεκτος.

Ἐπειδή, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, περιστρεφομένης τῆς ἀγωγῆς τοῦ Γ. Βασιλείου εἰς πολιτικὰς ἀποζημιώσεις προερχομένας ἐκ πράξεως ἀξιοποίνου τοῦ Θ. Γιαλίστρα, τῶν ὁποίων τὸ ὅλον ποσὸν μὲ ὂν ὡρισμένον, ἐκλαμβάνεται ὡς ὑπερβαῖνον τὰς πεντακοσίας δραχμάς, ἡ προκειμένη ὑπόθεσις εἶναι συνήθης, καὶ ὡς ἐκ τοῦ ἀντικειμένου αὐτῆς, καὶ ὡς ἐκ τῆς ἰδιότητος τῶν διαδίκων, δυναμένων νὰ συμβιβασθῶσιν, ὑπόκειται εἰς ἀπόπειραν συμβιβασμοῦ, ἥτις δὲν ἔλαβεν ὅμως χώραν.

Ἐπειδή, τούτων οὕτως ἐχόντων, ἡ ἀπὸ 4 8βρίου 1838 περὶ ἀποζημιώσεως ἀγωγὴ τοῦ Γ. Βασιλείου κατὰ τοῦ Θ. Γιαλίστρα εἶναι ἀπαράδεκτος, καὶ ἄκυρος ὅλη ἡ κατὰ συνέπειαν αὐτῆς λαβοῦσα χώραν διαδικασία.»

31. Περὶ τῆς ἀποζημιώσεως, ἥτις ὀφείλεται εἰς τὸν κατηγορούμενον ἐν περιπτώσει ἀθωώσεως, ἴδε Κύρ. τόμ. 2 σελ. 242 ἑπ. — τόμ. 10 σελ. 185 §. 3 καὶ τόμ. 5. σελ. 665 § 24.

32. Κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν συνέδρων, αἵτινες ἀφορῶσι τὰς περὶ ἀποζημιώσεις αἰτήσεις τῶν κατηγορουμένων, συγχωρεῖται αἴτησις ἀναιρέσεως; ἴδε Κύρ. τόμ. 1 σελ. 58.

33. Ἡ τῶν διατάξεων τῆς 9 φεβρ. 1833 ἀμνηστεία ἐκτείνεται καὶ εἰς τὰς πολιτικὰς ἀπαιτήσεις; Ἡ 13168 τοῦ 1855 ἀπόφασις τῶν ἐν Ἀθήναις Ἐφετῶν φέρει.

«Ἐπειδὴ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι τὸ ἀπὸ 9 φευρουαρίου 1833 διάταγμα χορηγεῖ ἀμνηστείαν καὶ εἰς τὰς περὶ ἀποζημιώσεως ἀπαιτήσεις, ὅταν ἡ πολιτικὴ βλάβη (lesion civile) ἦτον ἄμεσος καὶ ἀναπόφευκτος συνέπεια τῶν εἰς τὸν ἐμφύλιον πόλεμον ἐνεργηθεισῶν ἐχθροπραξιῶν, ἀλλὰ τὸ δικαστήριον δὲν δύναται ἀπὸ τοῦδε νὰ κρίνῃ ἂν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐφαρμόζεται τὸ διάταγμα αὐτό, τοῦτο μὲν διότι ἀπόδειξις σχετικὴ δὲν διεξήχθη, τοῦτο δέ, διότι ἡ ἀγωγὴ στηρίζεται εἰς ἄλλην βάσιν, διαλαμβάνουσα, ὅτι ἡ διαφ-

ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΑΔΙΚΗΜΑΤΑ.

Ὅρα τὴν λέξιν Πλαστογραφία, ἔνθα ἡ 89 τοῦ 1846 ποιν. ἀπόφ. τοῦ Ἀρ. Πάγου.— Τὴν λέξιν Ἐλευθεροτυπία ἐν Ἐφρ. τόμ. 6.— Τὴν λέξιν Στάσις.—Τὴν λέξιν, Ποινικὴ Ἁρμοδιότης.— Τὴν ποιν. Ἀρ. Πάγου ἀπόφ. 40 τοῦ 1852 ἐν λέξει ποινικὴ ἁρμοδιότης.

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ θάνατος.

§ 1. Τὴν περὶ καταργήσεως τοῦ πολιτικοῦ θανάτου ἔκθεσιν πρὸς τὴν ἐθνικὴν συνέλευσιν τῆς Γαλλίας, ἴδε εἰς τόμ. 3, φυλλ. 2 σ. 98 τῆς revue crit. de legisl.

§ 2. Ὁ πολιτικὸς θάνατος πότε ἐπιφέρει διάλυσιν τοῦ γάμου; ἴδε τὴν λ. γάμος.

§ 3. Ἡ ἀπονεμηθεῖσα εἴς τινα καταδικασθέντα εἰς ποινήν, συνεπιφέρουσαν πολιτικὸν θάνατον, ἀμνηστεία ἀναζωοποιεῖ αὐτοδικαίως τὸν γάμον; Bal. cass. 8. δεκ. 1851. Devill. 52, 1, 215. revue crit. σ. 463 ἐπ.

§ 4. Ἡ ἀναιρέσεως αἴτησις ἡ ἀφορῶσα τὸ ζήτημα ἂν ὁ γάμος

ἦναι διαλελυμένος, ἔχει ἀνασταλτικὴν δύναμιν, τόσον ὅταν ἡ διάλυσις πηγάζῃ ἐκ πολιτικοῦ θανάτου, ὅσον καὶ ὅταν πηγάζῃ ἐκ διαζυγίου, ἴδε τὴν λέξιν διαζύγιον.

§ 5. Ὁ ὑποστὰς τὸν πολιτικὸν θάνατον δύναται μετελθεῖν τὸ ἐμπόριον; Ραλλ. ἐμπ. δίκ. τ. 1 σελ. 93.

§ 6. Πρβ. Εὑρ. τ. 8. σ. 137 ἐπ.—Καλλ. τ. 1 §. 197,

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ (action civile).

Πολ. δίκ. 10—12.— Ποιν. δικ. 6. ἐπ. 302 ἐπ.— Παραίτησις 306 δικαιώματα τοῦ πολ. ἐνάγοντος. 402. 449. Πρλ. Παπαρ. περὶ ἐνοχῶν σελ. 35 ἐπ.— Οἰκ. πολ. δικον. §. 92.

Πίναξ λεξικός.

1. Εἰς τὸ Εὑρ. (τόμ. 2 σελ. 183—241) ἐξέθεσα διαφόρους παρατηρήσεις περὶ τῆς ἀποζημιώσεως, τὴν ὁποίαν συνεπάγονται τὰ

ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΑΔΙΚΗΜΑΤΑ.

Ὅρα τὴν λέξιν Πλαστογραφία, ἔνθα ἡ 89 τοῦ 1846 ποιν. ἀπόφ. τοῦ Ἀρ. Πάγου.— Τὴν λέξιν Ἐλευθεροτυπία ἐν Θέμ. τόμ. 6.— Τὴν λέξιν Στάσις.—Τὴν λέξιν, Ποινικὴ Ἁρμοδιότης.— Τὴν ποιν. Ἀρ. Πάγου ἀπόφ. 40 τοῦ 1852 ἐν λέξει ποινικὴ ἁρμοδιότης.

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ θάνατος.

§ 1. Τὴν περὶ καταργήσεως τοῦ πολιτικοῦ θανάτου ἔκθεσιν πρὸς τὴν ἐθνικὴν συνέλευσιν τῆς Γαλλίας, ἴδε εἰς τόμ. 3, φυλλ. 2 σ. 98 τῆς revue crit. de legisl.

§ 2. Ὁ πολιτικὸς θάνατος πότε ἐπιφέρει διάλυσιν τοῦ γάμου; ἴδε τὴν λ. γάμος.

§ 3. Ἡ ἀπονεμηθεῖσα εἴς τινα καταδικασθέντα εἰς ποινήν, συνεπιφέρουσαν πολιτικὸν θάνατον, ἀμνηστεία ἀναζωοποιεῖ αὐτοδικαίως τὸν γάμον; Ναί, cass. 8. δεκ. 1851. Devill. 52, 1, 215. revue crit. σ. 463 ἐπ.

§ 4. Ἡ ἀναιρέσεως αἴτησις ἡ ἀφορῶσα τὸ ζήτημα ἂν ὁ γάμος

ἦναι διαλελυμένος, ἔχει ἀνασταλτικὴν δύναμιν, τόσον ὅταν ἡ διάλυσις πηγάζῃ ἐκ πολιτικοῦ θανάτου, ὅσον καὶ ὅταν πηγάζῃ ἐκ διαζυγίου, ἴδε τὴν λέξιν διαζύγιον.

§ 5. Ὁ ὑποστὰς τὸν πολιτικὸν θάνατον δύναται μετελθεῖν τὸ ἐμπόριον; Ῥαλλ. ἐμπ. δίκ. τ. 1 σελ. 93.

§ 6. Πρβ. Εὑρ. τ. 8. σ. 137 ἐπ.—Καλλ. τ. 1 §. 197.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ (action civile).

Πολ. δίκ. 10—12.— Ποιν. δικ. 6. ἐπ. 302 ἐπ.— Παραίτησις 306 δικαιώματα τοῦ πολ. ἐνάγοντος. 402. 449. Πρλ. Παπαρ. περὶ ἐνοχῶν σελ. 35 ἐπ.— Οἰκ. πολ. δικον. §. 92.

Πίναξ λεκτικός.

1. Εἰς τὸ Εὑρ. (τόμ. 2 σελ. 183—241) ἐξέθεσα διαφόρους παρατηρήσεις περὶ τῆς ἀποζημιώσεως, τὴν ὁποίαν συνεπάγονται τὰ

ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΑΔΙΚΗΜΑΤΑ.

Ὅρα τὴν λέξιν Πλαστογραφία, ἔνθα ἡ 89 τοῦ 1846 ποιν. ἀπόφ. τοῦ Ἀρ. Πάγου.— Τὴν λέξιν Ἐλευθεροτυπία ἐν Θέμ. τόμ. 6.— Τὴν λέξιν Στάσις.— Τὴν λέξιν, Ποινικὴ Ἁρμοδιότης.— Τὴν ποιν. Ἀρ. Πάγου ἀπόφ. 40 τοῦ 1852 ἐν λέξει ποινικὴ ἁρμοδιότης.

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ θάνατος.

§ 1. Τὴν περὶ καταργήσεως τοῦ πολιτικοῦ θανάτου ἔκθεσιν πρὸς τὴν ἐθνικὴν συνέλευσιν τῆς Γαλλίας, ἴδε εἰς τόμ. 3, φυλλ. 2 σ. 98 τῆς revue crit. de legisl.

§ 2. Ὁ πολιτικὸς θάνατος πότε ἐπιφέρει διάλυσιν τοῦ γάμου; ἴδε τὴν λ. γάμος.

§ 3. Ἡ ἀπονεμηθεῖσα εἴς τινα καταδικασθέντα εἰς ποινήν, συνεπιφέρουσαν πολιτικὸν θάνατον, ἀμνηστεία ἀναζωοποιεῖ αὐτοδικαίως τὸν γάμον; Cal. cass. 8. δεκ. 1851. Devill. 52, 1, 215. revue crit. σ. 463 ἐπ.

§ 4. Ἡ ἀναιρέσεως αἴτησις ἡ ἀφορῶσα τὸ ζήτημα ἂν ὁ γάμος

ἦναι διαλελυμένος, ἔχει ἀνασταλτικὴν δύναμιν, τόσον ὅταν ἡ διάλυσις πηγάζῃ ἐκ πολιτικοῦ θανάτου, ὅσον καὶ ὅταν πηγάζῃ ἐκ διαζυγίου, ἴδε τὴν λέξιν διαζύγιον.

§ 5. Ὁ ὑποστὰς τὸν πολιτικὸν θάνατον δύναται μετελθεῖν τὸ ἐμπόριον; Ῥαλλ. ἐμπ. δίκ. τ. 1 σελ. 93.

§ 6. Πρβ. Εὑρ. τ. 8. σ. 137 ἐπ.—Καλλ. τ. 1 §. 197.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ (action civile).

Πολ. δίκ. 10—12.— Ποιν. δικ. 6. ἐπ. 302 ἐπ.— Παραίτησις 306 δικαιώματα τοῦ πολ. ἐνάγοντος. 402. 449. Πρλ. Παπαρ. περὶ ἐνοχῶν σελ. 35 ἐπ.— Οἰκ. πολ. δικον. §. 92.

Πίναξ λεξικός.

1. Εἰς τὸ Εὑρ. (τόμ. 2 σελ. 183—241) ἐξέθεσα διαφόρους παρατηρήσεις περὶ τῆς ἀποζημιώσεως, τὴν ὁποίαν συνεπάγονται τὰ

ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΑΔΙΚΗΜΑΤΑ.

Ὅρα τὴν λέξιν Πλαστογραφία, ἔνθα ἡ 89 τοῦ 1846 ποιν. ἀπόφ. τοῦ Ἀρ. Πάγου.— Τὴν λέξιν Ἐλευθεροτυπία ἐν Θέρ. τόμ. 6.— Τὴν λέξιν Στάσις.—Τὴν λέξιν, Ποινικὴ Ἁρμοδιότης.— Τὴν ποιν. Ἀρ. Πάγου ἀπόφ. 40 τοῦ 1852 ἐν λέξει ποινικὴ ἁρμοδιότης.

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ θάνατος.

§ 1. Τὴν περὶ καταργήσεως τοῦ πολιτικοῦ θανάτου ἔκθεσιν πρὸς τὴν ἐθνικὴν συνέλευσιν τῆς Γαλλίας, ἴδε εἰς τόμ. 3, φυλλ. 2 σ. 98 τῆς revue crit. de legisl.

§ 2. Ὁ πολιτικὸς θάνατος πότε ἐπιφέρει διάλυσιν τοῦ γάμου; ἴδε τὴν λ. γάμος.

§ 3. Ἡ ἀπονεμηθεῖσα εἰς τινα καταδικασθέντα εἰς ποινήν, συνεπιφέρουσαν πολιτικὸν θάνατον, ἀμνηστεία ἀναζωοποιεῖ αὐτοδικαίως τὸν γάμον; Bal. cass. 8. δεκ. 1851. Devill. 52, 1, 215. revue crit. σ. 468 ἐπ.

§ 4. Ἡ ἀναιρέσεως αἴτησις ἡ ἀφορῶσα τὸ ζήτημα ἂν ὁ γάμος

ἦναι διαλελυμένος, ἔχει ἀνασταλτικὴν δύναμιν, τόσον ὅταν ἡ διάλυσις πηγάζῃ ἐκ πολιτικοῦ θανάτου, ὅσον καὶ ὅταν πηγάζῃ ἐκ διαζυγίου, ἴδε τὴν λέξιν διαζύγιον.

§ 5. Ὁ ὑποστὰς τὸν πολιτικὸν θάνατον δύναται μετελθεῖν τὸ ἐμπόριον; Ῥαλλ. ἐμπ. δίκ. τ. 1 σελ. 93.

§ 6. Πρβ. Εὐρ. τ. 8. σ. 137 ἐπ.—Καλλ. τ. 1 §. 197.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ (action civile).

Πολ. δίκ. 10—12.— Ποιν. δικ. 6. ἐπ. 302 ἐπ.— Παραίτησις 306 δικαιώματα τοῦ πολ. ἐνάγοντος. 402. 449. Πρλ. Παπαρ. περὶ ἐνοχῶν σελ. 35 ἐπ.— Οἰκ. πολ. δικον. §. 92.

Πίναξ λεξικός.

1. Εἰς τὸ Εὐρ. (τόμ. 2 σελ. 183—241) ἐξέθεσα διαφόρους παρατηρήσεις περὶ τῆς ἀποζημιώσεως, τὴν ὁποίαν συνεπάγονται τὰ

ἀδικήματα. Αὐτόθι εὑρίσκετε, ἰδίως, παρατηρήσεις περὶ τῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς χωρεῖ πολιτικὴ ἀγωγή.— Περὶ τοῦ ποῖος δύναται νὰ παρασταθῇ ὡς πολ. ἐνάγων, πότε καὶ κατὰ ποίας διατυπώσεις, (βλάβη, ἱκανότης, προδικασία).— Κατὰ ποίων κινεῖται πολιτικὴ ἀγωγή.— Ἐνώπιον ποίου δικαστηρίου.— Περὶ ἐνδίκων μέσων καὶ δικαιωμάτων τοῦ πολιτικοῦ ἐνάγοντος.— Περὶ ἀποφάσεως, ἀποχῆς καὶ παραγραφῆς.— Περὶ ἐκτελέσεως.

Εἰς ἕτερον ἄρθρον, ἐπιγραφόμενον ζητήματα προδικαστικὰ (Εὐρ. τόμ. 8 σελ. 53 ἐπ.) ἐξέθεσα τὰ περὶ ἐπιῤῥοῆς, τὴν ὁποίαν ἔχουν αἱ τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων ὡς πρὸς τὰς πολιτικάς, καὶ τ' ἀνάπαλιν.

Θεωρῶ περιττὸν νὰ τὰ ἐπαναλάβω ἐνταῦθα. Ὅθεν θέλω περιορισθῇ μόνον εἰς τὰ ζητήματα, ὅσα, ὡς πρὸς τὴν πολιτικὴν ἀγωγήν, ἔλυσεν ἡ νομολογία τῶν ἡμετέρων δικαστηρίων.

2. Ἡ ἀποζημίωσις καὶ ἡ ἱκανοποίησις δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς ὅλα τὰ εἴδη τῶν ἐγκληματικῶν πράξεων (6 ποιν. δικ.).— Ἄρα καὶ εἰς τὸ περὶ τραυμάτων. Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 82 τοῦ 1843. — Ὡς καὶ εἰς τὸ περὶ παραβιάσεως τῆς περὶ τὸν γάμον πίστεως. Ἀπόφασις Ἐφ. Ἀθηνῶν τοῦ φεβρ. 1851, τοῦ Δελόπουλον ἀφορῶσα.

3. Ἀνήλικες καὶ ἄλλα ὑπὸ ἐπιμέλειαν διατελοῦντα πρόσωπα ἔχουν τὸ δικαίωμα τῆς ἐγκλήσεως, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ δικαίωμα νὰ ἐνεργῶσιν αὐτοπροσώπως πολιτικὰς πράξεις.— Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 90 τοῦ 1846, ἣν ἴδε εἰς Εὐρ. τόμ. 2 σελ. 242.

4. Τίς θεωρεῖται ὡς πολιτικῶς ἐνάγων; (1).

Ἡ νομολογία δὲν μοὶ φαίνεται σταθερὰ ὡς πρὸς τὸ ζήτημα αὐτό· ἰδοὺ δὲ τί εὕρηται εἰς αὐτήν.

α') Ὅστις διὰ τῆς πρὸς τὸν εἰσαγγελέα μηνύσεώς του ἐζήτησε τὴν ἀπόδοσιν τῶν χρημάτων του καὶ τὴν πρὸς τὸν κατηγορούμενον γνωστοποίησιν τῶν ἀπαιτήσεών του, θεωρεῖται ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, καὶ ὡς τοιοῦτος δύναται, κατὰ τὰ ἄρθρ. 260 καὶ 302 τῆς ποιν. δικονομίας, νὰ ἐνεργήσῃ καὶ ἀργότερα, δυνάμενος νὰ ἀνακόψῃ καὶ τὸ βούλευμα· ἀλλὰ ἂν διαμένῃ εἰς ἄλλον τόπον παρὰ τὴν ἕδραν τοῦ δικαστηρίου, καὶ δὲν διώρισεν ἀντίκλητον εἰς τὴν ἕδραν τοῦ δικαστηρίου, δὲν δύναται νὰ παραγάγῃ ὑπὲρ αὐτοῦ κανὲν νόμιμον ἀποτέλεσμα, δηλαδὴ νὰ ἀνακόψῃ τὸ βούλευμα μετὰ παρέλευσιν 24 ὡρῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεώς του, καὶ ἂν δὲν τῷ

---

(1) Ἴδε καὶ Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 372 διατριβήν τινα περὶ τοῦ ἂν δύνανται οἱ μηνυταὶ νὰ προσβάλωσι τὰ βουλεύματα διὰ τῶν εἰδικῶν μέσων.

ἐπεδόθη· ἴδε βούλευμα. Βούλ. ἐφ. Ναυπλ. ἐν Εὐρ. τόμ. 1 σελ. 54 §. 53.

β') Διὰ νὰ παρασταθῇ τις ὡς πολιτ. ἐνάγων, ἀρκεῖ ἁπλῆ ἡ περὶ τούτου δήλωσις; Ναί, ἡ δὲ ἐπίδοσις τῆς ἀγωγῆς διατάττεται ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ γνωρίσῃ ὁ κατηγορούμενος τὰς ἀξιώσεις τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος, διὰ νὰ δύναται νὰ τὰς ἀμφισβητήσῃ κατὰ τὴν ἐπὶ ἀκροατηρίου ἀνάκρισιν· ὥστε καὶ πρὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀγωγῆς ὁ ἀδικηθεὶς δύναται νὰ παρίσταται ὡς πολιτικῶς ἐνάγων καὶ ἐπὶ τῇ ἁπλῇ τῆς προθέσεως δηλώσει. Βούλ. 61 τοῦ 1846 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν.

γ') Κανεὶς δὲν δύναται νὰ ἐμφανισθῇ ὡς πολ. ἐνάγων, ἂν δὲν ζητήσῃ πρῶτον τὰς ἰδιωτικὰς ἀπαιτήσεις δι' ἐγγράφου συντασσομένου καὶ παραδιδομένου κατὰ τὰς περὶ τούτου διατάξεις τῆς πολ. δικονομίας, οὔτε νὰ λάβῃ χαρακτῆρα ἰδιωτικοῦ κατηγόρου πρὶν ἐξαιτηθῇ ἐγγράφως καὶ ὑποχρεωθῇ δι' ἐγγυήσεως εἰς τὰς ἀπαιτουμένας ἀποζημιώσεις· ἁπλῆ ἡ ἔγκλησις ἢ ἡ προφορικὴ δήλωσις, ἐπελθοῦσα μάλιστα μετὰ τὴν ἀναιρέσεως αἴτησιν, δὲν χορηγεῖ τοιοῦτον χαρακτῆρα. Ἀπόφ. ποινικ. Ἀρ. Πάγου πζ' τοῦ 1836.

δ') Οἱ μὴ παρασταθέντες ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντες δὲν ἔχουν δικαίωμα ν' ἀνακόπτωσι τὰ βουλεύματα, καὶ ἐὰν μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ ἐγκαλουμένου ὑπῆρξε δίκη τὶς πολιτικὴ (ἥτις πρὸ πολλοῦ ἤδη ἐπεραιώθη) ἀναγομένη εἰς τὴν ἰδίαν ὑπόθεσιν, τὴν ὁποίαν ἀφορᾷ ἡ ἀνάκρισις· ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 24 τῆς 1 ἀπρ. 1843.

ε') Πολιτικῶς ἐνάγων δὲν θεωρεῖται εἰμὴ ὁ παρασταθεὶς εἰς τὴν ἀνάκρισιν ἢ εἰς τὸ δικαστήριον. Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου σκζ' τοῦ 1838.

ς') Κατὰ τὰ ἄρθρα 303 καὶ 260 τῆς ποινι. δικονομίας, ὁ ἀδικηθεὶς λαμβάνει τὸ δικαίωμα νὰ συμμετέχῃ εἰς τὰς ἀνακριτικὰς πράξεις καὶ νὰ ἀνακόπτῃ τὰ βουλεύματα ἀφ' ἧς στιγμῆς παρέδωκεν ἀγωγήν· ἁπλῆ καταμήνυσις δὲν χορηγεῖ τοιαῦτα δικαιώματα· ἴδε βούλευμα. Βούλ. ἐφ. Ναυπλίου.

5. Ἡ χήρα καὶ τὰ ὀρφανὰ τέκνα ἔχουν ἄμεσον συμφέρον παρέχον αὐτοῖς τὸ δικαίωμα νὰ ζητῶσιν ἀποζημίωσιν ἀπὸ τὸν φονέα τοῦ συζύγου καὶ πατρός· εἶναι δὲ ἀδιάφορον, ἂν ὁ φόνος ἐγένετο ἐκ προθέσεως ἢ ἐξ ἀμελείας, ἢ ἂν δὲν ἔχωσι κληρονομικὸν δικαίωμα (οἱ ἐνάγοντες) ἢ ἀπέβαλον τὴν κληρονομίαν. Πολ. δίκ. 67— Εὐρ. Ῥολλίνου λέξ. action civ. ἀρ. 63. ἀπόφ. 10062 τοῦ 1852 τῶν ἐν Ἀθ. Ἐφετῶν.

6. Τὰ τέκνα πατρὸς φονευθέντος παρ' ἄλλου δύνανται νὰ ζητήσωσιν ἀπὸ τοῦτον ἱκανοποίησιν καὶ ἀποζημίωσιν ὥστε νὰ διατρέφωνται παρ' αὐτοῦ μέχρι τοῦ 18 ἔτους τῆς ἡλικίας των, ὅτε δύνανται οἴκοθεν νὰ πορισθῶσι τὰ ἀναγκαῖα τοῦ ζῆν. Ἀπόφ. 8948 τοῦ 1851 Ἐφ. Ἀθηνῶν (τμ. Β')— Ἠλ. Σταματόπουλος. Σημ. ἡ 1779 ἀπόφασις τῶν ἐν Ἀθ. Ἐφετῶν ἔχει οὕτως.

Ἀπόφ. Ἐπειδή, κατὰ τὸ ἄρθρον 12 τῆς πολ. δικονομίας, ἀποφασισθέντος ἅπαξ τοῦ προκαταρκτικοῦ ζητήματος παρὰ τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου, δὲν δύναται πλέον τὸ ἄλλο δικαστήριον, εἴτε πολιτικὸν εἴτε ποινικόν, νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν ἀνάκρισιν τοῦ αὐτοῦ ζητήματος· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, τὸ ἐν Ἀθήναις πλημμελειοδικεῖον διὰ τῆς ἀπὸ 23 ὀκτωβρίου 1839 ὑπ' ἀριθ. 819 ποινικῆς ἀποφάσεώς του κατεδίκασε τὸν Ματθαῖον Βουρνὼ ὡς ἔνοχον, ὅτι κατὰ τὸν μάϊον 1839 διὰ χαλεπῶν ὀνειδισμῶν καὶ ὕβρεων ἐρεθισθείς, ἐτραυμάτισε μὲ ξίφος τὴν κεφαλήν, καὶ τὴν δεξιὰν χεῖρα τοῦ Μιχαὴλ Ἰωάννου, νοσήσαντος καὶ καταστάθέντος ἐκ τούτου ἀνικάνου πλέον τῶν 30 ἡμερῶν, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν τριῶν μηνῶν, ἑπομένως ἐξ ἑνὸς κατέστη πλέον ἀπαράδεκτος, κατὰ τὴν πολιτικὴν δικονομίαν, ὁ δϊϊσχυρισμὸς τοῦ Ματ. Βουρνὼ ὅτι ἐπλήγωσε τὸν Μιχαὴλ Ἰωάννου, εὑρισκόμενος εἰς κατάστασιν νομίμου ἀμύνης, ἐξ ἄλλου ἂν τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις πρωτοδικῶν δὲν ὤφειλε νὰ διατάξῃ τὴν ἀπόδειξιν ὅτι ἡ ἀνικανότης τοῦ Μ. Ἰωάννου διήρκησεν ὑπὲρ τοὺς τρεῖς μῆνας, τίποτε ὅμως δὲν ἐμπόδιζε τοῦ νὰ συγχωρήσῃ εἰς τοῦτον ν' ἀποδείξῃ, ὡς ἔπραξε διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 3587 ἀποφάσεώς του, ὅτι διὰ τὴν θεραπείαν τῶν τραυμάτων τῆς κεφαλῆς καὶ δεξιᾶς χειρός του. . . . . ἐπεσκέφθη ἀπὸ ἰατρὸν τέσσαρας μῆνας, καὶ ὅτι διὰ τὴν θεραπείαν ταύτην ἐξώδευσε 250 δραχμάς, καθότι ἡ θεραπεία αὕτη ἠδύνατο νὰ ἐπεκτανθῇ περισσότερον τῆς ὡς ἐκ τῆς πληγῆς ἀνικανότητος τοῦ Μ. Ἰωάννου πρὸς τὰ ἔργα τοῦ ἐπαγγέλματός του.

Ἐπειδὴ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον δὲν ὤφειλε τὸ αὐτὸ δικαστήριον διὰ τῆς μνημονευθείσης ἀποφάσεώς του νὰ διατάξῃ τὴν ἀπόδειξιν ὅτι ὡς ἐκ τοῦ τραύματος τούτου ἡ χείρ του κατέστη ὅλη ἢ ἐν μέρει ἄχρηστος πρὸς ἐργασίαν διὰ παντός, καθότι ἡ πρᾶξις τοῦ Μ. Βουρνὼ ἤθελε τότε ὑπάγεσθαι εἰς τὸ ἄρθρον 307 §. 2 τοῦ ποινικοῦ νόμου, τὸ δὲ ἁρμόδιον ποινικὸν δικαστήριον ἀπεφάσισεν ὅτι δὲν ὑπῆρξεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἄλλη ἢ ἡ ἀνωτέρω ἀνικανότης τῶν τριῶν μηνῶν.

Ὡς πρὸς τὴν ἔφεσιν κατὰ τῆς ἀπὸ 26 ἀπριλίου 1840 ὑπ' ἀριθ. 3770 ἀποφάσεως τῶν ἐνταῦθα πρωτοδικῶν.

Ἐπειδὴ ἂν καὶ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 819 καὶ ἀπὸ 23 ὀκτωβρίου 1839 ἀποφάσεως τῶν ἐνταῦθα πλημμελειοδικῶν, καὶ τῆς ἀπὸ 24 σεπτεμβρίου 1840 ἀποφάσεως τοῦ πταισματοδικείου τῆς Βορείου πλευρᾶς ἀποδεικνύεται ὅτι ὁ Μιχαὴλ Ἰωάννου ἠρέθισε προηγουμένως τὸν Μ. Βουρνὼ διὰ χαλεπῶν ὀνειδισμῶν καὶ ὕβρεων, τοῦτο οὔτε δικαιολογεῖ τὴν πρᾶξιν τοῦ Μ. Βουρνὼ, διὰ τῆς ὁποίας ἐτραυμάτισε τὸν Μ. Ἰωάννου κατὰ τὴν χεῖρα, οὔτε τὸν ἀπαλλάττει τοῦ χρέους τῆς ἀποζημιώσεως τῶν προκυψασῶν εἰς τὸν Μ. Ἰωάννου τυχὸν ζημιῶν, αἱ ὁποῖαι ὁρίζονται ὡς ἀκολούθως ἀπὸ τὸν νόμον 7 τῶν Βασιλ. βιβλ. 60 τίτλ. δ'. ἐπὶ ἐλευθέρου βλαβέντος ἡ καταδίκη γίνεται εἰς τὰς δαπάνας τῆς ἐπιμελείας, καὶ τὴν ἐργασίαν ἧς ἐστέρηται, καὶ μέλλει στερεῖσθαι· τῶν οὐλῶν δὲ καὶ τῆς ἀμορφίας ἐπιτίμησις οὐ γίνεται, σῶμα γὰρ ἐλεύθερον οὐ διατιμᾶται, καὶ νόμον 3 τῶν Βασιλ. βιβλ. 60 τίτλ. 2 καὶ Ν. 5 τοῦ Ἀρμεν. βιβλ. 5 τίτλ. ά.

Ἐπειδὴ ἀποφασσθέντος ἅπαξ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 619 καὶ ἀπὸ 23 ὀκτωβρίου 1839 ἀποφάσεως τῶν ἐνταῦθα πλημμελειοδικῶν ὅτι ἡ πρὸς ὑπηρεσίαν ἀνικανότης, τὸν Μ. Ἰωάννου δὲν διήρκησε πλέον τῶν τριῶν μηνῶν, κακῶς τὸ ἐν Ἀθήναις δικαστήριον τῶν πρωτοδικῶν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 3770 ἀποφάσεώς του ἐπεδίκασεν εἰς τὸν Μ. Ἰωάννου δραχμὰς ἑκατὸν διὰ στέρησιν μισθοῦ, τεσσάρων μηνῶν ἀνὰ 25 δραχμὰς τὸν μῆνα, ἐν ᾧ προκύπτει ἐκ τῆς προμνησθείσης ποινικῆς ἀποφάσεως νόμιμον τεκμήριον, κατὰ τοῦ ὁποίου δὲν συγχωρεῖται ἀπόδειξις ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἀνικανότης δὲν ὑπερβαίνει τὰς τρεῖς μῆνας.

Ἐπειδὴ, ὅμως ἐκ τῶν κατὰ τὴν πρωτόδικον καὶ κατ' ἔφεσιν δίκην ἐξετασθέντων μαρτύρων, συνδυαζομένων μὲ τὴν ἀνωτέρω ἀναφερθεῖσαν ποινικὴν ἀπόφασιν, συνάγεται ὅτι ἡ ἀνικανότης αὕτη διήρκεσε τρεῖς μῆνας, ὁ δὲ Μ. Ἰωάννου, πρὶν τοῦ τραυματισμοῦ του ἐλάμβανεν ὡς ὑπηρέτης μισθὸν 25 δραχμῶν, καὶ ὅτι τὰ ἔξοδα τῆς θεραπείας του, συμποσοῦνται εἰς δραχμὰς διακοσίας πεντήκοντα.

Ἐπειδὴ ἐκ τοῦ συνόλου τῶν αὐτῶν μαρτυριῶν δὲν ἀπεδείχθη ἀδιστάκτως ὅτι ἡ ἐνεστῶσα κατάστασις τοῦ δακτύλου τοῦ Μ. Ἰωάννου προῆλθεν ὡς ἐκ τῆς κακῆς θεραπείας, διότι οὐδεὶς τῶν ἐξετασθέντων ἢ δημοσίων μαρτύρων ἀπεφάνθη ὅτι δύναται νὰ βεβαιώσῃ τοῦτο θετικῶς, ἐκ δὲ τῆς καταθέσεως τοῦ Μ. Ἰατράκου εἰπόντος ὅτι «ὅταν ἦλθεν εἰς αὐτὸν ζητῶν θεραπείαν ὁ Μ. Ἰωάννου τὸ δάκτυλόν του εἶχε γάγγραιναν, κτλ.» ἀποδεικνύεται μὲν ἀμέλειά τις ἐκ μέρους τοῦ Μ. Ἰωάννου εἰς τὸ νὰ προλάβῃ τ' ἀποτελέ-

σματα τῆς πληγῆς του, ἐπικαλούμενος ἐγκαίρως τὴν βοήθειαν τῆς τέχνης, ἀλλ' εἰς τὴν ἀμέλειαν ταύτην, δὲν δύναται ν' ἀποδοθῇ μετὰ βεβαιότητος ἡ ἐνεστῶσα κατάστασις τοῦ δακτύλου τοῦ Μ. Ἰωάννου, καὶ ἑπομένως δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἐπιῤῥοὴν, εἰμὴ ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τῶν διεκδικουμένων ἀποζημιώσεων.

Ἐπειδὴ ἂν καὶ, κατὰ τὰ προῤῥηθέντα, τὸ δικαστήριον δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὰς καταθέσεις τῶν πρωτοδίκως ἐξετασθέντων μαρτύρων δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθ. 3687 προδικαστικῆς ἀποφάσεως, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα, ὅτι ἡ χεὶρ τοῦ Μ. Ἰωάννου κατέστη διὰ παντὸς ἄχρηστος πρὸς ἐργασίαν, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 819 ποινικὴν ἀπόφασιν λογίζεται ὡς ἀλήθεια ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ προκειμένου απαντελὴς ἀποβολὴ χρήσεως ἑνὸς τῶν μελῶν τοῦ Μ. Ἰωάννου» ἐκ τῆς γενομένης ὅμως μεταξὺ τῶν διαδικων συζητήσεως, καὶ ἐξ ὅσων ἀντελάβετο τὸ δικαστήριον ἰδίαις αἰσθήσεσι κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς προκειμένης ὑποθέσεως, ὡς πρὸς τὴν κατάστασιν τοῦ δακτύλου τοῦ Μ. Ἰωάννου, ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ κατάστασις αὕτη συνίσταται εἰς διαρκῆ καὶ ὄχι μικρὸν περιορισμὸν τῆς χρήσεως τῆς χειρὸς τοῦ Μ. Ἰωάννου, προελθόντα ὡς ἐκ πράξεων τοῦ Μ. Βουρνῶ.

Ἐπειδὴ, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς προῤῥηθείσης ἀμελείας, τῆς ἐκ μέρους τοῦ Μ. Ἰωάννου ἀθεμίτου διαγωγῆς, διὰ τῆς ὁποίας ἠρέθισε τὸν Μ. Βουρνῶ, καὶ τέλος τῆς περιστάσεως ὅτι ὁ ῥηθεὶς Μ. Ἰωάννου δὲν κατέστη διὰ τὸ μέλλον ἀνίκανος πρὸς ὑπηρεσίαν, ἀλλὰ μόνον ἐπεριορίσθη ἡ ἱκανότης του, ἡ παρὰ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως ἐπιψηφισθεῖσα ἀποζημίωσις 3000 χιλιάδων δραχμῶν εἶναι ὑπέρογκος, διότι, λογιζομένου τοῦ νομίμου τόκου τοῦ κεφαλαίου τούτου ἀνὰ 12 τοῖς 0/0 ἰσοδυναμεῖ μὲ μηνιαίαν ἐπιχορήγησιν 30 δραχμῶν, τὴν ὁποίαν, ὡς ἀπεδείχθη, δὲν ἐλάμβανεν ὁ Μ. Ἰωάννου οὔτε πρὶν τῆς πληγώσεώς του.

Ἐπειδὴ ἐκ τοῦ προμνησθέντος περιορισμοῦ τῆς ἱκανότητος τοῦ Μ. Ἰωάννου ὡς ἐκ τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως τοῦ δακτύλου του, προκύπτει ἐκ τούτου μέλλουσα ζημία, ἡ ὁποία διὰ τῆς προῤῥηθείσης ἐλλείψεως τοῦ Μ. Ἰωάννου διὰ τὸ δυνατὸν τοῦ νὰ εὕρῃ διὰ τῆς ἐργασίας πόρον ζωῆς, ἂν καὶ μὴ ἴσον μὲ ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἤθελεν ἔχει ἄνευ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς κατ' αὐτοῦ πράξεως τοῦ Μ. Βουρνῶ, δικαίως δύναται νὰ ἐκτιμηθῇ εἰς δραχμὰς χιλίας.

Ἐπειδὴ ἐκ τῶν συνδυασμένων ἄρθρων 181, 185 §. 1 καὶ 583 τῆς πολιτικῆς δικονομίας συνάγεται προφανῶς, ὅτι ὡς ὁριστικαὶ ἀποφάσεις θεωροῦνται ὑπὸ τοῦ νόμου ἐκεῖναι, δι' ὧν εἴτε ἀποπε-

ρατοῦται ἡ δίκη, εἴτε γίνεται δεκτὴ ἔνστασίς τις, καὶ τοιουτοτρόπως ἀπεκδύεται ἐντελῶς τὸ ἐκδοῦν αὐτὰς δικαστήριον, τῆς ὅλης ὑποθέσεως, αἱ δὲ λοιπαὶ θεωροῦνται ὡς προδικαστικαὶ καὶ παρεμπίπτουσαι ἀποφάσεις, καὶ δὲν ἐκκαλοῦνται μόναι ἀλλὰ συγχρόνως μὲ αὐτήν, ἐκτὸς μόνον τῶν περὶ ἀποδείξεως παρεμπιπτουσῶν ἀποφάσεων, τὰς ὁποίας οἱ διάδικοι δύνανται καὶ πρὸ τῆς ὁριστικῆς καὶ συνάμα.»

7. Τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων, δικάζον ἐπὶ τῶν πολιτικῶν ἀπαιτήσεων, δὲν παραβιάζει τὸν νόμον, ἐπιδικάζον ποσὸν ἀνώτερον τοῦ διὰ τῆς ἐτυμηγορίας παραδεχθέντος. Ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου 24 τοῦ 1852.

8. Ὁ πατὴρ ἐνάγεται πρὸς ἀποζημίωσιν διὰ τὰς ἐξ ἀδικημάτων κτλ. πράξεις τοῦ υἱοῦ του; Ἴδε τὴν 13 τοῦ 1846 ἀπόφασιν τοῦ Ἀρ. Πάγου εἰς Εὐρ. τόμ. 2 σελ. 238. Πρλ. Τουλλ. τόμ. 11 σελ. 270—Καλλ. τόμ. 3. §. 486.

9. Ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ ἀναβάλλεται ἕνεκα τῆς ποινικῆς; Ἴδε διάφορα σχετικὰ ζητήματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἀνήκουσιν ἐνταῦθα, εἰς Εὐρ. τόμ. 2 σελ. 233, συνδυάζων αὐτὰ μὲ τοὺς §. 16, 17, 21, 27 τοῦ ἄρθρου ζητήματα προδικαστικὰ (Εὐρ. τόμ. 8). Πρλ. καὶ πολ. δίκ. Οἰκ. §. 92.—κατωτ. §. 17.

10. Ὑπάρχει ἀκυρότης διαδικασίας, ἂν ἠκούσθησαν μάρτυρες τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος, ὅστις παρῃτήθη τῆς ἀγωγῆς του, ἢ ἂν αὕτη ἀπεῤῥίφθη δι' ἄλλον τινὰ λόγον; 85. 306 ποιν. δικ.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ οἱ λόγοι οὗτοι εἶναι ἀπαράδεκτοι, μὴ προταθέντας ἐνώπιον τῶν συνέδρων ὅπου, ὡς προκύπτει ἐκ τῶν πρακτικῶν, κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς δίκης καὶ διεξαγωγὴν τῶν ἀποδείξεων, ὁ ἀναιρεσίων δὲν ἐπρότεινεν εἰμὴ τὴν κακῶς ἐπιδοθεῖσαν αὐτῷ ἀγωγὴν, τὸ δὲ ἀπαράδεκτον ταύτης ὡς ἐκ τοῦ δεδικασμένου ἐπρότεινε μόνον μετὰ τὴν ἐτυμηγορίαν τῶν ἐνόρκων· ἐκτὸς δὲ τούτου οὔτε βάσιμοι εἶναι, διότι οἱ παρὰ τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος καλούμενοι μάρτυρες, ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἐκλητεύθησαν ὑπὸ τοῦ ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντος παραστάθέντος ἀναιρεσιβλήτου, καθὸ κοινοποιούμενοι εἰς τὸν κατηγορούμενον, ὅπως καὶ οἱ τῆς κατηγορίας θεωροῦνται καὶ ὡς μάρτυρες τῆς κατηγορίας, καὶ ἐπομένως ἡ ἐφ' ὅλων ὁμοῦ τῶν μαρτύρων τούτων στηριζομένη ἐτυμηγορία τῶν ἐνόρκων καὶ ἡ ἐπὶ ταύτης ἐκδεδομένη ἀπόφασις ποινικὴ δὲν εἶναι ἄκυροι διὰ τὴν εἰς τὴν δίκην ταύτην μεσολάβησιν τοῦ πολιτ. ἐνάγοντος, εἴτε οὗτος παραιτηθῇ τῆς ἀγωγῆς του τυχὸν, ἢ παραπεμφθῇ αὕτη εἰς τὸ πολιτ. δικαστήριον, κατὰ τὰ ἄρθρ. 85 καὶ 306 τῆς ποιν. δικονομίας· ἢ καὶ ἐὰν τυχὸν ἡ πολιτικὴ

ἀγωγὴ ἀποῤῥιφθῇ ὡς ἀπαράδεκτος δι' οἱονδήποτε ἀνατρεπτικὸν λόγον. Ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 85 τοῦ 1851.

11. Συνεπείᾳ τῆς ἀνακοπῆς ἐπέρχεται ἡ ὁλοσχερὴς ἀκύρωσις τῆς ἀνακοπείσης ἀποφάσεως ἐξαιρουμένων τῶν ἐξόδων (1), ἄρα τὸ δικαστ. πρέπει ν' ἀποῤῥίπτῃ τὴν ἀγωγὴν τοῦ μὴ ἐμφανισθέντος πολιτικῶς ἐνάγοντος (342, 338, 403, 404. ποιν. δικον.) ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 57 τοῦ 1851.

12. Εἰς τὴν ἐπὶ ψευδορκίᾳ ἐνώπιον τῶν κακουργιοδικῶν δίκην δὲν δύναται νὰ παρασταθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων ὁ εἰς πολιτικὴν δίκην ἀντίδικος τοῦ κατηγορουμένου, ἐφ' ἧς ἐδόθη ὁ δῆθεν ψευδὴς ὅρκος. 382, 357 πολ. δικ.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ, κατὰ τὰ συνδυασμένα ἄρθρ. 382 καὶ 357 τῆς πολιτ. δικονομίας, ὁ γενόμενος ὅρκος εἴτε ἐπακτὸς, εἴτε δικαστικὸς εἶναι, ἀποτελεῖ μεταξὺ τῶν διαδίκων, τῶν κληρονόμων καὶ ἄλλων ἀντιπροσώπων αὐτῶν ἐντελῆ ἀπόδειξιν. Πᾶσα δὲ ἀνταπόδειξις, καὶ αὐτὴ προσέτι ἡ περὶ ψευδορκίας ἀπόδειξις, εἶναι ἀπαράδεκτος, ἐπιφυλαττομένης τῆς ποινικῆς καταδιώξεως· διὰ δὲ τοῦ ῥητοῦ καὶ σαφοῦς γράμματος τῶν ἄρθρων τούτων, ὁ νομοθέτης ὡς ἐκ τῆς δόσεως τοῦ ἐπακτοῦ ὅρκου ἢ τοῦ δικαστικοῦ ἀπέκλεισεν ἀπολύτως πᾶν μέσον ἐπανόδου πρὸς τὸ ἤδη πολιτικῶς ἀποφασισθὲν ἀντικείμενον, κἂν τε τοῦτο ἤθελε ζητεῖται ὑπ' ἄλλην ἔποψιν καὶ ἐνώπιον πολιτικοῦ δικαστηρίου· διότι ἐνώπιον τούτου, πρὸς περιστολὴν τῶν ψευδορκούντων, καὶ μόνον πρὸς τὸ συμφέρον τῆς κοινωνίας ὁ νομοθέτης ἐπεφύλαξε ῥητῶς μόνην τὴν ποινικὴν τῆς ψευδορκίας καταδίωξιν. Ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 5957 τοῦ ἔτους 1849 ἀποφάσεως τῶν ἐνταῦθα Ἐρετῶν, καὶ ἐκ τῆς προσβαλλομένης τῶν συνέδρων, διὰ τοῦ ἐπιβληθέντος διὰ τῆς πρώτης εἰς τὸν ἀναιρεσείοντα ἀπαλλακτικοῦ ὅρκου καὶ δοθέντος ὑπὸ τούτου, κατασταθείσης ἐντελῶς ἀναποδείκτου καὶ ἑπομένως ἀποῤῥιφθείσης τῆς ἀγωγῆς τοῦ ἀναιρεσιβλήτου, ἀντικείμενον ἐχούσης τὴν μεταξὺ τούτου καὶ τοῦ ἀναιρεσείοντος σύστασιν ἐμπορικῆς ἑταιρείας εἰς παντοπωλεῖον ἐνταῦθα, καὶ τὴν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον κατάθεσιν δραχμῶν 948 : 28 ὑπὸ τοῦ ἀναιρεσιβλήτου, δὲν ἦτον πλέον οὗτος δεκτὸς, δυνάμει τῶν μνημονευθέντων ἄρθρων, νὰ παρασταθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων ἐνώπιον τοῦ ἐνταῦθα Κακουργιοδικείου, ὅπου ὁ ἀναιρεσείων κατεδιώκετο ποινικῶς, ὡς ψευδῶς δοὺς τὸν ὡς εἴρηται ἐπιβλη-

---

(1) Οἰκ. §. 80 σημ. 16.

θέντα αὐτῷ ἀπαλλακτικὸν ὅρκον, καὶ νὰ ἐπανέλθῃ ζητῶν πλαγίως τὸ ἤδη, ὡς εἴρηται, δικασθὲν ἀντικείμενον ὑπὸ τὸ κάλυμμα τῆς ἀποζημιώσεως· ἑπομένως τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων, παραδεχθὲν τοιαύτην δικασθεῖσαν ἤδη ἀγωγὴν, παρεβίασε τὰ μνησθέντα ἄρθρα, ἡ δὲ παραβίασις αὐτῶν φέρει ἀναίρεσιν, δυνάμει τοῦ ἄρθρ. 807 § 5 τῆς πολιτικῆς δικονομίας. Ἀπόφ. ποιν Αρ. Πάγου 85 τοῦ 1851.

13. Ἡ ἀπόφασις ἡ δικάσασα περὶ τῶν πολιτικῶν ἀπαιτήσεων, χωρὶς νὰ κλητευθῇ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων, εἶναι ἄκυρος. 162, 163, 164. 357 ποιν. δικ.

Ἐπειδὴ, κατ' αἴδιον ἀρχὴν, οὐδεὶς δικάζεται χωρὶς ν' ἀκουσθῇ ἢ κλητευθῇ πρὸς τοῦτο κατὰ τοὺς νομίμους τύπους· ἄλλως τοιαύτη ἀπόφασις, ὡς αὐθαίρετος, εἶναι ἀνύπαρκτος. Σύμφωνα μὲ τὴν ἀρχὴν ταύτην καὶ ἡ ποινικὴ δικονομία ὄχι μόνον ἀπαιτεῖ ῥητῶς, διὰ τοῦ ἄρθρ. 357, νὰ καλῆται κατὰ τὰ ἄρθρα 162 καὶ 163 καὶ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων, ἐπιμελείᾳ τοῦ εἰσαγγελέως, κατὰ τὴν ἔφεσιν τῆς τοῦ πταισματοδίκου ἀποφάσεως, ἀλλὰ διατάσσει ὥστε ἡ διαδικασία νὰ ἦναι ἄκυρος κατὰ τὰ ἄρθρα 164 καὶ 360, ἐὰν ἐν τῇ κλήσει δὲν τηρηθῶσιν αἱ νόμιμοι προθεσμίαι· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως, ἡ ἀναιρεσείουσα, ἐπὶ τῇ ἐφέσει τοῦ ἀναιρεσιβλήτου κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ πταισματοδικείου Μεγάρων, δι' ἧς τῇ ἐπεδικάσθησαν ὡς πολιτικῶς ἐναγούσῃ πολιτικαὶ ἀπαιτήσεις, ἐδικάσθη ὡς πρὸς ταύτας χωρὶς οὐδόλως νὰ κλητευθῇ, ἐναντίον τῶν ῥητῶν καὶ ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῶν ἀνωτέρω διατάξεων, καθ' ἃς ὤφειλε τὸ πλημμελειοδικεῖον νὰ διατάξῃ αὐτεπαγγέλτως καὶ τὴν κλῆσιν τῆς πολιτικῆς ἐναγούσης· διὰ δὲ τὴν ἔλλειψιν ταύτην ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις εἶναι ἀναιρετέα ὡς πρὸς τὸ πολιτικὸν αὐτῆς μόνον μέρος δυνάμει τοῦ ἄρθρου 360 § 4. Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 94 τοῦ 1851.

14. Ἀναβληθείσης τῆς ποινικῆς δίκης ἕνεκα τοῦ παρεμπίπτοντος πολιτικοῦ ζητήματος, ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται ἡ ἔκβασις τῆς κατηγορίας, τὸ δικαστήριον ὀφείλει, κατ' αἴτησιν τοῦ εἰσαγγελέως, νὰ ὁρίσῃ προθεσμίαν, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὁ κατηγορούμενος πρέπει νὰ παρουσιάσῃ ἀπόφασιν τοῦ πολιτ. δικαστηρίου· ἴδε τὴν λέξιν ζητήματα προδικαστικὰ, ἔνθα καὶ ἡ ποινικὴ τοῦ Ἀρ. πάγου 29 τοῦ 1848 ἀπόφασις.

15. Ὁ πολιτικῶς ἐνάγων παραιτούμενος τῆς ἀγωγῆς καταδικάζεται εἰς μόνα τὰ ἐκ ταύτης γενόμενα ἔξοδα. ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 8 τοῦ 1853.

16. Ὁ πολιτικῶς ἐνάγων πρέπει νὰ λαμβάνῃ γνῶσιν τῶν κατὰ τὴν ἀνάκρισιν συμβαινόντων εἴτε ἀμέσως αὐτός, ὅταν κατοικῇ εἰς τὴν ἕδραν τοῦ δικαστηρίου, εἴτε διὰ τοῦ ἀντικλήτου αὐτοῦ. ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου ποιν. 113 τοῦ 1853.

Ὁ πολιτικῶς ἐνάγων κλητευόμενος ὡς μάρτυς εἴς τινα ποινικὴν ὑπόθεσιν ἐξετάζεται ἐνόρκως, καθ' ὅσον παρίσταται, ἐν τῇ πολιτικῇ ἀγωγῇ ὑπὸ τὴν ἰδιότητα τοῦ ἐπιτρόπου τῶν τέκνων του; ἴδε ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 64 τοῦ 1851 ἐν λέξει Κηδεμονία § 129, λύουσαν καταφατικῶς τὸ ζήτημα, καὶ τὰς 138 τοῦ 1846 καὶ 33 τοῦ 1847 ἀποφάσεις τοῦ Ἀρ. Πάγου ἄλλως αὐτὸ λυούσης· (Κύρ. λέξ. ὅρκος σελ. 356).

17. Καὶ ἄνευ αἰτήσεως ὁ πολιτ. ἐνάγων ἐξετάζεται ἀνωμοτὶ ὡς μάρτυς· ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 67 τοῦ 1852.

18. Πολιτικῶς ἐνάγων παρασταθεὶς εἰς τὴν συζήτησιν νομίμως καὶ μετὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ πρώτου μάρτυρος, εἶναι δεκτός, δυνάμενος νὰ παρασταθῇ ἐπὶ δικαστηρίου καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ἀπαγγελίαν τῆς περὶ ἐνοχῆς ἀποφάσεως (302, 306 καὶ 342 ποιν. δικ.) ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Ἀρ. Πάγου 42 τοῦ 1851.

19. Οἱ συστασιῶται ἐνέχονται εἰς ἀποζημίωσιν, ὅταν εἷς ἐξ αὐτῶν ἐξετέλεσε τὸ ἀδίκημα; ἴδε ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 183 τοῦ 1854.

20. Ὁ πολιτ. ἐνάγων καλεῖται, ἐπιμελείᾳ τοῦ εἰσαγγελέως, κατὰ τὴν ἐκδίκασιν τῆς ἐφέσεως τῆς ἀποφάσεως τοῦ πταισματοδίκου. ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 94 τοῦ 1851.

21. Αἱ πολιτικαὶ ἀποζημιώσεις λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν, ὅταν πρόκηται περὶ τοῦ παραδεκτοῦ τῆς ἐφέσεως κατ' ἀποφάσεως εἰρηνοδίκου; Εὐρ. τόμ. 8 σελ. 51 §. 25².

22. Πότε δύναται νὰ κάμῃ ὁ παθὼν ἀνακοπὴν ἢ ἀναίρεσιν κατὰ βουλευμάτων; ἴδε τὴν λέξιν Βουλεύματα § 55—94.

Ὁ πολιτικὸς ἐνάγων, ὅστις δὲν διώρισεν ἀντίκλητον, ὀφείλει νὰ ὑποβάλῃ τὴν περὶ ἀναιρέσεως αἴτησίν του, κατὰ βουλεύματος συμβουλίου τινὸς Ἐφετῶν, ἐντὸς 24 ὡρῶν, ἀφοῦ δὲν διώρισεν ἀντίκλητον. 263, 268, 27, 304 ποιν. δικον. (ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 74 τοῦ 1850).

23. Ὁ πολιτικῶς ἐνάγων δύναται νὰ ζητήσῃ ἀναίρεσιν κατ' ἀποφάσεώς τινος τότε μόνον, ὅταν καταδικάσθῃ εἰς τὰ ἔξοδα. — Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου σλζ΄ τοῦ 1838.

Ἐπεμβαίνει εἰς τὴν ἀνάπτυξιν;

Κατὰ τὸ 402 ἄρθρον τῆς ποινικῆς δικονομίας, ὁ πολιτικῶς ἐνάγων ἔχει τὰ διὰ τῶν ἄρθρων 365. 372. 383. 392 καὶ 400 εἰς

τὸν εἰσαγγελέα ἀνατεθειμένα δικαιώματα καὶ καθήκοντα· ἐκ τῆς διατάξεως δὲ ταύτης προκύπτει ἐναργῶς, ὅτι ὁ πολιτικῶς ἐνάγων, ὅστις κατὰ φυσικὸν λόγον ἔχει οὐσιῶδες συμφέρον εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς κατηγορίας, δύναται, κατὰ τὸν νόμον, νὰ ἐπεμβῇ εἰς τὴν συζήτησιν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν ἀφορώντων τὴν κατηγορίαν ἀντικειμένων, χωρὶς νὰ περιορίζηται ἀπὸ καμμίαν διάταξιν εἰς τὰς πολιτικὰς ἀπαιτήσεις του. Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου σλζ' τοῦ 1838.

24. Ἂν ζητήσῃ τὴν ἀναίρεσιν τῆς ἀποφάσεως ὁ πολιτικῶς ἐνάγων, ὀφείλει οὗτος (484 ποινικῆς δικονομίας) νὰ ἐνεργήσῃ τὴν εἰς τὴν ἀναιρεσίβλητον ἐπίδοσιν αὐτῆς· ἄλλως εἶναι ἀπαράδεκτος. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 76 τοῦ 1853.

25. Ὁ μεταξὺ τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος καὶ τοῦ κατηγορουμένου συμβιβασμὸς καθιστᾷ ἀπαράδεκτον τὴν ἀναιρέσεως αἴτησιν τοῦ τελευταίου; ὄχι· ἴδε τὴν 25 τοῦ 1853 ποιν. τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀπόφασιν.

26. Ἡ παρὰ τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος γενομένη κοινοποίησις τῆς ποινικῆς ἀποφάσεως δὲν καθιστᾷ τὸν κατηγορούμενον ὑπερήμερον πρὸς ἀνακοπήν. (ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 24 τοῦ 1849).

27. Ἐκδοθέντος βουλεύματος, παύσαντος προσωρινῶς τὴν ἀνάκρισιν, ἡ πολιτικὴ δίκη προχωρεῖ· οὔσης ὅμως ἐκκρεμοῦς τῆς ποινικῆς δίκης, ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ ἀναστέλλεται.

Ὅρα τὴν Νομολ. εἰς τὸ Βόρ. τόμῳ 8, λέξει Ζητήματα προδικ. §. 17 καὶ ἀνωτ. §. 9.

27². Ἡ ἀθώωσίς τινος τὸν ἀπαλλάττει τῆς περὶ ἀποζημιώσεως ἀγωγῆς; ἴδε αὐτόθι, καὶ τὴν 245 τοῦ 1849, ὡς καὶ 184 τοῦ 1854 πολιτ. τοῦ Ἀρ. Πάγου ἀπόφασιν.

28. Τὸ ποινικὸν δικαστήριον δὲν εἶναι ἁρμόδιον νὰ δικάσῃ τὰς ἀποζημιώσεις τοῦ πολιτικοῦ ἐνάγοντος, ὅταν ἀπεδείχθη μὲν ἡ πρᾶξις, δὲν εἶναι δὲ κολάσιμος. Ἀπόφασις ποιν. Ἀρ. Πάγου 47 τοῦ 1844.

Ἐν περιπτώσει ἀθωώσεως, τὸ ποινικὸν δικαστήριον δικάζει περὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς;

Κατὰ τὸ 6 ἄρθρον τῆς ποιν. δικονομίας, τὰ ποινικὰ δικαστήρια δὲν εἶναι ἁρμόδια νὰ δικάζωσι πολιτικὰς ἀπαιτήσεις εἰμὴ καθ' ὅσον αὗται στηρίζονται εἰς τὴν ποινικὴν ἀπόφασιν καὶ ἔχουν βάσιν αὐτήν· ἄλλως δὲ τοιαῦται πολιτικαὶ ἀγωγαὶ παραπέμπονται εἰς τὰ ἁρμόδια πολιτικὰ δικαστήρια. Κατὰ τὸ 86 ἄρθρον τῆς ποιν. δικονομίας μόνον εἰς τὸν κατηγορούμενον δίδεται τὸ δικαίωμα νὰ παραστήσῃ ἐνώπιον τοῦ ποιν. Δικαστηρίου τὰς περὶ ἀποζημιώσεως, ἱκανοποιήσεως καὶ ἐξόδων ἰδιωτικὰς ἀπαιτήσεις του,

χωρὶς νὰ γίνηται μνεία τοῦ πολιτικοῦ ἐνάγοντος, κατὰ δὲ τὸ ἄρθρον 449 τῆς ποινικῆς δικονομίας, σύμφωνα μὲ τὰ προειρημένα ἄρθρα, οὐδὲ κατὰ τὰς ἐνώπιον τῶν κακουργιοδικῶν δίκας ὁ πολιτικῶς ἐνάγων δύναται νὰ κάμῃ τὰς περὶ ἀποζημιώσεως προτάσεις εἰμὴ ἂν κηρυχθῇ ἔνοχος ὁ κατηγορούμενος· ὥστε γίνεται φανερὸν, ὅτι ὁ νομοθέτης εἰς τὸ ἄρθρον 85 μὲ τὴν λέξιν *ἀπόφασις* ἐννοεῖ καταδικαστικήν. Ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου ξά τοῦ 1836.

Πρλ. καὶ τὴν 44 τοῦ 1841 ποινικὴν τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀπόφασιν.

ΣΗΜ. Εὕρηται καὶ ἀρχαιοτέρα τις ἀπόφασις, ἐναντίας ἀρχὰς περιέχουσα· ἴδε Εὐρ. τόμ. 1, σελ. 56, §. 63.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 85 τῆς ποιν. δικονομίας, τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων δικάζει καὶ περὶ τῶν πολιτικῶν ἀπαιτήσεων, ὡς καὶ περὶ τῆς κατασχέσεως, ὅταν δὲν ἀπαιτῆται περαιτέρω τις διευκρίνισις· ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 46 τοῦ 1853.

29. Ὁ πολιτικῶς ἐνάγων δύναται νὰ παραιτηθῇ τῆς ἀγωγῆς του κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης;

Κατὰ τὸ ἄρθρον 306 τῆς ποινικῆς δικονομίας, ὁ πολιτικῶς ἐνάγων δύναται νὰ παραιτηθῇ τῆς ἀγωγῆς του κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης, ἂν καὶ μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς δίκης ἔπραξεν ὅ,τι ὁ νόμος τῷ ἐπέτρεπεν· ἂν δὲ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων, πρὶν παραιτηθῇ, δὲν ἔφερε τὸν λόγον εἴς τινα τῶν παρεμπιπτόντων ζητημάτων, τοῦτο δὲν εἶναι ἰσχυρὸν νὰ δώσῃ εἰς τοὺς κατηγορηθέντας *λόγον ἀναιρέσεως, ὡς μὴ βλαφθέντων ἐκ τούτου τῶν συμφερόντων των*· ὁ λόγος δὲ, ὅτι τὸ δικαστήριον δὲν ἐξέδωκεν ἀπόφασιν περὶ τῆς παραιτήσεως τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος, ἀφορᾷ *δικαίωμα τρίτου*, τὸ ὁποῖον δὲν δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ ὁ κατηγορηθείς. Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ Πάγου ρμά τοῦ 1837.

30. Ἡ 4121 ἀπόφασις τῶν ἐν Ἀθήναις Ἐφετῶν φέρει οὕτως.

Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ 531 ἄρθρον, πρὶν ἢ γείνῃ ἀπόπειρα συμβιβασμοῦ, ἤτοι ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου εἰρηνοδίκου, ἢ ἐνώπιον συμβιβαζόντων δικαστῶν, δὲν δύναται νὰ εἰσαχθῇ ἐνώπιον Δικαστηρίου Πρωτοδικῶν, κυρία ἀγωγὴ, περιέχουσα ἀφορμὴν εἰς ἐντελῆ νέαν δίκην, ἐὰν οἱ διάδικοι εἰς τὸ ἀντικείμενον τῆς διαφορᾶς ἔχουν τὰς πρὸς συμβιβασμὸν ἀναγκαίας ἰδιότητας, παρεκτὸς τῶν εἰς τὸ ἑπόμενον ἄρθρον 632 ἀναφερομένων ὑποθέσεων, καθ' ἃς ἀπόπειρα πρὸς συμβιβασμὸν δὲν εἶναι ἀναγκαία, καὶ ἰδίως ὁσάκις πρέπει ν'ἀκουσθῇ ὁ εἰσαγγελεὺς, κατὰ τὰ ἄρθ. 588 620 καὶ 621.

Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἄρθ. 107 τῆς πολ. δικονομίας, καὶ ἐπὶ πολιτικῶν ἀπαιτήσεων προερχομένων ἐκ πράξεως ἀξιοποίνου, ἐπιτρέπε-

ται ὁ συμβιβασμὸς, ἐκ τούτου ἕπεται, ὅτι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 532 §. 6 τῆς αὐτῆς δικονομίας, καθ' ἣν ἡ ἀπόπειρα τοῦ συμβιβασμοῦ δὲν εἶναι ἀναγκαία εἰς ὅλας τὰς ὑποθέσεις, ἐπὶ τῶν ὁποίων, κατὰ τὸ ἄρθρον 587 τῆς αὐτῆς δικονομίας, πρέπει ν' ἀκουσθῇ ὁ εἰσαγγελεὺς, καὶ ἰδίως ἐπὶ πάσης ὑποψίας κολασίμου πράξεως, μὴ συγχωρουμένου εἰς τοιαύτας ὑποθέσεις τοῦ συμβιβασμοῦ, δὲν ἐφαρμόζεται ἐπὶ διαφορῶν ἀντικείμενον ἐχουσῶν πολιτικὰς ἀπαιτήσεις, ἢ ἀποζημιώσεις προερχομένας ἐκ πράξεως ἀξιοποίνου, περὶ τῶν ὁποίων ἐπιτρέπεται ὁ συμβιβασμὸς κατὰ τὸ προμνησθὲν ἄρθρον 107· ἑπομένως εἰς τοιαύτην διαφορὰν, ἐὰν δὲν προηγήθη ἡ ἀπαιτουμένη ἀπόπειρα συμβιβασμοῦ, ἡ ἀγωγὴ εἶναι ἀπαράδεκτος.

Ἐπειδὴ, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, περιστρεφομένης τῆς ἀγωγῆς τοῦ Γ. Βασιλείου εἰς πολιτικὰς ἀποζημιώσεις προερχομένας ἐκ πράξεως ἀξιοποίνου τοῦ Θ. Γιαλίστρα, τῶν ὁποίων τὸ ὅλον ποσὸν μὲ ὂν ὡρισμένον, ἐκλαμβάνεται ὡς ὑπερβαῖνον τὰς πεντακοσίας δραχμὰς, ἡ προκειμένη ὑπόθεσις εἶναι συνήθης, καὶ ὡς ἐκ τοῦ ἀντικειμένου αὐτῆς, καὶ ὡς ἐκ τῆς ἰδιότητος τῶν διαδίκων, δυναμένων νὰ συμβιβασθῶσιν, ὑπόκειται εἰς ἀπόπειραν συμβιβασμοῦ, ἥτις δὲν ἔλαβεν ὅμως χώραν.

Ἐπειδὴ, τούτων οὕτως ἐχόντων, ἡ ἀπὸ 4 8βρίου 1838 περὶ ἀποζημιώσεως ἀγωγὴ τοῦ Γ. Βασιλείου κατὰ τοῦ Θ. Γιαλίστρα εἶναι ἀπαράδεκτος, καὶ ἄκυρος ὅλη ἡ κατὰ συνέπειαν αὐτῆς λαβοῦσα χώραν διαδικασία.»

31. Περὶ τῆς ἀποζημιώσεως, ἥτις ὀφείλεται εἰς τὸν κατηγορούμενον ἐν περιπτώσει ἀθωώσεως, ἴδε Εὐρ. τόμ. 2 σελ. 242 ἑπ. — τόμ. 10 σελ. 185 §. 3 καὶ τόμ. 5. σελ. 665 § 24.

32. Κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν συνέδρων, αἵτινες ἀφορῶσι τὰς περὶ ἀποζημιώσεις αἰτήσεις τῶν κατηγορουμένων, συγχωρεῖται αἴτησις ἀναιρέσεως; ἴδε Εὐρ. τόμ. 1 σελ. 58.

33. Ἡ τῶν διατάξεων τῆς 9 φεβρ. 1833 ἀμνηστεία ἐκτείνεται καὶ εἰς τὰς πολιτικὰς ἀπαιτήσεις; Ἡ 13168 τοῦ 1855 ἀπόφασις τῶν ἐν Ἀθήναις Ἐφετῶν φέρει.

«Ἐπειδὴ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι τὸ ἀπὸ 9 φευρουαρίου 1833 διάταγμα χορηγεῖ ἀμνηστείαν καὶ εἰς τὰς περὶ ἀποζημιώσεως ἀπαιτήσεις, ὅταν ἡ πολιτικὴ βλάβη (lesion civile) ἦτον ἄμεσος καὶ ἀναπόφευκτος συνέπεια τῶν εἰς τὸν ἐμφύλιον πόλεμον ἐνεργηθεισῶν ἐχθροπραξιῶν, ἀλλὰ τὸ δικαστήριον δὲν δύναται ἀπὸ τοῦδε νὰ κρίνῃ ἂν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐφαρμόζεται τὸ διάταγμα αὐτὸ, τοῦτο μὲν διότι ἀπόδειξις σχετικὴ δὲν διεξήχθη, τοῦτο δὲ, διότι ἡ ἀγωγὴ στηρίζεται εἰς ἄλλην βάσιν, διαλαμβάνουσα, ὅτι ἡ διαρ-

παγὴ ἐγένετο ἐξ ἰδιοτελείας, χωρὶς νὰ ἦτον ἄμεσος καὶ ἀναπόφευκτος συνέπεια τοῦ πολέμου· ὥστε πρέπει νὰ προηγηθῇ ἀπόδειξις ἐπὶ τοῦ προειρημένου ἰσχυρισμοῦ.

Ἐπειδὴ οἱ ἐναγόμενοι ἐπικαλοῦνται καὶ τὸ ἀπὸ 20 Ἰουλ. 1852 ψήφισμα τῆς ἐν Προνοίᾳ συνελεύσεως, ἀλλὰ καὶ τοῦτο (ἂν θεωρηθῇ ὡς ἔγκυρον καὶ ἐν ἰσχύει) δὲν διαλαμβάνει εἰμὴ ὅ,τι τὸ ἀνωτέρω διάταγμα· ὥστε ἀπὸ τοῦδε δὲν δύναται τὸ δικαστήριον νὰ κρίνῃ περὶ ἐφαρμογῆς ἢ μὴ αὐτοῦ εἰς τὴν προκειμένην δίκην.

34. Ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ ἐρειδομένη ἐπὶ τοῦ ἀδικήματος τῆς μοιχείας, ἐὰν αὕτη κατηγγέλθη καὶ ἐτιμωρήθη, παραγράφεται διὰ τῆς παρελεύσεως τοῦ χρόνου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου παραγράφεται τὸ ἀδίκημα αὐτό; Ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ παραγράφεται διὰ τῆς τριακονταετίας, ἐπειδὴ ἡ ἰδιωτικὴ ἐκείνη ἀγωγὴ εἶναι καθαρῶς πολιτικὴ καὶ προσωπική. Ἀπόφ. ἐφ. Ν. 159 τοῦ 1855 ἐν νομικ. σελ. 60626.

35². Οἱ πολιτικῶς ἐνάγοντες ὁρκίζονται ὡς μάρτυρες; οἱ δὲ ἐπίτροποι καὶ κηδεμόνες αὐτῶν; Ὅρα Εὐρ. τόμ. 10 σελ. 142 ἐπ. καὶ ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 33 τοῦ 1847. ἀνωτ. § 16.

36. Ἡ 183 τοῦ 1854 πολ. τοῦ Ἀρ. Πάγου ἀπόφ. φέρει·

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἡ ἀπόφασις τοῦ πρωτοδικείου, εἰς τῆς ὁποίας τὰς αἰτιολογίας ἀναφέρεται ἡ τῶν ἐφετῶν, παραδέχεται ὅτι ἡ ἀπόφασις τοῦ Ἀρείου Πάγου ὑπ' ἀριθμ. 91 τοῦ 1853 ἐθεώρησε τοὺς πατέρας τῶν ἀναιρεσειόντων ὡς παραιτίους τοῦ φόνου τοῦ Μαγγινοπούλου, καὶ διὰ τοῦτο κατεδίκασεν αὐτοὺς εἰς δεσμὰ διὰ βίου· ἀλλ' ἐκ τῆς ἀποφάσεως ὑπ' ἀριθ. 91 ἐξάγεται σαφῶς μόνον τοῦτο, ὅτι ὁ Τσανάκας καὶ Κόγκολης ἐθεωρήθησαν ἁπλῶς ἔνοχοι συστάσεως μὴ πραγματοποιηθείσης, ἤτοι ὅτι συναπεφάσισαν μὲν ὑπὸ κοινοῦ συμφέροντος κινούμενοι νὰ φονεύσωσι τὸν Μαγγινόπουλον, ἀλλὰ δὲν ἐξετέλεσαν τὸν φόνον αὐτοῦ, οὔτε ἀμφότεροι, οὔτε ὁ ἕτερος μόνον αὐτῶν, ἀλλὰ τρίτος τις ὁ Γ. Ἀρβανίτης, μεθ' οὗ δι' οὐδενὸς δεσμοῦ συνεδέοντο· ἂν δὲ ἡ σύστασις αὐτῶν αὕτη εἶχε τινὰ ἐπιῤῥοὴν καὶ ἐνεθάῤῥυνε τὸν φόνον τοῦ Μαγγινοπούλου, ὅπερ ἠδύνατο καὶ ἔπρεπε νὰ γείνῃ ἀντικείμενον συζητήσεως ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῆς οὐσίας, τοῦτο οὐδαμῶς ἐκ τῆς εἰρημένης 91 ἀποφάσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐξάγεται· ὅθεν τὸ ἐφετεῖον προφανῶς παρεμόρφωσε τὰ ὑποβληθέντα αὐτῷ πράγματα, καὶ τὴν οὐσιώδη διάταξιν τοῦ 170 ἄρθρου τῆς πολιτικῆς δικονομίας παρεβίασε.

37. Κατὰ τὸν νόμον Π. (4, 2) § 15 — Βασιλ. (10, 2) 14 — Κώδ. (4, 8) 1 — Βασιλ. (50, 10) 21 ὁ ἕνεκα κολασίμου πρά—

ξεως καταδικασθεὶς ἀλληλεγγύως μετ' ἄλλων, πρὸς ἀποζημίωσιν, δὲν ἔχει ἀναγωγὴν κατὰ τῶν συναιτίων του— Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 60 τοῦ 1855.

ΠΟΛΙΤΟΓΡΑΦΗΣΙΣ.

§ 1. Ποῖα δικαιώματα ἀπολαμβάνουσιν οἱ ἐπὶ σκοπῷ πολιτογραφήσεως ἐν Ἑλλάδι ἀποκαθιστάμενοι; Περιοδ. σύγγραμμα Εὐκλείδου κλ. ἐν σελ. 61 ἐπ. 69 ἐπ. 76 ἐπ.

§ 2. Ἴδε ὅσα ἔγραψα ἐν λέξει ἰθαγένεια (Εὐρ. τόμ. 8. σελ. 152 ἐπ.). Πρλ. δὲ Καλλ. τόμ. 1 §. 127 ἐπ,

§ 3. Ἐνταῦθα προσθέτω τὰ ἑξῆς, ἅτινα δὲν συμπεριέλαβον ἐν τῇ λέξει ἰθαγένεια· πρλ. ὅμως καὶ τὰ ἐν λέξει προσωπικὴ κράτησις.

§ 4. Οἱ δήμαρχοι (ἄρθρ. 40 τοῦ περὶ δήμων νόμου) εἶναι ἁρμόδιοι νὰ πιστοποιήσωσιν, ἂν τις ἦναι δημότης τοῦ δήμου των καὶ ἂν ἦναι ἐγκαταστημένος ἐν αὐτῷ τῷ δήμῳ. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 209 τοῦ 1853.

§ 5. Ἀξιωματικὸς τῆς χωροφυλακῆς, μεταβὰς δι' ἀδείας εἰς τὸ ἐξωτερικὸν, καὶ περιπλεχθεὶς εἰς ἀγῶνας πολεμικοὺς μεταξὺ ξένων, ἀπόλλυσι τὸ τῆς ἰθαγενείας δικαίωμα; Ἴδε ἀπόφ. 10360 τῶν ἐν Ἀθήναις Ἐφετῶν.

ΠΟΡΝΟΓΕΝΗ τέκνα.

Ἴδε τὴν λέξιν *Παλλακὶς* καὶ τὰς αὐτόθι παραπομπάς.

ΠΟΡΟΣ.

Ἔθιμον περὶ κληρονομίας ἐν Πόρῳ· Ἴδε ἀπόφ. 8881 τῶν ἐν Ἀθήναις Ἐφετῶν.

ΠΟΤΑΜΟΙ.

Ἴδε τὰς λέξεις *Προσαύξησις*, *πρόσχωσις* καὶ *ὕδατα*.

ΠΟΥΒΛΙΚΙΑΝΗ ΑΓΩΓΗ (1).

§ 1. Ἐν τῇ διεκδικητικῇ ἀγωγῇ ὁ ἐνάγων ἀποδεικνύει, ὅτι εἶναι ἰδιοκτήτης· ἐν τῇ Πουβλικιανῇ ὅμως ἀποδεικνύει μόνον, ὅτι μετεβιβάσθη εἰς αὐτὸν τὸ πρᾶγμα διὰ νομίμου τρόπου (justa causa), χορηγοῦντος κυριότητα· ἄρα τὸ βάρος τῆς ἀποδείξεως εἰς ταύτην δὲν εἶναι ὡς εἰς τὴν δικαστικὴν ἀγωγήν. Καλλ. τόμ. 2 § 182.

§ 2. Τὰ προσόντα τῆς ἀγωγῆς ταύτης εἶναι ἑπομένως ἐκεῖνα τῆς παραγραφῆς·

ά. *Νομή*. Μόνον ὅστις ἔλαβεν ἅπαξ τὴν νομὴν τοῦ πράγματος, δύναται νὰ μεταχειρισθῇ τὴν πουβλικιανὴν ἀγωγήν. Ἡ νομὴ πρέπει νὰ εἶναι ἐντελής, τουτέστι μὲ βούλησιν δεσπότου. Ὁσάκις ὅμως ἡ κυριότης μεταβαίνει ἄνευ προηγηθείσης κατοχῆς (καθὼς τὰ κληροδοτήματα κτλ.), ἡ ἔλλειψις αὐτῆς δὲν ἐμποδίζει τὴν πουβλικιανήν. Ἐννοεῖται ὅμως ὅτι πρέπει νὰ εἶχε τὴν κατοχὴν ὁ προκτήτωρ, διότι ἀλλέως δὲν ἠδύνατο νὰ πηγάσῃ ἐξ αὐτοῦ κυριότης.

ϐ'. Τὸ *ἀντικείμενον* τῆς ἀγωγῆς δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἐξῃρημένον τῆς παραγραφῆς.

Αἱ πηγαὶ λέγουν ὅτι συγχωρεῖται ἡ πουβλικιανὴ διὰ πράγματα ἀγορασθέντα ἐν καλῇ πίστει ἀπὸ ἀνηλίκους, αὐθεντοῦντος ψευδεπιτρόπου (falso tutore auctore) ἢ ἀπὸ ἀφήλικας. Ἀλλά, καθὼς εἴδαμεν ἤδη, τοιαῦτα πράγματα, κατὰ τὸ δίκαιον τῶν Πανδεκτῶν, ὑπέκειντο εἰς παραγραφήν, κατὰ τὸ δίκαιον τοῦ κώδηκος ὅμως φιλονεικεῖται.

γ' Ἡ νομὴ πρέπει νὰ στηρίζεται εἰς *νόμιμον αἰτίαν*. Αἱ αὐταὶ ἀρχαὶ τῆς παραγραφῆς ἰσχύουν καὶ ὡς πρὸς τὸν νομιζόμενον τίτλον (titulus putativus). Κατὰ τοῦτο μόνον διαφέρουν τὰ προσόντα τῆς πουβλικιανῆς ἀπὸ ἐκεῖνα τῆς παραγραφῆς, ὅτι πρὸς χρῆσιν ἐκείνης δὲν ἀπαιτεῖται ὁ ἀγοραστὴς νὰ ἐπλήρωσε τὸ τίμημα τοῦ πράγματος.

---

(1) Ἐπιθ. Θέμ. τόμ. 2. σελ. 305, ἔνθα περὶ τῶν συνεπειῶν τῆς καλῆς πίστεως, ἐν οἷς καὶ ἡ τῶν καρπῶν ἀπόκτησις.
Καλλ. τόμ. 2 σελ. 181 ἐπ. — Εὐρ. λέξις διεκδίκησις· — Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 291. — Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 48 τοῦ 1852.— Ἴδε καὶ ἀπόφ. 11643 τῶν ἐν Ἀθ. Ἐφετῶν ἐν λέξ. Σχέδια πόλεων, περὶ ἀποζημιώσεως ἕνεκα ἀφαιρέσεως γηπέδων, λόγῳ δημοσίου ἀνάγκης.

Ἀντιφάσκουν δύω χωρία περὶ τῆς ἀγορᾶς παρὰ παράφρονος ἐν ἀγνοίᾳ, καὶ τὸ μὲν χορηγεῖ τὴν πουβλικιανήν, τὸ δὲ τὴν ἀρνεῖται.

δ'. Ἐπὶ τέλους ἀπαιτεῖται *καλὴ πίστις* (bona fides). Ἀμφιβάλλουν ἂν ἀρκῇ ἡ καλὴ πίστις κατὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς νομῆς, ἢ ἂν ἀπαιτῆται κατὰ τὴν χρῆσιν τῆς ἀγωγῆς. Τὸ χωρίον 7 §. 17 (αὐτόθι) λέγει, ὅτι δὲν ἀρκεῖ ἡ καλὴ πίστις κατὰ τὴν ἀγοράν, ἀλλ' ἀπαιτεῖται καὶ κατὰ τὴν παράδοσιν. Τοῦτο εἶναι σύμφωνον μὲ τὰς ἀρχὰς τῆς παραγραφῆς, ὅπως ἤδη ἐδείχθη, ὥστε δὲν δύναται νὰ ὑποστηρίξῃ τὰς ἀμφιβολίας. (Ἴδε τῶν μνείαν τῶν χωρίων εἰς Καλλ. τόμ. 2 §. 183).

§ 3. Ἐναγόμενος δύναται νὰ ἦναι μόνον ὅστις κατέχει ἄνευ νομίμου τίτλου, διότι ἂν ἀμφότεροι δύνανται ν' ἀναφέρωσι νόμιμον τρόπον ἀποκτήσεως, ὑπάρχει ἰσότης δικαιωμάτων, ἡ δὲ τοῦ ἐναγομένου θέσις κρείσσων.

§ 4. Τῆς πουβλικιανῆς λοιπὸν ἀγωγῆς δὲν δύναται νὰ γίνῃ χρῆσις κατὰ τοῦ ἀληθοῦς ἰδιοκτήτου (1) εἰμὴ ὅταν ἡ ἔνστασίς του ἀποκρούηται δι' ἄλλης ἐνστάσεως, οἷον τῆς ἀγοραπωλησίας· ἴδε σημ. 17 Καλλ. τόμ. 2 § 184.

§ 5. Καὶ κατὰ τοῦ κατέχοντος μὲ νόμιμον τίτλον δὲν φέρει ἀποτέλεσμα ἡ Πουβλικιανὴ ἀγωγή, ἐκτὸς μόνον ἂν ἀμφότεροι ἠγόρασαν ἀπὸ τὸ αὐτὸ πρόσωπον, διότι τότε προτιμᾶται ἐκεῖνος, εἰς ὃν ἔγινε κατὰ πρῶτον ἡ παράδοσις· ἴδε αὐτ. σημ. 18.

§ 6. Ὡς πρὸς τὰς λοιπὰς ἀπαιτήσεις τοῦ νικῶντος ἐνάγοντος ἐφαρμόζονται αἱ ἀρχαὶ τῆς διεκδικητικῆς ἀγωγῆς· αὐτ. σημ. 19.

Νομολογία.

§ 7. Ἡ ἀπόδειξις, ὅτι ὁ πωλητὴς ἦτο κύριος τοῦ πωληθέντος ἀπαιτεῖται ἐπὶ τῆς διεκδικητικῆς ἀγωγῆς, οὐχὶ ὅμως καὶ ἐπὶ τῆς Πουβλικιανῆς, τῆς ὁποίας καὶ ὁ κύριος αὐτὸς δύναται νὰ κάμῃ χρῆσιν κατὰ τοῦ μὴ ἔχοντος κατοχὴν προτιμωτέραν αὐτοῦ. Ἀπόφ. 11645 τοῦ 1854 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν, τμ. ά—ἴδε τὰ ἐν λέξει Κατάσχεσις καὶ Νομή.

§ 8. Δύναταί τις νὰ κινήσῃ τὴν Πουβλικιανὴν ἀγωγὴν κατὰ παντός, ὅστις δὲν δύναται ν' ἀποδείξῃ νομὴν ἀποκρούουσαν τὰ δικαιώματά του, ὅ ἐστι τὴν βάσιν τῆς ἀγωγῆς ὅτι ὁ ἐνάγων εἶχεν ἀποκτήσει διὰ παραδόσεως, συνεπείᾳ νομίμου αἰτίας, τὴν πρὸς

---

(1) Τιμ. 16, 17 Π. (6, 2)—Βασιλ. ΧV, 2 §. 16, 17.

χρησιδεσποτείαν νομήν.— Ἀπόφ. ἐφετ. Ἀθηνῶν 1332 ἐν Εὑρετ. τόμ. 6 σελ. 234.

§ 9. Χωρὶς νὰ λάβῃ τὴν κατοχὴν ὁ ἀγοραστὴς, δὲν δύναται νὰ κινήσῃ Πουβλικιανὴν ἢ διεκδικητικὴν ἀγωγήν· — ἴδε ἀπόφ. 11645 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν.

§ 10. Τὴν διεκδικητικὴν ἢ τὴν ὁμοίαν αὐτῇ φύσεως πουβλικιανὴν ἀγωγὴν δύναται νὰ κινήσῃ οὐχὶ ὁ δι' ἁπλοῦ τινος συναλλάγματος ἀποκτήσας τὶ παρὰ τοῦ κυρίου, ἀλλ' ὁ πρὸς τὸ συναλλάγματι καὶ τὴν κατοχὴν αὐτοῦ ἀναμφισβητήτως παραλαβὼν ἤδη σώματι καὶ διανοίᾳ παρὰ τοῦ κυρίου (1)· δὲν δύναται δὲ τὸ δικ. αὐτεπαγγέλτως ν' ἀναπληρώσῃ μὴ προταθὲν γεγονὸς, οἷον ὅτι τὸ δημόσιον κατεῖχε τὰ κτήματα ἐν ὀνόματι τοῦ διαδίκου, καὶ ὅτι ἡ πρὸς τοῦτον παρ' ἐκείνου ἁπλῆ παράδοσις τῶν τίτλων τῆς τῶν ἐπιδίκων κτημάτων ἰδιοκτησίας ἰσοδυναμεῖ μὲ τὴν παράδοσιν, δυνάμει τοῦ ἐν Λονδίνῳ πρωτοκόλλου τοῦ 1832 καὶ τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας συμβάσεως τῆς 28 μαρτίου 1838. (ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 197 τῆς 3 νοεμβρίου 1848.). Ἴδε Εὑρετήριον τόμ. 6 σελ. 242 ἐπ.

§ 11. Ἡ πουβλικιανὴ ἀγωγὴ προϋποτίθησιν, ἐκτὸς τῆς νομῆς, τὴν ὁποίαν ἄλλοτε πρὸ τῆς ἀγωγῆς εἶχεν ὁ ἐνάγων, καὶ νομικὴν πρᾶξιν ἔγκυρον θεωρουμένην ὑπὸ τοῦ ἐνάγοντος, καὶ ἥτις δὲν κατέστησε μὲν, ἠδύνατο ὅμως νὰ καταστήσῃ αὐτὸν κύριον, ἐὰν ὁ δηλώσας ὅτι μεταβιβάζει τὴν κυριότητα ἦτον ἀληθῶς κύριος τοῦ πράγματος. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 120 τοῦ 1851.

§ 12. Τὴν πουβλικιανὴν ἀγωγὴν ἔχει ἐκεῖνος, ὅστις δύναται ν' ἀποδείξῃ, ὅτι ἔλαβε τὸ πρᾶγμα κατὰ παράδοσιν ἐξ εὐλόγου αἰτίας, ἐκ τίτλου δηλαδὴ ἱκανοῦ πρὸς μεταβίβασιν κυριότητος. Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 141 τοῦ 1840 ἐν Νομικ. σελ. 3736. Ἴδε περίληψιν ἐκτενεστέραν εἰς ἡμέτ. Εὑρ. τόμ. 6 σελ. 233.

§. 13. Ἡ πουβλικιανὴ ἀγωγὴ προϋποθέτει τὴν ἐκ νομίμου αἰτίας (ἤτοι νομίμου τίτλου) παράδοσιν. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 160 τοῦ 1850.

§ 14. Ἡ πουβλικιανὴ ἀγωγὴ δὲν ἁρμόζει κατὰ τοῦ κατέχοντος δυνάμει τίτλου. Πανδ. (6, 2) 16 καὶ 17.— Ἀπόφ. πολ· Ἀρ. Πάγου 245 τοῦ 1854.

---

(1) (67 πολ. δίκ.) Κώδ. νόμ. 20 de pactis.—ν. 11 de act. emp.—νόμ. 27 de rei vind.—Πανδ. νόμ. 50 de rei vind.—νόμ. 1 de public. act.

§ 15. ὅταν ὁ ἐνάγων δὲν ἐπικαλῆται τὴν πουβλ. ἀγωγὴν, τὸ δικαστήριον δὲν δύναται αὐτεπαγγέλτως νὰ τὴν λάβῃ ὑπ' ὄψιν.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ὁ ἀναιρεσείων κινήσας κατὰ τῶν ἀναιρεσιβλήτων τὴν περὶ τοῦ ἐπιδίκου γηπέδου διεκδικητικὴν ἀγωγὴν ἰσχυρίσατο ὅτι εἶναι κύριος αὐτοῦ καὶ ὑπεστήριξε τὸν ἰσχυρισμόν του τοῦτον μόνον εἰς τὸ διαληφθὲν ἔγγραφον τοῦ οἰκονομικοῦ ἐπιτρόπου Λακεδαίμονος· κανένα δὲ ἄλλον ἰσχυρισμὸν ὅτι παρεδόθη δῆθεν παρὰ τοῦ δημοσίου τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος γήπεδον εἰς τὴν κατοχήν του, ὅπως οὗτος τὸ ἀντιποιεῖται, δὲν ἐπρότεινε· τὸ δικαστήριον λοιπὸν τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν παρατηρῆσαν ὅτι ὁ ἀναιρεσείων δὲν εἶναι κύριος καὶ τοῦ διαληφθέντος γηπέδου εἰμὴ μόνου τοῦ ἐ.ειπίου τοῦ μύλου τοῦ Ῥεσούλη, νομίμως ἀπέῤῥιψε τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ χωρὶς νὰ παραβιάσῃ κανένα νόμον καὶ δεν ἐδύνατο νὰ συμμορφωθῇ μὲ τὰς περὶ Πουβλικιανῆς ἀγωγῆς διατάξεις τοῦ νόμου, καθόσον ὡς προελέχθη δὲν ἐπρότεινεν ὁ ἀναιρεσείων ἄλλον ἰσχυρισμὸν, εἰμὴ τὸν τῆς κυριότητος λόγῳ ἀγορᾶς, ἑπομένως καὶ ὁ δεύτερος ἀναιρέσεως λόγος εἶναι ἐνίσχυρος.

Ἐπειδὴ ἐπίσης ἀνίσχυρος καθίσταται καὶ ὁ τρίτος λόγος, καθότι ἐπιστηρίξαντος τοῦ ἀναιρεσείοντος τὴν περὶ κυριότητος τοῦ ἐπιδίκου γηπέδου ἀξίωσίν του εἰς τὸ προμνησθὲν ἔγγραφον καὶ μηδένα ἄλλον ἰσχυρισμὸν περὶ τούτου προτείναντος ὅτι δῆθεν τὸ διαληφθὲν κτῆμα μετέβη δι' ἄλλου τίτλου εἰς τὴν κυριότητά του ἢ ἄλλως ἔλαβεν αὐτὸ εἰς τὴν κατοχήν του, ὀρθῶς καὶ νομίμως τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν ἐθεώρησε περιττὴν πᾶσαν ἄλλην ἀπόδειξιν, διότι δὲν ἐδύνατο νὰ διαταχθῇ ἀπόδειξις περὶ μὴ προταθέντος ἰσχυρισμοῦ, ἢ περὶ γεγονότος τοῦ ὁποίου ἡ ἀλήθεια ἀπεδεικνύετο ἐκ τοῦ διαληφθέντος ἐγγράφου. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 55 τοῦ 1847.

§ 16. Ἔχει τὴν πουβλικιανὴν ἀγωγὴν καθ' ὁποιουδήποτε ἄλλου κατόχου, ὁ λαβὼν τὴν κατοχὴν τοῦ ἀγροῦ ἐπὶ τῇ συμφωνίᾳ τοῦ νὰ γίνῃ κύριος τοῦ ἡμίσεως μετὰ ἑπταετίαν, ἐκτελῶν τοὺς περὶ καλλιεργείας ὅρους τῆς συμφωνίας. Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 168 τοῦ 1839 σελ. 3693 Νομικ.

§ 17. Πρὸς διεκδίκησιν πράγματός τινος, ὁ νόμος (ἐκτὸς τῆς rei vindicatio βίβλ. 6. τίτλ. 1 τῶν Πανδ.) ἀπαιτούσης αὐστηρὰν ἐκ μέρους τοῦ διεκδικοῦντος τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἐπὶ τοῦ διεκδικουμένου ἀκινήτου κυριότητός του, χορηγεῖ καὶ τὴν πουβλικιανὴν λεγομένην ἀγωγὴν (τίτλ. 13 τοῦ αὐτοῦ βιβλίου τῶν Πανδ.), ἀλλὰ καὶ αὕτη τότε μόνον ἁρμόζει, ὅταν δύναταί τις νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι ἔλαβε τὸ πρᾶγμα κατὰ παράδοσιν ἐξ εὐλόγου αἰτίας, ἐκ τί-

τλου δηλαδὴ ἱκανοῦ πρὸς μετάβασιν κυριότητος. (Νόμ. 7 § 6. Πανδ. περὶ Πουβλ. ἀγωγ. 6. 2). Ἀπόφ. τοῦ 1840 τῶν ἐν Ναυπλ. Ἐφετῶν (Νομικ. σελ. 2165).

ΠΡΑΓΜΑΤΟΓΝΩΜΟΝΕΣ (1).

Περίληψις τῶν ἑπομένων.

Πίναξ λεκτικός.

Ἴδε αὐτὸν ἐν τέλει τοῦ ἄρθρου.

Πότε διορίζονται ἐμπειροτέχναι ἢ πραγματογνώμονες (2).

§ 1. *Πότε διορίζονται;* Ἡ διάγνωσις, ἂν ὑπάρχῃ ἀνάγκη προσφυγῆς εἰς ἐμπειροτέχνας (artis periti) ἢ πραγματογνώμονας,

---

(1) Διορισμὸς αὐτῶν πολ. δικ. 291 — 296. Ἐνέργεια αὐτῶν 297, 286 — 299. Ἀποτελέσματα τῆς ἐνεργείας των 298, 299. — Ῥουσσ. ἐν τῷ περὶ ἀποδείξεως, σελ. 310 ἑπ.

(2) Ὁσάκις ἡ γνωμοδότησις τῶν πραγμάτων ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς θεωρή-

απόκειται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ, ὅστις καὶ αὐτεπαγγέλτως δύναται νὰ διατάξῃ τὴν δι' αὐτῶν ἀπόδειξιν. (291 πολιτ. δίκ· Ρουσσ. περὶ ἀποδ. σελ. 311).

Ἂν ὁ δικαστὴς ἔχῃ καὶ γνῶσιν προσέτι τῆς ἀπαιτουμένης τέχνης ἢ ἐπιστήμης, δύναται οἴκοθεν ν' ἀποφασίσῃ, χωρὶς νὰ προσφύγῃ εἰς τρίτα πρόσωπα. Καρρ. ζ' 1155. Ὁ Ρουσσ. περὶ ἀποδ. σελ. 311 ἀναπτύσσει τὴν παρατήρησιν ταύτην.

Ὑπάρχουν ὅμως περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ νόμος διατάττει τὸν διορισμὸν πραγματογνωμόνων. Τότε βεβαίως δὲν δύναται ὁ δικαστὴς νὰ ἐνεργήσῃ αὐτὸς π. χ. ἐπὶ δικαστικῇ διανομῇ· (1091 πολ. δικ.) ἴδε τὴν λέξιν Διανομή.

§ 2. Ὅταν πρόκηται περὶ ἐκπτώσεως τοῦ ἐνοικίου διὰ τὸν λόγον ὅτι ὁ μισθωτὴς δὲν ἔφερεν ὕδωρ ἐν τῇ οἰκίᾳ, ὡς ὑπεσχέθη, τὸ δικαστήριον δύναται νὰ ὁρίσῃ τὸ ποσὸν τῆς ἐκπτώσεως οἴκοθεν, διότι δὲν ὑπάρχει ἀντικείμενον ὑποβλητέον εἰς ἐξέτασιν πραγματογνωμόνων, καὶ διότι δὲν πρόκειται περὶ ἀντικειμένου ὑποθέτοντοντος ἰδιάζουσαν γνῶσιν ἢ ἐμπειρίαν· ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 280 τοῦ 1850.

§ 3. Προκειμένου λόγου νὰ ἑρμηνευθῇ ἡ λέξις incirca, περιεχομένου εἰς τὴν μεταξὺ τῶν διαδίκων ἀλληλογραφίαν, ἁρμόδιον εἶναι τὸ ἐπὶ τῆς οὐσίας δικαστήριον καὶ οὐχὶ πραγματογνώμονες ἢ ἐμπειροτέχναι. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 24 τοῦ 1842.

§ 4. Δὲν δύναται νὰ γίνῃ χρῆσις τῆς δι' ἐμπειροτεχνῶν ἀποδείξεως, ὅταν τὰ ἐκτιμητέα ἀντικείμενα δὲν ὑπάρχωσιν· ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 180 τοῦ 1847 ἐν Νομικ. σ. 4849.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 291 τῆς πολιτ. δικονομίας, πραγματογνώμονες προσλαμβάνονται, ὅταν ἀπαιτῆται ἀντίληψις δι' αἰσθήσεων, στηριζομένη εἰς τέχνην ἢ ἐπιστήμην, ἢ κρίσιν κατὰ τέχνην πράγματός τινος, ἡ δὲ ἀπόφασις αὐτῶν εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὰ δικαστήρια κατὰ τὸ ἄρθρον 298 τῆς πολ. δικονομίας μόνον καθόσον ἀφορᾷ τὰ εἰρημένα ἀντικείμενα, εἰς τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν ἀνήκουν ζητήματα νομικά, τῶν ὁποίων ἡ λύσις ἀνήκει εἰς τὰ δικαστήρια. Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 182 τῆς 6 μαΐου 1838, ἀναιρ. τὴν 579 τοῦ 1837 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 6. Ἡ αὐτοψία καὶ ἡ δι' ἐμπειροτεχνῶν δοκιμασία δύναται

θεως ἀντικειμένων, καὶ ἡ θεώρησις τούτων εἶναι δυνατή, πρέπει νὰ γίνηται αὐτοψία. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 58 τοῦ 1850.

καὶ ἐπὶ δίκης περὶ νομῆς νὰ διαταχθῇ. Ἀπ. 9299 τοῦ 1852 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 7. Πρὸς ἐξεύρεσιν τῆς ζημίας, ἥτις προσεγένετο τινὶ διὰ τὴν ἔκχωσιν λατομείου, ἀφ' οὗ ἀπεβλήθη, καὶ τῆς στερήσεως τοῦ κέρδους διὰ τὴν παρεμπόδισιν ταύτην, διορίζονται πραγματογνώμονες· (298 πολ. δικον.) ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 162 τοῦ 1853, κυρ. τὴν 10191 ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀφ. ἐφετῶν.

§ 8. Διορίζονται πραγματογνώμονες πρὸς ἐξεύρεσιν τῆς ταυτότητος κτήματος τινός. Ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ, Πάγου 157 τοῦ 1853.

§ 9. Ἡ διὰ πραγματογνωμόνων δοκιμασία διατάσσεται μόνον, ὅταν ἀπαιτῆται ἀντίληψις δι' αἰσθήσεων στηριζομένη εἰς τέχνην ἢ ἐπιστήμην ἢ κατὰ τέχνην κρίσιν (219 πολ. δικον)· τὸ γεγονὸς λοιπὸν πόσους καρποὺς συνέλεξέ τις δὲν ὑποβάλλεται εἰς πραγματογνωμοσύνην· ἀλλ' ἐνεργοῦνται τὰ ἐν τοῖς ἄρθρ. 852 καὶ 853 τῆς πολ. δικον. ὡρισμένα· ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 135 τοῦ 1853, ἀναιρ. τὴν 9577 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 10. Προκειμένου περὶ καρπῶν συλλεχθέντων ἐπὶ πολλὰ ἔτη, εἰς ὧν τὴν ἀπόδοσιν κατεδικάσθη τὶς, τὸ δικαστήριον δὲν δύναται (853 πολ, δικον.) νὰ διατάξῃ, ἀντὶ λογοδοσίας, τὸν διὰ πραγματογνωμόνων προσδιορισμὸν ἐκείνων, καθότι μὴ ἀποφερόντων συνήθως τῶν ἀγροτικῶν κτημάτων τοὺς αὐτοὺς πάντοτε καρποὺς, ἐκ μόνης τῆς λογοδοσίας εἶναι δυνατὸν νὰ προκύψῃ τι καθ' ἕκαστον ἔτος ἐσυλλέχθη· καὶ ποῖον ἑπομένως τὸ ἀποδοτέον ἀκριβῶς ποσὸν, ἐν ᾧ ἡ πραγματογνωμοσύνη δὲν συντελεῖ ἐνταῦθα, συνισταμένη (293 πολ. δικον.) εἰς τὴν δι' ἀντιλήψεως τῶν αἰσθήσεων κατὰ τέχνην ἢ ἐπιστήμην περὶ παρόντων πραγμάτων κρίσιν. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 133 τοῦ 1854.

§ 11. Τὸ δικαστήριον δὲν δύναται νὰ διατάξῃ ὥστε οἱ πραγματογνώμονες νὰ παρευρεθῶσιν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων, καὶ, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς καταθέσεως αὐτῶν, νὰ ὁρίσωσι τὴν ζημίαν· ἀλλ' ὀφείλει νὰ περιμείνῃ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν καταθέσεων, καὶ ἐξ αὐτῶν ὁδηγούμενον νὰ διατάξῃ τὴν γνωμοδότησιν πραγματογνωμόνων ἐπὶ ὡρισμένων ἀντικειμένων. Ἀπόφ. πολ. 309 τοῦ 1851. Α. Π. Πρλ. κατωτ. §. 44.

§ 12. Τὸ εἰς τοὺς ἐμπειροτέχνας ὑποβληθὲν ζήτημα νὰ ἐξετάσωσι τὰ ἐπιδειχθησόμενα αὐτοῖς ἐν τοῖς βιβλίοις τῶν διαδίκων μέρη, τ' ἀφορῶντα τὰ περὶ ὧν ἡ διένεξις δάνεια, καὶ νὰ γνωμοδοτήσωσιν ἐὰν ἐνεγράφησαν τακτικῶς κατὰ τὴν διπλογραφικὴν μέθοδον αἱ προσήκουσαι περὶ αὐτῶν πιστώσεις καὶ χρεώσεις, ἢ ἐὰν ὑπάρχωσι παραλείψεις, ἐξ ὧν προσγίνεται ἀδικία καὶ ποία,

δὲν εἶναι ζήτημα νομικόν, καθότι περιστρέφεται εἰς ἐξέτασιν πραγματικῶν περιστατικῶν, ἡ δὲ λύσις των, ὡς τοιούτων, δὲν εἶναι ἰδίως ἀνατεθειμένη εἰς τοὺς δικαστάς. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 232 τοῦ 1851, κυρ. τὴν 430 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν.

§ 13. Προκειμένου λόγου περὶ ἀποδείξεως δόλου καὶ ὑπερμέτρου ζημίας, δὲν ἀπαγορεύεται ἡ διὰ πραγματογνωμόνων αὐτοψία τοῦ πράγματος. Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 113 τοῦ 1836 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (νομικ. σελ. 354) πρλ. Εὐρ. λέξιν ἀποζημίωσις σελ. 248 ἐπ.

§ 14. Ἡ αὐτοψία καὶ ἡ δι' ἐμπειροτεχνῶν δοκιμασία δύναται καὶ ἐπὶ δίκης περὶ νομῆς νὰ διαταχθῇ· ἀπόφ. 9299 τοῦ 1852 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 15. *Πόσοι καὶ ὑπό τινος διορίζονται;* Ἐὰν τὰ μέρη συμφωνήσωσι μεταξύ των περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πραγματογνωμόνων καὶ περὶ τοῦ διορισμοῦ αὐτῶν, τηρεῖται καὶ ἐκτελεῖται ἡ τοιαύτη συμφωνία. Ὅταν ὅμως τὰ μέρη δὲν συμφωνοῦν, διορίζονται *συνήθως τρεῖς* (1) *καὶ ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου* (2). Προτιμᾶται λοιπὸν πάντοτε ἡ θέλησις τῶν διαδίκων, ἐὰν ἐκφράσωσιν ἐκ συμφώνου τὴν θέλησίν των· ἐὰν δὲ ἐμφανιζόμενοι ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ δὲν ἐκφράσωσι τοιαύτην συμφωνίαν, ὁ δικαστὴς δὲν περιμένει, ἀλλὰ διορίζει αὐτὸς συνήθως τρεῖς.— Διὰ τοῦ δικαστικοῦ ὅμως τούτου διορισμοῦ δὲν ἀποκλείεται καὶ ἡ μεταγενεστέρα συμφωνία τῶν διαδίκων, διότι, καὶ μετὰ τὴν ἀπόφασιν, οἱ διάδικοι δύνανται νὰ συμφωνήσωσι περὶ ἑνὸς μόνου, ἢ περὶ τῆς, δι' ἄλλων, ἀντικαταστάσεως τῶν τριῶν. Ἂν ἦναι σύμφωνοι ὡς πρὸς τοὺς δύο, εἰς δὲ τὸ πρόσωπον τοῦ τρίτου δὲν συμφωνοῦν, πρέπει νὰ εἴπωσιν

(1) Συνήθως τρεῖς. Διότι ὑπάρχουν καὶ περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ νόμος δίδει εἰς τὸν δικαστὴν τὸ δικαίωμα νὰ διορίσῃ καὶ ἕνα ἢ δύο. Π. γ. ἄρθρον 1066, ἐπὶ ἀποσφραγίσει, διορίζει ὁ εἰρηνοδίκης ἕνα, ἢ, κατὰ περιστάσεις, δύο πραγματογνώμονας ἐκτιμητάς. Πρβ. καὶ ἄρθρ. 1076.

Ἐκτὸς τῶν τοιούτων ἐξαιρετικῶν περιπτώσεων δὲν δύναται ὁ δικαστὴς νὰ διορίσῃ οὔτε ὀλιγωτέρους, οὔτε περισσοτέρους ἀπὸ τρεῖς. Πρβ. καὶ ἄρθρον 298.— Τ ρ ι ῶ ν διορισμὸς ἦτο συνήθης καὶ εἰς τὸ ρωμ. δίκαιον. Πανδ. (25, 24) τεμ. 1. πρ. Carré Q. 1158.

(2) Τότε μόνον τὸ δικαστήριον δύναται νὰ διορίσῃ τοὺς πραγματογνώμονας ἐξ ἐπαγγέλματος, ὅταν οἱ διάδικοι δὲν ἐδυνήθησαν νὰ συμφωνήσωσι πρὸς τοῦτο. Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλίου 183 τοῦ 1838 (σελ. 3648 Νομ.).

ἐκ συμφώνου εἰς τὸν δικαστὴν ὅτι αὐτὸς ἔχει νὰ διορίσῃ μόνον τὸν τρίτον· ἄλλως ἡ συμφωνία των δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, ἀλλὰ διορίζει καὶ τοὺς τρεῖς ὁ δικαστής. Ρουσ. περὶ ἀποδείξεως σελ. 312.

§ 16. Οὔτε πρό, οὔτε μετὰ τὴν δικαστικὴν ἀπόφασιν δύνανται νὰ συμφωνήσωσι περὶ ἑνὸς μόνου οἱ ἀνήλικες διάδικοι, οὔτε οἱ κηδεμόνες αὐτῶν. Καρρ. ζ' 1169, 1159. Ρουσσ. αὐτ.

§ 17. *Ὁ εἰσηγητὴς διορίζει πραγμ. ἢ ἐμπειροτέχνας;* (1) ὁ εἰσηγητής, ἐν περιπτώσει διαφωνίας τῶν διαδίκων, δύναται νὰ διορίσῃ τοὺς παρά τινων αὐτῶν προτεινομένους. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 190 τοῦ 1849.

§ 18. Ἐκ τοῦ ἄρθρου 294 τῆς πολ. δικονομίας προκύπτει ὅτι ὁ εἰσηγητής, ὡς ἀναπληρῶν πρὸς τοῦτο τὸ διορίσαν αὐτὸν δικαστήριον, ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀντικαθιστᾷ ὅλους τοὺς μὲν ἐμφανιζομένους τυχὸν ἢ παραιτουμένους πραγματογνώμονας. Ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 93 τοῦ 1849.

§ 19. Ὁ εἰσηγητὴς δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸν πραγματογνώμονα, ὅταν οὗτος δὲν ἐκλητεύθη καὶ δὲν ἐνεφανίσθη. Δὲν εἶναι δὲ ἔργον τοῦ εἰσηγητοῦ νὰ ἐξετάσῃ, ἂν τοιοῦτος πραγματογνώμων δὲν εὑρέθη, καίτοι ζητηθεὶς (290 πολ. δικ.).— Ἄλλως ἡ ἀπόφασις, ἥτις ἄλλην ἀρχὴν παρεδέχθη, εἶναι ἀναιρετέα (201, 807 πολ. δικον.) ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 5 τοῦ 1852, ἀναιροῦσα τὴν 6740 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν (Μακροτασόπουλος καὶ Δημόσιον).

Ὅταν οἱ διορισθέντες πραγματογνώμονες δὲν ἐκλητεύθησαν, διότι δὲν εὑρέθησαν, ὁ εἰσηγητὴς δὲν δύναται νὰ τοὺς ἀντικαταστήσῃ. Τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔχει ὁ εἰσηγητής, ὅταν οἱ πραγματογνώμονες ἐκλητεύθησαν προσηκόντως καὶ δὲν ἐνεφανίσθησαν. 294 πολ. δικον. ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 5 τοῦ 1852 ἐν νομικ. σελ. 5668.

§ 20. Ὁ εἰσηγητὴς δύναται ν' ἀντικαταστήσῃ ἄλλον πραγματογνώμονα, μὴ ἐμφανισθέντος τινὸς τῶν διωρισμένων, χωρὶς νὰ κλητευθῇ ὁ ἀπολειπόμενος διάδικος;

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ οἱ πρὸς ἀκύρωσιν τῆς ἀπὸ 6 Ἰουν. 1849 ἐκθέσεως τῶν πραγματογνωμόνων προτεινόμενοι παρὰ τῶν ἐκκαλούντων

---

(1) Ὁ εἰρηνοδίκης ὡς εἰσηγητὴς δύναται (294 πολ.) νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἀντικατάστασιν τῶν πραγματογνωμόνων, καὶ ἂν ὦσι πλείονες τοῦ ἑνὸς οἱ μὴ ἐμφανιζόμενοι. Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 5321 τοῦ 1849.

λόγοι, τουτέστιν ὅτι ὁ εἰσηγητὴς δὲν ἠδύνατο νὰ διορίσῃ ἄλλον ἀντὶ τοῦ μὴ ἐμφανισθέντος πραγματογνώμονος, ὅτι μὴ παρευρεθέντων (τῶν ἐκκαλούντων) κατὰ τὴν προσδιωρισμένην πρὸς ὅρκισιν τῶν πραγματογνωμόνων ἡμέραν δὲν ἠρωτήθησαν περὶ τοῦ διορισμοῦ ἑτέρου πραγματογνώμονος, καὶ ὅτι ὁσάκις παραιτεῖται ἢ δὲν ἐμφανίζεταί τις τῶν πραγματογνωμόνων, ὁ Εἰσηγητὴς δὲν δύναται ἄνευ προσκλήσεως τῶν διαφερομένων μερῶν νὰ διορίσῃ ἕτερον πραγματογνώμονα, δὲν εἶναι βάσιμος, διὰ τοὺς εἰς τὴν ἐκκληθεῖσαν ἀπόφασιν ἀναφερομένους λόγους, τοὺς ὁποίους τὸ δικαστήριον τοῦτο παραδέχεται ὡς ὀρθοὺς καὶ νομίμους. Προσέτι διότι τότε μόνον εἶναι ἀναγκαῖον, παραιτηθέντος ἑνὸς τῶν πραγματογνωμόνων, νὰ γνωστοποιηθῇ τοῦτο εἰς τοὺς διαφερομένους διὰ νὰ διορίσουν ἕτερον, ὅταν ἡ παραίτησις ἐπήχθη μετὰ τὴν ὅρκισιν τοῦ παραιτουμένου πραγματογνώμονος, καὶ ἀφοῦ οὗτος ἀναλάβῃ τὰ καθήκοντά του, οὐχὶ δὲ καὶ πρὸ τῆς ὁρκίσεως, καθότι εἰς μὲν τὴν πρώτην περίστασιν οἱ διάδικοι δὲν δύνανται νὰ γνωρίζωσι τὴν παραίτησιν τῶν πραγματογνωμόνων, εἰς δὲ τὴν δευτέραν προσκαλοῦνται νὰ παρευρεθῶσιν εἰς τὴν ὅρκισιν τῶν πραγματογνωμόνων διὰ νὰ προτείνωσιν ἐκ συμφώνου ἄλλους πραγματογνώμονας ἀντὶ ἐκείνων, οἵτινες δὲν ἤθελον ἐμφανισθῆ διὰ νὰ ὁρκισθῶσιν· ἐπομένως οἱ μὴ ἐμφανιζόμενοι κατὰ τὴν ὅρκισιν διάδικοι θεωροῦνται ὅτι παραιτοῦνται τοῦ δικαιώματος τούτου, καὶ ἀναθέτουν εἰς τὸν Εἰσηγητὴν νὰ διορίσῃ ἄλλον ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος. Ἀπόφ. ἐφετ. Ναυπλ. 353 τοῦ 1852 ἐν Νομικ. σελ. 5583.

—Τὸ ἄρθρον 294 τῆς πολ. δικονομίας ἀπονέμει εἰς τὸν εἰσηγητήν, χάριν οἰκονομίας χρόνου καὶ δαπάνης, τὴν ἐξουσίαν τῆς ἀντικαταστάσεως καὶ τῶν 3 πραγματογνωμόνων· ἀπόφ. 281 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ναυπλ. Ἐφετῶν (νομ. σελ. 5326)

—Ὁ εἰσηγητής, ἐν περιπτώσει μὴ ἐμφανίσεως τινὸς τῶν πραγματογνωμόνων, δύναται, ἀντ' ἐκείνου, νὰ διορίσῃ ἄλλον; Ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 45,93 τοῦ 1850. ἣν ὅρα ὧδε ἐν τῇ λέξ. πραγματογνωμοσύνη (1).

(1) Ὁ εἰσηγητὴς (ὁ διορισμὸς τοῦ ὁποίου εἶναι ἔργον μόνον τῶν δικαστηρίων καὶ οὐχὶ τῆς συναινέσεως τῶν διαδίκων) τότε μόνον ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διορίζῃ ἄλλους πραγματογνώμονας, ὅταν οἱ διορισθέντες, καίτοι λαβόντες γνῶσιν τοῦ διορισμοῦ των, δὲν ἐνεφανίσθησαν εἰς τὸν προσδιωρισμένον τόπον καὶ χρόνον, ἢ δὲν ἠθέλησαν νὰ δεχθῶσι τὸν διορισμόν των, οὐχὶ δὲ καὶ ὅταν τυγχάνωσιν ἀγνοοῦντες τὰ περὶ τούτου. Ἀπ. 5179 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν.

—Ὁ εἰσηγητὴς, ἢ τὸ ἀναπληροῦν ἔργα εἰσηγητοῦ δικαστήριον, ἔχει δικαίωμα νὰ ἐκδικάζῃ τὰς ἀναφυείσας κατὰ τὴν ἐξέτασιν ἐνστάσεις; Ὄχι, ἀλλ' ὀφείλει νὰ τὰς σημειοῖ εἰς ἔκθεσιν καὶ νὰ τὴν παραπέμπῃ εἰς τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον. Ἀπόφ. 2838 τοῦ 1844 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, ἣν ὅρα ἐν τῇ λέξει Ἀπόδειξις σελ. 142 τοῦ 2 τόμ. τοῦ Εὑρ. (Ἴδε καὶ Εὑρ. τόμ. 3 σελ. 156 καὶ τόμ. 4 σελ. 365).

§ 21. Παραιτηθέντος ἑνὸς τῶν πραγματογνωμόνων, ὁ εἰσηγητὴς δὲν δύναται, ἄνευ προσκλήσεως τῶν διαφερομένων μερῶν, νὰ διορίσῃ ἕτερον.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ, κατὰ τὰ ἄρθρα 129, 138, 261, 285 ἕως 288 καὶ 291 ἕως 297 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, εἰς πᾶσαν ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου διαδικασίαν ἀπαιτεῖται ἀναγκαίως ἡ κλήτευσις τῶν διαδίκων διὰ νὰ ἦναι παρόντες εἰς τὰς δικαστικὰς πράξεις, καὶ οὕτω νὰ δύνανται νὰ προτείνωσι πᾶν ὅ,τι νομίζωσι πρὸς ὑπεράσπισίν των, καὶ μόνον, μετὰ προηγουμένην κλήτευσιν αὐτῶν, καὶ μὴ ἐμφάνισιν τινός ἐξ αὐτῶν, δύναται νὰ γένῃ καὶ ἄνευ τούτου ἡ δικαστικὴ πρᾶξις· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ἐκ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως, τῆς καὶ τὰς σκέψεις τῆς πρωτοδίκου ὑπ' ἀριθ. 551 παραδεχομένης, προκύπτει, ὅτι, ἀφοῦ οἱ διορισθέντες πραγματογνώμονες διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 488 πρωτοδίκου ἀποφάσεως παρεδέχθησαν ἤδη τὸν διορισμόν των, ὡρκίσθησαν καὶ συνέταξαν καὶ πρᾶξιν ὑπὸ τὴν ἀπόφασιν ταύτην, δι' ἧς ἐκάλουν τὰ μέρη νὰ παρευρεθῶσιν εἰς τὰς ἐργασίας των, αἴφνης παραιτηθέντος μεθ' ὅλα ταῦτα τοῦ Ἰακώβου Ῥάλλη, ὁ εἰσηγητὴς, χωρὶς προηγουμένως νὰ εἰδοποιηθῶσιν οἱ ἀναιρεσείοντες περὶ τοῦ περιστατικοῦ τούτου, καὶ νὰ κληθῶσιν ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ πρὸς συζήτησιν περὶ ἄλλου τῇ συναινέσει τῶν διαδίκων ἢ παρὰ τοῦ εἰσηγητοῦ διοριστέου καὶ ὁρκιστέου πραγματογνώμονος ἐπὶ παρουσίᾳ αὐτῶν, κατὰ τὰς ῥητὰς καὶ οὐσιώδεις ἀνωτέρω διατάξεις, καὶ ἰδίως τῶν συνδυασμένων ἄρθρων 297 καὶ 288, ἀπ' ἐναντίας τούτων, ὁ εἰσηγητὴς, παρουσίᾳ μόνου τοῦ ἀναιρεσιβλήτου, διώρισε καὶ ὥρκισεν ὡς τρίτον πραγματογνώμονα τὸν Ν. Ῥοδοκανάκην, καὶ μετὰ ταῦτα εἰδοποιήθησαν οἱ ἀναιρεσείοντες διὰ νὰ παρευρεθῶσιν εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ ἐν ἀγνοίᾳ των διορισθέντος πραγματογνώμονος· ἑπομένως τὸ ἐφετεῖον, παραδεχθὲν τὴν ὑπὸ τῶν οὕτω πως διωρισμένων πραγματογνωμόνων γνωμοδότησιν, παρεβίασε τὰς ἀνωτέρω διατάξεις, τῶν ὁποίων ἡ παραβίασις, οὐσιωδῶν οὐσῶν, καθὸ ἀφορωσῶν τὸ δικαίωμα τῆς ὑπερασπίσεως, ἐπιφέρει ἀναίρεσιν. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 179 τοῦ 1848.

§ 22. Ὁ εἰσηγητὴς δύναται, μὴ δεχθέντων ἢ μὴ ἐμφανισθέντων ἁπάντων τῶν ἐμπειροτεχνῶν, νὰ διορίσῃ τοιούτους ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν οἱ διάδικοι δὲν συμφωνήσωσι περὶ τοῦ διορισμοῦ αὐτῶν. Ἀπόφ. πολ. ἐφ. Ναυπλ. 264 1845 (σελ. 4215 Νομ. ἴδε § ἑπ).

§ 22^α. Ὁ πρὸς διεξαγωγὴν πραγματογνωμοσύνης τινὸς διορισθεὶς δικαστὴς δὲν εἶναι ἁρμόδιος νὰ διορίσῃ τοὺς πραγματογνώμονας, ἐὰν τὰ μέρη δὲν συμφωνήσωσι νὰ διορίσωσιν αὐτοὺς καὶ ἡ διεξαγωγὴ τῆς πραγματογνωμοσύνης διετάχθη ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου μόνον εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν οἱ διάδικοι ἤθελον συμφωνήσει, νὰ διορίσωσι τοιούτους. (292 πολ. δικον.) ἀπόφ. 264 τοῦ 1842 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν ἣν ἐν λέξει Εἰσηγητὴς (Νομ. σελ. 3319).

§ 23. *Πῶς τοὺς διορίζει ὁ δικαστής;* Δι' ἀποφάσεως, περὶ ἧς τὸ ἄρθρον 293 ὁρίζει τί πρέπει νὰ περιέχῃ.

§ 24. *Τίνες διορίζονται;* Ὁ δικαστὴς δύναται νὰ ἐκλέξῃ τὸν ἐμπειροτέχνην ὅπου τὸν εὕρῃ· ἄλλοτε ὑπῆρχε τάξις τὶς τῶν ἀνθρώπων· ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐλαμβάνοντο, ἀλλὰ τὸ σύστημα αὐτὸ (Νεαρὰ 64 Ἰουστινιανοῦ καὶ Ῥουσσοπ. περὶ ἀποδ. σ. 314) δὲν ἰσχύει πλέον.

§ 25. Εἰδοποιούμενοι περὶ τοῦ διορισμοῦ των δύνανται ἢ ῥητῶς νὰ ἐκφράσωσι, ὅτι δὲν δέχονται τὸν διορισμόν των, ἢ σιωπηλῶς, διὰ τῆς μὴ ἐμφανίσεως των, νὰ δηλώσωσι τὴν ἀποποίησίν των, χωρὶς νὰ ὑπόκηνται εἰς οὐδεμίαν ἐπιζήμιον συνέπειαν.— Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἂν δὲν συμφωνήσωσιν οἱ διάδικοι περὶ τῆς ἀντικαταστάσεως, διορίζει, ἀντὶ τοῦ μὴ δεχθέντος, ὁ εἰσηγητὴς ἄλλον τινά, ἢ καὶ τοὺς τρεῖς, ἂν καὶ οἱ τρεῖς δὲν ἐνεφανίσθησαν. (ἴπ. τὰ προηγ.).

§ 26. Ἂν ὅμως δεχθῶσι τὸν διορισμόν των, ἢ κάμωσι τὸν ὅρκον, δὲν δύνανται πλέον ἀζημίως νὰ ὀπισθοδρομήσωσιν, ἐκτὸς ἂν μετὰ τὴν ἀποδοχὴν τοῦ διορισμοῦ ἢ μετὰ τὸν ὅρκον ἐπῆλθε περιστατικόν τι ἀποτελοῦν νόμιμον λόγον παραιτήσεως. Ῥουσσ. περὶ ἀποδ. σελ. 314.

§ 27. Πρέπει νὰ διορίζωνται τοιοῦτοι, κατὰ τῶν ὁποίων νὰ μὴν ὑπάρχῃ λόγος τὶς ἐξαιρέσεως.— Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἀπὸ τὰ μέρη διοριζομένους, ἐννοεῖται ἀφ' ἑαυτοῦ ὅτι δὲν εἰσακούονται προσβάλλοντες ὡς ἀνάξιον ἐμπιστοσύνης ἐκεῖνον, ὃν ἐπρότειναν

(Bonc. σελ. 297), ἐκτὸς ἂν ὁ τῆς ἐξαιρέσεως λόγος ἐπῆλθε μετὰ τὴν ἐκλογὴν (295 πολ. δικ.)

§ 28. Ὅσον ἀνάγεται εἰς τοὺς λόγους τῆς ἐξαιρέσεως, ὁ νόμος (295, 324 πολ. δικ.) λέγει, ὅτι οἱ ἐμπειροτέχναι δύνανται νὰ ἐξαιρεθῶσι δι' οὓς καὶ οἱ μάρτυρες λόγους.

§ 29. Δύο παρατηρήσεις μόνον προσθέτω.

Ὅτι ἐπὶ τῶν ἐμπειροτεχνῶν δύνανται ἀζημίως αἱ ἐξαιρέσεις νὰ ἦναι εὐπαραδεκτότεραι παρ' ἐπὶ τῶν μαρτύρων. Διότι ἐπὶ τῶν μαρτύρων δὲν εἶναι δεκτὴ ἡ ἀντικατάστασις ἄλλου μάρτυρος εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἐξαιρεθέντος, ὡς προκειμένου περὶ *εἰδικῆς* ἀντιλήψεως τῶν ἀποδεικτέων γεγονότων, ἐνῷ ἐπὶ τῶν ἐμπειροτεχνῶν δὲν ἀπαιτοῦνται εἰμὴ *γενικαὶ* γνώσεις, καὶ ἡ ἀντικατάστασις εἶναι εὔκολος. Bonc. σελ. 299 στήλη 1. Καὶ

Ὅτι δὲν φαίνεται σύμφωνος μὲ τὴν θέλησιν τοῦ νόμου ὁ διορισμὸς ἐμπειροτεχνῶν *ἀλλοδαπῶν*. Ὁ ποινικὸς νόμος, διὰ τῶν ἄρθρων 22 καὶ 23, θεωρεῖ ὡς ἀποτέλεσμα καταδικῶν τινων τὴν στέρησιν διαφόρων πολιτικῶν, ἀστυκῶν ἢ συγγενικῶν δικαιωμάτων, τὰ ὁποῖα ἀπαριθμεῖ, καὶ μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶναι καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐκπληρώσεως ἔργων πραγματογνώμονος εἰς δικαστικὴν ὑπόθεσιν. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἡ ἐκπλήρωσις τοιούτων ἔργων θεωρεῖται ὡς δικαίωμα τῶν πολιτῶν Ἑλλήνων, ἕπεται ὅτι δὲν εἶναι σύμφωνον μὲ τὴν θέλησιν τοῦ νόμου νὰ διορίζωνται πραγματογνώμονες ἀλλοδαποί. Τοὐλάχιστον, καθόσον τοῦτο εἶναι δυνατὸν, καλὸν εἶναι νὰ τὸ ἀποφεύγῃ ὁ δικαστής. Carré Q. 1163.

§ 30. Ἡ περὶ τὴν ἐξαίρεσιν τῶν ἐμπειροτέχνων κανονισμένη διαδικασία εἶναι ἡ ἑξῆς·

Ἡ ἐξαίρεσις ὑποβάλλεται εἰς τὸ δικαστήριον δι' ἀναφορᾶς, ἥτις διαλαμβάνει τοὺς περὶ ἐξαιρέσεως λόγους καὶ τὰς ἀποδείξεις τῶν λόγων τούτων. Carré Q. 1175 quater.

§ 31. Πρέπει λοιπὸν, ἐκτὸς τῆς ἐν τῇ ἀναφορᾷ μνείας τῶν λόγων τῆς ἐξαιρέσεως, νὰ μνημονεύῃ τις ἐν αὐτῇ καὶ τὰ μέσα τῆς ἀποδείξεως τῶν λόγων τούτων, ὅσους ἔχει: Ἔχω ἔγγραφον τοιοῦτο καὶ τοιοῦτο, ἔχω μάρτυρας. Διατί τοῦτο; διότι ἡ πρότασις ἐξαιρέσεως ἐμπειροτέχνου ἔχει χαρακτῆρα σοβαρώτερον παρὰ τὴν πρότασιν ἐξαιρέσεως μάρτυρος. Τὸν μάρτυρα προσάγει ὁ διάδικος κατ' οἰκείαν ἐκλογὴν, ἐνῷ τὸν ἐμπειροτέχνην διώρισε δικαστήριον, θεωρῆσαν αὐτὸν ἄξιον ἐμπιστοσύνης. Ἡ πρότασις λοιπὸν ἐξαιρέσεως προσβάλλουσα αὐτὸν ὡς ἀνάξιον τοιαύτης ἐμπιστοσύνης, ἐκρίθη εὔλογον νὰ συνοδεύηται μὲ ῥητὴν μνείαν τῶν ὑπαρχόντων μέσων ἀποδείξεως τοῦ τῆς ἐξαιρέσεως λόγου. Bonc. σελ. 297.

Σημειωτέον, ὅτι μνεία μόνον ἀπαιτεῖται νὰ γίνηται ἐν τῇ πρὸς τὸ δικαστήριον ἀναφορᾷ περὶ τῶν ὑπαρχουσῶν ἀποδείξεων· καὶ οὕτω πρέπει νὰ ἐννοηθῇ ἡ ἔκφρασις τοῦ 3 ἐδ. τοῦ 294 ἄρθρου: ἡ ἀναφορὰ πρέπει νὰ περιέχῃ τοὺς περὶ ἐξαιρέσεως λόγους καὶ τὴν ἀπόδειξιν αὐτῶν. Ῥουσσ. σελ. 315 ἑπ.

§ 32 Ὅταν τὸ δημόσιον δικεδικῇ δάσος τι, οἱ ὑπάλληλοι ἐπιτρέπεται νὰ διορισθῶσι πραγματογνώμονες;

Απόφ. Ἐπειδὴ ὁ Π. ὡς δὲν ἀμφισβητεῖται, εἶναι δασονόμος Ἀττικῆς· ἑπομένως ἡ προκειμένη ἀγωγὴ τοῦ δημοσίου διεκδικοῦσα δάσος κείμενον ἐν τῇ Ἀττικῇ ἀνάγεται εἰς τὴν σφαῖραν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ βασιλικοῦ τούτου ὑπαλλήλου, ἀλλά, κατὰ τὰ συνδυασμένα ἄρθρα 295 καὶ 324. 5) τῆς πολιτικῆς δικονομίας ἐπιτρέπεται ἡ ἐξαίρεσις τοῦ ἐξ ἐπαγγέλματος διορισθέντος πραγματογνώμονος, ὅταν αὐτὸς ἦναι βασιλικὸς ὑπάλληλος, τὴν σφαῖραν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ ὁποίου ἀφορᾷ ἡ τοῦ δημοσίου ἀγωγή, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει οὗτος ν' ἀντικατασταθῇ δι' ἄλλου ἐμπειροτέχνου.

Ἐπειδή, καθόσον ἀφορᾷ τοὺς δύο ἑτέρους, δὲν ὑπάρχει νόμιμος λόγος ἐξαιρέσεως, ἐκ τοῦ ὅτι ἁπλῶς εἶναι ὑπάλληλος τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, διὰ τὰς ὀρθὰς ἀντιλογίας τῆς ἐκκληθείσης ἀποφάσεως, καὶ διότι οὐδεμίαν δύναται νὰ περιμείνῃ βεβαίως καὶ ἄμεσον βλάβην ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν, ἤγουν ὁ δασονόμος Ἀργολίδος Βιλαέτης ἐκ τοῦ ὅτι ἄλλοτε ἐξεφράσθη ἐγγράφως δῆθεν, ὡς διατείνεται ὁ ἐκκαλῶν, περὶ τοῦ προκειμένου κτήματος. Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 10323 τοῦ 1853.

§ 33. Πραγματογνώμων δὲν δύναται νὰ διορισθῇ τις ὅταν ἦναι συγγενὴς ἐξ ἀγχιστείας εἰς τέταρτον βαθμὸν ἑνὸς τῶν διαδίκων· ἂν δὲ ἡ γυνή του, διὰ τῆς ὁποίας συνέδεσε τὴν συγγένειαν ταύτην, ἀπεβίωσεν ἄτεκνος, εἶναι ἀδιάφορον, οὔτε ἀνατρέπουσι τὴν ἀρχὴν ταύτην τὸ τεμ. 4. §. τελευτ. τῶν Πανδ. (Β. 22, 1) καὶ οἱ §§. 6. 7. τῶν εἰσηγ. (Β. 1, 10.) ἀπόφ. 5796 τῆς 8 Ἰουν. 1849 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν.

§ 34. Ὁ ἐπιτετραμμένος τὴν διαχείρισιν ὑποθέσεώς τινος δύναται νὰ ἦναι πραγματογνώμων εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῆς δαπάνης τῆς γενομένης εἰς τὴν διαχείρησιν αὐτήν; Ὄχι· διότι ὁ ἐντολεὺς ταυτίζεται μὲ τὸν ἐντολοδόχον. Ἀπόφ. 846 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφ. (Νομ. σελ. 5264.)

§ 35. Δύναται νὰ προταθῇ ἡ ἐξαίρεσις τῶν πραγματογνωμόνων μετὰ τὴν νόμιμον προθεσμίαν, ὅταν μετ' αὐτὴν ἐγένοντο γνωστοὶ οἱ ἐξαιρέσεως λόγοι;

(Βουλ. ... τῶν πραγματογνωμόνων καὶ
τὴν ἐκ ... 91 προταθείσης ἐπειδὴ τῆς ἐξαιρέσεως, δύναται νὰ προταθῇ ἡ ἐξαίρεσις
§ ... ἀποδείξεις περὶ αὐτῆς ἀναφερθέντας μετὰ τὴν ἀπόφασιν ; -
(29[illegible] ... διὰ λόγους ... κατὰ τὸ ἄρθρον 295 ἐδ. 2 τῆς πολιτ.
ἐξαι... ἐκ τῶν ... ἐξ ἐπαγγέλματος διορισθέντων πραγμα-

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ... κατὰ ... τῶν ... πρέπει νὰ γίνηται ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀφ' ... διανομίας, ἡ κατὰ ... πραγματογνωμόνων ἐξαίρεσις ... ἔλαβε γνῶσιν τοῦ διορισμοῦ αὐτοῦ, ἄλλως ὅτου ὁ ἐξαιρῶν διάδικος εἶναι ἀπαράδεκτος, καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ διατάξασα τὴν πραγματογνωμοσύνην καὶ διορίσασα τοὺς πραγματογνώμονας ὑπ' ἀριθ. 303 ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου τούτου, καθὼς καὶ ἡ ἐπεκτείνασα τὴν προθεσμίαν διὰ τὴν πραγματογνωμοσύνην μεταγενεστέρα ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου τούτου ὑπ' ἀριθ. 499, ἐκοινοποιήθησαν εἰς τὴν διαληφθεῖσαν ἐπίτροπον πολὺν καιρὸν πρὶν τῆς προκειμένης ἐξαιρέσεως· ἀλλ' ὅμως ἡ ἔννοια τοῦ διαληφθέντος ἄρθρου εἶναι ὅταν ὁ λόγος τῆς ἐξαιρέσεως ὑπῆρχε καὶ ἐγνωρίζετο ἀπὸ τὸν διάδικον, καὶ δὲν ἐπροτάθη· ὅταν ὅμως ὁ λόγος αὐτὸς προκύψῃ μετὰ ταῦτα, δὲν δύναται νὰ ἦναι ἀπαράδεκτος ὁ διάδικος νὰ τὸν προτείνῃ, διότι οὐδεὶς δύναται νὰ ἦναι ὑπόχρεως εἰς τὰ ἀδύνατα· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὁ λόγος τῆς ἐξαιρέσεως ἀνεφάνη ὡς ἐξ αὐτοῦ προκύπτει, ἐὰν ἀποδειχθῇ, ὀλίγον πρὶν ἢ ὁρκισθῶσιν οἱ πραγματογνώμονες, καὶ ἀμέσως ἐπροτάθη καὶ ἐκοινοποιήθη καὶ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς Μαυροειδαίους καὶ εἰς τὸν εἰρηνοδίκην Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς ὡς εἰσηγητὴν πρὶν τῆς ὁρκίσεως τῶν πραγματογνωμόνων, ὡς δηλοῦται ἐκ τῆς ἀπὸ 8 αὐγούστου 1850 ἐκθέσεως τοῦ ῥηθέντος εἰρηνοδίκου, καὶ ἀπὸ τὰ ἀπὸ 7 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καὶ ἔτους τρία ἀποδοτήρια τοῦ δικαστικοῦ κλητῆρος Π. Κολοκυνθᾶ· ἑπομένως δὲν δύναται νὰ ἦναι ἀπαράδεκτος ἡ προκειμένη ἐξαίρεσις, λόγῳ ὅτι ἐγένετο βραδέως, ὡς δὲν δύναται νὰ ἦναι ἀπαράδεκτος ἐπίσης λόγῳ, ὅτι ἀντιβαίνει εἰς τὸ διδικασμένον διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 993 ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου τούτου, διότι ὁ λόγος τῆς ἐξαιρέσεως καθ' ὅλων τῶν πραγματογνωμόνων, ὁ ὁποῖος ἐδικάσθη διὰ τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς, ἦτον ἄλλος ἀπὸ τὸν προτεινόμενον ἤδη κατὰ τοῦ ἑνὸς τῶν πραγματογνωμόνων αὐτῶν, ἤτοι τοῦ Ἐμμανουὴλ Κοκολάκη ἀναφανεὶς πολὺν χρόνον μετὰ ταῦτα, ἤγουν ὀλίγον πρὶν τῆς ὁρκίσεως τῶν πραγματογνωμόνων ὡς προείρηται. **Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 956 τοῦ 1852 σελ. 5697 Νομικ.**

§ 35[2]. Δοκιμασία γενομένη μετὰ τὴν περὶ τῆς ἐξαιρέσεως τῶν ἐμπειροτέχνων πρότασιν ἔχει κῦρος ;

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἡ περὶ ἐξαιρέσεως ἀναφορὰ πρέπει νὰ παρουσιάζεται πρὸ τῆς δοκιμασίας καὶ τῆς γνωμοδοτήσεως τῶν ἐμπειρο-

τεχνῶν, μιᾶς ἢ ὁμοφώνου ἢ κατὰ πλειονοψηφίαν οὔσης, διότι ὡς πρὸς τοῦτο δὲν ἐξομοιοῦται μὲ τὴν τῶν μαρτύρων, τῶν ὁποίων ἡ κατάθεσις ἀτομικὴ οὖσα δύναται νὰ μὴ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ἐνῷ τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπὶ τῶν ἐμπειροτεχνῶν· ὅθεν, ἀφοῦ ἡ δοκιμασία προέβη παροραθείσης τῆς προτάσεως τοῦ δημοσίου, τοῦτο ἀπέκτησε τὸ δικαίωμα νὰ προτείνῃ τὴν ἀκυρότητα καὶ δὲν ἦτο ὑπόχρεον νὰ προτείνῃ μετὰ ταῦτα καὶ ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν τὰς ἐξαιρέσεις· ἄρα τὸ πρωτοδικεῖον δὲν ἀπεφάσισεν ὀρθῶς ὡς πρὸς τοῦτο, καὶ ἡ ἔφεσις τοῦ δημοσίου εἶναι κατὰ τοῦτο βάσιμος. Ἀπόφ. 644 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν ἐν Νομ. σελ. 5212.

§ 35³. Οὐδεὶς νόμος ἀπαγορεύει τὸν δικαστήν, ἐὰν οἱ πραγματογνώμονες δὲν ἐξαντλήσωσι τὰ θέματα, ν' ἀναθέσῃ εἰς τοὺς ἰδίους ἐκ νέου τὴν συμπλήρωσιν τῆς γνωμοδοτήσεώς των. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 159 τοῦ 1852, κυροῦσα τὰς 69 καὶ 156 τοῦ 1847 ἀπ. τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν. Ἴδε ὑποσημ.

§ 35⁴. Κατὰ τὸ ἄρθρον 295 τῆς πολιτ. δικονομίας, οἱ λόγοι τῆς ἐξαιρέσεως τῶν ἐμπειροτεχνιτῶν εἶναι οἱ αὐτοὶ οἱ περὶ τῆς ἐξαιρέσεως τῶν μαρτύρων.

Ὁ καταθέσας ὡς μάρτυς εἰς τὴν δίκην, δὲν δύναται νὰ ἦναι καὶ πραγματογνώμων ἢ ἐμπειροτέχνης. Ἀπόφ. 354 τοῦ 1845 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 4249). Πρλ. Νομ. σ. 4172.

§ 35⁵. Δὲν εἶναι νόμιμος λόγος ἐξαιρέσεως τῶν πραγματογνωμόνων ἡ προλαβοῦσα περὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς δοκιμασίας γνῶσις αὐτῶν καὶ γνωμοδότησις. Ἀπόφ. 187 τοῦ 1846 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν. (Νομ. σελ. 4685).

§. 35⁶. Ἡ περὶ ἀποδείξεως διαδικασία εἶναι ἄκυρος, ἂν διὰ τῆς συμπράξεώς του ὁ εἰσηγητὴς δὲν προσδιορίσῃ καὶ τὴν ὥραν τῆς ἐμφανίσεως τῶν μερῶν καὶ τῶν πραγματογνωμόνων.

Ἐν περιπτώσει ἀκυρώσεως τῆς γνωμοδοτήσεως τῶν πραγματογνωμόνων καὶ ἐπαναλείψεως τῆς δοκιμασίας, τὸ δικαστήριον δύναται νὰ διορίσῃ πρὸς τοῦτο ἄλλους (1). Ἀπ. 5466 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν. (Νομ. σελ. 5144 ἐπ.).

---

(1) Τὰ δικαστήρια δύνανται, ὅταν ἐγκρίνωσι, πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς ἀληθείας καὶ ὀρθὴν ἐφαρμογὴν τῶν νομικῶν κανόνων, νὰ διατάξωσι νέαν κατ' ἐπανάληψιν γνωμοδότησιν ἐμπειροτεχνῶν.

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν διορίζονται νέοι, ἀλλ' οἱ αὐτοὶ πραγματογνώμονες ὀφείλουν νὰ συμπληρώσωσι τὴν ἀτέλειαν, ὅταν μάλιστα ἐγνω-

(Bonc. σελ. 297), ἐκτὸς ἂν ὁ τῆς ἐξαιρέσεως λόγος ἐπῆλθε μετὰ τὴν ἐκλογὴν (295 πολ. δικ.)

§ 28. Ὅσον ἀνάγεται εἰς τοὺς λόγους τῆς ἐξαιρέσεως, ὁ νόμος (295, 324 πολ. δικ.) λέγει, ὅτι οἱ ἐμπειροτέχναι δύνανται νὰ ἐξαιρεθῶσι δι' οὓς καὶ οἱ μάρτυρες λόγους.

§ 29. Δύο παρατηρήσεις μόνον προσθέτω.

Ὅτι ἐπὶ τῶν ἐμπειροτεχνῶν δύνανται ἀζημίως αἱ ἐξαιρέσεις νὰ ἦναι εὐπαραδεκτότεραι παρ' ἐπὶ τῶν μαρτύρων. Διότι ἐπὶ τῶν μαρτύρων δὲν εἶναι δεκτὴ ἡ ἀντικατάστασις ἄλλου μάρτυρος εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἐξαιρεθέντος, ὡς προκειμένου περὶ *ειδικῆς* ἀντιλήψεως τῶν ἀποδεικτέων γεγονότων, ἐνῷ ἐπὶ τῶν ἐμπειροτεχνῶν δὲν ἀπαιτοῦνται εἰμὴ *γενικαὶ* γνώσεις, καὶ ἡ ἀντικατάστασις εἶναι εὔκολος. Bonc. σελ. 299 στήλη 1. Καὶ

Ὅτι δὲν φαίνεται σύμφωνος μὲ τὴν θέλησιν τοῦ νόμου ὁ διορισμὸς ἐμπειροτεχνῶν *ἀλλοδαπῶν*. Ὁ ποινικὸς νόμος, διὰ τῶν ἄρθρων 22 καὶ 23, θεωρεῖ ὡς ἀποτέλεσμα καταδικῶν τινων τὴν στέρησιν διαφόρων πολιτικῶν, ἀστυκῶν ἢ συγγενικῶν δικαιωμάτων, τὰ ὁποῖα ἀπαριθμεῖ, καὶ μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶναι καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐκπληρώσεως ἔργων πραγματογνώμονος εἰς δικαστικὴν ὑπόθεσιν. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἡ ἐκπλήρωσις τοιούτων ἔργων θεωρεῖται ὡς δικαίωμα τῶν πολιτῶν Ἑλλήνων, ἕπεται ὅτι δὲν εἶναι σύμφωνον μὲ τὴν θέλησιν τοῦ νόμου νὰ διορίζωνται πραγματογνώμονες ἀλλοδαποί. Τοὐλάχιστον, καθόσον τοῦτο εἶναι δυνατὸν, καλὸν εἶναι νὰ τὸ ἀποφεύγῃ ὁ δικαστής. Carré Q. 1163.

§ 30. Ἡ περὶ τὴν ἐξαίρεσιν τῶν ἐμπειροτέχνων κανονισμένη διαδικασία εἶναι ἡ ἑξῆς·

Ἡ ἐξαίρεσις ὑποβάλλεται εἰς τὸ δικαστήριον δι' ἀναφορᾶς, ἥτις διαλαμβάνει τοὺς περὶ ἐξαιρέσεως λόγους καὶ τὰς ἀποδείξεις τῶν λόγων τούτων. Carré Q. 1175 quater.

§ 31. Πρέπει λοιπὸν, ἐκτὸς τῆς ἐν τῇ ἀναφορᾷ μνείας τῶν λόγων τῆς ἐξαιρέσεως, νὰ μνημονεύῃ τις ἐν αὐτῇ καὶ τὰ μέσα τῆς ἀποδείξεως τῶν λόγων τούτων, ὅσους ἔχει: Ἔχω ἔγγραφον τοιοῦτο καὶ τοιοῦτο, ἔχω μάρτυρας. Διατί τοῦτο; διότι ἡ πρότασις ἐξαιρέσεως ἐμπειροτέχνου ἔχει χαρακτῆρα σοβαρώτερον παρὰ τὴν πρότασιν ἐξαιρέσεως μάρτυρος. Τὸν μάρτυρα προσάγει ὁ διάδικος κατ' οἰκείαν ἐκλογὴν, ἐνῷ τὸν ἐμπειροτέχνην διώρισε δικαστήριον, θεωρῆσαν αὐτὸν ἄξιον ἐμπιτοσύνης. Ἡ πρότασις λοιπὸν ἐξαιρέσεως προσβάλλουσα αὐτὸν ὡς ἀνάξιον τοιαύτης ἐμπιστοσύνης, ἐκρίθη εὔλογον νὰ συνοδεύηται μὲ ῥητὴν μνείαν τῶν ὑπαρχόντων μέσων ἀποδείξεως τοῦ τῆς ἐξαιρέσεως λόγου. Bonc. σελ. 297.

σημειωτέον, ὅτι μνεία μόνον ἀπαιτεῖται νὰ γίνηται ἐν τῇ πρὸς τὸ δικαστήριον ἀναφορᾷ περὶ τῶν ὑπαρχουσῶν ἀποδείξεων· καὶ οὕτω πρέπει νὰ ἐννοηθῇ ἡ ἔκφρασις τοῦ 3 ἐδ. τοῦ 294 ἄρθρου: ἡ ἀναφορὰ πρέπει νὰ περιέχῃ τοὺς περὶ ἐξαιρέσεως λόγους καὶ τὴν ἀπόδειξιν αὐτῶν. Ῥουσσ. σελ. 315 ἐπ.

§ 32 Ὅταν τὸ δημόσιον διεκδικῇ δάσος τι, οἱ ὑπάλληλοι ἐπιτρέπεται νὰ διορισθῶσι πραγματογνώμονες;

Απόφ. Ἐπειδὴ ὁ Π. ὡς δὲν ἀμφισβητεῖται, εἶναι δασονόμος Ἀττικῆς· ἑπομένως ἡ προκειμένη ἀγωγὴ τοῦ δημοσίου διεκδικοῦσα δάσος κείμενον ἐν τῇ Ἀττικῇ ἀνάγεται εἰς τὴν σφαῖραν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Βασιλικοῦ τούτου ὑπαλλήλου, ἀλλά, κατὰ τὰ συνδυασμένα ἄρθρα 295 καὶ 324. 5) τῆς πολιτικῆς δικονομίας ἐπιτρέπεται ἡ ἐξαίρεσις τοῦ ἐξ ἐπαγγέλματος διορισθέντος πραγματογνώμονος, ὅταν αὐτὸς ἦναι βασιλικὸς ὑπάλληλος, τὴν σφαῖραν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ ὁποίου ἀφορᾷ ἡ τοῦ δημοσίου ἀγωγή, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει οὗτος ν' ἀντικατασταθῇ δι' ἄλλου ἐμπειροτέχνου.

Ἐπειδή, καθόσον ἀφορᾷ τοὺς δύο ἑτέρους, δὲν ὑπάρχει νόμιμος λόγος ἐξαιρέσεως, ἐκ τοῦ ὅτι ἁπλῶς εἶναι ὑπάλληλος τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, διὰ τὰς ὀρθὰς ἀντιλογίας τῆς ἐκκληθείσης ἀποφάσεως, καὶ διότι οὐδεμίαν δύναται νὰ περιμείνῃ βεβαίως καὶ ἄμεσον βλάβην ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν, ἤγουν ὁ δασονόμος Ἀργολίδος Βιλαέτης ἐκ τοῦ ὅτι ἄλλοτε ἐξεφράσθη ἐγγράφως δῆθεν, ὡς διατείνεται ὁ ἐκκαλῶν, περὶ τοῦ προκειμένου κτήματος. Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 10323 τοῦ 1853.

§ 33. Πραγματογνώμων δὲν δύναται νὰ διορισθῇ τις ὅταν ἦναι συγγενὴς ἐξ ἀγχιστείας εἰς τέταρτον βαθμὸν ἑνὸς τῶν διαδίκων· ἂν δὲ ἡ γυνή του, διὰ τῆς ὁποίας συνέδεσε τὴν συγγένειαν ταύτην, ἀπεβίωσεν ἄτεκνος, εἶναι ἀδιάφορον, οὔτε ἀνατρέπουσι τὴν ἀρχὴν ταύτην τὸ τεμ. 4. §. τελευτ. τῶν Πανδ. (Β. 22, 1) καὶ οἱ §§. 6. 7. τῶν εἰσηγ. (Β. 1, 10.) ἀπόφ. 5796 τῆς 8 Ἰουν. 1849 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν.

§ 34. Ὁ ἐπιτετραμμένος τὴν διαχείρισιν ὑποθέσεώς τινος δύναται νὰ ἦναι πραγματογνώμων εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῆς δαπάνης τῆς γενομένης εἰς τὴν διαχείρησιν αὐτήν; Ὄχι· διότι ὁ ἐντολεὺς ταὐτίζεται μὲ τὸν ἐντολοδόχον. Ἀπόφ. 846 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφ. (Νομ. σελ. 5264.)

§ 35. Δύναται νὰ προταθῇ ἡ ἐξαίρεσις τῶν πραγματογνωμόνων μετὰ τὴν νόμιμον προθεσμίαν, ὅταν μετ' αὐτὴν ἐγένοντο γνωστοὶ οἱ ἐξαιρέσεως λόγοι;

Προταθείσης ἅπαξ τῆς ἐξαιρέσεως τῶν πραγματογνωμόνων καὶ ἐκδοθείσης περὶ αὐτῆς ἀποφάσεως, δύναται νὰ προταθῇ ἡ ἐξαίρεσις ἐκ νέου διὰ λόγους ἀνακαλυφθέντας μετὰ τὴν ἀπόφασιν;

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ καὶ μὲν κατὰ τὸ ἄρθρον **295** ἐδ. **2** τῆς πολιτ. δικονομίας, ἡ κατὰ τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος διορισθέντων πραγματογνωμόνων ἐξαίρεσις πρέπει νὰ γίνηται ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀφ' ὅτου ὁ ἐξαιρῶν διάδικος ἔλαβε γνῶσιν τοῦ διορισμοῦ αὐτοῦ, ἄλλως εἶναι ἀπαράδεκτος, καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ διατάξασα τὴν πραγματογνωμοσύνην καὶ διορίσασα τοὺς πραγματογνώμονας ὑπ' ἀριθ. 303 ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου τούτου, καθὼς καὶ ἡ ἐπεκτείνασα τὴν προθεσμίαν διὰ τὴν πραγματογνωμοσύνην μεταγενεστέρα ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου τούτου ὑπ' ἀριθ. 499, ἐκοινοποιήθησαν εἰς τὴν διαληφθεῖσαν ἐπίτροπον πολὺν καιρὸν πρὶν τῆς προκειμένης ἐξαιρέσεως· ἀλλ' ὅμως ἡ ἔννοια τοῦ διαληφθέντος ἄρθρου εἶναι ὅταν ὁ λόγος τῆς ἐξαιρέσεως ὑπῆρχε καὶ ἐγνωρίζετο ἀπὸ τὸν διάδικον, καὶ δὲν ἐπροτάθη· ὅταν ὅμως ὁ λόγος αὐτὸς προκύψῃ μετὰ ταῦτα, δὲν δύναται νὰ ἦναι ἀπαράδεκτος ὁ διάδικος νὰ τὸν προτείνῃ, διότι οὐδεὶς δύναται νὰ ἦναι ὑπόχρεως εἰς τὰ ἀδύνατα· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὁ λόγος τῆς ἐξαιρέσεως ἀνεφάνη ὡς ἐξ αὐτοῦ προκύπτει, ἐὰν ἀποδειχθῇ, ὀλίγον πρὶν ἢ ὁρκισθῶσιν οἱ πραγματογνώμονες, καὶ ἀμέσως ἐπροτάθη καὶ ἐκοινοποιήθη καὶ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς Μαυροειδαίους καὶ εἰς τὸν εἰρηνοδίκην Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς ὡς εἰσηγητὴν πρὶν τῆς ὁρκίσεως τῶν πραγματογνωμόνων, ὡς δηλοῦται ἐκ τῆς ἀπὸ 8 αὐγούστου 1850 ἐκθέσεως τοῦ ῥηθέντος εἰρηνοδίκου, καὶ ἀπὸ τὰ ἀπὸ 7 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καὶ ἔτους τρία ἀποδοτήρια τοῦ δικαστικοῦ κλητῆρος Π. Κολοκυνθᾶ· ἑπομένως δὲν δύναται νὰ ἦναι ἀπαράδεκτος ἡ προκειμένη ἐξαίρεσις, λόγῳ ὅτι ἐγένετο βραδέως, ὡς δὲν δύναται νὰ ἦναι ἀπαράδεκτος ἐπίσης λόγῳ, ὅτι ἀντιβαίνει εἰς τὸ δεδικασμένον διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 993 ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου τούτου, διότι ὁ λόγος τῆς ἐξαιρέσεως καθ' ὅλων τῶν πραγματογνωμόνων, ὁ ὁποῖος ἐδικάσθη διὰ τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς, ἦτον ἄλλος ἀπὸ τὸν προτεινόμενον ἤδη κατὰ τοῦ ἑνὸς τῶν πραγματογνωμόνων αὐτῶν, ἤτοι τοῦ Ἐμμανουὴλ Κοκολάκη ἀναφανεὶς πολὺν χρόνον μετὰ ταῦτα, ἤγουν ὀλίγον πρὶν τῆς ὁρκίσεως τῶν πραγματογνωμόνων ὡς προείρηται. Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. **956** τοῦ **1852** σελ. **5697** Νομικ.

§ 35α. Δοκιμασία γενομένη μετὰ τὴν περὶ τῆς ἐξαιρέσεως τῶν ἐμπειροτέχνων πρότασιν ἔχει κῦρος;

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἡ περὶ ἐξαιρέσεως ἀναφορὰ πρέπει νὰ παρουσιάζεται πρὸ τῆς δοκιμασίας καὶ τῆς γνωμοδοτήσεως τῶν ἐμπειρο-

τεχνῶν, μιᾶς ἢ ὁμοφώνου ἢ κατὰ πλειονοψηφίαν οὔσης, διότι ὡς πρὸς τοῦτο δὲν ἐξομοιοῦται μὲ τὴν τῶν μαρτύρων, τῶν ὁποίων ἡ κατάθεσις ἀτομικὴ οὖσα δύναται νὰ μὴ ληφθῇ ὑπ᾽ ὄψιν, ἐνῷ τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπὶ τῶν ἐμπειροτεχνῶν· ὅθεν, ἀφοῦ ἡ δοκιμασία προέβη παροραθείσης τῆς προτάσεως τοῦ δημοσίου, τοῦτο ἀπέκτησε τὸ δικαίωμα νὰ προτείνῃ τὴν ἀκυρότητα καὶ δὲν ἦτο ὑπόχρεον νὰ προτείνῃ μετὰ ταῦτα καὶ ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν τὰς ἐξαιρέσεις· ἄρα τὸ πρωτοδικεῖον δὲν ἀπεφάσισεν ὀρθῶς ὡς πρὸς τοῦτο, καὶ ἡ ἔφεσις τοῦ δημοσίου εἶναι κατὰ τοῦτο βάσιμος. Ἀπόφ. 644 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν ἐν Νομ. σελ. 5212.

§ 35³. Οὐδεὶς νόμος ἀπαγορεύει τὸν δικαστὴν, ἐὰν οἱ πραγματογνώμονες δὲν ἐξαντλήσωσι τὰ θέματα, ν᾽ ἀναθέσῃ εἰς τοὺς ἰδίους ἐκ νέου τὴν συμπλήρωσιν τῆς γνωμοδοτήσεώς των. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 159 τοῦ 1852, κυροῦσα τὰς 69 καὶ 156 τοῦ 1847 ἀπ. τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν. Ἴδε ὑποσημ.

§ 35⁴. Κατὰ τὸ ἄρθρον 295 τῆς πολιτ. δικονομίας, οἱ λόγοι τῆς ἐξαιρέσεως τῶν ἐμπειροτεχνιτῶν εἶναι οἱ αὐτοὶ οἱ περὶ τῆς ἐξαιρέσεως τῶν μαρτύρων.

Ὁ καταθέσας ὡς μάρτυς εἰς τὴν δίκην, δὲν δύναται νὰ ἦναι καὶ πραγματογνώμων ἢ ἐμπειροτέχνης. Ἀπόφ. 354 τοῦ 1845 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 4249). Πρλ. Νομ. σ. 4172.

§ 35⁵. Δὲν εἶναι νόμιμος λόγος ἐξαιρέσεως τῶν πραγματογνωμόνων ἡ προλαβοῦσα περὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς δοκιμασίας γνῶσις αὐτῶν καὶ γνωμοδότησις. Ἀπόφ. 187 τοῦ 1846 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν. (Νομ. σελ. 4685).

§. 35⁶. Ἡ περὶ ἀποδείξεως διαδικασία εἶναι ἄκυρος, ἂν διὰ τῆς συμπράξεώς του ὁ εἰσηγητὴς δὲν προσδιορίσῃ καὶ τὴν ὥραν τῆς ἐμφανίσεως τῶν μερῶν καὶ τῶν πραγματογνωμόνων.

Ἐν περιπτώσει ἀκυρώσεως τῆς γνωμοδοτήσεως τῶν πραγματογνωμόνων καὶ ἐπαναλείψεως τῆς δοκιμασίας, τὸ δικαστήριον δύναται νὰ διορίσῃ πρὸς τοῦτο ἄλλους (1). Ἀπ. 5466 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν. (Νομ. σελ. 5144 ἐπ.).

---

(1) Τὰ δικαστήρια δύνανται, ὅταν ἐγκρίνωσι, πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς ἀληθείας καὶ ὀρθὴν ἐφαρμογὴν τῶν νομικῶν κανόνων, νὰ διατάξωσι νέαν κατ᾽ ἐπανάληψιν γνωμοδότησιν ἐμπειροτεχνῶν.

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν διορίζονται νέοι, ἀλλ᾽ οἱ αὐτοὶ πραγματογνώμονες ὀφείλουν νὰ συμπληρώσωσι τὴν ἀτέλειαν, ὅταν μάλιστα ἐγνω-

Προταθείσης ἅπαξ τῆς ἐξαιρέσεως τῶν πραγματογνωμόνων καὶ ἐκδοθείσης περὶ αὐτῆς ἀποφάσεως, δύναται νὰ προταθῇ ἡ ἐξαίρεσις ἐκ νέου διὰ λόγους ἀνακαλυφθέντας μετὰ τὴν ἀπόφασιν;

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ καὶ μὲν κατὰ τὸ ἄρθρον 295 ἐδ. 2 τῆς πολιτ. δικονομίας, ἡ κατὰ τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος διορισθέντων πραγματογνωμόνων ἐξαίρεσις πρέπει νὰ γίνηται ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀφ' ὅτου ὁ ἐξαιρῶν διάδικος ἔλαβε γνῶσιν τοῦ διορισμοῦ αὐτοῦ, ἄλλως εἶναι ἀπαράδεκτος, καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ διατάξασα τὴν πραγματογνωμοσύνην καὶ διορίσασα τοὺς πραγματογνώμονας ὑπ' ἀριθ. 303 ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου τούτου, καθὼς καὶ ἡ ἐπεκτείνασα τὴν προθεσμίαν διὰ τὴν πραγματογνωμοσύνην μεταγενεστέρα ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου τούτου ὑπ' ἀριθ. 499, ἐκοινοποιήθησαν εἰς τὴν διαληφθεῖσαν ἐπίτροπον πολὺν καιρὸν πρὶν τῆς προκειμένης ἐξαιρέσεως· ἀλλ' ὅμως ἡ ἔννοια τοῦ διαληφθέντος ἄρθρου εἶναι ὅταν ὁ λόγος τῆς ἐξαιρέσεως ὑπῆρχε καὶ ἐγνωρίζετο ἀπὸ τὸν διάδικον,καὶ δὲν ἐπροτάθη· ὅταν ὅμως ὁ λόγος αὐτὸς προκύψῃ μετὰ ταῦτα, δὲν δύναται νὰ ἦναι ἀπαράδεκτος ὁ διάδικος νὰ τὸν προτείνῃ, διότι οὐδεὶς δύναται νὰ ἦναι ὑπόχρεως εἰς τὰ ἀδύνατα· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὁ λόγος τῆς ἐξαιρέσεως ἀνεφάνη ὡς ἐξ αὐτοῦ προκύπτει, ἐὰν ἀποδειχθῇ, ὀλίγον πρὶν ἢ ὁρκισθῶσιν οἱ πραγματογνώμονες, καὶ ἀμέσως ἐπροτάθη καὶ ἐκοινοποιήθη καὶ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς Μαυροειδαίους καὶ εἰς τὸν εἰρηνοδίκην Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς ὡς εἰσηγητὴν πρὶν τῆς ὁρκίσεως τῶν πραγματογνωμόνων, ὡς δηλοῦται ἐκ τῆς ἀπὸ 8 αὐγούστου 1850 ἐκθέσεως τοῦ ῥηθέντος εἰρηνοδίκου, καὶ ἀπὸ τὰ ἀπὸ 7 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καὶ ἔτους τρία ἀποδοτήρια τοῦ δικαστικοῦ κλητῆρος Π. Κολοκυνθᾶ· ἑπομένως δὲν δύναται νὰ ἦναι ἀπαράδεκτος ἡ προκειμένη ἐξαίρεσις, λόγῳ ὅτι ἐγένετο βραδέως, ὡς δὲν δύναται νὰ ἦναι ἀπαράδεκτος ἐπίσης λόγω, ὅτι ἀντιβαίνει εἰς τὸ δεδικασμένον διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 993 ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου τούτου, διότι ὁ λόγος τῆς ἐξαιρέσεως καθ' ὅλων τῶν πραγματογνωμόνων, ὁ ὁποῖος ἐδικάσθη διὰ τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς, ἦτον ἄλλος ἀπὸ τὸν προτεινόμενον ἤδη κατὰ τοῦ ἑνὸς τῶν πραγματογνωμόνων αὐτῶν, ἤτοι τοῦ Ἐμμανουὴλ Κοκολάκη ἀναφανεὶς πολὺν χρόνον μετὰ ταῦτα, ἤγουν ὀλίγον πρὶν τῆς ὁρκίσεως τῶν πραγματογνωμόνων ὡς προείρηται. Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 956 τοῦ 1852 σελ. 5697 Νομικ.

§ 35ᵃ. Δοκιμασία γενομένη μετὰ τὴν περὶ τῆς ἐξαιρέσεως τῶν ἐμπειροτέχνων πρότασιν ἔχει κῦρος;

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἡ περὶ ἐξαιρέσεως ἀναφορὰ πρέπει νὰ παρουσιάζεται πρὸ τῆς δοκιμασίας καὶ τῆς γνωμοδοτήσεως τῶν ἐμπειρο-

τεχνῶν, μιᾶς ἢ ὁμοφώνου ἢ κατὰ πλειονοψηφίαν οὔσης, διότι ὡς πρὸς τοῦτο δὲν ἐξομοιοῦται μὲ τὴν τῶν μαρτύρων, τῶν ὁποίων ἡ κατάθεσις ἀτομικὴ οὖσα δύναται νὰ μὴ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ἐνῷ τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπὶ τῶν ἐμπειροτεχνῶν· ὅθεν, ἀφοῦ ἡ δοκιμασία προέβη παροραθείσης τῆς προτάσεως τοῦ δημοσίου, τοῦτο ἀπέκτησε τὸ δικαίωμα νὰ προτείνῃ τὴν ἀκυρότητα καὶ δὲν ἦτο ὑπόχρεον νὰ προτείνῃ μετὰ ταῦτα καὶ ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν τὰς ἐξαιρέσεις· ἄρα τὸ πρωτοδικεῖον δὲν ἀπεφάσισεν ὀρθῶς ὡς πρὸς τοῦτο, καὶ ἡ ἔφεσις τοῦ δημοσίου εἶναι κατὰ τοῦτο ἐάσιμος. Ἀπόφ. 644 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν ἐν Νομ. σελ. 5212.

§ 35³. Οὐδεὶς νόμος ἀπαγορεύει τὸν δικαστὴν, ἐὰν οἱ πραγματογνώμονες δὲν ἐξαντλήσωσι τὰ θέματα, ν' ἀναθέσῃ εἰς τοὺς ἰδίους ἐκ νέου τὴν συμπλήρωσιν τῆς γνωμοδοτήσεώς των. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 159 τοῦ 1852, κυροῦσα τὰς 69 καὶ 156 τοῦ 1847 ἀπ. τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν. Ἴδε ὑποσημ.

§ 35⁴. Κατὰ τὸ ἄρθρον 295 τῆς πολιτ. δικονομίας, οἱ λόγοι τῆς ἐξαιρέσεως τῶν ἐμπειροτεχνιτῶν εἶναι οἱ αὐτοὶ οἱ περὶ τῆς ἐξαιρέσεως τῶν μαρτύρων.

Ὁ καταθέσας ὡς μάρτυς εἰς τὴν δίκην, δὲν δύναται νὰ ἦναι καὶ πραγματογνώμων ἢ ἐμπειροτέχνης. Ἀπόφ. 354 τοῦ 1845 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 4249). Πρλ. Νομ. σ. 4172.

§ 35⁵. Δὲν εἶναι νόμιμος λόγος ἐξαιρέσεως τῶν πραγματογνωμόνων ἡ προλαβοῦσα περὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς δοκιμασίας γνῶσις αὐτῶν καὶ γνωμοδότησις. Ἀπόφ. 187 τοῦ 1846 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν. (Νομ. σελ. 4685).

§. 35⁶. Ἡ περὶ ἀποδείξεως διαδικασία εἶναι ἄκυρος, ἂν διὰ τῆς συμπράξεώς του ὁ εἰσηγητὴς δὲν προσδιορίσῃ καὶ τὴν ὥραν τῆς ἐμφανίσεως τῶν μερῶν καὶ τῶν πραγματογνωμόνων.

Ἐν περιπτώσει ἀκυρώσεως τῆς γνωμοδοτήσεως τῶν πραγματογνωμόνων καὶ ἐπαναλείψεως τῆς δοκιμασίας, τὸ δικαστήριον δύναται νὰ διορίσῃ πρὸς τοῦτο ἄλλους (1). Ἀπ. 5466 τοῦ 1849 τῶν ἐν Αθ. ἐφετῶν. (Νομ. σελ. 5144 ἐπ.).

---

(1) Τὰ δικαστήρια δύνανται, ὅταν ἐγκρίνωσι, πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς ἀληθείας καὶ ὀρθὴν ἐφαρμογὴν τῶν νομικῶν κανόνων, νὰ διατάξωσι νέαν κατ' ἐπανάληψιν γνωμοδότησιν ἐμπειροτεχνῶν.

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν διορίζονται νέοι, ἀλλ' οἱ αὐτοὶ πραγματογνώμονες ὀφείλουν νὰ συμπληρώσωσι τὴν ἀτέλειαν, ὅταν μάλιστα ἐγνω-

Κλήτευσις τῶν διαδίκων — Κοινοποίησις τῆς περὶ διορισμοῦ πραγμ. πράξεως (1).

§ 36. Ὁ ἐπισπεύδων πραγματογνωμοσύνην τινὰ ὀφείλει νὰ καλῇ τὸν ἀντίδικόν του νὰ παρευρεθῇ εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν πραγματογνωμόνων, προκαλῶν (2) πρᾶξιν τοῦ εἰσηγητοῦ ὁρίζουσαν τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν τῆς ἐνεργείας ἐκείνων 129, 260 πολ. δικον. — Ἡ ἔλλειψις τῆς προσκλήσεως ταύτης δὲν καλύπτεται ἐκ τοῦ ὅτι ὁ διάδικος παρευρέθη εἰς τὴν ὁρκωμοσίαν τῶν πραγματογνωμόνων (3). Ἀπόφ. 10240 τοῦ 1853 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 37. Ὅταν τὸ δικαστήριον ἔταξε τρίμηνον πρὸς ἐνέργειαν πραγματογνωμοσύνης τινὸς προθεσμίαν, ὁ ἐπισπεύδων αὐτὴν ὀφείλει νὰ εἰδοποιῇ τὸν ἀντίδικόν του περὶ τῆς πρὸς τοῦτο ταχθείσης (4) ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ ἡμέρας καὶ ὥρας (12), 261 καὶ 279 πολ. δικονομίας. Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 6202 τοῦ 1849.

Πρὸς ἐνέργειαν πραγματογνωμοσύνης τινὸς, ὁ εἰσηγητὴς ὥρισε τὴν ἡμέραν τῆς ἐνεργείας τῶν πραγματογνωμόνων· ἀλλ' οὗτοι ἐξετέλεσαν τὸ ἔργον των εἰς ἡμέραν ἄλλην, ἐντὸς ὅμως τῆς προ-

---

μοδότησαν ἀτελῶς οὐχὶ ἐκ δολίας καί τινος κακῆς προθέσεως, ἀλλὰ παρεννοήσαντες τὴν ἀπόφασιν (ἀπόφ. 3250 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφ.) ἀνωτ. § 55[3].

Τὸ δικαστήριον δύναται καὶ αὐτεπαγγέλτως νὰ διατάξῃ τὴν ἐπανάληψιν τῆς πραγματογνωμοσύνης, ὅταν ἦναι ἀτελὴς ἡ γνωμοδότησίς των· ὀφείλει ὅμως νὰ διορίσῃ τοὺς ἰδίους, ἂν δὲν τοῖς ἀποδίδεται δόλος τις ἢ πλαγία σκέψις. Ἀπόφ. 5250 τῆς 22 δεκεμβρίου 1848.

(1) Ὅτι, ὅταν τὶς δὲν παρευρέθη εἰς τὴν ἀντικατάστασιν τῶν πραγματογνωμόνων καὶ τὴν ὅρκισιν αὐτῶν, ἡ γνωμοδότησίς των δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, ἂν δὲν ἐγένετο κλήτευσις, ὅρα ἀπ. 5608 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν ἐν Εὐρ. τόμ. 5. σελ. 239.

(2) Σημειωτέον ὅτι ἐπὶ τοῦ προκειμένου, τοιαύτη ἦτον ἡ διάταξις τῆς ἀποφάσεως.

(3) Ἡ πρᾶξις τοῦ εἰσηγητοῦ, δι' ἧς προσδιορίζεται ἡ ἡμέρα τῆς ὁρκωμοσίας τῶν πραγματογνωμόνων, πρέπει νὰ μνημονεύῃ καὶ τὴν ὥραν τῆς ὁρκωμοσίας· (ἀπόφ. 5466 τῆς 3 μαρτίου 1849 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν).

(4) Ἐὰν ἡ διεξαγωγὴ τῆς πραγματογνωμοσύνης δὲν ἀρχίσῃ κατὰ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἐκλητεύθη ὁ καθ' οὗ ἡ διεξαγωγὴ αὕτη, καὶ προσδιορισθῇ νέα ἡμέρα διὰ τὴν διεξαγωγὴν ταύτην, διὰ παρεμπιπτούσης πράξεως τοῦ εἰσηγητοῦ, εἰς ἣν ἐκεῖνος δὲν ἦτο παρὼν, πρέπει οὗτος νὰ κλητευθῇ ἐκ νέου (26, πολ. δικον.) ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 53 τοῦ 1854, ἀναιρ. καὶ 1380 τοῦ 1851 καὶ 222 τοῦ 1853 ἀπ. τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν.

θεωρίας ἣν τὸ δικαστήριον ἔταττεν. Ἀνεφύη λοιπὸν τὸ ζήτημα, ἂν ἡ ἔκθεσίς των ἦναι ἔγκυρος. — Τὸ δικ. τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἐθεώρησεν αὐτὴν ἄκυρον, παρατηρῆσαν ὅτι ὁ διάδικος δὲν ἐκλητεύθη κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς διεξαγωγῆς τῆς πραγματογνωμοσύνης. ἀπόφ. 10261 τοῦ 1853 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 38. Ἀπαιτεῖται ἡ κλήτευσις τῶν διαδίκων εἰς τὴν ὑπὸ τῶν πραγματογνωμόνων συμπαραβολὴν τῶν ἐγγράφων, διὰ ν' ἀνευρεθῇ ἡ γνησιότης τῆς ὑπογραφῆς τινός;

Απόφ. Ἐπειδὴ καὶ οἱ ἐφεξῆς ἀφορῶντες τὸ ἄκυρον τῆς αὐτῆς ἐκθέσεως λόγοι α') ὅτι ἔπρεπε νὰ κλητευθῶσιν εἰς τὴν παραβολὴν διὰ νὰ κάμουν τὰς παρατηρήσεις των καὶ δεύτερον ὅτι οἱ πραγματογνώμονες λέγουν μόνον, ὅτι ἡ ὑπογραφὴ ὁμοιάζει, χωρὶς νὰ λέγουν καὶ ὅτι εἶναι γνησία, εἶναι ὅλως ἀνυπόστατος, καθότι, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἄρθρ. 447 τῆς πολιτ. δικονομίας, ὅπερ παραπέμπει εἰς μόνον τὰ ἄρθρα 278, 286, 288 καὶ 281, καὶ οὐχὶ εἰς τὸ περὶ κλήσεως τῶν διαδίκων ἄρθρ. 279 τῆς αὐτῆς δικονομίας, δὲν διατάττει ὁ νόμος νὰ κλητεύωνται οἱ διάδικοι εἰς τὴν παραβολὴν τῶν ἐγγράφων, διὰ νὰ κάμνουν εἰς τοὺς πραγματογνώμονας τὰς παρατηρήσεις των· ἐκτὸς δὲ τούτων, ἡ ἐνέργεια τῶν πραγματογνωμόνων ἀφορᾷ ἰδιαιτέραν αὐτῶν διάσκεψιν, συζήτησιν καὶ ἀπόφασιν, μὲ τὴν ὁποίαν δὲν συμβιβάζεται ἡ παρουσία τῶν διαδίκων, καὶ καθότι διὰ τῆς ἐκθέσεώς των δὲν λέγουν μόνον οἱ πραγματογνώμονες, ὅτι ὁμοιάζει ἡ ὑπογραφὴ, ἀλλὰ καὶ ὅτι εἶναι γνησία. Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 9508 τοῦ 1852.

§ 39. Ἡ ἔκθεσις τῶν πραγματογνωμόνων εἶναι ἄκυρος, ὅταν ὁ ἐπισπεύδων αὐτὴν δὲν κλητεύσῃ τὸν ἀντίδικόν του νὰ ἐμφανισθῇ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς πραγματογνωμοσύνης ταύτης ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς ὁρκωμοσίας τῶν πραγματογνωμόνων. Ἀπόφ. 7520 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 40. Ὁ ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ γενόμενος διορισμὸς πραγματογνώμονος πρέπει νὰ κοινοποιῆται εἰς τὰ μέρη; (1).

Απόφ. Ἐπειδὴ νομίμως ἀπέρριψεν ὡς ἀπαράδεκτον τὴν πρότασιν τῶν ἀναιρεσειόντων κατὰ τοῦ διορισθέντος ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ τρίτου πραγματογνώμονος Πιττάρη καὶ τὴν περὶ ἐξαιρέ-

(1) Ὁ νόμος δὲν ἀπαιτεῖ, ὅταν ὁ εἰσηγητὴς ἀντικαθιστᾷ τοὺς πραγματογνώμονας, νὰ κοινοποιῶνται τὰ ὀνόματα αὐτῶν εἰς τὸν διάδικον, εἰς ὃν ἐκοινοποιήθη ἡ πρᾶξις τοῦ εἰσηγητοῦ, ἡ ὁρίζουσα τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν τῆς ὁρκίσεως τῶν πραγματογνωμόνων, ἀλλ' ὅτι δὲν ἐνεφανίσθη· 261 πολιτ. δικονομίας. ἀπόφ. 10060 τοῦ 1852 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

σεως τοῦ αὐτοῦ· διότι, ὡς ὀρθῶς σκέπτεται, ὁ τοιοῦτος διορισμὸς, καθὸ γενόμενος παρουσίᾳ τῶν διαδίκων, ἢ κατὰ προηγουμένην πρόσκλησιν αὐτῶν, δὲν κοινοποιεῖται εἰς τούτους, καὶ ἑπομένως οὗτοι, ἐὰν ἔχωσιν ἐξαιρέσεις κατ᾽ αὐτοῦ, ὀφείλουσι νὰ τὰς προτείνωσι καὶ εἰσάξωσι τὴν ἐκδίκασιν αὐτῶν κατὰ τὰ ἄρθρα 294 καὶ 295 τῆς πολιτ. δικονομίας, ὅπερ δὲν ἔπραξαν οἱ ἀναιρεσείοντες. Ἄλλως τε τὸ ἐφετεῖον, δικάσαν καὶ κατ᾽ οὐσίαν τοὺς περὶ ἐξαιρέσεως λόγους, συνισταμένους εἰς ἔχθραν μετ᾽ αὐτοῦ καὶ εἰς στενὴν σχέσιν μετὰ τοῦ ἀντιδίκου των, ἀπέῤῥιψεν αὐτοὺς νομίμως, ὡς μὴ στηριζομένους εἰς τὸν νόμον. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 220 τοῦ 1852, κ. ρ. τὰς 7314 καὶ 7962 ἀποφ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 41. Εἰς πᾶσαν ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τοῦ δικαστηρίου διαδικασίαν ἀπαιτεῖται ἀναγκαίως ἡ κλήτευσις τῶν διαδίκων, καὶ μόνον μετὰ προηγουμένην κλήτευσιν αὐτῶν καὶ μὴ ἐμφάνισίν τινων ἐξ αὐτῶν, δύναται νὰ γείνῃ ἡ δικαστικὴ πρᾶξις. Ὅταν λοιπὸν οἱ πραγματογνώμονες παρεδέχθησαν τὸν διορισμόν των, καὶ συνέταξαν πρᾶξιν, δι᾽ ἧς ἐκάλουν τὰ μέρη νὰ παρευρεθῶσιν εἰς τὰς ἐργασίας των, μετὰ δὲ ταῦτα παραιτηθῇ τις ἐξ αὐτῶν, ὁ εἰσηγητὴς δύναται χωρὶς προηγουμένως νὰ εἰδοποιηθῇ ὁ διάδικος περὶ τοῦ περιστατικοῦ τούτου, καὶ νὰ κλητευθῇ ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ πρὸς συζήτησιν περὶ ἄλλου διορισθέντος πραγματογνώμονος, νὰ διορίσῃ τοιοῦτον; ὄχι, αἱ πράξεις εἶναι ἄκυροι, καὶ ἐὰν ὁ διάδικος εἰδοποιήθη μετὰ ταῦτα διὰ νὰ παρευρεθῇ εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ ἐν ἀγνοίᾳ του διορισθέντος πραγματογνώμονος (ἄρθρα 129, 138, 261, 285, 280, 291, 297). Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 179 τῆς 29 σεπτεμβρίου 1848.

§ 41². Ἔκθεσις αὐτοψίας, γενομένη μονομερῶς (ἤτοι ἄνευ τῆς συμπράξεως ὅλων τῶν διαδίκων) καὶ μὴ οὖσα δικαστική, δὲν ἔχει ἐννόμους συνεπείας. Ἀπόφ. 7435 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 41³. *Ἐνέργεια τῶν ἐμπειροτεχνῶν. — Ὁρκισμός. — Ἀντικείμενα ἐξεταστέα παρ᾽ αὐτῶν.* — Ἡ ὅρκισις εἶναι δυνητικὴ (288 πολ. δικ.). Ἐὰν κανεὶς τῶν διαδίκων δὲν τὴν ἀπαιτήσῃ, ὁ δικαστὴς δὲν ὀφείλει αὐτεπαγγέλτως νὰ τὴν ἐνεργήσῃ· ὁσάκις δὲ ἀπαιτηθῇ, γίνεται ὡς ἡ τῶν μαρτύρων (1).

(1) Ὁ εἰσηγητὴς ὁρκίζει τοὺς πραγματογνώμονας, καίτοι μὴ ἐμφανισθέντος τινὸς τῶν διαδίκων; — Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 98 τοῦ 1849 ἐν Εὐρ. τόμ. 6 σελ. 479.

§ 41[4]. Κατὰ τὸ ἄρθρον 288 τῆς πολιτ. δικονομίας, ἡ ὅρκισις τῶν πραγματογνωμόνων γίνεται καθὼς ἡ τῶν μαρτύρων. Δὲν ὑπάρχει δὲ ἀκυρότης τις, ὅταν βεβαιοῦται ὅτι ὤμωσαν περὶ τῆς ἀκριβοῦς καὶ εὐσυνειδήτου ἐκπληρώσεως τῆς ἀνατεθείσης αὐτοῖς πραγματογνωμοσύνης. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 89 τοῦ 1855.

§ 41[5]. Ἂν ὑπάρχῃ ἔκθεσις, βεβαιοῦσα τὴν ὁρκωμοσίαν τῶν πραγματογνωμόνων, εἶναι ἀνωφελὲς νὰ γίνηται μνεία τούτου καὶ ἐν τῇ γνωμοδοτήσει αὐτῶν. Ἀπόφ. πολιτικὴ Ἀρ. Πάγου 184 τοῦ 1850.

§ 41[6]. Ἡ τῶν πραγματογνωμόνων ἔκθεσις οὔτε ὡς γνωμοδότησις δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅταν ἡ τῆς ὁρκοδοσίας των ἔκθεσις ἦναι ἄκυρος ὡς μὴ φέρουσα τὴν προςυπογραφὴν τοῦ εἰσηγητοῦ. Ἀπόφ. 578 τοῦ 1852 τοῦ ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν (Νομικ. σελ. 5636).

§ 42. Οὐδεμία διάταξις τῶν ἄρθρων 292 μέχρι 299 τῆς πολ. δικονομίας ἐπιβάλλει τὸ χρέος εἰς τὸν διάδικον νὰ ἐπιδώσῃ πρὸς τοὺς ἐμπειροτέχνας ἢ τοὺς πραγματογνώμονας ἀντίγραφον τῆς διοριζούσης αὐτοὺς ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου· ἀπεναντίας ἐκ τοῦ συνόλου τῶν διατάξεων αὐτῶν καὶ ἰδίως τοῦ ἄρθρου 297 προκύπτει, ὅτι ἀρκεῖ νὰ γνωστοποιήσῃ πρὸς αὐτοὺς τὴν ἀπόφασιν καὶ τὸ ἔργον, περὶ τοῦ ὁποίου πρόκειται νὰ γνωμοδοτήσωσι καὶ νὰ κλητεύσῃ αὐτοὺς εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντός των. Ἐφ. Ναυπλ. 180 τοῦ 1847 (σελ. 4842 Νομ.).

§ 43. Τὸ δικαστήριον, κατὰ τὰς περιστάσεις, ἢ διατάττει νὰ λάβωσιν οἱ ἐμπειροτέχναι ὑπ' ὄψιν τὰ ἀντικείμενα, ὡς πρὸς τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ γνωμοδοτήσωσιν, ἤ, ἂν τῶν ἀντικειμένων ἡ θεώρησις δὲν ἦναι δυνατή, ἐκθέτει τὸ δικαστήριον ἐν τῇ ἀποφάσει του τὰ γεγονότα, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶναι ἀναγκαία ἡ ἀπόφανσις τῶν πραγματογνωμόνων, καὶ οὕτως ἀποφαίνονται οὗτοι ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν τοιαύτην ἐν τῇ δικαστικῇ ἀποφάσει περιγραφὴν τοῦ ἀντικειμένου, περὶ οὗ πρόκειται. Π. χ. ἐὰν πρόκηται ἐκτίμησις κτήματός τινος, γίνεται ὑπὸ τῶν πραγματογνωμόνων αὐτοψία. Ἀλλ' ἐὰν τὸ κτῆμα κατεστράφη ὑπὸ πλημμύρας, ἐμπρησμοῦ κτλ., καὶ ἐξετάσθησαν μάρτυρες, οἵτινες ἐξέθεσαν τὴν κατάστασίν του, ἀλλ' οἱ ὁποῖοι δὲν εἶχον καὶ τὰς ἀπαιτουμένας γνώσεις διὰ νὰ ἐκφρασθῶσι καὶ περὶ τῆς ἐκτιμήσεως, ἐκθέτει τὸ δικαστήριον ἐν τῇ ἀποφάσει τό, κατὰ τὴν πεποίθησίν του, ἐξαγόμενον ἐκ τῶν μαρτυρικῶν καταθέσεων καὶ ἀναθέτει εἰς πραγματογνώμονας τὴν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐξαγομένων αὐτῶν γεγονότων κρίσιν. Ρουσσ. περὶ ἀποδ. σελ. 317.

§ 44. Τὸ δικαστήριον δὲν πρέπει νὰ διορίζῃ πραγματογνώμονας διὰ νὰ γνωμοδοτήσωσι περὶ τῆς ἀξίας γαιῶν τινῶν ἀφοῦ ἀκούσωσι καὶ ἐκτιμήσωσι τὰς μαρτυρίας τῶν περὶ τῆς καταστάσεως τῶν γαιῶν τούτων ἐξετασθησομένων μαρτύρων (1).

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἡ αὐτὴ ἀπόφασις, διὰ τοῦ 2 αὐτῆς κεφαλαίου, διατάττουσα ὅτι οἱ διορισθέντες πραγματογνώμονες θέλουσι γνωμοδοτήσει περὶ τῆς ἀξίας τῶν ἐπιδίκων γαιῶν, περὶ τοῦ ποσοῦ τοῦ κέρδους, ὅπερ ἐδύνατο νὰ προκύψῃ ἐκ τῆς ἀποκαταστάσεως αὐτῶν γεωργησίμων κλπ. ἀφοῦ ἀκούσωσι καὶ ἐκτιμήσωσι τὰς μαρτυρίας τῶν περὶ τῆς καταστάσεως τῶν γαιῶν τούτων κατὰ τὴν 6 αὐγούστου 1840 ἐξετασθησομένων μαρτύρων, κατέστησε τοὺς πραγματογνώμονας τούτους δικαστάς, οἵτινες θέλουσιν ἀποφανθῇ περὶ τοῦ ἐξαγομένου τῶν εἰρημένων ἀποδείξεων καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν, κατὰ τὴν κρίσιν καὶ ἀπόφασίν των, ἐξαχθησομένων γεγονότων θέλουσι λύσει τὰ ὑποβληθέντα αὐτοῖς ζητήματα, κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν πεῖραν· ὅθεν παρεβίασε τὴν γενικὴν καὶ οὐσιώδη ἀρχὴν τῆς πολιτ. δικονομίας, καθ' ἣν ἡ ἐκτίμησις τῶν ἀποδείξεων (ἄρθρ. 250) ἀνατίθεται εἰς μόνους τοὺς δικαστὰς καὶ μετὰ τὴν κατὰ τὴν κρίσιν αὐτῶν ἀπόδειξιν τῶν γεγονότων, τῶν ὁποίων ἀπαιτεῖται ἡ κατὰ τοὺς κανόνας τέχνης ἢ πείρας ἐκτίμησις, ἐπιχειρεῖται αὕτη ὑπὸ τῶν πραγματογνωμόνων (ἄρθ. 297 τῆς πολ. δικονομίας), ἡ δὲ παράβασις αὕτη ἐπιφέρει ἀναίρεσιν κατὰ τὸ ἄρθ. 807 § 5 τῆς πολ. δικονομίας. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 62 τοῦ 1849.— Πρλ. ἀνωτ. §. 11. καὶ κατωτ. §. 48.

§ 45. Δύναται νὰ διαταχθῇ καταμέτρησις γαιῶν ὑπὸ πραγματογνωμόνων, ἐπιδεικνυόντων μαρτύρων τὰς γαίας αὐτάς;

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ διὰ τῶν πραγματογνωμόνων δὲν σκοπεῖται ἄλλο τι εἰμὴ ἡ ἀναπλήρωσις τῶν γνώσεων, τὰς ὁποίας ὁ δικαστὴς δὲν δύναται ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του νὰ ἔχῃ, καὶ ἑπομένως ὡς πρὸς τὸ μέρος τοῦτο οἱ πραγματογνώμονες ἀναπληροῦσι τὸν δικαστὴν κατ' ἐντολὴν αὐτοῦ, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ ἀπόφασίς των ὑποπίπτει ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ αὐτοῦ δικαστοῦ· οὕτω δὲ, ὡς ὁ δικαστὴς δύναται νὰ ὁδηγηθῇ ἀπὸ τὰς καταθέσεις τῶν μαρτύρων καὶ τῶν ἐγγράφων διὰ ν' ἀποφασίσῃ, δύναται νὰ ἀνατεθῇ καὶ εἰς

---

(1) Οἱ πραγματογνώμονες ἔχουν δικαίωμα νὰ λαμβάνωσιν ἔξωθεν πληροφορίας; Ὄχι· τὴν βάσιν τῆς ἀποφάσεώς των πρέπει ν' ἀποτελῇ ἡ ἰδία αὐτῶν ἀτομικὴ ἐμπειρία ἢ γνῶσις ἰδιαιτέρας τέχνης ἢ ἐπιστήμης, ἀλλὰ δὲν συγχωρεῖται νὰ λαμβάνωσιν ἀπὸ ἄλλους ἐξωδίκους πληροφορίας· (ἀπ. 5589 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν). Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 237 σημ. 9.

τοὺς πραγματογνώμονας, ἵνα ὁδηγούμενοι ἀπὸ τὰς καταθέσεις τῶν μαρτύρων λάβωσι τὸ σημεῖον ἀφ' ὅπου ἄρχονται αἱ εἰρημέναι ἐκποιηθεῖσαι παρά τε τοῦ δημοσίου καὶ ἰδιοκτητῶν πρὸς τὸν Γιαννακόπουλον γαῖαι, καὶ καταμετρήσαντες τὰς γαίας ταύτας προσδιορίσωσι τὴν ἔκτασιν καὶ τὰ ὅριά των, ἑνώνοντες τὴν βοήθειαν τῶν μαρτυριῶν μὲ τὴν βοήθειαν τῆς τέχνης των, ὅπερ δὲν ἐμποδίζεται ἀπὸ τὸν νόμον, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον, καθόσον, χωρὶς τοῦ συνδυασμοῦ τούτου, δὲν ἤθελον δυνηθῆ νὰ φθάσωσιν εἰς τὸν σκοπὸν αὐτόν· ὅθεν ὁ λόγος τῶν ἐφέσεων ὅτι κακῶς ἐπετράπη εἰς τοὺς πραγματογνώμονας νὰ ὁδηγηθῶσιν ἀπὸ τοὺς μάρτυρας κατὰ τὴν καταμέτρησιν, καὶ ὅτι τοῦτο ἀπᾴδει εἰς τὸ σύστημα τῆς ἡμετέρας νομοθεσίας δὲν εἶναι βάσιμος. Ἀπόφ. 252 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 5407).

§ 46. Οἱ πραγματογνώμονες λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὴν σημερινὴν ἀξίαν τῶν παραχωρηθέντων κτημάτων, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἡ αὐτὴ ἦτο καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς παραχωρήσεως, οὐδεμίαν τοῦ νόμου διάταξιν παρεβίασαν. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 287 τοῦ 1849.

§ 47. ὅταν οἱ ἐμπειροτέχναι βεβαιῶσι, διὰ τῆς ἐκθέσεώς των, ὅτι *καθ' ἃς ἔλαβον πληροφορίας γνωμοδοτοῦσι* κτλ., χωρὶς νὰ ὁρίζωσι μήτε ποίας πληροφορίας ἔλαβον, μήτε ὑπὸ ποίων, (διαδίκων ἢ τρίτων), πρέπει νὰ διατάσσηται ἡ δέουσα ἀπόδειξις· (265 πολ. δικ.). ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 232 τοῦ 1854. Πρλ. τὴν 93 τοῦ 1849 πολ. ἀπ. τοῦ Ἀρ. Πάγου οὖσαν ἐν Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 479.

§ 48. Οἱ πραγματογνώμονες δύνανται ν' ἀκροασθῶσι τοὺς μάρτυρας ὡς πρὸς τὰ ὅρια τῶν γαιῶν, ὧν τὴν καταμέτρησιν ἐπεφορτίσθησαν; Ἴδε ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 21 τοῦ 1854. ἀνωτ. §. 43 ἐπ.

§ 48[a], Οἱ πραγματογνώμονες δὲν πρέπει νὰ γνωμοδοτῶσιν ὁδηγούμενοι ἐξ ὅσων αὐτοὶ ἀτομικῶς ἔτυχε νὰ γινώσκωσιν, ἀλλ' ὀφείλουν νὰ μεταβαίνωσιν ἐπιτοπίως, ἵνα παρατηρῶσιν. — Ἡ ἀπ. 13744 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν φέρει.

Ἀπόφ. Ἐπειδή, ὡς συνάγεται ἐκ τῶν ἄρθρων 279, 285 — 288 καὶ 297 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, οἱ πραγματογνώμονες ὀφείλουσι νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸ θεωρηθησόμενον ἀκίνητον κτῆμα, περὶ οὗ πρόκειται νὰ γνωμοδοτήσωσι, διὰ νὰ παρατηρήσωσιν ἐπιτοπίως τὸ ἀντικείμενον τοῦτο καὶ ν' ἀποφανθῶσι, δυναμένων καὶ τῶν διαδίκων νὰ ἐπιφέρωσι τὰς ἀνηκούσας παρατηρήσεις· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς γνωμοδοτήσεως τῶν πραγματογνωμόνων, οὗτοι δὲν προσῆλθον εἰς τὰ κτήματα, τὰ ὁποῖα ἐξετίμησαν, καὶ περὶ τῶν ὁποίων κατέστρωσαν τὰς μερίδας, ἐπὶ

τῷ λόγῳ ὅτι ἔχουσι γνῶσιν τῶν πραγμάτων· ἡ ἔκθεσις ἄρα αὕτη εἶναι ἄκυρος· ὁ δὲ λόγος τοῦ ὅτι ἔχουσιν ἰδίαν γνῶσιν δὲν δύναται ν' ἀπαλλάξῃ αὐτοὺς τῆς ὑποχρεώσεως πρὸς ἐπιτόπιον παρατήρησιν, διότι ἐνδέχεται καὶ ἡ γνῶσις αὐτῶν νὰ ἦναι ἐσφαλμένη καὶ εἰς λάθη τῆς ἀκριβοῦς καταστάσεως καὶ ἐκτάσεως τῶν κτημάτων νὰ ὑπέπεσαν καὶ οἱ διάδικοι νὰ δώσωσιν εἰς αὐτοὺς πληροφορίας περὶ τῆς ἐκτάσεως καὶ τῶν ὁρίων ἄλλας παρ' ὅσας αὐτοὶ εἶχον, καὶ τὰ κτήματα νὰ ἔπαθαν μεταβολάς, ἀφ' ἧς οἱ πραγματογνώμονες ἐξωδίκως τὰ ἐγνώρισαν.

— *Προθεσμία* (1).

§ 50. Τὸν προσδιορισμὸν τοῦ χρόνου πρὸς ἐνέργειαν τῆς δοκιμασίας ἀνέθετο ὁ νόμος εἰς μόνον τὸ διατάξαν τὴν διὰ πραγματογνωμόνων ἀπόδειξιν δικαστήριον, ἐκτὸς ὅταν δώσῃ τοῦτο ἐντολὴν εἰς τὸν εἰσηγητήν.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ὁ νόμος, ὡς δηλοῦται ἐκ τῶν ἄρθρων 294, 286 καὶ 288 τῆς πολ. δικονομίας, δὲν ἐπιβάλλει εἰς τὸν εἰσηγητὴν ἄλλην ὑποχρέωσιν, εἰμὴ μόνον, νὰ διορίσῃ ἄλλον πραγματογνώμονα, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὁ παρὰ τοῦ δικαστηρίου διορισθεὶς δὲν ἐμφανίζεται ἢ δὲν δέχεται τὸν διορισμόν του, νὰ ὁρκίσῃ τοὺς διορισθέντας πραγματογνώμονας, καὶ νὰ παραλάβῃ μετὰ τὴν δοκιμασίαν τὴν ἔκθεσιν αὐτῶν· τὸν δὲ προσδιορισμὸν τοῦ χρόνου πρὸς ἐνέργειαν τῆς δοκιμασίας ἀνέθετο ὁ νόμος, ὡς γίνεται φανερὸν ἀπὸ τὰ ἄρθρα 249, 284 καὶ 293 τῆς αὐτῆς δικονομίας, εἰς μόνον τὸ διατάξαν τὴν διὰ πραγματογνωμόνων ἀπόδειξιν δικαστήριον, τότε δὲ μόνον καὶ ὁ εἰσηγητὴς δύναται κατ' ἐξαίρεσιν τῶν προειρημένων διατάξεων νὰ προσδιορίσῃ τὸν χρόνον πρὸς ἐνέργειαν τῆς δοκιμασίας ὅταν ἤθελε λάβῃ ῥητὴν περὶ τούτου ἐντολὴν παρὰ τοῦ δικαστηρίου τοῦ διατάττοντος τὴν δοκιμασίαν, καθ' ὅσον ἡ πρᾶξις τοῦ εἰσηγητοῦ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, θεωρεῖται ὡς πρᾶξις τοῦ ἐντειλαμένου αὐτὴν δικαστηρίου. Τὸ δικαστήριον ἄρα τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν θεωρῆσαν ὑπόχρεον διὰ τῆς προσβαλλομένης ἀποφά-

(1) Ἴδε ὅσα ἐν τοῖς ἀνωτ. §§. 36 ἐπ.
Ὅταν οἱ πραγματογνώμονες διὰ τῆς γνωμοδοτήσεώς των δὲν ἐξαντλήσουν τὸ τεθὲν αὐτοῖς ζήτημα, τὸ δικ. τῶν πρωτοδικῶν ἔχει τὸ δικαίωμα καὶ αὐτεπαγγέλτως νὰ διατάξῃ νέαν γνωμοδότησιν πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος, θεωρουμένης ἀκύρου καὶ ἄνευ ἀποτελέσματος τῆς πρώτης. Ἀπόφ. 5250 τῆς 22 δεκεμ. 1848 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν. Ἴδε δὲ Εὐρ. τόμ. 5. σελ. 450 §. 6.

σεώς του ὑπ' ἀριθ. 4729 τὸν ὡς εἰσηγητὴν διορισθέντα εἰρηνοδίκην Μυρτουντίου εἰς τὸ νὰ προσδιορίσῃ τὸν χρόνον πρὸς ἐνέργειαν τῆς διαταχθείσης δοκιμασίας, ἐνῷ ὁ νόμος δὲν ἐπιβάλλει εἰς τὸν εἰσηγητὴν τοιαύτην ὑποχρέωσιν οὔτε τὸ διατάξαν τὴν διὰ πραγματογνωμόνων ἀπόδειξιν δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις πρωτοδικῶν ἐνετείλλατο τί εἰς τὸν διαληφθέντα εἰρηνοδίκην περὶ τούτου, καθόσον αὐτὸ τὸ ἴδιον δικαστήριον ὥρισε τὸν χρόνον, ἀπὸ τῆς ὁρκίσεως τῶν πραγματογνωμόνων ἐνώπιον τοῦ εἰρημένου εἰρηνοδίκου ὡς εἰσηγητοῦ, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 13321 ἀποφάσεως τοῦ αὐτοῦ πρωτοδικείου, τὴν ὁποίαν ἠδύνατο τὸ δημόσιον νὰ προσβάλλῃ διὰ τῶν ἐνδίκων μέσων, ἂν ἐνόμιζεν ὡς παραλειφθέντα ἐν αὐτῇ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ χρόνου πρὸς ἐνέργειαν τῆς δοκιμασίας, καὶ κατὰ τῆς ὁποίας δὲν ὑπῆρξε παράπονόν τι, καὶ κηρύξαν ἑπομένως κατὰ συνέπειαν ἄκυρον τὴν ἔκθεσιν τῆς γενομένης δοκιμασίας διὰ τὸν εἰρημένον λόγον, τουτέστιν ὅτι ὁ εἰσηγητὴς εἰρηνοδίκης Μουρτουντίου δὲν ἐπροσδιώρισε τὸν χρόνον, καὶ προσέτι ὅτι δὲν ἐκοινοποιήθη εἰς τὸ δημόσιον πρᾶξις τοῦ εἰσηγητοῦ προσδιορίζουσα τὸν χρόνον ἐνῷ τῷ εἶχε κοινοποιηθῆ ἡ εἰρημένη ἀπόφασις, ὑπερέβη τὰ καθήκοντά του πλάσαν ἀκυρότητα διὰ λόγον μὴ διατεταγμένον παρὰ τοῦ νόμου· ἡ δὲ ὑπέρβασις αὕτη ἐπιφέρει τὴν ἀναίρεσιν τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως κατὰ τὰ ἄρθρ. 807 § 3 καὶ 808 § 1 τῆς πολ. δικονομίας. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. πάγου 58 τοῦ 1848, ἀναιρ. τὴν 4729 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 51. Ἡ παρέλευσις τῆς πρὸς διεξαγωγὴν πραγματογνωμοσύνης ἢ αὐτοψίας τεταγμένης προθεσμίας (1) ἐπιφέρει τὴν ἀπώλειαν τῶν ἀποδεικτικῶν τούτων μέσων· (arg. πολ. 261, ἐδάφ. 2, 538 § 2, 546), ἀλλ' ἡ αὐτοψία καὶ ἡ πραγματογνωμοσύνη δύνανται νὰ ἐνεργηθῶσι μετὰ τὴν λῆξιν τῆς προθεσμίας, ὅταν ἄνευ αὐτῶν δὲν δύναται νὰ κατανοήσῃ τὸ πραγματικὸν τῆς διαφορᾶς ὁ δικαστής. Heffter syst. § 375. —Πρλ. Οἰκ. πολ. δικ.ν.

§ 52. Ὅταν ὁ διάδικος, ἐπιμελείᾳ τοῦ ὁποίου ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἐκτίμησίς τις διὰ πραγματογνωμόνων, παρημέλησε, παράτασις προθεσμίας, διὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς πραγματογνωμοσύνης, δὲν συγχωρεῖται (2). Ἀπόφ. 8505 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

---

(1) Ἴδε τὴν λέξιν Π ρ ο θ ε σ μ ί α.

(2) Παράτασις διὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς πραγματογνωμοσύνης δὲν χορηγεῖται ὅταν ἠμέλησεν ἐκεῖνος, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνετέθη ἡ διαγωγή της. ἀπ. 8396 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

διὰ πραγματογνωμόνων,
νόμον μετὰ τὴν εἰς αὐ-
τοῦ δικαιώματος τῆς ἀπο-
δικαστικοῦ τινὸς γραμματέως σύντα-
τῶν πραγματογνωμόνων εἰ-
5329 τῆς 27 Ἰανουαρ. 1849 τῶν ἐν Ἀθ.

ὑπηρεσία, ὡς καὶ ἡ τῶν διαιτη-
τῆς παρελεύσεως τῆς πρὸς δοκιμασίαν προθε-
δ' ἕπεται ὅτι πᾶσα πρᾶξίς των, γενομένη ἐντὸς
τῆς ὑπηρεσίας των καὶ τῶν ὅρων τῆς ἀποστολῆς των, καὶ ἂν ἡ περὶ τῆς γνωμοδοτήσεώς των ἔκθεσις συ-
τὴν προθεσμίαν, καθότι οὐδ' ὁ νόμος ἀπαιτεῖ τὴν τῆς γνωμοδοτήσεως πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς προθε-
οὐδ' εἶναι ἄκυρος ἕνεκα τῆς βραδείας συντάξεως αὐτῆς δο-
γενομένη διαρκούσης τῆς ὑπηρεσίας. Ἀπ. 708 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 5357).

§ 54. Ὁ διάδικος, εἰς τὸν ὁποῖον ἐπεβλήθη ἀπόδειξίς τις διὰ πραγματογνωμόνων, δύναται νὰ μὴν προσκαλέσῃ αὐτοὺς ἢ νὰ παραιτηθῇ ῥητῶς ἀπὸ τὸ μέσον αὐτό, ἀπόκειται δὲ εἰς τὸν δικαστὴν νὰ κρίνῃ ἂν ὑπάρχῃ περίπτωσις ν' ἀναθέσῃ τὴν ἀπόδειξιν ταύτην εἰς τὸν ἕτερον τῶν διαδίκων. Ἀπόφ. 7559 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

Ἡ ἔκθεσις τῶν πραγματογνωμόνων πρέπει νὰ ἦναι ἔγγραφος, κατὰ πλειονοψηφίαν συντεταγμένη καὶ ὑπογεγραμμένη.

§ 55. *Ἔγγραφος.* Ῥουσσ. περὶ ἀποδ. σελ. 318.

§ 56. *Συντεταγμένη κατὰ πλειονοψηφίαν.* Ὅταν ἦναι οἱ πραγματογνώμονες τρεῖς καὶ ὁμοφωνῶσι, δὲν προκύπτει οὐδεὶς διισταγμός. Ὅταν δὲ διαφωνῶσιν, ἐνδέχεται ἢ νὰ ἔχῃ ἕκαστος ἰδίαν γνώμην, ἢ νὰ ἦναι οἱ δύο σύμφωνοι καὶ ὁ τρίτος διαφωνῶν. Εἰς τὰς περιπτώσεις τῆς τοιαύτης διαφωνίας, τί ἔπρεπε νὰ γίνῃ; Ἐνταῦθα εἶχεν ὁ νομοθέτης νὰ ἐκλέξῃ μεταξὺ τῶν ἐν χρήσει διαφόρων συστημάτων. Ἦσαν δὲ τὰ συστήματα ταῦτα τὰ ἑξῆς: Διακρίνουν μεταξὺ πραγματογνωμόνων ἐκτιμητῶν, καὶ πραγματογνωμόνων μὴ τοιούτων. Bayer σελ. 361.

Ἐπὶ τῶν ἐκτιμητῶν, θεωροῦν ὅτι πρέπει νὰ προστίθενται τὰ

προσὰ τῶν διαφόρων ἐκτιμήσεων καὶ νὰ διαιρῆται τὸ ἐξαγόμενον διὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν διαφωνούντων ἐκτιμητῶν, ὥστε νὰ εὑρίσκηται ὁ μέσος ὅρος καὶ οὗτος νὰ ἰσχύῃ.

Ἐπὶ τῶν λοιπῶν πραγματογνωμόνων, οἱ μὲν θεωροῦν ὅτι πρέπει ν' ἀποφασίσῃ ἡ *πλειονοψηφία*, οἱ δὲ ὅτι πρέπει νὰ ἐπικρατῇ ἡ γνωμοδότησις, ἡ στηριζομένη εἰς *κρείττονας λόγους*, ἔστω καὶ ἐν μειονοψηφίᾳ. Οἱ ὑποστηρίζοντες τὴν τελευταίαν ταύτην γνώμην εἶναι πάλιν διῃρημένοι ὡς πρὸς τὸ ζήτημα: τίς ἔχει ν' ἀποφασίσῃ περὶ τοῦ τίνες λόγοι εἶναι οἱ κρείττονες. Κατὰ τοὺς μέν, πρέπει ν' ἀνατίθηται τοῦ ζητήματος τούτου ἡ λύσις εἰς νέους πραγματογνώμονας. Κατὰ τοὺς δέ, πρέπει ν' ἀποφασίσῃ περὶ τούτου ὁ δικαστής.

Τὸ τελευταῖον τοῦτο εἶναι προφανῶς ἀβάσιμον, διότι, διὰ νὰ κρίνῃ περὶ τούτου ὁ δικαστής, ἔπρεπε νὰ ἔχῃ ἰδιαζούσας γνώσεις, τῶν ὁποίων ἡ στέρησις κατέστησεν ἀναγκαίαν τὴν προσφυγὴν εἰς πραγματογνώμονας.

Ἐκ δὲ τῶν ἄλλων γνωμῶν, τοῦ διορισμοῦ δηλαδὴ ἄλλων πραγματογνωμόνων πρὸς ἐπίκρισιν, ἢ τῆς ἰσχύος τῆς πλειονοψηφίας, προτιμοτέρα ἀναντιῤῥήτως εἶναι ἡ γνώμη τοῦ νὰ ἰσχύῃ ἡ πλειονοψηφία, πρῶτον μὲν διότι ὑπάρχει πανταχοῦ ἡ ἀρχὴ αὕτη καθιερωμένη ὡς πρὸς τὰς ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων, καὶ προσέτι, διότι ἔχομεν ἀνάλογον διάταξιν τοῦ ῥωμ. δικαίου ὑπὲρ τῆς γνώμης ταύτης. Ταύτην τὴν γνώμην παρεδέχθη ἡ πολιτικὴ δικονομία, διατάξασα, ὅτι οἱ πραγματογνώμονες συντάττουν τὴν γνωμοδότησίν των κατὰ πλειονοψηφίαν. Προσέθηκε δὲ ὁ νόμος ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὅ,τι συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων, νὰ μὴν ἀναφέρωνται, δηλαδή, αἱ κατὰ μέρος γνῶμαι, ἀλλὰ μόνον οἱ ὑπὲρ ἑκατέρας τῶν γνωμῶν, ὑπὲρ ἢ κατά, λόγοι.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐκφράσεως τοῦ ἄρθρου 286 τῆς πολ. δικονομίας «κατὰ πλειονοψηφίαν, χωρὶς μολοντοῦτο ν' ἀναφέρωνται αἱ κατὰ μέρος γνῶμαι, ἀλλὰ μόνον οἱ λόγοι» — ἀπεφασίσθη παρὰ τοῦ Ἀρ. Πάγου (ἀπόφ. 23 τοῦ 1844), ὅτι ὁσάκις ὅλοι οἱ πραγματογνώμονες εἶναι σύμφωνοι, δὲν ἀπαιτεῖ ὁ νόμος νὰ ἦναι ἡ ἔκθεσις αὐτῶν αἰτιολογημένη. Ῥουσ. περὶ ἀποδ. σελ. 318 ἑξ.

§ 56^α. *Ὅτι μία ἔκθεσις.*

α') Κατὰ τὸ ἄρθρ. 286 τῆς πολ. δικονομίας, οἱ πραγματογνώμονες πρέπει νὰ συντάσσουν τὴν γνωμοδότησίν των ἐγγράφως, καὶ ἂν ἦναι τρεῖς κατὰ πλειονοψηφίαν, χωρὶς ν' ἀναφέρωνται αἱ

κατὰ μέρος γνῶμαι, ἀλλὰ μόνον οἱ λόγοι καὶ αἱ ἀντιῤῥήσεις, ὥστε ἂν (ὅταν ἦναι τρεῖς) ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν ἐκθέσῃ τὴν γνώμην του εἰς χωριστὸν ἔγγραφον, ἡ πρᾶξις αὕτη εἶναι ἄκυρος, μ' ὅλα ταῦτα τὸ δικαστήριον δύναται νὰ μεταχειρισθῇ τὰς γνωμοδοτήσεις ταύτας καὶ νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ἁπλαῖ ἀποδείξεις. Ἀπόφ. ἐφ. Ναύπλ. τῆς 2 ἀπριλ. 1840, ἐν Νομ. σελ. 2046.

β') Ὁ μειονοψηφῶν πραγματογνώμων δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ συντάξῃ ἰδιαιτέραν ἔκθεσιν· ἀπόφ. 7901 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν (τμ. α').

γ') Ἔκθεσις, εἰς ἣν ἀναφέρονται κατ' ἰδίαν αἱ γνῶμαι τῆς τε πλειονοψηφίας, καὶ μειονοψηφίας εἶναι ἄκυρος. 286 πολιτ. δικον. ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 11484 τοῦ 1853 (τμ. 6').

δ') Κατὰ τὸ ἄρθρ. 298 τῆς πολιτ. δικονομίας, τότε ἡ τῶν πραγματογνωμόνων ἀπόφασις εἶναι ὑποχρεωτική, καὶ ἀποτελεῖ τελείαν ἀπόδειξιν, ὅταν αὕτη συνετάχθη κατὰ τοὺς διαγεγραμμένους τύπους· ὡς διαγεγραμμένοι δὲ τύποι εἶναι, κατὰ τὸ ἄρθρον 286 τῆς αὐτῆς δικονομίας, τὸ νὰ συντάσσεται αὕτη καὶ εἰς περίπτωσιν πλειονοψηφίας εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ἔγγραφον· τοῦτο δὲ παρ' ὅλων τῶν πραγματογνωμόνων νὰ ὑπογράφηται, καὶ ἐν αὐτῷ, χωρὶς ν' ἀναφέρηται ἡ γνώμη ἑνὸς ἑκάστου, μόνον νὰ ἐκτίθενται οἱ κατὰ καὶ ὑπὲρ λόγοι.

Ὅταν δὲν φέρῃ τοὺς ἀνωτέρω τύπους θεωρεῖται ὡς ἁπλῆ γνωμοδότησις· ἀπ. Ἐφ. Ναυπλ. 199 τοῦ 1843 (Νομ. σ. 3957).

ε') Ὁ μειονοψηφῶν πραγματογνώμων δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ συντάξῃ ἰδιαιτέραν ἔκθεσιν· ἀπόφ. 7901 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν (τμ. α').

§ 56³. *Αἰτιολογίαι.*

α') Τὸ ἄρθρον 286 τῆς πολιτ. δικονομίας δὲν ἀπαιτεῖ ἀναγκαίως ν' ἀναφέρωνται οἱ λόγοι τῆς γνωμοδοτήσεως τῶν πραγματογνωμόνων ἐν τῇ ἐκθέσει ὅταν ἅπαντες ἦναι σύμφωνοι, εἰμὴ μόνον ὅταν ἦναι κατὰ πλειονοψηφίαν.

Ἡ ἔκθεσις τῶν πραγματογνωμόνων εἶναι ἀρκούντως αἰτιολογημένη, ὅταν ἀναφέρῃ ὅτι μεταβάντες ἐπιτοπίως καὶ παρατηρήσαντες τὸ κτίριον τῆς οἰκοδομῆς, ἰδόντες καὶ τὴν ποιότητα αὐτοῦ ἐξετίμησαν ὁμοφώνως τὴν ἀξίαν αὐτοῦ εἰς δραχμὰς χιλίας, οὔτε ἀπαιτεῖται ἀναγκαίως ν' ἀναφέρουν τὴν ποιότητα ἑκάστου μέρους τῆς οἰκοδομῆς. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 23 τοῦ 1844 Νομ. σελ. 4329.

γ΄) Ἐπὶ τῶν ἐκτιμήσεων εἶναι ἀποχρῶσα αἰτιολογία ἡ ἁπλῆ ἔκφρασις τῶν πραγματογνωμόνων, ὅτι πεποιθότες ἀποδίδουν τοιαύτην ἀξίαν εἰς τὸ πρᾶγμα. Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 359 τοῦ 1848 (σελ. 1895 Νομ.).

δ΄) Ἡ τῶν πραγματογνωμόνων ἔκθεσις εἶναι ἄκυρος, ὅταν ποσῶς δὲν δικαιολογῇ τὴν ὑπ᾽ αὐτοῦ γενομένην ἐκτίμησιν οἰκοδομῆς τινος, μὴ ὁρίζουσα τὴν ἔκτασιν, τὸ ὕψος, τὸ ποιὸν κτλ. αὐτῆς· ἀπόφ. 5720 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθ ἐφετῶν.

ε΄) Ἡ ἔκθεσις τῶν ἐμπειροτεχνῶν πρέπει νὰ ἦναι ἠτιολογημένη, καὶ νὰ ὁρίζῃ εἰδικῶς (π. χ.) ἕκαστον εἶδος τῶν διαφόρων γενομένων κατ᾽ ἐκτίμησιν δαπανῶν. Ἀπόφ. 9835 τοῦ 1852 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

ϛ΄) Οἱ πραγματογνώμονες, γενομένης ἀντιῤῥήσεως, περιττὸν καθίσταται νὰ αἰτιολογήσωσι τὴν περὶ τῆς γνωμοδοτήσεώς των ἔκθεσιν. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 116 τοῦ 1849.

ζ΄) Ἡ τῶν πραγματογνωμόνων ἔκθεσις εἶναι ἄκυρος ὅταν ποσῶς δὲν δικαιολογεῖ τὴν ὑπ᾽ αὐτῶν γενομένην ἐκτίμησιν οἰκοδομῆς τινος, μὴ ὁρίζουσα τὴν ἔκτασιν, τὸ ὕψος, τὸ ποσὸν κτλ. αὐτῆς. Ἀπόφ. 7520 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

Ὑπογεγραμμένη (1).

§ 60. Τὸ ἄρθρον 286 λέγει: Ἡ γνωμοδότησις πρέπει νὰ ὑπογράφηται ἀπὸ ὅλους τοὺς πραγματογνώμονας. Διὰ νὰ ὑπογράψῃ

---

(1) Ἐπειδὴ ἂν καὶ τὸ ἄρθρον 285 τῆς πολ. δικονομίας διατάττῃ ὅτι ἡ γνωμοδότησις τῶν πραγματογνωμόνων πρέπει νὰ ὑπογράφηται παρ᾽ ὅλων αὐτῶν, ἡ διάταξις ὅμως αὕτη ὑποθέτει γνωμοδότησιν γενομένην παρὰ πραγματογνωμόνων γινωσκόντων γράφειν, καὶ τότε βεβαίως ἀπαιτεῖται νὰ ὑπάρχῃ παρ᾽ ὅλων ὑπογεγραμμένη, καθότι ἡ ἔλλειψις τῶν ὑπογραφῶν ἤθελε θέσει εἰς ἀμφιβολίαν, ἂν ἡ γνωμοδότησις ἦναι ἔργον αὐτῶν· εἰς περίστασιν ὅμως, καθ᾽ ἣν τις τῶν πραγματογνωμόνων εἶναι ἀγράμματος καὶ ὑπάρχει νομίμως ἀποδεδειγμένον, ὅτι ἡ γνωμοδότησις εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῶν διασκέψεών των, ἡ ἔκθεσις δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἄκυρος, διότι δὲν ὑπάρχει ὑπογεγραμμένη εἰμὴ παρὰ τῶν γινωσκόντων γράφειν, καθότι ἀφοῦ ὁ νόμος δὲν ἀπηγόρευσεν εἰς τὰ δικαστήρια τοῦ νὰ διορίσουν ἀγραμμάτους νὰ δεχθοῦν τοιούτους διορισμούς, ἀφοῦ παρεχώρησεν ἀπολύτως εἰς τοὺς διαδίκους

τις, πρέπει νὰ ἠξεύρῃ νὰ ὑπογράφῃ, καὶ νὰ θέλῃ νὰ ὑπογράψῃ. Τί γίνεται λοιπὸν, ἐὰν ἐλλίπῃ ἓν τῶν δύο;

Εἶναι ἀγράμματος εἷς τῶν πραγματογνωμόνων, ἢ δύο, ἢ καὶ οἱ τρεῖς. Δύναταί τις ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ νόμου ὅτι ἡ γνωμοδότησις πρέπει νὰ ὑπογράφηται ἀπὸ ὅλους τοὺς πραγματογνώμονας, νὰ παράξῃ τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἀγράμματος δὲν δύναται νὰ διορισθῇ πραγματογνώμων; Βεβαίως ὄχι. Ὁ νόμος δὲν ἐξαιρεῖ τοὺς ἀγραμμάτους ἀπὸ τὴν ἱκανότητα τοῦ νὰ ἦναι πραγματογνώμονες. Ἀπεναντίας, ἀφίνων ἐλεύθερον εἰς τοὺς διαδίκους νὰ συμφωνῶσι καὶ περὶ ἑνὸς μόνου πραγματογνώμονος, δὲν ὑποβάλλει τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς οὐδένα περιορισμὸν, οὔτε διακρίνει πόσῶς μεταξὺ ἀγραμμάτων καὶ μή. Ἂν λοιπὸν διορίσουν ἐκ συμφώνου οἱ διάδικοι ἕνα πραγματογνώμονα *ἀγράμματον*, ὁ πραγματογνώμων οὗτος ἐκθέσῃ, διὰ χειρὸς ἄλλου, τὴν γνώμην του καὶ παρουσιάσῃ τὸ ἔγγραφον τοῦτο εἰς τὸν δικαστὴν, βεβαιῶν ὅτι αὕτη εἶναι ἡ γνώμη του καὶ ὁ δικαστὴς τῇ ἀναγνώσῃ αὐτῷ καὶ βεβαιωθῶσιν ὅλα ταῦτα, εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ ἡ ἀναμφιβόλως ὑπὸ τοῦ διορι-

---

τὸ δικαίωμα νὰ διορίζουν πραγματογνώμονας χωρὶς νὰ κάμῃ διάκρισιν μεταξὺ γινωσκόντων καὶ μὴ γινωσκόντων γράμματα, δὲν ἐδύνατο νὰ ἀπαιτῇ τὰ ἀδύνατα, καὶ ἐνῷ παρεχώρησε τὰ μέσα νὰ μὴ παραδεχθῇ τὸ ἀποτέλεσμα, τουτέστιν, ἐνῷ ἐσυγχώρησε τὸν διορισμὸν τοῦ ἀγραμμάτου, ν' ἀπαιτῇ τὴν ὑπογραφὴν του ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, ὅπερ ἤθελεν ἀντίκειται, ὡς ἀνωτέρω ἐξετέθη, εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ νόμου καὶ εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ νομοθέτου· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ἡ ἀπὸ 21 Ἰουλίου 1845 γνωμοδότησις τῶν πραγματογνωμόνων ὑπάρχει ὑπογεγραμμένη παρὰ δύο ἐξ αὐτῶν, ὑπάρχει δὲ ὡσαύτως νομίμως ἀποδεδειγμένον ὅτι ὁ τρίτος ὁ Μῆτρος Τσάκονας, δὲν ὑπέγραψε δι' ἄγνοιαν γραμμάτων, τέλος ὑπάρχει νομίμως ἀποδεδειγμένον ὅτι ἡ γνωμοδότησις εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῶν διασκέψεων τῶν αὐτῶν πραγματογνωμόνων, καθότι ἡ ὑπὸ τὴν αὐτὴν χρονολογίαν ἔκθεσις τοῦ εἰσηγητοῦ δικαστοῦ Γ. Μ. Καραμάνου βεβαιοῖ ὅτι οἱ πραγματογνώμονες ὅλοι ὁμοῦ προσήγαγον καὶ παρέδωκαν εἰς τὸν εἰσηγητὴν τὴν γνωμοδότησίν των, προσθέσαντος τοῦ Μήτρου Τσάκονα, ὅτι, καθὸ ἀγράμματος, δὲν ὑπέγραψεν· ὅθεν εἶναι ἀνίσχυρος ὁ πρῶτος τῆς ἀναιρέσεως λόγος περὶ τοῦ ὅτι τὸ ἐφετεῖον μὴ θεωρῆσαν ἄκυρον τὴν γνωμοδότησιν ταύτην παρεβίασε τὸ ἄρθρ. 286 τῆς πολιτικῆς δικονομίας. Ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 72 τοῦ 1846.

σθέντος πραγματογνώμονος παραγομένη γνωμοδότησις αὕτη ὡς ἄκυρος; Ἂν οὕτως ἤθελεν ὁ νόμος, ἤθελε ῥητῶς ἐκφρασθῆ.

Ἡ διάταξις λοιπὸν, περὶ ἧς πρόκειται, ὑποθέτει γνωμοδότησιν πραγματογνωμόνων, οἱ ὁποῖοι ἐξεύρουν γράμματα. Ἐὰν δὲ πρόκηται γνωμοδότησις πραγματογνωμόνων, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἀγράμματοι, ἔστωσαν καὶ ὅλοι τοιοῦτοι, δὲν ἀπαιτεῖται ἄλλο παρὰ νὰ ἦναι ἀποδεδειγμένη ἡ ταυτότης τῆς γνωμοδοτήσεώς των. Πῶς δύναται τοῦτο ν' ἀποδειχθῇ;

Ὁ γαλλικὸς νόμος ἐπρόβλεψε τὴν περίπτωσιν ταύτην καὶ διέταξε τὰ περὶ τούτου: art. 317 . . . s'ils ne savent pas tous écrire, elle sera écrite et signée par le greffier de la justice de paix du lieu où ils auront procedé.

Ὁ ἡμέτερος νόμος δὲν διέταξε τί. Ἐκ τῶν διατάξεων ὅμως αὐτοῦ περὶ τοῦ τρόπου τῆς ὑπὸ τῶν πραγματογνωμόνων παραδόσεως συνταχθείσης ἐγγράφου γνωμοδοτήσεώς των δυνάμεθα νὰ ὁδηγηθῶμεν εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος.

Ὁ νόμος (ἄρθρα 286 καὶ 287) λέγει, ὅτι ἡ γνωμοδότησις πρέπει νὰ παραδίδηται εἰς τὸν εἰσηγητήν· ὅταν δὲ, γενομένης τῆς δοκιμασίας ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ, δὲν διορίζεται εἰσηγητὴς, ὅτι χρεωστεῖ ὁ πρεσβύτης τῶν πραγματογνωμόνων νὰ ἐγχειρίσῃ τὴν ἔγγραφον γνωμοδότησιν εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ δικαστηρίου. Ἐπειδὴ λοιπὸν εἶναι ἐκ τῶν καθηκόντων τοῦ εἰσηγητοῦ ἢ τοῦ προέδρου ἡ παραλαβὴ τῆς γνωμοδοτήσεως, αὐτοὶ εἶναι οἱ ἁρμόδιοι ὑπάλληλοι διὰ νὰ βεβαιώσωσι τὴν ταυτότητα τῆς γνωμοδοτήσεως, ὡς πηγαζούσης ἀπὸ τοὺς διορισθέντας πραγματογνώμονας καὶ ἑπομένως ὀφείλουν οἱ ἀγγράμματοι πραγματογνώμονες νὰ ἐμφανίζωνται αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τῶν δικαστικῶν τούτων ὑπαλλήλων καὶ παραδίδοντες τὴν ἔγγραφον γνωμοδότησιν, ἥτις δὲν φέρει τὰς ὑπογραφάς των, νὰ βεβαιόνωσι, συντασσομένης περὶ τούτου ἐκθέσεως, τὴν ταυτότητα αὐτῆς. Ἡ τοιαύτη συντασσομένη ἔκθεσις ἀποτελεῖ τότε νόμιμον ἀπόδειξιν τῆς ταυτότητος. Οὕτω γενόμενα ἐνέκρινεν ὁ Ἄρ. Πάγος διὰ τῆς αποφάσεώς του 72 τοῦ 1846.

Ἠξεύρει τις γράμματα καὶ δὲν θέλει νὰ ὑπογράψῃ; Καθιστᾷ ἡ ἔλλειψις τῆς ὑπογραφῆς του ἄκυρον τὴν ἔκθεσιν;

Ὑποθέτομεν, δηλαδὴ, ὅτι ὁ μὴ θέλων νὰ ὑπογράψῃ εἶχε πραγματικῶς ἐνεργήσει μετὰ τῶν ἄλλων εἰς τὴν δοκιμασίαν, καὶ ὅτι ὕστερον ἀρνεῖται νὰ συνυπογράψῃ τὴν ἔκθεσιν. Διότι τὸ ζήτημα, ἂν ἔχουν κῦρος τὰ γενόμενα, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν οὔτε νὰ συνεργήσῃ δὲν θέλει τις τῶν πραγματογνωμόνων, εἶναι διάφορον. Ἐν

§ 44. Τὸ δικαστήριον δὲν πρέπει νὰ διορίζῃ πραγματογνώμονας διὰ νὰ γνωμοδοτήσωσι περὶ τῆς ἀξίας γαιῶν τινῶν ἀφοῦ ἀκούσωσι καὶ ἐκτιμήσωσι τὰς μαρτυρίας τῶν περὶ τῆς καταστάσεως τῶν γαιῶν τούτων ἐξετασθησομένων μαρτύρων (1).

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἡ αὐτὴ ἀπόφασις, διὰ τοῦ 2 αὐτῆς κεφαλαίου, διατάττουσα ὅτι οἱ διορισθέντες πραγματογνώμονες θέλουσι γνωμοδοτήσει περὶ τῆς ἀξίας τῶν ἐπιδίκων γαιῶν, περὶ τοῦ ποσοῦ τοῦ κέρδους, ὅπερ ἐδύνατο νὰ προκύψῃ ἐκ τῆς ἀποκαταστάσεως αὐτῶν γεωργησίμων κλπ. ἀφοῦ ἀκούσωσι καὶ ἐκτιμήσωσι τὰς μαρτυρίας τῶν περὶ τῆς καταστάσεως τῶν γαιῶν τούτων κατὰ τὴν 6 αὐγούστου 1840 ἐξετασθησομένων μαρτύρων, κατέστησε τοὺς πραγματογνώμονας τούτους δικαστάς, οἵτινες θέλουσιν ἀποφανθῇ περὶ τοῦ ἐξαγομένου τῶν εἰρημένων ἀποδείξεων καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν, κατὰ τὴν κρίσιν καὶ ἀπόφασίν των, ἐξαχθησομένων γεγονότων θέλουσι λύσει τὰ ὑποβληθέντα αὐτοῖς ζητήματα, κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν πεῖραν· ὅθεν παρεβίασε τὴν γενικὴν καὶ οὐσιώδη ἀρχὴν τῆς πολιτ. δικονομίας, καθ' ἣν ἡ ἐκτίμησις τῶν ἀποδείξεων (ἄρθρ. 250) ἀνατίθεται εἰς μόνους τοὺς δικαστὰς καὶ ματὰ τὴν κατὰ τὴν κρίσιν αὐτῶν ἀπόδειξιν τῶν γεγονότων, τῶν ὁποίων ἀπαιτεῖται ἡ κατὰ τοὺς κανόνας τέχνης ἢ πείρας ἐκτίμησις, ἐπιχειρεῖται αὕτη ὑπὸ τῶν πραγματογνωμόνων (ἄρθ. 297 τῆς πολ. δικονομίας), ἡ δὲ παράβασις αὕτη ἐπιφέρει ἀναίρεσιν κατὰ τὸ ἄρθ. 807 § 5 τῆς πολ. δικονομίας. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 62 τοῦ 1849.— Πρλ. ἀνωτ. §. 11. καὶ κατωτ. §. 48.

§ 45. Δύναται νὰ διαταχθῇ καταμέτρησις γαιῶν ὑπὸ πραγματογνωμόνων, ἐπιδεικνυόντων μαρτύρων τὰς γαίας αὐτάς;

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ διὰ τῶν πραγματογνωμόνων δὲν σκοπεῖται ἄλλο τι εἰμὴ ἡ ἀναπλήρωσις τῶν γνώσεων, τὰς ὁποίας ὁ δικαστὴς δὲν δύναται ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του νὰ ἔχῃ, καὶ ἑπομένως ὡς πρὸς τὸ μέρος τοῦτο οἱ πραγματογνώμονες ἀναπληροῦσι τὸν δικαστὴν κατ' ἐντολὴν αὐτοῦ, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ ἀπόφασίς των ὑποπίπτει ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ αὐτοῦ δικαστοῦ· οὕτω δέ, ὡς ὁ δικαστὴς δύναται νὰ ὁδηγηθῇ ἀπὸ τὰς καταθέσεις τῶν μαρτύρων καὶ τῶν ἐγγράφων διὰ ν' ἀποφασίσῃ, δύναται νὰ ἀνατεθῇ καὶ εἰς

(1) Οἱ πραγματογνώμονες ἔχουν δικαίωμα νὰ λαμβάνωσιν ἔξωθεν πληροφορίας; Ὄχι· τὴν βάσιν τῆς ἀποφάσεώς των πρέπει ν' ἀποτελῇ ἡ ἰδία αὐτῶν ἀτομικὴ ἐμπειρία ἢ γνῶσις ἰδιαιτέρας τέχνης ἢ ἐπιστήμης, ἀλλὰ δὲν συγχωρεῖται νὰ λαμβάνωσιν ἀπὸ ἄλλους ἐξωδίκους πληροφορίας· (ἀπ. 5589 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν). Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 237 σημ. 9.

τοὺς πραγματογνώμονας, ἵνα ὁδηγούμενοι ἀπὸ τὰς καταθέσεις τῶν μαρτύρων λάβωσι τὸ σημεῖον ἀφ' ὅπου ἄρχονται αἱ εἰρημέναι ἐκποιηθεῖσαι παρά τε τοῦ δημοσίου καὶ ἰδιοκτητῶν πρὸς τὸν Γιαννακόπουλον γαῖαι, καὶ καταμετρήσαντες τὰς γαίας ταύτας προσδιορίσωσι τὴν ἔκτασιν καὶ τὰ ὅριά των, ἑνώνοντες τὴν βοήθειαν τῶν μαρτυριῶν μὲ τὴν βοήθειαν τῆς τέχνης των, ὅπερ δεν ἐμποδίζεται ἀπὸ τὸν νόμον, καὶ τοσοῦτω μᾶλλον, καθόσον, χωρὶς τοῦ συνδυασμοῦ τούτου, δὲν ἤθελον δυνηθῆ νὰ φθάσωσιν εἰς τὸν σκοπὸν αὐτόν· ὅθεν ὁ λόγος τῶν ἐφέσεων ὅτι κακῶς ἐπετράπη εἰς τοὺς πραγματογνώμονας νὰ ὁδηγηθῶσιν ἀπὸ τοὺς μάρτυρας κατὰ τὴν καταμέτρησιν, καὶ ὅτι τοῦτο ἀπᾴδει εἰς τὸ σύστημα τῆς ἡμετέρας νομοθεσίας δὲν εἶναι βάσιμος. Ἀπόφ. 252 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 5407).

§ 46. Οἱ πραγματογνώμονες λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὴν σημερινὴν ἀξίαν τῶν παραχωρηθέντων κτημάτων, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἡ αὐτὴ ἦτο καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς παραχωρήσεως, οὐδεμίαν τοῦ νόμου διάταξιν παρεβίασαν. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 287 τοῦ 1849.

§ 47. Ὅταν οἱ ἐμπειροτέχναι βεβαιῶσι, διὰ τῆς ἐκθέσεώς των, ὅτι *καθ' ἃς ἔλαβον πληροφορίας γνωμοδοτοῦσι* κτλ., χωρὶς νὰ ὁρίζωσι μήτε ποίας πληροφορίας ἔλαβον, μήτε ὑπὸ ποίων, (διαδίκων ἢ τρίτων), πρέπει νὰ διατάσσηται ἡ δέουσα ἀπόδειξις· (265 πολ. δικ.). ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 232 τοῦ 1854. Πρλ. τὴν 93 τοῦ 1849 πολ. ἀπ. τοῦ Ἀρ. Πάγου οὖσαν ἐν Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 479.

§ 48. Οἱ πραγματογνώμονες δύνανται ν' ἀκροασθῶσι τοὺς μάρτυρας ὡς πρὸς τὰ ὅρια τῶν γαιῶν, ὧν τὴν καταμέτρησιν ἐπεφορτίσθησαν; Ἴδε ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 21 τοῦ 1854. ἀνωτ. §. 43 ἑπ.

§ 48², Οἱ πραγματογνώμονες δὲν πρέπει νὰ γνωμοδοτῶσιν ὁδηγούμενοι ἐξ ὅσων αὐτοὶ ἀτομικῶς ἔτυχε νὰ γινώσκωσιν, ἀλλ' ὀφείλουν νὰ μεταβαίνωσιν ἐπιτοπίως, ἵνα παρατηρῶσιν. — Η ἀπ. 13744 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν φέρει.

Ἀπόφ. Ἐπειδή, ὡς συνάγεται ἐκ τῶν ἄρθρων 279, 285—288 καὶ 297 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, οἱ πραγματογνώμονες ὀφείλουσι νὰ προσέλθουν εἰς τὸ θεωρηθησόμενον ἀκίνητον κτῆμα, περὶ οὗ πρόκειται νὰ γνωμοδοτήσωσι, διὰ νὰ παρατηρήσωσιν ἐπιτοπίως τὸ ἀντικείμενον τοῦτο καὶ ν' ἀποφανθῶσι, δυναμένων καὶ τῶν διαδίκων νὰ ἐπιφέρωσι τὰς ἀνηκούσας παρατηρήσεις· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς γνωμοδοτήσεως τῶν πραγματογνωμόνων, οὗτοι δὲν προσῆλθον εἰς τὰ κτήματα, τὰ ὁποῖα ἐξετίμησαν, καὶ περὶ τῶν ὁποίων κατέστρωσαν τὰς μερίδας, ἐπὶ

§ 44. Τὸ δικαστήριον δὲν πρέπει νὰ διορίζῃ πραγματογνώμονας διὰ νὰ γνωμοδοτήσωσι περὶ τῆς ἀξίας γαιῶν τινῶν ἀφοῦ ἀκούσωσι καὶ ἐκτιμήσωσι τὰς μαρτυρίας τῶν περὶ τῆς καταστάσεως τῶν γαιῶν τούτων ἐξετασθησομένων μαρτύρων (1).

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἡ αὐτὴ ἀπόφασις, διὰ τοῦ 2 αὐτῆς κεφαλαίου, διατάττουσα ὅτι οἱ διορισθέντες πραγματογνώμονες θέλουσι γνωμοδοτήσει περὶ τῆς ἀξίας τῶν ἐπιδίκων γαιῶν, περὶ τοῦ ποσοῦ τοῦ κέρδους, ὅπερ ἐδύνατο νὰ προκύψῃ ἐκ τῆς ἀποκαταστάσεως αὐτῶν γεωργησίμων κλπ. ἀφοῦ ἀκούσωσι καὶ ἐκτιμήσωσι τὰς μαρτυρίας τῶν περὶ τῆς καταστάσεως τῶν γαιῶν τούτων κατὰ τὴν 6 αὐγούστου 1840 ἐξετασθησομένων μαρτύρων, κατέστησε τοὺς πραγματογνώμονας τούτους δικαστάς, οἵτινες θέλουσιν ἀποφανθῇ περὶ τοῦ ἐξαγομένου τῶν εἰρημένων ἀποδείξεων καὶ ἐπὶ τῇ βάσει των, κατὰ τὴν κρίσιν καὶ ἀπόφασίν των, ἐξαχθησομένων γεγονότων θέλουσι λύσει τὰ ὑποβληθέντα αὐταῖς ζητήματα, κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν πεῖραν· ὅθεν παρεβίασε τὴν γενικὴν καὶ οὐσιώδη ἀρχὴν τῆς πολιτ. δικονομίας, καθ' ἣν ἡ ἐκτίμησις τῶν ἀποδείξεων (ἄρθρ. 250) ἀνατίθεται εἰς μόνους τοὺς δικαστὰς καὶ μετὰ τὴν κατὰ τὴν κρίσιν αὐτῶν ἀπόδειξιν τῶν γεγονότων, τῶν ὁποίων ἀπαιτεῖται ἡ κατὰ τοὺς κανόνας τέχνης ἢ πείρας ἐκτίμησις, ἐπιχειρεῖται αὕτη ὑπὸ τῶν πραγματογνωμόνων (ἄρθ. 297 τῆς πολ. δικονομίας), ἡ δὲ παράβασις αὕτη ἐπιφέρει ἀναίρεσιν κατὰ τὸ ἄρθ. 807 § 5 τῆς πολ. δικονομίας. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 62 τοῦ 1849.— Πρλ. ἀνωτ. §. 11. καὶ κατωτ. §. 48.

§ 45. Δύναται νὰ διαταχθῇ καταμέτρησις γαιῶν ὑπὸ πραγματογνωμόνων, ἐπιδεικνυόντων μαρτύρων τὰς γαίας αὐτάς;

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ διὰ τῶν πραγματογνωμόνων δὲν σκοπεῖται ἄλλο τι εἰμὴ ἡ ἀναπλήρωσις τῶν γνώσεων, τὰς ὁποίας ὁ δικαστὴς δὲν δύναται ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του νὰ ἔχῃ, καὶ ἑπομένως ὡς πρὸς τὸ μέρος τοῦτο οἱ πραγματογνώμονες ἀναπληροῦσι τὸν δικαστὴν κατ' ἐντολὴν αὐτοῦ, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ ἀπόφασίς των ὑποπίπτει ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ αὐτοῦ δικαστοῦ· οὕτω δέ, ὡς ὁ δικαστὴς δύναται νὰ ὁδηγηθῇ ἀπὸ τὰς καταθέσεις τῶν μαρτύρων καὶ τῶν ἐγγράφων διὰ ν' ἀποφασίσῃ, δύναται νὰ ἀνατεθῇ καὶ εἰς

(1) Οἱ πραγματογνώμονες ἔχουν δικαίωμα νὰ λαμβάνωσιν ἔξωθεν πληροφορίας; Ὄχι· τὴν βάσιν τῆς ἀποφάσεώς των πρέπει ν' ἀποτελῇ ἡ ἰδία αὐτῶν ἀτομικὴ ἐμπειρία ἢ γνῶσις ἰδιαιτέρας τέχνης ἢ ἐπιστήμης, ἀλλὰ δὲν συγχωρεῖται νὰ λαμβάνωσιν ἀπὸ ἄλλους ἐξωδίκους πληροφορίας· (ἀπ. 5589 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν). Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 237 σημ. 9.

τοὺς πραγματογνώμονας, ἵνα ὁδηγούμενοι ἀπὸ τὰς καταθέσεις τῶν μαρτύρων λάβωσι τὸ σημεῖον ἀφ' ὅπου ἄρχονται αἱ εἰρημέναι ἐκποιηθεῖσαι παρά τε τοῦ δημοσίου καὶ ἰδιοκτητῶν πρὸς τὸν Γιαννακόπουλον γαῖαι, καὶ καταμετρήσαντες τὰς γαίας ταύτας προσδιορίσωσι τὴν ἔκτασιν καὶ τὰ ὅριά των, ἑνώνοντες τὴν βοήθειαν τῶν μαρτυριῶν μὲ τὴν βοήθειαν τῆς τέχνης των, ὅπερ δεν ἐμποδίζεται ἀπὸ τὸν νόμον, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον, καθόσον, χωρὶς τοῦ συνδυασμοῦ τούτου, δὲν ἤθελον δυνηθῆ νὰ φθάσωσιν εἰς τὸν σκοπὸν αὐτόν· ὅθεν ὁ λόγος τῶν ἐφέσεων ὅτι κακῶς ἐπετράπη εἰς τοὺς πραγματογνώμονας νὰ ὁδηγηθῶσιν ἀπὸ τοὺς μάρτυρας κατὰ τὴν καταμέτρησιν, καὶ ὅτι τοῦτο ἀπᾴδει εἰς τὸ σύστημα τῆς ἡμετέρας νομοθεσίας δὲν εἶναι βάσιμος. Ἀπόφ. 252 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 5407).

§ 46. Οἱ πραγματογνώμονες λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὴν σημερινὴν ἀξίαν τῶν παραχωρηθέντων κτημάτων, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἡ αὐτὴ ἦτο καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς παραχωρήσεως, οὐδεμίαν τοῦ νόμου διάταξιν παρεβίασαν. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 287 τοῦ 1849.

§ 47. Ὅταν οἱ ἐμπειροτέχναι βεβαιῶσι, διὰ τῆς ἐκθέσεώς των, ὅτι *καθ' ἃς ἔλαβον πληροφορίας γνωμοδοτοῦσι* κτλ., χωρὶς νὰ ὁρίζωσι μήτε ποίας πληροφορίας ἔλαβον, μήτε ὑπὸ ποίων, (διαδίκων ἢ τρίτων), πρέπει νὰ διατάσσηται ἡ δέουσα ἀπόδειξις· (265 πολ. δικ.). ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 232 τοῦ 1854. Πρλ. τὴν 93 τοῦ 1849 πολ. ἀπ. τοῦ Ἀρ. Πάγου οὖσαν ἐν Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 479.

§ 48. Οἱ πραγματογνώμονες δύνανται ν' ἀκροασθῶσι τοὺς μάρτυρας ὡς πρὸς τὰ ὅρια τῶν γαιῶν, ὧν τὴν καταμέτρησιν ἐπεφορτίσθησαν; Ἴδε ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 21 τοῦ 1854. ἀνωτ. §. 43 ἐπ.

§ 48², Οἱ πραγματογνώμονες δὲν πρέπει νὰ γνωμοδοτῶσιν ὁδηγούμενοι ἐξ ὅσων αὐτοὶ ἀτομικῶς ἔτυχε νὰ γινώσκωσιν, ἀλλ' ὀφείλουν νὰ μεταβαίνωσιν ἐπιτοπίως, ἵνα παρατηρῶσιν. — Ἡ ἀπ. 13744 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν φέρει.

Ἀπόφ. Ἐπειδή, ὡς συνάγεται ἐκ τῶν ἄρθρων 279, 285—288 καὶ 297 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, οἱ πραγματογνώμονες ὀφείλουσι νὰ προσέλθουν εἰς τὸ θεωρηθησόμενον ἀκίνητον κτῆμα, περὶ οὗ πρόκειται νὰ γνωμοδοτήσωσι, διὰ νὰ παρατηρήσωσιν ἐπιτοπίως τὸ ἀντικείμενον τοῦτο καὶ ν' ἀποφανθῶσι, δυναμένων καὶ τῶν διαδίκων νὰ ἐπιφέρωσι τὰς ἀνηκούσας παρατηρήσεις· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς γνωμοδοτήσεως τῶν πραγματογνωμόνων, οὗτοι δὲν προσῆλθον εἰς τὰ κτήματα, τὰ ὁποῖα ἐξετίμησαν, καὶ περὶ τῶν ὁποίων κατέστρωσαν τὰς μερίδας, ἐπὶ

§ 44. Τὸ δικαστήριον δὲν πρέπει νὰ διορίζῃ πραγματογνώμονας διὰ νὰ γνωμοδοτήσωσι περὶ τῆς ἀξίας γαιῶν τινῶν ἀφοῦ ἀκούσωσι καὶ ἐκτιμήσωσι τὰς μαρτυρίας τῶν περὶ τῆς καταστάσεως τῶν γαιῶν τούτων ἐξετασθησομένων μαρτύρων (1).

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἡ αὐτὴ ἀπόφασις, διὰ τοῦ 2 αὐτῆς κεφαλαίου, διατάττουσα ὅτι οἱ διορισθέντες πραγματογνώμονες θέλουσι γνωμοδοτήσει περὶ τῆς ἀξίας τῶν ἐπιδίκων γαιῶν, περὶ τοῦ ποσοῦ τοῦ κέρδους, ὅπερ ἐδύνατο νὰ προκύψῃ ἐκ τῆς ἀποκαταστάσεως αὐτῶν γεωργησίμων κλπ. ἀφοῦ ἀκούσωσι καὶ ἐκτιμήσωσι τὰς μαρτυρίας τῶν περὶ τῆς καταστάσεως τῶν γαιῶν τούτων κατὰ τὴν 6 αὐγούστου 1840 ἐξετασθησομένων μαρτύρων, κατέστησε τοὺς πραγματογνώμονας τούτους δικαστάς, οἵτινες θέλουσιν ἀποφανθῇ περὶ τοῦ ἐξαγομένου τῶν εἰρημένων ἀποδείξεων καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν, κατὰ τὴν κρίσιν καὶ ἀπόφασίν των, ἐξαχθησομένων γεγονότων θέλουσι λύσει τὰ ὑποβληθέντα αὐτοῖς ζητήματα, κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν πεῖραν· ὅθεν παρεβίασε τὴν γενικὴν καὶ ουσιώδη ἀρχὴν τῆς πολιτ. δικονομίας, καθ' ἣν ἡ ἐκτίμησις τῶν ἀποδείξεων (ἄρθρ. 250) ἀνατίθεται εἰς μόνους τοὺς δικαστὰς καὶ κατὰ τὴν κατὰ τὴν κρίσιν αὐτῶν ἀπόδειξιν τῶν γεγονότων, τῶν ὁποίων ἀπαιτεῖται ἡ κατὰ τοὺς κανόνας τέχνης ἢ πείρας ἐκτίμησις, ἐπιχειρεῖται αὕτη ὑπὸ τῶν πραγματογνωμόνων (ἄρθ. 297 τῆς πολ. δικονομίας), ἡ δὲ παράβασις αὕτη ἐπιφέρει ἀναίρεσιν κατὰ τὸ ἄρθ. 807 § 5 τῆς πολ. δικονομίας. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 62 τοῦ 1849.— Πρβλ. ἀνωτ. §. 11. καὶ κατωτ. §. 48.

§ 45. Δύναται νὰ διαταχθῇ καταμέτρησις γαιῶν ὑπὸ πραγματογνωμόνων, ἐπιδεικνυόντων μαρτύρων τὰς γαίας αὐτάς;

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ διὰ τῶν πραγματογνωμόνων δὲν σκοπεῖται ἄλλο τι εἰμὴ ἡ ἀναπλήρωσις τῶν γνώσεων, τὰς ὁποίας ὁ δικαστὴς δὲν δύναται ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του νὰ ἔχῃ, καὶ ἑπομένως ὡς πρὸς τὸ μέρος τοῦτο οἱ πραγματογνώμονες ἀναπληροῦσι τὸν δικαστὴν κατ' ἐντολὴν αὐτοῦ, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ ἀπόφασίς των ὑποπίπτει ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ αὐτοῦ δικαστοῦ· οὕτω δέ, ὡς ὁ δικαστὴς δύναται νὰ ὁδηγηθῇ ἀπὸ τὰς καταθέσεις τῶν μαρτύρων καὶ τῶν ἐγγράφων διὰ ν' ἀποφασίσῃ, δύναται νὰ ἀνατεθῇ καὶ εἰς

(1) Οἱ πραγματογνώμονες ἔχουν δικαίωμα νὰ λαμβάνωσιν ἔξωθεν πληροφορίας; Ὄχι· τὴν βάσιν τῆς ἀποφάσεώς των πρέπει ν' ἀποτελῇ ἡ ἰδία αὐτῶν ἀτομικὴ ἐμπειρία ἢ γνῶσις ἰδιαιτέρας τέχνης ἢ ἐπιστήμης, ἀλλὰ δὲν συγχωρεῖται νὰ λαμβάνωσιν ἀπὸ ἄλλους ἐξωδίκους πληροφορίας· (ἀπ. 5589 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν). Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 237 σημ. 9.

τοὺς πραγματογνώμονας, ἵνα ὁδηγούμενοι ἀπὸ τὰς καταθέσεις τῶν μαρτύρων λάβωσι τὸ σημεῖον ἀφ' ὅπου ἄρχονται αἱ εἰρημέναι ἐκποιηθεῖσαι παρά τε τοῦ δημοσίου καὶ ἰδιοκτητῶν πρὸς τὸν Γιαννακόπουλον γαῖαι, καὶ καταμετρήσαντες τὰς γαίας ταύτας προσδιορίσωσι τὴν ἔκτασιν καὶ τὰ ὅριά των, ἑνώνοντες τὴν βοήθειαν τῶν μαρτυριῶν μὲ τὴν βοήθειαν τῆς τέχνης των, ὅπερ δεν ἐμποδίζεται ἀπὸ τὸν νόμον, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον, καθόσον, χωρὶς τοῦ συνδυασμοῦ τούτου, δὲν ἤθελον δυνηθῇ νὰ φθάσωσιν εἰς τὸν σκοπὸν αὐτόν· ὅθεν ὁ λόγος τῶν ἐφέσεων ὅτι κακῶς ἐπετράπη εἰς τοὺς πραγματογνώμονας νὰ ὁδηγηθῶσιν ἀπὸ τοὺς μάρτυρας κατὰ τὴν καταμέτρησιν, καὶ ὅτι τοῦτο ἀπᾴδει εἰς τὸ σύστημα τῆς ἡμετέρας νομοθεσίας δὲν εἶναι βάσιμος. Ἀπόφ. 252 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 5407).

§ 46. Οἱ πραγματογνώμονες λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὴν σημερινὴν ἀξίαν τῶν παραχωρηθέντων κτημάτων, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἡ αὐτὴ ἦτο καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς παραχωρήσεως, οὐδεμίαν τοῦ νόμου διάταξιν παρεβίασαν. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 287 τοῦ 1849.

§ 47. Ὅταν οἱ ἐμπειροτέχναι βεβαιῶσι, διὰ τῆς ἐκθέσεώς των, ὅτι *καθ' ἃς ἔλαβον πληροφορίας γνωμοδοτοῦσι κτλ.*, χωρὶς νὰ ὁρίζωσι μήτε ποίας πληροφορίας ἔλαβον, μήτε ὑπὸ ποίων, (διαδίκων ἢ τρίτων), πρέπει νὰ διατάσσηται ἡ δέουσα ἀπόδειξις· (265 πολ. δικ.). ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 232 τοῦ 1854. Πρλ. τὴν 93 τοῦ 1849 πολ. ἀπ. τοῦ Ἀρ. Πάγου οὖσαν ἐν Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 479.

§ 48. Οἱ πραγματογνώμονες δύνανται ν' ἀκροασθῶσι τοὺς μάρτυρας ὡς πρὸς τὰ ὅρια τῶν γαιῶν, ὧν τὴν καταμέτρησιν ἐπεφορτίσθησαν; Ἴδε ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 21 τοῦ 1854. ἀνωτ. §. 43 ἐπ.

§ 48^{a}, Οἱ πραγματογνώμονες δὲν πρέπει νὰ γνωμοδοτῶσιν ὁδηγούμενοι ἐξ ὅσων αὐτοὶ ἀτομικῶς ἔτυχε νὰ γινώσκωσιν, ἀλλ' ὀφείλουν νὰ μεταβαίνωσιν ἐπιτοπίως, ἵνα παρατηρῶσιν. — Η ἀπ. 13744 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν φέρει.

Ἀπόφ. Ἐπειδή, ὡς συνάγεται ἐκ τῶν ἄρθρων 279, 285 — 288 καὶ 297 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, οἱ πραγματογνώμονες ὀφείλουσι νὰ προσέλθουν εἰς τὸ θεωρηθησόμενον ἀκίνητον κτῆμα, περὶ οὗ πρόκειται νὰ γνωμοδοτήσωσι, διὰ νὰ παρατηρήσωσιν ἐπιτοπίως τὸ ἀντικείμενον τοῦτο καὶ ν' ἀποφανθῶσι, δυναμένων καὶ τῶν διαδίκων νὰ ἐπιφέρωσι τὰς ἀνηκούσας παρατηρήσεις· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς γνωμοδοτήσεως τῶν πραγματογνωμόνων, οὗτοι δὲν προσῆλθον εἰς τὰ κτήματα, τὰ ὁποῖα ἐξετίμησαν, καὶ περὶ τῶν ὁποίων κατέστρωσαν τὰς μερίδας, ἐπὶ

τῷ λόγῳ ὅτι ἔχουσι γνῶσιν τῶν πραγμάτων· ἡ ἔκθεσις ἄρα αὕτη εἶναι ἄκυρος· ὁ δὲ λόγος τοῦ ὅτι ἔχουσιν ἰδίαν γνῶσιν δὲν δύναται ν' ἀπαλλάξῃ αὐτοὺς τῆς ὑποχρεώσεως πρὸς ἐπιτόπιον παρατήρησιν, διότι ἐνδέχεται καὶ ἡ γνῶσις αὐτῶν νὰ ἦναι ἐσφαλμένη καὶ εἰς λάθη τῆς ἀκριβοῦς καταστάσεως καὶ ἐκτάσεως τῶν κτημάτων νὰ ὑπέπεσαν καὶ οἱ διάδικοι νὰ δώσωσιν εἰς αὐτοὺς πληροφορίας περὶ τῆς ἐκτάσεως καὶ τῶν ὁρίων ἄλλας παρ' ὅσας αὐτοὶ εἶχον, καὶ τὰ κτήματα νὰ ἔπαθαν μεταβολάς, ἀφ' ἧς οἱ πραγματογνώμονες ἐξωδίκως τὰ ἐγνώρισαν.

— *Προθεσμία* (1).

§ 50. Τὸν προσδιορισμὸν τοῦ χρόνου πρὸς ἐνέργειαν τῆς δοκιμασίας ἀνέθετο ὁ νόμος εἰς μόνον τὸ διατάξαν τὴν διὰ πραγματογνωμόνων ἀπόδειξιν δικαστήριον, ἐκτὸς ὅταν δώσῃ τοῦτο ἐντολὴν εἰς τὸν εἰσηγητήν.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ὁ νόμος, ὡς δηλοῦται ἐκ τῶν ἄρθρων 294, 286 καὶ 288 τῆς πολ. δικονομίας, δὲν ἐπιβάλλει εἰς τὸν εἰσηγητὴν ἄλλην ὑποχρέωσιν, εἰμὴ μόνον, νὰ διορίσῃ ἄλλον πραγματογνώμονα, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὁ παρὰ τοῦ δικαστηρίου διορισθεὶς δὲν ἐμφανίζεται ἢ δὲν δέχεται τὸν διορισμόν του, νὰ ὁρκίσῃ τοὺς διορισθέντας πραγματογνώμονας, καὶ νὰ παραλάβῃ μετὰ τὴν δοκιμασίαν τὴν ἔκθεσιν αὐτῶν· τὸν δὲ προσδιορισμὸν τοῦ χρόνου πρὸς ἐνέργειαν τῆς δοκιμασίας ἀνέθετο ὁ νόμος, ὡς γίνεται φανερὸν ἀπὸ τὰ ἄρθρα 249, 284 καὶ 293 τῆς αὐτῆς δικονομίας, εἰς μόνον τὸ διατάξαν τὴν διὰ πραγματογνωμόνων ἀπόδειξιν δικαστήριον, τότε δὲ μόνον καὶ ὁ εἰσηγητὴς δύναται κατ' ἐξαίρεσιν τῶν προειρημένων διατάξεων νὰ προσδιορίσῃ τὸν χρόνον πρὸς ἐνέργειαν τῆς δοκιμασίας ὅταν ἤθελε λάβῃ ῥητὴν περὶ τούτου ἐντολὴν παρὰ τοῦ δικαστηρίου τοῦ διατάτοντος τὴν δοκιμασίαν, καθ' ὅσον ἡ πρᾶξις τοῦ εἰσηγητοῦ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, θεωρεῖται ὡς πρᾶξις τοῦ ἐντειλαμένου αὐτὴν δικαστηρίου. Τὸ δικαστήριον ἄρα τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν θεωρῆσαν ὑπόχρεον διὰ τῆς προσβαλλομένης ἀποφά-

(1) Ἴδε ὅσα ἐν τοῖς ἀνωτ. §§. 36 ἐπ.

Ὅταν οἱ πραγματογνώμονες διὰ τῆς γνωμοδοτήσεώς των δὲν ἐξαντλήσουν τὸ τεθὲν αὐτοῖς ζήτημα, τὸ δικ. τῶν πρωτοδικῶν ἔχει τὸ δικαίωμα καὶ αὐτεπαγγέλτως νὰ διατάξῃ νέαν γνωμοδότησιν πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος, θεωρουμένης ἀκύρου καὶ ἄνευ ἀποτελέσματος τῆς πρώτης. Ἀπόφ. 5250 τῆς 22 δεκεμ. 1848 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν. Ἴδε δὲ Εὐρ. τόμ. 5. σελ. 450 §. 6.

σεώς του ὑπ' ἀριθ. 4729 τὸν ὡς εἰσηγητὴν διορισθέντα εἰρηνοδίκην Μυρτουντίου εἰς τὸ νὰ προσδιορίσῃ τὸν χρόνον πρὸς ἐνέργειαν τῆς διαταχθείσης δοκιμασίας, ἐνῷ ὁ νόμος δὲν ἐπιβάλλει εἰς τὸν εἰσηγητὴν τοιαύτην ὑποχρέωσιν οὔτε τὸ διατάξαν τὴν διὰ πραγματογνωμόνων ἀπόδειξιν δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις πρωτοδικῶν ἐνετείλλατο τί εἰς τὸν διαληφθέντα εἰρηνοδίκην περὶ τούτου, καθόσον αὐτὸ τὸ ἴδιον δικαστήριον ὥρισε τὸν χρόνον, ἀπὸ τῆς ὁρκίσεως τῶν πραγματογνωμόνων ἐνώπιον τοῦ εἰρημένου εἰρηνοδίκου ὡς εἰσηγητοῦ, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 13321 ἀποφάσεως τοῦ αὐτοῦ πρωτοδικείου, τὴν ὁποίαν ἠδύνατο τὸ δημόσιον νὰ προσβάλλῃ διὰ τῶν ἐνδίκων μέσων, ἂν ἐνόμιζεν ὡς παραλειφθέντα ἐν αὐτῇ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ χρόνου πρὸς ἐνέργειαν τῆς δοκιμασίας, καὶ κατὰ τῆς ὁποίας δὲν ὑπῆρξε παράπονόν τι, καὶ κηρύξαν ἑπομένως κατὰ συνέπειαν ἄκυρον τὴν ἔκθεσιν τῆς γενομένης δοκιμασίας διὰ τὸν εἰρημένον λόγον, τουτέστιν ὅτι ὁ εἰσηγητὴς εἰρηνοδίκης Μουρτουντίου δὲν ἐπροσδιώρισε τὸν χρόνον, καὶ προσέτι ὅτι δὲν ἐκοινοποιήθη εἰς τὸ δημόσιον πρᾶξίς τοῦ εἰσηγητοῦ προσδιορίζουσα τὸν χρόνον ἐνῷ τῷ εἶχε κοινοποιηθῇ ἡ εἰρημένη ἀπόφασις, ὑπερέβη τὰ καθήκοντά του πλάσαν ἀκυρότητα διὰ λόγον μὴ διατεταγμένον παρὰ τοῦ νόμου· ἡ δὲ ὑπέρβασις αὕτη ἐπιφέρει τὴν ἀναίρεσιν τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως κατὰ τὰ ἄρθρ. 807 § 3 καὶ 808 § 1 τῆς πολ. δικονομίας. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. πάγου 58 τοῦ 1848, ἀναιρ. τὴν 4729 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 51. Ἡ παρέλευσις τῆς πρὸς διεξαγωγὴν πραγματογνωμοσύνης ἢ αὐτοψίας τεταγμένης προθεσμίας (1) ἐπιφέρει τὴν ἀπώλειαν τῶν ἀποδεικτικῶν τούτων μέσων· (arg. πολ. 261, ἐδάφ. 2, 538 § 2, 546), ἀλλ' ἡ αὐτοψία καὶ ἡ πραγματογνωμοσύνη δύνανται νὰ ἐνεργηθῶσι μετὰ τὴν λῆξιν τῆς προθεσμίας, ὅταν ἄνευ αὐτῶν δὲν δύναται νὰ κατανοήσῃ τὸ πραγματικὸν τῆς διαφορᾶς ὁ δικαστής. Heffter syst. § 375. —Πρλ. Οἰκ. πολ. δικον.

§ 52. Ὅταν ὁ διάδικος, ἐπιμελείᾳ τοῦ ὁποίου ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἐκτίμησίς τις διὰ πραγματογνωμόνων, παρημέλησε, παράτασις προθεσμίας, διὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς πραγματογνωμοσύνης, δὲν συγχωρεῖται (2). Ἀπόφ. 8505 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

(1) Ἴδε τὴν λέξιν Προθεσμία.

(2) Παράτασις διὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς πραγματογνωμοσύνης δὲν χορηγεῖται ὅταν ἠμέλησεν ἐκεῖνος, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνετέθη ἡ διαγωγή της. ἀπ. 8396 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

Ἂν εἴς τινα ἐπεβλήθη ἀπόδειξίς τις διὰ πραγματογνωμόνων, καὶ αὐτὸς ἀμελήσῃ νὰ ἐνεργήσῃ τὰ κατὰ νόμον μετὰ τὴν εἰς αὐτὸν ἐπίδοσιν τῆς ἀποφάσεως, ἐκπίπτει τοῦ δικαιώματος τῆς ἀποδείξεως; Ναί· ἡ ἐνώπιον δὲ δικαστικοῦ τινὸς γραμματέως σύνταξις ἐκθέσεως περὶ τῆς μὴ ἐμφανίσεως τῶν πραγματογνωμόνων εἶναι ἀλυσιτελής. Ἀπόφ. 5329 τῆς 27 Ἰανουαρ. 1849 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 53. Τοῦ ἐμπειροτέχνου ἡ ὑπηρεσία, ὡς καὶ ἡ τῶν διαιτητῶν, δὲν παύει πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς πρὸς δοκιμασίαν προθεσμίας· ἐντεῦθεν δ' ἕπεται ὅτι πᾶσα πρᾶξίς των, γενομένη ἐντὸς τοῦ χρόνου τῆς ὑπηρεσίας των καὶ τῶν ὅρων τῆς ἀποστολῆς των, εἶναι ἔγκυρος, καὶ ἂν ἡ περὶ τῆς γνωμοδοτήσεώς των ἔκθεσις συνετάχθη μετὰ τὴν προθεσμίαν, καθότι οὐδ' ὁ νόμος ἀπαιτεῖ τὴν σύνταξιν τῆς γνωμοδοτήσεως πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς προθεσμίας, οὐδ' εἶναι ἄκυρος ἕνεκα τῆς βραδείας συντάξεως αὐτῆς δοκιμασία γενομένη διαρκούσης τῆς ὑπηρεσίας. Ἀπ. 708 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 5357).

§ 54. Ὁ διάδικος, εἰς τὸν ὁποῖον ἐπεβλήθη ἀπόδειξίς τις διὰ πραγματογνωμόνων, δύναται νὰ μὴν προσκαλέσῃ αὐτοὺς ἢ νὰ παραιτηθῇ ῥητῶς ἀπὸ τὸ μέσον αὐτό, ἀπόκειται δὲ εἰς τὸν δικαστὴν νὰ κρίνῃ ἂν ὑπάρχῃ περίπτωσις ν' ἀναθέσῃ τὴν ἀπόδειξιν ταύτην εἰς τὸν ἕτερον τῶν διαδίκων. Ἀπόφ. 7559 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

Ἡ ἔκθεσις τῶν πραγματογνωμόνων πρέπει νὰ ἦναι ἔγγραφος, κατὰ πλειονοψηφίαν συντεταγμένη καὶ ὑπογεγραμμένη.

§ 55. *Ἔγγραφος*. Ῥουσσ. περὶ ἀποδ. σελ. 318.

§ 56. *Συντεταγμένη κατὰ πλειονοψηφίαν*. Ὅταν ἦναι οἱ πραγματογνώμονες τρεῖς καὶ ὁμοφωνῶσι, δὲν προκύπτει οὐδεὶς διςταγμός. Ὅταν δὲ διαφωνῶσιν, ἐνδέχεται ἢ νὰ ἔχῃ ἕκαστος ἰδίαν γνώμην, ἢ νὰ ἦναι οἱ δύο σύμφωνοι καὶ ὁ τρίτος διαφωνῶν. Εἰς τὰς περιπτώσεις τῆς τοιαύτης διαφωνίας, τί ἔπρεπε νὰ γίνῃ; Ἐνταῦθα εἶχεν ὁ νομοθέτης νὰ ἐκλέξῃ μεταξὺ τῶν ἐν χρήσει διαφόρων συστημάτων. Ἦσαν δὲ τὰ συστήματα ταῦτα τὰ ἑξῆς: Διακρίνουν μεταξὺ πραγματογνωμόνων ἐκτιμητῶν, καὶ πραγματογνωμόνων μὴ τοιούτων. Bayer σελ. 361.

Ἐπὶ τῶν ἐκτιμητῶν, θεωροῦν ὅτι πρέπει νὰ προστίθενται τὰ

παρὰ τῶν διαφόρων ἐκτιμηθεῖσαν καὶ νὰ διαιρῆται τὸ ἐξαγόμενον διὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν διαφωνούντων ἐκτιμητῶν, ὥστε νὰ εὑρίσκηται ὁ μέσος ὅρος καὶ οὗτος νὰ ἰσχύῃ.

Ἐπὶ τῶν λοιπῶν πραγματογνωμόνων, οἱ μὲν θεωροῦν ὅτι πρέπει ν' ἀποφασίσῃ ἡ *πλειονοψηφία*, οἱ δὲ ὅτι πρέπει νὰ ἐπικρατῇ ἡ γνωμοδότησις, ἡ στηριζομένη εἰς *κρείττονας λόγους*, ἔστω καὶ ἐν μειονοψηφίᾳ. Οἱ ὑποστηρίζοντες τὴν τελευταίαν ταύτην γνώμην εἶναι πάλιν διῃρημένοι ὡς πρὸς τὸ ζήτημα: τίς ἔχει ν' ἀποφασίσῃ περὶ τοῦ τίνες λόγοι εἶναι οἱ κρείττονες. Κατὰ τοὺς μέν, πρέπει ν' ἀνατίθηται τοῦ ζητήματος τούτου ἡ λύσις εἰς νέους πραγματογνώμονας. Κατὰ τοὺς δέ, πρέπει ν' ἀποφασίσῃ περὶ τούτου ὁ δικαστής.

Τὸ τελευταῖον τοῦτο εἶναι προφανῶς ἀβάσιμον, διότι, διὰ νὰ κρίνῃ περὶ τούτου ὁ δικαστής, ἔπρεπε νὰ ἔχῃ ἰδιαζούσας γνώσεις, τῶν ὁποίων ἡ στέρησις κατέστησεν ἀναγκαίαν τὴν προσφυγὴν εἰς πραγματογνώμονας.

Ἐκ δὲ τῶν ἄλλων γνωμῶν, τοῦ διορισμοῦ δηλαδὴ ἄλλων πραγματογνωμόνων πρὸς ἐπίκρισιν, ἢ τῆς ἰσχύος τῆς πλειονοψηφίας, προτιμοτέρα ἀναντιῤῥήτως εἶναι ἡ γνώμη τοῦ νὰ ἰσχύῃ ἡ πλειονοψηφία, πρῶτον μὲν διότι ὑπάρχει πανταχοῦ ἡ ἀρχὴ αὕτη καθιερωμένη ὡς πρὸς τὰς ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων, καὶ προσέτι, διότι ἔχομεν ἀνάλογον διάταξιν τοῦ ῥωμ. δικαίου ὑπὲρ τῆς γνώμης ταύτης. Ταύτην τὴν γνώμην παρεδέχθη ἡ πολιτικὴ δικονομία, διατάξασα, ὅτι οἱ πραγματογνώμονες συντάττουν τὴν γνωμοδότησίν των κατὰ πλειονοψηφίαν. Προσέθηκε δὲ ὁ νόμος ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὅ,τι συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων, νὰ μὴν ἀναφέρωνται, δηλαδή, αἱ κατὰ μέρος γνῶμαι, ἀλλὰ μόνον οἱ ὑπὲρ ἑκατέρας τῶν γνωμῶν, ὑπὲρ ἢ κατά, λόγοι.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐκφράσεως τοῦ ἄρθρου 286 τῆς πολ. δικονομίας «κατὰ πλειονοψηφίαν, χωρὶς μολοντοῦτο ν' ἀναφέρωνται αἱ κατὰ μέρος γνῶμαι, ἀλλὰ μόνον οἱ λόγοι» — ἀπεφασίσθη παρὰ τοῦ Ἀρ. Πάγου (ἀπόφ. 23 τοῦ 1844), ὅτι ὁσάκις ὅλοι οἱ πραγματογνώμονες εἶναι σύμφωνοι, δὲν ἀπαιτεῖ ὁ νόμος νὰ ἦναι ἡ ἔκθεσις αὐτῶν αἰτιολογημένη. Ῥουσ. περὶ ἀποδ. σελ. 318 ἐκ.

§ 56². *Ὅτι μία ἔκθεσις.*

α) Κατὰ τὸ ἄρθρ. 286 τῆς πολ. δικονομίας, οἱ πραγματογνώμονες πρέπει νὰ συντάσσουν τὴν γνωμοδότησίν των ἐγγράφως, καὶ ἂν ἦναι τρεῖς κατὰ πλειονοψηφίαν, χωρὶς ν' ἀναφέρωνται αἱ

κατὰ μέρος γνῶμαι, ἀλλὰ μόνον οἱ λόγοι καὶ αἱ ἀντιῤῥήσεις, ὥστε ἂν (ὅταν ἦναι τρεῖς) ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν ἐκθέσῃ τὴν γνώμην του εἰς χωριστὸν ἔγγραφον, ἡ πρᾶξις αὕτη εἶναι ἄκυρος, μ' ὅλα ταῦτα τὸ δικαστήριον δύναται νὰ μεταχειρισθῇ τὰς γνωμοδοτήσεις ταύτας καὶ νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ἁπλαῖ ἀποδείξεις. Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. τῆς 2 ἀπριλ. 1840, ἐν Νομ. σελ. 2046.

β') Ὁ μειονοψηφῶν πραγματογνώμων δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ συντάξῃ ἰδιαιτέραν ἔκθεσιν· ἀπόφ. 7901 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν (τμ. α').

γ') Ἔκθεσις, εἰς ἣν ἀναφέρονται κατ' ἰδίαν αἱ γνῶμαι τῆς τε πλειονοψηφίας, καὶ μειονοψηφίας εἶναι ἄκυρος. 286 πολιτ. δικον. ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 11484 τοῦ 1853 (τμ. β').

δ') Κατὰ τὸ ἄρθρ. 298 τῆς πολιτ. δικονομίας, τότε ἡ τῶν πραγματογνωμόνων ἀπόφασις εἶναι ὑποχρεωτική, καὶ ἀποτελεῖ τελείαν ἀπόδειξιν, ὅταν αὕτη συνετάχθη κατὰ τοὺς διαγεγραμμένους τύπους· ὡς διαγεγραμμένοι δὲ τύποι εἶναι, κατὰ τὸ ἄρθρον 286 τῆς αὐτῆς δικονομίας, τὸ νὰ συντάσσεται αὕτη καὶ εἰς περίπτωσιν πλειονοψηφίας εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ἔγγραφον· τοῦτο δὲ παρ' ὅλων τῶν πραγματογνωμόνων νὰ ὑπογράφηται, καὶ ἐν αὐτῷ, χωρὶς ν' ἀναφέρηται ἡ γνώμη ἑνὸς ἑκάστου, μόνον νὰ ἐκτίθενται οἱ κατὰ καὶ ὑπὲρ λόγοι.

Ὅταν δὲν φέρῃ τοὺς ἀνωτέρω τύπους θεωρεῖται ὡς ἁπλῆ γνωμοδότησις· ἀπ. Ἐφ. Ναυπλ. 199 τοῦ 1843 (Νομ. σ. 3957).

ε') Ὁ μειονοψηφῶν πραγματογνώμων δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ συντάξῃ ἰδιαιτέραν ἔκθεσιν· ἀπόφ. 7901 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν (τμ. α').

§ 56³. *Αἰτιολογίαι.*

α') Τὸ ἄρθρον 286 τῆς πολιτ. δικονομίας δὲν ἀπαιτεῖ ἀναγκαίως ν' ἀναφέρωνται οἱ λόγοι τῆς γνωμοδοτήσεως τῶν πραγματογνωμόνων ἐν τῇ ἐκθέσει ὅταν ἅπαντες ἦναι σύμφωνοι, εἰμὴ μόνον ὅταν ἦναι κατὰ πλειονοψηφίαν.

Ἡ ἔκθεσις τῶν πραγματογνωμόνων εἶναι ἀρκούντως αἰτιολογημένη, ὅταν ἀναφέρῃ ὅτι μεταβάντες ἐπιτοπίως καὶ παρατηρήσαντες τὸ κτίριον τῆς οἰκοδομῆς, ἰδόντες καὶ τὴν ποιότητα αὐτοῦ ἐξετίμησαν ὁμοφώνως τὴν ἀξίαν αὐτοῦ εἰς δραχμὰς χιλίας, οὔτε ἀπαιτεῖται ἀναγκαίως ν' ἀναφέρουν τὴν ποιότητα ἑκάστου μέρους τῆς οἰκοδομῆς. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 23 τοῦ 1844 Νομ. σελ. 4329.

γ') Ἐπὶ τῶν ἐκτιμήσεων εἶναι ἀποχρῶσα αἰτιολογία ἡ ἁπλῆ ἔκφρασις τῶν πραγματογνωμόνων, ὅτι πεποιθότες ἀποδίδουν τοιαύτην ἀξίαν εἰς τὸ πρᾶγμα. Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 359 τοῦ 1848 (σελ. 4895 Νομ.).

δ') Ἡ τῶν πραγματογνωμόνων ἔκθεσις εἶναι ἄκυρος, ὅταν ποσῶς δὲν δικαιολογῇ τὴν ὑπ' αὐτοῦ γενομένην ἐκτίμησιν οἰκοδομῆς τινος, μὴ ὁρίζουσα τὴν ἔκτασιν, τὸ ὕψος, τὸ ποιὸν κτλ. αὐτῆς· ἀπόφ. 5720 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθ ἐφετῶν.

ε') Ἡ ἔκθεσις τῶν ἐμπειροτεχνῶν πρέπει νὰ ἦναι ᾐτιολογημένη, καὶ νὰ ὁρίζῃ εἰδικῶς (π. χ.) ἕκαστον εἶδος τῶν διαφόρων γενομένων κατ' ἐκτίμησιν δαπανῶν. Ἀπόφ. 9835 τοῦ 1852 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

ς') Οἱ πραγματογνώμονες, γενομένης ἀντιῤῥήσεως, περιττὸν καθίσταται νὰ αἰτιολογήσωσι τὴν περὶ τῆς γνωμοδοτήσεώς των ἔκθεσιν. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 116 τοῦ 1849.

ζ') Ἡ τῶν πραγματογνωμόνων ἔκθεσις εἶναι ἄκυρος ὅταν ποσῶς δὲν δικαιολογεῖ τὴν ὑπ' αὐτῶν γενομένην ἐκτίμησιν οἰκοδομῆς τινος, μὴ ὁρίζουσα τὴν ἔκτασιν, τὸ ὕψος, τὸ ποσὸν κτλ. αὐτῆς. Ἀπόφ. 7520 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

Ὑπογεγραμμένη (1).

§ 60. Τὸ ἄρθρον 286 λέγει: Ἡ γνωμοδότησις πρέπει νὰ ὑπογράφηται ἀπὸ ὅλους τοὺς πραγματογνώμονας. Διὰ νὰ ὑπογράψῃ

---

(1) Ἐπειδὴ ἂν καὶ τὸ ἄρθρον 285 τῆς πολ. δικονομίας διατάττῃ ὅτι ἡ γνωμοδότησις τῶν πραγματογνωμόνων πρέπει νὰ ὑπογράφηται παρ' ὅλων αὐτῶν, ἡ διάταξις ὅμως αὕτη ὑποθέτει γνωμοδότησιν γενομένην παρὰ πραγματογνωμόνων γινωσκόντων γράφειν, καὶ τότε βεβαίως ἀπαιτεῖται νὰ ὑπάρχῃ παρ' ὅλων ὑπογεγραμμένη, καθότι ἡ ἔλλειψις τῶν ὑπογραφῶν ἤθελε θέσει εἰς ἀμφιβολίαν, ἂν ἡ γνωμοδότησις ἦναι ἔργον αὐτῶν· εἰς περίστασιν ὅμως, καθ' ἣν τις τῶν πραγματογνωμόνων εἶναι ἀγράμματος καὶ ὑπάρχει νομίμως ἀποδεδειγμένον, ὅτι ἡ γνωμοδότησις εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῶν διασκέψεών των, ἡ ἔκθεσις δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἄκυρος, διότι δὲν ὑπάρχει ὑπογεγραμμένη εἰμὴ παρὰ τῶν γινωσκόντων γράφειν, καθότι ἀφοῦ ὁ νόμος δὲν ἀπηγόρευσεν εἰς τὰ δικαστήρια τοῦ νὰ διορίσουν ἀγραμμάτους νὰ δεχθοῦν τοιούτους διορισμούς, ἀφοῦ παρεχώρησεν ἀπολύτως εἰς τοὺς διαδίκους

κατὰ μέρος [illegible] νὰ ὑπογράψῃ. Τί
ἂν (ὅταν ἦν [illegible]
χωριστὸν [illegible] πραγματογνωμόνων, ἢ δύο, ἢ καὶ οἱ
δικαστήρ[illegible] τοῦ νόμου ὅτι ἡ γνωμοδό-
καὶ νὰ [illegible] ὅλους τοὺς πραγματογνώμονας,
τῆς 2 [illegible] ὅτι ἀγράμματος δὲν δύναται νὰ διο-
β') [illegible] βεβαίως ὄχι. Ὁ νόμος δὲν ἐξαιρεῖ τοὺς
συντ[illegible] τὴν ἱκανότητα τοῦ νὰ ἦναι πραγματογνώμονες.
ἐρε[illegible] ἐλεύθερον εἰς τοὺς διαδίκους νὰ συμφωνῶσι
[illegible] πραγματογνώμονος, δὲν ὑποβάλλει τὸ δικαίω-
[illegible] περιορισμόν, οὔτε διακρίνει ποσῶς μεταξὺ
[illegible] τοῦτο εἰς [illegible] καὶ μή. Ἂν λοιπὸν διορίσουν ἐκ συμφώνου οἱ διάδι-
[illegible] ἀγραμμάτων [illegible] πραγματογνώμονα ἀγράμματον, ὁ πραγματογνώμων οὗ-
[illegible] διὰ χειρὸς ἄλλου, τὴν γνώμην του καὶ παρουσιάσῃ τὸ
[illegible] τοῦτο εἰς τὸν δικαστὴν, βεβαιῶν ὅτι αὕτη εἶναι ἡ γνώμη
[illegible] ὁ δικαστὴς τὴν ἀναγνώσῃ αὐτῷ καὶ βεβαιωθῶσιν ὅλα
[illegible] εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ ἡ ἀναμφιβόλως ὑπὸ τοῦ διορι-

τὸ δικαίωμα νὰ διορίζουν πραγματογνώμονας χωρὶς νὰ κάμῃ διάκρισιν μεταξὺ γινωσκόντων καὶ μὴ γινωσκόντων γράμματα, δὲν ἐδύνατο νὰ ἀπαιτῇ τὰ ἀδύνατα, καὶ ἐνῷ παρεχώρησε τὰ μέσα νὰ μὴ παραδεχθῇ τὸ ἀποτέλεσμα, τουτέστιν, ἐνῷ ἐσυγχώρησε τὸν διορισμὸν τοῦ ἀγραμμάτου, ν' ἀπαιτῇ τὴν ὑπογραφήν του ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, ὅπερ ἤθελεν ἀντίκειται, ὡς ἀνωτέρω ἐξετέθη, εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ νόμου καὶ εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ νομοθέτου· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ἡ ἀπὸ 21 Ἰουλίου 1845 γνωμοδότησις τῶν πραγματογνωμόνων ὑπάρχει ὑπογεγραμμένη παρὰ δύο ἐξ αὐτῶν, ὑπάρχει δὲ ὡσαύτως νομίμως ἀποδεδειγμένον ὅτι ὁ τρίτος ὁ Μῆτρος Τσάκονας, δὲν ὑπέγραψε δι' ἄγνοιαν γραμμάτων, τέλος ὑπάρχει νομίμως ἀποδεδειγμένον ὅτι ἡ γνωμοδότησις εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῶν διασκέψεων τῶν αὐτῶν πραγματογνωμόνων, καθότι ἡ ὑπὸ τὴν αὐτὴν χρονολογίαν ἔκθεσις τοῦ εἰσηγητοῦ δικαστοῦ Γ. Μ. Καραμάνου βεβαιοῖ ὅτι οἱ πραγματογνώμονες ὅλοι ὁμοῦ προσήγαγον καὶ παρέδωκαν εἰς τὸν εἰσηγητὴν τὴν γνωμοδότησίν των, προσθέσαντος τοῦ Μήτρου Τσάκονα, ὅτι, καθὸ ἀγράμματος, δὲν ὑπέγραψεν· ὅθεν εἶναι ἀνίσχυρος ὁ πρῶτος τῆς ἀναιρέσεως λόγος περὶ τοῦ ὅτι τὸ ἐφετεῖον μὴ θεωρῆσαν ἄκυρον τὴν γνωμοδότησιν ταύτην παρεβίασε τὸ ἄρθρ. 286 τῆς πολιτικῆς δικονομίας. Ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 72 τοῦ 1846.

σθέντος πραγματογνώμονος παραγομένη γνωμοδότησις αὕτη ὡς ἄκυρος; Ἄν οὕτως ἤθελεν ὁ νόμος, ἤθελε ῥητῶς ἐκφρασθῇ.

Ἡ διάταξις λοιπόν, περὶ ἧς πρόκειται, ὑποθέτει γνωμοδότησιν πραγματογνωμόνων, οἱ ὁποῖοι ἐξεύρουν γράμματα. Ἐὰν δὲ πρόκηται γνωμοδότησις πραγματογνωμόνων, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἀγράμματοι, ἔστωσαν καὶ ὅλοι τοιοῦτοι, δὲν ἀπαιτεῖται ἄλλο παρὰ νὰ ἦναι ἀποδεδειγμένη ἡ ταυτότης τῆς γνωμοδοτήσεώς των. Πῶς δύναται τοῦτο ν' ἀποδειχθῇ;

Ὁ γαλλικὸς νόμος ἐπρόβλεψε τὴν περίπτωσιν ταύτην καὶ διέταξε τὰ περὶ τούτου: art. 317 . . . s'ils ne savent pas tous écrire, elle sera écrite et signée par le greffier de la justice de paix du lieu où ils auront procedé.

Ὁ ἡμέτερος νόμος δὲν διέταξε τί. Ἐκ τῶν διατάξεων ὅμως αὐτοῦ περὶ τοῦ τρόπου τῆς ὑπὸ τῶν πραγματογνωμόνων παραδόσεως συνταχθείσης ἐγγράφου γνωμοδοτήσεώς των δυνάμεθα νὰ ὁδηγηθῶμεν εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος.

Ὁ νόμος (ἄρθρα 286 καὶ 287) λέγει, ὅτι ἡ γνωμοδότησις πρέπει νὰ παραδίδηται εἰς τὸν εἰσηγητήν· ὅταν δέ, γενομένης τῆς δοκιμασίας ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ, δὲν διορίζεται εἰσηγητής, ὅτι χρεωστεῖ ὁ πρεσβύτης τῶν πραγματογνωμόνων νὰ ἐγχειρίσῃ τὴν ἔγγραφον γνωμοδότησιν εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ δικαστηρίου. Ἐπειδὴ λοιπὸν εἶναι ἐκ τῶν καθηκόντων τοῦ εἰσηγητοῦ ἢ τοῦ προέδρου ἡ παραλαβὴ τῆς γνωμοδοτήσεως, αὐτοὶ εἶναι οἱ ἁρμόδιοι ὑπάλληλοι διὰ νὰ βεβαιώσωσι τὴν ταυτότητα τῆς γνωμοδοτήσεως, ὡς πηγαζούσης ἀπὸ τοὺς διορισθέντας πραγματογνώμονας καὶ ἑπομένως ὀφείλουν οἱ ἀγράμματοι πραγματογνώμονες νὰ ἐμφανίζωνται αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τῶν δικαστικῶν τούτων ὑπαλλήλων καὶ παραδίδοντες τὴν ἔγγραφον γνωμοδότησιν, ἥτις δὲν φέρει τὰς ὑπογραφάς των, νὰ βεβαιόνωσι, συντασσομένης περὶ τούτου ἐκθέσεως, τὴν ταυτότητα αὐτῆς. Ἡ τοιαύτη συντασσομένη ἔκθεσις ἀποτελεῖ τότε νόμιμον ἀπόδειξιν τῆς ταυτότητος. Οὕτω γενόμενα ἐνέκρινεν ὁ Ἄρ. Πάγος διὰ τῆς ἀποφάσεώς του 72 τοῦ 1846.

Ἠξεύρει τις γράμματα καὶ δὲν θέλει νὰ ὑπογράψῃ; Καθιστᾷ ἡ ἔλλειψις τῆς ὑπογραφῆς του ἄκυρον τὴν ἔκθεσιν;

Ὑποθέτομεν, δηλαδή, ὅτι ὁ μὴ θέλων νὰ ὑπογράψῃ εἶχε πραγματικῶς ἐνεργήσει μετὰ τῶν ἄλλων εἰς τὴν δοκιμασίαν, καὶ ὅτι ὕστερον ἀρνεῖται νὰ συνυπογράψῃ τὴν ἔκθεσιν. Διότι τὸ ζήτημα, ἂν ἔχουν κῦρος τὰ γενόμενα, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν οὔτε νὰ συνεργήσῃ δὲν θέλει τις τῶν πραγματογνωμόνων, εἶναι διάφορον. Ἐν

κατὰ μέρος γνῶμαι, ἀλλὰ μόνον οἱ λόγοι καὶ αἱ ἀντιῤῥήσεις, ὥστε ἂν (ὅταν ἦναι τρεῖς) ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν ἐκθέσῃ τὴν γνώμην του εἰς χωριστὸν ἔγγραφον, ἡ πρᾶξις αὕτη εἶναι ἄκυρος, μ' ὅλα ταῦτα τὸ δικαστήριον δύναται νὰ μεταχειρισθῇ τὰς γνωμοδοτήσεις ταύτας καὶ νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ἁπλαῖ ἀποδείξεις. Ἀπόφ. ἐφ. Ναύπλ. τῆς 2 ἀπριλ. 1840, ἐν Νομ. σελ. 2046.

β') Ὁ μειονοψηφῶν πραγματογνώμων δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ συντάξῃ ἰδιαιτέραν ἔκθεσιν· ἀπόφ. 7901 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν (τμ. α').

γ') Ἐκθέσεις, εἰς ἃν ἀναφέρονται κατ' ἰδίαν αἱ γνῶμαι τῆς τε πλειονοψηφίας, καὶ μειονοψηφίας εἶναι ἄκυροι. 286 πολιτ. δικον. ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 11484 τοῦ 1853 (τμ. β').

δ') Κατὰ τὸ ἄρθρ. 298 τῆς πολιτ. δικονομίας, τότε ἡ τῶν πραγματογνωμόνων ἀπόφασις εἶναι ὑποχρεωτική, καὶ ἀποτελεῖ τελείαν ἀπόδειξιν, ὅταν αὕτη συνετάχθη κατὰ τοὺς διαγεγραμμένους τύπους· ὡς διαγεγραμμένοι δὲ τύποι εἶναι, κατὰ τὸ ἄρθρον 286 τῆς αὐτῆς δικονομίας, τὸ νὰ συντάσσεται αὕτη καὶ εἰς περίπτωσιν πλειονοψηφίας εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ἔγγραφον· τοῦτο δὲ παρ' ὅλων τῶν πραγματογνωμόνων νὰ ὑπογράφηται, καὶ ἐν αὐτῷ, χωρὶς ν' ἀναφέρηται ἡ γνώμη ἑνὸς ἑκάστου, μόνον νὰ ἐκτίθενται οἱ κατὰ καὶ ὑπὲρ λόγοι.

Ὅταν δὲν φέρῃ τοὺς ἀνωτέρω τύπους θεωρεῖται ὡς ἁπλῆ γνωμοδότησις· ἀπ. Ἐφ. Ναυπλ. 199 τοῦ 1843 (Νομ. σ. 3957).

ε) Ὁ μειονοψηφῶν πραγματογνώμων δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ συντάξῃ ἰδιαιτέραν ἔκθεσιν· ἀπόφ. 7901 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν (τμ. α').

§ 56³. *Αἰτιολογίαι.*

α') Τὸ ἄρθρον 286 τῆς πολιτ. δικονομίας δὲν ἀπαιτεῖ ἀναγκαίως ν' ἀναφέρωνται οἱ λόγοι τῆς γνωμοδοτήσεως τῶν πραγματογνωμόνων ἐν τῇ ἐκθέσει ὅταν ἅπαντες ἦναι σύμφωνοι, εἰμὴ μόνον ὅταν ἦναι κατὰ πλειονοψηφίαν.

Ἡ ἔκθεσις τῶν πραγματογνωμόνων εἶναι ἀρκούντως αἰτιολογημένη, ὅταν ἀναφέρῃ ὅτι μεταβάντες ἐπιτοπίως καὶ παρατηρήσαντες τὸ κτίριον τῆς οἰκοδομῆς, ἰδόντες καὶ τὴν ποιότητα αὐτοῦ ἐξετίμησαν ὁμοφώνως τὴν ἀξίαν αὐτοῦ εἰς δραχμὰς χιλίας, οὔτε ἀπαιτεῖται ἀναγκαίως ν' ἀναφέρουν τὴν ποιότητα ἑκάστου μέρους τῆς οἰκοδομῆς. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 23 τοῦ 1844 Νομ. σελ. 4329.

γ') Ἐπὶ τῶν ἐκτιμήσεων εἶναι ἀποχρῶσα αἰτιολογία ἡ ἁπλῆ ἔκφρασις τῶν πραγματογνωμόνων, ὅτι πεποιθότες ἀποδίδουν τοιαύτην ἀξίαν εἰς τὸ πρᾶγμα. Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 359 τοῦ 1848 (σελ. 1895 Νομ.).

δ') Ἡ τῶν πραγματογνωμόνων ἔκθεσις εἶναι ἄκυρος, ὅταν ποσῶς δὲν δικαιολογῇ τὴν ὑπ' αὐτοῦ γενομένην ἐκτίμησιν οἰκοδομῆς τινος, μὴ ὁρίζουσα τὴν ἔκτασιν, τὸ ὕψος, τὸ ποιὸν κτλ. αὐτῆς· ἀπόφ. 5720 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθ ἐφετῶν.

ε') Ἡ ἔκθεσις τῶν ἐμπειροτεχνῶν πρέπει νὰ ἦναι ἠτιολογημένη, καὶ νὰ ὁρίζῃ εἰδικῶς (π. χ.) ἕκαστον εἶδος τῶν διαφόρων γενομένων κατ' ἐκτίμησιν δαπανῶν. Ἀπόφ. 9835 τοῦ 1852 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

ς') Οἱ πραγματογνώμονες, γενομένης ἀντιῤῥήσεως, περιττὸν καθίσταται νὰ αἰτιολογήσωσι τὴν περὶ τῆς γνωμοδοτήσεώς των ἔκθεσιν. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 116 τοῦ 1849.

ζ') Ἡ τῶν πραγματογνωμόνων ἔκθεσις εἶναι ἄκυρος ὅταν ποσῶς δὲν δικαιολογεῖ τὴν ὑπ' αὐτῶν γενομένην ἐκτίμησιν οἰκοδομῆς τινος, μὴ ὁρίζουσα τὴν ἔκτασιν, τὸ ὕψος, τὸ ποσὸν κτλ. αὐτῆς. Ἀπόφ. 7520 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

Ὑπογεγραμμένη (1).

§ 60. Τὸ ἄρθρον 286 λέγει : Ἡ γνωμοδότησις πρέπει νὰ ὑπογράφηται ἀπὸ ὅλους τοὺς πραγματογνώμονας. Διὰ νὰ ὑπογράψῃ

---

(1) Ἐπειδὴ ἂν καὶ τὸ ἄρθρον 285 τῆς πολ. δικονομίας διατάττῃ ὅτι ἡ γνωμοδότησις τῶν πραγματογνωμόνων πρέπει νὰ ὑπογράφηται παρ' ὅλων αὐτῶν, ἡ διάταξις ὅμως αὕτη ὑποθέτει γνωμοδότησιν γενομένην παρὰ πραγματογνωμόνων γινωσκόντων γράφειν, καὶ τότε βεβαίως ἀπαιτεῖται νὰ ὑπάρχῃ παρ' ὅλων ὑπογεγραμμένη, καθότι ἡ ἔλλειψις τῶν ὑπογραφῶν ἤθελε θέσει εἰς ἀμφιβολίαν, ἂν ἡ γνωμοδότησις ἦναι ἔργον αὐτῶν· εἰς περίστασιν ὅμως, καθ' ἣν τις τῶν πραγματογνωμόνων εἶναι ἀγράμματος καὶ ὑπάρχει νομίμως ἀποδεδειγμένον, ὅτι ἡ γνωμοδότησις εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῶν διασκέψεών των, ἡ ἔκθεσις δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἄκυρος, διότι δὲν ὑπάρχει ὑπογεγραμμένη εἰμὴ παρὰ τῶν γινωσκόντων γράφειν, καθότι ἀφοῦ ὁ νόμος δὲν ἀπηγόρευσεν εἰς τὰ δικαστήρια τοῦ νὰ διορίσουν ἀγραμμάτους νὰ δεχθοῦν τοιούτους διορισμούς, ἀφοῦ παρεχώρησεν ἀπολύτως εἰς τοὺς διαδίκους

τις, πρέπει νὰ ἠξεύρῃ νὰ ὑπογράφῃ, καὶ νὰ θέλῃ νὰ ὑπογράψῃ. Τί γίνεται λοιπὸν, ἐὰν ἐλλίπῃ ἓν τῶν δύο;

Εἶναι ἀγράμματος εἷς τῶν πραγματογνωμόνων, ἢ δύο, ἢ καὶ οἱ τρεῖς. Δύναταί τις ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ νόμου ὅτι ἡ γνωμοδότησις πρέπει νὰ ὑπογράφηται ἀπὸ ὅλους τοὺς πραγματογνώμονας, νὰ παράξῃ τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἀγράμματος δὲν δύναται νὰ διορισθῇ πραγματογνώμων; Βεβαίως ὄχι. Ὁ νόμος δὲν ἐξαιρεῖ τοὺς ἀγραμμάτους ἀπὸ τὴν ἱκανότητα τοῦ νὰ ἦναι πραγματογνώμονες. Ἀπεναντίας, ἀφίνων ἐλεύθερον εἰς τοὺς διαδίκους νὰ συμφωνῶσι καὶ περὶ ἑνὸς μόνου πραγματογνώμονος, δὲν ὑποβάλλει τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς οὐδένα περιορισμὸν, οὔτε διακρίνει ποσῶς μεταξὺ ἀγραμμάτων καὶ μή. Ἂν λοιπὸν διορίσουν ἐκ συμφώνου οἱ διάδικοι ἕνα πραγματογνώμονα *ἀγράμματον*, ὁ πραγματογνώμων οὗτος ἐκθέσῃ, διὰ χειρὸς ἄλλου, τὴν γνώμην του καὶ παρουσιάσῃ τὸ ἔγγραφον τοῦτο εἰς τὸν δικαστὴν, βεβαιῶν ὅτι αὕτη εἶναι ἡ γνώμη του καὶ ὁ δικαστὴς τὴν ἀναγνώσῃ αὐτῷ καὶ βεβαιωθῶσιν ὅλα ταῦτα, εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ ἡ ἀναμφιβόλως ὑπὸ τοῦ διορι-

---

τὸ δικαίωμα νὰ διορίζουν πραγματογνώμονας χωρὶς νὰ κάμῃ διάκρισιν μεταξὺ γινωσκόντων καὶ μὴ γινωσκόντων γράμματα, δὲν ἐδύνατο νὰ ἀπαιτῇ τὰ ἀδύνατα, καὶ ἐνῷ παρεχώρησε τὰ μέσα νὰ μὴ παραδεχθῇ τὸ ἀποτέλεσμα, τουτέστιν, ἐνῷ ἐσυγχώρησε τὸν διορισμὸν τοῦ ἀγραμμάτου, ν' ἀπαιτῇ τὴν ὑπογραφήν του ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, ὅπερ ἤθελεν ἀντίκειται, ὡς ἀνωτέρω ἐξετέθη, εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ νόμου καὶ εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ νομοθέτου· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ἡ ἀπὸ **21** Ἰουλίου **1845** γνωμοδότησις τῶν πραγματογνωμόνων ὑπάρχει ὑπογεγραμμένη παρὰ δύο ἐξ αὐτῶν, ὑπάρχει δὲ ὡσαύτως νομίμως ἀποδεδειγμένον ὅτι ὁ τρίτος ὁ Μῆτρος Τσάκονας, δὲν ὑπέγραψε δι' ἄγνοιαν γραμμάτων, τέλος ὑπάρχει νομίμως ἀποδεδειγμένον ὅτι ἡ γνωμοδότησις εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῶν διασκέψεων τῶν αὐτῶν πραγματογνωμόνων, καθότι ἡ ὑπὸ τὴν αὐτὴν χρονολογίαν ἔκθεσις τοῦ εἰσηγητοῦ δικαστοῦ Γ. Μ. Καραμάνου βεβαιοῖ ὅτι οἱ πραγματογνώμονες ὅλοι ὁμοῦ προσήγαγον καὶ παρέδωκαν εἰς τὸν εἰσηγητὴν τὴν γνωμοδότησίν των, προσθέσαντος τοῦ Μήτρου Τσάκονα, ὅτι, καθὸ ἀγράμματος, δὲν ὑπέγραψεν· ὅθεν εἶναι ἀνίσχυρος ὁ πρῶτος τῆς ἀναιρέσεως λόγος περὶ τοῦ ὅτι τὸ ἐφετεῖον μὴ θεωρῆσαν ἄκυρον τὴν γνωμοδότησιν ταύτην παρεβίασε τὸ ἄρθρ. **286** τῆς πολιτικῆς δικονομίας. Ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου **72** τοῦ **1846**.

σθέντος πραγματογνώμονος παραγομένη γνωμοδότησις αὕτη ὡς ἄκυρος; Ἂν οὕτως ἤθελεν ὁ νόμος, ἤθελε ῥητῶς ἐκφρασθῇ.

Ἡ διάταξις λοιπὸν, περὶ ἧς πρόκειται, ὑποθέτει γνωμοδότησιν πραγματογνωμόνων, οἱ ὁποῖοι ἐξεύρουν γράμματα. Ἐὰν δὲ πρόκηται γνωμοδότησις πραγματογνωμόνων, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἀγράμματοι, ἔστωσαν καὶ ὅλοι τοιοῦτοι, δὲν ἀπαιτεῖται ἄλλο παρὰ νὰ ἦναι ἀποδεδειγμένη ἡ ταυτότης τῆς γνωμοδοτήσεώς των. Πῶς δύναται τοῦτο ν' ἀποδειχθῇ;

Ὁ γαλλικὸς νόμος ἐπρόβλεψε τὴν περίπτωσιν ταύτην καὶ διέταξε τὰ περὶ τούτου: art. 317 . . . s'ils ne savent pas tous écrire, elle sera écrite et signée par le greffier de la justice de paix du lieu où ils auront procedé.

Ὁ ἡμέτερος νόμος δὲν διέταξε τί. Ἐκ τῶν διατάξεων ὅμως αὐτοῦ περὶ τοῦ τρόπου τῆς ὑπὸ τῶν πραγματογνωμόνων παραδόσεως συνταχθείσης ἐγγράφου γνωμοδοτήσεώς των δυνάμεθα νὰ ὁδηγηθῶμεν εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος.

Ὁ νόμος (ἄρθρα 286 καὶ 287) λέγει, ὅτι ἡ γνωμοδότησις πρέπει νὰ παραδίδηται εἰς τὸν εἰσηγητήν· ὅταν δὲ, γενομένης τῆς δοκιμασίας ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ, δὲν διορίζεται εἰσηγητὴς, ὅτι χρεωστεῖ ὁ πρεσβύτης τῶν πραγματογνωμόνων νὰ ἐγχειρίσῃ τὴν ἔγγραφον γνωμοδότησιν εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ δικαστηρίου. Ἐπειδὴ λοιπὸν εἶναι ἐκ τῶν καθηκόντων τοῦ εἰσηγητοῦ ἢ τοῦ προέδρου ἡ παραλαβὴ τῆς γνωμοδοτήσεως, αὐτοὶ εἶναι οἱ ἁρμόδιοι ὑπάλληλοι διὰ νὰ βεβαιώσωσι τὴν ταυτότητα τῆς γνωμοδοτήσεως, ὡς πηγαζούσης ἀπὸ τοὺς διορισθέντας πραγματογνώμονας καὶ ἑπομένως ὀφείλουν οἱ ἀγράμματοι πραγματογνώμονες νὰ ἐμφανίζωνται αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τῶν δικαστικῶν τούτων ὑπαλλήλων καὶ παραδίδοντες τὴν ἔγγραφον γνωμοδότησιν, ἥτις δὲν φέρει τὰς ὑπογραφάς των, νὰ βεβαιόνωσι, συντασσομένης περὶ τούτου ἐκθέσεως, τὴν ταυτότητα αὐτῆς. Ἡ τοιαύτη συντασσομένη ἔκθεσις ἀποτελεῖ τότε νόμιμον ἀπόδειξιν τῆς ταυτότητος. Οὕτω γενόμενα ἐνέκρινεν ὁ Ἄρ. Πάγος διὰ τῆς ἀποφάσεώς του 72 τοῦ 1846.

Ἠξεύρει τις γράμματα καὶ δὲν θέλει νὰ ὑπογράψῃ; Καθιστᾷ ἡ ἔλλειψις τῆς ὑπογραφῆς του ἄκυρον τὴν ἔκθεσιν;

Ὑποθέτομεν, δηλαδὴ, ὅτι ὁ μὴ θέλων νὰ ὑπογράψῃ εἶχε πραγματικῶς ἐνεργήσει μετὰ τῶν ἄλλων εἰς τὴν δοκιμασίαν, καὶ ὅτι ὕστερον ἀρνεῖται νὰ συνυπογράψῃ τὴν ἔκθεσιν. Διότι τὸ ζήτημα, ἂν ἔχουν κῦρος τὰ γενόμενα, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν οὔτε νὰ συνεργήσῃ δὲν θέλει τις τῶν πραγματογνωμόνων, εἶναι διάφορον. Ἐν

§ 65. Δὲν εἶναι ἄκυρος ἡ γνωμοδότησις τῶν πραγματογνωμόνων, ὅταν τις ἐξ αὐτῶν δὲν τὴν ὑπογράφῃ ἀγνοῶν γράμματα, ἀρκεῖ νὰ βεβαιοῦται ἀρκούντως ἡ μετὰ τῶν λοιπῶν σύμπραξίς του εἰς τὴν γνωμοδότησιν. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 359 τοῦ 1848 ἐν Νομικ. σελ. 4895.

§ 66. Ἡ γνωμοδότησις τῶν πραγματογνωμόνων εἶναι ἀπόφασις, καὶ ἀπαιτεῖται νὰ ὑπογράφηται παρ' αὐτῶν καὶ οὐχὶ ὡς πᾶσα ἔκθεσις παρὰ πάντων τῶν παρευρισκομένων. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 287 τοῦ 1849.

§ 67. Ἡ ἔκθεσις τῶν πραγματογνωμόνων δὲν εἶναι ἄκυρος, ἂν δὲν ὑπογραφῇ παρὰ τῶν μὴ γινωσκόντων γράμματα πραγματογνωμόνων. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 72 τοῦ 1846.

§ 67². Κατὰ τὰ ἄρθρ. 1091, 286, 298, 133, 135 τῆς πολ. δικον. ἡ γνωμοδότησις τῶν πραγματογνωμόνων πρέπει νὰ ὑπογράφηται παρ' ὅλων αὐτῶν· ἄλλως εἶναι ἄκυρος· (ἀπόφ. 5599 τῆς 29 ἀπριλ. 1849 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν).

§ 67³. Εἶναι ἄκυρος ἡ ἔκθεσις τῶν πραγματογνωμόνων, τὴν ὁποίαν εἷς ἐξ αὐτῶν δὲν ὑπέγραψε, καὶ ἡ ἄρνησις αὕτη βεβαιοῦται ἐν τῇ ἐκθέσει; ὄχι.

Εἶναι ἔγκυρος ἡ γνωμοδότησις τῶν πραγματογνωμόνων; ὅταν εἷς ἐξ αὐτῶν δὲν τὴν ὑπογράψῃ ἀγνοῶν γράμματα; Ναί, ἂν βεβαιοῦται ἡ σύμπραξίς του. Ἀπόφ. 359 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν (Νομικ. σελ. 4895).

§ 68. Ἡ ἔλλειψις τῆς τοῦ τρίτου πραγματογνώμονος ἐν τῇ ἐκθέσει ὑπογραφῆς δὲν καθιστᾷ τὴν ἔκθεσιν ἄκυρον, ὅταν ἐν αὐτῇ γίνηται ὁ λόγος ὅτι δὲν ἠθέλησε νὰ ὑπογράψῃ. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 209 τοῦ 1849.

§ 69. Ὅταν ἡ τῶν πραγματογνωμόνων ἔκθεσις, ἥτις ἐξομοιοῦται μὲ τὰς δικαστικὰς ἐκθέσεις, διαλαμβάνῃ ὅτι εἷς ἐξ αὐτῶν, καίτοι συμπράξας, δὲν ἠθέλησε νὰ ὑπογράψῃ, ἡ ἔκθεσις ἰσχύει (133 § 4 πολ. δικον.) ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 16 τοῦ 1854 (ἐν Νομ. σελ. 5885.)

§ 70. Ἐὰν ὁ μειονοψηφῶν πραγματογνώμων ἀρνηθῇ νὰ ὑπογράψῃ εἰς τὴν κατὰ τὸ ἄρθρ. 286 τῆς πολιτ. δικονομίας συνταχθεῖσαν ἔκθεσιν, λόγῳ ὅτι ἡ πλειονοψηφία δὲν ἐβασίσθη εἰς τὴν γνώμην του, οὔτε συμπεριέλαβεν αὐτὴν εἰς τὴν ἔκθεσιν, τὸ δικαστήριον δύναται νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν ἔκθεσιν ἐκείνην. Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 10704 τοῦ 1853.

Ἕτερά τινα προσόντα τῶν ἐκθέσεων τῶν ἐμπειροτεχνῶν.

§ 71. Πᾶν ὅ,τι οἱ πραγματογνώμονες, ἐκπληροῦντες τ' ἀνατεθέντα αὐτοῖς καθήκοντα, ἀναφέρουσιν εἰς τὴν ἔκθεσίν των, ἀποτελεῖ ἀπόδειξιν· δὲν ἐπιτρέπεται δέ, πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ἐναντίου, ἡ μαρτυρικὴ ἀπόδειξις (310, 303 πολ. δικον.) ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 477 τοῦ 1854. ἐν νομ. σελ. 5944.

§ 72. Ὅταν ἡ ἔκθεσις τῶν πραγματογνωμόνων δὲν προσβάλληται ὡς πλαστή, ἀλλ' ὡς ἄκυρος, εἶναι ἀπαράδεκτος ἡ προτεινομένη ἀπόδειξις τῆς προτάσεως τοῦ ὅτι οἱ πραγματογνώμονες δὲν μετέβηταν εἰς παρατήρησιν τῶν ἐκτιμηθέντων ἀντικειμένων, διότι ἡ ἔκθεσις φέρει πίστιν μέχρι τοῦ ἀποδειχθῇ ὡς πλαστή· (1) (298, 408 πολ. δικον.) ἀπόφ. 5242 τοῦ 1840 τῶν ἐν 'Αθ. ἐφετῶν — παράβ. ἀνωτ. § 4.

§ 72[a]. Ἡ κατὰ τύπους γενομένη ἔκθεσις τῶν πραγματογνωμόνων εἶναι δημόσιον ἔγγραφον, καὶ ὁ προσβάλλων αὐτὴν πρέπει ν' ἀναφέρῃ συγχρόνως τὰ μέσα τῆς ἀποδείξεως.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἂν καὶ οἱ πραγματογνώμονες δὲν δύνανται νὰ ταυτισθῶσι μὲ δημοσίους ὑπαλλήλους, αἱ παρ' αὐτῶν ὅμως γενόμεναι πράξεις τῇ συνεννοήσει τῶν διαδίκων καὶ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ δικαστηρίου, ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τῆς δημοσίας ὁρκίσεως, φέρουσι χαρακτῆρα δημοσίων ἐγγράφων, ἢ (κατὰ τὸν § 4 τοῦ 300 ἄρθρου τῆς πολιτ. δικονομίας) ὑπομνημάτων τεθειμένων ὑπὸ τὸ κῦρος τῆς δημοσίας ἀρχῆς, ὥστε συντεταγμέναι κατὰ τοὺς νομίμους τύπους παρέχουσι πλήρη πίστιν περὶ τῆς ἀληθείας τῶν ἐν αὐταῖς διαλαμβανομένων μέχρις ἀποδείξεως τῆς πλαστογραφίας. Ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, καίτοι προτεινάσης τῆς ἀναιρεσειούσης νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἡ ἔκθεσις τῶν πρὸς καταμέτρησιν καὶ ἐκτίμησιν τῶν συντροφικῶν ἀγρῶν ἀμπελοτόπων κτλ. διορισθέντων πραγματογνωμόνων εἶναι πλαστογραφημένη, ἀλλὰ μὴ φανερωσάσης συγχρόνως καὶ τὰ μέσα τῆς ἀποδείξεως κατὰ τὰ ἄρθρα 415, 436 καὶ 453 τῆς πολ. δικονομίας, ὀρθῶς τὸ ἐφετεῖον ἀπέῤῥιψε τὴν πρότασιν αὐτῆς. Ὅθεν καὶ ὁ λόγος ὅτι δὲν τῇ ἐπετράπη ἡ ἀπόδειξις τῆς πλαστο-

(1) Ἡ κατὰ τύπους γενομένη ἔκθεσις τῶν πραγματογνωμόνων εἶναι δημόσιον ἔγγραφον, καὶ ὁ προσβάλλων αὐτὴν ὀφείλει ν' ἀναφέρῃ συγχρόνως τὸ τῆς ἀποδείξεως μέσα· (ἀπόφ. 'Αρ. Πάγου 161 τοῦ 1847) πρβ. ἀνωτ. § 10.

γραφίας, δὲν εἶναι βάσιμος. Ἀπόφ. πολιτ. Ἀρείου Πάγου 161 τοῦ 1847.

§ 73. Τὸ ἄρθρον 133 τῆς πολιτ. δικονομίας δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τοὺς πραγματογνώμονας· ἄρα δὲν ὑποχρεοῦνται οὗτοι νὰ συντάξωσι τὴν ἔκθεσίν των ἐπιτοπίως καὶ κατὰ τὴν χρόνον τῆς παρατηρήσεώς των. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 93 τοῦ 1849 (1).

§ 74. Οὐδεὶς νόμος ἀπαιτεῖ, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, νὰ συντρέχηται ἡ γνωμοδότησις πραγματογνωμόνων ἀμέσως καθ' ἣν στιγμὴν ἐπιχειροῦσι τὴν πραγματογνωμοσύνην καὶ καταρτίζουσι τὴν περὶ ἀντικειμένου αὐτῆς κρίσιν καὶ ἀπόφασίν των· ἀρκεῖ νὰ ἐπιχειρισθῇ ἡ πραγματογνωμοσύνη ἐντὸς τῆς ταχθείσης προθεσμίας, οὔτε ὁρίζεται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος ἡ ἐντὸς τῆς αὐτῆς προθεσμίας παράδοσις τῆς γνωμοδοτήσεως εἰς τὸν εἰσηγητήν· ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 98 τοῦ 1855.

§ 74α. Τὸ ἄρθρον 133 τῆς πολ. δικονομίας, καθ' ὃ ἡ ἔκθεσις πρέπει νὰ συντάσσηται κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτήν, δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὰς ἐκθέσεις τῶν πραγματογνωμόνων.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ καὶ ὁ δ' λόγος ὅτι ἡ ἔκθεσις τῶν πραγματογνωμόνων δὲν συνετάχθη κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτήν, ὅπως ἐστὶν οὐσιῶδες προσὸν ἑκάστης ἐκθέσεως κατὰ τὸ ἄρθρον 133 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα, δὲν εἶναι βάσιμος, ὡς μὴ ἐφαρμοζομένου τοῦ ἄρθρου τούτου, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ περιεχομένου του καὶ ἐκ τοῦ προηγουμένου ἄρθρου 132, παρὰ εἰς τὰς πράξεις τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων, οὐχὶ δὲ εἰς τὰς ἐκθέσεις τῶν πραγματογνωμόνων, οἵτινες παρ' οὐδενὸς νόμου κωλύονται τοῦ νὰ συντάξουν τὴν ἔκθεσίν των καὶ μετὰ τὴν πρᾶξιν τῆς ἐπιτοπίου παρατηρήσεως τῶν ἐκτιμητέων ἀντικειμένων· ἐπίσης δὲ καὶ ὁ ε' λόγος περὶ τοῦ ὅτι ἡ ἔκθεσις ἐνεχειρίσθη εἰς τὸν εἰσηγητὴν παρ' ἑνὸς τῶν πραγματογνωμόνων καὶ οὐχὶ παρὰ τῶν τριῶν, δὲν εἶναι βάσιμος, καθότι, κατὰ τὰ συνδυασμένα ἄρθρα 286 καὶ 287 τῆς πολιτ. δικονομίας, ἡ ἔκθεσις ἀρκεῖ νὰ παραδίδηται εἰς τὸν εἰσηγητὴν ὑπὸ τοῦ πρεσβυτέρου τῶν πραγματογνωμόνων· περὶ δὲ τοῦ παραδόντος τὴν προκειμένην ἔκθεσιν εἰς τὸν εἰσηγητὴν δὲν ὑπάρχει ἀντίῤῥησις, ὅτι ἦτον ὁ πρεσβύτερος τῶν πραγματογνωμόνων· ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 10060 τοῦ 1852.

(1) (Ἴδε καὶ τῶν ἀνωτέρω σκέψεων ἡ 93 ἀπόφ. τοῦ Ἀρ. Πάγου περιέχει καὶ ἄλλα, ἃ βλέπε.)

§ 75. Η έκθεσις τῶν πραγματογνωμόνων δὲν εἶναι ἀναγκαῖον ν' ἀναφέρῃ τὸν τόπον καὶ τὸν χρόνον τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἐγένετο ἡ πρᾶξις, ἀλλὰ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν συνετάχθη αὐτὴ — ἐν ἄλλαις λέξεσι. Διὰ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 133 § 3 τῆς πολιτικῆς δικονομίας φρονούσης ὅτι: ἡ ἔκθεσις πρέπει ν' ἀναφέρῃ τὸν τόπον καὶ χρόνον τῆς πράξεως: δὲν ἐννοεῖται, ὅτι ἡ ἔκθεσις τῶν πραγματογνωμόνων πρέπει ἐξ ἀνάγκης νὰ περιέχῃ τὴν σημείωσιν αὐτῆς ἐκείνης τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἐνηργήθη ἡ πρᾶξις, ἡ ἀποτελοῦσα τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐκθέσεως, ἀλλ' ὅτι πρέπει νὰ δηλώσῃ ἐὰν ὁ τὸν χρόνον καὶ τόπον τῆς συντάξεώς της, ἂν καὶ ἤθελεν αὕτη γενῇ καὶ μετέπειτα καὶ εἰς τόπον ἄλλον, ἢ ὅπου τὸ ἀντικείμενον τῆς πραγματογνωμοσύνης ἔκειτο. ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 161 τοῦ 1847.

§ 76. Περὶ τῆς ὁρκωμοσίας, ἀνωτ. § 41 ἐπ.

§ 77. Η γνωμοδότησις τῶν πραγματογνωμόνων δὲν εἶναι δικαστικὴ κυρίως ἔκθεσις· ἄρα δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ἀναγνώσῃ αὐτὴν ὁ εἰσηγητής, εἰς ὃν ἐνεχειρίσθη (1). Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 59 τοῦ 1853, κυρ. τὴν 7841 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 78. Η τῶν πραγματογνωμόνων γνωμοδότησις δὲν χρήζει ἀναγνώσεως· τὸ δὲ ἄρθρον 136 χωρεῖ μόνον ἐπὶ ἐκθέσεων δικαστοῦ τινός, αἵτινες γενόμεναι τῇ συμπράξει καὶ ἄλλων ὀφειλόντων νὰ ὑπογράψωσιν αὐτάς, πρέπει ἀναγκαίως ν' ἀναγινώσκωνται εἰς τούτους. Ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 220 τοῦ 1852, κυρ. τὰς 7314 καὶ 7962 ἀποφ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 79. Η γνωμοδότησις τῶν πραγματογνωμόνων δὲν εἶναι ἄκυρος ὅταν κατὰ παραγγελίαν των συνταχθῇ παρ' ἄλλου· ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 477 τοῦ 1854, ἐν Νεμ. σελ. 5944.

§ 80. Η ἔκθεσις τῶν πραγματογνωμόνων, ἐὰν δὲν προηγήθη διατεταγμένη κατὰ τοὺς τύπους αὐτοψία, μόνον ὑπὸ τῶν πραγματογνωμόνων ὑπογράφεται, οὐχὶ δὲ καὶ ὑπὸ τῶν διαδίκων· καθότι κατὰ τὴν αὐτοψίαν, διά τε τὴν φιλονεικουμένην ταυτότητα καὶ ἐξέτασιν τοῦ κτήματος, ἀπαιτεῖται ἡ διὰ τῆς ὑπογραφῆς τῶν διαδίκων συνδρομή αὐτῶν, ὥστε νὰ ὑπάρχῃ ἀναμφισβήτητον, ὅτι ἡ αὐτοψία ἐπὶ τῶν, ἐφ' ὧν διεξήχθη αὕτη νὰ γίνῃ κτημάτων, ἐγέ-

(1) Δὲν ὑπάρχει διάταξίς τις, ἀπαιτοῦσα ν' ἀναγνώσκηται εἰς τοὺς πραγματογνώμονας ἡ ἔκθεσίς των· ἀπ. 8040 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν, τμῆμα β'.

τεῖον, διὰ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεώς του, θεωρεῖ, διὰ οὐσιώδη ἔλλειψιν, ἀκύρους τὰς ἐκθέσεις τῶν πραγματογνωμόνων, ὡς μὴ ἐκτιμησάντων τὰ κτήματα, τῶν ὁποίων ἡ ἀξία ἐζητεῖτο, λαμβάνει μολαταῦτα ὑπ' ὄψιν τὰς ἐκθέσεις αὐτὰς καὶ ἐπὶ τούτων, ὡς καὶ ἐπὶ ἄλλων ἐγγράφων, καὶ ἐπὶ ἰδίων αὐτοῦ σκέψεων στηριζόμενον προσδιορίζει τὴν ἀξίαν τῶν κτημάτων, περὶ ὧν ἐπρόκειτο· ὥστε λαβὸν ὑπ' ὄψιν ἄκυρα κατὰ τὸν νόμον ἔγγραφα πρὸς ἀπόφασιν τῆς ὑποθέσεως, παρεβίασε τὰς διατάξεις τῶν μνησθέντων ἄρθρων τῆς πολ. δικον., αἵτινες εἶναι οὐσιώδεις, ὡς κανονίζουσαι τὴν ἀποδεικτικὴν ἰσχὺν τῶν δημοσίων ἐγγράφων, ἐν οἷς συγκαταλέγεται καὶ ἡ ἀπόφασις τῶν πραγματογνωμόνων, ἡ δὲ παραβίασις αὕτη δίδει χώραν εἰς ἀναίρεσιν κατὰ τὰ ἄρθ. 201 καὶ 807 § 5 τῆς αὐτῆς δικονομίας ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 97 τοῦ 1850.

§ 85. Εἶναι ἄκυρος ἡ τῶν πραγματογνωμόνων ἔκθεσις, ἐὰν πρὸ τῆς εἰς τὸν εἰσηγητὴν ἐγχειρίσεώς της ἀποθάνῃ τις ἐξ αὐτῶν; ἡ 992 τοῦ 1855 ἀπόφασις τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομικ. σελ. 6101) φέρει (1)

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἡ διὰ τῶν ἀποφάσεων τοῦ δικαστηρίου τούτου ζητηθεῖσα προσαγωγὴ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐγχειρίσεως εἰς τὸν εἰσηγητὴν τῆς συνταχθείσης ἐκθέσεως τῶν πραγματογνωμόνων κατέστη ἀνέφικτος, διότι ὁ εἷς τῶν τριῶν πραγματογνωμόνων ἐτελεύτησε, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει καθίσταται ἀναγκαία ὄχι μόνον ἡ ἐπανάληψις τῆς ἐγχειρίσεως, ἀλλὰ καὶ τῆς πραγματογνωμοσύνης, διότι, τελευτήσαντος ἑνὸς τῶν πραγματογνωμόνων, ἡ συνταχθεῖσα ἔκθεσις εἶναι ἄχρηστος καὶ ἄνευ ἀποτελέσματος· καὶ ἑπομένως ἡ πρότασις τῆς ἐναγούσης τοῦ νὰ διαταχθῇ ἡ ἐπανάληψις τῆς πραγματογνωμοσύνης εἶναι νόμιμος, ἡ δὲ περὶ ἐκπροθέσμου ἔνστασις τοῦ δημοσίου εἶναι μὴ βάσιμος, διότι ἡ ἐκκαλοῦσα δὲν δύναται νὰ ὑποχρεωθῇ εἰς τὰ ἀδύνατα, ἀφοῦ ἐτελεύτησεν ὁ εἷς τῶν πραγματογνωμόνων καὶ καθ' ὅσον ἡ πραγματογνωμοσύνη διετάχθη ἐξ ἐπαγγέλματος ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου.

Πρότασις περὶ ἀκυρότητος τῶν ἐκθέσεων τῶν πραγματογνωμόνων.

§ 86. Ἐλλείψεις περιεχόμεναι τυχὸν εἰς ἐκθέσεις πραγματο-

(1) Σημ. Ἡ ἀπόφασις περιέχει καὶ γνώμην μειονοψηφίας, θεωρούσης ἔγκυρον τὴν γνωμοδότησιν.

γνωμόνων ἀφορῶσας ἀνήλικας δὲν λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν αὐτεπαγγέλτως· ἀπ. 4774 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 87. Τὸ δικαστήριον δὲν λαμβάνει ὑπ' ὄψιν αὐτεπαγγέλτως τὰς ἀκυρότητας τῆς ἐκθέσεως τῶν πραγματογνωμόνων· εἰ καὶ ὁ μειονοψηφῶν πραγματογνώμων συνέταξεν ἰδίαν ἔκθεσιν (1)· ἀπ. πολ. ἐφ. Ἀθηνῶν 9563 τοῦ 1852.

§ 88. Ὁ διάδικος, ὅστις προσεκλήθη νὰ παρευρεθῇ εἰς τινα πραγματογνωμοσύνην καὶ δὲν ἐνεφανίσθη, στερεῖται τοῦ δικαιώματος νὰ κάμῃ παρατηρήσεις κατὰ τῆς πραγματογνωμοσύνης;

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ καὶ οἱ ἕτεροι περὶ ἀκυρότητος λόγοι γ' δ' καὶ ἡ, περὶ τοῦ ὅτι ὁ εἰσηγητὴς μετέβη εἰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος κτῆμα, χωρὶς νὰ κλητευθῇ καὶ αὐτὸς, διὰ νὰ παρευρεθῇ καὶ ἐπιδείξῃ εἰς τοὺς πραγματογνώμονας τὸ κτῆμα ἐπὶ τῇ βάσει πληροφοριῶν μόνον τοῦ ἀντιδίκου καί τινος τυχαίως παρευρεθείσης Η. Ἀνδριτσοπούλου, περὶ τοῦ ὅτι οἱ πραγματογνώμονες δὲν ἠδυνήθησαν νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν τινὰς ἰδιαιτέρας περιστάσεις ἀγνώστους εἰς αὐτοὺς καὶ συντελεστικὰς εἰς ὀρθὴν ἐκτίμησιν τῶν ἐξόδων τῆς βελτιώσεως, τὰς ὁποίας ὁ Νικόλαος Μοθωναῖος ἤθελε τοῖς ὑποδείξει· καὶ περὶ τοῦ ὅτι οἱ αὐτοὶ πραγματογνώμονες ἐξετίμησαν ἄλλα παρὰ τὸ ἐπίδικον κτῆμα κτλ. δὲν ἔχουν βάσιν, καθότι ἀφοῦ προσδιωρίσθη παρὰ τοῦ εἰσηγητοῦ ἡμέρα διὰ τὴν πραγματογνωμοσύνην ἡ ἕκτη τοῦ μηνὸς μαρτίου 1852 ὡς ἐκ τῆς ἐκθέσεως τοῦ αὐτοῦ εἰσηγητοῦ τῆς 26 φεβρουαρίου 1852 ἐξάγεται, ἀφοῦ ἡ πραγματογνωμοσύνη ἤρχισε τὴν αὐτὴν προσδιορισθεῖσαν ἡμέραν, καὶ ἡ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην συνταχθεῖσα ἔκθεσις τοῦ αὐτοῦ εἰσηγητοῦ ἐκθέτει, καὶ ἀφοῦ ἡ περὶ διορισμοῦ τῆς ἡμέρας ἀμφοτέρων ἔκθεσις τοῦ εἰσηγητοῦ ἐκοινοποιήθη πρὸς αὐτὸν μετὰ κλήσεως πρὸς ἐμφάνισιν, ὡς ἐκ τοῦ μνησθέντος ὑπ' ἀριθ. 1380 ἐπιδοτηρίου ἀποδεικνύεται, ἠδύνατο, ὡς ἠδύνατο καὶ ὤφειλεν ὁ διαληφθεὶς Νικόλαος Μοθωναῖος, νὰ παρευρεθῇ ἐπιτοπίως εἰς τὴν ἐπίδειξιν τοῦ κτήματος καὶ τῶν περαιτέρω τῆς γενομένης πραγματογνωμοσύνης, διὰ κάμῃ τότε τὰς τυχὸν παρατηρήσεις καὶ ἀντιρ-

ΘΕ

(1) Ὅταν ἡ τῶν πραγματογνωμόνων ἀπόφασις ἦναι μὲν ἄκυρος, ἀλλὰ δὲν ἐζητήθη ἡ ἀκύρωσίς της, τὸ δικαστήριον δὲν δύναται ν' ἀκυρώσῃ αὐτὴν, καὶ νὰ διατάξῃ νέαν ἐκτίμησιν, ἀλλ' ὀφείλει, λαμβάνον ὑπ' ὄψιν αὐτὴν ὡς ἁπλῆν γνωμοδότησιν (298 πολ. δικον.) νὰ προσδιορίσῃ αὐτὸ τὴν ἀμφισβητουμένην ἀξίαν· ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 9123 τοῦ 1852.

ρήσεις του' μὴ ἐμφανισθεὶς δὲ καίτοι κλητευθεὶς ἐστερήθη ἐκ τῆς ἰδίας ἀμελείας, τοῦ δικαιώματος τοῦ νὰ πράξῃ ὅτι παραπονεῖται, ὅτι δὲν ἔπραξε, δηλαδὴ νὰ προτείνῃ τὰς παρατηρήσεις του, κατὰ τὸ διαληφθὲν ἄρθρ. 261 τῆς πολ. δικονομίας. Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 10060 τοῦ 1852.

§ 89. Ὅταν ὁ διάδικος ἐκλητεύθη εἰς δοκιμασίαν τινά, γενησομένην ὑπὸ πραγματογνωμόνων, στερεῖται νὰ διαμφισβητήσῃ τὴν ταυτότητα τοῦ κτήματος, τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ ἡ δοκιμασία (261 πολ. δ κ.) ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 10468 τοῦ 1853 — ἴδε καὶ Θέμ. τόμ. 5 σελ. 239 (1).

§ 90. Ὁ μὴ ἐμφανισθεὶς εἰς τὴν πραγματογνωμοσύνην διάδικος δὲν δύναται νὰ προτείνῃ ὅτι ὑπάρχει ἀκυρότης διὰ τὸν λόγον ὅτι ἀπὸ τῆ. ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ ἀντικαταστάσεως ἄλλου πραγματογνώμονος μέχρι τῆς ταχθείσης νέας πρὸς ἐμφάνισιν καὶ ἐξακολούθησιν τῆς διαδικασίας ἡμέρας δὲν περιείχετο καὶ ἡ τῆς ἀποφάσεως ἡμέρα

Ἀπόφ. Ἐπειδή, κατὰ τοὺς γενικοὺς ὁρισμοὺς τῶν ἄρθρ. 195 καὶ 261 τῆς πολ. δικονομίας, εἰς πᾶσαν περὶ ἀποδείξεως πρᾶξιν ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου διεξαγομένην, καλοῦνται ἐπισήμως ὅμοιοι διάδικοι ἐπιμελείᾳ τοῦ ἀποδεικνύοντος, ὅταν δὲν παρευρέθησαν εἰς τὴν ἔκδοσιν τῆς περὶ ἀποδείξεως ἀποφάσεως, καί, ἐὰν ὁ καλούμενος κατοικῇ εἰς ἄλλον τόπον, εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς πρὸς ἐμφάνισιν ἡμέρας λαμβάνεται φροντίς, ὥστε ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς κλήσεως μέχρι τῆς πρὸς ἐμφάνισιν ἡμέρας νὰ ὑπάρχῃ καὶ

---

(1) Ἡ 232 τοῦ 1837 ἀπόφασις τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν ἔχει οὕτως:

«Ἐπειδὴ τὰ ἄρθρα 280 καὶ 261 τῆς πολιτ. δικονομίας, τὰ ὁποῖα ἐπεκαλέσθη ὁ πληρεξούσιος τοῦ Β διὰ νὰ ὑποστηρίξῃ τὸ ἀπαράδεκτον τῶν ἀκυρωτικῶν προτάσεων τῶν ἀντιδίκων του, ἐπὶ λόγῳ ὅτι καίτοι προσκληθέντες δὲν ἐνεφανίσθησαν οὗτοι εἰς τὴν αὐτοψίαν, δὲν ἐφαρμόζονται ὀρθῶς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, διότι τὸ μὲν 280 ἀφορᾷ τρίτα πρόσωπα, τὸ δὲ 261 δηλ. ὅτι στερεῖ τὸν μὴ ἐμφανισθέντα διάδικον τοῦ δικαιώματος τοῦ νὰ πράξῃ ὅ,τι παρὼν ἠδύνατο νὰ πράξῃ, οὐχὶ δ' ὅμως καὶ τοῦ δικαιώματος νὰ ζητήσῃ τὴν ἀκύρωσιν τῶν πεπραγμένων διὰ παράβασιν οὐσιωδῶν τύπων, διότι, καίτοι ἀπόντος αὐτοῦ, ἡ διεξαγωγὴ τῆς ἀποδείξεως πρέπει ὅμως νὰ ἐνεργηθῇ πάντοτε συμφώνως μὲ τοὺς νομίμους τύπους.

ἡ τῆς ἀποστάσεως προθεσμία εἰς τὰς παρὰ τοῦ νόμου ὁριζομένας περιπτώσεις, καὶ τότε ἐὰν τὶς τῶν διαδίκων, καί τοι προσηκόντως κλητευθεὶς, δὲν ἐμφανισθῇ, ἡ διεξαγωγὴ τῆς ἀποδείξεως ἄρχεται καὶ ὁ μὴ ἐμφανισθεὶς στερεῖται τοῦ δικαιώματος τοῦ νὰ πράξῃ ὅ,τι παρὼν ἠδύνατο νὰ πράξῃ. Απόφ. ἐφ. Ναυπλ. 1380 τοῦ 1851 ἐν Νομ. σελ. 5543 ἐπ.

§ 91. Ὁ προσηκόντως κλητευθεὶς καὶ μὴ ἐμφανισθεὶς εἰς τὴν αὐτοψίαν διάδικος δύναται νὰ προτείνῃ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἐκθέσεως τῶν πραγματογνωμόνων διὰ παραβίασιν οὐσιωδῶν τύπων. Ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 232 τοῦ 1837 ἐν Νομικ. σελ. 2008.

§ 92. Ἂν δι' ἐξωδίκου διαμαρτυρίας προσέβαλέ τις ἔκθεσιν πραγματογνωμόνων διὰ διαφόρους λόγους, δὲν ἕπεται ἐντεῦθεν ὅτι ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ δὲν δύναται νὰ προτείνῃ καὶ ἄλλους· ἀπόφ. 6772 τοῦ 1850 τῶν ἐν Αθ. ἐφετῶν.

§ 93. Ὅταν ὁ διάδικος προτείνῃ ἐνώπιον τῶν ἐφετῶν, ὅτι οἱ πραγματογνώμονες ἐξετίμησαν καὶ ἐπισκευὰς, μὲν γενομένας ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου του, ἡ πρότασις αὕτη ἐξετάζεται (1).

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ δημόσιον ἰσχυρίζεται ὅτι οἱ πραγματογνώμονες περιέλαβον ἐν τῇ ἐκτιμήσει των οὐχὶ μόνον τὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα ὁ ἐφεσίβλητος δι' ἰδίων δαπανῶν ἐπεχείρισεν εἰς τὴν ἐνέργειαν τῆς ἐπιδίκου ὑδροτριβῆς, καὶ τῶν ὁποίων τὴν ἀξίαν ὀφείλει ν' ἀποδώσῃ εἰς αὐτὴν τὸ δημόσιον, κατὰ τὰ δεδικασμένα, ἀλλὰ καὶ ὅσα προϋπῆρχον ἤδη ἀνέλαβεν, καὶ ἰδίως διατείνεται ὅτι τὸ κεφαλοκάνελον ὑπῆρχε προηγουμένως καὶ δὲν κατεσκευάσθη ἀπὸ τὸν ἀντίδικον, παρομοίως τὰ τοιχεῖα, ἡ σκεπὴ, ἡ λεκάνη, καὶ ὁ κάναλος κλπ.

Ἐπειδὴ ἡ ἀντίρρησις αὕτη δὲν ἀφορᾷ ἔνστασιν ἀκυρότητος τῶν τύπων τῆς ἐκθέσεως τῶν πραγματογνωμόνων, ἀλλ' ὑπεράσπισιν τοῦ δημοσίου οὐσιαστικὴν, τὴν ὁποίαν ὡς ἐναγόμενον ἐπὶ τῆς ἀνταγωγῆς τοῦ Τζιμτζιλῆ δύναται εἰς πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης νὰ προτείνῃ· ὅθεν δὲν εἶναι ἀπαράδεκτος, ὡς διατείνεται ὁ ἐφεσίβλητος.

Ἐπειδὴ, ἀρνουμένων τῶν ἰσχυρισμῶν τούτων τοῦ δημοσίου, ὀφείλει τοῦτο νὰ τοὺς ἀποδείξῃ, δυνάμενον νὰ φέρῃ καὶ μάρτυ-

---

(1) Ἡ γνωμοδότησις τῶν πραγματογνωμόνων, ἡ καθ' ὑπέρβασιν τῶν καθηκόντων των ἐκδοθεῖσα, δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν. ἀπ. 5592 τῆς 25 ἀπριλ. 1849 τῶν ἐν Αθ. ἐφετῶν.

ρᾶς, διότι ἡ παρὰ τοῦ ἐφεσιβλήτου κατάληψις τῆς ὑδροτριβῆς δὲν ἐγένετο διὰ συναλλάγματος μετὰ τοῦ δημοσίου, ὥστε τοῦτο νὰ ἠδύνατο νὰ ἀποκτήσῃ ἔγγραφον ἀπόδειξιν τῆς τότε καταστάσεως τοῦ ὑλικοῦ τῆς αὐτῆς ὑδροτριβῆς. Ἀπόφ. 8910 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν τμῆμ. ά.

§ 94. Ὅταν τὸ δικαστήριον ἐθεώρησε τὴν ἔκθεσιν τῶν πραγματογνωμόνων ὡς δικαστικὴν πρᾶξιν, φέρουσαν νόμιμον τεκμήριον, τουτέστιν ἀπόδειξιν (252 § 2 πολ. δικον.) ὅτι οἱ πραγματογνώμονες μετέβησαν ἐπὶ τόπου καὶ ἐξετίμησαν αὐτὰ ἐκεῖνα τὰ κτήματα, περὶ ὧν ἐπρόκειτο, καὶ ἑπομένως ἐπιτρέψαν εἰς τοὺς προτείναντας τὸ ἐναντίον νὰ ἀποδείξωσι τὸν ἰσχυρισμόν των, δὲν ἔχουσιν οὗτοι συμφέρον καὶ δικαίωμα νὰ προσβάλωσι τὴν ἀπόφασιν, καθότι δι' αὐτῆς μόνον τὰ διὰ τῆς ἐκθέσεως κεκτημένα δικαιώματα τοῦ ἐνάγοντος προσεβλήθησαν· ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 99 τοῦ 2851.

Παρακατάθεσις τῶν ἐκθέσεων τῶν πραγματογνωμόνων.

§ 95. Ἡ ἔκθεσις τῶν πραγματογνωμόνων πρέπει νὰ παραδίδηται εἰς τὸν εἰσηγητὴν, ὅταν δὲν ἦτο παρὼν εἰς τὴν σύνταξίν τη,· ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 89 τοῦ 1848.

§ 96. Ἡ ἔκθεσις τοῦ εἰσηγητοῦ περὶ τῆς εἰς αὐτὸν παραδόσεως τῆς ἀποφάσεως τῶν πραγματογνωμόνων εἶναι ἀνεξάρτητος αὐτῆς, καὶ ὅλως ἰδιαιτέρα πρᾶξις τοῦ εἰσηγητοῦ· ἑπομένως ἡ ἔλλειψις ἢ τὸ ἄκυρον αὐτῆς δὲν συνεπιφέρει ἀναγκαίως καὶ τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἀποφάσεως, ὅταν συνετάχθη κατὰ τοὺς νομίμους τύπους, καὶ ὑπάρχῃ καιρὸς, ἵνα εἰσαχθῇ νομίμως εἰς τὸ δικαστήριον· ἀπ. πολ. Α. Πάγου 90 τοῦ 1854.— Ἴδε τὰ ἐπ.

§ 97. Εἶναι ἄκυρος ἡ περὶ ἐγχειρίσεως τῆς ἐκθέσεως τῶν πραγματογνωμόνων ἔκθεσις, ἐὰν δὲν βεβαιοῦται (1), διὰ ταύτης, ὅτι ἀνεγνώσθη παρόντων τῶν μερῶν (286, 133 πολ. δικον.). Ἀλλ' ἡ ἀκυρότης τῆς περὶ ἐγχειρίσεως ἐκθέσεως συνεπιφέρει καὶ τὴν

---

(1) Ἡ ἔκθεσις, τὴν ὁποίαν ὁ εἰσηγητὴς συντάσσει περὶ τῆς τῆς ἐγχειρίσεως τῆς ἐκθέσεως τῶν πραγματογνωμόνων, πρέπει νὰ περιέχῃ τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 133 τῆς πολ. δικονομίας ὁριζόμενα προσόντα· ἄλλως δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν οὐδ' ὡς ἁπλῆ γνωμοδότησις. ἀπ. 6182 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

ἀκυρότητα τῆς πραγματογνωμοσύνης; (Ὅρα τὸν προηγ. §.) ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 478 τοῦ 1853 ἐν Νομ. σελ. 5807.

Σημ. Εἰς τὴν δι' ἐμπειροτεχνῶν ἢ διὰ πραγματογνωμόνων δοκιμασίαν ἐφαρμόζονται (297 πολ. δικ.) τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις 286-288 ὡρισμένα, ὥστε ἀπαιτεῖται σύνταξις ἐκθέσεως (132 πολ. δικ.) τοῦ εἰσηγητοῦ περὶ τῆς εἰς αὐτὸν παραδόσεως τῆς ἀποφάσεως τῶν πραγματογνωμόνων. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 90 τοῦ 1854, κυρ. τὴν 478 τοῦ 1853 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν, ἥτις προηγεῖται.

§ 98. Δὲν ὑπάρχει διάταξις ὁρίζουσα τὴν προθεσμίαν τῆς καταθέσεως τῆς πραγματογνωμοσύνης. Ἀπόφ. 9299 τοῦ 1852 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν κυρωθεῖσα διὰ τῆς 301 τοῦ 1852 πολ. ἀποφ. τοῦ Ἀρ. Πάγου.

§ 99. Δὲν εἶναι ἄκυρος ἡ ἔκθεσις τῶν πραγματογνωμόνων, ἂν παρεδόθη εἰς χεῖρας τοῦ γραμματέως, καὶ ὄχι τοῦ εἰσηγητοῦ· ἀπ. 4162 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν ἐν Νομ. σελ. 5185.

§ 100. Κατὰ τὸ 299 ἄρθρον τῆς πολ. δικον. μίας γενομένης τῆς δοκιμασίας τῶν πραγματογνωμόνων ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου, ἡ γνωμοδότησις αὐτῶν, ἀφ' οὗ προηγουμένως κατατεθῇ εἰς τὸ δικαστήριον πρὸς γνῶσιν τῶν διαδίκων, πρέπει μετὰ τριῶν ἡμερῶν παρέλευσιν νὰ γίνηται ὑπόθεσις δημοσίας συζητήσεως, ἡ ἔλλειψις τῆς ὁποίας εἶναι λόγος ἀναιρέσεως κατὰ τὸν ἀρ. 2 τοῦ 809 ἄρθ. τῆς πολ. δικονομίας (1). Ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 29 τῆς 23 Δεκεμβρίου 1835.

Ἀποτελέσματα τῆς διὰ πραγματογνωμόνων δοκιμασίας (2).

§ 101. *Ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας αὐτῶν.* — Ἀφοῦ οἱ ἐμπειροτέχναι διορισθῶσι πρὸς ἐνέργειαν δοκιμασίας τινός, ἐνεργήσωσιν αὐτὴν καὶ παραδώσωσι τὴν ἔκθεσίν των, ποῖον εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας ταύτης, ποίαν ἰσχὺν ἔχει τῶν ἐμπειροτεχνῶν ἡ ἔκθεσις;

Ἐμπειροτέχναι ἢ πραγματογνώμονες διορίζονται, ὁσάκις πρὸ-

(1) Τὸ πρωτοδ. Ναυπλ. ἀποδοκιμάσαν τὴν ἔκθεσιν τῶν πραγματογνωμόνων αὐτεπαγγέλτως ἀπεφήνατο ἄλλως πως τὸ ζήτημα.

(2) Ἡ ἄκυρος ἔκθεσις τῶν πραγματογνωμόνων λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ὡς ἁπλῆ γνωμοδότησις; ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 49 τοῦ 1846.

χηται περὶ ἀντικειμένου, ὡς πρὸς τὸ ὁποῖον ἀπαιτοῦνται γνώσεις ἐπιστημονικαί, τεχνικαί, ἢ ἐμπειρικαί. Ὁσάκις ἀπαιτοῦνται τοιαῦται γνώσεις *γενικαί*, τὰς ὁποίας ἔχει καὶ αὐτὸς ὁ δικαστής, ὁ διορισμὸς τῶν ἐμπειροτεχνῶν ἢ πραγματογνωμόνων γίνεται πρὸς βοήθειαν, οὕτως εἰπεῖν, καὶ εὐκολίαν. Ἡ ἔκθεσίς των χρησιμεύει ὡς ἁπλῆ γνωμοδότησις. Ὁ δικαστὴς ἔχει ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ τὴν ἱκανότητα νὰ ἐκτιμήσῃ τὸ βάσιμον ἢ μὴ τῆς ἀποφάσεως τῶν πραγματογνωμόνων, καὶ ἢ νὰ λάβῃ ὡς βάσιν τὴν γνώμην αὐτῶν, ἐὰν τὴν εὑρίσκῃ ὀρθήν, ἢ νὰ λάβῃ βάσιν ἄλλην.

Οὕτω π. χ., ἐπὶ τῆς διαδικασίας, ἥτις λαμβάνει χώραν πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς γνησιότητος ἀμφισβητουμένης ὑπογραφῆς, εἴδομεν ὅτι ἓν τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων εἶναι καὶ ἡ διὰ πραγματογνωμόνων συμπαραβολὴ τῆς ἀμφισβητουμένης ὑπογραφῆς μὲ ἄλλας ὑπογραφὰς ἀναμφισβητήτους. Ἐὰν οἱ πραγματογνώμονες ἐνταῦθα στηρίξωσι τὴν γνώμην των περὶ τῆς γνησιότητος ἢ μὴ εἰς τὸ ὅμοιον ἢ ἀνόμοιον τῶν γραμμάτων καὶ τὰ παρόμοια; ἐπειδὴ αἱ ὁδηγήσαται αὐτοὺς εἰς τοιαύτην ἢ τοιαύτην ἀπόφασιν γνώσεις εἶναι *γενικαί*, τὰς ὁποίας καὶ αὐτὸς ὁ δικαστὴς ἔχει, ἕπεται ὅτι δὲν εἶναι ὑπόχρεως νὰ ἀκολουθήσῃ τῶν πραγματογνωμόνων τὴν γνώμην, ἀλλὰ δύναται καὶ ὀφείλει νὰ ἀποφασίσῃ κατ' οἰκείαν πεποίθησιν, ἔχων ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν ἔκθεσιν τῶν πραγματογνωμόνων ὡς ἁπλῆν *γνωμοδότησιν*. Εἰς τοῦτο εἶναι ὅλοι σύμφωνοι. Ὁσάκις ὅμως ἀπαιτοῦνται γνώσεις *εἰδικαί*, ὁσάκις, δηλαδή, ἀπαιτεῖται γνῶσις *ἰδιαιτέρας* τέχνης ἢ ἐπιστήμης, ἢ *ἰδιάζουσα* ἐμπειρία, διαφέρουν αἱ γνῶμαι ὡς πρὸς τὴν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀποδεικτικὴν ἰσχὺν τῆς ἀποφάσεως τῶν πραγματογνωμόνων. Κατὰ τὴν μίαν γνώμην, καὶ εἰς ταύτην ἀκόμη τὴν περίπτωσιν χρησιμεύει ἡ ἀπόφασις τῶν πραγματογνωμόνων ὡς ἁπλῆ γνωμοδότησις, χωρὶς νὰ ἦναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν δικαστήν. Κατὰ δὲ τὴν ἄλλην γνώμην, εἶναι ὑποχρεωτική.

Τὴν πρώτην γνώμην παραδέχεται ἡ γαλλικὴ δικονομία.

Τὴν δευτέραν δὲ ἡ ἡμετέρα.

Ὁ ἡμέτερος νομοθέτης, ἀπεναντίας, ἐθεώρησεν, ὅτι ὁσάκις ἀπαιτεῖται πρὸς λύσιν ζητήματός τινος γνῶσις *ἰδιαιτέρας* τέχνης ἢ ἐπιστήμης, ἢ *ἰδιάζουσα* ἐμπειρία, ὁ δικαστής, μὴ ὢν εἰς κατάστασιν νὰ ἐκτιμήσῃ ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ ὀρθὸν ἢ μὴ τῆς ἀποφάνσεως τῶν πραγματογνωμόνων, τῶν ἐχόντων τὰς ἀπαιτουμένας ἰδιαιτέρας γνώσεις, τακτικῶς διορισθέντων καὶ τακτικῶς ἐνεργησάντων, ὀφείλει νὰ στηριχθῇ εἰς αὐτήν. Ἐὰν ἐθεώρει τοὺς ἐνεργήσαντας πραγματογνώμονας ἀναξίους πίστεως, δὲν ἔπρεπε νὰ τοὺς διορίσῃ·

Αφοῦ ὅμως τοὺς διώρισε, χωρὶς οἱ διάδικοι νὰ τοὺς ἐξαιρέσωσι; ἢ ἀφοῦ οἱ διάδικοι αὐτοὶ τοὺς διώρισαν ὡς ἀξίους τῆς ἐμπιστοσύνης των, ὁ δικαστὴς ἐπὶ τίνι βάσει δύναται, ἐστερημένος τῶν ἀπαιτουμένων εἰδικῶν γνώσεων, νὰ κρίνῃ περὶ τοῦ βασίμου τῆς ἐπιστημονικῆς ἢ τεχνικῆς κρίσεως τῶν πραγματογνωμόνων, ἢ, ἂν διορίσῃ νέους, ἐπὶ τίνι βάσει δύναται νὰ συγκρίνῃ τὰς δύο γνώμας καὶ νὰ θεωρήσῃ τὴν δευτέραν ὡς ἀποχρῶσαν; Τὸ, ὅτι δὲν τὸν ἔπεισεν ἡ πρώτη, καὶ ὅτι τὸν πείθει τυχὸν ἡ δευτέρα, καταντᾷ νὰ ἀφορᾷ πεποίθησιν ἀναιτιολόγητον. Ὅθεν ὁ ἡμέτερος νομοθέτης ἀπεφήνατο, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, τὴν ἀπόφασιν τῶν πραγματογνωμόνων ὑποχρεωτικὴν διὰ τὸν δικαστήν. Διὰ δὲ τὴν σπουδαιότητα τοῦ τοιούτου ἀποτελέσματος δύο τινὰ ὡς ἀπαραιτήτως προαπαιτούμενα· α) Νὰ ἦναι πάντοτε τρεῖς οἱ πραγματογνώμονες. Δὲν δύναται λοιπὸν νὰ ἔχῃ ὑποχρεωτικὴν ἰσχὺν ἀπόφασις ἑνὸς μόνου πραγματογνώμονος, καίτοι ἐκ συμφώνου ὑπὸ τῶν μερῶν διορισθέντος. Ἡ σύσκεψις, ἡ συζήτησις, ἡ ἕνωσις τῶν γνώσεων, σαφηνίζει τὰ πράγματα καὶ δίδει φῶς εἰς αὐτά. Εὐκολώτερον σφάλλει εἷς παρὰ πλείονες. β') Νὰ ἦναι ἡ ἀπόφασίς των συντεταγμένη κατὰ τοὺς νομίμους τύπους. Δὲν ἔχει ὑποχρεωτικὴν ἰσχὺν, ἐὰν δὲν ἦναι συντεταγμένη κατὰ τοὺς διαγεγραμμένους τύπους, ἐὰν δὲν ἦναι δηλ. ἔγγραφος, ἂν δὲν παρεδόθη ἐν τάξει εἰς τὸν εἰσηγητὴν, ὥστε νὰ ἦναι νομίμως ἀποδεδειγμένη ἡ ταυτότης της κ.τ.λ. Συντεταγμένη δὲ ὑπὸ τριῶν κατὰ πλειονοψηφίαν καὶ συμφώνως μὲ τοὺς νομίμους τύπους ἀποτελεῖ, ὡς πρὸς τὸ προκαταρκτικὸν ζήτημα, ἀπὸ τῆς λύσεως τοῦ ὁποίου ἐξαρτᾶται ἡ ἀπόφασις τῆς ὑποθέσεως, τελείαν ἀπόδειξιν.

Εἶναι, βλέπετε, καὶ αὕτη μία τῶν ἐξαιρετικῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς ὁ δικαστὴς δὲν ἀποφασίζει, κατὰ τὸν κανόνα τοῦ 256 ἄρθρου, κατὰ μόνην τὴν πεποίθησίν του, ἀλλὰ ὀφείλει νὰ δέχηται ὡς ἀποτελοῦν ἀπόδειξιν μέσον τι, χωρὶς νὰ ἐξετάζῃ ἂν τὸν πείθῃ ἢ ὄχι. Ἐὰν ἡ ἀπόφασις τῶν πραγματογνωμόνων, καίτοι συντεταγμένη ὑπὸ τριῶν κατὰ πλειονοψηφίαν καὶ κατὰ τύπους, ἦναι τυχὸν σκοτεινὴ καὶ ἀσαφὴς, ἢ δὲν ἀφορᾷ τὸ εἰς τοὺς πραγματογνώμονας τεθὲν ζήτημα, ἐννοεῖται ὅτι δὲν δύναται νὰ φέρῃ οὐδὲν ἀποτέλεσμα. Ὁ νόμος δὲν τὸ λέγει, ἀλλὰ ὁ ὀρθὸς λόγος τὸ ὑπαγορεύει. Ὁ δικαστὴς δὲν δύναται νὰ ἐκτιμήσῃ τὸ βάσιμον καὶ ὀρθὸν τῆς ἀποφάνσεως, ἀλλὰ τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν πρέπει νὰ τὴν ἔχῃ σαφῆ καὶ καθαρὰν διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ τὴν λάβῃ ὡς βάσιν τῆς δικαστικῆς ἀποφάσεώς του. Οὕτως ἐπὶ τῶν ἐτυμηγοριῶν τῶν ἐνόρκων.

Ἐν περιπτώσει ἀκυρώσεως τοιαύτης ἐκθέσεως πραγματογνωμόνων ὡς μὴ συντεταγμένης κατὰ τοὺς διαγεγραμμένους τύπους, διατάττεται συνήθως νέα δοκιμασία. Ἐὰν ὅμως ὁ δικαστὴς λαβὼν ἤδη ὑπ' ὄψιν τὴν ἔκθεσιν ταύτην, εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ ἐκδώσῃ τὴν ἐπὶ τῆς οὐσίας ἀπόφασίν του, ὁ νόμος ἐπιτρέπει νὰ χρησιμεύσῃ ὡς γνωμοδότησις διὰ τὸν δικαστὴν ἡ τοιαύτη ἄκυρος ἔκθεσις, ἥτις δὲν δύναται, ὡς ἐκ τούτου, νὰ ἦναι ὑποχρεωτική, καθ' ἃ ἀπεφασίσθη οὕτως ἤδη ὑπόθεσις.

Πρόκειται μὲν ἀληθῶς πάντοτε περὶ ζητήματος, διὰ πρὸς τὴν λύσιν τοῦ ὁποίου ἀπαιτεῖται γνῶσις *ἰδιαιτέρα* τέχνης ἢ ἐπιστήμης, ἢ ἰδιάζουσα ἐμπειρία, τὰς ὁποίας δὲν δύναται ὁ δικαστὴς νὰ ἔχῃ. Ἀλλὰ ἂν ὁ δικαστὴς φωτισθεὶς ὁπωσοῦν ἀπὸ τὴν ὑπάρχουσαν ἔκθεσιν, ἔχῃ ἤδη τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὴν πεποίθησίν του στοιχεῖα, δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ διεξαχθῇ νέα δοκιμασία. Ὅταν ὁ δικαστὴς δὲν ἔχῃ οὐδὲν βοήθημα, δὲν εἶναι παντελῶς εἰς κατάστασιν νὰ σχηματίσῃ τὴν πεποίθησίν του καὶ διὰ τοῦτο διατάσσεται δοκιμασία. Ἀφοῦ ὅμως ἀποκτήσῃ βοήθημά τι ἱκανὸν νὰ σχηματίσῃ τὴν ἀπόφασίν του, πρέπει νὰ δύναται νὰ τὴν ἐκδώσῃ συμφώνως μὲ τὸν κανόνα, ὅτι ὁ δικαστὴς ἀποφασίζει κατὰ πεποίθησιν, καὶ ὅτι ἀπαιτεῖται ταχεῖα διανομὴ τῆς δικαιοσύνης, χωρὶς ἀνωφελῶν ἀναβολῶν. Ὅθεν ὁ νόμος εἶπε: Κατὰ πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν χρησιμεύει ὡς ἁπλῆ γνωμοδότησις (εἴτε παράτυπος, [εἴτε ὑπὸ ἑνὸς μόνου ἐκδιδομένη]). Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 49 τοῦ 1846.

Ἄρα, κατὰ κανόνα: γνωμοδότησις. Κατ' ἐξαίρεσιν: ὑποχρεωτική — καὶ ἐνταῦθα δὲ πάλιν, κατὰ τὰς περιστάσεις: γνωμοδότησις. Θέμιδ. τόμ. 6 σελ. 321—324.

§ 102. Προκειμένου περὶ ζητήματος ἀπαιτοῦντος ἰδιάζουσαν ἐμπειρίαν ἢ γνῶσιν ἰδιαιτέρας τέχνης ἢ ἐπιστήμης, ἐὰν ἡ τῶν πραγματογνωμόνων ἔκθεσις ἦναι ἔγκυρος ὡς συντεταγμένη κατὰ τοὺς νομίμους τύπους, καθίσταται ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν δικαστήν (1). Ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 153 τοῦ 1850.

§ 103. Ἡ ἀπόφασις τῶν πραγματογνωμόνων τότε μόνον δὲν ἦναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὰ δικαστήρια καὶ χρησιμεύει ὡς ἁπλῆ γνωμοδότησις (298. πολ. δικονομίας), ὅταν δὲν ἀφορᾷ ζήτημα, ἡ λύσις τοῦ ὁποίου ἀπαιτεῖ ἰδιάζουσαν ἐμπειρίαν ἢ γνῶσιν ἰδιαιτέ-

(1) Ἡ νομίμως γενομένη γνωμοδότησις τῶν πραγματογνωμόνων ἀποτελεῖ ἀπόδειξιν καὶ εἶναι ὑποχρεωτική. — Ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 190 τοῦ 1849.

ρας τέχνης ἢ ἐπιστήμης. Ὅταν ὅμως πρόκηται περὶ ζητήματος ἀπαιτοῦντος ἰδιάζουσαν ἐμπειρίαν ἢ γνῶσιν ἰδιαιτέρας τέχνης ἢ ἐπιστήμης, καθίσταται ὑποχρεωτική, ἐὰν ἡ ἀπόφασις ἦναι ἔγκυρος· ἐὰν δὲ ἦναι ἄκυρος, δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, καὶ τὸ δικαστήριον οὐ μόνον δύναται, ἀλλὰ καὶ ὀφείλει νὰ διορίσῃ νέους πραγματογνώμονας ἢ νὰ προσκαλέσῃ τοὺς ἤδη διορισθέντας νὰ ἐκφέρωσι νέαν πραγματογνωμοσύνην σύμφωνα μὲ τὸν νόμον (293 πολ. δικον.) ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 153 τοῦ 1850.

§ 104. Ἡ γνωμοδότησις τῶν πραγματογνωμόνων θεωρεῖται ὡς ἀπόφασις καὶ εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὰ δικαστήρια, ὅταν ἦναι κατὰ τύπον συντεταγμένη καὶ πρέπει, καθὸ ἀπόφασις, νὰ φέρῃ τὴν προσήκουσαν αἰτιολογίαν. Ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 267 τοῦ 1849. — Ἴδε ἀνωτ. §. 56 περὶ αἰτιολογιῶν.

§ 105. Ἡ ἀπόφασις τῶν πραγματογνωμόνων ἦναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὰ δικαστήρια μόνον καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἀντικείμενα, εἰς ἃ ἀπαιτεῖται ἀντίληψις δι' αἰσθήσεων στηριζομένη εἰς τέχνην ἢ ἐπιστήμην ἢ κρίσιν κατὰ τέχνην πράγματός τινος, εἰς ταῦτα δὲ δὲν ἀνήκουν νομικὰ ζητήματα. Ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 181 τοῦ 1838.

§ 106. Τὸ 278 ἄρθρον τῆς πολιτ. δικονομίας διατάττει τὸν διορισμὸν τῶν ἐμπειροτεχνῶν, ὁσάκις ἀπαιτοῦνται ἰδιάζουσαι γνώσεις, τὰ δὲ ἄρθρα 291 καὶ 297 ἀφορῶσι τὸν διορισμὸν πραγματογνωμόνων ἐπὶ ἀντικειμένων ἀπαιτούντων ἀντίληψιν δι' αἰσθήσεων, ἐπιστηριζομένην εἰς τέχνην ἢ ἐπιστήμην· εἰς τὸ δικάζον δὲ δικαστήριον ἀνήκει νὰ κρίνῃ πότε πρέπει νὰ διορίζῃ τοὺς μὲν ἢ τοὺς δέ. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 353 τοῦ 1840.

§ 107. Προκειμένου λόγου περὶ ἐμπειροτεχνῶν, ἂν ἡ ἔκθεσις αὐτῶν εἶναι συντεταγμένη κατὰ τοὺς νομίμους τύπους κηρύττεται ὑποχρεωτικὴ διὰ τοὺς διαδίκους, ἄλλως θεωρεῖται ὡς ἁπλῆ γνωμοδότησις. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 129 τοῦ 1836.

§ 108. Κατὰ τὰ ἄρθρα 278, 291 καὶ 298 τῆς πολ. δικονομίας, ἡ γνωμοδότησις τῶν πραγματογνωμόνων δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ ὁσάκις δὲν ἀπαιτοῦνται πρὸς λύσιν τοῦ καθυποβληθέντος εἰς αὐτοὺς ζητήματος γνώσεις καὶ ἐμπειρία τέχνης ἢ ἐπιστήμης. ἀπ. ἐφ. Ναπλ. 35 τοῦ 1844 (σελ. 3974 Νομ.)

§ 109. Ἡ ἀπόφασις τῶν πραγματογνωμόνων τότε μόνον ἀποτελεῖ ὡς πρὸς τὸ ἀμφισβητούμενον ζήτημα τελείαν ἀπόδειξιν, ὅταν αὕτη πραγματικῶς στηρίζεται εἰς τέχνην ἢ ἐπιστήμην, ἢ εἰς κατὰ τέχνην κρίσιν αὐτῶν τοῦ πράγματος, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς περιστατικὰ ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν ἰδιότητα τοῦ ἀντικειμένου τῆς

δοκιμασίας δυνάμενα νὰ ἐξελεγχθῶσι καὶ δι' ἄλλου ἀποδεικτικοῦ μέσου. ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 274 τοῦ 1845 (σελ. 4217 Νομ.)

§ 110. Κατὰ τὸ 289 ἄρθρον τῆς πολιτ. δικονομίας, ἡ ἔκθεσις τῆς αὐτοψίας ἀποτελεῖ πλήρη ἀπόδειξιν μόνον περὶ τῶν ἐν αὐτῇ περιεχομένων πραγματικῶν ἀντικειμένων.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἡ ἔκθεσις τῆς αὐτοψίας ἀναφέρει, ὅτι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος *χάνδαξ, ὁ παρὰ τῶν μαρτύρων ἀποκαλεσθεὶς παλαιποταμιά, διαχωρίζει τὰς δύο ιδιοκτησίας*· ἂν δὲ μόλον τοῦτο λέγῃ, ὅτι αἱ ἰδιοκτησίαι αὗται συνορεύουσι πρὸς ἀλλήλας, ἡ νομικὴ αὕτη κρίσις τοῦ εἰσηγητοῦ δικαστοῦ, τὴν ὁποίαν παρεδέχθη καὶ τὸ πρωτοδικεῖον ἀποφανθὲν, ὅτι ἡ ἐν τῷ μέσῳ τῶν δύω ἰδιοκτησιῶν ὕπαρξις τοῦ χάνδακος δὲν διακόπτει νομικῶς τὴν συνάφειαν αὐτῶν, δεν ἦτον ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸ Ἐφετεῖον, διότι, κατὰ τὸ 289 ἄρθρον τῆς πολιτ. δικονομίας, ἡ ἔκθεσις τῆς αὐτοψίας ἀποτελεῖ πλήρη ἀπόδειξιν μόνον τῶν ἐν αὐτῇ περιεχομένων *πραγματικῶν* ἀντικειμένων· ὁ λόγος ἄρα τῆς ἀναιρέσεως, ὁ στηριζόμενος εἰς τὴν παραβίασιν τῶν μνησθέντων ἄρθρων, δὲν εἶναι ἀληθής· ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 33 τοῦ 1844.

§ 111. Ἡ πραγματογνωμοσύνη δὲν εἶναι ὑποχρεωτική, ὅταν τὸ ἀντικείμενον, ὅπερ ἀφορᾷ, δὲν ἀπαιτῇ ἰδιάζουσαν ἐμπειρίαν ἢ γνῶσιν ἰδιαιτέρας τέχνης ἢ ἐπιστήμης (298 πολ. δικον.) ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 11716 τοῦ 1854, τμ. α'.

Ἡ γνωμοδότησις τῶν πραγματογνωμόνων περὶ τῆς γνησιότητος ἢ μὴ τῆς ὑπογραφῆς ἀποτελεῖ ἀπόδειξιν; ὄχι, διότι τὸ ζήτημα αὐτὸ δὲν ἀπαιτεῖ ἰδιάζουσαν ἐμπειρίαν (ἄρθρ. 298, 453, 233 καὶ 440 τῆς πολ. δικον.) ἀπόφ. 257 τοῦ 1855 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομ. σελ 6031).

Ἡ τῶν πραγματογνωμόνων ἀπόφασις εἶναι ὑποχρεωτικὴ εἰς τὰ δικαστήρια, ὅταν πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος ἀπαιτῆται ἰδιάζουσα ἐμπειρία ἢ γνῶσις ἰδιαιτέρας τέχνης ἢ ἐπιστήμης. Ἐὰν δὲ τοιαύτη ἐμπειρία ἢ γνῶσις δὲν εἶναι ἀναποφεύκτως ἀναγκαία, ἡ απόφασίς των χρησιμεύει ὡς ἁπλῆ γνωμοδότησις (298 πολιτ. δικον.) ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 6 τοῦ 1853.

Ἡ ὑπὸ τῶν πραγματογνωμόνων ἐκτίμησις δὲν εἶναι ὑποχρεωτική, ὅταν ἀφορᾷ ἀντικείμενον, περὶ τοῦ ὁποίου καὶ τὸ δικαστήριον αὐτὸ δύναται νὰ ἔχῃ ἰδίαν γνῶσιν, οἷον ὅταν πρόκηται περὶ τῆς ἀξίας γηπέδου τινὸς προσληφθέντος εἰς τοὺς κήπους τοῦ Βασιλέως· ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 9362 τοῦ 1852.

§ 112. Ἡ πραγματογνωμοσύνη εἶναι ὑποχρεωτικὴ κατὰ πᾶσαν περίστασιν εἰς τὰ δικαστήρια;

Ἀπόφ. Ἐπειδή, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἄρθρου 298 τῆς πολιτ. δικονομίας, ἡ τῶν πραγματογνωμόνων ἀπόφασις, ἐὰν συνταχθῇ κατὰ τοὺς νομίμους τύπους, εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὰ δικαστήρια καὶ ἀποτελεῖ ὡς πρὸς τὸ προκαταρκτικὸν ζήτημα τελείαν ἀπόδειξιν, ὅταν πρὸς λύσιν αὐτοῦ ἀπαιτῆται ἰδιάζουσα ἐμπειρία ἢ γνῶσις ἰδιαιτέρας τέχνης ἢ ἐπιστήμης· ἐὰν δὲ τοιαύτη ἐμπειρία ἢ γνῶσις δὲν εἶναι ἀναποφεύκτως ἀναγκαία, ἡ ἀπόφασις τῶν πραγματογνωμόνων δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὰ δικαστήρια, καὶ χρησιμεύει ὡς ἁπλῆ γνωμοδότησις, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας ταῦτα δύνανται νὰ καταρτίσωσιν ἰδίαν κρίσιν, ἂν καὶ μὴ ἀπαράλλακτον πρὸς τὴν τῶν πραγματογνωμόνων· Ὅταν ὅμως ἡ ἀπόφασις τῶν πραγματογνωμόνων ἦναι ἄκυρος καὶ μὴ οὖσα, ὡς μὴ συνταχθεῖσα κατὰ τοὺς νομίμους τύπους (ἄρθρ. 135 τῆς πολ. δικονομίας), δὲν δύναται οὔτε ὡς ἁπλῆ γνωμοδότησις νὰ χρησιμεύσῃ· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ἐνῷ τὸ ἐφετεῖον διὰ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεώς του θεωρεῖ, ὅτι κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς ἐκθέσεως παρεβιάσθη οὐσιώδης τύπος, μὴ ἀναφερομένων τῶν λόγων, ἐφ᾿ ὧν οἱ πραγματογνώμονες στηρίζουσι τὴν ὁποίαν ἔκαμαν ἐκτίμησιν, λαμβάνει ἀφ᾿ ἑτέρου ὑπ᾿ ὄψιν τὰς ἐκθέσεις ταύτας, καὶ στηριζόμενον εἰς αὐτὰς καὶ εἰς ἰδίας σκέψεις προσδιορίζει τὸν διὰ τοῦ ἐκτιμητικοῦ ὅρκου ὁριστέον ἀνώτατον ὅρον τῆς ζημίας· ὅθεν ἐπὶ ἀκύρων ἐγγράφων στηριχθὲν πρὸς καταρτισμὸν τῆς πεποιθήσεώς του, παρεβίασε τὰς μνησθείσας διατάξεις τῆς πολ. δικονομίας, αἵτινες εἰσὶν οὐσιώδεις, ὡς ῥυθμίζουσαι τὴν ἀποδεικτικὴν ἰσχὺν τῶν ἐγγράφων, ἡ δὲ παραβίασις αὕτη δίδει χώραν εἰς ἀναίρεσιν (ἀριθ. 201 καὶ 807 § 5 πολ. δικον.) ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 69 τοῦ 1854, ἀκυρ. τὴν 331 τοῦ 1846 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν.

§ 113. Παραδεχόμενον τὸ δικαστήριον, ὅτι ἡ ἔκθεσις τοῦ γεωμέτρου ἔχει ἀποδεικτικὴν ἰσχὺν (298 πολ.), δύναται νὰ ἐπιβάλῃ τὸν ἀναπληρωτικὸν ὅρκον ὡς πρὸς τὸ συμπέρασμα τοῦ γεωμέτρου, οἷον ὅτι ἡ ὁδὸς ὑπῆρχε πρὸ τῆς δεῖνος ἐποχῆς. — Ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. πάγου 15 τοῦ 1855, κυροῦσα τὴν 1265 (τοῦ 1851) καὶ 954 (τοῦ 1853) τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν.

Διάφορα ζητήματα.

§ 114. Χωρεῖ ἔνδικόν τι μέσον κατὰ τῶν πράξεων, ἃς συντάσσουσι πραγματογνώμονες διοριζόμενοι ἐξωδίκως ὑπὸ τῶν δια-

δίκων δυνάμει πυρασφαλιστικοῦ συμβολαίου; ὄχι· ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 12900 τοῦ 1855.

§ 115. Ὅταν τὸ δικαστήριον ἐθεώρησε τὴν ἔκθεσιν τῶν πραγματογνωμόνων ὡς δικαστικὴν πρᾶξιν, φέρουσαν νόμιμον τεκμήριον, τουτέστιν ἀπόδειξιν (252 § 2 πολ. δικονομίας) ὅτι οἱ πραγματογνώμονες μετέβησαν ἐπὶ τόπου καὶ ἐξετίμησαν αὐτὰ ἐκεῖνα τὰ κτήματα, περὶ ὧν ἐπρόκειτο, καὶ ἑπομένως ἐπιτρέψαν πρὸς τοὺς προτείναντας τὸ ἐναντίον ν' ἀποδείξωσι τὸν ἰσχυρισμόν των, δὲν ἔχουσιν οὗτοι συμφέρον καὶ δικαίωμα νὰ προσβάλωσι τὴν ἀπόφασιν, καθότι δι' αὐτῆς μόνον τὰ διὰ τῆς ἐκθέσεως κεκτημένα δικαιώματα τοῦ ἐνάγοντος προσεβλήθησαν· ἀπ. πολ. Ἀρ Πάγου 19 τοῦ 1851.

§ 116. Ἡ κατὰ τοῦ κύρους τῆς πραγματογνωμοσύνης, ἣν ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ διέταξε, διένεξις ποῦ ὑπάγεται; ἴδε τὴν 252 τοῦ 1852 ἀπόφ. τοῦ Ἀρ. Πάγου ἐν λέξει Μικτὴ Ἐπιτροπή.

§ 117. Πραγματογνωμόνων ψευδορκία. — Ἴδε ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 77 τοῦ 1852 ἐν λέξει *Ψευδορκία*.

§ 118. Ἴδε ἀπόφασιν πολιτ. Ἀρ. Πάγου 59 τοῦ 1845, σκέψιν πρώτην, μὴ περιέχουσαν σπουδαῖόν τι ζήτημα.

§ 119. Ὅρα ἀπόφασιν 5565 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν περὶ οριστικότητος ἀποφάσεων.

§ 120. Ἀπὸ ποίας ἐποχῆς ἄρχεται, ὅταν διατάχθῃ πραγματογνωμοσύνη, ἡ πρὸς ἀνατροπὴν προθεσμία; ἴδε ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 192 τοῦ 1854 ἐν λέξει Ἀνατροπή.

§ 121. Ὅρα τὰς λέξεις Αὐτοψία.— Εἰσηγητής.— Ἀπόδειξις. — Μάρτυρες.— Ἔκθεσις.

Σχέδια πόλεων.

§ 122. Ὅρα τὴν λέξιν *Γήπεδα* ἐν Εὑρ. τόμ. 5 σελ. 461 ἐπ. ἔνθα καὶ ἡ 54 τοῦ 1845 ἀπόφ. τοῦ Ἀρ. Πάγου.

§ 123. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 25 τοῦ ἀπὸ 12 νοεμβρίου 1836 Βασ. Διατάγματος, χρέος τῶν πραγματογνωμόνων εἶναι νὰ ἐκτιμῶσι κατὰ τὴν ἰδίαν ἑαυτῶν πεποίθησιν, οὐδὲ διαγράφονται κανόνες, καθ' οὓς ἡ ἐκτίμησις αὕτη πρέπει νὰ γίνεται· μόνον δὲ ὅταν δὲν συμφωνῶσιν οὗτοι πρὸς ἀλλήλους ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τῆς ἀποζημιώσεως, τὸ δικαστήριον αὐτὸ προσδιορίζει τὴν τιμήν, ἔχον ὑπ' ὄψιν εἴτε τὴν τρέχουσαν ἀξίαν, εἴτε τὰς προλαβούσας καὶ νεωτέρας πωλήσεις τοῦ αὐτοῦ γηπέδου, ἢ καὶ τῶν γειτονικῶν τῆς αὐ-

τῆς ποιότητος γηπέδων. Ὁ ἀρχιτέκτων τῆς πόλεως δὲν ὀφείλει νὰ ὁρίσῃ τὸ μέτρον, εἰμὴ ὅταν οἱ πραγματογνώμονες ἔχωσιν ἀμφιβολίαν. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 54 τοῦ 1845.

§ 124. Ὑπὸ ποίων διορίζονται οἱ πραγματογνώμονες πρὸς ἐκτίμησιν τῶν γηπέδων, τὰ ὁποῖα ὡς τεμάχια ἀφαιροῦνται;

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ εἰς τὴν παροῦσαν δίκην ἐπρόκειτο, ὡς ἀπὸ τὴν προσβαλλομένην ἀπόφασιν προκύπτει, περὶ τεμαχίου τοῦ ἀναιρεσείοντος Δρ. Ν. Δρόσου ἀφαιρουμένου ἀπὸ τὴν ῥυμοτομίαν τῆς ὁδοῦ Βουλεβαρίου καὶ Νικοδήμου, ὑπαγομένου ἑπομένως εἰς τὴν δευτέραν ταύτην κατηγορίαν τῶν τεμαχίων, καὶ ἐκτιμηθέντος ὑπὸ δύο διαιτητῶν, ἐξ ὧν τὸν μὲν διώρισεν ὁ ἰδιοκτήτης Δρ. Ν. Δρόσου, τὸν δὲ τὸ δημοτικὸν συμβούλιον· ὅθεν τὸ δικάσαν ἐφετεῖον, ἀποῤῥίψαν τὴν κατὰ τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως ἔφεσιν τοῦ Δρόσου, διὰ τὸν λόγον ὅτι κατὰ τὰ μνησθέντα διατάγματα, ἡ ἐκτίμησις τοῦ τεμαχίου τούτου, ἔπρεπε νὰ γίνῃ ὑπὸ πραγματογνωμόνων διοριζομένων παρὰ τῶν μερῶν ἄνευ μεσολαβήσεως τοῦ δημοτ. συμβουλίου, ἡρμήνευσε ψευδῶς, καὶ ἐσφαλμένως ἐφήρμοσε τὰ διατάγματα ταῦτα.

Ἐπειδὴ τὸ ἄρθρ. 25 τοῦ μνησθέντος ἀπὸ 12 νοεμβρίου διατάγματος, διαλαμβάνον ὅτι ἡ ἐκτίμησις τοῦ τεμαχίου, θέλει γίνεσθαι ὑπὸ δύω πραγματογνωμόνων, τῶν ὁποίων τὸν μὲν διορίζει ὁ ἰδιοκτήτης, τὸν δὲ τὸ δημοτικὸν συμβούλιον, ἐννοεῖ βεβαίως τὸν ἰδιοκτήτην τοῦ ἀπὸ τὴν ὁδὸν ἀφαιρουμένου τεμαχίου, τὸν ἔχοντα πρὸς ἀποζημίωσιν δικαίωμα, καὶ ὄχι τὸν ἰδιοκτήτην τοῦ μένοντος γειτονικοῦ γηπέδου, τὸν πρὸς ἀποζημίωσιν ὑπόχρεον, ὅστις ἀντιπροσωπεύεται νομίμως ἀπὸ τὸν παρὰ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου διοριζόμενον διαιτητήν. Τὸ δὲ πρὸς τὴν ἰδιοκτησίαν σέβας ἀπήτει, ὥστε ὁ νομοθέτης νὰ χορηγήσῃ εἰς τὸν ἀναγκαστικῶς καὶ χάριν δημοσίας ὠφελείας στερούμενον τὸ κτῆμά του πολίτην τὸ δικαίωμα κἂν νὰ διορίσῃ αὐτὸς ὁ ἴδιος τὸν μέλλοντα νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν ἰδιοκτησίαν του πραγματογνώμονα. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 34 τοῦ 1845.

§ 125. Ὅρα σχετικὰ ζητήματα ἐν λέξει *Γήπεδα* Εὐρ. τόμ. 5 ὅρα τὴν λέξιν Ἄρσις συγκρ. § 14.

§ 126. Ὅρα καὶ ἐν λέξει Ἄρ. Πάγος τὴν 44 τοῦ 1845 πολ. Ἀρ. Πάγου ἀπ.

§ 127. Ἔφεσις κατὰ πρωτοκ. πραγματογνωμόνων· ὅρα τὴν λέξιν Ἔφεσις § 131[6].

§ 128. Ὑπάγονται εἰς ἔφεσιν αἱ τῶν πρωτοδικείων ἀποφάσεις, εἰς τὰς ὁποίας πρόκειται περὶ τῆς ἐκτιμήσεως τῶν τεμαχίων, τὰ

όποῖα παραχωροῦνται εἰς ἄλλους ἰδιοκτήτας. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 217 τοῦ 1838, ἣν ἐν λέξ. *Ἔφεσις*.

§ 129. Αἱ πράξεις τῶν προέδρων, δι' ὧν κηρύττουν ἐκτελεστὰς τὰς ἀποφάσεις τῶν πραγματογνωμόνων, οἱ ὁποῖοι διορίζονται κατὰ τὸν ἀπὸ 12 νοεμβρίου 1836 νόμον, ὑπόκεινται εἰς ἀνακοπήν· ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 200 τοῦ 1838, ἧς περίλ. καὶ ἐν λέξ. *Ἔφεσις*.

§ 130. Ἡ ἀπόφασις τοῦ προέδρου τῶν πρωτοδικῶν, διὰ τῆς ὁποίας κηρύττεται ἐκτελεστὴ ἡ ἀπόφασις τῶν, κατὰ τὸ ἀπὸ 12 νοεμ. 1836 διάταγ. διοριζομένων πραγματογνωμόνων, δύναται νὰ ἀνακοπῇ· αἱ ἀποζημιώσεις δὲ τῶν γηπέδων, περὶ ὧν γίνεται λόγος εἰς τὸ διάταγμα αὐτό, πρέπει νὰ κανονισθῶσι κατὰ τὰς τιμὰς τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ὁ γείτων ζητεῖ ἢ προσκαλεῖται νὰ τὸ λάβῃ· ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 15 τοῦ 1842, ἣν ἐν λέξει *Γήπεδα*.

§ 131. Ἡ ἀπόφασις τοῦ προέδρου τῶν πρωτοδικῶν, διὰ τῆς ὁποίας κηρύττεται ἐκτελεστὴ ἡ ἀπόφασις τῶν κατὰ τὸ ἀπὸ 12 νοεμ. 1836 διάταγ. διοριζομένων πραγματογνωμόνων, δύναται νὰ ἀνακοπῇ. Αἱ ἀποζημιώσεις δὲ τῶν γηπέδων, περὶ ὧν γίνεται λόγος εἰς τὸ διάταγμα αὐτό, πρέπει νὰ κανονισθῶσι κατὰ τὰς τιμὰς τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ὁ γείτων ζητεῖ ἢ προσκαλεῖται νὰ τὸ λάβῃ. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 15 ἐν σελ. 63 τῆς σειρᾶς τοῦ 1842.

§ 132. Ὡς πρὸς τὰ γήπεδα, τὰ ὁποῖα ἀφαιροῦνται ἐκ τῆς ῥυμοτομίας κτλ., ἴδε τὴν λέξιν *Σχέδια*.

§ 133. Περὶ τῆς ἐννοίας τοῦ ἄρθρου 25 τοῦ ἀπὸ 12 νοεμβρ. 1836 νόμου περὶ τοῦ σχεδίου τῆς πόλεως Ἀθηνῶν, ἴδε ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 97 τοῦ 1847.

§ 134. Ὡς πρὸς τοὺς πραγματογνώμονας, οἵτινες ἐκτιμῶσι τὰ λόγῳ δημοσίας ἀνάγκης ἀφαιρούμενα γήπεδα, ἴδε ἀπ. Ἀρ. Πάγου 241 τοῦ 1853 ἐν λέξει Σχέδια, ὅπου ἡ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΙΣ.

Πίναξ Λεκτικὸς

τῆς λέξ. ΠΡΑΓΜΑΤΟΓΝΩΜΟΝΕΣ (πολ. δίκ.)

Σημ. Οἱ ἀριθ. σημαίνουσι τοὺς §§. τῆς σελίδος — 132.

ΠΡΑΓΜΑΤΟΓΩΜΟΝΕΣ (ἐπὶ ποιν. ὑποθ.)

§ 1. Πρὸς ἀπόδειξιν τῆς πρὸς τὸ ἐργάζεσθαι ἀνικανότητος δύνανται νὰ χρησιμεύσωσι καὶ ἄλλα μέσα ἐκτὸς τῆς αὐτοψίας; Ναί. (ἀπ. Ἀρ. Πάγου 206 τοῦ 1839).

§ 2. Δὲν ὑπάρχει παράβασις τοῦ ἄρθρου 98 τῆς ποιν. δικονομίας, ὅταν οἱ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλοι ἐβεβαίωσαν ἄνευ συμπαραλαβῆς πραγματογνωμόνων, ἂν κλείς τις προσηρμόζετο εἰς θύραν τινά, καθότι δὲν ἀπαιτεῖται πρὸς τοῦτο ἰδιαιτέρα τις γνῶσις. Ἐκτὸς δὲ τούτου, ἡ ἔνστασις αὕτη πρέπει νὰ προτείνηται εἰς τὰ κατώτερα δικαστήρια· (458 ποιν. δικον.). ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 24 τοῦ 1842.

§ 3. Οἱ πραγματογνώμονες, πρὶν ἀναλάβωσι τὰς ἐργασίας των, πρέπει νὰ ὁρκίζωνται ἐνώπιον τῶν διοριζόντων αὐτοὺς ὑπαλλήλων, ἐκτὸς ἐὰν ἐφάπαξ ὡρκίσθησαν πρὸς ἐκπλήρωσιν τοιούτων ἔργων· ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 74 τοῦ 1854.

§ 4. Γενομένης τῆς ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ αὐτοψίας κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπὶ ἀκροατηρίου συζητήσεως, ἡ προφορικὴ τοῦ ἰατροῦ γνωμοδότησις δύναται νὰ ἐκτεθῇ ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς συνεδριάσεως. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 41 τοῦ 1854.

§ 5. Ἂν ἡ γνωμοδότησις τῶν πραγματογνωμόνων εἶχεν ἰσχὺν δεδικασμένου πράγματος, τὰ δικαστήρια δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ δικάσωσιν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως· ἀποτελοῦσα δὲ μόνον τελείαν ἀπόδειξιν ὡς πρὸς τὸ προκείμενον ζήτημα ἀφίνει τοὺς δικαστὰς ἐλευθέρους νὰ ἀποφασίσουν τὸ ἀξιόποινον ἢ μὴ τῆς ἀποδειχθείσης πράξεως (1). ἀπόφ. ποιν. Ἀρ Πάγου 11 τῆς 27 Ἰουνίου 1835 (σελ. 229 τοῦ πρώτου τόμου τῆς Νομολ.)

§ 6. Δὲν ὑποχρεοῦται τὸ δικαστήριον νὰ διατάξῃ δικαστικὴν αὐτοψίαν, ὅταν ἐκ τῶν ληφθεισῶν μαρτυριῶν ἐπείσθη περὶ τῆς πράξεως· ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 78 τοῦ 1854.

§ 7. Ἡ παράδοσις τῆς περὶ αὐτοψίας ἐκθέσεως τοῦ ἰατροῦ, γενομένη εἰς τὸν ἀστυνόμον, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ἐνηργήθη ἡ πρᾶξις, εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν νόμον· ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 73 τοῦ 1854.

§ 8. Κατὰ τὸ ἄρθρον 98 τῆς ποιν. δικονομίας, ὅταν ἡ αὐτοψία ἀπαιτῇ γνώσεις καὶ πεῖραν, ἰδίως δὲ ἰατρικάς, χειρουργικάς, χημικὰς καὶ παρομοίας ἄλλας, τὰς ὁποίας οἱ δικασταὶ καὶ οἱ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλοι, ὡς τοιοῦτοι, δὲν ἔχουν συνήθως, προσκαλοῦνται τότε, κατὰ τὰς περιστάσεις, εἷς ἢ καὶ πλείονες ἐμπειροτέχναι· ἐπομένως ἡ αὐτοψία περὶ τοῦ ἂν ἡ πλαστὴ κλεὶς προσαρμόζηται εἰς τὴν θύραν, δὲν ἀπαιτεῖ τοιαύτας ἰδιαιτέρας γνώσεις. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 24 τοῦ 1842.

---

(1) Ὁ λόγος τῆς ἀναιρέσεως ἦτον ὅτι ἡ γνωμοδότησις τῶν πραγματογνωμόνων ἰσχὺν ἔχει δεδικασμένου κατὰ τὸ ἄρθρον 107 τῆς ποιν. δικον.

[illegible] ὑπ[illegible]θ.)
[illegible] ἐγκλήματος τῆς ἀνθρω-
[illegible] ἔκθεσις πραγματογνωμό-
[illegible] 1827.

[illegible] πραγματογνωμόνων, ἐπὶ ποινικῶν [illegible]κοινον, ὅταν ἀφορᾷ πράγματα, πρὸς διά-[illegible]ται ἰδιαιτέρα πεῖρα, ἡ γνῶσις ἰδιαζού-[illegible] καὶ διορισθῶσι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον [illegible]μονες (107 ποιν. δικον.). Ἄλλως τὸ δικαστή-[illegible]κηρυχθῇ ἀπ' αὐτήν. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 8 τοῦ [illegible]

§ 11. Ἡ μὴ ὅρκισις τῶν πραγματογνωμόνων δὲν ἐπιφέρει ἀναί-[illegible] ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 39 τοῦ 1848.

§ 12. Ὅταν ὁ νομοϊατρὸς προσέλαβεν εἰς νεκροψίαν τινὰ καὶ ἄλλον ἰατρόν, μὴ ὡρκισμένον ἐν τάξει, ἡ ἔκθεσις εἶναι ἄκυρος· (101 ποιν. δικον.).

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἡ νεκροψία καὶ ἡ περὶ τῆς ἰδιότητος τῶν πληγῶν γνωμοδότησις δὲν ἐνηργήθη ὑπὸ μόνου τοῦ νομοϊατροῦ Ἀνίνου, ἀλλὰ συνάμα καὶ ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ Παππαδοπούλου, προσληφθέντος πρὸς ταύτην παρ' ἐκείνου καὶ συνυπογράψαντος τὴν ἀπὸ 27 ἰουνίου 1852 ἔκθεσιν, ὡς ἐξ αὐτῆς ταύτης τῆς ἐκθέσεως ἀποδεικνύεται· ἡ δὲ σκέψις τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων, ὅτι δῆθεν ὁ νομοϊατρὸς Ἄνινος εἰς τὸ τέλος προσέλαβε καὶ τὸν ἰατρὸν Παππαδόπουλον ὡς βοηθόν, ὅστις συνυπέγραψε τὴν ἔκθεσιν, καὶ ὅτι τοῦτο δὲν βλάπτει τὸ ἔγκυρον τῆς ἐκθέσεως κατὰ τὴν νομικὴν ἀρχήν, τὸ ὠφέλιμον διὰ τοῦ ἀνωφελοῦ; δὲν βλάπτεται, εἶναι ἐσφαλμένη, ἡ δὲ ἀρχὴ αὕτη δὲν ἐφαρμόζεται ἐπὶ τοῦ προκειμένου, καθότι ἐνεργησάντων ἀμφοτέρων τῶν ἰατρῶν ὁμοῦ τὴν νεκροψίαν, ἀναντιῤῥήτως δὲν ὑπάρχει βεβαιότης τις ὅτι ὑπερίσχυσεν ἐπ' αὐτῆς μόνη ἡ γνώμη τοῦ νομοϊατροῦ, ὥστε νὰ ὑποτεθῇ ὅτι ἐγένετο ἡ ἔκθεσις κατὰ τὴν πεποίθησιν αὐτοῦ, ἀλλ' ἐνδέχεται νὰ ἐπηρεάσθῃ ἐν μέρει ἢ καθ' ὁλοκληρίαν ἡ γνώμη τοῦ νομοϊατροῦ ὑπὸ τῆς γνώμης καὶ τῶν παρατηρήσεων τοῦ ἑτέρου ἰατροῦ Παππαδοπούλου, καὶ οὕτω νὰ συνετάχθη ἡ περὶ τῆς νεκροψίας ἔκθεσις κατὰ τὴν γνώμην τούτου, παραδεχθεῖσαν καὶ παρὰ τοῦ Νομοϊατροῦ.

Ἐπειδὴ ἂν καὶ ὁ ἰατρὸς Παππαδόπουλος προσελήφθη εἰς τὴν ἐργασίαν ταύτην τῆς νεκροψίας παρὰ τοῦ νομοϊατροῦ, ὡς προεῤῥέθη, τουτέστιν ἄνευ παραγγελίας τοῦ εἰσαγγελέως ἢ ἀνακριτικῆς ἀρχῆς, ὅπερ καθιστᾷ μὴ ἔγκυρον τὴν ἔκθεσιν, μολοντοῦτο καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι δυνάμει παραγγελίας τῶν εἰρημένων ἀρχῶν συνέπραξεν

οὗτος εἰς τὴν ἐργασίαν τῆς νεκροψίας ὁμοῦ μὲ τὸν ὁμοϊατρὸν, ἔπρεπεν ἀναγκαίως, κατὰ τὸ ἄρθρον 101 τῆς ποινικῆς δικονομίας, νὰ ὁρκισθῇ πρὶν ἢ ἀναλάβῃ τὴν ἐργασίαν ταύτην, ἐκτὸς ἐὰν ὡρκίσθη ἅπαξ πρὸς ἐκπλήρωσιν τοιούτων ἔργων. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 31 τοῦ 1853.

§ 13. Ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου δὲν δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν λόγος ἀναιρέσεως, στηριζόμενος εἰς τὸ ἄτακτον προανακριτικῆς τινὸς πράξεως, οὔτε ὑπάρχει νόμος διατάττων, ὅτι πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἀνθρωποκτονίας εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαία ἔκθεσις πραγματογνωμόνων· ἀπ. ποιν Ἀρ. Πάγου ρζ' τοῦ 1836 (σελ. 6 τόμ. ά τῆς Νομολ.).

ΠΡΑΚΤΙΚΑ (ἐπὶ ποιν. ὑποθ.).

Ἴδε τὰς λέξεις Ἔκθεσις.—Σύνθεσις.—Δημοσιότης.—Μάρτυρες ἐπὶ ποιν. ὑποθ.—Ὁμολογία.

Περὶ τῶν *πρακτικῶν* δὲν θεωρῶ ἀναγκαῖον εἰμὴ ὀλίγα τινὰ νὰ εἴπω, τὰ ἑξῆς·

§ 1. Τὰ πρακτικὰ δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ περιέχωσι τὰς μαρτυρίας καὶ τὴν ὁμολογίαν τοῦ κατηγορουμένου, ἐκτὸς ὅταν παρετηρήθησαν ἀντιφάσεις, προσθῆκαι ἢ μεταβολαὶ εἰς τὰς καταθέσεις τῶν μαρτύρων, ἐπειδὴ ἡ μνεία αὕτη δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς βάσις κατηγορίας κατὰ τῶν μαρτύρων. — Ὡς, προσέτι, ὅταν ὁ εἰσαγγελεὺς ἀπαιτήσῃ νὰ γίνῃ μνεία τῆς ἐν τοῖς πρακτικοῖς· rej. 12 δεκεμβρίου 1840. Εἰς τὴν ἡμετέραν νομολογίαν εὑρίσκετε τὰ ἑξῆς·

ά) Καταχωρίζονται αἱ μαρτυρίαι; ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 36 τοῦ 1854 ἐν λέξει μαρτυρίαι (ἐπὶ ποιν. δικ.).

ϐ') Ἀρκεῖ ἡ ἐν τοῖς πρακτικοῖς μνεία ὅτι ὁ μάρτυς κατέθεσεν ὅσα καὶ ἐν τῇ προανακρίσει. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 106 τοῦ 1852.

γ') Δὲν εἶναι λόγος ἀναιρέσεως (458 ποιν. δικ.) ὅτι εἰς τὰ πρακτικὰ δὲν ἐσημειώθη ἡ κατάθεσις μάρτυρος, μὴ ἐξετασθέντος κατὰ τὴν ἀνάκρισιν· ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 36 τοῦ 1847.

δ') Ἡ μὴ καταχώρησις ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῶν (εἰς τοὺς μάρ-

τυρας) ἀπαντήσεων καὶ ἐρωτήσεων δὲν ἐπιφέρει ἀναίρεσιν. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 42 τοῦ 1848.

ε) Δὲν ἀπαιτεῖ ὁ νόμος νὰ περιγράφωνται ἐν τοῖς πρακτικοῖς λεπτομερῶς αἱ ἐρωτήσεις καὶ ἀπαντήσεις τῶν μαρτύρων. ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 83 τοῦ 1850.

ς΄) Μαρτυρήσαντος τοῦ μάρτυρος καὶ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ὅσα καὶ εἰς τὴν προανάκρισιν, δὲν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ σημειωθῇ ἐν τοῖς πρακτικοῖς ἐμπεριστατωμένως ὁλόκληρος ἡ μαρτυρία του, ὅπερ γίνεται ὅταν ὁ μάρτυς δὲν ἐξετάσθη (80 ποιν. δικον.) ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 32 τοῦ 1850.

ζ΄) Δὲν ὑπάρχει λόγος ἀναιρέσεως, ἂν ἐν τοῖς πρακτικοῖς δὲν ἐγένετο μνεία τῶν ὑπὸ τοῦ μάρτυρος (μὴ ἐξετασθέντος εἰς τὴν ἀνάκρισιν) ἐκτεθέντων. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 67 τοῦ 1851.

§ 2. Ἂν ὑπάρχῃ διαφωνία μεταξὺ προέδρου καὶ γραμματέως περί τινος γεγονότος; τότε, κατὰ τοὺς γάλλους συγγραφεῖς, σημειοῦται: κατὰ τὴν ἀδιάσειστον καὶ πλήρη πίστιν (croyance) τοῦ προέδρου. rejet 30 σεπτεμβρίου 1824.

§ 3. Ἔντυπα πρακτικὰ δὲν συγχωροῦνται παρὰ τοῖς γάλλοις. Morin, λέξ. procès - verbaux. Ἀλλά, παρ' ἡμῖν, ὅταν ὁ κατηγορούμενος δὲν ἀποδεικνύῃ, ὅτι εἰς τὰ ἔντυπα πρακτικὰ παρεβιάσθη διατύπωσίς τις ἢ παρελείφθη τι, δὲν ὑπάρχει λόγος ἀναιρέσεως διὰ τοῦτο καὶ μόνον ὅτι εἰσὶν ἔντυπα. ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 62 τοῦ 1854.

§ 4. Πρέπει νὰ σημειῶνται ἐν αὐτοῖς τὰ παρεμπίπτοντα τῆς συνεδριάσεως καὶ αἱ ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις.

§ 5. Πρέπει νὰ μνημονεύηται ἐν αὐτοῖς ἡ ἀπόφασις, δι' ἧς οἱ σύνεδροι ἐνέκριναν τὴν προσθήκην ἐνόρκων πλέον τῶν 12 διὰ τὰ τυχαῖα κωλύματα· ὅτι δὲ οἱ σύνεδροι διατάττουσι τοῦτο, ἴδε ἀποφ. ἀκυρ. 5 καὶ 10 μαΐου — καὶ 28 ἰουνίου 1832 — 25 ἰουλίου 1833 — καὶ 13 σεπτεμβρίου 1834.

§ 6. Ἂν ἡ συνεδρίασις ἐξακολουθήτῃ καὶ τὴν ἐπαύριον, γίνεται μνεία ἐν τοῖς πρακτικοῖς, περὶ τῆς συνθέσεως τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων καὶ ἐνόρκων· ἴδε τὴν λέξιν Σύνθεσις καὶ Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 769· ἡ μνεία αὕτη γίνεται, ὡς ἐν παραδείγματι, οὕτως·

«Ἐνταῦθα ἐγένετο ὀλίγων λεπτῶν διακοπή, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁποίας τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων προέβη εἰς τὴν κλήρωσιν τριῶν ἄλλων ὑποθέσεων, αἵτινες σήμερον πρόκειται νὰ συζητηθῶσι. Μετὰ ταῦτα ἐπανελήφθη ἡ συζήτησις τῆς προκειμένης κατὰ τοῦ . . . . δίκης. Ἡ συνεδρίασις ἐγένετο δημοσίως εἰς τὸ αὐτὸ ὡς ἀνωτέρω κατάστημα, παρόντων τῶν ὡς ἀνωτέρω προέδρου,

συνέδρων, γραμματέως, εἰσαγγελέως, τοῦ κατηγορουμένου . . . μετὰ τοῦ συνηγόρου του . . . . Κατὰ διαταγὴν τοῦ προέδρου ἀνεγνώσθησαν τὰ ὀνόματα τῶν ἐνόρκων . . . . καὶ ἅπαντες παρόντες, κατέλαβαν τὰς ὡς ἀνωτέρω θέσεις των » (άπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 70 τοῦ 1853).

§ 7. Μνεία ὅτι ἡ ἀπόφασις ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ προέδρου παρόντων τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτουμένων προσώπων· cons. 15 δεκεμβρίου 1815. Πρλ. Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 771 ἑπ.

§ 8. Μνεία τῆς ὁρκωμοσίας τῶν 12 ἐνόρκων — καὶ τῆς τοῦ προσθέτου. Καλὸν νὰ ἀντιγράφηται εἰς τὰ πρακτικὰ πλήρης ὁ ὅρκος, ἀλλὰ καὶ ἁπλῆ ἡ εἰς τὸ ἄρθρον τοῦ ὀργανισμοῦ παραπομπὴ ἀρκεῖ.

§ 9. Μνεία τῆς ὁρκωμοσίας ἑκάστου μάρτυρος. Εὑρ. λέξις Ὅρκος σελ. 369 ἑπ.

Τὰ πρακτικὰ πρέπει νὰ βεβαιῶσιν ὅτι ὁ μάρτυς ὡρκίσθη, ὡς διατάσσει τὸ ἄρθρον 121 τῆς ποιν. δικονομίας· ἄλλως ἐπέρχεται ἀναίρεσις (458 § 14 ποιν. δικον.) ὁ δὲ γραμματεὺς τιμωρεῖται πειθαρχικῶς διὰ τὴν παράλειψιν ταύτην (80 292 ὀργ.) — άπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 83 τοῦ 1854 — ἴδε τὴν λέξιν Ὅρκος ἐπὶ ποιν. ὑποθέσεων.

§ 10. Μνεία τοῦ λόγου, δι' ὃν μάρτυς τὶς δὲν ὡρκίσθη.

§ 11. Αἱ ἀποφάσεις, ὅσαι ἐκδίδονται ἐπὶ δικῶν συζητουμένων κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, ἀναγινώσκονται δημοσίως. Μνεία λοιπὸν περὶ τούτου τῆς ἐπαναλήψεως τῆς μυστικότητος (1). — Μνεία ὅτι μετὰ τὸ πέρας τῆς συζητήσεως καὶ πρὸ τῆς ἀνακεφαλαιώσεως ἠνεῴχθησαν αἱ θύραι τοῦ Ἀκροατηρίου, καὶ ὅτι ἐν πλήρει δημοσιότητι ἐγένετο ἡ ἀνακεφαλαίωσις. Cass. 22 ἀπριλ. 1820. — 12 δεκεμβρίου καὶ 18 σεπτεμβρίου 1823. — 26 μαΐου 1831. — 30 μαρτίου 1837.

§ 12. Μνεία περὶ τῆς δημοσιότητος τῆς συνεδριάσεως εἶναι ἀπαραίτητος. — Ἂν ἐξακολουθήσῃ ἡ συνεδρίασις καὶ κατ' ἄλλην ἡμέραν, γίνεται νέα μνεία τῆς *δημοσίου* συνεδριάσεως, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐθεωρήθη ἀπολύτως ἀναγκαῖον· (ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου τοῦ 1856). Ἐπειδὴ ἡ δευτέρα συνεδρίασις εἶναι συνέχεια τῆς πρώτης.

§ 13. Ἂν ἡ συνεδρίασις γίνῃ κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, πρέπει νὰ γίνεται μνεία τῆς περὶ τούτου προτάσεως καὶ ἀποφάσεως, αἱ

---

(1) Πρλ. Εὑρ. τόμ. 5 σελ. 769 ἑπ.

αἰτιολογίαι τῆς ὁποίας, κατὰ τοὺς γάλλους, σημειοῦνται, ἐν περιλήψει εἰς τὰ πρακτικά.

§ 14. Ἡ μὴ ῥητὴ εἰς τὰ πρακτικὰ μνεία τῆς θέσεως, ἣν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ κατέλαβον οἱ ἔνορκοι, δὲν εἶναι λόγος ἀναιρέσεως. ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 7 τοῦ 1850.— Ἴδε τὴν λέξιν Ἔνορκος.

§ 15. Ἡ μὴ ῥητὴ μνεία τοῦ εἴδους καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἀναγνωσθέντων ἐγγράφων δὲν ἀποτελεῖ λόγον ἀναιρέσεως. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 32 τοῦ 1850.

§ 16. Δὲν εἶναι ἀνάγκη ν' ἀναφέρῃ ὁ γραμματεὺς εἰς τὰ πρακτικὰ τὴν κατηγορίαν καὶ τὰς ἐν αὐτῇ αἰτήσεις, καθότι ἡ κατηγορία εἶναι ἔγγραφος. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 49 τοῦ 1850.

§ 17. Ὅταν τὰ πρακτικὰ διαλαμβάνωσιν εἰς τὸ τέλος, ὅτι ὁ πρόεδρος κατὰ τὴν ἐξέτασιν ἑκάστου μάρτυρος ἠρώτα τοὺς κατηγορουμένους ἂν ἔχωσι ν' ἀποτείνωσιν ἐρωτήσεις, δὲν ὑπάρχει ἔλλειψίς τις· ἄλλως τε τὸ τοιοῦτον δὲν δίδει χώραν εἰς ἀναίρεσιν (386 ποιν. δικον.) ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 67 τοῦ 1854.— Ἴδε ἐν Εὑρ, τόμ. 10 σελ. 141 ἐπ. (λέξις Μάρτυρες).

§ 18. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ σημειῶνται ἐν τοῖς πρακτικοῖς αἱ μηδὲν ἀποτέλεσμα παραγωγοῦσαι ἐρωτήσεις τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τοὺς μάρτυρας. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 41 τοῦ 1850.

§ 19. Εἰς τὰ πρακτικὰ πρέπει νὰ γίνηται λόγος, ὅτι ἠκούσθη ὁ κατηγορούμενος· (407 §. 8 ποιν. δικον.) ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου κλά τοῦ 1839.

§ 20. Ὁ νόμος δὲν διατάττει νὰ ἀντιγράφηται εἰς τὰ πρακτικὰ ὁλόκληρος ἡ ἐτυμηγορία τῶν ἐνόρκων, ἀλλ' ἀρκεῖ νὰ γίνηται εἰς αὐτὰ μνεία τῆς ἀναγνώσεως αὐτῆς· ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου ροτ' τοῦ 1836.— Ἴδε τὴν λέξ. Ἐτυμηγορία.

§ 21 Ἡ εἰς τὰ πρακτικὰ παράλειψις τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀναπληρώσαντος τὸν εἰσαγγελέα, δὲν εἶναι λόγος πρὸς ἀναίρεσιν, ἀφοῦ ἐξ αὐτῶν βεβαιοῦται ὅτι τοιοῦτος ἔλαβε μέρος εἰς τὴν συγκρότησιν τοῦ δικαστηρίου. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 88 τοῦ 1854.— Ἴδε τὴν λέξιν Σύνθεσις.

§ 22. Τὰ πρακτικὰ τῶν ποινικῶν δικαστηρίων πρέπει νὰ συντάσσωνται καὶ ὑπογράφωνται ἐντὸς τῶν 24 ὡρῶν· (88 ποιν. δικ.) ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 90 τοῦ 1851.

§ 23. Ὅρα τὴν λέξιν Μάρτυρες, ἔνθα ἡ 13 τοῦ 1846 ποιν. ἀπόφασις τοῦ Ἀρ. Πάγου.

§ 24. Τὰ εἰς τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων τῶν δικαστηρίων διαλαμβανόμενα ὑποτίθενται κατὰ τὸν νόμον ἀληθῆ καὶ φέρουσι

πλήρη πίστιν μέχρις ὅπου ἀποδειχθῇ τὸ ἐναντίον. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου ρμά τοῦ 1837.

§ 25. Ὁ παρὰ τοῖς κακουργιοδίκαις γραμματεὺς δὲν ὑποχρεοῦται (ἄρθρ. 453, 79 καὶ 80 ποιν. Ἐλλ. δικον.) νὰ συντάξῃ τὰ πρακτικὰ τῆς συνεδριάσεως, διαρκούσης αὐτῆς, μήτε τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς δημοσιεύσεως τῆς ἀποφάσεως.

Τὰ πρακτικὰ δύνανται νὰ γραφῶσιν ἀπὸ πάντα ἄλλον παρὰ τὸν γραμματέα, τὸν παρευρεθέντα εἰς τὰς συζητήσεις, ἀρκεῖ νὰ ὑπογραφῶσιν ἀπὸ τὸν πρόεδρον καὶ τὸν γραμματέα (κατὰ τὴν ἡμετέραν δικονομ. καὶ ἀπὸ τοὺς δικαστὰς) διὰ νὰ παρέχουν πλήρη πίστιν περὶ ὅλων τῶν περιεχομένων ἐν αὐτοῖς. Ἀκυρ. γαλ. 31 Ἰουλίου 1841 (σελ. 2653 Νομ.).

§ 26. Καμμία διάταξις τοῦ νόμου δὲν ἀπαιτεῖ, ὥστε νὰ γίνηται ῥητὴ μνεία εἰς τὰ πρακτικὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κατηγορουμένου κατὰ πᾶσαν ἐρώτησιν, γενομένην ὑπὸ τοῦ προέδρου εἰς ἕκαστον τῶν μαρτύρων, ἀρκεῖ μόνον νὰ βεβαιοῦται ἀπὸ τὰ πρακτικὰ ὅτι οἱ ἐξετασθέντες μάρτυρες ἐγνώριζον ἢ δὲν ἐγνώριζον τοὺς κατηγορουμένους, καὶ μέχρι τίνος ἐκτείνονται αἱ μετ' ἐκείνων σχέσεις των. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 13 τοῦ 1846.

§ 27. Δὲν ἀπαιτεῖται νὰ σημειοῦνται εἰς τὰ πρακτικὰ οἱ πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ κατηγορουμένου προτεινόμενοι ὑπὸ τοῦ συνηγόρου του ἐνώπιον τῶν κακουργιοδικῶν λόγοι, ἀλλὰ μόνον αἱ προτάσεις του· ἡ αὐτὴ ἀπόφ.

§ 28. Ὁ νόμος δὲν διατάσσει, ὥστε νὰ περιέχωνται εἰς τὰ πρακτικὰ τὰ κατὰ τὴν ἀνακεφαλαίασιν ὑπὸ τοῦ προέδρου τῶν συνέδρων λεχθέντα, ἀλλὰ μόνον νὰ βεβαιοῦται ἐκ τῶν πρακτικῶν ὅτι ἔγεινεν ὑπὸ τοῦ προέδρου ἡ ὁριζομένη ἀνακεφαλαίωσις. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 13 τοῦ 1846.

§ 29. Τὰ πρακτικὰ τῶν δικαστηρίων φέρουν πλήρη πίστιν δι' ὅσα ἐν τῷ δικαστικῷ καταστήματι πράττονται· ἑπομένως ἡ βεβαίωσις τοῦ κωλύματος δικαστοῦ τινος θεωρεῖται ὡς ἀληθὴς καὶ δὲν συγχωρεῖται ἡ ἀπόδειξις τοῦ ἐναντίου. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου σκά τοῦ 1838.

§ 30. Ἡ μὴ καταχώρησις ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῶν εἰς τοὺς μάρτυρας ἀπαντήσεων καὶ ἐρωτήσεων δὲν ἐπιφέρει ἀναίρεσιν. ἀπ. ποιν Ἀρ. Πάγου 42 τοῦ 1848.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ συντασσόμενα διὰ τὰς δημοσίους δημοπρασίας.— Ἴδε τὴν λέξιν Φόροι, ἔνθα καὶ αἱ ἀποφάσεις 7612, 10793 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.— Πρλ. προσέτι τὴν λέξ. Δημοπρασίαι.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ (πολ. δικ.) (1).

§ 1. Πρακτικὰ λέγονται αἱ συντασσόμεναι ἐπὶ ἀκροατηρίου κατὰ τὴν συζήτησιν καὶ περὶ τῆς συζητήσεως ἐκθέσεις.

§ 2. Συντάσσονται παρὰ τοῦ γραμματέως καὶ ὑπογράφονται ὑπ' αὐτοῦ μόνον καὶ τοῦ προέδρου (2).

§ 3. Ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς συζητήσεως πρέπει νὰ ὦσι συντεταγμένα τὰ πρακτικά.

§ 4. Ἐνίοτε συντάσσονται ἐκθέσεις καὶ ἐπὶ ἀκροατηρίου· 477, 478, 525 πολ.

§ 5. Αἱ τοῦ ἐναγομένου ἀντιῤῥήσεις δεν εἶναι ἀνάγκη νὰ σημειῶνται εἰς τὰ πρακτικά. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 172 τοῦ 1849.

§ 6. Τὰ πρακτικὰ τοῦ δικαστηρίου, ὃ ἐκηρύχθη ἀναρμόδιον, ἀποτελοῦν ἀπόδειξιν; Ἴδε τὴν 298 τοῦ 1852 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν ἐν λέξει Ἀπόδειξις (εἰς τὸ τυπωθ. παράρτ.).

ΠΡΑΞΙΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗ (3).

Πίναξ λεκτικός.

Ὅρα αὐτὸν εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου.

§ 1. Τί ἐστι πρᾶξις; Ῥάλλ. ἐμπ. δίκ. τόμ. 1 § 666.

§ 2. Εἰς τὸν τόμον 5 τοῦ Εὑρετηρίου σελ. 1 ἐπ. ἐσημείωσα πλεῖστα ἀντικείμενα, ὑπαγόμενα, ὡς πράξεις ἐμπορικαί, εἰς τὰ ἐμποροδικεῖα. Προσθέτω δὲ ἤδη καὶ τὰ ἑπόμενα, ἅτινα ἀνάγονται εἰς ἐμπορικὰς πράξεις, καὶ ὑπάγονται, ὡς τοιαῦτα, εἰς τὴν τῶν

---

(1) Πρλ. Οἰκ. δικον. § 103.

(2) Ἴδε τὰ εἰδικώτερα ἐν τοῖς ἄρθρ. 173—175 πολ.— Πρλ. τὴν λέξιν Ἔκθεσις.

(3) Εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο δὲν εὑρίσκει ὁ ἀναγνώστης εἰμὴ ὕλην ἀκατέργαστον.

ἐμποροδικείων ἁρμοδιότητα. Ταῦτα δὲ πάντα θέλω συνδυάσει εἰς τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ Εὑρετηρίου.

§ 3. Εἰς τὴν περὶ ἐμπ. δικ. πραγμ. τοῦ Κ. Ῥάλλη εὕρηνται τὰ ἑξῆς (1).

Πρᾶξις ἐμπορικὴ 10.— Μεταξὺ πάντων 11.— Μεταξὺ ἐμπόρων 10, 54.— Ἀγορὰ κινητῶν πρὸς μεταπώλησιν 12.— Ἀγορὰ κινητῶν πρὸς ἐκμίσθωσιν 13, 18.— Ἀπαιτεῖται νὰ προτίθεται ὁ ἀγοράζων κερδοσκοπίαν διὰ μεταπωλήσεως ἢ ἐκμισθώσεως 14.— Ἡ ἰδιότης τοῦ ἀγοράζοντος ἀδιάφορος 15.— Ἀγορὰ πιστώσεων 16.— Καθιδρύματος ἐμπορικοῦ 17.— Ἡ ἀγορὰ ἀκινήτων δὲν εἶναι ἐμπορικὴ πρᾶξις 25.— Ἐκτὸς ἂν περιλαμβάνῃ ἀγορὰν ἐμπορευμάτων πρὸς μεταπώλησιν καὶ θεωρηθῇ ὡς παρεπόμενον 25.— Μίσθωσις πρὸς ὑπεκμίσθωσιν 19.— Ἡ πώλησις τῶν προϊόντων ἰδιοκτήτου ἀγροῦ δὲν εἶναι 20.— Ἐπιχείρησις προμηθείας 21.— Δὲν εἶναι τοιαύτη ἡ παρ' ἐμπορικοῦ ὑπαλλήλου προμήθεια τῶν εἰς τὸν προϊστάμενον ἀναγκαίων 22.— Προμήθεια πρὸς τὸ δημόσιον αὐτ.— Μίσθωσις ἐργασίας αὐτ.— Ἐπιχείρησις χειροτεχνίας 24.— Ἀγορὰ ἐργαλείων 25.— Ἐπιχείρησις χειροτεχνίας ἐπὶ ἀκινήτων 26.— Τί ὡς πρὸς τὰ δημόσια ἔργα; 27.— Καὶ ὅταν ἐντὸς τοῦ χειροτεχνείου κατεργάζωνται προϊόντα τοῦ ἰδιοκτήτου ἀγροῦ 28. — Ἐπιχείρησις παραγγελίας 29.— Ἐπιχείρησις μετακομίσεως διὰ γῆς ἢ δι' ὕδατος αὐτ.— Ἐπιχείρησις πρακτορίας 30.— Ἐπιχείρησις πλειστηριάσεων αὐτ.— Ἐπιχείρησις δημοσίων θεαμάτων 31.— Μεσιτεία 32.— Καὶ ὅταν δὲν ἀφορᾷ συνάλλαγμα ἐμπορικὸν λογίζεται πρᾶξις ἐμπορικὴ 33.— Κολλυβιστικαὶ ἐργασίαι 34.— Συναλλαγὴ αὐτ.— Συναλλαγματικὴ 35.— Γῦρος ἢ μεταφορὰ 38. — τραπεζικαὶ ἐργασίαι 39.— Προεξοφλήσεις αὐτ.— Ἐπιχείρησις κατασκευῆς πλοίων 51.— Πώλησις πλοίων αὐτ.— Θαλασσία ἀποστολὴ αὐτ.— Ἀγορὰ ἢ πώλησις τῶν πρὸς τὸν ἐφοπλισμὸν πλοίων ἀναγκαίων 52.— Μίσθωσις τοῦ πλοιάρχου ἢ τοῦ ναύτου 53.— Ναῦλωσις πλοίου 53.— Ναυτικοδάνειον αὐτ.— Ἀσφάλεια 54.— Πράξεις τεκμαιρόμεναι ἐμπορικαὶ ὡς ἐκ τῆς ἰδιότητος τοῦ ἐνεργοῦντος αὐτὰς 55.— Ὅλαι δὲν εἶναι τοιαῦται 56.— Τίς δύναται νὰ ἐνεργήσῃ πράξεις ἐμπορικάς; 67 ἐπ.— Εἰς τίνα ἀπαγορεύεται ἡ ἐμπορία; 95.— Οὐχὶ δὲ καὶ μεμονωμέναι ἐμπορικαὶ πράξεις 97.

---

(1) Οἱ ἀριθμοὶ ἀφορῶσι τὰς σελ. τοῦ πρώτου τόμου τοῦ συγγράμματος αὐτοῦ.

ΠΡΑΓΜΑΤΟΓΝΩΜΟΝΕΣ (ἐπὶ ποιν. ὑποθ.)

§ 1. Πρὸς ἀπόδειξιν τῆς πρὸς τὸ ἐργάζεσθαι ἀνικανότητος δύνανται νὰ χρησιμεύσωσι καὶ ἄλλα μέσα ἐκτὸς τῆς αὐτοψίας; Ναί. (ἀπ. Ἀρ. Πάγου 206 τοῦ 1839).

§ 2. Δὲν ὑπάρχει παράβασις τοῦ ἄρθρου 98 τῆς ποιν. δικονομίας, ὅταν οἱ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλοι ἐβεβαίωσαν ἄνευ συμπαραλαβῆς πραγματογνωμόνων, ἂν κλείς τις προσηρμόζετο εἰς θύραν τινά, καθότι δὲν ἀπαιτεῖται πρὸς τοῦτο ἰδιαιτέρα τις γνῶσις. Ἐκτὸς δὲ τούτου, ἡ ἔνστασις αὕτη πρέπει νὰ προτείνηται εἰς τὰ κατώτερα δικαστήρια· (458 ποιν. δικον.). ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 24 τοῦ 1842.

§ 3. Οἱ πραγματογνώμονες, πρὶν ἀναλάβωσι τὰς ἐργασίας των, πρέπει νὰ ὁρκίζωνται ἐνώπιον τῶν διοριζόντων αὐτοὺς ὑπαλλήλων, ἐκτὸς ἐὰν ἐφάπαξ ὡρκίσθησαν πρὸς ἐκπλήρωσιν τοιούτων ἔργων· ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 74 τοῦ 1854.

§ 4. Γενομένης τῆς ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ αὐτοψίας κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπὶ ἀκροατηρίου συζητήσεως, ἡ προφορικὴ τοῦ ἰατροῦ γνωμοδότησις δύναται νὰ ἐκτεθῇ ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς συνεδριάσεως. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 41 τοῦ 1854.

§ 5. Ἂν ἡ γνωμοδότησις τῶν πραγματογνωμόνων εἶχεν ἰσχὺν δεδικασμένου πράγματος, τὰ δικαστήρια δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ δικάσωσιν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως· ἀποτελοῦσα δὲ μόνον τελείαν ἀπόδειξιν ὡς πρὸς τὸ προκείμενον ζήτημα ἀφίνει τοὺς δικαστὰς ἐλευθέρους νὰ ἀποφασίσουν τὸ ἀξιόποινον ἢ μὴ τῆς ἀποδειχθείσης πράξεως (1). ἀπόφ. ποιν. Ἀρ Πάγου 11 τῆς 27 Ἰουνίου 1835 (σελ. 229 τοῦ πρώτου τόμου τῆς Νομολ.)

§ 6. Δὲν ὑποχρεοῦται τὸ δικαστήριον νὰ διατάξῃ δικαστικὴν αὐτοψίαν, ὅταν ἐκ τῶν ληφθεισῶν μαρτυριῶν ἐπείσθη περὶ τῆς πράξεως· ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 78 τοῦ 1854.

§ 7. Ἡ παράδοσις τῆς περὶ αὐτοψίας ἐκθέσεως τοῦ ἰατροῦ, γενομένη εἰς τὸν ἀστυνόμον, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ἐνηργήθη ἡ πρᾶξις, εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν νόμον· ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 73 τοῦ 1854.

§ 8. Κατὰ τὸ ἄρθρον 98 τῆς ποιν. δικονομίας, ὅταν ἡ αὐτοψία ἀπαιτῇ γνώσεις καὶ πεῖραν, ἰδίως δὲ ἰατρικάς, χειρουργικάς, χημικὰς καὶ παρομοίας ἄλλας, τὰς ὁποίας οἱ δικασταὶ καὶ οἱ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλοι, ὡς τοιοῦτοι, δὲν ἔχουν συνήθως, προσκαλοῦνται τότε, κατὰ τὰς περιστάσεις, εἷς ἢ καὶ πλείονες ἐμπειροτέχναι· ἐπομένως ἡ αὐτοψία περὶ τοῦ ἂν ἡ πλαστὴ κλεὶς προσαρμόζηται εἰς τὴν θύραν, δὲν ἀπαιτεῖ τοιαύτας ἰδιαιτέρας γνώσεις. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 24 τοῦ 1842.

---

(1) Ὁ λόγος τῆς ἀναιρέσεως ἦτον ὅτι ἡ γνωμοδότησις τῶν πραγματογνωμόνων ἰσχὺν ἔχει δεδικασμένου κατὰ τὸ ἄρθρον 407 τῆς ποιν. δικον

ΠΡΑΓΜΑΤΟΓΝΩΜΟΝΕΣ (ἐπὶ ποιν. ὑποθ.)

§ 1. Πρὸς ἀπόδειξιν τῆς πρὸς τὸ ἐργάζεσθαι ἀνικανότητος δύνανται νὰ χρησιμεύσωσι καὶ ἄλλα μέσα ἐκτὸς τῆς αὐτοψίας; Ναί. (ἀπ. Ἀρ. Πάγου 206 τοῦ 1839).

§ 2. Δὲν ὑπάρχει παράβασις τοῦ ἄρθρου 98 τῆς ποιν. δικονομίας, ὅταν οἱ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλοι ἐβεβαίωσαν ἄνευ συμπαραλαβῆς πραγματογνωμόνων, ἂν κλείς τις προσηρμόζετο εἰς θύραν τινὰ, καθότι δὲν ἀπαιτεῖται πρὸς τοῦτο ἰδιαιτέρα τις γνῶσις. Ἐκτὸς δὲ τούτου, ἡ ἔνστασις αὕτη πρέπει νὰ προτείνηται εἰς τὰ κατώτερα δικαστήρια· (458 ποιν. δικον.). ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 24 τοῦ 1842.

§ 3. Οἱ πραγματογνώμονες, πρὶν ἀναλάβωσι τὰς ἐργασίας των, πρέπει νὰ ὁρκίζωνται ἐνώπιον τῶν διοριζόντων αὐτοὺς ὑπαλλήλων, ἐκτὸς ἐὰν ἐφάπαξ ὡρκίσθησαν πρὸς ἐκπλήρωσιν τοιούτων ἔργων· ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 74 τοῦ 1854.

§ 4. Γενομένης τῆς ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ αὐτοψίας κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπὶ ἀκροατηρίου συζητήσεως, ἡ προφορικὴ τοῦ ἰατροῦ γνωμοδότησις δύναται νὰ ἐκτεθῇ ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς συνεδριάσεως. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 41 τοῦ 1854.

§ 5. Ἂν ἡ γνωμοδότησις τῶν πραγματογνωμόνων εἶχεν ἰσχὺν δεδικασμένου πράγματος, τὰ δικαστήρια δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ δικάσωσιν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως· ἀποτελοῦσα δὲ μόνον τελείαν ἀπόδειξιν ὡς πρὸς τὸ προκείμενον ζήτημα ἀφίνει τοὺς δικαστὰς ἐλευθέρους νὰ ἀποφασίσουν τὸ ἀξιόποινον ἢ μὴ τῆς ἀποδειχθείσης πράξεως (1). ἀπόφ. ποιν. Ἀρ Πάγου 11 τῆς 27 Ἰουνίου 1835 (σελ. 229 τοῦ πρώτου τόμου τῆς Νομολ.)

§ 6. Δὲν ὑποχρεοῦται τὸ δικαστήριον νὰ διατάξῃ δικαστικὴν αὐτοψίαν, ὅταν ἐκ τῶν ληφθεισῶν μαρτυριῶν ἐπείσθη περὶ τῆς πράξεως· ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 78 τοῦ 1854.

§ 7. Ἡ παράδοσις τῆς περὶ αὐτοψίας ἐκθέσεως τοῦ ἰατροῦ, γενομένη εἰς τὸν ἀστυνόμον, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ἐνηργήθη ἡ πρᾶξις, εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν νόμον· ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 73 τοῦ 1854.

§ 8. Κατὰ τὸ ἄρθρον 98 τῆς ποιν. δικονομίας, ὅταν ἡ αὐτοψία ἀπαιτῇ γνώσεις καὶ πεῖραν, ἰδίως δὲ ἰατρικὰς, χειρουργικὰς, χημικὰς καὶ παρομοίας ἄλλας, τὰς ὁποίας οἱ δικασταὶ καὶ οἱ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλοι, ὡς τοιοῦτοι, δὲν ἔχουν συνήθως, προσκαλοῦνται τότε, κατὰ τὰς περιστάσεις, εἷς ἢ καὶ πλείονες ἐμπειροτέχναι· ἑπομένως ἡ αὐτοψία περὶ τοῦ ἂν ἡ πλαστὴ κλεὶς προσαρμόζηται εἰς τὴν θύραν, δὲν ἀπαιτεῖ τοιαύτας ἰδιαιτέρας γνώσεις. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 24 τοῦ 1842.

---

(1) Ὁ λόγος τῆς ἀναιρέσεως ἦτον ὅτι ἡ γνωμοδότησις τῶν πραγματογνωμόνων ἰσχὺν ἔχει δεδικασμένου κατὰ τὸ ἄρθρον 107 τῆς ποιν. δικον

ΠΡΑΓΜΑΤΟΓΝΩΜΟΝΕΣ (ἐπὶ ποιν. ὑποθ.)

§ 1. Πρὸς ἀπόδειξιν τῆς πρὸς τὸ ἐργάζεσθαι ἀνικανότητος δύνανται νὰ χρησιμεύσωσι καὶ ἄλλα μέσα ἐκτὸς τῆς αὐτοψίας; Ναί. (ἀπ. Ἀρ. Πάγου 206 τοῦ 1839).

§ 2. Δὲν ὑπάρχει παράβασις τοῦ ἄρθρου 98 τῆς ποιν. δικονομίας, ὅταν οἱ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλοι ἐβεβαίωσαν ἄνευ συμπαραλαβῆς πραγματογνωμόνων, ἂν κλείς τις προσηρμόζετο εἰς θύραν τινά, καθότι δὲν ἀπαιτεῖται πρὸς τοῦτο ἰδιαιτέρα τις γνῶσις. Ἐκτὸς δὲ τούτου, ἡ ἔνστασις αὕτη πρέπει νὰ προτείνηται εἰς τὰ κατώτερα δικαστήρια· (458 ποιν. δικον.). ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 24 τοῦ 1842.

§ 3. Οἱ πραγματογνώμονες, πρὶν ἀναλάβωσι τὰς ἐργασίας των, πρέπει νὰ ὁρκίζωνται ἐνώπιον τῶν διοριζόντων αὐτοὺς ὑπαλλήλων, ἐκτὸς ἐὰν ἐφάπαξ ὡρκίσθησαν πρὸς ἐκπλήρωσιν τοιούτων ἔργων· ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 74 τοῦ 1854.

§ 4. Γενομένης τῆς ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ αὐτοψίας κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπὶ ἀκροατηρίου συζητήσεως, ἡ προφορικὴ τοῦ ἰατροῦ γνωμοδότησις δύναται νὰ ἐκτεθῇ ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς συνεδριάσεως. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 41 τοῦ 1854.

§ 5. Ἂν ἡ γνωμοδότησις τῶν πραγματογνωμόνων εἶχεν ἰσχὺν δεδικασμένου πράγματος, τὰ δικαστήρια δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ δικάσωσιν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως· ἀποτελοῦσα δὲ μόνον τελείαν ἀπόδειξιν ὡς πρὸς τὸ προκείμενον ζήτημα ἀφίνει τοὺς δικαστὰς ἐλευθέρους νὰ ἀποφασίσουν τὸ ἀξιόποινον ἢ μὴ τῆς ἀποδειχθείσης πράξεως (1). ἀπόφ. ποιν. Ἀρ Πάγου 11 τῆς 27 Ἰουνίου 1835 (σελ. 229 τοῦ πρώτου τόμου τῆς Νομολ.)

§ 6. Δὲν ὑποχρεοῦται τὸ δικαστήριον νὰ διατάξῃ δικαστικὴν αὐτοψίαν, ὅταν ἐκ τῶν ληφθεισῶν μαρτυριῶν ἐπείσθη περὶ τῆς πράξεως· ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 78 τοῦ 1854.

§ 7. Ἡ παράδοσις τῆς περὶ αὐτοψίας ἐκθέσεως τοῦ ἰατροῦ, γενομένη εἰς τὸν ἀστυνόμον, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ἐνηργήθη ἡ πρᾶξις, εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν νόμον· ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 73 τοῦ 1854.

§ 8. Κατὰ τὸ ἄρθρον 98 τῆς ποιν. δικονομίας, ὅταν ἡ αὐτοψία ἀπαιτῇ γνώσεις καὶ πεῖραν, ἰδίως δὲ ἰατρικάς, χειρουργικάς, χημικὰς καὶ παρομοίας ἄλλας, τὰς ὁποίας οἱ δικασταὶ καὶ οἱ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλοι, ὡς τοιοῦτοι, δὲν ἔχουν συνήθως, προσκαλοῦνται τότε, κατὰ τὰς περιστάσεις, εἷς ἢ καὶ πλείονες ἐμπειροτέχναι· ἑπομένως ἡ αὐτοψία περὶ τοῦ ἂν ἡ πλαστὴ κλεὶς προσαρμόζηται εἰς τὴν θύραν, δὲν ἀπαιτεῖ τοιαύτας ἰδιαιτέρας γνώσεις. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 24 τοῦ 1842.

---

(1) Ὁ λόγος τῆς ἀναιρέσεως ἦτον ὅτι ἡ γνωμοδότησις τῶν πραγματογνωμόνων ἰσχὺν ἔχει δεδικασμένου κατὰ τὸ ἄρθρον 107 τῆς ποιν. δικον.

§ 9. Πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ σώματος τοῦ ἐγκλήματος τῆς ἀνθρωποκτονίας δὲν εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαία ἔκθεσις πραγματογνωμόνων· ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου ρζ' τοῦ 1827.

§ 10. Ἡ γνωμοδότησις τῶν πραγματογνωμόνων, ἐπὶ ποινικῶν δικῶν, εἶναι ὑποχρεωτικὴ μόνον, ὅταν ἀφορᾷ πράγματα, πρὸς διάλυσιν τῶν ὁποίων ἀπαιτεῖται ἰδιαιτέρα πεῖρα, ἡ γνῶσις ἰδιαζούσης τέχνης ἢ ἐπιστήμης, καὶ διορισθῶσι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τρεῖς πραγματογνώμονες (107 ποιν. δικον.). Ἄλλως τὸ δικαστήριον δύναται νὰ μακρυνθῇ ἀπ' αὐτήν. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 8 τοῦ 1853.

§ 11. Ἡ μὴ ὅρκισις τῶν πραγματογνωμόνων δὲν ἐπιφέρει ἀναίρεσιν; ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 39 τοῦ 1848.

§ 12. Ὅταν ὁ νομοϊατρὸς προσέλαβεν εἰς νεκροψίαν τινὰ καὶ ἄλλον ἰατρόν, μὴ ὡρκισμένον ἐν τάξει, ἡ ἔκθεσις εἶναι ἄκυρος· (101 ποιν. δικον.).

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἡ νεκροψία καὶ ἡ περὶ τῆς ἰδιότητος τῶν πληγῶν γνωμοδότησις δὲν ἐνηργήθη ὑπὸ μόνου τοῦ νομοϊατροῦ Ἀνίνου, ἀλλὰ συνάμα καὶ ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ Παππαδοπούλου, προσληφθέντος πρὸς ταύτην παρ' ἐκείνου καὶ συνυπογράψαντος τὴν ἀπὸ 27 ἰουνίου 1852 ἔκθεσιν, ὡς ἐξ αὐτῆς ταύτης τῆς ἐκθέσεως ἀποδεικνύεται· ἡ δὲ σκέψις τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων, ὅτι δῆθεν ὁ νομοϊατρὸς Ἄνινος εἰς τὸ τέλος προσέλαβε καὶ τὸν ἰατρὸν Παππαδόπουλον ὡς βοηθόν, ὅστις συνυπέγραψε τὴν ἔκθεσιν, καὶ ὅτι τοῦτο δὲν βλάπτει τὸ ἔγκυρον τῆς ἐκθέσεως κατὰ τὴν νομικὴν ἀρχήν, τὸ ὠφέλιμον διὰ τοῦ ἀνωφελοῦς δὲν βλάπτεται, εἶναι ἐσφαλμένη, ἡ δὲ ἀρχὴ αὕτη δὲν ἐφαρμόζεται ἐπὶ τοῦ προκειμένου, καθότι ἐνεργησάντων ἀμφοτέρων τῶν ἰατρῶν ὁμοῦ τὴν νεκροψίαν, ἀναντιῤῥήτως δὲν ὑπάρχει βεβαιότης τις ὅτι ὑπερίσχυσεν ἐπ' αὐτῆς μόνη ἡ γνώμη τοῦ νομοϊατροῦ, ὥςε νὰ ὑποτεθῇ ὅτι ἐγένετο ἡ ἔκθεσις κατὰ τὴν πεποίθησιν αὐτοῦ, ἀλλ' ἐνδέχεται νὰ ἐπηρεάσθη ἐν μέρει ἢ καθ' ὁλοκληρίαν ἡ γνώμη τοῦ νομοϊατροῦ ὑπὸ τῆς γνώμης καὶ τῶν παρατηρήσεων τοῦ ἑτέρου ἰατροῦ Παππαδοπούλου, καὶ οὕτω νὰ συνετάχθη ἡ περὶ τῆς νεκροψίας ἔκθεσις κατὰ τὴν γνώμην τούτου, παραδεχθεῖσαν καὶ παρὰ τοῦ Νομοϊατροῦ.

Ἐπειδὴ ἂν καὶ ὁ ἰατρὸς Παππαδόπουλος προσελήφθη εἰς τὴν ἐργασίαν ταύτην τῆς νεκροψίας παρὰ τοῦ νομοϊατροῦ, ὡς προεῤῥέθη, τουτέστιν ἄνευ παραγγελίας τοῦ εἰσαγγελέως ἢ ἀνακριτικῆς ἀρχῆς, ὅπερ καθιστᾷ μὴ ἔγκυρον τὴν ἔκθεσιν, μολοντοῦτο καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι δυνάμει παραγγελίας τῶν εἰρημένων ἀρχῶν συνέπραξεν

οὗτος εἰς τὴν ἐργασίαν τῆς νεκροψίας ὁμοῦ μὲ τὸν θυμοϊατρὸν, ἔπρεπεν ἀναγκαίως, κατὰ τὸ ἄρθρον 101 τῆς ποινικῆς δικονομίας, νὰ ὁρκισθῇ πρὶν ἢ ἀναλάβῃ τὴν ἐργασίαν ταύτην, ἐκτὸς ἐὰν ὡρκίσθη ἅπαξ πρὸς ἐκπλήρωσιν τοιούτων ἔργων. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 31 τοῦ 1853.

§ 13. Ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου δὲν δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν λόγος ἀναιρέσεως, στηριζόμενος εἰς τὸ ἄτακτον προανακριτικῆς τινὸς πράξεως, οὔτε ὑπάρχει νόμος διατάττων, ὅτι πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἀνθρωποκτονίας εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαία ἔκθεσις πραγματογνωμόνων· ἀπ. ποιν Ἀρ. Πάγου ρζ' τοῦ 1836 (σελ. 6 τόμ. ά τῆς Νομολ.).

ΠΡΑΚΤΙΚΑ (ἐπὶ ποιν. ὑποθ.).

Ἴδε τὰς λέξεις Ἔκθεσις.—Σύνθεσις.—Δημοσιότης.—Μάρτυρες ἐπὶ ποιν. ὑποθ.—Ὁμολογία.

Περὶ τῶν *πρακτικῶν* δὲν θεωρῶ ἀναγκαῖον εἰμὴ ὀλίγα τινὰ νὰ εἴπω, τὰ ἑξῆς·

§ 1. Τὰ πρακτικὰ δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ περιέχωσι τὰς μαρτυρίας καὶ τὴν ὁμολογίαν τοῦ κατηγορουμένου, ἐκτὸς ὅταν παρετηρήθησαν ἀντιφάσεις, προσθῆκαι ἢ μεταβολαὶ εἰς τὰς καταθέσεις τῶν μαρτύρων, ἐπειδὴ ἡ μνεία αὕτη δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς βάσις κατηγορίας κατὰ τῶν μαρτύρων. — Ὡς, προσέτι, ὅταν ὁ εἰσαγγελεὺς ἀπαιτήσῃ νὰ γίνῃ μνεία τις ἐν τοῖς πρακτικοῖς· rej. 12 δεκεμβρίου 1840. Εἰς τὴν ἡμετέραν νομολογίαν εὑρίσκετε τὰ ἑξῆς·

ά) Καταχωρίζονται αἱ μαρτυρίαι; ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 36 τοῦ 1854 ἐν λέξει μαρτυρίαι (ἐπὶ ποιν. δικ.).

β') Ἀρκεῖ ἡ ἐν τοῖς πρακτικοῖς μνεία ὅτι ὁ μάρτυς κατέθεσεν ὅσα καὶ ἐν τῇ προανακρίσει. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 106 τοῦ 1852.

γ') Δὲν εἶναι λόγος ἀναιρέσεως (458 ποιν. δικ.) ὅτι εἰς τὰ πρακτικὰ δὲν ἐσημειώθη ἡ κατάθεσις μάρτυρος, μὴ ἐξετασθέντος κατὰ τὴν ἀνάκρισιν· ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 36 τοῦ 1847.

δ') Ἡ μὴ καταχώρησις ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῶν (εἰς τοὺς μάρ-

τυρας) ἀπαντήσεων καὶ ἐρωτήσεων δὲν ἐπιφέρει ἀναίρεσιν. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 42 τοῦ 1848.

ε) Δὲν ἀπαιτεῖ ὁ νόμος νὰ περιγράφωνται ἐν τοῖς πρακτικοῖς λεπτομερῶς αἱ ἐρωτήσεις καὶ ἀπαντήσεις τῶν μαρτύρων. ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 83 τοῦ 1850.

ς΄) Μαρτυρήσαντος τοῦ μάρτυρος καὶ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ὅσα καὶ εἰς τὴν προανάκρισιν, δὲν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ σημειωθῇ ἐν τοῖς πρακτικοῖς ἐμπεριστατωμένως ὁλόκληρος ἡ μαρτυρία του, ὅπερ γίνεται ὅταν ὁ μάρτυς δὲν ἐξετάσθη (80 ποιν. δικον.) ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 32 τοῦ 1850.

ζ΄) Δὲν ὑπάρχει λόγος ἀναιρέσεως, ἂν ἐν τοῖς πρακτικοῖς δὲν ἐγένετο μνεία τῶν ὑπὸ τοῦ μάρτυρος (μὴ ἐξετασθέντος εἰς τὴν ἀνάκρισιν) ἐκτεθέντων. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 67 τοῦ 1851.

§ 2. Ἂν ὑπάρχῃ διαφωνία μεταξὺ προέδρου καὶ γραμματέως περί τινος γεγονότος; τότε, κατὰ τοὺς γάλλους συγγραφεῖς, σημειοῦται: κατὰ τὴν ἀδιάσειστον καὶ πλήρη πίστιν (croyance) τοῦ προέδρου. rejet 30 σεπτεμβρίου 1824.

§ 3. Ἔντυπα πρακτικὰ δὲν συγχωροῦνται παρὰ τοῖς γάλλοις. Morin, λέξ. procès - verbaux. Ἀλλά, παρ' ἡμῖν, ὅταν ὁ κατηγορούμενος δὲν ἀποδεικνύῃ, ὅτι εἰς τὰ ἔντυπα πρακτικὰ παρεβιάσθη διατύπωσίς τις ἢ παρελείφθη τι, δὲν ὑπάρχει λόγος ἀναιρέσεως διὰ τοῦτο καὶ μόνον ὅτι εἰσὶν ἔντυπα. ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 62 τοῦ 1854.

§ 4. Πρέπει νὰ σημειῶνται ἐν αὐτοῖς τὰ παρεμπίπτοντα τῆς συνεδριάσεως καὶ αἱ ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις.

§ 5. Πρέπει νὰ μνημονεύηται ἐν αὐτοῖς ἡ ἀπόφασις, δι' ἧς οἱ σύνεδροι ἐνέκριναν τὴν προσθήκην ἐνόρκων πλέον τῶν 12 διὰ τὰ τυχαῖα κωλύματα· ὅτι δὲ οἱ σύνεδροι διατάττουσι τοῦτο, ἴδε ἀποφ. ἀκυρ. 5 καὶ 10 μαΐου — καὶ 28 ἰουνίου 1832 — 25 ἰουλίου 1833 — καὶ 13 σεπτεμβρίου 1834.

§ 6. Ἂν ἡ συνεδρίασις ἐξακολουθήτη καὶ τὴν ἐπαύριον, γίνεται μνεία ἐν τοῖς πρακτικοῖς, περὶ τῆς συνθέσεως τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων καὶ ἐνόρκων· ἴδε τὴν λέξιν Σύνθεσις καὶ Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 769· ἡ μνεία αὕτη γίνεται, ὡς ἐν παραδείγματι, οὕτως·

«Ἐνταῦθα ἐγένετο ὀλίγων λεπτῶν διακοπή, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁποίας τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων προέβη εἰς τὴν κλήρωσιν τριῶν ἄλλων ὑποθέσεων, αἵτινες σήμερον πρόκειται νὰ συζητηθῶσι. Μετὰ ταῦτα ἐπανελήφθη ἡ συζήτησις τῆς προκειμένης κατὰ τοῦ . . . . δίκης. Ἡ συνεδρίασις ἐγένετο δημοσίως εἰς τὸ αὐτὸ ὡς ἀνωτέρω κατάστημα, παρόντων τῶν ὡς ἀνωτέρω προέδρου,

συνέδρων, γραμματέως, εἰσαγγελέως, τοῦ κατηγορουμένου . . . μετὰ τοῦ συνηγόρου του . . . . Κατὰ διαταγὴν τοῦ προέδρου ἀνεγνώσθησαν τὰ ὀνόματα τῶν ἐνόρκων . . . . καὶ ἅπαντες παρόντες, κατέλαβαν τὰς ὡς ἀνωτέρω θέσεις των'» (ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 70 τοῦ 1853).

§ 7. Μνεία ὅτι ἡ ἀπόφασις ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ προέδρου παρόντων τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτουμένων προσώπων· cons. 15 δεκεμβρίου 1815. Πρλ. Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 771 ἐπ.

§ 8. Μνεία τῆς ὁρκωμοσίας τῶν 12 ἐνόρκων — καὶ τῆς τοῦ προσθέτου. Καλὸν νὰ ἀντιγράφηται εἰς τὰ πρακτικὰ πλήρης ὁ ὅρκος, ἀλλὰ καὶ ἁπλῆ ἡ εἰς τὸ ἄρθρον τοῦ ὀργανισμοῦ παραπομπὴ ἀρκεῖ.

§ 9. Μνεία τῆς ὁρκωμοσίας ἑκάστου μάρτυρος! Εὐρ. λέξις Ὅρκος σελ. 369 ἐπ.

Τὰ πρακτικὰ πρέπει νὰ βεβαιῶσιν ὅτι ὁ μάρτυς ὡρκίσθη, ὡς διατάσσει τὸ ἄρθρον 121 τῆς ποιν. δικονομίας· ἄλλως ἐπέρχεται ἀναίρεσις (458 § 14 ποιν. δικον.) ὁ δὲ γραμματεὺς τιμωρεῖται πειθαρχικῶς διὰ τὴν παράλειψιν ταύτην (80 292 ὀργ.) — ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 83 τοῦ 1854 — ἴδε τὴν λέξιν Ὅρκος ἐπὶ ποιν. ὑποθέσεων.

§ 10. Μνεία τοῦ λόγου, δι' ὃν μάρτυς τὶς δὲν ὡρκίσθη.

§ 11. Αἱ ἀποφάσεις, ὅσαι ἐκδίδονται ἐπὶ δικῶν συζητουμένων κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, ἀναγινώσκονται δημοσίως. Μνεία λοιπὸν περὶ τούτου τῆς ἐπαναλήψεως τῆς μυστικότητος (1). — Μνεία ὅτι μετὰ τὸ πέρας τῆς συζητήσεως καὶ πρὸ τῆς ἀνακεφαλαιώσεως ἠνεῴχθησαν αἱ θύραι τοῦ Ἀκροατηρίου, καὶ ὅτι ἐν πλήρει δημοσιότητι ἐγένετο ἡ ἀνακεφαλαίωσις. Cass. 22 ἀπριλ. 1820. —12 δεκεμβρίου καὶ 18 σεπτεμβρίου 1823.— 26 μαΐου 1831. —30 μαρτίου 1837.

§ 12. Μνεία περὶ τῆς δημοσιότητος τῆς συνεδριάσεως εἶναι ἀπαραίτητος.— Ἂν ἐξακολουθήσῃ ἡ συνεδρίασις καὶ κατ' ἄλλην ἡμέραν, γίνεται νέα μνεία τῆς *δημοσίου* συνεδριάσεως, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐθεωρήθη ἀπολύτως ἀναγκαῖον· (ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου τοῦ 1856). Ἐπειδὴ ἡ δευτέρα συνεδρίασις εἶναι συνέχεια τῆς πρώτης.

§ 13. Ἂν ἡ συνεδρίασις γίνῃ κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, πρέπει νὰ γίνεται μνεία τῆς περὶ τούτου προτάσεως καὶ ἀποφάσεως, αἱ

(1) Πρλ. Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 769 ἐπ.

αἰτιολογίαι τῆς ὁποίας, κατὰ τοὺς γάλλους, σημειοῦνται, ἐν περιλήψει εἰς τὰ πρακτικά.

§ 14. Ἡ μὴ ῥητὴ εἰς τὰ πρακτικὰ μνεία τῆς θέσεως, ἣν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ κατέλαβον οἱ ἔνορκοι, δὲν εἶναι λόγος ἀναιρέσεως. ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 7 τοῦ 1850.— Ἴδε τὴν λέξιν Ἔνορκος.

§ 15. Ἡ μὴ ῥητὴ μνεία τοῦ εἴδους καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἀναγνωσθέντων ἐγγράφων δὲν ἀποτελεῖ λόγον ἀναιρέσεως. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 32 τοῦ 1850.

§ 16. Δὲν εἶναι ἀνάγκη ν' ἀναφέρῃ ὁ γραμματεὺς εἰς τὰ πρακτικὰ τὴν κατηγορίαν καὶ τὰς ἐν αὐτῇ αἰτήσεις, καθότι ἡ κατηγορία εἶναι ἔγγραφος. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 49 τοῦ 1850.

§ 17. Ὅταν τὰ πρακτικὰ διαλαμβάνωσιν εἰς τὸ τέλος, ὅτι ὁ πρόεδρος κατὰ τὴν ἐξέτασιν ἑκάστου μάρτυρος ἠρώτα τοὺς κατηγορουμένους ἂν ἔχωσι ν' ἀποτείνωσιν ἐρωτήσεις, δὲν ὑπάρχῃ ἔλλειψίς τις· ἄλλως τε τὸ τοιοῦτον δὲν δίδει χώραν εἰς ἀναίρεσιν (386 ποιν. δικον.) ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 67 τοῦ 1854.— Ἴδε ἐν Εὐρ, τόμ. 10 σελ. 141 ἐπ. (λέξις Μάρτυρες).

§ 18. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ σημειῶνται ἐν τοῖς πρακτικοῖς αἱ μηδὲν ἀποτέλεσμα παραγωγοῦσαι ἐρωτήσεις τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τοὺς μάρτυρας. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 41 τοῦ 1850.

§ 19. Εἰς τὰ πρακτικὰ πρέπει νὰ γίνηται λόγος, ὅτι ἠκούσθη ὁ κατηγορούμενος· (407 §. 8 ποιν. δικον.) ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου κλά τοῦ 1839.

§ 20. Ὁ νόμος δὲν διατάττει νὰ ἀντιγράφηται εἰς τὰ πρακτικὰ ὁλόκληρος ἡ ἐτυμηγορία τῶν ἐνόρκων, ἀλλ' ἀρκεῖ νὰ γίνηται εἰς αὐτὰ μνεία τῆς ἀναγνώσεως αὐτῆς· ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου ρστ' τοῦ 1836.— Ἴδε τὴν λέξ. Ἐτυμηγορία.

§ 21 Ἡ εἰς τὰ πρακτικὰ παράλειψις τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀναπληρώσαντος τὸν εἰσαγγελέα, δὲν εἶναι λόγος πρὸς ἀναίρεσιν, ἀφοῦ ἐξ αὐτῶν βεβαιοῦται ὅτι τοιοῦτος ἔλαβε μέρος εἰς τὴν συγκρότησιν τοῦ δικαστηρίου. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 88 τοῦ 1854.— Ἴδε τὴν λέξιν Σύνθεσις.

§ 22. Τὰ πρακτικὰ τῶν ποινικῶν δικαστηρίων πρέπει νὰ συντάσσωνται καὶ ὑπογράφωνται ἐντὸς τῶν 24 ὡρῶν· (88 ποιν. δικ.) ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 90 τοῦ 1851.

§ 23. Ὅρα τὴν λέξιν Μάρτυρες, ἔνθα ἡ 13 τοῦ 1846 ποιν. ἀπόφασις τοῦ Ἀρ. Πάγου.

§ 24. Τὰ εἰς τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων τῶν δικαστηρίων διαλαμβανόμενα ὑποτίθενται κατὰ τὸν νόμον ἀληθῆ καὶ φέρουσι

πλήρη πίστιν μέχρις ὅπου ἀποδειχθῇ τὸ ἐναντίον. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου ρμά τοῦ 1837.

§ 25. Ὁ παρὰ τοῖς κακουργιοδικείοις γραμματεὺς δὲν ὑποχρεοῦται (ἄρθρ. 453, 79 καὶ 80 ποιν. Ἑλλ. δικον.) νὰ συντάξῃ τὰ πρακτικὰ τῆς συνεδριάσεως, διαρκούσης αὐτῆς, μήτε τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς δημοσιεύσεως τῆς ἀποφάσεως.

Τὰ πρακτικὰ δύνανται νὰ γραφῶσιν ἀπὸ πάντα ἄλλον παρὰ τὸν γραμματέα, τὸν παρευρεθέντα εἰς τὰς συζητήσεις, ἀρκεῖ νὰ ὑπογραφῶσιν ἀπὸ τὸν πρόεδρον καὶ τὸν γραμματέα (κατὰ τὴν ἡμετέραν δικονομ. καὶ ἀπὸ τοὺς δικαστὰς) διὰ νὰ παρέχουν πλήρη πίστιν περὶ ὅλων τῶν περιεχομένων ἐν αὐτοῖς. Ἀκυρ. γαλ. 31 Ἰουλίου 1841 (σελ. 2653 Νομ.).

§ 26. Καμμία διάταξις τοῦ νόμου δὲν ἀπαιτεῖ, ὥστε νὰ γίνηται ῥητὴ μνεία εἰς τὰ πρακτικὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κατηγορουμένου κατὰ πᾶσαν ἐρώτησιν, γενομένην ὑπὸ τοῦ προέδρου εἰς ἕκαστον τῶν μαρτύρων, ἀρκεῖ μόνον νὰ βεβαιοῦται ἀπὸ τὰ πρακτικὰ ὅτι οἱ ἐξετασθέντες μάρτυρες ἐγνώριζον ἢ δὲν ἐγνώριζον τοὺς κατηγορουμένους, καὶ μέχρι τίνος ἐκτείνονται αἱ μετ' ἐκείνων σχέσεις των. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 13 τοῦ 1846.

§ 27. Δὲν ἀπαιτεῖται νὰ σημειοῦνται εἰς τὰ πρακτικὰ οἱ πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ κατηγορουμένου προτεινόμενοι ὑπὸ τοῦ συνηγόρου του ἐνώπιον τῶν κακουργιοδικῶν λόγοι, ἀλλὰ μόνον αἱ προτάσεις του· ἡ αὐτὴ ἀπόφ.

§ 28. Ὁ νόμος δὲν διατάσσει, ὥστε νὰ περιέχωνται εἰς τὰ πρακτικὰ τὰ κατὰ τὴν ἀνακεφαλαίωσιν ὑπὸ τοῦ προέδρου τῶν συνέδρων λεχθέντα, ἀλλὰ μόνον νὰ βεβαιοῦται ἐκ τῶν πρακτικῶν ὅτι ἔγεινεν ὑπὸ τοῦ προέδρου ἡ ὁριζομένη ἀνακεφαλαίωσις. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 13 τοῦ 1846.

§ 29. Τὰ πρακτικὰ τῶν δικαστηρίων φέρουν πλήρη πίστιν δι' ὅσα ἐν τῷ δικαστικῷ καταστήματι πράττονται· ἑπομένως ἡ βεβαίωσις τοῦ κωλύματος δικαστοῦ τινος θεωρεῖται ὡς ἀληθὴς καὶ δὲν συγχωρεῖται ἡ ἀπόδειξις τοῦ ἐναντίου. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου σκά τοῦ 1838.

§ 30. Ἡ μὴ καταχώρησις ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῶν εἰς τοὺς μάρτυρας ἀπαντήσεων καὶ ἐρωτήσεων δὲν ἐπιφέρει ἀναίρεσιν. ἀπ. ποιν Ἀρ. Πάγου 42 τοῦ 1848.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ συντασσόμενα διὰ τὰς δημοσίους δημοπρασίας.— Ἴδε τὴν λέξιν Φόροι, ἔνθα καὶ αἱ ἀποφάσεις 7612, 10793 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.— Πρλ. προσέτι τὴν λέξ. Δημοπρασίαι.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ (πολ. δικ.) (1).

§ 1. Πρακτικὰ λέγονται αἱ συντασσόμεναι ἐπὶ ἀκροατηρίου κατὰ τὴν συζήτησιν καὶ περὶ τῆς συζητήσεως ἐκθέσεις.

§ 2. Συντάσσονται παρὰ τοῦ γραμματέως καὶ ὑπογράφονται ὑπ' αὐτοῦ μόνον καὶ τοῦ προέδρου (2).

§ 3. Ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς συζητήσεως πρέπει νὰ ὦσι συντεταγμένα τὰ πρακτικά.

§ 4. Ἐνίοτε συντάσσονται ἐκθέσεις καὶ ἐπὶ ἀκροατηρίου· 477, 478, 525 πολ.

§ 5. Αἱ τοῦ ἐναγομένου ἀντιῤῥήσεις δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ σημειῶνται εἰς τὰ πρακτικά. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 172 τοῦ 1849.

§ 6. Τὰ πρακτικὰ τοῦ δικαστηρίου, δ ἐκηρύχθη ἀναρμόδιον, ἀποτελοῦν ἀπόδειξιν; Ἴδε τὴν 298 τοῦ 1852 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν ἐν λέξει Ἀπόδειξις (εἰς τὸ τυπωθ. παράρτ.).

ΠΡΑΞΙΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗ (3).

Πίναξ λεκτικός.

ὅρα αὐτὸν εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου.

§ 1. Τί ἐστι πρᾶξις; Ῥάλλ. ἐμπ. δίκ. τόμ. 1 § 666.

§ 2. Εἰς τὸν τόμον 5 τοῦ Εὑρετηρίου σελ. 1 ἐπ. ἐσημείωσα πλεῖστα ἀντικείμενα, ὑπαγόμενα, ὡς πράξεις ἐμπορικαί, εἰς τὰ ἐμποροδικεῖα. Προσθέτω δὲ ἤδη καὶ τὰ ἑπόμενα, ἅτινα ἀνάγονται εἰς ἐμπορικὰς πράξεις, καὶ ὑπάγονται, ὡς τοιαῦτα, εἰς τὴν τῶν

---

(1) Πρλ. Οἰκ. δικον. § 103.

(2) Ἴδε τὰ εἰδικώτερα ἐν τοῖς ἄρθρ. 173—175 πολ.— Πρλ. τὴν λέξιν Ἔκθεσις.

(3) Εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο δὲν εὑρίσκει ὁ ἀναγνώστης εἰμὴ ὕλην ἀκατέργαστον.

ἐμποροδικείων ἁρμοδιότητα. Ταῦτα δὲ πάντα θέλω συνδυάσει εἰς τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ Εὑρετηρίου.

§ 3. Εἰς τὴν περὶ ἐμπ. δικ. πραγμ. τοῦ Κ. Ῥάλλη εὕρηνται τὰ ἑξῆς (1).

---

(1) Οἱ ἀριθμοὶ ἀφορῶσι τὰς σελ. τοῦ πρώτου τόμου τοῦ συγγράμματος αὐτοῦ.

§ 4. Ἡ περὶ παραχωρήσεως τοῦ ἀντιτίμου τῆς πωλήσεως πλοίου ἀγωγὴ ὑπάγεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον· (ἄρθ. 3 τοῦ περὶ ἁρμοδ. ἐμπ. νόμου).

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἡ ἀναιρεσίβλητος, διὰ τῆς πρώτης ἀγωγῆς της, ἐφ' ἧς ἐξεδόθησαν αἱ ὑπ' ἀριθ. 8074 καὶ 8560 τοῦ ἔτους 1851 ἀποφάσεις τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν παραδεχθεῖσαι τὴν ἀγωγὴν αὐτῆς, ἐζητήσατο νὰ ὑποχρεωθῇ ὁ ἀναιρεσείων διὰ νὰ τῇ παραχωρήσῃ τὸ πρὸς τὸν σύζυγόν της δάνειόν του ἐκ δραχ. 5680, ἐπὶ λόγῳ ὅτι πωλήσασα αὕτη τὰ πέντε ἐκ τῶν δέκα τεσσαρακοστῶν τῆς μετοχῆς της ἐπὶ τοῦ πλοίου ἡ Ἀφροδίτη συμφώνησε μὲ αὐτὸν νὰ τῆς παραχωρήσῃ, ὡς τίμημα τῶν πωληθέντων πέντε τεσσαρακοστῶν, τὸ εἰρημένον δάνειον, καὶ ὅμως οὗτος ἀθετήσας τὴν συμφωνίαν δὲν παρεχώρησε τὸ δάνειον· διὰ δὲ τῆς ἀπὸ 16 Μαρτίου ε. ε. ἄλλης ἀγωγῆς της, ἐφ' ἧς ἐξεδόθη ἡ προσβαλλομένη ὑπ' ἀριθ. 9759 ἀπόφασις τοῦ διαληφθέντος δικαστηρίου, παραπονουμένη, ὅτι ὁ ἀναιρεσείων οὐ μόνον δὲν παρεχώρησε τὸ εἰρημένον δάνειον, καθὰ διέταξαν αἱ μνησθεῖσαι ἀποφάσεις ὑπ' ἀριθ. 8074 καὶ 8560, ἀλλ', ἀπεναντίας, ἐξετέλεσε κατὰ τοῦ συζύγου της τὰ δι' ὧν ὡμολογεῖτο τὸ δάνειον συμβόλαια πλειστηριάσας κτήματα αὐτοῦ, καὶ πληρωθεὶς ἐκ τοῦ ἐκπλειστηριάσματος, ἐζητήσατο νὰ καταδικασθῇ οὗτος νὰ τῇ πληρώσῃ τὸ ἀντίτιμον τοῦ δανείου, ἤτοι δραχμὰς 5680 καὶ τὸν τόκον ἀπὸ τῆς 20 μαρτίου 1849 μέχρι τῆς ἐξοφλήσεως· ἄρα δὲν ἐπρόκειτο περὶ ἐρίδων κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὑπ' ἀριθ. 8074 καὶ 8560 ἀποφάσεων, οὔτε περὶ ἀποζημιώσεως, ἤτοι περὶ ἀντικειμένων ὑπαγομένων εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων, ὡς ἐσφαλμένως ὁ ἀναιρεσείων διατείνεται· ἀλλὰ περὶ τοῦ ἀντιτίμου τοῦ μὴ παραχωρηθέντος δανείου, περὶ οὗ δὲν εἶχεν ἀποφασίσει τὸ εἰρημένον δικαστήριον διὰ τῶν μνησθεισῶν ἀποφάσεών του, περιορισθὲν μόνον εἰς τὴν παραχώρησιν τοῦ δανείου κατὰ τὴν αἴτησιν τοῦ ἀναιρεσιβλήτου· ἡ δὲ περὶ τοῦ ἀντιτίμου τούτου ἀγωγή, στηριζομένη εἰς τὸν λόγον, ὅτι τὸ ἀντίτιμον τοῦτο τοῦ δανείου ἀποτελεῖ τὸ τίμημα τῶν πωληθέντων εἰς αὐτὸν πέντε τεσσαρακοστῶν τοῦ πλοίου, ὑπάγεται, κατὰ τὸ ἄρθρον 3 τοῦ περὶ ἁρμοδιότητος τῶν ἐμποροδικείων νόμου, εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ ἐμποροδικείου· περὶ δὲ τῆς ἐνεγερθείσης παρὰ τοῦ ἀναιρεσιβλήτου κατασχέσεως τρεῖς ἡμέρας πρὸ τῆς ἀγωγῆς, ἤτοι κατὰ τὴν 13 Μαρτίου 1852 ἐπὶ τῶν δραχμῶν 1000 παρὰ τῷ τρίτῳ Ἰωάννῃ Κάραλῃ, τὸ δικάσαν ἐφετεῖον ἀναφέρει ὅτι ἐγένετο αὕτη συντηρητικῶς· τοῦτ' ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τοῦ ὑπὸ τὴν αὐτὴν χρονολογίαν κατασχετηρίου,

διαλαμβάνοντος ὅτι ἡ ἀναιρεσίβλητος ἐνήργησε τὴν κατάσχεσιν πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν ἀπαιτήσεών της. Τὰς δὲ ὑπ' ἀριθ. 8074 καὶ 8560 ἀποφάσεις ἐπικαλεῖται ὡς τίτλον, δυνάμει τοῦ ὁποίου ἔλαβε τὸ δικαίωμα νὰ ἐνεργήσῃ τὴν κατάσχεσιν, ἀλλ' ἂν διὰ τὴν κατάσχεσιν δὲν ἐζητήθη ἄδεια τοῦ προέδρου, τοῦτο ἔχει ἐπιῤῥοὴν μόνον εἰς τὴν περὶ τοῦ κύρους τῆς κατασχέσεως αἴτησιν, ἐφ' ἧς δὲν ἀπεφάσισεν ἔτι τὸ δικαστήριον, καὶ δὲν παράγει τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ κατάσχεσις εἶναι ἀναγκαστική, καθὰ μὴ ὀρθῶς ὁ ἀναιρεσείων ἰσχυρίζεται· ὅθεν, τούτων οὕτως ἐχόντων, τὸ δικάσαν ἐφετεῖον νομίμως ἐκήρυξεν ἁρμόδιον τὸ ἐμποροδικεῖον ἐπὶ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως, καὶ ἑπομένως καθίστανται ἀνυπόστατοι ὁ λόγος τοῦ ἀναιρετηρίου, καὶ οἱ τρεῖς πρῶτοι λόγοι τῶν προτάσεων. ἀπ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 512 τοῦ 1852, κυρ. τὴν 9759 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 5. Ἀγωγὴ ἀντικείμενον ἔχουσα τὴν διάλυσιν τῆς ἑταιρίας καὶ τὴν διανομὴν τοῦ περιελθόντος κέρδους εἰς τὴν ἑταιρίαν ταύτην (ἥτις εἶχε σκοπὸν ὡρισμένην ἐπιχείρησιν, ἤτοι τὴν ἐνοικίασιν ἐθνικῶν προσόδων καὶ τὴν διεχείρισιν αὐτῆς πρὸς κοινὸν κέρδος), ὑπάγεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον, διότι ἡ ἑταιρία αὕτη εἶναι μετοχική, καὶ κατὰ τὸν ἀπὸ 1 Ἰουλίου 1836 περὶ διοικ. δικ. νόμον, αἱ τοιαύτης φύσεως ὑποθέσεις δὲν ὑπάγονται εἰς τὰ διοικητικὰ δικαστήρια· ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 247 τοῦ 1851. Πρβ. τὴν λέξ. Φόροι.

§ 5α. Ἡ διάλυσις ἑταιρίας τινός, ἄρα καὶ ἡ ἀπαλλοτρίωσις ἑταιρικοῦ πλοίου, εἶναι ἀντικείμενα τῆς ἐμπορικῆς δικαιοδοσίας. —Ἡ 12666 τοῦ 1855 ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν φέρει.

«Ἐπειδὴ ἡ αἴτησις, διὰ τῆς ὁποίας οἱ ἐφεσίβλητοι, ἐρειδόμενοι εἰς τὸ 220 ἄρθρον τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, ἐζήτησαν τὴν ἀπαλλοτρίωσιν τοῦ κοινοῦ πλοίου, ἀπέβλεπε προφανῶς τὴν διάλυσιν τῆς μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ ἐκκαλοῦντος πλοιάρχου, συνδιοκτήτου, ὑφισταμένης ἑταιρίας, ἀλλὰ πᾶσα διαφορὰ μεταξὺ συνεταίρων ἀφορῶσα τὴν ἑταιρίαν, ἐμπορικὴ οὖσα, ὡς ἀντικείμενον ἔχουσα ἐμπορικόν, ὑπάγεται, κατὰ τὸ 1 ἄρθρον τοῦ περὶ ἁρμοδιότητος τῶν ἐμποροδικείων νόμου, εἰς τοὺς ἐμποροδίκας· ὅθεν ἀνυπόστατος εἶναι ἡ διὰ τῆς ἐφέσεως ὑποβαλλομένη ἔνστασις τοῦ ὅτι ἀναρμόδιον ἦτο τὸ πρωτοδικεῖον νὰ διατάξῃ, ὡς διέταξε διὰ τῆς ἐκκληθείσης ἀποφάσεώς του, τὸν πλειστηριασμὸν τοῦ διαληφθέντος πλοίου, ἤγουν τὴν διάλυσιν τῆς ὑφισταμένης ἑταιρίας.»

§ 6. Ἀνακοπὴ στηριζομένη εἰς τὸν λόγον ὅτι ἡ μεταξὺ τοῦ ἀνακόπτοντος καὶ τοῦ ἀντιδίκου του συμφωνία περὶ παραχωρή-

σεως ἐμπορικοῦ τινὸς καταστήματος διελύθη· ὅτι ὁ ἀνακόπτων ἀνέλαβεν αὐτὸ καὶ δι' ἐξόδων του ἐξήγαγε τὴν πρὸς πώλησιν προσδιορισθεῖσαν καὶ κατασχεθεῖσαν ὕλην, ὑπάγεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον, διότι πρόκειται περὶ διαλύσεως συμφωνίας ἀφορώσης ἐμπορικὸν κατάστημα, δι' οὗ ἐνεργεῖται ἐπιχείρησις χειροτεχνίας, καὶ περὶ διεκδικήσεως ἐμπορικοῦ ἀντικειμένου· ἀπ. πολ. Ἀρ Πάγου 277 τοῦ 1850.

§ 7. Ἡ ἀγωγὴ, δι' ἧς ὁ ἐνάγων ζητεῖ νὰ ὑποχρεωθῇ ὁ ἐναγόμενος εἰς λογοδοσίαν ὡς διαχειριστὴς ὁμοῤῥύθμου ἑταιρίας, ἀφορᾷ ἐκκαθάρισιν λογαριασμοῦ αὐτῆς καὶ ὑπάγεται, κατὰ τὸ ἄρθρ. 22 § 7 τῆς πολ. δικονομίας, εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον ἢ τοῦ τόπου, ἔνθα εἶχε συναφθῆ ἡ σύμβασις, ἢ τοῦ τόπου τῆς κατοικίας τοῦ ἐναγομένου— τὸ δὲ ζήτημα ἂν ἐδόθη ἤδη λόγος τῆς διαχειρίσεως ταύτης καὶ ἐνεκρίθη ἀπὸ τὸν ἐνάγοντα, ἀναφέρεται εἰς τὴν οὐσίαν τῆς ὑποθέσεως καὶ ὄχι εἰς τὴν ἁρμοδιότητα· ἄρα ἀπόφασις ἀποφαινομένη; ὅτι, διαλυθείσης τῆς ἑταιρίας καὶ δόντος τοῦ διαχειριστοῦ λόγον τῆς διαχειρίσεως, ἡ περὶ λογοδοσίας ἀγωγὴ δύναται νὰ κινηθῇ μόνον εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον τῆς κατοικίας τοῦ ἐναγομένου, ἀντιβαίνει εἰς τὸν νόμον· ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 197 τοῦ 1850.

§ 8. Ὁ τοκισμὸς ἰδίων χρημάτων ἀποτελεῖ πρᾶξιν ἐμπορικήν;

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ καὶ χωρὶς νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ τῆς ἀνταποδείξεως μαρτυρία τοῦ Γ, τοῦ ὁποίου ὁ Π ἐξαιτεῖται τὴν ἐξαίρεσιν, λαμβανομένης δὲ, ἀπ' ἐναντίας, ὑπ' ὄψιν ἐκείνης τοῦ Τ, τὸν ὁποῖον αὐτὸς προσήγαγε καὶ ἀποκρούει ἡ ἀντίδικος του, δὲν ἐξάγεται ἀπὸ τὰς καταθέσεις τῶν μαρτύρων ὅλων σαφέστατα εἰμὴ, ὅτι ἡ Ἑλένη Γ. Ἰωαννίτου, ἔχουσα ἴδια χρήματα ἐκ κληρονομίας, ἐτόκιζε ταῦτα ἄλλοτε μὲν διὰ δημοσίων συμβολαίων, ἄλλοτε δὲ λαμβάνουσα συναλλάγματα εἴτε ἀμέσως, εἴτε διὰ προεξοφλήσεων, ἀλλ' ὁ τοκισμὸς ἰδίων χρημάτων, ὁποιαδήποτε καὶ ἂν ἦναι τὰ μέσα, δι' ὧν ὁ τοκίζων ἀποκτᾷ τὴν τοῦ ὀφειλέτου ὁμολογίαν τῆς ὀφειλῆς, δεν ἀποτελεῖ, κατὰ τὸν περὶ ἁρμοδιότητος τῶν ἐμποροδικῶν νόμον ἢ τὸν ἐμπορικὸν Κώδικα, καὶ συνεχῶς ἐπαναλαμβανόμενος, τὸ ἐπάγγελμα ἐμπόρου ἢ τραπεζίτου· τὸ ἐπάγγελμα ἰδίως συνίσταται εἰς τὸ πωλεῖν ἢ ἀγοράζειν ἔν τινι τόπῳ, τὴν ἐξουσίαν τοῦ διαθέτειν χρηματικὰς ποσότητας πληρωτέας εἰς ἄλλους τόπους, καὶ εἰς τὴν ὠφέλειαν τῆς συναλλαγῆς ἢ τῆς προμηθείας, ὅπερ δὲν βεβαιοῦται ἀπὸ τοὺς μάρτυρας ὅτι ἔπραττεν ἡ Ἑλένη Ἰωαννίτου, καὶ ἀδιάφορον εἶναι ἂν τινες, ἄνευ ὀρθῆς διακρίσεως, ἐθεώρουν αὐτὴν, ὡς ἐθεώρουν ἄλλα πρόσωπα ἐν τῇ ἀγορᾷ γνωστὰ ὡς θέτοντα εἰς κυκλοφορίαν κεφάλαια ἀλλό-

τρία ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ λαμβάνωσιν ἐκ τῆς ἐργασίας ταύτης ὠφέλειαν, ὅπερ ἀποτελεῖ κερδοσκοπίαν ἐμπορικήν. Ὅθεν ἀνυπόστατος εἶναι ἡ ἰδιότης τὴν ὁποίαν ὁ ἐκκαλῶν Π ἰσχυρίσατο νὰ προσάψῃ εἰς τὴν ἐρεσίβλητον διὰ νὰ ἀποκρούσῃ τὴν ἐπὶ τοῦ Βελλιανείου δόγματος στηριχθεῖσαν ἔνστασιν, τὴν ὁποίαν αὐτὴ ἀντέταξεν εἰς τὴν ἀγωγήν· ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 9716 τοῦ 1852.

§ 9. Ἀγωγὴ στηριζομένη εἰς ἐντολὴν δοθεῖσαν εἴς τινα ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ δανείζῃ πρὸς τρίτους ἴδια τοῦ ἐνάγοντος χρήματα καὶ νὰ λαμβάνῃ ὁ ἐναγόμενος προμήθειαν ἐν τοῖς 0/0, δὲν ὑπάγεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον.

«Ἐπειδὴ ἡ λόγῳ ἀναρμοδιότητος ἔνστασις, ὡς ἀφορῶσα τὴν δημοσίαν τάξιν, δύναται νὰ προταθῇ κατὰ πρῶτον καὶ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ, δυνάμει τῶν ἄρθρων 25 καὶ 808 τῆς πολιτ. δ.κονομίας· ἀλλ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ ἀγωγὴ τοῦ ἀναιρεσιβλήτου ἐστηρίζετο εἰς ἐντολὴν δοθεῖσαν παρ' αὐτοῦ, καὶ ἀποδεχθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἀναιρεσείοντος, ὑπὸ τοὺς ὅρους τοῦ νὰ δανείζῃ οὗτος πρὸς τρίτους ἴδια τοῦ ἀναιρεσιβλήτου χρήματα ἐπὶ ὑποθήκῃ, καὶ ἐπ' ὀνόματι μὲν τούτου συντασσομένων τῶν συμβολαίων, τοῦ δὲ ἀναιρεσείοντος παρισταμένου ὡς πληρεξουσίου καὶ ὡς θεματοφύλακος τῶν τίτλων ἐκείνου, καὶ λαμβάνοντος προμήθειαν ἐν τοῖς 0/0 κλπ. Ἐπομένως τοιαύτη ἀγωγή, πηγάζουσα ἐξ ἐντολῆς ἀντικείμενον ἐχούσης δάνεια γενόμενα διὰ χρημάτων καὶ ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἀναιρεσιβλήτου πρὸς τρίτους ὑπὸ τοῦ Ἔσλεν ὡς ἐντολοδότου, τὰ ὁποῖα, οὕτω γενόμενα, δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς πράξεις ἐμπορικαί, καθὸ μὴ ὑπαγόμενα εἰς οὐδεμίαν τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου περὶ ἁρμοδιότητος τῶν ἐμποροδικείων ὁριζομένων ὡς πράξεων ἐμπορικῶν, καλῶς εἰσήχθη εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια. ἀπ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 362 τοῦ 1852, κυρ. τὴν 6292 ἐφ. Ἀθηνῶν.

§ 9α. Ἡ διὰ πλοίου ἀποστολὴ προϊόντων γῆς ἐκ μέρους τοῦ ἰδιοκτήτου πρὸς πώλησιν εἶναι πρᾶξις ἐμπορική; ἡ ἀπόφ. 514 τοῦ 1854 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν φέρει τὰ ἑξῆς.

Απόφ. Ἐπειδὴ ὁ λόγος, δι' ὃν οἱ ἐμποροδίκαι ἐθεώρησαν ἑαυτοὺς ἁρμοδίους, εἶναι ὅτι ἡ διὰ θαλάσσης ἀποστολὴ τῆς σταφίδος τῶν φορτωτῶν εἰς ἄλλον τόπον πρὸς πώλησιν ἐπὶ κερδοσκοπίᾳ εἶναι πρᾶξις ἐμπορική, καθὸ θαλασσία ἀποστολή.

Ἐπειδὴ ἡ γνώμη εἶναι ἐσφαλμένη, διότι, κατὰ τοὺς ἑρμηνευτὰς τῶν ἐμπορικῶν νόμων, θαλασσία ἀποστολὴ εἶναι ἐπιχείρησις τοῦ ἐφοπλισμοῦ τῶν ἐμπορικῶν πλοίων, καὶ ἡ ἀποστολὴ τούτων πρὸς μεταφορὰν προσώπων ἢ πραγμάτων ἐπὶ κερδοσκοπίᾳ θεωρεῖται ἐπομένως ὡς πρᾶξις ἐμπορικὴ ὡς πρὸς τὸν ἐφοπλιστὴν τοῦ πλοίου,

τοῦ ἐκ τοῦ πληρώματος, καὶ πάντα ἄλλον, ὅστις λαμβάνει μέρος εἰς τὴν ἐπιχείρησιν αὐτῆς ταύτης τῆς ἀποστολῆς τοῦ πλοίου, ὥστε δὲν εἶναι πρᾶξις ἐμπορικὴ ἡ ἀποστολὴ πράγματός τινος πρὸς πώλησιν, ὅταν δι' ἄλλους λόγους ἡ πρᾶξις τῶν φορτωτῶν, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, δὲν φέρει ἐμπορικὸν χαρακτῆρα, καθόσον ἡ φορτωθεῖσα σταφὶς ἤθελε θεωρηθῇ ὡς προϊὸν τῶν κτημάτων αὐτῶν, καὶ οὐχὶ ἐξ ἀγορᾶς πρὸς μεταπώλησιν, καὶ δὲν πρόκειται περὶ διαφορᾶς μεταξὺ τῶν φορτωτῶν καὶ τοῦ πλοιάρχου, προκύπτουσα ἐκ τῶν ἀμοιβαίων μεταξὺ τούτων ὑποχρεώσεων. Ἐν Νομ. σ. 5951.

§. 10 — 16.

§ 10. Ἡ ἀγοραπωλησία φέρει ἐμπορικὸν χαρακτῆρα; Πρλ. Εὐρ. τόμ. 5 λέξ. Ἁρμοδιότης Ἐμπορικὴ §§ 23, 24, 25, 28, 61, 62, 63 σχ. 67, 68, 77, 88. ὧδε προσθέτω τὰ ἑπόμενα.

§ 10α. Ἡ γενομένη ἀγορὰ πράγματός τινος, ἐπὶ σκοπῷ μεταπωλήσεως, εἶναι πρᾶξις ἐμπορικὴ, καὶ ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικῶν, καὶ ἂν ὁ πωλητὴς δὲν εἶναι ἔμπορος. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 502 τοῦ 1852.

§ 11. Ὅταν ὁ κύριος πωλῇ εἴς τινα τὸ δικαίωμα νὰ κόψῃ τὴν ἔν τινι δάσει ξυλείαν, ἵνα τὴν πωλήσῃ οὗτος ἐπὶ σκοπῷ κέρδους, ἡ περὶ πληρωμῆς τοῦ τιμήματος ἀγωγὴ ὑπάγεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον· ἡ 12586 τοῦ 1855 ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν φέρει.

«Ἐπειδὴ ἡ πρᾶξις, ἐξ ἧς πηγάζει ἡ προκειμένη ἀπαίτησις τοῦ ἐκκαλοῦντος, εἶναι ἐμπορικὴ, διότι, κατὰ τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν τοῦ περιεχομένου τοῦ ἀπὸ 30 σεπτεμβρίου 1853 πωλητηρίου ἐγγράφου, ὁ ἐκκαλῶν δὲν ἐμίσθωσε πρὸς τὸν ἐφεσίβλητον τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος δάσος, ἀλλ' ἐπώλησεν εἰς αὐτὸν τὴν ἐν τῷ δάσει τούτῳ εὑρισκομένην ξυλείαν μὲ τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ τὴν κόψῃ αὐτὸς ὁ ἀγοραστὴς, ἀντὶ τοῦ πωλητοῦ, ἐπὶ σκοπῷ μεταπωλήσεως καὶ κέρδους. Ὅθεν ὡς τοιαύτη ὑπάγεται εἰς τὰς ῥητὰς διατάξεις τῶν ἀριθ. 1 § 6' καὶ 2 τοῦ περὶ ἁρμοδιότητος τῶν ἐμποροδικῶν νόμου. Τὸ δὲ ἐμποροδικεῖον ἁρμόδιον ὂν διὰ τοῦτο νὰ δικάσῃ τὴν ἀφορῶσαν ἀπαίτησιν ταύτην τοῦ ἐκκαλοῦντος, οὐκ ὀρθῶς ἔπραξε τὸ νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιον διὰ τῆς ἐκκληθείσης ἀποφάσεώς του.»

§ 12. Ἡ πώλησις ἐλαίου ἀγορασθέντος πρὸς μεταπώλησιν ἐπὶ σκοπῷ κέρδους εἶναι πρᾶξις ἐμπορικὴ, ἂν καὶ ὁ πωλητὴς δὲν εἶναι ἔμπορος· διότι ἀφοῦ ἡ ἀρχικὴ πρᾶξις τῆς ἀγορᾶς θεωρεῖται

ἐμπορικὴ, τὸν αὐτὸν χαρακτῆρα ἔχει κατὰ φυσικὴν συνέπειαν καὶ ἡ πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ τῆς ἀγορᾶς μεταπώλησις· σύμφωνος μὲ τὴν γνώμην ταύτην εἶναι καὶ ὁ Pardessus (§ 20)· ἐναντίος δὲ ὁ Ορλλιάρδος (§ 300), ἀποδίδων τὸν χαρακτῆρα τῆς ἐμπορικῆς πράξεως εἰς μόνας τὰς μεταπωλήσεις τὰς γενομένας ἐπὶ τῶν ἐχόντων τὴν ἰδιότητα τοῦ ἐμπόρου. Απ. 5242 τῆς 22 δεκ. 1848 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 4985).

§ 13. Ἡ ἀγορὰ καὶ μεταπώλησις προϊόντων γῆς ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικῶν. 23, 37 τοῦ 1853. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου. πρλ. λέξ. Φόρτι.

§ 14. Ὁ Α ἐζήτησεν ἐνώπιον τοῦ πρωτοδικείου τὴν διάλυσιν ἀγοραπωλησίας τινὸς αἰγῶν, ὁ ἐναγόμενος Β ἀντέτεινε λέγων, ὅτι ἠγόρασε τὰ ζῶα ἐπὶ σκοπῷ μεταπωλήσεως, καὶ ὅτι, διὰ τοῦτο, ἡ ἀγωγὴ ἔπρεπε νὰ κινηθῇ ἐνώπιον τοῦ ἐμποροδικείου· — Ἐπὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ ὁ Ἀρ. Πάγος ἐξεφράσθη οὕτως·

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ὁ ἀναιρεσείων Θωμᾶς Μελισσόβης ἰσχυρίσθη ῥητῶς, ὡς δηλοῦται ἐκ τῶν ἐν τῇ δικογραφίᾳ ἐπισυνημμένων προτάσεών του, καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς προσβαλλομένης ὑπ' ἀριθ. 9329 ἀποφάσεως τοῦ ἐνταῦθα ἐφετείου, ὅτι ἠγόρασε παρὰ τοῦ ἀντιδίκου του τὰς ἐπιδίκους αἶγας ἐπὶ σκοπῷ μεταπράσεως αὐτῶν, ἐξητήσατο νὰ τῷ ἐπιτραπῇ ἡ περὶ τούτου ἀπόδειξις, ὅθεν ἔμελλε νὰ προκύψῃ τὸ βάσιμον ἢ μὴ τῆς ἐνστάσεώς του, ὅτι ἀναρμοδίως εἰσήχθη ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ εἰς τὸ πρωτοδικεῖον Μεσολογγίου ὡς εἰς πολιτικὸν δικαστήριον· τὸ δὲ εἰρημένον ἐφετεῖον, στηριχθὲν εἰς τὴν ὅλως σφαλερὰν ἀρχὴν ὅτι, μὴ ὄντος ἐμπόρου τοῦ πωλήσαντος τὰς αἶγας, ἤτοι τοῦ ἐνάγοντος, ἡ πώλησις δὲν ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ ὡς πρᾶξις ἐμπορικὴ οὐδ' ἀπέναντι τοῦ ἀγοραστοῦ, ἤτοι τοῦ ἐναγομένου, ἂν καὶ ἤθελε γίνει ἐπὶ σκοπῷ ἐμπορίου, ἐνῷ, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἡ κατὰ τοῦ ἀγοραστοῦ ἀγωγὴ, ὡς ἐνεργήσαντος πρᾶξιν ἐμπορικὴν, ὑπήγετο, κατὰ τὸ ά ἐδ. τοῦ 2 ἄρθρου τοῦ περὶ ἁρμοδιότητος τῶν ἐμποροδικείων νόμου, εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ ἐμπορικοῦ δικαστηρίου, ἀπέρριψε τὴν εἰρημένην αἴτησιν τοῦ ἀναιρεσείοντος, καὶ, διὰ τῆς ἀποῤῥίψεως ταύτης, παρεβίασε προφανῶς τὰς περὶ ἀποδείξεως οὐσιώδεις διατάξεις τῆς πολιτ. δικονομίας. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 502 τοῦ 1852, κυρ. τὴν 9686 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 15. Διαφορὰ πηγάζουσα ἐξ ἑταιρίας τινὸς, σκοπὸν ἐχούσης τὴν ἀγορὰν καὶ μεταπώλησιν ἀγελάδων εἶναι ἐμπορικῆς φύσεως;

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ὀρθῶς ἐπίσης τὸ πρωτοδικεῖον ἐκτιμῆσαν τὰς καταθέσεις τῶν, συνεπείᾳ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1203 ἀποφάσεώς του, ἐξετασθέντων μαρτύρων περὶ τῆς συστάσεως μεταξὺ τοῦ Σ καὶ Α προκειμένης ἐμπορικῆς ἑταιρίας (ἥτις ὅμως δὲν εἶναι ὁμόρρυθμος, ὡς τὴν ἐχαρακτήρισεν ὁ Σ καὶ μὴ ὀρθῶς παρεδέχθη ὡς τοιαύτην τὸ πρωτοδικεῖον, ἀλλὰ μετοχικὴ ἑταιρία ὡς μὴ ὑποκειμένη εἰς τὰς περὶ τῶν λοιπῶν ἑταιριῶν ὡρισμένας διατυπώσεις) περὶ τῆς παραδόσεως τῶν ἕνδεκα ἑταιρικῶν ἀγελάδων μετὰ τῶν μόσχων των παρ' ἀμφοτέρων τῶν συνεναγομένων Σ καὶ Α πρὸς τὸν ἐνάγοντα καὶ περὶ τῆς διαρκείας τοῦ χρόνου τῆς διατροφῆς τῶν ἀγελάδων κτλ. ἀπέρριψε τὴν περὶ ἀναρμοδιότητός του ἔνστασιν τῶν αὐτῶν ἐναγομένων, κατεδίκασεν αὐτοὺς ὡς ἀλληλεγγύως ὑποχρέους εἰς ἀποζημίωσιν τοῦ ἐνάγοντος διὰ τὰ πρὸς διατροφὴν τῶν εἰρημένων ζώων ἔξοδά του κτλ. καὶ προσδιώρισε τὴν διάρκειαν τοῦ χρόνου τῆς διατροφῆς τῶν ἀγελάδων καὶ μόσχων καὶ τοῦ ἐνοικίου τοῦ σταύλου ἐπὶ δύο μῆνας διὰ τῶν ἐν τῇ ἐκκληθείσῃ ἀποφάσει ὑπ' ἀριθ. 40 σχετικῶν αἰτιολογιῶν, τὰς ὁποίας τὸ δικαστήριον τοῦτο παραδέχεται ὡς ὀρθὰς καὶ νομίμους, καὶ διότι ἠδύνατο ὁ Γ. Θηβαῖος νὰ ἐναγάγῃ αὐτοὺς καθὸ ἐμπορικῶς συνεταίρους, ἐνώπιον τοῦ ἐμποροδικείου, ὡς ὀρθῶς ἔπραξε διὰ τῆς προκειμένης ἀγωγῆς του. Μετοχικῆς δὲ οὔσης τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἑταιρίας, ὡς εἴρηται, ὀρθῶς καὶ νομίμως διετάχθη διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1203 παρεμπιπτούσης πρωτοδίκου ἀποφάσεως ἡ περὶ συστάσεως αὐτῆς ἀπόδειξι, καὶ διὰ μαρτύρων, (ἄρθρ. 49 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου)· ἄλλως τε καὶ ὁμόρρυθμος ἂν ἤθελε θεωρηθῇ ἡ ἑταιρία αὕτη, πάλιν ὀρθῶς ἐσυγχωρήθη ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις εἰς τὸν Γεώρ. Θηβαῖον, καθὸ τρίτον, κατὰ τὴν περὶ τούτου ὀρθὴν καὶ νόμιμον αἰτιολογίαν τῆς ἐκκληθείσης ἀποφάσεως. ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 10725 τοῦ 1853 τμ. α'.

§ 16. Ἡ ἀγορὰ ἀκινήτων κτημάτων δύναται νὰ ἦναι ἀντικείμενον ἐπιχειρήσεων; ὅρα τὴν πολιτ. ἀπόφ. 6 τοῦ 1850 Ἀρ. Πάγου

§ 16[a]. Ὅταν τὶς ἀγοράζῃ τυρὸν, ἵνα τὸν μεταπωλήσῃ, χάριν κέρδους, ἡ πρᾶξις φέρει χαρακτῆρα ἐμπορικόν. ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 12315 τοῦ 1854, φέρουσα·

«Ἐπειδὴ ἡ προκειμένη πρᾶξις τοῦ Κ. καὶ τῶν νῦν ἐναγομένων συμφωνησάντων ὁ μὲν ν' ἀγοράσῃ, οἱ δὲ νὰ πωλήσωσι καὶ παραδώσωσιν αὐτῷ 200 καντάρια τυροῦ ἐκ τοῦ εἰσπραχθησομένου κατὰ τὸ παρὸν ἔτος ἐκ τοῦ δήμου Ἀκραιφνίου, εἶναι αὐτόχρημα αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν πρᾶξις ἐμπορικὴ ἐκ μέρους ὅλων τῶν συναλλαξαμέ-

νων, καθ' ὅσον οὐ μόνον ὁ Π., ἀλλὰ καὶ οἱ νῦν ἐναγόμενοι ἐπρόκειτο ν' ἀγοράσωσιν· ἐκεῖνος μὲν παρὰ τούτων, οὗτοι δὲ παρὰ τῶν ἰδιοκτημόνων, ἀναντιῤῥήτως πρὸς μεταπώλησιν ἐπὶ σκοπῷ κέρδους τὸν τυρὸν, διὸ καὶ ἡ ἀξίωσις τῶν ἐναγομένων ὅτι αὐτὸς καθὸ πωλητὴς δὲν ἐνήργησε πρᾶξιν ἐμπορικὴν δὲν στηρίζεται εἰς τὸν νόμον ἀφοῦ προφανῶς δὲν ἐπώλησεν ἴδια προϊόντα· περίπτωσις, καθ' ἣν ἡ πρᾶξις τοῦ πωλητοῦ δὲν θεωρεῖται ὡς πρὸς αὐτὸν πρᾶξις ἐμπορική.»

§. 17. — 27α.

§ 17. Ἡ μίσθωσις εἶναι πρᾶξις ἐμπορική;

Ἴδε τὴν λέξιν Ἁρμοδιότης Ἐμπορικὴ (Κύρ. τόμ. 5) § 25, 26, 29, 33, 60, 61, 68, 71, 75, 90. Ἐνταῦθα προσθέτω τὰ ἑξῆς·

§ 18. Ἡ μίσθωσις ἀκινήτου δὲν εἶναι πρᾶξις ἐμπορική·— εἰς αὐτὴν τὴν κατηγορίαν ὑπάγεται καὶ ἡ περίπτωσις, καθ' ἣν ὁ Α. ζητεῖ τὸ μίσθωμα λόγῳ τοῦ ὕδατος, τὸ ὁποῖον ὁ ἐναγόμενος ἐδικαιοῦτο νὰ λάβῃ ἀπὸ τὸ φρέαρ αὐτοῦ διὰ τὴν κίνησιν τῆς μηχανῆς τοῦ ἀλευρομύλου του. ἀπόφ. 10250 τοῦ 1853 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν τμ. α'.

§ 19. Ἡ μίσθωσις ἀκινήτων δὲν ἀποτελεῖ πρᾶξιν ἐμπορικὴν, καὶ ἂν οἱ συνάψαντες τοιαύτην σύμβασιν ἦναι ἔμποροι. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 116 τοῦ 1854.

§ 20. Προκειμένου περὶ μισθώσεως ἀκινήτων, ἡ διαφορὰ δὲν ὑπάγεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ τὸ ἔγγραφον τῆς 9 Μαρτίου ε. ε. ἐφ' οὗ ἡ ἀγωγὴ στηρίζεται, διαλαμβάνον ὅτι ὁ ἐνάγων ἐνοικιάζει τοὺς ἐν αὐτῷ περιγραφομένους ἀγροὺς καὶ ἀμπελῶνας πρὸς τοὺς ἐναγομένους καὶ πωλεῖ πρὸς αὐτοὺς τὰ εἰσοδήματά των δι' ἓν ἔτος ἀντὶ δρ. 1250 ὑποχρεουμένων τῶν ἐναγομένων νὰ πληρώσωσι καὶ τὸ βασιλικὸν δικαίωμα τῶν ἀγρῶν, ἀφορᾷ προφανῶς σύμβασιν μισθώσεως τῶν εἰρημένων κτημάτων καὶ οὐχὶ συνάλλαγμα ἀγοραπωλησίας τῶν καρπῶν, ὅπως ὑπὸ τοῦ ἐνάγοντος χαρακτηρίζεται, καθόσον, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἐγγράφου τούτου, δὲν ἐπρόκειτο νὰ παραδοθῶσι πρὸς τοὺς ἐναγομένους ἐν καιρῷ τῆς συγκομιδῆς οἱ πωληθέντες δῆθεν καρποὶ, διατηροῦντος τοῦ ἐνάγοντος τὰ κτήματα καὶ φροντίζοντος αὐτοῦ περὶ τῆς ἐξ αὐτῶν παραγωγῆς τῶν εἰρημένων καρπῶν, ἀλλ' ὤφειλεν οὗτος νὰ τοῖς παραχωρήσῃ τὰ ἐνοικιασθέντα, κατὰ τὴν ῥητὴν ἔκφρασιν τοῦ συμβολαίου, κτήματα ὅπως αὐτοὶ ἐπιμεληθῶσι τὴν παραγωγὴν τῶν καρπῶν καὶ ἀποδοθῶσιν αὐτὰ

πρὸς τὸν ἐνάγοντα μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ ὁρισθέντος ἐν τῷ συμβολαίῳ χρόνου, ἡ τοιαύτη δὲ σύμβασις φέρει ἀκριβῶς τὸν τῆς μισθώσεως χαρακτῆρα, οὐδὲ ἀντίκειται εἰς τὸν χαρακτῆρα τοῦτον ἡ ἐν τῷ συμβολαίῳ φράσις «*καὶ πωλεῖ πρὸς αὐτοὺς τὰ εἰσοδήματα*» καθόσον διὰ τῆς φράσεως ταύτης συνεχομένης μὲ τὴν περὶ τῆς ἐνοικιάσεως τῶν κτημάτων περικοπὴν, δὲν ἐννόησαν προφανῶς τὰ μέρη εἰμὴ νὰ ἐξηγήσωσι τὸν σκοπὸν τῆς πρακειμένης μισθώσεως, ἤγουν τὴν τοῦ δικαιώματος τῆς προσωρινῆς καρπώσεως τῶν μισθωθέντων κτημάτων παραχώρησιν.

Ἐπειδὴ, προκειμένου περὶ μισθώσεως ἀκινήτων κτημάτων, ἤτοι περὶ συμβάσεως διεπομένης, ὡς ἐκ τῆς φύσεώς της, ἀπὸ μόνον τὸν πολιτικὸν νόμον, πᾶσα ἐξ αὐτῆς πηγάζουσα διαφορὰ διαφεύγει τὴν ἐξαιρετικὴν τῶν ἐμποροδικῶν ἁρμοδιότητα καὶ ἀνεξαρτήτως τῆς ἐμπορικῆς τυχὸν ἰδιότητος τῶν συναλλαξαμένων καὶ διαφερομένων προσώπων· ἑπομένως βάσιμος καθίσταται ἡ περὶ ἀναρμοδιότητος ταύτης ἔνστασις τῶν ἐναγομένων. ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 11048 τοῦ 1853 (τμ. α').

§ 21. Ἀγωγὴ πηγάζουσα ἐκ τῆς μισθώσεως μαούνας, ἵνα χρησιμεύσῃ πρὸς μετακόμισιν πραγμάτων, εἶναι φύσεως ἐμπορικῆς, καὶ ὑπάγεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον. Δὲν ὑπόκειται δὲ αὕτη εἰς τὴν παραγραφὴν τοῦ ἄρθρου 433 τοῦ ἐμπ. νόμου, ὅπερ ἀφορᾷ τὰς ἀγωγὰς τὰς ἐκ συμφωνιῶν πηγαζούσας μεταξὺ ναυλωτοῦ καὶ φορτωτοῦ περὶ συμφωνηθέντος ναύλου, ἐν ᾧ ἡ ἀγωγὴ ἐκείνη ἀφορᾷ μίσθωσιν πράγματος. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 287 τοῦ 1853.

§ 22. Ὅταν ὁ ἐνάγων διατείνηται, ὅτι ἐμίσθωσεν ἀπὸ τὸν μισθωτὴν ἰχθυοτροφεῖόν τι· ὅτι οὗτος παρεβίασε τὸ συνάλλαγμα ἐπενεγκὼν μεταβολήν τινα εἰς τὸ ἰχθυοτροφεῖον, ἐκ δὲ τῆς πράξεως ταύτης ἐζημιώθη ὁ ἐνάγων, καὶ ὅτι ἕνεκα τούτου τῷ ὀφείλεται ἀποζημίωσις, ἡ ἀγωγὴ ὑπάγεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον. — Ταῦτα ἀπεφήνατο τὸ ἐν Ἀθήναις ἐφετεῖον, διὰ τῆς 11513 ἀποφάσεώς του, σκεφθὲν ὡς ὁ Ἄρειος Πάγος ἐν τῇ 11 τοῦ 1847 ἀποφάσει του, ἣν ἴδε εἰς Ε'ιρ. τόμ. 5 λέξ. Ἁρμοδιότης Ἐμπορική.

§ 23. Ἡ μίσθωσις τῆς χρήσεως πλοίου φέρει ἐμπορικὸν χαρακτῆρα.

«Ἐπειδὴ καὶ ἂν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἐξαγομένου τῆς ἐπιβληθείσης τῷ ἐνάγοντι ἀποδείξεως περὶ τῆς παρ' αὐτοῦ ἀποδοθείσης τῷ ἐναγομένῳ ἐμπορικῆς ἰδιότητος, ἡ μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑφισταμένη διαφορὰ, πηγάζουσα ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ ἐνάγοντος πρὸς τὸν ἐναγόμενον κατὰ τὸν 7βριον τοῦ ἔτους 1833 γενομένης δῆθεν μισθώσεως τῆς χρήσεως τοῦ πλοίου του (μαούνας) διαφεύγει τὴν ἁρμοδιότητα

τῶν ἐμποροδικῶν· ὁ δὲ περὶ ἁρμ. ἐμποροδ. νόμος (ἄρθρ. 3 § 4) χαρακτηρίζει ὡς πρᾶξιν ἐμπορικὴν ἀνεξαιρέτως πᾶσαν ναύλωσιν, οἵα εἶναι καὶ ἡ παρὰ τοῦ ἐνάγοντος ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀξιουμένη, ὡς εἴρηται, μίσθωσις τῆς μαούνας του, κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 15 β' τοῦ αὐτοῦ νόμου περὶ πάσης μεταξὺ ὁποιωνδήποτε διαφορᾶς ἀφορώσης πρᾶξιν ἐμπορικὴν κρίνουσι τὰ ἐμποροδικεῖα. ἀπ. 10724 τοῦ 1853 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν τμ. ά (Τσελέπης καὶ Φεράλδης).

§ 24. Ἡ ἐκ μισθώσεως ἐργασίας πηγάζουσα διαφορὰ δὲν ὑπάγεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον (1), ὅταν οἱ ἐργολάβοι δὲν κατέθεσαν καὶ τὴν ὕλην, ἥτις ἐχρειάσθη διὰ τὴν ἀποξήρανσιν (π. χ.) τῶν ἑλῶν.

«Ἐπειδὴ καὶ ὁ ἐν ταῖς προτάσεσι περιεχόμενος λόγος, ὅτι, οὔσης δῆθεν τῆς προκειμένης ὑποθέσεως φύσεως ἐμπορικῆς ὡς στηριζομένης ἐπ' ἐργολαβίᾳ γενομένη πρὸς κερδοσκοπίαν, τὸ πρωτοδικεῖον ὤφειλε νὰ κηρυχθῇ ἐξ ἐπαγγέλματος ἀναρμόδιον, εἶναι ἀνυπόστατος, διότι ἡ ἐπιχείρησις, τὴν ὁποίαν ὁ ἀναιρεσείων ὁμοῦ μὲ τὸν ἀναιρεσίβλητον ἀνεδέχθη κατὰ προηγουμένην μετὰ τοῦ δημοσίου συμφωνίαν πρὸς ἀποξήρανσιν τῶν ἐν Ἠλείᾳ ἑλῶν, ἐκτελεσθεῖσα διὰ τῶν παρ' αὐτοῦ μισθωθέντων ἐργατῶν, καὶ χωρὶς νὰ βεβαιωθῇ παρὰ τῷ κατωτέρῳ δικαστηρίῳ ὅτι τοῦτο ἐγένετο μὲ ὕλην παρὰ τῶν ἐργολάβων χορηγηθεῖσαν, δὲν φέρει εἰμὴ τὸν χαρακτῆρα τῆς μισθώσεως ἐργασίας· ἑπομένως δὲν δύναται νὰ ὑπαχθῇ εἰς τὰς ἐν τῷ 2 ἄρθρῳ τοῦ περὶ ἁρμοδιότητος τῶν ἐμποροδικείων νόμου ἀπαριθμουμένας ἐμπορικὰς πράξεις. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 348 τοῦ 1852.

§ 25. Ἡ ἐκ μέρους ἐναγομένης τινὸς ἑταιρίας, πρὸς φύλαξιν τοῦ μεταξοκλωστικοῦ αὐτῆς καταστήματος καὶ τοῦ κήπου αὐτοῦ, μίσθωσις τῆς ἐργασίας τοῦ ἐνάγοντος, ἀφορῶσα κυρίως τὴν κερδοσκοπικὴν αὐτῆς διατήρησιν τοῦ καταστήματος, φέρει χαρακτῆρα ἐμπορικότητος· ἑπομένως ἡ περὶ πληρωμῆς τοῦ μισθώματος ἀγωγὴ τοῦ μισθώσαντος τὴν ὑπηρεσίαν του ὑπάγεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον (ἄρθρ. 1 τοῦ περὶ ἁρμοδ. ἐμπ. διατ.). ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 11890 τοῦ 1854 (τμ. ά).

§ 26. Ἀγωγὴ ἀντικείμενον ἔχουσα τοῦ ν' ἀπαλλαχθῇ ὁ ἐνάγων πάσης ὑποχρεώσεως ὡς πρὸς τὸ ἐνοίκιον τῆς οἰκίας, ἥτις ἐχρησίμευεν ὡς ξενοδοχεῖον, λόγῳ τοῦ ὅτι ὁ ἐναγόμενος ἀνεδέχθη, κατὰ

(1) Πρλ. Εὐρ. τόμ. 5 λέξ. Ἀρμ. Ἐμπ. § 30, 48, 77—79.

τὴν διάλυσιν τῆς ἑταιρίας των, νὰ πληρώσῃ τὸ ἐνοίκιον, ἀφορᾷ πρᾶξιν ἐμπορικήν. ἀπ. ἐφ, Ἀθηνῶν 11662 τοῦ 1854 (τμ. ά).

§ 27. *Μισθός*. Πρλ. Εὐρ. τόμ. 5 λέξ. Ἁρμοδιότης Ἐμπορικὴ § 44, 47.

Δίκη ἀφορῶσα ἀπαίτησιν ὑπηρετικῶν μισθῶν ἀνθρώπου ὑπηρετήσαντος εἰς ἐμπορικὸν κατάστημα δὲν ἐξαιρεῖται τῆς ἁρμοδιότητος τοῦ ἐμποροδικείου.

«Ἐπειδὴ ἡ προτεινομένη διὰ τῆς ἀγωγῆς ἀκυρότης τοῦ συμβολαίου καίτοι βάσιν ἔχουσα πλάνην λαβοῦσαν χώραν περὶ τὸ ποσὸν τῶν ὑπηρετικῶν μισθῶν, ὡς ἀφορῶσα ὅμως πρᾶξιν ἐμπορικήν, οἷα ἐστὶν ἡ ἐν τῷ συμβολαίῳ αὐτῷ ἀναγνώρισις καὶ πλήρωμὴ ὑπηρετικῶν μισθῶν ὑπηρέτου ἐμπορικοῦ καταστήματος, δὲν ἐξαιρεῖται τῆς δικαιοδοσίας τῶν ἐμποροδικῶν, καὶ ἑπομένως τὸ δικάσαν ἐμποροδικεῖον μὴ ὀρθῶς ἀπεφήνατο ἑαυτὸ ἀναρμόδιον πρὸς ἐκδίκασιν τοιαύτης ἀκυρότητος.» ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 13263 τοῦ 1855.— Σημ. ἐζητοῦντο μισθοὶ ἐκ δρ. 2000.

§ 27α. Ὁ Α προσέλαβε τὸν Β ὡς ὑπάλληλον χάριν τῆς διεξαγωγῆς τῆς προμηθείας τῶν ἀναγκαίων πρὸς διατροφὴν τοῦ στρατοῦ. Ζητεῖται ἂν ἡ πρᾶξις αὕτη φέρῃ χαρακτῆρα ἐμπορικῆς διαφορᾶς.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἡ ἐπιχείρησις τοῦ Ἰωάννου Φεϊζοπούλου, καθ' ἣν ὁ ἀναιρεσίβλητος ἰσχυρίζεται ἐν τῇ ἀγωγῇ αὐτοῦ, ὅτι προσελήφθη ὡς ὑπάλληλος αὐτοῦ, ἦτον ἡ προμήθεια τῶν ἀναγκαίων πρὸς διατροφὴν τῶν ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἑλλάδι κατὰ τὸ ἔτος 1830 εὑρισκομένων ἐλαφρῶν στρατιωτικῶν ταγμάτων, ἄρα ἦτον ἐμπορικὴ πρᾶξις κατὰ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ περὶ ἁρμοδιότητος τῶν ἐμποροδικείων νόμου, ὅθεν ὁ Φεϊζόπουλος προσλαβὼν τὸν ἀναιρεσίβλητον ὡς ὑπάλληλον χάριν τῆς διεξαγωγῆς τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης ἐνήργησεν ἐπίσης ἐμπορικὴν πρᾶξιν καὶ ἡ ἀγωγὴ τοῦ ὑπαλλήλου τούτου κατὰ τοῦ Φεϊζοπούλου, πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεων αὐτοῦ αἵτινες ἐπήγασαν ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιχειρίσεως πρὸς τὸν ἀναιρεσίβλητον ὡς ὑπομίσθιον ὑπάλληλον καὶ ἐντολοδόχον ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικῶν κατὰ τὸ αὐτὸ ἄρθρον τοῦ παρατεθέντος νόμου, οὔσης δὲ τῆς πράξεως, ἐξ ἧς παρήχθη ἡ προκειμένη δίκη, ἐμπορικῆς, εἶναι αδιάφορον ἐὰν οἱ ἐναγόμενοι ὡς κληρονόμοι τοῦ ἀρχικοῦ ὑποχρέου εἰσὶν ἔμποροι ἢ οὔ. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 244 τοῦ 1850.

§ 28. Οἱ ὑπάλληλοι (1) τῶν ἐμπόρων (commis voyageurs), οἵτινες, ἀντὶ τοῦ νὰ κάμωσιν ἔναρξιν τῆς ὑπηρεσίας των, διαλύουν ἄνευ λόγου τὴν περὶ μισθώσεως ὑπηρεσίας σύμβασιν, ἐνάγονται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον. Δὲν ὑπόκεινται ὅμως εἰς κράτησιν διὰ τὰς ἀποζημιώσεις. Montpellier, 24 ἰαν. 1851.

Σημ. Ἡ νομολογία αὕτη ἀποδοκιμάζεται· ἴδε revue crit. de jurisp. τοῦ 1853 σελ 356 ἑπ.

§ 29. Ἡ ἐνοικίασις δημοσίων προσόδων φέρει χαρακτῆρα ἐμπορικῆς πράξεως; ὅρα Εὑρ. τόμ. 8 (λέξ. Κοινωνία) σελ. 199 § 184. ἑπ.

Ἐν λέξει *Φόροι* θέλω συμπληρώσει τὴν νομολογίαν· ἐπιθ. ἀπ. Ἀρ. Πάγου 265 τοῦ 1851, 23 τοῦ 1853. ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 5103, 8164.— Ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. ἐν Νομικ. σελ. 6109.

§ 30. Εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ ἐμποροδικείου ὑπάγεται ἡ ἀγωγὴ περὶ ἀποζημιώσεως τοῦ ὑπομισθωτοῦ ἰχθυοτροφείου κατὰ τοῦ μισθωτοῦ τοιούτου (πρὸς τὸν σκοπὸν ἁλιεύσεως) διὰ παράβασιν τῶν ὅρων τῆς μισθώσεως. ἀπ. 11513 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν, καὶ Ἀρ. Πάγου 11 τοῦ 1847.

§ 31. Ἂν ὑποθεσίς τις ὑπαγομένη εἰς τὸ εἰρηνοδικεῖον, εἰσαχθῇ εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον, τί γίνεται; ἴδε τὴν 9047 ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

Πρλ. τὴν λέξιν Παραγραφὴ § 27—27[3].

§ 32. Τὸ πολιτ. δικαστήριον ἔχει ἁρμοδιότητα νὰ ἐξετάσῃ παρεμπιπτόντως εἴς τινα ἀνήκει φορτίον τί; (2) ἴδε τὴν 9141 ἐφ. Ἀθηνῶν.

§ 33. Τὸ ἐμποδικεῖον δικάζει τὰς ἐνώπιον αὐτοῦ ἀναφυομένας ἐνστάσεις;

Ἰδοὺ τί εὑρίσκεται εἰς τὴν νομολογίαν· (Εὑρ. τόμ. 5 σελ 11).

α΄) Ὅτι ὅταν ἔγγραφόν τι προσβληθῇ ὡς πλαστὸν ἢ μὴ γνήσιον ἐνώπιον τοῦ ἐμποροδικείου, ἡ δίκη ἀναβάλλεται καὶ τὸ ζήτημα παραπέμπεται εἰς τὸ πρωτοδικεῖον.

β΄) Ὅτι τοῦτο δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὰς ἄλλας ἀκυρωτικὰς ἐνστάσεις, ἢ εἰς τὰς προτάσεις ὅτι τὰ ἔγγραφα ἐγένοντο δῆθεν δι' ἀπάτης.

γ΄) Ὅτι τὸ περὶ εἰκονικότητος ζήτημα, ὁπωσδήποτε καὶ ἂν

(1) Πρλ. Εὑρ. τόμ. 4 σελ. 116 καὶ ἀπ. ἐφ. 'Αθηνῶν 4850
(2) Πρλ. Εὑρ. τόμ. 5 λέξ. 'Αρμ. 'Εμπ. § 9, 22, 45, 59.

προταθῇ (εἴτε δηλ. διὰ παρεμπιπτούσης, εἴτε διὰ κυρίας ἀγωγῆς) εἶναι τῆς ἁρμοδιότητος τοῦ ἐμποροδικείου.

δ') Ὅτι ὅταν εἰς ἐμπορικήν τινα δίκην προταθῇ ἡ περὶ μὴ γνησιότητος ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου ἔνστασις, τὸ δικαστήριον τοῦτο δύναται, θεωροῦν τὴν παρεμπίπτουσαν ταύτην δίκην ὡς κατεπείγουσαν, νὰ διατάξῃ τὴν ἄνευ ἐγγυήσεως προσωρινὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεώς του.

ε') Ὅταν δ' ἐνώπιον τοῦ ἐμπ. προσβάλληται λόγῳ ἀνηλικιότητος συμβόλαιον τί; ὅρα τὸ ἄρθρον ἁρμοδιότης πολιτ. ἐν γένει § 139 σημ. 20 (1).

ς') Αἱ περὶ ἀνηλικιότητος καὶ κύρους συμβιβασμοῦ διαφοραὶ ὑπάγονται εἰς τὰ ἐμποροδικεῖα; Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 30.

ζ') Τὰ ἐμποροδικεῖα εἶναι ἁρμόδια νὰ δικάζωσι παρεμπιπτόντως τὰ περὶ δολίου ναυαγίου; ἴδε τὴν λέξ. Ναυάγιον.

η') Τὰ ἐμποροδικεῖα ἔχουσι δικαίωμα νὰ κρίνωσιν ἂν τὰ δικαζόμενα πρόσωπα ἔχουν χαρακτῆρα ἐμπόρου; Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 71.

θ') Τὸ ἐμποροδικεῖον ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ δικάσῃ τὴν ἔνστασιν, ἥτις εἰς δίκην τινὰ ἀναφύεται περὶ τῆς ἀκυρότητος συμφωνητικοῦ, λόγῳ τῆς ἀνικανότητος τοῦ ὑπογράψαντος αὐτό. ἀπόφ. 11861 τοῦ 1864 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν (τμ. α').

ι') Ὅταν ἐνώπιον τοῦ ἐμπορικοῦ δικαστηρίου ἀναφύεται ζήτημα ἂν τις ἄφησε κληρονόμους, καὶ κατὰ πόσον μετέχει ἕκαστος αὐτῶν τῆς κληρονομίας, τὸ ζήτημα τοῦτο πρέπει νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον (2). ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 469 τοῦ 1854 ἐν Νομ. σελ. 5943.— Τ' αὐτὰ καὶ διὰ τῆς 192 τοῦ 1845 ἀποφάσεώς των ιἱ ἐν Ναυπλ. ἐφ. (Εὐρ. τόμ. 4 σελ. 126).

ια') Ὅταν ἐνάγηται ὁ κληρονόμος διὰ χρέος ἐμπορικὸν τοῦ κληρονομουμένου, ποῦ κινεῖται ἡ ἀγωγή; διὰ τῆς ἀποφάσεως 4154 τοῦ 1846 τὸ δ.κ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν παρεδέχθη σιωπηλῶς ὅτι ἡ ἀπόφασις ὑπάγεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον.

ιβ') Τὰ ἐμποροδικεῖα εἶναι ἁρμόδια νὰ δικάζωσι καὶ περὶ ἀκυρώσεως συμβολαίων προσβαλλομένων ἕνεκα δόλου, ὅταν ἀφορῶσι πράξεις ἐμπορικάς, εἴτε διὰ κυρίας ἀγωγῆς, εἴτε δι' ἐνστάσεως προτείνεται ἡ ἀκύρωσις. Δεσπρ. βιβλ. 1 § 3 ἀρ. 93.— Ὁριλ. κεφ.

---

(1) Διὰ τῆς 17 τοῦ 1842 ἀποφάσεώς του ὁ Ἄρ. Πάγος ἀπέφηνεν, ὅτι τὸ περὶ εἰκονικότητος συμβολαίων ζήτημα, ὁπωσδήποτε καὶ ἂν ἐπροτάθη (εἴτε, δηλαδή, διὰ παρεμπιπτούσης, εἴτε διὰ κυρίας ἀγωγῆς) ἦτο τῆς ἁρμοδιότητος τοῦ ἐμποροδικείου.

(2) Πβλ. Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 102 ἐδ. 60, δ,

12 § 95.— Νουγ. βιβλ. 3 κεφ. γ' τμ. 2 § 1 άρ. 10.= Άπόφ. έφ. Ναυπλ. 803 τοῦ 1849, ἐν Νομ. σ. 5245.

ιγ') Περὶ τοῦ ἄρθρου 729 τῆς πολιτικῆς δικονομίας. Ἴδε άπ. πολ. Άρ. Πάγου 53 τοῦ 1849.= Εὐρ. τόμ. 6 σελ. 681.= Άπ. Άρ. Πάγου 80, 132, 139 τοῦ 1854.—Άπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 12944. = Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 95—99.

§ 34. Πᾶσα μεταξὺ τῶν συνεταίρων διαφορά, ἀφορῶσα ἀποζημίωσιν πηγάζουσαν ἐκ τῆς αὐθαιρέτου ἀποβολῆς, τὴν ὁποίαν αὐτὸς κατ' ἐκείνου τοῦ συνεταίρου ἐνήργησεν, ὑπάγεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον. άπ. 10353 τοῦ 1853 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 35. Ἀντικείμενα ἀφορῶντα δοσοληψίας ἐμπόρων καὶ τρεχουμένους μεταξὺ αὐτῶν λογαριασμοὺς ὑπάγονται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον. ἄρθρ. 1 τοῦ περὶ ἁρμ. ἐμπ. νόμου. άπ. πολ. Άρ. Πάγου 340 τοῦ 1853.

§ 36. Ὅταν οἱ ἐναγόμενοι ἦσαν ἔμποροι κατὰ τὴν ἐποχήν, καθ' ἣν ἐξέδωκαν τὰ εἰς διαταγὴν γραμμάτια, ἡ περὶ αὐτῶν ἀγωγὴ ὑπάγεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον, καθότι, μὴ ὑπαρχούσης ἐναντίας ἀποδείξεως, ὑπάρχει νόμιμον τεκμήριον ὅτι τὰ γραμμάτια ταῦτα ἐξεδόθησαν χάριν τοῦ ἐμπορίου των. άπ. πολ. Άρ. Πάγου 179 τοῦ 1850.

§. 37 — 48.

§ 37. Αἱ κατ' ἐμπόρων ἀγωγαὶ ὑπάγονται πάντοτε εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον;

§ 38. Ὁ νόμος ἀπονέμει τεκμήριον ἐμπορικότητος εἰς τὰ χρέη τῶν ἐμπόρων, οὐχὶ λόγῳ τοῦ εἴδους τοῦ ἐγγράφου, δι' οὗ ταῦτα συνομολογοῦνται, ἀλλὰ λόγῳ τῆς ἰδιότητος τῶν ὑπογραψάντων τὰ χρεωστικὰ ἔγγραφα, ἂν δὲ ὁ νόμος μεταχειρίζηται εἰδικῶς καὶ μόνον τὴν λέξιν *γραμμάτια*, τοῦτο πρέπει ν' ἀποδοθῇ εἰς τὸ ὅτι τοῦτο εἶναι τὸ συνηθέστερον μέσον, δι' οὗ οἱ ἔμποροι βεβαιοῦσι τὰς ἐνοχάς των. άπ. 6811 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 39. Ὅταν τὸ σύνηθες ἐπάγγελμα τοῦ ἐναγομένου ἦναι τὸ τῆς ἐμπορίας, ἡ περὶ πληρωμῆς γραμματίου εἰς διαταγὴν διαφορὰ ὑπάγεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον. άπ. πολ. Άρ. Πάγ. 141 τοῦ 1850.

§ 40. Ὑπάγεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον ὁ ἐκ δόσεως γραμματίου εἰς διαταγὴν μὴ ἔμπορος, ὅταν ἐδαπάνησε τὰ, δυνάμει αὐτοῦ, ληφθέντα χρήματα εἰς ἐμπορικὰς πράξεις;

Ἀπόφ. Ἐπειδή, κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 6 τοῦ περὶ ἁρμοδιότητος τῶν ἐμποροδικῶν νόμου, τὰ εἰς διαταγὴν γραμάτια τότε

μόνον φέρ ων ἐμπορικὸν χαρακτῆρα, ὅταν ἦναι ὑπογεγραμμένα παρ' ἐμπόρων, ἢ ἀφορῶσιν ἐμπορικὰς ἐργασίας· διὰ νὰ θεωρηθῇ δὲ γραμμάτιόν τι μὴ φέρον ὑπογραφὴν ἐμπόρου ὡς ἀφορῶν ἐμπορικὴν ἐργασίαν, πρέπει νὰ ἐξεδόθη, ὡς τοῦτο προκύπτει ἐκ τῆς ἀνωτέρω διατάξεως συνδυαζομένης καὶ μὲ τὴν διάταξιν τοῦ ἑπομένου ἄρθρου, πρὸς ἐνέργειαν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν, τουτέστι αὐτὴ ἡ ἔκθεσίς του πρέπει ν' ἀποτελῇ ἐμπορικὴν πρᾶξιν, ἢ ν' ἀνάγεται εἰς τελεσθεῖσαν ἐμπορικὴν ἐπιχείρησιν, καὶ νὰ ἐξεδόθη πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἐξ αὐτῆς προκυψάσης ὀφειλῆς τοῦ ἐκδόντος αὐτό· ἡ ἁπλῆ ὅμως ἐκ μέρους τούτου μεταγενεστέρα χρῆσις τῶν δυνάμει τοῦ γραμματίου ληφθέντων χρημάτων εἰς ἐμπορικὴν ἐπιχείρησιν δὲν ἀρκεῖ νὰ δώσῃ ἐμπορικὸν χαρακτῆρα εἰς τὸ γραμμάτιον, ἔτι δὲ ὀλιγώτερον δύναται τοῦτο νὰ λάβῃ ἐμπορικὸν χαρακτῆρα διὰ τῆς ἐν αὐτῷ περιληφθείσης τυχὸν δηλώσεως τοῦ λαβόντος τὰ χρήματα, ὅτι θὰ μεταχειρισθῇ ταῦτα εἰς ἐμπορικάς του ἐπιχειρήσεις. ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 883 τοῦ 1853, ἐν Νομ. σελ. 5859.

§ 41. Ὁ Α μετεβίβασεν εἰς τὸν Β γραμμάτιον τι, ἵνα εἰσπράξῃ τὸ ἐν αὐτῷ διαλαμβανόμενον ποσόν. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς μεταβιβάσεως ταύτης καὶ τῆς εἰσπράξεως τοῦ ποσοῦ, ὁ Β ἦτον ἔμπορος. Ζητεῖται λοιπόν, ἂν ὑπάγηται εἰς τὸ ἐμπορόδικεῖον ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ περὶ ἀποδόσεως τοῦ εἰσπραχθέντος ποσοῦ; Τὸ ζήτημα λύεται καταφατικῶς διὰ τῆς 340 τοῦ 1853 ἀποφ. τοῦ Ἀρ. Πάγου, δυνάμει τῶν ἄρθρ. 6 καὶ 7 τοῦ περὶ ἁρμοδιότ. ἐμπορ. νόμου.

§ 42. Αἱ μεταξὺ ἐμπόρων συνιστάμεναι ὑποχρεώσεις, ἐὰν τὸ ἀντικείμενον αὐτῶν δὲν ἦναι φύσει πολιτικόν, τεκμαίρεται ὅτι ἀφορῶσι πράξεις ἐμπορικάς. Τὸ τεκμήριον δὲ ταῦτο δὲν ἦναι de juro et de jure· ἄρα συγχωρεῖται ἡ ἀπόδειξις, τὴν ὁποίαν ὀφείλει νὰ προτείνῃ ὁ τὴν ἐναντίαν ἀξίωσιν ἔχων. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 1163 τοῦ 1851, ἐν Νομ. σελ. 5527.

§ 43. Ἀγωγή, ἀντικείμενον ἔχουσα νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐξωφλημένη ἡ περὶ δανείου ὑποχρέωσις τινὸς καὶ νὰ τῷ ἐπιστραφῶσι τὰ ἐνέχυρά του, εἶναι πρᾶξις ἐμπορική, ἀφοῦ ὁμολογουμένως οἱ διάδικοι, κατὰ τὴν συνομολόγησιν τοῦ δανείου αὐτοῦ, ἦταν ἔμποροι, καὶ δεν προτείνεται ὅτι τὸ δάνειον ἐγένετο ὄχι διὰ τὸ ἐμπόριον τοῦ ἐναγομένου· ἄρθρ. ά § 1 τοῦ περὶ ἐμπορ. νόμου. ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 11662 τοῦ 1854 τμ. ά.

§ 44. Ὅταν μὴ ἔμπορος ἐδανείσθη ἀπὸ ἔμπορον, δὲν ὑπάρχει πρόληψις ὅτι τὸ δάνειον εἶναι ἐμπορικόν. Ἴδε ἐν λέξει *Δάνεια* τὴν 41 τοῦ 1852 ἀπόφ. τοῦ Ἀρ. Πάγου.

§ 45. Ὁ νόμος θεωρεῖ πᾶσαν ὑποχρέωσιν τοῦ ἐμπόρου ὡς ἐμπορικὴν πρᾶξιν, διότι τεκμαίρεται ὅτι αὕτη ἀφορᾷ τὴν ἐμπορίαν του, λόγῳ τῆς τοῦ ἐμπόρου ἰδιότητός του· ὅταν ὅμως ὁ ἔμπορος ἀποδείξῃ τὸ ἐναντίον, ἡ διαφορὰ ὑπάγεται εἰς τὰ τακτ. δικαστήρια. ἀπόφ. 9124 τοῦ 1853 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 46. Ὁ κανὼν, ὅτι αἱ μεταξὺ ἐμπόρων ὑποχρεώσεις τεκμαίρονται ὡς ἐμπορικαὶ, ὑπόκειται εἰς ἐξαίρεσιν, ὅταν ἡ ὑποχρέωσις, περὶ ἧς ὑφίσταται ἡ διένεξις, στερεῖται τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ, οἷον ὅταν πρόκηται περὶ ἐντολῆς ἀμίσθου.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ κατὰ λογικὴν ἑρμηνείαν καὶ κατ' ἀρχὴν παραδεδεγμένην ἀπό τε τὴν νομολογίαν καὶ τὴν νομοδιδασκαλίαν, ὁ κανὼν ὅτι τὰ ἐμποροδικεῖα εἰσὶν ἁρμόδια εἰς τὸ νὰ κρίνωσι πᾶσαν διαφορὰν ἀφορῶσαν τὰς μεταξὺ ἐμπόρων ὑποχρεώσεις, στηριζόμενος εἰς τὸ τεκμήριον ὅτι αἱ ὑποχρεώσεις αὗται ἕνεκα τοῦ ὅτι μεταξὺ ἐμπόρων συνεδέθησαν, ἔχουσι καὶ χαρακτῆρα ἐμπορικὸν, ὑπόκειται εἰς ἐξαίρεσιν ὁσάκις εἶναι προφανὲς ὅτι ἡ ὑποχρέωσις, περὶ ἧς ὑφίσταται ἡ δικαστικὴ διένεξις, στερεῖται τοιούτου ἐμπορικοῦ χαρακτῆρος, διότι τότε, πολιτικῆς οὔσης προδήλως τῆς ἐνοχῆς, ἡ περὶ αὐτῆς διαφορὰ ὑπάγεται εἰς τὴν συνήθη δικαιοδοσίαν τῶν τακτικῶν πολιτικῶν δικαστηρίων. Ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ἡ ὑποχρέωσις, τὴν ὁποίαν ὁ ἐκκαλῶν διὰ τῆς ἀγωγῆς του ἀπέδωκεν εἰς τὸν ἐφεσίβλητον καί τοι ἔμπορον ὄντα, συνίσταται εἰς τὸ ὅτι οὗτος ἀνεδέχθη ἀπέναντι αὐτοῦ τὴν ἐνοχὴν τοῦ νὰ τῇ μετρήσῃ ἅμα ἤθελε τῷ παρουσιάσει ἀπόφασιν τοῦ ἐφετείου ἐπικυροῦσαν τὴν τοῦ ἐμποροδικείου ἀπόφασιν ὑπ' ἀριθ. 6415 δι' ἧς κατεδικάσθη ὁ ἐκκαλῶν νὰ πληρώσῃ εἰς τὸν Κ δραχ. 1010 δυνάμει τῆς ὑπὲρ τοῦ πλοιάρχου Κ δοθείσης ἐγγυήσεώς του, πεντάφραγκα τετρακόσια, τὰ ὁποῖα ὁ Κ αὐτὸς εἶχε καταθέσει παρὰ τῷ ἐφεσιβλήτῳ μὲ το αὐτην πρὸς τοῦτον ἐντολὴν ὑπὲρ τοῦ ἐκκαλοῦντος. ἐκ τούτων δὲ προδήλως ἐμφαίνεται ὅτι ἡ ὑποχρέωσις αὕτη τοῦ ἐναγομένου, ἄμισθος ὅλως οὖσα, οὐδένα ἔχει χαρακτῆρα ἐμπορικὸν πρὸς αὐτὸν, καὶ οὐδόλως ἀφορᾷ τὴν ἐμπορικήν του ἐνέργειαν. ἑπομένως ἡ παρὰ τοῦ ἐναγομένου πρωτοδίκως προταθεῖσα καὶ ἤδη κατ' ἀντέφεσιν ἐν ταῖς προτάσεσιν αὐτοῦ ἐπαναλαμβανομένη ἔνστασις περὶ ἀναρμοδιότητος τοῦ ἐμποροδικείου ἐπὶ τῆς προκειμένης ἀγωγῆς, ἔνστασις τὴν ὁποίαν ἄλλως καὶ αὐτεπαγγέλτως ὀφείλει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὸ δικαστήριον κατὰ τὸ ἄρθρον 25 τῆς πολιτ. δικονομίας, εἶναι βάσιμος. ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 12041 τοῦ 1854 τμ. ά.

§ 47. Αἱ ἐξ ἐντολῆς περὶ ἐνεργείας ἐμπορικῆς τινος διαφορᾶς

διαφοραὶ ὑπάγονται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον. Ἴδε τὴν λέξιν Φόρος, ἔνθα ἡ 232 τοῦ 1853 ἀπόφ. τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν.

§ 48. Ὅταν ἡ ἀγωγὴ περὶ κυριότητος τῆς συναλλαγματικῆς στηρίζεται εἰς τὸν λόγον, ὅτι ὁ ἐναγόμενος, λαβὼν παρὰ τοῦ ἐνάγοντος τὴν συναλλαγματικὴν, ἔχουσαν εἰς κενὸν τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ἐνάγοντος μὲ τὴν προφορικὴν ἐντολὴν εἰς τὸν . . . μέλλοντα νὰ τὴν προεξοφλήσῃ πρὸς ὄφελος αὐτῶν, κατεχράσθη τῆς ἐμπιστοσύνης των καὶ ὑπέκρυψε τὴν συναλλαγματικὴν, ἣν, συνεννοηθεὶς μετὰ τοῦ ἤδη φαινομένου κομιστοῦ αὐτῆς, διεβίβασεν ἀκολούθως εἰς τοῦτον, πληρώσας, κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ, τὰς κενὰς ὀπισθογραφήσεις, ἡ ἀγωγὴ ὑπάγεται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, διότι βάσιν ἔχει ἀφ' ἑνὸς τὴν παράβασιν ἐντολῆς, ἡ ὁποία περιοριζομένη εἰς τὴν ἁπλῆν πρὸς τὸν .... ἐγχείρισιν τῆς συναλλαγματικῆς, φέρει καθαρὸν πολιτικὸν χαρακτῆρα, καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν εἰρημένην δολίαν συνεννόησιν· εἶναι δὲ ἀδιάφορον, ἂν ὁ ἐναγόμενος ἦτον ἔμπορος, διότι καὶ οἱ ἔμποροι διὰ πράξεις, αἱ ὁποῖαι φέρουν καθαρὸν πολιτικὸν χαρακτῆρα, ὑπάγονται εἰς τὰ τακτικὰ πολ. δικαστήρια. Ἴδε παρδ. ζήτ. 53 καὶ 1348. ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 11940 τοῦ 1854, τμ. ά.

§ 49. Ἡ πληρωμὴ τῆς ἐπισυναλλαγματικῆς ἐκ μέρους ὀπισθοσθογράφου μεταβάλλει τὴν ἐμπορικὴν ἰδιότητα τῆς κατὰ τοῦ ἐκδότου τῆς συναλλαγματικῆς ἀπαιτήσεως; Ὄχι, διότι διὰ τὴν πληρωμὴν τῆς συναλλαγματικῆς ἐπὶ γραμματίου τινὸς εἰς διαταγὴν μὴ ἐξοφληθέντος ὑπὸ τοῦ ἐκδότου εἰς τὴν λῆξιν τῆς προθεσμίας, δὲν καταργεῖται ἡ ἰδιότης τῆς ἐμπορικῆς ἐνοχῆς, ὥστε νὰ μὴ ἐνάγῃ ὁ πληρώσας ὀπισθογράφος τὸν ἐκδότην διὰ τὴν πληρωμὴν τῆς ἐπισυναλλαγματικῆς ἐνώπιον τοῦ ἐμποροδικείου. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 435 τοῦ 1854, ἐν Νομ. σελ. 5940.

§ 50. Τινὲς ἐνήγαγον τοὺς συνδίκους τοῦ πτωχεύσαντος Β ἐκθέσαντες, ὅτι ἐπλήρωσαν ὑπὲρ αὐτοῦ ποσόν τι, καὶ ζητήσαντες νὰ θεωρηθῇ ἐκπληρωμένος ὁ ὅρος, δι' ὃν τοῖς ἐδόθη ὑποθήκη — Ζητεῖται, ἂν ἡ ἀγωγή των ἦναι ἐμπορικῆς φύσεως; ὁ Ἄρ. Πάγος ἐξεφράσθη οὕτως·

«Ἐπειδὴ ἡ διαφορὰ, ἣν ὑπέβαλον εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον οἱ Σπυρίδων Δαμιανὸς, Ἰωάννης Σαντοριναῖος καὶ Ἰσίδωρος Βεκούσης διὰ τῆς ἀγωγῆς των ἀφώρα τὴν ἐκ μέρους αὐτῶν ἰσχυριζομένην ἐκπλήρωσιν τῆς διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 4228 συμβολαίου συνομολογηθείσης μετὰ τοῦ Ι. Μπούκουρα συμβάσεως, ἤτοι ὅτι οἱ ἐνάγοντες ἐπλήρωσαν τὰς πρὸς ὄφελος τοῦ Ι. Μπούκουρα ἐκδοθείσας συναλλαγματικὰς καὶ διὰ τοῦτο εἶχον δικαίωμα κεκτημένον ἐπὶ τῆς

προσφερθείσης εἰς αὐτοὺς ὑποθήκης ἀκινήτων, ἡ δὲ διαφορὰ αὕτη, ἐφ' ἧς τὰ κατώτερα δικαστήρια ἐδίκασαν, πηγάζουσα ἐξ ἐμπορικῆς πράξεως, μεταξὺ ἐμπόρων γενομένης, ἦτο τῆς ἁρμοδιότητος τοῦ ἐμποροδικείου,. καθότι δὲν ἐπράττετο ἁπλῶς περὶ τῆς ὑποθήκης, οὔτε περί τινος τυπικῆς ἀκυρότητος αὐτῆς. ἀπ. παλ. Ἀρ. Πάγου 183 τοῦ 1852.

§ 44. Ἡ ἐξ ἐγγυήσεως περὶ χρέους ἐμπορικοῦ διαφορὰ ὑπάγεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον;

Ἴδε Εὑρ. λέξ. Ἁρμοδιότης Ἐμπορικὴ § 52. — Εὑρ. λέξ. ἐγγύησις (σελ. 411 ἐπ.) § 3, 25. — Ἴδε προσέτι Νομικ. σελ. 5876 καὶ ἀπ. Ἀρ. Πάγου 65 τοῦ 1852.

Εἰς τὸ δικαστήριον, ὅπου ὑπάγεται ἡ περὶ τῆς κυρίας ὀφειλῆς ἀπαίτησις, ἐκεῖ καὶ ἡ περὶ τῆς ἐγγυήσεως· καὶ ὅπου ὁ κυρίως ὀφειλέτης, ἐκεῖ καὶ ὁ ἐγγυητὴς ἐνάγεται, διότι ἡ ἐγγύησις εἶναι παρακολούθημα τῆς κυρίας πράξεως. Ὅθεν ὅταν αὕτη ἦναι ἐμπορική, τοιαύτη θεωρεῖται καὶ ἡ ἐγγύησις. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 1108 τοῦ 1853, ἐν Νομ. σελ. 5876.

Ὁ ἐγγυητὴς ἐμπόρου τινὸς ὑπάγεται εἰς τὴν ἐμπορικὴν δικαιοδοσίαν; Ἴδε ἀπ. Ἀρ. Πάγου 65 τοῦ 1852 ἐν λέξ. *Μάρτυρες.*

§ 45. Ἡ διὰ νέου ἐγγράφου χορήγησις ἀσφαλείας μεταβάλλει τὴν φύσιν τοῦ συναλλάγματος;

Τὸ ἔγγραφον, δι' οὗ ὁ ὀφειλέτης ἀναγνωρίζει τὸ χρέος του καὶ παρέχει ἀσφαλείας τινὰς εἰς τὸν πιστωτήν του, δὲν εἶναι εἰμὴ παρακολούθημα τῆς κυρίας ἐνοχῆς, τὸ ὁποῖον δὲν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ μεταβολήν τινα εἰς τὴν φύσιν αὐτῆς (Merlin repertoire λέξ. Declinatoire §. 1. — Duranton τόμ. 12. n° 286) καθότι τὸ ἐξ ὑπαρχῆς ἐμπορικὸν χρέος δὲν μετατρέπεται εἰς πολιτικὴν ἐνοχὴν διὰ τοῦτο καὶ μόνον ὅτι ἀναγνωρίζεται διὰ συμβολαιογραφικοῦ ἐγγράφου καὶ χορηγοῦνται δι' αὐτοῦ ὑποθῆκαι Ledr v° Novation n° 62. ἀπ. 6935 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.— Ἴδε Εὑρ. τόμ. 5 λέξ. Ἁρμοδ. Ἐμπορικ. § 20 — καὶ ἑτέραν ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν ἐκδοθεῖσαν κατὰ μάϊον 1852 μεταξὺ Πλούζου καὶ Κουροπούλου.

Ἡ ἀνανέωσις ἀκολουθεῖ τὴν φύσιν τῆς κυρίας ὑποχρεώσεως; ἀπ. 1163 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν ἐν λέξ. *Γραμμάτια.*

§ 46. Τὸ ἐμποροδικεῖον διατάττει διαγραφὴν ὑποθήκης; Ἴδε τὸν 10089 ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν ἐν λέξει Ὑποθήκη.

§ 47. Ἡ περὶ αὐθαιρέτου ἰδιοποιήσεως πραγματειῶν ἀγωγὴ ὑπάγεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον;

Υπόθεσις. Ο Χ. εξέθεσε, δι' αγωγής του πρός εμποροδικείον, ότι έμπορος ών ηγόρασε διαφόρους πραγματείας, τάς οποίας εφόρτωσεν εις πλοίον πλοιαρχούμενον από τόν Σ, ανήκον δέ εις τόν Κ, και τάς απέστειλεν εις Καλάμας πρός τόν Κ. ότι ο πλοίαρχος δέν παρέδωκεν αυτάς εις τόν αντιπρόσωπον του Μ κατ' εντολήν τούτου·—ενήγαγε λοιπόν τόν τε πλοίαρχον, τόν Μ ως και τόν ιδιοκτήτην του πλοίου, ίνα τόν αποζημιώσωσιν αλληλεγγύως. Ανεφύη λοιπόν τό ζήτημα, άν ο Μ. έπρεπε νά εναχθή εις τό εμποροδικείον...

Τό εμποροδικείον Πατρών εκηρύχθη αρμόδιον, αλλά τό εν Ναυπλίῳ δικαστήριον τών εφετών (απ. 328 του 1848) εξηφάνισε την απόφασίν του. Αναιρεθείσης δέ ταύτης (απ. Άρ. Πάγου 83 του 1850), εφέρθη τό αυτό ζήτημα ενώπιον τών εν Αθήναις εφετών, οι οποίοι απεφήναντο, ότι τό εμποροδικείον ήτον αναρμόδιον, ειπόντες· ότι άν και η προκειμένη διαφορά, καθ' όσον αφορᾷ τόν πλοίαρχον και τόν ιδιοκτήτην του πλοίου, συνεναχθέντα ως αλληλεγγύως συνυπεύθυνον μέ τόν πλοίαρχον διά τάς πράξεις τούτου, θεωρείται ως εμπορική (άρθρ. 3 του περί αρμ. τών εμπ. νόμου) ως αφορώσα συνάλλαγμα μετακομίσεως πραγματειών δι' ύδατος· καθ' όσον όμως αφορᾷ τόν τυχόν εντείλαντα Μ., όστις δέν ενάγεται κυρίως ειμή ως αυθαιρέτως ιδιοποιηθείς τάς πραγματείας του ενάγοντος και διαθέσας αυτάς ως ιδικάς του, δέν δύναται νά θεωρηθή η διαφορά αύτη ως εμπορική, ως μή αφορώσα πράξιν ή σχέσιν τινά εμπορικήν. απόφ. 8679 του 1851 τών εν Αθ. εφετών.

§ 48. Αι διά θαλάσσης αποστολαί είναι εμπορικαί· όθεν η αγωγή, δι' ής ζητείται αποζημίωσις διά τάς φορτωθείσας εις τό πλοίον τινός πραγματείας, αι οποίαι δέν παρεδόθησαν εις τό οποίον εστέλλοντο πρόσωπον, αλλ' εις άλλο, υπάγεται εις τό εμποροδικείον (1). απ. πολ. Άρ. Πάγου 83 του 1850.

§ 49. Φέρει χέρσι χαρακτήρα εμπορικόν δάνειον αντικείμενον έχον την εμπορίαν του εναγομένου· υπάρχει δέ τεκμήριον περί τούτου εφ' όσῳ δέν αποδειχθή τό εναντίον. απ. εφ. Αθηνών 9215 του 2852.

§ 50. Αρνουμένου του πλοιάρχου, ότι συνέστη ναύλωσις, συνεπεία της οποίας ο Α παρέδωκεν εις τόν πλοίαρχον Β γαϊτάνια, διά νά τά παραδώση εις τόν εν Πάτραις Β, πού υπάγεται η πρός

(1) Ίδε την λέξιν αρμοδιότης εμπορική § 35.

ἀπόδοσιν τῶν γαϊτανίων ἀγωγὴ τοῦ Α, ἂν ὁ πλοίαρχος δὲν τὰ παρέδωκεν εἰς τὸν Γ; εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον. ἀπόφ. 375 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 4909.

§ 51. Ἡ περὶ τῶν τροφίμων, τὰ ὁποῖα ἐχορηγήθησαν εἴς τινα διευθυντὴν ἐκπαιδευτικοῦ καταστήματος (ἔχοντος ὑποτρόφους) ἀγωγὴ δὲν πρέπει νὰ κινῆται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ὅμως, καὶ μὴ λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς καταθέσεως τοῦ εἰρημένου μάρτυρος τῆς ἀνταποδείξεως, ἐκ τῶν μαρτύρων προκύπτει τὸ διὰ τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως παραδεχθὲν ὀρθῶς ὡς ἀποδεδειγμένον γεγονὸς, ὅτι δηλ. τὸ προκείμενον κατάστημα δὲν ἐχρησίμευεν ἁπλῶς πρὸς διατροφὴν καὶ ἐνοίκισιν τῶν αὐτόθι προσληφθέντων νέων, ὥστε αἱ γενόμεναι ὑπὸ τοῦ διευθύνοντοῦ αὐτοῦ Παντάζη ἀγοραὶ τῶν τροφίμων καὶ λοιπῶν χρησίμων εἰς τοὺς νέους εἰδῶν νὰ χαρακτηρισθοῦν ὡς πράξεις ἐμπορικαὶ, ἀλλ' ἦτο προωρισμένον πρὸς ἐκπαίδευσιν καὶ προγύμνασιν αὐτῶν τῶν νέων, ὁ δὲ διευθυντὴς, προτιθέμενος κυρίως τὴν διανοητικὴν καὶ ἠθικὴν μόρφωσιν τούτων εἰς τὰς φροντίδας του ἐμπιστευθέντων, δὲν θεωρεῖται, ὅτι ἔπραξεν ἐμπορικὴν συναλλαγὴν ὡς ἐκ τῶν ὠφελειῶν, τὰς ὁποίας ὑπὲρ ἑαυτοῦ τυχὸν παρήγαγεν ἐκ τῶν παρ' αὐτοῦ ἀγοραζομένων τοιούτων εἰδῶν καὶ ἐξοδευομένων πρὸς διατήρησιν τῶν παρ' αὐτοῦ μαθητευομένων, καθότι ταῦτα πάντα θεωροῦνται ὡς παρακολούθημα τοῦ σκοποῦ τῆς διατηρήσεως τοῦ τοιούτου καταστήματος· ἐκτὸς δμως τούτου, καὶ ἂν ἤθελεν ὑποτεθῆ ὅτι ἦτον εἰς αὐτὸν ἀπηγορευμένον τοῦ νὰ ὠφελῆται κατὰ τὴν προμήθειαν, ἥν τινα ὤφειλε νὰ κάμῃ εἰς τοὺς παρ' αὐτῷ μαθητευομένους νέους τῶν διαφόρων ἀναγκαίων αὐτοῖς εἰδῶν καὶ ἰδίως τῶν ὑποδημάτων, ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν τιμῶν τῆς ἀγορᾶς καὶ ἐξοδεύσεως αὐτῶν, τοῦτο δύναται μὲν ὡς ἁπλῆ κατάχρησις νὰ δώσῃ χώραν εἰς ἀποζημίωσιν ὑπὲρ τῶν ζημιωθέντων νέων, οὐχὶ δὲ καὶ νὰ χαρακτηρίσῃ τὰς εἰρημένας ἀγορὰς ὡς πράξεις ἐμπορικάς. ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 10109 τοῦ 1852.

§ 52. Πληρωμὴ δὲν φέρει ἐμπορικὸν χαρακτῆρα, ὅταν δὲν προεξοφλήθῃ χρέος, ἀλλ' ἐδόθη εἰς ἄλλον τινὰ, κατὰ διαταγὴν τοῦ ἐναγομένου, ἀντὶ νὰ δοθῇ εἰς τοῦτον. ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 111 τοῦ 1850.

§ 53. Ἀγωγὴ ἑταιρίας τινὸς πηγάζουσα ἐξ ἀδικήματος ἢ οἱονεὶ ἀδικήματος δὲν ὑπάγεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον, ἀλλὰ παραπέμπεται εἰς τὸ πρωτοδικεῖον (25 πολ. δικ.) ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 11058 τοῦ 1853 τμ. ά.

§ 54. Ἡ κατ' ἀποφάσεως ἐμποροδικείου τριτανακοπὴ ὑπάγεται εἰς τὸ ἐκδὸν τὴν ἀπόφασιν δικαστήριον.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἡ προκειμένη τῆς Β τριτανακοπὴ κατὰ τῶν ὑπ' ἀριθ. 216 καὶ 276 ἀποφάσεων τῶν ἐν Σύρῳ ἐμποροδικῶν· ὀρθῶς εἰσήχθη εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον τὸ ἐκδοῦν τὰς διαληφθείσας ἀποφάσεις, κατὰ τὰς ῥητὰς διατάξεις τῶν συνδυασμένων ἄρθρ. 236 καὶ 240 τῆς πολιτ. δικονομίας, καὶ διότι ἡ ῥηθεῖσα Β διὰ τῆς ἀνακοπῆς της ταύτης δὲν ἔκαμεν εἰμὴ νὰ ὑπεισέλθῃ εἰς τὰ δικαιώματα τοῦ ἀντιδίκου τῆς Κ, ἀξιοῦσα, ὅτι ἡ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 21530 συμβολαίῳ διαλαμβανομένη ὕλη καδοποιΐας, δυνάμει τοῦ ὁποίου ἐνήγαγεν ὁ Κ. ὡς κύριος αὐτῆς τοῦ Ι ἐνώπιον τοῦ ἐμποροδικείου, ἀνήκει εἰς αὐτὴν, ὡς ἐπίτροπον τῶν ὀρφανῶν Β, ἑπομένως ὅπως ἡ ἀγωγὴ τῆς Κ ἁρμοδίως εἰσήχθη ἐνώπιον τῶν ἐμποροδικῶν, οὕτως ἔπρεπεν ἐνώπιον αὐτῶν νὰ εἰσαχθῇ καὶ ἡ ἀνακοπὴ τῆς χήρας Β, δι' ἧς ἀνατίθεται εἰς νέαν συζήτησιν ἡ δίκη. Ὅθεν ἡ περὶ ἀναρμοδιότητος τοῦ ἐμποροδικείου ἔνστασις τοῦ Κ δὲν εἶναι βάσιμος, ταύτης δὲ, εἰς ἣν οὗτος στηρίζει τὴν κατὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 187 ἀποφάσεως ἔφεσίν του, μὴ οὔσης βασίμου, δὲν εἶναι καὶ ἡ ἔφεσις βάσιμος. ἀπ. 8163 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.—Πολ. Κύρ. τόμ. 5 σελ. 11 ἐν τέλει.

§. 55.

Τὸ περὶ διεκδικήσεως ἐμπορικῶν ἀντικειμένων ὑπάγεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον;

Ἰδού τι, ὡς πρὸς τοῦτο, εὑρητικὰ, καθ' ὅσον γινώσκω, ἐν τῇ νομολογίᾳ.

α') Τότε μόνον τὰ ἐμποροδικεῖα εἶναι ἁρμόδια εἰς τὰς περὶ κυριότητος ἀγωγὰς, ὅταν αὗται ἀφορῶσιν ἐμπορικήν τινα πρᾶξιν· ὅταν δὲ τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνακόπτοντος δὲν πηγάζουν ἐξ ἐμπορικῆς τινος πράξεως ἢ ἐξ ἐμπορικοῦ συναλλάγματος, ἁρμόδιον πρὸς ἐκδίκασιν εἶναι τὸ πρωτοδικεῖον. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 51 τοῦ 1846, ἣν ἐν Κύρ. τόμ. 4 σελ. 334.

β') Προκειμένου λόγου περὶ διεκδικήσεως κατασχέσεως τῶν ἐμπορικῶν ἀντικειμένων καὶ περὶ ἐμπόρων, ἡ διεκδικητικὴ ἀγωγὴ ὑπάγεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον (πολ. δικον. 19 § 2· 925, εἰς ὃ παραπέμπει τὸ 1042). ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 33 τοῦ 1847, ἣν Κύρ. τόμ. 4 σελ. 332 ἐπ.

γ') Ἡ ἀνακοπὴ, δι' ἧς διεκδικοῦνται πράγματα, τὰ ὁποῖα ὁ ἀνακόπτων ἰσχυρίζεται ὅτι ἠγόρασεν ἀπὸ τὸν πτωχεύσαντα, πρὸ τῆς

πτωχεύσεως, ὑπάγεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον. ἀπ. 796 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν, ἣν ἐν Εὐρ. τόμ. 4 σελ. 335.

δ') Ὅταν ἡ δίκη ἦναι μεταξὺ ἐμπόρων καὶ ἀφορᾷ πρᾶξιν ἐμπορικὴν (οἷον ἀπόδοσιν σίτου πωληθέντος, καὶ διεκδικουμένου παρ' ἄλλου ἐπὶ λόγῳ ὅτι δὲν ἐξεπληρώθησαν οἱ περὶ ἀγοραπωλησίας ὅροι), ἡ δίκη ὑπάγεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον. ἀπ. 4764 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν, ἣν ἐν Εὐρ. τόμ. 4 σελ. 356.

ε') Ἀπὸ τὸν συνδυασμὸν τοῦ τε ἄρθρ. 1042, καὶ κατ' ἀναλογίαν τῶν ἄρθρ. 925 καὶ 932 τῆς πολ. δικονομίας, μὲ τὰ ἄρθρα 19 καὶ 25 τῆς πολ. δικονομίας, καὶ τὰ ἄρθρα 1 καὶ 2 τοῦ ἀπὸ 2 μαΐου 1835 νόμου περὶ ἁρμοδιότητος τῶν ἐμποροδικείων, συνάγεται ὅτι ὁσάκις πρόκηται περὶ διεκδικήσεως κατασχεθέντων ἐμπορικῶν ἀντικειμένων καὶ περὶ ἐμπόρων, καὶ ἐν γένει περὶ ζητήματος κυριότητος ἐμπορευμάτων πηγάζοντος ἐκ τῆς ἐκπληρώσεως ἐμπορικῆς πράξεως (Pardess § 1348 ἐν μέσῳ), ἡ διεκδικητικὴ ἀγωγὴ ὑπάγεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον· ὅθεν ἀγωγὴ μεταξὺ ἐμπόρων ἀντικείμενον ἔχουσα τὴν κυριότητα ἐλαιῶν κατασχεθεισῶν ὑπὸ τοῦ Π (κυριότητα στηριζομένην εἰς τὸ ὅτι, πρὸ τῆς κατασχέσεως τοῦ εἰρημένου ὀφειλέτου Π, ἐξεπλήρωσε τὴν παραγγελίαν, ἣν ὁ διεκδικῶν εἶχε δώσει πρὸς αὐτὸν (τὸν ὀφειλέτην) τοῦ νὰ προμηθεύσῃ πρὸς ἐμπορίαν τὰς περὶ ὧν ὁ λόγος ἐλαίας, παραδοὺς πραγματικῶς εἰς αὐτὸν πρὸ τῆς κατασχέσεως τὰς ἐλαίας, ὑπάγεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον, διότι πρόκειται νὰ βεβαιωθῇ ἡ ἐκπλήρωσις ἢ μὴ ἐμπορ. παραγγελίας μεταξὺ ἐμπόρων. ὅρα Εὐρ. 5 σελ. 95.

ς') Ἡ ἀμφισβήτησις περὶ τῆς κυριότητος κινητῶν πραγμάτων ἐμπορευσίμων, ἤτοι ἡ διεκδίκησις αὐτῶν, ὅταν δὲν πηγάζῃ ἔκ τινος ἐργασίας ἢ σχέσεως ἐμπορικῆς, δὲν εἶναι πρᾶξις ἐμπορικὴ· ὅθεν καὶ ἂν μεταξὺ ἐμπόρων ὑφίσταται τοιαύτη διαφορὰ, ὑπάγεται εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, οἷον ὅταν ὁ ἐνάγων διεκδικῇ τὰ περὶ ὧν ἡ δίκη ἐμπορεύσιμα ἀντικείμενα, διότι ἀνήκουν εἰς αὐτὸν ὡς κύριον ἀγοράσαντα αὐτὰ παρὰ τρίτου. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 69 τοῦ 1850.

ζ') Τὸ περὶ ἰδιοκτησίας ἀκινήτου ζήτημα δὲν ὑπάγεται εἰς τὴν ἐμπορικὴν δικαιοδοσίαν. βλ. τὴν 3126 ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν ἐν σελ. 51 ἐπ. Εὐρ. τόμ. 5.

η') Ὁ Γ καὶ ὁ Χ ἔμποροι κατέσχον συντηρητικῶς κινητὰ πράγματα διὰ χρέος τῶν κληρονόμων τοῦ Ρ. Τὴν κατάσχεσιν ἀνέκοψεν, ἐνώπιον τοῦ πρωτοδικείου Μεσσολογγίου, ὁ Λ ἐπὶ λόγῳ ὅτι τὰ κατασχεθέντα ἀνήκουσιν εἰς αὐτὸν, καὶ ἐζήτησε τὴν ἀκύρωσιν τῆς

κατασχέσεως. Ἀνεφύησαν δὲ εἰς τὴν δίκην ταύτην καὶ τὰ ἑξῆς ζητήματα.

1) Τὸ πρωτοδικεῖον ἦτον ἁρμόδιον;

2) Ἀνακοπὴ συγχωρεῖται ἐπὶ συντηρ. κατασχέσεων;

Κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 51 τοῦ 1846 πολ. τοῦ Ἀρ. Πάγου ἀπόφασιν, ά. Τότε μόνον τὰ ἐμποροδικεῖα εἶναι ἁρμόδια εἰς τὰς περὶ κυριότητος ἀγωγὰς, ὅταν αὗται ἀφορῶσιν ἐμπορικὴν πρᾶξιν· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ἁρμόδιον ἦτο τὸ πρωτοδικεῖον, διότι τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνακόπτοντος δὲν ἐπήγαζον ἐξ ἐμπορικῆς πράξεως, οὔτε ὑπῆρξε μεταξὺ τῶν διαδίκων ἐμπορικόν τι συνάλλαγμα περὶ τῶν ἀντικειμένων τῆς κατασχέσεως. β'. Ὅτι τὸ μέσον τῆς ἀνακοπῆς ἐκτείνεται καὶ ἐπὶ συντηρητικῶν κατασχέσεων. ὅρα τὴν ἀπόφ. ταύτην τοῦ Ἀρ. Πάγου ἐν Εὐρ. τόμ. 4 σελ. 334. Πρλ. Εὐρ. τόμ. 8 σελ. 272.

θ') Κατὰ τὸ ἄρθρ. 911 τῆς πολ. δικονομίας, πᾶν ὅ,τι διεγράφη διὰ τὴν παρὰ τοῦ ὀφειλέτου γινομένην ἀνακοπὴν, ἐφαρμόζεται εἰς τοὺς τρίτους, οἵτινες δι' ἀνακοπῆς διεκδικοῦν κινητὰ ἐκ τῶν μεσεγγυουμένων πράγματα· κατὰ δὲ τὴν διάταξιν τῶν ἄρθρ. 871 καὶ 873, εἰς τὰ ὁποῖα παραπέμπει τὸ ἄρθρ. 910, πᾶσα ἔρις περὶ τὴν ἐκτέλεσιν καὶ ἐπὶ ἐμπορικῶν ἔτι ὑποθέσεων, ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων. Ἑπομένως, καί τοι ἐμπορικοῦ ὄντος τοῦ ἀντικειμένου, εἰς τὸ ὁποῖον περιστρέφεται ἡ κατὰ τῆς κατασχέσεως ἀνακοπὴ, ὑπάγεται αὕτη εἰς τὸ πρωτοδικεῖον (1). ἀπ. 7538 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

ι') Ἡ Α κατέσχε, δι' ὀφειλόμενα αὐτῇ ἐνοίκια, χρηματικόν τι ποσὸν, ἀλλ' ὁ Β ἀνέκοψε τὴν ἀνακοπὴν διὰ διεκδικητικῆς ἀγωγῆς, λέγων ὅτι αὐτὰ ἀποτελοῦν τὸ ἀργυραμοιβεῖόν του, ἐπιστάτης ἁπλοῦς τοῦ ὁποίου διετέλει ὁ ὀφειλέτης Γ. — Ἀνεφύη λοιπὸν τὸ ζήτημα ποῦ ὑπήγετο ἡ δίκη; Τὸ ἐν Ἀθήναις ἐφετεῖον ἀπεφήνατο, διὰ τῆς 11128 τοῦ 1853 αποφάσεως το, ὅτι ἔπρεπε νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον.

§. 56 (2).

Ἁρμοδιότης τῶν δικαστηρίων κατὰ τὰς περὶ τὴν ἐκτέλεσιν δίκας. Εὐρ. τόμ. 6 σελ. 569 ἐν τέλει.

---

(1) Ἡ ἀπόφασις περιέχει καὶ γνώμην μειονοψηφίας, καθ' ἣν ἡ ἀνακοπὴ ὑπάγεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον.

(2) Ἡ πρὸς ἀνακοπὴν ἢ ἔφεσιν προθεσμία ἀπείργει τὴν ἐκτέλεσιν ἐμπορ. ἀποφάσεως; ἀπ. Ἀρ. Πάγου 75 τοῦ 1852.

α΄) Πᾶσα διένεξις, ἀναφυεῖσα κατὰ τὴν ἀναγκαστικὴν ἐκτέλεσιν οἱουδήποτε ἐκτελεστοῦ δικαιογράφου, ὑπάγεται εἰς τὸ κατὰ τὰς γενικὰς περὶ δικαιοδοσίας ἀρχὰς ἁρμόδιον εἰρηνοδικεῖον ἢ πρωτοδικεῖον. Τὰ ὅρια τῆς ἁρμοδιότητος τῶν εἰρηνοδικείων ὑπάρχουν κανονισμένα ἐν τῷ ἄρθρῳ 490 τροπολογημένῳ διὰ νόμου τῆς 1 φεβρουαρίου 1838. Καθ' ὅλας τὰς λοιπὰς περιπτώσεις ἁρμόδιον εἶναι τὸ πρωτοδικεῖον. Ὅτι τὰ διαιτητικὰ καὶ τὰ ἐμπορικὰ δικαστήρια εἶναι ἀναρμόδια ν' ἀποφασίσωσιν ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἀποφάσεών των, ῥητῶς τὸ διατάττουν καὶ τὰ ἄρθ. 120 καὶ 718 πολιτ. δικον. ἐκτὸς ὅτι τὸ λέγει τὸ ἄρθρον 873. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ οἱουδήποτε ἄλλου ἐκτελεστοῦ δικαιογράφου ἂν ἀναφυῇ κατὰ τὴν ἀναγκαστικὴν ἐκτέλεσιν διένεξίς τις, εἰς τὸ ἁρμόδιον εἰρηνοδικεῖον ἢ πρωτοδικεῖον ὑπάγεται· πρβ. Ἀρ. Πάγου 41 τοῦ 1846 (Βόρ. τόμ. 4 σελ. 370 ἐν τέλει). Ἀναρμόδια δὲ εἶναι τὰ ἐμποροδικεῖα καὶ τὰ διαιτητικὰ δικαστήρια, ὅταν πρόκηται περὶ ἀναγκαστικῆς ἐκτελέσεως. Ἀλλὰ τὴν κυρίως ἀναγκαστικὴν ἐκτέλεσιν ἀφορᾷ τὸ 2 τμῆμα περὶ ἐκτελέσεως τῆς πολ. δικον., τὸ δὲ ά τμῆμα διαλαμβάνει ὁρισμοὺς χρησίμους εἰς τὸ νὰ καταστήσωσιν ἐπιδεκτικὴν ἐκτελέσεως τὴν ἀπόφασιν (ἐγγυοδοσίαν, προσδιορισμὸν τῆς ζημίας, προσδιορισμὸν τῶν καρπῶν).

Ἰδίως μάλιστα ἐπὶ ζημίας καὶ καρπῶν, εἶναι ἀναγκαῖον πρὸς οἰκονομίαν ἀκριβοῦς δικαιοσύνης νὰ γίνηται ὁ προσδιορισμὸς ἀπὸ τὸ αὐτὸ δικαστ. (Βόρ. τ. 6 σ. 569). Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐγγύησιν, αὕτη δίδεται ὡς ὅρος καθιστῶν ἐκτελεστὴν τὴν ἀπόφ. Δίδεται λοιπὸν ἁρμοδίως παρὰ τῷ γραμματεῖ τοῦ ἐμποροδικείου καὶ ἀποφασίζονται ἁρμοδίως παρὰ τοῦ ἐμποροδικείου αἱ περὶ τοῦτο ἀναφυόμεναι τυχὸν ἔριδες· (πβλ. ἄρθρ. 734, ὅπου ῥητῶς οὕτως ὁρίζεται ὡς πρὸς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρου τούτου). Ἐπὶ διαιτητικῆς ἀποφάσεως διατασσούσης ἐγγύησιν δὲν δύναταί τις ὅμως νὰ εἴπῃ τὸ αὐτό· ά. διότι οἱ διαιτηταὶ δὲν ἔχουν γραμματέα (ἄρθρ. 842 πολιτ. δικονομίας) καὶ β΄. ἐνδέχεται ν' ἀναφυῶσιν ὡς πρὸς τὸ ἀξιόχρεον καὶ τὸ ἱκανὸν τῆς ἐγγυήσεως ἀντιῤῥήσεις, ἀλλότριαι τῶν ὁρίων τοῦ συνυποσχετικοῦ. Ἐπὶ ἀναγκαστικῆς λοιπὸν ἐκτελέσεως πᾶσα διένεξις ὑπάγεται ἐν γένει εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν πρωτοδικῶν (ἐκτὸς δηλαδὴ ὅταν πρόκηται περὶ ἁρμοδιότητος εἰρηνοδικείου). Ἀμφισβητεῖται ὅμως ἂν ὑπάρχωσι περιπτώσεις, καθ' ἃς ἁρμόδιον εἶναι μόνον τὸ ἐμπορεῖον (1).

---

(1) Περὶ τοῦ τελευταίου ζητήματος δὲν ἀνήκει ἐνταῦθα νὰ ὁμιλήσω. Πρβλ. Θέμ. τόμ. 7 σελ. 34 ἐπ. Εὐρ. τόμ. 8 σελ. 372.

β') Ἰδοὺ δὲ τί εὑρίσκετε καὶ εἰς τὴν νομολογίαν.

γ') Ἐπειδὴ καὶ μέν, κατὰ τὸ ἄρθρ. 718 § 3 τῆς πολι δικονομίας, ὅλαι αἱ περὶ ἐκτελέσεως ἐμπορικῆς ἀποφάσεως διαφοραὶ ὑπάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν τακτικῶν δικαστηρίων κατὰ τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 873 τῆς αὐτῆς δικονομίας ὡρισμένα, ἀλλ' ὡς προκύπτει ἐκ τῆς εἰς τὸ ἄρθρ. 873 παραπομπῆς, τὸ ὁποῖον εἶναι εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τὴν ἀναγκαστικήν, τὰ ἐμποροδικεῖα δὲν εἶναι ἁρμόδια εἰς τὰς διαφορὰς τὰς προκυπτούσας κατὰ τὴν ἀναγκαστικὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεών των, καὶ οὐχὶ ὅταν τὸ ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ ἐκτελεσθῇ, εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον εἰς τὴν διεξαγωγὴν τῆς κυρίας ἐμπορικῆς δίκης, ἢ εἶναι συμπλήρωμα αὐτῆς, καθὼς τοῦτο γίγνεται σαφέστερον ἔκτε τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ βιβλίου τετάρτου τῆς πολ. δικονομίας, τὸ ὁποῖον δὲν ἀφορᾷ τὴν ἀναγκαστικὴν ἐκτέλεσιν, ἀλλὰ κάμνει λόγον περὶ ἐκτελέσεως ἀποφάσεων τινων, καὶ οὐχὶ ἐν γένει, καὶ ἐκ τοῦ ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ, δευτέρῳ κεφαλαίῳ, κατὰ τὸ ὁποῖον οὐδεὶς δύναται εὐλόγως νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι τὰ ἐμποροδικεῖα, ὁσάκις ἁρμοδίως ἐπιδικάζουν ἀποζημιώσεις, δὲν εἶναι ἁρμόδια εἰς τὰς κατὰ τὴν ἐκκαθάρισιν αὐτῶν διενέξεις, καὶ ὅμως καὶ τὸ κεφάλαιον τοῦτο καὶ τὸ ἑπόμενον περὶ ἀποδόσεως καρπῶν εἶναι εἰς τὸ περὶ ἐκτελέσεως ἀποφάσεων βιβλίον, καὶ ἐντούτοις δὲν ὑπάγεται εἰς τὴν ἀναγκαστικὴν δικαιοδοσίαν· διὰ τοῦτο ἀναγκαίως πρέπει νὰ γίνῃ ἡ διαίρεσις αὕτη, ὅτι τὰ ἐμποροδικεῖα εἶναι ἁρμόδια διὰ τὰς κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοιούτων ἀποφάσεων ἀναφυομένας διαφοράς.

δ) ΖΗΤ. Ὡς πρὸς τὴν περὶ ἐκτελέσεως δίκην εἶναι ἁρμόδιον καὶ ἐπὶ ἐμπορικῶν καὶ διαιτητικῶν ἀποφάσεων μόνον τὸ εἰρηνοδικεῖον, ἐὰν πρόκηται περὶ τῆς ἁρμοδιότητος εἰρηνοδίκου τινός, ἤ, καθ' ὅλας τὰς ἄλλας δίκας, τὸ πρωτοδικεῖον. Ἡ μετατροπὴ λοιπὸν τῆς συντηρητικῆς κατασχέσεως εἰς ἀναγκαστικὴν δὲν ὑπάγεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον. ἀπ. 951 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, ἣν εὑρίσκετε εἰς τὸ Εὑρ. λέξ. *Ἁρμοδ. πολιτ. ἐν γένει* σελ. 337· Πρλ. Παρδ. § 1351 ἑπ.— Ῥολλῖνον, λέξ. compétence comm. § 716 ἑπ.

ε) Τὸ ἐμποροδικεῖον εἶναι ἀναρμόδιον, ὅταν πρόκηται περὶ ἐκτελέσεως ἐμπορικῆς (1) ἀποφάσεως. Ἡ 13181 τοῦ 1855 ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν φέρει.

Ἐπειδὴ ὁ Ν κατεδικάσθη ν' ἀποδώσῃ εἰς τὸν πράκτορα τὰς πραγματείας, τὰς ὁποίας παρέλαβεν ἐκ τοῦ ἐμπορικοῦ καταστήματος τοῦ Π δι' ἀναγκαστικῆς ἐκτελέσεως τῶν ὑπ' ἀριθ. 1600 ἀποφάσεων τῶν ἐν Ἀθήναις ἐμποροδικῶν ἢ τὸ ἀντίτιμον αὐτῶν,

δηλ. ἐν τῇ περιπτώσει καθ' ἣν αὗται δὲν ἤθελον δοθῆ αὐτούσιαι ὁπωσδήποτε καὶ ἐν διαφθαρῶσιν αἱ πραγματεῖαι, εἴτε ὡς πράγματα ὡρισμένα, εἴτε ὡς ἀόριστα, ἡ περὶ τοῦ ἀντιτίμου αὐτῶν ἀπαίτησις ἀνάγεται εἰς τὴν ἀναγκαστικὴν διαδικασίαν τῆς ἐκτελέσεως καὶ κανονίζεται ἐκ τῶν ἄρθρ. 880 καὶ 881 τῆς πολιτ. δικονομίας διαγραφομένων εἰς τὴν ἀναγκαστικὴν τῆς ἐκτελέσεως διαδικασίαν· ὥστε ἡ προκειμένη αἴτησις τοῦ πράκτορος τῆς πτωχεύσεως καί τοι ἐπιγραφομένη ὡς ἀγωγὴ, ἀφορᾷ ὅμως τὴν ἀναγκαστικὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπ' ἀρθ. 7936 ἀποφάσεως διὰ τοῦ προσδιορισμοῦ κατὰ πρῶτον τοῦ ἀντιτίμου τῶν πραγματειῶν, εἰς ἃς ὁ ἀντίδικος κατεδικάσθη.

Ἐπειδὴ ὡς τοιαύτη ἡ αἴτησις δὲν ἀνήκει εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικῶν, ἀλλ' εἰς τὸ τῶν πρωτοδικῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 873 τῆς πολιτ. δικονομίας· καὶ τοσοῦτον μᾶλλον, καθ' ὅσον τὸ ἀντίτιμον τῶν πραγματειῶν δὲν προκύπτει ἐξ ἐμπορικῆς τινος πράξεως, οἷον ἀγορᾶς κλπ. ἀλλ' ἐκ τῆς ἐκτελέσεως μεταρρυθμισθείσης, ἐν ἄλλοις λόγοις ἀφορᾷ ἀποζημίωσιν ἕνεκα ἐλαττωματικῆς ἐκτελέσεως, ὥστε καθ' ὅλους τοὺς λόγους τὸ ἐμποροδικεῖον εἶναι ἀνάρμοδιον.

ς') Τὸ ἄρθρον 871. τῆς πολ. δικονομίας λέγει, ὅτι ἐὰν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν συμβῇ διάστασις ἢ ἄλλη ἔρις, φέρεται αὕτη εἰς τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον, τὸ δὲ ἄρθρον 718 φέρει, ὅτι αἱ περὶ ἐκτελέσεως ἐμπορικῆς διαφορᾶς ὑπάγονται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια.

Ἀνεφύησαν δὲ τὰ ἑπόμενα ζητήματα.

Α') Ἀπόφασίς τις τοῦ ἐμποροδικείου Σύρου κατεδίκασε τὸν ἐναγόμενον νὰ δώσῃ τῷ ἐνάγοντι ποσότητά τινα ξυλείας, ἢ τὴν ἀξίαν της.— Ἀξίαν, τὴν ὁποίαν δὲν ὥρισεν, οὔτε ἐξεκαθάρισεν.— Ὁ ἐνάγων δυνάμει τῆς ἀποφάσεως ταύτης, ἐνήργησε κατάσχεσιν, ἀλλ' ὁ ἐναγόμενος ἀντέτεινεν ἀμφισβητῶν τὸ ποσὸν τῆς ἀξίας, δι' ἣν ἐνηργήθη ἡ κατάσχεσις. Ζητεῖται, ποῖον δικαστήριον εἶ αἱ ἁρμόδιον νὰ προσδιορίσῃ τὴν ἀξίαν ταύτην τῆς ξυλείας;

Β') Ἀπόφασίς τις τοῦ ἐμποροδικείου Ἀθηνῶν κατεδίκασε τὸν ἐναγόμενον νὰ δώσῃ τῷ ἐνάγοντι ποσόν τι πεύκων. Περὶ τῆς ἀξίας, οὐδεὶς λόγος. Μετὰ τὴν ἀνωφελῆ πρὸς πληρωμὴν ἐπιταγὴν, ὁ ἐνάγων διέταξε τὴν προσωπικὴν κράτησιν τοῦ ἡττηθέντος, ὅστις, μὴ δυνάμενος νὰ προσφέρῃ αὐτούσιον τὸ πρᾶγμα, προσέφερε τὴν ἀξί-

(1) Πρλ. Εὐρ. τόμ. 5 λέξ. ἁρμοδιότης-ἐμπ. § 32, 33, 60, ξ'.

§. 58.

α) Ἡ περὶ κύρους κατασχέσεως ἀγωγὴ κινεῖται εἰς ἐμποροδικεῖον;

Ὅρα ὅσα ἐξέθεσα ἐν σελ. 264—267 Εὐρ. τόμ. 8. Προσθέτω ὧδε τὰ ἑξῆς, μὴ περιεχόμενα ἐκεῖ.

β') Προκειμένου λόγου περὶ κατασχέσεως ἀφορώσης ἀπαίτησιν ἐμπορικὴν, εἰς ποῖον δικαστήριον εἰσάγεται ἡ περὶ κύρους ἀγωγή; Εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον, κατὰ τὴν 6296 τοῦ 1849 ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

γ') Ἡ περὶ συντηρητικῆς κατασχέσεως αἴτησις φέρεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον, ὅταν ἡ κυρία δίκη ἦναι ἐκκρεμὴς ἐνώπιον αὐτοῦ· 1042, 1043 πολ. δικονομίας. ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 10694 τοῦ 1853 (τμ. α').

δ') Τὸ περὶ ἄρσεως κατασχέσεως ζήτημα ὑπάγεται εἰς τὸ δικαστήριον, παρ' ᾧ εἶναι ἐκκρεμὴς ἡ κυρία δίκη· ἄρα καὶ εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον. Ἴδε ἀπ. 10226 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν καὶ ἀπόφ. πολι Ἀρ. Πάγου 23 τοῦ 1852 ἐν λέξει κατάσχεσις συντηρ. (εἰς τὸ τυπωθ. παράρτ.).

ε') Τὸ ἐμποροδικεῖον εἶναι ἁρμόδιον νὰ δικάσῃ τὰς κατὰ τῆς καταδιώξεως ἐνστάσεις ἀκυρότητος, ὡς καὶ τὰς κατὰ τῆς δηλώσεως προτάσεις; Ἴδε τὴν 654 τοῦ τοῦ 1852 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν ἐν λέξει κατάσχεσις παρὰ τρίτῳ (εἰς τὸ τυπωθ. παράρτ.).

§ 59. Ὅταν βεβαιοῦται ὅτι τὸ εἰς διαταγὴν γραμμάτιον φέρῃ καὶ ὑπογραφὴν ἐμπόρου, ἡ ὑπόθεσις ὑπάγεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον, ἀδιαφόρως ἂν οἱ διάδικοι εἰσὶν ἔμποροι ἢ οὔ. ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 47 καὶ 71 τοῦ 1851. — Ἴδε ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 5057 — καὶ Εὐρ. τόμ. 4 σελ. 113 ἐν τέλει.

§ 60. Ἡ ἐπιχείρησις προμηθείας ἢ παραγγελίας θεωρεῖται ὡς πρᾶξις ἐμπορική· δὲν φέρει ὅμως χαρακτῆρα τοιοῦτον, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ εἰμὴ μία μόνη πρᾶξις προμηθείας ἢ παραγγελίας.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ δὲ ἂν καὶ ἡ ἐπιχείρησις προμηθείας ἢ παραγγελίας θεωρεῖται ἀπὸ τὸν νόμον ὡς πρᾶξις ἐμπορικὴ, διότι εἰς τὸν ἐπιχειροῦντα τὰ τοιαῦτα ἀποδίδεται ἡ ἰδιότης τοῦ ἐμπόρου, ἀλλὰ μία μόνη πρᾶξις ἐπιχειρήσεως προμηθείας ἢ παραγγελίας δὲν εἶναι ἐμπορικὴ, καθότι, διὰ νὰ ἦναι τοιαύτη, οἵα δηλαδὴ εὐνοεῖται ἀπὸ τὸν νόμον, πρέπει νὰ ἐξασκῆται συνεχῶς καὶ συνήθως ἀπό τινα καὶ οὕτως ὁ ἐξασκῶν τὰς τοιαύτας πράξεις ὑπάγεται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ἐμποροδικῶν. (Des tribunaux de cours par

Nug. Traité de la compétence par Orillard 2. Seis des entreprises de commissions 5. Chap. 34 § 320).

Επειδή, επί του προκειμένου, ενώ ο προτείνων την περί αναρμοδιότητος ένστασιν Στράτος δεν είναι έμπορος, καθότι ο ίδιος είς την από 20 ιουνίου 1850 υπ' αριθ. 305 δημοσίαν πράξιν της παρ' αυτού δοθείσης εις τον δικηγόρον Ν. Παντολέοντα πληρεξουσιότητος, γενομένην ενώπιον του συμβολαιογράφου Αθηνών Νιτάρη, ομολογεί ότι είναι στρατιωτικός, συνταγματάρχης τον βαθμόν, και ενώ η επιχείρησις της προμηθείας των μαλλίων ή η ενέργεια της παραγγελίας ούτε κάν ήρχισαν εκ μέρους του, ούτε εξεπεραιώθη, ούτος ούτε απέδειξεν, ούτε ισχυρίσθη ή απέδειξη ότι συνεχώς και συνήθως έκαμνεν επιχειρήσεις προμηθείας ή παραγγελίας αντικειμένων εμπορικών, αφού μάλιστα ο αντίδικός του επρότεινε τα εναντία τούτων· ώστε ορθώς η προκειμένη δίκη εισήχθη ενώπιον του τακτικού πολιτ. δικαστηρίου, και εδικάσθη παρ' αυτού και επομένως η περί αναρμοδιότητος ένστασις του εκκαλούντος είναι ανυπόστατος, καθώς ματαία και η πρότασίς του να αποδείξη ότι τα μαλλία εσυμφώνησεν από τρίτους κατά παραγγελίαν του Μαγγίνα, και ότι τα εζήτει χάριν εμπορίου, ήτοι πρός μεταπώλησιν.— Επί της τρίτης ενστάσεως του ειρημένου εκκαλούντος περί ακυρότητος της αγωγής και όλης της διαδικασίας διά τον λόγον ότι, συνήθους ούσης της δίκης, δεν προηγήθη απόπειρα πρός συμβιβασμόν, . . . απόφ. 7567 του 1850 των εν Αθήν. εφετών.

§ 61. Όταν ενώπιον του εμπ. αμφισβητήται άν τις, τον οποίον ο συμβολαιογράφος παρέλαβεν ως μάρτυρα εις την σύνταξιν διαμαρτυρίας τινός, ήναι πολίτης Έλλην, το εμπ. πρέπει να παραπέμπη την εκδίκασιν του ζητήματος αυτού εις το τακτικόν δικαστήριον. όρα αρμ. εμπ. § 60 ί, όπου η απόφασις.

§ 62. Ομολογία ότι εδανείσθη τις διά το εμπόριόν του συγχωρείται; Ίδε απ. 11826 των εν Αθ. εφετών.

§ 63. Όταν το πρωτοδικείον δικάση περί υποθέσεως, ήτις εν μέρει μεν υπάγεται εις το εμποροδικείον, εν μέρει δε εις το ειρηνοδικείον (490 § 1 πολ.), το δικαστήριον των εφετών, εξαφανίζον την απόφασιν, παραπέμπει το μεν εις το εμποροδικείον, το δε εις το ειρηνοδικείον, έχον δικαίωμα ν' αποφασίση τούτο και εξ επαγγέλματος, καθότι τα περί αρμοδιότητος ένεκα ύλης είναι της δημοσίας τάξεως. απόφ. πολ. Αρ. Πάγου 179 του 1850.

§ 64. Αν και κατά το άρθ. 113 του εμπ. νόμου, αι εξ Αθηνών εκδοθείσαι, παρά τινος γυναικός μετά του συζύγου της συναλλαγ-

ξις ἐμπορική. ἀπ. ἐφ. Ναπλ. 2 τοῦ 1838 (σελ. 2119 νομ.). Ἴδε λέξ. *Φόροι.*

§ 80. Ἡ ἐνοικίασις τῶν ἐθνικῶν προσόδων δὲν εἶναι καθαρὰ ἀγορὰ πρ.ϊόντων, ἀλλὰ μᾶλλον ἀντικατάστασις εἰς τὸ δικαίωμα τοῦ φορολογεῖν, τὸ ὁποῖον τὸ δημόσιον παραχωρεῖ πρὸς τὸν ἐνοικιαστὴν, ἑπομένως ὑπάγεται αὕτη εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν τακτικῶν δικαστηρίων.

Καὶ ἡ παρὰ τοῦ ἐνοικιαστοῦ γενομένη τῶν συλλεχθέντων προϊόντων πώλησις, δὲν εἶναι ὡς πρὸς αὐτὸν πρᾶξις ἐμπορική. ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 203 τοῦ 1842 (σελ. 2963 νομ.). Ἴδε λέξ. *Φόροι.*

§ 81. Πρᾶξις ἐμπορικὴ εἶναι ἡ ἀγορὰ ἀδαμαντίνων λίθων ἐπὶ σκοπῷ μεταπωλήσεως. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 43 τοῦ 1836 (σελ. 3281 νομικ.).

§ 82. Ἡ ἀπὸ τόπου εἰς τόπον ἀποστολὴ χρημάτων παρ' ἐμπόρου εἰς ἄλλον ἔμπορον, χωρὶς νὰ λάβῃ χώραν συναλλαγή τις, ἢ ἄλλη ἐμπορικὴ ἀμοιβὴ, ἀλλὰ συνιστῶσα μόνον μεταξὺ τοῦ ἀποστολέως καὶ τοῦ λήπτου ἁπλῆς ἐντολῆς συνάλλαγμα, δὲν εἶναι πρᾶξις ἐμπορικὴ, καὶ ἑπομένως δὲν ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικῶν ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 293 τοῦ 1843 (σελ. 3390 νομική).

§ 83. Τὸ τεκμήριον, τὸ ὁποῖον παράγεται ἐκ μόνης τῆς ἰδιότητος τοῦ ἐμπόρου, ὅτι αἱ μεταξὺ αὐτῶν πράξεις εἶναι ἐμπορικαὶ, δὲν ἀποκλείει πᾶσαν ἐναντίαν ἀπόδειξιν. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 6 τοῦ 1840 (σελ. 3707 νομ.).

§ 84. Κατὰ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ ἀπὸ 2/14 μαΐου 1835 νόμου, πᾶσα ἀγορὰ προϊόντων τέχνης, γενομένη ἐπὶ σκοπῷ ἁπλῆς μισθώσεως τῆς χρήσεως αὐτῶν, εἶναι ἐμπορικὴ πρᾶξις· ἐμπορικὴ ἐπίσης πρᾶξις εἶναι ἡ ἀγορὰ ἁμάξης, ἣν ἠγόρασέ τις, διὰ νὰ μισθόνῃ τὴν χρῆσίν της, μεταφέρων ἀνθρώπους ἀπὸ ἓν εἰς ἄλλο μέρος· ἂν δὲ ἡ περὶ τῆς ἀγορᾶς αὐτῆς συναλλαγματικὴ φέρῃ, ὅτι τὸ ἀντίτιμον ἐδόθη εἰς μετρητὰ καὶ ὄχι εἰς ἀγορὰν τῆς ἁμάξης, ἡ ὑπεβολὴ αὕτη κατὰ τὸ ἀντίτιμον δὲν δύναται ν' ἀνατρέψῃ τὴν ἄλλως ἀποδεδειγμένην δόσιν τοῦ ἀντιτίμου διὰ τῆς πωλήσεως τῆς ἁμάξης. ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 2058 τοῦ 1841.

§ 85. Καὶ ἔμποροι ἂν ἤθελαν εἶσθαι οἱ δικολάβοι δὲν ὑπάγονται εἰς τὴν ἐμπορικὴν δικαιοδοσίαν, εἰμὴ ὡς πρὸς ἐκείνας τὰς ὑποχρεώσεις καὶ συναλλαγὰς αὐτῶν, αἵτινες δὲν ἤθελον εἶσθαι μὲν καθ' ἑαυτὰς ἐμπορικαὶ, ἤθελαν ὅμως ἔχει σχέσιν μὲ τὸ ἐμπόριόν των· πρᾶξις δὲ ἐμπορικὴ δὲν εἶναι ἡ ἀγορὰ ἀκινήτου κτήματος, ὁποιαδήποτε κερδοσκοπία καὶ ἂν προεδρευσεν εἰς αὐτήν· διότι ὁ

νόμος μόνον εἰς τὴν ἀγορὰν κινητῶν ἐνεργουμένην ἐπὶ σκοπῷ μεταπωλήσεως ἀπέδωκε τοιοῦτον χαρακτῆρα. Η ἐπιχείρησις τῆς ἐκ τοῦ λουτροῦ ἐργασίας δὲν δύναται ἐπίσης νὰ θεωρηθῇ ὡς πρᾶξις ἐμπορικὴ, καθότι ὁ νόμος μόνον τὰς ἐπιχειρήσεις χειροτεχνιῶν, παραγγελίας, μετακομίσεις διὰ γῆς ἢ ὕδατος, προμηθείας, πρακτορίας πλειστηριάσεως, καὶ τὰ δημόσια θεάματα ἐκήρυξε πράξεις ἐμπορικάς. ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν τῆς 11 μαρτ. τοῦ 1838.

§ 86. Η παρακατάθεσις τοῦ προϊόντος τῆς σταφιδαμπέλου εἰς τὴν ἀποθήκην τοῦ θεματοφύλακος ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ πωληθῇ ὡς ἤθελε πωληθῆ καὶ τὸ εἰς τὴν ἀποθήκην τούτου προϊὸν αὐτοῦ, μὴ ὄντος ἐμπόρου, μήτε ἀναδεχθέντος τούτου ἐπὶ προμηθείᾳ τὴν πώλησιν τοῦ παρακατατεθέντος προϊόντος, δὲν εἶναι πρᾶξις ἐμπορικὴ, μήτε δύναται νὰ θεωρηθῇ οὗτος ὡς ἐντολοδόχος καὶ νὰ εναχθῇ ἐνώπιον τῶν ἐμποροδικῶν, διὰ τὰς ὡς ἐκ τῆς παρακαταθέσεως ταύτης ἀναφυομένας διαφοράς.

Αἱ περὶ ὑπηρετικῶν μισθῶν διαφοραὶ ἄνευ διακρίσεως ἀξίας ὑπάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν εἰρηνοδικῶν, ἡ δὲ περὶ τούτου ἔνστασις τῆς ἀναρμοδιότητος προτείνεται καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος καὶ κατὰ πᾶσαν τῆς δίκης στάσιν. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 63 τοῦ 1844 (σελ. 3985 νομ.). Ἴδε λέξ. *Μισθοί*.

§ 87, Οἱ ἀναδεχόμενοι συνεταῖροι τὴν ἐπισκευὴν οἰκοδομημάτων καὶ τὴν πρὸς τοῦτο μίσθωσιν τεχνητῶν καὶ ἐργατῶν, τὴν προμήθειαν τῆς ἀναγκαιούσης εἰς τὸ ἔργον ὕλης, καὶ πᾶσαν ἄλλην δαπάνην, ἐπιχειροῦν πράξεις ἐμπορικὰς προνοουμένας ἀπὸ τὸ ἄρθρ. 2 § 2 τοῦ περὶ ἁρμοδιότητος τῶν ἐμποροδικῶν νόμου, καὶ αἱ μεταξὺ αὐτῶν διαφοραὶ ὑπάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικῶν. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 17 τοῦ 1845 (σελ. 4132 νομ.). Ἴδε Εὐρ. τόμ. 5 σελ.

§ 88. Η ἐπὶ ὡρισμένῳ χρόνῳ παραχώρησις τῆς χρήσεως τοῦ ἰχθυοτροφείου, συνιστᾷ συνάλλαγμα μισθώσεως καὶ οὐχὶ ἀγοραπωλησίας· μίσθωσις δὲ ἀκινήτου δὲν ἀπαρτίζει πρᾶξιν ἐμπορικήν.

Καὶ ὡς ἀγοραπωλησία ἂν χαρακτηρισθῇ, διαφεύγει τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ἐμποροδικῶν, πρὸς τοὺς ὁποίους παρεπέμφθησαν μόνον αἱ ἐκ τῆς ἀγοραπωλησίας τῶν κινητῶν προκύπτουσαι διαφοραὶ καὶ οὐχὶ αἱ τῶν ἀκινήτων, ὡς τὸ ἰχθυοτροφεῖον.

Η ἁλίευσις δύναται νὰ ἔχῃ χαρακτῆρα πράξεως ἐμπορικῆς ὅταν εἰς τὴν ἐνέργειαν αὐτῆς ἀπαιτῶνται πλοῖα· ἀλλ' ἁλίευσις ἐνεργουμένη ἐντὸς τοῦ ἰχθυοτροφείου μὴ ἀπαιτοῦσα τὴν χρῆσιν πλοίων, ὄχι μόνον δὲν εἶναι πρᾶξις ἐμπορικὴ, ἀλλ' ἀποκλείει προσέτι καὶ πᾶσαν ἐμπορικὴν ἰδέαν, ὑπαγομένη εἰς τὴν γεωπονική

ξυ λέ . δ

καὶ αἱ ἐξ αὐτῆς πηγάζουσαι, καί τοι βιομηχανίαν· ἑπόμενον καὶ αἱ ... δὲν ὑπάγονται εἰς τοὺς ἐμποροδίκας· μεταξὺ ἐμπόρων, διαφοραί, ... πάντάπασι δὲν μεταβάλλει τῆς πράξεως ὁ σκοπὸς δὲ τοῦ κέρδους ... ἐπιχείρησις ἤθελε θεωρεῖσθαι ὡς πρᾶ- τὸν χαρακτῆρα· ἄλλως πᾶσα ... βιομηχανίας σκοπὸς κυρίως εἶναι τὸ ξις ἐμπορική, διότι πάσης ... ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 289 τοῦ 1845 ἐν νομικ. σελ. 4223.

§ 89. Ἀγωγαὶ διεκδικητικαὶ ἐμπορεύματος κατὰ τοῦ λαβόντος αὐτὸ ἀδιαφόρως εἰς τὴν κυριότητά του δὲν ὑπάγονται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 16 τοῦ 1847 (σελ. 4776 νομ.).

§ 90. Ἐκ τοῦ ὅτι τὸ συμβόλαιον συνετάχθη ἐνώπιον συμβολαιογράφου, δὲν μεταβάλλεται ὡς πρὸς τὴν ἁρμοδιότητα ἡ φύσις τοῦ συναλλάγματος. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 117 τοῦ 1846 (σελ. 4665 νομικ.).

§ 91. Ἡ ἐνοικίασις τῶν δημοσίων προσόδων δὲν εἶναι πρᾶξις ἐμπορική. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 246 τοῦ 1847 (σελ. 4859 νομ.) Ἴδε λέξ. *Φόροι.*

§ 92. Αἱ κατὰ τῶν κυρίων των ἀγωγαὶ τῶν ἐπορικῶν ἐπιστατῶν, ὑπαλλήλων ἢ ὑπηρετῶν, ὑπάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικῶν. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 101 τοῦ 1847.

§ 93. Ἀναρμόδια εἶναι τὰ ἐμποροδικεῖα νὰ δικάσωσι τὰς μεταξὺ ἐνοικιαστῶν καὶ συνενοικιαστῶν ἢ ὑπενοικιαστῶν τῶν δημοσίων προσόδων διαφοράς. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 60, 61 τοῦ 1836 (σελ. 228, 241 νομ.) ἴδε καὶ τὴν λέξ. ἁρμ. πολ. § 142.

§ 94. Εἰς τὴν ὁριστικὴν αὐτῶν ἀπόφασιν οἱ ἐμποροδίκαι πρέπει νὰ διαλαβοῦν καὶ περὶ τῆς προσωπικῆς κρατήσεως, κατὰ τὸ ἄρθρ. 732 τῆς πολ. δικονομίας, ὅταν δὲ οἱ ἐμποροδίκαι παραπέμπουν εἰς τοὺς διαιτητὰς τὴν ὑπόθεσιν, ἐπειδὴ ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἀποφάσεως αὐτῶν ἀφῃρέθη ἀπὸ τὰ ἐμποροδικεῖα, ἡ περὶ προσωπικῆς κρατήσεως αἴτησις, γενομένη μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῆς ἀποφάσεως τῶν διαιτητῶν καὶ τὴν κοινοποίησιν τῆς πρὸς πληρωμὴν ἐπιταγῆς, ἀνήκει εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, καὶ τὸ ἐφετεῖον δύναται καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος νὰ κάμῃ τὴν ἔνστασιν ταύτην. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 29 μαρτ. τοῦ 1840 (σελ. 2038 νομ.). Ἴδε λέξ. Προσωπικὴ κράτησις.

§ 95. Ὅταν τις ἔχῃ ἀξιώσεις κατά τινος περὶ ἐκπτώσεως ἐκ τῆς πλοιαρχίας καὶ περὶ τῆς ἕνεκα τῆς πλοιαρχίας ταύτης λογοδοσίας, εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικῶν ὑπάγεται αὕτη, ἂν καὶ ὁ ἐνάγων διϊσχυρίζηται ὅτι ὁ ἐναγόμενος ἥρπασε τὸ πλοῖον. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 30 ἀπριλ. τοῦ 1840 (σελ. 2054 νομ.).

§ 96. Ἡ ἀγωγὴ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς διαθήκης καὶ ἀπόδοσιν

τῆς κληροδοσίας, ἢ τοῦ ἀντιτίμου αὐτῆς, ἂν καὶ πρόκηται περὶ ἐμπορικοῦ πλοίου, δὲν ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικείων. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 11 μαΐου 1840 (σελ. 3085 νομ.).

§ 97. Ὅταν ἐνώπιον τῶν ἐμποροδικῶν ἀρνηθῇ τις τὴν γνησιότητα τῆς ὑπογραφῆς του, καὶ μ' ὅλα ταῦτα δὲν ἐμφανισθῇ αὐτοπροσώπως εἰς τὸ δικαστήριον κατὰ τὴν ἐπὶ τούτου ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου (ἄρθρ. 139 γ. δ. καὶ 152 τῆς ἐλλ. πολ. δικον.), τὸ δικαστήριον δύναται νὰ θεωρήσῃ τὸ ἔγγραφον ὡς ἀνεγνωρισμένον καὶ ν' ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 12 ἰουλίου τοῦ 1837.

§ 98. Αἱ περὶ ἀνηλικιότητος καὶ κύρους συμβιβασμοῦ διαφοραὶ, δὲν ὑπάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικείων. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 207 τοῦ 1836 (σελ. 3464 νομ.).

§ 99. Τὸ ἐμποροδικεῖον, προκειμένου πολιτικοῦ ζητήματος, ἐκ τῆς λύσεως τοῦ ὁποίου ἐξαρτᾶται τὸ ἀξιόποινον ἢ μὴ τῆς πράξεως, ἐξ ἧς ὁ ἐνάγων πηράγει τὰ δικαιώματά του, πρέπει ν' ἀναστείλλῃ τὴν ἀπόφασίν του μέχρι τῆς ἀποφάσεως τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 115 τοῦ 1846 (σελ. 4665 νομ.).

§ 100. Ὅταν ἔμπορός τις εἰς τὸν τόπον τῆς διαμονῆς του δανεισθῇ, χάριν τοῦ ἐμπορίου του, χρήματα παρ' ἄλλου ἔχοντος διάφορον κατοικίαν, χωρὶς νὰ συμφωνήσῃ καὶ τὸν τόπον τῆς πληρωμῆς, δὲν δύναται νὰ εναχθῇ εἰς ἄλλο δικαστήριον παρὰ τὸ τῆς διαμονῆς του. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 125 τοῦ 1843 (σελ. 3369 νομ.).

§ 101. Αἱ μεταξὺ τῶν ἐμπόρων καὶ τῶν ὑπαλλήλων αὐτῶν διαφοραὶ, πηγάζουσαι ὡς ἐκ τῆς σχέσεώς των ταύτης δὲν συμπεριλαμβάνονται εἰς τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν ὑποθέσεων, ὅσας ὁ νόμος παρέπεμψεν εἰς τοὺς ἐμποροδίκας, ἑπομένως δὲν ὑπάγονται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον αἱ ἐκ τῆς μισθώσεως αὐτῶν προκύπτουσαι διαφοραί. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 252 τοῦ 1845 (σελ. 4209 νομ.).

§ 102. Ὁ καφφεπώλης θεωρεῖται ἔμπορος, καὶ ὅσα κάμνει δάνεια διὰ τὰς ἀνάγκας του, τεκμαίρεται ὅτι τὰ ἐνήργησε δι' ἀνάγκας τοῦ ἐμπορίου του, καὶ ἑπομένως εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ ἐμποροδικείου δι' αὐτὰ ὑπάγεται. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 134 τοῦ 1845 (σελ. 4154 νομ.).

§ 103. Καὶ ἐπὶ ὑποθέσει, καθ' ἣν τις ἐθεωρήθη ὡς ἔμπορος διὰ προγενεστέρων ἀποφάσεων, αἱ ἀποφάσεις αὗται ὡς ἐκδοθεῖσαι μεταξὺ ἄλλων δὲν δύνανται νὰ ἔχωσιν ἰσχὺν αὐτοτελοῦς ἀποδείξεως ὑπὲρ ἢ κατ' ἐκείνου, ὅστις δὲν ἦτον διάδικος εἰς αὐτάς· ἑνούμεναι ὅμως μὲ ἄλλας ἀποδείξεις δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς

τὴν βεβαίωσιν, ὅτι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔχει σύνηθες ἐπάγγελμα τὴν ἐμπορίαν. ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 2296 τοῦ 1842.

§ 104. Τὰ δικαστήρια τῶν ἐμποροδικῶν εἶναι ἁρμόδια νὰ δικάζωσι τὰς διαφοράς, ὅσαι γεννῶνται ἐξ ὑποχρεώσεως ἐμπόρου καὶ ἀδιακρίτως, ἂν περὶ αὐτῆς συνετάχθη ἢ οὔ ἔγγραφον, ὁ δὲ περὶ οὗ συνωμολογήθη ἡ ὑποχρέωσις εἶναι ἔμπορος ἢ οὔ.

Τὰ ἐμποδοδικεῖα εἶναι ἀναρμόδια νὰ δικάσωσι τὴν τῆς ἰδιότητος τοῦ κληρονόμου ἔνστασιν. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 192 τοῦ 1845 (σελ. 4175 νομ.).

§ 105. Ἡ μεταξὺ ἐμπόρων ἀγωγὴ ἡ πηγάζουσα ἀπὸ εἴσπραξιν συναλλαγματικῆς τινος, ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικῶν. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 362 τοῦ 1845 (σελ. 4254 νομ.).

§ 106. Πᾶσα ἀγορὰ γενομένη ἀπὸ ἔμπορον εἰκάζεται ἐμπορικὴ μέχρις ἀποδείξεως τοῦ ἐναντίου. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγ 42 τοῦ 1846.

§ 107. Ἡ μεταξὺ ἐμπόρων περὶ διεκδικήσεως κατασχεθέντων ἐμπορικῶν ἀντικειμένων ἀγωγή, εἶναι τῆς ἁρμοδιότητος τῶν ἐμποροδικείων. (ἄρθρ. 1042, 925, 19 § 1. 932, 934 πολ. δικονομίας) ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 33 τοῦ 1847. ἀνωτ. § 108[a].

Εἰς τὴν νομολογίαν τοῦ Ἀρ. Πάγου εὕρηνται, ἐν περιλήψει, τὰ ἑξῆς, ἅτινα ἐν ἐκτάσει ἐξέθεσα ἐν λέξει ἁρμοδ. ἐμπορική.

§ 108. Τὸ ἄρθρον 2 τοῦ περὶ ἁρμοδιότητος τῶν ἐμποροδικείων νόμου ἀναφέρει μὲν ὡς ἐμπορικὰς πράξεις καὶ τὰς ἐπιχειρήσεις δημοσίων θεαμάτων, δὲν συμπεριλαμβάνει ὅμως μεταξὺ αὐτῶν καὶ τὴν ἁπλῆν ὑπηρεσίαν, τὴν ὁποίαν παρέχει τις εἰς τὸν ἀναλαβόντα τοιαύτας ἐπιχειρήσεις.

Τὸ ἄρθρον 4 τοῦ αὐτοῦ νόμου δὲν ἀποδίδει εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικείων εἰμὴ τὰς κατὰ τῶν ἐμπορικῶν ἐπιστατῶν, ὑπαλλήλων ἢ ὑπηρετῶν ἀγωγάς, τὰς γενομένας ἕνεκα τῶν συναλλαγῶν τοῦ ἐμπόρου, ὑπὸ τὸν ὁποῖον διατελοῦν· ἑπομένως αἱ ἀγωγαὶ αἱ ἀφορῶσαι προσωπικὴν μίσθωσιν, ἤτοι ἁπλῆν ὑπηρεσίαν, τὴν ὁποίαν τὶς παρέχει εἰς τὸν διευθυντὴν θεάτρου, δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν οὔτε ὡς στηριζόμεναι εἰς πρᾶξιν ἐμπορικήν, οὔτε ὡς οὖσαι ἐξ ἐκείνων τῶν ἀγωγῶν, τὰς ὁποίας ῥητὴ διάταξις τοῦ νόμου ἀποδίδει εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικείων. ἀπ. πολ. Ἀρείου Πάγου 224 τοῦ 1838.

§ 109. Τὰ ἁπλᾶ δάνεια τὰ γενόμενα ἀπὸ μὴ ἐμπόρους εἰς ἐμπόρους, ὄχι διὰ λόγον ἐμπορίου, δὲν θεωροῦνται ὡς πράξεις ἐμπορικαί, διότι εἰς αὐτὰ ὑπάγονται ὅλαι αἱ διαφοραὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ δικαίου αἱ μὴ ῥητῶς εἰς τὰ ἐμπορικὰ δικαστήρια παραπεμφθεῖσαι. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 285 τοῦ 1839.

§ 110. Υφισταμένης τῆς κυρίας διαφορᾶς εἰς τὴν ἀπαίτησιν τῆς ἐκ μέρους τοῦ ἐγγυητοῦ ἀποδόσεως τοῦ τμήματος τῶν εἰς χεῖρας αὐτοῦ εὑρεθέντων βαμβακίων τοῦ Α, ἡ περὶ προστίμου πρότασίς του ὡς ἀφορῶσα αἴτησιν ἀποζημιώσεως δι' ἔξοδα γενόμενα διὰ τὰ εἰρημένα βαμβάκια, δὲν ἀποτελεῖ αὐθύπαρκτον διαφοράν, ἀλλ' εἶναι ἁπλοῦν παρακολούθημα τῆς κυρίας, καὶ ὡς τοιοῦτον, ἀκολουθοῦν τὴν τύχην τῆς κυρίας ταύτης, δὲν δύναται νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια. ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 288 τοῦ 1839.

§ 111. Πᾶσα πρᾶξις ἐμπόρου λογίζεται ἐμπορική, ἐξαίρεσις δὲ τοῦ κανόνος τούτου δὲν ὑπάρχει εἰμὴ μόνον ὡς πρὸς τὰς πράξεις ἐκείνας, αἵτινες ὡς ἐκ τῆς φύσεώς των ἀποκλείουν τὴν ἰδέαν τοῦ ἐμπορικοῦ χαρακτῆρος. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 403 τοῦ 1841.

§ 112. Θεωροῦνται πράξεις ἐμπορικαὶ ὅλαι αἱ μεταξὺ ἐμπόρων ὑποχρεώσεις καὶ συναλαγαί, ὅταν μάλιστα δὲν ἀποδεικνύηται τὸ ἐναντίον.

Ἑπομένως ὑπάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικείων καὶ ἂν ἤθελε συμπέσῃ νὰ ἦναι ἐξ ἐκείνων, διὰ τὰς ὁποίας ὀφείλει νὰ ἀγορεύσῃ ὁ εἰσαγγελεύς. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 17 τοῦ 1842.

§ 113. Ἡ ἐνοχίασις τῶν δημοσίων προσόδων δὲν εἶναι ἐμπορικὴ πρᾶξις, διότι ἡ ἐνοικίασις ἀπὸ τὸ δημόσιον δὲν χορηγεῖ εἰς τὸν ἐνοικιαστὴν ἄλλο δικαίωμα εἰμὴ νὰ εἰσπράξῃ ποσόν τι ὡρισμένον ἀπὸ τὸν α'· διὰ δὲ τῆς ἐνοικιάσεως ὁ ἐνοικιαστὴς ἀντικαθίσταται προσωρινῶς εἰς τὸν τόπον τῆς κυβερνήσεως ὡς πρὸς τὴν εἴσπραξιν, ἑπομένως καὶ ἡ κυβέρνησις διὰ τῆς εἰσπράξεως τῶν δεκάτων δὲν ἐνεργεῖ πρᾶξιν ἐμπορικήν· ἑπομένως αἱ μεταξὺ συνενοικιαστῶν δημοσίων προσόδων ἀγωγαὶ ὑπάγονται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 21 τοῦ 1845. Ἴδε λέξ. *Φόροι.*

§ 114. Ἡ ἀγωγὴ περὶ ἀπαιτήσεως ἐμπορευμάτων κατεχομένων ὑπὸ τοῦ ἀναδεχθέντος τὴν ἀποστολήν, καὶ περὶ τῆς πληρωμῆς τοῦ τιμήματος αὐτῶν ὑπὸ τοῦ κατέχοντος αὐτὰ ὑπάγεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 22 τοῦ 1845.

§ 115. Τὰ ἐμποροδικεῖα τότε μόνον εἶναι ἁρμόδια εἰς τὰς περὶ κυριότητος ἀγωγάς, ὅταν αὗται ἀφορῶσιν ἐμπορικὴν πρᾶξιν· ἑπομένως ἡ διεκδίκησις κατασχεθέντων συντηρητικῶς ἀρνοδερμάτων ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν πολ. δικαστηρίων. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 51 τοῦ 1846. ἀνωτ. §.

§ 116. Τὸ ἄρθρ. 4 τοῦ περὶ ἁρμοδιότητος τῶν ἐμποροδικείων νόμου, τὸ ὁποῖον ὑποβάλλει εἰς τὴν ἐμπορικὴν δικαιοδοσίαν τὰς

τὴν βεβαίωσιν, ὅτι ... λλήλων ἢ ὑπηρετῶν ἀγω-
... ἐμπόρου, ὑπὸ τὸν ὁποῖον
ἐμπορίαν. ἀ' ... αὐτοῦ θεωρούμενον, ἐμπε-

§ 104. ... ἀγωγὰς τῶν ὑπαλλήλων καὶ
κάζωσι τὸ ... ἐμπόρου, ὑπὸ τὸν ὁποῖον διατελοῦν·
ἀδιακρίτ ... ἀσυνεπὴς, ἐὰν ἡ ἀμοιβαιότης αὕτη
συνωμο ... σθαι μάλιστα εἰς τὴν διάταξιν τοῦ ἐδ. 2

Τὰ ... νόμου, κατὰ τὸν ὁποῖον πᾶσα διαφορὰ
τατο ... ἐμπορικὴν, ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν
(ες ... πολ. Ἀρ Πάγου 83 τοῦ 1846.

§ 117. Η κατὰ τοῦ συνεταίρου πηγάζουσα ἀγωγὴ ἀπὸ ἐνοι... ἐμπορείων, ὑπάγεται εἰς τὰ ἐμποροδικεῖα, καθότι πᾶσα ... προϊόντος γῆς ἢ τέχνης, τὴν ὁποίαν ἤθελε κάμει εἷς ἢ πλειό... ὁμοῦ ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ μεταπωλήσῃ τοῦτο, εἴτε ἔμποροι ... οἱ ἀγοράζοντες εἴτε μὴ, θεωρεῖται πρᾶξις ἐμπορικὴ, ὥστε ... κυρίως χαρακτηρίζει τὴν πρᾶξιν ὡς ἐμπορικὴν εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς μεταπωλήσεως χάριν κέρδους. ἀπόφ. πολ. Ἀρ Πάγου 11 τοῦ 1847.

§ 118. Αἱ περὶ οἰκοδομῶν ἐργολαβίαι ὑπάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικῶν. ἀπ. πολ. Ἀρ Πάγου 16 τοῦ 1847. Εὐρ. τόμ. 5 σελ.

§ 119. Αἱ κατὰ τῶν κυρίων των ἀγωγαὶ τῶν ἐμπορικῶν ἐπιστατῶν, ὑπαλλήλων ἢ ὑπηρετῶν, ὑπάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικῶν. ἀπ πολ. Ἀρ. Πάγου 101 τοῦ 1847.

§ 120. Ἡ μεταξὺ ἐμπόρων περὶ διεκδικήσεως κατασχεθέντων ἐμπορικῶν ἀντικειμένων ἀγωγὴ εἶναι τῆς ἁρμοδιότητος τῶν ἐμποροδικείων (1042, 925, 19. § 1. 932, 934 πολ. δικον.) ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 33 τοῦ 1847. ἄνωτ. § 116.

§ 121. Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 19 § 1. 718 τῆς πολ. δικον. καὶ τοῦ ἄρθρ. 1 τοῦ ἀπὸ 2 Μαΐου 1835 Β. διατάγματος περὶ ἁρμοδιότητος τῶν ἐμποροδικείων, δὲν ἀναιρεῖται ἀπὸ τὸν 5 § τοῦ ἄρθρου 19 τῆς αὐτῆς δικονομίας. ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 125 τοῦ 1837.

Πίναξ Λεκτικός

τῆς λέξεως ΠΡΑΞΙΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗ.

Σημ. Οἱ ἀριθμοὶ σημαίνουσι τοὺς §§ τῶν σελίδων.

τὴν βεβαίωσιν, ὅτι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔχει σύνηθες ἐπάγγελμα τὴν ἐμπορίαν. ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 2296 τοῦ 1842.

§ 104. Τὰ δικαστήρια τῶν ἐμποροδικῶν εἶναι ἁρμόδια νὰ δικάζωσι τὰς διαφοράς, ὅσαι γεννῶνται ἐξ ὑποχρεώσεως ἐμπόρου καὶ ἀδιακρίτως, ἂν περὶ αὐτῆς συνετάχθη ἢ οὔ ἔγγραφον, ὁ δὲ περὶ οὗ συνωμολογήθη ἡ ὑποχρέωσις εἶναι ἔμπορος ἢ οὔ.

Τὰ ἐμποδοδικεῖα εἶναι ἀναρμόδια νὰ δικάσωσι τὴν τῆς ἰδιότητος τοῦ κληρονόμου ἔνστασιν. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 192 τοῦ 1845 (σελ. 4175 νομ.).

§ 105. Ἡ μεταξὺ ἐμπόρων ἀγωγὴ ἡ πηγάζουσα ἀπὸ εἴσπραξιν συναλλαγματικῆς τινος, ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικῶν. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 362 τοῦ 1845 (σελ. 4254 νομ.).

§ 106. Πᾶσα ἀγορὰ γενομένη ἀπὸ ἔμπορον εἰκάζεται ἐμπορικὴ μέχρις ἀποδείξεως τοῦ ἐναντίου. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγ 42 τοῦ 1846.

§ 107. Ἡ μεταξὺ ἐμπόρων περὶ διεκδικήσεως κατασχεθέντων ἐμπορικῶν ἀντικειμένων ἀγωγή, εἶναι τῆς ἁρμοδιότητος τῶν ἐμποροδικείων. (ἄρθρ. 1042, 925, 19 § 1. 932, 934 πολ. δικονομίας) ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 33 τοῦ 1847. ἀνωτ. § 108².

Εἰς τὴν νομολογίαν τοῦ Ἀρ. Πάγου εὕρηνται, ἐν περιλήψει, τὰ ἑξῆς, ἅτινα ἐν ἐκτάσει ἐξέθεσα ἐν λέξει ἁρμοδ. ἐμπορική.

§ 108. Τὸ ἄρθρον 2 τοῦ περὶ ἁρμοδιότητος τῶν ἐμποροδικείων νόμου ἀναφέρει μὲν ὡς ἐμπορικὰς πράξεις καὶ τὰς ἐπιχειρήσεις δημοσίων θεαμάτων, δὲν συμπεριλαμβάνει ὅμως μεταξὺ αὐτῶν καὶ τὴν ἁπλῆν ὑπηρεσίαν, τὴν ὁποίαν παρέχει τις εἰς τὸν ἀναλαβόντα τοιαύτας ἐπιχειρήσεις.

Τὸ ἄρθρον 4 τοῦ αὐτοῦ νόμου δὲν ἀποδίδει εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικείων εἰμὴ τὰς κατὰ τῶν ἐμπορικῶν ἐπιστατῶν, ὑπαλλήλων ἢ ὑπηρετῶν ἀγωγάς, τὰς γενομένας ἕνεκα τῶν συναλλαγῶν τοῦ ἐμπόρου, ὑπὸ τὸν ὁποῖον διατελοῦν· ἑπομένως αἱ ἀγωγαὶ αἱ ἀφορῶσαι προσωπικὴν μίσθωσιν, ἤτοι ἁπλῆν ὑπηρεσίαν, τὴν ὁποίαν τὶς παρέχει εἰς τὸν διευθυντὴν θεάτρου, δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν οὔτε ὡς στηριζόμεναι εἰς πρᾶξιν ἐμπορικήν, οὔτε ὡς οὖσαι ἐξ ἐκείνων τῶν ἀγωγῶν, τὰς ὁποίας ῥητὴ διάταξις τοῦ νόμου ἀποδίδει εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικείων. ἀπ. πολ. Ἀρείου Πάγου 224 τοῦ 1838.

§ 109. Τὰ ἁπλᾶ δάνεια τὰ γενόμενα ἀπὸ μὴ ἐμπόρους εἰς ἐμπόρους, ὄχι διὰ λόγον ἐμπορίου, δὲν θεωροῦνται ὡς πράξεις ἐμπορικαί, διότι εἰς αὐτὰ ὑπάγονται ὅλαι αἱ διαφοραὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ δικαίου αἱ μὴ ῥητῶς εἰς τὰ ἐμπορικὰ δικαστήρια παραπεμφθεῖσαι. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 285 τοῦ 1839.

§ 110. Ὑφισταμένης τῆς κυρίας διαφορᾶς εἰς τὴν ἀπαίτησιν τῆς ἐκ μέρους τοῦ ἐγγυητοῦ ἀποδόσεως τοῦ τμήματος τῶν εἰς χεῖρας αὐτοῦ εὑρεθέντων βαμβακίων τοῦ Α, ἡ περὶ προστίμου πρότασίς του ὡς ἀφορῶσα αἴτησιν ἀποζημιώσεως δι' ἔξοδα γενόμενα διὰ τὰ εἰρημένα βαμβάκια, δὲν ἀποτελεῖ αὐθύπαρκτον διαφοράν, ἀλλ' εἶναι ἁπλοῦν παρακολούθημα τῆς κυρίας, καὶ ὡς τοιοῦτον, ἀκολουθοῦν τὴν τύχην τῆς κυρίας ταύτης, δὲν δύναται νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια. ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 288 τοῦ 1839.

§ 111. Πᾶσα πρᾶξις ἐμπόρου λογίζεται ἐμπορική, ἐξαίρεσις δὲ τοῦ κανόνος τούτου δὲν ὑπάρχει εἰμὴ μόνον ὡς πρὸς τὰς πράξεις ἐκείνας, αἵτινες ὡς ἐκ τῆς φύσεώς των ἀποκλείουν τὴν ἰδέαν τοῦ ἐμπορικοῦ χαρακτῆρος. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 403 τοῦ 1841.

§ 112. Θεωροῦνται πράξεις ἐμπορικαὶ ὅλαι αἱ μεταξὺ ἐμπόρων ὑποχρεώσεις καὶ συναλλαγαί, ὅταν μάλιστα δὲν ἀποδεικνύηται τὸ ἐναντίον.

Ἑπομένως ὑπάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικείων καὶ ἂν ἤθελε συμπέσῃ νὰ ἦναι ἐξ ἐκείνων, διὰ τὰς ὁποίας ὀφείλει νὰ ἀγορεύσῃ ὁ εἰσαγγελεύς. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 17 τοῦ 1842.

§ 113. Ἡ ἐνοχίασις τῶν δημοσίων προσόδων δὲν εἶναι ἐμπορικὴ πρᾶξις, διότι ἡ ἐνοικίασις ἀπὸ τὸ δημόσιον δὲν χορηγεῖ εἰς τὸν ἐνοικιαστὴν ἄλλο δικαίωμα εἰμὴ νὰ εἰσπράξῃ ποσόν τι ὡρισμένον ἀπὸ τὸν α'· διὰ δὲ τῆς ἐνοικιάσεως ὁ ἐνοικιαστὴς ἀντικαθίσταται προσωρινῶς εἰς τὸν τόπον τῆς κυβερνήσεως ὡς πρὸς τὴν εἴσπραξιν, ἑπομένως καὶ ἡ κυβέρνησις διὰ τῆς εἰσπράξεως τῶν δεκάτων δὲν ἐνεργεῖ πρᾶξιν ἐμπορικήν· ἑπομένως αἱ μεταξὺ συνενοικιαστῶν δημοσίων προσόδων ἀγωγαὶ ὑπάγονται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 21 τοῦ 1845. Ἴδε λέξ. *Φόροι.*

§ 114. Ἡ ἀγωγὴ περὶ ἀπαιτήσεως ἐμπορευμάτων κατεχομένων ὑπὸ τοῦ ἀναδεχθέντος τὴν ἀποστολήν, καὶ περὶ τῆς πληρωμῆς τοῦ τιμήματος αὐτῶν ὑπὸ τοῦ κατέχοντος αὐτὰ ὑπάγεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 22 τοῦ 1845.

§ 115. Τὰ ἐμποροδικεῖα τότε μόνον εἶναι ἁρμόδια εἰς τὰς περὶ κυριότητος ἀγωγάς, ὅταν αὗται ἀφορῶσιν ἐμπορικὴν πρᾶξιν· ἑπομένως ἡ διεκδίκησις κατασχεθέντων συντηρητικῶς ἀρνοδερμάτων ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν πολ. δικαστηρίων. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 51 τοῦ 1846. ἀνωτ. §.

§ 116. Τὸ ἄρθρ. 4 τοῦ περὶ ἁρμοδιότητος τῶν ἐμποροδικείων νόμου, τὸ ὁποῖον ὑποβάλλει εἰς τὴν ἐμπορικὴν δικαιοδοσίαν τὰς

ματικαὶ δὲν ἰσχύουν εἰμὴ ὡς ἁπλαῖ ὑποσχέσεις, ἀφοῦ ὅμως ἀμφότεραι φέρουσι καὶ ὑπογραφὰς ἐμπόρων, τὸ ἐμποροδικεῖον εἶναι ἁρμόδιον νὰ δικάσῃ κατὰ τὸ ἄρθρον 7 τοῦ ἀπὸ 2/14 μαΐου 1845 νόμου. ἀπόφ. 7399 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 65. Ὁ ἐμποροπλοίαρχος, διοικῶν πλοῖον καὶ κατὰ συνέχειαν ἐξασκῶν κερδοσκοπίαν, εἶναι ἔμπορος, καὶ ἐπ μένως τὰ παρ' αὐτοῦ γενόμενα δάνεια, καθ' ὃν χρόνον ἐξασκεῖ τὸ ἐπάγγελμά του, ἐὰν δὲν ἀναφέρηται ἄλλη τις αἰτία, θεωροῦνται ὡς ἕνεκα τοῦ ἐμπορίου του γενόμενα. Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ 1199 τοῦ 1851 ἐν Νομ. σελ. 5529.

§ 66. Τὸ δικαστήριον τῶν ἐμποροδικῶν, τοῦ ὁποίου ἀμφισβητεῖται ἡ ἁρμοδιότης, λόγῳ τῆς ἰδιότητος τοῦ ἀντικειμένου τῆς δίκης, δὲν δύναται, πρὶν ἀποφασισθῇ τὸ περὶ τῆς ἁρμοδιότητος ταύτης, νὰ δικάσῃ ἐπὶ ἄλλης ἐνστάσεως, οἷον περὶ τοῦ ἂν ὁ ἐνάγων ἔχῃ δικαίωμα ἀγωγῆς. ἀπ. 10381 τοῦ 1853 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 67. Ὅταν ὁ Α ἰσχυρίζηται ὅτι ὁ Β ἔλαβε δι' ἀπάτης χρηματικόν τι ποσὸν, προερχόμενον ἀπὸ εἴσπραξιν δημοσίων φόρων, τὸ ἀντικείμενον δὲν ἀποτελεῖ ἐμπορικὴν διαφοράν.— Ἀπόφ. 410 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν, ἐν Νομ. σελ. 5116.

§ 68. Ἁρμοδιότης τοῦ ἐμποροδικείου ὡς ἐκ τῆς ἀξίας τοῦ ἀντικειμένου τῆς δίκης. Πότε συγχωρεῖται ἔφεσις; Πρλ. Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 17 ἑπ.== Τὴν λέξιν Ἔφεσις § 139, 166, 182.== Καὶ ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 65 τοῦ 1854.

§ 69. Ἁρμοδιότης τῶν ἐμποροδικείων ὡς ἐκ τοῦ τόπου.— Πρλ. Εὐρ. τόμ. 4 § 114 ἑπ. 118, 120.— Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 11 —16.— Ἀποφάσεις ἐφ. Ἀθηνῶν 13105, 12104, 8113.

§ 70. Ποῖον δικαστήριον εἶναι ἁρμόδιον ἐπὶ πτωχεύσεων;

Ἐπὶ πτωχεύσεων ἁρμόδιον εἶναι τὸ ἐμποροδικεῖον τῆς κατοικίας τοῦ ἐμπόρου, ὅπου ὡς τοιοῦτος ἔπαυσε τὰς πληρωμάς του, καὶ ὄχι ὁ τόπος, ὅπου οὗτος μετὰ ταῦτα, παύσας τὴν ἐμπορίαν, κατῴκησεν ἢ διατρίβει.— Εἰς ἐκεῖνο λοιπὸν πρέπει νὰ γίνηται ἡ περὶ πτωχεύσεως δήλωσις.— ἀπ. 8645 ἐφ. Ἀθηνῶν. πρλ. Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 88.

§ 71. Τὸ ἐμποροδικεῖον εἶναι ἁρμόδιον νὰ δικάσῃ τὴν περὶ εἰκονικότητος τῆς ὀπισθογραφήσεως τῆς συναλλαγματικῆς ἔνστασιν. ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 109 τοῦ 1855.

§ 72. Ἡ περὶ ὑποβολῆς τόπου ἔνστασις κατὰ συναλλαγματικῆς, προταθεῖσα ἐνώπιον τῶν ἐμποροδικῶν, εἶναι τῆς ἁρμοδιότη-

τις αὐτοῦ, καθότι δὲν ἀφορᾷ ζήτημα τῆς ἀποκλειστικῆς πολιτικῆς δικαιοσύνης. ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 109 τοῦ 1856.

§ 73. Ἡ συμφωνία μεταξὺ τοῦ τυπογράφου καὶ τοῦ ἐκδότου τῆς ἐφημερίδος εἶναι πρᾶξις ἐμπορική. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 90 τοῦ 1836.

§ 74. Ὁ μὴ ἔμπορος, ὅστις ὑποχρεοῦται ὡς συνοφειλέτης, ἢ ὡς ἐγγυητὴς, εἰς τὴν πληρωμὴν χρέους τινὸς ἐμπορικοῦ, δὲν ἐκτελεῖ, οὔτε κατὰ τὴν διάταξιν ῥητοῦ τινὸς νόμου, οὔτε κατὰ τὰς περὶ τούτου παραδεδεγμένας ἀρχὰς, πρᾶξιν ἐμπορικὴν, ὥστε καὶ δὲν δύναται νὰ ἐναχθῇ δι' αὐτὴν ἐνώπιον τῶν ἐμπορικῶν δικαστηρίων. Droit φύλ. 170 τοῦ 1839.

§ 75. Ἐκτὸς μόνον ἐὰν ἐνάγηται συγχρόνως ἐνώπιον αὐτῶν διὰ κυρίας ἀγωγῆς ὁ ἔμπορος πρωτοφειλέτης, διότι, εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν, συμβαίνει ἐξαίρεσις ἐστηριγμένη εἰς τὴν αἰτίαν τῶν ἀτόπων τῶν προκυπτόντων ἐκ τῆς διαιρέσεως τῶν δικῶν· αἰτίαν μὴ ὑπάρχουσαν πλέον ὅταν ἐνάγηται μόνος καὶ ἀπ' εὐθείας ὁ ἐγγυητής. Droit. φυλλ. 170 τοῦ 1839.

§ 76. Ὅταν μεταξὺ δύω μερῶν συμβῶσιν ἔριδες διὰ πρᾶξίν τινα ἔχουσαν χαρακτῆρα ἐμπορικὸν ὡς πρὸς τὸν ἐναγόμενον, ὁ ἐνάγων δύναται, κατ' ἐκλογήν του, νὰ φέρῃ τὴν ἀγωγὴν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐμποροδικῶν, καὶ, ἂν ἔκλεξε τὸ τελευταῖον, εἶναι απαράδεκτος ἡ ἔνστασις τοῦ ἐναγομένου τοῦ νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὸ ἁρμόδιον ἐμποροδικεῖον.

Ὁ τεχνίτης, ὁ ἐπιφορτιζόμενος, δυνάμει προσυμφωνημένης τινὸς ποσότητος, τὴν ἐπεξεργασίαν ὕλης τινὸς εἰς αὐτὸν ἐμπιστευθείσης, δὲν κάμνει πρᾶξιν ἐμπορικήν. ἀπ. ἀκυρ. γαλ. τῆς 12 10βρίου τοῦ 1836 σελ. 1026 Νομ.

§ 77. Ἀληθῶς μὲν ἡ ἰδιότης τοῦ ἐμπόρου παράγει τὸ τεκμήριον τοῦ ὅτι αἱ μεταξὺ ἐμπόρων ὑποχρεώσεις καὶ συναλλαγαὶ εἶναι πράξεις ἐμπορικαὶ, ἑπομένως πᾶσα διαφορὰ ἀφορῶσα τὰς τοιαύτας μεταξὺ αὐτῶν πράξεις ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικῶν, ἀλλ' ὁ κανὼν οὗτος ἐπιδέχεται ἐξαίρεσιν, ἐὰν ἄλλως ἤθελεν ἀποδειχθῇ ὅτι αἱ ὑποχρεώσεις αὗται δὲν ἔχουν ποσῶς χαρακτῆρα ἐμπορικόν. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. τῆς 5 ἰανουαρίου τοῦ 1840 (σελ. 1034 Νομ.).

§ 78. Ἡ ἐπιχείρησις μιᾶς ἢ τινῶν ἐμπορικῶν πράξεων δὲν ἀρκοῦν διὰ νὰ χαρακτηρίσουν τὸν ἐπιχειρήσαντα αὐτὰς ὡς κατὰ κύριον ἐπάγγελμα ἔμπορον. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 259 τοῦ 1837 (σελ. 2021 Νομ.).

§ 79. Ἡ ἁπλῆ ἐνοικίασις τῶν ἐθνικῶν προσόδων δὲν εἶναι πρᾶ-

ματικαί, δὲν ἰσχύουν εἰμὴ ὡς ἁπλαῖ ὑποσχέσεις, ἀφοῦ ὅμως ἀμφότεραι φέρουσι καὶ ὑπογραφὰς ἐμπόρων, τὸ ἐμποροδικεῖον εἶναι ἁρμόδιον νὰ δικάσῃ κατὰ τὸ ἄρθρον 7 τοῦ ἀπὸ 2/14 μαΐου 1845 νόμου. ἀπόφ 7399 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 65. Ὁ ἐμποροπλοίαρχος, διοικῶν πλοῖον καὶ κατὰ συνέχειαν ἐξασκῶν κερδοσκοπίαν, εἶναι ἔμπορος, καὶ ἐπομένως τὰ παρ' αὐτοῦ γενόμενα δάνεια, καθ' ὃν χρόνον ἐξασκεῖ τὸ ἐπάγγελμά του, ἐὰν δὲν ἀναφέρηται ἄλλη τις αἰτία, θεωροῦνται ὡς ἕνεκα τοῦ ἐμπορίου του γενόμενα. Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ 1199 τοῦ 1851 ἐν Νομ. σελ. 5529.

§ 66. Τὸ δικαστήριον τῶν ἐμποροδικῶν, τοῦ ὁποίου ἀμφισβητεῖται ἡ ἁρμοδιότης, λόγῳ τῆς ἰδιότητος τοῦ ἀντικειμένου τῆς δίκης, δὲν δύναται, πρὶν ἀποφασισθῇ τὸ περὶ τῆς ἁρμοδιότητος ταύτης, νὰ δικάσῃ ἐπὶ ἄλλης ἐνστάσεως, οἷον περὶ τοῦ ἂν ὁ ἐνάγων ἔχῃ δικαίωμα ἀγωγῆς. ἀπ. 10381 τοῦ 1853 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 67. Ὅταν ὁ Α ἰσχυρίζηται ὅτι ὁ Β ἔλαβε δι' ἀπάτης χρηματικόν τι ποσόν, προερχόμενον ἀπὸ εἴσπραξιν δημοσίων φόρων, τὸ ἀντικείμενον δεν ἀποτελεῖ ἐμπορικὴν διαφοράν.— Ἀπόφ. 410 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν, ἐν Νομ. σελ. 5116.

§ 68. Ἁρμοδιότης τοῦ ἐμποροδικείου ὡς ἐκ τῆς ἀξίας τοῦ ἀντικειμένου τῆς δίκης. ! Πότε συγχωρεῖται ἔφεσις; Πρλ. Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 17 ἐπ.= Τὴν λέξιν Ἔφεσις § 139, 166, 182.= Καὶ ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 65 τοῦ 1854.

§ 69. Ἁρμοδιότης τῶν ἐμποροδικείων ὡς ἐκ τοῦ τόπου.— Πρλ. Εὐρ. τόμ. 4 § 114 ἐπ. 118, 120.— Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 11 —16.— Ἀποφάσεις ἐφ. Ἀθηνῶν 13105, 12104, 8113.

§ 70. Ποῖον δικαστήριον εἶναι ἁρμόδιον ἐπὶ πτωχεύσεων;

Ἐπὶ πτωχεύσεων ἁρμόδιον εἶναι τὸ ἐμποροδικεῖον τῆς κατοικίας τοῦ ἐμπόρου, ὅπου ὡς τοιοῦτος ἔπαυσε τὰς πληρωμάς του, καὶ ὄχι ὁ τόπος, ὅπου οὗτος μετὰ ταῦτα, παύσας τὴν ἐμπορίαν, κατῴκησεν ἢ διατρίβει.— Εἰς ἐκεῖνο λοιπὸν πρέπει νὰ γίνηται ἡ περὶ πτωχεύσεως δήλωσις. —ἀπ. 8645 ἐφ. Ἀθηνῶν. πρλ. Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 88.

§ 71. Τὸ ἐμποροδικεῖον εἶναι ἁρμόδιον νὰ δικάσῃ τὴν περὶ εἰκονικότητος τῆς ὀπισθογραφήσεως τῆς συναλλαγματικῆς ἔνστασιν. ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 109 τοῦ 1855.

§ 72. Ἡ περὶ ὑποβολῆς τόπου ἔνστασις κατὰ συναλλαγματικῆς, προταθεῖσα ἐνώπιον τῶν ἐμποροδικῶν, εἶναι τῆς ἁρμοδιότη_

τος αὐτοῦ, καθότι δὲν ἀφορᾷ ζήτημα τῆς ἀποκλειστικῆς πολιτικῆς δικαιοσύνης. ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 109 τοῦ 1856.

§ 73. Ἡ συμφωνία μεταξὺ τοῦ τυπογράφου καὶ τοῦ ἐκδότου τῆς ἐφημερίδος; εἶναι πρᾶξις ἐμπορική. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 90 τοῦ 1836.

§ 74. Ὁ μὴ ἔμπορος, ὅστις ὑποχρεοῦται ὡς συνοφειλέτης, ἢ ὡς ἐγγυητὴς, εἰς τὴν πληρωμὴν χρέους τινὸς ἐμπορικοῦ, δὲν ἐκτελεῖ, οὔτε κατὰ τὴν διάταξιν ῥητοῦ τινὸς νόμου, οὔτε κατὰ τὰς περὶ τούτου παραδεδεγμένας ἀρχὰς, πρᾶξιν ἐμπορικὴν, ὥστε καὶ δὲν δύναται νὰ ἐναχθῇ δι' αὐτὴν ἐνώπιον τῶν ἐμπορικῶν δικαστηρίων. Droit φύλ. 170 τοῦ 1839.

§ 75. Ἐκτὸς μόνον ἐὰν ἐνάγηται συγχρόνως ἐνώπιον αὐτῶν διὰ κυρίας ἀγωγῆς ὁ ἔμπορος πρωτοφειλέτης, διότι, εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν, συμβαίνει ἐξαίρεσις ἐστηριγμένη εἰς τὴν αἰτίαν τῶν ἀτόπων τῶν προκυπτόντων ἐκ της διαιρέσεως τῶν δικῶν· αἰτίαν μὴ ὑπάρχουσαν πλέον ὅταν ἐνάγηται μονος καὶ ἀπ' εὐθείας ὁ ἐγγυητής. Droit. φυλλ. 170 τοῦ 1839.

§ 76. Ὅταν μεταξὺ δύω μερῶν συμβῶσιν ἔριδες διὰ πρᾶξίν τινα ἔχουσαν χαρακτῆρα ἐμπορικὸν ὡς πρὸς τον ἐναγόμενον, ὁ ἐνάγων δύναται, κατ' ἐκλογήν του, νὰ φέρῃ τὴν ἀγωγὴν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐμποροδικῶν, καὶ, ἂν ἔκλεξε τὸ τελευταῖον, εἶναι ἀπαράδεκτος ἡ ἔνστασις τοῦ ἐναγομένου τοῦ νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὸ ἁρμόδιον ἐμποροδικεῖον.

Ὁ τεχνίτης, ὁ ἐπιφορτιζόμενος, δυνάμει προσυμφωνημένης τινος ποσότητος. τὴν ἐπεξεργασίαν ὕλης τινος εἰς αὐτὸν ἐμπιστευθείσης, δὲν κάμνει πρᾶξιν ἐμπορικήν. ἀπ. ἀκυρ. γαλ. τῆς 12 10βρίου τοῦ 1836 σελ. 1026 Νομ.

§ 77. Ἀληθῶς μὲν ἡ ἰδιότης τοῦ ἐμπόρου παράγει τὸ τεκμήριον τοῦ ὅτι αἱ μεταξὺ ἐμπόρων ὑποχρεώσεις καὶ συναλλαγαὶ εἶναι πράξεις ἐμπορικαὶ, ἑπομένως πᾶσα διαφορὰ ἀφορῶσα τὰς τοιαύτας μεταξὺ αὐτῶν πράξεις ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικῶν, ἀλλ' ὁ κανὼν οὗτος ἐπιδέχεται ἐξαίρεσιν, ἐὰν ἄλλως ἤθελεν ἀποδειχθῇ ὅτι αἱ ὑποχρεώσεις αὗται δὲν ἔχουν ποσῶς χαρακτῆρα ἐμπορικόν. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. τῆς 5 ἰανουαρίου τοῦ 1840 (σελ. 1034 Νομ.).

§ 78. Ἡ ἐπιχείρησις μιᾶς ἢ τινῶν ἐμπορικῶν πράξεων δὲν ἀρκοῦν διὰ νὰ χαρακτηρίσουν τὸν ἐπιχειρήσαντα αὐτὰς ὡς κατὰ κύριον ἐπάγγελμα ἔμπορον. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 259 τοῦ 1837 (σελ. 2021 Νομ.).

§ 79. Ἡ ἁπλῆ ἐνοικίασις τῶν ἐθνικῶν προσόδων δὲν εἶναι πρᾶ-

ματικαὶ, δὲν ἰσχύουν εἰμὴ ὡς ἁπλαῖ ὑποσχέσεις, ἀφοῦ ὅμως ἀμφότεραι φέρουσι καὶ ὑπογραφὰς ἐμπόρων, τὸ ἐμποροδικεῖον εἶναι ἁρμόδιον νὰ δικάσῃ κατὰ τὸ ἄρθρον 7 τοῦ ἀπὸ 2/14 μαΐου 1845 νόμου. ἀπόφ 7399 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 65. Ὁ ἐμποροπλοίαρχος, διοικῶν πλοῖον καὶ κατὰ συνέχειαν ἐξασκῶν κερδοσκοπίαν, εἶναι ἔμπορος, καὶ ἐπομένως τὰ παρ' αὐτοῦ γενόμενα δάνεια, καθ' ὃν χρόνον ἐξασκεῖ τὸ ἐπάγγελμά του, ἐὰν δὲν ἀναφέρηται ἄλλη τις αἰτία, θεωροῦνται ὡς ἕνεκα τοῦ ἐμπορίου του γενόμενα. Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ 1199 τοῦ 1851 ἐν Νομ. σελ. 5529.

§ 66. Τὸ δικαστήριον τῶν ἐμποροδικῶν, τοῦ ὁποίου ἀμφισβητεῖται ἡ ἁρμοδιότης, λόγῳ τῆς ἰδιότητος τοῦ ἀντικειμένου τῆς δίκης, δὲν δύναται, πρὶν ἀποφασισθῇ τὸ περὶ τῆς ἁρμοδιότητος ταύτης, νὰ δικάσῃ ἐπὶ ἄλλης ἐνστάσεως, οἷον περὶ τοῦ ἂν ὁ ἐνάγων ἔχῃ δικαίωμα ἀγωγῆς. ἀπ. 10381 τοῦ 1853 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 67. Ὅταν ὁ Α ἰσχυρίζηται ὅτι ὁ Β ἔλαβε δι' ἀπάτης χρηματικόν τι ποσὸν, προερχόμενον ἀπὸ εἴσπραξιν δημοσίων φόρων, τὸ ἀντικείμενον δὲν ἀποτελεῖ ἐμπορικὴν διαφοράν.— Ἀπόφ. 410 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν, ἐν Νομ. σελ. 5116.

§ 68. Ἁρμοδιότης τοῦ ἐμποροδικείου ὡς ἐκ τῆς ἀξίας τοῦ ἀντικειμένου τῆς δίκης. Πότε συγχωρεῖται ἔφεσις; Πρλ. Εὑρ. τόμ. 5 σελ. 17 ἐπ.— Τὴν λέξιν Ἔφεσις § 139, 166, 182.— Καὶ ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 65 τοῦ 1854.

§ 69. Ἁρμοδιότης τῶν ἐμποροδικείων ὡς ἐκ τοῦ τόπου.— Πρλ. Εὑρ. τόμ. 4 § 114 ἐπ. 118, 120.— Εὑρ. τόμ. 5 σελ. 11—16.— Ἀποφάσεις ἐφ. Ἀθηνῶν 13105, 12104, 8113.

§ 70. Ποῖον δικαστήριον εἶναι ἁρμόδιον ἐπὶ πτωχεύσεων;

Ἐπὶ πτωχεύσεων ἁρμόδιον εἶναι τὸ ἐμποροδικεῖον τῆς κατοικίας τοῦ ἐμπόρου, ὅπου ὡς τοιοῦτος ἔπαυσε τὰς πληρωμάς του, καὶ ὄχι ὁ τόπος, ὅπου οὗτος μετὰ ταῦτα, παύσας τὴν ἐμπορίαν, κατῴκησεν ἢ διατρίβει.— Εἰς ἐκεῖνο λοιπὸν πρέπει νὰ γίνηται ἡ περὶ πτωχεύσεως δήλωσις.— ἀπ. 8645 ἐφ. Ἀθηνῶν. πρλ. Εὑρ. τόμ. 5 σελ. 88.

§ 71. Τὸ ἐμποροδικεῖον εἶναι ἁρμόδιον νὰ δικάσῃ τὴν περὶ εἰκονικότητος τῆς ὀπισθογραφήσεως τῆς συναλλαγματικῆς ἔνστασιν. ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 109 τοῦ 1855.

§ 72. Ἡ περὶ ὑποβολῆς τόπου ἔνστασις κατὰ συναλλαγματικῆς, προταθεῖσα ἐνώπιον τῶν ἐμποροδικῶν, εἶναι τῆς ἁρμοδιότη-

τος αὐτοῦ, καθότι δὲν ἀφορᾷ ζήτημα τῆς ἀποκλειστικῆς πολιτικῆς δικαιοσύνης. ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 109 τοῦ 1856.

§ 73. Ἡ συμφωνία μεταξὺ τοῦ τυπογράφου καὶ τοῦ ἐκδότου τῆς ἐφημερίδος εἶναι πρᾶξις ἐμπορική. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 90 τοῦ 1836.

§ 74. Ὁ μὴ ἔμπορος, ὅστις ὑποχρεοῦται ὡς συνοφειλέτης, ἢ ὡς ἐγγυητής, εἰς τὴν πληρωμὴν χρέους τινὸς ἐμπορικοῦ, δὲν ἐκτελεῖ, οὔτε κατὰ τὴν διάταξιν ῥητοῦ τινὸς νόμου, οὔτε κατὰ τὰς περὶ τούτου παραδεδεγμένας ἀρχάς, πρᾶξιν ἐμπορικήν, ὥστε καὶ δὲν δύναται νὰ ἐναχθῇ δι' αὐτὴν ἐνώπιον τῶν ἐμπορικῶν δικαστηρίων. Droit φύλ. 170 τοῦ 1839.

§ 75. Ἐκτὸς μόνον ἐὰν ἐνάγηται συγχρόνως ἐνώπιον αὐτῶν διὰ κυρίας ἀγωγῆς ὁ ἔμπορος πρωτοφειλέτης, διότι, εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν, συμβαίνει ἐξαίρεσις ἐστηριγμένη εἰς τὴν αἰτίαν τῶν ἀτόπων τῶν προκυπτόντων ἐκ της διαιρέσεως τῶν δικῶν· αἰτίαν μὴ ὑπάρχουσαν πλέον ὅταν ἐνάγηται μόνος καὶ ἀπ' εὐθείας ὁ ἐγγυητής. Droit. φυλλ. 170 τοῦ 1839.

§ 76. Ὅταν μεταξὺ δύω μερῶν συμβῶσιν ἔριδες διὰ πρᾶξίν τινα ἔχουσαν χαρακτῆρα ἐμπορικὸν ὡς πρὸς τον ἐναγόμενον, ὁ ἐνάγων δύναται, κατ' ἐκλογήν του, νὰ φέρῃ τὴν ἀγωγὴν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐμποροδικῶν, καί, ἂν ἔκλεξε τὸ τελευταῖόν, εἶναι ἀπαράδεκτος ἡ ἔνστασις τοῦ ἐναγομένου τοῦ νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὸ ἁρμόδιον ἐμποροδικεῖον.

Ὁ τεχνίτης, ὁ ἐπιφορτιζόμενος, δυνάμει προσυμφωνημένης τινος ποσότητος. τὴν ἐπεξεργασίαν ὕλης τινος εἰς αὐτὸν ἐμπιστευθείσης, δὲν κάμνει πρᾶξιν ἐμπορικήν. ἀπ. ἀκυρ. γαλ. τῆς 12 10βρίου τοῦ 1836 σελ. 1026 Νομ.

§ 77. Ἀληθῶς μὲν ἡ ἰδιότης τοῦ ἐμπόρου παράγει τὸ τεκμήριον τοῦ ὅτι αἱ μεταξὺ ἐμπόρων ὑποχρεώσεις καὶ συναλλαγαὶ εἶναι πράξεις ἐμπορικαί, ἑπομένως πᾶσα διαφορὰ ἀφορῶσα τὰς τοιαύτας μεταξὺ αὐτῶν πράξεις ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικῶν, ἀλλ' ὁ κανὼν οὗτος ἐπιδέχεται ἐξαίρεσιν, ἐὰν ἄλλως ἤθελεν ἀποδειχθῇ ὅτι αἱ ὑποχρεώσεις αὗται δὲν ἔχουν ποσῶς χαρακτῆρα ἐμπορικόν. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. τῆς 5 ἰανουαρίου τοῦ 1840 (σελ. 1034 Νομ.).

§ 78. Ἡ ἐπιχείρησις μιᾶς ἢ τινῶν ἐμπορικῶν πράξεων δὲν ἀρκοῦν διὰ νὰ χαρακτηρίσουν τὸν ἐπιχειρήσαντα αὐτὰς ὡς κατὰ κύριον ἐπάγγελμα ἔμπορον. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 259 τοῦ 1837 (σελ. 2021 Νομ.).

§ 79. Ἡ ἁπλῆ ἐνοικίασις τῶν ἐθνικῶν προσόδων δὲν εἶναι πρᾶ-

ξις ἐμπορική. ἀπ. ἐφ. Ναπλ. 2 τοῦ 1838 (σελ. 2119 νομ.). Ἴδε λέξ. *Φόροι.*

§ 80. Ἡ ἐνοικίασις τῶν ἐθνικῶν προσόδων δὲν εἶναι καθαρὰ ἀγορὰ προϊόντων, ἀλλὰ μᾶλλον ἀντικατάστασις εἰς τὸ δικαίωμα τοῦ φορολογεῖν, τὸ ὁποῖον τὸ δημόσιον παραχωρεῖ πρὸς τὸν ἐνοικιαστὴν, ἑπομένως ὑπάγεται αὕτη εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν τακτικῶν δικαστηρίων.

Καὶ ἡ παρὰ τοῦ ἐνοικιαστοῦ γενομένη τῶν συλλεχθέντων προϊόντων πώλησις, δὲν εἶναι ὡς πρὸς αὐτὸν πρᾶξις ἐμπορική. ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 203 τοῦ 1842 (σελ. 2963 νομ.). Ἴδε λέξ. *Φόροι.*

§ 81. Πρᾶξις ἐμπορικὴ εἶναι ἡ ἀγορὰ ἀδαμαντίνων λίθων ἐπὶ σκοπῷ μεταπωλήσεως. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 43 τοῦ 1836 (σελ. 3281 νομικ.).

§ 82. Ἡ ἀπὸ τόπου εἰς τόπον ἀποστολὴ χρημάτων παρ' ἐμπόρου εἰς ἄλλον ἔμπορον, χωρὶς νὰ λάβῃ χώραν συναλλαγή τις, ἢ ἄλλη ἐμπορικὴ ἀμοιβὴ, ἀλλὰ συνιστῶσα μόνον μεταξὺ τοῦ ἀποστολέως καὶ τοῦ λήπτου ἁπλῆς ἐντολῆς συνάλλαγμα, δὲν εἶναι πρᾶξις ἐμπορικὴ, καὶ ἑπομένως δὲν ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικῶν ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 293 τοῦ 1843 (σελ. 3390 νομική).

§ 83. Τὸ τεκμήριον, τὸ ὁποῖον παράγεται ἐκ μόνης τῆς ἰδιότητος τοῦ ἐμπόρου, ὅτι αἱ μεταξὺ αὐτῶν πράξεις εἶναι ἐμπορικαὶ, δὲν ἀποκλείει πᾶσαν ἐναντίαν ἀπόδειξιν. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 6 τοῦ 1840 (σελ. 3707 νομ.).

§ 84. Κατὰ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ ἀπὸ 2/14 μαΐου 1835 νόμου, πᾶσα ἀγορὰ προϊόντων τέχνης, γενομένη ἐπὶ σκοπῷ ἁπλῆς μισθώσεως τῆς χρήσεως αὐτῶν, εἶναι ἐμπορικὴ πρᾶξις· ἐμπορικὴ ἐπίσης πρᾶξις εἶναι ἡ ἀγορὰ ἁμάξης, ἣν ἠγόρασέ τις, διὰ νὰ μισθόνῃ τὴν χρῆσίν της, μεταφέρων ἀνθρώπους ἀπὸ ἓν εἰς ἄλλο μέρος· ἂν δὲ ἡ περὶ τῆς ἀγορᾶς αὐτῆς συναλλαγματικὴ φέρῃ, ὅτι τὸ ἀντίτιμον ἐδόθη εἰς μετρητὰ καὶ ὄχι εἰς ἀγορὰν τῆς ἁμάξης, ἡ ὑποβολὴ αὕτη κατὰ τὸ ἀντίτιμον δὲν δύναται ν' ἀνατρέψῃ τὴν ἄλλως ἀποδεδειγμένην δόσιν τοῦ ἀντιτίμου διὰ τῆς πωλήσεως τῆς ἁμάξης. ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 2058 τοῦ 1841.

§ 85. Καὶ ἔμποροι ἂν ἤθελαν εἶσθαι οἱ δικάνικοι δὲν ὑπάγονται εἰς τὴν ἐμπορικὴν δικαιοδοσίαν, εἰμὴ ὡς πρὸς ἐκείνας τὰς ὑποχρεώσεις καὶ συναλλαγὰς αὐτῶν, αἵτινες δὲν ἤθελον εἶσθαι μὲν καθ' ἑαυτὰς ἐμπορικαὶ, ἤθελαν ὅμως ἔχει σχέσιν μὲ τὸ ἐμπόριόν των· πρᾶξις δὲ ἐμπορικὴ δὲν εἶναι ἡ ἀγορὰ ἀκινήτου κτήματος, ὁποιαδήποτε κερδοσκοπία καὶ ἂν προέδρευσεν εἰς αὐτήν· διότι ὁ

νόμος μόνον εἰς τὴν ἀγορὰν κινητῶν ἐνεργουμένην ἐπὶ σκοπῷ μεταπωλήσεως ἀπέδωκε τοιοῦτον χαρακτῆρα. Η ἐπιχείρησις τῆς ἐκ τοῦ λουτροῦ ἐργασίας δὲν δύναται ἐπίσης νὰ θεωρηθῇ ὡς πρᾶξις ἐμπορικὴ, καθότι ὁ νόμος μόνον τὰς ἐπιχειρήσεις χειροτεχνιῶν, παραγγελίας, μετακομίσεις διὰ γῆς ἢ ὕδατος, προμηθείας, πρακτορίας πλειστηριάσεως, καὶ τὰ δημόσια θεάματα ἐκήρυξε πράξεις ἐμπορικάς. ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν τῆς 11 μαρτ. τοῦ 1838.

§ 86. Η παρακατάθεσις τοῦ προϊόντος τῆς σταφιδαμπέλου εἰς τὴν ἀποθήκην τοῦ θεματοφύλακος ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ πωληθῇ ὡς ἤθελε πωληθῆ καὶ τὸ εἰς τὴν ἀποθήκην τούτου προϊὸν αὐτοῦ, μὴ ὄντος ἐμπόρου, μήτε ἀναδεχθέντος τούτου ἐπὶ προμηθείᾳ τὴν πώλησιν τοῦ παρακατατεθέντος προϊόντος, δὲν εἶναι πρᾶξις ἐμπορικὴ, μήτε δύναται νὰ θεωρηθῇ οὗτος ὡς ἐντολοδόχος καὶ νὰ εναχθῇ ἐνώπιον τῶν ἐμποροδικῶν, διὰ τὰς ὡς ἐκ τῆς παρακαταθέσεως ταύτης ἀναφυομένας διαφοράς.

Αἱ περὶ ὑπηρετικῶν μισθῶν διαφοραὶ ἄνευ διακρίσεως ἀξίας, ὑπάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν εἰρηνοδικῶν, ἡ δὲ περὶ τούτου ἔνστασις τῆς ἀναρμοδιότητος προτείνεται καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος καὶ κατὰ πᾶσαν τῆς δίκης στάσιν. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 63 τοῦ 1844 (σελ. 3985 νομ.). Ἴδε λέξ. *Μισθοί.*

§ 87, Οἱ ἀναδεχόμενοι συνεταῖροι τὴν ἐπισκευὴν οἰκοδομημάτων καὶ τὴν πρὸς τοῦτο μίσθωσιν τεχνητῶν καὶ ἐργατῶν, τὴν προμήθειαν τῆς ἀναγκαιούσης εἰς τὸ ἔργον ὕλης, καὶ πᾶσαν ἄλλην δαπάνην, ἐπιχειροῦν πράξεις ἐμπορικὰς προνοουμένας ἀπὸ τὸ ἄρθρ. 2 § 2 τοῦ περὶ ἁρμοδιότητος τῶν ἐμποροδικῶν νόμου, καὶ αἱ μεταξὺ αὐτῶν διαφοραὶ ὑπάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικῶν. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 17 τοῦ 1845 (σελ. 4132 νομ.). Ἴδε Εὑρ. τόμ. 5 σελ.

§ 88. Η ἐπὶ ὡρισμένῳ χρόνῳ παραχώρησις τῆς χρήσεως τοῦ ἰχθυοτροφείου, συνιστᾷ συνάλλαγμα μισθώσεως καὶ οὐχὶ ἀγοραπωλησίας· μίσθωσις δὲ ἀκινήτου δὲν ἀπαρτίζει πρᾶξιν ἐμπορικήν.
Καὶ ὡς ἀγοραπωλησία ἂν χαρακτηρισθῇ, διαφεύγει τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ἐμποροδικῶν, πρὸς τοὺς ὁποίους παρεπέμφθησαν μόνον αἱ ἐκ τῆς ἀγοραπωλησίας τῶν κινητῶν προκύπτουσαι διαφοραὶ καὶ οὐχὶ αἱ τῶν ἀκινήτων, ὡς τὸ ἰχθυοτροφεῖον.

Η ἁλίευσις δύναται νὰ ἔχῃ χαρακτῆρα πράξεως ἐμπορικῆς ὅταν εἰς τὴν ἐνέργειαν αὐτῆς ἀπαιτῶνται πλοῖα· ἀλλ' ἁλίευσις ἐνεργουμένη ἐντὸς τοῦ ἰχθυοτροφείου μὴ ἀπαιτοῦσα τὴν χρῆσιν πλοίων, ὄχι μόνον δὲν εἶναι πρᾶξις ἐμπορικὴ, ἀλλ' ἀποκλείει προσέτι καὶ πᾶσαν ἐμπορικὴν ἰδέαν, ὑπαγομένη εἰς τὴν γεωπονικ

τὴν βιομηχανίαν· ἑπομένως καὶ αἱ ἐξ αὐτῆς πηγάζουσαι, καί τὸι μεταξὺ ἐμπόρων, διαφοραί, δὲν ὑπάγονται εἰς τοὺς ἐμποροδίκας· ὁ σκοπὸς δὲ τοῦ κέρδους παντάπασι δὲν μεταβάλλει τῆς πράξεως τὸν χαρακτῆρα· ἄλλως πᾶσα ἐπιχείρησις ἤθελε θεωρεῖσθαι ὡς πρᾶξις ἐμπορική, διότι πάσης βιομηχανίας σκοπὸς κυρίως εἶναι τὸ κέρδος. άπ. ἐφ. Ναυπλ. 289 τοῦ 1845 ἐν νομικ. σελ. 4223.

§ 89. Ἀγωγαὶ διεκδικητικαὶ ἐμπορεύματος κατὰ τοῦ λαβόντος αὐτὸ ἀθθαιρέτως εἰς τὴν κυριότητά του δὲν ὑπάγονται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 16 τοῦ 1847 (σελ. 4776 νομ.).

§ 90. Ἐκ τοῦ ὅτι τὸ συμβόλαιον συνετάχθη ἐνώπιον συμβολαιογράφου, δὲν μεταβάλλεται ὡς πρὸς τὴν ἁρμοδιότητα ἡ φύσις τοῦ συναλλάγματος. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 117 τοῦ 1846 (σελ. 4665 νομικ.).

§ 91. Ἡ ἐνοικίασις τῶν δημοσίων προσόδων δὲν εἶναι πρᾶξις ἐμπορική. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 246 τοῦ 1847 (σελ. 4859 νομ.) Ἴδε λέξ. *Φόροι.*

§ 92. Αἱ κατὰ τῶν κυρίων των ἀγωγαὶ τῶν ἐπορικῶν ἐπιστατῶν, ὑπαλλήλων ἢ ὑπηρετῶν, ὑπάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικῶν. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 101 τοῦ 1847.

§ 93. Ἀναρμόδια εἶναι τὰ ἐμποροδικεῖα νὰ δικάσωσι τὰς μεταξὺ ἐνοικιαστῶν καὶ συνενοικιαστῶν ἢ ὑπενοικιαστῶν τῶν δημοσίων προσόδων διαφοράς. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 60, 61 τοῦ 1836 (σελ. 228, 241 νομ.) ἴδε καὶ τὴν λέξ. ἁρμ. πολ. § 142.

§ 94. Εἰς τὴν ὁριστικὴν αὐτῶν ἀπόφασιν οἱ ἐμποροδίκαι πρέπει νὰ διαλάβουν καὶ περὶ τῆς προσωπικῆς κρατήσεως, κατὰ τὸ ἄρθρ. 732 τῆς πολ. δικονομίας, ὅταν δὲ οἱ ἐμποροδίκαι παραπέμπουν εἰς τοὺς διαιτητὰς τὴν ὑπόθεσιν, ἐπειδὴ ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἀποφάσεως αὐτῶν ἀφῃρέθη ἀπὸ τὰ ἐμποροδικεῖα, ἡ περὶ προσωπικῆς κρατήσεως αἴτησις, γενομένη μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῆς ἀποφάσεως τῶν διαιτητῶν καὶ τὴν κοινοποίησιν τῆς πρὸς πληρωμὴν ἐπιταγῆς, ἀνήκει εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, καὶ τὸ ἐφετεῖον δύναται καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος νὰ κάμῃ τὴν ἔνστασιν ταύτην. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 29 μαρτ. τοῦ 1840 (σελ. 2038 νομ.). Ἴδε λέξ. Προσωπικὴ κράτησις.

§ 95. Ὅταν τις ἔχῃ ἀξιώσεις κατά τινος περὶ ἐκπτώσεως ἐκ τῆς πλοιαρχίας καὶ περὶ τῆς ἕνεκα τῆς πλοιαρχίας ταύτης λογοδοσίας, εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικῶν ὑπάγεται αὕτη, ἂν καὶ ὁ ἐνάγων διϊσχυρίζηται ὅτι ὁ ἐναγόμενος ἥρπασε τὸ πλοῖον. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 30 ἀπριλ. τοῦ 1840 (σελ. 2054 νομ.).

§ 96. Ἡ ἀγωγὴ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς διαθήκης καὶ ἀπόδοσιν

τῆς κληροδοσίας, ἢ τοῦ ἀντιτίμου αὐτῆς, ἂν καὶ πρόκηται περὶ ἐμπορικοῦ πλοίου, δὲν ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικείων. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 11 μαΐου 1840 (σελ. 3085 νομ.).

§ 97. Ὅταν ἐνώπιον τῶν ἐμποροδικῶν ἀρνηθῇ τις τὴν γνησιότητα τῆς ὑπογραφῆς του, καὶ μ' ὅλα ταῦτα δὲν ἐμφανισθῇ αὐτοπροσώπως εἰς τὸ δικαστήριον κατὰ τὴν ἐπὶ τούτου ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου (ἄρθρ. 139 γ. δ. καὶ 152 τῆς ἑλλ. πολ. δικον.), τὸ δικαστήριον δύναται νὰ θεωρήσῃ τὸ ἔγγραφον ὡς ἀνεγνωρισμένον καὶ ν' ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως. ἀπ. ἐφ. Ναυπ. 12 ἰουλίου τοῦ 1837.

§ 98. Αἱ περὶ ἀνηλικιότητος καὶ κύρους συμβιβασμοῦ διαφοραὶ, δὲν ὑπάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποριδικείων. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 207 τοῦ 1836 (σελ. 3464 νομ.).

§ 99. Τὸ ἐμποροδικεῖον, προκειμένου πολιτικοῦ ζητήματος, ἐκ τῆς λύσεως τοῦ ὁποίου ἐξαρτᾶται τὸ ἀξιόποινον ἢ μὴ τῆς πράξεως, ἐξ ἧς ὁ ἐνάγων παράγει τὰ δικαιώματά του, πρέπει ν' ἀναστείλλῃ τὴν ἀπόφασίν του μέχρι τῆς ἀποφάσεως τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 115 τοῦ 1846 (σελ. 4665 νομ.).

§ 100. Ὅταν ἔμπορός τις εἰς τὸν τόπον τῆς διαμονῆς του δανεισθῇ, χάριν τοῦ ἐμπορίου του, χρήματα παρ' ἄλλου ἔχοντος διάφορον κατοικίαν, χωρὶς νὰ συμφωνήσῃ καὶ τὸν τόπον τῆς πληρωμῆς, δὲν δύναται νὰ εναχθῇ εἰς ἄλλο δικαστήριον παρὰ τὸ τῆς διαμονῆς του. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 125 τοῦ 1843 (σελ. 3369 νομ.).

§ 101. Αἱ μεταξὺ τῶν ἐμπόρων καὶ τῶν ὑπαλλήλων αὐτῶν διαφοραὶ, πηγάζουσαι ὡς ἐκ τῆς σχέσεώς των ταύτης δὲν συμπεριλαμβάνονται εἰς τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν ὑποθέσεων, ὅσας ὁ νόμος παρέπεμψεν εἰς τοὺς ἐμποροδίκας, ἑπομένως δὲν ὑπάγονται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον αἱ ἐκ τῆς μισθώσεως αὐτῶν προκύπτουσαι διαφοραί. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 252 τοῦ 1845 (σελ. 4209 νομ.).

§ 102. Ὁ καφφεπώλης θεωρεῖται ἔμπορος, καὶ ὅσα κάμνει δάνεια διὰ τὰς ἀνάγκας του, τεκμαίρεται ὅτι τὰ ἐνήργησε δι' ἀνάγκας τοῦ ἐμπορίου του, καὶ ἑπομένως εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ ἐμποροδικείου δι' αὐτὰ ὑπάγεται. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 184 τοῦ 1845 (σελ. 4154 νομ.).

§ 103. Καὶ ἐπὶ ὑποθέσει, καθ' ἣν τις ἐθεωρήθη ὡς ἔμπορος διὰ προγενεστέρων ἀποφάσεων, αἱ ἀποφάσεις αὗται ὡς ἐκδοθεῖσαι μεταξὺ ἄλλων δὲν δύνανται νὰ ἔχωσιν ἰσχὺν αὐτοτελοῦς ἀποδείξεως ὑπὲρ ἢ κατ' ἐκείνου, ὅστις δὲν ἦτον διάδικος εἰς αὐτάς· ἑνούμεναι ὅμως μὲ ἄλλας ἀποδείξεις δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς

τὴν βεβαίωσιν, ὅτι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔχει σύνηθες ἐπάγγελμα τὴν ἐμπορίαν. ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 2296 τοῦ 1842.

§ 104. Τὰ δικαστήρια τῶν ἐμποροδικῶν εἶναι ἁρμόδια νὰ δικάζωσι τὰς διαφοράς, ὅσαι γεννῶνται ἐξ ὑποχρεώσεως ἐμπόρου καὶ ἀδιακρίτως, ἂν περὶ αὐτῆς συνετάχθη ἢ οὔ ἔγγραφον, ὁ δὲ περὶ οὗ συνωμολογήθη ἡ ὑποχρέωσις εἶναι ἔμπορος ἢ οὔ.

Τὰ ἐμποδοδικεῖα εἶναι ἀναρμόδια νὰ δικάσωσι τὴν τῆς ἰδιότητος τοῦ κληρονόμου ἔνστασιν. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 192 τοῦ 1845 (σελ. 4175 νομ.).

§ 105. Ἡ μεταξὺ ἐμπόρων ἀγωγὴ ἡ πηγάζουσα ἀπὸ εἴσπραξιν συναλλαγματικῆς τινος, ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικῶν. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 362 τοῦ 1845 (σελ. 4254 νομ.).

§ 106. Πᾶσα ἀγορὰ γενομένη ἀπὸ ἔμπορον εἰκάζεται ἐμπορικὴ μέχρις ἀποδείξεως τοῦ ἐναντίου. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγ 42 τοῦ 1846.

§ 107. Ἡ μεταξὺ ἐμπόρων περὶ διεκδικήσεως κατασχεθέντων ἐμπορικῶν ἀντικειμένων ἀγωγή, εἶναι τῆς ἁρμοδιότητος τῶν ἐμποροδικείων. (ἄρθρ. 1042, 925, 19 § 1. 932, 934 πολ. δικονομίας) ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 33 τοῦ 1847. ἀνωτ. § 108[a].

Εἰς τὴν νομολογίαν τοῦ Ἀρ. Πάγου εὑρηνται, ἐν περιλήψει, τὰ ἑξῆς, ἅτινα ἐν ἐκτάσει ἐξέθεσα ἐν λέξει ἁρμοδ. ἐμπορική.

§ 108. Τὸ ἄρθρον 2 τοῦ περὶ ἁρμοδιότητος τῶν ἐμποροδικείων νόμου ἀναφέρει μὲν ὡς ἐμπορικὰς πράξεις καὶ τὰς ἐπιχειρήσεις δημοσίων θεαμάτων, δὲν συμπεριλαμβάνει ὅμως μεταξὺ αὐτῶν καὶ τὴν ἁπλῆν ὑπηρεσίαν, τὴν ὁποίαν παρέχει τις εἰς τὸν ἀναλαβόντα τοιαύτας ἐπιχειρήσεις.

Τὸ ἄρθρον 4 τοῦ αὐτοῦ νόμου δὲν ἀποδίδει εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικείων εἰμὴ τὰς κατὰ τῶν ἐμπορικῶν ἐπιστατῶν, ὑπαλλήλων ἢ ὑπηρετῶν ἀγωγάς, τὰς γενομένας ἕνεκα τῶν συναλλαγῶν τοῦ ἐμπόρου, ὑπὸ τὸν ὁποῖον διατελοῦν· ἑπομένως αἱ ἀγωγαὶ αἱ ἀφορῶσαι προσωπικὴν μίσθωσιν, ἤτοι ἁπλῆν ὑπηρεσίαν, τὴν ὁποίαν τὶς παρέχει εἰς τὸν διευθυντὴν θεάτρου, δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν οὔτε ὡς στηριζόμεναι εἰς πρᾶξιν ἐμπορικήν, οὔτε ὡς οὖσαι ἐξ ἐκείνων τῶν ἀγωγῶν, τὰς ὁποίας ῥητὴ διάταξις τοῦ νόμου ἀποδίδει εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικείων. ἀπ. πολ. Ἀρείου Πάγου 224 τοῦ 1838.

§ 109. Τὰ ἁπλᾶ δάνεια τὰ γενόμενα ἀπὸ μὴ ἐμπόρους εἰς ἐμπόρους, ὄχι διὰ λόγον ἐμπορίου, δὲν θεωροῦνται ὡς πράξεις ἐμπορικαί, διότι εἰς αὐτὰ ὑπάγονται ὅλαι αἱ διαφοραὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ δικαίου αἱ μὴ ῥητῶς εἰς τὰ ἐμπορικὰ δικαστήρια παραπεμφθεῖσαι. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 285 τοῦ 1839.

§ 110. Ὑφισταμένης τῆς κυρίας διαφορᾶς εἰς τὴν ἀπαίτησιν τῆς ἐκ μέρους τοῦ ἐγγυητοῦ ἀποδόσεως τοῦ τμήματος τῶν εἰς χεῖρας αὐτοῦ εὑρεθέντων βαμβακίων τοῦ Α, ἡ περὶ προστίμου πρότασίς του ὡς ἀφορῶσα αἴτησιν ἀποζημιώσεως δι' ἔξοδα γενόμενα διὰ τὰ εἰρημένα βαμβάκια, δὲν ἀποτελεῖ αὐθύπαρκτον διαφοράν, ἀλλ' εἶναι ἁπλοῦν παρακολούθημα τῆς κυρίας, καὶ ὡς τοιοῦτον, ἀκολουθοῦν τὴν τύχην τῆς κυρίας ταύτης, δὲν δύναται νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια. ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου **288** τοῦ **1839**.

§ 111. Πᾶσα πρᾶξις ἐμπόρου λογίζεται ἐμπορική, ἐξαίρεσις δὲ τοῦ κανόνος τούτου δὲν ὑπάρχει εἰμὴ μόνον ὡς πρὸς τὰς πράξεις ἐκείνας, αἵτινες ὡς ἐκ τῆς φύσεώς των ἀποκλείουν τὴν ἰδέαν τοῦ ἐμπορικοῦ χαρακτῆρος. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου **403** τοῦ **1841**.

§ 112. Θεωροῦνται πράξεις ἐμπορικαὶ ὅλαι αἱ μεταξὺ ἐμπόρων ὑποχρεώσεις καὶ συναλαγαί, ὅταν μάλιστα δὲν ἀποδεικνύηται τὸ ἐναντίον.

Ἑπομένως ὑπάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικείων καὶ ἂν ἤθελε συμπέσῃ νὰ ἦναι ἐξ ἐκείνων, διὰ τὰς ὁποίας ὀφείλει νὰ ἀγορεύσῃ ὁ εἰσαγγελεύς. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου **17** τοῦ **1842**.

§ 113. Ἡ ἐνοχίασις τῶν δημοσίων προσόδων δὲν εἶναι ἐμπορικὴ πρᾶξις, διότι ἡ ἐνοικίασις ἀπὸ τὸ δημόσιον δὲν χορηγεῖ εἰς τὸν ἐνοικιαστὴν ἄλλο δικαίωμα εἰμὴ νὰ εἰσπράξῃ ποσόν τι ὡρισμένον ἀπὸ τὸν ά· διὰ δὲ τῆς ἐνοικιάσεως ὁ ἐνοικιαστὴς ἀντικαθίσταται προσωρινῶς εἰς τὸν τόπον τῆς κυβερνήσεως ὡς πρὸς τὴν εἴσπραξιν, ἑπομένως καὶ ἡ κυβέρνησις διὰ τῆς εἰσπράξεως τῶν δεκάτων δὲν ἐνεργεῖ πρᾶξιν ἐμπορικήν· ἑπομένως αἱ μεταξὺ συνενοικιαστῶν δημοσίων προσόδων ἀγωγαὶ ὑπάγονται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου **21** τοῦ **1845**. Ἴδε λέξ. *Φόροι*.

§ 114. Ἡ ἀγωγὴ περὶ ἀπαιτήσεως ἐμπορευμάτων κατεχομένων ὑπὸ τοῦ ἀναδεχθέντος τὴν ἀποστολήν, καὶ περὶ τῆς πληρωμῆς τοῦ τιμήματος αὐτῶν ὑπὸ τοῦ κατέχοντος αὐτὰ ὑπάγεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου **22** τοῦ **1845**.

§ 115. Τὰ ἐμποροδικεῖα τότε μόνον εἶναι ἁρμόδια εἰς τὰς περὶ κυριότητος ἀγωγάς, ὅταν αὗται ἀφορῶσιν ἐμπορικὴν πρᾶξιν· ἑπομένως ἡ διεκδίκησις κατασχεθέντων συντηρητικῶς ἀρνοδερμάτων ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν πολ. δικαστηρίων. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου **51** τοῦ **1846**. ἀνωτ. §.

§ 116. Τὸ ἄρθρ. **4** τοῦ περὶ ἁρμοδιότητος τῶν ἐμποροδικείων νόμου, τὸ ὁποῖον ὑποβάλλει εἰς τὴν ἐμπορικὴν δικαιοδοσίαν τὰς

ἐναντίον τῶν ἐμπορικῶν ἐπιστατῶν, ὑπαλλήλων ἢ ὑπηρετῶν ἀγωγὰς ἕνεκα τῶν συναλλαγῶν τοῦ ἐμπόρου, ὑπὸ τὸν ὁποῖον διατελοῦν, κατὰ τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν αὐτοῦ θεωρούμενον, ἐμπεριλαμβάνει συγχρόνως καὶ τὰς ἀγωγὰς τῶν ὑπαλλήλων καὶ ἐπιστατῶν αὐτῶν κατὰ τοῦ ἐμπόρου, ὑπὸ τὸν ὁποῖον διατελοῦν· ἄλλως ὁ νόμος ἤθελεν εἶσθαι ἀσυνεπής, ἐὰν ἡ ἀμοιβαιότης αὕτη δὲν ὑπῆρχε, καὶ ἀντίκεισθαι μάλιστα εἰς τὴν διάταξιν τοῦ ἐδ. 2 τοῦ ἄρθρ. 1 τοῦ αὐτοῦ νόμου, κατὰ τὸν ὁποῖον πᾶσα διαφορὰ ἀφορῶσα πρᾶξιν ἐμπορικὴν, ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικείων, ἀπ. πολ. Ἀρ Πάγου 83 τοῦ 1846.

§ 117. Ἡ κατὰ τοῦ συνεταίρου πηγάζουσα ἀγωγὴ ἀπὸ ἐνοίκια ἰχθυοτροφείων, ὑπάγεται εἰς τὰ ἐμποροδικεῖα, καθότι πᾶσα ἀγορὰ προϊόντος γῆς ἢ τέχνης, τὴν ὁποίαν ἤθελε κάμει εἷς ἢ πλειότεροι ὁμοῦ ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ μεταπωλήσῃ τοῦτο, εἴτε ἔμποροι εἶναι οἱ ἀγοράζοντες εἴτε μὴ, θεωρεῖται πρᾶξις ἐμπορικὴ, ὥστε ὅ,τι κυρίως χαρακτηρίζει τὴν πρᾶξιν ὡς ἐμπορικὴν εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς μεταπωλήσεως χάριν κέρδους. ἀπόφ. πολ. Ἀρ Πάγου 11 τοῦ 1847.

§ 118. Αἱ περὶ οἰκοδομῶν ἐργολαβίαι ὑπάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικῶν. ἀπ. πολ. Ἀρ Πάγου 16 τοῦ 1847. Εὐρ. τόμ. 5 σελ.

§ 119. Αἱ κατὰ τῶν κυρίων των ἀγωγαὶ τῶν ἐμπορικῶν ἐπιστατῶν, ὑπαλλήλων ἢ ὑπηρετῶν, ὑπάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικῶν. ἀπ πολ. Ἀρ. Πάγου 101 τοῦ 1847.

§ 120. Ἡ μεταξὺ ἐμπόρων περὶ διεκδικήσεως κατασχεθέντων ἐμπορικῶν ἀντικειμένων ἀγωγὴ εἶναι τῆς ἁρμοδιότητος τῶν ἐμποροδικείων (1042, 925, 19. § 1. 932, 934 πολ. δικον.) ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 33 τοῦ 1847. ἀνωτ. § 116.

§ 121. Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 19 § 1. 718 τῆς πολ. δικον. καὶ τοῦ ἄρθρ. 1 τοῦ ἀπὸ 2 Μαΐου 1835 Β. διατάγματος περὶ ἁρμοδιότητος τῶν ἐμποροδικείων, δὲν ἀναιρεῖται ἀπὸ τὸν 5 § τοῦ ἄρθρου 19 τῆς αὐτῆς δικονομίας. ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 125 τοῦ 1837.

Πίναξ Λεκτικός

τῆς λέξεως ΠΡΑΞΙΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗ.

Σημ. Οἱ ἀριθμοὶ σημαίνουσι τοὺς §§ τῶν σελίδων.

ἑτεροδικίας· ά) *οἱ πρέσβεις πάσης τάξεως*. Συνήθως διαιροῦνται εἰς τρεῖς τάξεις οἱ πρέσβεις. Οἱ τῆς πρώτης τάξεως καλοῦνται ambassadeurs, legati, nuntii (οἱ τοῦ παπικοῦ Κράτους), οἱ τῆς δευτέρας envoyés, ministres plenipotentiaires, ministres par interim, καὶ οἱ τῆς τρίτης ministres résidens, résidens, chargés-d'affaires, (Klüber § 179—172. Heffter Völkerrecht § 208). β') *οἱ περὶ τοὺς πρέσβεις* (la suite), ἤτοι τὸ προσωπικὸν τοῦ γραφείου τῆς πρεσβείας, ἡ οἰκογένεια τῶν πρέσβεων καὶ ἡ θεραπεία αὐτῶν (π. χ. ὑπηρέται, οἰκοδιδάσκαλοι, ἰατροὶ ἐνοίκιοι)· γ') *οἱ πρόξενοι*, ἐὰν ὦσιν ἐπιτετραμμένοι καὶ διπλωματικὰ καθήκοντα Heiffter σελ. 383).

Τὸ 26 ἄρθρον ὁρίζει

«Ἐξαιροῦνται τῆς *τακτικῆς* δικαιοδοσίας ὅλοι οἱ ἀλλοδαποί, »οἵτινες ἀπολαμβάνουν ἐν Ἑλλάδι τὸ εἰς τὰς πρεσβείας ἀνῆκον »δικαίωμα.»

Ἡ λέξις τοῦ νόμου «τακτικῆς» σημαίνει ὅτι ὁ νόμος παραδέχεται καὶ ἐξαιρέσεις. Ὅττε καταλληλοτέρα ἦτον ἡ λέξις «γενικῆς». Τὰ ἐγχώρια δὲ δικαστήρια δύνανται, κατὰ τὴν γνώμην τῶν συγγραφέων, νὰ δικάσωσι ά) ἀγωγάς, πιπτούσας εἰς τὴν δωσιδικίαν τῆς τοποθεσίας τοῦ πράγματος, β') αἰτήσεις κατὰ τοῦ διπλωμάτου ὡς ἐνάγοντος ἀντιτασσομένας (π. χ. δικαστικὴ δαπάνη, ἀνταγωγή). γ') ἔνδικα μέσα κατὰ τῆς ὑπὲρ αὐτοῦ ἐκδοθείσης ἀποφάσεως εἰσαγόμενα καὶ δ') ἀγωγὰς οὐδεμίαν πρὸς τὸν διπλωματικὸν χαρακτῆρα σχέσιν ἐχούσας· π. χ. παραχθείσας ἐξ ἐμπορικῆς τινος ἐπιχειρήσεως τοῦ πρέσβεως. (Klüber § 210. Heffter σελ. 85. Fœlix ἔνθ. ά § 216, 217. Dalloz agent diplomatique ἀριθ. 109—119). Οἰκ. πολ. δικ.

§ 3. Τί γίνεται, ὅταν πρόκηται νὰ γίνῃ ἐπίδοσις εἰς ἄνθρωπον διαμένοντα ἐν τῇ οἰκίᾳ πρέσβεως; Ἴδε ἀπ. 9858 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

ΣΗΜ. Ἴδε τὴν λέξιν *Ἐπίδοσις*.

§ 4. Κατάσχεσις εἰς χεῖρας πρέσβεως συγχωρεῖται; Ἴδε ἀπ. 10408 τῶν ἐν Ἀθ ἐφετῶν.

§ 5. Ἐγγύησιν, ὡς ἀλλοδαποί, ὀφείλουσιν; Ἴδε τὴν λέξιν ἐγγύησις ἐν Εὑρ. τόμ. 6 σελ. 402 ἐν ὑποσημ.

ΠΡΟΓΟΝΟΙ κληρονομοῦσι; Θέμ. τόμ, 1 σελ. 319. Ἴδε τὴν λέξιν Κληρονομία.

ΠΡΟΑΝΑΚΡΙΣΙΣ. Ἴδε λέξ. Ἀνάκρισις καὶ Εὑρ. τόμ. 1 σελ. 215 ἐπ. περὶ διωκ. προανακρίσεως.

ΠΡΟΒΛΕΨΙΣ. Ἰδὲ τὰ περὶ ταύτης ἐν λέξ. *Συναλλαγματικαί.*

ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ζητήματα.

Τὰ περὶ τούτου ἐξέθεσα εἰς Εὑρ. τόμ. 8, σελ. 51 ἑπ. Ἐνταῦθα περιορίζομαι νὰ ὑπομνήσω, ἐπιφυλαττόμενος νὰ συναρμολογήσω τὰ περὶ τούτου εἰς τὸ ἐκδοθησόμενον παράρτημα,

ά) ὅτι αἱ 50, 86, 299 καὶ 354 τοῦ 1852 πολ. τοῦ Ἀρ. Πάγου ἀποφάσεις περιστρέφονται εἰς τὸ ἀντικείμενον αὐτό·

β΄) ὅτι αἱ 184, 152 τοῦ 1854 καὶ ἡ 76 τοῦ 1851 ἀφορῶσιν ἐπίσης τὸ αὐτὸ ἀντικείμενον·

γ΄) ὅτι ὁ Κ. Καλλ. (τόμ. 3 § 562 ἑπ.) καὶ ὁ Κ. Οἰκονομ. (πολ. δικ. § 92) ὁμιλοῦσι περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου, καὶ ἐν καιρῷ συναρμολογηθήσονται, ὡς ἔφθην ἤδη εἰπών.

Ἡ 13686 ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν φέρει οὕτως.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ὁ κύριος λόγος τῆς ἐφέσεως τῶν εἰσαγομένων κατὰ τῆς προδικαστικῆς περὶ ἀποδείξεως ἀποφάσεως τῶν πρωτοδικῶν συνίσταται εἰς τὸ ὅτι ἀναρμοδίως καὶ παρὰ τὸν νόμον διετάχθη ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ ἀνωτέρω ἀπόδειξις, ἀφοῦ τὸ ποινικὸν δικαστήριον, ἐπιληφθὲν προηγουμένως τοῦ πραγματικοῦ ζητήματος, ὅπερ *προκαταρκτικῶς* ὀφείλει νὰ λύσῃ, καὶ τὸ πρωτοδικεῖον διὰ νὰ στηρίξῃ ἐπ' αὐτοῦ τὴν περὶ τῆς ὀφειλομένης ἢ μὴ ἀποζημιώσεως ἀπόφασίν του, καὶ περὶ οὗ διέταξεν, ὡς εἴρηται, ἀπόδειξιν, ἔλυσεν ἤδη ἐντὸς τῆς ἁρμοδιότητός του τὸ προκαταρκτικὸν τοῦτο ζήτημα, ἀποφανθέντος δηλαδὴ τοῦ ἐν Ναυπλίῳ Συμβουλίου τῶν ἐφετῶν, διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 82 βουλεύματός του, ὅτι οἱ νῦν ἐναγόμενοι, τότε δὲ ποινικῶς κατηγορούμενοι, ἐπήνεγκαν μὲν, κατὰ τὴν περίπτωσιν τὴν ὁποίαν ἡ ἀγωγὴ ἀναφέρει, τραυματισμὸν εἰς τὸν ἐνάγοντα, ἀλλ' ἐν καταστάσει δικαιωματικῆς ἀμύνης κατ' αὐτοῦ, ὡς προσβαλόντος αὐτοὺς ἐνόπλως καὶ δι' ἀπειλῶν ἐμπρησμοῦ, μετ' ἄλλων ὁμοῦ, κατὰ τὴν ὁποίαν, ἂν ὑπερέβησαν τὰ ὅρια τῆς συγκεχωρημένης ὑπερασπίσεως, ἡ ὑπέρβασις συνέβη ἀπὸ τὸν αἰφνίδιον καὶ τὸν ὑπερβολικὸν φόβον, τουτέστιν ἀνευθύνως, κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 99, 100 καὶ 104 τοῦ ποινικοῦ νόμου.

Ἐπειδὴ ὁ ἐφεσίβλητος ἀποκρούει τὸν λόγον τοῦτον τῆς ἐφέσεως ὡς ἀνυπόστατον, ἀντιτάττων ὅτι τὸ διαληφθὲν βούλευμα δὲν ἔχει ἐπιρροὴν καὶ ἰσχὺν δεδικασμένου, σχετικῶς πρὸς τὴν πολιτικὴν περὶ ἀποζημιώσεως ἀγωγὴν, καὶ ἐπικαλούμενος πρὸς τοῦτο τὴν

παρὰ τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐκδοθεῖσαν ὑπ' ἀριθ. 152 ἀπόφασιν, ἀλλ' ἡ ἀπόφασις αὕτη δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸ ἐφετεῖον, ἀφοῦ εἰς τοῦτο ὁ Ἄρειος Πάγος παρέπεμψε τὴν ὑπόθεσιν πρὸς νέαν συζήτησιν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου καὶ μάλιστα ἐνῷ ἡ ἀπόφασις αὕτη, ἀποφαινομένη, συμφώνως μὲ τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ ἐφεσιβλήτου, δὲν ἐκφράζει ὅμως τὸν νόμιμον λόγον τῆς ἀποφάνσεως ταύτης, ὥστε νὰ διαχύσῃ φῶς εἰς τὴν ἐπίδικον ἀμφισβήτησιν, τουτέστι δὲν αἰτιολογεῖ κατὰ τί ἐγένετο παρὰ τοῦ ἐν Ναυπλίῳ ἐφετείου· «ἐσφαλμένη ἐφαρμογὴ τῆς ἀρχῆς τοῦ δεδικασμένου», καὶ διατὶ τὸ μνησθὲν βούλευμα δὲν ἔλυσεν ὁριστικῶς καὶ τελεσιδίκως (ὡς ἐκφράζεται) τὸ προκαταρκτικὸν ποινικὸν ζήτημα, περὶ οὗ διαλαμβάνουσι τὰ ἄρθρα 11 καὶ 12 τῆς πολιτικῆς δικονομίας.

Ἐπειδή, προτεινομένης τῆς ἀνωτέρω μεταξὺ τῶν διαδίκων ἀμφισβητήσεως, γεννῶνται πρὸς λύσιν αὐτῆς τὰ ἑξῆς ζητήματα.

Ἂν ποινικὴ ἀπόφασις ἁρμοδίως λύουσα ποινικὸν πραγματικὸν ζήτημα, πρέπει νὰ ἔχῃ τοιαύτην ἰσχύν, ὥστε νὰ καταστήσῃ ἀνεπίδεκτον νέας συζητήσεως ἐνώπιον τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου τὸ αὐτὸ ζήτημα ἐπὶ πολιτικῆς δίκης, ὁσάκις, δηλαδή, κατ' αὐτήν, τὸ αὐτὸ τοῦτο ζήτημα ἐξ ἀνάγκης ἀπαιτεῖται νὰ λυθῇ πρὸς ἀπόφασιν τῆς πολιτικῆς ἀπαιτήσεως, δηλαδὴ ὁσάκις τὸ ποινικὸν πραγματικὸν ζήτημα τοῦτο, ἐν τῇ πολιτικῇ δίκῃ *ἀποτελεῖ τὴν ἀναγκαίαν* βάσιν *τῆς ἀγωγῆς*, καὶ ὡς ἐκ τούτου εἶναι *πραγματικῶς* λυτέον, οἷον ὅταν πρόκηται ἐνώπιον τοῦ πρωτοδικείου περὶ πολιτικῶν ἀποζημιώσεων προερχομένων ἐξ ἀξιοποίνου πράξεως καὶ ἕνεκα αὐτῆς ταύτης τῆς ἀξιοποίνου πράξεως, ἢ *μόνον ἐξαιρετικῶς ὁσάκις τὸ ζήτημα* ἀποτελεῖ *παρεμπίπτουσαν* δίκην τῆς κυρίας πολιτικῆς δίκης, παρεμβαλλόμενον ὡς ζήτημα προδικαστικὸν σύνθετον ἐκ πραγματικοῦ καὶ νομικοῦ μέρους, οὗτινος ἡ λύσις ἔχει ἐπιῤῥοὴν εἰς τὴν λύσιν ἑτέρου ἐξ ἐκείνου ἐξαρτωμένου ζητήματος, (ὅρα ἐγχειρίδιον Οἰκονομίδ. σελ. 216 καὶ 217), καθώς, παραδείγματος χάριν, ὅταν ἐπὶ πολιτικῆς τινος ἀγωγῆς παρεμπιπτόντως προσβληθῇ συμβόλαιόν τι, ἀναγκαῖον ἐν τῇ δίκῃ ταύτῃ, ὡς πλαστόν, κατὰ τὴν ῥητὴν εἰδικὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 455 τῆς πολ. δικονομίας.

Ἐπειδὴ ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι μόνον κατὰ τὴν δευτέραν περίπτωσιν δύναται νὰ ἔχῃ ἰσχὺν καὶ ἐπιῤῥοὴν ἡ ποινικὴ ἀπόφασις, φαίνεται διττῶς ἀνυπόστατος, δυνάμει, δηλαδή, τῆς λογικῆς ἑρμηνείας καὶ δυνάμει τῶν ῥητῶν διατάξεων τοῦ ἐν ἰσχύϊ νόμου· καὶ πρῶτον δυνάμει τῆς *λογικῆς*· διότι, ἵνα ὑπερισχύσῃ ἡ ποινικὴ ἀπόφασις

ἀποκλειστικῶς ἐπὶ μόνον παρεμπιπτόντως ἀναφυομένου ἐν τῇ πολιτικῇ δίκῃ προδικαστικοῦ τινος, ὡς ἀνωτέρω, ζητήματος ἀφορῶντος ἀξιόποινον πρᾶξιν, ἀπαιτεῖται νὰ ὑφίσταται λόγος τις προφανής, βάσιμος καὶ πειστικὸς τῆς ἐξαιρετικῆς ταύτης ἀρχῆς· λόγος, ὅστις νὰ ὑπαγορεύῃ *εἰδικῶς* τὴν, ἐν περιστάσει ἐγέρσεως τοιούτου παρεμπίπτοντος ζητήματος κατὰ τὴν πολιτικὴν δίκην, ἀναβολὴν αὐτῆς ταύτης τῆς δίκης, ὅπως προαποφασισθῇ τοῦτο ποινικῶς, καθὼς ῥητῶς διατάττει τὸ προμνησθὲν ἄρθρον 455 τῆς πολιτικῆς δικονομίας· λόγος, ἑπομένως, ὅστις διὰ νὰ δικαιολογήσῃ ὡς ὀρθὸν καὶ ὠφέλιμον *εἰδικῶς*, καὶ οὐχὶ αὐθαίρετον καὶ περιττὸν τὸ ἐξαιρετικὸν τοῦτο ἀποτέλεσμα, τουτέστι τὸ τῆς ἀφαιρέσεως ἀπὸ τὸ πολιτικὸν δικαστήριον *μόνον* τῶν παρεμπιπτόντων προδικαστικῶν τοιούτων ζητημάτων πρέπει ἀναγκαίως νὰ συνδέηται μὲ ἰδιάζουσάν τινα φύσιν τῶν ζητημάτων τούτων, τουτέστι πρέπει οὗτος ἐκ τῆς ἰδιαζούσης φύσεως αὐτῶν νὰ παράγηται, ὡς παραδείγματος χάριν συμβαίνει ἐπὶ τῶν κατὰ τὰς ποινικὰς δίκας ἀναφυέντων ἐκ τῶν προδικαστικῶν πολιτικῶν ζητημάτων τῆς καταστάσεως τοῦ προσώπου, καὶ τῆς ἐπὶ ἀκινήτων κυριότητος, τὰ ὁποῖα, κατὰ τὴν Γαλλικὴν Νομοθεσίαν, ἐπιφέρουσι τὴν ἀναβολὴν τῆς ποινικῆς δίκης, μέχρις οὗ ἐκδικασθῶσιν ἀπὸ τὸ πολιτικὸν δικαστήριον, τοῦτο δὲ *μόνον* λόγῳ τῆς ἰδιαζούσης φύσεως τῶν ἀντικειμένων αὐτῶν, ὡς θεωρηθέντων παρὰ τοῦ νομοθέτου, ἕνεκα τῆς φύσεως ταύτης, ἀποκλειστικῶς ὑπαγομένων εἰς τὴν πολιτικὴν δικαιοδοσίαν· ἄλλως, ἂν ἡ φύσις τῶν ἀντικειμένων τῶν προδικαστικῶν τούτων ζητημάτων δὲν ἔχῃ ἐξαιρετικήν τινα ἰδιότητα, δὲν ὑπάρχει πλέον εὔλογος αἰτία, ὥστε μόνον διότι τὰ ἐν τῇ πολιτικῇ δίκῃ προκαταρκτικῶς λυτέα ζητήματα, τὰ ἀφορῶντα ποινικὴν πρᾶξιν, ἀναφύονται παρεμπιπτόντως καὶ *προδικαστικῶς*, (κατὰ τὴν ἀνωτέρω στενὴν ἔννοιαν τῆς λέξεως), πρέπει δῆθεν νὰ ἀναβάλωσι τὴν πολιτικὴν δίκην καὶ νὰ δικασθῶσι πρότερον ποινικῶς, οὐχὶ δὲ καὶ ὅταν τὰ τοιαῦτα προκαταρκτικῶς λυτέα ζητήματα μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως ὄντα μὲ ὅλα τὰ λοιπὰ ζητήματα τὰ ἀφορῶντα ἀξιοποίνους πράξεις, δὲν παρίστανται ὡς παρεμπιπτόντως προδικαστικά, ἀλλ᾽ ἀποτελοῦσι κύρια πραγματικὰ ζητήματα, ἤγουν τὴν βάσιν αὐτῆς τῆς ἀγωγῆς· τοῦτο δὲ ἰσχυροποιεῖ καὶ ἡ διάταξις αὐτὴ τοῦ ἄρθρου 455 τῆς πολιτ. δικονομίας, ἥτις ῥητῶς διατάττει τὴν ἀναστολὴν τῆς πολιτικῆς δίκης μέχρι τέλους τῆς ποινικῆς διαδικασίας, ὅπως ἡ τελευταία αὕτη ἀποφανθῇ περὶ τῆς πλαστότητος τοῦ ἐγγράφου ἢ μή, καὶ ἡ ὁποία ἀναντιῤῥήτως ἀνάγεται εἰς ζήτημα προδικαστικὸν παρεμ-

πιπτόντως ἐγερθὲν κατὰ τὴν πολιτικὴν δίκην, καθόσον ἡ διάταξις αὕτη ἀφορῶσα πρᾶξιν ἀξιόποινον πλαστογραφίας, ἀφ' ἑνὸς δὲν ἔχει ὑπ' ὄψιν ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον νὰ ἦναι ὡς ἐκ τῆς ἰδιαζούσης φύσεως τοῦ ἀντικειμένου, σχετικῶς ὡς πρὸς τὰς λοιπὰς ἀξιοποίνους πράξεις, ἐξαιρετικῶς ὅθεν ὑπαγόμενον εἰς μόνα τὰ ποινικὰ δικαστήρια, διότι αἱ συνδυασμέναι διατάξεις τῶν ἄρθρων 456 καὶ 458 τῆς αὐτῆς δικονομίας, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ πρόσωπον δυνάμενον νομίμως νὰ τιμωρηθῇ διὰ τὴν πλαστογραφίαν, ἐπιτρέπουσι ῥητῶς νὰ δικάζηται τὸ αὐτὸ ζήτημα ἁρμοδίως παρὰ τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἔχει ὑπ' ὄψιν ζήτημα ὅλως πραγματικόν, ἤγουν τὴν ὕπαρξιν ἢ μὴ τῆς πλαστογραφίας τοῦ ἐγγράφου· ἂν δὲ θεωρηθῇ ὅτι συνέχεται καὶ νομικὸν μέρος, διότι τὸ γεγονὸς πρέπει νὰ σχετισθῇ μὲ τοὺς περὶ πλαστογραφίας ὅρους τοῦ ἄρθρου 257 τοῦ ποινικοῦ νόμου, τοιαύτη νομικὴ σχέσις ὑπάρχει ἐν γένει καὶ εἰς τὰς ἄλλας ποινικὰς πράξεις, τὰς παρὰ τοῦ ποινικοῦ νόμου ὁριζομένας, οἷον τῆς ἀπάτης, τῆς κλοπῆς, τῆς ληστείας κτλ. Ὅθεν ὁ λόγος, ὅστις παρεκίνησε τὸν νομοθέτην εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρου 455 νὰ προτιμήσῃ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς πλαστογραφίας τὴν ποινικὴν καταδίωξιν, δὲν εἶναι οὔτε ἡ ἰδιάζουσα φύσις τοῦ ἀντικειμένου τοῦ ζητήματος, οὔτε ἡ σκέψις ὅτι πρόκειται περὶ ζητήματος συνθέτου ἐκ πραγματικοῦ καὶ νομικοῦ μέρους καὶ ἰδιαζόντως προδικαστικοῦ, ἀλλ', ὡς προφανῶς ἐξάγεται ἐκ τῶν σχετικῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 456 καὶ 457, εἶναι ἁπλῶς καὶ μόνον ἡ ἀρχή, ὅτι, ὁσάκις πρόκηται περὶ ζητήματος ἀφορῶντος ἀξιόποινον πρᾶξιν, καὶ ὑπάρχει ζῶν πρόσωπον ὕποπτον αὐτῆς, μὴ προστατευόμενον δὲ ἀπὸ τὴν παραγραφὴν ἢ τὴν ἀμνηστείαν, ἡ ποινικὴ δίκη, ὡς σημαντικωτέρα, καὶ ἀφορῶσα τὴν κοινωνίαν ὅλην καὶ τὴν δημοσίαν τάξιν, πρέπει νὰ προτιμηθῇ καὶ νὰ προηγηθῇ ἀρχὴ ῥητῶς καὶ γενικῶς καθιερωμένη πρῶτον ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 10 τῆς πολιτ. δικονομίας ὁρίζοντος ὅτι «κατὰ *κανόνα* ἡ πολιτικὴ διαδικασία ἀναβάλλεται μέχρι τοῦ τέλους τῆς ποινικῆς,» καὶ βεβαίως δι' ἓν πραγματικὸν καὶ νόμιμον ἀποτέλεσμα, ὅπερ εἰς τὸ καθιερούμενον ἀπὸ τὸ ἄρθρ. 12 τῆς αὐτῆς τὸ ὁρίζον ὅτι, ἀποφασισθέντος τοῦ *προκαταρκτικοῦ* ζητήματος ἀπὸ τὸ ποινικὸν δικαστήριον, δὲν δύναται πλέον τὸ πολιτικὸν νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν συζήτησιν τοῦ *αὐτοῦ* ζητήματος, ἄλλως ἤθελεν εἶσθαι περιττὴ ἡ ἀναβολὴ τῆς πολιτικῆς δίκης, καὶ *δεύτερον* ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 589 αὐτῆς συνδυασμένου μὲ τὸ 588 § 12, κατὰ τὸ ὁποῖον ἐπὶ πάσης κατὰ πολιτικὴν δίκην ἀναφαινομένης *κολασίμου πράξεως*, ὁ εἰσαγγελεὺς *ὀφείλει χρείας τυχούσης*

σης, (τουτέστιν ὅταν τὸ πραγματικὸν ζήτημα αὐτῆς ἦναι ἀναγκαῖον εἰς τὴν πολιτικὴν δίκην καὶ ὑπάρχῃ πρόσωπον τιμωρητέον νομίμως), νὰ ζητήσῃ τὴν διακοπὴν τῆς πολιτικῆς διαδικασίας κατὰ τὰ ἄρθρα 10 καὶ ἑπόμενα, εἰς ἃ παραπέμπει, ὅπερ ἐςὶν ὅτι τοῦτο γίνεται ἐν γένει ἐπὶ πάσης περιστάσεως, καθ' ἣν ἡ πολιτικὴ δίκη στηρίζεται εἰς κολάσιμον πρᾶξιν, τοῦ ἄρθρου 10 θέτοντος γενικὸν κανόνα καὶ οὐχὶ ἐξαιρετικὸν ἐπὶ μόνων παρεμπιπτόντως ἀναφυομένων προδικαστικῶν ζητημάτων. Ἀφοῦ λοιπὸν δὲν παρίσταται ἰδιαίτερός τις λόγος δικαιολογῶν ἐξαιρετικῶς τὴν τῶν μόνον παρεμπιπτόντως κατὰ τὴν πολιτικὴν δίκην ἐγειρομένων προδικαστικῶν ζητημάτων, τῶν ἀφορώντων πρᾶξιν ἀξιόποινον καὶ συνθέτων ἐκ πραγματικοῦ καὶ νομικοῦ μέρους, παραπομπὴν εἰς τὸ ποινικὸν δικαστήριον δι' ἀναστολῆς τῆς πολιτικῆς δίκης, καὶ ἑπομένως τὴν μόνον ἐπὶ αὐτῶν τῶν ζητημάτων ἀποκλειστικὴν ἰσχὺν τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων, ἀλλ' εἰς καὶ ὁ αὐτὸς λόγος παρίσταται κοινὸς εἴς τε τὴν περίστασιν τοῦ ἄρθρου 455 καὶ εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις, καθ' ἅς, ἐν πολιτικῇ δίκῃ, ὑπάρχει λόγος περὶ κολασίμου πράξεως καθ' ὡρισμένου καὶ τιμωρητέου προσώπου, ἡ διάκρισις ὅτι μόνον εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν καὶ οὐχὶ εἰς τὰς λοιπὰς ὅλας ὑπερισχύει ἡ ποινικὴ διαδικασία καὶ ἀπόφασις δὲν στηρίζεται εἰς *λογικὴν ἑρμηνείαν*, ὡς προελέχθη. Δὲν στηρίζεται δὲ ἡ διάκρισις αὕτη οὔτε εἰς τὰς ῥητὰς διατάξεις τῶν ἰσχυόντων νόμων· *πρῶτον*, διότι, κατὰ τὰ ἀνωτέρω λεχθέντα, τὸ ἄρθρον 10 καὶ τὸ 589 συνδυασμένον μὲ τὸ 588 § 12 θέτουσι γενικὴν ἀρχήν, ἄνευ διακρίσεων, καὶ ἐξαιρέσεων, ὅτι ἐπὶ *πάσης κολασίμου πράξεως καὶ κατὰ κανόνα πρέπει* νὰ προηγῆται ἡ ποινικὴ δίκη, καὶ τοῦτο βεβαίως διὰ τὸ ἀναγκαῖον ἀποτέλεσμα τοῦ ἄρθρου 12, ἤγουν τῆς μὴ νέας συζητήσεως τοῦ διὰ τῆς ποινικῆς ἀποφάσεως λυθέντος ζητήματος. *Ἐξαίρεσις* δὲ μόνον ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς δίκης καθιεροῦται εἰδικῶς διὰ τοῦ ἄρθρου 11 τῆς αὐτῆς δικονομίας ὡς πρὸς τὰ ἀληθῆ προδικαστικὰ ζητήματα τῆς πολιτικῆς δικαιοδοσίας. Ὅθεν ἡ εἰδικὴ ἐξαίρεσις ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς δίκης, δὲν δύναται ὑπὲρ αὐτῆς νὰ μετατραπῇ δι' αὐτὴν εἰς ἐξαίρεσιν· *δεύτερον*, διότι ἡ εἰρημένη διάκρισις ἀπευθείας ἀποκρούεται ἀπὸ τὴν ῥητὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 456 τῆς πολιτ. δικονομίας καὶ ἐπὶ ἐκείνης ἔτι τῆς περιστάσεως, ἥτις ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν ὡς παρεμπιπτόντως προδικαστικὸν ζήτημα, ἤγουν τῆς πλαστογραφίας, καθόσον διαλαμβάνοντος τοῦ ἄρθρου 456 τὰ ἑξῆς· απολιτικῶς δύναται νὰ εἰσαχθῇ κυρία ἀγωγὴ ἕνεκα πλαστογραφίας ἢ νοθεύσεως ἐγγράφου τινὸς *τότε μόνον ὅταν ὁ κακουργήσας ἀπέθα*-

»νεν ἢ ἡ κατηγορία, παρεγράφη καὶ πρόκειται νὰ γίνῃ ἕνεκα »πλαστογραφίας ἀγωγὴ περὶ ἀποζημιώσεως κατὰ τοῦ κακουρ»γήσαντος ἢ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ» προκύπτει ἀμέσως τὸ συμπέρασμα ὅτι, ὅταν ὁ μὲν ὑπαίτιος τῆς πλαστογραφίας ζῇ καὶ παραγραφὴ δὲν ἔλαβε χώραν, πρόκειται δὲ ἀγωγὴ πολιτικὴ περὶ ἀποζημιώσεως πηγαζούσης ἐξ αὐτῆς τῆς ποινικῆς πράξεως καὶ τῆς πλαστογραφίας, (ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου πρόκειται περὶ ἀποζημιώσεως προερχομένης ἐξ αὐτῆς τῆς ποινικῆς πράξεως τοῦ τραυματισμοῦ), τουτέστιν ὅταν ἡ ποινικὴ τῆς πλαστογραφίας πρᾶξις ἦναι ἡ *μόνη βάσις* τῆς ἀγωγῆς, καὶ ὁ ἐναγόμενος εἶναι ὑπαίτιος, δὲν δύναται νὰ ἀποφασίσῃ τὸ πολιτικὸν δικαστήριον, διότι ἀπαραίτητον προκαταρκτικὸν ζήτημα τῆς πολιτικῆς ἀποφάσεως εἶναι τὸ γεγονός, ἤγουν τὸ πραγματικὸν ζήτημα τῆς πλαστογραφίας τοῦ ἐναγομένου, ἀποτελούσης πρᾶξιν ἀξιόποινον, ἥτις, κατὰ τὸν κανόνα τοῦ ἄρθρου 10, πρέπει προηγουμένως καὶ ἁρμοδίως νὰ δικασθῇ ἀπὸ τὸ τὸ ποινικὸν δικαστήριον ὡς κυρία πρᾶξις, ἡ δὲ πολιτικὴ ἀπαίτησις, ὡς ἁπλοῦν παρακολούθημα αὐτῆς, πρέπει νὰ εἰσαχθῇ καὶ αὐτὴ εἰς τὸ ποινικὸν δικαστήριον, ἢ τουλάχιστον ἀκολούθως εἰς τὸ πολιτικόν, πάλιν ὅμως ὡς παρακολούθημα, ἤγουν, ἀφοῦ ἀποφανθῇ ποινικὸν ἐπὶ τῆς τοῦ κατηγορημένου ποινικῆς καταδιώξεως· ἐν ἄλλαις λέξεσι, πρέπει ἐπὶ πολιτικῆς ἀγωγῆς περὶ ἀποζημιώσεως ἐκ κολασίμου πράξεως, ἐνώπιον τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου, νὰ γίνῃ ὅ,τι γίνεται ἐπ' αὐτῆς εἰσαγομένης ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ, ὅπου, ἐὰν ἀπεφασίσθη ἅπαξ ῥητῶς τὸ *πραγματικὸν* ποινικὸν ζήτημα τοῦ ἐγκλήματος, δὲν γίνεται πλέον νέα συζήτησις αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ζητήματος διὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς ἀποζημιώσεως, τὴν ὁποίαν εἰσήγαγεν ὁ πολιτικῶς ἐνάγων, καὶ *τρίτον* διότι ἴσως ἐπὶ σκοπῷ ὁ νομοθέτης μετεχειρίσθη ἄλλην λέξιν εἰς τὸ ἄρθρον 11 ὡς πρὸς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἐν τῇ ποινικῇ δίκῃ παρεμπίπτοντος καθ' αὐτὸ προδικαστικοῦ πολιτικοῦ ζητήματος, τουτέστι τὴν λέξιν *προδικαστικὸν ζήτημα*, ὁποῖον εἶναι τὸ περὶ προσωπικῆς καταστάσεως, καὶ τὸ περὶ κυριότητος τῶν ἀκινήτων ζήτημα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἄσχετα ἀπὸ τὸ κύριον ζήτημα τοῦ ἐγκλήματος, καὶ ἐν τῇ στενῇ σημασίᾳ, *προδικαστικά*, καὶ ἄλλην λέξιν εἰς τὸ ἄρθρον 12, ἤγουν *προκαταρκτικὸν ζήτημα*, λέξιν γενικωτέραν περιέχουσαν σημασίαν καὶ περιλαμβάνουσαν πᾶν ζήτημα ἁπλῶς προηγούμενον ἑτέρου, ὁποῖον εἶναι τὸ ζήτημα τοῦ ἂν ἐπράχθη ὑπὸ τοῦ ἐναγομένου ἡ ἐπιζήμιος ποινικὴ πρᾶξις, ἐξ ἧς παράγεται ἡ ἀξίωσις τῆς ἀποζημιώσεως, ζήτημα τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖται νὰ λυθῇ προηγουμένως ἤγουν *προκαταρκτικῶς*, ὅπως ἔπει-

τὰ λυθῇ, ἐπὶ τῇ βάσει αὐτοῦ, τὸ ἀφορῶν τὸ δικαίωμα τῆς ἀποζημιώσεως νομικὸν ζήτημα (περὶ δὲ τῆς τοιαύτης ἐννοίας τῶν διατάξεων τῆς πολιτ. παρ' ἡμῖν δικονομίας, ὅρα καὶ Φέδερ σελ. 312 Δ. ἐδάφ. δεύτερον συνδυασμένον μὲ ἐδάφιον τέταρτον καὶ σελ. 313 ἐδάφ. δεύτερον καὶ ἰδίως σελ. 333 § 60, ἐδάφ. δεύτερον καὶ σελ. 338 ἐδάφ. δεύτερον.)

Ἐπειδὴ, διὰ νὰ ἐπιβληθῇ εἴς πρόσωπόν τι ἡ εὐθύνη τοῦ νὰ ὑποστήσῃ τὰς συνεπείας τῆς ἀποδιδομένης εἰς αὐτὸ πράξεως ἑνὸς τραυματισμοῦ, ἤγουν τὴν συνέπειαν τῆς ποινῆς διὰ τῆς ποινικῆς ἀποφάσεως, καὶ τῆς ἀποδόσεως τῆς προξενηθείσης ζημίας, διὰ τῆς πολιτικῆς ἀποφάσεως, ἀπαιτεῖται ἀναγκαίως ὥστε εἰς ἀμφότερα τὰ δικαστήρια, τό, τε ποινικὸν καὶ τὸ πολιτικὸν, πρὸς ἵδρυσιν τῆς ἰδίας ἑκάστου ἀποφάσεως, νὰ ὑπάρχωσι προκαταρκτικῶς λελυμένα τὰ ζητήματα ἂν τὸ τραῦμα ἐπηνέχθη παρ' ἐκείνου, εἰς ὃν παρ' ἀμφοτέροις τοῖς δικαστηρίοις ἀποδίδεται, καὶ ἂν ἡ πρᾶξις τοῦ τραύματος, καὶ τῆς ἐξ αὐτοῦ ἐπενεχθείσης βλάβης, εἶναι καταλογιστέα εἰς αὐτὸν, καὶ ἐπειδὴ ἡ οἰκεία ὑπεράσπισις κατὰ τοῦ βιαίως προσβαλόντος, ἤγουν, ἡ προσωπικὴ ἄμυνα εἶναι τοῦ φυσικοῦ δικαίου, ἐπιτρεπομένη δὲ παρά τε τοῦ θετικοῦ νόμου (ὡς καὶ παρὰ τοῦ φυσικοῦ) ἀποτελεῖ πρᾶξιν τὴν ὁποίαν ἔχει τις δικαίωμα νὰ ἐκτελέσῃ, καὶ ἥτις ὡς τοιαύτη ἀποκλείει πᾶν ἁμάρτημα· ὅπου δὲ δὲν ὑπάρχει ἁμάρτημα, δὲν ὑπάρχει χώρα οὔτε εἰς τιμωρίαν, οὔτε εἰς ἀποζημίωσιν, (arrêt de Cassation 19 Dec. 1817. — Liege 5 μαΐου 1838. — Mangin § 433), ἕπεται ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχῃ προκαταρκτικῶς λελυμένον ἐξ ἀνάγκης εἰς ἀμφότερα τὰ δικαστήρια καὶ τὸ πραγματικὸν ζήτημα τῆς παρὰ τοῦ κατηγορουμένου ἢ ἐναγομένου ἀναφερομένης ὑπὲρ ἑαυτοῦ περιστάσεως τῆς ἀμύνης, ἤγουν, τοῦ γεγονότος, ἐφ' οὗ ἐρείδεται ὁ νόμιμος λόγος ὁ ἀποκλείων τὸ ἁμάρτημα καὶ τὴν ἐξ αὐτοῦ εὐθύνην. Ἡ δὲ περίπτωσις τῆς ἀμύνης, ἄνευ ὑπερβάσεως τοῦ ἀναγκαίου μέτρου τῆς ἰδίας ὑπερασπίσεως, ταυτίζεται κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον, καὶ ἄλλως παρὰ τοῦ θετικοῦ νόμου ῥητῶς ἐξομοιοῦται μὲ τὴν περίστασιν τῆς καθ' ὑπέρβασιν τοῦ μέτρου τούτου τῆς ἀμύνης, ὅταν ἡ ὑπέρβασις ἐπήγασεν ἀπὸ τὸ αἰφνίδιον, ἢ τὸν ὑπερβολικὸν φόβον, διότι εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις ταύτας δὲν δύναται οὔτε λογικῶς, οὔτε νομικῶς, κατὰ τὸ ἄρθρον 103 τοῦ ποινικοῦ νόμου, νὰ καταλογισθῇ ἡ πρᾶξις ὡς ἁμάρτημα· ἐναπολείπεται δὲ, μετὰ τὴν ἀπόφασιν τῶν πραγματικῶν τούτων ζητημάτων, εἰς ἑκάτερον τῶν δικαστηρίων, ἐντὸς τοῦ κύκλου τῆς ἰδίας ἁρμοδιότητος, νὰ ἀποφασίσῃ τὰς συνεπείας, εἴτε περὶ ἐφαρ-

μισθίου ἢ περὶ τῆς νομῆς, εἴτε περὶ ἐπιδικάσεως πολιτικῆς ἀποζημιώσεως ἢ καὶ . . . . .

Ἐπειδὴ τὰ ἄρθρα 252 καὶ 262 τῆς ποιν. δικονομίας συνδυαζόμενα μὲ τὰ ἄρθρα 100 καὶ 104 τοῦ ποινικοῦ νόμου, δίδουσι ῥητῶς εἰς τὰ ποινικὰ συμβούλια τῶν ἐφετῶν τὴν ἁρμοδιότητα νὰ ἀποφασίζωσι τὰ εἰρημένα ζητήματα, ἤγουν τὸ ὅτι ἡ πρᾶξις ἐτελέσθη ἐν καταστάσει ἀνάγκης, καὶ ἑπομένως εἶναι ποινικῶς ἀνεύθυνος, διότι τὸ ἄρθρον 100 τοῦ ποινικοῦ νόμου ὁρίζει ὅτι ἡ κατὰ τὴν ἄμυναν γενομένη βία ἢ καὶ ἡ ἀναίρεσις τοῦ προσβαλόντος εἶναι ἀτιμώρητος, τουτέστι ὅτι τὰ γεγονότα ταῦτα δὲν περιέχουν ἀξιόποινον πρᾶξιν, τὸ δὲ 262 τῆς ποινικῆς δικονομίας ὁρίζει ὅτι τὰ ποινικὰ συμβούλια δύνανται νὰ ἀποφανθῶσιν ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνῃ κατηγορία, ὅταν τὸ γεγονὸς δὲν ἐμπεριέχῃ ἀξιόποινον πρᾶξιν.

Ἐπειδή, διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 83 βουλεύματός του, τὸ συμβούλιον τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, ἐν ταῖς αἰτιολογίαις αὐτοῦ, ῥητῶς παραδέχεται ὡς ἀποδεδειγμένον ἐκ τῆς ἀνακρίσεως ὅτι οἱ τότε κατηγορούμενοι καὶ νῦν ἐναγόμενοι ἐπροβλήθησαν κατά τε τοῦ ἐνάγοντος καὶ ἄλλων, καὶ ἐτραυμάτισαν αὐτόν, πρὸς ἰδίαν ἑαυτῶν ἄμυναν, κατ' αὐτοῦ καὶ τῶν λοιπῶν, ὡς προσβαλόντων αὐτοὺς διὰ τῆς βίας ἐνόπλως, καὶ δι' ἀπειλῶν ἐμπρησμοῦ, καὶ ὅτι, ἂν ὑπερέβησαν τὰ ὅρια τῆς ἀμύνης, τοῦτο προῆλθεν ἀπὸ τὸ αἰφνίδιον καὶ τὸν ὑπερβολικὸν φόβον, καὶ ἐπὶ τῷ γεγονότι τούτῳ καὶ τῷ ἐξ αὐτοῦ προκύπτοντι νομίμῳ συμπεράσματι τοῦ ἀτιμωρήτου τῆς πράξεως, στηριζόμενον τὸ συμβούλιον, ἐν τῷ διατακτικῷ, ἀποφαίνεται, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνῃ κατηγορία ὅτι οἱ ἐναγόμενοι τὴν 25 Ἰουλίου 1847, διὰ πυροβόλου ὅπλου, ἐτραυμάτισαν τὸν ἐνάγοντα ἀσθενήσαντα καὶ καταστάντα ἀνίκανον πρὸς ἐργασίαν πλέον τῶν τριῶν ἡμερῶν· ἑπομένως τὸ εἰρημένον βούλευμα ῥητῶς ἀποκρούει τὸ γεγονὸς ἢ τὸ πραγματικὸν ζήτημα τῆς ἐν πλήρει καὶ νομίμῳ ἀμύνῃ ἐνεργείας τῆς πράξεως τοῦ πυροβολισμοῦ καὶ τοῦ τραυματισμοῦ, πραγματικὸν ζήτημα, ὅπερ εἶναι, ὡς ἐρρέθη, κοινὸν καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν δίκην, ὡς ἤθελε θεωρεῖσθαι ὅτι λύει αὐτὸ καὶ ἀπόφασις ἀθῳωτικὴ πλημμελειοδικείου περιέχουσα τοιαύτην [illegible] αἰτιολογίαν, ἢ τοῦ κακουργιοδικείου στηριζομένη εἰς ἐτυμηγορίαν ἐνόρκων περιέχουσαν αὐτὴν τὴν δήλωσιν, τὴν χρησιμεύουσαν ὡς αἰτιολογίαν τῆς ἀθῳώσεως (Mangin §§ 433, 438. Φαῦστ. § 63 ἐδ. τέταρτον).

Ἐπειδή, διὰ νὰ παρέχῃ τελεσιδικίαν ποινικὴ ἀπόφασις (τοὐλάχιστον πρὸς ποινικὴν δίκην), ἀπαιτεῖται τὸ νὰ ἦναι ἡ ἀπόφασις

σις αὕτη οὐχὶ προσωρινή, ἀλλ' ἀμετάκλητος, (Mangin 392)· ἐν δὲ, κατὰ τὴν γαλλικὴν δικονομίαν, τὰ βουλεύματα τὰ διατάττοντα, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀφορμὴ πρὸς κατηγορίαν (il n'y a pas lieu à suivre) εἶναι προσωρινὰ, δυνάμει τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 246 αὐτῆς, κατὰ τὸ ὁποῖον, ὁσάκις ἐξεδόθη βούλευμα τοιοῦτον οὐχὶ μόνον ἕνεκα μὴ ἀποχρωσῶν ἐνδείξεων, ἀλλὰ καὶ ἕνεκα παντελοῦς ἐλλείψεως ἐνδείξεων, δύναται πάλιν νὰ ἀναγενηθῇ ἡ καταδίωξις, ἅμα ἀναφανῶσιν εἰς τὸ ἑξῆς ἐνδείξεις, μὴ ὑπάρχουσαι πρότερον (Mangin § 386 389) καὶ ἐξαίρεσις μόνον ὑπάρχει ὅταν τὸ βούλευμα στηρίζηται εἰς νόμιμον καὶ οὐχὶ πραγματικὸν λόγον, ἤγουν εἰς παραδοχὴν ἐνστάσεως ἐξαλειφούσης τὴν ποινὴν, ὡς εἶναι ἡ τῆς παραγραφῆς, τῆς ἀμνηστείας καὶ τῆς τελεσιδικίας, (Mangin § 390), καὶ ἐπομένως, ὡς μεμακρυσμένα, τὰ ἄνω εἰρημένα βουλεύματα δὲν ἐπιφέρουσι ποινικὴν τελεσιδικίαν κατὰ τὴν γαλλικὴν νομοθεσίαν, κατὰ τὴν ἡμετέραν ὅμως δικονομίαν προσωρινὰ καὶ μετακλητέα βουλεύματα δὲν εἶναι εἰμὴ τὰ ῥητῶς ὡς τοιαῦτα ὁριζόμενα διὰ τῶν ἄρθρων 251 § 2, 3, 4 καὶ 253, ἤγουν τὰ ὁποῖα πρὸς καιρὸν παύουσι τὴν καταδίωξιν, ἢ διατάττουν περαιτέρω ἀνάκρισιν, ἢ ἁπλῶς παραπέμπουν εἰς τὸ ἀκροατήριον ποινικοῦ δικαστηρίου τὴν ὑπόθεσιν διὰ νὰ δικασθῇ αὐτόθι ὁλοσχερῶς καὶ ὁριστικῶς, ἀλλὰ τὰ ἐκδιδόμενα κατὰ τὰ ἄρθρα 251 § 1 καὶ 252, τουτέστι τὰ ὁρίζοντα *ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνῃ κατηγορία διότι ὑπάρχουν λόγοι ἀναιροῦντες τὴν ποινὴν*, ἢ *δὲν ὑπάρχουν παντάπασιν ἐνδείξεις*, κατὰ *τοῦ κατηγορουμένου* ἢ *τὸ γεγονὸς δὲν ἐμπεριέχει ἀξιόποινον πρᾶξιν* ἢ διότι παραγράφη, εἶναι προδήλως ἀμετάκλητα, ἤγουν τελεσίδικα, ὡς τὰ ἀνωτέρω κατ' ἐξαίρεσιν ἐπὶ τῶν νομικῶν ἐνστάσεων ἐκδιδόμενα ἐν τῇ γαλλικῇ νομοθεσίᾳ, διότι οὐδὲν δικαστήριον δύναται νὰ ἐπαγγελθῇ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος. Ὁ δὲ ἐπιτυχὼν ὑπὲρ ἑαυτοῦ τοιοῦτον βούλευμα, ὅπερ ἰσοδυναμεῖ μὲ ἀπόφασιν (ἄρθρ. 249), ἔχει κεκτημένον δικαίωμα ἐπὶ τῶν δι' αὐτοῦ ἀποφασισθέντων, ἐνώπιον παντὸς ποινικοῦ δικαστηρίου, καὶ ἐπομένως, κατ' ἀνάγκην, καὶ ἐνώπιον πολιτικοῦ, δυνάμει τῆς ῥητῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 12 τῆς πολιτ. δικονομίας ὡς πρὸς τὸ κοινὸν, δηλαδὴ, ἐν τῷ πολιτικῷ, προκαταρκτικὸν πραγματικὸν ζήτημα, τὸ ὁποῖον τυχὸν ἀρμοδίως ἐλύθη, ὡς ἤθελεν ἔχει τοιοῦτον δυνάμει ἀθωωτικῆς ἀποφάσεως τῶν πλημμελειοδικῶν ἢ καὶ τῶν κακουργιοδικῶν ἔτι, ἐὰν ἡ τελευταία στηρίζηται εἰς ἐτυμηγορίαν ῥητῶς λύουσαν πραγματικὸν προκαταρκτικὸν ζήτημα, καὶ χρησιμεύουσαν ὡς ἐκπεφρασμένη αἰτιολογία τῆς ἀθωώσεως, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη (Φέδερ § 62 ἐδ. τε-

Τοιαύτης δὲ οὔσης τῆς ῥητῆς, σαφοῦς, εἰδικῆς καὶ ἐξαιρετικῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 12 τῆς πολιτ. δικονομίας, ὡς πρὸς τὰ προκαταρκτικὰ ζητήματα, δὲν δύνανται πλέον νὰ ἐφαρμοσθῶσιν ἐπ' αὐτῶν οἱ γενικοὶ περὶ τελεσιδικίας ὁρισμοὶ τοῦ ἄρθρου 274 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, τουτέστι οἱ τοῦ αὐτοῦ γεγονότος, τοῦ αὐτοῦ δικαίου, τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου, καὶ τῶν αὐτῶν διαδίκων ὁρισμοὶ ἐφαρμοζόμενοι μόνον εἰς πολιτικὰς ἐκδικασθείσας ἅπαξ ὑποθέσεις.

Ἐπειδή, ἕνεκα τῶν νομίμων τούτων λόγων, θεωρεῖται ὡς ἀμετακλήτως δεδικασμένον δι' ἀποφάσεως ἁρμοδίου ποινικοῦ δικαστηρίου, ἤγουν διὰ τοῦ εἰρημένου βουλεύματος, τὸ ζήτημα ὅτι τὸν προκείμενον τραυματισμὸν ἐπήνεγκον οἱ ἐναγόμενοι κατὰ τοῦ ἐνάγοντος ἐν καταστάσει νομίμου καὶ πλήρους ἀμύνης, ζήτημα προκαταρκτικὸν καὶ ἀναγκαῖον καὶ διὰ τὴν προκειμένην πολιτικὴν ἀγωγήν, καὶ δὲν ἐναπολείπεται εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον εἰ μὴ νὰ ἐξάξῃ, ἐξ αὐτοῦ ἐντὸς τῆς σφαίρας τῆς ἰδίας ἁρμοδιότητός του, τὰ νόμιμα συμπεράσματα ἢ τὰς νομίμους συνεπείας τὰς σχετικὰς ὡς πρὸς τὴν ἀπόφασιν τῆς προκειμένης περὶ ἀποζημιώσεως πολιτικῆς αἰτήσεως. Τὸ δὲ ἄρθρον 12 τῆς ποινικῆς δικονομίας, εἰς τὸ ὁποῖον στηρίζεται ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις, ἐφαρμόζεται κατὰ τοῦτο μόνον, ὅτι ἡ ἀθωωτικὴ ἢ καταδικαστικὴ ἀπόφασις *δὲν ἐμποδίζει τὴν εἰσαγωγὴν* τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, καθόσον δύναται αὕτη νὰ ὑποστηριχθῇ πολλάκις δι' ἄλλων λόγων ἀνεξαρτήτων ἀπὸ τὰ παρὰ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου ἀποφασισθέντα ζητήματα, καί τοι ὁριστικῶς παραδεχόμενα ἄνευ νέας συζητήσεως παρὰ τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου, ὡς παραδείγματος χάριν ὅταν, ἐπὶ τῆς πολιτικῆς δίκης, ὁ ἐνάγων ἀπαιτῇ ἀπὸ τὸν ἐναγόμενον τὰ κλαπέντα πράγματά του ὑπὸ τούτου κατεχόμενα, διότι τότε ἀδιάφορον εἶναι πολιτικῶς, ἐὰν δὲν ἐβεβαιώθη ποινικῶς ἡ κλοπή, ἤγουν, ὅτι ὁ ἐναγόμενος δὲν ἔλαβεν ἐν γνώσει εἰς τὴν κατοχήν του αὐτογνωμόνως, καὶ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ἔχοντος δικαίωμα, τὸ πρᾶγμα τούτου, καὶ ἀρκεῖ νὰ ἀποδείξῃ ὁ ἐνάγων τὴν ἰδίαν κυριότητα ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου, τὸ ὁποῖον κατέχει ὁ ἐναγόμενος ἄνευ δικαιώματος· ἄλλως δὲ ἤθελεν ἔχει τὸ πρᾶγμα ἂν ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ ἐσκόπει καὶ ἐζήτει, οὐχὶ τὰ κλαπέντα ἀντικείμενα μὴ ὑπάρχοντα τῷ ἐναγομένῳ κλέπτῃ, ἀλλ' ἀποζημίωσιν ἕνεκα τοῦ ἀδικήματος τῆς κλοπῆς. Εἰς τὴν ἐκδίκασιν ὅμως τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς παρεμβάλλεται ἀναγκαίως καὶ ἐξαιρετικῶς ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 12 τῆς πολιτ. δικονομίας, ὡς πρὸς τὰ ποινικῶς ἀποφασισθέντα τυχὸν προκαταρκτικὰ κοινὰ ζη-

τήματα, ὅταν ἦναι ἀναγκαία πρὸς ἔκδοσιν τῆς πολιτικῆς ἀποφάσεως.

Ἐπειδὴ, ὡς προελέχθη ἐν τῇ ἀνωτέρῳ τετάρτῃ αἰτιολογίᾳ, ἡ πρὸς ἰδίαν ἄμυναν (ὅταν, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, δὲν προτείνηται ἰσχυρισμὸς ὅτι παρὰ τοῦ ὑπερασπισθέντος προεκλήθη αὕτη ὑπαιτίως πῶς, τουτέστι διὰ τρόπου ἐπιβάλλοντος εἰς αὐτὸν εὐθύνην τινα) προξενεθεῖσα εἰς τὸν προσβολέα πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς βίας βλάβη, οὖσα ὑπὸ τοῦ φυσικοῦ καὶ τοῦ θετικοῦ δικαίου συγκεχωρημένη καὶ ἀποτελοῦσα πρᾶξιν δικαιωματικὴν, καθίσταται ἀνεύθυνος καὶ ἑπομένως δὲν παράγει ἐνοχὴν πρὸς ἀποζημίωσιν (Mangin § 433. Cassation 19 δεκ. 1817), ὁ δὲ παθὼν προσβολεὺς ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὑποστὰς ζημίαν ἐξ ἰδίου ἁμαρτήματος, δὲν θεωρεῖται κατὰ νόμον ὡς ζημιωθείς· § 29 Ἀρμεν. Κανόνες h. 203 Πανδεκ 50, 17)· ὅθεν ἡ προκειμένη ἀγωγὴ τοῦ Ι., μὴ στηριζομένη εἰς νόμιμον δικαίωμα αὐτοῦ καὶ εἰς ἐνοχὴν τῶν ἐναγομένων, εἶναι ἀνυπόστατος, καὶ ὡς τοιαύτη ἔπρεπεν, ἄνευ περαιτέρω ἀποδείξεως, ν' ἀποῤῥιφθῇ παρὰ τοῦ πρωτοδικείου, ὡς ἀπεῤῥίφθη μὲν, διὰ τῆς κατ' ἐρήμην ἀποφάσεως τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν ὑπ' ἀριθ. 351, καθ' ἧς ἡ προκειμένη ἀνακοπὴ τοῦ Γ., ἀλλ' ἐσφαλμένως μόνον διὰ τοῦ διατακτικοῦ τῆς εἰρημένης ἀποφάσεως ἀπεῤῥίφθη ὡς δῆθεν *ἀπαράδεκτος*, ἐνῷ ἔπρεπε νὰ ἀποῤῥιφθῇ ὡς *ἀνυπόστατος* κατὰ τὰ ἀνωτέρω. — Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 13686 τοῦ 1856.— Ἴδε Κύρ. τόμ. 2 σελ. 205.

ΠΡΟΔΟΣΙΑ. Ἴδε τὴν λέξιν Συνθῆκαι, ἔνθα ἡ 82 τοῦ 1854 ποιν. Ἀρ. Πάγου ἀπόφασις.

λευτ. χῆς κατ αὐ- πτ δ

ΠΡΟΕΔΡΟΙ.

[illegible] § 18. Carr. cons. 6, 425. Ἴδε καὶ [illegible] Οἰκ. (αὐτ.) παραπέμπει.

[illegible] ἑνότης ἐν ταῖς ἐργασίαις τῶν πολυμελῶν δι[illegible] κατέστησε τὸν διορισμὸν προέδρου μεταξὺ τῶν [illegible] πρόεδρος ἐκτὸς τῆς δικαστικῆς ἰδιότητος, καθ' ἣν [illegible] τοῖς δικασταῖς (1), ἔχει καὶ ἰδίαν ἐξουσίαν, μά[illegible] τῶν πρωτοδικῶν. Ἡ ἐξουσία δὲ αὕτη εἶναι

[illegible]σεως. Ὁ πρόεδρος διευθύνει τοῦ δικαστηρίου τὰς ἐρ[illegible] ὁρίζει τὴν δικάσιμον τῶν ὑποθέσεων ἡμέραν (2) [illegible] τὰς συνεδριάσεις, δημοσίας ἢ ἐν συμβουλίῳ· ἐπὶ ἀκροα[illegible] δὲ διατάσσει τὸν κλητῆρα τὴν ἐκφώνησιν τῶν συζητη[illegible] ἐξετάζει τοὺς διαδίκους καὶ τοὺς μάρτυρας καὶ ἀπο[illegible] τῆς συζητήσεως τὴν περάτωσιν· τέλος δὲ δημοσιεύει τὴν ἀπόφασιν (3). Προσέτι ὁ πρόεδρος συγκαλεῖ εἰς σύσκεψιν τὸ δικαστήριον, διανέμει τὴν ἐργασίαν καὶ διορίζει τὸν εἰσηγητήν, ὁσάκις μετὰ τὴν ἐπὶ ἀκροατηρίου συζήτησιν ἀναβληθῇ ἡ ἀπόφασις εἰς περαιτέρω διάσκεψιν (4).

[illegible] β') ἐπιτηρήσεως. Ὁ πρόεδρος παντὸς δικαστηρίου ἔχει δικαίωμα νὰ ὑπομιμνήσκῃ μὲν τοὺς δικαστὰς περὶ τῆς ἀπαρτίσεως τῶν πράξεων αὐτῶν, νὰ ἐπιπλήττῃ δὲ τοὺς δικηγόρους, γραμματεῖς, κλητῆρας καὶ γραφεῖς, ὁ πρόεδρος δὲ τῶν πρωτοδικῶν καὶ τοὺς συμβολαιογράφους (5).

---

(1) primus inter pares. Heffter Inst. σελ. 58. Φιδ. 38.

(2) ἄρ. 576 πολ.

(3) Ὀργ. 83 πολ. δικ. 164.

(4) Ὀργ. 81, 82, 84 πολ. δικον. 581 ἐδ. 3. Κατὰ τὰς διασκέψεις τοῦ δικαστηρίου ὁ πρόεδρος ἐρωτᾷ τοὺς δικαστὰς περὶ τῆς γνώμης αὐτῶν· συλλέγει τὰς ψήφους ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ καὶ προχωρῶν ἀπὸ τοῦ νεωτέρου εἰς τὸν ἀρχαιότερον· αὐτὸς δὲ ψηφοφορεῖ τελευταῖος (Ὀργ. 85) ἵνα μὴ προκαταλαμβάνῃ διὰ τῆς ἡλικιακῆς αὐτοῦ ὑπεροχῆς τὴν γνώμην τῶν νεωτέρων καὶ μᾶλλον συνεσταλμένων. Boncenne Théorie de la procédure ect. II, 397.—Ὁ πρόεδρος δύναται νὰ διορθώσῃ τὸ παρὰ τοῦ εἰσηγητοῦ συνταχθὲν σχέδιον τῆς ἀποφάσεως; ὄχι· διότι ἡ ἀπόφασις εἶναι τοῦ ὅλου δικαστηρίου ἔργον. Schlink 1, 50.

(5) Ὀργ. 89, art 49 de la loi du 20 avril 1810, les presidents . . . avertiront d'office ou sur la réquisition du ministère puplic, tout juge qui compromettra la dignité de son caractère. Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ δικαίωμα

γ') *ἐπιτηρήσεως*. Ὁ πρόεδρος τῶν πρωτοδικῶν διαφυλάττει τὰ βιβλία καὶ εὑρετήρια (6) τινῶν δημοσίων προσώπων (7) καὶ [illegible] κατά τινας περιστάσεις τὴν γνησιότητα τῆς ὑπογραφῆς ἑτέρων (8).

δ') *δικαιοδοσίας*. Ἡ κυριωτέρα τοῦ προέδρου, μάλιστα τῶν πρωτοδικῶν, ἐξουσία εἶναι ἡ περὶ τὴν δικαιοδοσίαν. Ὁ πρόεδρος τῶν πρωτοδικῶν *δικάζει προσωρινῶς* τὰς ἐν τῷ 634 ἄρθρ. πολ. διαλαμβανομένας ὑποθέσεις (9), προσέτι *κηρύττει ἐκτελεστὰς* τὰς ἀποφάσεις τῶν διαιτητῶν, τῶν πραγματογνωμόνων εἰς τὰς περὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ σχεδίου τῶν πόλεων ἀποζημιώσεις, τῶν ἀλλοδαπῶν ἐν γένει δικαστηρίων καὶ τοὺς περὶ τὴν κατάταξιν τῶν δανειστῶν πίνακας (10). Παντὸς δὲ δικαστηρίου ὁ πρόεδρος κηρύττει εἰσπρακτέα τὰ δικαιώματα τινῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων (11), δικάζει τὰς ἔριδας περὶ τῆς εἰς τὸ πινάκιον ἐγγραφῆς τῶν ὑποθέσεων καὶ συντέμνει τὰς προθεσμίας τῆς εἰς τὸ ἀκροατήριον εἰσαγωγῆς αὐτῶν (12).

§ 3. Διάφορα ζητήματα ἀναγόμενα εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ

τοῦ προέδρου τοῦ χορηγεῖν συντόμους ἀδείας Ὀργ. 283 καὶ art. 30 du décret du 18 août 1810.

(6) Ἡ διασφάλισις γίνεται διὰ μονογραφήσεως καὶ συνδέσεως τοῦ βιβλίου. Ἴδ. Ὀργ. 87 πολ. 419 καὶ art. 46 du décret du 14 juin 1813 ὡς πρὸς τὰ εὑρετήρια τῶν κλητήρων. — Τὸ αὐτὸ πράττει ὡς πρὸς τὰ [illegible] βιβλία τοῦ ἐμποροδικείου ὁ πρόεδρος πολ. 456.

(7) Ἴδε πολ. 408 § 2, 3 ἄρθρ. 11 τοῦ περὶ ληξιαρχ. βιβλίων Γαλ. [illegible] ἄρθρ. 44, 45.

(8) Ἴδε Ὀργ. 88, 199 art. 58 de la loi du 25 ventose an XI sur le notariat. — Προσέτι συγχωρεῖ τὴν ἔκδοσιν ἀντιγράφων ἢ ἀπογράφων καὶ [illegible] περιπτώσεις μὴ προβλεπομένας ῥητῶς ὑπὸ τοῦ νόμου. Ὀργ. 246, 193 [illegible] 2. 195 [illegible] 844, 854.

(9) Τὰ περὶ τούτου ἐξηγηθήσονται πλατύτερον κατωτέρω ἐν τῷ οἰκείῳ μέρει.

(10) Περὶ πάντων τούτων ἴδ. ἄρθ. 118 πολ. ἄρθ. 27 τοῦ περὶ προσθήκης εἰς τὸ σχέδ. Ἀθηνῶν διατ., ἄρθ. 859 § 4, 945 994 πολ. — Προσέτι ὁ πρόεδρος τῶν πρωτοδικῶν κηρύττει ἐκτελεστὰς τὰς ἀποφάσεις τῆς Μικτῆς ἐπιτροπῆς (ἄρθ. 4 τοῦ περὶ Μ. Ε. νόμου τῆς 27 αὐγ. 1868), τοὺς [illegible] συμβιβασμοὺς (ἄρθ. 10 τοῦ περὶ συστάσεως Μ. Ε. διατ. τῆς 26 ἰουνίου [illegible]) ὡς καὶ τοὺς ἐνώπιον συμβιβαστῶν (πολ. 124), τέλος κατὰ τὰς λογοδοσίας ἐν τῇ [illegible] [illegible] λογισθέντα (πολ. 700 ἐδ. 2).

(11) Ἴδ. Ὀργ. 242 243 συνδ. Ὀργ. 248.

(12) Ἴδ. πολ. 570 ἐδ. 2, 732, 735 ἐδ. 2, 749 ἐδ. 3, 770 ἐδ. 2, 594 ἐδ. 3 καὶ 621.

προέδρου, ὡς καὶ εἰς τὴν ἐνώπιον αὐτοῦ διαδικασίαν; βλ. εἰς Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 775—792 (1).

§ 4. Ὁ πρόεδρος τῶν πρωτοδικῶν δύναται νὰ διατάξῃ τὴν ἀνάκλησιν τῆς πράξεως, δι' ἧς ἀνέστειλε πλειστηριασμόν τινα; ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 12 935.

§ 5. Ὁ πρόεδρος τῶν ἐμποροδικῶν δύναται νὰ περιάψῃ τὸν τύπον τῆς ἐκτελέσεως εἰς τὰς μεταξὺ συνεταίρων ἐμπόρων ἐκδιδο-

---

(1) Ἐπὶ τοῦ ζητήμ. περὶ οὗ ὁ αὐτ. § 2, ἴδε καὶ ἀπόφ. 11875 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν, ἀλλ' ὁ Ἀρ. Πάγος ἀπέφηνε καὶ αὖθις, ὅτι κατὰ τὰ ἄρθρα 540, 621 ἐπ. τῆς πολ. δικονομίας, ὁ πρόεδρος (*) δύναται, πειθόμενος περὶ τοῦ κινδύνου ἐκ τῆς ἀναβολῆς, νὰ κηρύξῃ ὑπόθεσίν τινα κατεπείγουσαν καὶ νὰ συντέμῃ τὴν πρὸς ἀπάντησιν προθεσμίαν· κατὰ δὲ τῆς ἀποφάσεως ταύτης δὲν συγχωρεῖται οὔτε ἀνακοπή, οὔτε ἔφεσις. Τούτου δὲ γενομένου, πρὸ τῆς ἐπιδόσεως μάλιστα τῆς ἀγωγῆς, ἡ ὑπόθεσις ὑπάγεται εἰς τὴν συνοπτικὴν διαδικασίαν. 618 § 1 πολ. δικ.— Ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 10 τοῦ 1855.

(*) Ὁ πρόεδρος τῶν πρωτοδικῶν εἶναι ὁ μόνος ἁρμόδιος νὰ ἐκτιμήσῃ τοὺς λόγους, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἷς τῶν διαδίκων στηρίζει τὴν περὶ βραχυπροθέσμου κλήσεως αἴτησίν του (ἄρθρ. 621 πολ. δικον.) ἑπομένως τὸ δικαστήριον δὲν δύναται, ἀφοῦ κατὰ συνέπειαν τῆς πράξεως τοῦ προέδρου, ἐπροηγήθη βραχυπρόθεσμος κλῆσις, ν' ἀκυρώσῃ αὐτὴν διὰ τὸν λόγον ὅτι δὲν ἦτο περίπτωσις βραχυπροθέσμου κλήσεως. Ἀπ. ἐφ. Παρ. Αὐγούστου 1837.

Κατὰ τῆς πράξεως τοῦ προέδρου, δι' ἧς διατάττει οὗτος βραχυπρόθεσμον, κλῆσιν δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἀντίῤῥησις ἐνώπιον ὁλοκλήρου τοῦ δικαστηρίου. Ἐφ. Ναυπλ. 27 τοῦ 1837.

Ὁ πρόεδρος τῶν πρωτοδικῶν ἔχει προαιρετικὴν ἐξουσίαν διὰ νὰ συντέμῃ τὴν προθεσμίαν τῆς κλήσεως.

Ἀλλ' ἐὰν ὁ κλητευόμενος, χωρὶς νὰ προηγηθῇ ἀπόπειρα συμβιβασμοῦ, ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ ἀγωγὴ δὲν ἦτον ἐξ ἐκείνων, αἵτινες ἐξαιροῦνται τῆς διατυπώσεως ταύτης, τὸ δικαστήριον δὲν ἐμπορεῖ ν' ἀρνηθῇ τοῦ νὰ δικάσῃ ἐπὶ τῆς ἐνστάσεως ταύτης, ἐφ' ἧς ὁ πρόεδρος δὲν ἐδύνατο ν' ἀποφασίσῃ. Ἀκυρ. γαλ 20 μαΐου 1840 πρωτ. de la Seine 5 ἰαν. 1841.

Τὸ δικαστήριον τῶν πρωτοδικῶν δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπικρίνῃ καὶ μεταῤῥυθμίσῃ τοῦ προέδρου τὴν ἀπόφασιν, δι' ἧς συνεχώρησεν εἰς τὸν ἐνάγοντα νὰ κλητεύσῃ τὸν ἀντίδικόν του βραχυπροθέσμως, διὰ λόγους κατεπείγοντας, καὶ ἀπήλλαξεν αὐτὸν προσέτι διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους τοῦ νὰ ἀποπειραθῇ συμβιβασμόν. Ἐφ. παρ. 24 φεβρ. 1841.

μένας διαιτητικὰς ἀποφάσεις. ἐφ. Ναυπλ. 20 καὶ 190 τοῦ 1836 (σελ. 209 νομ.).

§ 6. Τὸ ἄρθρον 51 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου θεωρεῖται κατηργημένον ἀπὸ τὸ ἄρθρ. 108 τῆς πολ. δικονομίας καὶ μόνος ὁ πρόεδρος τῶν πρωτοδικῶν δύναται νὰ περιάψῃ τὸν τύπον τῆς ἐκτελέσεως εἰς τὰς μεταξὺ συνεταίρων ἐμπόρων ἐκδιδομένας διαιτητικὰς ἀποφάσεις. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 97 τοῦ 1837 καὶ 210 τοῦ 1838.

§ 7. Τὸ ἄρθρ. 108 τῆς πολ. δικονομίας δὲν κατήργησε τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 51 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου· ἑπομένως ὁ πρόεδρος τῶν ἐμποροδικῶν εἶναι ἁρμόδιος νὰ περιάψῃ τὸν τύπον τῆς ἐκτελέσεως εἰς τὰς μεταξὺ συνεταίρων ἐμπόρων ἐκδιδομένας διαιτητικὰς ἀποφάσεις. Ἐφ. Ναυπλ. 48 καὶ 42 τοῦ 1838.

§ 8. Ὁ πρόεδρος τῶν πρωτοδικῶν ἔχει ἁρμοδιότητα νὰ ἐκδώσῃ μόνος του ἀπόφασιν περὶ προφυλακτικῶν μέτρων εἰς λίαν κατεπειγούσας ὑποθέσεις, ἡ δὲ ἀπόφασίς του, κατὰ τὸ 638 ἄρθρ. τῆς πολιτ. δικονομίας, δὲν ὑπόκειται οὔτε εἰς ἀνακοπήν, οὔτε εἰς ἔφεσιν. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 263 τοῦ 1839.

§ 9. Αἱ περὶ προσωρινῶν μέτρων ἀποφάσεις τῶν προέδρων μένουν τελεσίδικοι, ἂν δὲν εἰσαχθῶσι τὰ παρ' αὐτοῦ προσωρινῶς διαταχθέντα μέτρα εἰς τὸ ἀκροατήριον τῶν πρωτοδικῶν, τὸ μόνον ἁρμόδιον τοῦ ἐκδικάζειν τὰς τοιαύτας ἔριδας καὶ δυνάμενον νὰ μεταῤῥυθμίσῃ τὰς τοιαύτας πράξεις κατὰ τὴν ἔννοιαν τῶν ἄρθρ. 638, 1060, 1063 καὶ 1068 τῆς πολ. δικον.

§ 10. Ὅταν ὁ πρόεδρος, μὴ τολμῶν ν' ἀποφασίσῃ, παραπέμψῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἁρμοδίως αὐτὸ ἐπιλαμβάνεται, καὶ δὲν ἀπαιτεῖται δικόγραφον ἀνακοπῆς ἄλλο, ἐκτὸς τῆς πρὸς τὸν πρόεδρον αἰτήσεως, διὰ ν' ἀποφασίσῃ τὰς ἔριδας. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 348 τοῦ 1840.

§ 11. Οἱ συμβιβασμοί, οἵτινες συνετάχθησαν πρὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς νῦν ἰσχυούσης δικονομίας, ἂν καὶ ἤθελον συνάδει μὲ τοὺς τότε τύπους, εἶναι ὅμως τυχὸν ἀσύμφωνοι μὲ τὰς παρὰ τῆς εἰρημένης δικονομίας ἤδη ὡρισμένας διατυπώσεις, δύνανται νὰ ἔχωσιν οἰκεῖον κῦρος, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἐξ ἐκείνων, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ πρόεδρος ἔχει νόμιμον ἐξουσίαν νὰ περιάψῃ τύπον ἐκτελέσεως, ὥστε νὰ ἦναι ἀμέσως ἐκτελεστός. Ἐφ. Ναυπλ. 28 φεβρ. 1841.

§ 12. Τὰ ἐφετεῖα εἶναι ἁρμόδια διὰ νὰ μεταῤῥυθμίσουν τὴν τοῦ προέδρου τῶν πρωτοδικῶν διάταξιν, διὰ τῆς ὁποίας οὗτος, ἀφοῦ διὰ προλαβούσης ἄλλης διατάξεώς του, ἔδωκεν ἄδειαν κατασχέσεως ὑπό τινα διαφύλαξιν περὶ τῆς ἀδείας ταύτης, μ' ὅλον τοῦτο, γενομένης πρὸς αὐτὸν αἰτήσεως παρὰ τοῦ κατηγορηθέντος,

ἀποφάσεων ὅτι δὲν δύναται ἐπὶ τοῦ προκειμένου νὰ λάβῃ χώραν ἐπὶ ἀναφορᾷ αἰτήσεως. Droit. ἀριθ. 219 τοῦ 1843.

§. 13. Αἱ περὶ συντηρητικῶν μέτρων πράξεις τῶν προέδρων ἐκτελοῦνται ἀμέσως καὶ δὲν ὑπόκεινται οὔτε εἰς ἀνακοπὴν οὔτε εἰς ἔφεσιν.

Ἐὰν ὅμως διὰ τῆς ἐκτελέσεως τῆς τοιαύτης ἀποφάσεως προσεβλήθησαν δικαιώματα τρίτων, ἢ ἐὰν κατά τινα τρόπον ἀπεπλανήθη ὁ πρόεδρος καὶ ἀνίσχυρον τὸ ληφθὲν μέτρον, φαίνεται ὅτι οἱ τῶν ὁποίων τὰ δικαιώματα προσεβλήθησαν, νὰ προσφύγωσιν εἰς τὰ δικαστήρια, καὶ νὰ ζητήσωσιν ἀπὸ αὐτὰ τὴν νόμιμον ἐπανόρθωσιν ἢ τὴν ... καὶ ἐὰν τυχὸν ἡ ἐκτελεσθεῖσα ἀπόφασις τοῦ προέδρου ἐγένετο καθ' ὑπέρβασιν τῆς ἐξουσίας του, καὶ τοῦτο ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν κρίσιν τῶν δικαστηρίων ἑπομένως ἐὰν, ἐναντίον τῆς ῥητῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 626 ἐδ. τελευταῖον καὶ 1039 τῆς πολιτ. δικονομίας, ἀντὶ νὰ διαταχθῇ καὶ ἐνεργηθῇ κατάσχεσις εἰς χεῖρας τρίτου, τὸ κατασχετέον ἀφῃρέθη ἀπὸ τὰς χεῖρας τούτου, καὶ οὗτος ἐστερήθη τὴν διακατοχήν του, ἐφ' ἧς διατείνεται καὶ δηλόνει ὅτι ἀνήκει εἰς ἄλλον, δύναται οὗτος νὰ προσφύγῃ εἰς τὸ δικαστήριον καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν διατήρησιν μόνης τῆς διακατοχῆς τοῦ κατασχεθέντος, καὶ δὲν εἶναι ὑπόχρεως νὰ κινήσῃ διεκδικητικὴν ἀγωγήν. ἀτ. ἐφ. Ναυπλ. 245 τοῦ 1845.

§. 14. Αἱ ἐπ' ἀναφορᾷ ἀποφάσεις τοῦ προέδρου, ἐκδιδόμεναι εἰς περιπτώσεις κατεπειγούσας, δὲν ἐξακολουθοῦν ἰσχύουσαι μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς στιγμιαίας ἀνάγκης, καθ' ἣν ἐξεδόθησαν, καὶ ἑπομένως τὸ ἀποτέλεσμά των δὲν ἔχει χαρακτῆρα ὁριστικότητος.

§. 15. Ὁ πρόεδρος εἶναι ἀναρμόδιος νὰ ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῆς κυρίας αἰτήσεως ἀποφάσεις κατεπειγούσας, νὰ κηρύξῃ τὰς αἰτήσεις τῶν διαδίκων βασίμους ἢ ἀβασίμους, καὶ ἐν γένει λόγῳ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου, βλάβην εἰς τὴν κυρίαν δίκην ὅθεν εἶναι ἀναρμόδιος:

α΄. Νὰ κρίνῃ περὶ τῆς ἰσχύος ἑνὸς δικαιογράφου (Paul 5 ἰαν. 1837).

β΄). Νὰ διατάξῃ διὰ πραγματογνωμόνων δοκιμασίαν, καὶ κατὰ γενικὸν κανόνα νὰ ἐκδώσῃ οἱανδήποτε περὶ ἀποδείξεως ἀπόφασιν, καθ' ὅσον ἤθελε προδικάσει τὴν οὐσίαν (Bourges 7 ἀπρ. 1832).

γ΄) Νὰ καταδικάσῃ διάδικόν τινα εἰς τὰ ἔξοδα, ὡς καὶ εἰς ἐκεῖνα τῆς ἐπ' αὐτῷ προσφυγῆς ἐνώπιόν του δίκης (Bourges 30 αὐγ. 1831 καὶ 24 ἰουλ. 1832). Δύναται ὅμως νὰ ἀποφασίσῃ περὶ τῆς ἐκτελέσεως καὶ νὰ διατάξῃ εἰς τὰ ἔξοδα ἀπαγγελθείσης παρ' αὐτοῦ τοῦ δικαστηρίου.

δ') Μ' ἀπόφασιν ἐπ' αἰτήσεως περὶ ἀφέσεως μισθωμένου κτήματος, στηριζομένης εἰς ὑποτιθεμένην προφορικὴν μίσθωσιν, ὅταν ὁ κατέχων τὸ κτῆμα ἀρνῆται τὴν ὕπαρξιν αὐτῆς, λέγων ἑαυτὸν ἰδιοκτήτην. (Bruxelles 9 μαρτ. 1836).

§ 16. Εἶναι ἐπίσης βέβαιον ὅτι ὁ πρόεδρος δὲν δύναται, μήτε ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τροποποιήσῃ τὴν ἀπόφασιν ἢ τὸ δημόσιον ἔγγραφον κατὰ τὰ ἀποτελέσματά των, νὰ ὑποκαταστήσῃ τὴν θέλησίν του εἰς ἐκείνην τῶν δικαστῶν καὶ τῶν διαδίκων. Δὲν δύναται λοιπόν·

α') Νὰ διατάξῃ, ὥστε ὁ διάδικος νὰ λάβῃ τὰς λοιπάδας (arrérages) τῆς ὀφειλομένης ἰσοβίου προσόδου, ἀλλαχοῦ παρ' εἰς τὴν μόνιμον κατοικίαν του. (Rennes 12 ἰαν. 1810).

β') Νὰ ἐπιτάξῃ τὸν ἀγοραστὴν ἀκινήτου κτήματος ἐπιβεβαρυμένου μὲ ἀΐδιον πρόσοδον, νὰ καταβάλῃ τὸ κεφάλαιον τῆς προσόδου ταύτης, θεωρῶν αὐτὴν ὡς ἐξαλειφθεῖσαν (Paris 16 ἀπριλίου 1833). Ἄλλως τε ἡ ἐπιταγὴ αὕτη ἤθελεν εἶσθαι διττῶς ἄκυρος, ὡς βλάπτουσα τὴν κυρίαν δίκην.

γ') Νὰ διαγράψῃ τὴν προσωρινὴν ἐκτέλεσιν, τὴν ἀπαγγελθεῖσαν διὰ τῆς ἀποφάσεως, ἢ νὰ τὴν ἀναστείλῃ εἰς τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς αὕτη διετάχθη. (Paris 19 germin. an. XI 13 αὐγούστ. 1829).

δ') Νὰ ἐμποδίσῃ τὸ ἀποτέλεσμα ἐγγράφου, καίτοι ὑπαρχούσης ἀνακοπῆς, ἤτοι τὰς διεταασσομένας καταναγκάσεις ἀπὸ τὴν διοίκησιν τῶν ἐμμέσων εἰσφορῶν δυνάμει τοῦ ἄρθρ. 239 τοῦ νόμ. τῆς 28 δεκεμ. 1816. Cass. 6 αὐγ. 1817 καὶ 3 ἰουν. 1833).

ε') Νὰ παραχωρήσῃ ἀόριστον καὶ ἀπόλυτον ἀναβολὴν τῆς ἐκτελέσεως εἴτε ἀποφάσεως, εἴτε δημοσίου ἐγγράφου (Aix 5 δεκεμ. 1826. Agen. 18 ἰουλ. 1833).

ς') Νὰ δώσῃ προθεσμίαν, ἂν καὶ περιωρισμένην, πρὸς τὸν ὀφειλέτην περὶ τῆς πληρωμῆς τοῦ χρέους του, ἐνῷ ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις δὲν τῷ παρεχώρησε τοιαύτην χάριν.

§ 17. Ὁ πρόεδρος ὑπερβαίνει τὰ καθήκοντά του, ὁσάκις ὑποκαθιστῶν αὐθαίρετον δίοδον εἰς τὴν παρὰ τοῦ νόμου δεικνυομένην, ὑποβάλλει εἰς τὴν δικαιοδοσίαν του περιπτώσεις τῶν ὁποίων τὴν ἐκδίκασιν ὁ νόμος ἀπεφυλάττει εἰς τὰ πανταχοῦ δικαστήρια, ἢ διὰ τὰς ὁποίας ὁ νόμος ὁρίζει εἰδικὴν δικαιοδοσίαν (Paris 28 ἰαν. 1833. Cass 6 αὐγ. 1817).

§ 18. Ὁ πρόεδρος δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διατάξῃ τὴν ἔξωσιν μισθωτοῦ τινός, ἂν τὸ περὶ ἐκμισθώσεως συμβόλαιον δὲν

μένης ἢ καὶ τῆς ποινῆς, εἴτε περὶ ἐπιδικάσεως πολιτικῆς ἀποζημιώσεως ἢ μή.

Ἐπειδὴ τὰ ἄρθρα 252 καὶ 262 τῆς πολιτ. δικονομίας συνδυαζόμενα μὲ τὰ ἄρθρα 100 καὶ 104 τοῦ ποινικοῦ νόμου, δίδουν ῥητῶς εἰς τὰ ποινικὰ συμβούλια τῶν ἐφετῶν τὴν ἀρμοδιότητα νὰ ἀποφασίζωσι τὰ εἰρημένα ζητήματα, ἤγουν τὸ ὅτι ἡ πρᾶξις ἐξετελέσθη ἐν καταστάσει ἀνάγκης, καὶ ἐπομένως εἶναι ποινικῶς ἀνεύθυνος, διότι τὸ ἄρθρον 100 τοῦ ποινικοῦ νόμου ὁρίζει ὅτι ἡ κατὰ τὴν ἄμυναν γενομένη βία ἢ καὶ ἡ ἀναίρεσις τοῦ προσβαλόντος εἶναι ἀτιμώρητος, τουτέστι ὅτι τὰ γενόμενα ταῦτα δὲν περιέχουν ἀξιόποινον πρᾶξιν, τὸ δὲ 262 τῆς ποινικῆς δικονομίας ὁρίζει ὅτι τὰ ποινικὰ συμβούλια δύνανται νὰ ἀποφανθῶσιν ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνῃ κατηγορία, ὅταν τὸ γεγονὸς δὲν ἐμπεριέχῃ ἀξιόποινον πρᾶξιν.

Ἐπειδὴ, διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 82 βουλεύματός του, τὸ συμβούλιον τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, ἐν ταῖς αἰτιολογίαις αὐτοῦ, ῥητῶς παραδέχεται ὡς ἀποδεδειγμένον ἐκ τῆς ἀνακρίσεως, ὅτι οἱ τότε κατηγορούμενοι καὶ νῦν ἐναγόμενοι ἐπροβλήθησαν κατά τε τοῦ ἐνάγοντος καὶ ἄλλων, καὶ ἐτραυμάτισαν αὐτὸν, πρὸς ἰδίαν ἑαυτῶν ἄμυναν, κατ' αὐτοῦ καὶ τῶν λοιπῶν, ὡς προσβαλόντων αὐτοὺς διὰ τῆς βίας, ἐνόπλως, καὶ δι' ἀπειλῶν ἐμπρησμοῦ, καὶ ὅτι, ἂν ὑπερέβησαν τὰ ὅρια τῆς ἀμύνης, τοῦτο προῆλθεν ἀπὸ τὸ αἰφνήδιον καὶ τὸν ὑπερβολικὸν φόβον, καὶ ἐπὶ τῷ γεγονότι τούτῳ καὶ τῷ ἐξ αὐτοῦ προκύπτοντι νομίμῳ συμπεράσματι τοῦ ἀτιμωρήτου τῆς πράξεως, στηριζόμενον τὸ συμβούλιον, ἐν τῷ διατακτικῷ, ἀποφαίνεται, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνῃ κατηγορία ὅτι οἱ ἐναγόμενοι τὴν 25 Ἰουλίου 1847, διὰ πυροβόλου ὅπλου, ἐτραυμάτισαν τὸν ἐνάγοντα νοσήσαντα καὶ καταστάντα ἀνίκανον πρὸς ἐργασίαν πλέον τῶν τριῶν ἡμερῶν· ἐπομένως τὸ εἰρημένον βούλευμα ῥητῶς ἀποφασίζει τὸ γεγονὸς ἢ τὸ πραγματικὸν ζήτημα τῆς ἐν πλήρει καὶ νομίμῳ ἀμύνῃ ἐνεργείας τῆς πράξεως τοῦ πυροβολισμοῦ καὶ τοῦ τραυματισμοῦ, πραγματικὸν ζήτημα, ὅπερ εἶναι, ὡς ἐρρέθη, κοινὸν καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν δίκην, ὡς ἤθελε θεωρεῖσθαι ὅτι λύει αὐτὸ καὶ ἀπόφασις ἀθωωτικὴ πλημμελειοδικείου περιέχουσα τοιαύτην διαλαμβανομένην αἰτιολογίαν, ἢ τοῦ κακουργιοδικείου, στηριζομένη εἰς ἐτυμηγορίαν ἐνόρκων περιέχουσαν αὐτὴν τὴν δήλωσιν, τὴν χρησιμεύουσαν ὡς αἰτιολογίαν τῆς ἀθωώσεως (Mangin §§ 433, 435. Σόλων § 63 ἐδ. τέταρτον).

Ἐπειδὴ, διὰ νὰ περιέχῃ τελεσιδικίαν ποινικὴ ἀπόφασις (τουτέστιν ὡς πρὸς ποινικὴν δίκην), ἀπαιτεῖται τὸ νὰ ἦναι ἡ ἀπόφα-

ις αὐτὴ οὐχὶ προσωρινή, ἀλλ' ἀμετάκλητος, (Mangin 392) ἐν ᾧ, κατὰ τὴν γαλλικὴν δικονομίαν, τὰ βουλεύματα τὰ διατάσσοντα, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀφορμὴ πρὸς κατηγορίαν (il n' y a pas lieu à suivre) εἶναι προσωρινά, δυνάμει τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 246 αὐτῆς, κατὰ τὸ ὁποῖον, ὁσάκις ἐξεδόθη βούλευμα τοιοῦτον οὐχὶ μόνον ἕνεκα μὴ ἀποχρωσῶν ἐνδείξεων, ἀλλὰ καὶ ἕνεκα παντελοῦς ἐλλείψεως ἐνδείξεων, δύναται πάλιν νὰ ἀναγεννηθῇ ἡ καταδίωξις, ἅμα ἀναφανῶσιν εἰς τὸ ἑξῆς ἐνδείξεις, μὴ ὑπάρχουσαι πρότερον (Mangin § 386 389) καὶ ἐξαίρεσις μόνον ὑπάρχει ὅταν τὸ βούλευμα στηρίζηται εἰς νόμιμον καὶ οὐχὶ πραγματικὸν λόγον, ἤγουν εἰς παραδοχὴν ἐνστάσεως ἐξαλειφούσης τὴν ποινήν, ὡς εἶναι ἡ τῆς παραγραφῆς, τῆς ἀμνηστείας καὶ τῆς τελεσιδικίας, (Mangin § 390), καὶ ἑπομένως, ὡς μὲ ἀκινητά, τὰ ἄνω ειρημένα βουλεύματα δὲν ἐπιφέρουσι ποινικὴν τελεσιδικίαν κατὰ τὴν γαλλικὴν νομοθεσίαν, κατὰ τὴν ἡμετέραν ὅμως δικονομίαν προσωρινὰ καὶ μετακλητέα βουλεύματα δὲν εἶναι εἰμὴ τὰ ῥητῶς ὡς τοιαῦτα ὁριζόμενα διὰ τῶν ἄρθρων 251 § 2, 3, 4 καὶ 253, ἤγουν τὰ ὁποῖα πρὸς καιρὸν παύουν τὴν καταδίωξιν, ἢ διατάττουν περαιτέρω ἀνάκρισιν, ἢ ἁπλῶς παραπέμπουν εἰς τὸ ἀκροατήριον ποινικοῦ δικαστηρίου τὴν ὑπόθεσιν διὰ νὰ δικασθῇ αὐτόθι ὁριστικῶς καὶ ὁριστικῶς, ἀλλὰ τὰ ἐκδιδόμενα κατὰ τὰ ἄρθρα 251 § 1 καὶ 252, τουτέστι τὰ ὁρίζοντα *ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνῃ κατηγορία διότι ὑπάρχουν λόγοι ἀναιροῦντες τὴν ποινήν, ἢ δὲν ὑπάρχουν παντάπασιν ἐνδείξεις κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἢ τὸ γεγονὸς δὲν ἐμπεριέχει ἀξιόποινον πρᾶξιν* ἢ διότι παρεγράφη, εἶναι προδήλως ἀμετάκλητα, ἤγουν τελεσίδικα, ὡς τὰ ἀνωτέρω κατ' ἐξαίρεσιν ἐπὶ τῶν νομικῶν ἐνστάσεων ἐκδιδόμενα ἐν τῇ γαλλικῇ νομοθεσίᾳ, διότι οὐδὲν δικαστήριον δύναται νὰ ἐπανέλθῃ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος. Ὁ δὲ ἐπιτυχὼν ὑπὲρ ἑαυτοῦ τοιοῦτον βούλευμα, ὅπερ ἰσοδυναμεῖ μὲ ἀπόφασιν (ἄρθ. 249), ἔχει κεκτημένον δικαίωμα ἐπὶ τῶν δι' αὐτοῦ ἀποφασισθέντων, ἐνώπιον παντὸς ποινικοῦ δικαστηρίου, καὶ ἑπομένως, κατ' ἀνάγκην, καὶ ἐνώπιον πολιτικοῦ, δυνάμει τῆς ῥητῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 12 τῆς πολιτ. δικονομίας ὡς πρὸς τὸ κοινόν, δηλαδή, ἐν τῷ πολιτικῷ, προκαταρκτικὸν πραγματικὸν ζήτημα, τὸ ὁποῖον τυχὸν ἁρμοδίως ἐλύθη, ὡς ἤθελεν ἔχει τοιοῦτον δυνάμει ἀθωωτικῆς ἀποφάσεως τῶν πλημμελειοδικῶν ἢ καὶ τῶν κακουργιοδικῶν ἔτι, ἐὰν ἡ τελευταία στηρίζηται εἰς ἐτυμηγορίαν ῥητῶς λύουσαν πραγματικὸν προκαταρκτικὸν ζήτημα, καὶ χρησιμεύουσαν ὡς ἐκπεφρασμένη αἰτιολογία τῆς ἀθωώσεως, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη (Feder § 62 ἐδ. τε-

μεθ' ἧς ἢ μὴ τῆς ποινῆς, εἴτε περὶ ἐπιδικάσεως πολιτικῆς ἀποζημιώσεως ἢ μή.

Ἐπειδὴ τὰ ἄρθρα 252 καὶ 262 τῆς πολιτ. δικονομίας συνδυαζόμενα μὲ τὰ ἄρθρα 100 καὶ 104 τοῦ ποινικοῦ νόμου, διδοῦν ῥητῶς εἰς τὰ ποινικὰ συμβούλια τῶν ἐφετῶν τὴν ἁρμοδιότητα νὰ ἀποφασίζωσι τὰ εἰρημένα ζητήματα, ἤγουν τὸ ὅτι ἡ πρᾶξις ἐξετελέσθη ἐν καταστάσει ἀμύνης, καὶ ἑπομένως εἶναι ποινικῶς ἀνεύθυνος, διότι τὸ ἄρθρον 100 τοῦ ποινικοῦ νόμου ὁρίζει ὅτι ἡ κατὰ τὴν ἄμυναν γενομένη βία ἢ καὶ ἡ ἀναίρεσις τοῦ προσβάλλοντος εἶναι ἀτιμώρητος, *τουτέστι ὅτι τὰ γεγονότα ταῦτα δὲν περιέχουν ἀξιόποινον πρᾶξιν*, τὸ δὲ 262 τῆς ποινικῆς δικονομίας ὁρίζει ὅτι τὰ ποινικὰ συμβούλια δύνανται νὰ ἀποφανθῶσιν ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνῃ κατηγορία, *ὅταν τὸ γεγονὸς δὲν ἐμπεριέχῃ ἀξιόποινον πρᾶξιν*.

Ἐπειδή, διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 82 βουλεύματός του, τὸ συμβούλιον τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, ἐν ταῖς αἰτιολογίαις αὐτοῦ, ῥητῶς παραδέχεται ὡς ἀποδεδειγμένον ἐκ τῆς ἀνακρίσεως, ὅτι οἱ τότε κατηγορούμενοι καὶ νῦν ἐναγόμενοι ἐπροβλήθησαν κατά τε τοῦ ἐνάγοντος καὶ ἄλλων, καὶ ἐτραυμάτισαν αὐτόν, πρὸς ἰδίαν ἑαυτῶν ἄμυναν, κατ' αὐτοῦ καὶ τῶν λοιπῶν, ὡς προσβαλόντων αὐτοὺς διὰ τῆς βίας, ἐνόπλως, καὶ δι' ἀπειλῶν ἐμπρησμοῦ, καὶ ὅτι, ἂν ὑπερέβησαν τὰ ὅρια τῆς ἀμύνης, τοῦτο προῆλθεν ἀπὸ τὸ αἰφνίδιον καὶ τὸν ὑπερβολικὸν φόβον, καὶ ἐπὶ τῷ γεγονότι τούτῳ καὶ τῷ ἐξ αὐτοῦ προκύπτοντι νομίμῳ συμπεράσματι τοῦ ἀτιμωρήτου τῆς πράξεως, στηριζόμενον τὸ συμβούλιον, ἐν τῷ διατακτικῷ, ἀποφαίνεται, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνῃ κατηγορία ὅτι οἱ ἐναγόμενοι τὴν 25 Ἰουλίου 1847, διὰ πυροβόλου ὅπλου, ἐτραυμάτισαν τὸν ἐνάγοντα νοσήσαντα καὶ καταστάντα ἀνίκανον πρὸς ἐργασίαν πλέον τῶν τριῶν ἡμερῶν· ἑπομένως τὸ εἰρημένον *βούλευμα* ῥητῶς ἀποφασίζει τὸ γεγονὸς ἢ τὸ πραγματικὸν ζήτημα τῆς ἐν πλήρει καὶ νομίμῳ ἀμύνῃ ἐνεργείας τῆς πράξεως τοῦ πυροβολισμοῦ καὶ τοῦ τραυματισμοῦ πραγματικὸν ζήτημα, ὅπερ εἶναι, ὡς ἐρρέθη, κοινὸν καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν δίκην, ὡς ἤθελε θεωρεῖσθαι ὅτι λύει αὐτὸ καὶ ἀπόφασις ἀθωωτικὴ πλημμελειοδικείου περιέχουσα τοιαύτην ἀπηρτισμένην αἰτιολογίαν, ἢ τοῦ κακουργιοδικείου, στηριζομένη εἰς ἐτυμηγορίαν ἐνόρκων περιέχουσαν αὐτὴν τὴν δήλωσιν, τὴν χρησιμεύουσαν ὡς αἰτιολογίαν τῆς ἀθωώσεως (Mangin §§ 433, 438. [illegible] § 63 ἐδ. τέταρτον).

Ἐπειδή, διὰ νὰ περιέχῃ τελεσιδικίαν ποινικὴ ἀπόφασις (τουτέστιν ὡς πρὸς ποινικὴν δίκην), ἀπαιτεῖται τὸ νὰ ἦναι ἡ ἀπόφα-

εις αὐτὴ οὐχὶ προσωρινή, ἀλλ' ἀμετάκλητος, (Mangin 392) ἐν δὲ, κατὰ τὴν γαλλικὴν δικονομίαν, τὰ βουλεύματα τὰ διατάττοντα, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀφορμὴ πρὸς κατηγορίαν (il n' y a pas lieu à suivre) εἶναι προσωρινά, δυνάμει τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 246 αὐτῆς, κατὰ τὸ ὁποῖον, ὁσάκις ἐξεδόθη βούλευμα τοιοῦτον οὐχὶ μόνον ἕνεκα μὴ ἀποχρωσῶν ἐνδείξεων, ἀλλὰ καὶ ἕνεκα παντελοῦς ἐλλείψεως ἐνδείξεων, δύναται πάλιν νὰ ἀναγεννηθῇ ἡ καταδίωξις, ἅμα ἀναφανῶσιν εἰς τὸ ἑξῆς ἐνδείξεις, μὴ ὑπάρχουσαι πρότερον (Mangin § 386 389) καὶ ἐξαίρεσις μόνον ὑπάρχει ὅταν τὸ βούλευμα στηρίζηται εἰς νόμιμον καὶ οὐχὶ πραγματικὸν λόγον, ἤγουν εἰς παραδοχὴν ἐνστάσεως ἐξαλειφούσης τὴν ποινήν, ὡς εἶναι ἡ τῆς παραγραφῆς, τῆς ἀμνηστείας καὶ τῆς τελεσιδικίας, (Mangin § 390), καὶ ἐπομένως, ὡς μεταχειτά, τὰ ἄνω ειρημένα βουλεύματα δὲν ἐπιφέρουσι ποινικὴν τελεσιδικίαν κατὰ τὴν γαλλικὴν νομοθεσίαν, κατὰ τὴν ἡμετέραν ὅμως δικονομίαν προσωρινὰ καὶ μετακλητέα βουλεύματα δὲν εἶναι εἰμὴ τὰ ῥητῶς ὡς τοιαῦτα ὁριζόμενα διὰ τῶν ἄρθρων 251 § 2, 3, 4 καὶ 253, ἤγουν τὰ ὁποῖα πρὸς καιρὸν παύουν τὴν καταδίωξιν, ἢ διατάττουν περαιτέρω ἀνάκρισιν, ἢ ἁπλῶς παραπέμπουν εἰς τὸ ἀκροατήριον ποινικοῦ δικαστηρίου τὴν ὑπόθεσιν διὰ νὰ δικασθῇ αὐτόθι ὁλοσχερῶς καὶ ὁριστικῶς, ἀλλὰ τὰ ἐκδιδόμενα κατὰ τὰ ἄρθρα 251 § 1 καὶ 252, τουτέστι τὰ ὁρίζοντα ὅτι *δὲν πρέπει νὰ γίνῃ κατηγορία διότι ὑπάρχουν λόγοι ἀναιροῦντες τὴν ποινήν, ἢ δὲν ὑπάρχουν παντάπασιν ἐνδείξεις, κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἢ τὸ γεγονὸς δὲν περιέχει ἀξιόποινον πρᾶξιν* ἢ διότι παρεγράφη, εἶναι πρόδηλως ἀμετάκλητα, ἤγουν τελεσίδικα, ὡς τὰ ἀνωτέρω κατ' ἐξαίρεσιν ἐπὶ τῶν νομικῶν ἐνστάσεων ἐκδιδόμενα ἐν τῇ γαλλικῇ νομοθεσίᾳ, διότι οὐδὲν δικαστήριον δύναται νὰ ἐπανέλθῃ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος. Ὁ δὲ ἐπιτυχὼν ὑπὲρ ἑαυτοῦ τοιοῦτον βούλευμα, ὅπερ ἰσοδυναμεῖ μὲ ἀπόφασιν (ἄρθρ. 249), ἔχει κεκτημένον δικαίωμα ἐπὶ τῶν δι' αὐτοῦ ἀποφασισθέντων, ἐνώπιον παντὸς ποινικοῦ δικαστηρίου, καὶ ἐπομένως, κατ' ἀνάγκην, καὶ ἐνώπιον πολιτικοῦ, δυνάμει τῆς ῥητῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 12 τῆς πολιτ. δικονομίας ὡς πρὸς τὸ κοινόν, δηλαδή, ἐν τῷ πολιτικῷ, προκαταρκτικὸν πραγματικὸν ζήτημα, τὸ ὁποῖον τυχὸν ἁρμοδίως ἐλύθη, ὡς ἤθελεν ἔχει τοιοῦτον δυνάμει ἀθωωτικῆς ἀποφάσεως τῶν πλημμελειοδικῶν ἢ καὶ τῶν κακουργιοδικῶν ἔτι, ἐὰν ἡ τελευταία στηρίζηται εἰς ἐτυμηγορίαν ῥητῶς λύουσαν πραγματικὸν προκαταρκτικὸν ζήτημα, καὶ χρησιμεύουσαν ὡς ἐκπεφρασμένη αἰτιολογία τῆς ἀθωώσεως, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη (Φεδερ § 62 ἐδ. τε-

[illegible] ἢ περὶ τῆς ποινῆς, εἴτε περὶ ἐπιδικάσεως πολιτικῆς ὑποχρεώσεως ἢ μή.

Ἐπειδὴ τὰ ἄρθρα 252 καὶ 262 τῆς πολιτ. δικονομίας συνδυαζόμενα μὲ τὰ ἄρθρα 100 καὶ 104 τοῦ ποινικοῦ νόμου, διδοῦν ῥητῶς εἰς τὰ ποινικὰ συμβούλια τῶν ἐφετείων τὴν ἁρμοδιότητα νὰ ἀποφασίζωσι τὰ εἰρημένα ζητήματα, ἤγουν τὸ ὅτι ἡ πρᾶξις ἐπετελέσθη ἐν καταστάσει ἀμύνης, καὶ ἑπομένως εἶναι ποινικῶς ἀνεύθυνος, διότι τὸ ἄρθρον 100 τοῦ ποινικοῦ νόμου ὁρίζει ὅτι ἡ κατὰ τὴν ἄμυναν γενομένη βία ἢ καὶ ἡ ἀναίρεσις τοῦ προσβαλόντος εἶναι ἀκαταλόγιστος, τουτέστι ὅτι τὰ ἐγκλήματα ταῦτα δὲν περιέχουν ἀξιόποινον πρᾶξιν, τὸ δὲ 262 τῆς ποινικῆς δικονομίας ὁρίζει ὅτι τὰ ποινικὰ συμβούλια δύνανται νὰ ἀποφανθῶσιν ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνῃ κατηγορία, ὅταν τὸ γεγονὸς δὲν ἐμπεριέχῃ ἀξιόποινον πρᾶξιν.

Ἐπειδή, διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 82 βουλεύματός του, τὸ συμβούλιον τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, ἐν ταῖς αἰτιολογίαις αὐτοῦ, ῥητῶς παραδέχεται ὡς ἀποδεδειγμένον ἐκ τῆς ἀνακρίσεως, ὅτι οἱ τότε κατηγορούμενοι καὶ νῦν ἐναγόμενοι ἐπροσβλήθησαν κατά τε τοῦ ἐνάγοντος καὶ ἄλλων, καὶ ἐτραυμάτισαν αὐτόν, πρὸς ἄμυναν ἑαυτῶν ἀμυνόμενοι κατ' αὐτοῦ καὶ τῶν λοιπῶν, ὡς προσβαλόντων αὐτοὺς διὰ τῆς βίας ἐνόπλως, καὶ δι' ἀπειλῶν ἐμπρησμοῦ, καὶ ὅτι, ἂν ὑπερέβησαν τὰ ὅρια τῆς ἀμύνης, τοῦτο προῆλθεν ἀπὸ τὸ αἰφνίδιον καὶ τὸν ὑπερβολικὸν φόβον, καὶ ἐπὶ τῷ γεγονότι τούτῳ καὶ τῷ ἐξ αὐτοῦ προκύπτοντι νομίμῳ συμπεράσματι τοῦ ἀτιμωρήτου τῆς πράξεως, στηριζόμενον τὸ συμβούλιον, ἐν τῷ διατακτικῷ, ἀποφαίνεται, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνῃ κατηγορία ὅτι οἱ ἐναγόμενοι τὴν 25 Ἰουλίου 1847, διὰ πυροβόλου ὅπλου, ἐτραυμάτισαν τὸν ἐνάγοντα νοσήσαντα καὶ καταστάντα ἀνίκανον πρὸς ἐργασίαν πλέον τῶν τριῶν ἡμερῶν· ἑπομένως τὸ εἰρημένον *βούλευμα* ῥητῶς ἀποφασίζει τὸ γεγονὸς ἢ τὸ πραγματικὸν ζήτημα τῆς ἐν πλήρει καὶ νομίμῳ ἀμύνῃ ἐνεργείας τῆς πράξεως τοῦ πυροβολισμοῦ καὶ τοῦ τραυματισμοῦ πραγματικὸν ζήτημα, ὅπερ εἶναι, ὡς ἐρρέθη, κοινὸν καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν δίκην, ὡς ἤθελε θεωρεῖσθαι ὅτι λύει αὐτὸ καὶ ἀπόφασις ἀθωωτικὴ πλημμελειοδικείου περιέχουσα ταύτην [illegible] αἰτιολογίαν, ἢ τοῦ κακουργιοδικείου, στηριζομένη εἰς ἐτυμηγορίαν ἐνόρκων περιέχουσαν αὐτὴν τὴν δήλωσιν, τὴν χρησιμεύουσαν ὡς αἰτιολογίαν τῆς ἀθωώσεως (Mangin §§ 433, 435. [illegible] § 63 ἐδ. τέταρτον).

Ἐπειδή, διὰ νὰ περιέχῃ τελεσιδικίαν ποινικὴ ἀπόφασις (τουτέστιν ὡς πρὸς ποινικὴν δίκην), ἀπαιτεῖται τὸ νὰ ἦναι ἡ ἀπόφα-

σις αὕτη οὐχὶ προσωρινή, ἀλλ' ἀμετάκλητος, (Mangin 392)· ἐν δὲ, κατὰ τὴν γαλλικὴν δικονομίαν, τὰ βουλεύματα τὰ διατάττοντα, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀφορμὴ πρὸς κατηγορίαν (il n' y a pas lieu à suivre) εἶναι προσωρινὰ, δυνάμει τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 246 αὐτῆς, κατὰ τὸ ὁποῖον, ὁσάκις ἐξεδόθη βούλευμα τοιοῦτον οὐχὶ μόνον ἕνεκα μὴ ἀποχρωσῶν ἐνδείξεων, ἀλλὰ καὶ ἕνεκα παντελοῦς ἐλλείψεως ἐνδείξεων, δύναται πάλιν νὰ ἀναγεννηθῇ ἡ καταδίωξις, ἅμα ἀναφανῶσιν εἰς τὸ ἑξῆς ἐνδείξεις, μὴ ὑπάρχουσαι πρότερον (Mangin § 386 389) καὶ ἐξαίρεσις μόνον ὑπάρχει ὅταν τὸ βούλευμα στηρίζηται εἰς νόμιμον καὶ οὐχὶ πραγματικὸν λόγον, ἤγουν εἰς παραδοχὴν ἐνστάσεως ἐξαλειφούσης τὴν ποινὴν, ὡς εἶναι ἡ τῆς παραγραφῆς, τῆς ἀμνηστείας καὶ τῆς τελεσιδικίας, (Mangin § 390), καὶ ἑπομένως, ὡς μετακλητὰ, τὰ ἄνω εἰρημένα βουλεύματα δὲν ἐπιφέρουσι ποινικὴν τελεσιδικίαν κατὰ τὴν γαλλικὴν νομοθεσίαν, κατὰ τὴν ἡμετέραν ὅμως δικονομίαν προσωρινὰ καὶ μετακλητέα βουλεύματα δὲν εἶναι εἰμὴ τὰ ῥητῶς ὡς τοιαῦτα ὁριζόμενα διὰ τῶν ἄρθρων 251 § 2, 3, 4 καὶ 253, ἤγουν τὰ ὁποῖα πρὸς καιρὸν παύουσι τὴν καταδίωξιν, ἢ διατάττουν περαιτέρω ἀνάκρισιν, ἢ ἁπλῶς παραπέμπουν εἰς τὸ ἀκροατήριον ποινικοῦ δικαστηρίου τὴν ὑπόθεσιν διὰ νὰ δικασθῇ αὐτόθι ὁλοσχερῶς καὶ ὁριστικῶς, ἀλλὰ τὰ ἐκδιδόμενα κατὰ τὰ ἄρθρα 251 § 1 καὶ 252, τουτέστι τὰ ὁρίζοντα *ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνῃ κατηγορία διότι ὑπάρχουν λόγοι ἀναιροῦντες τὴν ποινὴν, ἢ δὲν ὑπάρχουν παντάπασιν ἐνδείξεις κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἢ τὸ γεγονὸς δὲν ἐμπεριέχει ἀξιόποινον πρᾶξιν ἢ διότι παρεγράφη*, εἶναι προδήλως ἀμετάκλητα, ἤγουν τελεσίδικα, ὡς τὰ ἀνωτέρω κατ' ἐξαίρεσιν ἐπὶ τῶν νομικῶν ἐνστάσεων ἐκδιδόμενα ἐν τῇ γαλλικῇ νομοθεσίᾳ, διότι οὐδὲν δικαστήριον δύναται νὰ ἐπανέλθῃ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος. Ὁ δὲ ἐπιτυχὼν ὑπὲρ ἑαυτοῦ τοιοῦτον βούλευμα, ὅπερ ἰσοδυναμεῖ μὲ ἀπόφασιν (ἄρθ. 249), ἔχει κεκτημένον δικαίωμα ἐπὶ τῶν δι' αὐτοῦ ἀποφασισθέντων, ἐνώπιον παντὸς ποινικοῦ δικαστηρίου, καὶ ἑπομένως, κατ' ἀνάγκην, καὶ ἐνώπιον πολιτικοῦ, δυνάμει τῆς ῥητῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 12 τῆς πολιτ. δικονομίας ὡς πρὸς τὸ κοινὸν, δηλαδὴ, ἐν τῷ πολιτικῷ, προκαταρκτικὸν πραγματικὸν ζήτημα, τὸ ὁποῖον τυχὸν ἁρμοδίως ἐλύθη, ὡς ἤθελεν ἔχει τοιοῦτον δυνάμει ἀθωωτικῆς ἀποφάσεως τῶν πλημμελειοδικῶν ἢ καὶ τῶν κακουργιοδικῶν ἔτι, ἐὰν ἡ τελευταία στηρίζηται εἰς ἐτυμηγορίαν ῥητῶς λύουσαν πραγματικὸν προκαταρκτικὸν ζήτημα, καὶ χρησιμεύουσαν ὡς ἐκπεφρασμένη αἰτιολογία τῆς ἀθωώσεως, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη (Φεδερ § 62 ἐδ. τῆς

λευτ.). Τοιαύτης δὲ οὔσης τῆς ῥητῆς, σαφοῦς, εἰδικῆς καὶ ἐξαιρετικῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 12 τῆς πολιτ. δικονομίας, ὡς πρὸς τὰ καταρκτικὰ ζητήματα, δὲν δύνανται πλέον νὰ ἐφαρμοσθῶσιν ἐπ' αὐτῶν οἱ γενικοὶ περὶ τελεσιδικίας ὁρισμοὶ τοῦ ἄρθρου 274 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, τουτέστι οἱ τοῦ αὐτοῦ γεγονότος, τοῦ αὐτοῦ δικαίου, τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου, καὶ τῶν αὐτῶν διαδίκων ὁρισμοί, ἐφαρμοζόμενοι μόνον εἰς πολιτικὰς ἐκδικασθείσας ἅπαξ ὑποθέσεις.

Ἐπειδή, ἕνεκα τῶν νομίμων τούτων λόγων, θεωρεῖται ὡς ἀμεταχλήτως δεδικασμένον δι' ἀποφάσεως ἁρμοδίου ποινικοῦ δικαστηρίου, ἤγουν διὰ τοῦ εἰρημένου βουλεύματος, τὸ ζήτημα ὅτι τὸν προκείμενον τραυματισμὸν ἐπήνεγκον οἱ ἐναγόμενοι κατὰ τοῦ ἐνάγοντος ἐν καταστάσει νομίμου καὶ πλήρους ἀμύνης, ζήτημα προκαταρκτικὸν καὶ ἀναγκαῖον καὶ διὰ τὴν προκειμένην πολιτικὴν ἀγωγήν, καὶ δὲν ἐναπολείπεται εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον εἰ μὴ νὰ ἐξάξῃ, ἐξ αὐτοῦ ἐντὸς τῆς σφαίρας τῆς ἰδίας ἁρμοδιότητός του, τὰ νόμιμα συμπεράσματα ἢ τὰς νομίμους συνεπείας τὰς σχετικὰς ὡς πρὸς τὴν ἀπόφασιν τῆς προκειμένης περὶ ἀποζημιώσεως πολιτικῆς αἰτήσεως. Τὸ δὲ ἄρθρον 12 τῆς ποινικῆς δικονομίας, εἰς τὸ ὁποῖον στηρίζεται ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις, ἐφαρμόζεται κατὰ τοῦτο μόνον, ὅτι ἡ ἀθωωτικὴ ἢ καταδικαστικὴ ἀπόφασις *δὲν ἐμποδίζει τὴν εἰσαγωγὴν* τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, καθόσον δύναται αὕτη νὰ ὑποστηριχθῇ πολλάκις δι' ἄλλων λόγων ἀνεξαρτήτων ἀπὸ τὰ παρὰ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου ἀποφασισθέντα ζητήματα, καί τοι ὁριστικῶς παραδεχόμενα ἄνευ νέας συζητήσεως παρὰ τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου, ὡς παραδείγματος χάριν ὅταν, ἐπὶ τῆς πολιτικῆς δίκης, ὁ ἐνάγων ἀπαιτῇ ἀπὸ τὸν ἐναγόμενον τὰ κλαπέντα πράγματά του ὑπὸ τούτου κατεχόμενα, διότι τότε ἀδιάφορον εἶναι πολιτικῶς, ἐὰν δὲν ἐβεβαιώθη ποινικῶς ἡ κλοπή, ἤγουν, ὅτι ὁ ἐναγόμενος δὲν ἔλαβεν ἐν γνώσει εἰς τὴν κατοχήν του αὐτογνωμόνως, καὶ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ἔχοντος δικαίωμα, τὸ πρᾶγμα τούτου, καὶ ἀρκεῖ νὰ ἀποδείξῃ ὁ ἐνάγων τὴν ἰδίαν κυριότητα ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου, τὸ ὁποῖον κατέχει ὁ ἐναγόμενος ἄνευ δικαιώματος· ἄλλως δὲ ἤθελεν ἔχει τὸ πρᾶγμα ἂν ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ ἐσκόπει καὶ ἐζήτει, οὐχὶ τὰ κλαπέντα ἀντικείμενα μὴ ὑπάρχοντα τῷ ἐναγομένῳ κλέπτῃ, ἀλλ' ἀποζημίωσιν ἕνεκα τοῦ ἀδικήματος τῆς κλοπῆς. Εἰς τὴν ἐκδίκασιν ὅμως τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς παρεμβάλλεται ἀναγκαίως καὶ ἐξαιρετικῶς ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 12 τῆς πολιτ. δικονομίας, ὡς πρὸς τὰ ποινικῶς ἀποφασισθέντα τυχὸν προκαταρκτικὰ κοινὰ ζη-

τήματα, ὅταν ἦναι ἀναγκαία πρὸς ἔκδοσιν τῆς πολιτικῆς ἀποφάσεως.

Ἐπειδὴ, ὡς προελέχθη ἐν τῇ ἀνωτέρω τετάρτῃ αἰτιολογίᾳ, ἡ πρὸς ἰδίαν ἄμυναν (ὅταν, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, δὲν προτείνηται ἰσχυρισμὸς ὅτι παρὰ τοῦ ὑπερασπισθέντος προεκλήθη αὕτη ὑπαιτίως πῶς, τουτέστι διὰ τρόπου ἐπιδάλλοντος εἰς αὐτὸν εὐθύνην τινα) προξενεθεῖσα εἰς τὸν προσβολέα πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς βίας βλάβη, οὖσα ὑπὸ τοῦ φυσικοῦ καὶ τοῦ θετικοῦ δικαίου συγκεχωρημένη καὶ ἀποτελοῦσα πρᾶξιν δικαιωματικὴν, καθίσταται ἀνεύθυνος καὶ ἐπομένως δὲν παράγει ἐνοχὴν πρὸς ἀποζημίωσιν (**Mangin § 433. Cassation 19 δεκ. 1817**), ὁ δὲ παθὼν προσβολεὺς ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὑποστὰς ζημίαν ἐξ ἰδίου ἁμαρτήματος, δὲν θεωρεῖται κατὰ νόμον ὡς ζημιωθείς· **§ 29** Ἀρμεν. Κανόνες **b. 203** Πανδεκ **50, 17**)· ὅθεν ἡ προκειμένη ἀγωγὴ τοῦ Ι., μὴ στηριζομένη εἰς νόμιμον δικαίωμα αὐτοῦ καὶ εἰς ἐνοχὴν τῶν ἐναγομένων, εἶναι ἀνυπόστατος, καὶ ὡς τοιαύτη ἔπρεπεν, ἄνευ περαιτέρω ἀποδείξεως, ν' ἀποῤῥιφθῇ παρὰ τοῦ πρωτοδικείου, ὡς ἀπεῤῥίφθη μὲν, διὰ τῆς κατ' ἐρήμην ἀποφάσεως τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν ὑπ' ἀριθ. **351**, καθ' ἧς ἡ προκειμένη ἀνακοπὴ τοῦ Γ., ἀλλ' ἐσφαλμένως μόνον διὰ τοῦ διατακτικοῦ τῆς εἰρημένης ἀποφάσεως ἀπεῤῥίφθη ὡς δῆθεν *ἀπαράδεκτος*, ἐνῷ ἔπρεπε νὰ ἀποῤῥιφθῇ ὡς *ἀνυπόστατος* κατὰ τὰ ἀνωτέρω. — Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν **13686** τοῦ **1856**.— Ἴδε Εὐρ. τόμ. **2** σελ. **205**.

ΠΡΟΔΟΣΙΑ. Ἴδε τὴν λέξιν Συνθῆκαι, ἔνθα ἡ **82** τοῦ **1854** ποιν. Ἀρ. Πάγου ἀπόφασις.

ΠΡΟΕΔΡΟΙ.

1. Πρβλ. Φέλερ § 14. Οἰκ. § 18. Carr. cons. 6, 425. Ἴδε καὶ τοὺς συγγραφεῖς, εἰς οὓς ὁ Κ. Οἰκ (αὐτ.) παραπέμπει.

2. Ἡ ταχύτης καὶ ἑνότης ἐν ταῖς ἐργασίαις τῶν πολυμελῶν δικαστηρίων ἀναγκαῖον κατέστησε τὸν διορισμὸν προέδρου μεταξὺ τῶν δικαστῶν. Ὁ πρόεδρος ἐκτὸς τῆς δικαστικῆς ἰδιότητος, καθ' ἣν εἶναι ἴσος τοῖς λοιποῖς δικασταῖς (1), ἔχει καὶ ἰδίαν ἐξουσίαν, μάλιστα δὲ ὁ τῶν πρωτοδικῶν. Ἡ ἐξουσία δὲ αὕτη εἶναι

α) διευθύνσεως. Ὁ πρόεδρος διευθύνει τοῦ δικαστηρίου τὰς ἐργασίας, ἤγουν ὁρίζει τὴν δικάσιμον τῶν ὑποθέσεων ἡμέραν (2) διευθύνει τὰς συνεδριάσεις, δημοσίας ἢ ἐν συμβουλίῳ· ἐπὶ ἀκροατηρίου δὲ διατάσσει τὸν κλητῆρα τὴν ἐκφώνησιν τῶν συζητητέων ὑποθέσεων· ἐξετάζει τοὺς διαδίκους καὶ τοὺς μάρτυρας καὶ ἀποφαίνεται τῆς συζητήσεως τὴν περάτωσιν· τέλος δὲ δημοσιεύει τὴν ἀπόφασιν (3). Προσέτι ὁ πρόεδρος συγκαλεῖ εἰς σύσκεψιν τὸ δικαστήριον, διανέμει τὴν ἐργασίαν καὶ διορίζει τὸν εἰσηγητὴν, ὁσάκις μετὰ τὴν ἐπὶ ἀκροατηρίου συζήτησιν ἀναβληθῇ ἡ ἀπόφασις εἰς περαιτέρω διάσκεψιν (4).

β) ἐπιτηρήσεως. Ὁ πρόεδρος παντὸς δικαστηρίου ἔχει δικαίωμα νὰ ὑπομιμνήσκῃ μὲν τοὺς δικαστὰς περὶ τῆς ἀπρεπείας τῶν πράξεων αὐτῶν, νὰ ἐπιπλήττῃ δὲ τοὺς δικηγόρους, γραμματεῖς, κλητῆρας καὶ γραφεῖς, ὁ πρόεδρος δὲ τῶν πρωτοδικῶν καὶ τοὺς συμβολαιογράφους (5).

---

(1) primus inter pares. Heffter Inst. σελ. 58. Φεδ. 38.

(2) ἄρ. 576 πολ.

(3) Όργ. 83 πολ. δικ. 164.

(4) Όργ. 81, 82, 84 πολ. δικον. 581 ἐδ. 3. Κατὰ τὰς διασκέψεις τοῦ δικαστηρίου ὁ πρόεδρος ἐρωτᾷ τοὺς δικαστὰς περὶ τῆς γνώμης αὐτῶν· συλλέγει τὰς ψήφους ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ καὶ προχωρῶν ἀπὸ τοῦ νεωτέρου εἰς τὸν ἀρχαιότερον· αὐτὸς δὲ ψηφοφορεῖ τελευταῖος (Όργ. 85) ἵνα μὴ προκαταλαμβάνῃ διὰ τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ὑπεροχῆς τὴν γνώμην τῶν νεωτέρων και μᾶλλον συνεσταλμένων. Boncenne Théorie de la procédure ect. II, 397. — Ὁ πρόεδρος δύναται να διορθωσῃ το παρα τοῦ εἰσηγητοῦ συνταχθὲν σχέδιον τῆς ἀποφάσεως; ὄχι· διότι ἡ ἀπόφασις εἶναι τοῦ ὅλου δικαστηρίου ἔργον. Schlink I, 50.

(5) Όργ. 89, art 49 de la loi du 20 avril 1810, les presidents . . . . avertiront d'ofice ou sur la réquisition du ministère puplic, tout juge qui compromettra la dignité de son caractère. Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ δικαίωμα

γ') ἐπιστασίας. Ὁ πρόεδρος τῶν πρωτοδικῶν μονογραφεῖ καὶ βιβλία καὶ εὑρετήρια (6) τινῶν δημοσίων προσώπων (7) καὶ ἐπικυροῖ κατὰ τινας περιπτώσεις τὴν γνησιότητα τῆς ὑπογραφῆς ἑτέρων (8).

δ') *δικαιοδοσίας*. Ἡ κυριωτέρα τοῦ προέδρου, μάλιστα τῶν πρωτοδικῶν, ἐξουσία εἶναι ἡ περὶ τὴν δικαιοδοσίαν. Ὁ πρόεδρος τῶν πρωτοδικῶν *δικάζει προσωρινῶς* τὰς ἐν τῷ 634 ἄρθρ. πολ. διαλαμβανομένας ὑποθέσεις (9), προσέτι *κηρύττει ἐκτελεστὰς* τὰς ἀποφάσεις τῶν διαιτητῶν, τῶν πραγματογνωμόνων εἰς τὰς περὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ σχεδίου τῶν πόλεων ἀποζημιώσεις, τῶν [illegible] ἐπὶ τῶν δικαστηρίων καὶ τοὺς περὶ τὴν κατάταξιν τῶν δανειστῶν πίνακας (10). Παντὸς δὲ δικαστηρίου ὁ πρόεδρος κηρύττει εἰσπράξιμα τὰ δικαιώματα τινῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων (11), δικάζει τὰς ἔριδας περὶ τῆς εἰς τὸ πινάκιον ἐγγραφῆς τῶν ὑποθέσεων, καὶ συντέμνει τὰς προθεσμίας τῆς εἰς τὸ ἀκροατήριον εἰσαγωγῆς αὐτῶν (12).

§ 3. Διάφορα ζητήματα ἀναγόμενα εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ

τοῦ προέδρου τοῦ γράφειν συντόμους [illegible] Ὀργ. 283 καὶ art. 80 du décret du 18 août 1810.

(6) Ἡ θεώρησις γίνεται διὰ μονογραφήσεως καὶ [illegible] τοῦ βιβλίου. Ἴδε Ὀργ. 87 κτλ. 419 καὶ art. 46 du décret du 14 juin 1813 ὡς πρὸς τὰ εὑρετήρια τῶν συμβολαιογράφων — Τὸ αὐτὸ πράττει ὡς πρὸς τὰ [illegible] βιβλία τοῦ ἐμποροδικείου ὁ πρόεδρος. πολ. 616.

(7) Ἴδε πολ. 408 § 2, 3 ἄρθρ. 11 τοῦ περὶ ληξιαρχ. βιβλίων Γαλ. νόμ. ἄρθρ. 41, 45.

(8) Ἴδε Ὀργ. 88, 199 art. 58 de la loi du 25 ventose an XI sur le notariat — Προσέτι συγχωρεῖ τὴν ἔκδοσιν ἀντιγράφων ἢ ἀπογράφων κατὰ τὰς περιπτώσεις μὴ προβλεπομένας ῥητῶς ὑπὸ τοῦ νόμου. Πολ. 846, 498 ἐδ. 2, 495 παλίνδικον. 844, 854.

(9) Τὰ περὶ τούτου ἐξηγηθήσονται πληρέστερον κατωτέρω ἐν τῷ οἰκείῳ μέρει.

(10) Περὶ πάντων τούτων ἴδε ἄρθ. 118 πολ. ἄρθ. 27 τοῦ περὶ προσθήκης εἰς τὸ σχέδ. Ἀθηνῶν διατ., ἄρθ. 859 § 4, 945 994 πολ. — Προσέτι ὁ πρόεδρος τῶν πρωτοδικῶν κηρύττει ἐκτελεστὰς τὰς ἀποφάσεις τῆς Μικτῆς ἐπιτροπῆς (ἄρθ. 4 τοῦ περὶ Μ. Ε. νόμου τῆς 27 αὐγ. 1838), τοὺς ἐνώπιον αὐτῆς γενομένους συμβιβασμοὺς (ἄρθ. 10 τοῦ περὶ συστάσεως Μ. Ε. διατ. τῆς 26 ἰουνίου 1836) ὡς καὶ τοὺς ἐνώπιον συμβιβαστοῦ (πολ. 126), τέλος κατὰ τὰς λογοδοσίας [illegible] ὡς λογισθέντα (πολ. 700 ἐδ. 2).

(11) Ἴδε Ὀργ. 242 243 συνδ. Ὀργ. 248.

(12) Ἴδε πολ. 570 ἐδ. 2, 732, 735 ἐδ. 2, 759 ἐδ. 3, 770 ἐδ. 2, 594 ἐδ. 3 καὶ 621.

προέδρου, ὡς καὶ εἰς τὴν ἐνώπιον αὐτοῦ διαδικασίαν, βλ. εἰς Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 775—792 (1).

§ 4. Ὁ πρόεδρος τῶν πρωτοδικῶν δύναται νὰ διατάξῃ τὴν ἀνάκλησιν τῆς πράξεως, δι' ἧς ἀνέστειλε πλειστηριασμόν τινα; ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 12 935.

§ 5. Ὁ πρόεδρος τῶν ἐμποροδικῶν δύναται νὰ περιάψῃ τὸν τύπον τῆς ἐκτελέσεως εἰς τὰς μεταξὺ συνεταίρων ἐμπόρων ἐκδιδο-

---

(1) Ἐπὶ τοῦ ζητήμ. περὶ οὗ ὁ αὐτ. § 2, ἴδε καὶ ἀπόφ. 11875 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν, ἀλλ' ὁ Ἀρ. Πάγος ἀπέφηνε καὶ αὖθις, ὅτι κατὰ τὰ ἄρθρα 540, 621 ἐπ. τῆς πολ. δικονομίας, ὁ πρόεδρος (*) δύναται, πειθόμενος περὶ τοῦ κινδύνου ἐκ τῆς ἀναβολῆς, νὰ κηρύξῃ ὑπόθεσίν τινα κατεπείγουσαν καὶ νὰ συντέμῃ τὴν πρὸς ἀπάντησιν προθεσμίαν· κατὰ δὲ τῆς ἀποφάσεως ταύτης δὲν συγχωρεῖται οὔτε ἀνακοπή, οὔτε ἔφεσις. Τούτου δὲ γενομένου, πρὸ τῆς ἐπιδόσεως μάλιστα τῆς ἀγωγῆς, ἡ ὑπόθεσις ὑπάγεται εἰς τὴν συνοπτικὴν διαδικασίαν. 618 § 1 πολ. δικ.— Ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 10 τοῦ 1855.

(*) Ὁ πρόεδρος τῶν πρωτοδικῶν εἶναι ὁ μόνος ἁρμόδιος νὰ ἐκτιμήσῃ τοὺς λόγους, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἷς τῶν διαδίκων στηρίζει τὴν περὶ βραχυπροθέσμου κλήσεως αἴτησίν του (ἄρθρ. 621 πολ. δικον.) ἑπομένως τὸ δικαστήριον δὲν δύναται, ἀφοῦ κατὰ συνέπειαν τῆς πράξεως τοῦ προέδρου, ἐπροηγήθη βραχυπρόθεσμος κλῆσις, ν' ἀκυρώσῃ αὐτὴν διὰ τὸν λόγον ὅτι δὲν ἦτο περίπτωσις βραχυπροθέσμου κλήσεως. Ἀπ. ἐφ. Παρ. Αὐγούστου 1837.

Κατὰ τῆς πράξεως τοῦ προέδρου, δι' ἧς διατάττει οὕτως βραχυπρόθεσμον, κλῆσιν δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἀντίῤῥησις ἐνώπιον ὁλοκλήρου τοῦ δικαστηρίου. Ἐφ. Ναυπλ. 27 τοῦ 1837.

Ὁ πρόεδρος τῶν πρωτοδικῶν ἔχει προαιρετικὴν ἐξουσίαν διὰ νὰ συντέμῃ τὴν προθεσμίαν τῆς κλήσεως.

Ἀλλ' ἐὰν ὁ κλητευόμενος, χωρὶς νὰ προηγηθῇ ἀπόπειρα συμβιβασμοῦ, ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ ἀγωγὴ δὲν ἦτον ἐξ ἐκείνων, αἵτινες ἐξαιροῦνται τῆς διατυπώσεως ταύτης, τὸ δικαστήριον δὲν ἐμπορεῖ ν' ἀρνηθῇ τοῦ νὰ δικάσῃ ἐπὶ τῆς ἐνστάσεως ταύτης, ἐφ' ἧς ὁ πρόεδρος δὲν ἐδύνατο ν' ἀποφασίσῃ. Ἀκυρ. γαλ 20 μαΐου 1840 πρωτ. de la Seine 5 ἰαν. 1841.

Τὸ δικαστήριον τῶν πρωτοδικῶν δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπικρίνῃ καὶ μεταῤῥυθμίσῃ τοῦ προέδρου τὴν ἀπόφασιν, δι' ἧς συνεχώρησεν εἰς τὸν ἐνάγοντα νὰ κλητεύσῃ τὸν ἀντίδικόν του βραχυπροθέσμως, διὰ λόγους κατεπείγοντας, καὶ ἀπήλλαξεν αὐτὸν προσέτι διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους τοῦ νὰ ἀποπειραθῇ συμβιβασμόν. Ἐφ. παρ. 24 φεβρ. 1841.

μένας διαιτητικὰς ἀποφάσεις. ἐφ. Ναυπλ. 20 καὶ 190 τοῦ 1836 (σελ. 209 νομ.).

§ 6. Τὸ ἄρθρον 51 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου θεωρεῖται κατηργημένον ἀπὸ τὸ ἄρθρ. 108 τῆς πολ. δικονομίας καὶ μόνος ὁ πρόεδρος τῶν πρωτοδικῶν δύναται νὰ περιάψῃ τὸν τύπον τῆς ἐκτελέσεως εἰς τὰς μεταξὺ συνεταίρων ἐμπόρων ἐκδιδομένας διαιτητικὰς ἀποφάσεις. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 97 τοῦ 1837 καὶ 210 τοῦ 1838.

§ 7. Τὸ ἄρθρ. 108 τῆς πολ. δικονομίας δὲν κατήργησε τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 51 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου· ἑπομένως ὁ πρόεδρος τῶν ἐμποροδικῶν εἶναι ἁρμόδιος νὰ περιάψῃ τὸν τύπον τῆς ἐκτελέσεως εἰς τὰς μεταξὺ συνεταίρων ἐμπόρων ἐκδιδομένας διαιτητικὰς ἀποφάσεις. Ἐφ. Ναυπλ. 48 καὶ 42 τοῦ 1838.

§ 8. Ὁ πρόεδρος τῶν πρωτοδικῶν ἔχει ἁρμοδιότητα νὰ ἐκδώσῃ μόνος του ἀπόφασιν περὶ προφυλακτικῶν μέτρων εἰς λίαν κατεπειγούσας ὑποθέσεις, ἡ δὲ ἀπόφασίς του, κατὰ τὸ 638 ἄρθρ. τῆς πολιτ. δικονομίας, δὲν ὑπόκειται οὔτε εἰς ἀνακοπὴν, οὔτε εἰς ἔφεσιν. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 263 τοῦ 1839.

§ 9. Αἱ περὶ προσωρινῶν μέτρων ἀποφάσεις τῶν προέδρων μένουν τελεσίδικοι, ἂν δὲν εἰσαχθῶσι τὰ παρ᾽ αὐτοῦ προσωρινῶς διαταχθέντα μέτρα εἰς τὸ ἀκροατήριον τῶν πρωτοδικῶν, τὸ μόνον ἁρμόδιον τοῦ ἐκδικάζειν τὰς τοιαύτας ἔριδας καὶ δυνάμενον νὰ μεταρρυθμίσῃ τὰς τοιαύτας πράξεις κατὰ τὴν ἔννοιαν τῶν ἄρθρ. 638, 1060, 1063 καὶ 1068 τῆς πολ. δικον.

§ 10. Ὅταν ὁ πρόεδρος, μὴ τολμῶν ν᾽ ἀποφασίσῃ, παραπέμψῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἁρμοδίως αὐτὸ ἐπιλαμβάνεται, καὶ δὲν ἀπαιτεῖται δικόγραφον ἀνακοπῆς ἄλλο, ἐκτὸς τῆς πρὸς τὸν πρόεδρον αἰτήσεως, διὰ ν᾽ ἀποφασίσῃ τὰς ἔριδας. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 343 τοῦ 1840.

§ 11. Οἱ συμβιβασμοὶ, οἵτινες συνετάχθησαν πρὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς νῦν ἰσχυούσης δικονομίας, ἂν καὶ ἤθελον συνάδει μὲ τοὺς τότε τύπους, εἶναι ὅμως τυχὸν ἀσύμφωνοι μὲ τὰς παρὰ τῆς εἰρημένης δικονομίας ἤδη ὡρισμένας διατυπώσεις, δύνανται νὰ ἔχωσιν οἰκεῖον κῦρος, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἐξ ἐκείνων, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ πρόεδρος ἔχει νόμιμον ἐξουσίαν νὰ περιάψῃ τύπον ἐκτελέσεως, ὥστε νὰ ἦναι ἀμέσως ἐκτελεστός. Ἐφ. Ναυπλ. 28 φεβρ. 1841.

§ 12. Τὰ ἐφετεῖα εἶναι ἁρμόδια διὰ νὰ μεταρρυθμίσουν τὴν τοῦ προέδρου τῶν πρωτοδικῶν διάταξιν, διὰ τῆς ὁποίας οὗτος, ἀφοῦ διὰ προλαβούσης ἄλλης διατάξεώς του, ἔδωκεν ἄδειαν κατασχέσεως ὑπό τινα, διαφύλαξιν περὶ τῆς ἀδείας ταύτης, μ᾽ ὅλον τοῦτο, γενομένης πρὸς αὐτὸν αἰτήσεως παρὰ τοῦ κατηγορηθέντος,

[illegible] ὅτι δὲν δύναται ἐπὶ τοῦ προκειμένου, νὰ λάβῃ χώραν ἐπὶ ἀναφορᾷ αἴτησις. Droit. ἀριθ. 219 τοῦ 1843.

§. 13. Αἱ περὶ συντηρητικῶν μέτρων πράξεις τῶν προέδρων ἐκτελοῦνται ἀμέσως καὶ δὲν ὑπόκεινται οὔτε εἰς ἀνακοπὴν, οὔτε εἰς ἔφεσιν.

Ἐὰν ὅμως διὰ τῆς ἐκτελέσεως τῆς τοιαύτης ἀποφάσεως προσεβλήθησαν δικαιώματα τρίτων, ἢ ἐὰν κατά τινα τρόπον ἀπεπλανήθη ἢ ἦναι ἀνίσχυρον τὸ ληφθὲν μέτρον, δύνανται οἱ τρίτοι τῶν ὁποίων τὰ δικαιώματα προσεβλήθησαν, νὰ προσφύγωσιν εἰς τὰ δικαστήρια, καὶ νὰ ζητήσουν ἀπὸ αὐτὰ τὴν νόμιμον ἐπανόρθωσιν ἢ [illegible] καὶ ἐὰν τυχὸν ἡ ἐκτελεσθεῖσα ἀπόφασις τοῦ προέδρου ἐγένετο καθ' ὑπέρβασιν τῆς ἐξουσίας του, καὶ τοῦτο ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν γνῶσιν τῶν δικαστηρίων, ἑπομένως ἐὰν, συνεπείᾳ τῆς ῥητῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 626 ἐδ. τελευταῖον καὶ 1039 τῆς πολιτ. δικονομίας, ἀντὶ νὰ διαταχθῇ καὶ ἐνεργηθῇ κατάσχεσις εἰς χεῖρας τρίτου, τὸ κατασχεθὲν ἀφῃρέθη ἀπὸ τὰς χεῖρας τούτου, καὶ οὗτος ἐστερήθη τὴν διακατοχήν του, ἐφ' ᾗ διατείνεται καὶ δηλόνει ὅτι ἀνήκει εἰς ἄλλον, δύναται οὗτος νὰ προσφύγῃ εἰς τὸ δικαστήριον καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν διατήρησιν μόνης τῆς διακατοχῆς τοῦ κατασχεθέντος, καὶ δὲν εἶναι ὑπόχρεως νὰ κινήσῃ διεκδικητικὴν ἀγωγήν. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 245 τοῦ 1845.

§. 14. Αἱ ἐπ' ἀναφορᾷ ἀποφάσεις τοῦ προέδρου, ἐκδιδόμεναι εἰς περιπτώσεις κατεπειγούσας, δὲν ἐξακολουθοῦν ἰσχύουσαι μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς στιγμιαίας ἀνάγκης, καθ' ἣν ἐξεδόθησαν, καὶ ἑπομένως τὸ ἀποτέλεσμά των δὲν ἔχει χαρακτῆρα ὁριστικότητος.

§. 15. Ὁ πρόεδρος εἶναι ἀναρμόδιος νὰ ἐκδώσῃ ἐπὶ τῆς κυρίας αἰτήσεως ἀποφάσεις κατὰ τὴν παρασωρευθ. νὰ κηρύξῃ τὰς αἰτήσεις τῶν διαδίκων βασίμους ἢ ἀβασίμους, νὰ φέρῃ ἐνὶ λόγῳ κατὰ τὰς ἐκτάσεις τοῦ νόμου, βλάβην εἰς τὴν κυρίαν δίκην, ὅθεν εἶναι ἀναρμόδιος:

Νὰ κρίνῃ περὶ τῆς ἰσχύος ἑνὸς δικαιογράφου (Pau. 5. ἰαν. 1837).

β'). Νὰ διατάξῃ διὰ πραγματογνωμόνων, δοκιμασίαν, καὶ κατὰ γενικὸν κανόνα νὰ ἐκδώσῃ οἱανδήποτε περὶ ἀποδείξεως ἀπόφασιν, καθ' ὅσον ἤθελε προδικάσει τὴν οὐσίαν. (Bourges 7. απρ. 1832).

γ') Νὰ καταδικάσῃ διάδικόν τινα εἰς τὰ ἔξοδα, ὡς καὶ εἰς ἐκεῖνα τῆς ἐπ' ἀναφορᾷ ἐνώπιόν του δίκης. (Bourges 30 αὐγ. 1831 καὶ 24 ἰουλ. 1832). Δύναται ὅμως νὰ ἀποφασίσῃ περὶ τῆς ἐκτελέσεως καὶ [illegible] εἰς τὰ ἔξοδα ἀπαγγελθείσης παρ' αὐτοῦ τοῦ δικαστηρίου.

δ') Ἐν ἀποφάσει ἐπὶ αἰτήσεως περὶ ἀφέσεως μισθωμένου κτήματος, στηριζομένης εἰς ὑποτιθεμένην προφορικὴν μίσθωσιν, ὅταν ὁ κατέχων τὸ κτῆμα ἀρνῆται τὴν ὕπαρξιν αὐτῆς, λέγων ἑαυτὸν ἰδιοκτήτην. (Bruxelles 9 μαρτ. 1836).

§ 16. Εἶναι ἐπίσης βέβαιον ὅτι ὁ πρόεδρος δὲν δύναται, μήτε ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τροποποιήσῃ τὴν ἀπόφασιν ἢ τὸ δημόσιον ἔγγραφον κατὰ τὰ ἀποτελέσματά των, νὰ ὑποκαταστήσῃ τὴν θέλησίν του εἰς ἐκείνην τῶν δικαστῶν καὶ τῶν διαδίκων. Δὲν δύναται λοιπόν·

ά) Νὰ διατάξῃ, ὥστε ὁ διάδικος νὰ λάβῃ τὰς λαμπάδας (arrérages) τῆς ὀφειλομένης ἰσοβίου προσόδου, ἀλλαχοῦ παρὰ εἰς τὴν μόνιμον κατοικίαν του. (Rennes 12 ἰαν. 1810).

β') Νὰ ἐπιτάξῃ τὸν ἀγοραστὴν ἀκινήτου κτήματος ἐπιβεβαρυμένου μὲ αἴδιον πρόσοδον, νὰ καταβάλῃ τὸ κεφάλαιον τῆς προσόδου ταύτης, θεωρῶν αὐτὴν ὡς ἐξαλειφθεῖσαν (Paris 16 ἀπριλίου 1833). Ἄλλως τε ἡ ἐπιταγὴ αὕτη ἤθελεν εἶσθαι διττῶς ἄκυρος, ὡς βλάπτουσα τὴν κυρίαν δίκην.

γ') Νὰ διαγράψῃ τὴν προσωρινὴν ἐκτέλεσιν, τὴν ἀπαγγελθεῖσαν διὰ τῆς ἀποφάσεως, ἢ νὰ τὴν ἀναστείλῃ εἰς τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς αὕτη διετάχθη. (Paris 19 germin. an. XI 13 αὐγούστ. 1829).

δ') Νὰ ἀναστείλῃ τὸ ἀποτέλεσμα ἐγγράφου, καίτοι ὑπαρχούσης ἀνακοπῆς, ἤτοι τὰς διαταττομένας καταναγκάσεις ἀπὸ τὴν διάταξιν τῶν ἀμυντικῶν εἰσφορῶν δυνάμει τοῦ ἄρθρ. 239 τοῦ νόμ. τῆς 28 δεκεμ. 1816. Cass. 6 αὐγ. 1817 καὶ 3 ἰουν. 1833).

ε') Νὰ παραχωρήσῃ ἀόριστον καὶ ἀπόλυτον ἀναβολὴν τῆς ἐκτελέσεως εἴτε αποφάσεως εἴτε δημοσίου ἐγγράφου (Aix 5 δεκεμ. 1826. Agen. 18 ἰουλ. 1833).

ς') Νὰ δώσῃ προθεσμίαν, ἂν καὶ περιωρισμένην, πρὸς τὸν ὀφειλέτην περὶ τῆς πληρωμῆς τοῦ χρέους του, ἐνῷ ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις δὲν τῷ παρεχώρησε τοιαύτην χάριν.

§ 17. Ὁ πρόεδρος ὑπερβαίνει τὰ καθήκοντά του, ὁσάκις ὑποκαθιστῶν αὐτὸς ἑαυτὸν δίοδον εἰς τὴν τοῦ νόμου δεικνυομένην, ὑποβάλλει εἰς τὴν δικαιοδοσίαν του περιπτώσεις, τῶν ὁποίων τὴν ἐκδίκασιν ὁ νόμος ἀπεφάσισε εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, ἢ διὰ τὰς ὁποίας ὁ νόμος ὁρίζει εἰδικὴν δικαιοδοσίαν (Paris 28 ἰαν. 1833. Cass 6 αὐγ. 1817).

§ 18. Ὁ πρόεδρος δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διατάξῃ τὴν ἔξωσιν μισθωτοῦ τινός, ἂν τὸ περὶ ἐκμισθώσεως συμβόλαιον δὲν

Δεκτὴ ἡ ἀποφάσεως, διότι αὐτὸ προσαγωγικῶς εἶναι ἀναπό-
ριστον. (Paris 8 ἰουλ. 1809).

§ 19. Δὲν δύναται ὁ πρόεδρος νὰ ἄρῃ συντηρητικὴν κατάσχεσιν, τὴν ὁποίαν ἐσυγχώρησε νὰ ἐνεργήσουν, καθότι ἀπόκειται εἰς ἄλλο παρὰ τὸ δικαστήριον νὰ δικάσῃ ἐπὶ τοιαύτης αἰτήσεως.

§ 20. Δὲν εἶναι συγχωρημένον εἰς τὸν πρόεδρον νὰ διατάξῃ τὴν πώλησιν κινητῶν πτωχεύσαντός τινος, καθ' ἣν περίπτωσιν οἱ σύνδικοι, ἐντὸς [τῆς ὡρισ]μένης προθεσμίας δὲν ἤθελον ἐνεργήσει αὐτὴν τὴν πώλησιν· καθότι ὁ εἰσηγητὴς καὶ τὸ ἐμποροδικεῖον μόνον δύναται νὰ τοὺς ἐπιβάλλωσι τοῦτο. (Paris 25 μαρτ. 1830).

§ 21. Εἶναι ἁρμόδιος ὁ πρόεδρος νὰ διατάξῃ ὅλα τὰ συντηρητικὰ μέτρα, ἅτινα δὲν βλάπτουν οὐδὲν δικαίωμα· τουτέστι:

α') Νὰ διορίσῃ, ἐπὶ τῇ αἰτήσει ἑνὸς ἢ πλειόνων ἐχόντων συμφέρον διαδίκων, συμβολαιογράφον τινά.

β') Νὰ διορίσῃ δικαστικὸν μεσεγγυοῦχον.

γ') Νὰ διορίσῃ διαχειριστὴν ἐν περιπτώσει ἀποβιώσεως ἐπιστάτου τινος, ἐμπόρου κλ.

δ') Νὰ διορίσῃ ἀντιπρόσωπον διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς παρά τινος ἀποβιώσαντος κολλυβιστοῦ *ἐπιχειρισθείσας* ἐργασίας.

ε') Νὰ διορίσῃ διοικητὴν κληρονομίας.

ς') Νὰ διορίσῃ φύλακα διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐκκόμισιν κινητῶν ἐνῷ ἐνεργεῖται ἀνακλειστηριασμός. Paris 16 φεβρ. 1816.

ζ') Νὰ κάμῃ πάντα ἄλλον διορισμὸν τοῦ αὐτοῦ εἴδους, ἀλλὰ προσωρινῶς καὶ χωρὶς βλάβης τῶν δικαιωμάτων ὅλων τῶν διαφερομένων μερῶν.

§ 22. Ὅταν ὁ ἐνιστάμενος κατὰ τῆς ἐκτελέσεως διατείνηται, ὅτι τὸ ἔγγραφον ἢ ἡ ἀπόφασις, τῶν ὁποίων ἡ ἐκτέλεσις ἐπιδιώκεται ἐναντίον του, δὲν ὑπάρχει, ὁ πρόεδρος δύναται νὰ βεβαιώσῃ τὸ γεγονὸς αὐτὸ καί, κατὰ τὴν ἀπόδειξιν, ἥτις θέλει παρουσιασθῇ εἰς αὐτὸν ἢ μή, νὰ διατάξῃ τὴν ἐξακολούθησιν ἢ τὴν ἀναστολὴν τῶν καταδιώξεων.

Ἂν ὅμως ὁ διάδικος, συμφωνῇ μὲν ὅτι ἡ ἀπόφασις ἢ τὸ ἔγγραφον ὑπάρχει, ἀρνεῖται δὲ ὅτι ἡ πρᾶξις ἐξεδόθη, καὶ ὅτι τὸ δεύτερον εἶναι ὑποχρεωτικὸν ἐναντίον του, καὶ εἰς ταύτην τὴν περίπτωσιν εἶν' ἁρμόδιος ὁ πρόεδρος ὄχι ν' ἀποφασίσῃ τὸ ἀμφισβητούμενον κεφάλαιον καθ' ἑαυτό, καθότι αὐτὸ δύναται νὰ γίνῃ ἀντικείμενον συζητήσεως ἀλλοτρίας τῆς ἁρμοδιότητός του, ἀλλὰ νὰ παρατηρήσῃ ἐὰν τὸ γεγονὸς ἦναι ἀρκετὰ καλῶς ἀποδεδειγμένον, καὶ νὰ διατάξῃ τήν τε ἀναστολὴν τῶν καταδιώξεων, ἐπὶ τῷ τέ-

λει τοῦ ν' ἀπομακρυνθῇ ἀνεπανόρθωτος ζημία. (Caen 31 δεκεμ. 1829).

§ 23. Ἂν ὅμως ἡ ἀπόφασις ἐξεδόθη ἀναμφισβητήτως, ἀλλ' ὁ κατηγορούμενος διάδικος ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ ἀντίδικός του ἐπιτείνει τ' ἀποτελέσματά της καὶ μεταβάλλει τὸν χαρακτῆρά της διὰ τῆς ἐπισπευδομένης ἐκτελέσεως, ὁ πρόεδρος ἐπιλαμβάνεται προσωρινῶς, καὶ πρέπει νὰ ἑρμηνεύσῃ τὴν ἀπόφασιν, ὄχι διὰ νὰ ῥυθμίσῃ τὴν ἀπόφασιν, ὄχι διὰ νὰ ῥυθμίσῃ τ' ἀποτελέσματά της ὁριστικῶς, ἀλλὰ διὰ νὰ διατάξῃ, ἑωσότου συζητηθῇ ἡ οὐσία, τὴν ἐξακολούθησιν ἢ ἀναστολὴν τῶν καταδιώξεων. Τὴν αὐτὴν ἔχει ἐξουσίαν καὶ ὅταν πρόκηται περὶ τῆς ἐκτελέσεως δημοσίου ἐγγράφου.

§ 24. Ὁ πρόεδρος εἶν' ἀπολύτως ἀναρμόδιος ν' ἀποφανθῇ περὶ τῆς δοτέας ἐννοίας εἰς τὸ διατακτικὸν ἀποφάσεως, καὶ δὲν ἐπιτρέπεται εἰς αὐτὸν ν' ἀποφασίσῃ, εἰμὴ εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν δὲν ἀναφύεται οὐδεμία κατὰ τοῦτο ἀμφισβήτησις (Bourges 16 μαρτ. 1822).

§ 25. Ἐὰν ὁ καθ' οὗ ἡ ἐκτέλεσις ἰσχυρίζηται, ὅτι ἔκαμε κατὰ τοῦ καταδιώκοντος αἴτησιν περὶ ἐγγυήσεως, ἀγωγὴν περὶ ἀκυρώσεως τοῦ ἐγγράφου, ἀνακοπὴν κατὰ τῆς ἀποφάσεως ἐρήμην ἐκδοθείσης, καὶ τέλος πραγματικὰς προσφοράς, ὁ πρόεδρος δύναται καὶ ὀφείλει νὰ βεβαιωθῇ· α) ἂν αὐτὰ τὰ γεγονότα ὑπάρχωσι πραγματικῶς, καθότι ἁπλῆ πρότασις εἶναι ἀνεπαρκής, καθὼς καὶ παράπονον, τὸ ὁποῖον δὲν παρηκολούθησε κυρία αἴτησις (ἐφ. Αὐρηλίας 30 ἀπριλ. 1819)· β) ὀφείλει νὰ βεβαιωθῇ, ἂν τὸ προτεινόμενον μέσον ὑπερασπίσεως δύναται νὰ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς σπουδαίαν συζήτησιν, ἢ ἦναι ἐξ ἐκείνων τῶν στρεψοδικιῶν, τὰς ὁποίας ἐφευρίσκουν εὐχερῶς διὰ νὰ παρεμβάλουν πάντοτε προσκόμματα εἰς πᾶσαν ἐκτέλεσιν.

§ 26. Προσφοραὶ ὑφ' ὅρους καὶ ἀνακοπὴ ἄκυρος κατὰ τύπους, δὲν δύνανται νὰ ἐμποδίσωσι τὴν ἐξακολούθησιν τῶν καταδιώξεων, καὶ ὁ πρόεδρος ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀποφασίσῃ προσωρινῶς περὶ τῆς ἰσχύος τῶν δικαστικῶν πράξεων, αἵτινες παραλείπουσι τῆς ἀποφάσεως τὴν ἐκτέλεσιν. (Paris 12 δεκεμβρίου 1820 7 μαΐου 1827).

§ 27. Ἐὰν ὁ καταδιωκόμενος διάδικος διατείνηται ὅτι τὸ χρέος, περὶ τοῦ ὁποίου ἐπισπεύδεται ἡ ἐκτέλεσις, ἐξηλείφθη διὰ πληρωμῆς, συμψηφισμοῦ, ἀνανεώσεως, τῆς ὑπάρξεως ἀντεπιστολῶν, ὁ πρόεδρος δύναται, ἐν περιπτώσει κατεπειγούσης ἀνάγκης, νὰ ἐξετάσῃ τὸ ἰσχυρὸν τῶν πράξεων, ἐφ' ὧν στηρίζεται ὁ ἀναφερό-

λευτ.). Τοιαύτης δὲ οὔσης τῆς ῥητῆς, σαφοῦς, εἰδικῆς καὶ ἐξαιρετικῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 12 τῆς πολιτ. δικονομίας, ὡς πρὸς τὰ καταρκτικὰ ζητήματα, δὲν δύνανται πλέον νὰ ἐφαρμοσθῶσιν ἐπ' αὐτῶν οἱ γενικοὶ περὶ τελεσιδικίας ὁρισμοὶ τοῦ ἄρθρου 274 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, τουτέστι οἱ τοῦ αὐτοῦ γεγονότος, τοῦ αὐτοῦ δικαίου, τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου, καὶ τῶν αὐτῶν διαδίκων ὁρισμοί, ἐφαρμοζόμενοι μόνον εἰς πολιτικὰς ἐκδικασθείσας ἅπαξ ὑποθέσεις.

Ἐπειδή, ἕνεκα τῶν νομίμων τούτων λόγων, θεωρεῖται ὡς ἀμεταλλήτως δεδικασμένον δι' ἀποφάσεως ἁρμοδίου ποινικοῦ δικαστηρίου, ἤγουν διὰ τοῦ εἰρημένου βουλεύματος, τὸ ζήτημα ὅτι τὸν προκείμενον τραυματισμὸν ἐπήνεγκον οἱ ἐναγόμενοι κατὰ τοῦ ἐνάγοντος ἐν καταστάσει νομίμου καὶ πλήρους ἀμύνης, ζήτημα προκαταρκτικὸν καὶ ἀναγκαῖον καὶ διὰ τὴν προκειμένην πολιτικὴν ἀγωγήν, καὶ δὲν ἐναπολείπεται εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον εἰ μὴ νὰ ἐξάξῃ, ἐξ αὐτοῦ ἐντὸς τῆς σφαίρας τῆς ἰδίας ἁρμοδιότητός του, τὰ νόμιμα συμπεράσματα ἢ τὰς νομίμους συνεπείας τὰς σχετικὰς ὡς πρὸς τὴν ἀπόφασιν τῆς προκειμένης περὶ ἀποζημιώσεως πολιτικῆς αἰτήσεως. Τὸ δὲ ἄρθρον 12 τῆς ποινικῆς δικονομίας, εἰς τὸ ὁποῖον στηρίζεται ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις, ἐφαρμόζεται κατὰ τοῦτο μόνον, ὅτι ἡ ἀθωωτικὴ ἢ καταδικαστικὴ ἀπόφασις *δὲν ἐμποδίζει τὴν εἰσαγωγὴν* τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, καθόσον δύναται αὕτη νὰ ὑποστηριχθῇ πολλάκις δι' ἄλλων λόγων ἀνεξαρτήτων ἀπὸ τὰ παρὰ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου ἀποφασισθέντα ζητήματα, καί τοι ὁριστικῶς παραδεχόμενα ἄνευ νέας συζητήσεως παρὰ τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου, ὡς παραδείγματος χάριν ὅταν, ἐπὶ τῆς πολιτικῆς δίκης, ὁ ἐνάγων ἀπαιτῇ ἀπὸ τὸν ἐναγόμενον τὰ κλαπέντα πράγματά του ὑπὸ τούτου κατεχόμενα, διότι τότε ἀδιάφορον εἶναι πολιτικῶς, ἐὰν δὲν ἐβεβαιώθη ποινικῶς ἡ κλοπή, ἤγουν, ὅτι ὁ ἐναγόμενος δὲν ἔλαβεν ἐν γνώσει εἰς τὴν κατοχήν του αὐτογνωμόνως, καὶ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ἔχοντος δικαίωμα, τὸ πρᾶγμα τούτου, καὶ ἀρκεῖ νὰ ἀποδείξῃ ὁ ἐνάγων τὴν ἰδίαν κυριότητα ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου, τὸ ὁποῖον κατέχει ὁ ἐναγόμενος ἄνευ δικαιώματος· ἄλλως δὲ ἤθελεν ἔχει τὸ πρᾶγμα ἂν ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ ἐσκόπει καὶ ἐζήτει, οὐχὶ τὰ κλαπέντα ἀντικείμενα μὴ ὑπάρχοντα τῷ ἐναγομένῳ κλέπτῃ, ἀλλ' ἀποζημίωσιν ἕνεκα τοῦ ἀδικήματος τῆς κλοπῆς. Εἰς τὴν ἐκδίκασιν ὅμως τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς παρεμβάλλεται ἀναγκαίως καὶ ἐξαιρετικῶς ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 12 τῆς πολιτ. δικονομίας, ὡς πρὸς τὰ ποινικῶς ἀποφασισθέντα τυχὸν προκαταρκτικὰ κοινὰ ζη-

τήματα, ὅταν ἦναι ἀναγκαία πρὸς ἔκδοσιν τῆς πολιτικῆς ἀποφάσεως.

Ἐπειδὴ, ὡς προελέχθη ἐν τῇ ἀνωτέρω τετάρτῃ αἰτιολογίᾳ, ἡ πρὸς ἰδίαν ἄμυναν (ὅταν, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, δὲν προτείνηται ἰσχυρισμὸς ὅτι παρὰ τοῦ ὑπερασπισθέντος προεκλήθη αὕτη ὑπαιτίως πῶς, τουτέστι διὰ τρόπου ἐπιβάλλοντος εἰς αὐτὸν εὐθύνην τινα) προξενεθεῖσα εἰς τὸν προσβολέα πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς βίας βλάβη, οὖσα ὑπὸ τοῦ φυσικοῦ καὶ τοῦ θετικοῦ δικαίου συγκεχωρημένη καὶ ἀποτελοῦσα πρᾶξιν δικαιωματικὴν, καθίσταται ἀνεύθυνος καὶ ἐπομένως δὲν παράγει ἐνοχὴν πρὸς ἀποζημίωσιν (Mangin § 433. Cassation 19 δεκ. 1817), ὁ δὲ παθὼν προσβολεὺς ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὑποστὰς ζημίαν ἐξ ἰδίου ἁμαρτήματος, δὲν θεωρεῖται κατὰ νόμον ὡς ζημιωθείς· § 29 Ἀρμεν. Κανόνες b. 203 Πανδεκ 50, 17)· ὅθεν ἡ προκειμένη ἀγωγὴ τοῦ Ι., μὴ στηριζομένη εἰς νόμιμον δικαίωμα αὐτοῦ καὶ εἰς ἐνοχὴν τῶν ἐναγομένων, εἶναι ἀνυπόστατος, καὶ ὡς τοιαύτη ἔπρεπεν, ἄνευ περαιτέρω ἀποδείξεως, ν' ἀποῤῥιφθῇ παρὰ τοῦ πρωτοδικείου, ὡς ἀπεῤῥίφθη μὲν, διὰ τῆς κατ' ἐρήμην ἀποφάσεως τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν ὑπ' ἀριθ. 351, καθ' ἧς ἡ προκειμένη ἀνακοπὴ τοῦ Γ., ἀλλ' ἐσφαλμένως μόνον διὰ τοῦ διατακτικοῦ τῆς εἰρημένης ἀποφάσεως ἀπεῤῥίφθη ὡς δῆθεν *ἀπαράδεκτος*, ἐνῷ ἔπρεπε νὰ ἀποῤῥιφθῇ ὡς *ἀνυπόστατος* κατὰ τὰ ἀνωτέρω. — Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 13686 τοῦ 1856.— Ἴδε Εὐρ. τόμ. 2 σελ. 205.

ΠΡΟΔΟΣΙΑ. Ἴδε τὴν λέξιν Συνθῆκαι, ἔνθα ἡ 82 τοῦ 1854 ποιν. Ἀρ. Πάγου ἀπόφασις.

λευτ.). Τοιαύτης δὲ οὔσης τῆς ῥητῆς,σαφοῦς, εἰδικῆς καὶ ἐξαιρετικῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 12 τῆς πολιτ. δικονομίας, ὡς πρὸς τὰ καταρκτικὰ ζητήματα, δὲν δύνανται πλέον νὰ ἐφαρμοσθῶσιν ἐπ' αὐτῶν οἱ γενικοὶ περὶ τελεσιδικίας ὁρισμοὶ τοῦ ἄρθρου 274 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, τουτέστι οἱ τοῦ αὐτοῦ γεγονότος, τοῦ αὐτοῦ δικαίου, τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου, καὶ τῶν αὐτῶν διαδίκων ὁρισμοί, ἐφαρμοζόμενοι μόνον εἰς πολιτικὰς ἐκδικασθείσας ἅπαξ ὑποθέσεις.

Ἐπειδή, ἕνεκα τῶν νομίμων τούτων λόγων, θεωρεῖται ὡς ἀμετακλήτως δεδικασμένον δι' ἀποφάσεως ἁρμοδίου ποινικοῦ δικαστηρίου, ἤγουν διὰ τοῦ εἰρημένου βουλεύματος, τὸ ζήτημα ὅτι τὸν προκείμενον τραυματισμὸν ἐπήνεγκον οἱ ἐναγόμενοι κατὰ τοῦ ἐνάγοντος ἐν καταστάσει νομίμου καὶ πλήρους ἀμύνης, ζήτημα προκαταρκτικὸν καὶ ἀναγκαῖον καὶ διὰ τὴν προκειμένην πολιτικὴν ἀγωγήν, καὶ δὲν ἐναπολείπεται εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον εἰ μὴ νὰ ἐξάξῃ, ἐξ αὐτοῦ ἐντὸς τῆς σφαίρας τῆς ἰδίας ἁρμοδιότητός του, τὰ νόμιμα συμπεράσματα ἢ τὰς νομίμους συνεπείας τὰς σχετικὰς ὡς πρὸς τὴν ἀπόφασιν τῆς προκειμένης περὶ ἀποζημιώσεως πολιτικῆς αἰτήσεως. Τὸ δὲ ἄρθρον 12 τῆς ποινικῆς δικονομίας, εἰς τὸ ὁποῖον στηρίζεται ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις, ἐφαρμόζεται κατὰ τοῦτο μόνον, ὅτι ἡ ἀθωωτικὴ ἢ καταδικαστικὴ ἀπόφασις *δὲν ἐμποδίζει τὴν εἰσαγωγὴν* τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, καθόσον δύναται αὕτη νὰ ὑποστηριχθῇ πολλάκις δι' ἄλλων λόγων ἀνεξαρτήτων ἀπὸ τὰ παρὰ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου ἀποφασισθέντα ζητήματα, καί τοι ὁριστικῶς παραδεχόμενα ἄνευ νέας συζητήσεως παρὰ τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου, ὡς παραδείγματος χάριν ὅταν, ἐπὶ τῆς πολιτικῆς δίκης, ὁ ἐνάγων ἀπαιτῇ ἀπὸ τὸν ἐναγόμενον τὰ κλαπέντα πράγματά του ὑπὸ τούτου κατεχόμενα, διότι τότε ἀδιάφορον εἶναι πολιτικῶς, ἐὰν δὲν ἐβεβαιώθη ποινικῶς ἡ κλοπή, ἤγουν, ὅτι ὁ ἐναγόμενος δὲν ἔλαβεν ἐν γνώσει εἰς τὴν κατοχήν του αὐτογνωμόνως, καὶ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ἔχοντος δικαίωμα, τὸ πρᾶγμα τούτου, καὶ ἀρκεῖ νὰ ἀποδείξῃ ὁ ἐνάγων τὴν ἰδίαν κυριότητα ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου, τὸ ὁποῖον κατέχει ὁ ἐναγόμενος ἄνευ δικαιώματος· ἄλλως δὲ ἤθελεν ἔχει τὸ πρᾶγμα ἂν ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ ἐσκόπει καὶ ἐζήτει, οὐχὶ τὰ κλαπέντα ἀντικείμενα μὴ ὑπάρχοντα τῷ ἐναγομένῳ κλέπτῃ, ἀλλ' ἀποζημίωσιν ἕνεκα τοῦ ἀδικήματος τῆς κλοπῆς. Εἰς τὴν ἐκδίκασιν ὅμως τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς παρεμβάλλεται ἀναγκαίως καὶ ἐξαιρετικῶς ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 12 τῆς πολιτ. δικονομίας, ὡς πρὸς τὰ ποινικῶς ἀποφασισθέντα τυχὸν προκαταρκτικὰ κοινὰ ζη-

τήματα, ὅταν ἦναι ἀναγκαία πρὸς ἔκδοσιν τῆς πολιτικῆς ἀποφάσεως.

Ἐπειδή, ὡς προελέχθη ἐν τῇ ἀνωτέρω τετάρτῃ αἰτιολογίᾳ, ἡ πρὸς ἰδίαν ἄμυναν (ὅταν, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, δὲν προτείνηται ἰσχυρισμὸς ὅτι παρὰ τοῦ ὑπερασπισθέντος προεκλήθη αὕτη ὑπαιτίως πῶς, τουτέστι διὰ τρόπου ἐπιβάλλοντος εἰς αὐτὸν εὐθύνην τινα) προξενεθεῖσα εἰς τὸν προσβολέα πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς βίας βλάβη, οὖσα ὑπὸ τοῦ φυσικοῦ καὶ τοῦ θετικοῦ δικαίου συγκεχωρημένη καὶ ἀποτελοῦσα πρᾶξιν δικαιωματικήν, καθίσταται ἀνεύθυνος καὶ ἑπομένως δὲν παράγει ἐνοχὴν πρὸς ἀποζημίωσιν (Mangin § 433. Cassation 19 δεκ. 1817), ὁ δὲ παθὼν προσβολεὺς ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὑποστὰς ζημίαν ἐξ ἰδίου ἁμαρτήματος, δὲν θεωρεῖται κατὰ νόμον ὡς ζημιωθείς· § 29 Ἁρμεν. Κανόνες h. 203 Πανδεκ 50, 17)· ὅθεν ἡ προκειμένη ἀγωγὴ τοῦ Ι., μὴ στηριζομένη εἰς νόμιμον δικαίωμα αὐτοῦ καὶ εἰς ἐνοχὴν τῶν ἐναγομένων, εἶναι ἀνυπόστατος, καὶ ὡς τοιαύτη ἔπρεπεν, ἄνευ περαιτέρω ἀποδείξεως, ν' ἀποῤῥιφθῇ παρὰ τοῦ πρωτοδικείου, ὡς ἀπεῤῥίφθη μέν, διὰ τῆς κατ' ἐρήμην ἀποφάσεως τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν ὑπ' ἀριθ. 351, καθ' ἧς ἡ προκειμένη ἀνακοπὴ τοῦ Γ., ἀλλ' ἐσφαλμένως μόνον διὰ τοῦ διατακτικοῦ τῆς εἰρημένης ἀποφάσεως ἀπεῤῥίφθη ὡς δῆθεν *απαράδεκτος*, ἐνῷ ἔπρεπε νὰ ἀποῤῥιφθῇ ὡς *ἀνυπόστατος* κατὰ τὰ ἀνωτέρω. — Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 13686 τοῦ 1856.— Ἴδε Εὐρ. τόμ. 2 σελ. 205.

ΠΡΟΔΟΣΙΑ. Ἴδε τὴν λέξιν Συνθῆκαι, ἔνθα ἡ 82 τοῦ 1854 κοιν. Ἀρ. Πάγου ἀπόφασις.

λευτ.). Τοιαύτης δὲ οὔσης τῆς ῥητῆς, σαφοῦς, εἰδικῆς καὶ ἐξαιρετικῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 12 τῆς πολιτ. δικονομίας, ὡς πρὸς τὰ καταρκτικὰ ζητήματα, δὲν δύνανται πλέον νὰ ἐφαρμοσθῶσιν ἐπ' αὐτῶν οἱ γενικοὶ περὶ τελεσιδικίας ὁρισμοὶ τοῦ ἄρθρου 274 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, τουτέστι οἱ τοῦ αὐτοῦ γεγονότος, τοῦ αὐτοῦ δικαίου, τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου, καὶ τῶν αὐτῶν διαδίκων ὁρισμοί, ἐφαρμοζόμενοι μόνον εἰς πολιτικὰς ἐκδικασθείσας ἅπαξ ὑποθέσεις.

Ἐπειδή, ἕνεκα τῶν νομίμων τούτων λόγων, θεωρεῖται ὡς ἀμεταχλήτως δεδικασμένον δι' ἀποφάσεως ἁρμοδίου ποινικοῦ δικαστηρίου, ἤγουν διὰ τοῦ εἰρημένου βουλεύματος, τὸ ζήτημα ὅτι τὸν προκείμενον τραυματισμὸν ἐπήνεγκον οἱ ἐναγόμενοι κατὰ τοῦ ἐνάγοντος ἐν καταστάσει νομίμου καὶ πλήρους ἀμύνης, ζήτημα προκαταρκτικὸν καὶ ἀναγκαῖον καὶ διὰ τὴν προκειμένην πολιτικὴν ἀγωγήν, καὶ δὲν ἐναπολείπεται εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον εἰ μὴ νὰ ἐξάξῃ, ἐξ αὐτοῦ ἐντὸς τῆς σφαίρας τῆς ἰδίας ἁρμοδιότητός του, τὰ νόμιμα συμπεράσματα ἢ τὰς νομίμους συνεπείας τὰς σχετικὰς ὡς πρὸς τὴν ἀπόφασιν τῆς προκειμένης περὶ ἀποζημιώσεως πολιτικῆς αἰτήσεως. Τὸ δὲ ἄρθρον 12 τῆς ποινικῆς δικονομίας, εἰς τὸ ὁποῖον στηρίζεται ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις, ἐφαρμόζεται κατὰ τοῦτο μόνον, ὅτι ἡ ἀθωωτικὴ ἢ καταδικαστικὴ ἀπόφασις *δὲν ἐμποδίζει τὴν εἰσαγωγὴν* τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, καθόσον δύναται αὕτη νὰ ὑποστηριχθῇ πολλάκις δι' ἄλλων λόγων ἀνεξαρτήτων ἀπὸ τὰ παρὰ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου ἀποφασισθέντα ζητήματα, καί τοι ὁριστικῶς παραδεχόμενα ἄνευ νέας συζητήσεως παρὰ τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου, ὡς παραδείγματος χάριν ὅταν, ἐπὶ τῆς πολιτικῆς δίκης, ὁ ἐνάγων ἀπαιτῇ ἀπὸ τὸν ἐναγόμενον τὰ κλαπέντα πράγματά του ὑπὸ τούτου κατεχόμενα, διότι τότε ἀδιάφορον εἶναι πολιτικῶς, ἐὰν δὲν ἐβεβαιώθη ποινικῶς ἡ κλοπή, ἤγουν, ὅτι ὁ ἐναγόμενος δὲν ἔλαβεν ἐν γνώσει εἰς τὴν κατοχήν του αὐτογνωμόνως, καὶ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ἔχοντος δικαίωμα, τὸ πρᾶγμα τούτου, καὶ ἀρκεῖ νὰ ἀποδείξῃ ὁ ἐνάγων τὴν ἰδίαν κυριότητα ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου, τὸ ὁποῖον κατέχει ὁ ἐναγόμενος ἄνευ δικαιώματος· ἄλλως δὲ ἤθελεν ἔχει τὸ πρᾶγμα ἂν ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ ἐσκόπει καὶ ἐζήτει, οὐχὶ τὰ κλαπέντα ἀντικείμενα μὴ ὑπάρχοντα τῷ ἐναγομένῳ κλέπτῃ, ἀλλ' ἀποζημίωσιν ἕνεκα τοῦ ἀδικήματος τῆς κλοπῆς. Εἰς τὴν ἐκδίκασιν ὅμως τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς παρεμβάλλεται ἀναγκαίως καὶ ἐξαιρετικῶς ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 12 τῆς πολιτ. δικονομίας, ὡς πρὸς τὰ ποινικῶς ἀποφασισθέντα τυχὸν προκαταρκτικὰ κοινὰ ζη-

τήματα, ὅταν ἦναι ἀναγκαία πρὸς ἔκδοσιν τῆς πολιτικῆς ἀποφάσεως.

Ἐπειδὴ, ὡς προελέχθη ἐν τῇ ἀνωτέρῳ τετάρτῃ αἰτιολογίᾳ, ἡ πρὸς ἰδίαν ἄμυναν (ὅταν, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, δὲν προτείνηται ἰσχυρισμὸς ὅτι παρὰ τοῦ ὑπερασπισθέντος προεκλήθη αὕτη ὑπαιτίως πῶς, τουτέστι διὰ τρόπου ἐπιβάλλοντος εἰς αὐτὸν εὐθύνην τινα) προξενεθεῖσα εἰς τὸν προσβολέα πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς βίας βλάβη, οὖσα ὑπὸ τοῦ φυσικοῦ καὶ τοῦ θετικοῦ δικαίου συγκεχωρημένη καὶ ἀποτελοῦσα πρᾶξιν δικαιωματικὴν, καθίσταται ἀνεύθυνος καὶ ἐπομένως δὲν παράγει ἐνοχὴν πρὸς ἀποζημίωσιν (Mangin § 433. Cassation 19 δεκ. 1817), ὁ δὲ παθὼν προσβολεὺς ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὑποστὰς ζημίαν ἐξ ἰδίου ἁμαρτήματος, δὲν θεωρεῖται κατὰ νόμον ὡς ζημιωθεὶς· § 29 Ἀρμεν. Κανόνες h. 203 Πανδεκ. 50, 17)· ὅθεν ἡ προκειμένη ἀγωγὴ τοῦ Ι., μὴ στηριζομένη εἰς νόμιμον δικαίωμα αὐτοῦ καὶ εἰς ἐνοχὴν τῶν ἐναγομένων, εἶναι ἀνυπόστατος, καὶ ὡς τοιαύτη ἔπρεπεν, ἄνευ περαιτέρω ἀποδείξεως, ν' ἀποῤῥιφθῇ παρὰ τοῦ πρωτοδικείου, ὡς ἀπεῤῥίφθη μὲν, διὰ τῆς κατ' ἐρήμην ἀποφάσεως τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν ὑπ' ἀριθ. 351, καθ' ἧς ἡ προκειμένη ἀνακοπὴ τοῦ Γ., ἀλλ' ἐσφαλμένως μόνον διὰ τοῦ διατακτικοῦ τῆς εἰρημένης ἀποφάσεως ἀπεῤῥίφθη ὡς δῆθεν *απαράδεκτος*, ἐνῷ ἔπρεπε νὰ ἀποῤῥιφθῇ ὡς *ἀνυπόστατος* κατὰ τὰ ἀνωτέρω. — Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 13686 τοῦ 1856.— Ἴδε Εὐρ. τόμ. 2 σελ. 205.

ΠΡΟΔΟΣΙΑ. Ἴδε τὴν λέξιν Συνθῆκαι, ἔνθα ἡ 82 τοῦ 1854 κοιν. Ἀρ. Πάγου ἀπόφασις.

ΠΡΟΕΔΡΟΙ.

1. Πρλ. Φέδερ § 14. Οἰκ. § 18. Carr. cons. 6, 425. Ἴδε καὶ τοὺς συγγραφεῖς, εἰς οὓς ὁ Κ. Οἰκ. (αὐτ.) παραπέμπει.

2. Ἡ ταχύτης καὶ ἑνότης ἐν ταῖς ἐργασίαις τῶν πολυμελῶν δικαστηρίων ἀναγκαῖον κατέστησε τὸν διορισμὸν προέδρου μεταξὺ τῶν δικαστῶν. Ὁ πρόεδρος ἐκτὸς τῆς δικαστικῆς ἰδιότητος, καθ' ἣν εἶναι ἴσος τοῖς λοιποῖς δικασταῖς (1), ἔχει καὶ ἰδίαν ἐξουσίαν, μάλιστα δὲ ὁ τῶν πρωτοδικῶν. Ἡ ἐξουσία δὲ αὕτη εἶναι

α) διευθύνσεως. Ὁ πρόεδρος διευθύνει τοῦ δικαστηρίου τὰς ἐργασίας, ἤτοι ὁρίζει τὴν δικάσιμον τῶν ὑποθέσεων ἡμέραν (2), διευθύνει τὰς συνεδριάσεις, δημοσίας ἢ ἐν συμβουλίῳ· ἐπὶ ἀκροατηρίου δὲ διατάσσει τὸν κλητῆρα τὴν ἐκφώνησιν τῶν συζητητέων ὑποθέσεων, ἐξετάζει τοὺς διαδίκους καὶ τοὺς μάρτυρας καὶ ἀποφαίνεται τῆς συζητήσεως τὴν περάτωσιν· τέλος δὲ δημοσιεύει τὴν ἀπόφασιν (3). Προσέτι ὁ πρόεδρος συγκαλεῖ εἰς σύσκεψιν τὸ δικαστήριον, διανέμει τὴν ἐργασίαν καὶ διορίζει τὸν εἰσηγητὴν, ὁσάκις μετὰ τὴν ἐπὶ ἀκροατηρίου συζήτησιν ἀναβληθῇ ἡ ἀπόφασις εἰς περαιτέρω διάσκεψιν (4).

β) ἐπιτηρήσεως. Ὁ πρόεδρος παντὸς δικαστηρίου ἔχει δικαίωμα νὰ ὑπομιμνήσκῃ μὲν τοὺς δικαστὰς περὶ τῆς ἀπρεπείας τῶν πράξεων αὐτῶν, νὰ ἐπιπλήττῃ δὲ τοὺς δικηγόρους, γραμματεῖς, κλητῆρας καὶ γραφεῖς, ὁ πρόεδρος δὲ τῶν πρωτοδικῶν καὶ τοὺς συμβολαιογράφους (5).

---

(1) primus inter pares. Heffter Inst. σελ. 58. Φεδ. 38.

(2) ἄρ. 576 πολ.

(3) Οργ. 83 πολ. δικ. 164.

(4) Οργ. 81, 82, 84 πολ. δικον. 581 ἐδ. 3. Κατὰ τὰς διασκέψεις τοῦ δικαστηρίου ὁ πρόεδρος ἐρωτᾷ τοὺς δικαστὰς περὶ τῆς γνώμης αὐτῶν· συλλέγει τὰς ψήφους ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ καὶ προχωρῶν ἀπὸ τοῦ νεωτέρου εἰς τὸν ἀρχαιότερον· αὐτὸς δὲ ψηφοφορεῖ τελευταῖος (Οργ. 85) ἵνα μὴ προκαταλαμβάνῃ διὰ τῆς ἠθικῆς αὐτοῦ ὑπεροχῆς τὴν γνώμην τῶν νεωτέρων καὶ μᾶλλον συνεσταλμένων. Boncenne Théorie de la procédure ect. II, 397. — Ὁ πρόεδρος δύναται νὰ διορθώσῃ τὸ παρὰ τοῦ εἰσηγητοῦ συνταχθὲν σχέδιον τῆς ἀποφάσεως; ὄχι· διότι ἡ ἀπόφασις εἶναι τοῦ ὅλου δικαστηρίου ἔργον. Schlink I, 50.

(5) Οργ. 89, art 49 de la loi du 20 avril 1810, les presidents . . . . avertiront d'oflce ou sur la réquisition du ministère puplic, tout juge qui compromettra la dignité de son caractère. Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ δικαίωμα

γ′) [illegible]. Ὁ πρόεδρος τῶν πρωτοδικῶν [illegible] βιβλία καὶ εὑρετήρια (6) τινῶν δημοσίων προσώπων (7) καὶ [illegible] κατά τινας περιστάσεις τὴν γνησιότητα τῆς ὑπογραφῆς ἑτέρων (8).

δ′) δικαιοδοσίας. Ἡ κυριωτέρα τοῦ προέδρου, μάλιστα τῶν πρωτοδικῶν, ἐξουσία εἶναι ἡ περὶ τὴν δικαιοδοσίαν. Ὁ πρόεδρος τῶν πρωτοδικῶν δικάζει προσωρινῶς τὰς ἐν τῷ 634 ἄρθρ. πολ. διαλαμβανομένας ὑποθέσεις (9), προσέτι κηρύττει ἐκτελεστὰς τὰς ἀποφάσεις τῶν διαιτητῶν, τῶν πραγματογνωμόνων εἰς τὰς περὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ [illegible] τῶν πόλεων ἀποζημιώσεις, τῶν [illegible] τῶν [illegible] τε δικαστηρίων καὶ τοὺς περὶ τὴν κατάταξιν τῶν δανειστῶν πίνακας (10). Παντὸς δὲ δικαστηρίου ὁ πρόεδρος κηρύττει εἰσπράξιμα τὰ δικαιώματα τινῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων (11), δικάζει τὰς ἐριδας περὶ τῆς εἰς τὸ πινάκιον ἐγγραφῆς τῶν ὑποθέσεων καὶ συντέμνει τὰς προθεσμίας τῆς εἰς τὸ δικαστήριον εἰσαγωγῆς αὐτῶν (12).

§ 3. Διάφορα ζητήματα ἀναγόμενα εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ

τοῦ [illegible] τοῦ [illegible] συντόμους [illegible] Ὀργ. 283 καὶ art. 30 du décret du 18 août 1810.

(6) Ἡ [illegible] γίνεται διὰ [illegible] καὶ [illegible] τοῦ βιβλίου. Ἰδ. Ὀργ. 87 κτλ. 419 καὶ art. 46 de décret du 14 juin 1813 ὡς πρὸς τὰ εὑρετήρια τῶν [illegible] — Τὸ αὐτὸ πράττει ὡς πρὸς τὰ [illegible] βιβλία τοῦ [illegible] ὁ πρόεδρος. πολ. 116.

(7) Ἴδε πολ. 408 § 2, 3 ἄρθρ. 11 τοῦ περὶ ληξιαρχ. βιβλίων Γαλ. [illegible] ἄρθρ. 44, 45.

(8) Ἴδε Ὀργ. 88, 199 art. 58 de la loi du 25 ventose an XI sur le notariat. — Πρ[illegible] συγχωρεῖ τὴν ἔκδοσιν ἀντιγράφων ἢ [illegible] περιπτώσεις μὴ προβλεπομένας ῥητῶς ὑπὸ τοῦ νόμου. Ἰδ. 846, 103 [illegible] 2, 105 [illegible] 844, 854.

(9) Τὰ περὶ τούτου [illegible] κατωτέρω ἐν τῷ [illegible] μέρει.

(10) Περὶ πάντων τούτων ἴδ. ἄρθ. 118 κτλ. ἄρθ. 27 τοῦ περὶ [illegible] εἰς τὸ σχέδ. Ἀθηνῶν διατ., ἄρθ. 859 § 4, 945 994 πολ. — Προσέτι ὁ πρόεδρος τῶν πρωτοδικῶν κηρύττει ἐκτελεστὰς τὰς [illegible] τῆς [illegible] (ἄρθ. 4 τοῦ περὶ Μ. Ε[illegible] νόμου τῆς 27 αὐγ. 1888), τοὺς [illegible] συμβιβασμοὺς (ἄρθ. 10 τοῦ περὶ συστάσεως Μ. Ε. [illegible] τῆς 26 [illegible] 1840) [illegible] ἐνώπιον συμβιβαστῶν (πολ. 126), τέλος κατὰ τὰς λογοδοσίας ἐν τῷ [illegible] λογισθέντα (πολ. 700 ἰδ. 2).

(11) Ἰδ. Ὀργ. 242 243 συνδ. Ὀργ. 248.

(12) Ἰδ. πολ. 570 [illegible] 2, 783, 785 [illegible] 2, 789 [illegible] 3, 770 [illegible] 2, 584 [illegible] 3 καὶ 621.

προέδρου, ὡς καὶ εἰς τὴν ἐνώπιον αὐτοῦ διαδικασίαν; βλ. εἰς Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 775—792 (1).

§ 4. Ὁ πρόεδρος τῶν πρωτοδικῶν δύναται νὰ διατάξῃ τὴν ἀνάκλησιν τῆς πράξεως, δι' ἧς ἀνέστειλε πλειστηριασμόν τινα; ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 12 935.

§ 5. Ὁ πρόεδρος τῶν ἐμποροδικῶν δύναται νὰ περιάψῃ τὸν τύπον τῆς ἐκτελέσεως εἰς τὰς μεταξὺ συνεταίρων ἐμπόρων ἐκδιδο-

---

(1) Ἐπὶ τοῦ ζητήμ. περὶ οὗ ὁ αὐτ. § 2, ἴδε καὶ ἀπόφ. 11875 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν, ἀλλ' ὁ Ἀρ. Πάγος ἀπέφηνε καὶ αὖθις, ὅτι κατὰ τὰ ἄρθρα 540, 621 ἐπ. τῆς πολ. δικονομίας, ὁ πρόεδρος (*) δύναται, πειθόμενος περὶ τοῦ κινδύνου ἐκ τῆς ἀναβολῆς, νὰ προάξῃ ὑπόθεσίν τινα κατεπείγουσαν καὶ νὰ συντέμῃ τὴν πρὸς ἀπάντησιν προθεσμίαν· κατὰ δὲ τῆς ἀποφάσεως ταύτης δὲν συγχωρεῖται οὔτε ἀνακοπή, οὔτε ἔφεσις. Τούτου δὲ γενομένου, πρὸ τῆς ἐπιδόσεως μάλιστα τῆς ἀγωγῆς, ἡ ὑπόθεσις ὑπάγεται εἰς τὴν συνοπτικὴν διαδικασίαν. 618 § 1 πολ. δικ.— Ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 10 τοῦ 1855.

(*) Ὁ πρόεδρος τῶν πρωτοδικῶν εἶναι ὁ μόνος ἁρμόδιος νὰ ἐκτιμήσῃ τοὺς λόγους, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἷς τῶν διαδίκων στηρίζει τὴν περὶ βραχυπροθέσμου κλήσεως αἴτησίν του (ἄρθρ. 621 πολ. δικον.) ἑπομένως τὸ δικαστήριον δὲν δύναται, ἀφοῦ κατὰ συνέπειαν τῆς πράξεως τοῦ προέδρου, ἐπροηγήθη βραχυπρόθεσμος κλῆσις, ν' ἀκυρώσῃ αὐτὴν διὰ τὸν λόγον ὅτι δὲν ἦτο περίπτωσις βραχυπροθέσμου κλήσεως. Ἀπ. ἐφ. Παρ. Αὐγούστου 1837.

Κατὰ τῆς πράξεως τοῦ προέδρου, δι' ἧς διατάττει οὗτος βραχυπρόθεσμον, κλῆσιν δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἀντίῤῥησις ἐνώπιον ὁλοκλήρου τοῦ δικαστηρίου. Ἐφ. Ναυπλ. 27 τοῦ 1837.

Ὁ πρόεδρος τῶν πρωτοδικῶν ἔχει προαιρετικὴν ἐξουσίαν διὰ νὰ συντέμῃ τὴν προθεσμίαν τῆς κλήσεως.

Ἀλλ' ἐὰν ὁ κλητευόμενος, χωρὶς νὰ προηγηθῇ ἀπόπειρα συμβιβασμοῦ, ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ ἀγωγὴ δὲν ἦτον ἐξ ἐκείνων, αἵτινες ἐξαιροῦνται τῆς διατυπώσεως ταύτης, τὸ δικαστήριον δὲν ἐμπορεῖ ν' ἀρνηθῇ τοῦ νὰ δικάσῃ ἐπὶ τῆς ἐνστάσεως ταύτης, ἐφ' ἧς ὁ πρόεδρος δὲν ἐδύνατο ν' ἀποφασίσῃ. Ἀκυρ. γαλ 20 μαΐου 1840 πρωτ. de la Seine 5 ἰαν. 1841.

Τὸ δικαστήριον τῶν πρωτοδικῶν δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπικρίνῃ καὶ μεταῤῥυθμίσῃ τοῦ προέδρου τὴν ἀπόφασιν, δι' ἧς συνεχώρησεν εἰς τὸν ἐνάγοντα νὰ κλητεύσῃ τὸν ἀντίδικόν του βραχυπροθέσμως, διὰ λόγους κατεπείγοντας, καὶ ἀπήλλαξεν αὐτὸν προσέτι διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους τοῦ νὰ ἀποπειραθῇ συμβιβασμόν. Ἐφ. παρ. 24 φεβρ. 1841.

μένας διαιτητικὰς ἀποφάσεις. ἐφ. Ναυπλ. 20 καὶ 190 τοῦ 1836 (σελ. 209 νομ.).

§ 6. Τὸ ἄρθρον 51 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου θεωρεῖται κατηργημένον ἀπὸ τὸ ἄρθρ. 108 τῆς πολ. δικονομίας καὶ μόνος ὁ πρόεδρος τῶν πρωτοδικῶν δύναται νὰ περιάψῃ τὸν τύπον τῆς ἐκτελέσεως εἰς τὰς μεταξὺ συνεταίρων ἐμπόρων ἐκδιδομένας διαιτητικὰς ἀποφάσεις. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 97 τοῦ 1837 καὶ 210 τοῦ 1838.

§ 7. Τὸ ἄρθρ. 108 τῆς πολ. δικονομίας δὲν κατήργησε τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 51 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου· ἑπομένως ὁ πρόεδρος τῶν ἐμποροδικῶν εἶναι ἁρμόδιος νὰ περιάψῃ τὸν τύπον τῆς ἐκτελέσεως εἰς τὰς μεταξὺ συνεταίρων ἐμπόρων ἐκδιδομένας διαιτητικὰς ἀποφάσεις. Ἐφ. Ναυπλ. 48 καὶ 42 τοῦ 1838.

§ 8. Ὁ πρόεδρος τῶν πρωτοδικῶν ἔχει ἁρμοδιότητα νὰ ἐκδώσῃ μόνος του ἀπόφασιν περὶ προφυλακτικῶν μέτρων εἰς λίαν κατεπειγούσας ὑποθέσεις, ἡ δὲ ἀπόφασίς του, κατὰ τὸ 638 ἄρθρ. τῆς πολιτ. δικονομίας, δὲν ὑπόκειται οὔτε εἰς ἀνακοπὴν, οὔτε εἰς ἔφεσιν. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 263 τοῦ 1839.

§ 9. Αἱ περὶ προσωρινῶν μέτρων ἀποφάσεις τῶν προέδρων μένουν τελεσίδικοι, ἂν δὲν εἰσαχθῶσι τὰ παρ' αὐτοῦ προσωρινῶς διαταχθέντα μέτρα εἰς τὸ ἀκροατήριον τῶν πρωτοδικῶν, τὸ μόνον ἁρμόδιον τοῦ ἐκδικάζειν τὰς τοιαύτας ἔριδας καὶ δυνάμενον νὰ μεταῤῥυθμίσῃ τὰς τοιαύτας πράξεις κατὰ τὴν ἔννοιαν τῶν ἄρθρ. 638, 1060, 1063 καὶ 1068 τῆς πολ. δικον.

§ 10. Ὅταν ὁ πρόεδρος, μὴ τολμῶν ν' ἀποφασίσῃ, παραπέμψῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἁρμοδίως αὐτὸ ἐπιλαμβάνεται, καὶ δὲν ἀπαιτεῖται δικόγραφον ἀνακοπῆς ἄλλο, ἐκτὸς τῆς πρὸς τὸν πρόεδρον αἰτήσεως, διὰ ν' ἀποφασίσῃ τὰς ἔριδας. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 348 τοῦ 1840.

§ 11. Οἱ συμβιβασμοὶ, οἵτινες συνετάχθησαν πρὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς νῦν ἰσχυούσης δικονομίας, ἂν καὶ ἤθελον συνάδει μὲ τοὺς τότε τύπους, εἶναι ὅμως τυχὸν ἀσύμφωνοι μὲ τὰς παρὰ τῆς εἰρημένης δικονομίας ἤδη ὡρισμένας διατυπώσεις, δύνανται νὰ ἔχωσιν οἰκεῖον κῦρος, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἐξ ἐκείνων, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ πρόεδρος ἔχει νόμιμον ἐξουσίαν νὰ περιάψῃ τύπον ἐκτελέσεως, ὥστε νὰ ἦναι ἀμέσως ἐκτελεστός. Ἐφ. Ναυπλ. 28 φεβρ. 1841.

§ 12. Τὰ ἐφετεῖα εἶναι ἁρμόδια διὰ νὰ μεταῤῥυθμίσουν τὴν τοῦ προέδρου τῶν πρωτοδικῶν διάταξιν, διὰ τῆς ὁποίας οὗτος, ἀφοῦ διὰ προλαβούσης ἄλλης διατάξεώς του, ἔδωκεν ἄδειαν κατασχέσεως ὑπό τινα διαφύλαξιν περὶ τῆς ἀδείας ταύτης, μ' ὅλον τοῦτο, γενομένης πρὸς αὐτὸν αἰτήσεως παρὰ τοῦ κατηγορηθέντος,

[illegible] ὅτι δὲν δέχεται ἐπὶ τοῦ προκειμένου νὰ λάβῃ χώραν ἐπὶ ἀναφορᾷ αἰτήσεως. Droit. ἀριθ. 219 τοῦ 1843.

§ 13. Αἱ περὶ συντηρητικῶν μέτρων πράξεις τῶν προέδρων ἐκτελοῦνται ἀμέσως καὶ δὲν ὑπόκεινται οὔτε εἰς ἀνακοπήν, οὔτε εἰς ἔφεσιν.

Ἐὰν ὅμως διὰ τῆς ἐκτελέσεως τῆς τοιαύτης ἀποφάσεως προσεβλήθησαν δικαιώματα τρίτων, ἢ ἐὰν κατά τινα τρόπον ἀπεπλανήθη ἢ εἶναι ἄκυρον τὸ ληφθὲν μέτρον, δύνανται οἱ τρίτοι, τῶν ὁποίων τὰ δικαιώματα προσεβλήθησαν, νὰ προσφύγωσιν εἰς τὰ δικαστήρια καὶ νὰ ζητήσουν ἀπ' αὐτὰ τὴν νόμιμον ἐπανόρθωσιν ἢ [illegible], καὶ ἐὰν τυχὸν ἡ ἐκτελεσθεῖσα ἀπόφασις τοῦ προέδρου ἐγένετο καθ' ὑπέρβασιν τῆς ἐξουσίας του, καὶ τοῦτο ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν σύνεσιν τῶν δικαστηρίων. Ἑπομένως ἐάν, ἐναντίον τῆς ῥητῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 626 ἐδ. τελευταῖον καὶ 1039 τῆς πολιτ. δικονομίας, ἀντὶ νὰ διαταχθῇ καὶ ἐνεργηθῇ κατάσχεσις εἰς χεῖρας τρίτου, τὸ κατασχεθὲν ἀφῃρέθη ἀπὸ τὰς χεῖρας τούτου, καὶ οὗτος ἐστερήθη τὴν διακατοχήν του, ἐνῷ διατείνεται καὶ δηλόνει ὅτι ἀνήκει εἰς ἄλλον, δύναται οὗτος νὰ προσφύγῃ εἰς τὸ δικαστήριον καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν διατήρησιν μόνης τῆς διακατοχῆς τοῦ κατασχεθέντος, καὶ δὲν εἶναι ὑπόχρεως νὰ κινήσῃ διεκδικητικὴν ἀγωγήν. ἀτ. ἐφ. Ναυπλ. 215 τοῦ 1845.

§ 14. Αἱ ἐπ' ἀναφορᾷ ἀποφάσεις τοῦ προέδρου, ἐκδιδόμεναι εἰς περιπτώσεις κατεπειγούσας, δὲν ἐξακολουθοῦν ἰσχύουσαι μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς στιγμιαίας ἀνάγκης καθ' ἣν ἐξεδόθησαν, καὶ ἑπομένως τὸ ἀποτέλεσμά των δὲν ἔχει χαρακτῆρα ὁριστικότητος.

§ 15. Ὁ πρόεδρος εἶναι ἀναρμόδιος νὰ ἐκδώσῃ ἐπὶ τῆς κυρίας αἰτήσεως ἀποφάσεις καὶ ἐν ταῖς προσωριναῖς, νὰ κηρύξῃ τὰς αἰτήσεις τῶν διαδίκων βασίμους ἢ ἀβασίμους, νὰ φέρῃ ἐν ἑνὶ λόγῳ κατὰ τὰς ἐκφράσεις τοῦ νόμου, βλάβην εἰς τὴν κυρίαν δίκην. Ὅθεν εἶναι ἀναρμόδιος:

α) Νὰ κρίνῃ περὶ τῆς ἰσχύος ἑνὸς δικαιογράφου (Pau. 5 ἰαν. 1837).

β') Νὰ διατάξῃ διὰ πραγματογνωμόνων δοκιμασίαν, καὶ κατὰ γενικὸν κανόνα νὰ ἐκδώσῃ οἱανδήποτε περὶ ἀποδείξεως ἀπόφασιν, καθ' ὅσον ἤθελε προδικάσει τὴν οὐσίαν. Bourges 7 ἀπρ. 1832).

γ') Νὰ καταδικάσῃ διάδικόν τινα εἰς τὰ ἔξοδα, ὡς καὶ εἰς ἐκεῖνα τῆς ἐπ' ἀναφορᾷ ἐνώπιόν του δίκης (Bourges 30 αὐγ. 1831 καὶ 24 ἰουλ. 1832). Δύναται ὅμως νὰ ἀποφασίσῃ περὶ τῆς ἐκτελέσεως καὶ καταδικάσῃ τινὰ εἰς τὰ ἔξοδα ἀπαγγελθείσης παρ' αὐτοῦ τοῦ δικαστηρίου.

δ') Ἐπ' ἀποφάσεως ἐπὶ αἰτήσεως περὶ ἀφέσεως μισθωμένου κτήματος, στηριζομένης εἰς ὑποτιθεμένην προφορικὴν μίσθωσιν, ὅταν ὁ κατέχων τὸ κτῆμα ἀρνῆται τὴν ὕπαρξιν αὐτῆς, λέγων ἑαυτὸν ἰδιοκτήτην. (Bruxelles 9 μαρτ. 1836).

§ 16. Εἶναι ἐπίσης βέβαιον ὅτι ὁ πρόεδρος δὲν δύναται, μήτε ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τροποποιήσῃ τὴν ἀπόφασιν ἢ τὸ δημόσιον ἔγγραφον κατὰ τὰ ἀποτελέσματά των, νὰ ὑποκαταστήσῃ τὴν θέλησίν του εἰς ἐκείνην τῶν δικαστῶν καὶ τῶν διαδίκων. Δὲν δύναται λοιπόν·

ά) Νὰ διατάξῃ, ὥστε ὁ διάδοχος νὰ λάβῃ τὰς λοιπάδας (arrérages) τῆς ὀφειλομένης ἰσοβίου προσόδου, ἀλλαχοῦ παρ' εἰς τὴν μόνιμον κατοικίαν του. (Rennes 12 ἰαν. 1810).

β') Νὰ ἐπιτάξῃ τὴν ἀγορὰν ἀκινήτου κτήματος ἐπιβεβαρυμένου μὲ αἰδιον πρόσοδον, νὰ καταβάλῃ τὸ κεφάλαιον τῆς προσόδου ταύτης, θεωρῶν αὐτὴν ὡς ἐξαλειφθεῖσαν (Paris 16 ἀπριλίου 1833). Ἄλλως τε ἡ ἐπιταγὴ αὕτη ἤθελεν εἶσθαι διττῶς ἄκυρος, ὡς βλάπτουσα τὴν κυρίαν δίκην.

γ') Νὰ διαγράψῃ τὴν προσωπικὴν ἐκτέλεσιν, τὴν ἀπαγγελθεῖσαν διὰ τῆς ἀποφάσεως, ἢ νὰ τὴν μεταστρέψῃ εἰς τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς αὕτη διετάχθη. (Paris 19 germin. an. XI 13 αὐγούστ. 1829).

δ') Νὰ ἀποβάλῃ τὸ ἀποτέλεσμα ἐγγράφου, καίτοι ὑπεραχθείσης ἀναιρέσεως, ἤτοι τὰς διατασσομένας καταναγκάσεις ἀπὸ τὴν ἀνάκλησιν τῶν ἐμμέσων εἰσφορῶν δυνάμει τοῦ ἄρθρ. 239 τοῦ νόμ. τῆς 28 δεκεμ. 1816. Cass. 6 αὐγ. 1817 καὶ 3 ἰουν. 1833).

ε') Νὰ παραχωρήσῃ ἀόριστον καὶ ἀπόλυτον ἀναβολὴν τῆς ἐκτελέσεως εἴτε ἀποφάσεως εἴτε δημοσίου ἐγγράφου (Aix 5 δεκεμ. 1826. Agen. 18 ἰουλ. 1833).

ς') Νὰ δώσῃ προθεσμίαν, ἂν καὶ περιωρισμένην, πρὸς τὸν ὀφειλέτην περὶ τῆς πληρωμῆς τοῦ χρέους του, ἐνῷ ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις δὲν τῷ παρεχώρησε τοιαύτην χάριν.

§ 17. Ὁ πρόεδρος ὑπερβαίνει τὰ καθήκοντά του, ὁσάκις ὑποκαθιστῶσιν αὐτὸν εἰς τὴν δίαιταν εἰς τὴν κατὰ τοῦ νόμου δεικνυομένην, ὑποβάλλει εἰς τὴν δικαιοδοσίαν του περιπτώσεις, τῶν ὁποίων τὴν ἐκδίκασιν ὁ νόμος ἐπιφυλάττει εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, ἢ διὰ τὰς ὁποίας ὁ νόμος ὁρίζει εἰδικὴν δικαιοδοσίαν (Paris 28 ἰαν. 1833. Cass. 6 αὐγ. 1817).

§ 18. Ὁ πρόεδρος δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διατάξῃ τὴν ἔξωσιν μισθωτοῦ τινος, ἂν τὸ περὶ ἐκμισθώσεως συμβόλαιον δὲν

διελύθη δι' ἀποφάσεως, διότι τοῦτο προεισαγωγικῶς εἶναι ἀναπόφευκτον. (Paris 8 ἰουλ. 1832).

§ 19. Δὲν δύναται ὁ πρόεδρος νὰ ἄρῃ συντηρητικὴν κατάσχεσιν, τὴν ὁποίαν ἐσυγχώρησε νὰ ἐνεργήσουν, καθότι ἀπόκειται εἰς ὁλόκληρον τὸ δικαστήριον νὰ δικάσῃ ἐπὶ τοιαύτης αἰτήσεως.

§ 20. Δὲν εἶναι συγχωρημένον εἰς τὸν πρόεδρον νὰ διατάξῃ τὴν πώλησιν κινητῶν πτωχεύσαντός τινος, καθ' ἣν περίπτωσιν οἱ σύνδικοι, ἐντὸς ῥητῆς προθεσμίας δὲν ἤθελον ἐνεργήσει αὐτὴν τὴν πώλησιν· καθότι ὁ εἰσηγητὴς καὶ τὸ ἐμποροδικεῖον μόνον δύναται νὰ τοὺς ἐπιβάλλωσι τοῦτο. (Paris 25 μαρτ. 1830).

§ 21. Εἶναι ἁρμόδιος ὁ πρόεδρος νὰ διατάξῃ ὅλα τὰ συντηρητικὰ μέτρα, ἅτινα δὲν βλάπτουν οὐδὲν δικαίωμα· τουτέστι:

ά) Νὰ διορίσῃ, ἐπὶ τῇ αἰτήσει ἑνὸς ἢ πλειόνων ἐχόντων συμφέρον διαδίκων, συμβολαιογράφον τινά.

β') Νὰ διορίσῃ δικαστικὸν μεσεγγυοῦχον.

γ') Νὰ διορίσῃ διαχειριστὴν ἐν περιπτώσει ἀποβιώσεως ἐπιστάτου τινος, ἐμπόρου κλ.

δ') Νὰ διορίσῃ ἀντιπρόσωπον διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς παρά τινος ἀποβιώσαντος κολλυβιστοῦ *ἐπιχειρισθείσας* ἐργασίας.

ε') Νὰ διορίσῃ διοικητὴν κληρονομίας.

ς') Νὰ διορίσῃ φύλακα διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐκκόμισιν κινητῶν ἐνῷ ἐνεργεῖται ἀναπλειστηριασμός. Paris 16 φεβρ. 1816.

ζ') Νὰ κάμῃ πάντα ἄλλον διορισμὸν τοῦ αὐτοῦ εἴδους, ἀλλὰ προσωρινῶς καὶ χωρὶς βλάβης τῶν δικαιωμάτων ὅλων τῶν διαφερομένων μερῶν.

§ 22. Ὅταν ὁ ἐνιστάμενος κατὰ τῆς ἐκτελέσεως διατείνηται, ὅτι τὸ ἔγγραφον ἢ ἡ ἀπόφασις, τῶν ὁποίων ἡ ἐκτέλεσις ἐπιδιώκεται ἐναντίον του, δὲν ὑπάρχει, ὁ πρόεδρος δύναται νὰ βεβαιώσῃ τὸ γεγονὸς αὐτὸ καί, κατὰ τὴν ἀπόδειξιν, ἥτις θέλει παρουσιασθῇ εἰς αὐτὸν ἢ μή, νὰ διατάξῃ τὴν ἐξακολούθησιν ἢ τὴν ἀναστολὴν τῶν καταδιώξεων.

Ἂν ὅμως ὁ διάδικος, συμφωνῇ μὲν ὅτι ἡ ἀπόφασις ἢ τὸ ἔγγραφον ὑπάρχει, ἀρνεῖται δὲ ὅτι ἡ πρᾶξις ἐξεδόθη, καὶ ὅτι τὸ δεύτερον εἶναι ὑποχρεωτικὸν ἐναντίον του, καὶ εἰς ταύτην τὴν περίπτωσιν εἶν' ἁρμόδιος ὁ πρόεδρος ὄχι ν' ἀποφασίσῃ τὸ ἀμφισβητούμενον κεφάλαιον καθ' ἑαυτό, καθότι αὐτὸ δύναται νὰ γίνῃ ἀντικείμενον συζητήσεως ἀλλοτρίας τῆς ἁρμοδιότητός του, ἀλλὰ νὰ παρατηρήσῃ ἐὰν τὸ γεγονὸς ἦναι ἀρκετὰ καλῶς ἀποδεδειγμένον, καὶ νὰ διατάξῃ τήν τε ἀναστολὴν τῶν καταδιώξεων, ἐπὶ τῷ τέ-

λει τοῦ ν' ἀπομακρυνθῇ ἀνεπανόρθωτος ζημία. (Caen 31 δεκεμ. 1829).

§ 23. Ἂν ὅμως ἡ ἀπόφασις ἐξεδόθη ἀναμφισβητήτως, ἀλλ' ὁ κατηγορούμενος διάδικος ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ ἀντίδικός του ἐπιτείνει τ' ἀποτελέσματά της καὶ μεταβάλλει τὸν χαρακτῆρά της διὰ τῆς ἐπισπευδομένης ἐκτελέσεως, ὁ πρόεδρος ἐπιλαμβάνεται προσωρινῶς, καὶ πρέπει νὰ ἑρμηνεύσῃ τὴν ἀπόφασιν, ὄχι διὰ νὰ ῥυθμίσῃ τὴν ἀπόφασιν, ὄχι διὰ νὰ ῥυθμίσῃ τ' ἀποτελέσματά της ὁριστικῶς, ἀλλὰ διὰ νὰ διατάξῃ, ἑωσότου συζητηθῇ ἡ οὐσία, τὴν ἐξακολούθησιν ἢ ἀναστολὴν τῶν καταδιώξεων. Τὴν αὐτὴν ἔχει ἐξουσίαν καὶ ὅταν πρόκηται περὶ τῆς ἐκτελέσεως δημοσίου ἐγγράφου.

§ 24. Ὁ πρόεδρος εἶν' ἀπολύτως ἀναρμόδιος ν' ἀποφανθῇ περὶ τῆς δοτέας ἐννοίας εἰς τὸ διατακτικὸν ἀποφάσεως, καὶ δὲν ἐπιτρέπεται εἰς αὐτὸν ν' ἀποφασίσῃ, εἰμὴ εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν δὲν ἀναφύεται οὐδεμία κατὰ τοῦτο ἀμφισβήτησις (Bourges 16 μαρτ. 1822).

§ 25. Ἐὰν ὁ καθ' οὗ ἡ ἐκτέλεσις ἰσχυρίζηται, ὅτι ἔκαμε κατὰ τοῦ καταδιώκοντος αἴτησιν περὶ ἐγγυήσεως, ἀγωγὴν περὶ ἀκυρώσεως τοῦ ἐγγράφου, ἀνακοπὴν κατὰ τῆς ἀποφάσεως ἐρήμην ἐκδοθείσης, καὶ τέλος πραγματικὰς προσφοράς, ὁ πρόεδρος δύναται καὶ ὀφείλει νὰ βεβαιωθῇ· α') ἂν αὐτὰ τὰ γεγονότα ὑπάρχωσι πραγματικῶς, καθότι ἁπλῆ πρότασις εἶναι ἀνεπαρκής, καθὼς καὶ παράπονον, τὸ ὁποῖον δὲν παρηκολούθησε κυρία αἴτησις (ἐφ. Αὐρηλίας 30 ἀπριλ. 1819)· β') ὀφείλει νὰ βεβαιωθῇ, ἂν τὸ προτεινόμενον μέσον ὑπερασπίσεως δύναται νὰ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς σπουδαίαν συζήτησιν, ἢ ἦναι ἐξ ἐκείνων τῶν στρεψοδικιῶν, τὰς ὁποίας ἐφευρίσκουν εὐχερῶς διὰ νὰ παρεμβάλλουν πάντοτε προσκόμματα εἰς πᾶσαν ἐκτέλεσιν.

§ 26. Προσφοραὶ ὑφ' ὅρους καὶ ἀνακοπὴ ἄκυρος κατὰ τύπους, δὲν δύνανται νὰ ἐμποδίσωσι τὴν ἐξακολούθησιν τῶν καταδιώξεων, καὶ ὁ πρόεδρος ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀποφασίσῃ προσωρινῶς περὶ τῆς ἰσχύος τῶν δικαστικῶν πράξεων, αἵτινες παραλείπουσι τῆς ἀποφάσεως τὴν ἐκτέλεσιν. (Paris 12 δεκεμβρίου 1820 7 μαΐου 1827).

§ 27. Ἐὰν ὁ καταδιωκόμενος διάδικος διατείνηται ὅτι τὸ χρέος, περὶ τοῦ ὁποίου ἐπισπεύδεται ἡ ἐκτέλεσις, ἐξηλείφθη διὰ πληρωμῆς, συμψηφισμοῦ, ἀνανεώσεως, τῆς ὑπάρξεως ἀντεπιστολῶν, ὁ πρόεδρος δύναται, ἐν περιπτώσει κατεπειγούσης ἀνάγκης, νὰ ἐξετάσῃ τὸ ἰσχυρὸν τῶν πράξεων, ἐφ' ὧν στηρίζεται ὁ ἀναφερό-

μένος δικαστικός, διὰ νὰ διατάξῃ, χρείας καλούσης, ἀναβολὴν τῶν ἐπιχειρισθεισῶν καταδιώξεων. (Paris 9 σεπτεμ. 1812).

§ 28. Ὅταν τρίτος διεκδικῇ κατασχεθέντα, εἰς ἑαυτὸν ἀνήκοντα, ὁ πρόεδρος ἔχει τὴν ἐξουσίαν νὰ ἐξετάσῃ ἐὰν ἡ αἴτησις εἶναι δικαιολογημένη, ἀλλὰ καθόσον εἰ αι ἀναγκαῖον διὰ ν' ἀποφασίσῃ μόνον, ἐὰν αἱ καταδιώξεις πρέπῃ νὰ ἐξακολουθήσουν ἢ ὄχι. (Διατριβὴ ἐκ τοῦ γαλλ. Chauveau Adolphe ἣν εὑρίσκεις εἰς τὸ ἡμέτ. Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 776 ἐπ.

§ 29. Ἴδε ἐν Εὐρ. τὴν λεξ. *Συνέδρων Προέδρος.*— καὶ Εὐρ. τόμ. 5 σέλ. 776 ἐπ.

ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΜΑ.

Ὁ πρὸ τῆς προθεσμίας πληρώνων ἀγοραστὴς κρατεῖ προεξόφλημα. Φαλλ. Εμπ. δικ. τόμ. ά. σελ. 853 ἐπ. Ἴδε αὐτ. § 56.

ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ἐνόρκων.

Ἴδε τὰς λέξεις Σύνθεσις.— Ἔνορκοι, καὶ ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 23 τοῦ 1851. — Ἴδε καὶ τὴν λεξ. Συνέδρων Δικαστηρίου.

ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ ἐν γένει.

§ 1. Ἴδε Καλλ. τόμ. 3 § 74 ἐπ.

§ 2. Ἴδε τὰς λέξεις Ἀνακοπή.— Ἔφεσις.— Ἀναίρεσις.— Βουλεύματα.— Τὰ ἑπόμενα περὶ προθεσμιῶν ἄρθρα.

§ 3. Οἱ δικασταὶ δύνανται νὰ δώσωσι προθεσμίας πρὸς πληρωμὴν καὶ νὰ ἀναστείλωσι τὴν ἐκτέλεσιν;

Ἴδε ὅσα ἐσημείωσα εἰς Κύρ. τομ. γ' σελ. 123 ἐπ. καὶ τόμ. ς'. σελ. 268 § 2 καὶ σελ. 570 σημ. 1 περὶ τὸ τέλος της.

§ 4. Ὁ δικαστὴς δύναται, ἀλλὰ μὲ μεγίστην ἐπιστολήν, νὰ δίδῃ εἰς τὸν δυστυχοῦντα χρεώστην μετρίαν προθεσμίαν, ἂν αἱ περιστάσεις τοῦ ἦναι τοιαῦται ὥστε τὰ συμφέροντα τοῦ δανειστοῦ δὲν βλάπτωνται μηδόλως, καὶ ἂν πρόκειται δὲν ἦναι καμμία ἐν τῷ δανειστικῷ ἐγγράφῳ προθεσμία. Ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 22 τοῦ 1835. σελ. 3 τομ.

§ 5. Ἡ ἐπισυμβᾶσα παῦσις καὶ διακοπὴ τῶν προϋπαρξάντων δικαστηρίων διέκοψε καὶ τὰς νομίμους συνεπείας τῶν ἐκκρεμῶν δικῶν. Ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 161 τοῦ 1838.

§ 6. Εὐχθεὶς πως τὴν ἐν μέρει πληρωμὴν πόσου τινος ὑποτίθεται ὡς συνέπεσε εἰς τὴν ἀναβολὴν τῆς π. ἡ ώματ. τῆς ὑπολοίπου πόσότητος; Ἴδε τὴν 6 ἀπόφασιν τῆς 4823 τοῦ 1848 ἀποφάσεως τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν. — Πρλ. τὴν λέξ. χρέη.

§ 7. Πότε λήγει ἡ περὶ ἐκκενώσεως τοῦ μισθωθέντος κτήματος ἀγωγή; Ἴδε τὴν 9306 ἀπόφασιν ἐφ. Ἀθηνῶν ἐν λέξει Μίσθωσις (1).

§ 8. Χρόνος ἐκ ναυτοδανείου ζητεῖται πρὸ τῆς προθεσμίας; ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 12235. — Ἴδε τὴν λέξ. Πρόωρος.

§ 9. Ὅταν δὲν ὁρίζηται προθεσμία πρὸς ἀπαίτησιν τοῦ δανείου ἢ ὅταν τὸ συμβόλαιον φέρῃ con pelimoi. πότε εἶναι ἀπαιτητόν; Πότε ἄρχεται ἡ παραγραφή; ἴδε λέξ. Παραγραφὴ § 15. — Θεμ. τόμ. 5 σελ. 315—317. — ἴδε τὴν λέξ. Πρόωρος.

§ 10. Ὅταν ἡ ταχθεῖσα πρὸς ἐξόφλησιν χρέους τινὸς προθεσμία ἦναι ἀόριστος πτραλ ωσιτθεῖσα μονομερῶς ὑπὸ τοῦ δανειστοῦ, ἐφαρμόζεται τὸ εδ. 37 τοῦ τίτλ γ' τοῦ πτρἄρτ τοῦ Ἀρμενοπούλου, καὶ τὸ βιβλ. 50 τίτλ. 16 τῶν Πανδ. τεμ. 217 § 1, ὄχι δὲ τὸ βιβλ. 9 τίτλ. 3 ἐδ. 31 τῶν Βασιλικῶν, ὅπερ ὁρίζει τὰς προθεσμίας τὰς κατ' αἴτησιν τῶν ὀφειλετῶν διδομένας ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεων ἐν γένει, καὶ ἰδίως πρὸς ἐκτέλεσιν καὶ ἀπαλλοτρίωσιν τῶν εἰς τὸν δανειστὴν δοθέντων ἐνεχύρων. (Πανδ. βιβλ. 42 τίτλ. 1 τεμ. 31). ἀπ. 165 τοῦ 1848 τοῦ Ἀ. Πάγου.

§ 11. Χρόνος παροχῆς· ἴδε § 347 (ἐν σελ. 88) τῆς περὶ ἐνοχῶν πραγματείας τοῦ Κ. Παπαρῥ.

§ 12. Τὸ δικαστήριον δύναται ἐξ ἐπαγγέλματος νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὸ ἐκπρόθεσμον τῆς ἀνακοπῆς; Ὄχι· διότι κατὰ τὸ ἄρθρον 751 τῆς πολιτ. δικονομίας τελεσιδικία δὲν ὑπάρχει αὐτοδικαίως καὶ πρέπει νὰ προτείνηται ὑπὸ τῶν διαδίκων (163 πολ. δικον.) ἐκτὸς τῆς ἐν τῷ ἄρθρ. 755 ὁριζομένης περιπτώσεως· ὥστε ἡ ἔνστασις αὕτη καλύπτεται μὴ προταθεῖσα κατὰ τὴν πρώτην ἐπ' ἀκροατηρίου συνεδρίασιν. — ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 616 τοῦ 1851 ἐν νομ. σελ. 5998.

§ 13. Τὰ περὶ προθεσμιῶν, ἐπειδὴ εἶναι εἶδος παραγραφῆς, διέπονται ὑπὸ τῶν νόμων, τῶν ἰσχυόντων καθ' ἣν ἐποχὴν ἤρχισαν· ἀκυρ. 1 μαρτ. 1820. — Ἴδε ἐν τούτοις καὶ ἀκυρ. 15 Ἰουλίου

---

(1) Ἴδε τὴν λέξιν Πρόδρομος.

1818. 25 νοεμ. 1823.— Παρατ. Merl. ἐν λέξ. prescription τμ. 1 § 3 ἀρ. 13, 3°.— Berr. σελ. 395 τῆς μετφρ. τῆς Ἑλλ.

§ 14. Εἰς τὸ περὶ ἐμπ. δικ. σύγγραμμα τοῦ Κ. Ῥάλλη εὑρίσκετε παρατηρήσεις περὶ τῶν ἑπομένων (1).

Προθεσμία. Πῶς ὁρίζεται ἐπὶ τῶν συναλλαγματικῶν; 18.— Ἐν ὄψει. 19. — Μετά τινας ἡμέρας, μῆνας ἢ συνηθείας ἀπὸ τῆς ὄψεως. αὐτ.— Ἀπὸ τῆς χρονολογίας. αὐτ.— Εἰς ῥητὴν ἡμέραν. 20.— Εἰς τακτὴν ἡμέραν ἢ εἰς πανήγυριν. αὐτ.— Ἂν εἶναι ἑορτάσιμος ἡ ἡμέρα τῆς λήξεως, ἡ πληρωμὴ γίνεται τὴν προτεραίαν, ἡ δὲ διαμαρτύρησις τὴν ἐπιοῦσαν. 21.

§ 15. Τὸ 165 ἄρθρον τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου προσδιορίζει τὴν προθεσμίαν, ἐντὸς τῶν ὁποίων ὁ ὀπισθογράφος δύναται νὰ κινήσῃ τὴν ἀγωγήν του κατὰ τοῦ παραχωρητοῦ τῆς συναλλαγματικῆς, ἡ δὲ ἐξέταξις αὕτη οὖσα εἰδικὴ πρέπει νὰ προτιμηθῇ τῶν γενικῶν περὶ προθεσμιῶν διατάξεων.— ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 34, τοῦ 1842.— Ἴδε τὴν λέξ. *Συναλλαγματικαί*.

§ 16. Ἴδε ἐμπ. δίκ. Ῥάλλ. τόμ. 1 σελ. 19.

ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ.

Περίληψις τῶν ἑπομένων.

1. Ὁρισμός.
2. Διατάξεις περὶ προθεσμιῶν.
3. Εἴδη προθεσμιῶν.
4. Ὑπολογισμοὶ τῶν προθεσμιῶν.— μήν.
5. Ἡ προθεσμία ἄρχεται ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῶν δικογράφων, ἢ ἀπὸ τῆς ὑπάρξεως γεγονότος τινός.
6. Ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως· ἤτοι ἀπὸ τῆς ἐπιούσης, λήγει δέ;
7. Ἂν συμπέσωσιν ἑορταί.

7α. Ἡ πρὸς ἐμφάνισιν προθεσμία τρέχει κατ' ἀμφοτέρων.

8. Τρέχει ὑπὲρ τοῦ κοινοποιοῦντος; Ὀρκοδοσία.
9. Ἂν ὁ διάδοχος ἀποθάνῃ πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς προθεσμίας.
10. Περιπτώσεις καθ' ἃς τὴν προθεσμίαν κινεῖ ἕτερόν τι (ὄχι ἡ κοινοποίησις) γεγονός.

---

(1) Οἱ ἀριθμοὶ σημαίνουσι τὰς σελίδας τοῦ 2 τόμου.

11. Ἀναγκαῖον νὰ ὁρίζηται οὐ μόνον ἡ ἡμέρα, ἀλλὰ καὶ ἡ ὥρα διά τινα ἐπιχειρητέαν πρᾶξιν;
12. Παρεκτείνουσι τὴν προθεσμίαν οἱ διάδικοι κατ' ἀμοιβαίαν συναίνεσιν ἢ τὰ δικαστήρια.
13. Διὰ νὰ τὴν παρατείνωσι τὰ δικαστήρια, ἀπαιτοῦνται λόγοι. (ποῖοι δὲ τοιοῦτοι;)
14. Ἀπὸ πότε ἄρχεται ἡ παρέκτασις;
15—17. Μετὰ τὴν προθεσμίαν ζητεῖται παρέκτασις;
18. Περὶ τοῦ αὐτοῦ.
19. Περὶ τοῦ αὐτοῦ.
20. Περὶ τοῦ αὐτοῦ.
21. Περὶ τοῦ αὐτοῦ.
22. Ἀντικατάστασις εἰσηγητοῦ·— ἐνώπιον ποίου δικαστηρίου ζητεῖται ἡ παρέκτασις; Ἐφέσει.
23. Περὶ τοῦ αὐτοῦ.
24. Προθεσμία πρὸς προσαγωγὴν ἐγγράφων.
25. Παρέκτασις προθεσμίας ὡς πρὸς ὅρκισιν.
26. Ἡ περὶ παρεκτάσεως προθεσμία αναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν;
27. Αἱ περὶ παρεκτ. προθ. ἀποφάσεις ὑπόκεινται εἰς ἔφεσιν; Πότε;
28. Παρέκτασις προθεσμιῶν.
29. Ἔκτασις τῆς προθεσμίας ὡς ἐκ τῆς ἀποστάσεως.
30. Περὶ παραμελήσεως τῆς προθεσμίας.
31. Περὶ τοῦ αὐτοῦ.

Πίναξ λεκτικός.

Ἴδε αὐτὸν ἐν τῷ τέλει τοῦ ἄρθρου.

§ 1 Προθεσμία (dilatio, delai) κυρίως λέγεται τὸ χρονικὸν διάστημα, ὅταν δύναται ὁ διάδικος νὰ ἐνεργήσῃ *ἐντὸς* αὐτοῦ ἐν οἱᾳδήποτε ἡμέρᾳ θελήσῃ. Π. χ. ἡ πρὸς ἔφεσιν τριακονθήμερος προθεσμία *ἡμέρα* δὲ ἡ *ῥητὴ ἡμέρα* (terminus) λέγεται χρονικόν τι *σημεῖον*, καθ' ὃ πρέπει νὰ γίνῃ ἡ πρᾶξις, ὥστε πρὸ αὐτοῦ ἢ μετ' αὐτὸ νὰ μὴ συγχωρῆται τοῦτο, π. χ. ὁ προσδιοριζόμενος εἰς διεξαγωγὴν ἀποδείξεως χρόνος. Οἱ διωρισμένοι ὑπὸ τῶν νόμων χρόνοι εἰσὶ συνήθως προθεσμίαι (1).

§ 2. Ἡ ἐκδίκασις τῶν διαφορῶν προβαίνει εὐρύθμως, ὅταν αἱ καθ' ἕκαστον δικαστικαὶ πράξεις τῶν δικαζομένων ἢ καὶ τοῦ δικαστηρίου (πολ. 57, 174, 939) ἐπιχειρῶνται οὐ μόνον κατὰ τὴν προσήκουσαν τάξιν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ δέοντι χρόνῳ. Ἐτέθησαν λοι-

---

(1) Ἐνίοτε διατάττεται ὑπὸ τοῦ νόμου ἡ ἐπιχείρησις πράξεως τινὸς πρὸ τῆς ἐνάρξεως ἢ μετὰ τὴν παρέλευσιν προθεσμίας τινός. Π. χ. πολ. 678, 685, 686, 893, 967.

πὸν ἐν τῇ πολ. δικονομίᾳ διατυπώσεις, ὁρίζουσαι τὸν χρόνον τῆς ἐκτελέσεως ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς δικαστικῆς πράξεως, τὰ δὲ ἄρθ. 193—200 τῆς πολιτ. δικονομίας (§109—116 τοῦ βαυαρ. σχεδίου τοῦ 1831.— γαλλ. δικονομίας ἄρθρ. 1033, 1034) πραγματεύονται περὶ προθεσμιῶν ἐν γένει. Τὸ ῥωμ. δίκαιον προσδιώρισεν ὅρια καὶ εἰς τῆς ὅλης δίκης τὴν διάρκειαν (1)· ἀλλὰ ταῦτα παρ' ἡμῖν δὲν ἰσχύουσιν, ὑπάρχει ὅμως ἡ ἑξῆς ειδικὴ διάταξις, ὅτι ὁ τῆς κατατάξεως τῶν δανειστῶν πίναξ πρέπει νὰ ἦναι ἐντὸς ῥητῆς προθεσμίας συντεταγμένος. Πολ. 939, 945, 989, 994.

§ 3. Τὰς προθεσμίας χορηγεῖ συνήθως μὲν ὁ νόμος ἢ ὁ δικαστής· ἀλλ' ἐνίοτε καὶ οἱ διάδικοι αὐτοὶ δύνανται νὰ τάξωσι προθεσμίας. Διὰ τοῦτο ὑπάρχουσι προθεσμίαι νόμιμοι, δικαστικαὶ καὶ κατὰ συμφωνίαν (2), dilationes legales, judiciales, conventionales. Πολ. 193· ὑπάρχουσι δὲ αὐτῶν δύο χρονικὰ διαστήματα, ἐντὸς τῶν ὁποίων, ἢ χρονικὰ σημεῖα, καθ' ἃ ἡ πρᾶξις πρέπει νὰ ἐνεργηθῇ.

Περὶ τοῦ ὑπολογισμοῦ τῶν προθεσμιῶν (3).

§ 4. Ὁ μὴν κατὰ τὴν πολιτ. δικονομίαν εἶναι χρονικὸν διάστημα ἐκ 30 ἡμερῶν· ὅθεν ἡ κατὰ μῆνας προσδιωρισμένη προθεσμία περιέχει πάντοτε χρόνον πολλαπλάσιον (4) τοῦ 30 ἀριθμοῦ. Πολ.

---

(1) Διάταξις 13 Κώδ. (3, 1)— Ἁρμενόπ. § 14 (Α, 4) — ν. 13 Βασ. (7, 6).

(2) Κατὰ συμφωνίαν, π. χ. 498, 540, 620, 721, 768, 795, 820 πολ. Ἡ κατὰ συμφωνίαν πρέπει νὰ γνωστοποιηθῇ εἰς τὸν δικαστὴν καὶ νὰ ἐγκριθῇ παρ' αὐτοῦ, ὅταν ἦναι ἀναγκαία καὶ ἡ τούτου σύμπραξις. arg. νόμ. 45. Π. (42, 1)

(3) Ἴδε τὴν λέξ. Ἡμερολόγιον ἐν Κύρ. τόμ. 8 σελ. 136 ἑπ.

(4) Παρὰ τοῖς Γάλλοις, il est tenu que les mois, dans la supputation des delais, doivent être comptés de quantième à quantième et non d'aprés le nombre des jours dont ils sont composés, qu'ainsi un mois commencé le 2 juin finira le 2 juillet. Ἴδε τὰς παραπομπὰς εἰς πολ. δικ. Οἰκ. σελ. 272 σημ. 1.

Ἐπὶ προθεσμιῶν κατὰ μῆνα ὡρισμένων, πᾶσα τριακονθήμερος προθεσμία θεωρεῖται ὡς εἷς μήν.—Ἐν ἄλλαις λέξεσι.

Τὸ δικαστήριον ἔταξε, πρὸς διεξαγωγὴν ἀποδείξεώς τινος, τρίμηνον προθεσμίαν.— Ἡ διεξαγωγὴ τῆς ἀποδείξεως ἔλαβε χώραν μετὰ τὰς 90 ἡμέρας· ὅθεν καὶ ἡ ἀπόδειξις ἐκείνη θεωρεῖται ἄκυρος· ἐπιτρέπεται ὅμως ἡ ἐπανάληψις αὐτῆς, ὅταν τὸ λάθος ἐκεῖνο προῆλθεν ἀπὸ τὸν εἰσηγητήν. (Ἴδε τὴν λέξιν Μάρτυρες ἐπὶ πολ. δικῶν). Ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 155 τοῦ 1850 (Νομ. σελ. 5312).

194 § 2. — ν. 22 § 1, 2. — ν. 11 (6, 89) — ν. 26, 31 § 2 π. (21, 1).

Ὁ μὴν λογίζεται πρὸς 30 ἡμέρας. — Ἡ 13699 τοῦ 1856 ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν φέρει.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ, λογιζομένων τῶν μηνῶν ὡς πρὸς τὰς προθεσμίας ἀνὰ τριάκοντα ἡμέρας ἕκαστος κατὰ τὸ ἄρθρον 194, ἕπεται ὅτι ἀρχομένης ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ τρίμηνος ταχθεῖσα ἀπὸ τῆς ά σεπτεμβρίου, αὕτη ἔληξε τὴν 29 νοεμβρίου τὸ ἑσπέρας, καὶ διὰ τοῦτο ἡ προκειμένη αἴτησις περὶ παρατάσεως προθεσμίας, ἐπιδοθεῖσα, κατὰ τὸ ἀποδεικτικὸν τοῦ κλητῆρος, τὴν 30 νοεμβρίου, ἐπεδόθη μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς προθεσμίας, ὡς τοιαύτη, δὲ κατὰ τὴν ὀρθὴν ἔνστασιν τοῦ δημοσίου, εἶναι ἀπαράδεκτος κατὰ τὸ ἄρθρον 198.

§ 5. Ἡ προθεσμία ἄρχεται ποτὲ μὲν ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως δικογράφου τινὸς, ποτὲ δὲ ἀπὸ τῆς ὑπάρξεως ἑτέρου γεγονότος.

§ 5ª. Ὅταν ἡ κοινοποίησις δικογράφου τινὸς κινῇ τὴν προθεσμίαν, λαμβάνει χώραν τὸ πρῶτον· ὅταν δὲ ἕτερόν τι γεγονὸς, ἐφαρμόζεται τὸ δεύτερον· ἀλλ' ἐνίοτε τῆς κοινοποιήσεως τοῦ δικογράφου τὰ ἀποτελέσματα ἄρχονται ἅμα τῇ κοινοποιήσει· π. χ. πολ. 8, 33, 44, 890, 927, 963.

§ 6. Τὸ πρῶτον εἶναι συνειθέστερον καὶ ἔχει οὕτως·

Ἄρχεται οὐχὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς κοινοποιήσεως, ἀλλ' ἀπὸ

Πῶς ὑπολογίζεται ἐπὶ τῶν συναλλαγματικῶν; Ῥάλλ. ἐμπορ. δικ. τόμ. 2 σελ. 19

Ἐκ διαφόρων παραδειγμάτων (Καλ. αὐτ. § 331) μανθάνομεν, ὅτι κατὰ τοὺς Ῥωμαίους ὁ μὴν λαμβάνεται πάντοτε ὡς συγκείμενος ἀπὸ 30 ἡμέρας

Τεθέντος λοιπὸν, ὅτι προθεσμία ἑνὸς μηνὸς ἄρχεται ἀπὸ σύντομον μῆνα, τὸν φεβρουάριον, π. χ. 10 φεβρουαρίου, δὲν θέλει ἐκπνεύσει κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τοῦ αὐτοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ἑπομένου μηνὸς, ἀλλὰ μετὰ τριάκοντα ἡμέρας, τουτέστι κατὰ τὴν 12 μαρτίου. Τοῦτο τὸ σύστημα παραδέχεται ἡ πολιτ. δικονομία. ἄρθρ. 194 και ποιν. νόμ. ἄρθρ. 16. Ὁ ἐμπορικὸς νόμος ἔχει βάσιν του τὸ μηνολόγιον. ἄρθρ. 132. (Καλλ. τόμ. 1 σελ. 314. — αὐτ. § 331). — Ἴδε τὴν λέξιν Μ ῆ ν ε ς.

Τὸ ἐδάφ. 2 τοῦ ἄρθ. 194 τῆς πολ. δικονομίας ὁρίζον ὅτι προκειμένης προθεσμίας συνισταμένης εἰς μῆνας, ἕκαστος μὴν λογίζεται ἀνὰ τριάκοντα ἡμέρας, δὲν ἐννοεῖ ὅτι τριάκοντα ἡμέραι ἀποτελοῦσι ἕνα μῆνα, ἀλλὰ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι οἱ μῆνες, ἐξ ὅσων δήποτε ἡμερῶν καὶ ἂν σύγκηνται, εἶναι ἴσοι ἀλλήλοις ἐκλαμβανομένης τῆς ἐμβολίμου μιᾶς μὲ τὴν τριακοστήν. Ἐφ. Ναυπλ. 181 τοῦ 1848 (σελ. 4775 Νομ.) ἣν ἴδε εἰς Εὑρετήριον λέξ. Μῆνες.

τῆς ἐπιούσης ἡμέρας (1) καὶ λήγει τὴν 6 ὥραν μ. μ. τῆς τελευταίας ἡμέρας. Πολ. 193 § 1. Ἐνίοτε ἐξαιρεῖται τῆς προθεσμίας ἡ τελευταία ἡμέρα (dies ad quem) π. χ. πολ. 310 ἐδάφ. 2, 893, 967.

Αἱ ὑπὸ τῶν δικαστηρίων διωρισμέναι προθεσμίαι, ἐὰν ἄρχωνται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς κοινοποιήσεως, λογίζονται ὄχι ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν, ἀλλ' ἀπὸ τὴν ἐπιοῦσαν τῆς κοινοποιήσεως, καὶ τελειόνουν τὴν 6 ὥραν μ. μ. τῆς τελευταίας ἡμέρας. ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 242 τοῦ 1849.

Αἱ παρὰ τῶν διαδίκων συμπεφωνημέναι προθεσμίαι λογίζονται ἀπὸ τῆς ἐπιούσης τῆς πρὸς ἔναρξιν ὁρισθείσης, καὶ τελειόνουν κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμέραν· 193 πολ. δικον.

Ἴδε ἀπόφασιν ἐφ. Ἀθηνῶν 10515 τοῦ 1852 (τμ. ά Ἐρ. Μπουρνόζος.— Δρόσος).

Δὲν θεωρεῖται νομίμως κοινοποιημένη ἡ ἀπόφασις ὁσάκις τὸ κοινοποιούμενον ἀντίγραφον εἶναι ἀτελές, μάλιστα κατὰ τὸ διατακτικόν· ὥστε ἡ ἐπίδοσις τοιούτου ἀντιγράφου δὲν ἔχει συνεπείας· ἀπόφ. 21 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν. νομικ. σελ. 4965.

Σημ. Ἴδε ἐν ἐκτάσει τὰ περὶ τούτου ἐν λέξ. Ἐπίδοσις.

§ 7. Αἱ μεταξὺ μὲν παρεμπίπτουσαι ἑορταὶ ὑπολογίζονται, δὲν ὑπολογίζεται ὅμως ἡ κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τυγχάνουσα, ἀνθ' ἧς προσλαμβάνεται τότε ἡ ἑπομένη (2) ἐργάσιμος· νομ. 13 βασ. (7, 17 arg. νομ. 11 § 3 Κώδ. (3, 12). Ἐὰν καὶ ἡ ἑπομένη ἡμέρα ἦναι ἑορτή, προστίθεται ἡ μετ' αὐτὴν ἐργάσιμος. Ἴδε Εὐρ. τόμ. 7 σελ. 219 λέξ. *Ἐργάσιμοι ὧραι καὶ ἡμέραι.*

Ὅταν ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν λήγει ἡ πρὸς ἀνακοπὴν κατὰ πίνακος κατατάξεως προθεσμία, ἦναι Κυριακή, συγχωρεῖται νὰ γίνῃ ἡ ἀνακοπὴ ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου καὶ κατὰ τὴν ἐπιοῦσαν (193 πολ. δικ.) ἀπ. 525 τοῦ 1853 πρωτ. Ἀθηνῶν.—ἀπ. τοῦ 1853 ἐφ. Ἀθηνῶν (Πετσάλης καὶ Σοφ. Μαρβοά).

Κατὰ τὸ ἀπὸ 22 φεβρ. 1833 διάταγμα, ἡ μεγάλη Παρασκευὴ μέχρι τῆς δευτέρας τοῦ Πάσχα, συμπεριλαμβανομένης καὶ αὐτῆς, εἶναι ἑορταί. Ὅθεν ὅταν ἡ μεγάλη Παρασκευὴ τοῦ 1854 ἔτους ἦτο ἡ τελευταία ἡμέρα, καθ' ἣν ἔπρεπε νὰ ἐπιδοθῇ ἡ ἔφεσις, καὶ οὔσης ταύτης ἑορτῆς, καθὼς καὶ τῶν ἑπομένων μέχρι τῆς δευτέ-

---

(1) Τοῦτο ἐκφράζει τὸ ῥητόν· dies assignationis non computatur in termino, παραχθὲν ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ νόμου 1 Π. (2, 14).

(2) Ἀμφίβολον τοῦτο παρὰ Γάλλοις· Carr. pr. ζ' 651 bis, 990 ter.

ρας τοῦ Πάσχα, πρέπει, κατὰ τὸ ἄρθρ. 195 τῆς πολιτ. δικονομίας, ἡ τελευταία ἡμέρα τῆς πρὸς ἔφεσιν προθεσμίας νὰ θεωρηθῇ ἡ 3 ἀπριλίου. Ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 7 τοῦ 1855.

§ 7α. Ἀλλ' ἡ προθεσμία πρὸς ἐμφάνισιν ἐνώπιον δικαστηρίου ἢ δικαστοῦ τινὸς τρέχει κατ' ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων, ὡς συμβαίνει ἐν ταῖς περιπτώσεσι τῶν ἄρθρων 507, 591, 623 ἐδ. 2, 728, 774. 798, 827, 707, 708, 261, 616. ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 228 τοῦ 1853.

Νομολογία. Σχετικὰ ζητήματα ἴδε εἰς τὰς λέξ. Ἀγωγαί. Ἀνακοπαί. Ἐρημοδικία. Ἔφεσις. Ἀναίρεσις κτλ. Ἐνταῦθα δὲ σημειῶ ἐκ τῶν τῆς νομολογίας τὰ ἑξῆς.

§ 8. Τρέχει ὑπὲρ τοῦ κοινοποιήσαντος τὸ δικόγραφον καὶ κατὰ τοῦ ἀντιδίκου αὐτοῦ· ἤγουν οὗτος μόνον ὑποχρεοῦται νὰ ἐπιχειρήσῃ ἐμπροθέσμως ὅσας πράξεις τὸ κοινοποιηθὲν ἔγγραφον ἀπαιτεῖ (1). πολ. 193 § 2.

Ὅταν τὰ ἀποτελέσματα ἀποφάσεως τινὸς ὁρίζωνται μετὰ τὴν ἐρκωμοσίαν, δὲν χωροῦσι ταῦτα πρὸ τῆς κοινοποιήσεως αὐτῶν τῶν περὶ ὁρκωμοσίας πρακτικῶν. Πᾶς δὲ ἄλλος τρόπος κοινοποιήσεως τῆς ὁρκωμοσίας δεν ἰσχύει.— Ἄρα οὔτε ἡ πρὸς χρῆσιν ἐνδίκου τινὸς μέσου προθεσμία χωρεῖ πρὸ τῆς νομίμου κοινοποιήσεως τῶν πρακτικῶν. ἀπ. 9817 τοῦ 1852 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

Ἡ πρὸς ἀναίρεσιν προθεσμία τρέχει ὑπὲρ ὅλων, ὅταν εἷς μόνος ἐκοινοποίησε τὴν ἀπόφασιν; Ἴδε τὴν 153 τοῦ 1853 ἀπ. Ἀρ. Πάγου ἐν λέξ. ἀναίρεσις.

Ἡ κατὰ τῶν παρεμπιπτουσῶν ἀποφάσεων πρὸς ἀναίρεσιν προθεσμία ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ὁριστικῆς. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 66 τοῦ 1853.

Σημ. Πληρέστερα περὶ τούτων ἐν λέξ. *Ἀναίρεσις.*

Διὰ νὰ ἔχῃ ἐπιβλαβεῖς συνεπείας ἡ παρέλευσις τῆς προθεσμίας, πρέπει ὁ ἔχων τὸ συμφέρον νὰ ἐπισπεύσῃ ἀμέσως μετὰ τὴν λῆξιν τῆς προθεσμίας τὴν περὶ τῆς ἐνστάσεως ἢ τῆς οὐσίας ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου. ἀπόφ. ἐφετ. Ναυπλ. 178 τοῦ 1836. ἐν νομικ. σελ. 394.

---

(1) Π. χ. Ἡ προθεσμία δὲν τρέχει κατὰ τοῦ κοινοποιήσαντος τὴν ἀπόφασιν, τοῦ ἐπιβαλλουσαν αὐτῷ ὅρκον. Ἀποφ. Ἀρ. Πάγου 40, 150 155 τοῦ 1848. 217, 244 τοῦ 1850. περὶ ὧν ἴδε Εὑρ. λέξ. Ὅρκος σελ. 319. Οἱ Γάλλοι ἔχουσι τὸ ῥητὸν nul ne se forclot soi même, ὅπερ διὰ τῆς νομολογίας των ἐκυρώθη.

Περὶ τῆς ἐννοίας τοῦ ἄρθρου 338 τῆς πολ. δικον. ὅρα κατωτ.

Ἡ πρὸς ἀναίρεσιν προθεσμία κατὰ ἀποφάσεως ἐπιβαλλούσης ὅρκον, ἄρχεται ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τοῦ περὶ ὁρκοδοσίας πρακτικοῦ. Ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 6 τοῦ 1853.

Σημ. Πληρέστερα περὶ τούτου ἐν λέξ. Ὅρκος.

§ 9. Ἀποθανόντος τοῦ διαδίχου πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς προθεσμίας, ἄρχεται διὰ τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ νέα, λογιζομένη ἀπὸ τῆς ἀποδοχῆς τῆς κληρονομίας (1).

Νομολογία. Ἂν ἀποθάνῃ τις ἐν τῷ μέσῳ προθεσμίας τινὸς χορηγηθείσης δυνάμει ἀποφάσεως κοινοποιηθείσης αὐτῷ, ἡ προθεσμία λογίζεται ὡς ἀρχομένη ἀπὸ τῆς περὶ ἀποδοχῆς τῆς κληρονομίας δηλώσεως τοῦ κληρονόμου (194 πολ. δικον.). ἀπ. 5356 τῆς 8 φεβρ. 1849 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν. Ἴδε τὴν λέξιν Θάνατος ἐν Εὑρ. τόμ. 8 σελ. 138.

§ 10. Εἰς τὰς παρὰ τοῦ νόμου ῥητῶς προβλεπομένας περιπτώσεις, κινεῖ τὴν προθεσμίαν οὐχὶ ἡ κοινοποίησις δικογράφου, ἀλλ' ἕτερόν τι γεγονός. Τότε δὲ εἰς τὴν προθεσμίαν λογίζεται καὶ ἡ ἡμέρα τοῦ γεγονότος τούτου· οἷον ἐν τοῖς θέμασι τῶν ἄρθρ. 174, 891, 938 ἐδ. 2, 939, 667 ἐπ. 681, 685 πολ.

§ 11. Ἐπὶ τῶν ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου κατὰ τακτὴν ἡμέραν ἐπιχειρητέων πράξεων, ἀναγκαῖον νὰ ὁρίζηται οὐ μόνον ἡ ἡμέρα, ἀλλὰ καὶ ἡ ὥρα. (πολ. 307, 310) ὅπερ καὶ διὰ τὰς πράξεις τοῦ ἀκροατηρίου ἀπαιτεῖται ἐνίοτε. π. χ. πολ. 494.

Παρέκτασις τῆς προθεσμίας (2).

§ 12. *Παρέκτασις.* Οἱ διάδικοι δύνανται κατ' ἀμοιβαίαν συναίνεσιν νὰ παρεκτείνωσι τὰς προθεσμίας, ἀλλὰ καὶ τὰ δικαστή-

---

(1) Πολ. 494 νομ. 6 Κώδ. (7, 66). Συνδυάζοντες τὸ ἄρθρον τοῦτο πρὸς τὰ ἄρθρα 756 § 3, 791 § 5 καὶ 816 πρέπει νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἡ διδομένη τοῖς κληρονόμοις νέα προθεσμία τρέχει οὐ μόνον ἀπὸ τῆς ἀποδοχῆς τῆς κληρονομίας, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς πρὸς σύνταξιν ἀπογραφῆς τετραμήνου προθεσμίας τοῦ ἄρθρου 560.

(2) Εὑρ. Ῥολλ. λέξ. enquête § 240.—Ἡμέτ. Εὑρ. τόμ. 10 σ. 70 καὶ 88 41, 285, 290 ἐπ.

ρια (1). Πολ. 197. (άπ. πολ. Άρ. Πάγου 72, 73 τοῦ 1845— 5, 176, 202 τοῦ 1848).

§ 13. Εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν γίνεται αἴτησις περὶ τούτου εἰς τὸ δικαστήριον, ὅπερ, δι' ἀποχρῶντας (2) λόγους, καὶ ἐὰν ἡ αἴτησις εἰσαχθῇ πρὸ τῆς λήξεως τῆς προθεσμίας, παρεκτείνει αὐτήν.

§ 14. Ἡ παρέκτασις ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐκπνεύσεως τῆς πρώτης προθεσμίας καὶ ἂν δοθῇ πρότερον. πολ. 198 ἐδ. 2.

---

(1) ά) Ἡ προθεσμία δὲν δύναται νὰ ἐπεκταθῇ ἄνευ συναινέσεως τῶν διαδίκων, ἐκτὸς περιςατικῶν ἀνεξαρτήτων τῆς θελήσεώς των. άπ. πολ. Άρ. Πάγου 72 καὶ 73 τοῦ 1845.— πρλ. ἀνωτ. §. 12.

β') Ἡ προθεσμία δὲν δύναται νὰ ἐκταθῇ ἄνευ τῆς συναινέσεως τῶν διαδίκων, ἐκτὸς, ὅταν μεσολαβῶσι περιστατικὰ ἀνεξάρτητα τῆς θελήσεώς των· οἷον 1) ὅταν ὁ μάρτυς, κλητευθείς, δὲν ἐνεφανίσθη· 2) ὅταν ἐξ ἐναντίων ἀνέμων δὲν ἐξέπλευσε πλοῖον τί κτλ. ἀπόφ. πολ. Άρ. Πάγου 5, 176 καὶ 202 τοῦ 1848.— Πρλ. ἀνωτέρω § 12.

(2) ά) Ὡς ἀποχρῶντες λόγοι δύνανται νὰ θεωρηθῶσι π. χ. ἀσθένεια, χειμὼν ἐμποδίζων τὴν συγκοινωνίαν, θάνατος στενωτάτου συγγενοῦς. ν. 2 § 3, 8 Π. (1, 11) ν. 4 § 2 Π. αὐτ.— ν. 75 Π. (5, 1) ν. 60 Π. (42, 1) ν. 2 Βασ. (7, 16).

β') Τὰ δικαστήρια δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ἐπεκτείνουν τὴν παρ' αὐτῶν ὁρισθεῖσαν προθεσμίαν· ἀλλ' ὅμως ὁσάκις συμβῇ ἀνεξαρτήτως ἀπὸ τὴν θέλησιν τῶν διαδίκων κώλυμά τι, ἐμποδίζον τὴν ἐκτέλεσιν τῆς διαδικαστικῆς πράξεως, ἢ τὴν διεξαγωγὴν τῆς διαταχθείσης ἀποδείξεως, καθὼς ἐν γένει καὶ τὴν πρόοδον τῆς δίκης, τὸ κώλυμα τοῦτο ἐπιφέρει ἀναγκαίως βιαίαν διακοπήν, ἥτις, ὡς τοιαύτη, καὶ κατ' ὀρθὸν λόγον καὶ κατὰ τὴν ἔννοιαν τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρ. 462 μέχρι 474 τῆς πολιτ. δικονομίας, ἀναστέλλει καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς διαρκείας της τὴν πρόοδον τῶν προθεσμιῶν, ὥστε ὁ χρόνος τοῦ κωλύματος δὲν λογίζεται εἰς τὸν χρόνον τῶν προθεσμιῶν, ἀλλ' αὗται διακοπεῖσαι μὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ κωλύματος, ἀναλαμβάνουν τὸν δρόμον των μὲ τὴν παῦσιν αὐτοῦ κατὰ τὴν ὁποίαν εὑρέθησαν ἐπὶ τῆς διακοπῆς στάσιν. άπ. ἐφ. Ναυπλ. τῆς 21 νοεμβρίου τοῦ 1849 (σελ. 994 νομ.).

γ') Ὡς πρὸς τὰς προθεσμίας τὰ δικαστήρια δὲν δύνανται ν' ἐπ-

§ 15. Καὶ μετὰ τὴν λῆξιν τῆς προθεσμίας δύναται νὰ ζητηθῇ παράτασις τῆς προθεσμίας, ὅταν ἀπὸ περιστατικὰ ἀνεξάρτητα τῆς θελήσεως τοῦ ἀποδεικνύοντος δὲν ἐξετάσθησαν οἱ παρ' αὐτοῦ προταθέντες μάρτυρες, ὁ δὲ ἀντίδικός του κατοικῶν εἰς ἄλλον παρὰ τὸν τῆς διεξαγωγῆς τῆς ἀποδείξεως τόπον, δὲν δύναται νὰ κοινοποιήσῃ ἐντὸς τῆς προθεσμίας τὴν περὶ παρατάσεως αἴτησιν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἰς τὴν περὶ ἀποδείξεως πρώτην προθεσμίαν προστίθεται καὶ ὁ χρόνος τῆς ἀποστάσεως κατὰ τὸ ἄρθρον 196 τῆς πολ. δικονομίας. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 68 καὶ 293 τοῦ 1847 (σελ. 4817, 4861 νομικ.).

§ 17. Τὸ δικαστήριον ὀφείλει ἐξ ἐπαγγέλματος νὰ ὁρίσῃ τὸν χρόνον τῆς ἐνάρξεως τῆς νέας προθεσμίας, τὴν ὁποίαν παραχωρεῖ, ἂν ἡ πρώτη ἐξηντλήθη ἤδη πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς ἀποφάσεώς του ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 273 τοῦ 1848 (σελ. 4846 νομικ.).

§ 17ª Ἡ παράτασις τῆς προθεσμίας δύναται νὰ ζητηθῇ καὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν αὐτῆς, ὅταν ὁ ζητῶν αὐτὴν ἐνήργησε πᾶν

απομακρυνθῶσιν ὑπὸ τὴν ἀπόφασιν ἄνευ τῆς συναινέσεως τῶν διαδίκων. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 189 τοῦ 1837 (σελ. 997 νομ.).

δ') Χορηγεῖται παράτασις προθεσμίας, ὅταν ὁ διάδικος. εἰς ὃν ἐπεβλήθη θέμα τι ἀποδείξεως, ἠσθένησεν.—Απ. 13370 τοῦ 1855 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

ε) Παράτασις προθεσμίας λόγῳ ἑορτῆς.— Ἴδε τὴν λέξιν *Ἑορταί*.

ζ') Ἡ περὶ παρατάσεως προθεσμίας αἴτησις συγχωρεῖται μετὰ τὴν λῆξιν τῆς προθεσμίας, ἐὰν ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν αὕτη ἔληξεν, ἦτον ἑορτή; Ναί· ἡ παράτασις δύναται νὰ γίνῃ μετὰ τὴν ἄρσιν τοῦ νομίμου αὐτοῦ κωλύματος. ἀπ. 1004 τοῦ 1853 ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. ἐν νομικ. σελ. 5864.

η) Ἡ μεσολαβοῦσα κυριακὴ δὲν ὑπολογίζεται εἰς τὴν προθεσμίαν τὴν ἀφορῶσαν κοινοποίησιν διαμαρτυρήσεως ἀφορώσης βλάβην ἐπενεχθῆσαν ἐκ συγκρούσεως πλοίου τινος. Ἴδε ἀπ. 915 τοῦ 1838 τῶν ἐν Αθ. ἐφετῶν.

θ) Αἱ παρὰ τῶν δικαστηρίων παραχωρούμεναι προθεσμίαι δὲν ἀφορῶσι τὴν δημοσίαν τάξιν, μήτε ἐπεκτείνονται εἰμὴ ὅταν ὁ νόμος ῥητῶς τὸ διατάσσῃ. ἀπ. πολ. Αρ. Πάγου 39 τοῦ 1846.

ι) Ἡ προθεσμία ἐπεκτείνεται, ὅταν ὑπάρχῃ φυσικῶς ἀδύνατος ἡ τοῦ δικογράφου κοινοποίησις. ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 73 τοῦ 1847.

ὅ,τι ὤφειλεν, οἱ δὲ μάρτυρες δὲν ἐνεφανίσθησαν ἐξ αἰτίας μὴ ἐξαρτωμένης ἀπὸ ἐκείνου 7523 τοῦ 1850 τῶν ἐν Αθ. ἐφετῶν.

§ 18. Θεωρεῖται ἔκπτωτος τοῦ πρὸς ἀπόδειξιν δι αἰώματος ὁ δ ἀδικος, ὅστις ἐζήτησε παράτασιν τῆς πρὸς ἀπόδειξιν προθεσμίας μετὰ μίαν ἡμέραν ἀπὸ τῆς παρελεύσεως ταύτης, ἂν ἄλλως ἡ ἀναβολὴ τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων δεν προῆλθεν ἀπὸ αὐτόν;

Ἀπόφ. Ἐπειδή, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑπ' ἀριθ. 495 ἀπόφασιν, τὸ δικάσαν πρωτοδικεῖον Μεσολογγίου ἐπέτρεψε νομίμως τὴν μαρτυρικὴν ἀπόδειδειξιν, καθότι δὲν ἦτο δυνατὸν ν' ἀποδειχθῇ δι' ἄλλων μέσων ἡ γενομένη κλοπὴ τῶν 312 δραχμῶν.

Ἐπειδὴ καθὰ βεβαιοῖ τὸ αὐτὸ πρωτοδικεῖον διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 577 ἀποφάσεως, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἔληγεν ἡ προθεσμία καὶ καθ' ἣν ἐπαρουσίασεν ὁ ἀναιρεσίβλητος τοὺς μάρτυράς του διὰ νὰ ἐξετασθῶσιν ἐνώπιον τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου, τὸ δικαστήριον τοῦτο δὲν συνεδρίασεν, ἑπομένως νομίμως αὐτὸ παρέτεινε τὴν προθεσμίαν, κατ αἴτησιν τοῦ ἀναιρεσιβλήτου γενομένην τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν, μὴ θεωρῆσαν αὐτὸν ἔκπτωτον τοῦ δικαιώματος τῆς ἀποδείξεως, καθότι ἡ μὴ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων ἐν τῇ προσδιορισθείσῃ συνεδριάσει δὲν προῆλθεν ἐκ πράξεως ἢ ἐκ ῥαθυμίας αὐτοῦ, οὐδὲ παρημελήθη ἡ προθεσμία ἕνεκα τοῦ ἰδίου, ὥστε νὰ ἐπιβληθοῦν εἰς βάρος αὐτοῦ αἱ συνέπειαι τῆς παραμελήσεως· ἂν δὲ ἐζήτησε μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς προθεσμίας προσδιορισμὸν ἄλλης ἡμέρας πρὸς εξέτασιν τῶν μαρτύρων ἠδύνατο νὰ καμῇ τοῦτο καθότι, ὡς προεῤῥέθη, ἡ μὴ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων ἐν τῇ προσδιορισθείσῃ ἡμέρᾳ δὲν παρελείφθη ἐκ ῥαθυμίας αὐτοῦ ἀλλ' ἕνεκα τῆς μὴ συνεδριάσεως τοῦ δικαστηρίου· ὥστε δὲν εἶναι βάσιμος καὶ ἡ ἀναίρεσις κατὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 577 ἀποφάσεως. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 74 τοῦ 1852.

§ 19. Πότε εἶναί τις ἐκπρόθεσμος εἰς τὴν περὶ παρατάσεως προθεσμίας αἴτησιν; 177, 198 πολ. δικονομίας.

Ἀπόφ. Ἐπειδή, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς ὑπ ἀριθ. 134 παρεμπιπτούσης περὶ ἀποδείξεως ἀποφάσεως, προθεσμία ἐτάχθη ἡ πρώτη δευτέρα μετὰ 30 ἡμέρας ἀφ' ἧς αὕτη κοινοποιηθῇ· ἡ δὲ προσβαλλομένη ἀπόφασις ὑπ' ἀριθ. 673 παραδέχεται ὅτι ἡ μὲν ὑπ ἀριθ. 134 ἀπόφασις ἐπεδόθη τὴν 7 ἀπριλίου 1849, ἡ δὲ περὶ παρατάσεως προθεσμίας αἴτησις τὴν 9 Μαΐου 1849, ὅτε συνέπιπτε καὶ ἡ πρώτη δευτέρα μετὰ τὴν λῆξιν τῶν 30 ἡμερῶν. Ἑπομένως, τὸ πρωτοδικεῖον ἀποφανθὲν κυρίως ὅτι ἡ περὶ παρατάσεως προθεσμίας αἴτησις ἐγένετο ἐκπροθέσμως ἀπέκλεισε προφανῶς τοὺς ἀναιρεσείοντας τοῦ δικαιώματος τῆς περὶ παρατάσεως προθεσμίας

κίτήσεως, κατὰ παράβασιν τῶν διατάξεων τῶν οὐσιωδῶν τῶν ἄρθρ. 197 καὶ 198 τῆς πολιτ. δικονομίας. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 96 τοῦ 1852.

§ 20. Ἡ περὶ παρατάσεως προθεσμίας αἴτησις συγχωρεῖται μετὰ τὴν λῆξιν τῆς προθεσμίας, ἐὰν ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν αὕτη ἔληξεν, ἦτον ἑορτή; Ναί· ἡ παράτασις δύναται νὰ γίνῃ μετὰ τὴν ἄρσιν τοῦ νομίμου αὐτοῦ κωλύματος.. ἀπ. 1004 τοῦ 1853. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. ἐν νομικ. σελ. 5864.=Ἴδε ἀνωτ. § 12 σημ.

§ 21. Ἂν μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ διορισθέντος εἰσηγητοῦ δὲν ζητηθῇ ἐμπροθέσμως ἡ ἀντικατάστασίς του καὶ ἡ παράτασις τῆς προθεσμίας, ὁ διάδικος καθίσταται ἔκπτωτος τῆς ἀποδείξεως; Ναί, κατὰ τὴν 5462 τοῦ 1849 ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν (νομ. σελ. 5153).

§ 22. Δὲν χορηγεῖται νέα πρὸς ἀπόδειξιν προθεσμία, ὅταν ὁ διάδικος ἀφῆκε νὰ παρέλθῃ αὕτη ἀνωφελῶς. Ἀδιάφορον δ' εἶναι, ἂν ἐν τῷ μεταξὺ ἐπέλθῃ μεταβολή τις εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ εἰσηγητοῦ. ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 10782 τοῦ 1853 τμ. 2 (Μαρίνης καὶ Πουρίκας).

§ 23. Ὅταν οἱ ἐφέται διέταξαν ἀπόδειξιν, ποῦ ζητεῖται ἡ παράτασις τῆς προθεσμίας; Ἴδε τὴν λέξιν Ἀπόδειξις. ἔνθα ἡ 781 τοῦ 1852 ἀπ. τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν.

§ 24. Τὰ ἔγγραφα προσάγονται κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης; ἀπ. 9052 ἐφ. Ἀθ. ἐν λέξ. ἔγγραφα.

§ 25. Ὅταν ὑπεβλήθη εἰς τὸ πρωτοδικεῖον αἴτησις περὶ παρατάσεως προθεσμίας, ταχθείσης ἵνα δοθῶσι διάφοροι ὅρκοι, τὸ δὲ πρωτοδικεῖον παρέτεινε τὴν προθεσμίαν μόνον ὡς πρὸς τὸν ἕνα ὅρκον, σιωπῆσαν ὡς πρὸς τὰ λοιπά, ὁ διάδικος δύναται νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν αἴτησίν του κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς κυρίας δίκης· ἄρα δὲν ἀπαιτεῖται οὔτε ἐπανάληψις τῆς δίκης, οὔτε ἔφεσις. ἀπ. 11414 τοῦ 1853 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 26, Μόνη ἡ περὶ παρατάσεως προθεσμίας αἴτησις δὲν ἀναστέλλει οὔτε τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ταξάσης τὴν πρώτην προθεσμίαν ἀποφάσεως, οὔτε τὴν ἐξακολούθησιν αὐτῆς. ἀπ. πολ. Ἀρ, Πάγου 32 τοῦ 1853.

§ 27. Αἱ περὶ παρατάσεως προθεσμίας ἀποφάσεις ὑπόκεινται, πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ὁριστικῆς, εἰς ἔφεσιν, ὡς ἀφορῶσαι ζήτημα σχετικὸν μὲ τὴν διαταχθεῖσαν ἀπόδειξιν. ἀπόφ. 10497 τοῦ τοῦ 1853 τῶν ἐν Αθ. ἐφετῶν (τμ. α').=Πρλ. τὴν λέξ. Ἔφεσις.

§ 28. Τὰ δικαστήρια δύνανται, βεβαίας οὔσης τῆς ἀνάγκης,

νὰ παρατείνωσι τὴν παρ' αὐτῶν παραχωρηθεῖσαν προθεσμίαν. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 6 τοῦ 1841, ἣν ἐν λέξ. Ἀπόδειξις (Εὐρ. τόμ. 2).

§ 29. Περὶ τῆς ἐκτάσεως τῆς προθεσμίας ὡς ἐκ τῆς ἀποστάσεως, ἴδε τὸ ἑπόμενον περὶ τούτου ἄρθρον, ὅπερ συνέταξα χωριστὰ πρὸς εὐχέρειαν τοῦ ἀναγνώστου.

Περὶ τῆς παραμελήσεως τῶν προθεσμιῶν.

§ 30. Τῆς παραμελήσεως τῶν προθεσμιῶν διάφορα εἰσὶ τ' ἀποτελέσματα ὡς ἐκ τοῦ διαφόρου σκοποῦ τῶν καθ' ἕκαστον δικαστικῶν πράξεων, δι' ἃς αἱ προθεσμίαι δίδονται. Γενικῶς δ' εἰπεῖν, τριχῶς δύναται νὰ ζημιωθῇ ὁ παραμελήσας προθεσμίαν τινά· ἢ ὑποφέρει μόνον τὴν ἐκ τῆς παραμελήσεως προξενηθεῖσαν ζημίαν· ἢ στερεῖται τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐπιχειρῆσαι πλέον τὴν πρᾶξιν, δι' ἣν ἡ προθεσμία ὡρίσθη· ἢ τέλος ἐξηγεῖται ὡς ὁμολογία ἢ ἀπραξία αὐτοῦ. Αἱ ζημίαι ὅμως αὗται ἐκλείπουσιν, ὁσάκις ἀμφότεροι οἱ διάδικοι παραμελήσωσι τὴν προθεσμίαν (terminus circumdacitur).

Σημειωτέον δὲ εἰδικώτερον ταῦτα·

α) ἡ κατὰ τὴν προδικασίαν παράλειψις τῆς ἀπαντήσεως ἢ τῶν ἐνστάσεων δὲν ἀποκλείει μὲν αὐτάς, δυναμένας καὶ ἐπὶ ἀκροατηρίου νὰ προταθῶσιν, ἀλλ' ἡ ἐντεῦθεν προξενηθεῖσα δαπάνη ἐπιβάλλεται τῷ ἐναγομένῳ.

β') ἡ κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως ἀπουσία τοῦ ἐναγομένου δικαιοῖ τὸν δικαστὴν νὰ θεωρήσῃ ὡς ἀναμφισβήτητον τὸ πραγματικὸν τῆς ἀγωγῆς καὶ νὰ καταδικάσῃ αὐτόν. Πλὴν διὰ τῆς ἀνακοπῆς ἐπανέρχονται τὰ πράγματα εἰς τὴν προτέραν αὐτῶν κατάστασιν.

Ἡ παράλειψις ἀπαντήσεως ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ θεωρεῖται ὡς ὁμολογία. Ἐπὶ ποινῇ δὲ ἀποκλεισμοῦ πρέπει νὰ προτείνωνται κατὰ τὴν πρώτην τὸ βραδύτερον συνεδρίασιν, καὶ κατὰ τὴν προσήκουσαν τάξιν, ἅπασαι αἱ ἐνστάσεις κ. λ.— Ἴδε τὰς λέξ. Ἀπάντησις. — Ἔνστασις.— Πρότασις.

γ') ἡ πρὸς διεξαγωγὴν ἀποδείξεων τεταγμένη παρὰ τοῦ δικαστηρίου προθεσμία δὲν εἶναι κατὰ γενικὸν κανόνα ἀνατρεπτική·

δ') ἐπὶ τῶν ἐνδίκων μέσων ἡ παραμέλησις τῆς πρὸς εἰσαγωγὴν αὐτῶν ὡρισμένης προθεσμίας φέρει ἀποκλεισμόν.

§ 31. Κατὰ τὸ ἄρθρον 199 τῆς πολ. δικονομίας τ' ἀποτελέσματα τῆς παραμελήσεως τῶν προθεσμιῶν προσδιορίζονται ἐν τῷ

νόμῳ εἰς τὰ διάφορα εἴδη τῆς διαδικασίας, καὶ ὄχι εἰς τὰ διάφορα ἔγγραφα. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 180 τοῦ 1838.

Πίναξ λεκτικός.

τῆς λέξεως ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ.

Σημ. Οἱ ἀριθμοὶ σημαίνουσι τοὺς §§ τῶν σελίδων 209—220.

ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ. Ἐπέκτασις αὐτῆς ὡς ἐκ τῆς ἀποςάσεως (1).

Πίναξ λεκτικός.

Σημ. Ἴδε αὐτὸν ἐν τῷ τέλει τοῦ ἄρθρου.

§ 1. Τὴν ἔκτασιν τῶν προθεσμιῶν προσδιορίζει εἴτε ὁ νόμος εἴτε τὸ δικαστήριον. Ὅταν δὲ, ἐκτὸς τῆς προπαρασκευῆς, ἀπαιτεῖται καὶ ὁδοιπορία πρὸς ἐκτέλεσιν δικαστικῆς τινὸς πράξεως, αὐξάνει ἡ προθεσμία· ὅπερ λαμβάνει χώραν.

§ 2 α) Μόνον ἐπὶ νομίμων προθεσμιῶν καὶ ἐν τοῖς παρὰ τοῦ νόμου ῥητῶς προβλεπομένοις θέμασιν (Ἴδε τοιαῦτα εἰς Οἰκ. § 113 σημ. 1).

§ 3. β) Ὅταν διάδικός τις ὀφείλων νὰ ἐμφανισθῇ καθ' ὡρισμένην προθεσμίαν εἰς δικαστήριον, δὲν κατοικῇ, μήτε διαμένῃ εἰς τὴν ἕδραν αὐτοῦ (2) ἤ, ὀφείλων νὰ πράξῃ τι πρὸς τὸν ἀντίδικον

---

(1) Ἴδε τὸν περὶ ἀποστάσεων πίνακα τῆς Κυβερνήσεως.— Εὑρ. Ῥολλίνου, λέξ. appel, κεφ. 6 τμ. 2, ἄρθρ. 1, 2.— Οἰκ. πολ. δικ. § 113. ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου σιέ.

Ἡ ἐκ Καλαμῶν μέχρι Ναυπλίου ἀπόστασις εἶναι σχοίνων δέκα περίπου, καὶ οἱ ἀνακόπτοντες ἔχουν 20 ἡμέρας ὠφελίμους πρὸς ἐπίδοσιν τῆς ἀνακοπῆς. Ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 223 τοῦ 1845 (σελ. 4190 νομ.).

Ἡ διάστασις τῆς Τήνου ἀπὸ τῆς καθέδρας τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν εἶναι μυριομέτρων δεκαεπτά. Ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 350 τοῦ 1845 (σελ. 4246 νομ.).

Νομολογία Κατοικοῦντος τοῦ ἀνακόπτοντος εἰς τὴν ἐπικράτειαν τῆς Τουρκίας, ὁ μέγιστος ὅρος τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τοὺς 3 μῆνας. Ὅρα Εὑρ., τόμῳ πρώτῳ σελ. 176, § 25

(2) Dalloz, délai, ἄρθ. 73, 79, 89. L'augmentation du délal ordinarie a lieu en raison de la distance de l'endroit d'où l'assigné doit partir à celui où il doit envoyer un acte à celui où cet acte doit être signifié, où bien à celui où la preuve de l'envoie où de l'assignation doit être faite. Ὅθεν ὁ καλούμενος νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸ πρωτοδικεῖον ἐν συνοπτικαῖς δίκαις, ἢ εἰς τὸ εἰρηνοδικεῖον καὶ μὴ κατοικῶν εἰς τὴν ἕδραν τοῦ δικαστηρίου τούτου ἔχει δικαίωμα αὐξήσεως τῆς προθεσμίας. Τὸ αὐτὸ δικαίωμα ἔχει καὶ ὅταν ὀφείλων νὰ ἐπιδώσῃ ἐντὸς προθεσμίας δικόγραφον (π. χ. ἀπολογητήριον, ἔφεσιν, ἀνακοπὴν) εἰς τὸν αντίδικόν του, δὲν κατοικῇ εἰς τὸν αὐτὸν μετ' αὐτοῦ τόπον. Τὸ 196 ἄρθ. τῆς πολ. δικον. εἶναι ἐλλειπὲς, διότι φαίνεται συγχωροῦν αὔξησιν μόνον εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν· τὴν ἔλλειψιν ὅμως τούτων ἀνεπλήρωσεν ἡ νομολ., καθότι ὁ αὐτὸς ὑπάρχει λόγος ἵνα συγχωρηθῇ αὔξησις καὶ ὅταν ὀφείλῃ τὶς νὰ ἐνεργήσῃ πρᾶξιν τινὰ ἀπέναντι τοῦ ἀντιδίκου αὐτοῦ. Ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 11, 39, 89 τοῦ 1846.— 73 τοῦ 1847 καὶ 17 τοῦ 1848.— Οἰκ. § 113 σημ. 2.

αὐτοῦ, κατοικῆ, εἰς ἕτερον ἢ αὐτὸς τόπον. πολ. 196 (1).

§ 4. Ζητεῖται λοιπὸν, ἂν προστίθεται ὁ τῆς ἀποστάσεως χρόνος, ὅταν οἱ διάδικοι κατοικῶσιν εἰς τὸ αὐτὸ μέρος; Παρατηρῶ·

---

(1) ά) Ὁ ἐνάγων δύναται νὰ παρατείνῃ ἐν τῷ ἐγγράφῳ τῆς ἀγωγῆς τὴν νόμιμον προθεσμίαν· ἀλλ' ὁ ἐναγόμενος δύναται νὰ τὴν συντέμνῃ δικαστικῶς· δὲν δύναται ὅμως νὰ δικάσῃ τὸν ἐνάγοντα ἐρήμην πρὶν ἢ κοινοποιήσῃ τὴν δικαστικήν του πρᾶξιν εἰς τὸν ἐνάγοντα. ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 106 τοῦ 1835 (σελ. 43 νομ..). κάτωτ. § έ, ζ'.

β') Αἱ πρὸς τοὺς ἀντικλήτους ἐπιδόσεις εἶναι νόμιμοι, ἀλλὰ δὲν ὑποχρεοῦσι τοὺς διαδίκους νὰ ἐμφανισθῶσι πρὶν ἢ παρέλθωσιν αἱ νόμιμοι προθεσμίαι. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 228 τοῦ 1853.

γ') Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 593 τῆς πολιτ. δικονομίας σκοπεῖ ἁπλῶς τὴν οἰκονομίαν τῶν εξόδων, ἅτινα ἤθελον δαπανᾶσθαι ἐὰν ἐγίνοντο ἐρήμην πολλαὶ δίκαι. Ἐντεῦθεν δὲ ἕπεται ὅτι ἡ διάταξις αὕτη δὲν εἶναι ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος διατεταγμένη. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 52 τοῦ 1853.

Ὁσάκις δὲ καλοῦνται πλείονες ἐναγόμενοι καθ' ἣν ὑπάρχουσι διάφοροι κλήσεως προθεσμίαι, γίνεται ἐρήμην δίκη μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς μακροτέρας προθεσμίας. αὐτ.

δ') Ἡ ἔλλειψις τῆς εἰς τὴν αἴτησιν ἀναιρέσεως ἐκτελέσεως τοῦ ἀριθμοῦ 6 τοῦ ἄρθρ. 819 τῆς πολιτ. δικονομίας ἀναπληροῦται ἀποχρώντως διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἀρχῆς καὶ διατάξεως τοῦ ἄρθρου 540 τῆς πολιτ. δικονομίας (840 πολ. δικον.) ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 69 τοῦ 1846.

έ) Ἐνόσῳ δὲν παρέλθῃ ἡ νόμιμος προθεσμία διὰ τὸν ἀπωτέρω κατοικοῦντα διάδικον, δὲν δύναται ὁ ἔχων πλησιεστέραν τὴν κατοικίαν του νὰ δικασθῇ (196, 593 πολ. δικον.) ἀπ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 166 τοῦ 1847. ἀνωτ. § 2.—κατωτ. § ζ'.

Πότε δύνασαι νὰ δικάσῃς κατ' ἐρήμην τὸν ἕνα ἢ τῶν 2 ἐναγομένων; Ἴδε ἀπ. 9755 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφ. ἐν λέξει Ἐρημοδικία.

ϛ') Τὸ περὶ τῆς πρὸς ἐμφάνισιν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου προθεσμίας ζήτημα δὲν ἀφορᾷ τὴν δημοσίαν τάξιν· ἑπομένως δὲν προτείνεται κατὰ πρῶτον ἐνώπιον τοῦ Ἀρ. Πάγου. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 39 τοῦ 1846.

ζ') Ὁ ἀνακόπτων δύναται νὰ παρατείνῃ τὴν πρὸς συζήτησιν προθεσμίαν, καὶ, ἂν αὕτη δεν συντμηθῇ παρὰ τοῦ προέδρου, δὲν δικάζεται ἐρήμην. ἀπ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 91 τοῦ 1847, ἣν ἐν Εὑρ. τόμ. . . σελ. . . ἄνωτ. § έ.

ά) ὅτι ὁ Ἄρειος Πάγος καὶ οἱ ἐν Ἀθήναις ἐφέται ἔλυσαν ἀποφατικῶς τὸ ζήτημα, ἡ δὲ νομολογία τῶν ἐν Ναυπλίῳ Ἐφετῶν δὲν εἶναι σταθερά.

β') ὅτι κατὰ τὴν νομολογίαν τοῦ τε Ἀρείου Πάγου καὶ τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, ἡ ἀληθὴς ἔννοια τῶν ἄρθρων 753, 195 καὶ 196 τῆς πολιτ. δικονομίας εἶναι τὸ νὰ προστίθηται εἰς τὴν πρὸς ἔφεσιν προθεσμίαν ἡ ἀπόστασις τῆς κατοικίας (καὶ διαμονῆς; κατωτ.) τοῦ ἐκκαλοῦντος μέχρι τῆς τοῦ ἀντιδίκου του, ὅταν οὗτοι κατοικῶσιν εἰς διαφόρους πόλεις (1).

γ') ὅτι μόνον προκειμένου περὶ κλήσεων, λογίζεται ἡ ἀπόστασις τῆς κατοικίας τοῦ καλουμένου εἰς τὸ καλοῦν δικαστήριον (2). Τί δέ, ὅταν ὁ ἐναγόμενος π. χ. ἀποδημῇ; Εὑρ. τόμ. 7 σελ. 413 ἐν τέλει.

§ 5. Ἰδοὺ δὲ μερικώτερον τί περὶ τῶν ἀνωτέρω ζητημάτων εὑρίσκετε εἰς τὴν νομολογίαν.

§ 6. Προστίθεται ὁ τῆς ἀποστάσεως χρόνος, ὅταν οἱ διάδικοι κατοικῶσιν εἰς τὸ αὐτὸ μέρος;

Παρατηρῶ, ὅτι ἡ νομολογία τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ ἡ τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἔλυσαν ἀποφατικῶς τὸ ζήτημα. Τὸ δικαστήριον ὅμως τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν ἔλυσε τὸ ζήτημα, κατὰ πλειονοψηφίαν, καταφατικῶς· ἔπειτα τὸ ἔλυσεν ἀποφατικῶς. Ἕπεται ἡ νομολογία.

ά) Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 753, 195 καὶ 196 τῆς πολιτ. δικονομίας ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὴν ἔφεσιν, τὴν γενομένην κατ' ἀποφάσεων, ἐκδιδομένων περὶ τὴν ἐκτέλεσιν· ἡ ἀληθὴς ὅμως ἔννοια αὐτῶν εἶναι τὸ νὰ προστίθηται εἰς τὴν πρὸς ἔφεσιν προθεσμίαν ἡ ἀπόστασις τῆς κατοικίας τοῦ ἐκκαλοῦντος μέχρι τῆς τοῦ ἀντιδίκου των, ὅταν οὗτοι κατοικῶσι διαφόρους πόλεις, ὥστε ἡ πρὸς ἔφεσιν προθεσμία νὰ μένῃ πλήρης εἰς τὸν ἐκκαλοῦντα· μόνον δὲ προκειμένου περὶ κλήσεων, λογίζεται ἡ ἀπόστασις τῆς κατοι-

---

(1) Ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 11 τοῦ 1846.—17 τοῦ 1848.—154 τοῦ 1851. Ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 5717. 7293. Κατὰ τοὺς ἐν Ναυπλ. ἐφ. ἡ καθέδρα τοῦ δικαστηρίου εἶναι τὸ σημεῖον τοῦ μέτρου τῆς ἀποστάσεως, καὶ ἂν οἱ διάδικοι κατοικῶσιν εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν τόπον.—Ἀπ. 312 τοῦ 1848 ἐν Εὑρ. τόμ. 7. σελ. 411.—Ἀπ. 320 τοῦ 1848.—Ἀπ. 198 τοῦ 1847.—Ἀπ. 964 τοῦ 1849 ὡς πρὸς τὰς ἀνακοπάς.— Ἄλλην ἀρχὴν (κατὰ πλειονοψηφίαν) ἠκολούθησαν οἱ ἐν Ναυπλ. ἐφ. ὡς πρὸς τὰς ἀνακοπάς· ἀπ. 668 τοῦ 1849 ἐν Εὑρ. τόμ. 7 σελ. 412— καὶ ὡς πρὸς τὰς ἐφέσεις διὰ τῆς 26 τοῦ 1844 ἣν ἐν Εὑρ. τόμ. 3 σελ. 25.

(2) Ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 11 τοῦ 1846 καὶ 17 τοῦ 1848.

κίας τοῦ καλουμένου εἰς τὸ καλοῦν δικαστήριον. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 11 τοῦ 1846.

β') Αἱ προθεσμίαι τῶν ἐνδίκων μέσων ὑπολογίζονται ἀπὸ τῆς κατοικίας τῶν διαδίκων, ὅταν οὗτοι κατοικῶσι διαφόρους πόλεις· μόνον δὲ ἐπὶ κλήσεων, λογίζεται ἡ ἀπόστασις τῆς κατοικίας τοῦ καλουμένου εἰς τὸ καλοῦν δικαστήριον. Ὅρα ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 11 καὶ 89 τοῦ 1846, ἐν Εὐρ. τόμ. 3 σελ. 24 καὶ 27 πρλ. Οἰκ. § 113 σημ. 2.

γ') Τότε μόνον (3) εἰς τὴν πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίαν προστίθηται ἡ ἀπόστασις τῆς κατοικίας τοῦ ἀνακόπτοντος, ὅταν οὗτος καὶ ὁ καθ' οὗ ἡ ἀνακοπὴ κατοικῶσιν εἰς διαφόρους πόλεις· ἡ δὲ ἕδρα τοῦ δικαστηρίου χρησιμεύει μὲν ὡς βάσις τοῦ λογισμοῦ τῶν προθεσμιῶν, ἀλλὰ τοῦτο (ἄρθρ. 139, 172, 196 πολ. δικ.) ὅταν πρόκηται περὶ διαδίκων, μαρτύρων ἢ πραγματογνωμόνων παρὰ τοῦ δικαστηρίου καλουμένων (596 πολ. δικ.).—ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 406 τοῦ 1852, ἀναιρ. τὴν 294 τοῦ 1852 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν.

δ') Ἡ προθεσμία εἰς τὴν ἐπ' ἀνακοπῇ ἐρήμην ἀποφάσεως διαδικασίαν ἐπεκτείνεται, ἐπὶ μακροτέρων ἀποστάσεων, κατὰ τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις 195 καὶ 196 ὡρισμένα, καὶ ἀναφέρεται εἰς ἑκάτερον τῶν διαδίκων. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 228 τοῦ 1853.

§ 7. ε') Ἀπαιτεῖται νὰ προστίθηται ὁ τῆς ἀποστάσεως χρόνος τῶν 3 μηνῶν (541 πολ.) πρῶτον εἰς τὴν πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίαν καὶ δεύτερον εἰς τὴν πρὸς ἔφεσιν; Ὄχι· διότι ἀφοῦ ὁ διάδικος ὑπολογίσῃ ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν τρίμηνον ἀπόστασιν πρὸς ἐπιχείρησιν τῆς ἀνακοπῆς, πρέπει, δυνάμει τῆς χρήσεως ταύτης τοῦ εἰρημένου δικαιώματος, νὰ θεωρηθῇ οὗτος πλέον ὡς φθάσας καὶ διατελῶν εἰς τὸν τόπον, ἔνθα μέλλει νὰ γίνῃ ἡ ἐπίδοσις τῆς ἀνακοπῆς του, καὶ ἐπομένως, ἂν παρέλθωσιν ἐκεῖ αἱ 8 πρὸς ἐπίδοσιν

(3) Κατὰ τὸ ἄρθρον 1 τοῦ ἀπὸ 18 σεπτεμβρ. 1836 διατάγματος, τοῦ ἀντικαταστήσαντος τὸ ἄρθρον 596 τῆς πολιτ. δικονομίας, κατὰ τῆς ἐρήμην ἐκδοθείσης ἀποφάσεως γίνεται ἀνακοπή, ἐὰν ὁ καταδικασθεὶς αὐτὸς κατοικῇ εἰς τὴν καθέδραν τοῦ δικαστηρίου, ὃ ὥρισεν αὐτόθι ἀννίκλητον, ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν ἀφ' ἧς παρεδόθη ἡ ἀπόφασις εἰς τὸν διάδικον αὐτὸν ἢ εἰς τὸν ἀντίκλητον τούτου.— Ἡ ἀπόστασις δὲ τῆς ἕδρας τοῦ δικαστηρίου τούτου, καὶ τῆς τοῦ πρωτοδικείου, ἔνθα οἱ ἀντίδικοι τοῦ ἀνακόπτοντος διαμένουσι, δὲν λογίζεται ἐπὶ τῆς ἀνακοπῆς, διότι εἰς τὸ εἰρημένον ἄρθρον 1 δὲν διατάττεται τοιοῦτό τι ὡς ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ 2 ἐδαφ. τοῦ αὐτοῦ διατάγματος. Ἀπ. 8579 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

τῆς ἀνακοπῆς κανονισμέναι ἡμέραι ἀπράκτως, ἀμέσως ἄρχεται μετ' αὐτὰς ἡ πρὸς ἔφεσιν τριακονθήμερος προθεσμία κατ' αὐτοῦ, θεωρουμένου ἤδη παρόντος, καθὸ διανύσαντος ἅπαξ τὴν χωρίζουσαν αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἀλλοδαπῆς εἰς τὴν ἡμεδαπὴν ἀπόστασιν. Ἂν λοιπὸν ἡ μὲν ἐρήμην ἀπόφασις ἐπεδόθη τὴν 24 δεκεμβρ. ἡ δὲ κατ' αὐτῆς ἔφεσις τὴν 19 ἰουλίου, ἡ ἔφεσις εἶναι ἐκπρόθεσμος. 752 πολ.—ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 13358 τοῦ 1855, τμ. ά.

ς') Εἰς τὴν πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίαν δὲν χορηγεῖται ἀποστάσεως δικαίωμα, ὅταν οἱ διάδικοι κατοικῶσιν ἐν τῇ αὐτῇ πόλει. (76, 139, 172, 195, 196 πολ. δικ.).

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ τὸ ἀνεκκλήτως δικάσαν δικαστήριον ἀποφηνάμενον, ὅτι, κατοικούντων τοῦτε νῦν ἀναιρεσείοντος καὶ τοῦ ἀναιρεσιβλήτου ἐν Πάτραις, δὲν ἔπρεπε νὰ παρακταθῇ ἡ πρὸς ἐπιχείρησιν τῆς ἀνακοπῆς ὀκταήμερος προθεσμία λόγῳ ἀποστάσεως, διότι ἡ ἀνακοπὴ ἀπευθύνεται ἐνώπιον τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, οὐδένα νόμον παρεβίασε, διότι, κατὰ τὰ ἄρθρα 76, 139 καὶ 172 τῆς πολιτ. δικονομίας, ἡ ἕδρα τοῦ δικαστηρίου χρησιμεύει μὲν ὡς βάσις τοῦ λογισμοῦ τῶν προθεσμιῶν, ἀλλ' ὅταν πρόκηται περὶ πράξεων τῶν διαδίκων, μαρτύρων ἢ πραγματογνωμόνων, τὰς ὁποίας καλοῦνται νὰ ἐπιχειρήσωσιν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου ἐν τῇ ἕδρᾳ αὐτοῦ, ὡς προκύπτει σαφέστερον καὶ ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 196 τῆς αὐτῆς δικονομίας· τοιαύτη ὅμως δὲν εἶναι ἡ τῆς ἀνακοπῆς πρᾶξις, πρὸς ἐπιχείρησιν τῆς ὁποίας οὐδόλως ἀπαιτεῖται ἡ εἰς τὴν ἕδραν τοῦ δικαστηρίου, εἰς ὃ ἀπευθύνεται, ἀλλ' εἰς τὴν κατοικίαν ἢ τὴν διαμονὴν τοῦ καθ' οὗ ἀπευθύνεται ὁδοιπορία, ἡ δὲ τοῦ ἐδ. 2 τοῦ ἀπὸ 18 σεπτεμβρίου 1836 διατάγματος παραπομπὴ εἰς τὰ ἄρθρα 195 καὶ 196 τῆς πολιτ. δικονομίας δὲν ἀποκρούει τὴν καὶ εἰς τὰς ἀνακοπὰς ἐφαρμογὴν τῆς ἐκτεθείσης γενικῆς ἀρχῆς ἀλλ' ὑποδεικνύει μόνον, ὅπερ συνήθως συμβαίνει, ὅτι δηλ. ὁ ἤδη ἐπιτυχὼν τὴν ἐρήμην ἀπόφασιν, ἐὰν δὲν κατοικῇ ἐν τῇ ἕδρᾳ τοῦ δικαστηρίου ἢ διώρισεν ἤδη αὐτόθι ἀντίκλητον, ἤτοι ἐξελέξατο αὐτόθι τὴν ὡς πρὸς τὴν προκειμένην δίκην κατοικίαν του, τότε δὲ ἐὰν ὁ διάδικος, ἤτοι, κατὰ τὸ παρατεθὲν διάταγμα, ὁ εἰς ὃν ἐπεδόθη ἡ ἐρήμην ἀπόφασις, κατοικῇ εἰς ἄλλον τόπον, ἐφαρμόζονται οἱ ὁρισμοὶ τῶν ἄρθρων 195 καὶ 196 τῆς πολ. δικονομίας, ἤτοι ἡ ἀνωτέρω ἐκτεθεῖσα γενικὴ ἀρχή. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 200 τοῦ 1852, κυρ. τὴν 555 τοῦ 1851 ἀπόφ. τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν.

§ 8–12. Αἱ προθεσμίαι λογίζονται, ὅταν οἱ διάδικοι κατοικῶσιν εἰς διαφόρους πόλεις, ὄχι δὲ ὅταν ἦναι μακρὰν τῆς ἕδρας τοῦ δικαστηρίου, ἤτοι·

ζ) Κατὰ τὸ ἄρθρον 753 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, μόνον εἰς τὴν πρὸς ἔφεσιν προθεσμίαν προστίθεται ἡ ἀπόστασις τῆς κατοικίας τοῦ ἐφεσιβλήτου, ὅταν οὗτος καὶ ὁ ἐκκαλῶν κατοικῶσιν εἰς διαφόρους πόλεις· δὲν εἶναι δὲ βάσιμος ὁ ἰσχυρισμός, ὅτι ὁ λογισμὸς τῆς προθεσμίας πρέπει νὰ γίνῃ κατὰ τὴν ἀπὸ τῆς ἕδρας τοῦ δικαστηρίου μέχρι τῆς κατοικίας τοῦ ἐκκαλοῦντος απόστασιν, καθότι ἡ ἕδρα τοῦ δικαστηρίου χρησιμεύει μὲν ὡς βάσις τοῦ λογισμοῦ τῶν προθεσμιῶν, ἀλλὰ τότε μόνον, ὅταν, κατα τὰ ἄρθρα 139, 172 καὶ 76 τῆς πολ. δικονομίας, πρόκηται περὶ διαδίκων, μαρτύρων, ἢ πραγματογνωμόνων παρὰ δικαστηρίου καλουμένων. ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 17 τοῦ 1848 — πρλ. Οἰκον. § 113 σημ. 2.

§ 13. η) Τὸ δικαστήριον δὲν πρέπει νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν τὴν ἀπὸ λιμένος εἰς λιμένα ἀπόστασιν, παραλεῖπον νὰ συνυπολογίζῃ καὶ τὴν ἀπὸ τῆς πόλεως, ἔνθα ὁ διάδικος κατοικεῖ, μέχρι τοῦ λιμένος αὐτῆς ἀπόστασιν. ἀπ. Ἀρ. Πάγου 172 τοῦ 1848.

§ 14 θ') Ὅταν οἱ διάδικοι ἦναι μὲν κάτοικοι Τήνου (π.χ.), ἀλλ' ἡ μὲν ἀπόφασις ἐκοινοποιήθη ἐν Ἀθήναις, ἡ δ' αἴτησις ἀναιρέσεως ἐν Τήνῳ, ὑπολογίζεται ἡ τῆς ἀποστάσεως προθεσμία;

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ὅταν ἡ γνωστοποίησις τῆς ἀποφάσεως γίνηται αὐτοπροσώπως πρὸς τὸν διάδικον, αὕτη, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 143 τῆς πολιτ. δικονομίας, πρέπει νὰ γείνῃ εἰς τὸν τόπον τῆς κατοικίας του· ἂν δὲ γείνῃ εἰς ἄλλον τόπον, ἀναγκαίως πρέπει εἰς τὴν προθεσμίαν τῆς ἀναιρέσεως νὰ προστεθῇ ἡ προθεσμία τῆς ἀποστάσεως τοῦ τόπου, ὅπου εὑρίσκεται ὁ ἀναιρεσείων, μέχρι τοῦ τόπου τῆς κατοικίας τοῦ ἀντιδίκου του, συμφώνως μὲ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 195 καὶ 196 τῆς πολιτ. δικονομίας, καθότι ὁ κοινοποιῶν τὴν ἀπόφασιν διάδικος μὴ συμμορφούμενος μὲ τὸν νόμον ὑποβάλλεται ἑκουσίως εἰς τὰς συνεπείας τῆς πράξεώς του ταύτης καὶ δὲν δύναται νὰ παραγάγῃ λόγον πρὸς ἀναίρεσιν ἐκ τῆς ἰδίας του πράξεως (ἀριθ. 811 § 1 πολιτ. δικονομίας), καὶ καθότι κατὰ νόμον ἡ πρὸς ἀναίρεσιν προθεσμία πρέπει νὰ μείνῃ πλήρης εἰς τὸν ἀναιρεσείοντα (ἀριθ. 816 καὶ 817), ὅπερ δὲν ἤθελεν ὑπάρξει, ἐὰν ἀφ' ἑνὸς μέρους ἤθελε θεωρηθῆ νόμιμος ἡ πρὸς αὐτὸν κοινοποίησις τῆς ἀποφάσεως γενομένης εἰς ἄλλον τόπον παρὰ τὴν κατοικίαν, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἤθελεν ὑποχρεωθῆ νὰ κοινοποιήσῃ εἰς ἄλλον τόπον τὴν ἀναίρεσιν του ἄνευ λογισμοῦ τῆς ἀποστάσεως. Ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ἀμφότεροι οἱ διάδικοι εἶναι κάτοικοι τῆς νήσου Τήνου, ἡ δὲ ἀπόφασις, καθ' ἧς ζητεῖται ἀναίρεσις, ἐπεδόθη, κατὰ παραγγελίαν τοῦ πληρεξουσίου τῶν ἀναιρεσιβλήτων, πρὸς

τὸν ἀναιρεσείοντα εἰς Ἀθήνας, ὡς τοῦτο προκύπτει ἐκ τοῦ ἀπὸ 8 ἰουνίου 1846 ἐπιδοτηρίου τοῦ δικαστικοῦ κλητῆρος Ν. Λαμπραδαρίου. Ὅθεν λογιζομένης τῆς ἐπεκτάσεως τῆς προθεσμίας κατὰ τὴν ἐντεῦθεν εἰς Τῆνον ἀπόστασιν, ὅπου ἐκοινοποιήθη ἡ ἀναίρεσις αὕτη δὲν εἶναι ἐκπρόθεσμος. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 39 τοῦ 1846. Πρλ. Οἰκ. § 113 σημ. 2.

§ 15. ι) Εἰς τὴν πρὸς ἀναίρεσιν προθεσμίαν προστίθεται καὶ ἡ ἀπόστασις τῆς κατοικίας τοῦ διαδίκου μέχρι τῆς κατοικίας τοῦ ἑτέρου· (816, 753).

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ, κατὰ τὰ ἄρθρα 816 καὶ 753 τῆς πολιτ. δικονομίας, εἰς τὴν περὶ ἀναιρέσεως τριακονθήμερον προθεσμίαν πρέπει νὰ προστεθῇ ἡ ἀπόστασις τῆς κατοικίας τοῦ ἀναιρεσείοντος μέχρι τῆς τοῦ ἀναιρεσιβλήτου, ὅταν κατοικῶσιν εἰς διαφόρους πόλεις, καὶ οὐχὶ ἐκείνη τῆς κατοικίας τοῦ ἀναιρεσείοντος μέχρι τῆς ἕδρας τοῦ δικαστηρίου, ὡς διατείνονται οἱ ἀναιρεσείοντες, καθότι ὁ τελευταῖος οὗτος λογισμὸς τότε μόνον γίνεται ὅταν πρόκειται περὶ διαδίκων, μαρτύρων ἢ πραγματογνωμόνων παρὰ δικαστηρίου καλουμένων (ἄρθρ. 139, 173 καὶ 76 τῆς πολιτ. δικονομίας). ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 73 τοῦ 1847. πρλ. Οἰκ. § 113 σημ. 2.

§ 16. Προκειμένου λόγου περὶ τῆς πρὸς ἀναίρεσιν προθεσμίας, δὲν προστίθεται ἡ προθεσμία τῆς ἀποστάσεως ἀπὸ τῆς κατοικίας τοῦ ἀναιρεσείοντος μέχρι τῆς ἕδρας τοῦ Ἀρ. Πάγου, ὅταν ἀμφότεροι οἱ διάδικοι κατοικῶσιν εἰς τὸν αὐτὸν δῆμον· πότε δὲ εἶναι δυνατὸ νὰ ἐπεκταθῇ ἡ τριακονθήμερος προθεσμία, ὅταν αὐτοὶ ἢ εἷς κατοικῇ διαφόρους πόλεις ἢ δήμους, ὥστε ἡ πρὸς ἀναίρεσιν προθεσμία νὰ μένῃ πλήρης εἰς τὸν ἀναιρεσείοντα, ἢ ὅταν, προκειμένου περὶ κλήσεων, λογίζηται ἡ ἀπόστασις τῆς κατοικίας τοῦ καλουμένου εἰς τὸ καλοῦν δικαστήριον, καὶ τοιαύτη εἶναι ἡ πλήρης ἔννοια τῶν ἄρθρων 753, 816, 195 καὶ 196 τῆς πολ. δικονομίας. ἀπ. πολ. Ἀρ Πάγου 45 τοῦ 1850.

§ 17. Λογίζεται ἀπόστασις, ὅταν ὁ ἀναιρεσείων διαμένῃ ἐν Ἑλλάδι, ἡ δ' ἐπίδοσις τῆς ἀναιρέσεως αἰτήσεως γίνεται εἰς τὸν εἰσαγγελέα; Ἴδε ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 40 τοῦ 1852 ἐν λέξει ἀναίρεσις. (εἰς τὸ ἐκδοθησ. παράρτημα).

§ 18. Ἐντὸς τῆς τριακονθημέρου πρὸς ἀναίρεσιν προθεσμίας λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ὡς πρὸς τοὺς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διατρίβοντας ἡ ἐν τῷ ἄρθρῳ 541 πολ. δικονομίας διαλαμβανομένη προθεσμία; Ἴδε τὴν 20 τοῦ 1849 πολ. τοῦ Ἀρ. Πάγου ἀπόφασιν ἐν λέξει Ἀναίρεσις (εἰς τὸ ἐκδοθησόμενον παράρτημα).

§ 19. Εἰς τὴν πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίαν τότε προστίθενται καὶ ἄλλαι ἡμέραι λόγῳ ἀποστάσεως, ὅταν οἱ διάδικοι κατοικῶσιν εἰς διαφόρους πόλεις· ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ δικαστηρίου ἀπόστασις ὑπολογίζεται μόνον ὅταν πρόκηται περὶ διαδίκων, μαρτύρων, ἢ πραγματογνωμόνων ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου καλουμένων. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 140, 200, 406 τοῦ 1852.

§ 19[a]. Ὡς μέτρον τῆς ἐκτάσεως τῶν προθεσμιῶν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ ἀπὸ τοῦ τόπου τῆς κατοικίας μέχρι τοῦ τόπου τῆς ἐπιχειρητέας πράξεως ἀπόστασις· ὁ δὲ τόπος τῆς διαμονῆς τῶν διαδίκων τότε μόνον λαμβάνεται ὡς μέτρον τῆς ἐπεκτάσεως, ὅταν δὲν ἔχωσιν οὗτοι κατοικίαν. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 28 τοῦ 1849 φέρουσα.

- *Ἀπόφ.* Ἐπειδή, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν ἐγγράφων τῆς δικογραφίας, ἀμφότεροι οἱ διάδικοι εἶναι κάτοικοι Θήρας καὶ αὐτόθι διετάχθη διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 4860 ἀποφάσεως τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν νὰ δώσῃ τὸν εἰς αὐτὸν ἐπαχθέντα ὅρκον ὁ ἀναιρεσείων κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίασιν τοῦ εἰρηνοδίκου Θήρας, ἀφοῦ δηλώσῃ ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς εἰς αὐτὸν ἐπιδόσεως τῆς ἀποφάσεως ὅτι δέχεται αὐτόν· κατὰ δὲ τὰ ἄρθρα 195 καὶ 196 τῆς πολιτ. δικονομίας, τότε μόνον ἐπεκτείνονται αἱ παρὰ τοῦ νόμου ἢ τοῦ δικαστηρίου παραχωρούμεναι εἰς τοὺς διαδίκους προθεσμίαι, ὅταν οὗτοι πρόκηται νὰ ἐπιχειρήσωσιν ἐντὸς αὐτῶν πρᾶξίν τινα ἐκτὸς τοῦ τόπου τῆς κατοικίας των πρὸς ἐπιχείρησιν τῆς ὁποίας πρέπει νὰ μεταβῶσιν εἰς ἄλλον τόπον, ὡς μέτρον δὲ τῆς ἀποστάσεως λαμβάνεται ἡ ἀπὸ τοῦ τόπου τῆς κατοικίας αὐτῶν μέχρι τοῦ τόπου τῆς ἐπιχειρητέας πράξεως ἀπόστασις, ὁ δὲ τόπος τῆς διαμονῆς των τότε μόνον λαμβάνεται ὡς μέτρον τῆς ἐπεκτάσεως, ὅταν δὲν ἔχωσι κατοικίαν· ὅθεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἐπιδοθείσης τῆς ὑπ' ἀριθ. 8750 περὶ τοῦ ὅρκου ἀποφάσεως τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν εἰς τὸν ἀναιρεσείοντα ἐν Θήρᾳ τὴν 9 ἰουλίου 1848, καὶ προκειμένης τῆς εἰς τὸν ἀντίδικον ἐπιδόσεως τῆς περὶ παραδοχῆς τοῦ ὅρκου δηλώσεως τοῦ ἀναιρεσείοντος διὰ νὰ παρευρεθῇ ὁ ἀναιρεσίβλητος, ἐὰν θέλῃ, εἰς τὴν ὁρκοδοσίαν, οὐδεὶς λόγος ὑπῆρχε πρὸς ἐπέκτασιν τῆς προθεσμίας ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀποφάσεως μέχρι τῆς ἐπιδόσεως τῆς δηλώσεως, καὶ ἀπὸ ταύτης μέχρι τῆς ὁρκοδοσίας, ἡ δὲ ἐν Ἀθήναις τυχαία διαμονὴ τοῦ ἀναιρεσιβλήτου οὐδεμίαν ἠδύνατο νὰ ἔχῃ εἰς τοῦτο ἐπιρῤοὴν κατὰ τὸ παραταθὲν ἄρθρον 196 τῆς πολιτικῆς δικονομίας· μὴ προσβαλόντος δὲ τοῦ ἀναιρεσείοντος τὸ κῦρος τῆς ἐπιδόσεως τῆς ὑπ' ἀριθ. 8460 ἀποφάσεως, ἡ προ-

σϐαλλομένη ὑπ' ἀριθ. 5034 ἀπόφασις τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, ἀποφαινομένη ὅτι ἡ εἰς τὸν ἀναιρεσίϐλητον κοινοποίησις τῆς περὶ παραδοχῆς τοῦ ὅρκου δηλώσεως γενομένη τὴν 2 αὐγούστου 1848 ἐγένετο ἐκπροθέσμως, δὲν ἡρμήνευσεν οὔτε ἐφήρμοσε κακῶς τὰς περὶ ἐπιδόσεως οὐσιώδεις διατάξεις τῶν ἄρθρων 138, 143 καὶ ἐπ. καὶ 377 τῆς πολιτ. δικονομίας, οὔτε παρεϐίασε τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 357 τῆς αὐτῆς δικονομίας.

§ 20. Εἰς τὴν δεκαήμερον προθεσμίαν τὴν πρὸς ἔφεσιν ἀποφάσεων ἀπαγγελλομένων ἐπὶ ἐρίδων κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν, προστίθεται ὁ χρόνος τῆς ἀποστάσεως;

Ἡ μειονοψηφία ἔλυσε τὸ ζήτημα ἀποφατικῶς, ἐκθέσασα, ὅτι ἡ προθεσμία ἐπεκτείνεται λόγῳ ἀποστάσεως, ὅταν ὁ νόμος τὸ διατάττῃ ῥητῶς· ὅτι τὸ 871 ἄρθρον τῆς πολιτ. δικονομίας δὲν διαλαμϐάνει τὶ περὶ ἀποστάσεως, ὡς τὰ ἄρθρα 752 § 2 καὶ 753, οὔτε παραπέμπει τὸ ἄρθρον 871 εἰς τὸ ἄρθρον 753.

Ἡ πλειονοψηφία ἔλυσε τὸ ζήτημα καταφατικῶς, εἰποῦσα ὅτι τὸ ἄρθρον 871 συντέμνει ἁπλῶς τὴν πρὸς ἔφεσιν προθεσμίαν· αἱ δὲ λοιπαὶ διατάξεις (753, 195, 196) ἐφαρμόζονται καὶ ἐνταῦθα.— Ὅτι ὡς σημεῖον τοῦ ὑπολογισμοῦ τῆς ἀποστάσεως τῆς κατοικίας λαμϐάνεται ἡ ἕδρα τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐφετῶν (ὅταν πρόκηται περὶ ἐφέσεως), διότι τὸ ἄρθρον 753 παρέπεμψεν εἰς τὸ ἄρθρον 196 ἄνευ διακρίσεως τινός. (ἀπ. 75 τῆς 5 φεϐρ. 1849 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν) νομικ. σελ. 4982. Κατωτ. § 42 ἐπ.

§ 21. Ἡ πρὸς ἀνακοπὴν κατ' ἀποφ. ἐφετῶν προθεσμία ἐκτείνεται, ὅταν οἱ διάδικοι κατοικῶσιν ἐκτὸς μὲν τῆς ἕδρας ἐκείνων, ἀλλ' εἰς τὴν αὐτὴν χώραν;

Ναί, κατὰ τὴν πλειονοψηφίαν. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 806 τοῦ 1853 ἐν νομικ. σελ. 5853.

§ 22. Ὅταν οἱ διάδικοι κατοικῶσιν εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, προστίθεται εἰς τὴν πρὸς ἔφεσιν προθεσμίαν καὶ ἡ ἀπόστασις ἀπὸ τῆς ἕδρας τοῦ δικαστηρίου; Οὔ· κατὰ τὴν πλειονοψηφίαν.—Ναί, κατὰ τὴν μειονοψηφίαν. ἀπ. 419 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετ. (νομ. σελ. 5434).

§ 23. Εἰς τὴν πρὸς ἔφεσιν ἢ ἀνακοπὴν προθεσμίαν προστίθεται ὁ χρόνος τῆς ἀποστάσεως ἀπὸ τῆς κατοικίας τοῦ ἐκκαλοῦντος ἢ ἀνακόπτοντος εἰς τὴν τοῦ ἀντιδίκου, ἢ εἰς τὴν καθέδραν τοῦ δικαστηρίου; Ἴδε νομικ. σελ. 5677, ἔνθα ἡ νομολ. τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν.

§ 23[a]. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 518 ἐδ. γ' τῆς πολιτ. δικονομίας, ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 753 ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὰς ἐφέσεις εἰρη-

νομικιακῶν ἀποφάσεων· ἄρα, ὅταν οἱ διάδικοι κατοικῶσι μακρὰν ἀπ' ἀλλήλων, ἡ προθεσμία παρατείνεται κατὰ τὰ ἄρθρα 195 καὶ 196 τῆς πολιτ. δικον. απ, πολ. Ἀρ. Πάγου 111 τοῦ 1855.

§ 23α. Ἔφεσις δὲν συγχωρεῖται πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας, εἰς ἣν πρέπει νὰ συναπολογίζηται καὶ ὁ τῆς ἀποστάσεως χρόνος. Ἴδε ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 12318.

§ 23ι. Ὅταν ὁ ἐκκαλῶν (ἕλλην ἢ ἀλλοδαπὸς) διαμένῃ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ἡ πρὸς ἔφεσιν προθεσμία κατ' ἀποφάσεως, ἥτις ἐπεδόθη εἰς τὸν ἀντίκλητόν του, εἶναι τετράμηνος. — Ἡ 13559 τοῦ 1856 ἀπ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν φέρει.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ναὶ μὲν, κατὰ τὸ ἄρθρ. 752 § 2 τῆς πολ. δικονομίας, ἡ πρὸς ἔφεσιν προθεσμία ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ὁριστικῆς ἀποφάσεως εἰς τὸν ἀντίκλητον τοῦ διαδίκου, καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ εἰρημένη ὑπ' ἀριθ. 1395 ἀπόφασις ἡ περιέχουσα τὴν διαληφθεῖσαν ὁριστικὴν ἀπόφασιν ἐπεδόθη τὴν 7 νοεμβρίου 1855 εἰς τὸν δικηγόρον Μ. Ῥεντέρην ἀντίκλητον τοῦ Δ. Ι. Κάβαρη, ὥστε ἔκτοτε ἄρχεται ἡ πρὸς ἔφεσιν κατ' αὐτῆς προθεσμία, ἀλλὰ δυνάμει τοῦ ἄρθρου 754 τῆς αὐτῆς δικονομίας, ὅταν ὁ ἐκκαλῶν διάδικος (ἢ ὁ νόμιμος αὐτοῦ ἀντιπρόσωπος, ὅταν οὗτος δὲν δύναται νὰ παραστῇ αὐτεξουσίως ἐπὶ δικαστηρίου) εἴτε ἕλλην, εἴτε ξένος, διατρίβῃ ἐν ἀλλοδαπῇ, προστίθεται εἰς τὴν τριακονθήμερον πρὸς ἔφεσιν προθεσμίαν, τὴν ὁποίαν τὸ ἄρθρον 752 ὁρίζει, καὶ ἡ ἐν τῷ ἄρθρῳ 541 διαλαμβανομένη περαιτέρω προθεσμία, ἥτις συνίσταται εἰς μῆνας τρεῖς, ἐὰν ὁ ἐκκαλῶν διατρίβῃ ἐν Αἰγύπτῳ· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου εἶναι ἀναμφισβήτητον, ὅτι ὁ ἐκκαλῶν Δ. Ι. Κάβαρης διατρίβει εἰς Ἀλεξάνδρειαν, καὶ ὡς ἐκεῖσε διατρίβων χαρακτηρίζεται καὶ παρὰ τοῦ ἐπιδοτηρίου, τὸ ὁποῖον ἡ ἐφεσίβλητος αὕτη προσάγει. Ὅθεν ἔχοντος κατὰ ταῦτα τοῦ Κάβαρη προθεσμίαν τεσσάρων μηνῶν πρὸς ἔφεσιν ἀπὸ τῆς 7 νοεμβρίου 1855, ἕπεται ὅτι ἡ ἔφεσίς του, ἐπιδοθεῖσα, ὡς παραδέχεται ἡ ἐφεσίβλητος, τὴν 14 δεκεμβρ. 1855 εἰς τὸν ἀντίκλητον αὐτῆς ἐνταῦθα Ἰω. Σωτηριάδην, καί, ἐκ περισσοῦ, ὡς τὸ ἕτερον ἐπιδοτήριον ἀποδεικνύει, τὴν 17 δεκεμβρ. 1855 εἰς τὸν παρ' ἐφέταις εἰσαγγελέα διὰ νὰ σταλῇ εἰς τὸν ἐφεσίβλητον ὡς κάτοικον Κωνσταντινουπόλεως, ἐπεδόθη προφανέστατα ἐμπροθέσμως.

§ 24. Εἰς τὴν πρὸς ἔφεσιν προθεσμίαν συνυπολογίζεται ἡ ἀπόστασις, ὅταν ἡ κατοικία τῶν διαδίκων ἦναι διάφορος. Τοῦτο ἐφαρμόζεται καὶ ὡς πρὸς τὸ δημόσιον, τοῦ ὁποίου ὁ ἀντιπρόσωπος (ὁ

ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς) θεωρεῖται ὅτι ἔχει τὴν κατοικίαν του ἐν Ἀθήναις. ἀπ. 7517 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 24[a]. Κατὰ τὸν νόμον τῆς 23 δεκεμβρ. 1839, οἱ οἰκονομικοὶ ἐπίτροποι, ὡς ἄμεσα ὄργανα τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, ἴδιον καθῆκον ἔχουσι τὴν ἄμεσον ἢ ἔμμεσον ἀντιπροσώπευσιν τοῦ δημοσίου πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν προσβαλλομένων αὐτοῦ δικαιωμάτων ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων· ἄρα, κατὰ τὸν νόμον τοῦτον, καὶ αἱ πρὸς αὐτοὺς γενόμεναι ἐπιδόσεις δικογράφων καὶ ἀποφάσεων ἐπιφέρουσι τὰ νόμιμα ἀποτελέσματα· ἐὰν λοιπὸν εἰς δίκην μεταξὺ τοῦ οἰκ. ν. ἐπιτρόπου Τριφυλίας καὶ τῆς Ζ. ἐξεδόθη, ἐπὶ ἀνακοπῇ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν, ἀπόφασις, ἥτις ἐκοινοποιήθη εἰς τὸν οἰκονομ. αὐτὸν ἔφορον, ἡ ἔφεσις πρέπει νὰ γίνῃ ἐντὸς δέκα ἡμερῶν, προστιθεμένης μόνον τῆς ἀποστάσεως ἀπὸ Κυπαρισσίας, ὅπου ἑδρεύει ὁ οἰκονομικὸς ἔφορος, (οὐχὶ δὲ ἀπὸ Ἀθηνῶν, ὅπου ἑδρεύει ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς) μέχρι τῆς τῶν ἀντιδίκων του (917, 911 καὶ 871 πολ. δικονομίας). ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 154 τοῦ 1851.

§ 25. Κατὰ τὰ ἄρθ. 752, 753, 195 καὶ 196 πολ., εἰς τὴν πρὸς ἔφεσιν προθεσμίαν πρέπει νὰ ὑπολογίζωνται καὶ αἱ ἡμέραι τῆς ἀποστάσεως ἀπὸ τὸν τόπον, ἔνθα διαμένει ὁ ἐφεσίβλητος, καθότι ὁ νόμος ἰσχύει ὄχι μόνον ὡς πρὸς τοὺς κατοικοῦντας, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τοὺς διαμένοντας εἰς δύο διαφόρους τόπους ἐκκαλοῦντα καὶ ἐφεσίβλητον. ἀπ. 7293 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 26.

: Λογίζεται ἡ τῆς ἀποστάσεως προθεσμία, ὅταν οἱ μὲν διάδικοι κατοικῶσιν εἰς τὴν αὐτὴν πόλιν, ἀλλὰ τὸ δικόγραφον ἐπεδόθη εἰς τὸν πληρεξούσιον τοῦ ἑτέρου αὐτῶν;

Ἰδοὺ ὅ,τι εὕρηται εἰς τὴν νομολογίαν.

§ 27. Ὅταν ὁ διάδικος, τοῦ ὁποίου ὁ ἀντίδικος κατοικεῖ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ, ἐπιδώσῃ τὴν ἀνακοπήν του εἰς τὸν ἀντίκλητον τοῦ ἀντιδίκου του, λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ ἀπόστασις τῆς κατοικίας τοῦ ἀντικλήτου αὐτοῦ ἀπὸ τὴν τοῦ διατάττοντος τὴν ἐπίδοσιν. ἀπ. 7062 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 28. Ὅταν ἡ ἐπίδοσις τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως ἐγένετο ὄχι εἰς τὸν ἐν τῇ ἕδρᾳ τοῦ δικαστηρίου πληρεξούσιον τοῦ διαδίκου, ἀλλ' εἰς τὸν ἐν ἄλλῳ τόπῳ (οἷον ἐν Σκοπέλῳ) κατοικοῦντα διάδικον, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐφαρμόζεται ἡ δευτέρα διάταξις τοῦ ἀπὸ 18 σεπτεμβρ. 1836 διατάγματος, καθ' ἥν, ὡς πρὸς τὴν ἐπίδοσιν τῆς ἀνακοπῆς, προστίθενται εἰς τὰς ὀκτὼ ἡμέρας καὶ αἱ κατὰ τὰ ἄρθ.

θρα 195 καὶ 196 τῆς πολ. δικονομίας ἡμέραι τῆς ἀποστάσεως ἀπὸ τῆς κατοικίας τοῦ καταδικασθέντος διαδίκου, πρὸς ὃν ἐπεδόθη ἡ ἀπόφασις, μέχρι τῆς καθέδρας τοῦ δικαστηρίου, ὅπου εἰς τὸν ἀντίκλητον τοῦ ἐπιδόντος τὴν ἀπόφασιν διαδίκου ἐνεχειρίσθη ἡ ἀνακοπὴ, ἂν καὶ ὁ διάδικος κατῴκει ἐν Σκοπέλῳ (ἄρθρ. 148, 152 πολιτικῆς δικονομίας). ἀπόφ. 8694 τοῦ 1851 τοῦ ά τμήμ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 29. Ὅταν ἡ ἀπόφασις ἐπεδόθη εἰς τὸν πληρεξούσιον διαδίκου τινὸς, προστίθεται εἰς τὴν πρὸς ἀναίρεσιν προθεσμίαν ἡ απόςασις, ἥτις ὑπάρχει μεταξὺ τῆς κατοικίας τῶν δύο διαδίκων, ἐνῷ ἄλλως ὁ καθ' οὗ ἡ ἀναιρέσεως αἴτησις κατοικεῖ ἔνθα καὶ ὁ πληρεξούσιος τοῦ ἀντιδίκου του;

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ, κατὰ τὰ συνδυασμένα ἄρθρα 816, 817, 138 καὶ ἐπ. 151 καὶ 152 τῆς πολ. δικονομίας, ἡ πρὸς ἀναίρεσιν αἴτησις συγχωρεῖται μόνον ὅταν αὕτη ἐπεδόθη πρὸ τῆς παρελεύσεως 30 ἡμερῶν, ἀρχομένων, κατὰ τὰ ἄρθρα 752—757 τῆς αὐτῆς δικονομίας, ἀπὸ τὴν ἐπιοῦσαν τῆς πρὸς τοὺς διαδίκους αὐτοὺς ἢ τοὺς ἀντικλήτους των ἐπιδόσεως τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ἀποδεικτικοῦ τοῦ κλητῆρος Δ. Κοντογιάννη, ἡ ὑπ' ἀριθ. 222 ε. ε. ἀπόφασις τῶν ἐν Χαλκίδι πρωτοδικῶν μετὰ τῶν ἀπὸ 14 ἰουλίου ε. ε. πρακτικῶν τοῦ ἐνταῦθα εἰρηνοδίκου τῆς Βορίου πλευρᾶς περὶ τῆς δόσεως τοῦ διὰ τῆς μνησθείσης ἀποφάσεως ἐπιβληθέντος εἰς τὴν ἀναιρεσίβλητον ὅρκου, ἐπεδόθησαν τὴν 31 ἰουλίου ε. ε. εἰς τὸν δικηγόρον Π. Τυπάλδον ὡς γενικὸν καὶ εἰδικὸν πληρεξούσιον τοῦ ἀναιρεσείοντος, ὡς τοῦτο ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν ὑπ' ἀριθ. 20,638 καὶ 21,025 τῆς 3 μαρτίου καὶ 29 μαΐου 1848 ἐπισήμων πληρεξουσιότητος ἐγγράφων τοῦ συμβολαιογράφου Σύρου Ἀνδρέου Δαβὶδ, δι' ὧν ῥητῶς δίδεται εἰδικὴ πληρεξουσιότης πρὸς ἐνέργειαν τοῦ τῆς ἀναιρέσεως μέσου εἰς τὸν εἰρημένον δικηγόρον· ἡ δὲ παρὰ τούτου γενομένη αἴτησις ἀναιρέσεως κατὰ τῆς μνησθείσης ἀποφάσεως ἐπεδόθη εἰς τὴν ἀναιρεσίβλητον τὴν 31 αὐγούστου ε. ε. ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ἀποδεικτικοῦ τοῦ κλητῆρος Γ. Πέρδικα, τούτέστι μετὰ παρέλευσιν τῶν 30 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐπιούσης τῆς ἐπιδόσεως τῆς μνησθείσης ὑπ' ἀριθ. 222 ε. ε. ἀποφάσεως· δυνάμει δὲ τῶν μνησθέντων ἄρθρων καὶ τῶν ὀρθῶς ἐννοουμένων ἄρθρων 753, 195 καὶ 196 τῆς αὐτῆς δικονομίας, τοῦ ἀναιρεσείοντός ταὐτιζομένου τῷ εἰδικῷ πρὸς ἐνέργειαν τοῦ τῆς ἀναιρέσεως μέσου πληρεξουσίῳ του, τούτου δὲ καὶ τῆς ἀναιρεσιβλήτου κατοικούντων ἐνταῦθα, οὐδεμία εἰς τὴν τριακονθήμερον, ἐκ τοῦ νόμου

διδομένην προθεσμίαν, συγχωρεῖται προσθήκη ἡμερῶν, λόγῳ τῆς ἐν Σύρῳ κατοικίας τοῦ ἀναιρεσείοντος καὶ τῆς ἐνταῦθα τῆς ἀναιρεσιβλήτου ἀποστάσεως, ὡς οὐκ ὀρθῶς ἰσχυρίζεται ὁ τοῦ ἀναιρεσείοντος πληρεξούσιος· ἐπίσης οὐκ ὀρθῶς ἰσχυρίζεται οὗτος ὅτι ἡ ἀναιρεσίβλητος ἐπιδοῦσα κατὰ πρῶτον τὴν μνησθεῖσαν ἀπόφασιν εἰς τὸν ἴδιον ἐν Σύρῳ ἀναιρεσείοντα δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιδώσῃ αὐτὴν ἐκ νέου εἰς τὸν ἐνταῦθα πληρεξούσιον αὐτοῦ, διότι ἡ κατ' ἐπανάληψιν πρὸς τοῦτον ἐπίδοσις, συγχωρουμένη καὶ θεωρουμένη ῥητῶς κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἄρθρα, τὸ αὐτὸ κῦρος ἔχουσα ὡσανεὶ ἐγίνετο εἰς τὸν διάδικον αὐτόν, ἐπιφέρει ὑπὲρ τῆς ἀναιρεσιβλήτου καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς παραγόμενα νόμιμα ἀποτελέσματα, ἐκτὸς μόνον τοῦ ὅτι στερεῖται τῶν διὰ τὴν πρώτην ἐπίδοσιν ἐξόδων. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 214 τοῦ 1850.

§ 30. Ἀναίρεσιν δύναται νὰ ζητήσῃ καὶ ὁ πληρεξούσιος (819 πολ.)· προστίθεται δὲ εἰς τὰς 30 ἡμέρας καὶ ἡ ἀπόστασις ἡ μεταξὺ τῆς κατοικίας τοῦ πληρεξουσίου αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀναιρεσιβλήτου, ἂν καὶ ἡ κατοικία τούτου ἦναι καὶ ἡ κατοικία τοῦ ἀναιρεσείοντος. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 264 τοῦ 1854.

§ 31. Προστίθεται ἡ τῆς ἀποστάσεως προθεσμία, ὅταν οἱ μὲν διάδικοι κατοικῶσιν εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, ἀλλὰ τὸ δικόγραφον ἐπιδίδεται εἰς τὸν πληρεξούσιον *κατοικοῦντα εἰς ἄλλον τόπον*; Ναί· 195, 196. Διάτ. τῆς 18 σεπτ. 1836.= Ἀπ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 242 τοῦ 1854, κυροῦσα τὴν 11647 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 32. Ὅταν οἱ διάδικοι μένωσιν εἰς τὴν αὐτὴν χώραν, ἀλλὰ ἡ μὲν ἀπόφασις ἐπεδόθη εἰς τὸν διάδικον αὐτόν, ἡ δὲ κατ' αὐτῆς ἀνακοπὴ εἰς τὸν πληρεξούσιον τοῦ ἀντιδίκου του, τὸν ἐν τῇ ἕδρᾳ τοῦ δικαστηρίου, λογίζεται ἡ ἀπόστασις ἀπὸ τούτου μέχρι τῆς κατοικίας τοῦ διαδίκου; Ναὶ (566 πολ. δικον. τροπολογηθέν). ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 119 τοῦ 1853, κυρ. τὴν 8694 καὶ 9045 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 33. Εἰς τὴν πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίαν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν καὶ ἡ ἀπόστασις τῆς κατοικίας τοῦ ἀνακόπτοντος ἀπὸ τῆς τοῦ ἀντιδίκου ἢ τοῦ ἀντικλήτου αὐτοῦ. ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 119 τοῦ 1853.

§ 34. Κοινοποιηθείσης τῆς ἀνακοπῆς εἰς τὸν πληρεξούσιον τοῦ καθ' οὗ ἡ ἀνακοπή, προστίθεται ἡ τῆς ἀποστάσεως ἀπὸ τὸν τόπον τῆς κατοικίας τῶν ἀνακοπτόντων μέχρι τοῦ τόπου τῆς κατοικίας τοῦ πληρεξουσίου ἀπόστασις. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 343 τοῦ 1859, κυρ. τὴν 8567 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 35. Χωρεῖ ἀποστάσεως προθεσμία, ὅταν ἡ ἀπόφασις ἐπιδί-

δεχται τῷ πληρεξουσίῳ; Ἴδε ἀπ. Ἀρ. Πάγου 535 τοῦ 1852 ἐν λέξει *Ἔφεσις*.

§ 36. Ἔχοντος τοῦ ἀνακόπτοντος δικαίωμα νὰ ἐπιδώσῃ τὴν ἀνακοπήν του εἰς τὸν ἀντιδικον αὐτοῦ, ἢ εἰς τὸν πληρεξούσιόν του (143 πολ. δικονομίας), ἕπεται ὅτι εἰς τὴν πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίαν προστίθεται καὶ ἡ τῆς ἀποστάσεως, ὅταν ἡ ἐπίδοσις γίνεται εἰς τὸν πληρεξούσιον.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ οἱ ἐνάγοντες καὶ ἀνακόπτοντες ἀδελφοί, ἔχοντες τὸ δικαίωμα, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 143 τῆς πολ. δικονομίας, τοῦ νὰ ἐπιδώσουν τὰ ἔγγραφα τῆς προκειμένης ἀνακοπῆς των εἰς χεῖρας τοῦ ἀντιδίκου των, ἢ τοῦ πληρεξουσίου αὐτῆς, νομίμως ἐπέδωκαν αὐτὸ εἰς τὸν ἐνταῦθα πληρεξούσιον αὐτῆς δικηγόρον κατὰ τὴν 7 μαΐου 1851, αὔτη μετὰ 13 ἡμέρας ἀπὸ τῆς 24 καὶ 25 μαΐου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ὅτε ἐπεδόθη εἰς αὐτοὺς ἡ ἀνακοπτομένη ὑπ' ἀριθ. 8111 ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου τούτου.

Ἐπειδὴ οἱ διαληφθέντες ἀδελφοὶ κατοικοῦν εἰς ἄλλον τόπον παρὰ τὰς Ἀθήνας, ἤτοι ὁ μὲν πρῶτος εἰς Ποδογορίτσκη, ἡ δὲ Ἑλένη εἰς Παλεοκατούναν τῆς Ἠπείρου, ὡς ἐκ των ἐν τῇ δικογραφίᾳ δικογράφων ἐξάγεται· ὅθεν πρέπει, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, νὰ προστεθῇ, κατὰ τὸ ἄρθρ. 195 τῆς πολ. δικονομίας, εἰς τὴν προσδιωρισμένην παρὰ τοῦ νόμου ὀκταήμερον προθεσμίαν, καὶ ἡ τῆς ἀποστάσεως ἀπὸ τὸν τόπον τῆς κατοικίας τῶν ἀνακοπτόντων ἀδελφων μέχρι τῶν Ἀθηνῶν. Διὰ δὲ τὴν ἀπόστασιν ταύτην πρέπει προφανῶς νὰ προστεθῶσι πλειότεραι πολὺ τῶν παρελθουσῶν ἀπὸ τὴν λῆξιν τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας πέντε ἡμερῶν· ὅθεν ἡ προκειμένη ἀνακοπὴ δὲν ἐπεδόθη ἐκπροθέσμως, καὶ ἑπομένως ἡ περὶ τοῦ ἀπαραδέκτου αὐτῆς, ὡς ἐκ προθέσμου, ἔνστασις τῆς εἰρημένης Μαρίας, δὲν εἶναι βάσιμος (1). ἀπόφ. 8567 τοῦ 1853 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 37.

Ἡ περὶ ἀποστάσεως προθεσμία λογίζεται, ὅταν ἡ ἀπόφασις ἐπεδόθη εἰς τὸν τοῦ διαδίκου πληρεξούσιον, ὅστις κατοικεῖ ὅπου καὶ ὁ ἐφεσίβλητος, εἰς ὃν ἐπεδόθη ἡ κατὰ τῆς ἀποφάσεως ἐκείνης ἔφεσις;

---

(1) Οἱ ἀνακόπτοντες ἔχουν ἐκτὸς τοῦ κράτους ἔχοντες πληρεξούσιον ἐν Μεσολογγίῳ.

Ἡ 13528 ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν φέρει οὕτως.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ δὲν ἀμφισβητεῖται, ὅτι ἡ ἀπόφασις, καθ' ἧς ἐγένετο ἡ προκειμένη ἔφεσις, ἐπεδόθη εἰς τὸν ἐν Ἀθήναις πληρεξούσιον τῶν ἐκκαλούντων τὴν 22 Ἰανουαρίου 1855 — ὅτι ἡ ἔφεσις ἐκοινοποιήθη ὑπὸ τούτου τὴν 2 μαρτίου 1855 εἰς τὸν ἐν Ἀθήναις ὑπουρ. ἐπὶ τοῦ Οἰκ. ὡς ἀντιπρόσ. τοῦ δημοσίου.—ὅτι οἱ ἐκκαλοῦντες κατοικοῦσι καὶ διαμένουσιν εἰς Ἐρημόκαστρον καὶ Κατσιβέλι, ἤτοι εἰς τόπον ἀπέχοντα τῶν Ἀθηνῶν, ὅπου εἶναι ἡ κατοικία καὶ διαμονὴ τοῦ ἐφεσιβλήτου, ἐπὶ ὀκτὼ ἡμέρας, ὅπερ προταθὲν δὲν ἀμφισβητεῖ τὸ δημόσιον.

Ἐπειδὴ, τούτων οὕτως ἐχόντων, ἡ περὶ τοῦ ἐκπροθέσμου ἔνστασις τοῦ δημοσίου δὲν στηρίζεται εἰς τὸν νόμον, διότι, κατὰ τὰ ἄρθρα 195 καὶ 196 τῆς πολιτ. δικονομίας, συνδυασμένα μὲ τὸ ἀπὸ 18 σεπτεμβρ. 1836 διάταγμα, εἰς τὴν πρὸς ἔφεσιν προθεσμίαν πρέπει νὰ προστεθῶσι καὶ αἱ ἡμέραι τῆς ἀποστάσεως ἀπὸ τῆς κατοικίας τοῦ ἐφεσιβλήτου μέχρι τῆς τῶν ἐκκαλούντων. Τόσον δὲ μᾶλλον πρέπει νὰ προστεθῶσιν αἱ ἡμέραι αὗται, καθ' ὅσον πρόκειται περὶ ἐνδίκου μέσου, ἡ χρῆσις τοῦ ὁποίου εἶναι δικαίωμα ἴδιον τῶν διαδίκων.

§ 38.

Περιπτώσεις τινὲς, εἰς τὰς ὁποίας ὑπολογίζεται ἡ τῆς ἀποστάσεως προθεσμία.

§ 39. Ἐν τοῖς ἑπομένοις ἄρθροις συγχωρεῖ ῥητῶς ἡ πολιτικὴ δικονομία παρέκτασιν τῆς προθεσμίας, οἷον 61, 311, 433, 397, 506, 540, 565, 598, 620, 679, 685, 702, 721, 753, 768, 792, 795, 816, 820, 871, 925, 1060, 1068 καὶ 1089. Ἀλλὰ τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν καὶ ἐν τοῖς θέμασι τῶν ἀκολούθων ἄρθρων, οἷον 32, 52, 472, αχλητεύεται ὁ ἀντίδικος κατὰ τοὺς συνήθεις τύπους καὶ τὰς *συνήθεις προθεσμίας*». Ἀμφίβολον ἴσως δύναται νὰ φανῇ, ἂν συγχωρῆται παρέκτασις καὶ ἐν τοῖς ἄρθροις 84, 260, 262, 279, 465, 928, 938 καὶ 949. Ἀλλ' οὐδεὶς ὑπάρχει σπουδαῖος λόγος νὰ μὴ συγχωρηθῇ καὶ αὐτόθι ἡ παρέκτασις. Οἰκ. § 113 σημ. 1 πολ. δικ.

§ 40. Ἡ ἀπόστασις ὑπολογίζεται, ὅταν πρόκηται περὶ ὁρκωμοσίας; Ἴδε τὴν λέξιν Ὅρκος σελ. 323 ἑτ.

§ 41. Ἀποστάσεως προθ. χωρεῖ ἐπὶ συναλλαγματικῶν; Ἴδε τὴν λέξ. Συναλλαγματικαί.

§ 42. Εἰς τὰς δηλώσεις κατὰ κατασχέσεως χωρεῖ ἡ τῆς απο-

στάσεως προθεσμία; Ἴδε ἀπ. Ἀρ. Πάγου 516 τοῦ 1852 ἐν λέξει Κατάσχεσις παρὰ τρίτῳ.

§ 42ª. Εἰς τὴν πρὸς ἔφεσιν κατ' ἀποφάσεων ἐκδιδομένων κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν προθεσμίαν, προστίθεται ὁ τῆς ἀποφάσεως χρόνος. Ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 841 τοῦ 1849, ἐν νομ. σ. 5263. ἀνωτ. § 20.

§ 43. Πῶς ὑπολογίζεται ἡ τῆς ἀποστάσεως προθεσμία ὡς πρὸς τὴν ἔγκρισιν τῆς δημοπρασίας τῶν προϊόντων τῆς γῆς; Ἴδε ἀπ. Ἀρ. Πάγου 231 τοῦ 1852 ἐν λέξει *Φόροι*.

§ 44. Χωρεῖ ἀπόστασις, ὅταν πρόκηται περὶ ἀπολογητηρίου κατ' ἐφέσεως; Ἴδε ἀπ. 11225 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 45. Ὡς πρὸς τὴν πρόκλησιν; Ἴδε τὴν λέξιν ταύτην. Ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 170 τοῦ 1850.—Οἰκ. § 113 σημ. 1.

§ 46.

Περιπτώσεις, καθ' ἃς ἐκανονίσθη ἡ μεταξὺ τόπων τινων ἀπόστασις.

§ 47. Ἡ ἀπόστασις ἀπὸ Χαλκίδος μέχρι Καλεντσίου, λαμβανομένης ὡς βάσεως τῆς συνήθους πεζῇ βαδίσεως καὶ οὐχὶ τῆς ἐπισπευδομένης ἢ ἐκτάκτου, ἢ τῆς ἐφίππου πορείας, ὑπερβαίνει τὰς 12 ὥρας· ἡ δὲ μέχρι Κριεζῆ εἶναι μακρυτέρα. Ἀπόφ. 5620 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 48. Κατὰ τοὺς ἐν χρήσει ὑπάρχοντας ἐπισήμους πίνακας, ἀπέχουσιν ἐξ Ἀθηνῶν ἡ μὲν Σύρος 82, ἡ δὲ Τῆνος 83 ναυτικὰ μίλια. Ἓξ δὲ μίλια κατὰ τοὺς αὐτοὺς πίνακας ὑπολογίζονται ἀνθ' ἑνὸς μ ριομέτρου, ἤτοι 2 ὡρῶν. Ἄρα τὰ 82 καὶ 83 ναυτικὰ μίλια ἀποτελοῦν 14 σχεδὸν μυριόμετρα. Ἀπόφ. 7293 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 49. Πόσον ἀπέχει ἡ Χαλκὶς ἀπὸ τὰς Ἀθήνας; 16 ὥρας.—Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 56 τοῦ 1845, ἣν ἐν Εὐρ. τόμ. 3 σελ. 28.—7 δὲ ἡμέρας κατὰ τὴν 7517 ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 50. Ἀπὸ Ὀξύλινθον μέχρι Χαλκίδος ὑπάρχει ἀπόστασις 16 ὡρῶν.— Ἀπ. 2995 ἐφ. Ἀθηνῶν.

§ 51. Ἡ ἐκ Ναυπλίου μέχρι Καλαμῶν ἀπόστασις εἶναι δώδεκα περίπου σχοίνων. Ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. ἐν Εὐρ. τόμ. 3 σελ. 29.

§ 52. Πόσον ἀπέχει ἡ Κίμωλος ἀπὸ Σύραν; Ἀπ. 2697 ἐφ. Ἀθηνῶν, ἐν Εὐρ. τόμ. 3 σελ. 29.

§ 53. Αἱ Πάτραι ἀπὸ Ναύπλιον ἀπέχουσιν ὀκτὼ ἡμέρας.— Ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 10 τοῦ 1845 ἐν Εὐρ. τόμ. 3 σελ. 23.

§ 54. Πόσον ἀπέχουσιν αἱ Θῆβαι ἀπὸ τὰς Ἀθήνας; Ἓξ ἡμέ-

ρας.== Ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 2261, ἣν ἴδε εἰς Εὐρ. τόμ. 3. σελ. 26.

§ 55. Ἡ δὲ Ἄμφισσα πόσον ἀπέχει ἀπὸ τὰς Ἀθήνας; Ἴδε αὐτ. σελ. 27 ἐν ἀρχ.

§ 56. Ἐπειδή, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, προστιθεμένης εἰς τὴν ὀκταήμερον ταύτην προθεσμίαν καὶ τῆς ἐξ Ἄνδρου, ἔνθα ἡ ἀνακόπτουσα κατοικεῖ καὶ ὅπου τῆς ἐπεδόθη ἡ ἀπόφασις, μέχρι Ἀθηνῶν, ὅπου κατοικεῖ ὁ ἀντίκλητος τοῦ ἀντιδίκου της, πρὸς ὃν ἐπεδόθη ἡ ἀνακοπή, θαλασσίου ἀποστάσεως μιλίων 64, διὰ τὰ ὁποῖα, λογιζόμενα ἀνὰ ἓξ δι' ἕκαςον μυριόμετρον. ἤτοι δι' ἑκάστην ἡμέραν, ἀπαιτοῦνται ἔτι ἡμέραι δέκα, γίνονται ὅλαι ἡμέραι δεκαοκτώ· ἑπομένως ἐντὸς τῆς δεκαπενταημέρου ταύτης προθεσμίας ὤφειλε κατὰ τὸν νόμον ἡ ἀνακόπτουσα νὰ ἐπιδώσῃ τὴν ἀνακοπήν της εἰς τὸν ἀντίκλητον τοῦ ἀντιδίκου ἐν Ἀθήναις. ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 12294 τοῦ 1854.

§ 57. Ἡ Κέα δὲν ἀπέχει τῆς Σύρου εἰμὴ ἐπὶ ἑπτὰ μόνον ἡμέρας ἢ σχοίνους ἑπτά, κατὰ τοὺς τῶν ἀποστάσεων ἐπισήμους πίνακας. ἀπ. 8769 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 58. Ἡ ἀπὸ Ναύπλιον εἰς Πάτρας ἀπόστασις εἶναι ἐλάσσων τῶν 22 μυριομέτρων. ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 10 τοῦ 1845 ἐν λέξει Ἀπόστασις (Εὐρ. τόμ. 3 σελ.).

§ 59. Μεταξὺ Σύρου καὶ Ὕδρας ὑπάρχουσιν 74 μίλια· ἀπὸ δὲ τῆς τελευταίας, ἡ Ἑρμιόνη ἀπέχει μίλια 15. ἀπ. πολ. Ἀρ Πάγου 98 τοῦ 1852.

§ 60. Ἡ μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Ναυπλίου ἀπόστασις εἶναι ἀνωτέρα τῶν 10 μυριομέτρων, ὡς προκύπτει ἐκ τῶν ἐπισήμων περὶ ἀποστάσεων ὁδηγιῶν. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 456 τοῦ 1852.

§ 61. Τὰ Καλάβρυτα δὲν ἀπέχουσι τῶν Λεχαινῶν ὥρας 24. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 93 τοῦ 1849.

§ 62.

Ἡ αὔξησις γίνεται ἐπὶ ἀποςάσεως· ἐπὶ ἀπος. δὲ 2 σχοίνων προςίθεται μία ἡμέρα εἰς τὴν νόμιμον προθεσμίαν (1) κτλ. πολ. 195.

---

(1) Ἡ ἑλλ. μετάφρασις τοῦ ἄρθρ. 195 εἶναι, ὡς γνωστόν, ἐσφαλμένη, τὰ δὲ δικαστήρια ἀκολουθοῦσι τὴν μετάφρασιν. Ἀπ. Ἀρ. Πάγου 92 τοῦ 1846. Ἴδε παρατ. εἰς σημ. 3 § 113 πολ. δικον. Οἰκ.

Κατὰ τὸ ἄρθρ. 195 τῆς πολ. δικ. ὅταν πρόκηται νὰ προστεθῇ, ἕνεκα ἀποστάσεως, χρόνος τὶς εἰς τὰς προθεσμίας, πρέπει νὰ προστίθηται μία ἡμέρα δι' ἕκαστον σχοῖνον, τουτέστι διὰ δύο ὡρῶν ἀπόστασιν. Ἀπ. 5620 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 68. Ἡ μεταξὺ Πατρῶν καὶ Σύρου ἀπόστασις πρέπει νὰ μετρηθῇ κατὰ τὸ διὰ τῆς συνήθους ὁδοῦ τοπικὸν διάστημα· εἰς ἔλλειψιν δὲ ἄλλου προσδιορισμοῦ, ὡς τοιοῦτον πρέπει νὰ θεωρήσωμεν τὴν ταχυδρομικὴν, ἥτις ἄγουσα δι' Αἰγείου, Κορίνθου, Μεγάρων, Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς εἰς Σύραν, δὲν ὑπερβαίνει, ὡς εἶναι πασίδηλον, τοὺς 43 σχοίνους. Ἐπομένως ἡ ἀνακοπὴ τοῦ ἐν Πάτραις διαμένοντος πρὸς τὸν ἐπιδώσαντα τὴν ἀπόφασιν καὶ διαμένοντα εἰς Σύραν πρέπει νὰ γίνηται ἐντὸς 51 ἡμερῶν. ἀπ. 791 τῆς 21 ἰουν. 1838 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

Πίναξ λεκτικός.

τῆς λέξεως ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ ὡς ἐκ τῆς ἀποστάσεως.

Σημ. Οἱ ἀριθ. σημαίνουσι τοὺς §§ τῶν σελ. 238.

ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ πρὸς ἀπόδειξιν.

Σημ. Περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ὡμίλησα ἐν λέξει Μάρτυρες (Εὑρ. τόμ. 10 σελ. 57 ἐπ.)· ἀλλὰ θεωρῶ ἀναγκαῖον νὰ ἀνακεφαλαιώσω ἐνταῦθα, διὰ βραχέων, ὅ,τι ἐκεῖ, διὰ μακρῶν, ἀνέπτυξα, καὶ συνάμα νὰ προσθέσω νεώτερα τινα ζητήματα.

Περίληψις.

Ἡ πρὸς ἀπόδειξιν προθεσμία τρέχει καὶ κατὰ τοῦ κοινοποιήσαντος τὴν ἀπόφασιν; § 1 ἐπ.

Μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν τῆς ἀποδείξεως μαρτύρων ἐπιτρέπεται ἡ ἐξέτασις μαρτύρων ανταποδείξεως; § 7 ἐπ.

Εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ προτείνῃ νέους μάρτυρας ὁ διάδικος, ὅστις ἔκαμεν ἤδη ἔναρξιν τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων του; § 12 ἐπ.

Εἰς τὰς περὶ ὁ εξαγωγῆς ἀποδείξεων περιπτώσεις ὑπολογίζεται ἡ ἀπόστασις; § 20 ἐπ.

Ἡ κατ' ἀποφάσεως, δι' ἧς διατάσσονται ἀποδείξεις, ἔφεσις ποῖα ἀποτελέσματα ἐπιφέρει; § 28 ἐπ.

Πίναξ λεκτικὸς

Βλ. αὐτὸν ἐν τῷ τέλει τοῦ ἄρθρου.

§ 1. Αἱ παρὰ τῶν (1) διαδίκων συμπεφωνημέναι προθεσμίαι λογίζονται ἀπὸ τῆς ἐπιούσης τῆς πρὸς ἔναρξιν ὁρισθείσης, καὶ τελειόνουν κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμέραν (193 πολ. δικ.). ἀπ. ἐφετ. Ἀθηνῶν 10515.

§ 1². *Ἡ πρὸς ἀπόδειξιν προθεσμία ἄρχεται καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ κοινοποιοῦντος τὴν ἀπόφασιν;* (Ἄρθρ. 193, 200 καὶ 338 τῆς πολιτικῆς δικονομίας).

Εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος αὐτοῦ φθάνομεν, συνδυάζοντες τὰ ἄρθρα 338, 349 καὶ 193 τῆς πολιτ. δικονομίας. Πρέπει ὅμως νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι αἱ διατάξεις αὗται ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς συζητήσεις πολυειδεῖς καὶ εἰς σκέψεις πολλάκις ἀντιφατικάς, ἢ, τοὐλάχιστον, ὀλίγον μὲ τὸν νόμον συναδούσας· ἐκθέτοντες ἐνταῦθα, διὰ βραχέων, τὰς διαφόρους φάσεις, τὰς ὁποίας τὸ ζήτημα αὐτὸ διῆλθεν, ὁμολογοῦμεν ὅτι ἡ 270 τοῦ 1853 πολ. ἀπόφασις τοῦ Ἀρ. Πάγου (ἣν ἴδε κατωτ.) ἐπαναφέρει (καίτοι ἀντιβαίνουσα εἰς τὰ προηγούμενά του) τὰς ἀληθεῖς ἀρχάς, αἵτινες

---

(1) Ἴδε τὰ περὶ τούτου εἰδικώτερον ἐν τῷ ἀνωτέρῳ ἄρθρῳ σελ. ἐπ.
(2) Ὁ μακαρίτης Ῥουσσόπουλος (σελ. 200 περὶ ἀποδ.) δὲν ἐγκρίνει τὴν ἀντικατάστασιν ταύτην. Ποία δὲ ἡ διαφορὰ τῶν δύω λέξεων; ἴδε αὐτόθι καὶ Εὐρ. τόμ. 10 σελ. 57.

ἀπηγόρευσαν τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 349 καὶ 338 τῆς πολιτ. δικονομίας, καὶ τὸ ὁμοειδὲς καὶ τὸ κανονικὸν εἰς τὴν νομολογίαν.

Περὶ τοῦ χρόνου πρὸς διεξαγωγὴν τῆς ἀποδείξεως ὑπάρχει τὸ ἄρθρον 338 τῆς πολ. δικονομίας, τὸ ὁποῖον εἰς τὴν ἐπίσημον μετάφρασιν φέρει τὴν λέξιν *προθεσμία*, ἣν περ οἱ τῶν κωδίκων ἀξιότιμοι ἐκδόται ἀντεκατέστησαν διὰ τῆς λέξεως *διορία* (2). Τὸ ἄρθρον δὲ τοῦτο περιέχει δύο κανόνας, τοὺς ὁποίους ὑπηγόρευσεν αὐτὸς ὁ σκοπὸς τοῦ νὰ προληφθῇ ἡ παρέγκλισις τῶν διαδίκων ἀπὸ τῆς εὐθείας ὁδοῦ καὶ τῆς καλῆς πίστεως.

§ 2. Ἐπὶ τοῦ πρώτου κανόνος τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ ἀναφύεται τὸ εἰρημένον ἐπὶ κεφαλῆς ζήτημα.

Γενικῶς ἐπὶ τοῦ ὑπολογισμοῦ τῶν προθεσμιῶν, τὸ ἄρθρον 193 § 2 τῆς πολιτ. δικονομίας ἀναφέρει, ὅτι ὁ ὑπολογισμὸς γίνεται μόνον ὑπὲρ τοῦ κοινοποιοῦντος τὴν ἀπόφασιν, καὶ ποτὲ κατ' αὐτοῦ. Ἀλλ' ἡ διάταξις αὕτη εἶναι ἀσυμβίβαστος μὲ τὸ ἄρθρ. 338, καὶ τότε μόνον ἠδύνατο νὰ συμβιβασθῇ, ὅταν ἀμφότεροι ἤθελον τὴν αὐτὴν ἡμέραν κοινοποιήσει πρὸς ἀλλήλους τὴν περὶ ἀποδείξεως ἀπόφασιν, ἡ δὲ διάταξις τοῦ ἄρθρου 338 εἶναι εἰδική, καὶ διὰ τοῦτο ἐπὶ τῆς ἀποδείξεως, τῆς διὰ μαρτύρων, κατισχύει τῆς γενικῆς τοῦ ἄρθρου 193 § 2.

Μολαταῦτα εἰς τὴν ἑρμηνείαν τοῦ ἄρθρου 338 ἀνεφύησαν διάφοροι γνῶμαι, εἰς τὴν ἀνακεφαλαίωσιν τῶν ὁποίων μεταβαίνω ἤδη.

Πρώτη γνώμη. Ἡ πρὸς ἀπόδειξιν προθεσμία δὲν ἄρχεται καὶ κατὰ τοῦ κοινοποιοῦντος τὴν ἀπόφασιν εἰμὴ τότε μόνον, ὅταν μετὰ τὴν κοινοποίησιν ταύτην γείνῃ ἔναρξις τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων.

Οὕτως ἀπεφάνθη τὸ ἐν Ἀθήναις ἐφετεῖον διὰ τῆς 5489 ἀποφάσεώς του (ἣν ὅρα εἰς Εὐρ. τόμ. 10 σελ. 60 ἐπ.) ἐπικυρωθείσης καὶ διὰ τῆς 106 τοῦ 1850 ἀποφάσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου, εἰπόντος ὅτι, ὅταν δὲν ἐγένετο ἔναρξις τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων, ἰσχύει ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 193 τῆς πολιτ. δικονομίας, ἐξαίρεσιν τῆς ὁποίας ἀποτελεῖ τὸ ἄρθρον 338. Διὰ τί τοῦτο; Διότι, ὡς εἶπον οἱ ἐφέται ἐν τῇ εἰρημένῃ ἀποφάσει, εἰς μόνην τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐγένετο ἔναρξις τῆς τῶν μαρτύρων (εἴτε τῆς ἀποδείξεως, εἴτε τῆς ἀνταποδείξεως) ἐξετάσεως, ὑπάρχει ὁ κίνδυνος, τὸν ὁποῖον διὰ τοῦ ἄρθρου 338 ἐπρονόησε ν' ἀπομακρύνῃ ὁ νόμος.

Θέλεις δέ, ἀναγνῶστα, νὰ μάθῃς καὶ τὸ ἱστορικὸν τῆς ὑποθέ-

σεως, ἐφ' ἧς ἀμφότερα τὰ εἰρημένα δικαστήρια ἀπεφήναντο οὕτως;
Ἀκούσον.

Εἰς τὸν Α. ἐνάγοντα ἐπεβλήθη ἀπόδειξις τις διὰ πρωτοδίκου ἀποφάσεως, τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἐκοινοποίησεν εἰς τὸν ἐναγόμενον, ἀλλὰ κατὰ τὴν ταχθεῖσαν πρὸς ἀπόδειξιν προθεσμίαν οὐδεὶς τῶν ἀντιδίκων ἐξέτασε μάρτυρας· ἐπειδὴ δὲ τὸ πρωτοδικεῖον ἐκήρυξε τὸν ἐνάγοντα ἔκπτωτον τῆς ἀποδείξεως, ἐγένετο παρ' αὐτοῦ ἔφεσις, ἣν τὸ ἐφετεῖον παρεδέχθη διὰ τὸν ἐκτεθέντα λόγον. Ζητηθείσεις ἀναιρέσεως, ὁ Ἄρειος Πάγος ἐπεκύρωσε τὴν ἀπόφασιν.

Σημ. 1. Τὴν αὐτὴν ἀρχὴν παρεδέχθη τὸ ἐν Ἀθήναις ἐφετεῖον καὶ διὰ τῶν 8494, 8371 καὶ 10873 τοῦ 1852 ἀποφάσεών του. Ἰδὲ εἰς τὸ αὐτὸ Εὐρ. τόμ. 10 σελ. 65 § 284.

Σημ. 2. Διὰ τῆς 5350 τοῦ 1849 ἀποφάσεως, οἱ ἐν Ἀθήναις ἐφέται εἶπον ὅμοιον τι· ἤτοι ὅτι ἡ προθεσμία κατὰ τοῦ κοινοποιοῦντος τὴν ἀπόφασιν τρέχει, ὅταν ὁ ἀντίδικός του ἐκλήτευσε μάρτυρας.

Σημ. 3.—Ἡ 12929 τοῦ 1855 ἀπόφασις τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν φέρει.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἂν καὶ ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 338 τῆς πολιτ. δικονομίας ἐξηγῆται, ὅτι ὑπάρχει ἐξαίρεσις τοῦ γενικοῦ κανόνος, τὸν ὁποῖον καθιέρωσε τὸ ἄρθρον 193 § 2 τῆς αὐτῆς δικονομίας, καὶ κατὰ ταύτην, προκειμένου ἰδίως περὶ ἐξετάσεως μαρτύρων, ἡ ταχθεῖσα διὰ τῆς ἀποφάσεως προθεσμία ἄρχεται οὐ μόνον ὑπὲρ τοῦ κοινοποιοῦντος τὴν ἀπόφασιν, ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτοῦ, διότι ἄλλως ἤθελεν ἀποβῆ ἀνεφάρμοστος ἡ διάταξις τοῦ εἰρημένου ἄρθρου 338, ἡ ἀποδεικνύουσα τὴν ἀπαραίτητον ἀνάγκην τοῦ νὰ ἐξετάζωνται ἐν τῇ αὐτῇ διορίᾳ οἱ μάρτυρες τῆς ἀποδείξεως, μόλον τοῦτο δὲν θεωρεῖται ἀποκλεισμένος τοῦ τῆς ἀποδείξεως δικαιώματος ὁ κοινοποιήσας τὴν ἀπόφασιν, παρ' ὁσάκις, ἐντὸς τῆς προθεσμίας, ἤρξατο ἤδη ἡ ἐξέτασις μαρτύρων καὶ πρόκειται ὡς ἐκ τοῦ λόγου, ὅτι κατὰ τοῦ κοινοποιοῦντος δὲν ἄρχεται ἡ προθεσμία, νὰ φέρῃ οὗτος τοὺς μάρτυράς του καὶ μετὰ ταῦτα, διότι εἰς μόνην τὴν εἰρημένην περίπτωσιν ὑπάρχει ὁ κίνδυνος, τὸν ὁποῖον ὁ νομοθέτης διὰ τοῦ ἄρθρου 338 ἐπρονόησε ν' ἀπομακρύνῃ· ἀλλ' ὁπόταν τοιαύτη ἐξέτασις μαρτύρων δὲν ἤρξατο, ἔρχεται εἰς βοήθειαν τοῦ κοινοποιοῦντος τὸ ἄρθρον 193 § 2, καθ' ὃ ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ οὐχὶ κατ' αὐτοῦ ἄρχεται ἡ προθεσμία. Ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 12929 τοῦ 1855.

Δευτέρα γνώμη. Ἡ προθεσμία δὲν τρέχει κατὰ τοῦ κοινοποιήσαντος τὴν ἀπόφασιν, ὅταν αὕτη φέρῃ ὅτι ἡ προθεσμία ἄρχεται ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν ἀποδεικνύοντα κοινοποιήσεως. Τρέχει δὲ καὶ κατὰ τοῦ κοινοποιήσαντος τὴν ἀπόφασιν, ὅταν οὗτος ἦναι ὁ ἀνταποδεικνύων.

Εἴς τινα διαφορὰν μεταξὺ τοῦ Α καὶ τοῦ δημοσίου, ὁ Α ὑποχρεώθη ν' ἀποδείξῃ θέματα τινὰ ἐντὸς προθεσμίας, ἀρχομένης ἀπὸ τῆς *πρὸς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ δημοσίου κοινοποιήσεως* τῆς ἀποφάσεως. Ἐν τούτοις τὴν ἀπόφασιν ἐκοινοποίησεν αὐτὸς ὁ ἀποδεικνύων, καὶ ἀνεφύη τὸ ζήτημα, ἂν κατέστη ἐκπρόθεσμος, ἀφοῦ δὲν προσήγαγε τὰς ἀποδείξεις του ἐντὸς τῆς ταχθείσης προθεσμίας, λογιζομένης ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως, ἣν αὐτὸς ὁ ἀποδεικνύων ἐπροκάλεσε; Τὸ ἐν Ἀθήναις ἐφετεῖον δὲν τὸν ἐθεώρησεν ἔκπτωτον διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ 8473 ἀποφάσεώς του (ἣν ἴδε εἰς τὸ Εὐρ. σελ. 64 τοῦ 10 τόμου) σκεφθὲν, ὅτι ἡ προθεσμία ἔμελλε νὰ ἀρχίσῃ ἀπὸ τῆς *κοινοποιήσεως* τῆς ἀποφάσεως, ἣν αὐτὸ τὸ δημόσιον ἤθελεν ἐνεργήσει·—ὅτι, κατ' ἐξαίρεσιν εἰδικὴν τοῦ γενικοῦ κανόνος, τὸν ὁποῖον καθιεροῖ τὸ ἄρθρον 193, ἡ προθεσμία λογίζεται καὶ κατὰ τοῦ *κοινοποιοῦντος τότε μόνον*, ὅταν οὗτος ἦναι *ἀνταποδεικνύων*, ὄχι δὲ καὶ ὅταν κοινοποιῇ τὴν ἀπόφασιν αὐτὸς ὁ ἀποδεικνύων.

Σημ. Τὴν αὐτὴν ἀρχὴν εὑρίσκετε καὶ εἰς τὴν 8494 τοῦ 1851 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν (Εὐρ. τόμ. 10 σελ. 64 § 284), ὡς καὶ εἰς τὴν 5572, ἣν ἴδε εἰς Εὐρ. τόμ. 10 σελ. 73 § 288).

Τρίτη γνώμη. — Ἡ προθεσμία δὲν τρέχει κατ' οὐδενὸς τῶν διαδίκων, ὅταν ἀμφότεροι παρημέλησαν τὴν προσαγωγὴν ἀποδείξεων.

Τὸ ἐν Ἀθήναις ἐφετεῖον παρεδέχθη αὐτὴν τὴν ἀρχὴν, ὅτι, δηλαδὴ, ἡ προθεσμία δὲν τρέχει οὔτε κατ' ἐκείνου εἰς ὃν ἐκοινοποιήθη ἡ ἀπόφασις, ἂν ὁ ἀντίδικός του δὲν ἐξέτασε μάρτυρας, ἢ δὲν τὸν ἐκήρυξεν ἔκπτωτον (ἴδε τὴν νομολ. ταύτην εἰς Εὐρ. τόμ. 10 σελ. 66 § 285).

Σημ. Ἡ νομολογία αὕτη, στηριζομένη εἰς τὴν ἑρμηνείαν τοῦ ἄρθρου 203 τῆς πολιτ. δικονομίας, εἶναι προδήλως ὄχι ὀρθὴ, καὶ ἤδη τὴν ἐγκατέλιπον ὅλως οἱ γονεῖς αὐτῆς, ὡς κατωτ.

Τετάρτη γνώμη, τὴν ὁποίαν δυνάμεθα νὰ ἀναβιβάσωμεν εἰς σύστημα. — Ἡ προθεσμία τρέχει καὶ κατὰ τοῦ κοινοποιήσαντος τὴν ἀπόφασιν, δι' ἧς διατάσσονται ἀποδείξεις.

Λέγω, ὅτι τὴν γνώμην ταύτην δυνάμεθα ν' ἀναβιβάσωμεν εἰς σύστημα, διότι τῷ ὄντι εἶναι ἡ ὀρθοτέρα καὶ ὁμαλωτέρα. Ἰδοὺ ὀλίγαι ἐκ τῶν πολλῶν περιπτώσεις, εἰς τὰς ὁποίας ἡ ἀρχὴ αὕτη ἐφηρμόσθη.

α') Διὰ τῆς 3624 καὶ 5386 τοῦ 1849 ἀποφάσεώς των (Εὐρ. τ. 10 σ. 75 ἐν ἀρχ.) οἱ ἐν Ἀθ. ἐφέται παρεδέχθησαν, ὅτι ἡ προθεσμία τρέχει καὶ κατὰ τοῦ κοινοποιήσαντος τὴν ἀπόφασιν, καὶ ἂν εἰς αὐτὸν ἐπεβλήθη τὸ βάρος τῆς ἀποδείξεως.

β') Ὁ Σ ἐνήγαγε τὸν Ε ἐξαιτούμενος χρηματικόν τι ποσόν. Τὸ ἐν Σύρῳ ἐμποροδικεῖον ὑπεχρέωσε τὸν ἐναγόμενον ν' ἀποδείξῃ, ὅτι τὸ χρέος δὲν εἶναι ἀτομικὸν αὐτοῦ χρέος·— ὁ ἐνάγων ἐκοινοποίησε τὴν ἀπόφασιν εἰς τὸν ἐναγόμενον, καὶ οὗτος ἐξέτασε τοὺς μάρτυράς του ἐντὸς τῆς ταχθείσης προθεσμίας, ἀλλὰ κατόπιν ὁ ἐνάγων ἐζήτησε νὰ ἐξετάσῃ μάρτυρας ἀνταποδείξεως, λέγων ὅτι κατ' αὐτοῦ, κοινοποιήσαντος τὴν ἀπόφασιν, ἡ προθεσμία δὲν ἔτρεχεν. Ἀποῤῥιφθείσης τῆς αἰτήσεώς του, ἐζήτησεν ἀναίρεσιν, ἀλλὰ καὶ αὕτη ἀπεῤῥίφθη διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 17 τοῦ 1844 (ἣν ἴδε εἰς Εὐρ. τόμ. 10 σελ. 63, β) ἀποφάσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου, σκεφθέντος, ὅτι τὰ ἄρθρα 249 καὶ 338 τῆς πολιτ. δικονομίας εἶναι εἰδικά, ἡ δὲ διάταξις τοῦ ἄρθρου 193 τῆς πολιτ. δικονομίας γενική, ὡς ἀφορῶσα τὸν ὑπολογισμὸν τῶν προθεσμιῶν, καὶ ὡς τοιαύτη δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπὶ τῆς εἰδικῆς περιπτώσεως, τὴν ὁποίαν ἐκεῖνα κανονίζουν.— Καὶ ὅτι πᾶσα ἄλλη ἑρμηνεία ἤθελε καταστήσει περιττὰς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 349 καὶ 338 τῆς πολιτ. δικονομίας.

Ἄρα ἐκ τῶν ἄρθρ. 251, 307, 310—312 καὶ 338 τῆς πολιτ. δικονομίας συνάγεται. 1) Ὅτι ἡ προθεσμία τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων ἄρχεται καθ' ἑκατέρων τῶν διαδίκων, ἅμα ὁ ἕτερος αὐτῶν κοινοποιήσῃ εἰς τὸν ἀντίδικόν του τὴν περὶ ἀποδείξεως ἀπόφασιν. 2) Ὅτι ὁ νόμος, ἵνα μὴ διασπᾶται ἡ ἐξέτασις τῶν τῆς ἀποδείξεως μαρτύρων ἀπὸ τῆς τῶν μαρτύρων τῆς ἀνταποδείξεως, καί, παρατεινομένης ἐπὶ μακρὸν χρόνον τῆς ἐξετάσεως, προπαρασκευάζωνται ἐν γνώσει τῶν καταθέσεων τῶν τῆς ἀποδείξεως μαρτύρων, αἱ τῆς ἀνταποδείξεως μαρτυρίαι, ἢ συμβαίνει τὸ ἀνάπαλιν καθισταμένου οὕτως ἐπισφαλεστέρου τοῦ καθ' ἑαυτὸ ἐπισφαλοῦς ἤδη τούτου μέσου ἀποδείξεως, καθιέρωσε κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς διὰ μαρτύρων ἀποδείξεως ἐξαίρεσιν τοῦ ἐν τῷ ἄρθρῳ 193 τῆς πολιτ. δικονομίας ὡρισμένου κανόνος, ὅτι ἡ προθεσμία δὲν τρέχει κατὰ τοῦ ἐπιδίδοντος τὴν ἀπόφασιν. Ὅθεν εἶναι ἀδιάφορον, ἂν τὴν περὶ ἀποδείξεως τῆς βάσεως τῆς ἀγωγῆς ἀπόφασιν

ἐκοινοποίησεν ὁ ἐνάγων εἰς τὸν ἐναγόμενον, ἀφοῦ ἡ προθεσμία τῆς ἀνταποδείξεως ἄρχεται καὶ λήγει ἀδιασπάστως μετὰ τῆς προθεσμίας τῆς ἀποδείξεως. 3) ὅτι ταυτιζομένης τῆς προθεσμίας τῆς τε ἀποδείξεως καὶ τῆς ἀνταποδείξεως, καὶ οὐδετέρου τῶν διαδίκων ἐμφανισθέντος κατὰ τὸν διὰ τῆς ἀποφάσεως ταχθέντα χρόνον καὶ τόπον πρὸς διεξαγωγὴν τῶν ἀποδείξεων, ὁ μὲν ἀποδεικνύων παρέλιπε νὰ ἐκπληρώσῃ ἐντὸς τοῦ ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ ταχθέντος χρόνου τὴν πρὸς ἀπόδειξιν ὑποχρέωσιν, ὁ δὲ ἀνταποδεικνύων νὰ ποιήσῃ χρῆσιν τοῦ τῆς ἀνταποδείξεως δικαιώματος, τοῦ ὁποίου ἡ παραίτησις οὐδὲν ἔχει δι' αὐτὸν ἐπιζήμιον ἀποτέλεσμα ἐν ἐλλείψει τῆς ἀποδείξεως· ὅθεν δὲν ἐφαρμόζεται ἐνταῦθα τὸ ἄρθ. 200 τῆς πολιτ. δικονομίας, ὅπερ ἀναφέρεται εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν ἑκάτερος τῶν διαδίκων, ὑποχρεούμενος ὑπὸ τοῦ νόμου νὰ ἐπιχειρήσῃ πρᾶξίν τινα, ἐντὸς ὡρισμένης προθεσμίας, παραλείπει αὐτὴν π. χ. νὰ ἐμφανισθῇ πρὸς συζήτησιν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, ὅτε καταλείπεται ἡ ὑπόθεσις μέχρις οὗ ἐπαναλάβωσιν αὐτὴν οἱ διάδικοι.

—ὅτι ἡ προθεσμία τρέχει ὄχι μόνον κατὰ τοῦ πρὸς ὃν ἐκοινοποιήθη ἡ διατάττουσα ἀπόδειξιν ἀπόφασις, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοῦ κοινοποιήσαντος αὐτήν, τὸ ἀπεφάσισεν ὁ Ἄρ. Πάγος καὶ διὰ τῆς 51 τοῦ 1849 ἀποφάσεώς του, ἧς τὸ ἱστορικὸν ἔχει οὕτως.

«Τὸ ἐφετεῖον ἐξέδωκε τὴν ὑπ' ἀριθ. 2137 ἀπόφασίν του, δι' ἧς ἐπετράπη εἰς τὸν Ι νὰ ἀποδείξῃ καὶ διὰ μαρτύρων τοὺς ἰσχυρισμούς του ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς παρὰ τοῦ ἐπιμελεστέρου τῶν διαδίκων νομίμου κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως. Ἀκολούθως ὁ Γιαλιᾶς ἐζητήσατο παρὰ τοῦ δικαστηρίου τὴν συζήτησιν τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως, καθόσον ὁ ἀντίδικος παρῃτήθη τῆς ἀποδείξεως, ἀφήσας νὰ παρέλθῃ ἡ διὰ τῆς ἀνωτέρω ἀποφάσεως ταχθεῖσα προθεσμία. Συζητηθείσης τῆς ὑποθέσεως ἐρήμην τοῦ Ι, τὸ δικαστήριον διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 4170 ἀποφάσεώς του παρεδέχθη τὴν ἀγωγὴν τοῦ ἐνάγοντος· τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἀνέκοψεν ὁ καταδικασθείς, τὸ δὲ δικαστήριον διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 4319 ἀποφάσεώς του ἀπέρριψε τὴν ἀνακοπὴν αὐτοῦ· τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἐζήτησεν τὴν ἀναίρεσιν ὁ Ι διὰ τὸν λόγον ὅτι τὸ δικαστήριον τῶν ἐφετῶν παραδεχθὲν διὰ τῆς ἀποφάσεώς του ὅτι αἱ προθεσμίαι τρέχουν καὶ κατὰ τοῦ κοινοποιήσαντος τὴν περὶ ἀποδείξεως ἀπόφασιν, παρεβίασε τὸ ἄρθρον 193 τῆς πολιτ. δικονομίας συνδυασμένον μὲ τὰς γενικωτέρας τῆς δικονομίας ἀρχάς.»—Ὁ Ἄρ. Πάγος ἐπεκύρωσε τὴν ἀναιρέσεως αἴτησιν.

Σημ. Ὡς ἀνακεφαλαίωσιν λοιπὸν τῶν ἀρχῶν, τὰς ὁποίας πρέ-

Λέγω, ὅτ[illegible] ... [illegible] τὰ ἀμέσως προηγού-
σύστημα, [illegible]
ὀλίγαι ἐκ [illegible] πάγος διὰ τῆς 270 τοῦ 1853
ἐφαρμόσθ[illegible] [illegible]εσε τὴν 10284 τῶν ἐν Ἀθήναις
α[illegible] [illegible] 11545 ἠκολούθησαν τὴν νομολογίαν
τ. 10 [illegible] ἀργότερα δ' ἀπεφήναντο, ὅτι
θεσμί[illegible] [illegible] 193 τῆς πολιτ. δικονομίας, ἡ προθεσμία δὲν
ἂν [illegible] [illegible] τοῦ κοινοποιοῦντος τὴν ἀπόφασιν, ἥτις τὴν
[illegible] διώρισεν· ἑπομένως ἐὰν ὁ διάδικος, ὅστις ὑπεχρεώθη
[illegible] τινα ἐντὸς ὡρισμένης προθεσμίας, δὲν λάβῃ αὐτὸς
[illegible] τοῦ ἀντιδίκου του τὴν κοινοποίησιν τῆς ἀποφάσεως, ἀλλ' οἰ-
[illegible] τὴν κοινοποιεῖ εἰς τὸν ἀντίδικον, ἡ προθεσμία δὲν θεωρεῖται
[illegible] κατὰ τοῦ εἰς τὴν ἀπόδειξιν ὑποχρέου· ἐὰν δὲ ὁ ἀν-
[illegible] τοῦ εἰς ἀπόδειξιν ὑποχρέου, καίτοι κοινοποιῶν αὐτὸς τὴν
[illegible]φασιν εἰς τὸν ὑπόχρεον πρὸς ἀπόδειξιν, χρεωστεῖ νὰ ὑποκύψῃ
[illegible] τοὺς ὅρους τῆς προθεσμίας, ἥτις ἤρξατο ἀφ' ἧς αὐτὸς ἐκοινο-
ποίησε τὴν ἀπόφασιν, τοῦτο συμβαίνει διότι ὡς ἀνταποδεικνύων
καὶ ἔχων, ἄνευ ἀνάγκης δικαστικῆς ἐπιταγῆς, τὸ δικαίωμα τῆς
ἀνταποδείξεώς του ἐντὸς τῆς δ' ἀ τὸν ἀποδεικνύοντα ταχθείσης
καὶ ἀρξαμένης προθεσμίας (251, 388) καὶ ὄχι δῆθεν διότι πα-
ραβιάζεται ὁ κανὼν τοῦ ἄρθρ. 193 § 2, ἀπέναντι αὐτοῦ καίτοι
κοινοποιοῦντος, καθότι ἡ προθεσμία δὲν ἐτάχθη εἰς αὐτὸν, ἀλλ' εἰς
τὸν ἀντίδικόν του, καθ' οὗ δεν ἄρχεται αὕτη, ἂν αὐτὸς δὲν φροντίσῃ
νὰ κοινοποιήσῃ τὴν προδικαστ. ἀπόφασιν. Ὑπεχρεώθη λοιπὸν
ὁ Κ ν' ἀποδείξῃ θέμα τι, καὶ ἐκοινοποίησεν αὐτὸς τὴν ἀπό-
φασιν εἰς τὸν ἀντίδικόν του Δ, ὅστις δὲν ἐκοινοποίησεν ἐκείνῳ τὴν
ἀπόφασιν; Ἡ προθεσμία δὲν ἤρξατο κατὰ τοῦ Κ κατ' ἀναγκαίαν
δὲ συνέπειαν οὔτε κατὰ τοῦ Δ (διότι οὗτος, μὴ ὢν ὑπόχρεως εἰς
ἀπόδειξιν, ἀλλ' οἴκοθεν δυνάμενος ν' ἀνταποδείξῃ ἔχει πρὸς τοῦτο
τὴν αὐτὴν τοῦ ἀποδεικνύοντος προθεσμίαν).—Ὥστε ἂν δὲν ἐτε-
λείωσεν εἰσέτι ἡ ἐξέτασις ὅλων τῶν μαρτύρων, τοὺς ὁποίους ὁ Κ
(πρὶν ἔτι γίνῃ ἔναρξις καὶ ἑνὸς μάρτυρος αὐτοῦ) ἐγνωστοποίησεν
εἰς τὸν Δ, ὁ Κ δύναται νὰ ἐξετάσῃ καὶ τοὺς ὑπολοίπους. ἀπόφ.
12090 τοῦ 1854 τμ. α' τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

---

(1) Κατὰ τὴν ἀπόφασιν λοιπὸν ταύτην, ἐὰν τὴν πρὸς ἀπόδειξιν προθεσμίαν ἀμελήσωσιν ἀμφότεροι οἱ διάδικοι δὲν ὑπάρχει forclusio termini· ὁ Bayer ὅμως, 516, ἄλλως φρονεῖ.

(2) Ἴδε δὲ καὶ ἀποφ. 9215 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

Πέμπτη γνώμη. Δὲν τρέχει ἡ προθεσμία κατὰ τοῦ κοινοποιήσαντος τὴν ἀπόφασιν, ὅταν εἰς ἕκαστον διάδικον ἐπεβλήθη ἴδιον θέμα.

Ὅταν διὰ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως ἐπιβάλληται εἰς ἕκαστον τῶν διαδίκων ἰδιαίτερον θέμα ἀποδείξεως, τότε ὁ κοινοποιῶν τὴν ἀπόφασιν δὲν ὑποτίθεται ὅτι ἐκοινοποίησε τὴν ἀπόφασιν, διὰ νὰ καταστήσῃ ἑαυτὸν ὑπερήμερον εἰς τὴν ἰδικήν του ἀπόδειξιν, ἀλλὰ τὸν ἀντίδικον αὐτοῦ. — Τὸ ἄρθρον 338 τῆς πολιτ. δικονομίας πρέπει νὰ ἑρμηνεύηται στενῶς ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Τοιαύτη εἶναι ἡ ἀρχή, ἣν ὁ Ἄρειος Πάγος καθιέρωσε διὰ τῆς σκέψεως 2 τῆς ἀποφάσεως 41 τοῦ 1852, κυρούσης τὴν 241 τοῦ 1849 ἀπόφ. τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν.

Σημ. Ἡ ἀρχὴ αὕτη δὲν ἀνατρέπει, νομίζω, τὴν προηγουμένην, οὐδὲ παραμειόνει τὴν ἐφαρμογήν της· ἡ περίπτωσις, περὶ ἧς γίνεται λόγος ἐν τῇ προκειμένῃ, φαίνεται ὅλως ἀλλοτρία τῆς προηγουμένης.

§ 3. Τί δὲ γίνεται ὅταν πρόκηται περὶ ὁρκωμοσίας;

Ὅταν ἐπεβλήθη εἴς τινα ὅρκος καὶ ἐτάχθη προθεσμία πρὸς δόσιν αὐτοῦ, ἡ προθεσμία δὲν τρέχει κατὰ τοῦ ὀμόσοντος, ὅταν αὐτὸς ἐκοινοποίησε τὴν ἀπόφασιν. Τὸ ἄρθρον 193 τῆς πολ. δικονομίας ἀναφέρεται μόνον εἰς τὰ καθέκαστα εἴδη τῆς διαδικασίας, περὶ οὗ διαλαμβάνουν τὰ διάφορα ἄρθρα, οἷον τὸ 237 κτλ. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 40, (κυροῦσα τὴν 3925 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετ.) καὶ 150 τοῦ 1848 = ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 217 καὶ 244 τοῦ 1850. ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 1459 ἐν Εὐρ. τόμ. 2 σελ. 131 § 199 (ἴδε τὴν λέξιν ὅρκος εἰς Εὐρετ.).

Τί δὲ περὶ τῶν ἐγγράφων; Τὸ ἀντικείμενον τοῦτο δὲν ὑπάγεται ἰδίως εἰς τὴν περίπτωσιν, τὴν ὁποίαν ἐξετάζομεν· ἴδε δὲ Εὐρ. τόμ. 6 σελ. 390 ἑπ. (λέξ. ἔγγραφα).

§ 4. Ὥρα ἐξετάσεως. — α) Δὲν εἶναι ἄκυροι αἱ μαρτυρίαι, τὰς ὁποίας οἱ εἰσηγηταὶ ἔλαβον ἐντὸς τῆς ταχθείσης ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου προθεσμίας, ἀλλὰ καθ' ἡμέραν καὶ ὥραν παρ' αὐτῶν, ἄνευ ἐντολῆς τοῦ δικαστηρίου, ὁρισθεῖσαν. ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 231 τοῦ 1853 ἐν νομ. σελ. 5758.

β') Ἂν ὡρίσθη ἡ 10 ὥρα π. μ. πρὸς ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων, οὗτοι δὲ ἐξετάσθησαν τὴν 1 μ. μ. τῆς ἰδίας, τοῦτο δὲν ἀποτελεῖ λόγον ἀκυρώσεως τῶν μαρτύρων. ἀπ. πολ. Ἀ. Π. 536 τοῦ 1852.

γ') Δύνανται οἱ διάδικοι νὰ ἐξετάσωσι τοὺς μάρτυρας εἰς ὥραν ἄλλην παρὰ τὴν ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ταχθεῖσαν; Ναί· διότι,

κατὰ τὸ ἄρθρον 193 § 1 τῆς πολιτ. δικονομίας, αἱ ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου διωρισμέναι προθεσμίαι, ἐὰν ἄρχωνται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς κοινοποιήσεως ἐγγράφου τινός, λογίζονται ὄχι ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν, ἀλλ' ἀπὸ τὴν ἐπιοῦσαν τῆς κοινοποιήσεως καὶ τελειόνουσιν εἰς τὴν τελευταίαν ἡμέραν, ἤτοι κατὰ τὴν ἕκτην μ. μ. αὐτῆς· ἄρα δὲν ὑπάρχει παραβίασίς τις, ὅταν οἱ μάρτυρες ἐξετάσθησαν εἰς τὰς τρεῖς μ. μ. ὥρας, ἂν καὶ ἡ ἀπόφασις ὥριζε τὴν 10 ὥραν, διότι ὁ προσδιορισμὸς τῆς ὥρας, κανονιστικὴ διάταξις οὖσα, δύναται νὰ μεταβληθῇ ὑπὸ τοῦ διεξάγοντος τὴν ἀπόδειξιν, κοινοποιοῦντος τοῦτο εἰς τὸν ἀντίδικον. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 242 τοῦ 1849 κυροῦσα τὴν 6054 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 5. Ἡ κοινοποίησις τῆς ἀποφάσεως ἐκ μέρους τοῦ παρεμβαίνοντος ἐπιφέρει τὴν ἔναρξιν τῆς προθεσμίας;

Εἰς δίκην μεταξὺ δύο προσώπων, ἐξ ὧν τὸ μὲν ἀπῄτει δικαιώματα κληρονομικὰ παρὰ τοῦ ἑτέρου, παρενέβη γυνή τις, διεκδικοῦσα δικαίωμα κυριότητος ἐπὶ ἑνὸς ἀντικειμένου τῆς δίκης.— Εἰς τὴν δίκην ταύτην ἐπεβλήθη ἀπόδειξις, τὴν δὲ περὶ ταύτης ἀπόδειξιν ἐκοινοποίησεν ἡ παρεμβαίνουσα εἰς τὸν ἀποδεικνύοντα, ὅστις δὲν ἐνήργησέ τι, συνεπείᾳ τῆς κοινοποιήσεως ταύτης. Ἀνεφύη λοιπὸν τὸ ζήτημα: ἂν ἔπρεπεν, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, νὰ τρέχῃ ἡ προθεσμία. Τὸ εἰς Ναύπλιον ἐφετεῖον (ἀπ. 193|345 τοῦ 1849) ἔλυσε καταφατικῶς τὸ ζήτημα, ἀλλ' ὁ Ἄρειος Πάγος (ἀπ. 197 τοῦ 1849) ἀνῄρεσε τὴν ἀπόφασιν ἐκείνην, σκεφθεὶς ὅτι ἡ ἀξίωσις τῆς παρεμβαινούσης δὲν εἶχε μετὰ τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐνάγοντος οὔτε τὸν αὐτὸν λόγον, οὔτε τὸ αὐτὸ ἀδιαίρετον ἀντικείμενον· ἄρα οὔτε ἡ διεξαγωγὴ τῆς δίκης, οὔτε ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἀποφάσεως ἐξήρτητο ἀπὸ τῆς προσελεύσεως αὐτῆς· ἑπομένως ἐνταῦθα ἡ κοινοποίησις τῆς ἀποφάσεως ἴσχυεν ὑπὲρ μόνου τοῦ κοινοποιήσαντος αὐτὴν καὶ δὲν καθίστα τὸν ἀποδεικνύοντα ἔκπτωτον τῆς ἀποδείξεως καὶ ὡς πρὸς τὸν ἀναφερόμενον.

§ 6. Ὀλίγα ἤδη περὶ τῆς ἐν Γαλλίᾳ ἐφαρμοζομένης ἀρχῆς·

Ἡ πρὸ τοῦ ἄρθρου 257 τῆς πολιτικῆς γ δ νομοθεσία εἶχεν ἄλλως (Εὐρ. Ῥολλ. λέξ. enquête ἀρ. 225)· κατὰ τὸ ἄρθρον ὅμως ἐκεῖνο, ἡ προθεσμία τρέχει καὶ κατὰ τοῦ κοινοποιοῦντος τὴν ἀπόφασιν· (ἴδε Καῤῥὲ ζ' 995). Πλὴν διὰ νὰ ἐπέλθῃ τὸ ἀποτέλεσμα αὐτὸ ἀπαιτεῖται νὰ γίνῃ πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἡ κοινοποίησις· ὅθεν ὁ διάδικος δύναται νὰ τὴν κοινοποιήσῃ καὶ πρὸς ἄλλον σκοπόν, σημειῶν τὰ εἰκότα. Ἴδε Εὐρ. Ῥολ. αὐτ. ἀρ. 22 ἑπ.

Ἐπειδὴ ἡ κοινοποίησις ἐπιφέρει τὴν ἔναρξιν τῆς προθεσμίας, ἃ

ἐγγυητής, ὅστις ἀνέλαβε τὴν δίκην, δὲν δύναται νὰ προτείνῃ ὅτι δὲν ἐκοινοποίησεν αὐτὸς τὴν ἀπόφασιν. Cass. 8 μαρτ. 1816.

Ὅταν ὑπάρχωσι πλείονες ἐγγυηταί, ἡ ἀπόφασις πρέπει νὰ κοινοποιηθῇ εἰς ὅλους, καὶ παρὰ τίνος;

Ναί· ἡ δὲ ἀπόφασις πρέπει νὰ κοινοποιηθῇ παρὰ τοῦ ἐπισπεύδοντος τὴν ἀπόδειξιν. Καρ. ζ' 1005, ἔνθα ἐπικρίνει καὶ ἐναντίαν ἀπόφασιν τῶν εἰς Poitiers ἐφετῶν· ἡ ἀκυρότης, κατ' αὐτόν, ἐπέρχεται καὶ ὡς πρὸς τὰ μέρη, ὡς πρὸς τὰ ὁποῖα ἐτηρήθη ὁ νόμος.

Μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων τῆς ἀποδείξεως ἐπιτρέπεται ἡ ἐξέτασις μαρτύρων ἀνταποδείξεως;

§ 7. Ὁ δεύτερος κανὼν τοῦ ἄρθρου 338 τῆς πολιτικῆς δικονομίας εἶναι ὅτι, ὁσάκις τὸ δικαστήριον προσδιορίζει προθεσμίαν διὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων, δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι, ἅμα κατὰ τὴν προθεσμίαν γίνῃ ἔναξις τῆς ἐξετάσεως, καὶ ἂν δὲν ἀποπερατωθῇ αὕτη, δὲν δύναται πλέον οὐδεὶς τῶν διαδίκων νὰ προτείνῃ νέους μάρτυρας· ὁσάκις ὅμως ἡ ἀπόφασις τάττῃ διορίαν, ἐντὸς τῆς ὁποίας πρέπει νὰ ἐξετασθῶσιν οἱ μάρτυρες, καὶ ἀφίνῃ εἰς τὸν εἰσηγητὴν τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἡμέρας, γεννᾶται ἡ ἐξῆς ἀμφιβολία. Πρέπει ἆρά γε πρὸ τῆς ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ προσδιορισθείσης ἡμέρας νὰ προβληθῶσι παρ' ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων οἱ μάρτυρες αὐτῶν, ἀποκλειομένης τῆς προσαγωγῆς παντὸς μάρτυρος μὴ προβληθέντος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐξετάσεως, ἢ συγχωρεῖται ἡ πρότασις νέων μαρτύρων καὶ μετὰ τὴν ἐν τῇ παρὰ τοῦ εἰσηγητοῦ ὁρισθείσῃ ἡμέρᾳ ἔναρξιν τῆς ἐξετάσεως, ἀρκεῖ ἡ πρότασις καὶ προσαγωγὴ τῶν νέων μαρτύρων νὰ γίνῃ ἐντὸς τῆς διορίας;

Πρὸς ὀρθὴν ἐφαρμογὴν τοῦ κανόνος, περὶ οὗ πρόκειται, εἰς περίπτωσιν *διορίας* καὶ ὄχι *προθεσμίας*, ἀπαιτεῖται νὰ ἐξετάσωμεν αὐτῶν τῶν πραγμάτων τὴν κατάστασιν καὶ τὴν καθ' αὑτὸ θέσιν τῶν διαδίκων.

Ὁ ἐπισπεύδων διάδικος εἶναι, φυσικῷ τῷ λόγῳ, ὁ προκαλῶν τῆς ἡμέρας τὸν ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ εἰδικὸν προσδιορισμόν. Μὴ ὀφείλων νὰ κοινοποιήσῃ τὴν ἡμέραν ταύτην εἰς τὸν ἀντίδικόν του εἰμὴ 24 ὥρας πρὸ αὐτῆς, ὅτε συγχρόνως ὀφείλει καὶ τὴν κοινοποίησιν τῶν μαρτύρων, δύναται ν' ἀφήσῃ τὴν κοινοποίησιν ταύτην εἰς τὴν τελευταίαν ὥραν, ὅτε ὅμως ὁ λαμβάνων τὴν κοινοποίησιν διάδικος δὲν ἔχει πλέον καιρὸν νὰ ἀντικοινοποιήσῃ καὶ αὐτὸς τοὺς

μάρτυράς του καὶ νὰ κλητεύσῃ αὐτούς, ἐπειδὴ ἔμενεν ἥσυχος γινώσκων ὅτι ἔχει ἔτι καιρὸν εἰς τοῦτο μέχρι τέλους τῆς διορίας. Ἐὰν λοιπὸν ἡ ἔναρξις τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων τοῦ ἐπισπεύδοντος τὴν ὑπόθεσιν ἠδύνατο εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ν' ἀποκλείσῃ τὴν πρότασιν μαρτύρων ἐκ μέρους τοῦ ἀντιδίκου του, ἤθελεν οὗτος ἀδικηθῆ ὑποχρεούμενος εἰς τὰ ἀδύνατα. Πρέπει ἑπομένως νὰ ἦναι εἰς τὸν διάδικον τὸν μὴ προκαταλαβόντα τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἡμέρας ἐλεύθερον νὰ φέρῃ τοὺς μάρτυράς του, καίτοι ἀρξαμένης ἤδη τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων τοῦ ἀντιδίκου του. Σύμφωνα μὲ ταῦτα ἔχετε α') τὴν γνώμην τοῦ μακαρίτου Ῥουσσοπούλου (σελ. 221 ἐπ. περὶ ἀποδ.) καὶ β') τὰς 20 τοῦ 1844 =38 καὶ 210 τοῦ 1847 ἀποφάσεις τοῦ Ἀρ. Πάγου, εἰς ἃς μεταβαίνω τώρα, ἐκθέτων καὶ τὰ τῶν ἐφετείων (Εὐρ. τόμ. 10 σελ. 57 ἐπ.).— Κατὰ τὸ ἄρθρον 338 τῆς πολ. δικονομίας, ἡ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων τῆς ἀποδείξεως καὶ ἀνταποδείξεως γίνεται ἐντὸς τῆς ταχθείσης διορίας· ὅθεν ἡ διεξαγωγὴ τῆς ἀποδείξεως καὶ ἀνταποδείξεως δύναται νὰ λάβῃ χώραν εἰς διαφόρους ἐποχὰς ἐντὸς τῆς ὡρισμένης διορίας, καὶ ν' ἀπαρτίσῃ ἰδίως διακεκριμένας διαδικασίας. Ἄρα τὸ ἄρθρον 338 τῆς πολιτ. δικονομίας ἀφορᾷ ἐκεῖνον τὸν διάδικον, οὗ τινος οἱ μάρτυρες ἤρξαντο τῆς καταθέσεώς των, οὐχὶ δὲ καὶ τὸν διάδικον, τοῦ ὁποίου οἱ μάρτυρες δὲν ἐξετάσθησαν εἰσέτι. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 20 τοῦ 1844 (Εὐρ. τόμ. 10 σελ. 58).

α') Ἡ πρὸς ἀπόδειξιν προθεσμία παρατεινομένη ἰσχύει καὶ πρὸς ἀνταπόδειξιν; Ναί, ὡς προκύπτει ἐκ τῶν ἄρθρ. 338 καὶ 251 τῆς πολ. δικονομίας. Ἐνόσῳ λοιπὸν διαρκεῖ ἡ πρὸς ἀπόδειξιν διορία, ἀδιαφόρως ἂν παρετάθη, συγχωρεῖται καὶ ἡ ἀνταπόδειξις. ἀπ. 730 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν ἐν νομ. σελ. 5844.

β') Ὅταν ὁ Α ἐζήτησε παράτασιν τῆς πρὸς ἀπόδειξιν προθεσμίας, κατόπιν δὲ παραιτεῖται ἀπὸ ταύτης, ὁ ἀντίδικός του ἔχει δικαίωμα νὰ ἐξετάσῃ μάρτυρας;

Ἡ τρίτη καὶ τετάρτη σκέψις τῆς 11797 (τοῦ 1854) ἀποφάσεως τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν φέρει οὕτως·

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ παραιτηθέντος τοῦ δημοσίου πρὸ τοῦ ἀποκτήσει, ὡς εἴρηται, ὁ Κωνσταντουλάκης δικαίωμά τι, ἕπεται πρῶτον μὲν ὅτι ἡ περὶ παρατάσεως προθεσμίας δίκη θεωρεῖται ἀποπερατωθεῖσα ἀναγκαίως καθ' ὁλοκληρίαν ἅμα ἡ παραίτησις ἐκοινοποιήθη· δεύτερον δὲ ὅτι, οὐδεμία δύναται νὰ ἀποδοθῇ ἐκ τούτου δολιότης εἰς τὸ δημόσιον. Ὅσα δὲ γεγονότα ἀναφέρει ὁ Κωνσταντουλάκης εἰς τὰς προτάσεις του, ὡς δῆθεν ἀπαρτίζοντα τὸν ἀπο-

διδόμενον παρ' αὐτοῦ εἰς τὸ δημόσιον λόγῳ τῆς παραιτήσεώς του δόλον δὲν ἀποτελοῦν δόλον τινὰ τοῦ δημοσίου, ἀλλ' ἐξάσκησιν ἑνὸς δικαιώματος, τοῦ ὁποίου τὴν χρῆσιν ἠδύνατο ὁ ἀντίδικος νὰ ματαιώσῃ ἐὰν ἐφρόντιζεν ἐγκαίρως νὰ δηλώσῃ τὴν συναίνεσιν εἰς τὴν αἰτηθεῖσαν παράτασιν, ἀλλὰ τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ αἰτιᾶται ἑαυτὸν ὅτι ἠμέλησε, «vigilantivus sunt jura.»

Ἐπειδὴ νομίμου καὶ ἰσχυρᾶς οὔσης τῆς παραιτήσεως τοῦ δημοσίου, ἡ παρὰ τοῦ Κωνσταντοπλάκη γενομένη μετὰ ταῦτα αἴτησις πρὸς τὸ δικαστήριον ὅπως ἐπιδικάσῃ εἰς τὸ δημόσιον τὴν περὶ παρατάσεως αἴτησιν αὐτοῦ τοῦ δημοσίου, ἦτο προφανῶς ἀνυπόστατος, μὴ ὑφισταμένης πλέον τῆς τελευταίας ταύτης αἰτήσεως, συνεπείᾳ τῆς προηγηθείσης ἀποχῆς τοῦ δημοσίου.

γ') Ἡ 13273 τοῦ 1855 ἀπόφασις τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν φέρει.

Ἀπόφ. Ἐπειδή, κατὰ τὸ ἄρθρον 338 τῆς πολιτ. δικονομίας, μάρτυρες ἀποδείξεως καὶ ἀνταποδείξεως ἐξετάζονται ἐν τῇ αὐτῇ διὰ τῆς παρεμπιπτούσης ἀποφάσεως ὡρισμένῃ προθεσμίᾳ καί, ἀρξαμένης τῆς ἐξετάσεως αὐτῶν, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ προταθῶσι νέοι μάρτυρες, ἀλλὰ ἐκ τούτου δὲν ἕπεται ὅτι οἱ μάρτυρες τῆς ἀνταποδείξεως πρέπει νὰ ἐξετάζωνται τὴν αὐτὴν ἡμέραν μὲ ἐκείνους τῆς ἀποδείξεως, ἀλλὰ μόνον ἐντὸς τῆς αὐτῆς προθεσμίας, οὐδ' ἕπεται ἐπίσης ὅτι, ἀρξαμένης τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων τῆς ἀποδείξεως, δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν ἕτερον διάδικον νὰ προτείνῃ μάρτυρας τῆς ἀνταποδείξεως ἐὰν εὑρίσκεται ἐντὸς τῆς προθεσμίας, ἀλλ' ὅτι ἕκαστος τῶν διαδίκων, ἀφοῦ κάμῃ ἔναρξιν τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων, δὲν δύναται νὰ προτείνῃ νέους· καθότι ὅταν δὲν ἔχωμε τοιαύτην ἔναρξιν, οἱ προταθησόμενοι μάρτυρες δὲν εἶναι νέοι δι' αὐτόν· ἄλλως ἤθελεν ἐξαρτᾶσθαι ἀπὸ τὴν θέλησιν τοῦ ἑνὸς τῶν διαδίκων νὰ περιορίσῃ τὴν προθεσμίαν ἐξετάζων ἐντὸς βραχέος διαστήματος τοὺς μάρτυρας αὐτοῦ· ὥστε ἐξετασθέντων τῶν μαρτύρων τοῦ Ν ἐντὸς τῆς προθεσμίας τῆς ταχθείσης διὰ τῆς ἀποφάσεως καὶ παραταθείσης διὰ διαφόρων ἄλλων ἀποφάσεων καὶ προτεινομένου μάλιστα τοῦ ἐναντίου παρὰ τοῦ δημοσίου, καὶ προταθέντων πρὶν ἡ ἐξετασθῇ μάρτυς τις αὐτοῦ, ἡ προτεινομένη ἐν παρόδῳ παρὰ τοῦ δημοσίου ἔνστασις, ὅτι ἐξετάσθησαν πολλοὺς μῆνας ὕστερον ἀπὸ τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων τῆς ἀποδείξεως δὲν εἶναι βάσιμος.

δ') Τὸ ἄρθρον 338 τῆς πολ. δικονομίας προβλέπει τὴν περίστασιν, καθ' ἣν ὁ διάδικος μετὰ τὴν ἐξέτασιν μάρτυρος παρ' αὐτοῦ προσαχθέντος προτείνει καὶ ἄλλους καὶ προταθέντας πρὸ τῆς

ἐξετάσεως ἐκείνου, οὐχὶ δὲ τὴν περίστασιν, καθ' ἣν διάδικός τις ἐπρότεινε μάρτυρας πρὸ πάσης ἐξετάσεως ἄλλου μάρτυρος τοῦ αὐτοῦ διαδίκου, εἰ καὶ μετὰ τὴν ἐξέτασιν μαρτύρων τοῦ ἀντιδίκου του· διότι ἄλλως ἤθελε προκύψει τὸ ἄτοπον ὥστε νὰ στερῆται τὰ μέσα ταῦτα τῆς ἀποδείξεως ὁ ἕτερος τῶν διαδίκων ὅταν ὁ ἀντίδικός του, προσκαλῶν ἐντὸς μὲν τῆς προθεσμίας, ἀλλ' εἰς πλησιεστάτην ἡμέραν, μάρτυρας, ἐξετάσῃ αὐτούς, διὰ δὲ τοῦ τρόπου τούτου νὰ στερηθῇ ὁ ἀντίδικός του τῶν μέσων τῆς ἀποδείξεως. ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 12016 τοῦ 1854 τμ. ά.

έ) Εἶναι παραδεκτὴ ἡ πρότασις νέων μαρτύρων, ὅταν ἡ ἐξέτασις αὐτῶν πρόκηται νὰ γίνῃ ἐνώπιον διαφόρων εἰρηνοδικῶν ὡς εἰσηγητῶν;

Ἀρξαμένης τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων, νέοι μάρτυρες δὲν δύνανται πλέον νὰ προβληθῶσιν, εἰμὴ συναινέσει ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων, δὲν ὑπάρχει δὲ λόγος τίς, ὥστε ἡ διάταξις αὕτη (338 ἐδ. 2 πολ. δικ.) νὰ μὴ ἐφαρμόζηται καὶ καθ' ἣν περίςασιν ἀνετέθη εἰς τὸν εἰσηγητὴν ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἡμέρας τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων, καὶ ἡ ἐξέτασις αὕτη πρόκειται νὰ γίνῃ ἐνώπιον διαφόρων εἰσηγητῶν, διότι ὁ διάδικος ὑποχρεοῦται νὰ γνωστοποιήσῃ ἅπαντας τοὺς ὁποίους προτίθεται νὰ ἐξετάσῃ μάρτυρας. ἀπ. 263 τοῦ 1825 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν ἐν νομικ. σελ. 6031.

ς') Ἡ 12413 ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν φέρει.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ τὸ ἄρθρον 338 τῆς πολιτ. δικονομίας ἁπλῶς ὁρίζει ὅτι μάρτυρες ἀποδείξεως καὶ ἀνταποδείξεως ἐξετάζονται ἐντὸς τῆς αὐτῆς προθεσμίας· οὐδεμία δὲ τοῦ νόμου διάταξις διαγράφει, ὅτι οἱ μάρτυρες τῆς ἀποδείξεως πρέπει νὰ ἐξετάζωνται πρὸ τῶν μαρτύρων τῆς ἀνταποδείξεως· ὥστε τὸ παράπονον τοῦ Ἀνέστη Σταυράκη, ὅτι πρὶν ἢ τελειώσῃ ἡ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων τῆς ἀποδείξεως ἐξετάσθησαν οἱ τῆς ἀνταποδείξεως μάρτυρες εἶναι ἄνευ σημασίας· ἂν δὲ δι' αὐτοῦ συνεπτυγμένως ἠννόει ὁ Σταυράκης νὰ ἐκθέσῃ ὅτι ἕνεκα τούτου παρῆλθεν ἡ προθεσμία καὶ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐξετάσῃ ἐντὸς αὐτῆς ἅπαντας τοὺς μάρτυράς του, πάλιν τὸ παράπονον αὐτὸ εἶναι ἄνευ βάσεως, διότι ἡ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων, ἀρξαμένη ἅπαξ ἐντὸς τῆς προθεσμίας, δύναται νὰ παραταθῇ καὶ πέραν αὐτῆς, ἂν δὲν ἐπρόφθασεν ἐντὸς αὐτῆς νὰ ἀποπερατωθῇ· ὅθεν ἡ περὶ ἀκυρώσεως τῶν μαρτυριῶν τῆς ἀνταποδείξεως πρότασις τοῦ διαληφθέντος Σταυράκη, στηριζομένη ἁπλῶς εἰς τὸν ἀνωτέρω ἐκτεθέντα λόγον, ὡς εἰς οὐδεμίαν τοῦ νόμου διάταξιν ἐρειδομένη, ἀποβαίνει ἀνυπόστατος· παρελθούσης δὲ

ἤδη ὁμολογουμένως τῆς διὰ τῆς περὶ ἀποδείξεως ἀποφάσεως τεθείσης προθεσμίας, ἡ ἑτέρα πρότασις τοῦ αὐτοῦ Σταυράκη τοῦ νὰ τῷ χορηγηθῇ τὸ δικαίωμα ἐντὸς ταττομένης νέας προθεσμίας νὰ ἐξετάσῃ τοὺς ὑπολοίπους μὴ ἐξετασθέντας μάρτυράς του εἶναι ἀπαράδεκτος.

Τὴν αὐτὴν ἀρχὴν ἠκολούθησεν ὁ Ἄρ. Πάγος καὶ ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 38 τοῦ 1847 ἀποφάσει του (Εὐρ. τόμ. 10 σελ. 59), ἡ δὲ περίστασις, ἐφ' ἧς ἐξεδόθη, φαίνεται οὕτως ἔχουσα. «Τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν ἐπέβαλεν εἰς τὸν Α ἀποδείξεις τινὰς, ὁρίσαν νὰ ἐξετασθῶσιν οἱ μάρτυρες ἐντὸς δύω μηνῶν καθ' ἡμέραν ὁρισθησομένην ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ. Οὗτος λοιπὸν διέταξε, διὰ τῆς πράξεώς του, νὰ ἐξετασθῶσιν οἱ μάρτυρες ἐντὸς βραχυτέρας προθεσμίας· ἐξετασθέντων δὲ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην τῶν τοῦ ἀποδεικνύοντος μαρτύρων, ὁ ἀνταποδεικνύων ἐζήτησε νὰ ἐξετασθῶσιν ἀργότερα μὲν, ἐντὸς τῆς διμήνου ὅμως προθεσμίας, καὶ οἱ μάρτυρές του, μολονότι τοὺς ἐκοινοποίησε μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν τοῦ ἀντιδίκου του. Τὸ ἐν Ἀθ. ἐφετ. (ἀπόφ. 3,850) ἐθεώρησεν ἔκπτωτον τῆς ἀποδείξεως τὸν ἀνταποδεικνύοντα, ἀλλ' ὁ Ἄρειος Πάγος ἀνήρεσε διὰ τῆς μνησθείσης ἀποφάσεως.

Σημ. Τὴν αὐτὴν ἀρχὴν καθιεροῖ ὁ Ἄρ. Πάγος καὶ διὰ τῆς 210 τοῦ 1847 ἀποφάσεώς του. (Εὐρ. τόμῳ 10 σελ. 59 ἐν μέσ.).

Τὴν αὐτὴν ἀρχὴν καθιέρωσεν ὁ Ἄρ. Πάγος καὶ διὰ τῆς 521 τοῦ 1852 ἀποφάσεώς του (κυρωσάσης τὴν 554 τοῦ 1852 ἀποφ. τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν) ἀποφανθεὶς ὅτι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 338 τῆς πολιτ. δικονομίας δὲν ἐφαρμόζεται εἰμὴ μόνον ὁσάκις αἱ ἀποδείξεις διεξάγονται ἀκριβῶς κατὰ τὰ ἄρθρα 306 καὶ 307 τῆς πολιτ. δικονομίας, ἤτοι ὁσάκις ὁρίζεται ἐν τῇ ἀποφάσει ὁ χρόνος τῆς διεξαγωγῆς τῶν ἀποδείξεων καθ' ἡμέραν καὶ ὥραν· ὄχι ὅμως καὶ ὅταν ἀνατίθηται ὁ προσδιορισμὸς αὐτῆς εἰς τὸν εἰσηγητήν. περίπτωσις ἣν δὲν προβλέπει τὸ ῥηθὲν ἄρθρ.—Αὐτὸ τοῦτο καθιέρωσαν καὶ οἱ ἐν Ἀθήναις ἐφέται διὰ τῆς 8721 ἀποφάσεώς των (Εὐρ. τόμ. 10 σελ. 66 § 284, ζ') ὡς καὶ διὰ τῆς 2963, ἣν ἐκύρωσε καὶ ὁ Ἄρ. Πάγος διὰ τῆς 20 τοῦ 1844, ἣν μνημονεύω ἐνταῦθα. Ἴδε δὲ τὴν 2963 ἐν Εὐρ. τόμ. 2 σελ. 132.

Σημ. Τὴν ἀρχὴν ταύτην ὅμως παρεγνώρισε τὸ ἐν Ἀθήναις ἐφετεῖον διὰ τῆς 3850, ἣν ὁ Ἄρειος Πάγος. (ἀπ. 38 τοῦ 1847) ἀνήρεσεν.

Τὴν αὐτὴν ἀρχὴν καθιέρωσαν καὶ διὰ τῆς 124 τοῦ 1836 ἀποφάσεώς των οἱ ἐν Ναυπλ. ἐφέται (Εὐρ. τόμ. 10 σελ. 69 § 287),

= Πανέλλ. καὶ διὰ τῆς 252 τοῦ 1841 ἀποφάσεώς τινων (Εὐρ. αὐτ. § 287) = Διὰ τῆς 13 τοῦ 1845 (Εὐρ. τόμ. 10 σελ. 69 γ΄) ὡς καὶ διά τινας τοῦ 1842 αὐτόθι μνημονευομένων. = Διὰ τῆς 517 τοῦ 1849 (ἐν Εὐρ. τόμ. 10 σελ. 70 σημ. β΄) = Διὰ τῆς 13 τοῦ 1845 ἐν Εὐρ. τόμ. 10 σελ. 72 σημ. ἐ. αὐτόθι σελ. 69 σημ. ά.

- Ἡ ἐξέτασις λοιπὸν θεωρεῖται ἀρξαμένη δι' ἑκάτερον τῶν διαδίκων ἀπὸ τῆς ἡμέρας, ἣν, κατ' αἴτησιν ἑκάστου αὐτῶν, προσδιώρισεν ὁ εἰσηγητὴς πρὸς ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων του. (ἀπόφ. τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν τοῦ 1841 ἐν Εὑρετηρίῳ τόμ. 10 σελ. 69 σημ. ά).

§ 8. Ἀδιάφορον δ' εἶναι ἂν ὁ ἀνταποδεικνύων δὲν ἐκοινοποίησε τοὺς μάρτυράς του πρὸ τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων τῆς ἀποδείξεως. ἀπ. 517 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Εὐρ. τόμ. 10 σελ. 70 σημ. β). ἀπ. Ἀρ. Πάγου 38 τοῦ 1847 (Εὐ. ετ. τόμ. 10 σελ. 59). ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 10, 98 τοῦ 1853. Ἐναντίαν ὅμως, ἀλλ' ὅλως ἐν παρόδῳ ἀρχὴν φαίνεται καθιεροῦσα ἡ 11401 τοῦ 1853 ἀπόφ. τῶν αὐτῶν ἐφετῶν.— Περὶ τοῦ ζητήματος τούτου διαλαμβάνει καὶ ἡ 253 τοῦ 1849 ἀπόφ. τοῦ Ἀρ. Πάγου, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν λύεται ῥητῶς. Διαλαμβάνει δὲ μόνον ἡ ἀπόφασις αὕτη, ὅτι ἡ περὶ τούτου πρότασις πρέπει νὰ γίνηται ὄχι μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων (160. 202 πολ. δικονομίας.)— Εἰς ἑτέραν ἀπόφασιν τοῦ Ἀρ. Πάγου (274 τοῦ 1853) εὑρηται ὅτι δὲν εἶναι ἄκυρος ἡ ἐξέτασις τῶν τῆς ἀνταποδείξεως μαρτύρων, ὅταν ἐγνωστοποιήθησαν πρὸ τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων τῆς ἀποδείξεως· ἐξετάσθησαν δὲ μετὰ δύω ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἐξετάσεως, τούτων, ἀλλ' ἐντὸς τῆς ὡρισμένης προθεσμίας· 338 πολιτικῆς δικονομίας.

§ 9. Ποίους τὸ ἄρθρ. 338 τῆς πολ. δικονομίας ἐννοεῖ ὡς νέους μάρτυρας; (1).

Τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἔταξε διάφορα θέματα πρὸς ἀπόδειξιν· ἐντὸς τῆς προθεσμίας ὁ ἕτερος τῶν διαδίκων ἐξέτασε τοὺς μάρτυράς του, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐξέτασιν αὐτῶν, ἐντὸς ὅμως τῆς ταχθείσης προθεσμίας, ὁ ἀντίδικος ἐκεῖνου ἐκοινοποίησε καὶ ἐξέτασε τοὺς ἰδίους αὐτοῦ μάρτυρας. Ζητεῖται, ἂν τοῦτο ἀπαγορεύηται διὰ τοῦ ἄρθρ. 338; Τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν

---

(1) Περὶ τῶν νέων μαρτύρων ἴδε τὸ ἑπόμενον γ΄ ζήτημα.

(ἀπ. 10654 τοῦ 1853 καὶ 11782 τοῦ 1854) ἔλυσεν ἀποφατικῶς τὸ ζήτημα διὰ τὸν λόγον ὅτι τὸ ἄρθρον 338 νέους μάρτυρας ἐννοεῖ ἐκεῖ ους, τοὺς ὁποίους ὁ ἴδιος διάδικος, ὅστις ἅπαξ ἐξέτασε μάρτυρας, προτείνει μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν πρώτων, καὶ ὄχι ἐκείνους, οὓς ἅπαξ προσάγει (τμ. ἐφετ. ά Τσαιτάκης καὶ Δημόσιον).

Τὴν αὐτὴν ἀρχὴν καθιέρωσαν καὶ οἱ ἐν Ναυπλίῳ ἐφέται διὰ τῶν 56 καὶ 367 τοῦ 1852 ἀποφάσεών των, ἃς ἐκύρωσεν ὁ Ἀρ. Πάγος δι' ἀ τῆς 489 τοῦ 1852. Καὶ κατὰ τὴν 269 τοῦ 1849 ἀπόφασιν τοῦ Ἀρ. Πάγου, αἱ ἐξετάσεις τῶν τῆς ἀποδείξεως μαρτύρων, ὅσαι ἐλήφθησαν μετὰ τὴν ἐξέτασιν ἄλλων τῆς ἀποδείξεως μαρτύρων, εἰσὶν ἄκυροι.

§ 10. Ἐὰν τὰ θέματα τῆς ἀποδείξεως ἦναι πολλὰ, ἐπὶ ἑνὸς δὲ ἐξ αὐτῶν ἐξετάσθησαν μάρτυρες, ἀποκλείεται ἡ χρῆσις ἄλλων μαρτύρων ὡς νέων δῆθεν; (338 πολ. δικ.). Ὄχι· ὅταν τὰ θέματα ταῦτα ἀφορῶσιν αὐτοτελῆ ἀξίωσιν, διάφορον ἐκείνων, περὶ ἧς καὶ μόνης ἐξετάσθησαν μάρτυρες. (ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 1014 τοῦ 1852 ἐν νομ. σελ. 5716).

Ὅταν ἡ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων πρόκηται νὰ ἐνεργηθῇ ἐνώπιον διαφόρων εἰσηγητῶν, ὅλοι οἱ μάρτυρες (εἴτε τῆς ἀποδείξεως, εἴτε τῆς ἀνταποδείξεως) πρέπει νὰ προτείνωνται πρὶν ἢ γίνῃ ἔναρξις τῆς ἐξετάσεως; Ναὶ, κατὰ τὴν 160 τοῦ 1842 ἀπόφ. τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (ἣν ἴδε εἰς Εὐρ. τόμ. 10 σελ. 71), ἐξ ἧς προκύπτει ὅτι ὁ αὐτὸς διάδικος ἐπρότεινε καὶ ἄλλους μάρτυρας ἐξετασθέντας ἐνώπιον τοῦ Εἰρηνοδικείου Ἄργους, ἀφοῦ εἶχεν ἤδη ἐξετάσει ἄλλους ἐνώπιον ἄλλου εἰρηνοδίκου. (312, 338 § 2 πολιτικ. δικονομίας).

Σημ. Δὲν προκύπτει ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν, ἂν καὶ οἱ τελευταῖοι ἐξετάσθησαν ἐντὸς τῆς ταχθείσης προθεσμίας.

Κατὰ τὴν 10,654 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν, δὲν ὑπάρχει ἀκυρότης ὅταν ὁ ἀποδεικνύων ἐξέτασεν εἰς διαφόρους ἐποχὰς, ἀλλ' ἐντὸς τῆς προθεσμίας, τοὺς μάρτυράς του, ὅταν ἄλλως οὗτοι ἐξετάσθησαν ἐνώπιον διαφόρων εἰσηγητῶν καὶ εἰς ἄλλην περιφέρειαν· τὸ ἄρθρ. 338 τῆς πολιτ. δικονομίας ἀπαγορεύει τὴν ἐνώπιον ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ εἰσηγητοῦ πρότασιν νέων μαρτύρων κατοικούντων ἐντὸς τῆς αὐτῆς περιφερείας. Ἐ ὅσῳ διαρκεῖ ἡ πρὸς ἀπόδειξιν προθεσμία, διαρκεῖ καὶ ἡ πρὸς ἀνταπόδειξιν. ἀπ. ἐφετ. Ἀθηνῶν 11,743 τοῦ 1854, τμ. ά.

§ 11. Ὅστις συναινέσει εἰς τὴν ἀναβολὴν τῆς ἐξετάσεως τῶν

μαρτύρων τῆς ἀνταποδείξεως, χωρὶς νὰ προτείνῃ τὴν ἀκυρότητα τῆς γνωστοποιήσεως καὶ κλητεύσεως αὐτῶν, δὲν δύναται πλέον νὰ προτείνῃ τὴν ἔνστασιν ταύτην. ἀπόφ. 9747 τῶν ἐν Αθ. ἐφετῶν. (Κολοσσοῦκας καὶ Ροδοκανάκης).

§ 12. Συμπέρασμα.— ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτει.

α') ὅτι ὁσάκις τὸ δικαστήριον προσδιορίζει *προθεσμίαν* διὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων, δὲν εἶναι ἀμφιβολία, ὅτι ἅμα κατὰ τὴν προθεσμίαν γίνει ἔναρξις τῆς ἐξετάσεως καὶ ἂν δὲν ἀποπερατωθῇ αὕτη, δὲν δύναται πλέον οὐδεὶς τῶν διαδίκων νὰ προτείνῃ νέους μάρτυρας.

β') ὅτι ὁσάκις ὅμως ἡ ἀπόφασις τάττῃ *διορίαν*, ἐντὸς τῆς ὁποίας πρέπει νὰ ἐξετασθῶσιν οἱ μάρτυρες, καὶ ἀφίνει εἰς τὸν εἰσηγητὴν τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἡμέρας, συγχωρεῖται εἰς τὸν διάδικον τὸν μὴ προκαλέσαντα τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἡμέρας, νὰ φέρῃ τοὺς μάρτυράς του, καί τοι ἀρξαμένης ἤδη τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων τῶν ἀντιδίκων του, ἐνόσῳ διαρκεῖ ἡ *διορία*.

γ') ὅτι εἰς τὸ ζήτημα ἂν οἱ μάρτυρες τῆς ἀνταποδείξεως πρέπῃ νὰ γνωστοποιῶνται πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐξετάσεως τῶν τῆς ἀποδείξεως φαίνεται κυματιζομένη εἰσέτι ἡ νομολογία. Ὀρθοτέρα δὲ φαίνεται ἡ γνώμη, καθ' ἣν ἡ γνωστοποίησις αὕτη συγχωρεῖται καθ' ὅλον τὸν χρόνον τῆς ταχθείσης διορίας.

δ') ὅτι ὡς *νέους μάρτυρας*, περὶ ὧν γίνεται λόγος εἰς τὸ ἄρθ. 338 τῆς πολιτ. δικονομίας, πρέπει νὰ θεωρῶμεν μόνον τοὺς ὑπὸ τοῦ διαδίκου, ὅστις ἐξέτασεν ἤδη ἄλλους, προτεινομένους. Μάλιστα δὲ καὶ οὗτος δύναται νὰ προτείνει νέους εἰς ἕτερα διακεκριμένα θέματα.

ε') ὅτι ἡ νομολογία δὲν φαίνεται στερεωμένη, ἂν συγχωρῆται πρότασις νέων μαρτύρων ὅταν ἡ ἐξέτασις αὐτῶν πρόκηται νὰ γίνῃ ἐνώπιον διαφόρων εἰσηγητῶν.

ς') Ἐνόσῳ διαρκεῖ ἡ πρὸς ἀπόδειξιν προθεσμία, διαρκεῖ καὶ ἡ πρὸς ἀνταπόδειξιν.

Περὶ τῶν ἀρχῶν, αἱ ὁποῖαι ἰσχύουν ἐν Γαλλίᾳ, ἴδε ζήτημα 995 Καρρὲ, πολ. δικονομίας.

ζ') Ἡ 12324 τοῦ 1854 ἀπόφασις τῶν ἐν Αθ. ἐφετῶν φέρει.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἄρθρ. 338 τῆς πολιτ. δικονομίας, ἀρξαμένης τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων δὲν δύναται πλέον νὰ προβληθῇ νέος μάρτυς, ἡ δὲ διάταξις αὕτη εἶναι ἐπιτακτικὴ καὶ οὐσιώδης· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς ἀπὸ 12 Ἰουλίου 1853 ἐκθέσεως τοῦ εἰσηγητοῦ εἰρηνοδίκου τῆς Νοτείου πλευ-

ρᾶς Ἀθηνῶν, ἡ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων τῆς ἀποδείξεως τῶν προταθέντων παρὰ τοῦ Βασιλάκη ἤρχισε τὴν 12 Ἰουνίου 1853, ὅτε καὶ ἐξετάσθησαν μάρτυρές τινες αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου τῆς Νοτείου πλευρᾶς Ἀθηνῶν· ὡς δὲ προκύπτει ἀπὸ τὸ ἀπὸ 17 Ἰουνίου 1853 ἀποδεικτικὸν ἐπιδόσεως τοῦ κλητῆρος τῶν ἐν Ἀθήναις πρωτοδικῶν, οἱ μάρτυρες Ἐμ. Βασιλειάδης, Ἀπ. Μομφεράτος, Ἀλεξ. Σφορῶτος Γ. Λάσκαρης, Ἀπόστολος Μανιτάκης καὶ Α. Λαμπρόπουλος, ἐξετασθέντες ἐνώπιον τοῦ Εἰρηνοδίκου Τριπόλεως (ὁ δὲ Σβιρῶτος ἀκολούθως καὶ εἰς τὸ ἀκροατήριον τοῦ δικαστηρίου τούτου πρὸς διασάφισιν τῆς καταθέσεώς του), ἐγνωστοποιήθησαν παρὰ τοῦ Βιβιλάκη εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν παριστάνοντα τὸ δημόσιον, τὴν 17 Ἰουνίου τοῦ ἔτους, ἤτοι πέντε ἡμέρας μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν πρώτων· δὲν προκύπτει δὲ ποσῶς ὅτι οἱ μάρτυρες οὗτοι εἶχον προκοινοποιηθῆ ἄλλοτε εἰς τὸ δημόσιον ἀπὸ οὐδὲν ἔγγραφον, τὸ δὲ πληρεξούσιον τοῦ Βιβιλάκη πρὸς τὸν ἐν Τριπόλει δικηγόρον τοῦ νὰ παρασταθῇ ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου Τριπόλεως διὰ νὰ ἐξετασθῶσιν οἱ μάρτυρές οὗτοι δὲν ἐγνωστοποιήθη εἰς τὸ δημόσιον πρὸ τῆς ἐνώπιον τοῦ ἐνταῦθα εἰρηνοδίκου ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων διὰ νὰ θεωρηθῇ ὅτι οἱ μάρτυρες οὗτοι ἐπροτάθησαν πρὶν γίνῃ ἔναρξις ἐξετάσεως ἄλλων· ἂν δὲ καὶ ὁ Βιβιλάκης προσάγῃ σχέδιον ἔγγραφον γνωστοποιήσεως μαρτύρων ἀπὸ 8 Ἰουν., εἰς ὃ ἀναφέρονται οὐ μόνον τὰ ὀνόματα τῶν μαρτύρων τῶν ἐξετασθέντων ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου Ἀθηνῶν, ἀλλὰ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἀνωτέρω μαρτύρων τῶν ἐξετασθέντων ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου Τριπόλεως, ὅμως οὐδὲν ἀποδεικτικὸν ἐπιδόσεως προσάγει, ἐξ οὗ νὰ προκύπτῃ ὅτι ἐπεδόθη τοιοῦτον δικόγραφον γνωστοποιήσεως ἐμπεριέχον καὶ τὰ ὀνόματα τῶν Ἐμ. Βασιλειάδου, Μομφεράτου κλ. ἄνω ῥηθέντων τῶν ἐξεταστέων ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδικου Τριπόλεως, ἐξεναντίας τὸ ἐπιδοθὲν εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν δικόγραφον γνωστοποιήσεως τῶν μαρτύρων τῆς 8 Ἰουνίου, ὅπερ προσάγει τὸ δημόσιον, περιέχει μὲν τὰ ὀνόματα τῶν ἐξετασθέντων ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου Τριπόλεως, ἑπομένως ἡ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων τούτων Βασιλειάδου, Μομφεράτου κτλ. εἶναι ἄκυρος ὡς ἀντικειμένη εἰς τὴν εἰρημένην τοῦ νόμου διάταξιν, οὐδὲ δύναται νὰ ἐπαναληφθῇ, διότι τοιοῦτοι μάρτυρες δὲν δύνανται πλέον νὰ προταθῶσιν, ὡς εἴρηται· ἐπίσης δὲ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον εἶναι ἄκυροι καὶ αἱ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ καταθέσεις τῶν μαρτύρων τούτων ὡς γενόμεναι πρὸς πλείονα διασάφισιν.

1 Ἐπειδὴ ἀληθῶς ὁ ... πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων τῶν ἐναγομένων καὶ ἤδη ἐφεσιβλήτων ἐπρότεινε τὸ ἀπαρά-

δίκτου αὐτῶν ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι τῷ ἐγνωστοποιήθησαν μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων αὐτοῦ· διὰ δὲ τῶν ἐγγράφων ἐνώπιον τοῦ πρωτοδίκως δικάσαντος δικαστηρίου προτάσεών του ἀνεφύρθη εἰς την ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ κατα τῶν μαρτύρων αὐτῶν προταθεῖσαν ἔνστασίν του. Ὅθεν μὴ ἀποφανθέντος ἐπὶ ταύτης τοῦ πρωτοδίκως δικάσαντος δικαστηρίου, πρέπει τὸ δικαστήριον τοῦτο ν' ἀποφασίσῃ αὐτὴν· καὶ πραγματικῶς, ἀληθῶς μὲν ἐκ τῶν ἐν τῇ δικογραφίᾳ ἐγγράφων ἀποδεικνύεται ἡ πραγματικὴ βάσις τῆς ἀνωτέρω ἐνστάσεως τοῦ ἐκκαλοῦντος, ἀλλά, κατὰ τὴν ὀρθὴν ἑρμηνείαν τοῦ ἄρθρου 338 τῆς πολιτ. οἰκονομίας, νέους μάρτυρας δεν ἐπιτρέπεται νὰ προτείνῃ ὁ διάδικος ἐκεῖνος, ὅστις ἔκαμεν ἤδη ἔναρξιν τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων του, οὐχὶ δὲ καὶ ὁ ἕτερος διάδικος μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων τοῦ ἀντιδίκου του, διότι, ἂν τοιαύτη ἑρμηνεία ἐλίδετο εἰς τὴν διάταξιν τοῦ διαληφθέντος ἄρθρου, ἠδύνατο ὁ εἷς διάδικος ν' ἀποκλείῃ εὐχερῶς τὸν ἕτερον τοῦ δικαιώματος τοῦ νὰ ἐξετάσῃ τοὺς μάρτυράς του, προκαλῶν ἐκ μέρους τοῦ εἰσηγητοῦ σύντομον πρὸς ἔναρξιν τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων του προθεσμίαν, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὁ ἀντίδικός του νὰ μὴ δύναται νὰ ἐνεργήσῃ τὴν γνωστοποίησιν τῶν μαρτύρων του· ἄρα ἡ διαληφθεῖσα ἔνστασις τοῦ ἐκκαλοῦντος πρέπει ν' ἀποῤῥιφθῇ. Αποφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 13176 τοῦ 1855 τμ. ά.

Εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ προτείνῃ νέους μάρτυρας ὁ διάδικος, ὅστις ἔκαμεν ἤδη ἔναρξιν τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων του;

§ 12. Ἀνωτέρω εἶπον ὀλίγα εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ ἀναγόμενα· ἀλλ' εἰς αὐτὸ κυρίως ὑπάγονται τὰ ἑπόμενα·

Κατὰ τὸ ἄρθρον 338 τῆς πολ. δικονομίας, ἀρξαμένης τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων δὲν δύνανται πλέον νὰ προσληφθῶσιν νέοι, εἰμὴ *μόνον συναινέσει* τῶν διαδίκων· ἡ δε διάταξις αὕτη, ἀπόλυτος οὖσα, δὲν περιορίζεται εἰς μόνην τὴν περίπτωσιν τῆς παρελεύσεως τῆς διὰ τὴν ἀπόδειξιν ὡρισμένης προθεσμίας· ὥστε καὶ ἂν οἱ νέοι μάρτυρες προταθῶσιν ἐντὸς τῆς διορίας, οἱ νέοι μάρτυρες δὲν εἶναι δεκτοὶ αρξαμένης ἤδη τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων, οὓς ἐκάλεσεν αὐτὸς ὁ ἴδιος διάδικος· ἀπ. Ἀρ. Πάγου 15 τοῦ 1843 καὶ 225 τοῦ 1848. Ἀδιάφορον λοιπὸν εἶναι ἂν οἱ νέοι μάρτυρες

ἐξετασθῶσιν ἐντὸς τῆς ταχθείσης προθεσμίας. (ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 5381 καὶ 5608 τοῦ 1849, ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. ἐν Εὐρετ. τόμ. 10 σελ. 77 § 288).

§ 13. Ἡ συναίνεσις δὲν ὑπάρχει, ὅταν ὁ διάδικος, παρὼν, δὲν ἀντεῖπεν.— Ἡ συναίνεσις καὶ ἐνταῦθα κρίνεται κατὰ τὰς περὶ συναινέσεως ἀρχὰς (338 § 2, 486, 327, 348 πολ. δικονομίας). ἀπ. Ἀρ. Πάγου 130 τοῦ 1848 κυροῦσα τὴν 4656 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 14. Μάρτυρες νέοι δὲν προτείνονται ἀρξαμένης τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων· ἀλλ' αἱ καταθέσεις των λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν ὅταν δὲν ἐγένετο ἀντίῤῥησίς τις ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ, ὅστις τοὺς ἐξέτασε· διότι οὕτω καλύπτεται ἡ ἀκυρότης (315 πολ. δικονομίας). ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 11005 τοῦ 1853 τμ. 6ʹ (Ικινας καὶ Στεντούμης).

§ 15. Μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων δὲν συγχωρεῖται (338 πολ. δικονομίας) εἰς τοὺς διαδίκους νὰ προτείνωσι νέους πλέον μάρτυρας, εἰμὴ κατ' ἀμοιβαίαν συναίνεσιν. Δὲν ἔχει δὲ ἐπιῤῥοήν τινα τὸ περιστατικὸν, ὅτι ὁ κλητεύσας νέους μάρτυρας ἀντέτεινεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων καὶ μὴ εἰσακουσθεὶς ἀνεχώρησε, διότι, κατὰ τὸ ἄρθρον 261 τῆς πολ. δικονομίας, καὶ ἀπολειφθέντος τινὸς τῶν διαδίκων, ἄρχεται ἡ διεξαγωγὴ τῶν ἀποδείξεων. (ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 110 τοῦ 1853, ἀναιρ. τὴν 1026 τοῦ 1852 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν).

Σημ. Δὲν προκύπτει ἐκ τῆς ἀποφάσεως, ἂν ἦτον ὡρισμένη διὰ τῆς ἀποφάσεως ἡ ἡμέρα τῆς ἐξετάσεως, ἢ ἦτο τεταγμένη ἁπλῶς δ.ορία.

§ 16. Ὅταν, ἕνεκεν ἀκυρότητος, διατάσσηται ἡ ἐκ νέου ἐξέτασις τῶν μαρτύρων (338 καὶ 346 πολ. δικον.), δὲν λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν εἰμὴ αἱ καταθέσεις μόνον τῶν προεξετασθέντων μαρτύρων. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 125 τοῦ 1853.

§ 17. Ἀκυρωθεισῶν τῶν μαρτυριῶν, καὶ διαταχθείσης νέας ἐξετάσεως, δὲν πρέπει νὰ ἐξετάζωνται ἄλλοι μὴ ἐξετασθέντες τὸ πρῶτον· 346 πολ. δικον. ἀποφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 9381 τοῦ 1852.

§ 18. Αἱ μαρτυρίαι τῶν προσώπων, ὧν τὰ ὀνόματα δὲν εἶχον προταθῆ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐξετάσεως ἄλλων μαρτύρων τοῦ κλητεύσαντος αὐτοὺς, δὲν λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν· 338 πολ. δικ.— ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 12748.

§ 19. Ἴδε καὶ νεαρ. 90 κεφ. Αʹ, δι' ἧς ἀπαγορεύεται ἡ πρό-

τασις νέων μαρτύρων, ἅμα ὁ διάδικος λάβῃ ὑπ' ὄψιν καὶ μελετήσῃ τὰς ληχθείσας μαρτυρίας. Bayer σελ. 436.

Εἰς τὰς περὶ διεξαγωγῆς ἀποδείξεων περιπτώσεις ὑπολογίζεται ἡ ἀπόστασις ; (1)

§ 20. Ὅταν πρόκηται ν' ἀκουσθῶσι μάρτυρες καὶ οἱ κλητέοι δὲν κατοικῶσιν εἰς τὸν τόπον τῆς γενησομένης ἐξετάσεως, ἡ τῶν 24 ὡρῶν προθεσμία (310, 312 πολ. δικον.) ἐπεκτείνεται, κατὰ τὰ ἄρθρα 195 καὶ 196. Καὶ εἶναι ἀδιάφορον, ἂν ὁ κλητευθεὶς ἔχῃ ἀντίκλητον εἰς τὴ ἕδραν τοῦ διατάξαντος τὴν ἀπόδειξιν δικαστηρίου, καὶ ἂν ἡ κλῆσις ἐπεδόθη εἰς αὐτόν. (ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. ἐν Εὑρ. τόμ. 10 σελ. 69 ἐν ὑποσημ.).

§ 21. Κατὰ τὸ ἄρθρον 195 τῆς πολ. δικονομίας συνδυασμένον μὲ τὸ 312, ἡ γνωστοποίησις τῶν μαρτύρων ταυτίζεται μὲ τὴν κλήτευσιν αὐτῶν· ὅθεν ἀπαιτεῖται, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, λόγῳ τῆς ἀποστάσεως, παράτασις τῆς προθεσμίας κατὰ τὸ ἄρθρον 311. — ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 238 τοῦ 1852, ἀναιρ. τὴν 8503 ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν.

§ 22. Καταλογίζεται ἡ ἀπόστασις ἀπὸ τῆς ἕδρας τοῦ δικαστηρίου, ἔνθα γίνεται ἡ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων, μέχρι τοῦ τόπου, ὅπου κατοικεῖ ὁ διάδικος, καθ' οὗ ἐξε[illegible]ται. (195, 196 πολ. δικον.. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 312 τοῦ 1853, ἀναιρ. τὴν 933 τοῦ 1852 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν).

§ 23. Ὅταν δὲ πρόκηται νὰ ἐξετασθῶσι μάρτυρες ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ἡ ἐπέκτασις τῆς προθεσμίας (310—312 πολ. δικονομίας) γίνεται κατ' ἀναλογίαν τῆς πραγματικῆς ἀποστάσεως, ἥτις ὑπάρχει μεταξὺ τοῦ τόπου, ἔνθα ἐπιδίδεται ἡ κλήτευσις, καὶ τοῦ τόπου, ἔνθα πρόκειται νὰ γίνῃ ἡ ἐξέτασις. (ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 7938 τοῦ 1851 ἐν Εὑρ. τόμ. 10 σελ. 74).

§ 24. Εἰς ἄλλην περίπτωσιν, τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν, τάξαν δίμηνον προθεσμίαν πρὸς ἐξέτασιν μαρτύρων ἐν Κερκύρᾳ, ἀπεφήνατο, ὅτι αἱ περὶ ἀποστάσεων διατάξεις δὲν ἐφαρμόζονται ἐνταῦθα, διότι τὸ δικαστήριον ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὴν ἀπό-

(1) Ἴδε ἀνωτ. σελ. 222—238 ἑπ.

στασιν, ὅταν ἔταξε δίμηνον προθεσμίαν. (ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 5385 τοῦ 1849 ἐν Εὐρ. τόμ. 10 σελ. 75).

§ 25. Κατὰ τὸ ἄρθρον 311 ἐδ. 2 τῆς πολ. δικονομίας, ὁ εἰς ἐξέτασιν μαρτύρων καλούμενος διάδικος ἔχει, ἐκτὸς τῶν 24 ὡρῶν, καὶ τὴν τῆς ἀποστάσεως προθεσμίαν, ἂν δὲν κατοικῇ εἰς τὸν τόπον τῆς γενησομένης ἐξετάσεως. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 268 τοῦ 1854, ἀναιροῦσα τὰς 11765 καὶ 12198 ἀποφ. τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 26. Ἴδε 9815 ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 27. Λογίζεται ἡ τῆς ἀποστάσεως προθεσμία, ὅταν ὁ καθ' οὗ ὁ δοθησόμενος ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου του ὅρκος μένῃ εἰς ἄλλο μέρος παρὰ τὸν τόπον, ἔνθα δοθήσεται ὁ ὅρκος, καὶ ἡ ἀπόφασις τῷ ἐκοινοποιήθη ὑπὸ τοῦ ὀμόσαντος αὐτόθι; (1) Ὄχι.

Ἡ 12570 τοῦ 1055 ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν φέρει.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ εἶχε μὲν τὸ δικαίωμα ὁ Τ., ὡς ἔπραξε, νὰ κοινοποιήσῃ τὴν δήλωσιν τῆς παραδοχῆς τοῦ ὅρκου πρὸς τὸν ἀντίδικόν του συγχρόνως μὲ τὴν εἰς τοῦτον κοινοποίησιν τῆς ἀποφάσεως, καὶ πρὶν ἔτι ὁ ἀντίδικος τῷ κοινοποιήσῃ τὴν ἀπόφασιν ταύτην, τουτέστι πρὶν ἔτι ἀρχίσῃ νὰ τρέχῃ κατ' αὐτοῦ ἡ πρὸς δήλωσιν ταχθεῖσα προθεσμία. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ εἰρημένη ἀπόφασις (ἐκτὸς τῆς διατάξεως αὐτῆς, δι' ἧς ἔταττε προθεσμίαν ῥητὴν δέκα ἡμερῶν πρὸς δήλωσιν τῆς παραδοχῆς τοῦ ὅρκου ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως) εἶχε καὶ ἑτέραν ἀνεξάρτητον διάταξιν ὁρίζουσαν ἄλλην προθεσμίαν πρὸς δόσιν τοῦ ὅρκου, ἤτοι τὴν πρώτην δικάσιμον μετὰ πέντε ἡμέρας ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς δηλώσεως, ἕπεται ὅτι ἀφοῦ ἅπαξ ἔκαμε ὁ Τ. τὴν δήλωσίν του ταύτην περὶ παραδοχῆς τοῦ ὅρκου, ὤφειλε νὰ δώσῃ τὸν ἀνωτέρω ὅρκον οὐχὶ μετὰ εἴκοσι τέσσαρας ἡμέρας ἀπὸ τῆς δηλώσεώς του, ὡς ἐγνωστοποίησεν εἰς τὸν Σ., ἀλλὰ τὴν πρώτην δικάσιμον μετὰ πέντε μόνον ἡμέρας ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς δηλώσεως, κατὰ τὴν ῥητὴν τῆς μνησθείσης ὑπ' ἀριθ. 12281 ἀποφάσεως διάταξιν, ἢ τουλάχιστον (ἐὰν θεωρηθῇ ὅτι διὰ νὰ τρέχῃ ἡ πρὸς δόσιν τοῦ ὅρκου προθεσμία, ἀπῃτεῖτο νὰ κοινοποιήσῃ ὁ Σ. πρὸς τὸν Τ., τὴν διαληφθεῖσαν ἀπόφασιν) μολονότι, ὡς εἴρηται, ἡ τῆς ὁρκοδοσίας προθεσμία ἐτάχθη ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς δηλώσεως τοῦ Τ.

---

(1) Ἴδε τὴν λέξιν Ὅρκος, ἔνθα ὅμως γενήσεται μνεία καὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος.

πρὸς τὸν Σ., τὴν ὁποίαν ὁ Τ., ὡς πρᾶξιν ἰδίαν, ἐγνώριζεν οἴκοθεν, πάλιν ἔπρεπε νὰ δώσῃ τὸν ὅρκον τὴν πρώτην δικάσιμον μετὰ πέντε ἡμέρας ἀφ᾽ ἧς, μετὰ τὴν ἤδη γενομένην ὑπὸ τοῦ Τ. πρὸς τὸν Σ. κοινοποίησιν τῆς δηλώσεώς του, οὗτος τῷ ἐκοινοποίησε τὴν εἰρημένην ἀπόφασιν, τουτέστιν ἀπὸ τῆς 8 ἰανουαρίου ε. ε., ὡς βεβαιοῖ τὸ ἐν τῇ δικογραφίᾳ ἀναμφισβήτητον ἐπιδοτήριον, καὶ τότε συνέπιπτεν ἡ ὁρκοδοσία τὴν 14 ἰανουαρίου ε. ε. οὐδ᾽ ἰσχύει ὁ λόγος ὅτι, ἐπειδὴ ἡ παρὰ τοῦ Σ. κοινοποίησις τῆς ἀποφάσεως ἐγένετο μόνον τὴν 8 ἰανουαρίου 1855, ἔκτοτε μόνον ἤρχετο ἡ πρὸς δήλωσιν καὶ πρὸς δόσιν προθεσμία, διότι πρὸς δήλωσιν δὲν ὑπῆρχε πλέον ἀνάγκη προθεσμίας, ἀφοῦ ὁ Τ. χωρὶς νὰ περιμένῃ τὴν κοινοποίησιν πρὸς αὐτὸν τῆς ἀποφάσεως, ὅπως ἀρχίσῃ ἡ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς δηλώσεως προθεσμία, ἐνήργησεν αὐτοπροαιρέτως, καθὸ εἶχε δικαίωμα τὴν ἐκτέλεσιν τῆς δηλώσεως, ἀπὸ τὴν ὁποίαν οὐδόλως ἀπέτυχεν, οὐδ᾽ ἰσχύει ὁ ἕτερος λόγος ὅτι, ἐπειδὴ τὴν δήλωσίν του περὶ παραδοχῆς τοῦ ὅρκου ἐπέδωκεν ὁ Τ. πρὸς τὸν Σ. ἐν Σύρῳ, ὅπου διέμενε, πρέπει νὰ προστεθῇ ἡ ἐκ Σύρου μέχρις Ἀθηνῶν ἀπόστασις, καθότι διατάττουσης τῆς ἀποφάσεως ὅτι ὁ Τ. ὅστις κατοικεῖ ἐνταῦθα, νὰ δώσῃ εἰς τὸ ἐνταῦθα δικαστήριον τὸν ὅρκον τὴν πρώτην δικάσιμον μετὰ πέντε ἡμέρας ἀπὸ τῆς εἰς τὸν ἀντίδικον γνωστοποιήσεως τῆς δηλώσεώς του ὁ αὐτὸς Τ. ὅστις δὲν εἶχε πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἰδίας του πράξεως, ἤγουν τῆς ὁρκοδοσίας, ἀνάγκην νὰ διανύσῃ ἀπόστασιν, ὤφειλε νὰ συμμορφωθῇ μὲ τὴν διάταξιν τῆς ἀποφάσεως, καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ λάβῃ ὑπ᾽ ὄψιν τὰς ὅθεν δυσχερείας τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἀντιδίκου, ἀφοῦ ἡ ἀπόφασις δὲν τὰς ἔλαβεν ὑπ᾽ ὄψιν ὡς πρὸς τοῦτον, καὶ ὁ νόμος εἰς τοιαύτην περίπτωσιν δὲν διαγράφει ῥητῶς τὸν ὑπολογισμὸν τῆς ἀποστάσεως· ἐκτὸς δὲ τούτου ὁ Τ. δὲν ὤφειλε νὰ ἐπιδώσῃ τὴν δήλωσίν του εἰς Σύρον, ὅπου ἔτυχε τότε διαμένων ὁ Σ., ἀλλὰ κατὰ τὰ ἄρθρα 148 καὶ 180 τῆς πολιτ. δικονομίας, εἰς τὸν ἀντίκλητον πληρεξούσιον τοῦ Σ. ἢ εἰς τὸν γραμματέα τῶν πρωτοδικῶν ὡς ἐμπορικῶν. Μὴ δοθέντος δὲ τοῦ ὅρκου ὑπὸ τοῦ Τ. κατὰ τὰς εἰρημένας ἀνωτέρω προθεσμίας, δὲν δύναται εἰμὴ νὰ θεωρηθῇ ἐκπρόθεσμος πλέον, ἀφοῦ αὗται παρῆλθον, τοῦ νὰ δώσῃ τὸν ὅρκον τοῦτον. Ὅθεν ἡ περὶ ἐκπροθέσμου τῆς δόσεως αὐτοῦ ἔνστασις τοῦ Σ. εἶναι βάσιμος.

Ἡ κατ' ἀποφάσεως, δι' ἧς διετάχθησαν ἀποδείξεις, ἔφεσις ποῖα ἀποτελέσματα ἐπιφέρει;

§ 28. Τὸ ἀνασταλτικὸν ἀποτέλεσμα, ὅπερ ὁρίζεται ἐν τῷ 760 ἄρθρῳ τῆς πολιτ. δικονομίας, εἶναι κυρίως συνέπεια τοῦ μεταβιβαστικοῦ. Ἀφοῦ ἡ ἔφεσις ὑποβάλλει εἰς ἄλλο δικαστήριον τὴν ἐπίκρισιν ἀποφάσεως τοῦ πρώτου δικαστηρίου, ἀναγκαίως ἔπρεπε νὰ κωλύῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπὸ ἐπίκρισιν ἀποφάσεως, καθότι εἶναι ἀσυμβίβαστος ἡ ἐκ νέου κρίσις μὲ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς προειρημένης κρίσεως. Ἡ τόσον λογικὴ καὶ δικαία αὕτη διάταξις εὕρηται καὶ εἰς τὸ ῥωμ. δίκαιον. Π. (49, 7) τεμ. 1 πρ. Κ. (7, 62) διάτ. 3. Νεαρ. 134 κεφ. 3 ἐν τέλ. Ἀλλ' ἡ ἔκθεσις τοῦ γενικοῦ αὐτοῦ κανόνος δὲν ἀρκεῖ. Πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν, διὰ βραχέων, τὰς διαφόρους ἐπόψεις, ὑπὸ τὰς ὁποίας τὸ ζήτημα αὐτὸ ἐμφαίνεται· εἰσὶ δ' αἱ ἑπόμεναι.

Περίπτωσις πρώτη. Ἐὰν παρῆλθεν ἡ προθεσμία, ἐντὸς τῆς ὁποίας διάδικός τις ὤφειλε νὰ πράξῃ τι δυνάμει ἀποφάσεως, τουτέστι δεκαπενθήμερον (π. χ.) προθεσμίαν πρὸς διεξαγωγὴν ἀποδείξεως, ἡ δὲ ἀπόφασις αὕτη προσεβλήθη μετὰ τὴν προθεσμίαν ταύτην, τί γίνεται; Δηλαδή, ἡ ἔφεσις ἀποκαθιστᾷ, ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, τὸν ἐκπρόθεσμον διάδικον κατὰ τῆς παρελθούσης τῆς προθεσμίας;

Πρώτη γνώμη. Κατὰ τὴν γαλλικὴν νομολογίαν, ὁ διάδικος, ὅστις δὲν διεξήγαγε τὰς ἀποδείξεις του ἐντὸς τῆς ταχθείσης προθεσμίας, δὲν ἀποκαθίσταται. Ὅθεν τὸ ἐν Παρισίοις ἐφετεῖον, τὴν 23 μαρτίου 1810, ἐκήρυξε τὸν ἐκκαλοῦντα ἔκπτωτον τοῦ δικαιώματος τῆς ἀνταποδείξεως, διότι, ἂν οὗτος ἐδικαιοῦτο νὰ κάμῃ ἔφεσιν κατὰ τῆς ἀποφάσεως, ἥτις ἔταξε τὴν ἀπόδειξιν, ὁ ἀντίδικος αὐτοῦ ἐδικαιοῦτο οὐχ ἧττον νὰ προσαγάγῃ τὰς ἀποδείξεις του πρὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἐφέσεως. Ἀρξαμένης δὲ τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων τοῦ μὲν τῶν διαδίκων, ὁ ἕτερος ὤφειλεν ἢ νὰ φέρῃ καὶ τὰς ἰδικάς του, ἐντὸς τοῦ νομίμου χρόνου, ἢ νὰ ἐπιδώσῃ τὴν ἔφεσίν του πρὸ τῆς παρελεύσεως τοῦ χρόνου αὐτοῦ. Μὴ συμμορφωθεὶς δὲ μὲ ταῦτα δὲν δύναται πλέον νὰ φέρῃ ἀνταπόδειξιν. Διὰ μεταγενεστέρων ἀποφάσεών του τῆς 15 ἰανουαρίου 1830 καὶ 13 μαρτίου 1832, τὸ ἐφετεῖον αὐτὸ παρεδέχθη ἄλλας ἀρχάς.

διαφέρουσαν κατά τι τῆς προεκτεθείσης, δηλαδὴ, ὅτι ἡ ἔφεσις ἀποκαθιστᾷ τὸν διάδικον, ὅστις ἀφῆκε νὰ παρέλθῃ ἡ πρὸς ἀνταπόδειξιν προθεσμία, ὅταν ἡ ἔφεσις ἐγένετο πρὸ τῆς συμπληρώσεως τῆς ἀποδείξεως τοῦ ἀντιδίκου αὐτοῦ, ἀλλ' ὁ Chev. εἰς Καῤῥὲ ζ' 1005 ἀποδοκιμάζει τὴν τελευταίαν ταύτην γνώμην, ἀποφαινόμενος, αὐταῖς λέξεσι, que l'appel interjeté après les délais ne peut les faire revivre· ἐπικαλεῖται δὲ ὑπὲρ τῆς γνώμης του πλείστους συγγραφεῖς· ἴδε καὶ Εὐρ. Ῥολλ. λέξ. enquête ἀριθ. 313 ἐπ.

Δευτέρα γνώμη. Ἀλλ' ἡ γαλλικὴ αὕτη νομολογία συμβιβάζεται μὲ τὸ ἄρθρ. 761 τῆς πολιτ. δικονομίας, καθ' ὃ τὸ ἀνασταλτικὸν τῆς ἐφέσεως ἀποτέλεσμα ἐνεργεῖ ἀνατρέχον μέχρι τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἐδημοσιεύθη ἡ ἀπόφασις, ἀφοῦ μάλιστα ἡ διάταξις αὕτη δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν γαλλικὴν νομοθεσίαν;

Ὁ Κ. Φέδερ (Εὐρ. τόμ. 8. σελ. 31 ἐπ.) δὲν παρεδέχετο, τουλάχιστον εἰς τὰς παραδόσεις του, τὴν γαλλικὴν νομολογίαν λέγων ὅτι, κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον, ἡ ἔφεσις θεωρεῖται ὡς γενομένη ἅμα ἐκδοθείσης τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως· τὸ κανονικὸν δίκαιον (περὶ τοῦ ῥωμ. δικαίου ἐγένετο λόγος ἀνωτέρω) περιέχει τὴν ἀρχὴν τοῦ νόμου μας· ἐκ τοῦ πνεύματος λοιπὸν τοῦ νόμου ἕπεται (κατ' αὐτὸν) ὅτι διὰ τῆς λέξεως *ἀνατρέχει*, ὁ νόμος ὑποθέτει ἔφεσιν νόμιμον, ἔφεσιν παραδεκτὴν κατὰ τοὺς τύπους· ἄρα ἡ ἐκπρόθεσμος θεωρεῖται ὡς μὴ ὑπάρξασα, καὶ δὲν ἀποκαθιστᾷ τὸν ἀμελοῦντα κατὰ τῆς παρελεύσεως τῆς προθεσμίας· πρᾶξις ἄκυρος δὲν ἔχει συνεπείας, καὶ δὲν ἀφαιρεῖ κεκτημένα δικαιώματα. Εἰς πᾶσαν δὲ ἄλλην περίπτωσιν, ἡ ἔφεσις ἔχει ἀποτελέσματα, ἡ δὲ προθεσμία ἄρχεται ἐκ νέου. τὴν γνώμην ταύτην παραδεχόμενος ὁ Κ. Φέδερ προσέθετεν ὅτι ἡ ἔφεσις, ἥτις κηρύττεται ἀπαράδεκτος, δὲν μηδενίζει τὰς πρὸ τῆς ἐφέσεως δικαστικὰς πράξεις· διότι πρᾶξις ἄκυρος δὲν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ἀκυρότητα ἐγκύρων, οἷαι εἰσὶν αἱ γενόμεναι πρὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἐφέσεως.

Ὁ μακαρίτης Ῥουσσόπουλος (σελ. 38 περὶ ἀποδ.) λέγει τὰ ἑξῆς·

«Περὶ τοῦ ἀνασταλτικοῦ ἀποτελέσματος λέγει ὁ νόμος, ὅτι καίτοι ἀρχόμενον ἀπὸ μόνης τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἐφέσεως *ἀνατρέχει* ὅμως μέχρι τῆς δημοσιεύσεως τῆς ἀποφάσεως· ὥστε, δυνάμει τῆς ἀναδρομῆς ταύτης, δὲν θεωροῦνται ὡς ὁριστικῶς κεκτημένα τὰ δικαιώματα, ὅσα στηρίζονται εἰς παρέλευσιν προθεσμίας συμπιπτούσης μὲ τὴν προθεσμίαν τῆς ἐφέσεως· π. χ. ἐπὶ προθεσμίας

πρὸς ὁρκοδοσίαν συντομωτέρας τῆς πρὸς ἔφεσιν, παρελθούσης μὲν ἀνωφελῶς, ἀλλὰ μεθ' ἣν ἐπῆλθεν ἔφεσις».

§ 29. Μεταβαίνω ἤδη εἰς τὴν νομολογίαν.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 761 τῆς πολιτ. δικονομίας, τὸ ἀνασταλτικὸν ἀποτέλεσμα τῆς ἐφέσεως ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως αὐτῆς, ἐνεργεῖ ὅμως ἀνατρέχον μέχρι τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἐδημοσιεύθη ἡ ἀπόφασις· (ἀνάπτυξιν τῆς ἀρχῆς ταύτης ἴδε εἰς τὴν 196 τοῦ 1847 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν εὑρισκομένην ἐν Εὐρ. τόμ. 8 σελ. 39 § 480, ἥτις ὅμως δὲν ἀφορᾷ ἀποδείξεις, ἀλλὰ τὴν κατ' οὐσίαν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως).

§ 30. Τὸ ἀνασταλτικὸν τῆς ἐφέσεως ἀποτέλεσμα ἄρχεται μόνον ἀφ' ἧς στιγμῆς παρεδόθη ἡ περὶ ἐφέσεως δήλωσις (761 πολ. δικον.). Ἑπομένως, ὅταν βεβαιοῦται ὅτι ἀπόφασίς τις διέταξέ τινα νὰ δηλώσῃ ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἂν δέχηται ἀπαλλακτικόν τινα ὅρκον, ἐντὸς δὲ τῆς προθεσμίας ταύτης δὲν ἐγένετο δήλωσις, τὸ δικαστήριον δύναται νὰ προβῇ εἰς τὴν περαιτέρω συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως. ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 333 τοῦ 1840 (ἐν Εὐρ. σελ. 37 τόμ. 8).

Σημ. Τὴν ἀπόφασιν ταύτην μνημονεύω, ὡς δυναμένην ἐξ ἀναλογίας νὰ συντελέσῃ εἰς τὸ ζήτημα.

§ 31. Τὸ ἐν Ἀθήναις ἐφετεῖον (ἀπ. 11414 τοῦ 1853 τμ. ά) παρεδέχθη, ὅτι ὁ διάδικος, ὅστις παρέλιπε νὰ ὀμώσῃ τὸν ἐπιβληθέντα ὅρκον ἐντὸς τῆς πρὸς τοῦτο ταχθείσης προθεσμίας, κατέστη ἔκπτωτος πλέον νὰ ὀμώσῃ, ἡ δὲ ἔφεσις, ἣν μετὰ τὴν προθεσμίαν ἐκείνην ἔκαμε κατὰ τῆς παρεμπιπτούσης ἀποφάσεως, δὲν τὸν ἀποκαθιστᾷ κατὰ τῆς παραγραφῆς ταύτης, ὅταν ἡ ἔφεσις ἀπεῤῥίφθη. (Σημ. Ἡ ἔφεσις εἶχεν ἀποῤῥιφθῇ ὡς ἀπαράδεκτος, λόγῳ δηλαδή, ὅτι ἐγένετο μετὰ τὴν ἔφεσιν τοῦ ἀντιδίκου του καὶ μετὰ τὴν συζήτησιν αὐτῆς).

§ 32. Συμπέρασμα. Τὸ ζήτημα λοιπὸν δὲν θεωρεῖται ἀμετακλήτως δεδικασμένον, αἱ δὲ γνῶμαι τὰς ὁποίας ἀνέφερα, ὑποδεικνύουσι τὴν σοβαρότητα αὐτοῦ. Ἀπόκειται λοιπὸν εἰς τὸν χρόνον, ὅστις εἶναι ὁ σοφώτερος διδάσκαλος, καὶ εἰς τὴν πρόοδον τῶν νομικῶν φώτων, νὰ ἐπιφέρωσι τὴν ὁριστικὴν λύσιν.

Πράξεις καὶ ἀποδείξεις ληφθεῖσαι μετὰ τὴν ἔφεσιν ἀκυροῦνται;

§ 33. Περίπτωσις δευτέρα. Τίς ἡ συνέπεια τῆς παραβιάσεω

τοῦ ἀνασταλτικοῦ ἀποτελέσματος; ὁ νόμος δὲν ἀποφαίνεται μὲν ῥητῶς τὸ ἄκυρον τῶν μετὰ τὴν ἔφεσιν πράξεων, ἀλλὰ τοῦτο ἕπεται ἐκ τῆς ἐπιτακτικῆς περὶ τοῦ ἀνασταλτικοῦ ἀποτελέσματος διατάξεως. Ἐν ἐπιτυχίᾳ τῆς ἐφέσεως καὶ μεταρρυθμίσει τῆς ἀποφάσεως, δὲν γεννᾶται κἂν δισταγμός, ἀλλὰ ἐν τῇ ἐναντίᾳ περιπτώσει τί γίνεται; Αἱ μετὰ τὴν ἔφεσιν ἐκτελεσθεῖσαι πράξεις θεωροῦνται ἄκυροι, χωρὶς νὰ διακρίνωμεν μεταξὺ ἀποῤῥίψεως τῆς ἐφέσεως ὡς απαραδέκτου λόγῳ εκπροθέσμου ἢ ἀκυρότητος, καὶ ἀποῤῥίψεως αὐτῆς ὡς ἀνυποστάτου Ρουστ. σ. 38 ὡς περὶ ἀποδ.

Δὲν πρέπει (λέγει ἄλλος, Εὐρ. τ. 8 σ. 32) νὰ συγχέωμεν μὲ τὰ ἀνωτ. § 28 ἐπ. ἐκτεθέντα τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐφέσεως εἰς πράξεις μεταγενεστέρας· ὅταν ὑπάρχῃ attentatum μετὰ τὴν ἔφεσιν, ὁ δικαστὴς δὲν ἐξετάζει ἂν ἦναι παραδεκτή. ἡ ἀνατροπὴ ζητεῖται πρὸ τῆς περὶ τοῦ παραδεκτοῦ τῆς ἐφέσεως συζητήσεως· ἡ διαφορὰ τῆς μιᾶς περιπτώσεως ἀπὸ τὴν ἄλλην εἶναι ὅτι, ὅταν ἔληξεν ἡ προθεσμία, ὑπάρχει πρᾶξις τετελεσμένη· ἀποκτᾶται δικαίωμα, τὸ ὁποῖον δὲν ἀνατρέπεται εἰμὴ διά τινος πράξεως ἐγκαίρου. Εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν, δὲν ὑπάρχει τετελεσμένη πρᾶξις, ἀλλ' ἡ προθεσμία τρέχει· ἡ ἔφεσις γίνεται κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς, ἐπομένως ὁ διεξάγων ἀπόδειξίν τινα ἔχει ἀβέβαιον τὸ δικαίωμα κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐφέσεως, καὶ ἐκποδίζεται εἰς τὴν χρῆσίν του ἐκ τῆς γενομένης ἐφέσεως. Ὅθεν δὲν δύναται νὰ στερηθῇ τὸ μέσον τῆς ἀποδείξεως· ἐδῶ δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἡ περὶ τῆς προθεσμίας διάταξις εἶναι ἀποτέλεσμα πράξεων ἀκύρων, ἀλλ' εἶναι συνέπεια τοῦ προσκόμματος τῆς ἐφέσεως.

§ 34. Μεταβαίνω εἰς τὴν νομολογίαν τῶν ἡμετέρων δικαστηρίων.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 760 ἐπ. τῆς πολ. δικονομίας, ἡ ἔφεσις εἶναι ἀνασταλτική· δηλαδή, ἡ ὑπόθεσις μένει κατὰ τὴν περὶ ἐφέσεως διαδικασίαν εἰς τὴν μέχρι τοῦ ἐφέσιμον στάσιν της· ἐπομένως ἀναστέλλεται ἡ ἐκτέλεσις τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως ἀφ' ἧς στιγμῆς προσῆλθη ἡ περὶ ἐφέσεως δήλωσις, τὸ δὲ ἀνασταλτικὸν τοῦτο ἀποτέλεσμα ἀνατρέχει μέχρι τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως· ὅθεν πᾶσα πρᾶξις ἐπιχειρισθεῖσα πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως, διαρκούσης τῆς ἐφέσεως, δύναται, αἰτήσεως γενομένης, ν' ἀκυρωθῇ. (ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 2020 τοῦ 1841 καὶ 2649, ἣν ἴδε ἐν Εὑρετηρίῳ τόμ. 2 σελ. 146)

§ 35. Δὲν ἔχουν κῦρος αἱ μετὰ τὴν ἔφεσιν ληφθεῖσαι, δυνάμει τῆς ἐκκληθείσης ἀποφάσεως, μαρτυρίαι. (ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 205 τοῦ 1846 ἐν Εὑρετ. τόμ. 10 σελ. 78 § 2892).

§ 36. Ἡ ἔφεσις εἶναι μεταβιβαστική. Ἄρα μόνον τὸ δικαστήριον τῶν ἐφετῶν ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀποφασίσῃ περὶ τοῦ παραδεκτοῦ τῆς αἰτήσεως, ὡς καὶ περὶ τῶν λόγων τῆς ἐφέσεως. Ἄρα τὸ κατώτερον δικαστήριον ἀπέχει πάσης περαιτέρω πράξεως. Ἂν λοιπὸν, ὑπαρχούσης ἐφέσεως, ἐξετάσθησαν μάρτυρες, αἱ πράξεις αὗται ἀνατρέπονται, αἰτήσεως γενομένης, ἀπὸ τὸ ἐφετεῖον. Ἂν ὅμως δὲν ὑποβληθῇ τοιαύτη αἴτησις, ἡ δὲ πρωτόδικος ἀπόφασις ἐπικυρωθῇ, ἀναλαμβάνει ὅλην τὴν ἰσχύν της, καὶ κατὰ συνέπειαν κυροῦνται αἱ πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτῆς ἐπιχειρισθεῖσαι πράξεις, καὶ δὲν συγχωρεῖται νὰ ζητηθῇ πλέον ἡ ἀκύρωσίς των ἐνώπιον τῶν πρωτοδικῶν. (απ. ἐφ. Αθηνῶν 2649 ἐν Εὑρετ. τόμ. 8 σελ. 45 § 489=ἴδε καὶ ἀπόφ. 2020 τῶν αὐτῶν ἐφετ. ἐν Εὑρετ. τόμ. 8 σελ. 39).

§ 37. Κατὰ τὸ ἄρθρον 760 τῆς πολ. δικονομίας, ἡ ἔφεσις, ὡς ἀνασταλτική, ἐγκαταλιμπάνει τὴν ὑπόθεσιν εἰς ἣν εὑρέθη στάσιν, καὶ ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως. Ὅθεν πᾶσα κατὰ τὴν διάταξιν ταύτην ἐνεργουμένη πρᾶξις εἶναι ἄκυρος, καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι ἡ ἔφεσις εἶναι ἐκπρόθεσμος ἢ ἄκυρος — ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 12 τοῦ 1846 (Εὑρ. τόμ. 8 σελ. 42).

Σημ. Δὲν προκύπτει σαφῶς, ἂν ἡ ἀπόφασις αὕτη ἀφορᾷ ἀποδείξεις.

§ 38. Τί δὲ γίνεται παρὰ τοῖς γάλλοις;

Τὸ ζήτημα παρ' αὐτοῖς διαμφισβητεῖτο, ὅταν ἴσχυε τὸ ἄρθρ. 2 τοῦ διατάγματος, τὸ ὁποῖον μνημονεύει ὁ Καρρὲ (πολ. δικον. ζ 991) ἄρθρον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνταποκρίνεται τὸ ἄρθρ. 257 τῆς pr. c. μέ τινα τροπολογίαν ὡς πρὸς τὸ τελευταῖον αὐτοῦ ἐδάφιον· ἡ τροπολογία δὲ αὕτη (κατὰ τὸν Καρρὲ αὐτ. καὶ ζ' 994) ἐμφαίνει, ὅτι ἡ ἔφεσις τῆς περὶ ἀποδείξεως ἀποφάσεως ἀναστέλλει τὴν δίοδον αὐτῆς. Καὶ ὁ Berriat (σελ. 289 σημ. 27), τὸν ὁποῖον ὁ νομοθέτης τῆς Ἑλλάδος εἶχεν ὑπ' ὄψιν ὅταν ἐνομοθέτει, συμφωνεῖ μὲ τὴν γνώμην ταύτην.

Οἱ γάλλοι νομογνώμονες προσθέτουν, ὅτι ἡ διεξαγωγὴ τῆς ἀποδείξεως διακόπτεται, ὅταν, πρὸ τῆς ἀποπερατώσεώς της, ἐπέλθῃ ἔφεσις. Περὶ τούτου δὲ ὑπάρχει ἄριστα ἠτιολογημένη ἡ ἀπὸ 22 Ιανουαρίου 1828 ἀπόφασις τῶν ἐφετῶν τοῦ Poitiers, καὶ ἡ ἀπὸ 29 Νοεμβρίου 1828 τῶν ἐφετῶν τοῦ Orléans. Ἴδε καὶ Σιρ. τόμ. 17, 2, 421 Ἀλλὰ πῶς συμβιβάζεται τὸ ἄρθρον 443 τῆς pr. c. ὅπερ ὁρίζει τὸν πρὸς ἔφεσιν χρόνον, μὲ τὸ 257, τὸ ὁποῖον ὁρίζει τὸν πρὸς ἀπόδειξιν χρόνον; ὁ Pigeau λέγει (comm. τόμ. 1 σελ. 499). Lorsque l'enquête est commencée et que l'appel suspen-

sif est interjeté pendant sa durée, il suspend jusque à la signification de l'arrêt confirmatif. Ainsi, ce qui est échu des délais avant l'appel reste échu, et ce qui reste à échoir ne prend son cours que du moment de cette signification. Ce n'est pas interruption, mais suspension. Ἀνάπτυξιν εὑρίσκετε εἰς Καῤῥὲ, pr. ζ' 991.

Ἀπὸ πότε ἄρχεται ἡ πρὸς ἀπόδειξιν προθεσμία, ὅταν ἡ ἔφεσις γίνῃ δεκτή;

§ 39. Περίπτωσις τρίτη. — Γενομένης τῆς ἐφέσεως κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πρὸς ἀπόδειξιν προθεσμίας, αὕτη δὲν τρέχει πλέον, ἀλλ' ἄρχεται ἐκ νέου μετὰ τὴν ἀπόφασιν τῶν ἐφετῶν ὁλόκληρος· ἡ προπαρελθοῦσα προθεσμία μηδενίζεται διὰ τῆς ἐμπροθέσμου ἐφέσεως· ἄρχεται δὲ νέα ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀποφάσεως τῶν ἐφετῶν.

§ 40. Κατὰ τὸ ἄρθρον 760 τῆς πολ. δικονομίας, ἀνασταλτικῆς οὔσης τῆς ἐφέσεως, ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις, καθ' ἧς ἐκείνη ἐγένετο, δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἰσχὺν εἰμὴ καθ' ὅσον ἤθελεν ἐπικυρωθῆ, ἢ μὴ, ὑπὸ τῶν ἐφετῶν· ὑποθέσατε, ὅτι ἐπεβλήθη ὅρκος διὰ πρωτοδίκου ἀποφάσεως, ἥτις ὥρισεν 90 ἡμερῶν προθεσμίαν πρὸς ὅρκισιν. Γενομένης δ' ἐφέσεως κατ' αὐτῆς, τὸ ἐφετεῖον τὴν ἐπεκύρωσεν ὡς πρὸς τὴν προθεσμίαν· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἡ προθεσμία λογίζεται ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀποφάσεως τῶν ἐφετῶν, οὐχὶ δὲ ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῶν πρωτοδικῶν.— Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 1459, ἣν ἴδε ἐν Εὐρ. τόμ. 2 σελ. 130. = Γ' αὐτὰ καὶ ἐν τῇ 1688 ἀποφ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν ἣν ἐν Εὐρ. τόμ. 6 σελ. 125.

§ 41. Γενομένης ἐφέσεως κατὰ παρεμπιπτούσης περὶ ἀποδείξεως ἀποφάσεως, ἡ πρὸς ἀπόδειξιν προθεσμία ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀποφάσεως τῶν ἐφετῶν.— Ὡσαύτως ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἄρχεται καὶ τὸ δικαίωμα τῆς πρὸς παράτασιν τῆς προθεσμίας αἰτήσεως. ἀπ. 9718 τοῦ 1852 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 42. Γαλλικὴ νομολογία. Ἡ αὐτὴ ἀρχὴ ἐφαρμόζεται καὶ παρὰ τοῖς γάλλοις, ὡς ἔστιν ἰδεῖν εἰς Καῤῥὲ, pr. c. ζ' 994 καὶ εἰς Ῥολλῖνον, λέξ. enquête § 323 ἐπ. Σύμφωνα δὲ μὲ τὴν ἀρχὴν ταύτην παραδέχονται εἰς τὴν Γαλλίαν, ὅτι ἡ πρὸς ἀπόδειξιν προθεσμία, ἐν περιπτώσει παραιτήσεως ἀπὸ τῆς ἐφέσεως, δὲν ἄρχεται

εἰμὴ ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀποχῆς ταύτης καὶ τῆς ἀποδοχῆς της. αὐτ. Καῤῥὲ— αὐτόθι Εὐρ. Ῥολλίνου.

Ἐξαιρέσεις, καθ' ἃς ἡ ἀπόφασις ἐκτελεῖται, καίτοι γενομένης ἐφέσεως.

§ 43. Ἐκ τῶν δύω ἀποτελεσμάτων, τὰ ὁποῖα ἡ ἔφεσις συνεπάγει, τὸ μὲν μεταβιβαστικὸν εἶναι πάντοτε συνδεδεμένον μὲ τὴν ἔφεσιν, ἄνευ τινὸς ἐξαιρέσεως, τὸ δὲ ἀνασταλτικὸν κατὰ κανόνα μὲν εἶναι ἐπίσης συνδεδεμένον μὲ αὐτήν, ἀλλὰ ὑπάρχουσι καὶ ἐξαιρέσεις, καθ' ἃς δὲν συνδέεται μετ' αὐτῆς. Ἴδε Ῥουσσ. περὶ ἀποδ. σελ. 38.

Τοῦ κανόνος, λοιπόν, τὸν ὁποῖον ἀνωτέρω ἐσημειώσαμεν, ὑπάρχουν ἐξαιρέσεις τινές, αἱ ἑπόμεναι.

α') Ὅταν διετάχθη ἡ προσωρινὴ ἐκτέλεσις τῆς ἀποφάσεως. — ἀπ. 2649 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν (Εὐρ. τόμ. 8 σελ. 40 § 481).

β') Ὅταν αὕτη ἀπηγγέλθη ἀνεκκλήτως, ἢ ὠνομάσθη οὕτως· (ἡ αὐτὴ ἀπόφ.)— Περὶ τῶν λόγων, οἱ ὁποῖοι ὑπαγορεύουν τὸν χαρακτηρισμὸν αὐτόν, ἴδε Ῥουσσ. περὶ ἀποδ. σελ. 11.

γ') Ὅταν αἱ ἀποφάσεις εἰσὶ προσωρινῶς ἐκτελεσταί.

δ') Τοιαῦται εἶναι καὶ αἱ παρεμπίπτουσαι περὶ νομῆς ἀποφάσεις (763 § 1 καὶ 186 πολ. δικονομίας). Ἀπόφ. 706 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Εὐρ. τόμ. 8 σελ. 40 § 482). Περὶ τῆς γαλλ. νομολογίας, ἴδε Εὐρ. Ῥολλ. λέξ. enquête ἀρ. 320 ἐπ. καὶ λέξ. exécution prov.

Σημ. Τὸ ἄρθρ. 763 ἐδ. 1 τῆς πολ. δικονομίας δὲν ἐκφράζεται μὲ ἀκρίβειαν, ὡς οὐδὲ τὸ 764 ἐδ. 1 ἀναφέρον διάταξιν τῆς προσωρινῆς ἐκτελέσεως, ἀλλὰ συνδυαζόμενον μὲ τὸ 187 ἐννοεῖ προδήλως καὶ δυνάμει τοῦ νόμου. Ῥουσσ. περὶ ἀποδ. σελ. 38 ἐπ.

Ἄρα εἰς τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις, αἱ διαταχθεῖσαι ἀποδείξεις διεξάγονται, καίτοι γενομένης ἐφέσεως, ἀλλὰ τὸ πρωτοδικεῖον δὲν προχωρεῖ εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς οὐσίας, πρὸ τοῦ ἀποτελέσματος ἐκείνης (750 — 763 πολ. δικ.). Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 207 τοῦ 1850 (Εὑρετ. τόμ. 8 σελ. 41 § 484) = ἴδε ὅμως καὶ Εὐρ. τόμ. 2 σελ. 95.

ε') Τί δὲ ὡς πρὸς τὰς ἐμπορικὰς ἀποφάσεις;

Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπάγονται καὶ αἱ περὶ ἐμπορικῶν ἀποφάσεων, αἵτινες εἶναι πάντοτε, δυνάμει τοῦ νόμου, προσωρινῶς ἐκτελεσταί· ἄρθρ. 735 ἐδ. τελ.

τασις νέων μαρτύρων, ἅμα ὁ διάδικος λάβῃ ὑπ' ὄψιν καὶ μελετήσῃ τὰς ληχθείσας μαρτυρίας. Bayer σελ. 436.

Εἰς τὰς περὶ διεξαγωγῆς ἀποδείξεων περιπτώσεις ὑπολογίζεται ἡ ἀπόστασις; (1)

§ 20. ὅταν πρόκηται ν' ἀκουσθῶσι μάρτυρες καὶ οἱ κλητέοι δὲν κατοικῶσιν εἰς τὸν τόπον τῆς γενησομένης ἐξετάσεως, ἡ τῶν 24 ὡρῶν προθεσμία (310, 312 πολ. δικον.) ἐπεκτείνεται, κατὰ τὰ ἄρθρα 195 καὶ 196. Καὶ εἶναι ἀδιάφορον, ἂν ὁ κλητευθεὶς ἔχῃ ἀντίκλητον εἰς τὴ ἕδραν τοῦ διατάξαντος τὴν ἀπόδειξιν δικαστηρίου, καὶ ἂν ἡ κλῆσις ἐπεδόθη εἰς αὐτόν. (ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. ἐν Εὐρ. τόμ. 10 σελ. 69 ἐν ὑποσημ.).

§ 21. Κατὰ τὸ ἄρθρον 195 τῆς πολ. δικονομίας συνδυασμένον μὲ τὸ 312, ἡ γνωστοποίησις τῶν μαρτύρων ταυτίζεται μὲ τὴν κλήτευσιν αὐτῶν· ὅθεν ἀπαιτεῖται, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, λόγῳ τῆς ἀποστάσεως, παράτασις τῆς προθεσμίας κατὰ τὸ ἄρθρον 311. — ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 238 τοῦ 1852, ἀναιρ. τὴν 8503 ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν.

§ 22. Καταλογίζεται ἡ ἀπόστασις ἀπὸ τῆς ἕδρας τοῦ δικαστηρίου, ἔνθα γίνεται ἡ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων, μέχρι τοῦ τόπου, ὅπου κατοικεῖ ὁ διάδικος, καθ' οὗ ἐξε[illegible]ται. (195, 196 πολ. δικον.. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 312 τοῦ 1853, ἀναιρ. τὴν 933 τοῦ 1852 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν).

§ 23. Ὅταν δὲ πρόκηται νὰ ἐξετασθῶσι μάρτυρες ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ἡ ἐπέκτασις τῆς προθεσμίας (310—312 πολ. δικονομίας) γίνεται κατ' ἀναλογίαν τῆς πραγματικῆς ἀποστάσεως, ἥτις ὑπάρχει μεταξὺ τοῦ τόπου, ἔνθα ἐπιδίδεται ἡ κλήτευσις, καὶ τοῦ τόπου, ἔνθα πρόκειται νὰ γίνῃ ἡ ἐξέτασις. (ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 7938 τοῦ 1851 ἐν Εὐρ. τόμ. 10 σελ. 74).

§ 24. Εἰς ἄλλην περίπτωσιν, τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν, τάξαν δίμηνον προθεσμίαν πρὸς ἐξέτασιν μαρτύρων ἐν Κερκύρᾳ, ἀπεφήνατο, ὅτι αἱ περὶ ἀποστάσεων διατάξεις δὲν ἐφαρμόζονται ἐνταῦθα, διότι τὸ δικαστήριον ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὴν ἀπό-

---

(1) Ἴδε ἀνωτ. σελ. 222—238 ἐκ.

στασιν, ὅταν ἔταξε δίμηνον προθεσμίαν. (ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 5385 τοῦ 1849 ἐν Εὐρ. τόμ. 10 σελ. 75).

§ 25. Κατὰ τὸ ἄρθρον 311 ἐδ. 2 τῆς πολ. δικονομίας, ὁ εἰς ἐξέτασιν μαρτύρων καλούμενος διάδικος ἔχει, ἐκτὸς τῶν 24 ὡρῶν, καὶ τὴν τῆς ἀποστάσεως προθεσμίαν, ἂν δὲν κατοικῇ εἰς τὸν τόπον τῆς γενησομένης ἐξετάσεως. ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 268 τοῦ 1854, ἀναιροῦσα τὰς 11765 καὶ 12198 ἀποφ. τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 26. Ἴδε 9815 ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 27. Λογίζεται ἡ τῆς ἀποστάσεως προθεσμία, ὅταν ὁ καθ' οὗ ὁ δοθησόμενος ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου του ὅρκος μένῃ εἰς ἄλλο μέρος παρὰ τὸν τόπον, ἔνθα δοθήσεται ὁ ὅρκος, καὶ ἡ ἀπόφασις τῷ ἐκοινοποιήθη ὑπὸ τοῦ ὀμόσαντος αὐτόθι; (1) Ὄχι.

Ἡ 12570 τοῦ 1055 ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν φέρει.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ εἶχε μὲν τὸ δικαίωμα ὁ Τ., ὡς ἔπραξε, νὰ κοινοποιήσῃ τὴν δήλωσιν τῆς παραδοχῆς τοῦ ὅρκου πρὸς τὸν ἀντίδικόν του συγχρόνως μὲ τὴν εἰς τοῦτον κοινοποίησιν τῆς ἀποφάσεως, καὶ πρὶν ἔτι ὁ ἀντίδικος τῷ κοινοποιήσῃ τὴν ἀπόφασιν ταύτην, τουτέστι πρὶν ἔτι ἀρχίσῃ νὰ τρέχῃ κατ' αὐτοῦ ἡ πρὸς δήλωσιν ταχθεῖσα προθεσμία. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ εἰρημένη ἀπόφασις (ἐκτὸς τῆς διατάξεως αὐτῆς, δι' ἧς ἔταττε προθεσμίαν ῥητὴν δέκα ἡμερῶν πρὸς δήλωσιν τῆς παραδοχῆς τοῦ ὅρκου ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως) εἶχε καὶ ἑτέραν ἀνεξάρτητον διάταξιν ὁρίζουσαν ἄλλην προθεσμίαν πρὸς δόσιν τοῦ ὅρκου, ἤτοι τὴν πρώτην δικάσιμον μετὰ πέντε ἡμέρας ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς δηλώσεως, ἕπεται ὅτι ἀφοῦ ἅπαξ ἔκαμε ὁ Τ. τὴν δήλωσίν του ταύτην περὶ παραδοχῆς τοῦ ὅρκου, ὤφειλε νὰ δώσῃ τὸν ἀνωτέρω ὅρκον οὐχὶ μετὰ εἴκοσι τέσσαρας ἡμέρας ἀπὸ τῆς δηλώσεώς του, ὡς ἐγνωστοποίησεν εἰς τὸν Σ., ἀλλὰ τὴν πρώτην δικάσιμον μετὰ πέντε μόνον ἡμέρας ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς δηλώσεως, κατὰ τὴν ῥητὴν τῆς μνησθείσης ὑπ' ἀριθ. 12281 ἀποφάσεως διάταξιν, ἢ τουλάχιστον (ἐὰν θεωρηθῇ ὅτι διὰ νὰ τρέχῃ ἡ πρὸς δόσιν τοῦ ὅρκου προθεσμία, ἀπῃτεῖτο νὰ κοινοποιήσῃ ὁ Σ. πρὸς τὸν Τ., τὴν διαληφθεῖσαν ἀπόφασιν) μολονότι, ὡς εἴρηται, ἡ τῆς ὁρκοδοσίας προθεσμία ἐτάχθη ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς δηλώσεως τοῦ Τ.

---

(1) Ἴδε τὴν λέξιν Ὅρκος, ἔνθα ὅμως γενήσεται μνεία καὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος.

πρὸς τὸν Σ., τὴν ὁποίαν ὁ Τ., ὡς πρᾶξιν ἰδίαν, ἐγνώριζεν οἴκοθεν, πάλιν ἔπρεπε νὰ δώσῃ τὸν ὅρκον τὴν πρώτην δικάσιμον μετὰ πέντε ἡμέρας ἀφ' ἧς, μετὰ τὴν ἤδη γενομένην ὑπὸ τοῦ Τ. πρὸς τὸν Σ. κοινοποίησιν τῆς δηλώσεώς του, οὗτος τῷ ἐκοινοποίησε τὴν εἰρημένην ἀπόφασιν, τουτέστιν ἀπὸ τῆς 8 ἰανουαρίου ε. ε., ὡς βεβαιοῖ τὸ ἐν τῇ δικογραφίᾳ ἀναμφισβήτητον ἐπιδοτήριον, καὶ τότε συνέπιπτεν ἡ ὁρκοδοσία τὴν 14 ἰανουαρίου ε. ε. οὐδ' ἰσχύει ὁ λόγος ὅτι, ἐπειδὴ ἡ παρὰ τοῦ Σ. κοινοποίησις τῆς ἀποφάσεως ἐγένετο μόνον τὴν 8 ἰανουαρίου 1855, ἔκτοτε μόνον ἤρχετο ἡ πρὸς δήλωσιν καὶ πρὸς δόσιν προθεσμία, διότι πρὸς δήλωσιν δὲν ὑπῆρχε πλέον ἀνάγκη προθεσμίας, ἀφοῦ ὁ Τ. χωρὶς νὰ περιμείνῃ τὴν κοινοποίησιν πρὸς αὐτὸν τῆς ἀποφάσεως, ὅπως ἀρχίσῃ ἡ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς δηλώσεως προθεσμία, ἐνήργησεν αὐτοπροαιρέτως, καθὸ εἶχε δικαίωμα, τὴν ἐκτέλεσιν τῆς δηλώσεως, ἀπὸ τὴν ὁποίαν οὐδόλως ἀπέτυχεν, οὐδ' ἰσχύει ὁ ἕτερος λόγος ὅτι, ἐπειδὴ τὴν δήλωσίν του περὶ παραδοχῆς τοῦ ὅρκου ἐπέδωκεν ὁ Τ. πρὸς τὸν Σ. ἐν Σύρῳ, ὅπου διέμενε, πρέπει νὰ προστεθῇ ἡ ἐκ Σύρου μέχρις Ἀθηνῶν ἀπόστασις, καθότι διαταττούσης τῆς ἀποφάσεως ὅτι ὁ Τ. ὅστις κατοικεῖ ἐνταῦθα, νὰ δώσῃ εἰς τὸ ἐνταῦθα δικαστήριον τὸν ὅρκον τὴν πρώτην δικάσιμον μετὰ πέντε ἡμέρας ἀπὸ τῆς εἰς τὸν ἀντίδικον γνωστοποιήσεως τῆς δηλώσεώς του ὁ αὐτὸς Τ. ὅστις δὲν εἶχε πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἰδίας του πράξεως, ἤγουν τῆς ὁρκοδοσίας, ἀνάγκην νὰ διανύσῃ ἀπόστασιν, ὤφειλε νὰ συμμορφωθῇ μὲ τὴν διάταξιν τῆς ἀποφάσεως, καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς δῆθεν δυσχερείας τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἀντιδίκου, ἀφοῦ ἡ ἀπόφασις δὲν τὰς ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν ὡς πρὸς τοῦτον, καὶ ὁ νόμος εἰς τοιαύτην περίπτωσιν δὲν διαγράφει ῥητῶς τὸν ὑπολογισμὸν τῆς ἀποστάσεως· ἐκτὸς δὲ τούτου ὁ Τ. δὲν ὤφειλε νὰ ἐπιδώσῃ τὴν δήλωσίν του εἰς Σύρον, ὅπου ἔτυχε τότε διαμένων ὁ Σ., ἀλλὰ κατὰ τὰ ἄρθρα 148 καὶ 180 τῆς πολιτ. δικονομίας, εἰς τὸν ἀντίκλητον πληρεξούσιον τοῦ Σ. ἢ εἰς τὸν γραμματέα τῶν πρωτοδικῶν ὡς ἐμπορικῶν. Μὴ δοθέντος δὲ τοῦ ὅρκου ὑπὸ τοῦ Τ. κατὰ τὰς εἰρημένας ἀνωτέρω προθεσμίας, δὲν δύναται εἰμὴ νὰ θεωρηθῇ ἐκπρόθεσμος πλέον, ἀφοῦ αὗται παρῆλθον, τοῦ νὰ δώσῃ τὸν ὅρκον τοῦτον. Ὅθεν ἡ περὶ ἐκπροθέσμου τῆς δόσεως αὐτοῦ ἔνστασις τοῦ Σ. εἶναι βάσιμος.

Ἡ κατ' ἀποφάσεως, δι' ἧς διατάττονται ἀποδείξεις, ἔφεσις· ποῖα ἀποτελέσματα ἐπιφέρει;

§ 28. Τὸ ἀνασταλτικὸν ἀποτέλεσμα, ὅπερ ὁρίζεται ἐν τῷ 760 ἄρθρῳ τῆς πολιτ. δικονομίας, εἶναι κυρίως συνέπεια τοῦ μεταβιβαστικοῦ. Ἀφοῦ ἡ ἔφεσις ὑποβάλλει εἰς ἄλλο δικαστήριον τὴν ἐπίκρισιν ἀποφάσεως τοῦ πρώτου δικαστηρίου, ἀναγκαίως ἔπρεπε νὰ κωλύῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπὸ ἐπίκρισιν ἀποφάσεως, καθότι εἶναι ἀσυμβίβαστος ἡ ἐκ νέου κρίσις μὲ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς προειρημένης κρίσεως. Ἡ τόσον λογικὴ καὶ δικαία αὕτη διάταξις εὕρηται καὶ εἰς τὸ ῥωμ. δίκαιον. Π. (49, 7) τελ. 1 πρ. Κ. (7, 62) διάτ. 3. Νεαρ. 134 κεφ. 3 ἐν τέλ. Ἀλλ' ἡ ἔκθεσις τοῦ γενικοῦ αὐτοῦ κανόνος δὲν ἀρκεῖ. Πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν, διὰ βραχέων, τὰς διαφόρους ἐπόψεις, ὑπὸ τὰς ὁποίας τὸ ζήτημα αὐτὸ ἐμφαίνεται· εἰσὶ δ' αἱ ἑπόμεναι.

Περίπτωσις πρώτη. Ἐὰν παρῆλθεν ἡ προθεσμία, ἐντὸς τῆς ὁποίας διάδικός τις ὤφειλε νὰ πράξῃ τι δυνάμει ἀποφάσεως, ταττούσης δεκαπενθήμερον (π. χ.) προθεσμίαν πρὸς διεξαγωγὴν ἀποδείξεως, ἡ δὲ ἀπόφασις αὕτη προσβληθῇ μετὰ τὴν προθεσμίαν ταύτην, τί γίνεται; Δηλαδή, ἡ ἔφεσις ἀποκαθιστᾷ, ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, τὸν ἐκπρόθεσμον διάδικον κατὰ τῆς παρελεύσεως τῆς προθεσμίας;

Πρώτη γνώμη. Κατὰ τὴν γαλλικὴν νομολογίαν, ὁ διάδικος, ὅστις δὲν διεξήγαγε τὰς ἀποδείξεις του ἐντὸς τῆς ταχθείσης προθεσμίας, δὲν ἀποκαθίσταται. Ὅθεν τὸ ἐν Παρισίοις ἐφετεῖον, τὸν 23 μαρτίου 1810, ἐκήρυξε τὸν ἐκκαλοῦντα ἔκπτωτον τοῦ δικαιώματος τῆς ἀνταποδείξεως, διότι, ἂν οὗτος ἐδικαιοῦτο νὰ κάμῃ ἔφεσιν κατὰ τῆς ἀποφάσεως, ἥτις ἔταξε τὴν ἀπόδειξιν, ὁ ἀντίδικος αὐτοῦ ἐδικαιοῦτο οὐχ ἧττον νὰ προαγάγῃ τὰς ἀποδείξεις του πρὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἐφέσεως. Ἀρξαμένης δὲ τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων τοῦ μὲν τῶν διαδίκων, ὁ ἕτερος ὤφειλεν ἢ νὰ φέρῃ καὶ τὰς ἰδικάς του, ἐντὸς τοῦ νομίμου χρόνου, ἢ νὰ ἐπιδώσῃ τὴν ἔφεσίν του πρὸ τῆς παρελεύσεως τοῦ χρόνου αὐτοῦ. Μὴ συμμορφωθεὶς δὲ μὲ ταῦτα δὲν δύναται πλέον νὰ φέρῃ ἀνταπόδειξιν. Διὰ μεταγενεστέρων ἀποφάσεών του τῆς 15 ἰανουαρίου 1830 καὶ 13 μαρτίου 1832, τὸ ἐφετεῖον αὐτὸ παρεδέχθη ἄλλην ἀρχήν.

διαφέρουσαν κατά τι τῆς προεκτεθείσης, δηλαδὴ, ὅτι ἡ ἔφεσις ἀποκαθιστᾷ τὸν διάδικον, ὅστις ἀφῆκε νὰ παρέλθῃ ἡ πρὸς ἀνταπόδειξιν προθεσμία, ὅταν ἡ ἔφεσις ἐγένετο πρὸ τῆς συμπληρώσεως τῆς ἀποδείξεως τοῦ ἀντιδίκου αὐτοῦ, ἀλλ' ὁ Chev. εἰς Καῤῥὲ ζ' 1005 ἀποδοκιμάζει τὴν τελευταίαν ταύτην γνώμην, ἀποφαινόμενος, αὐταῖς λέξεσι, que l'appel interjeté après les délais ne peut les faire revivre· ἐπικαλεῖται δὲ ὑπὲρ τῆς γνώμης του πλείστους συγγραφεῖς· ἴδε καὶ Εὐρ. Ῥολλ. λέξ. enquête ἀριθ. 313 ἐπ.

Δευτέρα γνώμη. Ἀλλ' ἡ γαλλικὴ αὕτη νομολογία συμβιβάζεται μὲ τὸ ἄρθρ. 761 τῆς πολιτ. δικονομίας, καθ'ὃ τὸ ἀνασταλτικὸν τῆς ἐφέσεως ἀποτέλεσμα ἐνεργεῖ ἀνατρέχον μέχρι τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἐδημοσιεύθη ἡ ἀπόφασις, ἀφοῦ μάλιστα ἡ διάταξις αὕτη δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν γαλλικὴν νομοθεσίαν;

Ὁ Κ. Φέδερ (Εὐρ. τόμ. 8. σελ. 31 ἐπ.) δὲν παρεδέχετο, τοὐλάχιστον εἰς τὰς παραδόσεις του, τὴν γαλλικὴν νομολογίαν λέγων ὅτι, κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον, ἡ ἔφεσις θεωρεῖται ὡς γενομένη ἅμα ἐκδοθείσης τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως· τὸ κανονικὸν δίκαιον (περὶ τοῦ ῥωμ. δικαίου ἐγένετο λόγος ἀνωτέρω) περιέχει τὴν ἀρχὴν τοῦ νόμου μας· ἐκ τοῦ πνεύματος λοιπὸν τοῦ νόμου ἕπεται (κατ' αὐτὸν) ὅτι διὰ τῆς λέξεως *ἀνατρέχει*, ὁ νόμος ὑποθέτει ἔφεσιν νόμιμον, ἔφεσιν παραδεκτὴν κατὰ τοὺς τύπους· ἄρα ἡ ἐκπρόθεσμος θεωρεῖται ὡς μὴ ὑπάρξασα, καὶ δὲν ἀποκαθιστᾷ τὸν ἀμελοῦντα κατὰ τῆς παρελεύσεως τῆς προθεσμίας· πρᾶξις ἄκυρος δὲν ἔχει συνεπείας, καὶ δὲν ἀφαιρεῖ κεκτημένα δικαιώματα. Εἰς πᾶσαν δὲ ἄλλην περίπτωσιν, ἡ ἔφεσις ἔχει ἀποτελέσματα, ἡ δὲ προθεσμία ἄρχεται ἐκ νέου. τὴν γνώμην ταύτην παραδεχόμενος ὁ Κ. Φέδερ προσέθετεν ὅτι ἡ ἔφεσις, ἥτις κηρύττεται ἀπαράδεκτος, δὲν μηδενίζει τὰς πρὸ τῆς ἐφέσεως δικαστικὰς πράξεις· διότι πρᾶξις ἄκυρος δὲν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ἀκυρότητα ἐγκύρων, οἷαι εἰσὶν αἱ γενόμεναι πρὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἐφέσεως.

Ὁ μακαρίτης Ῥουσσόπουλος (σελ. 38 περὶ ἀποδ.) λέγει τὰ ἑξῆς·

«Περὶ τοῦ ἀνασταλτικοῦ ἀποτελέσματος λέγει ὁ νόμος, ὅτι καίτοι ἀρχόμενον ἀπὸ μόνης τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἐφέσεως *ἀνατρέχει* ὅμως μέχρι τῆς δημοσιεύσεως τῆς ἀποφάσεως· ὥστε, δυνάμει τῆς ἀναδρομῆς ταύτης, δὲν θεωροῦνται ὡς ὁριστικῶς κεκτημένα τὰ δικαιώματα, ὅσα στηρίζονται εἰς παρέλευσιν προθεσμίας συμπιπτούσης μὲ τὴν προθεσμίαν τῆς ἐφέσεως· π. χ. ἐπὶ προθεσμίας

πρὸς ὀρθοδοξίαν συντομωτέρας τῆς πρὸς ἔφεσιν, παρελθούσης μὲν ἀνωφελῶς, ἀλλὰ μεθ' ἣν ἐπῆλθεν ἔφεσις».

§ 29. Μεταβαίνω ἤδη εἰς τὴν νομολογίαν.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 761 τῆς πολιτ. δικονομίας, τὸ ἀνασταλτικὸν ἀποτέλεσμα τῆς ἐφέσεως ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως αὐτῆς, ἐνεργεῖ ὅμως ἀνατρέχον μέχρι τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἐδημοσιεύθη ἡ ἀπόφασις· (ἀνάπτυξιν τῆς ἀρχῆς ταύτης ἴδε εἰς τὴν 196 τοῦ 1847 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν εὑρισκομένην ἐν Εὑρ. τόμ. 8 σελ. 39 § 480, ἥτις ὅμως δὲν ἀφορᾷ ἀποδείξεις, ἀλλὰ τὴν κατ' οὐσίαν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως).

§ 30. Τὸ ἀνασταλτικὸν τῆς ἐφέσεως ἀποτέλεσμα ἄρχεται μόνον ἀφ' ἧς στιγμῆς παρεδόθη ἡ περὶ ἐφέσεως δήλωσις (761 πολ. δικον.). Ἑπομένως, ὅταν βεβαιοῦται ὅτι ἀπόφασίς τις διέταξέ τινα νὰ δηλώσῃ ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἂν δέχηται ἀπαλλακτικόν τινα ὅρκον, ἐντὸς δὲ τῆς προθεσμίας ταύτης δὲν ἐγένετο δήλωσις, τὸ δικαστήριον δύναται νὰ προβῇ εἰς τὴν περαιτέρω συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως. ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 333 τοῦ 1840 (ἐν Εὑρ. σελ. 37 τόμ. 8).

Σημ. Τὴν ἀπόφασιν ταύτην μνημονεύω, ὡς δυναμένην ἐξ ἀναλογίας νὰ συντελέσῃ εἰς τὸ ζήτημα.

§ 31. Τὸ ἐν Ἀθήναις ἐφετεῖον (ἀπ. 11414 τοῦ 1853 τμ. α') παρεδέχθη, ὅτι ὁ διάδικος, ὅστις παρέλιπε νὰ ὀμόσῃ τὸν ἐπιβληθέντα ὅρκον ἐντὸς τῆς πρὸς τοῦτο ταχθείσης προθεσμίας, κατέστη ἔκπτωτος πλέον νὰ ὀμόσῃ, ἡ δὲ ἔφεσις, ἣν μετὰ τὴν προθεσμίαν ἐκείνην ἔκαμε κατὰ τῆς παρεμπιπτούσης ἀποφάσεως, δὲν τὸν ἀποκαθιστᾷ κατὰ τῆς παραγραφῆς ταύτης, ὅταν ἡ ἔφεσις ἀπεῤῥίφθη. (Σημ. Ἡ ἔφεσις εἶχεν ἀποῤῥιφθῆ ὡς ἀπαράδεκτος, λόγῳ δηλαδή, ὅτι ἐγένετο μετὰ τὴν ἔφεσιν τοῦ ἀντιδίκου του καὶ μετὰ τὴν συζήτησιν αὐτῆς).

§ 32. Συμπέρασμα. Τὸ ζήτημα λοιπὸν δὲν θεωρεῖται ἀμετακλήτως δεδικασμένον, αἱ δὲ γνῶμαι τὰς ὁποίας ἀνέφερα, ὑποδεικνύουσι τὴν σοβαρότητα αὐτοῦ. Ἀπόκειται λοιπὸν εἰς τὸν χρόνον, ὅστις εἶναι ὁ σοφώτερος διδάσκαλος, καὶ εἰς τὴν πρόοδον τῶν νομικῶν φώτων, νὰ ἐπιφέρωσι τὴν ὁριστικὴν λύσιν.

Πράξεις καὶ ἀποδείξεις ληφθεῖσαι μετὰ τὴν ἔφεσιν ἀκυροῦνται;

§ 33. Περίπτωσις δευτέρα. Τίς ἡ συνέπεια τῆς παραβιάσεω

τοῦ ἀνασταλτικοῦ ἀποτελέσματος; ὁ νόμος δὲν ἀποφαίνεται μὲν ῥητῶς τὸ ἄκυρον τῶν μετὰ τὴν ἔφεσιν πράξεων, ἀλλὰ τοῦτο ἕπεται ἐκ τῆς ἐπιτακτικῆς περὶ τοῦ ἀνασταλτικοῦ ἀποτελέσματος διατάξεως. Ἐν ἐπιτυχίᾳ τῆς ἐφέσεως καὶ μεταρρυθμίσει τῆς ἀποφάσεως, δὲν γεννᾶται κἂν δισταγμός, ἀλλὰ ἐν τῇ ἐναντίᾳ περιπτώσει τί γίνεται; Αἱ μετὰ τὴν ἔφεσιν ἐκτελεσθεῖσαι πράξεις θεωροῦνται ἄκυροι, χωρὶς νὰ διακρίνωμεν μεταξὺ ἀποῤῥίψεως τῆς ἐφέσεως ὡς απαραδέκτου λόγῳ ἐκπροθέσμου ἢ ἀκυρότητος, καὶ ἀποῤῥίψεως αὐτῆς ὡς ἀνυποστάτου Ρουστ. σ. 38 ὡς περὶ ἀποδ.

Δὲν πρέπει (λέγει ἄλλος, Εὐρ. τ. 8 σ. 32) νὰ συγχέωμεν μὲ τὰ ἀνωτ. § 28 ἐπ. ἐκτιθέντα τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐφέσεως εἰς πράξεις μεταγενεστέρας· ὅταν ὑπάρχῃ attentatum μετὰ τὴν ἔφεσιν, ὁ δικαστὴς δὲν ἐξετάζει ἂν ἦναι παραδεκτή· ἡ ἀνατροπὴ ζητεῖται πρὸ τῆς περὶ τοῦ παραδεκτοῦ τῆς ἐφέσεως συζητήσεως· ἡ διαφορὰ τῆς μιᾶς περιπτώσεως ἀπὸ τὴν ἄλλην εἶναι ὅτι, ὅταν ἔληξεν ἡ προθεσμία, ὑπάρχει πρᾶξις τετελεσμένη· ἀποκτᾶται δικαίωμα, τὸ ὁποῖον δὲν ἀνατρέπεται εἰμὴ διά τινος πράξεως ἐγκαίρου. Εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν, δὲν ὑπάρχει τετελεσμένη πρᾶξις, ἀλλ' ἡ προθεσμία τρέχει· ἡ ἔφεσις γίνεται κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς, ἑπομένως ὁ διεξάγων ἀπόδειξίν τινα ἔχει ὑπέρτερον τὸ δικαίωμα κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐφέσεως, καὶ ἀποβάλλεται εἰς τὸν χρῆσίν του ἐκ τῆς γενομένης ἐφέσεως. Ὅθεν δὲν δύναται νὰ στερηθῇ τὸ μέσον τῆς ἀποδείξεως· ἐδῶ δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἡ περὶ τῆς προθεσμίας διάταξις εἶναι ἀποτέλεσμα πράξεων ἀκύρων, ἀλλ' εἶναι συνέπεια τοῦ προσκόμματος τῆς ἐφέσεως.

§ 34. Μεταβαίνω εἰς τὴν νομολογίαν τῶν ἡμετέρων δικαστηρίων.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 760 ἐπ. τῆς πολ. δικονομίας, ἡ ἔφεσις εἶναι ἀνασταλτική· δηλαδή, ἡ ὑπόθεσις μένει κατὰ τὴν περὶ ἐφέσεως διαδικασίαν εἰς τὴν μέχρι τοῦδε στάσιν της· ἑπομένως ἀναστέλλεται ἡ ἐκτέλεσις τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως ἀφ' ἧς στιγμῆς προσεδόθη ἡ περὶ ἐφέσεως δήλωσις, τὸ δὲ ἀνασταλτικὸν τοῦτο ἀποτέλεσμα ἀνατρέχει μέχρι τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως· ὅθεν πᾶσα πρᾶξις ἐπιχειρισθεῖσα πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως, διαρκούσης τῆς ἐφέσεως, δύναται, αἰτήσεως γενομένης, ν' ἀκυρωθῇ. (ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 2020 τοῦ 1841 καὶ 2649, ἣν ἴδε ἐν Εὐρετηρίῳ τόμ. 2 σελ. 146)

§ 35. Δὲν ἔχουν κῦρος αἱ μετὰ τὴν ἔφεσιν ληφθεῖσαι, δυνάμει τῆς ἐκκληθείσης αποφάσεως, μαρτυρίαι. (ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 205 τοῦ 1846 ἐν Εὐρετ. τόμ. 10 σελ. 78 § 2892).

§ 36. Ἡ ἔφεσις εἶναι μεταβιβαστική. Ἄρα μόνον τὸ δικαστήριον τῶν ἐφετῶν ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀποφασίσῃ περὶ τοῦ παραδεκτοῦ τῆς αἰτήσεως, ὡς καὶ περὶ τῶν λόγων τῆς ἐφέσεως. Ἄρα τὸ κατώτερον δικαστήριον ἀπέχει πάσης περαιτέρω πράξεως. Ἂν λοιπόν, ὑπαρχούσης ἐφέσεως, ἐξετάσθησαν μάρτυρες, αἱ πράξεις αὗται ἀνατρέπονται. αἰτήσεως γενομένης, ἀπὸ τὸ ἐφετεῖον. Ἂν ὅμως δὲν ὑποβληθῇ τοιαύτη αἴτησις, ἡ δὲ πρωτόδικος ἀπόφασις ἐπικυρωθῇ, ἀναλαμβάνει ὅλην τὴν ἰσχύν της, καὶ κατὰ συνέπειαν κυροῦνται αἱ πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτῆς ἐπιχειρισθεῖσαι πράξεις, καὶ δὲν συγχωρεῖται νὰ ζητηθῇ πλέον ἡ ἀκύρωσίς των ἐνώπιον τῶν πρωτοδικῶν. (απ. ἐφ. Αθηνῶν 2649 ἐν Εὑρετ. τόμ. 8 σελ. 45 § 489 = ἴδε καὶ ἀπόφ. 2020 τῶν αὐτῶν ἐφετ. ἐν Εὑρετ. τόμ. 8 σελ. 39).

§ 37. Κατὰ τὸ ἄρθρον 760 τῆς πολ. δικονομίας, ἡ ἔφεσις, ὡς ἀνασταλτική, ἐγκαταλιμπάνει τὴν ὑπόθεσιν εἰς ἣν εὑρέθη στάσιν, καὶ ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως. Ὅθεν πᾶσα παρὰ τὴν διάταξιν ταύτην ἐνεργουμένη πρᾶξις εἶναι ἄκυρος, καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι ἡ ἔφεσις εἶναι ἐκπρόθεσμος ἢ ἄκυρος— ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 12 τοῦ 1846 (Εὑρ. τόμ. 8 σελ. 42).

Σημ. Δὲν προκύπτει σαφῶς, ἂν ἡ ἀπόφασις αὕτη ἀφορᾷ ἀποδείξεις.

§ 38. Τί δὲ γίνεται παρὰ τοῖς γάλλοις;

Το ζήτημα παρ' αὐτοῖς διαμφισβητεῖται, ὅταν ἴσχυε τὸ ἄρθρ. 2 τοῦ διατάγματος, τὸ ὁποῖον μνημονεύει ὁ Καρρὲ (πολ. δικον. ζ 991) ἄρθρον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνταποκρίνεται τὸ ἄρθρ. 257 τῆς pr. c. μέ τινα τροπολογίαν ὡς πρὸς τὸ τελευταῖον αὐτοῦ ἐδάφιον· ἡ τροπολογία δὲ αὕτη (κατὰ τὸν Καρρὲ αὐτ. καὶ ζ' 994) ἐμφαίνει, ὅτι ἡ ἔφεσις τῆς περὶ ἀποδείξεως ἀποφάσεως ἀναστέλλει τὴν δίωξιν αὐτῆς. Καὶ ὁ Berriat (σελ. 289 σημ. 27), τὸν ὁποῖον ὁ νομοθέτης τῆς Ἑλλάδος εἶχεν ὑπ' ὄψιν ὅταν ἐνομοθέτει, συμφωνεῖ μὲ τὴν γνώμην ταύτην.

Οἱ γάλλοι νομογνώμονες προσθέτουν, ὅτι ἡ διεξαγωγὴ τῆς ἀποδείξεως διακόπτεται, ὅταν, πρὸ τῆς ἀποπερατώσεώς της, ἐπέλθῃ ἔφεσις. Περὶ τούτου δὲ ὑπάρχει ἄριστα ᾐτιολογημένη ἡ ἀπὸ 22 Ἰανουαρίου 1828 ἀπόφασις τῶν ἐφετῶν τοῦ Poitiers, καὶ ἡ ἀπὸ 29 Δεκεμβρίου 1828 τῶν ἐφετῶν τοῦ Orléans. Ἴδε καὶ Σιρ. τόμ. 17, 2, 421 Ἀλλὰ πῶς συμβιβάζεται τὸ ἄρθρον 443 τῆς pr. c. ὅπερ ὁρίζει τὸν πρὸς ἔφεσιν χρόνον, μὲ τὸ 257, τὸ ὁποῖον ὁρίζει τὸν πρὸς ἀπόδειξιν χρόνον; ὁ Pigeau λέγει (comm. τόμ. 1 σελ. 499). Lorsque l'enquête est commencée et que l'appel suspen-

sif est interjeté pendant sa durée, il suspend jusque à la signification de l'arrêt confirmatif. Ainsi, ce qui est échu des délais avant l'appel reste échu, et ce qui reste à échoir ne prend son cours que du moment de cette signification. Ce n'est pas interruption, mais suspension. Ἀνάπτυξιν εὑρίσκετε εἰς Καῤῥὲ, pr. ζ′ 991.

Ἀπὸ πότε ἄρχεται ἡ πρὸς ἀπόδειξιν προθεσμία, ὅταν ἡ ἔφεσις γίνῃ δεκτή;

§ 39. Περίπτωσις τρίτη. — Γενομένης τῆς ἐφέσεως κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πρὸς ἀπόδειξιν προθεσμίας, αὕτη δὲν τρέχει πλέον, ἀλλ' ἄρχεται ἐκ νέου μετὰ τὴν ἀπόφασιν τῶν ἐφετῶν ὁλόκληρος· ἡ προπαρελθοῦσα προθεσμία μηδενίζεται διὰ τῆς ἐμπροθέσμου ἐφέσεως· ἄρχεται δὲ νέα ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀποφάσεως τῶν ἐφετῶν.

§ 40. Κατὰ τὸ ἄρθρον 760 τῆς πολ. δικονομίας, ἀνασταλτικῆς οὔσης τῆς ἐφέσεως, ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις, καθ' ἧς ἐκείνη ἐγένετο, δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἰσχὺν εἰμὴ καθ' ὅσον ἤθελεν ἐπικυρωθῇ, ἢ μὴ, ὑπὸ τῶν ἐφετῶν· ὑποθέσατε, ὅτι ἐπεβλήθη ὅρκος διὰ πρωτοδίκου ἀποφάσεως, ἥτις ὥρισεν 90 ἡμερῶν προθεσμίαν πρὸς ὅρκισιν. Γενομένης δ' ἐφέσεως κατ' αὐτῆς, τὸ ἐφετεῖον τὴν ἐπεκύρωσεν ὡς πρὸς τὴν προθεσμίαν· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἡ προθεσμία λογίζεται ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀποφάσεως τῶν ἐφετῶν, οὐχὶ δὲ ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῶν πρωτοδικῶν. — Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 1459, ἣν ἴδε ἐν Εὐρ. τόμ. 2 σελ. 130. = Τ' αὐτὰ καὶ ἐν τῇ 1688 ἀποφ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν ἣν ἐν Εὐρ. τόμ. 6 σελ. 125.

§ 41. Γενομένης ἐφέσεως κατὰ παρεμπιπτούσης περὶ ἀποδείξεως ἀποφάσεως, ἡ πρὸς ἀπόδειξιν προθεσμία ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀποφάσεως τῶν ἐφετῶν. — Ὡσαύτως ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἄρχεται καὶ τὸ δικαίωμα τῆς πρὸς παράτασιν τῆς προθεσμίας αἰτήσεως. ἀπ. 9718 τοῦ 1852 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 42. Γαλλικὴ νομολογία. Ἡ αὐτὴ ἀρχὴ ἐφαρμόζεται καὶ παρὰ τοῖς γάλλοις, ὡς ἔστιν ἰδεῖν εἰς Καῤῥὲ, pr. c. ζ′ 994 καὶ εἰς Ῥολλῖνον, λέξ. enquête § 323 ἐπ. Σύμφωνα δὲ μὲ τὴν ἀρχὴν ταύτην παραδέχονται εἰς τὴν Γαλλίαν, ὅτι ἡ πρὸς ἀπόδειξιν προθεσμία, ἐν περιπτώσει παραιτήσεως ἀπὸ τῆς ἐφέσεως, δὲν ἄρχεται

ειμὴ ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀποχῆς ταύτης καὶ τῆς ἀποδοχῆς της. αὐτ. Καῤῥὲ— αὐτόθι Εὑρ. Ῥολλίνου.

Ἐξαιρέσεις, καθ' ἃς ἡ ἀπόφασις ἐκτελεῖται, καίτοι γενομένης ἐφέσεως.

§ 43. Ἐκ τῶν δύω ἀποτελεσμάτων, τὰ ὁποῖα ἡ ἔφεσις συνεπάγει, τὸ μὲν μεταβιβαστικὸν εἶναι πάντοτε συνδεδεμένον μὲ τὴν ἔφεσιν, ἄνευ τινὸς ἐξαιρέσεως, τὸ δὲ ἀνασταλτικὸν κατὰ κανόνα μὲν εἶναι ἐπίσης συνδεδεμένον μὲ αὐτὴν, ἀλλὰ ὑπάρχουσι καὶ ἐξαιρέσεις, καθ' ἃς δὲν συνδέεται μετ' αὐτῆς. Ἴδε Ῥουσσ. περὶ ἀποδ. σελ. 38.

Τοῦ κανόνος, λοιπὸν, τὸν ὁποῖον ἀνωτέρω ἐσημειώσαμεν, ὑπάρχουν ἐξαιρέσεις τινὲς, αἱ ἑπόμεναι.

ά) Ὅταν διετάχθη ἡ προσωρινὴ ἐκτέλεσις τῆς ἀποφάσεως. — ἀπ. 2649 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν (Εὑρ. τόμ. 8 σελ. 40 § 481).

β') Ὅταν αὕτη ἀπηγγέλθη ἀνεκκλήτως, ἢ ὠνομάσθη οὕτως· (ἡ αὐτὴ ἀπόφ.)— Περὶ τῶν λόγων, οἱ ὁποῖοι ὑπαγορεύουν τὸν χαρακτηρισμὸν αὐτὸν, ἴδε Ῥουσσ. περὶ ἀποδ. σελ. 11.

γ') Ὅταν αἱ ἀποφάσεις εἰσὶ προσωρινῶς ἐκτελεσταί.

δ') Τοιαῦται εἶναι καὶ αἱ παρεμπίπτουσαι περὶ νομῆς ἀποφάσεις (763 § 1 καὶ 186 πολ. δικονομίας). Ἀπόφ. 706 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Εὑρ. τόμ. 8 σελ. 40 § 482). Περὶ τῆς γαλλ. νομολογίας, ἴδε Εὑρ. Ῥολλ. λέξ. enquête ἀρ. 320 ἐπ. καὶ λέξ. exécution prov.

Σημ. Τὸ ἄρθρ. 763 ἐδ. 1 τῆς πολ. δικονομίας δὲν ἐκφράζεται μὲ ἀκρίβειαν, ὡς οὐδὲ τὸ 764 ἐδ. 1 ἀναφέρον διάταξιν τῆς προσωρινῆς ἐκτελέσεως, ἀλλὰ συνδυαζόμενον μὲ τὸ 187 ἐννοεῖ πρόδηλως καὶ δυνάμει τοῦ νόμου. Ῥουσσ. περὶ ἀποδ. σελ. 38 ἐπ.

Ἄρα εἰς τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις, αἱ διαταχθεῖσαι ἀποδείξεις διεξάγονται, καίτοι γενομένης ἐφέσεως, ἀλλὰ τὸ πρωτοδικεῖον δὲν προχωρεῖ εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς οὐσίας, πρὸ τοῦ ἀποτελέσματος ἐκείνης (750 — 763 πολ. δικ.). Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 207 τοῦ 1850 (Εὑρετ. τόμ. 8 σελ. 41 § 484) = ἴδε ὅμως καὶ Εὑρ. τόμ. 2 σελ. 95.

έ) Τί δὲ ὡς πρὸς τὰς ἐμπορικὰς ἀποφάσεις;

Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπάγονται καὶ αἱ περὶ ἐμπορικῶν ἀποφάσεων, αἵτινες εἶναι πάντοτε, δυνάμει τοῦ νόμου, προσωρινῶς ἐκτελεσταί· ἄρθρ. 735 ἐδ. τελ.

Σημειωτέον, ὅτι ἐπὶ ἐμπορικῶν ἀποφάσεων δὲν δύναται νὰ λάβῃ χώραν ἀναστολὴ δυνάμει τοῦ ἄρθρ. 766, οὔτε ἡ ἔφεσις αὐτῆς ἀναστέλλει πώποτε. (Ρουσσ. περὶ ἀποσ. σελ. 39 ἐπ.).

Η νομολογία τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν εἶναι ἀμφιρρέπης. Διὰ μὲν τῆς ἀποφ. 815 τοῦ 1838 ἀπεφήνατο, ὅτι πρὸ τῆς ἐκδικάσεως τῆς ἐφέσεως δὲν πρέπει νὰ ἐξετάζωνται οἱ μάρτυρες. Διὰ μεταγενεστέρας ὅμως, εἶπον τὸ ἐναντίον.

Δύναται δὲ τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἂν ἡ ἔφεσις, ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει, δὲν ἔχῃ ἀνασταλτικὸν ἀποτέλεσμα, ἔχει ὅμως μεταβιβαστικόν. Εἰς τὸ Εὑρετήριον (τόμος 8 σελὶς 43 ἑπόμενα) εὕρηται καὶ αἱ 7590 ἀπόφασις τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, δι' ἧς καθίσταται, κατὰ πλειονοψηφίαν, ὅτι ἡ ἀνακοπὴ κατ' ἐμπορικῆς ἀποφάσεως ἀπείργει τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς, ἀλλ' ὀρθῶς ὁ Ἄρ. Πάγος ἀνῄρεσεν αὐτὴν διὰ τῆς 75 τοῦ 1852 ἀποφάσεώς του, σκεφθεὶς ὅτι αἱ ἐμπορικαὶ ἀποφάσεις εἰσὶ κατὰ νόμον προσωρινῶς ἐκτελεσταί, ὅσαι ἀφορῶσι συναλλαγματικὰς ἀμέσως μετὰ τὴν ἐπίδοσίν των, ὅλαι δὲ αἱ ἄλλαι μετὰ τρεῖς ἡμέρας.

§ 44. Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ὁ πρωτοδικος δικαστὴς ἀποφαίνεται ὀρθῶς ἢ ἐσφαλμένως τὴν ἀπόφασίν του, ὡς ἐπαγγελθεῖσαν ἀνεκκλήτως, δύναται τὸ ἐσφαλμένον τούτο νὰ διορθωθῇ παρὰ τοῦ ἐφετείου, ἀλλά, πρὶν διορθωθῇ, θεωρεῖται ὀρθόν. Ρουσσ. περὶ ἀποδ. σελ. 39.

§ 45. Σημειωτέον, ὅτι ὅταν ὁ δικαστὴς δὲν συγχωρήσῃ τὴν προσωρινὴν ἐκτέλεσιν, ὅπου κατὰ νόμον ἔπρεπε νὰ τὴν συγχωρήσῃ, ἢ μὴ ἀποφαινόμενος ὅτι ἀνεκκλήτως δικάζει, ἐν ᾧ ἡ ἀπόφασίς του εἶναι ἀνέκκλητος, ἅμα γίνῃ ἔφεσις, ἐπέρχεται καὶ τὸ ἀνασταλτικὸν ἀποτέλεσμα, ὥστε ὁ ἐφεσίβλητος, πρὶν ἐκδοθῇ ἡ ἀπόφασις τοῦ ἐφετείου, δὲν δύναται νὰ ἐκτελέσῃ αὐτ.

§ 46. Ἂν δὲ συγχωρηθῇ ἡ προσωρινὴ ἐκτέλεσις ὅπου δὲν ἔπρεπε νὰ συγχωρηθῇ ἢ ἀποφανθῇ ὁ δικαστὴς ὅτι δικάζει ἀνεκκλήτως, ἐν ᾧ ἡ ἀπόφασις εἶναι ἐφέσιμος, ἡ ἔφεσις δὲν ἀναστέλλει. Τὸ περὶ τῆς θεραπείας μέσον προνοεῖται ἀπὸ τὸ ἄρθρον 766 τῆς πολ. δικον. αὐτ.

§ 47. Κατὰ τὴν 114 καὶ 157 τοῦ 1852 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Εὑρ, τόμ. 10 σελ. 79—81), αἱ μὲν ἀποδείξεις, ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, λαμβάνονται, ἀλλὰ τὸ δικαστήριον δὲν προχωρεῖ εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς οὐσίας, ὅταν γίνῃ ἀντέῤῥησις. Καὶ τοῦτο, διότι εἶναι πιθανὸν νὰ ὑπερβῶσι δύο βαθμοὺς καὶ τελεσίδικοι, ἀλλ' ἀντιφάσκουσαι, ἀποφάσεις. 763, 185 — 187 πολιτ. δικονομίας).

Σημ. Ἡ 157 περιέχει καὶ γνώμην μειονοψηφίας.

§ 48. Μετὰ τὴν ἔφεσιν, δύναται τὸ δικαστήριον, οὗ τινος ἡ ἀπόφασις ἐξεκαλέσθη, 1) νὰ διατάξῃ ἐγγύησιν; ἴδε Εὐρ. τόμ. 8 σελ. 46 § 490 — 2) νὰ ἐξετάσῃ τὸ ἔγκυρον ἢ τὸ παραδεκτὸν τῆς ἐφέσεως; αὐτ. σελ. 46 § 491 ἑπ. = 3) νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς οὐσίας; αὐτ. σελ. 41 § 484.

Τὰ ζητήματα ταῦτα δὲν ἀνήκουσιν εἰς τὸ προκείμενον θέμα. Περιοριζόμεθα λοιπὸν νὰ παραπέμψωμεν εἰς τὸ μέρος, ὅπου γίνεται λόγος περὶ αὐτῶν.

§ 49. Γαλλικὴ νομολογία.— Καὶ οἱ γάλλοι παραδέχονται, ὅτι ἡ κατὰ προδικαστικῆς ἀποφάσεως ἔφεσις δὲν ἀναστέλλει τὴν ἀπόδειξιν, ὅταν διετάχθη ἡ προσωρινὴ ἐκτέλεσις τῆς ἀποφάσεως (135 pr. c.), ἢ ὅταν δι' ἐξαιρετόν τινα λόγον (γήρατος, ἀποδημίας ἢ ἄλλου τινος κινδύνου) ἐπιτραπῇ ἡ ἐξέτασις. Καῤῥέ pr. ζ' 992.

Εἰς τὴν Γαλλίαν δὲν ὑφίσταται σήμερον τὸ περὶ τῆς συντηρητικῆς ἀποδείξεως (examen à futuro), ὡς ἐπὶ τοῦ διατ. τοῦ 1667, σύστημα. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ παραδέχονται, ὅτι παρεμπιπτόντως τὸ δικ. τῶν ἐφετῶν, εἰς ὃ ὑπάγει ἐκκρεμὴς ἡ κατὰ τῆς προδικ στ. ἀποφάσεως ἔφεσις, δύναται, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, νὰ διατάξῃ τὴν συντηρητικὴν μαρτυρίαν.

§ 49ª. Ἡ ἔφεσις ἀποφάσεως περὶ ἀποδείξεως ἐμποδίζει τὸ ἐκδοὺν αὐτὴν δικαστήριον ἀπὸ τὴν περαιτέρω τῆς ὑποθέσεως ἐξέτασιν, ἐὰν ἡ παρεμπίπτουσα αὕτη ἀπόφασις κηρυχθῇ προσωρινῶς ἐκτελεστή;

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἐκ τῶν συνδυασμένων διατάξεων τῶν ἄρθρων 180—181. 185, 486, 760—763 τῆς πολιτ. δικονομίας προκύπτει σαφῶς καὶ ἀριδήλως, ὅτι αἱ προδικαστικαὶ καὶ παρεμπίπτουσαι πρωτόδικοι ἀποφάσεις, καίτοι ἐκκληθεῖσαι, δύνανται μὲν νὰ ἐκτελεσθῶσιν ὅταν διετάχθη ἡ προσωρινὴ ἐκτέλεσις αὐτῶν, καθότι τότε ἡ ἀνασταλτικὴ τῆς ἐφέσεως δύναμις παύει κατὰ τὴν ῥητὴν διάταξιν τοῦ ῥηθέντος 763 ἄρθρου ἀλλὰ καὶ κατ αὐτὸ τὸ ἴδιον ἄρθρον καὶ κατὰ τὴν ῥητὴν ὡσαύτως διάταξιν τοῦ προηγουμένου ἄρθρ. 762, τὸ ἐκδόσαν τὴν προσωρινῶς ἐκτελεστὴν ἀπόφασίν του ἀπέχει πάσης περαιτέρου ἀποφάσεως ἕως ὅτου ἀποφασίσῃ τὸ ἀνώτερον δικαστήριον τῶν ἐφετῶν ἐπὶ τῆς γενομένης ἐφέσεως, καθότι δι' αὐτῆς μετεβιβάσθη εἰς τὸ ἀνώτερον αὐτὸ δικαστήριον ἡ ὑπόθεσις, τοῦτο δὲ συνάγεται πρὸς ἔτι καὶ ἐκ τοῦ ὅτι, μεταβιβαζομένης τῆς ὑποθέσεως διὰ τῆς ἐφέσεως παρεμπιπτούσης τινὸς ἀποφάσεως εἰς τὸ ἐφετεῖον, τοῦτο δύναται κατὰ τὸν νόμον

ἂν εὕρῃ τὴν ὑπόθεσιν ὥριμον πρὸς ἐκδίκασιν νὰ τὴν κρατήσῃ καὶ ἀποφασίσῃ ἐπί τε τῆς ἐφέσεως καὶ τῆς ἀγωγῆς κατ' οὐσίαν ὅ,τι ἤθελεν ἐγκρίνει νόμιμον καὶ δίκαιον, ὡς συνάγεται ἐκ τοῦ ἄρθρου 778 τῆς αὐτῆς δικονομίας· ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἐκκληθείσης τῆς ῥηθείσης ὑπ' ἀριθ. 45 πρωτοδίκου προσωρινῶς ἐκτελεστῆς ἀποφάσεως, τοῦ δὲ πρωτοδικείου προβάντος εἰς τὴν τελείαν ἐκδίκασιν τῆς δίκης καὶ ἀποφασίσαντος οὐσιαστικῶς ἐπ' αὐτῆς διὰ τῆς ἐπίσης ἐκκαλουμένης ἀποφάσεώς του ὑπ' ἀριθ. 560 ἐναντίον τῆς ἀπαγορευτικῆς διατάξεως τοῦ ἀνωτέρω διαληφθέντος ἄρθρου 762 ἡ παραβίασις τῆς ὁποίας, ὡς οὐσιώδους, ἐπιφέρει ἀκυρότητα τῶν κατὰ παράβασιν αὐτῆς ἐνεργηθεισῶν καὶ ἐκδοθεισῶν πράξεων καὶ ἀποφάσεων κατὰ τὰ ἄρθρα 201 καὶ 202 τῆς ἰδίας δικονομίας, εἶναι μὲν ἄκυροι, ὡς προτείνει ὁ ἐκκαλῶν, ἀλλ' ἀφοῦ τὸ πρωτοδικεῖον ἀπεφάνθη ἅπαξ, ἂν καὶ παρὰ τὸν νόμον, καὶ ἐπὶ τῆς οὐσίας τῆς δίκης διὰ τῆς ῥηθείσης ἀποφάσεώς του, αὕτη δὲ ἐξεκαλέσθη· ἕπεται ὅτι τὸ δικαστήριον τοῦτο δὲν εἶναι ὑπόχρεον νὰ περιορισθῇ εἰς μόνην τὴν ἐκδίκασιν τῆς ἐφέσεως κατὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 45 παρεμπιπτούσης ἀποφάσεως, καὶ παραπέμψῃ αὐτὴν πρὸς περαιτέρω ἐκδίκασιν τῆς δίκης εἰς τὸ αὐτὸ ἢ ἄλλο πρωτοδικεῖον, ἀλλὰ δύναται νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν ὅλην δίκην καὶ ὅλας τὰς ἐνστάσεις καὶ προτάσεις τῶν διαδίκων καὶ ἀποφασίσῃ οὐσιαστικῶς ἐπ' αὐτῆς.

Ἐξέτασις (τῶν μαρτύρων) ἐκ νέου εἰς τὸ ἀκροατήριον.

§ 50. Οἱ διάδικοι ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ καλέσωσιν ἅπαξ, δι' ἰδίας δαπάνης, εἰς τὴν ἐν τῷ ἀκρ. συζήτησιν τοὺς ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου ἐξετασθέντας μάρτυρας (308 πολ. δικ.), ἡ δὲ ἡμέρα τῆς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ συζητήσεως προσδιορίζεται κατὰ τὰ ἄρθρα 576—578 τῆς πολ. δικονομίας· ὅθεν αἴτησις περὶ τούτου καὶ ἀπόφασις δὲν ἀπαιτεῖται. Ἀπόφ. 11516 τοῦ 1854 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 51. Ὅταν τὶς θέλῃ νὰ ἐξετάσῃ μάρτυρας, ἐξετασθέντας ἤδη, ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ, ὀφείλει νὰ τὸ προκοινοποιήσῃ εἰς τὸν ἀντίδικόν του εἴτε διὰ δικογράφου, εἴτε διὰ τῶν ἐγγράφων προτάσεών του· ἄλλως παραβιάζεται τὸ δικαίωμα τῆς ὑπερασπίσεως. 308 πολ. δικονομίας. Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 11886 τοῦ 1854 τμ. ά.

Τρέχει ἡ πρὸς ἀπόδειξιν προθεσμία, ὅταν μεσολαβῶσι διακοπαί.

§ 52. Ὡς πρὸς τὸν χρόνον τῶν διακοπῶν, ἰδοὺ τί εὕρηται ἐν τῇ νομολογίᾳ.

§ 53. Ἂν τὸ δικαστήριον ἔταξε τεσσαράκοντα ἡμερῶν προθεσμίαν πρὸς ἀπόδειξιν, καὶ ἡ ἀπόφασις ἐπεδόθη τὴν 10 ἰουλίου 1851, αἱ δὲ μαρτυρίαι ἐλήφθησαν τὴν 8 σεπτεμβρίου 1851, εἶσὶν ἐκπρόθεσμοι; Ὄχι, διότι μεσολαβοῦν αἱ τῶν διακοπῶν ἡμέραι. Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 8996 ἐν Εὑρ. τόμ. 10 σελ. 85 § 290[11].

§ 54. Ὅταν ἡ περὶ ἀποδείξεως ἀπόφασις ἐπεδόθη μετὰ τὴν ἔναρξιν τῶν δικαστικῶν διακοπῶν, τὸ δὲ τῆς δίκης ἀντικείμενον δὲν εἶναι ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ἐξῃρημένων, ἡ πρὸς διεξαγωγὴν τῆς ἀποδείξεως προθεσμία δὲν ἄρχεται εἰμὴ ἀπὸ τῆς λήξεως τοῦ χρόνου τῶν διακοπῶν (ἄρθρ. 7 τοῦ περὶ διακοπῶν νόμου), καὶ εἶναι ἀδιάφορον, ἂν ἡ ἀπόδειξις πρόκειται νὰ γίνῃ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 448 τοῦ 1852, κυρ. τὰς 8627 καὶ 9389 ἀποφ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 55. Ἐπιδοθείσης ἀποφάσεως τινος μετὰ τὴν ἔναρξιν τῶν δικαστικῶν διακοπῶν, πότε ἄρχεται ἡ πρὸς ἀπόδειξιν προθεσμία;

Ἀπόφ. Ἐπειδή, ἐπιδοθείσης ὁμολογουμένης τῆς παρεμπιπτούσης περὶ ἀποδείξεως ἀποφάσεως πρὸς τὸν ἐκκαλοῦντα Συμεὸνοβικ τὴν 19 Ἰουλίου 1851 ἤτοι μετὰ τὴν ἔναρξιν τῶν δικαστικῶν διακοπῶν τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἡ διὰ τῆς εἰρημένης ἀποφάσεως ὁρισθεῖσα προθεσμία πρὸς διεξαγωγὴν τῆς ἀποδείξεως δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀρξαμένη, κατὰ τὸν περὶ διακοπῶν νόμον (ἄρθρ. 7), εἰμὴ ἀπὸ τῆς λήξεως τοῦ χρόνου τῶν διακοπῶν τούτων, ἤτοι, ἀπὸ τῆς ά Σεπτεμβρίου 1851, καθόσον ἡ ὑπόθεσις δὲν εἶναι ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ εἰρημένου νόμου ἐξῃρημένων, οὐδὲ δύναται ν' ἀποκρούσῃ ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου τούτου ὁ λόγος, ὅτι τὴν ἀπόδειξιν ἔμελλε νὰ διεξαγάγῃ ὁ ἐκκαλῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ἀφοῦ ἡ περὶ τῆς ἀποδείξεως ταύτης ἀπόφασις ἐξεδόθη παρὰ τοῦ δικαστηρίου τούτου ὡς πρὸς τὸ ὁποῖον ἰσχύει ὁ ῥηθεὶς νόμος, προκειμένου, ὡς εἴρηται, περὶ ὑποθέσεως μὴ ἐξαιρουμένης τῶν διακοπῶν. Ἀπόφ. 9389 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν κυρ. διὰ τῆς 448 τοῦ 1852 Ἀρ. Πάγου.

§ 56. Ἡ πρὸς ἀπόδειξιν προθεσμία διακόπτεται ὡς πρὸς τὸν μεσολαβοῦντα χρόνον τῶν διακοπῶν. — Ἡ 12168 τοῦ 1851 ἀπ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν φέρει.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἐκπρόθεσμος δὲν κατέστη μήτε πρὸς ἀνταπόδειξιν τοῦ εἰς τὸ δημόσιον ἐπιβληθέντος θέματος, καθόσον, μὴ κοινοποιήσαντος τοῦ Σ. εἰς τὸ δημόσιον τὴν ὑπ' ἀριθ. 11570 ἀπόφασιν, δὲν ἤρξατο εἰσέτι ὡς ἐκ τούτων κατὰ τοῦ δημοσίου ἡ δι' αὐτῆς ὁρισθεῖσα τρίμηνος προθεσμία, πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ τοῦ δημοσίου, καὶ ἐπομένως ἡ προθεσμία αὕτη οὔτε διὰ τὴν ἀνταπόδειξιν τοῦ Σ. ἤρξατο (κατὰ τὸ ἄρθρον 338 τῆς πολ. δικ.)· μήτε ἐκπρόθεσμος κατέστη πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ εἰς αὐτὸν (τὸν Σ.) ἐπιβληθέντος θέματος, διότι παρὰ τοῦ δημοσίου ἐπεδόθη εἰς αὐτὸν ἡ ὑπ' ἀριθ. 11570 ἀπόφασις, τὴν 22 μαΐου ε. ε. τριμήνου δ' οὔσης τῆς ταχθείσης προθεσμίας, ἕπεται ὅτι (ἀφαιρουμένων καὶ τῶν ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ μεσολαβούντων δύο μηνῶν τῶν διακοπῶν) αὕτη, ἀρξαμένη τὴν 22 μαΐου, δὲν λήγει εἰμὴ τὴν 22 ὀκτωβρίου ε. ε.

§ 57. Κατὰ τὸν χρόνον τῶν διακοπῶν, ἐπιδόσεις συγχωροῦνται, πλὴν ἡ πρὸς διεξαγωγὴν ἀποδείξεως προθεσμία ἄρχεται ἀπὸ 1ης σεπτεμβρίου. — Ἀπόφ. ἐφετείου Ἀθηνῶν 13699 τοῦ 1856 φέρουσα.

Ἀπόφ. Ἐπειδή, δυνάμει τοῦ νόμου περὶ διακοπῶν, διακόπτονται μὲν αἱ ἐργασίαι τῶν δικαστηρίων καὶ αἱ διεξαγωγαὶ ἀποδείξεων, ἀλλὰ δὲν ἀπαγορεύονται αἱ ἐπιδόσεις πρὸς τοὺς διαδίκους· συνέπεια δὲ τούτου εἶναι ὅτι, τῆς ἐπιδόσεως γενομένης νομίμως τὴν 22 ἰουλίου, τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιδόσεως εἶναι, κατὰ τὸ ἄρθρον 193 § 1 τῆς πολ. δικονομίας, ὅτι, ἡ διὰ τῆς ἀποφάσεως ταχθεῖσα τρίμηνος προθεσμία ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐπιούσης τῆς κοινοποιήσεως· ἀλλά, ἐπὶ τῆς προκειμένης, τῆς ἐπιούσης καὶ τῶν ἐπομένων ἡμερῶν, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς 31 αὐγούστου, οὐσῶν ἐξῃρημένων παρὰ τοῦ νόμου τῶν διακοπῶν ὡς πρὸς τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀποδείξεων, ἡ πρώτη νόμιμος ἐπιοῦσα ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως εἶναι ἡ πρώτη σεπτεμβρίου· διότι ὁ νόμος, λέγων, ὅτι διακόπτονται αἱ ἐργασίαι μέχρι τῆς ά σεπτεμβρίου, θέτει τὴν ἡμέραν ταύτην ὡς ὅριον καὶ ἑπομένως ἐκτὸς τῶν διακοπῶν, ἀφοῦ ῥητῶς δὲν λέγει ὅτι τὴν συμπεριλαμβάνει.

Πρόωρος ἐξέτασις τῶν μαρτύρων.

§ 58. Ὅταν ὁ διάδικος ἐξετάσῃ τοὺς μάρτυράς του πρὸ τῆς προθεσμίας, δύναται νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ἐξέτασιν αὐτῶν κατὰ τὴν

νόμιμον προθεσμίαν· ἀποχὴ δὲ ἀπὸ τῆς πρώτης πράξεως δὲν ἀπαιτεῖται (1).

Ἀπόφ. Ἐπειδή, ὡς διὰ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως βεβαιοῦται οἱ ἐνάγοντες καὶ νῦν ἀναιρεσίβλητοι ἀδελφοὶ Σκλέπα, ἐξετάσαντες κατὰ πρῶτον μάρτυρας πρὸ τῆς ταχθείσης ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου προθεσμίας καὶ ἄνευ κλητεύσεως τοῦ ἀντιδίκου των, ἐπανέλαβον ἔπειτα τὴν αὐτὴν ἐξέτασιν ἐντὸς τῆς προθεσμίας δι' ἣν προσεκλήθη ὁ ἀντίδικός των. Ὅθεν τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν θεωρῆσαν τὴν δευτέραν ταύτην ἐξέτασιν ὡς κῦρος ἔχουσαν μηδὲ δυναμένην νὰ βλαφθῇ ποσῶς ὑπὸ τῆς προηγηθείσης καθὸ ματαίας καὶ περιττῆς κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ δικαίου utile per inutile non vitiatur, ὀρθῶς ἀπέῤῥιψε τὴν τοῦ ἀναιρεσείοντος ἔνστασιν τοῦ ὅτι δῆθεν ἔπρεπε κατὰ τὰ ἄρθρα 487 καὶ 488 τῆς πολ. δικονομίας νὰ προηγηθῇ ἔγγραφον ἀποχῆς εἰς τὴν ἐπανάληψιν τῆς εἰρημένης πράξεως· καθότι ἐνταῦθα πρόκειται περὶ πράξεως, ἧς ὁ ἀντίδικος τοῦ ἐνεργήσαντος αὐτὴν δὲν ἔλαβε νομίμως γνῶσιν, καὶ τὴν ὁποίαν ὡς καθ' ἑαυτὴν ἄκυρον ἠδύνατο ὁ διάδικος νὰ ἐπανορθώσῃ ἐπαναλαμβάνων τὴν αὐτὴν δικαστικὴν πρᾶξιν ἐνόσῳ δὲν παρῆλθεν ἡ ὁρισθεῖσα προθεσμία. Ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 158 τοῦ 1852 κυροῦσα τὴν 764 τοῦ 1850 ἀπόφ. τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν.

Ἐπανάληψις τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων.

§ 59. Περὶ τοῦ ζητήματος, ἐὰν ἐπιτρέπηται ἡ ἐπανάληψις τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτυριῶν, δὲν ἀνήκει νὰ ὁμιλήσωμεν ἐνταῦθα.

---

(1) Ἡ διεξαγωγὴ τῆς μαρτυρικῆς ἀποδείξεως γενομένη προώρως, μὴ ἀντιλέγοντός τινος τῶν διαδίκων, δὲν εἶναι ἄκυρος· ἡ ἔνστασις αὕτη καλύπτεται, μὴ προταθεῖσα ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ (261, 345 πολ. δικονομίας). Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 42 τοῦ 1849.

Ὅταν ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ δὲν ἐπρότεινεν ὁ διάδικος, ὅτι προώρως ἐξετάζονται οἱ κατ' αὐτοῦ κλητευθέντες ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου του μάρτυρες, δὲν δύναται νὰ προτείνῃ τοῦτο ὡς λόγον ἀκυρότητος ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, διότι συνήνεσεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων καὶ πρὸ τῆς ταχθείσης προθεσμίας. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 42 τοῦ 1849.

— Ἂν ἡ τῆς ἀποδείξεως διεξαγωγὴ ἔλαβε χώραν πρὸ τῆς πρὸς τοῦτο προθεσμίας, ὁ διάδικος, ὅστις τὴν διεξήγαγε, δύναται νὰ τὴν ἐπαναλάβῃ ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας, ἂν ἦναι εἰσέτι ἐμπρόθεσμος;

Ὁ Carré (ζήτ. 596) τὸ λύει ἀποφατικῶς, ἀλλ' ὁ Chauveau ἐκφράζει ἐναντίαν αὐτοῦ γνώμην, ἥτις εἶναι καὶ ὀρθοτέρα καὶ ἐπιεικεστέρα.

Ἴδε δὲ Ῥουσσ. περὶ ἀποδ. σ. 227 καὶ Εὐρ. τ. 10 σ. 119 ἐπ.—κατ. σ. 279.=Ἴδε καὶ Εὐρ. Ῥολλ. λ. enquête ἀρ. 244—247, 256.

Παρέκτασις προθεσμίας.

§ 60. Ἴδε τὰ ἀνωτ. (σ. 214 ἐπ. 221 ἐπ.) ἐκτεθέντα.

§ 60². Ὅταν ὁ διάδικος ἐκλήτευσε μάρτυρά τινα καὶ προσήγαγεν αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ ἐγκαίρως, οὗτος δὲ ἠρνήθη νὰ τὸν ἐξετάσῃ, ὁ διάδικος δὲν στερεῖται τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ, καὶ διὰ τῶν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ προτάσεών του, τὴν ἐξέτασιν τοῦ μάρτυρος. Ἀπόφ. 11538 τοῦ 1854 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 61. Δύναται νὰ ζητήσῃ τὶς παράτασιν τῆς πρὸς ἐξέτασιν μαρτύρων προθεσμίας, ἐὰν αὕτη παρῆλθεν, ἀλλ' οἱ μάρτυρες κλητευθέντες δὲν προσῆλθον;

Συγχωρηθείσης μαρτυρικῆς ἀποδείξεως, ὅταν ὁ ἀποδεικνύων ἐνεργήσῃ ἐντὸς τῆς, διὰ τῆς ἀποφάσεως, τεταγμένης προθεσμίας τὴν κοινοποίησιν καὶ κλήτευσιν τῶν μαρτύρων καὶ δὲν παραμελήσῃ τι ὡς πρὸς τοῦτο, ἐξεπλήρωσε τὰ καθ' ἑαυτόν. Ἐὰν δὲ οἱ κλητευθέντες μάρτυρες δὲν ἐμφανισθῶσι κατὰ τὴν προσδιωρισμένην πρὸς ἐξέτασίν των ἡμέραν, καὶ αὐτὸς δὲν παραιτηθῇ τῆς μαρτυρίας των, δὲν γίνεται ἔκπτωτος τοῦ δικαιώματος τοῦ νὰ ζητήσῃ τὴν ἐκ νέου κλήτευσιν αὐτῶν καὶ ἐξέτασιν, καὶ ἡ περὶ τούτου αἴτησίς του δύναται νὰ γίνῃ δεκτή, ἐὰν ἡ καθυστέρησίς των δὲν προέρχηται ἐξ ἀμελείας του, ἢ ἐξ ἰδίου αὐτοῦ σφάλματος. Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 1209 τοῦ 1855, φέρουσα καὶ τάδε.

Απόφ. Ἐπειδὴ ἐάν, ἀπὸ τῆς εἰς αὐτὰ κοινοποιήσεως τῆς περὶ ἀποδείξεως ἀποφάσεως καὶ μέχρι τῆς ἐπιδόσεως τῆς νέας ταυτης αἰτήσεως, ἐξηντλήθη ἡ διὰ τῆς ῥηθείς ἀποφάσεως ταχθεῖσα τεσσαρακονθήμερος προθεσμία, καὶ παρῆλθον ἔτι ὀκτὼ ἢ ἐννέα ἡμέραι, τοῦτο δὲν καθιστᾷ ἀπαράδεκτον τὴν αἴτησιν· διότι, κατοικούντων τοῦ μὲν ἑνὸς τῶν διαδίκων εἰς Πειραιᾶ, τοῦ δὲ εἰς Λεωνίδιον, καὶ τῶν πληρεξουσίων αὐτῶν εἰς Ναύπλιον, τῆς δὲ ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων γενομένης ἐνώπιον τῶν εἰρηνοδικῶν τῆς τῶν μαρτύρων διαμονῆς, δὲν φαίνεται παραμελήσας ὁ αἰτῶν.— Ὁ δὲ ἐπ. § 65;

§ 62. Ἡ πρὸς ἀπόδειξιν προθεσμία παρατεινομένη ἰσχύει καὶ πρὸς ἀνταπόδειξιν; Ἴδε ἀνωτ. § 7—11.

§ 63. Ὅταν εἷς τῶν διαδίκων ἐζήτησε παράτασιν τῆς πρὸς ἀπόδειξιν προθεσμίας, κατόπιν δὲ παραιτεῖται ἀπὸ ταύτης, ὁ ἀν-

τίδικός του ἔχει δικαίωμα νὰ ἐξετάσῃ μάρτυρας; Ἴδε ἀνωτ. τὴν 11797 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ἀθ. ἐρετῶν.

§ 64. Δὲν ὑπάρχει νόμιμος πρὸς παράτασιν τῆς προθεσμίας λόγος τὸ περιστατικὸν ὅτι ὁ ἀποδεικνύων διάδικος δὲν ἐκοινοποίησε πρὸ εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν τοὺς τῆς ἀποδείξεως μάρτυρας, καθότι ὁ ἀνταποδεικνύων ὀφείλει νὰ γνωστοποιήσῃ ἐγκαίρως τοὺς τῆς ἀνταποδείξεως μάρτυρας, χωρὶς νὰ περιμείνῃ τί θέλει πράξει ὁ ἀποδεικνύων. Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 13448 τοῦ 1855, τμ. ά.

§ 65. Ἂν ἡ πρὸς ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων προθεσμία ἔληγε τὴν 10 ἰανουαρίου, ἡ δὲ περὶ παρατάσεως προθεσμίας αἴτησις ἐγένετο μετὰ 20 ἡμέρας ἀπὸ τῆς λήξεως ταύτης, ἡ αἴτησις εἶναι ἀπαράδεκτος, καὶ ἂν ἡ ἀναβολὴ ἐπῆλθεν ἐκ τῆς μὴ ἐμφανίσεως τῶν μαρτύρων, ἤτοι ἐξ αἰτίας ἀνεξαρτήτου τῆς θελήσεως τοῦ διαδίκου, ἐνώπιον δὲ τοῦ εἰσηγητοῦ ἐγένετο ἐπιφύλαξις. Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 85 τοῦ 1846 (Νομ. σελ. 4648). Ὁ ἀνωτ. § 61;

§ 65². Ὅταν βεβαιοῦται ὅτι ὁ διάδικος ἐκλήτευσε τὸν ἀντίδικόν του ἐντὸς τῆς ταχθείσης προθεσμίας διὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων του, ὁ δὲ εἰσηγητὴς ἠρνήθη νὰ τοὺς ἐξετάσῃ, χορηγεῖται, κατ' αἴτησιν ἐκείνου, νέα προθεσμία. (ἄρθρ. 198 πολ. δικον.) Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 52 τοῦ 1846, ἣν ἐν λ. Ἄρ. Πάγος.

§ 65³. Ἡ πρὸς ἐξέτασιν μαρτύρων προθεσμία παρατείνεται, ὅταν ἡ μὲν ἀναβολὴ προῆλθεν ἐξ αἰτίας τοῦ εἰσηγητοῦ, ἐλθόντος (π. χ.) εἰς τὸ ὡρισμένον μέρος μίαν ὥραν μετὰ τὴν ταχθεῖσαν πρὸς ἐξέτασιν ὥραν, ἡ δ' αἴτησις περὶ παρατάσεως ἐγένετο τὴν ἰδίαν ἡμέραν. Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 8921 τοῦ 1851.

§ 65⁴. Ἡ μὴ ἐμφάνισις μαρτύρων πρὸς ἐξέτασιν θέματος, δι' ὃ ἄλλοι ἐμφανισθέντες ἐξετάσθησαν, δὲν δικαιολογεῖ τὴν περὶ παρατάσεως αἴτησιν, ἵνα κλητευθῶσιν ἐκ νέου. Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 195 τοῦ 1842, ἣν βλ. εἰς § 282 Εὐρ. τ. 10 σελ. 55.

§ 65⁵. Ὁ παρὰ τοῦ εἰσηγητοῦ προσδιορισμὸς τῆς ἡμέρας τῆς πρὸς ἐξέτασιν μαρτύρων δὲν ἀποκλείει τὸν ἀποδεικνύοντα τοῦ δικαιώματος νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸ δικαστήριον παράτασιν τῆς πρὸς ἀπόδειξιν προθεσμίας, ἐὰν αὕτη δὲν ἐξηντλήθη. Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 1 τοῦ 1848 (Νομ. σελ. 4645).

§ 65⁶. Ὁ διάδικος, εἰς ὃν παρεχωρήθη παράτασις προθεσμίας διὰ τὴν μὴ ἐμφάνισιν τῶν παρ' αὐτοῦ κλητευθέντων μαρτύρων, δύναται νὰ προσάξῃ καὶ νέους; Καρρ. ζήτ. 1092 ἐν τέλει τῆς πρώτης σημειώσεως τοῦ *Chauveau*.

§ 65⁷. Ὁ εἰσηγητὴς δὲν δύναται νὰ ἐπεκτείνῃ τὰς προθεσμίας

ἄνευ τῆς συναινέσεως τῶν διαδίκων (1). Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 138 τοῦ 1847.

§ 65[8]. Ἡ περὶ ἀνατροπῆς τῆς προθεσμίας πρότασις ὑπάγεται εἰς τοὺς πρωτοδίκας ἢ εἰς τοὺς ἐφέτας; ὅρα ἐν Εὑρ. τόμ. 2 σελ. 88 § 90 καὶ 91 καὶ ἀνωτ. σελ. 218 § 23.

§ 65[9]. Περὶ τοῦ ζητήματος ἂν ἐπιτρέπηται νὰ δοθῇ νέα προθεσμία πρὸς ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων, ἐὰν οὗτοι δὲν ἐνεφανίσθησαν ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ, ἴδε περίεργόν τινα ἀπόφ. τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν εἰς Εὑρ. τόμ. 10 σελ. 83 ἐπ.

Παραμέλησις προθεσμίας.

§ 66. Ἴδε τὰ ἀνωτ. (σελ.219 ἐπ.) ἐκτεθέντα.

§ 67. Ἴδε Εὑρετ. τόμ. 10 σελ. 111—119.

§ 68. Ἡ ἔνστασις τοῦ ἐκπροθέσμου τῆς ἀποδείξεως μὴ προταθεῖσα ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ, δύναται νὰ προταθῇ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ; Ναί,

Ἀπόφ. Επειδή, κατὰ τὸ ἄρθρον 263 τῆς πολ. δικονομίας, ἐὰν διαρκούσης τῆς ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου περὶ ἀποδείξεως διαδικασίας συμβῶσι διστάσεις καὶ διαφοραί, αἱ ὁποῖαι δὲν δύνανται ν' ἀποφασισθῶσι καὶ νὰ τεθῶσιν ἐκ μέσου παρὰ τοῦ εἰσηγητοῦ, ἐγγράφονται εἰς ἔκθεσιν καὶ παραπέμπονται εἰς τὸ ἀκροατήριον πρὸς συζήτησιν, ἐκ τῆς διατάξεως δὲ ταύτης συνάγεται ὅτι αἱ κατὰ τὴν διαδικασίαν τῆς ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου διεξαγομένης ἀποδείξεως συμβᾶσαι ἀκυρότητες, εἰς ἃς ἀνάγεται καὶ ἡ λόγῳ ἐκπροθέσμου ἀκύρωσις τῶν καταθέσεων τῶν μαρτύρων, πρέπει νὰ προταθῶσιν ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ, καὶ αἱ οὕτω προταθεῖσαι εἰσάγονται εἰς τὸ ἀκροατήριον κατὰ τὰς διατάξεις τῆς αὐτῆς δικονομίας πρὸς συζήτησιν, μὴ προταθεῖσαι δὲ ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ καλύπτονται, διότι διὰ τῆς σιωπῆς τοῦ ἔχοντος δικαίωμα νὰ προτείνῃ τὴν ἀκύρωσιν, ἢ τὸ παραδεκτὸν τῶν μαρτύρων θεωρεῖται ὅτι οὗτος παρῃτήθη τῆς τοιαύτης ἐνστάσεως, καὶ συνῄνεσεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων καίτοι ἐκπροθέσμως γενομένην. Ἀπόφ. ἐφετείου Ναυπλ. 275 τοῦ 1852 ἐν νομικ. σελ. 5574.— Ἡ ἀπόφασις περιέχει καὶ γνώμην μειονοψηφίας.

§ 69. Μάρτυρες νέοι δὲν προτείνονται ἀρξαμένης τῆς ἐξετά-

(1) Ἴδε Καρρ ζ' 1091[2].

σεως τῶν μαρτύρων· ἀλλ᾽ αἱ καταθέσεις τῶν λαμβάνονται ὑπ᾽ ὄψιν, ὅταν δὲν ἐγένετο ἀντίῤῥησίς τις ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ, ὅστις τοὺς ἐξέτασεν· διότι οὕτω καλύπτεται ἡ ἀκυρότης (345 πολ. δικονομίας). Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 11005 τοῦ 1853 τμ. 2. (Γκίνη καὶ Σταντούμης).

Ἐπανάληψις τῶν μαρτυριῶν (1).

§ 68. Ἴδε Εὑρ. τόμ. 10 σελ. 119 ἐπ. ἀνωτ. σ. 275 ἐν τέλ.

§ 69. Εἰς τὴν περὶ τὴν ἀπόδειξιν διαδικασ αν δύναται νὰ παρασταθῇ καὶ μὴ δικηγόρος ὡς πληρεξούσιος ὅταν ἀφ᾽ ἑνὸς μὲν συντρέχωσι τὰ προσόντα, ὅσα ἀπαιτεῖ ὁ ἀπὸ 22 φεβρ. 1847 νόμ. καὶ ἀφ᾽ ἑτέρου ἡ διεξαγωγὴ τῆς ἀποδείξεως γίνεται ἐνώπιον εἰσηγητοῦ εἰρηνοδίκου· αὐτὸς δὲ ὁ πληρεξούσιος, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ γνωστοποιήσῃ καὶ τὸν κατάλογον τῶν μαρτύρων· εἰς τὴν προπαρασκευαστικὴν μάλιστα ταύτην πρᾶξιν προϋποτίθεται ἡ πληρεξουσιότης, καὶ δὲν ἀπαιτεῖται ἡ προσαγωγὴ τῆς πληρεξουσιότητος εἰμὴ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ. Ἀπόφ. ἐφετείου Ναυπλ. 275 τοῦ 1852 ἐν Νομικ. σ. 5575 (2).

Πίναξ λεκτικός.

τῆς λέξεως ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ (πρὸς ἀπόδειξιν).

Σημ. Οἱ ἀριθμοὶ σημαίνουσι τοὺς §§. τῶν σελ. 239—279.

(1) Συγχωρεῖται ἐπανάληψις μαρτυριῶν, ὅταν τὸ λάθος προῆλθεν ἀπὸ τὸν εἰσηγητήν. Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 155 τοῦ 1850 ἐν Νομ. σελ. 5312.
(2) Ἴδε τὴν λέξιν Συνήγορος.

ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ (ἐπὶ ποιν. ὑποθ.).

Ἴδε τὰς λέξεις *Αναίρεσις.— Βουλεύματα.— Κατηγορία.— Κλήσεις.*

§ 1. Προθεσμία κλητεύσεως μαρτύρων εἰς τὰ πλημμ.— ὅρα τὴν λέξ. *Μάρτυρες*, ὅπου ἡ 1 ποιν. Ἀρ. Πάγου ἀπόφ. τοῦ 1844.

§ 2. Κατὰ τὰ ἄρθρα 274, 275 καὶ 458 § 2 τῆς ποιν. δικονομίας, αἱ προθεσμίαι, περὶ ὧν αὐτὰ διαλαμβάνουσ', πρέπει νὰ ἦναι πλήρεις, διὰ τῆς συναινέσεως δὲ τῶν κατηγορουμένων δὲν πρέπει νὰ ἐλαττόνωνται. Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 28 τοῦ 1851.

§ 3. Ἡ ἐπίδοσις τοῦ περὶ παραπομπῆς βουλεύματος πρὸς τοὺς ἐπὶ κακουργήματι κατηγορουμένους πρέπει νὰ γίνηται πρὸ 8 ἡμερῶν· ἡ δὲ σιωπὴ αὐτῶν δὲν ἐλαττόνει τὴν προθεσμίαν. Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 28 τοῦ 1851.

§ 4. Ἡ μὴ τήρησις τῶν εἰς τὰ ἄρθρα 274 καὶ 275 ὡρισμένων προθεσμιῶν πρέπει νὰ προτείνωνται ἐνώπιον τῶν συνέδρων. Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 53 τοῦ 1843.=Ἴδε τὴν λέξιν *Κατηγορία.*

§ 5. Ἡ ὁμολογία τοῦ κατηγορουμένου ὅτι αἱ κοινοποιήσεις τῶν κλήσεων ἐγένοντο πρὸς αὐτὸν δὲν ἀναπληροῖ τὴν παρὰ τοῦ νόμου ἀπαιτουμένην βεβαίωσιν μὴ ἐξαγομένην ἐκ τῶν ἐγγράφων. Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 93 τοῦ 1845.= Ἴδε τὴν λέξ. Κατηγορία.

§ 6. Κατὰ τὰ ἄρθρα 481 καὶ 359 τῆς ποιν. δικονομίας, ὁ Εἰσαγγελεὺς ἔχει μὲν τὸ δικαίωμα νὰ προσφύγῃ πρὸς ἀναίρεσιν κατὰ τῶν ἀποφάσεων τοῦ πταισματοδικείου, ἀλλ' ὀφείλει νὰ κάμῃ χρῆσιν τούτου ἐντὸς πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως· ἄλλως ἡ αἴτησις εἶναι ἀπαράδεκτος. 487 ποιν. δικονομ. Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 158 τοῦ 1846.

§ 7. Παραιτηθέντος τοῦ καταδικασθέντος τῶν κατὰ τῆς ἀποφάσεως ἐνδίκων μέσων, ἡ πρὸς ἀναίρεσιν ἐκ μέρους τοῦ Εἰσαγγελέως πενθήμερος προθεσμία ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς παραιτήσεως. Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 77 τοῦ 1853. — Ἴδε τὴν λέξιν *Ἀναίρεσις*.

§ 8. Διὰ νὰ ἔχῃ ἀποτέλεσμα εἰς τοὺς διαδίκους καὶ ἡ παρὰ τῷ Γραμματεῖ τοῦ Ἀρ. Πάγου γινομένη αἴτησις ἀναιρέσεως, πρέπει νὰ γίνῃ ἐντὸς τῶν 5 ἡμερῶν· ἄλλως εἶναι ἀπαράδεκτος. Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 42 τοῦ 1851.

§ 9. Μὴ κοινοποιηθέντος εἰς τὸν ἀντίκλητον τοῦ βουλεύματος τῶν πλημμελειοδικῶν, δὲν τρέχει ἡ πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμία. Ἀπόφ. ποιν. 113 τοῦ 1853.— Ἴδε τὴν λέξ. *Βουλεύματα*.

§ 10. Προθεσμία, ἵνα γίνῃ ἡ περὶ ἀναιρέσεως αἴτησις κατὰ βουλεύματος. Ἴδε τὴν ὑπ' ἀριθ. 172 τοῦ 1846 ἀπόφασιν τοῦ Ἀρ. Πάγου.

§ 11. Ἀναβληθείσης τῆς ποιν. δικασ., ἕνεκα τοῦ παρεμπίπτοντος πολιτικοῦ ζητήματος, ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται ἡ ἔκβασις τῆς κατηγορίας, τὸ δικαστήριον ὀφείλει, κατ' αἴτησιν τοῦ εἰσαγγελέως, νὰ ὁρίσῃ προθεσμίαν, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὁ κατηγορούμενος πρέπει νὰ παρουσιάσῃ ἀπόφασιν τοῦ πολ. δικαστηρίου. Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 29 τοῦ 1848. Ἴδε λέξ. Ζητήματα προδ.

§ 12. Ἡ εἰς τὸ ἄρθρ. 275 τῆς ποινικῆς δικονομίας ὡρισμένη προθεσμία δὲν ἀποβλέπει εἰς ἄλλο, εἰμὴ διὰ νὰ δυνηθῇ ὁ κατηγορούμενος εἰς τὸ διάστημα τοῦτο νὰ προετοιμάσῃ τὰ μέσα τῆς ὑπερασπίσεώς του, ἡ δὲ παράτασις τῆς οκταημέρου προθεσμίας, ἥτις καὶ κατὰ τὸ γράμμα τοῦ εἰρημένου ἄρθρ. λογίζεται μόνον ὡς ἐλάχιστος αὐτῆς ὅρος, δὲν δύναται νὰ φέρῃ βλάβην εἰς τὸν κατηγορούμενον. Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου τῆς 21 φεβρ. 1838.

ΠΡΟΙΞ.

Σημ. Περίληψις τῶν ζητημάτων

καὶ *Πίναξ Λεξικὸς* εὕρηνται ἐν τέλει τοῦ ἄρθρου.

§ 1. Προὶξ (dos, res uxoria) ὀνομάζεται πᾶν ὅ,τι διδόμενον τῷ ἀνδρὶ ὑπὸ τῆς γυναικὸς ἢ ὑπ' ἄλλου τινὸς ἐν ὀνόματι αὐτῆς, αὐξάνει καὶ βελτιοῖ τὴν περιουσίαν του, πρὸς ἀνακούφισιν τῶν τοῦ γάμου βαρῶν. (Ἴδε καὶ Max § 517).

§ 2. Πρὸς σύστασιν τῆς προικὸς ἀπαιτοῦνται πραγματικὴ βελτίωσις τῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρός. Πρέπει νὰ προϋπάρχῃ ἰσχυρὸς καὶ νόμιμος γάμος (1). Πᾶν ὅ,τι συνιστᾷ τὴν προῖκα πρέπει νὰ δίδηται ἕνεκα τοῦ γάμου, ἵνα χρησιμεύῃ πρὸς ἀνακούφισιν τῶν βαρῶν αὐτοῦ.

Ἕνεκα τούτου α') οἱ ληφθέντες πρὸ τοῦ γάμου ἐκ προικῴου ἀγροῦ καρποὶ γίνονται προικῷοι (ν. 43 Β. 29, 1—τεμ. 47 Π. 23, 3.— τεμ. 6 Π. 24, 3)· β') δὲν ἐπιτρέπεται ἡ usucapio pro dote. (τεμ. 1 § 2 Π. 41, 9). γ') Προὶξ δὲν δύναται νὰ συστηθῇ ἐπὶ παρανόμου γάμου καὶ συστηθεῖσα ἐπὶ νομίμου δὲν ὑφίσταται ἅμα οὗτος, διὰ τῆς ἐλαττώσεως τῆς καταστάσεως, μεταβληθῇ εἰς ἀθέμιτον. (τεμ. 5 pr. καὶ § 1 Π. (12,7) τεμ. 5 § 1 Π. 48,20). δ') Ἐὰν ὁ γάμος δὲν τελεσθῇ, ἡ ἐπιστροφὴ τῆς προικὸς ζητεῖται διὰ τῆς κοινῆς ἀπαιτητικῆς ἀγωγῆς (3 Β. 29, 1). Ἡ ὁμολογία προικὸς δὲν παράγει ἐνοχὴν ἄνευ τελέσεως τοῦ γάμου. ν. 37 Β. 29, 1—ν.17 Β. h. t.—τεμ. 41 § 1 Π. 23, 3.—τεμ. 21 αὐτ.

Καὶ τὸ λεγόμενον δὲ apparatus ἢ instructus muliebris, δι' οὗ ἐννοοῦν ὅσα πράγματα φέρει μεθ' ἑαυτῆς ἡ γυνὴ διὰ τὰς προσωπικὰς χρείας της καὶ διὰ τὴν πρώτην σύστασιν τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας, ἀνήκει εἰς τὴν προῖκα καὶ χαίρει τὰ αὐτὰ δίκαια καὶ προνόμια. Max. § 517 σημ. 3.

§ 3. Διαίρεσις τῆς προικός (2).

Profecticia καὶ adventitia. Προφεκτίτσια ἐστὶ προὶξ, ἥτις ἀπὸ τοῦ πατρὸς ἤ τινος ἑτέρου τῶν ἀνιόντων ἐπιδοθεῖσα τούτου τὴν οὐσίαν ἐμείωσεν, ἢ δι' αὐτῆς τῆς τῶν πραγμάτων ἐπιδόσεως, ἢ φάκτῳ τινί· ἡ ἔννοια αὐτῆς, δὲν ἐπεκτείνεται εἰς τὴν περίπτωσιν,

---

(1) Max. § 517.
(2) Max. § 519.

1) καθ' ἣν ὁ πατὴρ ἀφίνει εἰς τὴν γυναῖκα κληρονομίαν τινὰ ἵνα τὴν δώσῃ εἰς τὸν γαμβρὸν ὡς προῖκα· 2) καθ' ἣν ὁ πατὴρ ἐνηγγυήσατο, ἢ καὶ κατέβαλεν· 3) καθ' ἣν δωρήσηταί μοι ἕτερος ἐπὶ τὸ δοῦναι ὑπὲρ προικὸς τῆς θυγατρός μου· 4) ἐὰν τῷ πατρὶ ληγάτον κατελήφθη, τοῦ γαμβροῦ κληρονόμου γραφθέντος, καὶ βουλόμενος προῖκα παρασχεῖν ὑπὲρ τῆς οἰκείας θυγατρὸς, ὁ πατὴρ παρῃτήσατο τὸ ληγάτον, ἵνα τοῦτο παρὰ τῷ οἰκείῳ μένῃ γαμβρῷ, 5) ἐὰν ἀλλότρια νομίσματα δανεισάμενος ἢ λαβὼν εἰς καταβολὴν χρέους ὁ πατὴρ παράσχῃ ἐν προικὶ τῆς θυγατρὸς, γίνεται ὡς παρὰ πατρὸς δοθεῖσα, καλῇ πίστει δαπανωμένων αὐτῶν. Τεμ. 81, Π. (23, 3).— Ν. 71, Β. (29, 1).— ὅρα καὶ τεμ. 6 § 1 (23, 3).— 34 αὐτ.—ἐπ. (24, 3).

Πᾶσα ἄλλη προὶξ, ἥτις δὲν εἶναι profectitia, ὀνομάζεται adventia dos, ἴσως διότι πάντοτε σχεδὸν προέρχεται ἔξωθεν. Ειδικὸν εἶδος αὐτῆς εἶναι

ἡ receptitja, ἡ ὑπὸ τρίτου συσταινομένη ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ἐπιστραφῇ, μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου, εἰς αὐτόν· τεμ. 31 § 2 Πανδ. (39, 6).— Ulp. τεμ. 6 § 5.

Προὶξ ἀναγκαία καὶ ἑκουσία.

§ 4. Προὶξ διατετιμένη (dos æstimata) καὶ ἀδιατίμητος. Ἡ μὲν εἶναι ἡ προὶξ, τῆς ὁποίας ἡ ἀξία προσδιωρίσθη εἰς χρήματα ἐν τῇ προικῴᾳ συμβάσει, ἡ μὴ ἐκτιμηθεῖσα δὲ ὀνομάζεται ἀδιατίμητος (1).

---

(1) Ἴδε Μακ. § 519. Ποίαν *διαφορὰν* ποιεῖται ὁ νομικὸς τῆς διατετιμημένης καὶ ἀδιατιμήτου; Θέμ. τόμ. 1 σελ. 83 σημ. 7. Ἡ διατίμησις δύναται νὰ γίνῃ εἴτε πρὸς πώλησιν (venditionis causa), εἴτε χάριν ὁρισμοῦ τῆς ἀξίας τῆς προικὸς (taxationis gratia). Κατὰ τὴν πρώτην περίπτωσιν, ὁ σκοπὸς τῆς ἐκτιμήσεως εἶναι νὰ παραδοθῶσι τὰ προικῷα κτήματα εἰς τὸν σύζυγον ὡς εἰς ἀγοραστὴν κατὰ τὴν ὡρισμένην ἀξίαν. Ὅθεν ὁ σύζυγος καθίσταται ἀπόλυτος κύριος αὐτῶν, ἔχων ἐπ' αὐτῶν δικαιώματα ἀγοραστοῦ. Ἡ πώλησις αὕτη λογίζεται τελεία μόνον μετὰ τὴν τέλεσιν τοῦ γάμου, καὶ ὁ κίνδυνος τῶν οὕτω ἐκτετιμημένων ὁρᾷ πρὸ τοῦ γάμου μὲν τὴν σύζυγον, μετ' αὐτὴν δὲ τὸν σύζυγον, εἰς ὃν μεταβαίνουσι καὶ τὰ ὠφέλη αὐτῶν (διάτ. 10. Κ. 5, 12.— νομ. 97. Β. 29, 1.— διάτ. μοναδ. § 9. Κ. (5, 13), καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν ὁ κίνδυνος αὐτῶν ὁρᾷ ἐνίοτε τὴν

§ 5. Τίς εἶναι ὑπόχρεως πρὸς σύστασιν προικός; (1).

α) Ὁ πατὴρ ἔχει χρέος ἀπαραίτητον νὰ προικοδοτῇ τὰς θυγατέρας του· (τεμ. 19 Π. (23, 2)—διάτ. 7 Κ. (5, 11)—νομ. 87 Βασιλ. (29, 1).—Τέκνα δὲ μὴ διατελοῦντα ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατρός, πρέπει νὰ προικίζωνται παρ' αὐτοῦ; Περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ὑπάρχει ἀμφισβήτησις· οἱ διασημότεροι νομοδιδάσκαλοι λύουσι καταφατικῶς τὸ ζήτημα. Θέμ. τόμ. 1 σελ. 91.

Ὁ πατὴρ ἐκ τῶν τῆς γυναικὸς πραγμάτων, μὴ βουλομένης αὐτῆς, οὐδεμίαν ἔχει ἐξουσίαν τοῦ διδόναι προῖκα.

β') Ὁ πρὸς πατρὸς πάππος· (τεμ. 6 Π. (37, 6).

γ') Ἡ μήτηρ ὑπὲρ τῆς θυγατρὸς προῖκα ἐπιδιδόναι οὐκ ἀναγκάζεται, εἰμὴ ἀπὸ μεγάλης καὶ δεδοκιμασμένης, ἢ νόμῳ εἰδικῶς εἰρημένης αἰτίας· διάτ. 14 Κ. (5, 12).— ν. 101 Β. (29, 1).—διάτ. 19, 1 Κώδ. (1. 5).

δ') Ἡ γνώμη, ὅτι ὁ ἀδελφὸς πρέπει νὰ προικίσῃ τὴν ἀμφιθαλῆ ἀδελφήν του οὐδόλως στηρίζεται εἰς τὸν νόμ. 12 § 3 (26, 7).

ε) Κατὰ διάταξίν τινα τοῦ Κώδ. (διάτ. μοναδ. § 1 Κώδ. (9, 13), ὁ ἀπαγωγὸς ὑπεχρεοῦτο νὰ προικίσῃ τὴν ἀπαχθεῖσαν, ἐὰν αὕτη, οὖσα αὐτεξουσία, εὕρισκεν ἄλλον σύζυγον.

§ 6. Τὰ πρὸς σύστασιν προικὸς ὑπόχρεα πρόσωπα εἶναι ὑπό-

σύζυγον, οἷον ὅταν αὕτη καθίσταται ὑπερήμερος κατὰ τὴν παράδοσιν· (τεμ. 14 Π., 23, 3 —νομ. 10 Βασιλ. 23, 3). Ἐπὶ τῆς οὕτω διατετιμημένης προικὸς ἀντικείμενα αὐτῆς θεωροῦνται ποῖα; Ἐὰν ὑπάρχῃ παράπονον ὡς πρὸς τὴν ἐκτίμησιν; Θέμ. 1 σ. 85, 86.

Κατὰ τὸ δεύτερον εἶδος τῆς διατιμήσεως (taxationis causa), οἱ συμβαλλόμενοι δὲν ἐννοοῦν νὰ παραδώσωσι καὶ νὰ παραλάβωσιν αὐτὸ διανοίᾳ πωλήσεως, ἀλλ' ὁρίζουσι τὴν τιμὴν των πρὸ τοῦ γάμου, διὰ νὰ μὴ προκύψωσι διενέξεις κατὰ τὴν διάλυσιν, ἐὰν τὰ κτήματα ἀπολεσθῶσι. Κατὰ τὴν τοιαύτην ἐκτίμησιν, τὰ προικῷα ἀποδίδονται αὐτούσια μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου, καὶ ἡ ἐκτίμησις λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, ὅταν τὰ προικῷα ἀπωλέσθησαν. Τὸν κίνδυνον τῶν ἐκτετιμημένων φέρει καὶ ἐνταῦθα ὁ ἀνήρ, καὶ διὰ τοῦτο ἀνήκει εἰς αὐτὸν πᾶν ὄφελος προερχόμενον ἐξ αὐτῶν. νομ. 14 Β. 29, 1.

Ἐὰν ὑπάρχῃ ἀμφιβολία περὶ τῆς ὀρθότητος τῆς ἐκτιμήσεως; Θέμ. τόμ. 1 σελ. 87.

(1) Μακ. § 519.

χρεα πρὸς ἀνανέωσιν αὐτῆς; ὅρα Θέμ. τόμ. 1 σελ. 92, 93 καὶ τὸν ἐπ. §.

§ 6[2]. Ἡ πατρικὴ ἐξουσία δὲν θεωρεῖται ἐνταῦθα· ὅθεν καὶ ἡ χειράφετος θυγάτηρ ἔχει δικαίωμα νὰ ζητήσῃ προῖκα ἀπὸ τὸν πατέρα της. Ἐξ ἀναλ. fr. 5 § 11, 12 D. 23, 3 (1 B. 29, 1) καὶ c. 7 ἀν. *Hasse* 347 διαφωνεῖ ὁ *Tigerstrom* 1 σελ. 73. Καὶ ὁ θετὸς πατὴρ δὲ εἶναι ὑπόχρεως νὰ προικίσῃ τὴν θετὴν θυγατέρα του, fr. 5, 13 D. ἀν. (1, 9 B. ἀν.) Εἰς δὲ τοὺς κληρονόμους τοῦ πατρὸς δὲν μεταβαίνει ἡ πρὸς προικισμὸν τῆς θυγατρὸς ὑποχρέωσις τοῦ πατρός, ἐκτὸς μόνον ἂν ζῶν ὁ πατὴρ ὑπεσχέθη ἤδη τὴν προῖκα. fr. 44 pr. D. 23, 3 (40 B. 29, 1). Εἰς τὸ ῥωμ. δίκαιον εἶναι ἄγνωστος ἡ ὑποχρέωσις τοῦ πατρὸς νὰ προικίσῃ τὴν θυγατέρα του ἐκ δευτέρου ἕνεκα τοῦ αὐτοῦ γάμου, ὅταν ἡ προῖξ ἀπολεσθῇ τυχαίως. Εἶναι ὅμως ὑπόχρεως, ἂν τῷ ἀπεδόθη ἡ κατὰ τὸν πρῶτον τῆς θυγατρός του γάμον προῖξ, νὰ τὴν ἐπιστρέψῃ πάλιν εἰς αὐτὴν ἀκεραίαν ὅτε συνάπτῃ δεύτερον γάμον.

§ 6[3]. Σήμερον θεωροῦν καὶ τότε τὴν θυγατέρα ὡς μὴ ἔχουσαν δικαίωμα νὰ ζητήσῃ προῖκα, ὅταν ὑπανδρευθῇ ἐναντίον τῆς θελήσεως τῶν γονέων της, ἢ ὑποπέσῃ εἰς λόγους ἀποκληρώσεως. Μαχ. § 519 σημ. ή.

§ 7. Ἡ σύστασις τῆς προικὸς δύναται νὰ γίνῃ ἢ ἐν ἀρχῇ ἢ τοῦ γάμου συνεστῶτος· (fr. Vat. § 110 § 3—I. (2, 7). Ἐπιτρέπεται δὲ αὔξησις τῆς προικὸς κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γάμου, ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα ἀπαιτοῦνται αἱ κατὰ τὴν σύστασιν τῆς προικὸς ἀναγκαῖαι διατυπώσεις.

§ 8. Ποῖα πράγματα δύνανται νὰ ἦναι προικῷα;

Πᾶν ὅτι δύναται, βελτιοῦν τὴν κατάστασιν τοῦ ἀνδρὸς, ν' ἀνακουφίσῃ τὰ τοῦ γάμου βάρη· ἡ ἰδιότης αὕτη τοῦ προικῴου προϋποθέτει.

1) ὅτι τὰ πράγματα ταῦτα εἶναι ἐμπορεύσιμα· τεμ. 4 Π. (48, 15).

2) ὅτι βελτιοῦσι τὴν περιουσίαν τοῦ ἀνδρός. Καὶ ἀλλότρια προσέτι πράγματα δύνανται νὰ δοθῶσιν εἰς προῖκα, ὅταν ὁ ἀνὴρ λαμβάνων αὐτὰ εὑρίσκηται ἐν καλῇ πίστει· δηλαδὴ, ἀπαιτοῦνται ὡς πρὸς αὐτὸν τὰ στοιχεῖα τῆς χρησικτησίας διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν κυριότητα Π. (49, 9).— Κ. (7, 28) —Π. τεμ. 81 (23, 3), ἀλλ' ὁ ἀληθὴς ἰδιοκτήτης δύναται πρὸ τῆς παραγραφῆς νὰ ἐκνικήσῃ αὐτά.

Ἀντικείμενα προικὸς δύνανται προσέτι νὰ ἦναι κληρονομίαι, κληροδοτήματα (1) καὶ ὁλόκληρος ἡ περιουσία τῆς γυναικός (2).— Καὶ πραγματικὰ δικαιώματα δύνανται νὰ δοθῶσιν ὡς προὶξ (3).

Μεταξὺ τῶν δικαιωμάτων, ἅτινα δύνανται νὰ δοθῶσιν ὡς προίξ, ἀνήκουσι καὶ αἱ ἀπαιτήσεις, ἐνεργητικαί τε καὶ παθητικαί (4).

§ 9. Ἀνταλλαγὴ (permutatio rerum dotalium).

Αὕτη δύναται νὰ λάβῃ χώραν, ὅταν ὁ νόμος τὸ ἐπιτρέπῃ, ἢ οἱ σύζυγοι συμφωνήσωσι νὰ ἀνταλλάξωσι τὸ προικῷον, διαρκοῦντος τοῦ γάμου (5).

Ἡ σύμβασις ὅμως αὕτη ἔχει τότε μόνον κῦρος, ὅταν τοῦτο συμφέρῃ τῇ γυναικί, καὶ γνωμοδοτήσωσι τὰ ἁρμόδ. πρόσωπα (6).

§ 10. Διὰ συμβάσεως γίνεται προικιμαῖος ὁ ἀγρὸς ἢ τὸ πρᾶγμα· ἢ ἐὰν ἀπὸ τοῦ προικιμαίου ἀγροῦ λίθους ἢ ἄκαρπα δένδρα, ἢ τὸ ὑπερῷον τοῦ προκειμένου οἰκήματος γνώμῃ τῆς γυναικὸς ὁ ἀνὴρ πωλήσῃ, τὰ τιμήματα γίνεται τῆς γυναικός (7).

Τὰ ἐκ προικιμαίων χρημάτων ἀγορασθέντα προικιμαῖα εἰσί (8).

§ 11. Ἐάν τις ὁμολογήσῃ προῖκα χωρὶς νὰ προσδιορίσῃ τὸ ποσὸν αὐτῆς, πῶς θέλει αὕτη λογισθῇ; ὅρα τοὺς νόμ. 81 § 1 Β. (29, 1) καὶ 83 αὐτόθι.

§ 12. Τίνες δύναται νὰ ζητήσωσι τὴν προῖκα, καὶ ποῖαι ἀγωγαὶ τοῖς χορηγοῦνται;

---

(1) Τ. 14 § 3 Π. (23, 5).— ν. 14 Β. (29, 6)— τ. 5 § 5 Π. (23, 3) — τεμ. 13 § 10 Π, (5, 3).

(2) Τεμ. 72 πρ. Π. (23, 3)—ν. 68 Β. (29, 1)— τ. 4 Κ. (5, 12).

(3) Ὅρα τὴν περὶ ἐπικαρπίας ἀνάπτυξιν ἐν Θέμ. τ. 1 σελ. 142.— Ὅταν τὸ δικαίωμα τοῦτο δοθῇ ὑπὸ τρίτου τῷ ἀνδρί, προικὸς ἕνεκα, προκύπτει ὡς πρὸς τὴν ἐπιστροφὴν τῆς προικὸς δυσκολία. αὐτ.

(4) Τ. 33, 36, 41 § 3, 49, 53, 56, 70, 71, 73, 77, 78 § 5, 80, 83 Π. (23, 3).

(5) Ν. 21 Β. (29, 1)— τεμ. 22, 23,25—27. 61 Π. (23, 3)—τ. 21 Π. (23. 4).

(6) Τ. 7 Π. (26, 5).

(7) Ν. 23 § 28 Β. (29, 1)—τ. 32 Π. (23, 3).

(8) Τεμ. 54 Π. (23, 3) — διάτ. 12 Κώδ. (5, 12). — τεμ. 22 § 12 Π. [23, 3).

Ὁ ν. 99 Β. (26, 1) — διάτ. 12 Κ. (5, 12) φέρει· αὐτὸ ὅμως τὸ ἀπὸ προικιμαίων νομισμάτων ἀγοραζόμενον οὐκ ἔστι τῆς δεσποτείας τῆς γυναικός· ἀλλ' ἐὰν μέρος τῆς προικὸς ἐπανέλαβεν ἡ γυνὴ μὴ ὡς ἐπὶ διαλύσει, δύναται περὶ τοῦ ὑπολοίπου μέρους τῆς προικὸς ἐνάγειν· τὴν γὰρ δεσποτείαν τούτων τῶν πραγμάτων οὐκ' ὀφείλει διεκδικῆσαι.

1) ὁ ἀνήρ· μόνον εἰς δύο περιπτώσεις παρατηροῦμεν ἐξαίρεσιν τινά· ά) ὅταν ἡ προὶξ ἐσυστήθη διὰ κληροδοτήματος, καὶ ὁ κληροδότης δὲν ἔδωκε ῥητὴν πληρεξουσιότητα εἰς τὸν ἄνδρα ἵνα τὴν ἀπαιτήσῃ· *τότε δύναται, εἰ βούλεται, καὶ ἡ γυνὴ ἀπαιτεῖν τὸ ληγάτον* (1)— β') ὅταν ὁ υἱὸς διατελῇ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατρός, δύναται νὰ δοθῇ προὶξ εἴτε εἰς τὸν πατέρα, εἴτε εἰς τὸν υἱόν.

Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν *ὁ πενθερὸς καὶ οὐχ' ὁ ἀνὴρ ἐνάγεται, εἰμὴ κληρονομήσει τοῦ πατρός*· εἰς τὴν τελευταίαν, ὁ πατὴρ ὑποχρεοῦται εἰς τὴν ἀπόδοσιν μέχρι συμπληρώσεως τοῦ χρηματίου, καὶ μόνον ὅταν ἀποδειχθῇ ἡ in rem, verso, ἢ δόλος, ὑποχρεοῦται καὶ διὰ τὸ περιπλέον.

Σημειωτέον.

1) ὅτι ὁ ἐξωτικὸς ἐπαγγειλάμενος προῖκα εἰς τέλειον καταδικάζεται, ὁ δὲ πενθερὸς συνεστῶτος μὲν τοῦ γάμου, μέχρις εὐπορίας· μετὰ δὲ τὴν λύσιν ἐκ τῆς αἰτίας καὶ τοῦ προσώπου τοῦτο τὸ δίκαιον ἔχει· (ν. 79 Β. (29, 1). Τὸ εὐεργέτημα τοῦτο ὀνομάζεται παρὰ τῶν νεωτέρων *εὐπορίας εὐεργέτημα* (beneficium competentiae), καὶ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν πρὸς χορήγησιν τῆς προικὸς ὑπόχρεον νὰ πληρώσῃ προηγουμένως ἄλλους δανειστάς του, καί, μετ' αὐτούς, τὸν ἔχοντα τὸ δικαίωμα ν' ἀπαιτήσῃ τὴν προῖκα. ν. 19 Β. (9, 3).

Τὸ εὐεργέτημα αὐτὸ διαρκεῖ καθόσον διαρκεῖ καὶ ἡ συγγένεια· ὥστε διαλυθείσης ταύτης, παύει καὶ τὸ εὐεργέτημα· σχ. ν. 79 (29, 1) — τιμ. 21, 22 Π. (42, 1). — Glück τόμ. 25 σελ. 109 ἑπ.

2) Ὡς πρὸς τοὺς τόκους τῶν καθυστερηθέντων προικῴων πραγμάτων, ὅρα τοὺς νόμους 82 Β. (29, 1)—118 (29, 1)—31 § 2 Κ. (5, 12) πρβ. καὶ Θέμ. τόμ. 1 σελ. 147 σημ. 4.

Περὶ τῶν ἕνεκα τῆς ὑποσχεθείσης προικὸς πληρωτέων ὑπερημερείας τόκων, βλ. Μαχ. § 520 σημ. έ.

Σημ. 3. Ἀξία ειδικῆς ἐξετάσεως εἶναι καὶ ἡ ὁμολογηθεῖσα μέν, μὴ ἀριθμηθεῖσα δὲ προίξ· καὶ τοιαύτη εἶναι ἡ προίξ, τὴν ὁποίαν ὁ σύζυγος ὡμολόγησε μὲν ὅτι ἔλαβε, χωρὶς νὰ τὴν παραλάβῃ ἀληθῶς παρὰ τοῦ ὑποσχεθέντος αὐτήν. — Ἴδε τὰ περὶ τού-

---

(9) Τ. 48 § 1 Π. (23, 3) — ν. 44 Β. (29, 1) — πρβ. καὶ ν. 69 § 2 Π. 30— τιμ. 71 § 3 Π. (35, 1).

του ἐν Θέμ. τόμ. 1 σελ. 147 ἐπ. καὶ ἐν Εὕρετ. τὴν λέξιν Ἀναργυρία.

§ 12². Τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνδρὸς ἐπὶ τῆς διδομένης αὐτῷ προικὸς δύνανται καθαρῶς νὰ ἐκτεθῶσι, λαμβανομένης ὡς βάσεως τῆς *κυριότητος*.

Ἐπὶ μὲν τῶν ἀδιατιμήτων προικῴων πραγμάτων εἶναι ἀδιαφιλονείκητος ὁ κανὼν ὅτι *ὁ σύζυγος καθίσταται κύριος αὐτῶν*. Τοῦτο ἰσχύει καὶ ὡς πρὸς τὰ *σταθμούμενα, ἀριθμούμενα καὶ μετρούμενα πράγματα τὰ ἐν προικὶ διδόμενα* (1).

Ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων προικῴων ὑπάρχει μεγάλη ἀμφισβήτησις μεταξὺ τῶν νομοδιδασκάλων ἂν ὁ σύζυγος ἐν τῇ διαρκείᾳ τοῦ γάμου ἦναι ἀληθὴς κύριος αὐτῶν. Τινὲς μὲν τὸν θεωροῦσιν ἀπεριόριστον κύριον (2)· τινὲς δὲ τῷ ἀρνοῦνται τὴν κυριότητα, ἐκτὸς ἐὰν ἦναι *ἕνεκα πωλήσεως* δεδομένα (3), δίδουν δὲ αὐτῷ ἁπλοῦν δικαίωμα ἐπικαρπίας. Ἄλλοι τελευταῖον δίδουσι μὲν τῷ συζύγῳ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γάμου ἐπὶ τῶν ἀντικαταστάτων καὶ ἀδιατιμήτων πραγμάτων τὸ ὀνομαζόμενον *dominium quiescens, dormiens, naturale* (4). Ὁ νεώτερος συγγραφεὺς περὶ τοῦ Δικαίου τῆς Προικὸς (5) δίδει τῇ γυναικὶ, καὶ ἐν τῷ διαστήματι τοῦ γάμου, τὴν κυριότητα, καὶ νομίζει ὅτι ὁ σύζυγος μόνον ὡς πληρεξούσιος αὐτῆς διοικεῖ τὴν προῖκα διὰ ν' ἀπολαμβάνῃ τοὺς καρποὺς πρὸς ἀνακούφισιν τῶν τοῦ γάμου βαρῶν. Προσθέτει δὲ ὅτι μόνον *εἰκονικῶς* θεωρεῖται κύριος αὐτῶν· ἀλλ' ἡ ἐπικρατεστέρα (6) γνώμη παραδέχεται τὴν τοῦ Κ. *Lohr*, καθ' ἣν ἡ κυριότης τῶν προικῴων πραγμάτων μεταβιβάζεται κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γάμου εἰς τὸν ἄνδρα. Ἡ γνώμη αὕτη στηρίζε-

---

(1) Ν. 38 Βασ. (29, 1) σχ. οἷον βῶλος ἀργύρου, ἀργύρια ἀριθμούμενα, σῖτος οἶνος, ἔλαιον μετρούμενον· αὐτὰ δὲ τὴν τῶν διατετιμημένων τάξιν ἐπέχουσιν.

(2) Π. χ. Cuiacius observat. X, 32 von Löhr wer ist eigenthümer der dos? in dessen Z. fur Rechtswissenschaft. Τόμ. 4 σελ. 57—77.

(3) Π. χ. Donnellus com. iuris civilis lib. X, cap. 4 § postremo.

(4) Ταύτης τῆς γνώμης εἶναι ὁ Voëtius comm. ad Pandectas lib. 23 τίτ. 3 § 19.

(5) Tigerstrom l. c. Τόμ. 1 σελ. 202. Τὴν γνώμην του στηρίζει ἐπὶ τοῦ Ν. 30 C. de jure dotium ὅπου ὁ Ἰουστινιανὸς λέγει καθαρῶς et naturaliter in uxoris dominio permanserunt, non enim quod legum suptilitate transitus earum in patrimonium mariti videatur fieri, ideo rei veritas delata vel confusa est.

(6) Puchta Pandect. ἔκδ. 2 § 417. Muhelenbruch Pandect. § 256. Weiske Rechts lexicon. Τόμ. 2 σελ. 421. Vanguerow, Τόμ. 1 σελ. 319 Lohr in seinem und Grolm. Mag. IV, σελ. 57 καὶ ἀκολ.

ται ὡς πρὸς τὰ κινητὰ μὲν πράγματα ἐπὶ πολλῶν τεμαχίων τῶν Πανδεκτῶν (7) καὶ μάλιστα ἐπὶ τοῦ δικαιώματος, ὅπερ ἔχει ὁ ἀνὴρ ν' ἀπελευθερόνῃ προικῴους δούλους, καὶ ἐναντίον τῆς θελήσεως τῆς γυναικὸς (8)· ὡς πρὸς τὰ ἀκίνητα δὲ ἐπί τε διαφόρων νόμων (9), καὶ ἐπὶ τοῦ ὅτι ἐάν τις δώσῃ τῷ συζύγῳ προικιμαῖον ἀγρὸν, τοῦ ὁποίου τὴν δουλείαν ὁ σύζυγος πρὸ τοῦ γάμου εἶχε, λαμβάνει χώραν *σύγχυσις* (1). Προσέτι ὑπὲρ τῆς γνώμης ταύτης παρατηρεῖ ὁ Κ. Vangerow ὅτι ὁ σύζυγος ἀποκτᾷ ὅλα τὰ δικαιώματα τοῦ κυρίου, τὰ δὲ δικαιώματα, ἅτινα δίδονται τῇ γυναικὶ, ἐξηγοῦνται ἀποχρώντως, καὶ ἐκ τοῦ σκοποῦ τῆς προικὸς, καὶ ἐκ τοῦ ὅτι μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου τὰ προικῷα πρέπει νὰ ἐπιστραφῶσιν εἰς αὐτήν. Καὶ ἐὰν δέ τις ἤθελε νὰ παραχωρήσῃ εἰς τὴν γυναῖκα ἐν καιρῷ τοῦ γάμου ἐπὶ τῶν προικῴων ἓν εἶδος *dominium naturale*, τοῦτο ἠδύνατο μόνον νὰ γίνῃ κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ *dominium*, τὸ ὁποῖον αἱ πηγαί μας δίδουν καὶ τῷ ὑπεξουσίῳ υἱῷ ἐν ὅσῳ ζῇ ὁ πατὴρ ἐπὶ τῶν πραγμάτων τῆς ἰδιοκτησίας του. Παραδεχόμενοι τὴν ἀρχὴν ταύτην ὡς ὀρθὴν, ὀφείλομεν ν' ἀρνηθῶμεν τὴν κυριότητα τῆς γυναικὸς ἐν τῷ διαστήματι τοῦ γάμου, *ἀδύνατον γὰρ δύο ἐξ ὁλοκλήρου δεσπόζειν ἢ νέμεσθαι*. Διαλυομένου ὅμως τοῦ γάμου, ἡ *γυνὴ δύναται ἐκδικεῖν τὰ εἰς προῖκα ἐπιδοθέντα παρ' αὐτῆς πράγματα καὶ ἔτι σωζόμενα διὰ τῆς πραγματικῆς ἀγωγῆς* (in rem actio) (2). Καὶ ἐὰν εἰς πολλὰ τεμάχια τῶν

---

(1) Ν. 3 Βασ. (29, 1) Ἡ μὲν ἐπιδεδομένη προὶξ ἤγουν τὰ πράγματα ἐν συνεστῶτι τῷ γάμῳ τοῦ ἀνδρὸς γίνεται L. 7 § 3. D. (23, 3). L. 9 § 1. D. ibid. L. 3 § 1. D. (6, 2). L. 3 § 21. D. (41, 2). L. 7 C. (7. 8) § 40 J. (2, 1).

(2) Ν. 58 (28, 8). Ἐὰν ὁ ἀνὴρ ἐλευθερώσῃ τὸν προικιμαῖον δοῦλον ἀκούσης τῆς γυναικὸς καὶ γραφῇ παρ' αὐτοῦ κληρονόμος, τὸ μὲν μέρος τὸ ἁρμόζον αὐτῷ ὡς πάτρωνι ἀποκαθίστησι, τὸ δὲ λοιπὸν διὰ τῆς ἀγωγῆς τῆς προικὸς, ἐὰν μέντοι ἡ γυνὴ ἐλευθεροῦντι ἀντέλεγεν. παρ. καὶ σχόλια. L. 61. D. 24, 3. L. 3. L. 5, 12. Glück T. 25 σελ. 136.

(3) Ν. 13. Βασ. (29, 6). Σχ.: οὐ μόνον δὲ τοῦ ἀεστιμάτου, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἰναεστιμάτου δεσπόζει ὁ ἀνήρ. Ν. 110. Βασ. (29, 1). Ἡ γυνὴ τὸν ἀγρὸν ὃν ἐπιδέδωκεν εἰς προῖκα, οὐ δύναται πιπράσκειν· ὁ γὰρ ἀνήρ ἐστι δεσπότης. L. 13 § 2. D. 23 6. L. 23. C 5, 12 Θεοφ. Εἰσηγήσεις βιβλ. 2. τίτ. 8. Τὸν δὲ δοτάλιον ἀγρὸν, τουτέστι τὸν εἰς προῖκα ἐπιδοθέντα, ὁ Ἰούλιος νόμος ἐκποιεῖσθαι κωλύει, καὶ ταῦτα δεσπότου ὄντος τοῦ ἀνδρός.

(4) L. 7 § 1. D. (23, 3) παρ. μὲ L. 1 D. (8, 6).

(5) Ν. 117. Βασ. (29, 1). Ὁ Κύριος Heimbach, εἰς τὸ λεξικὸν τοῦ Weiske σελ. 422, λέγει ὅτι κατὰ συνέπειαν ταύτης τῆς γνώμης πρέπει νὰ ἔχῃ ὁ ἀνὴρ τὴν κυριότητα καὶ διαλυομένου τοῦ γάμου, ἐπειδὴ ἡ κυριότης αὕτη εἰς ταύτην τὴν περίστασιν δὲν μεταβιβάζεται εἰς τὴν γυναῖκα, καὶ ἡ τῆς κυριότητος ἀγωγὴ τὴν δίδεται μόνον διά τινος παρὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ διαταχθείσης fictio juris, καὶ φέρει πρὸς στήριξιν τὸν Ν. 30 C. (5. 12). Πλὴν οὔτε ἐκ τούτου τοῦ νόμου, οὔτε ἐκ τοῦ ἀντικαταχωρινομένου εἰς αὐτὸν τῶν Βασ. καὶ ἀναφερθέντος νόμου ἠδυνήθημεν νὰ ἐξάξωμεν σαφῶς τοῦτο, παρ. καὶ σχ. Βασ.

Πανδεκτῶν εὑρίσκωμεν τὰς ἐκφράσεις *dos mulieris est* (1) *in bonis mulieris est* (2), δὲν πρέπει νὰ ἐννοῶμεν ταύτας ὡς δηλούσας κυριότητα τῆς γυναικὸς ἐπὶ τῶν προικῴων πραγμάτων, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς ἐμφαινούσας τὴν ἰδέαν ὅτι ἡ γυνὴ, διαλυομένου τοῦ γάμου, δύναται νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν πρὸς διεκδίκησιν τῶν προικῴων πραγμάτων (3). Τινὲς στηρίζονται μὲν ἐπὶ τῆς Const. 30 Cod. (5, 12) διὰ ν' ἀποδείξωσιν ὅτι ἡ γυνὴ ἔχει τὴν φυσικὴν κυριότητα (Dominium naturale), ἀλλ' ἡ τοιαύτη ἑρμηνεία τοῦ νόμου τούτου δὲν εἶναι ὀρθὴ, διότι ὁ Ἰουστινιανὸς δι' αὐτοῦ προετίθετο ν' ἀποδείξῃ ὅτι ὁ *ἀνὴρ δεσπότης ἐστὶ τῶν πραγμάτων, ὅμως τῇ γυναικὶ ταῦτα διαφέρει* (4).

13. Ἀναχωροῦντες ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ὅτι ὁ ἀνὴρ ἔχει τὴν κυριότητα τῶν προικῴων, εὑρίσκομεν ἀνήκοντα αὐτῷ τὰ ἀκόλουθα δικαιώματα.

α') *Τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας.* Τὸ δικαίωμα τοῦτο δίδεται διὰ νὰ φέρῃ τὰ βάρη τοῦ γάμου (5), καὶ εἶναι τοσοῦτον οὐσιῶδες, ὥστε ἄνευ αὐτοῦ λογίζεται καὶ ἡ προὶξ ὡς μὴ οὖσα (6).

Οἱ εἰλημμένοι καρποὶ τῶν προικῴων μένουσιν ὁριστικῶς παρὰ τῷ συζύγῳ, καὶ δὲν δύνανται ν' ἀπαιτηθῶσιν ἔπειτα (7)· ἐξαιροῦνται

1) Τὸ κέρδος τῶν λιθοτομιῶν.

~~2) Τὰ ἀπὸ βίας ἀνέμων καταβληθέντα δένδρα.~~

3) Ὁ ἐν τῷ προικῴῳ ἀγρῷ θησαυρός.

4) Ἡ γονὴ τῶν θρεμμάτων.

Περὶ ὧν ὅρα ἐν Θέμ. τόμ. 1 σελ. 154.

§ 13α. β') *Τὸ δικαίωμα τῆς διαχειρίσεως τῶν προικῴων.*—

(1) L. 71. D. de evictionibus (21, 2). L. 75 D. 23, 3.

(2) L. 4 D, (37, 6).

(3) Αὕτη ἡ ἑρμηνεία ἐξάγεται ἐκ τῶν νόμων 71. D. (24, 2). L. 4. D. (37, 6) καὶ ἡ περίπτωσις, καθ' ἣν ἡ φράσις in bonis esse καὶ ἐπὶ τοιούτων πραγμάτων μεταχειρίζεται, τὰ ἐπ' ἴσα δι' ὁποίας δήποτε ἄλλης ἀγωγῆς δύναταί τις νὰ αἰτήσῃ, εὑρίσκεται εἰς τους N. 49. D. (50, 16). L. 52. D. (41, 1). L. 15. D. (50, 17). Glück T. 25 σελ. 143—148.

(4) Σχ. N. 117 Βασ. (29, 1).

(5) N. 3 B. (29, 1)— ν. 7 pr. 10 § 3 Π. (23, 3)— διάτ. 20 K. (5, 12)— τεμ. 11 Π. (23, 4).

(6) N. 11 B. (29, 5) — τεμ. 11 Π. (23, 4).

(7) Διάτ. 2 K. (5, 14) — ν. 7 B (28, 8) — τεμ. 7 § 2, 3, 10, 11 Π. (24, 3).— Διάτ. 31 § 2 K. (5, 12).

Ὁ ἀνὴρ ἔχει οὐ μόνον τὸ δικαίωμα νὰ ἐκνικήσῃ τὰ προικῷα παρά τε τῆς γυναικὸς (1) καὶ παρὰ παντὸς τρίτου κατόχου (2) ἢ νὰ μεταχειρισθῇ πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν τὴν Πουβλικιανὴν πραγματικὴν ἀγωγὴν (3), ἀλλὰ καὶ νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν διὰ τὰς λόγῳ προικὸς παραχωρηθείσας αὐτῷ ἀπαιτήσεις (4).

Ἐν περιπτώσει κλοπῆς ἢ ζημιῶν, δίδονται τῷ συζύγῳ αἱ περὶ κλοπῆς καὶ αἱ τοῦ Ἀκυλίου νόμου ἀγωγαί (5).

§ 13ʹ. γʹ) *Τὸ δικαίωμα τοῦ ἀπαλλοτριόνειν τὰ προικῷα.* (Θέμ. 1 σελ. 155 ἑπ.).

Ἡ ἀπαλλοτρίωσις τῶν προικῴων κινητῶν πραγμάτων ἐπιτρέπεται τῷ συζύγῳ (6).

Διὰ τοῦ Ἰουλίου νόμου (7) ἀπηγορεύθη ἡ ἐκποίησις τοῦ προικῴου ἀγροῦ ἄνευ τῆς συναινέσεως τῆς γυναικός· ἡ δὲ ὑποθήκευσις, καὶ συναινούσης ταύτης. Ὁ Ἰουστινιανὸς ὅμως (8) ἀπηγόρευσε τὴν ἐκποίησιν αὐτοῦ.

Τὸ κώλυμα τῆς ἐκποιήσεως ἐκτείνεται καὶ εἰς τὴν παραχώρησιν (9)· κατά τινας δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἐμφυτεύσεως.

Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα, *ποῖον πρόσωπον θεωρεῖται ὡς ἀπαλλοτριωτής;* Ὁ Ἰούλιος νόμος κατὰ τὰς πηγὰς δὲν ἀναφέρει εἰμὴ τὸν *ἄνδρα*, δι' ἑρμηνείας ὅμως ἐθεωρήθη ὡς τοιοῦτος καὶ ὁ *μνηστήρ*. *Καὶ μετὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου μένει προικιμαῖος ὁ ἀγρός· οὔτε κατὰ γνώμην τοῦ πενθεροῦ ὁ ἀγρὸς ἐκποιεῖται, διότι τότε ὁ ἀγρὸς οὐκ ἐκποιεῖται, ὅτε ἡ τῆς προικὸς ἀγωγὴ ἁρμόζει ἢ μέλλει ἁρμόζειν τῇ γυναικί.* Ἐνταῦθα βέβαια πρέπει νὰ ὑπονοήσωμεν καὶ τοὺς κληρονόμους τῆς γυναικός, διότι καὶ ὁ

---

(1) Ν. 88 Β. (15, 1)— διάτ. 9 Κ. (3, 32)— τεμ. 24 Π. (25, 2).
(2) Ν. 98 Β. (29, 1)— διάτ. 11 Κ. (5, 12).
(3) § 14 Εἰσ. (4, 6).—Τεμ. 3 § 1 Π. (6, 2).—Ν. 2 Β. (15, 2).
(4) Ν. 6 Β. (24, 3)— διάτ. 2 Κ. (4, 10).
(5) Ν. 13 Β. (28, 8)— τεμ. 49 Π. (47, 2) τεμ. 18 § 1 Π. (24, 3).
(6) Ν. 57 Β. (29, 1) — ν. 38 αὐτ. — τεμ. 24, 61 § 1 καὶ 27 Π. (33, 3).
(7) Ὅρα Θέμ. τόμ. 1 σελ. 156 σημ. 2.
(8) Διάτ. μον. § 15 Κ. (5, 13)— ν. 119 Β. (29, 1) — ὑπὸ τὴν λέξιν dotale praedium ἐννοεῖ τότε καὶ τὸ ἀγροικικὸν οἴκημα καὶ μέρος ἀγροῦ. Καὶ ἐπὶ διατετιμημένου ἀγροῦ, ἐὰν ἐπιλογὴ δοθῇ τῇ γυναικί, κωλύεται ἡ ἐκποίησις αὐτοῦ· οὐ μὴν ἐὰν ὁ ἀνὴρ σχῇ τὴν ἐπιλογήν. Ν. 11 Β. (29, 6).— τεμ. 11 Π. (23, 5).— διάτ. 1 πρ. Κ. (5, 23).
(9) Ν. 5 Β. (29, 6) — τεμ. 5 Π. (23, 5). — Θέμ. τόμ. 1 σελ. 157 σημ. 4.

κληρονόμος τῆς γυναικὸς τὴν αὐτὴν τῇ γυναικὶ βοήθειαν ἔχει. Ἐὰν ὁ νόμος παραβιασθῇ, ἡ ἐκποίησις εἶναι ἄκυρος καὶ μὴ οὖσα, καὶ ἡ γυνὴ ἢ οἱ κληρονόμοι αὐτῆς δύνανται ἀμέσως νὰ ἐκνικήσωσι τὸν ἀγρόν. Ἀμφισβητεῖται ὅμως τὰ μέγιστα παρὰ τῶν νομοδιδασκάλων ἐὰν καὶ ὁ ἀνὴρ ἔχῃ τὴν τῆς *διεκδικήσεως ἀγωγὴν* (*rei vindicatio*). Πολλοὶ τῷ ἀρνοῦνται αὐτήν, διότι λέγουν ὅτι δὲν δύναται νὰ προσβάλῃ τὰς ἰδίας αὐτοῦ πράξεις, διότι τὸ κώλυμα τῆς ἐκποιήσεως μόνον ἕνεκα τῆς γυναικὸς ὡρίσθη, καὶ διότι δύναται νὰ περιέλθῃ τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς τὸν ἄνδρα, ὅταν, διαλυθέντος τοῦ γάμου, διεκδικήσῃ οὗτος τὴν προῖκα. Ἄλλοι δὲ εἶναι ἐναντίας γνώμης, καὶ δίδουν τῷ συζύγῳ, καὶ διαρκοῦντος τοῦ γάμου, τὴν τῆς *διεκδικήσεως ἀγωγήν*, ἀποκρούοντες οὕτω τὴν ἰδέαν τῆς σχετικῆς ἀκυρότητος· καθότι, κατ' αὐτούς, οὔσης τῆς ἐκποιήσεως ἀκύρου, καὶ μένοντος τοῦ συζύγου κυρίου τοῦ ἀγροῦ, δὲν ὑπάρχῃ λόγος νὰ τῷ ἀρνηθῇ τις τὰς ἀγωγὰς τῆς κυριότητος, ἐνῷ ἐὰν ὁ ἀντίδικός του ἀντιτάξῃ τὴν *περὶ τοῦ πωληθέντος καὶ παραδοθέντος πράγματος ἔνστασιν* (execeptio rei venditae), οὗτος δύναται πάντοτε νὰ κάμῃ τὴν *ἐκ τοῦ Ἰουλίου νόμου περὶ προικῴου ἀγροῦ* (ex lege Julia de fundo dotale) ἀντένστασιν. Προσθέτουν δὲ ἐπὶ τέλους, ὅτι τὸ δυνατὸν τῆς περιελεύσεως τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐκποιεῖν τὴν προῖκα φανερῶς δὲν ἀντίκειται εἰς τὰ δικαιώματα τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ συζύγου. Παραδέχεται ὅμως ἡ γνώμη αὕτη ὅτι ὁ διὰ τῆς ἐκδικήσεως ἀγωγῆς ἐναγόμενος παρὰ τοῦ συζύγου, ἔχει πλῆρες δικαίωμα ἐπισχέσεως (jus retentionis).

Εἰς τὰς ἀκολούθους περιπτώσεις ἔχει κατ' ἐξαίρεσιν κῦρος ἡ ἀπαλλοτρίωσις α') *ἐὰν ἀποθανούσης τῆς γυναικὸς, ἡ προὶξ κέρδος τοῦ ἀνδρὸς γένηται*, δηλαδὴ, ἐὰν ἐπέλθῃ εἰς τὸ μετέπειτα περίπτωσις κυροῦσα τὴν πώλησιν. β') *Ἐὰν πακτεύσῃ ἡ γυνὴ τὸν ἀγρὸν ἀναλαβεῖν ἢ τὴν διατίμησιν· εἰ μὴ ἑαυτῇ φυλάξει τὴν ἐπιλογὴν, οὐ κωλύεται ἡ ἐκποίησις.* γ') Ὅταν ἡ ἐκποίησις τοῦ προικιμαίου ἀγροῦ γίνεται συνεπείᾳ ἀνάγκης· ἐνταῦθα ἀνήκει ἡ περίπτωσις *ὡς ὅταν τοῦ ἀνδρὸς μὴ ἀσφαλιζομένου τὴν περὶ τῆς ἐλπιζομένης ζημίας ἀσφάλειαν. ὁ γείτων κελευσθῇ νεμηθῆναι καὶ δεσπόσαι, ἡ γὰρ τοιαύτη ἐκποίησις τῶν ἀναγκαίων ἐστί· καὶ ἐὰν ἐπίκοινον ἀγρὸν ἐπιδῷ γυνὴ, καὶ κινήσῃ κατὰ τοῦ ἀνδρὸς ὁ κοινωνὸς αὐτῆς τῇ ἀγωγῇ τῇ διαιρούσῃ τὰ ἐπίκοινα πράγματα, εἴτε αὐτῷ, εἴτε καὶ ἐξωτικῷ προσκυρωθῇ ὁ ἀγρός.* Ἐνταῦθα ἐννοεῖται ὅτι ἡ κώλυσις δὲν λαμβάνει χώραν ἐπὶ περιπτώσεων ἐφ' ὧν ἡ αἰτία τῆς ἐκποιήσεως ἐπῆλθε πρὶν ἢ ὁ ἀγρὸς κατισταθῇ προικιμαῖος. Καὶ τοιαύτην περίπτωσιν ἀναφέρει

ὁ Ν. 16 D. (23, 5). [Ν. 16 Βασ. 29, 6] λέγων κἂν διὰ χρήσεων δεσπόζεσθαι κεκώλυται ὁ προικιμαῖος ἀγρὸς, εἰ μέντοι τὸν ἀρξάμενον διὰ χρήσεως δεσπόζεσθαι παρ' ἐμοῦ καταγράψῃ σοι γυνὴ ὡς ἴδιον οὐκ ἐμποδίζεται διὰ χρήσεως κυριότης· προσέτι ὡς τοιαύτην δυνάμεθα ν' ἀναφέρωμεν καὶ τὴν ἐκποίησιν, ἥτις γίνεται δυνάμει ἐγγραφείσης ἤδη πρὸ τοῦ γάμου ὑποθήκης.

§ 13⁴. δ') *Τὸ δικαίωμα τοῦ ἀποκτᾷν ἀλλότρια πράγματα συνιστῶντα τὴν προῖκα διὰ τῆς παραγραφῆς.*

Ἐπειδὴ ὁ σύζυγος καθίσταται κύριος τῶν καθ' ἕκαστα προικῴων πραγμάτων δύναται νὰ γίνῃ, διὰ τῆς παραγραφῆς, κύριος, ὅταν ὑπάρχωσι τὰ προσόντα της (1). Ἡ παράδοσις τῶν προικῴων θεωρεῖται ὡς λόγος χρησικτησίας (2), ἥτις ἂν καὶ δίδῃ τὴν κυριότητα εἰς τὸν ἄνδρα, περιορίζει ὅμως αὐτὴν ἐντὸς τοῦ κύκλου τῶν ἐπὶ τῆς προικὸς δικαιωμάτων του (3). Ἴδε Θέμ. τ. 1 σ. 160.

13⁵. Ὁ Μακελδέϋ λέγει, ἐν περιλήψει, τὰ ἑξῆς ἐν § 521.

Καθὸ κύριος τῆς προικὸς ἔχει ὁ ἀνὴρ τὸ δικαίωμα νὰ διαχειρίζῃ τὰ προικῷα πράγματα, ν' ἀπολαμβάνῃ τοὺς καρποὺς αὐτῶν καὶ νὰ κάμνῃ ὁποιανδήποτε θεμιτὴν αὐτῶν χρῆσιν θέλει (4), χω-

---

(1) Γάϊος Εἰσ. 2, § 63 — Πανδ. (41, 9).— Β. (50, 8). — Κώδ. (7, 28)— Εἰσ. § 40, (2, 1).

(2) Ν. 1 Β. (50, 8)—τεμ. 1 Π. (41, 9).

(3) Γάϊος Εἰσ. 2, § 63.— Ὁ λόγος τῆς χρησικτησίας καλεῖται titulus pro dote καί, διὰ νὰ ὑπάρξῃ, ἀπαιτοῦνται τὰ ἀκόλουθα.

α') Γάμος. Καὶ ἐὰν λάβῃ ὁ μνηστὴρ τὰ προικῷα πρὸ τοῦ γάμου, ἢ καὶ ἐὰν ὁ μετὰ ταῦτα γάμος διά τινας αἰτίας ἀποκατασταθῇ ἄκυρος, τότε δὲν εἶναι titulus pro dote ἀλλὰ titulus pro suo.

β') Πρέπει τὰ προικῷα νὰ ἦναι ἀδιατίμητα· ἐπὶ τῶν διατετιμημένων ὑπάρχει ὁ titulus pro emtore, καὶ τότε μόνον ὁ titulus pro dote μετὰ τὴν τέλεσιν τοῦ γάμου ὑπάρχει, τότε ὁ titulus pro suo δὲν ἠδύνατο νὰ λάβῃ ἅπαξ χώραν.

γ') Πρέπει τὰ στοιχεῖα τῆς προικὸς νὰ ὑπάρχωσιν.

Ἐνταῦθα εἶναι ἀδιάφορον ἐὰν ὁ titulus pro dote ἀποβλέπει καθ' ἕκαστα πράγματα, ἢ ὁμάδα αὐτῶν. Ὁ Culacius στηριζόμενος ἐν μέρει μὲν, ἐπὶ τῆς θεωρίας τῶν ἐν τῷ Ἰουλίῳ νόμῳ περὶ προικῴου ἀγροῦ περιεχομένων, ἐν μέρει δὲ, ἐπὶ τοῦ Ν. un. Cod. pro dote (7, 28), νομίζει ὅτι ὁ titulus pro dote περιορίζεται μόνον εἰς τὰ κινητὰ πράγματα. Τὸν περιορισμὸν ὅμως τοῦτον εἰς οὐδεμίαν πηγὴν τοῦ Ἰουστινιανείου δικαίου εὑρίσκομεν, ἂν καὶ ἦναι παράδοξον ὅτι τὰ παραδείγματα, ἅτινα αἱ πηγαὶ τοῦ ῥωμ. δικαίου μᾶς δίδουν διὰ νὰ σαφηνίσουν τὴν usucapio pro dote, ἐλήφθησαν ὅλα ἐκ τῶν κινητῶν πραγμάτων.

(4) Fr. 7 pr. fr. 10 § 3. D. 23, 3 (36 Β. 29 1) c. 20 C. 5 12 (107 Β. άν.) Ἀποκτᾷ τοὺς καρποὺς ὡς κύριος διὰ τῆς προσαυξήσεως (accesio) καὶ οὐχὶ μόνον διὰ τῆς συγκομιδῆς (perceptio) fr. 78 pr. D. άν. (76 Β. άν).

ρὶς νὰ ἦναι ὑπόχρεως νὰ δώσῃ λόγον τῆς διαχειρίσεώς του ἢ ἐγγύησιν (1). Ἀποκτᾷ καὶ τὰ προσαυξήματα (2) καὶ τὰ πρὸς ἀντικατάστασιν αὐτῆς ἀποκτώμενα, καὶ πᾶν ὅ,τι προσπορίζεται διὰ τῶν προικιμαίων δούλων ἀνήκει εἰς αὐτόν (3). Ἡ προὶξ μεταβαίνει καὶ εἰς τοὺς κληρονόμους του (4). Ὁ ἀνὴρ δύναται νὰ διεκδικήσῃ τὰ προικῷα πράγματα ἐναντίον παντὸς τοῦ κατέχοντος αὐτά, ὡς καὶ αὐτῆς τῆς γυναικός του (5), καὶ ἔχει ἐπὶ τούτῳ τόσον τὴν περὶ διεκδικήσεως τοῦ πράγματος, ὅσον καὶ τὴν πραγματικὴν Πουβλικιανὴν ἀγωγήν (6). Ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκποιῇ τὰ *κινητὰ* προικῷα πράγματα καὶ ἄνευ τῆς συναινέσεως τῆς γυναικός του (7), νὰ τὰ κληροδοτῇ εἰς τρίτον τινὰ (8), νὰ δαπανᾷ τὰ χρηματικὰ κεφάλαια, καὶ νὰ ἐνεργῇ τὰς προικῴας ἀπαιτήσεις εἰσπράττων τὰ ὀφειλόμενα χωρὶς νὰ χρῄζῃ ἐπὶ τούτῳ παραχωρήσεως ἐκ μέρους τῆς γυναικός του (9)· ὡς πρὸς τὰ *ἀκίνητα* ὅμως προικῷα πράγματα τῷ ἀπαγορεύεται πᾶσα *ἐξουσία* αὐτῶν

---

(1) C. 1, 2 C. 5, 20 (28 B. 28, 9).

(2) Fr. 4 D. 23, 3 (4 B. 22, 1) τουτέστι τῷ ἀνήκουν ὡς καὶ ἡ προὶξ αὐτά, τῆς ὁποίας ἀποτελοῦν μέρος καὶ μετὰ τῆς ὁποίας ὀφείλει νὰ τὰ ἐπιστρέψῃ. fr. 10 § 1—3. fr. 69 § 9. D. 23, 3 (6, 65 B. 29, 1) c. 1 § 9. C. 5, 13 ὅρα § 524. Μακ.

(3) Fr. 10 § 1 fr. 65 D. 23, 3 (6, 61 B. 29, 1) fr. 58 D. 24, 3 (56 B. 28, 8) fr. 3 pr. D. 23, 5 (3 B. 29, 6).

(4) Fr. 1 § 1 D. 23, 5 (1 B. 29, 6) fr. 62 D. 41. 1 (58 B. 50 1 M. 5 σελ. 44). Ἐννοεῖται οἴκοθεν ὅτι ἡ περὶ ἐπιστροφῆς τῆς προικὸς ἀγωγὴ μεταβαίνει ἐναντίον τῶν τοῦ ἀνδρὸς κληρονόμων (§ 525 Μακ.). Ἂν ὅμως ἡ προὶξ συσταθῇ οὐχὶ εἰς ὄνομα τοῦ ἀνδρὸς αὐτοῦ, ἀλλὰ τοῦ γονέως, ὑπὸ τοῦ ὁποίου τὴν ἐξουσίαν διατελεῖ (§ 517 σημ. 6 Μακ.), μετὰ τὸν θάνατον τοῦ τελευταίου μεταβαίνει οὐχὶ κατὰ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ, ἀλλὰ κατ' αὐτοῦ τοῦ ἀνδρός, καὶ τοῦτο ἐξηγεῖται ἀποχρώντως ὡς ἐκ τῆς φύσεως καὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ἀγωγῆς ταύτης. fr. 56. § 1, 2. D. 23, 3. (52 B. 29, 1) fr. 58 D. 35, 2 (58 B. 41, 1) fr. 20 § 2 fr. 46 fr. 51 pr. D. 10, 3 (20 B. 12, 2).

(5) C. 11 C. 5, 12 (98 B. 29, 1) c. 9 C. 3, 32 (88 B. 15, 1) fr. 24 D. 25, 2 (24. B. 28, 11). Ἂν μεταβῶσιν εἰς τρίτου χεῖρας καὶ δὲν τὰ διεκδικήσῃ ὁ ἀνήρ, ἡ παραγραφὴ αὐτῶν δὲν ἄρχεται εἰμὴ ἀφ' ἧς ἐποχῆς δύναται ἡ γυνὴ νὰ ἐνεργήσῃ αὐτὴ τὰ δίκαιά της. c. 30 C. 5, 12 (117 B. 29, 1) ὅρα § 259· καὶ 527. Μακ.

(6) Fr. 3 § 1 D. 6, 2 (3 B. 15, 2). Ἂν τῷ προικοδοτηθῇ πρᾶγμα ἀλλότριον, δύναται νὰ τὸ ἀποκτήσῃ ὡς προῖκα διὰ τῆς χρησιδεσποτείας. Gaius 2, 63 fr. 67 D. 23, 3. (63 B. 29, 1) D. 41, 9 (B. 50, 8) Cod. 7, 28. Tigerström § 31.

(7) Pr. J. 2, 8 fr. 42 D. 23, 3 (38 B. 29, 1). Ὅθεν ἔχει καὶ τὸ δικαίωμα ν' ἀπελευθερώσῃ τοὺς προικῴους δούλους. c. 3 C. 5, 12. (90 B. 29, 1) c. 1, 7 C. 7, 8 (1 B. 48 15).

(8) Fr. 13 § 4. D 23, 5 (13 B. 29, 6) fr. 1 § 10 fr. 7, 13 D. 33, 4.— c. 3 C. 5, 12 (90 B 29, 1).

(9) C. 2 C. 4, 10 (6 B. 24, 3).

ἀπαλλοτρίωσις, ἐννοεῖται δὲ διὰ τούτου καὶ ἡ ἐνεχυρίασις καὶ ἐὰν ἤθελε συγκατεθῇ εἰς τοῦτο ἡ γυνή (1)· ἐκτὸς μόνον ἂν κατὰ τὴν παράδοσίν του τὸ κτῆμα ἐξετιμήθη *ἕνεκα πωλήσεως*, καθότι τότε δύναται νὰ τὸ ἐκποιήσῃ κατ' ἀρέσκειαν (2).

14. *Ὑποχρεώσεις τοῦ συζύγου.*

Τὰ ὡς πρὸς τὴν προῖκα καθήκοντα τοῦ ἀνδρὸς συνεστῶτος τοῦ γάμου, εἶναι νὰ κάμνῃ χρῆσιν τῶν εἰσοδημάτων τῆς προικός, συμφώνως μὲ τὸν σκοπὸν αὐτῆς πρὸς ὄφελος τοῦ γάμου (3), καὶ ἐπειδὴ κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτοῦ ἀπολαμβάνει ὅλας τῆς προικὸς τὰς ὠφελείας, ὀφείλει νὰ ὑποφέρῃ καὶ ὅλα τὰ βάρη αὐτῆς καὶ τὰ ἕνεκα τῆς τῶν καρπῶν παραγωγῆς ἀπαιτούμενα ἔξοδα (4).

α) *Ὁ σύζυγος ἐνέχεται ἕνεκα παντὸς ἁμαρτήματος καὶ ἐλλείψεως ἐπιμελείας.* Ἐνταῦθα δὲ πρόκειται μόνον περὶ τῶν ἀδιατιμήτων, καθότι, ἐπὶ διατετιμημένης προικός, ὁ σύζυγος θεωρεῖται ὡς ἀγοραστὴς καὶ ὑπόχρεως ν' ἀποδώσῃ μᾶλλον τὸ τίμημα ἢ τὸ πρᾶγμα (5).

Τὰ ἀποτελοῦντα τὴν προῖκα ἀντικαταστατὰ πράγματα ἐπιστρέφονται τῇ γυναικί, χωρὶς νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν τὸ ἁμάρτημα τοῦ ἀνδρός, διότι ἀποδίδονται κατὰ τὴν οὐσίαν των, ὡς γένη.

Τοιαύτην δὲ ἐπὶ τῇ προικὶ ἐπιμέλειαν ὀφείλει ὁ ἀνήρ, οἵαν ἐν τοῖς ἰδίοις πράγμασι (6).

Ἡ ῥαθυμία τοῦ ἀνδρὸς δὲν πρέπει νὰ λογίζηται κατὰ τὸ ἐκτεθὲν εἶδος τῆς ἐπιμελείας μόνον ἐπὶ τῆς παραλείψεως, ἀλλὰ καὶ

---

(1) Gaius 2, 63 pr. J. 2, 8. καὶ Θεόφιλος αὐτ. C. 5, 23 c. un. § 15. C. 5, 13. Ἡ ἀπογόρευσις δὲν ἐμποδίζει τὴν κατ' ἀνάγκην ἐκποίησιν c. 2. C. 5, 23. (20 B. 29. 6). Hommel de fundo dolali ejusque alienatione. Lips. 1786. Gluck 23 § 1250 Tigerstrom § 30.

(2) Fr. 10. § 6. D. 23, 3. (6 B. 29, 1) c. un. § 15 C. 5, 13 ἐκτὸς μόνον ἂν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς διατιμήσεως ἡ ἐκλογὴ ἐπεφυλάχθη ῥητῶς εἰς τὴν γυναῖκα, διὰ νὰ δύναται μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου νὰ ζητήσῃ τὴν ἐπιστροφὴν ἢ αὐτοῦ τοῦ κτήματος ἢ τῆς ἀξίας του. c. 1. C. 5, 23. (19 B. 29, 6.

(3) Ἐν περιπτώσει ἀτάκτου διαχειρίσεως δύναται ἡ γυνὴ νὰ ζητήσῃ ἀσφαλιστικὰ μέτρα. fr. 22 § 8. D. 24. 3 (22 B 28, 8).

(4) Fr. 3 § 1 fr. 13, 16. D 25, 1 (13, 16 B. 28, 10). Περὶ τοῦ ἁμαρτήματος (culpa) ἕνεκα τοῦ ὁποίου ἐνέχεται ὁ ἀνὴρ ὡς πρὸς τὴν τῆς προικὸς ἐπιστροφὴν ὅρα § 524 σημ. γ.

(5) N. 63 B. (28, 8) τεμ. 66 πρ. Π. (24—3.—Vat. f. § 101.

(6) N. 24 B. (28, 8)—τεμ. 24 § 5 Π. (24, 3)—ν. 13 B. (27, 1) αἵτινες διατ. ἐνισχύονται καὶ διὰ τοῦ νόμ. 6 Π. (23, 4) —ἢ νόμου 6 B. (29, 5).

ἐπὶ πάσης διὰ θετικῶν πράξεων, οὐχὶ ὅμως ἐκ προθέσεως, ἀλλ' ἁπλῶς ἐξ ἀπροσεξίας προξενουμένης παρανόμου βλάβης (1).

Τὸ αὐτὸ καὶ ἐὰν ὁ ἀνὴρ κατὰ ῥαθυμίαν δὲν ἀπαιτήσῃ τὴν προῖκα. ν. 30 Β. (28, 8) – τεμ. 3 § 1 Π. (24, 3).

Τέλος καὶ ὁ πατὴρ τοῦ ἀνδρὸς ἐνέχεται διὰ δόλον καὶ ῥαθυμίαν. ν. 68 Β. (29, 1) – τεμ. 72 § 1 Π. (23, 3).

15. Κατὰ ποίας περιπτώσεις ὁ ἀνὴρ ὑποφέρῃ τὸν κίνδυνον τῶν προικῴων;

Ἡ μὲν διατετιμημένη προὶξ τῷ ἀνδρὶ διακινδυνεύεται, διότι, θεωρούμενος ὡς ἀγοραστὴς, ὀφείλει ν' ἀποδώσῃ τὸ τίμημα (2).

Τῆς ἀδιατιμήτου δὲ καὶ ἡ αὔξησις καὶ ἡ μείωσις τὴν γυναῖκα ὁρᾷ (3). Ὁ ἀνὴρ χρεωστεῖ ἐπ' αὐτοῖς δόλον καὶ ῥαθυμίαν καὶ ἐπιμέλειαν, οἵαν ἐν τοῖς ἰδίοις πράγμασιν. Αἱ διὰ τυχαίου συμβάματος καὶ διὰ πράξεων τρίτων προξενηθεῖσαι εἰς τὰ προικῷα ζημίαι ἀφορῶσι τὴν γυναῖκα καὶ ὄχι τὸν ἄνδρα.

16. Ποῖον ὁρᾷ ὁ κίνδυνος ἐπὶ τῶν εἰς προῖκα δοθεισῶν ἀπαιτήσεων; (4).

Ἐνταῦθα πρέπει νὰ διακρίνωμεν δύω περιπτώσεις α) τὴν μεταβίβασιν τῶν ἀπαιτήσεων διὰ τῆς ἀντιδόσεως (Delegatio), καὶ β') διὰ τῆς παραχωρήσεως (cessio). Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν, ὁ κίνδυνος κατὰ τοὺς γενικοὺς κανόνας ὁρᾷ τὸν σύζυγον ἅμα οὗτος ἀναδεχθῇ τὸ ἀντιδοθὲν χρέος, διότι ὑποτίθεται, ὅτι διὰ τῆς ἀποδοχῆς ταύτης ἀναγνωρίζεται ὡς μόνος χρεώστης. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι αὕτη ἐγένετο ἄνευ συμφωνίας τινος, διότι ἐὰν ὑπάρχῃ τοιαύτη, π. χ. ὁ ἀντιδόσας (delegatarius) νὰ ὑποφέρῃ τὸν κίνδυνον, τότε ὁ κίνδυνος οὗτος δὲν ἀποβλέπει πλέον τὸν σύζυγον. Τὰς περὶ ἀντιδόσεως ταύτας ἀρχὰς αἱ πηγαὶ περιέχουσι καὶ εἰς τὸ περὶ προικὸς κεφάλαιον· ἐξαίρεσις ὑπάρχει, ὅταν τὸ πρᾶγμα τὸ συνιστῶν τὴν ἀντιδοθεῖσαν ἐνοχὴν εἶναι εἶδος (species)· ἐνταῦθα ἡ γυνὴ φέρει τὸν κίνδυνον· μάλιστα ὁ νόμος προσθέτει «εἰ δὲ καὶ ὑπέρθεσιν ποιήσῃ (ὁ σύζυγος) περὶ τὴν ἀπαίτησιν, ἔμελλε δὲ καὶ παρ' αὐτῷ ὢν τελευτῆσαι οὐκ ἐνέχεται».

---

(1) Ὅρα Θέμ. τόμ. 1 σελ. 161 σημ. 4.

(2) Ν. 6 Β. (29, 1). Ἐὰν δὲ πρὸ τοῦ γάμου τελευτήσῃ τινὰ τῶν διατετιμημένων, ἡ γυνὴ ζημιοῦται· ὅρα Θέμ. τόμ. 1 σελ. 162 σημ. 7, 8.

(3) Ν. 6 Β. (29, 1)— τεμ. 10 § 1 Π. (23, 3)— vat. fr. § 101.

(4) Ὅρα Θέμ. τόμ. 1 σελ. 162 σημ. 13.— Αὐτ. ὅλ. καὶ τὰς λοιπὰς σημ. τῶν διατ. αἵ ὑποστηρίζουσι τὰ εἰς τὸν § 16 ἐκθετόμενα.

Εἰς δὲ τὴν δευτέραν περίπτωσιν, ὅταν ἡ ἀπαίτησις μεταβιβάζηται εἰς τὸν ἄνδρα διὰ τῆς παραχωρήσεως (cessio), εἶναι ὑπεύθυνος αὐτὸς ἕνεκα δόλου καὶ ῥαθυμίας ὡς πρὸς τὴν ἀπαίτησιν, ὄχι ὅμως καὶ ἕνεκα τυχαίου συμβάματος. Ὡς ῥαθυμίαν ὅμως ἐνταῦθα πρέπει νὰ ἐννοήσωμεν τὴν ἔκδηλον ὑπερημερίαν του, τὸ σφάλμα του διὰ τοῦ ὁποίου ἀπόλλυσι τὴν δίκην, ἢ τὴν ἀποχήν του ἀπὸ τῆς ἐφέσεως κατ' ἀτόμου ἀποφάσεως. Ὅταν δὲ γίνῃ καταβολὴ τῆς ἀπαιτήσεως, τὰ χρήματα ταῦτα τῆς καταβολῆς θεωροῦνται ὡς προικῷα, καὶ ὑποκύπτουν εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν τῶν ἀριθμουμένων πραγμάτων. Ὁμοίως καὶ ἕνεκα μεταγενεστέρων πράξεων δύναται νὰ ὑποφέρῃ ὁ σύζυγος τὸν κίνδυνον ἐπὶ τῶν διὰ παραχωρήσεως γινομένων ἀπαιτήσεων, ὡς π. χ. α') ὅταν ἐξώφλησε τὸν χρεώστην τῆς γυναικὸς δι' ἀθωώσεως (acceptilatio) ἢ ἄλλου τινὸς μέσου, διότι τότε θεωρεῖται ὡς νὰ ἐπληρώθη ἤδη δι' αὐτῶν· β') ἐὰν ἀναγνωρίσῃ διά τινος πράξεως τὸν χρεώστην ὡς ἴδιόν του χρεώστην (si fidem eius sequitur, ἢ si nomen sequitur). Τοῦτο γίνεται καὶ τόκον ὁ ἀνὴρ λάβῃ, ἢ καὶ ἐὰν ὁ ἀνὴρ ἐπερωτήσῃ κατὰ ἀνακαίνισιν (novatio).

Παρεπλήσιον τοῦ προκειμένου ζητήματος εἶναι καὶ τὸ ἀκόλουθον· ἐὰν ὁ ἀνὴρ πρέπῃ νὰ ὑποφέρῃ τὸν κίνδυνον ἐπὶ προικὸς συστατικομένης δι' ἐνοχῆς τινος, καὶ πόσον δι' ἐπερωτήσεως ἀναλαμβάνει τὸν κίνδυνον ὁ προικοδότης ἀπέναντι τοῦ ἀνδρός.

Διὰ νὰ λύσωμεν τὸ ζήτημα τοῦτο, πρέπει νὰ ὑπομνήσωμεν ὅτι ἡ δι' ἐπερωτήσεως συστατικομένη προὶξ ἄρχεται μὲ τὸν γάμον νὰ λογίζηται ὡς προίξ, ἂν καὶ εἰσέτι τὸ ἐπερωτηθὲν ἀντικείμενον αὐτῆς δὲν ἐχορηγήθη. Πρέπει δὲ ἐνταῦθα νὰ λογίσωμεν ὡς ὑποκείμενον τῆς προικὸς ὄχι τὸ ἐπερωτηθὲν ἀντικείμενον, ἀλλὰ τὴν ἐνοχὴν τὴν προερχομένην ἐξ αὐτῆς τῆς ἐπερωτήσεως. Ἡ ἕνεκα αὐτῆς λοιπὸν εὐθύνη τοῦ ἀνδρὸς δὲν εἶναι μεγαλητέρα τῆς ἐπὶ τῶν ἄλλων προικῴων πραγμάτων, ὥστε οὗτος χρεωστεῖ καὶ ἐνταῦθα ἀδόλον καὶ ῥαθυμίαν καὶ ἐπιμέλειαν οἵαν ἐν τοῖς ἰδίοις πράγμασιν. Αἱ περιπτώσεις δὲ αὗται ὑπόκεινται εἰς τὰς ἀκολούθους ἐξαιρέσεις. α') Ἐὰν ὁ πενθερὸς ἢ ὁποιοσδήποτε ἕτερος χαίρων τὸ δικαίωμα τῆς εὐεργεσίας, ἐπαγγελθέντες τὴν προῖκα δὲν ἐναχθῶσι παρὰ τοῦ ἀνδρὸς διὰ ν' ἀποδώσωσιν αὐτήν, καὶ ἐν τῷ μεταξὺ πτωχεύσωσι, τότε ὁ ἀνὴρ δὲν κινδυνεύει, κινδυνεύει ὅμως ὅταν ἐξοφλήσῃ τὸ χρέος, ἢ τὸ ἀναλάβῃ δι' ἀνανεώσεως (novandi animo). Τὴν ἐξαίρεσιν ὅμως ταύτην δὲν πρέπει νὰ τὴν ἐκτείνωμεν καὶ εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ πενθεροῦ. β') Ὅταν τὸ ἐπαγγελθὲν εἶναι τ' αὐτὸ πρόσωπον μὲ τὸ ἔχον τὴν τῆς προικὸς

ἀγωγὴν, παύει πᾶσα εὐθύνη τοῦ ἀνδρός. Ἀρκεῖ ὅμως τότε ἡ γυνὴ νὰ *ποιήσῃ ἀθώωσιν* (acceptilatio) καὶ νὰ κινήσῃ τὴν ἀγωγήν. Πλὴν καὶ ἡ πρὸς πληρωμὴν τῆς προικὸς ἔνστασις ex stipulatu τοῦ ἀνδρὸς μηδενίζεται ἅμα πρὸ ταν θῇ ἡ περὶ τῆς προικὸς ἀγωγὴ (dotis actio), καὶ εἰς τὸν ἐπαγγελθέντα μάλιστα δίδωσι πρὸς αὐτὸν τὸν σκοπὸν τὴν exceptio doli mali.

§ 17. Ὁ ἀνὴρ δύναται νὰ ζητήσῃ ἀποζημίωσιν ἕνεκα τῆς ἐκνικήσεως τῶν προικώων πραγμάτων;

Τὸ ζήτημα ἐὰν ὁ ἀνὴρ δύναται νὰ ζητήσῃ ἀποζημίωσιν ἕνεκα τῆς ἐκνικήσεως τῶν προικώων πραγμάτων λύει σαφῶς ὁ N. 1. Κώδ. (5, 12) [N. 88. Βας. (29, 1)] λέγων· «ἐὰν ἐξεδικήθη τὸ εἰς προῖκα ἐπιδοθὲν πρᾶγμα, εἰ μὲν ὁ τὸ πρᾶγμα δεδωκὼς ἤδη ἦν ἐπερωτηθεὶς ἢ καὶ ἐπαγγειλάμενος χωρὶς ἐπερωτήσεως κατέχεται ἢ τῇ περὶ προικὸς ἀπαιτήσει, ἢ τῇ ἁπλῶς ἀπαιτήσει. Ἐὰν δὲ μὴ γενομένης ἐπαγγελίας ἐδόθη τὸ πρᾶγμα καὶ ἐξεδικήθη, εἰ μὲν διατετιμημένον ἐστιν, ἡ περὶ ἀφαιρέσεως πραγμάτων ἀγωγὴ ἁρμόζει· εἰ δὲ ἀδιατίμητον, εἰ μὲν καλῇ πίστει ἐδόθη, οὐκ ἔστιν οὐδεμία ἀγωγή· εἰ δὲ ἐν εἰδήσει, εἰ μὲν ὁ πενθερὸς δέδωκεν, ἔστιν κατ' αὐτοῦ ἡ περὶ δόλου ἀγωγή· εἰ δὲ ἡ γυνὴ δέδωκεν, ἔστι κατ' αὐτῆς ἡ τοῦ πράγματος ἀπαίτησις· ἐπειδὴ ἀτιμωτικὸς ἀγωγὴ κατὰ τῆς γυναικὸς οὐ κινεῖται». Ἐνταῦθα ἀναφέρονται τρεῖς περιπτώσεις, κατὰ τὰς ὁποίας δύναται ὁ ἀνὴρ νὰ ζητήσῃ ἀποζημίωσιν *ἕνεκα τῆς ἐκνικήσεως* τοῦ προικώου πράγματος, δηλαδή· ά) ὅταν ἡ προὶξ ἐξετιμήθη πωλήσεως ἕνεκα (*venditionis causa*) β') ὅταν ὁ ἐπαγγειλάμενος μετεχειρίσθη δόλον· καὶ γ') ἐὰν ἐμεσολάβησεν ἐπαγγελία ἢ ὑπόσχεσις (*si pollicitatio vel promissio fuerit interposita*). Πολλοὶ παλαιοὶ νομοδιδάσκαλοι καὶ ὑπὸ τῶν νεωτέρων ὁ *Thibaut* (civ. Abh. σελ. 56 καὶ ἑπ.). *Zimmern* (in arch. für Civ. Pr. Τόμ. 2 σελ. 203 καὶ ἑπ.) *Tigerstrom* (Τόμ. 1 σελ. 83) νομίζοντες ὅτι αἱ τελευταῖαι λέξεις ὑπολαμβάνουν εἰδικόν τι εἶδος *ἐκνικήσεως*, ἑρμηνεύουσι τὸ χωρίον τοῦτο, ἰσχυριζόμενοι ὅτι ὁ συστήσας προῖκα, καὶ ἐνταῦθα εἶναι τὸ αὐτὸ ἐὰν τὴν ἐσύστησε διὰ τῆς ὑποσχέσεως (promissio) ἢ διὰ τῆς δόσεως (datio), ἐνέχεται διὰ τὴν ἐκνίκησιν, ἐκτὸς τῆς ἐκτιμήσεως (æstimatio), ὡς καὶ ὁ δωρεοδότης, δηλαδὴ τότε μόνον ὅταν ἔγινε ἔνοχος δόλου, ἢ εἰδικῶς ὑπεσχέθη ν' ἀποζημιώσῃ ἕνεκα ἐκνικήσεως. Πλὴν ἐὰν καὶ ἡ παρομοίωσις αὕτη μὲ τὴν τῆς δωρεᾶς παρέχει μεγάλην ἀναλογίαν, νομίζομεν ὅμως ὅτι ἡ ἐναντία γνώμη τοῦ Vangerow καὶ πολλῶν νεωτέρων εἶναι ὀρθοτέρα, ἑρμηνευόντων τὰς ἄνω λέξεις ὡς ἀναφερομένας εἰς τὴν τῆς προι-

τῆς ἐπαγγελίαν ἢ ὑπόσχεσιν· καὶ νομίζομεν ὅτι τὴν ἑρμηνείαν ταύτην παραδέχεται σαφῶς καὶ ὁ νόμος λέγων ὅτι πρὸς ἀποζημίωσιν ἕνεκα ἐκνικήσεως οὐδέποτε ἀρκεῖ ἡ ἐπαγγελία, ἐνῷ αὕτη ἀρκεῖ πρὸς σύστασιν τῆς προικός. Ἐνταῦθα λοιπὸν πρέπει, λαμβάνοντες προσέτι ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν εἰς τὴν προῖκα ἀπονεμομένην εἰδικὴν προστασίαν (*dotis favor*), νὰ θέσωμεν τὸν κανόνα, ὅτι ὅταν ἡ προὶξ ἐδόθη κατὰ συνέπειαν προηγηθείσης ὑποσχέσεως ἢ ἐπαγγελίας, ὁ ἐπαγγελάμενος πάντοτε ὑποχρεοῦται πρὸς ἀποζημίωσιν ἕνεκα τῆς ἐκνικήσεως. Ὅταν ὅμως πρόκηται περὶ προικὸς δοθείσης (dos data) χωρὶς νὰ προηγηθῶσιν αὐτῆς αἱ ἀναφερθεῖσαι πράξεις, τότε μόνον εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἐκτιμήσεως ἢ δόλου. Καὶ οὗτος ὁ κανὼν δὲν ἀντίκειται εἰς τὸν γνωστὸν ἤδη Ν. 69 § 7 D. (23, 3). Ν. 65 Βασ. (29, 1) λέγοντα, ἐὰν συμφωνηθῇ, τὰ διατετιμημένα μετὰ τὴν τοῦ γάμου λύσιν ἀποδοθῆναι, οὐκ ἔστι πρᾶσις. Ὅθεν ἐκδικουμένων αὐτῶν, εἰ μὲν καλῇ πίστει ἐπέδωκεν ἡ γυνή, οὐκ ἐνέχεται τῷ ἀνδρὶ οἱαδήποτε ἀγωγῇ· εἰ δὲ μή, ἡ περὶ δόλου ἀγωγὴ ἁρμόζει· διότι ἐπειδὴ καὶ ἐνταῦθα δὲν πρόκειται εἰμὴ περὶ δοθείσης προικός (1).

Καθόσον ἀφορᾷ τὴν ἀποζημίωσιν ἕνεκα ἐκνικήσεως τῆς ἀναγκαίας προικός, οἱ νόμοι δὲν μᾶς δίδουν πληροφορίαν τινά. Τινὲς κατ' ἀναλογίαν τῆς dotis promissio εἶπον ὅτι ὁ πατὴρ εἶναι ὑπόχρεως πρὸς ἀποζημίωσιν, πλὴν τοῦτο δὲν στηρίζεται ἐπὶ πιθανότητός τινος (2).

§ 17α. Ὁ ἀνὴρ ὀφείλει, κατ' αἴτησιν τῆς γυναικός, νὰ ὑποσχεθῇ εἰς αὐτὴν ὅτι θέλει τῇ ἐπιστρέψῃ, ἐν καιρῷ τῷ δέοντι, τὴν προῖκα. Ἐπὶ τοῦ ἀρχαίου δικαίου, ἡ γυνὴ ἠδύνατο, πρὸς πλειοτέραν ἀσφάλειαν τῆς ἐπιστροφῆς τῆς προικός, νὰ ζητήσῃ ἐγγυητάς, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα τὸ δικαίωμα τοῦτο κατηργήθη διά τε διατάξεώς τινος τῶν Αὐτοκρατόρων Γρατιανοῦ, Οὐαλεντιανοῦ, καὶ Θεοδοσίου (3), καὶ διὰ νόμου τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ (4).

---

(1) Παρ. Glück. XX, σελ. 198 καὶ ἐπ. XXV, σελ. 80 καὶ ἐπ. Lörh. in Giesser Zeitschrift I, σελ. 231. Schweppe Hdb. IV, σελ. 125 καὶ ἐπ. παρ' αὐτοῖς προσετέθη καὶ ὁ Thibaut in Brauns Erört. Σελ. 399 καὶ εἰς τοὺς Πανδέκτας του 8' ἐκδ. § 343.

(2) Ὁ Gluck εἰς τὸν 20 τόμον σελ. 209, ἠναγκαλίσθη ταύτην τὴν γνώμην, πλὴν ἔπειτα εἰς τὸν 25 σελ. 209 καὶ ἑπομ. ἤλλαξε γνώμην καὶ τοῦτο νομίζομεν δικαίως.

(3) N. 1. C. (5, 20) sive ex iure sive ex consuetudine, lex proficiscitur, ut vir uxori fideiussorem servandae dotis exhibeat, eam iubemus aboleri. L. un. Th. C. de fideius. dotium.

(4) L. 2. C. (5, 20).

Τοιοῦτοι ἐγγυηταὶ ὠνομάζοντο εἰς τὸ ἀρχαῖον Δίκαιον *fideiussores servandæ dotis causa.* Μὲ τὴν διδομένην ταύτην ἐγγύησιν ἴσως συνείχετο καὶ ἡ *in bona missio dotis servandæ nomine* «ἡ εἰς τὰ προικῷα ἐγκατάστασις πρὸς διατήρησιν αὐτῶν)». Τὴν ἐγκατάστασιν ταύτην ἀναφέρουσι μὲν αἱ πηγαὶ τοῦ Ἰουστινιανείου Δικαίου (5), ἀλλὰ δὲν δίδουν διασάφησίν τινα πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἀρχῆς της καὶ τῆς χρήσεώς της.

§ 18. *Ὁ ἀνὴρ εἶναι ὑπόχρεως νὰ ἐπιστρέψῃ τὴν προῖκα, συνήθως μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου.*

Μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου παύει τὸ ἐπὶ τῆς προικὸς δικαίωμα τοῦ συζύγου, ἥτις ὀφείλει ν' ἀποδοθῇ (6). Ἂν ἡ διάλυσις αὕτη συμβῇ 1) *διὰ τοῦ θανάτου τῆς γυναικός*, ὁ πατὴρ ἢ ὁ πρὸς πατρὸς πάππος δύνανται νὰ ζητήσωσι τὴν ἀπόδοσιν τῆς παρ' αὐτῶν συσταθείσης. προικὸς (dos profectitia), καὶ ἐὰν δὲν ἤθελεν ἐπιφυλαχθῇ ῥητῶς τὸ δικαίωμα τοῦτο· δὲν λαμβάνεται δὲ ὑπ' ὄψιν ἐνταῦθα ἡ πατρικὴ ἐξουσία, οὔτε ἂν ἐκ τοῦ γάμου ἐγεννήθησαν τέκνα (1). Ἀλλ' ὁ κανὼν οὗτος ὑπόκειται εἰς ἐξαίρεσιν ὅταν κατὰ τὴν σύστασιν τῆς προικὸς συνομολογηθῇ ὅτι, ἀποθνησκούσης τῆς γυναικός, θέλει κρατήσει τὴν προῖκα ὁ ἀνὴρ (2). Ἡ dos adventitia μεταβαίνει εἰς τοὺς τῆς γυναικὸς κληρονόμους, ἐκτὸς μόνον ἂν ὁ συστήσας αὐτὴν τρίτος ἐπιφυλαχθῇ τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ τὴν ἀπόδοσίν της (§ 515 Μακ.) (3). 2) *Ἂν εἰς τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου ζῇ ἀκόμη ἡ γυνή, εἰς αὐτὴν πρέπει*, κατὰ τὸ νεώτερον δίκαιον, ν' ἀποδοθῇ ἡ προῖξ (4), ἐκτὸς μόνον ἂν κατὰ τὴν σύστασιν αὐτῆς ἐπιφυλαχθῇ ὁ δοὺς αὐτὴν τρίτος τὸ δικαίωμα νὰ

---

(5) D. 26, § 1. D. (50, 1) L. 15 § 4. D. (44, 8).

(6) Ulpianus 6 § 4 — 7. Dig. 24, 3. (B. 28, 8). Cod. 5, 13 καὶ 18. Witte Abh. aus d. Gebiete d. R. R. Berlin 1817 ἀρ. 3. Gluck 27 § 1273. Zimmern RG. § 157. Tigerstrom 2 § 42—49.

(1) Fr. 6 pr. D. 23, 3 (2 B. 29, 1) c. 4 C. 5, 18 (68 B. 28, 8). Hofacker princ. j. R. Germ. 1 § 441 ἀλλὰ τοῦτο ἠμφισβητεῖτο ἤδη καὶ ἐπὶ τῶν γλωσσογράφων Bulgarus καὶ Martinus· ὅρα Savigny G. R. im Mittelalter 4. σελ. 83.

(2) Fr. 12 pr. D. 23, 4 (11 B. 29, 5) fr. 43 D. 24, 3 (46 B. 28, 8) fr. 17 D 23, 5 (17 B. 29, 6) c. 6 C. 5, 14 (36 B. 29, 5).

(3) C. un § 6. 13 C. 5, 13 (119 B. 29, 1). (Περὶ τοῦ ἀρχαιοτέρου δικαίου) Ulpianus VI, 5 fr. 22 pr. fr. 29 § 1 D. 24, 3 (22. 29 B. 28, 8).

(4) C. un. § 11 C. 5, 13. (Περὶ τοῦ ἀρχαίου δικαίου. Ulpian. VI, 6. fr. 2 D. 24, 3). Καὶ ἡ dos profectitia δὲ ἐπιστρέφει σήμερον εἰς τὴν γυναῖκα c. un. § 11 ἀν. ὁ δὲ πατὴρ δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν ἄνδρα τὴν ἀπόδοσίν της εἰμὴ διὰ τῆς συγκαταθέσεώς της. c. un. § 14 ἀν.

τὴν ἀναλάβῃ, ἢ ἂν ἡ γυνὴ ἐκπέσῃ αὐτῆς (§ 539 Μαχ.).—Ἐνίοτε, καὶ ἰδίως ὅταν ὑποπέσῃ εἰς ἐλάττωσιν τῆς περιουσίας του ἢ πτωχεύσῃ, *ὑποχρεοῦται* ὁ ἀνὴρ ν' ἀποδώσῃ τὴν προῖκα καὶ *συνεστῶτος τοῦ γάμου* (1), ἄλλοτε δὲ τῷ *ἐπιτρέπεται* νὰ τὴν ἀποδώσῃ συνεστῶτος τοῦ γάμου (2).

Τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην εἰσήγαγε τὸ μεταγενέστερον δίκαιον· ἔμειναν ὅμως ἐξαιρέσεις τινές, ἃς ὅρα ἐν Θέμιδι, τόμῳ 1, σελ. 168 (3).

Κατὰ τὴν τοῦ γάμου διάρκειαν, ἡ ἐπιστροφὴ τῆς προικὸς θεωρεῖται ὡς ἄνομος (4), καὶ δὲν ἀπαλλάττει τὸν σύζυγον τῆς ἐνοχῆς τοῦ νὰ ἐπιστρέψῃ δευτέραν φορὰν τὴν προῖκα μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου (5)· ἡ γυνὴ λοιπὸν συνεστῶτος τοῦ γάμου, δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἐπιστροφὴν τῆς προικὸς (6)· ὑπάρχουν ὅμως ἐξαιρέσεις τινές, αἱ ἑξῆς·

1) Πρὸς ἐπιστροφὴν τῆς προικός, συνεστῶτος τοῦ γάμου, ὁ σύζυγος ἀναγκάζεται τότε μόνον ἀφοῦ ἄρξεται μὴ ἀρκεῖν πρὸς τὸ ποσὸν αὐτῆς ἡ οὐσία αὐτοῦ (7)· ἀλλά, κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ Ἰουστινιανοῦ, δι' οὐδὲν ἕτερον λαμβάνει τὰ πράγματα ἡ γυνὴ εἰμὴ μόνον ἵνα καρπῶται καὶ ἀποτρέφῃ ἑαυτὴν καὶ τοὺς κοινοὺς αὐτῶν, εἰ ἔχοιεν, παῖδας. Ὁ σύζυγος δὲν ἀναγκάζεται, δύναται ὅμως νὰ ἐπιστρέψῃ τὴν προῖκα καὶ εἰς τὰς ἀκολούθους περιπτώσεις.

2) Καὶ συνεστῶτος τοῦ γάμου, τῇ μὴ ἀπολλυούσῃ γαμετῇ δύ-

---

(1) Fr. 24 pr. D. 24, 3 (24 B. 28, 8) c. 29 C. 5, 12 (118 B. 29, 1) c. 1 C. 5, 17 (16 B. 28, 7). Νεαρὰ 97 κ. 9. Εἰς τοιαύτας ὅμως περιπτώσεις πρέπει νὰ γίνηται χρῆσις τῶν τῆς προικὸς προσόδων πρὸς ὄφελος τοῦ γάμου καὶ συντήρησιν τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῶν τέκνων, οἱ δὲ δανεισταὶ τοῦ ἀνδρὸς δὲν δύνανται νὰ ἐνεργήσωσιν ἐπ' αὐτῶν τὰς ἀξιώσεις των c. 29 C. ἀν. Διαφ. Kind qu. for. 4 c. 30. Dabelow Conc. s. 266, 510, 718 ἴδε δὲ καὶ Busch εἰς Elvers Themis 2 σελ. 342.

(2) Fr. 20 D. 24, 3 (20 B. 28, 8) fr. 73 § 1 D. 23, 3 (69 B. 29, 1). καθότι ἐν γένει δὲν ἔχει ὁ ἀνὴρ τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιστρέψῃ τὴν προῖκα, διότι τοῦτο ἤθελεν εἶσθαι ἄκυρος πρὸς τὴν γυναῖκα δωρεά. fr. 28 D. 23, 4 (26 B. 29, 5) c. un. C. 5, 19 (1 B. 28, 9) c. 20 C. 5, 12 (107 B. 29, 1). Hasse Z. f. g. RW. 5 σελ. 311 Glück 27 § 1276 a. b.

(3) Αὐτόθι εὑρίσκετε ἐκτεταμένας παρατηρήσεις περὶ τῶν λόγων, οἵτινες κατὰ τὸ ῥωμ. δίκαιον, παρήγαγον τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου, ἀλλὰ περὶ τούτων δὲν ἔχω νὰ σημειώσω τι ἐνταῦθα.

(4) Ν. 1 Β. (28, 9)— διάτ. μον. Κ. (5, 19)— Ν. 22 κεφ. 39.

(5) Τεμ. 27 § 1 Π. (11, 7).— τεμ. 1 § 2 Π. (33, 4).

(6) Διάτ. 7 Κ. (5, 18)— διάτ. 71 Β. (28, 8).— Διάτ. 5 Κ. (6, 20)— τεμ. 1 § 9 Π. (33, 4).

(7) Ν. 116 Β. (29, 1)— Νεαρ. 97 κ. 6 πρ.

ναται ἡ προὶξ ἐκ τούτων καταβάλλεσθαι τῶν αἰτιῶν, οἷον ἵνα ἑαυτὴν καὶ τοὺς ἰδίους θρέψῃ, ἵνα ἀγρὸν ἐπιτήδειον ἀγοράσῃ, ἵνα τὸν ἐξόριστον πατέρα θρέψῃ, ἢ τὸν ἄνδρα, ἢ τοὺς ἀδελφοὺς πενομένους (1).

3) Ἐπὶ τῷ καταβαλεῖν τοῖς δανεισταῖς αὐτοῖς, ἢ ἀγροὺς εὐπορωτέρους ἀγοράσαι, ἢ ἐπὶ τῷ προνοήσασθαι παίδων ἐξ ἑτέρου γάμου, ἢ ἀδελφῶν ἢ γονέων πενομένων, ἢ ἐπὶ τῷ ἀναῤῥύσασθαι τούτους ἀπὸ αἰχμαλωσίας (2).

§ 19. *Εἴς τινα ἀποδίδεται ἡ προίξ, διαλυομένου τοῦ γάμου.* Παρατηρῶ

1) ὅτι ἡ dos reciptitia ἐπανέρχεται εἰς τὸν προικοδότην, ἐὰν τοῦτο ὡρίσθη ἐν τῇ περὶ συστάσεώς της συμβάσει. Διὰ νὰ ἔχῃ ὅμως αὕτη κῦρος, ἀπαιτεῖται, κατὰ τὸ δίκαιον τῶν Πανδεκτῶν, α') ῥητὴ περὶ τῆς ἀποδόσεως συνομολογία, διότι ἄλλως ἀποδίδεται τῇ γυναικί (3)· β') ἡ συνομολογία αὕτη πρέπει νὰ γενῇ ἐπ' αὐτῆς τῆς προικός (4).

2) ὅτι ἐὰν δὲν πρόκηται περὶ dos reciptitia, παρατηρητέον

α') ὅτι ἐὰν ἡ γυνὴ ἐπιζήσῃ τοῦ γάμου, ἡ προὶξ τῇ αὐτεξουσίᾳ γαμετῇ ἀποδίδεται, ἀδιακρίτως ἐὰν ἦναι profectitia ἢ adventitia (5).

β') Ἐὰν δὲ ἡ σύζυγος ἀποθάνῃ μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου, κατὰ τὸ τῶν δοκίμων νομοδιδασκάλων δίκαιον οἱ κληρονόμοι αὐτῆς δὲν εἶχον δικαίωμα πρὸς ἀνάληψιν τῆς προικός, ἐκτὸς ἐὰν ὁ ἀνὴρ ἐπὶ τοῦ θανάτου τῆς γυναικὸς ἦτον εἰς ὑπερημερίαν (6), ἀλλὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἡ διάταξις μετέβαλεν ἐν μέρει τοῦτο, ὁρίζουσα: καὶ παραπεμπέσθω εἰς κληρονόμους, εἴτε γέγονεν ὑπέρθεσις, εἴτε μή (7).

γ') Ἐὰν ἡ γυνὴ εὑρίσκηται ὑπὸ τὴν τοῦ πατρὸς ἐξουσίαν ἐπὶ τῆς διαλύσεως τοῦ γάμου, δύναται ὁ πατὴρ, συναινούσης καὶ βου-

---

(1) Τεμ. 73 § 1 Πανδ. (23, 3)— ν. 69 Β. (29, 1).— Τὴν ἑρμηνείαν αὐτῶν ὅρα ἐν Θέμ. τόμ. 1 σελ. 176 σημ. 79, 80.
(2) Τ. 20 π. (24, 3)— Βασιλ. (28, 8)— ὅρα Θέμ. αὐτ.
(3) Ulp fr. 6 § 5—διάτ. μον. § 13 Κ. (5, 13) — ν. 119 Βασιλ. (29, 1) — τεμ. 31 § 2 Π. (39. 6)— τ. 7 Π. (23, 4).
(4) Ν. 18 Βασιλ. (29, 5)— τεμ. 20 § Π. (23, 4)— τεμ. 29 Π. (24, 3).
(5) Fr. vat. § 269— Ulp. fr. 6 § 6 — τεμ. 2 πρ. Π. (24, 3) — ν. 2 Β. (28, 8)— ν. 37 Βασιλ. αὐτ.— τεμ. 34 Π. (24, 3)
(6) Θέμ. τόμ. 1 σελ. 273 σημ. 9.
(7) Ν. 119 Βασιλ. (29, 1)— Θέμ. τόμ. 1 σελ. 274 σημ. 10.

λαμέωνης τῆς θυγατρὸς, νὰ ζητήσῃ τὴν ἐπιστροφὴν τῆς προικὸς (1). — Ἐὰν ὅμως λείπῃ ἡ συναίνεσίς της, οὐκ ἐλευθεροῦται ὁ σύζυγος διὰ τῆς καταβολῆς τῆς προικός (2). (ὅρα τὴν ἀνάπτυξιν, ἐν Θέμ. σελ. 275).

3) Ἐὰν δὲ ὁ γάμος διαλυθῇ διὰ τοῦ θανάτου τῆς γυναικὸς (3), ἡ μὲν adventitia dos παρὰ τὸ δίκαιον τοῦ Ἰουστινιανοῦ, δὲν περιέρχεται μετὰ τὸν θάνατον τῆς γυναικὸς τῷ ἀνδρὶ, ἀλλὰ τῷ συνομολογήσαντι ἐν τῇ συμβάσει αὐτήν· καὶ ἐὰν τοιοῦτος δὲν ὑπάρχῃ, περιέρχεται εἰς τοὺς κληρονόμους τῆς γυναικός (4).

Ἡ δὲ profectitia, κατὰ τὸ ἀρχαῖον δίκαιον, ἐκανονίζετο διὰ τῶν αὐτῶν ἀρχῶν, αἵτινες διεῖπον καὶ τὴν adventitia, ἐὰν ὁ πατὴρ ἐν καιρῷ τῆς διαλύσεως τοῦ γάμου δὲν ἔζῃ πλέον. Ἐὰν δὲ ὁ πατὴρ ἐπέζη τῆς ἐποχῆς ταύτης, ἡ προὶξ ἐπεστρέφετο εἰς αὐτὸν, καὶ ὑπαρχόντων παίδων, ἐλάμβανον οὗτοι τὸ πεμπτημόριον (5). Ἐν τῷ τοῦ Ἰουστινιανῷ δικαίῳ ἔμεινεν ὡς ἰσχὺν νόμου ἔχουσα μόνον ἡ ἀρχὴ, ὅτι ἡ profectitia dos πάντοτε τῷ πατρὶ ἐπανέρχεται (6).

4) Ἐὰν ὅμως ὁ συστήσας τὴν προῖκα πατὴρ δὲν ἐπέζησε τῆς διαζεύξεως, ἡ dos profectitia περιέρχεται εἰς τοὺς κληρονόμους τῆς γυναικός.

5) Περί τινων ἐξαιρέσεων, αἵτινες εὕρηνται εἰς τὸ ῥωμαϊκὸν δίκαιον, εἶναι ἀλυσιτελὲς νὰ ὁμιλήσωμεν ἐνταῦθα· ὅρα Θέμ. τ. 1 σ. 279 ἐπ.

§ 20. *Εἰς τί συνίσταται ἡ ἀποδοτέα προίξ;* Παρατηρῶ

Πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος *τί πρέπει ν' ἀποδοθῇ ὡς προίξ;* πρέπει νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν τί ἐδόθη ἢ τί παρεχωρήθη λόγῳ προικός. Α) Ἂν λοιπὸν δοθῶσιν ὡς προὶξ εἰς τὸν σύζυγον *χρήματα μετρητὰ ἢ ἄλλα ποσὰ*, οἱ κίνδυνοι αὐτῶν, συνεστῶτος τοῦ γάμου, ἀφορῶσιν αὐτὸν τὸν ἴδιον, καὶ ἑπομένως μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ

---

(1) Ν. 24 Βασιλ. (29, 1). — Ν. 2 Βασιλ. (28, 8) — Ν. 66 Βασιλ. (28, 8). — Θέμ. τόμ. 1 σελ. 274 σημ. 11.

(2) Ν. 34 Βασιλ. (26, 5) — τεμ. 34 § 6 Π. (46, 3.

(3) Ulp. fr. 6 § 5 — Θέμ. τόμ. 1 σελ. 277.

(4) Ὅρα Θέμ. τόμ. 1 σελ. 277 σημ. 34.

(5) Ulp fr. 6 § 4 — fr. vat. § 108. Τοῦτο μόνον, ὅτι ὁ ἴδιος πατὴρ ἐσύστησε τὴν προῖκα, διότι ἄλλως ἐφαρμόζονται οἱ κανόνες, οἵτινες ὁρίζουσι τὰ περὶ τῆς adventitia dos. Ν. 75 Β (29, 1) — τεμ. 79 Π. (23, 3).

(6) Ν. 119 Β. (29, 1) — διάτ. μοναδ. Κ. (5, 13) — Ν. 2 Β. (29, 1) — Ὅρα τοὺς ἐν Θέμ. τόμ. 1 σελ. 278 σημ. 37 μνημονευομένους ἄλλους νόμους.

Ὁ πατὴρ ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς αἰτήσεως τῆς ἐπιστροφῆς τῆς προικὸς, ἀποθανούσης τῆς θυγατρός του καὶ ἐγκαταλειψάσης τέκνα; Θέμ. αὐτ.

γάμου ὀφείλει ν' ἀποδώσῃ ἴσην ποσότητα τῆς αὐτῆς ποιότητος μὲ ὅσα ἔλαβεν. Β) Ἂν δὲ τῷ ἐδόθησαν εἰς προῖκα ἄλλα *κινητὰ* ἢ *ἀκίνητα πράγματα*, πρέπει νὰ γίνῃ ἡ ἀκόλουθος διάκρισις· 1) *ἐὰν αὐτὰ διδόμενα ἐκτιμηθῶσιν ἕνεκα πωλήσεως*, ἐν τῇ ἀμφιβολίᾳ, καὶ ὅταν δὲν συνομολογηθῇ ῥητῶς ἄλλο τι, ὑποτίθεται ὅτι ἐπωλήθησαν εἰς τὸν ἄνδρα (§ 519 Μακ.), καὶ τότε ὑποφέρει μὲν οὗτος τοὺς κινδύνους αὐτῶν συνεστῶτος τοῦ γάμου, ἔχει ὅμως μετὰ τὴν διάλυσιν αὐτοῦ τὸ δικαίωμα ν' ἀποδώσῃ κατ' ἐκλογὴν αὐτούσιον τὸ πρᾶγμα ἢ τὴν κατ' ἐκτίμησιν χρηματικὴν αὐτοῦ ἀξίαν. 2) *Ἂν τέλος τὰ προικῷα πράγματα τῷ παραδοθῶσιν ἀνεκτίμητα*, ἢ ἐκτιμημένα μὲν, ἀλλ' οὐχὶ venditionis causa (ἕνεκα πωλήσεως), ὀφείλει α') νὰ τ' ἀποδώσῃ αὐτούσια καὶ ἐνέχεται τότε ἕνεκα δόλου, ἁμαρτήματος καὶ ἕνεκα ἐλλείψεως τῆς καὶ περὶ τὰ ἴδια αὐτοῦ πράγματα ἐπιμελείας, οὐχὶ δὲ καὶ ἕνεκα τῆς τυχαίας ζημίας. Ἂν δὲ τὰ ἐκποιήσῃ ἰσχυρῶς, ὑποχρεοῦται ν' ἀποδώσῃ τὴν ἀξίαν των. Ὁμοῦ δὲ μὲ τὸ κύριον πρᾶγμα ὀφείλει β') περιπλέον ν' ἀποδώσῃ ὅλα τὰ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γάμου προστεθέντα προσαυξήματα αὐτοῦ. γ') Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τοὺς καρποὺς, ὁ γενικὸς κανὼν εἶναι ὅτι ὁ ἀνὴρ ἔχει δικαίωμα ἐπὶ τῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γάμου παραγομένων καρπῶν. Ἂν λοιπὸν ὁ γάμος διαρκέσῃ μίαν ἢ πλείονας καρπῶν περιόδους, ἀποκτᾷ ὅλους τοὺς κατ' αὐτὰς παραχθέντας καρποὺς, καὶ δὲν ὀφείλει νὰ τοὺς ἀποδώσῃ· ἂν ὅμως ὁ γάμος ἀρχίσῃ ἢ παύσῃ ἐντὸς τοιαύτης περιόδου, δὲν δύναται ὁ ἀνὴρ νὰ ζητήσῃ εἰμὴ τοὺς κατ' ἀναλογίαν τῆς κατὰ τὴν περίοδον ταύτην διαρκείας τοῦ γάμου καρποὺς, τὸ δὲ λοιπὸν μέρος αὐτῶν ἀνήκει εἰς τὴν γυναῖκα ἢ εἰς τοὺς κληρονόμους της, εἶναι δὲ ἀδιάφορον ἂν ἡ συγκομιδὴ αὐτῶν ἐνηργήθη ἀπὸ τὸν ἄνδρα ἢ ἀπὸ τὴν γυναῖκα. Ἀφ' ἑτέρου μέρους δ') ἔχει ὁ ἀνὴρ τὸ δικαίωμα ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ἀπόδοσιν τῆς ἐπὶ τῶν ἀποδοτέων προικῴων πραγμάτων γενομένης παρ' αὐτοῦ *δαπάνης*, καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀναγκαίαν δαπάνην ἔχει δικαίωμα ἐπισχέσεως καὶ συμψηφισμοῦ (impensæ necessariæ ipso jure dotem minuunt), μετὰ δὲ τὴν ἐνεργηθεῖσαν παράδοσιν αὐτῶν ἔχει τὴν περὶ τοῦ ἀχρεωστήτου ἀγωγὴν ἢ τὴν sine causa· ἕνεκα δὲ τῆς ὠφελίμου δαπάνης δὲν δύναται νὰ ἐνεργήσῃ εἰμὴ τὴν ἀντίθετον περὶ ἐντολῆς ἢ περὶ διαχειρίσεως τῶν ἀλλοτρίων πραγμάτων ἀγωγὴν, ἕνεκα δὲ τῶν πρὸς τέρψιν ἐξόδων ἔχει μόνον δικαίωμα ἀφαιρέσεως (jus tollendi). Γ) Ἂν λόγῳ προικὸς παραχωρηθῇ εἰς τὸν ἄνδρα πραγματικὸν δικαίωμα, παύει μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου. Δ) Ἂν δὲ τῷ δοθῇ ὡς προὶξ *ἀπαίτησίς τις*, πρέπει μετὰ τὴν διάλυσιν

τοῦ γάμου, ἂν εἰσέτι σώζηται νὰ ἐπιστραφῇ, αὕτη διὰ νέας ἄλλης παραχωρήσεως, ἄλλως ἀποδίδεται ἡ ἀξία της. Ε) Ἂν λόγῳ προικὸς ἀπαλλαχθῇ τινος χρέους ὁ ἀνήρ, τὸ χρέος τοῦτο ἀναζῇ πάλιν, καὶ ἐὰν Ζ) γίνῃ πρὸς ὄφελος τοῦ ἀνδρὸς καὶ προικὸς λόγῳ, παραίτησις προσενεχθέντος δικαιώματος, ἡ γυνὴ ἀπολαμβάνει πάλιν μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου τὸ δικαίωμα τοῦτο ἢ τὸ ἀντικείμενον αὐτοῦ. (Μαx. § 524).

Ὡς πρὸς τὴν ἐποχὴν τῆς μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου ἀποδόσεως τῆς προικὸς 1) ἐγίνετο κατὰ τὸ *ἀρχαῖον δίκαιον* ἡ ἑξῆς διάκρισις· ἂν πρὸς ἀπόδοσιν τῆς προικὸς ἐχορηγεῖτο ἡ ἐξ ἐπερωτήσεως ἀγωγή, ἠδύνατο ἀμέσως μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου νὰ ζητηθῇ ἡ ἀπόδοσις ὁλοκλήρου τῆς προικὸς, καὶ ἂν ἔμελλεν ἐντεῦθεν νὰ κατασταθῇ ὁ ἀνὴρ παντάπασι πένης· ἂν δὲ δὲν ἐχορηγεῖτο εἰμὴ ἡ περὶ προικὸς ἀγωγὴ (rei uxoriæ), ὁ ἀνὴρ δὲν ὑπεχρέοῦτο ν' ἀποδώσῃ τὰ παρ' αὐτοῦ, ληφθέντα ποσὰ εἰμὴ εἰς τρεῖς ἐτησίας προθεσμίας (annua, bima, trima die), ὅλα ὅμως τὰ λοιπὰ πράγματα ὤφειλε νὰ τ' ἀποδώσῃ ἀμέσως μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου, ἀλλὰ δὲν κατεδικάζετο εἰμὴ εἰς ὅσον εὐποροῦσε. 2) Κατὰ τὴν νέαν τοῦ Ἰουστινιανοῦ διάταξιν, μὴ ὑπαρχούσης ἄλλης συνομολογίας, τὰ προικῷα ἀκίνητα ὤφειλον ν' ἀποδίδωνται ἅμα διαλυθέντος τοῦ γάμου. Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὰ κινητὰ πράγματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων κατατάττονται καὶ τὰ ποσὰ, γίνεται ἡ ἑξῆς διάκρισις μεταξὺ τῆς περιπτώσεως καθ' ἣν χορηγοῦν εἰσόδημα πληρωτέον παρὰ τρίτου τινὸς, καὶ ἐκείνης καθ' ἣν ὁ ἀνὴρ τὰ μετεχειρίσθη εἰς τὰς οἰκιακάς του χρήσεις ἢ εἰς τὸ ἐπιτήδευμά του. Καὶ εἰς τὴν πρώτην μὲν περίπτωσιν, ὁ ἀνὴρ ὀφείλει νὰ μοιρασθῇ τὸ εἰσόδημα τοῦ ἔτους, καθ' ὃ διαλύεται ὁ γάμος, μετὰ τῆς γυναικὸς ἢ τῶν κληρονόμων της κατ' ἀναλογίαν τῆς διαρκείας τοῦ γάμου, εἰς τὴν δευτέραν δὲ περίπτωσιν δὲν ὑποχρεοῦται νὰ τὰ ἐπιστρέψῃ εἰμὴ μετὰ παρέλευσιν ἑνὸς ἔτους. Ἂν ὁ ἀνὴρ ἢ οἱ κληρονόμοι του ἀναβάλωσι τὴν ἀπόδοσιν πλέον τοῦ ὡρισμένου τούτου χρόνου, ὀφείλουν νὰ πληρώσωσι τόκον ὑπερημερίας πρὸς 4 τοῖς ἑκατόν. (Μαx. § 526).

Παρατηρητέον προσέτι

1) Ὅτι ἐὰν τὰ προικῷα ἐξετιμήθησαν, δίδεται ἡ ποσότης τῆς διατιμήσεως (1), ἐξαιρουμένης τῆς ἀξίας τῶν τυχὸν ἐκτεθέντων

(1) Fr. vat. § 94—ιμ. 10 pr. Π. (23, 3)— διάτ. 5 Κ. 5, 12)— Ν. 92 καὶ 117 Β. (29, 1) 1 — διάτ. 30 Κ. (5, 12).

πραγμάτων (1). ὀφείλει ὅμως ὁ ἀνὴρ νὰ ἐπιστρέψῃ πᾶν ὅ,τι ἔλαβεν ὡς ἀποζημίωσιν διὰ τὸ ἐκνικηθὲν κτῆμα (2).

2) Ἐὰν ὅμως τὰ προικῷα ἐδόθησαν ἄνευ ἐκτιμήσεως, ἐπιστρέφονται αὐτούσια, ἐκτὸς ἂν ἀπαλλαχθῇ τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης, ἢ ἐὰν τὰ προικῷα ἐκνικηθῶσιν.

3) Ἐκτὸς τούτου καὶ ἡ αὔξησις τῆς προικὸς λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἐπὶ τῆς επιστροφῆς ταύτης, καὶ οἱ καρποὶ θεωροῦνται, ἅμα διαλυθέντος τοῦ γάμου, προικῷοι (3).

§ 21. *Τίς εἶναι ὑπόχρεως πρὸς ἐπιστροφὴν τῆς προικός;* Παρατηρῶ.

1) Ὅτι ἐὰν ὁ ἀνὴρ ἦναι αὐτεξούσιος, αὐτὸς καὶ οἱ κληρονόμοι του εἰσὶν ὑπόχρεοι πρὸς ἐπιστροφὴν τῆς προικός (4).

2) Ἐὰν δὲ ὁ ἀνὴρ ἦτον ὑπεξούσιος ἐπὶ τῆς συστάσεως τῆς προικὸς, καὶ ὁ πατὴρ τῷ παρέδωκεν αὐτὴν, τότε ἐνέχεται μέχρις εὐπορίας, μὴ ὑπεξαιρουμένου χρέους ἑτέρου· δοκεῖ δὲ εὐπορεῖν μέχρι τοῦ ποσοῦ τοῦ πεκουλίου, εἴτε ἔχει τὰ προικιμαῖα, εἴτε μή· Ἐνέχεται δὲ καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ τῇ περὶ πεκουλίου ἀγωγῇ, καὶ ὑπεξαιρεῖ τὰ κεχρεωστημένα αὐτῷ καὶ τοῖς ὑπεξουσίοις αὐτοῦ· καί τοι εἰ ὁ υἱὸς ἐνήγετο, ταῦτα οὐχ ὑπεξῃροῦντο. Εἰ δὲ ὑπεξούσιός ἐστιν ὁ ἀνὴρ καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὑποδέξεται (τὴν προῖκα), ἢ κατὰ κέλευσιν αὐτοῦ ὁ υἱὸς, ὁ πενθερὸς καὶ οὐχ ὁ ἀνὴρ ἐνάγεται, εἰμὴ κληρονομήσει τοῦ πατρὸς, καὶ τότε κατὰ τὸ μέρος τῆς κληρονομίας του. Δύναται δὲ ν' ἀφαιρέσῃ ὡς προαφαιρούμενον (praecipuum) ἐκ τῆς κληρονομίας τὴν προῖκα, τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ὁ πατήρ του, ἢ ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἔλαβεν αὐτὸς, ἐξ ἧς ὠφελήθη ὁ πατὴρ ἢ ηὔξησε τὸ χρημάτιον τοῦ υἱοῦ. Ἴδε Θέμ. τ. 1 σ. 287.

Οἱ πρὸ τῆς διαλύσεως τοῦ γάμου ἐγγυηταὶ εἰσὶν ὑπόχρεοι πρὸς ἐπιστροφὴν τῆς προικός; ὅρα Θέμ. τ. 1 σ. 287 ἐν τέλ.

§ 22. Ὁ ἀνὴρ δυναται, ὑποχρεωθεὶς πρὸς ἐπιστροφὴν τῆς προικὸς, νὰ ἐπικαλεσθῇ τὸ τῆς εὐπορίας εὐεργέτημα. Ὅρα ἐν τῷ Κύρ. τὴν λέξιν *εὐεργέτημα εὐπορίας* καὶ Θέμ. τ. 1 σ. 288 = Μακ. § 491, 6 σημ. δ'.

---

(1) Fr. vat. § 94.
(2) N. 62 B. (29, 1).
(3) N. 31 B. (28, 8) κλ. οὓς ὅρα ἐν Θέμ. τόμ. 1 σελ. 282 σημ. 64.— Ποῖος δὲ ὁ τρόπος, καθ' ὃν γίνεται ὁ ὑπολογισμὸς τοῦ χρόνου καὶ ἡ διανομὴ τῶν καρπῶν; ὅρα Θέμ. τόμ. 1 σελ. 282 ἐπ.
(4) N. 22 B. (28, 8). — σημ. 22 § 12 καὶ σημ. 46 -Π. (24, 3). — Διάτ. 9 καὶ 11 K. (5, 13).

§ 23. Τὸ ἀντικείμενον τῆς νέας περὶ προικὸς ἀγωγῆς εἶναι ἡ ἐπιστροφὴ τῶν προικώων ἄνευ διακρίσεως, ἐὰν ἦναι ἀντικαταστατὰ ἢ ἀναντικατάστατα, διατετιμημένα ἢ ἀδιατίμητα. Ὡς πρὸς τοὺς καρποὺς ὅμως τῶν προικώων, καὶ τὴν ἐντὸς τοῦ τελευταίου ἔτους διανομὴν αὐτῶν, ἰσχύει τὸ ἀρχαῖον δίκαιον. Ἡ ἀπόδοσις δὲ τῆς προικὸς δὲν γίνεται πλέον ὡς πρότερον ἐπὶ τῶν ἀντικαταστατῶν ἐν διαστήματι 3 ἐνιαυσιαίων προθεσμιῶν (annua, bima, trima die), ἀλλ' ὅλα τὰ μὲν σταθμώμενα, ἀριθμούμενα, ἢ μετρούμενα, ἀποδίδονται ἐντὸς ἐνιαυσιαίας προθεσμίας λογιζομένης ἀπὸ τῆς διαλύσεως τοῦ γάμου, τὰ δὲ ἀκίνητα ἀμέσως μετ' αὐτήν. Καὶ ἐὰν ὡς πρὸς αὐτὰ κατασταθῇ ὑπερήμερος ὁ ἀνήρ, ἀπαιτοῦνται τόκοι κατὰ τὴν ἐκτίμησιν αὐτῶν πρὸς 4 τοῖς ἑκατὸν τὸ ἔτος, ὡς ὁ ἴδιος Αὐτοκράτωρ ὥρισεν. Ἡ ἀναλογία δὲ αὕτη τῶν καρπῶν ἐπεκτείνεται καὶ ἐπὶ τῶν κινητῶν πραγμάτων, τὰ ὁποῖα παράγουσι προσδιωρισμένον τι εἰσόδημα, π. χ. πλοῖα, φορτηγὰ ζῶα, ἅ τινα δύνανται νὰ μισθωθῶσι κ.τ.λ. Ἐνταῦθα δὲν γίνεται ἐκτίμησίς τις, ἀλλ' ἀποδίδονται οἱ ἐκ τῶν πραγμάτων ἐξαγόμενοι καρποί. Ἴδε αὐτ. Θέμ.

§ 23[a]. Ἂν ἐξαιρέσῃ τις τὴν περὶ ἐκποιήσεως τοῦ προικώου ἀκινήτου κτήματος ἀπαγόρευσιν, εἰς τὸ *ἀρχαῖον δίκαιον* ὀλίγον ἐφρόντισεν ὁ νόμος περὶ τῆς ἐξασφαλίσεως τῆς προικός. Ἂν ἡ γυνὴ δὲν συνωμολόγει ὑποθήκην ἐπὶ τῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρὸς πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἀποδόσεως τῆς προικός της, ἐν περιπτώσει συνδρομῆς ἐπὶ τῆς περιουσίας του, δὲν εἶχεν εἰμὴ προνόμιον ἀπαιτήσεως εἰς ἄκρον προσωπικὸν ἐναντίον τῶν ἐγχειρογράφων δανειστῶν του. Ὁ Ἰουστινιανὸς ἤρξατο νὰ δίδῃ κατ' ὀλίγον εἰς τὴν γυναῖκα πλείονα ἀσφάλειαν. 1) Καὶ πρῶτον μὲν διέταξε κατὰ τὸ ἔτος 528, ἂν δι' ἐλάττωσιν τῆς τοῦ ἀνδρὸς περιουσίας ἡ γυνὴ εὑρεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ζητήσῃ συνεστῶτος τοῦ γάμου τὴν προῖκά της (Μαχ. § 523) καὶ νὰ ἐνεργήσῃ ἑπομένως τὰ ἐπὶ τῶν *ἐκ συναλλάγματος* πρὸς ἐξασφάλισιν αὐτῆς ἐνεχυριασθέντων αὐτῇ πραγμάτων τοῦ ἀνδρὸς δικαιώματά της, νὰ δύναται οὐ μόνον ὅταν κατέχῃ τὰ πράγματα ταῦτα, νὰ ὑπερασπίζηται ἑαυτὴν δι' ἐνστάσεως κατὰ τῶν ἑπομένων ἐπὶ ἐνεχύρῳ δανειστῶν, ἀλλὰ νὰ ἔχῃ καὶ τὸ δικαίωμα νὰ κινῇ τὴν περὶ ὑποθήκης ἀγωγὴν ἐναντίον τῶν κατόχων τῶν ἐνεχυριασμένων πραγμάτων, ὅταν οὗτοι δὲν ἔχωσι δικαίωμα ἐνεχύρου ἀρχαιότερον καὶ ἐπικρατέστερον ἐπ' αὐτῶν, νὰ ἦναι δὲ ἀπαράδεκτος ἡ ἔνστασις ὅτι διαρκεῖ εἰσέτι ὁ γάμος. 2) Μετὰ ταῦτα ὁ Ἰουστινιανὸς διέταξε κατὰ τὸ 529 ἔτος τὰ ἑξῆς· α) ἡ γυνὴ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διεκδικῇ διὰ πραγματικῆς ἀγωγῆς ὅλα τὰ μετὰ

τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου *σωζόμενα εἰσέτι προικῷα πράγματα*, κινητὰ ἢ ἀκίνητα, ἐκτιμημένα ἢ ἀνεκτίμητα, ὡς *ἰδίαν αὐτῆς ἰδιοκτησίαν*, οὐδεὶς δὲ δανειστὴς τοῦ ἀνδρὸς νὰ μὴ ἀξιόνῃ ἐκ' αὐτῶν ἐπικρατέστερον ὡς ἐκ τῆς ὑποθήκης του δικαίωμα· 6) ἡ γυνὴ ἔχει ἐπὶ τῶν *προικώων πραγμάτων* νόμιμον ὑποθήκην, καὶ δύναται κατ' ἐκλογὴν ἢ νὰ τὰ διεκδικήσῃ διὰ πραγμ. ἀγωγῆς, ἢ νὰ κινήσῃ ὡς πρὸς αὐτὰ τὴν περὶ ὑποθήκης ἀγωγὴν, ἐφ' ἧς προτιμᾶται ὅλων τῶν λοιπῶν τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἐνυποθήκων δανειστῶν· γ) τέλος καὶ ὡς πρὸς τὰς δύω ταύτας ἀγωγὰς, δὲν τρέχει κατὰ τῆς γυναικὸς παραγραφὴ, εἰμὴ ἀφ' ἧς ἐποχῆς δύναται νὰ τὰς κινήσῃ. 3) Κατὰ τὸ ἔτος 530 παρεχώρησεν ὁ Ἰουστινιανὸς εἰς τὴν γυναῖκα, εἰς τοὺς κληρονόμους καὶ εἰς τὸν πατέρα της, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς πάντ' ἄλλον προικοδότην, καὶ *γενικὴν* πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς προικὸς *νόμιμον ὑποθήκην ἐπὶ τῆς ὅλης περιουσίας τοῦ ἀνδρὸς*, καθ' ἣν μολοντοῦτο ἐπροτιμῶντο αὐτῆς οἱ ἀρχαιότεροι καὶ ἐπικρατέστεροι ἐπὶ ἐνεχύρῳ δανεισταὶ, μέχρις οὗ ὁ Ἰουστινιανὸς 4) διέταξε τέλος κατὰ τὸ 531 ἔτος νὰ προτιμᾶται ἡ γυνὴ, ἀλλὰ μόνη αὐτὴ ὡς πρὸς τὸ ἄτομόν της, ὡς καὶ αὐτῶν τῶν ἀρχαιοτέρων ἐπὶ ἐνεχύρῳ δανειστῶν τοῦ ἀνδρός της. (Μακ. § 527).

§ 24.

Ἐκθέσαντες τ' ἀνωτέρω, θεωροῦμεν χρήσιμον νὰ ἐκθέσωμεν, πρὶν ἢ ἔλθωμεν εἰς τὴν νομολογίαν, καὶ τὰ ἑξῆς, ἐρανιζόμενοι αὐτὰ ἐκ τῆς Θέμ. τόμ. 7 σελ. 349—365.

ά. Ἡ ἱστορία τοῦ περὶ τὴν περιουσίαν τοῦ συζύγου δικαίου εἶναι δυσερεύνητος, πρῶτον μὲν διότι αὐτὴ ἡ ἀρχικὴ πηγὴ — τὸ Ἰουστινιάνειον δίκαιον — εἰς τὸ περὶ προγαμιαίας δωρεᾶς (propter nuptias donatio) κατά τι εἶναι ἀσαφής. Ἔπειτα δὲ, διότι φαίνεται ὅτι, προϊόντος τοῦ χρόνου, μετέβαλλον αὐτὸ ὡς πρὸς τὰ ἀποβλέποντα τὴν περιουσίαν τῶν συζύγων αἱ εἰθιζόμεναι συμφωνίαι μᾶλλον ἢ γραπτοὶ νόμοι. Τέλος οἱ πλεῖστοι τῶν νόμων, τῶν περὶ τὴν διάπλασιν τῆς περιουσίας τῶν συζύγων ἐπιρροὴν ἐχόντων ἢ ἀπωλέσθησαν ἢ περιῆλθον εἰς ἡμᾶς ἐν περιλήψει μόνον.

Διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ περὶ τὴν περιουσίαν τῶν συζύγων δικαίου ἄξιαι λόγου ἐκ τῶν πηγῶν εἰσὶν ἰδιαζόντως ὁ δεύτερος τίτλος τῆς Ἐκλογῆς καὶ ὁ 19ος τίτλος τῆς Ἐπαναγωγῆς. Ἐν ταύτῃ ἐκτίθενται ἐν πρώτοις (κεφ. 5—9) τὰ τῆς Ἐκλογῆς ἰδιάζοντα περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἔπειτα, κεφ. 12—17, τὰ σχετικὰ

χωρία τοῦ Προχείρου, ἅπερ καθαρὰ ἐκ τοῦ Ἰουστινιανείου δικαίου ἐλήφθησαν, ὥστε τὰ κεφ. 12—17 διάκειν·αι εἰς ἀντίφασιν μὲ τὰ κεφ. 5—9. Τέλος ὁ Σχολιαστὴς τῆς Ἐπαναγωγῆς σημειοῖ ἐν κεφ. 12—17 (τοῖς τοῦ Προχείρου) ὅτι προσαρτᾷ τὰ κεφάλαια ταῦτα ὄχι ὡς *ἐγκριθέντα, ἀλλ' ὡσανεὶ μαχόμενα τῷ ε—θ'*. Ὁ Σχολιαστὴς ἀποδεικνύει ἐνταυτῷ διὰ μακρῶν, πόσον ἀπᾴδουσιν ἀπ' ἀλλήλων ἀμφότερα τὰ συστήματα, ἐξ ὧν τὸ μὲν πρῶτον ἀπομακρύνεται οὐσιωδῶς ἀπὸ τῶν κυρίως ἰσχυουσῶν Νεαρῶν τοῦ Ἰουστινιανοῦ, τὸ δὲ δεύτερον ελήφθη ἐν μέρει ἐκ Νεαρῶν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ὕστερον διορθωθεισῶν, καὶ διὰ τοῦτο οὐδαμῶς περιέχει τὸ ἐν ἰσχύϊ δίκαιον.

Τιθεμένης ὡς ἀληθοῦς τῆς ἐπικρατούσης ὑποθέσεως ὅτι τό,τε Πρόχειρον καὶ ἡ Ἐπαναγωγὴ ἐδημοσιεύθησαν τὸ μὲν πρότερον, ἡ δὲ μετὰ ταῦτα παρὰ τοῦ Βασιλείου ὡς συνόψεις τῶν νόμων, ἄπορον φαίνεται πῶς ὁ Αὐτοκράτωρ οὗτος ἀφοῦ διὰ τοῦ Προχείρου καὶ τῶν Βασιλικῶν ἔδωκε πάλιν ἰσχὺν εἰς τὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ δίκαιον, ἐνέκρινε τὴν εἰς τὴν Ἐπαναγωγὴν καταχώρισιν τοῦ ἀπᾴδοντος δικαίου τῆς Ἐκλογῆς. Ἔτι δὲ ἀπορώτερον πῶς ἠδύνατο ὁ παλαιὸς Σχολιαστὴς νὰ εἴπῃ ὅτι τὰ σχετικὰ χωρία τοῦ Προχείρου ὡς μὴ ἐγκριθέντα ἀναφέρει. Τέλος δυσεξήγητον ἐστὶ πῶς Λέων ὁ Σοφός, ὅστις εὐθὺς μετὰ ταῦτα ἐτροποποίησε διὰ τῶν Νεαρῶν αὐτοῦ τὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ δίκαιον κατὰ τὸ πνεῦμα τῆς Ἐκλογῆς καὶ τῆς Ἐπαναγωγῆς, ἠγνόει ἐντελῶς τὴν τελευταίαν.

Αἱ ἀμφιβολίαι αὗται δὲν δύνανται ἄλλως νὰ διασκεδασθῶσιν εἰμὴ διὰ τῆς ὑποθέσεως, ὅτι ἡ Ἐπαναγωγὴ ἔμεινεν ἁπλοῦν σχέδιον ἄνευ νομικῆς ἰσχύος, ὡς τοιαύτη δὲ ἐτέθη εἰς κυκλοφορίαν μετὰ τῶν σημειώσεων τοῦ σχολιάσαντος αὐτό, καὶ δὲν ἀντεκατέστησεν ἐν τῇ πράξει τὸ Πρόχειρον. Οὕτως ἐξηγεῖται πῶς καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ Λέων ἐκ τῶν παρατηρήσεων τοῦ Σχολιαστοῦ ἐκείνου ἀφορμὴν ἐπανειλημμένως ἔλαβε πρὸς ἔκδοσιν Νεαρῶν, ἐνῷ αὗται, ἐὰν ἡ Ἐπαναγωγὴ πραγματικῶς ἐδημοσιεύετο, ἤθελεν ἀναμφισβητήτως ληφθῇ ἐν αὐτῇ ὑπ' ὄψιν. Ἀλλ' ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, καθαρῶς ἐν τῇ Ἐπαναγωγῇ (τίτλος ιθ') φαίνεται ἡ σύγχυσις, ἣν ἡ τοῦ Ἰουστινιανείου δικαίου εἰσαγωγὴ ἐπήνεγκεν εἰς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, ἐνῷ τὸ τῆς Ἐκλογῆς δίκαιον βαθὺ ἐν τοῖς ἔθιμοις ἐρριζωμένον ἦτον. Κατωτέρω θέλομεν ἰδεῖ πῶς διὰ Νεαρᾶς νομοθεσίας κατώρθωσεν ὁ Αὐτοκράτωρ Λέων νὰ θεραπεύσῃ τὴν σύγχυσιν ταύτην.

6'. Διατάξεις περὶ τῆς τῶν συζύγων περιουσίας δὲν ὑπῆρχον ἐν

τῷ ἀρχαίῳ τῶν Ρωμαίων δικαίῳ, διότι ἅπαντα τῆς γυναικὸς τὰ ὑπάρχοντα μετέβαινον εἰς τὸν σύζυγον, ἡ δὲ γυνὴ θυγατρὸς ἐπεῖχε θέσιν. Εἰς τὴν ἀπεριόριστον δὲ ταύτην κυριαρχίαν τοῦ ἀνδρὸς ἀνταπεκρίνετο τὸ πάλαι ἡ ἀπόλυτος αὐτοῦ ὑποχρέωσις εἰς τὸ φέρειν τὰ τοῦ γάμου βάρη.

Ἐπὶ τοῦ ἐλευθέρου γάμου τοῦ μεταγενεστέρου δικαίου ἦσαν ἀπεναντίας οἱ σύζυγοι ἀνεξάρτητοι ἀπ' ἀλλήλων, καθὼς ὡς πρὸς τὸ πρόσωπον, οὕτω καὶ ὡς πρὸς τὴν περιουσίαν αὐτῶν. Ἀπετέλουν δύο ἀνεξαρτήτους προσωπικότητας, πλὴν ὁ ἀνὴρ ἐθεωρεῖτο ὡς ὑπόχρεως νὰ φέρῃ τὰ τοῦ γάμου βάρη. Τὴν ἀρχὴν ταύτην ἐτροποποίει ἡ δόσις προικὸς ἐκ μέρους τῆς γυναικὸς πρὸς ἀνακούφισιν τῶν τοῦ γάμου βαρῶν, καὶ ἡ ὑπόσχεσις προγαμιαίας δωρεᾶς ἐκ μέρους τοῦ ἀνδρός, ἢ τέλος εἰδικαὶ συμφωνίαι περὶ τῆς τύχης τῆς περιουσίας τῶν συζύγων μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου.

Ἡ περὶ τοῦ γάμου ἔννοια τῆς ἐκκλησίας, ὡς ἀνωτέρω § 1 ἐξετέθη, ἠδύνατο νὰ φέρῃ εἰς ἄλλας ἀρχὰς περὶ τῶν κτηματικῶν σχέσεων τῶν συζύγων. *Συμπλήρωσις πάσης τῆς ζωῆς, θείου τε καὶ ἀνθρωπίνου δικαίου κοινωνία* δὲν λαμβάνει χώραν ἄνευ κοινοκτημοσύνης τινὸς μεταξὺ τῶν συζύγων.

Καὶ ὅμως ἡ νομοθεσία μέχρις Ἰουστινιανοῦ δὲν κατεννόησε δεόντως τὰς νέας ἀρχάς, τὰς ὁποίας ἡ μεταβεβλημένη τοῦ γάμου ἔποψις ἀναγκαίως ἀπῄτει. Αἱ ἀρχαὶ αὗται κύρωσιν ἔλαβον ἐν τοῖς ἐθίμοις μόνον, καὶ διὰ τῶν γαμικῶν συμβολαίων ἐξωτερικὴν παράστασιν· ἡ δὲ νομοθεσία ἀσκόπως ἔνθεν κακεῖθεν εταλαντεύθη, ἐν μέρει μόνον τὰ ἔθιμα ἠκολούθησε φροντίσασα νὰ προσδιορίσῃ καὶ συμπληρώσῃ αὐτά.

Τοῦ Ἰουστινιανοῦ αἱ διατάξεις ἐν συντόμῳ εἰσὶν αὗται. Ἦτο γενικὴ συνήθεια τὸ νὰ δίδεται τῷ ἀνδρὶ ὡς προὶξ πᾶσα τῆς γυναικὸς ἡ περιουσία, ἐξαιρετικῶς δὲ μόνον ἐκράτει ἡ γυνὴ δι' ἑαυτὴν μέρος αὐτῆς (ἐξώπροικα parapherna). Ὁ νόμος ἤθελεν ἴσως κηρύξει τὴν περιουσίαν τῆς γυναικὸς ὡς γενομένην αὐτοδικαίως προῖκα, ἐὰν δὲν συνέβαινε νὰ ἔχῃ σπανίως ἰδίαν περιουσίαν ἡ νύμφη, καὶ ἂν δὲν ἦτο ἔργον τοῦ γαμβροῦ νὰ αἰτῇ τὴν δόσιν τῆς προικός. Ἀντὶ τῆς προικὸς προσδιώριζεν ἐκ μέρους του καὶ ὁ σύζυγος πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν μέρος τῆς περιουσίας του (ἀντίφερνα, propter nuptias donatio, προγάμου ἢ προγαμιαία δωρεά). Τοῦτο μάλιστα ἐπεβλήθη διὰ τῆς Νεαρᾶς 97 ὡς χρέος εἰς τὸν ἄνδρα, καὶ ἐνταυτῷ προσδιώρισεν ὁ Ἰουστινιανὸς (ἂν καὶ συγχέων

ἐνταῦθα τὴν ἰσότητα μὲ τὴν τῆς κοινωνίας τῶν εἰσκομισθέντων) τὴν προγαμιαίαν δωρεὰν ἰσομεγέθη μὲ τὴν προῖκα.

Ἡ προὶξ καὶ ἡ προγαμιαία δωρεὰ (ὀνομασθεῖται μεταγενέστερον ἀμφότεραι *προικοῦπόδολον*) ἀπετέλουν κυρίως τὴν συζυγικὴν περιουσίαν. Ὁ ἀνὴρ, ὡς κεφαλὴ τοῦ οἴκου, ἠδύνατο, συνεστῶτος τοῦ γάμου, νὰ διοικῇ καὶ μεταχειρίζηται αὐτήν· ἦτον ὅμως ὑπεύθυνος διὰ τὴν διοίκησιν καὶ ἐν μέρει περιωρίζετο περὶ τὴν διάθεσιν, ἵνα μένωσι τὰ κεφάλαια ἀνέπαφα πρὸς συντήρησιν τοῦ γάμου. Διαλυομένου ὅμως αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἑτέρου τῶν συζύγων, ἐλογίζετο ὡς μὴ ὑπάρξασα τὸ παράπαν ἡ κοινωνία τῆς περιουσίας ἐκείνη, ὁ δὲ τοῦ νόμου κανὼν ἦτο μᾶλλον οὗτος, ὅτι ἡ προὶξ ἐπιστρέφεται τῇ γυναικὶ ἢ τῷ πατρὶ ἢ τοῖς κληρονόμοις αὐτοῦ οὕτως, ὡς νὰ μὴ ὑπῆρξε ποτὲ κοινὴ περιουσία, καὶ ὡς νὰ ἦσαν ἐξ ὑπαρχῆς χωρισμένα τὰ ὑπάρχοντα ἑκάστου. Πλὴν πράγματι ἐτροποποιεῖτο ὁ κανὼν οὗτος τοῦ νόμου διὰ τῶν προικῴων συμβολαίων (pacta dotalia s. instrumenta dotalia), δι' ὧν προσκτᾶται τῷ ἐπιζήσαντι συζύγῳ, ἐκτὸς τῶν ὅσα αὐτὸς ἔφερεν εἰς τὴν γαμικὴν περιουσίαν, καὶ μέρη τινα τῶν παρὰ τοῦ ἀποβιώσαντος εἰσαχθέντων. Ὑπήγοντο καὶ ταῦτα εἰς τὰ γαμικὰ κέρδη (lucra nuptialia) καὶ ἀπετέλουν τὸ κυριώτερον εἶδος αὐτῶν. Ἦσαν δὲ ὁ ἀπὸ *τελευτῆς κάσσος* τῶν βυζαντινῶν νομικῶν, οὗ ὑποδιαίρεσις ὁ ἐξ ἀπαιδείας ἢ ἀτεκνίας κάσσος ἦν, ἐφαρμοζόμενος εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς κατὰ τὸν θάνατον ἑνὸς τῶν συζύγων ἐλλείψεως τέκνων.

Ὡς πρὸς τὰς κατὰ συμφωνίαν νομικὰς ταύτας σχέσεις ὥρισεν ἐσχάτως ὁ Ἰουστινιανὸς τὸν χαρακτῆρα τῆς συζυγικῆς περιουσίας ὑπ' ὄψιν λαβών,

1. διὰ τῆς Νεαρᾶς 97 κεφ. 1 ἵνα, ὅπως εἰσὶν ἴσα ἐν ταῖς προιξὶ καὶ ταῖς περὶ τὸν γάμον δωρεαῖς τά τε τῶν ἐπιδεδομένων καὶ τῶν ἐπερωτήσεων σύμφωνα, οὕτως ἴσα καὶ κέρδη λαμβάνωνται ἐκ τῆς προικὸς, καὶ τῆς περὶ τὸν γάμον δωρεᾶς ἐν περιπτώσει θανάτου ἄνευ τέκνων (ἴσαι ἐπιδόσεις—ἴσα κέρδη)

2) διὰ τῆς Νεαρᾶς 127 κεφ. 3 ἵνα ὁ ἐπιζῶν σύζυγος, ὑπαρχόντων τέκνων, λαμβάνῃ ἐκ τῶν κερδῶν ὅσον εἷς τῶν παίδων δεσποτείας λόγῳ, τοῦ λοιποῦ ὅμως μόνον τὴν ἐπικαρπίαν, τῆς δεσποτείας μενούσης εἰς τὰ τέκνα. Ἀποβάλλει δὲ καὶ τοῦ παιδομοιρίου τὴν κυριότητα πρὸς ὄφελος τῶν τέκνων, ἅμα εἰς νέον ἔλθῃ γάμον, φυλάττων μόνον τὴν ἐπικαρπίαν αὐτοῦ.

γ'. Τοῦ ἄρτι ἐξηγηθέντος ἰουστινιανείου δικαίου διαφέρει οὐσιωδῶς ἡ Ἐκλογὴ τῶν Ἰσαύρων Λέοντος καὶ Κωνσταντίνου. Αὕτη

ἀνέπτυξε τὴν ἰδέαν ὅτι διὰ τοῦ γάμου καὶ συνεστῶτος αὐτοῦ, συνίσταται οὐ μόνον τῶν προσώπων, ἀλλὰ καὶ τῆς περιουσίας ἑνότης —κοινοκτημοσύνη—μᾶλλον ἢ ἧττον εὐρεῖα, καθόσον ὑπάρχουν ἢ δὲν ὑπάρχουν τέκνα. Ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει θεωρεῖ τὴν κοινωνίαν διαρκοῦσαν καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἑτέρου τῶν συζύγων, τὸν ἐπιζῶντα δὲ σύζυγον ὡς τὸν φέροντα αὐτήν. Ἐκτείνει δὲ τὴν κοινωνίαν οὐ μόνον εἰς τὴν προῖκα καὶ ἀντιπροῖκα, ἀλλὰ καὶ ἐφ' ἅπαντα τῶν συζύγων τὰ ὑπάρχοντα. Διαλυομένης τῆς κοινωνίας λαμβάνει ὁ ἐπιζῶν σύζυγος, δυνάμει τοῦ νόμου, ἐκτὸς τῶν παρ' αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον εἰσενεχθέντων, καί τινα κέρδη. Τὴν ἰδέαν τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ὅτι ἡ προὶξ καὶ ἡ προγαμιαία δωρεὰ πρέπει νὰ ἦναι ἴσαι, ἀποδοκιμάζει δικαίως ἡ Ἐκλογή, διότι πρὸς τὸν ἐσωτερικὸν χαρακτῆρα τοῦ γάμου συνάδει ἰσότης οὐχὶ τῶν εἰσκομισθέντων παρ' ἀμφοτέρων, ἀλλ' ἰσότης ἐπὶ τῆς περιουσίας ἀμφοτέρων.

Εἰς τὰς μερικότητας προβαίνοντες λέγομεν, ὅτι κατὰ τὴν Ἐκλογὴν ὀφείλει κατὰ τὴν σύναψιν τοῦ γάμου νὰ ὑποσχεθῇ ἐγγράφως ὁ ἀνήρ, τήν τε παντελῆ τῆς προικὸς οἰκείωσιν, καὶ ἀδιάπτωτον καὶ ἀμείωτον αὐτῆς παραφυλακὴν καὶ συντήρησιν μετὰ καὶ τῆς, ὡς εἰκός, παρ' αὐτοῦ ἐν ἐπαυξήσει ἀποχαρισθείσης αὐτῇ ποσότητος, προσδιορίζων ἐν τῷ παρ' αὐτοῦ ἐκτιθεμένῳ συμβολαίῳ κάσσου ἐξ ἀπαιδείας μέρος τέταρτον.

Εἰς τὴν Ἐκλογὴν δὲν εὑρίσκεται εἰδικὸς ὅρος, σημαίνων τὸ προσδιοριζόμενον παρὰ τοῦ ἀνδρὸς πρὸς αὔξησιν τῆς συζυγικῆς περιουσίας. Οἱ δὲ μεταγενέστεροι καλοῦσι καὶ αὐτὸν προγαμιαίαν δωρεάν· ἀλλὰ τὴν ἔκφρασιν ταύτην φαίνεται ἐπίτηδες ἀποφεύγουσα ἡ Ἐκλογή, καθὸ μὴ νομίζουσα ἀναγκαῖον τοῦ λοιποῦ τὸ ἴσην εἶναι τῇ προικὶ τὴν προγαμιαίαν δωρεὰν καὶ ἑκούσιον τὸ παρὰ τοῦ ἀνδρὸς πρὸς αὔξησιν τῆς συζυγικῆς περιουσίας διδόμενον. Μεταγενέστερον ἔτι ἀπαντᾶται ἐν χρήσει ἡ λέξις *ὑπόβολον*, ταυτοσήμαντος ἐντελῶς οὖσα τῷ παλαιοτέρῳ ὅρῳ *ἀντίφερνα*.

Περὶ τοῦ δικαίου τῆς προικὸς καὶ τοῦ ὑποβόλου διαρκοῦντος τοῦ γάμου περιέχει ἡ Ἐκλογὴ ἀσήμαντά τινα μόνον. Ὁ ἀνὴρ ὡς φέρων τὰ τοῦ γάμου βάρη ἔχει τὰς ὠφελείας τῆς συζυγικῆς περιουσίας, ὀφείλει ὅμως *ἀδιάπτωτον καὶ ἀμείωτον παραφυλακὴν καὶ συντήρησιν*, κατὰ κανόνα λοιπὸν δὲν ἔχει τὸ τῆς ἀπαλλοτριώσεως δικαίωμα. Διαλυθέντος τοῦ γάμου διὰ τοῦ θανάτου, ἐξετάζεται κατὰ τὴν Ἐκλογήν, ἐὰν ὑπάρχωσιν ἢ ὄχι τέκνα. Μὴ *ὑπαρχόντων τέκνων* καὶ τοῦ γάμου διὰ τοῦ θανάτου τῆς γυναικὸς λυθέντος, κερδαίνει ὁ ἀνὴρ τὸ τέταρτον τοῦ προικὸς ὑποβόλου,

ἀποδίδων μόνον τὰ τρία τέταρτα· ἐὰν ὅμως συνάψῃ νέον γάμον οὐδὲν κερδαίνει, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐπιστρέψῃ ἅπαν τὸ προικοϋπόβολον. Εἰ δὲ ὁ γάμος διαλυθῇ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἀνδρὸς, λαμβάνει ἡ γυνὴ ἅπαν τὸ προικοϋπόβολον, καὶ προσέτι ἐκ τῆς λοιπῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρὸς μέρος ἴσον τῷ τεταρτημορίῳ τοῦ προικοϋποβόλου. Τὸ κέρδος ὅμως τοῦτο τοῦ ἐξ ἀπαιδίας κάσσου στερεῖται ἐὰν δευτερογαμήσῃ.

Ὑπαρχόντων ὅμως τέκνων, παραμένει ἅπασα ἡ περιουσία (οὐ μόνον τὸ προικοϋπόβολον, ἀλλὰ καὶ ἡ λοιπὴ περιουσία, καθὼς καὶ τὰ ἐξώπροικα τῆς γυναικὸς) ἐν χερσὶ τοῦ ἐπιζήσαντος συζύγου. Οὗτος ἔχει νὰ ἐπιμελῆται, οἰκονομῇ τὰ τοῦ οἴκου, καὶ φροντίζῃ κατ' ἰδίαν κρίσιν περὶ τῆς ἀνατροφῆς καὶ ἀποκαταστάσεως τῶν τέκνων. Τὰ τέκνα δὲν δύνανται νὰ ζητήσωσι τὴν ἀπόδοσιν τοῦ μεριδίου των ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ ἀποβιώσαντος, καὶ ἔτι ὀλιγώτερον δύναται ὁ ἐπιζῶν ν' ἀποποιηθῇ τὴν ἐξακολούθησιν τῆς κοινωνίας. Ἀπ' ἐναντίας ἡ κατάστασις αὕτη διαρκεῖ μεχρισοῦ

1. ἢ ὅλα τὰ τέκνα ἡλικιωθῶσιν (ἄρα ἑωσοῦ φθάσῃ καὶ ὁ νεώτερος—κατὰ τὸ δίκαιον τῆς Ἐκλογῆς—εἰς ἡλικίαν 20 ἐτῶν). Τότε ἀπ' ἀδείας ἔχει ὁ πατὴρ ἢ ἡ μήτηρ εἴτε τὴν κοινωνίαν νὰ ἐξακολουθήσῃ ἢ νὰ χωρισθῇ, καὶ μετὰ τὴν τῶν ἰδίων πραγμάτων ἐγκράτησιν, ἑνὸς ἔτι παιδὸς μοῖραν νὰ λάβῃ πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν τέκνων.

2. ἢ ὁ ἐπιζῶν σύζυγος προβαίνει εἰς ἕτερον γάμον. Ἐνταῦθα τὰ τέκνα ἔχουσι τὴν *ἐκλογὴν* ἢ νὰ ἐξακολουθήσωσι τὴν κοινωνίαν ἢ ὄχι. *Ἐνήλικα* δὲ ὄντα δύνανται εἴτε νὰ ἐμμείνωσιν εἰς αὐτὴν, ἢ νὰ ζητήσωσι παρὰ τῆς μητρὸς μὲν τὰ πατρῷα, παρὰ τοῦ πατρὸς δὲ τὰ μητρῷα πράγματα· ὥστε ἐκείνη μὲν κρατεῖ τότε τὴν προῖκα καὶ τὸ ὑπόβολον (ἐννοεῖται δὲ καὶ τὰ ἐξώπροικα), ὁ δὲ σύζυγος τὴν πρότεραν αὐτοῦ περιουσίαν. Ὄντων δὲ τῶν τέκνων ἀνηλίκων, διοικεῖ πρὸς τὸ παρὸν ὁ πατὴρ ὑπὸ τὴν ἰδιότητα κηδεμόνος (ἔχει ἐπικαρπίαν;) τὰ μητρῷα πράγματα. Ἡ μήτηρ ὅμως ὀφείλει νὰ ζητήσῃ κηδεμόνα διὰ τὰ τέκνα αὐτῆς.

δ'. Μέχρι τῆς νέας εἰσαγωγῆς τοῦ Ἰουστινιανείου δικαίου ἐπὶ Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος ἔμενεν ἰσχύον ἐν γένει ὡς πρὸς τὴν συζυγικὴν περιουσίαν τῆς Ἐκλογῆς τὸ δίκαιον. Τὰ νομοθετήματα τῶν αὐτοκρατόρων Λέοντος καὶ Κωνσταντίνου ἐν ἔτει 780 προϋποθέτουν διαρκοῦσαν τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ. Καταργήθη δὲ, ὡς λέγει Λέων ὁ σοφὸς, ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

Μόνον κατὰ μέρος ἔγιναν ἐν τῷ μεταξὺ τροποποιήσεις, καὶ ἰδίως ἐὰν ὁ ἐπιζῶν σύζυγος ἔχων τέκνα ἤρχετο εἰς νεώτερον γάμον. Καὶ εἰ μὲν ἐπέζη ἡ γυνή, ἐλάμβανε κατά τινα Νεαρὰν εὐθὺς τότε κατὰ δεσποτείαν τὸ ἥμισυ τῆς προικὸς καὶ τοῦ ὑποβόλου, κατέλειπε δὲ τὸ ἕτερον ἥμισυ εἰς τὰ τέκνα τοῦ πρώτου γάμου. Κατὰ τὴν Ἐπαναγωγὴν φαίνεται ὅτι ἔμενε μὲν αὐτῇ ἅπασα ἡ προίξ, ἐκ τοῦ ὑποβόλου ὅμως μόνον τὸ ἥμισυ, μένοντος τοῦ ἑτέρου ἡμίσεως εἰς τὰ τέκνα. Ἐκτὸς τούτου, περιωρίσθη τὸ κληρονομικὸν αὐτῆς δικαίωμα ἀπέναντι τῶν τέκνων τοῦ πρώτου γάμου. Κατὰ τὰς διατάξεις τῆς Ἐκλογῆς περὶ τῆς ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχῆς, κληρονομοῦσιν οἱ γονεῖς τὸ τέκνον αὐτῶν ἀποκλείοντες τοὺς ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφάς. Ἡ ἐλθοῦσα ὅμως εἰς δεύτερον γάμον μήτηρ κληρονομεῖ οὐχὶ μόνη τὸ ἀποθανὸν τέκνον τοῦ πρώτου γάμου, ἀλλὰ μὲ τὰ ἀδέλφια αὐτοῦ, λαμβάνουσα μερίδιον ἀδελφοῦ.

Εἰ δὲ ἐπέζη ὁ *ἀνήρ*, ἔχανε κατὰ τὴν ῥηθεῖσαν Νεαρὰν τὴν κυριότητα καὶ ἐπικαρπίαν τῆς προικὸς καὶ τοῦ ὑποβόλου, κρατῶν ὡς ἴδιον μόνον τὸ τριτημόριον τοῦ ὑποβόλου. Ἡ Ἐπαναγωγὴ δὲν ἀναφέρει μὲν τὴν ποινὴν ταύτην, χορηγεῖ ὅμως τῷ πατρὶ ἀπέναντι τῶν τέκνων τοῦ πρώτου γάμου τὸ ἄνωθι ἐκτεθὲν περιωρισμένον δικαίωμα εἰς τὴν ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχήν.

ε. Ὡς ἤδη ἐρρέθη, Βασίλειος ὁ Μακεδὼν ἐπανήγαγε τὸ Ἰουστινιάνειον δίκαιον ἀντὶ τῶν διατάξεων τῆς Ἐκλογῆς, εἴτε δημοσιεύσας αὐτὸ ἐκ νέου εἰς τὸ Πρόχειρον καὶ εἰς τὰ Βασιλικά, εἴτε δι' ἰδιαιτέρας διατάξεως. Λέων ὁ σοφὸς ἀναφέρει ὡς πρὸς ταῦτο διάταξιν τοῦ ἀειμνήστου πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐνταυτῷ μαρτυρεῖ ὅτι ἡ διάταξις αὕτη δὲν ἐπεκράτησεν εἰς τὴν πρᾶξιν, ἀλλ' ὅτι ἡ συνήθεια προσεκολλᾶτο ἀκόμη εἰς τὸ κατηργημένον ἤδη δίκαιον.

Ἐντεῦθεν λαβὼν ἀφορμὴν ὁ Λέων παρεδέχθη ἐν Νεαραῖς 20, 22 καὶ 85 τὴν συνήθειαν μὲ τροποποιήσεις τινάς, καὶ οὕτως ἐσχηματίσθη μικτόν τι ἐξ ἀρχαίου καὶ νέου δικαίου σύστημα, ὅπερ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους ἔμεινεν ὡς τὸ διέπον τὰς σχέσεις δίκαιον.

Κατὰ τοῦτον δὲν ἦτον ἀνάγκη πλέον, ὡς εἶχεν ὁρίσει ὁ Ἰουστινιανὸς ἐν Νεαρᾷ 97, νὰ ἦναι ἴση ἡ προὶξ τῷ ὑποβόλῳ, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ ὑπόβολον *ἔλαττον* τῆς προικός. (Τὸ Πρόχειρον καὶ τὰ Βασιλικὰ δὲν παρέλαβον τὴν Νεαρὰν 97 κεφ. 1. Ἐν τῇ Ἐπαναγωγῇ ἀναγινώσκεται *μόνον τὸ ὑπερέχειν τὴν προγαμιαίαν δωρεὰν τῆς προικὸς ἀναγκαίως ἀναιροῦμεν*).

Διαλυομένου λοιπὸν τοῦ γάμου διὰ τοῦ θανάτου, καὶ μὴ ὑπαρχόντων τέκνων, μηδὲ συμφωνίας ἀντικειμένης, ἡ μὲν γυνὴ συγ-

κομίζεται τὴν προῖκα καὶ τὸ ὑπόβολον, ὁ δὲ ἀνὴρ τὸ ὑπόβολον συντηρεῖ καὶ μόνον τὰ προῖκα ἀποδίδωσι τοῖς κληρονόμοις αὐτῆς. (Ἡ γυνὴ λοιπὸν δὲν λαμβάνει πλέον τὸ τέταρτον ἐξ ἀπαιδίας, οὔτε ὁ ἀνὴρ κερδαίνει τὸ τέταρτον τοῦ προικοϋποβόλου, ἀλλὰ κρατεῖ ἀντ' αὐτοῦ τὸ ὑπόβολον).

Ὑπαρχόντων ὅμως τέκνων, λαμβάνει ἡ ἐπιζῶσα γυνὴ, ἐκτὸς τῆς προικὸς καὶ τῆς ἐπικαρπίας τοῦ ὑποβόλου, μοῖραν παιδὸς ἐκ τοῦ ὑποβόλου καὶ τῆς ἐπιλοίπου περιουσίας τοῦ ἀνδρὸς κατὰ δεσποτείαν. Ἐὰν ὅμως ἡ ἀνδρῴα περιουσία ἐξαντλῆται διὰ τοῦ ὑποβόλου, τότε βεβαίως λαμβάνει μοῖραν τέκνου μόνον ἐκ τοῦ ὑποβόλου καὶ τὴν ἐπικαρπίαν τοῦ ὑπολοίπου. Πλὴν μικροτέρας οὔσης τοῦ ὑποβόλου τῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρὸς, προσδιορίζεται τὸ μερίδιον αὐτῆς κατὰ λόγον τοῦ ὑποσχεθέντος ὑποβόλου. Ὁ ἐπιζῶν σύζυγος λαμβάνει — ἐκτὸς τῆς ἀνηκούσης αὐτῷ περιουσίας — ἀναλόγως μοῖραν τέκνου κατὰ κυριότητα, δηλ. ἐκ τοῦ ὑποβόλου καὶ τῆς περιουσίας τῆς γυναικὸς ἤτοι τῆς προικὸς καὶ τῆς ἐξωπροίκου. Ἐὰν τὸ μερίδιον τοῦ ἀνδρὸς ἐβγαίνει μακρότερον τοῦ ὑποσχεθέντος ὑποβόλου, τότε ὁ ἀνὴρ οὔτε δίδει ἐκ τῆς ἰδίας του περιουσίας, ὡς οὔτε κερδαίνει ἐκ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ. Ὥστε ὁ ἀνὴρ οὐδέποτε ἀφαιρεῖται τὸ ὑπόβολον, ἐνῷ κερδαίνει ἐνίοτε μέρος τῆς περιουσίας τῆς γυναικός.

Ὡς πρὸς τὴν δευτερογαμίαν τοῦ ἐπιζῶντος συζύγου, ἰσχύουν αἱ διατάξεις τοῦ Ἰουστινιανείου δικαίου, παραληφθεῖσαι εἰς τὸ Πρόχειρον καὶ εἰς τὰ Βασιλικὰ, ὁ δὲ Λέων οὐδὲν διάταξιν ἀπάδον αὐταῖς.

ς'. Αἱ ἐν τῷ προλαβόντι παραγράφῳ ἐκτεθεῖσαι νεαραὶ τοῦ Λέοντος, δὲν εἶναι ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ Αὐτ. Λέοντος τῶν μετὰ ταῦτα εἰς ἀχρηστίαν πεσουσῶν. Ἀπ' ἐναντίας, εὑρίσκονται ἐπηνθισμέναι ἐν τῇ Ἐκλογῇ τῶν Νεαρῶν τοῦ Λέοντος (ἐν παραρτήματι τῆς Συνόψεως) ὡς Νεαραὶ 12, 14 καὶ 42, καὶ πολλαχῶς παρατίθενται παρὰ τῶν μεταγενεστέρων συγγραφέων. Ὅθεν τὸ σύστημα τῶν τοῦ Λέοντος Νεαρῶν ἔμεινε διαρκῶς ἐν ἰσχύϊ, ἂν καὶ παρέβλεψαν αὐτὸ ἐνιαχοῦ οἱ συγγραφεῖς, ἰδίως τὰς διατάξεις τοῦ Λέοντος, ἐν Νεαραῖς 22 καὶ 85, περὶ τῆς παιδὸς μοίρας καὶ τοῦ ὑπολογισμοῦ αὐτῆς, ὡς καὶ περὶ τῶν ἐν τοῖς Βασιλικοῖς ὑπαρχουσῶν ἐναντίων ὁρισμῶν τοῦ Ἰουστινιανείου δικαίου.

Μόνον ὡς πρὸς δύο ἀντικείμενα τὸ τοῦ Λέοντος σύστημα ἐπεκτάνθη διὰ τῆς μεταγενεστέρας συνηθείας. Δηλαδὴ

1. Ὡς πρὸς τὸ *ὑπόβολον*. Ἡ δόσις ὑποβόλου ἐν γένει καὶ ἰδίως ἡ ποσότης αὐτοῦ ἀφέθη κατὰ τὸ τοῦ Λέοντος δίκαιον εἰς τὴν δι-

λησιν τῶν συζύγων, μόνον ἀνώτερον τῆς προικὸς δὲν ἠδύνατο νὰ συμφωνηθῇ. Ἐν τῇ Πείρᾳ καὶ παρὰ τῷ Μιχαὴλ Ἀτταλειώτῃ ἐπεναντίας θεωρεῖται ἡ σύστασις τοῦ ὑποβόλου ὡς ἀναγκαία. Ἐν ἀμφιβολίᾳ ἀπολαμβάνεται ὡς τὸ ἥμισυ τῆς προικὸς, δύναται ὅμως νὰ συμφωνηθῇ καὶ μικρότερον ὑπόβολον. Κατὰ τὸ *Μικρὸν*, τὸν Ἀρμενόπουλον καὶ Φωβῆνον, ἐν ἀμφιβολίᾳ λογίζεται τὸ ὑπόβολον ὡς τὸ τριτημόριον τῆς προικός.

II. Ὡς πρὸς τὸ *θεώρητρον* ἤτοι τὸ δῶρον, ὅπερ ὁ ἀνὴρ ποιεῖ τῇ γυναικὶ πρὸς τῇ προγαμιαίᾳ δωρεᾷ ἢ τῷ ὑποβόλῳ. Ἀπαντᾶται τὸ πρῶτον εἰς Νεαράν τινα Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου, κατὰ τὴν Πεῖραν δὲ ἡ εὕρεσις τοῦ Θεωρήτρου νεωτέρα ἐστιν. Λαμβάνουν δὲ αὐτὸ μόνον αἱ γυναῖκες αἱ εἰς πρῶτον ἐρχόμεναι γάμον, οἱονεὶ τιμὴν τῆς παρθενίας. Τὸ μέγεθος αὐτοῦ ἐκ τῆς θελήσεως τοῦ δωρητοῦ ἐξήρτηται, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ἦναι ἔλαττον τοῦ δωδεκάτου τῆς προικός. Τοιοῦτον δὲ ὑπολογίζεται ὅταν δὲν προσδιορίζωσιν αὐτὸ τὰ μέρη. Τὸ θεώρητρον τοῦτο ἀποτελεῖ μέρος τῆς προικὸς καὶ εἶναι πλήρης τῆς γυναικὸς ἰδιοκτησία.

ζ'. Ὡς συμπληρωτικὸν τῶν μέχρι τοῦδε ἐκτεθέντων συστημάτων τῆς συζυγικῆς περιουσίας διετήρησε τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ τὸ Ἰουστινιάνειον δίκαιον μέχρι τῶν νεωτάτων χρόνων, καθόσον δὲν κατηργήθη εἴτε ῥητῶς, εἴτε σιωπηλῶς ὑπ' αὐτῶν. Ὅ,τι λοιπὸν ὁρίζει τὸ Ἰουστινιάνειον δίκαιον περὶ συστάσεως προικὸς, περὶ διατιμήσεως αὐτῆς, περὶ τῶν ἐπ' αὐτῆς δικαιωμάτων τοῦ ἀνδρὸς συνεστῶτος τοῦ γάμου, περὶ τῆς ἐπιστροφῆς αὐτῆς, περὶ τῶν προνομίων τῆς προικὸς καὶ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς, περὶ τῶν ζημιῶν τῆς δευτερογαμίας, περὶ τῶν εἰς τὴν περιουσίαν ἀναφερομένων ἀποτελεσμάτων τῆς διαζεύξεως, περὶ δωρεῶν μεταξὺ συζύγων κ. τ. λ. ταῦτα πάντα ἔμειναν ἐν ἰσχύϊ. Κατὰ πόσον τοῦτο εἶναι δυνατὸν ἀπέναντι τοῦ συστήματος τῆς Ἐκλογῆς, εἶναι δύσκολον νὰ ἐξακριβωθῇ, πλὴν ἀναμφιβόλως σὺν τῷ συστήματι τοῦ Λέοντος ἐφηρμόζοντο καὶ αἱ ἐν τοῖς Βασιλικοῖς ληφθεῖσαι διατάξεις τοῦ Ἰουστινιανείου δικαίου, καὶ μόνον μερικότητες τινὲς μετεβλήθησαν διὰ νεωτέρων νόμων ἢ διὰ τῆς συνηθείας.

24². Ὡς ἄξια σημειώσεως εἰσὶ τὰ ἑπόμενα.

α'. Ὡς πρὸς τὴν ὑπόσχεσιν προικὸς, μετέβαλεν ὁ Λέων, ἴσως ἀφορμὴν λαβὼν ἔκ τινος τοῦ σχολιαστοῦ τῆς Ἐπαναγωγῆς παρατηρήσεως, τὸν Ν. 7 Κ. de dotis promissione. Ἐὰν ὁ πατὴρ ὑποσχεθῇ νὰ δώσῃ προῖκα ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ καὶ τῆς θυγατρὸς περιουσίας, χρεωστεῖ ἐν ἀμφιβολίᾳ νὰ παράσχῃ τὸ ἥμισυ ἐκ τῆς πε-

ριουσίας αὐτοῦ καὶ τὸ ἕτερον ἥμισυ ἐκ τῆς περιουσίας τῆς θυγατρός.

β'. Αἱ ἀπαλλοτριώσεις προικῴων ἀκινήτων, ὡς διδάσκει σχολιαστής τις τοῦ Ἀρμενοπούλου, ἐγίνοντο ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ διὰ δημοσίων συμβολαίων, καὶ δὲν ἐπολιτεύοντο πλέον αἱ τοῦ Ἰουστινιανοῦ διατάξεις.

γ'. Ἡ Ἐκλογὴ περιέχει διάταξιν — ἴσως σχέσιν ἔχουσαν πρός τινα τύπον τοῦ Υ. Π. Λέοντος, καθ' ἣν ἐὰν ἡ γυνή, ἀποθανόντος τοῦ συζύγου αὐτῆς, μείνῃ ἐν κοινωνίᾳ μετὰ τῶν τέκνων της, ὀφείλει νὰ κάμῃ δημοσίαν ἀναγραφὴν πάσης τῆς καταλιμπανομένης ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς παντοίας ὑπάρξεώς τε καὶ περιουσίας καὶ τῶν προικιμαίων αὐτῆς πραγμάτων. Τῷ ἐπιζήσαντι ὅμως ἀνδρὶ δὲν ἐπιβάλλεται τοιοῦτον χρέος. Τὸ μέγεθος τῆς προικὸς καταφαίνεται συνήθως ἐκ τοῦ προικοσυμφώνου, ἡ δὲ σχέσις τοῦ ἐπιζήσαντος ἀνδρὸς πρὸς τὰ τέκνα αὐτοῦ ὁμοιάζει ἐξουσίαν (potestas) μᾶλλον, ἡ δὲ τῆς γυναικὸς κηδεμονίαν. Ἡ Ἐπαναγωγὴ δὲν ἔχει τὴν διάταξιν ταύτην τῆς Ἐκλογῆς, ἀπαιτεῖ ὅμως ἵνα ὁ ἐπιζῶν σύζυγος συντάξῃ ἀπογραφὴν τῶν μητρῴων πραγμάτων, ἐὰν ἔχῃ τέκνα καὶ ἔλθῃ εἰς δεύτερον γάμον. Ἡ Νεαρὰ 110 τοῦ Λέοντος κυροῖ ἐν γένει τὸ δίκαιον τῆς Ἐκλογῆς καὶ ὁρίζει ἀκριβέστερα τάς τε προθεσμίας περὶ τῆς συντάξεως τῆς ἀπογραφῆς, καὶ τὰς ζημίας, εἰς ἃς ὑπόκειται ἡ γυνή, ἐὰν παραλείψῃ αὐτήν. Αὕτη δὲ ἡ, καὶ ὅταν ἡ γυνὴ δὲν ἀναδεχθῇ τὴν κηδεμονίαν τῶν τέκνων αὐτῆς, ἰσχύουσα διάταξις ἔμεινεν ἰσχύον καὶ κρατοῦν δίκαιον.

δ'. Περὶ τῆς κληρονομίας τῆς ἀπόρου χήρας διέταξεν ὁ Λέων, ἴσως ἀφορμὴν λαβὼν ἐκ τῶν ἐνδοιασμῶν τοῦ σχολιαστοῦ τῆς Ἐπαναγωγῆς, ἐν Νεαρᾷ 106, ἵνα ἡ γυνὴ καὶ τέκνων ὑπαρχόντων λαμβάνῃ κατὰ κυριότητα τὸ κατὰ τὸ Ἰουστινιάνειον δίκαιον ἀνῆκον αὐτῇ τέταρτον ἢ παιδομοιρίαν, φθάνει νὰ μὴ ἔλθῃ εἰς δεύτερον γάμον.

ε'. Κατὰ τὴν Ἐκλογήν, ὁ ὁμολογήσας ἐγγράφως ἢ ἀγράφως ὑποδέξασθαι προῖκα καὶ μὴ πληρούμενος αὐτήν, μείζων ὢν τῶν 25 ἐτῶν ἄδειαν ἔχει μετὰ τὸν γάμον μέχρι πενταετίας ταύτην ἐπιζητεῖν· ἥττων δὲ ὑπάρχων, μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν 25 ἐτῶν καὶ ἑτέρων 5 χρόνων δύναται ἐπιζητεῖν τὴν ὑποσχεθεῖσαν αὐτῷ προῖκα. Ἡ Ἐπαναγωγὴ μεταφέρει τὰς διατάξεις τῆς Νεαρᾶς 100 μὲ τροποποιήσεις τινὰς ἢ παρεννοήσεις. Τὸ Πρόχειρον ἀπεναντίας μετέβαλε τὸν Ν, 3. Κ. de dote cauta non numerata, ἐνῷ τὰ Βασιλικὰ (29, 3) τὸ κείμενον τῆς Νεαρᾶς 100. Διὰ τοῦτο κρατεῖ

καὶ παρὰ τῷ Ἀρμενοπούλῳ μεγίστη σύγχυσις, ἣν ὁ σχολιαστὴς προσπαθεῖ νὰ σαφηνίσῃ.

ς'. Ἐὰν ὁ ἐπιζῶν σύζυγος ἔλθῃ εἰς δεύτερον γάμον, ὑποφέρει τὰς ἄνω ἐκτεθείσας ζημίας περὶ τὴν περιουσίαν, πρὸς τούτοις δὲν ἔχει ἄδειαν νὰ δώσῃ τῇ δευτέρᾳ γυναικὶ ἐκ τῆς ἰδίας περιουσίας πλέον ἢ ὅ,τι δώσῃ εἰς τὸ ἥκιστα μνημονευθὲν τέκνον τοῦ προτέρου γάμου. Ὡσαύτως διετήρησε τὸ Βυζαντινὸν δίκαιον τὰς διατάξεις τοῦ Ἰουστινιανείου δικαίου ὡς πρὸς τὴν ἐπιζήσασαν γυναῖκα, τὴν ἐντὸς τοῦ πενθίμου ἔτους δευτεροϋπανδρευομένην.

ζ'. Ἐὰν ὁ γάμος διαλυθῇ ἄλλως ἢ διὰ τοῦ ἑτέρου τῶν συζύγων, ἐπέρχονται κατὰ τὸ δίκαιον τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐν μέρει τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα ὡς πρὸς τὰς κτηματικὰς σχέσεις, οἷα καὶ ἐπὶ θανάτου. Ἐν μέρει δὲ ἀποκαθίστανται αἱ πρὸ τῆς συστάσεως τοῦ γάμου ὑπάρχουσαι σχέσεις· προσέτι ὑφίσταται ζημίας τινὰς ὁ αἴτιος τῆς διαλύσεως τοῦ γάμου σύζυγος, αἵτινες ἐν περιπτώσει διαζυγίου αὐστηραὶ εἰσίν.

Ἡ Ἐκλογή, ἥτις κατὰ τὰ λοιπὰ φαίνεται σιωπηλῶς ἀναγνωρίζουσα τὰς διατάξεις τοῦ Ἰουστινιανοῦ, καθὸ μὴ περιέχουσα ἀπάδούσας διατάξεις, πραγματεύεται ἐντούτοις τὴν μοιχείαν ὅλως διαφορετικά, ἀφίνουσα εἰς τὴν μοιχαλίδα τὴν περιουσίαν αὐτῆς. Ἀλλ' ἡ Ἐπαναγωγὴ ἐπανέκαμψεν ἤδη εἰς τὸ Ἰουστινιάνειον δίκαιον μὲ μικράν τινα τροποποίησιν, καὶ εἰς τὰ Βασιλικὰ εὑρίσκομεν ἀκριβῶς τὸ δίκαιον τῆς Νεαρᾶς.

Εἰς τὸ μεταγενέστερον δίκαιον ἀπαντῶνται ἐντούτοις ἴχνη, μαρτυροῦντα ὅτι ὡς πρὸς τὰς κτηματικὰς ποινὰς ἕνεκα μοιχείας διάφοροι τροποποιήσεις ἔλαβον χώραν. Διὰ τοῦτο Ἰωάννης ὁ Κομνηνὸς διέταξεν ἵνα ἡ προὶξ τῆς μοιχαλίδος δίδεται πρῶτον μὲν εἰς τὰ τέκνα τοῦ διὰ τὴν μοιχείαν διαλυθέντος γάμου, καὶ εἰς τὸν προσβληθέντα σύζυγον, καὶ τέλος ἐν ἐλλείψει παντελῇ τέκνων μόνον εἰς τὸν ἄνδρα. Οἱ μεταγενέστεροι νομικοὶ δὲν λαμβάνουσι ποσῶς ὑπ' ὄψιν τὴν Νεαρὰν ταύτην, ἴσως διότι ἐνόμιζαν ὅτι ἐπαναφέρει τὸ Ἰουστινιάνειον δίκαιον.

η'. Ἐξεθέσαμεν ἤδη ἀνωτέρω ποίαν μορφὴν ἔλαβεν ἡ συζυγικὴ περιουσία κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους τοῦ Βυζαντινοῦ δικαίου. Εἴς τε τὸν Ἀρμενόπουλον καὶ τὸν Βλάσταρην εὑρίσκεται μᾶλλον ἢ ἧττον ἀκριβῶς ἐκτεθειμένον τὸ δίκαιον τοῦτο. Ὅπερ φαίνεται ὅτι ἔμεινεν ἰσχύον καθόλου καὶ ἐπὶ τῆς τουρκικῆς δεσποτείας, καθόσον τοὐλάχιστον δύναται νὰ συμπεράνῃ τις ἔκ τινων ἐνδείξεων· ἂν καὶ ἕνεκα τῆς παντελοῦς ἐλλείψεως νομικῶν γνώσεων, πιθανὸν ν' ἀνεφύησαν ἐν τοῖς ἐθίμοις καὶ τῇ συνηθείᾳ ποικίλαι τροποποιή-

σεις. Τὴν σήμερον ἐν Ἑλλάδι ὁ Ἀρμενόπουλος εἶναι τὸ ἰσχῦον δίκαιον, πλὴν ἐπικρατοῦσι τὰ ἔθιμα ὅπου τοιαῦτα εἰσήχθησαν. Τινὲς ἠθέλησαν τῶν ἐθίμων τούτων τὴν ἀρχὴν ν' ἀναβιβάσωσιν ἐν μέρει εἰς τὰς Assisses τῶν Ἱεροσολύμων, καὶ εἰς γαλλικὰς συνηθείας (coutumes), ἀλλ' εἰς τοῦτο ἀντίκειται ἤδη τὸ περιστατικὸν, ὅτι ὁ Ἐμμ. Μαλαξὸς συνέταξεν ἐν Θήβαις τὸν Νομοκάνονα αὐτοῦ μόνον ἐκ Βυζαντινῶν πηγῶν, οἱ δὲ φράγκοι κατακτηταὶ κατὰ τὸ σύστημα τοῦ προσωπικοῦ δικαίου ἄφησαν εἰς τοὺς Ἕλληνας ἀναλλοιώτους τοὺς ἰδιωτικοὺς αὐτῶν νόμους. Τὰ ἔθιμα ταῦτα ἔχουσι μᾶλλον βάσιν τὸ δίκαιον τῆς Ἐκλογῆς. Μολοντοῦτο εἰς περαιτέρας ἐρεύνας ἐναπόκειται ἡ ἐξακρίβωσις τοῦ ζητήματος κατὰ πόσον τινὰ τούτων — ἐν συναφείᾳ μετὰ τῆς ἱστορίας τοῦ κατοικισμοῦ τῆς Ἑλλάδος — εἰσὶν ἐν μέρει ἀ.δανικῆς καὶ ἐν μέρει — ὡς π. χ. ἡ κοινοκτημοσύνη ἐπὶ τῆς ὑπὸ καθολικῶν οἰκήσεως τῆς Σύρας — δυτικῆς καταγωγῆς.

Τέλος τῆς Βλαχίας καὶ Μολδαυΐας οἱ κώδικες περιέχουσι τὸ ῥωμαϊκὸν προικῷον δίκαιον, πλὴν εἰς τὸν τῆς Βλαχίας εὑρίσκεται καθαρώτερον τὸ ῥωμ. δίκαιον μὲ πολλοὺς ἰδιωτισμοὺς, ἐνῷ ὁ τῆς Μολδαυΐας περιέχει αὐτὸ ὅπως ἐτροποποιήθη εἰς τὸ μεταγενέστερον Βυζ. δίκαιον.

Νομολογία περὶ προικός.

§. 25 — 43.

Τύποι, καθ' οὓς τὰ προικοσύμφωνα συντάσσονται. — Ἔννοια τοῦ ἄρθρου 42 τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου (1).

§ 25. Πρὸς νόμιμον σύστασιν τῆς προικὸς ἀπαιτεῖται ἐπίσημον συμβόλαιον; (2) Παρατηρῶ ὅτι, κατὰ τὴν ὑπερισχύσασαν νομολογίαν, περὶ τῆς συστάσεως προικὸς πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἐπίσημον συμβολαιογραφικὸν (3) ἔγγραφον. Ἀπόφ. πολ. Αρ. Πάγου

(1) Ἴδε Θέμ. τόμ. 7 σελ. 340 σημ. 93. Μαχ. § 520.

(2) Εὐρ. Ῥάλλ. λέξ. dot § 121. Ἐπιθ. Θέμ. τόμ. 6 σελ. 250 ἐπ. Πρλ. ὅσα ἐσημείωσα ἐν λέξει Ἀρραβὼν (Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 149) Δωρεὰ (Εὐρ. τόμ. 6 σελ. 222 § 4 —). Ἐμφύτευσις (Εὐρ τόμ. 6 σελ. 606 καὶ 620 § 6). — Ἐξώνησις (Εὐρ. τόμ. 7 σελ. 7) — Καλλ. γ' § 132, 139. Η ἀνακεφαλαίωσις ἐν λέξ. Χαρτόσημον

(3) Ὑπάρχουν καὶ ἐναντίαι γνῶμαι, ὡς προκύπτει ἐκ τῶν ἐν τῇ ἀνω-

123 τοῦ 1850. Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 83 τοῦ 1846 ἐν Νομικ. σελ. 4646.

§ 26. Ἄρα, δι' ὅρκου ἢ ἄλλου ἀποδεικτικοῦ μέσου, ἀπαγορεύεται ἡ ἀπόδειξις τῆς συστάσεως προικὸς, καὶ ἂν ὑπάρχῃ ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 123 τοῦ 1850 — 242 τοῦ 1854 Ἀρ. Πάγου. — 3032 ἐφ. Ἀθηνῶν.

Ἔγγραφον δὲ περὶ προικὸς μὴ ἐπίσημον δὲν ἀποτελεῖ οὐδ' ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως. Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 83 τοῦ 1846 ἐν Νομ. σελ. 4646. — Ἡ σύνταξις λοιπὸν ἐπισήμου συμβολαίου ἀπαιτεῖται, κατὰ τὸ ἄρθρ. 42 τοῦ περὶ χαρτ. νόμου, ὄχι πρὸς ἀπόδειξιν, ἀλλὰ πρὸς νόμιμον σύστασιν τῆς προικός. Ἀπόφ. ἐφετ. Ἀθηνῶν 11647 τοῦ 1854 τμ. α'. (Ἴδε κατ. § 28).

§ 27. Τὸ προικοσύμφωνον πρέπει νὰ συντάσσηται ἐνώπιον συμβολαιογράφου· μάλιστα δὲ οὐδὲ ὅρκος εἶναι δεκτὸς πρὸς ἀπόδειξιν τῆς συστάσεως τῆς προικὸς καὶ τῶν δωρεῶν (διάτ. ε' περ. α' βιβ. α' τίτ. ιδ' τοῦ Κώδ.) Ἀπόφ. 3032 τῆς 28 Ἰουλίου 1845 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 28. Προὶξ μετὰ τὸν περὶ χαρτοσήμου νόμον συνομολογηθεῖσα δὲν ἀποδεικνύεται δι' ὅρκου (42 χαρτ. νόμ.). Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 242 τοῦ 1854, κυρ. τὴν 11647 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 29. Ἰδιωτικὸν περὶ προικὸς ἔγγραφον δὲν ἀποτελεῖ ἀπόδειξιν κατὰ τρίτων (ἔστωσαν καὶ δανειστῶν τοῦ συζύγου τῆς γυναικός)· ἄρα προσαπαιτεῖται ἀπόδειξις. Ἀπόφ. 8995 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν τμ. α'.

§ 30. Ἡ σύστασις τῆς προικὸς δὲν ἀποδεικνύεται, ἀπέναντι τῶν τρίτων, διὰ μόνης τῆς ὁμολογίας τοῦ συζύγου (1)· ἑπομένως ἡ σύζυγος ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ τὴν σύστασιν τῆς προικός. Ἀπόφ. 7600 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν (τμ. Β').

§ 31. Ὁ Α. διὰ χρέος τοῦ Β. κατέσχε παρὰ τοῦ Γ. τὸ μίσθωμα κήπου τινος διατεινόμενος ὅτι αὐτὸς ἦτο προὶξ τοῦ ὀφειλέτου. Ὁ τρίτος δήλωσιν δὲν ἔκαμεν, ἀλλ' ἡ σύζυγος τοῦ ὀφειλέ-

---

τέρῳ σημειώσει μνημονευομένων. — Ἡ ἀκυρότης ὅμως τοῦ προικοσυμφώνου δὲν συνεπάγει τὴν ἀκυρότητα τοῦ περὶ προικὸς συναλλάγματος, καθότι ὁ περὶ χαρτοσήμου νόμος, κύριον ἀντικείμενον ἔχει τὴν φορολογίαν, καὶ ἑπομένως ἀφορᾷ ὄχι τὰ συναλλάγματα αὐτὰ, ἀλλὰ μόνον τὰ κῦρος τῶν περὶ αὐτῶν ἐγγράφων, ὡς ἀποδεικτικῶν μέσων. Ἀπ. τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν 83 τοῦ 1846. Νομικ. σελ. 4646. (;)

(1) Τοιοῦτοι δὲ εἶναι καὶ τὰ ἐξ ἄλλου γάμου τοῦ συζύγου τέκνα, παριστάμενα ὡς δανεισταὶ αὐτοῦ. (ἡ αὐτὴ ἀπόφ.)

του, ἀνακόψασα τὴν κατάσχεσιν, ἐπρότεινεν ὅτι ὁ κῆπος ἦτον ἰδιοκτησία της — εἰς τὴν δίκην λοιπὸν ταύτην ἀνεφύησαν τὰ ἑπόμενα ζητήματα.

ά) Ἡ προὶξ ἀποδεικνύεται δι' ὅρκου.

6') Ὁ τρίτος, ἀπόντου οὔσης τῆς κατασχέσεως, ἐνέχεται;

Τὸ δικαστήριον ἐξεφράσθη ὡς πρὸς τὸ ά οὕτως. Ἀπόφ. 8909 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν, τμ. 6'.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ ἀπὸ 27 Ἰανουαρ. 1838 καὶ ὑπ' ἀριθ. 6780 συμβολαίου γενομένου ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου Κ. Κοκκίδου, ὁ κῆπος, τοῦ ὁποίου τὸ μίσθωμα κατέσχε παρὰ τῷ Σταύρῳ Α. Στέφανῆ ὁ ἐκκαλῶν δι' ἀπαίτησίν του κατὰ τῶν κληρονόμων τοῦ Κωνστ. Κολοκοτρόνη, περιῆλθεν εἰς τὴν ἐφεσίβλητον Ῥαλλοῦ χήραν Κωνστ. Κολοκοτρώνη διὰ δωρεᾶς·

Ἐπειδὴ κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 42 τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου ἀπαγορεύεται, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρώτεως, νὰ γίνωνται τὰ προικοσύμφωνα ἄλλως πως εἰμὴ ἐπισήμως καὶ ἐνώπιον συμβολαιογράφου· ἐκ δὲ τούτου ἕπεται ὅτι ἡ σύστασις προικὸς δὲν δύναται νὰ ἀποδειχθῇ εἰμὴ δι' ἐπισήμων συμβολαίων· διότι καὶ ἂν ἐγένετο τοιαύτη ἄλλως πῶς, οὐδεμίαν δύναται νὰ ἔχῃ συνέπειαν ἀφοῦ ὡς ἄκυρος θεωρεῖται.

Ἐπειδὴ ἐὰν ὑπῆρχεν ἐπίσημον συμβόλαιον βεβαιοῦν ὅτι ὁ κῆπος, περὶ οὗ γίνεται λόγος ἐν τῇ δευτέρᾳ τῆς παρούσης ἀποφάσεως σκέψει, ἐδόθη λόγῳ προικὸς εἰς τὸν Κωνστ. Κολοκοτρώνην, ὁ ἐκκαλῶν ἠδύνατο εὐκόλως νὰ προμηθευθῇ μὲ ἀντίγραφον τοῦ τοιούτου συμβολαίου.

Ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἐν τῷ ἄρθρ. 304 τῆς πολιτ. δικονομίας ἀρχὴν τοῦ νόμου, πᾶς διάδικος, εἴτε συμβαλλόμενος εἴτε τρίτος, τότε μόνον ἀπαλάσσεται τῆς ὑποχρεώσεως τὸ νὰ προσαγάγῃ τὴν ἀπαιτουμένην πρὸς βεβαίωσιν τῶν ἀμφισβητουμένων ἰσχυρισμῶν του ἔγγραφον ἀπόδειξιν, ὅταν δὲν δύναται νὰ προμηθευθῇ μὲ τοιαύτην.

§ 32. Γυνὴ ὁμολογήσασα ὅτι ἔλαβε χώραν προίξ, δύναται ἔπειτα νὰ προσβάλῃ τὴν σύστασιν αὐτῆς ὡς ἄκυρον ἐπὶ λόγῳ ὅτι δὲν συνετάχθη συμβόλαιον κατὰ τὸν περὶ χαρτοσήμου νόμον; Ναί, ὅταν ἦναι ἐναγομένη.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ αὐτὴ ἐνάγουσα προτείνει ἤδη καὶ ἐφεσίμως, ὅτι καὶ ἂν ὡμολόγησε τὴν σύστασιν προικός, αὕτη εἶναι ἄκυρος, διότι ἀπαιτεῖται ἔγγραφον συμβόλαιον, ὅπερ δὲν ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ προκειμένου, καὶ κατὰ τὸ ῥωμ. δίκαιον καὶ κατὰ τὸν περὶ χαρτ. νόμον, ὡς γενομένου τοῦ γάμου κατὰ τὸ 1837 ἔτος.

Ἐπειδὴ ἂν καὶ τὸ δικαστήριον τοῦτο παρεδέχθη, διὰ τῆς ἀποφεί-

σης ἀποφάσεώς του, ὡς ὁμολογηθὲν ὑπὸ τῆς ἐκκαλούσης ὅτι ἔλαβε χώραν προὶξ, καὶ ὅτι ὁ περὶ τοῦ ἐναντίου ἰσχυρισμός της ἐφεσίμως εἶναι ἀπαράδεκτος, δὲν ἕπεται ἐκ τούτου, ὡς ἰσχυρίζεται ὁ ἐφεσίβλητος, ὅτι δὲν δύναται ἡ ἐκκαλοῦσα νὰ ἐπαναλάβῃ τὸν περὶ μὴ συστάσεως προικὸς ἰσχυρισμόν της καὶ ἤδη, καθότι τότε τῆς ἐκκαλούσης ἁπλῶς ἀρνηθείσης μόνον τὴν σύστασιν προικὸς χωρὶς νὰ προτείνῃ τὸ ἄκυρον αὐτῆς, τὰ δικαστήριον τοῦτο ὑπεθέσαν εὐλόγως τὴν διὰ τῆς ὁμολογίας τῆς ἐκκαλούσης ἀποδεικνυομένην σύστασιν τῆς προικὸς ἔγκυρον καὶ νόμιμον, ὡς μὴ γενομένης οὐδεμιᾶς προσβολῆς κατ' αὐτῆς ἐπὶ ἀκυρότητι, δὲν ἐδύνατο εἰμὴ ν' ἀποῤῥίψῃ τὸν ἰσχυρισμόν της αὐτὸν ὡς ἀπαράδεκτον· ἀλλ' ἤδη ὅτε ἡ σύστασις τῆς προικὸς προσβάλλεται, ὅτι εἶναι ἄκυρος ὡς μὴ γενομένη κατὰ τὸν περὶ χαρτοσήμου νόμον διὰ συμβολαιογραφικοῦ ἐγγράφου, ἡ ἔνστασις αὐτὴ δὲν εἶναι ἀπαράδεκτος, καθόσον ὡς πρὸς τὴν ἔνστασιν τοῦ ἐθίμου ἡ ἐνάγουσα θεωρεῖται ὡς ἐναγομένη, καὶ ὡς τοιαύτη δύναται νὰ προτείνῃ κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης καὶ ἐφεσίμως τὴν πρότασιν τῆς ἀκυρότητος τῆς προικός, ἥτις θεωρεῖται ὡς λόγος ὑπεξαιρέσεως, καὶ οὐχὶ ὡς ἀντένστασις κατὰ τῆς ἐνστάσεως τοῦ ἐθίμου, καὶ καθόσον τὸ ἀξιούμενον ἔθιμον περὶ ἀποκλείσεως τῶν προικισθεισῶν θυγατέρων τοῦ ἐπὶ τῆς πατρικῆς περιουσίας κληρονομικοῦ δικαιώματός των, βασίζεται βεβαίως εἰς προῖκα ἐγκύρως καὶ νομίμως συστηθεῖσαν, δηλ. συμφώνως μὲ τὰς περὶ τούτου διατάξεις τοῦ νόμου, καὶ διὰ τοῦτο θεωρουμένην ὑπάρχουσαν, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς προῖκα μὴ νομίμως λαβοῦσαν χώραν, καθότι τότε τὰ δοθέντα πράγματα δὲν θεωροῦνται προὶξ κατὰ νόμον. Απ. ἐφ. Ναυπλ. 778 τοῦ 1853 ἐν Νομικ. σελ. 5852.

§ 33. α) Ἀλλὰ δὲν ἀπαιτεῖται ἐπίσημον προικοδοσίας συμβολαιογραφικὸν ἔγγραφον, ὅταν α) τὸ συνάλλαγμα καὶ ἡ προικοδοσία ἔλαβον χώραν πρὸ τοῦ περὶ χαρτ. νόμου.— Ὅθεν συγχωρεῖται εἰς τὸν προικίσαντα ν' ἀποδείξῃ καὶ διὰ μαρτύρων τὴν προικοδότησιν, ὅταν τὸ συνάλλαγμα καὶ ἡ προικοδοσία ἔλαβον χώραν πρὸ τῆς ἐν ἐνεργείᾳ νομοθεσίας. Ἀπόφ. τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν τῆς 2 σεπτεμ. 1841 (Νομ. σελ. 2646).

§ 34. β') Ἔγγραφον περὶ προικός, γενόμενον ἐν Κωνσταντινουπόλει, δὲν εἶναι ἄκυρον, ὡς μὴ γενόμενον ἐνώπιον συμβολαιογράφου, ὅταν δὲν προτείνηται, ὅτι τοιοῦτος νόμος (1) ἰσχύει ἐν

(1) Γενομένου τοῦ προικοσυμφώνου ἐν Κωνσταντινουπόλει, δὲν ἐφαρ-

Κωνσταντινουπόλει, 386 κολ. δικ. Απόφ. έφ. Αθηνών 1734 τοῦ 1854, τμ. 2.–Ἴδε Εὐρ. τ. 11 σ. 139–147 ἐπ. Ἴδε λ. Νόμοι.

§ 35. γ') Τὸ ἄρθρον 42 τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου κηρύττει ἄκυρα τὰ προικοσύμφωνα τὰ μὴ γενόμενα ἐνώπιον συμβολαιογράφου, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ περιέχοντα ποινικὴν ῥήτραν ἕνεκα παραιτήσεως ἀπὸ γάμου. Ἀπόφ. 2817 τῆς 25 φεβρουαρίου 1844 τῶν ἐν Αθ. ἐφετῶν.

§ 36. δ') Ἡ ὕπαρξις τῆς προικὸς δύναται νὰ βεβαιωθῇ καὶ ἔκ τινος διαθήκης, ὅταν ἐκείνη ἔλαβε χώραν πρὸ τῆς ἐν ἐνεργείᾳ νομοθεσίας.— Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 91 τοῦ 1843, ἣν βλ. ἐν Εὐρετ. τόμ. 5 σελ. 173.

§ 37. ε') Τὸ ἄρθρον 42 τοῦ περὶ χαρτ. νόμου δὲν ἐφαρμόζεται, ὅταν ὁ γάμος δὲν ἐξετελέσθη· ὥστε ὁ μνηστὴρ, ὅστις ἔλαβε πράγματα χάριν μελετωμένου γάμου καὶ λόγῳ προικίσεως, ὀφείλει νὰ τὰ ἀποδώσῃ χωρὶς νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα, νὰ προτείνῃ τὴν ἔνστασιν ἐκείνην.— Ἡ 13090 τοῦ 1855 ἀπόφ. τῶν ἐν Αθ. ἐφετῶν φέρει.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ οὐχὶ ὀρθῶς τὸ δικάσαν πρωτοδικεῖον ἐθεώρησεν ὅτι τὰ διὰ τῆς ἀγωγῆς ζητούμενα ὑπὸ τῆς ἐκκαλούσης πράγματα ὡς παραδοθέντα ὑπ' αὐτῆς καὶ μετενεχθέντα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ μνηστῆρος διὰ νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς προὶξ ἔλαβον τὸν προικῷον χαρακτῆρα· ὅτι, κατὰ συνέπειαν, ἔπρεπεν ἡ ἐκκαλοῦσα ν' ἀποδείξῃ τὴν σύστασιν τῆς προικὸς δι' ἐπισήμου συμβολαίου κατὰ τὸ ἄρθρ. 42 τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου, καὶ ὅτι τούτου μὴ γενομένου ἡ βάσις τῆς ἀγωγῆς δὲν ἀποδεικνύεται, καὶ οὕτως ἀπέῤῥιψεν αὐτήν· διότι τοῦ γάμου μὴ λαβόντος χώραν, δὲν δύνανται οὔτε τὰ ὑπὸ τῆς προικιζούσης μητρὸς πρὸς σύστασιν τῆς προικὸς, ὑποσχεθέντα πράγματα νὰ θεωρηθῶσιν ὡς προὶξ, ἀλλ' οὐδὲ τὸν χαρακτῆρα τῶν προικῴων πραγμάτων φέρουσιν, καὶ ἐχούσης τῆς ἐκκαλούσης τὴν ἐκ τῆς συμφωνίας μετὰ τοῦ ἐφεσιβλήτου ἀγωγὴν, οὗτος, ὁμολογῶν ὅτι παρέλαβε καὶ ἔχει ὅλα τὰ διὰ τῆς ἀγωγῆς ζητούμενα πράγματα, ὀφείλει νὰ τὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν ἀποστείλασαν αὐτὰ Ε. ὡς ἰδιά της καὶ εἰς αὐτὴν ἀνήκοντα.

§ 38. Προικοσύμφωνον ἰδιωτικὸν ἔχει κῦρος, ὅταν ἐπέλθῃ ἐπί-

μόζονται οἱ κανόνες ὡς πρὸς τὰ ἐν Ἑλλάδι πρὸ τῆς ἀπαγορεύσεως τῶν τουρκικῶν νομισμάτων (ὀκτωβρ. 1838) συνομολογηθέντα χρέη καὶ γρόσια· ἄρα, ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, διορίζονται πραγματογνώμονες διὰ νὰ προσδιορίσωσι τὴν πρὸς τὴν δραχμὴν ἀξίαν τῶν γροσίων. Ἀπόφ. 4798 τοῦ 1848 τῶν ἐν Αθ. ἐφετῶν,— Ἴδε τὴν λέξ. Νομίσματα.

σημον, ἐπικυροῦν αὐτό, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς συντάξεως ἐκείνου; Ὄχι. Τὸ τελευταῖον παράγει συνεπείας ἀπὸ τῆς συντάξεώς του. Ἡ 12518 τοῦ 1855 ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν φέρει.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ καὶ διὰ τῶν ὑπ' ἀριθ. 93, 94 καὶ 95 παραχωρητηρίων, γενομένων πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἀπὸ 25 μαρτ. 1842 Β. διατάγματος, δὲν ἐγένετο ἄλλο τι ἢ ὅτι παρεχωρήθησαν εἰς προίκισιν τῆς Μ. αἱ ἐν τῇ ἀγωγῇ της ἀναφερομέναι γαῖαι, καὶ τὰς ὁποίας ἠδύνατο αὕτη νὰ προσφέρῃ εἰς προῖκα εἰς τὸν σύζυγόν της ὅταν τὰς ἔλαβεν, ἢ, καὶ πρὶν τὰς λάβῃ, τὸ περὶ ἀποκτήσεως αὐτῶν δικαίωμα, ἀλλ' οὔτε τὰ παραχωρητήρια, οὔτε τὸ Β. διάταγμα εἶχον σκοπὸν τὴν σύστασιν προικὸς εἰς ὄφελος τοῦ ἐνάγοντος Ι. δηλ. νὰ κανονίσωσι τὰ δικαιώματα τοῦ συζύγου τούτου Ν. ὡς πρὸς τὰ κτήματα ταῦτα, οὔτε ἠδύνατο ἄλλως νὰ συστηθῇ τοιαύτη προίξ· εἰμὴ δι' ἐπισήμου συμβολαιογραφικοῦ ἐγγράφου, κατὰ τὸ ἄρθρ. 42 τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου. Ἐν ἄλλαις λέξεσι, διὰ τοῦ ὅρου τῆς προικίσεως τοῦ περιεχομένου εἰς τὰ εἰρημένα ἔγγραφα δὲν ἐννόει ἡ Κυβέρνησις νὰ μεταβιβάσῃ εἰς τὴν περιουσίαν τοῦ συζύγου τῆς Μ. εἴτε τὸ δίκαιον τοῦ νὰ λάβῃ γαίας πρὸς ἀνακούφισιν τῶν γαμικῶν βαρῶν, ὅπερ ἀποτελεῖ τὴν προῖκα, ἀλλὰ μόνον νὰ κάμῃ δωρεὰν εἰς τὴν Μ. μὲ διάθεσιν νὰ διευκολύνῃ τὴν σύναψιν γάμου καὶ πρὸς τοῦτο μετεχειρίσθη τὴν λέξιν τῆς προικίσεως· τῷόντι δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Ν. δὲν παρέλαβε τὰς γαίας ταύτας ἐν ἰδίῳ ὀνόματι ὡς κύριος τῆς προικός, ἀλλ' ὡς πληρεξούσιος τῆς συζύγου του, ὅπως ἐξάγεται ἀπὸ τὸ παρ' αὐτοῦ προσαγόμενον πρωτόκολλον ἐγκαταστάσεως τῆς 4 Ἰανουαρίου 1847.

Ἐπειδὴ τὸ ἀπὸ 23 ἰανουαρίου 1844 προικοσύμφωνον, τὸ ὁποῖον προσάγει ὁ Ν. ὡς ἰδιωτικὸν ἔγγραφον, εἶναι ἄκυρον κατὰ τὸ εἰρημένον ἄρθρον 42 τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου, τὸ δὲ ὑπ' ἀριθ. 6920 ἔγγραφον γενόμενον τὴν 31 ὀκτωβρ. 1854 ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου Καλαβρύτων δὲν δύναται νὰ δώσῃ ἰσχὺν εἰς τὸ εἰρημένον ἄκυρον ἰδιωτικὸν ἔγγραφον. Ἑπομένως, ἂν καὶ ἀναφέρῃ ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς λήψεως ἐθνικῶν γαιῶν τριῶν χιλιάδων δραχμῶν παρεχωρήθη εἰς τὸν Ν. ἀπὸ τοῦ 1842 δι' ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου, ἡ προίξ αὕτη δὲν θεωρεῖται ὡς λαβοῦσα ὕπαρξιν νόμιμον εἰμὴ ἀπὸ τοῦ τελευταίου τούτου ἐγγράφου. Ἑπομένως ὁ Ν. δὲν ἔχει τὸ δίκαιον τοῦ ν' ἀπαιτήσῃ τοὺς καρποὺς τῶν γαιῶν τούτων κατὰ τὰ ἔτη 1847—1849, ὅτε δὲν εἶχον δοθῇ αὐτῷ εἰς προῖκα· κατὰ συνέπειαν, οὔτε ὀρθῶς τὸ ἐν Ἀθήναις πρωτοδικεῖον διὰ τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως διέταξεν ἂν ὁ Ν. ἢ ἡ σύζυγος ἐγκατε-

σταθησαν εἰς τὰς γαίας ταύτας καὶ ἔλαβον ταύτας εἰς τὴν κατοχήν των, ἀπόδειξιν ὅλως ματαίαν, ἐνῷ ὤφειλε νὰ ἀποῤῥίψῃ τὴν ἀγωγὴν ὡς ἀπαράδεκτον.

§ 38. Δὲν εἶναι ἔργον τοῦ Α. Π. νὰ ἐξετάσῃ ἂν τὸ περιεχόμενον συμβολαίου τινος ἀποτελῇ χαρακτῆρα προικοσυμφώνου (1). Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 81 τῆς 13 μαΐου 1848.

§ 39. Ἡ ἔνστασις ὅτι τὸ προικοσύμφωνον δὲν εἶναι ἐπίσημον καὶ δὲν φέρει τὴν τοῦ προικοδότου ὑπογραφὴν δὲν εἶναι ἐκ τῶν κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης προτεινομένων, διότι οὔτε τὴν δημοσίαν τάξιν ἀφορῶσιν, οὔτε νόμος τὶς ὁρίζει ὅτι προτείνονται καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς δίκης·— ἄρα μὴ προταθεῖσαι κατὰ τὴν πρώτην ἐπ' ἀκροατηρίου συνεδρίασιν, δὲν δύνανται νὰ προταθῶσι μετὰ ταῦτα (160 πολ.). Τὸ ἄρθρ. 746 τῆς πολ. δικονομίας δὲν ἔχει ἐφαρμογὴν, ὅταν ὁ τὰς προτάσεις ἐκείνας προτείνων δὲν ἦναι οὔτε ἐφεσίβλητος κατὰ τὴν ἐφέσιμον δίκην, οὔτε ἐναγόμενος κατὰ τὴν κυρίαν δίκην, ἀλλ' ἐκκαλῶν καὶ ἐνάγων. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 199 τοῦ 1850.

Σημ. Κατὰ τὴν 101 τοῦ 1849 πολ. τοῦ Ἀρ. Πάγου ἀπόφασιν, τὸ ἄκυρον τοῦ προικοσυμφώνου δύναται νὰ προταθῇ κατὰ πρῶτον ἐνώπιον τῶν ἐφετῶν.

§ 40. Μὴ συνταχθέντος προικοσυμφώνου κατὰ τὸ ἄρθρον 42 τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου, ὁ παραδοὺς ἀκίνητα λόγῳ προικὸς ἔχει ἀγωγὴν πρὸς διεκδίκησιν αὐτῶν; Ναὶ, διότι ἡ γενομένη παράδοσις θεωρεῖται ὡς μὴ μεταβιβάσασα τὴν κυριότητα, ἣν φυλάττει ὁ πρῶτος κύριος, δυνάμενος νὰ διεκδικήσῃ τὰ οὕτω παραδοθέντα κτήματα, μὴ προκριματιζόμενος ἀπὸ τὴν παράδοσιν· πρὸς ἀπόδειξιν μάλιστα ταύτης ἐπιτρέπεται καὶ ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις, διότι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ συνταχθῇ ἔγγραφον μεταξὺ τῶν διαδίκων, μὴ θεωρούντων τότε ἀνίσχυρον τὴν παράδοσιν.—Ἀπόφ. 544 τοῦ 1855 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν ἐν Νομικ. σελ. 6040.

§ 41. Ἐπιτρέπεται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις τῆς μὴ συστάσεως προικὸς — καὶ τῆς ἀπορίας τῆς γυναικός.— Ἀπόφ. ἐφετ. Ἀθηνῶν 13587.

§ 42. Δὲν ἀπεδείχθη ἔθιμον, ὅτι εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ἀγρινίου διὰ τὴν σύστασιν προικὸς ἀπῃτεῖτο νὰ συντάσσηται ἔγγραφον, καὶ ὅτι ἄλλως ἡ τῆς προικὸς σύστασις ἦτο ἄκυρος. Ἀπόφ. ἐφετ. Ἀθηνῶν 12932 τοῦ 1855.

(1) Ὅρα Εὐρ. τόμ. 3 σελ. 226 ἐπ.

§. 50 — 51.

Τὰ προικοσύμφωνα εἶναι διμερῆ;

§ 50. Ἵνα ἔχῃ ἰσχὺν τὸ ἔγγραφον, διὰ τοῦ ὁποίου καθίσταται προὶξ ἢ δωρεὰ, ἀπαιτεῖται ἡ ἔκθεσις τοῦ προικοδοτηθέντος ἢ δωρηθέντος; Διατάττει ὁ νόμος τὴν καθ' ἕκαστον φύλλον ὑπογραφὴν τῶν ἐκθέσεων; Ἴδε Νομικ. σελ. 338.

§ 51. Ὁ ἰσχύων νόμος δὲν διατάττει, ὅτι διὰ νὰ ἔχῃ ἰσχὺν τὸ ἔγγραφον, δι' οὗ καθίσταται προὶξ ἢ δωρεὰ, ἀπαιτεῖται ἡ ὑπογραφὴ τοῦ προικοδοτηθέντος ἢ δωρηθέντος (1). Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου ἐν σελ. 245, τόμ. ά. τῆς Νομολογ.

§. 52 — 57.

Εἰκονικότης προικός.— Προὶξ πρὸς καταδολίευσιν τῶν δανειστῶν γενομένη.

§ 52. Τὰ προικοσύμφωνα δύνανται νὰ προσβληθῶσιν ὡς εἰκονικά; Ναὶ, διότι (Κωδ. 4, 22) ὁ νόμος ἐπιτρέπει τὴν ἐπὶ εἰκονικότητι ἔνστασιν κατὰ τῶν προσπεποιημένων συναλλαγμάτων ἐν γένει καὶ καμμία διάταξις δὲν ἐπέφερε ἐξαίρεσίν τινα καθόσον ἀφορᾷ ἰδίως τὰ προικῷα κτήματα· ὅθεν, ὅταν κατὰ τὴν σύστασιν τῆς προικὸς περιληφθῇ εἰκονική τις συμφωνία περὶ προικοδοτήσεως κτήματός τινος (συμφωνία συγκεχωρημένη), ἐπιτρέπεται εἰς τὸν προικοδοτοῦντα καὶ εἰς τοὺς κληρονόμους του ἡ τοῦ εἰκονικοῦ ἔνστασις κατὰ τῆς σχετικῆς ταύτης συμφωνίας ἅμα τις θελήσῃ νὰ κάμῃ χρῆσιν αὐτῆς. Ἐκ δὲ τοῦ τεμ. 1 Π. (24, 3) καὶ τεμ. 2 Π. (23, 3) ψηφιζόντων ὅτι ἡ γυνὴ ἀπόκτᾷ δικαίωμα ἀγωγῆς ἐπὶ τῆς ὑπὲρ αὐτῆς μεταξὺ ἄλλων συνομολογηθείσης προικὸς Τ. 45 Π. (24, 3) καὶ ἐκ τῶν Ν. τῶν ἀπαγορευόντων τὴν μετὰ τὴν σύστασιν τῆς προικὸς καὶ τὴν τέλεσιν τοῦ γάμου μεταβολὴν τῶν προικῴων συμφωνιῶν ἄνευ τῆς συναινέσεως καὶ μεσολαβήσεως τῆς ἅπαξ προικισθείσης γυναικὸς Τ. 7, 201 Π. (23, 4) Τ. 29

(2) Ὅρα Εὐρ. τόμ. 6 σελ. 369 ἐπ.—595. ὅρα τὴν λέξ. Ἔκδοσις § 125.— Τὴν λέξ. Ἐνέχυρον § 61. — Ledru rep. λέξ. double.

καὶ 40 Π. (24, 3) — διατ. 7 Κ. (5, 12) δὲν συνάγεται ὁ ἀποκλεισμὸς τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπὶ εἰκονικότητι προσβολῆς τῶν προικοσυμφώνων, ἀλλ' ὁ περιορισμὸς μόνον τοῦ δικαιώματος τούτου ὡς πρὸς τὰ μέσα καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς τοῦ εἰκονικοῦ ἀντικειμένου ἀποδείξεως· ἀπαιτεῖται ὅμως νὰ ἔχῃ γνῶσιν τῆς εἰκονικότητος ἡ σύζυγος,—καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ὡς κληρονόμοι ταύτης δὲν δύνανται νὰ ἔχουν εἰμὴ ὅσα πραγματικὰ δικαιώματα ἔχουν οἱ γονεῖς των. Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 4 τοῦ 1847, ἣν ἐν Εὑρετ. τόμ. 6 σελ. 466 ἐπ.

§ 53. Περὶ τοῦ ἰσχυρισμοῦ ἂν προικοσύμφωνόν τι εἶναι εἰκονικὸν, δίδεται ὅρκος (351 πολ. δικον.) Ἀπόφ. 3283 τῆς 12 ἰαν. 1845 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 54. Ἡ γνῶσις, εἰς ἣν διατέλει ὁ προικιζόμενος περὶ τοῦ κινδύνου τῆς κατασχέσεως τοῦ προικοδοτουμένου κτήματος, καὶ ἡ μικρὸν πρὸ τῆς κατασχέσεως αὐτῆς προίκισις τοῦ κτήματος, εἶναι ἁπλοῦν τεκμήριον εἰκονικότητος. Προκειμένου λόγου περὶ συναλλάγματος προικὸς, ἀπαιτεῖται ἡ εἰς τὴν εἰκονικότητα ἢ τὴν πρὸς βλάβην τῶν δανειστῶν δολιότητα συνείδησις καὶ σύμπραξις τοῦ προικισθέντος. (νόμ. 25 § 1 Πανδ. 42, 8).— Ἀπόφ. 5270 τῆς 12 ἰαν. 1849 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν. ὁ ἐπ. §.

§ 54². Προκειμένου λόγου περὶ συναλλάγματός προικὸς, διὰ νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ τῆς εἰκονικότητος ἔνστασις, πρέπει ν' ἀποδειχθῇ ἡ εἰς τὴν εἰκονικότητα ἢ τὴν πρὸς βλάβην τῶν δανειστῶν δολιότητα, συνείδησις καὶ σύμπραξις τοῦ προικοδοτηθέντος. Νομ. 25 § 1 Πανδ. (42, 8). Ἀπόφ. 5270 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν, Νομικ. σελ. 5014.— Πρβλ. τὴν λέξ. *Παυλιανὴ ἀγωγή.*

§ 55. Τὰ συμβαλλόμενα μέρη δὲν δύνανται ν' ἀποδείξωσι διὰ μαρτύρων τὴν εἰκονικότητα τῶν προικοσυμφώνων. Ἀπόφ. 11154 τοῦ 1853 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν, τμ. ά. — Ἴδε τὴν λέξ. Μάρτυρες.

§ 56. Τὴν εἰκονικότητα τοῦ προικοσυμφώνου ἀποδεικνύει ὁ προτείνων αὐτήν.— Ἀπόφ. 4462 τοῦ 1847 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν. — Ἴδε κατωτ. ἀπ. 5270 τῶν αὐτῶν ἐφετῶν.

§ 56². Ἴδε ἐν Εὑρετ. τὴν λέξ. Εἰκονικότης.

§ 56³. Ὅταν ὁ διάδικος προτείνῃ ὅτι προικοσύμφωνον δὲν δύναται, λόγῳ παραγραφῆς, νὰ προσβληθῇ ἐπὶ εἰκονικότητι, καὶ ὅτι ἡ προσβολὴ αὕτη πρέπει νὰ περιορισθῇ μόνον εἰς τὸ μέρος, ὅπερ ἐνδιαφέρει τὸν ἀντίδικόν του, τὸ δικαστήριον ὀφείλει νὰ αἰτιολογήσῃ τὴν ἀπόφασίν του ἐπὶ τῶν προτάσεων αὐτῶν. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 47 τοῦ 1846, ἣν ἐν τῇ λέξει *Ἀπόφασις* (Εὑρ. τόμ. 3 σελ. 87).

§ 60—65.

Προὶξ ὑπὸ ὅρον — ὑπὸ αἵρεσιν.

§ 60. Προὶξ ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ δοθῶσι τὰ προικῷα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ προικοδοτοῦντος συγχωρεῖται.—Ἡ 12490 τοῦ 1855 ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν φέρει.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ὁ Μ. καὶ ἡ σύζυγός του χορηγοῦν εἰς προῖκα τὰ ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ ἀναφερόμενα κτήματα, καὶ πᾶσαν τὴν ὁποίαν εἰς τὸ μέλλον ἤθελαν ἀποκτήσει περιουσίαν, ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ τὰ νέμωνται ὡς προικοδόται μέχρι τοῦ θανάτου των, μόνον δὲ μετὰ τὸν θάνατόν των νὰ παραλαμβάνῃ αὐτὰ ὁ προικοδοτούμενος σύζυγος τῆς θετῆς θυγατρὸς τοῦ προικοδοτοῦντος, ὑποσχεθέντες συγχρόνως οἱ σύζυγοι οὗτοι νὰ μεταχειρίζωνται τὰ εἰσοδήματα πρὸς χρῆσιν ἀμφοτέρων τῶν οἰκογενειῶν, αἱ ὁποῖαι ἔμελλον νὰ συνοικῶσι καθ' ἃ ὑπεσχέθη ὁ Σ. καὶ ἡ σύζυγός του, ὀφειλόντων τῶν προικοδοτουμένων νὰ περιποιῶνται καὶ γηροκομῶσι τοὺς προικοδοτοῦντας, ἡ δὲ συμφωνία αὕτη οὔτε ἀπό νόμον τινὰ ἀπαγορεύεται, οὔτε εἰς τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς συζύγου ἀντίκειται, ὅπως ἐσκέφθη τὸ πρωτοδικεῖον· καθόσον ἂν ὁ προικοδότης ἐκράτησε δι' ἑαυτὸν τὴν ἐπικαρπίαν καὶ παρεχώρησε μόνον τὴν ψιλὴν κυριότητα ὡς προῖκα, ποσῶς δὲν προσέβαλε τὸν σύζυγον τοῦτον, καὶ καθόσον ἂν ὁ προικοδότης ὑπόσχηται νὰ μεταχειρίζηται πρὸς διατροφὴν τῆς οἰκογενείας του καὶ τῆς τοῦ προικοδοτουμένου τὰ εἰσοδήματά του, ἤτοι νὰ τὸν ἀνακουφίζῃ ἀπὸ τὰ βάρη τοῦ γάμου, μέλλοντος μάλιστα καὶ τοῦ προικοδοτουμένου συζύγου νὰ κοπιᾷ ὑπὲρ τοῦ προικοδοτοῦντος, νὰ ἐργάζηται εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῶν, κατ' οὐδὲν διὰ τούτου προσβάλλεται ἡ ἀξιοπρέπειά του, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον, καθόσον οἱ περιορισμοὶ οὗτοι δὲν τίθενται πρὸς χάριν τῆς προικοδοτηθείσης συζύγου, οὔτε αὕτη ἀντὶ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, θέλει ἔχει τὴν διαχείρησιν τῆς προικὸς, ἀλλὰ πρὸς χάριν τῶν προικοδοτούντων, οἱ ὁποῖοι ὑπὸ τοὺς ὅρους τούτους ἐνέκριναν νὰ δώσωσι τὴν προειρημένην προῖκα.

§ 61. Σύστασις προικὸς γίνεται καὶ δι' ἐπαγγελίας καὶ ὑπὸ αἵρεσιν παρὰ παντὸς εἴτε ἄρρενος, εἴτε θήλεος, καὶ ὁ ὑποσχεθεὶς ἀναγκάζεται πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ὁμολογίας του (Ἀρμ. βιβ. 4 τίτ. 8 ἀριθ. 9.— Βασ. Ν. 89, 26 7 καὶ Ν. 37 Β. 29 1). Ὅθεν ὅταν ἐδόθησαν τινί, λόγῳ προικὸς, κτήματα ὑπὸ τὴν αἵρεσιν νὰ καρποῦται αὐτὰ ὁ προικοδοτῶν ἐνόσῳ ζῇ, καὶ νὰ ἦναι

προσέτι ὑπόχρεως ὁ προικοδοτούμενος νὰ ἐξοικονομῇ τὸν προικοδοτοῦντα, ἡ αἵρεσις αὕτη δὲν μεταβάλλει τὴν σύστασιν τῆς προικὸς ἐπὶ τῶν κτημάτων, τὰ ὁποῖα θεωροῦνται ὡς προικῷα. Ἀπόφ. 3534 τῆς 28 αὐγ. 1845 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 62. Ὑπόσχεσις λόγῳ προικὸς, ὅρος τῆς ἐκτελέσεως τῆς ὁποίας ὡρίσθη ὁ θάνατος τοῦ ὑποσχεθέντος, εἶναι ὑπόσχεσις προικὸς γενομένη ὑπὸ ὅρον καὶ οὐχὶ δωρεά. Τὸ συνάλλαγμα δὲ αὐτὸ, ὑπογραφὲν παρ' ὅλων τῶν συνομολογησάντων μερῶν, θεωρεῖται ἔκτοτε τελειοποιημένον, καὶ δὲν μένει εἰς οὐδέτερον τῶν συναλλαξαμένων τὸ δικαίωμα ν' ἀνακαλέσῃ τὰς ἐν αὐτῷ συνομολογηθείσας ὑποχρεώσεις, ὁ δὲ ὅρος τῆς μετὰ θάνατον καταβλητέας προικὸς ἀναβάλλει μὲν τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ συναλλάγματος, οὐχὶ δὲ καὶ τὴν τελειοποίησιν αὐτοῦ· ὅθεν διὰ πράξεως μονομεροῦς τοῦ ἑτέρου τῶν συναλλαξαμένων (οἷον διὰ διαθήκης) δὲν ἀνατρέπεται. Ἀπόφ. 668 τῆς 25 φευβρ. 1838 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 63. Ὅταν δοθῇ προὶξ ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ ἐκπληρωθῇ ἡ ὑπόσχεσις αὕτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ προικοδότου, ἡ ὑποχρέωσις αὕτη ἔχει κῦρος, ἀλλὰ δὲν ἀποκτᾷ ὁ προικοδοτηθεὶς δικαίωμα ἀγωγῆς πρὸ τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ ὅρου.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ τὸ ἀπὸ 11 σεπτεμβρ. 1843 προικοσύμφωνον τῆς θυγατρὸς τοῦ ἐνάγοντος Μαριγὼς φέρει «περιπλέον ὁ προικο-
»δότης θέλει, παραχωρεῖ καὶ ὑπόσχεται, μετὰ τὸν θάνατόν του,
»τὴν παροῦσαν οἰκίαν ὅπου τὴν σήμερον κατοικεῖ, ἐδῶ εἰς τὴν
»πόλιν τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ὡς εἶναι καὶ εὑρίσκεται μὲ ὅλας της
»τὰς περιοχὰς καὶ δικαιώματα συνισταμένη εἰς τρεῖς πάτους
»δηλ. τὰ κατώγαια, τὸ δεύτερον συνιστάμενον ἀπὸ σάλαν, δύω
»κάμαρας μαγειρεῖον καὶ ἑστιατόριον, καὶ τὸ ἄνωθι ὁμοίως ἀπὸ
»σάλαν καὶ δύω κάμαρας, ὡς εἶναι τὴν σήμερον ἡμέραν· ὁ προι-
»κοδότης ἐλπίζει ὅτι εἰς τὸ διάστημα τῆς ζωῆς των θέλουν κα-
»τοικήσει καὶ συζήσει ὁμοῦ διὰ νὰ ἔχῃ τὴν βοήθειαν καὶ ὑπηρε-
»σίαν τῆς θυγατρός του ἕως εἰς τὸν θάνατον διὰ μέσου μιᾶς με-
»τρίας χρονικῆς πληρωμῆς, ὅπου ὁ Ν. Γεώργιος Σπαδάρος ἰατρὸς
»ὑποχρεοῦται νὰ πληρώσῃ πρὸς τὸν πενθερόν του πρὸς ζωοτρο-
»φίαν του, ὁποίαν μεταξύ των ἤθελον ἀποφασίσει· ἀλλ' ἐξηγεῖται
»ὁ προικοδότης ὅτι ἂν δι' ἐναντίαν περίστασιν (μὴ γένοιτο) ὁ
»γαμβρὸς δὲν συμφωνῇ μὲ τὸν πενθερόν του, τότε νὰ ἠμπορῇ
»ν' ἀπεράσῃ εἰς τὸν ἄνωθεν πάτον τῆς οἰκίας ὁμοῦ μὲ τὴν σύζυ-
»γόν του φαμηλικῶς·» ἐκ τῆς φράσεως δὲ ταύτης προκύπτει, κατὰ τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ ἐναγομένου, ὅτι ὁ ἐνάγων δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ κινήσῃ τὴν προκειμένην ἀγωγὴν καὶ μεταβιβάσῃ τὰ ἐπὶ τῆς

§. 60 — 65.

Προὶξ ὑπὸ ὅρον — ὑπὸ

§. 60. Προὶξ ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ δι... θάνατον τοῦ προικοδοτοῦντος συγ... ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν. φέρει. ... δεν ... ροι- ... προ- ... του, ... ωσιν, ... ñ sub ... dedur ... 9 τῶν

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ὁ Μ. καὶ ἡ ... τὰ ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ ἀγ... ὁποίαν εἰς τὸ μέλλον ἤθελ... τοῦ νὰ τὰ νέμωνται ὡς ... δὲ μετὰ τὸν θάνατόν τ... ... τηροῦσι νος σύζυγος τῆς θετ... ...οῦ Ἀρ. Πάγου (κυρ. τες συγχρόνως οἱ ... ...πλ. ἐφετῶν) προβλέπει περὶ ματα πρὸς χρῆσ... ...υ. νὰ συνοικῶσι... ...ς εἰς προῖκα τὴν περιουσίαν αὐτοῦ, τῆς τῶν προικ... ...κρατεῖ τὴν ἐπικαρπίαν ἐφ' ὅρου ζωῆς, δύναται προικοδοτ... ...κεύσῃ; Ἴδε τὴν ἀπόφ. 1049 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν γορεύετ... Ὑποθήκη. ὅπως ... τησ... ...

§. 66 — 71.

Παράδοσις προικὸς

§ 66. Τὰ περὶ παραδόσεως, ἴδε ἐκτενέστερα ἐν λέξ. Πώλησις· ὧδε προσθέτω μόνα τὰ ἑξῆς.

§ 67. Ἡ ἐπὶ τῶν προικῴων πραγμάτων κυριότης δὲν μεταβιβάζεται εἰς τὸν ἄνδρα δι' ἁπλῆς τῆς περὶ προικὸς συμφωνίας, ἀλλὰ διὰ τῆς παραδόσεως, ἥτις εἶναι ἀναγκαῖον μέρος τῆς βάσεως τῶν πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς κυριότητος χορηγουμένων πρὸς διεκδίκησιν ἀγωγῶν (1).

αἩ ὠφέλιμος ἀγωγὴ, ἥτις, ὡς ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 25 Βιβλ. Δ'. τίτλ. ή. τῆς Ἑξαβίβλ. τοῦ Ἀρμεν. (L. 54 De jure dotium) χορηγεῖται εἰς τὴν σύζυγον ἕνεκα τῆς διεκδικήσεως τῶν

(1) Ἡ κυριότης τῶν προικισθέντων δὲν μεταβαίνει εἰς τὸν προικολήπτην εἰμὴ διὰ παραδόσεως.— Ἀπόφ. 5270 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

ικῶν χρημάτων ἀγορασθέντων πραγμάτων εἶναι πραγμα-
-κή, καὶ ὡς τοιαύτη προϋποθέτει ἐξ ἀνάγκης ἤδη προϋ-
-ματικὸν δικαίωμα τῆς συζύγου ἐπὶ τῶν τοιούτων
-ὴ δὲ δικαίωμα τοῦτο πηγάζει ἐκ τοῦ νόμου αὐτοῦ,
-ια ἀναφυομένης τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπομέ-
Ἀπόφ. τῆς 11 ἰουλίου 1841 τῶν ἐν Ναυπλ.
?517).

-ὶς ὃν δὲν ἐγένετο ἡ παράδοσις τῆς προικός,
-ξῃ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς δίκης, ἥτις

-ν ἐγγράφων καὶ τῆς συζητήσεως τῆς
-θα περιστατικά.

-ου Μπαλάνου ἐνήγαγεν ἐνώπιον τῶν
, τὸν Παναγιώτην Λαζαρὴν καὶ τὴν σύζυ-
, ζητοῦσα νὰ ἐγκατασταθῇ εἰς τὴν κατοχὴν χωρίου
-νομαζομένου Χαϊδαρίου (ὅρα τὴν ἀπὸ 10 ἰουλίου 1837
-αγωγήν της).

Ὅτι κατὰ τὴν ὀγδόην νοεμβρίου 1847, ἡ διαληφθεῖσα Ἑλένη, χήρα Ἀναστασίου Μπαλάνου, ἐνεργοῦσα δι' ἑαυτὴν καὶ ὡς κηδεμὼν τῆς θυγατρός της Θεοδώρας, συνέταξε τὸ ὑπ' ἀριθ. 1624 ἐπίσημον προικοσύμφωνον ὑπὲρ ταύτης καὶ τοῦ γαμβροῦ της Ἀγγελοπούλου, διαλαμβάνον πρὸς τοῖς ἄλλοις ῥητῶς τὰ ἀκόλουθα· «πρὸς ταῦτα δὲ προσφέρει ἡ μήτηρ Ἑλένη Μπαλάνου, διὰ νὰ λο»γίζωνται καὶ λογισθῶσιν ὡς πρὸς τὰς ἐξῆς κληρονομικὰς ἀπαι»τήσεις της, τὴν ἀπαίτησιν, ἣν ἔχει κατὰ τοῦ Παναγιώτου »Λαζαρὴ περὶ τοῦ χωρίου Χαϊδάρι καὶ εἰσοδημάτων αὐτοῦ—ὅλας »τὰς ἀνωτέρω ἀπαιτήσεις ἡ Ἑλένη Α. Μπαλάνου, γεννηθεῖσα Δερ»βὶς Πεζαγα, τὰς παραχωρεῖ πρὸς τὸν γαμβρόν της καὶ θέλει »κάμει τελείαν παράδοσιν τῶν παραχωρουμένων ἅμα ἀποπερατω»θοῦν αἱ περὶ αὐτῶν δίκαι· συνωμολογήθη δὲ ὅτι αὐτὸς ὁ γαμ»βρὸς τῇ συμπράξει καὶ τῆς πενθερᾶς του θέλει ἀναλάβει τὸν »ἀγῶνα τῆς διεκδικήσεως ἐπ' ὀνόματι αὐτῶν καὶ τῆς ῥηθείσης »πενθερᾶς του».

2) Ὅτι ὁ Γεώργιος Ἀγγελόπουλος ἐκοινοποίησε πρὸς τοὺς Παναγιώτην Λαζαρὴν, Ἄνναν Λαζαρὴ καὶ Ἑλένην Α. Μπαλάνου τὴν ἀπὸ 17 ἰανουαρίου 1849 παρέμβασίν του, ἐν ᾗ περιέχονται καὶ τὰ ἑξῆς «ἐξαιτοῦμαι δὲ, ἀναφερόμενος εἰς τοὺς λόγους τῆς ἀγω»γῆς τῆς πενθερᾶς μου καὶ εἰς τὴν γενομένην πρὸς ἐμὲ παραχώ»ρησιν, νὰ γένῃ δεκτὴ πρὸς ὄφελός μου ἡ μνησθεῖσα ἀγωγὴ τῆς

§. 60—65.

Προὶξ ὑπὸ ὅρον — ὑπὸ αἵρεσιν.

§ 60. Προὶξ ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ δοθῶσι τὰ προικῷα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ προικοδοτοῦντος συγχωρεῖται.—Ἡ 12499 τοῦ 1855 ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν φέρει.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ὁ Μ. καὶ ἡ σύζυγός του χορηγοῦν εἰς προῖκα τὰ ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ ἀναφερόμενα κτήματα, καὶ πᾶσαν τὴν ὁποίαν εἰς τὸ μέλλον ἤθελαν ἀποκτήσει περιουσίαν, ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ τὰ νέμωνται ὡς προικοδόται μέχρι τοῦ θανάτου των, μόνον δὲ μετὰ τὸν θάνατόν των νὰ παραλαμβάνη αὐτὰ ὁ προικοδοτούμενος σύζυγος τῆς θετῆς θυγατρὸς τοῦ προικοδοτοῦντος, ὑποσχεθέντες συγχρόνως οἱ σύζυγοι οὗτοι νὰ μεταχειρίζωνται τὰ εἰσοδήματα πρὸς χρῆσιν ἀμφοτέρων τῶν οἰκογενειῶν, αἱ ὁποῖαι ἔμελλον νὰ συνοικῶσι καθ' ἃ ὑπεσχέθη ὁ Σ. καὶ ἡ σύζυγός του, ὀφειλόντων τῶν προικοδοτουμένων νὰ περιποιῶνται καὶ γηροκομῶσι τοὺς προικοδοτοῦντας, ἡ δὲ συμφωνία αὕτη οὔτε ἀπὸ νόμον τινὰ ἀπαγορεύεται, οὔτε εἰς τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς συζύγου ἀντίκειται, ὅπως ἐσκέφθη τὸ πρωτοδικεῖον· καθόσον ἂν ὁ προικοδότης ἐκράτησε δι' ἑαυτὸν τὴν ἐπικαρπίαν καὶ παρεχώρησε μόνον τὴν ψιλὴν κυριότητα ὡς προῖκα, ποσῶς δὲν προσέβαλε τὸν σύζυγον τοῦτον, καὶ καθόσον ἂν ὁ προικοδότης ὑπόσχηται νὰ μεταχειρίζηται πρὸς διατροφὴν τῆς οἰκογενείας του καὶ τῆς τοῦ προικοδοτουμένου τὰ εἰσοδήματά του, ἤτοι νὰ τὸν ἀνακουφίζη ἀπὸ τὰ βάρη τοῦ γάμου, μέλλοντος μάλιστα καὶ τοῦ προικοδοτουμένου συζύγου νὰ κοπιᾷ ὑπὲρ τοῦ προικοδοτοῦντος, νὰ ἐργάζηται εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῶν, κατ' οὐδὲν διὰ τούτου προσβάλλεται ἡ ἀξιοπρέπειά του, καὶ τοσαύτῳ μᾶλλον, καθόσον οἱ περιορισμοὶ οὗτοι δὲν τίθενται πρὸς χάριν τῆς προικοδοτηθείσης συζύγου, οὔτε αὕτη ἀντὶ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς θέλει ἔχει τὴν διαχείρησιν τῆς προικὸς ἀλλὰ πρὸς χάριν τῶν προικοδοτούντων, οἱ ὁποῖοι ὑπὸ τοὺς ὅρους τούτους ἠνόουν νὰ δώσωσι τὴν προῃρημένην προῖκα.

§. 61. Σύστασις προικὸς γίνεται καὶ δι' ἐπαγγελίας καὶ ὑπὸ αἵρεσιν παρὰ παντὸς εἴτε ἄρρενος, εἴτε θήλεος, καὶ ὁ ὑποσχεθεὶς ἀναγκάζεται πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ὁμολογίας του (Ἁρμ. βιβλ. 4 τίτ. 8 ἀριθ. 9.— Βασ. Ν. 89, 26 7 καὶ Ν. 37 Β. 29 1). Ὅθεν ὅταν ἐδόθησαν τινί, λόγῳ προικὸς, κτήματα ὑπὸ τὴν αἵρεσιν νὰ καρποῦται αὐτὰ ὁ προικοδοτῶν ἐνόσῳ ζῇ, καὶ νὰ ἦναι

προσέτι υπόχρεως ὁ προικοδοτούμενος νὰ ἐξοικονομῇ τὸν προικοδοτοῦντα, ἡ αἵρεσις αὕτη δὲν μεταβάλλει τὴν σύστασιν τῆς προικὸς ἐπὶ τῶν κτημάτων, τὰ ὁποῖα θεωροῦνται ὡς προικῷα. Ἀπόφ. 3534 τῆς 28 αὐγ. 1845 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 62. Ὑπόσχεσις λόγῳ προικὸς, ὅρος τῆς ἐκτελέσεως τῆς ὁποίας ὡρίσθη ὁ θάνατος τοῦ ὑποσχεθέντος, εἶναι ὑπόσχεσις προικὸς γενομένη ὑπὸ ὅρον καὶ οὐχὶ δωρεά. Τὸ συνάλλαγμα δὲ αὐτὸ, ὑπογραφὲν παρ' ὅλων τῶν συνομολογησάντων μερῶν, θεωρεῖται ἐκτοτε τελειοποιημένον, καὶ δὲν μένει εἰς οὐδέτερον τῶν συναλλαξαμένων τὸ δικαίωμα ν' ἀνακαλέσῃ τὰς ἐν αὐτῷ συνομολογηθείσας ὑποχρεώσεις, ὁ δὲ ὅρος τῆς μετὰ θάνατον καταβλητέας προικὸς ἀναβάλλει μὲν τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ συναλλάγματος, οὐχὶ δὲ καὶ τὴν τελειοποίησιν αὐτοῦ· ὅθεν διὰ πράξεως μονομεροῦς τοῦ ἑτέρου τῶν συναλλαξαμένων (οἷον διὰ διαθήκης) δὲν ἀνατρέπεται. Ἀπόφ. 668 τῆς 25 φευβρ. 1838 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 63. Ὅταν δοθῇ προὶξ ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ ἐκπληρωθῇ ἡ ὑπόσχεσις αὕτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ προικοδότου, ἡ ὑποχρέωσις αὕτη ἔχει κῦρος, ἀλλὰ δὲν ἀποκτᾷ ὁ προικοδοτηθεὶς δικαίωμα ἀγωγῆς πρὸ τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ ὅρου.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ τὸ ἀπὸ 11 σεπτεμβρ. 1843 προικοσύμφωνον τῆς θυγατρὸς τοῦ ἐνάγοντος Μαριγὼς φέρει απεριπλέον ὁ προικο» δότης θέλει, παραχωρεῖ καὶ ὑπόσχεται, μετὰ τὸν θάνατόν του, » τὴν πατρικὴν οἰκίαν ὅπου τὴν σήμερον κατοικεῖ, ἐδῶ εἰς τὴν » πόλιν τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ὡς εἶναι καὶ εὑρίσκεται μὲ ὅλας της » τὰς περιοχὰς καὶ δικαιώματα συνισταμένη εἰς τρεῖς πάτους » δηλ. τὰ κατώγαια, τὸ δεύτερον συνισταμένον ἀπὸ σάλαν, δύω » κάμαρας μαγειρεῖον καὶ ἑστιατόριον, καὶ τὸ ἄνωθι ὁμοίως ἀπὸ » σάλαν καὶ δύω κάμαρας, ὡς εἶναι τὴν σήμερον ἡμέραν· ὁ προι» κοδότης ἐλπίζει ὅτι εἰς τὸ διάστημα τῆς ζωῆς των θέλουν κα» τοικήσει καὶ συζήσει ὁμοῦ διὰ νὰ ἔχῃ τὴν βοήθειαν καὶ ὑπηρε» σίαν τῆς θυγατρός του ἕως εἰς τὸν θάνατον διὰ μέσου μιᾶς με» τρίας χρονικῆς πληρωμῆς, ὅπου ὁ Ν. Γεώργιος Σπαδάρος ἰατρὸς » ὑποχρεοῦται νὰ πληρώσῃ πρὸς τὸν πενθερόν του πρὸς ζωοτρο» φίαν του, ὁποίαν μεταξύ των ἤθελον ἀποφασίσει· ἀλλ' ἐξηγεῖται » ὁ προικοδότης ὅτι ἂν δι' ἐναντίαν περίστασιν (μὴ γένοιτο) ὁ » γαμβρὸς δὲν συμφωνῇ μὲ τὸν πενθερόν του, τότε νὰ εἰμπορῇ » ν' ἀπεράσῃ εἰς τὸν ἄνωθεν πάτον τῆς οἰκίας ὁμοῦ μὲ τὴν σύζυ» γόν του φαμηλικῶς·» ἐκ τῆς φράσεως δὲ ταύτης προκύπτει, κατὰ τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ ἐναγομένου, ὅτι ὁ ἐνάγων δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ κινήσῃ τὴν προκειμένην ἀγωγὴν καὶ μεταβιβάσῃ τὰ ἐπὶ τῆς

περὶ ἧς ὁ λόγος οἰκίας δικαίωμά του εἰς τὸν γαμβρόν του· ἀπ' ἐναντίας δὲ ἐβεβαιοῦται ἐκ τοῦ προικοσυμφώνου ἐκείνου, ὅτι ὁ ἐνάγων ἐπροίκισε μὲν τὴν οἰκίαν αὐτὴν εἰς τὴν θυγατέρα του, ὥρισεν ὅμως ὅτι αὕτη θέλει τὴν παραλάβει μετὰ τὸν θάνατον τοῦ προικίζοντος· ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ὁ προικίζων τὴν οἰκίαν ἔταξε προθεσμίαν (terme), ἥτις δὲν ἀφίνει μὲν ἐκκρεμῆ τὴν ὑποχρέωσίν του, ἀλλ' ἀναστέλλει μόνον τὴν περὶ ἐκπληρώσεως αὐτῆς ὑποχρέωσιν, ὅπερ συγχωρεῖ καὶ ὁ νόμος 8 Πανδ. de novat· φέρων qui sub conditione stipulatur quae omni modo exstitura est pure videtur stipulari. (Toull. τόμ. 6 § 476. 'Απόφ. 5429 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 5106).

§ 64. Ἔννοια προικοσυμφώνου, δι' οὗ οἱ προικοδόται τηροῦσι δικαιώματα τινὰ ἐπὶ τῆς προικός.

Ἡ πρώτη σκέψις τῆς 178 τοῦ 1853 ἀπ. τοῦ Ἀρ. Πάγου (κυρ. τὴν 1049 τοῦ 1852 ἀπ. τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν) προβλέπει περὶ τούτου. Ἴδε αὐτὴν κατωτ. § 70.

§ 65. Ὁ ὑποσχόμενος εἰς προῖκα τὴν περιουσίαν αὐτοῦ, τῆς ὁποίας ὅμως παρακρατεῖ τὴν ἐπικαρπίαν ἐφ' ὅρου ζωῆς, δύναται νὰ τὴν ὑποθηκεύσῃ; Ἴδε τὴν ἀπόφ. 1049 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν ἐν λέξ. *Ὑποθήκη*.

§. 66—71.

Παράδοσις προικός.

§ 66. Τὰ περὶ παραδόσεως, ἴδε ἐκτενέστερα ἐν λέξ. Πώλησις· ὧδε προσθέτω μόνα τὰ ἑξῆς.

§ 67. Ἡ ἐπὶ τῶν προικῴων πραγμάτων κυριότης δὲν μεταβιβάζεται εἰς τὸν ἄνδρα δι' ἁπλῆς τῆς περὶ προικὸς συμφωνίας, ἀλλὰ διὰ τῆς παραδόσεως, ἥτις εἶναι ἀναγκαῖον μέρος τῆς βάσεως τῶν πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς κυριότητος χορηγουμένων πρὸς διεκδίκησιν ἀγωγῶν (1).

α Ἡ ὠφέλιμος ἀγωγή, ἥτις, ὡς ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 25 Βιβλ. Δ'. τίτλ. ή. τῆς Ἑξαβίβλ. τοῦ Ἀρμεν. (L. 54 De jure dotium) χορηγεῖται εἰς τὴν σύζυγον ἕνεκα τῆς διεκδικήσεως τῶν

---

(1) Ἡ κυριότης τῶν προικισθέντων δὲν μεταβαίνει εἰς τὸν προικολήπτην εἰμὴ διὰ παραδόσεως.— 'Απόφ. 5270 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

διὰ προικώων χρημάτων ἀγορασθέντων πραγμάτων εἶναι πραγματικὴ ἀγωγή, καὶ ὡς τοιαύτη προϋποθέτει ἐξ ἀνάγκης ἤδη προϋπάρχον πραγματικὸν δικαίωμα τῆς συζύγου ἐπὶ τῶν τοιούτων πραγμάτων, τὸ δὲ δικαίωμα τοῦτο πηγάζει ἐκ τοῦ νόμου αὐτοῦ, καὶ ὑφίσταται ἅμα ἀναφυομένης τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπομένης περιπτώσεως». Ἀπόφ. τῆς 11 ἰουλίου 1841 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 2517).

§ 68. Ὁ γαμβρὸς, εἰς ὃν δὲν ἐγένετο ἡ παράδοσις τῆς προικὸς, ἔχει δικαίωμα νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς δίκης, ἥτις ἀφορᾷ προικῷόν τι κτῆμα;

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἔκ τε τῶν ἐγγράφων καὶ τῆς συζητήσεως τῆς ὑποθέσεως, ἐξάγονται τὰ ἀκόλουθα περιστατικά.

1) Ὅτι ἡ Ἑλένη Ἀναστασίου Μπαλάνου ἐνήγαγεν ἐνώπιον τῶν ἐν Ἀθήναις πρωτοδικῶν τὸν Παναγιώτην Λαζαρὴν καὶ τὴν σύζυγόν του Ἄνναν, ζητοῦσα νὰ ἐγκατασταθῇ εἰς τὴν κατοχὴν χωρίου τινὸς ὀνομαζομένου Χαϊδαρίου (ὅρα τὴν ἀπὸ 10 ἰουλίου 1837 ἀγωγήν της).

Ὅτι κατὰ τὴν ὀγδόην νοεμβρίου 1847, ἡ διαληφθεῖσα Ἑλένη, χήρα Ἀναστασίου Μπαλάνου, ἐνεργοῦσα δι' ἑαυτὴν καὶ ὡς κηδεμὼν τῆς θυγατρός της Θεοδώρας, συνέταξε τὸ ὑπ' ἀριθ. 1624 ἐπίσημον προικοσύμφωνον ὑπὲρ ταύτης καὶ τοῦ γαμβροῦ της Ἀγγελοπούλου, διαλαμβάνον πρὸς τοῖς ἄλλοις ῥητῶς τὰ ἀκόλουθα· «πρὸς ταῦτα δὲ προσφέρει ἡ μήτηρ Ἑλένη Μπαλάνου, διὰ νὰ λογίζωνται καὶ λογισθῶσιν ὡς πρὸς τὰς ἐξῆς κληρονομικὰς ἀπαιτήσεις της, τὴν ἀπαίτησιν, ἣν ἔχει κατὰ τοῦ Παναγιώτου »Λαζαρῆ περὶ τοῦ χωρίου Χαϊδάρι καὶ εἰσοδημάτων αὐτοῦ—ὅλας »τὰς ἀνωτέρω ἀπαιτήσεις ἡ Ἑλένη Α. Μπαλάνου, γεννηθεῖσα Δερβεῖς Πεζαγα, τὰς παραχωρεῖ πρὸς τὸν γαμβρόν της καὶ θέλει »κάμει τελείαν παράδοσιν τῶν παραχωρουμένων ἅμα ἀποπερατο»θοῦν αἱ περὶ αὐτῶν δίκαι· συνωμολογήθη δὲ ὅτι αὐτὸς ὁ γαμ»βρὸς τῇ συμπράξει καὶ τῆς πενθερᾶς του θέλει ἀναλάβει τὸν »ἀγῶνα τῆς διεκδικήσεως ἐπ' ὀνόματι αὐτῶν καὶ τῆς ῥηθείσης »πενθερᾶς του».

2) Ὅτι ὁ Γεώργιος Ἀγγελόπουλος ἐκοινοποίησε πρὸς τοὺς Παναγιώτην Λαζάρην, Ἄννα Λαζαρῆ καὶ Ἑλένην Α. Μπαλάνου τὴν ἀπὸ 17 ἰανουαρίου 1849 παρέμβασίν του, ἐν ᾗ περιέχονται καὶ τὰ ἐξῆς «ἐξαιτοῦμαι δὲ, ἀναφερόμενος εἰς τοὺς λόγους τῆς ἀγω»γῆς τῆς πενθερᾶς μου καὶ εἰς τὴν γενομένην πρὸς ἐμὲ παραχώ»ρησιν, νὰ γένῃ δεκτὴ πρὸς ὄφελός μου ἡ μνησθεῖσα ἀγωγὴ τῆς

»πενθερᾶς μου, καὶ ὅλαι αἱ ἐν αὐτῷ αἰτήσεις αἱ εἰσαχθεῖσαι διὰ »τῆς ἀγωγῆς ταύτης καὶ διὰ τῆς μεταγενεστέρας κλήσεώς της, »ν' ἀποβληθοῦν τῆς διακατοχῆς τοῦ Χαϊνταρίου ὁ Παναγιώτης »Δαζαρῆς καὶ ἡ σύζυγός του Ἄννα, νὰ ἐγκατασταθῶ ἐγὼ εἰς αὐ»τὴν, ὡς δικαιοδόχος τῆς πενθερᾶς μου Ἑλένης Α. Μπαλάνου, νὰ »καταδικασθοῦν οἱ σύζυγοι Δαζαρῆ νὰ πληρώσουν πρὸς ἐμὲ τὴν »ἀξίαν τῶν εἰσοδημάτων, ἅτινα παρανόμως εἰσέπραξαν, ὠφελού»μενοι ἐκ τῆς αὐτοδυνάμου πράξεώς των. Ταῦτα δὲ κατ' ἐκτί»μησιν πραγματογνωμόνων, καὶ νὰ διαταχθῇ ἡ προσωρινὴ ἐκτέ»λεσις τῆς ἐκδοθησομένης ἀποφάσεως».

3) Ὅτι μετὰ τὴν παρέμβασιν ταύτην, ἐπαρρουσιάσθη ἐνώπιον τῶν ἐν Ἀθήναις πρωτοδικῶν ὁ Γ. Ἀγγελόπουλος ἐνεργῶν ἐν ὀνόματί του καὶ ἐν ὀνόματι τῆς Ἑλένης Α. Μπαλάνου, καὶ ἐσυζήτησε τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἀγωγήν· ἀλλὰ τὸ πρωτοδικεῖον ἐκεῖνο ἀπέῤῥιψε τὴν εἰρημένην παρέμβασιν ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ὁ Ἀγγελόπουλος δὲν δύναται νὰ ἐπιδιώξῃ μόνος του τὴν ἐκδίκασιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἀγωγῆς, μὴ συμπραττούσης τῆς πενθερᾶς του, καὶ ἀφαιρεσάσης τὴν δοθεῖσαν πρότερον τῷ γαμβρῷ της πληρεξουσιότητα.

Ἐπειδὴ ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἕπεται ὅτι ἡ Ἑλένη Α. Μπαλάνου ἐπρόσφερε καὶ παρεχώρησε τῷ Γ. Ἀγγελοπούλῳ λόγῳ προικὸς, τὴν κατὰ τῶν ἐναγομένων ἀπαίτησίν της περὶ τοῦ χωρίου Χαϊδάρι, συνωμολογηθέντος προσέτι ὅτι, συμπράξει αὐτῆς, ὁ γαμβρός της θέλει ἐπιδιώξει τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ἐκκρεμοῦς δίκης, καὶ ὅτι μετὰ τὸ πέρας ταύτης θέλει κάμει ἡ προικοδοτοῦσα τελείαν παράδοσιν, ἀλλ' ἐκ τούτου δὲν ἕπεται ὅτι ὁ Γ. Ἀγγελόπουλος δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἀγωγῆς, διότι·

1) Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος προικοδοτία, ὡς διωμολόγηται, δὲν ἀφίνει ἐκκρεμῆ τὴν κυρίαν ὑποχρέωσιν, ἀλλ' ἀναστέλλει μόνον τὴν περὶ ἐκπληρώσεως αὐτῆς ὑποχρέωσιν, τάττουσα προθεσμίαν (terme) πρὸς παράδοσιν τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ἐκκρεμοῦς ἤδη κατὰ τῶν ἐναγομένων ἀγωγῆς· qui sub conditione stipulatur quæ omni modo exstitura est pure videtur stipulari, ὡς λέγει τὸ τεμ. 9 τῶν Πανδ. de novatione· ἐκ τούτου δ' ἕπεται ὅτι ἡ Ἑλένη Μπαλάνου δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ ματαιώσῃ, διὰ τῆς ἀπὸ τῆς δίκης ἀποχῆς της ἢ διὰ τῆς μὴ συμπράξεώς της, τὰ διὰ τοῦ προικοσυμφώνου δικαιώματα τοῦ γαμβροῦ της, ὅστις ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς δίκης διὰ νὰ γίνῃ ἡ παράδοσις.

2) Η ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ ἔκφρασις ὅτι ὁ γαμβρὸς, τῇ συμπράξει καὶ τῆς πενθερᾶς του, θέλει ἀναλάβει τὸν ἀγῶνα ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ καὶ τῆς πενθερᾶς, παρέχει εἰς τὸν Γ. Ἀγγελόπουλον, τὸν προικιζόμενον, τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιδιώξῃ τὸ πέρας τῶν παραχωρουμένων ἀπαιτήσεων, ὧν ἁπλῶς ὑπόχρεως ν' ἀπαιτήσῃ καὶ τὴν σύμπραξιν τῆς προικιζούσης πενθερᾶς του, τὴν ὁποίαν σύμπραξιν ἐπροκάλεσε διὰ τῆς εἰρημένης παρεμβάσεώς του.

3) Ὁ νόμος (διάτ. 4 τοῦ Κώδηκος βιβλ. 8 τίτλ. 37) ἐπιτρέπει ῥητῶς τὴν λόγῳ προικὸς παραχώρησιν ἐπιδίκων ἀπαιτήσεων καὶ ἔξεστι τοῖς συμφέρον ἔχουσι νὰ παρεμβάσωσι τὰ ἔχοντα ὁπωσδήποτε συμφέρον πρόσωπα, ὥστε νὰ διεξαχθῇ οὕτως ἡ δίκη μεταξὺ ἁπάντων. Ἑπομένως οἱ ἐναγόμενοι ἠδύναντο, ἂν ἤθελον, νὰ παρεμβάσωσιν εἰς τὴν δίκην τὴν Ἑλένην Α. Μπαλάνου.

Ἐπειδὴ, διὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς, ἰδίᾳ ἑκάστου ἐξεταζομένου, καὶ ὑπ' ὄψιν λαμβανομένου ὅτι ὁ Γ. Ἀγγελόπουλος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προκαλέσῃ τὴν συνδρομὴν καὶ σύμπραξιν τῆς πενθερᾶς του, νὰ ἐπιδιώξῃ ἐν ὀνόματί του τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἀγωγῆς· ὥστε εἶναι ἀδιάφορον ἂν εἰς τὸ ἀντικλητήριον τοῦ παρὰ πρωτοδίκαις εἰσαγγελέως, δυνάμει τοῦ ὁποίου ἀντικλητηρίου ἀντεπροσώπευσε πρωτοδίκως τὴν προικοδοτήσασαν, ἀντεκατέστη ἕτερος αὐτῆς δικηγόρος, ὁ Α. Στεφανίδης.

§ 69. Καὶ ἐπὶ τῆς προικὸς διὰ μόνης τῆς παραδόσεως γίνεται κύριος ὁ ἀνήρ: ὥστε εἰς τὴν περὶ παραδόσεως τῆς προικὸς ἀγωγὴν ὁ ἀνὴρ πρέπει νὰ παρασταθῇ ἐν ὀνόματι τῆς συζύγου του εἰς τὴν δίκην. Ἴδε Νομ. σελ. 857.

§ 70. Ὑπάρχει παράδοσις προικὸς, ὅταν οἱ προικίσαντες εἶχον τὴν χρῆσιν μέρους τῶν καρπῶν τῆς προικός; Διάτ. 28 (8, 14) Κώδ. — Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 178 τοῦ 1853, φέρουσα.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ τὸ τῆς οὐσίας δικαστήριον, παραδεχθὲν ὅτι διὰ τοῦ ἀπὸ 5 σεπτεμβρίου 1841 ὑπ' ἀριθ. 1285 περὶ προικὸς συμβολαίου, τὸ ὁποῖον ἡρμήνευσε καὶ ἐξετίμησεν, ὁ Κανέλλος Δεληγιάννης καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ ἐπροίκισαν εἰς τὴν θυγατέρα αὐτῶν Μαρίαν ἐλθοῦσαν εἰς γάμον μετὰ τοῦ Διονυσίου Χρυσοσπάθη ὅλην τὴν ἀκίνητον καὶ κινητὴν ὑπάρχουσαν περιουσίαν των, παρακρατήσαντες ἐφ' ὅρου ζωῆς των τὴν χρῆσιν μέρους τῶν καρπῶν αὐτῆς, καὶ ὅτι διὰ τῆς γενομένης παρακρατήσεως μέρους τῶν καρπῶν πρὸς χρῆσίν των παρεδόθη ἡ προικισθεῖσα περιουσία, δὲν διέστρεψεν, οὐδὲ παρεμόρφωσε τὸ περιεχόμενον τοῦ συμβολαίου, διότι τὰ ἐν αὐτῷ ἀναφερόμενα εἰς τὴν προικισθεῖσαν περιου-

»σίαν θέλει λαμβάνει ὡς προῖκά της, καὶ ὡς μόνος κληρονόμος »εἰς τὴν πλήρη κυριότητα καὶ κατοχήν της (ἡ θυγάτηρ) μετὰ »τὴν ἀποβίωσιν τῶν γονέων αὐτῆς, καὶ ὅτι καθ' ὅλην τὴν διάρ»κειαν τοῦ βίου τούτων οἱ μέλλοντες σύζυγοι θέλουν συγκατοικεῖ »μετ' αὐτῶν, καὶ πορίζεσθαι ἀρκούντως ὅλων τῶν ἀναγκαίων των »ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τῶν πατρικῶν καὶ μητρικῶν κτημάτων, »τουτέστι τοῦ Κανέλλου Δεληγιάννη καὶ τῆς συζύγου του,» δὲν καθιστῶσι πρόδηλον καὶ ἐκτὸς πάσης εὐλόγου ἀμφισβητήσεως ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος συμβόλαιον ἐκφράζει ῥητῶς καὶ σαφῶς τὸ ἐναντίον ἀπὸ τὸ ὁποῖον τὸ ἐφετεῖον παρεδέχθη, διότι ἐνῷ ἐν τῷ συμβολαίῳ ἀναφέρεται ὅτι ὁ Κανέλλος Δεληγιάννης καὶ ἡ σύζυγός του δίδουσιν εἰς προῖκα ὅλην τὴν ὑπάρχουσαν κινητὴν καὶ ἀκίνητον περιουσίαν των, δὲν γίνεται ποσῶς ἐν αὐτῷ λόγος, ἐὰν οὗτοι, καίτοι προικίσαντες τὴν ὑπάρχουσαν περιουσίαν των, δύνανται ζῶντες νὰ τὴν ἀπαλλοτριώσωσιν· ὅθεν ἡ μὴ ῥητὴ τοιούτου δικαιώματος ἔκφρασις τοῦ συμβολαίου παρεῖχεν ἀφορμὴν εἰς ἑρμηνείαν τούτου ἀνήκουσαν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν κρίσιν τοῦ τῆς οὐσίας Δικαστηρίου, ἀφοῦ δὲ τοῦτο ἑρμηνεῦον τὸ σύνολον τοῦ συμβολαίου παρεδέχθη ὅτι διὰ τῆς ἐν αὐτῷ φράσεως «θέλει λαμβάνει εἰς προῖκα καὶ ὡς μόνος κληρονόμος εἰς τὴν πλήρη κυριότητα καὶ κατοχήν της» κτλ. τὰ μέρη ἐννόησαν τὴν κυριότητα καὶ τὴν χρῆσιν τῶν καρπῶν, τοὺς ὁποίους οἱ προικοδοτήσαντες παρακρατήσαντες καὶ ὅτι ἡ παράδοσις τῆς προικισθείσης περιουσίας ἐγένετο διὰ τῆς τηρήσεως τῆς χρήσεως τῶν καρπῶν ἐκ μέρους τῶν προικισάντων γονέων, οἵτινες συνῴκησαν μετὰ τῆς θυγατρὸς καὶ τοῦ γαμβροῦ των, δὲν ὑπάρχει, κατὰ τὸ 810 ἄρθρον ἐδ. 2 τῆς πολιτ. δικονομίας, λόγος πρὸς ἀναίρεσιν, καὶ ἂν διὰ τῆς ἑρμηνείας ταύτης προσεβλήθη τὸ περιεχόμενον τοῦ συμβολαίου, ὡς πρὸς τὸ μέρος τὸ ἀφορῶν τὴν χρῆσιν τῶν καρπῶν, καὶ διότι ὁ τρόπος τῆς παραδόσεως, ὃν ἐδέχθη τὸ τῆς οὐσίας δικαστήριον, εἰς ὃ ἀνῆκον ἡ ἐκτίμησις τῶν γεγονότων, ἤτοι ὅτι οἱ προικίσαντες εἶχον τὴν χρῆσιν μέρους τῶν καρπῶν τῆς προικισθείσης περιουσίας, εἶναι νόμιμος τρόπος παραδόσεως (ὅρα διάταξιν 28 τοῦ βιβλ. 8 τίτλ. 14 τοῦ Κώδηκος).

§ 71. Ὅταν ὑπεσχέθη τις εἰς προῖκα κτῆμά τι πρὸ τῆς περὶ προτιμήσεως ἀγωγῆς, τὸ παρέδωκεν ὅμως εἰς τὸν γαμβρὸν μετὰ τὴν ἀγωγήν, ὅτε ἀπαγορεύονται ὅλαι αἱ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς διαφορᾶς καινοτομίας καὶ μεταβολαί, ἡ πρᾶξις τῆς μεταβιβάσεως δὲν καθιστᾷ ἀπαράδεκτον τὴν ἀγωγήν. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 39 τοῦ 1841,

§ 72. Ὅταν ὁ δανειστὴς κατάσχῃ κτῆμα ὀφειλέτου, ὅστις ἐν ἐπισήμῳ ἐγγράφῳ διωμολόγησεν ὅτι τὸ ἐπροίκισε καὶ παρέδωκε τῷ προικισθέντι, τίς ἀποδεικνύει τὴν εἰκονικότητα καὶ τὴν μὴ παράδοσιν; ὁ κατασχών, διότι οὗτος ἀντιπροσωπεύει τὸν ὀφειλέτην, ὅστις ἤδη διωμολόγησε τὴν παράδοσιν. Ἀπόφ. 5270 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.— Ἴδε καὶ ἐπ. 4462 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 73. Ἐπιτρέπεται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις τῆς παραδόσεως; Ἴδε Εὔρετ. τόμ. 9 σελ. 386 § 78 — καὶ τόμ. 10 σελ. 27 ἐν ἀρχ.

§. 75 — 83.

Διατετιμημένη, ἀδιατίμητος προίξ.

§ 75. Ἴδε ἀνωτ. § 4.

§ 76. Ἡ διατίμησις τῆς προικὸς δὲν ἀπαιτεῖται νὰ γίνηται διὰ συμφωνίας.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ τὸ ἐφετεῖον παραδέχεται ὡς ἔγκυρον τὴν πώλησιν τῶν 24 στρεμμάτων γῆς καὶ διὰ τὸν λόγον ὅτι θεωρεῖ αὐτὰ ὡς προῖκα διατετιμημένην ἕνεκα πωλήσεως· ἑπομένως ὀρθῆς οὔσης κατὰ τὸν νόμον (Ν. 11 Π. 23, 5 Ν. 1 § 15 Π. 5, 13) τῆς σκέψεως ταύτης καὶ μὴ ἀπαιτοῦντος αὐτοῦ νὰ γίνηται ἡ διατίμησις διὰ ῥητῆς συμφωνίας, περιττὸν εἶναι νὰ ἐξετάσῃ ὁ Ἄρειος Πάγος, ἂν τὸ ἐφετεῖον παρεβίασε νόμον τινὰ χαρακτηρίσαν ὡς πώλησιν τὴν ἐν τῷ ἀπὸ 5 ἀπριλίου 1829 ἐγγράφῳ ἐμφαινομένην πρᾶξιν, διότι ἀρκεῖ μόνος ὁ δεύτερος λόγος εἰς ὑποστήριξιν τῆς ἀποφάσεως.

Ἐπειδὴ μόνον τῶν μὴ διατετιμημένων προικώων ἀκινήτων ἡ ἐκποίησις ἀπαγορεύεται· ἑπομένως ὑποβαλόντος εἰς τὸ ἐφετεῖον τοῦ ἀναιρεσείοντος τὴν πρότασιν ὅτι εἶναι ἄκυρος ἡ πώλησις τῶν ἄνω εἰρημένων 24 στρεμμάτων καθὸ προικώων, ἠδύνατο τὸ δικαστήριον νὰ ἐξετάσῃ καὶ αὐτεπαγγέλτως ὅλα τὰ περιστατικά, ὅσα πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου ἦσαν ἀναγκαῖα, τοιοῦτον δὲ ἦτον καὶ τὸ περιστατικὸν τῆς διατιμήσεως. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 541 τοῦ 1852.

§ 77. Συνεστῶτος τοῦ γάμου, δύναται νὰ συμφωνηθῇ ὥστε ἡ διατετιμημένη προὶξ νὰ γίνῃ ἀδιατίμητος, καὶ τ' ἀνάπαλιν, ἐὰν ἡ τοιαύτη μεταβολὴ ὠφελῇ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἄνευ τῆς συναινέσεώς της.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ, ἂν καὶ κατὰ τὸν νόμον 26 ff. de jure dotium καὶ § 5, τίτλ. 8, βιβλ. 4 τῆς Ἑξαβίβλου τοῦ Ἀρμενοπούλου, δύναται, συνεστῶτος τοῦ γάμου, νὰ συμφωνῆται, ὥστε ἡ διατετιμημένη προὶξ νὰ γίνῃ ἀδιατίμητος καὶ τ' ἀνάπαλιν, ἐὰν ἡ τοιαύτη μεταβολὴ ὠφελῇ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ κατὰ τοὺς νόμους 7 τίτλ. 4 βιβλ. 23 ff. de pactis dotalibus, l. 29, 40 τίτλ. 3 βιβλ. 24 ff. soluto matrimonio, δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἡ μεταβολὴ αὕτη ἄνευ τῆς συναινέσεως τῆς γυναικός· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ἡ διατίμησις τῆς προικὸς τῆς Κατίγκος Μεταξᾶ, ἥτις ἐγένετο μετὰ τὸν γάμον αὐτῆς διὰ τοῦ ἀπὸ 8 μαΐου 1842 ὑπ' ἀριθ. 567 μεταγενεστέρου προικοσυμφώνου, συνεφωνήθη καὶ ἐγένετο μεταξὺ τῶν γονέων αὐτῆς καὶ τοῦ συζύγου της Ἀθ. Κουτοπούλου ἄνευ τῆς συναινέσεως αὐτῆς, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ αὐτοῦ προικοσυμφώνου, καὶ ἑπομένως δὲν δύναται νὰ ἔχῃ κατ' αὐτῆς κἀνὲν ἀποτέλεσμα, ὥστε καθίσταται ἀνίσχυρον κατ' αὐτῆς τὸ ῥηθὲν μεταγενέστερον ὑπ' ἀριθ. 567 προικοσύμφωνον, τὴν δὲ ἰσχὺν αὐτοῦ προσέβαλεν ἡ Κατίγκω, σιωπηλῶς, πρωτοδίκως προτείνασα καὶ ὑποστηρίζουσα τὸ ἔγκυρον τοῦ πρώτου προικοσυμφώνου· ἄλλως τε δύναται νὰ προσβάλῃ τὸ κῦρος αὐτοῦ κατὰ πρῶτον ἐν τῇ ἐφεσίμῳ δίκῃ κατὰ τὸ ἄρθρ. 747 § 2 τῆς πολιτ. δικονομίας, καθόσον δι' αὐτοῦ τοῦ μέσου ἀποκρούει τὴν ἔφεσιν τῆς Τραπέζης, ὡς οὖσα ἐφεσίβλητος. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 251 τοῦ 1850.

§ 77^a. Ἐπιτρέπεται, συνεστῶτος τοῦ γάμου, νὰ συμφωνῆται ὥστε ἡ διατετιμημένη προὶξ νὰ γίνῃ ἀδιατίμητος, καὶ τ' ἀνάπαλιν, ἐὰν ἡ τοιαύτη μεταβολὴ ὠφελῇ τὴν γυναῖκα (τεμ. 26 Παν. de jure dotium καὶ § 5, τίτλ. 8 βιβλ. 4 τῆς Ἑξαβίβλ. τοῦ Ἀρμενοπούλου)· ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἡ μεταβολὴ αὕτη ἄνευ τῆς συναινέσεως τῆς γυναικὸς (τεμ. 7 τίτλ. 4 βιβλ. 23 Πανδ. de pactis dot — τεμ. 29, 30 τίτλ. 3 βιβλ. 24 Πανδ. soluto matrimonio). Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 251 τοῦ 1851. ὁ ἀνωτ. §.

§ 78. Ἡ μεταβολὴ τῆς προικῴας συμφωνίας (δι' ἧς χορηγεῖται τῇ γυναικὶ ἀκίνητον ἀδιατίμητον ὡς προὶξ) γενομένη διαρκοῦντος τοῦ γάμου, καὶ μάλιστα ἄνευ μετοχῆς τῆς συζύγου, παρὰ τῶν προικοδοτησάντων γονέων καὶ τοῦ συζύγου αὐτῆς ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ καταστήσῃ διατετιμημένην, καὶ ἑπομένως ἐκποιητέαν, τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἀκίνητον προῖκα, εἶναι παράνομος καὶ ἥκιστα εἰς τὴν σύζυγον ὑποχρεωτική (Ἀρμ. § 19 τίτ. 9 βιβλ. 4). Ἀπ. 4539 τῆς 13 ὀκτωβρ. 1847 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετ. φέρουσα.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ὁ γάμος ἐτελέσθη ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐν τῷ μνησθέντι προικοσυμβολαίῳ γενομένης συμφωνίας· ἄρα, ἅμα ἐτε-

λύθη ὁ γάμος, ἀπέκτησαν οἱ σύζυγοι δικαίωμα ἀπαιτήσεως τῆς συμφωνηθείσης δι' αὐτοῦ προικὸς καὶ ἑπομένως εἶναι ὑποχρεωτικὸν τὸ μνησθὲν προικοσύμφωνον διὰ τοὺς ἐν αὐτῷ συναλλαττομένους.

Ἐπειδή, ἀποκτησάσης ἐκ τῆς ἡμέρας τοῦ γάμου τῆς προικισθείσης Κατήγκος, δυνάμει τοῦ διαληφθέντος προικοσυμφώνου, δικαιώματα ἐπὶ τῆς δοθείσης αὐτῇ ἀκινήτου προικὸς ὡς ἀδιατιμήτου, καὶ ἑπομένως ἀναπαλλοτριώτου, ἡ μεταβολὴ τῆς προικώας ταύτης συμφωνίας γενομένη διαρκοῦντος τοῦ γάμου, καὶ μάλιστα ἄνευ μετοχῆς αὐτῆς, παρὰ τῶν προικοδοτησάντων γονέων καὶ τοῦ συζύγου αὐτῆς, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ καταστήσῃ διατιμημένην καὶ ἑπομένως ἐκποιητέαν τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἀκίνητον προῖκα, καθὸ ἀντιβαίνουσα εἰς τὰς νομικὰς ἀπαγορεύσεις περὶ ἀπαλλοτριώσεως τῶν ἅπαξ ὡς προικώων δοθέντων ἀδιατιμήτων ἀκινήτων (Ἁρμ. §. 19, τίτλ. θ'. βιβλ. δ':) εἶναι παράνομος καὶ οὐδόλως ὑποχρεωτικὴ διὰ τὴν σύζυγον ταύτην· ὅθεν ὀρθῶς παρὰ τοῦ πρωτοδικείου ἐθεωρήθη ἀνίσχυρον τὸ δεύτερον προικοσύμφωνον ὑπ' ἀριθ. 567 τὸ γενόμενον τὴν 6 μαΐου 1842, τουτέστι πολλὰ μετὰ τὸν γάμον ἔτη, δι' οὗ τὰ ἀδιατίμητα προικῷα ἀκίνητα μετεβλήθησαν εἰς διατετιμημένα, καὶ ὑποχρεωτικὸν μόνον τὸ ὑπ' ἀριθ. 2807 τῆς 28 ἰουλ. 1836.

Ἐπειδὴ τὸ ὑπ' ἀριθ. 2807 προικοσύμφωνον τοῦτο δὲν εἶναι ποσῶς μυστικόν, ἀλλὰ δημόσιον, ὡς συνταχθὲν ἐπὶ συμβολαιογράφου. Ἂν δὲ ὁ σύζυγος καὶ οἱ γονεῖς δὲν τὸ ἐκοινοποίησαν εἰς τὴν τράπεζαν, καὶ δὲν ἔκαμον μνείαν αὐτοῦ εἰς τὸ μεταγενέστερον, τοῦτο ἀφορᾷ πρᾶξιν ἰδιαιτέραν, μὴ μεταβάλλουσαν τελείως τὴν ἰδιότητα τοῦ πρώτου προικοσυμφώνου, δημοσίου ὄντος. (ὅρα τὴν συνέχειαν τῆς ἀποφ. ἐν Εὑρ. τόμ. 5 σελ. 589). Ἀπόφ. 4539 τοῦ 1847 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 39. Ἡ, συνεστῶτος τοῦ γάμου, γενομένη διατίμησις τῆς προικὸς μεταβιβάζει τὴν κυριότητα αὐτῆς εἰς τὸν σύζυγον;

Συνεστῶτος τοῦ γάμου δύναται μὲν ἡ ἀδιατίμητος προῖξ νὰ διατιμηθῇ, καὶ ἑπομένως νὰ μεταβιβασθῇ ἡ κυριότης αὐτῆς εἰς τὸν ἄνδρα, ἂν ἡ μεταβολὴ αὕτη ἐγένετο ἐπὶ σκοπῷ πωλήσεως, ἀλλ' ἀπαιτεῖται πρὸς τοῦτο καὶ ἡ συναίνεσις τῆς συζύγου—καὶ νὰ ἦναι καὶ ὁ σύζυγος ἀξιόχρεως (νόμ. 30 Κ. de jur dot.—νόμ. 11 de rei ux. 15, 13 νόμ. 5 Κώδ. 4, 29.—νόμ. ξθ' Βασ. 26, 7). Ὅθεν ἡ μετὰ τοιαύτην ἐκτίμησιν γενομένη ὑπὸ τοῦ συζύγου ὑποθήκευσις εἶναι ἄκυρος. Ἀπόφ. 536 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομικ. σελ. 4953).

§ 80. Ἐν τῇ ἀμφιβολίᾳ, ἂν ἡ ἐκτίμησις τῆς προικὸς ἐγένετο πωλήσεως χάριν, ὑποτίθεται τοῦτο.—τμ. 3 Πανδ. (19, 2).—διάτ. 9 Κώδ. (5, 13)—Varkoen. τ. 3 σ. 48. —Ἀπόφ. 10246 τοῦ 1853 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν τμ. 6'.

§ 81. Συνεστῶτος τοῦ γάμου, προικῷος ἀγρὸς δύναται νὰ μεταποιηθῇ εἰς ἄμπελον (1), ἐὰν ἡ μεταβολὴ αὕτη ἦναι ἐπωφελὴς εἰς τὴν σύζυγον, καθ' ἣν περίπτωσιν τὸ διὰ τῆς μεταβολῆς προσγινόμενον τῇ συζύγῳ ὄφελος θεωρεῖται ὡς προικῴα ὠφέλεια αὐτῆς, καὶ ὡς ἀναπλήρωσις τῆς μειώσεως τῆς ἐκτάσεως τοῦ προικῴου κτήματός της. — Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 805 τοῦ 1849 ἐν Νομικ. σελ. 5246.

§ 82. Τῆς διατετιμημένης προικὸς καθίσταται κύριος ὁ σύζυγος· ὥστε ὡς πρὸς αὐτὴν δὲν ἐφαρμόζεται ἡ ἀρχή, καθ' ἣν ὁ σύζυγος κερδαίνει τὴν προῖκα ἕνεκα παραβάσεως τῆς περὶ τὸν γάμον πίστεως ἐκ μέρους τῆς γυναικός (2).— Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 12901.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ καθόσον ἀφορᾷ τὰ ἕτερα τὰ χαρακτηριζόμενα ὡς προικῷα καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐκφράζει ἀξίωσιν στηρίζων αὐτὴν εἰς τὴν Νεαρὰν τοῦ Λέοντος, καθ' ἣν τὴν προῖκα κερδαίνει ὁ σύζυγος, ὅταν, παίδων μὴ ὑπόντων, συμβῇ διάζευξις ἕνεκα μοιχείας τῆς γυναικός, ἐσφαλμένως παρεδέχθη ἐπὶ τοῦ προκειμένου παρὰ τῆς ἐκκληθείσης ἀποφάσεως ὁ ἰσχυρισμὸς οὗτος τοῦ ἐνάγοντος, διότι, λαβόντος τοῦ ἐνάγοντος, κατὰ τὸ περιεχόμενον τοῦ προικοσυμφώνου αὐτοῦ, προῖκα ἐν μέρει μὲν χρηματικήν, ἐν μέρει δὲ εἰς εἴδη, ἀλλὰ διατετιμημένα, τά τε νομίσματα καὶ τὰ εἴδη ταῦτα δὲν διατηροῦσι πλέον τὸν χαρακτῆρα τῶν προικῴων πραγμάτων, τοῦ συζύγου μόνον ὀφείλοντος τὸ ἀντίτιμον, ἀλλὰ κατεστάθησαν ἔκτοτε ἰδιόκτητα τοῦ συζύγου, ὥστε ἐπ' αὐτῶν δὲν δύναται νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ δικαίωμα, τὸ ὁποῖον, κατὰ τὴν ἀξίωσίν του, ὁ νόμος χορηγεῖ εἰς τὸν ἄνδρα ἐπὶ τῶν προικῴων ἀντικειμένων, ἀλλὰ μόνον τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας, καὶ ἑπομένως ἔπρεπε καὶ ὡς πρὸς αὐτά, ἀντὶ τοῦ νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἔχοντα τὴν προκειμένην ἰδιότητα, θεωρούμενα ἁπλῶς ὡς ἰδιόκτητα τοῦ συζύγου (κατὰ τὸν ἰσχυρισμόν του) καθὸ δοθέντα εἰς διατετιμημένην προῖκα, νὰ ἐπιτραπῇ ἡ αὐτή, ἀπόδειξις, ἥτις ἐπετράπη καὶ διὰ τὰ λοιπά, τουτέστι ὅτι αὐτὰ εἶχον μείνει εἰς τὴν συζυγικὴν οἰκίαν, ὅταν αὐτὸς ἀνεχώρησεν ἀπ' αὐτήν.

---

(1) Τμ. 26 Π. (23, 3)—Β. (29, 1) 22. 23.
(2) Ἴδε κατωτ. ἐν § 260 τὰ περὶ τούτου.

§ 83. Όταν τὰ προικῶα ἐξετιμήθησαν, ὁ σύζυγος δύναται νὰ τὰ διαθέσῃ. Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 13609 τοῦ 1856, φέρουσα (1).

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἐκ τοῦ ὅτι ὅπου εἰς τὸν νόμον γίνεται λόγος περὶ ἐκτιμήσεως προικώων πραγμάτων, ταῦτα θεωροῦνται ὡς μεταβαίνοντα εἰς τὴν κυριότητα τοῦ συζύγου, χωρὶς νὰ ἀπαιτῆται ἰδιαιτέρως τις ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ προσδιορισμός, πρέπει νὰ παραδεχθῇ τις, ὅτι ἡ ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ ἐκτίμησις τῶν προικώων πραγμάτων, ἄνευ ἐπιφυλάξεως γενομένη, τίθεται ἐπὶ σκοπῷ πωλήσεως τῶν πραγμάτων πρὸς τὸν σύζυγον καὶ διὰ νὰ κατασταθῇ οὗτος ὑπόχρεως διὰ τὴν ἀξίαν τῶν πραγμάτων (Goeshen βιβλ. 4 § 697)· ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲ ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ μετὰ τὴν ἐκτίμησιν τῶν κινητῶν πραγμάτων καὶ τοῦ περὶ οὗ πρόκειται οἰκοπέδου, παρακατιὼν δίδεται εἰς τοὺς συζύγους τὸ δικαίωμα τῆς ἐκποιήσεως· τούτου ἐντεῦθεν δὲ σαφῶς ἐξάγεται ὅτι ἡ ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ ἐκτίμησις τοῦ οἰκοπέδου ἐγένετο πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς πωλήσεως αὐτοῦ πρὸς τὸν σύζυγον. Ὅτι δὲ ἡ τῆς ἐκποιήσεως ἄδεια χορηγεῖται πρὸς ἀμφοτέρους τοὺς συζύγους εἶναι ἄνευ σημασίας, διότι δὲν παραβλάπτει τὴν ἔννοιαν, οὐδὲ δύναται ἕνεκα τῆς ἐκφράσεως ταύτης νὰ περιορισθῇ τὸ τῆς ἐλευθέρας διαθέσεως δικαίωμα τοῦ συζύγου, ὅστις ἀναδεχόμενος τὴν ἀπόδοσιν τῆς ἀξίας τῶν πραγμάτων καθίσταται κύριος αὐτῶν καὶ δύναται ἐλευθέρως νὰ διαθέσῃ ἐπ' αὐτῶν.

Ἐπειδὴ ἡ πρότασις τῆς ἐκκαλούσης τοῦ νὰ τῇ ἐπιτραπῇ ν' ἀποδείξῃ, ὅτι ἡ ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ ἐκτίμησις ἐγένετο χάριν προσδιορισμοῦ τῶν τελῶν τοῦ χαρτοσήμου, εἶναι ἀπαράδεκτος, διεξαγομένης τῆς δίκης οὐχὶ ἀπέναντι τοῦ συζύγου αὐτῆς, ἀλλ' ἀπέναντι τοῦ τρίτου τοῦ παρὰ τούτου τὸ οἰκόπεδον ἀγοράσαντος, ὅτις εἶχεν ὑπ' ὄψιν τὸ προικοσύμφωνον, καθ' ὃ ἡ ἐκτίμησις, καθὰ ἐξετέθη, παρίσταται ὡς γενομένη ἐπὶ σκοπῷ πωλήσεως, εὐλόγως, τοῦ οἰκοπέδου, καὶ ἑπομένως οὐδεμία ἀπόδειξις, μὴ προκύπτουσα ἀμέσως ἐκ τοῦ προικοσυμφώνου δύναται νὰ τὸν βλάψῃ.

Ἐπειδὴ καὶ ἂν παραδεχθῇ τις, ὅτι εἰς τὴν πρὸς τὸν σύζυγον, διὰ τῆς ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ ἐκτιμήσεως τοῦ οἰκοπέδου, γενομένης πωλήσεως τούτων ὑπάρχει ὑπέρογκος βλάβη καὶ ὅτι ἑπομένως ἡ ἐκκαλοῦσα δικαιοῦται νὰ ζητήσῃ τὴν διάρρηξιν τῆς πρὸς τὸν σύζυγον πωλήσεως τοῦ οἰκοπέδου, πάλιν, πρὶν ἢ ἡ ἐκκαλοῦσα προκαλέσῃ ἀπέναντι τοῦ συζύγου της τὴν διάρρηξιν ταύτης καὶ ἀνα-

(1) Ὧδε γίνεται λόγος καὶ περὶ ὑπερόγκου βλάβης.

λάβη τὴν ἐπὶ τοῦ οἰκοπέδου ιδιοκτησίαν, δὲν δικαιοῦται νὰ κινήσῃ τὴν προκειμένην κατὰ τοῦ Β. περὶ διεκδικήσεως τοῦ αὐτοῦ οἰκοπέδου ἀγωγήν.

§. 85 — 101.

Τίς εἶναι ὑπόχρεως πρὸς σύστασιν προικός; Ἄστοργος προίξ.

§ 85. Ἴδε τοὺς ἀνωτ. §§ 5 καὶ 6.

§ 86. Κατὰ τὸν ἀριθ. 10 τοῦ βιβλ. 4 τίτ. 8 τοῦ Ἁρμενοπούλου ἀπὸ ψιλῆς ἐπαγγελίας ὁ πατὴρ χρεωστεῖ προῖκα, καὶ ἐπομένως ὑποχρεοῦται καὶ μετὰ τὴν τέλεσιν τοῦ γάμου νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἐπαγγελίαν του. Ἀπόφ. 2552 τῆς 26 φευρουαρίου 1843 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 87. Ὁ πατὴρ ἀναγκάζεται κατὰ τὸν νόμον (1) ἐκφημίζειν καὶ προικίζειν τὰς θυγατέρας του, ἐὰν δίχα τινὸς εὐλόγου καὶ δικαίας αἰτίας κωλύῃ αὐτὰς ἀνδράσι συνάπτεσθαι, ἢ οὐ βούλεται προῖκα διδόναι. Ἀπόφ. 348 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 5330).

§ 88. Ἂν δ' ὁ πατὴρ ἔδωκεν εἰς προῖκα καὶ πράγματα τῆς μητρός, δὲν δύναται νὰ ὑποβληθῇ τοῦτο ὡς ἔνστασις εἰς τὴν περὶ διανομῆς δίκην, ἀλλὰ χορηγεῖται ἰδία περὶ διεκδικήσεως αὐτῶν ἀγωγή. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 12 τοῦ 1849, φέρουσα.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ καὶ ἂν ὑποτεθῇ, κατὰ τὸν ἰσχυρισμὸν τῶν ἀναιρεσειόντων, ὅτι εἰς τὰς περὶ ὧν ὁ λόγος προῖκας, τὰς ὑπὸ τοῦ πατρὸς δοθείσας, περιελήφθησαν καὶ πράγματα τῆς μητρός των, πάλιν δὲν ὑπῆρχε λόγος νόμιμος διὰ νὰ διατάξῃ τὸ ἐφετεῖον τὴν συνεισφορὰν αὐτῶν, καθότι τὰ δοθέντα ὑπὸ τοῦ κληρονομουμένου συνεισφέρονται, τὰ δὲ προικοδοτηθέντα ἀλλότρια πράγματα δύναται ὁ εἰς ὃν ἀνήκουν ταῦτα νὰ διεκδικήσῃ· ἄρα καὶ ἂν τοιαύτην διεκδικητικὴν ἀγωγὴν ἔχουν οἱ ἀναιρεσείοντες λόγῳ ὅτι ὁ πατήρ των ἔδωκεν εἰς προῖκα πράγματα τῆς μητρός των, δὲν ἠδύναντο νὰ τὴν ὑποβάλλουν ὡς ἔνστασιν εἰς τὴν προκειμένην περὶ διανομῆς δίκην, καθότι δὲν ὑπῆρχεν ἡ περίπτωσις τῆς συνεισφορᾶς, καὶ μάλιστα ἀφοῦ ἡ ἀγωγὴ τῶν ἀντιδίκων των ἦτον ὥριμος

---

(1) Τεμ. 49 Πανδ. (23, 3) διάτ. 41 Βασιλ. (78, 4). Τὴν γαλλ. νομολ. εἰς § 1194 ἐπ. 3248 ἐπ. τῆς λ. contrat de mar. τοῦ νέου Εὐρ. Δαλλ.

πρὸς ἐκδίκασιν, ἡ δὲ λεγομένη ἔνστασις τῶν, ἥτις ἔχει μᾶλλον χαρακτῆρα ἀνταγωγῆς, ἦτον ἀναπόδεικτος.

§ 89. Ἐπικρατεῖ εἰς Εὔβοιαν καὶ εἰς Σκύρον ἔθιμον, καθ' ὃ οἱ πατέρες δύνανται νὰ προικίσωσι τὰς θυγατέρας των μὲ κτήματα τῶν μητέρων συναινέσει τῶν συγγενῶν; Τὸ δικαίωμα τοῦτο τοῦ πατρὸς ἀναγνωρίζεται καὶ ἀπὸ τὸν νόμον, ἀλλὰ κατὰ τοσοῦτον μέρος δύναται νὰ συστηθῇ ἡ προὶξ αὕτη, καθόσον ἀνήκει εἰς τὴν θυγατέρα αὐτὴν ἐκ τῆς μητρικῆς κληρονομικῆς μερίδος της, οὐχὶ δὲ καὶ καθόσον μέρος τῆς μητρικῆς περιουσίας ἀνήκει εἰς τοὺς λοιποὺς ἀδελφούς· ἐναντίον δὲ ἔθιμον προσβάλλει τὴν δημοσίαν τάξιν. Ἀπόφ. 3015 τῆς 18 ἰουλ. 1844 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 90. Κατὰ τὸν § 44 Ἀρμ. (4, 8) καὶ τὴν διάταξιν 14 τοῦ Κώδ. (5, 12), οὐ μόνον οὐκ ἀναγκάζεται ἡ μήτηρ προικίσαι τὴν θυγατέρα αὐτῆς, ἀλλ' οὐδὲ ὁ ἀνὴρ ἐκ τῶν πραγμάτων αὐτῆς μὴ θελούσης· ὁ δὲ λόγος τῆς εὐπορίας τῆς μητρὸς δὲν καθιστᾷ ὑπόχρεων τὴν μητέρα εἰς προικοδότησιν τῆς θυγατρός της, καὶ μάλιστα ὅταν αὕτη παρὰ τὴν θέλησιν της ὑπανδρεύθη. Ἀπόφ. 9294 τοῦ 1852 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν. Ἴδε τὸν ἑπ. §.

§ 91. Ἡ μήτηρ ὑποχρεοῦται νὰ προικίσῃ τὴν κόρην;

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ κατὰ τὸν νόμον, Ἀρμενοπ. (4, 8) 44, Βασιλ. (29, 1) 101, ἡ μήτηρ ὑπὲρ τῆς θυγατρὸς προῖκα ἐπιδιδόναι οὐκ ἀναγκάζεται εἰμὴ ἀπὸ μεγάλης καὶ δεδοκιμασμένης ἢ νόμῳ εἰδικῶς εἰρημένης αἰτίας, τὸ δὲ δικαστήριον τῶν ἐφετῶν ἐκτιμῆσαν, ἐντὸς τῆς ἐξουσίας του, τοὺς εἰς αὐτὸ ὑποβληθέντας λόγους, δι' οὓς ἡ ἀναιρεσείουσα ἐπιζητεῖ προῖκα, ἀποφαίνεται ὅτι ἐπὶ τοῦ προκειμένου οὐδεμία ἄλλη εὔλογος αἰτία τῆς πρὸς προικοδότησιν ὑποχρεώσεως ὑπάρχει· ὥστε δὲν πρόκειται περὶ κακῆς ἐφαρμογῆς ἢ ἐσφαλμένης ἑρμηνείας τοῦ νόμου.

Ἐπειδὴ τὸ αὐτὸ δικαστήριον δὲν θεωρεῖ τὴν παρὰ τὴν θέλησιν τῆς μητρὸς σύναψιν τοῦ τῆς θυγατρὸς γάμου ὡς λόγον ἀπαλάττοντα τὴν μητέρα τῆς πρὸς προικοδοσίαν ὑποχρεώσεως, ἀλλ' ἀναφέρει τὸ γεγονὸς τοῦτο ὡς λόγον, δι' ὃν καὶ ἂν ὑποτεθῇ εὔπορος ἡ μήτηρ, ἡ αἰτία αὕτη δὲν εἶναι κατὰ τὴν κρίσιν του ἀποχρῶσα ἵνα παραγάγῃ τὴν πρὸ προικοδότησιν ὑποχρέωσιν. Ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 315 τοῦ 1852, κυροῦσα τὴν 9294 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν. Ἴδ. εἰς τὸν προηγ. §

§ 92. Ἀληθῶς μὲν ὁ νόμος ὑποχρεόνει τὸν πατέρα νὰ ὑπανδρεύῃ τὴν θυγατέρα του, καὶ ἀπαλλάττει τὴν μητέρα τοιαύτης ὑποχρεώσεως (διάτ. 14 Κώδ. de jure dot.), ἀλλ' ἂν ἡ μήτηρ δώ-

ση τὶ οἴκοθεν εἰς τὴν κόρην της, ἐξ ἰδίας αὐτῆς περιουσίας, δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ ζητήσῃ τὴν ἀπόδοσιν.— Ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 46 τοῦ 1840, ἣν εἰς Εὑρετ. τόμ. 5 σελ. 183.

§ 93. Δὲν ἀπεδείχθη τὸ ἔθιμον, καθ' ὃ ἡ ἐνέργεια τῶν χηρευουσῶν μητέρων περὶ τὴν διανομὴν τῆς τῶν τέκνων των πατρικῆς περιουσίας καὶ προικοδότησιν τῶν θυγατέρων διὰ τῆς πατρικῆς αὐτῆς κοινῆς περιουσίας, γενομένη κατὰ τὸ δοκοῦν αὐταῖς, ἀποτέλει συνήθειαν: ἀείποτε ὑποχρεωτικὴν διὰ τὰ τέκνα. Ἐὰν ὅμως ταῦτα συνήνεσαν εἰς τὰ πεπραγμένα, ταῦτα θεωροῦνται ἔγκυρα κατὰ τὸν § 25 (γ. γ) τῆς Ἑξαβίβλου καὶ κατὰ τὸ τεμ. 12 τῶν Πανδ. (21, 2) ἐκτὸς ἂν ἦσαν ἀνήλικες. Ἀπόφ. 4448 τῆς 6 αὐγ. 1847 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν,— καὶ ἀπ. 4920 τοῦ 1848 τῶν αὐτῶν ἐφετῶν.

§ 94. Κατὰ τὸν Ν. 1 βιβ. 23 τίτ. 4 τῶν Πανδ. προῖξ δύναται νὰ συσταθῇ, καὶ ἂν πρὸ τοῦ γάμου δὲν συνεφωνήθη τοιαύτη (1)· δύναται μάλιστα, κατὰ τὸν Ν. 51 καὶ 73 de jure dotium, νὰ συσταθῇ καὶ ἀπὸ τὴν γυναῖκα αὐτήν. Ὅταν λοιπὸν ἦναι βέβαιον ὅτι γυνή τις, διανείμασα μετὰ τῶν ἀδελφῶν της τὴν προικώαν περιουσίαν της, ἔλαβε τὴν μερίδα της καὶ ὥρισε ταύτην ὡς προῖκα μετὰ τὸν γάμον της, ἡ ἀκίνητος αὕτη μερὶς θεωρεῖται ὡς ἀναπαλλοτρίωτος καὶ ἑπομένως δὲν ὑπόκειται εἰς ὑποθήκην μετὰ τὴν προικοδότησιν. Ἀπόφ. 3291 τῆς 12 ἰουλ. 1845 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.— Ἴδε κατωτ. τὰ περὶ ἀπαλλοτριώσεως.

§ 95. Ἡ μάμμη, ἡ μήτηρ καὶ πᾶς συγγενὴς τῆς ὀρφανῆς προικίζουσι τὴν ὀρφανὴν ἐν Ἄργει, κατ' ἔθιμον, ἰσχυρῶς, ἐκ περιουσίας πατρικῆς ἢ μητρικῆς τῆς ὀρφανῆς αὐτῆς; Ναί. Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 971 τοῦ 1855 ἐν Νομ. σελ. 6095.

§ 96. Ἐν Δαμίᾳ ὑπάρχει ἔθιμον, πολυχρόνιον καὶ ἀδιάκοπον, καθ' ὃ αἱ χῆραι δύνανται νὰ προικίζωσι τὰ ἀνήλικα τέκνα των διὰ περιουσίας τοῦ ἀποβιώσαντος συζύγου των. Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 12928 τοῦ 1855.

§ 97. Ἐπεκράτησεν εἰς Μάνην ἔθιμον, καθ' ὃ ὅταν τὶς ἀποθανὼν δὲν ἐγκατέλιπεν ἄῤῥενα τέκνα, ἀλλὰ μόνον θήλεα, οἱ αὐτάδελφοί του ἢ ἄλλοι ἐξ ἀῤῥενογονίας πλησιέστεροι συγγενεῖς του ἐλάμβαναν τὰ θήλεα τέκνα, ἐφρόντιζαν διὰ τὴν τροφήν των καὶ τὰ ἐπροίκιζαν.

§ 99. Ὑπάρχει εἰς τὴν νῆσον Σπετσῶν ἔθιμον, καθ' ὃ τ' ἄῤῥενα

(1) Ἴδε κατωτ. § 102 ἐκ.

ὀφείλουσι νὰ συνεισφέρωσιν ἐκ τῆ. ἰδίας των κληρονομίας εἰς τὴν προῖκα τῶν θηλέων· καὶ καθ' ὃ τ' ἄῤῥενα δὲν δύνανται νὰ προσβάλλωσι τὴν παρὰ τῆς μητρὸς γενομένην προικοδότησιν ἐκ τῆς πατρικῆς των οὐσίας; Ναί. Ἀπόφ. 265 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν (Νομ. σελ. 5415).

§ 100. Ἐν Λεονιδίῳ ἐπικρατεῖ ἔθιμον, καθ' ὃ οἱ υἱοὶ δὲν εἶχον δικαίωμα νὰ παραπονεθῶσιν, ὅταν ὁ πατήρ των διέθετε τὴν μικρὰν περιουσίαν του ὑπὲρ τῆς προικοδοτήσεως τῶν θυγατέρων, μάλιστα δὲ ὤφειλον καὶ οἱ υἱοὶ νὰ συνεισφέρωσιν, ὅταν ἐκείνη δὲν ἐπήρκει. Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 11086 τοῦ 1853 τμ. α'.

§ 101. Δύναται νὰ προσβληθῇ ἡ ὑπὸ τοῦ πατρὸς δοθεῖσα προὶξ ὡς ἄστοργος;

Ἡ περὶ ἀστόργου προικὸς ἔνστασις χωρεῖ κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης;

Απόφ. Ἐπειδὴ κατὰ τὸν Ν. 2 καὶ ἐπ. Κ. 3, 29 καὶ 30, 34 Π. 23, 3 καὶ Νεαρ. 92 (Β. 41, 4 καὶ 5) δὲν συγχωρεῖται νὰ δωρήσωσιν οἱ γονεῖς οὐδ' ἐπὶ σχήματι προικὸς εἴς τινα, ἢ τίνας τῶν παίδων, ὅλην αὐτῶν τὴν περιουσίαν, ἢ ὑπέρμετρον μέρος αὐτῆς, ἀλλ' ὀφείλουσι, δωροῦντες ὅπως δήποτε, νὰ φυλάξωσι καὶ εἰς τὰ λοιπὰ τὴν νόμιμον μερίδα· διό, ταύτης μὴ φυλαχθείσης, οἱ ἀδικούμενοι παῖδες ἔχουσι δικαίωμα μέμψεως κατὰ τῆς τοιαύτης δωρεᾶς, καὶ ὅταν λόγῳ προικὸς ἐδωρήθη εἰς τὴν θυγατέρα, ὡς δὲ προὶξ ἐδόθη εἰς τὸν ἄνδρα, δὲν παύει τοῦ νὰ ἦναι δωρεά, καὶ ἰσχύει μέν, ἀλλὰ μετριάζεται· ἑπομένως, μετὰ τὸν θάνατον μάλιστα τοῦ πατρός, ὁ κληρονόμος υἱὸς εὑρίσκων ψιλὸν μόνον τὸ τῆς κληρονομίας ὄνομα, δύναται νὰ κινήσῃ τὴν μέμψιν, καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ κατέχοντος ἀνδρὸς τὴν περιουσίαν· καὶ κατέχων τι ἐκδικούμενον ἢ ἀπαιτούμενον ὑπ' αὐτοῦ ὡς προικῷον νὰ προτείνῃ τὴν ἐκ ταύτης ἔνστασιν, καὶ ταύτην κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης, ὡς προερχομένην ἐκ τοῦ νόμου καὶ τείνουσαν εἰς ἀπόκρουσιν τῆς ἀγωγῆς· ἑπομένως δὲν εἶναι ἀπαράδεκτος ἡ κατὰ τῆς μέμψεως πρότασις τοῦ Τζάνε, διότι στηρίζεται εἰς τὸν νόμον καὶ διότι διὰ τῆς ἐφέσεως συγχωρεῖται καὶ ἡ ἐπανόρθωσις τῆς νομίμου ὑπερασπίσεως κατὰ τῆς ἀγωγῆς διὰ τοιούτων ἐνστάσεων, δυναμένων νὰ προταθῶσι κατὰ πᾶσαν τῆς δίκης στάσιν.

Ἐπειδὴ τὴν μέμψιν κατὰ τῆς ἀνωτέρω δωρεᾶς ἐξωμοίωσεν ὁ νόμος μὲ τὴν κατὰ τῆς διαθήκης, ἡ δὲ νόμιμος μερὶς πρέπει νὰ ἐξετάζηται κατὰ τὸν χρόνον τῆς τελευτῆς τοῦ πατρός, διότι καὶ ἐπὶ δευτερογαμούντων, κατὰ τὸ κεφ. 28 τῆς 22 Νεαρᾶς, κατ' αὐ-

τὴν τὰ πράγματα ἐξετάζονται· καὶ διότι ἂν καὶ κατὰ τὴν Νεαρ. 92 Κεφ. 1 ὁ ἄμετρον δωρεὰν εἴς τινα τῶν παίδων ποιησάμενος γονεὺς ἀναγκάζεται, ὅταν διὰ διαθήκης ἢ δι' ἄλλης ἰσοδυνάμου πράξεως διανέμῃ τὴν κληρονομίαν, νὰ φυλάξῃ εἰς ἕκαστον τῶν παίδων, ἤτοι ν' ἀφήσῃ τότε τὴν νόμιμον μερίδα κατ' ἀναλογίαν τῆς περιουσίας, ἣν εἶχεν ὅτε τὴν ἄμετρον δωρεὰν ἐποιήσατο. Τοῦτο δὲ διετάχθη πρὸς πλείονα ὠφέλειαν τῶν μὴ μετεχόντων τῆς δωρεᾶς καὶ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ὅταν ἡ περιουσία τοῦ γονέως εὑρίσκεται ἐλαττωμένη διὰ τῆς δωρεᾶς, ἢ καὶ μετ' αὐτὴν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε δὲν ἀρκεῖ πρὸς τὰς μερίδας, ὅτε κάμνει τὴν διανομὴν τῶν κλήρων διὰ διαθήκης, ὅπερ ἐπὶ τῆς ἐξ ἀδιαθέτου κληρονομίας δὲν ἐφαρμόζεται· διότι τότε, λαμβανομένων δυνάμει τοῦ νόμου καὶ τῶν δωρεῶν ὑπ' ὄψιν μετὰ τῆς ἄλλης καταλειφθείσης περιουσίας, ἐξισοῦνται αἱ νόμιμοι μερίδες τῶν κινούντων τὴν μέμψιν ἀδελφῶν. Ἀπόφ. ἐφετ. Ναυπλ. 1143 τοῦ 1851 ἐν Νομικ. σελ. 5526.

Σημ. Ἡ προὶξ εἶναι εἶδος δωρεᾶς, ὥστε καὶ ἐπ' αὐτῆς ἐφηρμόσθη ἡ μέμψις. Νόμ. μοναδ. Κώδ. (3, 30.)—Βασ. (XLI, 4) 10. Καλλ. τόμ. 5 § 60 ἐν τέλ.

§. 102 — 106.

Προὶξ συσταίνεται καὶ ἐν ἀρχῇ καὶ συνεστῶτος τοῦ γάμου.

§ 102. Ἴδε τὸν ἀνωτ. § 7.

§ 103. Ἴδε τὸν ἀνωτ. § 94.

§ 104. Καὶ μετὰ τὸν γάμον δύναται νὰ συστηθῇ προὶξ καὶ παρ' αὐτῆς τῆς συζύγου εἴτε συνεφωνήθη τοιαύτη προηγουμένως (Ν. 1 Β. 23 Τ. 4 Πανδ. καὶ Τ. 1, 12, 18 Β. (29, 5).— Τ. 1 Τ. 4 de jure dotium) εἴτε δὲν συνεφωνήθη (1). Ἀπόφ. 81 Ἀρ. Πάγου τοῦ 1848.

§ 105. Καὶ πρὸ τοῦ γάμου, καὶ μετὰ τοῦτον, δύναται, καὶ ἄνευ τῆς συμπράξεως τῆς γυναικός, νὰ συστηθῇ προὶξ παρὰ τῶν γονέων αὐτῆς, εἴτε συνεφωνήθη, εἴτε δὲν συνεφωνήθη τοιαύτη προηγουμένως· τεμ. 1 Πανδ. (23, 4)—νόμ. 1, 12, 18 Βασ. (29,5). Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 20 τοῦ 1851.

---

(1) Ὅρα ὅμως Βόρ. Ῥαλλ. λέξ. dot. n. 140 ἑπ.

§. 106. Ἰσχύει ὡς προικοσύμφωνον τὸ ἔγγραφον, δι' οὗ μετὰ τὸν γάμον ὁμολογεῖ ὁ σύζυγος ὅτι ἔλαβε, λόγῳ προικός, χρήματα, καὶ ὅτι, ἀντὶ τούτων, ἀντικαθιστᾷ κτῆμά τι.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ τὸ τῆς 30 Ἰουνίου 1839 ὑπ' ἀριθ. 1857 συμβολαιογραφικὸν ἔγγραφον, ἐφ' οὗ στηρίζει ἡ ἐνάγουσα τὴν ἀγωγήν της (καὶ τὸ ὁποῖον ὁ ἐναγόμενος προσβάλλει ὡς ἀνίσχυρον κατὰ τὸν περὶ χαρτοσήμου νόμον πρὸς σύστασιν τῆς ἐν αὐτῷ ἀναφερομένης ὡς προδοθείσης προικός· ὡς ἄκυρον κατὰ τὸν διαληφθέντα νόμον, καθὸ διαλαμβάνον δύο διαφόρους πράξεις, τήν τε σύστασιν προικὸς δηλαδὴ (ἂν θεωρηθῇ εἰς συστατικὸν ταύτης) καὶ τὴν ἀντικατάστασιν αὐτῆς διὰ τῆς ἐπιδίκου οἰκίας, ὡς ἐπίσης ἄκυρον, διότι δὲν συνέπραξεν εἰς αὐτὸ ἡ σύζυγος Ἀναστασίου Λαγοῦ· ὡς εἰκονικὸν, καθόσον ἀφορᾷ τὴν ὁμολογίαν τῆς προϋπαρχούσης προικὸς, καὶ κατὰ συνέπειαν ἄνευ αἰτίας γενόμενον καθόσον ἀφορᾷ τὴν συνομολογουμένην ἀντ' αὐτοῦ ἀντικατάστασιν τῆς μήποτε συστηθείσης προικὸς, καὶ ὡς καλύπτον ἑπομένως ἁπλῆν δωρεὰν, ἄκυρον οὖσαν, καθὸ μεταξὺ συζύγων γενομένην διαρκοῦντος τοῦ γάμου, τὸ εἰρημένον συμβολαιογραφικὸν ἔγγραφον συνομολογηθὲν μεταξὺ ἀφ' ἑνὸς τῶν γονέων τῆς ἐναγούσης Ἀναστασίας συζύγου τότε τοῦ Ἀνασ. Χ. Σταυρῆ, καὶ ἀφ' ἑτέρου τούτου τοῦ Α. γαμβροῦ των διαλαμβάνει οὐσιωδῶς ὁμολογίαν τοῦ Α. ὅτι ἔλαβε παρὰ τῶν διαληφθέντων γονέων τῆς συζύγου του ὡς προῖκα αὐτῆς πράγματα καὶ χρήματα ἀξίας δραχ. τριῶν χιλιάδων περίπου καὶ ἐδαπάνησε τὴν περιουσίαν ταύτην εἰς ἰδίας του ἀνάγκας, εἰς ὁμολογίαν, ὅτι ἀντικαθιστᾷ εἰς τὴν περιουσίαν ταύτην τὴν ἐπίδικον οἰκίαν ἐννοῶν αὐτὴν ἔκτοτε, ὡς προικῷον κτῆμα τῆς συζύγου του, οἱ δὲ γονεῖς δέχονται τὴν ἀντικατάστασιν ταύτην, καὶ τὴν δέχονται διὰ νὰ ἦναι ἡ οἰκία αὕτη ὡς προὶξ τῆς θυγατρός του.

Ἐπειδὴ ἐκ τούτων συνάγεται ὅτι ἂν καὶ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔγγραφον, ἀναφέρον περὶ προηγουμένης προικοδοσίας, δὲν εἶναι τὸ συστατικὸν ταύτης συμβόλαιον, καὶ ἂν ἡ ὡς προὶξ μνημονευομένη ἐν αὐτῷ περιουσία δὲν εἶχε ποτὲ προηγουμένως λάβῃ τοιαύτην προικῴαν ἰδιότητα, μὴ συνταχθέντος, ὁπότε ἐδόθη εἰς τὸν σύζυγον, τοῦ παρὰ τοῦ ἄρθρ. 42 τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου διατασσομένου ἀπαραιτήτως, κατὰ τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ ἐναγομένου, πρὸς σύστασιν τῆς προικὸς συμβολαιογραφικοῦ προικοσυμφώνου, μολαταῦτα βεβαιοῖ τὸ διαληφθὲν ἔγγραφον δι' ὁμολογίας ἀποδεικτικῆς καὶ ὑποχρεωτικῆς μεταξὺ τῶν συναλλαττομένων πενθερῶν καὶ γαμβροῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 400 τῆς πολιτ. δικονομίας, ὅτι ὁ γαμβρὸς Ἀναστάσιος Χ. Σταυρῆς ἔλαβε παρὰ τῶν

πενθερῶν του διὰ λογαριασμὸν τῆς θυγατρός, δηλ. ἐπὶ σκοπῷ προικός της (ἂν καὶ εἰσέτι δὲν ἀπηρτίσθη νομίμως προΐξ) περιουσίαν ἀξίας δραχμῶν τριῶν χιλιάδων, τὴν ὁποίαν ἐπειδὴ ἐδαπάνησε δι' ἰδίας ἀνάγκας, ἀντικαοιστᾷ διὰ τῆς ἐπιδίκου οἰκίας, ἐννοῶν ὅμως ταύτην ὡς προικώαν τῆς συζύγου του, δὶ δὲ γονεῖς ταύτης, οἱ παροχεῖς δηλ. τῆς δαπανηθείσης περιουσίας, δέχονται τὴν ἀντικατάστασιν τῆς περιουσίας των ὑπὸ τὸν χαρακτῆρα τῆς προικώας ἰδιότητος, ὥςε κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην, γενομένην συμβολαιογραφικῶς, συνεστήθη παρὰ τῶν προικιζόντων γονέων ἡ προῖξ τῆς θυγατρός των διὰ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος οἰκίας, τὴν ὁποίαν ἐπὶ τῷ ὅρῳ τούτῳ ἀπέδωκεν ὁ σύζυγός της ἀντὶ τῆς περιουσίας, τὴν ὁποίαν παρ' αὐτῶν τῶν γονέων εἶχε λάβει ἐπὶ τῷ αὐτῷ ὅρῳ. Ἑπομένως τὸ διαληφθὲν ἔγγραφον διαλαμβάνει οὐσιωδῶς τὴν παρὰ τῶν γονέων σύστασιν τῆς αὐτῆς διαληφθείσης οἰκίας ἀπαρτιζομένης τότε προικὸς τῆς θυγατρός των διὰ συνομολογήσεως τούτου μετὰ τοῦ ἁρμοδίου προσώπου, ἤγουν τοῦ ἀνδρός, καθίσταται ἔγγραφον προικοσύμφωνον ἰσχυρὸν μὲν κατὰ τὸ ἄρθρον 42 τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου· μηδόλως ἄκυρον, λόγῳ παραβιάσεως τοῦ αὐτοῦ νόμου, ὡς δῆθεν περιληπτικὸν δύο διαφόρων πράξεων, ἐνῷ ἄλλως καμμία διάταξις τοῦ νόμου τούτου ἀπαγγέλλει ἀκυρότητα ὅταν συνάμα καὶ συγχρόνως τὰ αὐτὰ συμβαλλόμενα πρόσωπα συνάπτουσιν ἐν τῷ αὐτῷ ἐγγράφῳ δύο ἢ πλειοτέρας συμφωνίας καὶ κραταιὸν ἀπέναντι τοῦ πολιτικοῦ νόμου ἐπιτρέποντος καὶ τὴν διαρκοῦντος τοῦ γάμου προικοσυμφωνίαν (Ν. 1 Πανδ. 23, 4 Ν. 1, 12, 18 Βασ. 29, 5)· μηδόλως δὲ ἀνίσχυρον λόγῳ τῆς ἀπουσίας τῆς γυναικὸς κατὰ τὴν σύνταξίν του· διότι, προκειμένου λόγου περὶ ἀντικαταστάσεως περιουσίας τῶν γονέων μὴ οὔσης νομίμως προικώας κατὰ τὴν ἰδίαν τοῦ ἐναγομένου αὐτοῦ ἔνστασιν, καὶ περὶ προικίσεως παρὰ τούτων τῆς θυγατρός των διαρκοῦντος τοῦ γάμου, διὰ τῆς ἀντικατασταθείσης ἐπὶ τούτῳ οἰκίας, τὸ συμβόλαιον ἰσχυρῶς ἐγένετο μεταξὺ μόνων τῶν συμπραξάντων εἰς αὐτὸ προσώπων, ὡς μόνων πρὸς τὰς συνομολογήσεις ταύτας ἁρμοδίων καὶ ἀναγκαίων· ἀλλ' ἂν καὶ ὡς ἁπλῆ ἀντικατάστασις προικὸς ἐκληφθῇ ἡ ἐν τῷ ἐγγράφῳ πρᾶξις, πάλιν ἡ σύμπραξις τῆς γυναικὸς ἦτο περιττή, γενομένης τῆς ἀντικαταστάσεως πρὸς ὄφελός της ὡς αὕτη παραδέχεται, καὶ δὲν ἀπῃτεῖτο ποσῶς παρ' οὐδενὸς νόμου, διότι πρόκειται περὶ πράξεως τὴν ὁποίαν πρὸς ὄφελός της δύναται καὶ μόνος ὁ σύζυγος νὰ ἐνεργήσῃ· ἑπομένως ὅλαι αἱ ἐνστάσεις αὗται περὶ ἀκυρότητος καὶ

ἀνεχύρου τοῦ προειρημένου ἐγγράφου εἶναι ἀνυπόστατος. Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 7498 τοῦ 1850 (1).

§. 107.

κ. Ποῖα πράγματα δύνανται νὰ ἦναι προικῷα;

§ 107. Ἴδε τὸν ἀνωτ. § 8.

§. 108 — 141.

Ἀνταλλαγὴ ἢ ἀντικατάστασις (2).

§ 108. Ἴδε τὸν ἀνωτ. §. 106.

§ 109. Ἡ ἀντικατάστασις προικῴου πράγματος συγχωρεῖται; Παρατηρῶ

α') Ὅτι ἡ ἐκποίησις τοῦ προικῴου δὲν ἀπαγορεύεται, ὁσάκις ἀντικαθίσταται ἄλλο κτῆμα ἐπωφελέστερον τῇ συζύγῳ. Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. τῆς 21 μαΐου 1841 φέρουσα.

«Ἂν καὶ ἐν γένει δεν συγχωρῆται εἰς οὐδένα τῶν συζύγων ἀλλ' οὔτε εἰς ἀμφοτέρους ὁμοῦ, συνεστῶτος τοῦ γάμου, ἡ ἐκουσία ἀπαλλοτρίωσις τοῦ προικῴου ἀκινήτου κτήματος· αὔτη δὲν ἀπαγορεύεται ὅμως, ὁσάκις, δι' αὐτῆς, ἀντικαθίσταται ἄλλο κτῆμα εἰς τὴν σύζυγον ἐπωφελέστερον, διότι πρὸς τὸ αὐτὸ τέλος τῆς ὠφελείας οἱ νόμοι 26 καὶ 27 de jure dot. καὶ 21 de pactis dotalibus τῶν Πανδεκτῶν ἐπιτρέπουν τὴν πρὸς ἄλλο κτῆμα ἀνταλλαγὴν τοῦ προικῴου, καθὼς καὶ τὴν πώλησιν πρὸς ἀντικατάστασιν ἄλλου διὰ τῶν ἐκ τῆς πωλήσεως χρημάτων. Νομ. σελ. 2446.

§ 110. β') Ὁ νόμος δὲν διαστέλλει τὰ ἐπιδεκτικὰ ἀντικαταστάσεως τῆς προικὸς εἴδη· ἄρα τὰ ὑποκείμενα εἰς συναλλαγὴν πράγματα δύνανται ν' ἀντικατασταθῶσι δι' ἄλλων. Ἀπόφ. 356 τοῦ 1845 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 1252).

§ 111. γ') Συγχωρεῖται ἡ ἀνταλλαγὴ τῶν προικῴων πραγμάτων διὰ νομισμάτων, κατὰ τὴν 125 τοῦ 1847 ἀπόφ. τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 4838) φέρουσαν.

Ἀπόφ. Ἐπειδή, κατὰ τὸν νόμον 25 βιβλ. δ' τίτλ. ή. τῆς Ἑξα-

(1) Ἐναντία ἡ γαλλ. νομολ. — Εὐρ. Ῥολλ. λέξ. dot. § 138 ἐπ.
(2) Εὐρ. Ῥολλ. λέξ. dot ἀρ. 60 ἐπ. — Νέον Εὐρ. Δαλλ. λέξ. contrat de mar. ἀρ. 3706 ἐπ.

βίβλου τοῦ Ἁρμενοπούλου παραβαλλόμενον καὶ μὲ τοὺς Ν. 21, 22, 28, 50 καὶ 99 Βασ. 29, 1, συγχωρεῖται, καὶ συνεστῶτος τοῦ γάμου, ἐὰν συμφέρῃ εἰς τὴν γυναῖκα, νὰ ἐναλλαγθῇ ἡ προὶξ διὰ συμφώνου ἀπὸ πραγμάτων εἰς χρήματα καὶ ἀπὸ χρημάτων εἰς πρᾶγμα, καὶ τὸ πρᾶγμα ἢ ὁ ἀγρὸς γίνεται προικιμαῖος· ὁ δὲ τελευταῖος οὗτος νόμος ταύτην ἔχει τὴν διάνοιαν· ἵνα, διαλυομένου μὲν ἔτι (;) τοῦ δὲ ἀνδρὸς ἀπόρου τυγχάνοντος, δυνηθῇ ἡ γυνὴ τὴν πραγματικὴν ἀπ' εὐθείας κατὰ τοῦ ἀγροῦ κινεῖν, ὡς καὶ αὐτοῦ προικιμαίου εἶναι νομιζομένου, διότι κατὰ τῶν προικώων, φαινομένων μέν τοι καὶ τοῦ ἀνδρὸς ἀπόροῦντος, δύναται ἡ γυνὴ κινεῖν τὴν πραγματικὴν ἀπ' εὐθείας, καὶ διότι τὴν ὑποθηκαρίαν ἔχει καὶ κατὰ τῶν ἄλλων τοῦ ἀνδρὸς πραγμάτων. (κατ. § 243 ή).

§ 112. δ') ὅτι ἀντικατάστασις κινητῶν πραγμάτων γενομένη μετὰ τὴν κινηθεῖσαν ἀγωγὴν δὲν καθιστᾷ ἄκυρον τὸ τῆς ἀντικαταστάσεως συμβόλαιον, κατὰ τὴν πολ. τοῦ Ἀρ. Πάγου ἀπόφασιν 46 τοῦ 1848 (1) φέρουσαν.

Απόφ. Ἐπειδὴ ἐκ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ οἰκία, τὴν ὁποίαν ὁ Δημήτριος Ραγκαβᾶς διὰ τοῦ ἀπὸ 18 δεκεμβρίου 1842 συμβολαίου, γενομένου ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου Τριπόλεως, παρεχώρησεν εἰς τὴν σύζυγον αὐτοῦ πρὸς ἀντικατάστασιν τῆς ὑπ' αὐτοῦ δαπανηθείσης κινητῆς προικός της, δὲν ἦτον ἐπίδικος ὅτε ἐγένετο ἡ παραχώρησις αὕτη, καθὼς ὁ ἀναιρεσείων ἰσχυρίζεται, διότι τὴν ἐπ' αὐτῆς κατάσχεσιν ἐνήργησεν οὗτος μετὰ πολλοὺς μῆνας πρὸς ἐκτέλεσιν τελεσιδίκων ἀποφάσεων ἀφορωσῶν προσωπικὴν ἀπαίτησιν κατὰ τοῦ εἰρημένου Ραγκαβᾶ. Ἄρα τὸ ἐπὶ τοιούτου λανθασμένου ἰσχυρισμοῦ συμπέρασμα τοῦ ἀναιρεσείοντος ὅτι ἡ παραχώρησις ἦτον εἰκονικὴ καὶ τὸ ἐφετεῖον μὴ παραδεχθὲν αὐτὴν τὴν εἰκονικότητα παρεβίασε τὸν κανόνα plus valet quod agitur κλπ. εἶναι ἐπίσης λανθασμένον, ἐὰν ἦτον δὲ ἐπίδικος ἡ εἰρημένη οἰκία κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς παραχωρήσεως ἢ ἄλλως ὁ ἀναιρεσείων εἶχεν ἐπ' αὐτῆς δικαίωμα πραγματικὸν, ἡ παραχώρησις αὕτη, ἀνεξαρτήτως τῆς προταθείσης εἰκονικότητος, δὲν ἠδύνατο νὰ βλάψῃ τὰ συμφέροντα αὐτοῦ, ἀλλά, ὡς ἐρρέθη, οὔτε ἐπίδικον ἦτον, οὔτε πραγματικόν τι δικαίωμα ἐπ' αὐτῆς εἶχεν

Ἐπειδὴ, τὸ ἐφετεῖον διὰ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεώς του

(1) Κυροῦται, δι' αὐτῆς, ἡ 358 τοῦ 1845 ἀπόφασις τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν.

σκέπτεται· ὅτι δὲν ἐξήχθη τὸ εἰκονικὸν τοῦ διαληφθέντος συμβολαίου (περὶ ἀντικαταστάσεως τῆς οἰκίας εἰς τὴν δαπανηθεῖσαν προῖκα)· ὅτι ἀπὸ τὰς καταθέσεις τῶν μαρτύρων ἀπεδείχθη, ὅτι ὁ Ραγκαβᾶς ἔλαβε προῖκα ἀνωτέρας ἀξίας τῆς οἰκίας τὴν ὁποίαν παρεχώρησεν πρὸς ἀντικατάστασιν κτλ. καὶ ὅτι ὡς ἐκ τούτου πᾶσα περὶ εἰκονικότητος ἰδέα ἀποκρούεται, ὁ δὲ ἀναιρεσείων προτείνων ἤδη, ὅτι τὸ ἐφετεῖον δὲν ἠτιολόγησε παντελῶς τὴν ἀπόφασίν του ἐπὶ τῆς προτάσεως περὶ εἰκονικότητος δὲν ἀνέφερεν ὑπὸ ποίας περιστάσεις ἐπρότεινεν αὐτήν, τὰς ὁποίας δὲν ἠτιολόγησε τὸ ἐφετεῖον, ἐνῷ, καθόσον δύναται νὰ ἐξαχθῇ ἐκ τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως, ἡ εἰκονικότης ἐστηρίζετο πρωτοδίκως εἰς τὸν λόγον 1) ὅτι ὁ Ραγκαβᾶς δὲν εἶχε λάβει κινητὴν προῖκα ἀνταξίαν τῆς διαληφθείσης οἰκίας καὶ περὶ τούτου διετάχθη ἀπόδειξις τὴν ὁποίαν τὸ ἐφετεῖον, ἐκτιμῶν ἄλλως παρ' ὅ,τι τὸ πρωτοδικεῖον ἐξετίμησε, παρεδέχθη, ὅτι ἡ προῖξ ἦτον ἀνωτέρας ἀξίας ἀπ' ἐκείνην τῆς οἰκίας, καὶ 2) ὅτι ἡ ἀντικατάστασις ἐγένετο μετὰ τὴν κατὰ τοῦ Ραγκαβᾶ ἀγωγὴν περὶ προσωπικῆς ἀπαιτήσεως, ἀλλὰ τὸ γεγονὸς τοῦτο, ὅπερ καθ' ἑαυτὸ καὶ μόνον δὲν καθιστᾷ νομικῶς ἄκυρον τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος συμβόλαιον, δὲν ἀποδεικνύεται ὅτι ἐπροτάνθη ἐνώπιον τοῦ ἐφετείου, τεκμήριον τῆς εἰκονικότητος· ὥστε τὸ ἐφετεῖον, καθ' ὃν τρόπον φαίνεται ὅτι ἐπροτάθη ἐνώπιόν του ἡ εἰκονικότης, ἠτιολόγησεν ἀποχρώντως τὴν ἀπόφασίν του.

§ 113. ἑ) Σύζυγος ἔμπορος δύναται νὰ ἀντικαταστήσῃ, δι' ἀκινήτων, τὴν κινητὴν προικώαν περιουσίαν, καὶ εἶναι ἀδιάφορον ἂν ἐκεῖνος ἀπεβίωσεν εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως, ὅταν ὁ σύζυγος δὲν ἦτον εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως ἐν καιρῷ τῆς συντάξεως τοῦ περὶ ἀντικαταστάσεως ἐγγράφου. Απόφ. 8995 τοῦ 1851 τῶν ἐν Αθ. ἐφετῶν, τμ. ά φέρουσα.

Απόφ. Ἐπειδὴ τὸ πρωτοδικεῖον, παραδεχθὲν ὅτι τὸ ἀπὸ 3 μαρτίου 1844 ἰδιωτικὸν ἔγγραφον τοῦ Κωνστ. Ζαχαροπούλου ἀφορᾷ τὴν ἀντικατάστασιν τῶν ἐπιδίκων ἀκινήτων κτημάτων εἰς τὰ παρ' αὐτοῦ πωληθέντα προικῷα κινητὰ πράγματα τῆς ἐναγούσης καὶ ἤδη ἐφεσιβλήτου συζύγου του, καὶ οὐχὶ τὴν ὑποθήκευσιν τῶν εἰρημένων κτημάτων, ἡρμήνευσεν ἀκριβῶς τὸν ἀληθῆ σκοπὸν τοῦ εἰρημένου ἐγγράφου διαδηλούμενον σαφῶς ἐκ τοῦ περιεχομένου αὐτοῦ.

Ἐπειδὴ τὴν προεκτεθεῖσαν ἀντικατάστασιν πρὸς ὄφελος τῆς συζύγου γενομένην, ἐπιτρέπει ῥητῶς ὁ νόμος, ἐφ' οὗ ἡ σχετικὴ σκέψις τῆς ἀνακληθείσης ἀποφάσεως ἐστηρίχθη, ὡς ὀρθῶς καὶ ἐπομέ-

νας τὸ πρωτοδικεῖον ἀπέῤῥιψεν ὡς ἀνυπόστατον τὸν περὶ τοῦ ἐπιδίκου ἰσχυρισμὸν τοῦ ἐκκαλοῦντος, καὶ δὲν δύναται νὰ ὑποστηρίξῃ αὐτὸς, ὡς πρὸς τοῦτο ἐπικαλούμενος τὴν διάταξιν δωδεκάτην τοῦ Κώδηκος de jure dotium οὐδεμίαν ἔχουσαν μὲ τὸ προκείμενον σχέσιν· ὁ δὲ λόγος ὅτι τὸ προαναφερθὲν τῆς ἀντικαταστάσεως ἔγγραφον δὲν ἐμφαίνει τὴν συναίνεσιν τῆς γυναικὸς ἢ τοῦ πατρός της, δὲν ἔχει ἐπιῤῥοήν τινα, καθόσον οὐδεμία διάταξις τοῦ νόμου ἀπαιτεῖ τὴν τοιαύτην συναίνεσιν ἐπὶ τῆς ἀντικαταστάσεως τῆς προικὸς πρὸς ὄφελος τῆς γυναικὸς γενομένης, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Ἐπειδὴ καὶ ὁ ἕτερος ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐκκαλοῦντος περὶ τοῦ ἀνισχύρου τῆς ἀντικαταστάσεως ταύτης ὡς ἐκ τῆς ἐμπορικῆς ἰδιότητος τοῦ συζύγου τῆς ἐφεσιβλήτου, εἶναι ἀνυπόστατος ἐπίσης διὰ τοὺς ἐν τῇ σχετικῇ σκέψει τῆς ἐκκληθείσης ἀποφάσεως περιεχομένους λόγους, τοὺς ὁποίους καὶ τὸ δικαστήριον τοῦτο παραδέχεται ὡς ὀρθοὺς καὶ νομίμους, οὐδὲ δύναται νὰ προσβάλῃ τὸ κῦρος τῆς εἰρημένης ἀντικαταστάσεως ἡ περίστασις τοῦ ὅτι ὁ σύζυγος τῆς ἐναγούσης ἀπεβίωσε δῆθεν εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως, καθόσον ὁ ἐκκαλῶν δὲν ἰσχυρίσθη, οὐδὲ ἐπρότεινε ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἡ πτώχευσις αὕτη ὑπῆρχε καὶ ἐν καιρῷ τῆς συντάξεως τοῦ ἀφορῶντος τὴν προσβαλλομένην ἀντικατάστασιν ἐγγράφου.

§ 114. ς') Ὅτι ἡ μετὰ τὴν κατάσχεσιν τοῦ πρὸς ἀνταλλαγὴν δοθέντος κτήματος παραδοχὴ τῆς γυναικὸς εἶναι αὐτοδικαίως ἄκυρος. Ἀπόφ. 376 τοῦ 1845 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομικ. σελ. 4262).

§ 115. ζ') Ἡ ἀντικατάστασις προικώου κτήματος δι' ἄλλου, ἡ γενομένη συνεστῶτος τοῦ γάμου ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς τοῦ πωλήσαντος τὸ προικῶον, εἶναι ἀνταλλαγή, διότι ὁ ἀνήρ, ἀντ' ἐκείνου τὸ ὁποῖον ἔλαβε καὶ διέθεσε, μεταβιβάζει εἰς τὴν κυριότητα τῆς γυναικὸς ἄλλο ἰδικόν του, ἀντικαθιστάμενον εἰς τὸ προικῶον· τοιαύτη δὲ ἀνταλλαγή, ὁσάκις συμφέρει τῇ γυναικί, ἐπιτρέπεται ἀπὸ τὸ τεμ. 26 (23, 3) τῶν Πανδεκτῶν, ἀσχέτως ἐὰν ἡ προικοδοσία ἐγένετο διὰ δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 101 τοῦ 1854.

§ 116. η') Κατὰ τοὺς νόμους 26 καὶ 27 Πανδ. de jure dotium δύναται, διαρκοῦντος τοῦ γάμου, νὰ γίνῃ ἀντικατάστασις τῶν προικώων χρημάτων εἰς ἀκίνητον κτῆμα καὶ τούτου εἰς χρή-

ματα, ὅταν συμφέρῃ τῇ γυναικὶ (1). Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 800 τοῦ 1849 ἐν Νομ. σελ. 5244.

§ 117. θ') Ἰσχύει ὡς προικοσύμφωνον τὸ ἔγγραφον, δι' οὗ μετὰ τὸν γάμον ὁμολογεῖ ὁ σύζυγος ὅτι ἔλαβε, λόγῳ προικός, χρήματα, καὶ ὅτι, ἀντὶ τούτων, ἀντικαθιστᾷ κτῆμα τί; — Ἴδε ἀνωτ. (§ 106) τὴν 7498 ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν.

§ 118. Διαρκοῦντος τοῦ γάμου, δύναται νὰ γίνῃ ἀντικατάστασις τῶν προικώων εἰς ἀκίνητον κτῆμα καὶ τοῦ ἀκινήτου εἰς χρήματα, τὸ δὲ ἀντικατασταθὲν θεωρεῖται προικῷον.

Απόφ. Ἐπειδὴ μ' ὅλον ὅτι ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ, ὅτι ὄντος ἀδιαφιλονεικήτου μεταξὺ τῶν διαδίκων ὅτι διαρκεῖ εἰσέτι ὁ γάμος μεταξὺ τοῦ ἐκκαλοῦντος Δημητρίου Δεσύλα καὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ, δὲν δύναται οὗτος, κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τῶν συνδυασμένων νόμων τρίτου § 1, δεκάτου τρίτου § 3 καὶ 4 καὶ 17 τοῦ Πανδέκτου de ficendo do tale τῶν ἀντιστοιχούντων μὲ τὰ χωρία 3 § 1, 13 § 3 καὶ 4 καὶ 17 τῶν Βασιλικῶν βιβλίον 29 τίτλ. 6, νὰ ἔχῃ δικαίωμα ἀγωγῆς ἐνεργῶν πρὸς διεκδίκησιν τοῦ ἐπιδίκου ἀκινήτου κτήματος, τὸ ὁποῖον ὑπεθήκευσεν εἰς τὸν ἐφεσίβλητον ὡς ἴδιόν του, καί τοι ὑποθετομένου, ὅτι εἶναι προικῷον, ὡς ἀντικατασταθέντος εἰς ἄλλα ἐκποιηθέντα προικῷα ἀκίνητα καὶ κινητὰ μὴ ἐκτιμηθέντα πρὸς πώλησιν, διότι, κατὰ τοὺς νόμους αὐτούς, εἰς τὴν σύζυγον καὶ εἰς τοὺς κληρονόμους αὐτῆς ἁρμόζει ἡ περὶ διεκδικήσεως τοῦ ἀκινήτου προικῴου κτήματος ἀγωγή, ὅταν ἔλθῃ ἡ περίπτωσις τῆς ἀποδόσεως τῆς προικός, τουτέστι μετὰ τὴν τοῦ γάμου διάλυσιν ἢ μετὰ τὸν χωρισμὸν τῶν κτημάτων καὶ βεβαιοῦται ἡ τοῦ προκειμένου ἀγροῦ πρᾶξις, ἐάν, ἀποθανούσης τῆς γυναικός, ἡ προὶξ κέρδος τοῦ ἀνδρὸς γένηται, πρὸς δὲ ὅταν ἡ σύζυγος διορισθῇ κληρονόμος τοῦ συζύγου δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀκύρωσιν τοῦ ἐκποιηθέντος ὑπ' αὐτοῦ ἀκινήτου προικῴου της, ἐὰν εὑρίσκηται περιουσία τοῦ συζύγου ἱκανὴ πρὸς ἀποζημίωσιν

---

(1) Κατὰ τὴν αὐτὴν ἀπόφασιν Τὸ ἀντικατασταθὲν δὲν θεωρεῖται προικῷον. — Ἐντεῦθεν ἕπεται ὅτι καὶ ἀκίνητον προικῷον κτῆμα δύναται νὰ ἀντικατασταθῇ καὶ δι' ἄλλου ἀκινήτου, χωρὶς νὰ ἀπαιτῆται δικαστικὴ ἄδεια. διότι τοιοῦτόν τι ὁ νόμος δὲν διατάσσει. — Συνέπεια τῆς σκέψεως ταύτης εἶναι ὅτι διὰ μεταγενεστέρου ἐγγράφου των, κηρύττοντος εἰκονικὴν τὴν πρᾶξιν ἐκείνην, δὲν δύνανται οἱ σύζυγοι νὰ βλάψωσι δικαιώματα τρίτων. — Εἶναι δὲ ἀδιάφορον ἂν ἡ ἀντικατάστασις ἐγένετο μετὰ τὴν πώλησιν τοῦ προικῴου κτήματος. Ἀπόφ. 800 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 5244).

τῆς προικός της· ὅθεν δὲν δύναται ὁ σύζυγος, διαρκοῦντος τοῦ γάμου νὰ διεκδικήσῃ ὡς τοιοῦτος τὸ προικιμαῖον ἀκίνητον, τὸ ὁποῖον ἐπώλησεν ἢ ὑπεθήκευσεν ὡς ἴδιόν του, διότι ἐμπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ ἡ περίπτωσις νὰ βεβαιωθῇ ἡ πώλησίς του, εἴτε διὰ τὸν ἕνα, εἴτε διὰ τὸν ἄλλον τῶν προεκτεθέντων λόγων· ἐπομένως δὲν δύναται νὰ χορηγηθῇ δικαίωμα ἀγωγῆς εἰς τὸν σύζυγον πρὸς διεκδίκησιν τοῦ ἐκποιηθέντος ὑπ' αὐτοῦ ἢ ὑποθηκευθέντος ἀκινήτου προικώου, διαρκοῦντος τοῦ γάμου, ἐξ ἀναλογίας τῶν διατάξεων ἄλλων νόμων μὴ πραγματευομένων περὶ τῆς προικός· οὐδὲ δύναται νὰ ἦναι ἐφαρμοστέα ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ διάταξις τοῦ νόμου, καθ' ἣν ὁ σύζυγος διεκδικεῖ τὰ προικιμαῖα, διότι αὕτη ἀφορᾷ τὴν κατὰ τῶν ἁρπάγων ἢ κατεχόντων ἄνευ τίτλου ἀγοραπωλησίας ἐκ μέρους τοῦ συζύγου τὰ προικῶα κτήματα διεκδίκησιν. (Ὅρα κατωτ. § 240—245 περὶ τοῦ ζητ. τούτου).

Ἐπειδὴ συνάγεται ἐκ τῶν νόμων 1 Β. 10, 12. 57 Β. 38, 9-1 Β. 45, 4, ἐξ ἀναλογίας, ὅτι τῆς γενομένης ἄνευ ἀδείας δικαστικῆς, πωλήσεως τοῦ προικώου οὔσης ἀκύρου, δυνάμει τοῦ νόμου, καὶ τῆς κυριότητος τοῦ πράγματος φυλαττομένης εἰς τὴν γυναῖκα δυναμένην νὰ τὸ διεκδικήσῃ, ἐὰν δὲν ἔχῃ πόθεν νὰ ἱκανοποιηθῇ, καὶ ὁ ἀνήρ, ἀφ' οὗ ἴδῃ ἑαυτὸν εἰς τὴν ἀνικανότητα ταύτην, δύναται, ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς γυναικὸς καὶ ἐξουσιαστὴς τῆς προικός, νὰ κινήσῃ τὰς ἁρμοζούσας αὐτῇ ἀγωγὰς καὶ τὴν τῆς διεκδικήσεως τοῦ πωληθέντος πράγματος, ἐὰν αὐτὸ παρεδόθη ἤδη, καὶ προτεινομένης τῆς ἐκ τῆς πωλήσεως ἐνστάσεως, νὰ προτείνῃ τὴν ἀντένστασιν τῆς ἀκυρότητος τῆς πωλήσεως· ὡς ἐὰν δὲν παρεδόθη ἔτι τὸ πωληθὲν καὶ ὑπάγεται νὰ προτείνῃ τὴν ἔνστασιν τῆς ἀκυρότητος τῆς πωλήσεως δυνάμει τοῦ νόμου καὶ ὡσαύτως νὰ ἐμποδίσῃ τὴν πώλησιν αὐτοῦ, κατασχεθέντος καὶ πλειστηριαζομένου ὡς εἰδικοῦ του, ἐὰν τῷ ὄντι ἦναι προικῷον· ὅθεν ὁ ἀνωτέρω δισταγμὸς δὲν ἔχει ἐπιρροήν.

Ἐπειδή, κατὰ τὴν ῥητὴν διάταξιν τῶν νόμων 26 καὶ 27 τῶν Πανδ. de jure dotium, δύναται, διαρκοῦντος τοῦ γάμου, νὰ γίνῃ ἀντικατάστασις τῶν προικώων κτημάτων εἰς ἀκίνητον κτῆμα, καὶ τοῦ ἀκινήτου εἰς χρήματα· ὥστε τῷ τοιούτῳ τρόπῳ ἀντικατασταθὲν θεωρεῖται προικῷον· ἕπεται ὅτι κατὰ τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν τῶν νόμων τούτων, δύναται, διὰ τοῦ ἀντιτίμου τῶν προικώων ἀκινήτων ἢ κινητῶν, ὅταν δὲν ἐκτιμῶνται διὰ τοῦ προικοσυμφώνου πρὸς πώλησιν, ν' ἀγορασθῇ ἕτερον ἀκίνητον κτῆμα καὶ ν' ἀντικατασταθῇ εἰς τὰ ἐκποιηθέντα· ἐπομένως δὲν δύναται νὰ ἦναι ἐφαρμοστέον, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, τὸ ἄρθρ. 25 τῆς Ἑξαβίβλ. τοῦ Ἀρμε-

νοπούλου βιβλ. δ'. τίτλ. ή. οὐδὲ ὁ νόμος 54 τοῦ Πανδέκτου de jure dotium, τοὺς ὁποίους κατ' ἐναντίαν ἔννοιαν ἐφήρμοσε τὸ δικάσαν πρωτοδικεῖον.

Ἐπειδὴ τὴν ἔνστασιν τοῦ ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐκποιηθῇ προικῷον ἀκίνητον κτῆμα, ἄνευ δικαστικῆς ἀδείας, μόνον ὁ σύζυγος καὶ οἱ κληρονόμοι αὐτῆς δύνανται νὰ τὴν προτείνωσιν, οὐχὶ δὲ καὶ οἱ τρίτοι, ἤτοι οἱ δανεισταὶ τοῦ συζύγου, καθότι ἡ τοιαύτη ἔνστασις εἶναι σχετικὴ καὶ ἀφορῶσα τὸ συμφέρον μόνης τῆς γυναικὸς καὶ οὐχὶ ἀπόλυτος. Ὅρα Θέμ. τ. 5 σ. 86 ἐπ. (κατ. § 240–245).

Ἐπειδὴ ἂν καί, κατὰ τὰς διατάξεις τῶν συνδυασμένων νόμων 2 Cod. de rerum mutat. καὶ 22 αὐτόθι τοῦ Πανδέκτου τὰς μνημονευομένας εἰς τὴν ἐκκληθεῖσαν ἀπόφασιν, ὅλοι οἱ κανόνες τοῦ τῆς πωλήσεως συναλλάγματος, ἐκτὸς τοῦ περὶ τιμήματος, ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῆς ἀνταλλαγῆς καὶ ἀντικαταστάσεως, δὲν ἕπεται ἐκ τούτου ὅτι δὲν δύναται νὰ γενῇ ἀντικατάστασις προικῴου κτήματος, ἄνευ δικαστικῆς ἀδείας, διότι ἡ τοιαύτη ἄδεια δὲν διατάσσεται οὔτε ἀπὸ τοὺς νόμους 22 καὶ 27 τοῦ Πανδέκτου de jure dotium, οὔτε ἀπὸ τὸν νόμον 21 τοῦ Πανδέκτου de pactis dotat, τοὺς ὁποίους κατ' ἐναντίαν ἔννοιαν ἐφήρμοσε τὸ δικάσαν πρωτοδικεῖον. Ἀπόφ. 221 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νόμ. σελ. 4801).

Σημ. Περὶ τοῦ τελευταίου ζητήματος τῆς ἀποφάσεως ἴδε κατωτ. § 120 ἐπ.

§ 119. Ἐπιτρέπεται ἡ ὑπὸ τοῦ συζύγου, συναινέσει καὶ τῆς συζύγου του, ἀπαλλοτρίωσις τοῦ προικῴου κτήματος, ὅταν εἰς τὸ ἀπαλλοτριούμενον τοῦτο κτῆμα ἀντικαθίσταται ἄλλο λαμβανόμενον δι' ἀνταλλαγῆς ἢ ἀγοραζόμενον διὰ τοῦ προικῴου τιμήματος, ἡ δὲ ἀντικατάστασις ἀποβαίνει ἐπωφελὴς τῇ συζύγῳ. — Ἄλλως δὲν θεωρεῖται ὡς ἀντικατάστασις. Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 13431 τοῦ 1855, ἧς ἡ 6 καὶ 7 σκέψις φέρουσιν.

Ἀπόφ. Ἐπειδή, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, τὸ διαληφθὲν τῆς 27 νοεμβρίου 1832 ἰδιωτικὸν ἔγγραφον βεβαιοῖ μόνον ὅτι ἔδωσεν ὁ μὲν σύζυγος Ἀνδρέας Σοφιανὸς τὸ νῦν ἐπίδικον προικῷον τῆς συζύγου του κτῆμα, ὡς τοιοῦτον, πρὸς τὸν Νικόλαον Ψαῤῥόν, ἤδη ἐναγόμενον, ἐκτιμηθὲν γρόσια 400, οὗτος δὲ πρὸς ἐκεῖνον ἔδωσε, γροσίων 240 ἀξίας, ἕτερον κτῆμά του, καὶ προσέτι γρόσια 160 πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ποσοῦ τῆς ἀξίας τοῦ προικῴου καὶ ὅτι ἔμειναν ἀμοιβαίως εὐχαριστημένοι δι' ὃ ἔλαβεν ἕκαστος κτῆμα, δὲν βεβαιοῖ ὅμως παντάπασι τὸ αὐτὸ ἔγγραφον καὶ περὶ ἀντικα-

ταστάσεως τοῦ προικώου κτήματος δι' ἄλλου, καὶ περὶ τῆς ἐντεῦθεν προκυπτούσης τῇ συζύγῳ ὠφελείας, οὐδ' ἰσχυρίσθη κἂν ἤδη ὁ ἐναγόμενος, (καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν χρῆσιν τῶν ληφθέντων ὑπὸ τῶν συζύγων χρημάτων πρὸς συμπλήρωσιν, ὡς εἴρηται, τῆς ἀξίας τοῦ προικώου, ἅτινα ἀποτελοῦν μέγα μέρος τοῦ τιμήματος τούτου), ὅτι δι' αὐτῶν ὁ σύζυγος ἀντεκατέστησεν ἄλλο, ὡς ὤφειλεν, οἱονδήποτε ἀκίνητον καὶ ἀντάξιον κτῆμα.

Ἐπειδὴ ἑπομένως τοιαύτη οὖσα ἡ διὰ τοῦ εἰρημένου ἐγγράφου γενομένη ὑπὸ τοῦ συζύγου ἀπαλλοτρίωσις τοῦ προικώου κτήματος, δὲν δύναται, παρὰ τὴν ἀξίωσιν τοῦ ἐναγομένου, νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀντικατάστασις νόμιμος τοῦ προικώου, δι' ἀνταλλαγῆς, γενομένη, διὰ τὴν σύζυγον καὶ πρὸς ὄφελος αὐτῆς κατὰ τὰς ῥητὰς περὶ τούτου διατάξεις τοῦ νόμου, ἀλλ' ὡς ἁπλῆ ὑπὸ τοῦ συζύγου καὶ πρὸς τὸ συμφέρον αὐτοῦ ἀπαλλοτρίωσις τοῦ προικώου, ἥτις, γενομένη συνεστῶτος τοῦ γάμου, ὡς ἐνταῦθα ἐγένετο, καί τοι συναινέσει τῆς συζύγου, ῥητῶς ἀπαγορεύεται, καὶ εἶναι αὐτοδικαίως, δυνάμει τοῦ νόμου, ἄκυρος, ἡ δὲ σύζυγος, ἢ οἱ κληρονόμοι αὐτῆς, ὁποιοιδήποτε καὶ ἂν ὦσιν, ἀδιαιρέτως δύνανται κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην, νὰ διεκδικήσουν κατὰ παντὸς διακατόχου τὸ προικῷον κτῆμα, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου πράττουσιν οἱ ἐνάγοντες κατὰ τοῦ ἐναγομένου, μὴ ἀμφισβητηθείσης τῆς ἰδιότητος αὐτῶν, ὡς κληρονόμων τῆς ἀποβιωσάσης συζύγου αὐταδέλφης των· οὐδὲ βλάπτει αὐτοὺς παραγραφή τις, διότι ἡ παραγραφὴ δὲν ἄρχεται, εἰμὴ ἀπὸ τῆς διαλύσεως τοῦ γάμου διὰ τοῦ θανάτου τῆς συζύγου, ὅπερ συνέβη ἀναμφισβητήτως μόνον κατὰ τὸ 1851. (Νόμος 30 Κώδηκος 5, 21 καὶ 13 § 1, 3. Πανδ. 23, 5 διάταξ).

§ 120. Πρὸς ἀντικατάστασιν ἀπαιτεῖται ἄδεια δικαστική;

Παρατηρῶ.

ά) Ὅτι πρὸς ἀντικατάστασιν προικώου ἀκινήτου δὲν ἀπαιτεῖται δικαστικὴ ἄδεια. Ἀπόφ. 221 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 4801).—Ὅρα τὴν ἀπόφασιν ταύτην εἰς τὸ ζήτημα 118.—Ἀπόφ. 259 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ν. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 4829).—Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 800 τοῦ 1849 ἐν Νομ. σελ. 5244 ἐν τῷ ἀνωτ. § καὶ ἀπόφ. 867 τοῦ 1849 ἐν Νομικ. σελ. 5276.

§ 121. β') Ὅτι ἰσχύει ἐν Αἰγίνῃ ἔθιμον, καθ' ὃ οἱ σύζυγοι πωλοῦντες κτήματα προικῷα ἀντεκαθίστων αὐτὰ δι' ἄλλων ἰδικῶν των, γράφοντες τὴν ἀντικατάστασιν ὑπὸ τὸ προικοσύμφωνον καὶ ὑπογράφοντες μόνον αὐτήν, χωρὶς ἄλλης περαιτέρω διατυπώσεως,

καὶ τοῦτο ἐπέφερε τὴν συνέπειαν νὰ ὑπάγωνται τὰ ἀντικατασταθέντα εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν προικώων. Σημειωτέον ὅμως ὅτι ἡ ἀντικατάστασις, περὶ ἧς ὁ λόγος, πρέπει νὰ βεβαιοῦται ἀρκούντως καὶ ἂν ἔλαβε χώραν πρὸ τῆς πολιτ. δικονομίας. Ἀπόφ. 2323 τῆς 17 ἰουλ. 1842 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 122. Ἡ ἀπόφασις 3450 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν φέρει.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἄρθρ. 127 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, ὑποθέσεις κληρονομικαὶ μεταξὺ ἐνηλίκων, δανεισμὸς κεφαλαίου καὶ ἀφαίρεσις τῶν ἤδη κατατεθειμένων, καὶ ἄλλαι μὴ ἀμφισβητούμεναι ὑποθέσεις, διεξάγονται ἄνευ τῆς συμπράξεως δικαστικοῦ τινὸς ὑπαλλήλου, παρὰ τῶν ἐνεχομένων αὐτῶν· μόνον ὅταν συμβῇ διαφορὰ μεταξὺ τῶν ἐνεχομένων, γίνονται ἁρμόδια τὰ δικαστήρια, ἐκτὸς ἂν ὁ νόμος διατάσσει ῥητῶς τὸ ἐναντίον. Ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ἡ περὶ ἀνταλλαγῆς προικώων κτημάτων μὲ ἄλλα κτήματα τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ συζύγου ὑπόθεσις μεταξὺ Νικολάου Τσόκλη καὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ Μαρίας δὲν ἀμφισβητεῖται παρά τινος. Ἑπομένως τὸ δικαστήριον δὲν δύναται νὰ ἦναι ἁρμόδιον εἰς ἀπόφασιν περὶ τῆς πραγματοποιήσεως, ἢ μὴ, τῆς ἀνταλλαγῆς· καθότι ἡ δι' ἀνταλλαγῆς ἀπαλλοτρίωσις, ἔχουσα ὅλα τὰ προσόντα τῆς ἀγοραπωλησίας, εἶναι συνάλλαγμα, γενόμενον μεταξὺ τῶν συναλλαττομένων ἄνευ τῆς συμπράξεως τοῦ δικαστηρίου, τοιοῦτον δὲ συνάλλαγμα δύναται νὰ γίνῃ καὶ ἐπὶ προικώων κτημάτων, ἀλλ' ἐντὸς τῶν διατάξεων τοῦ νόμου· μὴ γενόμενον δὲ κατὰ τὰς περὶ τούτου διατάξεις τοῦ νόμου, δὲν δύναται ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει νὰ λάβῃ κῦρος, καὶ ὅταν προσέτι διαταχθῇ ἡ πραγματοποίησις αὐτοῦ δι' ἀποφάσεως δικαστικῆς.

§ 123. Πρὸς ἀντικατάστασιν προικώου κτήματος ἀπαιτεῖται δικαστικὴ ἄδεια;

Ἂν καὶ, διὰ ν' ἀπαλλοτριωθῇ προικῷον ἀκίνητον κτῆμα, ἀπαιτῆται δικαστικὴ ἄδεια, διὰ νὰ γίνῃ ὅμως ἀντικατάστασις ἢ ἀνταλλαγὴ προικώου κτήματος, συναινέσει ἀμφοτέρων τῶν συζύγων ἄνευ ἐλαττώσεως τῆς προικὸς καὶ πρὸς ὠφέλειαν μάλιστα τῆς συζύγου, δὲν ἀπαιτεῖται δικαστικὴ ἄδεια, διότι ἂν καὶ ἡ ἀνταλλαγὴ ἐξομοιοῦται μὲ τὴν πώλησιν κατὰ τὰ λοιπὰ ὡς τελειοποιουμένη διὰ τῆς παραδόσεως τοῦ συναλλαχθέντος, καὶ ἔχουσα τὰς αὐτὰς συνεπείας ὡς πρὸς τὴν ἐκνίκησιν αὐτοῦ, δὲν ἐξομοιοῦται ὅμως καὶ μὲ τὴν ἀπαλλοτρίωσιν τὴν μειοῦσαν τὴν προῖκα. Ἀπόφ. 725 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν. Νομ. σελ. 5291.

§ 123α. Οἱ σύζυγοι δύνανται νὰ συμφωνήσωσιν ἰσχυρῶς, ὅτι

κτῆμά τι τοῦ ἀνδρὸς ἀντικαθίσταται εἰς τὸν τόπον τῆς ἀπαλλοτριωθείσης προικός;

Τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (ἀπ. 793 τοῦ 1851) ἀπεφήνατο ὅτι ά) συμβάσης τῆς ἀντικαταστάσεως ἐν εἴδει ἀνταλλαγῆς τῶν προικώων, ἥτις συγχωρεῖται διὰ τῶν τεμ. 26, 27 Πανδ. τοῦ βιβλ. 23, τίτλ. 3 καὶ ἐκ τῶν διατάξεων 22 καὶ 23 τῶν Βασιλ. (29, 1), τὰ ἀντικατασταθέντα θεωροῦνται ὡς προικῶα.

β') Ἂν δὲν ἀναφέρῃ τὸ συμβόλαιον αὐτὸ τὴν ἀξίαν τῶν ἀνταλλαχθέντων κτημάτων, δὲν ἕπεται ἐκ τούτου ὅτι δὲν διαλαμβάνει ἀνταλλαγὴν, ἀλλὰ δύναται νὰ ζητηθῇ ἡ ἀκύρωσις τῆς ἀνταλλαγῆς δι' ὑπέρμετρον βλάβην, ἐὰν τὰ δοθέντα ὑπὸ τοῦ ἑνὸς τῶν συναλλαξαμένων εἶναι ἀξίας ἴσης καὶ πλείονος τοῦ ἡμίσεως τῶν ἀνταλλαχθέντων (διάτ. 2 Κώδ. de perus actiona καὶ τεμ. 1 καὶ 2 Πανδ. αὐτόθι.

γ') Ὁ δανειστὴς τοῦ συζύγου δύναται νὰ προσβάλῃ τὴν ἀντικατάστασιν αὐτὴν καθόσον ἀφορᾷ τὸ μέρος τῆς δωρεᾶς, διότι καὶ ὁ σύζυγος δύναται νὰ πράξῃ αὐτὸ (Νομικ. σελ. 5500).

§ 124. Τὰ πρὸς ἀντικατάστασιν τῆς προικὸς διδόμενα ; λαμβάνουν τὴν ἰδιότητα προικώων πραγμάτων;

Παρατηρῶ.

ά) ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο ἔλυσαν καταφατικῶς οἱ ἐν Ἀθήναις ἐφέται εἰπόντες (1) ὅτι τὰ πρὸς ἀντικατάστασιν τῆς προικὸς, εἴτε κινητῆς εἴτε ἀκινήτου, διδόμενα πράγματα λαμβάνουν τὴν ἰδιότητα προικώων πραγμάτων, κατὰ τὰ τεμ. 26, 27 Πανδ. (23, 3) καὶ Ἀρμ. § 19 (4, 9).

Ὅτι κατὰ τὴν νομολογίαν τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (2), ἡ ἀντικατάστασις τῆς προικὸς, δι' ἄλλων πραγμάτων τοῦ συζύγου, εἶναι πρᾶξις νόμιμος, μετατρέπουσα τὰ πράγματα ταῦτα εἰς προικῶα. Ἴδε τὴν 221 τοῦ 1853 ἀπόφ. τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν ἐν Ναμ. σελ. 4775 ἐπ.

§ 125. β') Ὅτι ὅταν τεμάχιά τινα μὴ δυνάμενα ν' ἀποτελέσωσιν ἀνεξάρτητον κτῆμα, προστεθῶσι, δυνάμει τοῦ περὶ τοῦ σχεδίου τῆς πόλεως Ἀθηνῶν νόμου, εἰς ἕτερον προικῷον, προσλαμβάνουσι καὶ αὐτὰ τὴν φύσιν τοῦ προικώου ἀκινήτου κτήματος. Ἀπόφ. 7596 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν (τμ. 2).

---

(1) Ἀπόφ. 1033 τοῦ 1839.

(2) Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 356 τοῦ 1845 ἐν Νομικ. σελ. 4252. Νέον Εὐρ. Δαλλ. λέξ. dot ἀρ. 3706 ἐπ.

§ 126. γ') Ακίνητον δοθὲν πρὸς πληρωμὴν τῆς εἰς χρήματα συνισταμένης προικὸς λογίζεται προικῶον; ὅρα Εὐρ. Ῥολλ. λέξει δότ § 49 ἐπ.

§ 127. Εἰς τὴν ἀντικατάστασιν ποῖοι πρέπει νὰ συντρέχωσιν; Παρατηρητέον,

α') ὅτι, κατὰ τὴν 376 τοῦ 1845 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομικ. σελ. 4262), εἰς τὴν ἀντικατάστασιν πρέπει νὰ συνυπάρχῃ ἀμφοτέρων τῶν συναλλαττομένων ἡ θέλησις.— Ἡ ἀπ. αὕτη φέρει οὕτως.

Απόφ. Ἐπειδὴ ἡ ἀπὸ 24 νοεμβρίου 1844 ἀνακοπὴ μετὰ διεκδικητικῆς ἀγωγῆς τῆς Χρυσούλας ἀπευθύνεται καὶ κατὰ τοῦ συζύγου της Ν. Οἰκονόμου ὡς ὀφειλέτου, καὶ οὗτος εἰς τὴν πρώτην ἐπὶ ἀκροατηρίου συνεδρίασιν, γενομένην τὴν 12 δεκεμβρίου 1841, παραστὰς εἰς τὸ δικαστήριον κατὰ συνέπειαν αὐτῆς, καὶ δοὺς εἰς τὴν σύζυγόν του ἄδειαν νὰ παρίσταται ἐπὶ δικαστηρίου, συνήνεσεν εἰς τὴν διεκδίκησιν· ἐκ δὲ τούτου ἐξάγεται ἀνενδοιάστως, ὅτι τῷ ἐκοινοποιήθη αὕτη· ἑπομένως ἀνυπόστατος ἐξελέγχεται ὁ πρῶτος λόγος τῶν ἐκκαλούντων.

Ἐπειδή, κατὰ τὰ ἄρθρα 74 καὶ 675 τῆς πολ. δικονομίας, ὅταν ἡ γυνή, νομίζουσα ὅτι κινδυνεύουσι τὰ προικῶα δικαιώματά της, προτίθεται νὰ τὰ διατηρήσῃ δικαστικῶς, καὶ ὁ σύζυγός της ἢ δὲν θέλει νὰ πράξῃ αὐτὸς δι' αὐτήν, ἢ κωλύεται τρόπον τινὰ ὡς ὢν ἀντίδικος εἰς τὴν δίκην, συγχωρεῖ ὅμως εἰς αὐτὴν νὰ παρασταθῇ εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ συναινεῖ εἰς τὰς δικαστικὰς πράξεις της, ἡ γυνὴ εἰς τοιαύτην περίπτωσιν παρίσταται νομίμως· ἑπομένως καὶ οἱ περὶ τούτου λόγοι τῶν ἐκκαλούντων δὲν εἶναι βάσιμοι.

Ἐπειδὴ ἡ ἀντικατάστασις τοῦ προικώου κτήματος δὲν εἶναι ἓν ἁπλοῦν ἐξασφαλιστικὸν τῆς προικὸς μέτρον, ὡς ἡ ὑπὲρ αὐτῆς ἐγγραφὴ ὑποθήκης ἐπὶ τῶν κτημάτων τοῦ ἀνδρός, ἀλλ' εἶναι συνάλλαγμα, δι' οὗ σκοποῦν οἱ σύζυγοι τὴν μεταβολὴν τῆς ἰδιοκτησίας δύω συγχρόνως κτημάτων· καὶ ὁ μὲν ἀνὴρ ν' ἀπαλλαχθῇ τῆς τῶν προικώων ἀπαιτήσεως διὰ τῆς παροχῆς ἑτέρου, ἡ δὲ γυνὴ νὰ ἀποκτήσῃ προικῶον δικαίωμα ἐπὶ κτήματος τοῦ ἀνδρός, παραιτουμένη ἀπὸ τὸ ὁποῖον εἶχεν ἐπὶ τοῦ προικώου. ὅθεν τὸ τοιοῦτον συνάλλαγμα δὲν δύναται νὰ γίνῃ μονομερῶς, ἀλλ' ἀπαιτεῖται εἰς τὴν σύστασίν του νὰ συνδράμουν καὶ δηλωθοῦν αἱ θελήσεις ἀμφοτέρων τῶν συναλλαττομένων, πρός τε παραίτησιν ἐκ τῶν προϋπαρχουσῶν ἐννόμων σχέσεων, καὶ πρὸς νέαν ὑποχρέωσιν καὶ πα-

ραδοχὴν, διότι δὲν δύναταί τις νὰ καταστήσῃ ἕτερον, ἐν ἀγνοίᾳ αὐτοῦ, ὑπόχρεων, καὶ πρὶν ἐκεῖνος δηλώσῃ τὴν ἀποδοχὴν, δὲν καθίσταται καὶ ὁ ἄλλος ὑπόχρεως εἰς αὐτόν· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, τὸ ὑπ' ἀριθ. 1158 ἀπὸ 16 ὀκτωβρίου 1839 ἀντικαταστατικὸν ἔγγραφον, ἐφ' οὗ ἡ Χρυσούλα στηρίζει τὰς ἀξιώσεις της, ἐγένετο μονομερῶς, δηλαδὴ ἐκ μέρους μόνου τοῦ ἀνδρὸς, καὶ χωρὶς ἡ γυνὴ νὰ παρασταθῇ καὶ συμπράξῃ εἰς αὐτό· ὅθεν ἠγνοεῖτο, ἐὰν καὶ αὕτη ἤθελε παραδεχθῇ καὶ συναινέσει εἰς τὴν πρᾶξιν ταύτην· ὥστε εἶναι ἀνίσχυρον.

Ἐπειδὴ οἱ μὲν ἐκκαλοῦντες κατέσχον τὰ κτήματα ταῦτα, ὁ δὲ σύζυγος ἀνεκάλεσε τὸ ῥηθὲν ἀντικαταστατικὸν ἔγγραφον, κηρύξας αὐτὸ δι' ἑτέρου ἄκυρον, καὶ ἀνεγνώρισεν ἰσχυρὰν τὴν κατάσχεσιν, οὗτος ἀπέκτησεν ἰσχυρῶς τὸ τοῦ ἐπιχειρισθέντος πλειστηριασμοῦ δικαίωμα.

Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἄρθρον 963 τῆς πολιτ. δικονομίας, αἱ ἐπιχειρισθεῖσαι μετὰ τὴν κατάσχεσιν ἀπαλλοτριώσεις ἢ ὑποθῆκαι εἶναι αὐτοδικαίως ἄκυροι, ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἀντικατάστασις, ὡς εἶδος ἀπαλλοτριώσεως διὰ τοὺς εἰρημένους λόγους, μὴ ἔχουσα πρὸ τῆς κατασχέσεως ὑπόστασιν, δὲν δύναται νὰ λάβῃ τοιαύτην διὰ τῆς μετὰ ταύτην παραδοχῆς τῆς γυναικὸς, ὡς ἀξιοῖ αὕτη· ὅθεν εἰς τοιαύτην κτῆσιν στηριζομένη ἡ κατὰ τῆς ῥηθείσης κατασχέσεως ἀνακοπὴ καὶ ἀγωγή της, περὶ ἧς πρόκειται, δὲν εἶναι βάσιμος, καὶ ἑπομένως αἱ πρωτόδικοι ἀποφάσεις, ὡς μὴ ὀρθαὶ κατὰ τὴν οὐσίαν, εἶναι μεταῤῥυθμιστέαι.

§ 128. 6') Ὅτι τὸ περὶ ἀντικαταστάσεως συμβόλαιον, εἰς τὸ ὁποῖον δὲν συνέπραξεν ἡ σύζυγος, θεωρεῖται ὡς ἁπλῆ πρότασις (pollicitatio) ἐκ μέρους τοῦ συζύγου, καὶ δὲν ἀποτελεῖ συνάλλαγμα προικὸς, πρὶν ἡ ἐκείνη τὸ ἀποδεχθῇ· ἄρα πρὸ τῆς ἀποδοχῆς ταύτης ὑπόκειται εἰς κατάσχεσιν διὰ χρέη τοῦ συζύγου. Ἀπ. 712 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομικ. σελ. 5478) ὅρα εἰς Νομ. σελ. 5377.

§ 129. γ') Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα, ἂν τὰ περὶ ἀντικαταστάσεως προικὸς ἰδιωτικὰ ἔγγραφα πρέπει νὰ συντάσσωνται διπλᾶ, ἡ 1 καὶ δευτέρα σκέψις τῆς ἀποφ. 7600 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν (τμ. 2) φέρει.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ οὐδὲ μέρος ἔλαβεν ἡ ἐφεσίβλητος εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3078 συμβολαίου, οὐδὲ ὑποχρέωσίν τινα δι' αὐτοῦ ἀπεδέχθη· ἑπομένως ὡς ἰδιωτικὸν τὸ ἔγγραφον τοῦτο θεωρούμενον δὲν εἶναι ἄκυρον διότι δὲν φέρει τὴν ὑπογραφὴν αὐτῆς, καθόσον ἡ ἔλλειψις τῆς ὑπογραφῆς τότε μόνον καθίστησιν ἄκυρον

κατὰ τὸν νόμον τὸ ἰδιωτικὸν ἔγγραφον, ὅταν τὸ μὴ ὑπογράψαν πρόσωπον ὑπεχρεώθη δι' αὐτοῦ.

Ἐπειδὴ τὸ εἰρημένον ἔγγραφον οὐδεμίαν τῆς ἐφεσιβλήτου πρὸς τὸν ἀποβιώσαντα σύζυγόν της ὑπόσχεσιν περιλαμβάνει, ἡ δὲ ἀντικατάστασις τῆς προικὸς ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς ἐνεργεῖται, καὶ δι' αὐτὸν μόνον ὑποχρεωτικὴ κατὰ τὸν νόμον εἶναι· (Ἀρμεν. περὶ δικαίου προικὸς Ν. 25 καὶ σχόλιον)· ἑπομένως ἡ μὴ σύνταξις δύο πρωτοτύπων δὲν δύναται νὰ καταστήσῃ ἄκυρον τὸ περὶ οὗ πρόκειται ἔγγραφον, ὡς ἰδιωτικὸν θεωρούμενον, καθόσον ἡ σύνταξις διαφόρων πρωτοτύπων ἀπαιτεῖται τότε μόνον, ὅταν τὸ ἔγγραφον περιέχῃ ἀμοιβαίαν ὑπόσχεσιν (ἄρθρ. 412 τῆς πολ. δικονομίας).

§ 130. δ') Ἐπιτρέπεται ἡ ἀντικατάστασις ἀκινήτων κτημάτων, ἀντὶ τῶν ὑπὸ τοῦ συζύγου πωληθέντων κινητῶν προικώων, ἡ δὲ διάταξις 12 τοῦ Κώδηκος de jure dotium δὲν ἔχει σχέσιν τινὰ πρὸς τὸ προκείμενον. Ὁ λόγος δὲ ὅτι τὸ περὶ ἀντικαταστάσεως ἔγγραφον δὲν ἐμφαίνει τὴν συναίνεσιν τῆς συζύγου, δὲν ἔχει ἐπιῤῥοπήν, διότι δὲν ἀπαιτεῖται ἡ συναίνεσις αὕτη ἐπὶ τῆς ἀντικαταστάσεως τῆς προικὸς, πρὸς ὄφελος τῆς γυναικὸς γινομένη. Ἀπόφ. 8995 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 131. ε') Ὅτι ἡ ἐπωφελὴς ὡς πρὸς τὴν σύζυγον ἀντικατάστασις τῆς προικὸς εἶναι πρᾶξις ἀπαλλοτριώσεως τῶν προικώων πραγμάτων, ὡς τοιαύτη δὲ συνεστῶτος τοῦ γάμου γενομένη δύναται νὰ ἐνεργηθῇ ὑπὸ μόνου τοῦ ἀνδρός· ὥστε ἡ σύμπραξις τῆς γυναικὸς κατ' αὐτὴν δὲν ἀπαιτεῖται ὑπὸ τῶν νόμων 2 (2, 8) Πρ. — 22, 57, 13 § 2 Κώδ.— (5, 12) 23 συνδυαζομένων μετὰ τῶν 26 καὶ 29 (23, 3) τεμ. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 41 τοῦ 1650.

§ 132. ς') Προικῷον καθίσταται τὸ δι' ἀνταλλαγῆς προικώου κτήματος ληφθὲν, ὅταν ἡ ἀνταλλαγὴ γίνῃ ἀποδεδειγμένως πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ παραλάβῃ ὁ ἀνὴρ καὶ νέμηται ὡς προικῷον τὸ κτῆμα τοῦτο ἀντὶ τοῦ προικώου καὶ συμφωνήσωσιν οἱ σύζυγοι περὶ τῆς ἀντικαταστάσεως ταύτης.— Ὅθεν, ὅταν ὁ σύζυγος δὲν ἔλαβε μέρος εἰς τὸ περὶ τῆς ἀνταλλαγῆς συμβόλαιον, ἀνταλλαγὴ δὲν ὑφίσταται. Τεμ. 25 (23, 3). — Τεμ. 21 (23, 4).— Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 13365 τοῦ 1855, τμ. β'.

§ 133. *Εἰκονικότης ἀντικαταστάσεως.*

α') Ὅταν προτείνηται ἡ εἰκονικότης συμβολαίου τινὸς περὶ ἀντικαταστάσεως προικὸς, ἡ ἀπόδειξις ἐπιβάλλεται εἰς τὸν προτείνοντα τὴν εἰκονικότητα, διότι δὲν ὑπάρχει νόμιμόν τι ὑπὲρ αὐ-

τῆς τεκμήριον, διότι ἡ ἀντικατάστασις αὕτη δὲν ἀπαγορεύεται. Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 11200 τοῦ 1853, τμ. ά.

§ 134. β') Περὶ εἰκονικότητος ἀντικαταστάσεως προικὸς ὅρα τὴν ὑπ' ἀριθ. 46 τοῦ 1848 ἀπόφασιν τοῦ Ἀρ. Πάγου, τὴν ὁποίαν παραλείπω ὡς μὴ λύουσαν ζήτημά τι λόγου ἄξιον.

§ 135. Παραγραφὴ πηγάζουσα ἐκ τοῦ τῆς ἀντικαταστάσεως προικώου κτήματος τίτλου (1).

ά) Ἡ γυνὴ δὲν δύναται ν' ἀποκτήσῃ διὰ παραγραφῆς κτῆμα ἀντικατασταθὲν εἰς τὴν προῖκά της, ἂν ὁ σύζυγος δὲν ἦτον ἐν καλῇ πίστει, καθότι ὡς πρὸς τὴν, διαρκοῦντος τοῦ γάμου, διὰ παραγραφῆς ἀπόκτησιν δὲν ἐξετάζεται ἐὰν ἡ σύζυγος, ἀλλ' ἐὰν ὁ σύζυγος εἶχε τὰ παρὰ τοῦ νόμου πρὸς ἀπολαυὴν τοιαύτης παραγραφῆς προσόντα. Ὅθεν διὰ νὰ παραγράψῃ τις τοιουτοτρόπως δυνάμει τίτλου προικὸς κτῆμα δοθὲν ἢ ἀντικατασταθὲν αὐτῇ ὡς προικῷον, ἀπαιτεῖται νὰ ἔχῃ βασίμους λόγους νὰ νομίζῃ ὅτι τὸ κτῆμα ἦτο τοῦ δεῖνος, ἢ ἀντεκατεστάθη, καὶ οὐχὶ ἀλλότριον (2). Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 77 τοῦ 1846 φέρουσα.

«Ἐπειδὴ, διαρκοῦντος τοῦ γάμου, ὁ σύζυγος μόνον ἔχει τὴν ἐνέργειαν τῶν ἐπὶ τῆς προικὸς δικαίων καὶ τῶν περὶ αὐτῆς ἀγωγῶν, καὶ ἐπομένως καὶ τοῦ δικαίου τῆς παραγραφῆς αὐτῆς (l. 9 cod. de R. l. 3. 32, 33. D. de jure dotium 23, 3 καὶ ἐξ ἀναλογίας l. 67 D. αὐτόθι) κλπ. ἂν καὶ ἐκ τούτων ὠφελῆται καὶ ἡ γυνὴ ἐφ' ὅσον, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρὸς, εἶναι ἀποδοτέα εἰς αὐτὴν ἡ προὶξ μὲ ὅλα τὰ προαποκτηθέντα δίκαια. Ἡ δὲ ἐνέργεια τῶν αὐτῶν δικαίων καὶ ἀγωγῶν δὲν μεταβαίνει ἰδίως εἰς

---

(1) Ἴδε τὴν λέξιν παραγραφή.

(2) Διὰ τῆς ἀποφάσεως 92 τοῦ 1845 ὁ Ἄρ. Πάγος ἀπεφήνατο ὅτι τὸ συμβόλαιον δι' οὗ ὁ σύζυγος ἀντεκατέστησεν ὡς προικῷον κτῆμά τι, δὲν εἶναι νόμιμος τίτλος, ὅταν βεβαιοῦται ὅτι τὸ ἀντικατασταθὲν κτῆμα περιῆλθε κληρονομικῷ δικαιώματι εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τοὺς ἀδελφούς του, καὶ ὅτι ὑπ' αὐτὸν τὸν τίτλον κρατεῖ τὸ ἀντικατασταθὲν κτῆμα· οὔτε δύναται ἡ σύζυγος νὰ ὠφελήσῃ ἑαυτὴν ὡς ἐκ τοῦ τίτλου τούτου τῆς προικὸς διότι διὰ τῆς προικὸς μεταβιβάζεται ἡ κυριότης τῶν προικώων εἰς τὸν σύζυγον διαρκοῦντος τοῦ γάμου καὶ χρησιμεύουν εἰς αὐτὸν ὡς καλῆς πίστεως τίτλος, διὰ νὰ παραγράψῃ τὰ πράγματα τὰ ὁποῖα ἡ σύζυγος κατέστησε προικῷα ἐπὶ τῇ ψευδῆ ὑποθέσει ὅτι ἦσαν ἰδιόκτητα.

τὸν σύζυγον εἰμὴ μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου (l. 30, cod. jure dotium 5, 12)· ἑπομένως ὡς πρὸς τὴν, διαρκοῦντος τοῦ γάμου, διὰ παραγραφῆς ἀπόκτησιν, δὲν ἐξετάζεται ἐὰν ἡ σύζυγος, ἀλλ' ἐὰν ὁ σύζυγος εἶχε τὰ παρὰ τοῦ νόμου πρὸς ἀπολαυὴν τοιαύτης παραγραφῆς προσόντα.

Ἐπειδὴ ἀπαραίτητον προσὸν τῆς κτητικῆς παραγραφῆς εἶναι τὸ νὰ ἄρχηται ἡ νομὴ τοῦ παραγραπτέου πράγματος ἐν καλῇ πίστει τοῦ νομέως· ἑπομένως, διὰ νὰ παραγράψῃ τις φοιτυτοτρόπως, δυνάμει τίτλου προικός, κτῆμα δοθὲν ἢ ἀντικατασταθὲν αὐτῷ ὡς προικιμαῖον, ἀπαιτεῖται νὰ ἔχῃ βασίμους λόγους νὰ νομίζῃ ὅτι τὸ κτῆμα ἦτο τοῦ δεῖνος, ἢ ἀντικατεστάθη καὶ οὐχὶ ἀλλότριον· ἀλλ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὁ ποτὲ Γεώργιος Λαγωνίκας δὲν διετέλει εἰς τὴν καλὴν ταύτην πίστιν, καθόσον ἀφορᾷ τὰ τρία τέταρτα τῆς ἐπιδίκου ἡμισείας οἰκίας, ὅταν, ἀντικαταστησάμενος αὐτὴν εἰς τὴν παρληθεῖσαν προῖκα τῆς συζύγου του, ἤρξατο ἔκτοτε νὰ νέμηται αὐτὴν ὡς προικιμαῖον (4 Φεβρουαρίου 1832) διότι ἐγνώριζε καὶ τότε καὶ ὅταν μετὰ τοῦ Ἀλμπανοπούλου συνεφώνησε περὶ τῆς ἀνοικοδομήσεως καὶ διανομῆς αὐτῆς (18 Μαΐου 1834) ὅτι, πατρικῆς οὔσης τῆς οἰκίας ταύτης, τὰ εἰρημένα τρία τέταρτα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός του περιῆλθον καὶ ἀνῆκον κληρονομικῷ δικαιώματι εἰς τοὺς τρεῖς ζῶντας ἀδελφούς του Βασίλειον, Ἀναστάσιον καὶ Θεόδωρον· οὐδ' εἶναι παντάπασι βάσιμος ὁ ἰσχυρισμὸς τῆς ἐφεσιβλήτου ὅτι ἡ καλὴ πίστις τοῦ συζύγου της ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ κατὰ τῆς 29 Μαΐου 1834, τουτέστι μετὰ τὰς εἰρημένας πράξεις του, συνταχθέντος μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν δύο ἐκ τῶν εἰρημένων ἀδελφῶν του Βασιλείου καὶ Ἀναστασίου συμβολαίου, δι' οὗ οὗτοι τὸν ἐπώλησαν τὰ ἐπιβάλλοντα αὐτοῖς μερίδια τῆς διαλειφθείσης πατρικῆς οἰκίας, διότι μάλιστα ἐξ αὐτῆς τῆς μεταγενεστέρας ἀγορᾶς προκύπτει ὅτι ὁ Γεώργιος ἐγνώριζεν ὅτι δεν ἀνῆκεν εἰς αὐτὸν ὅλη ἡ πατρικὴ οἰκία ὅτε τὴν ἀντικατέστησεν εἰς τὴν προῖκα, καὶ διότι ἐξ αὐτῆς συνάγεται ὅτι μόνοι οἱ δύο εἰρημένοι ἀδελφοὶ ἐπώλησαν τὸ μερίδιόν των εἰς τὸν αὐτὸν Γεώργιον, οὐχὶ δὲ καὶ ὁ Θεόδωρος, περὶ τοῦ ὁποίου δὲν προσφέρει ἡ ἐφεσίβλητος θετικῶς ὅτι καὶ παρ' αὐτοῦ ἐγένετο ἄλλοτε τοιαύτη πώλησις ἢ ἄλλη νόμιμος παραχώρησις εἰς τὸν Γεώργιον· ἑπομένως κατέχων ὁ Γεώργιος οὗτος τὴν πατρικὴν οἰκίαν, καθόσον ἀφορᾷ τὸ μερίδιον τοῦ Θεοδώρου, ὡς ἀλλότριον κτῆμα, ὅταν ἀντικατέστησεν αὐτὴν ὡς προῖκα, ἡ μετὰ τὴν ἀντικατάστασιν νομή του δὲν ἦτο κατοχὴ νόμιμος πρὸς χρησιδεσποτείαν (l. 2 § 1 Πανδ. pro emptore 41, 4) l. 13, 1, 38 Πανδ. 41, 3)

καθόσον οὐδεὶς δύναται νὰ μεταβάλῃ ὑπὲρ ἑαυτοῦ αὐθαιρέτως τὴν τῆς νομῆς του αἰτίαν, καὶ διὰ μόνης τῆς προθέσεώς του, ἤγουν χωρὶς νὰ προηγηθῇ νόμιμος μεταξὺ τοῦ κυρίου καὶ αὐτοῦ τίτλος, νὰ μετατρέψῃ εἰς νομὴν πρὸς χρησιδεσποτείαν τὴν μὴ οὖσαν τοιαύτην l. 33 § 1. Πανδ. 41, 2, l. 2 § 1. Πανδ. pro herede 41, 5, l. 1, 2 Πανδ. 41, 6 καὶ διὰ ταῦτα τὸ πρωτοδικεῖον ἐσφαλμένως παρεδέχθη ὡς βάσιμον τὴν τῆς παραγραφῆς ἔνστασιν.

§ 136. ϛ΄) Ἡ σύζυγος, διαλυθέντος τοῦ γάμου, δύναται νὰ προτείνῃ τὴν παραγραφὴν κατὰ τοῦ τρίτου, ὅστις διεκδικεῖ, ὡς κληρονομικόν του κτῆμα, τὸ ὁποῖον αὐτὴ ἔλαβεν εἰς ἀνταλλαγὴν τῆς προικός της, καὶ νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ τὸν χρόνον τῆς κατοχῆς τοῦ συζύγου της, ὅστις διέδραμεν ἀπὸ τῆς ἀνταλλαγῆς διὰ νὰ συμπληρώσῃ τὸν χρόνον τῆς παραγραφῆς (διάτ. 28 καὶ 35 § 8 Κώδ. (8, 54).—Τεμ. 19 Πανδ. (41, 2).—

Ἀπόφ. Ἐπειδή, κατὰ τὰς περὶ προικὸς διατάξεις τοῦ Δικαίου, τὰ ἀντικαταστάντα τὴν προῖκα ἀκίνητα, μεταβάλλονται εἰς προῖκα, καὶ ὁ σύζυγος ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς ἀντικαταστάσεώς των κατέχει οὐχὶ πλέον ἐν ἰδίῳ ὀνόματι, ἀλλ' ἐν ὀνόματι τῆς συζύγου (Νόμ. 28, 35 § 8 τοῦ 8, 54 Κώδ. καὶ Ν. 19 Πανδ. 41, 2), καὶ ὑπὲρ αὐτῆς ἀποκτᾷ τὴν διὰ χρησιδεσποτείας κυριότητα.

Ἐπειδὴ τῆς τακτικῆς παραγραφῆς ὁ χρόνος, ὡς συναφής, ἄρχεται οὐχὶ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἡ μεταβίβασις ἐγένετο γνωστή, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, ὅτε αὕτη ἔλαβε χώραν. ἑπομένως ἀπὸ τῆς 4 φεβρουαρίου 1832, ὅτε ἡ ἀντικατάστασις τῆς προικὸς τῆς ἐφεσιβλήτου ἐγένετο δι' ἐγγράφου δημοσίου, μέχρι τῆς 25 αὐγούστου 1843, ὅτε ὁ Ἀλμπανόπουλος παρεστάθη ἐν ὀνόματι τοῦ δικαιοπαρόχου του Θ. Λαγωνίκα διεκδικοῦντος τὰ ἐπὶ τοῦ τεταρτημορίου τῆς ἐπιδίκου οἰκίας δικαιώματά του, παρῆλθον ὑπὲρ τὰ δέκα ἔτη, ἡ ἐπὶ τοσοῦτον δὲ χρόνον νομίμῳ λόγῳ διακατοχὴ παραγράφει, μεταξὺ παρόντων, πᾶν ἐπὶ τοῦ κτήματος δικαίωμα τοῦ πρώτου κυρίου· ἡ τῆς παραγραφῆς ἄρα ἔνστασις τῆς ἐφεσιβλήτου εἶναι βάσιμος, ὁ δὲ λόγος τῆς ἐκκαλούσης, ὅτι ἡ τῆς κληρονομίας ἀπαίτησις παραγράφεται εἰς τριάκοντα ἔτη, εἶναι ἀνυπόστατος, καθόσον ἡ ἀπαίτησις τῆς κληρονομίας δὲν ἀπευθύνεται εἰμὴ κατὰ τοῦ, ὡς κληρονόμου, κατέχοντος, οὐχὶ δὲ καὶ κατὰ τοῦ δι' ἄλλον λόγον νεμομένου, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου συμβαίνει (Νόμ. 25 § 17 Κώδ. 5, 3).

Ἐπειδὴ προσέτι ὁ Θ. Λαγωνίκας, καίτοι λαβὼν γνῶσιν τῆς ἀποβιώσεως τοῦ πατρός του, καὶ μὴ δηλώσας ἐντὸς τοῦ χρόνου τῆς διασκέψεως, ὅτι δέχεται τὴν κληρονομίαν, κατὰ τὸν μὴ ἀντι-

κρουσθέντα ἰσχυρισμὸν τοῦ πληρεξουσίου τῆς ἐφεσιβλήτου, ἀπώλεσε, κατὰ τὸν Νόμον 19 τοῦ Κώδ. De jure de liberandi, πᾶν ἐπὶ τῆς κληρονομίας δικαίωμα· ἑπομένως ἡ ἐπὶ τῆς ἐπιδίκου οἰκίας μερίς του ἐπηύξησε τὴν μερίδα τοῦ ἀδελφοῦ Γ. Λαγωνίκα, συζύγου καὶ δικαιοπαρόχου της· ὅθεν, ἂν ὑποτεθῇ, ὅτι ἡ ἔνστασις τῆς κτητικῆς παραγραφῆς τῆς ἐφεσιβλήτου δὲν εἶναι βάσιμος, οὐχ ἧττον ὁ Θ. Λαγωνίκας δὲν ἔχει κάνὲν ἐπὶ τῆς ἐπιδίκου οἰκίας δικαίωμα. Ἀπόφ. 194 τοῦ 1845 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομικ. σελ. 3981) (1).

Σημ. Τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἀνήρεσεν ὁ Ἄρ. Πάγος, διότι ἡ σύζυγος, καίτοι ἐν καλῇ πίστει οὖσα, δὲν δύναται ν' ἀποκτήσῃ διὰ παραγραφῆς κτῆμα, τὸ ὁποῖον ἐν κακῇ πίστει κατέχων ὁ σύζυγός της παρεχώρησεν εἰς αὐτὴν πρὸς ἀντικατάστασιν προικώου. Ἰδοὺ ἡ ἀπόφασις.

Απόφ. Ἐπειδὴ ἐπὶ τῆς τακτικῆς παραγραφῆς ἀπαιτεῖται, πρὸς τοῖς ἄλλοις, νόμιμος τίτλος, ἤτοι ὁ νομεὺς νὰ νέμηται τὸ πρᾶγμα ἐν καλῇ πίστει ὡς ἰδικόν του· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὡς γίνεται δῆλον ἐκ τῆς ἀποφάσεως τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν, ἡ οἰκία τὴν ὁποίαν ὁ ἀποθανὼν Γεώργιος Λαγωνίκας ἀντεκατέστησε τὴν 4 νοεμβρίου 1832 εἰς τὰ παρ' αὐτοῦ πωληθέντα προικῷα τῆς συζύγου του ἀκίνητα, ἦτο πατρικὴ, περιῆλθε κληρονομικῷ δικαιώματι εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τοὺς τρεῖς ἄλλους ἀδελφούς του, τὸν Βασίλειον, τὸν Ἀναστάσιον, καὶ τὸν Θεόδωρον, καὶ ὑπ' αὐτὸν τὸν τίτλον κατείχετο παρ' αὐτοῦ ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος οἰκία, καὶ ὅταν συνεφώνησε μετὰ τοῦ Ἀλμπανοπούλου, διὰ νὰ οἰκοδομήσωσι συντροφικῶς ἐπὶ τῆς αὐτῆς οἰκίας· ἐκ τούτου δὲ ἕπεται, ὅτι ὁ τίτλος, δυνάμει τοῦ ὁποίου ἡ σύζυγος τοῦ Γεωργίου Λαγωνίκα ἐζήτησε νὰ παραγράψῃ τὸ ἐπὶ τῆς αὐτῆς οἰκίας μερίδιον τοῦ Θ. Λαγωνίκα, ἤτοι τὸ συμβόλαιον δι' οὗ ἀντεκατέστησεν ὡς προικῷον κτῆμα τὴν οἰκίαν, δὲν εἶναι νόμιμος, διότι ἐπλάσθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, καὶ πρὸς ἴδιον αὐτοῦ ὄφελος, οὐδὲ δύναται ἡ σύζυγος τοῦ Γ. Λαγωνίκα νὰ ὠφελήσῃ ἑαυτὴν ὡς ἐκ τοῦ τίτλου τούτου τῆς προικὸς, διότι διὰ τῆς προικὸς μεταβιβάζεται ἡ κυριότης τῶν προικώων εἰς τὸν σύζυγον, διαρκοῦντος τοῦ γάμου, καὶ χρησιμεύουν εἰς αὐτὸν ὡς καλῆς πίστεως τίτλος, διὰ νὰ παραγράψῃ τὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα ἡ σύζυγος κατέστησε προικῷα, ἐπὶ τῇ

---

(1) Περὶ τοῦ τελευταίου ζητήματος ἴδε τὴν λέξ. Κληρονομία καὶ ἀπογραφή.

ψευδῆ ὑποθέσει ὅτι ἦσαν ἰδιόκτητά της· ὅθεν οἱ ἐν Ναυπλ. ἐφέται, παραδεχθέντες τὴν περὶ παραγραφῆς ἔνστασιν τῆς συζύγου τοῦ Γ. Λαγωνίκα, ψευδῶς ἡρμήνευσαν καὶ ἐσφαλμένως ἐφήρμοσαν τοὺς περὶ παραγραφῆς νόμους.

Ἐπειδή, κατὰ τοὺς νόμους 19 τοῦ Κώδηκος 6' 6 τίτλου 3.—Ν. 22 § 13 αὐτόθι, καὶ νόμους 69. Πανδεκτῶν 29, 2, ὁσάκις ὁ κληρονόμος δὲν δηλώσει, ἐντὸς τῆς ὡρισμένης προθεσμίας, τὴν περὶ ἀποδοχῆς ἢ ἀποβολῆς τῆς κληρονομίας θέλησίν του, θεωρεῖται ὡς ἀποδεχθεὶς τὴν κληρονομίαν· τὸ δὲ δικαστήριον τῶν ἐφετῶν ἀποφασίσαν ὅτι ἀφοῦ ὁ Θ. Λαγωνίκας, λαβὼν γνῶσιν τῆς ἀποβιώσεως τοῦ πατρός του, δὲν ἐδήλωσεν ἐντὸς τοῦ χρόνου τῆς διασκέψεως ὅτι δέχεται τὴν κληρονομίαν, ἀπώλεσε πᾶν ἐπὶ τῆς κληρονομίας δικαίωμα, ἡρμήνευσε ψευδῶς καὶ ἐσφαλμένως ἐφήρμοσε τοὺς μνησθέντας νόμους. Ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 92 τοῦ 1845.

§ 137. Ἕτερά τινα ζητήματα, ἀναγόμενα εἰς τὴν ἀνταλλαγήν.

ά) Ἡ ὑπάρχουσα ἐπὶ κτημάτων τοῦ συζύγου ὑποθήκη διατηρεῖται καὶ μετὰ τὴν ἀντικατάστασιν αὐτῶν εἰς προικῶα (29 περὶ ὑποθ.)· διὰ τοῦτο ἀναγκαίως πρέπει νὰ γίνηται ἐξέτασις, ἂν ἡ ὑποθήκη ἦτον ἐγγεγραμμένη πρὸ τῆς παραχωρήσεως. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 303 τοῦ 1852, κυροῦσα τὴν 920 τοῦ 1850, ἀπόφ. τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν.

§ 138. 6') Ἡ πρότασις τοῦ ἐκκαλοῦντος (τοῦ καὶ ἐνάγοντος) ὅτι ἡ ἀντικατάστασις προικώων κτημάτων καλύπτει ἐν μέρει δωρεὰν μεταξὺ τῶν συζύγων εἶναι ἀπαράδεκτος ἐνώπιον τῶν ἐφετῶν μὴ γενομένη πρωτοδίκως (160 πολ. δικον.). Δυνάμει δὲ τῆς διατάξεως 10 τοῦ Κώδηκος (5, 16) καθίσταται καὶ ἀνυπόστατος ὡς ἐκ τοῦ ἄνευ ἀνακλήσεως τῆς πράξεως ἐπελθόντος θανάτου τοῦ γάμου.

Τὸ ἄρθρον 551 τοῦ ἐμπ. νόμου ἐννοεῖ ὅτι μετὰ τὴν πτώχευσιν τοῦ συζύγου δὲν ἔχει ἡ σύζυγος ἐπὶ τῶν, διαρκοῦντος τοῦ γάμου, ἀποκτηθέντων ὑπ' αὐτοῦ ἀκινήτων κτημάτων δικαίωμα ὑποθήκης ὡς ἐκ τοῦ νόμου πρὸς ἀσφάλειαν ἀπαιτήσεως προερχομένης ἀπὸ ἐκποιηθέντα καὶ μήπω ἀντικατασταθέντα προικῶα. Ὅθεν δὲν ἐπιδέχεται ἐφαρμογὴν ὅταν εἶχεν ἤδη πρὸ τῆς πτωχεύσεως γενῇ ἀντικατάστασις, μὴ προσβαλλομένη καθ' ἑαυτὴν ὡς δολία· ἔχουσα δ' οὕτως ἡ σύζυγος δικαίωμα νὰ διατηρήσῃ τὰ ὁποῖα κατέχει ἀντικατασταθέντα κτήματα, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὑπόχρεως εἰς παραίτησιν τοῦ δικαιώματος τούτου, χάριν τῆς ὁμάδος τῶν δα-

νειστῶν τῆς πτωχεύσεως ἢ εἰς ἐπιδίωξιν τοῦ ἀβεβαίου δικαιώματος καὶ ἐπὶ ἀκυρότητι προσβολῆς τῆς ἐκποιήσεως τῶν προικώων της κτημάτων. Ἀπόφ. 5541 τῆς 19 μαρτίου 1849 τῶν ἐν Αθ. ἐφετῶν.

§ 139. γ') Μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴν τοῦ προικώου κτήματος, δύνανται οἱ σύζυγοι νὰ τὸ διεκδικήσωσιν; ὅρα τὴν 800 τοῦ 1849 ἀπόφ. τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν ἐν Νομικ. σελ. 5244. ἐν τῷ ἀνωτ. §.— Ὡς καὶ την 867 τοῦ 1849 ἀπόφ. αὐτῶν ἐν Νομ. σελ. 5276.

§ 140. δ') Ἡ 11750 ἀπόφ. τῶν ἐν Αθ. ἐφετῶν φέρει.

« Ἐπειδὴ ὡς πρὸς τὴν ἀπαίτησιν τῶν κινητῶν προικώων καὶ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς, τὰ πρὸς ὑποστήριξιν αὐτῆς προσαχθέντα ἰδιωτικὰ ἔγγραφα, περὶ ὧν αἱ προτάσεις τῆς ἐκκαλούσης διέλαβον, μὴ φέροντα ὑπογραφήν τινα, στεροῦνται πάσης ἀποδεικτικῆς ἰσχύος· οὐδὲ δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀναγνωρισθέντα ὑπὸ τῶν ἐναγομένων, διὰ τὸν λόγον, ὅτι παρέλειψαν οὗτοι νὰ προσβάλωσιν αὐτὰ πρωτοδίκως, καθότι πᾶσα τοιαύτη προσβολὴ ἦτο περιττὴ ἐντελῶς, ἀφοῦ τὰ εἰρημένα ἔγγραφα στερούμενα, ὡς εἴρηται, πάσης ὑπογραφῆς, δὲν ἔφερον ἀποδεικτικόν τινα τύπον, οὐδὲ ἠδύναντο ἑπομένως νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν παρὰ τοῦ δικαστηρίου ὡς ἀποδεικτικὰ μέσα· ὁ δὲ λόγος, ὅτι ταῦτα συνετάχθησαν δῆθεν κατ' ἐντολὴν τοῦ πατρὸς τῶν ἐναγομένων, δὲν ἔχει ἐπιρροήν τινα ἐπὶ τοῦ προκειμένου, καὶ περιττὸς ἑπομένως καθίσταται ὁ εἰσαγόμενος σχετικὸς ὅρκος, καθόσον ὁ λόγος οὗτος, κἄν τε ἀληθὴς ὑποτεθῇ, οὐδεμίαν ἀποδεικτικὴν ἰσχὺν προσδίδει εἰς τὰ εἰρημένα ἔγγραφα, ἀνυπόγραφα ἐντελῶς ὄντα.

§ 141. ε') Ἐκ τῆς 793 τοῦ 1851 ἀποφ. τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν προκύπτει ὅτι 1) συμβάσης τῆς ἀντικαταστάσεως ἐν εἴδει ἀνταλλαγῆς τῶν προικώων, ἥτις συγχωρεῖται διὰ τῶν τεμ. 26, 27 Πανδ. τοῦ βιβλ. 23, τίτλ. 3 τῶν διατάξεων 22 καὶ 23 τῶν Βασιλ. (29, 1), τὰ ἀντικατασταθέντα θεωροῦνται ὡς προικῶα.

β') Ἂν δὲν ἀναφέρῃ τὸ συμβόλαιον αὐτὸ τὴν ἀξίαν τῶν ἀνταλλαχθέντων κτημάτων, δὲν ἕπεται ἐκ τούτου ὅτι δὲν διαλαμβάνει ἀνταλλαγήν, ἀλλὰ δύναται νὰ ζητηθῇ ἡ ἀκύρωσις τῆς ἀνταλλαγῆς δι' ὑπέρμετρον βλάβην, ἐὰν τὰ δοθέντα ὑπὸ τοῦ ἑνὸς τῶν συναλλαξαμένων εἶναι ἀξίας ἴσης καὶ πλείονος τοῦ ἡμίσεως τῶν ἀνταλλαχθέντων (διάτ. 2 Κώδ. de perm. action. τεμ. 1, καὶ 2 Πανδ. αὐτόθι).

γ') Ὁ δανειστὴς τοῦ συζύγου δύναται νὰ προσβάλῃ τὴν ἀντι-

κατάστασιν αὐτὴν καθ' ὅσον ἀφορᾷ, τὸ μέρος τῆς δωρεᾶς, διότι καὶ ὁ σύζυγος ἠδύνατο νὰ πράξῃ αὐτό.

§. 142 — 160.

Τὰ διὰ προικῴων χρημάτων ἀγορασθέντα προικιμαῖα εἰσίν;

§ 142. Ἴδε τὸν ἀνωτ. § 10 ἐπ.— Ἴδε ὅμως τὸν περὶ μεταγραφῆς νέον νόμον καὶ Ἐφ. τ. 5 σ. 538 ἐπ.

§ 143. Τὰ διὰ προικώων χρημάτων ἀγορασθέντα προικιμαῖα εἰσί; Παρατηρῶ.

ὅτι, διὰ τῆς 221 τοῦ 1848 ἀποφάσεώς του (1) τὸ ἐν Ναυπλ. ἐφετεῖον ἔλυσε καταφατικῶς τὸ ζήτημα, ἀποφανθὲν ὅτι διὰ τοῦ ἀντιτίμου τῶν προικώων δύναται ν' ἀγορασθῇ ἀκίνητον, καὶ ν' ἀντικατασταθῇ εἰς τὰ ἐκποιηθέντα. Ἀλλ' ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν νόμων 25 καὶ 23 καὶ 33 τῆς Ἐξαβίβλου τοῦ Ἀρμεν. (βιβλ. 4 — τίτλ. 8) ἀντιστοιχούντων μὲ τοὺς νόμους 26, 27 καὶ 54 Πανδ. (23, 3) καὶ c. 12 Κώδ. (5, 12) προκύπτει ὅτι τὰ ἐκ προικιμαίων χρημάτων ἀγοραζόμενα, διαρκοῦντος τοῦ γάμου, ἀκίνητα κτήματα, δὲν καθίστανται αὐτοδικαίως προικώα ἰδιοκτησία τοῦ συζύγου διὰ τοῦτο καὶ μόνον, ὅτι ἐκ προικώων χρημάτων ἀπεκτήθησαν, ἀλλ' ἀπαιτεῖται, διὰ νὰ λάβωσι τὴν ἰδιότητα ταύτην, ἡ πρὸς τοῦτο ῥητὴ θέλησις ἢ συμφωνία, καὶ ὁ ῥητὸς χαρακτηρισμός των ὡς προικώων.— Χαρακτηρισμὸς δὲ τοιοῦτος, γενόμενος μετὰ τὴν εἰς τρίτον πρόσωπον πώλησιν τοῦ κτήματος, δὲν ἔχει σημασίαν τινὰ κατὰ τοῦ τρίτου. (Ἀπόφ. 7552 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν). Ὥστε τὰ διὰ προικώων χρημάτων ἀποκτώμενα πράγματα γίνονται προικῷα, ἐὰν ἐπὶ τοιούτῳ σκοπῷ ἀποκτήσῃ αὐτὰ ὁ ἀνὴρ (νόμ. 21 Π. de pact. dot. τεμ. 26, 27 Πανδ. de jur dot.)· ὥστε, ἀπαιτουμένων αὐτῶν, πρέπει ν' ἀποδεικνύηται, ὅτι 1) διὰ προικώων χρημάτων ἠγοράσθησαν τὰ κτήματα, συνεστῶτος τοῦ γάμου, καὶ 2) ὅτι ἠγοράσθησαν μὲ σκοπὸν νὰ κατασταθῶσι προικῷα. Ἀπόφ. 5353 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν, Νομ. σελ. 5064.

§ 144. Τὰ διὰ προικώων χρημάτων ἀποκτώμενα πράγματα

(1) Ἀνωτ. §. 148 ἐν Νομικ. σελ. 4804.

γίνονται προικῶα, ἐὰν ἐπὶ τοιούτῳ σκοπῷ ἀποκτήσῃ αὐτὰ ὁ ἀνήρ. Τέμ. 21 Πανδ. de pact. dot.—τεμ. 26, 27 Πανδ. de jur. dot.= Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθ. 6988 τοῦ 1850.

§ 145. Κατὰ τὴν διάταξιν 12 τοῦ Κώδ. (5, 12) Βασιλ. (29, 1) 99 — Ἀρμεν. (4, 10) 33 ἥτις ὡς νεωτέρα κατισχύει τῆς διατάξεως τοῦ τεμ. 54 τοῦ Πανδέκτου (23, 3) τοῦ περιεχομένου ἐν τῷ βιβλ. 4 τίτλ. 10 ὑπ' ἀριθ. 25 τῆς Ἑξαβίβλ. τοῦ Ἀρμενοπούλου, τὸ ἀπὸ προικιμαίων νομισμάτων ἀγοραζόμενον οὐκ ἔστι προικῷον· κατὰ μείζονα δὲ λόγον οὔτε τὸ ἀγοραζόμενον ἐκ χρημάτων προερχομένων ἐκ τῆς πωλήσεως προικώων ἀκινήτων· ὅθεν τὸ δικαστήριον οὐδένα νόμον παραβιάζει, διατάττον τὴν ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι τὸ ἐπίδικον κτῆμα ἠγόρασεν ὁ σύζυγος ἐκ χρημάτων προελθόντων ἐκ τῆς πωλήσεως προικώων ἀκινήτων, ἐπὶ τῇ προθέσει τοῦ νὰ καταστήσῃ αὐτὸ προικῷον, ἀπαιτουμένης δὲ τῆς τοιαύτης προθέσεως τοῦ ἀγοράζοντος ἐκ προικώων χρημάτων κτῆμα συζύγου δὲν ἀρκεῖ νὰ συνομολογηθῇ ὑπὸ τῶν συζύγων, ὅτι ἐν περιπτώσει πωλήσεως προικώου κτήματος, τὸ ἐκ τοῦ τιμήματος αὐτοῦ ἀγορασθησόμενον ὑπὸ τοῦ συζύγου κτῆμα θέλει κατασταθῇ προικῷον, ἐὰν κατὰ τὴν ἀγορὰν αὐτοῦ ὁ σύζυγος δὲν εἶχε τὴν πρόθεσιν ταύτην, ἤτοι τοῦ νὰ καταστήσῃ προικῷον τὸ ἀγορασθὲν ἀντὶ τοῦ πωληθέντος. Ἀπόφ. πολ. Αρ. Πάγου 167 τοῦ 1854 σύμφωνος μὲ τὴν 7412 τῶν ἐν Αθ. ἐφετῶν.

§ 146. Κτῆμα συζύγου ἀγορασθὲν ὑπὸ τῆς γυναικὸς συνεστῶτος τοῦ γάμου διὰ προικώων χρημάτων της γίνεται προικῷον κτῆμά αὐτῆς:

Cass. 20 Σεπτεμβρίου 1847.
Νόμ. 25, 26 Πανδ. de jure dot.
Νόμ. 54 cod res qua dotali.

Τὸ ἐφετεῖον τῆς Nimes ἀπεφάσισεν, ὅτι ἡ ἀληθὴς ἔννοια τοῦ τελευταίου νόμου εἶναι ὅτι ὑπάρχει νόμιμον, τεκμήριον ὅτι τὸ διὰ προικώων χρημάτων ἀγορασθὲν τεκμαίρεται ὡς προικῷον, καὶ ὅτι ἀρκεῖ νὰ ἐγένετο χρῆσις τῶν χρημάτων τούτων πρὸς πληρωμὴν τοῦ κτήματος συναινέσει τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικός, διὰ νὰ κατασταθῇ τὸ ἀγορασθὲν προικῷον καί, κατὰ συνέπειαν, μὴ δυνάμενον ν' ἀπαλλοτριωθῇ.

§ 147. 6') Ὅτι ὅμως διὰ νὰ κατασταθῇ ἢ θεωρηθῇ προικῷον ἀκίνητόν τι κτῆμα, ἀγορασθὲν παρὰ τοῦ ἀνδρὸς μὲ τὰ ὁποῖα ἔλαβεν εἰς προῖκα χρήματα, ἀπαιτεῖται νὰ ὑπάρξῃ ἡ συμφωνία μεταξὺ τῶν συζύγων, διὰ τοῦ γαμικοῦ συμβολαίου ἢ μετὰ ταῦτα,

ἢ ἡ ἀπόδειξις ὅτι ὁ ἀνὴρ μὲ τοιαύτην ἀπόφασιν καὶ ἐπὶ τοιούτῳ σκοπῷ ἠγόρασε τὸ κτῆμα.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἐκ τῶν προεκτεθέντων περιστατικῶν, τὰ ὁποῖα ἀορίστως πως κατέθεσαν οἱ εἰρημένοι μάρτυρες, δὲν ἐξάγεται, κατὰ τὴν πεποίθησιν τοῦ δικαστηρίου τούτου, οὔτε ἀσθενές τι τεκμήριον ὑπὲρ τοῦ δισχυρισμοῦ τοῦ ἐναγομένου περὶ τοῦ ὅτι ἠγοράσθησαν τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἐλαιόδενδρα παρὰ τοῦ Πέτρου Ἰωάννου διὰ προικώων χρημάτων, καὶ διὰ λογαριασμὸν αὐτῆς, τουτέστι μὲ τὴν πρόθεσιν τοῦ νὰ τὰ καταστήσῃ προικῷα· ὥστε τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Λαμίᾳ Πρωτοδικῶν μὴ ὀρθῶς ἐπέβαλεν εἰς τοὺς ἐνάγοντας τὸν ἀπαλλακτικὸν ὅρκον περὶ τοῦ, ὅτι τὰ χρήματα ἦσαν προικῷα, ἀλλ' ἐχρεώστει νὰ προβῇ εἰς τὴν περαιτέρω ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως· διότι καὶ ἐπὶ ὑποθέσει, ὅτι ἤθελε δοθῇ ὁ ὅρκος περὶ τοῦ ὅτι τὰ χρήματα, δι' ὧν ἠγοράσθησαν τὰ διεκδικούμενα ἐλαιόδενδρα, ἦσαν προικῷα, ἔπρεπε προσέτι νὰ βεβαιωθῇ, ὅτι τὸ ἀνδρόγυνον συνεφώνησε εἰς τὸ νὰ γίνουν τὰ δι' αὐτῶν ἀγορασθέντα ἐλαιόδενδρα προικῷα, ἢ κἂν, ὅτι ὁ ἀνὴρ μὲ τοιαύτην θέλησιν, καὶ ἐπὶ τῷ τέλει τούτῳ τὰ ἠγόρασε· διότι, διὰ νὰ κατασταθῇ ἢ θεωρηθῇ προικῷον ἀκίνητόν τι, ἀγορασθὲν παρὰ τοῦ ἀνδρὸς, μὲ τὰ ὁποῖα ἔλαβεν εἰς προῖκα χρήματα, κατὰ τὸν Αὐτοκρατορικὸν νόμον § 25 τίτλ. 2 βιβλ. ή. τῆς Ἑξαβίβλ. τοῦ Ἀρμενοπούλου Πανδεκτῶν de jure dotium νόμ. 54, τὸν ὁποῖον ἐπεκαλέσθη ὁ ἐναγόμενος, ἀπῃτεῖτο παρὰ τῶν συνδυασμένων νόμων 12. Cod. de jure dotium 26 ff. de jure dot. καὶ 21 de pact. dot. in fin. νὰ ὑπάρξῃ ὡς εἴρηται, ἡ συμφωνία τις μεταξὺ τῶν συζύγων, εἴτε ἐν καιρῷ τοῦ γάμου διὰ τοῦ γαμικοῦ συμβολαίου, εἴτε μετὰ ταῦτα, διαρκοῦντος τοῦ γάμου, περὶ τοῦ ὅτι τὰ προικῷα χρήματα νὰ μεταχειρισθῶσιν εἰς ἀγορὰν τινὸς ἀκινήτου κτήματος, τὸ ὁποῖον ν' ἀντικατασααθῇ εἰς αὐτὰ προικῷον, ἢ ἡ ἀπόδειξις, ὅτι ὁ ἀνὴρ μὲ τοιαύτην ἀπόφασιν, καὶ ἐπὶ τοιούτῳ τέλει ἠγόρασε τὸ κτῆμα πρὸς συμφέρον τῆς γυναικός· ἀλλὰ περὶ τοιαύτης συμφωνίας, ἢ ἀποφάσεως, δὲν ἐξάγεται ποσῶς οὔτε ἔνδειξίς τις ἐκ τῶν εἰρημένων καταθέσεων, ἐξ ἐναντίας μάλιστα ἐκ τοῦ προσενεχθέντος εἰς μετάφρασιν Ὀθωμανικοῦ δικογράφου (χοτσετίου), διαλαμβάνοντος τὴν ἀγορὰν τῶν ἐλαιοδένδρων, γενομένην ἐν ὀνόματι τοῦ Πέτρου Ἰωάννου (καὶ τοῦτο μάλιστα, ἐνῷ ἡ σύζυγός του, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς, ἐζήτει δῆθεν νὰ γίνῃ τὸ χοτσέτι εἰς ὄνομά της) προκύπτει ἀπόδειξις, ὅτι τὰ ἐλαιόδενδρα ἠγοράσθησαν διὰ λογαριασμὸν αὐτοῦ τοῦ Πέτρου Ἰωάννου, οὐχὶ δὲ τῆς γυναικός του· ἑπομένως δὲν δύναται νὰ ἰσχύσῃ ἐπὶ τοῦ

προκειμένου ἡ εἰρημένη ἐξαιρετικὴ διάταξις τοῦ νόμου Ἁρμενοπούλου § 25 (δ. η.) ἀλλὰ ἡ γενικὴ ἀρχὴ, ἥτις διαλαμβάνεται ῥητῶς εἰς τὴν αὐτὴν Ἑξάβιβλον § 33 τοῦ αὐτοῦ τίτλου καὶ βιβλίου, καὶ εἰς τοὺς νόμους 12, τίτλ. 12, βιβλ. έ. καὶ ή. τίτλ. 50, βιβλ. δ'. τοῦ Κώδηκος (1), καθ' ἣν τὰ μὴ ἀλλότρια ἢ μὴ προικῷα χρήματα ἀγορασθέντα κτήματα καθίστανται ἰδιοκτησία τοῦ ἀγοραστοῦ, ὥστε τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἑκατὸν ἐλαιόδενδρα ἦσαν ἀληθῶς ἰδιοκτησία τοῦ Πέτρου Ἰωάννου, πατρὸς καὶ δικαιοπαρόχου τῶν ἐναγόντων, ὡς ἀγοραστοῦ αὐτῶν, καὶ κατὰ συνέπειαν μὴ ὀρθὴ εἶναι ἡ ἐπιβάλλουσα τὸν ὅρκον ἀνακληθεῖσα ὑπ' ἀριθ. 165 ἀπόφασις.

Ἐπειδὴ ἄλλως τε μὲν ἡ γυνὴ ἀληθῶς ἔχει ἓν πραγματικὸν δικαίωμα ἐπὶ τῆς περιουσίας τοῦ εὐπόρου ἢ ἀπόρου συζύγου λόγῳ τῆς προικός της καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἂν καὶ δὲν ἀποδεικνύηται ἀφ' ἑνὸς ἐκ τῶν μαρτυριῶν, ὅτι ὁ σύζυγος τῆς Ἑλένης ἦτον ἀληθῶς ἄπορος, ἀποδεικνύεται ἀφ' ἑτέρου, ὅτι ἡ Ἑλένη ἔφερε προῖκα εἰς αὐτόν· ἀλλὰ τὸ δικαίωμα τοῦτο συνίσταται, δυνάμει τῶν νόμων, ἁπλῶς εἰς σιωπηλὴν ὑποθήκην ἐπὶ τῶν τοῦ ἀνδρὸς κτημάτων, οὐχὶ δὲ εἰς τὴν κυριότητα αὐτῶν· ὅθεν ἡ γυνὴ δύναται μὲν νὰ παρακρατῇ τὰ παρ' αὐτῇ τυχὸν ὑπάρχοντα κτήματα τοῦ συζύγου λόγῳ ἐξασφαλίσεως τῆς προικός της μέχρις οὗ πληρωθῇ αὐτὴν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ νὰ τὰ ἐκποιῇ ἄλλως πως, εἰμὴ κατὰ τοὺς τύπους, καθ' οὓς συνεχωρεῖτο νομίμως ἡ πώλησις τῶν ὑποθηκευμένων κτημάτων, καὶ ὁσάκις ταῦτα μάλιστα ἀνῆκον εἰς ἀνήλικας, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, κατὰ τοὺς εἰδικοὺς περὶ ἐκποιήσεως τοιούτων ἀκινήτων διαγεγραμμένους τύπους. Ἀπόφ. 178 τοῦ 1842 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 3229).

Ἑτέρα ἀπόφ. ὑπ' ἀρ. 10 τοῦ 1840 (Νομ. σελ. 3713) φέρει.

«Ἐπειδὴ, ὅταν συμφωνηθῇ εἴτε ἐπὶ τῆς συστάσεως τοῦ γάμου, εἴτε μετὰ ταῦτα, ὅτι τὰ προικῷα χρήματα νὰ μεταχειρισθῶσιν εἰς ἀγορὰν ἀκινήτου κτήματος, τὸ οὕτω δι' αὐτῶν ἀγορασθὲν κτῆμα καθίσταται ὡς προικιμαῖον κατὰ τὰς ῥητὰς διατάξεις τοῦ νόμου (Ἑξάβ. Ἀρμεν. § 25 τίτλ. ή. βιβλ. δ'. L. 26, L. 54, ff. de jure dotium. L. 22 infine ff. de solut. mat. L. 21 ff. de pact. dotal. διάτ. 12 Cod. de jure dot. L. ult. Cod. de servo pig. dat. manum), καὶ ἑπομένως ἡ ἀπόδειξις τοῦ ἰσχυρισμοῦ τῆς ἐκκαλούσης καθίσταται ἀναγκαία πρὸς ἀπόφασιν τῆς διαφορᾶς.

---

(1) Βασιλ. (29, 1) 99.

§ 148. γ') Ὅτι ὅταν συμφωνηθῇ, εἴτε ἐπὶ τῆς συστάσεως τοῦ γάμου, εἴτε μετὰ ταῦτα, ὅτι τὰ προικῷα χρήματα νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς ἀγορὰν ἀκινήτου κτήματος, τὸ ἀγορασθὲν δι' αὐτῶν καθίσταται προικῷον, κατὰ τὴν ἀπόφ. τῆς 12 Ἰαν. 1840 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 1042).

§ 149. δ') Ὅτι ἀγοράζεται διὰ προικώων χρημάτων, ἐπὶ σκοπῷ νὰ κατασταθῇ προικῷον, εἶναι τοιοῦτον. Δύναται δὲ νὰ θεωρηθῇ ὡς δωρεά, ὅταν δὲν συναφθῇ ὁ γάμος, ἢ ὅταν ἀποδειχθῇ εἰκονικότης.

«Ἐπειδὴ ἡ ἔνστασις τῆς ἐφεσιβλήτου περὶ ἀκυρότητος τῆς ἀνακοπῆς, ὡς μὴ περιεχούσης οὐδένα λόγον, εἶναι ἀνυπόστατος, διότι αὕτη ῥητῶς ἀναφέρεται εἰς τοὺς λόγους τῆς ἐφέσεως».

«Ἐπειδὴ κατὰ τὰς ὀρθὰς αἰτιολογίας τῆς ἐκκληθείσης πρωδικαστικῆς ἀποφάσεως ὑπ' ἀριθ. 3187, τὰ δύο ὑπ' ἀριθ. 371 καὶ 407 ἐπίσημα συμβόλαια εἶναι ἰσχυρά, κατά τε τοὺς Ῥωμαϊκοὺς νόμους καὶ κατὰ τὸν περὶ χαρτοσήμου νόμον, πρὸς βεβαίωσιν τοῦ ὅτι ἡ ἐναγομένη ἔφερεν εἰς τὸν πατέρα τοῦ ἐνάγοντος ὡς προῖκα τὰ ἐν τῷ πρώτῳ τῶν συμβολαίων τούτων μνημονευόμενα πράγματα, καὶ ὅτι ἡ ἐντῷ δευτέρῳ ἀναφερομένη οἰκία κατέστη προικῴα, ὡς ἀγορασθεῖσα ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ διὰ προικώων χρημάτων, καὶ τότε ἠδύναντο μόνον ταῦτα νὰ θεωρηθῶσιν ὡς μὴ ἀποδεικνύοντα τὴν προῖκα, ἀλλὰ καλύπτοντα δωρεάν, ὅταν ὁ γάμος δὲν εἶχε συναφθῇ μεταξὺ τῆς ἐναγομένης καὶ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐνάγοντος, διότι τότε προὶξ δὲν συνίστατο, ἢ ὅταν ἀπεδεικνύοντο τὰ εἰρημένα εἰκονικῶς γενόμενα, καὶ ἐβεβαιοῦτο, ὅτι ἀληθῶς ἡ ἐναγομένη οὐδεμίαν ἔφερε περιουσίαν εἰς τὸν σύζυγόν της. Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 10415 τοῦ 1853.—Τμ. ά.—Βεργόπουλοι.

§ 150. Τὸ τίμημα τῶν παρὰ τοῦ συζύγου πωληθέντων προικώων καθίσταται προικῷον (τεμ. 22 Πανδ. de jure dot.) Ἐὰν δὲ ὁ ἀνὴρ τὸ μετεχειρίσθη, ἡ σύζυγος ἔχει ἀγωγὴν καὶ κατὰ τῶν τρίτων ἐνυποθήκων δανειστῶν. Ἀπόφ. τῆς 4 Ἰουλίου 1841 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 2510).

§ 151. Ὁ ἀνὴρ, καταβαλὼν ἐξ ἰδίων του τὸ τίμημα τοῦ ἐν ὀνόματι τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ἀγορασθέντος πράγματος, ἔχει ἀγωγὴν πρὸς διεκδίκησιν αὐτοῦ;

Ἡ 5 σκέψις τῆς 496 τοῦ 1853 ἀποφάσεως τῶν ἐν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (νομικ. σελ. 5825) φέρει οὕτως.

«Ἐπειδὴ, κατὰ τὴν διάταξιν 36 βιβλ. γ'. τίτλ. γ' τῆς Ἑξαβίβλου, ὁ ἀνὴρ καταβαλὼν τὸ τίμημα πράγματος ὑπὲρ τῆς γυναικὸς καὶ ἐν ὀνόματι αὐτῆς ἀγορασθέντος, ἔχει δικαίωμα ἀπαιτήσεως

τοῦ τιμήματος αὐτοῦ. Ἡ δὲ διάταξις αὕτη, ἐφαρμοζομένη ἐν ὁμοίαις περιπτώσεσιν, οἷα καὶ ἡ προκειμένη, ἀποκρούει ἐντελῶς τοὺς ἰσχυρισμοὺς τῆς ἐκκαλούσης, ὅτι ὁ ἀνὴρ ἔχει ἀγωγὴν διεκδικητικὴν μόνον τοῦ ἀγορασθέντος πράγματος, ἢ ὅταν τὸ πρᾶγμα αὐτὸ τὸ δικαζόμενον, ὅτι εἰς αὐτὸν ἀνήκει ὑπάρχῃ αὐτούσιον».

§ 132. Οἱ δανεισταὶ τοῦ ἀνδρὸς δύνανται νὰ ἐπιληφθῶσι, διὰ χρέος του, κτήματος, τὸ ὁποῖον ἠγοράσθη μὲν διὰ νομισμάτων του, ἀλλ' ἐν ὀνόματι τῆς συζύγου του.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἀπὸ συμβόλαιον συντεταγμένον ἐνώπιον τῆς δημογεροντίας Ἄργους τὴν 12 Σεπτεμβρίου 1830, μὴ προσβληθὲν ὑπὸ τοῦ ἐκκαλοῦντος, δηλοῦται, ὅτι ἡ ἐφεσίβλητος ἠγόρασεν ἀπὸ τὸν πατέρα αὐτῆς τὸ ἐρείπιον, ἐφ' οὗ ἐπῳκοδομήθη ἡ προκειμένη οἰκία, πληρώσατα τὸ τίμημα αὐτῆς ἐκ φοινίκων 240· ὅθεν καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι τὸ ποσὸν τοῦτο, ὡς καὶ τὸ τῆς ἐποικοδομήσεως, κατεβλήθη· ἐκ χρημάτων τοῦ συζύγου, ἡ κυριότης μολαταῦτα τῆς οἰκίας αὐτῆς μετεβιβάσθη ἀμετακλήτως εἰς τὴν σύζυγον· ὁ δὲ σύζογος δὲν ἔχει καὶ ἐν ἐπὶ τῆς αὐτῆς οἰκίας πραγματικὸν δικαίωμα, ἀλλὰ μόνον, κατὰ τὸν § 44, βιβλ. 3, τίτλ. 3 τοῦ Ἀρμενοπούλου, τὴν προσωπικὴν περὶ τῆς ἀποδόσεως τῶν παρ' αὐτοῦ καταβληθέντων ἀγωγήν· ἑπομένως ἡ ἀρχὴ, ὅτι τὰ πράγματα τῆς συζύγου, τῶν ὁποίων ἡ ἀπόκτησις δὲν αἰτιολογεῖται, θεωροῦνται ὡς πράγματα τοῦ ἀνδρὸς, δὲν παρέχει εἰς τοὺς δανειστάς του τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιληφθῶσιν αὐτῶν, ἀλλὰ μόνον τὴν πρὸς ἀνατροπὴν τῶν μεταξὺ τῶν συζύγων συναλλαγμάτων ἀγωγὴν (τὴν Παυλιανὴν) εἰς μόνην τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν τὰ συναλλάγματα ἐγένοντο ἐπιζήμια αὐτῶν τῶν δανειστῶν, ὅπερ δὲν πρόκειται ἤδη.

Ἐπειδὴ ἡ αἴτησις τοῦ ἐκκαλοῦντος ν' ἀποδείξῃ, ὅτι ἐν τῷ συμβολαίῳ, δι' οὗ ἡ ὑποθήκη συνωμολογήθη, ἡ οἰκία ὠνομάσθη εἰκονικῶς τῆς συζύγου, εἶναι περιττὴ, καθότι ἡ ἐπ' αὐτῆς κυριότης τῆς ἐφεσιβλήτου ἀποδεικνύεται, ὡς προείρηται, ἀπὸ τὸ ἐνώπιον τῆς δημογεροντίας Ἄργους συνταχθὲν κατὰ τὸ 1830 πωλητήριον, τὸ ὁποῖον ὁ ἐκκαλῶν δὲν προσέβαλεν· ἄλλως τε καὶ ἀπαράδεκτος, διότι δὲν ἐξέθετο τὰ περιστατικὰ τὰ ἀπαρτίζοντα τὴν εἰκονικότητα, τὸ δὲ δικαστήριον δὲν ὀφείλει, οὐδὲ δύναται νὰ διατάξῃ ἀπόδειξιν, προσδιορίζον ταῦτα οἴκοθεν. Ἀπόφ. 125 τοῦ 1846 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 4668).

§ 133. Ἡ ὠφέλεια τοῦ ἄρθρου 25 τίτλ. ή. βιβλ. 4 τοῦ Ἀρμ. καὶ τοῦ τεμ. 54 τίτλ. 3 βιβλ. 23 τῶν Πανδ. ἐφαρμόζεται εἰς

τὰ παρὰ τοῦ ἀνδρὸς ἀποκτηθέντα μὲ τὸ τίμημα τοῦ παρ' αὐτοῦ πωληθέντος; Ἴδε ἐν λέξ. Γυνὴ § 5 καὶ κατωτ. §.

§ 154. Ἡ ὠφέλιμος ἀγωγή, ἥτις χορηγεῖται εἰς τὴν σύζυγον πρὸς διεκδίκησιν τῶν διὰ προικώων χρημάτων ἀγορασθέντων πραγμάτων, εἶναι πραγματικὴ ἀγωγή, καὶ προϋποθέτει πραγματικὸν δικαίωμα τῆς συζύγου, ὅπερ πηγάζει ἐκ τοῦ νόμου αὐτοῦ καὶ ὑφίσταται, ἅμα ἀναφυομένης τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπομένης περιπτώσεως. Ἀπόφ. τῆς 11 Ἰουλίου 1841 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 2516).

§ 155. Τὸ διὰ προικώων χρημάτων ἀγορασθὲν ἀκίνητον εἶναι προικῷον; ἔχει ἐπ' αὐτοῦ ἡ γυνὴ δικαίωμα κυριότητος ἐν περιπτώσει ἀπορίας τοῦ συζύγου;

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ καὶ ἂν ἀποδεικνύεται ὅτι τὰ χρήματα, τὰ ὁποῖα ὁ ἀναιρεσείων Μωφώτας ὡμολόγησε, διὰ τοῦ ἀπὸ 20 ἀπριλίου 1825 ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου Ζακύνθου ἐγγράφου, ὅτι ἔλαβε παρὰ τῆς συζύγου του Καρολίνας Μίλερ, τὰ ἔλαβε χάριν προικός, διότι ἀναφέρεται ἐν αὐτῷ ὁ μεταξύ των γάμος, ἐξ οὗ ἕπεται, ὅτι ἐδόθησαν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ γάμου, ἀλλ' ὅμως οὐ μόνον δὲν ἀποδεικνύεται ὅτι ἐχρησίμευσαν διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς διεκδικουμένης οἰκίας· ἀλλὰ καὶ ἂν ἀποδεικνύηται τοῦτο, κατὰ τὸν νόμον 12 τοῦ Κώδηκος de jure dotium 5, 12, τὸ ἀπὸ προικιμαίων νομισμάτων ἀγορασθὲν ἀνήκει εἰς τὴν δεσποτείαν τοῦ ἀνδρός, ὁ δὲ Ν. 54 τῶν Πανδεκτῶν de jure dotium ἀποβλέπει τὴν περίστασιν, καθ' ἣν ὁ σύζυγος, ἄπορος ὤν, μὴ δυνάμενος νὰ ἀποδώσῃ τὴν προῖκα, ἀναγκάζεται νὰ παραχωρήσῃ τὸ ἐκ τῶν προικιμαίων νομισμάτων ἀγορασθὲν εἰς τὴν γυναῖκα, δυναμένην νὰ διεκδικήσῃ ταύτην πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς προικός (Ἴδε κεφ. 50 Βασιλ. 29 καὶ τὰ αὐτόθι σχόλια), ἀλλ' ἡ διάταξις αὕτη δὲν ἔχει πλέον ἐφαρμογὴν ὡς ἀντικειμένη εἰς τὸ σύστημα, τὸ ὁποῖον παρεδέχθη ὑπὸ τοῦ περὶ ὑποθηκῶν νόμου, κατὰ τὸν ὁποῖον καὶ ἡ γυνὴ ὀφείλει, ὡς καὶ πᾶς δανειστής, πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἐκ τῆς τυχούσης ἀπορίας τοῦ ἀνδρὸς κινδύνων, νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν προῖκά της, ἐγγράφουσα ὑποθήκην εἰς τὰ βιβλία τῶν ὑποθηκῶν, τοῦ ὁποίου μὴ γενομένου, οἱ ἄλλοι δανεισταὶ προτιμῶνται κατὰ τὴν τάξιν τῆς ἐγγραφῆς. Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 378 τοῦ 1853 ἐν Νομ. σελ. 5785.

§ 156. Εἰς ποίας περιπτώσεις τὸ διὰ προικώων χρημάτων ἀγορασθὲν κτῆμα καθίσταται προικῷον. Ἴδε ἀπόφ. ἀνωτ. § 147.

§ 157. Τὰ διὰ προικώων χρημάτων ἀποκτώμενα συνεστῶτος τοῦ γάμου πράγματα γίνονται προικῷα, ἐὰν ἐπὶ τοιούτῳ σκοπῷ

ἀποκτήσῃ αὐτὰ ὁ ἀνὴρ (νόμ. 21 Πανδ. de pactis dotal. — νόμ. 26, 27 Πανδ. de jur. dot.). Ἀπόφ. 5353 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 158. Ὁ διὰ προικώων χρημάτων ἀγορασθεὶς ἀγρὸς εἶναι προικῷος. Ἀπόφ. 125 τοῦ 1847 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 4832).

§ 159. Τὰ διὰ προικώων χρημάτων ἀγοραζόμενα καθίστανται προικῷα;

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἐκ τοῦ ἀναγκαίου συνδυασμοῦ τῶν νόμων § 25 καὶ 33 τῆς Ἑξαβίβλου τοῦ Ἀρμενοπούλου, βιβλ. δ΄. τίτλ. ι΄. ἀντιστοιχούντων μὲ τοὺς νόμους 26, 27 καὶ 54 Πανδ. καὶ L. 12 Κώδ. 5, 12 προκύπτει ὅτι τὰ ἐκ προικιμαίων χρημάτων ἀγοραζόμενα, διαρκοῦντος τοῦ γάμου, ἀκίνητα κτήματα δὲν καθίστανται αὐτοδικαίως προικώα ἰδιοκτησία τῆς συζύγου διὰ τοῦτο καὶ μόνον, ὅτι ἐκ προικώων χρημάτων ἐπεκτήθησαν, ἀλλ' ἀπαιτεῖται, διὰ νὰ λάβωσι τὴν ἰδιότητα ταύτην, ἡ πρὸς τοῦτο ῥητὴ θέλησις ἢ συμφωνία, καὶ ὁ ῥητὸς χαρακτηρισμὸς αὐτῶν, ὡς προικώων.

Ἐπειδή, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, πρῶτον μὲν δὲν ἀποδεικνύεται νομίμως, ὅτι ἡ προκειμένη μερὶς (ψῆφος) ἠγοράσθη ἐξ ὑπαρχῆς διὰ προικώων τῆς συζύγου τοῦ ἐνάγοντος χρημάτων, καθότι, διὰ μὲν τοῦ προσαγομένου προικοσυμφώνου βεβαιοῦται ὅτι κεφάλαια χρηματικὰ δὲν ἐδόθησαν εἰς προῖκα, διὰ δὲ τῶν ὑπ' ἀριθ' 542 καὶ 556 συμβολαιογραφικῶν πωλητηρίων, ὅτι ὁ ἐνάγων ἠγόρασε τὸ ὁλόκληρον κτῆμα πρὶν ὄχι μόνον πωληθῶσι τὰ προικῷα τῆς συζύγου του ἐλαιόδενδρα καὶ ἄμπελος, ἀλλὰ καὶ πρὶν δοθῇ παρὰ τῆς συζύγου εἰς αὐτὸν ἡ πληρεξουσιότης κἂν τῆς πωλήσεως τούτων, διότι ἡ παρὰ τοῦ ἐνάγοντος πραγματοποιηθεῖσα ἀγορὰ τοῦ προκειμένου κτήματος ἐγένετο τὴν 25 μαΐου 1836, κατὰ τὸ πωλητήριον ὑπ' ἀριθ. 542, καὶ ἡ παρ' αὐτοῦ πρὸς τὴν ἰδίαν σύζυγον πώλησις αὐτοῦ ἐγένετο τὴν 29 μαΐου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, κατὰ τὸ ἕτερον πωλητήριον ὑπ' ἀριθ. 556, ἐνῷ ἡ πληρεξουσιότης τῆς συζύγου πρὸς τὸν ἐνάγοντα τοῦ νὰ ἐκποιήσῃ ἐπ' ὀνόματί της τὰ προικῷα καὶ ἄνω μνημονευθέντα κτήματα ἐδόθη μόνον τὴν 3 ἰουνίου 1836, κατὰ τὴν συμβολαιογραφικὴν περὶ τούτου πρᾶξιν ὑπ' ἀριθ. 574, καὶ μόλις τὴν 2 καὶ τὴν 3 ὀκτωβρίου 1836 χρονολογοῦνται τὰ διαλαμβάνοντα τὴν παρ' αὐτοῦ ἐκποίησιν τῶν προικώων τούτων κτημάτων πωλητήρια ὑπ' ἀριθ. 1096 καὶ 1100· ἀλλὰ καὶ ἂν ὑποτεθῇ, ὅτι καθ' ὃν καιρὸν ἐπωλήθησαν τὰ προικῷα ταῦτα κτήματα, ἡ σύζυγος παρέδωκε τῷ ἰδίῳ ἀνδρὶ τὰ ἐξ αὐ-

τῶν πορισθέντα χρήματα, ὡς τίμημα τῆς κατὰ τὴν 20 μαΐου 1836 συνομολογηθείσης μεταξὺ αὐτοῦ ἀγοραπωλησίας τοῦ προκειμένου κτήματος τοῦ προαγορασθέντος ὑπὸ τοῦ συζύγου τὴν 25 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καὶ ἔτους, καὶ ἔκτοτε, ἐὰν ἡ ἀγοραπωλησία αὕτη κατέστη ἰσχυρὰ, ἀντὶ τοῦ νὰ καλύπτῃ, ὡς μέχρι τότε παρίστατο, δι' ἔλλειψιν τιμήματος, δωρεὰν τοῦ συζύγου πρὸς τὴν ἰδίαν σύζυγον, ἄκυρον, ὡς διαρκοῦντος τοῦ γάμου γενομένην, ἔπρεπε κἂν νὰ ἐκφρασθῇ ῥητῶς ἡ θέλησις τῶν συζύγων τοῦ ν' ἀντικατασταθῇ τὸ παρὰ τῆς συζύγου ἀποκτηθὲν τοῦτο κτῆμα ὡς προικῷον, εἴτε τότε ἀμέσως, ἢ καὶ μετέπειτα, ἀλλὰ πάντοτε πρὶν τῆς εἰς τρίτον πρόσωπον ἐν μέρει πωλήσεως αὐτοῦ, διότι μετὰ τὴν πώλησιν πρὸς τρίτον, οὗτος ἀπέκτησε δικαίωμα, τὸ ὁποῖον οἱ πωληταὶ, διὰ μεταγενεστέρας ἰδίας πράξεως, δὲν δύνανται νὰ καταστρέψωσιν.

Ἐπειδὴ ὁ ἐνάγων πρὸς ἀπόδειξιν, ὅτι τοῦτο πραγματικῶς ἐγίνετο πρὶν τῆς εἰς τοὺς τρίτους ἐκποιήσεως τοῦ ἡμίσεως τοῦ προκειμένου κτήματος, γενομένης τὴν 8 φεβρουαρίου 1839, κατὰ τὸ πωλητήριον ὑπ' ἀριθ. 124, προσάγει τὸ μεταξὺ τῶν συζύγων συνταχθὲν τὴν 4 δεκεμβρίου 1838 ὑπ' ἀριθ. 1137 διομολογητήριον ἔγγραφον, διὰ τοῦ ὁποίου οὗτοι διαδηλοῦσιν ἐπισήμως τὸν τρόπον τῆς προγεγονείας μεταξὺ αὐτῶν ἀγοραπωλησίας τοῦ προκειμένου κτήματος, τὴν πηγὴν τῶν εἰς τὴν γυναῖκα περιελθόντων χρημάτων, ἅτινα ἐχρησίμευσαν ὡς τίμημα τῆς ἀγορᾶς ταύτης, συνιστάμενον εἰς δραχμὰς τέσσαρας χιλιάδας, καὶ τὴν θέλησίν των περὶ τῆς ἰδιότητος τοῦ προκειμένου κτήματος, ἀλλὰ τὸ ἔγγραφον τοῦτο μακρὰν τοῦ νὰ ἐκφράζῃ, ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς συντάξεώς του ἦτο δῆθεν τοῦ νὰ ἐκφράσωσι δι' αὐτοῦ οἱ σύζυγοι τὴν θέλησιν τῆς ἀντικαταστάσεως ἐκποιηθείσης προικὸς, ὅτι ὅλον τὸ προκείμενον κτῆμα ἠγοράσθη δῆθεν διὰ προικώων κτημάτων, καὶ ὅτι ἐννοοῦσι καὶ χαρακτηρίζουσιν αὐτὸ ὡς προικῴαν περιουσίαν, περιέχει ὅλως ἀντιθέτους διαβεβαιώσεις. Ἐκθέτει δηλ. ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς συντάξεώς του εἶναι (πρὸς ἀποφυγὴν ἐρίδων μεταξὺ τῶν κληρονόμων ἢ ἄλλων δυναμένων τυχὸν νὰ προσβάλωσι ποτὲ τὴν παρὰ τῆς συζύγου γενομένην ἀπὸ τὸν σύζυγον ἀγορὰν ὡς καλύπτουσαν δωρεὰν ἄκυρον), ἡ ἁπλῆ διαβεβαίωσις, ὅτι ἡ σύζυγος πραγματικῶς κατέβαλε τίμημα ἐκ χρημάτων ἰδίων αὐτῆς, ὅτι τὸ τίμημα τοῦτο ἐκ δραχμῶν τεσσάρων χιλιάδων εἶχεν ἀποκτήσει αὕτη ἐν μέρει μὲν ἐκ τοῦ προϊόντος τῆς πωλήσεως τῶν προικώων ἐλαιῶν της καὶ ἀμπέλου, συνισταμένου, κατὰ τὰ πωλητήρια τούτων, ἐκ δραχμῶν 2170. Ἐν μέρει δὲ ἐκ δανείου πρὸς αὐ-

τὴν γενομένου παρὰ τοῦ πατρός της, συνισταμένου ἐκ τῶν πρὸς συμπλήρωσιν τῶν 4000 δραχμῶν ἀπαιτουμένων ἑτέρων δραχμῶν 1830 καὶ ὅτι παραδοῦσα τῆς συζύγου εἰς τὸν ἐνάγοντα σύζυγόν της, ἅμα μετὰ τὴν ἀγορὰν, μόνον *τὴν διαχείρησιν τῶν εἰσοδημάτων τῶν προκειμένων γαιῶν, θέλουν, ὥστε τοῦ λοιποῦ ἡ Ἀννέτα (σύζυγος) νὰ ἐξουσιάζῃ, διαχειρίζηται ὡς κυρία, καὶ κάμνῃ ὅπως αὐτὴ θέλει καὶ βούλεται μὲ τὴν ἰδιοκτησίαν της ταύτην.* Ἀφοῦ λοιπὸν διὰ τοῦ ἐγγράφου τούτου πρῶτον μὲν βεβαιοῦται, ὅτι μόνον τὸ ἥμισυ τοῦ τιμήματος περίπου τοῦ ὅλου κτήματος συνίστατο δῆθεν ἐκ προικώων χρημάτων, ἔπειτα δὲ, ἀντὶ νὰ χαρακτηρίζηται τὸ εἰρημένον κτῆμα ὡς καθιστάμενον προικώα ἰδιοκτησία, παραδιδομένη ὡς τοιαύτη εἰς τὴν κυριότητα καὶ νομὴν τοῦ συζύγου, ἀποδίδεται εἰς αὐτὸ ἀπ' ἐναντίας ἡ ἰδιότης τῆς ἐξωπροίκου περιουσίας καθὸ δεσποζομένης καὶ νεμομένης, διαρκοῦντος τοῦ γάμου, ἀποκλειστικῶς παρὰ τῆς συζύγου, προκύπτει ὅτι κατὰ τὴν ἰδίαν θέλησιν τῶν συζύγων τὸ διαληφθὲν κτῆμα δὲν ἀπεκατέστη ποτὲ προικῶον, καὶ ἑπομένως ἡ πρὸς τρίτους γενομένη πώλησις τοῦ ἡμίσεως αὐτοῦ εἶναι νόμιμος καὶ ἰσχυρά.

Ἐπειδὴ, ὡς ἐκ περισσοῦ, ἐσφαλμένος εἶναι καὶ ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐνάγοντος, ὅτι ἐν τῷ τῆς 8 φεβρουαρίου 1839 πωλητηρίῳ οἱ ἀγορασταὶ ὡμολόγησαν, ὅτι τὸ παρ' αὐτῶν ἀγορασθὲν ἐπίδικον κτῆμα εἶναι προικῶον, καὶ ὅτι ἡ ὁμολογία αὕτη τοὺς ὑποχρεοῖ, διότι ἐν τῷ εἰρημένῳ πωλητηρίῳ ἡ πωλήτρια Ἀννέτα χαρακτηρίζει ἁπλῶς τὸ παρ' αὐτῆς πωλούμενον κτῆμα ὡς προαγορασμένον παρ' αὐτῆς μὲ προικῶά της χρήματα, οἱ δὲ ἀγορασταὶ οὐδὲν ὁμολογοῦσι περὶ τῆς προικώας δῆθεν ἰδιότητος τοῦ κτήματος, καὶ ὁ ἁπλοῦς οὗτος παρὰ τοῦ πωλητοῦ γενόμενος χαρακτηρισμὸς, καὶ διὰ τὰς ἀνωτέρω αἰτιολογίας, οὐδεμίαν ἐπιφέρει νόμιμον ἐνοχὴν τοῦ ἀγοραστοῦ. Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθ. 7552 τοῦ 1850.

Σημ. Ἐπὶ αἰτήσεως ἀναιρέσεως κατ' αὐτῆς, ὁ Ἄρ. Πάγος ἐξεφράσθη οὕτως.

«Ἐπειδὴ τὸ αὐτὸ δικαστήριον δὲν παραδέχεται, διὰ τῆς τελευταίας σκέψεως τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως, ὅτι οἱ σύζυγοι Ἀγγελακοπούλου ἐδήλωσαν ἐν τῷ ἀπὸ 8 φεβρουαρίου 1839 πωλητηρίῳ ὅτι καθιστῶσι τὰ ἐπίδικα κτήματα προικῶα, ἀλλὰ μόνον, ὅτι ἡ σύζυγος τοῦ ἀναιρεσείοντος ἐδήλωσεν ἐν αὐτῷ, ὅτι πρὸς ἀγορὰν τῶν ὁποίων δι' αὐτοῦ πωλεῖ κτημάτων κατεβλήθησαν προικῶα αὐτῆς χρήματα, τὴν δὲ δήλωσιν ταύτην, διὰ τοὺς ὁποίους ἐκθέτει ἐν ταῖς προηγουμέναις σκέψεσι λόγους, δὲν θεωρεῖ

ἀποχρῶσαν ἵνα καταστάθῶσι τὰ κτήματα προικῶα, οὐδ' ἀνατρέπει ὁ ἀναιρεσείων ὁποῖον νόμον παρεβίασε τὸ δικαστήριον διὰ τῆς τοιαύτης ἐκτιμήσεως. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 115 τοῦ 1852.

§ 160. Δὲν δύναται ν' ἀποδειχθῇ διὰ μαρτύρων ὅτι τὸ κατασχεθὲν κτῆμα ὡς ἐξώπροικον ἠγοράσθη διὰ προικώων χρημάτων, ἀποδεικνυομένου τοῦ ἐναντίου ἐξ ἐπισήμων ἐγγράφων.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν παρεδέχθη ὡς ἀποδεδειγμένον, διὰ τῶν εἰς αὐτὸ παρὰ τῶν διαδίκων καθυποβληθέντων καὶ μὴ προσβληθέντων ἐγγράφων, καὶ κυρίως διὰ τοῦ ἐγγράφου τῆς ἀγοραπωλησίας, ὅτι ἡ ἀγορὰ τοῦ κατὰ τὴν ἐνορίαν Δοκοῦ τῆς Χαλκίδος κειμένου ἀμπελῶνος ἐγένετο παρ' αὐτῆς τῆς ἀναιρεσειούσης· ὅτι δὲν ἐγένετο διὰ προικώων χρημάτων, καὶ ὅτι τὸ ἔλαβεν εἰς τὴν κατοχὴν καὶ κυριότητά της, ὡς ἀπόλυτος ἰδιοκτήτρια, τὰ δὲ περιστατικὰ ταῦτα, τὰ ὁποῖα ὤφειλε νὰ παραδεχθῇ καὶ ὁ Ἄρ. Πάγος, ὡς ἀφορῶντα τὸ πραγματικὸν τῶν ἐγγράφων, δὲν ἀνατρέπονται ἐκ τῶν ἐν τῇ δικογραφίᾳ ἐπισήμων συμβολαίων· ἐξ ἐναντίας μάλιστα βεβαιοῦνται, ἑπομένως, ἐξωπροίκου ὄντος τοῦ κτήματος καὶ δυναμένου ὡς ἐκ τούτου ἐλευθέρως νὰ ὑποθηκευθῇ, ἕπεται, ὅτι ὅλοι οἱ παρ' αὐτῆς τῆς ἀναιρεσειούσης προτεινόμενοι λόγοι, ὅτι, καθὸ προικῶον, δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποθηκευθῇ καὶ ὅτι ἡ τοῦ ἐντολοδόχου της ὁμολογία, ὅτι εἶναι ἐξώπροικον δὲν δύναται νὰ τὴν βλάψῃ, εἶναι ἀνίσχυροι, καθότι, ὡς ἀνωτέρω ἐξετέθη, δὲν πρόκειται περὶ προικώου, ἀλλὰ περὶ ἐξωπροίκου κτήματος.

Ἐπειδὴ τὸ αὐτὸ δικαστήριον παραδέχεται ὡσαύτως ὡς ἀποδεδειγμένον, ὅτι ἡ ἀναιρεσείουσα ἔδωκε δι' ἐπισήμου ἐγγράφου πρὸς τὸν σύζυγόν της γενικὴν καὶ αὐθαίρετον πληρεξουσιότητα διὰ νὰ τὴν παριστᾷ καὶ ἀντιπροσωπεύῃ καθ' ὅλας ἐν γένει τὰς ὑποθέσεις της καὶ ληψοδοσίας, νὰ ἐνεργῇ ἀγορὰς καὶ πωλήσεις, νὰ δανείζηται χρήματα ἐν ὀνόματί της μὲ ὑποθήκην τῶν κτημάτων της, νὰ ὑπογράφῃ τ' ἀνήκοντα πωλητήρια καὶ ὁμολογίας κλπ. παραδέχεται δὲ ὅτι δυνάμει τῆς γενικῆς καὶ ἀπεριορίστου ταύτης πληρεξουσιότητος ὁ σύζυγος τῆς ἀναιρεσειούσης συνηλλάχθη ἐν ὀνόματί της, ἔλαβε τὰ δάνεια δι' ἑαυτὴν ἐπὶ ὑποθήκῃ τοῦ εἰρημένου ἐξωπροίκου κτήματός της, καὶ ὅτι δὲν δύναται ποσῶς ὁ ἐντολοδόχος οὗτος νὰ θεωρηθῇ ὡς ὑπερβὰς κανένα ἐκ τῶν ῥητῶν ὅρων τῆς φανερᾶς ταύτης πληρεξουσιότητος· ἄρα τὸ δικάσαν ἐφετεῖον θεωρῆσαν διὰ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεώς του ὑποχρεωτικὰ διὰ τὴν ἀναιρεσείουσαν τὰ παρὰ τοῦ συζύγου της ἐν ὀνόματί της ληφθέντα δάνεια καὶ τὰς παρ' αὐτοῦ, ὡς ἐντολοδόχου της, ἀνα-

λαμβανομένας ὑποχρεώσεις, συνεμορφώθη ἀκριβῶς μὲ τοὺς περὶ ἐντολῆς κανόνας τοῦ δικαίου καὶ μὲ τοὺς νόμους 11 § 2, 19 ἐν ἀρχῇ βιβλ. 14 τίτλ. 3, νόμος 14 § 25 βιβλ. 19 τίτλ. 1 καὶ νόμος 31 ἐν ἀρχῇ βιβλ. 3 τίτλ. 5 τῶν Πανδ. κατὰ τοὺς ὁποίους, ὅταν ὁ ἐντολοδόχος, ἐν ὀνόματι τοῦ ἐντολέως, ὑποχρεωθῇ πρὸς τρίτον ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ῥητῶν ὅρων τῆς πρὸς τὸν τρίτον ἐπιδειχθείσης ἐντολῆς, ὁ ἐντολεὺς ὑποχρεοῦται πρὸς τὸν τρίτον τοῦτον ὡς νὰ συνήλλαττετο ἀπευθείας μετ' αὐτοῦ· εἶναι δὲ ἐσφαλμένος ὁ διϊσχυρισμὸς τῆς ἀναιρεσειούσης ὅτι παρεβιάσθη ὁ νόμος 60 § 4 βιβλ. 17 τίτλ. 1 τῶν Πανδ. καθότι ὁ νόμος οὗτος ὑποθέτει δόλον, ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ἀφ' ἑνὸς μὲν βεβαιοῖ τὸ δικαστήριον διὰ τῆς 7 σκέψεως τῆς ἀποφάσεώς του, ὅτι ἡ ἀναιρεσείουσα δὲν ἐπρότεινε καμμίαν βίαν, ἀπάτην, ἢ δόλον ἐνεργηθέντα παρὰ τοῦ δανειστοῦ ἢ τοῦ ἐντολοδόχου της· ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ αὐτὸ δικαστήριον παραδέχεται, ὅτι ὁ σύζυγος τῆς ἀναιρεσειούσης δὲν δύναται ποσῶς νὰ θεωρηθῇ ὡς ὑπερβὰς κανένα ἐκ τῶν ῥητῶν τῆς ἐντολῆς ὅρον, ἑπομένως δὲν ὑπάρχει δόλος.

Ἐπειδὴ τὸ δικάσαν ἐφετεῖον δὲν παρεδέχθη αὐτογνωμόνως τὴν ὕπαρξιν τῶν πραγματικῶν γεγονότων, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζει τὴν ἀπόφασίν του, ἀλλὰ συμφώνως μὲ τὰ ἄρθρα 244, 248 καὶ 256 τῆς αὐτ. δικονομίας ἐστάθμισε, κατὰ τὴν ἐλευθέραν πεποίθησίν του, τὰς εἰς αὐτὸ παρουσιασθείσας ἀποδείξεις καὶ ἐδίκασεν ἐπ' αὐτῶν· ὑπάρχοντος δὲ ἀποδεδειγμένου δι' ἐπισήμων ἐγγράφων, ὡς παραδέχεται τὸ ἐφετεῖον, ὅτι τὸ κτῆμα δὲν ἠγοράσθη διὰ προικώων χρημάτων, ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις τοῦ ἐναντίου· τείνουσα πρὸς ἀνατροπὴν τῶν δι' αὐτῶν τῶν ἐγγράφων ὁμολογουμένων, δὲν ἦτο συγχωρητέα, ὡς ἀντιβαίνουσα εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 303 τῆς πολιτ. δικονομίας, καὶ κατὰ συνέπειαν ὀρθῶς τὸ ἐφετεῖον ἐθεώρησε τὴν διαταχθεῖσαν παρὰ τοῦ πρωτοδικείου διὰ μαρτύρων ἀπόδειξιν ὡς μὴ νόμιμον. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 179 τοῦ 1847.

§. 161 — 172.

Πράγματα ἀγοραζόμενα διὰ χρημάτων τῆς γυναικός (1).

§ 161. Τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν ἀνήκει κυρίως ἐνταῦθα. Διὰ τοῦτο περιορίζομαι νὰ σημειώσω, ἐν περιλήψει, μόνα τὰ ἑξῆς.

(1) Καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι τὰ χρήματα, δι' ὧν ὁ σύζυγος ἀγοράζει κτῆ-

§ 162. Ὅταν προκύπτῃ ὅτι ἡ σύζυγος ἠγόρασε κτῆμα, τοῦ ὁποίου συγχρόνως ἔλαβε καὶ τὴν κατοχήν, τὸ κτῆμα κατέστη ἔκτοτε ἰδιοκτησία της, καὶ εἶναι ἀδιάφορον ἂν τὸ κτῆμα τοῦτο ἠγόρασεν αὐτὴ δι' ἰδίων της χρημάτων ἢ μὲ χρήματα τοῦ ἀνδρός.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἐκ τοῦ ἀπὸ 12 ἰουνίου π. ε. ὑπ' ἀριθ. 78 πληρεξουσίου ἐγγράφου γενομένου ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου Πειραιῶς Α. Ἀθανασιάδου προκύπτει, ὅτι ὁ Δ. Θ. Βῶκος ἦτο πληρεξούσιος γενικὸς τῆς συζύγου του Κονδύλως· ἐπομένως ἠδύνατο νὰ κάμῃ ἔφεσιν διὰ τὴν σύζυγόν του.

Ἐπειδὴ ἀπὸ τὸ ὑπ' ἀριθ. 523 τῆς 4 φεβρουαρίου 1839 συμβολαιογραφικὸν ἔγγραφον, τὸ συνταχθὲν ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου Πειραιῶς Α. Μαλάνη προκύπτει ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἠγόρασεν ἡ Κονδύλω Βώκου τὸ ἥμισυ τοῦ ἀπὸ τὸν Ἀντώνιον Ἰω. Σβορῶνον κατασχεθέντος περιβολίου, τοῦ ὁποίου τῇ παρέδωσε συγχρόνως καὶ τὴν κατοχὴν ὁ πωλητὴς Ι. Δαμιανός, ἐπομένως κατέστη ἔκτοτε ἰδιοκτησία τῆς ῥηθείσης Κονδύλως· εἶναι δὲ ἀδιάφορον ἂν τὸ κτῆμα τοῦτο τὸ ἠγόρασεν αὐτὴ δι' ἰδίων της χρημάτων, καθότι κατὰ τὸν νόμον 9 βιβλ. 5 τίτλ. 16 τοῦ Κώδηκος, καὶ μὲ τὰ χρήματα ἀκόμη τοῦ ἀνδρὸς ἂν ἀγοράσῃ τι ἡ γυνὴ καὶ τῇ παραδοθῇ, τοῦτο γίνεται κτῆμά της, εἰς δὲ τὸν ἄνδρα δὲν ἀνήκει τότε εἰμὴ ἡ διεκδίκησις τῶν χρημάτων, οὐχὶ δὲ καὶ ἡ τοῦ πράγματος.

Ἐπειδὴ τὸ Μουκιανὸν τεκμήριον δὲν ἔχει χώραν εἰμὴ ἐπὶ πραγμάτων, τὰ ὁποῖα ἡ γυνὴ δὲν δυναταί ν' ἀποδείξῃ πόθεν ἔλαβεν· ἐνταῦθα δὲ ἡ Κονδύλω ἀποδεικνύει πῶς ἀπέκτησε τὸ μνησθὲν ἥμισυ περιβόλιον.

Ἐπειδὴ ἐπομένως κακῶς κατέσχεν ὁ Α. Σβορῶνος κτῆμα τῆς Κονδύλως Θ. Βώκου πρὸς ἐκτέλεσιν ὑποχρεώσεων τοῦ ἀνδρός της.

Ἐπειδὴ ἂν καὶ ζητῇ ἡ Κονδύλω Βώκου διακοσίας δραχμὰς δι' ἔξοδα τῶν δύω βαθμῶν τῆς διαδικασίας, δὲν δικαιολογεῖ τὸ ποσὸν τοῦτο, μάλιστα διὰ τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως τῇ ἐπεδικάσθησαν ἤδη τὰ τῆς πρωτοδίκου δίκης· ἐπομένως ὡς πρὸς τὰ κατ' ἔφεσιν ἀνετέθη ὁ διάδικος εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ δικαστηρίου. Ἀπόφ. 1540 τοῦ 1840 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 163. Ὅταν ἡ γυνὴ ἀποδείξῃ ὅτι ὁ διαφιλονεικούμενος ἀγρὸς

μά τι, ἀνήκουσι, κατὰ νομικὸν πλάσμα, εἰς τὸν σύζυγον, ἐντεῦθεν δὲν ἕπεται ὅτι ὁ σύζυγος ἔχει δικαίωμα διεκδικήσεως, δυνάμενος ἁπλῶς νὰ ζητήσῃ τὰ χρήματά του. Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 8725 τοῦ 1851.

ἠγοράσθη μὲν ὑπὸ τοῦ συζύγου της ἀλλὰ μὲ ἴδια αὐτῆς χρήματα, καὶ ὁ σύζυγος δὲν κάμῃ ἀντίῤῥησιν, τὸ κτῆμα ἐπιδικάζεται εἰς αὐτήν.

Ἡ ἀπόδειξις αὕτη τεκμαίρεται ἐκ μόνης τῆς μὴ ἀντιῤῥήσεως τοῦ συζύγου. Ἀπόφ. τῆς 31 ἰαν. 1841 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν.

§ 164. Διὰ νὰ ἐπιδικασθῇ εἰς τὴν σύζυγον τὸ παρ' αὐτῆς διεκδικούμενον ὡς ἀγορασθὲν δῆθεν δι' ἰδίων αὐτῆς χρημάτων, ὀφείλει νὰ ἀποδείξῃ πόθεν ἀπέκτησε τὰ χρήματατα ταῦτα.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἂν καὶ ἐκ τῶν προσαχθέντων ὑπὸ τῆς ἐκκαλούσης ἐγγράφων, ἤτοι τοῦ ἀπὸ 7 δεκεμβρίου 1834 ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου, δι' οὗ Ὀθωμανός τις Καμπέρης ἐπώλησε πρὸς αὐτὴν οἰκίαν τινά, ἥτις, κατὰ τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ ἐφεσιβλήτου, εἶναι τὸ οἰκόπεδον, ἐφ' οὗ ᾠκοδομήθη ἡ κατασχεθεῖσα οἰκία τοῦ ἀπὸ 1 Σελήνης Τζεμάζοκελ Ἐββὲλ τοῦ 1255 Ὀθωμανικοῦ ἔτους Χοτσετίου, δι' οὗ ἐπανελήφθη αὐτὴ ἡ πώλησις, δὲν ἀποδεικνύεται νομίμως ἡ παρ' αὐτῆς διϊσχυριζομένη ἰδιοκτησία ἐπὶ τοῦ οἰκοπέδου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ᾠκοδομήθη ἡ κατασχεθεῖσα οἰκία, διότι τὸ μὲν δὲν φέρει βεβαίαν χρονολογίαν, τὸ δὲ συνετάχθη, ὡς ὁ πληρεξούσιός της ὡμολόγησε, μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς προκειμένης δίκης, μ' ὅλον τοῦτο παρέχει πιθανότητα τῶν λεγομένων της, ἑπομένως ὁ διϊσχυρισμός της ν' ἀποδείξῃ διὰ μαρτύρων τὰ προτεινόμενα, εἶναι νόμιμος, διότι δύναται νὰ ἔχῃ οὐσιώδη ἐπιῤῥοὴν εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς ὑποθέσεως, τὸ δὲ μέσον τῶν μαρτύρων συγχωρεῖται ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὡς λαβούσης χώραν τῆς προτεινομένης ἀγορασίας καθ' ἣν ἐποχὴν τοῦτο δὲν ἀπηγορεύετο ἀπὸ τὸν ἐπικρατοῦντα τότε νόμον.

Ἐπειδή, ἀποδεικνυομένου τοῦ θέματος τούτου, τότε καὶ ὡς πρὸς τὸν ἄλλον ἰσχυρισμόν της ὅτι δι' ἰδίων της χρημάτων ᾠκοδομήθη ἡ ἐπὶ τοῦ οἰκοπέδου τούτου οἰκία, δύναται νὰ συγχωρηθῇ ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις, καθότι ἡ νομικὴ πρόληψις τοῦ ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ οἰκοπέδου τινὸς γενομένη οἰκοδομὴ ἀνήκει εἰς αὐτὸν ἰσοδυναμεῖ μὲ τὴν ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως.

Ἐπειδὴ ὅμως τὸ προτεινόμενον θέμα τοῦ ὅτι ἠγοράσθη τὸ οἰκόπεδον καὶ ᾠκοδομήθη ἐπ' αὐτοῦ οἰκία δι' ἐξόδων τῆς ἐκκαλούσης, καὶ ἀποδεικνυόμενον δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἐπιῤῥοὴν εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς ὑποθέσεως, ἂν δὲν ἀποδειχθῇ συγχρόνως πόθεν ἀπέκτησε καὶ τὰ ἐξοδευθέντα χρήματα, καὶ ἂν τὰ ἀπέκτησεν ἐντίμως. Ἀπόφ. 2139 τοῦ 1842 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 2719).

Ἴδε τὴν λέξ. Μουκιάνειον δόγμα.

§ 165. Κατὰ τὸ τμ. 10 (4, 9) τῆς Ἐξαβίβλ. καὶ τμ. 51 Πανδ. (24, 1), ἂν ἡ σύζυγος ἔχῃ χρήματα ἢ πράγματα (κινητὰ ἢ ἀκίνητα) θεωροῦνται ὅτι εἶναι τοῦ συζύγου της, ἐκτὸς ἂν ἀποδείξῃ πόθεν τὰ ἀπέκτησεν. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 263 τοῦ 1852, παραβάλε τὴν 7876 καὶ 8450 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν. — Ἴδε τὰς λέξεις Ἰδιοκτησία — Κυριότης καὶ Μουχιάνειον τεκμήριον.

§ 166. Ἐὰν ἡ γυνὴ ἔχῃ πράγματα, καὶ δὲν δύναται ν' ἀποδείξῃ πόθεν ἔλαβε ταῦτα, ὑπολαμβάνεται ὅτι τὰ ἔχει ἀπὸ τὸν ἄνδρα καὶ τὰς ὑπεξουσίους αὐτοῦ, καὶ λογίζονται πράγματα τοῦ ἀνδρὸς (ἄρθρ. 10, (4, 9) τοῦ Ἀρμεν.).

Συγχωρεῖται ὅμως εἰς τὴν σύζυγον ν' ἀποδείξῃ ὅτι διὰ χρημάτων της ἠγοράσθησαν τὰ κτήματα. Ἀπόφ. τῆς 26 ἰουν. 1840 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν.

§ 167. Ἡ γυνὴ, ἥτις προτείνει ὅτι διὰ χρημάτων της ἠγόρασε κτῆμά τι, ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ τὸν ἰσχυρισμόν της αὐτὸν, ὡς πρὸς τὸν ὁποῖον δὲν ἔχει σημασίαν τινὰ τὸ περὶ ἀγοραπωλησίας συμβόλαιον, ἀπέναντι τῶν τρίτων. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 263 τοῦ 1852.

§ 168. Ὅταν ἀποδεικνύηται ὅτι ἡ ἀναιρεσείουσα συνοικῇ μετὰ τοῦ συζύγου της, κατὰ νομικὴν πρόληψιν τὰ τῆς συζυγικῆς οἰκίας των κινητὰ πράγματα θεωροῦνται, μέχρις ἐναντίας ἀποδείξεως, ὡς ἰδιοκτησία τοῦ συζύγου· ὅθεν χρέος τῆς γυναικὸς εἶναι ν' ἀποδείξῃ ὅτι εἶναι ἰδικά της. Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 33 τοῦ 1848.

§ 169. Τίς ἀποδεικνύει ὅτι διὰ χρημάτων της ἠγόρασεν ἡ γυνὴ κτῆμά τι, τοῦ γάμου συνεστῶτος; Ἴδε τὴν 9743 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 170. Ὅταν ἡ γυνὴ διατείνηται ὅτι ἠγόρασε κτῆμά τι, καὶ προσάγει, πρὸς ἀπόδειξιν, συμβόλαιον ἐπίσημον, ὑποχρεοῦται ν' ἀποδείξῃ ὅτι τὸ τίμημα κατέβαλεν ἐξ ἰδίων της.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ναὶ μὲν περὶ κτήματος ὡς προικώου ἀντικατασταθέντος ὑπὸ τοῦ συζύγου εἴτε διὰ χρημάτων του, εἴτε διὰ χρημάτων τῆς προικὸς, ἡ σύζυγος, συνεστῶτος τοῦ γάμου, δικαίωμα διεκδικητικῆς ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων ἀγωγῆς δὲν ἔχει. Ἐπὶ τῆς προκειμένης ὅμως ὑποθέσεως, ὁ μόνος καὶ κύριος νόμιμος λόγος, ἐξ οὗ ἡ ἐκκαλοῦσα παράγει τὰς ἀξιώσεις της ἐπὶ τῆς κατασχεθείσης ὑπὸ τοῦ ἐφεσιβλήτου ἀντιδίκου της οἰκίας, συνίσταται εἰς τὸ ὅτι αὕτη εἶναι κυρία τῆς αὐτῆς οἰκίας, καὶ τὸ περὶ τούτων δικαίωμά της στηρίζει εἰς τὸ ἀπὸ 3 μαΐου 1847 ὑπ' ἀριθ. 485 περὶ ἀγοραπωλησίας συμβόλαιον γενόμενον ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου Ἀθηνῶν Σούτσου, εἰς τὸ ὁποῖον ἐμφαίνεται ὅτι ὁ

Ἰωάν. Ἀγγελόπουλος, σύζυγος τῆς ἐκκαλούσης Βασιλικῆς Χρυσικοῦ, ἐπώλησεν εἰς αὐτὴν τὴν ἤδη ἐπίδικον οἰκίαν διὰ δρ. 950, τὰς ὁποίας λαβὼν ἀπ' αὐτὴν παρέδωκε καὶ παρεχώρησε τὴν αὐτὴν οἰκίαν εἰς τὴν κατοχὴν καὶ κυριότητα τῆς αὐτῆς συζύγου κτλ. τοῦτον δὲ τὸν λόγον καὶ μόνον καὶ ἐν τῇ διεκδικητικῇ ἀνακοπῇ της ἐξέθεσεν, καὶ εἰς τοῦτον καὶ μόνον καὶ ἤδη στηρίζεται, ἀφοῦ καὶ κατὰ τὴν ἐνώπιον τοῦ δικάσαντος πρωτοδικείου συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως τὸν ἀνέφερεν, ἡ δὲ κατ' αὐτὴν γενομένη ὑπὸ τοῦ ἀντικλήτου της πληρεξουσίου δικηγόρου προσθήκη περὶ τοῦ ὅτι ἡ ἀγορὰ τῆς ἐπιδίκου οἰκίας ἐγένετο [illegible] ἀντικατάστασιν [illegible] λωθείσης προικὸς δὲν δύναται νὰ ἔχῃ καμμίαν ἐπιρροήν, ὅπως ἀνεφέρθη καὶ ὅπως ἡ ὑπόθεσις ἔχει.

Ἐπειδὴ ὅμως εἰς τὴν, διὰ τοῦ προσημειωθέντος συμβολαίου γενομένην μεταξὺ τῶν εἰρημένων συζύγων ἀγοραπωλησίαν ἀναφέρεται ὅτι ἔλαβεν ἀπὸ τὴν σύζυγόν του Βασιλικὴν τὸ ἐκ δρ. 950 τίμημα τῆς πωληθείσης οἰκίας, αὕτη ὀφείλει, (καὶ μολονότι τὸ διαληφθὲν συμβόλαιον εἶναι πολὺ προγενέστερον τοῦ πρὸς τὸν ἐφεσίβλητον Γ. Ἀναστασίου χρεωστικοῦ ὁμολόγου τοῦ συζύγου πωλητοῦ, χρονολογουμένου τὴν 9 Ἰουλίου 1839, ν' ἀποδείξῃ πόθεν καὶ διὰ ποίων μέσων ἐπορίσθη καὶ ἀπέκτησε τὸ ἀνωτέρω ποσὸν τῶν δρ. 950 ὅπερ ἔδωκεν ὡς τίμημα πρὸς ἀγορὰν τῆς ἤδη ἐπιδίκου οἰκίας, διότι, κατὰ τὸν νόμον 10 βιβλ. 4, τ. 9 τοῦ Ἀρμεν. ἐὰν ἡ σύζυγος, συνεστῶτος τοῦ γάμου, ἔχῃ πράγματα καθὼς καὶ χρήματα, θεωροῦνται ὅτι εἶναι ἐκ τῶν πραγμάτων ἢ τῶν χρημάτων τοῦ συζύγου της, καὶ τοῦ τοιούτου λογίζονται εἶναι, ἐκτὸς μόνον ἂν αὕτη ἀποδείξῃ πόθεν ἄλλως τὰ ἀπέκτησε· [illegible] μάλιστα καὶ αὐτὴ ἡ ἐκκαλοῦσα ἐξ ἑνὸς μέρους προσφέρεται ν' ἀποδείξῃ ὅτι τὴν ἐπίδικον οἰκίαν ἠγόρασε [illegible] χρημάτων της, [illegible] ὁ ἀντίδικός της ἐξ ἄλλου, ἐπικαλούμενος τὸν αὐτὸν νόμον, ζητεῖ ν' ἀποδείξῃ τὴν παντελῆ ἔνδειαν αὐτῆς καὶ τὴν ἀδυναμίαν εἰς ἣν εὑρίσκετο διὰ νὰ πληρώσῃ τὸ ἀνωτέρω τίμημα, ὡς μὴ [illegible] ποτὲ οὐδὲ λεπτόν. Ἀπόφ. 7676 [illegible] 1850 [illegible]

§ 171. Τὰ διὰ χρημάτων [illegible] γυναικὸς ἀγοραζόμενα [illegible] Ἀπόφ. [illegible] τοῦ [illegible]

§ 172. Ἂν [illegible] διὰ [illegible] της [illegible] Ἀπόφ. 2732 [illegible]

ἀπαλλοτρίωσιν προικώου κτήματος καὶ γενομένη συνεστῶτος τοῦ γάμου, εἶναι ἄκυρος· Ἀρμ. γ, γ, 63. — Θεόφ. δ, θ, 19. Ἀπόφ. 7031 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 178. δ') Ἡ ἐπὶ προικώων κτημάτων ἐγγραφεῖσα ὑποθήκη εἶναι ἄκυρος, καίτοι καταδολιευθέντος τοῦ δανειστοῦ ὑπὸ τῶν συζύγων.

Ἡ ἐν γνώσει ἀπόκρυψις τῆς προικώας ἰδιότητος τῶν ὑποθηκευθέντων πραγμάτων καὶ ἀπάτη δύναται μὲν νὰ δώσῃ δικαίωμα εἰς ἄλλας ἀγωγάς, οὐχὶ ὅμως νὰ καταστήσῃ ἔγκυρον ὑποθήκευσιν ἥτις ἀπολύτως καὶ ἄνευ τινος ὅρου κηρύττεται ἄκυρος· Ν. 42 Π. (41, 3)· διότι ἡ τοιαύτη ἀπαγόρευσις στηριζομένη εἰς τὸ δημόσιον συμφέρον τοῦ νὰ μένουν ἀνεπιῤῥέαστοι τῶν γυναικῶν αἱ προῖκες (Ν. 2 Π. 23, 3) δὲν δύναται νὰ ματαιωθῇ ὑφ' οἵας δήποτε μηχανουργίας τῶν συζύγων, ἔστω καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τῶν μὲ αὐτοὺς συναλαττομένων ἐνεργηθείσης. Ἀπόφ. 5328 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 5032).

Σημ. Ἡ ἀπόφασις . . . τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν φαίνεται ἀντιβαίνουσα εἰς τ' ἀνωτέρω.

§ 179. ε') Ἡ προὶξ εἶναι ἀπαλλοτρίωτος καὶ ἂν προσέτι ἀποδειχθῇ ὅτι ἀμφότεροι οἱ σύζυγοι ἠπάτησαν τὸν δανειστὴν παραστήσαντες τὸ κτῆμα ὡς μὴ προικῷον. Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 30 τοῦ 1847 ἣν βλέπε ἐν τῇ λέξει *Βελλειάνειον δόγμα*. — Ὅρα Καλλ. βιβλ. Ε'. σελ. 170.

§ 180. ς') Ἡ γυνὴ καθορῶσα τὸν ἄνδρα της μεταχειριζόμενον ἀνίσχυρον προικοσύμφωνον πρὸς ἐξαπάτησιν τῶν δανειστῶν του, καὶ σιωπῶσα ἐπίτηδες γίνεται, παραίτιος δόλου;

Ὅταν ὁ ἀντίδικος τῆς συζύγου ἰσχυρίζηται, ὅτι τὸ πρῶτον προικοσύμφωνον ἐφυλάττετο μυστικόν, καὶ οἱ σύζυγοι ἐπεδείκνυον τὸ δεύτερον (1), διὰ νὰ λάβωσι δάνειον, ὑποθηκεύοντες τὸ προι-

---

(1) Διὰ τοῦ δευτέρου προικοσυμφώνου διετιμήθη ἐπὶ σκοπῷ πωλήσεως ἡ πρότερον ἀδιατίμητος δοθεῖσα προὶξ ἄνευ τῆς συμπράξεως τῆς συζύγου, ὄντος ἄλλως ἀφερεγγύου τοῦ συζύγου.

Τὸ δικαστήριον (διὰ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως) ἀπεφάσισε προσέτι ὅτι, συνεστῶτος τοῦ γάμου, δύναται μὲν ἡ ἀδιατίμητος προὶξ νὰ διατιμηθῇ, καὶ ἑπομένως ἡ κυριότης αὐτῆς (ἐὰν ἡ διατίμησις ἐγένετο ἐπὶ σκοπῷ πωλήσεως) νὰ μεταβῇ εἰς τὸν ἄνδρα, ἀλλ' ἐκ τῆς διατάξεως 30 τοῦ Κώδ. de jure dotium γίνεται δῆλον ὅτι τοῦτο λαμβάνει χώραν ὅταν ἡ γυνὴ, εἰς τὴν ὁποίαν διαλυομένου τοῦ γάμου, ἐπανέρχεται κατὰ τὸ σεμ. μοναδ. § 11 βιβλ. 15 τίτλ. 13 de rei uxor) συναινέσῃ εἰς τὴν ἐκτίμησιν, ὁ δὲ σύζυγος εἶναι ἀξιόχρεος.

κῶον κτῆμα, τὸ δικαστήριον ὀφείλει νὰ διατάξῃ τὴν ἀπόδειξιν τοῦ δϊισχυρισμοῦ αὐτοῦ, διότι, ἐξομοιούμενον μὲ τὴν ἐν τῇ διατάξει 5 τοῦ Κώδ. (4, 29) καὶ ξθ' Βασιλ. 26, 7 διαλαμβανομένην περίπτωσιν, ἐμφαίνει δόλον. Ἀπόφ. 536 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν Νομικ. τελ. 4953.

§ 181. ζ') Τὸ περιστατικὸν ὅτι γυνή τις ἐν γνώσει ἀπέκρυψε τὴν προικώαν ἰδιότητα τῶν ὑποθηκευθέντων κτημάτων καὶ ἠπάτησέ τινα, δύναται μὲν νὰ δώσῃ δικαίωμα εἰς ἄλλας ἀγωγάς, οὐχὶ ὅμως νὰ καταστήσῃ ἔγκυρον ὑποθήκευσιν, ἥτις ἀπολύτως καὶ ἄνευ τινὸς ὅρου κηρύττεται ἄκυρος (νόμ. 42 Πανδ. 43, 3), διότι ἡ τοιαύτη ἀπαγόρευσις στηριζομένη εἰς βάσιν δημοσίου συμφέροντος τοῦ νὰ μένωσιν ἀνεπηρέαστοι τῶν γυναικῶν αἱ προῖκες (νόμ. 2 Πανδ. 23, 3) δὲν δύναται νὰ ματαιωθῇ δι' ὁποιασδήποτε μηχανουργίας τῶν συζύγων, ἔστω καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ μὲ αὐτὰς συναλλατομένου τρίτου ἐνεργηθείσας. Ἀπόφ. 5328 τῆς 15 ἰανουαρ. 1849 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 182. η') Αἱ γυναῖκες ὡς πρὸς τὰ προικῶα εἴτε ἀπατῶσαι, εἴτε ἀπατώμεναι βοηθοῦνται. Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 30 τοῦ 1847, ἣν βλέπε ἐν τῇ λέξει *Βελλειάνειον δόγμα*.

§ 183. θ') Ἐπὶ προικώου κτήματος δὲν ἐφαρμόζεται ὁ νόμος, ὁ λέγων ὅτι αἱ γυναῖκες δὲν βοηθοῦνται ὅταν ἀπατῶσι, καθότι ἀπαγορεύεται ἄνευ ἐξαιρέσεως ἡ ἀπαλλοτρίωσις τοῦ προικώου. Ἀπόφ. 146 τοῦ 1844 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 4025).

Σημ. Τὴν ἐναντίαν ἀρχὴν εἶχε καθιερώσει τὸ δικαστήριον τῶν Ἀθ. ἐφετῶν (ἀπόφ. 3931 τοῦ 1846), ἀλλ' ὁ Ἄρειος Πάγος ἀνήρεσε τὴν ἀπόφασιν ταύτην διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 30, ἣν ἐν τῷ ἀνωτ. § 182. Ἴδε καὶ 3779 ἐφ. Ἀθ. ἀναιρ. κ. ταύτην.

§ 184. ι') Ἡ γυνή, καθορῶσα τὸν ἄνδρα της κάμνοντα χρῆσιν ἀνισχύρου προικοσυμφώνου πρὸς ἀπάτην τῶν δανειστῶν του καὶ σιωπῶσα ἐπίτηδες, γίνεται παραίτιος δόλου. Ἀπ. τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν 536 τοῦ 1848 (Νομ. σελ. 4952).

§ 185. ια') Πᾶσα πώλησις προικώου ἀκινήτου κτήματος, γενομένη καὶ παρ' αὐτῆς ἀκόμη τῆς συζύγου διαρκοῦντος τοῦ γάμου, εἶναι ἄκυρος.— Ἂν ὅμως ἡ σύζυγος ἐξαπατήσῃ τὸν ἀγοραστὴν παραστήσῃ ἐκεῖνο ὡς ἐξώπροικον, ἀποδίδει τὸ τίμημα μετὰ τοῦ τόκου ἀπὸ τῆς ἀγωγῆς. Ἀπόφ. τῆς 11 νοεμβρίου 1841 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 2717).

§. 186.

Ἡ πώλησις προικώου κτήματος δύναται νὰ κυρωθῇ;

§ 187. α') Ἡ μόνη σιωπηλὴ συναίνεσις τῆς συζύγου περὶ πωλήσεως προικώων πραγμάτων της δὲν δύναται νὰ συνεπιφέρῃ τὴν ἐπικύρωσιν τῆς πωλήσεως μήτε κατὰ τὸν μοναδικὸν νόμον § 15 τ. 13 β. 5 τοῦ Κώδηκος, μήτε κατὰ τὴν 61 Νεαράν· ἡ δὲ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 25 βιβλ. 3 τίτλ. 3 τοῦ Ἀρμ. δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἐφαρμογὴν ὡς πρὸς τὸ προκείμενον ζήτημα, καθότι ὁ νόμος 12 (Τ. 2 Β. 21) τῶν Πανδ., ἐξ οὗ αὕτη ἐλήφθη, ἀφορᾷ ἄλλας εἰδικὰς περιπτώσεις. Απόφ. 2325 τῆς 17 ἰουλ. 1841 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 188. β') Δὲν συγχωρεῖται, συνεστῶτος τοῦ γάμου (ἐξαιρουμένων εἰδικῶν τινων περιπτώσεων) ἡ ἑκουσία ἀπαλλοτρίωσις τοῦ προικώου κτήματος, καίτοι συναινούσης τῆς συζύγου· μόνον δὲ κατὰ τὴν Νεαρὰν 61 κεφ. 4 § 12 (Ἀρμ. βιβλ. δ' τίτλ. 9 ἀριθ. 19) δύναται νὰ διατηρηθῇ ἰσχυρὰ ἡ παρὰ τοῦ συζύγου γενομένη πώλησις τοῦ προικιμαίου κτήματος, ὅταν ἡ σύζυγος, μετὰ παρέλευσιν διετίας ἀφοῦ συνήνεσεν εἰς τὴν ἀπαλλοτρίωσιν, ἐπιβεβαιώσῃ ταύτην, καὶ ὁ σύζυγος αὐτῆς ἤθελεν εἶσθαι συνάμα ἀξιόχρεως. Ἀκύρου λοιπὸν οὔσης τῆς ἐκποιήσεως, ἄκυρος θεωρεῖται καὶ ἡ ἐπ' αὐτῆς στηριζομένη ἀντικατάστασις. Ἀπόφ. 2325 τῆς 27 ἰουλ. 1842 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§. 189 — 197.

Ὑπάρχουσι περιπτώσεις, καθ' ἃς συγχωρεῖται ἡ ἐκποίησις προικώων;

Παρατηρητέον, ὅτι συγχωρεῖται αὕτη,

§ 189. α') ὅταν λαμβάνῃ χώραν ἀντικατάστασις, περὶ ἧς ἀνωτ.

§ 190. β') ὅταν τὰ προικῶα ὦσιν ἐκτιμημένα ἕνεκα πωλήσεως. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 139 τοῦ 1851.

§ 191. γ') Γυνὴ ἐγκαταλελειμμένη ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς δύναται νὰ πωλήσῃ κτῆμα προικῶον πρὸς συντήρησιν καὶ οἰκονομίαν τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων; Ναί, κατὰ τὸ τεμ. 73 § 1 D. de

jur. dot. Ἀπόφ. 386 τοῦ 1853 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν ἐν Νομικ. σελ. 5824.

§ 192. δ') Ἡ σύζυγος δύναται, συναινέσει τοῦ συζύγου, νὰ ἐκποιήσῃ τὴν προῖκα διὰ νὰ διαθρέψῃ ἑαυτὴν καὶ τὰ τέκνα της. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 20 τοῦ 1843 φέρουσα.

«Ἐπειδὴ κατὰ τὸν 1 § τοῦ θ'. τίτλου βιβλ. δ'. τῆς Ἑξαβίβλου τοῦ Ἀρμενοπούλου «συνεστῶτος τοῦ γάμου, τῇ μὴ ἀπολυούσῃ γαμετῇ δύναται ἡ προὶξ ἐκ τούτων καταβάλλεσθαι τῶν αἰτιῶν· τοῦ ἵνα ἑαυτὴν καὶ τοὺς ἰδίους θρέψῃ, ἵνα ἀγρὸν ἐπιτήδειον ἀγοράσῃ κτλ.» ἐκ δὲ τοῦ σκοποῦ τοῦ νόμου τούτου, ὡς καὶ ἐκ τῆς ῥητῆς διατάξεως τοῦ 21 νόμου τῶν Πανδεκτῶν. Soluto matrimonio κτλ. γίνεται δῆλον, ἕπεται ἀναγκαίως ὅτι ἡ νουνεχὴς καὶ μὴ ἀπολύουσα σύζυγος δύναται, κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου προσδιωρισμένας περιπτώσεις, καὶ νὰ ἐκποιήσῃ τὸ ὅλον ἢ μέρος τῆς προικὸς, καθότι ἄλλως ἡ πρὸς σύζυγον καταβολὴ αὐτῆς ἤθελεν ἀποβαίνῃ ματαία καὶ ἀνωφελὴς, ὁσάκις διὰ τῆς ἁπλῆς διαχειρίσεως τῆς προικὸς δὲν ἠδύνατο νὰ πληρωθῇ ὁ σκοπὸς τοῦ νόμου, ἡ δὲ διάταξις τοῦ 29 νόμου τοῦ 12 τίτλου βιβλ. 5 τοῦ Κώδηκος, τὴν ὁποίαν ἐπικαλεῖται ὁ ἀναιρεσείων, δὲν ἀφορᾷ τὰς ῥηθείσας περιπτώσεις, ἀλλὰ, κατὰ τὸ ῥητὸν γράμμα αὐτῆς, τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ἡ «γυνὴ ἄπορον ὁρᾷ τὸν ἄνδρα» καὶ ἕνεκα τούτου δὲν λαμβάνει εἰμὴ μόνον τὴν διαχείρησιν τῆς προικός. Ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, σταθμίσαν τὰς προσαχθείσας ἐνώπιόν του ἀποδείξεις, παρεδέχθη ὡς σφόδρα πιθανὸν ὅτι ὁ Στράτης Δημητράκος, καίτοι μὴ παρευρεθεὶς εἰς τὴν ποίησιν τοῦ ἰδιωτικοῦ πωλητηρίου ἐγγράφου τῆς 15 μαρτίου 1825, συνήνεσεν ὅμως προηγουμένως εἰς τὴν πώλησιν τῶν διαφιλονεικουμένων προικῴων κτημάτων, καὶ ἡ ἀπαλλοτρίωσις τούτων ἔγεινε διὰ νὰ τραφῇ ἡ σύζυγος αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτῆς· ἑπομένως ἀποφανθὲν ὅτι ἡ σύζυγος δύναται νὰ ἐκποιήσῃ τὴν προῖκα διὰ νὰ θρέψῃ ἑαυτὴν καὶ τοὺς ἰδίους καὶ ἐπιβαλὸν εἰς τὸν ἀγοραστὴν τὸν ἀναπληρωτικὸν ὅρκον ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων, τὰ ὁποῖα ἐθεώρησε τὸ δικαστήριον σφόδρα πιθανὰ, δὲν παρεβίασε κανένα ἐκ τῶν ἀναφερομένων ὑπὸ τοῦ αἰτοῦντος τὴν ἀναίρεσιν νόμον.

§ 193. ε) Κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ἀστυκοῦ δικαίου, Βασιλ. (28, 8) 20, 29, 69 § 1, καὶ συνεστῶτος τοῦ γάμου, ἡ προὶξ τῇ γυναικὶ καλῶς καταβάλλεται ἐπὶ τῷ προνοήσασθαι παίδων, ἢ ἀδελφῶν, ἢ γονέων πενομένων· κατὰ δὲ τὰς ῥωμ. πηγὰς (Πανδ. (24, 3) 20 καὶ (23, 3) 73 § 1), τὸ προνοήσασθαι δὲν ἀναφέρεται εἰς μόνην τὴν διατροφὴν τοιούτων συγγενῶν. ἀλλ' ἐν γένει εἰς

τὴν περίθαλψιν καὶ ἀντίληψιν αὐτῶν. Ἄρα ὑπάγεται εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τούτους καὶ ἡ περίπτωσις, καθ' ἣν ἡ προὶξ ἀποδίδεται εἰς τὴν σύζυγον, ἵνα δαπανήσῃ αὐτὴν εἰς τὰ πρὸς ὑπανδρείαν τῆς κοινῆς θυγατρὸς ἀναγκαῖα, ὅταν ἄλλως κινδυνεύῃ νὰ διαλυθῇ προϋπάρχουσα αὐτῆς μνηστεία.

Ἡ, διὰ τοιαύτην τινὰ περίπτωσιν, ἐκποίησις τοῦ προικώου ἔρρωται, ὅταν ὁ σύζυγος συνέπραξεν εἰς τὴν ἐκποίησιν. Δὲν ἀπαιτεῖται δὲ καὶ ἡ πρὸς τὸν ὁμολογηθέντα ὑπὸ τὸν συζύγων σκοπὸν δαπάνη τοῦ ληφθέντος· καθότι, ἐὰν τοῦτο δὲν γίνῃ, ὁ σύζυγος ἔχει τὴν ἐπὶ ἀποδόσει τοῦ δοθέντος σχετικὴν ἀγωγήν. Ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 230 τοῦ 1853, κυρ. τὴν 789 (482) τοῦ 1853 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν.

§ 194. ς') Προικῶα κτήματα, καταστάντα ἤδη τεμάχια, δύνανται νὰ ἐκποιηθῶσι; Ναί, μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ ἀπὸ 12 φεβρ. 1836 νόμου περὶ ῥυμοτομιῶν. Ἡ ἀπόφασις 3331 τῆς 16 φεβρ. 1845 φέρει.

«Ὁ δὲ λόγος τοῦ ἐφεσιβλήτου, ὅτι τὸ ῥηθὲν τεμάχιον δὲν ἠδύνατο, ὡς προικῶον, νὰ πωληθῇ, εἶναι ὅλος ἀνυπόστατος, καθότι ἀφ' ὅτου ἐξεδόθη τὸ ῥηθὲν διάταγμα, δι' οὗ διετάχθη νὰ παραχωρῶνται τὰ τοιαῦτα τεμάχια, χωρίς τινα ἐξαίρεσιν τῶν προικώων, εἰς τοὺς γείτονας ἐπὶ ἀποζημιώσει, ἔπαυσε πλέον νὰ θεωρῆται καὶ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος τεμάχιον ὡς προικῶον καὶ ἀνεκποίητον. Ἐὰν δὲ ἡ σύζυγος τοῦ ἐφεσιβλήτου, εἰς τὴν ὁποίαν μένει τὸ δικαίωμα τῆς ἀποζημιώσεως, ὡς πρὸς τὸ ῥυμοτομηθὲν οἰκόπεδον, καὶ ἥτις μολοντοῦτο συμφώνως μὲ τὸν σύζυγόν της παρεχώρησε τὸ ῥηθὲν τεμάχιον ἐλεύθερον πάσης ὑποχρεώσεως, νομίζει, ὅτι ἔχει δικαίωμα νὰ ἀπαιτῇ τὴν ἀποζημίωσιν ταύτην, δύναται νὰ κάμῃ χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τούτου κατὰ τοῦ αὐτοῦ συζύγου της, ὅστις, ὡς διαχειριστὴς τῆς προικώας περιουσίας αὐτῆς, καὶ ὡς ἔχων ἐπὶ ταύτης τὴν ἐλευθέραν διάθεσιν, ἔκαμε τὴν παραχώρησιν τοῦ τεμαχίου ἐλευθέρου πάσης ὑποχρεώσεως.» Ἴδε §

§ 195. ζ') Ἐπὶ τουρκοκρατείας, ἡ γυνὴ ἠδύνατο νὰ ἀπαλλοτριώσῃ ἐγκύρως προικῶα πράγματα. Ἀπόφ. 343 τοῦ 1846 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 4767).

§ 196. η') Ἡ γυνὴ δὲν δύναται νὰ διεκδικήσῃ τὰ προικῶά της κτήματα, ἃ ἔδωκε τῷ υἱῷ πρὸς ἀποκατάστασίν του.

«Ἐπειδή, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὁ Π. μετὰ τῆς συζύγου Φ., θέλοντες νὰ ἀποκαταστήσωσι τὸν υἱὸν των Π., καταστάντα ἐνήλικα, καὶ νὰ εὐκολύνωσιν αὐτόν, μετερχόμενον ἤδη τὸ ἐμπόριον, διὰ τοῦ

ὑπ' ἀριθ. 642 ἐπισήμου ἐγγράφου μετεβίβασαν αὐτῷ τὰ αὐτόθι ἀναφερόμενα κτήματά των· ὥστε ταῦτα, καὶ προικῶα ἂν ἦσαν, δοθέντα πρὸς ἀποκατάστασιν τοῦ ἑαυτῶν υἱοῦ καὶ πρὸς διευκόλυνσιν τῶν ὑποθέσεων τούτου, διὰ λόγον τουτέστι δικαιολογοῦντα ἀπογμώντως τὴν ἐκ μέρους τοῦ συζύγου πρὸς τὴν γυναῖκα ἐπιστροφὴν τῶν προικώων αὐτῶν πραγμάτων, καλῶς ἐκ μέρους τοῦ συζύγου ἐπετράπη τῇ γυναικὶ ἡ μεταβίβασις αὐτῶν. Ὅθεν ἡ Φ., δοῦσα τὰ ἐν τῷ διαληφθέντι ἐγγράφῳ ἀναφερόμενα κτήματα ἐπιστραφέντα αὐτῇ παρὰ τοῦ συζύγου της, ἰσχυρῶς μετεβίβασεν αὐτὰ τῷ υἱῷ της καὶ ἑπομένως δὲν δικαιοῦται νὰ διεκδικῇ αὐτά. Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 13060 τοῦ 1855.

§ 197. θ) Ὅταν ὑπάρχῃ ἔθιμον, συγχωροῦν τὴν ἐκποίησιν ταύτην. Μέτιθι τὰ ἐπ.

§. 199—219.

Ἔθιμα περὶ ἐκποιήσεως προικός (1).

§ 199. Ἰδοὺ ποῖαι περιπτώσεις ἀνεφύησαν εἰς τὰ δικαστήρια.

α) Εἰς Μύκωνον ὑπάρχει ἔθιμον, κατὰ τὸ ὁποῖον οἱ σύζυγοι δύνανται ἀκωλύτως νὰ πωλῶσι τὰ προικῶά των κτήματα συνεστῶτος τοῦ γάμου, χωρὶς νὰ δύναται ν' ἀνατραπῇ ἡ πώλησις οὔτε παρ' αὐτῶν τῶν ἰδίων, οὔτε παρὰ τῶν κληρονόμων αὐτῶν; Τινὲς ἐκ τῶν ἐξετασθέντων μαρτύρων ἀνέφερον ὅτι οἱ σύζυγοι ἠδύναντο νὰ πωλῶσι τὰ προικῶά των κτήματα δι' ἀνάγκας των καὶ δι' ἀντικατάστασιν ἄλλων χρημάτων ἀντὶ τῶν προικώων· μάρτυρες δέ τινες ἐπροσδιώρισαν καὶ τὸ εἶδος τῆς ἀνάγκης (δηλ. ἕνεκα τῆς διατροφῆς τῆς οἰκογενείας)· τὸ δικαστήριον λοιπὸν τῶν ἐφετῶν παρεδέχθη ὅτι δὲν ἀποδεικνύεται τὸ ἔθιμον καθ' ὃν τρόπον ἀπολύτως διϊσχυρίσθη ὁ διάδικος. Ἀπόφ. 6249 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 200. β') Δὲν ἀπεδείχθη ὅτι ἐν Αἰγίνῃ ἰσχύει ἔθιμον, καθ' ὃ ἐπετρέπετο ἡ πώλησις προικώου ἢ πρὸ τοῦ γάμου δωρηθέντος (ὅπερ ἰσοδυναμεῖ μὲ προικιμαῖον) κτήματος. Τὰ ἔθιμα δὲ θεωροῦνται ἀποδεδειγμένα, ὅταν ἀποδεικνύηται σειρὰ παραδειγμάτων πολυχρονίως, ὁμοιομόρφως, γενικῶς καὶ ἀδιακόπως ἐπανει-

---

(1) Ἴδε τὴν λέξ. ἔθιμα καὶ τὴν τελευταίαν σκέψιν τῆς 81 τοῦ 1848 πολ. ἀποφ. τοῦ Ἀρ. Πάγου.

λημμένων καὶ θεωρουμένων παρὰ πάντων ὡς ἰσχυρῶν. — Ἀπόφ. 6155 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφ.

§ 201. γ') Ὑπῆρχεν εἰς Πάρον ἔθιμον, καθ' ὃ οἱ σύζυγοι ἠδύναντο νὰ πωλήσωσι τὰ προικῷα ἀκίνητα κτήματα, συναινέσει τῆς συζύγου;

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ οἱ εἰρημένοι μάρτυρες βεβαιοῦσι ῥητῶς, ὅτι ἴσχυεν ἐν Πάρῳ ἔθιμον, καθ' ὃ οἱ σύζυγοι ἠδύναντο νὰ πωλήσωσι τὰ προικῷα ἀκίνητα κτήματα, συναινέσει τῆς συζύγου των, ἀναφέροντες ὑπὲρ τὰς δέκα συγκεκριμένας τοιαύτας πωλήσεις λαβούσας χώραν ἀπὸ τὸ 1792 μέχρις ἐποχῆς μεταγενεστέρας τῆς ἐπαναστάσεως, ὡς μνημονεύει ταύτας ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις, καὶ ὅτι οὐδέποτε ἠγέρθη παράπονον κατὰ τῶν πωλήσεων τούτων εἴτε ἐκ μέρους τῶν συζύγων, εἴτε ἐκ μέρους οἱουδήποτε ἄλλου δικαιούχου.

Ἐπειδὴ πρὸς ὕπαρξιν ἐθίμου δὲν ἀπαιτεῖται ὡρισμένος χρόνος, ἐν ᾧ ἐνεργούμενον λαμβάνει ἰσχὺν νόμου, οὐδὲ ὡρισμέναι κατὰ ποσὸν πράξεις, ἀλλὰ μᾶλλον ἡ κοινὴ πεποίθησις, ὅτι ἡ τοιουτοτρόπως ἐξάσκησις νομικῆς τινος σχέσεως δὲν ἀπᾴδει εἰς νόμον τινά, τοιαύτην δὲ πεποίθησιν ἀναφέρουν ἅπαντες οἱ μάρτυρες, λέγοντες ὅτι οὐδεμία γυνή, τῆς ὁποίας προικῷα κτήματα ἐπωλήθησαν, κατέφυγεν εἰς τὰ δικαστήρια, ὡς γνωρίζουσα τὴν ὕπαρξιν τοῦ ἐθίμου καὶ τὴν ἰσχὺν τῆς τοιαύτης πωλήσεως· ἄλλως τε καὶ ὁ ἀναφερόμενος χρόνος (ἂν καὶ ἡ ἐποχὴ τοῦ 1792 δὲν ἐτέθη ὑπὸ τῶν μαρτύρων ὡς ἔναρξις τοῦ ἐθίμου, ἀλλ' ἁπλῶς τῆς ὁποίας οὗτος ἀντελάβετο πωλήσεως, ὅθεν δύναταί τις νὰ εἰκάσῃ, ὅτι ἔλαβον χώραν καὶ ἄλλαι ἄγνωστοι οὖσαι εἰς τοὺς μάρτυρας) δὲν εἶναι μικρὸς καὶ αἱ πωλήσεις δὲν εἶναι ὀλίγαι ἀναλόγως τῆς ἐκτάσεως τῆς νήσου Πάρου, καὶ τοῦ πληθυσμοῦ τῶν κατοίκων αὐτῆς. Ἀπόφ. 7924 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 202. ε') Ὑπάρχει ἐν Ἀμοργῷ ἔθιμον, καθ' ὃ ἐπιτρέπεται ἡ τῶν προικῴων ἐκποίησις, ὅταν πρόκηται περὶ ἀναγκῶν τῆς οἰκογενείας. Ἀπόφ. 9155 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 203. ζ') Ἐπικρατεῖ εἰς Ἄμφισσαν καὶ Λαμίαν ἔθιμον, καθ' ὃ τὰ προικῷα δύνανται νὰ ἐκποιηθῶσι καὶ ν' ἀντικατασταθῶσι δι' ἄλλων κτημάτων, δι' ἐγγράφου, ἄνευ δικαστικῆς ἀδείας; Ὄχι, βλέπ. τὰς ἀποφ. 1980 καὶ 2435 εἰς τὴν λέξιν Ἀρμεν. σελ. 421.

§ 204. ή) Ἡ πώλησις προικώου ἀκινήτου κτήματος ἀπαγορεύεται ῥητῶς ἀπὸ τὸν νόμον (Ἀρμεν. βιβλ. 3 τίτ. 3 ἀριθ. 62— διάτ. ά. Κώδ. de rei uxoriae καὶ Ν. 61 κεφ. 1 καὶ 2)· ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχῃ ἐναντίον ἔθιμον, καὶ τοιοῦτον ἐπεκαλέσθησαν ὡς ὑπάρχον εἰς Ἄνδρον. Ἀπόφ. 4756 τῆς 3 ἀπριλίου 1848 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

Σημ. Διὰ τῆς 5003 τοῦ 1848 ἀποφάσεως τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν ἀπέφηνεν, ὅτι κατὰ τὸ 1834 ἴσχυε τοιοῦτον ἔθιμον ἐν Ἄνδρῳ.

§ 206. θ') Τί ὡς πρὸς τὰς Ἀθήνας; Ἴδε τοὺς ἐπ. § 207 — 221. Ἡ 2 σκέψις τῆς 48 τοῦ 1851 πολ. ἀποφ. τοῦ Ἀρ. Πάγου φέρει, ὡς πρὸς τὸ προκείμενον ζήτημα, τάδε.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἐκ τῶν καταθέσεων τῶν μαρτύρων, αἵτινες ἀκριβῶς ἐκτίθενται ἐν τῇ ἐκκληθείσῃ ἀποφάσει, ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ σημειουμένων συμβολαιογραφικῶν καὶ ἰδιωτικῶν ἐγγράφων καὶ ἐκ τῶν ἐπίσης ἐν τῇ ἰδίᾳ ἀναφερομένων ἀποφάσεων τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἀποδεικνύεται ὅτι ἐπὶ Τουρκοκρατείας καὶ μέχρι τοῦ 1835 ὑπῆρχεν ἐν Ἀθήναις πολυχρόνιος, ἀδιάκοπος, καὶ ὁμοιόμορφος συνήθεια ἰσχύουσα ἐκ κοινῆς τῶν κατοίκων πεποιθήσεως, καθ' ἣν ἡ σύζυγος, συναινέσει τοῦ συζύγου της, ἐδύνατο νὰ ἐκποιήσῃ (καὶ ἑπομένως νὰ ὑποθηκεύσῃ) ἐγκύρως τὸ ἀκίνητον προικῷον κτῆμά της. δὲν εἶναι ὅμως ἀληθὲς, ὡς διατείνεται ὁ Πεσκερτζῆς, ὅτι ἐκ τῶν εἰς τὰς ἐνώπιον τοῦ Ἀρ. Πάγου ἐγγράφους προτάσεις του σημειουμένων ἐπισήμων ἐγγράφων ἀποδεικνύεται ὅτι τὸ ἔθιμον τοῦτο ἴσχυε καὶ ἐφηρμόσθη μέχρι τοῦ 1842, καθότι ἐκ μὲν τῆς ἐπικαλουμένης σκέψεως τῆς ὑπ' ἀριθ. 2654 ἀποφάσεως τοῦ ἐνταῦθα ἐφετείου προκύπτει ὅτι ἠδύνατο μὲν νὰ ἐκποιηθῇ τὸ προικῷον κτῆμα, ἀλλ' ἐπὶ ἀντικαταστάσει ἄλλου· ἐκ δὲ τῆς ὑπ' ἀριθ. 2384 ἀποφάσεως τοῦ ἰδίου ἐφετείου, ὅτι ἡ ἐκποίησις ἐγίνετο μόνον δι' οἰκιακὰς ἀνάγκας· περιστατικὰ, τὰ ὁποῖα περιορίζουν τὸ ἀπόλυτον τοῦ δικαιώματος τῆς ἐκποιήσεως, ἡ δὲ ὑπ' ἀριθ. 7549 ἀπόφασις τοῦ ἰδίου ἐφετείου παραδέχεται μὲν τὴν ὕπαρξιν τοῦ ἐθίμου, ἀλλὰ μέχρι τοῦ ἔτους 1833· τέλος τὰ μεταξὺ τῶν συζύγων Στράτου καὶ Πεσκερτζῆ συμβόλαια δὲν ἔχουσιν ἐπὶ τῆς περὶ ἐθίμου προκειμένης ἀποδείξεως ἐπιῤῥοὴν, καθότι κατὰ τὰς ἰδίας προτάσεις τοῦ Πεσκερτζῆ ταῦτα ἀφορῶσι δάνεια συγχωνευθέντα ἀκολούθως εἰς τὸ συμβόλαιον, περὶ οὗ ἡ δίκη· ἄρα, ἀνισχύρου ὄντος

πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ τελευταίου, ἀνίσχυρα εἰσὶ καὶ ἕνεκα, ἐξ ὧν τοῦτο πηγάζει.

§ 207. ζ) Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἔθιμον αὐτὸ ἐν Ἀθήναις, ἡ νομολ. κομαίνεται, ὡς ἐκ τῶν ἀνωτ. καὶ ἑπομένων προκύπτει (1).

§ 208. ά) Κατὰ τὸ 1830 ὑπῆρχεν ἐν Ἀθήναις παλαιὰ συνήθεια, καθ' ἣν οἱ δύο σύζυγοι ἠδύναντο συμφώνως νὰ πωλήσωσι προικῷον κτῆμα τῆς γυναικὸς ἐπὶ νοτάρου καὶ ἐπὶ μαρτύρων, οἵτινες ἤκουαν τὴν εἰς τὴν πόλιν συναίνεσιν τῆς γυναικός, ἡ δὲ ἀντικατάστασις τοῦ πωληθέντος προικώου κτήματος δὲν ἦτον ὑποχρεωτικὴ εἰς τὸν ἄνδρα, ἀλλ' ἁπλῶς μόνον προαιρετική.

«Ἐπειδὴ ἐκ τῆς μαρτυρίας τῶν μαρτύρων τῆς ἀποδείξεως καὶ

---

(1) Κατὰ τὸ 1830 ὑπῆρχεν ἐν Ἀθήν. συνήθεια, καθ' ἣν οἱ δύο σύζυγοι ἠδύναντο νὰ πωλήσωσι προικῷον κτῆμα ἐπὶ νοτάρου καὶ ἐπὶ μαρτύρων, καθ' ἣν ἡ ἀντικατάστασις τοῦ προικώου κτήματος δὲν ἦτον ὑποχρεωτική; Κύρ. λεξ. Ἀρμενόπουλος σελ. 419, § 47.—ὅρα καὶ τὸν ἑπόμενον §.

—Δὲν ὑπάρχει ἐν Ἀθήναις ἔθιμον, καθ' ὃ οἱ σύζυγοι δύνανται νὰ πωλῶσι τὸ προικῷον κτῆμα συναινέσει αὐτῆς. αὐτ. σ. 421, § 50.

—Κατὰ τὸν νόμον (Ἀρμεν. βιβλ. γ'. τίτλ. γ'. § 62) ἡ πώλησις προικώου κτήματος δὲν ἰσχύει. Δὲν ἀπεδείχθη δὲ ὁ διάδικος ... ὅτι ἐν Ἀθήναις ἰσχύει ἔθιμον, καθ' ὅ, συναινέσει καὶ κατ' ἐντολὴν τῆς συζύγου, ἠδύνατο νὰ ἐκποιηθῇ προικῷον κτῆμα. Ἀπόφ. 5790 τῆς 9 ἰουν. 1849 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

—Ἐν Ἀθήναις ὑπάρχει ἔθιμον καθιερωμένον διὰ πολυχρονίου καὶ ἀδιακόπου συνηθείας, καθ' ὃ οἱ σύζυγοι δι' ἀνάγκας οἰκιακὰς ἠδύναντο νὰ πωλήσωσι προικῷά των κτήματα συναινέσει καὶ τῶν συζύγων των παρόντων εἰς τὴν πώλησιν. (Ἀπόφ. 2384 τῆς 8 ὀκτωβρίου 1842 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν).

—Ὑπῆρχεν ἐν Ἀθήναις ἔθιμον, καθ' ὃ οἱ σύζυγοι ἠδύναντο, συναινέσει τοῦ συζύγου των, νὰ πωλήσωσι προικῷον κτῆμα; Ὁ Ἀρ. Πάγος διὰ τῆς ἀποφ. 81 τοῦ 1848 παρέπεμψε τὴν περὶ τούτου ἐκδίκασιν εἰς τὸ δικαστ. τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν.

—Ἐν Ἄνδρῳ ἴσχυε κατὰ τὸ 1834 ἔθιμον, καθ' ὃ αἱ γυναῖκες ἠδύναντο νὰ πωλῶσιν ἐγκύρως, συναινέσει τῶν συζύγων των προικῷα κτήματα. Ἀπόφ. 5003 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφ.

ἐκ τῶν τῆς ἀνταποδείξεως τοῦ Α. Γέροντος καὶ Μ. Μπαρμπάνου προκύπτει ἀδιστάκτως, ὅτι κατὰ τὸ 1830 ὑπῆρχεν ἐν Ἀθήναις παλαιὰ συνήθεια, καθ' ἣν οἱ δύο σύζυγοι ἠδύναντο συμφώνως νὰ πωλήσωσι προικῷον κτῆμα τῆς γυναικὸς ἐπὶ νοτάριου καὶ ἐπὶ μαρτύρων, οἵτινες ἤκουον τὴν εἰς τὴν πώλησιν τοῦ κτήματος συναίνεσιν τῆς γυναικὸς, ὅτι ἡ ἀντικατάστασις τοῦ πωληθέντος προικῴου κτήματος δὲν ἦτον ὑποχρεωτικὴ εἰς τὸν ἄνδρα, ἀλλ' ἁπλῶς μόνον προαιρετική. Ἀπόφ. 2654 τῆς 9 ἰουλίου 1843 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 209. β') Ἐθεωρήθη ὡς ἀποδεδειγμένον τὸ ἔθιμον, καθ' ὃ οἱ σύζυγοι ἐδύναντο ἐν Ἀθήναις δι' οἰκιακὰς ἀνάγκας νὰ πωλήσωσι προικῷα κτήματα συναινέσει καὶ τῶν παρόντων εἰς τὴν πώλησιν συζύγων· τὸ δὲ ἔθιμον τοῦτο δὲν ἀντιβαίνει εἰς τὴν χρηστοήθειαν ἢ εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον. Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 12 τῆς 5 ἀπριλίου 1843.

§ 210. γ') Ὁ Α. επρότεινεν ὅτι ἐν Ἀθήναις ἴσχυεν ἔθιμον, καθ' ὃ ὁ σύζυγος ἠδύνατο νὰ ἐκποιήσῃ, συναινέσει τῆς συζύγου του, προικῷα κτήματα.—Διετάχθη ἀπόδειξις, μετὰ τὴν ὁποίαν ἐπῆλθεν ἀπόφασις βεβαιοῦσα ὅτι τὸ ἔθιμον ὑπῆρχε καὶ ἐφηρμόσθη μέχρι τοῦ 1835· συνήγαγε δὲ ἐκ τούτου ὅτι πρέπει νὰ ἰσχύῃ καὶ μετὰ τὸ ἔτος αὐτό.—Ἀλλ' ὁ Ἄρειος Πάγος ἀνήρεσεν τὴν ἀπόφασιν ταύτην εἰπὼν οὕτως.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἡ στάθμισις τῶν ἀποδείξεων ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς τὰ δικαστήρια τῆς οὐσίας καὶ διαφεύγει τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἀρ. Πάγου, καὶ ὅτι κατὰ τὸ ἄρθρ. 256 τῆς πολιτ. δικονομίας δὲν ὑποχρεοῦται ὁ δικαστὴς ν' ἀκολουθήσῃ νομικήν τινα περὶ ἀποδείξεως θεωρίαν· ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ ὅμως τῶν ἄρθρων 77, 172, 244, 248, 252 καὶ 256 τῆς ἰδίας δικονομίας καὶ ἐκ τῆς νομικῆς ἀρχῆς ὅτι ὁ ἐνάγων ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ τὴν ἀγωγήν του, ὁ δὲ ἐναγόμενος τὰς ἐνστάσεις του, ἀποδεικνύεται ὅτι ὁ δικαστὴς δὲν δύναται αὐτεπαγγέλτως ἢ ἐξ εἰκασιῶν νὰ παραδεχθῇ τὴν ὕπαρξιν ἀμφισβητουμένου τινὸς περιστατικοῦ, ἀλλ' ὀφείλει νὰ στηρίξῃ τὴν ἀπόφασίν του εἰς τὰ παρὰ τοῦ νόμου παραδεχόμενα ὡς νόμιμα πρὸς ἀπόδειξιν μέσα (ἄρθρ. 252). Ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, τὸ ἐφετεῖον οὔτε διὰ τῶν σκέψεων τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεώς του, οὔτε δι' ἐκείνων τοῦ πρωτοδικείου, τὰς ὁποίας παραδέχεται, δὲν βεβαιοῖ ὅτι ἐκ τῶν ἀποδείξεων ἐπείσθη ὅτι κατὰ τὸ 1840 ἐπεκράτει εἰς Ἀθήνας ἔθιμον, καθ' ὃ ὁ σύζυγος ἐδύνατο ἰσχυρῶς νὰ ἐκποιήσῃ τὰ προικῷα ἀκίνητα κτήματα συναινέσει τῆς συζύγου του, ἀλλὰ βεβαιοῖ

καὶ παραδέχεται μόνον ὡς ἀποδεδειγμένον ὅτι τὸ ἔθιμον ὑπῆρξε καὶ ἐφηρμόσθη μέχρι τοῦ 1835, εἰκάζει δὲ ἐκ τούτου, καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ὁ ἀνταποδεικνύων δὲν ἀπέδειξεν ὅτι τὸ εἰρημένον ἔθιμον μετὰ τὸ 1835 κατηργήθη, ὅτι πρέπει νὰ ὑπῆρξε καὶ νὰ ἴσχυε καὶ κατὰ τὸ 1840, διὰ δὲ τῆς παραδοχῆς του ταύτης παραβιάσε τὰς εἰρημένας οὐσιώδεις περὶ ἀποδείξεως διατάξεις τοῦ νόμου; καθότι ἀφ' ἑνὸς παραδέχεται ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀπόδειξις, ἀφ' ἑτέρου εἰκάζει τὴν ὕπαρξιν ἀμφισβητουμένου ἐθίμου· ἀμφισβήτησις τὴν ὁποίαν τὸ ἴδιον δικαστήριον ἐθεώρησεν οὐσιώδη καὶ ἐπέτρεψεν εἰς τὸν ἐνιστάμενον τὴν ἀπόδειξιν, ἂν δὲ ὁ Στράτος δὲν ἀνταπέδειξε τὴν κατάργησιν τοῦ ἐθίμου, τούτου, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀπόδειξις τῆς ὑπάρξεως ἀφοῦ ἡ ἀνταπόδειξις εἶναι δικαίωμα καὶ οὐχὶ ὑποχρέωσις (ἄρθρ. 251 τῆς πολ. δικονομίας), καὶ ἀφοῦ ὁ ἐνιστάμενος χρεωστεῖ ν' ἀποδείξῃ τὴν ἔνστασίν του καὶ οὐχὶ ὁ καθ' οὗ ἡ ἔνστασις τὸ μὴ βάσιμον αὐτῆς (ἄρθρ. 77 καὶ 248 τῆς πολιτ. δικονομίας), ἡ δὲ ἀνωτέρω παραβίασις δὲν ἀφορᾷ στάθμισιν ἀποδείξεως, διὰ νὰ ἐξαιρεθῇ τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Ἀρ. Πάγου, ἀλλὰ ἀφορᾷ ἄνευ νομίμου λόγου παραδοχὴν ἀμφισβητουμένου οὐσιώδους περιστατικοῦ· ἑπομένως ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις εἶναι κατὰ τὰ ἄρθρ. 201 καὶ 807 § 5 τῆς πολιτ. δικονομίας ἀναιρετέα. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 227 τοῦ 1850. — Ἴδε ὅμως κατ. § 212.

§ 211. δ) Ὅταν ὁ μὲν τῶν διαδίκων διατείνηται ὅτι ὑπάρχει ἔθιμον ἐν Ἀθήναις, καθ' ὃ τὰ προικῷα ἐκποιοῦνται, καὶ ἑπομένως ἐπιβαρύνονται μὲ ὑποθήκας, ὁ δὲ ἕτερος συνομολογεῖ, τὸ ἔθιμον θεωρεῖται τοῦτο ὡς ἀποδεικνυόμενον. Ἀπόφ. 4137 τοῦ 1846 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 212. ε) Ὑπῆρχεν ἐν Ἀθήναις ἔθιμον, καθ' ὃ ἐπετρέπετο ἡ ἐκποίησις ἀκινήτου προικῴου κτήματος, καὶ ὑπὸ ποίους ὅρους;

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ τὸ δικαστήριον τῶν ἐφετῶν ἐθεώρησε τὰ προσαχθέντα εἰς αὐτὸ δεκαοκτὼ πωλητήρια, τὰ ἐξηγμένα ἐκ τοῦ Κώδηκος τοῦ πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ περὶ συμβολαιογράφων νόμου διωρισμένου ἐν Ἀθήναις Νοταρίου, ὡς ἀποδεικνύοντα τὸ ἀντικείμενον αὐτῶν καὶ κατὰ τοῦ ἀναιρεσείοντος, ἤτοι τὰς ἐνώπιον τοῦ αὐτοῦ Νοταρίου δηλώσεις τῶν συμβαλλομένων περὶ πωλήσεως προικῴων ἀκινήτων κτημάτων, καὶ ἐξήγαγεν ἐκ τῶν δηλώσεων τούτων τεκμήριον ἐνισχῦον τὰς περὶ τοῦ προταθέντος ὑπὸ τοῦ ἀναιρεσιβλήτου ἐθίμου μαρτυρίας τῶν ἐξετασθέντων μαρτύρων, ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ δὲ τούτου καὶ τῆς ἐν τῇ ὑπ' ἀριθμὸν 2384 ἀποφάσει τῶν αὐτῶν ἐφετῶν ἀναγνωρίσεως τοῦ αὐτοῦ ἐθί-

μου ἐπείσθη περὶ τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ· ὥστε ἠτιολόγησεν ἀποχρώντως τὸ ἐπιχείρημα τοῦ ἀναιρεσιβλήτου καθὸ οὗτος ἠρνήθη· α᾽) ὅτι τὰ ἔγγραφα ταῦτα ἀποδεικνύουσι, κατ᾽ αὐτοῦ τὰς ὁποίας ἀναφέρουσι πωλήσεις προικώων ἀκινήτων· β᾽) ὅτι αὗται ἐγένοντο εἰς περιστάσεις μὴ ἐπιτρεπομένας ὑπὸ τοῦ νόμου, ἤτοι ἄνευ ἀντικαταστάσεως ἄλλων ἀκινήτων ἢ ἄνευ ἀπολύτου ἀνάγκης καὶ γ᾽) ὅτι αἱ πωλήσεις αὗται δεν προσεβλήθησαν καὶ δὲν ἠκυρώθησαν, πεισθὲν ἐκ τοῦ συνόλου τῆς διεξαγωγῆς τῆς ἀποδείξεως τοῦ ἐθίμου περὶ τοῦ ἐναντίου τῶν εἰρημένων, ἀρνήσεων τοῦ ἀναιρεσείοντος καὶ ἐκφράσαν τὴν περὶ τούτου πεποίθησίν του διὰ τῆς παραδοχῆς τῶν ἐγγράφων, ὡς συντελούντων εἰς τὴν ἀπόδειξιν, οὐδ᾽ ὑπῆρχεν ἀνάγκη νὰ ἀποῤῥίψῃ δι᾽ ἰδίου κεφαλαίου τοῦ διατακτικοῦ τῆς ἀποφάσεως τὸ ἀνωτέρω ἐπιχείρημα τοῦ ἀναιρεσείοντος, καὶ τὴν εἴς τινα ῥητῶς καὶ εἰδικῶς ὁρισθέντα πωλητήρια ἀναφερομένην πρότασιν αὐτοῦ, τοῦ νὰ τῷ ἐπιτραπῇ ἡ ἀπόδειξις τῆς δι᾽ ἀντικαταστάσεως ἄλλων κτημάτων ἢ διὰ κατεπειγούσας οἰκογενειακὰς ἀνάγκας γενομένης πωλήσεως, καθότι τὸ μὲν ἐπιχείρημα συναπεῤῥίφθη μετὰ τῆς ἀποῤῥίψεως τῆς ἐφέσεως, εἰς ἣν ἀνεφέρετο, ἡ δὲ τῆς ἀποδείξεως πρότασις ἐθεωρήθη ματαία, μὴ στηριχθέντος τοῦ δικαστηρίου κατὰ τὴν κατάρτισιν τῆς περὶ τοῦ ἐθίμου πεποιθήσεώς του εἰς τὰ πωλητήρια, περὶ ὧν ἐγένετο ἡ τῆς ἀποδείξεως πρότασις, τὴν ὁποίαν τὸ αὐτὸ δικαστήριον δὲν ἐθεώρησε γενομένην κατὰ πάντων τῶν πωλητηρίων, δὲν πρόκειται δὲ κατὰ τὴν ἐκτίμησιν τῆς προτάσεως ταύτης διαστροφὴ σαφῶς προταθέντος ἰσχυρισμοῦ, δίδουσα χώραν εἰς τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Ἀρ. Πάγου.

Ἐπειδὴ τὸ δικαστήριον τῶν ἐφετῶν ἐκτιμῆσαν τὰ δύο ὑπ᾽ ἀριθ. 17 καὶ 18 πωλητήρια ἔγγραφα, πείθεται, ὅτι ἐν αὐτοῖς πρόκειται περὶ πωλήσεως προικώων ἀκινήτων, κειμένων εἰς Ἀθήνας καὶ γενομένης μεταξὺ κατοίκων Ἀθηνῶν διαμενόντων προσωρινῶς, ἐκ τῶν περιστάσεων τοῦ πολέμου, ἐν Αἰγίνῃ, ἡ ἁπλῆ δὲ ἄρνησις τοῦ ἀναιρεσείοντος, ὅτι ταῦτα δὲν προκύπτουσιν ἐκ τῶν ἐγγράφων, δὲν δίδει εἰς τὸν Ἀρ. Πάγον τὸ δικαίωμα νὰ ἐπεμβῇ εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν αὐτῶν ἐγγράφων καὶ νὰ ἐξελέγξῃ τὴν περὶ τοῦ περιεχομένου αὐτῶν κρίσιν τοῦ ἀνεκκλήτως δικάσαντος δικαστηρίου· ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τῆς κρίσεως ταύτης τὸ αὐτὸ δικαστήριον οὐδένα νόμον παρεβίασεν ἀποφηνάμενον ὅτι τοιαῦται πωλήσεις διέπονται ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀθήναις ἰσχύοντος κανόνος τοῦ δικαίου, καὶ ἐπομένως δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς τεκμήρια τῆς κοινῆς τῶν Ἀθηναίων συνειδήσεως περὶ τοῦ ἐν Ἀθήναις ἰσχύοντος κανόνος, περὶ τῆς ἐκποιήσεως προικώων ἀκινήτων.

Ἐπειδὴ τὸ ἐν Ἀθήναις ἐφετεῖον σταθμίσαν ἅπαντα τὰ εἰς αὐτὸ ὑποβληθέντα μέσα ἀποδείξεως καὶ ἀνταποδείξεως τοῦ προταθέντος ὑπὸ τοῦ νῦν ἀναιρεσιβλήτου ἐθίμου, ἀποφαίνεται, ὅτι ἐπὶ τουρκοκρατείας ἐπεκράτει τὸ ἔθιμον τοῦτο ἐπὶ πολὺν χρόνον ὁμοιομόρφως, ὡς νομικὸς κανὼν ἐφαρμοζόμενον, καὶ ἐξηκολούθησεν ἰσχύον μέχρι τῆς δημοσιεύσεως τῶν ἑλληνικῶν νόμων ἐν Ἀττικῇ, ἤτοι καὶ μετὰ τὴν 28 ἰανουαρίου 1833, καθότι οὐδεμία ἐναντία πρᾶξις ἀπὸ τοῦ 1828 καὶ ἐφεξῆς ἀπεδείχθη· ὅθεν οὐδένα νόμον παρεβίασε συναγαγὸν ἐκ τῆς μέχρι τοῦ τέλους τῆς τουρκοκρατείας ἰσχύος τοῦ ἐθίμου, καὶ τὴν βραδύτερον ἰσχὺν αὐτοῦ κατὰ τὸ ἀναλόγως σύντομον διάστημα μέχρι τῆς μετὰ τὴν 28 ἰανουαρ. 1833 ἐποχῆς, μὴ προσαχθείσης ὑπὸ τοῦ ἀνταποδεικνύοντος ἀποδείξεως τῆς καταργήσεως αὐτοῦ δι' ἀχρηστίας, ἢ διὰ νόμου, καθότι ὁ δικαστής, εἰς ὃν προσήχθη ἡ ἐν ὡρισμένῳ χρόνῳ καθιέρωσις ἐθίμου, εἶναι ἐλεύθερος νὰ παραδεχθῇ αὐτὸ ἰσχύον καὶ κατ' ἐποχὴν μεταγενεστέραν τῆς τελευταίας τῶν δηλουσῶν αὐτὸ πράξεων, ὅταν ἐκ τοῦ διαστήματος μεταξὺ τῆς τελευταίας ταύτης πράξεως καὶ τῆς δούσης ἀφορμὴν εἰς τὴν περὶ τοῦ ἐθίμου ἀμφισβήτησιν καὶ ἐκ τοῦ εἴδους τῶν πράξεων τούτων πείθεται, ὅτι ἡ κατὰ τὸ διάστημα ἐκεῖνο ἔλλειψις πράξεων δηλουσῶν τὸ ἔθιμον δὲν ἐμφαίνει τὴν δι' ἀχρηστίας ἢ δι' ἀντιθέτου ἐθίμου κατάργησιν αὐτοῦ.

Ἐπειδὴ ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 2384 ἀποφάσει τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν, ἣν τὸ ἀνεκκλήτως δικάσαν δικαστήριον ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς περὶ τοῦ προκειμένου ἐθίμου πεποιθήσεώς του, ὁ ὅρος τῆς ἀντικαταστάσεως ἑτέρου κτήματος ἀντὶ τοῦ πωληθέντος προικώου, δὲν θεωρεῖται ὡς ἀδιστάκτως ἀποδεδειγμένος, ἀλλὰ μόνον ὡς βεβαιωθεὶς μὲν ὑπὸ τῶν τῆς ἀνταποδείξεως μαρτύρων, μὴ δυνάμενος ὅμως νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου, καὶ καθ' ἣν περίπτωσιν ἡ ἔλλειψις αὐτοῦ ἤθελεν εἶσθαι νόμιμος ἀφορμὴ πρὸς ἀκύρωσιν, ὡς ἀναφέρουσιν, οἱ τῆς ἀνταποδείξεως μάρτυρες, καθὸ μὴ προταθείσης κατὰ τὴν δίκην ἐκείνην τῆς ἐλλείψεως τοῦ ὅρου τούτου· ὅθεν τὸ ἀνεκκλήτως δικάσαν δικαστήριον δὲν παρέλειψε νὰ ἐκτιμήσῃ νόμιμον μέσον ἀποδείξεως μὴ λαβὸν τὴν ὑπ' ἀριθ. 2384 ἀπόφασιν ὑπ' ὄψιν ὡς ἀποδεικνύουσαν τὸν τῆς ἀντικαταστάσεως ὅρον τοῦ προκειμένου ἐθίμου, τοῦ ὁποίου ἡ ἀπόδειξις εἶχεν ἐπιβληθῇ εἰς τὸν ἀναιρεσείοντα. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 28 τοῦ 1852, κυρ. τὰς 7383 καὶ 7549 (κατ. § 213) ἀποφ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν (Μαυρομόπος καὶ Βοῦβρος).— Ἴδε ὅμως § 210.

§ 213. ϛ') Ὑπῆρχεν εἰς Ἀθήνας ἔθιμον περὶ ἐκποιήσεως προικώου κτήματος;

Απόφ. Ἐπειδὴ ἐκ τῶν προεκτιθεισῶν πράξεων τῶν βεβαιωμένων διὰ τῶν ἐγγράφων, συνδυαζομένων μὲ τὰς καταθέσεις τῶν μαρτύρων, προκύπτει σαφῶς, κατὰ τὴν πεποίθησιν τοῦ δικαστηρίου, ὅτι ἐπὶ τουρκοκρατείας ἐπεκράτησεν εἰς Ἀθήνας ἔθιμον πολυχρόνιον, ὡς νομικὸς κανὼν ὁμοιόμορφος ἐφαρμοζόμενος, καθ' ὃ δὲν ἦτον ἀπηγορευμένη ἡ ἐκποίησις προικώων ἀκινήτων κτημάτων ὑπὸ τῆς γυναικὸς συναινέσει καὶ τοῦ συζύγου της, τὸ δὲ ἔθιμον τοῦτο ἐξηκολούθησεν ἰσχύον μέχρι τῆς δημοσιεύσεως τῶν ἑλληνικῶν νόμων ἐν Ἀττικῇ, ἤτοι καὶ μετὰ τὴν 28 ἰανουαρίου 1833 καθότι οὐδεμία ἐναντία πρᾶξις ἀπὸ τοῦ 1828 καὶ ἐφεξῆς ἀπεδείχθη.

Ἐπειδή, ἂν καί τινες τῶν μαρτύρων κατέθεσαν, ὡς εἴρηται, ὅτι ἡ ἐκποίησις προικώου κτήματος ἐπετρέπετο κατὰ τὸ ἔθιμον, ὅταν ἐγίνετο ἀντικατάστασις ἄλλου κτήματος ὑπὸ τοῦ συζύγου, ἢ ὑπῆρχεν ἀνάγκη, αἱ καταθέσεις αὐτῶν μὴ οὖσαι ἄλλως σαφεῖς καὶ θετικαὶ δεν ἐπερείδονται εἰς πράξεις βεβαιουμένας ἐγγράφως, ὡς αἱ τῶν ἄλλων μαρτύρων· ἀλλ' εἴς τινα παραδείγματα εὐάριθμα καὶ ἀόριστα, τὰ ὁποῖα τινες μάλιστα ἐξ αὐτῶν ἔμαθον ἐπομένως, δὲν ἀποδεικνύεται σαφῶς ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ἐκποιηθῇ προικῶον κτῆμα ἄνευ ἀντικαταστάσεως ἄλλου ἢ ἄνευ κατεπειγούσης ἀνάγκης, τόσῳ μᾶλλον καθόσον οὔτε ὁ ἐνάγων ἰσχυρίσθη ἀπ' ἀρχῆς, ὡς διὰ τῶν τελευταίων προτάσεών του ἐναντίον τῆς ἀληθείας ἰσχυρίζεται, τὴν ἀνάγκην τῆς ἀντικαταστάσεως· καὶ οὔτε ἀπόδειξις περὶ αὐτῆς εἰδικὴ διετάχθη, ἰσχυρισθεὶς μόνον τὴν περίστασιν κατεπειγούσης ἀνάγκης, δι' ἣν καὶ ὁ νῦν ἰσχύων ῥωμαϊκὸς νόμος ἐπιτρέπει τὴν ἐκποίησιν, ἀλλ' ὅμως ἔφερε μάρτυρας καὶ περὶ τοῦ ὅρου τῆς ἀντικαταστάσεως, κατὰ ἀνταπόδειξιν, ἐναντίον τοῦ ἐθίμου.

Ἐπειδὴ οἱ μάρτυρες Σπυρ. Πατούσας καὶ Σεραφεὶμ εἶπον μὲν ὅτι ἐπὶ τουρκοκρατείας αἱ διαφοραὶ ἐκρίνοντο ὑπὸ συνόδου προεστώτων καὶ ἀρχιερέων κατὰ τὴν Ἑξάβιβλον τοῦ Ἁρμενοπούλου, ἀλλ' ὁ πρῶτος ἐβεβαίωσε, μολοντοῦτο, ὅτι πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ἀκόμη ἠγόρασε προικῶον κτῆμα παρὰ τοῦ ἀνδρὸς συναινέσει τῆς γυναικός, ὅπερ κατέχει ἀνενόχλητος, καὶ ἐντεῦθεν ἐνισχύεται ἡ πεποίθησις περὶ τῆς ἐπικρατήσεως ἐθίμου ἐναντίον τοῦ ὑπάρξαντος τυχὸν ἐπὶ τουρκοκρατείας ἀπαγορευτικοῦ τῆς ἐκποιήσεως προικώων νόμου. Ἐπειδὴ προσέτι ἡ ὕπαρξις τοῦ προκειμένου ἐθίμου ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τούτου καὶ εἰς ἄλλην παραπλήσιον ὑπόθεσιν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 2384 ἀποφάσεως τῆς συνημμένης ἐν ἀντιγράφῳ εἰς τὴν δικογραφίαν, ἂν δὲ δι' ἑτέρων ἀποφάσεων, ἃς προσάγει ὁ ἐνάγων ὑπ' ἀριθ. 3570, 5632, 5790, ἐκ τῶν ἀπο-

φατικῶν τούτων γεγονότων, δὲν προκύπτει τεκμήριον κατὰ τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἐθίμου, ἀλλὰ κατὰ τῶν διεξαγαγόντων τὰς ἀποδείξεις, οἵτινες δὲν ἐφρόντισαν νὰ ὑποβάλουν εἰς τὸ δικαστήριον τὰ ἀναγκαῖα μέσα πρὸς μόρφωσιν τῆς πεποιθήσεώς του.

Ἐπειδὴ οἱ ἀόριστοι ἰσχυρισμοὶ τοῦ ἐκκαλοῦντος ὅτι δὲν δύνανται νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν συμβόλαια πρὸς ἀπόδειξιν ἐγγράφου δικαίου, ὁποῖον εἶναι τὸ ἔθιμον, ὅτι τὰ συμβόλαια ἐγένοντο μεταξὺ ἄλλων, καὶ δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὰ κλ. εἶναι ἀνυπόστατοι, διότι τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἔγγραφα δὲν ὑποχρεοῦν μὲν τοὺς διαδίκους ὡς μὴ λαβόντας μέρος εἰς αὐτά, ἀλλ' εἴτε ἰδιωτικὰ εἴτε δημόσια θεωρηθῶσιν, ἀποδεικνύουν τὸ ἀντικείμενόν των κατὰ τὰ συνδυασμένα ἄρθρ. **400** καὶ **412** τῆς πολ. δικονομίας, καὶ ἑπομένως ὡς νόμιμα ἀποδείξεως μέσα, παρέχοντα μάλιστα πλείονα βεβαιότητα τῶν γεγονότων, λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν πρὸς ἀπόδειξιν ὁμοιομόρφων πράξεων καὶ ἀλληλοδιαδόχων, δεικνυουσῶν, τὴν ὕπαρξιν καὶ ἐφαρμογὴν ἐθίμου ὡς νομικοῦ κανόνος εἰς τὰς ἐνδίκους σχέσεις τῶν κατοίκων Ἀθηνῶν. Απόφ. **7549** τοῦ **1850** τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν. Ὅρα ἀνωτ. § **212** ἐν τέλ.

§ **214**. ζ') Δὲν ἐπρόκυψεν ἀναμφισβητήτως ὅτι ἐπὶ τουρκοκρατείας καὶ μέχρι τοῦ **1835** ὑπῆρχεν ἐν Ἀθήναις συνήθεια, καθ' ἣν ὁ σύζυγος, συναινέσει τῆς συζύγου του, ἠδύνατο ἐν πάσῃ περιπτώσει νὰ ἐκποιήσῃ ἰσχυρῶς τὸ προικῷον ἀκίνητον κτῆμα, καθότι ἠδύνατο μὲν νὰ γίνῃ τοιαύτη ἐκποίησις, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ ἀντικαταστάσει, ὅπερ καὶ ὁ πολιτικὸς νόμος ἐπιτρέπει ἢ δι' οἰκιακὰς ἀνάγκας ἄλλως τε ἔπαυσε κατὰ τὸ **1835**.—Απόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. **119** τοῦ **1851**.

§ **215**. η') Ὑπάρχει ἐν Ἀθήναις ἔθιμον, καθ' ὃ εἶναι ἀναπαλλοτρίωτον τὸ παρὰ δευτερογάμου γυναικὸς διδόμενον εἰς τὸν πρωτόγαμον ἄνδρα παλλικαριάτικον; ὄχι. Απόφ. **5693** τῆς **11** μαΐου **1849** τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ **216**. θ') Ὑπάρχει ἐν Ἀθήναις ἔθιμον, καθ' ὃ οἱ σύζυγοι δύνανται νὰ πωλῶσι τὸ προικῷον κτῆμα συναινέσει τῆς γυναικός; Ὄχι, κατὰ τὴν ἀπόφ. **3570** τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν ἣν ἴδ. εἰς τὴν σελ. **422** τῆς λέξ. *Ἀρμενόπουλος*.

§ **217**. ι'). Ὑπῆρχεν ἐν Ἀθήναις ἔθιμον, καθ' ὃ τὰ προικῷα κτήματα πωλοῦνται συναινέσει τοῦ συζύγου καὶ ἑπομένως καὶ ὑποθηκεύονται. Ἡ ἀπόφ. **1372**— τῶν ἐφ. Ἀθηνῶν παραδέχεται τὴν ὕπαρξιν τοῦ ἐθίμου αὐτοῦ, ὡς μὴ ἀμφισβηθέντος παρ' ἐκείνου, καθ' οὗ ἐπροτάθη.

§ **219**. ιά) Μεταγενεστέρα ὁμολογία, ἀνατρέπουσα τὴν προ-

συμφωνηθεῖσαν προικοδοσίαν καὶ ἐμπεριέχουσα ἀπαλλοτρίωσιν προικώων ἀντικειμένων δὲν ἰσχύει. — Εἰκονικότης. Απόφ. 5193 τοῦ 1848 τῶν ἐν Αθ. ἐφετῶν.

§ 220. Τοιοῦτον ἔθιμον ; δύναται νὰ κατισχύσῃ τοῦ νόμου; α') Ἔθιμον, δι' οὗ αἱ ὕπανδροι γυναῖκες ἀπαλλοτριοῦσι τὰ προικῷά των, ὑπερισχύει τοῦ νόμου.

α' Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ βιβλ. 1, τίτ. 3 τεμ. 32 τῶν Πανδ. καὶ τὸν ἀπὸ 23 φεβρουαρίου 1835 νόμον, τὰ ἔθιμα, ὅσα πολυχρόνιος καὶ ἀδιάκοπος συνήθεια καθιέρωσεν, ἔχουσιν ἰσχὺν νόμου, καὶ ἑπομένως ὑπερισχύουσι τῶν προγενεστέρων νόμων, οὐδεμία δὲ ἐξαίρεσις τῆς ἀρχῆς ταύτης ὑπάρχει ὡς πρὸς τοὺς νόμους τοὺς καθιεροῦντας τὰ τῆς προικὸς προνόμια, ἡ δὲ τῆς ὑπ' ἀριθ. 120 τῆς 5 ἀπριλίου 1845 προσβαλλομένης ἀποφάσεως τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν διάταξις, δι' ἧς ἐπεβλήθη εἰς τοὺς ἀναρεσιβλήτους «απόδειξις ὅτι εἰς Ἄργος ἐπικρατεῖ ἔθιμον πολυχρόνιον, καθ' ὃ αἱ »ὕπανδροι γυναῖκες ἰσχυρῶς ἀπαλλοτριοῦσι, συνεστῶτος τοῦ γά»μου, τὰ προικῷα ἀκίνητα» ἐννοεῖ προδήλως, ὡς προκύπτει ἐκ τῶν λέξεων «ἐπικρατεῖ πολυχρόνιον ἔθιμον», ἔθιμον οὐχὶ ἰσχύον κατὰ πρῶτον τώρα κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς παρούσης δίκης, ἀλλὰ μακρὸν χρόνον πρὸ αὐτῆς κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς προκειμένης πωλήσεως· Απόφ. πολ. Αρ. Πάγου 16 τοῦ 1848, κυροῦσα τὴν 120 τοῦ 1845 καὶ 343 τοῦ 1846 ἀποφ. τῶν ἐν Ν. ἐφ.

§ 221. β') Ὅταν τὶς προτείνῃ ν' ἀποδείξῃ, ὅτι καθ' ἔθιμον ἰσχῦον ἐν Ἀθήναις ἐσυγχωρεῖτο ἡ τοῦ προικώου ἀκινήτου ἐκποίησις, κοινῇ τῶν συζύγων συναινέσει, τὸ δικαστήριον δὲν πρέπει νὰ μὴ ἐπιτρέπῃ τὴν ἀπόδειξιν ταύτην ἐπὶ λόγῳ ὅτι πρόκειται περὶ ὑποθήκης, διότι ὁ δυνάμενος τὸ πλέον δύναται καὶ τὸ ἔλαττον ποιεῖν (νόμ. 21 de reg. juris). Απόφ. πολιτ. Αρ. Πάγου 230 τοῦ 1849.

§ 222. γ') Ὁ περὶ ὑπάρξεως ἐθίμου ἰσχυρισμὸς, ὢν νομικὸν ἐπιχείρημα, τείνων πρὸς ἀπολογίαν τοῦ ἐναγομένου (ἐκκαλοῦντος δὲ ἐνώπιον τῶν ἐφετῶν) δύναται νὰ προταθῇ κατὰ πᾶσαν τῆς δίκης στάσιν; Ἴδε τὴν λέξ. Ἔθιμα καὶ Πρότασις.

Εἰς τὴν περὶ τοῦ ἀνωτέρου ἀντικειμένου ἀπόδειξιν δύναται νὰ προσαχθῇ ἡ ἀνταπόδειξις, ὅτι τότε ἴσχυεν ἡ πώλησις τοῦ προικώου, ὅταν ὁ σύζυγος ἀντικαθίστα ἄλλο κτῆμα. Απόφ. ἐφετ. Ἀθηνῶν 2594.

§. 223 — 228.

Η τῶν κινητῶν προικώων ἀντικειμένων ἐκποίησις ἀπαγορεύεται; Ὄχι. Ἰδοὺ δὲ ὅ,τι εὕρηται εἰς τὴν νομολογίαν.

α΄) Ὁ σύζυγος δύναται ν' ἀπαλλοτριοῖ τὰ προικῶα κινητὰ πλάγματα (καὶ περιδέραια καὶ ἐνώτια) καὶ ἄνευ τῆς συναινέσεως τοῦ συζύγου της· κατὰ μείζονα δὲ λόγον δύναται νὰ τὰ ἐνεχυριάζῃ πρὸς πώλησιν. (Ν. 3, 6, 38, 57 καὶ 92 Βασ. 29, 1). Ὅθεν κατὰ τοῦ κατέχοντος προικῶα, λόγῳ ἐνεχύρου, ἡ γυνὴ δὲν ἔχει διεκδικητικὴν ἀγωγὴν, ἀλλὰ κατὰ τῶν κληρονόμων τοῦ ἀποβεβιωκότος συζύγου της. Απόφ. 4302 τῆς 11 ἀπριλ. 1847 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 224. β΄) Ὁ σύζυγος δύναται ἐλευθέρως νὰ διαθέσῃ τὴν εἰς χρήματα συνισταμένην προῖκα. (τεμ. 42 Πανδ. (23, 3). — Βασ. 29, 1, 38). Απόφ. 4797 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετ.

§ 225. γ΄) Ὁ ἀνὴρ, συνεστῶτος τοῦ γάμου, ἔχει πλήρη καὶ ἀπόλυτον ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν κινητῶν προικώων πραγμάτων καὶ χρημάτων, συγχρόνως δὲ καὶ τὸ δικαίωμα νὰ ἐκποιῇ αὐτὰ καὶ ἄνευ τῆς συναινέσεως τῆς γυναικός του (τεμ. 42. Π. 23, 3. — Βασιλ. 38. (29, 1), νὰ τὰ κληροδοτῇ εἰς τρίτον (τεμ. 13. § 4. Π. 23, 5. = τεμ. 7, 13. Π. 33, 4 =) καὶ νὰ δαπανᾷ τὰ χρηματικὰ κεφάλαια· ἑπομένως, ἀφοῦ ὁ σύζυγος τὰ πωλήσῃ πρὸ τῆς περὶ χωρισμοῦ κτημάτων ἀγωγῆς, ἡ γυνὴ δὲν δύναται νὰ τὰ διεκδικήσῃ. Απόφ. 10643 τοῦ 1853 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετ. τμ. β΄. — Ποστολάκας καὶ Λευκίας.

§ 226. δ΄) Τὰ κινητὰ, καίτοι ἀδιατίμητα, προικῶα ἐκποιοῦνται ἐγκύρως ὑπὸ τοῦ συζύγου, διαρκοῦντος τοῦ γάμου καὶ μὴ διαταχθέντος τοῦ χωρισμοῦ των. Βασιλ. (48, 15) 1.—Εἰσ. 12, 8 προλ. Απόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 523 τοῦ 1852, κυρ. τὴν 9094 ἐφ. Ἀθηνῶν.

§ 227. ε) Τὰ κινητὰ προικῶα κτήματα δὲν εἶναι ἀναπαλλοτρίωτα· Vöet εἰς Πανδ. βιβλ. 23. τίτλ. 5. ἄρθρ. 4.— Vinnius εἰς τὰς Εἰσ. βιβλ. 2. τίτλ. 4. ἀρ. 1.— Αὐτ. βιβλ. 2. τίτλ. 41. ἄρθρ. 4.—(Εἰν. στοιχ. σελ. 465)· ἄρα καὶ οἱ δανεισταὶ τοῦ συζύγου δύνανται νὰ τὰ κατάσχωσιν. Απόφ. 7022 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 228. Τὰ κινητὰ τῆς προικὸς ἐκποιοῦνται. Ἴδε τὴν ἀξιόλογον περὶ τούτου ἔκθεσιν εἰς τὴν revue crit. τοῦ 1852 σελ. 208 ἐπ. 449—καὶ τοῦ 1853 σελ. 193 ἐπ.

§. 229—238.

Ἕτερά τινα ζητήματα, ἀναγόμενα εἰς τὸ περὶ ἐκποιήσεως τῶν προικώων πραγμάτων.

§ 230. Ἐνοεῖται δὲ, ὅτι καμμία διάταξις δὲν ἀπαγορεύει εἰς τὴν γυναῖκα τὴν διάθεσιν τῶν πραγμάτων της, ἐκτὸς τῶν προικώων. Ἀπόφ. 271 τοῦ 1846 τῶν Ναυπλ. ἐφετῶν.

§ 231. Ἡ γυνὴ δύναται νὰ ἐγγυηθῇ διὰ τὸ ἄκυρον τῆς πωλήσεως προικώου κτήματος;

Καταφατικὴν γνώμην εὑρίσκετε εἰς τὸν Tessier (τόμ. 2 σελ. 76), εἰς τὸν Δουραντ. (τόμ. XV, ἀρ. 530), εἰς τὸν Ζαχ. (τόμ. 3 σελ. 581), εἰς τὸν Ὀδιὲρ (τόμ. 3 ἀρ. 1351), εἰς τὸν Ῥοδιέρον καὶ Πουτ (τόμ. 3 ἀρ. 592), εἰς τὸν Toullier (τόμ. V, σελ. 335)· καὶ εἰς τὴν ἀπόφ. Grenob. 16 ἰανουαρ. 1828.

Ἀποφατικὴν γνώμην εὑρίσκετε εἰς τὴν τοῦ ἀκὺρ. ἀπόφασιν τῆς 23 ἰουν. 1846, εἰς τὸν Bellot des Minières (τόμ. 4 σελ. 206), εἰς τὸν Τρόπλ. (τόμ. 14 ἀρ. 3544), εἰς τὸν Μαρκαδὲ ἀρ. 1560 ἀρ. 14 καὶ εἰς πολλὰς ἀποφάσεις τῶν γαλλ. δικ.

Ἀνακεφαλαίωσιν δὲ σύντομον καὶ εὐκρινῆ εὑρίσκετε εἰς τὴν revue crit. τοῦ 1852 σελ. 194 ἐπ. ἔνθα μνημονεύεται καὶ νεωτάτη ἀπόφ. τοῦ ἀκυρωτικοῦ, τὴν πρώτην γνώμην κυροῦσα καὶ χρονολογουμένη τὴν 4 Ἰουν. 1851.—κατ. § 235.

Ἡ Νεαρὰ 61 § 2 καὶ 4 ἀφορᾷ τὴν ἀρχὴν τοῦ ῥωμ. δικαίου.

§ 232. Προικῷόν τι κτῆμα ἐξεποιήθη ἰσχύοντος τοῦ Ῥωμαϊκ. δικαίου. Ζητεῖται λοιπὸν, ἂν ὡς πρὸς τὸ κῦρος τῆς πωλήσεως πρέπῃ νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν οἱ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς πωλήσεως ἰσχύοντες νόμοι, ἢ οἱ κατὰ τὴν σύστασιν τῆς προικός; Τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν (ἀπόφ. 906 τοῦ 1849, ἣν ἴδε ἐν Νομικῇ σελ. 5285) ἀπεφήνατο, ὅτι πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῶσιν οἱ τελευταῖοι. Ἐπ. δὲ § ἐπ.

§ 233. Ἡ παραχώρησις καὶ ἀπαλλοτρίωσις προικώου κτήματος κρίνεται κατὰ τοὺς νόμους τοὺς ἰσχύοντας κατὰ τὴν παραχώρησιν ἢ τὴν ἀπαλλοτρίωσιν, ὄχι δὲ κατὰ τοὺς νόμους τῆς συστάσεως τῆς προικός.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἡ ἀρχὴ τῆς μὴ ἀναδρομικῆς δυνάμεως τῶν νόμων, τὴν ὁποίαν καθιεροῦσιν ἡ διάταξις 7 τοῦ Κώδικος βιβλ. 1, τίτλ. 14 καὶ ἡ Νεαρὰ 66, κεφ. 1, § 4 ἐφαρμόζεται ἐπὶ τῶν ἀποκτηθέντων δικαιωμάτων διὰ συναλλαγμάτων ἤδη τελειοποιημένων· ἐκ δὲ τῆς ἀρχῆς ταύτης ἕπεται ὅτι ἡ ἰσχὺς τῶν συναλλαγμάτων κρίνεται κατὰ τὸν νόμον, τὸν ἐπικρατοῦντα καθ' ὃν χρόνον ταῦτα ἔλαβον ὕπαρξιν· ὅθεν προκειμένου περὶ παραχωρήσεως, ἤτοι ἀπαλλοτριώσεως προικώου κτήματος, συνεστῶτος τοῦ γάμου, καὶ γενομένης κατὰ τὸ 1826 ἔτος, τὸ ἐφετεῖον ὤφειλε τοὺς κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐπικρατοῦντας ῥωμαϊκοὺς νόμους νὰ ἐφαρμόσῃ ὡς πρὸς τὴν ἰσχὺν τοῦ συναλλάγματος τῆς παραχωρήσεως ταύτης, καὶ οὐχὶ τοὺς κατὰ τὸ 1797 ὀθωμανικοὺς νόμους, ὅτε συνέστη μεταξὺ τῆς Μαρίας καὶ τοῦ ἀποβιώσαντος συζύγου της γάμος καὶ ἐδόθη ὡς προὶξ καὶ τὸ προκείμενον κτῆμα, διότι ἂν καὶ κατὰ τοὺς νόμους αὐτοὺς ὁ ἀνὴρ ἠδύνατο συναινέσει τῆς γυναικὸς ν' ἀπαλλοτριώσῃ τὸ προικῶον κτῆμα, μὴ γενομένης τῆς ἀπαλλοτριώσεως ὑπὸ τὸ κράτος αὐτῶν τῶν νόμων, ἕπεται ὅτι δικαίωμά τι δὲν ἦτο κεκτημένον· ἄρα τὸ ἐφετεῖον κρῖνον τὴν ἰσχὺν τοῦ συναλλάγματος τῆς παραχωρήσεως τοῦ προικώου κτήματος κατὰ τοὺς ὀθωμανικοὺς νόμους, ἐσφαλμένως ἐφήρμοσε τοὺς διαληφθέντας ἰσχύοντας ῥωμαϊκοὺς καὶ προσέτι τοὺς διέποντας τὸ ἀναπαλλοτρίωτον τῶν προικώων κτημάτων, συγχρόνως δὲ παρεβίασε τὰς οὐσιώδεις διατάξεις τῶν ἄρθρων 633 καὶ 604 τῆς πολιτ. δικονομίας μὴ δικάσαν ἕνεκα τῆς ἐσφαλμένης ἐφαρμογῆς τῶν νόμων, ἐπὶ τῶν ἀνταγωγικῶν αἰτήσεων τῶν ἀδελφῶν Κανελλοπούλων καὶ τῆς ἀνακοινώσεως τοῦ Κωνσταντίνου Κανελλοπούλου κατὰ τοῦ προσεπικληθέντος Ἀνδρέα Νοταρᾶ. Απ. πολ. Ἀρ. Πάγου 297 τοῦ 1852, ἀναιρ. τὰς 906 τοῦ 1849 — 465 τοῦ 1850 — 174 καὶ 1087 τοῦ 1851 ἀποφ. τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν.

§ 234. Τὸ δυνάμενον ν' ἀπαλλοτριωθῇ, δύναται καὶ νὰ ὑποθηκευθῇ (1). Απόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 226 τοῦ 1849 φέρουσα.

«Ἐπειδὴ διὰ τῆς ῥηθείσης ὑπ' ἀριθ. 504 ἀποφάσεως ἐνῷ παραδέχεται ὅτι ἡ δοθεῖσα εἰς ὑποθήκην πρὸς τὴν τράπεζαν οἰκία εἶναι προικώα, διατάττει τὴν ἐξάλειψιν τῆς ὑποθήκης ταύτης καθόσον ἀφορᾷ τὸ μέρος τοῦ χρέους τοῦ Β. Τζιτζίφου πρώην συζύγου τῆς διαληφθείσης Εὐφροσύνης, χωρὶς νὰ αἰτιολογῇ παντάπασι τὴν

(1) Ἴδε τὴν λέξ. Ὑποθήκη.

ἀπόφασίν του διατὶ πρέπει νὰ μένῃ ἐνυπόθηκος ἡ οἰκία αὕτη καθ-όσον ἀφορᾷ τὸ μέρος τοῦ χρέους τῆς Εὐφροσύνης, τὰ ὁποῖον ἄλλως αὕτη ἰσχυρίζετο ὅτι ἐξώφλησεν, ἡ δὲ ἔλλειψις αὕτη τῆς αἰτιολογίας εἶναι λόγος πρὸς ἀναίρεσιν ἄρθρον 807 § 6 τῆς πολιτ. δικαιονομίας.

§ 235. Peut-on cautionner lr vente du fond dotall: ἴδε ἀρ. 87 τοῦ Τροπλ. cautionnement. ἀνωτ. § 231.

§ 236. Dans le cas d'obligation principale arrachée par violence, quel serait le délai, dans le quel devrait agir la caution pour la prescription. Αὐτ. § 92 ἐπ.

§ 237. Εἰς τὸ Εὑρ. τοῦ Ῥολλίνου λέξει dot, εὑρίσκετε τὰ ἑξῆς. Le principe de l'inaliénabilité des biens dotaux s'étendil à la dot mobilière?

Cette question résolue dans le cens de l'affirmative par une foule d'arrês des cours royales et de cassation, est cependant encore régardée comme très douteuse.

ὁ Voet (in pant. βιβλ. 23, τίτλ. 5 ἀρ. 4) — ὁ Βίνιὸς (Βίσι βιβλ. 2 τίτλ. 8 ἀρ. 1— καὶ βιβλ. 2 τίτλ. 41 ἀρ. 6 — ὁ Ἐϊν. εἰς τὰ στοιχ. σελ. 465) λέγουν ὅτι δὲν εἶναι ἀναπαλλοτρίωτα.

Ὑπάρχουν καὶ ἐναντίαι γνῶμαι, ἃς ἐκθέτει ὁ Ledru (§ 497 ἑπόμ.)

ἴδε ὁ Royer n. 192.

§ 238. Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐν τοῖς §§ 175 — 237 τοῦ παρόντος ἄρθρου ἐκτεθέντων παραπέμπω τὸν ἀναγνώστην καὶ εἰς τοὺς ἑπομένους §§.

§. 240 — 245.

Τίς δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀκύρωσιν τῆς πωλήσεως προικώου κτήματος ἢ νὰ τὸ διεκδικήσῃ (1).

Τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι σπουδαιότατον. Διὰ τοῦτο, πρὶν ἢ ἐκθέσωμεν τὰ τῆς νομολογίας, μεταφέρομεν ἀπὸ τὸ σύγγραμμα τοῦ Κ. Καλλιγᾶ (τόμ. 3 § 103 ἐπ.) τὰ ἑξῆς (2).

---

(1) Γαλλ. νομολ. Εὑρ. Ῥολλ. λέξ. dot § 802—885.
(2) Ἐκτενεστέραν ἀνάπτυξιν εὑρίσκετε εἰς Θέμ. τ. 5 σ. 86 ἐπ. 94 ἐπ. —Ἴδε καὶ Μακ. § 524.

Ἡ ἀπαγόρευσις ἀπαλλοτριώσεως ἔχει σκοπὸν κυρίως νὰ ἐμποδίσῃ τὴν μετάβασιν τῆς κυριότητος εἰς ἄλλου χεῖρας, ὥστε δὲν εἶναι ἀναγκαία συνέπεια ἡ ἀκύρωσις τοῦ συναλλάγματος, δι' οὗ ἡ ἀπαλλοτρίωσις ἐνεργεῖται. Πολλάκις ἀπαντῶμεν εἰς τὰς πηγάς, ὅτι, ἀγνοοῦντος τοῦ ἀγοραστοῦ ὅτι τὸ πωλούμενον δὲν εἶναι ἀπαλλοτριώσιμον, ἡ πώλησις ἰσχύει, καθόσον ὁ πωλητὴς ὑπόκειται εἰς ἀποζημίωσιν. Δὲν εἶναι λοιπὸν κυριολεκτικὴ ἡ ἔκφρασις τινῶν ῥήσεων, ὅτι δὲν ὑπάρχει πώλησις (*nulla est venditio*), διότι, ἂν δὲν ὑπάρχει γνῶσις τοῦ ἀγοραστοῦ, ἐννοεῖ ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς ἐκποιήσεως δὲν ἐπιτυγχάνεται.

Ἂν τοιαύτη ἦναι ἡ ἀρχὴ ἐπὶ τῶν μὴ ἀπαλλοτριωσίμων (*extra commercium*), πολὺ μᾶλλον πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν αὐτὴν ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων, ἐφ' ὧν, χάριν ὡρισμένων σχέσεων, ἢ προσώπων, ἀπαγορεύεται ἡ ἐκποίησις, ἢ ἐπιτρέπεται καθ' ὡρισμένας διατυπώσεις. Τοῦτο ἐνισχύεται ἔτι ἀπὸ τὴν παρατήρησιν, ὅτι τῶν τελευταίων τούτων ἡ κληροδότησις ἐπιφέρει τὴν ὑποχρέωσιν τῆς ἀποδόσεως τῆς ἀξίας των, ἐνῷ ἐπὶ τῶν μὴ ἀπαλλοτριωσίμων τοῦτο δὲν ἔχει χώραν.

Ἐκ τούτου ἕπεται ὅτι ὁ ἀγοραστὴς δὲν ἔχει οἴκοθεν τὸ δικαίωμα ν' ἀποποιηθῇ τὴν ἀγοράν, ἀλλ' ἁπλῶς ἀπαιτεῖ ἐγγύησιν διὰ τὴν ἐκνίκησιν. Καθόσον δὲ διὰ τοιαύτης ἐκποιήσεως δὲν μεταβαίνει ἡ κυριότης, ἀπόκειται εἰς τὸν κύριον τὸ τῆς ἐκδικήσεως δικαίωμα, οἷον εἰς τὸν πατέρα, ὅτε ὁ ὑπεξούσιος ἐξεποίησέ τι παρανόμως ἐκ τοῦ προσπορίσματος, ἢ εἰς τὸν υἱόν, ὅταν ὁ πατὴρ ἀπηλλοτρίωσέ τι ἐκ τῆς μητρικῆς κληρονομίας. Τοῦτο ὅμως δὲν δηλοῖ σχετικὴν ἀκυρότητα, διότι διεκρίναμεν τὸ συνάλλαγμα ἀπὸ τὴν μετάβασιν τῆς κυριότητος, τῆς ὁποίας τὰ δικαιώματα ἄλλος δὲν δύναται ν' ἀντιποιηθῇ.

Ἰδίως ἐπὶ τῆς ἐκποιήσεως ὀρφανικῶν κτημάτων ἄνευ δικαστικῆς ἀδείας παρατηροῦμεν, ὅτι ἡ ἄδεια δὲν ἀπαιτεῖται κυρίως διὰ τὸ συνάλλαγμα, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀπαλλοτρίωσιν, καθόσον ὁ *Οὐλπιανὸς* λέγει, ὅτι κακῶς γίνεται παράδοσις κατὰ συνέπειαν ἐπερωτήσεως ἐγκύρου. Ἔτι μᾶλλον τοῦτο προκύπτει ἐκ τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ ἐπιτρόπου ἢ κηδεμόνος εἰς ἐγγύησιν κατὰ τὴν ἐκνίκησιν, ὥστε καὶ τὰ παρ' αὐτοῦ δοθέντα ἐνέχυρα ἢ ὑποθῆκαι διὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην ἰσχύουν, κατὰ φυσικὸν λόγον ὅμως ἡ πρὸς ἐγγύησιν ὑποχρέωσις τοῦ πωλήσαντος ἀνήβου περιορίζεται εἰς ὅ,τι κατέστη πλουσιώτερος. Συνυπακούεται μὲ ταῦτα, ὅτι ὁ ἀγοραστὴς δὲν δύναται νὰ διαλύσῃ ἐκ μονομερείας τὸ συνάλλαγμα, καὶ ἂν τὸ πρᾶγμα ἀπολεσθῇ παρ' αὐτῷ πρὸ τῆς ἐκνικήσεως, αὐτὸν ἀφο-

ρᾷ τὸ τυχηρὸν συμβάν. Μάλιστα καὶ ὅταν ἕνεκα τῆς γνώσεως τοῦ ἀγοραστοῦ ἡ ἐκποίησις εἶναι καθ' ὅλα ἄκυρος, δὲν δύναται οὗτος να ὑποχρεώση ἄκοντα τὸν ἄνηβον, νὰ παραλάβη τὸ ἐκποιηθὲν, ἀνταπαιτῶν τὸ καταβληθὲν διότι ἐν γνώσει κατέβαλεν ἀχρεώστητον. Η ἀπόλυτος ἔκφρασις τοῦ ἀξιώματος, ὅτι ὁ ἄνηβος διεκδικῶν ἐνέχεται εἰς ὃ κατέστη πλουσιώτερος, μᾶς ἐμποδίζει νὰ παραδεχθῶμεν ἐξαίρεσιν ἕνεκα τῆς γνώσεως τοῦ ἀγοραστοῦ. Πρλ. λ. Κηδεμονία § 193—212.

Διαρκούσης τῆς ἐπιτροπείας ἀναντιῤῥήτως δύναται νὰ διεκδικήση ἐν ὀνόματι τοῦ ἀνήβου καὶ αὐτὸς ὁ ἐκποιήσας ἐπίτροπος, ἂν ὅμως οὗτος καταστῇ κληρονόμος τοῦ ἀνήβου, ἀπωθεῖται διεκδικῶν διὰ τῆς ἐνστάσεως τοῦ δόλου, ὡς ἐνεχόμενος διὰ τὴν ἐκνίκησιν, ὅπως ἰσχύει καὶ ἐπὶ τοῦ συζύγου διὰ τὰ προικῷα.

Ἐκ τῆς θεωρίας τῆς σχετικῆς ἀκυρότητος συνάγουν τινὲς τὸ συμπέρασμα ὅτι δὲν δύναται ὁ ἀνὴρ νὰ διεκδικήση τὸ παρ' αὐτοῦ ἐκποιηθὲν προικῷον. Ἀλλ' οὐδόλως συμβιβάζεται καὶ μὲ τὴν θεωρίαν καὶ μὲ τὸ πόρισμα αὐτῆς, ὅτι ἡ διεκδικητικὴ ἀγωγὴ δὲν ἀναστέλλεται ποσῶς διαρκοῦντός τοῦ γάμου, ἀλλὰ τότε μόνον παύει, ὅταν μετὰ τὴν λύσιν αὐτοῦ ὁ σύζυγος κερδαίνη τὰ προικῷα, ὥστε ἐνεχόμενος διὰ τὴν ἐκνίκησιν ἀπωθεῖται διὰ τῆς ἐνστάσεως τοῦ δόλου. Ἐνῷ λοιπὸν ἡ γυνὴ δὲν δύναται νὰ διεκδικήση συνεστῶτος τοῦ γάμου, ἕπεται, ὅτι διεκδικεῖ ὁ ἀνὴρ, ἀφοῦ ἡ ἀγωγή του τότε μόνον ἀπωθεῖται, ὅταν αὐτὸς κερδαίνη τὴν προῖκα.

Ἂν ὁ ἀνὴρ ἐκποιήση προικῷον κτῆμα εἰς περιπτώσεις, καθ' ἃς δὲν τῷ ἐπιτρέπεται, ἡ γυνὴ δύναται, ἀφ' ἧς στιγμῆς αὐτὴ ἢ οἱ κληρονόμοι αὐτῆς ἔχουν τὸ δικαίωμα τῆς πρὸς ἀπόδοσιν τῆς προικὸς ἀπαιτήσεως, νὰ προσβάλῃ τὴν ἐκποίησιν ὡς ἄκυρον, καὶ νὰ διεκδικήση τὸ ἐκποιηθὲν κτῆμα· ἀλλ' ὁ ἀνὴρ αὐτὸς καὶ οἱ κληρονόμοι του δὲν ἔχουν τοῦτο τὸ δικαίωμα, ἂν τὸ ἐνεργῶσι πρὸς ἴδιον συμφέρον, ἑπομένως δὲν δύνανται νὰ τὸ ἐνεργήσωσιν ὅταν, διαλυθέντος τοῦ γάμου κερδαίνωσι, τὴν προῖκα. Ο ἀνὴρ μολοντοῦτο, ὅταν τὸ ἀπαιτῶσι τὰ συμφέροντα τῆς γυναικός του, δύναται, ὡς μὴ δυνάμενος ἄλλως ν' ἀποδώση τὴν προῖκα, νὰ προσβάλῃ τὴν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἐνεργηθεῖσαν ἐκποίησιν. Ἂν δὲ ἡ γυνὴ κληρονομήση τὸν ἄνδρα της, δὲν δύναται νὰ προσβάλῃ τὴν παράνομον ἐκποίησιν εἰμὴ καθόσον ἡ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς κληρονομία δὲν ἐξαρκεῖ πρὸς τὴν ἕνεκα τῆς προικὸς ἱκανοποίησίν της. (Ἴδε εἰς Μακ., αὐτόθι, § 251 τὰς παραπομπάς).

§ 241. Ἔρχομαι εἰς τὴν *νομολογίαν* (1).

§. 242.

Περὶ τοῦ συζύγου.

§ 242. Τὴν ἀκύρωσιν, περὶ ἧς ὁ λόγος, δύνανται νὰ ζητήσωσιν.

α) Ὁ *σύζυγος*.— Ὅστις ὅμως δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ πρὸς ἴδιον αὐτοῦ ὄφελος τὴν ἀνατροπὴν πωλήσεως προικώου κτήματος· διάτ. 15 Κώδ. (5, 13). — Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 82 τοῦ 1846 ἣν ὅρα ἐν Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 278.

Ὡς πρὸς τὸ δικαίωμα τοῦτο τοῦ συζύγου διαλαμβάνουσιν ἰδίως τὰ ἑπόμενα ἐδάφια.

α) Ὅταν, συνεστῶτος τοῦ γάμου, πωληθῶσι, συναινέσει ἀμφοτέρων τῶν συζύγων, προικῷα κτήματα, δύναται ὁ σύζυγος νὰ παρασταθῇ, ἐν ἰδίῳ αὐτοῦ ὀνόματι, εἰς δίκην ἀφορῶσαν τὰς ἐκ τοῦ συναλλάγματος αὐτοῦ πηγαζούσης διενέξεις (2). Ἀπόφ. τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν 111 τοῦ 1838, φέρουσα.

Ἀπόφ. Ἐπειδή, προκειμένου λόγου περὶ προικώων πραγμάτων, πᾶσα ἀγωγὴ συνεστῶτος τοῦ γάμου ἀνήκει εἰς τὸν σύζυγον δυνάμει τοῦ νόμου, ὥστε ἂν καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ πώλησις τῶν προικώων πραγμάτων ἐγένετο ἀπ' εὐθείας παρὰ τῆς γυναικὸς τοῦ Ἀναγνώστου Κλήμη, ἡ ὁποιαδήποτε ἐξ αὐτῆς τῆς πωλήσεως ὑπὲρ τῆς πωλησάσης πηγάζουσα ὡς ἐκ τοῦ ἀναφερομένου διαλυτικοῦ ὅρου (lex commisoria) ἀγωγὴ ὀρθῶς ἐκινήθη παρὰ τοῦ ἀνδρὸς δηλαδὴ τοῦ εἰρημένου Ἀναγνώστου Κλήμη, διότι εἰς αὐτὸν ἀνήκει, ὡς εἴρηται, ἡ ὑπεράσπισις ὅλων τῶν εἰς τὰ προικιμαῖα ἀναγομένων δικαίων (Ἀρμ. βιβ. δ'. τίτλ. θ'. 9). Πρλ. ἀνωτ. §.

Ἐπειδὴ ἀπὸ τὴν ἀγωγὴν καὶ τὰς προτάσεις αὐτὰς τῶν ἐναγομένων νῦν ἐκκαλούντων, διὰ τῶν ὁποίων οὗτοι ἀναφέρουν ὅτι ὁ ἐνάγων ἔλαβε μετὰ τὰς συμφωνηθείσας προθεσμίας χρήματα παρ' αὐτῶν εἰς λογαριασμὸν τιμήματος, ὁμολογεῖται ἀνενδοιάστως ὅτι δὲν ἀληθεύει ἡ ἐν τῷ πωλητηρίῳ ἀναφερομένη ἄμεσος πληρωμὴ

---

(1) Τὴν γαλλ. νομολ. ἴδε εἰς τὸ νέον Εὐρ. τοῦ Δαλλ. λέξ. contrat de mariage ἀρ. 448 ἐπ. 3788 ἐπ.

(2) Ἀνωτέρω (σελ. 352) ἐσημειώσαμεν ὅτι ἡ μειονοψηφία τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν ἄλλην, βραδύτερον, ἐξέφρασε γνώμην· ἀλλ' ἡ πλειονοψηφία ἄλλην ἐξέφρασε γνώμην στηριχθεῖσα τοὺς ἀνωτ. ἐκτεθέντας λόγους.

τῶν ὀκτακοσίων δραχμῶν τοῦ ὅλου τιμήματος, καὶ ὅτι ἐγένετο ἐμπράκτως ἀπὸ τὸν Καρελᾶν τὸν συμφωνήσαντα τὴν ἀγοραπωλησίαν, καὶ ὡς ἐντολοδόχου τοῦ Παναγιώτου Θ. Κλήμη ἀπόντος ἐξ Ὕδρας, τοῦτο δὲ προσεπιβεβαιοῦται καὶ ἀπὸ τὸ τῆς αὐτῆς ἡμερομηνίας, ἀλλὰ μετὰ τὴν σύνταξιν τοῦ πωλητηρίου γεγραμμένον καὶ παρὰ τῶν αὐτῶν μαρτύρων, ὡς καὶ τοῦτο μεμαρτυρημένον ἔγγραφον, τὸ περιέχον τάς τε προθεσμίας τῆς πληρωμῆς τῶν δύο δόσεων τοῦ τιμήματος καὶ τὸν διαλυτικὸν ὅρον (lex commissoria) καὶ ἑπομένως τὸ ἔγγραφον ταῦτο ὡς γενόμενον δι' ἀμφοτέρους τοὺς ἀγοραστὰς εἶναι δι' ἀμφοτέρους ἐπίσης ὑποχρεωτικόν.

Ἐπειδὴ κατὰ τὸν νόμον (42 καὶ 43 βιβλ. γ'. τίτλ. γ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου) ὑπάρχοντος τοιούτου ὅρου, ἐὰν μέρος μὲν τοῦ τιμήματος κατεβλήθη, τὸ δὲ ὑπόλοιπον δὲν κατεβλήθη ἐμπροθέσμως, δύναται ὁ πωλητὴς νὰ ζητήσῃ τὴν ἀνάλυσιν τῆς πράξεως, καὶ νὰ κερδήσῃ τὴν καταβληθεῖσαν ποσότητα ἀντὶ τῶν στερηθέντων ἐν τῷ μέσῳ καρπῶν, ἐν ὅσῳ δηλαδὴ δὲν ἐξελέξατο τὸ νὰ ἀπαιτήσῃ προηγουμένως τὸ τίμημα, διότι, ἂν τοῦτο ἅπαξ ἐπρόκρινε, δὲν δύναται ἐκ μεταμελείας νὰ μεταπίπτῃ εἰς τὸ ἕτερον.

Ἐπειδὴ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀπὸ τὰς ἰδίας ἐνώπιον τῶν πρωτοδικῶν προτάσεις τῶν ἐναγομένων ὁμολογεῖται, καὶ ἀποδεικνύεται ὅτι οὗτοι δὲν ἀπεπλήρωσαν ἐντὸς τῶν συμπεφωνημένων προθεσμιῶν, οὐδὲ μετὰ ταῦτα τὸ τίμημα (προσεπιβεβαιουμένης τῆς περὶ τούτου ἐλλείψεώς των καὶ ἀπὸ τὴν τῆς 22 μαρτίου 1836 διαμαρτύρησιν τοῦ διαληφθέντος Ἀναγνώσ. Δ. Κλήμη, τῆς ὁποίας ἴσον κατεχωρήθη εἰς τὸ δημαρχεῖον Θεραπειῶν, κατὰ τὴν περὶ τούτου τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐπίσημον δηλοποίησιν τοῦ δημάρχου)· ὥστε ἔμενε τοῦ λοιποῦ εἰς τὸν Ἀναγνώστην Δ. Κλήμην, δυνάμει τοῦ νόμου, τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέξῃ διὰ τῆς ἀγωγῆς του εἴτε τὴν ἀπαίτησιν τοῦ ἐλλείποντος τιμήματος, εἴτε τὴν ἀνάλυσιν τῆς πράξεως· οὗτος δὲ, ὡς ἐμφαίνεται ἀπὸ τὴν τῆς 11 ἰουλίου 1837 ἀγωγήν του, ἐξῃτήσατο τὸ δεύτερον, καὶ ἑπομένως ἡ αἴτησίς του, καθίσταται νόμιμος καὶ βάσιμος. (Νομ. σελ. 2615).

ς') Ὁ σύζυγος ὑποθηκεύσας προικώαν ἄμπελον καὶ ἀπαλλοτριώσας αὐτὴν, δύναται νὰ τὴν διεκδικήσῃ ἔπειτα;

«Ἐπειδὴ ὁ λόγος οὗτος ἤθελεν εἶσθαι βάσιμος ἐὰν ἡ ῥηθεῖσα ἄμπελος διεκδικεῖτο ὑπὸ τοῦ εἰρημένου Ἀτέση ὡς κτῆμα περιελθὸν εἰς τὴν πλήρη καὶ φυσικὴν κυριότητά του καὶ ἑπομένως πρὸς ἴδιόν του ἀποκλειστικὸν συμφέρον, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν ἔχει οὕτω τὸ πρᾶγμα, διότι, διαρκοῦντος ἔτι τοῦ γάμου, αὐτὸς διεκδικεῖ τὴν διαληφθεῖσαν ἄμπελον ὡς προικῷον κτῆμα, τοῦ

ὁποίου κατὰ τὸν νόμον πᾶσα ἀπαλλοτρίωσις εἶναι αὐτοδικαίως ἄκυρος ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τοῦ γάμου, ἤγουν τῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων, μὴ δυναμένης, συνεστῶτος τοῦ γάμου, νὰ κινήσῃ τὴν ἀγωγὴν τοῦ συζύγου, κατὰ τὰς ῥητὰς τοῦ νόμου διατάξεις· ὅθεν ἡ ἀγωγὴ τοῦ Ἀτέση εἶναι παραδεκτή, ὑπὸ τὴν ἀτομικήν του εὐθύνην ὡς πρὸς τὴν παραχθεῖσαν ἀπάτην τῆς ὑποθηκεύσεως προικώας ἀμπέλου ὁμολογηθείσης ὑπ' αὐτοῦ ὡς ἰδίας του καὶ μὴ προικώας.

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ ἐκκαλῶν κατὰ τὴν τελευταίαν συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως ἐπρότεινεν ὅτι ὑπάρχει ἔθιμον ἐνταῦθα εἰς Ἀθήνας ἀντίθετον εἰς τὸν νόμον, κατὰ τὸ ὁποῖον δηλ. ὁ σύζυγος ἠδύνατο καὶ δύναται νὰ ὑποθηκεύσῃ καὶ πωλήσῃ τὰ προικῶα κτήματα τῆς συζύγου του ἐγκύρως, ὁ δὲ ἰσχυρισμὸς οὗτος τοῦ ἐκκαλοῦντος, ἀρνουμένου αὐτὴν τοῦ ἐφεσιβλήτου, πρέπει ν' ἀποδειχθῇ ὡς ἔχων οὐσιώδη ἐπιῤῥοὴν εἰς τὴν ὑπόθεσιν, ἡ δὲ ἀπόδειξις δύναται νὰ γενῇ διὰ παντὸς νομίμου μέσου καὶ διὰ μαρτύρων προκειμένου περὶ γεγονότος, περὶ οὗ ὁ ἐκκαλῶν δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχῃ ἔγγραφον ἀπόδειξιν.

Ἐπειδὴ πρὶν ἢ ἀποδειχθῇ ἢ μὴ ἡ πρᾶξις τοῦ προτεινομένου ἐθίμου, τὸ δικαστήριον κρίνει περιττὸν νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν του καὶ ἀποφασίσῃ ἀπὸ τοῦδε καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων λόγων τῆς ἐφέσεως καὶ λοιπῶν αἰτήσεων τῶν διαδίκων, καθότι, ἂν ἀποδειχθῇ τὸ ἔθιμον, ἡ ἀγωγὴ εἶναι βεβαίως ἀποῤῥιπτέα καὶ ἐπομένως ὅλαι αἱ ἄλλαι αἰτήσεις καὶ προτάσεις τῶν μερῶν ἀποβαίνουσι μάταιαι καὶ χωρὶς ἀποτέλεσμα. Ἀπόφ. **5576** τῆς **16** ἀπριλ. **1849** τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν. Πρλ. ἀνωτ. §,

γ') Ὁ νόμος ἀπολύτως ἀπαγορεύει τὴν πώλησιν τῶν προικώων κτημάτων καὶ θεωρεῖ τὴν πώλησιν ἄκυρον, δυναμένην νὰ προσβληθῇ παρ' ἑκατέρων τῶν συζύγων, ὅστις ποτ' ἂν ᾖ ὁ πωλήσας αὐτά. Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθ. **6249** τοῦ **1849.**

δ') Ὁ σύζυγος δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀκύρωσιν τῆς παρ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἐνεργηθείσης πωλήσεως τοῦ προικώου κτήματος. Ἡ ἀπ. **5293** τοῦ **1849** τῶν Ἀθ. ἐφ. φέρει.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἡ ἀπαλλοτρίωσις προικώων ἀκινήτων εἶναι κατὰ νόμον ἄκυρος (νομ. **42** Πανδ. **41**, **3**) καὶ ἐπομένως δὲν μεταβιβάζει ἰδιοκτησίαν εἰς τὸν κτησάμενον αὐτά, ἡ ἀκυρότης δὲ αὕτη, στηριζομένη εἰς βάσιν δημοσίου συμφέροντος (νόμος 2 Πανδ. de jur. dot. rei pubblicae interest dotes suas salvas habere) δύναται νὰ προταθῇ οὐ μόνον παρὰ τῆς συζύγου, ἀλλὰ καὶ

παρὰ τοῦ ἐπιχειρήσαντος τὴν ἀπαλλοτρίωσιν ἀνδρός· τοῦτο δὲ προκύπτει ἀρκούντως ὡς ἐκ τοῦ νόμου 17 Πανδ. fundo dotali, καθ' ὃν στερεῖται ὁ σύζυγος τοῦ δικαιώματος τούτου, ὅταν, ἀποθανούσης ἐν τῷ γάμῳ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ἀποκερδαίνῃ τὴν προῖκα, διότι ἐκ τῆς περιοριστικῆς ταύτης διατάξεως τοῦ νόμου συνάγεται ὅτι εἰς τοιαύτην μόνον περίπτωσιν δύναται νὰ τῷ ἀντιταχθῇ· ὅτι δὲν δικαιοῦται τὰς ἰδίας αὐτοῦ νὰ προσβάλῃ πράξεις ὡς ἀκύρους, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὰς λοιπὰς περιπτώσεις ἀπαλλοτριώσεως προικώων ἀκινήτων· ὅθεν, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὑφισταμένου ἀναμφισβητήτως τοῦ γάμου μεταξὺ τῶν ἐκκαλούντων συζύγων, πρέπει νὰ διαταχθῇ ἡ ἀπόδειξις τοῦ ἀμφισβητουμένου περιστατικοῦ ὅτι τὸ ἐπίδικον κτῆμα εἶναι προικῷον· ὅπερ ὀφείλουν οἱ ἐκκαλοῦντες ν' ἀποδείξουν, καθόσον, κατὰ τὰ ἐκτεθέντα, ἡ ἀπόδειξις αὐτοῦ ἔχει οὐσιώδη ἐπιρροὴν εἰς τὴν ἔκβασιν τῆς δίκης, τὴν ὁποίαν ἀπόδειξιν δύναται τὸ δικαστήριον καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος νὰ διατάξῃ. ἄρθρ. 172 πολ. δικονομίας. (Νομ. σ. 5017).

ἑ) Η συνεστῶτος τοῦ γάμου ἑκουσία ἐκποίησις ἀκινήτου προικώου κτήματος ἀπαγορεύεται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, ἥτις εἶναι ἀπόλυτος κατὰ τῶν τρίτων ἀγοραστῶν· τὴν ἀκυρότητα τῆς ἐκποιήσεως δύνανται νὰ προβάλωσι κατὰ τῶν τρίτων κατόχων ὄχι μόνον ἡ γυνὴ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γάμου μετὰ προηγούμενον χωρισμὸν τῆς προικὸς ἐν περιπτώσει ἀπορίας τοῦ ἀνδρός, καὶ μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου αὐτὴ καὶ οἱ κληρονόμοι της, ἀλλὰ καὶ ὁ σύζυγος, ὅστις ἤθελεν ἐκποιήσει ἢ δώσει τὴν συναίνεσίν του εἰς τὴν ἐκποίησιν, ὅταν δὲν πρόκηται νὰ κερδίσῃ τὴν προῖκα ἀλλὰ νὰ τὴν ἀποδώσῃ εἰς τὴν γυναῖκά του.

Απόφ. Επειδὴ εἶναι ἀμφισβήτητον μεταξὺ τῶν διαδίκων ὅτι τὸ εἰς ἅγιον Βλάσιον τῆς Λεβαδείας ζευγάριον εἶναι προικῷον, ἀποδεικνυόμενον τοιοῦτον καὶ διὰ τοῦ ἀπὸ 4 ἀπριλίου 1830 προικοσυμφώνου καὶ ὅτι κατὰ τὴν διάζευξίν του ὁ Βουδέλης κατεδικάσθη δι' ὁριστικῆς ἀποφάσεως ν' ἀποδώσῃ τὸ κτῆμα τοῦτο ὁμοῦ μὲ τὰ λοιπὰ προικῷα πράγματα πρὸς τὴν πρώην σύζυγόν του Εὐδοκίαν.

Επειδή, συνεστῶτος τοῦ γάμου, ἡ ἑκουσία ἐκποίησις προικώου ἀκινήτου κτήματος ἀπαγορεύεται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος ἥτις εἶναι ἀπόλυτος κατὰ τοῦ τρίτου ἀγοραστοῦ, καθότι ἡ διατήρησις τῆς προικὸς ἐνδιαφέρει τὴν δημοσίαν τάξιν.

Επειδὴ τὴν ἀκυρότητα τῆς ἐκποιήσεως δύνανται νὰ προβάλωσι κατὰ τῶν τρίτων κατόχων ὄχι μόνον ἡ γυνὴ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γάμου, μετὰ προηγούμενον χωρισμὸν τῆς προικός,

ζ΄) Ἂν ὁ σύζυγος ὑποθηκεύσῃ τὸ προικῷον κτῆμα, δύναται, κατασχεθὲν, νὰ τὸ διεκδικήσῃ; Ναί.

Ἀπόφ. Ἀποδεικνύεται ἐντελῶς ὅτι ἡ ἐν τῇ ἀγωγῇ ἀναφερομένη ἐπίδικος αὕτη οἰκία εἶναι προικῷα τῆς Φωτιν. Παππαδόγιαννη, τὴν ὁποίαν ὡς τοιαύτην δύναται ὁ Παππαδόγιαννης, καθὸ σύζυγος καὶ κύριος τῶν προικώων συνεστῶτος τοῦ γάμου, νὰ διεκδικήσῃ κατὰ τὸν νόμον (Ἀρμεν. Β. δ΄. Τ. θ΄. § 9) καὶ οὐχὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ κατὰ τὴν περὶ νομοποιήσεως ἔνστασιν τοῦ αὐτοῦ· εἶναι δὲ ἀδιάφορον, καὶ ὡς βέβαιον ἂν ὑποτεθῇ ὅτι ὁ Παππαδόγιαννης ὑπεθήκευσε τὴν ὑπόδικον οἰκίαν εἰς τὴν δανείσασαν Εὐθυμίαν, ὡς ἐνίσταται ὁ αὐτὸς (καθότι περὶ τούτου οὐδεμία παρ' αὐτοῦ προσήχθη ἀπόδειξις), διότι ὁ νόμος δὲν κάμνει ὡς πρὸς τὸ τοῦ συζύγου δικαίωμα τοῦτο τῆς διεκδικήσεως τοιαύτην ἐξαίρεσιν. Ὅθεν ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ ὅτι τὸ ἐπίδικον κτῆμα δὲν εἶναι προικῷον, εἶναι ἀνυπόστατος· ἑπομένως καὶ αἱ περὶ νομοποιήσεως καὶ

οἱ κληρονόμοι της μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου καὶ τὸν χωρισμὸν τῶν κτημάτων, ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ διεκδικήσωσι τὸ παρὰ τοῦ συζύγου πωληθὲν προικῷον πρᾶγμα, δὲν ἕπεται ἐκ τούτου ὅτι, συνεστῶτος τοῦ γάμου, ἀφῃρέθη τὸ δικαίωμα τῆς διεκδικήσεως ἀπὸ τὸν σύζυγον, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι δὲν δύναται οὗτος νὰ προσβάλῃ τὰς ἰδίας του πράξεις, καθότι ἡ τοιαύτη ἀφαίρεσις τοῦ δικαιώματος ἔπρεπε νὰ γίνῃ δυνάμει ῥητοῦ νόμου, ἀφοῦ μάλιστα πρόκειται ν' ἀφαιρεθῶσι τὰ μέσα τῆς ὑπάρξεως ἀπὸ τὴν σύζυγον καὶ τὰ ὀρφανὰ ἀπόρου ὄντος τοῦ συζύγου· ἐκτὸς δὲ τούτου, ἤθελε ματαιωθῆ ὁ σκοπὸς δι' ὃν ἡ προῖξ συσταίνεται, καὶ ἤθελον κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γάμου μεῖνει ἀνίσχυροι πρὸς βλάβην τῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων της, αἱ περὶ τοῦ ἀπαλλοτριώτου τῆς προικὸς διατάξεις τοῦ νόμου, αἵτινες τὴν προστατεύουσι, τὸν νόμιμον σκοπὸν ἔχουσαι νὰ σιατηρήσωσι τὰ μέσα τῆς ὑπάρξεως εἴς τε τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς, πρὸς βλάβην καὶ αὐτῶν τῶν ἀγοραστῶν, ὀφειλόντων νὰ ἐξετάζωσι κατὰ τὴν ἀγορὰν πράγματος, ἐὰν ἦναι ἢ μὴ προικῷον· ὁ δὲ σύζυγος καίτοι ἐν ἰδίῳ ὀνόματι διεκδικῶν τὸ παρ' αὐτοῦ πωληθὲν πρᾶγμα, φέρει ὅμως ἰδιότητα διατηρητοῦ καὶ ὡσανεὶ κυρίου τῆς προικὸς, ὥστε εἶναι μὲν ὑπεύθυνος ἀπέναντι τοῦ ἀγοραστοῦ διὰ πᾶσαν ἀποζημίωσιν, ἐπαναφέρει ὅμως δυνάμει τοῦ νόμου εἰς τὴν διαχείρισίν του τὸ προικῷον κτῆμα, τὸ ὁποῖον ἔχει μὲν τὸ δικαίωμα νὰ καρποῦται, ὄχι δὲ καὶ ν' ἀπαλλοτριώσῃ.

ἀπαραδέκτου ἐνστάσεις αὐτοῦ λόγῳ ὅτι κακῶς παρέστάθη ὁ Παπ-παδόγιαννης δικαδικῶν ὡς σύζυγος προικῶον κτῆμα, καὶ λόγῳ ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ τὸ διεκδικήσῃ ὡς ὑποθηκεύσας αὐτὸ ὁ ἴδιος, δὲν εἶναι βάσιμος.

Ἐπειδὴ ἡ περὶ ἐπισχέσεως τῆς ἐπιδίκου οἰκίας αἴτησις τοῦ αὐτοῦ πρὸς ἀπόδοσιν τῶν βελτιώσεων καὶ τοῦ τιμήματος αὐτῆς δὲν δύναται νὰ γίνῃ παραδεκτή, καθότι αἱ περὶ τῶν βελτιώσεων τούτων καὶ τοῦ τιμήματος ἀπαιτήσεις θεωρούμεναι ὡς ἀνταγωγικαὶ καὶ μὴ προταθεῖσαι πρωτοδίκως δι' ἀπολογητηρίου κατὰ τῆς ἀγωγῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 543 τῆς πολιτ. δικονομίας, συνήθους οὔσης τῆς ὑποθέσεως, οὔτε καὶ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ, καθίστανται ἀπαράδεκτοι ὡς μὴ γενόμεναι κατὰ τύπον.

Ἐπειδὴ καὶ ἡ ἀντέφεσις αὕτη καθίσταται ἀπαράδεκτος, ὡς μὴ γενομένη κατὰ τύπον, καθότι, συνήθους οὔσης τῆς προκειμένης δίκης, καὶ μὴ διαλαμβανούσης μάλιστα τῆς ἀποφάσεως διάταξίν τινα περὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἀντεφέσεως ταύτης, ὥστε νὰ θεωρεῖται κἂν ἐκκαλεσμένη διὰ τῆς ἐφέσεως τοῦ ἀντιδίκου, ὤφειλεν ὁ Παππαδόγιαννης νὰ ἐπιδώσῃ, κατὰ τὸ ἄρθρον 761 τῆς πολιτ. δικονομίας, πρὸς τὸν ἀντίδικόν του δικόγραφον ἐφέσεως, καὶ οὐχὶ νὰ κάμῃ ἀντέφεσιν διὰ τῶν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ προτάσεών του. Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 9403 τοῦ 1852.

ή) Τίς δύναται νὰ προσβάλλῃ τὴν ἐκποίησιν τοῦ προικώου κτήματος;

Ἀπόφ. Ἐπειδή, συνεστῶτος τοῦ γάμου, μετὰ προηγούμενον χωρισμὸν τῆς προικός, ἐν περιπτώσει ἀπορίας τοῦ ἀνδρός, καὶ μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου δύνανται νὰ προσβάλλουν ὡς ἄκυρον τὴν ἐκποίησιν τοῦ προικώου κτήματος, ὡς εἶναι τὸ προκείμενον, καὶ ἂν ἤθελαν ἀμέσως ἐνεργήσει τὴν ἐκποίησιν οὐ μόνον ἡ γυνὴ καὶ οἱ κληρονόμοι αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ ὁ σύζυγος, ὅστις ἤθελεν ἐκποιήσει καὶ δώσει τὴν συναίνεσίν του εἰς τὴν ἐκποίησιν, ὅταν δὲν ἐνεργῇ πρὸς τὸ ἴδιον συμφέρον, τουτέστιν ὅταν δὲν πρόκηται νὰ κερδίσῃ τὴν προῖκα, ἀλλὰ ν' ἀποδώσῃ αὐτὴν εἰς τὴν γυναῖκά του πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ὑποχρεώσεως, τὴν ὁποίαν οἱ περὶ προικὸς νόμοι τῇ ἐπιβάλλουν· καθότι παύει μὲν κατὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου τὸ ἐπὶ τῆς προικὸς δικαίωμα τοῦ συζύγου ὀφείλοντος νὰ τὴν ἀποδώσῃ, ἀλλὰ τὰ προικῷα κτήματα δὲν μεταβαίνουν αὐτοδικαίως εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς γυναικός, ὡς ἐκ τοῦ νόμου 9 τοῦ Κ. 5, 18 ἐξάγεται· ὅθεν μέχρι τῆς ἐκπληρώσεώς του ταύτης καὶ διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτῆς ἔχει τὸ δικαίωμα ὁ ἀνὴρ νὰ προσβάλῃ τὴν ἐκποίησιν καὶ νὰ λάβῃ τὸ προικῷον κτῆμα, ὅπερ δὲν πρόκειται νὰ κερδίσῃ ὡς

εἴρηται· ὅπερ ἐκ τοῦ νόμου 44 § 11, 24, 3, 32, 14, 41 καὶ L. 17. Π. 23, 5 ἐξάγεται· εἰς δὲ τοιαύτην περίπτωσιν ἡ Εὐδοκία Διανοσταφίδα ἀπαιτοῦσα τὸ ἐπίδικον κτῆμα ἀπὸ τὸν Ι. Βενθύλον τεκμαίρεται ὅτι ἐκχωρεῖ αὐτῇ σιωπηλῶς ἣν αὐτὴ ἔχει ἀναμφισβητήτως ἀγωγὴν πρὸς ἀκύρωσιν τῆς ἐκποιήσεως καὶ ἀναλήψεως τοῦ προικώου κτήματος. Ὁ δὲ ἰσχυρισμὸς αὐτῆς ὅτι οὔτε σιωπηλῶς, οὔτε ῥητῶς ἐγένετο παρ' αὐτῆς ἡ πρὸς τὸν Βενθύλον ἐκχώρησις τῆς περὶ τῆς τοῦ ἐπιδίκου κτήματος διεκδικήσεως ἀγωγῆς της ὡς ἐξαντληθείσης ταύτης, καθόσον ὁ Βενθύλος ἠδύνατο νὰ παραδώσῃ αὐτούσιον τὸ εἰρημένον κτῆμα μέχρι τῆς πρὸς ἐπιταγὴν ἐκτελέσεως τῆς ὑπ' ἀριθ 646 ἀποφάσεως τῶν ἐν Ν. ἐφετῶν, καὶ καθόσον αὐτὸ τοῦτο τοῦ Βενθύλου μὴ πράξαντος, ἐξελέξατο τὸ τῆς χρηματικῆς ἀποζημιώσεως μέσον καὶ ἔλαβεν αὐτήν, συμψηφίσασα μέρος ἀπέναντι τῶν ὅσα ἡ ἰδία ὤφειλεν εἰς τὸν Βενθύλον καὶ κατασχοῦσα τὸ ὑπόλοιπον εἰς χεῖρας τοῦ Ματθέου Διανοσταφίδα, δὲν εἶναι βάσιμος· καθότι ἂν καὶ κατεδικάσθη ὁ Βενθύλος ν' ἀποδώσῃ εἰς τὴν Εὐδοκίαν τὴν ἀξίαν τοῦ κτήματος (τὴν ὁποίαν εἰσέτι· δὲν ἠναγκάσθη ν' ἀποδώσῃ, ὡς οὗτος βεβαιοῖ, καὶ καθ' ἣν περίπτωσιν δὲν ἤθελε δυνηθῇ αὐτούσιον ν' ἀποδώσῃ καὶ ἂν ὑποτεθῇ προσέτι, ὅτι ἐκπλήρωσεν ὁ Βενθῦλος τὴν ἀξίαν τοῦ ἐπιδίκου κτήματος πρὸς τὴν Εὐδοκίαν· κατὰ τὸν ἰσχυρισμὸν αὐτῆς, δὲν ἕπεται ἐκ τούτου, ὅτι ἡ περὶ διεκδικήσεως τοῦ ἀναληφθέντος κτήματος ἀγωγὴ τῆς Εὐδοκίας δὲν ἐδύνατο, ὡς ἐξαντληθεῖσα δῆθεν νὰ παραχωρηθῇ εἰς τὸν Βενθῦλον· καθότι τῶν κατὰ τῶν τρίτων κατόχων δικαίωμα τῆς διεκδικητικῆς ἀγωγῆς τῆς Εὐδοκίας δὲν ἐξηντλήθη διὰ τῆς πρὸς αὐτὸν πληρωμῆς τῆς ἀξίας τοῦ κτήματος ἐκ μέρους τοῦ Βενθύλου, ἀλλὰ θεωρεῖται δικαίῳ τῷ λόγῳ ὡς σιωπηλῶς παραχωρηθεῖσα εἰς αὐτήν, ἀφοῦ ἡ Εὐδοκία ἔλαβεν ἀπὸ αὐτὸν τὴν ἀξίαν τοῦ παρ' αὐτῆς ἀπαιτουμένου καὶ ὑπὸ τρίτου κατεχομένου προικώου της κτήματος μὴ δυναμένου δὲ τούτου ν' ἀποδοθῇ αὐτούσιον.

Ἐπειδὴ ἀφ' ἑτέρου εἶναι καὶ ἀνυπόστατος ὁ ἰσχυρισμὸς τῆς Εὐδοκίας, ὅτι διὰ τῆς ἐκχωρήσεως τῆς ἀγωγῆς της πρὸς τὸν Βενθύλον βαρύνεται μὲ ὑποχρεώσεις ἀπέναντι τῶν προσώπων, καθὼς ὁ Βενθύλος διεκδικεῖ τὸ ἐπίδικον κτῆμα, καθότι οἱ ἐπιτροποκηδεμόνες τῶν τέκνων τοῦ Αναγν. Σπυροπούλου καὶ τοῦ Δ. Μπαρλαφέστα, Ἀγγέλου Σπυροπούλου καὶ Χρυσάφου Μπαρλαφέστα, οἵτινες κατεδικάσθησαν διὰ τῆς ἀνακοπτομένης ἀποφάσεως ὡς κάτοχοι τοῦ ἐπιδίκου νὰ ἀποδώσουν αὐτὸ εἰς τὸν Βενθύλον, δὲν ἠδύναντο νὰ ἀπαιτήσωσιν ἀποζημιώσεις κτλ. εἰμὴ ἀπὸ τὸν πρὸς αὐτοὺς πω-

λητὴν τοῦ κτήματος Ματθαῖον Λιανοσταφίδα, τὸ ὁποῖον καὶ ἔπραξαν ἀπαιτήσαντες αὐτὴν ἀνταγωγικῶς, ἀλλ' αὗται ἀπερρίφθησαν τελεσιδίκως διὰ τῆς αὐτῆς ἀνακοπτομένης ἀποφάσεως ἐπίσης δὲ καὶ ὁ ἕτερος ἰσχυρισμὸς τῆς Εὐδοκίας περὶ τοῦ ὅτι κακῶς ἡ ἀνακοπτομένη ἀπόφασις θεωρεῖ αὐτὴν ὡς πωλήσασαν εἰς τὸν Φράγκον ἢ τὸν Ματθαῖον Λιανοσταφίδαν καθόσον αἱ πρὸς τοῦτο ἐκφράσεις τοῦ ὑπ' ἀριθ. 708 τῆς 12 ἰουνίου 1842 συμβολαίου εἶναι εἰκονικαὶ ὡς ληφθέντος τοῦ τιμήματος παρὰ τοῦ Βενθύλου καὶ οὐχὶ παρ' αὐτῆς, εἶναι ἀνυπόστατος, καθότι ὀφείλουσα ἡ Εὐδοκία ὡς συμβαλλόμενον μέρος καὶ αὐτὴ εἰς τὴν ἐκποίησιν τοῦ ἐπιδίκου κτήματος ν' ἀποδείξῃ ἐγγράφως τὴν παρ' αὐτῆς προτεινομένην ταύτην εἰκονικότητα, οὐδεμίαν περὶ αὐτῆς προσήγαγεν ἔγγραφον ἀπόδειξιν, οὔτε ἐζήτησε νὰ προσαγάγῃ τοιαύτην ἀπόδειξιν. Ἀπόφ. ἐφ. Αθ, 9213 τοῦ 1852.

θ') Ὁ Β. δι' ἀγωγῆς του ἐξέθεσεν ὅτι κτῆμά τι ἐπροικοδοτήθη αὐτῷ· ὅτι τὸ κτῆμα αὐτὸ ἐπωλήθη εἰς τοὺς ἐναγομένους ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ τῆς συζύγου του· ὅτι, διαλυθέντος μετὰ ταῦτα τοῦ συνοικεσίου του, ἐκηρύχθη ὑπόχρεος ν' ἀποδώσῃ εἰς αὐτὴν τὴν προῖκά της· ὅτι διὰ τοῦτο διεκδικεῖ τὸ κτῆμα ἐκεῖνο, ἵνα ἐκπληρώσῃ τὴν ὑποχρέωσίν του.— Εἰς τὴν δίκην λοιπὸν ταύτην τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν ἀπεφάσισεν ὅτι 1) ὁ Β εἶχεν ἀγωγῆς δικαίωμα· 2) ὅτι συνεστῶτος τοῦ γάμου ἡ ἐκποίησις ἀκινήτου ἀπαγορεύεται, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος· 3) ὅτι τὴν ἀκυρότητα ταύτην δύναται νὰ προτείνῃ κατὰ τῶν τρίτων, καὶ αὐτὸς ὁ σύζυγος. Ἰδοὺ αἱ περὶ τούτου σκέψεις.

Παραδεχόμενον, ὡς πρὸς τὴν ἀπόρριψιν τῆς ἐνστάσεως τῶν ἐναγομένων ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω αὐτοῦ ἰδιότητα περὶ τοῦ ἀπαραδέκτου τῆς ἀγωγῆς τοῦ Ἰω. Βενθύλου, τὴν τετάρτην αἰτιολογίαν τῆς ἀνακληθείσης ἀποφάσεως ὡς ὀρθὴν νόμιμον· καὶ

Ἐπειδὴ εἶναι ἀναμφισβήτητον μεταξὺ τῶν διαδίκων, ὅτι τὸ εἰς ἅγιον Βλάσιον τῆς Λεβαδίας ἐπίδικον ζευγάριον εἶναι προικῷον, ὡς καὶ ἐκ τοῦ ἀπὸ 4 ἀπριλίου 1830 προικοσυμφώνου ἀποδεικνύεται τοῦτο, καὶ ὅτι μετὰ τὴν διάζευξίν του ὁ Βενθύλος κατεδικάσθη δι' ὁριστικῆς ἀποφάσεως εἰς τὴν ἀπόδοσιν τοῦ κτήματος τούτου μετὰ τῶν λοιπῶν προικώων πραγμάτων πρὸς τὴν πρώην σύζυγόν του Εὐδοκίαν.

Ἐπειδή, συνεστῶτος τοῦ γάμου, ἡ ἑκουσία ἐκποίησις ἀκινήτου κτήματος ἀπαγορεύεται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος ἥτις εἶναι ἀπόλυτος κατὰ τῶν τρίτων ἀγοραστῶν, καθότι ἡ διατήρησις τῆς προικὸς ἐνδιαφέρει τὴν δημοσίαν τάξιν.

Ἐπειδὴ τὴν ἀκυρότητα τῆς ἐκποιήσεως δύνανται νὰ προβάλλωσι κατὰ τῶν τρίτων κατόχων ὄχι μόνον ἡ ἀγωγὴ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γάμου μετὰ προηγουμένου χωρισμὸν της προικὸς, ἐν περιπτώσει ἀπορίας τοῦ ἀνδρὸς, καὶ μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου αὐτὴ καὶ οἱ κληρονόμοι της, καὶ ἂν ἤθελεν ἀμέσως ἐνεργήσει καὶ δώσει τὴν συναίνεσίν του εἰς τὴν ἐκποίησιν, ὅταν δὲν ἐνεργῇ πρὸς τὸ ἴδιον συμφέρον, τουτέστιν, ὅταν δὲν πράττηται νὰ κερδίσῃ τὴν προῖκα, ἀλλὰ νὰ ἀποδώσῃ αὐτὴν πρὸς τὴν γυναῖκά του, πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ὑποχρεώσεως, τὴν ὁποίαν οἱ περὶ προικὸς νόμοι τῷ ἐπιβάλλουν.

Ἐπειδὴ, μετὰ τὴν διάλυσιν, παύει μὲν τὸ ἐπὶ τῆς προικὸς δικαίωμα τοῦ συζύγου ὀφείλοντος νὰ τὴν ἀποδώσῃ· ἀλλὰ τὰ προικῷα κτήματα δὲν μεταβαίνουν αὐτοδικαίως εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς γυναικὸς, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ νόμου 9 τοῦ Κ. 5, 18. ἑπομένως μέχρι τῆς ἐκπληρώσεως τῆς ὑποχρεώσεώς του ταύτης καὶ διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν ἔχει τὸ δικαίωμα ὁ ἀνὴρ νὰ προσβάλῃ τὴν ἐκποίησιν καὶ νὰ λάβῃ τὸ προικῷον κτῆμα, ὅπερ δὲν πρόκειται νὰ κερδίσῃ, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ νόμου 44 § 1 Κ. 24, 3 καὶ τοῦ νόμου 42. Κ. 41, 3 καὶ 2, 17 Κ. 23, 5.

Ἐπειδὴ, ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, ἡ Εὐδοκία Λιανοσταφίδα ἀπαιτοῦσα τὸ ἐπίδικον κτῆμα ἀπὸ τὸν Βενθύλον τεκμαίρεται, ὅτι ἐκχωρεῖ αὐτῷ σιωπηλῶς ἣν ἔχῃ ἀναμφισβήτως ἀγωγὴν πρὸς ἀκύρωσιν τὴν ἐκποιήσεως καὶ ἀναλήψεως τοῦ προικῴου κτήματος.

Ἐπειδὴ ὁ ἀορίστως πως προτεινόμενος παρὰ τοῦ Ματθαίου Λιανοσταφίδα περὶ συμψηφισμοῦ λόγος, εἰς τὸν ὁποῖον ἀναφέρονται οἱ ἐναγόμενοι ὡς ἀναφερόμενοι καὶ εἰς τοὺς ἐκ τῆς προτάσεως τοῦ Μ. Λιανοσταφίδα ἐνδιαλαμβανομένους λόγους, δὲν εἶναι βάσιμος καθότι ἂν καὶ κατεδικάσθη ὁ Βενθύλος ν' ἀποδώσῃ εἰς τὴν Εὐδοκίαν τὴν ἀξίαν τοῦ κτήματος (τὴν ὁποίαν εἰσέτι δὲν ἠναγκάσθη ν' ἀποδώσῃ, ὡς βεβαιοῖ ὁ αὐτὸς Βενθύλος) ἐὰν δὲν δύναται αὐτούσιον ν' ἀποδώσῃ αὐτὸ, τοῦτο δὲν δύναται ν' ἀποδώσῃ τὸν παρὰ τοῦ Μ. Λιανοσταφίδα, ἀξιούμενον συμψηφισμὸν, ὥστε νὰ στερηθῇ ὡς ἐκ τούτου ὁ Βενθύλος τοῦ δικαιώματος τοῦ νὰ διεκδικήσῃ τὸ κτῆμα, τοῦ ὁποίου τὴν ἀξίαν κατεδικάσθη ν' ἀποδώσῃ. Ἀπόφ. 8777 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφ.

ζ) Ἡ σύζυγος, διαρκοῦντος τοῦ γάμου, εἶναι ἀπολύτως ἀνίκανος νὰ διαθέσῃ τὸ προικῷον κτῆμα, τοῦ δὲ συζύγου ἡ συναίνεσις, καλύπτουσα δωρεὰν πρὸς τὴν σύζυγον, εἶναι ἐπίσης ἄκυρος (τεμ. 3. § 10. τεμ. 5—§ 3, 4 καὶ τεμ. 39. Π. 24, 1 de donat inter ux.). Ὥστε ὁ σύζυγος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν

πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ πωληθέντος προικώου κτήματος διὰ νὰ τὸ παραδώσῃ εἰς τὴν σύζυγον». Ἀπόφ. 7460 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

Ἐν Νομικῇ, σελ. 3317 εὕρηται διατριβή τις ἔχουσα οὕτως.

«Ἀδιαφιλονείκητον εἶναι, ὅτι ἡ σύζυγος καὶ οἱ κληρονόμοι αὐτῆς ἔχουν τὸ δικαίωμα τοῦτο, ἀλλὰ μόνον μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου· συνεστῶτος δὲ τούτου, τότε, ὁσάκις ἡ γυνὴ τεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ἀπόδοσιν τῆς προικός της (N°. 80 de jure dotium in rebus dotalibus).

Διαφιλονεικεῖται δὲ μεγάλως ὑπὸ τῶν νομοδιδασκάλων, ἂν καὶ ὁ σύζυγος ἔχῃ τὸ δικαίωμα τοῦτο· οἱ μὲν παραχωροῦν τοῦτο εἰς τὸν ἄνδρα, οἱ δὲ τὸ ἀρνοῦνται εἰς αὐτὸν ἀπολύτως.

Κατὰ τὴν lex julia de fundo dotali, ἡ ἐκποίησις προικώου κτήματος ἦτον ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος ἀπηγορευμένη· καὶ ἡ μὲν ὑποθήκη πάντοτε, ἡ δ' ἀπαλλοτρίωσις ὁσάκις ἐγένετο ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ συζύγου.

Ὁ Ἰουστινιανὸς ὅμως, περὶ πολλοῦ ποιούμενος τὸ γυναικεῖον φῦλον, ἐξήλειψεν αὐτὴν τὴν διάκρισιν τοῦ Ἰουλιανοῦ νόμου, διατάξας, ὥστε πᾶσα ἐκποίησις νὰ ἦναι ἄκυρος, καὶ ἂν ἤθελε γίνει μὲ τὴν συγκατάθεσιν τῆς συζύγου. Κἂν λοιπὸν, ἐναντίον αὐτῆς τῆς διατάξεως, ὁ σύζυγος ἐκποιήσῃ προικῷον ἀκίνητον κτῆμα, ἡ ἐκποίησις αὕτη εἶναι ἄκυρος ὑπὲρ τῆς γυναικὸς, καὶ δύναται νὰ διεκδικῇ τὸ κτῆμα τοῦτο ἐναντίον παντὸς διακατόχου· ἡ δὲ ἔνστασις τῆς παραγραφῆς δὲν δύναται, συνεστῶτος τοῦ γάμου, νὰ προταθῇ.

Ἐπὶ τοῦ, ὡς εἴρηται, διαφιλονεικουμένου ζητήματος, νομίζομεν, ὅτι ἡ γνώμη ἥτις δὲν παραδέχεται τὸ δικαίωμα τοῦτο, εἶναι ὀρθοτέρα· διότι οὐδεὶς δύναται νὰ προσβάλῃ τὰς ἰδίας του πράξεις, καὶ διότι ὁ ἀνὴρ εἶναι ὑπόχρεως τῷ ἀγοραστῇ εἰς ἀποζημίωσιν. Κατ' αὐτοῦ λοιπὸν ὑπάρχει ἡ ἔνστασις τοῦ δόλου, καὶ ἡ exeptio rei vend. et trad.—ἡ δὲ παρατήρησις τῶν ἐναντίων, ὅτι ἡ ἔνστασις αὕτη μηδενίζεται διὰ τῆς ἐνστάσεως ἐκ τοῦ Ἰουλιανοῦ νόμου εἶναι σαθρὰ καὶ ἀβάσιμος· διότι ἡ ἀκυρότης αὕτη δύναται νὰ προταθῇ μόνον παρὰ τῆς συζύγου, ὑπὲρ τῆς ὁποίας καὶ ἐξεδόθη.

Ἐκτὸς δὲ τούτου, φρονοῦμεν ὅτι ἡ παρὰ τοῦ νόμου διαταχθεῖσα ἀκυρότης δὲν ἐπέρχεται ἀμέσως, ἀλλὰ μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου, ὥστε, διαρκοῦντος τούτου, ἡ ἀπαλλοτρίωσις ἔχει τὸ κῦρός της ex jure mariti. Τοῦτο ἀποδεικνύεται ἀναντιῤῥήτως καὶ ἐκ τοῦ, ὅτι ἡ αὐτὴ γυνὴ δὲν δύναται, συνεστῶτος τοῦ γάμου, νὰ ζη-

τήσῃ τὴν ἀκύρωσιν τῆς παρὰ τοῦ ἀνδρὸς τηῆ γενομένης πωλήσεως, ἐκτὸς μόνον εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀπαιτήσῃ τὸν χωρισμὸν τῶν κτημάτων της.

Μόλον τοῦτο εἰς μίαν περίστασιν δὲν δυνάμεθα ν' ἀρνηθῶμεν τὸ δικαίωμα τοῦτο καὶ εἰς τὸν ἄνδρα, αὕτη δὲ εἶναι ἡ ἑξῆς, δηλαδὴ ὁσάκις ὁ ἀνὴρ δύναται ν' ἀποδείξῃ, ὅτι ἡ κατάστασίς του ἠλαττώθη ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε δὲν δύναται ν' ἀντικαταστήσῃ τὸ παρ' αὐτοῦ πωληθὲν κτῆμα· διότι, μεταχειριζόμενος τὸ δικαίωμα τοῦτο, δὲν ἐνεργεῖ ὑπὲρ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ πράττει πρὸς ὄφελος τῆς συζύγου του κτλ. ἥτις, ἂν δὲν παραχωρήσωμεν τὸ τοιοῦτον δικαίωμα εἰς τὸν ἄνδρα, δύναται νὰ τὸ ἀπαιτήσῃ.

Ὅθεν νομίζομεν, ὅτι εἶναι ὠφελιμώτερον εἰς τὴν κοινωνίαν διὰ τὴν ἡσυχίαν καὶ ἁρμονίαν τῶν συζύγων νὰ παραχωρήσωμεν τοιοῦτον δικαίωμα εἰς τὸν ἄνδρα, ἀλλὰ μόνον εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν, καὶ οὐχὶ ἀπολύτως, καθὼς οἱ ἐναντίοι· διότι οὕτω καταστρέφομεν τὰς γενικὰς τοῦ Δικαίου ἀρχάς, καὶ παρεισάγομεν τὸν δόλον, τὴν ἀπάτην καὶ τὴν αἰσχροκέρδειαν.

Ἐκ τῶν ἄνω παρατηρήσεών μου ἐξάγεται, ὅτι ὁ ἀνὴρ δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀκύρωσιν τῆς παρ' αὐτοῦ γενομένης πωλήσεως προικῴου κτήματος, ἐκτὸς μόνον ὁσάκις καὶ ἡ γυνὴ δύναται, συνεστῶτος τοῦ γάμου, νὰ ἐνεργήσῃ τὸ δικαίωμα τοῦτο.

§. 243.

Περὶ τῆς συζύγου.

Τὴν ἀκύρωσιν, περὶ ἧς ὁ λόγος, δύναται νὰ ζητήσῃ

β) Ἡ σύζυγος.— Περὶ ταύτης ὅμως διαλαμβάνουσιν, ἰδίως, τὰ ἑπόμενα ἐδάφια (1),

α) Ἡ σύζυγος δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀκύρωσιν τῆς πωλήσεως τῶν προικῴων της, καὶ νὰ τὰ διεκδικήσῃ.

«Ἐπειδὴ ὁ ἀνὴρ εἶναι μόνον διαχειριστὴς τῶν προικῴων ἀκινήτων μὴ ἐκτιμημένων κτημάτων, καὶ δὲν δύναται πωσῶς ν' ἀπαλλοτριώσῃ αὐτά· πᾶσα δὲ ἀπαλλοτρίωσις ἀπαγορεύεται εἰς αὐτὸν ῥητῶς παρὰ τοῦ νόμου καὶ ὅτι τοιουτοτρόπως εἶχε τὸ πρᾶγμα καὶ ἐπὶ τουρκοκρατίας δὲν ἀντέτειναν οἱ ἐφεσίβλητοι.

---

(1) Συνδύασον ταῦτα μὲ τὰ ἀμέσως προηγούμενα.

Ἐπειδὴ ἀπὸ τὸ ἰδιωτικὸν ἔγγραφον τῆς 19 Ὀκτωβρίου 1812, τὸ ὁποῖον προσήγαγεν ἡ ἐκκαλοῦσα, καὶ τὸ ὁποῖον δὲν προσέβαλον ποσῶς οἱ αὐτοὶ ἐφεσίβλητοι, ἐξάγεται, ὅτι ἡ Χριστοδουλίνα Ῥηγόνυμφη, συνάψασα εἰς γάμον τὴν κόρην της Νικολέταν, ἤδη ἐκκαλοῦσαν, μὲ τὸν Μ. Γιουρίτσην (ἐπονομασθέντα μετὰ τὸν γάμον Ῥηγόγαμβρον), ἔδωκεν ὡς προῖκα εἰς αὐτὸν, πρὸς τοῖς ἄλλοις, καὶ τὰ διεκδικούμενα 4 στρέμματα σταφιδάμπελον, τὰ ὁποῖα, κατὰ τοὺς ἐξετασθέντας μάρτυρας, οὗτος ἔλαβεν εἰς τὴν κατοχήν του ἔκτοτε.

Ἐπειδὴ ὁ ῥηθεὶς Μ. Γιουρίτζης ἢ Ῥηγόγαμβρος, ἔχων τὸ εἰρημένον ἀκίνητον κτῆμα ὡς προῖκα, καὶ πωλήσας αὐτὸ εἰς τὸν ἐφεσίβλητον Σ. Χαραλάμπην, ὡς ἐμφαίνεται ἀπὸ τὸ προειρημένον πωλητήριον, δι' ἀντιχρονισμὸν, χοτσέτιον, τὸν μεταπωλήσαντα αὐτὸ πρὸς τὸν Κ. Ἀθανασίου, ἐπώλησε πρᾶγμα ἀλλότριον, δηλ. ἀνῆκον κατὰ κυριότητα εἰς τὴν γυναῖκα, καὶ τὸ ὁποῖον αὕτη, καθὸ ἀκύρου τῆς πωλήσεως, εἶχε, καὶ κατὰ τὰς κοινὰς τοῦ Δικαίου ἀρχὰς, καὶ κατὰ τὰς ῥητὰς διατάξεις τῶν Αὐτοκρατορικῶν νόμων, τὸ δικαίωμα νὰ διεκδικήσῃ διὰ πραγματικῆς ἀγωγῆς ἀπὸ τὸν κατέχοντα l. 42 ff. de usurpat et usuc, l. unic. § 15, Cod. de rei uxor. l. 5 Cod. de Legibus. l. 30 Cod. de jur dot. l. 18 § 1, 3 ff. de fund. dot. Ἀπόφ. 162 τοῦ 1839 τῶν ἐν Ναύπλ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 3691).

β') Ἡ γυνὴ, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου της, δύναται νὰ διεκδικήσῃ προικῷον κτῆμα, παρ' αὐτῆς, διαρκοῦντος τοῦ γάμου πωληθέν. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 82 τοῦ 1840, ἣν ἐν τῇ λέξει *Βελλιάνειον δόγμα* (Εὐρ. τ. 5 σ. 270).

γ') Ἡ σύζυγος διεκδικοῦσα τὸ προικῷον κτῆμά της ἀποδίδει καὶ τοὺς τόκους τοῦ τιμήματος; (1)

(1) Ὅταν ὅμως ἡ σύζυγος χαρακτηρίσῃ τὸ προικῷον ὡς ἐξώπροικον κτῆμα καὶ ἐξαπατήσῃ οὕτω τὸν ἀγοραστὴν, ἡ δὲ ἀπάτη αὕτη προκύπτει καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ πωλητηρίου ἐγγράφου, ὀφείλει ν' ἀποδώσῃ εἰς τὸν καλῆς πίστεως ἀγοραστὴν τὸ τίμημα μετὰ τοῦ τόκου αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀγωγῆς, ὁπόταν δηλ. καὶ οὗτος θέλει στερηθῇ τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ κτήματος, διότι οὐδεὶς δύναται, διὰ τοῦ ἰδίου του δόλου, νὰ καταστῇ πλουσιώτερος μὲ ἀλλοτρίαν ζημίαν.

Κατὰ τὸν νόμον, ὁ καλῆς πίστεως νομεὺς δὲν ὀφείλει ν' ἀποδώσῃ τοὺς καρποὺς, εἰμὴ ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀγωγῆς.

Απόφ. Ἐπειδὴ ἐκ τῆς ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 249 παρεμπιπτούσης περὶ ἀποδείξεως ἀποφάσεως σημειώσεως τοῦ ἀπαγγείλαντος αὐτὴν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ προεδρεύοντος δικαστοῦ τοῦ πρωτοδικείου Καλαμῶν γίνεται δῆλον, ὅτι ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐδημοσιεύθη παρόντων ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων, ὁ δὲ ἐκκαλῶν δὲν ἐπέφερε κἀμμίαν περὶ τοῦ ἐναντίου ἀπόδειξιν, ἐκ δὲ τοῦ προσενεχθέντος παρ' αὐτοῦ πιστοποιητικοῦ τῆς 27 νοεμβρίου 1842 τοῦ γραμματέως τοῦ αὐτοῦ πρωτοδικείου, περὶ τοῦ ὅτι δὲν ὑπάρχει εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ δικαστηρίου τούτου ἔκθεσις πρακτικῶν περὶ τῆς δημοσιεύσεως τῆς διαληφθείσης ἀποφάσεως, δὲν ἐξάγεται ἡ τοιαύτη τοῦ ἐναντίου ἀπόδειξις. Ἂν δὲ ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐδημοσιεύθη, οὐχὶ παρὰ τοῦ λαβόντος εἰς αὐτὴν μέρος προέδρου, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ προεδρεύοντος δικαστοῦ, τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἐξασθενήσῃ τὸ ἀξιόπιστον τῆς ἀνωτέρω σημειώσεως τοῦ προεδρεύοντος τούτου, καθ' ὅσον μάλιστα εἶναι προσυπογεγραμμένη καὶ παρὰ τοῦ λαβόντος μέρος εἰς τὴν ἀπόφασιν ὑπογραμματέως τοῦ δικαστηρίου.

Ἐπειδὴ βεβαίου ὄντος, ὅτι ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐδημοσιεύθη παρόντων ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων, θεωρεῖται, κατὰ τὸ ἄρθρ. 138 τῆς πολιτ. δικονομίας, ὡς κοινοποιηθεῖσα εἰς τὸν ἐκκαλοῦντα ἀφ' ἧς ἡμέρας αὕτη ἐδημοσιεύθη, καὶ ἔκτοτε ἄρχεται εἰς αὐτὸν ἡ τῆς ἀποδείξεως προθεσμία. Ὅθεν μὴ διεξαγαγὼν ἐντὸς τῆς ταχθείσης προθεσμίας τὴν ἐπιβληθεῖσαν εἰς αὐτὸν ἀπόδειξιν ἀποκλείεται τοῦ νὰ τὴν διεξαγάγῃ πλέον, (ἄρθρ. 193 § 1, 197 καὶ 199 τῆς πολ. δικον.) καὶ ἑπομένως, ὡς ἡ ἐφεσίβλητος ἀξιοῖ, θεωρεῖται ὡς ὡμολογημένον τὸ ἐναντίον, παρ' ὅ,τι διέλαβεν ἡ διατάξασα τὴν ἀπόδειξιν ἀπόφασις, τουτέστιν ὅτι δὲν συνήνεσεν ἡ ἐφεσίβλητος εἰς τὴν πώλησιν τοῦ παρ' αὐτῆς διεκδικουμένου κτήματος, δὲν ἔθεσε τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ εἰς τὸ πωλητήριον, καὶ δὲν ἐπαρουσιάσθη εἰς τὴν δημογεροντίαν ἐθελουσίως, διὰ νὰ ἐπικυρωθῇ αὐτό· μολονότι δύναται νὰ εἴπῃ τις, ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ὑπὸ χρονολογίαν 21 ἰανουαρίου 1829 ἰδιωτικὸν πωλητήριον ἔγγραφον, γενόμενον ἐν Καλάμαις, ἡ ἐνάγουσα καὶ ἐφεσίβλητος, οὖσα ὑπανδρευμένη μετὰ τοῦ Παναγιώτου Μπένου, ἐπώλησεν εἰς τὸν ἐναγόμενον καὶ ἐκκαλοῦντα τὸ διεκδικούμενον παρ' αὐτῆς κτῆμα, ὡς πατρικόν της, διὰ γρόσια 360, τὰ ὁποῖα ἔλαβεν ἐπὶ χεῖρας, καὶ πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἀληθείας ἔδωκε τὸ πωλητήριον αὐτὸ ἐπικυρωμένον ἀπὸ τὴν τοπικήν των δημογεροντίαν, καὶ αὐτὴ ἔβαλε τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἔχῃ τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχὺν, ὡς νὰ ἔγινεν εἰς δημόσιον νοτάρον (συμβολαιογράφον)· κατὰ δὲ τὴν κάτωθεν αὐτοῦ ἐνυπάρχουσαν σημείωσιν τῆς δημογεροντίας Καλαμῶν, τὴν 22 τοῦ αὐ-

τοῦ μηνὸς καὶ ἔτους, ὑπ' ἀριθ. 246· ἡ δημογεροντία μετὰ ἀφρύνης ἐπεκύρωσε τὸ περιεχόμενον τοῦ πωλητηρίου τούτου, καὶ τὸ γνήσιον τῶν ὑπογραφῶν.

Ἐπειδὴ οὕτω πως ἐπικυρωθὲν τὸ πωλητήριον τοῦτο, παρέχει πλήρη ἀπόδειξιν περὶ τοῦ ἐνδιαλαμβανομένου. Ὅθεν ἄλλη ἀπόδειξις περὶ αὐτοῦ καθίσταται περιττὴ νὰ προσαχθῇ.

Ἐπειδὴ ἂν ἤθελε διϊσχυρισθῇ τις, ὅτι, καί τοι ὄντος ἀποδεδειγμένου ἐκ τοῦ εἰς τὴν δικογραφίαν ἐνυπάρχοντος ἀπροσβλήτου ἰδιωτικοῦ προικοσυμφώνου, ὅτι τὸ διεκδικούμενον παρὰ τῆς ἐκκαλουμένης κτῆμα εἶναι προικῶόν της, δὲν δύναται αὕτη νὰ διεκδικήσῃ αὐτὸ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, διότι πωλήσασα αὐτὸ ὡς πατρικόν της, ἐνῷ ἦτο προικῶόν της, μετεχειρίσθη ἀπάτην πρὸς βλάβην τοῦ ἀγοραστοῦ. Ὅθεν δὲν δύναται νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τῆς ἀπατηλῆς ταύτης πράξεώς της, ζητοῦσα τὴν ἀνατροπὴν αὐτῆς, διότι κατὰ τὸ κεφάλαιον ΑΓ'. ἐν ἀρχῇ τῶν Βασιλ. βιβλ. κς' τίτλ. ζ' αἱ ἀπατώμεναι (γυναῖκες) οὐ μὴν αἱ ἀπατῶσαι βοηθοῦνται ἐν ἑκάστῃ ἐνοχῇ· ὅπερ συνάδει καὶ μὲ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ κανόνος τοῦ Δικαίου ΡΙ'. τέλος ὁρίζοντος. «Ταῖς γυναιξὶν εἰς τὸ ἐκδικηθῆναι συντρέχομεν, οὐ μὴν συκοφαντούσαις» (ἴδε λ. Βελλ. Δόγμα).

Ἐπειδὴ δὲν δύναται ν' ἀντιταχθῇ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὅτι ὁρίζοντος τοῦ νόμου, βασιλικὰ (κεφ. ρ:θ'. § ιέ. βιβλ. κη'. τίτλ. ά) ὅτι καὶ τῇ συναινέσει τῆς γυναικὸς εἰς τὴν πώλησιν τοῦ προικώου της κτήματος, δὲν ἰσχύει πώλησις, καὶ ὄντος ἀποδεδειγμένου, ὅτι τὸ πωληθὲν κτῆμα ἦτο προικῷον, δύναται ἡ πωλήσασα γυνὴ νὰ ζητήσῃ τὴν ἀνατροπὴν τῆς ἀγοραπωλησίας, καὶ διεκδικήσῃ τὸ κτῆμα, ὡς ἐδύνατο καὶ ὁ σύζυγός της, ἂν αὐτὸς οὗτος ἤθελε τὸ πωλήσει, καὶ ὡς δύνανται καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς, διότι ἡ διάταξις τοῦ νόμου τούτου εἶναι ἐφαρμοστέα εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν τὸ πωλούμενον κτῆμα πωλεῖται ὡς προικῷον, καθότι, ὀφείλοντος τοῦ ἀγοραστοῦ, καθ' ὃ πολίτου, νὰ γνωρίζῃ τοὺς νόμους τοὺς ἀπαγορεύοντας τὴν πώλησιν τῶν προικώων κτημάτων, καλῶς καὶ δικαίως ζημιοῦται ἐνεργῶν ἐναντίον αὐτῶν· ἀλλ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου, τὸ διεκδικούμενον κτῆμα ἐπωλήθη παρὰ τῆς ἐναγούσης ὡς πατρικόν της, καὶ ἐπὶ τῶν παραφέρνων ἡ γυνὴ ἔχει ἀπόλυτον ἐξουσίαν· ὅθεν ὁ ἀγοραστὴς εἰς οὐδὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἐπιλήψιμος, καθ' ὅσον μάλιστα δὲν συνήνεσεν εἰς τὴν ἀγοραπωλησίαν, εἰμὴ ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ ἐπικυρωθῇ τὸ συνάλλαγμα, ὡς πρὸς τὸ ἐμπεριεχόμενον ὑπὸ τῆς τοπικῆς ἀρχῆς, ἤτοι τῆς Δη-

μαρτυρούσας, ὅπερ καὶ ἐγένετο, ὡς ἄνω εἴρηται· ἑπομένως, τούτων οὕτως ἐχόντων, παραδεχομένης τῆς ἀγωγῆς τῆς ἐφεσιβλήτου ἤθελε κυρωθῇ καὶ ἐμψυχωθῇ ἡ ἀπάτη, ἥτις ἀποκρούεται ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης, καὶ οἱ ἀνήλικες αὐτοί, οἵτινες προστατεύονται παρὰ τῶν νόμων διὰ τὴν ἀδυναμίαν των, ὡς προστατεύονται καὶ αἱ γυναῖκες, δὲν δύνανται ν' ἀποκατασταθῶσιν ὅταν συναλλαττόμενοι ἀπατῶσι, κατὰ τὸ κεφ. γ'. βιβλ. ι. τίτλ. κέ. τῶν βασιλ. *Ἐπειδὴ ἡ κακία αὐτῶν ἀναπληροῖ τὸ τῆς ἡλικίας ἀτελές*, ὡς ὑπὸ τοῦ κεφαλαίου τούτου ὁρίζεται.

Ἐπειδὴ ἡ βία, τὴν ὁποίαν ἀναφέρει εἰς τὴν ἀγωγήν της ἡ ἐκάγουσα, ὡς δῆθεν ἐπενεχθεῖσαν εἰς αὐτὴν παρὰ τοῦ συζύγου της ἵνα συναινέσῃ νὰ πωλήσῃ τὸν προκείμενον ἀγρόν, πάρεκτὸς τοῦ ὅτι δὲν δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν μὴ οὖσα ὡρισμένη ὡς πρὸς τὴν φύσιν της, καὶ τὰ μέσα, δι' ὧν ἐπενέχθη, καὶ μὴ ὑπαρχούσης αἰτήσεως τοῦ νὰ τῇ ἐπιτραπῇ νὰ τὴν ἀποδείξῃ, τότε μόνον ἤθελεν ἔχει ἐπιρροὴν εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς ὑποθέσεως, ὁπόταν ἤθελε προτείνῃ ἡ ἐκκαλουμένη ν' ἀποδείξῃ συνάμα, ὅτι ἐν γνώσει τῆς βίας ταύτης ἠγόρασε τὸν ἀγρὸν ὁ ἐκκαλῶν, καὶ ἤθελε τ' ἀποδείξει.

Ἐπειδὴ, κατὰ τοὺς νόμους 42 ff. de usufr. et usucap. l. un 15 Cod. de rei uxori, καὶ τὴν Νεαρὰν 61 — 1 § 2 ἀπαγορεύεται τὸ νὰ πωληθῇ προικῷον ἀκίνητον διαρκοῦντος τοῦ γάμου, καὶ εἴτε μὲ τὴν συναίνεσιν τῆς γυναικὸς ἀπαλλοτριωθῇ, εἴτε ἄνευ τῆς συναινέσεως αὐτῆς, ἡ πώλησις εἶναι αὐτοδικαίως ἄκυρος, καὶ τόσον ἡ γυνή, ὅσον καὶ οἱ κληρονόμοι αὐτῆς, μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου, δύνανται νὰ διεκδικήσωσιν αὐτό· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὁμολογηθέντος καὶ ἀποδειχθέντος τοῦ ἐπιδίκου κτήματος προικῴου, καὶ ἂν ὑποτεθῇ, ὅτι μὴ τὴν συναίνεσιν τῆς ἐφεσιβλήτου ἀπηλλοτριώθη τὸ αὐτὸ κτῆμα ἢ ἡ αὐτὴ τὸ ἐπώλησεν ἐνῷ εὑρίσκετο ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν, τὴν ἐπιρροὴν καὶ τὴν ἠθικὴν βίαν τοῦ ἀνδρός, εἶναι ἄκυρος ἡ ἀπαλλοτρίωσις αὐτοῦ, καὶ ἑπομένως ὑποχρεοῦται ὁ ἀγοράσας αὐτὸ ἐκκαλῶν νὰ τὸ ἀποδώσῃ μετὰ τῶν καρπῶν αὐτοῦ, ἀφ' ὅτου ἐκινήθη ἡ ἀγωγή, καθότι πρὸ τῆς ἀγωγῆς πωληθέντος τοῦ διεκδικουμένου κτήματος ὡς πατρικοῦ, καὶ οὐχὶ ὡς προικῴου, δὲν ἐγνώριζεν ὅτι ἡ πώλησις ἦτο πλημμελής· ὥστε ὁ ἀγοραστὴς ἐθεωρεῖτο ὡς καλῆς πίστεως, καὶ ἔγινε κύριος τῶν καρπῶν, κατὰ τοὺς νόμους 48 pr. ff. βιβλ. 41 τίτλ. 1.

Ἐπειδὴ ἀφ' ἑτέρου ἡ ἐφεσίβλητος χρεωστεῖ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν ἐκκαλοῦντα τὸ τίμημα τῆς ἀγορᾶς γρ. 360, διότι δὲν εἶναι

δίκαιον νὰ πλαστίσῃ αὔτη μὲ τὴν ζημίαν τοῦ ἄλλου, καὶ τόσον μᾶλλον, καθόσον αὔτη ἀπέκρυψεν, ὅτι τὸ κτῆμα εἶναι προικῷον· ὁ δὲ Μελισσουργὸς τὸ ἠγόρασεν καλῇ πίστει ὡς μὴ προικῷον, ὥςε δὲν δύναται ν' ἀποδοθῇ ἔλλειψις περὶ τούτου εἰς τὸν ἐκκαλοῦντα ἀγοραστὴν τοῦ κτήματος· προσέτι τὸν τόκον αὐτῶν ἀνὰ δέκα τοῖς ἑκατὸν ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἀγωγῆς, διότι ἕως τότε στερεῖται καὶ αὔτη τῶν καρπῶν.

Ἐπειδὴ τὸ τίμημα δὲν δύναται ν' ἀποδοθῇ κατὰ τὴν ἀξίαν τῶν γροσίων, τὴν ὁποίαν εἶχον ἐν καιρῷ τῆς ἀγοραπωλησίας, ὡς ὁ ἐκκαλῶν διϊσχυρίζεται, ἀλλὰ, κατὰ τὴν ἀριθμητικὴν αὐτῶν ποσότητα, εἰς δραχ. ἀναλογιζομένου ἑκάστου γροσίου εἰς λεπτὰ 32, καθ' ἃ ἐκανονίσθη τὸ γρόσ. διὰ τοῦ Βασ. διατάγματος τοῦ ἔτους 1833 τοῦ ἀπαγορεύσαντος τὴν κυκλοφορίαν τῶν τουρκικῶν νομισμάτων. (Ἴδε λ. Νομίσματα).

Ἐπειδὴ ἰσχυρισαμένου τοῦ ἐκκαλοῦντος, ὅτι ἐβελτίωσε τὸ ἐπίδικον κτῆμα, ἤτοι ὅτι ἔκαμεν ἐπωφελῆ ἔξοδα, καὶ μὴ ἀντιτενούσης τῆς ἐφεσιβλήτου εἰς τοῦτο, ὀφείλει αὔτη κατὰ τὸν νόμον νὰ πληρώσῃ ταῦτα τὰ ἔξοδα, δι' ἐκτιμήσεως πραγματογνωμόνων, καθόσον ὁ εἰρημένος ἐκκαλῶν, καθὸ ἀγοραστὴς καλῆς πίςεως, ἔχει δικαίωμα ν' ἀπαιτήσῃ τὰ ἐπωφελῆ ἔξοδα.

Ἐπειδὴ ἀληθῶς, κατὰ τὸν προεκτεθέντα νόμον τῶν Βασιλ. αἱ γυναῖκες δὲν βοηθοῦνται ὅταν ἀπατῶσιν, ἀλλ' ὁ νόμος οὗτος ἐφαρμόζεται ἐπὶ τῶν ἐνοχῶν ἐκείνων, καθ' ἃς χαίρει ἡ γυνὴ τὸ εὐεργέτημα τοῦ Βελλιανείου δόγματος, καὶ αὔτη ἤθελε μεταχειρισθῇ ἀπάτην πρὸς βλάβην τῶν μεθ' ὧν συνηλλάξατο, ἢ ἐπὶ τῶν ἰδίων αὐτῆς πραγμάτων, περὶ τῶν ὁποίων, πωλουμένων ἢ ὑποθηκηζομένων παρὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἐν γνώσει τῆς ἰδίας καὶ παρούσης, σιωπᾷ, ὡς ἐξάγεται καθαρῶς ἀπὸ τὴν Ἑξάβιβλον τοῦ Ἁρμενοπούλου, βιβλ. α'. τίτλ. ιγ'. § 16· ἐπὶ τοῦ προικῴου ὅμως ἀκινήτου κτήματος, τοῦ ὁποίου διαχειριστὴς εἶναι ὁ ἀνὴρ, καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποίου δὲν ἔχει μόνη αὔτη δικαίωμα, ἀλλ' ἀποκτᾷ καὶ ὁ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα της, δὲν δύναται παντάπασιν νὰ ἐφαρμοσθῇ, καθότι ῥητῶς, καὶ ἄνευ τινὸς διακρίσεως ἢ ἐξαιρέσεως, ἀπαγορεύεται, διὰ τῶν εἰρημένων ῥητῶν νόμων, ἡ ἀπαλλοτρίωσίς του, καὶ ἂν ἤθελεν κάμῃ ταύτην ἡ γυνὴ μὲ ἀπάτην, ἐπιβαλλόντων τῶν νόμων τούτων τὸ χρέος εἰς τοὺς ἀγοραστὰς τοῦ νὰ γίνηται προ-
~~σεκτικοὶ, καὶ νὰ αἰσθάνωνται ἑαυτοὺς ἐν περιστάσει ἀπάτης.~~

Ἐπειδὴ ὁ ὅρκος, τὸν ὁποῖον ἐπάγει ὁ ἐκκαλῶν εἰς τὴν ἐφεσίβλητον, καθίσταται περιττὸς, ὡς μὴ φέρων ἀποτέλεσμά τι, καθότι

καὶ αὐτὴ ἂν ἤθελεν ὁρκισθῇ, ἢ ὁμολογήσῃ ἡ ἐφεσίβλητος, δὲν δύνανται νὰ ἐξασθενήσουν τὴν ἰσχὺν τῶν εἰρημένων περὶ ἀκυρώσεως τῆς πωλήσεως νόμων. Ἀπόφ. 146 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 4026—27).

ε) Ἡ τοῦ προικώου ἀκινήτου κτήματος ἐκποίησις θεωρεῖται ῥιζικῶς ἄκυρος ὡς πρὸς τὴν γυναῖκα (διάτ. 15. Κώδ. (5: 18)— Ἀρμ. § 19 (δ, θ). — Νεαρ. 61 ἢ 62 Ἰουστ.); — ὅθεν δύναται μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τοῦ ἀνδρὸς νὰ ἐξασκήσῃ τὸ τῆς διεκδικήσεως αὐτῶν δικαίωμα (1).— Τὸ ἐλάττωμα ὅμως αὐτὸ δὲν ἀπαντᾶται οὔτε ἐπὶ τῆς πωλήσεως ἀλλοτρίου πράγματος (2), οὔτε ἐπὶ τῆς παρὰ τοῦ συζύγου μὴ ἀπαιτήσεως τοῦ παρ' αὐτοῦ πωληθέντος προικώου, οὔτε εἰς τὴν περίστασιν, περὶ ἧς ἡ διάτ. 35 (δ, η) τοῦ Ἀρμ. ἥτις ἀφορᾷ πρᾶσιν ἀκινήτου οὐχὶ προικώου, ἀλλ' ἀνήκοντος εἰς τὴν οὐσίαν τοῦ ἀνδρὸς, τὴν ὁποίαν ἡ γυνὴ διεκράτησεν, οὗτινος (κτήματος) ἀπαγορεύεται μὲν ἡ ἐκποίησις, ἀλλὰ χάριν τῶν συμφερόντων τοῦ ἀνδρὸς ἢ τῶν κληρονόμων του (§ 31 Ἀρμ. δ, η). Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 82 τοῦ 1846.

ϛ') Προκειμένου περὶ διεκδικήσεως προικώου κτήματος πωληθέντος εἰς τρίτον ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ τὸ ἀποδώσῃ ὁ σύζυγος εἰς τὴν σύζυγον αὐτούσιον, μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου, ὁ σύζυγος δύναται νὰ προσεπικαλέσῃ τὴν σύζυγον εἰς τὴν δίκην, διὰ νὰ τὸν ὑποστηρίξῃ, καθόσον ἔχει καὶ αὕτη, διαλυθέντος τοῦ γάμου, τὸ τῆς διεκδικήσεως τοῦ προικώου κτήματος δικαίωμα. Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 9213 τοῦ 1852, ἣν ἴδε κατ. § 242.

ζ). Ἀπόφασίς τις τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν, ἧς δὲν ἐσημείωσα τὸν ἀριθμὸν, φέρει τάδε.

«Ἐπειδὴ μολονότι (κατὰ τὸν νόμον 1 Πανδ. βιβλίον 21, τίτλ. 3—καὶ κεφ. 1 βιβλ. 19 τίτλ. 12 τῶν Βασιλικῶν) ἐάν τις πωλήσῃ ξένον πρᾶγμα, καὶ μετὰ ταῦτα καταστὰς κύριος αὐτοῦ κινήσῃ κατὰ τοῦ ἀγοραστοῦ τὴν περὶ διεκδικήσεως ἀγωγὴν, ἀποκρούεται διὰ τῆς περὶ τοῦ πωληθέντος καὶ παραδοθέντος πράγματος ἐνστάσεως, ἤτοι τῆς περὶ δόλου, ἡ δὲ διάταξις αὕτη ἐπιστηρίζεται εἰς τὴν δικαιοτάτην ἀρχὴν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ συγχωρῆται ἡ διεκδίκησις εἰς αὐτὸν ἐκεῖνον, ὅστις ὀφείλει ἐγγύησιν πρὸς τὸν ἀγοραστὴν περὶ τῆς μὴ ἐκνικήσεως τοῦ πράγματος (quem de evictione tenet actor, eamdem agentem repellit exceptio).

(1) Οἱ ἀνωτ. νόμοι καὶ τεμ. 12 καὶ 13 § 1 Π. (23, 5).
(2) Τεμ. 1 Π. (21, 3).

Ἐπειδὴ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ . . . καθ' ἧς ἡ ἀνακοπή, ἥτις διεκδικεῖ κατὰ τοῦ ἀνακόπτοντος τὰ ἐν τῇ ἀγωγῇ της περιγραφόμενα ἐλαιόδενδρα κατὰ τοῦ γηπέδου των, εἶναι αὐτὴ ἐκείνη, ἥτις κατὰ τὸ ἔτος 1834, διὰ τοῦ ἀποβιώσαντος συζύγου της ὡς πληρεξουσίου της, παρεχώρησεν αὐτὰ εἰς ἀνταλλαγὴν ἄλλων κτημάτων πρὸς τοὺς πωλητὰς τοῦ ἀνακόπτοντος· ὅθεν, κατὰ τὰ ἀνωτέρω, ἡ καθ' ἧς ἡ ἀνακοπή, ὀφείλουσα κατὰ νόμον ἐγγύησιν πρὸς τὸν ἀνακόπτοντα περὶ τῆς ἀνενοχλήτου νομῆς τοῦ εἰς αὐτὸν πωληθέντος πράγματος, δὲν δύναται νὰ διεκδικήσῃ αὐτὸ τοῦτο καὶ ἐὰν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς πωλήσεως ἦτο προικῶον, ἀφοῦ ἤδη, διαλυθέντος τοῦ γάμου, διὰ τοῦ θανάτου τοῦ συζύγου της, αὕτη ἀπέκτησε τὴν πλήρη κυριότητα τῆς προικός της.

Ἐπειδὴ ἡ περίστασις, ὅτι πρόκειται περὶ ἐκποιήσεως προικώου κτήματος, γενομένης παρὰ τῆς γυναικὸς διαρκοῦντος τοῦ γάμου, δὲν δύναται νὰ καταστήσῃ ἀνεφάρμοστον ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὴν προαναφερθεῖσαν διάταξιν τοῦ νόμου, καθότι εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν παραχωρήσασαν εἰς ἀνταλλαγὴν σύζυγον, τὸ πρᾶγμα ἔχει ἀπαράλλακτα ὡς νὰ ἐπώλει αὕτη πρᾶγμα ξένον, ἡ δὲ ἐν τοῖς Ῥωμαϊκοῖς νόμοις περιεχομένη ἀπαγόρευσις τῆς ἐκποιήσεως τοῦ προικώου ἀκινήτου κτήματος δὲν ἔχει σχέσιν μὲ τὸ προκείμενον ζήτημα, ὡς ἀφορῶσα μόνον τὰς παρὰ τοῦ συζύγου ἐν ἰδίῳ του ὀνόματι διαρκοῦντος τοῦ γάμου γενομένας πωλήσεις, αἵτινες ὅμως καὶ αὗται κυροῦνται, συμφώνως μὲ τὴν ἀνωτέρω διάταξιν τοῦ νόμου, ὅταν μετὰ τὸν θάνατον τῆς συζύγου ἡ προὶξ μείνῃ ἰδιοκτησία τῆς συζύγου (Ν. 17. Π. 23. τ. 5. β. 29. τ. 6. Βασιλ.)· καὶ τέλος ἡ προρρηθεῖσα ἀπαγόρευσις τόσῳ ὀλιγώτερον ἀντίκειται εἰς τὸ νὰ φέρῃ, καὶ προκειμένου περὶ προικώου κτήματος, τὰ ἀποτελέσματά της ἡ ἀνωτέρω περὶ δόλου ἔνστασις, ὅσον αὕτη δὲν λαμβάνῃ ὕπαρξιν, εἰμὴ ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἡ ἀπαγόρευσις ἐξέλιπε καὶ περιῆλθεν εἰς τὴν ἐλευθέραν καὶ ἀπεριόριστον ἰδιοκτησίαν τῆς γυναικὸς τὸ προικῶον ὑπάρξαν κτῆμα.

Ἐπειδή, μολαταῦτα, ἂν ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 168 ἐγγράφῳ ἀνταλλαγῆς ἡ καθ' ἧς ἡ ἀνακοπὴ διὰ τοῦ Ι. Σ. ἀντιπροσωπεύοντος αὐτὴν καὶ ἑπομένως ἡ πρᾶξις τῆς πωλήσεως πραγματοποιεῖται, οὐδὲ δύναται νὰ ἐξομοιωθῇ ἡ πώλησις προικώων πραγμάτων ἐκ μέρους τῆς συζύγου ὡς πώλησις ξένου πράγματος διότι ἡ πρᾶξις αὕτη εἶναι καθ' ἑαυτὴν καὶ ἀπ' ἀρχῆς ἔγκυρος ἐνῷ ὡς πρὸς τὴν πώλησιν προικώου πράγματος ὁ νόμος ἀπηγόρευσεν αὐτὴν ῥητῶς, ὥστε ἂν παρεχώρησε τὰ εἰρημένα ἐλαιόδενδρα εἰς τοὺς πωλητὰς τοῦ ἀνακό-

[illegible]ωνητρὶς εἰς ἀνταλλαγὴν ἄλλων κτημάτων, ἡ προῖξ της αὕτη δὲν δύναται νὰ τὴν βλάψῃ ὡς μὴ ἔχουσα κανὲν κῦρος ἀφ' ἑαυτῆς, διότι ἐπιδειχθείσης, κατὰ τὰ προεκτεθέντα, τῆς συνυπάρξεως τῆς προικὸς καὶ τῆς προικῴας ἰδιότητος τῶν διεκδικουμένων ἐλαιοδένδρων, οὔτε ὁ σύζυγος, οὔτε ἡ σύζυγος αὐτή, διαρκοῦντος τοῦ γάμου, ἠδύνατο νὰ ἀπαλλοτριώσῃ κατὰ τὸν νόμον τὰ προικῷα κτήματα· ὁ δὲ ἀνωτέρω νόμος δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ὡς πρὸς τὰς συζύγους ἀπαλλοτριούσας προικῷα πράγματα διαρκοῦντος τοῦ γάμου, διότι εἰς αὐτὴν ῥητῶς χορηγεῖται ἀγωγὴ διεκδικητικὴ μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου, ἀλλ' ἐφαρμόζεται μόνον εἰς τὸν σύζυγον, ὅστις διὰ τοῦ θανάτου τῆς συζύγου κατακρατεῖ ὡς κέρδος τὴν προῖκα, ὅτε γίνεται κύριος τῆς [illegible] προικὸς κτλ.

ζ') Παρατηρῶ·

Ὅτι κατὰ τὴν 367 τοῦ 1841 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, (Θέμιδ. σελ. 2510) ἡ σύζυγος δύναται νὰ διεκδικήσῃ, ὡς περίπτωσιν ἐνδείας τοῦ συζύγου της, τὰ παρ' αὐτοῦ ἀπαλλοτριωθέντα προικῷα κατὰ τοῦ κατέχοντος αὐτά· δὲν ὑποχρεοῦται ὅμως εἰς τοῦτο, οὐδ' ἐμποδίζεται ὑπὸ τοῦ νόμου νὰ προτιμήσῃ τὴν κατὰ τοῦ συζύγου περὶ ὑποθήκης, λόγῳ προικὸς, ἀγωγήν. Ἴδε καὶ ἀνωτ. § 114.

Ὅτι τὴν γνώμην ταύτην φαίνεται συμμεριζόμενος ὁ Μακελδ. ἐν § 527 (1), ἂν καὶ ἐν τῇ σημ. γ ἐκθέτῃ τὰς διαφόρους γνώμας, ὅσαι ἐπὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ ἐμορφώθησαν.

Ὅτι, κατὰ τὴν διατριβὴν τοῦ μακαρίτου Πάλμα, (Θέμ. τόμ. 5 σελ. 531—544) ἡ γνώμη αὕτη δὲν εἶναι ὀρθή.

Ὅτι ὁ ἀναγνώστης εἰς τὸν § 612 ἐπ. τοῦ περὶ ὑποθηκῶν συγγράμματος τοῦ Τροπλ. εὑρίσκει ἀξίας λόγου σχετικὰς παρατηρήσεις, τὰς ὁποίας ἡ οἰκονομία τοῦ χρόνου δὲν ἐπιτρέπει νὰ μεταφέρωμεν ἐνταῦθα. Ἴδε καὶ σελ. 2575 Νομικ.

η') Ἡ γυνὴ δύναται νὰ διεκδικήσῃ κατὰ τοῦ ἀγοραστοῦ προικῷον κτῆμα ἐκτετιμημένον; — Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 13609 τοῦ 1856 φέρουσα.

«Ἐπειδή, διὰ τοῦ νόμου 30 Κ. (5, 13) διατάττοντος, ὅτι ἡ σύζυγος, ἐν περιπτώσει ἀπαιτήσεως τῆς προικός, δύναται νὰ διεκδικήσῃ τὰ προικῷα πράγματα εἴτε ἐκτιμηθέντα εἴτε μή, ἐὰν ὑπάρχωσιν (si existant), ἐννοεῖ ὁ νομοθέτης ἀναντιρρήτως νὰ χορηγήσῃ διεκδικητικὴν τῶν πραγμάτων αὐτῶν ἀγωγὴν εἰς τὴν σύ-

(1) Ὁ Μακελ. λέγει ῥητῶς τάδε:

ζυγον, ὁπόταν ταῦτα ὑφίστανται εἰς τὴν περιουσίαν τούτου, οὐχὶ δὲ καὶ ὅταν ὑπ' αὐτοῦ ἐξεποιήθησαν ἰσχυρῶς παρὰ τοῦ ἀνδρὸς πρὸς τρίτους, διότι τὸ «ἐὰν ὑφίστανται» μόνον ὡς ἐκ τῆς θέσεως τοῦ ὅρου τούτου ῥητῶς ἐν τῷ προκειμένῳ νόμῳ ἔχει αὐτοτελῆ σημασίαν, τουτέστι τὴν ἀνωτέρω· ἄλλως ἂν ἐλήφθη ἀπολύτως ὁ ὅρος αὐτὸς, περίσσευε ὅλως περιττὸς, καθόσον πάντοτε, ὁσάκις περὶ διεκδικήσεως γίνεται λόγος, ὑποτίθεται ἤδη τῇ φύσει ὕπαρξις τοῦ διεκδικουμένου πράγματος· καὶ διὰ τοῦτο, πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ ἀτόπου αὐτοῦ, πρέπει νὰ δώσῃ τις εἰς τὸν ὅρον αὐτὸν τὴν στενωτέραν καὶ σχετικὴν σημασίαν, ἥτις ἄλλως δέδει εἰς τὸν νόμον καὶ ἔννοιαν μᾶλλον πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ δικαίου σύμφωνον, καθόσον πραγματικῶς ἐστιν σύνηθες καὶ ἂν ὑποθέσῃ τις τὴν διάθεσιν τοῦ νομοθέτου ὑπὲρ τῶν προικώων πραγμάτων, θέλει εἶσθαι ἀνατέλεστος ἐξαίρεσις, ἂν, ἀφ' ἑνὸς παραχωρῶν ἐκποιήσεως τῶν προικώων πραγμάτων, δίδει εἰς τὸν σύζυγον τὸ δικαίωμα τῆς ἐκποιήσεως, ἐχορηγεῖτο ἀκολούθως εἰς τὸν σύζυγον δικαίωμα διεκδικήσεως ἐπὶ τῶν ἰσχυρῶς δυνάμει τοῦ νόμου πρὸς τρίτους μεταβιβασθέντων πραγμάτων (Puchta Pandecten § 442 εἰς τὴν σημείωσιν).

§. 244.

Περὶ τῶν κληρονόμων τῶν συζύγων.

γ') Περὶ τοῦ ζητήματος, ἂν καὶ οἱ κληρονόμοι ἔχωσι δικαίωμα νὰ κινήσωσι τὴν περὶ ἀκυρώσεως τῆς πωλήσεως τῶν προικώων ἀγωγὴν, ἀναλαμβάνουσι τὰ ἑξ. κδ.

α) Τὸ τέκνον δύναται, μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρός του, νὰ προτείνῃ τὸν λόγον ὅτι δὲν ἠδύνατο αὕτη νὰ πωλήσῃ τὸ προικῷον κτῆμα, διαρκοῦντος τοῦ γάμου, διότι ἔχει τὴν αὐτὴν τῇ μητρὶ βοήθειαν (Βασιλ. 29, 6) = Ἀπόφ. 4756 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν ἐν Νομικ. σελ. 5258.

β') Ἡ σύζυγος καὶ οἱ κληρονόμοι αὐτῆς δύνανται νὰ διεκδικήσωσι κατὰ παντὸς διακατόχου τὸ παρὰ τὸν νόμον ἀπαλλοτριωθὲν προικῷον κτῆμα· ἡ δὲ κατ' αὐτῶν παραγραφὴ δὲν ἄρχεται εἰμὴ ἀπὸ τῆς διαλύσεως τοῦ γάμου διὰ τοῦ θανάτου τῆς συζύγου· νόμ. 30 Κώδ. (5, 21) — καὶ 13 § 1, 3 Π. (23, 5). — Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθ. 13431 τοῦ 1855 τμ. α'.

γ') Κατὰ τοῦ διεκδικοῦντος προικῷον πρᾶγμα πωληθὲν ἀκύρως ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, χωρεῖ ἡ ἔνστασις τοῦ δόλου;—

Πατήρ τις ἐπώλησε κτῆμα προικῷον, ὅπερ δὲν ἀπέδωσε δυνάμει νομίμου τινὸς λόγου, καθιστῶντος αὐτὸν μὴ ὑπόχρεων πρὸς ἐπιστροφὴν τῆς προικός, ἢ ἀποκλείοντος τοῦ δικαιώματος τῆς ἀπαιτήσεως τοὺς προικοδοτήσαντας· ἢ τοὺς κληρονόμους τῆς συζύγου· τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, ἀναφυέντος ἐνώπιόν του τοῦ ἀνωτέρω ζητήματος, ἀπεφήνατο διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 107 τοῦ 1854 ἀποφάσεώς του, ὅτι ἡ διεκδικητικὴ ἀγωγὴ τῶν τέκνων δὲν ἀντικρούεται διὰ τῆς ἐνστάσεως τοῦ δόλου, καθότι ἡ ἔνστασις αὕτη, καθόσον μὲν ἀπευθύνεται κατὰ τῶν ἐναγόντων ὡς κληρονόμων τῆς μητρός των, ἀντιτάσσεται τότε μόνον ὅταν ὁ διεκδικῶν τὸ κτῆμα ἦναι πρὸς ἐγγύησιν ὑπόχρεως; ὁ δὲ κατέχων τὸ ἀπέκτησε διὰ συμβολαίου ὑποχρεοῦντος τὸν πράξαντα, ἡ δὲ πρᾶξις εἶναι ἰσχυρὰ καὶ καθ' ἑαυτὴν ὑποχρεωτική· ἄλλως ἀντικρούεται διὰ τῆς ἐνστάσεως τοῦ δόλου· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου τὸ κτῆμα διεκδικεῖται ὡς προικῷον, καὶ ἡ πώλησις αὐτοῦ δὲν εἶναι ἰσχυρὰ καὶ ὑποχρεωτική.— Καθόσον δὲ ἡ ἔνστασις ἀπευθύνεται κατὰ τῶν τέκνων ὡς κληρονόμων τοῦ πατρός των, ὁ ἐνιστάμενος δικαίωμα μόνον πρὸς ἀποζημίωσιν δύναται νὰ ἔχῃ (Νομ. σελ. 5891).

δ') Χωρεῖ κατὰ τοῦ κληρονόμου, προσβάλλοντος τὴν ὑπὸ τοῦ δικαιοπαρόχου του ἐνεργηθεῖσαν πώλησιν, ἡ ἔνστασις, περὶ ἧς διαλαμβάνει τὸ τεμ. 1. Πανδ. de ac. rei vend. (21, 31) ὅταν πρόκηται περὶ προικῴων; Ὄχι· ἡ ἔνστασις ἐκείνη χωρεῖ, ὅταν ἡ πώλησις δὲν ἦναι ἀφ' ἑαυτῆς ἄκυρος (τεμ. 1 § 5 Π. αὐτ.).

Ἀλλ' ἡ πώλησις προικῴου εἶναι ἄκυρος· ὥστε ἡ ἔνστασις δὲν χωρεῖ. Ἀπόφ. 386 τοῦ 1853 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 3523).

§. 245.

Περὶ τῶν δανειστῶν.

Τὴν ἔνστασιν τοῦ ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐκποιηθῇ προικῷον κτῆμα, ἄνευ δικαστικῆς ἀδείας, μόνον ἡ σύζυγος καὶ οἱ κληρονόμοι αὐτῆς, οὐχὶ δὲ καὶ οἱ δανεισταὶ δύνανται νὰ προτείνωσιν. Ἀπόφ. 221 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 4801) ἣν κατεχώρισα εἰς τὸν § 118.

Δικαιώματα τοῦ συζύγου (1).

§. 250. α) Περὶ τῶν δικαιωμάτων ἐν γένει τοῦ συζύγου ἐγένετο λόγος ἀνωτ. (σελ. · ·)· ἤδη δὲ ἐκθέτομεν ἐνταῦθα ὀλίγα ζητήματα, ἅτινα ἀνεφύησαν ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων.

§. 251.

Ὁ ἀνὴρ ἔχει δικαίωμα ἀποζημιώσεως ἕνεκα τῆς ἐκνικήσεως τῶν προικώων ; (2).

α) Ἴδε τὴν ἀνωτ, § 17.

β΄). Διὰ τὰ λόγῳ προικὸς δοθέντα κτήματα εἶναι ὑπόχρεως εἰς ἀποζημίωσιν, ἐν περιπτώσει ἐκνικήσεως αὐτῶν, ὁ προικοδότης, δυνάμενος μάλιστα νὰ παρεμβῇ εἰς τὴν δίκην, ὡς ἔχων συμφέρον εἰς τὴν ἔκβασιν αὐτῆς. Ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 35 τοῦ 1849, φέρουσα.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ὁ ἀναιρεσείων Καμαρινὸς Ψάλτης, ἔχων νόμιμον συμφέρον εἰς τὴν ἔκβασιν τῆς προκειμένης δίκης, ὡς ὑπόχρεως εἰς ἀποζημίωσιν, ἐν περιπτώσει ἐκνικήσεως τῶν εἰς τὸν κύριον διάδικον Γεώργιον Δεπάσταν, λόγῳ προικός, παρ' αὐτοῦ δοθέντων κτημάτων, παρενέβη ἐξ ἀρχῆς εἰς ταύτην διὰ χωριστῶν μάλιστα προτάσεών του, καὶ ὑπὸ τὴν ἰδιότητα ταύτην ἐγένετο, δυνάμει τῶν ἄρθρων 89, 231 κλπ. τῆς πολιτ. δικονομίας δεκτὸς πρωτοδίκως καὶ ἐφεσίμως, καθὸ δὲ παρεμβαίνων καὶ ἑπομένως κοινωνὸς τῶν αὐτῶν δικαιωμάτων μὲ τὸν διάδικον (ἄρθρα 70, 71, 72, 508, 509 καὶ 602 τῆς πολιτ. δικονομίας) δύναται νὰ κάμῃ χρῆσιν, ὡς καὶ οὗτος, τοῦ μέσου τῆς ἀναιρέσεως κατὰ τῆς ἀποφάσεως, δι' ἧς προσβάλλονται τὰ συμφέροντά του, ἀδιαφόρως ἂν ὁ κύριος διάδικος, μετὰ τοῦ ὁποίου διέπραξεν ἀπ' ἀρχῆς τὸν κοινὸν ἀγῶνα, παρέλιπε νὰ μεταχειρισθῇ τὸ αὐτὸ ἔνδικον μέσον· ἄρα ἡ ἔνστασις τῶν ἀνταιρεσιβλήτων κατὰ τοῦ παραδεκτοῦ τῆς τοιαύτης αἰτήσεως, καθόσον δῆθεν ὁ Γ. Δεπάστας δὲν ἀνῃρεσίβαλε τὴν αὐτὴν ἀπόφασιν τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, τὴν ὁποίαν ἤδη προσβάλλει ὁ Καμαρινὸς Ψάλτης, δὲν εἶναι βάσιμος.

---

(1) Εὐρ. Ῥαλλ. λέξ. dot § 283—298.

(2) Τὴν γαλλ. νομολ. ὅρα εἰς τὸ νέον Εὐρ. τοῦ Δαλλ. ainé λ. contrat de mar. ἀρ. 1232 ἑπ....

Ἐπειδὴ ὁ Καμαρινὸς Ψάλτης διὰ τῶν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν προταθέντων τοῦ τῆς 23 μαΐου π. ε. ῥητῶς ἐζητήσατο, καθ' ἣν περίπτωσιν τὸ δικαστήριον αὐτὸ δὲν ἤθελε πεισθῆ ἐκ τῶν προσαχθέντων ἐγγράφων περὶ τοῦ ὅτι ἡ μήτηρ τῶν ἀντιδίκων τὸ Ἑλένη Γ. Σχοιδία παρητήθη ῥητῶς τῆς ἐπιδίκου κληρονομίας, νὰ τῷ ἐπιτραπῇ ν' *ἀποδείξῃ τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦτον διὰ παντὸς νομίμου μέσου καὶ διὰ μαρτύρων*, τὸ δὲ εἰρημένον δικαστήριον, στηριζόμενον εἰς τὸ ἄρθρον 1074 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ὁποίου, συνδυαζομένην μὲ τὴν τοῦ 560. ἄρθρου τῆς αὐτῆς δικονομίας, καὶ οὔσαν ἀναμφιβόλως τοῦ οὐσιαστικοῦ δικαίου, ἡ ἐκ τῆς κληρονομίας ῥητὴ παραίτησις δὲν ἀποδεικνύεται εἰμὴ ἐγγράφως, ἀπέρριψεν ἁπλῶς, ἄνευ οὐδεμιᾶς αἰτιολογίας, τὴν εἰρημένην πρότασιν, καὶ τοῦτο ἐνῷ ἐπρόκειτο περὶ παραιτήσεως, λαβούσης χώραν κατὰ τὸ 1829, ὁπότε ἴσχυε τὸ ρωμαϊκὸν δίκαιον, ὅπερ οὐδεμίαν ἔχει διατύπωσιν περὶ τῆς ἐγγράφου ἀποδοχῆς ἢ παραιτήσεως τῆς κληρονομίας, οὐδὲ δὲ ἠδύνατο ἐφαρμοσθῆναι ἐσφαλμένως τὸ εἰρημένον ἄρθρ. τῆς ἀπὸ τοῦ 1835 ἀρξαμένης κατὰ πρῶτον νὰ ἰσχύῃ πολιτ. δικον. εἰς πρᾶξιν τοῦ ἀστικοῦ δικαίου πολὺ προγενεστέραν, καὶ διὰ τῆς ἐφαρμογῆς ταύτης ἐστέρησε τὸν ἀναιρεσείοντα τοῦ ὁποίου ἐπεκαλέσθη μέσου τῆς μαρτυρικῆς ἀποδείξεως κατὰ παράβασιν ἀρχῶν τοῦ δικαίου καὶ τοῦ §. 6 τοῦ 807 ἄρθρου τῆς πολ. δικονομίας· παράβασις ἥτις καθιστᾷ ἀναιρετέαν τὴν προσβαλλομένην ὑπ' ἀριθ. 262 ἀπόφασίν του.

Ἐπειδή, προτείναντος τοῦ ἀναιρεσείοντος ὅτι ἐν Καλάμαις ἐπικρατεῖ ἔθιμον, καθ' ὃ τὰ θήλεα προικοδοτηθέντα ἀποκλείονται τοῦ κληρονομικοῦ δικαιώματος ἐκ τῆς περιουσίας τῶν ὁμοπατρίων καὶ ὁμομητρίων ἀδελφῶν, τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, ὅπερ ὑπεχρέωσεν εἰς τὴν περὶ τούτου ἀπόδειξιν τὸν προτείναντα, λαβὸν ὑπ' ὄψιν τὰς κατὰ συνέπειαν ληφθείσας μαρτυρίας καὶ ἐκτιμῆσαν αὐτὰς ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 262 ὁριστικῇ ἀποφάσει του, ἐπείσθη περὶ τῆς μὴ ὑπάρξεως τοῦ τοιούτου ἐθίμου, καθόσον ἐκ τῶν μαρτυριῶν ἐκείνων οὐδὲν θετικὸν προέκυψε, μήτε ἐξεβαιώθησαν τὰ ἀναγκαῖα παντὸς ἐθίμου προσόντα, ἤτοι τὸ ὁμοιόμορφον, τὸ ἀδιάκοπον, καὶ τὸ πολυχρόνιον· ὅτι δὲ εἰς τὰς ἐν τῇ προσβαλλομένῃ ἀποφάσει ἐκτεθειμένας μαρτυρίας δὲν ἀναφέρονται καὶ παραδείγματα, τοῦτο ἐπιβεβαιοῖ μᾶλλον τὸ ἀνύπαρκτον τοῦ ἐθίμου, οὔτε ἐδύνατο ἄλλως τὸ δικαστήριον νὰ πλάσῃ παραδείγματα, ἀφοῦ τοιαῦτα δὲν ἀνέφερον οἱ μάρτυρες· ἄρα οἱ λόγοι τοῦ ἀναιρεσείοντος ὅτι τὸ δικαστήριον ἀποφαίνεται αὐθαιρέτως, ἄνευ

παραθέσεως παραδειγμάτων περὶ τῆς μὴ ἀποδείξεως τοῦ εἰρημένου ἐθίμου εἶναι ἀνυπόστατοι.

Ἐπειδὴ καὶ ὁ ἐν ταῖς προτάσεσι περιεχόμενος τελευταῖος λόγος, ὅτι τὸ δικαστήριον δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὰς εἰς αὐτὸ καθυποβληθείσας δύω πρωτοδικους ἀποφάσεις· εἶναι οὐχ' ἧττον ἀνυπόστατος, καθότι εἰς τὸ περὶ τοῦ προκειμένου ἐθίμου ἐκτεθὲν μέρος τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως μνημονεύονται ῥητῶς δύω τοιαῦται, ἡ ὑπ' ἀριθ. 114 ἀπὸ 9 ἀπριλίου 1847 ἀπόφασις τῶν ἐν Καλάμαις πρωτοδικῶν καὶ ἡ ὑπὸ στοιχ. ρξά. ἀπὸ 11 δεκεμβρίου 1829 τοῦ πρωτοκλήτου δικαστηρίου τῆς Μεσσηνίας, ἐκ τῶν ὁποίων, παραβαλλομένων καὶ μὲ ἄλλα συμβολαιογραφικὰ ἔγγραφα, συμπεραίνει ἐπίσης τὸ δικαστήριον τὸ ἀναπόδεικτον τοῦ ἐθίμου.

§. 252.

Περὶ ἀγώγων (1).

Συνεστῶτος τοῦ γάμου, τίς δικάζεται περὶ τῆς προικός;

Παρατηρητέον.

ά) ὅτι, συνεστῶτος τοῦ γάμου, δικάζεται μόνος ὁ ἀνὴρ περὶ τῆς προικός, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ νόμου 98 Βασιλ. (29, 1) συνδ. νόμ. 11 Κώδ. (5, 12).

β') ὅτι, μόνον δὲ ἀπόρου αὐτοῦ καταστάντος, δύναται ἡ γυνὴ νὰ προστατεύσῃ δικαστικῶς τὴν ἑαυτῆς προῖκα· ν. 116 Βασιλ. (29, 1)· ν. 29 Κώδ. (5, 12).— Οἰκ. § 65 σημ. 9. πολ. δικ.

γ') Κατὰ τὸ ἰσχύον δίκαιον, δὲν ὑπάρχουσι κτήματα, ἅπερ νὰ μὴ δύνανται αἱ ὕπανδροι γυναῖκες νὰ διαθέσωσι ἐλευθέρως· ἄρα ἀργεῖ κατὰ τὸ παρὸν ὡς πρὸς τοῦτο τὸ 74 ἄρθρ. τῆς πολιτικῆς δικον.— Οἰκ. αὐτ.

δ') Εἰς τὴν *νομολογίαν* εὑρίσκετε διάφορα περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἀλλὰ ταῦτα θέλω καταχωρίσει ἐν λέξ. *χωρισμὸς κτημάτων*, ἔνθα παραπέμπω τὸν ἀναγνώστην. Ἐπὶ τοῦ παρόντος βλ. τὰ ἐν λέξ. *Γυνὴ* (Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 524 ἑπ.) καὶ *νομιμοποίησις* ἐκτεθέντα.

---

(1) Γάλλ. νομολογία. Ὅρα τὸ νέον Εὐρ. τοῦ Δαλλόζου αἰνέ ἀρ. 1319 τῆς λέξ. contrat de mariage.

§. 253 — 257.

Δικαιώματα τοῦ συζύγου ὡς ἐπικαρπωτοῦ (1).

§ 253. Ἴδε νόμ. 7. Π. καὶ νόμ. 20 Κώδ. de jure dotium.— Ἴδε καὶ ἀνωτ. § 13, ἔνθα γίνεται ἐπιστημονικῶς λόγος περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

§ 254. Μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου, ἡ γυνὴ δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ τὰ ἐνοίκια τῆς προικώας οἰκίας, ὅσα ὀφείλονται ἐκ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν διήρκει ὁ γάμος, διότι ἀνήκουσι τῷ συζύγῳ. Ἀπόφ. 7031 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετ.

„Ἐπειδὴ κατὰ τὸν νόμον 9 β. δ' καὶ θ' τοῦ Ἀρμενοπούλου τὰ ἐν προικὶ δοθέντα οὐ δύναται ἡ γυνὴ διεκδικεῖν, ἐπὶ τοῦ ἀνδρός ἐστιν ἡ δεσποτεία τούτων.

Ἐπειδὴ ἡ ἐν τῇ πόλει, τῆς Λαμίας κατὰ τὴν ἐνορίαν τοῦ Κουρούτσεμ κειμένη οἰκία καὶ γειτνιάζουσα μὲ τὴν οἰκίαν, μὲ τὸ περιβόλιον καὶ μὲ τὰ ἀχυρώνια τοῦ Ἀθανασίου Τσίγκα, τὴν ὁποίαν διεκδικεῖ ἤδη ἡ Ἀννέτα σύζυγος τοῦ Δημητρίου Ἀγγελακοπούλου κατὰ τοῦ Κωνσταντίνου Καραστάθη, ὅστις ἐπ' αὐτῆς ἐνήργησεν ἀναγκαστικὴν κατάσχεσιν διὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ πρὸς αὐτὸν χρέους τοῦ Ἀγγελακοπούλου, ἐδόθη ἀπὸ τὸν τελευταῖον τοῦτον, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνῆκεν ἰδίως, πρὸς ἀντικατάστασιν τῆς ἡμισείας ψήφου τῶν εἰς Σαμουρσακλῆ προικώων γηπέδων, τὰς ὁποίας ὁ Ἀγγελακόπουλος δι' ἀνάγκας του ἐπώλησε καὶ μὲ τὴν συναίνεσιν τῆς συζύγου του, ἀμφότεροι δὲ οἱ σύζυγοι διομολογοῦν εἰς τὸ ἀπὸ 15 φεβρουαρίου 1839 ὑπ' ἀριθ. 146 ἔγγραφον γενόμενον ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου Λαμίας Β. Δ. Περρεβοῦ τὴν ἀντικατάστασιν καὶ τὴν ἀναπλήρωσιν τῆς πωληθείσης προικώας ψήφου διὰ τῆς οἰκίας ταύτης θέλοντες νὰ θεωρῆται καὶ νὰ ἦναι ὡς προικῷον πρᾶγμα· ἐπομένως ἡ εἰρημένη Ἀννέτα δὲν δύναται, κατὰ τὸν μνησθέντα νόμον, νὰ διεκδικῇ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τούτου τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος οἰκίαν, καθότι αὕτη διὰ τῆς συναινέσεως τῶν εἰρημένων συζύγων ἀντικατέστη προικῷον πρᾶγμα. Ἀπόφ. 1540 τῆς 19 μαρτ. 1840 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετ.

---

(1) Γαλλ. νομολ. ὅρα εἰς Εὐρ. Ῥολλ. λέξ. dot § 371, 381, 383, 386, 389 ἐπ. προσέτι δὲ εἰς τὸ νέον Εὐρ. τοῦ Δαλλ. λέξ. contrat de mar. ἀρ. 3363 ἐπ. ἔνθα καὶ περὶ τῶν βαρῶν τῆς ἐπικαρπίας.

§ 255. Ὑπάρχει ἔθιμον, καθ' ὃ ὁ ἀνὴρ, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς χηρείας του, διετήρει τὴν νομὴν τῆς προικώας περιουσίας; Ὄχι.— Η 12300 τοῦ 1854 ἀπόφ. ἐφ. Αθ. φέρει.

«Ἐπειδὴ οἱ ὑπὸ τῆς ἐκκαλούσης προσαχθέντες πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ἀνωτέρω ἐθίμου μάρτυρες τῆς ἀποδείξεως ἀναφέρουσι μὲν τρία ἢ τέσσαρα παραδείγματα, καθ' ἃ ὁ ἐπιζῶν σύζυγος καὶ ἐν ἐλλείψει τέκνων διετήρησε, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς χηρείας του, τὴν νομὴν τῆς προικώας περιουσίας τοῦ ἀποβιώσαντος συζύγου, ἀλλ' οἱ μάρτυρες οὗτοι βεβαιοῦσιν ὅτι δὲν εἶδον, οὐδ' ἀνέγνωσαν τὰ προικοσύμφωνα τῶν προσώπων τούτων, ὥστε νὰ προκύπτῃ ἡ θετικὴ ἀπόδειξις ὅτι ἐν αὐτοῖς περιείχετο καὶ ὁ κατὰ τὸ θέμα τῆς προεκδοθείσης ἀποφάσεως ῥητὸς ὅρος τοῦ νὰ ἐπιστραφῇ μετὰ τὸν θάνατον ἑνὸς τῶν συζύγων ἡ προικώα περιουσία του εἰς τοὺς πλησιεστέρους συγγενεῖς αὐτοῦ, οὐδ' ἀρκεῖ, μὴ ἀποδειχθέντος ὡρισμένως τοῦ ῥητοῦ τούτου ὅρου ἐν τοῖς εἰρημένοις προικοσυμφώνοις, ἡ γενικὴ τῶν μαρτύρων κατάθεσις, ὅτι τοιουτοτρόπως γίνονται ὅλα τὰ προικοσύμφωνα τῆς πατρίδος, τουτέστι περιέχοντα τὸν ὅρον τοῦτον, διότι, ἐνῷ δὲν δίδεται ἀφ' ἑνὸς παρὰ τῶν μαρτύρων ὁ λόγος τῆς γνώσεως τοῦ περιστατικοῦ τούτου, ἀφοῦ ἀφ' ἑτέρου δὲν εἶναι ἡ συνομολόγησις τοῦ ὅρου τούτου ὑποχρεωτική, μένει ἀβέβαιον, ἂν, ὡς πρὸς τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος προικοσύμφωνα, τὰ μέρη, ἔχοντα αὐτοπροαίρετον θέλησιν, συνέταξαν αὐτὰ ἢ μὲ τὸν εἰρημένον ὅρον ἢ ἄνευ αὐτοῦ.

§ 256. Ἡ προγαμιαία δωρεὰ καὶ ἡ προσαύξησις τῆς προικὸς συνυπάγονται εἰς τὴν αὐτὴν τῆς προικὸς κατηγορίαν· ἑπομένως τόσον ἐκείνη, καθὼς καὶ αὕτη, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ χρημάτων, δὲν μένουσι κατά τε τὸν νόμον καὶ τὴν συνήθη τάξιν εἰς τὴν διαχείρησιν τῆς γυναικὸς, ἀλλὰ τοῦ συζύγου, ὅθεν οἱ κληρονόμοι τούτου εἶναι ὑπόχρεοι εἰς τὴν ἀπόδοσιν. (Νομ. σελ. 841).

§ 257. Οἱ καρποὶ τῶν ἐξωπροίκων κτημάτων ἀνήκουσι μόνον εἰς τὴν γυναῖκα.

«Ἐπειδὴ, κατὰ τὸν νόμον, ὁ σύζυγος, μόνον τῶν προικώων κτημάτων καὶ καρποῦται ὡς μέλος καὶ ἐνεργεῖ τὰς περὶ διεκδικήσεως καὶ διακατοχῆς περὶ αὐτῶν ἀγωγὰς, τῶν δ' ἐξωπροίκων κυρία ἐστὶν ἡ γυνὴ, καὶ ὡς τοιαύτη καὶ καρποῦται αὐτῶν, καὶ συναλλάττει καὶ τὰς περὶ αὐτῶν ἀγωγὰς καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ συζύγου της. Ἀρμ. βιβλ. δ'. τίτλ. η'. ἄρθρον 26 καὶ 27 καὶ τίτλ. θ'. ἄρθρ. 9, 23 ἕως 26 αὐτόθι· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, τοῦ μὲν ἀναιρεσιβλήτου Σπυρ. Κωστῆ κατασχόντος τὰς σταφυλὰς τῆς εἰς θέσιν Ῥέντη ἀμπέλου, ὡς ἀνηκούσης εἰς τὸν ὀφειλέτην του Γ. Τα-

δίνης σύζυγον τῆς ἀναιρεσειούσης· ταύτης δὲ ἀνακεφάσης τὴν κατάσχεσιν καὶ ἀντιποιουμένης τὴν κυριότητα καὶ κατοχὴν αὐτῆς τῆς ἀμπέλου ὡς ἐξωπροίκου της, τὸ πρωτόδικεῖον ὤφειλε, σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρον 172 τῆς πολ. δικονομίας, νὰ διατάξῃ τὴν ἀπόδειξιν τῶν ἰσχυρισμῶν τῶν διαδίκων, καὶ μετὰ τὸ ἀποτέλεσμα νὰ ἐφαρμόσῃ τὸν προσήκοντα νόμον, καὶ οὐχὶ, ὡς ἔπραξε, ν' ἀπορρίψῃ, ἄνευ ἀποδείξεως, τὴν ἀνακοπὴν τῆς ἀναιρεσειούσης ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι εἶναι περιττὴ πᾶσα ἀπόδειξις, διότι, συνεστῶτος τοῦ γάμου, οἱ καρποὶ τῶν κτημάτων τῆς συζύγου, προικῴων ἢ ἐξωπροίκων ἀδιαφόρως, ἀνήκουσιν εἰς τὸν σύζυγον· οὕτω δ' ἀποφασίσαν, παρέβίασε τὴν μνησθεῖσαν οὐσιώδη διάταξιν, ὅπερ φέρει ἀναίρεσιν. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 210 τοῦ 1848.

§ 258. Ὅρα τὴν ἐνταῦθα ἀπόφασιν τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν τῆς 11 νοεμβρ. 1841 (Νομ. σελ. 2717).

§. 258.

Δικαιώματα τοῦ συζύγου ὡς διαχειριστοῦ (1).

§ 259. Ἴδε ἀνωτ. § 13 καὶ σελ. . . ἔνθα, ἐν περιλήψει, ὡμίλησα περὶ τούτου.

§. 260 — 266.

Παρακράτησις προικός.

§ 260. Αἱ διατάξεις, αἱ ἐν τῇ Ἑξαβίβλῳ τοῦ Ἀρμενοπούλου περιεχόμεναι, δι' ὧν προσκυροῦται τῷ ἀνδρὶ ἡ προὶξ τῆς συζύγου, ἥτις παρεβίασε τὴν περὶ τὸν γάμον πίστιν, ἰσχύουσιν;

Παρατηρῶ,

Ὅτι ἐν Θέμ. τόμ. 1 σελ. 171—173 γίνεται λόγος περὶ τοῦ

(1) Ἴδε Εὐρ. Ῥαλλ. λέξ. dot § 302, 303, 305, 317—320 338, 339 348—350. 366 ἐπ.

Τὴν γαλλικὴν νομολογίαν ἴδε καὶ εἰς τὸ νέον Εὔρετ. τοῦ Dalloz. λέξ. Contrat de mariage ἀρ. 3296 ἐπ. Ἰδίως γίνεται λόγος ἐν ἀρ. § 3297 περὶ τῶν ἐνοικίων — Ἐν τῷ § 3298 περὶ τῶν τόκων καὶ τοῦ ... σμοῦ, ἔνθα καὶ περὶ τῶν ἰδιωτικῶν ἐξοφλητηρίων. Ἐν § 3325 περὶ τῆς καταναγκαστικῆς ἐκποιήσεως τοῦ προικῴου.

ζητήματος τούτου· ἑτέρω δὲ (σελ. 318) μνημονεύοντάς τινα τὸ αὐτὸ ζήτημα ἀφορῶντα.

Ὅτι ἡ ἑλληνικὴ νομολογία κλίνει μᾶλλον εἰς τὴν καταφατικὴν λύσιν τοῦ ζητήματος. Ἰδοὺ δὲ τί εὑρίσκετε εἰς αὐτήν.

α) Διὰ τῆς 110 τοῦ 1847 πολ. ἀποφάσεώς του, ὁ Ἀρ. Πάγος ἔλυσεν ἀποφατικῶς τὸ ζήτημα· (ἴδε Εὐρ. τόμ. 3 σελ. 377). — Τὴν αὐτὴν γνώμην ἐξέφρασαν καὶ ἐν Ἀθήναις ἐφέται διὰ τῶν 7208 καὶ 7503 τοῦ 1850, ὡς καὶ οἱ ἐν Ναυπλίῳ ἐφέται διὰ τῆς 387 τοῦ 1850 (Νομικ. σελ. 5331).

β) Δι' ἄλλων δὲ ἀποφάσεών του, ὁ Ἀρ. Πάγος τὸ ἔλυσε καταφατικῶς. Ἴδε ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 364 τοῦ 1840 (Εὐρ. τόμ. 3 σελ. 210 § 23), 253 τοῦ 1850, 20 τοῦ 1851. Τὴν γνώμην ταύτην εὑρίσκετε καὶ εἰς τὰς τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν ὑπ' ἀριθμὸν 4679 τοῦ 1848 καὶ 4169 (ἣν ἐν Νομικ. σελ. 5164) ἀποφάσεις.

Τὴν αὐτὴν γνώμην εὑρίσκετε καὶ εἰς ἀπόφασιν τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, σημειωθεῖσαν εἰς Εὐρ. τ. 5 σ. 428. Μερικώτερον λαλοῦντες λέγομεν, ὅτι εἰς τὴν Νομολογίαν ἔχετε τάδε.

— Ἡ Νεαρὰ 134 ἐτροποποίησε μόνον τὰς ἕνεκα μοιχείας ποινάς, ἡ δὲ 117 προσδιορίζει ἁπλῶς τὰ πολιτικὰ ἀποτελέσματα τῆς πράξεως. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 20 τοῦ 1851.

Ὅταν ἡ διάζευξις καὶ ἡ ἀπώλεια τῆς προικὸς διετάχθησαν ὡς συνέπειαι τῆς μοιχείας, εἶναι ἀδιάφορον κατὰ ποῖον τρόπον καὶ ὑπό τινος ἐπροτάθη ἡ κατηγορία.

Ἐν ἄλλαις λέξεσιν.

Ἡ διάταξις τοῦ νόμου, δι' ἧς προσκυροῦται εἰς τὸν ἄνδρα ἡ προὶξ καὶ ἡ πρὸ γάμου δωρεά, ὅταν, διὰ λόγους μοιχείας, ἡ περὶ περὶ διαζεύξεως αἴτησίς του γενῇ δεκτή, δὲν εἶναι ἐγκληματική· ἡ προσκύρωσις αὕτη διετάχθη πρὸς ἁπλὴν τοῦ συζύγου παραμυθίαν, οὐχὶ δὲ ὡς ποινὴ τῆς μοιχαλίδος.

Ἡ διάζευξις καὶ ἡ ἀπώλεια τῆς προικὸς διετάχθησαν παρὰ τοῦ νόμου ὡς συνέπειαι τῆς κηρυχθείσης μοιχείας· ἑπομένως εἶναι ἀδιάφορον, κατὰ ποῖον τρόπον καὶ ὑπό τινος ἐπροτάθη ἡ κατηγορία, καὶ ἀρκεῖ ὅτι ἡ κατηγορηθεῖσα ἐκηρύχθη ἔνοχος, ἂν καὶ ὁ σύζυγος δὲν ἐκατηγόρησεν ἰδιωτικῶς τὴν σύζυγόν του, ἀλλ' ἁπλῶς τὴν κατεμήνυσεν. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 364 τοῦ 1840.

— Κατὰ τὴν Νεαρ. 117, κεφ. 8 ἀρ. 2 Ἁρμ. βιβλ. 4 τίτλ. 12 § 13, διαλυομένου τοῦ γάμου ἕνεκα μοιχείας τῆς γυναικός, ὁ ἀνὴρ ἀποκερδαίνει τὴν κυριότητα τῆς προικός, ἂν δὲν ὑπάρχωσι τέκνα, καὶ τὴν ἐπικαρπίαν αὐτῆς, ἂν ὑπάρχωσιν· ἡ δὲ διάταξις αὕτη ὡς

καὶ φύσεως πολιτικῆς καὶ ἀφορᾷ τὰς πολιτικὰς συνεπείας τῆς διαζεύξεως, ὅπερ γίνεται ἔτι σαφέστερον ἐκ τοῦ κυρίου σκοποῦ τοῦ νομοθέτου τοῦ νὰ προβλέψῃ, διὰ τῆς διατάξεως ταύτης, περὶ τῶν μέσων τῆς συντηρήσεως τῶν τέκνων καὶ ἐκ τῶν §§ 4, 5 καὶ 6 τοῦ ἰδίου κεφαλαίου τῆς αὐτῆς Νεαρᾶς, κατὰ τοὺς ὁποίους τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα ἀκολουθεῖ καὶ εἰς τὰς διὰ τῶν εἰρημένων §§. διαγραφομένας πράξεις τῆς συζύγου, μολονότι δὲν φέρουσι ἐγκληματικὸν χαρακτῆρα. Ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 253 τοῦ 1850, ἀναιρ. τὴν 7498 ἐφ. Αθ.

— Ἐπὶ τῶν ὡς προῖκα δοθέντων νομισμάτων ἢ ἄλλων εἰδῶν ἐκτετιμημένων, ἐφαρμόζεται ἡ ἀρχή, περὶ ἧς ὁ λόγος; Ἴδε ἀνωτ. σελ. 838 ἐν τέλει.

§ 261. Ἡ κράτησις τῆς προικὸς τῆς μοιχαλίδος δύναται νὰ ἑνωθῇ μὲ τὴν περὶ τῆς διαλύσεως τοῦ γάμου, ἕνεκα μοιχείας, ἀγωγήν, ἡ δὲ πρὸς συμβιβασμὸν ἀπόπειρα εἶναι περιττὴ (552, 588, 640, 643 πολ. δικονομίας). — Ἀπόφ. ἐφετ. Ἀθηνῶν 3055 τοῦ 1844.

§ 262. Ἐὰν ἡ γυνὴ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρὸς διεκδικῇ τὴν προῖκα αὐτῆς, οἱ εναγόμενοι κληρονόμοι δύνανται νὰ προτείνωσι τὴν ἔνστασιν ὅτι δὲν ἔχει ἀγωγῆς δικαίωμα, διότι, ζῶντος τοῦ συζύγου, διενυκτέρευσε ἐκτὸς τῆς συζυγικῆς οἰκίας; Ἴδε ἀπόφ. 4169 τῶν ἐν Αθ. ἐφετῶν.

§ 263. Ἐὰν ὁ ἀνὴρ δὲν κατεμήνυσεν ἐπὶ μοιχείᾳ τὴν γυναῖκα, οὐδ' ἀγωγὴν περὶ διαζυγίου ἐκίνησεν, δύνανται οἱ κληρονόμοι του νὰ ἀπαιτήσωσι τὴν προῖκα τῆς παραβιασάσης τὴν γαμικὴν πίστιν γυναικός; Ὄχι. Ἀπόφ. 523 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετ. (Νομ. σελ. 5456).

§ 264. Οἱ κληρονόμοι τοῦ ἀνδρὸς δὲν δύνανται νὰ κρατήσωσι τὴν προῖκα τῆς γυναικὸς λόγῳ κακοηθείας αὐτῆς, λαβούσης χώραν συνεστῶτος τοῦ γάμου, ὅταν, ζώντων τῶν συζύγων, δὲν ἐπελθῃ ἤ, τουλάχιστον, δὲν ζητηθῇ διαζύγιον.

Ἀπόφ. Ἐπειδή, κατὰ τὴν 117 νεαρὰν (8 κεφάλαιον), τὴν περιεχομένην εἰς τὴν Ἑξάβιβλον τοῦ Ἀρμενοπούλου (βιβλ. 4 τίτ. 12 ἀριθ. 13), ὁ ἀνὴρ ἀποκερδαίνει τὴν προῖκα τῆς γυναικός, ὅταν διά τινα τῶν ἐν ταῖς διατάξεσι ταύταις ἀναφερομένων αἰτιῶν στείλῃ ῥεπούδιον, ἤτοι λάβῃ χώραν τὸ διαζύγιον· ἀλλ' ὅταν, ζώντων τῶν συζύγων, δὲν ἐπέλθῃ διαζύγιον ἕνεκα μιᾶς τῶν αἰτιῶν τούτων, οὔτε κἂν ἀγωγὴ περὶ διαζυγίου ἐγένετο συνεστῶτος τοῦ γάμου, οἱ κληρονόμοι τοῦ ἀνδρὸς δὲν δύνανται νὰ κρατήσωσι τὴν προῖκα

τῆς γυναικὸς λόγῳ κακοηθείας αὐτῆς συνεστῶτος τοῦ γάμου της· τοῦτο δὲ γίνεται δῆλον ἐκ τῆς διατάξεως 11 § 2 τοῦ βιβλ. 5 τίτλ. 17 τοῦ Κώδ. δι' ἧς ἠκυρώθησαν αἱ προηγούμεναι αὐτῆς διατάξεις, δι' ὧν ἐχορηγεῖτο δικαίωμα ἀγωγῆς ἕνεκα κακοηθείας· ὥστε ἀφοῦ κατὰ τὴν μνησθεῖσαν νεαρὰν εἰς μόνον τὸν σύζυγον δίδεται δικαίωμα ν' ἀποκερδαίνῃ τὴν προῖκα, ἕπεται ὅτι οἱ κληρονόμοι τούτου δὲν δύνανται νὰ ἔχωσιν οὔτε ἀγωγὴν, οὔτε ἔνστασιν περὶ τῆς κρατήσεως τῆς προικὸς λόγῳ κακοηθείας· ἡ δὲ αἰτία τῆς εἰς ἐξωτικὴν οἰκίαν διανυκτερεύσεως τῆς γυναικὸς παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ ἀνδρὸς εἶναι καὶ θεωρεῖται ὑπὸ τοῦ νόμου κακοήθης πρᾶξις, καὶ ἐκ τούτου λαμβάνει χώραν τὸ διαζύγιον καὶ ἀποκερδαίνεται ἡ προίξ· ὅθεν ἀφοῦ μεταξὺ τῶν πρώην συζύγων Ἑλένης Γ. Ἰωαννίτου καὶ Μ. Παγκάλου δὲν ἐπῆλθε διαζύγιον διά τινα τῶν ἐν τοῖς εἰρημένοις νόμοις διαλαμβανομένων αἰτιῶν, καὶ ἀφοῦ τὸ ἐφετεῖον δὲν παραδέχεται κἂν ὅτι ὁ Μ. Πάγκαλος ἀνήγαγε τὴν σύζυγόν του Ἑλένην Γ. Ἰωαννίτου καὶ ἐζήτησε τὴν ἀπ' αὐτῆς διάζευξίν του λόγῳ ὅτι παρὰ τὴν θέλησίν του διενυκτέρευσεν εἰς ξένην οἰκίαν, θεωρῆσαν τὸ εἰρημένον ἐφετεῖον ὅτι ἡ Ῥοδοέσσα ὡς κληρονόμος τοῦ Μ. Παγκάλου, ἐναγομένη διὰ τὴν ἀπόδοσιν τῆς προικὸς, δικαιοῦται νὰ προτείνῃ τὴν εἰς ξένην οἰκίαν διανυκτέρευσιν τῆς ἐναγούσης παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ συζύγου της συνεστῶτος τοῦ γάμου αὐτῶν διὰ νὰ κρατήσῃ διὰ τοῦτον τὸν λόγον τὴν προῖκα, καὶ ἐπιτρέψαν εἰς τὴν Ῥοδοέσσαν τὴν ἀπόδειξιν τοῦ λόγου αὐτοῦ, ἐσφαλμένως ἐφήρμοσε καὶ ψευδῶς ἡρμήνευσε τοὺς διαληφθέντας νόμους, καθόσον ἐπὶ τοῦ λόγου τούτου στηριζόμενον τὸ ἐφετεῖον ἀπεφάσισε διὰ τῆς ὁριστικῆς ἀποφάσεώς του ὅτι ἡ διαληφθεῖσα Ῥοδοέσσα δύναται νὰ κρατήσῃ τὴν προῖκα τῆς Ἑλένης Γ. Ἰωαννίτου ἀποβαλὸν τὴν ἀγωγὴν αὐτῆς, ἡ δὲ ἐσφαλμένη αὕτη ἐφαρμογὴ καὶ ψευδὴς ἑρμηνεία τοῦ νόμου δίδει χώραν εἰς ἀναίρεσιν κατὰ τὸ 807 ἄρθρον ἐδάφ. 7 τῆς πολιτ. δικονομίας· ἀναιρετέας δὲ οὔσης τῆς διαληφθείσης ὑπ' ἀριθ. 4679 ἀποφάσεως, πρέπει νὰ συναναιρεθῇ καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 4778 ὡς συνέπεια αὐτῆς. Οἱ δὲ ἰσχυρισμοὶ τῶν πληρεξουσίων τῆς ἀναιρεσιβλήτου ὅτι ὁ Μ. Πάγκαλος ἕνεκα τῆς ἀναχωρήσεως τῆς συζύγου του ἀπεβίωσε μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐκ τῆς λύπης του, ὅτι ζῶν ἔτι ἐδήλωσε τὴν θέλησίν του, ἀλλ' ἐμποδίσθη ἐκ τοῦ θανάτου νὰ ζητήσῃ τὴν διάζευξίν του, καὶ τέλος ὅτι ἡ πελάτις των, ἐναγομένη οὖσα, δικαιοῦται ν' ἀποκρούσῃ δι' ἐνστάσεως τὴν περὶ ἀποδόσεως τῆς προικὸς ἀγωγὴν, καθὼς ῥητῶς προβλέπουν τὰ βασιλικὰ, ἐν μέρει μὲν δὲν εἶναι νόμιμος καὶ ἐν μέρει διαφεύγουσι τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ

Ἀρ. Πάγου, ὅτι τὸ μὲν σημειούμενον ὑπὸ τῶν εἰρημένων πληρεξουσίων χωρίον τῶν βασιλικῶν, τὸ ὁποῖον ὡς σχόλιον ἀναφέρεται ἐν τῷ ἄρθρῳ 71 βιβλ. 60 τίτλ. 37 τῶν βασιλικῶν, ἀφορᾷ ἄλλην περίπτωσιν, ἤτοι ὅτι ἡ ἁμαρτήσασα γυνὴ ἐτελεύτησε καὶ ἡ διαφορὰ ὑφίσταται μεταξὺ τοῦ κληρονόμου τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ προσβληθέντος ἀνδρός· ἐκτὸς δὲ τούτου, τὸ τεμάχιον τῶν βασιλικῶν ἐννοεῖ, ὡς γίνεται δῆλον ἐκ τῆς εἰς αὐτὸ ἀντιστοιχούσης 36 διατάξεως τοῦ βιβλ. 9 τίτλ. 9 τοῦ Κώδ. ὅτι ἐστάλη ἤδη τὸ ῥεπούδιον, περίπτωσις ἥτις δὲν ἔλαβε χώραν ἐπὶ τοῦ προκειμένου· καὶ 2) διότι ἐνῷ ἁπλῶς ἡ δήλωσις τῆς θελήσεως τοῦ προσβληθέντος συζύγου νὰ ζητήσῃ τὴν διάζευξίν του δὲν ἀρκεῖ νὰ δώσῃ δικαίωμα εἰς τὸν κληρονόμον οὔτε νὰ κρατήσῃ τὴν προῖκα τῆς συζύγου, τὸ ἐφετεῖον οὔτε ἐξέτασεν, οὔτε ἀπεφάνθη ἂν ὁ Πάγκαλος ἐδήλωσε τοιαύτην θέλησιν καὶ ὅτι κατέστη εἰς αὐτὸν ἀδύνατον, ὡς ἐκ τοῦ ἐπελθόντος θανάτου, νὰ ζητήσῃ τὴν διάζευξίν του, ἀλλ' ἀναφέρει ἁπλῶς ὅτι ζῶν ἔτι δὲν ἐπεδοκίμασεν, οὔτε συνεχώρησε τὴν διαγωγὴν τῆς συζύγου, καὶ ὅτι μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἀπέθανεν, ἐν ἄλλαις δὲ λέξεσι τὸ ἐφετεῖον παραδέχεται, ὅτι ὁ Πάγκαλος ἐσιώπησεν, ἀλλ' ἐκ τῆς σιωπῆς ταύτης οὔτε ἀγωγῆς οὔτε ἐνστάσεως δικαίωμα χορηγεῖται εἰς τὸν κληρονόμον τούτου νὰ κρατήσῃ τὴν προῖκα τῆς συζύγου του.— Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 139 τοῦ 1850, ἀναιρ. τὴν 4679 ἐφ. Αθ. κατωτ. § 266.

§ 265. Ἡ διὰ τῆς μοιχείας μίανσις τῆς κοίτης τοῦ τελευτήσαντος συζύγου ἀπὸ τὴν ἐπιζῶσαν ἄπορον καὶ ἄπροικον σύζυγον δὲν ὁρίζεται ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς λόγος ἐκπτώσεως καὶ στερήσεως τοῦ δικαιώματος καὶ τῆς ἐξουσίας, ὅπερ ἡ σύζυγος ἔχει ἐπὶ τῆς περιουσίας τοῦ τελευτήσαντος εὐπόρου συζύγου της· ὁ δὲ Ν. 82 (βιβλ. 5 τίτλ. 8) τῆς Ἑξαβίβλου τοῦ Ἀρμενοπούλου καὶ ἡ Νεαρὰ δὲν ἀφορῶσι τὰς μοιχευομένας ἐν τῇ χηρείᾳ συζύγους, ἀλλὰ τὰς μετὰ τὴν τελευτὴν τῶν συζύγων δευτερογαμούσας, αἵτινες ἄλλως δὲν ἐκπίπτουσιν εἰμὴ τοῦ δικαιώματος τῆς κυριότητος ἐπὶ τοῦ ἀναλογοῦντος εἰς αὐτὰς μεριδίου, οὐχὶ δὲ καὶ τῆς ἐπικαρπίας αὐτοῦ ἐνόσῳ αὗται ζῶσι. Ἀπόφ. 3437 τῆς 12 ἰουνίου 1845 τῶν ἐν Αθ. ἐφετῶν.

§ 266. Κατὰ τὸ τεμ. 1 βασ. (29, 7) καὶ Νεαρ. 117 κεφ. 8 ὁ ἀνὴρ δύναται νὰ πέμψῃ διαζύγιον καὶ νὰ κερδίσῃ τὴν προῖκα, ἂν ἡ γυνὴ παρὰ τὴν γνώμην του ἔξω τοῦ οἴκου μείνῃ· ἡ πρώτη δὲ τῶν συνεπειῶν τούτων εἶναι καθαρῶς προσωπικὴ τοῦ συζύγου καὶ δὲν μεταβαίνει εἰς τοὺς κληρονόμους του· ἡ δευτέρα ὅμως σκοπεῖ ἁπλῶς τὴν αὔξησιν τῆς περιουσίας, χορηγοῦσα ἔνστασιν

κατὰ τῆς μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου γενομένης ἀγωγῆς περὶ προικὸς ἐπὶ τῷ τέλει τοῦ νὰ μένωσι τὰ πράγματα, καθόσον ἀφορᾷ τὴν προῖκα, εἰς ἣν ἦσαν στάσιν καὶ πρὸ τῆς διαλύσεως τοῦ γάμου· ἡ δευτέρα αὕτη συνέπεια μεταβαίνει καὶ εἰς τοὺς κληρονόμους, καὶ δὲν θεωρεῖται ὡς συνέπεια ἀναγκαία τῆς πρώτης. Εἰς τὴν συνέπειαν δὲ ταύτην τῆς προικὸς ἔχει ἐπιρροὴν τὸ περιστατικόν, ἂν ὁ ἀνὴρ ἐσυγχώρησε τὴν γυναῖκα διὰ τὴν ἀθέμιτον ἐκτὸς τῆς συζυγικῆς οἰκίας διανυκτέρευσίν της. Ἀποφ. 4679 τῆς 24 ἰανουαρ. 1848 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν, καὶ ἀπ. 4778 τῆς 24 ἀπριλ. 1848 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἀναιρεθεῖσαι ὡς ἐν § 264.

§. 270 — 275.

Περὶ τῶν ἐπὶ προικῴων πραγμάτων δαπανῶν τοῦ συζύγου. Ἄλλαι τινὲς δαπάναι αὐτοῦ.

§ 270. *Διὰ τὰς δαπάνας, ἃς ἐπὶ προικῴου κτήματος ἔκαμεν ὁ σύζυγος, ποῖα δικαιώματα ἔχει αὐτός, ἢ ὁ δανειστὴς αὐτοῦ;* (1) Εἰς τὴν νομολογίαν εὑρίσκεται τὰ ἑξῆς.

α) Ὅταν τὸ οἰκόπεδον ἀνήκῃ εἰς τὴν σύζυγον, δὲν δύναται κατὰ τὸν νόμον 7 § 10, 12 Πανδ. (4, 1) καὶ ὡς ἀποδεδειγμένον ἂν θεωρηθῇ ὅτι ἡ ἀνέγερσις τῆς οἰκοδομῆς ἐγένετο διὰ χρημάτων τῆς γυναικός, νὰ ἔχῃ αὕτη, ὡς μόνη χρηματοδότις, πραγματικὸν δικαίωμα ἐπὶ τῆς οἰκίας, ἀλλὰ προσωπικὸν περὶ ἀποζημιώσεως κατ' αὐτοῦ.

Ὁ νόμος ὅμως ἐκεῖνος δὲν ἐφαρμόζεται ὅταν ἡ γυνὴ προσάγῃ παραχωρητήριον τῆς οἰκίας ἐκ μέρους τοῦ συζύγου· ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ λαμβάνεται ὡς βάσις τῆς ἀποφάσεως τὸ παραχωρητήριον αὐτό. Ἀπόφ. 4919 τῆς 2 αὐγούς. 1848 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν,

β') ὅταν χρηματικόν τι ποσὸν παρεδόθη ὡς προὶξ εἰς τὸν σύζυγον, ἡ σύζυγος δὲ δύναται, διαρκοῦντος τοῦ γάμου, νὰ μετα-

---

(1) Ἴδε ἡμέτ. Εὑρετ. τὴν λέξ. Δαπάναι. — Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 8389, περὶ ἧς ἄλλοτε.— Εὑρ. Ῥολλ. λέξ. dot ἀρ. 1049 ἐπ.— Νέον Εὑρ. Δαλ. λέξ. dot ἀριθ. 1535 ἐπ., 3394.— αὐτ. τὴν λέξ. régime dotal τοῦ ἐν σ. 303 πίνακος τῆς λέξ. dot.

Δαπάναι κατὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς συζύγου, κατὰ τὴν συνδείπνων κτλ. Ἴδε λέξιν Δαπάναι τῆς Συνόψεως, καὶ κατωτ. § 280.

χειρισθῇ καὶ διαχειρισθῇ αὐτὸ ἐν ὀνόματί της, καὶ ὡς ἰδιοκτησίαν της (Ἀρμ. βιβλ. 4 τίτλ. 9 ἀριθ. 9), διότι ἡ δεσποτεία τῆς προικὸς ἀνήκει εἰς τὸν ἄνδρα, ὅστις, διαρκοῦντος τοῦ γάμου, δὲν δύναται νὰ ἐγχειρίσῃ ἰσχυρῶς εἰς τὸν σύζυγον τὴν προῖκα ἄνευ τῶν νομίμων αἰτιῶν, περὶ ὧν ἀναφέρουσι τὸ ἄρθρον 34 (τ. 8) καὶ ἄρθρ. 1 (τ. 9) τοῦ Β. 4 τοῦ Ἀρμεν. καὶ ὁ μοναδικὸς νόμος τοῦ τίτλ. 19 Β. 5 τοῦ Κώδ. ὡς κατωτ.

Ἐπομένως καὶ ἂν ἡ σύζυγος ἔκτισε διὰ τοῦ χρηματικοῦ ἐκείνου ποσοῦ, ἡ κυριότης τῆς οἰκοδομῆς ἀνήκει εἰς τὸν σύζυγον, καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην δὲν δύναται νὰ ὠφεληθῇ οὐδὲ ἀπὸ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 67 (Β. 2 Τ. 1) τοῦ Ἀρμεν. (1). Ἀπόφ. 2731 τῆς 22 ὀκτωβρ. 1843 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετ.

§ 271. **Ποῖαι δαπάναι θεωροῦνται ἀναγκαῖαι;— Ποῖαι ἐπωφελεῖς;** (2).

Ἀναγκαῖαι. α') Συνεστῶτος τοῦ γάμου, ὁ ἀνὴρ ὀφείλει μὲν νὰ φυλάττῃ τὰ προικῷα κτήματα ἰδίοις ἀναλώμασιν, ἀλλ' ἐὰν ἀναγκασθῇ νὰ καταβάλῃ μεγάλας δαπάνας, ἰδίως πρὸς ἀνανέωσιν οἴκου παλαιοῦ καὶ σεσαθρωμένου, ἐπὶ σκοπῷ νὰ προλάβῃ τὴν πτῶσίν του καὶ νὰ καταστήσῃ αὐτὸν διηνεκῶς χρήσιμον, ἡ δαπάνη αὕτη λογίζεται ἀναγκαία, καὶ προεξαιρεῖται τῆς προικός, διότι δὲν εἶναι ἐκ τῶν εἰς βάρος τοῦ ἀνδρός, ἤτοι ἐκ τῶν ἀναγομένων εἰς τὴν συντήρησιν τοῦ προικῴου κτήματος καὶ τὴν συλλογὴν τῶν καρπῶν, οὔτε ἁπλῶς ἐπωφελής, ὡς ἤθελεν εἶσθαι, ἂν ἄνευ ἀνάγκης ἀνήγειρεν οἰκίαν μὴ προϋπάρχουσαν ἐπὶ σκοπῷ ἰδίας ὠφελείας. Ἀρμεν. βιβ. 4. τίτ. 8 § 53 ἢ 54. Πανδ. νόμ. 1 ἕως 4 νόμ. 5 § 3. νόμ. 6, 14 καὶ 16 de imp. in res dot. factis (25, 1). Πανδ. βιβλ. 50 τίτλ. 16 νόμ. 79, Βασιλ. βιβλ. 28 τίτλ. 10 § 1 ἕως 4, 6, 12, 14—16. Ἀπόφ. 222 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

β') Ἡ ὑπὸ τοῦ συζύγου εἰς προικῷον ἀκίνητον κτῆμα γενομένη

---

(1) Ἡ προτεινομένη ὑπὸ τῆς ἀνακοπτούσης ἀπόδειξις ὅτι τὸ ὑλικόν, δι' οὗ ᾠκοδομήθη ἡ οἰκία κατὰ μέγα μέρος ἦτον ἤδη ἐκ τοῦ ἀνήκοντος αὐτῇ οἰκοπέδου, καθίσταται περιττή, καθότι μὴ κτίσασα τὴν ἐπὶ τοῦ οἰκοπέδου οἰκοδομὴν (διὰ τοὺς ἐν τῇ προηγουμένῃ ἀποφάσει λόγους) μὲ ἄδειαν τοῦ ἀνδρός, δὲν ἔχει οὐδ' ἀποζημιώσεως διὰ τὸ ὑλικὸν τοῦτο δικαίωμα. Ἡ αὐτὴ ἀπόφ.

(2) Ἴδε ἐν Εὐρ. τὴν λ. Δαπάναι. Ποία ἐποχὴ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν πρὸς ἐκτίμησιν τῶν δαπανῶν; Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 596 § 12.

πρὸς οἰκοδομὴν δαπάνη θεωρεῖται ἀναγκαία, ὅταν τὸ κτῆμα ἦναι προωρισμένον νὰ χρησιμεύσῃ ὡς οἰκοδομή.

«Ἐπειδὴ τὸ προικοδοτηθὲν εἰς τὸν Σ. ἀκίνητον οἰκόπεδον κατὰ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Παντελεήμονος ἦτον, ὡς ἐκ τοῦ προικοσυμφώνου ἐξάγεται, ἐργαστήριον, ἑπομένως κτῆμα προωρισμένον νὰ χρησιμεύσῃ εἰς οἰκοδομήν· ὥστε ἡ πρὸς οἰκοδόμησιν καὶ ἀνέγερσιν οἰκίας ἐπ' αὐτοῦ γενομένη ἀπὸ μέρος τοῦ συζύγου δαπάνη εἶναι ἀναγκαία (νόμ. 3 νόμ. 4 Π. (25, 1) νόμ. 7 § 16 Πανδ. soluto patrimonio). Αἱ ἀναγκαῖαι δὲ δαπάναι δίδουσιν εἰς τὸν σύζυγον, καὶ ἐνταῦθα τὸν δανειστὴν αὐτοῦ Α. Βαφιαδάκην, δικαίωμα συμψηφισμοῦ, καὶ παρακατασχέσεως, μειουμένης τοιουτοτρόπως τῆς προικὸς (νόμ. 5 προοίμ. Π. 25, 1. νόμ. 56 § 3 Πανδ. de jure dotium). Ἀπόφ. 7596 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετ. (τμ. 2).

γ') Ἐπὶ οἰκοδομῆς ποικιλας οἰκίας, ἀναγκαῖα ἔξοδα δύνανται νὰ θεωρηθῶσι μόνα τ' ἀπαιτούμενα πρὸς ἐπιδιόρθωσιν ἢ καὶ ἀνακαίνισιν οἰκίας προικώας ἑτοιμοῤῥόπου καὶ ἐπαπειλούσης πτῶσιν.

«Ἐπειδὴ ὁ ἕτερος ἰσχυρισμὸς τῆς τραπέζης, ὅτι τὰ πρὸς οἰκοδομὴν οἰκίας δαπανήματα ἁπλῶς εἶναι ἀναγκαῖα, δὲν εἶναι βάσιμος· διότι ἐν γένει μὲν δαπανήματα ἀναγκαῖα εἶναι ἐκεῖνα, ὧν μὴ γενομένων ἀπώλετο ἂν τὸ κτῆμα· ἰδίως δὲ ἐπὶ οἰκοδομῆς προικώας οἰκίας, ἀναγκαῖα δύνανται νὰ θεωρηθῶσι μόνα τὰ ἀπαιτούμενα πρὸς ἐπιδιόρθωσιν ἢ καὶ ἀνακαίνισιν οἰκίας προικώας ἑτοιμοῤῥόπου, καὶ ἐπαπειλούσης πτῶσιν, οὐχὶ καὶ τὰ πρὸς αὔξησιν τῆς προσόδου γενόμενα, ἅτινα θεωροῦνται ὠφέλιμα μόνον, ὡς εἰς τοὺς ἄνω μνησθέντας νόμους ἀναφέρεται· τοιοῦτο δέ τι ἀνάγκης περιστατικὸν ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν προτείνει ἡ τράπεζα, ὅθεν μὴ δυναμένη νὰ συντελέσῃ καὶ ἡ ἀπόδειξις, ὅτι ὁ ἀνὴρ ἐδαπάνησεν ἁπλῶς εἰς τὴν οἰκοδομήν, δὲν γίνεται δεκτή. Ἀπόφ. 43 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετ. (Νομ. σελ. 4709).

δ') Ἡ φυτεία ἀμπέλου ἐπὶ προικώου ἀγροῦ εἶναι ἀναγκαῖον δαπάνημα;

Κατὰ τὴν μειονοψηφίαν, δὲν εἶναι ἀναγκαῖον δαπάνημα, διότι, ἐὰν δὲν ἤθελεν γενῇ ἡ φυτεία, ὁ ἀγρός, προσοδοφόρος ἄλλως ὤν (καίτοι ἧττον τῆς ἀμπέλου), δὲν ἀπόλλυται (Βασιλ. β. 28 τ. 1. Ν. 1. καὶ 4. καὶ β. 29 τ. 1. τεμ. 2. § 2 σχ. 4). Ἡ μεταποίησις ἀγροῦ εἰς ἀμπελῶνα βελτιόνει μὲν τὸ κτῆμα, ἀλλὰ δὲν τὸ διασώζει· ἡ δὲ διηνεκὴς ἢ στιγμιαία χρησιμότης τοῦ δαπανήματος δὲν ἀφορᾷ τὸ ἀναγκαῖον ἢ τὸ ὠφέλιμον, ἀλλὰ τὴν μείωσιν ἢ μὴ τῆς προικός· καθότι πολλάκις δαπάνημά τι, καίτοι ἀναγκαῖον δὲν μειοῖ τὴν προῖκα ὡς ἀφορῶν τὴν στιγμιαίαν χρησιμότητα

Ἐπειδὴ ὁ Καμαρινὸς Ψάλτης διὰ τῶν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν προτάσεών του τῆς 23 μαΐου π. ε. ῥητῶς ἐζητήσατο, καθ' ἣν περίπτωσιν τὸ δικαστήριον αὐτὸ δὲν ἤθελε πεισθῇ ἐκ τῶν προσαχθέντων ἐγγράφων περὶ τοῦ ὅτι ἡ μήτηρ τῶν ἀντιδίκων του Ἑλένη Γ. Σχορδία παρῃτήθη ῥητῶς τῆς ἐπιδίκου κληρονομίας, νὰ τῷ ἐπιτραπῇ ν' ἀποδείξῃ τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦτον διὰ παντὸς νομίμου μέσου καὶ διὰ μαρτύρων, τὸ δὲ εἰρημένον δικαστήριον, στηριζόμενον εἰς τὸ ἄρθρον 1074 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ὁποίου, συνδυαζομένην μὲ τὴν τοῦ 560. ἄρθρου τῆς αὐτῆς δικονομίας, καὶ οὔσαν ἀναμφιβόλως τοῦ οὐσιαστικοῦ δικαίου, ἡ ἐκ τῆς κληρονομίας ῥητὴ παραίτησις δὲν ἀποδεικνύεται εἰμὴ ἐγγράφως, ἀπέρριψεν ἁπλῶς, ἄνευ οὐδεμιᾶς αἰτιολογίας, τὴν εἰρημένην πρότασιν, καὶ τοῦτο ἐνῷ ἐπρόκειτο περὶ παραιτήσεως, λαβούσης χώραν κατὰ τὸ 1829, ὅπότε ἴσχυε τὸ ῥωμαϊκὸν δίκαιον, ὅπερ οὐδεμίαν ἔχει διατύπωσιν περὶ τῆς ἐγγράφου ἀποδοχῆς ἢ παραιτήσεως τῆς κληρονομίας, οὕτω δὲ ἐφήρμοσεν ἐσφαλμένως τὸ εἰρημένον ἄρθρ. τῆς ἀπὸ τοῦ 1835 ἀρξαμένης κατὰ πρῶτον νὰ ἰσχύῃ πολιτ. δικον. εἰς πρᾶξιν τοῦ πολ. δικαίου προγενεστέραν, καὶ διὰ τῆς ἐφαρμογῆς ταύτης ἐστέρησε τὸν ἀναιρεσείοντα τοῦ ὁποίου ἐπεκαλέσθη μέσου τῆς μαρτυρικῆς ἀποδείξεως κατὰ παράβασιν ἀρχῶν τοῦ δικαίου καὶ τοῦ § 6 τοῦ 807 ἄρθρου τῆς πολ. δικονομίας· παραδεκτῆς ἐστὶ καθ' ὅσον ἀναιρετέαν τὴν προσβαλλομένην ὑπ' ἀριθ. 262 ἀπόφασίν του.

Ἐπειδή, προτείναντος τοῦ ἀναιρεσείοντος ὅτι ἐν Καλάμαις ἐπικρατεῖ ἔθιμον, καθ' ὃ τὰ θήλεα προικοδοτηθέντα ἀποκλείονται τοῦ κληρονομικοῦ δικαιώματος ἐκ τῆς περιουσίας τῶν ὁμοπατρίων καὶ ὁμομητρίων ἀδελφῶν, τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, ὅπως ὑπεχρέωσεν εἰς τὴν περὶ τούτου ἀπόδειξιν τὸν προτείναντα, λαβὸν ὑπ' ὄψιν τὰς κατὰ συνέπειαν ληφθείσας μαρτυρίας καὶ ἐκτιμῆσαν αὐτὰς ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 262 ὁριστικῇ ἀποφάσει του, ἐπείσθη περὶ τῆς μὴ ὑπάρξεως τοῦ τοιούτου ἐθίμου, καθόσον ἐκ τῶν μαρτυριῶν ἐκείνων οὐδὲν θετικὸν προέκυψε, μήτε ἐβεβαιώθησαν τὰ ἀναγκαῖα παντὸς ἐθίμου προσόντα, ἤγουν τὸ ὁμοιόμορφον, τὸ ἀδιάκοπον, καὶ τὸ πολυχρόνιον· ὅτι δὲ εἰς τὰς ἐν τῇ προσβαλλομένῃ ἀποφάσει ἐκτεθειμένας μαρτυρίας δὲν ἀναφέρονται καὶ παραδείγματα, τοῦτο ἐπιβεβαιοῖ μᾶλλον τὸ ἀνύπαρκτον τοῦ ἐθίμου, οὔτε ἐδύνατο ἄλλως τὸ δικαστήριον νὰ πλάσῃ παραδείγματα, ἀφοῦ τοιαῦτα δὲν ἀνέφερον οἱ μάρτυρες· ἄρα οἱ λόγοι τοῦ ἀναιρεσείοντος ὅτι τὸ δικαστήριον ἀποφαίνεται αὐθαιρέτως, ἄνευ

παραθέσεως παραδειγμάτων περὶ τῆς μὴ ἀποδείξεως τοῦ εἰρημένου ἐθίμου εἶναι ἀνυπόστατος.

Ἐπειδὴ καὶ ὁ ἐν ταῖς προτάσεσι περιεχόμενος τελευταῖος λόγος, ὅτι τὸ δικαστήριον δὲν ἔλαβεν ὑπ᾽ ὄψιν τὰς εἰς αὐτὸ καθυποβληθείσας δύω πρωτοδικους ἀποφάσεις· εἶναι οὐχ᾽ ἧττον ἀνυπόστατος, καθότι εἰς τὸ περὶ τοῦ προκειμένου ἐθίμου ἐκτεθὲν μέρος τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως μνημονεύονται ῥητῶς δύω τοιαῦται, ἡ ὑπ᾽ ἀριθ. 114 ἀπὸ 9 ἀπριλίου 1847 ἀπόφασις τῶν ἐν Καλάμαις πρωτοδικῶν καὶ ἡ ὑπὸ στοιχ. ρξά. ἀπὸ 11 δεκεμβρίου 1829 τοῦ πρωτοκλήτου δικαστηρίου τῆς Μεσσηνίας, ἐκ τῶν ὁποίων, παραβαλλομένων καὶ μὲ ἄλλα συμβολαιογραφικὰ ἔγγραφα, συμπεραίνει ἐπίσης τὸ δικαστήριον τὸ ἀναπόδεικτον τοῦ ἐθίμου.

§. 252.

Περὶ ἀγώγῶν (1).

Συνεστῶτος τοῦ γάμου, τίς δικάζεται περὶ τῆς προικός;

Παρατηρητέον.

α) Ὅτι, συνεστῶτος τοῦ γάμου, δικάζεται μόνος ὁ ἀνὴρ περὶ τῆς προικός, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ νόμου 98 Βασιλ. (29, 1) συνδ. νόμ. 11 Κώδ. (5, 12).

β΄) Ὅτι, μόνον δὲ ἀπόρου αὐτοῦ καταστάντος, δύναται ἡ γυνὴ νὰ προστατεύσῃ δικαστικῶς τὴν ἑαυτῆς προῖκα· ν. 116 Βασιλ. (29, 1)· ν. 29 Κώδ. (5, 12).— Οἰκ. § 65 σημ. 9. πολ. δικ.

γ΄) Κατὰ τὸ ἰσχύον δίκαιον, δὲν ὑπάρχουσι κτήματα, ἅπερ νὰ μὴ δύνανται αἱ ὕπανδροι γυναῖκες νὰ διαθέσωσι ἐλευθέρως· ἄρα ἀργεῖ κατὰ τὸ παρὸν ὡς πρὸς τοῦτο τὸ 74 ἄρθρ. τῆς πολ. δικον.— Οἰκ. αὐτ.

δ΄) Εἰς τὴν *νομολογίαν* εὑρίσκετε διάφορα περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἀλλὰ ταῦτα θέλω καταχωρίσει ἐν λέξ. *χωρισμὸς κτημάτων*, ἔνθα παραπέμπω τὸν ἀναγνώστην. Ἐπὶ τοῦ παρόντος βλ. τὰ ἐν λέξ. *Γυνὴ* (Εὑρ. τόμ. 5 σελ. 594 ἑπ.) καὶ *νομιμοποίησις* ἐκτεθέντα.

---

(1) Γαλλ. νομολογία. Ὅρα τὸ νέον Εὑρ. τοῦ Δαλλόζου ainé ἀρ. 1519 τῆς λέξ. contrat de mariage.

Ἐπειδὴ ὁ Καμαρινὸς Ψάλτης διὰ τῶν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν προτάσεών του τῆς 23 μαΐου π. ε. ῥητῶς ἐζητήσατο, καθ' ἣν περίπτωσιν τὸ δικαστήριον αὐτὸ δὲν ἤθελε πεισθῆ ἐκ τῶν προσαχθέντων ἐγγράφων περὶ τοῦ ὅτι ἡ μήτηρ τῶν ἀντιδίκων του Ἑλένη Γ. Σκορδία παρῃτήθη ῥητῶς τῆς ἐπιδίκου κληρονομίας, νὰ τῷ ἐπιτραπῇ ν' ἀποδείξῃ *τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦτον διὰ παντὸς νομίμου μέσου καὶ διὰ μαρτύρων*, τὸ δὲ εἰρημένον δικαστήριον, στηριζόμενον εἰς τὸ ἄρθρον 1074 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ὁποίου, συνδυαζομένην μὲ τὴν τοῦ 560. ἄρθρου τῆς αὐτῆς δικονομίας, καὶ οὔσαν ἀναμφιβόλως τοῦ οὐσιαστικοῦ δικαίου, ἡ ἐκ τῆς κληρονομίας ῥητὴ παραίτησις δὲν ἀποδεικνύεται εἰμὴ ἐγγράφως, ἀπέρριψεν ἁπλῶς, ἄνευ οὐδεμιᾶς αἰτιολογίας, τὴν εἰρημένην πρότασιν, καὶ τοῦτο ἐνῷ ἐπρόκειτο περὶ παραιτήσεως, λαβούσης χώραν κατὰ τὸ 1829, ὅτε ἴσχυε τὸ ῥωμαϊκὸν δίκαιον, ὅπερ οὐδεμίαν ἔχει διατύπωσιν περὶ τῆς ἐγγράφου ἀποδοχῆς ἢ παραιτήσεως τῆς κληρονομίας, οὕτω δὲ ἠφάρμοσεν ἐσφαλμένως τὸ εἰρημένον ἄρθρ. τῆς ἀπὸ τοῦ 1835 ἀρξαμένης κατὰ πρῶτον νὰ ἰσχύῃ πολιτ. δικον. εἰς πρᾶξιν τοῦ οὐσιαστ. δικαίου πολὺ προγενεστέραν, καὶ διὰ τῆς ἐφαρμογῆς ταύτης ἐστέρησε τὸν ἀναιρεσείοντα τοῦ ὁποίου ἐπεκαλέσθη μέσου τῆς μαρτυρικῆς ἀποδείξεως κατὰ παράβασιν ἀρχῶν τοῦ δικαίου καὶ τοῦ § 6 τοῦ 807 ἄρθρου τῆς πολ. δικονομίας· παράβασις ἥτις καθιστᾷ ἀναιρετέαν τὴν προσβαλλομένην ὑπ' ἀριθ. 262 ἀπόφασίν του.

Ἐπειδὴ, προτείναντος τοῦ ἀναιρεσείοντος ὅτι ἐν Καλάμαις ἐπικρατεῖ ἔθιμον, καθ' ὃ τὰ θήλεα προικοδοτηθέντα ἀποκλείονται τοῦ κληρονομικοῦ δικαιώματος ἐκ τῆς περιουσίας τῶν ὁμοπατρίων καὶ ὁμομητρίων ἀδελφῶν, τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, ἀφοῦ ὑπεχρέωσεν εἰς τὴν περὶ τούτου ἀπόδειξιν τὸν προτείναντα, λαβὸν ὑπ' ὄψιν τὰς κατὰ συνέπειαν ληφθείσας μαρτυρίας καὶ ἐκτιμῆσαν αὐτὰς ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 262 ὁριστικῇ ἀποφάσει του, ἐπείσθη περὶ τῆς μὴ ὑπάρξεως τοῦ τοιούτου ἐθίμου, καθόσον ἐκ τῶν μαρτυριῶν ἐκείνων οὐδὲν θετικὸν προέκυψε, μήτε ἐξεβαιώθησαν τὰ ἀναγκαῖα παντὸς ἐθίμου προσόντα, ἤγουν τὸ ὁμοιόμορφον, τὸ ἀδιάκοπον, καὶ τὸ πολυχρόνιον· ὅτι δὲ εἰς τὰς ἐν τῇ προσβαλλομένῃ ἀποφάσει κατατεθειμένας μαρτυρίας δὲν ἀναφέρονται καὶ παραδείγματα, τοῦτο ἐπιβεβαιοῖ μᾶλλον τὸ ἀνύπαρκτον τοῦ ἐθίμου, οὔτε ἐδύνατο ἄλλως τὸ δικαστήριον νὰ πλάσῃ παραδείγματα, ἀφοῦ τοιαῦτα δὲν ἀνέφερον οἱ μάρτυρες· ἄρα οἱ λόγοι τοῦ ἀναιρεσείοντος ὅτι τὸ δικαστήριον ἀποφαίνεται αὐθαιρέτως, ἄνευ

παραθέσεως παραδειγμάτων περὶ τῆς μὴ ἀποδείξεως τοῦ εἰρημένου ἐθίμου εἶναι ἀνυπόστατος.

Ἐπειδὴ καὶ ὁ ἐν ταῖς προτάσεσι περιεχόμενος τελευταῖος λόγος, ὅτι τὸ δικαστήριον δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὰς εἰς αὐτὸ καθυποβληθείσας δύω πρωτοδικους ἀποφάσεις; εἶναι οὐχ' ἧττον ἀνυπόστατος, καθότι εἰς τὸ περὶ τοῦ προκειμένου ἐθίμου ἐκπεδὸν μέρος τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως μνημονεύονται ῥητῶς δύω τοιαῦται, ἡ ὑπ' ἀριθ. 114 ἀπὸ 9 ἀπριλίου 1847 ἀπόφασις τῶν ἐν Καλάμαις πρωτοδικῶν καὶ ἡ ὑπὸ στοιχ. ρξά. ἀπὸ 11 δεκεμβρίου 1829 τοῦ πρωτοκλήτου δικαστηρίου τῆς Μεσσηνίας, ἐκ τῶν ὁποίων, παραβαλλομένων καὶ μὲ ἄλλα συμβολαιογραφικὰ ἔγγραφα, συμπεραίνει ἐπίσης τὸ δικαστήριον τὸ ἀναπόδεικτον τοῦ ἐθίμου.

§. 252.

Περὶ ἀγωγῶν (1).

Συνεστῶτος τοῦ γάμου, τίς δικάζεται περὶ τῆς προικός;

Παρατηρητέον.

ά) Ὅτι, συνεστῶτος τοῦ γάμου, δικάζεται μόνος ὁ ἀνὴρ περὶ τῆς προικός, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ νόμου 98 Βασιλ. (29, 1) συνδ. νόμ. 11 Κώδ. (5, 12).

β') Ὅτι, μόνον δὲ ἀπόρου αὐτοῦ καταστάντος, δύναται ἡ γυνὴ νὰ προστατεύσῃ δικαστικῶς τὴν ἑαυτῆς προῖκα· ν. 116 Βασιλ. (29, 1)· ν. 29 Κώδ. (5, 12).— Οἰκ. § 65 σημ. 9. πολ. δικ.

γ') Κατὰ τὸ ἰσχύον δίκαιον, δὲν ὑπάρχουσι κτήματα, ἅπερ νὰ μὴ δύνανται αἱ ὕπανδροι γυναῖκες νὰ διαθέσωσι ἐλευθέρως· ἄρα ἀργεῖ κατὰ τὸ παρὸν ὡς πρὸς τοῦτο τὸ 74 ἄρθρ. τῆς πολ. δικον.— Οἰκ. αὐτ.

δ') Εἰς τὴν *νομολογίαν* εὑρίσκετε διάφορα περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἀλλὰ ταῦτα θέλω καταχωρίσει ἐν λέξ. *χωρισμὸς κτημάτων*, ἔνθα παραπέμπω τὸν ἀναγνώστην. Ἐπὶ τοῦ παρόντος βλ. τὰ ἐν λέξ. *Γυνὴ* (Εὑρ. τόμ. 5 σελ. 524 ἑπ.) καὶ *νομιμοποίησις* ἐκτεθέντα.

---

(1) Γαλλ. νομολογία. Ὅρα τὸ νέον Εὑρ. τοῦ Δαλοζζίου ainé ἀρ. 1519 τῆς λέξ. contrat de mariage.

Ἐπειδὴ ὁ Καμαρινὸς Ψάλτης διὰ τῶν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν προτάσεών του τῆς 23 μαΐου π. ε. ῥητῶς ἐζητήσατο, καθ' ἣν περίπτωσιν τὸ δικαστήριον αὐτὸ δὲν ἤθελε πεισθῆ ἐκ τῶν προσαχθέντων ἐγγράφων περὶ τοῦ ὅτι ἡ μήτηρ τῶν ἀντιδίκων τὸ. Ἑλένη Γ. Σχορδία παρῃτήθη ῥητῶς τῆς ἐπιδίκου κληρονομίας, νὰ τῷ ἐπιτραπῇ ν' *ἀποδείξῃ τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦτον διὰ παντὸς νομίμου μέσου καὶ διὰ μαρτύρων*, τὸ δὲ εἰρημένον δικαστήριον, στηριζόμενον εἰς τὸ ἄρθρον 1074 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ὁποίου, συνδυαζομένην μὲ τὴν τοῦ 560. ἄρθρου τῆς αὐτῆς δικονομίας, καὶ οὔσαν ἀναμφιβόλως τοῦ οὐσιαστικοῦ δικαίου, ἡ ἐκ τῆς κληρονομίας ῥητὴ παραίτησις δὲν ἀποδεικνύεται εἰμὴ ἐγγράφως, ἀπέρριψεν ἁπλῶς, ἄνευ οὐδεμιᾶς αἰτιολογίας, τὴν εἰρημένην πρότασιν, καὶ τοῦτο ἐνῷ ἐπρόκειτο περὶ παραιτήσεως, λαβούσης χώραν κατὰ τὸ 1829, ὁπότε ἴσχυε τὸ ῥωμαϊκὸν δίκαιον, ὅπερ οὐδεμίαν ἔχει διατύπωσιν περὶ τῆς ἐγγράφου ἀποδοχῆς ἢ παραιτήσεως τῆς κληρονομίας, οὕτω δὲ ἐφαρμόσαν ἐσφαλμένως τὸ εἰρημένον ἄρθρ. τῆς ἀπὸ τοῦ 1835 ἀρξαμένης κατὰ πρῶτον νὰ ἰσχύῃ πολιτ. δικον. εἰς πρᾶξιν τοῦ παλ. δικαίου πολὺ προγενεστέραν, καὶ διὰ τῆς ἐφαρμογῆς ταύτης ἐστέρησε τὸν ἀναιρεσείοντα τοῦ ὁποίου ἐπεκαλέσθη μέσου τῆς μαρτυρικῆς ἀποδείξεως κατὰ παράβασιν ἀρχῶν τοῦ δικαίου καὶ τοῦ § 6 τοῦ 807 ἄρθρου τῆς πολ. δικονομίας· παραβάσεις ἥτινες καθιστῶσιν ἀναιρετέαν τὴν προσβαλλομένην ὑπ' ἀριθ. 262 ἀπόφασίν του.

Ἐπειδὴ, προτείναντος τοῦ ἀναιρεσείοντος ὅτι ἐν Καλάμαις ἐπικρατεῖ ἔθιμον, καθ' ὃ τὰ θήλεα προικοδοτηθέντα ἀποκλείονται τοῦ κληρονομικοῦ δικαιώματος ἐκ τῆς περιουσίας τῶν ὁμοπατρίων καὶ ὁμομητρίων ἀδελφῶν, τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, ὅπου ὑπεχρέωσεν εἰς τὴν περὶ τούτου ἀπόδειξιν τὸν προτείναντα, λαβὸν ὑπ' ὄψιν τὰς κατὰ συνέπειαν ληφθείσας μαρτυρίας καὶ ἐκτιμῆσαν αὐτὰς ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 262 ὁριστικῇ ἀποφάσει του, ἐπείσθη περὶ τῆς μὴ ὑπάρξεως τοῦ τοιούτου ἐθίμου, καθόσον ἐκ τῶν μαρτυριῶν ἐκείνων οὐδὲν θετικὸν προέκυψε, μήτε ἐβεβαιώθησαν τὰ ἀναγκαῖα παντὸς ἐθίμου προσόντα, ἤγουν τὸ ὁμοιόμορφον, τὸ ἀδιάκοπον, καὶ τὸ πολυχρόνιον· ὅτι δὲ εἰς τὰς ἐν τῇ προσβαλλομένῃ ἀποφάσει ἐκτεθειμένας μαρτυρίας δὲν ἀναφέρονται καὶ παραδείγματα, τοῦτο ἐπιβεβαιοῖ μᾶλλον τὸ ἀνύπαρκτον τοῦ ἐθίμου, οὔτε ἐδύνατο ἄλλως τὸ δικαστήριον νὰ πλάσῃ παραδείγματα, ἀφοῦ τοιαῦτα δὲν ἀνέφερον οἱ μάρτυρες· ἄρα οἱ λόγοι τοῦ ἀναιρεσείοντος ὅτι τὸ δικαστήριον ἀποφαίνεται αὐθαιρέτως, ἄνευ

παραθέσεως παραδειγμάτων περὶ τῆς μὴ ἀποδείξεως τοῦ εἰρημένου ἐθίμου εἶναι ἀνυπόστατος.

Ἐπειδὴ καὶ ὁ ἐν ταῖς προτάσεσι περιεχόμενος τελευταῖος λόγος, ὅτι τὸ δικαστήριον δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὰς εἰς αὐτὸ καθυποβληθείσας δύω πρωτοδίκους ἀποφάσεις· εἶναι οὐχ' ἧττον ἀνυπόστατος, καθότι εἰς τὸ περὶ τοῦ προκειμένου ἐθίμου ἀποτείνον μέρος τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως μνημονεύονται ῥητῶς δύω τοιαῦται, ἡ ὑπ' ἀριθ. 114 ἀπὸ 9 ἀπριλίου 1847 ἀπόφασις τῶν ἐν Καλάμαις πρωτοδικῶν καὶ ἡ ὑπὸ στοιχ. ρξά. ἀπὸ 11 δεκεμβρίου 1829 τοῦ πρωτοκλήτου δικαστηρίου τῆς Μεσσηνίας, ἐκ τῶν ὁποίων, παραβαλλομένων καὶ μὲ ἄλλα συμβολαιογραφικὰ ἔγγραφα, συμπεραίνει ἐπίσης τὸ δικαστήριον τὸ ἀναπόδεικτον τοῦ ἐθίμου.

§. 252.

Περὶ ἀγωγῶν (1).

Συνεστῶτος τοῦ γάμου, τίς δικάζεται περὶ τῆς προικός;

Παρατηρητέον.

α') Ὅτι, συνεστῶτος τοῦ γάμου, δικάζεται μόνος ὁ ἀνὴρ περὶ τῆς προικός, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ νόμου 98 Βασιλ. (29, 1) συνδ. νόμ. 11 Κώδ. (5, 12).

β') Ὅτι, μόνον δὲ ἀπόρου αὐτοῦ καταστάντος, δύναται ἡ γυνὴ νὰ προστατεύσῃ δικαστικῶς τὴν ἑαυτῆς προῖκα· ν. 116 Βασιλ. (29, 1)· ν. 29 Κώδ. (5, 12).— Οἰκ. § 65 σημ. 9. πολ. δικ.

γ') Κατὰ τὸ ἰσχύον δίκαιον, δὲν ὑπάρχουσι κτήματα, ἅπερ νὰ μὴ δύνανται αἱ ὕπανδροι γυναῖκες νὰ διαθέσωσι ἐλευθέρως· ἄρα ἀργεῖ κατὰ τὸ παρὸν ὡς πρὸς τοῦτο τὸ 74 ἄρθρ. τῆς πολ. δικον.— Οἰκ. αὐτ.

δ') Εἰς τὴν *νομολογίαν* εὑρίσκετε διάφορα περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἀλλὰ ταῦτα θέλω καταχωρίσει ἐν λέξ. *χωρισμὸς κτημάτων*, ἔνθα παραπέμπω τὸν ἀναγνώστην. Ἐπὶ τοῦ παρόντος βλ. τὰ ἐν λέξ. *Γυνὴ* (Εὑρ. τόμ. 5 σελ. 524 ἑπ.) καὶ *νόμιμοποίησις* ἐκτεθέντα.

---

(1) Γαλλ. νομολογ. Ὅρα τὸ νέον Εὑρ. τοῦ Δαλοζίου aîné ἀρ. 1519 τῆς λέξ. contrat de mariage.

§. 253 — 257.

Δικαιώματα τοῦ συζύγου ὡς ἐπικαρπωτοῦ (1).

§ 253. Ἴδε νόμ. 7. Π. καὶ νόμ. 20 Κώδ. de jure dotium.— Ἴδε καὶ ἀνωτ. § 13, ἔνθα γίνεται ἐπιστημονικῶς λόγος περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

§ 254. Μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου, ἡ γυνὴ δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ τὰ ἐνοίκια τῆς προικώας οἰκίας, ὅσα ὀφείλονται ἐκ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν διήρκει ὁ γάμος, διότι ἀνήκουσι τῷ συζύγῳ. Ἀπόφ. 7031 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετ.

„Ἐπειδὴ κατὰ τὸν νόμον 9 β. δ' καὶ θ' τοῦ Ἀρμενοπούλου τὰ ἐν προικὶ δοθέντα οὐ δύναται ἡ γυνὴ διεκδικεῖν, ἐπὶ τοῦ ἀνδρός ἐστιν ἡ δεσποτεία τούτων.

Ἐπειδὴ ἡ ἐν τῇ πόλει, τῆς Λαμίας κατὰ τὴν ἐνορίαν τοῦ Κουρούτσεμ κειμένη οἰκία καὶ γειτνιάζουσα μὲ τὴν οἰκίαν, μὲ τὸ περιβόλιον καὶ μὲ τὰ ἀχούσια τοῦ Ἀθανασίου Τσίγκα, τὴν ὁποίαν διεκδικεῖ ἤδη ἡ Ἀννέτα σύζυγος τοῦ Δημητρίου Ἀγγελακοπούλου κατὰ τοῦ Κωνσταντίνου Καραστάθη, ὅστις ἐπ' αὐτῆς ἐνήργησεν ἀναγκαστικὴν κατάσχεσιν διὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ πρὸς αὐτὸν χρέου τοῦ Ἀγγελακοπούλου, ἐδόθη ἀπὸ τὸν τελευταῖον τοῦτον, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνῆκεν ἰδίως, πρὸς ἀντικατάστασιν τῆς ἡμισείας ψήφου τῶν εἰς Σαμαυρσακλῆ προικώων γηΐων, τὰς ὁποίας ὁ Ἀγγελακόπουλος δι' ἀνάγκας του, ἐπώλησε καὶ μὲ τὴν συναίνεσιν τῆς συζύγου του, ἀμφότεροι δὲ οἱ σύζυγοι διομολογοῦν εἰς τὸ ἀπὸ 15 φεβρουαρίου 1839 ὑπ' ἀριθ. 146 ἔγγραφον γενόμενον ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου Λαμίας Β. Δ. Περρεβοῦ τὴν ἀντικατάστασιν καὶ τὴν ἀναπλήρωσιν τῆς πωληθείσης προικώας ψήφου διὰ τῆς οἰκίας ταύτης θέλοντες νὰ θεωρῆται καὶ νὰ ἦναι ὡς προικῶον πρᾶγμα· ἐπομένως ἡ εἰρημένη Ἀννέτα δὲν δύναται, κατὰ τὸν μνησθέντα νόμον, νὰ διεκδικῇ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τούτου τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος οἰκίαν, καθότι αὕτη διὰ τῆς συναινέσεως τῶν εἰρημένων συζύγων ἀντικατέστη προικῶον πρᾶγμα. Ἀπόφ. 1540 τῆς 19 μαρτ. 1840 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετ.

---

(1) Γαλλ. νομιλ. ὅρα εἰς Εὐρ. Ῥολλ. λέξ. dot § 371, 381, 383, 386, 389 ἐπ. πρβλ. δὲ εἰς τὸ νέον Εὐρ. τοῦ Δαλλ. λέξ. contrat de mar. ἀρ. 3363 ἐπ. ἔνθα καὶ περὶ τῶν βαρῶν τῆς ἐπικαρπίας.

§ 255. Υπάρχει έθιμον, καθ' δ ό άνήρ, κατά την διάρκειαν τῆς χηρείας του, διετήρει την νομήν τῆς προικώας περιουσίας; Όχι.— Η 12300 τοῦ 1854 άπόφ. έφ. Αθ. φέρει.

«Επειδή οί ύπό τῆς έκκαλούσης προσαχθέντες πρός άπόδειξιν τοῦ άνωτέρω έθίμου μάρτυρες τῆς άποδείξεως άναφέρουσι μέν τρία ή τέσσαρα παραδείγματα, καθ' ἃ ὁ έπιζῶν σύζυγος καί έν έλλείψει τέκνων διετήρησε, κατά την διάρκειαν τῆς χηρείας του, την νομήν τῆς προικώας περιουσίας τοῦ άποβιώσαντος συζύγου, άλλ' οί μάρτυρες οὗτοι βεβαιοῦσιν ὅτι δέν εἶδον, ούδ' άνέγνωσαν τά προικοσύμφωνα τῶν προσώπων τούτων, ὥστε νά προκύπτῃ ή θετική άπόδειξις ὅτι έν αύτοῖς περιείχετο καί ό κατά τό θέμα τῆς προεκδοθείσης άποφάσεως ρητός ὅρος τοῦ νά έπιστραφῇ μετά τόν θάνατον ένός τῶν συζύγων ή προικώα περιουσία του εἰς τούς πλησιεστέρους συγγενεῖς αύτοῦ; ούδ' άρκεῖ, μή άποδειχθέντος ώρισμένως τοῦ ρητοῦ τούτου ὅρου έν τοῖς είρημένοις προικοσυμφώνοις, ή γενική τῶν μαρτύρων κατάθεσις, ὅτι τοιουτοτρόπως γίνονται ὅλα τά προικοσύμφωνα τῆς πατρίδος, τουτέστι περιέχοντα τόν ὅρον τοῦτον, διότι, ένῷ δέν δίδεται άφ' ένός παρά τῶν μαρτύρων ό λόγος τῆς γνώσεως τοῦ περιστατικοῦ τούτου, άφοῦ άφ' έτέρου δέν εἶναι ή συνομολόγησις τοῦ ὅρου τούτου ύποχρεωτική, μένει άβέβαιον, ἄν, ώς πρός τά περί ὧν ό λόγος προικοσύμφωνα, τά μέρη, ἔχοντα αύτοπροαίρετον θέλησιν, συνέταξαν αύτά ή μέ τόν είρημένον ὅρον ή ἄνευ αύτοῦ.

§ 256. Η προγαμιαία δωρεά καί ή προσαύξησις τῆς προικός συνυπάγονται εἰς την αύτήν τῆς προικός κατηγορίαν· έπομένως τόσον έκείνη, καθώς καί αὕτη, έφ' ὅσον πρόκειται περί χρημάτων, δέν μένουσι κατά τε τόν νόμον καί την συνήθη τάξιν εἰς την διαχείρισιν τάς γυναικός, άλλά τοῦ συζύγου· ὅθεν οί κληρονόμοι τούτου εἶναι ύπόχρεοι εἰς την άπόδοσιν. (Νομ. σελ. 841).

§ 257. Οί καρποί τῶν έξωπροίκων κτημάτων άνήκουσι μόνον εἰς την γυναῖκα.

«Επειδή, κατά τόν νόμον, ό σύζυγος, μόνον τῶν προικώων κτημάτων καί καρποῦται ώς μέλος καί ένεργεῖ τάς περί διεκδικήσεως καί διακατοχῆς περί αύτῶν άγωγάς, τῶν δ' έξωπροίκων κυρία έστίν ή γυνή, καί ώς τοιαύτη καί καρποῦται αύτῶν, καί συναλλάττει καί τάς περί αύτῶν άγωγάς καί κατ' αύτοῦ τοῦ συζύγου της. Αρμ. βιβλ. δ'. τίτλ. ή. ἄρθρον 26 καί 27 καί τίτλ. ϛ'. ἄρθρ. 9, 23 ἕως 26 αύτόθι· έπί δέ τοῦ προκειμένου, τοῦ μέν άναιρεσιβλήτου Σπυρ. Κωστῆ κατασχόντος τάς σταφυλάς τῆς εἰς θέσιν Ρέντη άμπέλου, ώς άνηκούσης εἰς τόν όφειλέτην του Γ. Τα-

ξένην σύζυγον τῆς ἀναιρεσειούσης· ταύτης δὲ ἀνακεφάσης τὴν κατάσχεσιν καὶ ἀντιποιουμένης τὴν κυριότητα καὶ κατοχὴν αὐτῆς τῆς ἀμπέλου ὡς ἐξωπροίκου της, τὸ πρωτόδικεῖον ὤφειλε, σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρον 172 τῆς πολ. δικονομίας, νὰ διατάξῃ τὴν ἀπόδειξιν τῶν ἰσχυρισμῶν τῶν διαδίκων, καὶ μετὰ τὸ ἀποτέλεσμα νὰ ἐφαρμόσῃ τὸν προσήκοντα νόμον, καὶ οὐχί, ὡς ἔπραξε, ν' ἀποῤῥίψῃ, ἄνευ ἀποδείξεων, τὴν ἀνακοπὴν τῆς ἀναιρεσειούσης ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι εἶναι περιττὴ πᾶσα ἀπόδειξις, διότι, συνεστῶτος τοῦ γάμου, οἱ καρποὶ τῶν κτημάτων τῆς συζύγου, προικώων ἢ ἐξωπροίκων ἀδιαφόρως, ἀνήκουσιν εἰς τὸν σύζυγον· οὕτω δ' ἀποφασίσαν, παρεβίασε τὴν μνησθεῖσαν οὐσιώδη διάταξιν, ὅπερ φέρει ἀναίρεσιν. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 210 τοῦ 1848.

§ 258. Ὅρα τὴν ἐνταῦθα ἀπόφασιν τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν τῆς 11 νοεμβρ. 1841 (Νομ. σελ. 2717).

§. 258.

Δικαιώματα τοῦ συζύγου ὡς διαχειριστοῦ (1).

§ 259. Ἴδε ἀνωτ. § 13 καὶ σελ. . . Ἔνθα, ἐν περιλήψει, ὡμίλησα περὶ τούτου.

§. 260 — 266.

Παρακράτησις προικός.

§ 260. Αἱ διατάξεις, αἱ ἐν τῇ Ἑξαβίβλῳ τοῦ Ἁρμενοπούλου περιεχόμεναι, δι' ὧν προσκυροῦται τῷ ἀνδρὶ ἡ προὶξ τῆς συζύγου, ἥτις παρεβίασε τὴν περὶ τὸν γάμον πίστιν, ἰσχύουσιν;

Παρατηρῶ,

ὅτι ἐν Θέμ. τόμ. 1 σελ. 171—173 γίνεται λόγος περὶ τοῦ

---

(1) Ἴδε Εὐρ. Ῥολλ. λέξ. dot § 302, 303, 305, 317—320· 338, 339 348—350. 366 ἐπ.

Τὴν γαλλικὴν νομολογίαν ἴδε καὶ εἰς τὸ νέον Εὑρετ. τοῦ Dalloz. λέξει contrat de mariage ἀρ. 3296 ἐπ. Ἰδίως γίνεται λόγος ἐν ἀρ. § 3297 περὶ τῶν ἐνδείξεων.— Ἐν τῷ § 3298 περὶ τῶν τόκων καὶ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ, ἔνθα καὶ περὶ τῶν ἰδιωτικῶν ἐξοφλητηρίων. Ἐν § 3325 περὶ τῆς καταναγκαστικῆς ἐκποιήσεως τοῦ προικώου.

ζητήματος τούτου· ἀμφότερα δὲ (σελ. 318) μνημονεύοντά τινα τὸ αὐτὸ ζήτημα ἀφορῶντα.

Ὅτι ἡ ἑλληνικὴ νομολογία κλίνει μᾶλλον εἰς τὴν καταφατικὴν λύσιν τοῦ ζητήματος. Ἰδοὺ δὲ τί εὑρίσκετε εἰς αὐτήν.

α) Διὰ τῆς 110 τοῦ 1847 πολ. ἀποφάσεώς του, ὁ Ἀρ. Πάγος ἔλυσεν ἀποφατικῶς τὸ ζήτημα· (ἴδε Εὐρ. τόμ. 3 σελ. 877). — Τὴν αὐτὴν γνώμην ἐξέφρασαν τὰ ἐν Ἀθήναις ἐφετεῖα διὰ τῶν 7108 καὶ 7503 τοῦ 1850, ὡς καὶ οἱ ἐν Ναυπλίῳ ἐφέται διὰ τῆς 387 τοῦ 1850 (Νομικ. σελ. 5831).

β') Δι' ἄλλων δὲ ἀποφάσεών του, ὁ Ἀρ. Πάγος τὸ ἔλυσε καταφατικῶς. Ἴδε ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 364 τοῦ 1840 (Εὐρ. τόμ. 3 σελ. 210 § 23), 253 τοῦ 1850, 20 τοῦ 1851. Τὴν γνώμην ταύτην εὑρίσκετε καὶ εἰς τὰς τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν ὑπ' ἀριθμὸν 4079 τοῦ 1848 καὶ 4169 (ἣν ἐν Νομικ. σελ. 5164) ἀποφάσεις.

Τὴν αὐτὴν γνώμην εὑρίσκετε καὶ εἰς ἀπόφασιν τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, σημειωθεῖσαν εἰς Εὐρ. τ. 5 σ. 428. Μερικώτερον λαλοῦντες λέγομεν, ὅτι εἰς τὴν Νομολογίαν ἔχετε τάδε.

— Ἡ Νεαρὰ 134 ἐτροποποίησε μόνον τὰς ἕνεκα μοιχείας ποινάς, ἡ δὲ 117 προσδιορίζει ἁπλῶς τὰ πολιτικὰ ἀποτελέσματα τῆς πράξεως. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 20 τοῦ 1851.

Ὅταν ἡ διάζευξις καὶ ἡ ἀπώλεια τῆς προικὸς διετάχθησαν ὡς συνέπειαι τῆς μοιχείας, εἶναι ἀδιάφορον κατὰ ποῖον τρόπον καὶ ὑπό τινος ἐπροτάθη ἡ κατηγορία.

Ἐν ἄλλαις λέξεσιν.

Ἡ διάταξις τοῦ νόμου, δι' ἧς προσκυροῦται εἰς τὸν ἄνδρα ἡ προὶξ καὶ ἡ πρὸ γάμου δωρεά, ὅταν, διὰ λόγους μοιχείας, ἡ περὶ περὶ διαζεύξεως αἴτησίς του γενῇ δεκτή, δὲν εἶναι ἐγκληματική· ἡ προσκύρωσις αὕτη διετάχθη πρὸς ἁπλῆν τοῦ συζύγου παραμυθίαν, οὐχὶ δὲ ὡς ποινὴ τῆς μοιχαλίδος.

Ἡ διάζευξις καὶ ἡ ἀπώλεια τῆς προικὸς διετάχθησαν παρὰ τοῦ νόμου ὡς συνέπειαι τῆς κηρυχθείσης μοιχείας· ἑπομένως εἶναι ἀδιάφορον, κατὰ ποῖον τρόπον καὶ ὑπό τινος ἐπροτάθη ἡ κατηγορία, καὶ ἀρκεῖ ὅτι ἡ κατηγορηθεῖσα ἐκηρύχθη ἔνοχος, ἂν καὶ ὁ σύζυγος δὲν ἐκατηγόρησεν ἰδιωτικῶς τὴν σύζυγόν του, ἀλλ' ἁπλῶς τὴν κατεμήνυσεν. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 364 τοῦ 1840.

— Κατὰ τὴν Νεαρ. 117, κεφ. 8 ἀρ. 2 Ἁρμ. βιβλ. 4 τίτλ. 12 § 13, διαλυομένου τοῦ γάμου ἕνεκα μοιχείας τῆς γυναικός, ὁ ἀνὴρ ἀποκερδαίνει τὴν κυριότητα τῆς προικός, ἂν δὲν ὑπάρχωσι τέκνα, καὶ τὴν ἐπικαρπίαν αὐτῆς, ἂν ὑπάρχωσιν· ἡ δὲ διάταξις αὕτη ὡς

και φύσεως πολιτικῆς καὶ ἀφορᾷ τὰς πολιτικὰς συνεπείας τῆς διαζεύξεως, ὅπερ γίνεται ἔτι σαφέστερον ἐκ τοῦ κυρίου σκοποῦ τοῦ νομοθέτου τοῦ νὰ προβλέψῃ, διὰ τῆς διατάξεως ταύτης, περὶ τῶν μέσων τῆς συντηρήσεως τῶν τέκνων καὶ ἐκ τῶν §§ 4, 5 καὶ 6 τοῦ ἰδίου κεφαλαίου τῆς αὐτῆς Νεαρᾶς, κατὰ τοὺς ὁποίους τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα ἀκολουθεῖ καὶ εἰς τὰς διὰ τῶν εἰρημένων §§. διαγραφομένας πράξεις τῆς συζύγου, μολονότι δὲν φέρουσι ἐγκληματικὸν χαρακτῆρα. Ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 253 τοῦ 1850, αναιρ. τὴν 7498 ἐφ. Αθ.

—Ἐπὶ τῶν ὡς προῖκα δοθέντων νομισμάτων ἢ ἄλλων εἰδῶν ἐκτετιμημένων, ἐφαρμόζεται ἡ ἀρχή, περὶ ἧς ὁ λόγος; Ἴδε ἀνωτ. σελ. 338 ἐν τέλει.

§ 261. Ἡ κράτησις τῆς προικὸς τῆς μοιχαλίδος δύναται νὰ ἑνωθῇ μὲ τὴν περὶ τῆς διαλύσεως τοῦ γάμου, ἕνεκα μοιχείας, ἀγωγήν, ἡ δὲ πρὸς συμβιβασμὸν ἀπόπειρα εἶναι περιττὴ (552, 588, 640, 643 πολ. δικονομίας).— Ἀπόφ. ἐφετ. Ἀθηνῶν 3065 τοῦ 1844.

§ 262. Ἐὰν ἡ γυνὴ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρὸς διεκδικῇ τὴν προῖκα αὐτῆς, οἱ ἐναγόμενοι κληρονόμοι δύνανται νὰ προτείνωσι τὴν ἔνστασιν ὅτι δεν ἔχει ἀγωγῆς δικαίωμα, διότι, ζῶντος τοῦ συζύγου, διενυκτέρευσε ἐκτὸς τῆς συζυγικῆς οἰκίας; Ἴδε ἀπόφ. 4169 τῶν ἐν Αθ. ἐφετῶν.

§ 263. Ἐὰν ὁ ἀνὴρ δὲν κατεμήνυσεν ἐπὶ μοιχείᾳ τὴν γυναῖκα, οὐδ' ἀγωγὴν περὶ διαζυγίου ἐκίνησεν, δύνανται οἱ κληρονόμοι του νὰ ἀπαιτήσωσι τὴν προῖκα τῆς παραβιασάσης τὴν γαμικὴν πίστιν γυναικός; ὄχι. Ἀπόφ. 523 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετ. (Νομ. σελ. 5456).

§ 264. Οἱ κληρονόμοι τοῦ ἀνδρὸς δὲν δύνανται νὰ κρατήσωσι τὴν προῖκα τῆς γυναικὸς λόγῳ κακοηθείας αὐτῆς, λαβούσης χώραν συνεστῶτος τοῦ γάμου, ὅταν, ζώντων τῶν συζύγων, δὲν ἐπελθῇ ἤ, τουλάχιστον, δὲν ζητηθῇ διαζύγιον.

Ἀπόφ. Ἐπειδή, κατὰ τὴν 117 νεαρὰν (8 κεφάλαιον), τὴν περιεχομένην εἰς τὴν Ἑξάβιβλον τοῦ Ἀρμενοπούλου (βιβλ. 4 τίτ. 12 ἀριθ. 13), ὁ ἀνὴρ ἀποκερδαίνει τὴν προῖκα τῆς γυναικός, ὅταν διά τινα τῶν ἐν ταῖς διατάξεσι ταύταις ἀναφερομένων αἰτιῶν στείλῃ ῥεπούδιον, ἤτοι λάβῃ χώραν τὸ διαζύγιον· ἀλλ' ὅταν, ζώντων τῶν συζύγων, δὲν ἐπέλθῃ διαζύγιον ἕνεκα μιᾶς τῶν αἰτιῶν τούτων, οὔτε κἂν ἀγωγὴ περὶ διαζυγίου ἐγένετο συνεστῶτος τοῦ γάμου, οἱ κληρονόμοι τοῦ ἀνδρὸς δὲν δύνανται νὰ κρατήσωσι τὴν προῖκα

τῆς γυναικὸς λόγῳ κακοηθείας αὐτῆς συνεστῶτος τοῦ γάμου της· τοῦτο δὲ γίνεται δῆλον ἐκ τῆς διατάξεως 11 § 2 τοῦ βιβλ. 5 τίτλ. 17 τοῦ Κώδ. δι' ἧς ἠκυρώθησαν αἱ προηγούμεναι αὐτῆς διατάξεις, δι' ὧν ἐχορηγεῖτο δικαίωμα ἀγωγῆς ἕνεκα κακοηθείας· ὥστε ἀφοῦ κατὰ τὴν μνησθεῖσαν νεαρὰν εἰς μόνον τὸν σύζυγον δίδεται δικαίωμα ν' ἀποκερδαίνῃ τὴν προῖκα, ἕπεται ὅτι οἱ κληρονόμοι τούτου δὲν δύνανται νὰ ἔχωσιν οὔτε ἀγωγὴν, οὔτε ἔνστασιν περὶ τῆς κρατήσεως τῆς προικὸς λόγῳ κακοηθείας· ἡ δὲ αἰτία τῆς εἰς ἐξωτικὴν οἰκίαν διανυκτερεύσεως τῆς γυναικὸς παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ ἀνδρὸς εἶναι καὶ θεωρεῖται ὑπὸ τοῦ νόμου κακοήθης πρᾶξις, καὶ ἐκ τούτου λαμβάνει χώραν τὸ διαζύγιον καὶ ἀποκερδαίνεται ἡ προίξ· ὅθεν ἀφοῦ μεταξὺ τῶν πρώην συζύγων Ἑλένης Γ. Ἰωαννίτου καὶ Μ. Παγκάλου δὲν ἐπῆλθε διαζύγιον διά τινα τῶν ἐν τοῖς εἰρημένοις νόμοις διαλαμβανομένων αἰτιῶν, καὶ ἀφοῦ τὸ ἐφετεῖον δὲν παραδέχεται κἂν ὅτι ὁ Μ. Πάγκαλος ἐνήγαγε τὴν σύζυγόν του Ἑλένην Γ. Ἰωαννίτου καὶ ἐζήτησε τὴν ἀπ' αὐτῆς διάζευξίν του λόγῳ ὅτι παρὰ τὴν θέλησίν του διενυκτέρευσεν εἰς ξένην οἰκίαν, θεωρῆσαν τὸ εἰρημένον ἐφετεῖον ὅτι ἡ Ροδοέσσα ὡς κληρονόμος τοῦ Μ. Παγκάλου, ἐναγομένη διὰ τὴν ἀπόδοσιν τῆς προικὸς, δικαιοῦται νὰ προτείνῃ τὴν εἰς ξένην οἰκίαν διανυκτέρευσιν τῆς ἐναγούσης παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ συζύγου της συνεστῶτος τοῦ γάμου αὐτῶν διὰ νὰ κρατήσῃ διὰ τοῦτον τὸν λόγον τὴν προῖκα, καὶ ἐπιτρέψαν εἰς τὴν Ροδοέσσαν τὴν ἀπόδειξιν τοῦ λόγου αὐτοῦ, ἐσφαλμένως ἐφήρμοσε καὶ ψευδῶς ἡρμήνευσε τοὺς διαληφθέντας νόμους, καθόσον ἐπὶ τοῦ λόγου τούτου στηριζόμενον τὸ ἐφετεῖον ἀπεφάσισε διὰ τῆς ὁριστικῆς ἀποφάσεώς του ὅτι ἡ διαληφθεῖσα Ροδοέσσα δύναται νὰ κρατήσῃ τὴν προῖκα τῆς Ἑλένης Γ. Ἰωαννίτου ἀποβαλὸν τὴν ἀγωγὴν αὐτῆς, ἡ δὲ ἐσφαλμένη αὕτη ἐφαρμογὴ καὶ ψευδὴς ἑρμηνεία τοῦ νόμου δίδει χώραν εἰς ἀναίρεσιν κατὰ τὸ 807 ἄρθρον ἐδάφ. 7 τῆς πολιτ. δικονομίας· ἀναιρετέας δὲ οὔσης τῆς διαληφθείσης ὑπ' ἀριθ. 4679 ἀποφάσεως, πρέπει νὰ συναναιρεθῇ καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 4778 ὡς συνέπεια αὐτῆς. Οἱ δὲ ἰσχυρισμοὶ τῶν πληρεξουσίων τῆς ἀναιρεσιβλήτου ὅτι ὁ Μ. Πάγκαλος ἕνεκα τῆς ἀναχωρήσεως τῆς συζύγου του ἀπεβίωσε μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐκ τῆς λύπης του, ὅτι ζῶν ἔτι ἐδήλωσε τὴν θέλησίν του, ἀλλ' ἐμποδίσθη ἐκ τοῦ θανάτου νὰ ζητήσῃ τὴν διάζευξίν του, καὶ τέλος ὅτι ἡ πελάτις των, ἐναγομένη οὖσα, δικαιοῦται ν' ἀποκρούσῃ δι' ἐνστάσεως τὴν περὶ ἀποδόσεως τῆς προικὸς ἀγωγὴν, καθὼς ῥητῶς προβλέπουν τὰ βασιλικὰ, ἐν μέρει μὲν δὲν εἶναι νόμιμος καὶ ἐν μέρει διαφεύγουσι τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ

Άρ. Πάγου, ὅτι τὸ μὴ σημειούμενον ὑπὸ τῶν εἰρημένων πληρεξουσίων χωρίον τῶν βασιλικῶν, τὸ ὁποῖον ὡς σχόλιον ἀναφέρεται ἐν τῷ ἄρθρῳ 71 βιβλ. 60 τίτλ. 37 τῶν βασιλικῶν, ἀφορᾷ ἄλλην περίπτωσιν, ἤτοι ὅτι ἡ ἁμαρτήσασα γυνὴ ἐτελεύτησε καὶ ἡ διαφορὰ ὑφίσταται μεταξὺ τοῦ κληρονόμου τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ προσβληθέντος ἀνδρός· ἐκτὸς δὲ τούτου, τὸ τεμάχιον τῶν βασιλικῶν ἐννοεῖ, ὡς γίνεται δῆλον ἐκ τῆς εἰς αὐτὸ ἀντιστοιχούσης 36 διατάξεως τοῦ βιβλ. 9 τίτλ. 9 τοῦ Κώδ. ὅτι ἐστάλη ἤδη τὸ ρεπούδιον, περίπτωσις ἥτις δὲν ἔλαβε χώραν ἐπὶ τοῦ προκειμένου· καὶ 2) διότι ἐνῷ ἁπλῶς ἡ δήλωσις τῆς θελήσεως τοῦ προσβληθέντος συζύγου νὰ ζητήσῃ τὴν διάζευξίν του δὲν ἀρκεῖ νὰ δώσῃ δικαίωμα εἰς τὸν κληρονόμον οὔτε νὰ κρατήσῃ τὴν προῖκα τῆς συζύγου, τὸ ἐφετεῖον οὔτε ἐξέτασεν, οὔτε ἀπεφάνθη ἂν ὁ Πάγκαλος ἐδήλωσε τοιαύτην θέλησιν καὶ ὅτι κατέστη εἰς αὐτὸν ἀδύνατον, ὡς ἐκ τοῦ ἐπελθόντος θανάτου, νὰ ζητήσῃ τὴν διάζευξίν του, ἀλλ' ἀναφέρει ἁπλῶς ὅτι ζῶν ἔτι δὲν ἐπεδοκίμασεν, οὔτε συνεχώρησε τὴν διαγωγὴν τῆς συζύγου, καὶ ὅτι μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἀπέθανεν, ἐν ἄλλαις δὲ λέξεσι τὸ ἐφετεῖον παραδέχεται, ὅτι ὁ Πάγκαλος ἐσιώπησεν, ἀλλ' ἐκ τῆς σιωπῆς ταύτης οὔτε ἀγωγῆς, οὔτε ἐνστάσεως δικαίωμα χορηγεῖται εἰς τὸν κληρονόμον τούτου νὰ κρατήσῃ τὴν προῖκα τῆς συζύγου του.— Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 139 τοῦ 1850, ἀναιρ. τὴν 4679 ἐφ. Αθ. κατωτ. § 266.

§ 265. Ἡ διὰ τῆς μοιχείας μίανσις τῆς κοίτης τοῦ τελευτήσαντος συζύγου, ἀπὸ τὴν ἐπιζῶσαν ἄπορον καὶ ἄπροικον σύζυγον δὲν ὁρίζεται ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς λόγος ἐκπτώσεως καὶ στερήσεως τοῦ δικαιώματος καὶ τῆς ἐξουσίας, ὅπερ ἡ σύζυγος ἔχει ἐπὶ τῆς περιουσίας τοῦ τελευτήσαντος εὐπόρου συζύγου της· ὁ δὲ Ν. 82 (βιβλ. 5 τίτλ. 8) τῆς Ἑξαβίβλου τοῦ Ἀρμενοπούλου καὶ ἡ Νεαρὰ δὲν ἀφορῶσι τὰς μοιχευομένας ἐν τῇ χηρείᾳ συζύγους, ἀλλὰ τὰς μετὰ τὴν τελευτὴν τῶν συζύγων δευτερογαμούσας, αἵτινες ἄλλως δὲν ἐκπίπτουσιν εἰμὴ τοῦ δικαιώματος τῆς κυριότητος ἐπὶ τοῦ ἀναλογοῦντος εἰς αὐτὰς μεριδίου, οὐχὶ δὲ καὶ τῆς ἐπικαρπίας αὐτοῦ, ἐνόσῳ αὗται ζῶσι. Ἀπόφ. 3437 τῆς 12 Ἰουνίου 1845 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 266. Κατὰ τὸ τεμ. 1 βασ. (29, 7) καὶ Νεαρ. 117 κεφ. 8 ὁ ἀνὴρ δύναται νὰ πέμψῃ διαζύγιον καὶ νὰ κερδίσῃ τὴν προῖκα, ἂν ἡ γυνὴ παρὰ τὴν γνώμην του ἔξω τοῦ οἴκου μείνῃ· ἡ πρώτη δὲ τῶν συνεπειῶν τούτων εἶναι καθαρῶς προσωπικὴ τοῦ συζύγου καὶ δὲν μεταβαίνει εἰς τοὺς κληρονόμους του· ἡ δευτέρα ὅμως σκοπεῖ ἁπλῶς τὴν αὔξησιν τῆς περιουσίας, χορηγοῦσα ἔνστασιν

κατὰ τῆς μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου γενομένης ἀγωγῆς περὶ προικὸς ἐπὶ τῷ τέλει τοῦ νὰ μένωσι τὰ πράγματα, καθόσον ἀφορᾷ τὴν προῖκα, εἰς ἣν ἦσαν στάσιν καὶ πρὸ τῆς διαλύσεως τοῦ γάμου· ἡ δευτέρα αὕτη συνέπεια μεταβαίνει καὶ εἰς τοὺς κληρονόμους, καὶ δὲν θεωρεῖται ὡς συνέπεια ἀναγκαία τῆς πρώτης. Εἰς τὴν συνέπειαν δὲ ταύτην τῆς προικὸς ἔχει ἐπιῤῥοὴν τὸ περιστατικόν, ἂν ὁ ἀνὴρ ἐσυγχώρησε τὴν γυναῖκα διὰ τὴν ἀθέμιτον ἐκτὸς τῆς συζυγικῆς οἰκίας διανυκτέρευσίν της. Ἀποφ. 4679 τῆς 24 ἰανουαρ. 1848 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν, καὶ ἀπ. 4778 τῆς 24 ἀπριλ. 1848 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἀνταιρεθεῖσαι ὡς ἐν § 264.

§. 270 — 275.

Περὶ τῶν ἐπὶ προικώων πραγμάτων δαπανῶν τοῦ συζύγου. Ἄλλαι τινὲς δαπάναι αὐτοῦ.

§ 270. *Διὰ τὰς δαπάνας, ἃς ἐπὶ προικώου κτήματος ἔκαμεν ὁ σύζυγος, ποῖα δικαιώματα ἔχει αὐτος, ἢ ὁ δανειστὴς αὐτοῦ;* (1) Εἰς τὴν νομολογίαν εὑρίσκεται τὰ ἑξῆς.

α) Ὅταν τὸ οἰκόπεδον ἀνήκη εἰς τὴν σύζυγον, δὲν δύναται κατὰ τὸν νόμον 7 § 10, 12 Πανδ. (4, 1) καὶ ὡς ἀποδεδειγμένον ἂν θεωρηθῇ ὅτι ἡ ἀνέγερσις τῆς οἰκοδομῆς ἐγένετο διὰ χρημάτων τῆς γυναικός, νὰ ἔχῃ αὕτη, ὡς μόνη χρηματοδότις, πραγματικὸν δικαίωμα ἐπὶ τῆς οἰκίας, ἀλλὰ προσωπικὸν περὶ ἀποζημιώσεως κατ' αὐτοῦ.

Ο νόμος ὅμως ἐκεῖνος δὲν ἐφαρμόζεται ὅταν ἡ γυνὴ προσάγῃ παραχωρητήριον τῆς οἰκίας ἐκ μέρους τοῦ συζύγου· ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ λαμβάνεται ὡς βάσις τῆς ἀποφάσεως τὸ παραχωρητήριον αὐτό. Ἀπόφ. 4919 τῆς 2 αὐγούς. 1848 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

β') ὅταν χρηματικόν τι ποσὸν παρεδόθη ὡς προὶξ εἰς τὸν σύζυγον, ἡ σύζυγος δὲ δύναται, διαρκοῦντος τοῦ γάμου, νὰ μετα-

(1) Ἴδε ἡμέτ. Εὑρετ. τὴν λέξ. Δαπάναι. — Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 8389, περὶ ἧς ἀλλοτε.— Εὑρ. Ῥολλ. λέξ. dot ἀρ. 1049 ἐπ.— Νέον Εὑρ. Δαλ. λέξ. dot ἀριθ. 1535 ἐπ., 3384.— αὐτ. τὴν λέξ. régime dotal τοῦ ἐν σ. 303 πινάκος τῆς λέξ. dot.

Δαπάναι κατὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς συζύγου, κατὰ τὴν κηδείαν κτλ. Ἴδε λέξιν Δαπάναι τῆς Συνόψεως, καὶ κατωτ. § 280.

χειρισθῇ καὶ διαχειρισθῇ αὐτὸ ἐν ὀνόματί της, καὶ ὡς ἰδιοκτησίαν της (Ἀρμ. βιβλ. 4 τίτλ. 9 ἀριθ. 9), διότι ἡ δεσποτεία τῆς προικὸς ἀνήκει εἰς τὸν ἄνδρα, ὅστις, διαρκοῦντος τοῦ γάμου, δὲν δύναται νὰ ἐγχειρίσῃ ἰσχυρῶς εἰς τὸν σύζυγον τὴν προῖκα ἄνευ τῶν νομίμων αἰτιῶν, περὶ ὧν ἀναφέρουσι τὸ ἄρθρον 34 (τ. 8) καὶ ἄρθρ. 1 (τ. 9) τοῦ Β. 4 τοῦ Ἀρμεν. καὶ ὁ μοναδικὸς νόμος τοῦ τίτλ. 19 Β. 5 τοῦ Κώδ. ὡς κατωτ.

Ἑπομένως καὶ ἂν ἡ σύζυγος ἔκτισε διὰ τοῦ χρηματικοῦ ἐκείνου ποσοῦ, ἡ κυριότης τῆς οἰκοδομῆς ἀνήκει εἰς τὸν σύζυγον, καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην δὲν δύναται νὰ ὠφεληθῇ οὐδὲ ἀπὸ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 67 (Β. 2 Τ. 1) τοῦ Ἀρμεν. (1). Ἀπόφ. 2731 τῆς 22 ὀκτωβρ. 1843 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετ.

§ 271. Ποῖαι δαπάναι θεωροῦνται ἀναγκαῖαι;— Ποῖαι ἐπωφελεῖς; (2).

Ἀναγκαῖαι. α) Συνεστῶτος τοῦ γάμου, ὁ ἀνὴρ ὀφείλει μὲν νὰ φυλάττῃ τὰ προικῷα κτήματα ἰδίοις ἀναλώμασιν, ἀλλ' ἐὰν ἀναγκασθῇ νὰ καταβάλῃ μεγάλας δαπάνας, ἰδίως πρὸς ἀνανέωσιν οἴκου παλαιοῦ καὶ σεσαθρωμένου, ἐπὶ σκοπῷ νὰ προλάβῃ τὴν πτῶσίν του καὶ νὰ καταστήσῃ αὐτὸν διηνεκῶς χρήσιμον, ἡ δαπάνη αὕτη λογίζεται ἀναγκαία, καὶ προεξαιρεῖται τῆς προικός, διότι δὲν εἶναι ἐκ τῶν εἰς βάρος τοῦ ἀνδρός, ἤτοι ἐκ τῶν ἀναγομένων εἰς τὴν συντήρησιν τοῦ προικώου κτήματος καὶ τὴν συλλογὴν τῶν καρπῶν, οὔτε ἁπλῶς ἐπωφελής, ὡς ἤθελεν εἶσθαι, ἂν ἄνευ ἀνάγκης ἀνήγειρεν οἰκίαν μὴ προϋπάρχουσαν ἐπὶ σκοπῷ ἰδίας ὠφελείας. Ἀρμεν. βιβ. 4. τίτ. 8 § 53 ἢ 54. Πανδ. νόμ. 1 ἕως 4 νόμ. 5 § 3. νόμ. 6, 14 καὶ 16 de imp. in res dot. factis (25, 1). Πανδ. βιβλ. 50 τίτλ. 16 νόμ. 79, Βασιλ. βιβλ. 28 τίτλ. 10 § 1 ἕως 4, 6, 12, 14—16. Ἀπόφ. 222 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

β) Ἡ ὑπὸ τοῦ συζύγου εἰς προικῷον ἀκίνητον κτῆμα γενομένη

---

(1) Ἡ προτεινομένη ὑπὸ τῆς ἀνακοπτούσης ἀπόδειξις ὅτι τὸ ὑλικόν, δι' οὗ ᾠκοδομήθη ἡ οἰκία κατὰ μέγα μέρος ἦτον ἤδη ἐκ τοῦ ἀνήκοντος αὐτῇ οἰκοπέδου, καθίσταται περιττή, καθότι μὴ κτίσασα τὴν ἐπὶ τοῦ οἰκοπέδου οἰκοδομὴν (διὰ τοὺς ἐν τῇ προηγουμένῃ ἀποφάσει λόγους) μὲ ἄδειαν τοῦ ἀνδρός, δὲν ἔχει οὐδ' ἀποζημιώσεως διὰ τὰ ὑλικὸν τοῦτο δικαίωμα. Ἡ αὐτὴ ἀπόφ.

(2) Ἴδε ἐν Εὐρ. τὴν λ. Δαπάναι. Ποία ἐποχὴ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν πρὸς ἐκτίμησιν τῶν δαπανῶν; Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 596 § 12.

πρὸς οἰκοδομὴν δαπάνη θεωρεῖται ἀναγκαία, ὅταν τὸ κτῆμα ἦναι προωρισμένον νὰ χρησιμεύσῃ ὡς οἰκοδομή.

«Ἐπειδὴ τὸ προικοδοτηθὲν εἰς τὸν Σ. ἀκίνητον οἰκόπεδον κατὰ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Παντελεήμονος ἦτον, ὡς ἐκ τοῦ προικοσυμφώνου ἐξάγεται, ἐργαστήριον, ἑπομένως κτῆμα προωρισμένον νὰ χρησιμεύσῃ εἰς οἰκοδομήν, ὥστε ἡ πρὸς οἰκοδόμησιν καὶ ἀνέγερσιν οἰκίας ἐπ' αὐτοῦ γενομένη ἀπὸ μέρος τοῦ συζύγου δαπάνη εἶναι ἀναγκαία (νόμ. 3 νόμ. 4 Π. (25, 1) νόμ. 7 § 16 Πανδ. soluto partimonio). Αἱ ἀναγκαῖαι δὲ δαπάναι δίδουσιν εἰς τὸν σύζυγον, καὶ ἐνταῦθα τὸν δανειστὴν αὐτοῦ Α. Βαφιαδάκην, δικαίωμα συμψηφισμοῦ, καὶ παρακατασχέσεως, μειουμένης τοιουτοτρόπως τῆς προικὸς (νόμ. 5 προοίμ. Π. 25, 1. νόμ. 56 § 3 Πανδ. de jure dotium). Ἀπόφ. 7596 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετ. (τμ. 2).

γ') Ἐπὶ οἰκοδομῆς ποικίλας οἰκίας, ἀναγκαῖα ἔξοδα δύνανται νὰ θεωρηθῶσι μόνα τ' ἀπαιτούμενα πρὸς ἐπιδιόρθωσιν ἢ καὶ ἀνακαίνισιν οἰκίας προικῴας ἑτοιμοῤῥόπου καὶ ἐπαπειλούσης πτῶσιν.

«Ἐπειδὴ ὁ ἕτερος ἰσχυρισμὸς τῆς τραπέζης, ὅτι τὰ πρὸς οἰκοδομὴν οἰκίας δαπανήματα ἁπλῶς εἶναι ἀναγκαῖα, δὲν εἶναι βάσιμος· διότι ἐν γένει μὲν δαπανήματα ἀναγκαῖα εἶναι ἐκεῖνα, ὧν μὴ γενομένων ἀπώλετο ἂν τὸ κτῆμα· ἰδίως δὲ ἐπὶ οἰκοδομῆς προικῴας οἰκίας, ἀναγκαῖα δύνανται νὰ θεωρηθῶσι μόνα τὰ ἀπαιτούμενα πρὸς ἐπιδιόρθωσιν ἢ καὶ ἀνακαίνισιν οἰκίας προικῴας ἑτοιμοῤῥόπου, καὶ ἐπαπειλούσης πτῶσιν, οὐχὶ καὶ τὰ πρὸς αὔξησιν τῆς προσόδου γενόμενα, ἅτινα θεωροῦνται ὠφέλιμα μόνον, ὡς εἰς τοὺς ἄνω μνησθέντας νόμους ἀναφέρεται· τοιοῦτο δέ τι ἀνάγκης περιστατικὸν ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν προτείνει ἡ τράπεζα, ὅθεν μὴ δυναμένη νὰ συντελέσῃ καὶ ἡ ἀπόδειξις, ὅτι ὁ ἀνὴρ ἐδαπάνησεν ἁπλῶς εἰς τὴν οἰκοδομήν, δὲν γίνεται δεκτή. Ἀπόφ. 43 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετ. (Νομ. σελ. 4709).

δ') Ἡ φυτεία ἀμπέλου ἐπὶ προικῴου ἀγροῦ εἶναι ἀναγκαῖον δαπάνημα;

Κατὰ τὴν μειονοψηφίαν, δὲν εἶναι ἀναγκαῖον δαπάνημα, διότι, ἐὰν δὲν ἤθελεν γενῇ ἡ φυτεία, ὁ ἀγρὸς, προσοδοφόρος ἄλλως ὢν (καίτοι ἧττον τῆς ἀμπέλου), δὲν ἀπόλλυται (Βασιλ. β. 28 τ. 1. Ν. 1. καὶ 4. καὶ β. 29. τ. 1. τεμ. 2. § 2 σχ. 4). Ἡ μεταποίησις ἀγροῦ εἰς ἀμπελῶνα βελτιόνει μὲν τὸ κτῆμα, ἀλλὰ δὲν τὸ διασώζει· ἡ δὲ διηνεκὴς ἢ στιγμιαία χρησιμότης τοῦ δαπανήματος δὲν ἀφορᾷ τὸ ἀναγκαῖον ἢ τὸ ὠφέλιμον, ἀλλὰ τὴν μείωσιν ἢ μὴ τῆς προικός· καθότι πολλάκις δαπάνημά τι, καίτοι ἀναγκαῖον δὲν μειοῖ τὴν προῖκα ὡς ἀφορῶν τὴν στιγμιαίαν χρησιμότητα

τοῦ προικῴου καὶ ἀπόκειται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου νὰ κρίνῃ ἐὰν τὸ ἀναγκαῖον δαπάνημα συντελῇ εἰς διηνεκῆ ἢ προσκαίρου χρησιμότητα τοῦ προικῴου (Βασιλ. τομ. 15 αὐτόθ.— β. 25 τ. 1 καὶ 2). Οὕτω, κατὰ τὴν μειοψηφίαν, ἡ μεταποίησις τοῦ ἀγροῦ εἰς ἀμπελῶνα δὲν μειοῖ τὴν προῖκα.

Κατὰ τὴν πλειονοψηφίαν, ἡ ἀμπελοφύτευσις πρὸς διηνεκῆ χρησιμότητα προικῴου ἀδιαστημήτου ἀμπελοτόπου, ἀνεπιδέκτου ἄλλης καλλιεργείας, εἶναι δαπάνη ἀναγκαία, μειοῦσα τὴν προῖκα, καὶ ἂν ἐκ τυχηροῦ τινὸς καταστραφῇ ἡ ἄμπελος, διότι ἀναγκαία, μὴ χρησιμοποιουμένη, μηδὲ μειοῦσα τὴν προῖκα δαπάνη, εἶναι ἡ μὴ ὑπερβαίνουσα τὰ πρὸς συντήρησιν ἀπαιτούμενα ὀλίγα ἔξοδα. Απ. 315 τοῦ 1846 τῶν ἐν Ναυπλ. Ἐφετῶν, ἣν ἰδ. εἰς Θέμ. τόμ. 5 σελ. 586 ἑπ.

§ 272. Ὠφέλιμοι. α) Ἐὰν ἀποδειχθῇ ὅτι κτήματά τινα εἶναι προικῷα, αἱ ἐπ' αὐτῶν γενόμεναι οἰκοδομαὶ καὶ ἐμφυτεύσεις, κἂν ἐγένοντο δι' ἐξόδων τοῦ συζύγου καὶ συναινέσει τῆς γυναικός, θεωροῦνται ὡς ἐπωφελεῖς δαπάναι καὶ προσαυξήσεις τῆς προικός, ἀνήκουσαι εἰς τὴν προῖκα, καὶ διὰ τοῦτο δὲν δύνανται νὰ διατεθῶσιν ὑπὸ τῶν συζύγων· ἄρα δὲν δύνανται ν' ἀπαλλοτριωθῶσιν ἐὰν οἱ σύζυγοι συνωμολόγησαν ὑποθήκην ἐπ' αὐτῶν.

Ἐὰν ὅμως πρόκηται περὶ ἐξωπροίκων, τὰ ὁποῖα ἡ γυνὴ δύναται ν' ἀπαλλοτριοῖ ἐλευθέρως, ὁ δανειστής, ὑπεισερχόμενος εἰς τὴν θέσιν τοῦ ὀφειλέτου του, δύναται ν' ἀντιτάξῃ ὅτι αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος βελτιώσεις ἐγένοντο δι' ἐξόδων τοῦ συζύγου ἂν ἡ σύζυγος συνήνεσε νὰ ὑποθηκευθῶσιν αὗται ὑπὸ τοῦ συζύγου· πρᾶξις, ἡ ὁποία δὲν ἔχῃ καμμίαν σχέσιν μὲ τὰς περὶ ἀναλογῆς τῶν γυναικῶν διατάξεις τῶν νόμων.

Σημειωτέον ὅτι ὁ σύζυγος (καὶ ἑπομένως ὁ δανειστής του) δὲν ἤθελον ἔχει εἰμὴ τὸ δικαίωμα τῆς προσωπικῆς περὶ ἀποζημιώσεως ἀγωγῆς κατὰ τῆς συζύγου ἂν αὕτη δὲν ἤθελε συνομολογήσῃ ὑποθήκην. Ἀπόφ. 4443 τῆς 5 Αὐγούστου 1847 τῶν ἐν Ἀθήναις Ἐφετῶν.

ιβ') Ἡ ἐπὶ τοῦ προικῴου οἰκοπέδου ἐνεργηθεῖσα ὑπὸ τοῦ συζύγου οἰκοδομὴ ἀνήκει εἰς τὰς ἐπωφελεῖς δαπάνας (Τ. 5. § 3.— τιμ. 6. Πανδ. (25, 1) — Ulp. pr. 11. § 16), αἵτινες δὲν μειοῦσι τὴν προῖκα ὡς αἱ ἀναγκαῖαι, ἀλλὰ ἁπλῶς δικαίωμα πρὸς ἀποζημίωσιν χορηγοῦσι πρὸς τὸν σύζυγον. (Τ. 7. § 1. Πανδ. (25, 1) διάτ. 1. § 5. Κώδ. (5, 13).

Τὸ ἕνεκα τούτου πρὸς ἐπίσχεσιν δικαίωμα τοῦ συζύγου λόγῳ

τῶν γενομένων δαπανῶν δὲν ἰσχύει νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐξάλειψιν τῆς ὑποθήκης, ἥτις ἐπὶ τοῦ προικώου κτήματος ἐνεγράφη. Ἀπόφ. 1724 τῆς 13 μαρτ. 1848 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν, ἣν ἐν τῇ λέξει Δαπάναι (Εὑρ. τόμ. 5 σελ. 585).

γ΄) Η ἐπὶ προικώου οἰκοπέδου ἀνεγερθεῖσα ὑπὸ τοῦ συζύγου οἰκοδομὴ ἀνήκει εἰς τὰς ἐπωφελεῖς δαπάνας (τεμ. 5 § 3 καὶ 6 Π. 25, 1), αἵτινες δὲν μειοῦσι τὴν προῖκα, ὡς αἱ ἀναγκαῖαι, ἀλλ' ἁπλῶς δικαίωμα πρὸς ἀποζημίωσιν χορηγοῦν εἰς τὸν σύζυγον· τεμ. 7, § 1. Π. 25, 1.—διάτ. 1. § 5. Κώδ. 5, 13. Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθην. 1724 τοῦ 1848 ἐν Νομ. σελ. 5216.

δ΄) Αἱ ἐπωφελεῖς δαπάναι, αἱ γενόμεναι ὑπὸ τοῦ συζύγου ἐπὶ προικώου οἰκοπέδου (οἷον οἰκοδομαὶ) δὲν μειοῦσι τὴν προῖκα, ἀλλὰ χορηγοῦσιν εἰς τὸν σύζυγον δικαίωμα ἀποζημιώσεως κατὰ τὸ τεμ. 5 § 3—6 καὶ 7 § 1 Πανδ. (25, 1) καὶ διάτ. 55 Κώδ. (25, 13). Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου. 139 τοῦ 1851.

ε΄) Τὰ ὠφέλιμα ἔξοδα μειοῦσι τὴν προῖκα· τ. 8 βιβ. 15 τ. 1 τῶν Πανδεκτῶν· ἀλλ' ὅταν τὸ δικαστήριον τῆς οὐσίας ἀποφανθῇ ὅτι τὰ ἔξοδα δὲν εἶναι ὠφέλιμα, ὁ Ἀρ. Πάγος δὲν ἐπεμβαίνει. Ἀπ. 81 τοῦ 1848 Ἀρ. Πάγου.

ς΄) Κατὰ τὸν νόμ. 4 τῶν Πανδ. (25, 1), ὡς ἀναγκαῖα ἔξοδα γενόμενα εἰς τὴν προῖκα, τὰ ὁποῖα ἐλαττόνουν αὐτήν, θεωροῦνται ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα, ἐὰν ὁ σύζυγος δὲν κάμῃ πρὸς διατήρησιν τῶν προικώων πραγμάτων, ἐνέχεται πρὸς τὴν σύζυγον· πρὸς δὲ κατὰ τὸν νόμ. 8 ἐν τέλει, καὶ τὰ ὠφέλιμα ἔξοδα τὰ ὁποῖα αὐξάνουν πραγματικῶς τὴν προῖκα (οἷον ἐὰν ἐπὶ προικώου ἐδάφους κτισθῇ οἶκος), ἐὰν γίνουν συναινέσει τῆς συζύγου ἀφαιροῦνται ἐκ τῆς προικός, ἀλλ' ὅσα δήποτε ἔξοδα καὶ ἂν γίνουν εἰς τὰ προικῶα πρὸς καλλιέργειαν καὶ παραγωγὴν καρπῶν, ταῦτα καταβάλλει ὁ σύζυγος, κατὰ τὸν νόμ. 16 αὐτ.

Ὡς ὠφέλιμα ἔξοδα δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν τὰ διὰ τὴν βελτίωσιν καὶ καλλιέργειαν τῶν προικώων κτημάτων γενόμενα δάνεια, καθότι ταῦτα ἤδη ἐλαττόνουν καὶ ἀφανίζουν μάλιστα τὴν προῖκα, ἂν ἐκ τῶν δανείων αὐτῶν δὲν ἔλαβαν πραγματικῶς τὰ προικῶα κτήματα αὔξησιν τινά. Ὅθεν δάνεια γινόμενα πρὸς ἀπαρτισμὸν προικώας οἰκίας καὶ πρὸς βελτίωσιν καὶ καλλιέργειαν προικώων κτημάτων, δὲν πρέπει νὰ ἐλαττόνουν τὴν προῖκα, καὶ διὰ τοῦτο οὔτε ἐκποιοῦνται. Ἀπόφ. 3291 τῆς 12 ἰανουαρ. 1845 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν, ἣν ὅρα ἐν λέξ. Ἔξοδα § 1 (Εὑρ. τ. 7 σ. 49 ἐπ.).

ζ') Οἰκοδομαὶ καὶ ἐμφυτεύσεις γενόμεναι ἐπὶ προικώου κτήματος θεωροῦνται ὡς ἐπωφελεῖς δαπάναι, καὶ διὰ τοῦτο ἀνήκουσιν εἰς τὴν προῖκα, μὴ δυνάμεναι νὰ διατεθῶσιν ὑπὸ τῶν συζύγων. Ἀπόρ. ἐφ. Ἀθ. 4443 τοῦ 1847.

§ 273. *Κηδεία* κτλ. (1). α') Εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ὁ χάριν κηδείας δαπανῶν ὀφείλει, διὰ νὰ ἔχῃ τὴν περὶ κηδείας ἀγωγήν, νὰ δηλώσῃ ὅτι σκοπεύει νὰ ζητήσῃ τὴν δαπάνην ἀπὸ τοὺς κληρονόμους, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἡ δαπάνη γίνεται ἐκ τῶν χρημάτων τῆς προικὸς (2). Ἀπ. 277 τοῦ 1845 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομικ. σελ. 4217), ἣν ἀνωτέρω §.

β') Ἡ δαπάνη ἕνεκα τῆς κηδείας τῆς συζύγου ἐκπίπτεται ἐκ τῆς προικός, μειουμένης ἐντεῦθεν. Ἡ δ' αἴτησις αὕτη δὲν εἶναι ἀνταγωγική, ἀλλ' ἔνστασις καταβολῆς. Ἀπόφ. 277 τοῦ 1845 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομ. σ. 4217).

γ') Ποίας δαπάνας λαμβάνει ὁ σύζυγος;

Ἀπόφ. Ἐπειδή, κατὰ τὸν νόμον, συνεστῶτος τοῦ γάμου, ὁ ἀνὴρ ὀφείλει νὰ φυλάττῃ τὴν προῖκα ἰδίοις ἀναλώμασι, δαπανῶν μέτρια πρὸς ἐπισκευὴν καὶ συντήρησιν τῶν προικώων οἰκημάτων καὶ καλλιέργειαν τῶν ἀγρῶν, καταβάλλων προσέτι καὶ τὰς διὰ τὴν συλλογὴν τῶν καρπῶν ἀπαιτουμένας συνήθεις δαπάνας, ἀλλ' εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ δαπανᾶται ὁλόκληρος ἡ πρόσοδος τῆς προικὸς πρὸς συντήρησιν· ὅταν δὲ ἀναγκασθῇ νὰ καταβάλῃ μεγάλας δαπάνας, ἰδίως πρὸς ἀνανέωσιν οἴκου παλαιοῦ, καὶ σεσαθρωμένου, ἐπὶ σκοπῷ νὰ προλάβῃ τὴν πτῶσίν του, καὶ νὰ καταστήσῃ αὐτὸν ὀπηνεκῶς χρήσιμον, ἡ δαπάνη αὕτη λογίζεται ἀναγκαία, καὶ προεξαιρεῖται τῆς προικός, διότι δὲν εἶναι ἐκ τῶν ὡς

---

(1) Ἴδε τὴν λ. Δαπάναι τῆς Συνόψεως (μικρὸν κατὰ στοιχ.).

(2) Ἐκ τῆς διατάξεως νζ' τῶν βασιλ. (Β. 28 τίτλ. 8) προκύπτει ὅτι ἡ ἕνεκα τῆς κηδείας τῆς συζύγου δαπάνη ἐκπίπτει ἐκ τῆς προικὸς μειουμένης ἐντεῦθεν· ἡ αἴτησις δὲ αὕτη δὲν εἶναι ἀνταγωγική, ἀλλ' ἔνστασις καταβολῆς, καὶ δὲν ἀπαιτεῖται νὰ προτείνηται δι' ἀπολλογητηρίου ἐγγράφου.

Ἐκ τῶν διατάξεων 14 § 7 τῶν Πανδ. (Β. 11 τίτλ. 7) ἐξάγεται ὅτι ὁ χάριν κηδείας δαπανῶν ὀφείλει, διὰ νὰ ἔχῃ τὴν περὶ κηδείας ἀγωγήν, νὰ δηλώσῃ ὅτι σκοπεύει νὰ ζητήσῃ τὴν δαπάνην ἀπὸ τοὺς κληρονόμους· τοῦτο ὅμως δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἡ δαπάνη γίνεται ἐκ τῶν χρημάτων τῆς προικός. Ἀπόφ. 277 τοῦ 1845 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομικ. σελ. 4218). — Πρβ. τὴν λ. Διατροφή.

ἀνωτέρω, εἰς βάρος τοῦ ἀνδρός, ἤτοι ἐκ τῶν ἀναγομένων εἰς τὴν συντήρησιν τοῦ προικώου κτήματος καὶ τὴν συλλογὴν [illegible] καρπῶν, οὔτε ἁπλῶς ἐπωφελεῖς, ὡς ἤθελον εἶσθαι, ἐὰν ἄνευ ἀνάγκης ἀνήγειρεν οἰκίαν μὴ προϋπάρχουσαν ἐπὶ σκοπῷ ἰδίας ὠφελείας (Ἀρμεν. Ἑξάβ. βιβλ. 4, τίτ. 42. § 53—54 καὶ Πανδ. [illegible] 6. 5, 33. 6. 4—6, 14 καὶ 16. de impensis [illegible] des dotales (25, 1) καὶ βιβλ. 50. τίτ. 16. βιβλ. 79. — Βασιλ. βιβ. 20 τίτ. 10 § 1–4. βιβ. 12 καὶ 17–16).

Ἐπειδή, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, διὰ τοὺς εἰς τὰς σκέψεις τῆς ἐκκληθείσης ἀποφάσεως ἐκτεθέντας ἀποχρῶντας λόγους, ὡς πρὸς τὸ προκείμενον ζήτημα, τοὺς ὁποίους καὶ τὸ δικαστήριον τοῦτο παραδέχεται ὡς προκύπτοντας ἐκ τῶν καταθέσεων τῶν αὐτόθι μνημονευομένων μαρτύρων, ὁ ἐφεσίβλητος κατέβαλε σημαντικὰς δαπάνας πρὸς ἀνανέωσιν τῆς ἐν Ἀθήναις προικώας σεσαθρωμένης οἰκίας, τῆς ὁποίας μόνον δύο δωμάτια ἐσώζοντο ἀκέραια καὶ ἐδύναντο νὰ χρησιμεύσωσι προσωρινῶς εἰς κατοίκησιν, ἐκτείνας συγχρόνως αὐτήν, αἱ δὲ δαπάναι αὗται, ὡς ἐκ τῆς ποσότητος καὶ ποιότητος, λογίζονται ἀναγκαῖαι, κατὰ τοὺς ἀνωτέρω παρατεθέντας νόμους, καὶ εἶναι ἀποδοτέαι πρὸς τὸν ἐφεσίβλητον, ὀφείλοντα νὰ ἐπιστρέψῃ τὸ προικῷον κτῆμα μετὰ τῶν προσαυξημάτων του· οἱ δὲ ἐναντίοι ἰσχυρισμοὶ τῆς ἐκκαλούσης ὅτι διὰ νὰ μισθωθῇ ἡ προὶξ αὕτη ἀπῃτεῖτο ἡ συναίνεσίς της εἰς τὴν δαπάνην, καὶ νὰ μὴν ἀποζημιωθῇ ὁ ἀνὴρ ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς προικὸς κλπ. δὲν στηρίζονται εἰς τὸν νόμον, διότι ἀφοῦ, ὡς ἐρρέθη, αἱ δαπάναι ἦσαν κατὰ τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ νόμου ἀναγκαῖαι, δὲν ἀπῃτεῖτο ἡ συναίνεσις τῆς συζύγου, ἥτις ἤθελεν ἀπαιτεῖσθαι ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ ἐπωφελῶν δαπανῶν, καὶ διότι εἶναι ἀδιάφορον, ἂν ὁ σύζυγος ἀνέλαβε τὰς δαπάνας του ἐκ τῶν παραχθέντων καρπῶν, ἢ ἐὰν ἐκ προκαταβολῆς ἔλαβεν αὐτοὺς τοὺς καρποὺς καὶ τοὺς ἐδαπάνησεν εἰς τὴν ἀνανέωσιν τῆς οἰκίας, καθόσον ἔχων τὰ βάρη τοῦ γάμου εἶχε τὸ δικαίωμα καὶ μετέπειτα νὰ λάβῃ αὐτοὺς τοὺς καρποὺς πρὸς ἀνακούφισιν τῶν βαρῶν τοῦ γάμου, καὶ νὰ τοὺς δαπανήσῃ κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ. Ἀπόφ. [illegible] τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 274. Ὡς πρὸς τὰ δικαιώματα, ὅσα ἀποκτᾷ ὁ σύζυγος (ἄρα καὶ ὁ κληρονόμος του) ἢ ὁ δανειστὴς αὐτοῦ διὰ τὰς περὶ [illegible] δαπάνας, εἰς τὴν νομολογίαν εὑρίσκετε τὰ ἑπόμενα.

α) Τὸ πρὸς ἐπίσχεσιν δικαίωμα τοῦ συζύγου τῷ λόγῳ τῶν ὀφειλομένων παρ᾽ αὐτοῦ δαπανῶν ὑπὸ τοῦ νόμου χορηγούμενον, δὲν ἰσχύει νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐξάλειψιν τῆς ὑποθήκης, ἣν ἐνέγραψε δα-

[illegible] τοῦ συζύγου ἐπὶ τοῦ προικώου κτήματος. Ἀπόφ. 4721 [illegible] 1848 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

β΄) Συνεστῶτος τοῦ γάμου, ἡ προὶξ οὔτε ν' ἀπαλλοτριωθῇ, οὔτε νὰ ὑποθηκευθῇ δύναται καὶ ἕνεκα ἀναγκαίων δαπανημάτων [illegible] αὐτῆς. Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 29, 130 τοῦ 1850. Ἴδε ἀν. § 175. [illegible] 130 ἴδε κατωτ.

γ΄) Ἐὰν τὸ γήπεδον, ἐφ' οὗ, μετὰ τὸν γάμον γυναικός τινος, ᾠκοδόμηται οἰκία τις, ἦναι προικῶον, ἀπαλλοτρίωσις ἢ ὑποθήκη αὐτοῦ δὲν ἰσχύει (διάτ. 1 § 15. Κώδ. βιβλ. 5. τίτλ. 13) συνεστῶτος τοῦ γάμου. Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἐπὶ τοῦ τόπου οἰκοδομὴν τῆς οἰκίας, πρέπει προηγουμένως ν' ἀποφασισθῇ ἐὰν ᾠκοδόμηθη διὰ δανείων τρίτων, καθότι ἐὰν τὸ δάνειον ἐστράφη εἰς αὔξησιν τοῦ προικώου, ὁ δανειστὴς ἔχει δικαίωμα ν' ἀπαλλοτριώσῃ τὴν οἰκοδομὴν (ἄρθρ. 56. βιβλ. 4. τίτλ. 8 τοῦ Ἀρμ.—Νεαρ. 134 κεφ. 8 καὶ διάτ. μοναδ. Κώδ. § 5 βιβλ. 5 τίτλ. 13). Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 49 τοῦ 1850.

δ΄) Ἡ προὶξ ἀκινήτων, ὅταν δὲν ἦναι διατετιμημένη, οὔτε διὰ τ' ἀναγκαῖα δαπανήματα δὲν παύει νὰ ἦναι τοιαύτη, ἀλλὰ μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου χορηγεῖται δικαίωμα ἐπισχέσεως.

Ἐπειδή, ὡς γίνεται δῆλον ἐκ τοῦ νόμου 5 ἐν ἀρχῇ τοῦ βιβλ. 25 τίτλ. 1, τοῦ νόμου 56 § 3 τοῦ βιβλ. 23 τίτλ. 3 τῶν Πανδ. καὶ τοῦ § 37 τῶν εἰσηγήσεων τοῦ βιβλ. 4 τίτλ. 4, ἡ προὶξ ἀκινήτων, ὅταν δὲν ἦναι διατετιμημένη, οὔτε διὰ τὰ ἀναγκαῖα δαπανήματα δὲν παύει νὰ ἦναι τοιαύτη, ἀλλὰ μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου χορηγεῖται εἰς τὸν καταβαλόντα τὰ δαπανήματα ταῦτα σύζυγον δικαίωμα ἐπισχέσεως· ὥστε, συνεστῶτος τοῦ γάμου, ὁ σύζυγος δὲν δύναται, ἕνεκεν ἀναγκαίων δαπανημάτων ἐπὶ τῆς προικός, ν' ἀπαλλοτριώσῃ ἢ νὰ ὑποθηκεύσῃ τὸ ἀκίνητον προικῶον [illegible] καὶ ἂν θεωρηθῶσιν ἀναγκαῖαι αἱ δαπάναι, τὰς ὁποίας ὁ Βασίλειος Τζιτζίφας, πρώην σύζυγος τῆς διαζευχθείσης Εὐφροσύνης, κατέβαλεν εἰς ἀνακαίνισιν προικώου τῆς αὐτῆς Εὐφροσύνης οἰκοδομήματος ἐπὶ προικώου ἐδάφους μὴ διατετιμημένου, δὲν ἠδύνατο, ἕνεκα τούτου, ν' ἀπαλλοτριώσῃ, ἢ νὰ ὑποθηκεύσῃ εἰς τὴν τράπεζαν [illegible] [illegible], ἂν καὶ τὸ δάνειόν της ἐχρησίμευσεν εἰς [illegible] ἄλλων δανείων, δι' ὧν ἀνηγέρθη ἡ οἰκοδομὴ αὕτη, καθότι καὶ αὕτη, [illegible] [illegible] τοῦ ἐδάφους, ἔχει τὴν ἰδιότητα τοῦ προικώου, ὡς καὶ τὸ ἔδαφος αὐτό, περὶ οὗ ἤδη ἀπεφάσισεν ὁ Ἄρ. Πάγος διὰ τῆς ἀπὸ 27 φεβρουαρ. ἐ. ἔ. ὑπ' ἀριθ. 49 ἀποφάσεώς του. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 130 τοῦ 1850.

ε) Κατὰ τοὺς νόμους 56 § 3 Πανδ. (23, 3) 65 Πανδ. (6, 1) καὶ μοναδ. Κώδ. (5, 13), τὰ ἀναγκαῖα δαπανήματα ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς γενόμενα εἰς τὴν προῖκα ἀποδίδονται καὶ ἐὰν πρὸς βελτίωσιν αὐτῆς ἐδαπάνησεν ὁ ἀνήρ, τὰ μὲν κατὰ γνώμην τῆς γυναικὸς ὀφείλονται ὡς ἐξ ἐντολῆς εἶδε χρησίμως καὶ ἀποδεκτῶς ὀφείλονται ὡς ἐκ τῆς διοικήσεως· εἰς ἀμφοτέρας δὲ τὰς περιπτώσεις ταύτας ἀποδίδονται εἰς τὸν ἄνδρα μετὰ τοῦ τόκου ἀπὸ τῆς καταβολῆς προσφερομένου τοῦ ποσοῦ τῶν εἰσοδημάτων ἀπὸ τοῦ τόκου· ἀλλ᾽ ὁ τόκος ὑπολογίζεται μέχρι τοῦ διπλασιασμοῦ κατὰ τὴν διάτ. 1 Κώδ. (7, 57). Ἀπόφ. ἐφετ. Ναυπλ. 472 τοῦ 1854, ἐν Νομ. σελ. 5944.

ϛ΄) Τὸ προικῷον ἀκίνητον μειοῦται, διὰ τῆς παρακατασχέσεως, ἕνεκα τῆς ἀναγκαίας δαπάνης μόνον ὅταν ἐν τῇ προικὶ δὲν ὑπάρχωσιν, ἐκτὸς τοῦ ἀκινήτου, καὶ χρήματα. Ἀπόφ. 7596 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετ. (τμ. 2).

ζ΄) Ἐὰν ἐπὶ προικῴου τινὸς ἀγροῦ ἐγένοντο ἀναγκαῖα δαπανήματα, μειοῦντα κατὰ νόμον τὴν προῖκα, καὶ δὲν ὑπάρχῃ προικῷον πρᾶγμα εἰμὴ μόνον ὁ ἀγρός, ἡ μείωσις γίνεται κατὰ τὸ ἥμισυ, κατὰ τὴν περὶ ἐμφυτεύσεως γενικὴν συνήθειαν. Ἀπόφ. 315 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν, ἣν βλ. εἰς Εὑρετ. τόμ. 5 σελ. 386.

η) Ὅταν ὁ σύζυγος ᾠκοδόμησεν ἐπὶ προικῴου γηπέδου, οἱ δανεισταὶ τοῦ συζύγου δύνανται νὰ ἐκποιήσωσι τὴν οἰκοδομήν, ἀντικαθιστάμενοι εἰς τὰ δικαιώματα τοῦ ὀφειλέτου; Ὄχι, διότι ὁ νόμος 56 τῶν Πανδεκτῶν de jure dotium λέγει μὲν ὅτι ὁ Σκαίβολος φρονεῖ πῶς παύει τὸ προικῷον νὰ ἦναι τοιοῦτον, ἀλλὰ καθιεροῖ τὴν ἀρχὴν ὅτι τὸ προικῷον κτῆμα μὲ τὴν ἐπιγενομένην βελτίωσιν διαμένει ἀναπαλλοτρίωτον πάντοτε, ἀλλὰ δικαιοῦται μόνον ὁ σύζυγος νὰ κρατήσῃ αὐτὸ λόγῳ ἐπισχέσεως, ὡσανεὶ μὴ προικῷον παρ᾽ αὐτῷ μέχρι τοῦ ἀποζημιωθῇ. Τοῦτο δὲ ἐννοεῖ καὶ τὸ τεμ. 5 τῶν Πανδεκτῶν de impensis dotalib. καὶ ἡ διάτ. 52 τοῦ τίτ. 8 βιβ. 4 τῆς Ἑξαβίβλου, καθ᾽ ἣν ἂν καὶ (κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Σκαιβόλου) χαρακτηρίζηται ὡς μὴ προικῷον τὸ κτῆμα ὁρίζεται ὅμως ὅτι μένει ἐντοσούτῳ παρὰ τῷ ἀνδρὶ ἀναπαλλοτρίωτον διὰ νὰ ἐπιστραφῇ αὐτούσιον τῇ συζύγῳ ὁσάκις αὕτη ἀποδώσει τὰς δαπάνας τῆς βελτιώσεως. Ἀπόφ. 1589 τῆς 13 Ἰουλ. 1867 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν, ἣν ἐν τῇ λέξει *Δαπάναι* § 4 (Εὑρ. τόμ. 5 σελ. 589).

θ΄) Ὁ σύζυγος ἢ οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ ἔχουσι πραγματικὰ δικαιώματα ἐπὶ τοῦ προικῴου ἀγροῦ ἕνεκα τῶν ἐπ᾽ αὐτοῦ γενομέ-

λου ἀναγκαίων δαπανημάτων; Δύναται νὰ τὸν διεκδικήσωσι κατὰ τρίτων;

Κατὰ τὴν πλειονοψηφίαν, δὲν ἁρμόζει ἡ πραγματικὴ ἀγωγὴ κατὰ τοῦ κατόχου, ἀφοῦ ἅπαξ ἡ προικισθεῖσα μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου κατέλαβε καὶ ἐπώλησε τὸ προικιμαῖον κτῆμα, οἱ δὲ κληρονόμοι τοῦ συζύγου ἔχουσι μόνον τὴν προσωπικὴν ἀγωγὴν κατὰ τῆς προικισθείσης (τεμ. νϐ'. Βασ. 7 βιβλ. 29 τίτλ. 1 καὶ τεμ. 5 Βασιλ. βιβλ. 28 τίτλ. 10)· ἐκ τοῦ ὅτι δὲ ὁ ἀνὴρ ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἐπισχέσεως, δὲν ἕπεται ὅτι ἔπαυσεν ἡ ἰδιότης τοῦ προικιμαίου πράγματος. ὁ Ἰουστινιανὸς εἰς τὸ τεμ. 5 § 3 Πανδ. βιβλ. 23 τίτλ. 3. καὶ τὰ Βασιλ. εἰς τὸ σχόλ. 1 τοῦ τεμ. νϐ' §. 3 βιβλ. 29 τίτλ. 1 ἀποκρούουσι τὴν ἐναντίαν γνώμην τοῦ Σκέβαλα.

Κατὰ τὴν πλειονοψηφίαν, ὁ ἀγρὸς μειοῦται ἀναλόγως τῆς δαπάνης (ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ εἰμὴ ὁ ἀγρὸς), τουτέστι τὰ μειούμενα ποσὰ ἀπὸ τοῦ νὰ λογίζηται ἐν τῇ προικὶ, καὶ μεταβαίνει εἰς τὴν νομὴν τοῦ ἀνδρὸς, ὄντος ὑποχρέου νὰ τὸ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν γυναῖκα ὅταν ἀποδώσῃ τὴν δαπάνην. Ἐὰν δὲ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρὸς κατέλαβεν αὐθαιρέτως τὸν ἀγρὸν καὶ τὸν ἐπώλησεν, ἔχουν οἱ κληρονόμοι του τὴν περὶ τοῦ πράγματος ἀγωγὴν ἢ τὴν περὶ τῆς κληρονομίας· ὥστε ἔχουν καὶ τὴν διεκδικητικὴν ἀγωγήν. Ἀπ. 315 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν.

ι') Ἐὰν ἡ προὶξ (τεμ. 5 § 2 de impen. in res) ἐπιστρέψῃ χωρὶς νὰ λάβῃ ὁ ἀνὴρ ἢ οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ τὴν ἀποζημίωσίν των διὰ τὰ ἀναγκαῖα ἔξοδα, ἔχουν οὗτοι προσωπικὴν, ὄχι δὲ καὶ πραγματικὴν ἀγωγὴν, κατὰ τοῦ διακατόχου τοῦ κτήματος, ἐφ' οὗ ἐγένοντο τὰ ἔξοδα. Ὁ § 52 (δ, η) Ἁρμ. ὑποθέτει, ὅτι ἡ προὶξ δὲν ἐπεστράφη παρὰ τοῦ ἀνδρὸς, ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ τεμ. 56 § 3 Π. de jur dot. Ἀπόφ. ἐφετ. Ναυπλ. 105 τοῦ 1842 ἐν Νομικ. φύλ. 2962.

ια') Κατὰ τὸν § 52 τοῦ Ἁρμ. περὶ προικὸς καὶ κατὰ τὸ τεμ. 56 § 2. Π. de jur dot. τὸ τῆς ἐπισχέσεως δικαίωμα τοῦ ἀνδρὸς, ἢ ἡ μείωσις τῆς προικὸς, ἐν περιπτώσει μὴ ἀποζημιώσεως ἐντὸς τοῦ ἐνιαυτοῦ, δὲν λαμβάνει χώραν εἰμὴ μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου, διότι ἄλλως καταστρέφεται ἡ ἀρχὴ τοῦ ἀναπαλλοτριώτου τῆς προικὸς καὶ ὁ σκοπὸς τῆς συστάσεως αὐτῆς ματαιοῦται. Ἀπόφ. 7413 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

ιϐ') Ὁ Α. κατέσχε κτῆμά τι διὰ χρέος τοῦ συζύγου Β., ἡ σύζυγος δὲ τούτου ἀνέκοψε τὴν κατάσχεσιν ἰσχυριζομένη ὅτι τὸ κατασχεθὲν ἀκίνητον εἶναι κτῆμά της. Ἀποδειχθέντος δὲ τοῦ ἰσχυρισμοῦ

τας, ὁ Α. ἐπρότεινε νὰ περιορισθῇ ἡ κατάσχεσις ἐπὶ τῶν ἐν τῷ κτήματι δαπανῶν τοῦ συζύγου. Τί ποιητέον; Ὅρα τὴν Θέμιδα εἰς τὸ Εὑρ. τ. 5 σ. 590 καὶ τόμ. 6 σ. 618.

ιγ') Ὁ Α. κατέσχε κτῆμα διὰ χρέος τοῦ Β. ἡ σύζυγος τούτου ἀνέκοψε τὴν κατάσχεσιν, ἰσχυριζομένη ὅτι τὸ κτῆμα εἶναι παράφερνον αὐτῆς· ὁ κατασχὼν ἐζήτησε νὰ πωληθῇ, τοὐλάχιστον, ἡ οἰκοδομὴ, ὡς δαπάνῃ τοῦ συζύγου ἀνεγερθεῖσα· ἀλλὰ τὸ δικ. ἀπέῤῥιψε τὴν αἴτησιν ἀποφανθέν.

«Ἐπειδὴ ὡς πρὸς τὴν οἰκοδομὴν ὀρθῶς ἀπεφάσισε τὸ πρωτοδικεῖον διὰ τὴν περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου σχετικὴν αἰτιολογίαν τῆς ὑπ' ἀριθ. 18596 ἀποφάσεώς του, ἣν καὶ τὸ δικαστήριον τοῦτο ἀποδέχεται, καὶ διότι ἀνθύπαρκτος ἰδιοκτησία ἐπὶ τῆς οἰκοδομῆς δὲν εἶναι δυνατή· ἀλλ' ὁ ἔχων τὸ ἔδαφος ἰδιοκτησίαν ἔχει καὶ τὸ ἐποικοδομηθέν· ὥστε ἂν ὁ ἐποικοδομήσας δὲν ἦναι ἰδιοκτήτης τοῦ ἐδάφους, ὅσα ἐκ τῆς οἰκοδομήσεως προσκτῶνται αὐτῷ δίκαια εἶναι προσωπικὰ κατὰ τοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ ἐδάφους, καὶ ὄχι πραγματικὰ ἐπὶ τοῦ ἐποικοδομηθέντος ἐδάφους· ὡς τοιαῦτα ἑπομένως τὰ δικαιώματα τοῦ ἐποικοδομήσαντος καὶ τοῦ ὑπεισερχομένου εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ δανειστοῦ δὲν ἔχουσιν ἐπιῤῥοὴν τινὰ ὡς πρὸς τὸ ἔδαφος αὐτὸ, καὶ ἐν τῇ δίκῃ, ὡς ἡ προκειμένη, ὅπου δικάζεται τὸ τῆς κυριότητος ζήτημα». Ἀπόσπασμα ἀποφ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν τῆς 26 σεπτεμ. 1849 (Ἀγγελίδης καὶ Καστάνιας).

ιδ') Περὶ τοῦ ζητήματος, ἂν οἱ δανεισταὶ ἔχουν δικαιώματα ἐπὶ τῆς οἰκοδομῆς, τὴν ὁποίαν ὁ σύζυγος ἐπὶ προικώου γηπέδου, ἰδίοις αὐτοῦ ἀναλώμασιν, ἀνήγειρεν, ἡ 14255 τοῦ 1856 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετ. φέρει.

Ἀποφ. Ἐπειδὴ, ἀφοῦ, δυνάμει τῆς ἀρχῆς ὅτι ἀπαγορεύεται ἡ δωρεὰ μεταξὺ συζύγων, ἐθεωρήθη ὅτι ἡ Τατιανὴ Κατσανδρῆ δὲν ἐδώρησε νομίμως, κατὰ τὸ περὶ τούτου προσαχθὲν εἰς τὴν ἄλλην δίκην συμβόλαιον, τὴν ὑποθηκευθεῖσαν οἰκίαν καὶ τὸ οἰκόπεδον εἰς τὸν σύζυγόν της, πρέπει ἐπίσης νὰ θεωρηθῇ ὅτι καὶ ὁ σύζυγος, ἂν ἀληθῶς ἐδαπάνησε τὰ παρὰ τοῦ Γ. Χρυσίδου δανεισθέντα χρήματα εἰς ἐπαύξησιν τῆς εἰρημένης οἰκίας τῆς συζύγου του, δὲν ἐνόησε νὰ κάμῃ πρὸς αὐτὴν δωρεὰν τῶν δαπανῶν τούτων, οὔτε ὑπάρχει νόμιμος δωρεὰ αὐτῶν, δυνάμει τῆς ἀπαγορεύσεως τοῦ νόμου. Ὅθεν ἔπραξε κατὰ τοῦτο ὡς ἄλλος negotiorum gestor (διαχειριστὴς ἀλλοτρίας ὑποθέσεως), καθ' ἣν ὠφελήθη ἡ εἰρημένη Τατιανὴ Κατσανδρῆ.

Ἐπειδὴ ἐν τῇ εἰρημένῃ ὑποθέσει, δυνάμει τῆς ἐν τῇ ἀγωγῇ *in*

rem verso καθιερωμένης ἀρχῆς, ἥτις καὶ πρέπει νὰ ἐφαρμόζηται εἰς φύλας τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς ὠφελεῖταί τις ἄνευ δικαιώματος πηγάζοντος ἐκ συμβολαίου τινὸς, καὶ ἐξ ἀλλοτρίας περιουσίας μὲ ζημίαν ἑτέρου, διότι ἡ διαληφθεῖσα ἀρχὴ τῆς ἀγωγῆς *in rem verso* στηρίζεται εἰς τὴν ἑτέραν γενικὴν ἀρχὴν τοῦ δικαίου καθιερωμένην διὰ τοῦ νόμου 206 Π. 50, 17 «οὐδεὶ γίνεσθαί τινα πλουσιώτερον ἄνευ δικαίου ἐκ τῆς ἑτέρου ζημίας» (Μακελδ. § 478. Molitor § 938, 939 des obbig. droit rom.); ὁ Γ. Χρυσίδης, ἀφοῦ διὰ τῆς ἀνακοπῆς τῆς Τατιανῆς Κατσανδρῆ διεκδικησάσης τὴν ὑποθηκευθεῖσαν αὐτῷ οἰκίαν, ἐζημιώθη, στερηθεὶς τὴν ἐνυπόθηκον εἰς τὸ δάνειον οἰκίαν, καὶ ἐκ τούτου τὸ μέσον τοῦ νὰ πληρωθῇ τὸ δάνειόν του παρὰ τοῦ ἀναξιοχρέου ὀφειλέτου αὐτοῦ, ἤγουν τοῦ συζύγου τῆς Τατιανῆς, δικαιοῦται ν' ἀπαιτήσῃ παρὰ ταύτης τὴν ἀπόδοσιν τοῦ κεφαλαίου τοῦ δανείου του, ἐὰν ἀποδείξῃ, ὡς διατείνεται, ὅτι τοῦτο ἐδαπάνησεν ὁ σύζυγος αὐτῆς εἰς τὴν ἐπαύξησιν τῆς οἰκίας της, ὠφεληθείσης οὕτως αὐτῆς τῆς Τατιανῆς τὴν ἀξίαν τοῦ εἰρημένου δανείου μὲ τὴν περιουσίαν τοῦ Χρυσίδου, χωρὶς νὰ ἔχῃ διά τινος νομίμου συναλλάγματος κεκτημένον τοιοῦτο δικαίωμα ἢ ἐπὶ τῶν χρημάτων ἢ ἐπὶ τῇ ἐπιχειρήσει τῶν ἐπαυξήσεων τῆς οἰκίας της ὑπὸ τοῦ συζύγου.

§ 275. Αἱ δαπάναι πῶς ἀποδεικνύονται; Ὅρα Εὑρ. τόμ. 5 σελ. 592 § 7 σ. 596 § 15. Εὑρ. τόμ. 6 λέξει *Εντολὴ* §§ 9, 10, 23, 24. Tropl. mandat § 146.— Tropl. louage τόμ. 1 ἐν πίνακι λέξει acte. — Εὑρ. Ῥολλ. λέξει preuve par temoins n. 208 —212—καὶ τὴν λέξ. Μάρτυρες ἐν τῷ ἡμετ. Εὑρετ.

§ 276. Ἡ πρότασις ὅτι ἡ γυνὴ διὰ τῶν προικώων τῆς χρημάτων ᾠκοδόμησε, τοῦ γάμου συνεστῶτος, οἰκίαν τινὰ, ποίαν ἐπιῤῥοὴν ἔχει εἰς τὴν δίκην; (Ἴδε κ. ἀν.).

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 411 ἐγγράφου γενομένου ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου Ἀθηνῶν Δ. Σουρμελῆ, ἐξάγεται ὅτι αἱ 400 δραχμαὶ, τὰς ὁποίας ἰσχυρίζεται ὅτι ἔλαβεν εἰς μετρητὰς, καὶ δι' αὐτῶν, ἔγινεν ἡ οἰκοδομὴ τῆς κατασχεθείσης ἀπὸ τὸν ἀντίδικόν της Ν. οἰκίας, ἐδόθησαν ἀπὸ τὸν ἀδελφόν της Γ. ἐξ ἰδίων του ὡς προῖκα καὶ τὰς παρέλαβεν ὁ σύζυγός της Α., ἑπομένως ὁ ἀνωτέρω ἰσχυρισμὸς τῆς εἰρημένης Θεοδοσίας εἶναι ἀνυπόστατος.

Ἐπειδὴ ἀφοῦ, ὡς ἐῤῥέθη, αἱ προσημειωθεῖσαι 400 δραχμαὶ παρεδόθησαν ἀποδεδειγμένως ὡς προῖξ εἰς τὸν Α., σύζυγον τῆς εἰρημένης Θεοδοσίας, αὕτη δὲν ἠδύνατο, διαρκοῦντος τοῦ γάμου, νὰ μεταχειρισθῇ καὶ διαχειρισθῇ αὐτὰς εἰς ὄνομά της καὶ ὡς

[illegible] κατὰ τὸν νόμον [illegible] τῆς Ἐξαβίβλου τοῦ Ἀρμενοπούλου, ἡ δεσποτεία τῆς προικὸς [illegible] εἰς τὸν ἄνδρα, ἀλλ' οὐδὲ οὗτος, διαρκοῦντος τοῦ γάμου, δύναται νὰ ἐγχειρίσῃ ἰσχυρῶς εἰς τὴν σύζυγον τὴν προῖκα ἄνευ τῶν νομίμων αἰτιῶν, περὶ ὧν ἀναφέρουσιν οἱ νόμοι καὶ ἄρθρ. 1. τίτ. 19. βιβλ. 5 τοῦ Κώδηκος. Ἐπομένως δὲ καὶ ἂν αὕτη ἔκτισε δι' αὐτῶν καὶ μὲ ἄδειαν, ὡς διατείνεται, τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς, ἡ κυριότης τῆς οἰκοδομῆς ἦτον πάντοτε τοῦ ἀνδρὸς, καὶ εἰς τὴν τοιαύτην περίπτωσιν δὲν δύναται οὐδὲ ἀπὸ τὴν διάταξιν τοῦ νόμ. 67 (2, δ) τοῦ Ἀρμεν. νὰ ὠφεληθῇ.

Ἐπειδὴ, οὕτως ἐχούσης τῆς ὑποθέσεως, ἡ εἰρημένη Θεοδοσία δὲν εἶχε δικαίωμα ἀνακοπῆς κατὰ τῆς ἐνεργηθείσης ἀπὸ τὸν Ν. ἀναγκαστικῆς κατασχέσεως καὶ ὡς πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς οἰκίας, καὶ ἐπομένως ἡ ἀπὸ 25 ὀκτωβρίου 1841 μετὰ διεκδικήσεως ἀνακοπὴ τῆς Θεοδοσίας εἶναι ἀποῤῥιπτέα καὶ ὅσον ἀφορᾷ μόνον τὴν ἐπὶ τῆς προσημειωθείσης οἰκίας οἰκοδομήν.

Ἐπειδὴ καὶ ἡ προτεινομένη ὑπὸ τῆς ἀνακοπτούσης ἀπόδειξις, ὅτι τὸ ὑλικὸν, δι' οὗ ᾠκοδομήθη ἡ οἰκία, τὸ περισσότερον τούτου [illegible] αὐτῆ οἰκοπέδου, καθίσταται περιττὴ, καθότι αὕτη, μὴ κτίσασα τὴν ἐπὶ τοῦ οἰκοπέδου οἰκοδομὴν μὲ ἄδειαν τοῦ ἀνδρὸς, δὲν ἔχει παρὰ ἀποζημιώσεως ὡς ἐκ τοῦ ὑλικοῦ τούτου δικαίωμα. Ἀπόφ. 2331 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετ.

Ἴδε ὅσα ἐξεθέσαμεν. [illegible] σελ. 490 [illegible]

§ 277. Περὶ τῶν ζητημάτων, τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται κατωτέρω (εἰς τὸν § τοῦτον), ἴδε εἰς τὸ παρὰ τῷ Κ. Σγούτᾳ πωλούμενον σύγγραμμα traité de la dot ὑπὸ Roussilhe, εἰς τὰς σελ., ὅπου αἱ παραπομπαί.

Si ceux (frais) de la dernière maladie de la femme sont à la charge du mari, σ. 411, 412. n. 1 à la charge de qui sont les frais funéraires. σ. 128, n. 1, 412. — s'ils sont Privilegiés. 440· si les frais de noces peuvent être répétés 413.

Si ceux (dépens) des procès qui regardent les biens Paraphernaux peuvent être acquittés sur les dotaux. 320. quid de ceux des procès relatifs aux biens dotaux. 321, n. 1. — quid lorsque le mari a refusé son autorisation, 321. Si le mari doit être indemnisé du payement des dépens qu'il a avancés dans la poursuite des procès qui concernent la dot. 321, 322, ἀ. 1, 408.

Si les dommages intérêts et dépens aux quels une femme est

condamnée pour délit peuvent être payés sur les biens dotaux. 224.

Σημ. Ἴσως τὰ πλεῖστα δὲν ἐφαρμόζονται παρ' ἡμῖν, ἀλλ' ἐμοῦ ὁ σκοπὸς εἶναι νὰ βοηθήσω τὸν ἀναγνώστην εἰς τὰς ἐρεύνας του.

§ 280 – 288.

Εὐεργέτημα εὐπορίας.

§ 280. ὅρα ἀνωτ. § 22. — Εὐρ. τόμ. Ζ'. σελ. 272 — 278. = Μακ. § 491, 6.

§ 281. Τινὰ πρόσωπα θεωροῦνται ἄξια τῆς ἐπιεικείας τοῦ νόμου, ὥστε ἀπαλλάττονται τῆς πρὸς ἐκτέλεσιν ὑποχρεώσεώς των, καθόσον αὕτη ὑπερβαίνει τὰς δυνάμεις των. τὸ εὐεργέτημα τοῦτο ὀνομάζεται τῆς *εὐπορίας* (condemnatio in id, quod debitor facere potest, ἢ κατὰ τοὺς νεωτέρους, beneficium competentiæ) (α).

Τὸ εὐεργέτημα τῆς εὐπορίας ἀπολαμβάνουν. . . .

β) Οἱ *σύζυγοι* μεταξύ των, οὐχὶ μόνον συνεστῶτος τοῦ γάμου, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν διάλυσιν αὐτοῦ (1).

γ) Ὁ *πενθερὸς* ἀπαιτούμενος παρὰ τοῦ γαμβροῦ τὴν ὑποσχεθεῖσαν προῖκα (2), μετὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου ὅμως μόνον ἐὰν δὲν ἔγινεν ὑπαίτιος δόλου (3). Δι' ἄλλας ἀπαιτήσεις τοῦ γαμβροῦ δὲν γίνεται λόγος, ὅτι μεταχειρίζεται ὁ πενθερὸς τὸ εὐεργέτημα.

Ὁ ἐξωτικὸς δὲν ἀπολαμβάνει τὸ εὐεργέτημα, καίτοι ἐπὶ σκοπῷ δωρεᾶς ἐπαγγελθεὶς προῖκα (4), οὐχ ἧττον κατὰ τὸν *Οὐλπιανὸν* (5) δὲν φέρει πταῖσμα ὁ ἀνήρ, ἐὰν δὲν τὸν κατακρίμῃ (;)

(α) Ταῦτα παρέλαβον ἀπὸ τὸ περὶ Ῥωμ. Δικ. σύγγραμ. τοῦ Κ. Καλλ. τόμ. Γ' § 694, ἔνθα ἰδ ἐκτενῶς τὰ περὶ τούτου.

(1) L. 20 de re jud (42, 1) B. IX, 3, 20. Ἀρμ. Α'. 6'. § 5.

(2) L. 21, 22. αὐτ. L. 17 pr. sol. mart. (24, 3) B. XXVIII, 8, 17 Ἀρμ. Δ'. 6'. § 5. Εἰς οὐδεμίαν νόμου διάταξιν στηρίζεται ὁ Ἀρ. Πάγος (ἀπόφ. ἀρ. 9? ἔτ. 1848) ἐπικυρώσας τὸ προνόμιον καὶ εἰς τὴν πενθεράν. Εὐρ. Ζ'. σελ. 273 καὶ ἑπ. Ὡς μήτηρ κατὰ τοῦ τέκνου δύναται ἡ πενθερὰ νὰ ἐπικαλεσθῇ τὸ προνόμιον οὐχὶ δὲ λόγῳ τῆς ὑποσχεθείσης προικός;.

(3) L. 84 de j. dot. (23, 3) 4 B. XXIX, 1, 79. Glueck. XXV, p. 187.

(4) L. 84 de jure dot (23, 3) B. XXIX, 1, 79 L. 41 pr. de re jud. (42, 1) B. IX, 3, 41.

(5) L. 33 de j. dot. (23, 3) B. XXIX, 1, 29 Ἀρμ. Δ'. 4. § 16. Περὶ τῶν διαφόρων ἑρμηνειῶν ὅρα Cuja c. obs. XII, 17. Glueck XXIV, p. 411 Vangerow I, § 124.

πρὸς καταβολήν· διότι ὁ τοιοῦτος δωρητὴς ἀναντιῤῥήτως διακρινόμενος παρὰ τῆς γυναικὸς ἀπολαύει τὸ εὐεργέτημα.

δ) Ὅταν μετὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου ἀπαιτῆται δυνάμει τοῦ νόμου, οὐχὶ δὲ δυνάμει συμφωνίας, ἡ προὶξ (dos receptitia), μεταχειρίζεται τὸ εὐεργέτημα ὁ *σύζυγος* (1), τὰ *τέκνα* αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ γάμου (2) καὶ ὁ *πατὴρ* αὐτοῦ (3), οὐχὶ ὅμως ἄλλοι κληρονόμοι τοῦ συζύγου (4). Εἶναι ἐν τούτοις ἀδιάφορον ἂν τὰ μνησθέντα πρόσωπα ἐνάγωνται παρὰ τῆς γυναικός, ἢ τῶν κληρονόμων αὐτῆς (5).

ε) Ὅταν ὁ *σύζυγος* ἐνάγηται παρ' ἄλλου διὰ τὰς δαπάνας τῆς κηδείας ἐνέχεται μέχρι εὐπορίας, ἀδιαφόρως ἂν ἐνάγηται ὡς κάτοχος τῆς προικός, ἢ διότι ἡ γυνὴ δὲν ἔχει κληρονόμον (6).

§ 282. Ὁ ἔχων τὸ εὐεργέτημα τῆς εὐπορίας δύναται ν' ἀπαιτήσῃ, ὥστε νὰ καταδικασθῇ μόνον εἰς ὅσον ἐξαρκεῖ ἡ περιουσία του κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς καταδίκης. Μόνος ὁ δωρητὴς ἀφαιρεῖ προηγουμένως ὅ,τι πρὸς ἄλλους ὀφείλει, διὰ νὰ μὴν ἐλαττοῦται διὰ τῆς ἐλευθεριότητος τὸ ἀξιόχρεον αὐτοῦ. Ἐν τούτοις ὑπολογίζεται εἰς τὴν περιουσίαν τοῦ ὀφειλέτου ὅ,τι ἐξ αἰτίας δόλου ἔπαυσε νὰ ἔχῃ. Συνέπεια τοῦ εὐεργετήματος εἶναι, ὅτι δὲν ἀποστερεῖται ὁ ὀφειλέτης ἀπὸ πᾶν ὅ,τι ἔχει, ἀλλ' ἐξαιροῦνται τὰ εἰς ἀναγκαίαν αὐτοῦ χρείαν ἐπιτήδεια. Τοῦτο τὸ προνόμιον τῆς ἐξαιρέσεως τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων ἀπολαμβάνουν κατὰ τὴν πολ. δικονομίαν, ἄρθρ. 885, ὅλοι οἱ ὀφειλέται.

Κατὰ τὸ ἀρχαιότερον δίκαιον, γενομένου ἅπαξ δεκτοῦ τοῦ εὐεργετήματος, ἀπηλλάττετο εἰς τὸ μέλλον ὁ ὀφειλέτης, καίτοι ἐπανερχόμενος εἰς εὐπορίαν, ἕνεκα τῆς καταναλώσεως τῶν ἀγωγῶν, ἐκτὸς ἐὰν ἐλήφθη πρόνοια διὰ ῥητῆς συμφωνίας. Ἀφότου ὅμως κατηργήθη παρὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἡ κατανάλωσις τῶν ἀγωγῶν (§ 22, 525, 537), ἕπεται ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη τοιαύτης

---

(1) L. 12, 15 pr. 17 § 2 solut. matr. (24, 3) B. XXVIII, 8 § 12, 15, 17 L. 13 pr. αὐτ. ἀνάγνωθι κατὰ τὰ B. αὐτ. 44, οὐχὶ δὲ κατὰ τὴν Φλωρεντινὴν γραφὴν Vangerow I, § 174 L. 17, 20, 21, 23, 24 § 1 de re jud. (42, 1) B. IX, 3 § 17, 20, 21, 23, 24. L. un § 7 C. de rei ux. (5, 13) B. XXIX, 1, 119, § 37 J. de act. (4, 9). Ἀρμεν. Δ' ή § 46.

(2) L. 18 pr. solut. matr. (24, 3) B. XXVIII, 8, 18.

(3) L. 15 § 2 L. 21 de re jud. (42, 1) B. IX, 3, 21.

(4) L. 12, 13 sol. matr. (24, 3) B. XXVIII, 8 § 12, 18,

(5) L. 27 αὐτ.

(6) L. 27 § 2 L. 26 (11, 7).

ἐπιφυλάξεως, ἀλλ' ἐννοεῖται οἴκοθεν, μάλιστα κατὰ τὴν πολιτικὴν δικονομίαν.

Τὸ εὐεργέτημα προτείνεται ὡς ἔνστασις, ὥστε δὲν ἀπαιτεῖται τὸ καταβληθὲν ὡς ἀχρεώστητον. Οὐχ ἧττον ἡ ἔνστασις αὕτη χωρεῖ καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ἐκτέλεσιν τελεσιδίκου ἀποφάσεως, ἀλλὰ δὲν ὠφελεῖ τοὺς ἐγγυητὰς καὶ τοὺς διαδόχους τοῦ ὀφειλέτου.

Ἡ ἔνστασις ἀργεῖ ἐπὶ ἀγωγῶν ἐξ ἀδικήματος, ἢ ὅταν ὁ ὀφειλέτης γίνεται ὑπαίτιος δόλου, οἷον ὅταν ὁ ὑπεξούσιος ὑπεκρίθη τὸν αὐτεξούσιον, ἢ ὁ συνέταιρος ἠρνήθη τὴν ὕπαρξιν τῆς εταιρίας κτλ.

Ὅτι ἡ ἔνστασις προτείνεται παρὰ τοῦ ὀφειλέτου καὶ κατὰ τοῦ ἐκδοχέως τῆς ἀπαιτήσεως, βλ. Καλλ. τ. 3 § 421.

Ἡ διὰ προηγουμένης συμφωνίας παραίτησις τῆς ἐνστάσεως δὲν ἔχει ἰσχύν.

§ 283. Εἶναι φανερὸν ὅτι τὸ εὐεργέτημα τῆς εὐπορίας (beneficium compententiae) προτείνεται κατὰ τοῦ ἐκδοχέως, ὄχι μόνον ὅταν ἡ ἰδιότης τοῦ ὀφειλέτου, ἢ τῆς ἀπαιτήσεως, δίδῃ χώραν εἰς αὐτό, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἔδιδε χώραν τὸ πρόσωπον τοῦ ἐκδοχέως σχετικῶς ὡς πρὸς τὸν ὀφειλέτην, καθόσον δὲν ἠδύνατο ν' αντιταχθῇ κατὰ τοῦ πρωτοτύπου δανειστοῦ.

Τινὲς ἐν τούτοις διατείνονται, ὅτι τὸ εὐεργέτημα τῆς εὐπορίας δὲν προτείνεται κατὰ τοῦ ἐκδοχέως, ὅταν ἀφορᾷ τὴν σχέσιν μεταξὺ πρωτοτύπου δανειστοῦ καὶ ὀφειλέτου. Ὁ λόγος ὅμως, ὅτι ἀφορᾷ τὴν διαδικασίαν, δὲν εἶναι ὀρθός· διότι τὸ εὐεργέτημα τοῦτο εἶναι ουσιαστικὴ διάταξις καὶ δὲν μεταβάλλει χαρακτῆρα διότι προτείνεται κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν· ὅθεν διὰ τῆς ἐκχωρήσεως δὲν καταστρέφεται, ἐκτὸς ἐὰν ἀπέθανεν ὁ ἐκχωρήσας, διότι τότε οὔτε κατὰ τῶν κληρονόμων του προτείνεται. Ἐν γένει ἀντίκειται εἰς τὴν φύσιν τῆς ἐκχωρήσεως, νὰ καθίσταται δι' αὐτῆς ἐπαχθεστέρα ἡ θέσις τοῦ ὀφειλέτου. Καλλ. αὐτ. § 521.

§ 284. Ὁ νόμος χορηγεῖ τὸ εὐεργέτημα τῆς εὐπορίας εἰς τὴν πενθερὰν τὴν καταδιωκομένην πρὸς πλήρωμα λειψάνου ὑποσχεθείσης προικὸς (§ 40. τίτ. 4. βιβλ. 1) τοῦ Ἁρμεν. καὶ Ν. 21 καὶ 22. Π. (42, 1), αἵτινες διατ. ὁρίζουν τοῦτο εἰδικῶς καὶ ὑπὲρ τοῦ πενθεροῦ.

Οἱ νόμοι οὗτοι δὲν κατηργήθησαν ἀπὸ τὴν δικονομίαν, καὶ δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ τις τὸ δι' αὐτῶν καθιερούμενον εὐεργέτημα καὶ εἰς τὴν κατ' ἐκτέλεσιν δίκην, διότι ἡ πρότασις αὕτη δύναται ν' ἀντιταχθῇ εἰς τὴν actione judicati, τουτέστι μετὰ τὴν καταδίκην ἐν τῇ περὶ ἐκτελέσεως δίκῃ, κατὰ τοὺς Ν. 41 § 2. Π. (42,

1) Ἀπόφ. 4388 τῆς 27 ἰουν. 1847 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν, ἐν Εὐρ. τ. 7 σ. 275 ἐπ.

§ 285. Τὸ εὐεργέτημα τῆς εὐπορίας δὲν ἀντίκειται εἰς τὸν περὶ ὑποθήκης νόμον, καθ' ὃν τὸ δικαίωμα τοῦ ὑποθηκικοῦ δανειστοῦ εἶναι πραγματικόν, διότι τὸ ἀληθὲς τοῦτο πραγματικὸν δικαίωμα ἔδιδε μόνον εἰς τὸν δανειστὴν τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ καταδιώκῃ τὸ ἐνυπόθηκον κτῆμα εἰς τὰς χεῖρας παντὸς κατόχου· ἀλλ' ἐνόσῳ τὸ κτῆμα εἶναι εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ ὀφειλέτου, τὸ πραγματικὸν τοῦτο δικαίωμα δὲν δύναται νὰ ἐνεργῆται εἰμὴ ἐφόσον ὑπάρχει ἀνεμπόδιστον τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἐκτελῆται κατ' αὐτοῦ ἡ κυρία ἀπαίτησις, τῆς ὁποίας ἡ ὑποθήκη δὲν εἶναι εἰμὴ παρακολούθημα. Ἀπόφ. 4388 τῆς 27 ἰουν. 1847 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν, ἐν Εὐρ. τόμ. 7 σελ. 275.— Ἴδε ὅμως τὴν 142 τοῦ 1847 ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου ἐν Εὐρ. τ. 7 σ. 278.

§ 286. Κατὰ τὸν § 40 τοῦ βιβ. 4 περ. α'. τοῦ Ἀρμ. σύμφωνον καὶ μὲ τὸν N. 173 Π. de reg. juris καὶ εἰς τοὺς μέχρι εὐπορίας καταδικαζομένους δὲν ἀφαιρεῖται πᾶν ὅ,τι ἔχουσιν, ἀλλ' ἀφίνεται τόσον ὅσον ἵνα μὴ πτωχεύσωσιν, ἤγουν τοὐλάχιστον τὰ πρὸς τὸ ἐνδεῶς ζῆν ἀναγκαῖα. Ὅθεν δὲν ἐπιτρέπεται, δυνάμει τῶν προεκτεθέντων νόμων, ἡ ἀναγκαστικὴ ἀφαίρεσις κτήματος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον, κατὰ τὸ πιθανὸν ἐτήσιον τούτου εἰσόδημα, εἶναι ἀναγκαῖον πρὸς τὸ ἐνδεῶς ζῆν. Ἄλλως τε δὲ ἐὰν ἀνακαλυφθῇ μετὰ ταῦτα ἄλλη περιουσία, ἡ ἐκτέλεσις ἐπισπεύδεται ἐκ νέου. Ἀπόφ. 4388 τῆς 27 ἰουν. 1849 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν, ἣν ἴδε εἰς Εὐρ. τόμ. Ζ' σελ. 274 ἐπ.

§ 287. Ὁ κληρονόμος τοῦ προικοδότου δύναται ν' ἀρνηθῇ τὴν καταβολὴν τῆς προικός, ἐπὶ λόγῳ ὅτι δὲν ἐπαρκεῖ ἡ κληρονομία; Ὄχι, ὅταν δὲν ἦναι κληρονόμος ἐξ ἀπογραφῆς.

α Ἐπειδή, κατὰ τὸν νόμ. τελευτ. § 14 K. (6, 30) Νεαρ. 1 κεφ. 2 § 2 ὁ κληρονόμος, ὅστις ἀνεμίχθη εἰς τὴν κληρονομίαν χωρὶς νὰ συντάξῃ ἀπογραφήν, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ὀφείλει νὰ ἱκανοποιήσῃ ἐντελῶς τοὺς δανειστὰς τοῦ κληρονομηθέντος, καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς ἰδίας αὐτοῦ περιουσίας, ἂν τοῦ κληρονομηθέντος ἡ περιουσία δὲν ἐξαρκῇ πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν, οὐδὲ ἀπὸ τοὺς κληροδόχους δικαιοῦται νὰ κρατήσῃ τὴν φαλκιδίαν μερίδα, ἀλλ' ὀφείλει ν' ἀποδώσῃ ἐντελῶς τὰ κληροδοτήματα αὐτῶν, καὶ χρείας τυχούσης ν' ἀποπληρώσῃ αὐτὰ ἐκ τῆς ἰδίας του περιουσίας· κατὰ μείζονα δὲ λόγον πρέπει νὰ εἴπῃ τις, ὅτι ὁ Τσάνες, καθὸ ἄνευ ἀπογραφῆς κληρονόμος, δὲν δικαιοῦται νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν νόμιμον αὐτοῦ μερίδα, διὰ νὰ προσβάλῃ προῖκα ὑποσχεθεῖσαν ἐκ μέρους πατρός,

υποχρέου κατὰ νόμον πρὸς προίκισιν τῆς θυγατρός του ὄντος, καὶ μὴ φέρουσαν ἕνεκα τούτου τῆς ἁπλῆς ἐλευθεριότητος τὸν χαρακτῆρα. Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 982 τοῦ 1853 ἐν Νομικ. σ. 5864.

§ 288. Ὁ συμψηφισμὸς εἶναι εἶδος πληρωμῆς, καὶ δὲν δύναται ν' ἀντιταχθῇ εἰς τὸν ἀπολαμβάνοντα τὸ δικαίωμα τῆς εὐπορίας. Ἀπόφ. πολ. Α. Πάγου 92 τοῦ 1848, κυρ. τὴν . . Ἴδε Καλλ. τ. Γ΄. § 604 σημ. 25 καὶ 582 (1).

§. 290 — 295.

Ὑποχρεώσεις τοῦ συζύγου.— Ὁ σύζυγος ἐνέχεται ἕνεκα παντὸς ἁμαρτήματος καὶ ἐλλείψεως ἐπιμελείας ;

§ 290. Ἴδε ἀνωτ. § 14 — 16.— κατωτ. § 350.

§ 291. Εἰς τὴν Νομολογίαν εὕρηνται τὰ ἑξῆς.

α΄) *Ὡς πρὸς τὴν ἀνεκτίμητον προῖκα.* Τῆς ἀνεκτιμήτου προικὸς ἡ αὔξησις καὶ ἡ ἐλάττωσις ἀνάγεται εἰς τὴν γυναῖκα. Ἀπόφ. 1076 τοῦ 1839 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

β΄) Κατὰ τὸν Ν. 2 (βιβλ. 4 τίτ. 8 τῆς Ἑξαβίβλου) ἐπὶ τῶν ἀνεκτιμήτων πραγμάτων τῆς προικὸς, ὁ ἀνὴρ ὀφείλει μόνον νὰ μὴν ἀμελήσῃ, μήτε δολιότητά τινα νὰ κάμῃ εἰς ταῦτα· εἴτι δὲ ἄλλο συμβῇ, ὁ ἀνὴρ δὲν ἐνέχεται. Ἀπόφ. 4348 τῆς 30 μαρτίου 1847 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

γ΄) Καταναλωθέντων τῶν κινητῶν τῆς προικὸς συνεστῶτος τοῦ γάμου, ἡ φθορὰ αὐτῶν εἶναι εἰς βάρος τῆς γυναικὸς ὅταν δὲν ἐξετιμήθησαν κατὰ τὴν παράδοσιν (Ἀρμ. βιβλ. 4 τίτ. 8 ἄρθ. 1). (Ἀπόφ. 2716 τῆς 12 ὀκτωβρ 1843 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν).

δ΄) Ἐπὶ τῆς ἀνεκτιμήτου προικὸς εἴτε αὔξησις καὶ ἡ μείωσις, ὡς καὶ τὸ τυχαῖον συμβὰν, ἀφορῶσι τὴν γυναῖκα, ὁ δὲ ἀνὴρ ἐνέχεται μόνον ἕνεκα δόλου, ἀμελείας, ἢ ῥαθυμίας (Ἀρμ. β. 4 τ. 8 § 1 καὶ 2— Πανδ. β. 23 τ. 3 Ν. 10 καὶ 17)· ἑπομένως ἡ διὰ

---

(1) Ὁ Ἄρ. Πάγος ἀπ. 92 τοῦ 1848) παρεδέχθη ὅτι δὲν χωρεῖ συμψηφισμὸς κατὰ τοῦ βοηθουμένου διὰ τοῦ εὐεργετήματος τῆς εὐπορίας, ἀλλὰ ταῦτα δὲν συναντῶνται διὰ νὰ συγκρατισθοῦν, διότι τὸ εὐεργέτημα ἀπολαμβάνει ὁ ὀφειλέτης, ὅταν πρόκειται ν' ἀποτίσῃ, οὐχὶ δὲ ὅστις ἀπαιτεῖ. Λόγῳ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 920 § 1, δύνανται νὰ ἐξαιρεθοῦν τοῦ συμψηφισμοῦ τὰ πρὸς διατροφὴν δικαστικῶς ἐπιδικασθέντα, κατ' ἀναλογίαν τοῦ γαλλ. Κώδ. ἄρθ. 1293, (Καλλ. τ. 3 σ. 567).

φθορᾶς ἢ τυχαίου συμβάματος προξενηθεῖσα ζημία εἶναι εἰς βάρος τῆς γυναικὸς καὶ οὐχὶ τοῦ ἀνδρός. Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 55 τῆς 29 μαρτ. 1848, κορ. την 3322 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετ. καὶ φέρουσα.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ, κατὰ νόμον, ἐπὶ τῆς ἀνεκτιμήτου προικὸς, ἥ τε αὔξησις καὶ ἡ μείωσις ἀφορῶσι τὴν γυναῖκα (Ἀρμεν. 6. 4. τ. 8. § 1 καὶ 9. Πανδ. 6. 23. τ. 3 νόμος 10)· ὁ δὲ ἀνὴρ ἐνέχεται μόνον ἕνεκα δόλου, ῥαθυμίας ἢ ἀμελείας (Π. 6. 23 τ. 3 νόμ. 17)· ἐπομένως ἡ διὰ φθορᾶς ἢ τυχαίου συμβάματος προξενηθεῖσα ζημία εἶναι εἰς βάρος τῆς γυναικὸς καὶ οὐχὶ τοῦ ἀνδρός· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, τὸ ἐφετεῖον βεβαιοῖ, ὅτι ἡ προὶξ τῆς μητρὸς τοῦ ἀναιρεσείοντος ἐδόθη εἰς τὸν σύζυγον αὐτῆς ἀνεκτίμητος, ὅτι οἱ μὲν ἐναγόμενοι νῦν ἀναιρεσίβλητοι διϊσχυρίσθησαν ὅτι ἐκ τῶν ζητουμένων παρὰ τοῦ ἐνάγοντος νῦν ἀναιρεσείοντος πραγμάτων μόνον μέρος σώζεται, οὗτος δὲ τὸ παρεδέχθη καὶ ὡμολόγησε συμφώνως μὲ τὸν διϊσχυρισμὸν τούτων ποῦ ἀναιρεσιβλήτου, τέλος ὅτι ὁ ἀναιρεσείων δὲν επρότεινεν οὐδαμῶς, ὅτι τὰ ἐλλείποντα πράγματα ἀπωλέσθησαν ἕνεκα δόλου, ἀμελείας, ἢ ἁμαρτήματος τοῦ πατρός του· ἐπομένως τὸ ἐφετεῖον συμφώνως μὲ τὰς εἰρημένας διατάξεις τοῦ πολ. νόμου ὀρθῶς ἀπέρριψε τὴν ἀγωγὴν τοῦ ἀναιρεσείοντος ὡς πρὸς τὰ ζητούμενα καὶ μὴ σωζόμενα πράγματα τῆς προικὸς τῆς μητρός του, καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν εἶναι βάσιμος ὁ πρῶτος τῆς ἀναιρέσεως λόγος περὶ παραβιάσεως τοῦ περὶ ἐπιστροφῆς προικὸς πολ. νόμου· δὲν εἶναι δὲ ἀληθὲς, ὡς διατείνεται ὁ ἀναιρεσείων, ὅτι οἱ ἀντίδικοί του δὲν επρότειναν ὅτι τὰ ἐλλείποντα πράγματα ἔπαυσαν νὰ ὑπάρχουν ἕνεκα τυχαίας ζημίας, καθότι, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ὑπὸ χρονολογίαν 7 δεκεμβρίου 1842 ἀνακοπῆς τῶν ἀναιρεσιβλήτων, οὗτοι επρότειναν ῥητῶς, ὅτι τὰ ἐλλείποντα πράγματα ἐφθάρησαν ἐκ τῆς χρήσεως τῆς μητρὸς τοῦ ἀναιρεσείοντος.

ἑ) Τὰ διὰ χρήσεως φθειρόμενα προικῷα πράγματα ἀποδίδονται εἰς ἣν εὑρίσκονται κατάστασιν, ἐὰν ἡ φθορά των δὲν προῆλθεν ἐκ δόλου ἢ ἐξ ἀμελείας τοῦ συζύγου.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἐκ τῆς ἀπὸ 24 ὀκτωβρίου 1841 ἐκθέσεως τοῦ ἐπὶ τῆς πτωχεύσεως τοῦ Ἰω. Ῥάλλη εἰσηγητοῦ δικαστοῦ Γ. Γρυπάρη προκύπτει, ὅτι κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐγένετο διανομὴ μεταξὺ τῶν δανειστῶν του δραχ. 3305, 89, προελθουσῶν ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ εἰρημένου πτωχεύσαντος, ἡ δὲ περὶ ἀποδόσεως τῆς προικὸς τῆς συζύγου αὐτοῦ Μαρίας Σπηλιώτου ἀγωγὴ ἐγένετο μετὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, ἤτοι κατὰ τὴν 11 δεκεμβρίου 1841. — ὅθεν, καταστάσης, κατὰ τὸ ἄρθρον 513 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου,

ἀμετακλήτου τῆς διανομῆς ταύτης, ἡ εἰρημένη Μ. δὲν δύναται πλέον ν' ἀπαιτήσῃ τίποτε ἐξαιρέτως. Τὸ δὲ περιστατικὸν ὅτι εἰς χεῖρας τοῦ Ταμίου τῆς ὁμάδος τῶν δανειστῶν ὑπῆρχον χρήματα συμπεριληφθέντα μὲν εἰς τὴν διανομήν, μὴ ζητηθέντα δὲ εἰσέτι ἀπὸ ἐκείνους τῶν δανειστῶν, δι' οὓς κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῆς διανομῆς, προσδιωρίσθησαν ὡς ἀποτελοῦντα τὸ κατὰ δάνεισμά των ἀναλογοῦν αὐτοῖς μέρος, δὲν καθιστᾷ, ὡς ὀρθῶς παρετήρησε καὶ τὸ δικάσαν πρωτοδικεῖον, μετακλητὴν ἤδη γενομένην διανομήν, καθότι οἱ δανεισταὶ οὗτοι κατέστησαν κύριοι τῆς ἐπιβαλλούσης αὐτοῖς μερίδος καὶ ὁ ταμίας τῆς ὁμάδος κατεῖχε πλέον αὐτὰ ἐν ὀνόματι αὐτῶν.

Ἐπειδὴ ἡ συντηρητικὴ κατάσχεσις, τὴν ὁποίαν ἡ Μ. ἐνήργησε κατὰ τὴν 26 Ὀκτωβρίου 1841 ἐπὶ δραχμῶν 3800, εἰς χεῖρας τοῦ Γ. προσωρινοῦ συνδίκου τότε καὶ ταμίου τῆς ὁμάδος τῶν δανειστῶν, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς κατάσχεσις γενομένη παρὰ τρίτῳ τινὶ καὶ ἑπομένως ν' ἀπαιτῆται δήλωσις ἐκ μέρους αὐτοῦ, ὡς ἐσφαλμένως ἰσχυρίζεται ἡ ἐκκαλοῦσα.

Ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἐποχήν, καθ' ἣν ἐνηργήθη ἡ συντηρητικὴ κατάσχεσις τῶν δραχ. 3800, αὗται, κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθειμένα, ἦσαν ἤδη διανεμημέναι μεταξὺ τῶν δανειστῶν· ὅθεν ἡ κατάσχεσις αὕτη δὲν δύναται πλέον νὰ θεωρηθῇ εἰμὴ ὡς ἀνακοπὴ λεγομένη κατὰ τὸ μνησθὲν ἄρθρον 513 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου διὰ μελλούσας διανομὰς χρημάτων προελευσομένων ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ πτωχεύσαντος.

Ἐπειδὴ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 8049 ἀποφάσεως τῶν ἐν Ἀθ. πρωτοδικῶν ἐπεβλήθη, κατ' αἴτησιν τῆς Μαρίας Σπηλιώτου, εἰς τὸν Σταμάτιον Μελετόπουλον ὁριστικὸν σύνδικον τῆς ὁμάδος τῶν δανειστῶν τοῦ πτωχεύσαντος Ἰωάν. Ῥάλλη, ὅρκος ὅτι δὲν ὑπάρχουν χρήματα αὐτοῦ ἀδιανέμητα, συγχρόνως δὲ πρὸς δήλωσιν τῆς παραδοχῆς τοῦ ὅρκου καὶ τὴν ὁρκωμοσίαν, ἐτάχθη διὰ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως ἡμέρα, ἥτις ἦτο ἡ πρώτη τετάρτη μετὰ παρέλευσιν δύο ἡμερῶν, ἀφ' ἧς οἱ διάδικοι λάβωσι νομίμως γνῶσιν τῆς ἀποφάσεως.

Ἐπειδὴ ἡ ἀπόφασις αὕτη, ὡς προκύπτει ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς ἀπὸ 8 Ἀπριλίου 1843 συνεδριάσεως τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου, ἅτινα ἀποτελοῦσιν ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο πλήρη ἀπόδειξιν, ἐδημοσιεύθη παρόντων τῶν διαδίκων· διὰ δὲ τῆς παρουσίας αὐτῶν κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν ἔλαβον, κατὰ τὸ ἄρθρον 138 τῆς πολ. δικονομίας, γνῶσιν τῆς εἰρημένης παρεμπιπτούσης ἀποφάσεως· ἑπομένως δὲν ἀπῃτεῖτο πλέον οὔτε κοινοποίησις αὐτῆς παρὰ τοῦ

ἐνὸς εἰς τὸ ἄλλο διάδικον, οὔτε παρέστη ἐκ μέρους τοῦ ἐναγομένου πρὸς τὴν Μ. διὰ νὰ ἐμφανισθῇ κατὰ τὴν ταχθεῖσαν ἡμέραν εἰς τὴν ὁμολογίαν τοῦ ὅρκου καὶ τὴν ἀποδοχὴν, καθότι ἡ Μ. γνωρίζουσα ἤδη τὴν ταχθεῖσαν ἡμέραν ἠδύνατο, ἂν ἤθελε, νὰ ἐμφανισθῇ.

Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἄρθρον 557 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, αἱ περὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν γυναικῶν διατάξεις αὐτοῦ, δὲν ἐφαρμόζονται εἰς τὰς ἀγωγὰς καὶ τὰ δικαιώματα τῶν γυναικῶν τὰ πρὸ τῆς δημοσιεύσεως ἀποκτηθέντα.

Ἐπειδὴ κατὰ τὸ 1809, ὅτε ἐτελέσθη ὁ μεταξὺ τῆς ἐκκαλούσης Μ. καὶ τοῦ πτωχεύσαντος Ρ. γάμος, δὲν ἴσχυεν ἐν Γαλλίᾳ ὁ ἤδη ἐν ἰσχύϊ ἐμπορικὸς νόμος· ἑπομένως ἡ ῥηθεῖσα Μ. εἶχεν ἀποκτημένα κατὰ τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ἐνάφθη, ἐν ἰσχύϊ ὁ νόμος οὗτος, τὸ δικαίωμα τοῦ προνομίου, τὸ ὁποῖον ὁ ῥωμαϊκὸς νόμος (νόμ. 30 Β. 5, 7, 12 Κώδ.) δίδει εἰς τὰς προῖκας τῶν γυναικῶν, τὸ νὰ πληρόνωνται αὗται κατὰ προτίμησιν τῶν ὑπογράφων δανειστῶν, (ἴδε ἀπόφ. ἐφετ. Παρισίων τῆς 14 φεβρουαρ. 1818).

Ἐπειδὴ ὁ περὶ ὑποθηκῶν ἐν ἰσχύϊ νόμος δὲν ἔφερε καμμίαν μεταβολὴν ὡς πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν κινητῶν τοῦ ἀνδρὸς προνόμιον τοῦτο τῶν προικῶν.

Ἐπειδὴ τὸ δικαστήριον τῶν πρωτοδικῶν μὴ ἀναγνωρίσαν τὸ διαληφθὲν προνόμιον ἀπεφάσισεν ἐσφαλμένως, καὶ ἡ ἀπόφασις καθίσταται ὡς πρὸς τὸ μέρος τοῦτο μόνον μεταρρυθμιστέα. Ἀπόφ. 2757 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

ς') Ὅταν ἡ Α. ζητῇ ἀπὸ τοὺς κληρονόμους τοῦ συζύγου της τὴν προῖκά της συνισταμένην εἰς κινητὰ, οἱ δὲ ἐναγόμενοι ἰσχυρίζονται ὅτι τὰ πράγματα ἐφθάρησαν, τίς ἀποδεικνύει τὸ περὶ τῆς φθορᾶς; οἱ ἐναγόμενοι, διότι ἡ ἀγωγὴ δὲν εἶναι διεκδικητική. Ἀπόφ. 6194 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 292. ε') *Ὡς πρὸς τὴν ἐκτιμημένην προῖκα.* Ἐκτιμηθείσης τῆς προικὸς κατὰ τὴν σύστασίν της εἰς χρήματα, ὁ ἀνὴρ θεωρεῖται ὡς ἀγοραστὴς τῶν προικώων πραγμάτων, καὶ ὡς ὀφειλέτης πρὸς τὴν γυναῖκα τῆς ὁρισθείσης ἀξίας των, ἐὰν ῥητῶς δὲν συνωμολογήθη μεταξὺ αὐτῶν ἄλλο τι. Ἀπόφ. πολιτ. Ἀρ. Πάγου 120 τοῦ 1853. κατωτ. γ.

ϛ') Ὁ νόμος 42 Π. (23, 3) ὁρίζων ὅτι ἂν δοθῶσιν εἰς τὸν σύζυγον χρήματα μετρητὰ εἰς προῖκα, οὗτος ὀφείλει μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου ν' ἀποδώσῃ ἴσην τῆς ὁποίας ἔλαβε ποσότητα, ὑποθέτει πραγματικὰ καὶ οὐχὶ ἰδανικὰ νομίσματα μὴ ἔχοντα κανονισμένην ἀξίαν· τὰ δὲ γρόσια δὲν ἔχουν τοιαύτην καὶ ὑπο-

λογίζονται κατὰ τὴν ἀξίαν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καθ' ἣν πρέπει ν' ἀποδοθῶσιν. Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 58 τοῦ 1848. Ἴδ. ἐν τῷ Βίρ. λέξει *Γρόσια* § 2. (Βίρ. τ. 5 σ. 517 ἐπ.)—Πρβ. Καλλ. ῥ. δίκ. τ. 3 § 41 ἐπ. —Πρβ. Βίρ. Αξελ. σ. 365 § 54.—Ἴσως ἐν λέξ. *Χρέη* πλείω περὶ τούτων.

γ') Ἀφοῦ ἡ προὶξ ἐκτιμηθῇ κατὰ τὴν σύστασίν της εἰς χρήματα, ὁ ἀνὴρ θεωρεῖται ὡς ἀγοραστὴς αὐτῆς, καὶ ὀφείλει τῇ γυναικὶ τὴν ὁρισθεῖσαν ἀξίαν, ἐὰν ῥητῶς δὲν συνωμολογήθη ἄλλο τι. Τεμ. 3 (19, 2) Π. = Τεμ. 50 (24, 3) τεμ. 10 καὶ 21 (δ, 12) Κώδ. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 129 τοῦ 1833, κυρ. τὴν 10246 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

δ') Κατὰ τὸν νόμον 10 § 6 (23, 3) τῶν Πανδ. ὅταν ἐδόθησαν εἰς προῖκα κινητὰ διακετιμημένα, χωρὶς νὰ συμφωνηθῇ τι ῥητῶς περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀποδόσεως, μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου, ἔχει, δυνάμει τοῦ νόμου, ὁ ἀνὴρ τὸ δικαίωμα ἢ ὅν ν' ἀποδώσῃ ἢ αὐτὰ αὐτούσια, ἢ, κατὰ τὴν διατίμησιν, τὴν ἀξίαν των. Ἀπόφ. 9837 τοῦ 1852 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν τμ. α.

ε') Τὰ ἐπὶ ματρῃνοῖς δοθέντα εἰς προῖκα καὶ παραδοθέντα εἰς τὸν σύζυγον εἰς βάρος καὶ κίνδυνον αὐτοῦ λογίζονται κατὰ τὸν Ν. 1 6. 4 τ. 8 τοῦ Ἀρμ. ὅθεν ἡ σύζυγος ἔχει δικαίωμα νὰ τ' ἀπαιτῇ καὶ ἀπὸ τὸν ἐπὶ τῆς ἀτυχεύσεως τοῦ συζύγου της ὁριστικὸν σύνδικον. Εἶναι δὲ ἀδιάφορον ἂν ὁ ἐπίτροπος τοῦ συζύγου, εἰς τὸν ὁποῖον κατὰ τὸν γάμον ἐδόθησαν τὰ χρήματα, ἀφῆκεν αὐτὰ εἰς τὴν νύμφην διὰ νὰ τὰ μεταχειρισθῇ εἰς στολισμόν της, καθότι μόνη ἡ πρᾶξις αὕτη δὲν δύναται νὰ καταστήσῃ τὰ προικοδοτηθέντα ταῦτα χρήματα ὡς προικῷον ἀνεκτίμητον κόσμημα. Ἀπόφ. 1348 τῆς 30 μαρτ. 1847 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετ.

ς') Ἡ διατετιμημένη προὶξ μεταβιβάζει τὴν κυριότητα αὐτῆς εἰς τὸν ἄνδρα;

Ἡ διατετιμημένη προὶξ μεταβιβάζεται εἰς τὴν κυριότητα τοῦ ἀνδρός, ἐὰν οἱ συμβαλλόμενοι δὲν συνομολογήσωσιν ἄλλον παρὰ τὸν τῆς μεταβιβάσεως σκοπὸν ἢ ἄλλην αἰτίαν. τεμ. 10 § 6—69 § 8 Π. (23, 3). Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 1055 τοῦ 1858 ἐν Νομικ. σελ. 587 ἐπ.

§ 293. *Ἔθιμα.* Ὑπάρχει κατὰ τὴν δυτικὴν Ἑλλάδα ἔθιμον, δυνάμει τοῦ ὁποίου ἡ ἀνεκτίμητος προὶξ δὲ κινδυνεύει εἰς τὴν γυναῖκα καὶ τὰ κινητὰ προικῷα δὲν ἐκτιμῶνται; διετάχθη ἀπόδειξις διὰ τῆς ἀποφ. 1843 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετ.

§ 294. Ὑπάρχει ἔθιμον, καθ' ὃ ἡ ἀνεκτίμητος προὶξ ἂν φθαρῇ εἰς χρῆσιν τῆς γυναικός, ἐπιστρέφεται εἰς τοὺς κληρονόμους αὐτῆς

ἀποθανούσης; Ὄχι, διότι οἱ μάρτυρες τὸ τοιοῦτον ἐβεβαίωσαν ὅτι οἱ κληρονόμοι τῆς προικισθείσης καὶ ἂν δὲν ἤθελαν ἐκτιμηθῇ τὰ πράγματα τῆς προικός, εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ λάβωσιν ὀπίσω τὰ πράγματα καὶ τὰ χρήματα τῆς προικός, ἀλλὰ τοῦτο δὲ ἀποδεικνύει τὸ ἔθιμον, καθότι ἔπρεπε ν' ἀποδειχθῇ ὅτι τὰ προικῷα ἀνεκτίμητα πράγματα καὶ ἐὰν φθαρῶσιν εἰς χρῆσιν τῆς γυναικός, ἢ ἄλλως πως ἀπολεσθῶσιν, ἐπιστρέφονται διὰ τοῦ ἀντιτίμου αὐτῶν εἰς τοὺς κληρονόμους. Ἀπόφ. 3322 τῆς 9 φεβρουαρ. 1845 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ.

§ 295. Ὑπάρχει ἔθιμον εἰς . . . . . . , καθ' ὃ ἡ ἀνεκτίμητος προὶξ δὲν κινδυνεύει τῇ γυναικὶ καὶ τὰ κινητὰ προικῷα πράγματα δὲν ἐκτιμῶνται, ἐὰν δὲ συμβῇ θάνατος εἰς τὸν ἄνδρα, οἱ κληρονόμοι του ὀφείλουν νὰ δώσουν εἰς τὴν ἐπιζήσασαν γυναῖκα ὅλην τὴν προῖκα σώαν, ἢ, ἂν ἐχάθη ἢ ἐφθάρη τὸ ἀντίτιμον αὐτῆς. Ἀπ. 1903 τῆς 30 ἀπριλ. 1841 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ.

Ἀσφάλεια τῆς γυναικὸς ὡς πρὸς τὴν προῖκα. Προνόμια χορηγούμενα ὑπὲρ τῆς προικός.

§ 296. Περὶ τῶν προνομίων τούτων θέλω ὁμιλήσει ἐν τῇ λέξει *Προνόμια*, ὅπου παραπέμπω τὸν ἀναγνώστην.

§. 300 — 325.

Περὶ ἀποδόσεως τῆς προικός.

§ 300. Περὶ ἀποδόσεως τῆς προικὸς ὡμίλησα ἀνωτ. § 18 ἐπ. Ἐνταῦθα δὲ προσθέτω τὰ ἑπόμενα.

§ 301. Μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου παύει τὸ ἐπὶ τῆς προικὸς δικαίωμα τοῦ συζύγου, ἥτις πρέπει ν' ἀποδοθῇ (α).

§ 302. Ἂν ἡ διάλυσις αὕτη συμβῇ 1) *διὰ τοῦ θανάτου τῆς γυναικός*, ὁ πατὴρ ἢ ὁ πρὸς πατρὸς πάππος δύναται νὰ ζητήσωσι τὴν ἀπόδοσιν τῆς παρ' αὐτῶν συσταθείσης προικὸς (d. prof.), καὶ ἐὰν δὲν ἤθελεν ἐπιφυλαχθῇ ῥητῶς τὸ δικαίωμα τοῦτο· δὲν λαμβάνεται δὲ ὑπ' ὄψιν ἐνταῦθα ἡ πατρικὴ ἐξουσία, οὔτε ἂν ἐκ

(α) Οὔλπ. 6 § 4—7.— Δίγ. (24, 3) Β. (23, 3) Κ. (5, 13 καὶ 18).

τοῦ γάμου ἐγεννήθησαν τέκνα (α). Ἀλλ' ὁ κανὼν οὗτος ὑποβάλλεται εἰς ἐξαίρεσιν, ὅταν κατὰ τὴν σύστασιν τῆς προικὸς συνωμολογήθη ὅτι, ἀποθνησκούσης τῆς γυναικός, θέλει κερδήσει τὴν προῖκα ὁ ἀνήρ (β).

Ἡ dos prof. ἐπιστρέφει πάντοτε εἰς τὴν γυναῖκα· διάτ. μοναδ. § 11 Κώδ. (5, 13). Ὁ δὲ πατὴρ δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν ἄνδρα τὴν ἀπόδοσίν της εἰμὴ διὰ τῆς συγκαταθέσεώς της. ἡ αὐτὴ διάτ. § 14.

§ 303. Ἡ dos adv. μεταβαίνει εἰς τοὺς τῆς γυναικὸς κληρονόμους, ἐκτὸς μόνον ἂν ὁ συστήσας αὐτὴν τρίτος ἐπιφυλάχθη τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ τὴν ἀπόδοσίν της· διάτ. μοναδ. § 6, 18 Κ. (5, 13). = 119 Β. (29, 1).

§ 304. Ἂν εἰς τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου ζῇ ἀκόμη ἡ γυνή, εἰς αὐτὴν πρέπει, κατὰ τὸ νεώτερον δίκαιον, ν' ἀποδοθῇ ἡ προὶξ (γ). Ἐκτὸς μόνον ἂν κατὰ τὴν σύστασιν αὐτῆς ἐπιφυλαχθῇ ὁ δοὺς αὐτὴν τρίτος τὸ δικαίωμα νὰ τὴν ἀναλάβῃ, ἢ ἂν ἡ γυνὴ ἐκπέσῃ αὐτῆς (§ 539 Μαχ.).

§ 306. Ἡ ἐπιστροφὴ τῆς προικὸς ἀσφαλίζεται δι' ἐγγυητοῦ; ὅν. c. 1, 2 Κώδ. (5, 20) διάτ. 2, 3 Βασιλ. (28, 9).

§ 307. Ἔλθωμεν ἤδη εἰς τὴν *Νομολογίαν*, εἰς ἣν εὕρηνται τάδε.

§ 308. Διαλυομένου τοῦ γάμου διὰ τοῦ θανάτου, οἱ κληρονόμοι τοῦ τελευτῶντος ἀνδρὸς εἶναι ὑπόχρεοι εἰς τὴν πρὸς τὴν σύζυγον αὐτοῦ ἀπόδοσιν τῆς προικός· κατάταξις δὲ δανειστῶν τοῦ ἀνδρὸς καὶ φιλονεικία περὶ τοῦ προνομίου τῆς προικὸς λαμβάνουσι χώραν, ὅταν, ὑπαρχόντων δανειστῶν, ἡ περιουσία του δὲν ἀρκῇ εἰς τὴν ἀποπλήρωσιν τῶν δανειστῶν. Ἀπόφ. 2713 τῆς 1 ὀκτωβρ. 1843 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ. φέρουσα.

Ἀπόφ. Ἐπειδή, διαλυομένου τοῦ γάμου διὰ τοῦ θανάτου, οἱ κληρονόμοι τοῦ τελευτῶντος ἀνδρὸς εἶναι ὑπόχρεοι κατὰ νόμον εἰς τὴν πρὸς τὸν σύζυγον αὐτοῦ ἀπόδοσιν τῆς προικός, κατάταξις δὲ δανειστῶν τοῦ ἀποβιοῦντος ἀνδρὸς καὶ φιλονεικία περὶ τοῦ προνομίου τῆς προικὸς λαμβάνουσι χώραν ὅταν ὑπάρχωσι δανει-

(α) Τεμ. 6 πρ. Π. (23, 3). — Β. (29, 1) 2. Κώδ. (5, 18) 4. — Β. (28, 8) 68. — Ἴδε παρατ. εἰς Μαχ. § 523 σημ. β'.

(β) Τεμ. 12 πρ. Π. (23, 4) — Β. (29, 5) 11. — τεμ. 43 Π. (24, 3) Β (28, 8) 46 κτλ. ἃ εἰς Μαχ. § 523 σημ. γ'.

(γ) Διάτ. μον. § 11 Κώδ. (5, 13).

σεως αὐτοῦ, καὶ ἡ περιουσία του δὲν ἀρκῇ εἰς τὴν ἀποπληρωμὴν τῶν δανειστῶν.

Ἐπειδὴ, ἐπὶ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως, ὁμολογουμένου ὄντος ὅτι τὰ ζητούμενα παρὰ τῆς Ζ. χήρας τοῦ ἀποβιώσαντος Δ. ἀφιδοσήκωτα δίστηλα ἐδόθησαν εἰς αὐτὴν προῖκα, κατὰ τὸν μετ' αὐτοῦ γάμον της, μὴ ἐμφανισθέντος δὲ καὶ μηδενὸς δανειστοῦ τοῦ ἀποβιώσαντος εἴτε νὰ ζητήσῃ δάνειόν τι, εἴτε νὰ διαφιλονεικήσῃ τὴν προῖκα ἢ τὸ προνόμιον αὐτῆς, τὸ ἐν Ἀθήναις δικαστήριον τῶν πρωτοδικῶν ὤφειλεν εἰς τὴν τοιαύτην περίπτωσιν νὰ καταδικάσῃ τὸν κηδεμόνα τοῦ Δ. εἰς τὴν ἀπόδοσιν ἁπλῶς τῶν προσημειωθέντων προικώων διστήλων, καὶ οὐχὶ ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν καὶ τὰ λοιπὰ χρέη του· ἑπομένως ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις καθίσταται ὡς πρὸς τοῦτο μεταρρυθμιστέα.

Ἐπειδὴ ἡ ἐνάγουσα Ζωή, χήρα Δ. δὲν κατέστησε παντάπασιν οὐδὲ κἂν πιθανὸν δι' οὐδενὸς ἀποδεικτικοῦ μέσου, κατὰ τὸ ἐπιβληθὲν εἰς αὐτὴν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 9840 ἀποφάσεως τῶν ἐν Ἀθ. πρωτοδικῶν χρέος πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι τὰ κρατούμενα παρ' αὐτῆς δύο δακτυλίδια ἐστολισμένα μὲ λίθους λευκοὺς τῇ ἐδόθησαν, ὡς ἰσχυρίσθη, προγαμιαία δωρεά, διὰ νὰ ὑπάρχῃ περίστασις νὰ ἐπιβληθῇ εἰς αὐτὴν κατὰ τὸν νόμον ὁ ἀναπληρωτικὸς ὅρκος· ἑπομένως ὀρθῶς τὸ μνημονευθὲν δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθ. πρωτοδικῶν κατεδίκασεν αὐτὴν εἰς τήν, πρὸς τὸν εἰρημένον κληρονόμον ἀπόδοσίν των.

Ἐπειδὴ ἐκ τῆς προσβαλλομένης ὑπ' ἀριθ. 7036 ἀποφάσεως τῶν ἐν Ἀθ. πρωτοδικῶν βεβαιοῦται, ὅτι ὁ κατὰ τὴν πρωτόδικον δίκην ἀντίκλητος πληρεξούσιος τῆς εἰρημένης ἐναγούσης ὡμολόγησεν ἐπὶ ἀκροατηρίου ὅτι τὴν σπάθην, ἥτις ζητεῖται ἀπὸ τὸν κληρονόμον τοῦ ἀποβιώσαντος συζύγου της, βαστᾷ ἡ πελάτις του ἕνεκεν ἀπαιτήσεών της· ὥστε ἁπλῶς ἤδη ἡ ἄρνησις τοῦ αὐτοῦ περιστατικοῦ ἐκ μέρους τοῦ κατὰ τὴν ἐφέσιμον ταύτην δίκην ἑτέρου ἀντικλήτου πληρεξουσίου της δὲν δύναται νὰ τὴν ὠφελήσῃ, διότι, θέλουσα νὰ πράξῃ τοῦτο, ὤφειλε νὰ συμμορφωθῇ προηγουμένως μὲ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 464 καὶ ἑπομένων τῆς πολ. δικονομίας, ν' ἀνακαλέσῃ τὴν δικαστικὴν ἐκείνην ὁμολογίαν καὶ νὰ μὴν τὴν ἀναγνωρίσῃ· μὴ γενομένου δὲ τούτου, ἡ δικαστικὴ αὕτη ὁμολογία ὡς δοθεῖσα ἀπὸ πρόσωπον ἔχον κατὰ τὸ ἄρθρον 95 τῆς αὐτῆς δικονομίας τὸ πρὸς τοῦτο δικαίωμα, ἀποτελεῖ κατὰ τῆς εἰρημένης ἐναγούσης πλήρη, κατὰ τὸ ἄρθρον 264, ἀπόδειξιν· καὶ ἑπομένως ὁ τοιοῦτος ἰσχυρισμὸς τῆς ἐκκαλούσης εἰς τὴν προκειμένην δίκην εἶναι ἀπαράδεκτος.

§ 309. Ἀποθανούσης τῆς γυναικὸς ἀτέκνου, ἡ προὶξ ἐπανέρχεται εἰς τὸν προικίσαντα πατέρα καὶ εἰς τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ, ὁ δὲ ἐπιζῶν ἀνὴρ δὲν ἔχει κανὲν δικαίωμα. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγ. 34 τοῦ 1836.

§ 310. Ἡ πατρικὴ προὶξ περιέρχεται, μετὰ τὴν διὰ τοῦ θανάτου τῆς συζύγου διάλυσιν τοῦ γάμου, εἰς τὰ τέκνα αὐτῆς, διότι οὐδεὶς νόμος ἀποφαίνεται σαφῶς ὅτι ἡ πατρικὴ προὶξ περιέρχεται εἰς τὸν πατέρα καὶ ὅταν ἡ ἀποθανοῦσα θυγάτηρ κατέλιπε τέκνα· τὸ ἐναντίον μάλιστα ἀποδεικνύει τὸ εἰς τὸ ἐδ. 68 τοῦ βιβλ. 28 τίτλ. 8 τῶν Βασιλ. σχόλιον τοῦ νομοδιδασκάλου Θεοδώρου. Ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 254 τοῦ 1850.— Διὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἐκυρώθησαν αἱ 6098 καὶ 6681 ἀποφ. τῶν ἐν Αθ. ἐφετ. (1).

§ 311. Κατὰ τὸν νόμον (2) κοινὴ μὲν τῆς θυγατρὸς καὶ τοῦ πατρὸς αὐτῆς εἶναι ἡ προὶξ λυομένου τοῦ γάμου, ἀλλ' ἐὰν ὑπεξουσία εἶναι τῷ πατρὶ ἡ θυγάτηρ· ἥτις ὅμως δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὑπεξουσία, ἂν κατὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου εἶχε συμπεπληρωμένον καὶ τὸ ἔτος τῆς ἡλικιότητός της κατὰ συνέπειαν τῆς κς'. Νεαρᾶς τοῦ Λέοντος καὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι παραδεδεγμένης ἀρχῆς (ὡς εἶναι πασίδηλον). Απόφ. 7031 τοῦ 1850 τῶν ἐν Αθ. ἐφετῶν.

§ 312. Κατὰ τὸν νόμον, ἐπιστρέφεται μὲν εἰς τὸν πατέρα ἡ παρὰ τούτου δοθεῖσα προὶξ πρὸς τὴν θυγατέρα, ἀλλ' ἀπαιτεῖται (Ν. 6 ἐν ἀρχ. Δ. (24, 3)— Ν. 16 Κ. (5, 18) ὥστε ἡ συσταθεῖσα παρὰ τοῦ πατρὸς προὶξ νὰ ἦναι τῆς ἰδιοκτησίας αὐτοῦ, καὶ ὑποθέτουν, πρὸς τούτοις, ὅτι δὲν ἐπέζησε τέκνον τῆς ἀποθανούσης θυγατρός της. Ὅταν λοιπὸν τὰ προικισθέντα ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἀνήκουν εἰς τὴν θυγατέρα τοῦ προικισθέντος προσώπου, ἡ κυριότης των, μὴ ζώσης πλέον τῆς μητρὸς κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς προικοδοσίας, ἀνήκει εἰς τὰ τέκνα κληρονομικῷ δικαιώματι. Απόφ. 3015 τῆς 18 Ἰουλ. 1844 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ.

§ 313. Ἡ ἐκ τῆς ἰδίας περιουσίας τὴν κόρην προικίζουσα μήτηρ ἔχει ἀγωγὴν κατὰ τοῦ συζύγου; (3). Βλ. εἰς τὴν λέξιν *ἀρχεῖ*-

---

(1) Ὁ τῆς ἀναιρέσεως λόγος ἦσαν ὅτι παρεβιάσθησαν οἱ νόμ. 2 Βασιλ. (29, 4)— 18, Βασιλ. (28, 7)— 6. Πανδ. (23, 3)— 2. Βασιλ. (29, 4) — 4. Κώδ. (5, 18)— 68. Βασιλ (28, 8).

(2) Νόμ. 2 6. (28, 8).

(3) Ἐὰν ἡ μήτηρ δώσῃ τι οἴκοθεν ὡς προῖκα εἰς τὴν κόρην της ἐκ τῆς ἰδίας περιουσίας της ἢ ἄλλας δωρήσεις εἰς αὐτήν, δὲν ἔχει αὕτη τὸ δικαίωμα ν' ἀπαιτῇ τὸ δοθὲν παρὰ τοῦ ἀνδρός. Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 45 τοῦ 1840.

ρεῖς τὴν ἀπόφ. 45 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Εὑρ. τόμ. 5 σελ. 183 § 10).

§ 314. Ἡ διάταξις 25 (δ, η) τῆς Ἐξαβ. τοῦ Ἀρμεν. δὲν διακρίνει μεταξὺ προικὸς, συςηθείσης ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἢ ἄλλου τινὸς; καὶ ἐφαρμόζεται εἰς ἀμφότερα τὰ εἴδη τῆς προικὸς, ὁσάκις μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρὸς ἡ προὶξ μείνῃ ἰδιοκτησία τῆς γυναικός.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἐνώπιον τῶν πρωτοδικῶν ἀφ' ἑνὸς μὲν οἱ ἐκκαλοῦντες οὗτοι στηριζόμενοι εἰς τὰ, περὶ ὧν ἐγένετο λόγος, δύω ὀθωμανικὰ πωλητήρια ἐξ ὧν ἀποδεικνύεται, ὅτι τὰ ἐπίδικα ἐλαιόδενδρα ἠγοράσθησαν ἀπὸ τοὺς ὀθωμανοὺς ἰδιοκτήτας των ὑπὸ τοῦ πατρὸς τῶν διαδίκων, ὡς κληρονόμους τοῦ πατρός των, οὔτε κατὰ τοῦ κατόχου αὐτῶν Παππαηλιοπούλου, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ πληρεξούσιος τοῦ ἀντιδίκου των ἀντέταττεν εἰς τὴν πρότασίν των τὸν ἰσχυρισμὸν, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐλαιόδενδρα ἐπωλήθησαν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός των πρὸς τὸν πελάτην του ὑπὸ τῆς μητρός των, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνῆκον τότε, διότι ἠγοράσθησαν μὲν παρὰ τοῦ συζύγου, ἀλλὰ διὰ προικώων χρημάτων τῆς προειρημένης· ἐπομένως, μὴ δυναμένης τῆς αὐτῆς ν' ἀπολαύσῃ ἄλλως πως τὴν πρὸς τὸν σύζυγον παραδοθεῖσαν προῖκα, καταστάντος αὐτοῦ ἀπόρου, δυνάμει τοῦ νόμου τὰ διὰ τῶν προικώων χρημάτων ἀγορασθέντα κατέστησαν προικῷά της, καὶ μετὰ τὸν θάνατόν τοῦ συζύγου της ἐδύνατο νὰ τὰ ἐκποιήσῃ ἐλευθέρως.

. . . .

Ἐπειδὴ, καθόσον ἀφορᾷ τὸν λόγον τοῦ πληρεξουσίου τῶν αὐτῶν ἐκκαλούντων στηριζόμενον εἰς τὴν φύσιν δῆθεν τῆς εἰς τὸν σύζυγον, πρὸς διεκδίκησιν τῶν διὰ προικώων χρημάτων ἀγορασθέντων πραγμάτων, χορηγουμένης ὠφελίμου ἀγωγῆς, ὁ λόγος οὗτος εἶναι πάντῃ ἀνυπόστατος· καθότι ἡ ὠφέλιμος ἀγωγὴ, ἥτις ὡς ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 25 βιβλ. δ'. τίτλ. ή. τῆς Ἐξαβ. τοῦ Ἀρμενοπ. L. 54 de jure dotium, χορηγεῖται εἰς τὴν σύζυγον ἕνεκα τῆς διεκδικήσεως τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος πραγμάτων ἦτο πραγματικὴ ἀγωγὴ, καὶ ὡς τοιαύτη προϋποθέτει ἐξ ἀνάγκης ἤδη προϋπάρχον πραγματικὸν δικαίωμα τῆς συζύγου ἐπὶ τῶν τοιούτων πραγμάτων, τὸ δὲ δικαίωμα τοῦτο πηγάζει ἐκ τοῦ νόμου αὐτοῦ, καὶ ὑφίστατο ἅμα ἀναφυομένης τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπομένης περιπτώσεως.

. . . .

Ἐπειδὴ ἡ προεκτεθεῖσα διάταξις τοῦ νόμου, κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ διὰ προικώων χρημάτων ἀγορασθέντα, καθίστανται προικῷα, δὲν διακρίνει μεταξὺ προικὸς συστηθείσης ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἢ ἄλ-

λου τινός, καὶ ἐφαρμόζεται εἰς ἀμφότερα τὰ εἴδη τῆς προικός, ὁσάκις μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρὸς ἡ προὶξ μένει ἰδιοκτησία τῆς γυναικός· ὅθεν δὲν βλάπτει ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἂν πρωτοτύπως ὁ ἐφεσίβλητος δὲν ἐπρότεινε καὶ τὸ εἶδος τῆς προικὸς τοῦ δικαιοπαρόχου του.

. . . .

Ἐπειδὴ ἡ εἰρημένη πωλήτρια, μὴ χρηματίσασα κληρονόμος τοῦ ἀνδρός της, μηδὲ κηδεμὼν τῶν τέκνων της, καθὰ ἰσχυρίζονται οἱ ἐκκαλοῦντες, δὲν ὑπεχρεοῦτο ὑπὸ κανενὸς νόμου εἰς σύνταξιν ἀπογραφῆς τῆς ἐγκαταλειφθείσης ὑπὸ τοῦ συζύγου της περιουσίας· ὥστε ἡ παραμέλησις τῆς πράξεως ταύτης ἐκ μέρους των δὲν δύναται νὰ στερήσῃ τὸν διακάτοχόν της Παπαηλιόπουλον ν' ἀποδείξῃ διὰ μαρτύρων τὴν ἔνδειαν τοῦ ἀποβιώσαντος συζύγου της. Ἀπόφ. 177 τοῦ 1843 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετ. (Νομ. σελ. 3771). Ἴδε κατωτ. § 320 καὶ . .

§ 315. Κατὰ τὴν διάτ. 6 τοῦ Κώδ. de dotis prom. et nuda pollic. 5, 11, καὶ ἡ ἁπλῆ ἐπαγγελία ἀρκεῖ πρὸς σύστασιν προικός· εἶναι λοιπὸν ἀδιάφορον ἐὰν ἡ περὶ προικὸς ὑπόσχεσις ἐγένετο πρὸς τὸν πενθερὸν τῆς προικιζομένης καὶ οὐχὶ πρὸς αὐτήν, διότι ἡ σύστασις τῆς προικὸς καὶ οὕτως ἔλαβε χώραν· κατὰ δὲ τὴν μοναδ. διάτ. § 11 τοῦ Κώδ. 5, 13 καὶ ἡ παρὰ τοῦ πατρὸς προσφερθεῖσα εἰς τὴν θυγατέρα προὶξ ἀνήκει εἰς αὐτὴν διαλυομένου τοῦ γάμου· ἄρα ἡ γυνὴ δύναται, ἀποθανόντος τοῦ συζύγου της, νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν περὶ προικῷα πράγματά της ἀφορῶσαν δίκην. Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθην. 12103 τοῦ 1854 τμ. α.

§ 316. Κατὰ ποίου ἁρμόζει ἡ ἐκ μέρους τῆς συζύγου περὶ προικὸς καὶ προγαμιαίας δωρεᾶς ἀγωγή; κατὰ τοῦ συζύγου ἢ τῶν κληρονόμων του;

Ἡ προγαμιαία δωρεὰ ἐξομοιοῦται μὲ τὴν προῖκα καὶ ἀκολουθεῖ τοὺς περὶ ταύτης κανόνας. (Ἀρμενόπ. βιβλ. 4 τίτλ. 9 ἀριθ. 19)· καὶ καθὼς ἡ περὶ ἀποδόσεως τῆς προικὸς ἀγωγή, μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου, κινεῖται κατὰ τοῦ συζύγου ἢ τῶν κληρονόμων του, καὶ ἐὰν ὁ σύζυγος ἔζῃ μετὰ τοῦ πατρός του, ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴν ὑπῆρχεν ὑπεξουσιότης τοῦ υἱοῦ πρὸς τὸν πατέρα, καὶ ὑπεξουσιότης ἐπὶ τουρκοκρατείας ἐπιφέρουσα ὅσα τὰ ῥωμ. δίκ. καθιεροῖ ἀποτελέσματα, δὲν ὑπῆρχεν, οὕτω καὶ ἡ περὶ ἀποδόσεως τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς ἀγωγὴ κινεῖται κατὰ τοῦ συζύγου ἢ τῶν κληρονόμων του. Ἀπόφ. 55 τοῦ 1837 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 575, 626).

§ 317¹. Κατὰ τοὺς αὐτοκρατορικοὺς νόμους ἡ προὶξ καὶ ἡ προγαμιαία δωρεὰ μεταβαίνουν, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου εἰς τοὺς κληρονόμους του. Ἀπόφ. τῆς 5 αὐγούστου 1841 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετ. (Νομικ. σ. 2629).

§ 317². Ἐν ὀνόματι τοῦ ἀνδρός, προγαμιαία δωρεὰ νὰ δοθῇ ὑπὸ τρίτου τῇ γυναικὶ ἐπιτρέπεται. Κατὰ νόμον δὲ ἡ γυνὴ ἀπολαμβάνει καὶ ὅ,τι τρίτος τὶς παρέσχεν ὡς προῖκα εἰς τὸν ἄνδρα αὐτῆς κατὰ τὴν σύστασιν τοῦ γάμου, ἂν ὁ τρίτος δὲν ἐπεφύλαξεν ἑαυτῷ τὸ δικαίωμα ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ἀπόδοσίν του.

Ἡ 12181 τοῦ 1854 ἀπόφ. τῶν ἐν Αθ. ἐφετ. φέρει.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἡ προκειμένη ἔφεσις εἶναι ἀνυπόστατος καὶ ὀρθὴ ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις, διά τε τοὺς ἐν τῷ σκεπτικῷ αὐτῆς ἐκτεθειμένους λόγους, καὶ προσέτι α) διότι, ὥσπερ καὶ τρίτος τις ὑπὲρ τῆς γυναικὸς προῖκα τῷ ἀνδρὶ νὰ παράσχῃ δύναται κατὰ νόμον, οὕτω καὶ ἐν ὀνόματι τοῦ ἀνδρὸς προγαμιαία δωρεὰ τῇ γυναικὶ νὰ δοθῇ ὑπὸ τρίτου ἐπιτρέπεται, καθόσον οὐδεὶς νόμος ἀπαγορεύει τοῦτο, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας ὑποστηρίζεται τὸ ἐναντίον ἐκ τῶν διατάξεων περὶ προικός· β) διότι τὴν περὶ ἧς ἡ δίκη προγαμιαίαν δωρεὰν ἀπεδέχθησαν, ὡς καὶ τὰς λοιπὰς, οἱ τὴν ἐνάγουσαν προικίσαντες συγγενεῖς, παρόντες καὶ συναινέσαντες εἰς ὅλα, ὅσα τὸ προηγούμενον προικοσύμφωνον περιλαμβάνει, τὸ ὁποῖον ἀδόλως προσβάλλεται ὑπὸ τῶν εναγομένων, καὶ διὰ τοῦτο, ὡς ἀποδεικτικὸν τῆς τε προικὸς καὶ τῶν προγαμιαίων δωρεῶν ἔγγραφον, ἰσχύει, καθὸ γενόμενον τῇ 22 ἰανουαρ. 1838 ὑπὸ μνήμονος ἐν Ἀθήναις· γ) διότι καὶ ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1284 συμβολαίου οὐδόλως ἐξάγεται, ὅτι τὸ ἐπίδικον ἥμισυ τῆς οἰκίας δὲν ἐδωρήθη εἰς τὴν ἐνάγουσαν, ἀλλ' εἰς τὸν σύζυγόν της, ἀλλὰ τοὐναντίον δηλοῦται καὶ ἐξ αὐτοῦ, καθόσον ὁ δωρεοδότης Α. ὁμολογεῖ καὶ ἐν τῷ συμβολαίῳ τούτῳ, ὅτι ἐπροίκισε τὸ ἥμισυ τῆς οἰκίας του εἰς τὴν Β., τουτέστι παρέσχεν αὐτῷ ὡς προῖκα· κατὰ νόμον δὲ ἡ γυνὴ ἀπολαμβάνει, μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου, ὅ,τι καὶ τρίτος τις παρέσχεν εἰς προῖκα εἰς τὸν ἄνδρα αὐτῆς κατὰ τὴν σύστασιν τοῦ γάμου, ἄν, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, δὲν ἐπεφύλαξεν ἑαυτῷ τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν ἀπόδοσίν του· δ) διότι τὸ προτεινόμενον ἔθιμον οὐδεμίαν δύναται νὰ ἔχῃ ἐπιῤῥοήν, καθόσον καὶ ἂν ἀληθῶς, κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν ἐν Ἀθήναις συνήθειαν, μόνον ὁ μελλόνυμφος προσέφερε προγαμιαίαν δωρεὰν καὶ αὕτη οὐχὶ ἀκίνητον, ἀλλὰ κινητά, ἡ περὶ ἧς πρόκειται προγαμιαία δωρεὰ εἶναι οὐχ ἧττον ἰσχυρά, ἀφοῦ ὅπως δήποτε ἐγένετο ὑπὸ τρίτου προσώπου καὶ οἱ ἐναγόμενοι δὲν διατείνονται, ὅτι κατὰ τὸ ἔθιμον του-

αὐτας προγαμιαίας δωρεάς, γενομένας ὑπὸ τρίτων, ἐλάμβανον οἱ κληρονόμοι τοῦ ἀνδρὸς καὶ οὐχὶ ἡ ἐπιζήσασα γυνή· ε) διότι ἐκ τοῦ ὅτι δὲν ἀναφέρεται εἰς τὰς ἀπὸ 14 δεκεμβρίου 1853 καὶ 2 ἰανουαρίου 1854 κλήσεις καὶ ἡ τοῦ ἡμίσεως τῆς οἰκίας προγαμιαία δωρεὰ δὲν ἐξάγεται, διὰ τοὺς ἐν τῇ πρωτοδίκῳ ἀποφάσει ἐκτεθειμένους λόγους, ὅτι δὲν ἐγένετο αὕτη εἰς ὄφελος τῆς ἐναγούσης, οὐδ' ἦτον ἀναγκαῖον, διὰ ν' ἀπαιτήσῃ αὐτήν, νὰ ἐπιφυλαχθῇ τοῦ δικαιώματος τῆς ἀπαιτήσεώς της ἐν ταῖς εἰρημέναις κλήσεσιν.

§ 318. Ἡ προὶξ τῆς γυναικός, τὴν ὁποίαν ἀναλαμβάνει διαλυομένου τοῦ γάμου διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἀνδρός, δὲν ἀνήκει εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς ἐξ ἐλευθεριότητος εἰς αὐτὴν περιελθόντα κέρδη, τῶν ὁποίων τὴν κυριότητα ἡ δευτερόγαμος ἀποβάλλει ὑπὲρ τῶν ἰδίων τέκνων, ἅμα ἐλθοῦσα εἰς δεύτερον γάμον. Νεαρ. 22 κεφ. 23. Απόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 444 τοῦ 1852, κυροῦσα τὴν 8928 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ.

§ 319. Ὅταν ἡ περὶ ἀποδόσεως τῆς προικὸς ἀγωγὴ ἐγένετο μετὰ τὴν μεταξὺ τῶν δανειστῶν τῆς πτωχεύσεως διανομὴν τῆς περιουσίας τοῦ συζύγου, δὲν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ (ἡ ἀγωγὴ) μεταβολήν τινα εἰς τὴν διανομὴν ταύτην, καταστᾶσαν ἀμετάκλητον κατὰ τὸ ἄρθρον 513 τοῦ ἐ.π. νόμου. Τὸ δὲ περιστατικὸν ὅτι εἰς χεῖρας τοῦ ταμίου τῆς ὁμάδος τῶν δανειστῶν ὑπῆρχον χρήματα συμπεριληφθέντα μὲν εἰς τὴν διανομήν, μὴ ζητηθέντα δὲ ἀπὸ τοὺς δανειστάς, δὲν καθιστᾷ μετακλητὴν τὴν ἤδη γενομένην διανομήν, καθότι οἱ δανεισταὶ κατέστησαν κύριοι τῆς μερίδος των καὶ ὁ ταμίας τῆς ὁμάδος κατέχει πλέον αὐτὰ ἐν ὀνόματι αὐτῶν. Ἴδε ἀνωτ. ἀπόφ. 2757 τῆς 26 νοεμβρ. 1843 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ.

§ 320. Ἡ γυνή, μὴ συντάξασα ἀπογραφὴν τῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρός της, ὅταν οὗτος δὲν ἄφησε τέκνα, γίνεται ἔκπτωτος ν' ἀπαιτήσῃ τὴν προῖκά της; (1)

Απόφ. Μολονότι δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ὅτι μία ἀκυρωθεῖσα διαθήκη οὐχὶ μόνον ὡς πλήρης ἀπόδειξις, ἀλλ' οὔτε κἂν ὡς ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως τινὸς ἀξιώσεως δὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ, ὡς ἐκ τῶν περιεχομένων ἐν αὐτῇ ὁποιωνδήποτε διαδηλώσεων ἢ ὁμολογιῶν τοῦ διαθέτου, κἄν τε φέρῃ αὕτη τὴν ἰδιόχειρον ὑπογραφὴν αὐτοῦ τοῦ διαθέτου, δὲν δύναται νὰ καταστήσῃ αὐτὴν ἰσχυρὰν ὡς ἰδιωτικὴν διαθήκην, ἐὰν ἠκυρώθη αὕτη ὡς συμβολαιο-

(1) Ἴδε ἀνωτ. § 314 ἐν τέλ. κατωτ. δε §.

γραφική, καθὼς ἀπεναντίας, συμβαίνει εἰς ἄλλης φύσεως δημόσια ἔγγραφα ἀκυρωθέντα μὲν ὡς τοιαῦτα, φέροντα δὲ τὴν ὑπογραφὴν τῶν δι' αὐτῶν ὑποχρεωθέντων κατὰ τὸ ἄρθρ. 402 τῆς πολιτικῆς δικονομίας καὶ 190 τοῦ δικαστικοῦ ὀργανισμοῦ· ἑπομένως διαθήκη συμβολαιογραφικὴ ἀκυρωθεῖσα, οἷα εἶναι ἐκείνη, τὴν ὁποίαν προσάγει ἡ Ἑλένη Τουϊσούζη, δὲν εἶναι ἔγγραφον συντεταγμένον κατ' ἀποδεικτικὸν τύπον καὶ ὑπαρκτὸν ὡς τοιοῦτον, ἀλλ' ἔγγραφον μὴ ὂν, καὶ πάντῃ ἀνύπαρκτον, ὡς μὴ συντεταγμένον κατὰ τύπον ἀποδεικτικὸν καὶ διὰ τοῦτο μὴ δυνάμενον νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως, διότι τὸ ἄρθρ. 305 τῆς πολ. δικονομίας, περιέχον ἄλλους ὅρους καὶ ἄλλην ἀρχὴν παρὰ τὸ ἄρθρ. 1347 τοῦ γαλλ. πολ. Κώδηκος, δὲν παραδέχεται ὡς ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως εἰμὴ ἔγγραφα, μὴ ἀποδεικνύοντα μὲν ἐντελῶς τὸ προτεινόμενον, καθιστῶντα δὲ τοῦτο πιθανόν, ἀλλὰ πάντοτε ἔγγραφα ἔχοντα ἄλλως νόμιμον ὕπαρξιν καὶ συντεταγμένα κατ' ἀποδεικτικὸν τύπον.— Μολοντοῦτο, κατὰ πλειονοψηφίαν, ἐπειδὴ ὁσάκις ἄκυρος διαθήκη φέρει τὴν ὑπογραφὴν τοῦ διαθέτου, ἀποτελεῖ ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως περὶ τῆς ἐν αὐτῇ περιεχομένης ὁμολογίας χρέους, καθότι μὴ ἀνακληθείσης τῆς ὑπογραφῆς, ζῶντος τοῦ διαθέτου, θεωρεῖται ὡς ἔγγραφον προελθὸν ἐξ αὐτοῦ καὶ καθιστᾷ τὴν ὁμολογίαν πιθανήν. (Ἴδε τὴν λέξ. Διαθῆκαι).

Ἐπειδὴ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ ἀπὸ 31 μαΐου 1838 συμβολαιογραφικὴ ἀκυρωθεῖσα διαθήκη τοῦ ποτὲ Ἐμμανουὴλ Τουϊσούζη, φέρει τὴν ἰδιόχειρον ὑπογραφὴν τούτου, δι' αὐτῆς δὲ ὁμολογεῖ οὗτος ὅτι ἔλαβε προῖκα διὰ τὴν σύζυγόν του Ἑλένην γρόσια 20,000 ἰσοτιμώμενα μὲ δραχμὰς 8,000.

Ἐπειδὴ, καθισαμένης, ὡς ἐκ τούτου, κατὰ τὴν πεποίθησιν τοῦ δικαστηρίου, σφόδρα πιθανῆς τῆς περὶ τῆς διαληφθείσης χρηματικῆς προικὸς ἀξιώσεως τῆς Ἑλένης Τουϊσούζη, ἡ ἀπόδειξις δύναται ν' ἀναπληρωθῇ δι' ἀναπληρωτικοῦ εἰς αὐτὴν ἐπιβλητέου ὅρκου κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 379 τῆς πολ. δικονομίας.

Ἐπειδὴ, ὡς ἐκ περισσοῦ, προστίθεται εἰς τὴν ἤδη σχηματισθεῖσαν πεποίθησιν τοῦ δικαστηρίου καὶ ἡ παρατήρησις τοῦ ὅτι τοιοῦτον χρηματικὸν ποσὸν διαλαμβάνεται ὡς δοτέον διὰ προῖκα εἰς τὴν Ἑλένην ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ τοῦ 1832, τοῦ ὁποίου, ἂν καὶ τὸ κῦρος προσεβλήθη ὡς πρὸς τοὺς τύπους τῆς Βλαχίας, δὲν ἠμφισβητήθη ὅμως ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τούτου ὡς μὴ γνησία ἡ ὑπογραφὴ τοῦ ὑποσχεθέντος τὴν προῖκα θείου τῆς Ἑλένης καὶ ὡς πρὸς τὸ ὁποῖον, ἂν καὶ ἐδόθη ἀπὸ τὸ ἐν Ἀθήναις ἐφετεῖον τὸ δικαίωμα εἰς τοὺς ἐγκαλοῦντας ν' ἀποδείξωσιν ἐντὸς ὡρισμένης

προθεσμίας τὴν προταθεῖσαν ἀκυρότητα σχετικῶς ὡς πρὸς τὰ ἀμφισβητηθέντα λοιπὰ κινητὰ τῆς προικὸς, οἱ ἐκκαλοῦντες ὅμως δὲν προσήγαγον ἐμπροθέσμως τοιαύτην ἀπόδειξιν· ὥστε τὸ εἰρημένον προικοσύμφωνον δι' ἀποφάσεως ἐθεωρήθη, κατὰ δικαστικὸν τεκμήριον, μὴ ἄκυρον, κηρυχθέντων τῶν ἐκκαλούντων ἐκπτώτων τοῦ δικαιώματος τοῦ ν' ἀποδείξουν τοὺς ἰσχυρισμούς των.

Ἐπειδὴ ὁ νόμος 6 τοῦ Κώδηκος de pac. τὸν ὁποῖον ἀναφέρουν οἱ ἀνακόπτοντες, δὲν ἔχει καμμίαν ἰσχὺν ἐνταῦθα διὰ ν' ἀποδείξῃ ἄκυρον τὴν προικοδοσίαν, διότι ὁ νόμος οὗτος δὲν ἀφορᾷ τοὺς τύπους, ἀλλὰ τὴν οὐσίαν καὶ τὸ ἀντικείμενον τῶν ἐναντίων τῶν ἀπαγορευτικῶν νόμων γενομένων συμφωνιῶν, ἐνὶ λόγῳ τ' ἀθέμιτα συναλλάγματα.

Ἐπειδὴ ὡσαύτως ὁ νόμος 33 τίτλ. 13 βιβλ. 1 τοῦ Ἀρμενοπούλου, τὸν ὁποῖον εἰς τὰς ἐγγράφους αἰτιολογίας των ὑπομιμνήσκουν οἱ ἀνακόπτοντες ἰσχυριζόμενοι ὅτι κατ' αὐτὸν ἡ Ἑλένη ἔγινεν ἔκπτωτος τοῦ δικαιώματος τοῦ ν' ἀπαιτῇ τὴν προῖκά της, διότι δῆθεν δὲν ἔκαμεν ἀπογραφὴν τῶν πραγμάτων τοῦ ἀνδρός της, δὲν ἔχει καμμίαν ἐφαρμογὴν ἐνταῦθα, διότι αὐτὸς ἰσχύει μόνον ὅταν ὁ ἀποθανὼν ἐγκατέλιπεν ἀνήλικα τέκνα (1). Ἀπόφ. 91 τοῦ 1843 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετ. (Νομ. σ. 3359).

§ 321. Ἂν ὁ σύζυγος δὲν κερδαίνῃ τὴν προῖκα τελευτώσης τῆς γυναικὸς, δὲν πρέπει νὰ ἐναχθῇ δ' ὅσον μέρος τῆς προικὸς ἔδωκε τυχὸν εἰς τὴν σύζυγον. § α' (υπ. θ) Βασιλ. Ἀπόφ. 273 τοῦ 1845 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετ. (Νομ. σελ. 4217).

§ 322· Ἡ γυνὴ κατὰ μόνου τοῦ συζύγου ἢ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ δύναται νὰ κινήσῃ τὴν προσωπικὴν περὶ τῆς προικὸς ἀγωγήν; Ἴδε ἀποφ. ἐφ. Ναυπλ. 35, 55 τοῦ 1837 (Νομ. σελ. 575, 626) ἀνωτ. § 316.

§ 323. Ἴδε τὴν 319 τοῦ 1853 πολ. ἀπόφ. τοῦ Ἀρ. Πάγου ἐν λεξ. Βελλ. Δόγμα.

§ 324. Εἰς τὴν ἐπαρχίαν τὴν περιλαμβάνουσαν τὸ χωρίον Πάνου ὑπάρχει ἔθιμον, καθ' ὃ σύζυγος δὲν εἶναι ὑπόχρεως εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν προικώων κινητῶν, ὅταν οὗτος δυστυχήσας τὰ πωλήσῃ πρὸς διατροφὴν τῆς συζύγου του; καθ' ὃ σύζυγος δὲν εἶναι ὑπόχρεως εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῶν ῥουχικῶν, καὶ καθ' ὃ δὲν ἐπιτρέπεται, ἀπόδοσις ὑποβόλου; Διετάχθη ἀπόδειξις, ἀλλὰ δὲν

---

(1) Ὅρα Κύρ. λεξ. Ἀπογραφή.

προσήχθη ἀπόδειξίς τις. Ἀπόφ. 6577 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθήν. ἐφετῶν.

§ 325. Ὑπῆρχεν ἐν Αἰγίνῃ ἔθιμον, ὅτι ὡς πρὸς τὴν εἰς τὸ τέκνον τῆς ἀποθανούσης συζύγου περιελθοῦσαν, κληρονομικῷ δικαιώματι, προικώαν αὐτῆς περιουσίαν, δὲν ἐπικρατεῖ, ἐν περιπτώσει ἀποβιώσεως τοῦ τέκνου, ἡ ἐν τῷ ἐν ἰσχύϊ δικαίῳ κληρονομικὴ διαδοχὴ, καθ' ἣν ὁ πατὴρ κληρονομεῖ τὸν ἄτεκνον κατιόντα αὐτοῦ πρὸ τῶν θείων καὶ τῶν ἀνωτέρω ἀνιόντων; Ὄχι. Ἀπόφ. παλ. Ἀρ. Πάγου 86 τοῦ 1852, κυροῦσα τὴν 8093 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετ.

§. 330 — 344.

Ὑπάρχουσι περιπτώσεις, καθ' ἃς ζητεῖται ἡ ἐπιστροφὴ τῆς προικὸς, διαρκοῦντος τοῦ γάμου;

§ 331. Ἴδε ἀνωτέρω § 18.

§ 332. Ἐνίοτε, καὶ ἰδίως ὅταν ὑποπέσῃ εἰς ἐλάττωσιν τῆς περιουσίας του ἢ πτωχεύσῃ, *ὑποχρεοῦται* ὁ ἀνὴρ ν' ἀποδώσῃ τὴν προῖκα καὶ συνεστῶτος τοῦ γάμου (α). Ἄλλοτε δὲ τῷ *ἐπιτρέπεται* νὰ τὴν ἀποδώσῃ συνεστῶτος τοῦ γάμου. Τεμ. 20 Π. (24, 3) 20 Β. (28, 8)= τεμ. 73 Π. (23, 3)—69 Β. (29, 1)· ὁ δὲ λόγος; Μακ. § 523 σημ. ή.

§ 333. Εἰς τὴν *Νομολογίαν* εὕρηνται τάδε.

§ 334. Κατὰ τὴν 34 διάταξιν τοῦ Ἀρμενοπούλου (4, 10) ἡ γυνὴ, καὶ συνισταμένων τῶν γάμων, δύναται, ἂν θεωρῇ τὸν ἄνδρα ἄπορον, ὑπὲρ προικὸς, καὶ προγαμιαίας δωρεᾶς καὶ ἐξωπροίκων παρακρατεῖται τὴν οὐσίαν τοῦ ἀνδρὸς (πρβ. καὶ διάταξ. 1 βιβλ. 4 τίτλ. 11 αὐτ.)· ὁ δὲ νόμος δὲν κάμνει διάκρισιν τῆς ἐκτιμημένης ἢ ἀνεκτιμήτου προικός. Ἀπόφ. 9274 τοῦ 1852 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ.

§ 335. Ἡ γυνὴ δύναται νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς

(α) Τεμ. 24 Π. (24, 3) 24 Β. (28, 8)= διάτ. 29 Κώδ. (5, 12)=118 Β. (29, 1)— διάτ. 1 Κώδ. (5, 17) 16 Β. (28, 7)— Νεαρ. 97 κ. 9. Εἰς τοιαύτας ὅμως περιπτώσεις πρέπει νὰ γίνηται χρῆσις τῶν τῆς προικὸς προσόδων πρὸς ὄφελος τοῦ γάμου καὶ συντήρησιν τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῶν τέκνων, οἱ δὲ δανεισταὶ τοῦ ἀνδρὸς δὲν δύνανται νὰ ἐνεργήσωσιν ἐπ' αὐτῶν τὰς ἀξιώσεις των· διάτ· 29 Κώδ. ἀνωτ. Διαφωνίαι ὅμως. Μακελ. § 523, σημ. ζ'.

τὴν προῖκά της, ἐὰν ὁ ἀνὴρ, καταδαπανῶν τὰ εἰσοδήματα τῆς προικὸς εἰς ἰδίας του ἀνάγκας, δὲν χορηγῇ εἰς τὴν σύζυγον τὰ πρὸς διατροφὴν ἀναγκαῖα; Ναί.

«Ἐπειδὴ ἡ προὶξ δίδεται πρὸς ἀνακούφισιν τῶν βαρῶν τοῦ γάμου, καὶ ἐπομένως ὁ σύζυγος ὀφείλει νὰ χορηγῇ τὰ μέσα τῆς διατροφῆς εἰς τὴν οἰκογένειάν του καὶ νὰ τὴν διατηρῇ εἰς καλὴν κατάστασιν, μεταχειριζόμενος πρὸς τοῦτο τὸ εἰσόδημα τῆς προικός· ἐν περιπτώσει δὲ ἀποστερήσεως, δαπανῶν αὐτὰ καὶ εἰς ἰδίας του ἀνάγκας καὶ εἰς ἄλογα ἔξοδα, τὰ ὁποῖα ἐπιφέρουν τὴν στενοχωρίαν εἰς τὴν οἰκογένειαν, παραβαίνει τοὺς ὅρους τοῦ γαμικοῦ συναλλάγματος, ὑπὸ τοὺς ὁποίους λογίζεται ὅτι ἔλαβε τὴν προῖκα, καὶ μετατρέπων τὸν προορισμόν της παρέχει τὸ δικαίωμα εἰς τὴν σύζυγον νὰ ζητήσῃ τὴν ἀπόδοσιν τῆς προικός. Απόφ. 973 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετ. (Νομ. σ. 5375).

§ 336. Διὰ ποίους λόγους συγχωρεῖται ἡ ἐπιτροφὴ τῆς προικός; Ἡ 13060 τοῦ 1855 ἀπόφ. τῶν ἐν Αθ. ἐφετ. φέρει.

«Ἐπειδὴ, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου 93 Πανδ. de jur dot. καὶ νόμ. 20 Πανδ. soluto matrim· ἡ προὶξ δύναται νὰ ἐπιστραφῇ ἰσχυρῶς παρὰ τοῦ συζύγου εἰς τὴν γυναῖκα, ὅταν ὑφίσταται ἀποχρώντως δικαιολογημένη αἰτία, δι' ἣν ἡ γυνὴ μέλλει νὰ μεταχειρισθῇ τὴν ἑαυτῆς προῖκα· εἶναι μὲν ἀληθὲς, ὅτι εἰς τοὺς διαληφθέντας νόμους ἀναφέρονται ὀνομαστὶ τέσσαρες μόνον περιπτώσεις, καθ' ἃς δύναται νὰ γίνῃ παρὰ τοῦ συζύγου ἡ τῆς προικὸς ἐπιστροφή. ἀλλ' αἱ αὐτόθι ἀπαριθμούμεναι περιπτώσεις, ὡς βάσιν ἔχουσαι τὸ προφανὲς τῆς γυναικὸς συμφέρον καὶ τὴν ἐκ μέρους ταύτης ἐκπλήρωσιν τῶν πρὸς τοὺς πλησιεστέρους αὐτῆς συγγενεῖς καθηκόντων της, λόγους, δηλαδὴ, δυναμένους νὰ παραγάγωσιν καὶ εἰς ἄλλας περιπτώσεις ὁμοίας καὶ ἀναλόγους τῶν εἰς τοὺς νόμους τοὺς διαληφθέντας ἀναφερομένων, προσετέθησαν μᾶλλον, χάριν παραδείγματος ἢ πρὸς περιορισμὸν ἐπ' αὐτῶν καὶ μόνων τῆς διὰ τῶν νόμων αὐτῶν καθιερουμένης ἐξαιρέσεως τοῦ κανόνος, ὅτι ἡ προὶξ οὔτε συναινέσει ἀμφοτέρων τῶν συζύγων δύναται νὰ διατεθῇ. — ὅτι δὲ οὕτως ἔχει, ἐξάγεται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ὑπάρχουσι καὶ ἕτεραι διατάξεις, ἐκτὸς τῶν μνημονευθεισῶν, εἰς ἃς ἀναφέρονται καὶ ἕτεροι λόγοι, δι' οὓς δύναται νὰ γίνῃ ἰσχυρῶς ἡ τῆς προικὸς ἐπιστροφὴ, καὶ τοιαύτη εἶναι ἡ διάταξις τοῦ νόμου 21 Π. (24, 3). ἴδε Γλοὺκ τόμ. 27 σελ. 246 καὶ 264.

§ 337. Ἡ σύζυγος δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν προῖκά της καὶ διαρκοῦντος τοῦ γάμου, ὅταν ὁ σύζυγός της, ἦναι ἄπορος. Αρμεν.

(4, 8) § 34 (1). Απόφ. έφ. Ναυπλ. 1060 τοῦ 1853 ἐν Νομικ. σ. 5875.

§ 338. Ὑπάρχουν περιπτώσεις, καθ' ἃς συγχωρεῖται εἰς τὸν σύζυγον νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν γυναῖκα τὴν προῖκα; Ναί. Βλέπε τὴν ἀπόφασιν 1806 τῶν ἐν Αθ. ἐφετῶν ἐν σελ. 27 τῆς λέξεως *Ἀγοραπωλησία*.

§ 339. Δύναται ἡ σύζυγος νὰ λάβῃ ἐπιστρεφομένην παρὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς τὴν προῖκα, καὶ διαθέτουσα αὐτὴν, κατὰ τὸ δοκοῦν, νὰ βοηθήσῃ τὸν ἐν ἀνάγκαις περιπεσόντα σύζυγόν της, οὐδέποτε ὅμως νὰ ὑποχρεώσῃ ἑαυτὴν καὶ τὴν περιουσίαν της, χρέη συζυγικὰ ἀναδεχομένη. Απόφ. πολ. Αρ. Πάγου 319 τοῦ 1853.

§ 340. Ἡ προῖξ ἀποδίδεται εἰς τὸν σύζυγον, ἵνα δαπανήσῃ αὐτὴν εἰς τὰ πρὸς ὑπανδρείαν τῆς κοινῆς θυγατρὸς ἀναγκαῖα, ὅταν κινδυνεύῃ νὰ διαλυθῇ ἡ προϋπάρχουσα αὐτῆς μνηστεία. Απ. πολ. Αρ. Πάγου 230 τοῦ 1853.

§ 341. Μία τῶν αἰτιῶν, δι' ἃς εὐλόγως δύναται ἡ γυνὴ τὴν προῖκα λαμβάνειν, εἶναι ἐὰν οἱῳδήποτε τρόπῳ ὁ ἀνὴρ ἐπιβουλεύσῃ τὴν ζωήν της (Αρμ. βιβλ. δ' τίτλ. ιδ'). Απόφ. 1969 τοῦ 1841 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ.

§ 342. Ἡ ἐλάττωσις τῆς περιουσίας τοῦ συζύγου εἶναι ἐκ τῶν περιπτώσεων, δι' ἃς ἡ γυνὴ δύναται, διαρκοῦντος τοῦ γάμου, νὰ ζητήσῃ τὴν ἐπιστροφὴν τῆς προικός. Αρμ. 32 καὶ 34 (δ, η) — Νεαρ. 97 κεφ. 9—Βασ. 24 (28, 8). Απόφ. ἐφ. Αθ. 13351 τοῦ 1855 τμ. β'.

§. 343. Ἡ γυνὴ δύναται νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς τὴν προῖκά της, ἐὰν ὁ ἀνὴρ, καταδαπανῶν τὰ εἰσοδήματα τῆς προικὸς εἰς ἰδίας του ἀνάγκας, δὲν χορηγῇ εἰς τὴν σύζυγον τὰ πρὸς διατροφὴν ἀναγκαῖα; Ναί. Ἰδὲ ἀνωτ. § 335 ἀπόφ. 973 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετ.

§ 344. Ἐν Θύρᾳ ἰσχύει παλαιὸν καὶ ἀδιάκοπον ἔθιμον, καθ' ὃ ὁ σύζυγος δύναται νὰ ἐπιστρέψῃ τὴν προῖκα εἰς τὴν σύζυγόν του, ὅταν πρόκηται νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς ἀποκατάστασιν τέκνου, εἴτε ἄῤῥενος εἴτε θήλεος. Απόφ. ἐφ. Αθ. 13060 τοῦ 1855.

(1) Τεμ. 29, 30. Κώδ. (5, 12)— Β. (29, 1) 116.— τεμ. 24 Π. (24, 3)— Νεαρ. 97 κ. 6 πρ. (σημ. ἐκδ.).

§ 350.

Ἀντικείμενον τῆς ἀποδόσεως.

Ἴδε ἀνωτ. § 20. 290 — 295.

Πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τί πρέπει ν' ἀποδοθῇ ὡς προίξ; πρέπει νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν τί ἐδόθη ἢ τί παρεχωρήθη λόγῳ προικός (α). Α) Ἂν λοιπὸν δοθῶσιν ὡς προὶξ εἰς τὸν σύζυγον χρήματα μετρητὰ ἢ ἄλλα ποσά, οἱ κίνδυνοι αὐτῶν, συνεστῶτος τοῦ γάμου, ἀφορῶσιν αὐτὸν τὸν ἴδιον, καὶ ἑπομένως μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου ὀφείλει ν' ἀποδώσῃ ἴσην ποσότητα τῆς αὐτῆς ποιότητος μὲ ὅσα ἔλαβεν (β). Β) Ἂν δὲ τῷ ἐδόθησαν εἰς προῖκα ἄλλα κινητὰ ἢ ἀκίνητα πράγματα, πρέπει νὰ γίνῃ ἡ ἀκόλουθος διάκρισις. 1) Ἐὰν αὐτὰ διδόμενα ἐκτιμηθῶσιν ἕνεκα πωλήσεως, ἐν τῇ ἀμφιβολίᾳ, καὶ ὅταν δὲν συνομολογηθῇ ῥητῶς ἄλλο τι, ὑποτίθεται ὅτι ἐπωλήθησάν εἰς τὸν ἄνδρα (§ 519 Μαχ.), καὶ τότε ὑποφέρει μὲν οὗτος τοὺς κινδύνους αὐτῶν συνεστῶτος τοῦ γάμου, ἔχει ὅμως μετὰ τὴν διάλυσιν αὐτοῦ τὸ δικαίωμα ν' ἀποδώσῃ κατ' ἐκλογὴν αὐτούσιον τὸ πρᾶγμα ἢ τὴν κατ' ἐκτίμησιν χρηματικὴν αὐτοῦ ἀξίαν. 2) Ἂν τέλος τὰ προικῷα πράγματα τῷ παραδοθῶσιν ἀνεκτίμητα, ἢ ἐκτιμημένα μέν, ἀλλ' οὐχὶ venditionis causa (ἕνεκα πωλήσεως), ὀφείλει α) νὰ τ' ἀποδώσῃ αὐτούσια καὶ ἐνέχεται τότε ἕνεκα δόλου, ἁμαρτήματος καὶ ἕνεκα ἐλλείψεως τῆς καὶ περὶ τὰ ἴδια αὐτοῦ πράγματα ἐπιμελείας, οὐχὶ δὲ καὶ ἕνεκα τῆς τυχαίας ζημίας (γ). Ἂν δὲ τὰ ἐκποιήσῃ ἰσχυρῶς, ὑποχρεοῦται ν' ἀποδώσῃ τὴν ἀξίαν των (δ). Ὁμοῦ δὲ μὲ τὸ κύριον πρᾶγμα ὀφείλει β) περιπλέον ν' ἀποδώσῃ ὅλα τὰ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γάμου προστεθέντα προσαυξήματα αὐτοῦ (ε). γ) Καθόσον δ' ἀφορᾷ τοὺς καρπούς, ὁ γενικὸς κανὼν εἶναι ὅτι ὁ ἀνὴρ ἔχει δικαίωμα ἐπὶ τῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γάμου παραγομένων καρπῶν. Ἂν λοιπὸν ὁ γάμος διαρκέσῃ μίαν ἢ πλείονας καρπῶν περιόδους, ἀποκτᾷ ὅλους τοὺς κατ' αὐτὰς παραχθέντας καρπούς, καὶ δὲν ὀφείλει

(α) Μαχ. § 524.

(β) Τεμ. 41 § 4 τεμ. 42 Π. (23, 3) 37, 38 Β. (29, 4).

(γ) Τεμ. 17 Π. (23, 3)— 13 Β. (29, 1). τεμ. 18 § 1. τεμ. 24 § 5. τεμ. 25 § 1. τεμ. 66 Π. (24, 3). 18, 24, 25. 63 Β. (28, 8).

(δ) Ἐξ ἀναλ. τεμαχίων τινῶν, ὅ Μαχ. § 524 σημ. 6.

(ε) Τεμ. 10 § 1-3 Π. (23, 3)— 6 Β. (29, 4) διάτ. 1 § 9 Κ. (5, 13)

νὰ τοὺς ἀποδώσῃ· ἂν ὅμως ὁ γάμος ἀρχίσῃ ἢ παύσῃ ἐντὸς τοιαύτης περιόδου, δὲν δύναται ὁ ἀνὴρ νὰ ζητήσῃ εἰμὴ τοὺς κατ' ἀναλογίαν τῆς κατὰ τὴν περίοδον ταύτην διαρκείας τοῦ γάμου καρπούς, τὸ δὲ λοιπὸν μέρος αὐτῶν ἀνήκει εἰς τὴν γυναῖκα ἢ εἰς τοὺς κληρονόμους της, εἶναι δὲ ἀδιάφορον ἂν ὁ συγκομιδὴ αὐτῶν ἐνεργήθη ἀπὸ τὸν ἄνδρα ἢ ἀπὸ τὴν γυναῖκα (α). Ἀφ' ἑτέρου μέρους Δ) ἔχει ὁ ἀνὴρ τὸ δικαίωμα ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ἀπόδοσιν τῆς ἐπὶ τῶν ἀποδοτέων προικώων πραγμάτων γενομένης παρ' αὐτοῦ δαπάνης (β) καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀναγκαίαν δαπάνην ἔχει δικαίωμα ἐπισχέσεως καὶ συμψηφισμοῦ (impensae necessariae ipso jure dotem minuunt), μετὰ δὲ τὴν ἐνεργηθεῖσαν παράδοσιν αὐτῶν ἔχει τὴν περὶ τοῦ ἀχρεωστήτου ἀγωγὴν ἢ τὴν sine causa, ἕνεκα δὲ τῆς ὠφελίμου δαπάνης δὲν δύναται νὰ ἐνεργήσῃ εἰμὴ τὴν ἀντίθετον περὶ ἐντολῆς ἢ περὶ διαχειρίσεως τῶν ἀλλοτρίων πραγμάτων ἀγωγήν, ἕνεκα δὲ τῶν πρὸς τέρψιν ἐξόδων ἔχει μόνον δικαίωμα ἀφαιρέσεως (jus tollendi) (γ). Γ) Ἂν λόγῳ προικὸς παραχωρηθῇ εἰς τὸν ἄνδρα πραγματικὸν δικαίωμα, παύει μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου (δ). Δ) Ἂν δὲ τῷ δοθῇ ὡς προὶξ ἀπαίτησίς τις, πρέπει μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου, ἂν εἰσέτι σώζηται, νὰ ἐπιστραφῇ αὕτη διὰ νέας ἄλλης παραχωρήσεως, ἄλλως ἀποδίδεται ἡ ἀξία της (ε). Ζ) Ἂν λόγῳ προικὸς ἀπαλλαχθῇ τινος χρέους ὁ ἀνήρ, τὸ χρέος τοῦτο ἀναζῇ πάλιν (ζ), καὶ ἐὰν Ζ) γίνῃ πρὸς ὄφελος τοῦ ἀνδρός, καὶ προικὸς λόγῳ, παραίτησις προσενεχθέντος δικαιώματος, ἡ γυνὴ ἀπολαμβάνει πάλιν μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου τὸ δικαίωμα τοῦτο ἢ τὸ ἀντικείμενον αὐτοῦ. τεμ. 14 § 3 Π. (23, 5,— 14 Β. (29, β).

§ 351. Ἔλθωμεν ἤδη εἰς τὴν *Νομολογίαν*, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκετε τὰ ἑπόμενα.

§ 352. Ἡ γυνὴ δύναται, ἀποθανόντος τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, νὰ καταλάβῃ τὰ πράγματα τῆς ἐκτετιμημένης προικὸς πρὶν ἢ ἐκφράσωσιν οἱ κληρονόμοι του ὅτι προτιμῶσι νὰ καταβάλωσι τὸ τίμημα; ὄχι.

Απόφ. Ἐπειδή, κατὰ τὸν νόμον 10 Π. de jure dotium καὶ

(α) Μαχ. § 524 σημ. ζ.
(β) Αὐτ. σημ. η.—Π. (25, 1) Β. (28, 10).
(γ) Μαχ. αὐτ. σημ. θ.
(δ) Περὶ τῆς ἐπικαρπίας, Μαχ. αὐτ. σημ. ι.
(ε) Μαχ. αὐτ. σημ. κ.
(ζ) Τεμ. 12, 43 Π. (23, 3)— 8, 39 Β. 29, 1).

ἄρθρ. 4 τῆς Ἐξαβίβλου περὶ δικαίου προικὸς, διαλυθέντος τοῦ γάμου, δύναται μὴ τὰ πράγματα αὐτὰ (τὰ προικῷα), ἀλλὰ τὴν ἐκτίμησιν αὐτῶν ἀποδιδόναι· (1) ἕπεται ἄρα ὅτι καὶ οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ ἔχουσι. τῆς ἐπιλογῆς τὸ δικαίωμα, οὐχὶ δὲ καὶ ἡ γυνὴ, καίτοι προτιμωμένη παντὸς δανειστοῦ ἐπὶ τοῦ διατετιμημένου προικώου πράγματος καὶ πραγματικὸν ἐπ' αὐτοῦ ἔχουσα δικαίωμα (Ν. 30 Κ. de juri dotium (5, 12). Τούτου τεθέντο·, ἡ ἐκ μέρους ταύτης κατάληψις τοῦ διατετιμημένου προικώου πράγματος δὲν μεταβάλλει τὴν ἐκ τῆς διατιμήσεως σχέσιν, ἐν ὅσῳ ὁ ἀνὴρ, ἢ οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ, δὲν δηλώσωσι τὴν περὶ ἐπιλογῆς διάθεσίν των· εἰς τὴν ὁποίαν δύνανται μὲν νὰ καταναγκασθῶσι, διὰ τῆς περὶ ἀποδόσεως τῆς προικὸς ἀγωγῆς, δὲν ἀποκλείονται ὅμως, πρὸ ταύτης, τῆς διεκδικήσεως τοῦ πράγματος, καίτοι μὴ καταβαλόντες τὸ τίμημα· διότι οὐδ' ὁ πωλητὴς, μὴ λαβὼν τὸ τίμημα, ἐὰν εἰς τὴν ἐκλογήν του ἀνετέθη τούτου ἡ καταβολὴ ἢ τοῦ πράγματος ἡ ἀπόδοσις, δικαιοῦται νὰ ἐπαναλάβῃ ἰδίᾳ χειρὶ τὸ πρᾶγμα, καὶ ἑπομένως οὐδ' ὁ ἐκπροσωπῶν αὐτὸν δανειστὴς αὐτοῦ. Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 1055 τοῦ 1853 ἐν Νομικ. σ. 5874.

§ 353. Ἰδὲ ἀνωτ. § 291, δ τὴν 55 τοῦ 1848 ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου.

§ 354. Διαλυομένης τῆς μνηστείας, τίς ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀπαιτήσῃ τὰ λόγῳ προικὸς, σταλέντα τῷ μνηστῆρι πράγματα; Ἡ 13090 τοῦ 1855 ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετ. φέρει.

«Ἐπειδὴ, γάμου μὴ γενομένου, προὶξ δὲν ὑπάρχει, καὶ ἑπομένως πᾶσα περὶ συστάσεως προικῆς ἐνοχὴ διαλύεται, διότι ἡ προὶξ προϋποθέτει τὴν ὕπαρξιν γάμου· νόμ. 39 (29, 1) Βασιλ. — νόμ. 43 (23, 3) Π. ὥστε ἐπὶ τοῦ προκειμένου, τῆς περὶ συστάσεως τῆς προικῆς συμφωνίας γενομένης μεταξὺ τῆς ἐκκαλούσης καὶ τοῦ ἐφεσιβλήτου Μ., ἕπεται ὅτι διαλυομένης, κατὰ τὰ ἐκτεθέντα, τῆς περὶ ταύτης ἐνοχῆς, τὸ δικαίωμα τῆς ἀπαιτήσεως τῶν πραγμάτων, ἅτινα μετηνέχθησαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Μ. ὡς μνηστῆρος διὰ νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς προὶξ, ἔχει ἡ περὶ τῆς συστάσεως τῆς προικὸς μετὰ τούτου συμφωνήσασα καὶ παραδώσασα αὐτὰ μήτηρ Κ. καὶ οὐχὶ ἡ θυγάτηρ αὐτῆς, ἀφοῦ δὲν ἀπεδείχθη οὔτε ὅτι ἀνήκουσιν εἰς τὴν τελευταίαν τὰ ζητούμενα πράγματα, οὔτε ὅτι ἡ θυγάτηρ αὕτη συνεφώνησε μετὰ τοῦ Μ. τὴν σύστασιν τῆς προι-

---

(1) Διάτ. 5 Κώδ. (5, 12) Βασιλ. (29, 1) 92. — τεμ. 10, 21 Κώδ. (αὐτ.)— Διάτ. 1, 6 (5, 18). Σημ. Ἐκ.

κός, ἐξ ἄλλου δὲ καὶ ὁ ἴδιος Μ. ἐν τῇ μετ' ἀνταγωγῆς ἀπολογίᾳ του ἀνέφερε καὶ ὡς ἀνήλικον τὴν θυγατέρα Β. Ὅθεν ἀνυπόστατος ἀποβαίνει ἡ πρότασις τοῦ ἐφεσιβλήτου ὅτι ἡ θυγάτηρ Β. ἔπρεπε νὰ κινήσῃ τὴν προκειμένην περὶ ἀποδόσεως τῶν πραγμάτων ἀγωγήν, καὶ ὅτι ἡ περὶ τούτου ἀγωγὴ τῆς ἐκκαλούσης μητρὸς εἶναι ἀπαράδεκτος».— Πρλ. λ. Μνηστεία.

§ 355. *Τόκοι* κτλ. Μόνον ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς διαλύσεως τοῦ γάμου ὀφείλει ὁ σύζυγος τοὺς καρποὺς τῶν ἀποδοτέων προικώων ἀκινήτων Αρμ. § 46 (δ, η). Ἀπόφ. 7498 τοῦ 1850 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ.

§ 356. Οἱ τόκοι τῶν μετρητῶν τῆς προικός, τῆς προσαυξήσεως τῆς προικὸς καὶ τῆς πρὸ γάμου δωρεᾶς, ἥτις ἀκολουθεῖ τὴν τύχην τῆς προικός, ἄρχεται μετὰ ἓν ἔτος ἀπὸ τῆς ἀποβιώσεως τοῦ συζύγου (1). Απόφ. τῆς 7 μαρτ. 1841 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετ. (Νομ. σ. 2366).

§ 357. Μόνον μετὰ τὴν λῆξιν ἑνὸς ἔτους ἀπὸ τῆς διαλύσεως τοῦ γάμου ὑποχρεοῦται ὁ σύζυγος νὰ ἐπιστρέψῃ τὰ προικῷα χρήματα μετὰ τοῦ τόκου των· τμ. 1 § 7 Κώδ. (5, 13). Απ. 9837 καὶ 9863 τοῦ 1852 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ. τμ. 1.

§ 358. Τὰ κινητὰ πράγματα τῆς προικὸ, τὰ εἰς οἰκιακὰς χρήσεις χρησιμεύοντα, πρέπει ν' ἀποδίδωνται ἓν ἔτος μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου μετὰ δὲ τὴν παρέλευσιν ἐκείνου, πληρόνει τόκους ὑπερημερίας ὁ χρεωστῶν τὴν παράδοσιν (2). Απόφ. 1903 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ.

§ 359. Οἱ τόκοι τῶν μετρητῶν τῆς προικός, τῆς προσαυξήσεως τῆς προικὸς καὶ τῆς πρὸ γάμου δωρεᾶς, ἥτις ἀκολουθεῖ τὴν τύχην τῆς προικός, ἄρχεται μετὰ ἓν ἔτος ἀπὸ τῆς ἀποβιώσεως τοῦ συζύγου. Απόφ. ἐφ. Ναυπλ. τῆς 7 μαρτίου 1841 (Νομ. σελ. 2366).

§ 360. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑποχρέωσίν τινος εἰς τὴν πληρωμὴν τόκων τῆς προικός, εἶναι πασίγνωστον, ὅτι οἱ ἀφορῶντες τοὺς διαφόρους ὅρους τῶν τόκων νόμοι, τῶν Αὐτοκρατόρων ἔπεσαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, διὰ μακροῦ χρόνου, εἰς ἀχρηστίαν, ἡ δὲ κοινὴ συνήθεια ἀντεκατέστη εἰς τὸν τόπον τοῦ νόμου· ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ ἄρθρον 156 λέγει, ὅτι οἱ τόκοι ἄρχονται ἀπὸ τῆς ἀγωγῆς. Απόφ. πολ. Αρ. Πάγου 303 τοῦ 1839.

---

(1) Ὅρα καὶ ἀνωτ. § ἀπόφ. 1903 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.
(2) Ὅρα ἀνωτ. § 355 περὶ τόκων.

§ 360α. Περὶ τοῦ ζητήματος τί ἀποδίδοται μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου, ἡ 14017 τοῦ 1856 ἀπόφ. τῶν ἐν Αθ. ἐφετ. φέρει.

Ἀπόφ. Ἐπειδή, κατὰ μὲν τὸν l. μον. K. de rei uxor. actione, ἡ εἰρημένη Γ. ἐδικαιοῦτο νὰ ζητήσῃ τό, ὡς εἴρηται, ποσόν, ἐν ἔτος ἀπὸ τῆς ἀποβιώσεως τοῦ συζύγου της, λαβοῦσα χώραν πρὸ τοῦ ἔτους 1843· κατὰ δὲ τὸν νόμ. un. Κώδ. de rei uxoriae, οἱ τόκοι ἐπὶ τῶν προικῴων χρημάτων ὀφείλονται ἀφ' ἧς οἱ κληρονόμοι ἦσαν ὑπόχρεοι εἰς τὴν ἀπόδοσιν αὐτῶν· ἑπομένως ἡ πρότασις τῆς αὐτῆς Γ. τοῦ νὰ ὑποχρεωθοῦν οἱ ἀντίδικοι αὐτῆς εἰς τὴν ἀπόδοσιν τοῦ τόκου ἐπὶ τοῦ, ὡς εἴρηται, ποσοῦ, καθίσταται παραδεκτή, ὡς στηριζομένη εἰς τούς, ὡς εἴρηται, νόμους μέχρι διπλασιασμοῦ.

Ἐπειδὴ καὶ μὲν κατὰ τὸν νόμον 51 Π. de jur. rei aestimatae μόνον, ὅταν τὰ κινητὰ προικῷα πράγματα ἐξετιμήθησαν κατὰ τὸν χρόνον τῆς δόσεως αὐτῶν καὶ ἂν ἐχρησίμευσαν πρὸς χρῆσιν τῆς συζύγου, ἡ φθορὰ αὐτῶν μένει εἰς βάρος τοῦ συζύγου κατὰ τὴν ἀπόδοσιν· ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅμως, ἂν καὶ τὰ δοθέντα τῇ Γ. προικῷα κινητὰ δὲν ἐξετιμήθησάν, οὐχ ἧττον ὀφείλεται ἡ ἀπόδοσις τοῦ ἀντιτίμου αὐτῶν, καθόσον ἡ εἰρημένη Γ. ἔτι παραδοῦσα εἰς τὸν σύζυγον αὐτῆς τὰ κινητὰ προικῷα πράγματα, τὰ ὁποῖα ἐν τῷ ἀπὸ 30 Δεκεμβρίου 1843 ἐγγράφῳ ἐκτιμήσεως ἀναφέρονται, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχεν ὑποσχεθῇ αὐτῷ εἰς τὸν Δ. ὁ πατήρ της, διὰ τῆς τελευταίας δὲ ταύτης ἀποφάσεως παρεδέχθη τὸ δικαστήριον, ὅτι ὑπῆρχον τὰ ἐν τῷ, ὡς εἴρηται, ἐγγράφῳ σημειωμένα πράγματα, καὶ καθόσον μέρος ἐξ αὐτῶν ἀπεδόθησαν εἰς αὐτὴν ὑπὸ τῶν ἀντιδίκων της, οὐδὲ ζητεῖ ἡ αὐτὴ Γ. τὴν ἀξίαν, τὴν ὁποίαν εἶχον τά, ὡς εἴρηται, κινητὰ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ὑπὸ τοῦ συζύγου της παραλαβῆς των, ἀλλὰ τὴν ἀξίαν αὐτῶν εἰς ἣν ἦτον κατάστασιν καθ' ὃν χρόνον ἀπεβίωσεν ὁ σύζυγός της· ἑπομένως ἡ πρότασις τῶν ἀντιδίκων της, ὅτι τά, ὡς εἴρηται, προικῷα ἀπωλέσθησαν, καὶ ὅτι μὴ ἐκτιμηθέντα δὲν εἶναι ὑπόχρεοι, ἀφοῦ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γάμου κατεστράφησαν, εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῆς ἀξίας αὐτῶν, δὲν εἶναι βάσιμος.

§ 361. Ὁ ἀνὴρ δὲν δύναται σήμερον νὰ καταδικασθῇ εἰμὴ εἰς ὅσον εὐπορεῖ· ὀφείλει ὅμως νὰ ὑποσχεθῇ ὅτι θέλει πληρώσει τὸ ἔλλειπον, ἅμα βελτιωθῇ ἡ κατάστασις τῆς περιουσίας του· διάτ. μον. § 7 Κώδ. (5, 13)— § 37 Εἰσ. (4, 6) Μακ. § 525.

§ 362. *Ἐποχὴ τῆς ἀποδόσεως*. Κατὰ τὴν νέαν τοῦ Ἰουστινιανοῦ διάταξιν, μὴ ὑπαρχούσης ἄλλης συμφωνίας, τὰ προικῷα ἀκίνητα ὤφειλον ν' ἀποδίδωνται ἅμα διαλυθέντος τοῦ γάμου.

Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὰ κινητὰ πράγματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων κατατάττονται καὶ τὰ ποσὰ, γίνεται ἡ ἑξῆς διάκρισις μεταξὺ τῆς περιπτώσεως καθ' ἣν χορηγοῦν εἰσόδημα πληρωτέον παρὰ τρίτου τινὸς, καὶ ἐκείνης καθ' ἣν ὁ ἀνὴρ· τὰ μετεχειρίσθη εἰς τὰς οἰκιακάς του χρήσεις ἢ εἰς τὸ ἐπιτήδευμά του. Καὶ εἰς τὴν πρώτην μὲν περίπτωσιν, ὁ ἀνὴρ ὀφείλει νὰ μοιρασθῇ τὸ εἰσόδημα τοῦ ἔτους, καθ' ὃ διαλύεται ὁ γάμος, μετὰ τῆς γυναικὸς ἢ τῶν κληρονόμων της κατ' ἀναλογίαν τῆς διαρκείας τοῦ γάμου, εἰς τὴν δευτέραν δὲ περίπτωσιν δὲν ὑποχρεοῦται νὰ τὰ ἐπιστρέψῃ εἰμὴ μετὰ παρέλευσιν ἑνὸς ἔτους. Ἂν ὁ ἀνὴρ ἢ οἱ κληρονόμοι του ἀναβάλωσι τὴν ἀπόδοσιν πλέον τοῦ ὡρισμένου τούτου χρόνου ὀφείλουν νὰ πληρώσωσι τόκον ὑπερημερίας πρὸς 4 τοῖς ἑκατόν (1).

§ 362α. Μετὰ ἓν ἔτος ἀπὸ τῆς ἀποβιώσεως τῆς συζύγου, ὀφείλεται τόκος ὑπερημερίας ἐπὶ τῶν χρηματικῶν ποσῶν. Ἀ. 1050 τοῦ 1858 ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφ. φέρει.

«Ἐπειδὴ, κατὰ τὸν νόμον (διάτ. μον. § 7 Κ. 5, 13) ὁ ἀνὴρ ὀφείλει τὴν ἀπόδοσιν τῆς χρηματικῆς καὶ κτηματικῆς προικὸς μετὰ ἓν ἔτος ἀπὸ τῆς ἀποβιώσεως τῆς συζύγου, καὶ, ἂν ἀναβάλῃ αὐτὴν πλέον τοῦ ὡρισμένου χρόνου, ὀφείλει ἔκτοτε τόκον ὑπερημερίας ἐπὶ τῶν χρηματικῶν ποσῶν· ἐσφαλμένως δθεν διὰ τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως ὡρίσθη ἡ ἔναρξις τῶν τόκων ἐπὶ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀγωγῆς, ἐνῷ τὸ ἔτος εἶχε παρέλθη ἀπὸ τῆς ἀποβιώσεως τῆς Μ.»

§ 363. Περιορισμοί τινες ὡς πρὸς τὰς δευτερογαμούσας. — Εἰς τὴν νομολογίαν εὑρίσκεται, ὡς πρὸς τοῦτο, τὰ ἑξῆς.

α') Ἡ δευτερογαμοῦσα δύναται νὰ διαθέσῃ τὴν προῖκα, ἣν ἔλαβε κατὰ τὸν πρῶτον γάμον, ἡ δὲ διάταξις 6 τοῦ Κώδικος καὶ ἡ Νεαρὰ 22 ἀφορῶσι τὰ γαμικὰ κέρδη, τὰς πρὸ γάμου δωρεὰς κτλ. οὐχὶ δὲ καὶ τὰς προῖκας, αἱ ὁποῖαι, μετὰ τὴν, διὰ φυσικὸν θάνατον, διάλυσιν τοῦ γάμου περιέρχονται εἰς τὰς γυναῖκας. Ἀπόφ. 8928 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφ. τμ. β'.

β') Ἡ δευτερογαμοῦσα δωρεῖ τὴν προῖκά της; Ἴδε ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 444 τοῦ 1852 ἐν λέξει *Δωρεά*.

(1) c. un. § 7. C. 5, 13. Schrader de divis. fructuum dotis § 27. Glück 27 § 1276. c. Tigerström 2 § 60.

§. 365.

Παραγραφή (1). *Αἱ περὶ ἀπαιτήσεως προικὸς ἀγωγαὶ μετὰ πόσα ἔτη παραγράφονται;*

Περὶ παραγραφῆς ἐν γένει, ὅρα τὰ ἐν τῇ λέξει ταύτῃ ἐκτεθέντα. Εἰς τὴν νομολογίαν, ὡς πρὸς τὸ προκείμενον ζήτημα εὑρηνται τὰ ἑξῆς (ἴδ. ά —).

ά) Συνεστῶτος τοῦ γάμου δὲν τρέχει ὁ χρόνος τῆς παραγραφῆς ὡς πρὸς τὰ προικῶα πράγματα.

Απόφ. Ἐπειδή, κατ' ἀρχὴν τοῦ ἐν ἰσχύϊ δικαίου (Ν. 30 K. de jur. dot, συνεστῶτος τοῦ γάμου, δὲν ἄρχεται παραγραφὴ κατὰ τῶν προικώων πραγμάτων τῶν γυναικῶν. Ἐπομένως ἡ παραγραφὴ τῶν ἐπὶ τοῦ ἐπιδίκου κτήματος δικαιωμάτων τῆς ἐφεσιβλήτου ἤρξατο ἀπὸ τοῦ 1821 ἔτους, ὅτε ἀπεβίωσεν ὁ σύζυγος αὐτῆς· ἀπὸ δὲ τοῦ ἔτους τούτου μέχρι τῆς ἐποχῆς τῆς διαμαρτυρήσεως αὐτῆς, ἤτοι τοῦ 1833 ἔτους, δὲν παρῆλθον πλέον τῶν δώδεκα ἐτῶν, κατὰ τὴν διάρκειαν δὲ τουλάχιστον τῶν πρώτων ἑπτὰ ἐτῶν, ὅτε, ἕνεκα τοῦ καταστρεπτικοῦ πολέμου, οὐδεὶς διέμενεν ἐπὶ τῷ αὐτῷ διαρκῶς, πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν οἱ διάδικοι ὡς ἀπόντες· ἀπόντων δὲ τῶν διαδίκων, τῆς παραγραφῆς ὁ χρόνος, κατὰ ῥητὰς τοῦ νόμου διατάξεις, διπλασιάζεται. Ἐπομένως τὰ ἑπτὰ ταῦτα ἔτη ἀντιστοιχοῦσι μὲ τρία ἥμισυ, πρὸς τὰ ὁποῖα, τιθεμένων τῶν ὑπολειπομένων πέντε, δὲν συμπληροῦται τῆς παραγραφῆς ὁ χρόνος. Απόφ. 120 τοῦ 1845 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 4151).— Ταὐτὰ καὶ ἐν τῇ 196 τοῦ 1842 (Νομικ. σελ. 3274.

---

(1) Περὶ τῶν ἑπομένων ζητημάτων εὑρίσκετε παρατηρήσεις εἰς τὸ ἄνω μνημονευθὲν σύγγραμμα τοῦ Roussilhe. Οἱ ἀριθ. σημαίνουσι τὰς σελ.
Ἂν ὁ ἀγοραστὴς προικώου κτήματος ἠγνόει τὸ ἐλάττωμα τοῦτο, ποίαν παραγραφὴν δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ κατὰ τῆς γυναικὸς μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου. σελ. 298. Ἂν τὸ κτῆμα μετεπωλήθη; 299, 336.
Αἴτια διακόπτοντα τὴν παραγραφὴν 330, 342. Ἂν οἱ ὀφείλοντες αὐτὴν κληρονόμοι εἰσὶ πολλοί, τὸ ἀποτέλεσμα τῆς διακοπῆς ἐπενεργεῖ καθ' ὅλων; 331. Ἡ κινητὴ προὶξ παραγράφεται διαρκοῦντος τοῦ γάμου 332. Συνεστῶτος τοῦ γάμου, παραγράφει ὁ ἀγοραστὴς προικώου ἀκινήτου· 333, 336. Τὸ προικῶον εἶναι ἀπαράγραπτον, ἂν ἡ παραγραφὴ ἤρξατο πρὸ τοῦ γάμου· 336, 338, 340, 346. Εὐθύνη τοῦ συζύγου, ὅστις ἐγένετο παραίτιος τῆς παραγραφῆς· 345, 402.

ϛ') Ὁ κατέχων κτῆμά τι, λόγῳ προικὸς, ἀπὸ τότε παραγράφει;

Απόφ. Ἐπειδὴ ὁ Μιχαὴλ Σιγάλας, ὅστις, ὡς κληρονόμος τοῦ κατὰ τὸ 1826 ἔτος τελευτήσαντος πατρός του Λεοναρδάκη Σιγάλα, διεκδικεῖ ἤδη κατὰ τῶν ἀνηλίκων τέκνων τοῦ ἀποβιώσαντος ὡσαύτως Ἰωάννου Δρόσου τὸ εἰς τὴν νῆσον τῆς Θήρας κείμενον κτῆμα *Παλιάζωνα* ἐπὶ λόγῳ ὅτι ὁ πατήρ του Λιναρδάκης τὸ ἔδωσε πρὸς τὸν Γεώργιον Δρόσον, πατέρα τοῦ Ἰωάννου, καὶ πάππον τῶν ἀνηλίκων, ὡς ἐνέχυρον ἢ ἐπὶ ἀντιχρήσει, ὁμολογεῖ διὰ τῆς ἀπὸ 30 ἰουνίου 1836 πρὸς τὸ ἐν Σύρῳ δικαστήριον τῶν πρωτοδικῶν ἀγωγῆς του, ὅτι ὁ Ἰωάννης Δρόσος ἔλαβε τὸ κτῆμα τοῦτο ἀπὸ τὸν πατέρα του Γεώργιον Δρόσον ὡς προῖκα.

Ἐπειδὴ ἀπὸ τὸ παρουσιασθὲν ἀπὸ τὴν ἐπιτροπευομένην μητέρα τῶν ἐναγομένων ἀνηλίκων προικοσύμφωνον, τὸ ὁποῖον δὲν προσεβλήθη ποσῶς ἀπὸ τὸν Μ. Σιγάλαν, ἐξάγεται, ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος κτῆμα ἐπροικοδοτήθη ἀπὸ τὸν Γεώργιου Δρόσον εἰς τὸν Ἰωάννην τὴν 17 ἀπριλ. 1818.

Ἐπειδὴ καὶ ἂν ἤθελεν ὑποτεθῇ ὅτι τὸ διεκδικούμενον τοῦτο κτῆμα ἐδόθη ὡς ἐνέχυρον ἢ ἐπὶ ἀντιχρήσει πρὸς τὸν Γεώργιον Δρόσον, ὡς ὁ ἐνάγων διατείνεται, ὁ Ἰωάννης Δρόσος, λαβὼν αὐτὸ ὡς προῖκα ἀπὸ τὸν πατέρα του, ἤτοι ἀποκτήσας νομίμως αὐτὸ, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ εἰμὴ καλῆς πίστεως νομεὺς, διότι καὶ ἐπὶ ὑποθέσει ὅτι ὁ δικαιοπάροχος αὐτοῦ ἦτο κακῆς πίστεως νομεὺς, ἡ καλὴ πίστις αὕτη δὲν δύναται νὰ βλάψῃ τὸν λόγῳ προικὸς, ἤτοι μερικῆς διαδοχῆς καὶ οὐχὶ γενικῆς, παραλαβόντα τὸ κτῆμα τοῦτο Ἰω. Δρόσον, ἑπομένως, ὡς ἔχων ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς προικὸς τὴν πρὸς χρησιδεσποτείαν νομὴν, ἐδύνατο νὰ παραγράψῃ τὴν κυριότητα αὐτοῦ μὲ τὴν παρέλευσιν τῆς ὡς πρὸς τοὺς ἐνδημοῦντας χορηγουμένης δεκαετοῦς προθεσμίας. Ἁρμ. νόμ. 5 βιβλ. ά τίτλ. γ'.

Ἐπειδὴ ἡ προθεσμία αὕτη τῶν δέκα ἐτῶν μετρουμένων ἀπὸ τὸ 1818 ἕως τὸ 1836 ἔτος, καθ' ὃ ὁ Μ. Σιγάλας ἐκίνησε τὴν περὶ τοῦ κτήματος τούτου διεκδικητικὴν ἀγωγὴν, παρῆλθε, καὶ μετ' αὐτὴν μάλιστα παρῆλθον περιπλέον καὶ ἄλλα ἔτη, ἂν δὲ ὁ Μιχαὴλ Σιγάλας κατὰ τὴν εἰς τὸ 1826 ἔτος τελευτὴν τοῦ πατρός του, ὅτε εἶχον ἤδη παρέλθη ὀκτὼ ἔτη, ἀφοῦ ὁ Ἰω. Δρόσος εἶχεν ἀρχίσει νὰ νέμηται ὡς ἴδιον τὸ ἐπίδικον κτῆμα, ἦτον εἰκοσαετὴς, ὡς διισχυρίζεται, προστιθεμένων καὶ τῶν δύο ἐλλειπόντων χρόνων εἰς τοὺς προδιατρέξαντας ὀκτὼ μετὰ τὴν ἀπὸ τὸ 1831 συμπληρωθεῖσαν ἐνηλικίωσίν του, πάλιν ἡ πρὸς παραγρα-

τὴν προθεσμίαν τῶν δέκα ἐτῶν συμπληροῦται εἰς τὸ 1833. Ἀπόφ. ἐφ. Αθ. 1349 τοῦ 1829.

γ') Ἡ ὑπὲρ τοῦ συζύγου κτητικὴ παραγραφὴ τῶν προικώων πραγμάτων ἄρχεται ἀπὸ τῆς διαλύσεως τοῦ γάμου, ὅτε ἄρχεται τὸ πρὸς ἀγωγὴν δικαίωμα τῆς συζύγου, παυούσης ἔκτοτε καὶ τῆς προικώας σχέσεως τῶν κτημάτων. — Ἀπόφ. ἐφετ. Ἀθηνῶν 13544 τοῦ 1856.

δ') Συνεστῶτος τοῦ γάμου, ἡ προὶξ εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν καὶ διαχείρισιν τοῦ ἀνδρός, καὶ αὐτὸς ἐνεργεῖ τὰ ἐπὶ τῶν προικώων κτημάτων δικαιώματα τῆς συζύγου του· αὕτη δὲ δὲν δύναται νὰ ἐξασκήσῃ μόνη της οὐδὲν τῶν δικαιωμάτων της αὐτῶν, ὥστε καὶ ὁ πρὸς παραγραφὴν χρόνος δὲν τρέχει κατὰ τοῦ συζύγου της. Απ. ἐφ. Αθ. 6249 τοῦ 1849. Πρβ. c. 30 in fin. (5, 12) — Διάτ. 118 Βασιλ. (29, 1) — Μακ. § 198, σημ. 6 καὶ § 259 σημ. λ.

ε') Ἡ δεκαετὴς παραγραφὴ χωρεῖ, ὅταν πρόκηται περὶ προικώου κτήματος, διεκδικουμένου κατὰ τρίτου, κατέχοντος αὐτὸ καλῇ τῇ πίστει καὶ νομίμῳ τίτλῳ, οἷον ἰδίας προικός.

«Ἐπειδὴ ἡ προκειμένη ἀγωγὴ δὲν ἔχει ἀντικείμενον ἀπαίτησιν προικός, ὥστε νὰ ἐφαρμοσθῶσιν οἱ τοὺς ὁποίους ἡ ἐκκαλοῦσα ἐπικαλεῖται νόμοι, καθ' οὓς ἡ τοιαύτη ἀγωγὴ δὲν παραγράφεται εἰμὴ ἐντὸς τριακονταετίας, ἀλλ' ἔχει ἀντικείμενον τὴν διεκδίκησιν τοῦ ἀποκτηθέντος ἤδη προικώου πράγματος κατὰ τρίτου καταστάντος κατόχου αὐτοῦ καὶ ἀντιτάττοντος τὴν κτητικὴν παραγραφήν, λόγῳ τοῦ ὅτι αὐτὸς κατέχει τὸ διεκδικούμενον κτῆμα καλῇ τῇ πίστει καὶ νομίμῳ τίτλῳ, ἤγουν τίτλῳ ἰδίας προικός, ὑπὲρ τὴν δεκαετίαν, ἀφ' ἧς, διαλυθέντος τοῦ γάμου τῆς ἐναγούσης, ἤρξατο ἡ προσωπικὴ αὐτῆς ἐνέργεια τῶν δικαιωμάτων της ἐπὶ τῶν προικώων πραγμάτων της, καὶ ἐπομένως καὶ ἐκεῖνο τοῦ νὰ ἐξασκῇ προσωπικῶς καὶ ἐλευθέρως τὰς περὶ αὐτῶν ἀγωγάς της. — Ἀπόφ. ἐφ. Αθ. 13544 τοῦ 1856.

ς') Δὲν ὑπάρχει καμμία ἐν τῷ νόμῳ διάταξις ὁρίζουσα ὅτι ἡ περὶ ἀπαιτήσεως προικὸς ἀγωγὴ παραγράφεται ἐντὸς δέκα ἐτῶν, ἡ δὲ Νεαρὰ ἀφορᾷ ἄλλην περίπτωσιν· ἄρα χωρεῖ ἡ τριακονταετὴς παραγραφή (Βλ. Ρολλ. λέξει dot. ἀρ. 334, 335). Ἀπόφ. 7560 τοῦ 1850 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ.

§. [illegible] — 376.

Παραγραφή. — Τὸ προικοσύμφωνον χρησιμεύει ὡς βάσις παραγραφῆς;

Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο βλέπε τὰ ἐν λέξ. *Παραγραφὴ* ἐκτεθέντα· ἐνταῦθα δὲ προσθέτω τὰ ἑξῆς.

§ 367. α') Ὁ περὶ προικὸς τίτλος ἐχρησίμευεν εἰς τὸν καλῆς πίστεως σύζυγον ὡς βάσις νὰ παραγράψῃ τὰ πράγματα, ἅτινα ἡ σύζυγος ἔφερεν ὡς προικῷα ἐπὶ τῇ ψευδεῖ ὑποθέσει ὅτι ἦσαν ἴδιά της· τεμ. 1 Π. pro dote.

Ἀδιάφορον δ' εἶναι, ὡς πρὸς τὸ προκείμενον, ἂν τὰ προικῷα ἐξετιμήθησαν. Ποτ. pr. ἀρ. 70. Τροπ. παραγρ. ἀρ. 880, 483.

§ 368. β') Δεκαετὴς κτητικὴ παραγραφὴ δὲν λαμβάνει χώραν ἐπὶ κτήματος χαρακτηριζομένου ὡς προικώου ἐν τῷ πωλητηρίῳ, τὸ ὁποῖον ὁ ἐναγόμενος ἐπικαλεῖται ὡς τίτλον, ἀλλ' ἀπαιτεῖται τριακονταετία. Ἀπόφ. 7905 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 369. γ') Πρὸς χρησιδεσποτείαν ἀπαιτεῖται οὐ μόνον καλὴ πίστις, ἀλλὰ καὶ νόμιμος καὶ ἔγκυρος τίτλος.—Ἴδε ἀπ. 10531 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 370. δ') Ὁ τίτλῳ προικὸς, καλῇ τῇ πίστει, κατέχων, ἐπὶ πόσα ἔτη παραγράφει; (1).

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἐκ τῶν ἀπὸ τὰ μέρη προσαχθέντων ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ὑπ' ἀριθ. 1926 ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου τούτου καὶ ἐνόρκως ἐξετασθέντων μαρτύρων, κατέθεσαν οἱ μὲν τοῦ ἐκκαλοῦντος ὁμοφώνως περὶ τῆς, ἐπὶ τῶν ἐπιδίκων ἐλαιοδένδρων, ὡς προικώων δοθέντων αὐτῷ κατὰ τὸν πρῶτόν του γάμον, ἀνενοχλήτου καὶ ἀδιακόπου καλῇ τῇ πίστει νομῆς του, ἀνατρεχούσης μέχρι τοῦ ἔτους 1816, 1814 ἢ καὶ 1811, οἱ δὲ τῆς ἐφεσιβλήτου ὁμοφώνως ἐπίσης κατέθεσαν περὶ τοιαύτης νομῆς τῆς ἐφεσιβλήτου· παραβαλλομένων δὲ τῶν ἀντιφατικῶν τούτων καταθέσεων πρὸς ἀλλήλας καὶ λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν, ὅτι πρόκειται περὶ πέντε ἐλαιοδένδρων κειμένων εἰς θέσιν, ὅπου ἀμφότερα τὰ μέρη ἔχουν

---

(1) Ἂν δὲν ὑπάρχῃ τίτλος ἰσχυρὸς, ἡ παραγραφὴ αὕτη δὲν χωρεῖ.— Ἀπόφ. 8181 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν. Ὅρα καὶ τὴν ἀπόφ. 5065 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

παρακείμενα συνεχῶς πρὸς ἄλληλα καὶ ἄλλα ἐλαιόδενδρα, ὅτι ἡ ἐφεσίβλητος δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιτηρῇ αὐτοπροσώπως, καθὼς ὁ ἐκκαλῶν, τὰ ἐλαιόδενδρα ταῦτα, ὡς γυνὴ καὶ ὡς κατοικοῦσα, κατὰ τὰς μαρτυρίας, ἐν Λεβαδίᾳ, ὅτι ὁ ἐκκαλῶν ἔχει καὶ ἤδη τὴν νομὴν αὐτῶν, ὁμολογουμένην ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἐφεσίβλητον ἐν τῇ ἀγωγῇ της, ὡς διαρκοῦσαν ἓξ πρὸ τῆς ἀγωγῆς ἔτη, καὶ τελευταῖον ὅτι τοῦ ἐκκαλοῦντος αἱ μαρτυρίαι εἶναι ἐν μέρει εἰδικώτεραι, συνάγεται, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου, σφοδρὰ πιθανότης περὶ τοῦ ὅτι ὁ ἐκκαλῶν, δυνάμει τίτλου προικὸς, καλῇ τῇ πίστει, εἶχε τὴν νομὴν τῶν ἐπιδίκων ἐλαιοδένδρων, ἀνενοχλήτως καὶ ἀδιακόπως, πρὸ τῆς προκειμένης ἀγωγῆς ἐπὶ δέκα ἔτη, μολονότι καὶ εἰκοσαετία ἐὰν ἀπῃτεῖτο, ἡ αὐτὴ καὶ περὶ εἰκοσαετοῦς νομῆς προκύπτει πιθανότης, ἀλλ' ὅμως δὲν ἐπροτάθη ἀπουσία τῆς ἐφεσιβλήτου, καθισταίνουσα ἀναγκαίαν νομὴν τοῦ ἐκκαλοῦντος εἰκοσαετῆ· ἡ δὲ, καίτοι μὴ προταθεῖσα, ἀλλ' ἐκ τῶν μαρτυριῶν ἐν μέρει προκύπτουσα ἀπουσία αὐτῆς ἐν Λεβαδίᾳ, δὲν ἀποτελεῖ ἀπουσίαν, ὁποίαν ὁ νόμος ἐννοεῖ, καθότι ἡ Λεβαδία ἀνήκει εἰς τὴν αὐτὴν μὲ τὰς Ἀθήνας δικαστικὴν περιφέρειαν. Ἀπόφ. 5128 τοῦ 1848 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ. — Ἴδε τὴν λέξ. Παραγραφὴ § 87 ἐπ.

§ 371. ε) Παραγραφὴ τοῦ περὶ προικὸς συμβολαίου δὲν δύναται νὰ ἀνατρέξῃ ὡς πρὸς τοὺς τρίτους εἰς ἐποχὴν προγενεστέραν τῆς συντάξεώς του. Ὅθεν καὶ ἡ περὶ δεκαετοῦς παραγραφῆς ἔνστασις, ἡ εἰς τὸ συμβόλαιον αὐτὸ στηριζομένη, ἀποβαίνει ἀνυπόστατος.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἡ τῆς δεκαετοῦς παραγραφῆς ἔνστασις τοῦ ἐκκαλοῦντος, καθόσον στηρίζεται εἰς τὸν τῆς προικὸς τίτλον παραγόμενον καὶ ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 132 τῆς 13 ἰουλ. τοῦ 1827 συμβολαίου, εἶναι ἀνυπόστατος προφανῶς, καθόσον ἡ ἰσχὺς τοῦ συμβολαίου τούτου δὲν δύναται ν' ἀνατρέξῃ ὡς πρὸς τοὺς τρίτους εἰς ἐποχὴν προγενεστέραν τῆς συντάξεως αὐτοῦ.

Ἐπειδὴ, διὰ νὰ δυνηθῇ τὸ δικαστήριον νὰ κρίνῃ περὶ τοῦ βασίμου τῶν λοιπῶν ἰσχυρισμῶν καὶ προτάσεων τῶν διαδίκων στηριζομένων κυρίως παρὰ μὲν τοῦ ἐνάγοντος καὶ ἤδη ἐφεσιβλήτου εἰς τὸ ἀπὸ 27 ἀπριλίου 1802 ἔγγραφον τοῦ ἀρχιερέως καὶ τῶν προκρίτων τῆς νήσου Κύθνου (Θερμιῶν), ἐξ οὗ βεβαιοῦται ἡ διὰ διαθήκης κληροδότησις τοῦ ἐπιδίκου ἀγροῦ καὶ μέρους τῆς Ἀνδριάνας Ρούσσου πρὸς τὸν Νικόλ. Κατζούρην πρόσωπον τοῦ ἐνάγοντος, παρὰ διὰ τοῦ ἐναγομένου καὶ ἐκκαλοῦντος εἰς τὸ ἀπὸ 8 Σεπτεμβρίου 1795 ἔγγραφον συνταχθὲν ὑπὸ τοῦ καγγελαρίου τῆς αὐτῆς νήσου Τσόρτζη, ὅποτε ἐξ οὗ τὸν αὐτὸν ἀγρὸν παρεχώρησεν

ὁ Κωνσταντῖνος Κατζούρης νὰ διαταχθῇ ἡ ἀπόδειξις περὶ τῆς ἀμφισβητουμένης ἀποδεικτικῆς ἰσχύος τῶν εἰρημένων ἐγγράφων κατὰ τοὺς ἐν καιρῷ τῆς καταστάσεώς των ἰσχύοντας ἐν Ῥείνῳ τύπους.

Ἐπειδὴ τὸ βάρος τῆς ἀποδείξεως ταύτης ἐπίκειται εἰς ἕκαστον τῶν διαδίκων ὡς πρὸς τὸ παρ' αὐτοῦ προσαγόμενον ἔγγραφον.

Ἐπειδὴ ὁ ἐνάγων ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ προσέτι ὅτι ὁ ἐπίδικος ἀγρὸς ἀνῆκε τρόντι εἰς τὴν κυριότητα τῆς Ἀνδρεάνας Ῥούσσου ἐν καιρῷ τοῦ θανάτου της, καθόσον καὶ τὴν παράστασιν ταύτην ἀρνεῖται ὁ ἐναγόμενος.

Ἐπειδὴ τελευταῖον καὶ ὁ ἐναγόμενος ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ, πρὸς ὑποστήριξιν τῆς προτεινομένης τριακονταετοῦς παραγραφῆς, ὅτι τὸν ἐπίδικον ἀγρὸν κατεῖχεν ἡ μάμμη αὐτοῦ, καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτῆς ὁ πατήρ του ἀπὸ τῆς συντάξεως τοῦ προαναφερθέντος ἐγγράφου τῆς 8 Σεπτεμβρίου 1895 μέχρι τῆς πρὸς αὐτὸν τὸν ἐναγόμενον παραχωρήσεώς του λόγῳ προικός.

Ἐπειδὴ περὶ ὅλων τῶν ἀποδεικτικῶν, ὡς εἴρηται, περιστατικῶν δύναται νὰ ἐπιτραπῇ καὶ ἡ χρῆσις τοῦ μέσου τῶν μαρτύρων, ὡς ἀναφερομένων τῶν περιστατικῶν τούτων εἰς ἐποχὴν προγενεστέραν τῆς ἐν ἰσχύϊ δικονομίας. Απόφ. 8911 τοῦ 1851 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ. τμ. ά.

§ 372. ς') Η τῆς δεκαετοῦς παραγραφῆς ἔνστασις, καθόσον στηρίζεται εἰς τὸν τῆς προικὸς τίτλον, εἶναι ἀνυπόστατος, καθότι ἡ ἰσχὺς τοῦ περὶ προικὸς συμβολαίου δὲν δύναται νὰ ἀνατρέξῃ ὡς πρὸς τοὺς τρίτους εἰς ἐποχὴν προγενεστέραν τῆς συντάξεώς του· ὅθεν καὶ ἡ περὶ δεκαετοῦς παραγραφῆς ἔνστασις, ἡ εἰς τὸ συμβόλαιον αὐτὸ στηριζομένη, ἀποβαίνει ἀνυπόστατος. Ἴδε ἀνωτ. ἀπόφ. 8911 τοῦ 1851 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ. τμ. ά.

§ 373. ζ') Η κακὴ πίστις τοῦ δικαιοπαρόχου δὲν δύναται νὰ βλάψῃ τὸν λόγῳ προικὸς (ἤτοι μερικῆς διαδοχῆς, καὶ οὐχὶ γενικῆς) παραλαβόντα τὸ κτῆμα (1). Ἑπομένως ὁ προικισθείς, ὡς ἔχων ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς προικός, τὴν πρὸς χρησιδεσποτείαν νομήν, ἠδύνατο νὰ παραγράψῃ τὴν κυριότητα τοῦ προικώου κτήματος μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς πρὸς τοὺς ἐνδημοῦντας χορηγουμένης δεκαετοῦς προθεσμίας (Αρμεν. § 5 β. 1 τ. 3). Απόφ. 1349 τοῦ 1839 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ.

(1) Ὅρα τὴν λέξ. Παραγραφή.

ἄρθρ. 4 τῆς Ἑξαβίβλου περὶ δικαίου προικὸς, διαλυθέντος τοῦ γάμου, δύναται μὴ τὰ πράγματα αὐτὰ (τὰ προικῷα), ἀλλὰ τὴν ἐκτίμησιν αὐτῶν ἀποδιδόναι· (1) ἔπεται ἄρα ὅτι καὶ οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ ἔχουσι τῆς ἐπιλογῆς τὸ δικαίωμα, οὐχὶ δὲ καὶ ἡ γυνὴ, καίτοι προτιμωμένη παντὸς δανειστοῦ ἐπὶ τοῦ διατετιμημένου προικώου πράγματος καὶ πραγματικὸν ἐπ' αὐτοῦ ἔχουσα δικαίωμα (Ν. 30 Κ. de jure dotium (5, 12). Τούτου τεθέντος, ἡ ἐκ μέρους ταύτης κατάληψις τοῦ διατετιμημένου προικώου πράγματος δὲν μεταβάλλει τὴν ἐκ τῆς διατιμήσεως σχέσιν, ἐν ὅσῳ ὁ ἀνὴρ, ἢ οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ, δὲν δηλώσωσι τὴν περὶ ἐπιλογῆς διάθεσίν των· εἰς τὴν ὁποίαν δύνανται μὲν νὰ καταναγκασθῶσι, διὰ τῆς περὶ ἀποδόσεως τῆς προικὸς ἀγωγῆς, δὲν ἀποκλείονται ὅμως, πρὸ ταύτης, τῆς διεκδικήσεως τοῦ πράγματος, καίτοι μὴ καταβαλόντες τὸ τίμημα· διότι οὐδ' ὁ πωλητὴς, μὴ λαβὼν τὸ τίμημα, ἐὰν εἰς τὴν ἐκλογήν του ἀνετέθη τούτου ἡ καταβολὴ ἢ τοῦ πράγματος ἡ ἀπόδοσις, δικαιοῦται νὰ ἐπαναλάβῃ ἰδίᾳ χειρὶ τὸ πρᾶγμα, καὶ ἑπομένως οὐδ' ὁ ἐκπροσωπῶν αὐτὸν δανειστὴς αὐτοῦ. Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 1055 τοῦ 1853 ἐν Νομικ. σ. 5874.

§ 353. Ἴδε ἀνωτ. § 291, δ τὴν 55 τοῦ 1848 ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου.

§ 354. Διαλυομένης τῆς μνηστείας, τίς ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀπαιτήσῃ, τὰ λόγῳ προικὸς, σταλέντα τῷ μνηστῆρι πράγματα; Ἡ 13090 τοῦ 1855 ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετ. φέρει.

«Ἐπειδὴ, γάμου μὴ γενομένου, προῖξ δὲν ὑπάρχει, καὶ ἑπομένως πᾶσα περὶ συστάσεως προικὸς ἐνοχὴ διαλύεται, διότι ἡ προῖξ προϋποθέτει τὴν ὕπαρξιν γάμου· νόμ. 39 (29, 1) Βασιλ. — νόμ. 43 (23, 3) Π. ὥστε ἐπὶ τοῦ προκειμένου, τῆς περὶ συστάσεως τῆς προικὸς συμφωνίας γενομένης μεταξὺ τῆς ἐκκαλούσης καὶ τοῦ ἐφεσιβλήτου Μ., ἔπεται ὅτι διαλυομένης, κατὰ τὰ εκτεθέντα, τῆς περὶ ταύτης ἐνοχῆς, τὸ δικαίωμα τῆς ἀπαιτήσεως τῶν πραγμάτων, ἅτινα μετηνέχθησαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Μ. ὡς μνηστῆρος διὰ νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς προῖξ, ἔχει ἡ περὶ τῆς συστάσεως τῆς προικὸς μετὰ τούτου συμφωνήσασα καὶ παραδώσασα αὐτὰ μήτηρ Κ. καὶ οὐχὶ ἡ θυγάτηρ αὐτῆς, ἀφοῦ δὲν ἀπεδείχθη οὔτε ὅτι ἀνήκουσιν εἰς τὴν τελευταίαν τὰ ζητούμενα πράγματα, οὔτε ὅτι ἡ θυγάτηρ αὕτη συνεφώνησε μετὰ τοῦ Μ. τὴν σύστασιν τῆς προι-

---

(1) Διάτ. 5 Κώδ. (5, 12) Βασιλ. (29, 1) 92. — τεμ. 10, 21 Κώδ. (αὐτ.) — Διάτ. 1, 6 (5, 18). Σημ. Ἐκ.

κῆς, ἐξ ἄλλου δὲ καὶ ὁ ἴδιος Μ. ἐν τῇ μετ' ἀνταγωγῆς ἀπολογίᾳ του ἀνέφερει καὶ ὡς ἀνήλικον τὴν θυγατέρα Β. Ὅθεν ἀνυπόστατος ἀποβαίνει ἡ πρότασις τοῦ ἐφεσίβλήτου, ὅτι ἡ θυγάτηρ Β. ἔπρεπε νὰ κινήσῃ τὴν προκειμένην περὶ ἀποδόσεως τῶν πραγμάτων ἀγωγὴν, καὶ ὅτι ἡ περὶ τούτου ἀγωγὴ τῆς ἐκκαλούσης μητρὸς εἶναι ἀπαράδεκτος». — Ηρλ. λ. Μνηστεία.

§ 355. Τόκοι κτλ. Μόνον ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς διαλύσεως τοῦ γάμου ὀφείλει ὁ σύζυγος τοὺς καρποὺς τῶν ἀποδοτέων προικώων ἀκινήτων Αρμ. § 46 (δ, η). Απόφ. 7498 τοῦ 1850 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ.

§ 356. Οἱ τόκοι τῶν μετρητῶν τῆς προικὸς, τῆς προσαυξήσεως τῆς προικὸς καὶ τῆς πρὸ γάμου δωρεᾶς, ἥτις ἀκολουθεῖ τὴν τύχην τῆς προικὸς, ἄρχεται μετὰ ἓν ἔτος ἀπὸ τῆς ἀποβιώσεως τοῦ συζύγου (1). Απόφ. τῆς 7 μαρτ. 1841 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετ. (Νομ. σ. 2366).

§ 357. Μόνον μετὰ τὴν λῆξιν ἑνὸς ἔτους ἀπὸ τῆς διαλύσεως τοῦ γάμου ὑποχρεοῦται ὁ σύζυγος νὰ ἐπιστρέψῃ τὰ προικῷα χρήματα μετὰ τοῦ τόκου των· τεμ. 1 § 7 Κώδ. (5, 13). Απ. 9837 καὶ 9863 τοῦ 1852 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ. τμ. 1.

§ 358. Τὰ κινητὰ πράγματα τῆς προικὸς, τὰ εἰς οἰκιακὰς χρήσεις χρησιμεύοντα, πρέπει ν' ἀποδίδωνται ἓν ἔτος μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου μετὰ δὲ τὴν παρέλευσιν ἐκείνου, πληρόνει τόκους ὑπερημερίας ὁ χρεωστῶν τὴν παράδοσιν (2). Απόφ. 1903 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ.

§ 359. Οἱ τόκοι τῶν μετρητῶν τῆς προικὸς, τῆς προσαυξήσεως τῆς προικὸς καὶ τῆς πρὸ γάμου δωρεᾶς, ἥτις ἀκολουθεῖ τὴν τύχην τῆς προικὸς, ἄρχεται μετὰ ἓν ἔτος ἀπὸ τῆς ἀποβιώσεως τοῦ συζύγου. Απόφ. ἐφ. Ναυπλ. τῆς 7 μαρτίου 1841 (Νομ. σελ. 2366).

§ 360. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑποχρέωσίν τινος εἰς τὴν πληρωμὴν τόκων τῆς προικὸς, εἶναι πασίγνωστον, ὅτι οἱ ἀφορῶντες τοὺς διαφόρους ὅρους τῶν τόκων νόμοι, τῶν Αὐτοκρατόρων ἔπεσαν εἰς τὴν Ελλάδα, διὰ μακροῦ χρόνου, εἰς ἀχρηστίαν, ἡ δὲ κοινὴ συνήθεια ἀντεκατέστη εἰς τὸν τόπον τοῦ νόμου· ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ ἄρθρον 156 λέγει, ὅτι οἱ τόκοι ἄρχονται ἀπὸ τῆς ἀγωγῆς. Απόφ. πολ. Αρ. Πάγου 303 τοῦ 1839.

---

(1) Ὅρα καὶ ανωτ. § ἀπόφ. 1903 τῶν ἐν Αθ. ἐφετῶν.
(2) Ὅρα ἀνωτ. § 355 περὶ τόκων.

ἄρθρ. 4 τῆς Ἐξαβίβλου περὶ δικαίου προικὸς, διαλυθέντος τοῦ γάμου, δύναται μὴ τὰ πράγματα αὐτὰ (τὰ προικῷα), ἀλλὰ τὴν ἐκτίμησιν αὐτῶν ἀποδιδόναι· (1) ἕπεται ἄρα ὅτι καὶ οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ ἔχουσι τῆς ἐπιλογῆς τὸ δικαίωμα, οὐχὶ δὲ καὶ ἡ γυνὴ, καίτοι προτιμωμένη παντὸς δανειστοῦ ἐπὶ τοῦ διατετιμημένου προικῴου πράγματος καὶ πραγματικὸν ἐπ' αὐτοῦ ἔχουσα δικαίωμα (Ν. 30 Κ. de juri dotium (5, 12). Τούτου τεθέντος, ἡ ἐκ μέρους ταύτης κατάληψις τοῦ διατετιμημένου προικῴου πράγματος δὲν μεταβάλλει τὴν ἐκ τῆς διατιμήσεως σχέσιν, ἐν ὅσῳ ὁ ἀνὴρ, ἢ οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ, δὲν δηλώσωσι τὴν περὶ ἐπιλογῆς διάθεσίν των· εἰς τὴν ὁποίαν δύνανται μὲν νὰ καταναγκασθῶσι, διὰ τῆς περὶ ἀποδόσεως τῆς προικὸς ἀγωγῆς, δὲν ἀποκλείονται ὅμως, πρὸ ταύτης, τῆς διεκδικήσεως τοῦ πράγματος, καίτοι μὴ καταβαλόντες τὸ τίμημα· διότι οὐδ' ὁ πωλητὴς, μὴ λαβὼν τὸ τίμημα, ἐὰν εἰς τὴν ἐκλογήν του ἀνετέθη τούτου ἡ καταβολὴ ἢ τοῦ πράγματος ἡ ἀπόδοσις, δικαιοῦται νὰ ἐπαναλάβῃ ἰδίᾳ χειρὶ τὸ πρᾶγμα, καὶ ἑπομένως οὐδ' ὁ ἐκπροσωπῶν αὐτὸν δανειστὴς αὐτοῦ. Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 1055 τοῦ 1853 ἐν Νομικ. σ. 5874.

§ 353. Ἴδε ἀνωτ. § 291, δ τὴν 55 τοῦ 1848 ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου.

§ 354. Διαλυομένης τῆς μνηστείας, τίς ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀπαιτήσῃ, τὰ λόγῳ προικὸς, σταλέντα τῷ μνηστῆρι πράγματα; Ἡ 13090 τοῦ 1855 ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετ. φέρει.

«Ἐπειδὴ, γάμου μὴ γενομένου, προὶξ δὲν ὑπάρχει, καὶ ἑπομένως πᾶσα περὶ συστάσεως προικὸς ἐνοχὴ διαλύεται, διότι ἡ προὶξ προϋποθέτει τὴν ὕπαρξιν γάμου· νόμ. 39 (29, 1) Βασιλ. — νόμ. 43 (23, 3) Π. ὥστε ἐπὶ τοῦ προκειμένου, τῆς περὶ συστάσεως τῆς προικὸς συμφωνίας γενομένης μεταξὺ τῆς ἐκκαλούσης καὶ τοῦ ἐφεσιβλήτου Μ., ἕπεται ὅτι διαλυομένης, κατὰ τὰ ἐκτεθέντα, τῆς περὶ ταύτης ἐνοχῆς, τὸ δικαίωμα τῆς ἀπαιτήσεως τῶν πραγμάτων, ἅτινα μετηνέχθησαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Μ. ὡς μνηστῆρος διὰ νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς προὶξ, ἔχει ἡ περὶ τῆς συστάσεως τῆς προικὸς μετὰ τούτου συμφωνήσασα καὶ παραδώσασα αὐτὰ μήτηρ Κ. καὶ οὐχὶ ἡ θυγάτηρ αὐτῆς, ἀφοῦ δὲν ἀπεδείχθη οὔτε ὅτι ἀνήκουσιν εἰς τὴν τελευταίαν τὰ ζητούμενα πράγματα, οὔτε ὅτι ἡ θυγάτηρ αὕτη συνεφώνησε μετὰ τοῦ Μ. τὴν σύστασιν τῆς προι-

---

(1) Διάτ. 5 Κώδ. (5, 12) Βασιλ. (29, 1) 92. — τεμ. 10, 21 Κώδ. (αὐτ.) — Διάτ. 1, 6 (5, 18). Σημ. Ἑξ.

κὸς, ἐξ ἄλλου δὲ καὶ ὁ ἴδιος Μ. ἐν τῇ μετ' ἀνταγωγῆς ἀπολογίᾳ του ἀνέφερε καὶ ὡς ἀνήλικον τὴν θυγατέρα Β. Ὅθεν ἀνυπόστατος ἀποβαίνει ἡ πρότασις τοῦ ἐφεσίβλήτου, ὅτι ἡ θυγάτηρ Β. ἔπρεπε νὰ κινήσῃ τὴν προκειμένην περὶ ἀποδόσεως τῶν πραγμάτων ἀγωγὴν, καὶ ὅτι ἡ περὶ τούτου ἀγωγὴ τῆς ἐκκαλούσης μητρὸς εἶναι ἀπαράδεκτος».— Παλ. λ. Μνηστεία.

§ 355. Τόκοι κτλ. Μόνον ἀπὸ τῆς εἰσοχῆς τῆς διαλύσεως τοῦ γάμου ὀφείλει ὁ σύζυγος τοὺς καρποὺς τῶν ἀποδοτέων προικώων ἀκινήτων Αρμ. § 46 (δ, η). Απόφ. 7498 τοῦ 1850 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ.

§ 356. Οἱ τόκοι τῶν μετρητῶν τῆς προικὸς, τῆς προσαυξήσεως τῆς προικὸς καὶ τῆς πρὸ γάμου δωρεᾶς, ἥτις ἀκολουθεῖ τὴν τύχην τῆς προικὸς, ἄρχεται μετὰ ἓν ἔτος ἀπὸ τῆς ἀποβιώσεως τοῦ συζύγου (1). Απόφ. τῆς 7 μαρτ. 1841 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετ. (Νομ. σ. 2366).

§ 357. Μόνον μετὰ τὴν λῆξιν ἑνὸς ἔτους ἀπὸ τῆς διαλύσεως τοῦ γάμου ὑπόχρεοῦται ὁ σύζυγος νὰ ἐπιστρέψῃ τὰ προικῷα χρήματα μετὰ τοῦ τόκου τῶν· τεμ. 1 § 7 Κώδ. (5, 13). Απ. 9837 καὶ 9863 τοῦ 1852 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ. τμ. 1.

§ 358. Τὰ κινητὰ πράγματα τῆς προικὸ, τὰ εἰς οἰκιακὰς χρήσεις χρησιμεύοντα, πρέπει ν'ἀποδίδωνται ἐν ἔτος μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου μετὰ δὲ τὴν παρέλευσιν ἐκείνου, πληρόνει τόκους ὑπερημερίας ὁ χρεωστῶν τὴν παράδοσιν (2). Απόφ. 1903 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ.

§ 359. Οἱ τόκοι τῶν μετρητῶν τῆς προικὸς, τῆς προσαυξήσεως τῆς προικὸς καὶ τῆς πρὸ γάμου δωρεᾶς, ἥτις ἀκολουθεῖ τὴν τύχην τῆς προικὸς, ἄρχεται μετὰ ἓν ἔτος ἀπὸ τῆς ἀποβιώσεως τοῦ συζύγου. Απόφ. ἐφ. Ναυπλ. τῆς 7 μαρτίου 1841 (Νομ. σελ. 2366).

§ 360. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑποχρέωσίν τινος εἰς τὴν πληρωμὴν τόκων τῆς προικὸς, εἶναι πασίγνωστον, ὅτι οἱ ἀφορῶντες τοὺς διαφόρους ὅρους τῶν τόκων νόμοι, τῶν Αὐτοκρατόρων ἔπεσαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, διὰ μακροῦ χρόνου, εἰς ἀχρηστίαν, ἡ δὲ κοινὴ συνήθεια ἀντεκατέστη εἰς τὸν τόπον τοῦ νόμου· ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ ἄρθρον 156 λέγει, ὅτι οἱ τόκοι ἄρχονται ἀπὸ τῆς ἀγωγῆς. Απόφ. πολ. Αρ. Πάγου 303 τοῦ 1839.

---

(1) Ὅρα καὶ ανωτ. § ἀπόφ. 1903 τῶν ἐν Αθ. ἐφετῶν.
(2) Ὅρα ἀνωτ. § 355 περὶ τόκων.

ἄρθρ. 4 τῆς Ἐξαβίβλου περὶ δικαίου προικός, διαλυθέντος τοῦ γάμου, δύναται μὴ τὰ πράγματα αὐτὰ (τὰ προικῷα), ἀλλὰ τὴν ἐκτίμησιν αὐτῶν ἀποδιδόναι· (1) ἕπεται ἄρα ὅτι καὶ οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ ἔχουσι, τῆς ἐπιλογῆς τὸ δικαίωμα, οὐχὶ δὲ καὶ ἡ γυνή, καίτοι προτιμωμένη παντὸς δανειστοῦ ἐπὶ τοῦ διατετιμημένου προικῴου πράγματος καὶ πραγματικὸν ἐπ' αὐτοῦ ἔχουσα δικαίωμα (Ν. 30 Κ. de juri dotium (5, 12). Τούτου τεθέντος, ἡ ἐκ μέρους ταύτης κατάληψις τοῦ διατετιμημένου προικῴου πράγματος δὲν μεταβάλλει τὴν ἐκ τῆς διατιμήσεως σχέσιν, ἐν ὅσῳ ὁ ἀνήρ, ἡ οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ, δὲν δηλώσωσι τὴν περὶ ἐπιλογῆς διάθεσίν των· εἰς τὴν ὁποίαν δύνανται μὲν νὰ καταναγκασθῶσι, διὰ τῆς περὶ ἀποδόσεως τῆς προικὸς ἀγωγῆς, δὲν ἀποκλείονται ὅμως, πρὸ ταύτης, τῆς διεκδικήσεως τοῦ πράγματος, καίτοι μὴ καταβαλόντες τὸ τίμημα· διότι οὐδ' ὁ πωλητής, μὴ λαβὼν τὸ τίμημα, ἐὰν εἰς τὴν ἐκλογήν του ἀνετέθη τούτου ἡ καταβολὴ ἢ τοῦ πράγματος ἡ ἀπόδοσις, δικαιοῦται νὰ ἐπαναλάβῃ ἰδίᾳ χειρὶ τὸ πρᾶγμα, καὶ ἐπομένως οὐδ' ὁ ἐκπροσωπῶν αὐτὸν δανειστὴς αὐτοῦ. Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 1055 τοῦ 1853 ἐν Νομικ. σ. 5874.

§ 353. Ἴδε ἀνωτ. § 291, δ τὴν 55 τοῦ 1848 ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου.

§ 354. Διαλυομένης τῆς μνηστείας, τίς ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀπαιτήσῃ, τὰ λόγῳ προικός, σταλέντα τῷ μνηστῆρι πράγματα; Ἡ 13090 τοῦ 1855 ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετ. φέρει.

«Ἐπειδή, γάμου μὴ γενομένου, προὶξ δὲν ὑπάρχει, καὶ ἐπομένως πᾶσα περὶ συστάσεως προικὸς ἐνοχὴ διαλύεται, διότι ἡ προὶξ προϋποθέτει τὴν ὕπαρξιν γάμου· νόμ. 39 (29, 1) Βασιλ. — νόμ. 43 (23, 3) Π. ὥστε ἐπὶ τοῦ προκειμένου, τῆς περὶ συστάσεως τῆς προικὸς συμφωνίας γενομένης μεταξὺ τῆς ἐκκαλούσης καὶ τοῦ ἐφεσιβλήτου Μ., ἕπεται ὅτι διαλυομένης, κατὰ τὰ ἐκτεθέντα, τῆς περὶ ταύτης ἐνοχῆς, τὸ δικαίωμα τῆς ἀπαιτήσεως τῶν πραγμάτων, ἅτινα μετηνέχθησαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Μ. ὡς μνηστῆρος διὰ νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς προίξ, ἔχει ἡ περὶ τῆς συστάσεως τῆς προικὸς μετὰ τούτου συμφωνήσασα καὶ παραδώσασα αὐτὰ μήτηρ Κ. καὶ οὐχὶ ἡ θυγάτηρ αὐτῆς, ἀφοῦ δὲν ἀπεδείχθη οὔτε ὅτι ἀνήκουσιν εἰς τὴν τελευταίαν τὰ ζητούμενα πράγματα, οὔτε ὅτι ἡ θυγάτηρ αὕτη συνεφώνησε μετὰ τοῦ Μ. τὴν σύστασιν τῆς προι-

(1) Διάτ. 5 Κώδ. (5, 12) Βασιλ. (29, 1) 92. — τμ. 10, 21 Κώδ. (αὐτ.) — Διάτ. 1, 6 (5, 18). Σημ. Ἐκ.

κὸς, ἐξ ἄλλου δὲ καὶ ὁ ἴδιος Μ. ἐν τῇ μετ' ἀνταγωγῆς ἀπολογίᾳ του ἀνέφερε καὶ ὡς ἀνήλικον τὴν θυγατέρα Β. Ὅθεν ἀνυπόστατος ἀποβαίνει ἡ πρότασις τοῦ ἐφεσίβλήτου, ὅτι ἡ θυγάτηρ Β. ἔπρεπε νὰ κινήσῃ τὴν προκειμένην περὶ ἀποδόσεως τῶν πραγμάτων ἀγωγὴν, καὶ ὅτι ἡ περὶ τούτου ἀγωγὴ τῆς ἐκκαλούσης μητρὸς εἶναι ἀπαράδεκτος».— Ηρλ. λ. Μνηστεία.

§ 355. *Τόκοι* κτλ. Μόνον ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς διαλύσεως τοῦ γάμου ὀφείλει ὁ σύζυγος τοὺς καρποὺς τῶν ἀποδοτέων προικώων ἀκινήτων Αρμ. § 46 (δ, η). Ἀπόφ. 7498 τοῦ 1850 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ.

§ 356. Οἱ τόκοι τῶν μετρητῶν τῆς προικὸς, τῆς προσαυξήσεως τῆς προικὸς καὶ τῆς πρὸ γάμου δωρεᾶς, ἥτις ἀκολουθεῖ τὴν τύχην τῆς προικὸς, ἄρχεται μετὰ ἓν ἔτος ἀπὸ τῆς ἀποβιώσεως τοῦ συζύγου (1). Ἀπόφ. τῆς 7 μαρτ. 1841 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετ. (Νομ. σ. 2366).

§ 357. Μόνον μετὰ τὴν λῆξιν ἑνὸς ἔτους ἀπὸ τῆς διαλύσεως τοῦ γάμου ὑπόχρεοῦται ὁ σύζυγος νὰ ἐπιστρέψῃ τὰ προικῶα χρήματα μετὰ τοῦ τόκου των· τεμ. 1 § 7 Κώδ. (5, 13). Απ. 9837 καὶ 9863 τοῦ 1852 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ. τμ. 1.

§ 358. Τὰ κινητὰ πράγματα τῆς προικὸ, τὰ εἰς οἰκιακὰς χρήσεις χρησιμεύοντα, πρέπει ν' ἀποδίδωνται ἓν ἔτος μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου μετὰ δὲ τὴν παρέλευσιν ἐκείνου, πληρόνει τόκους ὑπερημερίας ὁ χρεωστῶν τὴν παράδοσιν (2). Απόφ. 1903 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ.

§ 359. Οἱ τόκοι τῶν μετρητῶν τῆς προικὸς, τῆς προσαυξήσεως τῆς προικὸς καὶ τῆς πρὸ γάμου δωρεᾶς, ἥτις ἀκολουθεῖ τὴν τύχην τῆς προικὸς, ἄρχεται μετὰ ἓν ἔτος ἀπὸ τῆς ἀποβιώσεως τοῦ συζύγου. Απόφ. ἐφ. Ναυπλ. τῆς 7 μαρτίου 1841 (Νομ. σελ. 2366).

§ 360. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑποχρέωσίν τινος εἰς τὴν πληρωμὴν τόκων τῆς προικὸς, εἶναι πασίγνωστον, ὅτι οἱ ἀφορῶντες τοὺς διαφόρους ὅρους τῶν τόκων νόμοι, τῶν Αὐτοκρατόρων ἔπεσαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, διὰ μακροῦ χρόνου, εἰς ἀχρηστίαν, ἡ δὲ κοινὴ συνήθεια ἀντεκατέστη εἰς τὸν τόπον τοῦ νόμου· ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ ἄρθρον 156 λέγει, ὅτι οἱ τόκοι ἄρχονται ἀπὸ τῆς ἀγωγῆς. Απόφ. πολ. Αρ. Πάγου 303 τοῦ 1839.

---

(1) Ὅρα καὶ ανωτ. § ἀπόφ. 1903 τῶν ἐν Αθ. ἐφετῶν.
(2) Ὅρα ἀνωτ. § 355 περὶ τόκων.

§ 360². Περὶ τοῦ ζητήματος τί ἀποδίδονται μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου, ἡ 14047 τοῦ 1856 ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετ. φέρει.

Ἀπόφ. Ἐπειδή, κατὰ μὲν τὸν 1. μον. Κ. de rei uxor. actione, ἡ εἰρημένη Γ. ἐδικαιοῦτο νὰ ζητήσῃ τό, ὡς εἴρηται, ποσόν, ἐν ἔτος ἀπὸ τῆς ἀποβιώσεως τοῦ συζύγου της, λαβοῦσα χήρευσιν πρὸ τοῦ ἔτους 1843· κατὰ δὲ τὸν νόμ. un. Κώδ. de rei uxoriae, οἱ τόκοι ἐπὶ τῶν προικώων χρημάτων ὀφείλονται ἀφ' ἧς οἱ κληρονόμοι ἦσαν ὑπόχρεοι εἰς τὴν ἀπόδοσιν αὐτῶν· ἑπομένως ἡ πρότασις τῆς αὐτῆς Γ. τοῦ νὰ ὑποχρεωθοῦν οἱ ἀντίδικοι αὐτῆς εἰς τὴν ἀπόδοσιν τοῦ τόκου ἐπὶ τοῦ, ὡς εἴρηται, ποσοῦ, καθίσταται παραδεκτή, ὡς στηριζομένη εἰς τούς, ὡς εἴρηται, νόμους μέχρι [illegible].

Ἐπειδὴ καὶ μὲν κατὰ τὸν νόμον 51 Π. de jur. rei aestimatae μόνον, ὅταν τὰ κινητὰ προικῷα πράγματα ἐξετιμήθησαν κατὰ τὸν χρόνον τῆς δόσεως αὐτῶν καὶ ἂν ἐχρησίμευσαν πρὸς χρῆσιν τῆς συζύγου, ἡ φθορὰ αὐτῶν μόνον εἰς βάρος τοῦ συζύγου κατὰ τὴν ἀπόδοσιν· ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅμως, ἂν καὶ τὰ δοθέντα τῇ Γ. προικῷα κινητὰ δὲν ἐξετιμήθησαν, οὐχ ἧττον ὀφείλεται ἡ ἀπόδοσις τοῦ ἀντιτίμου αὐτῶν, καθόσον ἡ εἰρημένη Γ. ὅτε παρέδωκεν εἰς τὸν σύζυγον αὐτῆς τὰ κινητὰ προικῷα πράγματα, τὰ ὁποῖα ἐν τῷ ἀπὸ 30 Δεκεμβρίου 1843 ἐγγράφῳ ἐκτιμήσεως ἀναφέρονται, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχεν ὑποσχεθῇ αὐτῷ εἰς τὸν Α. ὁ πατήρ της, διὰ τῆς τελευταίας δὲ ταύτης ἀποφάσεως παρεδέχθη τὸ δικαστήριον, ὅτι ὑπῆρχον τὰ ἐν τῷ, ὡς εἴρηται, ἐγγράφῳ σημειωμένα πράγματα, καὶ καθόσον μέρος ἐξ αὐτῶν ἀπεδόθησαν εἰς αὐτὴν ὑπὸ τῶν ἀντιδίκων της, οὐδὲ ζητεῖ ἡ αὐτὴ Γ. τὴν ἀξίαν, τὴν ὁποίαν εἶχον τά, ὡς εἴρηται, κινητά, κατὰ τὸν χρόνον τῆς ὑπὸ τοῦ συζύγου της παραλαβῆς των, ἀλλὰ τὴν ἀξίαν αὐτῶν εἰς ἣν ἦτον κατάστασιν καθ' ὃν χρόνον ἀπεβίωσεν ὁ σύζυγός της· ἑπομένως ἡ πρότασις τῶν ἀντιδίκων της, ὅτι τά, ὡς εἴρηται, προικῷα ἀπωλέσθησαν, καὶ ὅτι μὴ ἐκτιμηθέντα δὲν εἶναι ὑπόχρεοι, ἀφοῦ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γάμου κατεστράφησαν, εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῆς ἀξίας αὐτῶν, δὲν εἶναι βάσιμος.

§ 361. Ὁ ἀνὴρ δὲν δύναται σήμερον νὰ καταδικασθῇ εἰμὴ εἰς ὅσον εὐπορεῖ· ὀφείλει ὅμως νὰ ὑποσχεθῇ ὅτι θέλει πληρώσει τὸ ἔλλειπον, ἅμα βελτιωθῇ ἡ κατάστασις τῆς περιουσίας του· διάτ. μον. § 7 Κώδ. (5, 13)— § 37 Εἰσ. (4, 6) Μαχ. § 525.

§ 362. *Ἐποχὴ τῆς ἀποδόσεως.* Κατὰ τὴν νέαν τοῦ Ἰουστινιανοῦ διάταξιν, μὴ ὑπαρχούσης ἄλλης συνομολογίας, τὰ προικῷα ἀκίνητα ὤφειλον ν' ἀποδίδωνται ἅμα διαλυθέντος τοῦ γάμου.

Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὰ κινητὰ πράγματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων κατατάττονται καὶ τὰ ποσὰ, γίνεται ἡ ἑξῆς διάκρισις μεταξὺ τῆς περιπτώσεως καθ' ἣν χορηγοῦν εἰσόδημα πληρωτέον παρὰ τρίτου τινὸς, καὶ ἐκείνης καθ' ἣν ὁ ἀνὴρ τὰ μετεχειρίσθη εἰς τὰς οἰκιακάς του χρήσεις ἢ εἰς τὸ ἐπιτήδευμά του. Καὶ εἰς τὴν πρώτην μὲν περίπτωσιν, ὁ ἀνὴρ ὀφείλει νὰ μοιρασθῇ τὸ εἰσόδημα τοῦ ἔτους, καθ' ὃ διαλύεται ὁ γάμος, μετὰ τῆς γυναικὸς ἢ τῶν κληρονόμων της κατ' ἀναλογίαν τῆς διαρκείας τοῦ γάμου, εἰς τὴν δευτέραν δὲ περίπτωσιν δὲν ὑποχρεοῦται νὰ τὰ ἐπιστρέψῃ εἰμὴ μετὰ παρέλευσιν ἑνὸς ἔτους. Ἂν ὁ ἀνὴρ ἢ οἱ κληρονόμοι του ἀναβάλωσι τὴν ἀπόδοσιν πλέον τοῦ ὡρισμένου τούτου χρόνου ὀφείλουν νὰ πληρώσωσι τόκον ὑπερημερίας πρὸς 4 τοῖς ἑκατόν (1).

§ 362ᵃ. Μετὰ ἓν ἔτος ἀπὸ τῆς ἀποβιώσεως τῆς συζύγου, ὀφείλεται τόκος ὑπερημερίας ἐπὶ τῶν χρηματικῶν ποσῶν. Ἡ 11050 τοῦ 1856 ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφ. φέρει.

«Ἐπειδὴ, κατὰ τὸν νόμον (διάτ. μον. § 7 Κ. 5, 13) ὁ ἀνὴρ ὀφείλει τὴν ἀπόδοσιν τῆς χρηματικῆς καὶ κτηματικῆς προικὸς μετὰ ἓν ἔτος ἀπὸ τῆς ἀποβιώσεως τῆς συζύγου, καὶ, ἂν ἀναβάλῃ αὐτὴν πλέον τοῦ ὡρισμένου χρόνου, ὀφείλει ἔκτοτε τόκον ὑπερημερίας ἐπὶ τῶν χρηματικῶν ποσῶν· ἐσφαλμένως ὅθεν διὰ τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως ὡρίσθη ἡ ἔναρξις τῶν τόκων ἐπὶ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀγωγῆς, ἐνῷ τὸ ἔτος εἶχε παρέλθῃ ἀπὸ τῆς ἀποβιώσεως τῆς Μ.»

§ 363. Περιορισμοί τινες ὡς πρὸς τὰς δευτερογαμούσας. — Εἰς τὴν νομολογίαν εὑρίσκετε, ὡς πρὸς τοῦτο, τὰ ἑξῆς.

α') Ἡ δευτερογαμοῦσα δύναται νὰ διαθέσῃ τὴν προῖκα, ἣν ἔλαβε κατὰ τὸν πρῶτον γάμον, ἡ δὲ διάταξις 6 τοῦ Κώδικος καὶ ἡ Νεαρὰ 22 ἀφορῶσι τὰ γαμικὰ κέρδη, τὰς πρὸ γάμου δωρεὰς κτλ. οὐχὶ δὲ καὶ τὰς προῖκας, αἱ ὁποῖαι, μετὰ τὴν, διὰ φυσικὸν θάνατον, διάλυσιν τοῦ γάμου περιέρχονται εἰς τὰς γυναῖκας. Ἀπόφ. 8928 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφ. τμ. β'.

β') Ἡ δευτερογαμοῦσα δωρεῖ τὴν προῖκά της; Ἴδε ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 444 τοῦ 1852 ἐν λέξει *Δωρεά*.

(1) c. un. § 7. C. 5, 13. Schrader de divis. fructuum dotis § 27. Glück 27 § 1276. c. Tigerström 2 § 60.

§. 365.

Παραγραφὴ (1). Αἱ περὶ ἀπαιτήσεως προικὸς ἀγωγαὶ μετὰ πόσα ἔτη παραγράφονται;

Περὶ παραγραφῆς ἐν γένει, ὅρα τὰ ἐν τῇ λέξει ταύτῃ ἐκτεθέντα. Εἰς τὴν νομολογίαν, ὡς πρὸς τὸ προκείμενον ζήτημα εὕρηνται τὰ ἑξῆς (ἰδ. ά —).

ά) Συνεστῶτος τοῦ γάμου δὲν τρέχει ὁ χρόνος τῆς παραγραφῆς ὡς πρὸς τὰ προικῶα πράγματα.

Απόφ. Ἐπειδή, κατ' ἀρχὴν τοῦ ἐν ἰσχύϊ δικαίου (N. 30 K. de jur. dot., συνεστῶτος τοῦ γάμου, δὲν ἄρχεται παραγραφὴ κατὰ τῶν προικώων πραγμάτων τῶν γυναικῶν. Ἐπομένως ἡ παραγραφὴ τῶν ἐπὶ τοῦ ἐπιδίκου κτήματος δικαιωμάτων τῆς ἐφεσιβλήτου ἤρξατο ἀπὸ τοῦ 1821 ἔτους, ὅτε ἀπεβίωσεν ὁ σύζυγος αὐτῆς· ἀπὸ δὲ τοῦ ἔτους τούτου μέχρι τῆς ἐποχῆς τῆς διαμαρτυρήσεως αὐτῆς, ἤτοι τοῦ 1833 ἔτους, δὲν παρῆλθον πλέον τῶν δώδεκα ἐτῶν, κατὰ τὴν διάρκειαν δὲ τουλάχιστον τῶν πρώτων ἑπτὰ ἐτῶν, ὅτε, ἕνεκα τοῦ καταστρεπτικοῦ πολέμου, οὐδεὶς διέμεινεν ἐπὶ τῷ αὐτῷ διαρκῶς, πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν οἱ διάδικοι ὡς ἀπόντες· ἀπόντων δὲ τῶν διαδίκων, τῆς παραγραφῆς ὁ χρόνος, κατὰ ῥητὰς τοῦ νόμου διατάξεις, διπλασιάζεται. Ἐπομένως τὰ ἑπτὰ ταῦτα ἔτη ἀντιστοιχοῦσι μὲ τρία ἥμισυ, πρὸς τὰ ὁποῖα, τιθεμένων τῶν ὑπολοίπων πέντε, δὲν συμπληροῦται τῆς παραγραφῆς ὁ χρόνος. Απόφ. 120 τοῦ 1845 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομ. σελ. 4151). — Τ' αὐτὰ καὶ ἐν τῇ 196 τοῦ 1842 (Νομικ. σελ. 3274.

---

(1) Περὶ τῶν ἑπομένων ζητημάτων εὑρίσκετε παρατηρήσεις εἰς τὸ ἄνω μνημονευθὲν σύγγραμμα τοῦ Roussilhe. Οἱ ἀριθ. σημαίνουσι τὰς σελ. Ἂν ὁ ἀγοραστὴς προικώου κτήματος ἠγνόει τὸ ἐλάττωμα τοῦτο, ποίαν παραγραφὴν δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ κατὰ τῆς γυναικὸς μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου. σελ. 298. Ἂν τὸ κτῆμα μετεπωλήθη; 299, 336. Αἴτια διακόπτοντα τὴν παραγραφὴν 330, 342. Ἂν οἱ ὀφείλοντες αὐτὴν κληρονόμοι εἰσὶ πολλοί, τὸ ἀποτέλεσμα τῆς διακοπῆς ἐπενεργεῖ καθ' ὅλων; 331. Ἡ κινητὴ προὶξ παραγράφεται διαρκοῦντος τοῦ γάμου 332. Συνεστῶτος τοῦ γάμου, παραγράφει ὁ ἀγοραστὴς προικώου ἀκινήτου· 333, 336. Τὸ προικῶον εἶναι ἀπαράγραπτον, ἂν ἡ παραγραφὴ ἤρξατο πρὸ τοῦ γάμου· 336, 338, 340, 346. Εὐθύνη τοῦ συζύγου, ὅστις ἐγένετο παραίτιος τῆς παραγραφῆς· 345, 402.

β') Ὁ κατέχων κτῆμά τι, λόγῳ προικὸς, ἀπὸ τότε παραγράφει;

Απόφ. Ἐπειδὴ ὁ Μιχαὴλ Σιγάλας, ὅστις, ὡς κληρονόμος τοῦ κατὰ τὸ 1826 ἔτος τελευτήσαντος πατρός του Λεοναρδάκη Σιγάλα, διεκδικεῖ ἤδη κατὰ τῶν ἀνηλίκων τέκνων τοῦ ἀποβιώσαντος ὡσαύτως Ἰωάννου Δρόσου τὸ εἰς τὴν νῆσον τῆς Θήρας κείμενον κτῆμα *Παλιάζωνα* ἐπὶ λόγῳ ὅτι ὁ πατήρ του Λεναρδάκης τὸ ἔδωσε πρὸς τὸν Γεώργιον Δρόσον, πατέρα τοῦ Ἰωάννου, καὶ πάππον τῶν ἀνηλίκων, ὡς ἐνέχυρον ἢ ἐπὶ ἀντιχρήσει, ὁμολογεῖ διὰ τῆς ἀπὸ 30 ἰουνίου 1836 πρὸς τὸ ἐν Σύρῳ δικαστήριον τῶν πρωτοδικῶν ἀγωγῆς του, ὅτι ὁ Ἰωάννης Δρόσος ἔλαβε τὸ κτῆμα τοῦτο ἀπὸ τὸν πατέρα του Γεώργιον Δρόσον ὡς προῖκα.

Ἐπειδὴ ἀπὸ τὸ παρουσιασθὲν ἀπὸ τὴν ἐπιτροποκηδεμόνα μητέρα τῶν ἐναγομένων ἀνηλίκων προικοσύμφωνον, τὸ ὁποῖον δὲν προσεβλήθη ποσῶς ἀπὸ τὸν Μ. Σιγάλαν, ἐξάγεται, ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος κτῆμα ἐπροικοδοτήθη ἀπὸ τὸν Γεώργιου Δρόσον εἰς τὸν Ἰωάννην τὴν 17 ἀπριλ. 1818.

Ἐπειδὴ καὶ ἂν ἤθελεν ὑποτεθῇ ὅτι τὸ διεκδικούμενον τοῦτο κτῆμα ἐδόθη ὡς ἐνέχυρον ἢ ἐπὶ ἀντιχρήσει πρὸς τὸν Γεώργιον Δρόσον, ὡς ὁ ἐνάγων διατείνεται, ὁ Ἰωάννης Δρόσος, λαβὼν αὐτὸ ὡς προῖκα ἀπὸ τὸν πατέρα του, ἤτοι ἀποκτήσας νομίμως αὐτὸ, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ εἰμὴ καλῆς πίστεως νομεὺς, διότι καὶ ἐπὶ ὑποθέσει ὅτι ὁ δικαιοπάροχος αὐτοῦ ἦτο κακῆς πίστεως νομεὺς, ἡ καλὴ πίστις αὕτη δὲν δύναται νὰ βλάψῃ τὸν λόγῳ προικὸς, ἤτοι μερικῆς διαδοχῆς καὶ οὐχὶ γενικῆς, παραλαβόντα τὸ κτῆμα τοῦτο Ἰω. Δρόσον, ἑπομένως, ὡς ἔχων ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς προικὸς τὴν πρὸς χρησιδεσποτείαν νομὴν, ἐδύνατο νὰ παραγράψῃ τὴν κυριότητα αὐτοῦ μὲ τὴν παρέλευσιν τῆς ὡς πρὸς τοὺς ἐνδημοῦντας χορηγουμένης δεκαετοῦς προθεσμίας. Ἀρμ. νόμ. 5 βιβλ. α' τίτλ. γ'.

Ἐπειδὴ ἡ προθεσμία αὕτη τῶν δέκα ἐτῶν μετρουμένων ἀπὸ τὸ 1818 ἕως τὸ 1836 ἔτος, καθ' ὃ ὁ Μ. Σιγάλας ἐκίνησε τὴν περὶ τοῦ κτήματος τούτου διεκδικητικὴν ἀγωγὴν, παρῆλθε, καὶ μετ' αὐτὴν μάλιστα παρῆλθον περιπλέον καὶ ἄλλα ἔτη, ἂν δὲ ὁ Μιχαὴλ Σιγάλας κατὰ τὴν εἰς τὸ 1826 ἔτος τελευτὴν τοῦ πατρός του, ὅτε εἶχον ἤδη παρέλθη ὀκτὼ ἔτη, ἀφοῦ ὁ Ἰω. Δρόσος εἶχεν ἀρχίσει νὰ νέμηται ὡς ἴδιον τὸ ἐπίδικον κτῆμα, ἦτον εἰκοσαετὴς, ὡς δϊισχυρίζεται, προστιθεμένων καὶ τῶν δύο ἐλλειπόντων χρόνων εἰς τοὺς προδιατρέξαντας ὀκτὼ μετὰ τὴν ἀπὸ τὸ 1831 συμπληρωθεῖσαν ἐνηλικίωσίν του, πάλιν ἡ πρὸς παραγρα-

ρὶν προθεσμία τῶν δέκα ἐτῶν συμπληροῦται εἰς τὸ 1833. Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθ. 1249 τοῦ 1839.

γ') Ἡ ὑπὲρ τοῦ συζύγου κτητικὴ παραγραφὴ τῶν προικώων πραγμάτων ἄρχεται ἀπὸ τῆς διαλύσεως τοῦ γάμου, ὅτε ἄρχεται τὸ πρὸς ἀγωγὴν δικαίωμα τῆς συζύγου, παυούσης ἔκτοτε καὶ τῆς προικώας σχέσεως τῶν κτημάτων. — Ἀπόφ. ἐφετ. Ἀθηνῶν 13544 τοῦ 1856.

δ') Συνεστῶτος τοῦ γάμου, ἡ προὶξ εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν καὶ διαχείρισιν τοῦ ἀνδρὸς, καὶ αὐτὸς ἐνεργεῖ τὰ ἐπὶ τῶν προικώων κτημάτων δικαιώματα τῆς συζύγου του· αὕτη δὲ δὲν δύναται νὰ ἐξασκήσῃ μόνη της οὐδὲν τῶν δικαιωμάτων της αὐτῶν, ὥστε καὶ ὁ πρὸς παραγραφὴν χρόνος δὲν τρέχει κατὰ τοῦ συζύγου της. Απ. ἐφ. Αθ. 6249 τοῦ 1849. Πρβ. c. 30 in fin. (5, 12) — Διάτ. 118 Βασιλ. (29, 1) — Μαχ. § 198, σημ. 6 καὶ § 259 σημ. λ.

ε') Ἡ δεκαετὴς παραγραφὴ χωρεῖ, ὅταν πρόκηται περὶ προικώου κτήματος, διεκδικουμένου κατὰ τρίτου, κατέχοντος αὐτὸ καλῇ τῇ πίστει καὶ νομίμῳ τίτλῳ, οἷον ἰδίας προικός.

«Ἐπειδὴ ἡ προκειμένη ἀγωγὴ δὲν ἔχει ἀντικείμενον ἀπαίτησιν προικὸς, ὥστε νὰ ἐφαρμοσθῶσιν οἱ τοὺς ὁποίους ἡ ἐκκαλοῦσα ἐπικαλεῖται νόμοι, καθ' οὓς ἡ τοιαύτη ἀγωγὴ δὲν παραγράφεται εἰμὴ ἐντὸς τριακονταετίας, ἀλλ' ἔχει ἀντικείμενον τὴν διεκδίκησιν τοῦ ἀποκτηθέντος ἤδη προικώου πράγματος κατὰ τρίτου καταστάντος κατόχου αὐτοῦ καὶ ἀντιτάττοντος τὴν κτητικὴν παραγραφὴν, λόγῳ τοῦ ὅτι αὐτὸς κατέχει τὸ διεκδικούμενον κτῆμα καλῇ τῇ πίστει καὶ νομίμῳ τίτλῳ, ἤγουν τίτλῳ ἰδίας προικὸς, ὑπὲρ τὴν δεκαετίαν, ἀφ' ἧς, διαλυθέντος τοῦ γάμου τῆς ἐναγούσης, ἤρξατο ἡ προσωπικὴ αὐτῆς ἐνέργεια τῶν δικαιωμάτων της ἐπὶ τῶν προικώων πραγμάτων της, καὶ ἑπομένως καὶ ἐκεῖνο τοῦ νὰ ἐξασκῇ προσωπικῶς καὶ ἐλευθέρως τὰς περὶ αὐτῶν ἀγωγάς της.— Ἀπόφ. ἐφ. Αθ. 13544 τοῦ 1856.

ς') Δὲν ὑπάρχει καμμία ἐν τῷ νόμῳ διάταξις ὁρίζουσα ὅτι ἡ περὶ ἀπαιτήσεως προικὸς ἀγωγὴ παραγράφεται ἐντὸς δέκα ἐτῶν, ἡ δὲ Νεαρὰ ἀφορᾷ ἄλλην περίπτωσιν· ἄρα χωρεῖ ἡ τριακονταετὴς παραγραφή. (Βλ. Ῥολλ. λέξ. dot. ἀρ. 334, 335). Ἀπόφ. 7560 τοῦ 1850 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ.

§ 366 — 376.

Παραγραφή. — Τὸ προικοσύμφωνον χρησιμεύει ὡς βάσις παραγραφῆς;

Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο βλέπε τὰ ἐν λέξ. *Παραγραφή* ἐκτεθέντα· ἐνταῦθα δὲ προσθέτω τὰ ἑξῆς.

§ 367. α') Ὁ περὶ προικὸς τίτλος ἐχρησίμευεν εἰς τὸν καλῆς πίστεως σύζυγον ὡς βάσις νὰ παραγράψῃ τὰ πράγματα, ἅτινα ἡ σύζυγος ἔφερεν ὡς προικῷα ἐπὶ τῇ ψευδεῖ ὑποθέσει ὅτι ἦσαν ἰδικά της· τεμ. 1 Π. pro dote.

Ἀδιάφορον δ' εἶναι, ὡς πρὸς τὸ προκείμενον, ἂν τὰ προικῷα ἐξετιμήθησαν. Ποτ. pr. ἀρ. 70. Τροπ. παραγρ. ἀρ. 880, 483.

§ 368. β') Δεκαετὴς κτητικὴ παραγραφὴ δὲν λαμβάνει χώραν ἐπὶ κτήματος χαρακτηριζομένου ὡς προικῴου ἐν τῷ πωλητηρίῳ, τὸ ὁποῖον ὁ ἐναγόμενος ἐπικαλεῖται ὡς τίτλον, ἀλλ' ἀπαιτεῖται τριακονταετία. Ἀπόφ. 7905 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 369. γ') Πρὸς χρησιδεσποτείαν ἀπαιτεῖται οὐ μόνον καλὴ πίστις, ἀλλὰ καὶ νόμιμος καὶ ἔγκυρος τίτλος.— Ἴδε ἀπ. 10531 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 370. δ') Ὁ τίτλῳ προικὸς, καλῇ τῇ πίστει, κατέχων, ἐπὶ πόσα ἔτη παραγράφει; (1).

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἐκ τῶν ἀπὸ τὰ μέρη προσαχθέντων ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ὑπ' ἀριθ. 4926 ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου τούτου καὶ ἐνόρκως ἐξετασθέντων μαρτύρων, κατέθεσαν οἱ μὲν τοῦ ἐκκαλοῦντος ὁμοφώνως περὶ τῆς, ἐπὶ τῶν ἐπιδίκων ἐλαιοδένδρων, ὡς προικῴων δοθέντων αὐτῷ κατὰ τὸν πρῶτόν του γάμον, ἀνενοχλήτου καὶ ἀδιακόπου καλῇ τῇ πίστει νομῆς του, ἀνατρεχούσης μέχρι τοῦ ἔτους 1816, 1814 ἢ καὶ 1811, οἱ δὲ τῆς ἐφεσιβλήτου ὁμοφώνως ἐπίσης κατέθεσαν περὶ τοιαύτης νομῆς τῆς ἐφεσιβλήτου· παραβαλλομένων δὲ τῶν ἀντιφατικῶν τούτων καταθέσεων πρὸς ἀλλήλας καὶ λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν, ὅτι πρόκειται περὶ πέντε ἐλαιοδένδρων κειμένων εἰς θέσιν, ὅπου ἀμφότερα τὰ μέρη ἔχουν

(1) Ἂν δὲν ὑπάρχῃ τίτλος ἰσχυρὸς, ἡ παραγραφὴ αὕτη δὲν χωρεῖ.— Ἀπόφ. 5181 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν. Ὅρα καὶ τὴν ἀπόφ. 5055 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

παρακείμενα συνεχῶς πρὸς ἄλληλα καὶ ἄλλα ἐλαιόδενδρα, ὅτι ἡ ἐφεσίβλητος δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιτηρῇ αὐτοπροσώπως, καθὼς ὁ ἐκκαλῶν, τὰ ἐλαιόδενδρα ταῦτα, ὡς γυνὴ καὶ ὡς κατοικοῦσα, κατὰ τὰς μαρτυρίας, ἐν Λεβαδίᾳ, ὅτι ὁ ἐκκαλῶν ἔχει καὶ ἤδη τὴν νομὴν αὐτῶν, ὁμολογουμένην ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἐφεσίβλητον ἐν τῇ ἀγωγῇ της, ὡς διαρκοῦσαν ἐξ πρὸ τῆς ἀγωγῆς ἔτη, καὶ τελευταῖον ὅτι τοῦ ἐκκαλοῦντος αἱ μαρτυρίαι εἶναι ἐν μέρει εἰδικώτεραι, συνάγεται, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου, σφοδρὰ πιθανότης περὶ τοῦ ὅτι ὁ ἐκκαλῶν, δυνάμει τίτλου προικὸς, καλῇ τῇ πίστει, εἶχε τὴν νομὴν τῶν ἐπιδίκων ἐλαιοδένδρων, ἀνενοχλήτως καὶ ἀδιακόπως, πρὸ τῆς προκειμένης ἀγωγῆς ἐπὶ δέκα ἔτη, μολονότι καὶ εἰκοσαετία ἐὰν ἀπῃτεῖτο, ἡ αὐτὴ καὶ περὶ εἰκοσαετοῦς νομῆς προκύπτει πιθανότης, ἀλλ᾽ ὅμως δὲν ἐπροτάθη ἀπουσία τῆς ἐφεσιβλήτου, καθισταίνουσα ἀναγκαίαν νομὴν τοῦ ἐκκαλοῦντος εἰκοσαετῆ· ἡ δὲ, καίτοι μὴ προταθεῖσα, ἀλλ᾽ ἐκ τῶν μαρτυριῶν ἐν μέρει προκύπτουσα ἀπουσία αὐτῆς ἐν Λεβαδίᾳ, δὲν ἀποτελεῖ ἀπουσίαν, ὁποίαν ὁ νόμος ἐννοεῖ, καθότι ἡ Λεβαδία ἀνήκει εἰς τὴν αὐτὴν μὲ τὰς Ἀθήνας δικαστικὴν περιφέρειαν. Ἀπόφ. 528 τοῦ 1848 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ. — Ἴδε τὴν λέξ. Παραγραφὴ § 87 ἐπ.

§ 371. ε) Παραγραφὴ τοῦ περὶ προικὸς συμβολαίου δὲν δύναται νὰ ἀνατρέξῃ ὡς πρὸς τοὺς τρίτους εἰς ἐποχὴν προγενεστέραν τῆς συντάξεώς του. Ὅθεν καὶ ἡ περὶ δεκαετοῦς παραγραφῆς ἔνστασις, ἡ εἰς τὸ συμβόλαιον αὐτὸ στηριζομένη, ἀποβαίνει ἀνυπόστατος.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἡ τῆς δεκαετοῦς παραγραφῆς ἔνστασις τοῦ ἐκκαλοῦντος, καθόσον στηρίζεται εἰς τὸν τῆς προικὸς τίτλον παραγόμενον καὶ ἐκ τοῦ ὑπ᾽ ἀριθ. 132 τῆς 13 ἰουλ. τοῦ 1827 συμβολαίου, εἶναι ἀνυπόστατος προφανῶς, καθόσον ἡ ἰσχὺς τοῦ συμβολαίου τούτου δὲν δύναται ν᾽ ἀνατρέξῃ ὡς πρὸς τοὺς τρίτους εἰς ἐποχὴν προγενεστέραν τῆς συντάξεως αὐτοῦ.

Ἐπειδὴ, διὰ νὰ δυνηθῇ τὸ δικαστήριον νὰ κρίνῃ περὶ τοῦ βασίμου τῶν λοιπῶν ἰσχυρισμῶν καὶ προτάσεων τῶν διαδίκων στηριζομένων κυρίως παρὰ μὲν τοῦ ἐνάγοντος καὶ ἤδη ἐφεσιβλήτου εἰς τὸ ἀπὸ 27 ἀπριλίου 1802 ἔγγραφον τοῦ ἀρχιερέως καὶ τῶν προκρίτων τῆς νήσου Κύθνου (Θερμιῶν), ἐξ οὗ βεβαιοῦται ἡ διὰ διαθήκης κληροδότησις τοῦ ἐπιδίκου ἀγροῦ καὶ μέρους τῆς Ἀνδριάνας Ῥούσσου πρὸς τὸν Νικόλ. Κατζούρην πρόσωπον τοῦ ἐνάγοντος, παρὰ διὰ τοῦ ἐναγομένου καὶ ἐκκαλοῦντος εἰς τὸ ἀπὸ 8 Σεπτεμβρίου 1795 ἔγγραφον συνταχθὲν ὑπὸ τοῦ καγγελαρίου τῆς αὐτῆς νήσου Τσόρτζη, ὅποτε ἐξ οὗ τὸν αὐτὸν ἀγρὸν παρεχώρησεν

ὁ Κωνσταντῖνος Κατζούρης νὰ διαταχθῇ ἡ ἀπόδειξις περὶ τῆς ἀμφισβητουμένης ἀποδεικτικῆς ἰσχύος τῶν εἰρημένων ἐγγράφων κατὰ τοὺς ἐν καιρῷ τῆς καταστάσεώς των ἰσχύοντας ἐν Φοίνῳ τύπους.

Ἐπειδὴ τὸ βάρος τῆς ἀποδείξεως ταύτης ἐπίκειται εἰς ἕκαστον τῶν διαδίκων ὡς πρὸς τὸ παρ' αὐτοῦ προσαγόμενον ἔγγραφον.

Ἐπειδὴ ὁ ἐνάγων ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ προσέτι ὅτι ὁ ἐπίδικος ἀγρὸς ἀνῆκε τρόντι εἰς τὴν κυριότητα τῆς Ἀνδριάνας Ῥούσσου ἐν καιρῷ τοῦ θανάτου της, καθόσον καὶ τὴν παράστασιν ταύτην ἀρνεῖται ὁ ἐναγόμενος.

Ἐπειδὴ τελευταῖον καὶ ὁ ἐναγόμενος ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ, πρὸς ὑποστήριξιν τῆς προτεινομένης τριακονταετοῦς παραγραφῆς, ὅτι τὸν ἐπίδικον ἀγρὸν κατεῖχεν ἡ μάμμη αὐτοῦ, καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτῆς ὁ πατήρ του ἀπὸ τῆς συντάξεως τοῦ προαναφερθέντος ἐγγράφου τῆς 8 Σεπτεμβρίου 1895 μέχρι τῆς πρὸς αὐτὸν τὸν ἐναγόμενον παραχωρήσεώς του λόγῳ προικός.

Ἐπειδὴ περὶ ὅλων τῶν ἀποδεικτικῶν, ὡς εἴρηται, περιστατικῶν δύναται νὰ ἐπιτραπῇ καὶ ἡ χρῆσις τοῦ μέσου τῶν μαρτύρων, ὡς ἀναφερομένων τῶν περιστατικῶν τούτων εἰς ἐποχὴν προγενεστέραν τῆς ἐν ἰσχύϊ δικονομίας. Απόφ. 8911 τοῦ 1851 τῶν ἐν Αθ. ἐφέτ. τμ. ά.

§ 372. ϛ') Ἡ τῆς δεκαετοῦς παραγραφῆς ἔνστασις, καθόσον στηρίζεται εἰς τὸν τῆς προικὸς τίτλον, εἶναι ἀνυπόστατος, καθότι ἡ ἰσχὺς τοῦ περὶ προικὸς συμβολαίου δὲν δύναται νὰ ἀνατρέξῃ ὡς πρὸς τοὺς τρίτους εἰς ἐποχὴν προγενεστέραν τῆς συντάξεώς του· ὅθεν καὶ ἡ περὶ δεκαετοῦς παραγραφῆς ἔνστασις, ἡ εἰς τὸ συμβόλαιον αὐτὸ στηριζομένη, ἀποβαίνει ἀνυπόστατος. Ἴδε ἀνωτ. ἀπόφ. 8911 τοῦ 1851 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ. τμ. ά.

§ 373. ζ') Ἡ κακὴ πίστις τοῦ δικαιοπαρόχου δὲν δύναται νὰ βλάψῃ τὸν λόγῳ προικὸς (ἤτοι μερικῆς διαδοχῆς, καὶ οὐχὶ γενικῆς) παραλαβόντα τὸ κτῆμα (1). Ἑπομένως ὁ προικισθείς, ὡς ἔχων ἀπὸ τῆς συστάσεως της προικὸς, τὴν πρὸς χρησιδεσποτείαν νομήν, ἠδύνατο νὰ παραγράψῃ τὴν κυριότητα τοῦ προικώου κτήματος μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς πρὸς τοὺς ἐνδημοῦντας χορηγουμένης δεκαετοῦς προθεσμίας (Ἀρμεν. § 5 β. 1 τ. 3). Απόφ. 1349 τοῦ 1839 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ.

(1) Ὅρα τὴν λέξ. Παραγραφή.

§ 374. κγ') Εἰς τὴν, διαλυθέντος τοῦ γάμου, διὰ παραγραφῆς ἀπόκτησιν δὲν ἐξετάζεται ἐὰν ἡ σύζυγος εἶχε τὰ παρὰ τοῦ νόμου πρὸς ἀπόλαυσιν τοιαύτης παραγραφῆς προσόντα. — Διὰ νὰ παραγράψῃ λοιπὸν τὶς δυνάμει τίτλου προικὸς κτῆμα δοθὲν ἢ ἀντικατασταθὲν αὐτῷ ὡς προικῷον, ἀπαιτεῖται νὰ ἔχῃ λόγους νὰ νομίζῃ ὅτι τὸ κτῆμα ἦτο τοῦ δεῖνος, ἢ ἀντικατεστάθη, καὶ οὐχὶ ἀλλότριον. Ὅταν λοιπὸν ὁ σύζυγος, ὅστις ἀντικατέστησε κτήματί τι ὡς προικῷον, ἐγίνωσκεν ὅτι εἶναι ἀλλότριον, δὲν ἄρχεται παραγραφὴ διὰ τῆς εἰρημένης ἀντικαταστάσεως· ἡ μετὰ τὴν ἀντικατάστασιν νομὴ δὲν εἶναι κατοχὴ νόμιμος πρὸς χρησιδεσποτείαν (τεμ. 2 § 1 Π. (41, 4).—τεμ. 13, 38 Π. (41, 3), καθόσον οὐδεὶς δύναται νὰ μεταβάλῃ ὑπὲρ ἑαυτοῦ αὐθαιρέτως τὴν τῆς νομῆς του αἰτίαν, καὶ διὰ μόνης τῆς προθέσεώς του νὰ μετατρέψῃ εἰς νομὴν πρὸς χρησιδεσποτείαν τὴν μὴ οὖσαν τοιαύτην· (τεμ. 33 § 1 Π. (41, 2)—τεμ. 2 § 1 Π. (41, 5)—τεμ. 1, 2 Π. (41, 6).— Ἀπόφ. πολ. Αρ. Πάγου 77 τοῦ 1846 ἀνωτ. § 135.

§ 375. θ) Ἡ σύζυγος, διαλυθέντος τοῦ γάμου, δύναται νὰ προτείνῃ τὴν παραγραφὴν κατὰ τοῦ τρίτου, ὅστις διεκδικεῖ ὡς κληρονομικὸν τὸ κτῆμα, τὸ ὁποῖον αὐτὴ ἔλαβεν εἰς ἀνταλλαγὴν τῆς προικός, καὶ νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ τὸν χρόνον τῆς κατοχῆς τοῦ συζύγου της.

Τὸ ἐν Ναυπλ. ἐφετεῖον (Νομικ. σελ. 3981) ἔλυσε καταφατικῶς τὸ ζήτημα, ἀλλ' ὁ Ἀρ. Πάγος ἀνήρεσε τὴν ἀπόφασιν διὰ τῆς 92 τοῦ 1845 περὶ ἧς ἀνωτ. ἐν § 135 ἐπ.

Σημ. Κατὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης εὕρηται ἡ ἑξῆς ἐπίκρισις.

Τί ἰσχυρίζεται ὁ Ἄρειος Πάγος μὲ τὴν ἀπόφασίν του; Ὅτι ὁ τίτλος τῆς ἀνταλλαγῆς τῆς προικὸς δὲν εἶναι νόμιμος· διότι ἐπλάσθη ὑπὸ τοῦ συζύγου καὶ πρὸς ὄφελος τοῦ ἰδίου· ὁ Ἄρειος Πάγος βεβαίως ἐνόησε νὰ εἴπῃ, ὅτι ὁ σύζυγος δὲν ἠδύνατο νὰ τρέψῃ αὐθαιρέτως τὴν αἰτίαν τῆς κατοχῆς του· ἀλλὰ τὸ ἀξίωμα, nemo sibi causam possessione mutari posse, τοῦ ὁποίου τὴν ἐφαρμογὴν ὑπαινίττεται, περιοριζόμενον εἰς τὴν ἀρχήν του νὰ ἀπαγορεύσῃ πᾶσαν μεταβολὴν τῆς αἰτίας τῆς κατοχῆς εἰς ἐκείνην τοῦ κληρονόμου, ἡ ὁποία παρεῖχε πολλὰς ὠφελείας, ἀκολούθως συμπεριλαβὸν εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν ταύτην καὶ τοὺς ἐν ἀλλοτρίῳ ὀνόματι κατόχους (L. 3 § 19, 26 de acq. posses.), δὲν ἐφαρμόζεται ὡς πρὸς τοὺς συγκυρίους· διότι οὗτοι, κατέχοντες διανοίᾳ κυρίου, δὲν μεταβάλλουσι τὴν αἰτίαν τῆς κατοχῆς των, ἐκτείνοντες τὰ ὅρια τῆς νομῆς των· καθότι οὐδεὶς ἐμποδίζεται νὰ κα-

θέξη περισσότερον, παρ' ὅσον ὁ τίτλος τῷ παρέχει, ὡς ὁρίζεται ἀπὸ τῶν νόμων (L. 22 § 6 pro emptore. Si fundus acceptus sit et ampliores fines possessi sint totum longo tempore capi Possessum sit.)· ἄλλως τε ἡ παραδοχὴ τῆς τοιαύτης ἑρμηνείας τοῦ διαληφθέντος ἀξιώματος, ὡς τὸ ἐννοεῖ ὁ Ἄρ. Πάγος, ἐξαλείφει τῆς τακτικῆς παραγραφῆς τὴν ἰδέαν, καὶ διὰ παντὸς ἀδύνατον τὴν ὕπαρξίν της καθιστᾷ.

Ἀλλὰ πρὸς ταῦτα παρατηροῦμεν, ὅτι καὶ οὐδεμίαν σχέσιν δύναται νὰ ἔχῃ τὸ ἀξίωμα αὐτὸ εἰς τὴν προκειμένην δίκην· καθότι δὲν ἐδικάζετο ὁ σύζυγος, διὰ νὰ εἴπῃ τις, ὅτι δὲν ἐδύνατο νὰ μεταβάλῃ ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν αἰτίαν τῆς κατοχῆς του, ἀλλ' ἐδικάζετο ἡ σύζυγος, ἥτις, ὡς τρίτος παρισταμένη μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου, καὶ στηριζομένη εἰς τὸν τίτλον τῆς ἀνταλλαγῆς, καὶ οὐχὶ εἰς τὸν τίτλον τῆς προικὸς, ὡς ἐσφαλμένως ἐνίσταται ὁ Ἄρ. Πάγος, ἐπρότεινεν ὑπὲρ αὐτῆς τὴν παραγραφὴν, καὶ ὡς διακάτοχος ἐν καλῇ πίστει ἐζήτησε τὴν ἕνωσιν τοῦ χρόνου τῆς κατοχῆς τοῦ συζύγου της ἀπὸ τῆς γενομένης ἀνταλλαγῆς, ἰσχυριζομένη, ὅτι αὐτὴ ἔκτοτε κατεῖχε (1)· τὴν δὲ ὑπεράσπισιν ταύτην νομίζομεν σύμφωνον μὲ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐπιστήμης καὶ τῶν νόμων· καθότι ἡ καλὴ ἢ κακὴ πίστις τοῦ δικαιοπαρόχου δὲν ἔχει καμμίαν ἐπιῤῥοὴν ὡς πρὸς τοὺς μερικοὺς διαδόχους, ὅταν οὗτοι, ὡς ἐκ τοῦ προσώπου των, προτείνωσι τὴν παραγραφήν. Ἡ μόνη διαφορὰ, ἥτις δύναται νὰ πηγάσῃ ἀπὸ τὴν κακὴν πίστιν τοῦ αὐτουργοῦ, συνίσταται εἰς τὸ, ὅτι ὁ μερικὸς διάδοχος δὲν δύναται νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ τὸν χρόνον τῆς κατοχῆς ἐκείνου, καὶ νὰ τὸν ἑνώσῃ πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ χρόνου τῆς παραγραφῆς· ἀλλ' εἰς οὐδεμίαν τῶν δύω περιπτώσεων τῆς τε καλῆς πίστεως ἢ κακῆς τοῦ δικαιοπαρόχου, δὲν δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ὅτι ὁ τίτλος, ὡς πρὸς τὸν μερικὸν διάδοχον, δὲν εἶναι νόμιμος, καὶ ὅτι μία ἀπαλλοτρίωσις ἀπὸ τὸν μὴ κύριον εἶναι ἀπαράγραπτος. «Mais le successeur particulier n'est pas tenu de la possession de son auteur, car il ne succède ni à la personne ni aux obligations de celui-ci. Vous êtes possesseur précaire et vous me vendez la chose comme vous appartenante, je ne suis pas considéré comme un possesseur précaire, je commence pour mon comte une possession animo domini. Tropl. Comment. du titre de la Prescription

---

(1) Νόμ. 75 βιβλ. 23, 3 Πανδ. Ν. ά. βιβλ. 29 τίτλ. 1. Ἰδὲ καὶ τοὺς ἀναφερομένους νόμους εἰς τὴν ἀπόφασιν τῶν ἐφετῶν.

Ν° 436». Ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου δὲν ἐπεκαλέσθη τὸν χρόνον τῆς κατοχῆς τοῦ συζύγου της, ἀφοῦ οὗτος ἤρχισε νὰ κατέχῃ τὴν οἰκίαν, ἥτις ἀντικατέστησε τὴν προῖκα, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἀνταλλαγῆς, δυνάμει τῆς ὁποίας ἀπέκτησε τὴν κυριότητά της, καὶ ἑπομένως ἠδύνατο νὰ ὠφεληθῇ ἐξ αὐτῆς, ὡς ἤθελεν ὠφεληθῆ καὶ ἐπὶ πάσης ἄλλης ἀνταλλαγῆς, ἥτις ἤθελε λάβει χώραν μὲ τρίτον πρόσωπον διάφορον τοῦ συζύγου. Ἐκ τῆς Νομικ. σ. 3984.

§ 376. ζ) Ἡ γυνή, εἰς ἣν ὁ πατὴρ ἐπροίκισε κτῆμα κακῇ τῇ πίστει κατεχόμενον παρ' αὐτοῦ, δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ, ὡς ἴδιον τίτλον, τὴν προικοδότησιν. Ἄλλως δὲ τὸ ἐλάττωμα τοῦ κτήματος μεταβαίνει εἰς τὸν κληρονόμον. Ἡ 13544 τοῦ 1856 ἀπόφ. τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετ. φέρει,

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἀνυπόστατος εἶναι ὁ λόγος τῆς ἐναγούσης, ὅτι ἡ σύζυγος τοῦ ἐναγομένου εἰς ἣν ἰδίως ἀνήκει ἡ κυριότης τοῦ διεκδικουμένου ὡς προικῴου τοῦ ἐναγομένου κτήματος, ἦτο ἐν κακῇ πίστει, διότι εἶναι θυγάτηρ, καὶ ὡς τοιαύτη κληρονόμος τοῦ πατρὸς αὐτῆς, ὅστις ἀγοράσας τὸ ἐπίδικον κτῆμα ἐν γνώσει τοῦ ὅτι ἦτο προικῷον τῆς ἐναγούσης, διετέλει ἐν κακῇ πίστει, καθόσον ὁ ἐναγόμενος δὲν ἐπικαλεῖται ὡς τίτλον δίδοντα ἔναρξιν εἰς τὴν παραγραφήν του τὸν τίτλον τοῦ πατρὸς τῆς συζύγου του, οὔτε παρίσταται, δι' αὐτῆς, ὡς καθολικὸς διάδοχος τοῦ πατρός της, ὁπότε βεβαίως τὸ ἐλάττωμα τῆς κατοχῆς τοῦ προκατόχου βλάπτει τὴν κατοχὴν τοῦ διαδόχου, ἂν καὶ ἀγνοοῦντος τὸ ἐλάττωμα, ἀλλὰ ἐπικαλεῖται τὸν μερικὸν τῆς διαδοχῆς του τίτλον τοῦ προικοσυμφώνου· ἐν δὲ τοιαύτῃ περιπτώσει καὶ ὁ κληρονόμος τοῦ κακῇ πίστει ὄντος κληρονομουμένου ἀφ' ἑνὸς δὲν ὑποτίθεται, ὅτι ἐκ τούτου καὶ μόνου ὅτι ἐκληρονόμησεν, ἐγνώριζεν, ὡς ὁ κληρονομούμενος, ὅτι τὸ πρᾶγμα ἦτο ἀλλότριον, ἀφ' ἑτέρου δὲ δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ πρὸς παραγραφὴν τὸν ἴδιόν του μερικὸν τίτλον, ὡς προκύπτει ἀπὸ τοὺς νόμους 31 § 6 Π. (41, 3) καὶ νόμ. 11 Π. (44, 3) ὡς πρὸς τὸ ὅτι ὁ κληρονόμος δύναται ν' ἀγνοῇ ὅ,τι ἐγνώριζεν ὁ κληρονομούμενος· νόμ. 5 § 1 Π. (44, 3) ὡς πρὸς τὸ ὅτι ὁ κληρονόμος δύναται νὰ στηρίξῃ τὴν παραγραφὴν εἰς τὸν ἴδιον μερικὸν τίτλον». — Ἴδε τὴν λέξ. Παραγραφὴ § 174 ἐπ.

§. 380 — 387.

Περὶ τῆς ἐνστάσεως τῆς ἀναργυρίας (1).

§ 380. Ἴδε ἀνωτέρω § 12. Μαχ. § 416. Εἰς τὴν *Νομολογίαν* εὕρηνται τάδε.

381. ά) Ὁ σύζυγος καὶ οἱ κληρονόμοι του τότε μόνον ὑποχρεοῦνται παρὰ τοῦ νόμου νὰ κινήσωσι τὴν περὶ ἀναργυρίας ἀγωγὴν, ἢ νὰ προτείνωσι τὴν περὶ ἀναργυρίας ἔνστασιν, ὅταν ὁ σύζυγος εἶχεν ὁμολογήσῃ ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ ὅτι ἐπεδόθη εἰς αὐτὸν ἡ προὶξ (Ἁρμ. β. 2 τ. 2 ἄρθ. 1, 5, 6, 7, 19). Απόφ. 2716 τῆς 12 ὀκτωβρ. 1843 τῶν ἐν Αθ. ἐφετῶν (2).

§ 382. β') Τίς ὑποδεικνύει ὅτι ἐχορηγήθη ἡ ζητουμένη προίξ; Ἴδε ἀποφ. 9274 καὶ 10460 τῶν ἐν Αθ. ἐφετῶν.— Ἴδε καὶ τὴν 252 τοῦ 1853 ἀπόφ. τοῦ Αρ. Πάγου.— Ἴδε καὶ ἐν λέξει *Παραχώρησις ἀπαι*-.

§ 383. γ') Ἐπειδὴ, μὴ ὑπαρχούσης ἐγγράφου ὁμολογίας ἀπὸ μέρους τοῦ συζύγου τῆς ἐκκαλούσης, ὅτι αὐτὸς παρέλαβε τὰ ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ ἀναφερόμενα πράγματα, ἡ ἀντένστασις τῆς παραγραφῆς δὲν δύναται νὰ προταθῇ κατὰ τῆς περὶ ἀναργυρίας ἐνστάσεως τοῦ κληρονόμου τοῦ συζύγου αὐτοῦ· διότι ὁ σύζυγος καὶ οἱ κληρονόμοι του τότε μόνον ὑπεχρεοῦντο παρὰ τοῦ νόμου νὰ κινήσωσι τὴν περὶ ἀναργυρίας ἀγωγὴν, ἢ νὰ προτείνωσι τὴν περὶ ἀναργυρίας ἔνστασιν ἐντὸς τῆς παρ' αὐτοῦ τεταγμένης προθεσμίας, ὅτε ὁ σύζυγος εἶχεν ὁμολογήσῃ ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ ὅτι ἐδόθη εἰς αὐτὸν ἡ προὶξ καὶ ὅτι παρέλαβεν αὐτήν· (Ἁρμ. βιβλ. 2 τίτλ. β'. ἀριθ 1, 5, 6, 7, 19). Απόφ. 2716 τῆς 12 ὀκτωβρίου 1843 τῶν ἐν Αθ. ἐφ.

Σημ. Ἴδε τὴν λέξιν Ἀναργυρία ἐν Εὐρ. τ. 1.

§ 384. δ') Ἕνεκα μὴ καταβληθείσης προικὸς, ἡ μέμψις, περὶ ἧς προνοεῖ ἡ ἑκατοστὴ Νεαρὰ, προϋποτίθησιν ὁμολογίαν τοῦ ἀνδρὸς περὶ παραλαβῆς τῆς προικὸς, ἰσχυριζομένου ὅτι ὡμολόγησε μὲν τὴν παραλαβὴν, δὲν ἔλαβεν ὅμως ἀληθῶς τὴν προῖκα. Απόφ. πολ. Αρ. Πάγου 177 τοῦ 1851.

---

(1) Ἴδε τὴν λέξιν Ἀναργυρία, ἔνθα περὶ τοῦ ζητήματος ἂν σήμερον ἔχωσιν ἰσχὺν τὰ ἐν τῷ ῥωμ. δικαίῳ περὶ ἀναργ.

(2) Ὅρα τὴν ἐν τῷ Εὐρ. λέξιν Ἀναργυρία σελ. 239.

§ 385. ε') Ἕνεκα μὴ καταβληθείσης προικός, ἡ μέμψις, περὶ ἧς προνοεῖ ἡ ἑκατοστὴ Νεαρά, προϋποτίθησιν ὁμολογίαν τοῦ ἀνδρὸς περὶ παραλαβῆς τῆς προικὸς ἰσχυριζομένου ὅτι ὡμολόγησε μὲν τὴν παραλαβὴν, δὲν ἔλαβεν ὅμως ἀληθῶς τὴν προῖκα. Απόφ. πολ. Αρ. Πάγου 177 τοῦ 1851.

§ 386. ς') Ἐντὸς ἑνὸς ἔτους ὁ ἀνὴρ δύναται νὰ προτείνῃ τὴν ἔνστασιν, ὅτι δὲν κατεβλήθη ὁλόκληρος ἡ προίξ, ὅταν ὁ γάμος δὲν διήρκεσεν ὑπὲρ τὰ δύο ἔτη. — Απόφ. ἐφ. Ναυπλ. 119 τοῦ 1838 ἐν Νομικ. σ. 128.

§ 387 ζ') Ὁ νόμος δὲν θεωρεῖ ὑπερημερίαν τὴν διὰ νόμιμον λόγον γενομένην ἀναβολὴν τῆς καταβολῆς προικός (1).

Απόφ. Ἐπειδὴ ἀφ' ἑνὸς τὸ περὶ ὑπερημερίας ζήτημα εἶναι πραγματικὸν (νόμ. 32 βιβλ. 22 τίτλ. 1 τῶν Πανδ.) καὶ διαφεύγει, καθὸ τοιοῦτον, τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Ἀρ. Πάγου, ἀφ' ἑτέρου ὁ νόμος δὲν θεωρεῖ ὑπερημερίαν τὴν διὰ νόμιμον αἰτίαν γενομένην ἀναβολὴν τῆς ἀποδόσεως τοῦ χρέους (Πανδ. αὐτοθ.) ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, τὸ ἐφετεῖον παραδέχεται ὅτι οἱ ἐναγόμενοι δὲν κατέστησαν ὑπερήμεροι, εἰμὴ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀγωγῆς, καθότι, σιωπῶντος τοῦ ἐνάγοντος, δικαίως οὗτοι ἐνόμιζον ὅτι δὲν ἦσαν ὑπόχρεοι ν' ἀποδώσουν τι, ἀφοῦ, κατὰ τὴν ἔννοιαν τῆς διαθήκης τοῦ πατρός του, ἡ ἀπόδοσις τῆς προικὸς ἔπρεπε νὰ γείνῃ κατὰ τὸν προσδιωρισμένον χρόνον τῆς διανομῆς τῆς περιουσίας· ὅθεν καὶ ἐσφαλμένη ἂν ὑποτεθῇ ἡ κρίσις αὕτη τοῦ ἐφετείου περὶ τῆς ὑπάρξεως νομίμου αἰτίας πρὸς ἀναβολὴν τῆς ἀποδόσεως τῆς προικὸς, καὶ περὶ τῆς μὴ ὑπάρξεως ὑπερημερίας, τοῦτο δὲν ἰσχύει πρὸς ἀναίρεσιν τῆς ἀποφάσεως, διότι ἡ κρίσις αὕτη βασίζεται, ὡς ἐῤῥέθη, ἐπὶ πραγματικῶν ζητημάτων. Απόφ. 55 τοῦ 1848 Ἀρ. Πάγου. — Ὅρα τὴν λ. *Τόκοι.*

Ὑπόβολον. Προγαμιαία δωρεά.

§ 388. Περὶ αὐτῶν θέλω ὁμιλήσει ἐν λέξει *Ὑπόβολον.*

---

(1) Πρὸς ἀπόδοσιν τοῦ θεωρήτρου καθίσταταί τις ὑπερήμερος ἀπὸ τῆς πρὸς ἀπόπειραν συμβιβασμοῦ κλήσεως, καὶ ἔκτοτε ὀφείλει τοὺς τόκους. Εὐρ. τ. 6 σ. 337 § 29. — Εὐρ. τ. 2 σ. 384.

Γενικά τινα ζητήματα και ίστορικά τινες προσθήκαι

§ 400. Τὸ περὶ τῆς ἰσχύος προικοδοτήσεώς τινος ζήτημα κατὰ ποίας ἐποχῆς νόμους δικάζεται; Ἴδε τὰ ἐκτεθέντα ἐν Ἐφ. τ. 11 σ. 105 § 102, 103.—καὶ ἀνωτ. § 283.

§ 401. Ἡ λόγῳ προικὸς παραχώρησις ἀπαιτήσεων ἀφορωσῶν ἀκίνητα ἐπιτρέπεται; (1).

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἐκ τοῦ περιεχομένου τῆς προκειμένης ἀγωγῆς, ὅπου γίνεται λόγος περὶ εἰκονικῆς πρὸς τοὺς ἀντιδίκους παραχωρήσεως τῶν περὶ ὧν πρόκειται ἀπαιτήσεων λόγῳ προικὸς, ἐξάγεται μὲν, ὅτι ἡ ἐνάγουσα θεωρεῖ τὴν ὑπ' αὐτῆς προτεινομένην εἰκονικότητα ὡς ὑπάρχουσαν οὐ μόνον ὡς πρὸς τὸν ἐναγόμενον, εἰς ὃν ῥητότερον τὴν ἀποδίδει, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐναγομένην αὐτὴν, καὶ ἐπομένως δὲν εἶναι βάσιμος τῶν ἐναγομένων ἡ πρότασις τοῦ ν' ἀποῤῥιφθῇ ἀμέσως καὶ ἄνευ ἄλλης ἐρεύνης ἡ ἀγωγὴ ἐπὶ λόγῳ ὅτι δὲν ἐπροτάθη τὸ εἰκονικὸν τῆς συμβάσεως ὡς πρὸς ὅλους τοὺς κυρίως συμβαλλομένους. Ἀλλ' ὅμως εἶναι ἀναπόδεικτος ἡ παρὰ τῆς ἐναγούσης πρὸς ὑποστήριξιν τῆς προκειμένης ἀγωγῆς της προταθεῖσα, ὡς εἴρηται, εἰκονικότης, διότι ἀφοῦ ὑπάρχει διὰ συμβολαιογραφικοῦ προικοσυμφώνου ἀποδεδειγμένη ἡ πρὸς τοὺς ἐναγομένους παραχώρησις τῶν προκειμένων ἀκίνητα κτήματα ἀφορωσῶν ἀπαιτήσεων τῆς ἐναγούσης, ἐπιτρεπομένη ῥητῶς ἀπὸ τὸν νόμον, προκειμένου περὶ προικὸς, δὲν δύναται νὰ ἔχῃ κατὰ τῶν ἐναγομένων ἰσχὺν οἱαδήποτε μεταγενεστέρα αὐτῶν ὁμολογία, ἀνατρέπουσα τὴν προσυμφωνηθεῖσαν π. οἰκοδοσίαν καὶ ἐμπεριέχουσα ἀπαλλοτρίωσιν προικώων ἀκινήτων, ἀπηγορευμένην ὑπὸ τοῦ νόμου· ἐκτὸς δὲ τούτου, καὶ ἂν ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν τὰ ἀπὸ 21 φεβρουαρίου καὶ ἀπὸ 31 μαρτίου 1848 ἰδιόγραφα τὰ προταχθέντα παρὰ τῆς ἐναγούσης, δὲν πιθανολογεῖται, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου, ἐκ τοῦ περιεχομένου αὐτῶν ἡ προκειμένη περὶ εἰκονικότητος πρότασις, διότι ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν εἰρημένων δύο ἐγγράφων ἐξάγεται, ὅτι θεωροῦν ἀμφότερα ὡς πραγματικὴν τὴν λόγῳ προικὸς παραχώρησιν τῶν προκειμένων ἀπαιτήσεων, καὶ ὅτι, κατὰ μὲν τὸ πρῶτον, περὶ μόνου τοῦ ἡμίσεος τῶν εἰσοδημάτων (τῶν κτημάτων, τὰ ὁποῖα ἀφορῶσιν αἱ

---

(1) Ὅρα ἀνωτ. § περὶ εἰκονικότητος. — Ἴδε καὶ ἀπόφ. ὑπ' ἀριθ. 8406 ἀποφάσεως τοῦ Δικαστῶν ἐν Ἀθ. Ἐφετῶν.

παραχωρηθεῖσαι ἀπαιτήσεις) εἶχε δοθῆ ὑπόσχεσις νὰ χορηγῆται τὸ ἥμισυ τοῦτο εἰς τὴν ἐνάγουσαν ἐφ' ὅρου ζωῆς της, κατὰ δὲ τὸ δεύτερον, πρὸς ἁπλῆν καθησύχασιν τῆς ἐναγούσης ἐθεωρήθησαν ὑπὸ τῶν ἐναγομένων ὡς μὴ προικῶαι αἱ διὰ τοῦ προικοσυμφώνου ὡς προικῶαι συνομολογηθεῖσαι καὶ παραχωρηθεῖσαι ἀπαιτήσεις, εἰς τρόπον ὥστε δὲν ὑπῆρχε περίπτωσις ἀρχῆς ἐγγράφου ἀποδείξεως; ἵνα συγχωρηθῇ τῶν μαρτύρων τὸ μέσον εἰς ὑπόθεσιν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὤφειλεν ἡ ἐνάγουσα νὰ ἔχῃ ἀπόδειξιν ἔγγραφον. Ὡς ἐκ περισσοῦ δὲ καὶ ἂν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ μόνη τῆς ἀποδείξεως μαρτυρία, τὴν ὁποίαν διαλαμβάνει ἡ δευτέρα πρωτόδικος ἀπόφασις, δὲν ἐξάγεταί τι ὑπὲρ τοῦ ἰσχυρισμοῦ τῆς ἐναγούσης, διότι ὡς πρὸς μὲν τὴν ἐναγομένην δὲν ἀνέφερεν ἡ μάρτυς τίποτε, ὡς πρὸς δὲ τὴν ἐναγομένην ἀνέφερε μόνον ὅτι τὸ ἥμισυ τῶν εἰσοδημάτων ὑπέσχετο αὐτος πρὸς τὴν ἐνάγουσαν, ὅσα δὲ ἡ μάρτυς κατέθεσε περὶ καταχωρίσεως τῶν προκειμένων ἀπαιτήσεων ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ ἐπιδείξεως χάριν, τὰ κατέθεσεν ὡς λεχθέντα πρὸς τὴν ἐνάγουσαν ὄχι παρὰ τοῦ ἐναγομένου, ἀλλὰ παρὰ τρίτου προσώπου· εἰς τρόπον ὥστε, καὶ τῆς μαρτυρίας ταύτης λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν, δὲν ἤθελεν ὑπάρχει λόγος νὰ ἐπιβληθῇ ἀναπληρωτικὸς ὅρκος εἰς τὴν ἐνάγουσαν.

Ἐπειδὴ αἱ παρὰ τῶν ἐναγομένων ὡς ὑβριστικαὶ θεωρηθεῖσαι ἐκφράσεις τῆς ἀγωγῆς δὲν εἶναι κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου τοιαῦται, ὥστε νὰ διαταχθῇ ἡ ἐξάλειψίς των. Απόφ. 5193 τοῦ 1848 τῶν ἐν Αθ. ἐφ.

§ 402. Ὁ νόμος 4 § 1 Κώδ. de re litigiosa συγχωρεῖ τὴν ἐκχώρησιν ἐπιδίκων ἀπαιτήσεων, ὅταν τοῦτο γίνηται λόγῳ προικός. Ἀπόφ. 8506 τοῦ 1851 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ. (τμ. 2) ἴδε τὴν λέξ. *Ἐπίδικον.*

§ 403. Τὰ δικαστήρια τῶν ἐφετῶν δὲν δικάζουσι, παραλειπομένου τοῦ κατωτέρου βαθμοῦ τῆς δικαιοδοσίας· ὅθεν προκειμένου λόγου εἰς τὸ πρωτοδ. περὶ προικὸς, οἱ ἐφέται δὲν δύνανται νὰ δικάσωσι περὶ κληρονομίας. Ἀπόφ. πολ. Αρ. Πάγου 25 τοῦ 1835. — Πρλ. τὴν λέξ *ἔφεσις.*

§ 404. Ἂν ἐζητήθη τὶ λόγῳ κληρονομίας, δύναται νὰ ζητηθῇ κατόπιν λόγῳ προικός; Απόφ. 9171 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ. ἐν λέξει *Τελεσιδικία.*

§ 405. Ὁ νόμος ἀπαγορεύει μὲν συνάλλαγμα περὶ μελλούσης κληρονομίας, ἀλλ' ὁ λόγος, ὅτι τὸ περὶ προικοδοσίας ἔγγραφον εἶναι ἄκυρον, διότι ἔχει ἀντικείμενον μέλλουσαν κληρονομίαν, εἶναι ἀπαράδεκτος ἐνώπιον τοῦ Αρ. Πάγου, ὅταν δὲν ἐπροτάθη εἰς τὰ

κατώτερα δικαστήρια. Απόφ. πολ. Αρ. Πάγου ἐν σελ. 247 τόμ. α΄ τῆς Νομολ.

§ 406. Συμβόλαιον, ἐν ᾧ ὁμολογεῖ ὁ σύζυγος ὅτι πωλεῖ εἰς τὴν σύζυγον κτῆμά τι καὶ ὅτι ἔλαβε τὰ χρήματα ἀπὸ κτῆμα αὐτῆς μὴ προικῷον, πωληθὲν πρὸ μιᾶς ἡμέρας, εἶναι ἀνίσχυρον, διότι, διμεροῦς ὄντος, ἀπῃτεῖτο ἡ συγκατάθεσις καὶ τῆς γυναικός· συγχωρεῖται ὅμως ἡ ἀπόδειξις τῆς πωλήσεως ταύτης καὶ διὰ μαρτύρων, ἂν ἔλαβε χώραν πρὸ τῆς ἐν ἰσχύει δικονομίας (1). (Απόφ. 1033 τῆς 10 Ιανουαρίου 1839 τῶν ἐν Αθ. ἐφ.)

§ 407. Τὰ μεταξὺ συζύγων συμβόλαια δὲν ἰσχύουν ἀπέναντι τρίτων.

Απόφ. Ἐπειδὴ τὸ δικαστήριον τῶν ἐφετῶν, ἔχον ὑπ' ὄψιν τὸ παρὰ τῆς ἀναιρεσειούσης εἰς ὑποστήριξιν τῆς ἀγωγῆς της προσαχθὲν προικοσύμφωνον, ἐνῷ δὲν γίνεται λόγος, εἰμὴ μόνον περὶ δεκαπέντε ἐλαιοδένδρων, κειμένων εἰς θέσιν Κουμάρι, καὶ περὶ 2 1/12 στρεμμάτων ἀμπελίου, κειμένων εἰς τὴν θέσιν Ἄσος, καὶ συνάμα ἐκτιμῶν τὰς καταθέσεις τῶν μὴ ἐξαιρεθέντων μαρτύρων, ἐπείσθη ὅτι τὰ πωληθέντα δῆθεν προικῷα, ἐπὶ ἀντικαταστάσει τῆς νῦν διεκδικουμένης οἰκίας, δὲν ἦσαν αὐτὰ ἐκεῖνα, περὶ ὧν διαλαμβάνει τὸ προικοσύμφωνον, καὶ ὅτι, καὶ ἐπὶ ὑποθέσει ὅτι τὰ πρὸς τὸν Χατζῆ Μπενάρδον πωληθέντα δένδρα εἶναι ἐκ τῶν ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ διαλαμβανομένων, πάλιν δὲν ἀποδεικνύεται παντάπασιν ὅτι εἰς τὴν προκειμένην πώλησιν ὑπῆρξεν ἀπὸ μέρους τῆς ἀναιρεσειούσης συναίνεσις, ἥτις, κατὰ τὸ προταθὲν ἔθιμον τῶν Ἀθηνῶν, πρὸς τὸ ὁποῖον ἄλλως συνᾴδει καὶ ὁ ἰσχύων νόμος, ἀπῃτεῖτο ἀναγκαίως διὰ νὰ τηρηθῇ ἰσχυρὰ ἡ πώλησις. Ἄρα μὴ ἀποδειχθεισῶν, κατὰ τὴν παρὰ τοῦ δικαστηρίου ἐντὸς τῶν καθηκόντων του γενομένην ἐκτίμησιν, οὔτε τῆς ὑπάρξεως ἀναμφισβητήτων προικῴων πραγμάτων, οὔτε τῆς πρὸς ἐκποίησιν αὐτῶν ἀπαιτου-

---

(1) Κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ πολιτικοῦ νόμου, ὑπάρχουσι περιπτώσεις τινές, καθ' ἃς συγχωρεῖται εἰς τὸν σύζυγον νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν γυναῖκα, καίτοι συνεστῶτος τοῦ γάμου, τὴν προῖκα· μία δὲ ἐκ τῶν περιπτώσεων τούτων εἶναι, ὅταν ἡ ἐπιστροφὴ αὕτη γίνεται, διὰ νὰ ἀποκτήσῃ ἡ γυνὴ ἀκίνητον κτῆμα, διὰ νὰ ἀσφαλίσῃ τὴν προῖκα (νόμ. 20 Πανδ. 24, 3.— Νόμ. 73 Πανδ. 23, 3). Πρὸς τούτοις, ἡ μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς αγοραπωλησία δὲν ἀπαγορεύεται, ὅταν δὲν κρύπτῃ δωρεάν. Ἐὰν δὲ ἡ πώλησις ἐγένετο εἰς μικροτάτην τιμήν, ἐπιτρέπεται ἡ ἀπόδειξις καὶ ἡ περὶ τόκου κατὰ τὴν κατ' ἔφεσιν δίκην πρόταααις. (Κώδ. 2 καὶ 8 de rei vend. (4, 44)— Merlin. quest. τόμ. 7 φύλλ. 326). Ἀπόφ. 1806 τῆς 14 Ιανουαρίου τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν. Ἴδε ἀνωτ. § 330 ἐκ.

[illegible]ρήσεως συναινέσεως, τὸ παρὰ τῆς ἀνυπερασπιούσης διὰ τοῦ πρώτου ἐκ τῶν προσθέτων λόγων προτεινόμενοι Ῥωμαϊκοὶ νόμοι ὁ Ⅱ. Libr. 23 titl. 3 § 27 de jure dotium. καὶ Ἀρμ. βιβλ. 4 τίτλ. 9 ἄρθ. 49, δὲν ἐφαρμόζονται ἐπὶ τοῦ προκειμένου, καθόσον οὗτοι ὑποθέτουσιν ὡς ἀπολύτως ἀναγκαίαν τὴν ὕπαρξιν τῶν εἰρημένων ὅρων,

Ἐπειδή, ἀφοῦ κατὰ τὴν ἐκτίμησιν καὶ πεποίθησιν τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐφεσίων, ἡ τῶν προικώων ἀντικατάστασις δὲν ἀπεδείχθη, ὁ δεύτερος πρόσθετος λόγος, ὅτι αὕτη δὲν ἠδύνατο νὰ προσβληθῇ ὡς ἄκυρος εἰμὴ κατ' αἴτησιν τῆς γυναικός, καθίσταται πάντη ἀνίσχυρος.

Ἐπειδὴ καὶ ὁ τρίτος λόγος, ὅτι ἡ ἀνυπερασπίζουσα ἀγοράσασα τὸ ἐπίδικον κτῆμα ἀπὸ τὸν σύζυγον τῆς ἀνυπερασπιούσης, θεωρουμένη ὡς διαδόχος αὐτοῦ, δὲν ἠδύνατο νὰ ζητήσῃ τὴν ἀκύρωσιν τῆς παρ' αὐτοῦ γενομένης ἀνταλλαγῆς, εἶναι ὡσαύτως ἀνίσχυρος κατὰ συνέπειαν τῆς μὴ ἰσχύος τοῦ πρώτου λόγου, καὶ διότι τὰ μεταξὺ συζύγων συμβόλαια δὲν δύνανται νὰ ἰσχύωσιν ἀπέναντι τρίτων. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 27 τοῦ 1846.

§ 408. Ὅταν ἡ γυνὴ διατείνεται, ὅτι ἠγόρασε παρὰ τοῦ συζύγου κτῆμά τι, καὶ προσάγει, πρὸς ἀπόδειξιν, συμβόλαιον ἐπίσημον, ὑποχρεοῦται νὰ ἀποδείξῃ ὅτι τὸ τίμημα κατέβαλεν ἐξ ἰδίων της; Ἀπόφ. 7876 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν = ἴδε ἀνωτέρω.

§ 409. Ὁ ἀνὴρ δὲν εἶναι ὑπόχρεως ν' ἀποζημιώσῃ ἐξ ἰδίας περιουσίας τὸν ἐξ ἀδικήματος τῆς συζύγου του ζημιωθέντα, ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχῃ ἐναντίον ἐθιμον. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ὁ ζημιωθεὶς δὲν δύναται νὰ κατάσχῃ, χάριν τῆς ἀποζημιώσεως, τοὺς καρποὺς τοῦ προικώου κτήματος, διότι ἡ προίξ, διαρκοῦντος τοῦ γάμου, δὲν ἀνήκει εἰς τὴν κυριότητα τῆς γυναικός, διοικουμένη ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς ἐν ὀνόματι αὐτῆς. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 5 τοῦ 1854, φέρουσα (1).

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἡ προίξ, διαρκοῦντος τοῦ γάμου, δὲν ἀνήκει εἰς τὴν κυριότητα τῆς γυναικός, διοικουμένη ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς ἐν ὀνόματι αὐτῆς. Βασιλ. (29, 1) 3, 5, 38 καὶ 92, οὐδεὶς δὲ ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν, ἕνεκεν ἀθεμίτων πράξεων ἄλλου, Βασιλ. (2, 3) 68, 74, πλὴν ἡ δι' ἴδιον δόλον ἢ ἀμέλειαν, Βασιλ. (2, 3) 169· ὅθεν τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Σπάρτῃ πρωτοδικῶν, κηρύξαν τὴν

(1) Ἴδε σελ. 324 τοῦ ἀριστ. μνημον. συγγ. τοῦ Ῥουσ[illegible].

ἀναιρεσείοντα ὑπόχρεων γ' ἀποζημιώσῃ ἐξ ἰδίας περιουσίας τὴν ἀντίδικόν του, ἕνεκεν ἀδικήματος τῆς συζύγου τοῦ ἀναιρεσείοντος, καὶ μὴ ἐκτιμῆσαν τὰς διαταχθείσας καὶ διεξαχθείσας ἀποδείξεις περὶ τοῦ ἐν τῷ χωρίῳ Μαχμούτμπεη ἰσχύοντος ἐθίμου, καθ' ὃ δῆθεν ὁ ἀνὴρ εἶναι ὑπόχρεως εἰς ἀποζημίωσιν ἕνεκα τῶν ἀδικημάτων τῆς ἰδίας γυναικός, παρεβίασε τὰς περὶ ἀποδείξεως διατάξεις τῆς πολ. δικονομίας (ἄρθρ. 244, 248 καὶ 256), αἵτινες, συντελοῦσιν εἰς τὴν ὅσον ἔνεστι πλήρη ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, εἰσὶν οὐσιώδεις καὶ ἡ παράβασις αὐτῶν φέρει ἀναίρεσιν.

§ 410. Χωρεῖ τὸ Βελλ. Δόγμα, ὅταν οἱ σύζυγοι ἐδανείσθησαν πρὸς προίκισιν τῆς κόρης των; Ἴδε τὴν ἀπ. 78 τοῦ 1853 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετ. ἐν λ. Βελλειάνειον Δόγμα.

§ 411. Ὁ Α. διὰ χρέος τοῦ Β. κατέσχε παρὰ τῷ Γ. τὸ μίσθωμα κήπου τινός, διατεινόμενος ὅτι ἦτο προὶξ τοῦ ὀφειλέτου του· ὁ τρίτος δήλωσιν δὲν ἔκαμεν, ἀλλ' ἡ σύζυγος τοῦ ὀφειλέτου ἀνακόψασα τὴν κατάσχεσιν, ἐπρότεινεν ὅτι ὁ κῆπος ἦτον ἰδιοκτησία της. — Εἰς τὴν δίκην λοιπὸν ταύτην ἀνεφύησαν τὰ ἑπόμενα.

α') Ἡ προὶξ ἀποδεικνύεται δι' ὅρκου.

β') Ὁ τρίτος, ἀκύρου οὔσης τῆς κατασχέσεως, ἐνέχεται. Ἴδε ἀπόφ. 8909 τοῦ 1851 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ. τμ. β'.

§ 412. Ὅταν ἡ γυνή, ἀνακόπτουσα τὴν ὑπὸ τοῦ δανειστοῦ τοῦ συζύγου της γενομένην κατάσχεσιν, διατείνεται ὅτι τὸ κατασχεθὲν εἶναι ἀντίπροικον, οἱ δανεισταὶ δύνανται καὶ τὸ ἄκυρον τῆς πράξεως νὰ προτείνωσι καὶ τὸ ἐπὶ τῶν κτημάτων δικαίωμα ἐκείνης νὰ προσβάλωσιν; Ἴδε ἀπ. 4887 τοῦ 1845 τῶν ἐν Αθ. ἐφετῶν·

§ 413. Ἡ καλὴ πίστις τοῦ δωρεοδόχου ἢ τοῦ προικισθέντος ποίαν ἐπιῤῥοὴν ἔχει ὡς πρὸς τὴν Παυλιανὴν ἀγωγήν; Ἴδε τὴν λέξ. *Παυλιανὴ ἀγωγή*.

§ 414. Ὁ προικοδέκτης δὲν ἀντιπροσωπεύει τὴν προικοδότην, ἵνα ὑποχρεωθῇ εἰς τὴν ἀπόδοσιν τοῦ τιμήματος τοῦ προικοδοτηθέντος αὐτῷ κτήματος. Ἀπόφ· 29 τοῦ 1840 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφ. (Νομ. σ. 3716), ἣν ἴδε ἐν λέξ. Κάτοχος καλῆς πίστεως.

§ 415. Πότε ὁ σύζυγος δύναται νὰ μεταβιβάσῃ εἰς τὴν σύζυγόν του τὴν κυριότητα τῆς εἰς τὴν σύζυγόν του ταύτην καταπιστευθείσης, λόγῳ προικός, περιουσίας; Ἴδε ἀπ. 11175 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ.

§ 416. Προικὸς κληροδότημα. Καλλ. τ. 5 § 259.

§ 417. Ἴδε ἀπ. πολ. Αρ. Πάγου 213 τοῦ 1855, ἔνθα περὶ ἐκκλησίας κληροδοτηθείσης.

§ 418. Ἡ περὶ χωρισμοῦ κτημάτων ἀπόφασις φέρει χαρακτῆρα τελεσιδικίας ἀπέναντι τῶν δανειστῶν, ὡς πρὸς τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς προικὸς τῆς γυναικός, μετὰ 30 ἔτη. Ἴδε ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 11996.

§ 419. Προὶξ δοθεῖσα εἰς νομίσματα ἰδιανικά, οἷον γρόσια, εἰς ποῖα νομίσματα ἀποδίδεται; πῶς ὑπολογίζονται ταῦτα; Ἴδε ἀπόφ. ἐφ. Αθ. 12811, ἣν ἐκύρωσεν ὁ Ἀρ. Πάγος διὰ τῆς 241 τοῦ 1855 πολ. ἀποφ. Ἴδε ἀνωτ. §

§ 420. Ἴδε τὴν λέξ. ἐπιταγὴ πρὸς πληρωμήν, ἔνθα ἡ 167 τοῦ 1851 ἀπ. τοῦ Αρ. Πάγου καὶ ἀνωτ. § 167.

§ 421. Ἴδε ἀπ. 9639 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ.

§ 422. Ὑπάρχει ἔθιμον εἰς Σύρον, καθ ὃ ὁ γάμος φέρει αὐτοδικαίως τὴν κοινωνίαν τῶν ἀγαθῶν; Διετάχθη ἀπόδειξις διὰ τῆς ἀποφ. 1470 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ. ἣν ὅρα εἰς τὴν σελ. 436 τῆς λέξ. Ἀρμεν.

§ 423. Ἴδε ἀπόφ. 229 τοῦ 1851 τοῦ Αρ. Πάγου (ἣν ἐν λέξει Νόμοι § 103) περὶ τοῦ ἐθίμου ἂν εἰς τὰς θυγατέρας δύναται νὰ δοθῇ ὡς προὶξ ὁλόκληρος ἡ περιουσία.

§ 423². Ἡ χηρεύουσα ὀφείλει νὰ συντάττῃ, ἐντὸς 3 μηνῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ συζύγου της, ἀπογραφὴν περί τε τῆς προικὸς τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς της καὶ τῆς ἀνδρῴας περιουσίας, ἣν καὶ μόνην ἀπογραφὴν θεωρεῖ ὁ νόμος ἀποτελοῦσαν ἀπόδειξιν. τούτου δὲ μὴ γινομένου, ἡ γυνὴ δὲν ἔχει δικαίωμα ν᾽ ἀπαιτήσῃ τὴν προῖκα καὶ τὴν προγαμιαίαν δωρεὰν ἐκ τῆς ἀνδρῴας περιουσίας. Νεαρὰ 110 τοῦ Καίσαρος Λέοντος.— Απ. ἐφ. Αθ. 14299 τοῦ 1856 φέρουσα.

Ἀπόφ. Ἐπειδὴ ἡ ἐφεσίβλητος Βασιλικὴ Π. Ἰωάννου, διαταχθεῖσα διὰ τῆς ὑπ᾽ ἀριθ. 14083 ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου τούτου νὰ προσαγάγῃ τὴν ὁποίαν διετείνετο ὅτι συνέταξεν ἀπογραφὴν περί τε τῆς προικός της, τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς καὶ λοιπῆς ἀνδρῴας περιουσίας, προσήγαγε τὴν κατὰ τὴν 22 αὐγ. 1856, ἤτοι τὴν μετὰ δύω μῆνας καὶ ἐπέκεινα ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς εἰρημένης ἀποφάσεως, συνταχθεῖσαν ἀπογραφήν, ἥτις δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ, εἰμὴ ὡς μὴ ὑπάρχουσα καὶ γενομένη καθότι, κατὰ τὴν 110 Νεαρὰν τοῦ Καίσαρος Λέοντος, ὤφειλεν ἡ ἀντίδικος νὰ συντάξῃ ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ συζύγου της τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἀπογραφήν, τὴν ὁποίαν καὶ μόνην θεω-

ρεῖ ὁ νόμος ὡς ἀποτελοῦσαν ἀπόδειξιν· τούτου δὲ μὴ γενομένου δὲν δύναται ἡ ἐφεσίβλητος νὰ ἔχῃ δικαίωμα ἀπαιτήσεως τῆς προικὸς καὶ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς ἐκ τῆς ἀνδρώας περιουσίας κατὰ τὴν μνημονευθεῖσαν Νεαρὰν, διατάττουσαν ῥητῶς μήτε χώραν νὰ λαμβάνῃ ἡ αἴτησις αὐτῆς ἐν ἐλλείψει ἀπογραφῆς, μήτε ἀκροάσε..ς νὰ τυγχάνῃ, οὔτε τῶν ἐπιζητουμένων νὰ λαμβάνῃ ἡ γυνή. Ἐπομένως ἡ προκειμένη ἀγωγὴ τῆς ἐφεσιβλήτου καθίσταται, δυνάμει τοῦ ἀνωτέρω ἰδιαιτέρου νομίμου ὁρισμοῦ, ἀπαράδεκτος καὶ κατὰ συνέπειαν οὔτε ἡ παρ' αὐτῇ; ἐπαγωγὴ τοῦ ὅρκου πρὸς τὸν ἐκκαλοῦντα περὶ τοῦ ὅτι δὲν παρέλαβεν οὗτος μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου της ἐκ τῆς συζυγικῆς οἰκίας τὰ ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ σημειούμενα πράγματα, χρήματα καὶ τὴν προγαμιαίαν δωρεὰν, δύναται νὰ δεχθῇ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὡς ἀντιβαίνουσα εἰς τὸν μνησθέντα ἰδιαίτερον νόμιμον ὁρισμὸν (ἄρθρ. 351 τῆς πολιτικῆς δικονομίας)».— Κατὰ τὸ δικ. τῶν ἐν Ν. ἐφ. ὅμως, ἡ γυνὴ, μὴ συντάξασα ἀπογραφὴν τῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρός της, ὅταν οὗτος ἀποθάνῃ χωρὶς ν' ἀφήσῃ ἀνήλικα τέκνα, δὲν γίνεται ἔκπτωτος τοῦ δικαιώματος τοῦ ν' ἀπαιτήσῃ τὴν προῖκά της ἀπὸ τοὺς κληρονόμους του. Απόφ. ἐφ. Ναυπλ. 91 τοῦ 1843 Νομ. σ. 3359. Ἴδε ἀνωτ. § 320 καὶ σελ. 317.

§ 423[3]. Προικῷα χρήματα εἶναι ὑποκείμενα εἰς κατάσχεσιν διὰ χρέος τοῦ συζύγου.

Απόφ. Ἐπειδὴ, ὡς πρὸς τὴν ἀκυρωτικὴν τῆς κατασχέσεως ἔνστασιν, ἠδύνατό τις μὲν εἰπεῖν, ὅτι ἀναμφισβητήτως ὄντων προικώων τῶν κατασχεθέντων χρημάτων, ἡ ἔνστασις αὕτη στηρίζεται εἰς τὸν νόμον διὰ τὰς ἑξῆς σκέψεις. α) Διότι κατ' ἀρχὴν παραγομένην ἐξ αὐτῆς τῆς καθιδρύσεως τοῦ γάμου, τότε μόνον καρποφορεῖ αὐτὸς σύμφώνως μὲ τὰς προσδοκίας τῆς κοινωνίας, ὅταν, πρὸς τῇ προϋποτιθεμένῃ ἁρμονίᾳ φρονημάτων τε καὶ αἰσθημάτων τῶν συζύγων, ὑπάρχῃ καὶ περιουσία ἱκανὴ, ἀποκλειστικῶς χρησιμεύουσα πρὸς ἀνακούφησιν τῶν γαμικῶν βαρῶν, καὶ πρὸς συντήρησιν καὶ προαγωγὴν τοῦ σπουδαιοτάτου καὶ οὐσιωδεστάτου τούτου ἱδρύματος· ὅτι δὲ ἡ ἀρχὴ αὕτη εἶναι ἀσφαλὴς, ἐξάγεται ἐκ τοῦ ὅτι, προϊόντος τοῦ πολιτισμοῦ, οὐ μόνον ἡ βιαία ἀπαγωγὴ ὑπεχώρησε τιμωρουμένη εἰς τὴν συναίνεσιν τῶν μερῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν τριῶν τρόπων, καθ' οὓς συνήπτετο ὁ γάμος κατά τινα πολιτεύματα τῆς ἀρχαιότητος, (τουτέστι διὰ τῆς ἀναγκαστικῆς ἀγορᾶς τῶν εὐειδῶν διὰ τῆς ἐπίσης ἀναγκαστικῆς ἀγορᾶς τῶν μετρίων, καὶ διὰ τῆς προικοδοτήσεως τῶν δεσμῶν ἐκ τῶν χρημάτων, ἅ,περ κατεβάλλοντο πρὸς ἀγορὰν τῶν εὐειδῶν) μόνον τὸ

τελευταῖον σύστημα ἐπεκράτησεν ἐν γένει, καθὸ στηριζόμενον εἰς τὴν προεκτεθεῖσαν ἀρχήν. 6') Διότι καὶ κατὰ τὸ ἀστικὸν δίκαιον τῶν Ῥωμαίων, ὅπερ ἰσχύει ἀναλλοίωτον καὶ παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς ὡς πρὸς τὸ μέρος τοῦτο τῶν διατάξεών του, ἡ ῥηθεῖσα ἀρχὴ ἀνεγνωρίσθη νομιμοποιηθεῖσα, οὐχὶ διὰ τῶν διατάξεων τοῦ Παναρχαίου δικαίου, ὅπερ ἐκήρυττε τὴν σύζυγον κυρίαν τῆς προικός, ἀλλὰ διὰ τῶν πάνυ ἐμφατικῶν ἀποφθεγμάτων τοῦ Παύλου καὶ τοῦ Πομπωνίου, εἰπόντων, τοῦ μὲν, ὅτι «interest reipublicae dotes mulieres salvas esse (lex 2 dig de jure dotium)· τοῦ δὲ dotium causa κτλ. . . . .

. . . .

ἅπερ χρησιμεύουσιν οὐ μόνον ὡς ὑπογραμμὸς ἀστικῶν σχέσεων, ἀναφαιρέτως περιοριζουσῶν τὸν σύζυγον εἰς μόνην τὴν διαχείρισιν τῶν προικώων, ἀλλὰ καὶ ὡς στῦλος τοῦ κανονικοῦ τῶν Ῥωμαίων οἰκοδομήματος, ἤτοι ὡς ἀρχαὶ τοῦ δημοσίου αὐτῶν δικαίου· οὔτε δύναταί τις εἰπεῖν, ὅτι ὁ Ἰούλιος νόμος καὶ ἡ μεταγενεστέρα τροποποίησις αὐτοῦ, δύνανται νὰ φέρωσι περιορισμόν τινα εἰς τὸν ῥηθέντα κανόνα διὰ τοῦ inclusio unius — (τῶν ἀκινήτων) est exclusio alterius (τῶν κινητῶν) διότι ὑποχρέου ὄντος τοῦ συζύγου νὰ ἐπιστρέψῃ τὴν προῖκα αὐτούσιον, ἐὰν δὲν ἐξετιμήθη λόγῳ πωλήσεως, ὁ κανὼν προφανῶς ἐκτείνεται καὶ ἐπὶ τῶν κινητῶν, ἅπερ τότε μόνον γίνονται ἀπαλλοτριωτέα, ὅταν ἦναι, ὡς εἴρηται, ἐκτιμημένα, ἢ ἐκ τῶν σταθμημένων, μετρουμένων, ἢ ἀριθμουμένων ἢ ἄνθρωποι ἐν δουλείᾳ, διότι τότε, εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν εἰκάζεται, ὅτι ὁ συνιστῶν τὴν προῖκα ἐπέτρεψε τὴν ἀπαλλοτρίωσιν, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ὑποτίθεται, ὅτι αὐτὰ εὔφθαρτα καὶ εὐαπώλεστα ὄντα, εἶναι ἀνεπίδεκτα τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς ταυτότητος, εἰς δὲ τὴν τρίτην, ὅτι οὐ μόνον φιλανθρωπίας χάριν, ἀλλὰ καὶ διότι ὁ δοῦλος ὑπόκειται καὶ εἰς ἀχρηστίαν, καὶ εἰς ἀποβίωσιν, (ἤτοι πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ συζύγου) ἐπιτρέπεται ἡ ἀπελευθέρωσις αὐτῶν, ἐὰν ὁ σύζυγος ἦναι φερέγγυος· ἑπομένως ἅπασαι αἱ ῥηθεῖσαι εἰδικαὶ διατάξεις, μακρὰν τοῦ νὰ ἐμφαίνωσι πρόθεσιν εἰς τὸν νομοθέτην τοῦ νὰ περιορίσῃ πρὸς ὄφελος τοῦ συζύγου τὸν μνησθέντα κανόνα, ἐναργῶς ἀποδεικνύουσιν, ὅτι ὁ νομοθέτης, ἔχων ὑπ' ὄψιν του, ἀφ' ἑνὸς τὴν ἀπαιτουμένην ἀσφάλειαν τῆς προικός, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ εὔφθαρτον καὶ εὐαπώλεστον τινῶν ἐκ τῶν κινητῶν, ὅσα συνήθως γίνονται ἀντικείμενα τῆς προικός,

ἐπέτρεψε πρῶτον τῷ συνιστῶντι τὴν προῖκα, καὶ καθὸ ἔχοντα συμφέρον νὰ χαρακτηρίσῃ ὅσα νομίζει πράγματα ὡς ἀπαλλοτριωτέα, εἶτα δὲ καὶ αὐτὸς οὗτος ἐχαρακτήρισεν ὅσα ἔκρινεν ὡς τοιαῦτα, ἵνα μὴ γεννηθῇ ἀμφιβολία περὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ συζύγου, ὡς ἐκ τοῦ ὅτι, οὐκ ἔστι ὅπως ἐπιστραφῶσιν ἢ διεκδικασθῶσιν αὐταύσια τὰ εὔφθαρτα καὶ εὐαπώλεστα ἐκεῖνα πράγματα. γ') Διότι ἀναγκαίου ὄντος νὰ ἔχῃ ὁ γάμος, καὶ οὐχὶ ὁ σύζυγος, ἰδίαν ἀναπαλλοτρίωτον περιουσίαν, καὶ βεβαίου ὄντος, ὅτι αἱ διατάξεις, ὅσαι δεικνύουσι τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς ἐπιτρέπεται ἡ ἀπαλλοτρίωσις, δὲν ἔχουσι σημασίαν περιοριστικὴν, ἀλλ' ἐξαιρετικὴν τῆς προικὸς, ἕπεται ὅτι ὁσάκις καὶ αὐτὰ τὰ ὡς ἀπαλλοτριωτὰ ὑπὸ τοῦ νόμου χαρακτηρισθέντα κινητὰ, μεταβάλλεται τὸ ἀναπώλεστον καὶ ἀνέφθαρτον τοῦ χαρακτῆρος αὐτῶν ὡς ἐκ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ πρακτικοῦ λόγου, δύνανται νὰ διατηρήσωσι τὴν προικώαν αὐτῶν ταυτότητα (ὡς π. χ. ἐπὶ χρημάτων τραπεζικῶν ἢ δανειακῶν) πρέπει καὶ νὰ κηρύττωνται ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ ὡς ἀναπαλλοτρίωτα, ἐπὶ τῇ βάσει οὐχὶ μόνου τοῦ ἑρμηνευτικοῦ κανόνος cessanti legis ratione ces sat lex ipsa ἀλλὰ μᾶλλον τοῦ ubi eadem ratio ibi eadem legis dispositio, ἂν δὲ τὸ ἀκυρωτικὸν τῆς Γαλλίας διὰ τῆς ἀπὸ 12 αὐγούστου 1846 ἀποφάσεώς του καὶ ὁ νομοδιδάσκαλος καὶ εἰσαγγελεὺς τῆς ἀποφάσεως ταύτης Τρολὼν ἐν τῇ συγγραφῇ αὐτοῦ περὶ γαμικοῦ συναλλάγματος (§ 3227) ἀπεφήναντο καὶ γνωμοδοτῶσι τοὐναντίον διὰ τοὺς ἑξῆς λόγους· ά) διότι θεωροῦσι τὸν σύζυγον ὡς κύριον τῆς κινητῆς προικὸς καὶ ὡς μὴ εὐθυνόμενον, εἰμὴ προσωπικῶς καὶ ὑποθηκικῶς· καὶ β') διότι, κατὰ τὸν ῥηθέντα συγγραφέα τὸ προικῷον σύστημα ἔπρεπε νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὸ σύστημα τῆς κοινοκτημοσύνης, ὅπερ οὔτε τὴν κυκλοφορίαν τῆς ἰδιοκτησίας κωλύει, οὔτε τῶν συζύγων τὰς ἐπιχειρήσεις δεσμεύει, οὔτε εἰς παγίδας ἐπικινδύνους καὶ ἐπιζημίους φέρει τοὺς συναλλαττομένους τρίτους μετὰ τοῦ συζύγου, οἱ λόγοι οὗτοι εἶναι πάντη ἀνίσχυροι 1) διότι εἶναι λανθασμένον τὸ συμπέρασμα, ὅτι ὁ νόμος καθιστᾷ τὸν σύζυγον κύριον τῆς κινητῆς προικός· ἐπ' ἐναντίας ὁ νόμος ὑποχρεόνει τὸν σύζυγον εἰς διατροφὴν τῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων, καὶ τὴν ἀπόδοσιν αὐτῶν τῶν εὐφθάρτων καὶ εὐαπωλέστων κινητῶν, δὲν τῷ χορηγεῖ εἰμὴ διαχειριστικὴν ἐξουσίαν (ὅρα καὶ τὸ σχόλιον καὶ τὸν Ν. 57 Β. Σφ. 1, «δύναται ὁ ἀνὴρ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ταῦτα πιπράσκειν, *τουτέστιν ἔνθα διατετιμημένα τυγχάνει*)». Ἀλλὰ καὶ κύριος ἐὰν ὑποτεθῇ ὁ σύζυγος, δὲν ἐγένετο τοιοῦτος, εἰμὴ πρὸς τὸ συμφέρον τῆς προικὸς, ἤτοι καθόσον ἡ προὶξ δὲν δύναται νὰ διατηρηθῇ ὡς προσοδοφόρος μὲν

πρὸς ἀνακούφισιν τῶν γαμικῶν βαρῶν, ἀλλὰ καὶ σῶα, ἵνα ἡ ἀνακούφισις αὕτη χορηγῆται διαρκῶς, καὶ ἵνα ὑπάρχῃ πρόβλεψις διὰ τὴν χορηγίαν τῆς συζύγου καὶ διὰ τὴν ὀρφανίαν τῶν ἀνηλίκων τέκνων· σῶα δὲ εἶναι τότε μόνον, ὅταν ἡ ταυτότης αὐτῆς εἶναι εὐδιάκριτος καὶ εὐδιάγνωστος ἄνευ κινδύνου τοῦ κεφαλαίου τῆς προικὸς, καὶ ἄνευ περιορισμοῦ τῶν ἐντεῦθεν ἀποῤῥεουσῶν συνήθως προσόδων, καὶ ἐπὶ τῶν μνησθέντων παραδειγμάτων, 2) διότι ὁ λόγος, ὅτι τὸ σύστημα τῆς κοινοκτημοσύνης εἶναι προτιμότερον τοῦ προικώου, ἐντὸς τοῦ ὅτι εἶναι νομοθετικὸς (ἢ καθὸ τοιοῦτος, εἶναι ἄχρηστος τῇ ἑρμηνευτικῇ τῶν νόμων),εἶναι καὶ λανθασμένος, καὶ καθὸ τοιοῦτος ἀνίσχυρος πρὸς ἐξάσκησιν ἐπιῤῥοῆς ἐπὶ τοῦ ἀμφισβητουμένου τούτου ζητήματος, καθόσον ἡ κοινοκτημοσύνη, ἢ οὐδόλως, ἢ ἐλάχιστα ὑπερτερεῖ τοῦ προικώου συστήματος μεταξὺ ἐναρέτων καὶ φιλοπόνων συζύγων, οἵτινες εἰς ἀμφότερα τὰ συστήματα δύνανται νὰ κατορθώσωσι τὴν βεβαίωσιν τῆς περιουσίας των καλλιεργοῦντες, ὅσον ἔνεστι βέλτιον, τὰ κτήματά των, (καὶ τότε εἶναι περιττὴ ἡ κυκλοφορία τῶν ἀκινήτων) καὶ ἀπέχοντες νὰ παγιδεύσωσι τὸν πλησίον των, ἐνῷ μεταξὺ συζύγων κακοήθων καὶ φυγοπόνων, ἡ μὲν κοινοκτημοσύνη φέρει ταχέως καὶ εἰς τὴν ἔνδειαν καὶ εἰς τὸν ἔπακρον τῆς διαφθορᾶς, πρὸς ἀνυπολόγιστον βλάβην τῆς καθιδρύσεως τοῦ γάμου· τὸ δὲ προικῶον σύστημα οὐ μόνον προσκαλεῖ τοὺς διεφθαρμένους εἰς μεταμέλειαν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀθῶα τέκνα χορηγεῖ εἰς τὸν βίον χωρὶς οὐδεμιᾶς ἐπαισθητῆς βλάβης τῆς κοινωνίας, ἥτις καὶ τὸ στάσιμον τῆς ἰδιοκτησίας καὶ τὰς καταδολιεύσεις τῶν συζύγων ἤθελεν ἀσμένως ἀνεχθῇ ἐὰν ἡ ἀνάγκη τὸ ἐκάλει, χάριν πλήρους ἀντιῤῥήσεως τῶν γαμικῶν δεσμῶν, οἵτινες ἀφεύκτως ἤθελον διαλυθῆ, ἢ ἐὰν ἐξέλιπε τὸ ἐλατήριον τῆς γαμηλίου καὶ οὐχὶ συζυγικῆς περιουσίας· ἄλλως τε καὶ ἐκ δολιότητος τῶν συζύγων (τὸ μόνον κακὸν τοῦ προικώου συστήματος) εὐχερῶς προλαμβάνοντος δι' ἀκριβοῦς καὶ εὐδιαγνώστου χαρακτηρισμοῦ τῆς προικώας περιουσίας, καὶ 3) διότι ὁ λόγος, ὅτι ὁ σύζυγος εἶναι προσωπικῶς καὶ ὑποθηκικῶς ὑπεύθυνος διὰ τὴν προῖκα, ἐκτίθεται ἐν τῇ ῥηθείσῃ ἀποφάσει καὶ ἐγγράφῳ, δαπάναις τοῦ ἱδρύματος τοῦ γάμου, ὅστις θέλει στερεῖται ὅλων ἐκείνων τῶν συζύγων, ὅσοι δὲν ἔχουσιν ἰδιοκτησίαν, ἐφ' ἧς νὰ πίπτῃ ἡ ὑποθήκη, ἢ ὁ προσωπικὸς καταναγκασμὸς, καὶ 4) διότι, ἐὰν, ὁσάκις ἄνευ ἀμφιβολίας ἐξάγεται, ὅτι τὸ κινητὸν εἶναι προικῶον, δύναται, κατὰ τὰ ἐκτεθέντα, νὰ τὸ διεκδικήσῃ ὁ ἀνὴρ ἐπ' ὀνόματι τῆς συζύγου του, καίτοι ἀπαλλοτριώσας καὶ αὐτὸ, κατὰ μείζονα λόγον δύναται νὰ τὸ προστατεύσῃ ἀπὸ πάσης δικαστικῆς προσβολῆς,

ὅταν αὐτὸς, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, δὲν τὸ ἀπαλλοτρίωσεν· ἀλλ' ἐπειδὴ, κατὰ γενικὴν παραδεδεγμένην ὑπὸ τῆς νομολογίας τῶν Ἑλληνικῶν δικαστηρίων ἀρχὴν, ὁ σύζυγος εἶναι κύριος τῆς προικὸς, ἐπομένως δύνανται νὰ κατασχεθῶσι καὶ τὰ προικῶα χρήματα. Ἀπόφ. πρωτοδ. Ναυπλ. 333 τοῦ 1853 ἐν Νομικ. σελ. 5768 ἐπ.

§ 424. Δικαίωμα ἐπὶ ὑποσχεθείσης προικὸς δὲν ὑπάρχει εἰμὴ ἂν ὁ γάμος τελεσθῇ· ἄλλως, ἡ ὑπόσχεσις ἐκείνη δὲν δύναται νὰ δώσῃ χώραν εἰς ἀγωγήν. οὐδ' ἐπιτρέπεται ἡ ἔκδοσις ἀποφάσεων ἐπὶ μελλόντων ἀβεβαίων καὶ ὑποθετικῶν δικαιωμάτων. Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθ. 9782 τοῦ 1852, ἐξαφανίζουσα τὴν 215 τοῦ 1852 τῶν ἐν Σ ρφ πρωτοδ.

§ 425. Ὁ ἀποποιούμενος νὰ ἐκτελέσῃ τὸν ὑποσχεθέντα γάμον, χάνει τὸν ἀῤῥαβῶνα καὶ ὑπόκειται εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ ὑποσχεθέντος προστίμου (1). Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 79 τοῦ 1846, ἣν ἐν τῇ λέξει *Ἀῤῥαβὼν* (Εὑρ. τ. 5 σ. 139 ἐπ.).

§ 426. Ὅταν ἀμφότεροι οἱ μνηστῆρες δὲν θέλουν νὰ ἐκτελέσωσι τὸν γάμον πρὸ τῆς διετίας ἀπὸ τῆς μνηστείας, λαμβάνει χώραν ἡ περὶ ἐπιστροφῆς τοῦ διπλασίου ἀῤῥαβῶνος, ἀγωγὴ ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ὑπαίτιος μεταμέλεια.

Ὅταν ἡ μνηστεία διαλύηται συναινέσει ἑκατέρων τῶν συμφωνησάντων αὐτὴν, εἰς οὐδένα τούτων ἐφαρμόζεται ὁ περὶ μεταμελείας διὰ τὴν μνηστείαν νόμος, τουτέστιν οὔτε εἰς τὴν ἀπόδοσιν τοῦ διπλασίου τῆς ἀξίας τοῦ ληφθέντος ἀῤῥαβῶνος ὑπόκειταί τις ἐξ αὐτῶν, οὔτε στερεῖται τοῦ δοθέντος παρ' αὐτοῦ· Ἀπόφ. ἐφετ. Ναυπλ. 57 τοῦ 1843 Νομικ. σελ. 3346.

§ 427. Ὁμολογήσαντος τοῦ διαδίκου, ὅτι διεκδικεῖ κτῆμά τι ὡς δωρηθὲν αὐτῷ, ἀποκλείεται τοῦ δικαιώματος νὰ στηρίξῃ τὰ δίκαιά του καὶ ἐπὶ τῶν νομίμων συνεπειῶν τῶν προερχομένων ἐκ τῆς περιστάσεως τοῦ ὅτι τὸ διεκδικούμενον κατέστη προίξ; Ὄχι. Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 196 τοῦ 1842. Ἴδε ἐν Νομικ. σ. 3276.

§ 428. Ὅταν ὁ σύζυγος ἐξεποίησεν ἄνευ ἐντολῆς κτῆμα ἴδιον τῆς συζύγου, δύναται αὕτη, ἐγκρίνουσα τὴν πώλησιν, ν' ἀπαιτήσῃ τὸ τίμημα παρὰ τοῦ λαβόντος αὐτὸ πωλητοῦ, ἢ τοῦ κληρονόμου του, εἴτε κατὰ τὰς ἀρχὰς τῶν νόμων 3 Κώδ. (3, 32)—19 Κώδ. (2, 19) καὶ τεμ. 60 Πανδ. (50, 17), εἴτε κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ νόμου 1 Κώδ. (4, 51), εἴτε ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὡς ἐκ τοῦ δό-

(1) Τὰ περὶ μνηστείας ὅρα ἐν Εὑρ. τ. 5 σ. 139 ἐπ.

λοῦ τοῦ πωλητοῦ ἐνόχης αὐτοῦ. Ἀπόφ. 7753 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 429. Εἰς τὰς περὶ προικὸς δίκας ἀπαιτεῖται ἀπόπειρα πρὸς συμβιβασμόν; Ἴδε τὴν λέξ. *Συμβιβασμοῦ ἀπόπειρα.*

§ 430. Ἡ περὶ ἐπιστροφῆς τῆς συζύγου εἰς τὰ γαμικὰ αὐτῆς χρέη δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ εἰμὴ ὡς ἀγωγὴ περὶ γαμικῆς διαφόρας, καθ' ἣν εἶναι ἀπαράδεκτον συνυποσχετικόν· ἐπομένως δὲ καὶ συμβιβασμὸς (ἄρθρ. 1, 7 τῆς πολ. δικον.). Ἡ δὲ περὶ ἀποδόσεως τῶν προικώων πραγμάτων, τὰ ὁποῖα ἡ σύζυγος ἔλαβεν ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ ἀνδρὸς διὰ νὰ κάμῃ χρῆσιν αὐτῶν, θεωρεῖται ὡς παρακολούθημα τῆς περὶ ἐπιστροφῆς εἰς τὰ χρέη τῆς ἀγωγῆς. Ἀπόφ. 3532 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν, ἣν βλέπε εἰς τὴν σελ. 362 τῆς λέξ. Ἀπόπειρα πρὸς συμβιβασμόν.

§ 431. Ὅρα τὴν λέξ. *Ἔθιμον*, ἔνθα ἡ ἀπόφασις 5790 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετ.

---

§ 436. *Ζητήματά τινα περὶ προικὸς ἀναγόμενα κυρίως εἰς τὸ περὶ κληρονομίας κεφάλαιον. Εἰσὶ δὲ ταῦτα·*

§ 436. Τὸ ἀντικείμενον περὶ τῆς συνεισφορᾶς τῆς προικὸς δὲν ἀνάγεται κυρίως εἰς τὴν περὶ προικὸς πραγματείαν. Ὅθεν ἐν λέξ. *Κληρονομία* εὑρίσκετε τὰ περὶ τούτου ἐν ἐκτάσει· ἐν τούτοις, δύνασαι νὰ συμβουλευθῇς τὰς ἀποφάσεις 12, 175 τοῦ 1849 τοῦ Ἀρ. Πάγου, καὶ τὰς 3137, 3622, 4611, 4911, 5055, 6234, 8296 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετ.

§ 437. Αἱ προῖκες δὲν ὑπόκεινται εἰς ἀφαίρεσιν τοῦ τεταρτημορίου κατὰ τὸν Φαλκίδιον νόμον πρὸς ὄφελος τοῦ ἀδελφοῦ των, κληρονομήσαντος τὸν πατέρα του, καὶ ἂν δὲν ἄφησεν ἄλλην περιουσίαν ὁ ἀποθανὼν πατήρ, διότι μόνον αἱ ἕνεκα θανάτου δωρεαί, ὡς κληροδοσίαι, καὶ τὰ καταπιστεύματα, μεθ' ὧν δὲν ἐξομοιοῦνται αἱ προῖκες, τὰς ὁποίας καθ' ὑποχρέωσιν δίδει ὁ πατήρ, ὑπόκεινται εἰς τὴν ἀφαίρεσιν ταύτην (Κ. διάτ. 2, 5 6. 6 τ. 50).

Ἀπόφ. Ἐπειδή, ὡς πρὸς τὸν ἐπαχθέντα ὅρκον, ὀρθῶς τὸ πρωτοδικεῖον περιώρισε τὸ θέμα εἰς μόνον τὰ ἐν τῇ ἀγωγῇ μνημονευόμενα κτήματα, εἰς τὰ ὁποῖα περιστρέφεται ἡ δίκη, διότι ὡς πρὸς αὐτὰ μόνον ἔχει ἐπιρροὴν ὁ ὅρκος, καὶ νομίμως παρέλειπε τὰς λέξεις «λόγῳ δωρεᾶς» ὡς μὴ ἐχούσας ἐπιρροὴν εἰς τὴν δίκην, διότι αἱ καθ' ὧν ἡ ἀνακοπὴ ἐναγόμεναι, καὶ ἂν ἔλαβον τὰ

ἐπίδικα κτήματα λόγῳ δωρεᾶς παρὰ τῆς μητρός των, αἱ ἀπλαῖ δωρεαὶ μεταξὺ ζώντων δὲν ὑπόκεινται εἰς συνεισφορὰν εἰμὴ μόνον ὅταν καὶ ὁ ἕτερος ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ ἀναγκάζωνται νὰ συνεισφέρουν προῖκα ἢ προγάμιου δωρεάν, τὰς ὁποίας ἔλαβον ἀπὸ τῆς περιουσίας τῆς μητρός των (Κ. βιβλ. θ τίτ. 29 διάτ. 20 § 11).
Διὰ τῆς ἐφέσεως δὲν παραπονεῖται ὁ ἀνακόπτων ὅτι διὰ τῶν δωρεῶν τούτων τῆς μητρός του ἐμειώθη τυχὸν ἡ νόμιμος μερίς του, καὶ δὲν ἔλαβεν αὐτὴν πλήρη ἐπὶ τῆς διανομῆς τῆς μερικῆς κληρονομίας, οὔτε κἂν ὥρισε τὸ ποσὸν καὶ τὸ εἶδος τῆς δωρεᾶς.

Ἐπειδὴ ὁ ἀνακόπτων, διὰ τῆς ἐφέσεώς του καὶ τῶν ἐγγράφων προτάσεών του, παραπονεῖται, ὅτι ἐνῷ διὰ τῆς ἀγωγῆς του ἐζήτει, ἂν τὰ κτήματα ἀποδειχθῶσι μητρικά, νὰ τὰ συνεισφέρωσιν αἱ ἀντίδικοί του πρὸς διανομήν· ἂν δὲ πατρικά, νὰ τῷ δώσωσι τὸ μερίδιόν του ἐξ αὐτῶν, διότι ὁ πατήρ των ἀπεβίωσεν ἄνευ περιουσίας, καὶ δὲν ἠδύνατο ζῶν νὰ διαθέσῃ αὐτὰ ὑπὲρ τῶν ἀντιδίκων θυγατέρων του, στερῶν αὐτὸν τῆς νομίμου μερίδος του κατὰ τὸν Φαλκίδιον νόμον, τὸ πρωτοδικεῖον δὲν ἀπεφήνατο περὶ τούτου.

Ἐπειδὴ αἱ ἐναγόμεναι δὲν ἐζήτησαν ἀναμφισβητήτως μέρος ἐκ τῆς κληρονομίας τοῦ πατρός των εὐχαριστηθεῖσαι, ὡς ἐδήλωσαν, εἰς τὰς ὁποίας ἔλαβον προῖκας. Αἱ δὲ προῖκές των δὲν ὑπόκεινται εἰς τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ τεταρτημορίου κατὰ τὸν Φαλκίδιον νόμον, πρὸς ὄφελος τοῦ ἀδελφοῦ των, κληρονομήσαντος τὸν πατέρα του, καὶ ἄν, κατὰ τὸν ἰσχυρισμόν του αὐτόν, δὲν ἄφησεν ἄλλην περιουσίαν ὁ ἀποθανὼν πατήρ των, διότι μόνον αἱ ἕνεκα θανάτου δωρεαί, αἱ κληροδοσίαι καὶ τὰ καταπιστεύματα, μεθ' ὧν δὲν δύνανται νὰ ἐξομοιωθοῦν αἱ προῖκες, τὰς ὁποίας καθ' ὑποχρέωσιν δίδει ὁ πατήρ, ὑπόκεινται εἰς τὴν ἀφαίρεσιν ταύτην (Κώδ. διάτ. 25 βιβλ. ϐ τίτλ. 80).

Ἐπειδὴ ὁ ἀνακόπτων, διὰ τῆς ἀγωγῆς του, διετείνετο ὅτι οἱ γονεῖς του ἐπροίκισαν κοινῶς τὰς ἐναγομένας, καὶ πρὸς ἀπόδειξιν τούτου μάλιστα προσήγαγε τὰ προικοσύμφωνα ἔγγραφα, περὶ ὧν ἐγένετο ἀνωτέρω λόγος, ἐξαιτούμενος νὰ συνεισφέρωσιν οἱ ἐναγόμενοι τὰ ἥμισυ τουλάχιστον ἀκίνητα κτήματα ὡς μητρικά των, καὶ ἐπιβοηθητικῶς, ἐπειδὴ οἱ γονεῖς των δὲν ἠδύναντο οὔτε μεταξὺ ζώντων, οὔτε δι' αἰτίαν θανάτου, ἀφίνοντες πέντε τέκνα, νὰ διαθέσωσιν, ὑπὲρ τῶν δικαδίκων, ὅλην τὴν κινητὴν καὶ ἀκίνητον περιουσίαν των, ἐναντίον τοῦ Φαλκιδίου νόμου, νὰ συνεισφέρωσιν ὡς ἐναγόμεναι τὸ ἥμισυ τῶν πατρομητρικῶν κτημάτων πρὸς διανομήν, διὰ δὲ τῶν πρωτοδίκων προτάσεών του ἐπέμεινε κυρίως

ἰσχυριζόμενος ὅτι τὰ κτήματα, ἅτινα διαλαμβάνονται ἐν τῇ ἀγωγῇ, προέρχονται ὅλα ἢ τὰ ἥμισυ τουλάχιστον ἐκ μητρικῆς περιουσίας, καὶ ὑποχρεωθεὶς διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 19185 ἀποφάσεως τοῦ πρωτοδικείου ν' ἀποδείξῃ πρὸς τοῖς ἄλλοις ποῖα ἐκ τῶν ἐπιδίκων κτημάτων εἶναι τοῦ πατρός του, καὶ ὅτι ταῦτα ἐπροικίσθησαν ἢ ἐδωρήθησαν, δὲν ἔφερεν ἀπόδειξίν τινα, ὅτι ὁ πατήρ του ἔδωκε μετὰ τῆς μητρός των εἰς τὰς ἐναγομένας τά, περὶ ὧν ὁ λόγος, κτήματα, δωρεὰν καὶ οὐχὶ προῖκα, ὡς ὁ ἀνακόπτων κατὰ πρῶτον ἰσχυρίσθη, οὔτε κἂν ἀνέπτυξεν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ τοῦ δικαστηρίου τούτου πότε ἐδόθη ἡ δωρεὰ παρὰ τοῦ πατρός των, ἢ ποίου εἴδους δωρεὰ ἦτον.

Ἐπειδὴ καὶ ὁ ὅρκος, τὸν ὁποῖον ὁ ἀνακόπτων ἐπήγαγε πρωτοδίκως, δὲν ἀφορᾷ δωρεὰν δῆθεν δοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ πατρός, ἀλλὰ τὰ μητρικὰ κτήματα, ἤγουν ἂν αἱ ἐναγόμεναι δὲν κατέχουν κτήματα μητρικά, λαβοῦσαι αὐτὰ παρὰ τῆς μητρὸς ἢ τοῦ πατρὸς λόγῳ προικὸς ἢ δωρεᾶς.

Ἐπειδή, διὰ τοὺς προεκτεθέντας λόγους, καὶ ἂν ὑποτεθῇ, κατὰ τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ ἀνακόπτοντος, ὅτι ὁ πατήρ του ζῶν ἔτι διέθεσε τὰ ἐπίδικα κτήματα ἢ μέρος αὐτῶν πρὸς ὄφελος τῶν ἐναγομένων θυγατέρων των, καὶ ἐπὶ τοῦ θανάτου του δὲν ἄφησέ τι, ἡ ἐπιβοηθητικὴ πρότασις περὶ συνεισφορᾶς τῶν ἡμίσεων κτημάτων, ἵνα διανεμηθῶσιν ἐξ ἴσου μεταξὺ τῶν τέκνων, εἶναι ἀνυπόστατοι, διότι, ἂν ἐδόθησαν τὰ κτήματα λόγῳ προικός, δὲν ὑπόκεινται εἰς τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ φαλκιδίου κλήρου, ἂν δὲ ὡς δωρεὰν τὰ ἔλαβον, δὲν ὑποχρεοῦνται εἰς τὴν ἐν μέρει παραχώρησιν, διότι ὁ ἀνακόπτων οὔτε ἀπέδειξεν, οὔτε ὥρισε τὴν δωρεὰν διὰ νὰ κρίνῃ καὶ τὸ δικαστήριον ἂν ἦναι ἐξ ἐκείνων αἵτινες συνεισφέρουν, διὰ τὸν Φαλκίδιον κλῆρον, ἢ εἶναι ἄστοργος, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς περιουσίας τοῦ δωρητοῦ κατὰ τὸν χρόνον τῆς δωρήσεως καὶ ὄχι τῆς ἀποβιώσεως, κατὰ τὴν Νεαρὰν 92. Απόφ. 6234 τοῦ 1849 τῶν ἐν Αθ. ἐφετῶν.

§ 438. Ἂν οἱ γονεῖς δὲν ἀφῆκαν τοῖς τέκνοις τὴν νόμιμον μερίδα, ἢ ἡ προὶξ των δὲν συμπληροῖ ταύτην, δύνανται νὰ ζητήσωσι τὴν συμπλήρωσιν αὐτῆς, ὄχι δὲ τὴν ἀκύρωσιν τῆς διαθήκης; Ἴδε τὴν 9115 ἐφ. Αθ. ἐν λ. Κληρονομία.

§ 439. Τὴν προῖκά της ὀφείλει νὰ συνεισφέρῃ ἡ γυνὴ ὁσάκις πρόκειται νὰ κληρονομήσῃ τινὰ ἐκ τῶν ἀνιόντων αὐτῆς συγγενῶν, οὐχὶ δὲ καί τινα ἐκ τῶν ἐκ πλαγίου (τεμ. 17 Κώδ. 6, 20), Απόφ. 8296 τοῦ 1851 τῶν ἐν Αθ. ἐφετ.

§ 440. Ἰσχύει ἔθιμον, καθ' ὃ ἡ ἄπορος καὶ ἄπροικος γυνὴ δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου, πλέον ἀφ' ὅσον τῇ ἀφῆκεν. Ἴδε τὴν 13587 τοῦ 1856 ἀπόφ. τῶν ἐν Αθ. ἐφετ. ἐν λ. Κληρονομία.

§ 441. Ἔννοια τοῦ τεμ. 21 § 3 (4, 2) Π.—Β. (10, 2) 21, καθ' ὃ οὐκ ἔῤῥωται ἡ κατὰ φόβον ὁμολογηθεῖσα προίξ. Παπαρ. περὶ ἐνοχ. σ. 177 § 371.

§ 442. Κατὰ τὸν νόμον Βασιλ. 88 (29, 1) καὶ Κώδ. 1 (5, 12), ὁ δοὺς ἐν γνώσει εἰς προῖκα ἀλλότριον πρᾶγμα, δύναται, ὅταν τοῦτο ἐκνικηθῇ, ἢ ἡ παράδοσις αὐτοῦ κατασταθῇ ἀδύνατος, νὰ ἐναχθῇ πρὸς ἀποζημίωσιν.— Ἀπόφ. πολ. Αρ. Πάγου 190 τοῦ 1855.—Ἴδε ἀνωτ. 17 ἐπ. 251 ἐπ.

§ 443. Εἴς τινας περιπτώσεις ὁ συνιστῶν προῖκα δύναται, συνομολογῶν τὴν ἀπόδοσιν αὐτῆς εἰς τρίτους, νὰ περιποιήσῃ εἰς αὐτοὺς δικαίωμα ἀναζητήσεως τῆς προικός. (24, 3) 45 Π. (38, 8) 43 Β. (5, 14) 7 Κ. (29, 5) 37 Πανδ.—Ἀνάπτυξιν εἰς Παπ. § 256.

Αἱ περὶ προικὸς ἀποφάσεις τοῦ Ἀρ. Πάγου.— Συνοπτικωτάτη ἀνακεφαλαίωσις αὐτῶν κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν (1).

§ 444. Ὁσάκις πρόκειται περὶ χωρισμοῦ προικώων κτημάτων ἀπὸ τῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρός, συνεστῶτος τοῦ γάμου, ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρ. 32 καὶ 34 τοῦ δ'. βιβλ. τίτλ. 12 τοῦ Ἀρμ.—Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου τοῦ 1839, ἣν ἴδε ἀν. § 360.

§ 445. Ἡ ἐκτιμημένη προὶξ νομίζεται ὡς ἀληθὴς πώλησις, καὶ ὁ ἀνὴρ ὀφείλει ν' ἀποδώσῃ τὸ τίμημα τῆς προικός. Ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 303 τοῦ 1839, ἣν ἴδε ἀνωτ. § 360.

§ 446. Ἡ διάζευξις καὶ ἡ ἀπώλεια τῆς προικὸς διετάχθησαν παρὰ τοῦ νόμου ὡς συνέπειαι τῆς κηρυχθείσης μοιχείας· ἑπομένως εἶναι ἀδιάφορον, κατὰ ποῖον τρόπον καὶ ὑπό τινος ἐπροτάθη ἡ κατηγορία, καὶ ἀρκεῖ ὅτι ἡ κατηγορηθεῖσα ἐκηρύχθη ἔνοχος, ἂν

(1) Ἐνταῦθα εὑρίσκετε ὅ,τι περιέχεται (σχετικῶς πρὸς τὴν νομολογ. τοῦ Ἀρ. Πάγου) ἐν τῷ Εὑρ. τοῦ Κ. Ἀξελοῦ, λέξ. Προίξ, καὶ ἐν τοῖς πίναξι, (οὓς τὸ γραφεῖον τοῦ Ἀρ. Πάγου ἐκδίδει ἐν τῷ τέλει τῶν ἀποφάσεων ἑκάστου ἔτους ἀπὸ τοῦ 1844—1854) μὲ παραπομπὴν εἰς τοὺς περὶ προικὸς §§ τοῦ Εὑρ. τούτου.

καὶ ὁ σύζυγός δὲν ἐκατηγόρησεν ἰδιωτικῶς τὴν σύζυγόν του, ἀλλ' ἁπλῶς τὴν κατεμήνυσεν. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 364 τοῦ 1840, ἣν ἴδε ἀνωτ. § 260.

§ 447. Τὸ ἄρθρ. 940 τῆς πολ. δικονομίας δὲν κατήργησε τὰ πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς δικονομίας ἀποκτηθέντα δικαιώματα τοῦ προνομίου τῆς προικός. Απ. πολ Αρ Πάγου 364 τοῦ 1840, ἣν ἴδε ἐν λέξ. *Προνόμια.*

§ 448. Ἡ σύζυγος δύναται τῇ συναινέσει τοῦ συζύγου νὰ ἐκποιήσῃ τὴν προῖκα διὰ νὰ θρέψῃ ἑαυτὴν καὶ τοὺς ἰδίους. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 20 τοῦ 1843, ἣν ἴδε ἀνωτ. § 192.

§ 449. Ἡ σύζυγος δύναται, διαλυθέντος τοῦ γάμου, νὰ προτείνῃ τὴν παραγραφὴν κατὰ τρίτου, ὅστις διεκδικεῖ ὡς κληρονομικόν του κτῆμα, τὸ ὁποῖον αὐτὴ ἔλαβεν εἰς ἀνταλλαγὴν τῆς προικός της καὶ νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ τὸν χρόνον τῆς κατοχῆς τοῦ συζύγου της, ὅστις διέδραμεν ἀπὸ τῆς ἀνταλλαγῆς διὰ νὰ συμπληρώσῃ τὸν χρόνον τῆς παραγραφῆς. (Ν. 28 Ν. 35 § 8 Κώδ. 8, 54 Ν. 19 Πανδ. 41, 2). Απόφ. ἐφ. Ναυπλ. 194 τοῦ 1845, ἣν ἴδε ἀνωτ.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη τῶν ἐφετῶν ἀνῃρέθη ἀπὸ τὸν Ἄρ. Πάγον διὰ τὸν λόγον, ὅτι τὰ ἀντικατασταθέντα κτήματα ἦσαν πατρικὰ, περιελθόντα εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τοὺς ἐνάγοντας συγκληρονόμους του κληρονομικῷ δικαιώματι· ἐπομένως ὁ τίτλος, δυνάμει τοῦ ὁποίου ἐζήτησεν ἡ γυνὴ νὰ παραγράψῃ, δὲν ἦτο νόμιμος, διότι ἐπλάσθη ὑπὸ τοῦ ἰδίου συζύγου καὶ πρὸς ἴδιον αὐτοῦ ὄφελος, καὶ ὅτι ἡ σύζυγος δὲν ἠδύνατο νὰ ὠφελήσῃ ἑαυτὴν, ὡς ἐκ τοῦ τίτλου τούτου τῆς προικὸς, διότι διὰ τῆς προικὸς μεταβιβάζεται ἡ κυριότης τῶν προικώων εἰς τὸν σύζυγον, διαρκοῦντος τοῦ γάμου, καὶ χρησιμεύει εἰς αὐτὸν ὡς καλῆς πίστεως τίτλος διὰ νὰ παραγράψῃ τὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα ἡ σύζυγος κατέστησε προικῷα ἐπὶ τῇ ψευδεῖ ὑποθέσει, ὅτι ἦσαν ἰδιοκτησία της. Τουτέστιν ἡ σύζυγος, καίτοι ἐν καλῇ πίστει οὖσα, δὲν δύναται ν' ἀποκτήσῃ διὰ παραγραφῆς κτῆμα, τὸ ὁποῖον ἐν κακῇ πίστει κατέχων ὁ σύζυγός της παρεχώρησεν εἰς αὐτὴν πρὸς ἀντικατάστασιν προικώου. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 92 τοῦ 1845, ἣν ἴδε ἀνωτ. § 135, 136, 375.

§ 451. Ἡ κυριότης τῆς προικώου μεταβιβάζεται εἰς τὸν σύζυγον, ὅστις καὶ ἐνάγεται ἕνεκεν αὐτοῦ. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 94 τοῦ 1845,

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου τοῦ 1816.

§ 452. Διὰ ν' ἀποκτηθῇ παραγραφὴ προικώων πραγμάτων ὁ σύζυγος πρέπει νὰ ἔχῃ τὰ παρὰ τοῦ νόμου πρὸς ἀποβολὴν πάσης παραγραφῆς προσόντα. ἀπ. 77 ἣν ἴδε ἀνωτ. 135 ά) 374.

§ 453. Ἡ γυνή, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου της, δύναται νὰ διεκδικήσῃ προικῶον κτῆμα παρ' αὐτῆς, διαρκοῦντος τοῦ γάμου, πωληθέν· καθότι ὁ Ν. 1 Πανδ. 21, 3 καὶ Ν. 1 Βασ. 19, 12 καὶ ἡ διάταξις 35 δ'. ή. τοῦ Αρμ. ἀφορῶσιν ἄλλας περιπτώσεις παρὰ τὴν προκειμένην, τοῦτέστι τὴν μετὰ τὴν τελευτὴν τοῦ συζύγου διεκδίκησιν παρὰ τῆς γυναικὸς τοῦ, διαρκοῦντος τοῦ γάμου, πωληθέντος προικώου ἀκινήτου, ἡ δὲ ἐξ ἀναλογίας ἐφαρμογὴ τῶν προκειμένων διατάξεων ἤθελεν εἶσθαι ἐσφαλμένη ἕνεκα ῥητῆς διαφορᾶς, ὑπαρχούσης μεταξὺ τῶν περιπτώσεων, τὰς ὁποίας αὗται πρόνοοῦν, καὶ τῆς προκειμένης· διότι εἰς μὲν τὴν προκειμένην ὑπάρχει ἐψηφισμένον διὰ τῆς μονιμικῆς διατάξεως τοῦ § 15ι Κώδ. 5, 13 (Ιουστ. 2, 8 καὶ Αρμ. § 19 δ'. θ'.) καθὼς καὶ διὰ τῆς Νεαρᾶς 61 (ἢ 62) ἴσως. αἵτινες ἀπαγορεύουν ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς συζύγου τὴν ἀπαλλοτρίωσιν τοῦ προικώου ἀκινήτου, νόμιμον τεκμήριον τοῦ ὅτι ἡ δοθεῖσα εἰς τὴν πώλησιν συναίνεσις τῆς αὐτῆς συζύγου δὲν εἶναι ἐλευθέρα, καὶ ἑπομένως, μηδεμιᾶς πωλήσεως συνισταμένης ἄνευ συναινέσεως, ἡ πώλησις θεωρεῖται ῥιζικῶς ἄκυρος ὡς πρὸς τὴν γυναῖκα, καὶ διὰ τοῦτο εἰς αὐτὴν δίδουν, μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τοῦ ἀνδρός, καὶ αἱ ῥηθεῖσαι διατάξεις καὶ οἱ Ν. 30 Κώδ. 12, 13 καὶ § 1, 3 Π. 23, 5 ἀνεξαιρέτως τὸ δικαίωμα νὰ διεκδικήσῃ τὰ πωληθέντα προικῶα ἀκίνητα εἰς οὗτινος καὶ ἂν κῆνται χεῖρας· ἀλλὰ τὸ ἐλάττωμα τοῦτο δὲν ἀπαιτεῖται οὔτε εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Ν. 1 Π. 21, 3 ἐπὶ τῆς πωλήσεως ἀλλοτρίου πράγματος, οὔτε εἰς ἐκείνην τοῦ Ν. 42 Π. 41, 3 περὶ τῆς παρὰ τοῦ ἀνδρὸς μὴ ἀπαιτήσεως τοῦ ὑπ' αὐτοῦ πωληθέντος ἀκινήτου προικώου, οὔτε εἰς ἐκείνην τῆς διατάξεως 35 δ'. ή. τῆς Ἑξαβίβλου, ὅπου ὁ Αρμενόπουλος προσθέτει οἴκοθεν εἰς τὸν Αὐτοκρατορικὸν Νόμον τὸν ὅρκον τοῦ ὅτι ἐὰν μέν τοι ἡ γυνὴ ἀκίνητον ἐκποιήσῃ . . . μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τοῦ ἀνδρὸς οὐκ ἀνατρέπεται ἡ πρᾶσις τῆς γυναικός· διότι εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς προηγουμένης διατάξεως 34 μεθ' ἧς συντάττει αὐτὴν (35), πρόκειται περὶ πράσεως ἀκινήτου, οὐχὶ προικώου, ἀλλ' ἀνήκοντος εἰς τὴν οὐσίαν τοῦ ἀν-

δρός, τὴν ὁποίαν ἡ γυνὴ, ἕνεκα τῆς τούτου ἀπορίας, διεκράτησε διαρκοῦντος τοῦ γάμου, τῆς προικὸς καὶ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς, καὶ τοῦ ὁποίου ἀπαγορεύεται μὲν ἡ παρὰ τῆς γυναικὸς πρᾶσις, οὐχὶ ὅμως κυρίως ὑπὲρ τῶν συμφερόντων αὐτῆς, ἀλλὰ ἡ τοῦ ἀνδρὸς ἢ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ (καὶ § 27 Ἀρμ. δ. ή.)· ὅταν δὲ ὁ λόγος ἦναι περὶ κτήματος τοῦ ἀνδρὸς, ἂν καὶ ἡ γυνὴ εἶχεν ἐπ' αὐτοῦ αὐτοδικαίως, κατὰ τοὺς αὐτοὺς νόμους, δικαίωμα ὑποθήκης πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς προικός της (§ 31 Ἀρμ. δ'. ή.), ἠδύνατο ὅμως νὰ παραιτῆται τοῦ δικαιώματος τούτου, καὶ ἑπομένως, ἡ περὶ τῆς πράσεως αὐτοῦ συναίνεσίς της τὴν ὑποχρέονεν ἀπέναντι τοῦ ἀγοραστοῦ, ὅταν, μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τοῦ ἀνδρὸς, ἤθελε τυχὸν ἀπαιτήσῃ τὸ πωληθὲν, ὡς ὑποχρέονε καὶ τὸν σύζυγον ἡ ἐξ αὐτοῦ πρᾶσις τοῦ προικώου ἀκινήτου, ὅταν ἐζήτει τὴν ἀνατροπήν της πρὸς μόνον ἴδιόν του ὄφελος· αἱ ἀρχαὶ δ' αὗται περιέχονται ἐκπεφρασμέναι εἰς τὴν εἰρημένην μονοδικὴν διάταξιν § 15 Κώδ. 5, 13, ἥτις ῥητῶς διακρίνει μεταξὺ τῆς ἐπὶ τῆς πράσεως τοῦ πραγματικῶς προικώου ἀκινήτου συναινέσεως τῆς γυναικὸς, τὴν ὁποίαν ἐξαιρετικῶς καὶ ἀποκλειστικῶς, χάριν τῆς ειδικῆς περὶ τὴν προῖκα προστασίας (L. 1 Π. 24, 3), κηρύττει ἀνίσχυρον ὡς κατὰ νόμιμον πρόληψιν ἐπηρεασμένην, καὶ τῆς συναινέσεως ὡς πρὸς τὴν πώλησιν τῆς οὐσίας τοῦ συζύγου, τὴν ὁποίαν ἐκπεφρασμένως δὲν ὑπάγει εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν, διότι γενικῶς εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν παρὰ τὴν ἀφορῶσαν τὸ ἀληθῶς προικῶον ἀκίνητον καὶ τὴν ὑπὲρ τοῦ ἀνδρὸς ἀντιφώνησιν, ἡ τῆς γυναικὸς, καί τοι ὑπάνδρου, συναίνεσις εἰς παραίτησιν τῶν δικαίων της καὶ εἰς πώλησιν τῶν πραγμάτων της ἐνοχοποιεῖ αὐτήν. (καὶ Ἀρμ. § 63 Γ'. γ'. καὶ § 21 καὶ 14 αὐτ. ά. ιγ'. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 77 τοῦ 1846, ἣν ἴδε ἀνωτ. § 135, α) καὶ 374.

Ἡ κυριότης τοῦ προικώου μεταβιβάζεται εἰς τὸν σύζυγον, ὅςις καὶ ἐνάγεται ἕνεκεν αὐτοῦ 92, 94. ἀπ. τοῦ 1845. ἀν. § 135, 136, 375.

Ἀποφ. πολ. Ἀρ. Πάγου τοῦ 1847.

§ 454. Τὰ φροικοσύμφωνα δύνανται νὰ προσβληθῶσιν ὡς εἰκονικά. Ἀπόφ. πολ. Αρ. Πάγου 4 τοῦ 1847, ἣν ἴδε ἀνωτ. § 52.

§ 455. Ἡ προῖξ εἶναι ἀναπαλλοτρίωτος, καὶ ἂν προσέτι ἀποδειχθῇ ὅτι ἀμφότεροι οἱ σύζυγοι ἠπάτησαν τὸν δανειστὴν, παρα-

στήσαντες τὸ κτῆμα ὡς μὴ προικῶον. ἀπ. 30 ἣν ἴδε ἀνωτ. § 179, 182.

§ 456. Αἱ γυναῖκες ὡς πρὸς τὰ προικῶα, εἴτε ἀπατῶσι, εἴτε ἀπατώμεναι βοηθοῦνται.

Τὴν ἐναντίαν ἀρχὴν εἶχε παραδεχθῇ τὸ ἐν Ἀθήναις δικαστήριον τῶν ἐφετῶν, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 3931 τοῦ 1846 ἀποφάσεώς του, τὴν ὁποίαν ἀνήρεσεν ὁ Ἀρ. Πάγος. ἴδε ἀνωτ. § 183.

§ 457. Ἡ ἐκ τῆς μοιχείας ἀπόλεια τῆς προικὸς, ὡς ποινὴ, δὲν ἰσχύει ἐν τῇ Ἑλλάδι. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 110 τοῦ 1847, ἣν ἴδε ἀνωτ. § 260.

§ 458. Δὲν δύναται ν' ἀποδειχθῇ διὰ μαρτύρων ὅτι τὸ κατασχεθὲν κτῆμα ὡς ἐξώπροικον ἠγοράσθη διὰ προικώων χρημάτων, ὑπάρχοντος τοῦ ἐναντίου ἀποδεδειγμένου δι' ἐπισήμων ἐγγράφων. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 179 τοῦ 1847, ἣν ἴδε ἀνωτ. § 160.

Ἀποφ. πολ. Ἀρ. Πάγου τοῦ 1848.

§ 459. Ἔθιμον, δι' οὗ αἱ γυναῖκες ἀπαλλοτριοῦσι τὰ προικῶα, ὑπερισχύει τοῦ νόμου. Ἀπόφ. πολ. Αρ. Πάγου 16 τοῦ 1848, ἣν ἴδε ἀνωτ. § 220.

§ 460. Ἀντικατάστασις κινητῶν προικώων πραγμάτων γενομένη μετὰ τὴν κινηθεῖσαν ἀγωγὴν, δὲν καθιστᾷ ἄκυρον τὸ συμβόλαιον τῆς ἀντικαταστάσεως. Ἀπόφ. πολ. Αρ. Πάγου 46 τοῦ 1848, ἣν ἴδε ἀνωτ. § 134, 112.

§ 461. Καὶ μετὰ τὸν γάμον δύναται νὰ συστηθῇ προὶξ παρ' αὐτῆς τῆς συζύγου (Ν. 1 Π. 23, 4 Ν. 1, 2, 18 Β. 29, 5 Ν. 1 τ. 4 de jure dotium). ἀπ. 81 ἣν ἴδε ἀνωτ. § 38, 48, 104, 272 ἐπ.

§ 462. Τὰ ὠφέλιμα ἔξοδα μειοῦσι τὴν προῖκα (Ν. 8 Π. 15, 1). Ἀπόφ. πολ. Αρ Πάγου 81 τοῦ 1848 ἣν ἴδε ἀνωτ. § 38, 48, 104, 272.

§ 463. Οἱ καρποὶ τῶν ἐξωπροίκων κτημάτων ἀνήκουσι μόνον εἰς τὴν γυναῖκα, καὶ αὐτὴ μόνη συναλλάττει καὶ ἐξασκεῖ τὰς ἀγωγὰς καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ συζύγου της. Ἀπόφ. πολ. Αρ. Πάγου 210 τοῦ 1848, ἣν ἴδε ἀνωτ. § 257.

§ 464. Ἐπὶ τῆς ἀνεκτιμήτου προικὸς, ἥ,τε αὔξησις καὶ ἡ μείωσις, ὡς καὶ τὸ τυχαῖον συμβὰν, ἀφορῶσι τὴν γυναῖκα, ὁ δὲ ἀνὴρ ἐνέχεται μόνον ἕνεκα δόλου ἢ ἀμελείας (Ν. 10. Π. 23, 3 Ἁρμ. βιβλ. 4 τίτλ. 8 § 1 καὶ 2 Ν. 17 Π. 23, 3). Ἀπόφ. πολ. Αρ. Πάγου 55 τοῦ 1848, ἣν ἴδε ἀνωτ. § 291. δ) 292, ϛ) 287.

Ἀποφ. πολ. Ἀρ. Πάγου τοῦ 1849.

§ 465. Ἡ ὑπὸ τοῦ πατρὸς δοθεῖσα προὶξ δὲν συνεισφέρεται εἰς τὴν διανομὴν τῆς μητρικῆς περιουσίας. Ἀπόφ. 12, ἣν ἴδε ἀνωτ. § 88.

§ 466. Ἂν δὲ ὁ πατὴρ ἔδωκεν εἰς προῖκα καὶ πράγματα τῆς μητρός, δὲν δύναται νὰ ὑποβληθῇ τοῦτο ὡς ἔνστασις εἰς τὴν περὶ διανομῆς δίκην, ἀλλὰ χορηγεῖται ἰδία περὶ διεκδικήσεως αὐτῶν ἀγωγή. αὐτόθι.

§ 467. Διὰ τὰ λόγῳ προικὸς δοθέντα κτήματα εἶναι ὑπόχρεως εἰς ἀποζημίωσιν, ἐν περιπτώσει ἐκνικήσεως αὐτῶν, ὁ προικοδότης, δυνάμενος μάλιστα νὰ παρεμβῇ εἰς τὴν δίκην, ὡς ἔχων νόμιμον συμφέρον εἰς τὴν ἔκβασιν αὐτῆς. Ἀπόφ. 35, ἣν ἴδε ἀνωτ. § 251.

§ 468. Τὸ ἄκυρον τοῦ προικοσυμφώνου δύναται νὰ προταθῇ κατὰ πρῶτον ἐνώπιον τῶν ἐφετῶν. Ἀπόφ. 101, ἀνωτ. § 39.

§ 469. Τὸ δυνάμενον ν' ἀπαλλοτριωθῇ προικῷον κτῆμα, δύναται καὶ νὰ ὑποθηκευθῇ. Ἀπόφ. 226, ἀνωτ. 234.

Ἀποφ. πολ. Ἀρ. Πάγου τοῦ 1850.

§ 470. Ἐὰν ἡ ἀποθανοῦσα θυγάτηρ κατέλιπε τέκνα, ἡ πατρικὴ της προὶξ μεταβαίνει εἰς ταῦτα, καὶ οὐχὶ εἰς τὸν πατέρα αὐτῆς. Ἀπόφ. 254 ἀνωτ. § 310.

§ 471. Διαλυομένου τοῦ γάμου ἕνεκα μοιχείας τῆς γυναικός, ὁ ἀνὴρ ἀποκερδαίνει τὴν κυριότατα τῆς προικός, ἐὰν δὲν ὑπάρχωσι τέκνα, καὶ τὴν ἐπικαρπίαν αὐτῆς, ἐὰν ὑπάρχωσιν. Ἀπ. 253 ἀνωτ. § 260.

§ 472. Συνεστῶτος τοῦ γάμου, δύναται νὰ συμφωνῆται, ὥστε ἡ διατετιμένη προὶξ νὰ γίνῃ ἀδιατίμητος, καὶ τ' ἀνάπαλιν, ἐὰν ἡ τοιαύτη μεταβολὴ ὠφελῇ τὴν γυναῖκα, ἀλλ' αὕτη δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἄνευ συναινέσεως τῆς γυναικός. Ἀπόφ. 251 ἀνωτ. § 77, 77ᵃ.

§ 473. Εἰς μόνον τὸν σύζυγον δίδεται δικαίωμα ν' ἀποκερδαίνῃ τὴν προῖκα ἕνεκα κακοηθείας τῆς γυναικός, οὐχὶ δὲ καὶ τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ, οἵτινες οὔτ' ἀγωγὴν περὶ τούτου ἔχουν, ἐκτὸς ἂν ἐκινήθη ζῶντος τοῦ συζύγου, οὔτε ἔνστασιν περὶ τῆς

κρατήσεως τῆς προικὸς λόγῳ κακοηθείας τῆς γυναικός. Ἀπ. 139. ἀνωτ. § 264.

§ 473. Ἡ σύστασις προικὸς ἀπαγορεύεται ν' ἀποδεικνύηται δι' ὅρκου καὶ δι' ἄλλων ἀποδεικτικῶν μέσων εἰμὴ μόνον δι' ἐπισήμων συμβολαίων. Ἀπόφ. 123, ἀνωτ. § 26.

§ 474. Συνεστῶτος τοῦ γάμου, ἡ προὶξ οὔτε ν' ἀπαλλοτριωθῇ, οὔτε νὰ ὑποθηκευθῇ δύναται, καὶ ἕνεκα ἀναγκαίων δαπανημάτων ἐπ' αὐτῆς. Ἀποφ. 49—130, ὡς ἀνωτ. § 175, 274, ϵ).

§ 475. Ἡ ἐπωφελὴς ὡς πρὸς τὴν σύζυγον ἀντικατάστασις τῆς προικὸς εἶναι πρᾶξις ἀπαλλοτριώσεως τῶν προικώων, ὡς τοιαύτη δέ, συνεςῶτος τοῦ γάμου, δύναται νὰ ἐνεργηθῇ ὑπὸ μόνου τοῦ ἀνδρός. Ἀπόφ. 41, ἀνωτ. § 131.

Ἀποφ. πολ. Ἀρ. Πάγου τοῦ 1851.

§ 476. Καὶ πρὸ τοῦ γάμου καὶ μετὰ τὸν γάμον δύναται, καὶ ἄνευ τῆς συμπράξεως τῆς γυναικός, νὰ συστηθῇ προὶξ παρὰ τῶν γονέων αὐτῆς, εἴτε συνεφωνήθη, εἴτε μή, τοιαύτη προηγουμένως. Ἀπόφ. 20, ἀνωτ. § 105, 260.

§ 477. Ὅτι τὰ μὴ ἐκτιμηθέντα ἕνεκα πωλήσεως προικῷα ἀκίνητα δὲν δύνανται κατὰ νόμον οὐδὲ ν' ἀπαλλοτριωθῶσιν, οὐδὲ νὰ ὑποθηκευθῶσιν. Ἀπόφ. 139, ἀνωτ. § 190, 272, δ).

§ 478. Ὅτι αἱ ἐπωφελεῖς δαπάναι, αἱ ὁποῖαι γίνονται παρὰ τοῦ συζύγου εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ προικώου οἰκοπέδου ἀνεγερθεῖσαν οἰκοδομήν, δὲν μειοῦσι τὴν προῖκα. Ἀπόφ. 139, αὐτόθ.

Ἀποφ. πολ. Ἀρ. Πάγου τοῦ 1852.

§ 479. Διαλυομένου τοῦ γάμου διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἀνδρός, ἡ γυνὴ ἀναλαμβάνει τὴν προῖκα, καὶ αὕτη δὲν ἀνήκει εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς ἐξ ἐλευθεριότητος περιελθόντα εἰς αὐτὴν κέρδη, τῶν ὁποίων ἡ δευτερόγαμος ἀποβάλλει ὑπὲρ τῶν ἰδίων τέκνων τὴν κυριότητα, ἅμα ἐλθοῦσα εἰς δεύτερον γάμον. Ἀπόφ. 444, ἀνωτ. § 363, 318.

Ἀποφ. πολ. Ἀρ. Πάγου τοῦ 1853.

§ 480. Ἐκτιμηθείσης τῆς προικὸς κατὰ τὴν σύστασίν της εἰς χρήματα, ὁ ἀνὴρ θεωρεῖται ὡς ἀγοραστὴς τῶν προικώων πραγμάτων, καὶ ὡς ὀφειλέτης πρὸς τὴν γυναῖκα τῆς ὁρισθείσης αὐτῶν ἀξίας, ἐὰν ῥητῶς δὲν συνωμολογήθη ἄλλο τι μεταξὺ αὐτῶν. Ἀπόφ. 129, ἀνωτ. § 292, α, γ.

§ 481. Ἡ προὶξ ἀποδίδοται εἰς τὴν σύζυγον ἵνα δαπανήσῃ αὐτὴν εἰς τὰ πρὸς ὑπανδρείαν τῆς κοινῆς θυγατρὸς ἀναγκαῖα, ὅταν ἄλλως κινδυνεύῃ νὰ διαλυθῇ προϋπάρχουσα αὐτῆς μνηστεία. Ἀπόφ. 230, ἀνωτ. § 193, 340.

§ 482. Δύναται ἡ σύζυγος νὰ λάβῃ ἐπιστρεφομένην παρὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς τὴν προῖκα, καὶ διαθέτουσα αὐτὴν κατὰ τὸ δοκοῦν, νὰ βοηθήσῃ τὸν ἐν ἀνάγκαις περιπεσόντα σύζυγόν της, οὐδέ ποτε ὅμως νὰ ὑποχρεώσῃ ἑαυτὴν καὶ τὴν περιουσίαν της, χρέη συζυγικὰ ἀναδεχομένη. Ἀπόφ. 319, ἀνωτ. § 324, 339.

Ἀποφ. πολ. Ἀρ. Πάγου τοῦ 1854.

§ 483. Περὶ τῆς συστάσεως τῆς προικὸς πρέπει νὰ γίνηται συμβολαιογραφικὸν ἔγγραφον, ἀποκλείεται ἑπομένως πᾶν ἄλλο ἀποδείξεως μέσον διὰ τὴν σύστασιν αὐτῆς, ἑπομένως καὶ ὁ ὅρκος. Ἀπόφ. 242, ἣν ἀνωτ. § 26 καὶ 28.

§ 484. Ἡ ἀντικατάστασις προικώου κτήματος δι' ἄλλου, ἡ γενομένη συνεστῶτος τοῦ γάμου ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς τοῦ πωλήσαντος τὸ προικῷον, εἶναι ἀνταλλαγή, ἐπιτρεπομένη μόνον ὁσάκις συμφέρει τῇ γυναικί. Ἀπόφ. 101, ἣν ἴδε ἀνωτ. § 115.

§ 485. Ἡ προίξ, διαρκοῦντος τοῦ γάμου, δὲν ἀνήκει εἰς τὴν κυριότητα τῆς γυναικός, διοικεῖται δὲ ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς ἐν ὀνόματι αὐτῆς· ὁ δὲ σύζυγος δὲν ὑποχρεοῦται ἕνεκεν ἀδικημάτων τῆς συζύγου του. Ἀπόφ. 5, ἣν ἴδε ἀνωτ. § 409.

Πίναξ πραγματικός.

ά) Τῶν ἐν τῇ προθεωρίᾳ.

β) Τῶν ἐν τῇ Νομολογίᾳ περιεχομένων.

Πίναξ λεκτικός.

Σημ. Οἱ ἀριθμοὶ σημαίνουσι τοὺς §§ τοῦ περὶ προικὸς ἄρθ. Ἂν ἡ παραπομπὴ γίνηται καὶ εἰς τὰς σελίδας, εὑρίσκετε τοῦτο ῥητῶς σημειούμενον.

Πίναξ τῶν ἐν τῷ περὶ προικὸς ἄρθρῳ μνημονευομένων ἀποφάσεων τοῦ Ἀρ. Πάγου μὲ τὰς εἰς τοὺς §§ παραπομπάς.

α) Τοῦ ἔτους 1835 καὶ 1836.
Ἀπ. 25—§ 403.
Ἀπ. 31—§ 309.

β) Τοῦ ἔτους 1839.
Ἀπ. 303—§ 360.

γ) Τοῦ ἔτους 1840.
Ἀπ. 364—§ 260.

δ) Τοῦ ἔτους 1841.
Ἀπ. 39—§ 71.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΙΓ' ΤΟΜΟΥ.